

ΔΩΚΕ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΜΟΝΟΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΕΡΩΝ ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ
ΓΟΥΝΕ ΔΕ ΣΤ ΓΚΙΚΑΔΩΝ ΚΟΙΡΑΝΕ ΚΑΙΓΕ ΝΟΑ

J. M. Stock sculp. Lipsia.

Σ Ε Ι Ρ Α

ΕΝΟΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΤΩΝ

ΕΙΣ

ΤΗΝ ΟΚΤΑΤΕΥΧΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ

ΗΔΗ ΠΡΩΤΟΝ ΤΥΠΟΙΣ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

Α Ξ Ι Ω Σ Ε Ι Μ Ε Ν

Τ Ο Τ

ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΟΥ

ΗΓΕΜΟΝΟΣ

ΠΑΣΗΣ ΟΤΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

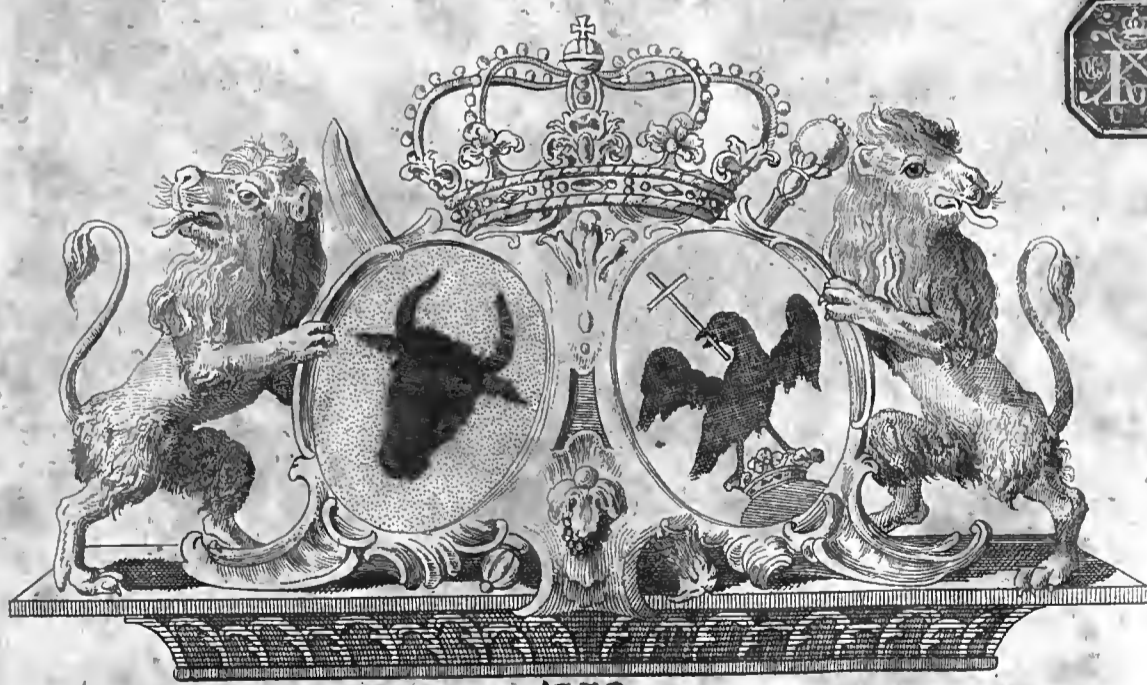
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΓΚΙΚΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΝ ΠΕΡΙΕΧΩΝ.

1772

Ἐν Λαψία τῆς Σαξονίας,

Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῆς Βρεϊτκόπφ.

Ἐτα α ψ ο β.

Αρ. 10702

Α Ε Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

ΤΑ ΕΠΙΣΤΟΛΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΡΟΜΑΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

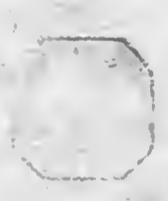
Α Ε Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

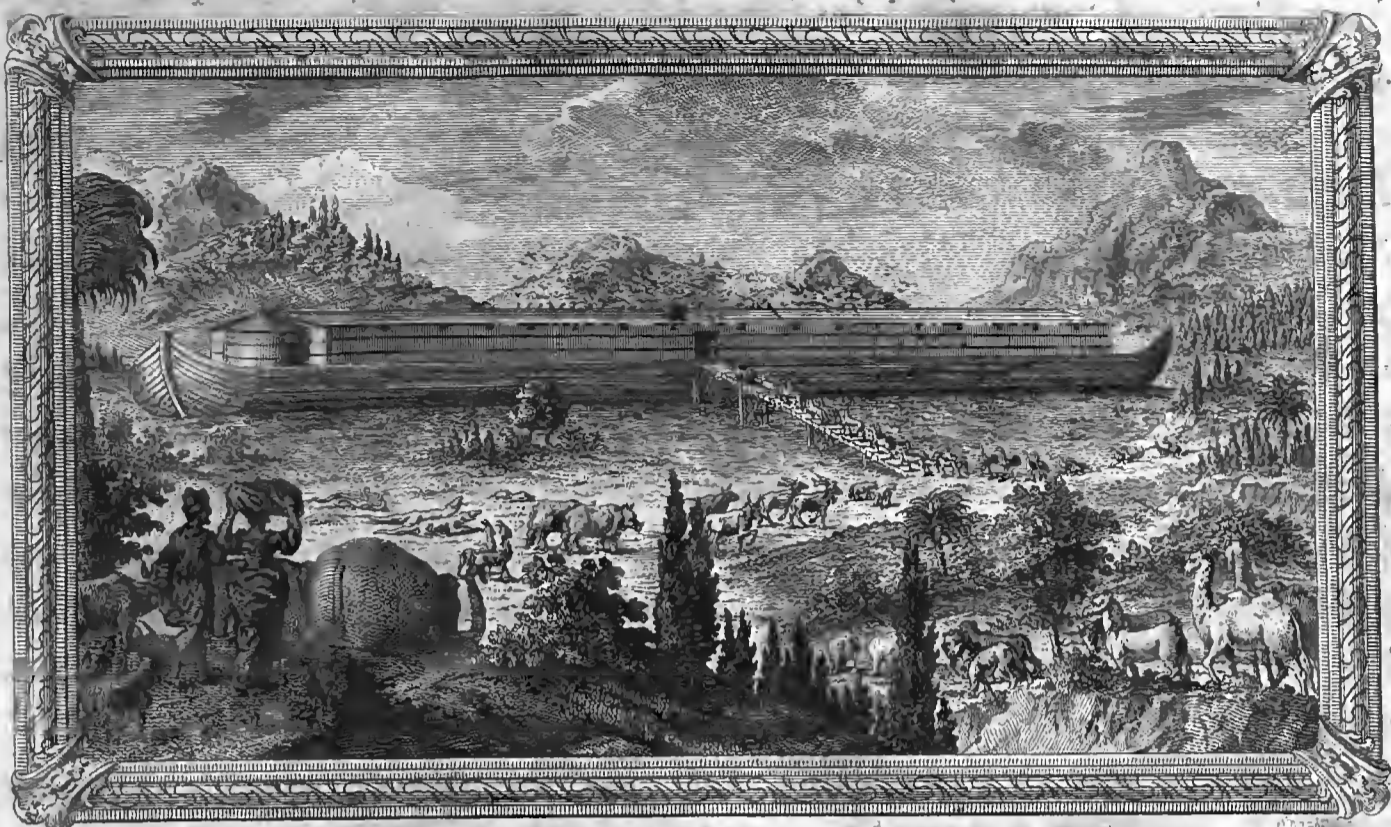
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Α Ε Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Τ Η

ΜΙΑ, ΑΓΙΑ, ΚΑΘΟΛΙΚΗ, ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ,
ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΓΚΙΚΑΣ

Ο ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΣ
ΗΓΕΜΩΝ ΑΝΕΘΕΤΟ.

Ὅτι μὲν ἐν ἄλλῳ ἢ ΣΟΙ, πάντα γινε ἸΗΣΟΥ τῆ Κυρίῃ ἡμῶν νύμφῃ,
πρεπωδεστέρα ἂν εἴη ἢ τῆς δε τῆς βίβλου προσαγωγή καὶ ἀνάθεσις,
ἐνίων μὲν γὰρ προσθήκαι, τινῶν δ' ἀφαιρέσεις, παντοίας δὲ ἄλλ-
λων μεταβολαῖς τε καὶ ἀλλοιώσεις τὸ θεοπαράδοτον κατακιβδη-
λυσάντων σέβας, ἐκπλαθέντων τε τῶν δαιλαίων καὶ ἀποχρισθέν-

των, καὶ ἀγέλας συγκροτησάντων ἰδίας, αἷς καὶ τὸ ΣΘΝ κακῶς τε καὶ προπετῶς, ἦτοι
ἐθελουκαία, ἢ τῆς σημασίας ἀγνοία, περιτέθειται πάνσεμνον ὄνομα, ΣΥ μόνῃ ἐπὶ τῷ
πέτρῳ, τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ, θεμελιωθεῖσα, ἐν τῇ ἀποστολικῇ μένεις ὀυσεβείᾳ· ἃ παρ' αὐ-
τῶν παρέλαβες τῶν θεασείων Ἀποστόλων, ἀπαραχάρακτα καὶ μέχρι νεοταίας διαφυ-
λάτῃσθα ἀνέπαφα, μόνῃ καὶ δογματοφύλαξ ἀληθείας, καὶ ἀκριβεστάτη τυγχάνουσα
νομοκράτωρ, μηδενὸς κατὰ ΣΟΥ, μηδ' ἄρα πυλῶν κατὰ τῷ δεασοτικῷ κατιχυσῶν
ἐπαγγελίαν. ἐνθεντοι ΣΥ εἴ ἢ ΜΙΑ ἢ περισερὰ ἢ τελεία, ἢ ΜΙΑ τῇ μητρὶ αὐτῆς τῇ
ΘΕΟΤΗΤΙ, ὅλη καλὴ καὶ μῶμον οὐ ἔχουσα, ὡς κρίνον ἐν μέσῳ τῶν νυῦ μὲν ἀκανθῶν,
ποτὲ δὲ θυγατέρων. ἐπεὶ ἐν τῆς νέας ἢ παλαιᾶ διαθήκῃ προκατασκηδὴ τίς ἐστὶ καὶ
προοδοποίησις, αὐτῷ πῆ μὲν τυπικῶς, πῆ δὲ σικωδῶς, ἐστὶ δ' ὅπερ καὶ ῥητῶς ἐκφαίνουσα,
κατὰ πάντα δ' αὐτῇ ὁμοφωνεῖσά τε καὶ συναδέουσα· εἴ γε δὴ ἐκατέρας εἰς καὶ ὁ αὐτὸς
δοτῆρ ὁ ΘΕΟΣ· διὰ τῆτο θεατέρας ἀναπλευσομένης, ἀκράδαντα τῆς ἐτέρας ὁ λόγος

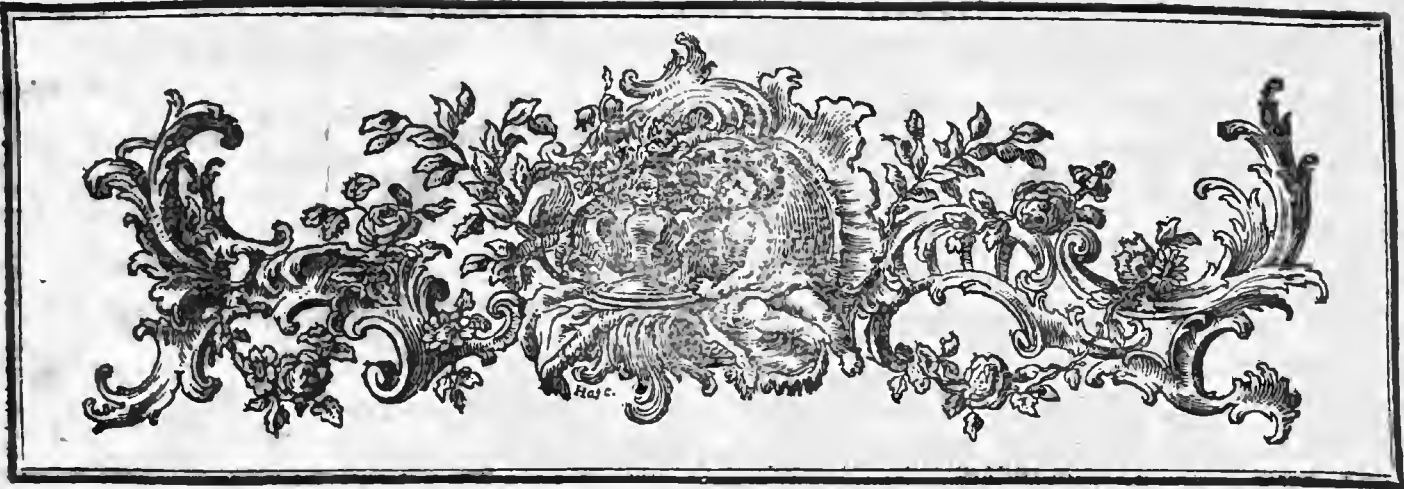
ἐπισηρίζεται, καὶ θαυμασίως λυκαίνεται ἡ διάνοια. διὸ δὴ καὶ τὰς ἐν τῷ μύλωνι τὸν ἔρانيον σῖτον, τὸν τῆς ἀληθείας λόγον, ἀληθέσας δύω ἀκίρομεν, ὡν τὴν ἑτέραν ἐνεχυράζειν προφανῶς ἀπηγόρευται· καὶ τὸν οἰκοδεσπότην καινὰ καὶ παλαιὰ ἐκ τῆς θησαυρῆς ἐκβάλλοντα· καὶ τὸν πανδοχέα ἔχ' ἐν, ἀλλὰ δύω καὶ λαβόντα, καὶ προσδαπανῆσαι κελευθέντα δῶνάρια· καὶ τῶν νομοδοτῶν ἑκάτερον, πρὸς τὸν ἕτερον παραπέμποντα· τὸν μὲν, διὰ τῆς Προφήτῃς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σε, ὡς ἐμὲ, ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σε, αὐτῆ ἀκίσεσθε· τὸν δὲ, διὰ τῆς, εἰ γὰρ ἐπισύετε Μωσῆ, ἐπισύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμῆ ἐκείνος ἔγραψεν. ἀλλὰ γὰρ διὰ τὸ τὰς Θεοπνεύτας ἐσφραγίσαι βίβλους, ἔ μόνον ἀσόφοις, ἀλλά γε δὴ καὶ σοφοῖς τὸ ἀναπλύσειν ἐκ δὺμήχανον. ὁ μὲν γὰρ μὴ ἐπιστάμενος γράμματα τοῖς ἔρῃσιν αὐτῷ ἀνάγνωθι τέτο, ἔρῃ, Φησὶν, ἐκ ἐπίσταμαι γράμματα· ὁ δὲ ἐπιστάμενος, ἔ διώταμαι, ἐσφραγίσαι γάρ. ἀνοίγει δὲ ἄλλος ἑδῆς, εἰ μὴ ὁ τὴν κλεῖν ἔχων τῆς Δαβὶδ, ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ μονογενῆς υἱός, ἡ ἐνυπόστατος τῆς Θεῆς σοφία καὶ διώταμις. τότε γὰρ Φησὶ διώτοιξεν αὐτῶν τὸν νῦν τῆς σωσίονα τὰς Γραφάς. τίσι δ' ἄρ' ἄλλοις τόδ' ἠγῆτέον προσγίνεσθαι, εἰ μὴ μόνοις τοῖς αὐτῆς ὀλοχερῶς ἐκδεδωκόσιν αὐτῷ, καὶ τέτο αὐτοῖς, τὸ σωσίονα, σκοπὸν προσησαμένοις, καὶ παρ' αὐτῆς αἰτησαμένοις τὸ δώρημα; τέτων δὴ ἐν, ἡ βέλτιον Φάνοι, τῶν λογάδων αὐτῶν καὶ κορυφαίων ἀπάντων, ὡν καί τινες ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας ἀφανῆς ἦσαν καὶ ἀδηλοῖ, ἡ βίβλος αὕτη ἐμπεριέχει τὰ ὑπομνήματα. λελυμένας τοιγαρῶν, ὅσον ἀνθρωπίνῃ οἶόν τε φύσει, τὰς σφραγίδας ἔχουσαι πρόκεινταί σοι, ὦ Θεοῦ θυγατερ, καὶ τῶν ὀρθοδόξων μητέρ πανσέβασε, ἀή πλάκες ἀή πάλοι, τῆς καινῆς θεοτεκλονήματος ἀή σερέσταται βάσεις, καὶ τὰ θεόδημα θεμέθλα. ὁ δὲ ταύτας προθέμενος ὁ γνήσιός ΣΟΥ τυγχάνει υἱός, ὁ ἀσεβέστατος καὶ γαλλιώτατος Ἡγεμῶν ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ὁ ΓΚΙΚΑΣ· ἔ θέμισας μὲν ἀναπεμπάζει ὁ νῦν, οἰκλιρμῆς δ' ἐξερεύγετ' ἡ καρδία, ἀεργεσίαν δὲ νάετον τὰ χεῖρε, καὶ πάντα τ' ἄλλα κινήματα ἠγεμονικῶς ἐκδιαπνέει τὴν τελειότητα. ΑΥΤΟΣ ὁ καὶ τῆς βίβλου κύριος, καὶ τῶν περὶ τὴν ἐκδοσιν αὐτεργός τε καὶ πάροχος, καὶ τέτο, τὸ, ἐκ ἄλλῳ τῷ, εἰ μὴ ΣΟΙ, αὐτὴν ἀνατεθῆναι, πάνυ σοφῶς τε καὶ δὺφυῶς διεσκέψατο. ἔτω μὲν γὰρ ὁ, τε ἀναθέμενος, καὶ τ' ἀνάθημα, καὶ ἡ πρὸς τὴν ἀνατίθετα τὸ προσφυῆς ἔχει καὶ καλῶς ἀληθον. ὁ μὲν γὰρ, ἄ τε δὴ ΗΓΕΜΩΝ τοῖστος, τῶν σωτηρίων κηδευῆς ἀκρότατος· τὸ δὲ, ὡς λογίων τῶν θείων ἀνάπτυξίς, ὑπὲρ πάν ἄλλο σωτήριον· ἡ δὲ, ὡς τῆς ἀσεβείας ὀρθοτομῆσα τὸ μέγα μυστήριον, ἡ μόνη τῆς σωτηρίας διδάσκαλος. ΑΥΤΩΙ μὲν ἐν, ὦ καθολικῇ καὶ ἀποσολικῇ τῶν ὀρθοδόξων ΕΚΚΛΗΣΙΑ, δὺλογίαν ἀπ' ἔραν ἔπιδαφιλύσειας γῆς ἐχέσεις πάντα εἶνεκεν δὺλογίας μαςῶν καὶ μήτρας, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ΑΥΤΟΥ, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ΑΥΤΟΥ δὺλογίας πατρὸς καὶ μητρὸς, ἢ ὑπὲρ δὺλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ θινῶν ὑπεριχύση ἀεννάων· ἐμοὶ δὲ τῷ τῆς διακονίας ταύτης ἀξιοθέντι, καὶ ἐπ' αὐτῇ, ἡ εἶχον διωάμεως, πονήσαντι, ἔλεος παρὰ Θεῆς, καὶ τὴν τῶν ἐμῶν πλημμελημάτων συγχώρησιν.

Ἔτε σωτηρίῳ α. ψοβ. Μαρτίῳ. κ.

Ἡ σωταξιαμὴν χεῖρ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

Δημόσιον Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Β. Β. Β. ΝΙΚΗ-

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ Ο ΘΕΟΤΟΚΗΣ ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ.

Τὸν ΘΕΟΝ ἐπαινεῖν πρόκειται τῷ τὰς θεοπνεύσεως ἐπαινεσέσθαι Γραφὰς αἰρετικῶν· εἴ γε δὴ καὶ νομοθεταὶ γεραίρονται τῶν εἰς σωθέντων νόμων δι' ὀφθαλμῶν· ἀνδρῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων τ' ἐγχείρημα πέφυκε δώαμιν, τῷ Θεῷ μόνῃ πρὸς τὸτο ἐξαρκύντος, καὶ γε δὴ καὶ ἀποχρόντως αὐτὰς ἐπαινέσαντος. ὁ γὰρ αὐτός ἐσίτε καὶ λέγεται, τὸτο καὶ αὐτὰς παρὰ τῷ ὑπ' αὐτῷ μυηθέντος ἐπικληθῶσι ἠυδόκησε· Φῶς τὰ προσάγματά σου· ἀλλὰ γὰρ τί ἂν περὶ τῆς αὐτῶν ἀσαφείας φάη τις καὶ δεινότητος; Θεός, φησί περὶ τῶν ἀγίων, ἕτως ἐπετήδωσεν ἐπ' ὠφελείᾳ τῷ νῦν, ἵνα τέτοις ἀναχολῆται, καὶ τῶν χειρόνων ἀφέλικται. πῆ μὲν διὰ τῶν ἕξιν, εἶρηκε τῶν σοφῶν ἄλλος, ἔ πάνυ συγκεκροτημένῳ· πῆ δὲ διὰ τῶν προπέτειαν· ἐφ' ὅτε καὶν συγκεκροτημένῳ τις τυγχάνη καὶ ὑπὲρ ὀφθαλμῶν, διὰ τῶν εἰς ὑπερβολῶν χαλεπωτάτῳ εὐρεσιν τῶν πραγμάτων τοῖς ἀνθρώποις ἔ πάνυ σαφωρίζεται ὁ περὶ τῶν ἐκάστω λόγος. τῶν δ' ἐν ἂν εἴη ἀπεικὸς προσιδόναι καὶ τόδε· καὶ διὰ τὸ τῶν φύσιν καὶ τὰ κρίματα τῷ περὶ ἑ αὐτῶν ὁ λόγος ἀνεξιχνίασα εἶναι καὶ ἄγαν δυσέκφραστα, καὶ διὰ τὸ μόνῳ τῶν γνῶσιν ἐκείνων ἀποτεταμιεῦσθαι, οἷς αὐτὸς διδόναι βέλεται. ὑμῖν γὰρ φησι δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια· ἐν τῶν ἂν τὸ τῆς ὁδηγίας ὅσον ἐπάναγκες κατιδεῖν ῥάδιον. ὡς περὶ δὴ καὶ ὁ τῆς Βασιλείας τῶν Αἰθιοπῶν δυνάστος ἐζητήσατε καὶ τυχῶν, τῶν σωτηρίαν ἀπώνατο. εἰ μὲν ἔν καὶ εἰς μόνος χειραγωγῶν ἐπήρκεσε, πόσω γε μᾶλλον οἱ πολλοὶ εἰς αὐτὴν σωελθόντες, καὶ χεῖρα πάντες προτεταμένῳ ἔχοντες, καὶ οἱ μὲν τὸ γράμμα συμβιβάζοντες, οἱ δὲ τὰ περὶ τῶν ἰσορίαν ἐξυφαίνοντες, οἱ δὲ τῆς ἀναγωγῆς τὸν νῦν ἀνορύττοντες, οἱ δὲ τὸν ἀλληγορικὸν σκοπὸν ἐμφαίνοντες, καὶ ἄλλοι τὸ τῶν Γραφῶν ἠθικὸν παρατιθέντες μάθημα; θεὸς ὄντως ὁ τοιοῦτος δὲ σύλλογος, καὶ χορὸς ἑράνιος τὸ σωτήριον σωεπάδων μελώδημα. τὸτον ἔν ἡμῖν ὁ τῶν ἠγεμόνων ἄριστος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ τῶν περιπύσων ΓΚΙΚΑΔΩΝ περικλεέσερος ἀπόγονος, ἐπ' ὠφελείᾳ τῷ τῶν ὀρθοδόξων γένους σωεκρότησε, τὸ τεῦχος εἰς μέσον προθέμενος. πόθεν δὲ τὸτο προέκυψε, καὶ ὁποῖόν ἐστι, καὶ ὅπως σωταγῶν τύποις ἐκδέδοται χρεῶν ὑμῖν δηλώσασθαι.

Ἡσ. 26.
 9.
 Βασ.
 λ. 4.
 εἰς τὸν
 Ἡσ.
 Ὡς εἰς
 τῶν Φιλ.

Ματθ.
 13. 11.

Ὅτε αὐτὸς Κωνσταντινουπόλει τὰς διαίριβας ποιῶμενος, ἐν τῇ ὑπερτίμῳ τῷ ΗΓΕΜΟΝΟΣ οἰκίᾳ φιλοφρόνως ἐξενιζόμενος, τὰς τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης ἀνεκτίτων βιβλίων, καὶ αὐτῆ, μετ' ὅσης χαρᾶς ἔχ οἶόν τέ μοι εἶπεν, ἐντυγχάνω. μηκέτι ἔν αὐτῶν γωνίᾳ καὶ παραβύσῳ, τοιαύτῳ ἔσαν, ἀποκρύπτεισθαι δὲν ἀνελογιστόμῳ, ἀλλ' ἀνακύψασθαι ποτὲ, καὶ ἐφ' ὑψηλῆς τῆς τῷ τύπῳ περιοπῆς ἀρθῶσαι. μόλις ἔν ἐφθῶ τὸ διασκεπτόμενον ἐξαγγείλας, ΚΑΙΚΕΙΝΟΝ τὸν ὄντως ὑπὲρ πάντας αὐτῶν πᾶσι τοῖς καλοῖς προθυμέμενος, ἔ μόνον μετρίως διατεθειμένον εὔρον, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐπιγαννύμενον τῷ πράγματι, καὶ ταχεῖαν προσεπιζητῶντα τῶν τῶν ἐκπλήρωσιν. πρὶν μὲν ἔν ἢ τῷ ἔργῳ ἀνάρξασθαι, τῷ καὶ ἄλλας ὁμοίας τῇ διαληφθείσῃ ἐξοδρεῖν πάντα κάλων ἐκίνησα· ὡς ἂν τῇ παραθέσει τὰ ἐκ παραδρομῆς ἐλαττώματα, καὶ αἱ ἐκ τῆς παλαιότητος παραφθοραὶ, καὶ αἱ λοιπαὶ ὁποιαῖν ἐλλείψεις, ὅσον οἶόν τε ἀναπληρωθῶσιν ἀκριβέσερον· καὶ γὰρ ἔ μόνον τὰς ἐκεῖ κοινὰς τε καὶ μερικάς, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ἱερῶν αὐτῶν Χάλκη καταγωγῶν

πολυπραγμονησάμην βιβλιοθήκας· καὶ τῷ πανιερωτάτῳ Σμύρνης μητροπόλει δι' ἀξιολόγων ἀπαδάσας ἀνδρῶν ἐπέσειλα· ἐλέγετο γὰρ καὶ καὶ παραπλήσιον διασώζεσθαι τεύχος· καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν ἐν Ἀθῶν μεγάλων κοινοβίων προέδροις εἰς τὴν Κωνσταντίνην τότε ἀφικουμένοις τὸ βιβλίον ἐπιδείξας, ἔτι παρεμφερὲς ἐρόμην ἐν ταῖς σεβασμίαις αὐτῶν μοναῖς ἐναπόκαται. ἀλλ' ἐκ τῶν προέκπιον ἔδεν· ἐν ᾧ ἔν ἔωλος πᾶσα πράξις καὶ ἐλπίς ἐδόκει, ὁ δὲ γεννῆς καὶ φιλόμικτος Ἀλέξανδρος, ὁ Κωνσταντίνης ὁ μεγαλοπατάριος αὐτόκλητός τε καὶ αὐτεπάγγελτος, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ εἶχε βιβλιοθήκη ὁμοίαν παρέδωκέ μοι βίβλον.

Δερματίνης δὲ ἔσης ἑκατέρας, αὐτῆς δῆθεν καὶ τῆς προσημασίας, ἢ μὲν, ἢ τῆ **ΗΓΕΜΟΝΟΣ** τῷ Πεντάτοχον ἔλλω, τὸν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ, τῆς Κριτᾶς, τῷ Ρῆθ, καὶ τὰς τέσσαρας περιέχει Βασιλείας, τῶν μὲν τῆς Γραφῆς ῥημάτων ἐν τῷ μέσῳ τῆς σελίδος κειμένων, καὶ εἰς τὰ κεφάλαια μόνον ἄχρι τῆς ἑ' κεφαλᾶς τῆς Δεύτερονομίης διηρημένων, τῶν δ' ὑπομνημάτων, ὧν πᾶμπολλα ἀνώνυμα, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον περὶ αὐτὰς τὰς τῆς Γραφῆς ῥήσεις, ἐν ἧς καὶ ἐν ταῖς ἐφεξῆς σελίσιν· ὧν αἱ πλείονες καὶ ἐπιγραφὰς ἔχουσι. καὶ τὸ μὲν ἔτος ἐν ᾧ ἐγράφη, παρασεσιώπηται· ἐν δὲ τῷ τέλει ταῦτα μόνον γέγραπται· Ὑξαιὶ τῷ ξύσαντι ταύτῳ καὶ σὺ ἄλλως· ἐπεὶ τὰ δ' ἔταξε Ῥωμανὸς καλογράφος ἀλιτίμων ἀνδράσι πόλεως Ἀτταλείας. ἢ δὲ τῆ Ἀλεξάνδρου τῆ τῆ **ΗΓΕΜΟΝΟΣ** παρεμφερῆς τῷ τάξιν, τὸ Λοβίτικόν, τὸ Δεύτερονόμιον, τὸν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ, τῆς Κριτᾶς, καὶ τῷ Ρῆθ μόνον ἐμπεριέχει, καὶ περὶ Ὀκλάτοχος ὀνομασθεῖσα ἐν τῷ τέλει, ἔτιως· ἐτελειώθη ἢ ἱερά αὐτῆ βίβλος σὺ Θεῷ τῆς Ὀκλατόχε ἐπὶ βασιλείας μεγάλης ἐν Χριστῷ πιστῆ καὶ ὀρθοδόξῃ αυτοκράτορος Ῥωμαίων Ἀλεξίῳ τῆ Κομνηνῆ, καὶ Ἰωάννῃ μεγάλῃ βασιλείῳ τῆ πορφυρογεννήτῃ, μίως ἰβ', ὡρα θ', ἔτος ἀπὸ κλίσεως κόσμου σχιβ', ἰνδικίωνος ἰβ', προσάξει Λέοντος τῆ μεγαλεπιφανεστάτη πρωτονοβελισίμῃ*, καὶ οἰκείῃ ἀνδράπῃ τῆ κραταῖδ καὶ ἀγίῃ ἡμῶν βασιλείῳ τῆ νικηρίτῃ, διὰ χειρὸς Ἰωάννῃ τῆ δ' τελετῆς καὶ ξένῃ τῆ Κέλικοι· καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν διὰ τὸν Κύριον. ἐκ τῆς Γενέσεως ἄρα, ὡς ἔοικε, καὶ τῆς Ἐξόδου ἄλλη συγκατεσκευάσασαι βίβλος. ἔδεν γὰρ ἐδόκει ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐλλειπῆς, ἄρτιος ἔσα καὶ ὀλομελῆς καὶ ὀλοκληρῆς. ὅτι δὲ τῆς τῆ Ἀλεξάνδρου ἢ τῆ **ΗΓΕΜΟΝΟΣ** ἀρχαιοτέρα, δῆλον ἔ μόνον ἐκ τῆς τῶν διφθερῶν παραφθορᾶς, καὶ τῆ τῶν γραμμάτων χρώματος· ὧν καίτινα μὲν ἐν μέρει, ἐν ἑνὶ πρὸς δὲ καὶ ὀλοχερῶς ἐστὶν ἐξαληλιμμένα· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τῶν προσωδίων καὶ σοιχείων καὶ λέξεων γραφῆς. ἢ μὲν γὰρ ἀντὶ ψιλῆς ἔχει τὸ ἰ, ἀπαντῶς δὲ τὸ, ἰ· ὡσαύτως ἀντὶ δασείας τὸ ἰ, ἐνίοτε δὲ τὸ, ἰ· ἢ δὲ, τὸ ἀνάπαλιν. πάλιν ἢ μὲν ἐστὶ ὅτε ἀντὶ τῆ ἐστὶ, τὸ ἰ, καὶ ἀντὶ τῆς παρὰ, τὸ ε· καὶ πᾶ σὺ θεται δὲ πάντα ἐν σωτάξει, καὶ τὰς ὑπογεγραμμένας, προσγεγραμμένας, καὶ ἄλλα· ἢ δὲ, ἔχ ἔτιως. ἐκ τῶν ἐν τῆς δευτέρας τῷ πρώτῳ ἔτη ἑκατὸν ἢ καὶ μικρόν τι ἐπέκεινα προγραφήσασαι τεκμαιρόμεθα.

Μετεγράφη ἐν διαφόρων χερσὶν ὅλος ὁ τῆ **ΗΓΕΜΟΝΟΣ** κώδιξ, καὶ τῷ ἑτέρῳ, ἔ μὲν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκδεδομένοις, ὅσοι ἐκεῖ εὕρωται, ὑπομνηματισαῖς παραβληθεῖς, συσχεδασμῶν πρὸς τὴν ἐκλύπωσιν ἐδόκει. ἀλλ' ἔτι ἐπὶ τὸ τελειότερον τῷ βίβλον διαμορφῶσαι γλιχόμενος, τὰ πλείονα τῶν ὑπομνημάτων καὶ ταῖς ἐπιλέκτοισι παρεθέμην ἐκδόσεσι. δυσὶ δὲ μόνον, τῇ τῶν τῆ Φίλωνος δῆθεν καὶ Ὀριγάνου ἐν ἐνέτυχον, εἰ μὴ μετὰ τὸ ἐκδοθῆναι τὸ τῆς Γενέσεως ἡμισυ. διὸ δὴ καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς βίβλου σημειώσεις ἐτέθησαν. ἀλλ' ἔτι ὡς τὸ ἐλλείπον· τὸ δ' ὡς, αἱ τῆ Προκοπίου τῆ Γαζαῖε εἰς τὴν Ὀκλάτοχον ἀνέκδοτοι ἐρμηνεῖαι, ἃς προσδορεῖν ἔ πάνυ ῥάδιον. ἀλλὰ γὰρ καὶ ταύτας οἱ πανέκλεμπροὶ τῆς ἐν Αὐγῆσῃ Ἀριστοκρατείας Μεγιστᾶνες, φιλότιμοι ὄντες, καὶ ἐλδοθέριοι, καὶ ὅπως ἂν αἱ μαθήσεις ἐπὶ τὸ κρεῖττον προάγωνται ἀπαδάζοντες, προδύμως ἐχρήσαντο, τὸν αὐτὰς περιέχοντα ἀποσείλαντές μοι κώδικα.

Δερμάτινος δὲ καὶ ἔτος καλλιγράφῃ μὲν καὶ ὀρθογράφῃ χερὸς ἔργον, ἀλλ' ἔδ' ἑαυτῷ, ἔδεν μὲν καθ' ὃ ἐγράψε δηλωσάσης ἔτος. ἀποσπασμάτια δὲ τῶν τῆς Γραφῆς, εἴτεν τῆς Ὀκλατόχε, τῶν Βασιλείων, καὶ τῶν Παραλειπομένων περιέχων, ὁ λοιπὸς ὅλος

* Ἐπιθακαδεκάτη ἢ τῆ Νοβελισίμῃ ἀξία, ἢς βραβεῖον χιτῶν ἐξ ἀλευργίδος χρυσόθετος, καὶ χλαμύς καὶ ζώνη, ἐν χερὸς βασιλέως ἐπὶ ναῖ Κυρίε λαμπρῶς ἐπιδίδεται. Κωνσταντίν. ὁ Πορφυρογεν. ἐν σελ. 412. τῆ σωτάγματ. Τῆς τῆ Νοβελισίμῃ ἀξίας μέν. καὶ ἢ Ἄννα ἢ Κομν. ἐν βιβλ. 10. σελ. 274, ἢ 217 τῆς Ἐνετ. ἐκδόσ. Πρωτονοβελισίμων γράφει ὁ Κάρολ. ὁ Δεφρέσιν. ἐν σελ. 379. ἢ 74. πρωτονοβελισίμῃ δὲ, ἐκ τῆ nobilissimus Φησὶν Ἰάκ. ὁ Γρεττ. ἐν σελ. 262, ἢ 226. τῶν εἰς τὰ τῆ Κερσπαλ, παρατηρημ. ἀνῆρ ἐν πολλοῖς ἄλλοις παραλόγοις, καὶ ψευδολογίαις. ἔ τὰς παραλογίας τε καὶ ψευδολογίας ἔδεν χερὸς· ἔδεν τόπος τῷ ἐξελέγχειν.

ὅλος τῶν εἰς αὐτὰ ἐξηγήσεων πλήρης. ὦν ἄγαν ὀλίγα πάντως τῆ Προκοπίᾳ. ἐκ τῶν τῆ Κυρίλλου γὰρ πολλὰ, καὶ τῶν τῆ Νύσσης, καὶ Θεοδώριτου, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ Εὐσεβίου, καὶ Ωριγάνου πολλάκις αὐταῖς λέξεσι, καὶ ἄλλων ἀδελφῶν, ὡς τῆ παρεθέσει ἔγνωμεν, καὶ αὐτῇ ἢ τέττα ἐπιγραφή δηλοῖ. ἀρχὴ, γὰρ φησι, σὺν Θεῷ τῆς εἰς τὴν Γένεσιν τῶν ἐκλογῶν ἐπιτομῆς Προκοπίου Χριστιανῆ σοφιστῆ· καὶ αὐτὸς ὁ Προκόπιος ἐν » προσιμίῳ μαρτυρεῖ, λέγων· ἤδη μὲν καὶ πρότερον, Θεὸς τὸ δῶναθαι χορηγήσαντος » τὰς καταβεβλημένους ἐκ τῶν πατέρων καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὴν Ὀκλιάνου ἐξηγήσεις » σωλεξάμεθα, ἐξ ὑπομνημάτων καὶ διαφορῶν λόγων ταύτας ἐρανισάμενοι. ἀλλ' ἐπεὶ » τὰς ῥήσεις αὐτὰς τῶν ἐκθεμένων ἐπὶ λέξεως ἐξεθέμεθα, εἴτε σύμφωνοι πρὸς ἀλλήλας » ἐτύγχανον, εἴτε καὶ μή. καὶ παρὰ πλῆθος ἄπειρον ἡμῖν ἐντεῦθεν τὸ σύγγραμμα πα- » ρεταίνετο, σωεῖδον ἔν πρὸς μέτρον ὄυσαλές σωλεῖν τὴν γραφὴν ἐπειγόμενος. εἰ μὲν- » τοι σύμφωνον ἅπασιν εἴρηται, τέτο προσάπαξ εἰπὲν· εἰ δέ τι διάφορον, καὶ τέτο » σωτόμως ἐκθέσθαι, πρὸς τὸ διὰ πάντων ἐν γενέσθαι σῶμα τῆς συγγραφῆς, ὡς ἐνὸς καὶ » μόνου τὰς ἀπάντων ἡμῶν ἐκθεμένους φωνάς. προσηύσομεν δέ τι καὶ ἔξωθεν εἰς τραίνωτέ- » ραν ἐστ' ὅτε παράσασιν. ἀλλὰ γὰρ ἐκ δόδοκίμου ἀναδέδεικται ἐν τέττω τῷ, πρὸς τὸ διὰ » πάντων ἐν γενέσθαι σῶμα τῆς συγγραφῆς, διὰ τὴν ἀπροσφυσίαν τῶν διαφορῶν ἐννοιῶν » συμπαρέμπλυσίν τε καὶ συμπλοκῶν, ἐξ ὧν ἔχῃ ἢ τυχεῖσα ἀσάφεια. πολλῶν δὲ βέλτιον » εἶη ἂν πεποιηκῶς, διηρημένον παρεκθέμενος τὰ ὑπομνήματα, καὶ τὸ τῆ συγγραψαν- » τος δηλώσας ὄνομα. τὸ πρῶτον δὲ πόνημα, ἔμω τὸ ὑπὸ τῆ δε τῆ κώδικος περιεχό- » μιον, ὁ πολὺς ἀνακεκρικῶς φαίνεται Φώτιος. καὶ γὰρ φησι, πολύχως μὲν ἔτος καὶ ἐν κώδ. » πολύσυχος ὁ ἐξηγητῆς· πλὴν ἐκ εἰς περιτλάστινας καὶ ἐξαγωνίας ἀποδιατρίβων πα- 206. » ρεκδρομας, ἀλλὰ τῷ διαφορᾷ δοξῶν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἀναγράφειν πολλάκις. » εἴτα προσίθησι· καὶ ἡ φράσις δὲ αὐτῷ εἰς τὸ ἄριζον ἤσκηται, εἰ καὶ ἐξηγητικῆς διατυ- » πώσεως ἔχει τί καὶ κομψότερον. τέττω ἔν τῷ κώδικι τὸ ἡμέτερον ἀντίγραφον παρα- » ραδόντες, ὅσα τῶν ὑπομνημάτων ἐν αὐτῷ ἔχῃ προσίω, ἀπὸ τῆ κώδικος ἀναλεξάμεθα, » πάνυ ὀλίγα καταλείψαντες. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν κωδίκων.

Τὸ δὲ ῥηθὲν ἀντίγραφον, διά τε τὸ τῶν σοικαίων ἐξυρρύγχον, ἀδελφον τοῖς τυπο- » θέταις ὄν, καὶ τὴν ἀκαταλληλίαν τῶν ἐν οἷς τὰ ὑπομνήματα ἔκειτο τόπων, ἐτι δὲ καὶ » διὰ τὰ προσεδόντα, ὅλον ἐξ ὑπαρχῆς ἰδίᾳ χειρὶ μεταγράψαι κατηναγκάσθημεν. τὸ » μὲν ἔν τῆς Γραφῆς κείμενον τῷ τῆς ἐν Φρανκερᾶ ἐκδόσεως παρεβάλλομεν· αὐτὴν » προτιμήσαντες, ὡς πολλοῖς ἀνεκδότοις τε καὶ ἐκδεδομένοις παραβεβλημένῳ· κατ' αὐ- » τῷ καὶ τὰς διαίρεσεις τῆ ἀδιαίρετα ποιήσαντες· τῶν δ' ὑπομνημάτων, ὅσα μὲν ἀνώ- » νυμα ὄντα, ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις συγγραφεύσιν, ἢ παρὰ τῷ προδιαληφθέντι τῶν τῆ » Προκοπίου κώδικι εὔρηται, τέτοις τῆνομα προσετέθη, ἐνὶ ἀσερισκῶν ἀσερίσκω, ὅσα » δ' ἔχῃ τῷ Ἀδελφῷ ἐπιγέγραπται. ἀναπεπλήρωται δὲ καὶ τὰ ἐλλειπή, τῆ παραπληρώματος » ὅτε μὲν σημειωθέντος, ὅτε δὲ αὐταῖς ταῖς τῶν ἐκθεθέντων ῥήσεσι δυσὶ γραμμαῖς συμ- » παρυντεθέντος. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐκδεδομένοις τῶν ἐρμωδῶτων τῆ ἐλπίδι τῆς τῶν ἀνωτύ- » μων ὄψεως πυκνότερον ἐνεκύπλομεν πολὺν καταβάλλοντες πόνον, καὶ χρόνον κα- » ταναλίσκοντες, ὅπως ἀναπύξουσιν ἐντύχομεν, εἰς τὴν τόπον μάλιστα ἐν οἷς ἢ βίβλος » ἄμοιρος, καὶ αὐτὰς πρὸς τελειότερον αὐτῆς σωματισμὸν προσεδέμεθα, δυσὶν » ἐπισημάναντες ἀσερίσκοις. ἐν δὲ ταῖς παραθέσεσιν ὅπως μὲν διαφορά τις ἐν ἀξιόλογος, » ταύτῳ σεσημειώκαμεν· ὅπως δὲ ἀναμφίβολον καὶ προδηλότατον ἐλάττωμα, εἴτε ἐκ » παραδρομῆς ἐναργῆς, εἴτε ἐξ ἀμαθίας πασιδῆλα, τέτο δὴ ἀνυποσώλως ἐπεδιωρῶ- » καμεν. ἐπίμεμπτοι γὰρ οἱ καὶ τὰ ἀριδῆλως ἐσφαλμένα, καὶ τὰ μηδενὸς λόγος ἄξια » ταῖς διαφοραῖς συγκατατάσσοντες, καὶ τὰς βίβλους ματαιολογιῶν καταπληρῶντες, » καὶ τὴν ἀναγινώσκοντας ματαιῶς καὶ παραλόγως συγχέοντες.

Ἴδὲ ἔν, ὃ βέλτιστον πανελλήνιον γένος, ὁποῖόν τε καὶ ὅσον ὁ ὄσσεβέσατος καὶ ὑπερ- » πάντας φιλογωνῆς καὶ ὄντως φιλάγαθος ΗΓΕΜΩΝ ὁ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ ΓΚΙΚΑΣ ἡμῖν » τ' ὄβεργέτημα παραχεῖν προέθετο, τὴν βίβλον ταύτῳ, τὴν μὴ μόνον ἄχρι τῆ δε ἀνε- » κδοτον, ἀλλὰ δὴ τυχόν καὶ ἀνδρότερον, εἰς μέσον προθέμενος. καὶ γὰρ εἰς μὲν τὴν Γένεσιν, » ἢ εἰς αὐτῷ τε καὶ τὴν Ἐξοδον, ἢ εἰς τὴν Πεντάτευχον μόνῳ σώζονται τινες τοιαῦται » ἀνεκδοτοι, * ἔμω δὲ εἰς τὴν Ὀκλιάνου καὶ εἰς τὰ τῶν Βασιλειῶν ἅμα. τοιγαρῶν τὸ » αἰῶσι τοσέτοις ἀφανῆς καὶ δυσὸντόκλον, ἐμφανῆς νῦν καὶ προχειρότατον. ἐκ ἐτι λοι- » πόν,

* Ὅρα τὴν 727. σελ. τῆ 7. τῆ 7. τῆς ἐλλῶ. τῆ Φαβερ. βιβλιοθ. ὦν δ' αὐτὸς μέμνηται σερῶν, τὴν Ἐνετίαν, » τὴν ὡ τῆ τῆ ἀπατρίδα Ἰαλίαν Ἰετιανῶν οἱ ἐκεῖ φίλοι ζητήσαντες, εὐρεῖν ἐκ ἡδωθήσαν.

πόν, ὡ θεαπέσιοι τῶν ἱερῶν μυσαγωγοὶ Γραφῶν, καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες, ὅσοις ἔρωσ
 ἐνέσασθε θεὸς τῶ μελετᾶν τῶ Κυρίᾳ τὰ λόγια, ἀνάγκη ἡμῖν ἐπαπορῶσι, καμάτοις
 πολλοῖς καὶ πόνοις ἅπαντα πολυπραγμονεῖν τὰ περὶ τῶν Γραφῶν διαλαμβάνοντα σω-
 τάγματα, εἶπε δὴ τινα εὔροιτε ἂν ἐν αὐτοῖς ἐπίλυσι, ἥτοι κατ' αὐτὸ παρατεθειμέ-
 νῳ, ἢ ἐκ τῶ παρέργα συμπαραπεσῶσαν, ἢ ὡδε κάποιε συμπαραπεφυκῆσαντε καὶ
 ἐμπεριεσπαρμένῳ. αὕτη μὲν γὰρ ἡ δέλτος εἰ μόνον τὰς ἐκδεδομένους καὶ γνωσὰς, ἀλλὰ
 δὴ καὶ τὰς ἀνεκδότους καὶ ἀγνωσμένας τῶν θαυμασίων ἐμπεριέχει ἀνδρῶν ἐρμη-
 νείας. εἶγε δὴ ἐν ὁ τῶ ΘΕΟΥ λόγος ἐστὶν ὁ ἄρτος ὁ σηρίζων, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ δυνάμις ὁ
 οἶνος ὁ τὰς καρδίας ὀφραίνων, ἢ βίβλος αὕτη ἐστὶν ἡ μυσικὴ παρεσκευασμένη τῶ
 Σολομῶντος τράπεζα, εἰς ὡ λαμπρῶτε καὶ ὑψηλῶ τῷ κηρύγματι τῶς ἀφ' ἑαυτῶν
 ἐνδεεῖς πρὸς κατάληψιν ἔχοντας τὰς φρένας συγκαλεῖ ὁ ἐράνιος βασιλεὺς ὁ παρά-
 κλητος· ἔλθετε, λέγων, Φάγετε τὸν ἐμὸν ἄρτον, καὶ πίετε οἶνον ὃν ὑμῖν κεκέρακα.

Ο Γ Ω Ν

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΤΕΤΧΟΝ ΤΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΤΩΝ
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

Α.	Ι.
ΑΔΗΛΟΣ.	ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ.
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.	ΙΠΠΟΛΤΟΣ.
ΑΚΑΚΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ.	ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΠΗΛΟΥΣΙΩΤΗΣ.
ΑΛΛΟΣ.	ΙΩΣΗΠΟΣ.
ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΣ.	Κ.
ΑΝΩΝΤΜΟΣ.	ΚΛΗΜΗΣ.
ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΣ.	ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.
Β.	ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΤΜΩΝ.
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.	Μ.
ΒΙΚΤΩΡ ΠΡΕΣΒΥΤΤΕΡΟΣ.	ΜΑΞΙΜΟΣ.
Γ.	ΜΕΛΙΤΩΝ.
ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.	Ν.
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ.	ΝΕΙΛΟΣ.
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΤΣΣΗΣ.	Π.
Δ.	ἐκ τῆς ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ.
ΔΙΔΥΜΟΣ.	ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΣ.
ΔΙΟΔΩΡΟΣ.	ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΓΑΖΑΙΟΣ.
ΔΙΟΝΤΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.	Σ.
Ε.	ΣΕΡΑΠΙΩΝ.
ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΛΟΥΓ- ΔΟΥΝΩΝ.	ΣΕΤΗΡΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.
ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ.	ΣΕΤΗΡΟΣ ΓΑΒΑΛΩΝ.
ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΕΜΕΣΗΣ.	ΣΟΥΚΕΝΣΟΣ ΔΙΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ.
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.	Φ.
ΕΦΡΑΙΜ.	ΦΙΛΩΝ ΕΒΡΑΙΟΣ.
Η.	ΦΙΛΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
ΗΣΥΧΙΟΣ.	Χ.
Θ.	ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ.
ΘΕΟΔΩΤΟΣ.	Ω.
ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ.	ΩΡΙΓΕΝΗΣ.
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΟΥΣΟΤΕΣΤΙΑΣ.	
ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.	

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΩΝ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ὁ πολύτλας πατρίδα μὴ ἔχε
τιμὴν Ἀλεξάνδρειαν, πατέρας δὲ ὄσειβεις, καὶ
τῆ τῆ βία περιφανεία ἔ πολλῶν δούτερως.
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου δὲ τῶ τῆς Ἀλεξανδρείαν Ἐκ-
κλησίας ἐπισκόπων τὴν τε θείαν καὶ τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν
ἐκδιδάχθεις ^α, ὑπ' αὐτῆ διάκονος προχειρίζεται, καὶ σὺν
αὐτῶ εἰς τὴν ἀγίαν οἰκουμένην πρῶτον παραγίνεται Σύ-
νοδον ^β. καὶ αὐτῆ τῶν τῆ δὲ αἰ' ἔτεος 326 ^γ. μετασάντος, τὴν
ἐπισκοπὴν διαδέχεται. ^δ ἐπεὶ δ' ἐκ λυέχεται τῶ ἤδη κατα-
κρινθέντι συγκοινωνῆσαι Ἀρείῳ, καὶν τῆτο ὁ μέγας βασιλεὺς
Κωνσταντίνος προσέταξεν, ἅ τε δὴ ἀναπειθείς τὰ ὑπὸ τῆς
ἐν Νίκαιᾳ Θεοδοσιῶτα Συνόδου αὐτὸν ἐνεφερῖσασαι· ἐντεῦ-
θεν ἀφορμὴν λαβόντες οἱ περὶ τὸν Νικομηδείας Εὐσέβιον,
ἀναφανδὸν ἐκβακχόμενοι ἤρξαντο, καὶ κατ' αὐτῆ τὰς
πανθενεὺς καὶ ἀνυποστάτους διαβολὰς ἐξερύγασαν καὶ συ-
κοφαντίας ^ε. ἐν ἔτει μὲν ἐν 335. ὑπὸ τῆ ἐν Τύρῳ συσάντος
ληστρικῆ συνεδρίᾳ καθαιρέσει καθυποβάλλεται ^ς. ἐν δὲ τῶ
ἔξῃ ἔτει ^η ὅτε Εὐσέβιος καὶ οἱ σὺν αὐτῶ εἰς τὴν Κωνσταντίνῃ
ἐλθόντες διαβάλλωσιν αὐτὸν, ὡς ἀπειλήσαντα ἀποστρέφειν
τὸν σῖτον τὸν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας τῆ Κωνσταντινῆ πόλεως
χορηγέμενον. διὸ εἰς θυμὸν ἀχθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐξόριζεν
εἰς Τρίβερν τῆς Γαλλίας αὐτὸν διαπέμπε ^ζ. μετὰ δὲ
μῶνας περὶ πε ὀκτὼ πρὸς τοὺς δέκα ^η, τῆ μεγάλε Κων-
σταντίνῃ εἰς τὴν ἀνω μεταχωρήσαντος Βασιλείαν, Κωνσταν-
τίνος ὁ Καῖσαρ ὁ νεώτερος τῆτε ἦος, ὁ τῶν πρὸς ἐσπέραν
Γαλατῶν ἀρχῶν μαθὼν ὡς ὁ πατήρ τὴν ἐξορίαν ταῖς δια-
θήκαις ἀνέλε, τῶ ὑπ' αὐτῆ αἰ' ἔτεος 337. γνομῶν Θε-
οπισματι εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸν Ἀθανάσιον ἐπαναλθεῖν
παρασκέδασαν ^θ. ἀλλὰ γὰρ πάλιν αἰ' ἔτεος 341. τῆ τῆς
ὄσειβείας ἀντιπάλων τὰς συκοφαντίας ἀνακαλεσάντων,
ὑπὸ τῆ ἐν Ἀντιοχείᾳ καθαιρέται συνδῶν ^ι ἐπὶ τῆ τῆ Ρώ-
μῃ δὲ ἀναδραμῶν ^κ, παρὰ τε τῆς ἐκεῖ αἰ' ἔτεος 342 ^λ, καὶ
παρὰ τῆς κατὰ τὴν Σαλαδικὴν αἰ' ἔτεος 347. συστάσης Συνόδου
τῶν παραλόγως αὐτῶ προσβιβαίων ἀθῶος ἀποδειχθεὶς
ἐγκλημάτων ^μ, ὑπὸ τῆ Ἀυτοκράτορος Κωνσταντίνῃ, διὰ τῆς
τῆ ἀυτάδελφῆ αὐτῆ Κωνσταντίνῃς μεσιτείας τε ἅμα καὶ
ἀπειλῆς ^ν, ἀνακαλεῖται ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ^ξ. ἀλλὰ
μόλις ἐξαεσίαν μικρᾶς γαλλικῆς ἀπήλαυσε, καὶ πάλιν ἐπ'
αὐτὸν τὰ τῶν δυσσεβῶν φέρεται κύματα. ὑπὸ γὰρ τῆ ἐν
Ἀρελάτῳ κατὰ τὸ 353, καὶ τῆ ἐν Μεδιολάνοις κατὰ τὸ
357. ἔτος συγκροτηθέντων συνεδρίων κατακρίνεται ^ο, καὶ τῶ
ἔφεξῃ ἔτει τῆ θρόνῳ ἀπελαύνεται. ἐπὶ τὴν ἐρημίον ἐν
τῆς Θεσσαλίας ὑποχωρήσας ^π, ἐκεῖ ἄχρι τῆς τῆ Κωνσταν-
τίνῃ παρέμενε τελούτης. Ἰβλιανὸν δὲ τῆ παραβάτης τῆ
βασιλείᾳ ἐπιβάντος, καὶ ἐπιείκειαν ὄντος κατ' ἀρχὰς
ὑποκρινόμενος, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἐξορίας ὄσειβείας ἀνακα-
λέντος, ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπαγγελθῶν ὁ ἅγιος, τὸ
περὶ βίας καὶ ὑποστάσεως σωίστησι κριτήριον, καὶ τῆς ἀνα-
τολικῆς τε καὶ δυτικῆς περὶ τῆτε λογομαχίας καταλα-

λάττει πληρέστατα. ἀλλ' αὐτίκα πάλιν αἰ' ἔτεος 363. ὅτε
τῆ ἀντάρτε βασιλεὺς κελύσματι τῆς πόλεως ἔξεισι, τοῖς
διὰ τὴν Φυγίῶν αὐτῆ ἀποδυρομένοις, **Θ**ΑΡΣΕΪΤΕ, ἐπειπὼν,
νεφύδιον γάρ ἐσι, καὶ **Δ**ΑΤΛΟΝ παρελθούσεταί ^ρ.
κατὰ δὲ τὸ 363. ἔτος ἐν Ἀντιοχείᾳ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα
Ἰουλιανὸν ἀφικόμενος, τὰ περὶ τὴν ὀρθίῳ Θεσσοκίαν καὶ
δόξαν αὐτῶ εἰσηγήσατο ^σ. Οὐάλαντος δὲ τὸ βασιλεῖον
ἀναδραμῶν κρᾶτος, ὑπάτος ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπέβη,
Φυγαδεύσας τὸν Ἀθανάσιον. ὁ δὲ, πολλῆ θορύβῃ καὶ εἰσέσεως
ἀνά τὴν πόλιν γεγωνημένης, λάθρα πρὸς χωρίον τι κατα-
φυγὼν, ἐν πάλλῳ ἀναπεκρέβη μνήματι ὁ καρτερικώτατος ^τ.
ἔ πολλῶ δ' ὑπερον ὑπ' αὐτῆ τῆ Οὐάλαντος μεταπεμφθεὶς,
καὶ ἐν εἰρήνῃ μέχρι τῆ 371, ἢ 373. ἔτεος ἐπιβίως, τῶ
Θεῷ τὸ ἱερώτατον αὐτῆ παρέθετο πνεῦμα, ἔξ πρὸς τοῖς
τεσσαράκοντα ἔτεσι ^θ πολλοῖς καὶ μεγάλοις κινδύνοις καὶ
πόντοις τὸ τῆς Ἐκκλησίας πνοματικὸν ἰδιώως σκάφος.

Τῶν αὐτῆ συγγραμμάτων ἔκδοσις πληρέστερα τε καὶ
ἀκριβετέρα ἢ κατὰ τὸ 1698. ἔτος ἐν Παρίσι. γνομῶν, καὶ
τρεῖσι σωταχθεῖσα τῶν χειρῶν.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ
τὰ ἀμφίβολα.

- 1. Περὶ σαρκώσεως τῆ Θεῆ λόγος.
- 2. Μαρτυρία ἐκ τῆς Γραφῆς τῆς κατὰ φύσιν κοινωνίας ἐκ τῆ ὁμοίως εἶναι τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
- 3. Καθολικὴ τοῖς κατὰ τόπον ἀδελφοῖς ἀντιποιημένοις πίστεως, κτ.
- 4. Ἐλεγχος τῆς ὑποκρίσεως τῶν περὶ Μελέτιον, κτ.
- 5. Περὶ τῆς σαρκώσεως τῆ Θεῆ λόγος.
- 6. Περὶ τῆς αἰδίου ὑπάρξεως τῆ ἡε καὶ τῆ πνεύματος σὺν Θεῷ, καὶ πρὸς τῆς σαβελιζόντας.
- 7. Ὅτι εἰς ὁ Χριστός.
- 8. Περὶ σαββαίων καὶ περιτομῆς ἐκ τῆς Ἐξόδου.
- 9. Ὁμιλία εἰς τὸν σπόρον.
- 10. Εἰς τὸ, πορθεύσαντες εἰς τὴν ἀπειράντι κώμῳ, δειχθετε πῶλον δεδεμένον.
- 11. Ἔως τὸ πάθος τῆ τῆς καὶ εἰς τὸν σαυρόν.
- 12. Περὶ παραβολῆς, ἡταῖς τῆς σαρκώσεως.
- 13. Σιώσις ἐπίτομος τῆς θείας Γραφῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης.

Τὰ Νόθα, ἢ ὑποθετικά.

- 1. Διάλογος ἐν τῆ κατὰ Νίκαιαν συνόδῳ πρὸς Ἀρειον.
- 2. Κατὰ πασῶν τῶν ἀρέσεων.
- 3. Ἰστορία εἰς τὸν Μελαχιστέδην.
- 4. Πρὸς τὸν ὄσειβέστατον βασιλεῖα Ἰουλιανόν.
- 5. Περὶ ὄρων.
- 6. Παιδαγωγία πρὸς Ἀντίοχον Δέκαν.
- 7. Πρὸς Ἀντίοχον ἀρχοντα.
- 8. Πρὸς Ἀντίοχον ἀρχοντα περὶ πλέστων καὶ ἀνάγκαις ζητημάτων τῶν αἰ' ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀπορριμῶν, κτ.
- 9. Ἐρωτήσεις εἰς τὰ Εὐαγγέλια.
- 10. Ρήσεις καὶ ἐρμηνείαι παραβολῶν τῆ ἀγίας Εὐαγγελίας.
- 11. Ἐτέραι τινὲς ἐρωτήσεις.
- 12. Λόγος εἰς τὸ θαῦμα τὸ γεγονὸς ἐν Βηρυτῶν, κτ.
- 13. Ἐκ τῆ κατὰ Λατίνων λόγος.
- 14. Σιώταγμα διδασκαλίας πρὸς μονάχους.

(α) Ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 1. κεφ. 15. αἰ' ἡ καὶ τὸ παρὰ Ρώμῃν. ἐπεὶ αὐτῆ Ἰσορήμον· ἦταν τὸ, κομιδὴν ἡπῖον αὐτὸν ὄντα σὺν ἐπίφοις ἡλικιωτάτοις ἱεροῦ παιδείᾳ παύσιον. ὁ δὴ πλὴν τῆ Ρώμῃν. ἐκείν τῶν παλαιῶν ἰσορήμων.
(β) Ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 1. κεφ. 17. (γ) Ὁ Κάβ. αἰ' Τόμ. 1.
(δ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 27. καὶ ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 2. κεφ. 22.
(ε) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 32. τῆ τῆ Βιν. ἐκδοσ. (η) Ὁ Κάβ. αὐτ.
(ς) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (ι) Ὁ Κάβ. αὐτ. (λ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 3.
(ζ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 32. ὅρα δὲ καὶ τὰ πρῶτῃ. ταύτης τῆς συνόδ. τὰ αἰ' Τόμ. 1. σελ. 461. τῆς τῆ Βιν. ἐκδοσ. (μ) Ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 2. κεφ. 11. (ν) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 519. σελ. τῆ ἀρημ. Τόμ.
(θ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (κ) Νικηφ. ἔκδοσις. αἰ' βιβλ. 9. κεφ. 3. (ξ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 519. σελ. τῆ ἀρημ. Τόμ.
(ι) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (ο) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 22. (π) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 23. (ρ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 519. σελ. τῆ ἀρημ. Τόμ.
(κ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (σ) Ὁ Νικηφ. αἰ' τὸν μέγ. Ἀθην. (τ) Ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 5. κεφ. 12. καὶ ὁ Νικηφ. αὐτ.
(λ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (ψ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 12.
(μ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (ω) Ὁ Κάβ. αὐτ. (2α) Ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 4. κεφ. 20.

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤ. ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜ. ΑΥΤΩΝ.

ζοντας, κί. 15. Διατύπωση των θελόντων εν ησυχία διάγειν. 16. Ἐπιστολή δύο πρὸς Κάππα. 17. Εἰς τὸ γενέσιον τῆ Προδρόμου, καὶ εἰς τὴν Ἐλισάβετ, καὶ εἰς τὴν Θεοτόκον. 18. Κηρυκτικὸν εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, κί. 19. Εἰς ἀπογραφήν τῆς ἀγίας Μαρίας, κί. 20. Εἰς τὴν γέννησιν τῆς Χριστοῦ. 21. Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντίαν τῆς Κυρίου. κί. 22. Ὁμιλία εἰς τὸν ἐκ γενεῆς τυφλόν. 23. Ἐκ τῆς κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου εἰς τὸ, πορεύεθε εἰς τὴν κατωάντι, κί. 24. Εἰς τὸ, πορεύομαι δὲ αὐτῶν, ὑπερώνουν, κί. 25. Εἰς τὴν ἀγίαν πέμπτην, καὶ εἰς τὴν προδοσ. κί. Λόγος εἰς τὸ πάθος τῆς Κυρίου τῆς ἀγίας παρασκόψης. 27. Εἰς τὴν ἀγίαν Πατέρα καὶ Προφήτ. κί. 28. Λόγος εἰς τὸ ἅγιον πᾶντα. 29. Εἰς τὸ ἅγιον πᾶντα, καὶ τὴν νεφωτ. κί. 30. Λόγος εἰς τὴν ἀνάληψιν τῆς Κυρίου. 31. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν τὸν Ἀπόστολον. 32. Λόγος ἄλλος ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπιγραφῆς. 33. Διάλογοι πάντε περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. 34. Διάφοροι λόγοι, ἕτερον εἴκοσι κατὰ αἰρέσεων. 35. Σωταγμα πρὸς τινὰ πολιτικόν. 36. Λόγος διακριτικῶς, καὶ εἰς τὰς ἀπολαί, κί. 37. Διδασκαλία πρὸς μοναχῶν πρᾶξι τέρα πνευματικῆ. 38. Ἐξηγητικόν περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις γενῆ. 39. Περὶ σώματος καὶ ψυχῆς. καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ὁ δούτερος τῆς εἰρημν. ἐκδός. Τόμ. περιέχει.

Τὰ Ἀνέκδοτα, ἢ ἐκλελοιπότη.

Κατὰ αἰρέσεων α. Κατὰ Οὐράνοιο β. Κατὰ Μακεδονιανῶν γ. Κατὰ Ναβατιανῶν δ. Κατὰ τῆς αἰρέσεως τῶν Ἀρειανῶν πρὸς τὴν Μοναχῶν ε. Βιβλίον κατὰ Οὐρανόιο καὶ Οὐράνοιο ζ. Κατὰ Ἀρειανῶν εἰς τὸ ζήτην, νῦν ἢ ψυχὴν με τετάρων κί. Ἡ μετὰ Ἀρειῶν διάλεκξις η. Ἐπιστολή εὐχαριστήριον πρὸς Ἰοβιανόν. Περὶ τῶν τίτλων τῶν ψαλμῶν θ. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὸν καὶ εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἁσμάτων ι. Εἰς τὰς ᾠδὰς Μωυσέως καὶ Μαρίας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς κ. Εἰς τὸν Ματθαῖον λ. Εἰς τὸν Ἀρκανόν μ. Εἰς τὸν Ἰωάννου ν. Λόγοι παραμυθητικοί τῆς παραθῶοις ξ. Σινοδικόν. ο. Ἐπιστολὰ διαφόροις π.

ΑΚΑΚΙΟΣ ὁ Καισαρείας τῆς ἐν Παλαιστίνῃ ἐπίσκοπος ὁ ἑτερόφθαλμος εὐσεβίῳ τῷ Παμφίλῳ μαθητῶσας, ἐν ἔτει 339. τῶν τε θρόνου καὶ τῶν βιβλῶν αὐτῆ διαδόχος ἐγένετο φ. καὶ ἰὼν μὲν θαρσαλέος ἐν τοῖς ἀγῶσι, δεινοψαί τε πρᾶγματος φύσιν ἔχου, καὶ λόγια δηλώσαι τε γινώσκων ἱκανός· ἀλλ' ἕτερος μὲν τὴν δόξαν, ἕτερος δὲ τὴν γλῶτταν. καὶ γὰρ ὑπὸ μὲν τῆς ἐν Σεβαστείῃ κατὰ τὸ 347. ἔτος γενόμενης Σιωδῆς, καθρέθη ὡς τὰ Ἀρείου φρονῶν. ὑπὸ δὲ τῆς κατὰ τὴν Σελουκείαν ἐν ἔτει 359. συστάσεως ἐλεγχόμενος, ὡς ὁμοιον κατὰ πάντα τῷ πατρὶ, εἰπὼν τὸν ἕν, ἔτα ἔξαρμένους· ἀπὸ συγγραμμάτων, ἔφη, ἔτε νεός τις, ἔτε ἀρχαῖος ἐκρήθη. ἐν δὲ τῇ τῆς πίστεως ὑπ' αὐτῆ σωταχθεῖσι ἐκδέσει, καὶ ἐν αὐτῇ

τῇ Σιωδῆ ἀναγνωθείση, τὸ μὲν ὁμοῖον, φησὶ, καὶ τὸ ὁμοῖον, ἐμβάλλομαι, ὡς ἄλλοτερον τῶν Γραφῶν, τὸ δὲ ἄνόμιον ἀναθεματίζομαι· καὶ πάντας, ὅσοι τοῖτοι τυγχαίνουσιν, ἄλλοτερον ἡγέμεθα τῆς Ἐκκλησίας· τὸ δὲ ὅμοιον τῆς ἕξ πρὸς τὸν πατέρα σαφῶς ὁμολογῶμεν, κί. διαπωθάνομένων δὲ ἀλλήλων τῶν ἐν τῇ Σιωδῆ, κατὰ τὸ ὁμοῖον ἔστιν ὁ ἕξ τῷ πατρὶ, κατὰ βέβηλον μόνον, ἐ μὲν καὶ τὴν ἕστιαν, ἐλεγχο ὁ κακόφρων Ἀκάκιος. ὅθεν καὶ ἐξηλέγητο, ὡς ἔρηται. οἱ ἡμιαρειανοὶ δὲ τότε καθυπεριχθύναντες, αὐτὸν καὶ τὴν περὶ αὐτὸν καθεῖλον. ὁ δὲ εἰς τὴν Κωνσταντίνην αὐτίκα μάλα ἀφικόμενος, Σιωδῶν συγκροτῆσαι ἀναπέδει τὸν βασιλεῖα Κωνσταντίνου· ἢ συνοδῶσιον σωεπικρεῖ, καίπερ τὸ ἑτεροῖσιον πρεσβείησιν, ἵνα τὸν Ἀγκύρας Βασιλεῖον, καὶ τὴν ἄλλοις τῶν αὐτὸν καθελόντας ἀντικαθῆλυ. τελευταῖον δὲ ἐπὶ Ἰοβιανῶν τῆς αὐτοκράτορος τῆς ἐν Νικαίᾳ πίσι δεξάμενος β, περὶ τὸ 366. ἔτος τὸν βίον κατέλυσε.

Τὰ τέττε συγγράμματα.

Ὁ βίος τῆς διδασκαλίας αὐτῆς εὐσεβίῳ β. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὸν τεύχῃ ιζ', καὶ συμμικλίων ζητημάτων ζ'. Πίστεως σῦτάγμα ζ'. Ἀντιλογία πρὸς Μάρκελλον η'. Πρόδοι καὶ τὰ ἐν τῇ βίβλῳ ὑπομνήματα, ἀ δὴ πάντα τῆ αὐτῆ ἐπί, καὶ μὴ πᾶσι τὸ, Καισαρείας, προσκέταται, ὡς ἐκ τῆς λέξεως ὁμῶν καὶ τῆς ἀνοίας.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΣ ὁ τῆς ἀλεξανδρείας Ἀπολιναρίου υἱὸς ἐν Λαοδικείᾳ γεννηθείς β, καὶ Ἐπιφανίῳ τῷ σοφιστῆ μαθητῶσας γ, ἐ μόνον γραμματικῶς, καὶ τὰ εἰς τὴν ποιήσιν δεξιός, ἀλλὰ πολλῶν πλείων καὶ εἰς φιλοσοφίαν ἐξεσηκῆθη, καὶ ζήτησιν ὑπῆρξεν ἀμφιδέξις. ἐπὶ Ἰουλιανῶν δὲ, ἔτερον περὶ τὸ 370. ἀκμάσας ἔτος δ, ἀναγνώσθη τὰξιν ἔχων ἐν τῇ Λαοδικείᾳ Ἐκκλησίᾳ δ. τῶν τὴν αὐτῶν ἔτι τάξιν ἔχοντα, τῇ ἀκροάσει τῶν τῶν Διονύσιον ὕμνων παραγενόμενον ἀφώρισεν ὁ Θεόδοτος ὁ τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης ἐπίσκοπος. ἔτα καὶ ὁ τέττε διάδοχος ὁ ἀρειανὸς Γεῶργιος ὑβριστικῶς τῆς Ἐκκλησίας ἐμβάλλον, πρεσβείησιν μὲν παλαιῶν ἀμαρτημάτων, ἀληθεία δὲ ὅτι σωτηρίας ἐγενετο τῷ μεγάλῳ Ἀθανασίῳ μετὰ τὴν ἐπὶ Κωνσταντίνῳ Φυγίῳ ἐπανερχομένῳ εἰς Ἀγύπτον, καὶ τὴν Λαοδικεῖαν διδοῦσιν, ἀδὲ ποτε αὐτῷ καταλαγυλῆα ἠθέλησεν. αὐτὴ μὲν ἐν ἡ δυσμάεια πρὸφασιν αὐτῶ τῆς φλιμάφου ἐγγεγονέ αἰρέσεως δ. καὶ γὰρ ἐκτοτε Χριστὸν τὸν τέλειον Θεόν, καὶ τέλειον ἄνθρωπον, ἀνεγ λέγειν ἀνήρξαστο καὶ ἀψυχὸν ὁ ἀνεγ καὶ ἀφρονέσαστο δ, καὶ ἕτερα πάμπολλα τῆς εὐσεβείας ὀθνεῖα. καὶ ἀλλόκοτα προσιδεῖς τερατολογήματα ε. καὶ τὴν μὲν τέττε αἰρέσιν η, τε ἐν ἔτει 378. κατὰ τὴν Ρώμῃ ὑπὸ Δαμάσου, καὶ Πέτρος Ἀλεξανδρείας τοπικῶς θ, καὶ ἐν Κωνσταντινῶπι κατὰ τὸ 381. ἀνεκμακική κατένερε Σιωδῆς β. αὐτὸς δὲ μετ' ἐ πολὺ, ἔτερον ἐ τοῖς πρώτοις τῆς μεγάλης Θεοδοσίης χρόνοις ζ. ἀνεπιστρέφῳ τὸ ζῶν ἐξεμέτρησε.

Τῶν

(α) Τάτων ἀπόσπασμ. κατὰ τὸν Τόμ. 1. σελ. 1292. τῆς ἀρημ. ἐκδός. (β) Αὐτ. ἐ σελ. 1274. ὡσαυτ. (γ) Μνῆα παρὰ τῷ Μοναχῶν. ἐ τῷ παραπληρωμ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. ἐ τῷ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 318. (δ) Ἄσαυτ. (ε) Παρ' αὐτῶ τῷ Ἀδαν. ἐ τῇ πρὸς Σεραπίων. ἐπιστ. 5. τῇ 1. σελ. 340. τῆ 1. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδός. (ζ) Παρ' Ἰερωνίμ. ἐ τῷ τῶν Ἐκκλησιῶν, συγγραψ. καταλόγ. (η) Τάτων ἀπόσπασμ. ἐ σελ. 1286. τῆ ἀρημ. Τόμ. (θ) Ὁρα τὴν 205. σελ. τῆ 2. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδός. (ι) Ὁρα τὴν 778. σελ. τῆ 1. Τόμ. (κ) Παρ' Ἰερωνίμ. αὐτ. (λ) Μίμνηται ὁ Φῶτ. ἐ κώδ. 139. ἐ τῇ περὶ τῶν αὐτῶ συγγραμ. τὰ δὲ ὁ Σαφῆς μὲν ἴσιν ὡστερ πανταχῆ τῶν λόγων αὐτῶ. εἰς μὲν τῷ χάριν καὶ τὸ κάθος τῶν ἐπιστολῶν αἰς τὴν ἀπολογίαν αὐτῶ τῆς Φυγῆς καὶ τὰ περὶ αὐτῶ ἐξηγῶνται, ἔτε τὸ δὲ τὸ βιβλίον, ἀλλ' ἐδ' ἄλλο τι, ὅσα εἰμὲ τῶν αὐτῶ πύριμα, ἐδὲν ἄρα φέρεται. (ὁρδῶτερ. ἀντιφέρεται.) ὅρα καὶ τὸν 140. κώδ. (μ) Ὁρα τὴν 1006. καὶ 1008. σελ. τῆ 1. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδός. αὐτῶσας δὲ χαρογ. ἐ τῇ Ἀμβροσιανῇ βιβλίῳ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (ν) Κατὰ ἀπόσπασμ. ἐ σελ. 1266-1289. τῆς αὐτ. ἐκδός. (ξ) Ἀπόσπασμ. αὐτ. ἐ σελ. 1270. (ο) Μίμν. Θωμ. ὁ Ἀρκίν. παρὰ Κάβ. κῶδ. ἐ σελ. 189. (π) Μνῆα παρὰ Θεοδώρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 14. τῆς Ἰσορ. (ρ) Παρὰ Σωκρ. ἐ βιβλ. 1. κεφ. 13. (σ) Παρὰ Φῶτ. ἐ κώδ 32. (τ) Νικηφ. ὁ Κάβ. ἐ βιβλ. 9. κεφ. 44. (υ) Ὁ Φαβρίκ. (ἐ τῷ 8. σελ. 337.) ὁ δὲ Κάβ. (ἐ Τόμ. 1. σελ. 206.) ἐ ἔτη 340. (φ) Ὁ Νικηφ αὐτ. (χ) Ὁ Φιλοσόργ. ἐ βιβλ. 4. κεφ. 12. (ψ) Ὁ Θεόδωρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 8. τῆς Ἰσορ. (ω) Ὁ Σωκρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 40. (2 α) Ὁ Φιλοσόργ. ἐ βιβλ. 5. κεφ. 1. (2 β) Ὁ Σαῖδ. ἐ τὸ Ἰοβιαν. (2 γ) Ὁ Κάβ. καὶ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (2 δ) Μνῆα παρὰ τῷ Σωκρ. καὶ Νικηφ. αὐτ. (2 ε) Παρ' Ἰερωνίμ. ἐ τῷ καταλ. τῶν Ἐκκλησιῶν, συγγραψ. (2 ζ) Σώζ. παρὰ Σωκρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 40. καὶ παρὰ Ἐπιφάν. ἐ αἰρέσ. 73. (2 η) Σώζ. μέρος παρὰ Ἐπιφάν. ἐ αἰρέσ. 72. (2 θ) Ὁ Σωκρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ 46. (2 ι) Ὁ Σωζόμ. ἐ βιβλ. 6. κεφ 25. (2 κ) Ὁ Σαῖδ. ἐ τὸ Ἀπολι. ὁ δὲ Σωκρ. (αὐτ.) ἀμφοτέροι δὲ ἴσαν, φησὶν, ἰταλικῶν λόγων διδασκαλοῖ γραμματικῶν μὲν ὁ πατήρ, ζήτηρικῶν δὲ ὁ υἱός. (2 λ) Ὁ Κάβ. ἐ Τόμ. 1. σελ. 250. (2 μ) Ὁ Σωκρ. (αὐτ.) ὁ δὲ Σαῖδ. (αὐτ.) πρόεδρον Λαοδικείας αὐτὸν κελῶ. ὁ δὲ Ἐπιφάν. (αἰρέσ. 66.) Ἀπολιναρίῳ τῷ Λαοδικείας φησὶν. ὁ δὲ Βαλαμ. καὶ ὁ Ἄνατ. (ἐς τὴν ἰταλικήν τῶ 1. κανόνος τῆς δούτερ. ἐ Κωνσταντ. οἰκισμ. Σινδ.) ὁ δὲ Ἀπολιναρίου τῆς ἐν Ἀσσυρίᾳ Λαοδικείας ἐπίσκοπος. ἀλλ' ὁ Φώτιος ἐ τοῖς τῷ Φιλοσόργ. τοῖς ἀπὸ Φωνῆς αὐτῶ (ἐ βιβλ. 8. κεφ. 15.) λέγει δ' ἐν, ἐκ ἐδ' ὅθεν λαβὼν, τὸν Ἀπολιναρίου ἐπίσκοπον ἴσκι. καὶ ἀληθῶς ἐδὲ παρὰ τῷ μεγ. Βασίλ. ἐδὲ παρὰ τῷ Ναζιανζ. ἐδὲ παρὰ Σωκρ. ἐδὲ παρὰ Θεοδώρ. ἐπισκόπου ὄνομα αὐτῶ προσκεταται. ἐξ ὧν δὲ ὁ Σωζόμ. περὶ αὐτῶ Ἰσορδ., (ἐ βιβλ. 6. κεφ. 25.) ἐξείδιον κατῶσιν, ὡς ἐ γέγονεν ἐπίσκοπος. (2 ν) Ὁ Σωζόμ. ἐ βιβλ. 6. κεφ. 25. (2 ξ) Ὁ Σωκρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 46. (2 ο) Ὁρα τὴν πρὸς τῶν Δουτῆ. 263. καὶ τὴν πρὸς Εὐλόγ. καὶ Ἀλέξ. καὶ Ἀρτοκρ. 265. (τῆς ἐ παρ. κατὰ τὸ 173. ἔτ. ἐκδός.) τῷ μεγ. Βασίλ. ἐπιστ. καὶ τὴν 1. καὶ 2. κατὰ Ἀπολιναρ. πρὸς Κληδόν. τῷ Ναζιανζ. (2 π) Ὁ, ἐ Ὁυάλλ. ἐς τῶς σημεῖω. τῶς ἐς τὸν Σωζόμ. καὶ ὁ Φαβρίκ. ἐ τῷ 7. σελ. 660. (2 ρ) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. τὸν δὲ ὅρον ταύτης ἐδήσας παρὰ Θεοδώρ. ἐ βιβλ. 5. κεφ. 9, καὶ 10. τῆς Ἰσορ. (2 σ) Ὁρα τὸν 1. κανόν. τῆς οἰκισμ. 2. Σινδ. (2 τ) Συναγέταται ἐκ τῶ καταλ. τῶν Ἐκκλησιῶν, συγγραψ. τῷ Ἰερωνίμ. τὸν γὰρ καταλ. ἐ τῷ 14. ἐτα τῆ βασιλείας τῷ Θεόδωρ. συγγράψ. τὸν Ἀπολιναρίου δὲ ἀπὸν ἐπὶ Θεοδοσίᾳ τελευτῆσας, πολλὰς ἄλλας ἴσκι κατωλλῆα.

Τῶν τέττε Συγγραμμάτων

Τὰ ἐκδεδομένα.

Ἡ τῶν τῆ Δαβίδ ψαλμῶν μετάφρασις δι ἡρώων ἐπῶν πεπονημένη.

Τὰ ἐλλειποτά.

Πᾶσα ἡ τῶν Ἑβραίων Γραφή δι ἡρώων ἐπῶν β. Ἐμμετρα μελίθρα γ. Τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὰ ἀποστολικὰ δόγματα...

κήσαντι, καὶ πολυτρόπως ἐγχειρῆντι, Φωαὶς ἐξεβόησε φιλοσόφου φρονήματος πλήρεις...

Τῶν ἱερῶν καὶ πανσόφων αὐτῆ συγγραμμάτων β πασῶν τῶν ἄλλων ἐκδόσεων τὰ πρεσβεία φέρει ἡ ἐχάτη...

ΒΙΚΤΩΡ ὁ τῆς Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας πρεσβύτερος, κατὰ τινὰς μὲν δ, ἐν τοῖς τῆ θεῖς Χρυσόσμου ἡμέρας...

Τὰ αὐτῆ συγγράμματα.

Ἐπιόμημα εἰς τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον δ. Σχόλια εἰς τὰς καθολικὰς ἐπιστολάς η.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ὁ ἅγιος πρεσβύτερος ὃν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, ἐν ἔτει 458, Ἀνατολίε τῶν τῆ δε μετασάντος...

- (α) Ἐφεδίων ὡ Παρισ. κατὰ τὸ 1552. ἔτος. (β) Μνεία παρὰ Σαῦδ. (γ) Παρὰ Σωζομ. (δ) Παρὰ Σωζομ. (ε) Παρὰ τῆ Αὐτ. (ϛ) Παρὰ Σαῦδ. (η) Παρὰ Σωζομ. (θ) Παρὰ Σωζομ. (ι) Παρὰ Σαῦδ. (κ) Παρὰ Σωζομ. (λ) Παρὰ Σωζομ. (μ) Παρὰ Σωζομ. (ν) Παρὰ Σωζομ. (ξ) Παρὰ Σωζομ. (ο) Παρὰ Σωζομ. (π) Παρὰ Σωζομ. (ρ) Παρὰ Σωζομ. (σ) Παρὰ Σωζομ. (τ) Παρὰ Σωζομ. (υ) Παρὰ Σωζομ. (φ) Παρὰ Σωζομ. (χ) Παρὰ Σωζομ. (ψ) Παρὰ Σωζομ. (ω) Παρὰ Σωζομ. (2 α) Παρὰ Σωζομ. (2 β) Παρὰ Σωζομ. (2 γ) Παρὰ Σωζομ. (2 δ) Παρὰ Σωζομ. (2 ε) Παρὰ Σωζομ. (2 ϛ) Παρὰ Σωζομ. (2 η) Παρὰ Σωζομ. (2 θ) Παρὰ Σωζομ. (2 ι) Παρὰ Σωζομ. (2 κ) Παρὰ Σωζομ. (2 λ) Παρὰ Σωζομ. (2 μ) Παρὰ Σωζομ. (2 ν) Παρὰ Σωζομ. (2 ξ) Παρὰ Σωζομ. (2 ο) Παρὰ Σωζομ. (2 π) Παρὰ Σωζομ. (2 ρ) Παρὰ Σωζομ. (2 σ) Παρὰ Σωζομ. (2 τ) Παρὰ Σωζομ. (2 υ) Παρὰ Σωζομ. (2 φ) Παρὰ Σωζομ. (2 χ) Παρὰ Σωζομ. (2 ψ) Παρὰ Σωζομ. (2 ω) Παρὰ Σωζομ.

ἐπλέτε το χάρισμα. τὴν γὰρ ζῆλον εἶσαν τῷ ζωγράφῳ
 χεῖρα, τῷ δὲ τάξει Διὸς τὸν Σωτῆρα γράφει τολμήσαν-
 τος, δι' ὅχλης ἰάσατο. καὶ Ἐλευθερίῳ τῷ κληρικῷ κλη-
 ρικόν τινα τῶν ἐκείνου ἐγκαλῶν, ἕτως ἔγραψεν· ἄγιε μάρ-
 τυς τῷ Θεῷ Ἐλευθερίε ὁ σὸς στρατιώτης ἀπακλῶς
 διανύει τὸ ζῆλον· ἢ διορθῶν αὐτόν, ἢ ἐκκόπειν σε
 δεῖ. ὁ δὲ κληρικός ὄντως ἐτελεύτα. καὶ εἰς τὸ θυσιαστή-
 ριον νυκτὸς κατελθὼν εὐχάσθαι, εἶδεν τι φάσμα δαιμόνιον,
 ὃ ἐπιτιμῆσαι, ἤκεσε κράζοντος· ὡς αὐτῷ μὲν ζῶντος, ἀ-
 δίδωσιν· ὑπερον δὲ λυμάνεται πάντως τὴν Ἐκκλησίαν.
 δεύσας δὲ καὶ πολλὰ τὸν Θεὸν ἱκετεύσας, μετὰ μικρὸν β',
 εἶπεν αὐτῷ 471. τὸ φθαρτὸν ἐναπέθετο σκλιῶς.

Τὰ τέττα συγγράμματα.

Ἡ ῥηθῆσα ἐγκύκλιος ἐπιστολή. Ὑπομνήματα εἰς τὸν
 προφήτην Δανιὴλ. Πολλὰ ἑμίλια δ'. Κατὰ τῶν τῷ Κυ-
 ρίλλῳ ἀναθεματισμῶν. Καὶ τὰ αὐτῆ δε τῆ βιβλῶ ὑπομνή-
 ματα. ἃ ἐκ ἄλλοις ποιήματα ἠγάμεθα, καὶ μὴ τῷ
 Γουναδίῳ ὀνόματι καὶ τὸ, Κωνσταντινῶ πόλεως, προστεθή.
 εἰδὲ γὰρ ἄλλοις τῶ Γουναδίου ἐν τοῖς περὶ ἐκκλησιαστικῶν
 διαλαμβάνουσιν ὑποθέσεων εὐρηται συγγραφεῦσι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΙ τῷ Θεολόγῳ πατέρι μὲν ἢ Ναζιανζῶς,
 πατέρες δὲ Γρηγόριος ὁ τῆς Ναζιανζῆ ἐπίσκοπος, καὶ ἢ
 ἱεραὶ ἐξ ἱερῶν προγόνων Νόννα δ'. ἕτος ἕρωτι λόγων κατα-
 χεθεῖς, εἰς τὴν Καισάρειαν ἦκεν· ὅπε ἔβραχυ σινα-
 θροῖτας παιδείας, ἐπὶ τὴν Παλαιστίνῳ ἐπλεε ῥητορικῆς
 ἐφίμενος· καὶ εἶπεν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρῳ ἐφικνεῖται. πλεί-
 στω δὲ κἀντεῦθεν τὴν ἐκ τῶν μαθημάτων ἐναποδρεψάμε-
 νος ὄνησιν, τὴν μητέρα τῶν λόγων, τὰς Ἀθίνας μετα-
 διάκει· ἄθα δὲ ψυχὴ μία μετὰ τῷ μεγάλῳ πατρὸς Βα-
 σιλείῳ γίνεται, οὓν δεύσα σαμάτων διάσασιν. εἰς τοσῶτον
 δ' ὕψος παιδείας ἐλήλακεν, ὥστε καὶ κοινῇ προτροπῇ τῶν
 φοιτητῶν καὶ παρακλήσει παιδουτῶν γυνέσθαι Ἀθίωσιν.
 ἐπὶ τὴν πατρίδα δὲ ἐπανῶν, ὑπὸ μὲν τῷ ἰδίῳ πατρὸς πρεσ-
 βύτερος, ὑπὸ δὲ τῷ ἑρανοφάντορος Βασιλείῳ Σασιμων
 ἐπίσκοπος χειροτονθεῖς, τὰ μὲν Σάσιμα κατέλειπε, τὴν
 δ' ἐπιμέλειαν τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας ἀνείλετο, εἶσας
 τῷ ἰδίῳ πατρὶ, δεύτερον ἀνθ' ἑαυτῷ ἐκείνον παισαμένῳ.
 περὶ δὲ τὸ 378 ἕτος, ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείᾳ συσάσης
 Σωῶδε ἐπὶ τὴν Κωνσταντίνῳ ἀκὼν διαπέμπεται· ὡς αὐτῷ
 ὑπὸ τῶν Ἰελευθῶν καὶ Οὐάλαντος διωγμῶν ἐπιπεπλῶκῃαν
 καὶ μικρῶ δε ἐκλείψασαν τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησίαν ἐπα-
 νορθώσας ἐπιβρώσετέ τε καὶ ἐπαυξήσασιν. ὁ δὲ τὰ χριστιὰ τε
 πεποιήκε, καὶ εἰς πέρας ἠγάγε θανμασιώτατον. ταύτητοι
 καὶ παρὰ τῷ μεγάλῳ Θεοδοσίῳ ἢ τῆς βασιλευσῆς τῶν
 πόλεων πρεσβεία αὐτῶ ἐγγχερίζεται· ἰὼ δὲ ἢ αὐτῷ 381.
 συγκροτηθεῖσα οἰκουμηνικὴ ἐπεκέρωσε Σωῶδος. αὐτὸς δὲ
 ἐνώπιον τῆς Σωῶδε παρατησάμενος, καὶ εἰς Ἀριανζῶν
 ἐλθὼν, τὰς καθ' ἡσυχίαν θειοτέρας ἀναβάσασιν αὐ-
 τὸν ἀνέθετο, καὶ τῶν ἐκ νεωτάτης τῆς ἡλικίας φίλων αὐ-
 τῷ μετῶν μὴ ἐπιλαθόμενος. καὶ γὰρ πολλὰ τῶν ποιημά-
 των ἐκεῖ συχρηγῆσας ἡμῖν κατέλιπον. αὐτῷ βαθεία δὲ τῆ
 πολιᾶ, ἕτει μὲν ἀπὸ Χριστῷ 391, τῆς δ' ἡλικίας αὐτῷ,
 91. μετατίθεται τὴν ἐπίσηρον τὴν δὲ ζωὴν πρὸς τὴν
 ἀμείνω καὶ ὑψηλοτέραν κατάσασιν.

Τῶν Θεολογικῶν καὶ μελετήτων αὐτῷ συγγραμμάτων
 ἢ κατὰ τὸ 1630. ἐν Παρισ. γυνομίῃ ἐκδοσις τῶν ἄλλων
 προτιμότερα ἔοικα. εἰ δὲ ἰὼ ὁ Λουάρδος κατὰ τὸ 1708.
 ἕτος ἐν Παρισ. συνεσκεύασε, προκύψεσποτε, αὐτῆ πάν-
 τως πολλῶ τῶν ἄλλων τελεσιτέρα κατὰ τὴν αὐτῷ ἐπαγ-
 γελίαν.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῷ

Τὰ ἀμφίβολα.

Ἡ πρὸς Εὐάγγελιον ἐπιστολὴ περὶ Θεότητος, καὶ ἢ εἰς
 τὸν Ἰεζεκιὴλ σημασία.

Τὰ Νόθα.

Ἡ μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἢ Τραγω-
 δία, Χριστὸς πάσχων.

Τὰ Ἀνέκδοτα.

Ποίημα εἰς τὴν ἑαυτῷ ψυχῇ, ἢ ἢ ἀρχὴ· ψυχὴ βλέ-
 ψον ἀνω χθονίων ἐπιλήθεο πάντων. Τετρία εἰς Καισάρειον
 τὸν ἑαυτῷ ἀδελφόν. Ἄλλο εἰς Ὀυγαῆ δυσγαῆ. Τετρα-
 σιχάτινα. Ποιήματα τέσσαρα. Λόγοι πολλοὶ ὑπὸ τῷ
 Σερεῶν Νικητῆα χολιαδῶτες, καὶ τρεῖς ἀνώ χολίων, καὶ
 Ποιήματα περὶ τῷ τῷ ἱεραῖ ἀναγινώσκων βιβλία, καὶ ἕτε-
 ρα διάφρα, καὶ εἰχοι κατὰ ἀλφάβητον, καὶ εἰχοι ἀρ-
 χιλόχεσι, καὶ ζητήματα καὶ ἀποκρίσεις περὶ Θεῷ καὶ
 Τριάδος, καὶ ποιήματα ἠρωικά.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ τῆς αὐτῆς Καππαδοκίας Νύσσης ἐπί-
 σκοπος, καὶ τῷ ἑρανοφάντορος Βασιλείῳ ἀντάδελφος, τὰς
 ἱεραῖς πρότερον τῷ λαῶ ἀναγινώσκων βιβλίας, τὴν ἰδίαν
 ἔπειτα κατέλειπε τάξην, καὶ τῆ τῶν ῥητορικῶν παιδουμά-
 των ἀπεδῶ ὅλον ἑαυτὸν φέρων παρέρωκεν· ἀλλ' ἀνεκλήθη
 πάλιν, τὰς τῷ Θεολόγῳ Γρηγορίῳ προτροπῆς καμφθεῖς
 καὶ παραινέσει. καὶ γὰρ μὲν δὲ ἀμίλησε, τὴν θανμασιῶ
 Θεοδοσίαν ἡὼν σύζυγον· ἢ καὶ τὴν ἀπὸ τῷ βίῳ μετῶσα-
 σιν καρτερώς ἰάσθηκε καὶ φιλοσόφως. περὶ δὲ τὸ 472.
 ἕτος Νυσαίων ἐπίσκοπος γυνόμενος, μετ' ἔ πολὺ διὰ τὸν
 τῆς ὀρθοδόξου πίσεως ζῆλον τῷ τῷ Οὐάλαντος ἐπιτάγματι
 ἐξωθεῖς, ἐν διαφύροις περιῆε τόποις τὰς τῶν Ἀρειανῶν
 ἐπιβελῆς ἢ μετρίως κατατρυχόμενος. ἐν ἕτει δὲ 378,
 τῷ Οὐάλαντος τὸν βίον καταλύσαντος, ὑπὸ Γρατιανῶ τῷ
 ἑαυτῷ πάλιν ἐγκαθιδρύεται θρόνῳ. ὑπὸ δὲ τῆς αὐτῆς Ἀν-
 τιοχείᾳ Σωῶδε, ἢ συμπαρέση, εἰς Ἀραβίαν μετὰ καὶ
 ἄλλων ἐπισκόπων πέμπεται τὰς ἐκεῖ ἐπισκεψόμενος Ἐκ-
 κλησίας. ἐλθὼν δὲ καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα, εὐλαβῶς μὲν
 τῷ ἀγίῳ προσεκινῶσε τόπος, κακῶς δὲ διετέθη, δι' αἷς
 αὐτῷ Ἱεροσόλυμοις ἐώρακε μοχθηρίας. ἐνθῶντο καὶ τὴν περὶ
 τῶν ἀπίωντων εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπιστολῶν πρὸς τὸν ἑαυτῷ
 ἔγραψε φίλον. καὶ αὐτῷ μὲν 381. τῆ ἀγία οἰκουμηνικῆ
 δεύτερας Σωῶδος τὴν τῷ παναγίῳ πνεύματος δεύσαν τῷ
 θεῷ συμβόλῳ τῆς ἐν Νικαίᾳ πίσεως προσιδεμένη, συμ-
 παρῶν, τὸ λῆπον τῷ ἱεραῖ ἀνεπλήρωσε συμβόλῳ. αὐτῷ
 ἕτει δὲ 394. συμπαρῶν ὡσαύτως καὶ τῆ αὐτῆ τῆ Κων-
 σταντινῶ πόλεως τελεθῆση. ἀλλ' ἐν τίνι ἕτει μετὰ τῷτο
 τὸ τῷ βίῳ εὐάδιον πέρας αὐτῷ εἶληφον, ἀδῆλον.

Ἡ με-

τῆς ἐν Βιέννῃ βιβλιοθ. ἀναγραφῶντα ἐκδίδωκεν. ὅπε δὲ καὶ περημῶκεν, ὅτι αὐτῆ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐκγραφῆ προδῆκη εἰς τὸ, πρὸς τὸν πα-
 πᾶν Ρώμης. ταῦτα γὰρ τὰ ῥήματα αὐτῷ ἀρημ. κῶδ. παλαιῶς χαρὸς ποιήματα, ἢ κῶτα. (α) Θεόδωρ. ὁ Ἀναγν. (αὐτ.) καὶ Νικηφ.
 ὁ Κάλως. (αὐτ. βιβλ. 15. κεφ. 23.) καὶ ταῦτα πρεσβῶτες· χρεῖν μᾶται ἀδῆσαι, ὅτι ἐπὶ τῷ Σωτῆρος τὸ ἔλον μᾶλλον καὶ ὀλιγότερον ἀληθείαν
 εἶναι, ὡς ἐκ τῶν ἰσορῶντων διέγνωμεν. σημαῖον δὲ, ὅτι ἔ μικρὸς καὶ τῷτο τὸ τῆς παλαιότητος δᾶγμα τῶν μὴ γραφόντων, μηδὲ προσκυνῶντων τῷ
 Σωτῆρος τὴν ἀπὸνα ἔλεγχοι. (β) Οἱ αὐτοὶ αὐτ. (γ) Ὁ Κῆβ. αὐτ. (δ) Γαυῶδ. ὁ Μασσιδ. πρεσβύτερ. αὐτ. κεφ. 90. περὶ
 ἐκκλησιασ. συγγραμ. (ε) Ἀποσπασμῶν. τέτων (ὡς φησὶν ὁ Κῆβ. αὐτ.) ἐξέδωκεν ὁ Φακάνδιος αὐτ. βιβλ. 2. κεφ. 4. (ζ) Ὁ μὲν
 Κῆβ. (αὐτ. Τόμ. 1. σελ. 247.) περὶ τὰ ἕτη, ὡς οἱ ἢ πρώτη συνήθη οἰκίμα. Σύνοδ. αὐτὸν γονηθῆσαι φησὶν αὐτῷ Ἀριανζῶν χαρὶφ τῆ Ναζιανζῶ γατρι-
 ζοντι καὶ πατριφῶ ὄντι κῆματι. ὁ δὲ Ὀσθῖν. (αὐτ. Τόμ. 1. σελ. 614.) ἢ ἕτος 318. (η) Ὁ Κῆβ. καὶ ὁ Ὀσθῖν. αὐτ. ὁ δὲ Βαρὸν. (παρὰ
 Φαβρίκ. αὐτ. τούχ. 7. σελ. 508.) ὁ ἕτος 380. (θ) Ὁ Γρηγόρ. πρὸς τὸν βίον τῷ Ναζιανζῶ. ἐξ ἢ καὶ τ' ἄλλα χρεῖν ἀπαντα ἐλήθη (ι) Ὁ
 Φαβρίκ. αὐτ. (κ) Τῷ μὲν γὰρ Ἀπολιναρίῳ, φησὶν ὁ Φιλοσόφ. (παρὰ Σαῖδ. πρὸς τὸ Ἀπολιναρ.) τὸ ὑπομνηματικὸν ἄθος τῆς λέξεως μικρῶ
 ἄριστα εἶχε. Βασίλειος δὲ πανηγυροῖσαι λαμπρότατος ἰὼ. τῷ δὲ γὰρ Γρηγορίῳ καὶ παρ' ἀμφοτέρω ἐξεταζομῶ μᾶζω βίον εἰς συγγραμῶν ἔχω ὁ
 λόγος. καὶ ἰὼ ἀπᾶν Ἀπολιναρίῳ μὲν ἀδρότερος, Βασιλείῳ δὲ σκεδρωτέρος. (λ) Ὁρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. τούχ. 7. σελ. 511. (μ) Τῷ Νύσ-
 σης νομίζεται. (ν) Γρηγόρ. τῷ θανματῶ. ἐπὶ πόνημα, ὃ συνεξεδῆθη τοῖς τε ἄλλοις αὐτῷ συγγράμ. καὶ τοῖς τῷ Βασίλ. Σελευθ. καὶ Μακαρ.
 ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1622. ἕτος. (ξ) Ἀπολιναρ. Λαοδικ. τῷ γέροντος νομίζεται. ὅρα τὸν Κῆβ. αὐτ. (ο) Σῶζοντα αὐτῷ Κῶδ. τῆ
 Βοδλεϊαν. Βιβλιοθ. ὡς μαρτυρῶ ὁ Κῆβ. αὐτ. (π) Σῶζ. παρὰ Γαλέφ κατὰ τὴν τῷ ἀρημ. μαρτυρ. (ρ) Ὁρα τὴν 43. ἐπιτ. τῷ
 Ναζιανζῶ. (σ) Ὁρα τὴν 95. ἐπιτ. τῷ αὐτ. (τ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. τούχ. 8. σελ. 144. ὅρα δὲ καὶ τὴν 225. ἢ 385. ἐπιτ. τῷ
 Βασίλ. (υ) Ὁ Κῆβ. αὐτ. Τόμ. 1. σελ. 244. ὅρα δὲ καὶ τὴν 237. ἢ 264. ἐπιτ. τῷ μεγ. Βασίλ. (φ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (χ) Ὁρα
 τὴν 639. σελ. τῷ 1. Τόμ. τῶν πρακτικ. τῶν συνόδ. τῆς τῷ Βιν. ἐκδῶ. (ψ) Νικηφ. ὁ Κάλως. αὐτ. βιβλ. 12. κεφ. 13. (ω) Ὁ, τῷ
 Φαβρίκ. καὶ ὁ Κῆβ. αὐτ.

Ἡ κατὰ τὸ 1615. ἐν Παρίσι. γυνομένη τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν ἐκδόσις προτιμητέα καὶ τῆς ὑπερον κατὰ τὸ 1638. ἔτος αὐτῆ γυνομένης. ἰστέον δὲ, ὅτι ὅσα τῶν δυσθεβίων τῆ Ὠριγώνος δογματικῶν ἔχη ἐν τοῖς αὐτῶ σωτηρίοις συμπαράπεφυκότες εὐρίσκειται, ὑπὸ τῶν κριτικῶν παρανεαπαίρησαν, ὡς ὑπὸ τῆ ἀνταποδοτικῆς, ἔστιν Ἀνοθεῶτε τῆ Κωνσταντινουπόλεως Γερμανῆ καταμαθεῖν βραδίον.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῶν

Τὰ μὴ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν εἰρημίων ἐκδόσεων.

Ὀμιλία εἰς τὸν Πέτρον καὶ Παῦλον. Ἡ εἰς τὸ ἄσμα ὑπομνήματα. Ἡ πρὸς Εὐάγγελιον ἐπιστολή περὶ Θεότητος. Ἀντιβιβλικὸς πρὸς τὰ Ἀπολιναρίε. Ὀμιλία δὴ εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον. Ὅτι ὁ ἀγίαζμος ἀρτος εἰς σῶμα τῆ Θεῆ λόγος μεταποιεῖται, καὶ ὅτι ἐπάναγκες τῆ ἀνθρωπίνῃ φύσει αὐτῶ μεταλαμβάνων. Ἐπιστολή ἰδ πρὸς Εὐσέβιον.

Τὰ Νόθα.

Δύο λόγοι ῥωμαϊστὶ μόνον ἐκδομένοι. ὧν ὁ μὲν εἰς τὴν ἀμαρτωλὸν γυναικα, καὶ εἰς τὴν ἀπίωως τὴν ἄλλης δικάζοντας, καὶ περὶ μετανοίας. ὁ δὲ, εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν νηστῶν.

Τὰ Ἐκλελειπόμενα.

Εἰς τὰς παροιμίας. Εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολήν. Πῶς παραγίνεσθαι τὸ πνεῦμα πρὸς τὴ βασιλείαν. Πρὸς Ἀβλάβιον. Θεογνωσία. Εἰς τὸ, ἔτος ἐστὶν ὁ νόμος ὁ ἀγαπητός. Ἐπιστολή πρὸς Ἀμφιλόχιον.

ΔΙΔΥΜΟΣ ὁ Ἀλεξανδρεὺς κομῶν νεὸς τὰ πρῶτα τῶν γραμμάτων σοιχεῖα μαθῶν, τὴν ὁρατικῶν ἀπέβαλε διώματι. ἀλλὰ γὰρ ἐφύθη ἐν, ἃ δι' ὀφθαλμῶν παιδευθῆναι ἐκ ἰχθυε, ταῦτα δι' ἀκοῆς ἐξεμάνθη. καὶ γὰρ καὶ ποιητικῆς, καὶ ἑπαιρητικῆς, ἀριθμητικῆς τε καὶ γεωμετρίας, καὶ μουσικῆς, καὶ ἀστρονομίας, καὶ διαλεκτικῆς, καὶ τῶν ἄλλων φιλοσόφων μετέλαχε παιδευμάτων. ἐ μὲν ἀπὸ καὶ τὰς θείας Γραφαίς, παλαιάντε καὶ καινῶ, ἀριστά τε ἐξεπαυδάθη, καὶ μεμάθηκε ἀκριβέστατα. διὸ δὴ περὶ τὸ 370. ἔτος πάση διαπρέπων ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ, τῆ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῶν ἱερῶν μαθημάτων προϊστάτο δι-

δασκαλείε, κατὰ τῶν τὰ Ἀρείε φρονεῖτων ζεφῶς ἀγωνίζομενος, καὶ λαμπρῶς ἀριστόων. ἔπειθε γὰρ βραδίας ἐβία λόγων, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀγαν παιδῆς, ἕκαστον αὐτῶν ὀνοεῖ κριτικῶ καθίσας τῶν ἀμφιβόλων. θαῦμα δ' αὖ ἐν τὸ τυχεῖν ὁ ἀνήρ. διὸ καὶ πολλοὶ εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν παρεγίνοντο, οἱ μὲν αὐτῶ ἀκασόμενοι, οἱ δὲ ἰσορήσοντες μόνον. ἐν οἷς καὶ ὁ μέγας Ἀντώνιος, ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἶπεν. ἔ χαλεπὸν, ἐδὲ λύπησ ἀξίον, ὦ Δίδυμε, ὀφθαλμῶν ἀπορεῖν σε, ὧν μέτεσι σαύρας τε καὶ μουσὶ καὶ τοῖς ὄτελεσι ζώοις. μακάριον δὲ καὶ χάρειν, ὅτι παραπλησίως ἄγγελοις τὴν ὀφθαλμῶν ἔχεις, δι' ὧν τρανῶς τὸ θεῖον κατανοεῖς, καὶ τὴν ἀληθῆ γνῶσιν ἀκριβῶς ὀραεῖς. ἐν ἔτε δὲ τῆς ἡλικίας αὐτῆ 85, ἔστιν τῶ ἀπὸ Χριστῆ 396. τὸν τῆ βίε δρόμον διήνυσεν. ἀλλ' ὁ μὲν ζῶν ἐπέπονθεν, τέτε θανὼν ἐκ ἀπήλλακται. ἔπειθὲ γὰρ ἐν αἰσίοις μὲν τῶν συγγραμμάτων αὐτῶ ἐπανέτης τῆ Ὠριγώνος ὀφθῆ, ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ἐμόφρων ἀπαποδεδείχται, ὑπὸ μὲν τῆς ἀγίας οἰκουμένης πέμπτης Σινοῦδε, τινὰ τῶν αὐτῶ συγγραμμάτων ὑπὸ δὲ τῆς ἐν Λατεράνῳ, καὶ αὐτὸς ἀναδέματι καθυποβέβληται.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν

Τὰ Ἐκδομένα.

Βιβλίον περὶ τῆς ἀγίας πνεύματος. Σωτήριοι τινες εἰς τὰς καθολικὰς ἐπιστολάς διηγήσεις. Συμβεβηλὴ ἠθικῆ.

Τὰ Ἐκλελειπόμενα.

Λόγος εἰς τὸν Ἰάβ. Εἰς τὸν Λαὺ καὶ εἰς τὸν Δαβίδ. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστῆ. Ὑπομνήματα εἰς τὸν Ἰάβ. Εἰς τὰς Παροιμίας. Εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἄσμάτων. Εἰς τὴν τῶν ψαλμῶν βιβλίον ὀλίω διάφορα ὑπομνήματα. Εἰς τὸν Ἡσαΐαν λόγοι δεκαοκτώ. Εἰς τὸν Ἰερειάν. Εἰς τὸν Ὡσηὲ καὶ Ζαχαρίαν λόγοι πάντε. Εἰς τὸν Μιχαΐαν βιβλία τρία. Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ Ἰωάννην ἐκ ἐλάχισα ὑπομνήματα. Εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ὑπομνήματα. Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ὑπομνηματίδια. Εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους. Κατὰ ἀντιπάλλων δογματικῶν. Κατὰ Ἀρειανῶν. Περὶ Τριάδος τρία βιβλία. Πρὸς Φιλόσοφον. Βιβλίον πρὸς Ῥεφίνον διατὶ ἀποθνήσκουσι τὰ βρέφη, καίπερ διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν ἀναλαβόντα σώματα. Περὶ ἀριθμῶ περιτῶ. Περὶ ἄσμων τε. Ὑπομνήματα εἰς τὰ περὶ ἀρχῶν Ὠριγώνος.

b 3

ΔΙΟΔΩ.

- (α) Ἡ ἐν τῷ Φωτ. (ὡ κώδ. 6.) τὴν μὲν Φωτίον, ἢ τὴν ἀπὸς ἑπαιρητικῶν, λαμπρῶς, καὶ ἠδονῆς ὡς ἀποκρίων. . . ἡλεοναξία δὲ τοῖς ὀδυμῆμασι καὶ τοῖς παραδόγμασι. (β) Ὅρα τὸν 85. κώδ. τῷ Φωτ. (γ) Ἐξεδόθη ἐν Ἰγγλεσκῶν κατὰ τὸ 1620. ἔτος ἀπὸ τῶν ἀμφι, βασιμῶ. ἐστίν. (δ) Συνεξεδόθη τῶς Νάιλε καὶ Μαξίμ. ὑπομνήμ. τῆ ἐν τῷ 1β. σελ.) (ε) Ἐν τοῖς τῶ Νικησιανῶν. κατὰ, ὡς ἄρταρ (ὡ τῆ μ σημασί. τῆ ἐν τῷ 1β. σελ.) (ζ) Συνεξεδόθη κατὰ τὸ 1899. ἔτος τοῖς συλλογ. τῶν ὑπομνήμ. τῶν ἀρχ. Ρωμ. (η) Ἐν τῇ αὐτ. ἐκδόσ. μία δὲ τῶν κατὰ καὶ ὡ τῷ 2. Τόμ. τῆς ἀρχμ. ἐκδόσ. τῶν τῶ ἀγίε συγγρμ. (θ) Συνεξεδόθη τῶς λαταργ. Ἰακώβ. Βασίλ. καὶ Χρυσος. ἐν Παρίσι. κατὰ τὸ 1560. ἔτος. (ι) Συνεξεδόθη τῶς ἀρχμ. συλλογ. (κ) Ἀρειε τῶ Ἀμασίας ἐπισκόπε ἐστίν. Ὅρα τὸν 271. κώδ. τῷ Φωτ. (λ) Μνήμ. παρ' αὐτῶ τῷ Νύσ. ἐν τῇ ἐν τὸν Ἐκκλησιαστ. 1. ὁμίλ. (μ) Παρὰ Κυρίλ. Ἀλεξανδ. ἐν τῇ ἐπιλύσει τῶν 12. κεφ. ἐν σελ. 198. τῷ 7. Τόμ. (ν) Παρ' αὐτῶ τῷ Νύσ. ἐν τῇ ἐν τὸν Θεόδ. ἐπισκ. ἐπισκ. διὰ τὴν ἔργασιμ. (ξ) Παρ' Εὐδύμ. ἐν τῇ κωνοπλ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. ἐν σελ. 165. (ο) Παρὰ τῷ Αὐτ. κατὰ τὴν τῶ Αὐτ. μαρτυρ. (π) Παρὰ τῷ Δαμασκ. ἐν τῇ κωνοπλ. τῶν παραλ. (ρ) Μίμν. ὁ Βαρῖν. ἐν τῷ 40. ἔτα. Ἀριθ. 13. ὡς μαρτυρ. ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (σ) Οὕτω μὲν ὁ Σωκρ. ἐν τῷ βιβλ. 4. κεφ. 25.) ὁ δὲ Σωζόμ. (ὡ βιβλ. 3. κεφ. 15.) λέγεταί, Φωτί, τῆς χαρμηλικῆς τῶν γραμμάτων σινιδὶ καταχραζώματις ἐν βραδίε ἐκμαθῶν τοῖς δακτύλοις Ἰσραήλ. συλλαβὰς δὲ καὶ ὀνόματα, καὶ τὰ ἄλλα ἐφεξῆς καταλήψα, καὶ συνεχῶ ἀκροάσα, καὶ ἀναμνήσα τῶν ἀπὸ θρηματικῶν. (τ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. καὶ ὁ Θεοδώριτ. ἐν τῷ βιβλ. 4. κεφ. 29. τῆς Ἰσορ. (υ) Ὁ Κώβ. ἐν τῷ 1. σελ. 253. (φ) Κατὰ τῶν τὸν χρόνον ἐν Ἐδέσῃ μὲν Ἐφραίμ ὁ Θουμάσιος, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ Διέτριπε Δίδυμος. . . ἐν μὲν ἐν ἀσκηταῖς καὶ τῆς ἀρετῆς φροντισαῖς ἔτοι κατ' ἐκῆνον διέλαμπον τὸν καιρὸν. ταῦτα μὲν ὁ Θεοδώριτ. (αὐτ.) ἐξ ὧν καὶ τὸν μοναχικὸν ζῆλον ἐπαγγελιδύωσιν τὸν Δίδυμον. (χ) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. (ψ) Ὁλον, ὁ Ἰερωνύμ. ὁ Ῥεφίν. ὁ Παδμάδιος, ὁ Ἀλεξανδρεὺς Ἀμβρόσι. ὁ Ἰεϊδωρ. καὶ ἄλλοι ἐκ κωνοπλ. Ὅρα σελ. 352. τῷ 8. τούχ. τῷ Φαβρίκ. (ω) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. (2α) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (2β) Ὁ Σωκρ. ἐν τῷ βιβλ. 4. κεφ. 25. (2γ) Ὅρα τὸν 1. κανὼνα τῆς ἐν Τριῶ. Συνοδ. τῶτο διαβιβαιέντα, καὶ τὴν 1. πρῶτῆ. τῆς οἰκεμα. ἐβδόμ. καὶ Νικησ. τῷ Καλλίε. τὸ 27. κεφ. τῷ 17. βιβλ. τὰ γὰρ τῆς πείπλ. οἰκεμ. Συνοδ. πρκαλ. ἰθαπῆ ὄντα, τῶτο ἐκ ἐμπειρία. (2δ) Ὅρα τὴν 734. σελ. τῷ 4. Τόμ. τῶν πρκαλ. τῶν Συνοδ. τῶν ὑπὸ Βιν. ἐκδοσῶν. (2ε) Ἐξεδόθη ἄρῶτον ἐν Κολων. κατὰ τὸ 1531. ἔτος. ἄτμ καὶ ἐν Ἀμπελοδ. κατὰ τὸ 1614. ἢ δὲ παρ' Ἰερωνύμ. ῥωμαϊκῆ μεταφρ. κατὰ τὸ Τόμ. 9. σελ. 355. τῶν αὐτῶ συγγρμ. (2ζ) Ῥωμαϊστὶ μόνον ἰξεδόθη. σὺν τῷ ἀρχμ. περὶ τῶ ἀγίε πνεύματ. βιβλ. Ἐπιμυσί δὲ καὶ ῥωμαϊστὶ ἐν Παρίσι. κατὰ τὸ 1672. ἔτος ἐν τῷ 2. μίρ. τῷ Ἀκλίε. τῷ ὑπὸ Κομβεφισ. συνταγῶν. (2η) Παρὰ Σωκρ. ἐν τῷ βιβλ. 4. κεφ. 23. ἔτι δὲ αὐτῆ. Ἡ περὶ προνοίας καὶ κρισίως κατὰ σπουτὸν ἀπὸ γυμνασίε λόγος, καὶ τῶν τῶς ὕλης διὰ μνήμης φέροντ ἀπαρῶθῃτι. ἀπαντες γὰρ οὐδεὶν ἐν τῶτοι προσήμικτι καὶ τῶ μὲν περὶ κρισίως λόγος ἐν τῇ διαφορῇ τῶν σαμῶτων, καὶ κατὰ τὸν πόσμον ὀρήσεις. τῶ δὲ περὶ προνοίας, ἐν τοῖς τρόποις τῶς ἀπὸ κρισίας καὶ ἀγνωσίας, ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ἢ ἐπὶ τὴν γνῶσιν ἡμῶς ἐπανάγουσι. (2θ) Μνήμ. παρὰ Δαμασκ. ἐν σελ. 789. τῶν Παραλ. (2ι) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. (2κ) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. ἐν σελ. 685. (2λ) Παρὰ Ἰερωνύμ. ἐν τῷ τῶν ἐκκλησιαστ. συγγρμ. καταλ. (2μ) Μίμν. ὁ Κωνοπλ. ἐν τῷ 5. κεφ. περὶ θῶων ἀνίωγ. παρὰ Κώβ. αὐτ. ἐν τῷ ἐν αὐτῶ δὲ ὑπομν. ἀποσπασ. κατὰ τῷ ὑπὸ Θεοδώρ. τῷ Πελάτῶν. ἐν τῶς Παραοιμ. ῥωμαϊστὶ μόνον ἐκδοθ. παρῶ. (2ν) Ἐν τῇ ὑπὸ Μεαρο. ἐκδοθ. παρῶ. (2ξ) Μίμν. Νικησ. ὁ Κώβ. ἐν τῷ βιβλ. 9. κεφ. 17. τῶν τῶν δὲ ποδῶ ἐν τῇ ἐκδοθ. ἐν τῶς ψαλ. σαρ. (2ο) Μνήμ. παρ' Αὐτῶ τε αὐτ. καὶ παρὰ τῷ Δαμασκ. ἐν σελ. 307, 341, 677, 721, καὶ 781. τῶν Παραλ. (2π) Ἐν τῇ Γεσλεριαν. παρῶ. (2ρ) Παρὰ Νικησ. αὐτ. καὶ Δαμασκ. αὐτ. ἐν σελ. 778. (2σ) Παρὰ Τηπεριοντ. ἐν τῷ 10. τῶν ὑπομν. (2τ) Παρὰ Νικησ. αὐτ. καὶ Δαμασκ. αὐτ. ἐν σελ. 676, καὶ 754. (2υ) Παρὰ Ἰερων. ἐν τῷ 89. τῇ πρὸς Ἀγγεστίν. (2φ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν τῇ πρὸς Παμμάρχ. καὶ Μύριλ. κατὰ Ῥεφίν. ἀπολογ. 1. τῇ ἐν τῷ 2. σελ. 138. (2χ) Παρὰ τῷ Δαμασκ. αὐτ. ἐν σελ. 721. (2ψ) Παρὰ Θεοδώριτ. ἐν τῷ βιβλ. 4. κεφ. 29. τῆς Ἰσορ. (2ω) Παρὰ Νικησ. αὐτ. (2α) Παρὰ Σωκρ. ἐν τῷ βιβλ. 4. κεφ. 25. (3β) Παρὰ Δαμασκ. αὐτ. ἐν σελ. 643. (3γ) Παρὰ Ἰερωνύμ. ἐν τῇ ἐξῆστ. πρὸς Ῥεφίν. ἀπολογ. ἐν σελ. 164. τῷ 2. Τόμ. μετεμψυχώσεως δὲ ὄρα ἢ τοιαύτῃ ἐπιγραφῇ. (3δ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν τῇ πρὸς Παμμάρχ. ὑπὲρ τῶν κατὰ Ἰσραήλ. βιβλ. ἀπολογ. ἐν τῷ 2. σελ. 76. (3ε) Παρὰ Δαμασκ. αὐτ. ἐν σελ. 780. (3ζ) Ὁ Σωκρ. τῶν τῶν μίμν. (αὐτ.)

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ὁ καὶ Θεόδωρος καλούμενος ἄ περιφανῆς τὸ γένος β, τῷ μακαρίῳ μὲν Σιλβανῷ τῷ τῆς Ταρσῆ ἐπισκοπήσαντος θρέμμα γ, Ἰωάννη δὲ καθηγητῆς τῷ Χρυσόσμῳ. τῷ μοναδικῷ δὲ διαπρέπων ἐπαγγέλματι, ἀσκητήριε προΐσατο δ. πρεσβύτερος δὲ Ἀντιοχείας ἐτι ὦν ε, ὑπὲρ τῶν ὤσειων ἀνδρείως ἠγωνίσαστο. τῷ γὰρ Μελετίῳ τῆς Ἀντιοχείας ἐξωδύτος, ἔτος τῷ τῷ ποιμαίνειν ἀνέλαβεν ἐπισκοπία. ἐν τῆς ὑπαρείας δὲ ἐξελάθει, παρὰ τὰς ὄχθας τῷ γέτοισι ποταμῷ σωμαγαγῶν τὰ τῷ Χρυσῷ πρόβατα, τῇ τῶν ὀρθῶν δογμάτων διέτρεφε χλόη ζ. μετὰ δὲ τῷ τῷ Οὐάλλαντος τελευτῷ ὑπ' αὐτῷ τῷ Μελετίῳ ἀπὸ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντος ὡς ἔτει 378 η, Ταρσεῶν ποιμῶν κατέστη, καὶ τὸ Κιλικίον ἐνεχειρίσθη ἔθνος θ. ὡς ἔτει δὲ 381 ι. τῇ αὐτῇ Κωνσταντινιπόλει οἰκουμενικῇ ἀγία Σύνοδος συμπαραστάς, πρῶτος αὐτὸς τὸν Νεκλάριον τῷ Ναζιανζίνῳ ἀνόμασε διάδοχον κ. περὶ δὲ τὸ 392 λ. ἔτος τὸ τῷ βίῳ τέλος αὐτὸν κατέλαβε μ.

Τὰ αὐτῷ συγγράμματα.

Ἐρμηνεῖαι εἰς τῷ παλαιῶν πᾶσαν, Γένεσιν, Ἐξοδον, καὶ Ἐφεξῆς καὶ εἰς τὰς ψαλμῶν καὶ εἰς τὰς Βασιλείας. Εἰς τὰ ζητέμενα τῶν Παραλειπομένων. Εἰς τὰς Παραμίας. Τίς ἡ διαφορὰ θεωρίας καὶ ἀλληγορίας. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικόν. Εἰς τὸ Ἰσραὴλ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Εἰς τὰς Προφῆτας ν. Χρονικὸν διορθούμενον τὸ σφάλμα Εὐσεβίου τῷ Παμφίλῳ περὶ τῶν χρόνων. Εἰς τὰ δ' Εὐαγγέλια. Εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Εἰς τῷ ἐπιστολῶν Ἰωάννη τῷ Εὐαγγελιστῆ. Περί τῷ εἰς Θεὸς ὡς Τριάδι. Κατὰ Μελετισιανῶν. Κατὰ Ἰουδαίων. Περί νεκρῶν ἀναστάσεως. Περί ψυχῆς. Κατὰ διαφορῶν περὶ αὐτῆς αἰρέσεων. Πρὸς Γρατιανὸν κεφάλαια. Κατὰ ἀστρονόμων καὶ ἀερολόγων καὶ εἰσαγωγῆς. Περί σφαιρας καὶ τῶν ζ' ζωνῶν, καὶ τῆς ἐναντίας τῶν ἀσέρων πορείας. Περί τῆς Ἰππάρχου σφαιρας. Περί προνοίας. Κατὰ Πλάτωνος. Περί Θεῶ καὶ Θεῶν. Περί φύσεως καὶ ὕλης, ὡς ὅτι τὸ δικαίον ἐστίν. Περί Θεῶ καὶ ὕλης ἐλλειψῆς πεπλασμαίας. Ὅτι αἱ ἀόρατοι φύσεις ἐκ ἐκ τῶν σοιχείων, ἀλλ' ἐκ μηδενὸς μετὰ τῶν σοιχείων ἐδημιουργήθησαν. Πρὸς Εὐφρόνιον Φιλόσοφον κατὰ πύσιν καὶ ἀπόκρισιν. Κατὰ Ἀριστέλους περὶ σώματος ἐραυῆς. Πῶς θερμὸς ὁ ἥλιος. Κατὰ τῶν λεγόντων ζῶον τὸν ἕρανόν. Περί τῷ πῶς, αἰεὶ μὲν ὁ δημιουργός, ἐκ αἰεὶ δὲ τὰ δημιουργήματα. Πῶς τὸ θέλειν καὶ τὸ μὴ θέλειν ἐπὶ Θεῷ αἰδιῶ ἔντος. Κατὰ Πορφύριου. Περί ζῶων καὶ θυσῶν ο. Κατὰ Μανιχαίων βιβλία ἑκασι καὶ πεντήκοντα π. Περί τῷ ἀγίῳ πνεύματος διάφορα ἐπιχειρήματα ς. Πρὸς τὰς Σινοισίας, ἦτοι κατὰ Ἀπολιναριανῶν ς. Κατὰ Φωτεινῶ, Μαλχιάνου, Σαβελλίου, καὶ Μαρκέλλου Ἀγκύρας τ. Δύο κατὰ αἰρετικῶν βιβλία υ'.

Καὶ ὁ Ἐβὲδ Ἰησοῦς δὲ μνηστῆται τινῶν τῷ Διοδώρῳ ποιημάτων τῷ Σύρων Φωνῆ μόνον σωζομένων φ.

ὁ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἔς τῶν Ὀριγόνες Φοιτητῶν κ, καὶ πρεσβύτερος τῆς Ἀλεξανδρείαν Ἐκκλησίας λ, περὶ μὲν τὸ 232. ἀπὸ Χρυσῷ ἔτος μ τῷ τῷ ἐκεί τῶν κατηχήσεων διδασκαλίῳ ἐπισκοπία ἀναλαβὼν, ὡς ἔτει 247 ν. τὸν Ἡρακλεῶν τὸν βίον μεταλλάξαντα διαδέχεται, ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας γινόμενος ςβ. τῷ ἐπὶ Δελφῶν δὲ διαγμῆ ἐναρξάμενος, στρατιωτικαῖς συλληφθεὶς χερσίν, εἰς Ταπύσιριν ἠχθῆ νγ. κατὰ δὲ τὸ 257. ἔτος, τῷ Οὐαλερίῳ καθ' ὑπεροχὴν τὰς ὤσειβεις διώκοντος, τῷ ἠγεμόνι Λιμιλιανῷ παραστάς, καὶ τῷ καλλιῷ ὁμολογίαν ὁμολογήσας ὁ τρισμακάριος, εἰς Κεφρω πόλιν τῆς Λιβύης ἐρημοτάτῳ ἐξορίστος διαπέμπεται ςδ. μετὰ δὲ τριετίαν ςε, τῷ Γαλιλιῷ προγράμματι, σωφρονέστερον περὶ τῷ ἀρχῷ διατεθειμένος, εἰς τῷ Ἀλεξανδρείαν ἀνακληθεὶς, τὰς τε ἀπὸ αἰρέσεων ἐπιβρέψαι, καὶ τὰ προκύψαντα προσεπιβράψαι χρίσματα, καὶ τὰ τότε κατ' ἐνάσαι σκάνδαλα παντὶ θείῳ κατηγωνίσαστο. καὶ γὰρ καὶ τὰς ἀπὸ Νεάτου, ἢ Ναβάτου, τῆς Ἐκκλησίας ἀποχωριζόμενος δι' ἐπιστολῶν ἐπανακαλέσασθαι ἐπέβου ςε. καὶ Στέφανον τὸν Ῥώμης, καὶ Κυπριανὸν τὸν Καρχηδόνας περὶ τῷ, εἰ δέοι τὰς ἐξ οἴας δ' ἐν αἰρέσεως ἐπιτρέφοντας διὰ λετρεῶν καθαίρειν, διαφερομένους καὶ τὸν μὲν μὴ δεῖν τι νεώτερον παρὰ τῷ κρατήσασθαι ἀρχὴθεν παράδοσιν ἐπικαινοτομεῖν οἰόμενον, τὸν δὲ ἐδ' ἄλλως ἢ διὰ λετρεῶν πρότερον τῆς πλάνης ἀποκαθαρσάμενος δεῖν προσεῖδαι ἠγόμενον, καταλλάξαι ἐπέβου ςη. καὶ τοι τῷ Κυπριανῷ συμενωτὸν διετέλει ςθ. καὶ κατὰ Σαβελλίου δὲ τῷ τῷ ποιητῶν τῶν θείων ὑποστάσεων σωμαλοφίῳ ὀνειρώξαντος ἐμακαρίας ἀντεπαρετάξατο ςι. καὶ τὰς ἀπὸ Νέπωτος δὲ τὰς καὶ Χιλιεσῶν καλεμῆνας τὰς σοφαῖς ἐφελκύνσας προσδιαλέξαι, τὰ κακὸδοξα ἀπέθεσθαι ἀνέπεισε φρονήματα ςκ. ὡς ἔτει δὲ 265 ςλ. παρακληθεὶς, ὡς ἂν ἐπὶ τῷ κατὰ Ἀντιόχειαν ἀφίκατο σῶσθαι, τῷ κατὰ Παύλου τῷ Σαμακιάτων συγκροτημένῳ, γῆρας ὁμῆ καὶ ἀδιδείαν τῷ σώματος αἰτιασάμενος, ἀνατίθεται μὲν τῷ παρυσίῳ, δι' ἐπιστολῆς δὲ τῷ αὐτῷ περὶ τῷ ζητημένῳ παρῆσι γνῶμῳ ςμ. κατ' αὐτὸ δὲ τὸ ἔτος, τὸ καὶ δωδέκατον τῆς τῷ Γαλιλιῷ βασιλείας, πρὸς Κύριον μεθίσταται, ἔστιν ἐπιτακτικῶς τῆς Ἀλεξανδρείαν πρὸς τῷ Ἐκκλησίας ςν.

Τὰ αὐτῷ Συγγράμματα.

Ἐπιστολαί. Πρὸς Γερμανόν ςε. Πρὸς Φάβιον ἐπίσκοπον Ἀντιόχειαν ςθ. Πρὸς Νουάτον ςη. Πρὸς τὰς κατ' Αἴγυπτον περὶ μετανοίας. Πρὸς Κόνωνα τῆς Ἐρμεπολιτῶν παροικίας ἐπίσκοπον ἰδία τις περὶ μετανοίας. Ἄλλη ἐπιτροπικῆ πρὸς τὸ κατ' Ἀλεξανδρείαν αὐτῷ ποιόμενον. Πρὸς

(αὐτ.) λέγων· Ἐρμηνεύσαι δὲ καὶ τὰ περὶ ἀρχῶν Ὀριγόνες, ὑπομνήματ' ἐκδὲς εἰς αὐτὰ, δι' ἐν συνήθειῳ ὡς ἢ ἀρκετὰ το γινεσκόμενα, καὶ μάλιστα ἐπιχειρήσιν οἱ κατηγορεῖν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὰ βιβλία διακρίνειν σκευάζοντες. μὴ γὰρ αὐτὸς δύνασθαι, φησὶ, ἴδαν τῷ τῷ ἀνδρὶ σύνεσιν. (α) Ἐπιτροπικῆ τῷ ὀνόματι καλεῖται αὐτὸν ὁ Φῶτ. τῷ μὲν, ὡς τῷ 102. κῶδ. τῷ δὲ ὡς τῷ 223. αἰεὶ δὲ τινος φησὶ ὁ Φαβρίκ. (ὡς τῷ 8. σελ. 358.) ἀντὶ τῷ Διοδώρ. τέτα, τὸν Τύρα Διοδώρ. ἢ τὸν Μοψαβίαν. Θεόδωρ. ἐκλαμβάνοντες· οἱ ἀντιδιακρίνοι τὸν ἄνθρωπον. (β) Ὁ Θεόδωρ. ὡς βιβλ. 4. κῶδ. 25. τῆς Ἰσορ. (γ) Ὁ μίγ. Βασιλ. ὡς ἐπιτ. 244. τῆς ἀσημ. ἐκδ. καὶ ὁ Θεόδωρ. ὡς βιβλ. 2. κῶδ. 26. τῆς Ἰσορ. (δ) Ὁ Σωκρ. ὡς βιβλ. 6. κῶδ. 3. Κατὰ τῷ Ἀντιόχειαν, ἢ Ἰγγύς αὐτῆς καμῆνα, ὡς φησὶ ὁ Τηθαρόμ. (ὡς τῷ 8. σελ. 558. τῶν αἰ τῷ ἐκκλησίας. Ἰσορ. ὑπομν.) Ἀντιοχία γὰρ ἠγῆται τὸν ἄνθρωπον. (ε) Ὁ μίγ. Βασιλ. ὡς ἐπιτ. 135. (ζ) Ὁ Θεόδωρ. αὐτ. (η) Ὁ, τῷ Κάβ. ὡς σελ. 266. τῷ 1. Τόμ. καὶ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (θ) Ὁ Θεόδωρ. ὡς βιβλ. 5. κῶδ. 4. τῆς Ἰσορ. (ι) Ὁ Κάβ. καὶ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (κ) Ὁ Σωζόμ. ὡς βιβλ. 7. κῶδ. 8. (λ) Ὁ Τηθαρόμ. αὐτ. ὡς σελ. 562. (μ) Ἐπι δὲ τῷ φησὶν, φησὶν ὁ Φῶτ. (ὡς τῷ 223. κῶδ.) καθάρως τῷ καὶ ὑπερῆς ὁ ἀνὴρ, καὶ τῷ τῶν διχαρημάτων διαπλάσαι, οἷον κατὰ μέρος αὐτῷ τῶν λόγων αὐτῷ ὑπερέξωμ ἐκλογῆ. ὡς δὲ τῷ 102. κῶδ. ἐπιμαρτυρεῖται δὲ τῷ Διότῳ καὶ Διοδώρῳ Τυρῶν περὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματος διάφορα ἐπιχειρήματα, ὡς οἱ καὶ τῷ Νεσορίῳ νόσον αὐτῷ ἐπιδιδόνται προσηύωσθαι. ὡς δὲ τῷ 18. κῶδ. ἀνεγνώθη πρακτικῶς τῆς ἐ Σινδοῦ. . . . Τὰ περὶ Διοδώρῳ Ταρσῆ καὶ Θεόδωρῳ Μοψαβίαν. καὶ αὐτοὶ ὁμοίως αἰτιματιάζοντες, τῷ δὲ τὸ πρακτικ. ἔβλ. τῷ. ἰδί γὰρ ἐκδίδονται. ὡς δὲ Θεόδωρ. (ὡς βιβλ. 2. κῶδ. 24. τῆς Ἰσορ.) Φλαβιανὸς δὲ φησὶ καὶ Διόδωρος. . . . ἦτοι πρῶτοι διχῶν διελόντες τὰς τῶν ψαυόντων χερσῶν, ἐκ διαδοχῆς ἔδαν τῷ Δαβιτικῷ ἐδιδόσαν μελιδικῶν, καὶ τῷ τῷ Ἀντιοχίῳ πρῶτον ἀρξάμενος, πάντοτε διέδραμε, καὶ κατέλαβε τῆς οἰκουμένης τὰ τέρματα. (ν) Πῶς αὐτ. φησὶ ὁ Σωκρ. (ὡς βιβλ. 6. κῶδ. 3.) συνήγαγε βιβλία ψιλλῶ τῷ γράμματι τῶν θῶων προσέχων Γραφῶν. ὡς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Διοδώρος ἐπιβεβασιῶ ὡς σελ. 524. τῆς δὲ τῆς βίβλου, λέγων· τῷ ἀλληγορικῷ τὸ ἰσορκετὸν πλεῖστον ὅσον προτιμῶμεν. (ξ) Τὸ κατ' ἡμᾶς ἀνεκρινεν ὁ Φῶτ. ὡς κῶδ. 223. (ο) Τῶν ὑπάντων μονὰ πρὸς Σαῦδ. εἰς τῷ Διοδώρ. (π) Παρὰ Φωτ. ὡς κῶδ. 85. (ρ) Παρὰ τῷ 367. ὡς κῶδ. 102. (σ) Τὰ αὐτὰ καὶ Θεόδωρ. Μοψαβ. καὶ Θεόδωρ. Ἀντιοχ. καὶ Κυρίλ. Ἀλεξαν. ἐπιγυμνασίῳ. ὅρα Φαβρίκ. αὐτ. ὡς σελ. 358. (τ) Παρὰ Θεόδωρ. ὡς βιβλ. 2. κῶδ. 10. περὶ αἰρετ. κῶδ. (υ) Ἰπὸ Βασιλ. τῷ μίγ. ὡς τῷ ἀσημ. 135. ἐπιτ. ὡς ἀνακρίματα. (φ) Ὅρα τῷ 267. σελ. τῷ 1. Τόμ. τῷ Κάβ. (χ) Ὁ Εὐσίβ. ὡς βιβλ. 6. κῶδ. 29. τῆς Ἰσορ. (ψ) Ὁ Ἰσορ. ὡς τῷ τῶν ἐκκλησίας. συγγυμφ. κατελ. (ω) Ὁ Κάβ. ὡς Τόμ. 1. σελ. 124. (2α) Ὁ, τῷ Εὐσίβ. καὶ ὁ Κάβ. αὐτ. (2β) Ὁ Εὐσίβ. αὐτ. ὡς κῶδ. 35. (2γ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡς κῶδ. 40. ἔτι δὲ ἡ Ταπύσις πολίχνη μικρὴν τῆς Αἰγύπτου μετὰ τῷ Ἀλεξαν. καὶ Κωνσταντ. ὁ Βασιλ. ὡς τῷ Λεξ. (2δ) Ὁ Εὐσίβ. ὡς βιβλ. 7. κῶδ. 11. (2ε) Ὁ Κάβ. αὐτ. (2ζ) Ὁ Εὐσίβ. ὡς βιβλ. 6. κῶδ. 46. καὶ βιβλ. 7. κῶδ. 4, καὶ 5. (2η) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡς κῶδ. 2, 3, καὶ 4. (2θ) Ὁ Ἰερώνυμ. ὡς τῷ κατελ. (2ι) Ὁ Εὐσίβ. αὐτ. ὡς κῶδ. 24. (2κ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡς κῶδ. 6. (2λ) Ὁ Κάβ. αὐτ. (2μ) Ὁ Εὐσίβ. αὐτ. ὡς κῶδ. 27. (2ν) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡς κῶδ. 28. (2ξ) Ἰνδία πρὸς Εὐσίβ. ὡς βιβλ. 6. κῶδ. 40. (2ο) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. ὡς κῶδ. 41. (2π) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. ὡς κῶδ. 45.

Πρὸς τὸν Ὀριγάνου περὶ μαρτυρίας. Πρὸς τὲς κατὰ Λαοδικείαν ἀδελφούς, ὧν πρόεδρος ὁ Θεολογίας ἐπίσκοπος. Τοῖς κατὰ Ἀρμενίαν ἀσπύτως περὶ μετανοίας, ὧν ἐπισκόπος ὁ Μερζιάνης. Πρὸς Κορνήλιον τὸν κατὰ Ῥώμην. Διακονικὴ τοῖς ἐν Ῥώμῃ διὰ Ἱππολύτου. Ἄλλη τοῖς αὐτοῖς περὶ Εἰρημίας. Καὶ περὶ μετανοίας. Καὶ ἄλλη τοῖς ἐκείσε ὁμολογηταῖς ἐν τῇ τῆ Νοβάτῃ συμφερομένοις γνώμῃ. Τοῖς αὐτοῖς τέτοις ὅντι ἑτέροι μεταφραστοὶ ἐπὶ τῷ Ἐκκλησιᾷ. Πρὸς Ἐρμάμωνα β. Πρὸς Στέφανον τὸν Ῥώμης γ. Πρὸς τὸν Ῥωμαίων ἐπίσκοπον Ζύτον δ. Πρὸς Φιλήμονα τὸν κατὰ Ῥώμην πρεσβύτερον. Πρὸς τὸν κατὰ Ῥώμην Διονύσιον ἐπιπρεσβύτερον ὄντα ε. Ἄλλη πρὸς τὸν κατὰ Ῥώμην Διονύσιον ἢ περὶ Λακκιανῶν ζ. Πρὸς Φλαύσιον. Πρὸς Δομέτιον καὶ Δίδυμον. Ἄλλη τοῖς κατ' Ἀλεξάνδρειαν συμπρεσβυτέροις η. Πρὸς Ἰερακὰ τὸν Αἰγυπτίῳ ἐπίσκοπον ἐσραϊτικῇ θ. Περὶ τῶν συμβάντων ἐκ τῆς λοιμικῆς νόσου τοῖς κατ' Αἰγυπτίον ἀδελφοῖς ι. Κατὰ Σαβελλίῳ πρὸς Ἀρμωνα τῆς κατὰ Βερνίκην Ἐκκλησίας ἐπίσκοπον. Πρὸς Τελεσφόρον. Πρὸς Εὐφράνορα. Πρὸς Ἀρμωνα καὶ Εὐπορον. Τέσσαρες πρὸς τὸν Ῥώμης ὁμώνυμον Διονύσιον. Λόγοι ἐν ἑσδῇ ἐπιστολῇ Τιμοθέῳ τῷ παιδί προσεφενημένοι. Λόγος περὶ περασμῶν, ὃν τῷ Εὐφράνορι ἀνατέθεικε. Πρὸς Βασιλείδην τὸν κατὰ Πατάπολιν παροικίῳ ἐπίσκοπον κ. Ἐπιστολὴ πρὸς τὲς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνηθόντας ἐπισκόπους κατὰ Παύλῳ Σαμωσάτων λ.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ μ ὁ Θεασίας μετὰ τῷ τῆ Δομετιανῷ τελειῶν γυναικῶν, ἐν τῇ πρώτῃ ὧν ἐτι ἡλικία, τὸν Σμύρνης Πολύκαρπον τὸν καὶ Ἰωάννη τῷ Εὐαγγελιστῇ καὶ τοῖς λοιποῖς τῶν ἐσραϊκῶν τὸν Κύριον σιμωναστραφύτα, καὶ ὡς ἔτος 147 ε. τῷ διὰ πυρὸς μαρτυρίᾳ τελειώθη, ἐ μόνον ἐώρακεν, ὡς αὐτὸς φησὶν ο. ἀλλὰ καὶ τῆ τότε, ἐν ᾗ καθεζόμενος διελέγετο, καὶ τῶν προσόντων καὶ ἐσόδων, καὶ τῆ χαρᾶς καὶ τῆ βίβης, καὶ τῆς τῆ σώματος ἰδέας, καὶ τῶν διαλέξεων, ὡς πρὸς τὸ πλῆθος ἐποιεῖτο, ἐμνημόσυνον ἀκριβέστατα π. καὶ Παπῆ δὲ τῆ τῆς Φωνῆς τῆ ἐπιστηθῆς μαθητῆ ἀκρόατος ἀκροατῆς ἐγένετο ς. Ἐπὶ Παθηνῆ δὲ σ πρεσβύτερος τῆς ἐν Λαυδένῳ παροικίας προχειρισθείς, πρὸς Ἐλδάρῳ τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον παρὰ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ζήλῳται, ἐπιστολᾶς τῶν ἐν Λαυδένῳ τελειωθέντων κομίτων μαρτύρων ζ. τότε δὲ, καὶ πᾶς, καὶ ἐπὶ τίνι προφάσει, καὶ ἐν ποίᾳ ὧν ἐκκλησιαστικῇ τάξει, καὶ ὑπὸ τίνος ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐν Λαυδένῳ ἐπέμψθη, πάντα ἀδήλα θ. περὶ μὲν ἐν τῷ 178. ἔτος φ, τῆ Παθηνῆ σὺ τοῖς ἐπὶ Γαλλίας ἀδελφοῖς τὸ μαρτυρικὸν διανύσαντος σάδιον, τῆς κατὰ Λαυδένον παροικίας τῆ ἐπισκοπῆς διαδέχεται κ. ἐν ἔτει δὲ 202, ἢ 203 ψ. ἐν τοῖς ὑπὸ Σωθῆρος διωγμοῖς τῷ διὰ Χριστὸν μαρτυρίᾳ τὸν βίον ἐξετέλεσε ς.

Τῶν αὐτῆ συγγραμμάτων ἔκδοσις τῶν ἄλλων πληρετέρα ἢ Ἐνετίῳι κατὰ τὸ 1734. ἔτος γενομένη. ὅλον δὲ, ὅτι τῷ καθ' Ἐλλίνας λόγῳ πάντα τὰ αὐτ. συγγράμ. σιωπητάτα ὁ ἅγιος ἀλλὰ τῶν ἑλλήνων μικρῶ δὲ πάντων

ἐκλελοιπῶν, τὰ πλεῖστα ἑσραϊσὶ μένον σώζεται, καὶ αὐτῆ τῆ μεταφράσαντος ἀδήλα ὄντες.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ ὀλοχερῶς ἐκλελοιπῶτα.

Ἐπιστολὴ πρὸς Βλασὸν περὶ χρίσματος ς. Ἐπιστολὴ πρὸς Φλωρίον περὶ μοναρχίας, ἢ περὶ τῆ μὴ εἶναι τὸν Θεὸν ποιητικῶν κακῶν ζ. Τὸ περὶ ὀδοσάδος πρὸς Φλωρίον σπένδασμα η. Λόγος πρὸς Ἐλλίνας σωτηρώτατος, καὶ τὰ μάλιστα ἀναγκαϊότατος περὶ ἐπιστήμης θ. Λόγος εἰς ἀπόδειξιν τῆ ἀποστολικῆς κηρύγματος ι. Βιβλίον διαλέξεων διαφόρων, ἐν ᾗ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς, καὶ τῆς λεγομένης σοφίας Σολομώντος μνημονεύει, ῥητά τινα ἐξ αὐτῶν παραθέμενος ιι. Ἐπιστολὴ παρανετική πρὸς Βίττωρα τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον περὶ τῆ Πάχα ιιι. Λόγοι περὶ πίστεως πρὸς Δημήτριον διάκονον Βίωνα ιιι. Σπένδασμα ἀντιλέγον Μαρκιανῶ ιιι. Περὶ τῆ παντός ιιι. Ἐπιστολὴ ἢ ἀπὸ τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἐκκλησιῶν, Λαυδένῳ καὶ Βίωνα, πρὸς ταῖς κατὰ τῷ Ἀσίαν καὶ Φρυγίαν πεμφθεῖσθα ιιι.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ὁ Θεὸς πατρίδα μὲν ἔχε Βησανδάνην κόμην νομῆ Ἐλδάρῳ πόλεως τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἐκ νέου δὲ φέρον ἑαυτὸν τῷ ἀμφὶ Βηθελέαν κόμην τῆ νομῆ Γάζης Φροντιστηρίᾳ παραδίδωσιν, ὑπὸ Ἰλαρίωνος τῆ ἐκείσε καθηγεμόνης τῆς μοναδικῆς φιλοσοφίας ἀριστα ἐκπαιδόμενος τὰ μαθήματα. ἔτα καὶ τοῖς ἐν Αἰγυπτίῳ ἀσκητηρίοις ἰκανὸν διατρέψας χρόνον, ἐπιστημώτατος παρὰ τε Αἰγυπτίους καὶ Παλαιστίνους ἐν τῇ μοναδικῇ καθίσταται πολιτεία ιιι. περὶ δὲ τὸ 367 ιιι. ἔτος τῆς μητροπόλεως Κωνσταντίας ἐπισκοπεῖν ἤρθε ὑπὸ Κυπριανῶ ιιι. ἀπλοῖκός δὲ ὧν τὸν τρόπον, ὑπὸ τῶν Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας γραμμάτων ὑπήχθη, ἀπαγορευθῆναι μὲν σὺ τῇ περὶ αὐτὸν Σιωδῶν τῶν Ὀριγάνους βιβλίων ἀνάγνωσιν, πέμψαι δὲ καὶ γράμματα πρὸς τὸν Θεὸν Χρυσόστομον, τὰ παραπλήσια αὐτὸν διαπραξάσθαι παρανεύοντα ιιι. μετ' ἐ πολὺ δὲ πάλιν ταῖς τῆ Θεοφίλου ὑποθήκαις ἀναπειθεῖς εἰς τῷ Κωνσταντίῳ παραγίνετα, καὶ σὺ αὐτῶν ἐξω τῆς πόλεως ἐπιτελεῖ, καὶ χειροτονεῖ διάκονον. ἔτα εἰς τῷ πόλιν εἰσέρχεται, καὶ ἐν ἰδιαιζότη καταλύει μονῆ, καὶ τῷ τῆ Χρυσόστομῶνος ὁμιλίαν φέρει ιιι. καίπερ ἐφ' οἷς παρὰ κανόνα ἐπραξεν ἐκ ἀγανακτικῶντος, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπισκοπικοῖς παρακαλῶντος μένειν οἰκοῖς. ἔλεγε γάρ, ὅδε συμμείεν αὐτῷ ἐθέλων, ὅδε σιωπῆσαι οὐδέποτε, εἰ μὴ τῆς περὶ Διόσκουρον ἐξελάσθαι τῆς πόλεως, καὶ τοῖς καθαιρετικοῖς καθυπογράφῃ τῶν Ὀριγάνους βιβλίων. παρασιωδάζεται δὲ καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπωνύμῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς περὶ Διόσκουρον ἀπειρηρῶσαι, καὶ τὸν Ἰωάννην διασύρει. ἀλλ' ἀπέργεται τῇ ὑπὸ τῆ Θεῶ Ἰωάννη παρανεύσει. λέγουσι δὲ, ὅτι ἀπαίρειν μέλλων ἐπὶ τῷ Κύπρον τῷ Ἰωάννη ταῦτα ἐδήλωσεν. ἐλπίζω σὲ μὴ ἀποθανεῖν ἐπίσκοπον. ὁ δὲ ἀντεδήλωσεν, ἐλπίζω σὲ μὴ ἐπιβλιῶσαι τῆς σαυτῆ πατρίδος. ἀμφότεροι δὲ ταύτῳ ἔχον τῷ ἐκβασιν. ὁ μὲν γὰρ Ἰωάννης μικρὸν ὑπερον τῆ θρόνου κατελήχθη. ὁ δὲ Ἐπιφάνιος τῆς Κύπρου

(α) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 46. (β) Παρὰ τῷ Λύτ. ἐν βιβλ. 7. κεφ. 1. (γ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 4. (δ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 5, 6, καὶ 9. (ε) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 7. (ζ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 9. (η) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 20. (θ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 21. (ι) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 22. (κ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 26. Κανόνες δ' αὖτις ἐκδομένοι ἐν τῷ 2. τῶν Πανδέκ. Τόμ. (λ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 27. (μ) Τὸν αὐτὸν ἐν τισὶ μὲν ὑπομνήμ. Εἰρημίας μόνον, ἐν ἑσδῇ δὲ Εἰρημίας Λαυδένῳ, καὶ ἐν ἄλλοις Εἰρημίας γράφ. ὁ τῷ Ἡγεμ. κώδ. (ν) Σχεδὸν, αὐτὸς δ' Εἰρημίας φησὶν (ἐν βιβλ. 5. κεφ. 30.) ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς πρὸς τῷ τέλει τῆς Δομετιανῆς ἀρχῆς. ἐκ τῆς δ' μὲν Δομβίλ. ἐν ἔτα ἀπὸ Χριστῆ 97. αὐτὸν γυναικῶν φησὶν ὃν γυναικῶς ἐξελέγησθαι ὁ Κάβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 66.) ὁ δὲ Ῥωάτ. (ἐν τῷ 2. Τόμ. τῶν τῆ Εἰρημ. συγγράμ. τῶν ἑσδῇ. ἐκδοθῆν. σελ. 65.) ἐν ἔτα 140. ὁ δὲ καὶ πιθανώτερος. (ξ) Ὁ Φαβρίκ. ἐν τῷ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 66. (ο) Ἐν βιβλ. 3. κεφ. 3. (π) Ὁ Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 20. τῆς Ἱστορ. (ρ) Ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῇ πρὸς Θεοδώρον 29. ἐπιστ. τῇ ἐν Τόμ. 1. σελ. 127. ἀλλὰ καὶ ὁ Βασίλ. ἐν τῇ περὶ τῆ ἀγίας πνεύμ. 29. κεφ. περὶ αὐτῆ φησὶν ὁ ἕγγυς τῶν Ἀποστόλων γενόμενος. (σ) Πρεσβύτερον Παθηνῆ καλεῖ αὐτὸν ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῇ τῶν Ἐκκλησιακ. συγγράμ. καταλ. (τ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κεφ. 3, καὶ 4. (υ) Παρὰ Πολυκάρπῳ ἐν ἔτα 157. ἰκῆ αὐτὸν πεμφθῆναι φησὶν. ὁ, τε Γρηγόρ. ὁ Τσιανένος. καὶ ὁ Ἀλοῖζ. (παρὰ Ῥωάτ. αὐτ. ἐν σελ. 606.) ἀλλ' ἐξ ἀκρίβειας καὶ ἐκ ἑσδῆς μαρτυρίας. (φ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (χ) Ὁ Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 5. τῆς Ἱστορ. (ψ) Ὁ Ῥωάτ. αὐτ. ἐν σελ. 708. καὶ ὁ Κάβ. αὐτ. (ω) Μάρτυρα καλεῖ αὐτὸν καὶ ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῇ ὑπομνήμ. τῷ αἰ τὸ 64. κεφ. τῆ Ἱστ. ἐν Τόμ. 5. σελ. 202. (2α) Μνήμη κατ' Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 20. τῆς Ἱστορ. (2β) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ταύτης δὲ τῆς ἐπιστ. ἀπόσπασμα πᾶσαι ἐν σελ. 339. τῆ 1. Τόμ. τῆς Ἱστορ. ἰκῆ. μετὰ καὶ ἄλλων ἀποσπασμάτων. (2γ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. (2δ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 26. (2ε) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. (2ζ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. (2η) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 24. (2θ) Παρὰ Μαξίμ. ἐν σελ. 152. τῆ 2. Τόμ. (2ι) Παρ' Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κεφ. 8. (2κ) Παρὰ Φωτ. ἐν κώδ. 48. καὶ 121. ἀλλ' ἐστὶν ἀμφοβόλ. (2λ) Παρ' Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κεφ. 1, 2, καὶ 3. ἀλλ' ὁ ὅλον, ὅτι τῆ Εἰρημίας σύγγραμμα ἐστὶ. καὶ δὲ τῆ Θεασίας Εἰρημίας, φησὶν ὁ Φώτ. (ἐν κώδ. 127.) καὶ παντοδραπῆ καὶ ἑτέρα συγγράμματα καὶ ἐπιστολαὶ φέρονται. α καὶ ἐν τισὶν αὐτῶν ἢ τῆς κατὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δόγματα ἀληθῆς ἀκριβῆς νόθους λογισμῶς κινδυνεύουσαι. α καὶ παρρησιαστικῶν. (2μ) Ὁ Σωζόμ. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 32. (2ν) Ὁ Φαβρίκ. ἐν τῷ 7. σελ. 413. ὁ δὲ Κάβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 232.) περὶ τῆ 368. ἔτος φησὶν. (2ξ) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. (2ο) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. βιβλ. 6. κεφ. 10. (2π) Ὁ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 12.

Κύπρος ἐκ ἐπέβη, ἀλλ' αὐτῶν πλείων ἀπὸ τῶν ἐτελεύτησεν. ἰὼ δὲ τότε ἔτος ἀπὸ μὲν Χριστοῦ τὸ 402, τῆς δ' ἡλικίας αὐτῆς περίπερ τὸ 100.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆς ἐκδόσεις αἱ τῶν ἄλλων κρείττονες, ἢ τε ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1622, ἐν δυοὶ τόμοις, καὶ ἡ μετ' αὐτῆς κατὰ τὸ 1682. ἔτος ἐν Λειψ. γενομένη, τὸ τῆς Κολον. δὲ, ἐκ οὐδ' ὄτα, ἐπιφέρεισα ὄνομα.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆς

Τὰ Ἀμφίβολα.

Περὶ τῶν Προφητῶν. Φυσιολόγος. Λόγοι ἢ εἰς τὰ Βαίαια. Εἰς τὴν Θεοσωμον ταφίω. Εἰς τὴν ἀγίαν τῆς Χριστοῦ ἀνάστασιν. Εἰς τὴν ἀνάληψιν. Ἐγκώμιον εἰς τὴν ἀγίαν Θεοτόκον. Περὶ Βαίων. Περὶ πίστεως, καὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. Περὶ τῆς ἀγίας τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως.

Τὰ Ἀνεκδότα.

Εἰς τὸν Προφήτην Ναὺμ. Περὶ διαίρεσεως ψαλμῶν. Περὶ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, πῶς ἕκαστος ἐκήρυξε. Περὶ θείας γεννήσεως.

Τὰ ἐκλελειπόμενα.

Ἐπιστολαί. Εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἁγίων. Λόγος εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Ψαδελπίγραφον ἐκλελειπόμενον.

Κατὰ τῶν εἰκόνων σύγγραμμα.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ὁ Ἐμέσης πατριδα μὲν ἔχε τὴν ἐν Μεσοποταμίᾳ Ἐδεοσαν, γεννήτορας δὲ ὀπατριδαί, καθηγητῶν δὲ, τῆς μὲν θύραθεν τὸν τιμωκαῦτα ἐν Ἐδεοσῇ παιδωτῶν, τῆς δὲ ἱερᾶς παιδείας τὸν τε Καταρείας Εὐσέβιον τὸν Παμφίλου, καὶ τὸν Σκυθοπόλεως Πατρόφιλον. τὴν Ἀλεξάνδρειαν δὲ καταλαβὼν, καὶ τὰ φιλόσοφα ἐκ παιδωτῶν μαθήματα, εἰς Ἀντιόχειαν ἔπειτα παρεγένετο. τῆς μεγάλης δὲ Ἀθανασίης ὡς ἔτει 342. ὑπὸ τῆς ἐν Ἀντιόχειᾳ Σινοδῆς ἐξωδιάντος, αὐτὸς εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐπισκοπῶν παρ' Εὐσεβίῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως προβληθείς, ἐκεῖ μὲν ἐκ ἀφίκετο, διὰ τὸ σφόδρα ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρείων λαβῆ ἀγαπάσθαι τὸν Ἀθανάσιον, εἰς δὲ τὴν Ἐμέσῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπέμφθη. ζασιασάντων δὲ τῶν ἐκεῖ, (διεβάλλετο γὰρ ὁ Εὐσέβιος ἀσκήσασθαι ὁ μέρος τῆς Ἀσρονομίας ἀποτελεσματικὸν καλῶς) ἀπεισιν εἰς Λαοδικεῖαν πρὸς Γεώργιον τὸν ταύτης ἐπίσκοπον, καὶ αὐτῶ σωθήτη. ὁ δὲ σὺ αὐτῶ ἔλθων εἰς Ἀντιόχειαν πρὸς Πλάκην καὶ Νάρκισον τῶν ἐπισκόπων, εἰς Ἐμεσαν αὐτὸν ἐπανελθεῖν παρεσιδίασεν. ἐγένετο δὲ καὶ Κωνσταντῶ τῶ Βασιλεῖ ἔτω κευχαρισμένος, ὡς ἐπιστρατεύοντι Πέρσαις

αὐτὸν ἐπήγετο. καὶ γὰρ καὶ θαυμαίων αὐτηγόν αὐτὸ γεγονέναι λέγεται. ἀλλὰ γὰρ καὶ περ τοῦτο, μέμνη ὑπέμεινα, ὡς τὰ Σαβελλίῃ Φροσῶν, καὶ τῆς ἀρειανικῆς Φάλαγγος σημειοφόρος. Περὶ δὲ τὸ 360. ἔτος τὸ τῆς βίης τέλος αὐτὸν κατέλαβε.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆς

Τὰ Ἐκδοθέντα.

Ὁμιλίαι ἢ πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὰς μοναχάς. Ὁμιλίαι ἢ εἰς τὰ Εὐαγγέλια, καὶ εἰς τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας. Πρόδρες καὶ τὰ ἐν τῇ δὲ τῇ βίβλῳ ὑπομνήματα αὐτῆς πάντα τῆς Ἐμέσης εἰκόσσι, καὶ ἐπᾶσι τὸ, Ἐμέσης προσκήται. καὶ γὰρ τὸ τῆς Εὐσεβίῃ Ἐμέσης ὄνομα κατὰ καὶ τῆς εἰς τὴν Γένεσιν ἀνεκδότου σειρᾶ τῆς παρὰ Φαβριλίῃ μνημονομένη.

Τὰ Ἀνεκδότα.

Κατὰ συλλογισμὸν πρὸς τὰς Ἰουδαίους. Τρεῖς ὁμιλίαι. 1. Περὶ Ἰωάννη τῆς Βαπτιστοῦ τὴν Χριστοῦ ἐλθόντος τοῖς ἐν αὐτῇ κηρύττοντος. 2. Περὶ τῆς προδοσίας τῆς Ἰουδαίου. 3. Περὶ τῆς Διαβόλου καὶ τῆς αὐτῆς μετὰ τὸ προδοθῆναι τὸν Χριστὸν ὑπὸ τῆς Ἰουδαίου. Κατὰ Μανιχαίων.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ὁ ὁμολογητῆς Σίδων τὴν ἐν Παμφυλίᾳ ἔχε πατριδα. Βεβροίας δὲ τῆς ἐν Συρίᾳ ἐπισκοπήσας πρότερον, εἰς τὸν τῆς Θεωπόλεως Ἀντιόχειας θρόνον ὑπὸ τῆς ἀγίας πρώτης οἰκουμένης Σινοδῆς προβιβάσθαι ὤρεται. ἢ συμπαραὸν τὸν τε πανηγυρικὸν τῶν αἰδίων βασιλεῖ Κωνσταντῶν προσεφώνηκε λόγον, καὶ τοῖς Ἀρεταρχοῖς λόγων τε καὶ ζήλων ἀντέστη. ἐνθουσι δὲ, τε Νικαίου μηδείας Εὐσέβιος καὶ ὁ Νικαίας Θεόγνης, καὶ ἡ περὶ αὐτῶ τῶν δυοσεβῶν φάλαγγ' κατ' αὐτῆς λυτήσαντες, τὸ ἐν Ἀντιόχειᾳ συγκροτῆσι σωθῆριον. ἐν ᾧ τρεῖς δεκάς αὐτῶ συκοφαντίας συβράψαντες, Σαβελλίῃ δὴθεν προσάτιον γενέσθαι, καὶ ἐπὶ παρεῖα ἀλῶσαι, καὶ τὴν θεῖαν περιφρονῆσαι βασιλίδα, τὴν μακαριανὴν νεῖ Ἑλένην, τὴν ἐν τῇ ἑῷ τῶς διατριβῆς τότε ποιημένην, καθαρῶς καθυποβάλλεσι. τῆτοις δ' ἀναπειθεῖς ὁ βασιλεὺς, περὶ τὸ 329, ἢ 330. ἔτος διὰ τῆς Θρακίης εἰς Τραιανόπολιν ἐξόριστον πέμπει. ὅπερ δὴ περὶ τὸ 360. ἔτος τὸ φθάρ τὸν ἐναπέθετο σκῆψος ὁ τρισμακίριος.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆς

Τὰ Ἐκδοθέντα.

Λόγος σῴτομος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῶν ἐν τῇ κατὰ Νικαίαν Σινοδῶ ἡθείς. Ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἐξαήμερον. Κατὰ Ὀριγένους διαγνωστικὸς εἰς τῆς Ἐγγαστριμύθε θεώρημα.

(α) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κεφ. 14. καὶ ὁ Σωζόμε. ἐν βιβλ. 8. κεφ. 15. (β) Ὁ τε Φαβρίκ. καὶ ὁ Κάβ. αὐτ. (γ) Τὴν δὲ Φράσιν, φησὶν ὁ Φωτ. (ἐν κωδ. 122.) ταπεινότε καὶ εἰς ἀκόσ ἀττικῆς παιδείας ἀμελέτητον τυχεράν. ἀδυνάτῃ δὲ ἐκ τῆς ἐπὶ κλήσων ἐν τῶς κατὰ τῶν δυοσεβῶν αἰτίσων συμπλοκαῖς. ἐναχτῆ μίντοι ἀριστῶς ταῖς ἐπιβολαῖς, εἰ καὶ τῶν ἡμῶν αὐτῶ καὶ τῆς συντάξεως ἀδὲν τὸ ἰδίωμα συμβεβηκῶς ταί. (δ) Σωζόμε. κατὰ τὴν Γαλιλίαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Κάβ. αὐτ. (ε) Σωζ. χαροῦργ. ἐν τῇ ῥηθ. βιβλιοθ. κατὰ τὴν τῆς Φαβρίκ. μαρτυρ. (ζ) Μινδὸν κατὰ τῶν Ἐβρῶν Ἰσραὴ ἐν τῇ καταλ. κατὰ τὴν τῆς Αὐτ. μαρτυρ. (η) Περὶ Ἱερωνύμ. ἐν τῇ 2. πρὸς Ῥεφίν. ἀπαιλογ. τῇ ἐν σελ. 165. τῇ 2. Τόμ. κἀλυψιν. παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. (θ) Ὅρα τὸν 2. λόγ. περὶ τῶν θεῶν ἀκόσ, τῆς Δαμασκ. καὶ τῆς 6. πρῆξ. τῆς ἐβδ. οἰκουμ. Συνόδ. (ι) Πάλιν αὐτῆς τῆς Συρίας πρὸς τὸν ποταμὸν Ὀρόντιον, μεταξὺ Λαοδικίας καὶ Ἀρεθέσης, ἀπέχεσθαι τῆς Δαμασκῆ μίλι. 43. ὁ Βασδράντ. ἐν τῇ Λεξ. (κ) Ὁ Σωκρ. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 9. (λ) Ὁ Ὀσδῶν. ἐν Τόμ. 1. σελ. 391. (μ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. (ν) Ὁ Αὐτ. αὐτ. καὶ ὁ Σωζόμε. ἐν βιβλ. 3. κεφ. 60. (ξ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. (ο) Ὁ Αὐτ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 207. (π) Ὁ Εὐσέβ. ἐν τῇ χροσ. (ἐν ἔτα 348.) τῆς περὶ Ἱερωνύμ. μεταφραδ. (ρ) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 207. (σ) Ἐξεδόθησαν κατὰ τὸ 1547. ἐν Παρισ. καὶ πάλιν αὐτ. κατὰ τὸ 1561. καὶ ἐν Ἀντιοχ. κατὰ τὸ 1555. ἔτ. (τ) Σὺν νεξεδόθ. ταῖς ἀρχαῖς ὁμιλ. ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1575. ἔτ. ἀπὸ ἀμφίβολ. ἐκᾶτερ. (υ) Ἐν τῷ χ. σελ. 736. ἰὼ ἐν τῇ τῆς Βιέννης βιβλιοθ. σωζομένη φησι χαροῦργ. (φ) Σωζ. χαροῦργ. ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθ. (ὡς μαρτυρεῖ ὁ Λαμβρόκ. ἐν βιβλ. 4. σελ. 184. παρὰ Φαβρίκ. ἐν τῷ 2. μέρει τῆς 5. βιβλ.) ἀρχαῖα δ' ἔτω Δίκαιον ἡμῶν σήμερον ἀγαπητοὶ τῆς χθδὲς ἀρχαῖα λόγῳ ἐπισκεψάσθαι, καὶ ἰδῶν τὴν τῆς Διαβόλου καὶ τῆς ἁδὲ συμβολῆς πρὸς τὰς Ἰουδαίους κατὰ τῆς Κυρίας. ἀκόσας γὰρ ὁ Διαβόλος τῆς Κυρίας ἀπόντος, κτ. παρὰ Κάβ. αὐτ. (χ) Σωζόμε. ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθ. χαροῦργ. κατὰ τὴν τῶν ἀρχαῖς. μαρτυρ. (ψ) Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς αὐτῆς Ἀναγκασθῆναι ἡμῶν πάλιν σήμερον ἰσχυρῶς καὶ γνῶναι ποταπὸς ὁ ὑπαγγελισμὸς τῆς Προδοσίας ἐν τῷ Ἀδῃ κτ. παρὰ Κάβ. αὐτ. (ω) Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς Δεῦρο λοιπὸν οἱ ἡμῶ ἀγαπητοὶ καὶ περὶ τῆς προδοσίας τῆς Ἰουδαίου, κτ. παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. (2α) Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς Δίκαιον ἡμῶν σήμερον ἀγαπητοὶ τὰ ἀκόσθαι τῆς χθδὲς ἀρχαῖα λόγῳ ἐπισκεψάσθαι, κτ. παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. (2β) Σωζ. ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθ. (2γ) Ὁ Ἱερωνύμ. ἐν τῇ τῶν ἁκκλησιῶν συγγραφ. καταλ. ὁ δὲ Νικητ. (ἐν τῇ 9. κεφ. τῆς 5. βιβλ. περὶ ἐξδοθῆ. πῖς.) ἐκ Μακεδονίας τῆς Φιλίπ. αὐτὸν φησι καταγῆσαι, παρὰ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 187. (2δ) Ὁ Αὐτ. Νικητ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 6. παρὰ τῆς Αὐτ. (2ε) Ὁ Θεοδώριτ. ἐν βιβλ. 1. κεφ. 7. τῆς Ἰσορ. (2ζ) Ὁ Σωκρ. ἐν βιβλ. 1. κεφ. 24. (2η) Ὁ Θεοδώριτ. αὐτ. ἐν κεφ. 21. (2θ) Ὅρα τὴν Ἰσρα. Ἀθανασ. πρὸς τὰς ἀπανταχῆ τὸν μόνον βίον ἀκόσ. ἐν τῇ ἐντ. Κωνσταντίης, Κωνσταντίης πάντως ἀναγκωσ. (2ι) Ὁ Κάβ. αὐτ. (2κ) Ὁ Θεοδώριτ. καὶ ὁ Ἱερωνύμ. αὐτ. (2λ) Ὁ Κάβ. αὐτ. (2μ) Ῥωμαῖσι μόνον σὺν ταῖς πριμικί. τῆς πρώτ. οἰκουμ. Συνόδ. ἐβδωμῆς δὲ ἐν τῷ χ. σελ. 168. τῆς τῆς Φαβρίκ. ἰδῶν. βιβλιοθ. (2ν) Ἐξεδόθη ἐν Λαγδ. κατὰ τὸ 1629. ἔτ. (2ξ) Σὺν νεξεδόθ. τῆς ἀρχαῖς. ὑπόμν.

Τὰ Ἀνέκδοτα.

Βιβλίον περὶ ψυχῆς α. Ὀμιλία εἰς τὸ, Κύριος ἐκλιπέ- με β. Ἐρμηνεία εἰς τὸ ῥητόν τῆ Σολομώντος, Φάγετε τὸν ἐμὸν ἄρτον γ. Λόγος εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῆς ζηλο- γραφίας δ. ἐκ τῆς δὲ τῆ λόγου καὶ τὸ αὐτῆ δὲ τῆ βί- βλω ὑπόμνημα, τὸ αὐτὸ σελ. 350. Εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ἀναβαθμῶν, καὶ εἰς τὸν ἠ καὶ ἰδ΄ Ψαλμ. ε. Περὶ τῆ Μελχισεδέκ ε. ἐκ τῆς εἰσε καὶ τὸ αὐτὸ σελ. 198. τῆς δὲ τῆς βίβλω ὑπόμνημα. Βιβλία ὀκτώ κατὰ Ἀρειανῶν η.

ΕΦΡΑΙΜ ὁ ὅσιος Σύρος μὲν ἰὼ τὸ γένος, πατὴρ δ' αὐτῶ ἡ Νισίβις θ. τὴν κατὰ μοναχὸς δὲ ἐκ νέας τῆς ἡλικίας ἀσκηθεὶς φιλοσοφίαν, ἐπὶ πλείστον παιδείας κατὰ τὴν Σύρον φωνὴν ἐπέδωκε, παρ' ἐδνὸς μεμαθηκῶς, ἀπὸ αὐτοδιδάκτου γινόμενος ι. περὶ δὲ τὸ 360. ἔτος ἀκμά- σασ κ, μέχρι τῆ τῆς διακονίας κλήρη προέβη λ. καὶ γὰρ αὐτόδομος ψήφῳ ἐπισκοπῆς αὐτῶ ἀνεχθείσης, εἰς τὴν ἐγοράν ἀνέβαλε, καὶ παραπαύοντα ἑαυτὸν ἐδέκνυ, ἕως ἔδρων καιρὸν καὶ ἀποδράς, μέχρις ἔ ἕτερος ἐχειροτονήθη διέλαθαι μ. καὶ εἰς μὲν τὴν Καισάρειαν ἀφικετόποτε δια τῆτο καὶ μόνον, ἵνα τὸν βρανοφάντορα ἰσορήση Βασίλειον ν. εἰς δὲ τὴν Ἐδεοσαν αὐ ἔτεσ 378. ζ. λιμῆ καταλαβόν- τος, ἵνα τοῖς ἐκὲ πύνησιν ἐπικηρήση, τὰς πλετῆντας εἰς αἶκλον προτρέψας καὶ ἔλεος. ὁ δὲ καὶ τελέσας, ἐπεὶ ὁ λιμὸς ἐπαύσατο, εἰς τὸ οἶκημα ἐπανίαν αὐ ὦ καὶ πρότερον ἐφιλοσόφει, μετ' ὀλίγου ἡμέρας τὸ πνεῦμα τῶ Κυρίου παρῆθετο ο.

Τῆς αὐ Ὄξον. ἐκδόσεως τῶν τῆ ἀγίης συγγραμμάτων πολλῶ πληρεστέρα τε καὶ ἀκριβεστέρα ἢ αὐ ῥάμη κατὰ τὸ 1732-1746. ἔτος γινόμενῃ, καὶ ἔξ σωταχθεῖσα τόμοις. ὧν τρεῖς μὲν ἑλληνικῇ καὶ ῥωμαϊκῇ ἐτυπώθησαν γραφῇ, τρεῖς δὲ τῆ Σύρον καὶ ῥωμαίων. καὶ τῶν μὲν πρώτων οἱ δύο περιέχουσι πάντα τὰ αὐ Ὄξον. ἐκδοθέντα, ἐτι δὲ καὶ λό- γος δεκά πλείονας ὁ δεύτερος· ὁ δὲ τρίτος 105. μὲν ἑλ- λινιστὶ καὶ ῥωμαϊστὶ, 21. δὲ ῥωμαϊστὶ μόνον. τῶν δὲ δευτέ- ρων ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἐξήγησιν εἰς τὴν Πεντάβιβλον, εἰς τὸν Ἰησῆν, εἰς τῆς Κριταῖς, καὶ εἰς τὰς δ' Βασιλείας· Ὁ δὲ δεύτερος ἐξήγησιν εἰς τὸν Ἰωβ, Ἡσ. Ἰερεμ. Θρηύ. Ἰεζ. Δαν. Ὡπ. Ἰωήλ Ἀμ. Ἀβδ. Μιχ. Ζαχ. Μαλαχ. Λόγος ἰά ἐξηγητικῆς εἰς τῆς ἐκλεκτῆς τῆς Γραφῆς τόπος. Λόγος γ' εἰς τὴν τῆ Κυριε Γάνησιν. Λόγος ν' πολεμικῆς κατὰ αἰρέσεων. Ὁ δὲ τρίτος, Λόγος πζ' κατὰ τῶν πο- λυπραγμονέντων. Λόγος γ' εἰς τὴν αὐτῶ ὑπέθεσιν. Λό- γον α' κατὰ Ἰεδαίων. Νεκρασίμας κανόνας πέ. Λόγος δ' περὶ τῆ αὐτεξασίς τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Παρα- νήσεις σ' εἰς μετάνοιαν. Λόγος ιβ' περὶ τῆ αὐ Ἐδῆμ. παρα- δείσθ. καὶ Λόγος ιη' διαφύρεσ. Ἀνιαρὸν δὲ τὸ μὴ ἀπαν- τα καὶ τῶ καθ' ἑλλίμας ἐκδοθῆναι λόγῳ κ.

ΗΣΥΧΙΟΣ ὁ τῆς αὐ Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας πρεσ- βύτερος, ἤκμασε μὲν ἐπὶ Θεοδοσίῳ τῆ νέε αἰθῶν τῆς δι-

δασκαλίας τῶ λόγῳ, ἐτελεύτησε δὲ περὶ τὸ 433. ἔτος. * τὰ δ' ἄλλα τὰ περὶ αὐτῆ ἀθῆλα.

Καὶ μὴ τὸ, Ἱεροσολύμων πρεσβύτερος ὁ καὶ γράφῃ, τῆτον ποιητῶν τῶν αὐ τῆ δὲ τῆ βίβλω ὑπομνημάτων ἡγῆ- μεθα, διὰ τε αὐ σιωπῆραψε, καὶ διὰ τὸ προεκῆθαι τῶ Ἰησυχίῳ τὸ, Ἱεροσολύμων, ἐν τῆ εἰς τὴν Πεντάβιβλον σερετῆ τῆ παρα Φαβριε μνημονομένη η.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Φερόμενα.

Στιχηρὸν, ἡτοι κεφάλαια εἰς τῆς β' Προφῆτας θ. Βι- βλία ζ' εἰς τὸ Λαϊτικόν ι. Λόγος περὶ Ἀναστάσεως κ. Βίος Λογγίνε τῆ Ἐκκατηντάρχη λ.

Τὰ Ἀνέκδοτα ἢ Ἐκλελειπόμενα.

Ἰπομνήματα εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ καὶ Ἰωβ κ. Ἰπομνή- ματα εἰς τῆς Ψαλμῶς λ. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀν- δρέαν τὸν Ἀπόστολον. Εἰς Ἰακώβον τὸν ἀδελφὸν τῆ Κυριε, καὶ Δαβὶδ Θεοπάτορα μ. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ν.

ΘΕΟΔΟΤΟΣ ὁ τῆς ἐν Γαλατία Ἀγκύρας ἐπίσκο- πος νβ, περὶ τὸ 430. ἔτος ἀκμάσασ νγ, τῶ θείῳ Κυρίῳ γυναικίως κατὰ Νεσορίε σιωηγωνίσαστο ἐν τῆ κατὰ τὴν Ἐφεσον οἰκουμενικῇ ἀγία Σνωδῶ νδ. τίνεσ δ' αὐτῶ πατέ- ρεσ, καὶ τῆς ἡ πατρίε, καὶ ὁποῖοσ ὁ βίος, ἀθῆλα.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Ἐκδεδομένα.

Ὀμιλία λεχθεῖσα ἐν τῆ ἡμέρα τῆς γυνήσεωσ τῆ σω- τῆροσ ἡμῶν Ἰησῆ Χριστῆ. Λόγος εἰς τὴν γυνήσιν τῆ Σωτῆ- ρεσ. Ὀμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ πρὸσ Νεσορίον ἐν ἡμέρα Ἰωάννε τῆ Εὐαγγελιστῆ νε. Εἰς τὸ σύμβολον τῶν ἀγίων ἐν Νικαία πατέρων τῶν τῆ. νδ. Εἰς τὴν ἀγίαν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα νη.

Τὰ Ἀνέκδοτα ἢ Ἐκλελειπόμενα.

Περὶ τῆς Θεότητοσ τῆ ἀγίεσ πνύματοσ νθ. Οἱ πρὸσ Λαῦσαν λόγοι κατὰ Νεσορίε ἐν τόμοις ἐξ ζ. Λόγοι ἐξ· Εἰς τὰ Φῶτα. Εἰς τὸν Ἥλιαν καὶ τὴν χῆραν. Εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον καὶ Ἰωάννην. Εἰς τὸν χαλὸν τὸν καθήμε- νον πρὸσ τὴν ὠραίαν πύλλιν. Εἰς τῆσ τὰ τάλαντα λα- βέντασ. Εἰς τῆσ δύο τυφλόσ νκ. Φερεται δὲ καὶ βιβλίον αὐτῆ ψυδελπίγραφον. ὅπερ ὡσ διαβολικῆσ μεθοδείασ εὐρη- μα ἐξήλεγεσ ἡ ἀγία οἰκουμενικῆ ἐβδύρη Σνωδοσ νλ.

Τὸ. Θεόδοτοσ, μόνον γράφει ὁ τῆ Ἠγεμόνοσ καὶ δ. ἐστὶ δὲ καὶ ἕτεροσ ἐν ταῖσ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφεῶν καταλόγοι· Θεόδοτοσ ὁ Ἀντιοχείασ ἐπίσκοποσ, ὁ περὶ τὸ 423. ἔτοσ ἀκμάσασ νμ. ἐπεὶ δ' ὁ Ἀγκύρασ καὶ πλείο- νων συγγραμμάτων ποιητῆσ, καὶ τῆ χειρογράφῳ εἰς τὰσ

(α) Σωζ. ἀποσκαμ. παρὰ Θεοδώρ. ἐν διαλ. 1, 2 καὶ 3. (β) Σωζ. παρὰ τῆ αὐτ. ἀποσκαμ. ἐν βιβλ. 1. κεφ. 8. τῆς Ἰσορ. καὶ ἐν διαλ. 1, 2, καὶ 3. (γ) Μνάκ ἐν τῆ 6. πρῆξ. τῆς ζ' οἰκμ. Συνόδ. (δ) Παρὰ Θεοδώρ. ἐν διαλ. 2. (ε) Παρὰ τῶ Ἀντ. ἐν διαλ. 1, καὶ 3. (ζ) Παρ' Ἰεωνύμ. ἐν τῆ πρὸσ Εὐάγγ. τὸν πρῶτοτερον, ἐπισ. τῆ ἐν Τόμ. 2. σελ. 220. (η) Παρὰ Φωτ. ἐν κωδ. 225. καὶ 229. καὶ παρὰ Δαμασκ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 314. τῶν Παρμλ. καὶ παρὰ Ἰερωνύμ. αὐτ. (θ) Νισίβις, ἰὼ Ἀντιόχεια Μυγδο- νίασ τίνεσ οὐμαζέσιν ἐν μετορίῳ κατὰ τῶν Ἰεροῶν καὶ ῥωμαίων ἡγεμονίασ. ὁ Θεοδώρ. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 4. τῆς Ἰσορ. ὁ δὲ Βακδράντ. ἐν τῶ Λεξ. πόλιε ἐν Μισοποταμίῳ ἐγγυε τῆ ποταμῆ Τύγγρεω. (ι) Ὁ Σωζῶμ. ἐν βιβλ. 3. κεφ. 16. (κ) Ὁ Οὐδῖν. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 494.) ὁ δὲ Κεβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 235.) περὶ τὸ 370 ὁ δὲ Ἀνώνυμ. (αἰε τὸν βίον τῆ Ἐφρ.) Ἐν Ἐδέσῳ, φησί, ἐγυνήθη ὑπὸ γυνίαν ἀστειῶν ἐν ἔτεσι Κωνσταντῖνα τῆ μεγάλεσ βασιλείωσ. τὸ δὲ ἐκ Κωνσταντιναπόλεωσ χαρῶγγ. (παρὰ Φαβριε, ἐν τῆ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 319.) ἠσκησιν ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆ μεγάλεσ Κωνσταντῖνε καὶ πρῶτε βασιλείωσ, ἤκμασε δὲ μέχρι τῆσ βασιλείασ τῆ Οὐκάλατοσ, ὑφ' ἧ καὶ ἐτελεύτησ. (λ) Ὁ Σωζῶμ. αὐτ. ὁ δὲ Ἀμφιλόχ. (ἐν σελ. 36. τῆ 1. Τόμ. τῆσ ἀρημ. ἐκδόσ.) ἠγε δὲ τῆ Ἀμφιλόχ. γνήσιοσ γόνοσ ὁ λόγος. πρεσβύτερον αὐτὸν χειροτονηθῆσ. φησιν ὑπὸ τῆ μεγάλεσ Βασιλείωσ. ἔτινοσ τῆ ψυχῆ καὶ τὸ ἑλλινιστὶ λαλήσασ παρὰ Θεῶ ἔλαβεν. (μ) Ὁ Σωζῶμ. αὐτ. (ν) Αὐτόσ ὁ Ἐφρ. ἐν τῆ αἰε τὸν Βασίλ. ἐγκώμ. (ξ) Ὁ Κεβ. αὐτ. ὁ δὲ Φαβριε. αὐτ. ἐν ἔτα 375. (ο) Ὁ Σωζῶμ. αὐτ. * Θανμάσιοσ ἄντιε, φησὶν ὁ Φώτ. (ἐν κωδ. 196.) ὅσον μὲν ἰμβυδύνοται τὸ πᾶσιν, ὅσον δ' αὐτῶν ἀποσάσε τὸ ἡδύνο, καὶ ὅλωσ αἰε ὅσον βούσ τὸ ἦθοσ. ἡ δὲ λέξει καὶ τὰ οἰήματα, ἔ θανμάσοσ αὐ πρὸσ τὸ κοινότερον τῆσ οὐμιλίασ καὶ ἡμελημένον νένοσκα. ἔ γὰρ αἰε τὸν γυνήτορα τῶν νοημάτων, ἀπὸ αἰε τῶν ταῦτα μεταφρασάμενοι ἢ αἰτία διαβαίνα. ἐπὶ οἷ γι τῆσ σύρασ φωνῆσ τὴν ἀκριβεσιν ἠσκημένοι, ἐπὶ τοσῶτον ταῖσ λέξεισ καὶ τοῖσ οἰήμασι αὐτῶν ἴσασιν ὑδοκιμήσασ, ὡσ ἀμφέριτον ἄνα, πότερον διὰ ταῦτα, ἢ διὰ τὸν ἐν αὐτοῖσ νῆν ἡ τοσαύτη χάριε καὶ δύναμιε τῶν ἐκείνε ἀράσει λόγασ. ἔ θαν- μάσοσ ἐν ἡ τῆσ φρήσεωσ ταπεινότησ· ἀπὸ ἰσάνο θανμάσοσ, ὡσ καὶ διὰ χυδαῖότητοσ τοιαύτοσ ἡμαῖτων τηλικαύτη σωτηρίε καὶ ὠφέλιπα τοῖσ προσέ- χμοσι προχῆτασ. (π) Ὁ Θεοφῶν. ἐν τῆ χρονογράφ. σελ. 71, ἢ 57, καὶ σελ. 79. ἢ 63. (ρ) Ἐν τούχ. 7. σελ. 731. (σ) Ἐξε- δόθη ἐν τῆ Ἀμβεργίῳ ἐν ἔτα 1604. (τ) Ἐξεδ. ῥωμαῖστὶ μόνον ἐν μὲν τῆ Βασίλ. κατὰ τὸ 1527. ἔτοσ. ἐν Παρισ. δὲ, κατὰ τὸ 1581. (υ) Ἐξεδ. ἐν τῆ τῆ Κομβεφιο. βιβλιοθ. Ἰησυχίῳ τῆ Θεολόγῳ ἐπιγυγραμμένον. (φ) Ἐξεδ. παρὰ τῶν Βολωνδ. σὺν ἄλλαισ ἐν τῆ 15. Μαρτίε. (χ) Μνάκ παρὰ Κογράδ. ἐν τῶ προοίμ. Προκοπ. τῆ Γαλ. ὅρα Φαβριε. ἐν βιβλ. 2. μέρ. 2. σελ. 244. (ψ) Σωζ. Χρονογρ. Ἐνετήσιν. ὅρα τὸν Φαβριε. αὐτ. (ω) Μνάκ παρὰ Φωτ. ἐν κωδ. 269, καὶ 275. ἐν οἷσ καὶ ἀποσκαμ. (2α) Παρὰ τῆ ἰ σονε- λῶσοσ τῆσ ἰ. οἰκμ. Συνόδ. (2β) Ὁ Φώτ. ἐν κωδ. 231. (2γ) Ὁ Κεβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 415. καὶ ὁ Φαβριε. ἐν τούχ. 9. σελ. 269. (2δ) Ὁρα τὴν 3. πρῆξ. τῆσ αὐτῆσ Συνόδ. καὶ τὴν 6. τῆσ ἰβδόμ. (2ε) Ἐξεδόθη σὺν τῆ 3. πρῆξ. τῆσ ἐν Ἐφέσῳ. Συνόδ. (2ζ) Ἐξεδ. ἐν ῥάμη κατὰ τὸ 1669. καὶ ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1675. ἔτ. (2η) Συνεξεδ. τοῖσ τῆ Ἀμφιλόχ. συγγραμ. ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1644. ἔτ. τῆ Θεοδότα δέσιν. ὅρα τὸν τῆ Κεβ. καὶ τὸν Φαβριε. αὐτ. (2θ) Μνάκ παρ' αὐτ. τῶ Θεοδώρ. ἐν τῶ συμβόλ. τῶν ἐν Νικαία πατέρ. ἐν σελ. ἐχ. (2ι) Ἐν τῆ 6. πρῆξ. τῆς ζ' οἰκμ. Συνόδ. (2κ) Παρ' αὐτῆ τῆ Συνόδ. αὐτ. (2λ) Αὐτ. (2μ) Ὁ Κεβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 455.

ταῖς πράξεις καὶ ταῖς καθολικαῖς ἐπιστολαῖς σειρά ἀναφέρεται, αὐτὸς τυχόντες καὶ ὁ τῶν ἐν τῇ δε τῇ βίβλῳ ὑπομνημάτων συγγραφέας.

ὁ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ Σύρος μὲν ἰὼ τὸ γένος, πατρὶς δ' αὐτῷ ἡ Ἀντιόχεια, καὶ τοκέες ὡσεβεῖς καὶ πλεῖτε περισσὴ κομῶντες. ὑπὸ χειρὸς δὲ τεχνεῖς μητρὸς β, ὑπ' αὐτῆς τὴν κλήσιν ἔλαχε, πρὸ συλλήψεως τῷ Θεῷ αὐτὸν ἐπαγγελαμένης, καὶ δῶρον αὐτῷ προσνεγκέσης γ. ὀκλαῆτη γὰρ ὄντα τῇ τῆ Εὐπρεπίῳ μανῆ, ἔπρόβῳ τῆς Ἀντιοχείας διῆσαμῆν εἰσιλέγκαν· εἰ ἢ ἄχρησ ἔεις τὸν ἐπισκοπικὸν προεβιβάθη θρόνον διέμενε. καὶ τῶν μὲν θεῶν Γραφῶν ὑπὸ Θεοδώρου Μοψθεσίας, τῆς δὲ ἡτορικῆς ὑπὸ τῆ Χρυσοβήμονος ἐκπαιδευθεῖς τὰ μαθήματα, ἀναγνώστη μὲν ὑπὸ Πορφυρίου, διάκονος δὲ καὶ πρεσβύτερος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐπίσκοπος δὲ Κύρου (Συρίας Φερρείας τῆ ἐν τῇ Ἐφρατησίᾳ) α' ἔτε 423. δ' ὑπὸ Θεοδότῃ, τῶν τῆς Ἀντιοχείας χειροτονεῖται ἐπισκόπων. καὶ πολλοῖς μὲν αἰγῶσι δέκα Μαρκιωνιστῶν χιλιάδας, Εὐνομιανέστε πολλὰς, καὶ Ἀρειανῶν, καὶ Μακεδωνιανῶν καὶ Ἀπολιναριστῶν τῆς κακοδόξου πλάνης ἀπαλλάττει, πολλῶ δὲ τῷ ζήλῳ ἐφ' ὄλλῳ τὴν τῶν Κυρῶν χώραν τῆς ὀρθοδόξιας ἀνακηρύττει τὰ δόγματα ε. ἀλλὰ γὰρ ὁ τοῖστος τὴν ἀρετὴν καὶ ὡσεβειαν, ἐπαθέτι ὕπερον, ἔτεν κατὰ τὸ 431. ἔτος, ἀνθρῶπινον, τὰ δώδεκα τῶν ἀναθεματισμῶν κεφάλαια, Ἰωάννη προτροπῆ τῆ Ἀντιοχείας, κατὰ τῆ θεοτάτε σωταξίας Κυρίως. ὅθεν καὶ ταῖς Νεστορίαι παραφροσύναις ἐδέποτε ὑπῆρξεν ὁμόφρων, σύμφρων ἔναι ἐκείνῳ ἰκανῶ τὴν ὑποψίαν παρέχετο. ἐν ἔτε μὲν ἐν 445. ὑπὸ τῆ ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τῆ ὡσεβεῖς Δισκόρου σιωχθέντος ληστρικῶ σιωδρείῳ, προφάσει μὲν ὡς τὰ Νεστορίαι φρονῶν, ἀληθεία δὲ ὡς τῆς τῆ Εὐτυχῆς αἰρέσεως ἀντίπαλος, ἀπὸν κατακριθεῖς ἐξωθεῖται τῆ θρόνῳ ζ. ἐν ἔτε δὲ 451. ἢ ἐν Χαλκηδόνι ἀγία οἰκουμενικῆ σιωδος τοῖς ὀρθοδόξοις συγκαταλέξασα, ἰὼ ἐκκληράτατο Ἐκκλησίαν ἀπέδωκεν αὐτῷ καὶ τὸ ποίμνιον η. ὁ δὲ Ἰπάτιον διάδοχον προσητάμενος, εἰς ἰὼ ἀπ' ἀρχῆς ἡσυχαστικῶ εἴλετο διαγωγῆν ὑπεχώρησε θ. καὶ ἔτη περὶ πε τὰ δέκα μετὰ τὴν τῆς Σιωδῆ διαβίῳς λυσιν ι, τὸν θνητὸν ἀπέλιπε βίον κ.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ καλῆ μὲν ἰὼ ὁ Σιερμόνιος κατὰ τὸ 1642. ἔτος πεποιήκην ἐκδοσις, τόμος σωταξάμενος τέσσαρας, οἷς καὶ ὁ πέμπτος ἐν ἔτε 1684. προστετέθη κρείττων δὲ ἢ ἐν Χάλῃ τῇ Μαγδεβεργ. ἰὼ ἐκλυπημένη, διὰ τε τὰ οἷς παρετέθη ἀντίγραφα, καὶ τὴν λοιπὴν περὶ αὐτῆ ἐπιμέλειαν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ὁ Μοψθεσίας, ὁ καὶ Θεόδωρος Ἀντιοχίως καλέμενος λ, τῆς μὲν θύραθεν παιδούσεως καθηγητικῶ ἔχε τὸν Λιβάνιον, τῆ δὲ μοναδικῆ πολιτόματος Διόδωρον τε καὶ Καρτέριον· ὡν τὸν βίον μιμεῖσθαι προθύμως ἐσπέδαζεν, ὑπὸ τῆ Χρυσοβήμου σιωήδης αὐτῶ ἐν τῆς Λιβανίου γνομικῆ διατριβῆς ὑπαλειφόμενος. ἀλλὰ τῆς προθυμίας ἐκπεσῶν, ἐπὶ τὴν προτέραν ἐφέλικτο διαγωγῆν, καὶ ταῖς τῆ γάμῃ περιεσύρετο ἀχολίας μ, τῇ τῆς Ἐρ-

μίουης ὡρα καταθελγόμενος ν. ἀλλ' αἰ τῆ Χρυσοβήμονος πρὸς αὐτὸν δὴ ἐπιστολῆ, ὡν ἢ ἐπιγραφῆ, εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα, καθάπερ τινὲς δραστήριοι ἀντεφελέκυσσασα μαγνητιδες, ἐπὶ τὴν φιλοσοφὸν ἐπανήγαγον ἀσκησιν ν. μετὰ δὲ ταῦτα πρεσβύτερος τῆς Ἀντιοχείας προχειριθεῖς Ἐκκλησιαστικῆς ζ, ἔτα περὶ τὸ 394. ἔτος ο καὶ Μοψθεσίας τῆς κατὰ τὴν Κιλικίαν ἐπίσκοπος, καὶ ἐξ πρὸς τοῖς τριῶν κοντα ἔτεσι τὸ πνευματικὸν ἰδιώας πηδάλιον, καὶ κατὰ τῆς Ἀρείας καὶ Εὐνομίας Φάλαγγες, ἐμὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ληστρικῶν Ἀπολιναρίε καταγωνισάμενος λόγων η, εἰ ἔτε 429. τὸ ζῆν ἐξέμετρησε θ. καὶ εἰ ὅσα μὲν περὶ τῶν βίῳ, τῆς ἀληθείας τὸν λόγον ὀρθοτομεῖν ἐδόκει· ἐκ ὀλίγων δὲ μετὰ τὴν τελούτῳ αὐτῆ ἔταν διελθόντων, κακῶφρων ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἐπεγνώθη ι. σὺ αὐτῶ μὲν γὰρ καὶ ταῦτα κατὰ τὸ 553. ἔτος ἀναθέματι καθυπεβλήθη ὑπὸ τῆς ἀγίας οἰκουμενικῆς πέμπτης Σιωδῆ, καὶ τῆ ὀνόματος αὐτῆ τῶν ἱερῶν ἐξάλειφθῆτος διπύχων ι.

Τὰ αὐτῆ Συγγράμματα.

Πεντεκαίδεκα βιβλία δεκαπέντε χιλιάδας σίχων περιέχοντα περὶ τῆς ἀνθρωπότησεως τῆ Κυρίε κατὰ Ἀπολιναριστῶν καὶ Εὐνομιανῶν κ. Κώδιξ μυθικός φ. Λόγοι καὶ ὑπὲρ Βασιλείας κατὰ Εὐνομίαν λ. Βιβλιόριον περὶ τῆς αἰ Περιστοῦ μαγικῆς, καὶ τῆς ἢ τῆς ὡσεβεῖας διαφορῆ εἰ λόγους τρισίν ψ. Ἐρμηνεία τῆς κήσεως μ. Ἐλεγχοι τῆς τῆ ἰαβ βίβλου ν. Περὶ τῆ ἐς δε βαπτίζεσθαι ζ. Ἐρμηνεία εἰς τὸ ἐν Νικαίᾳ σύμβολον η. Σύμβολον ἔτεν ἐκδοσις πίσεως θ. Λόγοι δύο εἰς τὰ (τῆ Χρυσῆ) θαύματα ι. Τόμοι εἰ κατὰ τῶν ἀλληγορικῶν ι. Βιβλίον εἰς τὴν Γένεσιν ἐν τρισὶ τόμοις. Πέντε βιβλία τὸν Δαβὶδ ἐρμηνεύοντα κ. Δύο τόμοι τῆς ιβ ἀναπύσοντες Προφήτας λ. Ἰπομνήματα εἰς τὸν Σαμῆλ, τόμος εἰς· εἰς τὸν ἰαβ τόμοι δύο. Βιβλίον εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικῶ. εἰς τὸν Ἠσ. ἰεζ. Ἰερὴμ. Δαν. εἰς ἕνα ἕκαστον τόμος εἰς ὑπομνημάτων. Ἰπομνήματα εἰς τὸν Ματθαῖον, τόμος εἰς· εἰς τὸν Λουκῶν καὶ Ἰωάννῳ δύο κ. εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων εἰς. Ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους. Ἀνάπυξις εἰς τὰς δύο πρὸς Κορινθίους ἐπιστολάς δυοὶ τόμοις περιεχομένη. εἰς τὴν πρὸς Γαλάτ. Ἐφεσ. Φιλιπ. καὶ Κολασ. εἰς τὴν πρὸς Τίτ. καὶ Φιλήμ. καὶ εἰς τὴν πρὸς Ἐβρ. ἐρμηνεία εἰς πάντε τόμοις.

Οὐ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ δε τῇ βίβλῳ τῷ Θεόδωρῳ ἐπιγεγραμμέναις ὑπομνήμασι, καὶ τὸ, Μοψθεσίας, προσκεῖται τῆ Μοψθεσίας δὲ πάντα εἰσικν, ὅσον ἀπὸ τε τῆς φράσεως καὶ τῆ ἐρμηνείας τρέπε εἰκάσαι ὤεσιν.

ὁ ΘΕΟΦΙΛΟΣ ὁ μετὰ τὴν τελούτῳ Τιμοθέῳ λ, ἔτεν α' ἔτε 385. μ' ἐπὶ τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας προεβιβάθη θρόνον, ἔ μόνον τὴν πόλιν τῆς εἰδαλικῆς ἀπῆλαξε πλάνης, τὰ τῶν εἰδώλων τεμῆν ἐκ βάρων ἀνασάσας, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐξαπατώντων ἱερῶν αὐτῶν ὑπέδειξε μηχανήματα ν. καὶ ταῖς Ἀνθρωπομορφιστοῖς δὲ πρῶτον μὲν θαρσαλέως ἀντέστη, πάσης σωματικῆς μερῆς ἐκδο-

(α) Ἰπὸ Φαβρὶκ. ἐν σελ. 790. τῆ 7. τούχ. (β) Ὁ μὲν Φαβρὶκ. (ἐν τῇ 480. σελ. τῆ 7. τούχ.) κατὰ τὸ 393 ἔτος· ὁ δὲ Γαρνιέρ. (α' κηφ. 1. τῆς ἐς τὸν Θεοδώριτ. Ἰσορ.) κατὰ τὸ 385, αὐαύτως καὶ ὁ Οὐδῆν. ἐν τῇ 1052. σελ. τῆ 5. Τόμ. (δ) Αὐτ. ὁ Θεοδώριτ. ἐν τῇ περὶ φιλοθ. Ἰσορ. 13. κηφ. (γ) Ὁ Φαβρὶκ. αὐτ. ὁ δὲ Γαρνιέρ. ἐν ἔτε 420. (ε) Ὅρα τὸ 21. κηφ. τῆς φιλοθ. Ἰσορ. καὶ τῆς ἐπιστολ. αὐτῆ, ἥτοι τῶν 81, 113, 116, καὶ 145. (ζ) Ὁ Εὐάγγ. ἐν βιβλ. 1. κηφ. 10. (η) Ὅρα τὴν 1 καὶ 8. τῆ αὐτ. Συνόδ. πρῶτῆ. (θ) Ὁ Κλέβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 406. (ι) Ὁ Λαβ. παρὰ Φαβρὶκ. αὐτ. (κ) Ἰὰ περὶ τῆς Θεοδώριτ. καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ ἅπαντα ὅρα ἐν τῇ βιογραφίᾳ τῇ ὑπὸ τῆ σοφῆ ἀνδρὸς καὶ ἡμῶν φιλοτάτη κηρῆ Εὐγενίε ἱεροδιακόνου τῆ Βαλγάρ. ἱεροῦ τε συγγραφέου καὶ ἀκριβέστατο. (λ) Ὅρα τὸν τῆ Φωτ. 4, 38, καὶ 177. κηφ. ἐν οἷς καὶ ἢ ἰνῶν αὐτῆ ποιημάτων ἐπίκρισις. (μ) Ὅρα τὸν τῆ Φωτ. 4, 38, καὶ 177. κηφ. ἐν οἷς καὶ ἢ ἰνῶν αὐτῆ ποιημάτων ἐπίκρισις. (ν) Ὅρα τὴν Σωζῆμ. ἐν βιβλ. 8. κηφ. 2. καὶ Νικηφ. ὁ Κλέβ. ἐν βιβλ. 13. κηφ. 2. (ξ) Ὁ Χρυσῆ. ἐν τῇ 1 πρὸς Θεόδωρ. ἐκπεσῆτ. ἐπισ. (ο) Ὁ Φαβρὶκ. ἐν τῆ 9. σελ. 155. (π) Ὁ Θεοδώριτ. ἐν βιβλ. 5. κηφ. 40. τῆς Ἰσορ. (ρ) Ὁ Φαβρὶκ. αὐτ. (σ) Ἀνθρῶπον ἕνα τὸν καθ' ἡμῶν καὶ κωνῶν ὑποκλήων, καὶ ἐκ σιωκοπῆς λαβόντα τὴν χάριν τῆ Θεῆ, Θεὸν ὀνομαζέσθαι· καὶ ἐν τῆ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίσματος ἀξιώθῶν τῆς τῆ ἀγία πνοῆματος δωρεῆς, ἐν πρώτῳ αἰ ὄνομα πατρὸς καὶ ἢ καὶ ἀγία πνεύματος βαπτισθέντα τὸν δὲ Θεὸν λόγον διὰ τὴν ὑπερβῆσαν ἀρετὴν αὐτῆ κατ' ὀρθόκταν ἐν αὐτῷ κατοικήσαντα μεταδῶναι τῆς θείκης ἀξίας αὐτῷ καὶ προσκυνῆσαι πᾶ ὕπερον μετὰ τὴν τελείωσιν. ταῦτα καὶ ἕτερα τοιαῦτα δυσφημῆσε, δὴν φύσει ἰδιοπεριόριστος ἰδογμάτισεν ἐπὶ Χριστῷ, ὅλση τινὶ καὶ μόνον ἀδελφῶν ὡκειμῆσαι. δευτέρα καὶ αὐτῆ βλασφημίας τὸ μίαν φύσιν καὶ δύο φύσει ἰδιοπεριόρισται ἐν Χριστῷ μὴ κατὰ τὸν ἔρδον λόγον ὁμολογῶναι. Ταῦτα περὶ τῶν αὐτῆ αἰρέσ. ὁ Σαῖδ. αἰ τὸ Θεόδωρ. Μοψθεσίας. (τ) Ὅρα τὴν 5, καὶ 8. συνίλυθ. τῆ αὐτ. Συνόδ. (υ) Μῆσα παρὰ Γενναδ. αὐτ. (φ) Παρὰ Φαβρὶκ. αὐτ. ἐν σελ. 158. (χ) Παρὰ Φωτ. ἐν κηφ. 4. (ψ) Παρὰ τῆ Αὐτ. ἐν κηφ. 8. (ω) Παρὰ τῆ Αὐτ. ἐν κηφ. 38. (2α) Ἀποσπασμ. τέτα συνικίδ. τῆ 4. συνίλυθ. τῆς ἢ οἰκισμ. Συνόδ. φημῆσαι μόνον. ὅρα καὶ ἕτερον ἀποσπασμ. ἐκτε τῶν αἰς τῆς Γραφ. τόκας, καὶ ἐξ ἄλλων αὐτῆ λόγ. (2β) Κῆρα αὐτ. ἀποσπασμ. (2γ) Αὐτ. ἀποσπασμ. (2δ) Ὅμοιος. (2ε) Μῆσα παρὰ Μιχαῆλ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 91. (2ζ) Παρὰ Φαβρὶκ. αὐτ. τῶν δὲ ἰπομνίων μῆκιν ἐν τῷ καταλ. τῶν χαλδαίων βιβλ. τῷ ὑπὸ τῆ βιβλ. Ἰσορ. συνταγ. (2η) Πῆλα τέτων ἀποσπασμῶν. ἐν τῇ αἰς τῆς ψαλ. ἱεροθ. σαρά. (2θ) Σωζῆτον καρογγ. ἐν τῇ ἐν Βιόνῃ βιβλ. ἰσοθ. ὡς μαρτυρῆ ὁ Λαμβίκ. παρὰ Φαβρὶκ. αὐτ. ἐν σελ. 162. (2ι) Ἀποσπασμ. ἐν τῇ ἱεροθ. αἰ τὸν Ματθ. σαρ. (2κ) Ὅμοιος ἐν ταῖς αἰ τὸν Λεκ. καὶ Ἰωάν. (2λ) Ὁ Θεοδώριτ. ἐν βιβλ. 5. κηφ. 22. τῆς Ἰσορ. (2μ) Ὁ Κλέβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 379. (2ν) Ὁ Θεοδώριτ. αὐτ.

ἐκτός εἶναι τὸν Θεὸν παρρησία ἀνακηρύττων. ἔτα δὲ, ἐπειδὴ τὲς τὸν μνηστὴ ἀσκήντας βίον εἴρα τὸν Ἑρμηπόλεως Διόσκορον μᾶλλον ἢ αὐτὸν σεβασμάνους, ἀπ' ἐκείνου μὴ ἀποσπασά, ἐφ' ἑαυτὸν δὲ τέρας ἐφελκύσαι βεβλόμενος, τάναντία ἀποφαίνεται, καὶ Ἀνθρωπομορφικὸν ἑαυτὸν ἀναδεικνύσι, καὶ τὲς τῶν μοναχῶν ἀπληξέρες ὑποκειλίξει, καὶ χίσμα αὐτοῖς ἐμποιεῖ, καὶ ἐρίδος ἐ σμικρὰν καὶ ἀλληλομασχίαν ἀναρρίπτει φλόγα. καὶ οἷς ἐχρήτο ὄπλοις, τοῖς Ὀριγίνους βιβλίαις, τὸ ἀνθρωπομορφικὸν εἶναι τὸ θεῖον ἀναγνῶν, ταῦτά τε καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν αὐτὸς τε καὶ ἡ περὶ αὐτὸν κατὰ τὸ 400. ἔτος συζῆσα Σιώδος ἀναθεματίζει. ἔτος δὲ ἐστὶν ὁ καὶ τὸν θεῖον Χρυσόστομον παρανομῶς κἀδελῶν, καὶ τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα κατ' αὐτῆ ἀδίκως καὶ εἰπῶν καὶ δράσας β. ἔστι δὲ αὐ' ἔτε 412. τὸν βίον κατέλυσε γ, διάδοχον καταλιπὼν τὸν θεότατον Κύριλλον δ.

Τὰ αὐτῆ Συγγράμματα.

Τεύχος αὐ' μέγα κατὰ Ὀριγίνους ε. Βιβλίον περὶ τῆ κύκλι τῆ Πάχα ζ. Ἐπιστολὴ πρὸς Πορφύριον Ἀντιχείας ἐπίσκοπον η. Ἐπιστολὴ ἐκ τοσαύτων συγκειμένη μερῶν ὧν τὸ μὴ πρῶτον περὶ τῆ Πάχα, τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον κατὰ Ἀπολλινάριον καὶ Ὀριγίνους, τὸ δὲ τέταρτον τὲς αἰρετικῆς ἀνακαλῶ εἰς μετάνοιαν θ. Βιβλία τρία περὶ πίστεως ι. Ἐπιστολὴ περὶ τῆ Πάχα τρεῖς κ. Ἐπιστολὴ πέμπτη καὶ ἕκτη περὶ τῆ Πάχα λ. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐπιφάνιον μ. Κανόνες δέκα καὶ ἀποκρίσεις τρεῖς ν. Ἐπιστολὴ σῴτομος πρὸς Χρυσόστομον ξ. Ὀμιλία περὶ τῆ τίνι ὁμοῖος ὁ ἄνθρωπος ο. Λόγος περὶ τῆ διατὶ ἐθιόμεν τυρῆν καὶ αὐ' ἐν τῶ τῶν νησιῶν καιρῶ π. Λόγος εἰς τὸν μυσιῶν δεῖπνον καὶ εἰς τὸν νηπύρα τῆ ἀγίας καὶ μεγάλη πέμπτη ρ.

Τὰ αὐ' τῆ δὲ τῆ βίβλω Θεοφίλω ἐπιγεγραμμένα ὑπομνήματα τρία. καὶ τῶ μὴ αὐ' τῶ εἰς τὴν Ἐξοδὸν τὸ, Ἀλεξανδρείας, πρόσκειται τοῖς δὲ δυοῖ τοῖς εἰς τὴν Γαίεσιν θ. ἐπεὶ δὲ δὴ Θεοφίλοι ἐκκλησιαστικῶν συγγραφεῖς ὑπαθέσεων, ὅ, τε Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ Ἀντιχείας ὁ κατὰ τὸ 181. ἔτος ἀκμάσας αὐ' δὲ τῶ εἰς τὴν Γαίεσιν ὑπομνήματι, τῶ αὐ' σελ. 63. Ὀριγίνους μνεία τῆ περὶ τὸ 185. ἔτος γανηθῶντες τῆ πρώτῃ ἀρα καὶ τῆτο πείνημα τῆ αὐτῆ δ' ἴσως καὶ τὸ τρίτον.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ ὁ μάρτυς ἢ φιλόσοφος ὁ υἱὸς Πρίσκου τῆ Βακχεῖα τὴν αὐ' Παλαισίνην Νεάπολιν ἔχε πατρίδα σ. περὶ δὲ τὸ 89. σωτήριον ἔτος γανηθῶν, τῶν κατὰ Φιλοσοφίαν αἰρέσεων, τῆς Στοϊκῆς, Πυθαγορικῆς, Περιπατητικῆς, καὶ Πλατωνικῆς ἀκρεατῆς ἐγένετο. περὶ δὲ 133. ἔτος ἠπαλαμῶντι πρεσβύτῃ πρῶτον καὶ σεμνὸν ἦθος ἐμβάινοντι (ὁ Πολύκαρπος τυχὸν ἐστὶν ἔτος) ἀντυχῶν, παρ' αὐτῆ τὰ θεῖα καὶ ἀπίστα τῆς πρὸς Χριστὸν τὸν σωτήρα

πίστεως ἐμνήθη μαθήματα φ. ἐπὶ Ἀντωνίνα δὲ τῆ ἐπικληθῆντος Εὐσεβῆς, αὐ' Γάμη τὰς διατριβὰς ποιέμενος, κατὰ τὸ 140. ἔτος κ τὴν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν πρώτῃ σιωταξάμενος ἀπολογία, αὐτῶ τε τῶ βασιλεῖ προσηφώνηκε καὶ τῆ Συγκλήτῳ ψ. εἰς τὴν Ἀσίαν δὲ περαγόμενος τὸν πρὸς Τρύφωνα τὸν ἰερέα συγκρετῆ μέγα διάλογον. ἐπὶ τὴν Γάμῳ δὲ ἐπανίον, τὴν δούτερον συγγράφει ἀπολογία, καὶ Μάρκῳ Ἀντωνίῳ καὶ τῆ Συγκλήτῳ ἀνατίθεται. αὐ' ἔτε δὲ 163. ἔτε τῶ ἀπὸ γανηθῶν αὐτῆ 74. τῶ θεῖῳ τῆ μαρτυρίᾳ κατεκοσμήθη διαδήματι, Κρίσκοντος τῆ παμπονήρε καὶ ἀφιλοσόφου σοικῆ φιλοσόφου τὴν ἐπιβελίῳ αὐτῶ καταρτύσαντος ρβ.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ αὐ' φερόμενα ἐκδόσεις ἢ τε αὐ' Κολοῦ. κατὰ τὸ 1686, καὶ ἡ Ἐνετήστ. κατὰ τὸ 1747. ἔτος γανόμενα *

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ
Τὰ ἀμφίβολα.

Ἐρωτήσεις χριστιανικῆς εἰς πρὸς Ἑλλήνας. Ἐρωτήσεις ἑλλήνικαί εἰς πρὸς τὲς Χριστιανῆς περὶ τῆ ἀσώματε, καὶ περὶ τῆ Θεῆ, καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν καὶ ἀποκρίσεις χριστιανικῆς πρὸς τὰς προρρηθείας ἐρωτήσεις ἀπὸ τῆς ἑσπερίας τῶν φυσικῶν λογικῶν. Ἀποκρίσεις πρὸς τὲς ὀρθοδόξους περὶ τῶν ἀναγκαιῶν ζητημάτων ργ. Ἐκθεσις πίστεως περὶ τῆς ὀρθῆς ἐμολογίας ἐκ τῆ τρίτῃ βιβλίᾳ τῆ περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος σιωτάγματος.

Τὰ Ἐκλελειπότα.

Σιώταγμα κατὰ πατῶν τῶν γανηθῶν αἰρέσεων γ. Λόγοι κατὰ Μαρκίανους δ. Σιώταγμα ἐπιγεγραμμένον, Ψάλλτης ε. Σχολικὸν περὶ ψυχῆς ε. Περὶ ἀναστάσεως ζ. Ὑπομνήματα εἰς τὴν Ἐξάμερον η. Λόγος περὶ προνοίας καὶ πίστεως θ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ὁ ἀρχιερεῖς τε καὶ μάρτυς Εἰρηναῖῳ μὴ ἐμαθῆντοσιν κ. ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῆ Μαμαίας ἦε, ἔταν αὐ' ἔτε σωτηρία 218. ἠμασε. περὶ δὲ τῆ τίνος ἐχηματίσιν ἐπίσκοπος πλέως εἰ πάντες εἰ τὰ περὶ αὐτῆ διαλαμβάνοντες σύμφωνοι. ὁ μὴ γὰρ Γεώργιος ὁ Σύγκελλος κ, καὶ ὁ Ζωναράς λ, καὶ Νικηφόρος ὁ Κάλλιτος ε, Πόρτε τῆ κατὰ τὴν Γάμῳ αὐτὸν ἐπισκοπήσασα Φασιν. ὁ δὲ Κωνσταντινῆπόλεως Γερμανὸς ρ, καὶ Λεόντιος ὁ Βυζάντιος ρ, Γάμῳ δὲ Γελασίος ὁ Πάπας ρ, τῆς μητροπόλεως Ἀραβίαν α. περὶ ὅ, τε Κάβε ρ, καὶ ὁ Ὀσθίνος ρ, καὶ ἄλλοι τῶν νεωτέρων ἐπέμνησι, Ἀδάνας τῆ κατὰ τὴν ἑσπερίαν Ἀραβίαν ἐμπορίᾳ, τῆ καὶ ῥωμαϊκῆς ἐμπορίας καλεμαίε, ἐπίσκοπον γενέσθαι διύχυρίζονται. πῆ μὴ ἐκ τῶν Εὐσεβίᾳ τῆ Παμφίλε λέξεων, πῆ δὲ ἐκ τῆς τῆ Ἱερωνύμου ἀγνοίας τῆτο σιωάγοντες. τῆτων γὰρ εἰ μὴ,

σ 2 Θεοσί *

(α) Ὁ Σωκρ. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 7. (β) Ὅρα τὰ περὶ τῆ Χρυσος. (γ) Ὁ Κάβ. αὐτ. (δ) Ὅρα τὰ περὶ τῆ Κυρλ. (ε) Μνῆα παρὰ Γουαδ. ἐν κεφ. 33. περὶ ἐκκλησιασ. συγγραμ. ἀποσπασμ. δὲ τῆκ δόξης παρὰ Θεοδώρ. ἐν διὰλ. 2. ἐξ αὐτῆ δὲ τῆ τούτ. τυχὸν καὶ τὸ μέρος τῆ προσφωνητικῆς λόγου πρὸς τὲς φρονῶντας τὰ Ὀριγίνους, τὸ ἐν τῷ 4. κεφ. τῆ 1. μερ. τῶν πρὸ τῆς ἐν Ἐφῆσ. Συνόδ. (ζ) Μῆρ. παρὰ Θεοδώρ. ἐν διὰλ. 3. (η) Ὅρα τὰ ἐν τῆ 5. συνελύσε. τῆς οἰκῆ. 5. Συνὸδ. τὰ ἐν σελ. 241. τῆ 4. Τόμ. τῆς τῆ Βιν. ἐκδόσ. (θ) Γαῦτιλὸς ὁ Ἱερών. μετέφρασαν, ὡς αὐτὸς ἐν ἐπισ. 78. (τῆ ἐν Τόμ. 2. σελ. 212.) μαρτυρεῖ ἄλλῃ καὶ τὸ πρῶτόν. καὶ ἡ μετᾶφρ. ἐξέλιπον. (ι) Μνῆα παρὰ Γουαδ. αὐτ. (κ) Σωζ. ὡς φησὶν ὁ Κάβ. (αὐτ.) ἢ τῆ Ἱερων. μετᾶφρ. ἐν τῷ 5. Τόμ. τῆς τῶν πατέρ. βιβλιοθ. μέρος δὲ καὶ ἑλλῶν. ἐν τῷ τῆλ. τῆ 2. Τόμ. τῆς Ηετκβ. ἢ ἡ ἐπιγραφή. de Doctrin. temp. (λ) Τῆτ. ἀποσπασμ. δόξης ἐν τῆ 1. πρῶτῆ. τῆς ἐν Ἐφῆσ. Συνόδ. (μ) Ἐστὶν ἡ 67. παρ' Ἱερων. παρ' αὐτῆ μετᾶφραδ. καὶ ἐν Τόμ. 2. σελ. 207. καμ. (ν) Κῆνται ἐν τῷ 2. Τόμ. τῶν Πανδίκ. σελ. 170. (ξ) Μῆμ. ὁ Παλῶδ. ἐν τῷ 7. κεφ. τῆ διὰλ. τῶ ἐν τῷ 13. Τόμ. τῆ Χρυσος. κατὰ τὴν τῆ Μοντφικκ. ἐκδόσ. (ο) Ἐξε. ὀδῆ ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1608. ἔτ. ἀλλ' ἐν τῆσι κώδ. Χρυσόφορῳ ἐπιγεγραμῆσι, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Κοτῆλερ. παρὰ Κάβ. αὐτ. α' σελ. 280. (π) Σωζ. ἐν τῷ 58. θεολογικ. χειρῶν. κώδ. ἐν τῆ τῆς Βιέν. βιβλιοθ. κατὰ τὴν τῆ Κάβ. μαρτυρίαν. (αὐτ.) ἀρχεται δ' ἔτος. Οἱ αἰρετικοὶ καὶ μᾶλλον οἱ Ἀρμένιοι τῆ παρασκευῆ καὶ τῆ τετραδὶ τῆς Τυρινῆς, ὁμοίως, κη. (ρ) Σωζ. χειρῶν. ἢ ἡ ἀρχή. Τὶ τερπνότερον ἢ τὶ ἠδύτερον τοῖς φιλοθεῖσι, κη. ὅρα τὸν Κάβ. αὐτ. (σ) Ὁ Ἱερών. ἐν τῷ κατὰλ. τῶν ἐκκλησιασ. συγγραμ. καὶ ὁ Ἰακίν. παρ' Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 4. κεφ. 12. τῆς Ἱσορ. (τ) Ὁ Φαβρίκ. (ἐν μέρ. 1. τῆ 5. βιβλ. σελ. 51.) ὁ δὲ Εὐσεβ. (ἐν βιβλ. 2. κεφ. 13. τῆς Ἱσορ.) ὁ μετ' εἰ πολλῶ, Θεοσί, τῶν Ἀποστόλων. ὁ δὲ Φώτ. (ἐν κώδ. 234.) Ἀπὸρ ἔτε τῶ χρόνῳ πόρρω ὦν τῶν Ἀποστόλων, ἔτε τῆ ἀρετῆ. (υ) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 61. (φ) Αὐτὸς ὁ Ἰακίν. ἐν τῆ ἀρχ. τῆ πρὸς Τρύφ. διὰλ. (χ) Ὁ Κάβ. αὐτ. (ψ) Ὁ Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 4. κεφ. 11. τῆς Ἱσορ. (ω) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κεφ. 16. (2α) Ὁ Φαβρίκ. (αὐτ. ἐν σελ. 52.) ὁ δὲ Κάβ. (αὐτ.) ἐν ἔτα 165. (2β) Ὁ Εὐσεβ. αὐτ. (2γ) Ἐστὶ δὲ, Θεοσί ὁ Φώτ. (ἐν κώδ. 124.) φιλοσοφίας μὲν ὁ ἀνὴρ τῆς τε καὶ ἡμῶς, καὶ μάλιστα γε τῆς Ἱσορῆς εἰς ἄκρον ἀνηγμένος, πολυμαθῆς τε καὶ ἱσορῶν περιβροόμενος πλῆτῳ ῥητορικῆς δὲ τέχνης ἐκ ἔχου σπαδῶν ἐπιχρῶσθαι τὸ ἐμφυτον αὐτῆ τῆς φιλοσοφίας κάθως. διὸ καὶ οἱ λόγοι αὐτῆ ἀδίκως ὄντες δυνατοί, καὶ τὸ ἐπισημονικὸν διασῶζοντες, τῶν ἐκἄθεν ἐκ σῶν ἀποσπᾶζοντες ἠδυσμάτων, καὶ τῶ ἐπαγωγῶ καὶ θελητήριῳ τῆς πᾶσῶν τῶν ἀπορροτῶν ἐφελκόμενοι. (2δ) Μνῆα παρ' Ἰακίν. αὐτῆ 2. ἀπολογ. καὶ παρ' Εὐσεβ. αὐτ. βιβλ. 4. κεφ. 11. τῆς Ἱσορ. (2ε) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. αὐτ. κεφ. 18. καὶ παρ' Ἱερωνύμ. αὐτ. (2ζ) Παρὰ τοῖς Αὐτ. αὐτ. (2η) Παρὰ Δαμμισκ. αὐτ. Τόμ. 2. σελ. 755. τῶν Παρὰλ. καὶ παρὰ Φωτ. αὐτ. κώδ. 48. ὡς ἀμφίβολ. (2θ) Ἀποσπασμᾶτ. τῆτων παρ' Ἀνακασ. τῆ Σιναιτ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. αὐτ. σελ. 60. (2ι) Ἀποσπασμῶτ. παρὰ Μωζῆ. αὐτ. Τόμ. 2. σελ. 154. (2κ) Ὁ Φώτ. αὐτ. κώδ. 121. (2λ) Ὅρα τὴν 219. σελ. τῆ χρον. κανόν. τῆ Εὐσεβ. καὶ τὴν 358. ἢ 287. σελ. τῆς Χρυσογραφ. τῆ Συγκλήτ. (2μ) Αὐτ. (2ν) Ἐν σελ. 620. ἢ 468. τῆ χρον. (2ξ) Ἐν βιβλ. 4. κεφ. 31. καὶ βιβλ. 5. κεφ. 15. (2ο) Ἐν σελ. V. τῶν τῆ Ἰππλύτ. συγγραμ. τῶν αὐ' Ἀμβερν. ἐκδόσ. (2π) Αὐτ. αὐτ. σελ. IX. (2ρ) Αὐτ. αὐτ. σελ. 215. (2σ) Ἐν Τόμ. 1. σελ. 102. (2τ) Ἐν Τόμ. 1. σελ. 222.

Φσι· τῶν Βήρυλλος σὺ ἐπιστολαῖς καὶ συγγραμμάσι διαφόροις Φιλοκαλίας καταλέλοιπεν· ἐπίσκοπος δὲ ἔτος ἡ' τῶν κατὰ Βόσραν Ἀράβων· ὡσαύτως δὲ καὶ Ἰππόλυτος ἐτέρας πρ καὶ αὐτὸς προεως Ἐκκλησίας^α. ὁ δὲ, Hippolytus cuiusdam ecclesiae episcopus (nomen quippe vrbis scire non potui)^β. Ὁ Ἰππόλυτος Ἐκκλησίας τινὸς ἐπίσκοπος (τῆνομα δὲ τῆς πόλεως μαθεῖν ἐκ ἡδιωήθῃ). ἐκ μὲν ἐν τῶν τῶ ἀγνοῶντος Ἱερωνύμου ῥημάτων, πλὴν τῆς ἀγνοίας ἕτερον προκύπτει ἐκδ'· ἐκ δὲ τῶν τῶ Εὐσεβίου, ἐκ ἀν τιν ἐδ' Ἀραβία εἶναι, ἐδ' Ἀραβίας πόλεως ἐπίσκοπον τὸν Ἰππόλυτον γεγονέναι δολόγως σιωάζει. τῶ γὰρ, τῶν, ἐπὶ τοῖς προτέροις αναγομῆνα, τετέστι τοῖς, ἠκμαζον δὲ κατὰ τῶτο πλείους λόγιοι καὶ ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες - - τῶν Βήρυλλος, κτ. καὶ τὸ, ὡσαύτως, αὐτοῖς ἀνακρίων, πάντων δὴθεν τῶν μεταξὺ αἰς διὰ μέσθ ἐκλαμβανομένων· ἦτοι, ὡσαύτως τῶν τῶν λογίων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν καὶ Ἰππόλυτος· ἢ καὶ τοῖς προσεχετέροις, εἴταν τοῖς, διαφόροις Φιλοκαλίας καταλέλοιπεν, ἐκὶ δὲ τοῖς, ἐπίσκοπος δὲ ἔτος ἡ' τῶν κατὰ Βόσραν Ἀράβων. καὶ γὰρ ἐπερὶ ἐπισκοπῶν ὡδε ἡ' ὁ τῶ Εὐσεβίου σκοπὸς καὶ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν λογίων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν τῶν συγγραμμάτα καταλέλοιπέντων. ὅθεν καὶ τὸ, ἐτέρας πρ εἰπῶν, τὸ ποίας, ὡς ἐκ ἐφείλων δηλώσαι, παρεδράμεν. ἀλλὰ καὶ δὲ καὶ τὸ, ποίας δηλὸν ποιῶ λέγων· Ἰππόλυτος ἱερὸς Φιλόσοφος ἐπίσκοπος Πόρτε τῶ κατὰ τῶ Ῥώμῃ διαπρεπῶς ἡ' τῶ, κτ. τῶν δὲ Ῥώμης αὐτὸν εἰπόντων ἐπίσκοπον, ὁ μὲν Γερμανὸς Φσι, τῶτο καὶ Ἰππόλυτος Ῥώμης καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος λέγουσιν· ὁ δὲ Λεόντιος, Κλήμης καὶ Ἰππόλυτος ἐπίσκοποι Ῥώμης. ἀλλὰ γὰρ δὴλεν, ὅτι ἢ κατὰ παραδρομῇ, ἢ τῆ σωτομία προσέχοντες, ἢ διὰ τὸ ὑπὸ τῶ Ῥώμῃ καὶ τῶ Πόρτε εἶναι πόλιν, ἔτος εἰρήκασι. τὰ δὲ τῶ Γελασίε σόλαια ῥήματα, ἦται τὰ, Hippolyti episcopi et martyris Arabum metropolis in memoria haeresium^γ, τῶν ἀμφιβαλλομένων εἰσί. τὸ γὰρ περὶ τῶν δύο φύσεων εἰ Χριστῷ σιώταγμα, ἐξ ἔ ταῦτα ἐλήφθη, Γελασίε τῶ Κυζινῆ ἐπιστολῆ Καίσαρείας τῆς ἐ Παλαιστίνῃ εἰναί-Φσι^δ. ἀλλ' ὅποιον ἐν εἶ, τὶ ἐ τοῖς τοιούτοις ζητήμασιν ἢ τῶ ἀὸς πρὸς τὰς τσῆτων καὶ τοιούτων ἀνδρῶν μαρτυρίας; ἐκ τῶν εἰρημίων ἐν κατιδῆν ῥάδιον, τὸν Ἰππόλυτον Πόρτε Ῥώμης ἐπίσκοπον χρηματίσαι. ἀλλὰ γὰρ ἐδὲ πᾶν πιδανὸν εἰσκν, ἀνδρα τοιούτον τῶ ἰδίαν καταλιπόντα ποιμνῆν ἐ τῆ τῶν Ἰταλῶν μέχρι θανάτε παροικῆσαι, ὡς ὁ ἐ πῆρω τῆς Ῥώμης κατὰ τὸ 1551. ἔτος ὠρεθεῖς αὐτῆ ἀνδρίας καὶ τὸ μνημεῖον ἀναρξέστατα μαρτυρῶσιν^ε. ἀλλὰ γὰρ καὶ περὶ τῶ ἔτες, ὡ ὦ τὸν βίον ἐξετέλεσεν ὁ ἅγιος οἱ συγγραφῆς διαφέροντα. οἱ μὲν γὰρ Φσι, ἐ τῶ 230. ἢ. οἱ δὲ ἐν τῶ 235. ἢ. οἱ δὲ καὶ ἄχρι τῶ 252. ἔτες παρεκλείεσσι τὸ τῶ βίε αὐτῆ μαρτυρικὸν τέμμα^ς.

Τῶν τῶτω σωζομένων συγγραμμάτων ἢ ἐν Ἀμβρουγ. κατὰ τὸ 1716. ἔτος γενομένη ἐκδοσις πληρετέρα μὲν τῶν

ἄλλων, δύχετος δὲ διὰ τῶ τῶν πινάκων τελείαν ἐλ-λειψιν^ς.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ὁ Πηλεσιώτης Ἀλεξανδρῶς ἡ' τὸ γένος^α, τῶ θείε Χρυσόστομῃ ἀκροατῆς^β, ἀνῆρ ἐλογομῶτατος Φιλόσοφος τε καὶ ῥήτωρ^γ. περὶ δὲ τὸ 412. ἔτος ἀν-μάσας^δ, τῶ Πηλεσίε καθηγῆσατο ὄρες^ε, ἐργατε καὶ λόγῳ θαυμασίως διαπρέπων. ἐ μόνον γὰρ τὰ ἀσκητικὰ διαθλῶν σκάμματα, σῆλιε μοναδικῶ βίε ζῶσαν ἐαυτὸν παρεσκύαζεν, ἀλλὰ καὶ τὸ διδασκαλικὸν νάμα τοῖς ἐγ-γύς τε παρέχεε διαψιλῆς καὶ τοῖς πόβῳ. περιῶν δὲ ἐτ-τῶ βίῳ ἐν ἔτες 431, ὡς ἐκ τῆς 311. ἐπιστολῆς τῶ ι. αὐτῆ βιβλίε καταμαθεῖν ῥάδιον, περὶ τὸ 449. ἢ 450. ἔτος^ς εἰς τῶ Ἱερουσαλήμ μετέστη τῶ ἐπερῶνιον. συγγράψαι δὲ τῶ-τόν Φσι οἱ μὲν^α, τρεῖς χιλιάδας ἐπιστολῶν· οἱ δὲ ὡσεὶ χιλιάδας δικά χάριτος παντοίας μετὰς θείας τε ἅμα καὶ ἀνθρωπίνης^β.

Ἡ ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1638. ἔτος τῶν ἐπιστολῶν αὐτῆ γενομένη ἐκδοσις τῶν ἄλλων πληθεῖ ὑπερτερέσα, ἐπιτο-λαῖς περιέχει 2012.^γ

ΙΩΣΗΠΟΣ ὁ ἐπικληθεῖς Φλάβιος^α ἡ' τῶ Ματ-θίε, Ἰδαῖος τὸ γένος, ἱερὸς τῶ Φυλίῳ, Ἀσμοναῖος τῶ πατριδα, καὶ Φαρισαῖος τῶ αἵρεσιν. ἐν Ἱερουσαλίμοις δὲ τῶ πρώτῳ τῆς ἡγεμονίας ἔτες Γαίε γεννηθεῖς^β, εἴτεν τῶ ἀπὸ τῶ Σωτῆρος Χριστῆ 37. ἢ τσοῦτον τῆ παρ' Ἑβραίων παιδεία προέβη, ὡσεὶ τεοσαρεσκαιδέκατον ἔτος ἀγόντα τῶ ἀρχιερεῖς καὶ τῶ τῆς πόλεως πρώτες παρ' αὐτῆ ἀκρι-βιτέρον τι περὶ τῶν νομίμων ζητεῖν ἐπιγνώσαι. ἐν ἔτες δὲ 63. εἰς Ῥώμῃ παραγίνεται τῶ τῶν σινηθῶν αὐτῶ ἱερῶν ἐκεί-δεσμίων ἀπαχθέντων ἐπικρησῆσαι σροθέματος^γ. ἐπανιῶν δὲ, καὶ εἴσει τε καὶ πολέμῳ τῶ πατριδα κατατρυχο-μένῳ ὄρων, Ἠγεμῶν τῆς Γαλιλαίας προχειροθεῖς^δ, γε-ναίως τοῖς πολεμίοις ἀντίτη, ἄχρις ἔ τῆς Ἰωταπάτης κατὰ τὸ 67. ἔτος^ε ὑποχειρεῖς γενομένης, καὶ αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν σιωελήφθη^ς. τῶν δεσμῶν δὲ τῶ τῶ Οὐεασε-σιανῆ κελύσματι ἀπολυθεῖς, δι' ἡ' εἴσηκε πρέβῆσιν^β, σιωεπέμφθη κατὰ τὸ 70. ἔτος τῶ Τίτῳ ἀπὸ τῆς Ἀλεξαν-δρείας ἐπὶ τῆ τῆς Ἱερουσαλήμ πολιορκία τε καὶ ἀλώσει. ὅπε δὴ ἢ γραφῆ ἅπαντα τὰ τότε ἐξέδωκε συμβάοντα^γ. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Ῥώμῃ ἀφικόμενος, τῶν ἐλλικινῶν γραμμάτων μεταχῆν ἐσπέδαξε^δ. καὶ τῶ περὶ ἰδαϊ-κῆς ἀρχαιολογίας λόγῳ σιωταξάμενος, τοῖς δυοῖ βασι-λεῦσιν Οὐεασεσιανῶ τε καὶ Τίτῳ προσήγαγε. καὶ εἰ μὲν τῆ δημοσία παρεδῆσαν βιβλιεθήκη, αὐτὸς δὲ ἀνθενάντες ἠξίωται^ε. παρέτενε δὲ τὸν βίον ἄχρι τῶ 93. ἔτες^ς. ταῦτι δ' ἡμῖν καταλέλοιπε τῶ ἀξίολογον ὑπὲρ Χριστῆ τῶ Σωτῆρος μαρτυρίαν.

Γίνεται καὶ κατὰ τῶτον τὸν χρόνον Ἰησῆς σοφὸς ἀνῆρ, εἰγε ἀνδρα αὐτὸν λέγειν χεῖ. ἡ' γὰρ παραδόξων ἐργων ποιητῆς, διδάσκαλος ἀνδρῶπων τῶν ἰδωνῆ τ' ἀληθῆ δεχο-μένων. καὶ πολλῆς μὲν Ἰδαῖε, πολλῆς δὲ καὶ ἐλλικινῆς ἐπηγάγετο. ὁ Χριστὸς ἔτος ἡ'. καὶ αὐτὸν ἐν δέξειε τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σαυρῶ ἐπιτετιμηκότες Πιλᾶτε, ἐκ ἐπαύσαντο οἱ γε πρῶτον ἀγαπήσαντες. ἐφᾶνη γὰρ αὐτοῖς τρίτῳ ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων Περ-φιστῶν τὰ αὐτὰ καὶ ἀλλὰ μυρία θαυμάσια περὶ αὐτῆ εἰρηκῶται. εἰς δὲ νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῶ δε ὠνομασ-μένων ἐν ἀπέλειπε τὸ Φύλον^α.

Τῶν

(α) Ἐν βιβλ. 6. κεφ. 20. τῆς Ἰσορ. (β) Ἐν τῶ τῶν ἐκκλησιασ. συγγραμ. καταλ. (γ) Ἐν τῶ ι. τῶν χρόν. λόγ. σελ. 85. τῆς ὠ Ἀμπελοδ. ἐκδός. (δ) Ἐν σελ. 225. τῆς ἡρημ. τῶν τῶ Ἰππολ. συγγραμ. ἐκδός. κίται. (ε) Ὁ, τε Βεβαρυμῶν. καὶ ὁ Βυρῶν. παρὰ Μυραῖε ἐν τῶ χελ. τῶ αἰς τὸ 94. κεφ. τῶ Γενοδ. περὶ ἐκκλησιασ. συγγραμ. (ς) Ὁρα τὰ προῖμ. τῆς ἡρημ. ἐκδός. (η) Ὁ Οὐδῖν. ὠ Τόμ. 1. σελ. 222. (θ) Ὁ Δοδεῖλ. παρὰ Φαβρικ. ὠ τῶς σημάτω. τῶς ὠ τῆ 203. σελ. τῶ 1. μῆρ. τῶ 5. βιβλ. (ι) Ὁ Θεοδωρικ. ὠ σελ. 14. τῆς ἡρημ. ἐκδός. (κ) Τῶ δὲ Φρασίον σαφῆς ἐστ. Φσι τὸ Φάτιος. (ὠ κωδ. 121.) καὶ ὑπόστομος καὶ ἀπῆριτος, ὁ καὶ πρὸς τὸν ἀτῆικὸν ἐκ ἐπιστρέφεται λόγον· λίγα δὲ ἄλλα τε τινὰ τῆς ἀκριβείας λαπόμνη, καὶ αἰετὶ ἢ πρὸς Ἑβραίοις ἐπιστολῆ ἐκ ἐστὶ τῶ ἀποστόλου Παύλου· τὰ δὲ ἐξῆς ὅσα ἐν τῶ αὐτῶ κωδ. Φσι τὸ Φωτ. ἢ περὶ τῶ Ἰππολ. ἀλλὰ περὶ τῶ Ἀμβροσία νοητὸν κατὰ τῶ τῶ Εὐσεβίε μαρτυρίαν. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 23. τῆς Ἰσορ. (λ) Ὁ Φωτ. ὠ κωδ. 228. (μ) Νικηφ. ὠ Κῆλιε. ὠ βιβλ. 14. κεφ. 53. (ν) Ὁ Σαῖδ. ὠ τὸ Ἰσίδωρ. (ν) Ὁ Κῆβ. ὠ Τόμ. 1. σελ. 390. (ς) Ὁ Νικηφ. αὐτ. (ο) Ὁ Φαβρικ. ὠ τῶχ. 9. σελ. 253. (π) Ὁ Σαῖδ. αὐτ. (ρ) Ὁ Νικηφ. αὐτ. (σ) Σίξτος ὁ Σίνεσ. ὠ τῶ 4. βιβλ. τῆς βιβλιοθ. (παρὰ Κῆβ. αὐτ.) τῶχος χαρῶρ. ἰδῶν διαμαρτυρεται ἐν τῆ Ἐντίησ. τῶ ἀγίε Μάρκ. βιβλιοθ. ἐπιστολας περιέχον 1148. ὡν ἢ πρώτη ἀρχεται ἄνω· ἐπεσθὴ κύκλικὸν ἐστὶ χρόνον. ἴσως δὲ τῶν ἀνεκδοτῶν εἰσιν αὐται, ἢ πῶσαι, ἢ ἕται. (τ) Ὁ Κλ. ἡμ. ὠ τῶμ. 1. σελ. 341. (υ) Αὐτὸς ὁ Ἰώσηπ. ἐν τὸν ἰουδαῖον βίον. (φ) Ὁ, τε Κῆβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 32. καὶ ὁ Φαβρικ. ἐν τῶ 1. μῆρ. τῶ 4. βιβλ. σελ. 228. (χ) Ὁ Ἰώσηπ. αὐτ. (ψ) Ὁ Αὐτ. ὠ βιβλ. 2. τῶ Ἰδαῖε. πολέμ. κεφ. 25. (ω) Ὁ Φαβρικ. αὐτ. (2α) Ὁ Ἰώσηπ. αὐτ. ὠ βιβλ. 3. κεφ. 24. καὶ 26. (2β) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὠ βιβλ. 5. κεφ. 39. (2γ) Ὁ Αὐτ. ὠ τῶ κατὰ Ἀπίων. βιβλ. 1. σελ. 1037. (2δ) Ὁ Αὐτ. ἐν βιβλ. 20. κεφ. 9. τῆς Ἰδαῖε. ἀρχ. (2ε) Ὁ Ἱερωνύμ. ὠ τῶ τῶν ἐκκλησιασ. συγγραμ. καταλ. (2ς) Ὁ, τε, Κῆβ. καὶ ὁ Φαβρικ. αὐτ. (2η) Ὁρα τὸ τῶ Καρόλα Διαβεζ. ὠ Λονδίῳ κατὰ τὸ 1706. ἐτ. ἐκδοθῆ ποιήμα. ἐν τῶ γενναῖε ἢ τῶν λόγων τῶν ἰουδαϊκῶν γησιότης.

Τῶν τέττα συγγραμμάτων ἔκδοσις αἰρετωτέρα ἢ ἑκάστη ἢ κατὰ τὸ 1726. ἔτος ἐν Ἀμστελδ. γνομμένη, καὶ δυοὶ σω-
ταχθεῖσα τόμοις *.

Ὁ ΚΛΗΜΗΣ, ὃν τινὲς μὲν Ἀλεξανδρεία, ἕτεροι δ' Ἀθιναίων Φασιν ^α, ἔθνικὸς ὢν πρότερον τῆ τῆς διαγγε-
λικῆς διδασκαλίας ἐλάμψει κατηνυγάθη ὑπερον ^β, Παν-
ταῖνον τῷ θανασιῶ μαθητῶσας ^γ, παρ' ἑ τῶν θείων
Γραφῶν θαυμάως ἐποτιόθη τὰ ζαηρότατα νόματα, καὶ
ὄν περ διεδέξατο, τῆ ἐν Ἀλεξανδρεία τῶν κατηχήσεων απ-
δασηρίε χρηματίσας διδάσκαλος ^δ. καὶ πρεσβύτερος δὲ
τῆς Ἀλεξανδρείων Ἐκκλησίας γνόμενος, διὰ τὸν ἐπὶ Σιδίρε
διωγμὸν εἰς Ἱεροσόλυμα μεταχώρησας, τὴν ἐκεῖ τῆ Κυρίε
Ἐκκλησίαν ἐπεσηρίεζε καὶ ἠύξησεν ^ε. ἐπὶ δὲ τῷ Ἀλεξάν-
δρειαν ἐπανῶν, ἐπὶ Καρκάλλε μὲν τῆ Ἀντωνίνε, τῆ κα-
τὰ τὸ 211. ἔτος βασιλεύσαντος ^ς τὸ τῆ βίε πέρασ αὐτὸν
κατέλαβεν ^ζ. ἀλλ' ἐν τῇ τῶν ἐπὶ αὐτῶν, ἐν οἷς ὁ Καρκάλλ-
λος τῷ βασιλεῖαν ἰδιῶν ὄφθη, ἀθλον.

Τῶν σωζομένων αὐτῆ συγγραμμάτων ἀκριβετέρα ἔκ-
δοσις ἢ ἐν ἔτει 1715. κατὰ τὸ Ὁξόν. γνομμένη καὶ δυοὶ
τόμοις ^α.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ ἐκλελοιπότα.

Λόγοι οὐκ ὠ ὑποτυπώσεων ^α. Σύγγραμμα εἰς τὸν προ-
φήτῳ Ἀμαῶς ^β. Λόγος περὶ προνοίας ^γ. Λόγος περὶ τῆ
πάχρα ^δ. Διαλέξεις περὶ νηθείας ^ε. Λόγος εἰς περὶ κα-
κολογίας ^ς. Λόγος προτρεπτικὸς εἰς ὑπομονὴν, ἢ πρὸς τὰς
νεωτὶ βεβαππισμένους ^ζ. Κανὼν ἐκκλησιαστικὸς, ἢ πρὸς τὰς
ἰδαύζοντας ^η. Ὁροι διάφοροι ^θ. Λόγος περὶ ἀρχῶν ^ι.
Ἀλληγορίαι τῶν ἐπὶ Θεῷ λεγομένων μελῶν καὶ παθῶν ^κ.
Λόγος περὶ Ἀγγέλων ^λ. Περί τῆ Διαβολῆς ^μ. Περί γενέ-
σεως κόσμου ^ν. Περί τῆς Ἐκκλησίας ^ξ. Ὑποθήκαι εἰς
πρεσβυτέρους, ἐπισκόπους, διακόνους, καὶ χήρας ^ο. Περί ψυ-
χῆς ^π. Περί Ἀναστάσεως ^ρ. Λόγος γαμικὸς ^σ. Περί
ἐγκρατείας ^ς. Διαλέξεις πρὸς τὰς αἰρέσεις ^ζ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ὁ Θεοτάτος, ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκο-
πος, ἀδελφιδὸς ὢν Θεοφίλῃ ^α, κατὰ τὸ 412. ^β ἔτος καὶ
διάδοχος τῆ θρόνε αὐτῆ ἐγένετο. μετ' ἑ πολὺ δὲ, ἰὼ ἐν
πολλῆ κατὰ τῆ θρασεῖε ἔχε χρυσαρρήμονος ἀπέχθειαν
προλήψει δαδῶν τῆ παρὰ τῆ θείε αὐτῆ Θεοφίλῃ αὐτῷ
ἐγκολληφθεῖση, προδελύμνα ἀπέσασε, τῆς μητρός τῆ
Κυρίε αὐτῷ ὄφθεισης, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἀνακίλοροι παρα-
δεχθῆναι ἀξιώτασης τὸν Χρυσόστομον. ἐνθῶτοι ἑαυτῆ κα-
ταγνῆς καὶ μεταμέλω χρησάμνος σὺ τῆ περὶ αὐτὸν Συ-
νόδῳ τοῖς ἱεροῖς τὸ αὐτῆ ἔννεμα ἀέγραψε δέλταις ^γ. ἐν
ἔτει δὲ 415. ^δ τῆς Ἰδαίε ἀπαντας, διὰ τὰς κατὰ
τῶν Χριστιανῶν μηχανάς τε καὶ σκώωρίας καὶ τῆς δολίε
φόνε ἀνδρείε ἐλάσας τῆς Ἀλεξάνδρε ἔξέωσε ^ε, καὶ

τὴν κατὰ τῶν αἰρετικῶν τῶν κατ' ἐκείνον πανταχόθεν
ἐφορμώντων τὸν καιρὸν, ἀθλητικῶ τῆ πνδύματος ἀνεδή-
σατο παλαίετραν· μάλιτα δὲ τὴν κατὰ τῆ δυσσεβῆ Νε-
σορίε, τῆ κατὰ τῆς πανάγνε μητρός τῆ Θεῷ λυτήσαν-
τος, καὶ ἔχ ὅπερ ἐστὶ, Θεοτόκον, ὁμολογεῖν θέλοντος,
ἀλλὰ μόνον χριστοτόκον πρὸς τὸ πισθεῖν καὶ τῆς ἄλλε
ἀναπέθειν ἐμμανῆτος. τῆτον ὁ ἅγιος πᾶσι τοῖς τῆς ἐπιε-
κείας τρόποις τῆς ὀλεθρίε πλάνης ἐπιτρέψαι κατὰ τὰς
διαγγελικὰς ἐσώδασε παραγγελίας. πρῶτον μὲν γὰρ,
κατὰ τὸ, ἐλεγχεν μεζὺ σῆ καὶ αὐτῆ μίνε, ἔχ ἅπαξ ἢ
δις, ἀλλὰ πολλὰκις παρανετικά καὶ ἀποδεικτικά ἀπέσει-
λαν αὐτῷ γράμματα. ἔτα εἰδὼν αὐτὸν τῷ πείσματι ἱμ-
μόνonta, καὶ τῆς σκοτομύης μὴ ἀναηφοντα, καὶ τῆ
Ἐκκλησία προσεῖπε. καὶ γὰρ ἐν ἔτει 326. ^α τῷ ἐν
Ἀλεξανδρεία τοπικῶ ἀθροίσας Συνόδον, καὶ τὴν παρὰ
τῆ Νεσορίε ἀθετημῶν ἀλήθειαν δώδεκα κεφαλαίσι,
ἔειπεν ἀναθεματισμοῖς, ἐμπεριλαβῶν, καὶ διὰ πρεσβυ-
μετασίεας, καθυπογράφαι αὐτὸν ἀπήτησιν. ὡς δὲ καὶ
τῆτο ἀπίλυῖατο ὁ δαίλιος, τὸν αὐτοκράτορα Λεπίον
Θεοδοσίον ἀνέπεισε τὴν οἰκουμενικῶ ἐν Ἐφέσῳ συζηετῆσαι
ἀγίαν Συνόδον. ἦτις γε δὴ, Κυρίλλε προεξάρχοντες, τὸν
Νεσορίον τρεῖς προσκληθέντα καὶ μὴ παραγνόμενον, τῆ
ἐπισκοπικῆ ἀξιώματος καὶ παντὸς ἱερατικῆ συλλόγε ἀπέ-
φικεν ἀλλόττειον ^β. ἀπήχθοντο δὲ τῷ Θεοτάτῳ πατρί,
ὁ, τε τῆς Ἀντιόχε Ἰωάννης καὶ οἱ σὺ αὐτῷ τρίτῳ ἡμέ-
ραν μετὰ τὴν τοιαύτῳ ἀφικόμενοι καθάρεισιν, ἄτε μὴ
καὶ αὐτῆς περιμέναντι, καὶ δὴ σὺάμα Νεσορίῳ σὺιδριον
καθίσαντες, αὐτὸν καθείλον. ἀλλ' ὁ μὲν ὑπ' αὐτῆ τῆς
ἀγίε Σινόδε τῆς παραλόγε λύετα καθάρεισεσ· οἱ δὲ
αὐτὸν καθελόντες δεσμῶτα γίνονται ^γ. νικηφόρος ἐν ἐπα-
νελθῶν ἐπὶ τῷ Ἀλεξάνδρειαν ὁ Κύριλλος τῆ τε Ἰωάννη καὶ
τοῖς περὶ αὐτὸν καταλλαχθεῖς ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις ^δ,
ἐν ἔτει 444. ^ε πρὸς τὰς ἑρανίε σιλιάς μεδίεταται.

Τῶν σωζομένων αὐτῆ Συγγραμμάτων αἰρετωτέρα ἢ
ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1638. ἔτος γνομμένη ἔκδοσις, ἐπὶ αὐ-
ταχθεῖσα τόμοις ^α. Αἱ δὲ 19. εἰς τὸν Ἱερριάν ἐμιλία
αἱ κατὰ τὸ 1648. ἔτος ἐν Ἀντθερπ. ἐκδοθεῖσαι, καὶ τῷ
ὀνόματι αὐτῆ ἐπιγράφεισαι, τῆ Ὤριγνῆς ποιήματα ἐπι-
γνώδησαν ^β.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ὁ Ἱεροσολύμων ὁ Θεοφιλέστατος ἐπὶ Μα-
καρίε τῆ Ἱεροσολύμων διάκονος ὢν, καὶ ὑπὸ Μαξίμε πρεσ-
βύτερος προχειριθεῖς ^α, περὶ πε μὲν τὸ 347. ἔτος ^β τῆς
ἐν Ἱεροσολύμοις κατηχῶν διέτελε· περὶ δὲ τὸ 350. ^γ τῆ
Μαξίμε καθίεταται διάδοχος. ἐν ἔτει δ' 351. ^δ περὶ τῆ
ἐν ἑρανοῖς Φανῆτος σημεῖε τῆ ζαυρῆ τῷ αὐτῆ γράφει
Κωνσταντίῳ ^ε. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς Ἀνακίον περὶ μη-
τροπολιτικῶν δικαίων διαφερέμενος, ὑπ' αὐτῆ τε καὶ τῆς
περὶ αὐτὸν ἐν Παλαιστίνῃ Σινόδε καθάρεισε καθυποβάλ-
λεται, ἐπὶ πρῶσε διαβληθεῖς ἱερῶν κειμηλίων ^ς. ὁ δὲ
μεζόν

*) Καθάρει τὴν Φωσίον, Φησὶν ὁ Φώτιος (ἐν κώδ. 47.) καὶ ἀξίωμα λόγε μετὰ ἡδονῆ καὶ θυκρινέας δανὸς ἐκφῶναι. πιθανόντε τῆς δημογο-
ρίαι καὶ ἐπίχαρι, καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὁ καιρὸς καλῆ χρησάσαι τῆ λόγγ. δεξίε καὶ γόνιμο ἀνδριμημάτων ἐφ' ἐκάτερα, καὶ γνωσολογικὸ δὲ ὡς
ἄ τις, καὶ πᾶδη τῷ λόγγ παρασησαι ἱκανώτατος, καὶ ἔγῃσαι πᾶδος καὶ προμῶν δοκιμῶτατος. (α) Ὁ Ἐπιφῶν. ἐν αἰρίε. 32. ἴθ. δὲ
Ἀθιναῖο μὲν ἰγανήθη, ἐν Ἀλεξανδρείῃ δὲ διέπρῃφεν. (β) Ὁ Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 2. τῆς Εὐαγγελ. προτρεπ. (γ) Ὁ Αὐτ. ἐν βιβλ. 5.
κεφ. 11. τῆς Ἱερα. καὶ ὁ Ἱερῶν. ἐν τῷ τῶν Ἐκκλησιασ. συγγραφ. καταλ. καὶ ὁ Φώτ. ἐν κώδ. 109. (δ) Ὁ Ἱερῶν. αὐτ. (ε) Ὁ Εὐσεβ.
ἐν βιβλ. 6. κεφ. 11. τῆς Ἱερα. (ζ) Ὁ Αὐτ. ἐν τῷ χρον. (η) Ὁ Κῆβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 88. *) Περὶ μὲν τῆ Παθαρῶν
ὁ Φώτιος (ἐν κώδ. 110.) Φησὶ τὰ δὲ· δὴν δὲ ὁμοιον ἔχουσι πρὸς τὰς ὑποτυπώσεσ ἐτοι οἱ λόγοι. τῶν τε γὰρ ματαίων καὶ βλασφῆμων ἀπὸ κατ-
μῆνοι δοξῶν καθάρεισαι, καὶ ἢ φράσαι ἀνθρα, καὶ ἄς ὕγον ἡμῆτην σύμμερον μετὰ τῆ ἡδέε, καὶ ἢ πολυμάδεα ἐμπροσποκα. περὶ δὲ τῶν
σρωματ. (ἐν κώδ. 111.) τὰ δὲ· αὐτῆ δὲ ἢ τῶν σρωματίων βίβλοσ ἐνιαχῆ ἔχ ὕγιε διαλαμβάνε, ἢ μῶτοιγε ὡσπερ ἀἰ ὑποτυπῶσεσ, ἄλλω καὶ
πρὸς πολλὰ τῶν ἐκᾶ διαμῆχεται. (θ) Μνεῖα παρὰ Φώτ. (ἐν κώδ. 109.) ὡς βλασφῆμικῆ αὐτῆ ἐξελέγχοντι· καὶ παρ Ἐπιφῶ. ἐν
βιβλ. 2. κεφ. 1, 9, καὶ 15, καὶ βιβλ. 6. κεφ. 13. τῆς Ἱερα. (ι) Παρὰ Παλλᾶδ. ἐν τῆ Λαυσαίν. Ἱερα. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φωσίος.
ἐν τῷ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 112. (κ) Παρὰ Μαξίμ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 144, καὶ 152. (λ) Παρ' Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 4. κεφ. 26 τῆ Ἱερα.
καὶ παρ' Ἱερῶν. αὐτ. καὶ παρὰ Φώτ. ἐν κώδ. 111. καὶ παρὰ τῷ Ἀθῆλ. ἐν σελ. 1037. τῆς δὲ τῆς βιβλ. (μ) Παρ' Ἱερῶν. αὐτ. καὶ παρ' Ἐπιφῶ. ἐν
βιβλ. 6. κεφ. 13. τῆς Ἱερα. (ν) Παρ' Ἱερῶν. αὐτ. (ξ) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. (ο) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. καὶ παρὰ Φώτ. αὐτ. (π) Παρὰ
Ἱερῶν. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 13. τῆς Ἱερα. (ρ) Παρ' Αὐτῶ τῷ Κλήμ. ἐν σρωμ. 3. σελ. 516. τῆς ἄρημ. ἐκδόε. ἢ 431. Ἐδῆε. (σ) Παρὰ
τῷ Αὐτ. ἐν σρωμ. 5. σελ. 687 ἢ 580. (ς) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν σρωμ. 6. σελ. 755, ἢ 631. (ζ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν σρωμ. 4. σελ. 31.
ἢ 507. (φ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν σρωμ. 6. σελ. 827, ἢ 698. (χ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν σρωμ. 7. σελ. 900, ἢ 745. (ψ) Παρὰ
τῷ Αὐτ. ἐν τῷ 19. τῆ παιδαγ. κεφ. σελ. 309, ἢ 264. (ω) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν σρωμ. 3. σελ. 516, ἢ 432. (αα) Παρὰ τῷ Αὐτ.
ἐν βιβλ. 2. τῆ παιδαγ. κεφ. 2. σελ. 232, ἢ 199. (αβ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν βιβλ. 8. τῆ παιδαγ. σελ. 278, ἢ 237. (αγ) Παρὰ
τῷ Αὐτ. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 10. σελ. 226, ἢ 193. ἔτίον δὲ, ὅτι τῶν καὶ ἀρημ. πάντων μνημονῶσ ὁ Κλήμ. ὡς συγγράφον, ὡπε ἄλλων ἢ συνίροα,
τῆ δὲ περὶ Ἐγκρατείας λόγγ, ὡς συγγράφαι. (αδ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν σρωμ. 4. σελ. 604, ἢ 510. (αε) Παρὰ τῷ Αὐτ. ἐν βιβλ. 14. κεφ. 28. (ας) Ὁ Κῆβ. ἐν
βιβλ. 14. κεφ. 14. (αζ) Ὁ Φαβρίε. ἐν τούχ. 8. σελ. 553. (αη) Ὁ Νικηφ. ἐν βιβλ. 14. κεφ. 28. (αθ) Ὁ Κῆβ. ἐν
Τόμ. 1. σελ. 391. (αι) Ὁ Νικηφ. αὐτ. ἐν κεφ. 14. (ακ) Ὁ Κῆβ. αὐτ. (αλ) Ὁ Νικηφ. αὐτ. ἐν κεφ. 34. (αμ) Ὁ
Αὐτ. αὐτ. ἐν κεφ. 35. (αν) Ὁρα τὴν αὐτῆ ἐπιστ. τὴν πρὸς Ἀνακίον τὸν Μιτυλ. ἐπιστ. (αξ) Ὁ, τε Φαβρίε. καὶ ὁ Κῆβ. αὐτ.
*) Ὁ δὲ λόγγ αὐτῶ, Φησὶν ὁ Φώτιος (ἐν κώδ. 49.) πεποιθῆμενος, καὶ ἄς ἰδιῶσαν ἰδέαν ἐκβεβιασμένους, καὶ ὅδον λελλῆνη καὶ τὸ ὑπερον
ὑπερορῶσα ποιήσαι. (αο) Ὁρα τὸν Κῆβ. αὐτ. ἐν σελ. 392. (απ) Ὁ Εὐσεβ. ἐν σελ. 183. τῆ χρον. τῆ παρ' Ἱερῶν. μεταφραθ.
(αρ) Τὸ μετὰ τὸν Μάκοντα, ὡς αὐτῶε Φησιν ὁ Κατηχ. 6. περὶ ἑ ὅρα τὸν Κῆβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 211. (ασ) Ὁ Κῆβ. αὐτ.
(ατ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. (αυ) Ὁρα τὴν αὐτῆ ἐπιστ. πρὸς Κωνταντ. (αφ) Ὁ Σαζόμ. ἐν βιβλ. 4. κεφ. 25.

μαῖζον ἐπικαλεῖται δικαστήριον τῶ τῆ βασιλείως Κωνσταντίε, ὡς ἂν τὴν περιβεῖσαν ἀποτινάξαιτο λάβω. ἀφικόμενος δὲ εἰς Τασρόν, τῶ μακαρίῳ σιωλῶ Σιλβανῶ, ὃ ἐπιτέλειος ὁ Ἀκάκιος, καὶ τὴν καθαιρέσιν δηλώσας, ἔχουσε κατὰ τῆ Κυρίλλω ἐδού. καὶ γὰρ ἦδιτα ἦκεν αὐτῶ διδάσκοντος ὁ ἐκεῖ λαός β. κατὰ δὲ τὸ 359. ἔτος ἐν τῇ κατὰ Σελδουκιαν Σινώδω ὑπέρτερος Ἀκακίῳ ὁ Κύριλλος· καθηρέθησαν γὰρ ἐν αὐτῇ οἱ περὶ Ἀκάκιον γ. κατὰ δὲ τὸ εὐθύς μετ' ἐκείνῳ ἔτος ἐν τῶ κατὰ τὴν Κωνσταντινέπολιν σινωδῶ, Κυρίλλω ὑπεριχύσας ὁ Ἀκάκιος καθαιρέσει αὐτὸν πάλιν καθυποβάλλει. ὅτε δὲ οἱ Ἰσδαῖοι τῶ τῆ παραβάτε Ἰβλιανῆ ἐπιτάγματι τὰ περὶ τὴν οἰκοδομίῳ τῆ καὶ παρεσβάζον, ὁρῶν ὁ ἅγιος, νυῦ, ἔλεγεν, ἦκει ὁ καιρός, ὅτε λίθος ἐπὶ λίθον ἔκ ἂν μένοι εἰς τὸν καόν. ὃ δὴ καὶ γέγονεν δ. ἐπὶ δὲ τῆ μεγάλῃ Θεοδοσίῳ, τῶν ἐχθρῶν αὐτῆ ἐκλελοιπῶν, ἀνεπηρέασον εἰς τὸ ἐξῆς ἔχε τὸν θρόνον ε. καὶ ἐν ἔτει μὲν 381. τῇ ἁγίᾳ οἰκουμένη δούτερά συμπαρέσει Σινώδω· ἐν ἔτει δὲ 386. τῶ Θεῶ τὸ ἐρωτάται αὐτῆ παρέθετο πνεῦμα η.

Τῶν σαζομένων αὐτῆ συγγραμμάτων ἦτε κατὰ τὸ 1703. ὃ Ὄξον. καὶ ἡ κατὰ τὸ 1720. ἔτος ἐν Παρισί. γινόμεναι ἐκδόσεις πλήθει καὶ ἀκριβείᾳ τῶν ἄλλων κρείττονες.

ΜΑΞΙΜΩ: τῶ ὁμολογητῆ πατρίῳ μὲν ἡ Κωνσταντινέπολις, πατέρες δὲ εὐγενῆς ἀνάσιν, καὶ εὐσεβείᾳ περιβλεπτοί. ἔτος ἐν ἔτει 580. γυνηθεῖς, καὶ παιδείας μετασχὼν παντείᾳ, τὴν φιλοσοφίαν τῶν ἄλλων ἀπασῶν προέταξέ τε καὶ περιέτερεξεν. ὑπὸ Ἡρακλείῳ δὲ τῆ τὴν βασιλείῳ ἀρχῆῳ τότε διέποντος ὑπογεγράφως πρῶτος τῶν βασιλικῶν κατασταθεῖς ὑπομνημάτων, ἐπεὶ τὴν πίσιν καινοτομημένῳ τῶ Μονοθελητῶν εἴρα δόγματι, ἄλλως δὲ καὶ φιλοσοφίας τῆς θείας τῶ ἔρωτι καταδελγόμενος ἐτύγχανε, καταλείπει μὲν τὴν αὐτῆ τὴν βασιλείῳ, πρὸς τὸν μοιάδα δὲ προχωρεῖ βίον, τῶ τῆς Χρυστόλεως δὲς ἑαυτὸν Φροντιστηρίῳ· ἔ καὶ τὴν πρσασίαν μετ' ἔ πολὺ ἀνεξέτατο, τῆς σιωαστικῆς ὑπερβαλῶν τοῖς ἀτητικαῖς κατορθώμασιν. ἀλλὰ γὰρ τῆς αἰρέσεως κερνομένης καὶ ἐσαπλεμένης τὰ μέγιστα, ἔκ ἔτι ἐναποκερῆσιδαι ἀνέχεται, ἀλλὰ τὴν τῆ Θεῶ πανοπλίαν ἀναλαβῶν, ἐπὶ τὸ πνευματικὸν παρῆσιαζεται εἰδῶν. παραγίνεται ἐν ἐπὶ τὴν Ἀφρικῆν, (ἔτος μὲν τὸ 640.) καὶ τῆς εὐσεβείας ἀπαντας τοῖς ἐξῆς ἐμμένει δόγμασι παραινῆ, καὶ τῆς ἐκεῖ ἐπισκόπου ἐπὶ τὸν κατὰ τῆ μονοθελητῆ ὑπαλάφει ἀγῶνα, καὶ Πύρρον τῆ βασιλίδος τῶν πόλεων καὶ τῆ θρόνον ἀπελαθῶντι, καὶ τὴν Ἀφρικῆν καταλαβόντι συμπλέκεται, καὶ παλαίει γυναικῶς, καὶ νικῶ κατὰ κράτος, καὶ λαμπρὸν αἶρει τῆς εὐσεβείας τὸ τρόπαιον. ἔτα τοῖς μονοθεληταῖς πωταχάδεν ἀντιπαραταχθῆσαι προθέμενος, ἐν ἔτει μὲν 645. τὴν Ῥώμην καταλαμβάνει, ἐν ἔτει δὲ 649. τὴν ἐν Λατεράνῳ Σινώδω κατὰ τῶν Μονοθελητῶν συγκροτῆσαι ἀναπέθει Μαρτίνον τὸν Πάππαν. ταῦτα δὲ μὴ Φέρον Κόνστας ὁ αὐτοκράτωρ ὁ τῆ Ἡρακλείῳ ἐγγονος, ἄτε δὴ τὰ τῶν Μονοθελητῶν Φρονῶν, χεῖρὶ κρατιώ-

τικῆ εἰς τὴν Κωνσταντινῆ ἀγαγῶν τὸν ἀθλητῆν σὺ τὸ αὐτῆ μαθητῆ Ἀνασασίᾳ, καὶ δεσποτικῶν παρσίδες, ἐπὶ δικαστικῆ βήματος ἐπειτὰ παραταθῆσαι κελούει. ἐν ὃ ἡ Πύρρον περιφρονητῆς, καὶ τῆς βασιλείας προδότης, καὶ ὀνειρεκρίτης, καὶ Ὀριγῶνες ὁμόφρων, καὶ τὸν βασιλέα μῆ εἶναι ἱερέα εἰπῶν, διαβληθεῖς ὁ Μάξιμος, εἰρηλῆ πάλιν ἐγκαθεργνυται, καὶ τοῖς ἱκανῶς ἀπολογηθεῖς, καὶ ψυδῆ πάντων ἀναποδείξας τὰ αὐτῶ προσηβῆντα ἐγκλήματα. ἔτα ἐξῆς εἰς Βυζῆν διαπέμπεται, ἐκεῖθεν τε πάλιν ἐπὶ τὴν Κωνσταντινῆ μεταπεμφθεῖς πολλὰς ὑπομνήεις βασιάνες, καὶ τῆς τὴν τε γλῶσσαν καὶ χεῖρα ἀναποτέμενεται. ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀποτομῆν θεῖα διωάμει λαλῶν διετέλει καὶ γράφων. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς ὑπερορίαν μακρῶν, εἰς ἐν τῶ κατὰ τὴν Ἀλανίαν Φρέριον, Σχιμασρην λεγόμενον, ἀπαχθεῖς ἐκεῖθεν ἐν ἔτει 662. ἐπὶ τὴν ἐραῖνον μεδίσαται πατρίδα.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ ἐκδοσις μία, ἡ ἐν Παρισίῳ κατὰ τὸ 1675. ἔτος γινομένη. *

Τὰ ἀνέκδοτα ἢ ἐκλελοιπῶτα.

Διάλεξις ὀρθοδόξου καὶ Μανχαῖς. Δεξικόν. Περὶ τῆς δούτερας παρσασίᾳ. Σινώτομος χρονολογία τῆς τῆ Χριστῆ ζωῆς. Ἐρωτήσεις Μαξίμου μοναχῆ πρὸς τὸν ἁγίῳ τατον κύριον Νικηφόρον γινόμενα Χαρτοφύλακα τῆς τῆ Θεῶ μεγάλης Ἐκκλησίας περὶ διαφόρων κεφαλαίων.

ΜΕΛΙΤΩΝ ὁ τῆς ἐν Σάρδεσι παροικίας ἐπίσκοπος ὁ δυνῆχος, ὁ ἐν ἁγίῳ πνῶματι πάντα πολιτεύσασί μινος, καὶ προφήτης ὑπὸ πολλῶν νομιζόμενος, ἐν ἔτει μὲν σωτηρίῳ 170. ἦκμασεν, ὑπὲρ ὧν οἱ Χριστιανοὶ τότε δεπῶν ἔπαχον βιβλίδιον σωτάξας, καὶ Μάρκῳ προσφωνήσας τῶ Ἀντωνίῳ. ἐν Σάρδεσι δὲ τὸ φθαρτὸν κατέλιπε σκῆτος. κατὰ γὰρ Φησιν ὁ Εὐσέβιος, ἐν Σάρδεσι περιμῆων τὴν ἀπὸ τῶν ἐραυῶν ἐπισκοπιῶν, ἐν ἣ ἐκ νεκρῶν ἀναστήσεται.

Τὰ αὐτῆ Συγγράμματα.

Τὰ περὶ τῆ πάχα δῶν, καὶ τὰ περὶ πολιτείας καὶ Προφητῶν. Ὁ περὶ Ἐκκλησίας καὶ ὁ περὶ Κυριακῆς λόγος. Ὁ περὶ φύσεως ἀνθρώπου καὶ ὁ περὶ πλασσεως, καὶ ὁ περὶ ὑπακοῆς πίσεως αἰδητηρίων. Ὁ περὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἢ νόου. Ὁ περὶ ἀρετῆ καὶ περὶ ἀληθείας καὶ περὶ πίσεως καὶ γνώσεως Χριστῆ. Λόγος περὶ προφητείας καὶ περὶ φιλοξενίας. Ἡ Κλῆς. Τὰ περὶ τῆ Διαβόλου καὶ τῆς Ἀποκαλύψεως Ἰωάννου. Ὁ περὶ ἐνοσημάτων Θεῶ. Τὸ εἰρημένον πρὸς Ἀντωνίῳ βιβλίδιον. Κατὰ τὰ ἐν τῆ δε τῆ βιβλῶ ὑπομνήματα. εἰδῆς γὰρ ἄλλος Μελίτων ποιητῆς ἐκκλησιασ. συγγραμμάτων.

ΝΕΙΛΩ τῶ Θανμασίῳ πατρίῳ μὲν ἡ Κωνσταντινέπολις, καθηγητῆς δ' ὁ θεῶς Χρυστόμομος, χροῖνος δὲ κατ' ὄν ἦκμασε τὸ περὶ τὸ 440. ἀπὸ Χριστῆ ἔτος. εὐγενείᾳ δὲ ἔτος καὶ πλέτω βαθεῖ περιεξέόμενος ἐπαρχος τῆ πατρίδος ἐχρημάτισε, καὶ γάμῳ δὲ ὀμιλήσας, δῶα ἐξ

- (α) Ὁ Σακρ. ὡ βιβλ. 2. κηφ. 40. (β) Ὁ Θεοδῶρετ. ὡ βιβλ. 2. κηφ. 26. τῆς Ἰσορ (γ) Ὁμο τὰ πρακτ. τῆ
- αὐτ. Σινῶδ. τὰ αὐτ. σελ. 601. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆ Βιν. ἐκδόσ. (δ) Ὁ Σακρ. ὡ βιβλ. 3. κηφ. 20. (ε) Ὁ Αὐτ. ὡ βιβλ. 5. κηφ. 3
- (ζ) Ὁ Κῆβ. αὐτ. ἐν σελ. 212. (η) Οὐκ ἀληθῆς, ἐδ' ὑπ' Ἀρκαῶν αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον προβιβαθῆναι, ὡς Φησιν ὁ Εὐσέβιος, (ἐν τῶ
- Χρῆσ. σελ. 185.) ἐδὲ τῆς Ἀρῆς κακοφροσύνης σποτὶ μεταχῆν, ὡς βέλαται ὁ Σωκράτης, (ὡ βιβλ. 5. κηφ. 8.) ἐδὲ τῆς Μακεδονίᾳ κατὰ τοῦ
- Σαζοάκων. (ὡ βιβλ. 7. κηφ. 7.) καὶ γὰρ διὰ παντὸς τῆ βίῃ αὐτῆ ὕστερῆς ὑπῆρξεν, ὡς τὰ τε αὐτῆ συγγράμματα μαρτυροῦν, καὶ ἡ ἁγία οἰκου
- μεικὴ πύτερη ἐξῆσπισε Σινῶδος, τὰδε ἀπῆσα· τῆς ὀργῆς μητροῦ (ἐν τῇ Ἐπιστλ.) τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν ἐν Ἱερουσόμοις, τὸν ἀειδισμῶκατον καὶ
- σοφιλῆστατον Κύριλλον ἐπίσκοπον ἀπῆς γνωρίζουσα, κανονικῶς τε παρὰ τῆν τῆς ἰπαρχίας χρονοτονηθῆσαι πάλαι, καὶ πλῆστον πρὸς τὸν Ἀρκαῶν
- διαφῆροι τόποις ἀτλήσαντα. (θ) Ἐν τῶ βίῳ, (τῆ αὐτὸν 1. Τόμ. τῶν τῆ ἁγίᾳ συγγρμ.) ἐξ ἔ καὶ τὰ λοιπὰ ἐκλήθη. (ι) Ὁ Κῆβ. αὐτ.
- Κῆβ. ὡ Τόμ. 1. σελ. 555. (κ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. (λ) Ὁ Θεοφῶν. ὡ τῆ χρονογραφ. ὡ σελ. 276, ἢ 219. (μ) Ὁ Κῆβ. αὐτ.
- *) Ἐπὶ δὲ τὴν Φράσιον, Φησὶν ὁ Φῶτας (ὡ κωδ. 192.) χρονοταῖς τε ταῖς περιόδοις, καὶ χαίρων ὑπερβητοῖς, ἰνακμῶζοντο ταῖς περιβολαῖς καὶ
- κυριολογῶν ἐκ ἐσπεδασιμένους. ἐξ ὧν αὐτῶ τῆ συγγραφῆ καὶ τὸ ἀσαφές καὶ τὸ δυσπίστητον διατρέχον· τῶ τραχῆ δὲ τῆ ἔργα ὡσαυτὸν περὶ συνθήκῳ καὶ
- ἀναπάνσας τὸν λόγον ὑποβάλλων, ἐδ' ἠδύς εἶναι σπυδῆσα τῆ ἀκοῆ· καὶ ἡ μεταφορὰ αὐτῶ τῶν λέξεων ἐκ αἰ το χρεῖων καὶ γεγονηθῶμένων περιμῶ
- δισπῆ, ἀπῆ ἔτος ἀπλῶς καὶ ἀπεριμῆρῆως παραλυμβάνεται. (ν) Μνήμη παρὰ Φαβρίκ. ἐν τούχ. 8. σελ. 768. (ξ) Σώζεται χαρῆγγ.
- ὡ διαφῆροι τῆς Ἰταλίας βιβλιοθήκ. ὡ μαρτυροῦν ὁ τὰ συγγρμ. αὐτῆ Ἰδαῖο Κομφίσι. ὡ Τόμ. 1. σελ. 680. (ο) Ἡ ἀρχὴ αὐτῆ αὐτῆ
- Ἐπὶ τέτοις πᾶσιν. ἔρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. (π) Ἀρχεται ἔτα· Γέγονεν ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς παρῆθεν τῶ πωτακχιλιδοῦ
- πρῶτῳ ἔτει. σώζεται δὲ χαρῆγγ. ὡ τῆ τῆς Βίν. βιβλιοθ. ὡ μαρτυροῦν ὁ Λαμβρῆ. Παρὰ Φαβρίκ. αὐτ. (ρ) Ὁμοτῆτες.
- (σ) Ὁ Εὐσέβ. ὡ βιβλ. 4. κηφ. 26. τῆς Ἰσορ. (τ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡ βιβλ. 5. κηφ. 24. (υ) Ὁ Ἰερώνυμ. ὡ τῆ τῶν Ἐκκλησιασ.
- συγγραφ. κατὰ. (φ) Ὁ Κῆβ. ὡ Τόμ. 1. σελ. 71. (χ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ὡ βιβλ. 4. κηφ. 26. (ψ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡ
- βιβλ. 5. κηφ. 24. (ω) Τέτων πάντων μνήμη παρὰ Εὐσέβ. (ὡ βιβλ. 4. κηφ. 24.) ἡ δὲ Κλῆς σώζεται χαρῆγγ. ὡς Φησιν ὁ Φαβρίκ. (ὡ τῆ
- 1. μῆρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 184.) ὡ τῆ βιβλιοθ. τῆς τῆ Κλαρομοντινῆς σχολῆς τῆς ἐν Παρισί. (2 α) Παρ' Εὐσέβ. αὐτ. ἴσλον ἐδ', ὅτι ψυδῆσαι
- γραφον τὸ αὐτῆ 1662. τῆ Ἰάλλων Φωνῆ ἰεδοθῶ σατυρικόν, ἰπιγγραμμῶν Ἰ' Apocalypse de Meliton. (2 β) Περὶ τῆ τῆ βέλαται τὸ
- αἰσῶμάτε Θεῶ, ἐδῶ Φησιν ὁ τέτοις μεμνημένους Εὐσέβ. (αὐτ.) ὁ δὲ Ὀριγῶνες, ἀριθλοτάτα λαλακῆν τὸν τῆ Μελίτωνος σκεπῶν. ὅρα τὴν 49
- σελ. τῆς δε τῆς βιβλ. (2 γ) Νικηφ. ὁ Κάλκισ. ὡ βιβλ. 14. κηφ. 54. (2 δ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡ κηφ. 30. (2 ε) Ὁ Κῆβ.
- ὡ Τόμ. 1. σελ. 428.

παίδας. ἅπαντα δὲ καταλιπὼν ὁ τρισόλβιος, πανοικί τὸν ἀσκητικὸν προαίετο βίον. τὴν μὲν γὰρ σύζυγον ἀναπέσας τὸ θυγάτριον αὐτῶν παραλαβῆσαν τοῖς ἐν Αἰγυπτίῳ κατασκήνωσιν Φροντιστηρίοις, αὐτὸς σὺν τῷ υἱῷ Θεοδότῳ τὸ Σινὰ καταλαβὼν ὄρεος, ἐν τοῖς ἐκεῖ τῶν μοναζόντων σκηνώμασι κατοικεῖν ἤρξατο. βαρβαρῶν δὲ ποτε ἐξαιφνης ἐπιπεσόντων, καὶ κατασφάττειν τὰς ἀγίας ἀρξαμένων, ὁ μὲν υἱὸς αὐτῆ ἀίχμαλώτως γέγονεν, αὐτὸς δὲ μόλις τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐξέφυγεν. αὐτὴν δὲ ἔτεσε τὸ τῆ βίαι πέρασ αὐτὸν κατέληφεν, ἀδελφεὶ τῆτο δὲ δῆλον, ὅτι περιῶν ἐτι τῷ βίῳ κατὰ τὸ 500. ἔτος. καὶ γὰρ ἐν τῇ πρὸς Ζωτάριον τὸν Τριβῆνον ἐπιστολῇ αὐτῆ β, ἰδὲ, φησί, λοιπὸν πεντακοσιοσὸν ἔτος.

Ἡ τὰ πλεονα τῶν σωζομένων αὐτῆ συγγραμμάτων περιέχουσα ἐκδοσις ἐστὶν ἡ ἐν Γάμῃ κατὰ τὸ 1668, καὶ 1673. ἔτος γενομένη, καὶ δυσὶ τόμῃσι σπιταχθεῖσα. ἔλλειπει δὲ αὐτῇ τῶν ἀπαιχθῶν ἐκδοσμένων τὰ δε. Τὸ ἐν τῷ σινάῳ ὄρει τῶν θείων πατέρων μαρτύριον. Λόγος πρὸς Ἀλβιανὸν τὸν ἐν Νιτρία μοναζόντα. Κεφάλαια παρανετικά 229. δ Τὰ εἰς τὸ ἄσμα ὑπομνήματα ε.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Ἐκλελοιπότη.

Λόγοι δύο εἰς τὸ Πάχα, καὶ τρεῖς εἰς τὴν Ἀνάληψιν τῆ Κυρίε ε. Ἐπιστολαὶ πρὸς Ἡλιόδωρον Σιλαυτιάριον, καὶ πρὸς Ὀλυμπιόδωρον Ἐπαρχον. Λόγος πρὸς Ἑλλίνας ε.

Ἐκ τῆς ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ. Πανάρετος ἦτε τῆ Σεραχ βίβλος λέγεται, ὡς ὁ Γεώργιος ὁ Σύγκελλος μαρτυρεῖ λέγων Ἰησοῦς ὁ τῆ Σεραχ, ὁ τὴν Σοφίαν γραψας τὴν καλεσμένῳ Πανάρετον. καὶ ἡ Σοφία τῆ Σολομώντος, κατὰ τὸν Εὐσέβιον λέγοντα. ὁ τὴν πανάρετον σοφίαν εἰς αὐτῆ πρόσωπον ἀναθεῖς. ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ἐν τῶν εἰς ταύτας τὰς βίβλους ἐλήφθη τυχὸν καὶ τὸ ἐν τῇ δε τῇ δέλτῳ κείμενον βραχυτάτον ὑπόμνημα. ὅπερ ὁ ἕτερος μόνον τῶν κωδίκων περιέχει, ὁ τῆ Ἡγεμόνος.

ὁ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΣ Σύρος μὲν ἦν τὸ γένος, Θεοδότῳ δὲ τῆ Μαρκεσίας ἀντάδελφος. Ζεβινῶ δὲ τῷ ἀσκητικατάτῳ ἀνδρὶ μαθητόσας πρέτερον, καὶ πᾶσαν παρ' αὐτῆ ἰδίαν ἀρετῆς ἀπεμαχάμενος, τὴν Ἀπαμέων Ἐκκλησίαν ἀρετῆ ἀπομαχάμενος. ἐν τοῖς ζῶσι δὲ ἐτι διετέλει κατὰ τὸ 427. ἔτος, ἐν ᾧ τὴν τῆς ἱερείας κατέπαυσε συγγραφῶν ὁ τῆς Κύρης Θεοδώριτες.

Τὰ αὐτῆ Συγγράμματα.

Ἐξήγησις εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἁσμάτων ε. Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἰωβ ο. Ἐξήγησις εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ, Ἰερεμίαν, καὶ Δαυιδ ε.

Τὸ, Ἀπαμείας, παρὰ τοῖς κωδίκῃν ἐ πρόσκειται τῷ Πολυχρονίῳ. τῆτον δὲ ποιητῶν τῶν ἐν τῇ δε τῇ βίβλῳ ὑπομνημάτων, τῶν τῷ Πολυχρονίῳ ἐπιγραφέντων, ἡγε-

μεθα, ὡς περὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραψαντα ὑποθέσεων, καὶ μόνον μνημονοῦμενον παρὰ τῶν περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφῶν διαλαμβανόντων.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ὁ σοφιστῆς καὶ ῥήτωρ ο, ὁ ἐκ τῆς κατὰ τὴν Φοινίκην Γάζης, ἐπὶ Ἰβνίε τῆ Θρακίος περὶ τὸ 520. ο ἠμασεν ἔτος, Χορίκιον τὸν σοφιστὴν ἀκροατῆν, καὶ τῆς σχολῆς ἐτι ζῶν ἐκτικῶς διάδοχον. ὅς δὲ καὶ ἐπιταθία τὴν τῆ διδασκαλίαν αὐτῆ τιμήσας τελούτῳ λόγῳ, καὶ ταῦτα πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆ ἀνδρὸς ἐπαίνους ἔφη. τῶν δὲ τοσοῦτον ἢ ταύτης προσίῳ τῆς παιδείας, (εἶπεν τῆς θείας) ἠᾶσε πλὴν τῆ χήματος μόνε, πάντα ἡν ἱερῶς, τὰ μὲν ὀδύματα τῆς δυσσεβείας, τὰ τε τέτοις ἀντιλέγειν ἐπιχειρῶντα. τὰ μὲν, ὅπως ἐπιτηδύσει μαθῶν. τὰ δὲ, πρὸς ἡλεγχον ἐπιτάμενος, ἀμφῶ καλῶς ἐπαυδοῦθη. ε μὲν ἠεπέπλαζε τῶν θείων αὐτῶ μαθημάτων ἡ γνώσις. ε γὰρ εἶπεν καὶ παρανεύσαι τοῖς ἄλλοις ταύτῳ μετῆε τὴν παιδύσιν, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἀπεδέκην τὴν ἐπιστήμῳ.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Ἐκδοσμένα.

Σχόλια εἰς τὰς δ' Βασιλείας καὶ τὰς β' Παραλειπομείας ε. Ἐπιτομὴ διαφορῶν ὑπομνημάτων εἰς τὸν προφήτῳ Ἡσαΐαν ε. Ἐπιστολαὶ τινεσ πρὸς Φίλιππον τὸν ἀδελφόν, Ἰερώνυμον, Μακάριον, Σαζόμειον, Παγκράτιον, Κάσορα, Ζαχαρίαν, Ἡλίαν ἐπίσκοπον, κτ. ε

Τὰ Ἀνέκδοτα.

Ἡ εἰς τὴν Ὀκιάτῳ καὶ τὰς Βασιλείας καὶ Παραλειπομένα ἐπιτομή ε. Ἐξηγητικῶν ἐλεγῶν ἐπιτομὴ εἰς τὰς Παραομείας ε. Ὑπομνήματα εἰς τὰς Παραομείας καὶ εἰς τὸ ἄσμα εβ.

Τὰ Ἐκλελοιπότη.

Βιβλίον ὄλον, εἰχων ὀμηρικῶν μεταφράσεις, εἰς ποιητικῶν λόγων ἰδέας μεμερωμαία εγ.

ὁ ΣΕΡΑΠΙΩΝ Μοναχὸς ἦν, καὶ τῶν ἐν Θηβαῖδι τὸν μοναδικὸν ἀσκέντων βίον προΐσάμενος, καὶ γνήσιος τῆ ὀτίε Ἀντανίε φίλος εδ, ὑπὸ τῆ μεγάλῃ Ἀθηναισίε Οὐμένωσ πόλεωσ Αἰγυπτίε ἐπίσκοπος προχειρίζεται ε. καὶ ἐν ἔτει μὲν 347. εδ τῇ κατὰ τὴν Σαρχικῶν συμπάρῃσι Σινωδά, ἐν ἔτει δὲ 355. εδ ὑπ' αὐτῆ τῆ Ἀθηναισίε σὺν τρίασιν ἐπισκόποις καὶ τρισὶ πρεσβυτέροις εἰς τὴν οὖτιν πύμαται καταλάξων αὐτῶ τὸν βασιλέα Κωνσταντίνον ἐκεῖ τότε διάγοντα, καὶ πρὸς τὰς τῶν αἰαντίων, ἡ δέει, διαβολὰς ἀπολογησόμενος. ἡ γὰρ ὁ Σεραπίων ἀνῆρ εἰς τὰ μάλιστα τὸν βίον θεασέσιος, καὶ λέγειν δενέσ εδ. καὶ ὀμολογητῆς δὲ τῆς δυσσεβείας ἐπὶ Κωνσταντίε γενόμενος ὁ τρισόλβιος εδ, περὶ τὸ 358. ἔτος τῶν γηῶν μετέτη εδ, τὸ θείον τῆτο καταλιπὼν ἡμῖν μάθημα. Ὁ νῆσ μετ' πεπωκῶσ πνύματικῶν γνῶσιν τελείως καθάρεται. ἀγάπη δὲ τὰ φλεγμαίνοντα μόρια τῆ θυμῆ Σεραπίου. πρηνῆσ δ' ἐπιθυμίας ἐπιρῶεσας ἰσησιν ἐμαρῆται εδ.

Τὰ

(α) Ὅρα τὸ μνη. τῆ Ἰανναρ. ἐν τῇ 14. (β) Ἡ 57. ἐστὶ τῆ 1. βιβλ. (γ) Ἐξεδόθησαν ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1639. ἔτος. (δ) Ἐξεδόθη ἐντε Λαφίε κατὰ τὸ 1577, καὶ ἐν Φρανκ. κατὰ τὸ 1608. ἔτ. (ε) Συνεξεδόθη τοῖς τῆ Νύσ. καὶ Μιζ. καὶ Ψελ. ὑπομ. (ζ) Μισα παρὰ Φωτ. ἐν κωδ. 276. ἐν ᾧ μὲν ἐξ αὐτῶν ε συμκρά. (η) Παρὰ τῇ 4. πρᾶξ. τῆς ζ' Συνόδ. (θ) Πικρὸ Νικηφ. ἐν βιβλ. 14. κηφ. 54. ἐν ᾧ περὶ τῶν τῆ Νάλλε συγγραμ. καὶ τὰ δὲ ἀρετῆσ δὲ καὶ ἕτεροι λόγοι αὐτῆ πεπολιωται, πνύματικῆσ δὲ μῦροι χάρητος - ὡν οἰκῶ πάντων τὰ πρῶτα φέρειται, ὃν πρὸς Ἑλλίνας ἐπιγράφη. παρὰ δὲ Φωτ. (α) κωδ. 201. τὰ δὲ ποδῶ δὲ καὶ ἄλλα αὐτῆ ἐξολογα ποικίλας ὑποθέσεις ὑποβαθόμενα, εἰς τὸν ἐπισκοπικῶν τρόπον, καὶ εἰ τὸν συγγραμικὸν ἀνῆρμασ συντάγματα φέρεται. τὴν τε κατὰ τὰ ἔργα τελούτησ, καὶ τὴν ἐν λόγοις μαρτυρούμενα δύναμιν. (κ) Ἐν σελ. 276. ἡ 220. τῆσ χρονογρ. (λ) Ἐν βιβλ. 11. κηφ. 7. (μ) ἐν κατὰ τὸν Γραπεζέντ.) τῆσ Εὐαγγελ. προπερ. καὶ ὁ Ἐπιφάν. δὲ (ἐν σελ. 162. περὶ μίτρ. καὶ σαδμ.) φησί. αὐ γὰρ εἰχῆσες δύο βίβλοι ἦτε τῆ Σολομώντος ἡ πανάρετος λεγομῆσ. (ν) Ὁ Αὐτ. ἐν βιβλ. 5. κηφ. 40. τῆσ Ἰσορ. (ν) Ὅρα τὸ αὐτ. κηφ. πύτ. (ξ) Συνεξεδόθη τοῖς τῆ Εὐσέβ. καὶ Ψελ. ὑπομνήμ. κατὰ τὸ 1617. ἔτ. ἐν Λαγδ. (ο) Ἐξεδόθη κατὰ τὸ 1637. ἔτ. ἐν Λονδ. (π) Ὅρα τὸν Φαβρίε. ἐν τούχ. 9. σελ. 166. καὶ τὸν Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 389. (ρ) Ὁ Φύτ. ἐν κωδ. 160. (σ) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 504, καὶ ὁ Φαβρίε. ἐν τούχ. 6. σελ. 258. (τ) Ὁ Φύτ. αὐτ. (υ) Ὅρα ὁ Ἐπιτάφ. λόγ. κατὰ αὐτῆσ. δ. σελ. 841 - 876. τῆσ τῆ Φαβρίε. Ἐλλίω βιβλιεδ. (φ) Ἐξεδόθη ἐν Λαγδ. κατὰ τὸ 1620. ἔτ. (χ) Ἐξεδόθη ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1580. ἔτ. (ψ) Ἐξεδόθη. ὑπὸ τῆ Ἄλδα, ἀπὸ ἀμφιβολ. ἐστὶ. πότερον γὰρ τῆ Γαζίας ἢ τῆ Καισιρίεσ Προκοπίε ε πάντ ῥῥίον ἀδία, δεκτῆσ σοφιστῆσ ἄντος. (ω) Ὅρα τὰ περὶ τῆτον ἐν ταῖσ σελ. 5, καὶ ζ' ταύτησ τῆσ βιβλ. ἐξεδόθη δὲ ταῦτα ἐν Τυερ. κατὰ τὸ 1555. ἔτος, ἀλλὰ ἡμῖν μόνον, καὶ Ἐλαπῆ, καὶ ἄλλα αὐτ' ἄλλων ποικίλας διαλαμβάνοντα, ὡς τῇ τῆ Ἑλλίτικῆσ πρωτοτύπε ἔργων μαρτυρίασ. (αα) Σύνετοι χρονογρ. ἐν τῇ βασιλικ. τῶν Γάλλ. βιβλιοθ. ὡς φησιν ὁ Μοντφρεκ. ἐν σελ. 278. τῆσ Ἑλλίω. παλαιογρ. παρὰ Φαβρίε. ἐν τούχ. 6. σελ. 259. (αβ) Μισα παρὰ Κερτερ. ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἡσαΐαν προμ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Κάβ. αὐτ. (αγ) Πικρὸ Φωτ. ἐν κωδ. 160. (αδ) Ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῇ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτομῆσ. (αε) Ὁ Ἀθανάσι. ἐν τῇ πρὸς Δοκμότ. ἐπιστ. καὶ ὁ Σαδμ. ἐν τῇ 3.

Τὰ αὐτῶ Συγγράμματα.

Ἐπιστολαὶ ἀναγκαῖαι πρὸς διαφόρους. Βίβλος περὶ ἐπιγραφῆς ψαλμῶν α. Βίβλος κατὰ Μανιχαίων β. Καὶ τὰ αὐτῶ τῆ βιβλῶ ὑπομνήματα, ἀ δὴ τῶ Θμωαῖς ἐπασι οἰόμεθα. κὰν γὰρ λέιπη τῶ, Θμωαῖς, τοῖς τῶ Σεραπίωνι ἐπιγεγραμμένοις ὑπομνήμασι τῆς δε τῆς σειρᾶς, ἀλλὰ κέ- ται παρὰ τοῖς αὐτῶ ἀνεκδότῶ, τῆ αὐτῶ σημειώσαι τῆς ζ' σελίδος μνημονοῦσθαι.

ΣΕΥΤΗΡΟΣ Ἄντιοχείας ὁ ἀκέφαλος γ' ἐκ Σωζοπό- λους τῆς αὐτῶ Πισιδία ὁρμώμενος, δικανικοῖς πρῶτον α τῆ Βηρυτιῶν πόλει ἐχόλαζε λόγοις· τῆ αὐτῶ δὲ μεταλαβὼν βαπτίσματος, ἐπὶ τὸν μονήρη μετῆλθε βίον αὐτῶν φρο- νιτηριῶ οἰκήσας μετὰ τῶ Γάζης καὶ Μαισιμᾶ πολυχρῆς κερμῶν. ὅπερ δὴ τὰς τῶ δυσυχῆς Εὐτυχῆς κακοδοξίας καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν ἀναρξάμενος, ὑπὸ Νηφαλίᾳ δ' μεθ' ἐτέρων πολλῶν τὰ παραπλήσια δοξάζοντων τῶ ἱερῶ ἀπε- λαύεται καταγωγῆς. αὐτῶν ἐπὶ τῶ Κωνσταντίνῳ ἀνεσι, καὶ τῶ βασιλεῖ Ἀναστασίῳ τῶ τῆς αἰρέσεως τῆ Εὐτυχῆς προμάχῳ καθίσταται γνώριμος. αὐτῶ ἔτε 513', Φλα- βιανῶ τῶ Θεασεῖς ἀδίκως τῆς ποιμνῆς ἐξωδύτης, αὐτῶς ἐπὶ τὸν τῆς Ἀντιοχείας ληστρικῶς ἐπιβάνας θρόνον. αὐτῶ δὲ τῆ ἡμέρᾳ καδ' ἰὼ κεχειροτόνητο, ἐπ' αὐτῶνος ἀναβαῖς ἀναθέματι τῶ αὐτῶν αὐτῶ Χαλκηδόνι Σινώδον κα- θυπέβαλλον ὁ αἰλιτήριος. καὶ σιωδικαῖς δὲ γραφῶν ἐπιστο- λαῖς, τῶτ' αὐτῶ ποιήσας ἐκ ἐπαυε ζ'. διὸ δὴ ὁ Ἐπιφανείας Κοσμάς, καὶ ὁ Ἀρεθέσης Σκληρικῶς βιβλίον καθαιρέ- σεως σωτάξαντες, αὐτῶ ἐπιπέλασαν η'. ὁ δὲ θυμῶ πνεῶν, καὶ βασιλείᾳ κατωχυρωμένος διώμενος, καὶ ἰσραϊκῆ στρα- τιά διαγωγῶν τοῖς ἀπανταχῶ ὄσεβέσιν ἐπεγεῖρει μέγιστον· μάλιζα δὲ τοῖς αὐτῶ Παλαεστίνῃ τὸν μονάδα διάγει βίον, ὡν καὶ πλείω τῶν 300. ἀπὺ ἀποκλείνας, ἐδὲ μετὰ θάνα- τον ἀκίερον, ἀλλὰ ταφῆς ἀπεπέρησεν ὁ ἀμότατος θ'. Ἀνα- στασίς δὲ τὸν βίον καταλύσαντος, ὁ Ἰσθίνος τὰ τῆς βασι- λείας ἀναδοξάμενος σκηπτεῖρα, τὸν Εἰρηωῶν, ἢ κατ' ἄλ- λους τὸν Βιταλιανὸν ἐπὶ τῶ Ἀντιόχειαν πέμπει, συχῶν τὸν Σελῆρον· ἢ τῶ γλῶσσαν αὐτῶ ἀποτεμῆν τῶ βλάστ- φημον. ὁ δὴ προμαθῶν ἐκεῖνος πρὶν ἢ συχεθῆναι φάσκει ι'. αὐτῶ ἔτε 536. ὑπέτε τῆς ἐπὶ Μιωᾶ αὐτῶ Κωνσταντινουπόλει συστάσης Σινώδου, καὶ τῆς μετ' αὐτῶ αὐτῶ Ἱεροσολύμοις, καὶ τῶ βασιλικῆ διατάγματος τῶ Ἰσθινωῶν αὐτῶς τε καὶ οἱ περὶ αὐτῶν ἀναθέματι καθυπεβλήθησαν. πῆ μὲν ἔν καὶ πότε τὸν βίον κατέλευσεν, ἀδῆλον· ὅτι δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτῶ εἰς πύτε διηρέθησαν αἰρέσεων τμήματα δῆλον κ'.

Τὰ αὐτῶ Συγγράμματα.

Ἐπιστολαὶ εἰς τὸν Ἰάβ, εἰς τὸν Ματθ. εἰς τὸν Λευ. εἰς τὸν Ἰωάν. καὶ εἰς ἄλλα τῆς Γραφῆς βιβλία λ. Λόγος περὶ τῶ πῶς νητέον τῶ τῶ Κυρίῳ τρίτημερον ταφῶ μ. Λόγος πᾶμποδοι ν. Ἐνθρονιστικοὶ λόγοι εἰς τῶ τῶν νη- σεῶν τεσσαρακοσιῶ ε. Λόγος εἰς τὸν τρισάγιον καὶ τὸν Εὐαγγελισμῶν ο. Ἀπολογητικοὶ πολλοὶ π. Λόγος προσφω- νητικῶς λεχθεῖς αὐτῶ Δάφνῃ αὐτῶ μαρτυριῶ τῆς ἀγίας Εὐφημίας ρ. Κατὰ Ἰωάννη γραμματικῶ τῶ Καισαρέως σ. Κατὰ κωδικίων Ἀλεξάνδρου σωτάγματα τ. ἐν τέτων δὲ τὸ αὐτῶ 1673. σελ. τῆς δε τῆς βιβλῶ ὑπόμνημα. Περὶ

τῶν δὺω φύσεων υ. Φιλαλήθης φ. Ἀπολογία τῶ Φιλα- ληθῆς χ. Ἀποκρίσεις πρὸς Εὐπράξιον Κυβερνήτην ψ Σωτάγμα κατὰ τῆς διαθήκης Λαμπετίε ω. Κατὰ τῶν προδηκῶν Ἰελιανῶ συγγράμμα. Κατὰ Φιλικισμῆ, ὅτι ἀπαθῆς ὁ λόγος. Ὑπακοὴ εἰς τῆς μάρτυρας. Σωτάγμα εἰς τὸ, ἄγιος ὁ Θεός. Διάλογος πρὸς Ἀναστάσιον ζα. Βίβλος τῶν ὑποσημειωθῶτων ἰδιοχέρως διαφόρων κηφα- λαίων zb. Ἐπιστολαὶ σιωδικαῖς zγ. Ἐπιστολαὶ ἀθρονιστι- καὶ zd. Ἐπιστολαὶ διάφοροι πρὸς διαφόρους ze. Βιβλίον περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶ βαπτίσματος, καὶ τῆς ἱερῶς σιωάζεως zε.

ΣΕΥΤΗΡΟΣ ὁ Γαβάλων σύρος ἰὼ τὸ γένος, Γαβά- λων πόλεως τῆς Συρίας ἐπίσκοπος, ἀγῆρ ἐλλόγιμος, κὰν τῶ Σύρων δασύτητα ἐπὶ τῆς γλώττης ἔφερε, καὶ ἐπ' Ἐκ- κλησίας διδάσκειν ἐξηγητικῶς, καὶ τῶ Χρυσορρήμονι σύγ- χρονος· ἢ καὶ τῶ εὐνοϊαν προσήκησάμενος πρότερον, τῶ δυσμύειαν ἐπεσπασατο ὕπερον. καὶ γὰρ Ἀντίοχον τὸν Πτολεμαῖδος τῆς αὐτῶ Φοινίκῃ ζηλώσας, εἰς τῶ Κωνσταν- τίνῳ ἐλθόντα, καὶ πολλὰ χρηματισάμενος, ἐκῆσε ἀφικετο. τοσῶτον δ' ἀσμῶς τὸν ἄνδρα ὁ Θεὸς ἐδέξατο Χρυσόσο- μος, (ἐλαθον αὐτῶν, ὡς ἔοικεν, ὁ τῶ χρηματισμῶ σκοπός) ὡσε καὶ ἐπ' Ἐκκλησίας διδάσκειν ἐπέτρεπον· ἐξ ἢ καὶ τῶ βασιλεῖ γνώριμος καθίστατο, καὶ τῶ βασιλίδι κεχαρισ- μένος· καὶ τὰ κατὰ τῶ ἰδίαν Ἐκκλησίαν ἀετίθη, ὅτε ἀνάγκῃ αὐτῶν κατέλαβεν εἰς Ἐφεσον ἀπελθεῖν ἐπὶ τῶ χειροτονήσῃ ἐπίσκοπον. ἔτω δὲ μεμίσθηκεν ἔπειτα, ὡσε καὶ τῆς πόλεως ἐξήλασε, καὶ τῶ τῆς βασιλίδος Εὐδοξίας ἐπαυελθόντα κελύσει, ὁμιλίαις, καὶ περ πολλῶν ἰκετοδόν- των, ἐκ ἠξίωσεν. αὐτῆς δὲ τῆς βασιλίδος αὐτῶ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων νοσῶ τὸν Θεοδόσιον ἐτι νήπιον ὄντα τοῖς γόνασιν αὐτῶ ἐπιτιθεμένης, δεσμῶν τε καὶ ὄρκιοις κατα- δεσμέσης, μόλις αὐτῶ κατηλλάχθη. αἰτίαν δὲ τῶ τοιῶτε μίστες γεγονέναι φασὶ zη, τὸ τὸν Σελῆρον τῶ πλήθει χαρι- ζεσθαι, καὶ πρὸς αὐτῶν πᾶσι τρόποις μετέλεκεν καὶ ἰδιῶ- θα· καὶ τὸ εἶπεν αὐτῶν Σεραπίωνι τῶ τῶ Χρυσόσομῳ ἀρχιδιακόνῳ θεασαμένῳ αὐτῶν παριόντα, καὶ ἐξέπιτηδες μὴ ἀνασάντι· εἰ Σεραπίων Χριστιανὸς ἀποθάνοι, ἢ κ' αὐτῶν θρώπησεν ὁ Χριστός. ἀλλὰ γὰρ ἴσως τοσῶτον ὑπὸ τῶ θεῶ μεμίσθηται πατρός, ἐπεὶ τοῖ δῆλος ἐγεγόνει χρημάτων ἔρωτι ἐκεῖ ἀφικεσθαι. παρατείνας δὲ τὸν βίον ἀχρεῖς ἢ ὁ Θεοδόσιος ὁ νέος τῆς βασιλείας τὰ σκηπτεῖρα ἀνε- δῆσατο, ἔτεν ἀχρεῖ τῶ 408. ἔτεσ, ἐτελεύτησε za.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῶ
Τὰ Ἐκδεδομένα.

Λόγος εἰς τῶ κοσμοποιήσιν za. Λόγος περὶ τῶ κατὰ Μωυσεῶς ὄψεως, ὃν ἐσαύρωσαν αὐτῶ τῶ ἐρήμῳ καὶ περὶ τῆς θεῶς Τριάδος zb. Λόγος εἰς τὰς σφραγίδας τῶν βιβλίων zγ. Λόγος εἰς τὸ γανέθλιον τῶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ zd. Λόγος περὶ τῶ σαυρῶ ze.

Τὰ μὴ σωζόμενα.

Κατὰ τῶν αἰρετικῶν za. Κατὰ Ναβάτης zb. Ἐκ- θεσις εἰς τῶ πρὸς Γαλάτας, καὶ περὶ βαπτίσματος, καὶ περὶ

(α) Παρ' Ἱερωνύμ. αὐτ. (β) Παρὰ τῶ Αὐτ. αὐτ. καὶ παρὰ Φωτ. αὐτῶ κώδ. 85. ἐκδέδοται δὲ βωμαιοῖς μόνον αὐτῶ σελ. 160. τῆ 4. Τόμ. τῆς τῶν πατέρ. βιβλιοθ. τῆς αὐτῶ Ληγδ. ἐκδοθ. ὡς μαρτυροῖ ὁ Κάβ. αὐτ. (γ) Ἐξ Ἰακώβου τῶ Σύρου τῶ ἐπισημῶν τὸ τῶν ἀκεφάλων αἰρετικῶν ἄλκυσι σύστημα. ὁ Φώτ. αὐτῶ κώδ. 231. (δ) Ἀρχιμανδρίτης τυχὸν ἔτος. ὅρα δὲ τὸ 22, καὶ 33. κεφ. τῶ 3. βιβλ. τῆς Εὐαγγ. Ἰσορ. (ε) Ὁ Κάβ. αὐτῶ Τόμ. 1. σελ. 499. (ς) Νικηφ. ὁ Κάβ. αὐτῶ βιβλ. 16. κεφ. 29. (η) Ὁ Εὐαγγ. αὐτ. αὐτῶ κεφ. 34. (θ) Ὁρα τῶ τῶν μοναχ. καὶ κληρικ. Ἀντιοχ. θήσεν, τῶ προσεχθῶσαν αὐτῶ τῶ κατὰ τῶ Κωνσ. ἐπὶ Μιωᾶ κατὰ τῶ 536. ἔτος γνομ. Συνόδ. (ι) Νικηφ. ὁ Κάβ. αὐτῶ βιβλ. 17. κεφ. 2. (κ) Ὁ Αὐτ. αὐτῶ βιβλ. 18. κεφ. 49. (λ) Τῶ τῶν ἀποσπασμῶν. αὐτῶ τῶν ἐκδεδομ. καὶ ἀνεκδ. σαρ. (μ) Ἐξεδόθ. ὑπὸ τῶ Μοντθανε. αὐτῶ κατὰ τῶ τῆς Κοίσιαν. βιβλιοθ. κωδῆ. (ν) Τῶ τῶν ἀποσπασμ. σώζοντ. χαρῶν. αὐτῶ τῶ αὐτῶ βιβλιοθ. ὡς μαρτυροῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτῶ τῶν. 9. σελ. 344. (ξ) Ἀποσπασ. παρὰ Δαμμασκ. αὐτῶ Τόμ. 1. σελ. 504. (ο) Σῶζ. χαρῶν. ὡς μαρτυροῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (π) Μῆσα παρὰ τοῖς κώδ.τῆς ἡρημ. βιβλιοθ. (ρ) Παρὰ τῶ αὐτῶ Λατρινῶν Συνόδ. ὅρα δὲ τῶ 725. σελ. τῶ 4. Τόμ. τῶν προκλ. τῶν Συνόδ. τῶν ἐπὶ Βιν. ἐκδοθ. (σ) Παρὰ τῶ Αὐτ. αὐτ. (τ) Παρὰ τῶ ἀνεκδ. αἰς τῶ Παντάγῳ. σαρ. τῶ αὐτῶ ἀρημ. βιβλιοθ. (υ) Φέρται ἀποσπασ. τῶ Δαμμασκ. ἐπιγγράμ. περὶ ἢ ὅρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. καὶ τὸν Κάβ. αὐτῶ Τόμ. 1. σελ. 500. (φ) Μῆσα παρ' Ἀνακασ. αἰς τὸν Ὀδηγ. (αὐτῶ σελ. 94, καὶ 96.) κατὰ τῶ τῶ τῶν Φαβρίκ. μαρτυρ. αὐτ. (ψ) Ὁρα τὸν Αὐτ. αὐτ. (ω) Μῆσα παρὰ Φωτ. αὐτῶ κώδ. 52. (zc) Ὁρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. (2β) Ἀποσπασμ. τῶν. παρὰ Δαμμασκ. αὐτῶ Τόμ. 1. σελ. 505. (2γ) Μῆσα παρὰ Εὐαγγ. αὐτῶ βιβλ. 3. κεφ. 33. (2δ) Παρὰ τῶ Αὐτ. αὐτῶ βιβλ. 4. κεφ. 4. (2ε) Ὁρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. (2ς) Ἐξεδόθ. τῶ Σύρων καὶ Ῥωμαίων Φωνῆ αὐτῶ Ἀν. ταυρ. κατὰ τὸ 1572. ἔτ. (2η) Ὁ, τε Σωκρ. αὐτῶ βιβλ. 6. κεφ. 11. καὶ ὁ Σωζῶμ. αὐτῶ βιβλ. 8. κεφ. 10. καὶ Νικηφ. ὁ Κάβ. αὐτῶ βιβλ. 13. κεφ. 9. ἐξ ὡν καὶ ἄλλα συναριστάωθα. (2θ) Ὁ Γονιάδ. αὐτῶ κεφ. 21. περὶ τῶν ἐκκλησιαστικ. συγγράμ. (2ι) Ἐν τῶ 6. Τόμ. τῶν τῶ Χρυσῶ. τῆς τῶ Μοντθανε. ἐκδοθ. (2κ) Αὐτ. (2λ) Ἐν Τόμ. 12. τῆς αὐτῶ ἐκδοθ. (2μ) Ἐν Τόμ. 6. τῆς αὐτῶ ἐκδοθ. (2ν) Ἐν Τόμ. 5. τῆς τῶ Σαβίλ. ἐκδοθ. σελ. 898. (2ξ) Ἐν Τόμ. 7. τῆς αὐτῶ ἐκδοθ. σελ. 948. βωμαιοῖς δὲ μόνον. (2ο) Μῆσα παρὰ Δαμμασκ. αὐτῶ Τόμ. 2. σελ. 785. (2π) Παρὰ Γέλασ' αὐτῶ περὶ τῶν δὺω τῶ Χρισ. φύσ. βιβλ. ὡς μαρτυροῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτῶ τῶν. 9. σελ. 269.

περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανίων α. Ἐρμηνεία εἰς τὸ, ὅτι αὐτῶ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς β. Εἰς τὰ ἐγκαινία τῆ τιμῆς σαυρῆ γ.

Ἰσῖον, ὅτι τὰ αὐτῶν ἐν τῇ βίβλῳ εἰς τὴν Γάεσιν ὑπομνήματα, τὰ εἶτε Σόληρα Γαβαάλων, εἶτε Σόληριανῶν Γαβαάλων, εἶτε Σόληριανῶν, εἶτε Σόληρα ἐπιγραφῶντα, ἅπαντα πλὴν δύο μόνον τῶν ἐχάτων (ἰ. τῆ Ἀντιοχείας Σόληρα εἰσι) τῆ Σόληριανῶν Γαβαάλων εἰσι ποιήματα. τὸν αὐτὸν δὲ Σόληριανῶν Γαβαάλων διαφόρως σημαίνει ὁ τῆ Ἡγεμόνος κώδικς.

ὁ ΣΟΥΚΕΝΣΟΣ ὁ τῆς Διοκαιοσαρέων Ἐκκλησίας τῆς κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν ἐπίσκοπος εἰς τῶν πρὸς αὐτὸν δύο τῆ θείατατε Κυρίλλῳ Ἀλεξανδρείας ἐπιστολῶν μόνον γνωστὸς καθέστηκεν ζ. ἐξ αὐτῶν δὲ ὄλον, ὅτι τῶ αὐτῶν ἀγίαις Κυρίλλῳ συνήκμασε, καὶ ἀνὴρ ἰσθιστοῦς, καὶ διωκτὸς αὐτῶ λόγῳ, καὶ τῶν ἀγῶν Φιλομαθῶν. καὶ γὰρ αὐτῶ μὲν τῆ πρώτῃ τῶν ἐπιστολῶν περὶ αὐτῆ Φησὶν ὁ Κύριλλος· ἠδὲ αὐτῶν, ὅτι καίτοι διωκόμενος ἡμᾶς τε καὶ ἐτέρους ὠφελείν, ἐκ πολλῆς ἀγῶν Φιλομαθίας προτρέπειν ἀξιοῖς αὐτῶ εἰς νῦν ἔχομεν, καίσε Φρονεῖν ὑπειλήφωμεν, ταῦτα καὶ γράψωμεν. εἶτα καὶ ἐμφασίν τινα λόγῳ εἶρεῖν λέγει αὐτῶ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τῆ Σεκούσε σαλατί ὑπομνησικῶ ἠπερ εἶσιν, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάστασιν τὸ ἅγιον σῶμα τῆ πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστῶ εἰς Θεότητα μετακεχώρηκε. τῆτο δὲ ὡς ἐκ ἐρῶν εἰκότως εἰ παραδέχεται ὁ Θεὸς Κύριλλος. αὐτῶ δὲ τῆ δευτέρῃ τῶν εἰρημικῶν ἐπιστολῶν ἐπαίνῳ εἶφει, λέγων· ὀρθότατα δὲ καὶ πάνυ σωετῶς ἠ σῆ τελειότης τὸν περὶ τῆ σωτηρίας πάθῃς ἐκλίθεται λόγον.

ΦΙΛΩΝ ὁ Ἐβραῖος ἐξ ἱερῶν καταγόμενος, καὶ Ἀλεξανδρείας ὡν τὴν πατρίδα α, περὶ τὸ 40. ἀπὸ Χριστῶ ἠκμασεν ἔτος β. ὅτε δὲ εἰσεως αὐτῶ Ἀλεξανδρείας γνομῶν Ἰδαίων τε καὶ Ἐλλείων, τρεῖς ἀφ' ἑκατέρων εἰσεως αἰρεθῶντες αὐτῶ Ρώμῃ πρὸς Γάϊον ἀπεπέλαστο, τῆς Ἰδαίων πρεσβείας προεσῶς ἰσθιστοῦς ὁ Φίλων. ἀπὸ τῆς Γαίης δὲ πρεσβείας περιῦβρισμαῖς ἐξίω, πρὸς τῆς Ἰδαίων, οἱ περὶ αὐτὸν ἦσαν, ἐφη· ὡς χρῆθαι Ἰδαίους, Γαίης μὲν αὐτοῖς ἀργισμῶν, ἐργῶ δὲ ἠδὲ τὸν Θεὸν ἀντιπαρεξάγοντος. ὅτε δὲ ἐπὶ Κλαυδίου πάλιν εἰς τὴν Ρώμῃ ἀφίκετο, λόγος εἶσιν εἰς ὁμιλίαν αὐτὸν ἐλθεῖν Πέτρῳ τῶ ἀποστόλῳ τοῖς ἐκείσε τότε κηρύττοντι α. λέγεται δὲ αὐτὸν καὶ τὰ Χριστιανῶν μνησῶντα, ὡς ἐπερὶ τῶν διὰ τὴν λύπῃν ἐκπεσῶν τοσῶτον δὲ τοῖς ἠδὲ τῶν παραχρῆν θαῦμα τῆς αὐτοῖς λόγοις διωκόμεως, ὡς καὶ λέγειν αὐτῶς ἠ Πλάτων Φιλωνίζει, ἠ Φίλων πλατωνίζει λ.

Τῶν ἐκδόσεων τῶν αὐτῶ συγγραμμάτων πλήθει καὶ ἀκριβεία τὰ πρεσβεία Φέρεσα ἠ κατὰ τὸ 1742. ἔτος αὐτῶ Λονδ. γνομῶν, καὶ δυοὶ τῶν ἑσθιστοῦς.

ΦΙΛΩΝ ὁ Καρπασίος ἐπίσκοπος τὴν μὲν ἔχε πατρίδα καὶ τοκοῖς ἀδελφῶν. διάκονος δὲ ὡν, παρὰ τῆς ἀδελφῆς Ἀρκαδίας καὶ Ὀνορίας αὐτῶ Ρώμῃ διατριβῆς, καὶ νόσω τρυφῶντος, καὶ μαθῶντος δι' Ἐπιφάνιος τὸν Θεὸν τῆς ἀδελφῆς Θεραπείαν, αὐτῶ τῆ Κυπρίαν πέμπεται ἐπὶ τὴν Ρώμῃν ἀγαγεῖν τὸν Ἐπιφάνιον. τῆτον ἐν παραγωγόμενον ἀπὸ ἀποκαλύψεως Θεῶ ἐπίσκοπον Καρπασίος πόλεως α περὶ τὸ 401. ἔτος β προχειρίσας ὁ Ἐπιφάνιος, ἐπὶ τὴν Ρώμῃν παρεγένετο, αὐτῶ τὴν τῆς αὐτῶ Κωνσταντινῶν Ἐκκλησίας καταλιπὼν μέριμναν.

Τὰ αὐτῶ Συγγράμματα.

Ἐπιμνημα εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἄσμάτων ε. Καὶ τὰ αὐτῶ τῆ δὲ τῆ βίβλῳ ὑπομνήματα ἐκ ἄλλῃ τε εἰσι ποιήματα. εἰ δὲ γὰρ ἄλλοις Φίλων ἐπίσκοπος αὐτοῖς ἐκκλησιαστικῶν συγγραφεῦσι. τὸ δὲ, Καρπασίος, εἰ προσετέθη μὲν αὐτῶ τῆ Ἡγεμόνος κώδικι, κεῖται δὲ ἐν ταῖς ἀνεκδότοις σειραῖς ο.

ὁ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ π ὑπὸ Σεκάνδῃ καὶ Ἀνθῆσης τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπιτροπῶν α κατὰ τὸ 347. αὐτῶ Χριστῶ τῆ σωτήρος ἔτος γεννηθείς, εἰς μὲν τὰ ἐγκύκλια Λιβανίου, εἰς δὲ τὰ φιλόσοφα Ἀνδραγαθία, εἰς δὲ τὰ ἀσκητικὰ Καρτερίῳ καὶ Διοδώρῳ τῶ τῆς Ταρσῶ ὡς ἐπερὶ ἐπισκοπήσαντι α, εἰς δὲ τὰ τῶν θείων Γραφῶν παιδαγωγία Μελετίῳ Ἀντιοχείας μαθητῶν α παρ' ε καὶ τῶ θείῳ ἀναγνώστῃ βαπτίσματι, εἰς ἀναγνώστῃ προάγετα τάξιν. εἶτα ἐρωτῶ ἡσυχίας τοῖς ἡσυχασταῖς τοῖς ἐν τοῖς ἄρεσι τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιοχείαν μεταχωρήσας α, γέροντι Σύρῳ περιτυγχάνει, ὡς ἠ εἶτη τέσσαρα προγυμνασθεῖς, μόνος ἔπειτα ἐν ἀσκησίᾳ ἐνικήσῃ, τελειότερας ἐφαψάμενος σκληραγωγίας. ἀλλὰ νόσω περιχευθείς, καὶ μηκέτι ἐαυτῶ χρησιμῶν ἐπαρκῶν, τὸν ἐν τῆ Ἐκκλησίᾳ πάλιν καταλαμβάνει λιμένα α. καὶ ἐν μὲν τῶ 381. α. εἶτε ὑπὸ τῆ προδιαληθῶντος Μελετίου διάκονος· ἐν δὲ τῶ 386. α ὑπὸ Φλαβιανῶ τῆ τὸν Μελετίου διαδεξαμένη πρεσβύτερος προχειρίζεται α. ἐν δὲ τῶ 398. α Νελλάρει τῶν τῆ δὲ μελασάντος ἐπὶ τὸν Κωνσταντινῶν πρεσβυβάζεται θρόνον· ἐν δὲ τῶ 403. α ὑπὸ τῆ ἐν τῆ Δρυῖ (προάσειον τῆτο τῆς Χαλκηδόνος α) σωσεργείας τῆς Αὐγῆς Εὐδοκίας παρὰ Θεοφίλῳ Ἀλεξανδρείας συγκροτηθέντος τῶν νῆ ἐπισκοπῶν σιωδρείς πολλὰς διαβληθεῖς συγκοφανταῖς, ἀδικατε καδυποβληθεῖς καθαιρέσει, καὶ τῆ θρόνον ἐξωθεῖται καὶ τῆς πόλεως. ἀλλ' ἐν Πρανήτῃ τῆς Βιθυνίας (ἐμπόριον τῆτο κατῶντι τῆς Νικομηδείας) βασιλικῶ ἐπιτάγματι ἀνακαλεῖται τάχιστα α. διὰ γὰρ τὸν αὐτῶ ἐκείνη τῆ ἰουλί, τῆ μετὰ τὴν τῆ ἀγίῃ ὑποχώρησιν, ἐπισυμβάντα σεισμὸν εἰσεσαα

(α) Παρὰ Γουαδ. αὐτ. καὶ παρ' Οἰκῶν. α τῆ εἰς τὸ 1. κηφ. τῆς πρὸς Γαλ. ἐρμῶν. (β) Παρ' Ἀνκ. τῆ Σιν. α τῆ 16. κηφ. τῆ Ὀδηγ. ὡς Φησὶν ὁ Κάβ. α Τόμ. 1. σελ. 376. (γ) Παρὰ Διμασκ. α τῆ 3. περὶ ἀκόν. λόγ. (δ) Ὅρα τῆς Σόληρ. λόγ. τῆς α τῆ 6. Τόμ. τῆ Χρυσ. κατὰ τὴν ἠδ. ἐκδ. (ε) Ἡ Ἰουρῖα τῆς Ἀσίας ἐπὶ κλίμα, μέρος τῆς Γαλατίας νότιον, τῆ Πιπιθίᾳ ὄρος. ἠ δὲ Διοκαιοσαρῶν πόλις Κιλικίας ὑπὸ τὴν Σελδουκίας τῆς καλεμῶν τραχίας μητροπόλι. ὁ Βακράντ. α τῆ Λιζ. ὄρα δὲ καὶ Σωκρ. ἐν βιβλ. 2. κηφ. 39. καὶ τὸν συνῆδ. Ἰεροκλ. (ζ) Καὶ ὁ Φώτιος τῆ Σακύντα μέριμνα (ἐν τῆ 230. κώδ.) τὰς πρὸς αὐτὸν τῆ Κυρίλλ. ἀγαφῆρ. ἐπιστ. (η) Ὁ Φῶτ. ἐν κώδ. 105. καὶ ὁ Σαῖδ. α τὸ Φιλ. (θ) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 21. (ι) Ὁ Ἰωσήφ. ἐν βιβλ. 18. κηφ. 10. περὶ Ἰδαίων. ἀρχαιολ. (κ) Ὁ Εὐσῆβ. ἐν βιβλ. 2. κηφ. 17. τῆς Ἰσθρ. καὶ ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῆ τῶν ἐκκλησιασ. συγγραμ. καταλ. καὶ ὁ Σαῖδ. καὶ ὁ Φῶτ. αὐτ. (λ) Ὁ Φῶτ. αὐτ. (μ) Ὅρα τὸν τῆ Ἐπιφάν. βίον, τὸν ἐν Τόμ. 2. τῶν αὐτῶ συγγραμ. ἄταν σελ. 359, καὶ 360. (ν) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 375. (ξ) Παρὰ Σαῖδ. α τὸ Φιλ. ἐκδότου δὲ ῥωμαῖσι ἐν τῆ 5. τῆ τῶν πατέρ. βιβλ. 103. Τόμ. ἀτελὲς δὲ καὶ ἀμφοβλῶν τὸ δ' ἀληθῆς καὶ τέλειον σώζεται χαρῶν. παρὰ Βιγοτίῳ, ὡς μωρτυρῶ ὁ Οὐδῶν. ἐν Τόμ. 1. σελ. 891. (ο) Ὅρα τὴν 731, καὶ 753. σελ. τῆ 7. τῶν τῆ Φαβρίκ. (π) Τὸ δὲ γὰρ πλῆθος, διὰ τὸ τῆς διδασκαλίας ἀφθονον, καὶ τῶν ἐκείσε πηγῶν ἀνῆσιν. σφοδρῶς ἐξήχητο τῆ ἀνδρῶν ὑπερφῶν ἰρῶντες τῆς γλώτῃς, ὡς καὶ Χρυσόστομος αὐτὸν προσεπῶν, τὸ ὑπερβῶλον τῆ ἐνδῆς χῆριτος αὐτῶ τὸμῶν. Νικηφ. ὁ Κάλκῖς. ἐν βιβλ. 13. κηφ. 3. (ρ) Οὕτω μὲν ὁ Σωκρ. ἐν κηφ. 3. τῆ 6. βιβλ. ὁ δὲ Ἀλεξανδριν. Γεώργ. ἰδουκῶ αὐτῶ ἀναί Φησιν· ὡς ἐπερὶ δὲ ἀποδάκνουσιν ὁ Μοντφασκόν. α τὸν βίον τῆ ἀγία τὸν ὑπ' αὐτῆ συγγραμ. καὶ ἐν τῆ 13. Τόμ. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐν ἔτα 1718. ἐκδῶ. κῶμον. (σ) Ὁ Μοντφ. αὐτ. ὁ δὲ Φαβρίκ. (ἐν τῶν 7. σελ. 554.) ἐν ἔτα 354. (τ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. (υ) Ὁ Παλαῖδ. ἐν σελ. 16. τῆ διὰ. τῆ ἐν τῆ 13. Τόμ. τῆς ἀρμ. ἐκδῶ. (φ) Ὁ Χρυσῶς. α σελ. 132. τῆ 1. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδῶ. (χ) Ὁ Παλαῖδ. αὐτ. ἐν σελ. 17. (ψ) Ὁ τῆ Φαβρίκ. αὐτ. ἐν σελ. 555. καὶ ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 97. (ω) Οἱ αὐτῶ. ὁ μὲν αὐτ. ὁ δὲ ἐν σελ. 99. (2α) Οὕτω μὲν ὁ Παλαῖδ. αὐτ. ἀπῆλκε δὲ τὰ τῆ Σωκρ. (αὐτ.) λέγοντος· Ἀναγνώστῃ Ζωῖαν ὁ ἐπίσκοπος ἐκ αὐτῶ Ἰεροσολύμων ἐπιστρέφῶν καθίστησι . . . μετ' ε πολλῶ καὶ τῆ τῆ δικῶν ἀξίας παρὰ Μελετία τυχῶν . . . ὑπὸ Εὐαγγῆ τῆ διαδεξαμένη Πανλλῶν χαροτονατῶ πρεσβύτερος. (2β) Ὁ τῆ Φαβρίκ. αὐτ. καὶ ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 1301. (2γ) Ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 146. αὐτ. ὁ Φαβρίκ. (αὐτ.) ἐν ἔτα 402. γράψῃ. (2δ) Ὁ Σαῖδ. ἐν βιβλ. 8. κηφ. 17. (2ε) Καὶ τῆ τῆ ἀρχιερωσύνης τῆ Χρυσῶς. χαροτονατῶ ἔτος αὐτῶ τῆ Εὐτροπίᾳ ὑπέγραψε Φόβῳ, ὡς Φησὶν ὁ Σωκρ. (ἐν βιβλ. 6. κηφ. 2.) καὶ γὰρ Ἰσίδωρον τὸν αὐτῶ Φίλων α τὸν τῆς Κωνσταντῆς ἀναγαγεῖν ἠδὲ τῆ θρόνον ἐκ τοτε ἂν ὄνομα μὲν διετίλα τῆ Ἰσθφ πατρί, καὶ ὡς αὐτὸν ἐκωδῶρησῃ ἠποῦδεν. (2ζ) Ὁ Σαῖδ. αὐτ. ἐν κηφ. 18.

δείτσαα ἡ βασιλις ἂ, αὐτῶ τε τῷ θεασειῶ Ἰωάννη ἐπέ-
σειλε β, καὶ τὸν βασιλέα θερμαίς ταῖς ἱεραίας αὐτὸν
ἀνακαλέσασθαι ἀνέπεισε. μετὰ δὲ μίλλας δύο πάλιν γ
τῆ τῆς βασιλίδος προτροπῆ ποιηρὸς κατ' αὐτῆ αὐ Κων-
σαντινῆ πόλει ἐπισκόπων σωέρεχεται σύλλογος, ὑφ' ἧ αὐδῆς
παρὰνόμως καθαιρέθεις, κατὰ τὸ 404. ἔτος δ' εἰς Κεκε-
σὸν πολίχνῳ τῆς Ἀρμενίας ἐξόριστος διαπέμπεται, καὶ
εὖς περαιοθέντος ἔτους εἰς Ἀραβισὸν μεταφέρεται, ἐκεί-
θεν τε πάλιν εἰς Πιτυῆντα τόπον τῶν Τζαίνων πανέρημον
μετασελλόμενος, πλησίον Κομάνης ε, κατὰ τὸ 407. ἔτος ε,
ἀπὸ τῆς ὑπερρείας εἰς τὴν αἰώνιον ἀνήλθε πατρίδα.

Ἀπασῶν τῶν ἐκδόσεων τῶν τῆ ἀγίῃ συγγραμμάτων
τὰ πρῶτῃα Φέρεσιν, ἡ, τε κατὰ τὸ 1718. ἔτος ἐν Παρισ.
καὶ ἡ Ἐνετίησ. κατὰ τὸ 1741. γινόμενα *

ΩΡΙΓΕΝΗΣ ὁ ἐπικληθεὶς Σωτακλικὸς ἂ καὶ Ἀδα-
μάντιος β περὶ τὸ 185. ἀπὸ Χριστῆ ἔτος γ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
ὑπὸ τῆ ἐν ἀγίοις Λεονίδος γεννηθεὶς δ, ὑπ' αὐτῆ καὶ τὴν
ἐγκύκλιον παιδείαν, καὶ τὰ πρῶτα τῶν θείων Γραφῶν
ἐκπαιδύεται σοιχεῖα ε. εἶτα Κλήματος τῆ τῆς κατ' Ἀλε-
ξανδρείαν κατηχήσεως εἰς ἐκείνο τῆ καιρῆ καθηγημένῃ
ἀκροατῆς γίνεταί ζ, εἰθ' ἔτω καὶ Ἀμμωνίῃ τῆ φιλοσόφῃ
τέπικλῳ Σακκά δ. ἐν ἔτει δὲ 222. ε τῆ πατρὸς αὐτῆ
ἐν τοῖς ὑπὸ Σαδῆρε διαγωμοῖς τῷ διὰ Χριστὸν μαρτυρία τε-
λειωθέντος ς, καὶ τῆς πατρικῆς περιουσίας ἐν ταῖς βασι-
λικαῖς ἀναληφθείσης ταμείοις, τῆ τῶν γραμματικῶν πα-
ραδόσει τὸ ζῆν ἐπορίζετο ζ. ἔτος δὲ οὐλοκαυδέκατον ἄγων
τῆ τῆς κατηχήσεως προέση διδασκαλείε, Φέρων μὲν γεν-
ναῖος τὰς τῶν ἀπίστων καταδρομαῖς, σκληραγωγῶν δὲ ἑαυ-
τὸν ὑπερβαλλόντως η. καὶ γὰρ καὶ τὸ ἀνεχίας ἐγχεί-
ρημα παρὰνόμως ἐτόλμησε θ. καὶ ὑπαλείφῳ πολλὰς ἂν
ἔχον ἀκροατῶν ἐπὶ τῆς τῆς ἀθλήσεως ἀγῶνας. ἂν πολλοὶ
ἐ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ δὴ καὶ γυναῖκες τῷ θείῳ κατε-
κοσμήθησαν μαρτυρία ι. εἶτα ἐπιδημῆ μὲν ἐπὶ τὴν Ρώ-
μην, Ζεφυρίνη τὸ πνευματικὸν αὐτῆς ἰδιώματος σκάφος,
ἀξιάμνος, ὡς αὐτὸς πε φησι, τὴν ἀρχαιστατίῳ Ρω-
μαίων ἰδεῖν Ἐκκλησίαν. ἐπείνεσι δὲ μετ' ε πολὺ ἐπὶ τὴν
Ἀλεξανδρείαν μετὰ πάσης ἀπεθῆς ἐκπληρῶν τὰ τῆς κα-
τηχήσεως σιμῆθι κ. χρόνος δὲ μεταξὺ ε σρικρεῖ διαγνο-
μινε, διὰ τὴν ἐπὶ τὴν πόλιν γνομονίῳ τῶσιν φ ὑπέξελ-
θῶν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ἐπὶ τὴν Παλαιστίνῳ ἀφι-
κόμενος, αὐ Καίσαρῆα τὰς διατριβὰς ἐπιείητο. οἱ δὲ τῆς
Ἐκκλησίας ἐκείνης ἐπίσκοποι, ὁ Ἱεροσολύμων δῆθῶν Ἀλέ-
ξανδρος, καὶ ὁ Καίσαρῆας Θεόκλητος, τὰς θείας ἐρμηνεύσαν
Γραφὰς ἐπὶ τῆ κοινῆ τῆς Ἐκκλησίας αὐτὸν ἰξίεν, κλί-
τοι τῆς τῆ πρεσβυτερίε χειροτονίας ἔπω τετυχηκότα. ὁ

δὴ βαρέως εἰεγκῶν ὁ Ἀλεξανδρείας Δημήτριος, ἐπὶ τὴν
Ἀλεξανδρεῖ ἐπανελεθῆν αὐτὸν ἐπέταξεν. ὁ δὲ παρὰ γνο-
μινος, τὰς σιμῆθεις ἀπεθῆς ἐπέτελες λ. αὐ ἔτει δὲ 223.
ἡ Μαμμαῖα τὴν Ἀντιόχεαν σιμ τῷ ἰῶ αὐτῆς Ἀλεξαν-
δρῶ καταλαβῆσα, διὰ τὸν μεταξὺ Ρωμαίων καὶ Περσῶν
συσάγῃα πόλεμον, γιμῆ τε θεοσεβῆς ἔσα καὶ δὴλαβῆς
τὸν τρόπον, τὸν Ὀριγένῳ πανταχῶσε περιεδομῶνον ἐκεί-
να ἀνακαλέσατο. παρ' ἧ αὐτὸς χρόνον διατρίψας. κ. πλεῖστα
ἔσα εἰς δὴσέβειαν καὶ ἀρετῆν ἀφηγησάμενος, ἐπὶ τὴν Ἀλε-
ξανδρείαν ἐπανῆλθεν μ. ἐξ ἐκείνης δὲ τῆ καιρῆ τὰς θείας
Γραφὰς ὑπομνηματίζειν ἤρξατο, Ἀμβροσίῃ τινὲς τῶν αὐ-
τὰς βασιλικαῖς διαφανῶν αὐλαῖς εἰς τὴν μάλιεα αὐτὸν
παρρημῶντος ν. αὐ ἔτει δὲ 228. (τῆς δ' ἡλικίας αὐτῆ
43.) οἰ ἐπειγῶσῃς αἰτίας ἐκκλησιαστικῶν εἰνεκα πραγμάτων,
ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα οἰ σείλάμνος εἰς τὴν Παλαιστίνῳ ἐλθῶν,
ὑπὸ Θεοτέκῃ Καίσαρῆας, καὶ τῆ Ἱεροσολύμων Ἀλεξαν-
δρῶ σιμῶδοκῆντος, χειροτονεῖται πρεσβύτερος π. ἐφ' ὠ
ὀργιθεῖς ὁ προδιαληφθεὶς Δημήτριος, ἐπισκόπων καὶ πρεσ-
βυτέρων κατὰ Ὀριγένῃς ἀθροίζει Σιμῶδον. καὶ ἡ μὲν με-
ταστῆσαι ἀπὸ Ἀλεξανδρείας τὸν Ὀριγένῳ, τῆς δὲ τῆ
πρεσβυτερίε τιμῆς μὴ κεκινῆσαι, ψηφίζεταί ς. ὁ δὲ σιμ
τοῖς σιμῆθῃοις αὐτῷ γνομομαίς καὶ τῆς Ἱερωσῆως ἀπε-
κῆρξεν ζ. αὐ ἔτει μὲν ἐν 231. οἰ Φουγαδῶθῃς ὁ Ὀρι-
γένῃς ἐπὶ τὴν Καίσαρῆαν ἐπανερχεταί, παρῆρησία δι-
δάσκων, καὶ πάση τιμῆ ὑπὸ πάντων δεξιόμενος. δύο δὲ
ἔτων διεληλυθῶτων, διωγμῆ ὑπὸ τῆ Μαξιμίνε κατὰ τῶν
ἀσεβῶν κληθέντος, ἐπὶ Ἰβλιανῳ γιμῶσῃα δὴσεβῆ εθ
ἡτῆον ἡ εὐπορον προσφυγῶν, ἀχρη τῆς Μαξιμίνε τελοθ-
τῆς ἀπαπερεύθη θ. αὐ ἔτει δὲ 237. οἰ ἐπὶ τὰς Ἀθῆνας
ἐπανερχεταί, ὅπῃ τὰ εἰς τὸν Ἰεζεκιῆλ περῆαινε, καὶ τῶν
εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσματῶν ἀρχεταί ι. εἰθ' ἔτω παρα-
γίνεταί πάλιν ἐπὶ τὴν Καίσαρῆαν ια. καὶ ἐπὶ μὲν Δε-
κίε, ἔτος 60. ἄγων πολλὰ μὲν δεινὰ καὶ βασάνῃς ὑπέστη,
ε μίλλ τὸν βίον αὐ τοῖς ὑπὲρ Χριστῆ μαρτυρίαις ἐτέλεσαν κ.
ἐπὶ δὲ Οὐαλεριανῆ αὐ ἔτει μὲν ἀπὸ Χριστῆ 254. οἰ τῆς δ'
ἡλικίας αὐτῆ 69. οἰ Τύρῳ καὶ ἐτελοθῆτησε καὶ ταφῆ
παρεδόθη λ.

Τὰ περὶ τῶν αὐτῆ αἰρέσεων ἔχεις παρ' Ἐπιφανίῳ μ,
δι ἂς καὶ ὑπὸ τῆς ἀγίας οἰκουμενικῆς πέμπτης Σιμῶδε αὐ-
τόσ τε καὶ τὰ αἰρετικὰ αὐτῆ συγγράμματα ἀναθέματα
καθυπεβλήθησαν ο.

Πάντων τῶν σαζομῶν αὐτῆ συγγραμμάτων, πλὴν
τῶν ἔξαπλῶν π, πληρετέρεα τε καὶ ἀκριβετέρεα ἐκδοσις
ἡ κατὰ τὸ 1733-1759. ἔτος αὐ Παρισ. γνομονῆ ἐκδοσις,
καὶ τέσσαρσι σιμωταγῆσῃα τόμοις *

Τῶν

(α) Ὁ Θεοδώρ. ἐν βιβλ. 5. κηφ. 34 τῆς Ἰσορ. (β) Ὁ Χριστῶ. ἐν Τόμ. 3. σελ. 423 τῆς ἀρημ. ἰαδῶς. (γ) Ὁ Παθ. αὐτ. ἐν σελ. 39. (δ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. καὶ ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 155. (ε) Ὁ Παθ. αὐτ. ἐν σελ. 39. (ζ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. καὶ ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 177. (η) Ἡ δὲ φράσις αὐτῶ, φησὶν ὁ Φώτιος (ἐν κωδ. 172., 173., 174.) μετὰ τῆς συνῆθεις σαφινείας καὶ καθαρότητος, καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ εὖρον ἀνάκινται, τὸ πολὺ καὶ τῶν νοημάτων, καὶ τὴν τῶν προσαγμα-
των προσθεσῆσθαι ὑπερίαν συνυποφαινεσα. . . διόμοι καὶ ἀπ' ἀναμάξῃν ἔπαισι τὸν τρισμακάρτερον ἀνδρῶπον ἱπῶνον, ὅτι φῆ καὶ αὐ πῆσι
αὐτῆ τοῖς λόγοις τῆτο σκαπὸν ἐποιῆτο, τὴν ὠφίλλαν τῶν ἀκροατῶν. τῶν δ' ἔδῃατ ἡ εἰθ' ἔλωι ἐφρόντιζεν, ἡ ὡς ἰλόχῃον. ἀλλὰ
καὶ τῆ δόξῃ λαθῶν αὐτὸν ἔνεα τῶν νοημάτων, καὶ τῆ πρὸς τὰ βυθῦτερον μὲν σπῶσθαι παρῶσθαι, καὶ ἄτι τοῖσῃον, ὑπὲρ τῆς τῶν ἀκροα-
μῶν ὠφελῆσε παντάπασιν ὠλγῆσα.
(θ) Διὰ τὸ σπῶσθῃκαί μὲν πολλὰ βιβλία. ε Σαθ. αἰς τὸ Ὀριγ. (ι) Διὰ τὸ ἀπ-
μῶντιναις δεσμοῖς ἐοικέναι εἰς ἂν δῆσαι λόγους. ὁ Φώτ. ἐν κωδ. 118. (κ) Ὁ Φαβρίκ. ἐν τῷ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 215. (λ) Ὁ
Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 6. κηφ. 1. τῆς Ἰσορ. (μ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 6. (ν) Ὁ Αὐτ. αὐτ. καὶ ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 19. (ξ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (ο) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 1. (π) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 2. (ρ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 3. (σ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 8. (τ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 4, 5, καὶ 6. (υ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 14. (φ) Ὁ τῆ Καρκαλ. στρατὸς ταῦτῃ ἱοίαι, τὰς Ἀλεξανδρῆς ἱεραίας διαφθῆρων. ἡ δὲ τότε ἔτος ἀπὸ Χριστῆ 215. Ὁ Οὐέτ. ἐν τῷ βίῳ τῆ Ὀριγ. τῷ αὐ τῷ 4. Τόμ. τῆς τῆ Ρακίε ἐκδοσ. ἐν σελ. 87. (χ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 19. (ψ) Ὁ Οὐέτ. αὐτ. καὶ ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 21. (ω) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 23. καὶ ὁ Ἐπιφῶν. ἐν αἰρῶ. 64. (ζα) Ὁ Οὐέτ. αὐτ. (2β) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. αὐτ. κηφ. 23. ὁ δὲ Φώτ. αὐτ. κωδ. 118. ἐπὶ τὰς Ἀθῆνας φησὶν. (2γ) Ὁ Φώτ. αὐτ. (2δ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. Κατὰ τῆτες δὲ τῆς χρόνος συνέβη αὐτῶ αὐ Ἀλεξανδρῆς ὄντι καὶ τὸ παρ' Ἐπιφανίῃ (αὐ αἰρῶ. 64.) καθυπερῶμων. ὁ ἔτι τὸ δὲ ἐπι-
νόησαν οἱ τῆς κακίας ἐγγῆται ἀκαρότητα τῶ ἀνδρῶ ἐπινοῆσαι, καὶ τιμωρίαν τοιαύτῃ δόσαι εἰς παρῆρησιν δὴ τῆ αὐτῆ σώματος Ἀθῆλων αὐτῶ παρα-
σκύκασι. ὁ δὲ μὴ φέρον τὴν τῆς διαβολικῆς ἐνεργείας ἐπινοίαν, ἡρῆξε φωνῆ, τῶν ἀμφοτέρων προταθῆτων αὐτῶ πραγμάτων, θύσῃα μῆθος
ἐλόμωσε, ε μίλλ δὲ ἐκείσῃ γνῶμῃ μῆλλον τῆτο ἐπέτελεσα, ὡς πολλὸς ἀδιδται λόγος. ἀπ. ἐκπῆθ' ὅλως καθυμολόγησε τῆτο πρῆξῃ, βαλοῖτες ἐπὶ
χῆρα αὐτῆ λιβανον, αἰς τὴν τῆ βωμῆ πυρῆν καθῆκαν. καὶ ἔτω τῆ μισθῆσῃ ἀπὸ τῶν κρινάντων ὀμολογητῶντι καὶ μαρτύρων ἀπιβλήθη τότε, καὶ
ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐξώθη. αὐ Ἀλεξανδρῆς δὲ τῆτο ὑποσῆς, καὶ μὴ δυνάμενος τὴν τῶν ὀνειδῆσθων χλωδίῳ φέρον, ἀνεχώρησε, κτ. τὰ αὐτῆ καὶ
ε Σαθ. αἰς τὸ Ὀριγ.
(2ε) Ὁ Ρε. αὐ σελ. 81. τῆ 4. ἴμ. τῶν Ὀριγ. συγγραμ. ὁ δὲ Κεβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 113. ἐν ἔτω 233.
(2ζ) Ὁ Παθ. αὐτ. παρὰ Οὐέτ. ἐν σελ. 96. (2η) Ὁ Οὐέτ. αὐτ. ἐν σελ. 97. (2θ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. αὐ κηφ. 32. (2ι) Ὁ, το
ψῶτ. ἐν κωδ. 118, καὶ ὁ Ἐπιφῶν. ἐν τῷ περὶ σαθμ. καὶ μέτρ. ἐν σελ. 175. (2κ) Ὁ Οὐέτ. αὐτ. ἐν σελ. 102. (2λ) Ὁ Εὐσέβ. ἐν
βιβλ. 7. κηφ. 1. (2μ) Ὁ Φώτ. αὐτ. (2ν) Ἐν αἰρῶ. 64. (2ξ) Ὁρα τὴν 341. σελ. τῆ 4. Τόμ. τῶν πρῆθ. τῶν συνῆθ.
τῆς τῆ Βιν. ἐκδοσ. (2ο) Ἐξιδῶθῃ ταῦτα κατὰ τὸ 1713. ἔτ. αὐ Παρισ. * Προσφῆς τὸ παρὰ Κασσιόδωρ περὶ τῆ Ὀριγ.
εἰρημῶν. (παρὰ Φαβρικ. αὐ τῆ σιμ. τῆ αὐ τῆ 214. σελ. τῆ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ.) ubi bene, necno melius, ubi uale, necno
peius. ὅπῃ καλῶς, εἰδῆς βίλῃον. ὅπῃ κακῶς, εἰδῆς χῆρον. περὶ δὲ τῶν βλασφημ. αὐτῆ τῶν ἐν τοῖς δ' περὶ Ἀρχ. λόγ. ἔρα τὸν 8.
τῆ Φωτ. κωδ.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῶν

Τὰ Ἐκτελεσιώτα.

Τὰ τετραπλᾶ καὶ ὀκταπλᾶ. Βιβλία ἰβ' ὑπομνημάτων εἰς τὴν Γένεσιν^β. Τόμοι καὶ χόλια εἰς τὴν Ἐξοδόν^γ. Ὀμιλία ἢ εἰς τὸ Δευτερονόμιον^δ. Ὀμιλία εἰς τὰς δύο σόφρας, καὶ ἄλλαι εἰς τὴν α' καὶ β' τῶν Βασιλειῶν, καὶ εἰς τὴν α' καὶ β' τῶν Παραλειπομένων, καὶ εἰς τὸν Ἑσθραμ, καὶ εἰς τὸν Νεεμίαν^ε. Ὀμιλία εἰς τὸν Ἰώβ^ς. Ὀμιλία καὶ ἑρμηνείαι εἰς τὰς Ψαλμοὺς^η. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὴν ἐκφράσεις ἢ ἑρμηνείαι^θ. Τόμος μικρὸς εἰς τὸ Ἄσμα^ι. Τόμοι ἰ' εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων^κ. Τόμοι λ' εἰς τὸν Ἡσαΐαν^λ. Ὀμιλία κδ' εἰς τὸν Ἱερεμίαν^μ. Τόμοι κ'

εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ^ν. Ἐκθεσις εἰς τὸν Δανιήλ^ξ. Πραγματεῖαι εἰς τὸν Ἡσαΐαν, καὶ εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ, καὶ εἰς τινὰς τῶν ἰβ' Προφητῶν^ο. Τόμοι κ' εἰς τὰς ἰβ' Προφῆτας^π. Τόμοι κ' εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ ὀμιλία καὶ χόλια^ρ. Εἰς τὸν Μάρκον^σ. Ὑπόμνημα^τ. Ἐκθεσις εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν^υ. Ὀμιλία πλεονὴ χίλια^φ. Τόμοι β' περὶ ἀναστάσεως^χ. Περὶ Αὐτεξεσίης^ψ. Πρακτικὰ περιέχοντα τὰς λεχθείσας ἐπὶ τῆς Βηρύλλου παρουσίας διαλέξεις^ω. Διάλογος μετὰ Κανδίδου Οὐαλεντινιανῆ^{2α}. Διάλογος πρὸς Βάσων τὸν Ἀγνώμονα^{2β}. Κατὰ τῶν αἰρετικῶν διάφορα^{2γ}. Ἐπιστολὴ τὸν ἑκατὸν ἀριθμὸν ὑπερβαίνουσα^{2δ}. Βιβλίον περὶ τῆς Πάχρα^{2ε}.

- (α) Μνῆα παρ' Εὐσεβ. ὡς βιβλ. 6. κεφ. 16. τῆς Ἰσορ. καὶ παρ' Ἐπιφαν. ὡς τῆς περὶ μέτρ. καὶ σαθ. ὡς Τόμ. 2. σελ. 175. (β) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. ὡς κεφ. 24. καὶ παρ' Ὀριγ. ὡς τῆς περὶ ὄχ. τῆς α' σελ. 235. τῆ 1. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδόσ. (γ) Παρ' Ὀριγ. ἐν τῆ 4. κατὰ Κέλσ. βιβλ. (δ) Παρὰ Κασσιδῶρ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίν. αὐτ. (ε) Παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. (ζ) Τέτ. ἀποσκευμ. ὡς τῆς εἰς τὸν Ἰώβ ἐκδόσ. σαρ. (η) Τῶν μὲν ἑρμην. μέμν. ὁ Εὐσέβ. (ὡς βιβλ. 6. κεφ. 16.) ποσῶν δὲ τῶν αἰσ τὰς Ψαλ. ὁ Ἱερών. (ὡς τῆ 89. ἐπιστ. τῆς πρὸς τὸν Αὐγεστίν.) τέτ. δὲ ἀποσκευμ. ὡς τῆς εἰς τὰς Ψαλ. ἐκδόσ. σαρ. (θ) Μνῆα παρ' Ἱερων. ὡς τῆ 65. ἐπιστ. τῆς πρὸς Παμμάρχ. (ι) Παρ' Ὀριγ. ὡς κεφ. 7. τῆς Φιλοκαλ. (κ) Παρ' Ἱερων. ὡς τῆς προλ. τῶν εἰς τὸ Ἄσμα ὀμιλ. (λ) Παρ' Εὐσεβ. ὡς βιβλ. 6. κεφ. 32. (μ) Παρὰ Τηλαμοντ. ὡς τῆς τῆς Ὀριγ. βίβ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίν. (ν) Παρ' Ὀριγ. ὡς τῆς κατὰ Κέλσ. 7. βιβλ. (ξ) Παρ' Εὐσεβ. ὡς τῆς εἰς τὸν Ματθ. ὑπόμν. ὡς σελ. 859. τῆ 3. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδόσ. (ο) Παρ' Ὀριγ. ὡς τῆς κατὰ Κέλσ. 7. βιβλ. (π) Παρ' Εὐσεβ. ὡς βιβλ. 6. κεφ. 36. (ρ) Παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. καὶ παρ' Ὀριγ. ὡς κεφ. 6. τῆς Φιλοκαλ. (σ) Παρ' Οὐετ. ὡς τῆς βίβ. τῆς Ὀριγ. ὡς σελ. 325. τῆ 4. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδόσ. ἀλλ' ἀμφίβολόν ἐστι. (τ) Παρ' Ὀριγ. ὡς τῆ 17. ὀμιλ. εἰς τὸν Λεκ. ὡς σελ. 848, καὶ 953 τῆ 3. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδόσ. (υ) Παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. ὡς σελ. 863. (φ) Παρ' Ἱερων. ὡς ἐπιστ. 65. τῆς ἀνωτέρ. μνημονοῦσθ. (χ) Παρ' Ὀριγ. ἐν τῆ 5. κατὰ Κέλσ. βιβλ. καὶ παρ' Εὐσεβ. ὡς βιβλ. 6. κεφ. 24. (ψ) Παρ' Ὀριγ. ἐν τῆ 7. βιβλ. τῆς πρὸς Ῥωμ. τῆς ἐν Τόμ. 4. τῆς αὐτ. ἐκδ. (ω) Παρ' Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 33. (2α) Παρ' Ἱερων. ἐν βιβλ. 2. τῆς Ἀπολογ. κατὰ Ῥεφίν. (2β) Παρ' Ὀριγ. ἐν τῆ πρὸς Ἀφρικ. ἐπιστ. τῆς ἐν τῆ 10. σελ. τῆ 1. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδ. (2γ) Παρὰ Νικηφ. τῆς Καθίσ. ἐν βιβλ. 10. κεφ. 36. (2δ) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. ἐν κεφ. 36. (2ε) Παρ' Ἀνατολ. Ἀλεξανδρ. Λαοδικ. ἐπιστ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίν. αὐτ. ἐν σελ. 235. αὐτῆ δὲ καὶ Μονοβιβλία τινὸς μνήμη.

Ο ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΙΝΑΞ
ΤΗΝ ΣΕΛΙΔΑ ΔΗΛΩΝ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΩΝ ΤΗΣ
ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΕΤΧΕΩΝ.

ΓΕΝΕΣΕΩΣ.

Κεφ. Α.	σελ. 1	Κεφ. ΙΔ.	σελ. 194	Κεφ. ΚΖ.	σελ. 330	Κεφ. Μ.	σελ. 451
Β.	55	ΙΕ.	199	ΚΗ.	346	ΜΑ.	455
Γ.	78	ΙϚ.	214	ΚΘ.	354	ΜΒ.	465
Δ.	106	ΙΖ.	219	Λ.	363	ΜΓ.	471
Ε.	119	ΙΗ.	231	ΛΑ.	378	ΜΔ.	478
Ϛ.	126	ΙΘ.	242	ΛΒ.	391	ΜΕ.	482
Ζ.	143	Κ.	258	ΛΓ.	402	ΜϚ.	487
Η.	147	ΚΑ.	268	ΛΔ.	403	ΜΖ.	491
Θ.	155	ΚΒ.	274	ΛΕ.	411	ΜΗ.	499
Ι.	170	ΚΓ.	286	ΛϚ.	415	ΜΘ.	507
ΙΑ.	174	ΚΔ.	290	ΛΖ.	422	Ν.	547
ΙΒ.	182	ΚΕ.	306	ΛΗ.	435		
ΙΓ.	190	ΚϚ.	318	ΛΘ.	446		

ΕΞΟΔΟΥ.

Κεφ. Α.	σελ. 554	Κεφ. ΙΑ.	σελ. 662	Κεφ. ΚΑ.	σελ. 787	Κεφ. ΛΑ.	σελ. 903
Β.	559	ΙΒ.	666	ΚΒ.	802	ΛΒ.	907
Γ.	574	ΙΓ.	698	ΚΓ.	807	ΛΓ.	919
Δ.	590	ΙΔ.	703	ΚΔ.	826	ΛΔ.	930
Ε.	615	ΙΕ.	715	ΚΕ.	834	ΛΕ.	935
Ϛ.	622	ΙϚ.	727	ΚϚ.	846	ΛϚ.	939
Ζ.	626	ΙΖ.	742	ΚΖ.	859	ΛΖ.	942
Η.	638	ΙΗ.	750	ΚΗ.	866	ΛΗ.	943
Θ.	647	ΙΘ.	754	ΚΘ.	887	ΛΘ.	947
Ι.	654	Κ.	767	Λ.	895	Μ.	950

ΛΕΥΓΙΤΙΚΟΥ.

Κεφ. Α.	σελ. 954	Κεφ. Η.	σελ. 999	Κεφ. ΙΕ.	σελ. 1058	Κεφ. ΚΒ.	σελ. 1118
Β.	963	Θ.	1006	ΙϚ.	1063	ΚΓ.	1123
Γ.	970	Ι.	1007	ΙΖ.	1074	ΚΔ.	1130
Δ.	974	ΙΑ.	1014	ΙΗ.	1078	ΚΕ.	1134
Ε.	979	ΙΒ.	1027	ΙΘ.	1083	ΚϚ.	1146
Ϛ.	986	ΙΓ.	1030	Κ.	1095	ΚΖ.	1151
Ζ.	994	ΙΔ.	1043	ΚΑ.	1099		

ΑΡΙΘΜΩΝ.

Κεφ. Α.	σελ. 1162	Κεφ. Ι.	σελ. 1223	Κεφ. ΙΘ.	σελ. 1290	Κεφ. ΚΗ.	σελ. 1367
Β.	1167	ΙΑ.	1230	Κ.	1298	ΚΘ.	1371
Γ.	1171	ΙΒ.	1240	ΚΑ.	1306	Λ.	1378
Δ.	1178	ΙΓ.	1251	ΚΒ.	1318	ΛΑ.	1379
Ε.	1186	ΙΔ.	1258	ΚΓ.	1330	ΛΒ.	1391
Ϛ.	1194	ΙΕ.	1262	ΚΔ.	1338	ΛΓ.	1398
Ζ.	1203	ΙϚ.	1270	ΚΕ.	1348	ΛΔ.	1402
Η.	1211	ΙΖ.	1274	ΚϚ.	1354	ΛΕ.	1406
Θ.	1218	ΙΗ.	1282	ΚΖ.	1359	ΛϚ.	1414

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΥ.

Κεφ. Α.	σελ. 1422	Κεφ. Ι.	σελ. 1470	Κεφ. ΙΘ.	σελ. 1526	Κεφ. ΚΗ.	σελ. 1591
Β.	1430	ΙΑ.	1474	Κ.	1530	ΚΘ.	1603
Γ.	1434	ΙΒ.	1479	ΚΑ.	1534	Λ.	1610
Δ.	1438	ΙΓ.	1490	ΚΒ.	1543	ΛΑ.	1614
Ε.	1446	ΙΔ.	1491	ΚΓ.	1558	ΛΒ.	1622
Ϛ.	1451	ΙΕ.	1498	ΚΔ.	1567	ΛΓ.	1651
Ζ.	1455	ΙϚ.	1502	ΚΕ.	1574	ΛΔ.	1671
Η.	1459	ΙΖ.	1510	ΚϚ.	1579		
Θ.	1446	ΙΗ.	1515	ΚΖ.	1583		

Π Ο Σ Α Ι *

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΕΙΣΙ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΕΙΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΥ

ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΚΑΙ
ΤΙΝΕΣ ΟΙ ΤΑΥΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΥΣΑΝΤΕΣ.

Πρώτη * ἐστὶν ἡ τῶν οβ' ἐρμηνεύσεων. ἔτιοι Ἑβραῖοι ὄντες ἐξελέγησαν ἀπὸ ἐκάστης Φυλῆς ἕξ, καὶ ἠρμηνεύσαν τὴν θείαν Γραφὴν ἐπὶ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλαδέλφῳ βασιλέως πρὸ τῆς ἐνιαυτῆς τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Δεύτερα ἐστὶν ἡ τῷ Ἀκύλα. ἔτος ἀπὸ Σινώπης τῷ Πόντῳ ὑπάρχων, καὶ Ἑλλῶν ὢν, ἐβαπτίσθη ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πάλιν τὸν Χριστιανισμόν ἀναδεματίσας, καὶ τοῖς Ἰουδαίοις προσδραμῶν, ἠρμηνεύσε καὶ αὐτὸς τὴν θείαν Γραφὴν ἐπὶ Ἀδριανῷ τῷ βασιλέως μετὰ ἔτη υλ' τῆς ἰων ἐβδομήκοντα δύο ἐρμηνείας διετραμμένῳ λογισμῷ.

d 3

Τρίτη

(α) Πόσαι ἐκδόσεις εἰσὶ τῆς θείας Γραφῆς. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. Ποῖαι καὶ πόσαι. ἐν τῷ τέλ. τῆς Σινώψ. τῆς θείας Γραφ. τῷ Ἀθανασ.

* Οὐ μόνον τῷ χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀκριβείᾳ καὶ τελειότητι. καὶ μαρτύριον μὲν τέτε ὅσα περὶ αὐτῆς ἰσορῶν διέξισιν ἔπανα ἔ, τε Φίλων ὁ Ἑβραῖος (ἐν τῷ περὶ Μωϋσ. βιβλ. 2.) καὶ ὁ Ἰωσήπος, (ἐν κεφ. 2. τῷ 12. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ. βιβλ.) καὶ ὁ Ἐπιφάνιος· (ἐν τῷ περὶ μέτρ. καὶ σταθ. ἐν κεφ. 3, 4, καὶ 5.) δῆγμα δὲ, ἡ χρῆσις ἀπάντων τῶν πατέρων, μὴδὲ τῷ Ὀριγένης ἐξαίρετικῶς, τῷ καὶ τῷ Ἑβραῖδα Φωνῷ ἀκριβοῦς εἰδότης· σφραγίς δὲ καὶ ἀναντιρρήτος ἀπόδειξις τὸ καὶ αὐτὲς τῆς πνευματοφόρου Εὐαγγελιστῆς καὶ Θεασεῖας Ἀποστόλου τῇ μεταφράσει ταύτῃ χρῆσασθαι, ὅπως τῆς παλαιᾶς ἐμνήθησαν διαθήκης. μέγα ἐν ἀληθείᾳ τὸ τῷ Ἑλλῶν γένει κλέος καὶ καύχημα, καὶ ὁ ἕκαστος ἄν ἕτερον καυχῆσασθαι γένοιτο· τὸ τῆς μὲν παλαιᾶς Γραφῆς, τοιαύτης μεταφράσεως, τῆς δὲ νέας ἀπαντα μικρῶν δὲ τῇ Ἑλλῶν ἔχον σιωπηρὰ γινώσκοντα. καὶ γὰρ τὸ, τε κατὰ Ματθ. Εὐαγγέλ. καὶ ἡ πρὸς Ἑβρ. ἐπισ. τῷ Παύλ. τῇ Ἑβραῖα Φωνῇ ἐγγραφῇ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἦτοί οἱ Ἰακώβος ὁ ἀδελφὸς τῷ Κυρίῳ, (ὅρα τὴν ῥηθ. σινώψ.) ἢ ὁ Ἰωάννης (ὁ Θεοφύλακ. ἐν τῷ Προοίμ. εἰς τὸ κατὰ Ματθ.) ἠρμηνεύσε· τὴν δὲ, ὁ Λεκάς, ἢ ὁ Βαρνάβας, ἢ ὁ Ρώμης Κλήμης. ὡς μαρτυρεῖ ὁ, τε Εὐσεβ. (ἐν βιβλ. 3. κεφ. 38. τῆς Ἰστορ.) καὶ ὁ Ἱερών. ἐν τῷ Καταλ. τὸ δὲ κατὰ Μάρκον, ἐν Ῥωμαίῳ ἐγγραφῇ, ἔστι πάντῳ δῆλον. ὅρα τὸν Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 24.

(β) Πρὸ διακοσίων τριάκοντα ἐνιαυτῶν. ἐν τῇ εἰρημ. σινώψ. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἐπιφάν. (αὐτ. ἐν κεφ. 12.) τῷ 7. ἔπει, Φησὶ, τῆς Φιλαδέλφου βασιλείας τὴν οβ' ἐρμηνεύσαι τὴν Γραφὴν. ἡ δὲ τότε ἀπὸ τῆς Ἰουλ. Περίοδ. ἔτος 4435. (ὅρα τὰς εἰς τὸν Ἐπιφάν. τῷ Πεταβ. σημείωσ. τὰς ἐν τῇ 383. σελ. τῷ 2. Τόμ.) Ἐπει ἐν κατὰ τὸν Ἐπιφάν. (αὐτ.) τῷ 42. ἔπει τῆς Βασιλ. τῷ Αὐγύστῳ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐγεννήθη, ἔπει τῷ 4712. ἀπὸ τῆς Ἰουλ. Περίοδ. (κατὰ τὸν Πεταβ. αὐτ. ἐν σελ. 384.) πρὸ 277. ἄρα ἐνιαυτῶν τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τῷ Σωτῆρι ἢ ῥηθῆσι. ἐγένετο ἐρμην. ἐπὶ τῷ 2. ἔπει τῆς τῷ Φιλαδέλ. Βασιλ. ἠρμηνεύθη, ὡς Φησὶν ὁ Εὐσεβ. (ἐν τῷ χρόν.) ὁ καὶ ὁ Πεταβ. (αὐτ.) ἐγκρίνει. πρὸ τῆς τῷ Σωτῆρι. ἄρα γεννήσεως. ἔτη 282. ἐγένετο.

(γ) Ἀθετήσας. ἐν τῇ Σινώψ. Τὸν λόγον δὲ τῆς ἀθετήσεως ἀποδίδασθαι ὁ Ἐπιφάν. (αὐτ.) λέγων· ἀπέβλεπον σιωπᾶν τὰ ἀσύστατα, τὴν εἰμαρμένῳ δηλονότι, καὶ τὰ περὶ αὐτῆς δηγήματα, ἐξῆσθη πάλιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀχρηστὸς πρὸς σωτηρίαν. πικρανθεὶς δὲ τὴν διάνοιαν, ὡς ἠτιμωμένος, εἰς ζῆλον μάταιον ἀρεταί, καὶ τὸν Χριστιανισμόν ἀρνησάμενος, καὶ τὴν αὐτῆς ζωὴν προσηλυτῶν, καὶ περιτέμνεσθαι Ἰουδαίος, κτ.

(δ) Τὴν θείαν Γραφὴν διετραμμένῳ λογισμῷ ἐπὶ Ἀδριανῷ βασιλέως τῷ λεπρωθέντος. ἐν τῇ Σινώψ.

(ε) Μετὰ τλ' ἔτη τῆς τῶν οβ' ἐρμηνείας. αὐτ. ὁ δὲ Ἐπιφάν. (αὐτ.) μετὰ υλ' καὶ μίνας δ'. κατὰ τὸν Ἐπιφάν. ἄρα περὶ τὸ 133. ἀπὸ Χριστῷ ἔτος (ὅρα τὴν β. σημείωσ.) ἐγένετο. κατὰ δὲ τὸν Κάβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 54.) περὶ τὸ 128, ἢ 129.

(ζ) Περὶ τῆς τῷ Ἀκύλα μεταφράσεως. ὁ μὲν Ἐπιφάν. (αὐτ.) Φησὶ τὰς δὲ· ἐκ ὀρθῶν λογισμῶν χρῆσασθαι, ἀλλ' ὅπως διατρέψῃ τινὰ τῶν ῥηθῶν, ἐνοικήσας τῇ τῶν οβ' ἐρμηνείᾳ· ἵνα τὰ περὶ Χριστῷ ἐν ταῖς Γραφῶν μεμαρτυρημένα ἄλλως ἐκδώσῃ, δι' ἧς ἔχον αἰδῶν, εἰς ἀλογον αὐτῆ ἀπολογία. ὁ δὲ Ὀριγένης. (ἐν κεφ. 14. τῆς Φιλοκαλ.) ὁ κυριώτατος ἐρμηνεύων Φιλοτιμώμενος Ἀκύλας· καὶ ἀλλοχῆς, (ἐν τῇ πρὸς Ἀφρικ. ἐπισ. τῇ ἐν τῷ 1. Τόμ. τῆς εἰρημ. ἐκδόσ. σελ. 13.) ἔγω γὰρ Ἀκύλας δευτέρων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν, εἰπὼν· Φιλοτιμώτερον πεπιττωμένους παρὰ Ἰουδαίους ἠρμηνεύσκειν τὴν Γραφὴν. ὡς μάλιστα εἰώθησιν οἱ ἀγνοῦντες τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον χρῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετέλογμένῳ. Ὁ δὲ Ἱερών. ἐν μὲν τῇ πρὸς Παμμαχ. ἐπισ. contentiosus interpret, qui non solum verba, sed et etymologias verborum transferre conatus est iure proicitur a nobis. ἐν δὲ τῷ 2. πρὸς Δάμασ. ζητήμ. Aquilam non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosus verbum interpretari ad verbum. ἐν δὲ τῇ πρὸς Μάρκελ. ἐπισ. Aquila editionem cum voluminibus Hebraeorum conferebat, nequid forsitan propter odium Christi Synagoga mutauerit, et, ut amicae

menti

Τρίτη έρμινεία είν η τῆ Συμμάχῃ. ἔτος Σαμαρείτης ὤν, καὶ μὴ τιμηθεὶς ὑπὸ τῆ ἰδίας λαῶ, ὡς Φύλαρχος, τοῖς Ἰσραηλίοις προσρέχει, καὶ ἐκ δούτερον περιτέμνεται, καὶ πρὸς διαστροφῶ τῶν Σαμαρειτῶν ἔρμινεύει καὶ αὐτὸς τὴν Ἰσραὴλ Γραφῶν ἐπὶ Σδὴρῃ τῆ βασιλείῃ μετὰ ν' ἔτη τῆς τῆ Ἀκύλα ἔρμινείας.

Τετάρτη είν η τῆ Θεοδοτίωνος τῆ Ἐφεσίου. ἔτος τῆς αἰρέσεως Μαρκίωνος τῆ ποντικῆ ὤν μιμητῆς τῆς αἰρέσεως αὐτῆ, ἠρμινεύσει καὶ αὐτὸς ἐπὶ Κομμῶδῃ τῆ βασιλείῃ ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ πρὸς διαστροφῶ τῆς αὐτῆς αἰρέσεως.

Ἡ πέμπτη ἔρμινεία ἐν πίδοις δὲρέθη κεκρυμμένη ἐπὶ Ἀλεξάνδρῃ τῆ Μαμμαίας παιδὸς ἐν Νικοπόλει τῆ πρὸς Ἀρχίῃς.

Ἐκτὴ δὲ ἄλλη δὲρέθη ἐν Νικοπόλει τῷ πρὸς Ἀρχίῃς μετὰ τὸν Σδὴρῃ διωγμὸν. Ἐξ ἑν ἔρμινείῃ τῶν Γραφῶν εἰσὶ καὶ σώζονται.

Ἐβδόμη ἔρμινεία ἡ τῆ ἀγίου Λεκιανῆ τῆ μεγάλῃ ἀσκητῆ καὶ μάρτυρος. ὅσις καὶ αὐτὸς ταῖς προγεγραμμέναις ἐκδόσει, καὶ τοῖς Ἑβραίοις ἐντυχῶν, καὶ ἐποπτεύσας μετὰ ἀκριβείας τὰ λείποντα, ἢ καὶ περιττὰ ὄντα τῆς ἀληθείας ῥήματα, διορθώσας ἐν τοῖς οἰκείοις τῶν Γραφῶν τόποις, ἐξέδοτο τοῖς Χριστιανοῖς ἀδελφοῖς. ἦτις μετὰ τὴν ἀθλήσιν καὶ μαρτυρίαν τῆ ἀγίου Λεκιανῆ, μετὰ τὸν διωγμὸν τὸν γενόμενον ἐπὶ Μαξιμιανῆ καὶ Διοκλητιανῆ τῶν τυράννων, τὸ ἰδιόχειρον αὐτῆ τῆς ἐκδόσεως βιβλίον δὲρέθη ἐν Νικομηδείᾳ ἐπὶ Κωνσταντῆ τῆ βασιλείῃ παρὰ Ἰσραηλίοις ἐν τοῖς πυργίσκῳ κεχρισμένῳ κονιάματι εἰς διαφύλαξιν.

Ποσάκις καὶ πότε ἐπορθώθησαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ.

Α. Ἐπὶ Ῥοβοὰμ Σασακίμ τῆ Αἰγυπτίου βασιλείῃ. Β. Ἐπὶ Ἀζάηλ βασιλείῃ Ἀσσυρίων. Γ. Ἐπὶ Θεγλαφθαλ Μανασάρ. Δ. Ἐπὶ Ἐζεκίᾳ αἰ δέκα Φυλαῖ μετωκίσθησαν εἰς ὄρια Μήδων καὶ Χαλδαίων. Ε. Ἐπὶ Ναβχοδονόσορ, ὅτε καὶ τὸν Ἰερονίαν ἐξετύφλωσαν. Σ. Ἐπὶ Πτολεμαῖς τῆ Λάγῃ, δόλῳ παραλαβόντος τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ μεταγαγόντος εἰς Αἴγυπτον. Ζ. Ἐπὶ Ἀντίοχῃ τῆ Ἐπιφανῆς, ὅς καὶ ἐπὶ βδελύγμασιν

menti fatear, quae ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio. Ὁ δὲ Ἀναστάσιος ἐν κεφ. 6. τῆ Ὁδηγ. τὴν λεγομένην παρ' Ἑβραίοις δούτερον τὴν περιέχουσαν τῆς ὁρθῆς τῶν ἐβδόμενοντα ἔρμινείων τὴν ἀναίρεσιν, καὶ τῆ δὲ νόμος κατάλυσιν. Τῆς μεταφράσεως ταύτης ὡσαύτως καὶ τῆς τῆ Συμμάχῃ ἀποσπασμάτια μόνον σώζονται. ὡς ὁ Νεβίλιος, καὶ ὁ Δεσπίς, καὶ ὁ Οὐαλτόνιος συλλέξαντες, ἐξέδοντο, ὡς φησὶν ὁ Κάβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 54, καὶ 99.) τὸ, τε πῆ, καὶ τὸ πότε παρασιωπῶν.

(α) Καὶ μὴ θαύμαζε περὶ τῆς, φησὶν ὁ Ἐπιφάν. (αὐτ. ἐν κεφ. 16.) ὡ ἀκροατῆ. γίνεται γὰρ ὅσοι γὰρ ἀπὸ Ἰσραηλίων Σαμαρείταις προσφύγεσιν, ἀντιπεριτέμνονται ὡσαύτως καὶ οἱ ἀπὸ Σαμαρειτῶν πρὸς Ἰσραηλίους ἐρχόμενοι. τὸ δὲ ἐπὶ τῆτων χαλεπώτερον, ὅτι καὶ ἀπὸ περιτομῆς ἀκροβυστοὶ γίνονται τέχνη τινὶ ἰατρικῇ διὰ τῆ καλεσμένη ἀσπιδήσῃ τὴν τῶν μελῶν ὑποφερματίδα ὑποσπασθιδιάτες, βραφύτες τε καὶ κλητικῶς περιόδουσαν, ἀκροβυστίαν αὐτῆς αὐτῶν ἀποτελεῖσιν. ἔχεις καὶ τὴν μαρτυρίαν παρὰ τῶ ἀγίου Ἀποστόλω, ὡ φιλοκαλώτατε, δι' ὧν αὐτοῖς ῥήμασιν ὡδὲ πως λέγει· περιτετμημένος τίς ἐκλήθη, (1. πρὸς Κορ. 7. 18.) μὴ ἐπισπάθω ἐν ἀκροβυστίᾳ τίς ὑπάρχει, μὴ περιτεμνέσθω.

(β) Ὅρα τὸν Φαβρίν. αὐτ. ἐν σελ. 337. (γ) Μετὰ πενητηκονταεξ. ὁ Ἀλεξάν. κωδ. ὡσαύτως καὶ ἡ Σιώνψ.

(δ) Μιλιῶν τῆ αἰρέσει αὐτῆ, ὁ Ἀλεξάν. κωδ. Μιλιῶν τοῖς τῆς αἰρέσει αὐτῆ, ἡ Σιώνψ. Μιλιῶν καὶ αὐτὸς τῆ αὐτῆ αἰρέσει, καὶ εἰς Ἰσραηλῆσιν ἀποκλίνας, καὶ περιτεμνέσθω, καὶ τὴν τῶν Ἑβραίων Φωνίῃ καὶ τὰ αὐτῶν σοιχεῖα παιδάσθω, ἰδίως καὶ αὐτὸς ἐξέδωκε. διὸ τὰ πλεῖστα τοῖς ἐβδόμενονταδύ σωμαδόντως ἐξέδωκεν ὁ Ἐπιφάν. αὐτ.

(ε) Περὶ τὸ 182, ἢ 186. ἀπὸ Χριστῆ ἔτος. Ὅρα τὸν Κάβ. αὐτ. ἐν σελ. 78. Ὅρα καὶ τὴν τῆ Δανιὴλ σαζομένην προφητείαν ὅλην ἐν τῆς Θεοδοτίωνος μεταφράσεως ἐν αὐτῇ φησὶ καὶ ἐπὶ ἐκ τῆς τῶν ἐβδόμενοντα.

(ς) Πέμπτη ἔρμινεία είν η ἐν πίδοις δὲρέθησθω κεκρυμμένη. ἡ Σιώνψ. περὶ δὲ τῆς πέμπτης καὶ ἑκτῆς ἐκδόσεως, φησὶν ὁ Ἐπιφάν. (αὐτ. ἐν κεφ. 17.) ἐκ ἔχω ἐπεὶ τινες, ἢ πόθεν οἱ ἔρμινεύσαντες, ἢ μόνον ὅτι μετὰ τὸν διωγμὸν τῆ βασιλείῃ Σδὴρῃ δὲρέθη ἢ πέμπτη ἐν πίδοις, ἐν Ἱερωῶ κεκρυμμένη, ἐν χρόνοις τῆ ἡ Σδὴρῃ τῆ ἐπικληθέντος Καρακάλλῃ τε καὶ Γέτα. Τὴν πέμπτην, φησὶν ὁ Φαβρίκ. (αὐτ. ἐν σελ. 341.) τὴν αὐτῶν εἰσὶν τινες εἶναι τῆ ἐβδόμη.

(η) Ὑπὸ Ὀργήνῃς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ, τε Εὐσέβ. (ἐν βιβλ. 6. κεφ. 16. τῆς ἴστορ.) καὶ ὁ Ἐπιφάν. (αὐτ. ἐν κεφ. 19.) καὶ ὁ Ἰερών. ἐν τοῖς Προσιμ. εἰς τὰς ὁμίλ. Ὀργ. τὰς εἰς τὸ Ἄσμα.

(θ) Ἐπὶ Ἀντωνίῃ βασιλείῃ τῆ Καρακάλλῃ ἐν Ἱερωῶ παρὰ τῆ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις σιδαίων. ἡ Σιώνψ.

(ι) Ἐκτὴ ἔρμινεία είν η ἐν πίδοις δὲρέθησθω καὶ αὐτὴ κεκρυμμένη ἐπὶ Ἀλεξάνδρῃ τῆ Μαμμαίας παιδὸς ἐν Νικοπόλει τῆ πρὸς Ἀρχίῃς ὑπό τῆ τῶν Ὀργήνῃς γνωρίσθω. ἡ Σιώνψ. ἐκ τῆτων ἀρα δὴλον, ὅτι ὁ, τε Ἐπιφάν. καὶ ὁ τὴν Σιώνψιν σιωτάσθω τὴν πέμπτην ἐκτὴν καλεῖσθω. (κ) Πρὸς Ἀκλίῃ γράφει ὁ Εὐσέβ. αὐτ.

(λ) Περὶ τῆς ἑκτῆς ταύτης τῆς κατ' Ἐπιφάν. καὶ τὴν Σιώνψ. πέμπτης τὰ δὲ φησὶν ὁ Ἰωσήφ ἐν τῶ ὑπομνηστικῷ τῶ χειρογρ. (ὄρα τὸν Φαβρίν. αὐτ. ἐν σελ. 342.) Πέμπτη δὲ ἐκδοσις δὲρέθη ἐν Ἱερωῶ ἐν πίδοις χαλκοῖς κεκρυμμένη, καὶ ἐπυγεγραμμένη δὲ τὸν ἔρμινεία. Φασὶ δὲ αὐτῶ ὑπὸ γυναικὸς ἔρμινεύσθω, (ἡ ἠρμινεύσθω), τὸ καὶ ἐν οἰκίᾳ γυναικὸς ἐπιμελῆσθω ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις δὲρέθησθω τῆς πίδου.

(μ) Ἐβδόμη πάλιν καὶ τελευταία ἔρμινεία. ἡ Σιώνψ.

(ν) Ἠτις δὴ καὶ ἔρμινεία μετὰ τὴν ἀθλήσιν καὶ μαρτυρίαν τῆ αὐτῆ ἀγίου Λεκιανῆ τὴν γενομένην ἐπὶ Διοκλητιανῆ καὶ Μαξιμιανῆ τῶν τυράννων. ἡ Σιώνψ.

(ξ) Ὅρα τὸ 14. κεφ. τῆς 3. τῶν Βασιλ. (ο) Ὅρα τὸ 13. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασιλ.

(π) Ὅρα τὸ 15. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασιλ. ὅρα ὁ μὲν τῆ Ἠγεμ. κωδ. γράφ. Θεγλαθφασάρ· ἡ δὲ ἐν Φραγκ. ἐκδ. Θεγλαθφασάρ· ἡ αὐτὴ δὲ ἐν ταῖς σημειώσ. Θεγλαθφασάρ· ὁ δὲ Εὐσέβ. (ἐν τῶ χροῖν.) Θεγλαθφασάρ.

(ρ) Ὅρα τὸ 18. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασιλ.

(σ) Ὅρα τὸ 24, καὶ 25. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασιλ. ἴσον δὲ ὅτι ὁ Ἰερονίαν ὁ αὐτὸς καὶ Σεδεκίαν λέγεται, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβ. (ἐν τῶ χροῖν.) λέγων· Σεδεκίαν τῆ καὶ Ἰερονίαν βασιλείῃ Ἰσραὴλ.

(τ) Ὅρα τὸ 1. κεφ. τῆ 12. βιβλ. τῆ Ἰωσήφ. περὶ Ἰσραηλ. ἀρχαιολ.

ἠνάγκασεν αὐτὸς. βασιλεὺς δὲ ἦν Ἀσυρίων^α. Η. Ἐπὶ Πομπηΐου στρατηλάτου Ῥωμαίων ὑποσπόνδου ποιήσαντος, καὶ πολιορκήσαντος αὐτὸς, Ἰρκανὸν βασιλεύοντος, καὶ ἱερατοῦντος. ἕως αὐτῆς τοίνυν Ἰρκανὸς ἢ βασιλεία Ἰσραήλ. καὶ λαμβάνει τὴν βασιλείαν αὐτῆς Ἡρώδης, ἀλλόφυλος ὢν, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων^β. Θ. Ἐπὶ Νέρωνος βασιλέως Ῥωμαίων^γ. Ι. Ἐπὶ Οὐεπαιανῶν στρατηγῶν Ῥωμαίων^δ. ΙΑ. Ἐπὶ Τίτῳ ἢ Οὐεπαιανῶν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς Πάχια κατακόψαντος τὰ Ἱεροσόλυμα· ἐν ᾧ πάντες ἐόρταζον οἱ τῆς Ἑθνης σωμαχιδεῖς, καὶ ἀνελόντος μυριάδας ριβ, καὶ ἄλλας ἑκατὸν μυριάδας αἰχμαλώτων, ἃς διαπέπρακεν ἐσχάτη ἀλώσει.

Πότε, καὶ πόθεν γέγονεν ἢ ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀριστοιμένη ἀσάφεια.

Ἔστι δὲ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐμπρηθειῶν τῶν βίβλων, εἴτα διαπεμπόντων ἀλλήλοις τῶν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Βαβυλῶνα τὰ λόγια τῆς Θεῆς, λαχόντες ἀφῆρκεν τὰς βίβλους. οἱ δὲ πάλαι διὰ συμβόλων, ὧν ἐκ ἡδωάντο ξένοι νοεῖν, ἔγραψον, ἐξ ὧν ἢ ἀσάφεια. ἕως ἤνεργον ἐμπνευθεῖς Ἐσδρας, πασῶν ἐμνημόνευσε, καὶ γραφῆ παραδέδωκε.

Ποίοις καὶ πόσοις ὀνόμασι παρ' Ἑβραίοις ὀνομάζεται ὁ Θεός.

Δέκα ὀνόμασι παρ' Ἑβραίοις ὀνομάζεται ὁ Θεός. ὧν αὐτὸ μὲν, Ἀδωναΐ, λέγεται, ὅστις Κύριος· ἕτερον δὲ, Ἰά, ὃ καὶ αὐτὸ ἐλλωικῶς εἰς τὸ, Κύριος, μετελήφθη· ἕτερον δέ τι παρὰ ταῦτά ἐστι τὸ τετράγραμμα^α, τὸ ἀνεκφώνητον ὃν καὶ παρ' Ἑβραίοις ὃ καὶ καταχρηστικῶς παρὰ μὲν αὐτοῖς, Ἀδωναΐ, καλεῖται, παρὰ δὲ ἡμῖν, Κύριος. τῆτο δὲ φασὶ γεγραμμένον ἐπὶ τῷ πετάλῳ τῷ χρυσοῦ, τῷ ἐπὶ τῷ μετώπῳ τῆς ἀρχιερέως, κατὰ τὸ ἐν νόμῳ εἰρημίων· ἐκλύπωμα σφραγίδος, ἀγίασμα τῷ Κυρίῳ^β. Πι Πι. τὰ δὲ λοιπὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· Ἡλ, Ἐλωΐμ, Ἀδὼμ, Σαβαὼθ, Σαδδαΐ, Ἰαΐθ, Ἐσεριε, καὶ τὰ προγεγραμμένα τρία, ὧν ἐστὶ τὸ τετράγραμμα^γ, τὸ τέτοις γραφόμενον τοῖς σοιχείοις· Ἰὼθ, Ἡπ, Οὐαῦ, Ἡπ, Πι Πι.

Τὸ ἐπὶ τῆς Κυρίας ταττόμενον ἀνεκφώνητον ὄνομα διὰ τεσσάρων γράφεται σοιχείων, διὰ τῆς Ἰὼθ, διὰ τῆς Ἡπ, διὰ τῆς Οὐαῦ, καὶ διὰ τῆς Ἡθ. τῆτων μέσον παρεπιθετὸν μετὰ τὰ πρῶτα δύο παρ' Ἑβραίοις σοιχείον καλέμενον Σεν, ὅστις ὀδόντες· ὡς εἶναι τὸν εἰρημὸν τῶν πάντε γραμμάτων ἔσως· ἀρχὴ αὐτῆ, ὀδόντες ἐν αὐτῇ, ὁ ζῶν. ἐρμηνεύεται τὰ τέσσαρα σοιχεία, τὸ Ἡὼθ, ἀρχὴ καὶ διὰ τῆς Ἡπ, αὐτῆ καὶ διὰ τῆς Οὐαῦ, ἐν αὐτῇ καὶ διὰ τῆς Ἡθ, ὁ ζῶν.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΤΟΥ ΓΑΖΑΙΟΥ.

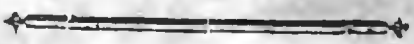
Ἡ τοίνυν Γένεσις Μωσέως ἐστὶ γραφῆ, ἀνδρὸς ἐωρακότος Θεοῦ, ὡς δυνατὸν ὑπάρχει ἰδεῖν ὧ σῶμα πρὸς σῶμα λελάληκεν ὁ Θεός ἐν εἰδει, καὶ ἐν αἰνιγματῶν. Καὶ μετ' εἰλίγα. Οὗτος ἐν τὸν ἐμπισθύνετα λαὸν αὐτῷ πρὸς θεογνωσίαν ἀγειν πειρώμενος, καὶ νόμους ἐκδέδαι πρὸς σωτηρίαν ἀγοντας, δύο μετελήλυθεν εἶδη γραφῆς· τὸ μὲν, ἱστορικόν· τὸ δὲ, νομοθετικόν. τῆ δὲ νομοθετικῆ τὸ μὲν, παραινετικόν· τὸ δὲ, ἀπαγορευτικόν. καὶ τῆ ἱστορικῆ τὸ μὲν, περὶ κόσμου γενέσεως· τὸ δὲ, γενεαλογικόν. τῆ δὲ γενεαλογικῆ τὸ μὲν, περὶ κολάσεως αὐτῶν· τὸ δὲ, περὶ δικαίων τιμῆς. τὸ δὲ ἱστορικὸν πρῶταξε τῆ νομοθετικῆ διὰ τοιαύτῳ αἰτίαν. ἢ * . . . πράγμα ποιῶν παλαιῶν πραγμάτων, ἢ . . . ἱστορίαν κατεπαγγέλλεται. ἀνῶθεν δὲ πρὸ τῆς τῆ παντὸς γενέσεως τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος, δαίκνυσι τὸν πατέρα τῆς κόσμου καὶ ποιητῶν τῆτον σὺν ἀληθείᾳ νομοθέτῳ ὑπάρχοντα. ἐχρῆν γὰρ ἐγνωσθῆαι πρὸ τῶν νόμων τὸν νομοθέτῳ. τοιγαρῶν καὶ Ἰωάννης πρῶτον εἶπεν, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ τότε τὰς αὐτῆς νομοθεσίας ἐξέθετο. δαίκνυσι δὲ Μωϋσῆς, καὶ ὅτι δὲ τὸν τοῖς νόμοις χρησόμενον, σύμφωνον τὸν βίον τῆ τῆ παντὸς ἀρμονία καὶ τάξει παρέχεσθαι. καὶ δεικνύει σιωπῶντα λόγοις ἔργα, καὶ τοῖς ἔργοις τὰ εἶδη. τοιγαρῶν τῶν ἄλλων νομοθετῶν, τῶν μὲν οὐδὲν ὀρίζοντων τὰ πράξεις καὶ μὴ, καὶ τιμωρίαν ἐπιτιθέντων τοῖς παραβαίνουσι· τῶν δὲ, πόλιν κλισάντων ἐν πρώτοις, εἴτα διὰ τῶν νόμων ἢ ἐνόμισαν πολιτείαν ἀρμοσάντων τῆ πόλει· ὁ μὲν Μωϋσῆς τὸ μὲν πρῶτον νομίσας εἶναι τυραννικόν, καὶ μηδεμίαν ἔχων παιδῶ καὶ παραμυθίαν· τὸ δὲ ἕτερον ἐμμελὲς μὲν, ἢ μὴ διὰ πάντων καταρωθωμῶν, αὐτὸς ἑκατέρων διώλεγε. τῷτε γὰρ νομοθετικῶ τὸ παραινετικὸν ἐγκατέμιξε, προτρέπειν μᾶλλον ἢ βιάζεσθαι λόγον ποιέμενος· καὶ τὸ πόλιν χειροποίητον ἀρχὴν ποιήσασθαι τῆς συγγραφῆς κλισομένη τῷ λόγῳ, ταπεινότερον ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν νόμων ὑπέληφεν. ὧν τὸ κάλλος ἀκριβεῖ τῆ θείᾳ κατὰ διάνοιαν ἀπιδῶν, τῆς ἐπὶ γῆς ὑπεριδῶν κλίσεως, ἐπὶ τῷ μεγίστῳ πόλιν, τὸν κόσμον ἀνέδραμε, καὶ τὴν αὐτῆς ὑψηλήσατο γενέσιν

(α) Ὁρα τὸ 1. κεφ. τῆ 1. τῶν Μακκαβ. βιβλ.
 (β) Ὁρα τὸ 5. κεφ. τῆ 1. βιβλ. περὶ ἰσραήλ. ἀλώσ. τῆ Ἰωσήφ.
 (γ) Ὁρα τὸ 22. κεφ. τῆ 2. βιβλ. τῆ Λύτ. περὶ τῆς αὐτ. ὑποθ.
 (δ) Ὁρα τὸ 7, 8, 9, κλ. κεφ. τῆ 3. βιβλ. αὐτ. (ε) Ὁρα τὸ 7, 8, 9, κλ. κεφ. τῆ 6. βιβλ. αὐτ.
 (ζ) Ἰσ. ὅτε. (η) Τετράγραμμον. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. (θ) Ἐξὸδ. 28. 36.
 (ι) Ἐλωΐμ καὶ Ἀδὼν. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. (κ) Τὸ τετραγράμματον τέτοις γραφίμ. ὁ Λύτ.
 * Ἐλαίπειαι σειραὶ τινες ἐν τοῖς δε τοῖς Προομίοις τῷ τῆς Ἀνέγερσις κώδ. ἐξ ἑ ταῦτα σιωπῶντα.

σιν, ἐμφερεσάτω εἰκόνα τῆς νόμου τῆς τῆ κόσμου πολιτείας ἡγάμενος. τῶν γὰρ νόμων ἢ
 διώκεις, εἰ τις ἀκριβῶς ἐξετάσει, τῆ τῆ παντός ἀρμονία σιωπῶσα. τοιγαρὲν εἰ τινὲς
 παντελῶς ἐξεπήδησαν ἀρετῆς τὰς τῆ Θεῶ δωρεὰς ἀτιμάσαντες, ὡς ἐκ ἀνθρώπων ἐχθρὸς,
 ἀλλ' ἔραν ἔτε καὶ κόσμος παντός, ἔ τὰς εἰ ἔδει τιμωρίας ὑπομῖναι, Φησὶν, ἀλλὰ καινὰς
 καὶ παρηλλαγμένας, τῶν τῆ παντός δρασιμωτάτων σοιχείων ἐπιτιθεμένων αὐτοῖς, ὕδατος
 καὶ πυρός. τοιαύτω δὲ πόλεως τῶ κλίσει ἡμῖν ἐνησαμνος, τὰ μὲν σιωπῆ παραδίδωσι,
 περὶ δὲ τῆς τῶν ὄντων φύσεως σιωπᾶν ἐκ ἀνέχεται. σκοπὸν γὰρ εἶνα πεποήτο τῆς πολυ-
 θεῶς πλάνης μετνεγκεῖν τὸν λαόν· πρὸς τὴν Αἴγυπτον οἰκῶντες ἐξώκειλαν· καὶ τὸν εἶνα τῆ
 παντός ὑποθέσει δημιουργόν. Καὶ μετ' ὄλιγα. Ἀλλ' ὁδὲ δεκτικοί τινες κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον
 θεωρημάτων λεπτοτέρων ἐτύχχανον, ἔτε παρ' Ἑβραίοις, ἔτε παρ' Ἑλλησιν. ἄλλως τε καὶ
 τῶ μὴ πρὸς οὐρανὸν καὶ θεοσέβειαν διωαμείτω γνώσιν ἄγειν περιεργον ἐλογίζοντο, καὶ
 λίαν ἀνόνητον. εὗροι γὰρ ἄν τις σκοπὸν τῶ νέαν τῆ παλαιᾶ γογονῆσαν Γραφῆ, καὶ χειρα-
 γωγίαν τινὰ παιδούτικῶ τῶ παλαιᾶν πρὸς τῶ νέαν ὑπάρχουσαν. ὅθεν καὶ Μωϋσῆς ὁ μέ-
 γας ὡς μερακίων διδάσκαλος ὄδον μὲν τῶν ἀπορήτων Φησὶ, Θεῶ δὲ τὰ πρῶτα, δημιου-
 γίαν καὶ νόμον ἀγράφος ὑπέδειτο, τῶν πρὶν ἀνθρώπων ἐμπολιτοδομῶν αὐτοῖς. τέτῃς
 γὰρ τῆς νόμου διὰ τῶν θεῶν ὀπλασιῶν τῶν κατὰ δυνάμιν γενομένων αὐτοῖς παρηλείφουσαν.
 λαὸν γὰρ τινὰ Θεὸς ἐκ τῆς τῆ Ἀβραὰμ γογῆς ἐξελέξατο τοῖς ἄλλοις ἀμικτόν, διαφόροις
 τηρήσας προσάγμασιν, ἐξαιρέτως τῆς αὐτῆ προνοίας ἡξιωμέον. ἄπερ ἐχρῶν δι' αὐτῶν εἰς
 τῶ τῶν ἐξῆς διδασκαλίαν φυλάττειν. δι' αὐτῶν γὰρ ἔδει τὰς τῆ Θεῶ διαφόρους οἰκονο-
 μίας καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις βραβυδεῖται. Χριστὸς γὰρ ἐκ τῶν ὑπὸ νόμον ἀνέτειλε. παρ'
 οἷς καὶ Προφήται τῶ αὐτῆ παρσίαν ἐκήρυττον. ὅθεν ἰδίως ἡξίωτο προνοίας, ἵνα μὴ τοῖς
 ἄλλοις ἀναμικθέντες, διαφθορὰν ὑπομείνωσιν, ἀλλ' εἰς καιρὸν παραδῶσι τοῖς ἄλλοις τῆς
 τῆ Χριστὸ παρσίας τὰ προμυῖματα, καὶ ὅστω ἀνῶθεν ὁ Θεὸς ἐπιμέλειαν τῶν ἀνθρώπων
 πεποήται. ὅπως τε διὰ τῆς νομικῆς διατάξεως ἀπὸ τῶν πρὸς Ἀβραὰμ ἐπαγγελιῶν ἀρξά-
 μενος, εἰς τῶ τῆ Χριστὸ παρσίαν ἐπαιδαγωγῆσιν ἅπαντας. τῆς δὲ κατὰ τῶ παλαιᾶν
 ἀσαφείας αἰτία μὲν ἢ τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων ἀδύνατα δεομένη πρὸς τῶ αὐτῶν ἀξίαν πα-
 ραπετάσματος. Μωϋσῆς γὰρ ἐκ ἡγνότη. πρὸς αὐτῆς γὰρ εἶχε τὸ κάλυμμα, ἀλλ' ἔ πρὸς
 αὐτὸν, ὄδον μεταστροφῆς πρὸς τὸν Κύριον. τοιγαρὲν ἀγνοούντων, ἐκ τῶ ἐγκλημα κατ' αὐ-
 τῶν. εἰ μὴ ἦλθον γὰρ Φησὶν ὁ Χριστὸς, καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς ἀμαρτίαν ἐκ εἶχον. ἢ δὲ
 τῆς προφητείας ἀσάφεια διὰ τῆς ἐκβάσεως ἐρμηνεύεται. δούτερα δὲ αἰτία τὸ ἀπὸ τῆς
 Ἑβραίων εἰς τῶ ἐλλάδα μεταληφθῆναι φωνῶν, τῆ Θεῶ τῆτο διὰ Πτολεμαῖς γενέσθαι
 πρὸ τῆς τῆ Χριστὸ παρσίας οἰκονομήσαντος, ὅτε κοινῆ πᾶσιν ἡμελλεν ἐγνωῖται τοῖς ἔθνε-
 σιν. ὅτι δὲ κατὰ θεῖαν ἐπίπνοιαν ὁ μέγας Μωϋσῆς καὶ τὰ λίαν ἀρχαῖα, καὶ τὰ μετὰ
 πλείστον ἐγίνωσκον, ὄδους ἀντερεῖ. Θεῶ γὰρ ἐπιπνοῖα τὸ λαυθάνον εἶτε παρὸν, εἶτε
 φθάσαν, εἶτε μέλλον ἐγνώρισεν.

Ἰωάν. 15. 22.

Ἐπειδὴ δὲ κόσμος γένεσις ἡμῖν τὸ προκείμενον, ἰσέον ὡς Ἑλλήνων παῖδες σιωαῖδιον τῶ
 Θεῶ τῶ κλίσει εἶναί φασιν. ὕλλω γὰρ τινὰ τῶ Θεῶ σιωαῖδιον ὑποτίθενται. μὴ διωηθεῖτες
 γὰρ οὐρεῖν πῶς ἐκ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος ὄν τι γενήσεται, μετρεῖται τῆ Θεῶ τῶ δυνάμιν
 ταῖς οἰκείαις ὑπολαβόντες ἐνοίας, αἰδῖον ὕλλω ἡμῖν ἀνεπλάσαντο. καὶ τὸν Θεὸν αἰὶ δη-
 μιουργόν εἶνα λέγοντες, αἰὶ φασὶ τὰ δημιουργήματα. Καὶ μετ' ἕτερα. Οὐκ ἔν εἰκότως ὁ Μωϋ-
 σῆς τῆς ἐκείνων ὕλλης καὶ τὰς ἀσεβεῖς καὶ θεομάχους ἐνοίας καταλιπὼν, εἰ ἀρχῆ, Φησὶν,
 ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τῶ γῆν. ἀλλὰ γὰρ εἶτι πρὶν τι κατὰ μέρος ἀπᾶν τοσῶτον
 ἐπισημιώσθαι χρῆ, ὡς ἔ πάσης δημιουργίας μνήμῃ ὁ συγγραφεὺς ἡμῖν ἐποίησατο. ἔτε
 γὰρ Ἀγγέλους, ἔτε νοεράς δυνάμεις ὠνόμασεν. οἱ μὲν φασὶ, τῆ πρεσβυτέρους ἐκλήσθαι τῆ δε
 τῆ κόσμου· οἱ δὲ, τῶ σιωεκλήσθαι τῶ κόσμῳ πᾶν νοητόν τε καὶ αἰδητόν. ἄμα γὰρ τῶ τῆς Ἀγ-
 γέλους οὐρανῶ περιέχοντι, καὶ τῆς ὑπ' αὐτῆ περιεχομένης σιωεσηχθῆναι φασιν. ὡπερ γὰρ ἐκ
 ὀνομάσας ἀέρα καὶ πῦρ, τοῖς ἀκροῖς τὰ μέσα σιωεκλήσθαι· ἔτως ἐκ ὀνομάσας Ἀγγέλους,
 σιωνοῖσθαι παρέχει τῶ περιέχοντι. τί δὴ τέτῃς γέγονεν αἴτιον; εἰ γὰρ ἀπὸ καλλοῆς κλι-
 μάτων ὁ δημιουργὸς θεωρεῖται, κρείττερος δὲ τῶν ὀρωμένων κλιμάτων οἱ Ἀγγελοι, πῶς ἔ
 τῶ τέτων μᾶλλον ἐχρῶν παρασησῆσαι δημιουργίαν; ἄρ' ἔν ὡς ἀγενήτων τῶ μνήμῃ παρ-
 εδραμῖν; ἀπαγε. ἔσαι γὰρ ἔτως ἀγενήτα καὶ τὰ σεσηγημένα σοιχεῖα. ἀλλὰ γὰρ τοῖς Ἰε-
 ραδαίοις σιωεψελλίζετο, ἐκείνα λέγων, ὡν τέως ἀκῆν ἡδύωντο. καθάπερ γὰρ παίδων δι-
 δάσκαλος τὰ πρῶτα τέτοις σοιχεῖα παρέδωκεν· εἰδὼς, ὡς ταῦτα μαθόντες, ἕτεροι δι-
 δάσκαλοι διαδέξονται παραδίδόντες τὰ τελειότερα. ἡμελλον γὰρ τοῖς αἰδητοῖς ὡπερ ὑπο-
 βάρθρα χρῆσάμενοι, δυνάσθαι τι περὶ τῶν ὑψηλοτέρων ἀκῆν. ὅθεν Δαβὶδ, ὡς ἄν τις δι-
 Ψαλ. 148. 1, δάσκαλος παρὰ διδασκάλου παραλαβὼν τὸν λαόν, αἰνεῖτε, Φησὶ, τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρα-
 2, 5. ,, νῶν· αἰνεῖτε αὐτὸν εἰ τοῖς ὑψίστοις· αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες Ἀγγελοι αὐτῆ· αἰνεῖτε αὐτὸν
 ,, πᾶσαι αἰ δυνάμεις αὐτῆ· ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἀνέτείλατο καὶ ἐκλήθησαν.
 Κολασ. 1. 15. ἔτι δὲ καὶ ὁ μέγας Παῦλος Φησὶν· ὅτι εἰ αὐτῶ ἐκλήθη τὰ πάντα εἶτε ὄρατα, εἶτε ἀόρατα.
 Ἰωβ. 38. 7. τὸ γὰρ εἰρημῖον τῶ Ἰωβ, ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα, ἡνεσάν με μεγάλη φωνῆ πάντες Ἀγ-
 γελοι με, ἔ παρῆσθαι σαφῶς πρὸ οὐρανῶ καὶ γῆς γεγονέναι. τὰ γὰρ ἄστρα κατὰ τῶ τρι-
 τῶ ἡμέραν ἐγένετο. τέτων ἡμῖν ἀναγκάως προλελεγμένων, χωρητέον ἐπὶ τῶ κατὰ
 μέρος ἐξηγήσιν, Θεῶ τὸ δυνάσθαι πρυτανύοντος.

Τ Ο Υ
 ΑΓΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΜΩΣΕΩΣ
 ΕΙΣ ΤΗΝ
 Κ Ο Σ Μ Ο Γ Ε Ν Ε Σ Ι Ν .

Κ Ε Φ . Α .

α. **Α**ρχὴν ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε μὴ προ-
 τέταχε τῆς τῶν ὄλων δημιουργίας θεολο-
 γίαν ὁ συγγραφεύς; Μετρεῖν εἴωθε τοῖς
 παιδευομένοις ἢ θεία γραφὴ τὰ μαθήμα-
 τα καὶ τοῖς μὴ τελείοις προσφέρειν τὰ
 τέλεια, τοῖς ἀτελέσι δὲ τὰ σοικαιώδη, καὶ
 τῇ σφῶν ἐνώμει συμβαίνοντα. ἐπειδὴ
 τοίνυ Αἰγύπτιοι τὴν ὄρωμίνην κλίσιν ἐθεο-
 ποιῆντο, τῆτοις δὲ σιωδιάγων ἐπὶ πλείσιν
 ὁ Ἰσραὴλ ταύτης τῆς δυσσεβείας μετέλα-
 χεν, ἀναγκαίως τὰ περὶ τῆς κλίσεως αὐ-
 τοῖς προσφέρει μαθήματα, καὶ διδάσκει
 διαρρήδην, ὅτι καὶ ἀρχὴν ἔχε τὸ εἶναί,
 καὶ ὅτι ποιητὴν ἔχει τὸν τῶν ὄλων Θεόν.
 ἐμὴν δὲ τὸν τῆς θεολογίας παραλέλοι-
 πε λόγον. τὸ γὰρ φάναί, τὸν ἔρανον
 καὶ τὴν γῆν, καὶ τὰ ἄλλα τῆς κλίσεως μό-
 ρια γεγονέναι, καὶ δεῖξαι τῆτων δημιου-
 γόν τὸν τῶν ὄλων Θεόν, ἀρκῆσαν τοῖς
 τότε θεολογίαν ἐπιώεγκε. τῶν μὴ γὰρ,
 ἐδήλωσε τὴν ἀρχὴν τῆ δὲ, εὐρεῖν ἐκ ἴχου-
 σε τὴν ἀρχὴν, καὶ αἰδίου τοίνυ ἐγνωκῶς
 τὸν Θεόν, καὶ ποιητὴν τὸ παντὸς ὀνομά-
 σασ, καὶ ἀγαθὸν ποιητὴν, τῷ φυσιολο-
 γικῷ τῷ θεολογικῷ μάλα σαφῶς σωήρ-
 μοσεν. ἄλλως δὲ προμεμαθήκεσαν οἱ ταῦ-
 τα διδασκόμενοι τῷ Θεῷ τὸ αἰδίου. ἀπο-
 σαλαῖς γὰρ εἰς Αἴγυπτον παρὰ τῷ Θεῷ
 τῶν ὄλων ὁ θεοθέσιος Μωϋσῆς, προσε-
 τάχθη τοῖς ὁμοφύλοις εἰπῶν, ὅ ὦν ἀπέ-
 σαλκέ με πρὸς ὑμᾶς. τὸ δὲ ὦν, τῷ αἰ-
 δίῳ δηλωτικόν ἐστι. δῆλον δὲ τοῖς φιλο-
 μαθέσι, ὡς ἐκάνα πρὸ τῆτων ἐρρέθη.
 ἐκείνῳ γὰρ αὐτοῖς τὴν διδασκαλίαν ἐτι-
 τὴν Αἴγυπτον οἰκῆσι προσώεγκε. ταῦτα
 δὲ εἰ τῇ ἐρήμῳ σωέγραφε.

α. **Α**σερρόν ἔχον, ἐδὲ βέβαιον οἱ νομοθετά-
 μνοι. αὐτίκα γὰρ μετὰ τὰ πολλὰ καὶ
 ἄφρασα θαύματα, τὴν εἰκόνα τῆ μόχθ
 Θεὸν ἀνηγόρευσαν. οἱ δὲ τὰ τῶν κλιῶν
 ἰνδάλματα βραδίως ἔτω θεοποιήσαντες. τὶ
 ἐκ αὐν ἔδρασαν, εἰ τῶν ἀοράτων φύσεων
 τὴν γῆν ἐδέξαντο; ἢ χάριν μέχρι τῆς
 τῆ Ἀβραὰμ τελειότητος, ἔδαν τῶν πα-
 λα ἀνθρώπων δι' Ἀγγέλῳ ὁ τῶν ὄλων διε-
 λέχθη Θεός. ἐπὶ δὲ τῆς Ἀγαρ πρῶτον
 Β Ἀγγέλῳ μνημῶ ἐποίησατο ὁ θεοθέσιος
 Μωϋσῆς, καὶ μάλα εἰκότως. τύπος γὰρ
 ἢ Ἀγαρ τῆς παλαιᾶς διαθήκης κατὰ τὸν
 Ἰεὸν Ἀπόστολον. τὸ γὰρ Ἀγαρ, φησι, Σι- Γαλ. 4. 25.
 ἢ ἢ ὄρος ἐστὶν εἰ τῇ Ἀραβίᾳ, συσοικῆ δὲ
 ἢ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ. ἐπειδὴ τοίνυ δι' Ἀγ-
 ἢ γέλῳ ὁ νόμος ἐδόθη διαταγῆς γὰρ φη- Γαλ. 3. 19.
 ἢ σι δι' Ἀγγέλῳ εἰ χεῖρι μεσίτε καὶ πά-
 ἢ λιν, εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλῳ λαληθεῖς λό- Ἐβρ. 2. 2.
 ἢ γος ἐγενετο βέβαιος καὶ μάλα προσφό-
 ἢ ρως ὁ τῶν ὄλων Θεός δι' Ἀγγέλῳ καὶ τῆς
 Γ δολείας ἀνέμνησε, καὶ τὰ περὶ τῆ τεχ-
 ἢ θησομείῳ παιδὸς προηγόρευσαν. ὅτι δὲ
 ἢ κλιῶν ἔχουσι φύσιν καὶ Ἀγγελοῖ, καὶ Ἀρ-
 ἢ χάγγελοῖ, καὶ εἰτι ἕτερον ἐστὶν ἀσώμα-
 ἢ τον, πλὴν τῆς ἀγίας Τριάδος, ἢ θεία σα-
 ἢ φῶς ἡμᾶς διδάσκει γραφῆ. ὑμῶν γὰρ
 ἢ καὶ τῆτοις Δαβὶδ παρακελεύεται ὁ προ-
 ἢ φήτης· αἰνεῖτε γὰρ αὐτὸν φησι πάντες Ψαλ. 148. 2.
 ἢ οἱ Ἀγγελοῖ αὐτῆ, αἰνεῖτε αὐτὸν πάσα ἀί
 Δ ἢ διώμεις αὐτῆ. καὶ τὴν αἰτίαν διδάσκων,
 ἢ ἐπήγαγον ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, Ψαλ. 148. 5.
 ἢ αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίθησαν. καὶ πά-
 ἢ λιν εἰ ἑτέρῳ ψαλμῶ ὁ ποιῶν τῆς Ἀγγέ- Ψαλ. 103. 4
 ἢ λῆς αὐτῆ πνύματα, καὶ τῆς λατρυγῆς
 ἢ αὐτῆ πρὸς φλόγα. καὶ οἱ τρεῖς μακά-
 ἢ ριοῖ παιδῆς εἰ τῇ καμίνῳ τὸν Ἰεὸν ἔμνον
 ἢ ὑφαίνοντες, καὶ τὸ πανάρισον ἐκάνο καὶ
 ἢ λίαν ἀρμόδιον εἰρηκότες προσίμιον. ὄλο-
 ἢ γῆτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίῳ τὸν Κύριον,
 Ε ἢ πάσα ἀί διώμεις Κυρίῳ τὸν Κύριον. ἀλ-
 ἢ λὰ γὰρ ἢ θεοπνύσος γραφῆ τῆς δε τῆς
 ἢ διδασκαλίας ἀνάπλεως.

Ἐξὸς 3. 14.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῆς τῶν
 Ἀγγέλῳ ἐκ ἐμνήθη δημιουργίας; Οὐδὲν

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προὔπαρχοισιν ἕρα-
 νῆ καὶ γῆς Ἀγγελοὶ, ἢ σὺ τέτοις ἐγένου-
 το; Περιτλῆς μὲν ἐγὼ τὰς τοιαύτας ζητή-
 σεις ὑπέληφα. τίς γὰρ ὄνησις προσγε-
 νήσεται τοῖς ἐγνωκόσι τὸν τῆς τῶν Ἀγ-
 γέλων δημιουργίας καιρὸν; οἶδα δὲ καὶ τὸν
 1. Τιμ. 1. 3. θεῖον Ἀπόστολον τῷ Θαυμασίῳ Τιμοθέῳ
 » παρεγγυῶντα, παράγγελε τίσι μὴ ἔτε-
 » ροδιδασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις,
 » καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις. ἐρῶ δὲ ὅμως
 ὅπερ συμβαίνειν ὑπέληφα τῷ σκοπῷ τῆς
 θείας γραφῆς. ἀπερίγραφον μόνῳ ἐδι-
 δάχθημεν εἶναι τὴν θεῖαν φύσιν, ἅτε δὴ
 ἀκρίστον ἔσαν, καὶ ἀναρχον, καὶ αἰδίον·
 τὰ δέ γε ἀρξάμενα τῆ εἶναι περιγεγραμ-
 μένον ἔχειν δηλονότι τὸ εἶναι. ἔκῃν καὶ
 ἀσώματον λέγοντες εἶναι τῶν Ἀγγέλων
 τὴν φύσιν, περιγράφουσα Φαμεν αὐτῶν
 Δαν. 7. 10. τὴν ὑπόστασιν. πῶς γὰρ ἄντις νοήσαι χι-
 » λίας χιλιάδας, καὶ μυρίας μυριάδας κα-
 » τὰ τὸν θεῖον Δανιήλ, μὴ ἕκασον λογισό-
 » μενος ἐν ἰδίᾳ εἶναι περιγραφή; ἀλλ' ὅτι
 μὲν περιγεγραμμένῳ ἔχουσιν οἱ Ἀγγελοὶ
 τὴν ἔσιν, ἕδῃ ἀντερῆν οἶμα. καὶ
 γὰρ τῶν ἀνθρώπων ἕκασον ὑφ' ἐνός, ἔφη,
 τετάχθαι τῶν κηδεμονίαν ὁ δεσπότης
 Μαρτ. 18. 10. Χριστός. ὁρᾶτε γὰρ φησὶ μὴ καταφρονη-
 » σητε ἐνός τῶν τῶν ἐλαχίστων τῶν πι-
 » σθόντων εἰς ἐμέ· ὅτι οἱ Ἀγγελοὶ αὐτῶν
 » διαπαντός τὸ πρόσωπον ὁρῶσι τῆ πατρός-
 » ματῆ ἐν ἕρανοῖς. καὶ ἕκασω δὲ ἔθρει Ἀγ-
 γελον ἐφῆσάναι φησὶν ἢ θεία γραφή. ὁ
 Δαν. 10. 13. γὰρ τῷ προφήτῃ Δανιήλ προσδιαλεγόμε-
 » νος Ἀγγελος, καὶ ἀρχοντα Περσῶν εἶρη-
 » κε, καὶ ἀρχοντα Ἑλλήνων, καὶ Μιχαήλ
 Δδβτ. 32. 8. ἀρχοντα τῶν Ἰουδαίων. καὶ Μωσῆς δὲ ὁ
 » μέγας ἐν τῇ ᾠδῇ φησὶν, ὅτε διεμέριζον
 » ἔθνη ὁ ὑψιστός, ὡς διέσπειρεν ἕως Ἀδάμ,
 » ἔστησαν ὄρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν Ἀγγέ-
 » λων Θεῶν. εἰ τοίνυν ὁ μὲν τῶν, ὁ δὲ
 ἐκείνων ἀρχῶν ἐτάχθη, ἕκασος δὲ τῶν
 ἀνθρώπων ὑπὸ τῷ ἐνός φροντίδα τελῆ,
 εὐδῆλον, ὡς περιγεγραμμένῳ ἔχουσι τὴν
 ἔσιν. εἰ δὲ τῶτο ἀληθές, τόπω ἄρα προσ-
 δέοντα. μόνον γὰρ τὸ θεῖον, ὡς ἀπερί-
 γραφον, ἔκ ἐν τόπω. εἰ δὲ τὸ περιγε-
 γραμμένον ἐν τόπῳ, πῶς οἶοντα προὔ-
 παρχοισιν ἕρανε καὶ γῆς τῆς Ἀγγέλων; ἢ
 γὰρ ὄντος τῆ φέρουτος, πῶς ἔνεσι τὸ
 φερόμενον εἶναι;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀλλὰ φασίτινες χρή-
 ναι λέγειν προὔπαρχοισιν ἕρανε καὶ γῆς τῆς
 Ἀγγέλων. Ἀγγέλων γὰρ φασὶν ἔκ ὄντων,
 πῶς ὁ τῶν ὄλων ὑμνεῖτο Θεός; Ἀλλ' οἱ
 ταῦτα λέγοντες ἀγνοοῦσιν, ὡς καὶ ἀνά-
 ρχος αὐτῶν, καὶ αἰδίας τέτρε ὁ λόγος ποιεῖ.
 εἰ γὰρ ἔδειτο τῶν ὑμνῶντων ὁ τῶν ὄλων
 Θεός, αἰ δὲ τέτρε ὑμνῶντας ἔχε, σιωαί-
 διοι ἄρα οἱ Ἀγγελοὶ τῷ τῶν ὄλων Θεῷ· εἰ
 δὲ ἔκ αἰ, ἀλλ' ὅτε περ ἠβελήθη τέτρε
 ἐδημιουργῆσεν, ἡ ἄρα τίς αἰών, ἐν ᾧ περ
 τῆς ὑμνῶντας ἔκ εἶχεν ὁ τῶν ὄλων Θεός.
 ἔκῃν ἢ δέτα τῶν ὑμνῶντων ὁ δεσπότης
 Θεός. ἀνευδεῆ γὰρ ἔχει τὴν φύσιν. διὰ

Α γαστότητα δὲ μόνῳ Ἀγγέλοις, καὶ Ἀρχ-
 αγγέλοις, καὶ πάσῃ τῇ κλίσει τὸ εἶναι δε-
 δωρηται. ποῖαν δὲ καὶ λειτουργίαν εἶχον
 πρὸ τῆς κλίσεως ὄντες, ἕδῃ ὄντος τῆ
 τῆς τῶν ᾠφελείας προσδεομένε; ὅτι
 γὰρ εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων κηδεμονίαν
 ὑπερῆσιν τῷ τῶν ὄλων Θεῷ, μάρτυς ὁ
 θεῖος Ἀπόστολος βοῶν, ἔκῃ πάντες εἰσὶ
 » λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀπο-
 » σελλόμενα διὰ τῆς μέλλοντας κληρονομεῖν
 Β σωτηρίαν; ἔκῃν ἔκδηλον, ὡς ἡμεῖς μὲν τῆς
 ἐκείνων ἐπικουρίας δεόμεθα· ὁ δὲ Θεός ἠκί-
 σα μὲν τινος ἐνδεῆς. ἄβυσσος δὲ ᾧν ἀγα-
 θότητος, ἠβελήθη καὶ τοῖς μηδαμῆ μη-
 δαμῶς ἔσι μεταδόναι τῆ εἶναι. ἀλλὰ γὰρ
 οἱ προὔπαρχοισιν ἕρανε καὶ γῆς τῆς Ἀγ-
 γέλων ἰχυροῦσιν, ὡς ἰχυρὸν ἡμῖν καὶ
 ἄμαχον προβαλόντα ἐκείνο τὸ παρὰ τῆ
 Θεῶ τῶν ὄλων πρὸς τὸν Ἰωβ εἰρημένον·
 » ὅτε ἐποίησεν ἄσρα, ἠῆσάν με πάντες Ἀγγε-
 Γ » λοῖμα. καὶ ἔσωροῦσιν, ὡς τῇ τετάρτῃ
 ἡμέρᾳ σὺ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελλῷ τὰ ἄσρα
 παρήγαγεν ὁ τῶν ὄλων Θεός. εἰκὸς δὲ τῆς
 Ἀγγέλων σὺ ἕρανε δημιουργηθῆναι καὶ
 γῆ, ἵνα καὶ τὸ φῶς ὀρῶντες ἐξ ἕδῃ
 ὑποκειμένε δημιουργῆμενον, καὶ τὸ σερέω-
 μα ἐν μέσῳ τῆ ὑδατος συμπηγνύμενον, καὶ
 τὴν ὑγρὰν ἔσιν χωριζόμενῳ τῆς γῆς,
 καὶ τὴν γλῶ ἄμα τῷ θεῷ λόγῳ παντοδα-
 ποῖς διακοσμημένῳ βλαίσημασι, καὶ τὰ
 Δ ἄλλα πάντα πρὸς τὸ θεῖον γινόμενα βέ-
 λημα, γνῶσι δὲ ᾧ ὀρῶσιν, ὡς καὶ αὐτοὶ
 κλισίῳ ἔχουσι τὴν φύσιν, παρ' αὐτῆ τὸ εἶ-
 ναι δεξάμενοι. καὶ γὰρ ὁ θεῖος Ἀπόστο-
 λος τῷ κόσμῳ αὐτῆ συζῶνυσι, λέγων·
 » ὅτι θεάτρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ
 » Ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ ταῦτα
 ἔκ ἀποφαινομενος λέγω. τολμηρὸν γὰρ
 ἀποφαντικῶς οἶμα λέγειν περὶ ᾧ ἢ θεία
 διαρρήθῃ ἢ λέγει γραφή. ἀλλ' ὅπερ τοῖς
 ε ὑτεβέσι λογισμοῖς ἀρμόττειν ὑπέλαβον,
 εἶρηκα. ἐκείνο μέντοι ἀναγκαῖον εἶδῆναι,
 ὡς πάντα τὰ ὄντα πλὴν τῆς ἀγίας Τριά-
 δος, κλισίῳ ἔχει τὴν φύσιν. σιωμολο-
 γημένε δὲ τέτρε, τῷ τῆς ὑσεβείας ἢ λυ-
 μαινεται λόγῳ, τὸ πρὸ ἕρανε καὶ γῆς γε-
 γενῆσθαι λέγειν τῶν Ἀγγέλων τῆς δῆμης.
 » τὸ δὲ λογομαχεῖν, ὡς ἕδῃ χρῆσιμον,
 ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκρότων ἀπαγορῆ
 διαρρήθῃ ὁ θεῖος Ἀπόστολος.

Ζ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὁ εἰπὼν
 δημιουργὸν, ἔκ ἄμα τὴν δημιουργίαν λέγει.
 ἢ γὰρ τῷ οἰκοδόμῳ στυπαρχεὶ τὸ οἰκοδό-
 μημα, ἕδῃ τῷ ναυπηγῷ τὸ σκάφος. ἢ
 μὲν γὰρ δημιουργία, ἐν τῷ δημιουργῷ· τὸ
 δὲ δημιουργῆμενον, μετὰ τὸν δημιουργόν.

Η ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἦν τις πρεσβυτέρω
 τῆς τῆ κόσμῳ γενέσεως κατάστασις ταῖς
 ὑπερκοσμίας δυνάμεσι πρέπασα, ἢ ὑπέρ-
 Η χρόνος, ἢ αἰωνία, ἢ αἰδίας. δημιουργή-
 ματα δὲ ἐν αὐτῇ ὁ τῶν ὄλων κλίσεως καὶ
 δημιουργὸς ἀπετέλεσε φῶς νοητὸν πρέπον
 τῇ μακαριότητι τῶν Φιλῶν τὸν Κύριον,
 τὰς λογικὰς καὶ ἀοράτας φύσεις, καὶ πᾶ-

σαν τὴν τῶν νοητῶν διακόσμησιν, ὅσα τὴν ἡμετέραν διάνοιαν ὑπερβαίνει. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησε, τρεῖς ἐν ἀρχῇ ταύτῃ τῇ κατὰ χρόνον. ἔ γάρ δὴ κατὰ πρεσβυγένειαν πάντων τῶν γενομένων προέχειν τὸν ἕρανὸν μαρτυρεῖ, λέγων ἐν ἀρχῇ γεγονέναι, ἀλλὰ μετὰ τὰ ἀόρατα καὶ νοημένα, τῶν ὀρατῶν τῶν καὶ αἰδησεὶ ληπλῶν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως διηγείται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τῶ παντός τὴν ὑπερβαίνει παρηνίξατο, τῷ μὲν ἕρανῷ τὰ πρεσβεία τῆς γενέσεως ἀποδόν, τὴν δὲ γλῶ οὐδυνερόβειν φάμενος τῇ ὑπάρξει, πάντως δὲ καὶ ἔτι τῶν μέσον σωμαπυγενήθη τοῖς πέρασιν. ὡσεὶ καὶ μηδὲν εἶποι περὶ τῶν σοιχείων, πυρὸς, καὶ ὕδατος, καὶ ἀέρος, ἀλλὰ σὺ τῇ παρ' ἑαυτῆ σωέσει νοεῖ· πρῶτον μὲν, ὅτι πάντα ἐν πᾶσι μέμικται, καὶ ἐν γῆ οὐρήσεις ἀέρα, καὶ ὕδωρ, καὶ πῦρ· εἶγε ἐκ λίθων μὲν πῦρ ἐξάλλεται, ἐκ σιδήρου δὲ, ὅς ἀπὸ γῆς ἔχει τὴν γενέσιν, πῦρ ἄφθορον ἐν ταῖς παρατρίψεσιν ἀπολάμπειν πέφυκε· τὴν δὲ τῆ ὕδατος φύσιν ἐνυπάρχουσιν τῇ γῆ οἱ φρεωρύχοι δεικνύσιν, καὶ τὴν τῆ ἀέρος οἱ ἀπὸ νεοτισμένης αὐτῆς ἀτμοὶ ὑπὸ ἡλίου θαλάφθεισης ἀναπεμπομενοὶ. ἔπειτα καὶ εἰ φύσει τὸν ἄνω τόπον ὁ ἕρανός ἔχει, ἡ δὲ γῆ τὸ κατώτατον ἐστίν, ὁ τῶν πλείστον διεσῶτων ἐπιμνησθεῖς, καὶ τὰ τὴν μέσῳ χώρην ἐκπληρῶντα σωμακοχικῶς παρεσήμανεν.

Ἡσ. 51. 6. μετὰ τοῖς παρὰ τῆ Ἡσαΐας εἰρημένοις, ὁ σερεώσας τὸν ἕρανὸν ὡσεὶ καπνὸν, τρεῖς ἐν λεπλῶ φύσιν, καὶ ἔ σερεάν, ἐδὲ παχείαν, εἰς τὴν τῆ ἕρανῶ σύσασιν ἐσιώσας, καὶ περὶ τῆ χήματος δὲ ἰκανὰ ἡμῖν τὰ Ἡσ. 40. 22. παρ' αὐτῆ, εἰπόντος· ὁ εἴσας τὸν ἕρανὸν ὡσεὶ καμάραν.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὶ δὴποτε τὸν ἕρανὸν πρῶτον ἐποίησεν, εἴτα τὴν γλῶ; Πρῶτον τὸν ὄροφον, εἴτα τὸ ἕδαφος. ἔ γάρ ἀνάγκη φύσεως ὑπόκειται, ἐδὲ ἀκολυθία τέχνης δελοῦναι. καὶ γὰρ φύσεως, καὶ τέχνης, καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἡ βέλτιστος τῆ Θεῶ δημιουργός καὶ τεχνίτης ἐστίν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄξιον ἐνταῦθα διαπορήσαι τίνος ἕνεκεν ὁ μακάριος ἔτος Προφήτης μετὰ πολλὰς ὕπερον γενεὰς γεγυνώς, ταῦτα ἡμῖν ἐκτίθεται. ἔ γάρ ἀπλῶς, ἐδὲ εἰκῆ. ἐπειδὴ γὰρ ἐξ ἀρχῆς πλάσας τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεός, δι' ἑαυτῆ διελέγετο τοῖς ἀνθρώποις, ὡς ἀνθρώποις ἀκῆσαι δυνατὸν ἔω. ἔτω γὰρ πρὸς τὸν Ἀδὰμ ἡλθεν, ἔτω τῷ Κάϊν ἐπετίμησεν, ἔτω τῷ Νῶε διελέχθη, ἔτως ἐπέξενώθη τῷ Ἀβραάμ. ὅτε δὲ εἰς πολλῶν κακίαν ἐξώκειλε πᾶσα ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις, ἐδὲ ἔτω τέλεον ἀπεσράφη τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὁ τῶν ἀπάντων δημιουργός. ἀλλ' ἐπειδὴ λοιπὸν ἀνάξιοι γεγονάσι τῆς ὁμιλίας τῆς αὐτῆ, βελομένος πάλιν ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς αὐτῆς Φιλίαν, καθάπερ ἀνθρώ-

Α ποῖς μακρὰν ἀφελῶσι γράμματα πέμπει, πρὸς ἑαυτὸν ἐφελκόμενος πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν. καὶ ταῦτα τὰ γράμματα ἔπεμψε μὲν ὁ Θεός, ἐκόμισε δὲ Μαυσῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδὲν περὶ τῶν ἀόρατων διωάμεων διαλέγεται, ἐδὲ λέγει, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός τῆς Ἀγγελίας, ἡ τῆς Ἀρχαγγελίας. ἔ γάρ ἀπλῶς ἐδὲ εἰκῆ ταύτῳ ἡμῖν ἔτεμε τῆς διδασκαλίας τὴν ὁδόν. ἐπειδὴ γὰρ Ἰσραῖοις διελέγετο τοῖς περὶ τὰ παρόντα ἐπτοημένοις, καὶ ἐδὲν νοητὸν φαντασθῶν διωάμενοις, ἀπὸ τῶν αἰδητῶν τῶς αὐτῆς ἐνάγει πρὸς τὸν τῶν ὄλων δημιουργόν. ἵνα ἐκ τῶν δημιουργημάτων τὸν τεχνίτῳ τῶ παντός καταμαλόντες, προσκωήσωσι τὸν ἐργασάμενον, καὶ μὴ ἐναπομείνωσι τοῖς κλίσμασιν. εἰ γὰρ καὶ τῆς γινόμενα, ἐκ ἐπαυσαντο τὰ κλίσματα θεοποιούντες, καὶ περὶ τὰ ἀτιμώτατα τῶν ἀλόγων τὸ σέβας ἐπιδεικνύμενοι, πῆ ἐκ ἄν μαρίας ἐξώκειλαν, εἰ μὴ τοσαύτη τῇ συγκαταβάσει ἐχρήσατο;

ΣΕΥΤΗΡΟΥ ΓΑΒΛΩΝ. Δύω πρόκειται τῷ Μαυσεῖ ποιῆσαι· καὶ δημιουργίαν ἐπιθέσθαι, καὶ νομοθεσίαν τυπῶσαι. νομοθέτης γὰρ ἄν, ἔ πρῶτον ἤρξατο τῆς νομοθεσίας, ἀλλὰ πρῶτον τῆς δημιουργίας· διατὶ πρῶτον ἠθέλησε διδάξαι τὸν Θεὸν δημιουργόν τῶ παντός καὶ δεσπότην, ἵνα δειχθῆ Θεός ἐκ ἀλλοτρίοις νομοθετῶν, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις. εἰ γὰρ μὴ πρῶτον αὐτὸν ἔδειξε δημιουργόν τῶ κόσμῳ, ἐκ ἄν ἀξιοπίστος ἀπεδείχθη νομοθέτης τῶ λαῶ. τὸ γὰρ ἀλλοτρίως νομοθετεῖν, βίας· τὸ δὲ τῆς ἰδίας παιδοῦναι, ἀκολυθίας.

ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Διατὶ Μαυσῆς μὲν ἕρανῶ καὶ γῆς ἐμνημόνυσε καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν, Ἀγγέλων δὲ ἐκ ἐμνημόνυσε; Ἐπειδὴ ἔτος τότε κατὰ τῆς καιρῆς ἡρμότηεν ὁ λόγος Ἰσραῖοις. Ἰσραῖοις δὲ ἔλεγε τοῖς ἐξελεθῆσιν ἐξ Αἰγύπτου, τοῖς τὴν αἰγυπτιακῶν πλάνῳ μαθῆσιν, τοῖς τὰ περὶ τὸν ἕρανὸν καὶ τὴν γλῶ προσκωῆσιν, ἡλίον, σελλῶν, ἄσρα. κατέλιπεν ἔν τῳ τῶν ἀόρατων δημιουργίαν, καὶ κενὸν τὸν λόγον εἰς τὰ ὀρώμενα, ἵνα πείσῃ τῆς τῆτοις προσκωῆντας μὴ νομίζεν ταῦτα Θεός, ἀλλ' ἔργα Θεῶ. ἐκ τῶ ἔν ἀναγκαῖον τότε διδάξαι ἐκείνους περὶ Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων, ἵνα μὴ πάλιν θρέψῃ αὐτῶν τὴν νόσον. εἰ γὰρ μὴ βλέποντες Ἀγγέλους, μηδὲ τὰ νοητὰ, Θεός πολλὰς ἀπὸν, πολλῶ μᾶλλον εἰ ἤκυσαν Ἀγγέλους καὶ Ἀρχαγγέλους, ἐνόμισαν πλείονας Θεός εἶναι. ἀλλὰ μνημονῶναι ἕρανῶ καὶ γῆς, καὶ ὀρέων, καὶ ὕδατων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπάντων, ἵνα ἀπὸ τῶν ὀρωμένων ἐρμυλώσῃ τὸν ἀόρατον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐγένοντο οἱ Ἀγγελοὶ πρὸ ἕρανῶ, μετ' Ἀγγέλους, ἕρανός καὶ τὰ ὑπ ἕρανόν. παρεσήκασιν ἔν οἱ Ἀγγελοὶ τῇ δημιουργίᾳ. ὅτε ἠδράζετο ὁ ἕρανός ἐπῆρξεν οἱ Ἀγγελοὶ. ἐπειδὴ γὰρ ἑαυτῆς γενέσθαι ἐκ εἶδαν,

αἶθρον, τὸν ἄρανὸν ἰδόντες γενόμενον, ἐθαύμασαν. ἔβλεπον ἥλιον ἐκλάμποντα, σελήνῳ δαδὲ χῆσαν, ἀσέρας γενομένης, καὶ ἐξεπλήττοντο. λέγει γὰρ ὁ Θεὸς πρὸς τὸν
 Παύλ. 38. 7. Ἰωβ· ὅτε ἐποίησεν τὰ ἄστρα, ἤνεσαν με πάντες Ἄγγελοί μου.

ΑΚΑΚΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΙΑΣ. Διατὶ μέλλων νομοθετῆν ὁ Μωσῆς, τίῳ δημιουργίαν προέταξεν; Ἐχρῶν τὸ πνεῦμα, ἐπειδὴ νόμος ἐμελλε διδοῦσθαι τοῖς ἀνθρώποις ὑπὲρ τῆς Φυλάξαι αὐτὸν τῆς λαμβάνοντας, προδιαλαβεῖν περὶ τῆς ἀξιώματος τῆς νομοθετήντος Θεῶ. ὡς ἄρα ἔχ ὁ τυχὼν εἶη, ἀδὲ ὡς ἀν οἰηθεῖεν τινες εἶδους ἑνὸς Θεοῦ, ἀλλὰ γὰρ ὁ τῶν ἄλων ποιητῆς, καὶ δημιουργός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν. τὸ ἐν ἀρχῇ ἔτῳς ἀκινῆτον, ὡσεὶ ἔφασκεν, ἦτοι ἐν πρώτοις ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανὸν, ἢ ἀρχῶν ἐποίησεν ὁ Κύριος τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν, δηλονότι τῶν μετὰ ταῦτα κτισθέντων μάλλον δὲ ταυτὸν τῶ ἐν ἀρχῇ ἐποίησε, τὸ ἀρχῶν ἐποίησε. σαφές καὶ ἐκ τῆ ἐπὶ τῆς σοφίας ἀμφοτέρω ἀνομασίας. εἰρημένως γὰρ ἐν Παροιμ. 8. 22. μίαις, ὁ Κύριος ἔκτισέ με ἀρχῶν ὁδῶν αὐτῆς, ἐπιπέχθη τὸ, ἐν ἀρχῇ πρὸ τῆς τὴν γῆν ποιήσαι. ὡπερ ἐν ὁ Χριστὸς ἀρχῇ τῶν πάντων, καὶ ἐν ἀρχῇ εἶναι εἰρηται, ἔτῳς ἔπεν ἀν, ὅτι καὶ ὁ ἄρανός καὶ ἡ γῆ ἐν ἀρχῇ ἔκτισαι· τὰ προειρημένα ἀρχῇ ὑπάρχοντα τῶν μετὰ ταῦτα δεδημιουργημένων, περὶ ὧν καὶ ἡ πρόθεσις ἢ ἀναγραψαί τῶ νομοθέτη. ὁ δὲ Ὀριγένης τὸ, ἐν ἀρχῇ, βελεται ἀντὶ τῆ ἐν σοφία, τρεῖσι τῶ ἡῶ. δεικλέον δὲ ποσαχῶς ἡ ἀρχῇ λέγεσαι. οἶον τόπῃ, πέρας· ἐπιφανείας, γραμμῆ· γραμμῆς, σημεῖον· χρόνῃ, τὸ πρῶτον τῆ διασηματος μορίου· ἀξίωμα τὸ προσὸν τῶ ἀρχοντι ἔργον τὸ τῇ ποιήσει. ἢ δὲ ἐν Χριστῷ ζητησις ποιῶ τῶν εἰρημένων τρόπων ἐφαρμοδείη; ἢ προκειμένη ἀρχῇ, καὶ τῆτο δὲ λέγασιν αἱ δημιουργοὶ τὸν Θεόν. ἐλέγχοντα δὲ, ἐκ τῆ ἀρξασαί αὐτὸν εἰρησαι, καὶ καταπαῦσαι. ἀφ' ἧ γὰρ ἤρξατο ἄρανὸν δημιουργεῖν, ἐκ αἱ τῆτον δημιουργεῖ. πῶς δὲ τῆς ἐδέλοντας αἱ δημιουργὸν αὐτὸν εἶναι, δὴλαβεία δῆθεν τῆ μὴ ἀργὸν ἀποκαλεῖν τὸν Θεόν· πότερον τὰ δημιουργήματα πεπέρασαι κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἢ ἀπειρα αὐτῶ τυγχάνει; εἰ μὲν ἐν Φαῖν ἀπειρα τῶ δημιουργῶ εἶναι τὰ δημιουργήματα, ἀφιλοσοφῶς καὶ περὶ τὴν ἐνάργειαν ἀποφανῆνται· εἰ δὲ πεπερασμένα λέγοιεν, ἐρωτητέον πάλιν αὐτῆς· πότερον ἅμα πάντα δεδημιουργῆσαι, ἢ τάξει, καὶ ὁδῶ; καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον εἴποιεν, δηλονότι ἀκαυλα δημιουργήσας, κατέπαυσε

Παροιμ. 8. 22.
 Παύλ. 1. 1.

A πάλαι ποτὲ, καὶ τὸ ὅσον ἐν αὐτοῖς, νῦν ἀργὸς ὢν τυγχάνει· εἰ δὲ τὸ δούτερον ἔρῃσι, τὸ τάξει καὶ ὁδῶ δημιουργεῖν, καιρὸς αὐτῆς μεμνησθαι τῆ ἐξ ἀρχῆς ὠμολογημένα, ὡς ἐκ εἰσὶν ἀπειρα τὰ δεδημιουργημένα. ἐκῆν εἴπερ πεπερασμένα τυγχάνει, καὶ τάξει καὶ ὁδῶ γίνεται, ἔσται τις αὐτῶν καὶ ἀριθμὸς, ὃν αὐτὸς μόνος ὁ δημιουργὸς οἶδε. διὸ ὡπερ ἐκ ἡ τὰ ἐν τῇ ἐκτῇ ἡμέρᾳ γεγεννημένα ἐν τῇ πέμπτῃ, **B** ἔτε τὰ ἐν τῇ πέμπτῃ ἐν τῇ τετάρτῃ, ἔτε τὰ ἐν τῇ τετάρτῃ ἐν τῇ τρίτῃ, ἔτε τὰ ἐν τῇ τρίτῃ ἐν τῇ δούτέρᾳ, ἔτε τὰ ἐν τῇ δούτέρᾳ ἐν τῇ μιᾷ, ἔτε τὰ ἐν τῇ μιᾷ πρὸ τῆ ἀρξασαί τὸν Θεόν, ἔτω συλληθῶν ἐπὶ πάντων τῶν γενητῶν λεκλέον. ὅτι πρὶν γενέσθαι ἐκ ἡ ἔτῳς, εἰ μὴ διωάμαι τις ἐδέλη λέγειν ὑπάρχειν αὐτὰ παρὰ τῶ Θεῶ. κατασκοδάσειον δὲ ἐκ τῆ ἐλδῶθερον ἀναγ τὸ θεῖον, καὶ μὴ ὑπ' ἀνάγκῃ, καὶ **G** ἐκ τῆ ἔτω σωθήσεσθαι τὸ μόνον ἀγένητον εἶναι τὸν δημιουργόν.

ΑΛΛΩΣ. Ἐν κεφαλαίῳ, ὅπερ οἱ ἔλληνες ἐν σωτόμῳ Φασίν. ἐν ἀρχῇ, ὁ ἡ ὡπερ κεφαλαίον σώματος, καὶ τῇ θεσει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ αἰδήσει τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν πρὸ τῶν ἄλλων δημιουργημάτων γενόμενα κεφαλῶν ἐκαλεῖ. ἄρανὸν δὲ καὶ γῆν εἰπῶν, πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς περιέλαβε. (1).

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τῶν βαρβάρων ὅσοι κατὰ τῆς χρόνης Μωσέως γεγόνασι, καὶ μάλισα φιλοσοφῶν ἠθέλον, ἄρανὸν καὶ γῆν τῶν μεταξὺ πάντων αἰτιωμένων, ἐξ ὧν τῶν μετὰ ταῦτα καὶ οἱ ἔλλων ποιηταὶ πλείονας τὰς τῆς ἀσεβείας ἀφορμὰς εἰληφασιν, ἔδει τὸν Μωυσέα ὡς παρῶτάτω τῆς Ἰσραηλίτας ἀπαγαγόντα τῆς ἐκείνων ἀσεβείας, ἀρχῶν ποιήσασθαι δογματῶν τῆς ἐκείνων πεπλανημένης ἀρχῆς ἀνατροπῆν. ἐπειδὴ γὰρ γενητὰ μὲν ὠμολόγησεν, τὸν δὲ ποιητῶν ἠγνοῦσεν, ἀρχόμενος, δούδῳς ἐν ἀρχῇ Φησὶν ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν. τὸ δὲ ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν διδάσκει σαφῶς, ὅτι τὰ λοιπὰ μετὰ ταῦτα γέγονεν. εἰ γὰρ μὴ πεποίηται καὶ τὰ λοιπὰ σοιχεῖα καταπερ τὰ πρῶτα, ὧν ἐμνημόνευσε, **E** καὶ τὴν γῆν. **Z** καὶ τὴν γῆν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μετὰ τὰς ἀοράτους καὶ νοεράς ἰσίας ἄρανὸν ὁ Θεὸς κατασκοδάσει δούδῳς μετὰ τῆς γῆς, καὶ τὸν ὁράμενον· δούδῳς γὰρ ἔτος ἡμέρᾳ γίνεται· ἀλλὰ τὸν ἀνωτέρω, ὃν ὁ Δαβὶδ ἄρανὸν ἄρανῶ καλεῖ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Εἰσὶ τινες, οἱ Φασὶ δεῖν τὸν Θεὸν βεληθέντα κτίσαι τὰ σύμπαντα, μὴ ὑπερον ἔτῳς, ἀλλὰ πρὸ πολλῆς τῆτος ποιήσαι.

(1) Τὸ ἐν ἀρχῇ, ὁ Ἀκύλας ἐν κεφαλαίῳ. (ἔρα τὰς αἱ τῇ 1. σελ. σημεῖωσ. τῆς αἱ τῇ Φρανεκτῆρα ἐκδόσ. τῆς θείας γραφ.) ὁ δὲ ἄρανοφάντ. Βασίλ. Φησὶν· ὅπερ ἔτεροι τῶν ἐρμικυβτῶν σαφίτερον τὸν νῦν ἐκδιδόντες, εἰρήκασιν, ἐν κεφαλαίῳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς, τρεῖσιν ἀθρέως, καὶ αἱ ὀλίγω. αἱ σελ. 7. τῆ 1. Τοῦ. τῆς κατὰ τὸ Παρῖσ. ἐκ. ἐκδόσ.

ποιήσαι. ἔσι δὲ ἄτος ὁ λόγος πρὸς τῷ τολμηρῷ λίαν ὑψηλῆς. αἰδῖς γὰρ τῆ Θεῶ καὶ ὄντος, καὶ εἶναι πισυδομένα, πάντοτε ἂν ὁμοίως τὸ αὐτὸ τῆτο τοῖς ἐθέλῃσι λέγειν ὑπῆρξε, καὶ εἰ πρὸ μυριάκις μυρίων ἐτῶν ἐπεποιήτο τὰ γεγεννημένα. πάντοτε γὰρ πρὸς τὸ τῆ πεποιηκός ἀπέραντον ὁμοίως ἂν ἀπελείπετο, ἀνίσσης μὲν αἰεὶ καὶ ἀναχωρήσης εἰς τὸ ἄνω τῆς διανοίας ἡμῶν, ἐξικυμένης δὲ ἑδαμῶς ἑδεπώποτε πρὸς τὸ ἀναρχόντε αὐτῆ καὶ αἰδῖον. ὡσε ἑδὲ τῆτο θρασυωμέγοις πολυπραγμονητέον ἡμῖν, ἀλλ' ἀλαβῶς τοῖς παραδεδομένοις σερχλέον.

ΑΛΛΩΣ. Καὶ ὁ νόμος ἀπὸ ἑαρος ἀρχεται, καὶ ἡ καινὴ διαθήκη, ἡτοι τὸ πάθος τῆ Κυρίε, τάχα δὲ καὶ ἡ κλίσις τῆ κόσμη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰσίτινες, οἱ προδημιουργῆσαι ἑρανῆ καὶ γῆς ἑφασαν τῆς Ἀγγελῆς, Πλάτωνος, ἐμοὶ δοκά, τοῖς μυθοῖς τῆ σοφιάτε παρ' Ἑλλησιν ἐξακολοθήσαντες. ὅς πρεσβύτερα τῶν αἰδητῶν εἶναι ἔλεγε τὰ νοητὰ καὶ λογικὰ τοσῶτον, ὅσον ἐσιν αὐτῶν καὶ τιμιώτερα. λέγει γὰρ ἐτωσίπερ ἐκεῖνος, ὅσα ἐγὼ μέμνημαί ποτέτινος πλατωνικῆ καὶ μάλα σοβαρῶς λαρυγγίζοντος ἐπακηκῶς. τῶ δὲ ψυχῶ, ἔχ ὡς νῦν ὑέραν ἐπιχαρῶμεν λέγειν, ἔτως ἐμηχανήσατο καὶ ὁ Θεὸς νεωτέρα. ἔ γὰρ ἂν ἀρχεσθαι πρεσβύτερον ὑπὸ νεωτέρα σερχῆας εἶασεν· ἀλλάπως ἡμεῖς πολὺ μετέχοντες τῆ προσυχόντος καὶ εἰκῆ, ταύτηπῆ καὶ λέγομεν· ὁ δὲ καὶ γενέσαι, καὶ ἀρετῆ προτέρα καὶ πρεσβυτέρα ψυχῶ σώματος, ὡς δεσποτικῆ καὶ ἀρεθσαν ἀρξομένα, σιωεήσατο. τέτοις ἔν, ὡς ἑφίω, προχόντες τινές, καὶ ἅμα μὴ ὀβρόντες ἐπὶ τῆ παρόντος τῶ συγγραφῶ ρητῶς αὐτῶν τῆς ποιήσεως μεμνημονοκῆσαν, προσέτι δ' ἰσως, καὶ τῆτο ἀνθρωπίνως, ὡς ἐνθυμηθέντες τὸ μὴ οἶόν τε εἶναι μόνον ἐφ' ἑαυτὸν τὸν Θεόν, ὡπερ τῆς ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτῆ προμηθῆας ἐπιδεόμενον, τῆς ἑρανῆτε καὶ γῆς ποιήσεως προγεγονέναι νοητόν τινα κοσμον ἀφ' ἑαυτῶν ἀλλήλων ἑτερατόβσαντο. καὶ νῦν Μωσέα τὸν μακάριον λέγειν μὲν, ἐν ἀρχῆ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἑρανὸν καὶ τῶ γῶ. εἶναι δὲ ἐκ ἀληθῶς αὐτῆ τῆς ποιήσεως ταύτῶ ἀρχῶ, ἀλλ' ἑτέρα πολλῶ πρεσβυτέρα, ἐν ἡ τὰς ἀοράτης καὶ λογικῆς ὑπεσήσατο Φύσεως. ἐχρῶ δὲ ἀκριβῶς ἐπισήσαντας τὸν νῦν τῆ διδασκαλίᾳ τῆ πνύματος, ζητήσαι τὸ ἀληθῆς. εὐροῖς γὰρ ἂν ἐντεῦθεν σαφῶς τῆς ὀυλογοφανεῆς ἀπάτης ἐκείνης τὸν ἑλεχον· ἔ μόνον τὸ τιμιώτερον τῆς γῆς ὄντα τὸν ἑρανὸν μετὰ ταύτης, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶ τῆ φωτὸς Φύσιν ὑέραν παραχθῆσαι, κρείττονα τῆ σκότης προδήλως ὑπάρχσαν. εἶτα σπέρματα, μετὰ τῆτο καὶ δένδρα, εἶτα ζῶα πλιωῶν τε καὶ κλιωῶν καὶ χερσαίων θεάση, καὶ ἐπὶ πᾶσι τέτοις τὸν ἀνθρωπον. εἰ δὲ λέγοιεν, ὅτι τέτων ἑκασον, καὶ εἰ τιμιώτερον ἐσὶ τὸ μεταγενέστερον τῆ προ-

Α τογενέστερον, τὸν ἡμέτερον λόγον ἑδρίτι μάλλον ψυδοῖ διελέγχει, ἐκ αἰδητὰ πρὸς αἰδητὰ παραβάλλοντα, ἀλλὰ πρὸς αἰδητὰ νοητὰ, καὶ δια τῆτο τῶν αἰδητῶν ἑφασαν προγεγεννηθῆσαι τὰ νοητὰ· ἐρῶμεν καὶ πρὸς τῆτο ἡμεῖς, ὅτι περ ἡ τῆ ἀνθρώπε ψυχῆ λογικῆτε ἑσα καὶ νοητῆ, δούτεραν τῆς σαρκὸς ἔχε τῶ γενέσιν. ἑπλάσε γὰρ ὁ Θεὸς πρῶτον τὸν ἀνθρωπον καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, εἶτα μετὰ τῆτο ἐφεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆ πνύω ζωῆς. τῆτο δὲ καὶ ὁ προφήτης Ζαχαρίας δηλοῖ, λέγων·
 „ ὁ πλάσας πνεῦμα ἀνθρώπε εἰ αὐτῶ. ὡσε Ζαχ. ιθ. ι.
 τὸ μὲν τῆ Πλάτωνος δόγμα ψυδοῆς, ἀληθῆς δὲ Μωσῆς εἶπεν, εἰ ἀρχῆ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἑρανὸν καὶ τῶ γῶ· ἐπὶ καὶ κατὰ ἀνθρώπινον λογισμόν τῆτο ἐσιν ἐκείνῆ πολλῶ πλέον ἀκολοθότερον. τῶ μὲν γὰρ ἡτῶνι, μάλλον δὲ καὶ τῶ χείρονι τὸ κρείττον ἐπιγενέσθαι τάξεως τῆς ἀριστῆς λόγον ἔχον ἐσὶ. προκοπῆ γὰρ εἰ τοῖς πᾶσιν ἀπὸ τῆ ἀτελεῆς ἐπὶ τὸ τέλει γίνεται. ὅσαι ἑδὲ τὸ πνύματικὸν πρῶτον, ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν ἐγείετο, ἑπειτα τὸ πνύματικόν. τὸ δὲ, ὡς ἐκεῖνοί φασιν, τοῖς βελτίοσι προτιθέσθαι δούτερα τὰ φαυλότερα, τῆσαντίον ποιεῖ· τῆ χείρονος μὲν ἐπίδοσιν, ἐλάττωσιν δὲ τῆ ἀμείνονος. ὁ κατὰ τῆ σοφιάτε τῶν ὄλων δημιουργῆ ἑδῆς ἂν εἰδυμηθῶναι τολησῆαι. Καὶ μετ' ἄλλῃ. Ἀλλ' ἐκείνοῖς μὲν ἑδαμῶς προσεκλέον· ἐπὶ μηδὲ ἑτερον ἑτωτι τοῖς πλείοσι τῆς ἐσφαλμένης περιτε τῆ ὑῆ καὶ τῆ ἀγῆς πνύματος δόξης παραιτιον γέγονεν, ὡς τῆτο παρερμιλωθῆσαι τῶν πρῶτων, ἑκαλῶς ἐκδοθῆναι. ὑποθέμενοι γὰρ ἑαυτοῖς πλείονας δημιουργίας, καὶ τῶ μίαν καὶ μόνῶ τῶν ποιημάτων ἀρχῶ ὡς ἀληθῶς ἀδετήσαντες, βαθμῆς τινῆς καὶ τάξεως Θεῶν κεκαινοτομήκασιν, μεγάλης καὶ μείζης καὶ μεγίστης ἐξουρηκότες. οἷς εἰ παρέση δῆπρῶν βεβαίως τὸ, τὸν Θεὸν μηδὲν ἑξῶθεν, ὡν Μωσῆς ἡμῖν παραδέδωκε, προπεποιηκῆσαι, ἐκ ἂν τῆς ὀρθῆς δόξης περὶ τῆς ἀγῆς Τριάδος ἀπεκλανήθησαν. εἰδοτες γὰρ ὡς τὸ πᾶν εἰς δύω ταῦτα διακέκρῆσαι, εἰς τε δημιουργὸν καὶ δημιουργήματα, καὶ ὡς ὁ μὲν ἐσιν ἀγεννητός τε καὶ ἀκλίσιος, τὰ δὲ, κλίσι καὶ γεννητὰ, πάντως ἂν τῶν δύω τὸ ἑτερον ἐγνωσαν. ἡ γὰρ κελῖσθαι τὸν τε ὑόν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἀγιον ἐξ ἐκ ὄντων ἀποφαινομενοι, τοῖς λοιποῖς ἂν τῶν κλισμάτων αὐτῆς τοῖς εἰ ταῖς ἐξ γενομενῶν ἡμέραις, ἀλλ' ἔ Θεῶ σωρηθῆσαν, ἑδὲ τῶν τῆς κλίσεως μέτρων ὑπερετίθῆσαν· ἡ φούγοντες τὸ προφανῆς δυσεβεῆς, ἐκ ἂν Θεὸν ἀληθῶς ἑκατερον καθομολογῶντες, τοῖς ποιήμασιν αὐτῆς αὐτῆς σιωετατῆον. τῆτο αὐτοῖς ὡπερ τὶ θαιμασίον χαριζόμενοι, τὸ συχωρεῖν αὐτῆς τῶν ἄλλων προγεγονέναι.

Β. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος, καὶ ἀνατασκεύασος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ ἡ γῆ, πῶς ἐγένετο; λέγει γὰρ ὁ συγγραφεύς· ἡ δὲ γῆ ἦν.

Β

ἴω. Ἡλίθιον καὶ ἄγαν ἀνόητον τὸ ἐρώτημα. ὁ γὰρ εἰπὼν, *ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἔρανον ἐν τῷ γλῶ, ἐκ αἰθίου ἐφῆ τῷ γλῶ, ἀλλὰ μετὰ τὸν ἔρανον, ἢ σὺ τῷ ἔρανω δεξαμένῳ τὸ εἶναι*· ἄλλως τε εἰς ἀπολύτως εἶπεν ὁ συγγραφεὺς, ἢ δὲ γῆ ἴω, ἀλλὰ τὸ ἐξῆς σωμαρμόσας, ἢ δὲ γῆ ἴω ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. τριτέστιν ἐγένετο μὲν ὑπὸ τῆς τῶν ὄλων Θεῶ, ἔτι δὲ ἀόρατος ἴω, ἐπικειμένῳ τῷ ὕδατος, καὶ ἀκατασκεύαστος, μηδέπω κοσμηθεῖσα τῇ βλάσει, μηδὲ ἀνδρῆσασα λειμῶνας, καὶ ἄλση, καὶ λῆια.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἐδίδαξαν ἡμᾶς ὁ Μωσῆς, ὅτι καὶ τὰ ὕδατα ἐδημιουργήσεν ὁ Θεός. Καὶ μὴ εἰρηκῶς, ἢ δὲ γῆ ἴω ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἴω ἐπάνω τῆς ἀβύσσης, ἐδίδαξε μετὰ τῆς δημιουργίας τῷ τῶν ὑδάτων Φύσιν. (1) καὶ περὶ τῆς σαββάτου δὲ νομοθεσιῶν ὁ τῶν ὄλων Θεός. ἔτως ἐφῆ· ἔξ ἡμέρας ἐργᾶ, τῇ δὲ ἔβδομη σαββατον, ἀνάπαυσις Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. ἐν γὰρ ἐξ ἡμέρας ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός τὸν ἔρανον, καὶ τῷ γλῶ, καὶ τῷ Θαλάσσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι πᾶν ὅτι ἐν ἐν τῆς ὄν, ἢ ὄρατον, ἢ ἀόρατον, ἢ αἰδητὸν, ἢ νοητὸν, πλὴν τῆς θείας ἐξίας κλισίῳ ἔχει τῷ Φύσιν. καὶ ὁ θεότατος δὲ Δαβὶδ εἰρηκῶς, μακάριος ἔστι ὁ Θεός Ἰακώβ βοηθῆς αὐτῆ, ἢ ἐλπίς αὐτῆ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῆ, τὸν ποιήσαντα τὸν ἔρανον καὶ τῷ γλῶ, ἐπήγαγε· τῷ Θαλάσσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς.

Ἐξ. δ. 20. 9, 10, 11.

Ψαλ. 145 5, 6.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ἡ δὲ γῆ ἴω ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος. δοκεῖ μὴ χαλεπὸν εἶναι παραστῆσαι τῷ αἰτίαν, δι' ἣν ἀόρατος ἴω ἢ γῆ, φανερώς τῆς θείας γραφῆς διδασκαλίας ἐν τῷ, σωμαχθῆτω τὸ ὕδωρ εἰς σωμαγωγίῳ μίαν, καὶ ὁφθῆτω ἢ ξηρᾶ. ἴσως δὲ καὶ ἑτέραν εἶποι τις ἄν, δι' ἣν ἀόρατος ἴω. ἐπεὶ μήπω τὸ αἰδητὸν Φῶς ἐγεγονε. τὸ δὲ ἀόρατον τί, ἢ τίς ἐστιν ἐστὶν ἀόρατος; τῷ μὲν ἐν Θεῷ ἀόρατον εἶναι τῷ γλῶ, εἰ καὶ μὴ αἰδητοῖς ὀφθαλμοῖς χρῆται, ἐκ ὅσιον. λειπεταί λέγειν, ὅτι τοῖς ἀνθρώποις ἀόρατον ἴω. ἀπορήσει δέ τις, πῶς ἀόρατος ἴω τοῖς ἀνθρώποις, ἄτε μηδέπω ὄλως ὑπαρξάσι. λεκτέον ἐν, ὅτι ὡς τῷ ἡμῖν ἄβατον Φύσει, ὄρατῶ εἶναι, καὶ μὴ ὄρωτο ὑφ' ἡμᾶς, ἔτω καὶ ἢ γῆ ὑπὸ τῶν ὑδάτων κεκαλυμμένη, ἀόρατος ἴω τὸ, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἀνθρώποι, μὴ οἴαντε εἶναι ὄρατα. καὶ ὡς ἐπὶ τῆ παραδείγματος ὄρατῶ ἐφάσκομεν εἶναι τῷ ἄβατον τὸ ἐπιδέχεσθαι ὄρατα; ἔτω καὶ ἀνταῦθα ἀόρατος εἶρηται τὸ, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἀνθρώποι, μὴ ἀδέχεσθαι ὄρατα. περὶ δὲ τῆ ἀκατασκεύαστον εἶναι ἀπορήσει τις, διατὶ μὴ ἀρχῆσεν τελείαν αὐ-

Α τῷ ποιῆσαι, ἀλλ' ἀτελῆ καὶ ἀκατασκεύαστον· ὅπως συγκρίνοντα τὰ λογικὰ τὸ τέλειον πρὸς τὸ ἀτελές, ἐπὶ πλέον θαυμάζοι τὸν δημιουργόν. ἔτω δὲ καὶ ἐπὶ πάντων ἐστὶν ἰδεῖν. παραδέσει γὰρ τῶν χειρόνων τὰ κρείττονα ὑπερθαυμάζομεν. οἷον παραδέσει τῆ σκότος, τὸ Φῶς· καὶ τῆ λιμῆ, τῷ εὐετηρίαν. διὸ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τὸ αὐτότις εἶποι, παραδέσει τῆς ἀοικητῆ, τῷ οἰκισμένῳ· καὶ τῆς ἀκάρπῆ, τῷ καρφύεον. (2)

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡ δὲ γῆ ἴω, φησὶν, ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος. τίνος ἄνεκα εἶπέ μοι, τὸν μὲν ἔρανον φαιδρὸν καὶ ἀπρητισμῶν παρήγαγε, τῷ δὲ γλῶ ἀμόρφωτον ἐδείξει; Οὐχ ἀπλῶς εἰδέτετο πεποίηκεν· ἀλλ' ἵνα ἐν τῷ βελτίονι μέρος τῆς κλίσεως μαθῶν αὐτῆ τῷ δημιουργίαν, μηδὲ ἀμφιβάλλῃς λοιπὸν, μηδὲ νομίσης δι' ἀδελφείαν δυνάμεως τῆτο γενέσθαι. ἄλλως τε καὶ δι' ἕτερον τρόπον ἀμόρφωτον αὐτῷ παρήγαγε. ἐπειδὴ γὰρ αὐτῇ καὶ τροφὸς καὶ μήτηρ ἡμῶν ἐστὶ, καὶ ἐξ αὐτῆς καὶ γεγόναμεν, καὶ τρεφόμεθα, καὶ αὐτῇ ἡμῖν καὶ πατὴρ καὶ κοινὸς τάφος γίνεται, καὶ πρὸς αὐτῷ πάλιν ἐπάνοδος, καὶ τῶν μυρίων ἀγαθῶν δι' αὐτῆς ἀπολαύομεν, ἵνα μὴ διὰ τὸ τῆς χρείας ἀναγκαῖον ὑπὲρ τῷ ἀξίαν αὐτῷ τιμῆσθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, δείκνυσί σοι αὐτῷ πρότερον ἀμόρφωτον καὶ ἀδιατύπωτον. ἵνα μὴ τῇ Φύσει τῆς γῆς τὰς ἐξ αὐτῆς εὐεργεσίας λογίσῃ, ἀλλὰ τῷ ταύτῳ ἐκ τῆ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγόντι.

Γ

Δ

Ε

Ζ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐστὶ τελεία κατασκευὴ γῆς ἢ ὑπ' αὐτῆς εὐδωρία, φυτῶν παντοδαπῶν

2. Βασ. 23. 21.

(1) Ἐδείξε μετὰ τῆς γῆς δημιουργηθεῖσαν τῶν ὑδάτων τῷ Φύσιν. ἢ ἐν Κάλῃ ἔκδοσ.
 (2) Ἰσ. καρποφόρον, ἢ κάρπιμον.
 (3) Εὐμόρφῃς ἐν τῷ 2. λόγ. τῶν τῆ Σόφ. τῷ ἐν τῷ ὁ. Τόμ. (σελ. 448.) τῆ Χρυσ. τῆς ἐν Περσ. ἔκδοσ.

λά πάθος εἶναι περὶ τὸν αἶρα, σερίσαι
 Φωτὸς γινόμενον. ποῖα τοίνυν Φωτὸς ἀμοι-
 ρος αἰθηνιδίως ὁ ἐν τῷ κόσμῳ τόπος ὄρε-
 θη, ὡσεὶ τὸ σκότος ἐπάνω εἶναι τῆ ὑδατος;
 λογιζόμεθα, ὅτι εἶπερ τὸ πρὸ τῆ αἰθη-
 τῆ κόσμος, ἐν Φωτὶ ἂν δῆλον ἴω. ἔτε γὰρ
 αἱ τῶν Ἀγγέλων ἀξίαι, ἔτε πᾶσαι αἱ ἐπε-
 ράνιοι στρατιαὶ ἐν σκοταὶ διήγον, ἀλλ' ἐν
 Φωτὶ, καὶ πάση εὐφροσύνῃ πνευματικῇ.
 καὶ τῆτοις ἔδει ἀντρεῖ, ὅσις γε τὸ ὑπε-
 ρεράνιον Φῶς ἐν ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἐπαγ-
 γελίαις ἐκδέχεται. περὶ ἧ Σολομῶν Φησί

Πορριμ. 13. 9.

„ Φῶς δικαίοις διαπαντός· καὶ ὁ Ἀπόστολος,

Κολατ. 1. 12.

„ ὁ χαρισθέντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι

„ ἡμᾶς ἐν τῇ μερίδι τῆ κλήρος τῶν ἁγίων ἐν

„ τῷ Φωτὶ. ἐπεὶ ἂν ἐγείετο ὁ ἔρανος προ-

σάγματι Θεῶ ἀδρόως περιπατεῖς, τοῖς
 αἰτός ὑπὸ τῆς οικείας αὐτῆ περιφερείας
 ἀπειλημμένοις, σῶμα ἔχων συνεχῆς, ἱκα-
 νὸν τῶν εἶδον διασήσαι τὰ ἔξω, ἀναγκάως
 τὸν ἀναπολειφθέντα αὐτῷ τόπον ἀφεγγῆ
 κατέστησε, τὴν ἔξωθεν αὐγλῆ διακόψας.
 τρία γὰρ δεῖ συνδραμεῖν ἐπὶ τῆς σκιάς,
 τὸ Φῶς, τὸ σῶμα, τὸν ἀλαμπῆ τόπον. τὸ
 τοίνυν ἐγκόσμιον σκότος τῇ σκιά τῆ ἔρα-
 νίαι σώματος παρῦπῆση.

ΑΛΛΩΣ. Ἄβυσσός ἐστιν ἄλλως ὕδωρ πο-
 λὺ· ἢ τὸ ἔαθος ἀκατάληπτον ἀνθρώποις,
 ἢ σφόδρα δυσκατάληπτον. (1)

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Σκότος λέγει ἢ πονη-
 ράν τινα Φύσιν, ὡς ὁ τῶν ἀδῶν Μανι-
 χαίων βέλεται λῆρος, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῆ
 Φωτὸς ἀπασίαν τε καὶ ἀπόληψιν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Σκότος ἀνοῦ ἄρδρα ἐμ-
 νήθη, ἀβύσσο δὲ μετὰ ἄρδρα. καὶ σκό-
 τος γὰρ Φησὶν ἐπάνω τῆς ἀβύσσο. ἐπί-
 περ τὸ μὲν, ἀνυπόστατον· τὸ δὲ, ἐσιώδες.
 σκιά τὸ σκότος ἔρανε καὶ γῆς· σωματῶν
 γὰρ ἔτω μεγίστων τὸ μέσον ἀνάγκη σκιά-
 ζεῖται, καθάπερ οἶκον ἀδύρωτον. καὶ μά-
 τῶ οἱ αἰρετικοὶ νοητὸν σκότος αἰτεῦνται
 ἐκλαμβάνουσιν. ἔρανε γὰρ καὶ γῆς μνη-
 μονύσας ὁ Προφήτης καλυπτομένης ὑπὸ
 ὑδάτων, ἔτως ὑπὲρ τὰ ὕδατα τὸ σκότος
 εἶναι Φησὶ. τὸ (2) ἀπὸ τῶν σωματῶν σκό-
 τος ἔχῃ τῶν σωματῶν σκιά εἶρηται, ἀλ-
 λά νοητοῦτι, τῆτέστιν ὁ διάβολος, τὸ, γε-
 νηθῆτω Φῶς, πῶς νοήσω; ἄρα τὸ ἀληθι-
 νόν; τὸν ἦόν; τί ἂν εἴποις; μετὰ τὸν
 ἔρανον, καὶ τὴν γλῶ, καὶ τὴν ἀβύσσον, καὶ
 τὸ νοητὸν σκότος τὸν διάβολον, ὁ Θεὸς
 λόγος; καὶ τίς ἂν τῆτο συγχωρήσειεν, ἔως
 ἂν τὸν νῦν ἔχη;

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι τὴν Ὁριγενῆς
 δόξαν ἐλέγχει, ἔτως ἐρμυλῶντος.

Καὶ πνεῦμα Θεῶ ἐπεφέρετο ἐπά-
 νω τῆ ὑδατος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖον πνεῦμα ἐπε-
 φέρετο ἐπάνω τῆ ὑδατος; Τισὶ δοκεῖ τὸ
 πανάγιον πνεῦμα, ζωογονεῖ τῶν ὑδάτων

Α τὴν Φύσιν, καὶ διαγράφον τὴν τῆ βαπτί-
 ματος χάριν. ἀληθέστερον μάλιστα ἐκείνον
 οἶμα τὸν λόγον, ὅτι πνεῦμα αἰταῦδα τὸν
 αἶρα καλεῖ. εἰπὼν γὰρ, ὅτι τὸν ἔρανον
 καὶ τὴν γλῶ ἐποίησε, καὶ τῶν ὑδάτων διὰ
 τῆς ἀβύσσο μνηδαῖς, ἀναγκάως καὶ τῆ
 αἶρος ἐμνήθη, ἐκ τῆς τῆ ὑδατος ἐπιφα-
 νείας μέχρι τῆ ἔρανε δῆλοντος. αἶρος
 γὰρ Φύσις τὸ τοῖς κάτω καμμοῖς ἐπιφέ-
 ρεσαι σῶμασι. μάλα δὲ ἀρμολίως τὸ ἐπε-

Β φέρετο, καὶ ἔκ ἐπέκειτο εἶρηκε. τὸ γὰρ
 ἐπεφέρετο τὴν κινήτικῶ τῆ αἶρος ἐσίαν
 παρεδίλη. εἰ δέ τις τῆτον ἐπροσείεται τὸν
 „ λόγον, ἐπεὶ γέγραπται πνεῦμα Θεῶ ἐπε-
 „ φέρετο ἐπάνω τῆ ὑδατος, ἀκκέτω τῆ μα-
 „ καρίαι Δαβὶδ λέγοντος περὶ τῆ Θεῶ τῶν
 „ ὄλων· πνύσαι τὸ πνεῦμα αὐτῆ καὶ ῥυή-
 „ σεται ὕδατα. ὅτι δὲ τὸν ἀνεμον ἔτως ἐκά-
 „ λεσε, δῆλόν ἐστι καὶ μὴ λέγω. εὔρα γὰρ
 ἢ νότα πνέοντος, τὸ πεπηγὸς ὕδωρ δια-
 Γ λυεσαι πέφυκε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εἶτε τῆτο λέγει τὸ
 πνεῦμα τῆ αἶρος τὴν χύσιν, δέξαι τὰ μέ-
 ρη τῆ κόσμος καταριδμῆντά σοι τὸν συγ-
 γραφέα, ὅτι ἐποίησεν ὁ Θεὸς, ἔρανον, γλῶ,
 ὕδωρ, αἶρα, καὶ τῆτον χεόμενον ἦδη καὶ
 ῥέοντα· εἶτε, ὁ καὶ μάλλον ἀληθέστερον-
 ἐστι, καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἐγκριτεῖν, πνεῦμα
 Θεῶ, τὸ ἅγιον εἶρηται. πῶς ἂν ἐπεφέρε-
 το τῆτο ἐπάνω τῆ ὑδατος; ἐρῶ σοι, ἔκ
 ἐμαυτῆ λόγον, ἀλλὰ Σύρα ἀνδρός, σοφίας
 Δ κοσμικῆς τοσῶτον ἀφεσηκότος, ὅσον ἐγ-
 γὺς ἴω τῆς τῶν ἀληθινῶν ἐπιστήμης. ἔλε-
 γε τοίνυν, τὴν τῶν Σύρων Φωνῆ ἐμφαντι-
 κατέραν τε εἶναι, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὴν
 ἐβραῖδα γειννῆσιν μάλλον πῶς τῆ αἰνοῖαι
 τῶν γραφῶν προσεγγίσειεν. τὸ ἂν ἐπεφέ-
 ρετο, Φησὶν, ἐξηγηταῖς ἀντὶ τῆ σωῆ-
 θαλπε, καὶ ἐζωογονεῖ τὴν τῶν ὑδάτων Φύ-
 σιν, κατὰ τὴν εἰκόνα τῆς ἐπωαζέσεως ὄρ-
 νιθος, καὶ ζωτικῶ τινα δῶαμιν αἰείσεως
 Ε τοῖς ὑποδαλπομοῖσι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΤΟΥ ΓΑΖΑΙΟΥ. Ἐπι-
 σῆσεις, διατὶ ἔκ εἶπε τῆ Θεῶ, ἀλλὰ πνεῦ-
 μα Θεῶ; τὴν ἐρεγγῆ δῶαμιν λέγει, θάλ-
 πσαν τῶν ὑδάτων τὴν Φύσιν καὶ διακυ-
 βερῶσαν.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι
 ἐνέργειά τις ζωτικῆ προστῶ τοῖς ὕδασι, καὶ
 ἔκ ἴω ἀπλῶς ὕδωρ ἐσός, καὶ ἀκίνητον,
 ἀλλὰ κινέμενον, καὶ ζωτικῶ τινα δῶαμιν
 ἔχον. τὸ γὰρ ἀκίνητον πάντῃ ἄχρησον,
 τὸ δὲ κινέμενον πρὸς πολλὰ ἐπιτήδειον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὰ ἀφ' ἐτέρας γλώττης
 εἰς ἐτέραν μεταγόμενα νοήματα, εἶτις καὶ
 τῇ λέξει δαλῶειν, ἀφ' ἧς ἠρμυλῶνται,
 πειρωτο, καὶ ταυτῶ μετὰγειν, ἀποσφα-
 λήσεται τῆς διανοίας. ὡς γὰρ σφενδονί-
 τῆς, ἢ τοξότης παρ' ἡμῖν μετὰ διὰ μίας λέ-
 ξεως σημαίνεται. παρὰ Σύροις δὲ διὰ δύο
 Η ἔτω καὶ τὸ ἐπεφέρετο, μία μὲν ἐστὶ λέξις
 παρ'

(1) Καὶ τῆτο ἐκ τῶν τῆ μεγάλε Βασιλ. τυχόν κλήθη αὐτὸς γὰρ Φησὶν (ἐν σελ. 15. τῆ τῆς εἰρημ.
 ἐκδόσ. 1. Τόμ.) Ἄβυσσο δὲ αἰνοῖαι τίς; ὕδωρ πολὺ δυσέφιλον ἔχον αἰαυτῆ τὸ πέρασ ἐπὶ τὸ κάτω.

(2) Ἰσ. Εἰ τὸ ἀπὸ τῶν σωματῶν σκότος.

παρ' Εβραίοις, παρ' ἡμῖν δὲ διὰ μιᾶς λέξεως ἐκ ἅν παρασαΐη. βέλεται γὰρ ἡ ἐβραϊκὴ λέξις, ἢ τῆ ἐπεφέρετο, σημαίνει, ὅτι καθάπερ ὄρνις ἠὰ θάλλει ταῖς πτέρυξιν ἀπαλῶς ἐφαπτομένη εἰς τὸ ζωογονεῖν, ἔτω καὶ τὸ πνεῦμα ἐπεφέρετο τοῖς ὕδασι ζωοθαλπῶν. εἰ δέ τις ἀνεμον βέλοιο λέγειν τὸ πνεῦμα, ἐκ ἀμαρτήσεται. συγγενὴς γὰρ τῶν ὑδάτων ὁ ἀνεμος, ἐκείθεν τε τὴν γένεσιν ἔχων καὶ τῇ φορᾷ κινῶν, καὶ διαμείβων τῶν ὑδάτων τὴν φύσιν. Θεὸς δὲ λέγοιτο, ὡς ἔργον Θεοῦ. ἀλλ' ἐπειδὴ μέγα αὐτοῖς ἐδόκει δίδόναι τὸ θάλλειν καὶ ζωογονεῖν τὸ ὕδωρ, Θεὸς προσέειπεν· ἵνα τὴν τῆ γένεσιν αἰτίαν τῶν ὄλων ποιητῇ ἐπιγράψῃ. ἔτε τὸν παράκλητον, τὸ ἅγιον πνεῦμα δοίη τις εἶναι τὸ ὑπὸ Μωσέως εἰρημνικόν, ἐκ ἀποσφαλήσεται. κοσμητικὸν γὰρ τῶν ὄντων τὸ πνεῦμα. εἰ δὲ πνεῦμα Θεοῦ καὶ τὴν ἀέργειαν λέγει· λέγεται γὰρ πνεῦμα καὶ ἡ ἀέργεια· ἐκ ἔσται ἀποβλήθων. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς τῷ Μωσῆι προσάσσει, ἐκλέξασθαι πρεσβυτέρους ἐβδομήκοντα, τῆ μωσαϊκῆ πνεύματος μέρος ὑποχόμενος αὐτοῖς μεταδώσειν· ὁ ἴω ἡ χάρις.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τῆτο τινὲς τῶν προερμηνωσάντων περὶ τῆ ἀγίας πνεύματος ἐξελήφασιν, διὰ τὸ προσκεῖσθαι τῆ Θεοῦ, σκοπῶν μὲν ὀυσεβεῖ καὶ ὀρθοδόξω χρησάμενοι· πρὸς γὰρ ἀποδείξιν τῆ καὶ αὐτὸ δημιουργὸν εἶναι τῆς κτίσεως πεποιήκασιν· ὁμως ἐκ ἀκριβῆς, ἐδὲ ἀναντιρρήτος ὁ λογος, πρῶτον μὲν γὰρ, εἰ διὰ τῆ Θεοῦ, πνεῦμα σημαίνει τὸ ἅγιον, τί κωλύει, καὶ τὸ, καὶ πνεῦμα αὐτῆ, καὶ ῥησεται ὕδατα, κατὰ τὴν ὁμοίαν ἐννοίαν, ἐπερὶ τῆ ἀέρος, ἀλλὰ περὶ τῆ ἀγίας πνεύματος ἐκλαβεῖν; ἔπειτα ἡ τῆ ἐπεφέρετο λέξις ἀντικρὺς ἐλέγχει τῆ λεγομένη τὸ ἄτοπον. τῆτο γὰρ ἐδ' ἅν περὶ κτίσεως ζῶα τὶς εἴποι ποτὲ κατὰ προαίρεσιν κινεμένη, μή τιγε δὴ περὶ τῆς ἀκλίσεως, καὶ μακαρίας τῆ ἀγίας πνεύματος ὑποστάσεως. αὐτὸς γὰρ ἔτος Μωσῆς ὁ μακάριος, ἐπὶ μὲν τῆς κιβωτῆς κέχρηται τῇ αὐτῇ ταύτῃ φωνῇ, λέγων αὐτῷ τοῖς ὕδασι ἐπιφέρεσθαι, ἐπὶ ζῶα δὲ ἐδενός· καὶ τοὶ πολλῶν καὶ ἀπείρων ἐνηχομένων, καὶ ἐπινηχομένων αὐτοῖς. πρὸς δὲ τῆτοις αὐτὸς ὁ τῆς διηγήσεως εἰρμός, τὸν ἀέρα σημαίνει. ὀνομασί γὰρ τὸν ποιητῶν ὁ συλγραφεὺς ἡμῖν προεκθέμενος, ἐξῆς περὶ τῶν ποιησάντων εἰκότως διέξεισι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ζωογονεῖ γὰρ πάντα τὸ τῆ Θεοῦ πνεῦμα, ζῶη καὶ αὐτὸ κατὰ φύσιν ὑπάρχον, ὡς ἐκ ζωῆς τῆ πατρός.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Αἰνίττεται ὀρθῶς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου τὴν χάριν τῆ ἀγίας βαπτίσματος.

γ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτω Φῶς, καὶ ἐγένετο Φῶς.

Α ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνι λέγει ὁ Θεὸς γενηθήτω Φῶς, καὶ γενηθήτω σερῶμα; Οὐκ ἄλλω τινὶ κελόβει δημιουργεῖν, ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα καλῶ. ἀνταῦθα δὲ πρόσαγμα τὸ βέλημα. πάντα γὰρ φησὶν ὅσα ἡδέ- Ψαλ. 134. 6. λησεν ὁ Θεὸς ἐποίησεν. εἰ δὲ καὶ φωνῇ τινὶ δημιουργῶν ἐχρήσατο, δῆλον, ὡς ἐ τῶν ἀψύχων ἐνεκα σοιχείων, ἀλλὰ τῶν ἀοράτων χάριν διωάμεων· ἵνα γινώσκω, ὡς αὐτῆ κελόβοντος, τὰ μὴ ὄντα σωίζανθαι.

Β ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅταν φωνῶν ἐπὶ Θεοῦ, ῥῆμα, καὶ πρόσαγμα ἀκρωμεν, (1) διὰ τὸ τοῖς διδασκομένοις ὀυσιώσθω ἡγεμεθα ἐν εἶδει προσάγματος χηματίζεσθαι.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸν Θεὸν προσάσονται καὶ διαλεγόμενον εἰσάγασα ἡ γραφή, τὸν ὡ προσάσει, καὶ ὡ διαλέγεται, κατὰ τὸ σιωπώμενον ὑποφάνει, ὀδῶ τινὶ καὶ τάξει ἡμᾶς εἰς τὴν περὶ τῆ μονογενῆς ἐννοίαν προβιβάσσει.

ΑΛΛΩΣ. Προφορικὸν Θεοῦ διατυποῖ λόγον, ἐπερφορικῶς διώαμεν ἔχοντα, ἀλλ' ὡς ἄλλως εἰ ἡμῶν νοεῖσθαι μὴ διωάμενον, ἡ τύπω προφορικῶ ὄντα. ὁ δὲ ἐς Θεοῦ βελῆς ἀποκάλυψις ἀφανής.

δ. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὸ Φῶς, ὅτι καλόν.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τέθεικεν ὁ συγγραφεὺς τὸ εἶδεν ὁ Θεός ὅτι καλόν; ἵνα πείσῃ τῆς ἀχαρίσεως μὴ ψέγειν ἄπερ ἡ θεία ψήφος ὀνομαζέει καλῶ.

Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεός ἀνὰ μέσον τῆ φωτός, καὶ ἀνὰ μέσον τῆ σκοτίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ διεχώρισε, τῷ δρόμῳ νόα, μὴ τόπω.

Ε ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τῆτο τοίνυν ἐς τὸ ἀρημνικόν, ὅτι διεχώρισεν ὁ Θεός ἀνὰ μέσον τῆ φωτός, καὶ ἀνὰ μέσον τῆ σκοτίας· ἐπειδὴ τὸ σκοτος φέγει τῆ φωτός τῆς ἐπιδρομῆς, ἐν τῇ πρώτῃ δημιουργίᾳ φυσικῆς αὐτοῖς τῆς ἀλλοτριώσεως κατασκοβαδείσεως πρὸς ἄλληλα.

ΑΛΛΩΣ. Τὸ μέσον λέγει τῶν δώδεκα ὡρῶν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. ὁ ἔτι διαφόρως πληροὶ ἡ χρονικὴ κίνησις.

Ζ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι διεχώρισεν; Ἐκάσω ἰδίαν χώραν ἀπείριμε, κατὰ ἄλληλον καιρὸν ἀφώρισε. καὶ ἐπειδὴ τῆτο γέγονε, τότε λοιπὸν ἐκάσω τὴν προσηγορίαν ἐπιτίθεισιν. ἐκάλεσε γὰρ φησὶν ὁ Θεός τὸ Φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκοτος ὡ ἐκάλεσε νύκτα.

ΑΛΛΩΣ. Ὅσαπερ τὸ ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ, ἐ δηλοῖ τινὰ ὑπόστασιν διὰ μέσον, ἔτος ἐδὲ ὡδε. ἀλλὰ τὸ μέσον δηλοῖ τὴν τῆ φωτός ἐπίλαμψιν, ἡ ἀναχώρησιν.

ΑΔΗΛΟΥ.

(1) Καὶ πρόσαγμα λέγομεν, ἐπερ φωνητικῶν ὀργάνων ἐκπεμπόμενον ψόφον, ἐδὲ ἀέρα διὰ γλώσσης τυπόμενον τὸν θεῖον λόγον νοῶμεν, ἀλλὰ τὴν αὐτῶ θελήματι ῥητικῶν, διὰ τὸ τοῖς κτ. ἐκδ. Παρισ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἠκολούθει γὰρ παν-
τελῶς μὴ εἶναι σκοτός. ἐπιτηδεῖα γὰρ ἢ
νύξ ἀνθρώποις τε καὶ ζώοις. τοῖς μὲν, εἰς
Ψαλ. 103. 20. ἀνάπαυσιν· τοῖς δὲ, εἰς νομίω. ἐν αὐτῇ
» γὰρ φησὶν ὁ Δαβὶδ ἐξελεύσεται πάντα
» τὰ θηρία τῷ δρυμῷ.

ε. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ Φῶς
ἡμέραν, καὶ τὸ σκοτός ἐκάλεσε νύκτα.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ἡμέραν ἐκάλεσεν, ἐπει-
δι πᾶν τὸ Φῶς ἰλαρὸν ἡμερον λέγεται. (1)
διὸ καὶ τὴν Φιλανθρωπίαν ἡμεροτητα κα-
λεῖται, καὶ τὰ χαροῦνθι θηρία ἡμερα. νύξ
δὲ καλεῖται, ἐπειδὴ νύκτι τὸν ἄνθρωπον
καὶ καθύδοντα, μονομαχί λέγεται· μάθε
ἄνθρωπε, ὡς θνητὸς ὢν, ὑπὸ δαλδοῦς.
καὶ τί φαντάζει τὰ ὑπὲρ σέ; ἢ γὰρ νύξ
Ψαλ. 4. 4. κατανυγῆς ἐσιν, ὅθεν καὶ Δαβὶδ, ἃ λέγε-
» τε, φησὶν, ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ
» ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε.

Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο
πρωὴ, ἡμέρα μία.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Οὐκ εἶπε νυχθήμε-
ρον, ἀλλ' ἡμέρα μία, εἰς τὴν τῷ Φωτὸς
προσηγορίαν καταλήξας τῷ ὕψους,
καὶ σωστικῆς. ἐκ εἰπεν ἡμέρα πρω-
τη. εἰ γὰρ πρώτῳ ἡμέραν εἶπεν, ἀνάγ-
κῳ εἶχεν εἰπεῖν καὶ δευτέρῳ γινωσκίω.
ἀλλ' ἔδει μὴ πρώτῳ λέγειν, ἀλλὰ μίαν· ἵνα
διὰ τῷ μίαν εἰπεῖν ταύτῳ, δείξει κυκλα-
μαίω καὶ ἐβδομάδα διατελεῖσαν, μίαν δὲ
ὑπάρχουσαν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ
ἐποίησεν ὁ Θεὸς ὅσα ἐποίησεν ἐκ μὴ ὄν-
των· ταῖς δὲ ἄλλαις, ἐκ ἐκ μὴ ὄντων. ἀλλ'
ἐξ ὢν ἐποίησε τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μετέβα-
λεν, ὡς ἦδελον. (2)

ς. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γεννηθήτω σε-
ρέωμα ἐν μέσῳ τῷ ὕδατος· καὶ ἔσω
διαχωρίζον ἀνά μέσον ὕδατος καὶ ὕδα-
τος. καὶ ἐγένετο ἕτω.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Μήποτε σερέωμα ὠνομά-
θη ἕτος ὁ ἕρανός πρὸς ἀντιδιασολίω τῷ
πρωτέρῳ ἕρανῷ, καὶ τῷ ὕδατος; εἰκὸς γὰρ
τὸν πρότερον, λεπτομελέερον σῶμα τυγ-
χάνειν, καὶ εἰλικρινέερον. καὶ τὸ ὕδωρ
δὲ ὁμοίως συγκρινόμενον τῷ σερέωμῳ μα-
νόντε καὶ μαλακὸν ὑπάρχει. ἢ μόνον δὲ
Ψαλ. 135. 6. ὁ ἕρανός σερέωμα ὠνομάσθη, ἀλλὰ καὶ ἢ
» γῆ. τῷ σερέωσαντι γὰρ φησὶ τὴν γῆν
» ἐπὶ τῶν ὕδατων. ἐν Ἡσαΐα δὲ, Κύριος
Ἡσ. 42. 5. ὁ ποιήσας τὸν ἕρανόν καὶ πήξας αὐτόν, ὁ
» σερέωσας τὴν γῆν. καλεῖται δὲ τῆτο τὸ
εἶδος τῶν ὀνοματῶν φερώνυμον, ἢ ἐπίθε-
τον. δοκεῖ δὲ τοιαύτῳ εἰκόνα τὴν ἀπ' ἀρ-
χῆς τῷ κόσμῳ ὑποφαίνειν ἢ γραφῆ. οἶδον,
ὡς ἐπὶ δεξαμενῆς ὕδατος, ὁ μὲν ἀπὸ ἐπι-

Α σωημμικός τῇ ἐπιφανείᾳ τῷ ὕδατος σω-
ραδα ποιῆ, ἕως μίαι τὸ τῆς δεξαμενῆς
διαφανές ἐπίπεδον. τὸ δὲ σερέωμα, εἰς
ἐκπετάσειν ἰμάτιον ἀκριβῶς ἄνωθεν κα-
θεμνόν, ἐκ εἰς φανῶν, μέχρις ἄν, ἀπο-
λυθείτος τῷ ὕδατος τῷ ὑποκάτω τῷ ἰμα-
τίῳ, ἀφθῆ διαφανές τὸ τῆς δεξαμενῆς
ἐπίπεδον. Πρὸς τῆτοις διαληπλέον περι-
χήματος ἕρανῷ καὶ γῆς, καὶ παραθε-
τέον τὰς τῶν φυσικῶν δόξας, εἶτα καὶ ἐκ

Β τῶν θείων γραφῶν. πρώτον μὲν περὶ ἕρα-
νῷ, ὅτι μὴ σφαιροειδῆς τυγχάνει, ἀλλ' ἡ-
μισφαιρίω μᾶλλον εἰκῶς, ὡς ἐν Ἡσαΐα
» δηλοῖ λέγοντι, ὁ σῆτας ὡσεὶ καμάραν τὸν
» ἕρανόν, καὶ διατένας αὐτόν ὡς σκλιωί.
» καὶ πάλιν ἐν τῇ κατὰ Βαβυλῶνος ὁράσει
» φησί· Κύριος Σαβαώθ ἀτέταλται ἔθνη
» ὀπλομάχῳ, ἔρχεται ἐκ γῆς πόρρωθεν
» ἀπ' ἀκρῶ θεμελίω τῷ ἕρανῷ. καὶ ἐν ψαλ-
» μοῖς· ἀπ' ἀκρῶ τῷ ἕρανῷ ἢ ἕξοδος αὐτῷ.

Γ, καὶ τὸ κατάντημα αὐτῷ ἕως ἀκρῶ τῷ ἕρα-
» νῷ. καὶ ὁ Σωτὴρ φησὶν· ἀπ' ἀκρῶν ἕρα-
» νῶν, ἕως ἀκρῶν αὐτῶν. καὶ δοκεῖ ταῦτα
μὴ ἀρμόζαν ἐπὶ σφαίρας ἀκρῶ καὶ μέσα.
καὶ ταῦτα ὡσεὶ ἀπειρος ἢ τῷ κύκλῳ γραμ-
μῆ τυγχάνει κατὰ Πλάτωνα, ἕτω καὶ ἢ
τῆς σφαίρας ἐπιφανείᾳ. ὁ δὲ Ὀριγάνης
σφαιροειδῆ τὸν ἕρανόν εἶναι κατασκοπάζει
ἐν ὁμιλίᾳ τῷ λα. λόγῳ, καὶ μδ, καὶ ρη,
» καὶ ρς. εἰς τὸ, Φωνὴ τῆς βροντῆς σε ἐν
» τῷ τροχῷ. βέλεται γὰρ τροχὸν εἶναι τὴν
» Φορᾶν τῷ πατῶς, ταῦτι τὴν σφαῖραν.
τὰ δὲ περὶ τῆς γῆς φέρονται ἐν τοῖς τε-
» λούταιοις τῆς προπαρασκοδῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰς ὁ ἕρανός, ἢ δὴ
εἰσί; τῆς θείας διδασκῆς γραφῆς, ὡς
» ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἕρανόν καὶ
» τὴν γῆν, εἶτα μετὰ τὴν τῷ Φωτὸς δημιουρ-
» γίαν ἐν τῇ δευτέρᾳ λεγέσεως ἡμέρᾳ τὸ σε-
» ρέωμα γεννηθῆσαι. πολλῶν ἢ ἐρωτήσεως τῶν
» πυνθανομένων ἐμφαίνει τὴν ἄνοιαν. ἔδει
» γὰρ καὶ ἐκ τῷ καιρῷ, καὶ μίτοι, καὶ ἐκ
» τῷ τροπῆ τῆς δημιουργίας τὸ διάφορον
» γινῶναι. ὁ μὲν γὰρ, πρὸ τῷ Φωτῷ· ὁ δὲ,
» μετὰ τὸ Φῶς. καὶ ὁ μὲν, ἐκ ἐκτινός· ὁ δὲ,
» ἐξ ὕδατων. γεννηθῆτω γὰρ φησὶ σερέωμα
» ἐν μέσῳ τῷ ὕδατος, καὶ ἔσω διαχωρίζον
» ἀνά μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος. εἶτα εἰπὼν,
» ὡς ὁ λόγος ἔργον ἐγένετο· τῆτο γὰρ δηλοῖ

Ε καὶ ἐγένετο ἕτω· διδάσκει καὶ πῶς ἐγένε-
» το. ἐποίησε γὰρ φησὶν ὁ Θεὸς τὸ σερέω-
» μα, καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον τῷ
» ὕδατος, ὁ μὲν ὑποκάτω τῷ σερέωματος,
» καὶ ἀνά μέσον τῷ ὕδατος τῷ ἐπάνω τῷ σε-
» ρέωματος, καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ σερέω-
» μα, ἕρανόν. ὁ δὲ πρῶτος ἕρανός ἐκ ἐκλή-
» θη σερέωμα, ἀλλ' ἕρανός ἐξ ἀρχῆς ὠνομά-
»θη. ἕτος γὰρ ἐξ αὐτῷ τῷ πράγματος
» τὴν προσηγορίαν ἀνεδέξατο. ἐπειδὴ γὰρ

Ζ, καὶ ἐγένετο ἕτω· διδάσκει καὶ πῶς ἐγένε-
» το. ἐποίησε γὰρ φησὶν ὁ Θεὸς τὸ σερέω-
» μα, καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον τῷ
» ὕδατος, ὁ μὲν ὑποκάτω τῷ σερέωματος,
» καὶ ἀνά μέσον τῷ ὕδατος τῷ ἐπάνω τῷ σε-
» ρέωματος, καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ σερέω-
» μα, ἕρανόν. ὁ δὲ πρῶτος ἕρανός ἐκ ἐκλή-
» θη σερέωμα, ἀλλ' ἕρανός ἐξ ἀρχῆς ὠνομά-
»θη. ἕτος γὰρ ἐξ αὐτῷ τῷ πράγματος
» τὴν προσηγορίαν ἀνεδέξατο. ἐπειδὴ γὰρ

Η ἐκ τῆς ῥωδῆς τῶν ὕδατων ἕσας σωῆση,
καὶ

(1) Διατὶ δὲ ἡμέραν καλεῖ; ἐπειδὴ πᾶν φαιδρὸν καὶ ἰλαρὸν ἡμερον λέγεται. διὰ τῆτο καὶ τὴν φι-
λανθρωπίαν κτ. ἐν Τόμ. 6. τῶν τῷ Χρυσῶς. σελ. 443. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδόσ.

(2) Ταῦτα καὶ Ἰππόλυτος ἐν τῷ 2. σελ. 22. τῆς κατὰ τὸ Ἀμβέργ. ἐκδόσ.

καὶ ἡ ῥυτίη φύσις σεγανωτάτη γέγονε καὶ
 σερέμνιος, προσηγορεύθη σερέωμα. εἶτα
 ὡς ἄνωθεν ἐπικείμενος, καὶ τῆ προτέρῃ
 ἔρανῃ τὴν χρεῖαν ἡμῖν πληρῶν, ἔρανός
 προσωνομάθη. διχῆ δὲ διείλε τῶν ὑδάτων
 τὴν φύσιν ὁ τῶν ὅλων Θεός, καὶ τὰ μὲν
 ἄνωθεν ἐπιτέθεικε τῷ σερεώματι, τὰ δὲ
 κάτω καταλέλοιπεν. ἵνα τὰ μὲν ἄνωθεν
 ἐπικείμενα τῆτε ὑγρότητι καὶ ψυχρότη-
 τι μὴ συγχωρῆ τῷ πυρὶ τῶν Φωσῆρων λω-
 βάσαι τὸ σερέωμα· τὰ δὲ κάτω μεμνη-
 κότα, διαλρέθη τοῖς ἀτμοῖς τὸν ἀέρα διαν-
 αινόμενον, καὶ ξηραίνόμενον ὑπὸ τῆ ἄνω-
 θεν ἐπικειμένης πυρός. τοιγαρῶν καὶ ὁ τῷ
 δουτέρῳ διαπιστῶν ἔρανῷ, ἔξω βαίνει τῆς
 οὐθείας ὁδῷ, καὶ ὁ πλείους παρῶμενος ἀριθ-
 μῶν, μύθοις ἐπεταί, τῆς τῆ θείας πνύ-
 ματος διδασκαλίας καταφρονῶν. πληθιω-
 τικῶς δὲ τῆς ἔρανῆς ἡ θεία γραφή ὀνομά-
 ζει, λέγεται, οἱ ἔρανοι τῶν ἔρανῶν, ἐπει-
 δὴ τῶν Ἑβραίων ἡ γλῶττα ἔτε τὸν ἔρανόν,
 ἔτε τὸ ὕδωρ οἶδεν εἰρικῶς ὀνομάσαι. εὐροι
 δ' ἄν τις τοιαῦτα πολλὰ καὶ παρὰ τῆ ἑλλά-
 δι Φωνῆ. Ἀθλίαν γὰρ τὴν πόλιν εἰς εἰ-
 κῶς ὀνομάζει, ἀλλ' Ἀθλίνας πληθωτικῶς.
 καὶ Δελφῶν πάλιν τὴν πόλιν εἰς καλεῖ
 Δελφόν, ἀλλὰ Δελφῆς πληθωτικῶς. ἔ
 τοίνω ὡς πολλῶν ὄντων ἔρανῶν ἡ θεία πλη-
 θωτικῶς εἶπε γραφή, ἀλλὰ τὸ ἰδίωμα Φυ-
 λαῖασα τῆς ἐβραϊδος Φωνῆς. ἐπεὶ εἰ ἐτέ-
 ρῳ ψαλμῷ σαφέστερον ἡμᾶς διδάσκει λέ-
 γεται, (1) καὶ παραλιπῶσα τὸ τῆς γλῶτ-
 τῆς ἐκείνης ἰδίωμα, ἔτως ἔφη· ὁ ἔρανός
 τῆ ἔρανῃ τῷ Κυρίῳ. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι
 καθάπερ ἔτος ὁ ἔρανός ἡμῖν ἐστὶν ὄροφος,
 ἡ δὲ γῆ ἔδαφος. ἔτως ὁ ὀρώμενος ἔρανός
 ὄροφον ἔχει τὸν ὑπερκείμενον ἔρανόν.

Ψαλ. 148. 4.

”

Ψαλ. 113. 16.

”

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δεῖ ἐξετάσαι, εἰ ἕτερον
 παρὰ τὸν εἰ ἀρχῆ πεποιημένον ἔρανόν τὸ
 σερέωμα τῆτο, ὃ καὶ αὐτὸ ἐπεκλήθη ἔρα-
 νός, καὶ εἰ ὅπως ἔρανοι δύο. ὅπερ οἱ τὰ
 περὶ ἔρανῃ φιλοσοφῆσαντες ἔλουντο ἄν
 μάλλον τὰς γλώσσας προέειχεν, ἢ ὡς ἀλη-
 θῆς παραδέξαται. εἶνα γὰρ ὑποτίθειται
 ἔρανόν. ἡμεῖς δὲ τοσούτον ἀπέχομεν τῷ
 δουτέρῳ ἀπιστεῖν, ὅτι καὶ τὸν τρίτον ἐπι-
 ζητῶμεν, ἔ τῆς θείας ὁ μακάριος Παῦλος
 ἠξιώθη. ὁ δὲ ψαλμός ὀνομάζων ἔρανῆς
 ἔρανῶν, καὶ πλείονων εἰνοῖαν ἐποίησε.
 Καὶ μετ' ὀλίγα. Οἱ μὲν ἔν ἔξωθεν, σερεὸν λέ-
 γουσι σῶμα τὸ οἶον νασόν, καὶ πλήρες, ὃ
 πρὸς ἀντιδιασολῶ τῆ μαθηματικῆ λέγε-
 ται. ἐστὶ δὲ τὸ μαθηματικὸν εἰ μόναις ταῖς
 διαστάσεσι τὸ εἶναι ἔχον, εἰ τῷ πλάτει,
 λέγω, καὶ τῷ βάθει, καὶ τῷ ὕψει. τὸ δὲ
 σερεὸν, ὃ πρὸς τοῖς διαστήμασι καὶ τὴν ἀν-
 τιτυπίαν ἔχει. τῆ δὲ γραφῆ σῶηδες τὸ
 κραταῖον καὶ ἀνένδοτον, σερέωμα λέγαν.
 ὡς καὶ ἐπὶ ἀέρος καταπυκνωθέντος τῆ
 Φωνῆ ταύτη πολλάκις κέχρηται, ὡς ὅταν
 λέγη· ὁ σερεῶν βροντῶ. τὴν γὰρ σερεῶ-
 τητα καὶ ἀντιτυπίαν τῆ πνύματος τῆ εἰνα-

Ἀμ. 4. 13.

”

A πολυμυθία ταῖς κοιλότησι τῶν νεφῶν,
 καὶ διὰ τὸ βιαίως ἐκρηγνυδαί τῆς κατὰ
 τὰς βροντῆς ἀποτελεῖντος ψόφου, σερεῶ-
 σιν βροντῆς ἡ γραφή προσηγόρευσε. καὶ
 νῦν τοίνω ἡγάμεθα ἐπίτινος σερεῶς Φυ-
 σεως εἶναι τῆ ὕδατος τὸ ὀλιωθρὸν καὶ ὀυ-
 διάλυτον ἐξαρκῆσης, τὴν Φωνῆ ταύτῃ
 τετάχθαι. καὶ ἔδηκε, ἐπειδὴ κατὰ τὴν
 κοινῶ ἐκδοχῶ ἐκ τῆ ὕδατος δοκεῖ τὴν γέ-
 νεσιν ἐχηκίαι, ἡ ὕδατι πεπηγότι ἐμφερές
B εἶναι προσήκει νομίζειν, ἢ τινι τοιαύτῃ ὕλη
 ἐκ τῆς τῆ ὑγρῆς διηθήσεως τὴν ἀρχῶ
 λαμβανέση, ὅποια ἐστὶν ἡ τῆ κρυστάλλου λί-
 θου, ὃν δι' ὑπερβάλλουσαν τῆ ὕδατος πῆξιν
 μεταποιεῖται Φασιν, ἢ ἡ τῆ ἀέκλες Φύσις
 εἰ μετὰλλοις σιωισαμένη. εἰδοὶ ἔν τῆτων
 εἰκάσομεν τὸ σερέωμα. παιδικῆς γὰρ τῷ
 ὄντι καὶ ἀπλῆς διανοίας τοιαύτας ἔχειν
 περὶ τῶν ἔρανῶν τὰς ὑπολήψεις.

Γ **ΣΕΤΗΡΟΥ.** Τὸν ἔρανόν τῆτον, ἔ τὸν
 ἐπάνω, ἀλλὰ τὸν ὀρώμενον ἐξ ὑδάτων
 ἐποίησεν ὁ Θεός, πῆξας ὡς κρυστάλλον.
 βλέπε δυνάμιν ἔργων, ἵνα θαυμάσης τὸν
 δημιουργόν. βέλομαί σοι παραστήσαι πρᾶγ-
 μα. πολλὰ γὰρ ὄψει μάλλον, ἢ λόγοις
 παραδίδοται. τῆτο τὸ ὕδωρ ὑπερεῖχε Φέ-
 ρε εἰπᾶν τῆς γῆς πῆχες τριάκοντα. ὡς
 εἰ εἰκόνι λέγω. εἶπεν ὁ Θεός γενηθήτω
 σερέωμα εἰ μέσω τῆ ὕδατος. εἶτα εἰ μέσω
 τῶν ὑδάτων ἐπάγη πῆγμα κρυσταλλῶδες,
Δ ἔρανός. ἐκῆφισε τὸ ἡμισυ τῆ ὕδατος ἄνω,
 καὶ κατέλιπε τὸ ἡμισυ κάτω. ἐποίησεν ἔν
 τὸν ἔρανόν, ἔ σφαῖραν ὡς μυθολογῶσιν οἱ
 ματαολόγοι, ἀλλ' ὡς φησὶν ὁ Προφήτης·
 ὁ σῆσας τὸν ἔρανόν ὡς καμάραν, καὶ
 διατένας αὐτὸν ὡς σκίλιῶ. ἔ δὲ ἔν ἡμᾶς
 πείθεσθαι ματαολογίαις. οἱ Προφῆται
 λέγουσιν, ἀρχῶ ἔχει καὶ τέλος ὁ ἔρανός.
 διὰ τῆτο καὶ ὁ ἥλιος ἐκ ἀναβαίνει, ἀλλ'
 ἐξέρχεται. λέγει γὰρ ἡ γραφή, ὁ ἥλιος
Ε ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, ἐκ ἀνήλθε καὶ πᾶ-
 λιν, ἀπ' ἀκρῶ τῆ ἔρανῃ ἡ ἐξοδος αὐτῆ,
 ἔχῃ ἡ ἀνοδος. εἰ σφαῖρά ἐστιν, ἀκρον ἐκ ἔχει.
 τὸ γὰρ πανταχόθεν περιφερῆς πῆ ἔχει
 τὸ ἀκρον; τὸ αὐτὸ λέγει καὶ ὁ Σωτῆρ καὶ
 σιωάξουσι τῆς ἐκλεκῆς αὐτῆ ἀπ' ἀκρῶ τῆ
 ἔρανῃ, ἔως ἀκρῶ τῆ ἔρανῃ.
Ζ **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πῆ εἰσὶν οἱ δυνά-
 σαι λέγοντες τὸν ἔρανόν; πῆ εἰσὶν οἱ
 σφαιροειδῆ εἶναι αὐτὸν ἀποφανόμενοι; ἀμ-
 φύτερα γὰρ ταῦτα εἰταῦτα ἀνήρηται.

Ἠσ. 40. 22.

Γεν. 19. 23.

Ψαλ. 18. 6.

Ματθ. 24. 31.

Η **ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ.** Διωάμενος ὁ Θεός ἰφ'
 εἰ σιωδήματι τὴν σύμπασαν αὐτοτελή
 Φύσιν παραγαγεῖν, καὶ εἰδοὶ αὐτὸς πρὸς
 τῆτο χρόνον δεόμενος, εἰς ἡμερῶν, εἰ ἔξ
 αὐτῷ ὅμως ἡμέρας ποιᾷ, τῆ κατὰ μέρος
 εἰ τάξει δημιουργία γνωρίζων τοῖς λογικοῖς,
 ὡς ἔφαμεν, εαυτόν. μετὰ τὰς πρώτας τοί-
 νω εἰσίας τὴν Φωτὸς Φύσιν ἐξ ἐκ ὄντων
 ὑποστήσας, ἐδίδαξεν αὐτῆς ἰκανῶς, ὅτι τὰ
 μὴ ὄντα ποιᾶν ἐστὶ δυνατός. ἐπεὶ δὲ εἶδε
 C 2 μαθεῖν

(1) Διδάσκουσα, καὶ παραλιπῶσα κτ. ἢ εἰ χάλη ἔκδοσ.

μαθεῖν αὐτὰς, ὅτι καὶ τῶν τῆ Φωτὸς προὔπαρχόντων αὐτὸς ἐστὶν ὁ ποιητὴς, καὶ σὺ αὐτοῖς ἐξ ἅκ ὄντων κάκεινα ἐποίησε, τὸ μὲν κατ' αὐτὰς, ὑπερτίθηται τέως ἐπὶ τῆς τῆ ἀνθρώπων τηρῶν διαπλάσεως, (τότε γὰρ ψυχλῶ ἐξ ἅκ ὄντων ἐδημιούργησε, συγγενῆ τοῖς νοητοῖς κατ' ἐσίαν.) ἐκ τῶν ὄντων δὲ νῦν ὑδάτων ἤδη γενέσθαι προσάττει σερέωμα τῷ προγεγονότι παραπλήσιον ἔρανον. διὰ τῆς παιδύου αὐτὰς, ὅτι τῆ ἔρανον, καὶ τῶν ὑδάτων αὐτὸς ἐστὶ ποιητὴς. τῆ μὲν, ὡς ποιήσας ἕτερον κατ' αὐτὸν τῶν δὲ, ὡς ἐξ αὐτῶν δημιούργησας πρὸς ἐξέσιν ὅπερ ἠθέλησε. κατ' ἐν μέρει τῆτον λόγον ἔτως ἢ τῆ ἔρανον τῆς ποιήσεως ἀναγκαῖα, ἔπειτα καὶ κατ' ἕτερον. ἔ γὰρ ἡ οἶον τε φανῶναι τῷ γλῶ, ὑδάτων ἐπιπλοῦσθαι πλήθει τοσούτων. νῦν δὲ ἐν αὐτοῖς μέσοις παγκύτος τῆ σερέωματος, καὶ μετεωριδύτων μὲν τῶν ἡμίσεων ὑπὲρ τῆς, τῶν δὲ ἡμίσεων εἰς τὰς σιναγωγὰς συλλεγύτων, ἡτρεπίδη πρὸς τῷ ἀρμόζουσαν χρεῖαν τοῖς ἐπ' αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν νῦν αὐτῆ προσόντα κόσμον ἀπέλαβεν. ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆτο ἀναγκαῖως αὐτότε τὸ σερέωμα γέγονε, καὶ ἐπὶ τῆς ἢ τῶν ὑδάτων ἀφαιρέσεις. τὸ σερέωμα μὲν, διὰ τὸ μέλλειν ἐπ' αὐτῆ τὸν ἥλιον σὺ τοῖς ἄστροις ἅπασιν τίθησθαι. ἢ δὲ ἐπὶ τῆ σερέωματος τῶν ὑδάτων ἀφαιρέσεις ἀναγκαῖα γέγονε. διὰ τῆτο δὲ ἐν τοῖς ὑδάσι τὸ σερέωμα τῷ σύσασιν ἔσθαι. ὡς γὰρ ἐκ τῆτων γενόμενον, κρυσαλλῶδες εἰκότως ἐστὶ. γαιτονδύστης δὲ αὐτῷ τῆς πυρώδης ἐσίας, ἐμελλειν εἰκότως ἐξ αὐτῆς θερμαίνεσθαι. ἵνα ἔν μὴ τῆτο πάχων ἀπέπει πρὸς τῷ σύσασιν ποτε, ἀλλ' ἀκαμάτων ὁμοίως καὶ ἀγῆρω πάντοτε διαμείνη, σοφῶς ὁ ἀριστοτέχνης Θεὸς τῷ ἀφαιρέσειν ἐπ' αὐτῆ τῶν ὑδάτων ἐμηχανήσατο τῆς ἐκ τῆτων ἐγγινομένης αὐτῷ καταψύξεως πρὸς τῷ ἐκ τῶν ἄστων ἀντικαθισταμένης θερμότητος, καὶ διὰ τῆς ἰσορροπῆς τῆτων μάχης φυλαττομένης ἐκείνῳ βεβαῖα τῆς σύσεως. ἔτι πρὸς τῆτοις ἢ ἀκριβῆς περὶ πάντων τῆ Θεῶ πρόγνωσις ἐπεδεικνυτο τῆτε μετρία τῆς τῶν ὑδάτων φύσεως διαρέσει, καὶ τῷ ἐξ ἀρχῆς τῷ ἐν Χριστῷ σωτηρίαν ἡμῶν προωρίσθαι, ἀνωθεν δούσης εἰς δύω καταστάσεις τῷ κλίσειν διελομένης Θεῶ, καὶ κατάλληλον ὑτρεπικότος ἐκάσθῃ, καὶ ἐπιτήδειον τῷ καταγωγῷ. τρεπτοῖς μὲν γὰρ ἔστιν ἔτι καὶ παιδοῖς, διὰ δὲ τῆτο καὶ ὑπὸ νόμον, τῷ ἐπίγειον ταύτῳ οἴκησιν ἐδώρησατο μεδισαμῖοις δὲ Χριστῷ χάριτι πρὸς τελείαν καὶ παντελῶς ἀναμαρτητον, ἀναπετάσει τῆς ἔρανον, ὅπερ πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσηλθῆναι Ἰησοῦς. σερέωμά γε μὴ ὡς ἐκ τῆς δημιούργιας προσέπει αὐτὸν, ὅτι ἐξ ὑγραστε καὶ ῥοδύης φύσεως τῶν ὑδάτων, καὶ δὲ διαλύτη, σερέων καὶ ἀδιάπλωτον τῷ πῆξιν ἐδέξατο.

ζ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ σερέωμα καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον

A τῆ ὑδάτος, ὃ ἦν ὑποκάτω τῆ σερέωματος, καὶ ἀνά μέσον τῆ ὑδάτος τῆ ἐπάνω τῆ σερέωματος. καὶ ἐγένετο ἔτω.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τῆς τῆ ἀμικτὸν αὐτῶν τῷ φύσει κατ' ἀναντίωσιν ἀντικειμένῳ ὁ Θεὸς κατεσκύβασε. πλείω γὰρ τῷ μέτῳ διέστησεν αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διάρισεν.

B ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τῆς τῆ ὑδάτος περισείας ἐπιφερομένης εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, διὸ καὶ ἀόρατος ἢ ἡ γῆ καὶ ἀκατασκύβαστος, ἡλικα ἠθέλησεν ὁ πάντων δεσπότης ὁρατὸν τὸ ἀόρατον ποιῆσαι, τότε τὸ τρίτον μέρος τῶν ὑδάτων πῆγνυσιν ἐν μέσῳ, τὸ τρίτον δὲ εἰς τὸ ἄνω ἐχώρισεν, ἀναλαμβάνων τῆ ἑαυτῆ διώματι ἅμα τῷ σερέωματι, τὸ δὲ τρίτον εἰς τὸ κάτω κατέλιπε. πρὸς χρῆσιν καὶ ἀπόλαυσιν τοῖς ἀνθρώποις.

η. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ σερέωμα, ἔρανον.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸν κατ' ὁμοιότητα τῆ πρώτης πεποίησεν ἔρανον, καὶ σερέωμα αὐτὸν προσεῖπεν, ὡς ἀπὸ χαύνης καὶ μαλακῆς καὶ ῥοδύης ἐσίας τῆ τῆ πεπονηκὸτος συμπαγκύτα βελῆ, ἀναγκαῖως ἐπήγαγεν ὅτι ἐκάλεσε τὸ σερέωμα ἔρανον, δεικνύς ὅτι συμπῆξας αὐτὸν, εἰς τοιαύτῳ κατέστησεν ἐσίαν, ἡ τῷ προτέρῳ εἰκομένη κατὰ πάντα ἐποίησε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆτο ἐκάλεσεν ἕτερον ἔρανον, ὅπερ κυρίως σερέωμα λέγεται. ἐπὶ κλίω δὲ ἔρανος, ὅτι καὶ τὰ ὑδάτα χωρίζει. ὡς τὰ μὲν αὐτῶν, ὑπ' αὐτὸν τὰ δὲ, ὑπὲρ αὐτῆ ἔσθαι.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Καὶ ἐκάλεσέ Φησι τὸ σερέωμα ἔρανον, τῆτο τὸ ὀρώμενον. καὶ πῶς, Φησι, τινὲς βέλονται λέγειν πολλὰς ἔρανας γεγονῆσθαι; Οὐκ ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς αὐτὰ διδασκόμενοι, ἀλλ' ἐξ οἰκείων λογισμῶν ὀρώμενοι. ὁ γὰρ μακάριος Μωσῆς ἔδεν τῆτων πλέον ἡμᾶς διδάσκει. εἶπε γὰρ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἔρανον καὶ τῷ γλῶ. εἶτα τῷ αἰτίαν διδάξας, δι' ἡ ἀόρατος τυγχάνει ἡ γῆ, ὑπὸ τῆ σκοτῆς καὶ τῶν ὑδάτων καλυπτομένη, μετὰ τῷ τῆ Φωτὸς δημιούργιαν τάξει καὶ ἀκολοθία χρώμενος, Φησι καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γαινηθήτω σερέωμα. εἶτα τῷ χρεῖαν αὐτῆ μετὰ ἀκριβείας διδάξας, καὶ εἰπὼν, ἔσω διαχωρίζον ἀνά μέσον ὑδάτος καὶ ὑδάτος, αὐτὸ τῆτο τὸ σερέωμα ἔρανον ἐκάλεσε, τὸ τῶν ὑδάτων τὸν χωρισμὸν ἐργαζόμενον. τίς ἂν ἔν λοιπὸν μετὰ τῷ τοσαύτῳ διδασκαλίαν ἀνάχοιτο τῶν ἐκ τῆς οἰκείας διανοίας φεγγομένων, καὶ ὑπεραντίως τῆ θείᾳ γραφῇ πολλὰς ἔρανας λέγειν ἐπιχειρῶντων; ἀλλ' ἰδὲ Φησι ὁ Δαβὶδ λέγει, αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ ἔρανοι τῶν ἔρανον. μὴ θορυβηθῆς ἀγαπητῆ, μηδὲ νομίσῃς τῷ θείῳ γραφῶν ἐναντία ἑαυτῆ

λέγειν, ἀλλὰ μάνθανε τὴν ἀλήθειαν τῶν εἰρημνίων. τί δέ εἰς ὃ βέλομαι εἰπεῖν; ἢ τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ, ἀλλὰ τῇ ἑβραϊδί ἦσαν εἰρημνίαι αἱ θεῖαι γραφαί. Φασὶ τοίνυν οἱ τὴν γλώτταν ἐκείνῃ ἡσκημένοι, τὸ τῆ ἕραν ὄνομα πληθυστικῶς καλεῖσθαι παρὰ τῶν Ἑβραίων. καὶ τῆτο καὶ οἱ τὴν Σύρων γλώτταν ἐπιστάμενοι σιωμολογῆσαι. καὶ ἐκ αὐτῆς εἶποι τῇ παρ' αὐτῶν γλώττῃ, ὁ ἕρανός, ἀλλ' οἱ ἕρανοί. ἐκ ἐπειδὴ πολλοὶ εἰσὶν οἱ ἕρανοί· ἐδὲ γὰρ τῆτο ἐδίδαξαν ἡμᾶς ὁ Μωσῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ σὴν ἡμετέρας τῇ γλώττῃ τῶν Ἑβραίων τὴν τῆ σὴν προσηγορίαν πληθυστικῶς ὀνομάζειν. ταῦτα ἔν ἀκριβῶς κατέχετε παρακαλῶ, ἵνα ἐπισομίζητε τῆς τάναντία τῇ Ἐκκλησίᾳ δόγματα ἐπιφέροντας. (1)

Καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Οὐχὶ ὀφθαλμοῖς Θεῶν τέρψιν παρέχει τὰ παρ' αὐτῆς γινόμενα, ἐδὲ τοιαύτη παρ' αὐτῶ ἢ ἀποδοχή τῶν καλῶν, οἷα καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ καλόν τὸ τῶ λόγῳ τῆς τέχνης ἐκτελεσθῆναι, καὶ πρὸς τὴν τῆ τέλος δύσχροσιαν σιωτῆρον.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅταν δὲ ἀκρίβης, ὅτι εἶδεν ὁ Θεός, καὶ ἐπήνεσε, θεοπρεπῶς νοεῖ τὸ ῥηθῆναι, καὶ ὡς εἰκὸς ἐπὶ Θεῶν. ὁ γὰρ παραγαγὼν, καὶ πρὶν ἢ δημιουργήσῃ, ἠπίσατο τῆ δημιουργημένῃ τὸ κάλλος. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνθρώπος ἡμᾶς ὄντας, καὶ τοσαύτη ἀδυναμία περιβεβλημένος ἐκ αὐτῶ ἐτέρως ἀκῆσαι, διὰ τῆτο παρεσκῶασε τῆ μακαρίῃ Προφῆτῃ τὴν γλώτταν τῇ παχυτήτι τῆτων χρησάσθαι τῶν ῥημάτων πρὸς διδασκαλίαν τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως.

Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα δευτέρα.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἶδες πῶς μετὰ ἀκριβείας ἡμᾶς διδάσκει, τὸ μὲν τέλος τῆ φωτὸς ἑσπέραν καλῶν, τὸ δὲ τέλος τῆς νυκτὸς πρωίαν, καὶ ἡμέραν τὸ πᾶν προσαγορδύεσθαι, ὡσεὶ μὴ πλανᾶσθαι ἡμᾶς, μηδὲ νομίζεῖν τὴν ἑσπέραν τέλος εἶναι τῆς ἡμέρας, ἀλλ' εἶδᾶν σαφῶς, ὅτι ἀμφοτέρων τὸ μήκος μίαν ἡμέραν πληροῖ; καὶ ἢ μὲν ἑσπέρα, τέλος τῆ φωτὸς ἂν δικαίως λέγοιτο· ὁ δὲ ὄρθρος, τῆ τῆ τὸ τέλος τῆς νυκτὸς, πληρωμα τῆς ἡμέρας. τῆτο γὰρ βέλεται δηλῆν ἢ θεῖα γραφῇ φάσκῃσα· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα δευτέρα.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ ζητήσεις, πῶς πρὸ τῆ γενέσθαι ἡλίου ἐγένετο νύξ, ἢ ἡμέρα, λογισαὶ τὸ παντοδύναμον τῆς σοφίας τῆ Θεῶν, καὶ ὁρήσεις περὶ τῆ αὐτῆ τὸν

A, προφῆτῃ Ἀμὸς λέγοντα· ὁ ποιῶν πάντα ἄμ. 5. 1
καὶ μετασκορῶζων καὶ ἐκτρέπων εἰς πρωὶ
σκίαν, καὶ ἡμέραν εἰς νύκτα συσκορῶζων.

Ζ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῆ ἕραν εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθῆτω ἢ ξηρά· καὶ ἐγένετο ἔτω.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Μηδαὶς λεγέτω, ὅτι εἶπερ ἢ ὕδωρ ἐπάνω τῆς γῆς, πάντως πᾶσαι αἱ κοιλότητες, αἱ νῦν τὴν θάλασσαν ὑποδεξάμεναι, πεπληρωμέναι ὑπῆρχον· πῆ τοίνυν ἐμελλον γίνεσθαι τῶν ὑδάτων αἱ συλλογαί, προκατελημμένων τῶν κοιλῶν; πρὸς δὲ τῆτο ἐρῶμεν, ὅτι τότε καὶ τὰ ἀγγεῖα συγκατεσκορῶσθη. ὅτε ἔδει πρὸς μίαν σύστασιν ἀποκριθῆναι τὸ ὕδωρ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὴν μεγίστην καὶ τελεωτάτην σιωδρομὴν τῶν ὑδάτων ὀνόμασε σιωαγωγὴν μίαν. καὶ γὰρ τὰ φρέατα σιωαγωγῆ ὑδάτων εἰσὶ χειροποίητοι, ἐπὶ τὸ κοιανθῆναι τῆς γῆς τῆς εἰσπαραμένης νοτίδος ἐπιρρέεσης. ἢ τοίνυν τὰ τυχόντα τῶν ὑδάτων ἀδροίσματα ἢ τῆς συναγωγῆς ἐμφαίνει προσηγορία, ἀλλὰ τὴν ἐξέχῃσαν καὶ μεγίστην, αἱ ἢ πᾶν τὸ σοικεῖον ἀδρόον διαδείκνυται.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Εἶπεν ὁ Θεός σιωαχθήτω τὸ ὕδωρ. πῆ ἔν σιωήχθη; εἰς τὴν θάλασσαν; τί γὰρ; ἐκ ἢ πεπληρωμένη; αἱ ἢ γῆ ἐπεπλήρωτο, πάντως ὅτι καὶ ἢ θάλασσα. πῆ ἔν σιωήχθη τὸ ὕδωρ; ὅτε τὴν γλῶσσην ἐποίησαν ὁ Θεός, ἐδέπω ἢ τὰ κοιλάματα τῶν ὀρέων· ἀλλ' ἄμα εἶπε σιωαχθήτω, καὶ ἐρῶσθαι ἢ γῆ, καὶ κόλπῃς ἐποίησε. μαρτυρῆσιν (1) αἱ νῆσοι, καὶ τὰ ὄρη τὰ μεταξῦ.

Καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῆ ἕραν εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὀφθῆ ἢ ξηρά.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὴν δὴποτε μίαν εἰπὼν τὴν τῶν ὑδάτων σιωαγωγὴν, πολλὰς μετὰ ταῦτα δηλοῖ; σιωαχθήτω γὰρ φησὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῆ ἕραν εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν. Μία μὲν εἰς ἢ τῶν ὑδάτων σιωαγωγῆ. τὰ πελάγη γὰρ ἀλλήλοις σιωήσῃσαι. τὰ μὲν, κατωθῆναι δὲ ὑπογείων πορῶν· τὰ δὲ, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν. πληθυστικῶς δὲ πάλιν τὰς σιωαγωγὰς ὀνόμασεν· ἐπειδὴ ἄλλο μὲν τὸ ἰνδικὸν πέλαγος, ἄλλο δὲ τὸ ποντικόν, καὶ τὸ τυρῶνικόν ἕτερον, καὶ ἄλλῃ μὲν ἢ Προποντίς, ἄλλος δὲ ὁ ἐλλήσποντος, καὶ ὁ αἰγαῖος ἕτερος, καὶ ἄλλος πάλιν ὁ ἰωνικός κόλπος. ἔξωθεν δὲ πάλιν ἐπίκειται τὸ μέγιστον πέλαγος. ὁ τινὲς μὲν ἀτλαντικόν, τινὲς δὲ Ὠκεανὸν ὀνομάζῃσαι. τῆτε

C 3

χάριν

(1) Τῆτο ἐκ αὐ τοῖς τῆ Σελήνῃ, ἀλλ' αὐ τοῖς τῆ Χρυσόστομῃ συγγραμμάσιν εὑρομεν, αὐ Τόμ. 6. σελ. 25. τῆς κατὰ τὸ Παρίσ. ἐκδόσ.

(1) Μαρτυρεῖ τῶ πράγματι, ὅτι γῆ εἰς ἢ χωθεῖσα· αἱ νῆσοι τὰ ὄρη μεταξῦ. αὐ τῶ 6. Τόμ. τῶν τῆ Χρυσόστομ. τῆς κατὰ τὸ Παρίσ. ἐκδόσ. αὐ σελ. 455.

χάριν ὡς μὲν σιμημμείω, σιμαγωγίω A
μῖαν ὠνόμασεν· ὡς δὲ διηρημύας, σιμα-
γωγίας.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Οὐκ εἶπε, καὶ ὀφθί-
τω ἡ γῆ, ἵνα μὴ πάλιν αὐτῷ ἀκατάσκατον
ἐπιδείξῃ, πληρώθη ἔσαν καὶ ἀναμειμμείω
τῷ ὕδατι. ὁμῶς δὲ, ἵνα μὴ τῷ ἡλίῳ τῷ
τῆ ἀναξηραίνειν τῷ γλῶ αἰτίαν προσώ-
μην, πρεσβυτέραν τῆς τῆ ἡλίου γενέσεως
τῷ ξηρότητα τῆς γῆς ὁ δημιουργὸς πα-
ρεσκύασεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὕτω καὶ μεριστός
τῆ ὕδατος, διέμενεν ἡ γῆ τοσῶτον ἔχουσα,
ὅσον πρὸς τε αὐτῷ ἐμελλεν εἶναι χρεῖωδες
καὶ πρὸς τὰ ζῶα. εἰ γὰρ μὴ τῆτο ἔτως
εἶχε, μέναι ἐκ ἡδωάτω.

ι. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξη-
ραν, γῆν.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅτι ἡ μὲν ξηρά, Γ
τὸ ἰδίωμα ἐστὶ. τὸ οἰονεὶ χαρακηρισικὸν τῆς
Φύσεως τῆ ὑποκειμένης· ἡ δὲ γῆ, προση-
γορία τίς ἐστὶ ψιλῆ τῆ πράγματος. ὡς
γὰρ τὸ λογικὸν ἴδιον ἐστὶ τῆ ἀνθρώπων, ἡ
δὲ ἀνθρώπος Φωνὴ σημαντικὴ ἐστὶ τῆ ζῶα,
ὧ ὑπάρχει τὸ ἴδιον· ἔτω καὶ τὸ ξηρὸν ἴδιον-
ἐστὶ τῆς γῆς καὶ ἐξαίρετον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κεκερμμένη γὰρ ὑπὸ
τῶν ὑδάτων ἐκ τῆ ξηρά, καὶ ἐκ οἷα τε τῷ
ἔτε ζῶον τρέφειν, ἔτε καρπὸς φέρειν. κα-
λὸν ἔν ἐστὶ πρὸς σύσασιν κόσμῳ καὶ τὰ ζῶα
εἶναι, ἐξ ὧν αἱ διαδοχαί, πρὸς δὲ τέτοις
καλὸν τὸ εἶναι φυτὰ καὶ δένδρα, καρπὸς
φέροντα, ἐξ ὧν διαζῆ τὰ μεταλαμβάνον-
τα ζῶα.

Καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκά-
λεσε θαλάσσης.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὰ δὲ συστήματα
τῶν ὑδάτων, τέτρεσι τῆς κόλπης τῆς κατ'
ἴδιον χῆμα ὑπὸ τῆς περικειμένης γῆς ἀπο-
ληφθέντας, θαλάσσης ὁ Κύριος προσηγο-
ρῶσε· θαλάσσα βόρειος, θαλάσσα νότιος,
εἰώα θαλάσσα, καὶ ἑσπερία πάλιν ἑτέρα,
καὶ ὀνόματα τῶν πελαγῶν ἰδιάζοντα· πον-
τος εὐξείνου, καὶ Προποντίς, Ἑλλήσπον-
τος, Αἰγαῖος, καὶ Ἴωνιος, σαρδονικὸν Πέ-
λαγος, καὶ σικελικὸν, καὶ τυρρῆλικὸν ἑτε-
ρον, καὶ μύριά γε ὀνόματα πελαγῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Διάφορα εἶναι κατὰ τόπους
πεποιήκε τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων, ἔ τῷ
τυχεῖσαν χρεῖαν τοῖς περιοικῆσι παρεχό-
μενα. εἰκότως ἔν συστήματα πολλὰ αὐτὰ,
κατὰ τῷ ἀλλήλων ὀνομάζει διαίρεσιν.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπὶ ἔν καὶ ὡς πρότε-
ρον εἰρηται τῷ ἀναλογίαν ἰδῶν ὁ Θεὸς ἀ-
πεδέξατο, ἐκ ὧν αἱ ἀναλογίαι, ὡς τὰ Η
» τεχνητὰ οἱ τεχνίται, εἰρηται· καὶ εἶδεν ὁ
» Θεός, ὅτι καλόν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ αὐτὸ τῆτο
τερπνιώτα ὄψιν θαλάσσης ὁ λόγος ἐν-
δακνυται τῷ Θεῷ πεφηνείαι. ἔ γὰρ ὀφ-
θαλμοῖς βλέπει τὰ κάλλη τῆς κλίσεως ὁ
ποιητῆς, ἀλλὰ τῇ ἀρρήτῳ σοφίᾳ θεωρεῖ
τὰ γινόμενα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες πῶς καθ'
ἕκαστον τῶν γινομένων δείκνυσιν ἐπαινεῖν-
τα τὸν δημιουργόν; ἵνα μετὰ ταῦτα ἡ τῶν
ἀνθρώπων Φύσις ταῦτα διδασκομένη, ἐκ
τῶν δημιουργημάτων ἀνατρέχῃ πρὸς τὸν
δημιουργήσαντα.

ια. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, βλασησάτω
ἡ γῆ βοτάνην χόρτεσ σπείρον σπέρμα
κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε τὰς ἐκ
ἑδωδίμης βοτάνης βλασησῆαι προσέταξεν
ὁ Θεός; Πολλὰ τῶν ἀλόγων ζῶων τὰ γένη.
τὰ μὲν, θηρία· τὰ δὲ, κλίωη προσαγο-
ρῶόμενα. καὶ τὰ μὲν, ἐρπετά· τὰ δὲ,
πτερά. τέτοις ἅπασιν τροφῷ προηυτρέ-
πισεν ὁ Θεός. καὶ ταῦτα δὲ τῆς τῶν ἀν-
θρώπων σῆκα πεποίηκε χρεῖας. αὐτίκα
γῆν καὶ δι' ἡμᾶς αὐτὰ φησι διατρέφεσθαι.
» τῷ ἐξαγατέλλοντι γὰρ φησι χόρτον τοῖς
» κλίωεσι, καὶ χλόω τῇ δελεῖα τῶν ἀνθρώ-
πων. τὸ τοίνυ τῆτω ἀχρησον, ἐκείνω
χρησίμων. καὶ τὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ ἀ-
ναγκαῖα, τοῖς δὲ αὐτῆς γεγεννημένοις ἀρ-
μόδια. πρὸς δὲ τέτοις προορῶν, ὅτι καὶ
πάθη προσγενήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἄτε
δὴ διὰ τῷ ἀμαρτίαν δεξαμένοις τῆ θανά-
τε τὸν ὄρον, ἔ μόνον ἑδωδίμης, ἀλλὰ καὶ
ἀλεξικάκῃς τῶν παθημάτων βλασησῆαι
προσέταξε. (1) καὶ τῆτο μάθοι τις ἀν-
ἀκριβέστερον παρὰ τῶν τῷ ἱατρικῷ ἡσκη-
μένων τέχνῳ· ὅτι καὶ τὰ δοκῆντα εἶναι
δηλητήρια, παιδῶν ἐστὶν ἱατήρια. κερα-
νυμενα γὰρ ἑτέρας βοτάνης ἀλεξικάκα
γίνετα, καὶ ὑγείας παρεκτικά.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ παραπεμπλέον,
ὅτι σολοικισμὸς ἀν δόξαι εἶναι κατὰ τῷ
φράσιν τὸ, εἶπεν ὁ Θεός βλασησάτω ἡ
» γῆ βοτάνῳ χόρτεσ, σπείρον σπέρμα κατὰ
» γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα. ἔ γὰρ ὄψι-
ρῶς ἐφαρμόσῃ τὸ, σπείρον τῷ, βοτά-
νῳ χόρτεσ. πῶς δὲ καὶ χωρὶς σολοικισ-
μῆ νοεῖσθαι δυνάσθαι, τῶν πλείων ὑπο-
λειψομένων τὸ σπείρον πρὸς τὸ βοτάνῳ
χόρτεσ λέγεσθαι; ἐστὶ δὲ ὑποδιασολῆ χρη-
σαμενον μέσης σιγμῆς, ἔ τῷ ἀναγνώσῃ
βλασησάτω ἡ γῆ βοτάνῳ χόρτεσ· καὶ δια-
σήσαντα, ἐπικνεχῆν τὸ, σπείρον σπέρμα
κατὰ γένος· ἵνα ἡ, βλασησάτω ἡ γῆ βο-
τάνῳ χόρτεσ, κατὰ γένος σπείρον σπέρμα,
ἀναφερομένη ἐπὶ τὸ γένος τῆ σπείρον.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅ νῆς ἐστὶ τῶν εἰρημέ-
νων τοιαῦτος. βλασησάτω ἡ γῆ βοτάνῳ
χόρτεσ, καὶ σπέρμα σπείρον κατὰ γένος.
ἔ τῷ γὰρ καὶ τῆς λέξεως ἀκόλουθον ἀπο-
κατα-

(1) Βοτάνης βλασησῆαι τῇ γῆ προσέταξε. ἡ ὑ κάλλη ἔκδοσ.

κατασῶναι διωθήσεται, ἀκαταλλήλως νῦν Α τῆς σιωτάξεως ἔχειν δοκίσης.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Βλασησάτω ἡ γῆ· ἔχ ὁ, τι ἔχει προβαλλέτω, ἀλλ' ὁ μὴ ἔχει κλησάδω, τὸ Θεὸν δωρεμαίς τῆ ἀνεργείᾳ διώαμιν.

Καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, ἔ τὸ σπέρμα αὐτῆ ἐν αὐτῷ κατ' ὁμοιότητα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἔτω.

* * ΒΑΣΙΛΙΟΥ. Πολλὰ δὲ τῶν δειδῶρων ὀρώμιν ἔτε καρποῖς, ἔτε σπέρματι κεχρημια. τί ἐν ἐρῶμιν; ὅτι τὰ τιμιώτερα τῆ φύσει προηγεμίας τῆς μνήμης τετύχηκιν. ἔπειτα, ὅτι ἀκριβῶς θεωρῶντι καὶ πάντα φανήσεται, ἢ σπέρματι κεχρημένα, ἢ τὰ ἰσοδωαμῆντα τοῖς σπέρμασιν ἔχοντα.

ιβ. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτεσ ἀπείρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ κατ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, ἔ τὸ σπέρμα αὐτῆ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ γὰρ τότε φωνῆ καὶ τὸ πρῶτον ἐκείνο πρόσταγμα οἶον νόμος τὶς ἐγένετο φύσεως, καὶ εἰσπέμεινε τῆ γῆ, τὴν τῆ γεννᾶν αὐτῆ καὶ καρποφορεῖν διώαμιν εἰς τὸ ἐξῆς παρεχόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ δὲ ἀπείρον σπέρμα, τρεῖσι τὸ σπέρματινον σπέρμα κατὰ γένος καὶ κατ' ὁμοιότητα, ὃν τρόπον καὶ Ἀκύλας ἠρμυλώδουσε.

ιγ. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τρίτη.

ιδ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γεννηθήτωσαν Φωσῆρες ἐν τῷ σφραῶματι τῆ ἔρανε εἰς Φαῦσιν τῆς γῆς, τῆ διαχωρίζειν ἀνά μέσον τῆς ἡμέρας, καὶ ἀνά μέσον τῆς νυκτός.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῶν Φωσῆρων δημιουργηθέντων, τί γέγονε τὸ πρότερον Φῶς; Ὁ δεσπότης Θεός καὶ ἐκ μὴ ὄντων ποιεῖ, καὶ ἐξ ὄντων δημιουργεῖ. τὸν μὲν γὰρ πρότερον ἔρανον, ἐκ μὴ ὄντων ἐδη-

μιουργησε· τὸν δὲ δεύτερον, ἐξ ὑδάτων ἐποίησιν. ἔτω τὴν γῆν μὴ ἔσαν, παρήγαγε· τὰ γὰρ δὲ τῶν δειδῶρων καὶ τῶν σφραῶματων, αὐτῆ βλασησῶν προσέταξε. καὶ τὸ Φῶς τοῖνυν ἐδημιουργησιν, ὡς ἠθέλησιν. ὡσπερ δὲ τῷ σφραῶματι διείλε τῶν ὑδάτων τὴν φύσιν, καὶ τὰ μὲν ἐπιτέθεικεν ἀνωθεν, τὰ δὲ κάτω καταλέλοιπεν· ἔτωσ ἐκείνο τὸ Φῶς διελὼν ὡς ἠθέλησε, τὰς Φωσῆρας τὰς μεγάλας καὶ τὰς μικρὰς κατασκόδασιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆ δὲ πρωτογόνου Φωτὸς ὅσον μὲν καθαρῶτατον, εἰδέθηκε τῷ ἡλίῳ· τὸ δὲ λοιπὸν, σελῶν, καὶ τοῖς ἄστροις ἐμέρισιν. ἔτω καὶ διαχωρίζειν ἐτάχθη ἀνά μέσον ἡμέρας τε καὶ νυκτός ὁ πρότερον προσάξει Θεὸς τὸ Φῶς ἐποίησιν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τότε μὲν γὰρ αὐτῆ ἡ φύσις παρήχθη, νῦν δὲ τὸ ἡλιακὸν τῆτο σῶμα ὄχημα εἶναι τῷ πρωτογόνῳ ἐκείνῳ Φωτὶ παρεσκόδασιν. διαφορὰ γὰρ (1) ὄντα τῆ φύσει ἰσῶται τῆ διώαμιν τῆ κλίσαντος.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ὅθεν καὶ οἱ Φωσῆρες τῆ τετάρτῃ ἡμέρᾳ γενόμενοι, διὰ τὸν περὶ αὐτὰς λόγον, ἄτε μίξας ὄντες εἰ ταύτη λέγονται γεννηθέντι. ἢ γὰρ τετράς δυναμει ἔσα δεκάς, τιμῆ ὑπάρχει. μονὰς γὰρ, καὶ δυὰς, καὶ τριάς, καὶ τετράς ἀλλήλοισι σιωτεθῆσιν, τὴν δεκάδα ποιῶσιν. διὰ πάσης γὰρ τῆς γραφῆς ἡ δεκάς ὑμνεῖται. καὶ γὰρ δεκά λόγος Μωσῆς δέδωκε· καὶ δεκάται παρέχονται. ὡσπερ δὲ τὸ ὑδρὸν πρότερον διακεχυμένον κατὰ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, ὑπερον τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ σιωαγαγῶν ὁ Θεός εἰς σιωαγαγῶν μίαν, ἐποίησε τὰς θαλάσας, καὶ τὰς ποταμῆς, καὶ τὰ φρέατα· ἔτω καὶ τὸ Φῶς τὸ εἰ ἀρχῆ κλιθεῖν, πρότερον διακεχυμένον, ἀδρόως ὑπερον τῆ τετάρτῃ ἡμέρᾳ σιωαγαγῶν ὁ Θεός, ἐποίησιν ἐξ αὐτῆ τὸν ἡλίον, καὶ τὴν σελῶν, καὶ τὰς λοιπὰς ἄσφρας. ἔχ ὅτι ἄλλο τί παρὰ τὴν ἡμέραν ὁ ἡλῖος.

Καὶ ἔσωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρῆς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ποῖα σημεῖα; Τοῖς πλέεσι, τοῖς ἀροτριῶσι, τοῖς θερίζεσι. γεγονῶσιν δὲ

(1) Σκόπεε τοῖνυν εἰ μὴ διὰ τῆς Φαύσεως ἀρκέντως εἰβέλετο. ἀντὶ γὰρ τῆ Φωτισμῆ τὴν Φαῦσιν εἴρηκεν. ἐστὶ δὲ ἐδὸν μαχόμενον τῆτο τοῖς περὶ τῆ Φωτὸς εἰρημνῶσι. τότε μὲν γὰρ αὐτῆ τῆ Φωτὸς ἢ φύσις παρήχθη· νῦν δὲ τὸ ἡλιακὸν τῆτο σῶμα ὄχημα εἶναι τῷ πρωτογόνῳ ἐκείνῳ Φωτὶ παρεσκόδασιν. ὡς γὰρ ἄλλο τὸ πῦρ, καὶ ἄλλο ὁ λύχνος· τὸ μὲν, τὴν τῆ Φωτίζειν διώαμιν ἔχον· τὸ δὲ, παραφαίνειν τοῖς δεομνῶσι πεποημένον· ἔτω καὶ τῷ καθαρῶτατῳ ἐκείνῳ εἰλικρινεῖ καὶ αὐτῷ Φωτὶ ὄχημα νῦν αἱ Φωσῆρες κατεσκόδασθησαν. ὡς γὰρ ὁ ἀπόστολος λέγει· τινὰς Φωσῆρας εἰ κόσμῳ. ἄλλο δὲ ἐστὶ Φῶς τῆ κῆσῶμα τὸ ἀληθινόν, ἔ κατὰ μέθεξιν οἱ ἄγιοι Φωσῆρες ἐγένοντο τῶν ψυχῶν, ὡς ἐπαίδουον, τῆ σκότης αὐτὰς τῆς ἀγνοίας ἠύομνοι. ἔτω καὶ νῦν τὸν ἡλίον τῆτον τῷ φανῶτατῳ ἐκείνῳ ἐπισκόδασιν Φωτὶ ὁ τῶν ἔλων δημιουργὸς περὶ τὸν κόσμον ἀνῆψε. καὶ μηδὲν ἀπίστον εἶναι δοκεῖται τὸ εἰρημνῶν, ὅτι ἄλλο μὲν τι τῆ Φωτὸς ἢ λαμπρότης, ἄλλο δὲ τι τὸ ὑποκείμενον τῷ Φωτὶ σῶμα. πρῶτον μὲν ἐκ τῆ τὰ σῶματα πάντα ἔτω παρ' ἡμῶν διαρεθῆσαι, εἴσ τε τὴν δεκλιμῶν εἰσῶν καὶ εἰς τὴν ἐπισυμβῆσιν αὐτῆ ποιότητα. ὡς ἐν ἑτερον μὲν τι τῆ φύσει ἢ λυκότης, ἑτερον δὲ τι τὸ λελοκασμίον σῶμα· ἔτω καὶ τὰ νῦν εἰρημνῶν, διαφορὰ ὄντα κατὰ τὸ Παρῆσ. ἔχ. ἔκδοσ. εἰ Τόμ. 1. σελ. 31.

δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα δι' αὐτῶν, ὅτε ὤραν ἔκτιω ἔδω ὁ ἥλιος, σαυρομύς τῆ Κυρίε καὶ Θεῆ. καὶ πάλιν ἐν τῇ αὐτῆ γεννήσει ἐφάνη ἐν ἡμέρᾳ ἀσῆρ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ μή μοι τὰ σημεῖα σοφισάδω τίς, ὡς σημεῖα τῶν μελλόντων ὑπὸ Θεῆ γίνεσθαι λελεγμένα· μηδὲ μαθήσεως καὶ σωθῆς ἀξία ἀποφαινετώ, γενεθλιαλογίας σημαντικὰ τεθεικέναι τὰ ἄσρα τὸν Θεὸν ὀριζόμενος. ἔγὰρ δειῶν ὀρισμῶν οἱ ἀσρολόγοι γινώσκουσιν ἔχουσιν, οἷς γε τὸ μάταιον ἀνειδίξων Θεὸς, σή-
Ησ. 47. 13. τωσαν, Φησί, καὶ σωσάτωσάν σε οἱ ἀσρολόγοι τῆ ἔρανθ, οἱ ὀρῶντες τῆς ἀσέρας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι τὸ εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρῶς, καὶ εἰς εἰαυτῆς καὶ εἰς ἡμέρας; Ὁ ἥλιος ἀνίσχων μὲν καὶ δύόμενος, τὰς ἡμέρας ποιεῖ· εἰς δὲ τὰ νότια καὶ τὰ βόρεια μέρη διατρέχων, τὸν αἰαυσιᾶιον κύκλον ἀποτελεῖ. ἔτος καὶ τὰς τροπὰς ἐργάζεται, ἅς καιρῶς ὠνόμασεν ἡ θεία γραφή. ἀπὸ γὰρ τῆ ἰσημερινῆ τοπικῆ πρὸς τὰ βόρεια μεταβαίνων, τὸ ἔαρ ποιεῖ· αἶτα ἐκείθεν ἐπανιῶν μέχρι τῆτων τῶν ὄρων, τὴν θερινὴν κατασκόδαζει τροπικῶν. προϊόντος δὲ αὐτῆ ἀντεῦθεν ἐπὶ τὰ νότια, τὸ μετόπωρον γίνεται. ἐπανιῶν δὲ αὐτῆς, τὸν χειμῶνα ποιεῖ. ἐκ δὲ τῆ δρόμου τῆς σελλῶης τὸν τῶν κλιῶν μαθηάνομεν ἀριθμῶν. διὰ τριάκοντα γὰρ ἡμερῶν, ἕξ ὥρων δεκῶν, τὸν οἰκῆιον δρόμον πληροῖ. ἔδὴ χάριν τὸν τῶν τοσέτων ἡμερῶν ἀριθμῶν κλιῶν προσαγορεύομεν· ἐπειδὴ καὶ τὴν σελλῶν ὀνομάζεσσι κλιῶν. τὸ δὲ εἰς σημεῖα, ἔ κατὰ τῆς ἀνοήτης νοῦμεν ἡμεῖς. τῆς γὰρ γενεθλιαλογίας τὴν ματαυολογίαν, ἔδὲ Πυθαγόρας, ἔδὲ Σωκράτης, ἔδὲ Πλάτων, ἔδὲ οἱ Στωϊκοὶ προσεδέξαντο. εἰ δὲ οἱ τοῖς μύθοις ἀντεθραμμένοι τῆ δε τῆ μύθου τὸ ἀσεβῆς ἐβδελύξαντο, τίς ἂν τοῖς θείοις πισθῶν λογίοις, τῶν ἔ δυσεβῶν μόνων, ἀλλὰ καὶ λῆαν ἀνοήτων ἀνάχοιτο λόγων; σημεῖα τοίνυν ἡ θεία καλῆ γραφή, τὸ εἰδέναι ἀόρα καιρῶν, τῆ φυτεῦσαι, τῆ καθάρσαι, τῆ ξύλα τεμεῖν εἰς ναυπηγίαν καὶ οἰκοδομίαν ἐπιτήδεια. ἀντεῦθεν καὶ οἱ ναυτιλῆα χρώμενοι μεμαθήκασιν, πότε μὲν ἀπάσαι, πότε δὲ καθορμίσαι τὸ σκάφος προσήκει. καὶ πότε μὲν πετάσαι δὲ τὸ ἰσίον, πότε δὲ καθελεῖν. ἡ πᾶρα γὰρ αὐτῆς ἐξεπαίδουσε τὰς τῶν ἀσέρων ἐπιτολάς τε καὶ δύσεις. πολλάκις δὲ καὶ ἡμεῖς κομήτιω, ἡ πωγωνίτιω, ἡ δοκιδίω ἰδόντες, ἡ πολεμίων ἐγνωμεν προσβολῶν, ἡ ἀκρίδος ἐμβολῶν, ἡ κλιῶν, ἡ ἀνθρώπων φθοράν. ταῦτα τοίνυν σημεῖα ἐκαλεσάν, ἔκ ἐκεῖνα τὰ πάσης ἀνοίας καὶ δυσεβείας μεσά.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ζητήσῃ πῶς εἰς σημεῖα ἥλιος, καὶ σελλῶν, καὶ ἀσέρες ἐκλίθησαν. ἴσως ἔν εἰς σημεῖα Φησιν, ὡς ὅταν ἰσάται μὲν ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελλῶν ἐπὶ Ἰησῆ τῆ Ναυῆ· ἐπὶ δὲ Ἡσαῖε καὶ ἀναποδίζει. ἀσῆρ δὲ φαί-

νεται μάγοις, τὴν κατὰ σάρκα τῆ Ἰησῆ γεννήσειν ἀβαγγελιζόμενος. εὔροι δ' ἀντις καί τινος τῶν ἀσέρων κατὰ καιρῶς φαινομύς κακῶν, ἡ ἀγαθῶν μωητάς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐσῶσαν δὲ Φησιν καὶ εἰς ἡμέρας· ἔχ ὡσε ἡμέρας ποιεῖν, ἀλλ' ὡσε κατάρχειν, τῶν ἡμερῶν. ἡμέρα γὰρ καὶ νύξ, πρεσβύτερα τῆς τῶν Φωσῆρων γενέσεως.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Πῶς ἔν ἔχει τὴν ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος; Ὅτι τὸ Φῶς ἐν ἑαυτῷ περιφέρων, ἐπειδὴν ποτε τὸν καθ' ἡμᾶς ὀρίζοντα ὑπεράρη, ἡμέραν παρέχει διαλύσας τὸ σκότος. ὡσε ἔκ ἀντις ἀμαρτοὶ ἡμέραν ὀρισάμενος εἶναι τὸν ὑπὸ τῆ ἥλις πεφωτισμένον ἀέρα· ἡ, ἡμέραν εἶναι χρόνον μέτρον. ἐν ᾧ ἐν τῷ ὑπὲρ γλῶ ἡμισφαιρίῳ ὁ ἥλιος διατρέβει.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ὁ ἅγιος Βασίλειος, καὶ ὁ μακάριος Κύριλλος, καὶ ὁ Ἀπολινάριος Φησιν, μηδὲν ἕτερον τῆς Φωσῆρας σημαίνειν, εἰ μὴ καιρῶς, καὶ ἡμέρας, καὶ εἰαυτῆς.

ΙΕ. Καὶ ἔσῶσαν εἰς Φαῦσιν ἐν τῷ σερεάματι τῆ ἔρανθ, ὡσε φαίνεν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἔτω.

ΙΣ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τῆς δύο Φωσῆρας τῆς μεγάλης· τὸν Φωσῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν Φωσῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ τῆς ἀσέρας.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστιν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός; τὴν ἐξουσίαν, Φησιν, ἔλαβεν ὁ μὲν τῆς ἡμέρας, ἡ δὲ τῆς νυκτός. ἵνα ὁ μὲν, Φαιδρότερον αὐτῷ ἀπεργάζηται διὰ τῶν οἰκῆων ἀκτίνων· ἡ δὲ, διασκεδάσει τὸ σκότος, καὶ τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων διὰ τῆ οἰκῆς Φωτὸς παρέχει μετ' εὐκολίας κεχρηθῆσαι τοῖς ἰδίοις ἐπιτηδύμασι. τότε γὰρ καὶ ὁδοίπορος θαρρῶν, τῆς ὁδοιπορίας ἀπλεται, καὶ ναύτης καθέλκει τὸ πλοῖον, καὶ τὰ πελάγη διαπερᾶ. καὶ ἕκαστος δὲ τῶν τὰ ἐπιτηδύματα μετιόντων μετὰ πολλῆς τῆς ἀδείας τὰ τῆς οἰκῆας ἐπισήμης μεταχειρίζεται.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ὅτε ἥλιος ἐπάγη εἰς ἀνατολῶν, τότε ἡ σελλῶν ἐπάγη εἰς δύσιν. ἐπειδὴ ἐκείνη μὲν, τῆς νυκτός ἀρχὴν ἐκελεύσθη· ὁ δὲ, τῆς ἡμέρας. ἐγένετο ἔν ἡ σελλῶν, καὶ γεννᾶται τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ πανσελλῶς. ἔ γὰρ ἤδη ἡκρωτηριασθῆ τὸ ἔργον ὕθῆως, ἀλλ' ἐγένετο τελεία. μετὰ δὲ ταῦτα τῇ ἀλλοιώσει δείξαι χρόνος καὶ καιρῶς, καὶ διαφορὰς ἡμερῶν θελών, ποιεῖ αὐτῷ ὁ Θεὸς, ὡς πεντεκαθεκαταῖαν πεπληρωμένῳ. καὶ ὁ μὲν ἥλιος ἀνέτελλεν· ὁρῶν γὰρ ἐπάγη· ἡ σελλῶν δὲ, ἐν τῷ ὄρῳ ἐφαίνετο πρὸς δύσιν. ὡς ἔν προσέτρεχεν ὁ ἥλιος τὸν ἴδιον δρόμον εἰς δύσιν, ἡ σελλῶν ἤρχετο ὕθῆως τῆ ἀνατέλλειν,

τέλειν, ἵνα πληρώσῃ τὸ ἀρχέτωσαν τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νυκτός. λοιπὸν ζήτημα, διατί ὁ Θεὸς πεπληρωμένῳ ἐποίησε τὴν σελιώῳ; (1) τετάρτη ἡμέρα γενομένη, ὡς ἔτεταρταίαν φαίνεσθαι· ἀλλὰ πάλιν εἰ τὴν τεταρταίαν, τὸ ἄκρον τῆς δύσεως ἔκατεῖχαν. ὁρέθη ἔν πλεονεκτεῖσα ἑνδεκά ἡμέρας. τεταρταία γὰρ ἐγένετο, (2) ὡς δεκατηπεμπλαία. ἑνδεκά ἡμέρας λοιπὸν πλεονεκτεῖ ἡ σελιώῳ τὸν ἥλιον, ἔτι ποιήσει, ἀλλὰ τῆ Φύσει. διὰ τὸ αὐτὸ ἄς τότε ἐπλεονέκησεν, ἀποδίδωσι τῷ ἡλίῳ. ὁ γὰρ κατὰ σελιώῳ κατ' ἕκαστον μῶα ἀπὸ ἑκοσι εἰς ἑξήμισυ ἡμερῶν γινόμενος ἀριθμὸς ποιεῖται ἐν τοῖς δεκαδύο μηνὶ τῆ εἰαυτῆ ἡμέρας τριακοσίας πενήκοντα τέσσαρας. ἵνα ἄς ἐπλεονέκησεν τότε ἡ σελιώῳ, κατ' εἰαυτὸν ἀποδίδωσι τῷ ἡλίῳ. ζητῶμεν δὲ πῶς διώκει ὁ ἥλιος, καὶ πῶς τρέχει τὴν νύκτα, κατὰ μὲν τῆς ἕξω, ὑπὸ τῷ γλῶ, κατ' ἡμᾶς δὲ τῆς σκλιώῳ αὐτὸν λέγοντας, τί νόμισον καμάραν ἐγκειμένῳ. (3) ἡ ἀνατολή ἐκεῖ ἐστὶ κατὰ τὸν τύπον, ἄρκλος δὲ ὧδε, μεσημβρία ἐκεῖ, δύσις ἐκεῖ, ὁ ἥλιος ἀνατέλλων, καὶ μέλλων διώκειν, ἔχ ὑπὸ γλῶ διώκει, ἀλλ' ἐξελεθῶν τὰ πέρατα τῆ ἔρανῃ, τρέχει εἰς τὰ βορινὰ μέρη, ὡπερ ὑπότινα τῆχον κρυπτόμενος, μὴ συγχωρόντων τῶν ὑδάτων φανῶμαι αὐτῆ τὸν δρόμον, καὶ ἔτω κατάλαμβάνει τὴν ἀνατολήν. λέγει γὰρ καὶ Σολομών, ἐν τῷ

Ἐκκλ. ι. 5. Ἐκκλησιαστή, ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ διώκει ὁ ἥλιος, ἀνατέλλων πορεύεται κατὰ δύσιν, καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν, κυκλῶν κυκλοῖ, καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτῆ ἔλκει. βλέπε αὐτὸν κατὰ μεσημβρίας τρέχοντα, καὶ τὸν βορρᾶν κυκλῶντα. λοιπὸν μάθε ἐν τῆ τῆ χειμῶνος καλασάσει· ἐπειδὴ ἔκ ἀπὸ μέσης τῆς ἀνατολῆς ἀνατέλλει, ἀλλὰ περὶ τὸ εἶλημα τῆς μεσημβρίας πλησιάζει, (4) καὶ ὀλίγον τεμῶν διάστημα, ποιεῖ μικρὰν ἡμέραν. διώκει δὲ, καὶ πολὺ κύκλον τρέχων, ποιεῖ μακρὰν τὴν νύκτα. ἀνάγκη γὰρ ἔχει κυκλεῦσαι διὰ τῆς νυκτός δύσιν ὄλλω, καὶ ἄρκλον ὄλλω, καὶ φθάσαι ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς μεσημβρίας. ἀνάγκη τοίνυν μεγάλῳ γενέσθαι τὴν νύκτα. ὅταν μάλιστα ἐξισῶται, καὶ ἴσον διάστημα ἔχη, ἰσημερίαν ποιεῖ. θέρους πάλιν, κλίνας εἰς τὸν βορρᾶν, ὡπερ χειμῶνος εἰς μεσημβρίαν, καὶ εἰς τὰ ἄκρα τῆ βορρᾶ ἀναβαίνων, ὑψῆται, καὶ μεγάλῳ ποιεῖ τὴν ἡμέραν. ὀλίγον δὲ ἔχων κύκλον, μικρὰν ποιεῖ τὴν νύκτα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατί προτέραν ποιεῖ τὴν διακόσμησιν τῆς γῆς τῆ ἔρανῃ; Διατί τὴν μέλλουσαν ἀνακύπτειν πολύθεον πλάνην

Α περὶ ἥλιον, καὶ σελιώῳ, καὶ ἄσρα. διατί δὲ τῆ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἔκ ἐποίησεν ἥλιον, καὶ σελιώῳ; Ἐπειδὴ ἐδέπω τὴν τὸ σερέωμα, ἐν ᾧ ἔμελλον πεπηχθῆαι. καὶ ἔτι διὰ τὸ μόνον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔπω ἦσαν καρποὶ οἱ ὀφείλοντες θάλασσα. τῆ γὰρ τρίτῃ ἐβλάστησαν οἱ καρποὶ. καὶ ἵνα μὴ νομιθῆ, ὅτι τῆ Φύσει τῆ ἡλίας ἐβλάστησεν, ὅτε ἀπηρητίθη ἡ δημιουργία αὐτῶν, τότε ποιεῖ ἥλιον, καὶ σελιώῳ, καὶ ἄσρα.

Β ἰς. Καὶ ἔθετο αὐτῆς ὁ Θεὸς ἐν τῷ σερέωματι τῆ ἔρανῃ, ὡσεὶ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὸ ἔθετο αὐτῆς, ἔτι τὸν τῷ, ἐποίησεν· ἔδὲ πρῶτον γινόμενοι, ὑπερον ἐτέθησαν, ἀλλ' ὁ ἡ ἐννοια ὑποβάλλει, πρῶτῳ εἶναι τὴν γενεσιν τῆς θέσεως. τὸ μὲν γὰρ, ὑποσῶμαι· τὸ δὲ, ἀρμόσαι πρὸς τὰ ἄλλα τῆ κόσμου μέρη.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Μηδαίς δὲ ἀκάνων, καὶ ἔθετο αὐτῆς ἐν τῷ σερέωματι τῆ ἔρανῃ, ὡσεὶ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. συμπεπηχθῆαι τὸν ἥλιον, καὶ τὴν σελιώῳ, καὶ τῆς ἄσρας ἐν τῷ ἔρανῳ νομιζέτω, δόγμα τῆ Ἐκκλησίας ἐθνικὸν ἐπεισάγων, καὶ κινεῖσθαι τὸν ἔρανῳ οἰόμενος. φέρουσα τὰ ἐκείθεν λάμποντα. καὶ γὰρ τὸν Ἀδάμ πλάσας ἔθετο ἐν τῷ παραδείσῳ, ἔχ ἡ πῆξας, ἀλλὰ τὴν αὐτόθι διαίταν καὶ αὐτῷ ὀρίσας. ὅθεν χρηνοῖεν, ὅτι κατὰπερ ἐπὶ γῆς ἀνδρῶπος, ἔτως ἐν τῷ ἔρανῳ οἱ Φωστῆρες, ἔτι πεπηγοῦτες, ἀλλ' ὁδοῦντες ἄνω πορεύονται· ἵνα τοῖς κάτω φαίνωσιν, ὀλόκληρον εἰς ἡμᾶς τὸ Φῶς πέμποντες.

Ε ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ὡσε εἶναι, φησὶν, αὐτῆς ἐπὶ τῆ ἔρανῃ ἔτι πεπηγοῦτας, ἀλλ' ὡσεὶ ἐπ' αὐτῆ, τὸν οἰκίον ἐξελαύνοντας δρόμον. ὡσεὶ καὶ ἐπὶ τῆ Ἀδάμ φησὶν, ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ, ἔχ ὡσεὶ πεπηγοῦτα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡσεὶ κινεῖσθαι ἐπ' αὐτῆς· ἔτω κἀνταῦθα εἶναι μὲν ἐν τῷ σερέωματι τῆ ἔρανῃ τῆς Φωστῆρας κελδοῖαι. καλῶς δὲ ἐπήγαγεν, εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς· ἵνα εἴπῃ, ὅτι τὴν χρεῖαν παρεχέτωσαν τῆ γῆ. τῆ γὰρ ἔνεκεν ἐπὶ τῆ ἔρανῃ τέθειται.

Ζ ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ζητεῖται, πότερον, κατώτερον τῆ ἔρανῃ δρόμον τρέχουσιν, ἀπέχοντες διαστήματι τῆ ἔρανῃ, ἢ κεκλυμένοι, τῆ ἔρανῃ πεπηγοῦται εἰσιν, ἢ ὡπερ ἐν γῆ ὁδοιπόροι, ἔτως ἐν ἔρανῳ οἱ Φωστῆρες; ἔδοξε μὲν τισὶ λέγειν, ὅτι πεπήγασι ἐν ἔρανῳ, καὶ ἔχ ὁ ἥλιος, ὁ τρέχων, ἔδὲ ἡ σελιώῳ. εἰ μὲν ἔν ἔλλω εἰσιν, ἀνεχόμενος ποιητῶν, ἀκκέτω Ὀμήρῳ (5) ἀπὸ τῶν τῆ Ὀκεανῆ ρείθρων αὐτὸν ἀνάγοντος. καὶ μέσον

(1) Ἐχεῖν αὐτῷ τῆ τετάρτῃ ἡμέρᾳ γενομένη, ὡσεὶ τεταρταίαν φαίνεσθαι. ἐν τῷ 6. Τόμ. τῶν τῆ Χρυσόσ. σελ. 457. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδόσ.

(2) Τεταρταία ἐγένετο, καὶ ἐφαίνετο ὡσεὶ πεντεκαδεκαταία. αὐτ.

(3) Ἐπικειμένῳ. αὐτ.

(4) Ἀλλὰ περὶ τὸ κλίμα τῆς μεσημβρίας πλαγιάζει. αὐτ. ἐν σελ. 460.

(5) Ἡλιὸς μὲν ἔπειτα γίνον προπέβαλλον ἀρῆρας

μέσον ἔρανε ἐπικλίνειν λέγοντος, καὶ πάλιν πεμπόμενον εἰς δύοσιν· εἰ δὲ Φιλοσόφοις, τοῖς λογισμοῖς τῆς ψυχῆς ἀποδιδῶς τὸ κράτος, ἀπό γε τῶν ὀρωμένων πισταῖσιν ἀσπύδων, ὁράτω σελλῶν καλαλαμβανομένῳ κατὰ τριάκοντα ἡμέρας, πλειάδας δὲ δι' ὀλοκλήρου ἔτους. εἰ δ' ἔμμεναι ἀκίνητα ὑπὸ τῆς τῆς ἔρανε κινέμενα φύσεως, ἔκ ἂν τότε τῆς ἡμέρας ὀξύτερον. χωρὶς δὲ τῶν ὀρωμένων ἑτέρων τινὰ τῶν ἄσρων μηδὲ εἰσδυσηγῶτα, (1) ἔκ ἂν ἐγίνετο τὰ προειρημένα. τισὶ δὲ δοκεῖ κατώτερα τῆς ἔρανε εἶναι, καὶ ἀεροπορεῖν. ἡ δὲ γραφὴ βέλεται μὲν ἐσερεῶσαι, καὶ ἀκίνητον εἶναι τὸν ἔρανον· κινεῖσθαι δὲ ἥλιον καὶ σελλῶν. καὶ γὰρ Ἰησὺς ὁ τῆς Ναυῆ σῆτω. Φησὶν, ὁ ἥλιος, ἔκ ἂν κινῶν αὐτὸν ἔρανος, καὶ ἡ σελλῶν, καὶ γέγονεν ἔτω. καὶ ἐπὶ Ἐξελίξ δὲ τῆς βασιλείας ὁ ἥλιος ἀνέσρεψε τὸν δρόμον αὐτῆ, ἔκ ἂν ἔρανος. Καὶ μετ' ὀλίγου. Οὐ πεπήγασι τοίνυν ἐν τῷ ἔρανω, ἔκ ἂν διεσήκασιν αὐτῆ. Καὶ μετ' ὀλίγου. Τὶ ἐν ἐσὶ; τρόπον τινὰ ὡς ἐπιβαίνουσιν ἔρανε, πλησίον ὄντες καὶ προσαπτόμενοι τάχα τῆς ἔρανε ἐπιφανείας. ἵνα τὰς ἀπ' αὐτῶν ἀκτίνας πάσας ἐπὶ τῆς γῆς καταπέμπωσιν, ἄνω πέμπειν ἔκ ἔχοντες χώραν.

η. Καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν ἀνά μέσον τῆς φωτός καὶ ἀνά μέσον τῆς σκότους. καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Νῦν δὲ ἥλιον ἐπέταξε τοῖς μέτροις τῆς ἡμέρας· καὶ σελλῶν, ὅταν ποτὲ πρὸς τὸν ἴδιον κύκλον ἀπαρτιῶν, ἀρχηγὸν ἐποίησε τῆς νυκτός. σχεδὸν γὰρ τότε κατὰ διάμετρον οἱ φωστῆρες ἀλλήλοισ ἀντικαθίστανται. ἀνατέλλοντος μὲν γὰρ τῆς ἡλίας ἐν ταῖς πανσελήνοις, καταφέρεται πρὸς τὸ ἀφανές ἡ σελλῶν· δυομένη δὲ πάλιν τῆς ἡλίας, αὕτη πολλακίς ἐξ ἀνατολῶν ἀντανίχει. εἰ δὲ κατὰ τὰ ἄλλα σχήματα ἔσθωα παρτιζέται τῆ νυκτὶ τὸ σελλῶν Φῶς, ἔδεν πρὸς τὸν προκείμενον λόγον. πλὴν ὅτι, ὅταν ἑαυτῆς τελειοτάτη τυγχάνη, κατάρχει μὲν τῆς νυκτός, τῷ ἴδιῳ φωτὶ τὰ ἄσρα ὑπεραυγάσσει, καὶ τῷ γλῶ περιλάμπσει. ἐξίσσεται δὲ πρὸς τὸν ἥλιον τῆς χρόνου διαίρεται τὰ μέτρα.

ιθ. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τετάρτη.

κ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετῶν ψυχῶν ζώων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κα-

Α τὰ τὸ σερέωμα τῆς ἔρανε. καὶ ἐγένετο ἔτω.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Νῦν πρῶτον ἐμφυχὸν καὶ αἰδήσεως μέτοχον ζῶων δημιουργεῖται. Φυτὰ γὰρ καὶ δένδρα καὶ ζῶα λέγεται διὰ τὸ μετέχειν τῆς θρεπτικῆς καὶ αὐξητικῆς διωάμεως, ἀλλ' ἔκ ἂν καὶ ζῶα, ἔδεν ἔμφυχα. τῆς τε ἐνεκῶν, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετῶν. πᾶν τὸ νηκλικόν, καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὕδατος ἐπινηχῆται, καὶ διὰ βάρους τέμνη τὸ ὕδωρ, τῆς τῶν ἐρπησικῶν ἐσὶ φύσεως.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ ἐξ ὕδατων καὶ τοῖς πλῶσις τῶν γενέσιν ἔδωκεν; Ὅτι ὡς ἐπὶ συγγενεῖα τῆς ἐσὶ τοῖς πετομένοις πρὸς τὰ νηκλῶν. καὶ γὰρ ὡς ἐπὶ οἱ ἰχθῦς τὸ ὕδωρ τέμνει, τῆς μὲν κινήσει τῶν πλεουγίων εἰς τὸ πρόσω χωρῶντες, τῆς δὲ τῆς ἐρπῶν μεταβολῆς τὰς τε περιστροφῶν καὶ τὰς ὀρθείας ὀρμῶν ἑαυτοῖς οἰακίζοντες ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν πλῶν ἐσὶν ἰδεῖν διανηχομένων τὸν αἶρα τοῖς πλεοῖς κατὰ τὸν ὁμοῖον τρόπον. ὡς ἐπειδὴ ἐν ἰδίῳ ἐν ἑκατέρω τὸ νήχεσαι, μία τῆς αὐτοῖς ἡ συγγενεῖα ἐκ τῆς τῶν ὕδατων γενέσεως παρεχέσθαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τὰ μὲν φυτὰ πρὸ τῶν φωστῆρων ἐποίησε, τὰ δὲ ζῶα μετὰ τῆς φωστῆρας; Ὁφθαλμὸς ἔχει τὰ ζῶα, καὶ τῆς φωτός τῶν ὑπερβολῶν ἔκ ἂν ἰσχυρεῖ. τῆς δὲ διανεμηθῆναι εἰς τῆς μικρῶν καὶ μεγάλων φωστῆρας. σύμμετρον τῆς ὕψους τῶν ζῶων ἀφίησιν αἰγλῶν. τῶν δὲ φυτῶν ἡ φύσις αἰδήσεως ἄμοιρος.

κα. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζῶων ἐρπετῶν ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πᾶν πετεινὸν πλερωτὸν κατὰ γένος.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἔ λέγει ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα κήτη, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς αὐτὰ ἐποίησε. κήτη γὰρ πάντα τὰ ἐν τοῖς ἐνύδροις ὑπερμεγέθη καλεῖ· καὶ διαφοράτις εἶναι φαίνεται ἐν αὐτοῖς. ὅθεν προσέθηκε τὰ μεγάλα.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλὰ.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ γὰρ εἶδεν ὁ Θεός κατ' ἕκαστον τῶν κλισμάτων λεγόμενον, ὅτι καλόν, τοιούτων ἐσὶν, ὅτι ἐνείδεν ὁ Θεός τῆς λόγους ἕκαστα, καὶ εἶδε πῶς κατ' ἕνα γέγονεν ἕκαστον τῶν κλισμάτων λόγους, ἐσὶ καλόν. εἰ δὲ μὴ ἔτω τῆς παραδέχεται τὸ, εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν, διηγησάσθω πῶς ἐν τῷ, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετῶν ψυχῶν ζώων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς

¹ Ἐξ ἀκαλαρβείστω βαθυθόου ὠκεανοῦ,

Ὁρανον εἰστανίον· οἱ δ' ἰώτερον ἀλλήλοισιν. Ἰλιάδ. η. 421, 422 καὶ 423.

² Δύσεται δ' ἥλιος, τετέλεστο δ' ἔργον Ἀχαιῶν. αὐτ. 465.

³ Ἡμὸς δ' ἥλιος μέσον ἔρανον ἀμφιβεβήκει. Ἰλιάδ. θ. 68.

(1) Ἰσ. εἰς δύοσιν πεπηγῶτα, ἢ ἐμπηγηγῶτα, ἢ ὀσπηγηγῶτα. ἀλλὰ καὶ ἔτως, ἀτελής ἢ ἀνοικα. ἔλλειπες γάρ τι ὡς δοκεῖ.

γῆς κατὰ τὸ σερῶμα τῆ ἔραν ἰσώζεται τὸ, εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. καὶ μάλις ἐπεὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα, ὁ λόγος ὁ περὶ ἐκάστων τῶν ἐστὶν ὁραθῆς Θεῷ τὸ καλόν.

κβ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεός, λέγων, αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα τὰ ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθύνεσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐπὶ τῶν δένδρων, καὶ τῶν σπερμάτων τῶ αὐτῶ ταύτῳ ὁ Θεὸς ῥητῶς ὀβλογίαν ἐκ ἐποίησατο· καίτοι κακίων ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν διαμονῶν ἐχόντων καὶ τῶ ἐπίδοσιν. τίποτε ἐν ἄρα τῆς τὸ αἴτιον; ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι παιδεύσασθαι ἡμᾶς ταύτῃ βεβλόμενος, πρῶτον μὲν, ὅτι πλείων αὐτῷ λόγος ἐστὶ τῶν αἰδιήσεως τε καὶ ζωῆς μετεχόντων, ἢ περὶ τῶν αἰδιητῶν· ἔπειτα, ὅτι τοῖς σπέρμασι μὲν καὶ δένδροις ὁ Θεὸς τῶ ἐκ τῆς διαδοχῆς διαμονῶν, ἐκ τῆς γεωργίας δέδωκεν ἔχειν· τοῖς δὲ γε ζωῆς πᾶσιν, ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλα σιωσίας. ὅπως τοίνυν μὴ προαιρετικῶς ὀρμαῖς δοκῆ ἐμποιεῖσθαι τῶν δὲ τῶ κινήσιν, σιωθεῖσθαι δὲ μᾶλλον πρὸς τῆ τῶ προσάγματι τῆ ποιήσαντος εἰς τῶ τῆ γένεος διαμονῶν, εἰκότως ταύτῳ τῶ ὀβλογίαν ῥητῶς ἐπὶ τῶν ἐποίησατο.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος χάριν τὰ μὲν φυτὰ, ἐκ ὀβλόγησε· τοῖς δὲ ζωῆς ἔφη, αὐξάνεσθε, καὶ τὰ ἐξῆς; Τῶν λειμώνων, καὶ τῶν λιθίων, καὶ τῶν παντοδαπῶν βοτανῶν τε καὶ δένδρων ὀβλογῆς ἐβελήσας τῶ γῶ ἐπλήρωσεν ἅπασαν· τὰ δὲ γε ἄλογα ζῶα ἀνα δύο παρήγαγεν. εἰκότως τοίνυν αὐτοῖς τῶ ὀβλογίαν προσβίβωσεν, ἵνα διὰ τῆς πολυγονίας τὰ μὲν, πελάγη καὶ λίμνας καὶ ποταμούς· τὰ δὲ, τὸν αἴρα· τὰ δὲ, πληρώσῃ τῶ γῶ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἴσως ἐπειδὴ τὰ μὲν, εἰ καὶ ζῆ, ἀλλὰ ζωῶ ἀναίδητον· τὰ δὲ, αἰδιητικῶς καὶ φαντασιατικῶς ἐπιβελήσασθαι ἀλλήλοις, διὰ τῆς αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε φωνῆς, τῶ ἀσφάλειαν ἐκάστω παρέχειν· ὡς μηδὲν γένος ἀδυνάτερον ἐκλείπειν, ὑπὸ τῆ δυνατωτέρου καταναλισκόμενον. καὶ ἄλλως, δὲ τὸ μᾶλλον ἐγγύτερον ἀνθρώπων κατὰ τῶ σωματικῶ ζωῶ ἔδει πλέον χόρτα τε καὶ ξύλων τετιμῆσθαι, καὶ τὰ ἐδίοντα τῶν ἐδιομαίων.

κγ. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα πέμπτη.

κδ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος· τετραπόδα, καὶ ἔρπετα, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κήνη κατὰ γένος· καὶ πάντα τὰ ἔρπε-

A τὰ τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ ἐγένετο ἕτω.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἔρπετα πεποίηκεν ὁ Θεός; Δεῖται τὰ παιδία καὶ μορμουλκίων, καὶ ἰμάντων, καὶ ῥάβδων. καὶ τοῖς μὲν αὐτὰ δεδιτόμεθα, τοῖς δὲ καὶ παιδοδομοῖ· ἐκάτερα δὲ δρωμεν, πᾶσαν αὐτοῖς ὀβλογίαν πραγματοδομομενοι. ἐπειδὴ τοίνυν προεἶδεν ἡμᾶς ὁ δεσπότης Θεὸς εἰς ῥαθυμίαν ἐγκλίνας, (1) οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῆ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τὰς τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθη τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογομενοι μὲν τροφῆς, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῆς γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἐύρων ἐν αὐτῶ χαρακίησας. ἕτως ἔχισ τῆ τῆ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκας ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῆτων κηδομενος ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

B οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῆ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τὰς τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθη τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογομενοι μὲν τροφῆς, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῆς γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἐύρων ἐν αὐτῶ χαρακίησας. ἕτως ἔχισ τῆ τῆ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκας ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῆτων κηδομενος ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Γ οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῆ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τὰς τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθη τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογομενοι μὲν τροφῆς, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῆς γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἐύρων ἐν αὐτῶ χαρακίησας. ἕτως ἔχισ τῆ τῆ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκας ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῆτων κηδομενος ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Δ οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῆ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τὰς τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθη τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογομενοι μὲν τροφῆς, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῆς γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἐύρων ἐν αὐτῶ χαρακίησας. ἕτως ἔχισ τῆ τῆ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκας ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῆτων κηδομενος ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Ε οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῆ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τὰς τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθη τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογομενοι μὲν τροφῆς, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῆς γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἐύρων ἐν αὐτῶ χαρακίησας. ἕτως ἔχισ τῆ τῆ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκας ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῆτων κηδομενος ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Ζ οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῆ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τὰς τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθη τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογομενοι μὲν τροφῆς, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῆς γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἐύρων ἐν αὐτῶ χαρακίησας. ἕτως ἔχισ τῆ τῆ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκας ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῆτων κηδομενος ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Η οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῆ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τὰς τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθη τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογομενοι μὲν τροφῆς, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῆς γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἐύρων ἐν αὐτῶ χαρακίησας. ἕτως ἔχισ τῆ τῆ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκας ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῆτων κηδομενος ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

(1) Ἐγκλινῆσθαι ἢ αὐτὸν ἔλκε.

ἀλλ' ἔδειξεν εὖ Φρονῶν ἀπὸ τῶν διαβάλλει A
τὸ ζῶον. δίχα γὰρ τῶν βιῶναι τῶν ἀδυ-
νάτων. διὰ γὰρ τῶν ἀρδόμενον, τέθη-
λε. χρῆζει γὰρ καὶ φλέγματος, καὶ αἵ-
ματος, καὶ χολῆς ἐκατέρας. ἀλλ' ὡσπερ
διὰ τῶν σωθήσκον, ἔτω καὶ διὰ τῶν
διόλλυται. σὺς γὰρ τῶν εἰρημίων ἢ πλεο-
νασμός, ἢ ἀδεια διολλύει τὸ ζῶον. ἔτω
πάλιν ἔτις μίαν τῶν δακτύλων ἐκτέμοι
σκυλαλίδα, ὅψεται παντελῶς αὐτῷ ἀχρη-
σον, ἀλλὰ σωημμένη πλείω παρέχει τῷ B
σώματι χρεῖαν. ἔτω τοίνυν καὶ ἡμᾶς προ-
σῆκει ποιεῖν· μὴ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἕκασον
μέρος τῆς κλίσεως ἐξετάζειν, ἀλλὰ ζητεῖν
εἰ τῷ παντὶ χρῆσιμον. ἐπεὶ καὶ τὸ πῦρ
καυσικόν ἐστι, καὶ ἔμνον σώματα διαφθει-
ρει, ἀλλὰ καὶ οἴκους ἐμπύρησι, καὶ πλοῖα,
καὶ λίγια. ἀλλ' ὅμως εἰ ἐστὶ τῶν τασάρων
σοικεῖων, δι' ὧν τὰ πάντα σωθήσονται, καὶ
δίχα τῶν τῶν Φύσιν διαβιῶναι τῶν
ἀδυνάτων. καὶ ὕδωρ ὡσαύτως ἐπικλύζει
τῷ γλῶ, οἰκίας καταλύει, παμπόλλους τῶν
ναυτιλομένων διολλύει, λυμάνεται δὲ καὶ
τῶν ἀκαίρων. ἢ ἀμέτρως πίνειν ἀνεχομέ-
νης. ἀλλ' ἔδειξεν μὴ κομιδῇ παραπαίων ὀλέ-
θριον τὸ ὕδωρ ὠνόμασε. τέτο γὰρ καὶ
τῷ γλῶ ἄρδει, καὶ τὰ φυτὰ τρέφει, καὶ
τὰ ἄλογα ζῶα, καὶ τῶν ἀνθρώπων τῷ
Φύσιν. ἔτω τοίνυν καὶ τῶν ἄλλων ἕκασον
ἐξετάζωμεν, μὴ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ βασανί-
ζοντες. εἴτε λυμαντικόν ἐστιν, εἴτε ὠφέλι-
μον, ἀλλ' εἰ τῷ κοινῷ σωθῆλει τινα χρεῖαν.
καὶ θηρία αἰδέεται μὲν τὸν ἄνθρωπον διὰ
τῷ ἐξ ἀρχῆς δοθεῖσαν αὐτῷ καθ' αὐτῶν
ἐξουσίαν· ὡς παραβεβηκότος δὲ τὸν θεῖον
νόμον ἐστὶν ὅτε καταφρονεῖ. καὶ γὰρ οἱ
πονηροὶ δόλοι διαπύειν εἰώθασιν τῶν ἰδύ-
ναι αὐτὰς παρὰ τῶν δεσποτῶν κεκελευσμέ-
νης, ὅταν ἴδωσι διὰ πλημμελήματα παρ-
φῆσις ἐσερημύνης.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐξαγαγέτω ἢ γῆ ψυ-
χῶ, ἢ τῷ ἐναποκειμένῳ, πῶς γὰρ τῷ
μὴ ἔσαν; ἀλλὰ τῷ δεδομένῳ αὐτῇ παρὰ
τῶ θεῶ διὰ τῆς ἐπιταγῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ ἢ γῆ ψυχῶ
ἐξάγει; Ἴνα μάθῃς τῷ διαφορὰν ψυχῆς
Λδοιτ. 17. 11. κλιῶς, καὶ ψυχῆς ἀνθρώπου. ἐπειδὴ κα-
» τὰ τὸ γεγραμμένον, παντὸς ζῶος ἢ ψυχῆ
» τὸ αἶμα αὐτῆ ἐστίν.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Διατὶ ἐκά μὲν εἶπε βλα-
σησάτω, αὐτῶ δὲ ἐξαγαγέτω; τὰ
βλασηματα, καὶ τὰ ξύλα, καὶ οἱ καρ-
ποι κατ' αἰμαυτὸν βλασανσιν. ἐπειδὴ ἐν
ἐμελλε τὰ φυτὰ παραμύνειν τῇ γῆ, καὶ
πάντοτε ἐξ αὐτῆς προέρχεσθαι, διὰ τῶ-
το, βλασησάτω. τὰ μὲντοι ζῶα, ἐξαγα-
γέτω· ἐπειδὴ ἀπαξ ἀπὸ γῆς γεννηθέν-
τα, ἐκ ἔτι πάλιν ἀπὸ γῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῶν
διαδοχῶν τίκονται.

καὶ. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ θηρία
κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γέ-
νος αὐτῶν. (1) Καὶ εἶδεν ὁ θεός,
ὅτι καλά.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τίνος χάριν ἐν τῇ
πέμπτῃ ἡμέρᾳ τὰ τε νηκτὰ καὶ πτῶα
προελθεῖν ἐκ τῶν ὑδάτων εἰπὼν, ἐν τῇ
ἐκτῇ τὰ χερσαῖα παραχθῆναι προσάττει,
ὅτε μέλλει καὶ τὸν ἄνθρωπον κατὰ τῷ
ἡμέραν αὐτῷ ἐκ τῆς γῆς διαπλάττειν;
Ἐπειδὴ τοίνυν πάντα μὲν ὁμοίως τῶ ἀν-
θρώπου χάριν γεγονήται, ἅπαντα δὲ
ὁμοίως τῷ αὐτῷ αὐτῷ χρεῖαν παρέ-
χει, (2) (τὰ μὲν γὰρ ἐκ τῶν ὑδάτων εἰς
μόνῳ αὐτῷ τροφῶ ἐστὶν ἐπιτήδεια, ταῦ-
τα δὲ, (3) καὶ πρὸς ἄλλων ὑπηρεσίαν
πλειόνων, ὧν ἐνίων ἐκλῶς ἐδὲ ζῆν ἐδωά-
μεθα.) καλῶς ὁ ποιητὴς θεὸς ἔχειν ἠγή-
σατο, τὰ μᾶλλον ἡμῖν ἀναγκαιότερα, καὶ
πλέον πῶς πρὸς τῷ χρεῖαν ἐγγίζοντα,
ταῦτα καὶ ἐν ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ, καὶ ἐκ γῆς
τῆς αὐτῆς ἡμῖν ὑποσησαδαί. πεποιήκε-
γε μὲν ἐν ἀμφοτέροις ἡμῖν καὶ παντά-
πασιν ἀχρησα, μᾶλλον δὲ καὶ ἐπίφοβα,
ἵνα μὴ τιμᾶλλως ἀπλῶς βρονδυόμεθα,
μηδὲ τῶ μετρίῳ πέρα φρονοῖμεν, αἰτίαν
δὲ (4) ἀπάντων τῶ γεγονέναι αὐτὰ τῷ
ἡμετέραν χρεῖαν νομίζοντες. εἰδείμεν δὲ
ἀκριβῶς ἐκ τῶν μανθάνοντες, ὅτι μὴ
θεῶ βληθείτος, ἐδὲ τῶν ἄλλων ἡμῖν ἐδὲν
ὑπετέτακτο, ἀλλὰ τοῖς ἀνημέροις καὶ ταῦ-
τα παραπλησίως ὁρμαῖς ἐξαγριαινόμενα
θηριώδεσι, μᾶλλον ἢ ἡμᾶς ἐθανάτην.

καὶ. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, ποιήσωμεν
ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ
καθ' ὁμοίωσιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνι ὁ θεὸς εἶρηκε
Ε ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέ-
ραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν; Τινὲς μὲν τῶν δυ-
σωνύμων αἰρετικῶν πρὸς τῶ ἀγγέλῳ αὐ-
τὸν εἰρηκεῖν, καὶ τῶ πονηρῶ δαίμονας
ἐφασαν· ἢ σωικίτες οἱ ἐμβρόντητοι τὸ
κατ' εἰκόνα ἡμετέραν. θεῶ γὰρ εἰσία καὶ
ἄγγέλων ἢ μία, ἔτε εἰκὼν ἢ αὐτῆ. ὁ μὲν
γὰρ, αἰδῖον ἔχει τῷ Φύσιν· οἱ δὲ, αὐτὸν
ἔχουσι ποιητῶ καὶ δημιουργόν, παρ' αὐτῶ
δεδεγμένοι τὸ εἶναι. οἱ δὲ δαίμονες καὶ
Ζ εἰς πονηρίαν ἐκόντες ἐτράπησαν. ἀνοίας
τοίνυν ἐσχάτης τὸ μίαν ὑπολαβεῖν εἰκόνα
τῶν παμπονήρων δαιμόνων, καὶ τῶ πελά-
γος τῆς ἀγαθότητος. Ἰσδαῖοι δὲ εἰς ἐτέ-
ραν ἐξωκειλαν παραφροσύλῳ. φασὶ γὰρ
πρὸς ἑαυτὸν εἰρηκεῖν τὸν τῶ ὄλων θεῶν
τὸ, ποιήσωμεν ἄνθρωπον, κατὰ τινα μίμη-
σιν τῶν τῶ μεγάλας πεπισδυμένων ἀρ-
χῶς. καὶ γὰρ ὑπαρχοὶ, καὶ στρατηγοὶ
πληθυστικῶς εἰώθασιν λέγειν, κελεύομεν,
Η καὶ γραφομεν, καὶ προσάττομεν, καὶ ὅσα
τοιαῦτα.

(1) Τὸ, καὶ πάντα τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος, ἢ κῆται ἐν τῷ κώδικι. διὰ τῶτο ἐκ ἐτέθη.

(2) Ἀνάγν. ἢ παρέχει.

(3) Ἰσ. τὰ δὲ.

(4) Ἦτοι τὸ δὲ περιττόν, ἢ τὸ, νομίζοντες ἀναγνωστῶν νομίζομεν.

τοιαῦτα. καὶ ἔσυνεῖδον οἱ παραπλήγες, ὡς ἐνικῶς τὰ πλείονα ὁ τῶν ὅλων λέγει

Γα. 6. 13. Θεός. καιρὸς γὰρ Φησι παντὸς ἀνθρώπου

Γα. 6. 6. 7. ἦκει ἐναντίον μου. καὶ, ἐνεθυμήθην ὅτι

ἔποίησα τὸν ἄνθρωπον. καὶ, ἀπαλείψω

Ἐξό. 20. 3. τὸν ἄνθρωπον. καὶ, ἐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ

Ἦσ. 43. 19. ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. καὶ, ἰδὲ ἐγὼ ποιῶ και-

Ἦσ. 41. 18. νὰ, ἀ νῦν ἀνατελεῖ. καὶ, ἀνοίξω ἐπὶ τῶν

ὄρεων πηγὰς, καὶ ἐπὶ τῶν βενῶν ποτα-

μῶν. καὶ ἐν πάσῃ δὲ ὡς ἐπίπαν τῇ θείᾳ

γραφῇ ἐνικῶς ἐσὶν ἀκβεῖν τῶν ὅλων Θεῶν διαλεγόμενα. ὀλιγάκις δὲ πληθω-

τικῶς τὴν διάλεξιν κηματοῖς, τῶν τῆς

Τριάδος προσώπων ἐμφαίνων τὸν ἀριθμὸν.

καὶ γὰρ ὡς τὰς γλώσσας συνέχεον, ἐκ

ἐνικῶς εἶπε, καταβήσομαι, καὶ συγγεῶ

Γα. 11. 7. τὰς γλώσσας αὐτῶν· ἀλλὰ, δεῦτε καὶ κα-

ταβάντες συγγεώμεν αὐτῶν τὰς γλώσσας.

καὶ ἐνταῦθα τοίνω, ἐπειδὴ τὸ λογικὸν

διέπλαττε ζῶον, ὁ μετὰ πολλὰς ἀνακαινί-

ζειν ἔμελλε γενεάς, ταῖς τῆς ἀγίας Τριά-

δος ἐπικλήσει τελεσιουργῶν τὸ πανάγιον

βάπτισμα, μέλλων δημιουργεῖν τὴν ἐκεῖνα

παραλήψομένῃ τὰ μυθήρια φύσιν, ἀνιγ-

ματωδῶς καὶ τὸ ταυτὸν τῆς ἐσίας, καὶ τὸν

τῶν προσώπων παρεδήλωσαν ἀριθμὸν. τῷ

Φάναι μὲν γὰρ, εἶπεν ὁ Θεὸς, τὸ κοινὸν τῆς

θείας δεδήλωκε φύσεως· ἐπαγαγὼν δὲ τὸ,

ποιήσωμεν, ἐνέφλυε τῶν προσώπων τὸν

ἀριθμὸν. ἔτω πάλιν ἐνικῶς μὲν εἰπὼν τὴν

εἰκόνα, τὸ ταυτὸν τῆς φύσεως ἔδειξεν·

ἔ γὰρ εἶπε κατ' εἰκόνας, ἀλλὰ κατ' εἰκόνα·

ἡμετέραν δὲ εἰρηκῶς, τὸν τῶν ὑποστάσεων

δεδήλωκεν ἀριθμὸν. ἀπαντα γὰρ προο-

ρῶν ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ὡς ἦδη γεγονημῆα

τὰ μήπω γεγονημῆα, καὶ προθεωρῶν τὴν

τῶν μονογενῶν σάρκωσίν τε καὶ ἀνθρώπη-

σιν, καὶ ὡς ταύτῃ τὴν φύσιν ἐκ παρθένου

λήψεται, καὶ ἔτως ἑαυτῷ σῶσάψετε καὶ

ἐνώσει, ὡς εἰ πρόσωπον Θεῶν τε καὶ ἀνθρώ-

πων νοεῖσθαι, καὶ μίαν αὐτῷ προσκλήσειν

παρα τῆς κλίσεως ἀπάσης προσφέρεσθαι·

μάλα εἰκότως καὶ αὐτῷ τῶν γένεων τὴν κρη-

πίδα τιμῆς μεγίστης ἠξίωσε. καὶ πρῶτον

βελῶν τῆς δημιουργίας προτάξας, ἵνα τῶν

δημιουργημάτων τὸ λογικὸν προσημάνη· εἶ-

τα τῶν προσώπων παραδήλωσας τὸν ἀριθ-

μὸν, ἵνα τῶν ἕκαστων ὁ μέλλων προσφέρειν

ἐπὶ τῆς γῆς λάβῃ θεολογίας ἀνιγμῶτα·

καὶ οἷον αὐτεργὸς τῆς διαπλάσεως γινώ-

μενος, ἔδειξε τὴν πλείονα περὶ τὸ πλάσ-

μα φιλοσοφίαν. τῆτο καὶ Ἰωβ ὁ γενναῖος

Ἰωβ. 10. 8. πρὸς αὐτὸν βοᾷ λέγων, αἱ χεῖρές σου

ἔποίησάν με καὶ ἐπλασάν με. τῆτοις ἐχρή-

Ψαλ. 118. 73. σατο τοῖς λόγοις καὶ ὁ θεὸς Δαβὶδ. τῆ-

το καὶ ὁ τῶν ἀγίων βαπτίσματος ἀξίωμένος

γινώσκει σαφῶς, ὡς ὁ πλάσας διέσωσε, καὶ

ὁ σώσας διέπλασε. πρὸς δὲ τῆτοις καὶ

Ἦσ. 64. 8. αὐτὸς ὁ δημιουργὸς, καὶ διὰ Ἰερεμίου καὶ

Ἰερ. 18. 6. διὰ Ἠσαΐου Φησὶν, ὅτι ἡμεῖς πηλὸς, αὐτὸς

δὲ πλάσης ἡμῶν. ἀλλ' ἔτε χεῖρας ἔχειν

τὸ θεῖον, ἔτε δαΐδα βελῆς τινὸς καὶ προ-

θεωρίας φησὶν, ἵνα κατὰ τῶν Πλάτωνος

μύθων, πρὸς τὴν τῆς ἀνθυμύσεως ἰδέαν

κατασκύβασθαι τὸ ποίημα. ἀλλὰ τῆτων

A ἕκαστον τὴν πλείονα τῶν Θεῶν περὶ τὸ δε τὸ ζῶον κηδεμονίαν δηλοῖ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίτες τὸ κατ' εἰκόνα;

Τινὲς τὸ ἀόρατον τῆς ψυχῆς εἰκόνα Θεῶν

κεκλήκασι, ἀλλ' ἐκ ἀληθῶς εἰρηκάσι.

εἰ γὰρ εἰκὼν τῶν Θεῶν τῆς ψυχῆς τὸ ἀόρα-

τον, μᾶλλον εἰκόνας τῶν Θεῶν κληθεῖσθαι Ἄγ-

γελοι, καὶ Ἀρχάγγελοι, καὶ πᾶσαι αἱ ἀσώ-

ματοι καὶ ἅγια φύσεις· ἄτε δὴ παντά-

B πασι σωμάτων ἀπηλαγμένα, καὶ ἀμι-

γῆς τὸ ἀόρατον ἔχουσι. τινὲς δὲ ὑπὸ

πολλῆς δόξης τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπινον

κατ' εἰκόνα Θεῶν γεγενῆσθαι φασὶν· ἐπειδὴ

τῆς θείας λεγόμενης ἐπακῆσι Φωνῆς, ἀνοι-

4. Βα. 19. 16. ζον τῆς ὀφθαλμῶν σου καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον

τὸ ἔσ σου καὶ ἐπάκυσσον· καὶ, ὡς φράνθη Γα. 8. 21.

Κύριος ὁσμῶν δῶδίας· καὶ, τὸ σῶμα Κυ-

Ἦσ. 1. 20. ρίς ἐλάλησε ταῦτα· καὶ, ἐν τῇ χειρὶ αὐ-

Ψαλ. 94. 4. τῶν τὰ πέρατα τῆς γῆς· καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Γ καὶ ἔσυνεῖδον οἱ ἄγαν ἠλίθιοι, ὡς ἀνθρώ-

ποις δι' ἀνθρώπων διαλεγόμενος ὁ δεσπό-

της Θεός, τῇ τῶν ἀκρότων ἀδυναμία τῆς

λόγως μετρεῖ. καὶ ἐπειδὴ δι' ὀφθαλμῶν

ὁρώμεν ἡμεῖς, τὴν ὀπτικῶν αὐτῶν δῶδαιμιν

ὀφθαλμῶν ὀνομάζει· καὶ αὐτὸ πάλιν τὴν ἀ-

κροτικῶν, ὡτα, ἐπειδὴ διὰ τῶν δε τῶν μο-

ρίων ἀκροῦμεν· καὶ τὸ πρόσαγμα, σῶμα.

ἔδει δὲ αὐτῶν, μὴ τῆτων μόνον ἀκβεῖν τῶν

λόγων, ἀλλὰ καὶ τῶν τὸ ἀπερίγραφον τῶν

Δ, Θεῶν διδασκόντων. πᾶς γὰρ Φησι ποροδῶν Ψαλ. 138. 7.

ἀπὸ τῶν πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τῶν προ-

σώσεως πᾶς φύγω; ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν

ἐρανον, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν

ἀδῶν, πάρε· καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τῇ Σαμα-

ρείδι ὁ Κύριος ἔφη, πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ Ἰωάν. 4. 24.

τῶν προσκυνῶντα αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ

ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. εἰ δὲ πνεῦμα ὁ

Θεός, ἀπλῶς ἄρα, καὶ ἀσώφητος, καὶ

ἀσχημάτιστος. ἀλλὰ γὰρ περιττὸν τῆτον

Ε μηκύνειν τὸν λόγον. δῆλη γὰρ τῆτων ἡ

ἀνοία. τὸ τοίνω ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ'

εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν τινὲς

τῶν διδασκάλων ἔτως εἰσήσαν· ὅτι τὴν

κλίσην τὴν αἰδητικῶν τε καὶ νοητικῶν πεποιη-

κῶς ὁ τῶν ὅλων Θεός, τὸν ἄνθρωπον ἐπλα-

σεν ἔχαστον, οἷον τινὰ εἰκόνα ἑαυτῶν εἰ

μέσω τετακῶς τῶν ἀψύχων τε καὶ ἐμψύ-

χων, καὶ αἰδητικῶν καὶ νοητικῶν· ἵνα τὰ μὲν

ἀψυχά τε καὶ ἐμψυχα, τῆτων προσφέρη

Z ὡς περὶ τινὰ φόρον τὴν χρεῖαν· αἱ δὲ νοη-

ταὶ φύσεις, ἐν τῇ περὶ τῆτον κηδεμονίᾳ

τὴν περὶ τὸν πεποιητὸν δεκνύωσιν εὐ-

νοϊαν. τῆτο γὰρ καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος

ἔφη· ἐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύ-

Ἐβρ. 1. 14. ματα εἰς διακονίαν ἀποσελλόμενα διὰ τῶν

μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; καὶ ὁ

Κύριος ἐν δόξαγγελίοις, ὁράτε μὴ κατα-

Ματθ. 9. 10. φρονήσητε εἰς τῶν μικρῶν τῆτων τῶν

ἐλαχίστων. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ

Η, Ἄγγελοι αὐτῶν καθ' ἡμέραν ὁρῶσι τὸ πρό-

σωπον τῶν πατρῶν μου τῶν ἐν ἐρανοῖς. τινὲς

δὲ κατ' εἰκόνα Θεῶν κατὰ τὸ ἀρχικὸν γε-

γενῆσθαι τὸν ἄνθρωπον ἔφασαν, τεκμη-

ρίῳ κεκρημένοι σαφεστάτῳ, τῷ τὸν ποιη-

τὴν

» τῷ ἐπαγαγεῖν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχ-
 » θύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῶ
 » ἔρανε, καὶ τῶν κλιῶν, καὶ πάσης τῆς
 » γῆς, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόν-
 » των ἐπὶ τῆς γῆς. ὡπερ γὰρ αὐτὸς τῶν
 ὄλων ἔχει τῷ δεσποτείαν, ἔτω δέδωκε τῷ
 ἀνθρώπῳ τῶν ἀλόγων ζῶων τῷ ἐξουσίαν.
 ἔστι δὲ καὶ ἄλλα ὑβεῖν ὡς ἀρχετύπη μιμή-
 ματα. δημιουργεῖ γὰρ ὁ ἀνθρώπος κατὰ
 μίμησιν τῶ πεποιηκότος Θεῶ καὶ οἰκίας,
 καὶ τέχνη, καὶ πόλεις, καὶ λιμένας, καὶ ναῦς,
 καὶ νεώρια, καὶ ἄρματα, καὶ ἕτερα μυρία
 οἶον ἔρανε ἐκτυπώματα, καὶ ἡλίς, καὶ
 σελιῶης, καὶ ἀσέρων, καὶ ἀνθρώπων ἰν-
 δάλματα, καὶ ζῶων ἀλόγων εἰκόνας· ἀλλ'
 ἄπειρον τὸ τῆς δημιουργίας διάφορον. ὁ
 μὲν γὰρ τῶν ὄλων Θεὸς καὶ ἐξ ὄντων, καὶ
 ἐκ μὴ ὄντων δημιουργεῖ, καὶ δίχα πόνε καὶ
 χρόνε· ἅμα γὰρ τῷ βεληθῶμα παράγει
 τὸ δόξαν· ἀνθρώπος δὲ δεῖται ὕλης, δεῖ-
 ται δὲ καὶ ὀργάνων, καὶ βελῆς, καὶ ἀνυ-
 μήσεως, καὶ χρόνε, καὶ πόνε, καὶ τεχ-
 νῶν ἐτέρων εἰς τῷ τῶ γενομένη κατα-
 σκιδῶ. ὁ γὰρ οἰκοδόμος δεῖται χαλκῆως,
 καὶ ὁ χαλκῶς μεταλλῆως καὶ ἀνδρακῆως,
 καὶ πάντες ὁμῶ τῶν ὑλοτόμων, καὶ οἱ ὑλο-
 τόμοι τῶν φυτρῶν τε καὶ γεωργῶν· καὶ
 ἔτω ἐκάστη τέχνη παρὰ τῶν ἄλλων τεχ-
 νῶν τῷ οἰκίαν ἐρανεῖται χρεῖαν. ἀλλὰ
 καὶ ἔτω δημιουργῶν ὁ ἀνθρώπος μιμεῖται
 ἀμηγέπως τὸν ποιητῷ. ὡς εἰκὼν τὸ ἀρ-
 χετύπη ἰνδάλματα. ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν μο-
 ρίων εἶδος ἔχει, τὰς δὲ ἐνεργείας ἐκ ἔχει.
 ἐσέρηται γὰρ ψυχῆς, δι' ἧς κινεῖται τὸ
 σῶμα. ἔτω πάλιν καὶ βασιλεύει ὁ ἀνθρώ-
 πος, καὶ κρίνει κατὰ μίμησιν τῶ τῶν ὄλων
 Θεῶ. ἀλλ' ὁ μὲν Θεὸς ἔ κατηγόρων (1)
 δεῖται δικάζων· ἔτω γὰρ καὶ τὸν Κάιν κα-
 τέκρινεν, ὡς αὐτόπλης τῶ μύσεως γεγενη-
 μένος· ὁ δὲ ἀνθρώπος κρίνων, καὶ μαρτύ-
 ρων δεῖται, καὶ κατηγόρων· ἀγνοεῖ γὰρ τὰ
 γεγενημένα. ἔτω καὶ Θεὸς ὁ ἀνθρώπος
 ὠνομάσθη, ἐπειδὴ εἰκὼν προσηγορεύθη
 1. Κορ. 11. 7. Θεῶ. ἀνὴρ γὰρ ἐκ ὀφέλει, Φησί, κατα-
 » καλύπτεσθαι τῷ κεφαλῷ, εἰκὼν καὶ δό-
 » ξα Θεῶ ὑπάρχων. ἀλλὰ πάλιν ὁ μὲν τῶν
 ὄλων Θεὸς φύσιν ἔχει θείαν, ἔ προσηγο-
 ρίαν ψιλῷ· ὁ δὲ ἀνθρώπος, ὡς εἰκὼν,
 τῆνομα μόνον ἔχει, ἐσέρημένον τῶ πράγ-
 ματος. ἔτω τὸ ἀπερίγραφον ἀληθῶς μὲν
 καὶ κυρίως ἐστὶ τῶ τῶν ὄλων Θεῶ. μιμεῖ-
 ται δὲ ἔτω πως αὐτὸ καὶ ὁ νῆς ὁ ἀνθρώ-
 πος. ἐν ἀκαρεῖ γὰρ περινοσεῖ καὶ τὰ
 ἑῶα, καὶ τὰ ἐσπέρια, καὶ τὰ βόρεια, καὶ τὰ
 νότια, καὶ τὰ ἐπικραῖα, καὶ τὰ ὑποχθό-
 νια· ἀλλ' ἐ τῆ ἐσία, μόνη δὲ τῆ τῶ λο-
 γισμῶ φαντασία. ὁ δὲ γε Θεὸς καὶ τῆ ἐσία,
 καὶ τῆ δινώμει τὸ ἀπερίγραφον ἔχει.
 εὐροὶ δ' ἀντις καὶ ἐτέραν μίμησιν ἀκριβε-
 σέραν ἐν τῆ τῶ ἀνθρώπῳ πάλιν ψυχῆ.
 ἔχει γὰρ αὐτῆ τὸ λογικόν, καὶ τὸ ζωτικόν
 ἐν ἑαυτῆ. καὶ γεννᾷ μὲν ὁ νῆς τὸν λόγον,

A πρόσει δὲ τῷ λόγῳ πνεῦμα, ἔ γεννώμε-
 νον κατὰπερ ὁ λόγος, συμπαραμαρτῆν δὲ
 αἰ τῷ λόγῳ, καὶ συμπροῖον γεννωμένῳ.
 ἀλλὰ ταῦτα ὡς ἐν εἰκόνι πρόσει τῷ ἀν-
 θρώπῳ. ἔ δὴ χάριν καὶ ἀνυπόστατος ὁ λό-
 γος, καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν. ἐπὶ δὲ τῆς ἀγίας
 Τριάδος τρεῖς νοῦμεν τὰς ὑποστάσεις, καὶ
 ἀσυγχύτως ἰσῶμενας, καὶ κατ' ἑαυτὰς
 ἕφεσσας. γεγέννηται μὲν γὰρ πρὸ τῶν
 αἰῶνων ἐκ τῶ πατρὸς ὁ Θεὸς λόγος, ἀχώ-
 ριστος δὲ ἐστὶ τῶ γεννήσαντος. καὶ ἐκπο-
 ρύβεται ἐκ τῶ Θεῶ καὶ πατρὸς τὸ πανά-
 γιον πνεῦμα, νοεῖται δὲ καὶ ἐν ἰδίᾳ ὑπο-
 » σάσει· πάντα γὰρ Φησιν ἐνεργεῖ τὸ ἐν 1. Κορ. 12. 11.
 » καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιρεῖν ἰδίᾳ ἐκάσῳ
 » κατὰς βέλεια. ἀλλὰ περὶ τῆς μὴ κινεῖν
 τὸν λόγον ἔ δεῖ. μυρίας γὰρ ἐστὶν ὑβεῖν
 ἀποδείξεις τῆς ἐν τῆ θείᾳ Γραφῆ.

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τίνι εἶπεν ὁ Θεὸς,
 Γ» ποιήσωμεν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα ἡμετέ-
 ραν; ἢ τίς ὁ σύμβελος; τὸ γὰρ ποιήσωμεν,
 ὅψιν ἀπαιτεῖ συμβελε. λέγει τοίνυν Ἡ-
 » σαίας περὶ τῶ μονογενῆς ἡς τῶ Θεῶ, ὅτι Ἡσ. 9. 6.
 » παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν ἡὸς, καὶ ἐδόθη ἡμῖν.
 » ἐγεννήθη παιδίον, ἡὸς ἐδόθη. τὸ μὴ ὄν,
 » ἐγεννήθη· τὸ ὄν, ἐδόθη. ὁ μὲν, ἐγεννή-
 » θη· ὁ δὲ, ἐδόθη. καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα
 » αὐτῶ μεγάλης βελῆς Ἄγγελος, τῶ παι-
 » δὶς· τῶ ἡς μὲν, διὰ τῷ Θεότητα· παιδὶς
 » δὲ, διὰ τῷ ἀνθρωπότητα. θαυμασὸς
 Δ» σύμβελος. εἶδες τὸν σύμβελον, ὃ εἶπε,
 » ποιήσωμεν ἀνθρώπον; τί δὲ ἐστὶ τὸ κατ' εἰ-
 » κόνα; βέλεια ἡμᾶς μιμητὰς αὐτῶ εἶναι
 ὁ Θεὸς κατ' ἀρετῷ. ὁ Θεὸς ἅγιος, ἐὰν
 γενώμεθα ἅγιοι, κατ' εἰκόνα αὐτῶ ἐσμέν.
 » γίνεσθε γὰρ Φησιν οἰκίρμονες, ὡς καὶ ὁ Λευκ. 6. 36.
 » πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐράνιος. εἶδες πῶ ἡ εἰκὼν;
 ὁ Παῦλος δὲ δεικνύς τῷ εἰκόνα λέγει·
 » ἀποδύσαθε τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον, καὶ Κολασ. 3. 10.
 » ἐνδύσαθε τὸν νέον, τὸν κατὰ Θεὸν κλι-
 Ε» θέντα εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, κατ' εἰκό-
 » να τῶ κλίσαντος αὐτόν. εἶδες, ὅτι ταῖς
 » ἀρεταῖς ἐπιγράφεται τὸ κατ' εἰκόνα; ἐν
 » τίνι δὲ ἡ εἰκὼν; ἐν ἐξουσία· λέγει γὰρ·
 » καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσ-
 » σης, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ μὲν ἕτερον, καὶ ἕτε-
 ρον εἶναι φασὶ τὸ κατ' εἰκόνα καὶ τὸ κατ'
 ὁμοίωσιν, διδασκέτωσαν τῷ διαφοράν.
 Ζ διακείμεθα γὰρ ἡμεῖς, ὡς ἔδεν ἕτερον, τὸ
 κατ' εἰκόνα δηλοῖ, πλὴν ὅτι τὸ κατ' ὁμοίω-
 σιν· καὶ ὁμοίως τὸ κατ' ὁμοίωσιν, τὸ κατ'
 εἰκόνα. τῷ δὲ πρὸς Θεὸν ὁμοίωσιν ἐλά-
 χουμεν ἐν πρώτῃ κατασκιδῶ, καὶ ἐσμεν εἰ-
 κόνες Θεῶ. δεκλικῆ γὰρ, ὡς ἐφημεν, ἡ
 τῶ ἀνθρώπῳ φύσις καὶ ἀγαθότητος, καὶ
 δικαιοσύνης, καὶ ἀγιασμῶ, καὶ τῷ ἐν τε-
 τοῖς ἕφεσιν ἐγκαταβεβλημένῳ ἔχει πα-
 ρὰ Θεῶ. καὶ τῶ ἐστὶν ἐντεῦθεν ἰδεῖν,
 Η εἰ ἐκτροπῆ γέγονε τῆ τῶ ἀνθρώπῳ δια-
 νοία ἐκ ἀπόγε τῶν φαύλων εἰς τὸ ἀγα-
 θόν, ἀλλ' ἐκ τῶ ἀγαθῶ πρὸς τὸ φαῦλον.
 Καὶ

(1) Οὐ κατηγόρων, ἔ μαρτύρων. ἢ ἐν χαλῆ ἐκδοσ.

Καὶ μετ' ἄλλα. Περιττὸν γὰρ τὸ λέγειν, ὅτι τὸτο ἡμῖν τετήρηται, τῆτέσι τὸ κατ' ὁμοίωσιν, εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα. Θεὸς γὰρ εἰπόντος, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, τίς ὁ Φάναξ τολμῶν, ὅτι γέγονε μὲν τὸ κατ' εἰκόνα, ἔ μὲν ἔτι καὶ κατ' ὁμοίωσιν;

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ψυχὴ μὲν ἐν λογικῇ, καὶ ἀθάνατος, καὶ νῆς ἀπαθείης ἐν ἀνθρώπῳ φύσει εὐμοι δοκεῖ λέγεσθαι εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἀποσωζέειν Θεῶν, κατ' ὅσον αὐλὸς καὶ ἀσώματος νοεράτε καὶ λογικῇ τὴν ἑσῖαν σωζέσθαι, ἀρετῆς ἕσα καὶ σοφίας δεκτικῇ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰπὼν, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ κατ' ὁμοίωσιν, ἔ μέχρι τῆς ἑσῆς ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς δῆλον ἡμῖν ἐποίησε κατὰ ποῖον λογισμὸν τὸ ὄνομα τῆς εἰκόνας ἔλαβε, τί γὰρ Φησί; καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῆς ἕραν, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρποντῶν ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος. κατὰ τὴν τῆς ἀρχῆς ἐν εἰκόνα Φησί, ἔ κατ' ἕτερόντι. καὶ γὰρ πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀρχοντα τὸν ἄνθρωπον ἐδημιούργησαν ὁ Θεός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡς εἰκόνα εἶπε, τὴν τῆς ἀρχῆς εἰκόνα διδάσκων, ἔτω καὶ ὁμοίωσιν. ὡς κατὰ δυνάμιν ἀνθρωπίνῳ ὁμοίως ἡμᾶς γενέσθαι Θεῶν κατὰ τὸ ἡμερον, λέγω, καὶ πρῶτον ἐξομιθεῖν αὐτῶ, καὶ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς λόγον.

ΘΕΟΔΟΥ. Καὶ παρὰ μὲν τῆς ὕλης τὸ σῶμα λαβὼν ἤδη προϋποστάσης, παρ' ἑαυτῆς δὲ ζῶντι ἐνθεῖς, ὁ δὲ ψυχῶν λογικῶν καὶ εἰκόνα εἶδεν ὁ λόγος, δημιούργει τὸν ἄνθρωπον.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὸ μόντοι κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, τῆτέσιν, ὡς αὐτὸν ἐξασίας τῆς αἰδητῆς τε καὶ νοητῆς συμπαγκίτα ἐν εἰκόνας ἡμετέρας εἶναι τάξει, τοῖς λογικοῖς δεικνύσθαι προσήκειν, οἷον οἰκίας τινὸς ἡμῖν τοῖς ἀναθεμένους αὐτῶ τῆ παντὸς κόσμου τὴν δεσποτείαν. ὡς γὰρ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ὀνομάτων ἡμᾶς ἡ θεία περὶ Θεῶν διδάσκει γραφή. ὡς καὶ κεφαλῶν τῆ Χριστῆ τὸν Θεὸν ἀκῆσω λεγέσης, ἔ πρότερον σιωπήσω τῆ λεγομένη τὴν δυνάμιν, ἀχρὶς ἂν ἐκλογισάμενος, καὶ ὄρων ἀκριβῶς, τί τῆς παρ' ἡμῖν κεφαλῆς ἐστὶ τὸ ἐξαίρετον, ἐπὶ τὸ προκείμενον ἔτως ἐνέγκω τὸ νοητέον. καὶ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν ἄλλων τῶν τοικτοτρόπων ὁμοίως. ἔτως ἐν καὶ τὸ κατ' εἰκόνα νοήσω, ζητήσας πρότερον τῆς παρ' ἡμῖν εἰκόνας τὴν χρεῖαν. νοήσας δὲ, τιμήσω τὴν εἰκόνα διὰ τὸν ἑπέρ ἐστιν. εἰς ἐκεῖνον γὰρ ἡ περὶ τῆτων ἀνάγεταί μιν γνώμη σαφῶς. αὐτὸς γὰρ

Mat. 9. 25. Φησί ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ὁ Κύριος· ἐφ' 40, 45. ὅσον ἐποίησατε ἐν τῶν μικρῶν τῆτων, ἔμοι ἐποίησατε καὶ ἐφ' ὅσον ἐκ ἐποίησατε ἐν τῆτων, ἔδὲ ἐμοι ἐποίησατε. τὸ δὲ κατ' ὁμοίωσιν προσέθηκεν, ἐπειδὴ χρῆ, καὶ

ὁμοιότητα κεκλήσθαι τὴν εἰκόνα πρὸς ἐκεῖνον ἑπέρ ἐστιν. ἐπὶ μὲν ἐν τῶν ἡμετέρων εἰκόνων, ἐπειδὴ καὶ σωμάτων εἰκόνες, καὶ ἐκ σωμάτων εἰσιν, εἰκότως αἰ μὲν τοῖς χρώμασιν, αἰ δὲ τοῖς ὄγκοις μεμίμνεται τὸ ἀρχέτυπον. ἐπὶ δὲ γε τῆς εἰκόνας τῆς θείας, ἐπειδὴ ἀσώματος ἐστὶν ὁ Θεός, ἐκ τῶν ἐκεῖνος δὲ προσεῖναι καὶ τῆ εἰκόνι τὴν ὁμοιότητα. καὶ ἐστὶ ταύτης ἐν ἡμῖν ἐκ ὀλίγα γνωρίσματα. οἷον, προνοεῖν οἶδα τὸν ἀπάντων Θεὸν, ἀφ' ὧν καὶ αὐτὸς ἐγὼ τινῶν προνοῶ· ἀπερίγραφον εἶναι, καὶ παρῆναι τοῖς ἅπασιν, ἀφ' ὧν ἐν ἀκαρεῖ τῆ διανοίᾳ, καὶ αὐτὸς οἷς ἂν βεβληθείω παρῖσαμαί· βασιλέα τῆ παντὸς, ἀφ' ὧν ἔχω τὸ καὶ αὐτὸς ἀρχαί τε καὶ δεσπόζειν τινῶν. κριτῶν ὑπάρχειν ἀδέκασον, ἀφ' ὧν καὶ μοι τῆς μετέδωκεν· ἀόρατον ἐν τοῖς ἅπασιν καὶ ἀθάνατον, ἀφ' ὧν ἔχω καὶ αὐτὸς τοιαύτῳ ψυχῶν· δημιούργον καὶ κτίσιν, ἀφ' ὧν ἔχω καὶ ἐμαυτὸν ὄρω κτίσιν δυνάμεινον. ἀλλὰ πρὸς τῆτοις ἐστὶ μυρία δεικνύτα, καθὼς οἶοντε, τὴν πρὸς τὸ ἀρχέτυπον ἡμῶν ὁμοιότητα. τῆς προδήλως τυγχάνοντος, ὅτι ὡςπερ ἡ τῶν ἀνθρώπων εἰκὼν, ὁμοία κατὰ τὸ σχῆμα τυγχάνουσα τῷ ἀνθρώπῳ, δοκεῖ μὲν ἔχειν καὶ πόδας, καὶ κεφαλῶν, ἔχει δὲ τῆτων ἑδῶν κατὰ ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀχρὶ μόνος τῆ σχῆματος ἔτω, μᾶλλον δὲ πέραν τῆτων, τὰ ἐμοὶ κατ' ὁμοιότητα τῶν θείων προσοῖα, ἐνεργεία πρὸς τὰ τῶν ὡς ἀληθῶς θείων ἀπολιμπάνεται. Θεὸς μὲν γὰρ αὐτὸς αἰδῖος ὢν, ἐξ ἐκ ὄντων ἐμὲ τοῖς ἄλλοις ἄμα συνυπεσῆσατο. ἐγὼ δὲ τὴν εἰκόνα πεποίημα τὴν αὐτὸς ἐμαυτῆ ἐξ ὕλης, μετ' ἧς τῆ εἶναι καὶ αὐτὸς εἴληφα τὴν ἀρχῶν.

Β

Γ

Δ

Ε

Ζ

Η

πεποιήκε, καὶ βασιλέα πάσης ἀπέδειξεν αὐτόν· ἵνα τῷ ἐπισημομένῳ αὐτῷ τιμῷ παρ' αὐτῆς ἐν τέτοις, καὶ τῇ περὶ τῶν θεραπέια κομίζοιτο. καὶ ὅτι μὲν τὰ αἰδητὰ πάντα πρὸς τῷ τέτῃ χρείαν σωθῆτ'... (1) γῆ, θάλαττα, ζῶων φύσεις, ἀῆρ, ὠμολόγηται. τάχα δ' αὐτισι προσαιητὸ, καὶ περὶ τῶν Ἀγγέλων ταυτὸ τῆτο φάσκειν ἡμᾶς, ἕς Παύλῳ παρεπέμψαντες φάσκοντι πάντας αὐτῆς εἶναι λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποσελ-
 λόμενα διὰ τῆς μέλλουσας κληρονομεῖν σωτηρίαν, αὐτοὶ τῆς πρὸς αὐτῆς φιλονεικίας ἀπαλαξόμεθα. ὅνπερ τοίνυ τρόπον τῶν κατὰ γῆν τέτων βασιλέων, ὅσα μὲν εἰσι τῶν πόλεων ὑπήκοοί τε καὶ φίλοι περιέπεσι τε τὰς εἰκόνας αὐτῶν, καὶ τιμῷ αὐταῖς ἀπασαν προσάγῃσι, καὶ βασιλεύσι προσήκῃσαν· ἔτω καὶ τῶν ὑπὸ τῆ παμβασιλέως γυνομένων Θεῶ. οἱ μὲν αἰδεοδάντες τὸν ποιητῶν, ἔσερξαν τῷ εἰκόνα, καὶ τῷ ἐπιβάλλῃσαν αὐτοῖς σπιδῶν περὶ αὐτῷ εἰσέτι νῦν ἐπιδείκνυται· ὅσοι δὲ ἀποσασίαν ἀόσησαν, αὐτοὶ πάντα τρόπον εἰς τῷ καθάρσει αὐτῆς ἐπεβέβλῃσαν, καὶ μεδίενται τῆς τοιαυτῆς γνώμης ἠδέποτε.

Ἐβρ. ι. 14.

»

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τινὲς κατ' εἰκόνα Θεῶ τὸν ἄνθρωπον ἀόμισαν κατὰ τὸ τῆς ψυχῆς ἀόρατον. καὶ ἔ σωῆκαν, ὅτι καὶ Ἀγγελος ἀόρατος, καὶ δαίμων ἀόρατος· πρὸς ἕς ἀναγκαῖον εἰπεῖν τοσῶτον, ὅτι καὶ τὸ ἀόρατον ἐν ἀνθρώποις, καὶ τὸ θῆλυ κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τῷ ψυχῶ τῆς αὐτῆς εἴληχε φύσεως. τί δὴ ποτε ἔν ὁ Παῦλος τὸν μὲν ἄνδρα εἰκόνα τῆ Θεῶ λέγει, ἔκ ἔτι δὲ καὶ τῷ γυναικῆ, εἶπερ κατὰ τὸν τῆς ψυχῆς λόγον εἰκῶν Θεῶ ὁ ἄνθρωπος; λέγει γὰρ, ἀνὴρ μὲν γὰρ εἰκῶν καὶ δόξα Θεῶ ὑπάρχων, ἔκ ὁφείλει κατακαλύπτεσθαι τῷ κεφαλῶ· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός-ἔσιν. εἰ τοίνυ εἰκῶν Θεῶ ὁ μὴ ὁφείλων καλύπτεσθαι τῷ κεφαλῶ, δῆλον ὅτι ἡ καλυπτομένη ἔκ εἰκῶν Θεῶ, τῆς αὐτῆς ψυχῆς ὑπάρχῃσα. πῶς ἔν Θεῶ εἰκῶν ὁ ἄνθρωπος; κατὰ τὸ ἀρχικόν, κατὰ τὸ ἔξῃσσιασικόν, καὶ μάρτυς αὐτῆ τῆ Θεῶ ἡ φωνή, ἡ λέγῃσα· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν· καὶ τὸν τρόπον ἐπάγῃσα, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῆ θρανῶ, καὶ τῶν θηρίων τῆς γῆς, καὶ τὰ ἔξῃς. ὡπερ ἔν ὁ Θεὸς τῶν ὅλων, ἔτω καὶ ὁ ἄνθρωπος τῶν ἐπιγείων βασιλεύει. τί ἔν ἔκ ἀρχῆ καὶ ἡ γυνὴ τῶν προειρημέων; ἀλλὰ κεφαλῶ ἔχει τὸν ἄνδρα, τῶν ἄλλων κρατῆσα. ἀνὴρ δὲ ἔκ ὑποτέτακται τῇ γυναικί. διὸ δὴ καλῶς ὁ μακάριος Παῦλος τὸν ἄνδρα μόνον εἰκόνα Θεῶ φησὶν εἶναι καὶ δόξαν, τῷ δὲ γυναικῆ τῆ ἀνδρός δόξαν.

1. Κορ. ιι. 7.

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. (2) Ὡπερ εἶτις βασιλεύς πόλιν τινὰ μεγίστῳ κατασκυβάσας,

Α πολλοῖς τε αὐτῷ καὶ ποικίλοις διακοσμῆσας ἔργοις, μετὰ τῷ ἀπάντων ἐκπλήρωσιν κελύσειεν εἰκόνα αὐτῆ γυνομένῳ μεγίστῳ τινὰ καὶ ὑπὲρ πεσάτῳ τῷ μέσῳ πάσης ἐσάναι τῆς πόλεως εἰς ἔλεγχον τῆς πόλεως αὐτῆ, ἡ ἀνάγκη καὶ ὡς εἰκόνα τῆ πεποιηκότος τῷ πόλιν βασιλέως παρὰ τῶν κατὰ τῷ πόλιν θεραπέιασιν πάντων, χάριν ὁμολογῶντων διὰ τῆτο τῷ κλίσει τῆς πόλεως, ὅτι περ αὐτοῖς τῷ διαίτημα δέδωκε τοῖστων· ἔτω καὶ ὁ τῆς κλίσεως δημιουργὸς πεποιήκε μὲν πάντα τὸν κόσμον, διαφόροις τε καὶ ποικίλοις καλλωπίσας τοῖς ἔργοις, τελουτάϊον δὲ τὸν ἄνθρωπον ἐν τάξει παρήγαγεν εἰκόνας οἰκείας, ὡς ἂν ἀπασα ἡ κλίσις ἐν τῇ περὶ τῆτο σπιδῆτε καὶ θεραπέια τῷ προσήκῃσαν ἀναφέρει τιμῷ τῷ Θεῷ. ἔ γὰρ ἀδῆλον, ὅτι πᾶσα ἡ κλίσις τῇ τῆ ἄνθρωπε χρεία φαίνεται σπιδεμένη· εἶγε ἔξ ἀέρος, καὶ γῆς, καὶ ὕδατος, καὶ φωσῆρων, ἕς ὁ θρανὸς φέρει ἐφ' ἑαυτῆ, ἡ τῶν καρπῶν σύσασις ἀποτελεῖται. ἡ δὲ τέτων ἀπόλαυσις πᾶσα μὲν εἰς ἀνθρώποις ἀναγκαῖα, βραχεία δέτις αὐτῶν τοῖς ἀλόγοις νεμένηται μοῖρα πρὸς ὑπηρεσίαν τεταγμένοις ἀνθρώπων. αὐτε ἀόρατοι δυνάμεις, ὅτι πᾶσα τοῖς θεοῖς ἐκλήμασιν ὑπηρετῶνται πρὸς τὸ ἡμῖν λυσιτελεῖν, Παῦλος
 Δ ὁ μακάριος διδάσκων λέγει· ἔχι πάντες εἰς λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποσελλόμενα διὰ τῆς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; πρόδηλον τοίνυ, ὅτι εἴνα κόσμον ἀποτελέσαι τὸ σύμπαν βεληθεῖς ὁ Θεὸς, καὶ πᾶσαν τῷ κλίσις ἐκ διαφόρων φύσεων συσᾶσαν, θητῶν τε καὶ ἀθανάτων, λογικῶν τε καὶ ἀλόγων, ὀρατῶν τε καὶ ἀόρατων εἰς ἐντι σπιδεγαγεῖν ἐθελήσας, σπιδεσμον ἀπάντων τὸν ἄνθρωπον κατεσκυβάσεν· ἔτω πάντα πρὸς αὐτὸν σπιδεγαγὼν τῇ χρεία, ὡσε σωῆφθαῖτε τῷ σύμπασαν κτίσιν τῷ αὐτῷ, καὶ φιλίας αὐτὸν ἀνέχυρον ἐναργῆς εἶναι τῇ πάση. δέδωκε γῆν αὐτῷ ταύτης ἔνεκα τῆς αἰτίας καὶ ψυχῶν, καὶ σῶμα. τὸ μὲν, ὀρατὸν τοῖς ὀρατοῖς οἰκείον, ἔκ γῆς τε καὶ ἀέρος, καὶ ὕδατος, καὶ πυρὸς σπιδεσῶς, καὶ τοῖς ἐκ τέτων ἀποτελεσμένοις τρεφομένοις καρποῖς· τῷ δὲ, νοεράντε καὶ ἀθανάτον καὶ λογικῶν ταῖς ἀόρατοῖς καὶ λογικαῖς οἰκείαν ἐσίαις. ἵνα μὴ τῇ χρεία μόνον ἐπ' αὐτὸν ἡ κλίσις σπιδεπῆται, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῇ τῆς φύσεως οἰκειότητι. μᾶλλον δὲ, ἵνα ἐκ τῆς κατὰ τῷ φύσιν οἰκειότητος, καὶ πρὸς τῷ χρείαν τῷ αὐτῆ τὰ πάντα σπιδεπῆται, ἡδῶς ὑπὲρ τῆ σπιδεγαγῆς καὶ οἰκείας πονῶντάτε, καὶ τῷ οἰκείαν εἰσφέροντα χρείαν. Καὶ μεθ' ἔτερα. Σφόδρα δὲ μὴ θανμαζῆεν ἐπελήλυθε τῶν ταυτὰ μὲν σπιδεγῶν ἔχι οἶων τε γεγονότων, κατ' εἰκόνα δὲ Θεῶ τὸν ἄνθρωπον γεγανηθῆαι πῆ μὲν, κατὰ τὸ ἀρχικόν εἰπόντων· πῆ δὲ, κατὰ τὸ νοερόν, γέλωτος μεσᾶ σαφῶς

Β

Γ

Δ

Ε

Ζ

Η

(1) Ἰσ. σωτίθεται.

(2) Θεοδῶρε· ἡ ἐν Παρισ. ἔκδοσ. ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν χάλκῃ.

σαφώς αποφθεγγόμενων. δέον αὐτὰς συνιδεῖν, ὅτι εἰκὼν Θεῶ μόνος ὁ ἄνθρωπος λέγεται γεγενῆσθαι. ἐν μὲν γὰρ τῇ ποιήσει Φησί, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν· ἐπὶ δὲ τῷ Νῶε, ὅτι ἐν εἰκόνι Θεῶ ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον. ὁ δὲ μακάριος Παῦλος, ἀνὴρ ἐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι, εἰκὼν καὶ δόξα Θεῶ ὑπάρχων· εἰ δὲ μόνος ἄνθρωπος ἐν τοῖς γεγονόσιν εἰκὼν, πρόδηλον ὡς τῶ μόνῃ τῶτο προσειρημένῃ, ἰδίαν τινὰ τῆς προσηγορίας προσήκει εἶναι τῷ αὐτίαν· ἀλλ' ἔτε τὸ νοερὸν μόνον, ἔτε τὸ λογικόν· τοιαύτας γὰρ εἶναι καὶ τὰς ἀοράτους Φαμί δυνάμεις· ἐμὴν δὲ τὸ ἀρχικόν. καὶ γὰρ καὶ τῶτο ταῖς ἀοράτοις προσὸν ὁρῶμεν δυνάμεις, ὡς ὁ μακάριος Παῦλος ποτὲ μὴ λέγει, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκλήθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς ἔρανοις, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, ἔτε θρόνοι, ἔτε κυριότητες, ἔτε ἀρχαί, ἔτε ἐξουσίαι· ποτὲ δὲ, ἵνα γνωσθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς, καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπερανίοις. ὅταν καὶ τὰς ἐναντίας ἔτω καλῆ δυνάμεις, ὡς ἂν ἐξ ἐκείνων ἐκπεπλωκῆς τῶν ταγματων. ἐκ ἔσι γὰρ ἡμῖν, Φησὶν, ἡ πάλῃ πρὸς αἶμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τὰς κοσμοκράτορας τῶ σκοτός. ἔτω καὶ Ἄγγελοι καλῶνται. καὶ Μιχαὴλ, Φησὶν, ὁ ἀρχὼν ὑμῶν, καὶ ἀρχὼν Περσίδος. εἴρηται δὲ καὶ περὶ τῶν Φωσῆρων· τὸν Φωσῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχάς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν Φωσῆρα τὸν ἐλάσσονα εἰς ἀρχάς τῆς νυκτός. ὅπερ Δαβὶδ ἐξουσίαν ἐκάλεσεν, εἰπὼν, τὸν ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, τῷ σελήνῳ καὶ τῶν ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός. πῶς ἂν οἴοντε ἴω κατὰ τὴν λέγουσιν εἰκόνα τὸν ἄνθρωπον, ὡν δὴ μέτεσι πολλῶν τῶν γεγονότων, μόνῃτε αὐτῷ κατ' εἰκόνα γεγενῆσθαι λεγομένης Θεῶ; ἀφ' ἑδῆλον ἡμῖν, ὅτι μίαν τινὰ προσήκει τῷ αὐτίαν εἶναι, κατ' ἴω ἔτος ἔτω προσηγόρευται μόνος, ἧς ἑδὸν μετέχει τῶν γεγονότων, ἄτε μὴδὲ τῆς προσηγορίας μετέχων ταύτης· ἔσι δὲ ἴω ἑφθῆ εἰπῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Προδιαληπλέον πρότερον πῶ σιωίσαται τὸ κατ' εἰκόνα ἐν σώματι, ἢ ἐν ψυχῇ. εἶδωμεν δὲ πρότερον οἷς χρῶνται οἱ τὸ πρῶτον λέγοντες, ὡν ἔσι καὶ Μελίτων, συγγράμματα καταλελοιπώς περὶ τῶ σώματων εἶναι τὸν Θεόν. μέλη γὰρ Θεῶ ὀνομαζόμενα ὀρίσκοντες, ὀφθαλμὸς Θεῶ ἐπιβλέποντας τῷ οἰκνμῶν καὶ, ὡτα αὐτῷ εἶναι εἰς δέησιν δικαίων ἐπινοεθκότα· καὶ, ὡσφράνθη Κύριος ὀσμῶν δῶδίας· καὶ, τὸ σῶμα Κυρίῳ ἐλάλησε ταῦτα, καὶ βράχιονα Θεῶ, καὶ χείρας, καὶ πόδας, καὶ δακτύλους, ἀντικρυς φάσκει ταῦτα ἐχ' ἑτερόν τι διδάσκειν, ἢ τῷ μορφῶ τῶ Θεῶ. πῶς δὲ, Φασί, καὶ ὡφθη ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ Μωσῆ, καὶ τοῖς ἁγίοις μὴ μεμορφωμένος; μεμορφωμένος δὲ κατὰ ποῖον χα-

A ρακλήρα, ἢ τὸν ἀνθρώπινον; καὶ σιωάγσει μυρία ῥήτῃ, μέλη ὀνομαζόμενα Θεῶ. πρὸς ἑς ἀγωνισέον πρῶτον ἀπὸ τῆς λέξεως. ἀντιπαραβαλέμεν δὲ ῥήτῃ τοῖς πλέον τῶ γραμματος μὴδὲν ἐπισαμνίοις, ἐναντιόμενα αὐτῶν τῇ ὑπολήψει. ἐκ μὲν τῶ Ζαχαρίας, ὅτι ἐπὶ ὀφθαλμοῖ Κυρίῳ οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ πᾶσαν τῷ γῶ. εἰ δὲ ἐπὶ ἔχει ὀφθαλμὸς ὁ Θεὸς, ἡμεῖς δὲ δύνα, ἔ κατ' εἰκόνα αὐτῷ ἐγεγόναμεν. ἀλλὰ ἡμεῖς μὲν ἐκ ἐπιερυγόμεθα, περὶ Θεῶ δὲ λέγει ἐν ὡ. ψαλμῶ, ὅτι ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῶ ἐλπιεῖς. εἰ δὲ ἐκεῖνος μὲν πτέρυγας ἔχει, ἡμεῖς δὲ ἐσμὲν ζῶων ἀπλερον, ἔ κατ' εἰκόνα γέγονε Θεῶ ὁ ἄνθρωπος. πῶς δὲ ὁ σφαιροειδῆς ἔρανος, καὶ αἰε κινέμενος, θρόνος εἶναι, ὡς ὑπολαμβάνει, διώταται τῶ Θεῶ; ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ, πῶς ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτῷ; ἀπαγγελλέτωσαν ἡμῖν. ἄρα γὰρ τὸ ἀπὸ γονάτων μέχρι τῶν βάσεων σῶμα τῶ μεταξὺ ἔρανε καὶ γῆς περιέχοντος, τῷ μέσῳ δὲ ἔσης τῆς γῆς τῶ παντός κόσμου, καὶ περιεχομένης ὑπ' αὐτῷ, ὡς γραμμικαῖς ἀποδείξει παρίσταται, παρ' ἡμῖν εἰσὶν αἱ βάσεις τῶ Θεῶ, ἢ παρὰ τοῖς ἀντίχθουσι; καὶ ὄλλω τῷ οἰκνμῶν ἡμῶν πεπληρώκασιν, ἢ καὶ πλέον τὶ ἐπιλαμβάνει, ἢ ἐλαττόν τι; διεσήκασιν οἱ πόδες αὐτῷ διὰ τὰς θαλάσας, καὶ τῶς ποταμῶς, ἢ καὶ τοῖς ὕδασι ἐπιβαίνει; πῶς δὲ ἔ ὁ τηλικῶτος ἔρανος θρόνος, καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν, ἐν μόνῳ τῷ παραδέσω ὀρίσκει περιπατῶν, ἢ ἐν τῇ κορυφῇ τῶ Σινᾶ φαίνεται τῷ Μωσῆ; καὶ πῶς ταῦτά τις περὶ Θεῶ δόξάζων ἔ μωρὸς λεχθήσει; ἔτα πολλὰ πρὸς ἀνατροπῶν εἰπῶν τῆς τοιαύτης δόξης, ἐπάγει. Ὁ δὲ φάσκων τὸ κατ' εἰκόνα μὴ ἐν σώματι εἶναι, ἐν δὲ τῇ λογικῇ ψυχῇ, παραστήσει ἐκ ὀκαταφρόνητον δόγμα, καταλαβὼν τίνες δυνάμεις εἰσὶν αὐτῆς. ἢ γὰρ γνωσικῆ δύναμις ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ κριτικῆ τε, καὶ ὀποητικῆ, δικαιοπρακτικῆ τε καὶ ἐρῶμένη, καὶ ἀπαξᾶπλῶς παντός καλῆ ἐπιτελεσικῆ, κατ' εἰκόνα ὑπὸ τῶ Θεῶ γεγόνασιν αὐτῷ. ὅτι δὲ τὸ κατ' εἰκόνα αἰ πράξεις χαρακλήριζοσι, ἢ ἐχ' ἢ τῶ σῶματος μορφῆ, σαφῶς ὁ Ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους Φησί, κατῶς ἐφορέσαμεν τῷ εἰκόνα τῶ χοικῆ, φορέσωμεν καὶ τῷ εἰκόνα τῶ ἐπερανίς. εἰκόνα μὲν φορεῖ χοικῶ ὁ κατὰ σάρκα ζῶν, καὶ ποιῶν τὰ ἔργα τῆς σαρκός· εἰκόνα δὲ τῶ ἐπερανίς, ὁ τῷ πνῶματι τὰς πράξεις τῆς σαρκός θανάτων. καὶ ἐν ἑτέρῳ δὲ ἐπισολῇ διδάσκων ὡς δὲ βίβν, ἐπιφέρει ταῖς ἐντολαῖς τῶ, ἵνα γνήσθε κατ' εἰκόνα τῶ κλίσαντος. Κύριος μακρόθυμος, καὶ ὁ μακρόθυμος ἄνθρωπος ἔχει τὸ κατ' εἰκόνα τῶ Θεῶ. δικαίος καὶ ὀσιος ὁ Κύριος, καὶ οἰκλῆμων καὶ ἐλεῆμων ὁ Κύριος. ἐκῆν ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύνη καὶ ὀσιότητα, καὶ πράττων καὶ τηρῶν τῷ ἐντολῶ τῶ σωτήρος, τῷ, γίνεσθε οἰκλῆμονες, ὡς καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν οἰκλῆμων ἐσ' ἢ γίνεσθε τέλειοι, ὡς καὶ ὁ πατήρ

Γεν. 9. 6.

1. Κορ. 11. 7.

Κολασ. 1. 16.

Ἐφεσ. 3. 10.

Ἐφεσ. 6. 12.

Δαν. 10. 13.

Ψαλ. 135. 8.

Ψαλ. 103. 32.

Ψαλ. 33. 15.

Γεν. 8. 21.

Ἦσ. 1. 20.

Ζαχ. 4. 10.

Ψαλ. 90. 4.

1. Κορ. 15. 49.

Κολασ. 3. 10.

Λακ. 6. 36.

Ματθ. 5. 48

Ε

πατήρ

„ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐράνιος τέλειός ἐστιν, εἰκὼν A
 „ γίνεται κατὰ πάντα τῷ Θεῷ.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Κρεῖττον μὲν ποιῶσιν οἱ τῷ βελτίονι μέρει τῶ ἀνθρώπου, τρεῖσι τῇ λογικῇ ψυχῇ τὸ θεῖον ἐξεικονίζοντες. οἱ γὰρ ἀνθρωπομορφον αὐτὸ ἠγάμενοι, πάνπαν ἠλίθιοι. πλὴν ἔδὲ ἐκεῖνοι τὸ ἀκριβὲς δογματίζουσιν. ἀρχῆς γὰρ καὶ βασιλείας ἐστὶν εἰκὼν ὁ ἀνθρώπος, ἐκ ἑσίας· εἰ δὲ ὑπράξει, καὶ ἀρετῆς. εἰ γὰρ καὶ ἀθάνατον ὀριζόμεθα τῷ ψυχῶ ἐῖναι, ἀλλ' ἔ

1. Κορ. 11. 7. ἀνὴρ μὲν γὰρ ἐκ ὀφείλει κατακαλύπτεισθαι
 „ τῷ κεφαλῶν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρ-
 „ χων· ἡ δὲ γυνὴ δόξα ἀνδρός ἐστὶ· τῆς γὰρ
 „ ψυχῆς τῆς γυναικὸς ἀθανάτου καὶ ἀφθάρ-
 „ τος ἑσῆς, ὡσπερ καὶ τῆς τῷ ἀνδρός, τὸ δή-
 „ ποτε μετὰ διορισμῶ τινὸς τῷτο ἔφρασαν ὁ
 „ Παῦλος; εἰ δὲ ἀνθυπενέγκοιτε, ἀνθοπλί-
 „ ζοντες τὸν Μωσῆα τῷ Παύλῳ, τὸ ποιήσω-
 „ μιν ἀνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, μά-
 „ λιστα μὲν δυνατὸν εἶπεν, ὅτι εἰκὼν ἐστὶ τὸ
 „ εἰρημνόν, καὶ ἔπερι ἀμφοτέρων εἴρηται·
 „ πλὴν συλλέξω. (1) εἰ δὲ καὶ τὸ ἐξῆς προ-
 „ σαγάγοικεν, τὸ καὶ ἀρχέτωσαν, πρὸς ἡμῶν
 „ ἔσαι τὸ εἰρημνόν. δεικνυται γὰρ τὸ κατ'
 „ εἰκόνα ἐν τῷ ἀρχικῷ χαρακλιζόμενον.
 „ εἰ δὲ εἴποιεν, πῶς ἐν ὁ Παῦλος τὸν μὲν
 „ εἰκόνα θεῖαν, τῷ δὲ τῷ ἀνδρός ἀπεφῆνα-
 „ το; φήσομεν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς μὲν ὁμοτίμος
 „ ἡ γυνή, καὶ τῆς αὐτῆς ἡξίωτο τιμῆς,
 „ ἐπεὶ δὲ ἔπλασαν, ἡλατλώθη καὶ ἡκρωτη-
 „ ριάδῃ αὐτῆς ἡ ἀρχή, καὶ ὑπὸ τὸν ἀνδρα
 „ γεγανήται. ἐκ ἡμεγκας, φησὶ, τῷ ἰσο-
 „ τιμίαν, δέχου τῷ ἐλάττωσιν. πρὸς τὸν

Γεν. 3. 16. ἀνδρασαν ἡ ἀποσοφῆσαι, καὶ αὐτὸς σε κυ-
 „ ριθῶσαι. ὡσεὶ ἡ μὲν κοσμοποιία, τῷ πρὸ
 „ τῆς ἀμαρτίας τῆς γυναικὸς δηλοῖ ἀρχῶν·
 „ ὁ δὲ ἀποσολός, τῷ μετὰ τὸ πλάισμα
 „ ὑποταγῶν. τὸ δὲ κατ' ὁμοίωσιν, εἰ μὴ δο-
 „ κοῖη τισὶν ἐκ παραλλήλων λέγεσθαι, ὡς τὸ,

Ψαλ. 3. 5. ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὑπνωσα· καὶ τὸ, μα-

Ψαλ. 40. 1. κάριος ὁ σωτῶν ἐπὶ πτωχὸν καὶ πενήτα,
 „ ἔτως ἐρμηνεύεται· ὅτι τῷ ἀρχῶν ἐνε-
 „ χέρισεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἵνα ἐπιδείξηται
 „ τῷ ἀρετῶν, καὶ σῶσῃ τῷ ὁμοίωσιν. ἐδέ-
 „ ξω φησὶ τῷ τιμῶν, δεῖξον τῷ ἀρετῶν.
 „ ἵνα τὸ μὲν, τῇ δημιουργία· τὸ δὲ, τῇ
 „ προαιρέσει τῷ δημιουργηθέντος ἀνακαίη-
 „ ται. καὶ τάχα τῷτο ἐδήλω τὸ ἐξ ἀρχῆς
 „ μὲν εἰρησθαι, ποιήσωμεν ἀνθρωπον κατ'
 „ εἰκόνα ἡμετέραν καὶ κατ' ὁμοίωσιν, ἡ ὡς
 „ τὸ αὐτὸ ἐμφανῆσαι τῆς λέξεως, ἡ τῇ
 „ προαιρέσει ἀναρτηθείσης τῆς ἀρετῆς. ἵνα
 „ ἡ τοῖστον τὸ εἰρημνόν· ποιήσωμεν ἀνθρω-
 „ πον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, ἵνα ἐκ προαιρέ-
 „ σεως γένηται κατ' ὁμοίωσιν. ὁ μονογενῆς

Ματθ. 5. 48. γέν ἐπιδημήτας, φησὶ· γίνεσθε ὁμοιοὶ τῷ
 „ πατρὸς ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς ἔρανοῖς. ὡς τῆς
 „ μὲν δημιουργίας, τὸ κατ' εἰκόνα σωζῆσαι
 „ τῆς δὲ προαιρέσεως, τὸ κατ' ὁμοίωσιν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἀσώμαλον νοεὶ τὸν Θεὸν
 „ ἐκ τῆς ἀνπαρχῆσης σοὶ ψυχῆς ἀσώματῶ
 „ μὴ περιγραφόμενον τόπω, ἐπειδὴ ἔδὲ ὁ
 „ σὸς νῆς προηγεμνῶν ἔχει τῷ ἐν τόπω
 „ διαγωγῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς πρὸς τὸ σῶμα συ-
 „ ναφείας ἐν τόπω γίνεται. ἀόρατον εἶναι
 „ τὸν Θεὸν πῖσθε, τῷ σεαυτῶ ψυχῶν ἐν
 „ νοήσας· ἐπειδὴ καὶ αὐτῇ σωματικοῖς ὀφ-
 „ θαλμοῖς ἀληπλός ἐστιν. ἔτε γὰρ κέχρω-
 „ σαι, ἔτε ἐκρημάτισαι, ἔτε τινὶ χαρακλι-
 „ ρι σωματικῶ περιεληπταί, ἀλλ' ἐκ τῶν
 „ ἀνεργειῶν γνωρίζεται μόνον.

Καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς
 „ θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῷ ἔρα-
 „ νῶ, καὶ τῶν κλιῶν, καὶ τῶν θηρίων,
 „ καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν
 „ ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Πῶς ἐν εἴγε τῷ ἀρχῶν
 „ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς εἴληφεν ὁ ἀνθρώπος,
 „ τὰ θηρία δέδοικε; Παρεῖς ἐκεῖνο, εἴτε
 „ ἀληθῆς εἴη, εἴτε ψυδὸς, ὅτινες ἔφρασαν·
 „ ὅτι ἐν ταῖς θεῖαις δέλτοις ἡ ἀρχὴ τῶν θη-
 „ ρίων ἐκ ἀέκετο, ἀλλ' ὑπερον παρά τινων
 „ προσετέθη, ἐξ ὕθεῖας τῷ ἀπολογίαν
 „ ποιῆσαι. ὅτι ἐξ ἀρχῆς μὲν αὐτῷ, ὅτε
 „ ἔλαμπεν ἡ εἰκόνα, πάντα ὑπέκετο. διὸ
 „ καὶ ὀνόματα αὐτοῖς ἐπέθηκιν. ἐπειδὴ δὲ
 „ παρήκασιν, ἡκρωτηριάδῃ αὐτῶ εἰκότως ἡ
 „ ἀρχή, ὅτε δὲ ὁ Νῶε τῷ εἰκόνα ταύτῳ
 „ ἀνεκάθηκιν, ἡλθε πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ
 „ θηρία, τῷ ἀρχαίαν δελεῖαν ὁμολογῶντα.
 „ καὶ τὸν Δανιὴλ οἱ λέοντες ἡδέθησαν, καὶ
 „ ἡ ἔχιδνα τὸν Παῦλον.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Εἰπὼν μάλιστα τὸ, ποιή-
 „ σωμεν ἀνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ
 „ κατ' ὁμοίωσιν, ἐπήγαγε· καὶ ἀρχέτωσαν
 „ τῶν ἰχθύων, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν
 „ θηρίων τῆς γῆς, καὶ τῶν κλιῶν· δεικνύς,
 „ ὡς ἐχὶ κατὰ ἀνάγκῃ αὐτῷ τὰ πάντα,
 „ καὶ βίαν ὑπέταξεν, ἀλλ' ὡς ὀφελομνῶν
 „ εἰκόνι θεῖα τῶν ἀπάντων τῷ ἀρχῶν ἐγ-
 „ κεχέρισε.

„ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἀρχέτωσαν, φη-
 „ σὶ, τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν
 „ πετεινῶν τῷ ἔρανοῦ, καὶ τῶν κλιῶν, καὶ
 „ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν
 „ τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. τηρητέον,
 „ ὅτι σεσιώπηται τὸ τῶν κητῶν γένος, καὶ
 „ τὸ τῶν θηρίων. καὶ ἐπίσησον, εἰ δυνατὸν,
 „ διὰ τὸ σεσιώπησθαι μὴ πάντα τὰ ζῶα διὰ
 „ τὸν ἀνθρωπον γέγονεν, ἀλλὰ ταῦτα, ὡν
 „ ἀρχαίαν λέγεται, ἰχθύων θαλάσσης, καὶ
 „ πετεινῶν ἔρανοῦ, καὶ κλιῶν τῆς γῆς· τάχα
 „ δὲ καὶ ἐρπετῶ τῆς γῆς, διὰ τὰς ἀναγκαιο-
 „ τάτας τῶν φαρμάκων χρείας ἀπ' αὐτῶν
 „ τελεμνίας. ἔ μάλιστα γὰρ διὰ τὸν ἀνθρωπον
 „ τὰ κητῶ τὰ μεγάλα, καὶ τὰ θηρία τῆς
 „ γῆς. ἡ γὰρ ἀν προσετέθη τῇ δεδομνῆ
 „ ἐξασία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ τῶν ὀνομα-
 „ σία. ἐκ ὑρίσκομεν δὲ ἐν τῇ Γραφῇ τὸ
 „ τῶν

(1) Πλὴν ἔ λέγομεν. ἔκδοσ. ἡ α' Παρισ.

τῶν ὄφρων γένος ἐν ἔρπετοῖς τεταγμένον,
 Γα. 3. 1. ἀλλ' ἐν θηρίοις. ὁ γὰρ ὄφεις, Φησίν, ἡ
 » Φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων. καὶ
 » ἐν ταῖς πράξεσιν, ἔχοντα δακτύλα τὸν Παῦ-
 λον, ἐκρέματο κατὰ τῆς χειρὸς αὐτῆ.
 Πραξ. 28. 4. καὶ ἐπιφέρει· ἰδόντες δὲ οἱ βάρβαροι κρε-
 » μάμονον τὸ θηρίον. ἐν δὲ τῷ Λαβιτικῷ, ὅρα
 ἐπὶ τίνων τάσσει τὸ ἔρπετον, ὡς ἕδαμῶς
 Λαβ. 11. 21, ἐπὶ τῶν νυῦ τῆ σωηθεῖα καλεσμένων. ταῦ-
 22, 23. » τα γὰρ Φησι Φάγεδε ἀπὸ τῶν ἔρπετῶν
 » τῶν πετεινῶν, ἃ πορδοῦται ἐπὶ τῶν τεσ-
 » σάρων, ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν πο-
 » δῶν αὐτῆ, πηδᾶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς.
 » καὶ ταῦτα Φάγεδε ἀπ' αὐτῶν τὸν βρῦ-
 » χον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ καὶ τὴν ἀκρίδα,
 » καὶ τὰ ὅμοια αὐτῇ καὶ τὸν ὄφιομαχον,
 » καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. πᾶν ἔρπετον ἀπὸ τῶν
 » πετεινῶν, οἷς εἰσὶ τέσσαρες πόδες, βδέλυγ-
 » μα ὑμῖν ἐστὶ, καὶ ἐν τέτοις μιανθῆσεδε.
 » ἐκ ἀρχαί τοίνυν ὁ ἀνθρώπος, ἔτε τῶν κη-
 » τῶν τῶν μεγάλων, ἔτε τῶν θηρίων· τά-
 » χα τὴν ἀρχὴν ἔτε διὰ τῆτον γεγενημένων.
 τὸ δὲ ὅμοιον τοῖς ἀδάδε ἀναγεγραμμένοις
 ὑπὸ τῆν ἕξοσιαν τῆ ἀνθρώπου ἐν τῷ ἡ-
 Ψαλ. 8. 6, 7, 8. ψαλμῷ λέγεται· πάντα ὑπέταξας ὑπο-
 » κάτω τῶν ποδῶν αὐτῆ, πρόβατα καὶ βόας
 » ἀπάσας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κλίμη τῆ πεδία,
 » τὰ πετινα τῆ ἕρανῆ, καὶ τῆς ἰχθύας τῆς
 » θαλάσσης, τὰ διαπορδομενα τρίβας θα-
 » λασσῶν. κἀνταῦθα γὰρ τὰ κῆτη καὶ τὰ
 θηρία σεσιώπηται.

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ αἰὸς εἰπὼν ἀνθρώπου,
 πληθυστικῶς τὸ ἀρχέτωσαν ἐπήγαγε προ-
 γνωστικῶς. ὡσαυτ ἐν ὁ Θεὸς τῶν ὄλων,
 ἔτω καὶ ὁ ἀνθρώπος τῶν ἐπὶ τῆς γῆς βα-
 σιλύς ἐστιν. ἡ γὰρ γῆ ἐκ καὶ αὐτῆ τῆ-
 των ἀρχαί, ἀλλὰ κεφαλῶν ἔχει τὸν ἀν-
 δρα, ἀρχομένη ὑπ' αὐτῆ.

κζ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἀν-
 θρώπον, κατ' εἰκόνα Θεῶ ἐποίησεν αὐ-
 τόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. (1)** Τίς ἐν ὁ λόγος
 τῆ τὸ κατ' εἰκόνα μόνον ἐν τῆ ποιήσει τῆ
 ἀνθρώπου εἰπεῖν τὸν Θεωέσιον. Μωυσιῶ, τὸ
 κατ' ὁμοίωσιν ἀποσιωπήσαντα· καίτοι ἐν
 τῆ προτέρα ββλῆ ἀμφοτέρων ὁμοίως συμ-
 παραληφθέντων αὐτῷ; Ῥαδία τῷ προσέ-
 χοντι καὶ σωσιῖναι ββλομένῳ ἢ ἐπίλυσιν.
 τὸ μὲν γὰρ κατ' εἰκόνα, φύσει δέδοται
 ἡμῖν, καὶ ἀμετάβλητον ἐξ ἀρχῆς καὶ εἰς
 τέλος συμπάρεσι· τὸ δὲ κατ' ὁμοίωσιν, ἐκ
 προαίρεσεως, καὶ οἰκοδοῖν κατορθῶμεν ὑπε-
 ρόν. ἐν μὲν ἐν τῆ πρώτῃ ββλῆ λέγων ὁ
 » Θεός, ποιήσωμεν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα
 ἡμετέραν, καὶ τὸ κατ' ὁμοίωσιν προσέθη-
 κε· δεικνύς, ὅτι καὶ προαίρεσιν ἡμῖν αὐ-
 τεξοσίαν ἐμβαλεῖ, τὴν διωαμένῳ ποιῆ-
 σαι ἡμᾶς ὁμοιωθῆναι Θεῷ. καὶ γὰρ καὶ
 τοῖστοι ἀπετελεῖσθαι κατὰ τὴν πρόρρη-

Α σιν τῆ Θεῶ. πολλοὶ γὰρ οἱ ὁμοιωθεῖτες
 αὐτῷ, πάντως δὲ καὶ ὁμοιωθησόμενοι, καὶ
 μὴ καὶ πάντες εἰς τῆτο ἐπιασθῶδομεν, ἀλλ'
 λα τὴν ἀνάντιαν μᾶλλον ὑπὸ ἐθελοκακίας
 βαδίζομεν. ἐν δὲ τῆ κατασκευῇ ὑπερον
 μόνον εἶπε τὸ κατ' εἰκόνα, ὡς καὶ μόνον
 τῆτο ἀτελὲς καὶ ἀναλλοίωτον τῆ ἀνθρώ-
 πίνῃ φύσει ἐγκατασκευάσας. τὸ δὲ γὰρ
 κατ' ὁμοίωσιν, ἐπειδὴ δινώμει τέως μόνον
 ἐγκατέσπειρε τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ καὶ δὲ κατ'
Β εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ἐμπεφάνισο, ἀλλ' ἐδεῖ
 το ἔτι πρὸς ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως τῆ
 λαβόντος τὴν προαίρεσιν, εἰκότως ἀπε-
 σιώπησε.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἶποι ἂν τάχα
 αὐταῦθα ἢ γῆ, τί πρὸς ἐμὲ ὁ λόγος;
 ἀνὴρ τὴνικαῦτα ἐγένετο. ἔ γὰρ εἶπε τὴν
 ἀνθρώπον, Φησίν, ἢ ἀπλῶς ἀνθρώπον
 ἀλλὰ τῆ τῆ ἀρῶρα προαίρηκε τὸ ἀρῶρικὸν
 αἰέφηνεν. ἀλλ' ἵνα μὴ ἀμαθῶς τις τῆ τῆ
Γ ἀνθρώπου προσηγορία ἐπὶ τῆ ἀνδρὸς ἢ μὴ
 » νον κεχρημένῳ, προσέθηκεν· ἄρσεν καὶ
 » θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς. ἵνα γινῶς, ὅτι κατ'
 ἢ γῆ ἔχει τὸ κατ' εἰκόνα Θεῶ γεγενη-
 θαι, καὶ ὁ ἀνὴρ.

**** ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Οἶμα
 γὰρ ἐγὼ δόγμα τὶ μέγα καὶ ὑψηλὸν δι-
 τῶν εἰρημνῶν τῆς θείας γραφῆς παραδ-
 δοδαί. τὸ δὲ δόγμα τοῖστον ἐστὶ. δύω τῆ
 νῶν κατὰ τὸ ἀκροτατον πρὸς ἀλλήλα διε-
Δ σσηκῶτων, μέστον ἐστὶ τὸ ἀνθρώπινον τῆς τῆ
 θείας καὶ ἀσωμάτου φύσεως, καὶ τῆς ἀλο-
 γῆ καὶ κλιωδῆς ζωῆς. ἔξεσι γὰρ ἐκατέ-
 ρε τῶν εἰρημνῶν ἐν τῷ ἀνθρώπινῳ συγ-
 κρίματι θεωρησῆαι τὴν μοῖραν. τῆ μα-
 θείας, τὸ λογικόν τε καὶ διανοητικόν, ὁ τὴν
 κατὰ τὸ ἀρῶν καὶ θῆλυ διαφορὰν ἐ προ-
 σίεται· τῆ δὲ ἀλόγῆ, τὴν σωματικῶν κα-
 τασκεδῶν καὶ διάπλασιν εἰς ἀρῶν τε καὶ
 θῆλυ μεμερισμαίω. ἐκάτερον γὰρ τῆτων
Ε ἐστὶ πάντως ἐν παντὶ τῷ μετέχοντι τῆς
 ἀνθρώπινῆς ζωῆς. ἀλλὰ πρωτεροῦν τῆ
 νοερὸν, καδῶς παρὰ τῆ τὴν ἀνθρώπου
 γονίαν ἐν τάξει διεξεληθόντος ἐμαρτομεν
 ἐπιγεννηματικῶν δὲ εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ τὴν
 πρὸς τὸ ἀλόγον κοινωνίαν τε καὶ συγγενείαν
 πρῶτον μὲν γὰρ Φησίν, ὅτι ἐποίησεν ὁ
 Θεὸς κατ' εἰκόνα τῆ Θεῶ τὸν ἀνθρώπον
 δεικνύς διὰ τῶν εἰρημνῶν, καδῶς Φησίν
 ὁ Ἀπόστολος, ὅτι ἐν τῷ τοῖστῳ ἀρῶν καὶ
Ζ » θῆλυ ἐκ ἐστὶν· εἶτα ἐπάγει τῆς ἀνθρώπι-
 νῆς φύσεως τὰ ιδιώματα, ὅτι ἀρῶν καὶ
 θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς.

κη. Καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς ὁ Θεός,
 λέγων· αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε
 καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατα-
 κυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἀρχετέ τῶν
 ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πε-
Η τεινῶν τῆ ἕρανῆ, καὶ πάντων τῶν
 κλιηνῶν.

(1) Ἰεῖον, ὅτι τῆς περὶ τῆς κατασκευῆς τῆ ἀνθρώπου λόγῳ τῆ Βασιλείου ψαλμολογίας ὑπε-
 λήφασί τινες εἶναι. (ὄρα τὸν πρόλογον (ἐν σελ. 8.) τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐν ἔτει 1721. γαλλ. ἐκδόσ.)
 κένται δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ἐν τῷ τῆ Νύσσης 1. Τόμ. αὐτῷ ἐπιγραφάτες.

κλήνων, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Αὐξάνεθε γὰρ Φησιν, ἵνα μὴ ἀτελὲς διαμείνῃ τὸ ποίημα· πληθύνεθε, ἵνα μὴ εἰς εἷα, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς διαδράμῃ τὸ γένος. διὸ καὶ ἐπήγαγε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. πληρώσατε δὲ, ἔτι καὶ κατοικήσατε· ἔτι γὰρ ἔσται ὁ λόγος διεψόδου, ἐπειδὴ ἄχρι τῆς νῦν ὄρωμεν πολλὴν γῆν ἀοίκητον· ἀλλὰ πληρώσατε, τὴν ἔξοχον, Φησὶ, τὴν κυριώδη τὴν γῆν δέδωκεν ἡμῖν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ ἐν αὐξάνεθε ἐπὶ πάντων λεγόμενον, τοῖς μὲν ἀλόγοις ζώοις, κατὰ τὴν τῆς σώματος τελείωσιν, κατὰ (1) τὸν ἀπαρτισμὸν τῆς φύσεως, εἴρηται· ἡμῖν καὶ (2) τοῖς λογικοῖς, τὸ αὐξάνεθε κατὰ τὸν ἔσω ἀνθρώπον, κατὰ τὴν προκοπὴν τὴν εἰς Θεὸν ἀγασαν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Αὐξάνεθε ἐν αὐξήσει τὴν κατὰ Θεὸν, τελείωσιν τὴν κατὰ τὸν ἑνδον ἀνθρώπον· πληθύνεθε· ἐκκλησίας ἢ βιολογία. μὴ εἰς εἷα, Φησὶ, καὶ δυσὶ περιγραφείτω ἡ Θεολογία, ἀλλ' εἰς πᾶσαν τὴν γῆν κηρυχθῆτω τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας. πληθύνεθε· τίνες; οἱ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον γεννώμενοι. πληρώσατε τὴν γῆν· τὴν σάρκα τὴν δεδομένην ἡμῖν εἰς ὑπηρεσίαν, πληρώσατε ἀγαθῶν ἔργων.

καὶ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον ἀόριστον σπεῖρον ἀέριμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν ἀέριματος ἀορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τῆς ἔρανθ, καὶ παντὶ ἐρπετῷ ἐρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρώσιν. καὶ ἐγένετο ἔτι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Οὐκ εἶπε δέδωκα ὑμῖν τὰ κλίμα, τὰ ἐρπετά, τὰ πετεινά, τὰ τετράποδα· ἔτι γὰρ τῶν ἀνεκα ἐκλήθησαν Φησὶν· ἀλλ' ἡ πρώτη νομοθεσία καρπῶν ἀπολαύσαι συνεχώρησε, καὶ τῆς εἰς αὐτῷ (3) διαίτης. οἷον δέ τί ἐστι καὶ τὸ ἐν τῷ λαοφάνοντι παρακειμενον μυσηριον· ὅτι ἔτι μόνον ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις πᾶσιν, ἡ αὐτὴ ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, καὶ τῶν ἀερμάτων ὠρίσθη τωτότε τροφή· ἰδὲ γὰρ Φησὶ δέδωκα κτ. καὶ μὴ ἀποτις, νῦν ὄρωμεν τὰ πλείονα τῶν θηρίων καρποῖς μὴ τροφίμοις. ποῖον γὰρ καρπῶν ἀνέχειται παραδάλις τροφίμοις; τίς δὲ καρπὸς δύναται λέοντα θρέψαι; ἀλλ' ἴστω, ὅτι καὶ ταῦτα τῷ νόμῳ τῆς φύσεως ὑποτεταγμένα, καρποῖς τὸ πρὶν διετρώφετο. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνθρώπος ἐξεδηγήθη, καὶ ἐξέβη τῆς ὄρας τῆς δοθείσας αὐτῷ, μετὰ τὸν κατακλισμὸν εἰδὼς ὁ Κύριος ἀφαιεῖς τῆς ἀνθρώπου, πάντων τὴν ἀπολαύσαι συνεχώρησε. πάντα ταῦτα φάγεθε ὡς λαχάνα χόρτου. ταύτη τὴν συγχωρήσει καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα οὐδὲς ἔλαβε τὴν τῆς σαρκὸς φαγεῖν ἀδύνατον.

ΛΗΛΟΥ. Διατί ἐπὶ τῶν ἄλλων κλισμάτων εἴρηται τὸ, εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν, ἐπὶ δὲ τῆς Ἀδάμ ἐκ εἴρηται; Ὅτι ἐπ' ἐκείνων. τῆς Θεῶν προσάθουτος, ἐγένοντο· ἐπὶ δὲ τῆς ἀνθρώπου, αὐτὴν ἠγάπησεν, καὶ προβλήσας τιμηκώτερος ἐκείνων, δι' ὃν καὶ πᾶσαν τὴν ὄρωμεν ἐδημιούργησε κλίμα.

λα. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδὲ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Σκόπει πῶς συλαβῶν τὰ δημιουργηθέντα ἅπαντα διὰ τῆς λέξεως ταύτης, τῆς πάντα, πᾶσι τοῖς δημιουργηθεῖσι τὸν ἔπαινον ἀπεκλήρωσεν. εἰ γὰρ εἶπα ἅπαντα, ἠρκεῖται· ἀλλ' ἐπήγαγε, ὅσα ἐποίησε. καὶ εἰ δὲ μέγιστον εἶπα, ἀλλὰ καὶ ἰδὲ καλὰ, καὶ λίαν καλά Φησὶ, τῆς εἰς πάντα καλά.

Κ Ε Φ Β.

α. **Κ**αὶ συνετελέθησαν ὁ ἔρανθ καὶ ἡ γῆ, καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν.

β. Καὶ συνετέλεσεν ὁ Θεός ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτη τὰ ἔργα αὐτῆς, ἃ ἐποίησε.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἴνα εἴπῃ, ὅτι συνετέλεσε δὲ τὸν ἔρανθ καὶ τὴν γῆν μετὰ πάντοσ ἀυτῶν τῆς διακόσμης ἐπὶ τῆς ἕκτης ἡμέ-

ρας, μηδὲν εἶτι καταλελοιπῶς, ὃ προδεδείχται ἐχρῆσθαι, ὡς λείπον τῇ κλίσει.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἦδη δὲ τινες ἀποπον εἶναι νομίζοντες τὸ ὑπολαμβάνειν, τὸν Θεὸν δίκην οἰκοδόμου, μὴ ἀρκέσαντος χωρὶς πλείονων ἡμερῶν πληρῶσαι τὴν οἰκοδομίαν, ἢ πλείονων ἡμερῶν τετελεσθῆναι τὸν κόσμον, φασὶν, ὅτι εἰ πάντα γεγονέναι. καὶ αὐτεῦθεν τῆτο κατασκοπεύσασιν. Ἐνεκεν δὲ τῆς εἰσεύσεως οἰονταὶ τὸν κατά-

(1) Ἴστω καὶ τὸν ἀπαρτισμὸν, ἢ καὶ κατὰ τὸν ἀπαρτισμὸν.

(2) Ἦμῖν δὲ τοῖς λογικοῖς ὁρθότερον.

(3) Ἴστω τῆς εἰς αὐτοῖς, ἢ τῆς εἰς τὴν παραδείσῳ διαίτης.

λογον τῶν ἡμερῶν εἰρηάζει, καὶ τῶν αὐ-
 ταῖς γινομένων. πιδανῶς δ' ἂν πρὸς τέ-
 τω καλασκῶδαζομένῳ χρῆσαντο ῥητῶ, τῶ,
 Ψαλ. 148. 5. αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς εἶ-
 » τεύλατο καὶ ἐκτίδησαν.

Καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐ-
 τῆ, ὧν ἐποίησε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐβραῖοι λέγουσιν, εἰ κα-
 τέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, πεποιήκε-
 τι καὶ ἐν αὐτῇ.

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Καὶ σιωπέλεσεν ὁ Θεὸς
 » ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτῆ, ἃ
 » ἐποίησε, καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 » ἑβδόμῃ, καὶ τὰ ἕξῃς. Δεικνύς, ὅτι ἐπι-
 μὸν τῆς ἕκτης συμπεπλήρωκε πάντα, ἅτε
 μηδὲ αὐτοῖς προσιδεῖναι μέλλων καινόν,
 ἐπειδὴ μηδὲ λείπειν τί αὐτοῖς ἡγεῖται.
 ἐπαύσατο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ τῆ ποιεῖν.
 τῆς γε εἵνεκεν τῷ ἡμέραν ταυτῷ προσέ-
 θεικεν, ἀπράκτον ἔσαν, καὶ ἐν τῇ κατὰ-
 παύσει πεποιήκεν ἕδον. ὡς ἂν τῇ κατὰ τῷ
 ἡμέραν ἀργία δηλώσειεν, ὅτι πάντα ἔχει
 πέρας αὐτῷ. ὁ γὰρ καὶ τῇ πρώτῃ, καὶ
 τῇ δευτέρᾳ, καὶ τῇ τρίτῃ, καὶ τῇ τεταρ-
 τῇ, καὶ τῇ πέμπτῃ, καὶ τῇ ἕκτῃ αἰετι
 καινὸν πεποιηκώς, ὁ λείπειν ἡγεῖτο τῇ
 κλίσει εὐδηλον, ὅτι διὰ τῆτο ἐπὶ τῆς ἑβδό-
 μης τῆ ποιεῖν ἀπεπαύσατο, ὡς ἂν τῇ ἀρ-
 γία τῇ ἐν αὐτῇ δείξειε τὸ πέρας εἰληφέ-
 ναι τῷ κλίσει. ὅθεν καὶ ἐν ἑπτὰ ἡμέραις
 τῶν πάντα κύκλον τῶν ἡμερῶν περιέγρα-
 ψε, διωκόμενος ἐν ταῖς ἕξ τῆτο ποιῆσαι,
 ἐν αἷς σιωπέληρωσε τῷ κλίσει. ἵνα αἱ μὲν
 ἕξ, δηλώσις ὡς τῶν γεγονότων ἡ δὲ ἑβ-
 δόμῃ, πάντα εἰληφέναι πέρας, καὶ μηδὲν
 αὐτοῖς λείπειν ἔτι.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Εὐδηλον γὰρ ὡς ἕδον
 ἔκ ἔτι καινὸν μετὰ τῷ ἕκτῳ ἐγένετο, γι-
 νομῶν μὲν αἰετι καὶ φυτῶν, καὶ σπερμά-
 των, καὶ ζῴων ἔ καινῶν δὲ, ἀλλ' οἷα περ
 ῶ τὰ πρότερον γεγονότα, κατ' ἐκείνον
 τὸν ὄρον, καὶ τῷ ἐπ' αὐτοῖς ἀπόφασίν τε
 καὶ δόλογίαν τῆ Θεῶ, πάντων κατ' ἐκά-
 στω ἐπιδίδόντων τῷ ἡμέραν.

Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέ-
 ραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν.
 ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων
 τῶν ἔργων αὐτῆ, ὧν ἤρξατο ὁ Θεὸς
 ποιῆσαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε διαφερόν-
 τως τῷ ἑβδόμῳ ἡμέραν δόλογησεν ὁ
 Θεός; Ἐκάσῃ τῶν ἄλλων ἡμερῶν ἰδίαν τι-
 νὰ δημιουργίαν ἐδέξατο. ἐπειδὴ τοίνυν
 μέχρι ταύτης σύμπασαν τῷ κλίσει ἐδη-
 μιουργησε, δέδωκεν ἀντὶ δημιουργίας τῆ ἑβ-
 δόμῃ ἡμέρᾳ τῷ δόλογίαν. ἵνα μὴ μόνη
 παρα τὰς ἄλλας ἀγέραςος μένη. τὸ μὲν-
 τοι ἡγίασεν αὐτῷ, ἀντὶ τῆ ἀφώρισε, τέ-

A. θεκε. πολλαχῆ γὰρ ἔτω τῆτο νοόμενον
 ἐστὶν ὄρεῖν παρὰ τῇ θεῖα Γραφῇ. καὶ γὰρ
 » περὶ τῶν Μήδων Φησὶν, ἡγιασμένοι εἰσὶ, Ησ. 13. 3.
 » καὶ ἐγὼ ἀγα αὐτῆς, τῆς εἰς τῆτο ἀφω-
 ρισμένοι. ἄλλως τε, καὶ Ἰσραηλίοις ταῦτα συγ-
 γράφων, ἀναγκάως τὸ ἡγίασεν αὐτῷ
 τέθεικεν, ἵνα πλέον σέβας ἀπονεύμωσι τῷ
 σαββάτῳ. τῆτο γὰρ καὶ νομοθετῶν ἔφη,
 » ὅτι ἐν ἕξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς σὺ Ηξ. 20. 11.
 » τὸν ἔρανον καὶ τῷ γλῶ, τῇ δὲ ἑβδόμῃ
 B. ἡμέρᾳ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων
 » αὐτῆ ὧν ἐποίησε, καὶ ἡγίασεν αὐτῷ.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι καὶ ἡγία-
 σεν αὐτῷ; Αφώρισεν αὐτῷ. εἶτα διδά-
 σκασα ἡμᾶς ἡ θεῖα Γραφῇ καὶ τῷ αὐτίαν
 » δι' ὡ εἶρηκε, καὶ ἡγίασεν αὐτῷ, προσέ-
 » θεικεν ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάν-
 » των τῶν ἔργων αὐτῆ, ὧν ἤρξατο ὁ Θεὸς
 ποιῆσαι. ἡδὴ αἰτεῦσεν ἐκ προομιῶν αἰ-
 νιγματωδῶς διδασκαλίαν ἡμῖν ὁ Θεὸς πα-
 ρέχεται, παιδύων τῷ μίαν ἡμέραν ἐν τῷ
 κύκλῳ τῆς ἑβδομάδος ἀπασαν ἀνατιθεῖναι
 καὶ ἀφωρίζειν τῇ τῶν πνευματικῶν ἐργα-
 σία. διὰ γὰρ τῆτο καὶ ὁ δεσπότης ἐν ἕξ
 ἡμέραις τὰ τῆς δημιουργίας ἅπαντα πλη-
 ρώσας, τῷ ἑβδόμῳ δόλογίας ἀξίως
 ἡγίασε, διὰ τὸ ἐν αὐτῇ καταπαύσαι ἀπὸ
 τῶν ἔργων αὐτῆ, ὧν ἤρξατο ποιῆσαι.

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ὡς ἂν μὴ ἀχρηστος ἐ-
 καί τις αὐτῷ, καὶ περιττὴ νομίζοιτο ἡ ἑβ-
 Δ. δόμῃ ἕδον ἔργον Θεῶ δεξαμένη, καὶ ὡς
 ἂν μὴ βδλελυκτῆ τις ὑπολαμβάνοιτο τοῖς
 πᾶσιν εἶναι, καὶ ἐκ ἡξιωμένη θεῖας τινὸς
 ἐργασίας ὀνότως ἀντινος ὑποπλοῦσαν-
 τος, ὅτι ὡς ἐν ἀνεπιτηδείᾳ τάχα ἡμέρᾳ
 ἕδον ποιῆσαι τι εἴλετο ἐν αὐτῇ, κατὰ ἕδος
 αἰοῖς τὰς φαυλοτέρας ἀπράκτους νομίζαν·
 ὡς ἂν μή τι τοιοῦτον καὶ περὶ τῆς ἑβδόμης
 » ὑπολαμβάνοιτο, ἐπήγαγε καὶ δόλογησεν
 » ὁ Θεὸς τῷ ἡμέραν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ἡγία-
 » σεν αὐτῷ. ἕδειξε γὰρ, ὅτι ἐκ ἀχρηστων
 τῷ ἡμέραν πρὸς τὸ ποιεῖν ἡγήσατο. ἀλλ'
 ἀρμόδιον ἔθετο εἰς ἀνάπαυσιν. δόλογη-
 σεν ἔν καὶ αὐτῷ, ἅτε τὰς μὲν λοιπὰς τῷ
 τί ποιῆσαι ἐν αὐταῖς τιμήσας ταύτῳ δὲ
 τῷ ἔλεγχον εἶναι τῆ πεπληρωθῆαι τῷ
 κτίσειν. διὰ τῆτο καὶ τὸ, ἡγίασεν αὐτῷ
 εἶπεν, ἀντὶ τῆ ἀφώρισε πρὸς τῆτο, ὡς
 τῇ ἐπ' αὐτῆς ἀργία ἐδείκνυτο (1) τὸ τῆς
 κλίσεως πέρας.

Z. δ. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἔρα-
 νῆ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄξιον εἰταῦθα ζη-
 τῆσαι, τίνος εἵνεκεν βίβλον αὐτῷ καλεῖ
 ἔρανετε καὶ γῆς, καίτοι πολλα ἕτερα τῆς
 βίβλος περιέχσεως, καὶ διδασκῶσης ἡμᾶς
 καὶ περὶ ἕτερων πλειόνων, καὶ περὶ τῆς
 τῶν δικαίων ἀρετῆς, καὶ περὶ τῆς τῆ Θεῶ
 H. Φιλανθρωπίας, καὶ τῆς συγκαταβάσεως,
 ῶ ἐπεδείξατο περὶ τε τὸν πρωτόπλαστον,
 καὶ περὶ ἅπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.

E 3 Καὶ

(1) Δυκνήται ἢ ἐν χαλκῇ ἐκδ. ἐν τοῖς τῆ Θεοδώριτ.

Καὶ μετ' ἕτερα. Ἔθος τῆτο τῆ Ἱεία Γρα-
Φῆ μὴ πανταχῶ κατὰ μέρος ἡμῖν ἀπαν-
τα ἐξηγεῖσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν σιωπηλικωτά-
των ἀρχομῶν καταλιμπάνειν τὰ ἐξῆς
σκοπεῖν τοῖς ὀβνῶμοσι ἀκοαῖς δεχομέ-
νοις τὰ λεγόμενα.

ΛΑΗΛΟΥ. Τὸ, βίβλος αὐ τῷ τόπῳ
τῆτω καθόλα κεῖται παρ' Ἑβραίοις. ἀλλ'
ἐστὶ πλάνη Ἑβραῖα γραφῆς, πλανη-
θῆντος αὐ τῆ πλάνη ἐκείνῃ, αὐ ὡ κεῖται
παρὰ μὲν Ἀκύλα, τῆτο βιβλίον γεννημα-
των Ἀδάμ· παρὰ δὲ τοῖς ἐβδομηκοντα,
αὐτῆ ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων. ὡρῆθη
γὰρ καὶ αὐ τῆτω τῷ τόπῳ βιβλίον παρα-
λεληθῆσθαι, καὶ ἔτως αὐτῷ προσέθηκεν.

Ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν
ε. ἔρανον καὶ τὴν γῆν. Καὶ πᾶν
χλωρὸν ἀγρῶ πρὸ τῆ γενέσθαι ἐπὶ
τῆς γῆς, καὶ πάντα χόρτον ἀγρῶ
πρὸ τῆ ἀνατείλαι. ἔ γὰρ ἔβρε-
ξε Κύριος ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν,
καὶ ἄνθρωπος ἔκ ἦν ἐργάζεσθαι
τὴν γῆν.

ΛΑΗΛΟΥ. Νῦν ἔχ, ὡς αὐ ἐξ ἡμέρας
ἔρανε καὶ γῆς γενομένων, ἐπήγαγε τὸ,
ἡ ἡμέρα ἐποίησε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆτο βέλεται
εἰπεῖν, ὅτι τῷ λόγῳ αὐτῆ, καὶ τῷ προσάγ-
ματι τὰ πρότερον μὴ ὄντα εἰς τὸ εἶναι
ὑπέστη, καὶ ἄπερ ἔκ τῷ, ταῦτα ἀδρόον
ἐδείκνυτο. ὁ χόρτος δὲ ἐκ τῆς γῆς ἀναδι-
δόμνος. χόρτον δὲ ὅταν εἴπη, τὰ ἀπερ-
ματα ἅπαντα λέγει. καὶ περὶ τῶν ὑετῶν
διδάσκουσα ἡμᾶς πάλιν ἡ Ἱεία Γραφή,
ἐπήγαγεν· ἔ γὰρ ἔβρεξεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν
γῆν, τρεῖς ἡμέρας ἔδεν ὑετοὶ ἀνωθεν κα-
τεφέροντο. καὶ μετὰ τῆτο λοιπὸν δείκνυ-
σιν ἡμῖν, ὅτι ἐδὲ τῆς τῆ ἀνθρώπου ἐργα-
σίας ἐδεήθη. ἄνθρωπος γὰρ φησὶν ἔκ τῷ
ἐργάζεσθαι τὴν γῆν.

5. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινε ἐκ τῆς
γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον
τῆς γῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί δὲ ἐστὶ, πηγὴ δὲ
ἀνέβαινε ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ
πρόσωπον τῆς γῆς; Ἐν κεφαλαίῳ πάλιν
ὁ συγγραφεὺς τὰ περὶ τῆς κλίσεως διηγή-
σατο· καὶ ἐδίδαξεν, ὅτι μὴ ὄντα τὰ σοι-
χεῖα παρήγαγεν ὁ Θεὸς, καὶ ὅτι ταῦτα
ἀπ' ἀλλήλων διεχώρισε, καὶ ὅτι ἕκασον τῆ-
των διεκόσμησεν ὡς ἠθέλησε, καὶ ὅτι μή-
τε ἀνθρώπου γεωργάντος τὴν γῆν, μήτε
τῶν νεφῶν ὑόντων, ἀρδείαν εἶχε τὴν με-
τὰ τὸν χωρισμὸν τῶν ὑδάτων ἀναπομείνα-
σαν αὐτῆ νοτίδατε καὶ ἰκμάδα. ἔτω γὰρ
καὶ Ἀκύλας ἠρμηνεύσεν, ὅτι ἐπιβλυ-
σμός ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότισε πᾶν
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τῆτο εἰπεῖν ἠββληθη,
ὅτι ἀδιακόσμητος γέγονεν ἡ γῆ. ἔτε γὰρ
ἐξεδέδοτότι ἐξ αὐτῆς, ὡν ὑπερον διέταξε
γίνεσθαι ὁ Θεός. ἐπεὶ μήτε ὁ ἐργαζόμε-
νος ἄνθρωπος ἦν, μήτε ὑετὸς κατενώε-
κτο, ἄτε μήπω τῆς διατάξεως ταύτης λα-
βῆσθαι ἀρχῆν. ὅθεν καὶ τὴν αἰτίαν λέ-
γων, ἐπαγεῖ πηγὴ δὲ ἀνέβαινε ἐκ τῆς
γῆς, καὶ τὰ ἐξῆς· λέγει μὲν γὰρ ὅτι ἐκα-
λυπτετο πᾶσα ὑπὸ τῶν ὑδάτων. εἶρηκε
δὲ αὐτὸ ἔτωπως, ὡς ἀν' ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς
βλύζοντά τε καὶ πηγάζοντά τὰ ὑδάτα, καὶ
ἐξ ἀπάσης αὐτῆς φερόμενα, ἔτω πᾶσαν
αὐτὴν σιωκαλύπτον.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἑβραῖος δὲ τίς φησὶν, ὅτι
ἔ λέγει πηγὴ δὲ ἀνέβαινε ἐκ τῆς γῆς,
ἀλλὰ τι εἶδος φησὶν ἀχλύος, ἡ αἰθέρος συ-
νεσῶτος παχυτάτη· ἔ τὴν ἀνάδοσιν ἀπὸ
τῆς γῆς γίνεσθαι ἔφη, καὶ καλύπτεν τὸ
πρόσωπον. εἴτε δὲ ἀπὸ τῆς νοτίδος φησὶν,
εἴτε δὲ Θεοῦ οἰκονομῆντος, ἐγένετο, ἔκ ἔχω
λέγειν. Φίλων δὲ ὁ Ἑβραῖός φησι· μήπο-
τε, ὡς ἵππος λέγεται βασιλέως πᾶσα ἰπ-
πικὴ δυνάμις, ἔτω καὶ πηγὴ πᾶσα φλέψ
τῆς γῆς, ποτιμον ὑδὼρ πᾶν ὀμηρῶσα, ἡ
πηγάζουσα. εὐ δὲ φησὶ καὶ τὸ φᾶσαι μὴ
πᾶσαν, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς νοτί-
ζεσθαι, τὸ ἄριστον καὶ ἡγεμονεύον μέρος,
καὶ καρποφορεῖν δυνάμενον· ὁ τῆς ἀπὸ τῶν
πηγῶν ἐπιχειρίας ἔ δέεται.

6. Καὶ ἔπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν
ἄνθρωπον, χεῖν λαβῶν ἀπὸ τῆς γῆς.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Οὐκ εἶπεν ἀπλῶς ἐποίη-
σεν, ἀλλ' ἔπλασε. πλάσις λέγεται ἐπὶ ὑ-
πρεπείας. ὡς ὅταν θεασάμενος πρόσω-
πον εὐμορφον, εἴπη καλὸν πλάσμα. διὸ
καὶ Δαβὶδ, ὁ Φυτῶσας τὸ ἔς ἐχὶ ἀκκαί;
ἡ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν ἔ κατανοεῖ;
πάντα γὰρ ἐποίησε πρὸς ὑπρέπειαν, καὶ
κόσμον, καὶ χρῆσιν. ἔλαβε χεῖν ἀπὸ τῆς
γῆς· μακαρίαὶ αἱ χριστιανῶν ἐλπίδες, εἰάν
ἐπιγνώμεν ἂ ἀναγινώσκωμεν· καὶ ἔκ εἴπε
βῶλον ἔλαβεν, ἀλλὰ χεῖν· ἐπειδὴ προή-
δει, ὅτι μέλλει τελευτᾶν τὸ ζῶον, καὶ εἰς
χεῖν ἀναλυεσθαι, προλαβὼν αὐ τῆ δημιουργ-
γία, ἐπήξε τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως·
ἰν' ὅταν ἴδῃς αὐ τὰ φῶ χεῖν, γνώσῃ ὅτι ὁ
ἐκείνο πλάσας, καὶ τῆτον ἀναστήσει.

Καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον
αὐτῆ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄν-
θρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Περί μὲν ἐν τῆ μυκλή-
ρα λέγεσθαι παρὰ τῷ Ἀκύλα, καὶ Συμ-
μάχῳ, ἡ πρόσωπον παρὰ τοῖς ἐβδομη-
κοντα τῆ πεπλανηκότος, (1) εἰς ὁ ἐνεφύ-
σησεν ὁ Θεὸς πνοὴν ζωῆς, λεκτέον, ὅτι ἔ
δεῖ περιέχεσθαι τῆ γραμμάτος τῆς Γρα-
φῆς, ὡς ἀληθῆς· τὸν δὲ κεκρυμμένον
θησαυρὸν αὐ τῷ γραμματι ζητεῖν.

ΘΕΟΔΩ-

(1) Τῆ πεπλασμένη ἢ αὐ χαλκῆ ἐκδοσ. (αὐ τοῖς τῆ Θεοδώρ.) ὁ καὶ ὀρθότερον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ ἐκ τῆς θείας ἐμφυσηματος γέγονεν ἡ ψυχὴ, ἐκ τῆς ἐσίας ἄρα τῆς Θεῆ ἐστὶν ἡ ψυχὴ. Ἀσεβείας ἐχάτης, καὶ βλασφημίας ἢ τοιαύτη εἰννοία. τῆς γὰρ δημιουργίας τῷ ὀκλίαν ἐδείξε διὰ τῆς ἢ θείας Γραφῆς. πρὸς δὲ τῆς καὶ τῆς ψυχῆς τῷ φύσει ἀντίκειται, ὅτι πνευμά ἐστι κλισόν, ἀόρατόν τε καὶ νοερόν, τῆς τῶν σωμάτων ἀπηλλαγμένον παχύτητος. κακῆνο δὲ χρὴ σλιωδεῖν, ὅτι δὲ πρότερον νοῆσαι πνύδμονα, καὶ τὰς ἀποθλίβοντας τῆτον μῦς, καὶ συσέλλοντας, καὶ τῷ συμπεφυκῆσαν ἀρτηρίαν τῷ πνύδμονι, καὶ ὑπερώαν, καὶ σῶμα, εἰδ' ἔτω δέξασθαι τὸ ἐμφύσημα. εἰ δὲ τὸ θεῖον ἀσώματον, θεοπρεπῶς ἄρα καὶ τὸ ἐμφύσημα νοητέον.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ ἐνεφύσησε, Φησὶν, εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς πνολῷ ζωῆς. ζωτικῷ, Φησὶν, ἐνεργεῖαν τὸ ἐμφύσημα ἐχαρίσατο τῷ ἐκ γῆς πλασθέντι. καὶ τῆτο ἐγένετο σύσασις τῆς ἐσίας τῆς ψυχῆς. ἐπήγαγε γέν, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχλῷ ζῶσαν. ἐκείνος ὁ πλασθεὶς ἀπὸ τῆς χοῦς, δεξάμενος τὸ ἐμφύσημα, τῷ πνολῷ τῆς ζωῆς, ἐγένετο εἰς ψυχλῷ ζῶσαν, τρετέσι ἐνεργῶσαν, ἔχσαν ὑπηρετῶντα τὰ μέλη τῆς σώματος ταῖς αὐτῆς ἐνεργείας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἴσως εἴποι τις ἄν, καὶ τίνος ἀεχον, εἰ τιμιώτερον ἢ ψυχὴ τῆς σώματος, τὸ ἔλαττον πρότερον δημιουργεῖται, καὶ τότε τὸ μείζον; Οὐχ ὁρᾶς, ἀγαπητέ, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς κλισεως τὸ αὐτὸ τῆτο γέγονεν; ὡπερ γὰρ ἕρανος καὶ ἡ γῆ, ἡλιος, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐδημιουργήθη, καὶ τὰ ζῶα τὰ ἄλογα, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἄνθρωπος, ὁ τῆτων πάντων τῷ ἀρχλῷ μέλλων ἐγχειρίζεσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ διαπλάσει τῆς ἀνθρώπου, πρότερον τὸ σῶμα παράγεται, καὶ τότε ἡ ψυχὴ ἢ τιμιώτερα. ὡπερ γὰρ τὰ ἄλογα πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρώπων μέλλοντα εἶναι χρῆσιμα πρὸ τῆς ἀνθρώπου δημιουργεῖται, ἵνα ἐτοιμῶν ἔχη τῷ ὑπηρεσίαν ὁ μέλλων τῆς τῆτων χρείας ἀπολαύειν ἔτω καὶ πρὸ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα δημιουργεῖται, ἵνα ἐπειδὴν ἡ ψυχὴ παραχθῆ, ἔχη τὰς οικείας ἐνεργείας ἐπιδείκνυσθαι διὰ τῆς τῆς σώματος κινήσεως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ζῶον ἀληθῶς ὀφύες τε καὶ θεοειδέσαστον, ὡς ἄν μὴ δοκῆ τῆς ἀνωτάτω δόξης τὸ μίμημα τῶν ἴσων εἰς ποιῆσιν τοῖς ἐχ ὡδε ἔχσαν λαχεῖν, καὶ τοῖς προβελίοις ἐτίμα, καὶ αὐτεργία τὸ τέχνημα. ἀγαλλμα δὲ διαπλάσας ἐκ γῆς, ζῶον αὐτολογικὸν ἀπετέλει καὶ ἵνα εἰς τὰς τῆς ἰδίας φύσεως ἀνατρέχον λόγος, ἀφθαρτόν τε εἴη καὶ ἀνώλεθρον, τὸ ζωοποιεῖν ὀφύες ἀεχάραττε πνεῦμα. γέγραπται γὰρ, ὅτι

A, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς πνολῷ ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχλῷ ζῶσαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὑπέλαβον εἰνοὶ κακῶς, τὸ ἐμφύσημα τῆς Θεῆς γενενηθῆσαι ψυχλῷ τῷ ἀθάνατον, τῆς Μωσέως ἐκ εἰρηκότος, ὅτι τὸ ἐμφύσημα γέγονε ψυχῆ, ἀλλ' ὅτι Θεὸς μὲν ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς πνολῷ ζωῆς, ἐγένετο (1) ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχλῷ ζῶσαν, ὡς τῆς πνοῆς τῆς ζωτικῆς, τῆς ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ἀδάμ ἐμφυσηθείσης τε καὶ ἐμπνύδθασης, τὸν ἄνθρωπον ἀπεργασασμένης ζῶον λογικόν, ἐκτε θνητῆς σώματος καὶ ψυχῆς ἀθανάτου σωεσός. ἐπειδὴ γὰρ πνεῦμα ἢ ψυχῆ, φύσις ἀόρατος, ἐμφύσημα θεῖον δημιουργικὸν αὐτῆς ἐναίφησιν, ὡς πρ καὶ τῶν ὀρατῶν χεῖρα Θεῆς. ἀοράτε μὲν γὰρ ἐμφυσηματος ὀνόματι, τῆς ἀοράτε τῷ κλισιν γενεθῆσαι Φησὶν ὁ Μωσῆς. ὀρατῆ δὲ μέλες προσηγορία, τρετέσι τῆς χεῖρος, πολλάκις τὰ ὀρατὰ δεδημιουργηθῆσαι Φασιν οἱ Προφήται. δὲ δὲ μὴ ἀγνοεῖν, ὡς τὰ μὲν ἄλλα πάντα προσάττεται γενεθῆσαι ἀπὸ γῆς, καὶ γενεσιν εἰληφεν ὁ μοντλιμι ζωντ. (2) προήλθεν ἀπὸ γῆς. ἀνθρώπου δὲ πρότερον μὲν τὸ σωματικὸν ὄργανον κατεσκευάσθη, μετὰ δὲ τῆτο καὶ ὁ τεχνίτης δημιουργηθείς, ἐπισήχθη καὶ δούτερον τῆς χεῖρονος τὸ κρεῖττον, ἵνα μὴ καταφρονῆ τῆς σαρκός, μηδὲ μέγα φρονῆ ἐπὶ τῷ τῆς οικείας φύσεως ἐξαιρέτω. ὁ τοίνυν ἄνθρωπος ἐγένετο εἰς ψυχλῷ ζῶσαν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου αἶρε ἀπὸ γῆς, τῷ ψυχλῷ αὐτὸς δίδωσι κλισίας καὶ δημιουργήσας, ἐκ ἐκ τῆς ἰδίας ἐσίας ἐκβαλῶν ἵνα ὅταν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος, μὴ ἀπογνώμην τῆς ψυχῆς τῷ φύσει.

ΕΦΡΑΙΜ. Ἐνεφύσησεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἀδάμ ἐκ τῆς κυριωτέρας μερας τῆς ὀψεως δεικνύς τὸ ἀξίωμα τῆς ψυχῆς ὅτι ἡγεῖται αὐτῆς πάσης τῆς ὑποσάσεως. (3) εἶπεν ὅτι καὶ ἐγένετο εἰς ψυχλῷ ζῶσαν, δηλῶν, ὅτι τότε γέγονε, καὶ ἐ πρὸ χρόνου τίνος.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Ἐτερόν ἐστι πνοῆ ζωῆς, ἢ καὶ ψυχικὸν ἀπεργασασμένη τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἕτερον πνεῦμα ζωοποιεῖν, τὸ καὶ πνύδματικὸν αὐτὸν ἀποτελεῖν. καὶ διὰ τῆς Ἡσαΐας Φησὶν ἔτω λέγει Κύριος Ἡσ. 42. 5. ὁ ποιήσας τὸν ἕρανον, καὶ σερεωσας αὐτόν, ὁ πῆξας τῷ γλῶ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ διδῶς πνολῷ τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς, καὶ πνεῦμα τοῖς πατῆσιν αὐτῷ. τῷ μὲν πνολῷ, παντὶ κοινῶς τῷ ἐπὶ γῆς λαῷ, φήσας, δεδῶσθαι τὸ δὲ πνεῦμα, ἰδίως τοῖς καταπατῆσι τὰς γαιῶδεις ἐπιθυμίας. διὸ καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Ἡσαΐας διασέλλων τὰ προειρημένα, Φησὶ πνεῦμα γὰρ παρ' ἐμῆ ἔξε- Ἡσ. 57. 16. λῶσεται,

(1) Ἀνάγν. ἐγένετο δὲ.

(2) Ἴσ. ὁμότιμον, καὶ ζῶντα.

(3) Ὅτι ἡγεῖται παρ' αὐτῆς τῆς ὑποσάσεως. ἢ τῆς Ὄξον. ἐκδ.

» λούσεια, καὶ πνολὴ πᾶσαν ἐγὼ ἐποίησα. τὸ πνεῦμα ἰδίως ἐπὶ τῆς Θεῆς τάξεως, τῆς ἐκ-
 χέοντος αὐτὸ διὰ τῆς ὑποθεσίας ἐπὶ τῷ
 ἀνθρωπότητα· τῷ δὲ πνολὴ, κοινῶς ἐπὶ
 τῆς κλίσεως, καὶ ποίημα ἀναγορεύσας αὐ-
 τῷ. ἕτερον δὲ ἐστὶ τὸ ποιηθῆναι τῆς ποιήσαν-
 τος. ἢ ἐν πνοῇ, πρόσκαιρος· τὸ δὲ πνεῦ-
 μα, αἰνῶνον. καὶ ἢ μὲν πνοῇ ἀκμάσασα
 πρὸς βραχὺ, καὶ καιρῷ τινὶ παραμήνασα,
 μετὰ τῆτο πορεύεται, ἄπνευ καταλιπῆ-
 σα ἐκείνο, περὶ ὃ ἴω πρότερον· τὸ δὲ, πε-
 ριλαβὸν ἐνδοξάτε καὶ ἔξωθεν τὸν ἀνθρω-
 πον, ἄτε αἰεὶ παραμύνον, ἐδέποτε κατὰ-
 λείπει αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τοῖς μὲν γὰρ ἀλόγοις
 ἀπὸ τῆς εἰσπνοῆς τῆς κατὰ τὸν αἴρα πνύ-
 ματος ἐψυχῶσται, ἐδόθη τὸ ζῆν· τῷ δὲ,
 ἐξ αὐτῆς τῆς ἀθανάτης καὶ διαφερασης
 » ἐσίας. ἀνεφύσησε γὰρ ὁ Θεὸς εἰς τὸ προ-
 » σωπον αὐτῆ πνολὴ ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἀν-
 » θρωπος εἰς πνολὴ ζῶσαν. καὶ τοῖς μὲν,
 » δελοῦεν καὶ ἀρχεῖσται προσεταγή· τῷ δὲ,
 » ἀρχεν καὶ δεσπάζεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ εἶπε δὲ, ὅτι ἐγένε-
 νετο ἡ σὰρξ εἰς ψυχῶν ζῶσαν, ἀλλ' ἐγένε-
 το ὁ ἀνθρωπος εἰς ψυχῶν ζῶσαν, τῆ τῆ
 ἀνθρώπου χρησάμενος ὀνομασία, ἢ κοινή-
 γε ἐστὶ τῆ σωμαφοτέρου. καὶ ταυτῷ μὲν
 εἰρηκῶς, δι' ὅλα τὸ σωμαφοτέρον ἐδήλα.
 τῆ διαίρεσει δὲ τῆς ποιήσεως διακρίνας τὰς
 φύσεις, καὶ τῷ μὲν ἐπλασε χθὲν ἀπὸ τῆς
 γῆς, τῷ σάρκα δηλώσας· τῷ δὲ ἀνεφύ-
 σησε πνολὴ ζωῆς, τῷ ψυχῶν ἐμφήνας·
 εἶτα κατὰ κοινῆ πάλιν ἐπήγαγε, καὶ ἐγένε-
 » νετο ὁ ἀνθρωπος εἰς ψυχῶν ζῶσαν.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ. Ὅτι ἐ δι' ἀμαρτίας αἱ
 ψυχαί, ὡς Ὁριγνίαι ἐδοξε, καταβεβλη-
 μέναι σώμασι σωμαπλάκησαν, ἐχρησάμε-
 θα τῷ Μωσέως ῥήματι, λέγοντι τοῖς υἱοῖς
 Δεβτ. ι. ιι. Ἰσραὴλ· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν προση-
 » ἡμῖν σήμερον ὡς ἐσὲ χιλιοπλάσις, καὶ
 » ὅτι βλόγησεν ὑμᾶς. ἄρα γὰρ ἡνυχετο
 Μωυσῆς ἐξ ἔρανθ καταπεσεῖν δι' ἀμαρτίας
 ψυχᾶς, ἵνα σώμασι συμπλακῶσι, καὶ ὁ
 λαὸς πολλαπλασιασθῆ; καὶ πῶς αὐτὸς
 φάσκει, Κύριος ὁ Θεὸς βλόγησεν ὑμᾶς;
 ἐ γὰρ βλογία κατὰ Ὁριγνίαι ἐστὶν ἢ τῶν
 σωματῶν ποιήσεις, ἀλλὰ κατὰρα πλανω-
 μέναις ψυχᾶς.

ΔΔΗΛΟΥ. Τὶς ἴω ἢ διαφορὰ τῆ εἰρη-
 » μείας, ἐγένετο ὁ ἀνθρωπος εἰς ψυχῶν ζῶ-
 » σαν, καὶ τῆ εἰρημείας ἐπὶ τῶν ἀλόγων, ἐξα-
 » γαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωῶν;
 » Ὁ λογικὸς ὑφειῶσαν ἅμα καὶ ἡγεμονόυ-
 σαν τῆς αἰδησεως ἔχων τῷ νοεράν ψυ-
 χῶν, τὸ αἰδητικὸν τῷ νοερῷ προσάγειαι·
 ἢ δὲ ἄλογος φύσις αὐτὸ τὸ αἰδητικὸν ἔχει
 τῷ ψυχῶν. (1)

ἢ. Καὶ ἐφύτευσε Κύριος ὁ Θεὸς
 παραδείσον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατο-

Α λας, καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἀνθρωπον,
 ὃν ἐπλασε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τὸν παρα-
 δεισον ἐφύτθουσεν ὁ Θεὸς, μέλλων βού-
 τὸν Ἀδὰμ διὰ τῷ ἀμαρτίαν ἐξορίζεν ἐκεῖ-
 θεν; Πρῶτον ἐκ ἀνέχεσται ἐκ προγνώσεως
 κατακρίναι ὁ δεσπότης Θεός. διὸ καὶ τῷ
 παράβασιν προορών, τῶν ἀγαθῶν αὐτῷ
 μεταδέδωκε. ἔπειτα καὶ γυνῶναι αὐτὸν τὰς

Β θείας δωρεὰς ἐβλήθη, ἵνα τῶν σερη-
 θείας, μισήσῃ τῷ ἀμαρτίαν, ὡς τὸς τῶν
 αὐτὸν γυμνώσασαν ἀγαθῶν. πρὸς δὲ τῆ-
 τοῖς, εἶδει τὸν δίκαιον ἀγνωστέτω τοῖς
 τῆς ἀρετῆς ἀθληταῖς προδέναι τῆς νί-
 κης τὰ ἀθλα. καὶ δὴ χάριν καὶ περὶ τῆς
 » βασιλείας ἔφη, δεῦτε οἱ βλόγημένοι τῆ
 » πατρός μου κληρονομήσατε τῷ ἡτοιμασ-
 » μένῳ ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
 » κόσμου.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τινὲς ἐν ἔρανθ φασὶ
 τὸν παραδείσον εἶναι. Τῆς θείας λεγόμενης
 γραφῆς, ἐξανέταλιν ἐστὶ ὁ Θεὸς ἐκ τῆς
 γῆς πᾶν ξύλον ὠραῖον εἰς ὄρασιν, καὶ κα-
 λὸν εἰς βρῶσιν, τολμηρὸν ἄγαν τὸ τοῖς
 οἰκείοις ἀκολοθεῖν λογισμοῖς, καταλιπόν-
 τα τῷ διδασκαλίαν τῆ πνύματος.

Δ ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ ἐφύτθουσεν ὁ Θεὸς
 » παραδείσον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς. Ἐ-
 » δὲμ οἱ μὲν, τὸν παραδείσον εἶναι φασὶ· οἱ
 » δὲ, τὸν τόπον πάντα, ἐν ᾧ καὶ ὁ παρά-
 » δεισος ἴω, ὅθεν καὶ Ἀδὰμ ἐπλάσθη. καὶ
 » Ἀδὰμ ἐκ τῆ ἀπὸ τῆς γῆς ἐν Ἐδέμ γεγενῆ-
 » θαι προσηγορεύθη. Ἐδὲμ γὰρ τὸ πυρ-
 » ρόν, ὡς περὶ καὶ ὁ Ἡσαῦ, πυρᾶς φακῆς πε-
 » πρακῶς αὐτῆ τὰ πρωτοτόκια, τῷ προση-
 » γορίαν εἶληθε· καὶ τῆτο μᾶλλον ἀληθές.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Κατασκώασεον δὲ αἰδη-
 τὸν εἶναι τὸν παραδείσον, καὶ ἐκ τῆ περὶ
 Ε » Σοδόμων εἰρημείας· ὡς ἄρα ἴω, ὡς ὁ πα-
 » ράδεισος τῆ Θεῆς. - ἐκ ἂν γὰρ τὸ αἰδητὸν
 » τοῖς νοητοῖς παρεβάλλετο. ὡπερ ἐκ ἂν
 » εἶποι τις, ὠραῖον ἐστὶ τότε τὸ σῶμα, ὡς
 » ψυχῆ.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει καὶ αἰ-
 ταῦθα, ἀγαπητέ, ὅτι ἐάν μὴ θεοπρεπῶς
 τὰ ῥήματα δεχόμεθα, εἰς βᾶθη κρημνῶν
 ἀνάγκη κατανεχθῶμεν. τί γὰρ ἂν εἶπειν
 ἔχουσι περὶ τῆς τῆς ῥήματος οἱ πάντα τὰ

Ζ περὶ Θεῆ λεγόμενα ἀνθρωπίνως ἐκλαμ-
 » βανεν τολμῶντες; καὶ ἐφύτθουσεν ὁ Θεὸς
 » παραδείσον. τί ἐν, εἶπε, σκαπάνης ἐδεθ-
 » θη, καὶ γεωργίας, καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμε-
 » λείας, ἵνα καλλωπίσῃ τὸν παραδείσον; μὴ
 » γνέοιτο. πάλιν γὰρ καὶ αἰταῦθα τὸ ἐφύ-
 » τθουσεν ἔτω δεῖ νοεῖν, ὅτι προσέταξε πα-
 » ράδεισον ἐν τῇ γῆ γενέσθαι, ὡσεὶ τὸν πα-
 » ραχθέντα ἀνθρωπον τῆτω ἐνδιαταῖσαι.
 » ὅτι γὰρ διὰ τῆτον τὸν παραδείσον παρή-
 » γαγεν, ἄκασον τί φησι· καὶ ἐφύτθουσεν ὁ

» Θεὸς παραδείσον κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἔθε-
 » το ἐκεῖ τὸν ἀνθρωπον ὃν ἐπλασε. διὰ τῆτο
 » καὶ

(1) Ἰσ. ἔχει ψυχῶν, ἢ αὐτῷ τῷ αἰδητικῷ ἔχει τῷ ψυχῶν.

καὶ τὸ ὄνομα τῶ τόπων ἀτίθησιν ὁ Μωσῆς, ἵνα μὴ ἐξῆ τοῖς Φλυαρεῖν βελομένοις ἀπατῶν τῶν ἀφελεσέρων τὰς ἀκοάς, καὶ λέγειν, μὴ εἶναι ἐν τῇ γῆ τὸν παράδεισον, ἀλλ' ἐν ἑρανοῦ, καὶ μυθολογίας τινὰς τοιαύτας ὀνειροπολεῖν. εἰ γὰρ καὶ τοιαύτη χρησαμένης ἀκριβείας τῆς θείας Γραφῆς, ἔπαρητήσαντο τινες τῶν ἐπ' ἐγγλωττίᾳ μέγα Φρονούντων, καὶ τῇ σοφίᾳ τῇ ἐξωθεν, ἐναντία τοῖς γεγραμμένοις Φθέγγεσθαι, καὶ εἰπεῖν, μὴ ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι τὸν παράδεισον, καὶ πολλὰ ἕτερα τῶν εἰρημένων παρεγγυήσας, μὴ ὡς γέγραπται Φρονεῖν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἐρχεσθαι, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἰρημένα, περὶ τῶν ἑρανοῦ νομίζον ἐρήσασθαι· εἰ μὴ τῇ ταπεινότητι τῶν τῶν λογῶν, καὶ τῇ συγκαταβάσει ὁ μακάριος Μωσῆς ἐχρήσατο, τῶ ἀγίῳ πνεύματος τῷ γλωττίαν αὐτῶ κινῶντος, πῶς ἐκ αὐτῶν ἐξεκλιθήσαν; καίτοι γε τῆς ἀγίας Γραφῆς ἐπειδὴν βέληται τι τοῖστον ἡμᾶς διδάσκειν, ἐαυτῷ ἐρμηνεύσας, καὶ ἐκ ἀφίετης πλανᾶσαι τὸν ἀκροατῆν. ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ ἔδιδον τὸ καρπώσασθαι τι κέρδος ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἀλλὰ τέρψεως οὐκ ἔχον τὰς ἀκοάς ὑπέχασιν τοῖς τὰ παρισάμενα λέγουσι. (1) παρακαλῶ πάντας τοῖς τοιαύτοις τὰς ἀκοάς ἀποταχίσαντες, τῷ κανόνι τῆς Γραφῆς κατακολληθῆσμεν. καὶ ὅταν ἀκρίβως, ἀγαπητῶ, ὅτι ἐφύτθουσι ὁ Θεὸς παράδεισον, τὸ μὲν ἐφύτθουσι, θεοπρεπῶς νοεῖ, ὅτι προσέταξε· τὸ δὲ ἐξῆς, πείθουσι, ὅτι καὶ παράδεισος γέγονε, καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ εἶδα καὶ ἡ Γραφή ἐπεσημύατο. τὸ γὰρ μὴ πείθουσι τοῖς ἐν τῇ Γραφῇ κειμένοις, ἀλλ' ἕτερα ἐπιστάγειν, πολὺ ἡγῆμα κίνδυνον ἐπιφέρειν.

ΣΕΥΘΗΡΙΑΝΟΥ. Ἐδὲμ ἐρμηνεύεται τρυφή. ὡς ἂν εἶποι, ἐφύτθουσι ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν τρυφῇ, ἀντὶ τῶ ἐν τόπῳ τρυφεροῦ. διὰ τῆτο καὶ ἐπὶ τέλει λέγει, καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ, καὶ κατώκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τῶ παραδείσου τῆς τρυφῆς. διατὶ δὲ μὴ εἰς ἄλλο κλίμα, ἀλλὰ κατὰ ἀνατολάς, καὶ ὅταν ἡ ἀρχὴ τῶ δρόμου τῶν Φωσῆρων, ἐκείθεν ἡ ἀρχὴ τῆς διαγωγῆς τῶν ἀνθρώπων; Προμύνησι ὁ Θεὸς τὸ μέλλον. κατὰ ἀνατολάς γὰρ ἐν τῷ παραδείσῳ τίθησιν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἵνα δείξῃ, ὅτι ὡσπερ ἔτοι οἱ Φωσῆρες ἀνατέλλοντες, τρέχουσιν εἰς δυσμάς, ἔτω δὲ τῆτον ἀπὸ ζωῆς εἰς θάνατον ὀραμεῖν, καὶ δύναται κατὰ τὸν τύπον τῶν Φωσῆρων, καὶ ἄλλῳ ἀνατολῶν πάλιν λαβεῖν ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. (2) Πῶς δὲ θέλωμεν λέγειν, ὅτι ἐστὶν ὁ παράδεισος; Οἱ μὲν γὰρ Φασιν, ὅτι ἐν Ἱερουσαλήμ· οἱ δὲ, ἐν ἑρα-

νοῖς; ἐδὲ εἰς τῶν δύο ἀληθείας. καὶ ὅτι μὲν ἐκ ἐν Ἱερουσαλήμ ἐστὶν ὁ παράδεισος, μαρτυρεῖ ὁ Ἀδὰμ ἐν τῷ Κρανίῳ κείμενος. εὐδῆλον δὲ, ὅτι ἐκ ἐν τῷ παραδείσῳ ἐτάφη, ἀλλ' ἐξεβλήθη. ὅτι δὲ ἐκ ἐν ἑρανοῖς ἐστὶν ὁ παράδεισος, μαρτυρεῖ ἡ Γραφή λέγουσα· καὶ ἐφύτθουσι ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς. διδάσκει ἐν ἡμᾶς, ὅτι ἐξ ἀνατολῶν πάσης τῆς γῆς ἐστὶν ὁ παράδεισος. ὅταν Φασὶν ἱστορικῶν ἀκριβῶν παῖδες, ὅτι τέτα χάριν πάντα τὰ δῶδῃ τῶν ἀρωμάτων περὶ τὰ ἀνατολικώτερα, ἦγαν τὰ ἰνδικὰ μέρη ὑπάρχουσιν, ὡς πλησιοχωρα τῶ παραδείσου τυγχάνοντα. καὶ ὡσπερ Φοίνικες ἄρσενες τὰς πλησιάζοντας Φοίνικας θηλυκὰς τῇ πνοῇ τῶν ἀνέμων συμβιάζοντες, καρποφόρος ποῖσιν· ἔτω δὲ καὶ ἐκ τῶ παραδείσου τῇ τῶν ἀνέμων πνοῇ δῶδῃ ἐξερχομένη, τὰ πλησιώτερα τῶν ἐκείσε τόπων δάινδρα ἀρωματίζειν ποιεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐδὲμ δὲ εἰσὶν ὀνομάζειν τὸν τόπον τὸν κατὰ ἀνατολάς κείμενον, ὡς ὡσπερ ὁ παράδεισος ἡ, ἔ μικρόν τι μέρος τῆς γῆς ἔτω καλῶν. μέγαν γὰρ δαίμυσι τὸν παράδεισον, εἶγε ὁ τῆτον ἄρδων ποταμὸς μετὰ τῷ ἐκείνῳ χρεῖαν ἔξω Φερόμενος, τέσσαρας ἔτω μεγίστας ἀποτελεῖ ποταμῶς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡσε τῇ τῶ Ἐδέμ προσηγορία μὴ τὸν παράδεισον ὀνομάζεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν ἔ βραχυῶ τινὰ τόπον, μέρος μὲν εἶναι νομιζόμενον τῶ Ἐδέμ καλεμένης τόπος, προσεγγίζουσα δὲ, ὡς εἶκος, τῷ παραδείσῳ. ὅταν περὶ τῶ Καὶν ἔτω Φησί· καὶ ἐξῆλθε Καὶν ἀπὸ προτώπων τῶ Θεῶ, καὶ κατώκισεν ἐν γῆ Ναϊδ, κατάναντι Ἐδέμ. ὡς ἂν πρότερον μὲν αὐτῶν ἐν Ἐδέμ οἰκόντων, εἶδα περ αὐτοῖς καὶ ὁ Θεὸς ἐπεφαίνετο. ἐπειδὴ δὲ ἔξω τῶν τόπων ἐγένετο ἐκείνων, ἀπορρίψας τῶ Θεῶ διὰ τῷ οἰκίαν κακοπραγίαν, ἐν ἑτέρῳ τόπῳ λοιπὸν οἰκεῖ, ἐπονομαζομένῳ Ναϊδ, ὅς ἀντικρὺ τῶ Ἐδέμ ὑπῆρχε τόπος, ἐν ᾧ τὸ πρότερον ὤκων. ἔτω γὰρ καὶ τὸν Ἀδὰμ ἐκβλήσιντα τῶ παραδείσου, κατωκίσειν ἐφῆ κατάναντι τῶ παραδείσου. τοίνυν ἐξ ἀπάσης τῆς γῆς ὡσπερ τινὰ ἔσοχον τόπον κατὰ ἀνατολάς ἐκλεξάμενος, Ἐδέμ ὀνομαζόμενον, ἐν αὐτῷ δὲ τὸν παράδεισον κατεσκόβασεν. ἐν ᾧ δὲ τιμῆσαι βεληθείς γεγονότα τὸν ἄνθρωπον ἔταξεν οἰκεῖν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οἱ μὲν Φασιν, Ἐδέμ καλεῖσθαι τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐφύτθουσι ὁ παράδεισος· οἱ δὲ, Ἐδέμ τὸν παράδεισον Φασιν. τὸν δὲ ἐρμηνεύουσι καὶ τῷ ἐρμηνεύσαν θείαν, καὶ τὸν ἐρμηνεύσαντε τεθεικέναι. ζητεῖται δὲ, πότερον μετὰ τὸ πλάθωαι τὸν ἄνθρωπον παράδεισος ἐφύτθουσι, (τὰ γὰρ ῥήτα τῆτο βέλεται σημαίνειν) ἢ τῷ τρίτῳ

(1) Λέγουσι· διὰ τῆτο ἔ τοῖς ἀφελῶσιν ἀλλὰ τοῖς τέρπειν μᾶλλον διωαμένοις προσέχειν ἀπατάζειν διὸ παρακαλῶ κτ. ἐκδ. ἢ ἐν Παρισ.

(2) Ἰσέον, ὅτι τὰ προσεθῶτα τῶ Ἀθανασίῳ ὑπομνήματα ἐκ τῶν πρὸς Ἀντίοχον ζητημάτων ἐλήφθησαν· ἀπερ ἐκ τῶν ὑποθετικῶν εἰσίν. ὅρα τὰ ἐν τοῖς προοίμ. περὶ τῶν τῶ Ἀθανασ. συγγράμ.

τρίτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τῶν ἄλλων ξύλων; Ὁ μὲν ἐν Σύρῳ ἔτις ἔχει γεγραμμικόν· καὶ ἐφύτῳσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ. ἐξ ἀρχῆς δὲ Φάσι, μὴ ἐγκείσθαι τῷ ἔβραϊκῷ. λέγουσι δὲ οἱ πολλοί, ὅτι μετὰ ταῦτα ἐφύτῳσθη. εἰπὼν γὰρ Φησι Μωσῆς, ὅτι ἐφύτῳσεν ὁ Θεὸς παράδεισον, καὶ ἔθετο τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐπλασεν ἐν αὐτῷ, παριστῶν ὅτι μετὰ ταῦτα ἐφύτῳσθη ὁ παράδεισος, ἐπάγει· καὶ ἐξανέτειλεν ἔτι ὁ Θεὸς ἐκ τῆς γῆς. τῷ ἔτι, δηλῶν, ὅτι χωρὶς τῶν ἐξ ἀρχῆς ὁμῶς γενομένων.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐδέμ τόπος ἐστὶν ἐν ᾧ ἐφύτῳσθη ὁ παράδεισος. καὶ Φάσιν αὐτὸν μέσον εἶναι τῆς κόσμου. διὸ καὶ τὸν ποταμὸν Φεῖσῶν ἐρμυλωθεῖσθαι σῶμα κόρης, ὡς ἐκ τῆς Ἐδέμ πορροῦμενον.

Ζ. Καὶ ἐξανέτειλεν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὠραῖον εἰς ὄρασιν, καὶ καλὸν εἰς βρώσιν.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ. Τὸ ἐν ἔτι ἐκ τῆς γῆς εἰπῶσα, καὶ τὸ κατὰ ἀνατολᾶς, σαφῶς διδάσκει ἡμᾶς ἡ Γραφή εἶναι τὸν παράδεισον ὑπὸ τὸν ἕρανόν· ὅφ' ὃν καὶ ἀνατολᾶ, καὶ γῆ εἰσὶν. ἔβραϊσὶ δὲ τὸ Ἐδέμ λέγεται τρυφή. μέσος ἐν ὁ ἄνθρωπος τῶν δύο ἐγγόνων, ἔτε θνητὸς ὀλοχερῶς, ἔτε ἀθάνατος καθόλου· δεξιὸς δὲ ἐκατέρω. ἔτω καὶ τὸ χωρίον ὁ παράδεισος ὡς πρὸς καλλοῦν μέσον τῆς ἕρανῆ καὶ τῆς κόσμου γεννήται.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Εἰ ἀπὸ τῶν κοινῶν ξύλων ἐνεπέπλησο ὁ παράδεισος, εἶχεν ἂν τὴν ἰδίαν σύστασιν ἀπὸ τῆς πρώτης γενέσεως τῶν φυτῶν, καὶ ἐκ ἐδέτο ἐξαίρετα φυτείας τῆς Θεῆ, τὰ ἐν αὐτῷ ὕπερον ἀναφυσίτα δαίδρα. νῦν δὲ ὅτι ἕτερα πολλὰ διαφορώτερα καὶ τῷ εἶδει, καὶ τῇ γούσει τῶν προαναδοξιάτων αὐτομάτως ἐκ τῆς γῆς, τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ ὕπερον ὑπ' αὐτῆς τῆς Θεῆ φιλοτεχνηθέντα παντοῖα γαίη τῶν φυτῶν καθαισθῆκει, καὶ ἀπ' αὐτῆς δηλοποιεῖται τῆς γραφῆς. καὶ ἐξανέτειλε γὰρ Φησὶν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον εἰς ὄρασιν ὠραῖον, καὶ καλὸν εἰς βρώσιν.

Καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τῆς παραδείσου, καὶ τὸ ξύλον τῆς εἰδένας γνωστὸν καλῆ καὶ πονηρῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ ξύλον τῆς ζωῆς; καὶ τὸ ξύλον τῆς εἰδένας γνωστὸν καλῆ καὶ πονηρῆ, νοητὰ χρῆ λέγειν, ἢ αἰδητὰ; Ἐκ τῆς γῆς καὶ ταῦτα βεβλασηκόνα εἶπεν ἡ θεία Γραφή. ἔ τοίνυν τινὰ ἕτεραν φύσιν ἔχει παρὰ τὰ ἄλλα φυτά. ὡπερ γὰρ τὸ τῆς σαυρῆ ξύλον, ξύλον ἐστὶ, καὶ σωτήριον ὀνομάζεται, διὰ τὴν ἐκ τῆς περὶ αὐτὸ πίσεως σωτηρίαν προσγινομένην· ἔτω καὶ ταῦτα, φυτὰ μὲν ἐστὶν ἐκ τῆς γῆς βεβλασηκότα, διὰ δὲ τὸν θείον ὄρον, θάτερον αὐτῶν ξύλον ζωῆς προσωνομάθη

τὸ δὲ ἕτερον, διὰ τὸ περὶ αὐτὸ γενέσθαι τῆς ἀμαρτίας τὴν αἰδησιν, ξύλον ἐκλήθη γνωστὸν καλῆ καὶ πονηρῆ. καὶ περὶ τῆς μεν ὁ ἄγων τῷ Ἀδὰμ προετέθη· τὸ δὲ τῆς ζωῆς, οἷόν τι ἐπαθλον προέκατο τετηρηκότι τὴν ἐντολήν. ἔτω καὶ οἱ πατριάρχαι, καὶ χωρίοις, καὶ Φρέασι τὰς ἐπινυμίας ἐπέδησαν. καὶ τὸ μὲν, ἐκάλεσαν Φρέαρ ὀράσεως· ἐκ ἐπειδὴ ὀρατικῶν τινὰ δυνάμιν ἐχαρίζετο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡφθη παρ' αὐτῷ ὁ τῶν ὄλων Κύριος. καὶ Φρέαρ ὀρυχωρίας· ἐπειδὴ περὶ τῶν ἄλλων Φρεάτων πολλακίς οἱ ἀπὸ Γεράρων διαμαχεσάμενοι, ἐκ λυώχλησαν τοῖς τῆτο κατεσκευασμένοι τὸ Φρέαρ. ἔτω Φρέαρ ὄρκου, διὰ τὸ παρ' αὐτῷ γενεῖσθαι τὰς ὄρκους. ἔτως ἡ Λεζὰ Βαίδηλ ὀνομάθη, τετῆσιν οἶκος Θεῆ· ἐπειδὴ ὡφθη τῷ Ἰακώβ ἐν ἐκείνῳ γε τῷ χωρίῳ ὁ τῶν ὄλων ποιητῆς. καὶ βενὸς μάρτυς· ἐκ ἐπειδὴ ἐμψυχος γεγονός ὁ βενὸς, ἀλλ' ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ πρὸς ἀλλήλους ἐπεποιήντο τὰς σωθήκας. ἔτως ὕδωρ ζῶν καλεῖται τὸ βαπτίσμα· ἐκ ἐπειδὴ φύσιν ἕτεραν ἔχει τὸ τῆς βαπτίσματος ὕδωρ, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνη τῆς ὕδατος ἡ θεία χάρις τὴν αἰώνιον δωρεῖται ζωὴν. ἔτω καὶ ξύλον ζωῆς, διὰ τὸν θείον ὄρον ἐκλήθη καὶ ξύλον γνώσεως, διὰ τὴν περὶ τετῶν γενενημένων αἰδησιν τῆς ἀμαρτίας. ἐδέπω γὰρ πᾶσαν εἰληφότες τῆς ἀμαρτίας, εἶτα τῆς ἀπειρημένε μεταληχότες καρπῆ, ὡς παραβεβηκότες τὴν ἐντολήν τὰς τῆς σωματότου ἀκίδας ἐδέξαντο.

Β τὸ δὲ ἕτερον, διὰ τὸ περὶ αὐτὸ γενέσθαι τῆς ἀμαρτίας τὴν αἰδησιν, ξύλον ἐκλήθη γνωστὸν καλῆ καὶ πονηρῆ. καὶ περὶ τῆς μεν ὁ ἄγων τῷ Ἀδὰμ προετέθη· τὸ δὲ τῆς ζωῆς, οἷόν τι ἐπαθλον προέκατο τετηρηκότι τὴν ἐντολήν. ἔτω καὶ οἱ πατριάρχαι, καὶ χωρίοις, καὶ Φρέασι τὰς ἐπινυμίας ἐπέδησαν. καὶ τὸ μὲν, ἐκάλεσαν Φρέαρ ὀράσεως· ἐκ ἐπειδὴ ὀρατικῶν τινὰ δυνάμιν ἐχαρίζετο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡφθη παρ' αὐτῷ ὁ τῶν ὄλων Κύριος. καὶ Φρέαρ ὀρυχωρίας· ἐπειδὴ περὶ τῶν ἄλλων Φρεάτων πολλακίς οἱ ἀπὸ Γεράρων διαμαχεσάμενοι, ἐκ λυώχλησαν τοῖς τῆτο κατεσκευασμένοι τὸ Φρέαρ. ἔτω Φρέαρ ὄρκου, διὰ τὸ παρ' αὐτῷ γενεῖσθαι τὰς ὄρκους. ἔτως ἡ Λεζὰ Βαίδηλ ὀνομάθη, τετῆσιν οἶκος Θεῆ· ἐπειδὴ ὡφθη τῷ Ἰακώβ ἐν ἐκείνῳ γε τῷ χωρίῳ ὁ τῶν ὄλων ποιητῆς. καὶ βενὸς μάρτυς· ἐκ ἐπειδὴ ἐμψυχος γεγονός ὁ βενὸς, ἀλλ' ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ πρὸς ἀλλήλους ἐπεποιήντο τὰς σωθήκας. ἔτως ὕδωρ ζῶν καλεῖται τὸ βαπτίσμα· ἐκ ἐπειδὴ φύσιν ἕτεραν ἔχει τὸ τῆς βαπτίσματος ὕδωρ, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνη τῆς ὕδατος ἡ θεία χάρις τὴν αἰώνιον δωρεῖται ζωὴν. ἔτω καὶ ξύλον ζωῆς, διὰ τὸν θείον ὄρον ἐκλήθη καὶ ξύλον γνώσεως, διὰ τὴν περὶ τετῶν γενενημένων αἰδησιν τῆς ἀμαρτίας. ἐδέπω γὰρ πᾶσαν εἰληφότες τῆς ἀμαρτίας, εἶτα τῆς ἀπειρημένε μεταληχότες καρπῆ, ὡς παραβεβηκότες τὴν ἐντολήν τὰς τῆς σωματότου ἀκίδας ἐδέξαντο.

Γ τὸ δὲ ἕτερον, διὰ τὸ περὶ αὐτὸ γενέσθαι τῆς ἀμαρτίας τὴν αἰδησιν, ξύλον ἐκλήθη γνωστὸν καλῆ καὶ πονηρῆ. καὶ περὶ τῆς μεν ὁ ἄγων τῷ Ἀδὰμ προετέθη· τὸ δὲ τῆς ζωῆς, οἷόν τι ἐπαθλον προέκατο τετηρηκότι τὴν ἐντολήν. ἔτω καὶ οἱ πατριάρχαι, καὶ χωρίοις, καὶ Φρέασι τὰς ἐπινυμίας ἐπέδησαν. καὶ τὸ μὲν, ἐκάλεσαν Φρέαρ ὀράσεως· ἐκ ἐπειδὴ ὀρατικῶν τινὰ δυνάμιν ἐχαρίζετο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡφθη παρ' αὐτῷ ὁ τῶν ὄλων Κύριος. καὶ Φρέαρ ὀρυχωρίας· ἐπειδὴ περὶ τῶν ἄλλων Φρεάτων πολλακίς οἱ ἀπὸ Γεράρων διαμαχεσάμενοι, ἐκ λυώχλησαν τοῖς τῆτο κατεσκευασμένοι τὸ Φρέαρ. ἔτω Φρέαρ ὄρκου, διὰ τὸ παρ' αὐτῷ γενεῖσθαι τὰς ὄρκους. ἔτως ἡ Λεζὰ Βαίδηλ ὀνομάθη, τετῆσιν οἶκος Θεῆ· ἐπειδὴ ὡφθη τῷ Ἰακώβ ἐν ἐκείνῳ γε τῷ χωρίῳ ὁ τῶν ὄλων ποιητῆς. καὶ βενὸς μάρτυς· ἐκ ἐπειδὴ ἐμψυχος γεγονός ὁ βενὸς, ἀλλ' ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ πρὸς ἀλλήλους ἐπεποιήντο τὰς σωθήκας. ἔτως ὕδωρ ζῶν καλεῖται τὸ βαπτίσμα· ἐκ ἐπειδὴ φύσιν ἕτεραν ἔχει τὸ τῆς βαπτίσματος ὕδωρ, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνη τῆς ὕδατος ἡ θεία χάρις τὴν αἰώνιον δωρεῖται ζωὴν. ἔτω καὶ ξύλον ζωῆς, διὰ τὸν θείον ὄρον ἐκλήθη καὶ ξύλον γνώσεως, διὰ τὴν περὶ τετῶν γενενημένων αἰδησιν τῆς ἀμαρτίας. ἐδέπω γὰρ πᾶσαν εἰληφότες τῆς ἀμαρτίας, εἶτα τῆς ἀπειρημένε μεταληχότες καρπῆ, ὡς παραβεβηκότες τὴν ἐντολήν τὰς τῆς σωματότου ἀκίδας ἐδέξαντο.

Δ τὸ δὲ ἕτερον, διὰ τὸ περὶ αὐτὸ γενέσθαι τῆς ἀμαρτίας τὴν αἰδησιν, ξύλον ἐκλήθη γνωστὸν καλῆ καὶ πονηρῆ. καὶ περὶ τῆς μεν ὁ ἄγων τῷ Ἀδὰμ προετέθη· τὸ δὲ τῆς ζωῆς, οἷόν τι ἐπαθλον προέκατο τετηρηκότι τὴν ἐντολήν. ἔτω καὶ οἱ πατριάρχαι, καὶ χωρίοις, καὶ Φρέασι τὰς ἐπινυμίας ἐπέδησαν. καὶ τὸ μὲν, ἐκάλεσαν Φρέαρ ὀράσεως· ἐκ ἐπειδὴ ὀρατικῶν τινὰ δυνάμιν ἐχαρίζετο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡφθη παρ' αὐτῷ ὁ τῶν ὄλων Κύριος. καὶ Φρέαρ ὀρυχωρίας· ἐπειδὴ περὶ τῶν ἄλλων Φρεάτων πολλακίς οἱ ἀπὸ Γεράρων διαμαχεσάμενοι, ἐκ λυώχλησαν τοῖς τῆτο κατεσκευασμένοι τὸ Φρέαρ. ἔτω Φρέαρ ὄρκου, διὰ τὸ παρ' αὐτῷ γενεῖσθαι τὰς ὄρκους. ἔτως ἡ Λεζὰ Βαίδηλ ὀνομάθη, τετῆσιν οἶκος Θεῆ· ἐπειδὴ ὡφθη τῷ Ἰακώβ ἐν ἐκείνῳ γε τῷ χωρίῳ ὁ τῶν ὄλων ποιητῆς. καὶ βενὸς μάρτυς· ἐκ ἐπειδὴ ἐμψυχος γεγονός ὁ βενὸς, ἀλλ' ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ πρὸς ἀλλήλους ἐπεποιήντο τὰς σωθήκας. ἔτως ὕδωρ ζῶν καλεῖται τὸ βαπτίσμα· ἐκ ἐπειδὴ φύσιν ἕτεραν ἔχει τὸ τῆς βαπτίσματος ὕδωρ, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνη τῆς ὕδατος ἡ θεία χάρις τὴν αἰώνιον δωρεῖται ζωὴν. ἔτω καὶ ξύλον ζωῆς, διὰ τὸν θείον ὄρον ἐκλήθη καὶ ξύλον γνώσεως, διὰ τὴν περὶ τετῶν γενενημένων αἰδησιν τῆς ἀμαρτίας. ἐδέπω γὰρ πᾶσαν εἰληφότες τῆς ἀμαρτίας, εἶτα τῆς ἀπειρημένε μεταληχότες καρπῆ, ὡς παραβεβηκότες τὴν ἐντολήν τὰς τῆς σωματότου ἀκίδας ἐδέξαντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν εἶχον τὴν γνώσιν τῆς ἀγαθῆ καὶ τῆς κακῆ πρὸ τῆς τῆς ἀπειρημένε καρπῆ μεταλήψεως; Καὶ πῶς οἷόν τι τὴν τῆς λόγῳ τετιμημένε, καὶ κατ' εἰκόνα θείαν γενενημένε ἐκ ἔχειν διάκρισιν ἀγαθῆ καὶ κακῆ; πῶς δ' ἂν αὐτοῖς ἐτεθείκει νόμον τῆς δικαιοσύνης ἢ ἄβυσσος, ταύτῃ ἐκ ἔχουσιν ἐν τῇ φύσει τὴν γνώσιν, μηδὲ γνώσκουσιν, ὡς ἀγαθὸν μὲν τὸ φυλάξαι τὴν ἐντολήν, ὀλέθριον δὲ τὸ παραβλῶν; εἶχον ἔν ἄρα τὴν γνώσιν, τὴν δὲ πᾶσαν προσέλαβον ὕπερον.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τὴν ἔν ἐστὶ καλόν; ἢ ὑπακοή. τί δὲ πονηρόν; ἢ παρακοή. καὶ τέως ἡμῖν ἵνα μὴ πλανώμεθα περὶ τὴν φύσιν τῆς καλῆ καὶ τῆς πονηρῆ, ἀπὸ τῶν γραφῶν ταῦτα διακριβεσθῶ. ὅτι γὰρ τετόρεσι τὸ καλὸν καὶ πονηρόν, ἀκυσσον τίθησιν ὁ Προφήτης· τί καλόν; καὶ τί Κύριος ὁ Θεὸς ἐκζητεῖ παρὰ σῆ; εἰπέ τί καλόν; ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σου. ὄρα, ὅτι ἡ ὑπακοή καλόν; ἐκ γὰρ τῆς ἀγάπης ἡ ὑπακοή. καὶ πάλιν, δύο πονηράθησιν ἐποίησεν ὁ λαὸς μου ἔτος. ἐμὲ ἐγκατέλειπον πηγῶν ὕδατος ζῶντος, καὶ ὠρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους σωτηριμμένε· οἱ δ' ἐδιωθήσονται ὕδωρ σωθέειν. ὄρα, ὅτι πονηρόν ἢ παρακοή, καὶ ἡ ἐγκαταλείψις;

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τρεῖς δὲ διαφοραὶ ξύλων ἦσαν. τὰ μὲν ἐδόθη αὐτῷ, ἵνα ζῆ·

τὰ δὲ, ἵνα εὖ ζῆ· τὰ δὲ, ἵνα αἰεὶ ζῆ. τὰ
ξύλα πάντα ἐδόθη αὐτῷ, ἵνα ζῆ· τὸ ξύ-
λον τῆς γνώσεως, ἵνα εὖ ζῆ· τὸ ξύλον τῆς
ζωῆς, ἵνα αἰεὶ ζῆ. λέγουσι δὲ πολλοὶ, καὶ
μάλιστα οἱ τῷ Θεοσυγαί Πορφυρίῳ ἀκολο-
θήσαντες· διατὶ ὁ Θεὸς ἀπηγόρευσε τῷ
ἡνώσιν τῆ καλῆ, καὶ τῆ πονηρῆ· Ἔσω,
τὸ πονηρὸν ἀπηγόρευσε, διατὶ καὶ τὸ κα-
λόν; Ἀλλ' ἐ τῷ ἡνώσιν ἐκώλυσε τῆ καλῆ.
εἶχε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἀδάμ. εἰ γὰρ μὴ εἶχε,
πῶς γνωρίζει τῷ γυναικῆ; πῶς Φυσιολο-
γεί, ὅσων ἐκ τῶν ὁσῶν μὲ, καὶ σαρεξ ἐκ τῆς
σαρκὸς μὲ; πῶς δὲ καὶ προφητεύει τὰ
μέλλοντα; αὐτῆ κληθήσεται γυνή, ὅτι
ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήθη. ἕνεκεν τῆ-
ς καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐ-
τῆ καὶ τῷ μητέρα αὐτῆ. τσαῦτα οἶδε,
καὶ ἐκ ἡδὲ τὸ καλόν; τὸν Θεὸν ἡδὲ, ὄνο-
μάτων ἐπήγαγε πλήθη, πῶς ἐκ εἶχε γνῶ-
σιν; τί ἐν ἐσίν; ἐ τῷ ἡνώσιν κωλύει ὁ
Θεὸς τῆ καλῆ, ἀλλὰ θέλει μὴ εἶναι μετὰ
τῆ ἀγαθῆ τῷ ἡνώσιν τῆ κακῆ. λῦω δὲ

1. Κορ. 10. 21. αὐτὸ ἀπὸ τῆς γραφῆς. λέγει Παῦλος,
" ἐ δυνάδε ποτήριον Κυρίου πιεῖν, καὶ πο-
τήριον δαιμονίων. μὴ τὰ δύο ἐκώλυσε;
Mat. 5. 6. 24. ἔτω καὶ ὁ σωτήρ, ἐ δυνάδε τῷ Θεῷ δε-
" λοβεῖν καὶ μαμωνᾶ. κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ
Θεῷ δελοβεῖν καὶ μαμωνᾶ ἀδωῶλον. ἔτως
ὁ Θεὸς ἐκώλυσε λαβεῖν γνῶσιν τῆ πονη-
ρῆ, ἵνα μὴ μίσγηται μετὰ τῆ καλῆ. Δια-
τὶ ὅλως ἐκλήθη ξύλον γνῶσιν καλῆ καὶ
πονηρῆ; Οὐ τοιαύτῳ εἶχε φύσιν, ἀλλὰ
τοιαύτῳ ἐπιπέγκειν ὑπόθεσιν τῶν γρα-
" Φῶν τὸ ἰδίωμα λέγω. ἐκλήθη ἐ τῆ ἐρή-
μῳ μία πηγὴ ὕδατος, ὕδωρ ἀντιλογίας.
ἔρα τὸ ὕδωρ τοιαύτῳ εἶχε φύσιν, ὡς εἰς
ἀντιλογίας φέρειν τὸν λαόν; διατὶ ἐν Μω-
σῆς πῶν, ἐκ ἀντέπε τῷ Θεῷ; ὡσπερ ἐν
τὸ ὕδωρ ἐκλήθη ἀντιλογίας ὕδωρ, διὰ τῷ
ἐπ' αὐτῷ γενομένῳ ὑπόθεσιν· ἐκεῖ γὰρ
ἀντέπειν ὁ λαός· καὶ Ἰακώβ πάλιν εἶδε
Gen. 32. 30. Θεόν, καὶ καλεῖ τὸ ὄνομα τῆ τόπος εἶδος
" Κυρίου, ἔτως ἐκλήθη καὶ τὸ ξύλον, ἐ γνῶ-
σιν ἔχον, ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶς ἀμαρτάνων εἰς
γνῶσιν ἔρχεται ὡν ἀμαρτάνει.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τὸ ξύλον τῆ εἰδέαι
γνῶσιν καλῆ καὶ πονηρῆ. Ἀπὸ τῆ γυμ-
νάσιον τῆς ὑπακοῆς, καὶ τῆς παρακοῆς
ἐπ' αὐτῷ διδοῦσαι ἔτως ἐκλήθη.

- ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῆτε χάριν τὸ ἀπη-
γορευμένον τῆ βρώσει ξύλον ἔτε συκίῳ,
ὡς τινες ἀπεφήναντο, ἔτε ἄλλο τι τῶν
ἀκροδρύων εἶναι παιδόμεθα. εἰ γὰρ τότε
θανατηφόρος ἦν ἡ συκῆ, ἔδ' ἂν νῦν πάν-
τως ἐδάδιμος ἦν. ἅμα δὲ καὶ μαμαθήκα-
Mat. 15. 11. μεν παρὰ τῆ Κυρίου, ὅτι ἔδεν ἐσὶ τῶν εἰσο-
" ρδομένων διὰ σώματος, ὃ δυνάται κοινῶ-
" σαί τὸν ἄνθρωπον. ἀλλ' ἑτέραν τινὰ ζη-
τῆμεν διάνοιαν ἐπὶ τῆ νόμῳ τῆτε, ἀξίαν
τῆς τῆ νομοθέτη μεγαλειότητος. καὶ τῆς

Α τῆ Θεῆ Φυτέας ἔργον τὸν παράδεισον εἶ-
ναι ἀκώμῳ, καὶ ξύλον ζωῆς ἐν μέσῳ τῆ
παραδείσου, ζητῆμεν παρὰ τῆ ἀποκαλύ-
πτοντος τὰ κεκρυμμένα μυστήρια μαθεῖν
ποιῶν Φυτῶν γίνεται ὁ Ἀδάμ γεωργός τε
καὶ Φυτοκόμος· καὶ πῶς δυνατὸν ἐσὶ κα-
τὰ τὸ μεσαιτάτον τὰ δύο εἶναι ξύλα, τὸ
τε τῆς σωτηρίας καὶ τὸ τῆς ἀπωλείας. τὸ
γὰρ ἀκριβῶς μέσον κατὰπερ ἐν κύκλῳ
περιγραφῆ ἐν τῷ ἐνὶ κέντρῳ πάντως ἐσὶ.
Β εἰ δὲ παρατεθείη τῷ κέντρῳ κατὰ τι μέρος
ἕτερον κέντρον, ἀνάγκη πᾶσα συμμετα-
τεθῆναι τῷ κέντρῳ τὸν κύκλον, ὡσε μὴ
τὸ μέσον εἶναι τὸ πρότερον. ἐκεῖ τοίνυν
ἐνός ὄντος τῆ παραδείσου, πῶς Φησὶν ὁ λό-
γος ἰδιαζόντως μὲν ἑκάτερον θεωρεῖσθαι
τῶν ξύλων, ἐπὶ δὲ τῆ μέσῳ εἶναι καὶ τῆ-
το κακεῖνδ' ὡν τὸ θανατηφόρον, τῆς τῆ
Θεῆ Φυτέας ἀλλότριον εἶναι διδάσκει ὁ
πάντα καλά εἶναι τὰ τῆ Θεῆ ἔργα ἀπο-
Γ Φηνάμενος; οἷς εἰ μὴ τις διὰ Φιλοσο-
φίας ἐνθεωρήσειε τῷ ἀλήθειαν, μυθῶ-
δες εἶναι τοῖς ἀνεπισκέπτοις τὸ λεγόμε-
νον δόξα. (1)

1. Ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ
Ἐδέμ ποτίζειν τὸν παράδεισον· ἐκεῖ-
θεν ἀφορίζεται, καὶ γίνεται εἰς τέσσα-
ρας ἀρχάς.

Δ * * ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Μεριζέλαι εἰς τέσα-
ρας ἀρχάς. εἰς τὸν Τίγριν, εἰς τὸν Νεί-
λον, εἰς τὸν Εὐφράτιν, εἰς τὸν ἐν τῆ
γραφῆ λεγόμενον Φεισῶν· ὃν νῦν λέγου-
σι Δανῆβιν.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Δηγεῖται δὲ
ἡμῖν ἐφεξῆς τῶν ποταμῶν τὰ ὀνόματα,
καὶ τῆτων τὸν ἀφορισμὸν, ὡς ἂν ἔποι τις,
καὶ ὅτι ἐξ ἐκείνων τῆ τῷ ἀρδείαν ἐν τῷ πά-
ραδείσῳ παρέχοντος ἕτεροι εἰς τέσσα-
ρας ἀρχάς διαιρεθέντες, ἔτω τὰ κλίμα-
τα τῆς γῆς διονεῖμαντο. ἀλλ' ἴσως οἱ τὰ
ἀπὸ τῆς οὐκείας σοφίας φθέγγεσθαι βε-
λόμενοι, πάλιν ἔτε ποταμὸς συγχωρῶσιν
εἶναι τῆς ποταμῆς, ἔτε τὰ ὕδατα, ὕδατα
ἀλλ' ἕτερόν τι φαντάζονται, ἀναπέδοντες
τῆς ἐκδιδόναι αὐτοῖς τῆς ἀκοῆς αἰρεμέ-
νης. ἀλλ' ἡμεῖς, παρακαλῶ. τῆτων μὲν μὴ
ἀνεχώμεθα, ἀλλ' ἀποφράττωμεν αὐτοῖς
τῆς ἀκοῆς· παιδόμεθα δὲ τῆ θείᾳ Γρα-
Φῆ, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῆς εἰρημένοις ἀκολο-
θῆντες, τὰ ὑγιῆ δόγματα σπιδάζωμεν ἐνα-
ποτίθεσθαι ταῖς ἐαυτῶν ψυχαῖς.

ια. Ὄνομα τῷ ἐνὶ Φεισῶν. ἔτος
ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Εὐλάτ'
ιβ. ἐκεῖ ἐσὶ τὸ χρυσίον. Τὸ δὲ χρυσίον
τῆς γῆς ἐκείνης καλόν· καὶ ἐκεῖ ἐσὶν
ὁ ἄνθραξ, καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος.

Η ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ζητῶ τῷ αἰτίαν, διατὶ ὁ
ἰσοριογράφος μνημονύσας τῆ πρώτῃ πο-
F 2 ταμῆ,

(1) Τὸ ὑπόμνημα τῆτο ἔχ. εὐρηται ἐν τοῖς τῆ Νύσσης ἐκδομένοις εὐαγγέλιασιν.

ταμῶ, εἶπεν· ὅτι ἐκεῖ γίνεται τὸ χρυσίον τὸ καλὸν, καὶ ὁ ἀνδραξ, καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος. Εἰ ὅλως ἐχωρογράφη τὴν οἰκισμῶν, ἐχρῶν· εἶπεν καὶ τὰ ἐν ἐκάστη χώρᾳ γινόμενα καλά. ἀλλὰ ἐπιλέγεται χρυσίον, καὶ δύο λίθους, τὰς ἀπαρχὰς τῆς ἱερουσιῆς· ἐπειδὴ ὁ ἱερός ἐφόρει πέταλον χρυσοῦν, ᾧ ἐπεγέγραπτο τὸ τῆ Θεῶ ὄνομα. δώδεκα δὲ λίθοι ἦσαν ἐπὶ τῆ σῆθους τῆ ἱερέως. (1)

ιγ. Καὶ ὄνομα τῶ ποταμῶ τῶ δευτέρῳ Γαιῶν. ἔτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Αἰθιοπίας.

Ιερ. 2. 18. ** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Εἶτα ὁ Γηῶν. ἔτος ἐστὶν ὁ Νείλος. Γηῶν τὸ ἀρχαῖον αὐτῆ ὄνομα. μαρτυρεῖ Ἱερεμίας, λέγων· τίσοι καὶ τῆ ὁδῶ Αἰγύπτου, τῆ πῖαν ὕδαρ Γηῶν; ἐνταῦθα πρόσεχε. νόμισον τῆτον εἶναί τὸν παράδεισον. ἃ γὰρ ὄψει μᾶλλον, ἢ λόγῳ παραδίδοται. προσέρχεται ποταμὸς πολὺς, πλεσίον νάμα ἔχων, καὶ ἀρδύει τὸν παράδεισον. ἐκεῖθεν φέρεται εἰς ὑπόνομόν τι χάος, καὶ δύνει ὑπὸ γλῶ ἀπειρον, ὡς οἶδεν ὁ τὴν ὁδὸν εὐρώσας δεσπότης· καὶ λαμβάνει ἐπὶ πολὺ τὸ ρεῦμα, καὶ εἰς διαφόρους τόπους ἀναδίδοται. καὶ δὴρίσκεται ὁ μὲν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, ὁ δὲ εἰς δύστην, ὁ δὲ εἰς ἀνατολῶν, τῆ Θεῶ ἔτω δι' ὑπόνομον ἔλκοντος τὸ ρεῦμα, καὶ ποιῶντος ξείας πηγὰς τῶ πρώτῳ ποταμῶ. διατί δὲ τῆτο; ἵνα μὴ τοῖς ἴχθυσι τῶν ποταμῶν ἀπολαθῶντες, εὐρωσι τὸν παράδεισον· ἵνα μὴ ἢ τοῖς ἀνθρώποις καταληπίος. εἰ γὰρ ἴω ὀδεύσαι, εἰδὲς ἂν ἦρε πρὸ τῶν πλεσίων τὸν παράδεισον. ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀπέκλεισε καὶ πᾶνσι, καὶ πλεσίοις· ἵνα ἀρετῆ μόνον εὐρωσι τὴν ὁδόν.

ιδ. Καὶ ποταμὸς ὁ τρίτος Τίγρης. ἔτος ὁ πορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων. ὁ δὲ ποταμὸς ὁ τέταρτος, ἔτος Εὐφράτης.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς ἐκ τῆ παραδείσεως Φησὶν ὁ Μωσῆς τὸν Τίγρητα ἐξείναι καὶ τὸν Εὐφράτην, ἕς Φασίτινες ἐκ τῶν ὁρῶν ἀναβλίσκειν τῆς Ἀρμενίας; Ἔστιν ἰδεῖν καὶ ἄλλους ποταμούς ἐτέρωθεν μὲν ἐξίοντας, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν γλῶ διάτινων καταδύσεων χωρῶντας, καὶ πάλιν ἀνωθεν ἀναβλύζοντας. τῆτο καὶ ἐπὶ τῆτων γεγνήται τῶν ποταμῶν. ἐξίασι μὲν γὰρ Φησὶν ἐκεῖθεν ἢ θεία Γραφή, εἶτα διάτινων ὑπογείων διόντες πύρων, ἐτέρας ἀρχὰς ἐνταῦθα λαμβάνουσι. τῆτο δὲ ἔματῶ ἔτως ὑπονόμησεν ὁ τῶν ὄλων Θεός, ἀλλὰ τὴν περιτλῶ τῶν ἀνθρώπων πολυπραγμοσύνην ἐκκόπλων. εἰ γὰρ δῆλος ἴω αὐτῶν ἅπας ὁ πόρος, ἐπειραδῆσαν μὲν

Α ἀντινες παρὰ τὰς τέτων ὄχθας ὀδύοντες τὸ τῆ παραδείσεως κατοπιεύσαι χωρίον. διημάρτανον δὲ τῆ ποθμισῶν, καὶ τῶ μήκει τῆς ὁδοπορίας κοπιόμενοι, καὶ τῆ σῶναι τῶν ἀναγκαίων διαφθερόμενοι. καὶ νῦν μὲν, εἰς δυσχωρίας· νῦν δὲ, εἰς ἐρημίας ἐμπίπλοντες· ἐστὶ δ' ὅτε καὶ ἀπλωεσι καὶ βαρβαροῖς ἀνθρώποις περιπίπλοντες. καὶ τῆτων τοίνυν προμηθεύμενος ὁ Φιλοκλήμων Θεός, ἀδήλως αὐτῶν τῆς πόρος ἀπέφλωε.

Β ΑΚΑΚΙΟΥ. Τὰ τῶν τεσσάρων ποταμῶν ὀνόματα κατὰ μὲν Ἑβραίους, ἔτω καλεῖται ὁ μὲν πρώτος, Φεισῶν· ὁ δὲ ὀδύτης, Γαιῶν· ὁ τρίτος, Φοράδ· ὁ τέταρτος, Ἐδδεκέλ. παρὰ δὲ Ἑλλῆσι, Γαίης, Νείλος, Εὐφράτης, Τίγρης. ἔκ οἱμαί δε ἀμφιβάλλειν εἰς τὸν ἀγνωμονέσερον, ὡς καὶ αἰδητὸς ὑπῆρξε παράδεισος, τῶν τεσσάρων ποταμῶν αἰδητῶν ὑπαρχόντων, ἄτε καὶ αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ὀρωμένων, καὶ αὐτοῖς τοῖς ὀνόμασι καλεσμένων. εἰ δὲ ἔτοι αἰδητοῖ, δῆλον ὅτι καὶ ὁ ἐκπορεύμενος ἐξ Ἐδέμ, ὄδῳ ἀφωρίδῆσαν· εἰ δὲ καὶ αὐτὸς αἰδητὸς ὁ ποτίζων τὸν παράδεισον, τίς ἔτι μηχανῆ ὑπολαφθεῖν, μὴ ἔχι καὶ αὐτὸν τὸν ποτιζόμενον αἰδητὸν ὑπαρχεῖν; εἰ δὲ ὁ παράδεισος αἰδητὸς, δῆλον ὅτι καὶ τὰ φυτὰ. εἰ δὲ ταῦτα, καὶ τὸ ξύλον ἄρα τῆς ζωῆς, καὶ τὸ ξύλον τῆ εἰδείας γνωσὸν καλῶ καὶ πονηρῶ.

Γ ΙΕ. Καὶ ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἀνθρώπον, ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῶ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάττειν.

ΕΦΡΑΙΜ. Εἶπεν, ὅτι ἔθετο αὐτὸν ἐργάζεσθαι καὶ φυλάττειν τὸν παράδεισον, μιλῶν τὴν διὰ τῆ σώματος πράξιν, καὶ τῆς ψυχῆς. εἶπεν, ὅτι καὶ αἰτολῶς διέθετο πρὸς αὐτὸν περὶ τῆ ξύλων τῆ διπλῆ, ἀνιτλομένου, ὅτι πρὸ τῆτων ἔπωγε ἔμαθε τίεσι γνωσὶς καλῶ καὶ πονηρῶ ἢ ψυχῆ· ἐπεὶ μηδὲ ἴω.

Ε ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Καὶ ἔθετο αὐτὸς ἐν τῶ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι καὶ φυλάττειν αὐτὸν. ἐργάζεσθαι τὴν αἰτολῶν τῆ Θεῶ, καὶ πισύειν. φυλάττειν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τίνος; λησῆς ἔκ ἴω, εἰδὲ ὁ ἐπιβελθῶν· ἀλλ' ἵνα φυλάξῃ αὐτὸν ἑαυτῶ, ἵνα μὴ παραβάς ἀπολέσῃ αὐτὸν.

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς εἶπεν ἐν τῶ παραδείσῳ, ἀλλὰ προσέθηκε τῆς τρυφῆς· ἵνα τὴν ὑπερβάλλουσαν ἡδονὴν ἢς ἀπῆλαυσεν ἐκ τῆς αὐτόθι οἰκίσεως, ἐμφηγή ἡμῖν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὶ ἂν Φησὶ τῆς παρ' αὐτῆ ἐπιμελείας ἐδέετο ὁ παράδεισος; Οὐ τῆτο λέγω, ἀλλ' ἐβελήθη τῆως μικρῶν-

(1) Σάεδιον, τοπάξιον, σμάραγδος, ὁ ἀνδραξ, σάπφειρος, ἰάσπις, λεγύριος, ἀχάτης, ἀμίδιος, χρυσόλιθος, βηρύλλος, ὀνύχιον. ἐκ τῶν δώδεκα λίθων τῆτων ὁ πράσινος ἀφώρειται τῆ ἱερατικῆ φυλῆ, ὁ ἀνδραξ τῆ βασιλικῆ. διατί; ἐπειδὴ πύρος ἴδιον τὸ καίειν καὶ φωτίζειν· καὶ βασιλέως ἴδιον διεργετῆν, καὶ κολλάειν. ὁ πράσινος τῆ ἱερατικῆ. τὸ γὰρ πράττειν καλῶς τῆς ἱερουσιῆς. τῆ αὐτῆ. ἐν Τόμ. 6. τῆ Χρυσ.

μικράντινα, καὶ σύμμετρον αὐτὸν ἔχεν
 μέριμναν περίτε τῷ φυλακῷ, περίτε
 τῷ ἐργασίαν. εἰ γὰρ πόνος παντὸς ἡ
 ἀπηλλαγμένος, οὕτως ἀπέκλινεν ἀνὰ πρὸς
 ῥαθυμίαν πολλῇ κεχρημένος ἀνέσει. νῦν
 δὲ ἐργαζόμενος ἐργασίαν ἀνώδιων τινῶν καὶ
 ταλαιπωρίας ἐκτός, σωφρονέσετον ἀνὰ δι-
 τέτη. καὶ τὸ εἶπεν δὲ, ὅτι φυλάσσειν,
 ἔχ' ἀπλῶς πρόσκειται, ἀλλὰ συγκατά-
 βασίς ἐστὶ τῶν ῥημάτων, ἵνα ὅπως εἰδέναι
 ἔχει φησὶν, ὅτι ὑπόκειται τινὶ δεσπότῃ, B
 τῷ τῷ τοσαύτῳ ἀπολαύσειν αὐτῷ χαρι-
 σαμένῳ, καὶ μετὰ τῆς ἀπολαύσεως τῷ
 φυλακῷ ἐπιτρέψαντι.

15. Καὶ ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς
 τῷ Ἀδὰμ λέγων· ἀπὸ παντὸς ξύλου
 τῶ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ.
 16. Ἀπὸ δὲ τῶ ξύλου τῶ γινώσκου καλὸν
 καὶ πονηρὸν ἔφαγεθε ἀπ' αὐτῶ.

** ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.
 Ὁ δὲ νόμος ἡ ἐντολή· ὡς μεταληπτόν
 αὐτῷ φυτῶν, καὶ ἔ μὴ προσαπτόν. τὸ
 δὲ ἡ τὸ ξύλον τῆς γνώσεως, ἔτε φυτῶ-
 δὲ ἀπ' ἀρχῆς κακῶς, ἔτε ἀπαγορευθέν
 φθονερῶς. μὴ πεμπέτωσαν ἐκείτας γλώσ-
 σας οἱ θεομάχοι, μηδὲ τὸν ὄφιν μιμείδω-
 σαν· ἀλλὰ καλὸν μὴ δοκῶς μεταλαμ-
 βανόμενον· θεωρία γὰρ ἡ τὸ φυτὸν, ὡς
 ἡ ἐμὴ θεωρία, ἧς μόνοις ἐπιβαίνει ἀσφα-
 λῆς τοῖς τῷ ἔξιν τελεωτέροις· ἔ καλὸν
 δὲ τοῖς ἀπλυστέροις ἔτι, καὶ τῷ ἔφειν
 λιχνοτέροις. ὡς περὶ δὲ τροφῆς τελεία λυ-
 σιτελής τοῖς ἀπαλοῖς ἔτι, καὶ δεομένοις
 γάλακτος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Παρατηρη-
 τέον, ὅτι δι' ὅλης τῆς κοσμοποιίας τὸ, εἶ-
 πεν ὁ Θεὸς πρόσκειται, καὶ ἐποίησεν ὁ
 Θεὸς, δηλῶν τὸ δημιουργικόν. μάλιστα γὰρ
 διὰ ταύτης τῆς προσηγορίας τὸ δημιουρ-
 γικὸν δηλῶται. ἡ δὲ Κύριος ὀνομασία, ἀρ-
 χοντος καὶ βασιλέως σημαίνει ἔμφασιν.
 ὅτε ἐν ἐντολῇ ἐδέδοτο τῷ Ἀδὰμ, ἐνετεί-
 λατο Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ, εἰκότως.
 Κυρία γὰρ καὶ Βασιλέως ἐστὶ τὸ νόμος καὶ
 ἐντολῆς δίδοναι.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτε περὶ τῆς ἐν-
 τολῆς, δι' ἧς αὐτὸν ἐν ζωῇ ταύτῃ τηρῶν-
 τα ἠθέλησεν εἶναι, εἰκότως εἰτέλλεται καί-
 φησιν· ἀπὸ παντὸς ξύλου τῶ ἐν τῷ παρα-
 δείσῳ βρώσει φαγῆ. οἱ γὰρ κατὰ Θεὸν
 περιπατῶντες, καὶ τῶν ἐντολῶν αὐτῶ ἀν-
 τεχόμενοι, καὶ πολλοὶ ὡσι, τῷ ὁμόφρονες
 εἶναι, οἱ πολλοὶ εἰσι. διὰ τῶτο, ὅτε πε-
 ρὶ ἀγαθῶν ἐντολῆς δίδεται, ἐνικῶς αὐτῷ λέ-
 γεται τὸ, βρώσει φαγῆ· ὅτε δὲ ἡδὴ περὶ
 παραβάσεως διασέλλεται, ἔχ' ἐνικῶς, ἀλλ'
 ἡδὴ πληθωτικῶς. ἔ φαγεθε ἀπ' αὐτῶ.
 ἡ δ' ἂν ἡμέρα φαγεθε, θανάτῳ ἀπο-
 θανείθε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Βλέπε ἐκ προ-
 ομιμίων πόση τιμὴ κέχρηται περὶ τὸν ἀν-
 θρωπον. ἔδὲ γὰρ εἶπε, προσέταξεν, ἡ

ἐκέλευσεν. ἀλλὰ τίς ἐνετείλατο. καθάπερ
 φίλος φίλῳ περίτινων ἀναγκαίων ἐντελ-
 λόμενος διαλέγεται· ἔτω καὶ ὁ Θεὸς πρὸς
 τὸν Ἀδὰμ διατίθεται, μόνον καὶ διὰ τῆς
 τοιαύτης τιμῆς ἐπιστάσασθαι βελλόμενος
 αὐτὸν πρὸς τῷ ὑπακοῦ τῶν ἐντελλομέ-
 νων ὑπ' αὐτῶ.

ΛΗΛΟΥ. Εἰ ἀθάνατος ἐγένετο ὁ ἀν-
 θρωπος, πῶς ἐπιτέτραπται φαγεῖν; Οὐχ
 ὡς ἐνδεῆ τροφῆς προσάττει τῶτο ὁ Θεὸς,
 ἀλλὰ προνοία τῶ μέλλοντος χρεωδῶς με-
 τὰ τῷ παράβασιν. ἐκλήθη γὰρ ἐν τῷ
 παραδείσῳ ἐργάζεσθαι, ἐκ ἐδῆσιν· ἵνα
 ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ ῥαθυμίας εἰς εὐδειαν, εἰ-
 δῆναι τὰ ἀπαγορευθέντα βρώματα ἐκ Θεῶ,
 καὶ ἐπιτραπέντα. ἔτω καὶ αὐξάνεσθε, καὶ
 πληθύνεσθε πρὸς τῆς ἀμαρτίας εἰρηλαί, ἐκ
 ἔσης χρεωδῶς τῆς διαδοχῆς τῶ γένους πρὸς
 τῶ θανάτῳ. πάλιν γὰρ ἡ προνοία τὸ μέλ-
 λον ἐπισαμῆν, δίδωσι τῷ δόλοισιν, ὡς
 ἀξίους, πρὸς τῆς ἀμαρτίας· ἵνα ὅταν πε-
 σόντες, ἀνάξιοι ταύτης γίνωνται, βοή-
 θειαν εὕρωσι τῷ ἐξ' αὐτῆς.

Ἡ δ' ἂν ἡμέρα φαγεθε ἀπ' αὐτῶ,
 θανάτῳ ἀποθανείθε.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ὁ γὰρ κακῶργος,
 καὶ ὁ ἀνδροφόνος τότε κυρίως ἀποθνήσκει,
 ὅταν τῶ νόμος παραβαίῃ, καὶ τὸ ἀμαρ-
 τημα ἐργάσσοιτο, καὶ δοκῆ ζῆν. εἰ γὰρ
 καὶ μὴ τῆ πείρα, ἀλλάγε τῆ ἀποφάσει καὶ
 τῷ δικαίῳ τέθνηκεν, εἰ καὶ δοκῆ μηδέπω
 εἰς τῶ τῶν νόμων σαγῶνας ἐμπεπλωκέ-
 ναι. εἰ δὲ καὶ θάνατον τῆς ἀθανάτης ψυ-
 χῆς ὀρίζεται τῷ τῶ ἀγίῳ πνεύματος ἀπο-
 φοίτησιν· ἔ γὰρ καλοικῆσει ἐν σώματι κα-
 τάχρεω ἀμαρτίας· καὶ ἔτω νοεῖδω. ὡς περὶ
 γὰρ τὸ σῶμα ζῆ, παρῆσης ψυχῆς· ἔτω
 καὶ ἡ ψυχῆ, παρόντος τῶ ἀγίῳ πνεύμα-
 τος. καὶ ὡς περὶ ἀναχωρησάσης τῆς ψυ-
 χῆς, νεκρὸν μένει τὸ σῶμα· ἔτω καὶ ἀπο-
 φοίτησαντος τῶ ἀγίῳ πνεύματος, ἀπολέ-
 σει ἡ ψυχῆ τῷ μακαρίαν ζωῆ· ἐκ εἰς τὸ
 μὴ ὂν ἀναλυομένη, ἀλλὰ θανάτῳ παντὸς
 χαλεπωτέραν βίβσα ζωῆ. ἀφες, γὰρ-
 φησι, τῶ νεκρῶς θάψαι τῶς ἐαυτῶν νε-
 κρῶς· καὶ, ὁ ἦος μὴ ἐτος νεκρῶς ἡ καὶ
 ἀνέζησε. τὸ γὰρ λεγόμενον παράτινων,
 ὅτι πρὸς τῆς τῶν χιλίων ἐτῶν συμπληρω-
 σεως ἐτεθνήκεισαν· γέγραπται γὰρ μία
 ἡμέρα Κυρία, ὡς χίλια ἔτη· ἐκ ἀγνοῶ-
 μων, πιθανὸν εἶναι μοι δοκεῖ. καὶ τοῖς
 ἀπλυστέροις μᾶλλον ὑπαραδέκτον.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τὸ δὲ ἀποθανεί-
 θε τί ἂν ἄλλο εἴη, ἢ τὸ μὴ μόνον ἀποθνή-
 σκειν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῆ τῶ θανάτῳ φθορῶ
 διαμένειν;

17. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ἔ καλὸν εἶ-
 ναι τὸν ἀνθρωπον μόνον. ποιήσωμεν
 αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰδὲ πάλιν καὶ
 ἐνταῦθα τὸ, ποιήσωμεν. καθάπερ γὰρ ἐξ
 ἀρχῆς

ἀρχῆς ἔλεγεν ἐπὶ τῆς τῆ ἀνθρώπου δια-
 „ πλάσεως, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκό-
 „ να ἡμετέραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν· ἔτω καὶ
 νῦν μέλλων τὴν γυναικα διαπλάττειν, τῷ
 αὐτῷ κέχρηται ῥήματι, καὶ Φησι, ποιή-
 σωμεν. πρὸς τίνα διαλέγεταί; ἢ πρὸς
 κλισιώτινα διώκων, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐξ αὐ-
 τῆ γεννηθείτα, τὸν θάυμασόν σύμβελον,
 τὸν ἐξεσιασλῶ, τὸν ἄρχοντα τῆς εἰρήνης,
 τὸν μονογενῆ αὐτῆ παιδα. καὶ ἵνα μάθῃ
 ὁ Ἀδάμ, ὅτι ὁμότιμον αὐτῷ τὸ ζῶν μέλλει
 εἶναι τὸ διαπλαττόμενον, διὰ τῆτο καθά-
 περ ἐπ' αὐτῆ ἔλεγε, ποιήσωμεν· ἔτω καὶ
 „ νῦν Φησι, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ'
 αὐτόν. ἢ βέλομαί Φησι μόνον αὐτόν εἶναι,
 ἀλλ' ἔχειν τινὰ παραμυθίαν ἐκ τῆς σωσ-
 σίας. καὶ ἢ τῆτο μόνον, ἀλλὰ καὶ κατάλ-
 ληλον αὐτῷ βοηθὸν παραγάγειν δεῖ, τὴν
 γυναικα ἀνιτιτόμενος. διὰ τῆτο Φησι, ποιή-
 „ σωμεν αὐτῷ βοηθὸν· καὶ προσέειπεν δέ,
 „ κατ' αὐτόν· ἵν' ὅταν ἴδῃς οὐδὲν τὰ θηρία
 παραγόμενα, καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τῆ
 ἔρανθ, μὴ νομίσης περὶ τῆτων εἰρηδαί.
 εἰ γὰρ καὶ σμυφάπλεται τῶν καμῶτων
 αὐτῷ πολλὰ τῶν ἀλόγων, ἀλλ' ἔδεν ἴσον
 τῆς λογικῆς γυναικός. διὰ τῆτο εἶπε, βο-
 „ θὸν κατ' αὐτόν.

ιθ. Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ
 τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τῆ ἀγρῆ,
 καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τῆ ἔρανθ.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐχ ὅτι ἄλλα ζῶα με-
 τὰ ταῦτα πεποίηκεν ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ
 περὶ τῶν ἤδη γεγονότων κατὰ ἐπανάλη-
 ψιν, διὰ τὸ προκείμενον λέγει. τὸ δὲ, ἔτι,
 ἔκτινος ιδιώματος τῆς ἐβραϊδος προσίθη-
 „ σι γλώσσης. ἔτω καὶ τὸ, ἐξανέτειλεν ἔτι
 „ ὁ Θεὸς ἐκ τῆς γῆς.

Καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδάμ,
 ἰδεῖν τί καλέσει αὐτὰ· καὶ πᾶν ὃ
 ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδάμ ψυχὴν ζῶσαν,
 τῆτο ὄνομα αὐτῷ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἂν δεαότη προ-
 σήγαγε. δεαότη γὰρ τὸ τοῖς κλήμασι τι-
 θῆναι προσηγορίαν.

** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ἐπειδὴ ἐποίησεν
 αὐτόν κατ' εἰκόνα, ἠθέλησεν εἰς ὄψιν προ-
 σενέγκαι καὶ τὴν τιμῶν, καὶ δέξαι ἀλη-
 θῶς, ὅτι φέρει τὴν εἰκόνα τῆς σοφίας.
 καὶ βλέπε τὸ θάυμασόν. ὁ Θεὸς προετύ-
 πωσεν ἑαυτῷ τὰ ὀνόματα, ἐβέλετο δὲ
 δειχθῆναι διὰ τῆς εἰκότος, ὅτι συμφωνεῖ
 τῆ Ἀδάμ τὰ δόγματα τοῖς τῆ Θεῆ βελή-
 „ μασιν· ἀμέλει βελομένη ἢ γραφῆ δέξαι,
 ὅτι ταῦτα ἂ ἔθῃκε, καὶ ὁ Θεὸς προώρισε,
 „ Φησί· καὶ πᾶν ὃ ἐκάλεσεν αὐτὰ, τῆτο
 ὄνομα αὐτῷ. ἀντὶ τῆ προώρισο τῆτο, ὁ
 Θεὸς ἐδόξασεν.

κ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδάμ ὀνόματα
 πᾶσι τοῖς κλήμασι, καὶ πᾶσι τοῖς πε-
 τεινοῖς τῆ ἔρανθ, καὶ πᾶσι τοῖς θη-
 ρίοις τῆς γῆς.

A ΑΔΗΛΟΥ. Ἐδει γὰρ τὸν κατασάν-
 τα πάντων ἐπὶ τῆς βασιλείας εἰδεῖν τὰ
 ὑπ' αὐτόν, καὶ ἐκ τῆς προσηγορίας ἐκα-
 σον γνωρίζειν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ γὰρ ἀπλῶς
 παραδράμῃς, ἀγαπητέ, τὸ ὀρώμενον
 ἀλλ' ἐνόησον μοι πόσης ἰσφίας τοσού-
 τοις γένεσι πλῶων, ἐρπετῶν, θηρίων,
 κλισίων, καὶ τῶν ἄλλων ἀλόγων, τῶν ἡμέ-
 ρων, τῶν ἀγρίων, τῶν ἐν τοῖς ὕδασι δια-
 τωμένων, τῶν ἐκ τῆς γῆς ἀναδοθέντων,
 πᾶσι τῆτοις ἐπιθεῖναι τὰς προσηγορίας
 καὶ προσηγορίας τὰς κυρίας καὶ καταλ-
 λήλας ἐκάσω γένει. πᾶν, γὰρ Φησι, ὃ
 „ ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδάμ, τῆτο ὄνομα αὐτῷ.

Τῷ δὲ Ἀδάμ ἔχ εὐρέθη βοηθὸς
 ὁμοῖος αὐτῷ.

Γ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁμοῖόν Φησι,
 τῆς αὐτῆς αὐτῷ ἐσίας, ἀξιον αὐτῆ, μηδὲν
 αὐτῆ λειπόμενον. διὰ τῆτο ἔλεγε, τῷ δὲ
 „ Ἀδάμ ἔχ εὐρέθη βοηθὸς ὁμοῖος αὐτῷ·
 δεκνὺς ἡμῖν ὁ μακάριος ἔτος (ὁ Μωϋσῆς)
 ὅτι ὅσω ἂν παρέχεται χρεῖαν ἡμῖν πρὸς
 ὑπηρεσίαν ταυτὶ τὰ ἄλογα, ἕτερα τίς ἐσι
 βοηθῆια, καὶ πολλῷ τῷ μέτρῳ ὑπερακον-
 τίζουσα τῷ Ἀδάμ παρεχομένη παρὰ τῆς
 γυναικός.

Δ κα. Καὶ ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς ἕκτα-
 σιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ὕπνωτε· καὶ
 ἔλαβε μιαν τῶν πλευρῶν αὐτῆ, καὶ
 ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ τὸ ἐναντίον λέ-
 γει τῶν ἐμπροσθεν. ἀλλ' ἐπειδὴ εἶπε, καὶ
 „ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰ-
 „ κόνα Θεῆ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆ-
 „ λυ ἐποίησεν αὐτῆς· τὸ μὲν ὅτι γέγονεν
 ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα ἄρσεντε καὶ θῆλυ
 σαφῶς εἰρηκῶς, τὸν τρόπον δὲ ἢ προαίς,
 καινόν γε ὄντα παρὰ τὰ λοιπὰ ζῶα, ἀναγ-
 καίως ἐνταῦθα τὸ παραλελειμμένον ἐν
 ἐκείνοις ἡμᾶς ἐκδιδάσκει, ἐπαναλαβῶν τῆ
 ἀνθρώπου τὴν ποιῆσιν, ἐπὶ τῷ τὰ ἐν τοῖς
 ἐμπροσθεν αὐτῷ παραλειφθέντα νῦν ἡμᾶς
 ἐκδιδάξαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλον αὐ-
 τῆ τὴν πλοῦραν ἀφαιρεῖν, ἵνα ἀπὸ ταύ-
 τῆς ποιῆσῃ τὴν γυναικα, ἀνάγκη δὲ ἰσφί,
 ἢ ἀναδιώως ἀφαιρεμένης, φαντασίαν αὐ-
 τὸν τὸ πρᾶγμα νομίζαν, ἢ μετ' ὀδύης
 λαμβανομένης, ἀπεχθῶς ἔχειν πρὸς τὸ
 ἐκ τῆτε γινόμενον, ἕκασιν αὐτῷ ἐπέβα-
 λεν. ὥσε ἔξω τῆς σιωπῆς κατασάσεως
 γεγονότα, μὴ αἰδητῶς τὸ γινόμενον ἰδεῖν.
 ὡς ἐν ὄραματι δὲ ὕπνου τινός, δι' ἀποκα-
 λύψεως θείας δέξαται τῆ γινόμενης τὴν
 „ γνωσῖν.

Η ** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Τὴν εἰκόνα Χρισθ
 βλέπε πανταχῆ. ἢ πρότερον ἔλαβεν ὁ
 Θεὸς ἀπὸ τῆ Ἀδάμ τὴν πλοῦραν, ἕως ὅτε
 ὕπνον αὐτῷ ἐπέβαλε. διατί; ἀπὸ πλοῦρας
 ἢ ἀμαρ-

ἡ ἀμαρτία ἐμελλε γίνεσθαι, ἢ διὰ τῆς γυναικὸς εἰσελθῆσα. ἦλθεν ὁ σωτὴρ ἀπὸ πλοῦρα. Φέρων ὕδωρ, καὶ αἷμα. ὕδωρ ἀποπλῦνόν ἀμαρτήματα, αἷμα παρέχον ἡμῖν τὸ μυστήριον. ὄρα τὸν τύπον, ὑπνώσαντος τῆ Ἀδάμ, πλοῦρα ἐλαμβάνετο ὑπὸν γενομένην τῷ σώματι τῆ Χριστῶ, ἢ πλοῦρα λυοίγετο, ἵνα λύσῃ τῷ ἀρχαίαν τραγωδίαν τῆ νέας ἰσορίας. ὑπὸν δὲ λέγω, τῷ ἐν σαυρῶ.

κβ. Καὶ ἀνοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευραν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τῆ Ἀδάμ εἰς γυναῖκα, καὶ ἦγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ.

ΛΔΗΛΟΥ. Δωατῶ μὲν βοήθῳ, οἶα πλοῦραν ἀδαινεύεραν δὲ τῆ ὄλα, οἶα μέρος.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Βελόμενος ὁ Θεὸς πλείονα τῷ ἀνδρὶ κατὰ φύσιν ἐνεῖναι τῷ περὶ τῷ γυναικῶ σουργῶ, διαπλάττει μὲν αὐτῷ ἐξ αὐτῆ, ἔτε δὲ ἐκτινος μέρος τῶν ἐμπροσθεν. ἵνα μὴ δόξῃ πρὸς ἀντίστασιν ὡπερ αὐτῷ διαπλάττειν αὐτῷ. ἔτ' αὐ πάλιν καθαρῶς ἐκ τῶν ὀπιθῶν, ἵνα μὴ ἀτιμότερα λογίζοιτο, ἀλλ' ἐκ τῆς πλοῦρας τῆς μεταξὺ πρὸς ἐξέσεως. ὡς ἂν ἐχῆσα πρὸς τὸν ἀνδρα φαίνοιτο καὶ αὐτὴ τὸ μέσον ἰσοτιμίας τε καὶ ὑποταγῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποτε ἀπὸ τῆς πλοῦρας τῆ Ἀδάμ τῷ γυναικῶ διέπλασαν; Εἰς ὁμόνοιαν ἠβελήθη τὰ γενῆ σωμαγαγῆν ἢ τῆς φύσεως ποιητῆς. τέτρα χάριν τὸν μὲν Ἀδάμ ἀπὸ γῆς διέπλασαν, ἐκ δὲ τῆ Ἀδάμ τῷ γυναικῶ. ἵνα καὶ τὸ ταυτὸν ἐπιδείξῃ τῆς φύσεως, καὶ φυσικῶς τινὰ φιλοσοφίαν αὐτοῖς περὶ ἀλλήλων ἐμφύση. εἰ γὰρ καὶ τέτων ἔτω γεννημένων, καὶ ἄνδρες γυναικῶ διαμάχοντα, καὶ γυναικῶ ἀνδράσι, τὶ ἐκ ἂν ἔδρασαν, εἰ ἐτέρωθεν ποθεν τῷ γυναικῶ διέπλασε; σοφῶς ἄρα καὶ διεῖλε, καὶ πάλιν σωήρμωσαν. ὁ γὰρ γάμος εἰς αὐτὴν σωμαγῆν τὰ γενῆ. ἔσονται γὰρ φησὶν οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. καὶ ὅτι τῆτο ἀληθῆς, μαρτυρεῖ τὸ γενόμενον. διὰ γὰρ τῆς γαμικῆς ὁμιλίας εἰς ἐξ ἀμφοῖν βλασάνει καρπὸς, ἐκ μὲν τέτρα σπειρόμενος, ἐκ δὲ ταύτης τρεφόμενος, τελεσιουργημένος δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως ποιητῆ.

κγ. Καὶ εἶπεν Ἀδάμ, τῆτο νῦν ὅσον ἐκ τῶν ὀσέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς

Α σαρκὸς μου. αὐτὴ κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήθη.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τῆτο νῦν ὅσον ἐκ τῶν ὀσέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου αὐτῆ κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήθη. Ἐκ πολλῶν μὲν ἐσὶν ἰδῆν πολλῆς χάριτος γέμοντα τὸν Ἀδάμ, ἐχῆ καὶ ἐκ τῆτων. τῆς γὰρ γυναικὸς πλαττομῆς ἐξ αὐτῆ, ἐκ εἶδε. πῶς γὰρ ὑπνῶν; ὑπὸ δὲ τῆ Θεῶ αὐτῷ προσενεχθῆσαν, ἐπέγνω, προφητικότερον εἰπῶν, ὡς ἐκ ἔτι ἢ γυνὴ τὸν αὐτὸν τρόπον γενήσεται ἐξ ἀνδρὸς, ὡπερ ἡ Εὐα ἐξ αὐτῆ. τῆτο γὰρ φησὶ νῦν ὅσον ἐκ τῶν ὀσέων μου. νῦν μόνον τῆτο γεγονός, ὡς καὶ Σύμμαχος, καὶ Θεοδοτίων ἠρμηνεύσαν. τῆτο ἅπαξ ὅσον ἐκ τῶν ὀσέων. τὰ γὰρ ἄλλα πάντα ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, καὶ τῆ νόμος τῆ γαμικῆ. διατὶ δὲ ἐκ πλοῦρας; ἵνα μὴ μόνον πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ νομιζομένων καλῶν, ἀλλ' ἦδη καὶ πατρὸς καὶ μητρὸς προτιμῶσιν ἀλλήλων εἰς σάρκα μίαν ἐνέμενοι. τὸ μῆτοι αὐτὴ κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήθη, ἔδοκε τινὰ σώζειν ἀκολοθίαν. εἰ γὰρ ἐπειδὴ πλοῦρα τῆ Ἀδάμ ἢ Εὐα, διὰ τῆτο γυνή, καὶ μετὰ ταῦτα γυναικῶς ἄρα ἐκ εἰσὶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν. ἀλλὰ παρὰ τῆς ἐρμηνεύσαντας τὸ σφάλμα φασὶ γεννηθῆσαι. μὴ γὰρ εἰρηκῆσαι τῷ Γραφῶ γυνή, ἀλλ' ἢ ἀνθρωπος. ἴσα μὲν γὰρ ὀνομάζει τὸν ἀνθρωπον, δαυτατῆ προφορῶ τῆς φωνῆς χρωμαίνῃ, ἴσα δὲ τῷ Εὐαν ἀπὸ τῆ ἀνθρωπῆ. καὶ τῆτο μοι δοκεῖ μάλλον ἔχειν ἀκολοθίαν.

Β γὰρ ὑπνῶν; ὑπὸ δὲ τῆ Θεῶ αὐτῷ προσενεχθῆσαν, ἐπέγνω, προφητικότερον εἰπῶν, ὡς ἐκ ἔτι ἢ γυνὴ τὸν αὐτὸν τρόπον γενήσεται ἐξ ἀνδρὸς, ὡπερ ἡ Εὐα ἐξ αὐτῆ. τῆτο γὰρ φησὶ νῦν ὅσον ἐκ τῶν ὀσέων μου. νῦν μόνον τῆτο γεγονός, ὡς καὶ Σύμμαχος, καὶ Θεοδοτίων ἠρμηνεύσαν. τῆτο ἅπαξ ὅσον ἐκ τῶν ὀσέων. τὰ γὰρ ἄλλα πάντα ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, καὶ τῆ νόμος τῆ γαμικῆ. διατὶ δὲ ἐκ πλοῦρας; ἵνα μὴ μόνον πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ νομιζομένων καλῶν, ἀλλ' ἦδη καὶ πατρὸς καὶ μητρὸς προτιμῶσιν ἀλλήλων εἰς σάρκα μίαν ἐνέμενοι. τὸ μῆτοι αὐτὴ κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήθη, ἔδοκε τινὰ σώζειν ἀκολοθίαν. εἰ γὰρ ἐπειδὴ πλοῦρα τῆ Ἀδάμ ἢ Εὐα, διὰ τῆτο γυνή, καὶ μετὰ ταῦτα γυναικῶς ἄρα ἐκ εἰσὶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν. ἀλλὰ παρὰ τῆς ἐρμηνεύσαντας τὸ σφάλμα φασὶ γεννηθῆσαι. μὴ γὰρ εἰρηκῆσαι τῷ Γραφῶ γυνή, ἀλλ' ἢ ἀνθρωπος. ἴσα μὲν γὰρ ὀνομάζει τὸν ἀνθρωπον, δαυτατῆ προφορῶ τῆς φωνῆς χρωμαίνῃ, ἴσα δὲ τῷ Εὐαν ἀπὸ τῆ ἀνθρωπῆ. καὶ τῆτο μοι δοκεῖ μάλλον ἔχειν ἀκολοθίαν.

Γ μὴ μόνον πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ νομιζομένων καλῶν, ἀλλ' ἦδη καὶ πατρὸς καὶ μητρὸς προτιμῶσιν ἀλλήλων εἰς σάρκα μίαν ἐνέμενοι. τὸ μῆτοι αὐτὴ κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήθη, ἔδοκε τινὰ σώζειν ἀκολοθίαν. εἰ γὰρ ἐπειδὴ πλοῦρα τῆ Ἀδάμ ἢ Εὐα, διὰ τῆτο γυνή, καὶ μετὰ ταῦτα γυναικῶς ἄρα ἐκ εἰσὶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν. ἀλλὰ παρὰ τῆς ἐρμηνεύσαντας τὸ σφάλμα φασὶ γεννηθῆσαι. μὴ γὰρ εἰρηκῆσαι τῷ Γραφῶ γυνή, ἀλλ' ἢ ἀνθρωπος. ἴσα μὲν γὰρ ὀνομάζει τὸν ἀνθρωπον, δαυτατῆ προφορῶ τῆς φωνῆς χρωμαίνῃ, ἴσα δὲ τῷ Εὐαν ἀπὸ τῆ ἀνθρωπῆ. καὶ τῆτο μοι δοκεῖ μάλλον ἔχειν ἀκολοθίαν.

Δ ῥηκῆσαι τῷ Γραφῶ γυνή, ἀλλ' ἢ ἀνθρωπος. ἴσα μὲν γὰρ ὀνομάζει τὸν ἀνθρωπον, δαυτατῆ προφορῶ τῆς φωνῆς χρωμαίνῃ, ἴσα δὲ τῷ Εὐαν ἀπὸ τῆ ἀνθρωπῆ. καὶ τῆτο μοι δοκεῖ μάλλον ἔχειν ἀκολοθίαν.

κδ. Ἐνεκεν τέτρα καταλείψει ἀνθρωπος τὸν πατέρα αὐτῆ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆ. καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

Ζ **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πόθεν ἦδη τὰ μέλλοντα, καὶ ὅτι εἰς πλῆθος ἐπιδώσει τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος; ὅτι γὰρ σωμαγῆ ἐσα ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πόθεν ἠπίσατο; μετὰ γὰρ τῷ παράδασιν τὰ τῆς σωμαγῆς γέγονε, ἐπεὶ μέχρις ἐκείνων, καθάπερ Ἄγγελοι ἔτω διητῶντο ἐν τῷ παραδείσῳ. Καὶ μετ' ἐλίκε. Ἡ δὴλον, ὅτι προφητικῶς χάρισματος μετέχων πρὸ τῆς παρακοῆς, ἅπαντα ταῦτα ἔωρα τοῖς πνευματικοῖς ὀφθαλμοῖς.

Κ Ε Φ Γ.

α. **Κ**αὶ ἦσαν γυμνοὶ οἱ δύο ὅτε Ἀδάμ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆ, καὶ ἐκ ἠχύνοντο.

**** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ.** Πάντας αἰχμῶνται ἀνὴρ ἐκτὸς τῆς ἰδίας γυναικὸς. πάντας αἰδεῖται ἢ γυνὴ ἐκτὸς τῆ ἰδίας ἀνδρὸς. καὶ τῆτο μὲν εἶπε κατὰ τὸν νόμον. τὸ

δὲ αἴτιον τῆ μὴ αἰχμῶνται τῷ γυμνῷ ἀθανασίαν ἦσαν αἰδεύμενοι, δόξαν ἐσολισμένοι. ἔσσεχώρει ἢ δόξα βλέπεσαι τὰ γυμνά. αὐτὴ γὰρ ἔσκεπε τῷ γυμνότητι.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ εἶχον τὰ πάθη θυητῆς φύσεως, μήπω θυητοὶ γεννημένοι. διεκρατῆντο γὰρ τῆ χάριτι.

β. Ὁ δὲ

β. Ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.

*** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ἦν ἔν τῶν μιμηλῶν μιμηλότερος, καὶ τῶν ὑποσαϊνόντων ἐγγύτερος. μὴ πρόχης τῆ νῦ ὄψει, ὅτι καὶ Φύγομαι, καὶ βδελυτῶμεθα. ἐκ τῶ ἔτος ἀπ' ἀρχῆς. Φίλος τῶ ὄφις, καὶ τῶν ὑποσαϊνόντων τὸν ἄνθρωπον ἐγγύτερος.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ὁφιν ἐνταῦθα τὸν σατανᾶν, διὰ τὸ βλαπτικόν, ὀνομάζει κατὰ Λευκ. 10. 18, 19. Ὡς καὶ ὁ σωτὴρ φησιν· ἐθεώρην τὸν σατανᾶν ὡς ἀσράπιδά πεσόντα ἐκ τῆ βρανεῦ. καὶ, ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ φρόνιμος ὁ ὄφις, καὶ ἐπαινεμένος. μόνιον γὰρ ἡ φρόνησις ἀρετῆς. Πολλὰ τῶν ὀνομάτων ὁμωνύμως προφέρεται. καὶ γὰρ τὰ εἰδῶλα τῶν ἐθνῶν Θεὸς ὀνομάκασι. τῆτο δέ γε ἀκριβέστερον περὶ τῆ ἐν ἐκείνῳ ἐνεργήσαντος εἰρηται δαίμονος. ἀμαθῶς δὲ οἱ ἀνόητοι καὶ τῆς περὶ μύθους ἐχολακότας, σοφῆς προσηγόρευσαν. ἔτω καὶ ἡ θεία λέγει Γραφή, ἐξελέξατο ὁ Θεὸς τὰ μωρὰ τῆ κόσμου, ἵνα καταταχῶν τῆς σοφῆς καὶ πάλιν, πῶ σοφός; καὶ διὰ τῆ Προφήτα, σοφοί εἰσι τῆ κακοποιήσαι. τοιγάρτοι κἀνταῦθα φρόνιμον τὸν ὄφιν, ὡς πανῆργον ὀνόμασαν. ἔτω γὰρ καὶ ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσε καὶ ὁ ὄφις τῶ πανῆργος ἀπὸ παντὸς ζῴου τῆς χώρας, ἔ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Φρόνιμον νῦν ἔ τὸν συνετόν λέγει, ἀλλὰ τὸ πρὸς ἀπάτιν ἐπιτηδειον ὄργανον. ὡσερ ἀγαθὸν ἔθος ἡμῖν μὲν λέγειν τὸν ἄνδρα, ἀγ δὲ Βασιλεῖαι, ἀγαθὸν Σαβλ εἶναι λέγουσιν, ἔ τῶ προαιρεσιν, ἀλλὰ τὸ σωματικὸν τῆς ἡλικίας μεγέθος, ἐκβάσαι τὸ ἔθος τῆς προσηγορίας· ἔτω καὶ Μωϋσῆς ἔφη φρόνιμον τὸν ὄφιν.

Καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῆ γυναικί, τί ὅτι εἶπε Κύριος ὁ Θεός, ἔ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τῆ ἐν τῷ παραδείσῳ;

*** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τίς πρὸ πάντων ὀνόμασε τὸν Θεὸν ἐπὶ γῆς; Πρόδηλον, ὅτι ὁ διάβολος, ὅτε πρὸς τῶ Εὐάν ἔλεγε· τί ὅτι εἶπεν ὑμῖν ὁ Θεός ἀπὸ παντὸς ξύλου τῆ ἐν τῷ παραδείσῳ φαγεῖν; καὶ μὴ θαυμάσης τῆτο. Ἄγγελος γὰρ ὧν ποτε ὁ διάβολος, εἶχε γνώσιν ὑπὲρ τὸν ἄνθρωπον τότε.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄλλ' ἴσως ἐνταῦθα διαπορήσειν ἄντις, καὶ μαθεῖν ζητήσιν, εἰ καὶ τὸ θηρίον λόγος μετέχον. Οὐ τῆτο, μὴ γένοιτο. ἀλλ' αἰ ἀκολοῦθῶν-

Α τας τῆ Γραφῆ, τῆτο λογίζεσθαι χρῆ, ὅτι τὰ μὲν ῥήματα τῶ τῆ διαβόλου, διὰ τὸν οἰκεῖον φθόνον πρὸς τῶ ἀπάτιν ταύτιν διεγερθέντος· τῶ δὲ θηρίῳ τῆτω, ὡσερ ἐπιτηδείῳ ὄργανῳ ἐχρήσατο, ἵνα διωθῆ τὸ δέλεαρ τῆς οἰκείας ἀπάτης αἰεῖς, ὑποσκελίσαι πρότερον μὲν τῶ γυναῖκα, ἄτε αἰεὶ δὺκολώτερα διωαμείνω ἀπατηθῶναι· ἐπειτα δὲ δι' αὐτῆς καὶ τὸν πρωτόπλασον.

Β ΔΙΟΔΩΡΟΥ. (1) Ἄλογος ὧν ὁ ὄφις, πῶς διελέχθη τῆ Εὐα; Ὁργανον τῶ αὐτὸς τῆ τῆς ἀληθείας ἐχθρῆ. καὶ τῆτο δεδήλωκεν ὁ Κύριος αἰ τοῖς θείοις δὺαγγελίοις. εἰρηκῶς γὰρ τοῖς Ἰσδαίοις, ὑμᾶς ἐκ τῆ Ἰωάν. 8. 44. πατρὸς ὑμῶν τῆ διαβόλου ἐσε, ἐπήγαγεν, ἐκείνος ἄνθρωποκτόνος ἐσὶν ἀπ' ἀρχῆς. ἔτος τοίνυν διὰ τῆ ὄφεως διελέχθη τῆ Εὐα. ἐπειδὴ γὰρ τῶν πάντων ἀλογῶν παρὰ τῆ Θεῶ τῶν ὄλων τῶ ἡγεμονίαν εἰλήφισαν, δι' αἰὸς αὐτῆ τῶν ὑπηκόων τῶ παγίδα προσίωεγκε, πιθανώτεραν ἔτω τῶ ἀπάτιν κατασκδαῖζων. ὅτι δὲ καὶ αὐτὸν τὸν διὰ τῆ ὄφεως ἐνεργήσαντα, ὄφιν ἡ θεία προσαγορεύει Γραφῆ, μάρτυς Ἡσαΐας ὁ προφήτης βοῶν, τῆ ἡμέρα ἐκείνη Ἡσ. 27. 1. ἐπάξει ὁ Θεός τῶ μάχαιραν αὐτῆ τῶ ἀγίαν, τῶ μεγάλῳ, καὶ τῶ ἰχυρῶν ἐπὶ τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν σχολιὸν τὸν ἰχυρὸν, ἐπὶ τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν τὸν Φύγοντα, τὸν ἐν τῆ θαλάσῃ. καὶ ὁ Κύριος δὲ τοῖς ἱεροῖς εἶρηκε μαθηταῖς· ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν τῆ παλῆν ἐπάνω ὄφεων, Δευκ. 10. 19. καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τῶ δὺαμιν τῆ ἐχθρῆ.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῆ γυναικί, τί ὅτι εἶπεν ὁ Θεός ἔ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τῆ ἐν τῷ παραδείσῳ; τίνος φησὶν εἶκεν ἐκελεύθητε παρὰ τῆ Θεῶ μηδενὸς γούσασαι τῶν ἐν τῷ παραδείσῳ ξύλων; ὡς δῆλον αἰτεῦθαι εἶναι, ὅτι ἔ μετέχον βρώσεως ἐτέρας οἱ περὶ τὸν Ἄδᾶμ. εἰ γὰρ βεβρωκοτες ἦσαν, πάντως ἄν καὶ εἶδον αὐτῆς ἐδίουτας ὁ διάβολος. ἐδίουτας δὲ ἰδὼν, ἐκ ἄν εἶπε τίνος εἶκεν ἐκελεύθητε μηδενὸς ἐδίουν. ἀλλ' εὐδῆλον μὲν, ὅτι ἔπω βεβρωκίσαν. τί δὲ βέλεται ἡ τῆ διαβόλου ἐρώτησις, ἀναγκαῖον εἶπειν. τὸ μὲν ἔν ὅτι νόμον εἰλήφισάντινα οἱ περὶ τὸν Ἄδᾶμ, ἡπίσατο ὡς εἰκός, ἐξ ὧν ἄπαντα εἶδε τὰ λογικὰ τε καὶ ἄλογα, εἶτε ὄρατὰ, εἶτε ἀόρατα ὑπὸ νόμον ὄντα τινὰ, καθὼς ὁ πεπονηκῶς ἐβελήθη. ἡγγῶσι μὲντοι τὸν νόμον. ἔ γὰρ ἄν εἶδὼς αὐτὸν τὸ ἐναντίον εἶπεν, ἵνα δὺθὺς ἑαυτὸν ἀπίθανον πρὸς τῶ ἀπάτιν ἐργάσθαι, ὡς καὶ τὸν νόμον ἀγνοῶν. ἐκ δὲ τῶν φαινομένων τότε τεκμηράμενος, τῶ οἰκείαν ἐκπληρῆν μοχθηρίαν πειράτα. εὐδῆλον γὰρ, ὅτι μὴ διὰ φωνῆς αἰδητῆς δέδωκε τῶ Ἄδᾶμ τῶ ἀντολίῳ ὁ Θεός, ἀλλ' ὡσε αἰτυπῶσαι μὲν αὐτῶ κατὰ τῶ οἰκείαν ἐνέργειαν τῶ τε γνώσιν τῆ νόμου

(1) Ἡ ἐν Παρισ. ἐκδ. Θεοδωρίτη, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν χάλκῃ.

νόμω καὶ τῷ ἀκολῷ. δεξάμενον δὲ ἐκείνον τῷ εἰτολλῷ διακεῖσθαι ὡσανεὶ ἀκροῖ τὸ πρόσαιγμα δεδεγμένον. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν Προφητῶν ὁ Θεὸς ἐποίησεν. εἰτεῦσθαι δὲ τῷ διαβόλῳ τὸ δοῦναι νόμιμον δῆλον ὑπῆρχεν· ὡς εἶπε κατὰ νόμον ἀνθρώπων εἰσέρχων τῇ Φωνῇ διάλεχθεῖς ὁ Θεὸς αὐτῷ δεδώκει τῷ εἰτολλῷ, ἦκασιν ἂν ταύτης κάκεινος, ἅτε τὰς ἀνθρωπίνους εἰδήσας Φωνὰς οἷός τε ὦν. νῦν δὲ ὡς μὴ ὑπότινα νόμον πάντως ἐσίν, ἐκ πάντων ἐτεκμήρατο τῶν γεγονότων ὑπὸ νόμου. τὸν δὲ νόμον αὐτὸν ὅς τις ποτέστιν ἐκ εἰδῶς, ἐξ ἕπερ αὐτὸς μετατρέψαι ἐβέλετο, σοχασμοῖς τισὶ τοῖς δοῦσιν νόμοις ἐπιχειρεῖν περᾶται. πάντα μὴ γὰρ τὰ ἄλογα ζῶα νεμόμενα κατὰ γλῶσσαν εἶρα· ἐπειδὴ φύσις αὐτοῖς ἐφιεμένης, οὐδὲς πρὸς τρόφῳ ἐπέγεισθαι· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀδὰμ βεβρώκεισαν εἰδέπω. ἔτω τὸς ἀνθρώπους τὰ ξαντος τῆ Θεῶ, ὡς μὴ παραπλησίως αἰ τοῖς ἀλόγοις πρὸς βρώσιν ὁρμᾶν. καιρὸν δέ τινα ὠρισμένον εἰδήσας τῆς, εἰ δὲ μένειν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἐθέλοιεν λογισμῶν, καὶ μὴ δίκῳ ἀλόγων τῇ γαστρὶ προσανέχων. ἐπειδὴ τοίνυν ἔπω διὰ ταυτίω οἱ περὶ τὸν Ἀδὰμ βεβρώκεισαν τῷ αἰτίαν, ἅτε τῆ ἐπίγοντος αὐτὸς πρὸς τῷ βρώσιν ἐκ ἐπισάντος καιρῆ, θεωρήσας ὁ διάβολος πάντα μὴ ἐδίοντα τὰ ζῶα, μόνους δὲ ἐκείνους μεταλαμβάνοντας εἰδένος· ἐκ ἐπισάμενος οἶαν πρὸς τὰ ἄλογα τοῖς ἀνθρώποις καὶ κατὰ τῆτο δέδωκεν ὁ Θεὸς τῷ διαφορᾶν, ὡς τῆ νόμῳ παντελῶς αὐτὸς κεκωλύσθαι τῆς βρώσεως. εἶρετο τοίνυν τῷ Ἐὐαν, τίς ἡ αἰτία; δι' ἡ μόνους ὑμᾶς ἐκέλευσε μὴ ἐδίειν;

**** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ.** Πολλοὶ ζητῶσι πῶς ἐλάλησεν ὁ ὄφεις, ἄρα ἀνθρωπίνῃ Φωνῇ, ἢ συρισμῷ ὄφειος, καὶ εἰσνόησεν ἡ Ἐὐα; Ὁ Ἀδὰμ πρὸ τῆς παραβάσεως ἐπεπλήρωτο σοφίας, καὶ σωτέσεως, καὶ προφητείας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὕτως ἔχοντος τῆ Ἀδὰμ, εἰσνόησεν ὁ διάβολος καὶ τῆ ὄφειος τὸ φρόνιμον, καὶ τῆ Ἀδὰμ τῷ πρόληψιν. εἶχε γὰρ περὶ τῆ ὄφειος ὡς σωτέσθαι. λαλεῖ ἂν δι' αὐτῆ, ἵνα ὑπονοήσῃ ὁ Ἀδὰμ, ὅτι φρόνιμος ὦν ὁ ὄφεις, κατωρθώσε καὶ τὸ μιμησαδαί τῷ τῆ ἀνθρώπου Φωνῷ.

γ. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει, ἀπὸ παντός καρπῆ ξύλου τῆ παραδείσου δ. **Φαγομέθα.** Ἀπὸ δὲ τῆ καρπῆ τῆ ξύλου, ὅστις ἐν μέσῳ τῆ παραδείσου, εἶπεν ὁ Θεός, ἔ μὴ φαγήσθε ἀπ' αὐτῆ, εἰδὲ μὴ ἀψησθε αὐτῆ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Διὰ τῷ πολλῷ ἀπροσεξίαν ἔ μόνον ἐκ ἀπεσράφῃ, ἀλλὰ καὶ τῷ εἰτολλῷ ἄπασαν αὐτῷ ἐκκαλύπτει, καὶ τὸς μαργαρίτας τῷ χοίρῳ προτίθησι, καὶ πληρῆται τὸ παρὰ τῆ

Ματθ. 7. 6. Χρῖστῆ εἰρημνόν· μὴ βάλῃτε, γὰρ φησι,

Α., τὸς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτῆς ἐπ' τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ σραφείτες ῥήξωσιν ὑμᾶς. ὁ δὲ καὶ νῦν γέγονε. παρέδηκε γὰρ τῷ χοίρῳ τῷ πονηρῷ τῆτω θηρίῳ, ἦτοι τῷ δαίμονι τῷ δι' αὐτῆ ἀεργῆντι, τὸς θείους μαργαρίτας, καὶ ἔ μόνον αὐτῆς κατεπάτησε, καὶ ἀντετάξατο τοῖς ῥήθεισιν, ἀλλὰ καὶ σραφεί, ἐκ αὐτῷ μόνον, ἀλλὰ μετ' αὐτῆς καὶ τὸν πρωτόπλαστον εἰς τὸ τῆς παρακοῆς ῥήγμα κατήγαγε. τοσῆτον ἐσὶ κακὸν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε πᾶσιν ἐκκαλύπτειν τὰ θεία μυστήρια. ἀκνέτωσαν οἱ ἀπλῶς, καὶ ἀδιαφόρως πρὸς ἄπαρτας διαλεγόμενοι

ε. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφεις τῇ γυναικί, ἔ **ς.** θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. Ἦδει γὰρ ὁ Θεός, ὅτι ἡ ἂν ἡμέρα φαγήτε ἀπ' αὐτῆ διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὄφθαλμοί, καὶ ἔσεσθε ὡς Θεοί, γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρὸν.

**** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ.** Ἐδοξε μανθάνειν ἔ ἐκ ἦδει. λοιπὸν ἐκ ὑπερίβητο ὡς ἐγκατάσκατος, καὶ λέγει αὐτῇ· ἔ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. ἴδε ἄλλο ψεῦδος. τῆ γὰρ Θεῶ εἰπόντος, ἡ ἂν ἡμέρα φαγήτε, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε, τῆτο δούτερον ἐψόσατο. ἦδει γὰρ ὁ Θεός φησιν, ὅτι ἡ ἂν ἡμέρα φαγήτε, ἔσεσθε ὡς Θεοί. ἴδε τρίτον ψεῦδος. ὅρα τῷ ἐγκατάσκατον κακίαν τῆ διαβόλου. ἦδη προμελετᾶ κατασπεῖραι τῷ κόσμῳ τῷ πλάνῳ. καὶ ἐπειδὴ ἐμελέτησεν, ὡς προεῖπον, πολυθεῖαν ἐγείραι τῷ κόσμῳ, προλαβὼν ὡς εἰ διηγήματα κατέσπειρον εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς γυναικὸς ἔμφασιν τῆ εἶναι πολλὰς Θεῶς. ἀλλ' ὁ μὴ τῆς κακίας τεχνίτης ἔτω προκατέσπειρε τῷ εἰδοίαν τῶν Θεῶν. ὁ δὲ Θεός προειδὼς, ὡκνόμησε τῷ πλάνῳ τῷ μέλλεσαν μὴ λαληθῆναι ἀνθρωπίνῳ σώματι· ἵνα μὴ πρώτη λογικῇ Φωνῇ περὶ Θεῶν φθέγγηται. ἀλλὰ πρῶτον σῶμα ὄφειος. ἵνα πᾶν σῶμα λαλῆν περὶ εἰδώλων, τῷ σώματι ἐκείνῳ ἀπεικάσθηται.

ς. Καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ, ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρώσιν, καὶ ἀρετὸν τοῖς ὄφθαλμοῖς ἴδειν, καὶ ὠραῖόν ἐσὶ τῆ κατανοῆσαι.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δεῖ εἰδέναι τῷ εἰτολλῷ τῷ δοκιμάσθαι ἡμῶν τὸ ὑπήκοον. διὰ τῆτο ἡ Φυτὸν ὠραῖον, καρποῖς εἰσοφορον, ἵνα εἰ τῆ ἀποχῆ τῆ ἡδέος τὸ τῆς ἐγκρατείας καλὸν ἐπιδειξάμενοι, τῶν τῆς ὑπομονῆς σεφάνων δικαίως ἀξιωθῶμεν. ἐπηκολοθήσεται δὲ τῆ βρώσει ἔ παρακοῆ μόνῃ τῆς εἰτολῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίγνωσις τῆς γυμνότητος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τίος γὰρ εἰμι τῆς παιδίσκης σε, ἡ νηπίαν ἔσαν, καὶ κομιδῆ παῖδα παραγαγὼν ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἀποση-

ἀποσήσας τῆς σῆς δεσλείας, δέλλω τῆς ἀμαρτίας ἐποίησε.

1. Κορ. 15. 33.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἀληθῶς φθείρουσιν ἡδὴ χρῆσά ὁμιλίαι κακαί. διὰ τὴν γὰρ πρὸ τῆς συμβεβῆλης τῆς πονηρᾶς δαίμονος ἐκείνης μηδὲν τοιαῦτον ἔπαυσε, μηδὲ κατανόησε τὸ ξύλον, μηδὲ εἶδεν αὐτῆ τὴν ὠραιότητα; Ἐπειδὴ ἐδεδοίκεν τῆ Θεῷ τὴν αἰτολίαν, καὶ τὸ μέλλον ἐπιτίμιον ἔσεσθαι ἐκ τῆς μεταλήψεως.

Καὶ λαβῶσα ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆ καρπῶ αὐτῆ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε ἢ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἔφαγον.

**** ΣΕΥΘΗΡΙΑΝΟΥ.** Ἐπιθυμία ἔν τῆς ἰσοθείας ἀπατᾷ τὴν γυναικᾶ· κακείνη τὸν ἄνδρα ἐκ ἀπατᾶ, ἀλλὰ πείθει. καὶ μαρτυρεῖ Παῦλος λέγων, Ἀδὰμ ἐκ ἡπατήρη. καὶ διατὶ κατεκρίθη; ὅρα τὸ δαμόν. ἡ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἔφαγε· πείθει μετὰ τὸ φαγεῖν καὶ τὸν ἄνδρα, ἵνα μὴ μόνη διατραπῆ. καὶ ἐπεισαν, ἐκ ἡπάτησαν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐχ οἶόν τε ἡμεῖς ταύτῃ προχαίρω λαβῶσαν δέναν, ἔτε ἐκείνον ἀβασανίσως δέξασθαι τὴν βρώσιν. εἰ μὴ γὰρ ἐκ ἡδὴ τὸ δίδόμενον, ἐδ' ἂν ἐμέμφθη· εἰ δὲ ἡδὴ, ὡς εἶκος, καὶ ἐπέγνω, πάντως ἄντι καὶ ἐφθέγγετο πρὸς τὴν δῆσαν. ἀλλ' ἡ μὴ γυνὴ τὰ τῆ ὀφθαλμοῦ, εἶτε τῆ διαβολῆς, ῥήματα πάντως εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα, προσέθηκε δὲ κάτινα τυχόν, δι' ὧν πείθειν αὐτὸν ἠγεῖτο δέξασθαι τὴν βρώσιν.

η. Καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ ἐστὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο; Ὅτι καὶ πρὸ τῆς βρώσεως ἔμεμυκότας εἶχον τὰς ὀφθαλμοὺς, ὁ δὲ τῶν προσέχων ἐδέλεσι. πῶς γὰρ εἶδεν ἡ γυνὴ τὸ ξύλον, ὅτι καλὸν εἰς βρώσιν, καὶ ἀρετὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, καὶ ὠραιὸν ἐστὶ τῆ κατανοήσασθαι, εἰ μὴ ἀνευγοτάς εἶχον τὰς ὀφθαλμοὺς; ἐκὲν τὴν μετὰ τὴν ἀμαρτίαν αἰδήσιν ἔτω κέκληκεν ἡ θεία Γραφή. οὐδὲν γὰρ μετὰ τὴν ἀμαρτίαν κατὰ τὰ τὸ σωματός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶς ἔν μετὰ τὴν βρώσιν ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν· πρὸ γὰρ τῆς βρώσεως ταύτῃ ἐκ εἶχον τὴν αἰδήσιν; Οὐδὲ τὰ κομιδῆ νέα παιδία ἐρυθρίαν πέφυκε, τῆς ἐδῆτος γεγυμνωμένα. κατὰ βραχὺ δὲ τῆ σώματος ἀξαναομνίσ, καὶ τῆ νῆ λοιπὸν ἀρχομνίσ τὴν οἰκίαν φύσιν ἐπιδεικνύσασθαι, ἐκ ἔτι λοιπὸν φορητῆ τοῖς μερακίοις ἢ γύμνωσις, ἀλλ' ἐρυθρίωσι καὶ περιβάλλοντα. πάντις ἀφέλῃται τὴν ἐδῆτα, ταῖς χερσὶ τὰ παιδογόνα καλύπτει μόρια. πολλῶν δὲ καὶ τὸ ἔθος ἀφαιρεῖται ταύτῃ τὴν αἰχμῶν. καὶ γὰρ οἱ ναῦται, γυμνοὶ πλέοντες, καὶ οἱ λωόμε-

νοὶ ὑπ' ἀλλήλων ὀφθαλμοί, ταύτῃ οἰκίαν τὴν αἰχμῶν ἐκ εἶχον. ἐάν δέ τις ἔξω τῶν βαλανείων γυμνὸς ἦ, λίαν ἐρυθρίαν. ἔτω καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀδὰμ, οὐδὲν μὴ διαπλασάτες, οἷα δὴ νῆπιοι, καὶ οὐδὲν γενεῖς, καὶ τῆς ἀμαρτίας ἀμύητοι, ἐκ ἠχμῶντο δίχα περιβολαίων διάγοντες, μετὰ δὲ τὴν πείραν, τοῖς φύλλοις εἴνα συνεκάλυψαν μόρια.

Β. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ διηνοίχθησαν, φησὶν, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο. Ζητήμενον ἐστὶ, πόθεν ὁ ὀφθαλμὸς γινῆς, ταῦτα προέφη αὐτοῖς συμβήσεσθαι. ὅτι γὰρ ἔμετεςιν αὐτῷ τῆς τῶν μελλόντων προγνώσεως ἀναντιρρήθον, ἐπειδὴ Θεῷ τῆτο ἐξαιρέτων ἰδίων, καὶ ὅσοις ἂν αὐτὸς δωρήσεται. λέγει γὰρ ὡς πρὸς τὰς δαίμονας ὁ Προφήτης, ἀναγγεῖλατε ἡμῖν τὰ ἐπερχόμενα τὴ ἔσασθαι, καὶ γνωστο-

Γ. μεθα ὅτι Θεοὶ ἐσε. φησὶ τοίνυν, ὅτι φρονιμώτατος ὦν κατὰ τὴν τῆς Γραφῆς περὶ αὐτῆ μαρτυρίαν, καὶ δανὸς ἐκ μικρῶν μεγάλα, καὶ ἐξ ὀλίγων πολλὰ σιωδεῖν, ἐκ τῶν πρὸς τὸν Ἀδὰμ τῆ Θεῷ ῥημάτων ἐσοχάσατο τὴν ἀπόβασιν. ἔχει γὰρ ἔτως, ἀπὸ δὲ τῆ ξύλης τῆ γινώσκων καλὸν καὶ πονηρὸν ἔφαγε ἀπ' αὐτῆ. ἡ δ' ἂν ἡμέρα φάγηδε ἀπ' αὐτῆ, θανάτῳ ἀποθανεῖδε. σιωδεῖν ἂν ὡς φρόνιμος ἐκ τῆ ὀνόματος τῆ φυτῆ τὸ ἀποβησόμενον· καὶ ὅτι τῆς

Δ. τροφῆς μεταχόντες, αἰχμῶσσι μὴ ὡς εἶκος· τῆτο γὰρ λέγει διανοεῖν ὀφθαλμῶν· αἰχμῶσαντες δὲ τὴν φυσικῶν αἰ αὐτοῖς νάρκωσιν, ἀναζωπυρήσασθαι τὴν τῆς γαμικῆς οὐλογίας ἐπιθυμίαν. τῆτα δὲ συμβάντος αὐτοῖς, τὰ τῆς αἰχμῶν ἐξ ἀνάγκης ἐπισυμβήσεται, καὶ ἔξασθαι ἔτως εἰς διάγνωσιν καλεῖτε καὶ κακῆ. ἀλλὰ μὴ, ὡς τὴν αἰχμῶν ἡμῶν, διανοεῖν λέγειν ὀφθαλμῶν οἶδεν ἡ θεία Γραφή, λέγει ἡ

Ε. πρώτη τῶν βασιλειῶν. ὅτι τῆ Σαὶλ ποτε πολεμῆντος ἀλλοφύλης; καὶ καταρασομνίσ τὸν λαόν, εἰ πρὸ τῆς ἐσπέρας μεταλάβοι τροφῆς, Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτῆ τῆτον ἐκ ἐπακήκοσιν. εἰσελθῶν δὲ κατὰ τὴ μέρος ὄρουμ, περιτυγχάνει συσρέματι μελισσῶν, καὶ ἐκτάνας τὸ ἄκρον τῆ σκήπρου τῆ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ, ἀνέβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κηρίον τῆ μέλιτος, καὶ ἐπέσρεψε τὴν χεῖρα αὐτῆ εἰς τὸ σῶμα αὐτῆ, καὶ

Ζ. ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ. μαθῶν δὲ μετὰ τῆτο τῆ πατρός. φησὶ, τὴν ἀράν, εἶπεν· ἀπήλασεν ὁ πατήρ μου τὴν γλῶσσαν· ἴδε δὲ ὅτι ἐγδοσάμην βραχὺ τῆ μέλιτος τῆτα· εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ μου. ἔτως ἔν καὶ ἐπὶ τῶν πρωτοπλάσων νοήσωμεν τῶν ὀφθαλμῶν τὴν διανοεῖν. ὅτι γὰρ αὐτοῖς ἔτοι καὶ πρὸ τῆς βρώσεως ἐκ ἐκέχληντο, πρόδηλον. εἶδε γὰρ φησὶν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρώσιν, καὶ ὅτι ἀρετὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆ ἰδεῖν. ἔτω μὴ ἔν κατ' ἐμὴν ἀνοίαν καὶ δόξαν ὁ ὀφθαλμὸς ἀπὸ τῆς τῆ ξύλης προσηγορίας ἔγνω ταῦτα τῆ γυναικὶ προσιπῆν· ἐκακώρησε δὲ ἀφ' ἑαυτῆ, τὸ,

Η. ἔθανάτῳ ἀποθανεῖδε, ψυδασάμνος· καὶ τὸ,

» τὸ, ὡς Θεοὶ, παρενδείξ. ἔ γὰρ τὸτο Φα-
γόντες ἐγενήθησαν, ἀλλ' ἀντὶ τῶν τὰ τῆς
θνητῆς ἐπέγνωσαν ἐν ἑαυτοῖς αὐτίκα πά-
θη σαρκός· καὶ κεκυρωῶσαι τῆ θανάτου
κατ' αὐτῶν ἀληθῶς τὴν ἀπόφασιν ἔμα-
θον ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς φύσεως αὐτῶν διαδο-
χῆς, διὰ τῆ πρὸς παιδογονίαν ἐρεθισμῶ.

» **ΑΚΑΚΙΟΥ.** Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο. εἰς
κατασκυβῶν τῆ μὴ περὶ τῶν αἰδητῶν ὀφ-
θαλμῶν εἰρηδοῦναι, παραδετέον τὰ ἐκ τῆς
πρωτῆς τῶν βασιλειῶν περὶ Ἰωνάθαν, ἡ-
κα τῆ μέλιτος ἐγούσατο, ἔ τως ἔχοντα·
» καὶ ἀπέσρεψε τὴν χεῖρα αὐτῆ εἰς τὸ σῶμα
» αὐτῆ καὶ ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ.
» καὶ μετ' ὀλίγα φησὶν ὁ Ἰωνάθαν· ἴδε, ὅτι
» εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ μου, ὅτι ἐγούσαμι βρα-
» χυ τῆ μέλιτος.

» **ΔΙΟΔΩΡΟΥ.** Καὶ διλωοίχθησαν, φη-
» σιν, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο. Ἐντεῦθεν ἐννοί-
» τῶν αἰρετικῶν ὑπεργέτω ἐναί φασιν τὸν
» ὄφιν, εἰσηγησάμενον τῆ ζύλη φαγεῖν· ὁ
» καὶ διλωοίχθη αὐτῶν τὰς ὀψεις τῆς διανοίας,
» καὶ γινώσκιν ἀνέστηκε καλῆ καὶ πονηρῆ. ἔ
» γὰρ ὀκνεῖ διαβάλλειν μὲν τὸν Θεόν, ἐπαι-
» νεῖν δὲ τὸν διάβολον, φάσκοντες, ὅσον
» ἐφθόνησαν αὐτοῖς ὁ Θεός, τοσαῦτον μετέ-
» δωκεν αὐτοῖς ὁ ὄφιν· ἀγνοῦντες, ὅτι τὸ
» διανοιχθῆναι τὰς ὀφθαλμῶν, ἔ πάντως
» ἐπὶ καλῶ γέγονε. τί γὰρ παρέχειν αὐτοῖς
» ἢ τῶν ὀφθαλμῶν διανοίξεις; ἢ γινώσκιν ὅτι
» γυμνοὶ ἐτύγχανον, καὶ αἰχμῶσαι ἐπὶ τῶ
» πράγματι. πῶς γὰρ ἠδύνατο τῆς γυμ-
» νοτητος, μὴ τῆς παρακοῆς αὐτοῖς τὴν
» φύσιν εἰς θνητότητα μεταβαλέσσης, κα-
» θάρπερ ὁ Θεός ἠπαίλησεν; οἷα γὰρ τὰ τῆς
» φύσεως, τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς προαιρέσεως.
» ἔ τὸ αὐτὸ τοῖς ἰχθύσι βέλημα, καὶ τοῖς
» χερσαίοις, ἔδ' ἄπερ τοῖς σαρκοβόροις δο-
» καί, ταῦτα καὶ τοῖς χλοηφάγοις τῶν ζώων.
» καὶ μὴ σάρκες πάντα, καὶ πολλὰ ἀπὸ
» τῆς γῆς, ἀλλὰ τὸ τῆς κατασκυβῆς διάφο-
» ρον παρέχειν αὐτοῖς καὶ τῆ φρονεῖν τὴν
» διαφορᾶν. ἔ τως ἐπιθυμία μὲν γάρ μιν τοῖς
» ἀνθρώποις καὶ βρώσεως, θάλψεως καὶ
» ψύξεως, ἀμφιάσεως τε καὶ γυμνώσεως·
» ἔδον δὲ τῶν χρεῖα τοῖς Ἀγγέλοις.
» εἰ τοίνυν πρὸς τὴν τῆς φύσεως ἀναλλαγῆναι
» παρήλλακται καὶ τὰ τῆ φρονήματος, ἔδον
» ἀπεικὸς τῆς περὶ τὸν Ἀδὰμ πρὸ τῆς πα-
» ρακοῆς ἀναιδήτως ἔχειν τῆς γυμνότητος·
» ἐπειδὴ μὴ χρεῖα τοῖς ἀθανάτοις περιβο-
» λῆς, καὶ σώματι ἢ (1) ἔδον γὰρ τῆς ἀνι-
» σαμίνης τῶν ἱματίων εἰσέρχεται πόθος
» ἢ γάρ μιν, ἢ τινος τῶν ἐν τῶ θνητῶ σώματι
» μετὰ δέγε τὴν παρακοῆν εἰς ἐννοίαν ἐλ-
» θεῖν τῆς γυμνότητος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ αἰ-
» χμῶσαι, τῶν λογισμῶν αὐτοῖς, ὡς ἔφω,
» συμμεταβληθέντων τῆ φύσει, καὶ πρὸς
» τὴν θνητότητα κατανεχθέντων. τὸτο
» προειδὼν ὁ διάβολος· ἀσώματος γὰρ ὢν
» τὴν φύσιν, λεπτοτέραν ἔχει καὶ τὴν διά-
» νοίαν, καὶ πολλῶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων

A ὀξύτεραν· ὅπερ τοῖς περὶ τὸν Ἀδὰμ συμ-
βήσεται παρακῆσαι, λέγω δὴ τὸ γενέ-
σθαι αὐτοῖς θνητὸν τὸ φρόνημα τῆ πρὸς
τὸ χεῖρον ἀπὸ τῆς παρακοῆς τροπῆ, τῆ
ἀπάτη περιτίθηται ἐπαγγελίας ἀξίωμα,
» λέγων, ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτῆ,
» διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί, κτ.

» **ΘΕΟΔΩΡΟΥ.** Ἀνοήτως τινὲς ἔφα-
σαν πεπληρωῶσαι τὸ παρα τῆ διαβολῆς
πρὸς τὴν γυναικα ῥηθῆναι· ἐπειδὴ ὁ μὲν
B ἔφη, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί,
» καὶ ἔσεδε ὡς Θεοὶ, γινώσκοντες καλὸν
» καὶ πονηρὸν· ὁ Προφήτης δὲ ἄμα τῶ φα-
» γείν, ἔφη, ὅτι διλωοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ
» τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοῖσιν· δέον
» σιωδεῖν, ὅτι πολὺ τῶν εἰρημένων τὸ διά-
» φορον. ὁ μὲν γὰρ διάβολος, τὴν διάνοι-
» ξιν τῶν ὀφθαλμῶν ἔτω φησὶν, ὡς ἂν κατ'
» ἐννοίαν ὀξύτερον ἐσομένων, καὶ διωαμέ-
» νων δίκην Θεῶν ὄραν τε ταῖς ἐννοίαις καὶ
» διακρίνειν ἐκ τῆ πονηρῆ τὸ καλόν· ὁ Προ-
» φῆτης δὲ ἔ ταύτῃ εἶπεν, ἀλλὰ κατ' ἡ
» εἶδον τε καὶ ἠδοντο τῆς οἰκείας γυμνώ-
» σεως. πρότερον μὲν, ἔδον ἐπ' αὐτῇ πά-
» χοντες, ἔδον αἰχμῶμοι· ὑπερον δὲ,
» τοιαῦτῃ τινὰ ἐπὶ τῆ γυμνώσει τὴν αἰδη-
» σιν λαβόντες, ὡς καὶ πρὸς μόνῃ αἰχμῶ-
» σαι τὴν ἐν τῆ γυμνώσει τῆ σώματος θεω-
» ρίαν. ἔ γὰρ ἀδηλον, ὡς ὁ λογισμὸς ἐστὶ τῆς
» ψυχῆς, ὁ τὴν ἐπὶ τῆ θεωρίας διάθεσιν νῦν
» μὲν τοιάνδε, αὐτίς δὲ τοιάνδε ποιῶν. τὰ
» γὰρ βρέθη ἐκ αἰχμῶνται ἐπὶ τῆ γυμνώ-
» σαι, ἔτε μὲν οἱ ἐν βαλαναίῳ. ἔ τῶ μὴ
» βλέπειν αὐτῶν, ἀλλὰ τῶ μὴδὲ φαῦλον
» ἀπὸ τῆς θεωρίας ἐπὶ τῆς ἐννοίας ἀνδέχε-
» σαι. οἱ τοίνυν περὶ τὸν Ἀδὰμ ἄρτι μὲν
» γεγονότες, ἀμαρτάνοντες δὲ ἔδον, καὶ
» ἔτε φαῦλοντι εἶναι μαθόντες, ἔτε ἄλλο
» ἔδον τῆς οἰκείας φύσεως, αἰχμῶν ἐκ ἡ-
» γέντο τὴν γυμνώσειν. ἐπειδὴ δὲ ἡμαρτον,
» τάναντία τοῖς τῆ Θεῶ διαπραξάμενοι νό-
» μοις, ἀετέθη μὲν αὐτοῖς ὁ λογισμὸς τῆς
» αἰχμῶν ὑπὸ Θεῶ εἰς τὴν κατὰ τῆς ἀμαρ-
» τίας βοήθειαν, αὐτάρκης ὢν ἐγκοπλεν
» αὐτῆς τὴν ὀρμῆν. πρῶτῃ δὲ τῆς αἰχμῶ-
» νης τὴν ἐννοίαν ἀναγκαίως ἐπὶ τοῖς παιδο-
» γοίσι ἔλαβον ὄργανοις· ἵνα πόρρωθεν
» τοῖς ἀνθρώποις ἢ αἰδῶς ἐκκόπη τὴν ἀκό-
» λασον μίξιν.

Z ** **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅταν ἀκῆσης,
» ὅτι διωοίχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, τῆ-
» το νόει· ὅτι παρεσκύβασεν αὐτῆς αἰδησιν
» λαβεῖν λοιπὸν τῆς γυμνώσεως, καὶ τῆς
» ἐκπλώσεως τῆς δόξης, ἢς πρὸ τῆς βρώσεως
» ἀπήλαυον. ὅτι δὲ τὸτο τῆς γραφῆς ἐστὶ
» τὸ ἔδος, ἄκκε αὐτῆς καὶ ἀλλαχῆ λεγέ-
» σης. ἡνίκα γὰρ ἡ παιδικὴ τῆς Σάρρα
» ἀποδιδράσκεισα τὴν δεσποτείαν, ἐπλανᾶ-
» το, ῥήψασα τὸ παιδίον πλησίον μίας ἐλά-
» τῆς, ἀπὸ διασήματος περιεσκόπει τῆ
» τὴν τελούτῃ· καὶ φησὶ, διλωοίχθη ὁ Θεός
» τῆς ὀφθαλμῶν τῆς Ἄγαρ· ἔκ ἐπειδὴ πρὸ
» τῆς
» G 2

Γα. 21. 19.

(1) Ἰσ. 60.

Καὶν καὶ ἀσεβέστατος, ὁ ἀδελφοκτόνος τὶ πεποιήκων; ἐξήλθεν ἀπὸ προσώπων τῶ Θεῷ. ὡσεὶ συγκρίσει κακῶν, ἔλαττον εἶναι τὸ κρυβῶν ἀπὸ προσώπων τῶ Θεῷ.

**** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ.** Ἀπὸ τῶ ψόφου ἦδεται, καὶ ἀπὸ τῆς σωτηρίας; καὶ ἀπὸ τῶ κλύπε εἶχε Θεὸς φαίνεσθαι; ἐφαίνετο ἔχως ἡμεῖς, ἀλλ' ὡς ἡβέλετο. ὁ βλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν ἀγίων, ὅτι τὸ δειλινὸν τότε τὸν Ἀδάμ ἐπεσκέψατο, καὶ νῦν ἐπὶ τῶ σαυρῶ τὸ δειλινόν. καὶ γὰρ κατ' ἐκείνας τὰς ὥρας ὑπέμεινον ὁ σωτὴρ, καὶ ὡς διετελέσεν ὁ Ἀδάμ ἀπὸ τῶ φαγεῖν ἕως τῆς παραβάσεως καὶ τῆς κρίσεως, ἀπὸ ἑκτῆς ὥρας ἕως συνανατῆς. ἕκτη ὥρα ἔφαγε κανὼν γὰρ φύσεως· μετὰ τὴν ἕκτῃ ἀπεκρύβη. τὸ δειλινὸν ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός.

ι. Καὶ ἐκάλεσε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀδάμ πᾶ εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, τῆς φωνῆς ἤκιστα περιπατῶντος ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐφοβήθη ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Οὐ γὰρ διδαχθῶν ἐζητήσῃ ὁ πάντα εἰδὼς, ἀλλὰ νοήσῃ αὐτὸν ἐβέλετο οἷος ἀνδρῶ οἷς γέγονε. πᾶ εἶ; ἀντὶ τῶ, εἰς οἷον πλῶμα κατελήλυθας ἀπὸ τηλικῶτα ὑψους;

ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ. Ἀδάμ πᾶ εἶ; ἀντὶ τῶ ὁ Θεός, φησὶν, ὠνείδισεν αὐτὸν. πᾶ εἶ; πόθεν; πᾶ κατήλθες; ἀπὸ ποίας δόξης ἐξέπεσας; διατὶ ἐφοβήθη; ἐφοβήθη διὰ τὴν παράβασιν, ἐκρύβην διὰ τὴν γυμνωσιν. διὰ τῆτο μακρῶν τὴν ὁμιλίαν, ἵνα λύσῃ τὸν φόβον, καὶ ἐγείρῃ τὴν παρρησίαν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Οὐκ ἀγνοῶν ὅπως διέτριβεν, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖς ἡμαρτηκόσιν ἔρραπλα τὸ σῶμα, τῆς ἁμαρτίας ἀποσρεφῆσης τὴν γλῶσσαν, καὶ τῶ συνειδότος αὐτῆς ἐπιλαμβανομένη, καὶ μνήσιν ἀχανεῖς οἱ τοῖστοι, ὡσπερ τινὶ δεσμῶ τῆ σιγῆ κατεχόμενοι, βεβλόμενος ὁ Θεός εἰς παρρησίαν αὐτὸν ἐκκαλέσασθαι διαλέξεως, καὶ δέναι παρρηεῖν, καὶ εἰς ἀπολογία ὧν ἡμαρτεν ἐμβαλεῖν, ἵνα τινὸς ἀπολαύσῃ συγγνώμης, πρότερος αὐτὸς, αὐτὸν ἐκάλεσε, τὸ πολὺ τῆς ἀγωνίας ὑποτεμνόμενος τῆ προσηγορίᾳ, καὶ τὸν φόβον ἀπελαύνων, καὶ τὸ σῶμα ἀνοίγων διὰ ταύτης τῆς κλήσεως.

ιβ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνός εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τῶ ξύλου, ὃ ἐνετείλαμην σοι τῆτον μόνον μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτῶ ἔφαγες;

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ ΓΑΒΑΛΩΝ. Τῆτό γε μόνον δείκνυσιν, ὅτι πάντων, ὡς εἶπεν, ἔλα-

βε τὴν ἀφθονίαν, καὶ ἐ τὸ σκῶν τῆς ἀπολαύσεως ἠγάγετο αὐτὸν εἰς παράβασιν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Δυνάμενος ὁ Θεός μὴδὲ ἀποκρίσεως ἀξιώσῃ τὸν τοσαῦτα ἡμαρτηκότα, ἀλλ' ὑπὸ τὸ ἐπιτίμιον ἀγαγεῖν, ὃ προλαβὼν ὤρισεν εἰ παραβαίη, μακροθυμῆ, καὶ ἀνέχεται, καὶ ἐρωτᾷ, καὶ ἀποκρίσιν δέχεται, καὶ πάλιν ἐρωτᾷ, μονονεχὶ εἰς ἀπολογία αὐτὸν ἐκκαλέμενος· ἵνα ἀφορμῶ λαβὼν, τὴν οἰκείαν φιλανθρωπίαν καὶ μετὰ τὴν τοσαῦτα παράβασιν περὶ αὐτὸν ἐπιδείξῃται. παιδῶν ἡμᾶς καὶ διὰ τῆτον, ἐπειδὴ δικάζωμεν τοῖς ὑποβυθίοις, μὴ ἀνημέρωσ αὐτοῖς προσφέρεσθαι, μὴδὲ τὴν τῶν θηρίων ὠμότητα περὶ αὐτῶ ἐπιδείκνυσθαι, ἀλλὰ πολλῆ τῆ μακροθυμῆ, καὶ τῆ φειδοῦ κεχρησθῆσθαι, ἅτε δὴ ὡς οἰκείους μέλεσι δικάζοντας, καὶ τὸ ὁμογενὲς ἀνοῶντας, φιλανθρωπία τὴν τιμωρίαν κεραυνώσῃ.

ιγ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἀδάμ, ἡ γυνὴ ἦν δέδωκάς μετ' ἐμεῖς, αὐτῆ μοι ἔδωκεν ἀπὸ τῶ ξύλου, καὶ ἔφαγον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀλλ' ἐκ ἐπὶ τῆτον ἔφη ὁ Θεός τὴν γυναῖκα δέδωκα, ἵνα σοι κελεύθῃ, καὶ ἠγῆται τῶν πρακτέων. σὲ τοῖνω ἠγείσθαι προσῆκον ἡ, ἐπεσθαι δὲ ἐκείνω. Καὶ μετ' ἔλεγα. Ἔσθαι τοῖς ἀπατωμένοις μετὰ τὴν ἔκβασιν ἐπαιδῶνεσθαι τῶ κακῶ. κατὰ γὰρ τὴν ἀρχῆν, τῆς ἡδονῆς ἐπικρυπτήσεως τὴν αἰδήσιν, ὃ γίνεται ἐπίγνωσις. (1)

**** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ.** Οὐδὲν ἀναίχωντον εἶπεν, ἐκ ἡδονῆς. ἀλλὰ τί; ἡ γυνὴ, ἡ δέδωκάς μοι, αὐτῆ μοι ἔδωκε, καὶ ἔφαγον· ἀντὶ τῶ, ἡ δοθῆσά μοι πρὸς βοήθειαν. ἤκιστα γὰρ ὅτε ἐπλάσθην ἐγὼ, ἐκείνη δὲ ἐδέπω, λέγοντος, ποιήσωμεν αὐτῷ βοήθῳ κατ' αὐτὸν. ἡ δέδωκάς μοι αὐτῆ μοι ἔδωκεν. ἐκ εἶπεν, ἠπάτησεν, ἐκ ἐψόσατο. αὐτῆ μοι ἔδωκε, καὶ ἔφαγον.

ιδ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός τῆ γυναίκα, τί τῆτον ἐπαίησας; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, ὁ ὄφεις ἠπάτησέ με, καὶ ἔφαγον.

**** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ.** Ἐπειδὴ ὅλως ἀληθῆ εἶπεν, ἐκ ὑβρίζει τῆς ἀληθείας τὴν ἀπολογία, ἀλλὰ καταλιμπάνει αὐτὴν ἀνεξέτασον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν ὄφιν ἐδημιόργησεν ὁ Θεός, ὄργανον αὐτὸν προειδὼς τῆς πονηρίας ἐσόμενον; Τῆτον αὐτῆς εἶποι καὶ περὶ τῶ ἀνθρώπου. προῆδαι γὰρ, ὡς καὶ ἔσθαι τὴν αἰτολῶν παραβήσεται. ἀλλῶς τε ῥάδιον ἡ τῶ διαβόλῳ καὶ δι' ἐτέρου θηρίου τὴν ἀπάτην προσετιεγκεῖν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ δὲ τὸν διάβολον ἐποίησεν, εἰδὼς τοῖστον ἐσόμενον; Ὁ Θεός πᾶσαν

G 3

(1) Τῆτον ὡ τοῖς τῶ Θεοδωρίτου ἐκδομομένοις ἐκ εἴρηται.

πάσαν τῶν ἀσωμάτων τὴν φύσιν ἐδημιόρ-
γησε, λογικῶς αὐτῶν καὶ ἀθάνατον ἀπο-
φύλαξεν· τὸ λογικὸν δὲ τὸ αὐτεξέσσιον ἴδιον.
τῶν δὲ οἱ μὲν, τὴν περὶ τὸν ποιητὴν
ἐφύλαξαν εὐνοίαν· οἱ δὲ, εἰς πονηρίας
ἀπέκλιναν. τὸτο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώ-
πων ἐστὶν ὄρεϊν. οἱ μὲν γὰρ, εἰς τῆς ἀρε-
τῆς ἐρασίαν· οἱ δὲ, τῆς κακίας ἐργάται.
εἰ τοίνυν μέμφεταί τις τῶν τῶν πονηρῶν
δημιουργίαν, ἀποσερεῖ τῶν σεφάνων τὴς
τῆς ἀρετῆς ἐρασίας. εἰ γὰρ μὴ ἐν τῇ αἰρέ-
σει τῆς γνώμης εἶχον τὸν πόσον τῆς ἀρε-
τῆς, ἀλλὰ ἐμπεφυκὸς τὸ ἀτρεπλον, ἔλα-
θον ἂν οἱ ἀξιόνικοι τῆς δυσσεβείας ἀγωνί-
σαι. ἐπειδὴ δὲ τὴν αἴρεσιν τῶν ἀγαθῶν
καὶ τῶν ἐναντίων ἔχει ἡ γνώμη, δικαίως
καὶ ἔτσι τυγχάνουσι τῶν νικηφόρων σεφά-
νων, κακῆνοι δίκας τίνουσι ὑπὲρ ὧν κατὰ
γνώμην ἐξήμαρτον.

15. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ ὄφει, Ἰ
ὅτι ἐποίησας τὸτο, ἐπικατάρματος
σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ
ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ
τῆς γῆς.

ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ. Εἶδες θυμασὸν κρι-
τήριον; τὴς ἀπατηθείας ἐρωτᾷ. ἔ λέ-
γει τῷ ὄφει τί τὸτο ἐποίησας. κατὰ ταύ-
την τὴν εἰκόνα Δαβὶδ λέγει, ἐκ ἀναστή-
σοντα ἀσεβεῖς ἐν κρίσει· ἔχ ὅτι ἐκ ἐγει-
ρονται, ἀλλ' ὅτι εὐδὲ ἐξετάζονται. (1)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τὸ διαβό-
λον τὴν ἀπάτην προσειγκόντος, ὁ ὄφεις
κολάζεται; Κυρίως μὲν τὴν ἀρὰν τῷ ἐνεργ-
γήσαντι προσκυλώουσι ὁ Θεός. ὄφεις γὰρ
κακῆνος ἀνόμασαι· ἔ ταύτην παρὰ τῷ
Θεῷ τῶν ὄλων τὴν φύσιν δεξάμενος· ἀγα-
θὸς γὰρ ἐκτίσθη, καὶ ταῖς ἀσωμάτοις συ-
νεδημιουργήθη διωάμεσιν· ἐπειδὴ δὲ ἐκῶν
εἰς πονηρίαν ἀπέκλινε, καὶ τῆς τιμῆς ἧς
ἐξ ἀρχῆς ἔλαχεν ἐσερήθη, καὶ εἰς τὴν
γῆν ἀπερρίθη. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ζῶον εἰς
ὄνησιν τῶν ἀνθρώπων ἐδέξατο τὴν ἀρὰν.
ὄρωντες γὰρ τὸν ὄφιν ἐπὶ τῆς γῆς συρό-
μενόν τε καὶ ἰλυσώμενον, τῆς ἀρχαίας
ἀρᾶς ὑπομινησκόμεθα, καὶ μανθάνομεν
ὡς ἡλικίων πρόξενος ἡ ἀμαρτία κακῶν· ἔ
μόνον τοῖς ταύτην ἀνεργῶσι, ἀλλὰ καὶ
τοῖς ὑπεργῶσι. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ὄφεις εὐδε-
μίαν ἀντεῦθεν δέχεται βλάβην, ἔτσι βα-
δίζεν πεφυκῶς. ἐν τῇ φύσει γὰρ ἔχει
τὸ τοιοῦδε τῆς κινήσεως εἶδος. εὐδὲν δὲ
τῶν φυσικῶν φορτικὸν εἶναι δοκεῖ. ὁ δὲ
ἄνθρωπος πολλὴν ἀντεῦθεν ὠφέλειαν
καρπῆται.

Ἐπὶ τῷ σῆθει, καὶ τῇ κοιλίᾳ πο-
ρεύσῃ.

(1) Ταῦτα καὶ Σοληριανός. (ἐν Τόμ. 6. τῶν τῷ Χρυσῶ. τῆς κατὰ τὸ Παρισ. ἐκδόσ. σελ. 506.)
ἀντὶ δὲ τῷ κριτήριον, ἔχει κριτῶν. ἔτσι δὲ καὶ τὸ, τὴς ἀπατηθείας ἐρωτᾷ, τὸν ἀπατήσαντα ἐκ ἐρωτᾷ.
καὶ τὸ, ἔ λέγει αὐτῷ τί ἐποίησας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸτο ἐποίησας.

(2) Ταῦτα ἀπὸ τῷ, καρδίαν, ἄχρι τῷ, πορεύσῃ ταυτὰ τοῖς τῷ Σοληριανῶ. ἐν τῷ εἰρημ. Τόμ.

Α ΔΗΛΟΥ. Οὐ πόδας ἔχων πρὸ τέτρα,
ἀλλ' ἴσως τῷ πλείονι τῷ σώματος ὀρθίος-
ἀπιών.

ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ. Καρδίαν γὰρ ἠπά-
τησας, καὶ κοιλίαν ἐπεισας ἀψαδαί βρω-
μάτων, ἐπὶ τῷ σῆθει καὶ τῇ κοιλίᾳ πο-
ρεύσῃ. (2) ἀντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἐκ εἶχον
ἀναρῶρον Φωνῶν ὁ ὄφεις. εἰ γὰρ εἶχον, εἰς
ταύτην ἐτιμωρεῖτο, δι' ἧς καὶ ἐλάλησε.
παρατηρητέον, ὡς τῷ μὲν ὄφει εἴρηται,
ἐπικατάρματος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων·
τῷ δὲ Ἀδάμ, ἐπικατάρματος ἡ γῆ ἐν τοῖς
ἐργοῖς σε· τῷ δὲ Κάϊν, ἐπικατάρματος σὺ
ἀπὸ τῆς γῆς.

** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Οὐχ ὡς ποσὶ κε-
χρημῆς τὸ πρότερον, νῦν ἀποφαίνεται
Θεὸς τὸν ἐπὶ τῆς κοιλίας περίπατον, ἀλλ'
ἐπειδὴ ὀρθίος ἐσηκῶς τῇ γυναικὶ διελέγε-
το. ἔ γὰρ ἡ ἄλλως αὐτὸν τὴν πρὸς τὴν
Εὐάν ποιῶσαι διάλεξιν. αὐτὸ τὸ τῆς δια-
λέξεως χῆμα, μεθ' ἧς Εὐάν ἠπάτησε, τῷ
ἐπὶ τῷ σῆθει περιπάτω κολάζει, καὶ τῆς
ἀναλεταγμῆς ἐκβάλλει βαδίσεως. εἰ γὰρ
καὶ ἄπας ἐξ ἀρχῆς διεπέπλασο, ἀλλὰ κύ-
κλοις γοργῶν τινῶν κάτωθεν ἐλιγμῶν
ἀνορθόμενος, τεταμῆνοις τοῖς σῆθεσιν ἴπ-
πόθε. διὸ καὶ νῦν ὁ ὄφεις πολλακίς θυμέ-
μενος, ἀνίστησιν ἑαυτὸν, καὶ κυκλικῶς ἐλισ-
σόμενος τρέχει. προβάς δὲ ὅσον δεῖξαι τῷ
παλαιῷ βαδίσματος τὴν μνήμην, πάλιν
τῷ τῆς ἀποφασεως καλαβάλλεται νόμῳ.

Καὶ γῆν Φαγῆ πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς σε.

Α ΔΗΛΟΥ. Ὅπερ προεξήνεσε τὸν Ἀ-
δάμ γενέσθαι τροφῶν εἰληφότα.

** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τί ἐστὶ τὸ, γῆν
Φαγῆ; Ὁ προεξήνεσας γενέσθαι τῷ Ἀ-
δάμ, τὸτο εἶδιε. μέλλει γὰρ ἔτσι ἀκῆαν,
γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. Καὶ μετ' ὀλίγα.
Ὁρα, ἔ τὸτο περὶ τῷ ὄφει λέγει, ὅτι
ἔσαι σοι σιτίον ἡ γῆ. εὐδὲ γὰρ αἰεὶ τοῖς
ὄφει τοῖς ἐδιόμνον γῆ· ἀλλὰ καὶ κρέασι
τρέφονται, καὶ καρποῖς ὄνωχῶνται, καὶ
σπερμάτων ἐφαπτόνται, καὶ βοτάνας θη-
ρῶσιν. ἀλλὰ διὰ τῷ εἰπεῖν, γῆν Φαγῆ,
τὸτο λέγει· δαπανήσεις, Φησί, τὴν γῆν,
ἐπ' αὐτῷ ἐντριβόμενος.

15. Καὶ ἔχθραν θῆσω ἀνά μέσον
σε, καὶ ἀνά μέσον τῆς γυναικὸς, καὶ
ἀνά μέσον τῷ σπέρματος σε καὶ ἀνά
μέσον τῷ σπέρματος αὐτῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὡς γὰρ ἐν τοῖς νοσο-
ποιοῖς χωρίοις ὁ κατὰ μέρος ἀναπνεόμε-
νος αἶθρ, λανθάνουσαν νόσον τοῖς διαιω-
μενοῖς ἀναποτίθεται· ἔτσι ἡ πρὸς τὰ
Φαῦλα

Φαῦλα σωήθια, μεγάλα κακὰ ταῖς ψυ-
χαῖς εἰσφίσει· κἀν τῷ παραυτίκα αἰδη-
σιν τὸ βλαβερὸν διαφύγοι. διὰ τῆτο
αἰδιάλλακτος ἢ πρὸς τὸν ὄφιν ἔχθρα. εἰ
δὲ τὸ ὄργανον τοσῶτα μίσος ἄξιον, πό-
σον ἐχθραίνειν ἡμᾶς τῷ ἐνεργήσαντι
προσήκε;

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπεὶ ὡς Φίλος ἠπά-
τησας, ὡς ἐχθρὸς ἐκβάλλη. καὶ νόμος
ὁ λόγος ἐγείετο. εἰ οἷς γὰρ ἢ εἰρήνῃ βλα-
βερά, λυσιτελής ἐσιν ὁ πόλεμος.

** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Τῷ Φιλίαν εἰς
ἐχθραν μετέστη, καὶ νόμος ἐγείετο ὁ
λόγος. καὶ τὰ μὲν ἄλλα θηρία σπύδουσιν
οἱ ἄνθρωποι ἡμερώσασ· ὄφιν δὲ εἰάν τις
ἴδῃ, σφαδάζει. μένει γὰρ ὁ ὄρος, ἐχθραν
θῆσω ἀνά μέσον σῆ. κἀν εἰ οἰκία ἴδῃ, Φο-
νεύσασ θέλει· κἀν εἰ ὁδῷ ἴδῃ, μαινεται
Φονεύσασ. νύσσει γὰρ αὐτὸν ὁ ἀρχαῖος
λόγος.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σωθῆκας ποτὲ ὁ
ὄφιν πρὸς τῷ Εὐαν ἐποίησατο, καὶ τῷ
αὐτῷ Φίλῃ καὶ ὁ ὄφιν τῇ γυναικί. ἀλλ'
ὁ Θεὸς ἐπραγματώσατο, ὡς ἀγαθὸς, τὰς
σωθῆκας ταύτας λυθῶσασ, καὶ τῷ Φι-
λίαν ταύτῃ τῷ κακῷ διασκεδάσασ, καὶ
» ὡς ἀγαθὸς Θεὸς λέγει· ἐχθραν θῆσω
» ἀνά μέσον σῆ, ἢ ἀνά μέσον τῆς γυναικός,
» καὶ ἀνά μέσον τῆς σπέρματός σε, καὶ ἀνά
» μέσον τῆς σπέρματός αὐτῆς. ὄγνωμόνως
» ἐν ἀκρόισμα, πῶς ὁ Θεὸς ἐχθραν ποιεῖ
τῷ πρὸς τόνδε, ἵνα Φιλίαν ποιῆσασ τῷ
πρὸς τὸν Χριστόν. ἀδιώατον γὰρ ἅμα εἶ-
νασ Φίλον τῶν εἰσάντιων. καὶ ὡσπερ εἰδὲς
διώαται δυσὶ κυρίοις δελοῦσασ, ἔτως εἰδὲς
διώαται εἰνασ Φίλος καὶ Θεῷ καὶ μαμνω-
νᾶ, Φίλος καὶ Χριστῷ καὶ ὄφιν, ἀλλὰ ἀ-
νάγκη καὶ τῷ Φιλίαν τῷ πρὸς Χριστόν,
ἐχθραν ποιῆσασ τὸν ὄφιν· καὶ τῷ Φιλίαν
τῷ πρὸς τὸν ὄφιν, ἐχθραν γεννησασ τῷ
πρὸς Χριστόν.

Αὐτὸς σε τηρήσει κεφαλῆν, καὶ
σὺ τηρήσεις αὐτῆ πτέρναν.

ΤΟΥ ΚΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τετῆσι το-
σαύτῃ μὲν ἐκείνῳ παρέξω τῷ ἰσχυρῷ, ὡς
διωκεῶσ ἐπικειδῶσ τῇ σῇ κεφαλῇ, σὲ δὲ
τοῖς ἐκείνῳ πῶσιν ὑποκειδῶσ. εἰ δὲ περὶ
τῆ αἰδητῆ ταῦτα εἴρηται ὄφιν, πολλῷ
μᾶλλον ἐκλαμβάνειν δεῖ τὰ εἰρημνία καὶ
περὶ τῆ νοητῆ. καὶ γὰρ καὶ ἐκείνον ὑπό-
τῆς πόδας ἡμῶν ταπεινώσασ, κατῶειγκε,
καὶ ἡμᾶς ἐπικειδῶσ αὐτῆ τῇ κεφαλῇ πε-
ποίηκε. πατεῖτε γὰρ φησιν ἐπάνω ὄφιν
» καὶ σκορπίων. εἶτα ἵνα μὴ νομίσωμῃν πε-
» ρὶ τῶν αἰδητῶν θηρίων ταῦτα εἰρησασ,
» ἐπήγαγε, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τῷ διώαμιν
» τῆ ἐχθρῆ.

** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Οὐ λέγει, ὅτι
ποιῆσω τὸν ἄνθρωπον κατὰ τῶν ἄλλων τῆ
σώματός σε μελῶν μὴ καταχρησῶσ πλη-
γῇ, μόνῳ δὲ κολάζειν τῷ κεφαλῷ. κέ-
χρηται γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ ταῖς κατὰ

Α πάντων τῶν μελῶν ἐπὶ τὸν ὄφιν πληγαῖς,
ὡς ὄφιν ἄν πληξῇ, τὸ πᾶν τιμωρῶμινος.
καὶ τὸ πρὸς τὸν ὄφιν δὲ παρὰ τῆ δεσπότη
» ρησῆσ, ὅτι σὺ αὐτῆ τηρήσεις πτέρναν, ἔ-
τῆτο κηρύττει, τὸ κατὰ τῆς πτέρνης δε-
δοῦσασ τοῖς ὄφιν ἐφόδον. ἐπέρχεται γὰρ
ἐδὲ ὅτε καὶ καθύδουσιν, ἐπιλαμβάνεται
γαστρός πολλῶσ, εἰρήσιν ἰόν, καὶ χερσὶ
προσάγει, καὶ τοῖς λοιποῖς μέλεσι δηγ-
» ματα· καὶ ὅλως αὐτῷ εἰδῶ τῶν ἀνθρωπί-
» νων μελῶν ἐμπέσόν, ἀχέρωτον μένει.
» ἀλλ' ἢ τῆς ἀποφάσεως διάνοια τοιαύτη.
» ἐκ ἔτι, φησὶ, πρὸς ἐπιβελῶν ἀνθρώπων
ὁ ὄφιν παρρησιάζεται· ἀλλ' εἰσῶ μένων,
τοσῶτον ἔχει τῶν ἀνθρώπων τὸν φόβον,
ὡσε φωλεῖς ἐγκατακρύπτειν σεαυτὸν, καὶ
μόλις ἐξ ὄπων μετὰ φόβῃ προκύπτειν,
τὰς τῶν ἀνθρώπων παρόδῃ μόνον τηρῶν-
» τα πρὸς ἀκίνδυνον πρόσδον. ὁ δὲ ἀνθρώ-
» πος, φησὶν, εἰ ἀδεία περιπατήσασ, τῆς
» σαυτῆ κεφαλῆς εἰ φωλεῖς τηρῶμινος,
ὡς ἐχθρῆ κρυπτομνία, ἔ φθγγομνία,
πρὸς αὐτὸν, ὡς πρὸς Φίλον.

ἰς. Καὶ τῇ γυναικί εἶπε, πληθύ-
νων πληθυνῶ τὰς λύπας σε, καὶ τὸν
συναγμὸν σε.

** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ὁ Θεὸς δίδωσι
δύνα ἐφόδια μετανοίας τῇ ἀμαρτησάσῃ,
λύπῃ, καὶ συναγμὸν. τί ὠφελῆ λύπη;
» ἄκκε Παύλε λέγοντος, ἢ γὰρ κατὰ Θεοῦ 2. Κορ. 7. 10.
» λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέ-
» λητον κατεργάζεται. καὶ τί ἐργάζεται
» συναγμός; ἄκκε Ἡσαῖῃς, ὅταν ἀποσρα- Ἡσ. 30. 15.
» φῆς, συναξῆς, τότε σωθῆσασ. πληθυνῶν
» πληθυνῶ τὰς λύπας σε, καὶ τὸν συναγ-
» μόν σε. ἢ λύπη ἀμφοῖ τὸ ἔξω πρόσω-
» πον, καὶ συγνὸν ποιεῖ. καρδίας δυσφρα- Ποροιμ. 15. 13.
» νομνίας, θάλλει πρόσωπον, εἰ δὲ λύπαις
» ἔσῃς, σκυθρωπάσασ. ἐπειδὴ εἰδῶ ὁ ὄφ-
» θάλμῳ τὸ δαῖδρον, καὶ ἐλογίσαστο τῇ δια-
» νοία ἰσοθῆϊαν, δίδωσιν ὁ Θεὸς συναγμὸν τῇ
» καρδίᾳ, καὶ λύπῃ τῷ προσώπῳ, ἵνα δι-
» ὦν ἡμαρτε κολαδῆ.

Ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς
τὸν ἄνδρα σε ἢ ἀποσροφῆσασ, καὶ αὐ-
τὸς σε κυριεύσει.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ὑπομνίασασ γὰρ τὰς
ἐπὶ ταῖς ὠδίσιν ἀνάγκας, ἐκ ἀπαγορῶσ
τῆ σιωκῆ τῷ συζυγίαν· ἀλλὰ καὶ τῶν
ἐμπιπνῶν ἀεὶ δυσχερῶν εἰ αὐτῷ τίθε-
ται τῷ ἐλπίδα.

** ΤΟΥ ΑἴΤΟΥ. Ἐπειδὴ ἐκ ἐπρε-
πε τῷ καταδίκῳ γυναικῆ γεννησασ τὸν
ἀνδύδων, ἐρχεται ὁ λύων πρῶτον τῆς
Εὐας τῷ λύπῃ διὰ χαρῆς· ἐρχεται ὁ
» Ἄγγελος τῇ παρθεῖῳ, χαῖρε κεχαριτω- Δεκ. 1. 28.
» μνία. εἶτα διὰ τῆ χαῖρε λύει τὸν δεσμὸν
» τῆς λύπης. χαῖρε ἢ λυθῶ ὁ λύων τῷ
» λύπῃ. χαῖρε κεχαριτωμνία· ἐπειδὴ ἔως
» νῦν κεκατηραμνία. πρόσσεχε τῇ τῆ Θεῆ
» χάριτι. χαῖρε κεχαριτωμνία, ὁ Κύριος
» μετὰ

Δεκ. 10. 19.

»

»

»

»

»

»

»

»

»

μετὰ σὲ. ἐπειδὴ μετ' ἐκείνης ὁ ὄφιος, ἡ
λύπη· χαίρει, ἐπειδὴ μετὰ σὲ ὁ Θεός. καὶ
βλέπε τὴν Φωνὴν τῆς Ἀγγελίας, πῶς ὄλλω
ἐρμηνεύει τῆς Χριστοῦ τὴν οἰκονομίαν. χαί-
ρει κεχαριτωμένη. ἐπειδὴ ἐκείνη διπλῶς
ἔλαβε κατάραν, τὴν λύπην καὶ τὸν σε-
ναγμὸν τὴν ἐπὶ τῶν ἀδίων, εἰτάγει τὸν
τοκετὸν τὸν λύνοντα ἐκεῖνον τὸν τόκον.
» ἰδὲ συλλήψῃ σὺ γαστρί, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ
» καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰησοῦν. αὐτὸς
» γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἀμαρ-
» τιῶν αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὑποτάττει τὴν ἀπατήσα-
σαν τῷ ἀπατηθέντι.

ΙΩΑΝΝΟΥ. (1) Ἐκπίπτει ἡ γυνὴ τῆς
1. Τιμ. 2. 12. ἀρχῆς. τῆτο γὰρ ὁ Παῦλος εἰδώς, ἀπα-
» γορῶν γυναικὶ διδάσκειν. (2) ἔδδ' γὰρ
» καλῶς ἐδίδαξε πρότερον· ἔδδ' αὐταντεῖν,
ἐπειδὴ περ ἤρξε κακῶς.

11. Τῷ δὲ Ἀδὰμ εἶπεν, ὅτι ἤκω-
σας τῆς Φωνῆς τῆς γυναικός σου, καὶ
ἔφαγες ἀπὸ τῆς ξύλας, ἧ ἐνετείλα-
μην σοὶ τῆτος μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ' αὐ-
τῆς ἔφαγες, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν
τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φαγῆ αὐ-
τὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ πάντοτε χαίρων διὰ
Χριστόν, ἐκ ἔσιν ὑπὸ τῷ κατάραν ταύτῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀγαθὸν τὸν Θεὸν
ὀνομαζόμενος, πῶς αὐτῷ περιάπτετε τοι-
αύτῃ ἀποτομίαν; ὡμότητος γὰρ καὶ ἀπη-
νείας τὸ διὰ βρωσίν ὀλίγῃ, τοσαύτῃ
ἐπικνεγκῆν τιμωρίαν, ἢ τοῖς ἡμαρτηκόσι
μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων βεβλα-
σηκόσι. Πρῶτον πεπεῖσθαι προσήκει τῆς
ὀσεβεῖν προαιρημένους, ὡς πᾶν ὅτιον ὑπὸ
τῆς Θεῆ τῶν ὄλων γινόμενον, ἢ κελδομέ-
νον, καὶ ὄσιον, καὶ δίκαιον, καὶ ἀγαθόν, καὶ
Φιλάνθρωπον. εἰ γὰρ ταῦτα πάντα ἔχαι
αὐτὸν ὁμολογεῖν, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς οἰκο-
νομέμενά τε καὶ προσαττόμενα χρῆ τοιαῦ-
τα εἶναι νομίζεν. ἔπειτα εἰδέναι δεῖ, ὡς
πᾶς νόμος, καὶ περὶ σμικρῶν τινῶν δια-
γορῶν, τὴν ἰσὶν ἔχει δυνάμιν τῷ τὰ μέ-
γιστα κελδοῦντι ποιεῖν, ἢ ἀπαγορῶντι
δρᾶν· καὶ διαφερόντως πᾶς θεῖος νόμος.
αὐτίκα γὰρ ὁ περιτέμνεσθαι κελδοῦν, ἔδε-
μίαν παραβαινόμενος τῷ πέλας ἐργάζεσθαι
βλάβῃ, ἀλλ' ὅμως ὁ νομοθέτης φησὶν, ὅτι
1. Γεν. 17. 14. πᾶς ἀπερίτμητος ἀρσὴν, ὃς ἢ περιτμη-
» θήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευ-
» θήσεται. καὶ ἡ ὤρισε τοῖς ἀνδροφόνοις
καὶ τοῖς μοιχοῖς τιμωρίαν, ταύτῃ καὶ
τῆτω ἐκλήρωσεν. ἐπειδὴ δὲ εἰκὸς τῆς δυ-
σανύμης αἰρετικῆς ἀντικρυς τῇ παλαιᾷ
πολεμῆντας Γραφῇ, καὶ τῆδε κατηγο-
ρησῆναι τῆ νόμου, ἐκ τῆς ἀναγγελικῆς νομο-

Α θεσίας τὰς ἀποδείξεις ποιήσομαι. ὀρί-
σκομεν γὰρ ἐν ἐκείνοις τοῖς νόμοις τὸν λα-
γνως ὀρῶντα γυναικίον, μοιχείας κρινόμε-
νον· καὶ τὸν εἰκὴ ὀργιζόμενον, ἀνοχον ὄν-
τα τῇ κρίσει· τὸν δὲ ὀρατὰ τὸν ἀδελφὸν
ὀνομαζόμενον, γραφῆς πάλιν ὑπόδωρον·
τὸν δὲ μωρὸν ἀποκαλῶντα, τῆς γενένης
ἄξιον· καὶ τὸν ὀμνύοντα, καὶ ἀληθῶν
ὀμνύη, τῆς διαβολικῆς ὄντα συμμορίας.
τὶ δὴποτε τοίνυν τῆτον μετ' ἀγαθὸν ὀνομα-
Ζ βρῆσιν, ἀπλῶν δὲ τὸν τῆς παλαιᾶς νομο-
θῆτῃ; ταῦτα γὰρ ἐκείνων κατὰ τὸν τῆ-
των ὄρον ὡμότερα. ἀλλὰ τῆς ἐκείνων ταῦ-
τα βλασφημίας τολμᾶν· ἡμεῖς δὲ κακεί-
νης, καὶ τῆτος τῆς νόμου ἐνὸς ἴσμεν Θεῆ·
τὸ δὲ διάφορον ἢ τῶν νομοθεσιῶν ποιῶ-
της ἀργάσατο. οἷα γὰρ δὴ σοφὸς διδά-
σκαλος τοῖς μετ' ἀτελέσι, τὰ ἀτελεῖ· τοῖς
δὲ τελείοις, τὰ τέλεια προσενώσχε. πρὸς
δὲ τῆτοις σκοπητέον καὶ τῆτο, ὡς τοῖς
Γ πρῶτοις παραβαίνουσι τῆς νόμου ἐπιφέ-
ρονται δίχα συγγνώμης καὶ τιμωρίας. ὡσε-
τῆς ἄλλης ὀρῶντας τὴν κόλασιν, μὴ τολ-
μᾶν τὴν παράβασιν. τῆτο καὶ ἐπὶ τῇ τῆ
σαββάτῃ νομοθεσίᾳ ἐγένετο. τὸν γὰρ ἐν
σαββάτῳ τὰ ξύλα συλλέξαι τετολμηκότα,
καὶ πρῶτον τὸν περὶ τῆτος παραβεβηκότα
νόμον, ἄπας κατέλυσεν ὁ λαὸς, τῆ Θεῆ
τῆτο προσεταχότος, ἵνα αὐτεροῖ τῆς τι-
μωρίας γενόμενοι, φρίτῃσι τὴν παρνο-
μίαν, ὡς τὴν τιμωρίαν ἐπάγασαν. χρό-
νω δὲ ὕπερον, πολλῶν τῶν περὶ τῆς σαββά-
τῃ παραβεβηκότων νόμον, μακροθύμως
ὁ νομοθέτης ἠέγγε τὴν παράβασιν. ἔτω
τὸν Καῖν πρῶτον πεφονδύκότα, ταῖς ἀνη-
κέσοις ὑπέβαλε τιμωρίας· ἵνα τῆς (3)
ἀπ' ἐκείνης γεγεννημένους, δεδιξῆται τῆ τα
παραπλήσια μὴ τολμᾶν. πολλῶν δὲ ὕπε-
ρον ἀνδροφόνων γεγεννημένων, ἢ παραυτί-
κα τὰς τιμωρίας ἐπήγαγεν. ἔδει τοίνυν
Ε καὶ τὸν Ἀδὰμ πρῶτον δεξάμενον νόμον,
καὶ νόμον κερφότατον· τῶν παντοδαπῶν
γὰρ αὐτῷ καρπῶν ἐδεδώκει τὴν ἀφθο-
νίαν, ἐνὸς δὲ μόνου τὴν ἐδωδὴν ἀπηγορῶ-
κει· δῆνα δίκῃ τῆ πλημμελήματος εἰς
ἀφέλειαν τῆ γένους. εἰ δὲ δυσόργητος ὢν,
ὡς ὁ δυσάνυμος ἔφη Μαρκίων, διὰ βρωσίν
ὀλίγῃ τὴν τῆ θανάτῃ τιμωρίαν ἐπλύε-
κε, πῶς ἀνδρῶπων ἀπάντων εἰς ἀσέβειαν,
καὶ παρνομίαν ἐχάτῃ ἐξοκειλάντων, ἢ
Ζ πανωλεθρίαν ἐπλύεγκεν, ἀλλὰ τὸν υἱὸν
αὐτῆς δέδωκε, καὶ τὴν διὰ σαυρῆ καὶ πά-
θῃς ἐδωρήσατο σωτηρίαν; καὶ ταῦτα λέ-
γω πρὸς τῆς οἰομένης ὀργῆς τινὶ ταῦτα δε-
δρακῆναι τὸν τῶν ὄλων Θεόν; καὶ ἀγνοῦν-
τας τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον. δῆλον
γὰρ, οἷμα, τοῖς τὰ θεῖα πεπαιδωμένοις,
ὡς ἔδδ' ἐκ μελαμελείας εἴωθε ποιεῖν ὁ τῶν
ὄλων Θεός. τῆτο γὰρ δὴ τὸ πάθος ἴδιον
τῶν τρεπῆν Φύσιν ἐχόντων, καὶ νῦν μετ'
Η τῆτοις, νῦν δὲ ἐκείνοις ἀρεσκομένων, καὶ
το

(1) Τῆ Χρυσόμο. ὄρα Τόμ. 6. σελ. 66. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδῶς.

(2) Πρόδες τὸ, γυναικὶ γὰρ φησὶ διδάσκειν ἐκ ἐπιτρέπω· ἵνα ἢ συντάξις ὀρθοποδῇ.

(3) ἵνα τῆς ἐπ' ἐκείνη καὶ μετ' ἐκεῖνον γεγεννημένους, ἢ ἐν χάλ. ἐκδ.

τὸ μέλλον ἔσεσθαι παντάπασιν ἀγνοούντων. ὁ δὲ τῶν ὅλων Θεός, ἀτρεπτον μὲν ἔχει τὴν Φύσιν, οἶδε δὲ ὡς ἡδὴ γεγενημένα, τὰ μὴπω γεγενημένα. αὐτίκα γὰρ, καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀδὰμ προορών, καὶ προοινώσκων ὡς θνητός γενήσεται τὴν αἰτολιῶν παραβάς, τοιαύτῳ αὐτῷ καὶ τὴν Φύσιν κατεσκώδασεν. εἰς ἄρρην γὰρ καὶ θῆλυ τῆ σώματος ἐχημάτισε τὴν διάπλασιν τῶν δὲ θνητῶν καὶ παιδοποιίας δεομένων εἰς τὴν τῆ γένεος διαμονῆν, ἢ τοιαύτη τῶν σωμάτων κατασκώδη. ἢ γὰρ ἀθάνατος Φύσις ἔδειται τῆ θῆλεος. τέττε χάριν ὁ ποιητὴς ὁμῶς τὸν τῶν ἀσωμάτων παρήγαγεν ὄρμαθόν, (1) τῶν δὲ θνητῶν ζῶων ἀνά δύο καθ' ἕκαστον ἐδημιούργησε γένος, ἄρρην καὶ θῆλυ, καὶ τῆς ἀύξεσεως αὐτοῖς τὴν ὀβλογίαν προσώλεγε· αὐξάνεσθε γὰρ ἔφη, καὶ πληθύνεσθε· ἔτω καὶ τὸν ἀνθρώπον διέπλασεν ἄρρην καὶ θῆλυ, καὶ τὴν αὐτὴν αὐτοῖς ἔδωκεν ὀβλογίαν. αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριώσατε αὐτῆς· ταῦτα τοίνυν προορών ὁ τῶν ὅλων Θεός, ἔ μόνον αὐτῆς ἔτω διέπλασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπὶ τῆς βρώσεως αὐτοῖς δέδωκε νόμον. ἰδὲ γὰρ φησι, δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον ὀβρίμον ἀειρόν ἀείρον, ὅ ἐστιν ἐπάνω τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν ἀείρου ἀείρου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τῆς ἔρανθ, καὶ παντὶ ἔρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς· καὶ πάντα χόρτον χλωρὸν ὑμῖν δέδωκα εἰς βρώσιν. ταῦτα γὰρ πρὸ τῆς αἰτολιῆς πρὸς τὸν Ἀδὰμ ὁ τῶν ὅλων ἔφη Θεός. θνητῶν δὲ ἢ βρώσις. ἀθάνατος γὰρ Φύσις ἔδειται τροφῆς. καὶ τῆτο δίδασκων ὁ Κύριος ἔφη, ὅτι μετα τὴν ἀνάσασιν, ἔτε γαμῶσιν, ἔτε γαμίσκοντα, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς ἔρανοις. ἔ τοίνυν ὀργῆς ἢ τιμωρίας, ἀλλ' οἰκονομία σοφίας μεση. ἵνα γὰρ μισῆ τὴν ἀμαρτίαν τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, ὡς αἰτίαν θανάτου γεγενημένῳ, μετὰ τὴν παράβασιν τῆς αἰτολιῆς ἐπιφέρει τῆ θανάτου τὴν ψῆφον ὁ πάνσοφος· τέτω μὲν τὸ περὶ τὴν ἀμαρτίαν μηχανώμενος μῖσος, προὔτρεπίζων δὲ τῷ γένει τῆς σωτηρίας τὸ φάρμακον, τὸ διὰ τῆς τῆ μονογενῆς ἀνθρώπων πῆσεως τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάσασιν, καὶ τὴν ἀφθαρσίαν πραγματοῦσάμενον. τί δὲ ἀπλωῆς ἢ ἀπόφασις ἔχει, γῆ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελάβοση; ἀπὸ γῆς σέφησιν ἐπλασα, καὶ εἰς ἀμείνονα πολλῶ μετεσκώδασα Φύσιν, ἐπειδὴ δὲ φυλάξαμεν τὴν αἰτολιῶν ἐκ ἡθέλησας, πρὸς τὴν προτέραν ἐπᾶνελθε Φύσιν. ἀνδ' ὅτε δὲ σμικρὸν εἶναι δοκεῖ τὸ ἀμαρτήμα; πάντων αὐτῷ τῶν φυτῶν ἔδεδώκει τὴν ἐξέσασιν, εἰδὲ δὲ μόνον τὴν ἔδωδὴν ἀπηγορεύκει. ὁ δὲ τὰ ἄλλα πάντα καταλι-

A πῶν, τέτον καὶ πρῶτον καὶ μόνον ἐτρέψησεν τὸν καρπὸν. τέτω γὰρ αὐτῷ καὶ ὁ δεσπότης Θεός ἐπεμέμψατο. τίς γὰρ φησιν ἄγγελοι, ὅτι γυμνὸς εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τῆ ξύλας, ἔ σκετελάμω σοι τέττε μόνον μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτῆς ἔφαγες; δεδήλωκε τέτω καὶ ὁ διάβολος, δι' ὃν ἔφη τῆ Ἐύα· τί, ὅτι εἶπεν ὁ Θεός ἔ μὴ φάγητε ἀπὸ πάντων ξύλας τῆ ἐν τῷ παραδείσῳ; εἰ δὲ ἔδεν ἔδηδοκότας, ἐκ ἂν ἠήθη περὶ πάντων αὐτῆς τῶν δένδρων εἰληφεία τὴν αἰτολιῶν. ἔ σμικρὰ τοιγαρῶν ἢ παραβάσις. πρῶτον γὰρ μετέλαβον, ἔ μόνον μεταχεῖν ἐκ ἐκελεύθησαν. (2)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ. Ἐπειδὴ τινῶν ἀκήκοα πωθανομένων· εἰ προῆδει ὁ Θεός, ὅτι παρακῆσει ὁ Ἀδὰμ, τίος εἴκεν τῆ δόσει τῆς αἰτολιῆς παρέχε τῆ παρακοῆ πρόφασιν; Τοσῆτον ἔρω, ὅτι μάλα ὁ Θεός εἰδὼς συμφέρουσαν ἀνθρώποις τὴν θνητότητα· μείνοντες γὰρ ἀθάνατοι, πλάσσειν ἀθάνατα· καὶ ὅτι λυσιτελεῖ τοῖς τοιαύτοις. θανάτω λυομένης τῆ σώματος, συγκαταλυθῆναι καὶ τὸ τῆς ἀμαρτίας, ἐκ ὀβδύς ἔδωκε τὸ συμφέρον, ἵνα μὴ βλασφημηται, ὡς μὴ δέδωκεν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀθανασίαν. ἀλλὰ πρότερον δίδωσι τὴν ἐντολήν, ἢς ἐκ ἀνεξομίας ἦδει· ἵνα δείξῃ, ὅτι εἰ καὶ προτεινομένης αὐτοῖς ἀθανασίας ἀπὸ τῆς ὑπακοῆς, καὶ θανάτου ἀπειλημένον διὰ τὴν παρακοῆν, τοσῆτον ἠπίσησαν τῷ ποιητῆ καὶ ὀβεργέτη, ὡς ἐλπίσαι, εἰ παρακῆσειν ἔ μόνον τὴν ἀθανασίαν ἔξαι. ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς Θεότητος ἀξίωμα προσλήψεσθαι· εἰ καὶ ἢ σὰρξ αὐτοῖς εἰλήφει τὴν ἀθανασίαν, πῶς ἔ μάλλον ἀνεπέσθησαν εἶναι Θεοὶ διὰ τῆς παρακοῆς; οἷς γὰρ ἐκ ἠρκεσεν ἀπειλῆ θανάτου εἰς τὴν φυλακὴν τῆς ἐντολιῆς, τὸ τῆς ἀθανασίας βέβαιον πάντως ἀνἀδεῆς εἰς τὸ πλάϊον ἦν, καὶ διωκεῖς. τῷ τῆς ἀθανασίας ἀσφαλεῖ τεταρῆκόσι. πρῶτον ἐν δέκνυσι τῆτε δόσει τῆς ἐντολιῆς, καὶ διὰ τῆς παρακοῆς τῶν περὶ τὸν Ἀδὰμ, ὅτι συμφέρει ἢ θνητότης, καὶ τότε ταύτῳ δίδωσιν, ὁμῶ καὶ πείθων ἀνθρώπων, καὶ τῶν συμφερόντων ἐκ ἀφισάμενος. ὅτι γὰρ τῷ θνητῷ βίω τὸν ἀνθρώπον ἠυτρέπιζεν, αὐτὸ τὸ χῆμα τῆ ἀρρῆνος καὶ τῆ θῆλεος δέκνυσιν, ἐν τῆ δυνάμει τὴν παιδοποιίαν ὀβδύς καὶ ἐκ πρῶτης δεικνύμενον. ὡσεῖ ἢ μὲν πλάσις, ἢτοιμάθη τῷ θνητῷ βίω· ἢ δὲ τῆς ἐντολιῆς δόσις, καὶ τὸ αὐτεξέσιον προεγύμνασε, καὶ ἔδωκε τῆ γνώμη τῶν ἀνταρῆτων ἀγῶνων τὴν πρόφασιν, καὶ τὸ τῆς θνητότητος συμφέρον ἔδειξεν.

Ιθ. Ἀνάθας καὶ τριβόλης ἀνατελεῖσοι, καὶ φαγῆ τὸν χόρτον τῆ ἀγρῆ.

ΔΙΑΤ.

(1) Ἄρρημον. ἢ ἐν χαλ. ἐκδ.

(2) Οὐ μόνον μὴ μεταχεῖν ἐκελεύθησαν. ἢ ἐν χαλ. ἐκδ.

H

ΔΙΔΥΜΟΥ. Τὶ γὰρ ἐκ τῆς τῆ σώματος ἀκολαθίας ἐκ ἐπώδιων ἐσιν, ἠδονῶν τε καὶ μεριμνῶν ἐξ αὐτῆς Φουμείων; ταύτας γὰρ εἶναι τὰς ἀκάνθας ὁ σωτὴρ ἐμύλυσεν, αἵτινες συμπνίγῃσι τὸν ὑπ' αὐτῆς καλύμενον σπόρον, ἐὰν ὁ δεξάμενος, μὴ εἰς βάθος τῆτον ὑποδέξηται.

κ. Ἐν ἰδρώτι τῆ προσώπουσιν Φαγῆ τὸν ἄρτον σου, ἕως τῆ ἀποσρέψασε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθησιν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς ἀπ' ἐναντίας τῆς προτέρας διαγωγῆς τὰ μετὰ τὴν παρακολῶν ἅπαντα αὐτῷ ἐπήχθη. ἐγὼ μὲν γὰρ Φησι παραγαγῶν σε εἰς τὸνδε τὸν κόσμον, ἠβελήθην ἀνδρὸς λύπης καὶ μόχθων καὶ ταλαιπωρίας, καὶ ἀνδρῶν ἰδρωτῶν διάγειν, καὶ εἰ ἀπολαύσει εἶναι καὶ δυσημερία, καὶ μὴδὲ ταῖς τῆ σώματος ἀνάγκαις ὑποκείσθαι, ἀλλὰ πάντων τῶν ἀπὸ πηλῶν καὶ ἀπὸ ἐλύθουρα πάση τυγχάνειν· ἐπειδὴ δὲ ἐκ ὠνησέσε ἡ τοσαύτη ἀδεια, διὰ τῆτον καὶ τὴν γλῶν καταράσσομαι, ὥστε μὴ ἀπαρτάσοι καὶ ἀνήροτα καθάπερ πρότερον τὰ ἐξ αὐτῆς ἀναδιδόμενα παρέχειν, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆ τῆ πόνου, καὶ τῆ μόχθου, καὶ τῆς ταλαιπωρίας, καὶ λύπαις διωκεσθῆναι, καὶ ἀθυμίαις περιβαλῶν, καὶ μετὰ ἰδρωτῶν πάντα σε κατορθῶν παρασκιδνάσω, ἵνα τέτοις πιεζόμενος, ἐχθρῆς διδασκαλίαν διωκετῆ τῆ μετριάξῃ, καὶ τὴν ἑαυτῆ Φύσιν ἐπιγινώσκῃ. καὶ τῆτον ἔπρος ὀλίγον ἔδὲ πρὸς βραχυῶν χρόνον ἔσαι, ἀλλὰ παντὶ τῷ τῆς ζωῆς χρόνῳ παρεκταθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος ἐνεκα τῆ Θεῆ εἰρηκότος, ἢ δ' ἂν ἡμέρα Φάγη ἀπὸ τῆ ξύλου, θανάτῳ ἀποθανῆ, ἐκ οὐδὺς ἀπέθανεν; (1) Ἐναντία αὕτη κατηγορία. πρὸ βραχέος γὰρ ἀπλῶν τὸν Θεὸν ἀποκαλῶντες, νῦν αὐτῆς Φιλανθρωπίαν κατηγορεῖτε. ὑμνεῖν δὲ μᾶλλον ἐχρῶν, ἀλλ' ἔκατηγορεῖν τῆς ἀγαθότητος τῆ Θεῆ. εἴωθε γὰρ μέγιστα μὲν ἀπειλεῖν, ἐλάττω δὲ τῶν ἀπειλῶν τὰς τιμωρίας ἐπάγειν. καὶ τῆτον πολλαχῆ ἐσὶν ὑρεῖν παρὰ τῆ θεία Γραφῆ. ἐνταῦθα μνῆται τὸν τῆς θνητότητος ὄρον ὠνόμασε θάνατον. ἔτω γὰρ καὶ ὁ Σύμμαχος ἠρμυλῶσεν· ἢ δ' ἂν ἡμέρα Φάγη ἀπὸ τῆ ξύλου, θνητὸς ἔσῃ. μετὰ γὰρ δὴ τὴν θείαν ἀπόφασιν, καθ' ἑκάστῳ, ὡς ἔπος εἶπεν, ἡμέραν τὸν θάνατον προσεδέχετο. ἔτως οἱ πεπισθόκοτες τῷ δεσπότη Χριστῷ καὶ σφαττόμενοι ζῶσι, προσμένοντες τὴν ἀνάστασιν, καὶ τὴν τῶν ἑραυτῶν βασιλείαν. τῆ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθησαν.

Ἔτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ.

(1) Ἀπέθανε τὴν ἀπολλῶν παραβάς; ἢ εὐ χάλ. ἐκδ.

(2) Οὗτος εἰς τῶν ἀληγορέων τὰς δερματίνης χιτῶνας ἔσκει. διὸ ψαδὲς Φησι τῆς θείας γραφῆς τὸ γράμμα. ἀλλὰ καὶ τέτε κεμῶς, ἐκ εἰδὲ αὐτὸν εἶπεν ψαδῆσαι τὸ γράμμα· ἀλλ' ἦτοι ἀληγορικῶς, ἢ ἀναγωγικῶς, ἢ κατὰ τὰς λοιπὰς ἐξ ἑδῆς τροπολογίας ἐκλαμβάνεσθαι.

A ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ σώματος σοι Φύσιν ἐχαρισάμην διὰ τὴν ἐμαυτῆς Φιλανθρωπίαν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἀπὸ γῆς ὄν, γῆ πάλιν ἔσαι. γῆ γὰρ εἶ, καὶ εἰς γλῶν ἀπελεύσῃ.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἐπειδὴ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ, γῆ εἶ, καὶ εἰς γλῶν ἀπελεύσῃ, ἔπροσέθηκε δὲ, ἀφανισθήσῃ, ἔδὲ μὴ ἐπανελεύσῃ· ἐγὼ δὲ τὰ ταῦτα παρασεσιωπήσας, τὴν ἀνάστασιν προσυπήνεσα. ἐλπίδα γὰρ ἐπανόδου τῷ ἐξορίτῳ ἔδωκα. ἢ γὰρ ἀπόφασιν μονότροπος εἶναι δοκῶσα, ἐμφαίνει βασιλικῶν Φιλανθρωπίαν, καὶ ἐπανόδου τίκει ἐλπίδα.

κα. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναῖκος αὐτῆς, Ζωῆ, ὅτι αὐτῆς μήτηρ πάντων τῶν ζώντων.

B ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅτι αὕτη μήτηρ πάντων τῶν ζώντων· τέτεςιν αὕτη ἀρχή ἐστι πάντων τῶν ἐξ αὐτῆς ἐσομένων, καὶ ῥίζα, καὶ θεμελιος τῆς μετὰ ταῦτα γενεῆς.

κβ. Καὶ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῆς γυναῖκι αὐτῆς χιτῶνας δερματίνης, καὶ ἐνέδυσεν αὐτῆς.

Δ ΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ψαδὲς λέγει τὸ γράμμα τῆς θείας Γραφῆς. (2)

ΙΠΠΟΔΥΤΟΥ. Νεκρῶν γὰρ σκέπλων ἐποίησε τῷ νεκρωθέντι διὰ τὴν ἁμαρτίαν. τῷ γὰρ νεκρῶν ἁμαρτήματα ἔχοντι περὶ τὸ σῶμα, Φθορῶν ἐσήμεναι τὸ δέρμα.

**** ΘΕΟΛΟΓΟΥ.** Καὶ τὰς δερματίνης ἀμφιέννυται χιτῶνας, ἴσως τὴν παχυτέραν σάρκα, καὶ θνητῶν, καὶ ἀντίτυπον.

E ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ νοητέον τὰς χιτῶνας τὰς δερματίνης; Οἱ μὲν ἀληγορεῖται τὴν θνητῶν σάρκα Φασὶ τὰ δέρματα· ἄλλοι δέτινες, ἀπὸ Φλοῖαν δένδρων τέτες κατεσκιδνάσαι εἰρηκασιν· ἐγὼ δέγε ἔδότερον τῶν προσίεμα. τὸ μὲν γὰρ, περιέργον· τὸ δὲ, ἀγαν μυθῶδες. τῆς γὰρ θείας γραφῆς καὶ πρὸ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα διαπεπλάσασιν Φησάσης, πῶς ἔμυθῶδες τὸ λέγειν μετὰ τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς σάρκα αὐτῆς εἰληφέναι θνητῶν; τὸ δέγε πολυπραγμονεῖν πόθεν τῷ Θεῷ δέρματα, καὶ διὰ τῆτον καινὸν εἶδος περιβολαίων ἐπινοεῖν, περιττὸν εἶναι μοι δοκεῖ. χρῆ τοίνυν ζεργεῖν τὰ γεγραμμένα, καὶ εἰδένασιν ὡς ἔδὲν ἀπορον τῷ τῶν ὄλων δημιουργῶν, καὶ θαυμάζειν αὐτῆ τὴν ἀρρήτον ἀγαθότητα· ὅτι καὶ παραβεβηκότων ἐκ ὑπερέδου, καὶ δεηθέντων περιβολαίων, ἐπιμελεῖται μὴ εἶναι αὐτῆς γυμνῆς.

ΑΚΑΚΙΟΥ.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Τῷ μετὰ τὴν παραβάσιν ὀριζομένῳ σεσαρκῶσαι τὰς περὶ τὸν Ἀδὰμ διὰ τὸ τροπολογεῖν τὰς δερματίνης χιτῶνας, πῶς ἀκολοθῆσει τὸ, καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς χῆν ἀπὸ τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον, πρὸ τῆς παραβάσεως ἀρημνόν· καὶ τὸ, ἔλαβε μίαν τῶν πλάστων αὐτῆ, καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς; εἰ δὲ λέγει τὰ ἤδη πεπραγμένα ἐπεξηγεῖσθαι τὴν Γραφῶν, λελέον, ὡς καὶ τὸ, ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐπεξηγήσιν ἢ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς γενέσεως. καὶ Κλήμης δὲ ἐν τοῖς τελευταίοις τῆ τρίτῃ σρωματέως διαβάλλει τὴν τοιαύτην δόξαν, ἐπιμεμψόμενος αἰρεσεώτη τινὶ διὰ τῶν χιτῶνας δὲ ἡγεῖται δερματίνης ὁ Κασσιανὸς τὰ σώματα, περὶ ὧν ὕπερον καὶ τέτον, καὶ τὰς ὁμοίως αὐτῷ δοξάζοντας πεπλανημένους ἀποδείξομεν· ὅταν περὶ τῆς ἀνθρώπου γενέσεως τὴν ἐπεξηγήσιν μεταχειρίζομεθα. καὶ ἐν τῷ ἡ. δὲ σρωματῆ ἀδετῆ τὴν περὶ τῆ προεῖναι τὰς ψυχὰς δόξαν, λέγων αὐταῖς λέξεσι· ὁ Θεὸς ἡμᾶς ἐποίησεν ἐπρόντας, ἐχρῶ δὲ καὶ εἰδέναι ἡμᾶς τὸ πᾶ ἡμεν, εἰ προῆμεν· καὶ πῶς, καὶ διατί δεῦρο ἦκομεν. εἰ δὲ ἐπρόημεν, τῆς γενέσεως ἡμῶν μόνος αἴτιος Θεὸς, ὡς ἐκ ὄντας ἐποίησεν, ἔτω καὶ γονομίας σώζει. ὁ δὲ τὰς δερματίνης χιτῶνας, τὰ αἰδητὰ εἶναι λέγων σώματα, πάντως πᾶ καὶ τὸ ξύλου τῆς ζωῆς αἰδητὸν εἶναι ὁμολογήσει. μετὰ τὰς χιτῶνας γὰρ εἴρηται τὸ, μήποτε λάβῃ τῆ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ Φαγή, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐνιοὶ τὴν σάρκα Φασὶν εἶναι τὰς χιτῶνας τὰς δερματίνης, κακῶς νοῶντες. πρὸ γὰρ τῆς Φησὶν ὁ Μωϋσῆς· καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χῆν ἀπὸ τῆς γῆς· νῦν δὲ ἐπειδὴ τὴν γύμνωσιν τιωιάτες, καὶ αἰδεοθέντες ἐπ' αὐτῇ φύλλα συκῆς ἐξόρασαν, δίδωσιν αὐτοῖς ὁ Θεὸς χιτῶνας ἐκ τῶν ἀρρήτων αὐτῆ θησαυρῶν καλασκυβάσας. εἰ δὲ γὰρ δε ζήτην ὄθιν, ἀλλ' ὅτι ἐποίησε, δείξας ὅτι χρῆζει τὸ θνητὸν τῆς φύσεως τῆς ἀπὸ τῶν ἰματίων βοηθείας.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ὡπερ τὸ, ἀντὶ τῆς καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτῆ καὶ τὴν μητέρα, τῆ Ἀδὰμ κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν εἰπόντος, τῆτο ἐξ ἀρχῆς ὁ σωτῆρ ἀ τοῖς ὑδαγγελίοις τὸν ποιητῶ Θεὸν ἐφησεν εἰρηκέναι· ἔτω καὶ νῦν Μωσῆς ὁ μακάριος τὴν ἐπίνοιαν, τὴν περὶ τὸν Ἀδὰμ τῆ ἐκ φυλλῶν (1) ἀντὶ τῶν φύλλων χιτῶνας ἐαυτῷ μηχανήσασθαι, κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν ἐνόησεν, Θεὸς προσεῖπεν ἐέργειαν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐζητᾶτε (2) τί ἐστι χιτῶνας δερματίνης. ἀλλ' εἰ μὲν ζῶων σφαγνῶν, ἐξ αὐτῶν ἐγενήθη τὰ ἐνδύματα,

Α. εὐδὴλον ὅτι ἐπέλιπε τὸ γένος τῶν σφαγνῶν· ἀρτι μὲν τῆ Θεὸς ἀρρῶντε καὶ θηλυ πεποιηκός, ἔπω δὲ ἐδόνος τεταγμένον, πρὸς τῷ κακῆνο μὴ εὐδέχεσθαι νομίζαν, ὅτι ζῶα σφατῆσθαι ἐκέλευσεν ὁ Θεός, ὅτε μήπω κρεοφαγία ἢ ἐπιτετραμμική τοῖς ἀνθρώποις· τὰς μὴ ὄντας δὲ χιτῶνας ἐτι πλέον ἀπρεπῆς νομίζαν, ὅτι παρήγαγεν ὁ Θεός, ὅς τῆ τῆ ἀνθρώπου ποιῆσαι τῆ ποιῆν τι μὴ ὄν ἀπεπαύσατο, ὡς ἐν τῆτω τῆ κόσμος παντός συμπεράνας τὴν ποιῆσιν. εὐδὴλον ἐν, ὡς εἰδ' ἂν χιτῶνας δερματίνης ἐκ τῆ μὴ ὄντος παρήγαγεν, ἀλλὰ γὰρ ἡγνόησαν, ὡς εἰκοι, οἱ περὶ τῆτων ζητῶντες, ὅτι δέρματα ἐ μόνον τὰ ἐκ τῶν ζῶων ἀφαιρέμενα λέγεται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν δένδρων, ἢ καὶ Φλοιὸς ὀνομαζέιν ἔθος τοῖς πολλοῖς. ἐκ δένδρων τοῖς νῦν, ἐπιτηδείας πῶς Φλοιὸς ἐχόντων εἰς ἐνδυμάτων κατασκυβῶν οἱ περὶ τὸν Ἀδὰμ ἦγον, (3) τῆ Θεὸς κατ' ἐνοίαν αὐτοῖς ὑποθεμῆν, πῶς χρῆ τῆτο ποιῆσαι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὶ δὲ νοεῖν τὰς δερματίνης χιτῶνας; Σφόδρα μὲν ἐν ἡλίθιον καὶ γραῶδες, καὶ ἀνάξιον τῆ Θεὸς, τὸ οἰεσθαι ζῶων τινῶν περιελόντα δέρματα τὸν Θεόν, ἀναρεθόντων, ἢ ἄλλως πῶς ἀποθανόντων, πεποιηκῆσαι χιτῶνας χιτῶνας καταρράψαντα δέρματα δίκην σκυτοτομα. πάλιν τε Φυγόντα τὸ ἔτος ἀτοποῖ λέγειν τὰς δερματίνης χιτῶνας ἐκ ἄλλου εἶναι, ἢ τὰ σώματα, π. θανόν μὲν, καὶ εἰς συγκατάδεσιν ἐπιπάσασθαι διωάμενον, ἢ μὲν σαφές, ὡς ἀληθές. εἰ γὰρ δερματίνου χιτῶνες σάρκες καὶ ὀστέα εἰσὶ πῶς πρὸ τῆτων Φησὶν ὁ Ἀδάμ, τῆτο νῦν ὄσεν· ἐκ τῶν ὄσων μὲν, καὶ σὰρξ ἐκ τῆ σαρκὸς μὲν; ταύτας ἐν τὰς ἀπορίας περιεῖς ἀμενοίτινες, δερματίνης χιτῶνας, τὴν νέκρωσιν ἢ ἀμφοικνῶνται Ἀδὰμ καὶ Εὐα, διὰ τὴν ἁμαρτίαν θανατωθέντες ἀπεφῆναντο τυγχάνειν· ἐ πάνυτι εἰδ' αὐτοῖς ὄχερῶς διωάμενοι παρασῆσαι, πῶς ὁ Θεός, καὶ ἐχὶ ἡ ἁμαρτία νέκρωσιν ἐμποιᾶ τῷ παραβεβηκῶτι. πρὸς τῆτο ἀνάγκη ἐχρῆσι λέγειν, σάρκα καὶ ὀστέα τῷ ἰδίῳ λόγῳ μὴ εἶναι Φθαρτὰ, εἴγε ὕπερον τὴν νέκρωσιν οἱ πατέρες ἡμῶν διὰ τὴν ἁμαρτίαν εἰλήφασιν. ἀλλ' εἰ καὶ παράδεισος θεῖον τι χωρίον ἐστὶ, λεγέτωσαν πῶς ἕκασον ἐκῆ τῶν μελῶν μὴ μάτῳ δεδημιουργημένον τὴν οἰκίαν ἐέργειαν εἰργεῖ.

Ζ. * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δῆλη δὲ καὶ ἡ πρώτη τῶν σκεπασμάτων χρῆσις, ἢ αὐτὸς ὁ Θεός τοῖς ἐπιδηθεῖσιν ἔδωκεν. ἐποίησε γὰρ αὐτοῖς, Φησὶν, ὁ Θεὸς χιτῶνας δερματίνης. πρὸς γὰρ τὴν τῶν ἀρχημόνων ἐπικάλυψιν ἐξήρκει καὶ ἡ τοιαύτη τῶν χιτῶνων χρῆσις.

H 2

κγ. Καρ

(1) Ἴσως ἐκ Φλοιῶν.

(2) Ἐζητῆται. ἢ ἐν χαλῆ ἐκδ.

(3) Ἐποίησαν οἱ περὶ τὸν Ἀδὰμ τὰ ἐνδύματα. ἢ ἐν χαλῆ. ἐκδ.

κγ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός, ἰδὲ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, τῷ γινώσκῃ καλὸν καὶ πονηρὸν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι τὸ ἰδὲ γέγονεν Ἀδὰμ ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν; Ἐπειδὴ ὁ διάβολος εἶπεν, ἔσεσθε ὡς Θεοὶ, γινώσκοντες καλὸν, καὶ πονηρὸν, ἐδέξατο δὲ τῷ θανάτῳ τὸν ὄρον τῷ αἰτολῶ παραβάσ, εἰρωνικῶς τῷτο εἶρηκεν ὁ τῶν ὄλων Θεός, δεικνύς τῆς διαβολικῆς ἐπαγγελίας τὸ ψεῦδος.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Λίαν τοῖς ῥήμασι τέτοις ὠδύνησε τὸν Ἀδὰμ, εἰς σωμαίδησιν αὐτὸν, διὰ τῷ αὐτοῖς ἡδύς, μάλισα τῆς ἀπάτης τῷ ὄφειος, ἀγαγὼν εἰπόντος, ἔσεσθε ὡς Θεοὶ γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρὸν. τί γὰρ εἰδὲ λοιπὸν, Φησί, τῷ Ἀδὰμ τῷτων, ὧν προσεδόκησεν; αὐτοτελῆ τῷ ὄφειος τῷ ἐπαγγελίαν ἐπὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν ἔργων ἐδέξατο. ἰδὲ γὰρ ἀκριβῶς μεμάθηκεν, ὅπως γέγονεν εἷς ἐξ ἡμῶν.

» * * ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τί ἐστιν, ὅτι ἰδὲ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν; Ἐλεγκλικῶς τῷ ἕκασιν τῷ Ἀδὰμ μεμφόμενος, λέγει ὁ Θεός· μὴ ὁ ἐνόμισας γενέσθαι, ἐγένετο; μὴ Θεός ἐγένεα, καθὼς ὁ πονηρὸς ἀπέσοι, καὶ ἐπλάνησέσε; ἐπιθυμίας γὰρ ὑψηλότερος γενέσθαι, εἰς τὸ ἥττον ἐξέπεσεν.

Καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτῷ, καὶ λάβῃ ἀπὸ τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς, καὶ Φάγη, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μεταλαβεῖν αὐτὸν τῷ καρπῷ τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς διεκώλυσεν, ἔ φθῶν αὐτῷ τῆς ἀθανάτης ζωῆς, ἀλλὰ τῆς ἀμαρτίας ἐπέχων τὸν δρόμον. ἰατρεία τοίνυν ὁ θάνατος, ἔ τιμωρία ἐστίν. ἐπέχει γὰρ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὄρμῳ. ὁ γὰρ ἀποθανὼν Φησί, δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἀλλὰ γὰρ ἐντεῦθεν Φησὶν ἀπίτω λοιπὸν. ἔ γὰρ οἶον τε παραβεβηκότα τῷ αἰτολῶ, καὶ τὸν θάνατον διὰ τῆς ἀμαρτίας ἐπιπασσάμενον, ἔτι τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς μεταχεῖν. τῷτο μὲν γὰρ ἀνετος ἀθανάτων τροφή, ὁ δὲ ἀνάξιον ἑαυτὸν ἀπέφηνε τῆς ἀτελεσθῆτες ζωῆς.

» ΑΚΑΚΙΟΥ. Οὐ δὲ θαυμάζεν, εἰ διὰ τῶν αἰδητῶν ξύλων ἀθανασία ἀνθρώποις ἐγένετο, καὶ γνώσις καλῆ, καὶ πονηρῆ ὁπότε καὶ δι' αἰδητῶ ὕδατος ἄφεισις ἀμαρτιῶν δίδεται· καὶ ἄρτος αἰδητός, καὶ οἶνος ἀγιάζει τῶς μεταλαμβάνοντας αὐτόν. ἴδοι δέ τις καὶ δι' αἰδητῶ Φαρμάκῃ, εἰ μὴ ζῶν, ἀλλὰ θάνατον ἐγγινομένον. ὅταν ἐκ ἀπισήσει τις καὶ ζωῆς αἰδητὸν ὑπῆρχθῆται ποτε ξύλον, ἔ διὰ τῷ παράβασιν μεταλαμβάνειν ἐκ ἡξιώθησαν. ὡπερ δὲ

Α θανάτῳ εἰς τὸν τρόπον δύο, ὁ μὲν ψυχῆς, ὁ δὲ σώματος· ἔτω καὶ σώματος, καὶ ζωῆς ὁμοίως. καὶ τάχα τὸ μὲν νοητὸν ξύλον τῆς ζωῆς, τῇ ψυχῇ τῷ ἀθανασίαν παρέχει· τὸ δὲ αἰδητὸν, τῷ σώματι.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκώλυσε τὸν Ἀδὰμ Φαγεῖν μετὰ τῷ παράβασιν ἀπὸ τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς, ἵνα μὴ μείνη τὰ τῆς φθορῆς ἀθάνατα. διὸ καὶ ἐκβάλλει αὐτὸν πρὸς τὸ παρὸν, ἵνα μὴ τῷ χεῖρα ἐκτείνῃ, λαβῶν Φάγη, καὶ ζήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἔ γὰρ ἐφθόνει· λαβῶν γὰρ ἀπὸ τῷ ἀπηγορευμένῃ ξύλῳ, ἅμα παρακολῶ, καὶ κακίαν ἀνείληφε. λαβεῖν δὲ ἐν τοῖς τοῖστοις ὄντα ἀπὸ τῷ τῆς ζωῆς ξύλῳ ἐπὶ τῷ Φαγόντα αὐτὸν ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ἔδει ἄλλο ἴν, ἢ ἀθάνατον γενέσθαι τὸ κακόν. καὶ τῷτο ἔλεγεν ὁ Ἐβραῖος.

Γ κδ. Καὶ ἐξαπέσειλεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεός ἐκ τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη.

Δ * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰδὲ τὰς ἀποφάσεις αὐτῷ εἰς ἔργον ἄγει, καὶ ἐκ τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐξαγαγὼν, ἐργάζεσθαι τῷ γλῶ αὐτὸν ποιῆ, ἐξ ἧς ἐλήφθη· καὶ ἐκ ἀπλῶς εἶπεν ἐξ ἧς ἐλήφθη· ἀλλ' ἵνα διωκεῖ τῷ ὑπόμνησιν ἔχη τῆς ταπεινοφροσύνης τῷ ἐργασίαν, καὶ εἰδέναι ἔχη ὡς ἐκεῖθεν αὐτῷ ἡ σύσασις, καὶ ἡ ἐσία τῷ σώματος ἐκ τῆς γῆς ἐξ ἀρχῆς γεγέννηται· ἐκείνῳ, Φησὶν, ἐργάζεσθαι τῷ γλῶ, ἐξ ἧς καὶ αὐτὸς σωῆσῃ. τῷτο γὰρ καὶ ἐν τῇ ἀποφάσει ἔλεγεν· ἐν ἰδρωτί τῷ προσώπῳ σε Φαγῆ τὸν ἄρτον σε. τὸ αὐτὸ τοίνυν καὶ νῦν λέγει διὰ τῷ εἰπεῖν, ἐργάζεσθαι τῷ γλῶ, ἐξ ἧς ἐλήφθη.

Ε κε. Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ, καὶ κατώκησεν αὐτὸν ἀπέναντι τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καταντικρὺ τῷ παραδείσῳ διάγειν αὐτὸν προσέταξεν· ἵνα τῆς ἀλύπῃς βιοτῆς εἰς μνήμῳ ἐρχόμενος, μισῆ τῷ ἀμαρτίαν, ὡς πρόξενον τῆς ἐπιπόνῃς ζωῆς.

Ζ ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Τῷ Ἀδὰμ ἡ παροίκησις ἀντὶ τιμωρίας ἐδόθη· ἵνα ὄρων τὸν παράδεισον, ἀνάμνησκηται τῆς ἐκπλώσεως, καὶ τῶς ὑπὸ ἀσφαλίζηται.

Καὶ ἔταξε τὰ Χερσβίμ, καὶ τὴν Φλογίνην ῥομφαίαν τὴν σρεφομένην Φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς.

» ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐκ ἐν ἡ τῆς Φλογίνης ῥομφαίας ὄρασις, καὶ τὰ Χερσβίμ τότε ἐχρησίμωσεν, ἕως ὅτε ἔζη ὁ Ἀδὰμ.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὰ δὲ Χερσβίμ εἰσι δυνάμεις ἀόρατοι. ταύτας, Φησί, δεξαμένης τῷ παραδείσῳ τῷ Φύλακῷ χηματί- ζεσθαι

ζεῶσαι εἰς ῥομφαίας ὄψιν φλογώδεις τε καὶ αἰκινήτες, καὶ τῷ Ἀδὰμ τὴν εἰσοδὸν ἀποκλείειν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Οὐχ ἀπλῶς προτέθηκε τὴν σρεφομείω· ἀλλ' ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι πᾶσα ὁδὸς αὐτῷ ἀποτελείσθαι, τῆς ῥομφαίας ἐκείνης διὰ τῆς σρεφῶσαι πᾶσας τὰς ἐκεῖ φερῶσας ὁδὸς ἀποφρατίσσης, καὶ διωκεῖ τὸν φόβον αὐτῷ, καὶ τὴν ὑπόμνησιν παρέχειν δυναμένης.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐκ ἀοράτως τινὰς δυνάμεις λέγει τὰ Χερσβίμ ὡς τινὲς οἶονται· ἐπεὶ μηδὲ σιωπέλει τι ἀόρατος φύσις ἐκεί, αἰδητῆς ὄψεως ὀφειλέσης εἶναι τῆς τὸν Ἀδὰμ παιδουσίας. ἔτε ἔν ἡ φλογινή ῥομφαία φύσις ἢ πυρὸς, ἀλλ' ὄψις τοιαύτη· ἔδὲ τὰ Χερσβίμ ζῶα, ἀλλ' ὄψις τοιαύτη· ἐπεὶ καὶ Ἰεζεκιήλ τετραπρόσωπα τὰ Χερσβίμ ὄρα. τετραπρόσωπα δὲ ἀόρατος φύσις ἔκ ἐσιν· ἀλλὰ Χερσβίμ

A, καλεῖ πᾶν τὸ δυνατὸν· ἔτω λέγει, ὁ καθ' ἑ- Ψαλ. 98. 1.
μνος ἐπὶ τῶν Χερσβίμ, ἀντὶ τῆς, ὁ δυνατὸς βασιλεὺς ὢν· καὶ ἐπέβη ἐπὶ Χερ- Ψαλ. 17. 10.
σβίμ, καὶ ἐπετάδη, ἀντὶ τῆς, μετὰ πολλῆς παρεγγύετο τῆς δυνάμεως. τὸ ἔν ἔταξε τὰ Χερσβίμ, ἵνα εἴπῃ δυνατῶτινα καὶ φοβερὰν ὄψιν καὶ μορφῶν, ὡσανεὶ τινῶν ζῶων ἐπέσησε τῇ εἰσόδῳ τῆς παραδείσου, ὡς ἀπαίργειν τὸν Ἀδὰμ.

B ΔΙΔΥΜΟΥ. Ῥομφαία εἴρηται σρεφομείη· ἵνα σραφείτος ἀπὸ κακίας εἰς ἀρετῶν τῆ ἀνθρώπων, καὶ αὐτῇ σραφῇ, τὴν εἰσοδὸν παρέχουσα. εἰ τοίνυν τῆς εἰσόδου τινὶ γένοιτο πόθος, διὰ τῶν χειραγωγείται. τῶν μὲν Χερσβίμ, ἀνιτιθέμενων τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας, ἧς μετέχειν εἰκὸς τὸν εἰσιέναι βεβλόμενον· ἐρμυλωδέλαι γὰρ πληθὸς γνώσεως· τῆς δὲ ῥομφαίας, τὴν ἐπίπονον ἀγωγῶν. διὰ πολλῶν γὰρ θλίψεων τῆς εἰσόδου τῆς βασιλείας ἐσιν ἐπιτυχεῖν.

Κ Ε Φ Δ.

α. δὰμ δὲ ἔγνω Εὐάν τὴν γυναῖκα αὐτῆς. καὶ συλλαβῶσα, ἔτεκε τὸν Κάιν. καὶ εἶπεν, ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τῆς Θεῆς.

„ προσκεῖται τῷ, ἔτεκε Κάιν, καὶ προσέθηκε τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Ἀβελ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἔχ ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ὅτι σὺ τῷ παραδείσῳ ἐμίγη τῇ γυναικὶ ὁ Ἀδὰμ, καὶ διὰ τῆτο ἐξεβλήθη τῆ παραδείσῳ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀλλ' ὁ μὲν Κάιν προεπῆδα χρόνῳ τῷ κατὰ γένεσιν, εἶπετο δὲ, καὶ ἢ μετ' αὐτὸν ὁ Ἀβελ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μετὰ τὴν παρακοῶν, μετὰ τὴν ἐκπίωσιν τὴν ἐκ τῆ παραδείσου, τότε τὰ τῆς σωσείας ἀρχὴν λαμβάνει. πρὸ γὰρ τῆς παρακοῆς ἀγγελικὸν ἐμιμῶντο βίον, καὶ ἔδαμῶ σωσείας λόγος.

Δ Καὶ ἐγένετο Ἀβελ ποιμὴν προβάτων· Κάιν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ὅρα δὲ, εἰ μὴ καὶ ἄλλως ἢ γραφῆ τῆς ἀνακεκραμμείνης τινὶ, καὶ σὺ δεινὰς γινώσκων ἐκείνο φησιν, ὡ ἀνεκράθησαν, καὶ κεκοινωνήκασιν· πρὸ δὲ τῆς τοιαύτης σίωσεως καὶ κοινωνίας, κἄν τῆς λόγος καταλαμβάνωσι περίτινος, ἔ γινώσκων ἐκείνο. ὁ γὰρ Ἀδὰμ περὶ τῆς Εὐας λέγων, τῆτο νῦν ὅσῳ ἐκ τῶν ὁσέωνμα, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου, ἔκ ἦδει τὴν γυναικῶν. ὅτε γὰρ αὐτῇ ἐκολληθή, τότε εἴρηται· ἔγνω δὲ Ἀδὰμ Εὐάν τὴν γυναῖκα αὐτῆς.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Καὶ ὁ μὲν Κάιν ἠδεις, οἰμαί πῃ, χλοηφορέση τῇ γῆ. ἢ πολὺ δὴ λίαν εὐξύλον τε καὶ ὑβερνεσάτω ὄρων, καὶ καρποῖς ὠραίοις πεποικιλμένῳ, δειν ὠηθη ταῖς ἐπιεικείαις ἀποφαίνων ἡμερωτέρων τῶν ὄρωνμένων τὴν ὄψιν. Καὶ μετ' ἔλιγα. Ἐδίδα δὲ αὐτῷ ἴσως ἡ φύσις τὸ εἰδέναι καὶ ταῦτα, καὶ δεῖος εἰς νῦν καὶ ἀπόρρητος νόμος ἐνεχάρατ' ἔ πῃ τὴν ὢν ἂν ἐλοιτο γνώσιν. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ὁ Κάιν σπυδῆς ἠξίετο καὶ πόνων. Ἀβελ δὲ ὁ σοφὸς τὸν ἐπὶ εὐλοῖς ἰδρωτά, καὶ σκαπάνῃ μεθεῖς, καὶ μὴ καὶ ἀρπῆς ἐκ ἀνεχόμενος. ἀγγέλαις οἴων ἐπετρέπετο. παρεκόμεζον δὲ ἴσως εἰς τῆτο γνώμης αὐτὸν, ἀρνεοὶ μὲν μητράσι λεπτόν ὑπηχῶντες ἔτι, καὶ μόλις ἀναβληχόμενοι, ἀπαλοῖς δὲ καὶ νεοπαγέσι ποσὶν ὄσανθ' ἔ πῃ βραχὺ διασκαίροντες· καὶ μὴ ἐπὶ τῆτο καὶ αἰ μηκάδες αἰγες, τὰ ὑψηλότατα τῶν πετρῶν ἀμογητὶ διαθρώσκουσα. ψήφω δὲ, οἰμαί, παγκάλη τὴν ποιμενικῶ σφανδῶν ἠξίε σοφὸς ὢν ἄγαν, τῆς ἐπ' ἀνθρώποις ἡγεμονίας προμελέτησιν ὡσπερ τινὰ τὸ χρῆμα τιθεῖς, ὡδέ τε ἔχων ἡγεμνος· λαῶν ποιμένας τῆς ἐθνῶν, ἢ πόλεων, ἢ δήμων προεσηκότας ὀνομάζειν ἔδος ἢ αὐτῇ τῇ Γραφῇ τῇ θεοπνύσῳ, καὶ τοῖς Ἑλλῶνων λογάσι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ὁ εἰπὼν ἐκλήσάμην ἄνθρωπον διὰ τῆς Θεῆς, ἔχ' κλίσεως τὸν Κάιν, ἀλλὰ γεννήσας, ταύτη φαίνεται χρησάμενος τῇ φωνῇ.

Ζ **Η** **Η** 3 **γ.** Καὶ

β. Καὶ προσέθηκε τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς τὸν Ἀβελ.
ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Διδύμους αὐτῆς εἶναι ἀπὸ μιᾶς συλλήψεως. διό φησι

γ. Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἦνευ-
κε Κάιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς
θυσίαν τῷ Κυρίῳ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς
τῷ σιωιδότι τὴν γνώσιν εἰσπέδεται τῆς
Φύσεως ὁ δημιοργός. τίς γὰρ, εἰπέ μοι,
τέτον ὠδήγησε πρὸς τὴν τοιαύτην εἰσνοίαν;
ἔδαις ἕτερος, ἀλλ' ἢ εἰ τῷ σιωιδότι γνώσις.
» ὠέγεκε, Φησὶν, ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς
» θυσίαν τῷ Κυρίῳ. ἦδει γὰρ καὶ ἠπίσαστο,
ὅτι προσήκει καθάπερ δεσπότη ἐκ τῶν οἰ-
κείων κλημάτων προσάγειν τὴν τῶν γενῶν.

δ. Καὶ Ἄβελ ἦνευκε καὶ αὐτὸς
ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβά-
των αὐτῆ, καὶ ἀπὸ τῶν σεάτων
αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ κρείττονα, καὶ τιμιώ-
τερα, ὡς καὶ Νῶε.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἄγει δὴ ἔν ὁ μὲν ἱε-
ρός τε καὶ πάνσοφος Ἄβελ τὰ τῆς ἀγέ-
λης ἀπόλεκτα, καὶ ἀριστίνδω ἐγκεκριμένα.
» ὠέγεκε γὰρ, Φησὶν, ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων
» τῶν ἀμνῶν, καὶ ἀπὸ τῶν σεάτων αὐτῶν,
τετέσι τὰ πρῶχοντα καὶ ἐξαίρετα. καὶ
τὸν τῆς ἱεραργίας ἐκ ἀγνοήσας τρόπον,
παρετίθει τὰ σεάτα. Κάιν δὲ ἔχ' ἔτω,
πολὺ δὲ λίαν ἀτημελῶς. τὰ μὲν γὰρ ὅτι
μάλις τῶν ὠρίμων ἐκπρεπῆ, ταῖς ἰδίαις
ἐχαρίζετο τρυφαῖς, ἐλύπει δὲ τοῖς δοῦτέ-
ροις τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς
ἡμῖν ἀντίτετα τὸ φιλόθεον τέτα τῆς γνώ-
μης, καὶ ὅτι ἔχ' ἀπλῶς ἀπὸ τῶν προβά-
των προσὠέγεκεν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρωτοτό-
κων, τετέσι ἀπὸ τῶν τιμίων, τῶν ἐξαι-
ρέτων· εἶτα καὶ αὐτῶν τέτων τῶν πρω-
τοτόκων πάλιν τὰ τιμιώτερα, καὶ ἀπὸ τῶν
σεάτων, Φησὶν, αὐτῶν τῶν ὕσαθεσέρων,
τῶν τιμιωτέρων. ἐπὶ δὲ τῆ Κάιν ἔδαι τοῖ-
τον ἐπεσημήνατο, ἀλλ' ὅτι προσὠέγεκεν
ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν, ὡς ἂν
εἴποι τίς τὰ τυχόντα, ἔδεμίαν σκεδῶν, ἔδαι
ἀκρίβειαν ἐπιδειξάμενος.

ε. Καὶ ἐπέιδεν ὁ Θεὸς ἐπὶ Ἄβελ,
καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῆ. Ἐπὶ δὲ
Καῖν, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτῆ ἔ
προσέχε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίεσι καὶ ἐπι-
δεν; Ἄντι τῆ ἀπεδέξατο, ἐπήνεσε τὴν
γνώμην, ἐσεφάνωσε τὴν προαίρεσιν, ἠρ-
κέαθη, ὡς ἂν εἴποι τίς τῷ γεγονότι.
» Καὶ μετ' ἄλλα. Τὸ, ἐπέιδεν ἐπὶ Ἄβελ, καὶ
» ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῆ, ἐπὶ δὲ Καῖν καὶ ἐπὶ
» ταῖς θυσίαις αὐτῆ ἔ προσέχε, θεοπρε-
πῶς νοῶμεν. βέλεται γὰρ εἰπεῖν, ὅτι
τοιαύτῳ αὐτοῖς γνώσιν εἰέθηκεν, ὅτι τῆ
μὲν ἠρέαθη τῇ προαίρεσει, τῆ δὲ ἀπεσεῖ-
σατο τὴν ἀγνωμοσύνην.

Α,, ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ ἐπέιδεν ὁ Θεὸς ἐπὶ
» Ἄβελ, καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῆ. ἐπὶ δὲ
» Καῖν, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτῆ ἔ προσέ-
» χε. Τέτότινες ἐζητήκασιν, ὅτι χάριν ὁ
Προφήτης τὴν χρῆσιν τῶν ὀνομάτων ἐνήλ-
λαξε· θυσίαν μὲν, τὴν τῶν καρπῶν προ-
σκομιδῶν δῶρον δὲ, τὴν τῆ ἀρνίς προσει-
πῶν. Ἐμοὶ μὲν ἔν ἔδαι τι δοκῆ διαφέρειν,
ἀλλὰ σιωήθως κατὰ τὸ τῆς Γραφῆς ἰδίω-
μα διωρίσασ, εἴ τι καὶ ταῦτὸν ὄντα τὰ συ-

Β ναμφοτερα, καθὼς περ καὶ Παῦλος λέγει
» αὐτὰ σιωαριθμῶν· εἰς τὸ προσφέρειν δῶ- Ἐβρ. 5. 1.
» ράτε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. ἄς μὲν-
» τοι τέτα τινὲς αἰτίας εἰρήκασιν, αἶδε εἰσί-
» μία μὲν, ἐπειδὴ μήπω τότε τὰ ζῶα. Φησὶ,
κατεσφάτετο· δῶντέρα δὲ, ὅτι ἔδος τῇ
» θεῖα Γραφῇ δι' ἀνιγμάτων τὰ μέλλοντα
» προδηλῆν. ἐπειδὴ τοίνυν ἐμελλε, Φησὶ,
νομοθετεῖν περὶ θυσιῶν, εἶτα πάλιν αὐ-
» τὰς καταργεῖν, εἰκότως τὴν ἔ δεχθεῖσαν

Γ τῆ Κάιν προσφορὰν, θυσίαν ὠνόμασαν.
ὅτι δὲ ψυχρὸς, καὶ μερακειώδης ἔτος ὁ
» λόγος, αὐτόθεν δῆλον. θυσίαν γὰρ καὶ
» τὸν σωτήριον τῆ Κυρίε ὀνομάζει σαυρόν·
» ἐπὶ σιωτελεία γὰρ τῶν αἰώνων εἰς ἀδέτη- Ἐβρ. 9. 26.
» σιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτῆ πεφα-
» νέρωται· καίτοι πῶς ἂν ἀληθῆς ὄντος
» ἐκάινε τῆ λόγος, τῷ αὐτῷ τὸν τῆ Κυρίε
» θάνατον ὀνόματι προσηγορόυσε;

Δ ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οὐκ ἔν ἐπὶ μὲν δώροις
τοῖς τῆ Ἄβελ πῦρ καθίας ἔρανόθεν, δα-
» πανχόσαι κατεσκόδασε τὰ ἱερωμῖα. ἐπὶ
» δὲ Καῖν, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτῆ, ἔ προ-
» σέχε Φησὶν. ἔ γὰρ τὸ σιωήθως ἐπηφίει
» πῦρ τοῖς δώροις τοῖς προσκελυεγμένοις.

Καὶ ἐλύπησε τὸν Κάιν λίαν, καὶ
συνέπεσε τὸ πρόσωπον αὐτῆ.

Ε ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ ἐλυπήθη Κάιν, μὴ
δεχθεῖν τῶν τῶν παρ' αὐτῆ προσκελυθέν-
των, δῆλον ὅτι μετεμελήθη. τῶν γὰρ
μεταμελεσμένων ἡ λύπη. Ἠνίασαν αὐτὸν
» ἔχ' ἡ αὐτῆ πλημμέλεια, ἀλλ' ἢ τῆ ἀδελφῆ
» ὑπραξία. τέτο γὰρ καὶ ὁ Ἀκύλας ἠνί-
» ξάτο· ἔφη δὲ ἔτω· καὶ ὀργίλον τῷ Κάιν,
» καὶ ἐπεσε τὸ πρόσωπον αὐτῆ. καὶ εἶπε
» Κύριος πρὸς Κάιν εἰς τί ὀργίλον σοι; (1)

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Διπλῶ τὰ τῆς
λύπης αὐτῷ γέγονεν· ἔχ' ὅτι αὐτὸς μο-
» νος ἀπόβλητος γέγονεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ
» τῆ ἀδελφῆ δῶρον προσεδέχθη.

ς. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ
Καῖν, ἵνα τί περίλυπος ἐγένεθ; καὶ
ἵνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπόν σου;

Η ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
εἶδεν αὐτὸν πολιορκέμενον, ὡς εἰπεῖν, ὑπὸ
τῆ τῆς βασκανίας πάθης, ὅρα πῶς τὴν
» οἰκείαν ἀγαθότητα μιμῆμενος, κατάλλη-
» λα αὐτῷ τὰ φάρμακα ἐπιτίθησιν· ὡσε-
» ταχέως αὐτὸν ἀνιμῆσασαι, καὶ μὴ ὑπο-
» βούχιον

(1) Εἰς τί τὸ ὀργίλον σοι; ἢ εἰ χάλ. ἐκδ.

» βρύχιον γενέσθαι. ἵνα τί περίλυπος ἐγένε-
» νη; καὶ ἵνα τί σιπέπεσε τὸ πρόσωπόν σε;
» τίνος ἐνεκεν, Φησί, τσαύτη λύπη κατε-
» χέσθης, ὡς καὶ διὰ τῶν προσώπων δεικνύω
» τῆς ἀδυναμίας τὸ μέγεθος;

ζ. Οὐκ ἂν ὀρθῶς προσενέγκης,
ὀρθῶς δὲ μὴ διέλθης, ἡμαρτες; ἡσύ-
» χασον. πρὸς σὲ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ.
» καὶ σὺ αὐτῆ ἀρξῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεῷ μὲν γὰρ καὶ δεσπότη
» προσενέγκας, ὀρθῶς ἐποίησας· τὸ δὲ μὴ
» κρείττονα τῶν ὄντων, ἡμαρτες. μὴ ἔν
» προδῆς ἀμαρτίαν ἐπὶ ἀμαρτίαν.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εἰ δὲ πρόσδεκτόν ἐστι
» τῷ Θεῷ τὸ ἔργον τῆς ἐντολῆς, μὴ ἀκολού-
» θως κατ' ἐντολῶν τῶν Θεῶν γινόμενον. Τῶ-
» τε τῶ ἐρωτήματος σαφῶς αὖτις καὶ ὡπερ
» κανόνα τινὰ κατὰ πάντοτε τῶ τοιαύτη πρᾶγ-
» ματος παιδουόμεθα, παρὰ μὲν τῆς πα-
» λαιᾶς διαθήκης, ὡς ἐκ προσώπων τῶ Θεῶ
» λεγούσης, ἐάν ὀρθῶς μὲν προσενέγκης, ὀρ-
» θῶς δὲ μὴ διέλθης, ἡμαρτες, ἡσύχασον·
» πρὸς σὲ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ. ὡς μὴ μόνον
» ἀπρόσδεκτον εἶναι τὸ προσκνεχθῆναι μὴ νο-
» μίμως, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀμαρτίαν λογιζώμαι
» τῷ ἔτῳ προσκνεχάντι.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πᾶν ὅπερ ἄντις
» κατὰ τὸ ἴδιον θέλημα ποιεῖ, τῆτο τῶ μὲν
» ποιῆντός ἐστιν ἴδιον, τῆς δὲ θεοσεβείας ἀλ-
» λότριον· καὶ φόβος μήποτε ἀκῆση παρὰ
» τῶ Θεῶ περι ἔ δοκεῖ ποιεῖν, πρὸς σὲ ἡ ἀπο-
» σροφή αὐτῆ; καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ.

» ** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τί ἐστι τὸ, πρὸς σὲ
» ἡ ἀποσροφή αὐτῆ, καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ;
» Τῶ προσκνεχθῆναι τὸς δῶρα εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ
» Κάιν, ὅτι αὐτῆ τῶ δῶρα, ἔ προσήγαγες
» προσκνεχθῆσαι σοὶ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ, καὶ
» σὺ ἐξασιάζεις αὐτῆ. ὡς θέλεις ποιήσον.
» ἐγὼ γὰρ αὐτὸ ἔ προσεδεξάμην.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ μὲν γὰρ εἰς
» ἐννοίαν ἐλθεῖν τῶ προσκνεχθῆναι, ἐπαινε-
» τόν· τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς διελθεῖν, τῆτο τῶ
» ἀποβολῶ ἐργάσατο τῶ προσκνεχθῆναι.
» ἔδει γὰρ Θεῷ προσάγοντα πολλῶ ἐπιδεί-
» ξασθαι περὶ τῶ διαίρεσιν τῶ ἀκρίβειαν.
» καὶ ὅσον ἐστὶ τὸ μέσον τῶ δεχομῆς καὶ προ-
» σαγοντος, τσαύτῳ ποιήσασθαι καὶ ἐν τῇ
» διαίρεσει τῶ διαφοράν. Καὶ μεθ' ἕτερα. "Η-
» μαρτες, ἡσύχασον· μὴ νομίσης, Φησὶν,
» εἰ καὶ ἀπεσράφω σε τῶ θυσίαν διὰ τῶ
» ἐκ ὀρθῶ γινώμην, καὶ εἰ τὸ τῶ ἀδελφῶ
» δῶρον προσεδεξάμην διὰ τῶ ὑγιῆ προαί-
» ρεσιν, ὅτι τῶν πρωτείων σε ἀποσερῶ, καὶ
» τῆς ἀξίας τῶν πρωτοτόκων ἐκβαλλῶ. εἰ
» γὰρ καὶ τῆς παρ' ἐμὲ τιμῆς ἡξιώται, καὶ
» δὲ πρόσδεκτα αὐτῆ γέγονε τὰ δῶρα, ἀλλὰ
» πρὸς σὲ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ, καὶ σὺ ἀρξῆς
» αὐτῆ. ὡσε καὶ μετὰ τῶ ἀμαρτίαν ταύ-
» τῳ ἔχαινε συγχωρῶ τὰ προτερήματα
» τῆς πρωτοτοκίας, κακῆνον ὑπὸ τῶ σὺ
» ἐξασίαν εἶναι κελῶν. καὶ ὑπὸ τῶ ἀρχῶ
» τῶ σὺ. Καὶ μεθ' ἕτερα. Εἰσίτινες λέγον-

» Α τες, ὅτι περὶ τῆς θυσίας τῆς προσκνεχ-
» θῆσης παρ' αὐτῆ ὁ Θεὸς πρὸς αὐτὸν διε-
» λέχθη τὰ τοιαῦτα, ὅτι πρὸς σὲ ἡ ἀποσρο-
» φη, Φησί, τῶ δῶρα, καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ,
» ἀντὶ τῶ, σὺ αὐτῆ ἀπολαύσεις. διὰ τῆτο
» ἔν ἀμφοτέρα εἰπών, καλαλιμπάτω τῆ ὑμε-
» τέρα σωέσει· ἵνα ὅπερ ἂν ἀκολούτορον
» ἡμῖν Φανῆ, δέξηθε καὶ αὐτοὶ τῆτο. ἐμοὶ γὰρ
» δοκεῖ περὶ τῶ ἀδελφῶ εἰρηῶσαι τῆτο.

» Β ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ὑπὸ τῶ Θεῶ εἰρημῶνον
» πρὸς τὸν Κάιν, πρὸς σὲ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ,
» καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ, διτλῶ ἔχει τῶ ἐννοίαν.
» ἡ γὰρ περὶ τῆς προσφοράς αὐτῆς εἰρηται,
» τῆτέσιν, ἔξεις αὐτῆς σὺ τὰ σαυτῆ, καὶ ἔ
» λήψεται τῆτων "Αβελ ἐδὲν· ἡ καὶ περὶ τῶ
» "Αβελ τυχόν, ἀντὶ τῶ, καὶ νῦν ἐδὲν ἡτ-
» τον ὑπερέχων αὐτῆ τοῖς πρωτοτοκίοις δια-
» μωνεῖς.

» Γ ΑΔΗΛΟΥ. Χρὴ γινώσκῆν, ὅτι ὁ μα-
» κάριος Κύριλλος ἔτως εἶπεν εἰρηῶσαι πα-
» ρὰ τῶ Θεῶ πρὸς μὲν τὸν Κάιν, ἡμαρτες;
» ἡσύχασον· πρὸς δὲ τὸν "Αβελ, πρὸς σὲ
» ἡ ἀποσροφή αὐτῆ, καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ.
» ταῦτα τίθησιν ἐν τοῖς γλαφυροῖς.

» η. Εἶπε δὲ Κάιν πρὸς "Αβελ τὸν
» ἀδελφὸν αὐτῆ, ἐξέλθωμεν δὴ εἰς
» τὸ πεδίον.

» Δ * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Παρ' ἐδὲν τῶν λοι-
» πῶν κῆται τὰ ῥήματα τῶ Κάιν τὰ πρὸς
» "Αβελ· ἀλλ' ἐδὲ παρ' Ἑβραίοις· ἀλλ' ἐν
» ἀποκρύφῳ Φασί. παρὰ δὲ τοῖς ἐβδομη-
» κοντα κῆται. ἔχει δὲ αὐτὰ καὶ τὸ Σα-
» μαριτικόν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὰ μὲν ῥήμα-
» τα, ἀδελφῶ· ἡ δὲ γνώμη, Φοινική.

» Ε Καὶ ἐγένετο ἐν τῶ εἶναι αὐτῆς
» ἐν τῶ πεδίῳ, ἀνέστη Κάιν ἐπὶ "Αβελ
» τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ, καὶ ἀπέκτεινε
» αὐτόν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἰχυρότερον τῆς θείας πα-
» ραινέσεως γέγονε τὸ πάθος τῶ φόνου.

» Ζ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῶ Ἀδάμ
» ἡμαρτηκός, ὁ δίκαιος ἐτελούτησε πρῶ-
» τος; Σαθρὸν ἡβελήθη ὁ Θεὸς γενέσθαι
» τὸν τῶ θανάτῳ θεμέλιον. εἰ γὰρ Ἀδάμ
» πρότερος ἐτελεύτησεν, ἔχον ἂν ἐκείνος
» ἰχυρὰν τῶ κρηπίδα, πρῶτον νεκρὸν τὸν
» ἡμαρτηκὸτα δεξάμενος. ἐπειδὴ δὲ τὸν ἀδί-
» κως ἀνηρημῶνον ἐδέξατο πρῶτον, σφαλε-
» ρὸν τὸ θεμέλιον ἔχει.

» θ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς
» Κάιν, πῶ ἐστὶν "Αβελ ὁ ἀδελφός σε;
» καὶ εἶπεν, ἔ γινώσκω. μὴ φύλαξ τῶ
» ἀδελφῶμ ἐμὶ ἐγώ;

» Η ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπεφάνη ὁ ἰατρός, ἵνα
» προσφύγη αὐτῶ ὁ ἀδελφός. ὁ δὲ ἔ μόνον
» κρύπτει τὸ ἔλκος, ἀλλὰ καὶ ἕτερον προ-
» σεργάζεται τῶ φόνῳ τὸ ψεῦδος.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ μαθεῖν βεβόητος ἄβραμ, ἀλλὰ μετανοίας αὐτῷ ἀφορμῶν παρεχόμενος.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἄγνοιαν προ-
σποιεῖται ὁ Φιλάνθρωπος δεσποτῆς, ἵνα διὰ
τῆς ἐρωτήσεως παρασκώβασθαι τὸν τὰ τοι-
αῦτα ἐργασμῶν ἐπειχθῆναι πρὸς τὴν
ὁμολογίαν τῆς πλημμεληματος, καὶ διω-
θῆναι συγγνώμης τινὸς ἴσως καὶ Φιλάνθρω-
πίας ἐπιτυχεῖν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Καὶ εἶπε,
» Φησὶν, ἔ γινώσκω. μὴ Φύλαξ τῆς ἀδελ-
» Φῶς εἰμὶ ἐγώ; αἰνοῖ μοι ἐνταῦθα τῆς συ-
» νειδότος τὴν κατηγορίαν, καὶ ὅπως ὠδύ-
» μνος, ὡς εἰπεῖν, ὑπὸ τῆς σιωπῆς, ἔκ-
» ἔστη μέχρι τῆς εἰπεῖν, ἔ γινώσκω ἀλλ'
» ἐπήγαγε, μὴ Φύλαξ τῆς ἀδελφῶς εἰμὶ
» ἐγώ; μονομαχίᾳ ἑαυτὸν ἐλέγχων. καίτοι
» εἶ σοι κατ' ἀκολοθίαν ἅπαντα ἐπέπρακτο,
καὶ κατὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον, ἐχρῆ-
» σε καὶ Φύλακα εἶναι τῆς τῆς ἀδελφῶς σω-
» τηρίας.

ι. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, τί τῆτο ἐποίη-
σας; Φωνὴ αἵματος τῆς ἀδελφῶς σου
βοᾶ πρὸς με ἐκ τῆς γῆς.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὴν Φανέρωσιν λέ-
» γαι, ὡς καὶ ἐτέρωθι. ἰδὲ ὁ μισθὸς τῶν ἐρ-
» γῶν τῶν ἀμηνῶν τὰς χώρας ὑμῶν.
» ὁ ἀπεσερμημένος ὑφ' ὑμῶν κραζει. διωκτὸν
» δὲ καὶ τὸ αἷμα, ἀντὶ τῆς ψυχῆς ἐνταῦθα
» εἰρηδῶναι.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Φωνὴ αἵματος
» τῆς ἀδελφῶς σου βοᾶ πρὸς με ἐκ τῆς γῆς· μὴ
» γὰρ φησὶν εἰς ξένον καὶ ἀλλότριον τὴν πα-
» ρανομίαν ταύτην εἰργάσω; εἰς τὸν ἀδελ-
» φὸν τὸν σὸν, τὸν ἕδον ἡδικοκῶτα.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ μὲν αἷμα τῆς Ἀβελ,
μόνον τάχα πρὸς κατακεκράγει τῆς φωνῆς
» τὸ δέ γε τίμιον αἷμα τῆς Χριστῆ κατακέκρα-
» γει μὲν καὶ τῆς τῶν Ἰσραηλίων ἀμότητος καὶ
» ἀχαριστίας· ἐξῆρε δὲ τὸν κόσμον τῆς ἀ-
» μαρτίας, ὡς κεχυμῶν ὑπὲρ αὐτῆς. τοι-
» γὰρ τοι φησὶν ὁ θεαπέσιος Παῦλος προσελ-
» θεῖν ἡμᾶς τὸς αὐτῶν πίσει δειδικαιωμένους, αἵ-
» ματος ἄντισμῶν, κρατῆρον λαλεῖντι παρὰ
» τὸν Ἀβελ.

ια. Καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ
τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τὸ σῶμα αὐτῆς δέ-
» ξασθαι τὸ αἷμα τῆς ἀδελφῶς σου ἐκ τῆς
» χειρὸς σου.

**** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** Διατὶ τῷ μὲν Καῖν
» κατηράσατο ὁ Θεός, λέγων· ἐπικατάρα-
» τος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς· ἐπὶ δὲ τῆς Ἀδάμ, τῆ
» γῆ ἐπέθετο τὴν κατάραν, εἰπὼν· ἐπικα-
» τάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου; Ὅτι ὁ
» μὲν Καῖν ἠρνήσατο τὸν Θεόν, κρύψας τὸ
» ἀμάρτημα· διὸ καὶ μείζονα τὴν καταδί-
» κλιν· εἰργάσατο· ὁ δὲ Ἀδάμ ὁμολογήσας,
» τὴν πολλῶν ἐξ αὐτῆς ἀπάσατο τιμωρίαν.
» ὁ γὰρ τὰ ἑαυτῆς πλάσματα ἐξομολογήσα-
» μνος, ἐπιτυγχάνει ἀφέσεως.

ιβ. Ὅτι ἐργᾶ τὴν γῆν, καὶ ἔ προ-
» θῆσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς δυνάμει σοι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἐργᾶ τὴν γῆν· τε-
» τέσι κατατεινόμενος τοῖς ἔργοις τοῖς γεη-
» πονικοῖς, ἕδον χρόνον ἀνησεις, ἕτε νυ-
» κλος, ἕτε ἡμέρας, ἐκλυόμενος ἐκ τῶν πό-
» νων, ἀλλὰ δεσπότη τινὸς πικρῶ χαλεπω-
» τέραν ἔχων τὴν ἀρρήτον ἀνάγκην, ἐπὶ
» τὰ ἔργα σε διεγείρσασαν. καὶ ἔ προθῆσει
» δύναι τὴν ἰσχὺν αὐτῆς. καίτοι εἰ καὶ τὸ
» τῆς ἐργασίας ἀπαυσοῦν εἶχέτινα καρπὸν,
» αὐτὸς ὁ πόνοσ ἔ μετρία βάσανος ἰὼ τῷ
» αἰε κατατανομαίω, καὶ κοπιῶντι. ἐπει-
» δὴ δὲ καὶ ἐργασία ἀπαυσοσ, καὶ ἀκαρπος
» ἡ περὶ γῆν ταλαυπωρία (ἔ γὰρ ἐδίδα τὴν
» ἰσχὺν) τρίτη αὐτῆ ἐστὶ τιμωρία ἡ ἀκαρ-
» πία τῶν πόνων.

ιγ. Στένων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς
» γῆς.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁ Ἑβραῖος, καὶ ὁ
» Σύρος, σαλευόμενος, καὶ ἀκαταστατῶν, τε-
» τέσι μὴ μόνων ἐν ἐνὶ τόπων.

ιδ. Καὶ εἶπε Καῖν πρὸς Κύριον
» τὸν Θεόν, μείζων ἡ αἰτία μου τῆς ἀφε-
» θῆνάς με.

Δ ΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς, τῆτο μέγα ἐστὶ
» τὸ ἀμάρτημά μου, ὅτι ὑπερβαίνει τῆς αἰτή-
» σαι, καὶ λαβεῖν συγγνώμην.

ιε. Καὶ εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον
» ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆς
» προσώπου σου κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι
» σένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Τί ἐστὶ τὸ, εἰ ἐκβάλ-
» λεις με ἀπὸ τῆς γῆς; Ἰστέσιν εἰ χωρί-
» ζεις με τῆς ἀπ' αὐτῆς ὠφελείας· ἔ γὰρ
» μετετίθετο ἐφ' ἕτερον τόπον, ἀλλ' ἡλ-
» λωτριετο τῶν ἀπ' αὐτῆς καλῶν· καὶ ἀπὸ
» τῆς προσώπου σου κρυβήσομαι. ἡ βαρυτά-
» τη κόλασις τοῖς ὀφροῦσιν ὁ ἀπὸ Θεοῦ
» χωρισμός.

Καὶ ἔσαι πᾶς ὁ εὐρίσκων με, ἀπο-
» κλειεῖ με.

Δ ΔΗΛΟΥ. Εἰ ἐν προσκρέσει γεγονώς,
» ἔξω μέλλω τῆς σῆς εἶναι ροπῆς, διάλυ-
» σόν μοι φόνον τὸν φόνον, καὶ ἀποκτανθῶ
» καὶ γὰρ, καὶ συγχώρησόν μοι τὴν ἀμαρτίαν
» τῆς φόνου.

Δ ΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ πᾶς ὁ εὐρίσκων-
» με ἀποκλειεῖ με ὑπὸ τῆς Καῖν ῥηθῆναι, περὶ
» ἀνθρώπων οἰκειότερον ἂν νοηθῆναι, γεγεν-
» νημῶν, ὡς εἰκὸς ἦδη, καὶ ἄλλων τῶν Ἀ-
» δάμ, ὅθεν ἔχου, οἶμα, καὶ ὁ Καῖν γυναι-
» κα. πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; ἔ μὲν περὶ θη-
» ρίων ὡς τινὲς ἔφασαν τὴν βλάβην αὐτὸν
» ἐκβαλλόμενον τῆς Ἑδέμ ὑφορᾶσθαι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Εἰκάσει ἐκ τῆς ἀκο-
» λῆσ τῶν πραγμάτων. εἰ ἀπὸ τῆς γῆς
» ἐκβέ-

ἐκβέβλημαι, εἰ ἀπὸ τῶν προσώπων κρυβήσομαι, λείπειται ἀπὸ παντὸς ἀναρεΐδαι.

ιε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, ἔχ ἔτω.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐλέγχε αὐτῷ τὸ σφάλμα ὁ λόγος, λέγων ἔχ ἔτω, τρεῖς ἐκ ἀναρεΐδης κέρδος δὲ τοῖς κολαζομένοις ὁ θάνατος, ἀπαλλαγὴ φέρων τῶν λυπηρῶν ἀλλὰ παραταθήσῃ τῷ βίῳ, ἵνα κατ' ἀξίαν τῶν ἡμαρτημάτων ἀντιμετρηθῇ καὶ τὰ κολασήρια.

Πᾶς ὁ ἀποκτείνων Καὶν ἐπιὰ ἐνδοκίμενα παραλύσει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιὰ τίθησιν, ἀντὶ τῶν πολλῶν. δηλοῖ δὲ τελείαν τιμωρίαν. ἐπίπερ ὁ ἐπιὰ ἀριθμὸς τέλειος ἐστίν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐ διεῖλκεν ὁρθῶς τῆς θείας νομοθεσίας κατεφρόνησεν, ἀπέκλεινεν ἀδελφόν· ἀπέκλεινε, πρὸς τῆτι καὶ διεψύσατο, θάνατον ἠγήσατο εἰ ἀπόδοκιμήσει ζωῆς καὶ μετανοίας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐκδικήματα δὲ, εἴτε τὰ παρὰ τῶν Καὶν ἡμαρτημάτων λέγων, ὁρήσεις ἐπιὰ, εἴτε τὰ παρὰ τῶν κριτῶν ἐπ' αὐτῷ ὠριδιάντα, καὶ ἔτις ἐκ ἀποδόξης τῆς εἰρησίας. εἰ μὴ τοῖς παρὰ τῶν Καὶν τετολμημένοις πρώτον ἡμαρτήματα, φθόνος ἐπὶ τῇ προτιμῆσει τῶν Ἀβελ· δούτερον δὲ, δόλος, μετ' ἐπιλέχθη τῷ ἀδελφῷ, εἰπὼν, διέλιθωσιν εἰς τὸ πεδίον· τρίτον, φόνος, προσήκη τῶν κακῶν· τέταρτον, ὅτι καὶ ἀδελφῶν φόνος, μίζων ἢ ἐπίτασις· πέμπτον, ὅτι καὶ πρώτος φονεύει ὁ Καὶν, πονηρὸν ὑπόδειγμα τῷ βίῳ καλαλιπῶν· ἕκτον, ἀδίκημα, ὅτι γονεῦσι παῖδος ἀνεποίησεν· ἕβδομον, ὅτι Θεὸν ἐψύσατο. ἐρωτηθεὶς γὰρ πῶς Ἀβελ ὁ ἀδελφός σου; εἶπεν, ἐκ οἴδα. ἐπιὰ ἐν τὰ ἐκδικήματα παρελύετο εἰ τῷ ἀναρεΐδωσιν τὸν Καὶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νῦν ζητῶμεν εἰ ἐπιὰ εἰσι τὰ εἰς κόλασιν αὐτῷ ἐπαγόμενα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, μία κόλασις· ἐργᾶ τῷ γλῶ, δούτερα αὐτῇ καὶ ἐπιπροσθήσει δυνάμοσι τῷ ἰσχυρῷ αὐτῆς, τρίτη αὐτῇ· σάων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς γῆς, δύο προσέδηκεν ἄλλας ταῖς τρισίν· ἄλλη τιμωρία, ἡ αὐτὸς ἀπεκαλύψεν ὁ Καὶν, εἰπὼν, εἰ ἐκβάλλεις με νῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν προσώπων κρυβήσομαι. καὶ πάλιν· καὶ ἔθετο Κύριος σημεῖον εἰς αὐτὸν, ἕβδομη αὐτῆ τιμωρία, τὸ μὴ διακρύπτεσθαι τῷ τιμωρίαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖα εἰσι τὰ ἐπιὰ ἐκδικήματα; τρεῖς διὰ τὸ ἐπιὰ ἐκδικήσεις ζητητέον. καὶ διατὶ ἐπιὰ ἐκδικήσεις ζητητέον, καὶ διατὶ ἐπιὰ ὑπὲρ αἰὸς φόνος. Ὅτι καὶ τὰ ἡμαρτήματα τὸσαῦτα ἡ. τὰ γὰρ ἀπὸ γῆς προσάγων τῷ Θεῷ, ὑβρίσεν ὅτι μὴ διεκρίνε, δέον τὰ ἐκλεκτὰ προσά-

γαγεῖν· ἐλυπήθη, ὅτι ἔτις ὑβρίσας τὸν Θεόν, μὴ ἐδέχθη ἡσυχάσαι προσαχθεὶς παρ' αὐτῶν τῶν Θεῶν, ἐκ ἡρέμησεν· ἐβάσκηγε τὸν ἀδελφόν, ὡς ἀδελφόν, ὅτι πισυθεὶς ἐξαγαγὼν εἰς τὸ πεδίον, ἀνείλε· ψύδεται τῷ Θεῷ ἐρωτώμενος, πῶς ἐστίν· Ἀβελ ὁ ἀδελφός σου· ἐλύπησε τῆς γεγεννηκότας, ἀνελὼν τὸν ἀδελφόν. εἰκότως ἄρα τῶν ἐπιὰ ἡμαρτημάτων τὸσαῦτας τιμωρίας ἀντιλαμβάνει. πρώτῃ, τὸ τῆς ἐπικατάρατος γῆς, ἐπικατάρατον γενέσθαι· ἢ μὴ γὰρ διὰ τὸν ἀνθρώπον, ὁ δὲ δι' ἑαυτὸν ἐδέξατο τῷ κατάραν· δούτερον, τὸ μὴ τῶν πόνων κατ' ἀξίαν τῷ τῶν ἀπὸ γῆς προσφῶραν δέχεσθαι· τὸ μὴ γὰρ ἐργᾶ τῷ γλῶ, καὶ τῷ πατρὶ δέδοτο, τὸ δὲ, ἐπιπροσθήσει δυνάμοσι τῷ ἰσχυρῷ αὐτῆς, τῷ Καὶν· τρίτῃ, τὸ σάων· τέταρτῃ, τὸ τρέμειν, ἢ κατὰ ἄλλας ἐρμηνεύσας ἀκαταστατέιν, τρεῖς, τὸ πλανᾶσθαι ἐπὶ τῆς γῆς· πέμπτῃ τῷ ἀπάντων χαλεπωτέραν, τὸ τῆς τῶν Θεῶν οἰκειώσεως ἀλλοτριωθῆναι· ὡσαύτως ὁ Καὶν, εἰ ἐκβάλλεις με ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν προσώπων κρυβήσομαι· ἕκτῃ, τὸ ταύτας τὰς τιμωρίας ὑπέχειν ἕως μακροῦ γήρους, ὡς ἂν ἦξαστο πολλακίς θανάτω ἀπαλλαγῆναι· ἕβδομῃ, τὸ σημεῖον, ὅπερ εἰληφεν, ὡς μὴ ἀναρεΐδαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἡ δὲ καὶ τῶν ἐπιὰ ἀνεκλή κόλασις αὐτῷ, γνωρίζομαι δι' αὐτῶν, καὶ ὅτι οἷα μασιγίας δῆλος ἐπὶ κακοῖς ἀλλῶν, τὰ σίγματα περιέφερον εἰ πάσῃ τῇ γῇ. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ ἐπιὰ ἐκδικήματα παραλύσει· ἐπιὰ μὴ λέγει, ἔχ ἡμαρτημάτων ἐπιὰ ῥητὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀνελεῖπῃ, καὶ τελειοτάτῃ τῶν φόνων δίκῃ ἀνόμασεν ἀπὸ τῶν καὶ τὰς ὑπὸ τῶν Θεῶν γεγονότας ἡμέρας ἐπιὰ τὰς πάσας εἶναι τὸν ἀριθμὸν, ἔτε προσήκῃ, ἔτε ὑφάρεσιν δεχομένης. ἐπιὰ ἐν, τὸ τέλειον ἢ Γραφῇ πολλακίς φησί. λέγει τοίνυν, ὅτι μηδὲν, ὡς Καὶν, τῶν φοβεῖται. τρεῖς μὴ γὰρ καὶ ἦξω τυχεῖν· καὶ γὰρ ἂν ἀπηλλάγησιν ἔτι ταχιστα τῆς μεγίστης ταύτης καὶ ἀνυπερβλήτῃ σοι κόλασεως ἐπιπνευματικής· ἐπιμίωσοι τῶν γενήσεται, δώσεις δὲ δίκῃ τῶν τολμήματος ἐπαξίαν, παρ' ὅλον σου τὸν εἶον σῆλη τις ὡπερ ἀνδροφονίας τοῖς ὀρώσι προκέμισος.

Καὶ ἔθετο Κύριος ὁ Θεός σημεῖον τῷ Καὶν, τῶν μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὐρίσκοντα αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖον σημεῖον ἔθετο τῷ Καὶν ὁ Θεός; Αὐτὸς ὁ τῶν Θεῶν ὄρος σημεῖον ἡ, κωλύων αὐτὸν ἀναρεΐδωσιν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τῶν μελῶν αὐτῶν κλόνος, ἐπισημον καὶ δῆλον αὐτὸν εἰργάζετο.

ΑΔΩΩΣ. Τὸ σημεῖον ἐκ εἶπεν, ἢ μᾶλλον διὰ τὸ τῶν τρόμα λέγει, καὶ τῶν σαναγμῶν. ἔτις γὰρ ἔσενε, καὶ ἔτρεμεν, ὡς πάν-

(1) Τὸ ὑπόμνημα τῶν ἐνδεδομένων ἐκ εὐρηται.

τα ἄνθρωπον ὄρωντα τὸν Κάιν δειλιᾶν Α
ποιῆσαι Φόνον.

15. Ἐξῆλθε δὲ Κάιν ἀπὸ προσώ-
πυ τῷ Θεῷ, καὶ ὤκησεν ἐν γῆ Ναϊδ.
κατέναντι Ἐδέμ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶν ἐξῆλ-
θεν ἀπὸ προσώπυ τῷ Θεῷ; Τετέστιν ἐγγυ-
νώδη τῆς παρ' αὐτῷ προσασίας διὰ τὴν
μυσταρᾶν ἐκείνῳ πράξιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ
Ναϊδ ὄνομα, ἑβραϊκῆ λέξις ἐστίν, ἐρμηνεύ-
εται δὲ σάλος. Ἰν' ἔν ὡπερ εἰ σὴλη χαλ-
κῆ ἀνέκλειπτον ἔχη καὶ ἀπὸ τῷ τοπικῶν τὴν
κατηγορίαν, ἐκεῖ αὐτὸν κατώκισε.

16. Καὶ ἔγνω Κάιν τὴν γυναῖκα
αὐτῷ. καὶ συλλαβῆσα, ἔτεκε τὸν
Ἐνώχ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνα ὁ Κάιν ἔχε γυ-
ναῖκα; Δηλονότι τὴν ἀδελφὴν. ἔκ τῷ δὲ
τέττο τῶν καὶ αὐτὰ κατηγορία, ἔδοτος ἀπα-
γορεύοντος νόμου. ἄλλως τε ἔτε οἶον τε τῷ
ἄλλως ἀυξήθῃ τὸ γένος. ἠβελήθη δὲ ὁ
Θεὸς ἐξ ἐνός ἀνδρός, καὶ ἐκ μίας γυναικός
ἅπαντα συστήσασιν τῶν ἀνθρώπων τὰ ἔθνη
πρῶτον, ἵνα τὸ ταυτὸν τῆς φύσεως γινώ-
σκωσιν, ὡς ἐξ ἐνός ζώοντος βεβλασσηκότες.
ἔπειτα καὶ εἰς ὁμόνοιαν σωματικῶνται, ὡς
ἐκ μίας ῥίζης ἰσθμῶνται. εἰ γὰρ καὶ τέ-
των ὅλων παρὰ τῷ Θεῷ τῶν ὅλων πρῶτα-
νοθεύσαντων, μυρία τολμῶνται σφαγαί, τὶ
ἐκ ἂν ἐτόλμησαν, εἰ ἐκ διαφόρων βεβλα-
σηκῶν πατέρων ἠήθησαν; τέττα χάριν
εἰ μὴ ἐκ τῆς γῆς διέπλασαν ἄνδρα· ἐκ
δὲ τέττα, μίαν ἐδημιόρησε γυναικῶν· ἐκ
δὲ τέττων, πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῷ γένος
ἐπλήρωσε. διὰ τὴν δὲ τοίνυν τὴν αἰτίαν
σιωπηρῶσιν ἐν ἀρχῇ τῶν ἀδελφῶν τὴν
ἐπιμιξίαν. ἐπειδὴ δὲ ἠυξήθη τὸ γένος, ὡς
παράνομον τέττον ἀπαγορεύει τὸν γάμον. Ε
διὰ τοι τέττο σὺ τῷ Νῶε καὶ τοῖς υἱέσι, καὶ
τὰς ἐκείνων γυναικῶν διέσωσεν εἰ τῇ κι-
βωτῶν, ἵνα ταῖς ἀνεψιαῖς οἱ ἐκείνων σωμα-
τικῶσιν παῖδες.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πῶς ἔδαμῶ
τῆς Γραφῆς μνημονοῦσάσης ἐτέρας γυναι-
κός, ὁ Κάιν ἔχε τὴν γυναικῶν; Μῆσε ξενί-
ση τέττο ἀγαπητέ. ἔδαμῶ γὰρ θηλειῶν
τέττω κατάλογον ποιεῖται μετὰ ἀκριβείας,
ἀλλὰ τὸ περίττον Φυγῆσα ἢ θεία Γραφή,
ἐκ μέρους τῶν ἀρρένων μνημονοῦει· καὶ ἔδὲ
αὐτῶν πάντων, ἀλλὰ σιωπηρῶσιν ἡμῖν
διηγῆται, λέγῃσα· ὅτι ὁ δεῖνα ἐγέννησεν
υἱὸς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανεν. εἰκὸς
ἔν τῷ Εὐάν καὶ θυγατέρα τεκεῖν μετὰ
τὸν Κάιν καὶ τὸν Ἄβελ. ἰὼ εἰς γυναικῶν
ἔλαβε Κάιν. ἐπειδὴ γὰρ προοίμια ἰὼ, καὶ
ἔδει λοιπὸν ἀυξήθῃ τὸ γένος, καὶ ταῖς
ἀδελφαῖς συγγενέσασιν σιωπηρῶσιν.

Καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν· καὶ ἐπω-
νόμασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ
υἱῷ αὐτῷ, Ἐνώχ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς γὰρ πόλις
υἱὸς οἰκοδομεῖται, καίτοι τῷ σφυροκό-
πυ χαλκῷ καὶ σιδήρῳ μήπω γενομένης Θο-
βέλ; ἢ ποία πόλις, ὑπὸ ὀλίγων ἔτω σω-
σαται; οἷς ἄντρον εἰ καὶ οἰκημάτιον ἦρκει
σμικρὸν; Μῆποτε ἔν τῷ ἐν οἴκῳ εἰ μετὰ
ἀλλήλων ἀναστροφῶν ἔττω ἐκάλεσεν; οἰ-
νεῖ γὰρ μικρὰ πόλις καὶ ἄνθρωπος τοιῶ-
δε τῷ ψυχρῶν διοικῶν, καὶ οἶκος ἔχων
τοιάνδε διαγωγῶν, ὡς καὶ οἶκος μέγας ἢ
πόλις. ἀφ' ἧ καὶ πόλεων ἦλθον εἰς εἰνοίαν.
ἴσως δὲ καὶ πολιτισμῷ μεθόδως, καὶ πρῶτα
κατεβάλετο ἀέρματα, ἰδὼν τὸν ἐξ αὐτῷ
τέχθῆναι, καὶ προβαίνουσαν ὄρων τὴν δια-
δοχῶν. ἴσως δὲ καὶ προαναφωνεῖ τὰ μετὰ
χρόνον γενομένα.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ μὲν δούτερος ἀπὸ
Καῖν οὐδὲς Ἐνῶς, ἐπώνυμον ἔχων εἰ τῇ
γῆ πόλιν· καίτοι τῶν ἀγίων, ὡς εἰ ἀυξη-
ματος τάξει πεποιημένων τὸ χροῖον Φρο-
νῆν, καὶ λέγειν· ἔκ ἔχομεν ὡδε μένυσαν Ἐβρ. 13. 14.
πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητῆσαι, ἧς
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός· ἠγαμέ-
νων τε καὶ ὀνομαζόντων παροικίαν τὴν εἰ
τῷ δε τῷ βίῳ ζωῶν. ψάλλει δέττω καὶ ὁ
θεῶσιν Δαβίδ· ἀνέσ μοι, ὅτι ἐγὼ πα- Ψαλ. 38. 12,
ροικός εἰμι εἰ τῇ γῆ καὶ παρεπίδημος, κα- 13.
θῶσιν πάντες οἱ πατέρες μου. περὶ δὲ τῶν
τὰ ἐπίγεια Φρονέντων, εἰ τῷ μη. ψαλμῶ
λέγει· ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν Ψαλ. 48. 11.
ἐπὶ τῶν γενῶν αὐτῶν.

17. Ἐγεννήθη δὲ τῷ Ἐνῶς Γαϊ-
δάδ· καὶ Γαϊδάδ ἐγέννησε τὸν Μαϊήλ·
καὶ Μαϊήλ ἐγέννησε τὸν Μαθυσά-
λα· καὶ Μαθυσάλα ἐγέννησε τὸν
Λάμεχ.

ΑΔΗΛΟΥ. Παρὰ τοῖς Ἐβδομήκοντα
Μαθυσάλα κεῖται. τέττο δὲ πλάνη γρα-
φικῆ ἐστίν. ὁ γὰρ Μαθυσάλα ἐκ τῆς σιω-
σῶσιν γενοῦσιν ἐστὶ τῷ Σηθ. ὁ γὰρ ἀπὸ τῷ
Καῖν, Μαθυσάλα καλεῖται. ὡς ἐξώρισαι
μετὰ τῶν λοιπῶν.

18. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Λάμεχ
δύο γυναῖκας· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἀδά·
κα. καὶ ὄνομα τῇ δευτέρῃ, Σελλά. Καὶ
ἔτεκεν Ἀδά τὸν Ἰωβέλ. ἔττω ἦν πα-
τῆρ οἰκόντων ἐν σικραῖς κληνοτρόφων.
κα. καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, Ἰεβάλ.
ἔττω ἦν ὁ καταδείξας ψαλτήριον καὶ
κα. κιθάραν. Σελλά δὲ ἔτεκε καὶ αὐτῇ
τὸν Θοβέλ· καὶ ἦν σφυροκόπος χαλ-
κεὺς χαλιῶν καὶ σιδήρων. ἀδελφῆ δὲ
Θοβέλ, Νοεμά.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Πῶς τῶν ἀπὸ Σηθ ὁ χρό-
νος ἀκριβῶς ἀναγέγραπται, καὶ πρὸ τέ-
κνων γόνως, καὶ μετὰ ταῦτα· οἱ δὲ ἐκ τῷ
Καῖν ὀνομαζόμενοι μὲν, ἔκ εἰρηται δὲ πό-
σων ἕκαστος ἐγένετο χρόνων; Οὐ γὰρ ἀνε-
χεταῖ ὁ Θεὸς τὴν τῶν ἀμαρτωλῶν εἰδένα
ζωῶν. οἷς ἐρεῖ κρινόμενοις, ἀμὲν ἀμὲν Ματθ. 25. 12.
λέγω

λέγω ὑμῖν, ἐκ οἶδα ὑμᾶς. τῶν γὰρ δι- A
 Δεκ. 12. 7. καίων παρ' αὐτῷ καὶ αἱ τρίχες ἠρίθμω-
 Ψαλ. 23. 15. ται. ὁφθαλμοὶ γὰρ Φησι Κυρίε ἐπὶ δι-
 » καίαις.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς κα-
 τὰ μικρὸν τὰ τῆς συζάσεως τῶ τῶν ἀν-
 θρώπων γένεσις ὠκονόμητο. καὶ πρῶτον
 μὲν ὁ Κάιν τῷ ὑπ' αὐτῆ τεχθέντι τῷ ὑπ'
 αὐτῆ οἰκοδομημένῳ πόλιν ἐπωνόμασεν. εἴ-
 τα οἱ ὑπὸ τῶν γυναικῶν τῶ Λάμεχ τεχ-
 θάτες, ὁ μὲν τῇ κλιωτροφία ἑαυτὸν ἐξέ-
 δωκεν· ὁ δὲ ἕτερος, τῷ χαλκοβτικῷ εἶ-
 λετο· ὁ δὲ, ψαλτήριον καὶ κιθάραν κα-
 τέδειξεν.

κγ. Εἶπε δὲ Λάμεχ ταῖς ἑαυτῆ
 γυναιξίν, Ἄδὰ καὶ Σελλὰ, ἀκῆσα-
 τέ με τῆς Φωνῆς, γυναικες Λάμεχ,
 ἐνωτίσατέ με τὰς λόγους· ὅτι ἀνδρα
 ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί, καὶ νεα-
 νίσκον εἰς μῶλωπα ἐμοί.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ. Δύω Φόνες
 ἐτόλμησεν. ἄλλο γὰρ ἀνὴρ, καὶ ἄλλο νεα-
 νίσκος. καὶ τῶν ἀναιρεθέντων, Φασίν,
 ἔλαβε τὰς γυναικας, πρὸς αἷς ἐξομολο-
 γεῖται, πρὸς ἀνδρας μὴ ἐξομολογῆσενος.
 πάντας γὰρ ἀσέλγενα κατ' ἐκείνο τῶ και-
 ρῶ κατεκράτησε, καὶ σιωχεῖς ἀνδροφο-
 νία διὰ τὰς γυναικας ἐγίνοντο, καὶ αὐτὰς
 τὰς ἀνδρας ἀμειβῆσας ἀναιδῶς. ὡσε καὶ
 τὰς ἕξ τῶ Θεῷ ἐλεῖν πρὸς τῷ μίξιν, τὰς
 ἐκ τῶ γένεσι τῶ Σηθ, ὡς πρὸ Φησι τὸ τῶ
 Δεκ. 3. 38. Χριστῷ Εὐαγγέλιον· ὅτι γέγονεν ἡὸς Σηθ,
 » ἡὸς Ἀδάμ, ἡὸς τῶ Θεῷ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνας ἀνεῖλεν ὁ Λά-
 μεχ; Οὐ δύω, καθάτινες ὑπελήφασιν·
 εἰδὲ τὸν Κάιν, ὡς ἕτεροι μεμνησολογή-
 κασιν· ἀλλ' εἷνα, καὶ τῆτον νέον. ἀνδρα
 » γὰρ Φησιν ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί,
 » καὶ νεανίσκον εἰς μῶλωπα ἐμοί. τῆτέ-
 » σιν ἀνδρα νέαν ἄγοντα τῷ ἡλικίαν. διέ-
 Φυγε μέτοι τῷ τιμωρίαν διὰ τῷ τῆς
 ἀμαρτίας ὁμολογίαν. καὶ καθ' ἑαυτῆ
 τῷ ψῆφον ἐξανεγκῶν, τῷ θείαν διεκώ-
 λυσε ψῆφον.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Νομίζουσι τινες ὑπὸ
 τῶ Λάμεχ ἀνηρησάει τὸν Κάιν· ὡς μέχρι
 τῆς γενεᾶς ἐκείνης διαρκέσαντος αὐτῆ,
 ἐπὶ τῷ μακροτέρῳ δὲναμ τῷ τιμωρίαν.
 εἰ δὲ ἐκ ἀληθείας. δύω γὰρ φαίνεται Φό-
 νες πεποιηκῶς, ἐξ ὧν αὐτὸς διηγείται,
 » ἀνδρα ἀπέκτεινα καὶ νεανίσκον· τὸν ἀνδρα
 » εἰς τραῦμα, καὶ νεανίσκον εἰς μῶλωπα.
 ἄλλο ἔν, τραῦμα· καὶ ἄλλο, μῶλωψ. καὶ
 ἄλλο, ἀνὴρ· καὶ ἄλλο, νεανίσκος.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅτι ἀνδρα,
 » Φησιν, ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί, καὶ
 » νεανίσκον εἰς μῶλωπα ἐμοί. εἰ τὸσῶτον
 » ἡδίκησά Φησιν ἐκείνης, ἕξ ἀνεῖλον, ὅσον
 » ἑμαυτὸν. εἰς ἀφυκλον γὰρ τιμωρίαν ἑαυ-
 » τὸν ἀέβαλον, ἀμαρτήματα ἐργασάμενος
 » συγγνώμης ἐπέκεινα.

κδ. Ὅτι ἐπλάσις ἐκδεδίχηται ἐκ
 Κάιν· ἐκ δὲ Λάμεχ ἐβδομηκοντά-
 νις ἐπλά.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Τετρακοσίας καὶ ἐν-
 νηήκοντα τιμωρίας ὑποχεῖν εἰμὶ δίκαιος·
 εἴπερ δικαία ἡ τῶ Θεῷ κρίσις ἐπὶ τῷ Κάιν,
 ὡσε ἐπλά αὐτὸν παραχεῖν τὰς κολάσεις.
 ὁ μὲν γὰρ, ὡσερ ἐκ ἑμαυτῆ παρ' ἄλλῃ τὸ
 Φονδεῖν, ἔτως εἰδὲ οἶδε τιμωρίαν ὑπέχον-
 τα Φονδετῷ· ἐγὼ δὲ ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχων
 τὸν σκόντα καὶ τρέμοντα, καὶ τὸ μέγε-
 θος τῆς ὀργῆς τῶ Θεῷ, ἐκ ἐσωφρονιδίῳ
 τῷ ὑποδείγματι. ὅθεν ἀξίός εἰμι τετρα-
 κοσίας καὶ ἐννηήκοντα δὲναμ κολάσεις.
 ἔνιοι δὲ τινες πρὸς τοῖστων ὤρμησαν λόγον,
 ἐκ ἀπάδοντα τῶ ἐκκλησιαστικῶ δόγματος·
 ὅτι ἀπὸ τῶ Κάιν, ἕως τῶ κατακλυσμῶ,
 ἐπλά παρεληλύθασιν γενεαί· καὶ ἐπήχηθη
 πάση τῇ γῆ ἡ τιμωρία, διὰ τὸ πολλῷ γε-
 νέσασιν χύσιν τῆς ἀμαρτίας. τὸ δὲ ἀμαρ-
 τημα τῶ Λάμεχ, εἰ κατακλυσμῶ δέεται
 πρὸς θεραπείαν, ἀλλ' αὐτῆ τῶ αἵροντος
 τῷ ἀμαρτίαν τῶ κόσμῳ. ἀρίθμησον τοῖ-
 νω ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τῆς παρυσίας τῶ
 Χριστῶ τὰς γενεὰς, καὶ ὀρήσεις, κατὰ
 τῷ τῶ Λεκά γενεαλογίαν, τῆ ἐβδομηκο-
 σῆ καὶ ἐβδόμη διαδοχῆ γεγεννημένων τὸν
 Κύριον.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Διατὶ ὁ Κάιν καὶ ὁ
 Λάμεχ Φόνον δρᾶσαντες, εἰ ὁμοίως ἐκο-
 λαίθησαν; ὁ μὲν γὰρ, δίκαιος ἔδωκεν· ὁ δὲ,
 σιωεγνώθη. Ἐπειδὴ ὁ μὲν, καὶ ἐλεγχό-
 μνος ἠρνήσατο· ὁ δὲ, μὴ ἐλεγχόμενος
 ἐξωμολογήσατο. εἰ γὰρ καὶ τὰ τῆς ἀμαρ-
 τίας ἴσα, ἀλλὰ τὰ μετὰ τῷ ἀμαρτίαν ἐκ
 ἴσα. θείος γὰρ ἐστὶ χρησμός παρακελεύδο-
 » μνος, λέγε σὺ τὰς ἀμαρτίας σου πρῶτος, Ἡσ. 43. 26.
 » ἵνα δικαιωθῆς. σπεδάσωμεν μὴ πλημμε-
 » λείν, εἰ δὲ καὶ πλημμελήσωμεν, μὴ διὰ
 τῆς ἀρνήσεως χαλεπωτέρῳ ἑαυτοῖς τῷ
 δίκῳ παρασκδάσωμεν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἰ γὰρ ἐκείνος
 ὑπὲρ τῶ ἄνδρος Φόνος ἐπλά τιμωρίας ὑπό-
 θησως γέγονεν, ἐγὼ δίκαιος ἂν εἴλω ἐβδο-
 μηκοντάκις ἐπλά τιμωρίας ὑποχεῖν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Περιδεῖς μὲν ὁ Ἰσ-
 ραῆλ, καὶ εἰς τὸν τῶ κολάζεσθαι Φόβον
 ὀράται πεσῶν, ὡς ἀνδρα ἀπεκλονῶς, καὶ
 ἐφ' αἵματι λοιπὸν τῷ ἀγίῳ κρινόμενος·
 πολὺ δὲ μείζονος ἢ Κάιν αὐτὸς. ὁ μὲν
 γὰρ εἰς εἷνα τῶν καθ' ἡμᾶς πεπλημμελη-
 κῶς, ἐπλά γέγονεν ἐκδικεμένῳις ἐνοχος·
 ὁ δὲ εἰς αὐτὸν δὲ δεδουσεβηκῶς τὸν Ἐμμα-
 νηήλ, πολὺ δὴ μείζονος δὲθιώεται. ἐκ-
 δεδίκηται μὲν γὰρ ἐκ Κάιν, ἐπλάκις· ἐκ δὲ
 τῶ Ἰσραῆλ, ἐβδομηκοντάκις ἐπλά. εἴψεται
 γὰρ ἀναλόγως τῆς δυσεβείας ἡ δίκη.

κε. Ἐγνώ δὲ Ἀδάμ Εὐαν τὴν γυ-
 ναῖκα αὐτῆ. καὶ συλλαβῶσα, ἔτε-
 κεν ἡὸν, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐ-
 τῶ Σηθ, λέγῶσα, ἐξανεῆθησε γάρ-
 μοι

μοι ὁ Θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ Ἄβελ, ὃν ἀπέκλεινε Κάιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειώσον, ὅτι ἀντὶ Ἄβελ εἰσπλάγχθη ὁ Σὴθ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁδωμομένης ψυχῆς τὸ ῥῆμα, συγχεομένης ὑπὸ τῆς μνήμης τῆ γεγονότος, καὶ εὐχαριστήσεως μὲν ὑπὲρ τῆ τεχθείτος, μονογενῆ δὲ σηλιτοδύσεως ἐκείνον διὰ τῆς τῆ παιδὸς προσηγορίας.

κς. Καὶ τῷ Σὴθ ἐγεννήθη υἱός, ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἐνώς· ἔτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῆ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἔχ ἔτω λέγει· ἀλλ' ἔτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τῷ ὀνόματι Κυρίε τῆ Θεῆ. τρεῖσιν υἱὸς Θεῆ λέγεσθαι, καὶ Θεός. οἱ γὰρ ἀπὸ τῆ Σὴθ δίκαιοι γεγονῶσι. ὅθεν ἡ Γραφή ἑαυτῇ ἀκολουθεῖσα, μετὰ ταῦτα Φησί· καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ τῆ Θεῆ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, τρεῖσιν οἱ δίκαιοι. ἔ γὰρ ἡ ἐπιμιξία τῶν υἱῶν Σὴθ πρὸς τῆς ἀπὸ τῆ Κάιν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς κατὰ μικρὸν λοιπὸν παιδύονται, ταῖς προ-

σηγορίαις τῶν τιλομένων ἀναποτίθεσθαι τῆς οἰκείας ὑγνωμοσύνης τῷ ἀπόδειξιν. καὶ ἔτος γὰρ Φησιν ὁ Σὴθ γεννήσας υἱόν, ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἐνώς. εἶτα ἐρμιλευσάσιν ἡμῖν βελομένη ἡ θία Γραφή τῆ ὀνόματος τῷ προσηγορίαν, Φησίν· ἔτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῆ. καὶ γὰρ ἐκ τῆς λοιπὸν τῷ ἀρχῶν μέλλει ποιεῖσθαι ὁ μακάριος Προφήτης τῆς γενεαλογίας, τῆ Κάιν τῷ μνήμῳ ἀποπεμφάμενος, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆ μέχρι τῆ Λάμεχ γεγονότων. καὶ ἐπειδὴ τῷ ἀπὸ τῆς Φύσεως αὐτῷ προεδρίαν χαριθεῖσαν, τῷ τῶν πρωτοτόκων λέγω, τῆ κακία τῆς προαιρέσεως ἐλυμήνατο, ἐκβαλλεται μὲν αὐτός, καὶ οἱ ἐξ αὐτῆ, τῆ καταλόγῃ· ὁ δὲ Σὴθ λοιπὸν ὅπερ ἔχ εἶχεν ἀπὸ τῆς Φύσεως, τῆς διὰ τῷ τῆς προαιρέσεως ὑγνωμοσύνῳ ἀξίεται, καὶ εἰς τῆτον μεδίσαται λοιπὸν τὰ τῆς πρωτοτοκίας.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπὸ δέγε τῆ Σὴθ ὁ Ἐνώς, ὃς ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῆ αὐτῆ. κέκληται γὰρ παρὰ τοῖς τιλικάδε Θεὸς ὁ Ἐνώς. ἐπειδὴ γὰρ ἐτεθήπεσαν τῆς αἰδέσεως αὐτῷ δικαιοσύνης τὸ μέγεθος, Θεὸν ὠνόμαζον ὀδύς, πρέπειν ὅτι μάλιστ' ἔτι τῆ ἀνδρὸς ἀρετῆ τῷ ἐπωνυμίαν ἡγάμενοι.

Κ Ε Φ . Ε .

α. Ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων. ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ· κατ' εἰκόνα Θεῆ ἐποίησεν αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς τοῖς αὐτοῖς ῥήμασι κέχρηται, ὡς καὶ ἐν προοιμίῳ· ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι ὡς ἀδοκίμως γενομένης τῆς γενεᾶς ἐκείνης, ἔδὲ μνήμης λοιπὸν ἀξιοῖ, ἀλλ' ἐκ τῆ νῦν τεχθείτος, τῆ Σὴθ λέγω, τῆς γενεαλογίας ἀρχεται. ἵνα καὶ ἐκ τῆς μάθης, ὅσος τῷ Θεῷ λόγος τῆς ἀνθρωπίνης Φύσεως, καὶ ὅπως ἀποσρέφεται τῆς Φοικίλῳ ἔχοντα τῷ γνώμῳ. ὡς γὰρ μηδὲ παραχθείτων λοιπὸν ἐκείνων εἰς τὸν βίον, ἔτως αὐτῶν τῷ μνήμῳ παραλιμπάνει, δεικνύς ἡμῖν, ὅσον ἐστὶ κακία χαλεπὸν, καὶ ὅτι ἑαυτοῖς τὰ μέγιστα λυμαίνονται οἱ ταύτῳ ἀπαζόμενοι. ἰδὲ γὰρ ἔστοι μὲν τῆ καταλόγῃ λοιπὸν ἐξαλείφονται, ἐπὶ τῆτον δὲ μνήμης ἠξιώθησαν μόνον, ὡσεὶ τῷ κακίαν αὐτῶν σηλιτοδύσασιν, καὶ ταῖς εἰς τὸ ἐξῆς γενεαῖς γενέσθαι σωφρονισμῶ ὑπόδεισιν.

β. Ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς, καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἀδάμ, ἡ ἡμέρα ἐποίησεν αὐτῆς.

** ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ὁ ἀνθρώπος τῆ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ πῦρ λέγεται. τῆτον τὸ

ὄνομα ἔκ ἐδόθη τῷ Ἀδὰμ ἀργῶς· ἀλλὰ τέσσαρα ἐστὶ σοιχεῖα ἐν τῷ κόσμῳ· πάλιν Φυσιολογῶ, καὶ μὴ θέλῃσι γῆ, ὕδωρ, αἶθρ, πῦρ. τῶν ἄλλων σοιχείων ἕκαστον ὡς ἐστὶ, μένει. οἶον, ἐὰν λάβῃς βῶλον γῆς, προδῶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆ κατεχομένου ἔδύνη· ἐὰν ἐν λάβῃς βῶλον γῆς, ὅ ἐστι, μένει. ὕδωρ πάλιν ἐὰν λάβῃς μέτρω τινὶ, μένει τὸ αὐτὸ ὕδωρ, προδῆκλῳ ἔ λαμβάνει. αἴερος ἐὰν πληρώσῃς ἀσκὸν, ἄλλον ἀσκὸν πληρῶσαι ἔ δύνασαι ἀπ' ἐκείνου. τὸ δὲ πῦρ ἔ μένει οἶον ἐστὶ. μικρὸς ἀπλεται λύχνος, καὶ μυρίας ἐξ αὐτῆ ἀπλεῖς λαμπάδας, κάμινον ὄλλῳ, φλόγα πολλῷ, καὶ ἔ μένει ἐν τῆ ἰδίᾳ ὄψει. ἀλλ' ὅσῳ ἐὰν λάβῃ τῷ ὕλλῳ, πλεονάζει τὸ πῦρ. ἐπεὶ ἐν προῆδει ὁ Θεὸς, ὅτι ἀπὸ αἰὸς ἀνθρωπείας σώματος πληρῶται τῆς οἰκωμένης τὰ πέρατα, εἰς λύχνος τοσαύτας ἐξάπλει λαμπάδας, καὶ δύσιν καὶ ἀνατολῆ καὶ ἀρκίος καὶ μεσημβρία, ἔθηκεν ὄνομα ἀξίον τῆ πραγματος. διὰ τῆτον καὶ αὐτὸ τῆ Ἀδὰμ τὸ ὄνομα, ἀρράβων ἡ τῆς οἰκωμένης. ἐπειδὴ γὰρ ἐμελλε τὰ τέσσαρα κλίματα ἐξ αὐτῆ πληρῶσαι, τίθησι τὸ ὄνομα τῆ Ἀδὰμ· ἄλφα, ἀνατολῆ· δέλτα, δύσιν· ἄλφα, ἀρκίος· μὲν, μεσημβρία. καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὰ γράμματα μαρτυρεῖ τῷ ἀνθρώπῳ μέλλοντι πληρῶν τῷ οἰκωμένῳ.

γ. Ἐζησε δὲ Ἀδάμ τριάκοντα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησε κατὰ τὴν ἰδέαν

ιδεάν αὐτῶ, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐ-
τῶ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῶ
Σήθ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰδέα ἐστὶν ἡ σωματικὴ ὁμοίω-
σις, εἰκὼν δὲ ἡ ψυχικὴ κατὰστασις.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οἶδαμιν ἢ ἑτε-
ρον ὁμοιότητος εἶδος, ὅπερ ἐν τῇ κοσμογε-
νεῖα Φησὶ περὶ τῶ Σήθ ὁ λόγος· ὅτι ἐγέν-
νησε τὸν Σήθ ὁ Ἀδὰμ κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶ,
καὶ κατὰ τὴν ὁμοιότητα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Κατὰ τὴν ιδεάν
αὐτῶ, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐτῶ· τρεῖς ἐν
ὁμοτροπον τῷ γεγοννηκότι, τὴς αὐτῶς τῆς
ἀρετῆς χαρακίῃρας διασώζοντα, τὴν εἰ-
κόνα τὴν πατρικὴν διὰ τὸν ἔργων δεικνύ-
οντα, ἀνακαλέσασθαι διωόμενον διὰ τῆς οἰ-
κείας ἀρετῆς τῶ προλαβόντος τὸ πλημ-
μέλημα. Ἐδὲ γὰρ περὶ σωματικῶν χα-
ρακίῃρων ἐνταῦθα ἡμῖν διαλέγεσθαι ἢ Γρα-
Φῆ, λέγεται· κατὰ τὴν ιδεάν αὐτῶ, καὶ
κατὰ τὴν εἰκόνα αὐτῶ.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ἔν, ὅτι με-
τὰ τὸν Ἀβελ θάνατον, ἐμφερέστατος τῷ
κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεῶ, τρεῖς ἐν τῷ
Ἀδὰμ, τίκεται πάλιν ἕως Σήθ. μετὰ
γάρτοι τὸ ἀποθανεῖν κατὰ σάρκα τὸν Ἐμ-
μανηλ, ἕτερον δὲ θύς ἀνέφυ ἀέριμα τῷ
Ἀδὰμ, καταπλατῆν ἐν αὐτῷ τῆς θείας
εἰκόνας τὸ ὑπέρτατον κάλλος. ἀναμορφώ-
μεθα γὰρ εἰς Χριστὸν οἱ πιστεύοντες. ὅτι
δὲ τῶτοις γένος ῥίζα τὴς ὡπερ καὶ πρό-
φασις ὁ Χριστὸς γέγονε θάνατος τῶτο πι-
σώσεται λέγων· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

Ἰωάν. 12. 24.

ἂν μὴ ὁ κόκκος τῶ σίτε πεσὼν εἰς τὴν
γῆν ἀποθάνη, αὐτὸς μόνος μένει· ἂν δὲ
ἀποθάνη, πολὺν καρπὸν φέρει. ὅτε τοί-
νω πέπλωκεν οἷα τὴς κόκκος εἰς γῆν, ἀσά-
χως δίκην πολλοῦ ἀνέφυ, τῆς ἀνθρώ-
που φύσεως ἀναπλαττομένης ἐν αὐτῷ πρὸς
τὴν ἐν ἀρχαῖς εἰκόνα, κατὰ τὴν ὁ πρῶτος
γένονεν ἄνθρωπος.

δ. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἀδὰμ
μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Σήθ,
ἐπτακόσια ἔτη· καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ
ε. θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Ἀδὰμ, ἅς ἐξῆσε, τριάκον-
τα καὶ ἑννεακόσια ἔτη· καὶ ἀπέθα-
5. νεν. Ἐξῆσε δὲ Σήθ πέντε καὶ δια-
κόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἐνώσ.
ζ. Καὶ ἐξῆσε Σήθ μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐ-
τὸν τὸν Ἐνώσ, ἐπτα ἔτη καὶ ἐπτακό-
σια· καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέ-
η. ρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
Σήθ, δώδεκα καὶ ἑννακόσια ἔτη· καὶ
θ. ἀπέθανε. Καὶ ἐξῆσεν Ἐνώσ ἑκατὸν
καὶ ἑννεήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν
ι. Καϊνᾶν. Καὶ ἐξῆσεν Ἐνώσ μετὰ τὸ

Α γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Καϊνᾶν, ἔτη ἐπτα-
κόσια δεκαπέντε· καὶ ἐγέννησεν ἕως
ια. καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶ-
σαι αἱ ἡμέραι Ἐνώσ ἔτη ἑννακόσια
ιβ. πέντε· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἐξῆσε Καϊ-
νᾶν ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ ἑκατὸν, καὶ
ιγ. ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ. Καὶ ἐξῆ-
σε Καϊνᾶν μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν
τὸν Μαλελεήλ, τεσσαράκοντα ἔτη καὶ
ἐπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυ-
ιδ. γατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Καϊνᾶν δέκα ἔτη καὶ ἑννακό-
ιε. σια· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἐξῆσε Μα-
λελεήλ πέντε καὶ ἐξήκοντα καὶ ἑκα-
ις. τὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ. Καὶ
ἐξῆσε Μαλελεήλ μετὰ τὸ γεννηθῆαι
αὐτὸν τὸν Ἰάρεδ, ἔτη τριάκοντα καὶ
ἐπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυ-
ιζ. γατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Μαλελεήλ ἔτη πέντε καὶ ἑν-
νεήκοντα καὶ ὀκτακόσια· καὶ ἀπέ-
ιη. θανε. Καὶ ἐξῆσεν Ἰάρεδ δύο καὶ
ἐξήκοντα ἔτη καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέν-
ιδ. νησε τὸν Ἐνώχ. Καὶ ἐξῆσεν Ἰάρεδ
μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Ἐνώχ,
ὀκτακόσια ἔτη· καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ
κ. θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Ἰάρεδ δύο καὶ ἐξήκοντα ἔτη
καὶ ἑννακόσια· καὶ ἀπέθανε.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Εἰ ὁ Ἀδὰμ ἐκ γῆς, καὶ
ἡ Ἐὐα ἐκ τῆς τῶτε πλούρας, καὶ οἱ υἱοὶ
καὶ αἱ θυγατέρες ἐξ ἑκατέρων, πόθεν οἱ
ἐξῆς ἄνθρωποι; Ἡ δὲ ἄλλοι, ὅτι τῶν ἡμῶν
καὶ τῶν θυγατέρων σινελθόντων. εἰ δέ-
τις ζητοῖ, πῶς ἐν τῷ νόμῳ ἀπαγορεύει γά-
μους ἀδελφῶν καὶ θείων, καὶ ὅπως τῶν
ἐγγυτέρων, ἴσω· ὅτι τῶ ἐκ γῆς γενέσθαι
τῶς μέλλοντας γάμῳ ζῶντων τῶ ἐξ
ἐνός εἶναι πολὺ κρείττον, καὶ τῶς ἀδελ-
φῶν καὶ τῶς ἀδελφῶν ἀντὶ γυναικῶν καὶ
ἀνδρῶν ἀλλήλοις σωέρχεσθαι βαρύτερον
εἶναι νομίζονται. εἰ γὰρ καὶ ἐξ αἰῶν ὄν-
τες, εἴτα εἰς μακροτέρας γενεάς ταῖς δια-
δοχαῖς ἐκταθείτες, ἀλλοτρίους ἀλλήλων
ἑαυτῶς λογιζόμενοι, οἱ (1) μὲν ἐξ ἄλλων
ἐτύγχανον, ἐκ δὲ γῆς ἅπαντες, πῶς
μᾶλλον ἑαυτῶν ἠλλοτριώθησαν; ὡς εἰ καὶ
βαρὺ τὸ τῆς ἀδελφογαμίας, ἀλλὰ καὶ τὸ
πολὺ βάρος ἀνείλε τὸ ἀλλοτρίους νομίζεν
ἀλλήλων τῶς ἀνθρώπων. εἰ δὲ λέγοι τις,
πῶς ἐν αἰτιώμεθα πατέρας, καὶ ὅπως γυ-
ναῖκας ἔχουσι τῶς μητέρας καὶ ἀδελφῶν,
ἴσω· ὡς τῶ Θεῶ, τὴν μὲν ἀρχὴν τὴν ἀδελ-
φομειδίαν συγχωρήσαντος, δι' ἡμῶν εἰρήκα-
μεν αἰτίαν· μετὰ δὲ ταῦτα βεβηθάντος,
τῶν ἀνθρώπων ἤδη πολλῶν γεγονότων,
μὴ μόνον ἀπὸ τῆς συγγενείας τῆς ἐγγυτέ-
ρας, καὶ ὅσοι γυναικας ἔχουσι, λέγω τὴν
ὁμόνοιαν

(1) ἴσ. εἰ οἱ μὲν.

ὁμόνοιαν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀγχισείας· καὶ πατέρας μὲν καὶ μητέρας, θείας τε καὶ ἀδελφῆς, υἱῶν τε καὶ υἰῶν υἱῶν, καὶ ἀνεψίους τῶν ἀπὸ τῆς ἐγγύτητος διαδέσιν ἔχειν· τὰς δὲ ἀπὸ τῆς πόρρω γενεῆς διαδοχῆς, καὶ εἰς μακροτέρας ἐκλαθῶν διαδοχῆς, ἀλλοτρίους ὑπειλημμένους, αὐτοὺς διὰ τῶν γάμων εἰς ὁμόνοιαν σφίγγεσθαι, καὶ συγγενείας συγγενείας σιωπάσθαι. ταῦτα τῷ Θεῷ οἰκονομήσαντος, ἀτοπον τὸ ἀδελφῆς ἀδελφῆς ὁμιλεῖν, καὶ τὰς τοιαύτας γίνεσθαι σιωφείας. ἀρκῆσθαι γὰρ τῆς διαδέσεως ἀπὸ τῆς συγγενείας, περιττὸν προσιδεῖναι καὶ τῶν ἀπὸ τῆς γάμου, καὶ μὴ τῶν ἐτέρωθεν ὁμόνοιαν σφίγγεσθαι ταῖς ἐπιγαμίαις· μήτε ἔχειν τῶν αὐτῶν ἀδελφῶν καὶ γαμετῶν. ἀρκῆ γὰρ εἰς διαδέσιν ἀδελφῆ. καὶ γυνῆ μὴ σενέ. ὑπὸ τὸ πλάτος τῆς διαδέσεως. τοῖς αὐτοῖς ἔν εἰς πάντα χρώμενος, (1) τὰς μὲν, διὰ τῶν ἐγγύτητων τῆς διαδοχῆς τιμᾶσθαι· τὰς δὲ, διὰ τὸ τῆς ἀγχισείας ἀναγκαῖον.

κα. Καὶ ἔζησεν Ἐνώχ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Μαθθαῖα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐνώχ πρῶτος ἔμαθε γράμματα, καὶ ἔγραψε τὰ σημεῖα τῆς βραβύ, καὶ τὰς τροπᾶς, καὶ τὰς μῦθους.

κβ. Εὐηρέσησε δὲ Ἐνώχ τῷ Θεῷ μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Μαθθαῖα, διακόσια ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρὸ τῆς κατα τῶν γραφῶν ἐκ τῶν δυνάμεως τῷ Θεῷ. δῆλον δὲ, ὅτι ἐκ μετανοίας εὐηρέσησε.

κγ. Καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Ἐνώχ, πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακόσια ἔτη.

κδ. Καὶ εὐηρέσησεν Ἐνώχ τῷ Θεῷ, καὶ ἔχ εὐρίσκειτο, ὅτι μετέδθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός.

ΕΦΡΑΙΜ. Ἦκουσα Ἰσραηλῆος ἀρέσεως λεγούσης, εἰ ὁ Χριστὸς διὰ τὸ καταργηθῆναι τὸν θάνατον παρεργίετο, πῶς Ἐνώχ ἐκ ἀπέθανεν, εἰ δὲ Ἠλίας; καὶ εἰ ἐν τῷ Ἐνώχ, Φησί, κατήρητο, ἄρα μείζων ὁ Ἐνώχ, καὶ ὁ Ἠλίας τῷ Χριστῷ. καὶ εἰ Ἠλίας, καὶ Ἐνώχ πρὸ Χριστοῦ παράδειτον ὤκησαν καὶ βραβύ, τίς ἢ χρεία τῆς τῷ Χριστῷ ἀναστάσεως; τί δὲ πλέον ὁ Χριστὸς παρέργετο, ἢ ἔχειν; Σωτόμως λέγω· ὁ Χριστὸς διὰ τὸν θάνατον τὸν Ἀδὰμ παρεργίετο, καὶ διὰ Ἠλίαν. τηρούμενον ἦλθεν ὁ Χριστὸς λύσαι τῆς ἀμαρτίας τὸ κράτος· καὶ μὴ δὲ, διὰ τῶν τῷ Ἐνώχ Φύσιν, ἦτις εἰς ἀπόδειξιν τῆς κλίσεως ἐκ ἀπέθανεν. ἢ χάρις διαφύλαξε τὸν Ἐνώχ, καὶ ἢ Φύ-

Α σεις αὐτὸν τὸν θάνατον εἰρήνησαν. ὁ Χριστὸς ἦλθε διὰ τῶν Φύσιν, καὶ διὰ τῶν χάριν. διὰ τῆς καὶ ἢ Φύσιν ὑπόκειται θάνατον· ἵνα ὁμοῦ καὶ Ἐνώχ μετὰ πάντων ἀπολαύσῃ τῶν Φύσιν τῶν ἀθάνατον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἀπώλεσε τὸ κράτος ὁ θάνατος, τῷ Ἐνώχ μὴ θανόντος· ἐπειδὴ ἔτι ὑπὸ τὸν θάνατον εἶναι πισύεται. καὶ λυπεῖ τὸν θάνατον ἢ τῷ Ἠλίᾳ ζωῆ. ἢ γὰρ ἐλπίς τῷ θανῆναι αὐτῶν, τῶν νομῶν αὐτῶν καὶ ποιῆ ἄκρυον. ἐπὶ Χριστὸν ὁ θάνατος σφόδρα λελύπηται, ὅτι ὑπ' αὐτῶν νεκρῶν ἠτήθη ἀναστάντος. οἶδα τὸν Ἐνώχ δέλον τῆς χάριτος. καὶ αὐτὸν γὰρ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας χρέως ἠλυθέρωσε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐνώχ γέγονεν ἀνὴρ ὄυσεβέσματος, καὶ Ἀδὰμ τὸν προπάτορα ἠλεγξε περὶ τῆς παραβάσεως, καὶ ἐμαρτύρησε τῷ Θεῷ, ὅτι ἂν εἶπε παρέργετο ἂν τῷ Ἀδὰμ, εἰ μὴ παρέβη. ἐπειδὴ τῆς πίσει τῆς ἀθανασίας ἔτυχε, καὶ θνητὸς ὢν, ἐκ ἀπέθανε. πῶς ἔν ὁ Ἀδὰμ ἀπέθανεν; ἐπειδὴ ἐκ ἐφύλαξε τῶν ἐντολῶν. ἀντίσταται ταῖς ἀρέσεσιν ὁ δίκαιος ταῖς λεγούσαις, ὅτι ἀδίκως ἐκ τῆς παραδείσεως τὸν Ἀδὰμ ἐξέβαλεν. ἰδὲ γὰρ τὸν Ἐνώχ δικαίως διατρίψαντα, ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὸν παράδεισον εἰσήγαγεν. εἰ ἀδωπατῶν τὸν Ἀδὰμ ἀπώσατο διὰ προφάσεως τῆς παραδείσεως, πῶς τὸν Ἐνώχ εἰσήγαγε διὰ τῆς πίσεως, καὶ ἀθάνατον διετήρησεν, ἔβδομον ἀπὸ Ἀδὰμ ὄντων τὸν δίκαιον ὄυσεβήσαντα; καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν τῷ Ἐνώχ ἔδειξε ὁ Θεός, πῶς ἐπὶ τῆς ἀναστάσεως οἱ δίκαιοι τῶν ἀμαρτωλῶν χωρίζονται· καὶ ἐν τῷ Ἠλίᾳ, πῶς τὰ σώματα ἐν ἀέρι κηφίζονται.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὁρᾶς σοφίαν δεσπότης; μετέδθηκε ζῶντα, καὶ ἔχ ἀθανασίαν ἐχαρίσατο, ἵνα μὴ ἐκλύσῃ τῆς πλημμελήματος τὸν φόβον, ἀλλ' ἀφῆκεν ἀκμάζειν τῶν τῶν ἀνθρώπων γένει. καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ δέ τις βέλτοιτο περιεργάζεσθαι, καὶ λέγειν, καὶ πῶς αὐτὸν μετέδθηκε; καὶ εἰ μέχρι τῆς παρόντος διήρκεσε; μανθανέτω μὴ λογισμοῖς ἀνθρώπινος κατακολεθεῖν, καὶ τὰ παρὰ τῷ Θεῷ πολυπραγμονεῖν, ἀλλὰ πισύειν τοῖς λεγομένοις. ὅταν γὰρ ὁ Θεός ἀποφαινῆται τι καὶ δὲ ἀντιβλέπειν τοῖς ῥηθῆσιν, ἀλλὰ τὰ παρὰ τῷ Θεῷ λεγόμενα ἀξιοπισύτερα ἠγεῖσθαι, καὶ μὴ φαίνεται τῶν ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς κειμένων τοῖς ἡμετέροις. ὅτι γὰρ μετέδθηκεν αὐτὸν εἶπεν ἢ θεία Γραφή, καὶ ὅτι ζῶντα μετέδθηκε, καὶ πῆραν μὴ λαβόντα θάνατον, ἀλλὰ διὰ τῆς οἰκείας ὄυσεβήσεως ἀνώτερον γεγονότα τῆς ἐξουεχθείσεως ἀποφάσεως κατὰ τῶν τῶν ἀνθρώπων γένους. πῶς δὲ αὐτὸν μετέδθηκε, καὶ ὅπως νῦν διάγει, τῆς καὶ προσέδθηκεν.

Η **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πῶς μετέδθηκε τὸν Ἐνώχ ὁ τῶν ὄλων Θεός; Οὐ δὲ ζητεῖν τὰ σεσηγημένα, σέργειν δὲ προσήκει τὰ γεγραμμέ-

(1) Ἰσ. χρωμαίσε.

γραμμένα. ἐγὼ δὲ οἶμαι, τὸτο πεποικη-
κέναι τὸν τῶν ὅλων Θεὸν εἰς ψυχαγωγίαν
τῶν τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ
"Αβελ, πρῶτος γεγονὼς τῆς δικαιοσύνης
καρπός, πρόωρος τε καὶ πρόρριζος ἐξεκό-
πη· ἐλπίς δὲ τῆς ἀναστάσεως ἐδέπω τῆς
ἀνθρώπου ἐψυχαγῶγει, μετέθηκεν ἀνα-
ρεσησάντα τὸν Ἐνώχ ὁ τῶν ὅλων Θεός, καὶ
τῆς τῶν θνητῶν ἐχώρισε βιοτῆς· ἵνα ἕκα-
στος τῶν ὁσεβῶν προσηραμένων λογίζηται,
οἷα δὴ λόγῳ τετιμημένος, ὡς ὁ τὸτον τετι-
μηκώς, ἀγέραςον ἐκ ἐάσει τὸν "Αβελ, ἄτε δὴ
δίκαιος ᾖν, καὶ δικαίως ἰδιῶν τὰ σύμπαντα.
τῆτε δὴ χάριν, τὸν μὲν παρῆδεν ἀναμρέμε-
νον, τὸν δὲ μετέθηκεν. ἵνα τῆ ἀναρῶσει
τῆ τῆτε, μιλύση τὴν ἐσομύλω ἀνασασιν.
ὁ γὰρ κατὰ τὸν δε τὸν βίον τῶν τῆς ἀρε-
τῆς μὴ τελυχηκῶς ἀντιδόσεων, δῆλον ὡς αὐ
ἐτέρῳ τῆτων ἀπολαύσεται βίῳ.

κε. Καὶ ἔζησε Μαθυσάλα ἐπὶ
καὶ ἔξήκοντα (1) καὶ ἑκατὸν ἔτη,
κς. καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ. Καὶ ἔζη-
σε Μαθυσάλα μετὰ τὸ γεννησά
αὐτὸν τὸν Λάμεχ, δύο καὶ ὀγδοή-
κοντα καὶ ἐπλακόσια ἔτη· καὶ ἐγέν-
κς. νησεν ὑἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγέν-
νοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαθυσάλα,
αἷς ἔζησεν, ἑννεὰ καὶ ἔξήκοντα καὶ ἐν-
κη. νακόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζη-
σε Λάμεχ ὀκτώ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ
ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ὑἱόν.

κθ. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐ-
τῶ Νῶε, λέγων, ἔστος διαναπαύσει
ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ
τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀπὸ
τῆς γῆς, ἧς κατηράσατο Κύριος ὁ
Θεὸς ἡμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ὁ Λάμεχ ἐπὶ τῆ γεν-
νήσει τῶ Νῶε προφήτης ἀνεδείκνυτο, κα-
θάπερ ἀμέλει ὁ Ζαχαρίας ἐπὶ τῆ γεννή-
σει τῶ Βαπτισῶ. τὸν γὰρ ὑἱὸν αὐτῶ, Νῶε
ὠνόμασεν. ὁ ἐρμιλωδέλαι ἀνάπαυσις· ἀπο-
δίδῃς δὲ τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης κλήσεως
" ὁ Λάμεχ, ἔστος Φησι διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ
" τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κα-
" τηράσατο Κύριος ὁ Θεός. (2)

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς Νῶε διανέπαι-
σε τὸν Λάμεχ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶ, καὶ

Α ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν αὐτῶ, καὶ
τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός κατηράσα-
το; λεγέτωσαν οἱ τῆ λέξει παρισάμενοι.
Ἄλλὰ μήποτε ἐπὶ τὸν σωτῆρα ἀναφέρε-
ται, ὅς ἐσιν ἀληθῶς ἀνάπαυσις, καὶ τῶ
ἀμαρτίαν μὴ πεποικηκέναι κυρίως δίκαιος;
ἔστος γὰρ πάντας τῆς ἐν ἐλπίδι ἀγαθῆ
ἀνέπαυσε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πόθεν τῶ Λά-
Β μεχ τὸ τοσῶτον μέγεθος τῆς προρῶσεως;
μὴ γὰρ μέμνηται ἡ γραφή, ὅτι ἐνάρετος-
τις ἴω καὶ θαυμασός; Μὴ ἐκινδῆς ἀγα-
πητέ. σοφός γὰρ ᾖν καὶ ὑμῆχανος ὁ δε-
σπότης, καὶ δι' ἀναξίων πολλὰκις συγχω-
ρεῖ. προλέγεσθαι θαυμάσια καὶ μεγάλα
πράγματα· καὶ ἐκ ἐν τῆ παλαιᾷ μόνον
τῆτο, ἀλλὰ καὶ ἐν τῆ καινῇ. Καὶ μετ' ὀλίγα.
" Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῶ Νῶε. ἐρμη-
νύεται γὰρ αὐτῶ τὸ ὄνομα, ἀνάπαυσις.
Γ τὴν ἐν πανωλεθρίαν ἐκείνῳ τὴν μετὰ το-
σῶτων ἐτῶν ἀριθμὸν συμβήσεσθαι μέλλε-
σαν, ἀνάπαυσιν καλεῖ, καθάπερ καὶ Ἰωβ.
" Φησι· θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις. ἐπειδὴ Ἰωβ. 3. 23.
γὰρ πολὺ, καὶ σφόδρα μέγαν ἔχει τὸν
καματον ἢ κακία, τὴν ταύτης ἀποχλῆ καὶ
τὴν ἀναίρεσιν, ἴω διὰ τῶ κλυδωνίᾳ ἐκείνῃ
ἔμελλαν ὑφίστασθαι, ἀνάπαυσιν καλεῖ. καὶ
" ἐκάλεσέ Φησι τὸ ὄνομα αὐτῶ Νῶε. εἶτα
ἐρμιλωδῶν ἡμῖν τῶ ὀνόματος τὴν προσηγο-
ρίαν. Φησὶν· ἔστος δὲ ἀναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ
τῶν ἔργων ἡμῶν, ἀπὸ τῆς κακίας, Φησὶν,
ἀποσήσει, καὶ ἀπὸ τῶν λυπηρῶν τῶν χει-
ρῶν ἡμῶν. καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ, ἀπὸ τῶν
πράξεων, Φησι, τῶν πονηρῶν. ἐδὲ γὰρ
ἐπειδὴ αἱ χεῖρες ἐλυπῆντο, ἀλλ' ἐπειδὴ
διὰ τῆς τῆτων ἐργασίας, καὶ τῆς πονηρᾶς
πράξεως τὰ τῆς λύπης αὐτῆς ἠύξετο.
" καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κατηράσατο Κύριος
ὁ Θεός. ἐλδοθέρῶσαι ἡμᾶς πάντων, Φησι,
Ε τῶν ἐπικειμένων κακῶν, καὶ τῶ περὶ τὴν
γλῶ πονείσθαι, τὴν κατάραν δεξαμένῳ
διὰ τὴν τῶ πρωτοπλάσῃ παράβασιν.

λ. Καὶ ἔζησε Λάμεχ μετὰ τὸ
γεννησά αὐτὸν τὸν Νῶε, πέντε καὶ
ἔξήκοντα καὶ πεντακόσια ἔτη· καὶ
λα. ἐγέννησεν ὑἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ
ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Λάμεχ,
Ζ τρεῖς καὶ πενήκοντα καὶ ἐπλακόσια
ἔτη· καὶ ἀπέθανε.

Κ Ε Φ. 5.

α. **Κ**αὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντα-
κοσίων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπίτηδες ἡμῖν
τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν τῶ δικαίᾳ ἐπεσημή-
νατο ἡ θεία Γραφή, ἵνα μάθωμεν αὐ πό-

σῶ χρόνῳ διετέλεσε παραινῶν αὐτοῖς, καὶ
πῶς ἐκείνοι μὲν τὴν τῆς κακίας ὁδὸν ἐλό-
μενοι, αὐ ταύτη κατεδαπανῶντο· ὁ δὲ δι-
καιος ἀπειναντίας ἀπασὶ πορδόμενος, τὴν
ἄκραν ἀρετῆν ἐπεδείξατο. ὡσε καὶ τὴν
παρὰ τῶ Θεῶ ἐπισπάσασθαι εὐνοίαν, καὶ
πάντων

(1) Ἐπιδοθῶσις ἐσιν αὐ τῶ Κώδικι. αὐ ἡ ἀναγινώσκεται ἐπὶ αὐ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ Κύριλλος αὐ βιβλ. 2. τῶν Γλαφῶν.

πάντων ὑπόθυτων τῇ τιμωρίᾳ γενομένων, Α αὐτὸν μόνον διαφυγεῖν μετὰ τῶν αὐτῶ προσηκόντων.

Καὶ ἐγέννησε Νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ μὲν Σήμ, τελειότης, ἦτοι Φύτωμα μετονομάζεται ἂν ἐξ Ἑβραίων εἰς Ἑλλάδα Φωνίω· θερμοσμία δὲ, ὁ Χάμ· πλατυσμός δὲ, ὁ Ἰάφεθ.

Β. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες ἐγεννήθησαν αὐτοῖς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς προσέθηκε τὸ, καὶ θυγατέρες ἐγεννήθησαν αὐτοῖς, ἀλλ' ἵνα τὸ πολὺ πλήθος ἡμῶν ἐμφωῶ. ὅπως γὰρ τοσούτον τὸ τῶν οἰζῶν πλήθος, ἀνάγκη πολλὰς τίκεσθαι τὰς κλάδας.

Γ. Ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῷ Θεῷ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι καλὰ εἶσω, ἔλαβον ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν, ἧν ἐξελέξαντο.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνας υἱούς τῷ Θεῷ κέκληκεν ὁ Μωσῆς; Ἐμβρόντητοι τινές, καὶ ἄγαν ἡλίθιοι, Ἀγγέλους τῆς ὑπέλαβον, τῆς οἰκείας ἴσως ἀκολασίας ἀπολογίαν χήσειν ἠγέμενοι· (1) ἔδει δὲ αὐτὰς ἀκῶσαι τῷ Θεῷ τῶν ὄλων λέγοντος, ἢ μὴ καλαμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς σάρκα. ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑτη ἑκατὸν ἄκοσι· καὶ σιωπεῖν εἰτεῦσθαι, ὡς ἔτε σάρκα ἐχει τῶν ἀσωμάτων ἢ φύσις, ἔτε χρόνω ἤτις περιωρισμένῳ ἐχρῆσι τῷ ζῳῷ. ἀθάνατοι γὰρ ἐκτίθησαν· καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τῷ αὐτῷ ἐχει διάνοιαν. ἰδὼν γὰρ Φησι Κύριος ὁ Θεός, ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ εἰςθυμήθη ὁ Θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἐρπετῶν ἕως πετεινῶν τῶ ἔραν· ὅτι εἰςθυμήθην, ὅτι ἐποίησα αὐτὰς. καὶ τῷ Νῶε εἶφη πάλιν, καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἦκει ἐναντίον μου· ὅτι ἐπλήθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἰδὼν καταφθέρω αὐτὰς καὶ τῷ γῆ. ταῦτα δὲ πάντα ἀνθρώπου εἶναι δηλοῖ τὸς τὸν παράνομον βίον ἠγαπηκότας. εἰ δὲ Ἀγγελοὶ ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἐπεμίγησαν θυγατράσιν, ἠδίκωται οἱ ἄνθρωποι παρὰ τῶν Ἀγγέλων. βία γὰρ δηλονότι τῶν τὰς θυγατέρας διέφθεραν. ἠδίκωται δὲ καὶ παρὰ τῷ πεποιηκότι Θεῷ, ὑπὲρ Ἀγγέλων λελαγνυκότων αὐτοὶ κολαζό-

μενοι. ἀλλὰ ταῦτα ἐδὲ αὐτὸν οἶμαι φάναι τολμήσαι τὸν τῷ ψόδους πατέρα. διὰ πολλῶν γὰρ εἰδοῦσαν ἡ θεία Γραφή καὶ ἀνθρώπου ἡμαρτηκεία, καὶ κατ' ἀνθρώπων τῷ θεῷ ἐξενωέχθαι ψῆφον. ποιεῖ δὲ τοῖς πολλοῖς τῷ ἀγνοίαν τὸ παρέργως ἀναγινώσκειν τῷ θεῷ Γράφῳ· εἰρηκῶς γὰρ ὁ συγγραφεύς, ὅπως ἐκ μὲν τῷ Ἀδάμ, ὁ Σὴθ ἐγεννήθη· ἐκ δὲ τῷ Σὴθ, ὁ Ἐνὼς, προσέθηκεν, ἔτος ἠλπίσαν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα τῷ Θεῷ. ὁ δὲ Ἀκύλας ἔτω τῷτο ἠρμυλώθηκε, τότε ἤρχθη τῷ καλεῖσθαι τῷ ὀνόματι Κυρία. αἰνίττεται δὲ ὁ λόγος, ὡς διὰ τῷ δὴσέβειαν ἔτος πρώτος τῆς θείας προσηγορίας τετύχηκε, καὶ ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἀνομασίᾳ Θεός. ὅταν οἱ ἐκ τῶν Φώτες, υἱοὶ Θεῷ ἐχρημάτιζον· ὡπερ δὴ καὶ ἡμεῖς ἐκ τῆς τῷ δεασότες Χριστὸς προσηγορίας, χριστιανοὶ καλέμεθα. εἰ δέ τις ταύτῳ ἢ δέχεται τῷ διάνοιαν, διὰ τὸ τὸν Ἀκύλαν ἔτως ἐρμυλώθει, ἀχρῶσάτω τῷ Θεῷ διὰ τῷ προφήτῃ Δαβὶδ λέγοντος· ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐστε, καὶ υἱοὶ ὑψίστων πάντες. καὶ ὁ Θεός ἐστι ἐν σιωπαγωγῇ Θεῶν, ἐν μὲσω δὲ Θεὸς διακρινεῖ. ἔτω δὲ ὀνομάζει τῶν ἀρχόντων, ὡς δηλοῖ τὰ ἐξῆς, ἕως πότε κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα ἀμαρτωλῶν λαμβάνετε; κρίνατε ὁσφάνῳ, καὶ πτωχῶ, ταπεινῶ καὶ πνίγητα δικαιοῦσατε, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ αὐτίς, Θεός Θεῶν Κύριος ἐλάλησε καὶ ἐκάλεσε τῷ γῆ. τῶν αὐτῶν δηλονότι, τῶν χάριτι τῆς προσηγορίας ταύτης ἠξιωμένων. ἔτω καὶ ὁ νομοθέτης εἶφη, Θεὸς ἢ κακολογήσεις, καὶ ἀρχοντα τῷ λαῶν ἐκ ἐρῆς κακῶς. κακῆνοι τοίνυν ὡς δὴσέβας ἀνομασίησαν υἱοὶ τῷ Θεῷ. ἐκεχώριστο γὰρ τῷ Σὴθ τὸ γένος, καὶ ἐκ ἐπεμίγηστο τοῖς ἐκ τῷ Κάιν, διὰ τῷ ἐπνευθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τῷ Θεῷ τῶν ὄλων ἀραν. ἀλλὰ χρόνος συχνῶς διελθόντος· μετὰ πλείονα γὰρ ἢ διαχίλια ἔτη τὸν κατακλυσμὸν ἐπήγαγεν ὁ Θεός· δὴσέβας θεασάμενοι τῆς τῷ Κάιν συγγενείας τὰς θυγατέρας, καὶ καταφελχθείτες, ὡς εἶκος, τοῖς παρ' αὐτῶν ἐπινοηθείσι μυστικοῖς ὄργανοις· ὁ γὰρ Ἰσβαὴλ ἐξ αὐτῶν ἀνθήσας, ψαλτήριον καὶ κιθάραν κατέδειξεν· ἐπεμίγησαν αὐταῖς, καὶ διέφθεραν τῷ οἰκείαν δὴγένειαν, καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς Ἰσραηλίταις ὑπέμειναν· οἱ ταῖς τῶν Μαδιανιτῶν θυγατράσιν μινγέτες, καὶ τῆς ἐκείνων δυσσεβείας μετέσχον, καὶ θεήλατον τιμωρίαν ἐδέξαντο. περὶ τῶν καὶ ὁ θεός εἶφη Δαβὶδ, καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐδέλθυσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν. ἔτως οἱ ἐκ τῷ Σὴθ τὸ γένος κατὰγοντες παλαι μὲν ὡς ἀρετῆς ἐπιμελέμενοι, υἱοὶ Θεῷ ἐχρημάτιζον· ὑπὸ δὲ τῆς ὄρας τῶν ἀνοσίων γυναικῶν δελεασθέντες, συνέχεον μὲν διακεκριμένα τὰ γένη, καρπὸν δὲ κληρονομίας, τῷ πανωλεθρίαν ἐδέξαντο.

ΓΕΝΝΑ-

(1) Ἠγέμενοι, εἰ τῶν Ἀγγέλων τοιαῦτα κατηγορεῖται, ἢ ἐν χάρι. ἐνδ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τίς Θεὸς κατ' ἐξαίρετον λόγον τῆς τῆ Σηθ' ἀπογόνου νόμασιν, ὡς πατὴρ περὶ αὐτὸς κηδεμονίαν ἐπιδεικνυμένη τῆ Θεῶν, καθάπερ οἶμαι καὶ τῆς ἐκ τῆ Ἰακώβ' ὑἱὸς γὰρ Φησιν ἐγέννησα καὶ ὑψωσα.

Ησ. 1. 2.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἔθος τῆ Γραφῆ καὶ τῆς ἀνθρώπου ὑἱὸς Θεὸς καλεῖν. ἐπεὶ ἐν ἀπὸ τῆ Σηθ' ἔτοι κατήγον τὸ γένος, καὶ ἀπὸ τῆ ὑπ' αὐτῆ τεχθείτος, καὶ προσαγορεύθεις Ἐνὸς ἔτος γὰρ Φησιν ἠλπίσαν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίου τῆ Θεῶν ἐξ ἐκείνου λοιπὸν οἱ ἐξῆς τιχόμενοι, υἱοὶ Θεῶν προσηγορεύθησαν παρὰ τῆς θείας Γραφῆς, διὰ τὸ μιμεῖσθαι μέχρις ἐκείνου τὴν προγόνων ἀρετῶν. ὑἱὸς δὲ ἀνθρώπων ἐκάλεσε τὸς πρὸ τῆ Σηθ' γεγονότας, τῆς ἀπὸ τῆ Καὶν, καὶ τῆς ἐξ ἐκείνου τὸ γένος κατάγοντας.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τί ἐν; τὸ κάλλος τῆς ἀμαρτίας αἴτιον; μὴ γένοιτο. τῆς γὰρ Θεῶν σοφίας ἔργον ἐστί. Θεῶν δὲ ἔργον ἐκ ἀνποτε γένοιτο πονηρίας αἴτιον. ἀλλὰ τὸ ἰδεῖν; ἐδὲ τῆτο. καὶ γὰρ καὶ τῆτο τῆς φύσεως ἔργον ἐσίν. ἀλλὰ τί; τὸ κακῶς ἰδεῖν. τῆτο γὰρ προαιρέσεως διεφθαρμένης ἐστί. διὰ τῆτο καίτις σοφὸς παραινῆ λέγων, μὴ καταμάνθανε κάλλος ἀλλότριον.

Σαρ. 9. 8.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οἶδα μὲν ἐν, ὅτι τῶν ἀντιγράφων τινὰ περιέχει σαφῶς ἰδόντες δὲ οἱ Ἄγγελοι τῆ Θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. εἶτα περιτρέψασί τινες τῆς φιλοσαρκίας τὰ ἐγκλήματα, καὶ τῆς ἔτω μυσαρωτάτης ἐπιθυμίας ἀνάπλῃσι τὰς αἰτίας ὀλιθηκόσιν Ἄγγελοι; οἱ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν ἔτετηρήκασιν, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἐγὼ δὲ, ὅτι πᾶν μὲν ἀρρώσημα νῦν πρόποι ἀν' ἐκείνοις, φαίλω ἀν, καὶ σωθήσομαι; τὸ δὲ γε τῆ εἰκότως λογισμῶ τὴν ἐπὶ τῶ πράγματι πῖσιν ὡς ἀπώτατω φέρεσθαι συγχωρεῖν, εἴη ἀν ὡς γέ μοι φαίνεται τῶν ἀτοπωτάτων. Καὶ μεθ' ἕτερα. Ὁ γὰρ ἐκ εἶπεν ἡ θεία Γραφῆ, τίνα δὴ τρόπον παραδεξόμεθα, καὶ ἐν τοῖς ἀληθῶς ἔχουσι καταλογισμέθα; ἐκὲν ἀναγνωσόμεθα μᾶλλον ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῆ Θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναικας ἀπὸ πασῶν ὧν ἐξελέξαντο. ἐμπεδοὶ δὲ μᾶλλον ἡμῖν ὀρθῶς ἔχουσαν τὴν τοιάνδε γραφὴν, καὶ ἡ παρὰ τῶν ἐτέρων ἐρμηνευτῶν ἀπόδοσις. Ἀκύλας μὲν γὰρ Φησιν ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῶν Θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Σύμμαχος δὲ αὐτὸν ἀντὶ τῆ, υἱοὶ τῶν Θεῶν, ἐκδέδωκεν, οἱ υἱοὶ τῶν δυνασθόντων. ὑἱὸς δὲ Θεῶν, καὶ μὴ καὶ δυνασθόντων τῆς ἀπὸ γε τῆ Σηθ' καὶ τῆ Ἐνὸς νόμασον, διάτε τὴν ἐνῆσαν αὐτοῖς ὀσιότητα καὶ φιλοθείαν, καὶ τὸ πάντων διώσθαι καταθλαῖν τῶν ἀνθεσηκότων ἐπαμμύοντός περ, κατὰ τὸ εἶκος, τῆ Θεῶν, καὶ περιφανῆς ἀποφαινοῦσι τὸ ἱερώτατον καὶ ἅγιον γένος. ὅπερ ἰὼ ἀμικλον τῶ ἐτέρω, τῆ τῆ τοῖς ἀπὸ Καὶν, καὶ μὴ καὶ Λάμεχ.

Ἰδ. 6.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός; ἔ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τέτοις εἰς τὸν αἰῶνα; διὰ τὸ εἶναι αὐτὸς σάρκας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ πνεῦμα αὐτῶν τὴν προνοητικῶν αὐτῶν δυνάμιν ἐκάλεσε, τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν ἤδη προμηνύων. καὶ ἵνα μάθῃς, ὅτι περὶ τῆ τῆ ὁ λόγος, ὅρα τὸ ἐπαγόμενον. διὰ τὸ εἶναι αὐτὸς, Φησὶ, σάρκας. τῆ τῆ, διὰ τὸ σαρκικαῖς πράξεσιν αὐτὸς καταδεδαπανάσθαι, καὶ μὴ εἰς δέον κεχρησθῆαι τῆ τῆς ψυχῆς εἰσία, ἀλλ' ὡς σάρκα μόνον περικαμνυμένη καὶ ψυχῆς ἐρήμης ὄντας, ἔτω τὸν ἑαυτὸν βίον καταναλίσκειν. ἔθος γὰρ αἰ τῆ θεία Γραφῆ σάρκα τῆς σαρκικῆς καλεῖν, ὡπερ τῆς ἀναρέτης ἀσάρκας ὀνομάζειν καθάπερ ὁ Παῦλος Φησιν ὑμεῖς δὲ ἐκ ἐσὲ ἐν σαρκί. ἐκ ἐπειδὴ σάρκα ἔ περιέκειντο, ἀλλ' ἐπειδὴ σάρκα περιεκέμενοι, ἀνώτεροι τῶν σαρκικῶν ἦσαν φρονημάτων. ὡπερ ἐν καὶ τοῖς δε, διὰ τὸ ὑπερορῶν τῶν σαρκικῶν, ἔλεγεν, ὑμεῖς δὲ ἐκ ἐσὲ ἐν σαρκί. ἔτω καὶ ἐπὶ τῆτων, ἐπειδὴ περὶ τὰς σαρκικῆς πράξεις διωκεκῶς ἦσαν ἡχολημένοι, σάρκας αὐτὸς ἐκάλεσε.

B

G

Ρωμ. 8. 9.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Αἰῶνα λέγει νῦν τῶν ἀνθρώπων τὴν ζωὴν, ὡς καὶ Δαβὶδ ὁ Ψαλ. 89. 8. αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τῆ προσώπασα. ἵνα ἡ τὸ, ἔ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τέτοις εἰς τὸν αἰῶνα; σημαίνων, ὅτι ἐκ ὅτι ὅλον αὐτῶν τὸν αἰῶνα ζήσασιν οἱ νῦν ἀνθρώποι. ἐν γὰρ τοῖς ἀνθρώποις τέτοις εἶπεν, ἐκ ἐτέροις, ἐκ ἀναπληρώσω αὐτὸν τὸν τῶν ἐτῶν ἀριθμὸν, τὸν πολυχρόνιον ἐκείνον.

Ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν, ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη.

E

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἔσονται δὲ Φησιν αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι. τῆ τῆς ἀλυσιτελῆς ὁ μακρὸς τοῖς ἔτος ἐμπαθέσιν αἰῶν. διὸ τὸν βίον αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐτῶν ἀριθμὸν συτεμῶ. καὶ γὰρ κατ' ὀλίγον αὐτῶν ὑποτεμνομένων, τὴν ζωὴν εἰς τοσῶτον αὐτῶν ἐπὶ τῶν Πατριαρχῶν λοιπὸν κατεήσατο χρόνον. ταύτη γε μὴ ἡμῶν τῆ ἐκθέσει συμφωνεῖ καὶ Ἰωσήπος, ἔτως εἰπῶν ὡς σωτεμένετο γὰρ ἡδὴ τοῖς ἀνθρώποις τὸ ζῆν, καὶ βραχυτέρον ἐγένετο μετὰ τῆς Μωσέως γενέσεως, ἑκατὸν ἔτη πρὸς τοῖς εἴκοσι ζήσαντος. ἐπειδὴ δὲ ὡθησάντινες εἰρήσθαι μὲν περὶ τῆ κατακλυσμῶ τὴν ἀπόφασιν ταύτῃ ἐν τῶ πεντακοσιοσῶ ἔτι τῆ Νῶε, ὡς ἔκτοτε μετὰ τοσῶτων ἐτῶν ἀριθμὸν ἐπαχθῆσομεν ἐπήχθη δὲ ἔτος ἑξακοσιοσῶ ἔτος τῆ Νῶε, συλλογιζόμενοι τὸν χρόνον, ἔφησαν προειληφῆσαι τὸν Θεὸν εἴκοσι ἔτεσι τὴν οἰκίαν ἀπόφασιν. ὅπερ ἐσὶ παντάπασιν ἀτοπώτατον, τῆ Θεῶν τὰς τιμωρίας αἰ βραδύνοντος, καὶ ἀναβαλλομένη μᾶλλον, ἔ προσλαμβά-

H

K

ποι ἀνθρώπους θνητὰ καὶ ἐπίκηρα φρο-
νύοντας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Καὶ ἔτικλον μὲν αἱ
γυναικες τέρατα, παραχαράττοντος Θεῶ
καὶ αὐτὰ λοιπὸν τῶν ἀνθρωπίνων σωμα-
των τὰ κάλλη, διὰ τὸ ἀκρατές εἰς ὀρέξεις
πορνικὰς τῶν τλιwickάδε. ἦσαν δὲ οἱ τιτλο-
μενοι γίγαντες· τριτέτιν ἀγριοίτε καὶ ὄ-
διανεῖς, καὶ πολὺ παθόντες τὸ εἶδεχθῆς,
καὶ τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι πλεονε-
κλῆντες τῶν ἄλλων. ἰσέον δὲ ὅτι τῆς ἀγαν
δύρωσάτης, γίγαντας ἀποκαλεῖν κατεῖ-
δισαί πως τῆς θεοπνύσης Γραφῆς ὁ λό-
γος. καὶ γὰρ ἔφη περίτε Περσῶν καὶ Μή-
δων διὰ Φωνῆς Προφητῶν, γίγαντες ἔρ-
χονται πληρῶσαι τὸν θυμὸν με, χαίρον-
τες ἅμα καὶ ὑβρίζοντες. Καὶ μετ' ὀλίγα. Γε-
γόνασι μὲν γὰρ, ὡς ἔφω, δεινοὶ μὲν ἰδεῖν,
ἀπλετοὶ δὲ εἰς ἀλκίω, σκληροὶ καὶ δυσάν-
τητοι, καὶ ταῖς τῶν σωμάτων ὑπεροχαῖς,
βραχυ, κατὰ τὸ εἶκος, τῶν ἄλλων ὑπε-
ραιρόμενοι. πλὴν ἔ κατὰπερ οἱ τὰ ἐπ'
αὐτοῖς μυθοπλασεῖν εἰωθότες, καὶ αὐτῶν
ἠπλοντο νεφῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα
ἐτέχθησαν τέρατα δὲ ἔτικλον. ἵνα γὰρ
μὴ ὄφρανθῆ ἡ φθορὰ ἐπὶ τῇ ἐξουσία
τῶν γυναικῶν, εἰς ἔλεγχον ἐγέννηντο οἱ
γίγαντες.

5. Ἰδὼν δὲ Κύριος ὁ Θεός, ὅτι
ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώ-
πων ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τὶ βέλεται τὸ
εἰρημῖον, ἰδὼν δέ; Οὐκ ἐπειδὴ ἠγνοεῖ ὁ
Δεασότης. μὴ γνέοιτο. ἀλλὰ πρὸς τὴν
ἀδοξίαν τὴν ἡμετέραν ἅπαντα διηγεῖται
ἡ θεία Γραφή· ἵνα ἡμᾶς διδάξῃ, ὅτι καὶ
μετὰ τὴν τοσαύτην αὐτῆ μακροθυμίαν
τοῖς αὐτοῖς ἐπέμενον, ἢ καὶ χεῖροσι περιέ-
βαλον αὐτῆς κακοῖς, φησὶν· ἰδὼν δὲ, ὅτι
ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων
ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτῆ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ
πάσας τὰς ἡμέρας.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ὦσε τὸν φυσικὸν ἐπισκο-
τιδῶν νόμον, καὶ μὴ ἔξαρκεῖν πρὸς τὴν
τῶν πρακτικῶν ὑφήγησιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκεῖνο μάλιστα ἐπιση-
μιώσαται χρη, ὡς ἔχ ἀπλῶς αὐτῶν ἀμαρ-
τίαν ὁ θεὸς λόγος κατηγορεῖ, ἀλλὰ τὴν
μετ' ἐπιμελείας καὶ σπουδῆς παρανομίαν.
τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ, πᾶς τις διανοεῖται ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτῆ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ
πάσας τὰς ἡμέρας. οἱ μὲν γὰρ δυσχεραί-
νοντες τῆς ἀμαρτίας τὴν προσβολῆν, ἠτ-
τώμενοι δὲ διὰ τὴν τῆ νῆ ῥαθυμίαν τῇ πο-
νηρίᾳ, εἰδ' ὑπερον ἀλγύντες καὶ σκόντες,
ἔχουσίτινα μετρίαν ἀμηγέπη παραίτησιν·
οἱ δὲ εἰς ἀκολασίαν καὶ πονηρίαν παντά-
πασιν ἀποκλίνοντες, καὶ ὄθλον τῶν πα-

Α θῶν τὸν λογισμὸν ἀποφαίνοντες, ὡσε καὶ
προσεπινοεῖν ἐτέρας κακίας ιδέας, καὶ
τῆτο ἔχ ἅπαξ ἢ δις, ἀλλὰ πὰρὰ πάντα
τὸν βίον, ποίας ἀξιοὶ συγγνώμης; ποία
δὲ κόλασις ἔ σμικρὰ τοῖς ἔτω σφᾶς αὐτῆς
ἐκδεδωκόσιν εἰς ὄλεθρον;

6. Καὶ ἐνεθυμήθη ὁ Θεός, ὅτι
ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῆς γῆς·
καὶ διενόηθη.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἀνθρώποπαθῶς, ὡς καὶ
ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα ἐπὶ Θεῶ λέγεται. ἔχ
ἔτω δὲ ὡς ἡ λέξις καὶ ἡ νόησις ἔχει.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ ἐνεθυμήθη, φησὶν,
ὅτι ἐποίησάν ὁ Θεός τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῆς
γῆς· ἢ κατὰ Ἀκύλαν καὶ μετεμελήθη ὁ
Θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ διεπονήθη πρὸς καρδίαν αὐτῆ.
μεταμέλεια ἀνθρώπων μὲν, πάθος· Θεῶ
δὲ, ἔργον. ἐπεὶ καὶ θυμὸς μὲν ἀνθρώπων,
ταραχὴ ψυχῆς· Θεῶ δὲ, παιδεία κατὰ
τῶν ἐπαικῶτων. ἔτω καὶ μεταμέλεια,
ἐφ' ἡμῶν μὲν, μετάγνωσις, οἷα θνητῶν
εἰς κατάγνωσιν ἑαυτῶν, ἐφ' οἷς κακῶς ἢ
ἐνεθυμήθημεν, ἢ ἐπράξαμεν· ἐπὶ δὲ Θεῶ,
μετάθεσις οἰκονομίας εἰς ἕτερον τρόπον.
ὁ γὰρ ἡμεῖς πάχοντες πρῶτον εἰς ἔργον
ἐρχόμεθα, τῆτο ἐπὶ Θεῶ μόνον τὸ ἔργον
λέγεται. οἷον θυμωθέντες ἡμεῖς, κολά-
ζομεν· Θεῶ δὲ τὸ παιδεύειν, θυμὸς ὠνό-
μασα.

Γ μεταμεληθεῖσιν ἡμεῖς, καὶ ἀπο-
σάντες ἐκείνων, ἐφ' οἷς μετανόημεν, ἐρ-
χόμεθα ἐφ' ἐκάτερον, ὁ κρεῖττον εἶναι νο-
μίζομεν· ἔτω Θεῶ τὸ ἀπὸ οἰκονομίας εἰς
οἰκονομίαν συμφερόντως μεταβαίνειν, με-
ταμέλεια κέκληται. ἐπειδὴ καὶ χεῖρ ἐφ'
ἡμῶν μὲν, τὸ μέλος· ἐπὶ Θεῶ δὲ, ἢ πρᾶ-
ξις λέγεται. ἐπειδὴ γὰρ ἀόρατος ὁ δε-
σπότης, ἢ δὲ διάνοια ἡμῶν σώματι συγκρα-
θεῖσα, ἐξ ὧν οἶδεν ἀκκεῖν χωρεῖ τὰς ἐνερ-
γείας τῆ Θεῶ· ταῖς τῶν ἡμετέρων μελῶν
προσηγορίας ὀνομάζει, σιωπῶν ἡμᾶς θε-
λσσα ὁ περὶ Θεῶ βέλεται λέγειν. χαρὶ
κλίζομεν ἡμεῖς. τὸ τοίνυν δημοσγικὸν τῆ
Θεῶ, χεῖρα καλεῖ. αὐτίκα καὶ οἱ μάγοι τὴν
σκνίκα ἐκ τῆς γῆς ἐξαγαγεῖν ἔ διωη-
θέντες, κατὰπερ Μωϋσῆς, φησὶ, δάκλυ-
λος Θεῶ ἐστὶ τῆτο ἔπον. τίς δ' ἂν εἴποι τὸ
Μωϋσέως ἔργον, δάκλυλον εἶναι τῆς τῆ
Θεῶ φύσεως; καὶ διώχμεις αὐτῆ, ἢ κατω-
νόμασα, ἔχ ἢ ἐξ αὐτῆ· πῶς γὰρ οἶον-
τε; ἀλλ' ἢ τὸ διωατὸν τῆ Θεῶ ἐν τῇ ἑαυ-
τῆς ἀτελείᾳ δαικνύσσα. καὶ πόδες, ἢ πα-
ρυσία, ἐπειδὴ ποσὶ παραγινόμεθα ἔ ἐάν
δοκῆ καὶ σῶμα, τὸ πρόσαγμα, διὰ τὸ τῶ
σώματι φθῆγγεσθαι τῆς ἀνθρώπου. ἔτω
καὶ ὄργη Θεῶ ἢ παιδεία αὐτῆ, ἢ κατὰ τῶν
ἐπαικῶτων λέγεται τῶ Μωσῆ, τῆ λαῶ μο-

Δ **Ζ** **Η** **Κ** **2**

Ε **Ζ** **Η** **Κ** **2**

Ζ **Η** **Κ** **2**

Η **Κ** **2**

Ἐξδ. 8. 19.

Ἐξδ. 32. 10.

Ἄριθ. 16. 46.

» τὸ θυμολήριον, καὶ δράμε εἰ μέσω τῶν τε-
 » θυηκότων, καὶ τῶν ἐτι ζώντων. ἐξῆλθε
 » γὰρ ἡ ὄργη Κυρίου, καὶ ἤρξατο θραύειν τὸν
 λαόν· τὴν πλῆσιν αὐτῷ, καὶ τὴν κόλασιν
 ὀργῶν καλῶν. ὁμοίως ἄρα καὶ ὅταν με-
 ταβολή τις τῶν οἰκονομιῶν τῷ Θεῷ γινή-
 ται, μεταμέλειαν αὐτῷ ὀνομάζει ἡ θεία
 Γραφή. ταύτῃ τῷ Θεῷ τὴν μεταμέλειαν
 εἰδώς, ἔ πάθος αὐτῷ ὁ Προφήτης, ἀλλ'
 οἰκονομιῶν εἰς ἀλλήλων· δεικνυμένων αὐτῷ
 ὑπὸ τῷ ἁγίῳ πνεύματος πληγῶν τῶν κατὰ
 τῷ Ἰσραὴλ, νῦν μὲν ἐρυσίβης, νῦν δὲ κάμ-
 πης, καὶ βοῆχος καὶ κάμπης, καὶ τῶν
 Αμ. 7.3,6. τοιούτων· καὶ ἕκαστον τῶν ἐβόα, μετα-
 νόησον Κύριε, ἐπὶ τῷ ἐκ ἐλέγχων τὸν
 Θεόν, ὡς κακῶς ποιεῖντα, καὶ παρακαλῶν
 αὐτὸν πρὸς μετάνοιαν παρακληθῆναι,
 τῆς παιδείας δὲ μεταβολῆς εἰς τὸ κρεῖτ-
 τον γινέσθαι παρακαλῶν.

η. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἀπαλείψω
 τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα ἀπὸ πρῶ-
 τῶν τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπων ἕως
 κτήνους, καὶ ἀπὸ ἐρπετῶν ἕως τῶν πε-
 τεινῶν τῷ ἔρανε· ὅτι ἐνεθυμήθην, ὅτι
 ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σωίης, ὅτι κατὰ παν-
 τὸς ἀνθρώπων βέλεται τὴν ἐπάλειψιν
 ἐπαγαγεῖν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ γὰρ εἰς ἀνυπαρ-
 ξίαν αὐτὸν περιάγει, ἀδὲ κατὰ ψυχῶν
 ἀπαλείφει, ἀλλ' ἀπὸ γῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποτε κάτακλυσ-
 μῷ τὰ τῶν ἀνθρώπων πλήρη διέφθειραν;
 Ἐξαλείψαι τὸ γένος τῷ Καὶν ἠθέλησεν·
 ἀνεμίγη δὲ αὐτῷ καὶ τῶν ὀσεβῶν ἡ Φυλή,
 διὸ καὶ τῆς τιμωρίας μετέσχεν. ἀρχῶν
 δέ τινα καιρῶ βίβη ποιήσασθαι βεβλήθεις,
 τὸν Νῶε καὶ τὸς ἐκείνους παῖδας σὺ ταῖς
 γνωαῖς διετήρησεν ὀσεβῆτε ὄντα καὶ δί-
 καιον, καὶ ἐκ τῆς τῶν ὀσεβῶν συγγενείας
 βλασῆσαντα, καὶ τὴν τῆς παρανομίας ἐπι-
 μιξίαν μισήσαντα. ἔ μὲν, ὡς τινὲς φασιν,
 ὀργῇ τινὶ ταῦτα καὶ μεταμέλεια πεποίη-
 κε. ταῦτα γάρ τοι ἀνθρώπινα πάθη· ἡ
 δὲ θεία φύσις ἐλευθέρα παθῶν. ἄλλως-
 τε ἡ μεταμέλεια τοῖς μετὰ τὴν πείραν
 μανθάνουσι τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν κα-
 τάλληλος. ἀγνοοῦντες γὰρ τὸ ἐσόμνον,
 προβληθόντα· εἴτα τῇ πείρᾳ μανθάνον-
 τες, ὡς ἐκ ὀρθῶς ἐβληθῶσαντο, μεταμέ-
 λονται. ὁ δὲ Θεός ἔτις ὅρα τὰ μετὰ πολ-
 λὰς ἐσόμνα γινέσθαι, ὡς ἡδὴ γεγενημένα.
 ὡς προορῶν τοῖνυ καὶ γνώσκων, ἔτις
 ἅπαντα πρυτανόει. τί δὴ ποτε τοῖνυ
 μεταμέλεται, ἅπαντα πρὸς τὴν πρόγνω-
 σιν τὴν οἰκείαν οἰκονομῶν; ἐκὲν ἢ ἐπὶ Θεῷ

1. Βασ. 15.35. μεταμέλεια οἰκονομίας ἐστὶ μεταβολή. με-
 » ταμεμέλημα γὰρ φησιν, ὅτι κέχρικα τὸν

Α., Σαὺλ εἰς βασιλέα· ἀγὶ τῷ, ἐδοκίμασα
 παῦσαι μὲν τῶτον, ἕτερον δὲ χειροτονῆ-
 » σαι. ἔτι καὶ ταῦτα· ἐνεθυμήθην, ὅτι
 » ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον· ἐδοκίμασα διολέ-
 » σαι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. ἀλλὰ Φι-
 λάνθρωπος ὢν, σπέρμα τὸν Νῶε τῇ φύσει
 τετήρηκεν. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀλόγων τὰ γοῖν
 τῆς τῶν ἀνθρώπων ἕνεκα δεδημιόργηται
 χρείας, καὶ ταῦτα τοῖς ἀνθρώποις σὺ-
 διεφθάρη, πλὴν τῶν ἐν τῇ κιβωτῷ σὺ-
 Β τῷ Νῶε διαφυλαχθέντων.

θ. Νῶε δὲ εὔρε χάριν ἐναντίον Κυ-
 ρίου τῷ Θεῷ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς
 εὔρε χάριν, ἀλλ' ἐναντίον Κυρίου τῷ Θεῷ.
 ἵνα ἡμᾶς διδάξῃ, ὅτι εἴα τῶτον ἔχει τὸν
 σκοπὸν, ὡς τὸν ἀκοίμητον ἐκείνον ὁ Φ-
 θαλιὸν ἐπαινέτω ἔχειν. καὶ εἰδὼς αὐτῷ
 λόγος τῆς τῶν ἀνθρώπων δόξης, ἀδὲ τῆς
 ἀτιμίας καὶ τῷ γέλωτος.

ι. Αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Νῶε. Νῶε
 ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος ὢν ἐν τῇ
 γενεᾷ αὐτῷ, τῷ Θεῷ εὐηρέτησε Νῶε.
 ια. Ἐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ,
 τὸν Χαμ, τὸν Ἰάφεθ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ κοινότερον (1)
 ἐγράφετο ταῦτα, ἐχρῶν ἐπιφέρειν τῷ,
 Δ » αὐταὶ αἱ γενεαὶ Νῶε, Νῶε ἐγέννησε τρεῖς
 υἱούς. νῦν δὲ ἐπεὶ δικαιοσύνης ἡ γένε-
 νεις αὐτῷ, προτέτακται μὲν τὸ, αὐταὶ
 αἱ γενέσεις· ἐπιφέρει δὲ τὸ, ἄνθρωπος
 δίκαιος ὢν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῷ σπέρματι τὸ πρὸς
 ἀλήθειαν γένος, ἡ ἀρετή. διὸ λέγει, (2)
 Νῶε δίκαιος ὢν, τέλειος.

ΛΗΛΟΥ. Γενεὰ τῷ δικαίῳ ἐστὶν ἡ ὁμοιο-
 τροπία. καὶ τῷ σημαίνεται ἐκ τῷ, αὐτῷ Ψαλ. 23. 6.
 » ἡ γενεὰ ζητῶντων τὸν Κύριον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς
 τέλειος, ἀλλ' εἰ τῷ τότε καιρῷ. πολλοὶ
 γὰρ τελειότητος τρόποι κατὰ διαφόρους
 ὀρισμένους καιρούς. καὶ τῷ χρόνῳ προκό-
 πλοντος, τότε τετέλειον, ἀτελὲς ὑπερον
 γίνεται. οἷον τί λέγω. τέλειος ὢν ποτε
 » ὁ κατὰ νόμον βιῶν. ὁ ποιήσας γὰρ αὐτὰ, Λαβ. 18. 5.
 Ζ » φησὶ, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. ἀλλ' ἐλευθῶν ὁ
 Χριστός, τῷ τῷ τέλειον εἰδείξει ἀτελές.
 » εἴαν γὰρ μὴ περιοδύσει, φησὶν, ἡ δικαιο- Ματθ. 5. 20.
 » σὴν ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ
 » Φαρισαίων, ἔ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασι-
 » λείαν τῶν ἔρανων.

ιβ. Ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τῷ
 Θεῷ, καὶ ἐπλήθη ἡ γῆ ἀδικίας.

ιγ. Καὶ εἶδε Κύριος ὁ Θεός τὴν γῆν, καὶ
 ἦν κατεφθαρμένη· ὅτι κατέφθειρε
 πᾶσα

(1) Τὸ δὲ, αὐταὶ αἱ γενέσεις Νῶε ἔ κοινῶς φασὶν εἶρηται. ἡ γὰρ ἂν εὐθὺς ἐπιείργε τὸ, Νῶε
 ἐγέννησε, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.

(2) Πρὸς ὃν καὶ φησὶ· καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἕκει ἐναντίον ἐμοῦ. ὁ εἶρημ. κωδ.

πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτῆ ἐπὶ τῆς Ἀ
γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Φθορὰν γῆς, ἐτὶ εἰς τὸ μὴ
εἶναι ἀπώλειαν τῆς σοικείας δηλοῖ, ἀλλὰ τὴν
τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων ὑπερβολὴν.

ΕΦΡΑΙΜ. Δύω τέχναις τέως δὲ βρέσθαι
τῆς τότε ἢ Γραφῆ ἐρήκε· ψαλτήριον τε
καὶ κιθάραν, καὶ χαλκείαν χαλκῆ καὶ σι-
δηρῆ. τὴν κιθάραν πρὸς τῆς κώμης, καὶ
πρὸς πόλεμον τὴν χαλκείαν. καὶ γὰρ ὡς
Ἰηρῆς ἦσαν κατ' ἀλλήλων πρὸς πρόβατα,
μόνον πρὸς τὰς γυναῖκας εἰρήνῃ ἀγούλες,
καὶ ἐν αὐταῖς ἐτὸν τυχόντα πόλεμον ὑπο-
μείνοντες. ἐπὶ ἑκοσι φόνοις ἀνδρῶν γυνὴ
περιεφέρετο· ἢ γὰρ Φθορὰ τὴν ἰσχυρὴν τῆ
σώματος ἐν τῇ μοιχείᾳ ἐγύμναζε. καὶ
γυναῖκες ἐκ αὐτῆ ὄντοια τὸ καύχη-
μα, ἀλλ' ἐν τῇ πολυανδρίᾳ. ἔτω καὶ αὐ-
ταὶ ἐξεμάνησαν ἐχ' ἡκιστα τῶν ἀνδρῶν
ταῖς ψυχαῖς, πολεμήσασαι τῆς ἔχοντας αὐ-
τάς. ἤνυχοντο θανεῖν, ἵνα τῇ Φθορᾷ ἐκ-
μανῶς λειτουργήσωσι. προέκυψε γὰρ ἐν
αὐταῖς τὸ πάθος τῆς ἀκρασίας τοσούτον,
ὥστε καὶ τῆς ἡσυχίας τῆς Θεῶ ἐλεῖν πρὸς τὴν
μίξιν τὴν ἀτιμον. τίς ἀπιστήσῃ ἐν τοῖς
ἐρημίοις, μὴ ἐπεδοῦν τὰς Φθοράς, καὶ
θανάτους; διατὶ ταῦτα εἶπον; ἵνα δείξω
τὴν σωτέλειαν τὴν ἐπὶ τῆς Νῶε συμβά-
σαν, ἢτοι τὸν κατακλυσμόν, διὰ ταῦτα
γνωσόμενον.

ιδ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς
Νῶε, καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἦκει
ἐναντίον μου· ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδι-
κίας ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἰδὲ ἐγὼ καταφ-
θεῖρω αὐτὰς καὶ τὴν γῆν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καιρὸς παντὸς ἀν-
θρώπου ἦκει· σημαίνει τὴν οἰονεὶ συμπλή-
ρωσιν τῶν ἡμερησίων ἀνθρώπων, καὶ τὴν
τῆς ἐκδικήσεως ἐπαγωγὴν προ-
Γεν. 15. 16. σάγγελαι ὀφείλει, καὶ τὸ λέγεται, ἔπω
γὰρ ἀναπεπλήρωται ἀπ' ἀμαρτιῶν τῶν
Ἀμορρῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδενὸς γεννηθῆ ὑπάρ-
χει τὸ γινῶναι καιρὸν, καὶ ὃν ἀξία πε-
ποιήκει. ἐδέτις (2) τῆ λοιπῆ ἀπογνω-
δῶναι. διὸ ἐρήτα, ἐναντίον ἐμοῦ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Δῆλον δὲ
καὶ ἐκ τῆς, ὡς ἐχ' ἐμαρμένη αὐτοῖς ἐπὶ-
νεγκε τὸν τοῖστον θάνατον. ἐπεὶ γὰρ
ἐπλήσθη, φησὶν, ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν.
ὥστε ἐκ ἀν' ἐνεσιῆκει, εἰ μὴ ἡμάρτανον.

ιε. Ποίησον ἔν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ
ξύλων τετραγώνων. νοστιάς ποιήσεις

τὴν κιβωτὸν, καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν
ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τὰ μὲν γὰρ τε-
τραγώνου ξύλα, καὶ τὸ τετραγώνον σχῆμα
πάντη βεβηκέναι ὀρθὰς γωνίας ἐπιτελεῖν,
τὸ ἀσφαλές δηλοῖ.

15. Καὶ ἔτω ποιήσεις τὴν κιβωτὸν.
τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος τῆς κι-
βωτῆ, καὶ πενήκοντα πήχεων τὸ
πλάτος, καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ
ὑψος αὐτῆς. Ἐπισυναγαγὼν ποιήσεις
τὴν κιβωτὸν· καὶ εἰς πῆχυν συντελέ-
σεις αὐτὴν ἀνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς
κιβωτῆ ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατώ-
γαια διώροφα, καὶ τριώροφα ποιή-
σεις αὐτὴν.

Γ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητητέον (3) ποτα-
πὸν δὲ νοῆσαι τὸ σχῆμα τῆς κιβωτῆ, ὅπερ
νομίζω, (4) ὅτι πυραμοειδὲς εἶναι, ἀρχο-
μενον ἀπὸ μὲν μήκους, τριακοσίων πηχῶν·
ἀπὸ δὲ πλάτους, πενήκοντα, καὶ ἐπὶ τῆς
τριάκοντα τῆ ὑψους πήχεις ἐπισυναγόμε-
νον. ὥστε τὴν κορυφὴν γενέσθαι μῆκος καὶ
πλάτος, πῆχυν. ἔσω δὲ τὰ μὲν κατὰ
αὐτῆς, ἄπερ ὀνόμασαι κατώγαια, ὀρο-
φῶν δύο· τὰ δὲ ὑπὲρ τὰς δύο ὀροφᾶς ἐπὶ

Δ τῷ ἀνωτέρῳ ὀροφῷ, ὀροφῶν τριῶν. τῆ-
το δὲ καὶ Σύμμαχος σαφῶς ἐξέδετο εἰ-
πὼν· κατὰ δίεργα, καὶ τριεργα ποιήσεις
αὐτὴν. νοσῶν δὲ κατ' ἐκάστῳ ὀροφῷ
ἀποδιαλαμβανόμενα (5) χωρία, ὑπὲρ τῆ
χωρίζεσθαι τὰ ἀνομοιογενῆ ζῶα ἀπ' ἀλλή-
λων, καὶ καλεῖσθαι (6) τὰ ἀποδιαλαμβανό-
μενα ταῦτα χωρία, νοσῶν· ὡς ὁ Σύμμα-
χος πεποίηκε, καλῶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Φα-
σὶ τοῖσι, ὅτι, ἢ μὲν κατωτέρῳ πρὸς (7)

Ε τῷ πυθμῶν τῆ διωρόφου σέγγη, εἰς σὺν-
βαλα ἀπετέτακτο· ἢ δὲ ταύτης ἀνωτέ-
ρω, εἰς τὴν σιναγωγὴν τῆς τροφῆς τῶν
ζῴων. ὥστε (8) ὑπορεῖν τὰ μὲν σαρκο-
βόρα, σαρκῶν· τὰ δὲ ἕτερα ζῶα παρὰ
τὰ εἰς διατήρησιν εἰσαχθέντα, τροφῆς
ἐνεκα εἰσαχθέντα εἰς τὴν κιβωτὸν· τὰ
δὲ μὴ τοιαῦτα, τῆς ἐπιτηδείας ἕκαστον ὀ-
πορήσασαι τροφῆς· ταῦτα μὲν εἰς τὸν περὶ
τῶν καταγῶν διωρόφου λόγον. τὸ δὲ
κατώτατον (9) τριώροφον τοῖς ζῴοις
ἀπετέτακτο κατὰ τὰς νομοθετίας νοσῶν·
καὶ εἰκός· ὅτι τῷ μὲν τῶν ὀφειδῶν γένει
καὶ θηρίων, ἢ τῆ κατωτάτῃ τριωρόφου
χώρῳ ἀπενεμήθη· τοῖς δὲ κλίμασι, καὶ
τοῖς λοιποῖς τῶν τιθασοτέρων, ἢ ἡμερω-
τέρων τάξει καὶ λόγῳ, τὰ ἀνωτέρω. ἐχρῆν
δὲ τὸν ἀνθρώπον ὡσαύτῃ τῇ φύσει ἀρχόντα

Κ 3

τῶν

(1) Μετ' ἰὼ ὁ τῆς δικῆς καιρὸς. κατὰ τῆτο γὰρ καὶ τὸ, ἔπω ἀναπεπλήρωται κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ὅδετις τῆ λοιπῆ. ὁ εἰρημ. κώδ.

(3) Ζητεῖται δὲ ποταπὸν. ὁ αὐτ.

(4) Ὅπερ νομίζω φησὶν. ὁ αὐτ.

(5) Ἀπολαμβανόμενα. ὁ αὐτ.

(6) Ἀπερ καλεῖ νοσῶν· ὁ δὲ Σύμμαχος, καλῶν.

(7) Καὶ πρὸς τῶν. ὁ αὐτ.

(8) Τὰ ἀπὸ τῆ, ὥστε, ἀχρι τῆ, τὸ δὲ κατώτατον τριώροφον, ἐκένται ἐν τῷ εἰρημ. κώδ.

(9) Τὸ δὲ μετὰ ταῦτα τριώροφον. ὁ αὐτ. κώδ.

τῶν ἀλόγων, ὧν ἐπιβέβηκεν αὐτός· (1) ἔτω (2) καὶ εἰ τῇ χώρῃ εἶναι ἀνωτάτω τῆς κιβωτῆ περὶ τὴν τρίτῃν ζέγλῳ, ὑπὸ χεῖρα ἔχοντα τὰ λοιπὰ τῶν ζῶων. πιθανόν δὲ τὴν πλαγίαν, περὶ (3) ἧς ἔρηται, τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτῆ ἐκ πλαγίων ποιήσεις, γεγονέναι περὶ τὴν κάτωθεν πρώτῃν ζέγλῳ ἵνα ἐκῆθεν εἰσελθόντα τὰ ζῶα, ἀπὴν (4) ἐπὶ τὰς τεταγμένας εἰς ταῖς νοσοιαῖς τόπους. καὶ τῆτο βέβηκεν ἡμῖν φαίνεται λέγειν περὶ αὐτῆς, ἢ ἀνωθεν νομίζειν μετὰ πολλῆς δυσκολίας τὰ ζῶα καταβαίνειν ἐπὶ τὰς οἰκείας τόπους.

ΩΡΙΓΕΝΟΣ. Ἐπηγόρευ τινὲς, εἰ δύνανται ἢ τηλικαύτη κιβωτὸς χωρηθεῖσθαι καὶ τὸ πολλοσημόριον τῶν ἐπὶ γῆς πάντων ζῶων, καὶ μάλιθα Ἀπελλῆς ὁ τῆ Μαρκίωνος γνώριμος, καὶ Ἰεροκλῆς αὐτῆ ἀκρατῆς, ὡς ἐκ τῆς μύθου εἶναι λέγειν τὰ τῆς Γραφῆς, καὶ μὴ ἐκ Θεοῦ μὴ συνίων ποταπῆς τριακοσίας πήχεις ὠνόμασεν ἢ Γραφῆ. ὡς δὲ ἐμαρτύρομεν ἡμεῖς ἀπότινος τῶν Ἑβραίων ἐλλογίμων, οἱ τριακοσιοὶ πήχεις ὠνομάθησαν, ὡς ἢ καλεσμένην παρὰ τοῖς Γεωμέτραις δυνάμει τῆ ἀπὸ τριακοσίου τετραγώνου. ὡς εἶναι τὰς ἡμετέρας πήχεις τῆ μήκους ἐν τῷ κατ' ἐπιπέδῳ εἰσὲν αὐτῶν μυριάδας. σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τῆ πλάτους διχιλίας πεντακοσίας, καὶ τῆ ὕψους εἰκοσακοσίας. εἰ γὰρ ἡγνῶσι ταῦτα Μωσῆς, ὁ πάσης σοφίας Αἰγυπτίων τῶν γεωμετρικωτάτων πεπαιδευμένος. ἐπεὶ εἰ μὴ τῆτο, τάχα ἂν εἶδεν ὅτι ἐλέφαντες ἐχώρησαν, καὶ τὰς τῆτων ἐπὶ εἰς αὐτὸν τροφάς. πλὴν τὸ, ἐπισιωάγων, ἔτω νοηθεῖν τρανώτερον. νοεῖ μοι τριακοσίων πήχεων τῶν εἰρημέων, κατὰ τὴν καλεσμένην δύναμιν, εἶναι κατώτατον τῆς κιβωτῆ μήκος, καὶ πεντήκοντα πλάτος. εἶτα κατὰ πῆχυν ἐπισιωάγου. τῆ μὲν μήκους, δεκά πῆχεις τῆ δὲ πλάτους, εἶνα ὁμοιον. ὡσεὶ γενεῖσθαι τὸν τριακοσὸν τῆ ὕψους πῆχυν, δεκά μὲν τῆ μήκους, εἶνος δὲ καὶ διμοίρα τῆ πλάτους. εἶτα μετὰ τῆτο σωτελεσθῆναι εἰς πῆχυν. εἰ δέ τῳ βίαιος εἶναι δοξῆι ὁ πῆχυς τριακοσῶν ὧν, καὶ πρώτος ὧν τὸ ὕψος, προσεχέτω τῇ λέξει λεγῆσθαι καὶ τριακοσίων πῆχεις τὸ ὕψος. οἶμαι γὰρ ἐμφανέσθαι μετὰ τῆ, καὶ τριακοσίων πῆχεις, τὸν πρώτον καὶ τριακοσὸν πῆχυν, διὰ τῆ, εἰς πῆχυν σωτελέσεις.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Καὶ μήκος μὲν, τριακοσιοὶ πῆχεις τῆ κατασκευάσματος πλάτος δὲ, πεντήκοντα βάθος δὲ, τριακοσίων. καὶ εἰς πῆχυν ἀνωθεν σωτελεῖται, ἐκ τῆς πλατείας βάσεως ἀποξινώ-

μακρον πυραμίδος τρόπον ἢ κιβωτός τῶν διὰ πυρὸς καθαιρομένων καὶ δοκιμαζομένων συμβολον. ἢ γεωμετρικῆ αὐτῆ παρέρχεται ἀναλογία, εἰς παραπομπῆ τῶν ἀγίων ἐκείνων μονῶν ὧν τὰς διαφορὰς αἰ διαφορὰ τῶν ἀριθμῶν τῶν ὑποτεταγμένων μιλύσιν. οἱ δὲ ἐμφερόμενοι λόγοι εἰσὶν ἑξαπλάσιοι, ὡς τὰ τριακόσια τῶν πενήκοντα. καὶ δεκαπλάσιοι, ὡς τῶν τριακόντα, δεκαπλάσια τὰ τριακόσια. καὶ ἐπιδίμοιροι. τὰ γὰρ πενήκοντα τῶν τριακόντα ἐπιδίμοιρα. εἰσὶ δὲ οἱ τὰς τριακοσίας πῆχεις, σύμβολον τῆ κυριακῆ σημείας (5) λέγουσι τὰς πενήκοντα δὲ, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀφύσεως τῆς κατὰ τὴν πενήκοντα καὶ τῆς τριακόντα, ἢ ὡς εἰσὶ τισι (6) δώδεκα, τὸ κήρυγμα δηλῶν ἰσορροσῖν ὅτι τριακοσῶ μὲν ἐκήρυξεν ὁ Κύριος εἶτα δώδεκα δὲ ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι. καὶ εἰς πῆχυν σωτελεῖσθαι τὸ κατασκευάσματος, εἰς μονάδα τελευτώσης τῆς τῆ δικαίης προκοπῆς, καὶ εἰς τὴν εὐότητα τῆς πίστεως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίς ἐν ἄρα ἐστὶ τῶν τῆς κιβωτῆ μέτρων ὁ λόγος; Τῆς ἀγίας καὶ ὁμοσῆς Τριάδος ὁρθῆ καὶ ἀπεξεσμένην δηλωσῖς, καὶ τῆς μίας Θεότητος τὸ ἀρτίως ἔχον, καὶ τὸ εἰς πᾶν ὅτιον παντέλειον. τῆτο γὰρ ἡμῶν ὡς εἶπε δὴ τοῖς προκαίμοις ἀριθμοῖς ὑποδηλῶμενον κατὰ τὴν τῆς ἀν, ἐκείνο διενδυμένον ὡς ἔστιν ἔθος τῇ θεοπνεύσῳ Γραφῇ, τῆς τῆ ἀνόπιν ἔχοντες ἀνακύκλῃσιν ἀριθμῶν, τελειότητος ποιείσθαι σύμβολον. ὅσον δὲ δή-τίφημι. ἀρχομένη γὰρ ἐκ πρώτης ἢ ἐβδόμας, εἰ σαββάτῳ διαπεραίνεται κατὰ τὴν ἐβδόμῳ. εἶτα πάλιν ἀριθμῶμεν τὴν ἐφεξῆς, ἀπὸ πρώτης ἀρχομένοι μέχρι πάλιν ἐβδόμης. ὁμοίως εἰς ἀριθμὸν ἰόντες τὸν δεκά, πάλιν ἐκ πρώτης τῆς ἐφεξῆς δεκάδος ἀρχόμεθα. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τῆτον τρόπον τε καὶ λόγον συγκαίεται καὶ ὁ τέλειος ἐκ τελείων ἀριθμῶν, τετέστιν ὁ ἑκατὸν ἐκ δεκάδων δεκά καὶ ἀνακύκλῃσιν ἔχον καὶ ἀναδρομῶν τὴν εἰς μονάδα πάλιν. ὅπερ ἐν ἔφῳ, τελειότητος σύμβολον παρὰ γε τῇ θείῳ Γραφῇ πᾶς ἀριθμῶν ἀνόπιν ὡσπερ ἰὼν μετὰ τὸ εἰς πέρας ἦκειν τὸ αὐτῷ πρόπον τε καὶ ὠρισμένον. ἄρα τοίνυν τῆς ἀγίας Τριάδος τὸ παντέλειον ὡς εἰ τρισὶ πῆχεων ἑκατοντάσι. τῆτο γὰρ μήκος τῆ κιβωτῆ. ὅτι δέ εἰσιν, ἴν' ἔτῳς εἶπωμεν, τελειότητος τελειότητων ἢ ὡς ἐν μονάδι Θεότητος, ὑπεμφλίωμεν ἂν τὸ εὖρος, εὖ μάλα ἐπὶ πῆχεις ἰὼν πενήκοντα τετέστιν, ὡς εἰ ἐβδόμασιν ἐπὶ τῆ, προσκυλισεγμένης αὐταῖς καὶ μονάδος,

(1) Τὸ, ὧν ἐπιβέβηκεν αὐτός εἰ κεῖται εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κωδ.

(2) Οὕτω καὶ χώρα τῇ ἀνωτάτω τυγχάνειν περὶ τὴν τρίτῃν ζέγειν. πιθανόν δὲ, κτ. ὁ αὐτ. κωδ.

(3) Ἦν ἔπε γεγονέναι. ὁ αὐτ.

(4) Πρὸς τὰς τεταγμένας χωρὶς νεοθλίας. εἰ γὰρ ἀνωθεν ἴω, μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀνήγετε τὰ ζῶα πρὸς τὴν κιβωτὸν, καὶ πρὸς τὰς ἰδίας τόπους κατήγετε. ὁ αὐτ.

(5) Κυριακὸν σημεῖον τὸν σαυρον καλεῖ ὑπὸ τῆ Τ χήματος ἐμφαινόμενον.

(6) Ἴσ. εἰ τισι τῶν ἀντιγράφων.

νάδος, διὰ τὸ μίαν εἶναι καὶ Θεότητος φύσιν. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὕψος, ἔχει ἑτέραν ἡμῖν ἢ ταύτῃ ὠδίνει τὴν σύννοιαν. ἀποπεραίνονται μὲν γὰρ εἰς πῆχεων δεκάδα τρίτῳ· εἰς ἓνα δὲ δὴ τὸν ὑπερκείμενον τε καὶ ἀνωτάτῳ καταλήγει πάλιν. τριάκοντα γὰρ Φησι πῆχεων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ εἰς ἓνα πῆχυν σωτελέσεις αὐτῷ. ὄρωμομένη γὰρ ὡσπερ εἰς τρεῖς ὑποστάσεων, καὶ μὴ κῆ προσώπων ἰδικῶν διαφορᾶς ἢ ἀγία Τριάς, εἰς μίαν Θεότητος οἶονεῖ συζέλλεται φύσιν.

ιη. Ἐγὼ δὲ ἰδὲ ἐπάγω τὸν κατακλυσμόν, ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ἣ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τῶ ἕρανθ· καὶ ὅσα ἂν ἦ ἐπὶ τῆς γῆς τελευτήσῃ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἰδὲ τέτο' ἐστὶν ὃ εἶπεν ἄνω· ἔ μὴ μείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τέτοις.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητεῖται, (1) διατὶ ἀπειλῶν ἀνθρώπων ἀπαλείψαι, καὶ τὰ ἄλογα προσδιαφθεῖραι; Διότι ἔ προηγουμένως δι' ἑαυτὰ γέγονε τὰ ἄλογα, ἀλλὰ χάριν ἀνθρώπων, καὶ τῆς τέτων ὑπηρεσίας. ὧν διαφθερομένων, εἰκότως κακείνα συνδιαφθερέται· μηκέτι ὄντων, δι' ἧς (2) γέγονε.

ιθ. Καὶ σήσω τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ· εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ, καὶ οἱ υἱοὶ σοῦ, καὶ ἡ γυνὴ σοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σοῦ μετὰ σοῦ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπεὶ τοίνυν πάντων λοιπὸν ἐπὶ τῷ κακίαν αὐτομολησάντων, σὲ μόνον εὑρον ἐν τοσούτῳ πλήθει δυνάμενον ἀνακαλέσασθαι τὴν προπάτορος τῷ παράβασιν, μετὰ σοῦ σήσω τῷ διαθήκῃ μου. ἢ γὰρ τῶν βεβιωμένων πράξεις ἀξιόπιστόν σε δείκνυσι, πρὸς τὸ δέξασθαι τὰς παρ' ἐμοῦ εὐτολίας. εἶτα ἵνα μὴ καὶ ταῦτα ἀχέων ὁ δίκαιος ἐκεῖνος ἔτι ἀδύμη, ὡς μόνος μέλλων καταλειφθήσεσθαι, παραμυθιζόμενος αὐτὸν, ὡς εἰπεῖν, πάλιν Φησὶν· εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ, καὶ οἱ υἱοὶ σοῦ, καὶ ἡ γυνή σοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σοῦ μετὰ σοῦ. εἰ γὰρ καὶ πολὺ τῆς τῆ δικαίας ἀρετῆς ἐλείποντο, ἀλλ' ὅμως τῆς ὑπερβαλλέσης ἐκείνης κακίας ἐκτὸς ἦσαν. ἄλλως δὲ καὶ διὰ δύο ταύτας τὰς αἰτίας τῆς σωτηρίας ἀπολαύσει· μίαν μὲν, εἰς τιμὴν τῆς δικαίας. ἕδος γὰρ τῷ Φιλανθρώπῳ Θεῷ τιμᾶν τὴν αὐτῆ δόξαν, καὶ χαρίζεσθαι αὐτοῖς πολλάκις τῷ ἑτέρων σωτηρίαν, ὃ καὶ ἐπὶ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ πεποιήκε. Καὶ μετ' ὀλίγα. Δι' ἑτέραν δὲ, ἐπειδὴ ἐβέβλητο ζύμῳ τινὰ καὶ ῥίζαν τῶ μέλ-

Α λουτος εἰς τὸ ἐξῆς σωίσασθαι γένος καταλειφθήσῃ.

κ. Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπετῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κληνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν, ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτῶ· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔσονται. κα. Ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν τῶ ἕρανθ κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κληνῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσελεύσονται πρὸς σὲ, τρέφεσθαι μετὰ σοῦ ἄρσεν καὶ θῆλυ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡσπερ γὰρ εἰς τῆ ἀπειλῆ τῆς τιμωρίας, μετὰ τῶ τῶν ἀνθρώπων γένος καὶ τὰ κληνῶν, καὶ τὰ ἐρπετῶν, καὶ τὰ πετεινῶν, καὶ τὰ θηρία ἀπολέσθαι εἶπεν· ἔτω καὶ αὐτὰ ἅδια τὸν δίκαιον καὶ ἐκ τέτων εἰσαχθῆσθαι εἰς τὴν κιβωτὸν ἀφ' ἐκάστου γένος προσάττει μίαν συζυγίαν, ὡς ἀέρομα καὶ ἀπαρχὴν γενέσθαι τῶ μετὰ ταῦτα μέλλοντος ἔσεσθαι πλήθους.

Δ κβ. Σὺ δὲ λήψῃ σεαυτῶ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων, ἃ ἔδεσθε, καὶ συναξέεις πρὸς σεαυτὸν, καὶ ἔσαι σοὶ καὶ ἐκείνοις φαγεῖν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ ἦδισον εἰς τῆ κιβωτῷ τὰ θηρία; Δῆλον, ὅτι χυλόντες καὶ ἀέροματα. ἔφη γὰρ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· σὺ δὲ λήψῃ σεαυτῶ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων, ὧν ἔδεσθε, καὶ συναξέεις πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἔσαι σοὶ καὶ ἐκείνοις φαγεῖν. ταυτὸ δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐδίειν ἐνομοθέτησεν. ἰδὲ γὰρ Φησι δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον ἀορίμον ἀπειρον ἀέρομα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ζύλον, ὃ ἔχει εἰς ἑαυτῷ καρπὸν ἀέροματος ἀορίμου, ὑμῖν ἔσαι εἰς βρωσιν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τῶ ἕρανθ, καὶ παντὶ ἐρπετῷ ἐρπόντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει εἰς ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον χλωρόν εἰς βρωσιν. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι καὶ οἱ ἀνθρώποι καὶ τὰ ζῶα κρεωφαγίας ἀπέχοντο, τροφῷ δὲ ἔχον τῶ ἀπὸ γῆς φυομένους καρπῶς.

ΔΙΑΤΜΟΥ. Ἡ δὲ περὶ τῶν σκυβάλων τῶν ζῶων πάροδος καλῶς παρασεσιώπηται, καὶ τῶ Νῶε ἅμα τοῖς υἱοῖς δυναμείων τὸ ἀκόλυστον περὶ τέτων σκοπήσῃ, καὶ ἡμᾶς τὰ παραλελειμμένα σοχάσασθαι καὶ ἀναπληρῶσθαι.

κγ. Καὶ

(1) Διατὶ ἀπειλῶν τὸν ἀνθρώπων ἀπαλείψειν. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Τῶν δι' ἧς. ὁ αὐτ.

κγ. Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, ἕτως ἐποίησε.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα μοι πάλιν ἀταῦθα ἐγκωμίαι μέγεθος. ἐποίησε, Φησί, Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ

Α Κύριος ὁ Θεός. ἔ τὸ μὲν τῶν ἐπιταχθει-
των εἰς ἔργον ἤγαγε, τῆ δὲ ἡμέλησεν·
ἀλλὰ πάντα τὰ ἀταλθίτα ἐποίησεν,
ὡπερ ἐνετείλατο αὐτῷ. ἔδεν παρέλιπεν,
ἀλλὰ πάντα ἐπλήρωσε, καὶ ἔδειξε καὶ δι'
αὐτῶν τῶν ἔργων, ὅτι δικαίως ἠξιώθη δού-
νοίας παρὰ τῆ δεσπότης.

Κ Ε Φ. Ζ.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός πρὸς Νῶε, εἰσελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον ἐμοῦ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅτι σέ Φησιν εἶδον δίκαιον ἐναντίον ἐμοῦ. ἡ ἀληθὴς ἀρετὴ αὐτῇ, ὅταν ἐναντίον τῆ Θεῶ τὴς ταύ-
τῃ ἐπιδείκνυται, ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς ἐκεί-
νος ὁ ἀπαρалоγιστος τῷ ψῆφον φέρη.
εἶτα διδάσκων ἡμᾶς ὁ Φιλάνθρωπος Θεός
τὸ μέτρον τῆς ἀρετῆς, ὅπερ ἀπῆται τότε
παρὰ τῆ δικαίαι· ἔ γὰρ τὸ αὐτὸ μέτρον
παρὰ ἐκάστω βέλεται τῆς ἀρετῆς εἰσφέ-
ρεσθαι, ἀλλὰ τῇ διαφορᾷ τῶν χρόνων, καὶ
τῷ διαφορᾷ τῆς ἀρετῆς ἐπιστῆται· Φη-
σιν, ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ, εἰς κακίαν ἀπο-
κλιναίωσα τὸσαύτῃ.

β. Ἀπὸ δὲ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἐπὶ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ. Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῆ θρανῆ τῶν καθαρῶν ἐπὶ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ, διασρέψαι ἀντὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Ἐκέλευσεν ὁ δεσπότης Θεός ἀνά δύο μὲν ἐξ ἐκάστω γένους τῶν δοκόντων ἀκαθάρτων διασωθῆναι· ἀνά ἑπτὰ δὲ τῶν καθαρῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἡμελλε συγχωρεῖν τοῖς ἀνθρώποις μεταλαμβάνειν κρεῶν· ἡμελλον δὲ καὶ θυσίας αὐτῷ προσφέρειν τῆς εὐσεβείας οἱ τρόφιμοι, πλείονα τὰ καθαρὰ φυλαχθῆναι προσέταξε. τὰς μὲν τρεῖς συζυγίας, εἰς τῷ αὐξήσει τῆ γένους· τὸ δὲ ἐν τὸ περιττόν, εἰς θυσίαν. οὕτως γὰρ ὁ Νῶε μετὰ τῷ παύλει τῆς τιμωρίας θυσίαν τῷ Θεῷ χαριστήριον προσενήνοχεν· ἀπὸ πάντων, Φησί, τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι τέσσα χάριν ἀνά ἑπτὰ προσέταξεν ἐξ ἐκάστω γένους τῶν καθαρῶν εἰς τῷ κιβωτὸν εἰσαχθῆναι. ἵνα τὸ ἐν

ζῶον ἐξ ἐκάστω γένους ὁ Νῶε προσφέρων, μὴ διαφθάρῃ τὰς συζυγίας.

» ** **ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ.** Εἰ ἐν τῷ καιρῷ τῆ κατακλυσμῆ λέγει, ὅτι δύο δύο, καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἐν τῇ κιβωτῷ εἰσλήχθησαν. ἀλογί-
σως, ἔ τέσσαρα καὶ δεκατέσσαρα ἐκ τῶν ἀκαθάρτων καὶ καθαρῶν· καί τινες γὰρ εἰρήκασιν, τινὲς δὲ, ὅτι δύο καθαρὰ μόνον· ὅ,τι ἐν ἐκ τῶν δύο ἀληθῆς ερον; Ἀ-
ληθῆς ερον εἶπεν ὁ εἰπὼν τέσσαρα καὶ δε-
κατέσσαρα, τῆ εἰπόντος δύο καὶ ἑπτὰ. τὰ γὰρ δύο δύο εἶπεν ἀντὶ τῆ δύο ἄρσεν καὶ δύο θῆλεα, καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ ἐπὶ ἑπτὰ θῆλεα. ἀκαθάρτα δὲ τὰ δύο δύο.

» * **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ζητήσῃ δ' ἄντις, πῶς τῆ νόμος μήπω διασειλαμένε καθαρὰ καὶ ἀκαθάρτα, ὡς εἰδοῖ τῷ Νῶε διαφορὰν ἀκαθάρτων ταῦτα λέγεται; (1) Καὶ Φαμὲν, ὅτι τῷ δικαίῳ προσεδωρεῖτο ἡ ἐπιστημονικὴ τῆ νόμος διάταξις· ἡ ἀπὸ τῆ φυσικῆ νόμος ταῦτα ἠπίσατο ὁ Νῶε.

» * **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οὐκ ἐπειδὴ τῷ δημιουργῷ τὰ μὲν καθαρὰ, τὰ δὲ ἀκαθάρτα· καὶ γὰρ ἄνω Φησιν, ὅτε τὰ ζῶα παρήγαγεν ὁ Θεός, καὶ εἶδεν ὁ Θεός, καὶ ἰδὲ πάντα καλὰ λίαν· ἀλλὰ τὰ παρ' ἡμῖν καὶ τοῖς τότε καθαρὰ, ἢ ἀκαθάρτα καλέμενα καὶ νομιζόμενα. καὶ γὰρ καὶ Θεός τῶν ἐθνῶν ὀνομαζει τὰς δαίμονας· ἐκ ἐπειδή-
εἰσιν, ἀλλ' ὅτι προσαγορεύονται.

δ. Ἐτι γὰρ ἡμερῶν ἐπὶ ἐγὼ ἐπάγω υἱὸν ἐπὶ τὴν γῆν, τεσσαρῆκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαρῆκοντα νύκτας.

» ** **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πρὸ ἐπὶ ἡμερῶν προλέγει, βεβόμνος τῷ φόβῳ σωφρονεσέμενος αὐτὸς ποιῆσαι, καὶ εἰς μετάνοιαν ἀγαγεῖν. καὶ ὅτι διὰ τῆτο προλέγει, ἵνα μὴ ἐπαγάγῃ τὰ ὑπ' αὐτῆ εἰρημένα, ἐννοεῖ μοι τῆς Νινυίτας, καὶ βλέπε πόση ἡ διαφορὰ τῆτων κακίωνων.

Καὶ ἐξαλείψω τὴν ἐξανάσασιν, ἢν ἐποίησα ἀπὸ προσωπῆ πάσης τῆς γῆς.

» **ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ.** Τὶ δέ εἰσιν, ἢν ἐξαλείψω πᾶσαν τῷ ἐξανάσασιν, ἢν ἐποίησα ἀπὸ προσωπῆ τῆς γῆς; Τετέσι τῆς

(1) Ἡ ἀπὸ τῆ φύσει νόμος ταῦτα ἠπίσατο· ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τῆ νόμου ποιῶσιν. ἄλλως τε καὶ τῷ δικαίῳ προσεδωρεῖτο ἡ ἐπιστημονικὴ τῆ νόμος διάταξις. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

τῆς ἐπιφανείας. ἵνα ἐν τῷ βάθει ἡ ζωτική δύναμις τῶν σπερμάτων ὅλων ἕσα, φυλάτῃται σῶα καὶ ἀπαθείς παντὸς τῆς βλάβης διωαμίας. τῆς γὰρ ἰδίας προθέσεως ἐκ ἐπιλέλησαι ὁ ποιητής. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄνω, καὶ κατ' αὐτῷ τῷ ἐπιφανείαν κινεμένα, φθείρει· τὰς δὲ ῥίζας, βυθίας ἔα πρὸς γασίρειν ἄλλων.

ε. Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός.

ς. Νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμός τῆς ὕδατος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡνίκα μὲν ἡ ἀγανάκησις γέγονε τῆς δευτέρας καὶ ἡ πρόρρησις, πεντακοσίων ἢ ἐτῶν· ὅτε δὲ ἐπήχθη ὁ κατακλυσμός, ἑξακοσίων, ὡς ἑκατὸν ἔτη ἐν τῷ μέσῳ γασίρειν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλ' ἴσως ἀντίς μαθεῖν ἐπιζητήσῃ, τίνος ἀνεκὸν εἰπῶν, ἑκατὸν εἰκοσι ἔτη ἔσονται αἱ ἡμέραι αὐτῶν· καὶ ἐπαγγελάμενος τοσαῦτα μακροθυμήσειν, πρὸ τῆς τέτων συμπληρώσεως τῷ πανωλεθρίαν ἐπήγαγε; Καὶ τῆτο τῆς αὐτῆς Φιλανθρωπίας μέγιστον ἂν εἴη δαῖμα. ἐπειδὴ γὰρ εἶδε καθ' ἐκάστῳ ἡμέραν ἀνίατα ἀμαρτάνοντας, καὶ ἔ μόνον ἔδει κερδαίνοντας ἐκ τῆς ἀφάτης μακροθυμίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιτείνοντας τὰ ἔλκη· διὰ τῆτο σωτέμε τὸν χρόνον, ὡς μὴ μείζονι τιμωρίᾳ ὑπόβθῳις αὐτῆς κατασθῳαι.

ζ. Εἰσῆλθε δὲ Νῶε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆς, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτῆς εἰς τὴν κιβωτὸν διὰ τὸ ὕδωρ τῆς κατακλυσμῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν ἀπλῆσερός-Φησιν, ὅτι Νῶε ἐκ τῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἱ σῳ αὐτῷ· ἐπὶ ξύλα γὰρ ἦσαν ὀχέμενοι· ὁ δὲ βλέπων, ὅτι ὅπως ὁ Θεσαυρὸς ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ἐκάσθε, εἰρεῖ περὶ τῆς Νῶε, ὅτι Θεσαυρὸν ἔχων ἐν ἔρανω ἔτω (1) δίκαιος ἢ, ὡς ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐν ἔρανω.

η. Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Δύω δὴ ἀπὸ πάντων εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν ἄρσεν καὶ θῆλυ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ Θεός.

Α 1. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἐπὶ τὰς ἡμέρας, καὶ τὸ ὕδωρ τῆς κατακλυσμῆς ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.

» ΔΗΛΟΥ. Τὸ ὕδωρ τῆς κατακλυσμῆς, πρὸς ἀντιδιαστολῆ τῆς ἐν πυρὶ κατακλυσμῆς. (2)

ια. Ἐν τῷ ἑξακοσιοσῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τῆς Νῶε τῆς δευτέρας μηνός, ἑβδόμη καὶ εἰκάδι τῆς μηνός· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταράκται τῆς ἔρανος ἠνεώχθησαν. Β 1β. Θεσαν. Καὶ ἐγένετο ὁ ὑετός ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐβδόμη καὶ εἰκάδι τῆς μῶδος περὶ σωδοῦν ἕσης τῆς σελήνης ἐν ἀριθμῷ κύβω τῷ ἀπὸ τῆς τρία. (3) διὸ ἔ κατὰ Φύσιν γέγονεν ὁ ὑετός, ὡς τινὲς ἐφαντάσθησαν.

» ** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὶ σημαίνει διὰ τῆς ἀνοίξεαι, καὶ τὶ διὰ τῆς κλείσεαι ἀδείκνυται; δῆλον γὰρ ὅτι τὸ κλειόμενον ἀνοίγεται, καὶ τὸ ἀνοιγόμενον κλείεται. Ἐπεὶ ἐν αὐτῆς ποτὲ κατὰ τῆς χρόνος Ἡλίας ἐπικρατέστος, ἔτω Φησιν ἡ Γραφή· ὅτι ἐκλείσθη ὁ ἔρανος ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῶδας ἕξ· τῆτο οἶμα τῆς ἔρανος τῆς καταράκτας ὡσεὶ ἔχθαι τὸν τῆς Γραφῆς λόγον λέγειν, ὡς ἐκλείσθη ἐν τῷ τῆς ἀνομβρίας καιρῷ. ἀλλὰ μὴ τότε διὰ τῆς προσόχης τῆς Ἡλίας, νέφος ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναφανέν, τὸν ἔρανον αὐτοῖς διὰ τῆς ἐπομβρίας ὡσεὶ ἔσεν. ἄρα σαφῶς ἀποδείκνυται διὰ τέτων, τὸ μὴδὲ τότε τὸ σερῳμα τῆς ἔρανος διαχιδέν, ἐκ τῶν ὑπερκείσθαι λεγομένων ὕδατων καταρῳξῳαι τὸν ὄμβρον· ἀλλ' ἔρανον λέγει τὸν περιγῳιον ἀέρα, τὸν ὀρίζοντα τοῖς ἀτμοῖς τῷ γασίν, ὅπερ ἐσὶ τῆς λεπτομερεσάτης τῆς ὑπερκειμένης ὄρος Φύσεως.

ιγ. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθε Νῶε, Σῆμ, Χαμ, Ἰάφεθ, οἱ υἱοὶ Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ Νῶε, καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτῆς μετ' αὐτῆς εἰς τὴν κιβωτὸν. Καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ πᾶν ἐρπετὸν κατὰ γένος, καὶ πᾶν κτήνη κατὰ γένος, καὶ πᾶν πετεινὸν κατὰ γένος αὐτῆς, πᾶν ὄρνεον, πᾶν πτερωτόν.

ιδ. Καὶ εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν δύο δύο ἀπὸ πάσης σαρκός, ἐν ᾧ ἐσὶ πνεῦμα ζωῆς. Καὶ τὰ εἰσπορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκός εἰσῆλθον, καθὰ ἐνετείλατο ὁ Θεός τῷ Νῶε.

ΔΗΛΟΥ.

(1) Ὁταν δίκαιος ἦν, ἐκ ἦν ἐπὶ γῆς, ἀλλ' ἐν ἔρανω. ὁ τῆς Δύγ. κώδ.

(2) Ἐν πυρὶ κατακλυσμὸν τὸν ἐν Σοδόμοις πάντως ἀνοεῖ.

(3) Οὐ κατὰ Φύσιν ἄντος τῆς ὑετῆς. ὁ τῆς Δύγ. κώδ.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον θείω νόματι ἀφ' ἑαυτῶν ἤρχοντο κατὰ γνώσιν αἱ γυναῖκαί τῶν ζώων πρὸς Νῶε, ἢ τοσῶτον αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐσόφισεν, ὥστε γνώσασθαι καὶ τὰ ἄσημα τῶν ζῴων, οἷον τὸν μύρμηκα, καὶ τὰ ὅμοια.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅρα πῶς τὰ καθάρᾳ ἐπὶ ἐπὶ σεσιώπηκε· μήποτε τὸ, ἀπὸ πάσης σαρκὸς, τὰ ἀκάθαρτα δηλοῖ;

Καὶ ἔκλεισε Κύριος ὁ Θεὸς ἔξωθεν αὐτῶ τὴν κιβωτὸν.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεοτέρας τινὸς δυνάμεως ἔχρησεν ἡ ἀσφάλεια, τῆς θύρας κλειομένης.

ΚΥΡΤΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐκλείσεν ὁ Θεὸς ἔξωθεν αὐτῶ τὴν κιβωτὸν, ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς ὅτι ἐν ἀσφαλείᾳ πολλῇ κατέστησε τὸν δίκαιον. τῷ δὲ ἔκλεισε, διὰ τῆτο προσέδηκε, καὶ ἔξωθεν, ὥστε μὴ ἐξείναι τῷ δικαίῳ ὄραν τὴν πανωλεθρίαν γινομένην, καὶ πλείονα καὶ αὐτὸν τὴν σωτηριβλῶν ὑπομένειν.

ΙΖ. Καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπληθύνθη τὸ ὕδωρ· καὶ ἐπῆρε τὸ ὕδωρ τὴν κιβωτὸν, καὶ ὑψώθη ἐπάνω τῆς γῆς. Καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπληθύνετο σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω τῶ ὕδα-

τος. Τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά, ἃ ἦν ὑποκάτω τῶ ἔρανος. Πεντεκαίδεκα πῆχαις ὑπεράνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ· καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά. Καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινεμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρίων, καὶ πάντων ἐρπετῶν κινεμένων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς ὃς ἦν ἐπὶ τῆς γῆς ἀπέθανε.

ΚΑ. Καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ ἀνάσημα, ὃ ἦν ἐπὶ πρὸς ὅλα τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἐρπετῶν, καὶ τῶν πετεινῶν τῶ ἔρανος· καὶ ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατελείφθη μόνος Νῶε, καὶ οἱ μετ' αὐτῶ ἐν τῇ κιβωτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεοπροπῶς τὸ, ἐξήλειψεν· ὡπερ τῶν ἀπαλειφουσῶν τὰ μετὰ γραμματὰ ἐξαλείφουσαι, αἱ δὲ δέλτοι διαμένουσιν. ἢ μετὰ ἀσεβῆς γενεᾶς, ἐξήλειψεν· τὸ δὲ κατὰ διαδοχὴν τῆς ἐσίας γνώσιν, διετηρήθη ὡς δίκαιον.

Κ. Καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας.

Κ Ε Φ Η.

Α. **Κ**αὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῶ Νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρίων, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πετεινῶν, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν, ὅσα ἦν μετ' αὐτῶ ἐν τῇ κιβωτῷ.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Τὸ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῶ Νῶε θεοπροπῶς ἀκρῶς, ἕως ἐκ λήθης, ἀλλ' ὡπερ περὶ τῶν ἀσεβῶν λέγει, ἕως οἶδα ἡμᾶς πόθεν ἐσὲ, τρεῖσι ἐδέποτε ἔγνω ἡμᾶς, ὡς αἰταῦδα δηλοῦσαι τὸ, ἐδέποτε ὡς ἡμετέρας ἡμᾶς ἔχον· ἔτω κἀνταῦδα τὸ ἐμνήσθη, ἀντὶ τῶ ἐπεισήγαγεν αὐτῷ ἀρχὴν γενέσθαι τῶ γνώσιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον ἐμνήσθη Κύριος τῶ Νῶε; Προσφῶρος τοῖς ἀνθρώποις ἢ θείᾳ Γραφῇ διαλέγεται, καὶ ὡς ἀκρῶς δυνάμει μελαγχματίζει τῆς λογῆς. ὡπερ τοίνυν ἐπὶ Θεῷ ἡ μεταμέλεια οἰκονομίας ἐστὶ διαφορᾶ· μεταμεμῆλημαι γὰρ ὅτι κέχρικα τὸν Σαβλ εἰς βασιλέα, ἀντὶ τῶ, ἐδοκίμασα ἄλλον ἀντ' αὐτῶ καταστῆσαι· ἔτω καὶ ἐνταῦδα νοητέον, ὅτι ἐνεδυμήθην ὅτι ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον, ἀντὶ τῶ, ἐδοκίμασα αὐτοῖς πανωλεθρίαν ἐπαγαγεῖν. καὶ τῆτο τοίνυν τὸ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῶ Νῶε ἕως προτέραν λήθην ἀνίτιται, ἀλλὰ τὴν ἀρ-

ῆτον αὐτῶ Φιλανθρωπίαν δηλοῖ. ὅτι διὰ τὴν περὶ ἐκεῖνον Φιλοσοφίαν προσέταξεν ὡς τάχιστα καταποδῆσαι τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο καὶ ἀμέτρητον ὕδωρ. δῆλως δὲ αὐτῶ ποιῶν τὴν ἀφρασον ἀγαθότητα, προσέδηκεν, ὅτι καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πετεινῶν, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν, ὅσα μετ' αὐτῶ ἐν τῇ κιβωτῷ. ἡμῶν δὲ χάριν καὶ πάντα προμηθείας ἤξιωσε. τῆτο γὰρ καὶ ὁ μέγας Δαβὶδ βοᾷ λέγων· ὁ ἐξανατέλλων χορτὸν τοῖς κτηνῶν, καὶ χλόην τῇ δαλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. καὶ πάλιν· ἀνθρώπους, καὶ κτήνη σώσεις Κύριε, ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου ἐφ' ἡμᾶς. δι' ἡμᾶς γὰρ ὁ Θεὸς καὶ τῶν ἡμετέρων ἐπιμελεῖται.

ΚΥΡΤΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστιν, ἐμνήσθη; Ὁκτερε, Φησὶν, ὁ Θεὸς τὸν δίκαιον ἐν τῇ κιβωτῷ διαγόντα, ἠλέησεν αὐτὸν ἐν τοσαύτῃ σκοτοχωρίᾳ τυγχάνοντα, καὶ ἐν ἀμνηστία καθέσθαι, καὶ ἐκ εἰδότα μέχρι τίνος σῆσεται τὰ δεινά.

Καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀνέμοις ὕδωρ μειῖται, κυμαίνεται δὲ καὶ ταράττεται· ἀλλὰ τῆτο μετὰ τῶ Θεῷ πνεῦμα, ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐπεφέρετο ἐπάνω τῶ ὕδατος.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Λέγεται δὲ καὶ ἅνέμων πνεύματα. ἔτις ἐν μὲν τῇ Γαλιλαίᾳ, καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ· ἐπὶ δὲ τῆ Ἰωνᾶ, καὶ ἐξήγαγε Κύριος πνεῦμα ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

β. Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταράκια τῶ ἔρανε· καὶ συνεχέθη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τῶ ἔρανε.

γ. Καὶ ἐνεδίδε τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς· ἐνεδίδε καὶ ἤλαττονετο τὸ ὕδωρ μετὰ πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ τῶ Θεῷ πρόσαγμα ἡ ἐργαζόμενον πάντα. μὴ τοίνυν ἡμεῖς περιεργαζόμεθα τὸ πῶς, ἀλλὰ τὸ μόνον πισθώμεν, ὅτι ἐκέλευσε καὶ ὑψώθη ἡ ἀβύσος· προσέταξε, καὶ πάλιν τὴν οἰκίαν ἐπέχε φορᾶν, καὶ πρὸς τὸν οἰκίον τόπον ὑπανεχώρησεν. ὃν αὐτὸς οἶδε μόνος ὁ δημιουργήσας αὐτῷ δεσπότης.

δ. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνί, ἑβδόμη καὶ εἰκάδι τῶ μηνὸς ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ. τὸ δὲ ὕδωρ πορευόμενον ἤλαττονετο ἕως τῶ δεκάτῃ μηνός.

ΦΙΛΩΝΟΣ. Κατὰ τὸν τῆς ἰσημερίας καιρὸν ἐπισκίπτει ὁ κατακλυσμὸς, ἐν τῇ καὶ τὸν τῶ γένεσ ἀρχηγέτω διαπεπλάδαίφασιν. ὁ δὲ ἑβδομὸς μὲν λέγεται καὶ πρῶτος καὶ ἑτέραν καὶ ἑτέραν ἐπιβολῷ. διὸ καὶ ἡ τῶ Νῶε πρόοδος ἐξομοίετα τῷ πρῶτῳ γηγενεῖ, ὡς ἀρχὴ συστάσεως δευτέρου κόσμου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐρημον ὄρος τετηρημένον. ἐν αὐτῷ τῷ ὄρει τὰ λείψανα τῆς κιβωτῆ ἕως νῦν πρὸς ἀπόδειξιν τῶν γεγονότων διαμαίει. καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ὄρεσι θαλάσσης λείψανα δρῖσκεται, κόχλοι, καὶ ὄσρέων κάλυφα.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κεκάθικεν ἡ κιβωτὸς ἐπὶ τὰ ὄρη Ἀραράτ· ἀ διερμυλωδέτα μαρτυρία καλαβάσεως. ὑψηλοὶ γὰρ ὡπερ, καὶ οἰονείπως ἐν ὄρεσι διὰ τὸ τῆς ὑδαγγελικῆς πολιτείας ὑπερανεσηκὸς οἱ ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως, τὸν ἀνωθεν καὶ ἐξ ἔρανε καταβεβηκότα Θεὸν λόγον τοῖς ἀπανταχῇ κηρύττοντες. οἷς καὶ αὐτὸς ἐπεφάνη Θεὸς διὰ Προφῆτη Φωνῆς· γίνεσθε μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς λέγει Κύριος ὁ Θεός, καὶ ὁ παῖς ὃν ἐξελεξάμην. ἀνωτέρῳ δὲ ἐν τῆς ἐν κόσμῳ χθαρμαλότητος τῶν ἐν Χριστῷ τὰ ἀυχήματα.

ε. Ἐν δὲ τῷ ἑνδεκάτῳ μηνί, τῇ πρώτῃ τῶ μηνὸς ὠφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὄρέων. Ἐγένετο δὲ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἠνέωξε Νῶε τὴν θύραν τῆς κιβωτῆ, ἣν ἐποίησε.

ζ. Καὶ ἀπέστειλε τὸν κόρακα τῶ ἰδεῖν, εἰ κεκόπασε τὸ ὕδωρ. ἢ ἐξελθὼν, ἐχ ὑπέσρεψεν ἕως τῶ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα ἀνέσρεψε, τὸ, ἕως, προσέθηκεν ἢ θεία Γραφή· ἀλλ' ἰδίωμα τῶτό ἐστι τῆς θείας Γραφῆς. καὶ πολλάκις ἀντις εὔροι ταῦτω τῷ σωήθειαν. Καὶ μετ' ἄλλα. Τῶς δ' ἡμᾶς ἀναγκαῖον εἰπεῖν τῷ αἰτίαν, δι' ἣν ἐχ ἀνέσρεψε τὸ ὄρνεον. ἴσως ληξάντων τῶν ὑδάτων, ἀκαθάρτου ὃν τὸ ὄρνεον, καὶ σώμασιν εἰτυχὸν τοῖς τε ἀνθρώποις τοῖς τε τῶν ἀλόγων, καὶ τῷ κατάλληλον ὄρον ἑαυτῷ τροφῷ, εἰσπέμμεναι.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πλὴν ὅτι κατὰ καιρὸς ἀπανίστασθε καὶ ἀποφοιτᾶν τῆς πίσεως ἐμελλόντινες τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ, ὑπετύπε πάλιν. ἀπέστειλε, γάρ, Φησὶν ἐκ τῆς κιβωτῆ τὸν κόρακα ἰδεῖν, εἰ κεκόπασε τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ ἐχ ὑπέσρεψεν. ἐπινίγη δὲ, οἶμα, τοῖς ὕδασι, ἔρρασματε καὶ σασιν ἐχ ὄρηκῶς. ἐκέν τὸ τῆς πίσεως ἀπολιθῆσαι τῶ Χριστῷ καὶ ἀπονοσφίζεσθαι, πάντως πρόξενον ἀπωλείας.

η. Καὶ ἀπέστειλε τὴν περισερᾶν ὀπίσω αὐτῶ τῶ ἰδεῖν, εἰ κεκόπασε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

θ. Καὶ ἐχ εὔρεσα ἡ περισερᾶ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς, ὑπέσρεψε πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι ὕδωρ ἦν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ ἐκλείνας τὴν χεῖρα αὐτῆ, ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶπερ αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρέων ἐφάνησαν, πῶς ἐχ εὔρον ἀνάπαυσιν ἢ περισερᾶ; Οἶμα, ὡς διὰ τὸ ὑγρὸν τῶ ἀέρος δυσκόλως ἵπλατο· δύσμητος γὰρ ἡ καὶ διὰ τὸ ὁμογενὲς μὴ δρεῖν ἔξω. ὁ δὲ κόραξ εὔρον ἀνάπαυσιν, ἢ ἐπ' ἀκρων τῶν ὄρέων τῇ ὑγρότητι χαίρων, ἢ ἐπὶ τῶν ἐπιπλεόντων τοῖς ὕδασι σωμάτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Σύμβολα κακίας καὶ ἀρετῆς τὰ ὄρνεα ταῦτα. ἢ μὲν κακία, τοῖς κυμαίνεσιν ἐφῆδετα παθεσιν· ἢ δὲ ἀρετῇ, τῶτων ἀποπηδᾶ. ἢ καὶ σύμβολα τῶν δύο λαῶν, Ἰσραὴλων τε καὶ τῶν ἐξ ἔθνων. ὅτι οἱ μὲν, ἔξω τῆς χάριτος ἔμειναν· οἱ δὲ, τῇ τῶ Χριστῷ ἐκκλησίᾳ προσέδραμον. σύμβολον δὲ περισερᾶ καὶ τῶ ἀγίῳ πνεύματος, κατακλυσμῷ ἀμαρτίας κατὰ Χριστὸν ἐξαιρεμῆς.

ι. Καὶ ἐπιγῶν ἔτι ἡμέρας ἐπτά, πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περισερᾶν ἐκ τῆς κιβωτῆ. Καὶ ἀνέσρεψε πρὸς αὐτὸν ἢ περισερᾶ πρὸς ἑσπέραν, καὶ εἶχεν ἐλαίας φύλλον κάρφος ἐν τῷ σώματι.

Ἰων. 1. 4.

B

G

Δ

E

Z

Ἦσ. 4. 11.

H

ια.

σώματι αὐτῆς. καὶ ἔγνω Νῶε, ὅτι
 1β. γῆς. Καὶ ἐπιχρῶν ἔτι ἐπὶ ἡμέρας,
 πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περισερᾶν,
 καὶ ἔπερσέθητο ὑποσρέψαι πρὸς
 αὐτὸν ἔτι.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀποσέλλονται μὲν
 γὰρ οἱ ἄγιοι παρὰ Χριστοῦ κατασκευάμε-
 νοῖτε τὸν κόσμον καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ὑπο-
 νοῦσι δὲ ὡπερ λαλῶντες εἰρωμένω. τῆτι
 γὰρ οἶμα πλαγίως ὑποδηλῶν τὸ ἐν σώματι
 κείδαι τῆς περισερᾶς τὸν τῆς ἐλαίας θα-
 λόν. σύμβολον γὰρ εἰρωμένης αἰείπως ἐσὶ
 τὸ Φυτόν. Φιλόθεοι μὲν ἔν οἱ ἐν πίσει κε-
 καθαρμένοι, καὶ ὡς ἐν πραότητι πολιτείας
 θραγγελικῆς, ἀπόλεκτοι τῷ Θεῷ. πλὴν,
 ὅτι καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποσησονται τινες ἐν
 ἐχάτοις καιροῖς, καθάπερ ἔφω ἀρτίως,
 ἐμφωίειν ἂν ὁ τύπος. τρίτη γὰρ καὶ τε-
 λουταία πέμπειαι περισερᾶ, καὶ ἔκ ἐμελέ-
 τα τῷ ὑποσροφῷ. ἀπομεμνήθηκε γὰρ.

1γ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνὶ καὶ ἐξα-
 κοσιοσῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τῆς Νῶε, τῆ
 πρῶτη μηνὸς μιᾶς τῆς μηνὸς ἐξέλιπε
 τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἀπεκά-
 λυψε Νῶε τὴν σέγγην τῆς κιβωτῆ, ἣν
 ἐποίησε, καὶ εἶδεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ
 ἀπὸ πρῶτων τῆς γῆς.

1δ. Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐβ-
 δόμη καὶ εἰκάδι τῆς μηνὸς ἐξηράνθη
 ἡ γῆ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Οὐχ ἀπλῶς
 τῷ τσαυτῷ ἀκρίβειαν ποιῆται ἡ θεία
 Γραφή· ἀλλ' ἵνα μάθωμεν, ὅτι μέχρι μιᾶς
 ἡμέρας τῆς ἐνιαυτῆς ἐκείνης ἡ συμπλήρωσις
 γεγνήσθη, καὶ ὅν τῆς δικαίας ἐδείχθη ἡ
 ὑπομονή, καὶ τῆς οἰκισμῆς ἀπάσης το
 καθάρσιον γέγονεν.

15. **ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ.** Ἐβδόμη
 καὶ εἰκάδι τῆς μηνὸς ἐξηράνθη ἡ γῆ. ἐβδό-
 μη καὶ εἰκάδι τῆς δούτερης μιλῶς, ὁ κατα-
 κλυσμός ἐρχεται. καὶ εἰκάδι ἐβδόμη τῆ
 ἐβδόμη μιλῶς ἐκάντισεν ἡ κιβωτός. καὶ εἰ-
 κάδι ἐβδόμη τῆς δούτερης μιλῶς, καὶ ἡ
 ἡμέραν ὁ κατακλυσμός γέγονεν, ἐξαι-
 σαι Νῶε. ὡς εἶναι τέλειον ἐνιαυτὸν ἀκρι-
 βῶς ἀριθμημένον. τὰς μάλιστα προσηρη-
 μένης καιρὸς προσετάχθησαν καὶ Ἰσραῖοι
 εὐροτάειν.

15. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ
 Νῶε, Ἐξέλθε ἐκ τῆς κιβωτῆ σὺ,
 καὶ ἡ γυνή σου, καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ αἱ
 γυναῖκες τῶν υἱῶν σου.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς
 τῷ Νῶε, λέγων, Ἐξέλθε σὺ, καὶ ἡ γυνή
 σου, καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν
 υἱῶν σου, καὶ τὰ ἐξῆς. Τινὲς ἐπισημωά-
 μνοι τῷ δηλαχότι τῆς Γραφῆς περὶ τῆς
 εἰς τῷ κιβωτῶν εἰσόδου τε καὶ ἐξόδου τῆ

A Νῶε, (ἐν μὲν γὰρ τῇ εἰσόδῳ, μετ' αὐτὸν
 οὐδὲν αὐτῆς τὰς ἡμέρας ἐφῆσεν ὁ συγγραφεὺς
 εἰσελθεῖν, εἶτα τὰς γυναῖκας ἕτως αὐ-
 τῶν· ἐνταῦθα δὲ τῷ γυναικῶ μετ' αὐτὸν,
 εἶτα τὰς ἡμέρας αὐτῶν, καὶ ἕτως αὐτῆς τὰς
 ἐκείνων γυναικῶν.) ἔκ ἀκομψον τῆς τοι-
 αύτης αἰτίας ἀποδεδώκασι λόγον. ὅτι τό-
 τε αὐτὰς ἔκατὰ συζυγίαν εἰσαγαγὼν ὁ
 Θεὸς, νῦν ἕτως ἐξήγαγε, διὰ τὸ ἐν τῇ κι-
 βωτῷ μένοντας αὐτὰς κατὰ γάμον ἀλλή-
 λους μὴ συνοικεῖν· ἐξεληθόντας δὲ, τῷ
 τῆς αὐξάνεω καὶ πληθύνεω πάλιν ὁλο-
 γίαν ἀναλαβεῖν.

B **** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Εἰσελθε εἰς τῷ κι-
 βωτῶν σὺ, καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ ἡ γυνή σου,
 καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου. χωριώθητε,
 φησὶν, οἱ ἄνδρες καθ' ἑαυτὰς, καὶ αἱ γυ-
 ναῖκες καθ' ἑαυτὰς. πορνεία σωφρονίζε-
 ται, καὶ ἀσέλγεια διὰ τῶν ἐπιφερομένων
 ὑδάτων. ὑμεῖς ἔν μηδὲ τῆς ἀμείαντα ἀψε-
 δε κοίτης. ὅτι δὲ τῆτο ἡ, πάλιν ἐξερ-
 χομένων ἐκ τῆς κιβωτῆ, ταῦτα φησὶν·
 Ἐξέλθε ἐκ τῆς κιβωτῆ σὺ, καὶ ἡ γυνή σου,
 καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου.
 ἐξήλειπαι τὸ γένος τὸ ἀμαρτωλόν, ὑμεῖς
 πάλιν ἐφ' ἑαυτῶν, καὶ πάλιν αὐξάνετω
 τὸ γένος τὸ θεοσεβές.

15. Καὶ πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐσὶ
 μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πε-
 τεινῶν ἕως κτηνῶν· καὶ πᾶν ἔρπετον
 κινέμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάγαγε μετὰ
 σεαυτῆ· καὶ αὐξάνεω καὶ πληθύν-
 νεω ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὁ δίκαιος ἔτος
 ἐκείνῳ δέχεται τῷ ὁλογίαν, ἡ πρὸ τῆς
 παραβάσεως ὁ Ἀδὰμ ἐδέξατο. ὡπερ γὰρ
 ἡλικία ἐκείνος ἐδημιουργήθη, ἠκασε· καὶ
 ὁλογήσεν αὐτὰς ὁ Θεὸς λέγων, αὐξάνε-
 δε, καὶ πληθύνεω, καὶ κατακυριούσα-
 τε τῆς γῆς· ἔτω καὶ ἔτος νῦν, αὐξάνεω,
 καὶ πληθύνεω ἐπὶ τῆς γῆς. ὡπερ γὰρ
 ἐκείνος ἀρχὴ καὶ ρίζα γέγονε πάντων
 τῶν γεγονότων πρὸ τῆς κατακλυσμῆ, ἔτω
 καὶ ὁ δίκαιος ἔτος ζύμη τις καὶ ἀρχὴ καὶ
 ρίζα γίνεται πάντων τῶν μετὰ τον κα-
 τακλυσμόν.

15. Καὶ ἐξῆλθε Νῶε, καὶ ἡ γυ-
 νὴ αὐτῆ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ, καὶ αἱ γυ-
 ναῖκες τῶν υἱῶν αὐτῆ. Καὶ πάντα
 τὰ θηρία, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ
 πᾶν πετεινόν, καὶ πᾶν ἔρπετον κινέ-
 μενον ἐπὶ τῆς γῆς καθ' ἑαυτῶν γένος αὐτῶν,
 ἐξῆλθον ἐκ τῆς κιβωτῆ.

15. Καὶ ἀνοδόμησε Νῶε θυσιαστή-
 ριον τῷ Θεῷ· καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πάν-
 των τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ
 ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν κα-
 θαρῶν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτῷ ὀλοκαρ-
 πώσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρώτος Νῶε οἰκοδομῆι θυ-
σιαστήριον τῷ Θεῷ· μάλιστα μὲν ἔ-
πρεσε-
τάχθη, ὡπερ εἶδεν ὁ Ἄβελ, ἀλλὰ καὶ αὐ-
τὸς τὰς ἀπαρχὰς προσφέρει· δῆλον, ὅτι
ἀπὸ τῶν εἰδωτῶν ἀναφέρεισθαι ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον καθαρῶν, οἷον δορκάδος, ἐλά-
Φα, βεβάλων, καὶ τῶν ὁμοίων.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Συναχώρησεν ὁ Θεὸς
προσάγειν θυσίας καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἄβελ
πρότερον, καὶ τοῖς περὶ τὸν Νῶε, μετὰ
τὸν κατακλυσμόν· καὶ τῷ Ἀβραάμ καὶ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ὑπερον καὶ πρώτῳ ἐδέ-
ξατο τὰς θυσίας, προειδώς ἤξειν καιρὸν,
καθ' ὃν χρεία καὶ αὐτῷ θύειν γενήσεται,
ἀφιστῶν τῆς Ἰσραηλῆτας τῆ προσάγειν τοῖς
εἰδωλοῖς θυσίας. ὡς ἂν εἰδότες Ἰσραῖοι,
ὅτι τὸ θύειν Θεῷ ἐκ πατέρων ἐστίν, ἐτοι-
μότερον τὸ πρᾶγμα δέξονται, λέγω δὴ τὸ
τῷ Θεῷ θύειν.

* * * ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ ταῖς τῶν ἀλό-
γων θυσίαις τὸ θεῖον εἶχ' ἤδετο, καθὼς τι-
νες ἔφασαν, καὶ ἡ νῦν διδάσκει κατάστα-
σις, διατὶ πρὸ τῆ νόμου τῷ Νῶε τὸ θύειν
προσέταττε, καὶ μάλιστα ὅτε εἰδωλικαὶ θυ-
σιαὶ εἰδέπω ἐγίνοντο; εἰ δὲ ἤδετο ταύταις,
διατὶ μετὰ τὸν νόμον ἡ τέτων χρήσις
ἐπαύσατο; Οὐδεὶς τῶν θυσάντων τὰ ἀλο-
γα θυσίαν τῷ Θεῷ πρὸ τῆ νόμου κατὰ τὴν
θεῖαν διάταξιν ἔθυσσε, καὶ φαίνεται ὁ
Θεὸς ταύτῳ προσδεξάμενος, τῇ ταύτης
ἀποδοχῇ δεικνύων τὸν θύσαντα δούρεσον
αὐτῷ· ἀ δὲ προσέταξε τῷ Ἀβραάμ λα-
βεῖν ζῶα τριετίζοντα, ὡσαύτως δὲ καὶ
κρίον, ὃν ὑπὲρ τῆ Ἰσαὰκ προσώεγκε θυ-
σαι, εἶχ' ὡς ταῖς τέττα θυσίαις ἠδόμενος,
ἀλλὰ χρείας ἕνεκα προμλυτικῆς τῶν ἐσο-
μένων. τῷ δὲ Νῶε εἰδόμενος φαίνεται ὁ Θεὸς
προσάξας προσαγαγεῖν αὐτῷ τὴν τῶν
ἀλόγων θυσίαν.

κα. Καὶ ὡς φράνθη Κύριος ὁ Θεὸς
ὀσμὴν εὐωδίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστίν ὡς φράνθη
Κύριος ὀσμὴν εὐωδίας; Ἐπεδέξατο τῆ
Νῶε τὸ εὐγνωμον, ἔ τῇ κνίση τεροφθῆς·
ὅσων γὰρ καιομένων εἶδεν δυσωδέερον·
ἀλλὰ τῆ προσκλυοχότος ἐπαινέσας τὴν
γνώμην. ἔ γὰρ σωματικὰ ἔχει μόρια, ἵνα
καὶ ῥίνας αὐτῷ περιθῶμεν. διὰ ῥινῶν
γὰρ ἡ ὀσφρησις. ἀμείβεται ἔν αὐτὸν τῇ
ὀυλογίᾳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁσφρησιν καλεῖ τὴν τὸ
ὀυσεβῆς ἀποδεξαμένην κρίσιν.

* * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ τῇ πα-
χύτητι τῆς λέξεως προσπαίης, ἀλλὰ τῇ
σαυτῆ ἀδωκείᾳ τῶν ῥημάτων τὴν συγκα-
τάβασιν λογισάμενος, νόει αἰτεῦσθαι, ὅτι
δεκτὴ γέγονεν ἡ προσαγωγή τῆ δικαίᾳ.

Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς δια-
νοηθεῖς.

ΑΛΛΟΣ. Εἶπε Κύριος πρὸς καρδίαν
αὐτῆ.

ΑΛΛΟΣ. (1) Εἶπε Κύριος πρὸς ἑαυ-
τόν.

ΑΛΛΟΣ. (2) Εἶπε Κύριος πρὸς τὴν
καρδίαν αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἔδει, καὶ δίκαιον ἴω τιμω-
ρηθῆναι αὐτῆς. εἰ δὲ Φιλανθρωπία με-
ταμελεῖται, μὴ ἐγκαλείσθω ὑπὲρ τὸ δί-
καιον Φιλανθρωπόμενος.

Οὐ προθήσω ἔτι καταράσα-
σθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀν-
θρώπων.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὡς εἰδόμενος ἔ-
ρηται ἐπικατάρατος ἡ γῆ διὰ τὰ ἔργα
τῶν ἀνθρώπων.

Ἔτι ἐγκείται ἡ διάνοια τῆ ἀνθρώ-
πων ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεό-
τητος αὐτῆ· ἔ προθήσω ἔν ἔτι πα-
τάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς
ἐποίησα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς
διανοηθεῖς, ἔ προθήσω ἔτι τῆ καταρά-
σασθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώ-
πων, ὅτι ἐγκείται ἡ διάνοια τῆ ἀνθρώπων
ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐ-
τῆ· τρεῖσι προεῖδα, ὅτι ἡ νεότης τοῖς
ἐσομένοις δούλιος ἔσται. μὴ τοίνυν δει-
σητε. διὰ τῆτο γὰρ ἔκ ἔτι ἐπάξω ὑμῖν
ἀφανισμόν παντελῆ.

καβ. Καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
γῆς, σπέρμα καὶ θερσιμός, ψύχος
καὶ καῦμα, θερος καὶ ἔαρ, καὶ ἡμέ-
ρα καὶ νύξ ἔ καταπαύσασθιν.

* * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀκίνητος, Φη-
σὶν, ἔσται αὐτῇ ἡ διάταξις. καὶ ἔτε ἡ γῆ
διαλείψει ποτὲ τὰ παρ' ἑαυτῆς τῶ τῶν ἀν-
θρώπων γὰρ χορηγῆσα, καὶ τῶν καμάρ-
των καὶ τῆς γεωργίας ἀποδίδου τὰς ἀ-
μοιβὰς, ἔτε αἱ τροπαὶ μετακινήθησον-
ται. ἀλλὰ ψύχος καὶ καῦμα, καὶ θερος
καὶ ἔαρ καθ' ἕκαστον τῆ αἰαυτῆ κύκλον
ἔσται. ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὸν τῆ κατακλυ-
μῆ καιρὸν ταύτης ὅλης τῆς διατάξεως
σύγχυσις τις γέγονε, καὶ καθάπερ αἱ μιᾶ
νυκτὶ, ἔτως αἱ παντὶ τῷ χρόνῳ ἐν τῇ κι-
βωτῷ διήγειν ὁ δίκαιος ἔτος, διὰ τῆτο Φη-
σι· νῦν ἔτε ἡ ἡμέρα, ἔτε ἡ νύξ τὸν οἰ-
κεῖον ἐλείψει δρόμον, ἀλλὰ μέχρι τῆς
σωτελείας τῆ αἰῶνος ἀκίνητος ἔσται τῆ-
των ἡ λειτουργία.

(1) Ὁ Σύμμαχος.

(2) Ὁ Θεοδοσίω.

Κ Ε Φ. Θ.

α. **Κ**αὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Νῶε, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῆ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπειδὴ σπέρμα τῆ γένεως ἡ, καὶ ῥίζα τῆς φύσεως, καὶ δόξαστος Ἀδάμ, δίδωσιν αὐτῷ τὴν ὀβλογίαν, ἧς ἐκεῖνος ὀβδύς διαπλασθεὶς ἀπολελαύκει· αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς.

β. Καὶ ὁ φόβος ὑμῶν (1) ἔσται ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς κτήνεσι τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τῆς ἕραν, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινύμενα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντα τὰ ἰχθύας τῆς θαλάσσης ὑπὸ χεῖρας ὑμῶν δέδωκα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ ὁ φόβος ὑμῶν, καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν ἔσται ἐπὶ πάντα τὰ πετεινά τῆς ἕραν, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινύμενα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἰχθύας τῆς θαλάσσης· ἃ ὑπὸ χεῖρας δέδωκα ὑμῖν. καὶ ὁ λόγος ἔργον γέγονε. δέδωκε γὰρ ἅπαντα καὶ αὐτῷ τὴν τῆς ἀνθρώπων σκιά, καὶ τὰ νηκία, καὶ τὰ χερσαῖα, καὶ τὰ πτερωτά. εἶτα τὸν περὶ τῆς κρεωφαγίας αὐτῷ δέδωκε νόμον, ὡς λαχάνων τῶν κρεῶν ἀπολαύειν κελύσας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φόβον (2) καὶ τρόμον τὸ τῆς δεσποτείας ἀξίωμα λέγει, καὶ τὸ πάντων ταῦς ἐπινοίας κρατεῖν. (3) λέγει (4) δὲ καὶ πρὸς τὰς δικαίας, οἷς ὑποτέτακται καὶ τὰ ἄγρια ζῶα. (5)

γ. Καὶ πᾶν ἕρπετον, ὃ ἐστὶ ζῶν, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν· ὡς λάχανα χόρτε δέδωκα ὑμῖν τὰ πάντα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ δὲ ὅλως τὴν κρεωφαγίαν ἀνομοθέτησεν; Εὐδύς δημιουργήσας τὸν ἄνθρωπον, τῆς γῆς αὐτῷ τὰς καρπὰς ἐδώρησατο, ἀπὸ σπερμάτων καὶ ὀβδύρων βιοτόθειν κελύσας. μετὰ δὲ τὸν κατακλισμὸν πλείονι τῆτον φιλοτιμείται τροφῆ, καὶ πετεινά, καὶ νηκία, καὶ χερσαῖα ζῶα θύειν τε καὶ ἐδίειν κελύσας· πάντεσι πάντος ἐξελαύνων, καὶ τῷ ἐλάτῳ θεραιπύων τὸ μᾶζον. προορῶν γὰρ ὁ Θεὸς, ὅτι ταῦτα θεοποιήσασιν οἱ εἰς

ἐσχάτῳ ἀλογίαν ἐκπεπλωκότες, συγχωρεῖ τὴν βρώσιν, ἵνα τὴν ἀσέβειαν παύσῃ. ἀβελτηρίας γὰρ τῆς ἐσχάτης τὸ ἐδιόμμενον προσκυβεῖν. διατοίτῃτο, τὰ μὲν ἀκάθαρτα τῶν ζῶων λέγει, τὰ δὲ καθάρτα· ἵνα τὰ μὲν ὡς ἀκάθαρτα βδελυττόμενοι, μὴ θεοποιῶσι· τὰ δὲ, μὴ προσκυβεῖν, ὡς ἐδιόμμενα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὅτι χρησίμως ἡμᾶς τὸ κρεωφαγεῖν ἐπέτρεψεν, ἢ ἐκβασίς ἔδειξε. προσκυβεῖται γὰρ καὶ μετὰ τὴν Χριστὸν χάριν πολλά τῶν ἀλόγων. ἔχεν πάντα ἂν προσεκυβήθη, μὴ προλαβέσης τῆς κρεωφαγίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Μετὰ τὸν κατακλισμὸν, Φησὶ, πάντα ἔδωκε, προειδώς, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ὀβτελῆ τῶν ζῶων προσκυβήθησεν ὁ Κύριος. καὶ θύεσθαι δὲ συγχωρεῖ, ἵνα καταθρονῶσιν αὐτῶν. λέγει δὲ ἄλλος, (6) ὅτι ὁ Ἀβελ ἀφ' ὧν ἠδία, προσέφερε τῷ Θεῷ. ἢ γὰρ ἂν προσλίεγε, μὴ ἐδίειν. πῶς δὲ δίκαιος ἡ, ἀφ' ὧν ἢ προσέταξεν ὁ Θεὸς ἐδίειν; πλὴν ἔχοντι τῷ Ἀδάμ τὴν ἐκ τῆς παραδείσου τροφῆν, ἔκ τῷ ἀναγκαῖα ἢ κρεωφαγία. εἶτα ἔδει καὶ πληθύνωσιν δύνω δύνω κλιδοῦντα.

δ. Πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς ἔφαγεσθε.

ΑΔΗΛΟΥ. Σύμμαχος Φησὶ, τὸ αἷμα τῶν ἀλόγων ζῶων ἢ ψυχὴ αὐτῆ ἐστίν.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Τῷ Νῶε συγκεχώρητο ὑπὸ τῆς Θεῆς, δικαίῳ ὄντι, πᾶν ἔμψυχον ἐδίειν, πλὴν κρέας ἐν αἵματι, ὅπερ ἐστὶ νεκρῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίος χάριν ἀπαγορεύει τὴν τῆς αἵματος μεταλήψιν; Σαφέστερον ἐδίειν ἐν τῷ νόμῳ. ὅπερ γὰρ ἐστὶ Φησὶν ἀνθρώπῳ ψυχῆ, τῆτον τοῖς ἀλόγοις τὸ αἷμα. δίχα τοίνυν τῆς αἵματος τῶν κρεῶν μεταλαμβάνων, ὡς λαχάνων διήκων μεταλήψη. ἄψυχον γὰρ τὸ λάχανον. εἰ δὲ μετὰ τῆς αἵματος μελαλάβοις, ψυχῶν ἐδίειν. διὸ δὴ καὶ ἀταῦθα ἔφη, πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς ἔκ ἔδωκε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶ κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς; Τὰ ἐστὶ πνικλόν. τῆ γὰρ ἀλόγου ἢ ψυχῆ τὸ αἷμα τυγχάνει. ἐπεὶ ἂν τὰς θυσίας ἡμελλον ἐπιτελεῖν τὰς διὰ τῶν ἀλόγων, μονοεχὶ διδάσκει αὐτὰς λέγων· ὅτι τὸ μὲν αἷμα ἐμοὶ ἀφώρισται, τὸ

(1) Τὸ καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν ἴσ. κατὰ παραδρομὴν ἔκ ἔχει ὁ Κώδ.

(2) Τρόμον δὲ καὶ φόβον ἐπὶ τοῖς θηρίοις Φησὶ, τὸ δεσποτικὸν σημαῖνον ἀξίωμα. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Κατακρατεῖν. ὁ αὐτ.

(4) Ἐγχωρεῖ δὲ πρὸς τὰς δικαίας εἰρηθῆαι τῆτον. ὁ αὐτ.

(5) Καὶ τὰ θηρία. ὁ αὐτ.

(6) Τὰ ἐξῆς ὅμοια τοῖς τῆς Προκοπίου τοῖς ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

τὸ δὲ κρέας ὑμῖν. ταῦτα δὲ ποιεῖ ἀνωθεν προανασέλλων αὐτῶν τὴν ὄρμην τὴν περὶ τὴν ἀνδροφονίαν.

ΛΔΗΛΟΥ. Καὶ αὐτὸ μὲν πως τὸ αἷμα γεωδέσερον ἐστὶ παρὰ τὸ εἰς ἀνάδοσιν τοῖς ἐπίδοσι βαρύτερον. διὸ δὴ βέλεια κατὰ τὰς ἡμᾶς τὰς σάρκας ἐπίδοσιν αἱμάτων. δοκεῖ δὲ μᾶλλον ἢ ψυχῆς οικειότερον, ἢ ζωῆς αἰτιώτερον τὸ αἷμα δεκνύειν. τάχα δὲ τὸ πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς ἐφάγετε τοιοῦτόν ἐστιν. ἐπειδὴ τὰ θηρία, ζῶντα ἄπερ ἂν θηρία κατεδίει τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐν αἵματι ψυχῆς· ἀντὶ τῆς τῶν ζῶα κελύβει, μὴ ὡς θηρία ζῶντα τὰ ἄλογα κατεδίειν ὡμοσάρακτα, ἀλλ' ἀποθανόντα, τῆς τε τυτάρτα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὸτο λέγει, ὅτι ἐ μὴ βρωτέον ἡμῖν αὐτὰ σὺν τῷ αἵματι, διὰ τὸ, ὡς οἶμα, τὸτο τοῖς ἀλόγοις ψυχῆς τάξιν ἐπέχειν· εἶναι δὲ ἄβρωτον αὐτοῖς τὴν ψυχὴν.

ε. Καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτό· καὶ ἐκ χειρὸς ἀνδρὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τῆς ἀνδρῶπος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκζητήσω· ἐκ χειρὸς ἀνδρῶπος ἀδελφῆς αὐτῆς ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν αὐτῆς. αἰταῦθα αἰνίττειται τὴν ἀνάστασιν· ἐχ' ὡς τὰ θηρία παράξων εἰς τὸ κριτήριον, καὶ δίκας τῆς ἀνδροποφονίας εἰσπραξόμενος, ἀλλ' ὡς τὰ ἀπὸ τέτων καταναλωθέντα σώματα σωσάξωντε καὶ ἀναστήσω. αἰ γὰρ τῆς χειρὸς αὐτῆς τὰ πέρατα τῆς γῆς· καὶ ἔαδιον αὐτῷ πάντοθεν συναγαγεῖν τὸ ὑμέτερον σῶμα. αἰταῦθα μὲν ἐν αἰνιγματωδῶς τὸτο δεδήλωκε, διὰ δὲ Ἰεζεκιήλ σαφέσερον ἐκήρυξε τὴν ἀνάστασιν.

ΛΔΗΛΟΥ. Αἰνίττειται ὁ λόγος, ὅτι ἐὰν θηρίον ἀδικήσῃ ἀνδρωπον, τιμωρεῖται αὐτὸ ὁ Θεός. ὁ δὲ Ὀριγάνης ἐπὶ δαμόνων λαμβάνει αὐτό. πλὴν ἐν τῷ νόμῳ ὁ κερσῆς ταῦρος λιθοβολεῖται. ἄλλοι δὲ φασιν, ὅτι περὶ τῆς ἀναστάσεως λέγει· ὅτι καὶ θηρίον ἀναλώσῃ τὸ σῶμα, ἐγὼ ἐκζητῶν, ἀναστήσω αὐτό.

ΛΔΗΛΟΥ. Ζωτικώτερον ἐστὶ τὸ αἷμα, καὶ μᾶλλον ἐν τῷ ἐνεργεῖ ἢ ψυχὴ θάλπει αὐτό· τὸ δὲ, θαλπόμενον κινεῖ τὸ σῶμα, ὡς ὅμοιον εἶναι τὸ σῶμα τοῖς θηρίων αἵμασιν. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἢ ψυχὴ τὸ αἷμα ἐστὶν· ἡμῖν δὲ, εἰ καὶ μὴ διαφορὰ τις τῆς αἵματος ὁμοίως ὄντος, ἀλλ' ἐν ἀπὸ τῆς λογισμῆς, καὶ τῆς λογικῆς, κατ' εἰκόνα Θεοῦ γεγονότος τῆς νοῦς, πολὺ τὸ διάφορον. διὸ περὶ καὶ ἢ λογικῆς ψυχῆς, ὡς ὀχήματι τῷ αἵματι, διὰ τὸ ὡς εἶρηται ζωτικώτερον εἶναι, κέχρηται. πλὴν ὁρῆσαι ἐν τοῖς εἶσιν ἀκολοθίαν τινὰ καὶ τάξιν. οἱ μὲν

γὰρ λίθοι καὶ τὰ ὅμοια, πάντα ἀναιδήτα· τὰ δὲ φυτὰ, τρέφεται καὶ αὔξεται· ἢ δὲ γῆ, ἔχει τινὰ κίνησιν· αὔξει γὰρ, καὶ κινεῖται τὰ φυτὰ· τὰ δὲ φυτὰ ἔχει πλέον τῶν λίθων καὶ τῆς γῆς τὸ αὔξανεσθαι, καὶ τρέφεσθαι, καὶ καρποφορεῖν. τὰ δὲ ζῶα ἔχει μὲν τὰ προειρημῆα, ἔχει δὲ καὶ τὸ τίλειν πλέον τῶν, καὶ τὸ περιπατεῖν, καὶ τὸ μυκᾶσθαι, ἢ καὶ αἰδησύντινα φυσικῶ. ἡμεῖς δὲ πάντα τὰ προειρημῆα ἔχοντες, ἔχομεν καὶ αἷμα καὶ τὰ λοιπὰ ὡς τὰ ζῶα. καὶ ὡς περὶ τὰ ζῶα ἔχει τὸ αἷμα, καὶ ζῆ, καὶ κινεῖται· ἔτω καὶ τὸ παρ' ἡμῖν. ἔχομεν δὲ ἐτι πλέον τὸ λογικὸν τῆς ψυχῆς, ἔξω παντός σώματος, καὶ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ γενέσθαι· ὁ ἐκ ἂν εἴη ἐπ' ἄλλω. ἔταν γὰρ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅμοιοι τοῖς ἀλόγοις ἐσμῖν, αὔξοντες, καὶ τίκοντες, καὶ κινέμενοι, ἔχομεν δὲ ἐξάρετον τὸν λόγον, καὶ τὴν τῆς λόγος πηγὴν, ἢ καὶ εἰκὼν Θεοῦ εἰκότως λέγοιτο, φανερόν, ὅτι κεχωρισμῆον σωματικῆς φύσεως τυγχάνει τὸ ἐν ἡμῖν ἐξάρετον, ἀσώματον ὄν, καὶ ἀπαθές, ἢ ψυχὴ· εἰ καὶ δι' οἰκονομίαν τῆς ἀρρήτως ἐνώσαντος καὶ σιωδήσαντος, τῷ ἐνὺλῳ σώματι ὡς ὀχήματι ἐγκάθηται. τὸ δὲ ἐκζητήσω ἐκ χειρὸς τῶν θηρίων, ἐχ' ὅτι ἐκεῖνων ἀνισαμῆων, ἀλλ' ἡμῶν, καὶ τὸ οικεῖον ἀπολαμβανόντων σῶμα. πολλάκις δὲ αἰταῦθα, ἔπερ ἀνέλωσιν ἀνδρωπον, ἢ ὄφεις, ἢ ἄρκτοι, ἢ τῶν ἄλλων, ἀνταναιρῶνται θάττον ὑπὸ ἐτέρων.

ε. Καὶ ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνδρῶπος, ἀντὶ τῆς αἵματος αὐτῆς ἐκχυθήσεται· ὅτι ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἐποίησα τὸν ἀνδρωπον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ καὶ τὸ ὁμογενές φησι, μὴ γίνεταί σοι κάλυμα, ἐδὲ ἢ κοινωνία τῆς φύσεως ἀφίσησέ σε τῆς κακῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν συμπάθειαν τὴν ἀδελφικὴν ἀπώσαμνος, ὅλος γίνῃ τῆς μιᾶς τέττε τολμῆματος, ἐννοεῖ ὅτι κατ' εἰκόνα Θεοῦ δεδημιούργηται, καὶ ὅσης ἠξίωται παρὰ τῆς Θεοῦ τῆς προεδρίας, καὶ ὅτι πάσης τῆς κλίσεως τὴν ἐξέσταν ἀναδέδεικται, καὶ παῦσαι τῆς μοχθηρῆς γνώμης.

ΛΔΗΛΟΥ. Ὁ Θεός λέγει, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἐποίησα τὸν ἀνδρωπον. εἰκὼν δὲ Θεοῦ τῆς ἀοράτης ὁ σωτήρ. Θεός ἄρα καὶ κατὰ τὴν Γραφὴν ὁ σωτήρ.

Ζ. Ὑμεῖς δὲ αὔξανεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός τῷ Νῶε, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων.

θ. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρματι ὑμῶν μετ' ὑμᾶς.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰδὲ ἀνίστημι
 » τὴν διαθήκην μου, τὰς ἐπισημασίας ποιῶ-
 » μαται. καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγ-
 » ματων ἐπειδὴν τις ἐπαγγέλλεται, σω-
 » τίθεται, καὶ πολλὴν παρέχει τὴν πληρο-
 » Φορίαν· ἔτω καὶ ὁ ἀγαθὸς δεσπότης Φη-
 » σὶν, ἰδὲ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου. καὶ
 » καλῶς εἶπον, ἀνίστημι, ἀντὶ τῆς, ἰδὲ ἐγὼ
 » ἀνανεῶ τὴν ὑπὸ τῶν παραπλημάτων πα-
 » νωλεθρίαν αὐτῶν γεννημενίω, καὶ ἀνί-
 » στημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρ-
 » ματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς.

ι. Καὶ πάση ψυχῇ ζωῆ μεθ' ὑμᾶς
 ἀπὸ ὀρνέων, καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πᾶσι
 τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, ὅσα μεθ' ὑμῶν
 ἅπαντα, πάντων τῶν ἐξελεθόντων ἐκ
 τῆς κιβωτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τοῖς ἀλόγοις διατίθεται
 ἔχ' ὡς λογικοῖς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῶν τοῖς
 ἀνθρώποις· οἷς καὶ πρὸς ὑπηρεσίαν, ἢ
 τέρψιν, ἢ βρώσιν, ἢ δι' ἑτέραν τινα
 χρείαν ἐδόθη.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρόχεις, ὅτι ἐκ εἶπε παν-
 τὶ ὀρνέω, ἀλλὰ ἀπὸ ὀρνέων καὶ κτηνῶν
 καὶ ἔχ' ἀπλῶς πάση ψυχῇ ὀρνέων, ἀλλὰ
 τοῖς ἔστι μετὰ τῆς Νῶε ἐν τῇ κιβωτῷ.

ια. Καὶ σῆσω τὴν διαθήκην μου
 πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐκ ἀποθανεῖται πᾶ-
 σα σὰρξ ἀπὸ τῆς ὕδατος τῆς κατα-
 κλυσμῆς· καὶ ἐκ ἔσαι ἔτι κατακλυσ-
 μὸς ὕδατος τῆς καταφθέραι πᾶσαν
 τὴν γῆν.

ιβ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς
 Νῶε, τῆτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης,
 ἧς ἐγὼ δίδωμι ἀνά μέσον ἐμῆ καὶ ὑμῶν,
 καὶ ἀνά μέσον πάσης ψυχῆς, ἧ ἐστι
 ιγ. μεθ' ὑμῶν εἰς γενεὰς αἰῶνος. Τὸ τό-
 ξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ (1)
 ἔσαι εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνά μέσον
 ιδ. ἐμῆ καὶ τῆς γῆς. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ συ-
 νεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τῆς γῆς, ὅφ-
 θήσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ.
 ιε. Καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου,
 ἧ ἐστὶν ἀνά μέσον ἐμῆ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνά
 μέσον πάσης ψυχῆς ζωῆς ἐν πάση
 σαρκί· καὶ ἐκ ἔσαι ἔτι τὸ ὕδωρ εἰς κα-
 τακλυσμόν, ὡς ἐξαλεῖψαι πᾶσαν
 ις. σάρκα. Καὶ ἔσαι τὸ τόξον μου ἐν τῇ
 νεφέλῃ· καὶ ὄψομαι τῆς μνησθῆναι δια-
 θήκης αἰώνις, ἀνά μέσον ἐμῆ, καὶ
 ἀνά μέσον πάσης ψυχῆς ζωῆς ἐν
 πάση σαρκί, ἧ ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς.
 ιζ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, τῆτο τὸ
 σημεῖον τῆς διαθήκης, ἧς διεδέμην

Α ἀνά μέσον ἐμῆ, καὶ ἀνά μέσον πάσης
 σαρκὸς ἧ ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Ἐστὶν ἔν
 Θεῷ δυνάμις ἀόρατος συμβολικῶς τὸ τό-
 ξον, ἧ τις εὐπάρχουσα τῷ ἀέρι ἀνεμῶν
 κατὰ τὴν αἰθρίαν, καὶ ἐπιταυομένη κα-
 τὰ τὰς νεφώσεις, ἐκ εἰς τὰ νέφη ὅλα δι-
 ὅλων εἰς ὕδωρ ἀναλύεται, τῷ μὴ γενέ-
 δαι καθόλου κατακλυσμόν. κυβερνᾷ γὰρ
 καὶ ἰσίοχει τὴν πυκνωσιν τῆς ἀέρος, πε-
 Φυκτότος μάλιστα τότε ἀπουχαιρίζει, καὶ
 ἐξυβρίζει διὰ πλησμονῆς κόρης.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τόξον μὲν τεταμένον,
 ἀπειλὴν βελῶν ἀφεισομένων σημαίνει·
 τὸ δὲ ἐν τῇ νεφέλῃ τόξον, ὑπερθέσεως μὲν,
 καὶ διαθήκης σημεῖον. τῆ μὴ κατακλυδιῶναι
 τὴν γῆν, τῆς δὲ μελλούσης ἐναργὲς κολά-
 σεως. ὅτι πρὸς τὴν μέλλουσαν τιμωρίαν
 ἀφορῶν ὁ Θεὸς φησι, τὴν παρεῖσαν ὑπερ-
 θήσομαι.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οἶδαμεν τὴν ἴριν ἐν ταῖς
 τῶν ὀμβρῶν χαυνότησι γινομένην, τῆ ἡλίου
 κατὰ τῶν ὀμβροφόρων νεφελῶν τὰς ἀκτι-
 νὰς βάλλοντος. ἔστιν ἔν σημεῖον τῆς πάν-
 δημον μὴ γενέσθαι κατακλυσμόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ τόξον μου τίθη-
 » μι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον δια-
 » θήκης. Ζητητέον πότερον Φυσικόν ἐστίν,
 ὡς καὶ ἡ ὀρωμένη ἴρις, ἢ τότε γίνεσθαι, ὅτε
 Θεὸς διατίθεται τῷ Νῶε μηκέτι κατα-
 κλυσμόν ἐπαγαγεῖν ἐπαγγελόμενος. καὶ
 οἱ μὲν, τὴν ἴριν φασὶν ἐκ ἀπὸ τῆς Ου-
 σεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἠχίματος· κυκλοτερῆς
 γὰρ· φασὶν ἔν, ὅτι ἐδέποτε ἔτως ἔσαι οἰ-
 κημικὸς κατακλυσμός, ὡς μὴ τὸν ἥλιον
 ἔχειν ἐπιβάλλειν τοῖς νεφῆσιν ὑγροῖς ἔστι
 τὰς ἀκτῖνας, καὶ τὴν ἴριν ἀποτελεῖν. ἀλ-
 λά καὶ ὁλόκληρον ἔθνος, ἢ δόξτερον, ἢ
 καὶ τρίτον κατακλυδιῆ, ἀλλὰ τὸ ἐπέκεινα
 τῆς ἀέρος καθαρεῖν νεφῶν, καὶ διαπέμ-
 πον τὰς ἀκτῖνας εἰς τὴν πυκνωσιν τῶν
 νεφῶν, ἀποτελέσει τὴν ἴριν. Ζητητέον
 δὲ τὸ σημεῖον ἔχ' ὅπως πάντως ὁ ὑετός· καὶ
 γὰρ ἐν εἰκοσι πολλαῖς ἡμέραις ἴρις ἐκ-
 ἐφάνη διὰ τῶν ὀμβρῶν συνεχίαν· ἐν
 ἄλλαις δὲ χώραις ἐνταῦθα τῶν ὀμβρῶν ἢ χαύ-
 νωσις. δὲ ἐν τινῶν κατακλυσομένων, ἀλ-
 λαχῆ χαύνωσις εἶναι, καὶ φανῶναι τὴν
 ἴριν. ὅπερ σημεῖον τῆ μὴ πανταχῆ γίνε-
 δαι τὸν κατακλυσμόν. ἰὼ μὲν ἔν καὶ πρὸ
 τῆς κατακλυσμῆς ἴρις δι' αὐτὸ τῆτο, ὅτι μὴ
 καθολικὸς ἐγεγόναι κατακλυσμός. ἐν τῆ-
 τω γὰρ ἢ γέγονεν ἴρις, τῆ παντὸς νεφω-
 θήτος ἀέρος· ἐπαγγέλλεται δὲ μηκέτι τῆ-
 τον γενέσθαι. καὶ μὴ φασίτινες σημεῖον
 ἢ Γραφῆ, ἔστιν αἰεὶ πρᾶγμα σημαίνει·
 εἰ δὲ ἰὼ καὶ πρὸ τῆτος πῶς ἔστιν; ὅπερ ἐστὶ
 ψεῦδές. πῶς γὰρ ἐν τῇ Ἐξόδῳ λέγει ὁ
 Η, Θεὸς Μωσῆ, καὶ τῆτόσοι τὸ σημεῖον ἔσαι,
 » ὅτι ἔσομαι μετὰ σῆ; τὸν δὲ Θεὸν εἶναι
 μετὰ

(1) Τὰ ἀπὸ τῆς, καὶ ἔσαι, ἀχρι τῆς, καὶ ὀφθῆσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ, προστεθήσαν, ὡς
 μὴ ἐν τῷ κώδ. κείμενα.

μετὰ ἀνθρώπων, καὶ μετὰ τῆ Μωσέως, ἔξινον. τινὲς δὲ Φασί, μήποτε παρὰ τὴν ἴσιν ἕτερα ἀτὰ μίωει, τρεῖςιν ἀνεσιν καὶ ἐπίτασιν τῶν ἐπιγείων· μήτε τῆς ἀνέσεως εἰς ἔκλυσιν ὑφιεμίνης παντελῆ καὶ ἀναρμωσίαν, μήτε τῆς ἐπιτάσεως ἀχρὶ ῥήξεως ἐπιεινομείης, ἀλλὰ μέτροις ὠρισμένοις ἑκατέρας διωάμεως σαδμηθείσης. ὁ γὰρ μέγας κατακλυσμὸς ῥήξει γέγονεν, ὡς καὶ αὐτὸς Φησιν· ἐρράγησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου· ἀλλ' ἐκ ἐπιτάσει ποσητινι. ἄλλως τε Φασίν, ἐκ ἐσιν ὄπλον τὸ τόξον, ἀλλ' ὄργανον ὄπλε, βέλτε τιτρώσκοντος. ὅπερ καθικνεῖται τῆ πόρρω, τῆ πλησίον ἀπαθῆς διαμενόντος. ἔτως ἐν Φησίν, ἔ πάντες κατακλυθήσονται, καὶ τῆτότινας ὑπομείνεν συμβῆ.

ιη. Ἦσαν δὲ υἱοὶ Νῶε, οἱ ἐξελεθόντες ἐκ τῆς κιβωτῆ, Σῆμ, Χάμ, Ἰάφεθ. Χάμ δὲ ἦν πατὴρ Χαναάν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὶ δῆποτε εἰπῶσα ἡ Γραφή, καὶ ἦσαν υἱοὶ Νῶε ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς κιβωτῆ, Σῆμ, Χάμ, Ἰάφεθ, προσέειπεν, καὶ Χάμ ἔτος πατὴρ Χαναάν; εἰ γὰρ ἐχρὼ μνημονεῦσαι τῶν υἱῶν, ἔδει πάντων, καὶ ἐχρὼ μόνου Χαναάν. Ὁ Χαναάν καὶ αὐτὸς ἀσεβῆς ἐγένετο, ὡς ἡ ἰσορία δηλοῖ. βεβλόμενον ἐν τὸ πνεῦμα δεῖξαι τὴν ὁμοιότητα τῆ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν, τρόπον τινα ἀπαλλοτριῶ τῆς τῶν ἀδελφῶν δυσσεβείας, προδήκη τῆ, Χάμ ἡ πατὴρ Χαναάν. υἱοὶ μὲν γὰρ πάντες τῆ Νῶε τῶ γένει, μόνος δὲ ἔτος ἐχρὼ υἱὸς τῶ τρόπῳ, ἀλλὰ τῆ ὁμοίᾳ παιδὸς πατὴρ. διόπερ ἐμφαντικῶς κέται τὸ, αὐτὸς πατὴρ Χαναάν. ἔφερε δὲ ὁ Ἐβραῖος ὁ ταῦτα εἰπὼν ἢ παραδόσει τοιαύτῳ, ἐπὶνεγκὼν ἀποδείξει τῆ παραδόσει· ὡς ἄρα ὁ Χαναάν πρότερος εἶδε τὴν ἀχρημοσύνην τῆ πάππα, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῆ τῶ πατρὶ μόνῳ, καταμωκωμένος ὡπερ τῆ γέροντος. ὁ δὲ Χάμ δέον ὁμοίως τοῖς ἀδελφοῖς μὴ προσελθεῖν τῶ πατρὶ ἀσεβῶς, ἀλλὰ καὶ ἐπιπλήξαι τῶ πρώτῳ θεασαμένῳ καὶ διαβάλλοντι, αὐτὸς δὲ καὶ πέπεισαι, καὶ εἰσηλθε, καὶ εἶδε, καὶ ἀνλύεινε καὶ τοῖς ἀδελφοῖς. ταῦτα δὲ δοκεῖ μῦθος εἶναι, εἰ μὴ τὸ τῆς ἀποδείξεως ἡ ἰσχυρόν. καὶ ἐξυπνίωθι γὰρ Φησιν Νῶε ἐκ τῆ ὑπνε αὐτῆ, καὶ ἐγνώ ὅσα ἐποίησεν αὐτῶ ὁ υἱὸς αὐτῆ ὁ μικρότερος. μικρότερος μὲν γὰρ υἱὸς αὐτῆ ὁ Χάμ ἐκ ἡ, ἀλλὰ δούτερος. Σῆμ γὰρ Φησιν, καὶ Χάμ, καὶ Ἰάφεθ. καὶ εἰ τὸν μικρὸν ἠδὲλε δεῖξαι, τὸν Ἰάφεθ ἀνέλεγεν. ἐπειδὴ δὲ καὶ τῆς ἐγγόνου αἰε υἱὸς λέγεσιν οἱ πάπποι, καὶ τῆς μακρότερον ἀπογόνου, τὸν βραχυτάτον τῶν ἐγγόνων τὸν Χαναάν εἶρηκεν ἡ Γραφή ἐγνώσασθαι παρὰ τῆ Νῶε, ὅτι αὐτὸς ἐποίησε ταῦτα. καὶ ὅτι τῆτο ἔτως ἐχει, οὐδὲς ἐπάγει τὸ θεῖον λόγιον· ἐπικατάρατος Χαναάν, δῆλος δὲλων ἔσαι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ. εἰ δέτις θαυμάζει τὶ δῆποτε ὁ Χάμ καὶ αὐ-

τὸς ἀσεβῆς ὡν τὴν αὐτῶν κατάραν ἐκ ἔχε τῶ ἡμ, ἐπιγνώτω, ὡς εἰ ἡ λελεγμένον τῶ Χάμ, δῆλος δὲλων ἔσαι, τῆς δελείας μετέχον ἀν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ὡς οἱ τῆ Χαναάν ἀδελφοὶ δῆλοι ἐγένοντο κατὰ τὴν κατάραν, ὡν δῆλος ἀπεφάνθη Χαναάν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος ἔκεν ἐπεσημῶατο καὶ προσέειπεν, ὅτι Χάμ δὲ ἡ πατὴρ τῆ Χαναάν; Βλέταται διὰ τῆ τῆ ἀνίξασθαι ἡμῖν τῆς ἀκρασίας αὐτῆ τὴν ὑπερβολῶν, καὶ ὅτι ἐδὲ τῆς συμφορᾶς τὸ μέγεθος συσαλλῶα. αὐτὸν πεποίηκεν, ἐδὲ ἡ τοσαύτη ἐν τῆ κιβωτῶ σφοδρῶα, ἀλλὰ καίτοι τῆ πρεσβύτε ἐδέπω καὶ νῦν τεκνυνοῖσαντος, ἔτος τῆ ἀκρασία ἐαυτὸν ἐκδῆς αἰ καιρῶ τοσαύτης ἀγανακλήσεως καὶ πανωλεθρίας τὴν οἰκωμῶν κατὰ λαβῆσεως, περὶ σωσῶν ἡχολεῖτο, καὶ τὸ ἀχαλίνωτον τῆς ἐπιθυμίας ἐκατέσελεκεν, ἀλλ' ἡδη ἀνωθεν ἢ ἐκ προδιμῶν ἐδείκνυ τῆς γνώμης αὐτῆ τὸ μοχθηρόν. ἐπεὶ ἐν μετ' ἐ πολὺ διὰ τὴν ὑβριν τὴν εἰς τὸν γεγεννηκότα μέλλει τὴν κατάραν δεχεσθαι ὁ Χαναάν ὁ τῆ παῖς, διὰ τῆτο ἡδη προλαβῆσα ἡ θεῖα Γραφή ἐπεσημῶατο, καὶ τῆ παιδὸς ἡμῖν τὴν προσηγορίαν δῆλω ἐποίησεν, ὅμῃ καὶ τῆ γεγεννηκότος τὸ ἀκρατῆς· ἢ ὅταν μετὰ ταῦτα ἴδῃς αὐτὸν πολλῶν τὴν ἀγνωμοσύνην ἐπιδειξάμενον πρὸς τὸν γεγεννηκότα, εἰδῶν ἔχης, ὅτι ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῖστος ἡ, ὡς γε ἐδὲ ὑπὸ τῆς συμφορᾶς σωσεσάλη.

ιθ. Τρεῖς ἔτοίεσιν υἱοὶ Νῶε· ἀπὸ τῆτων διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

κ. Καὶ ἤρξατο Νῶε ἀνθρώπος γεωργὸς γῆς· καὶ ἐφύτευσεν ἀμπέλων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄξιον ζητήσαι, εἰ νῦν αὐτὸς ἐξηῖρε τὸ Φυτόν, ἢ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ παραχρῆν. εἰκὸς μὲν τῆτο ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὴν ἔκτῳ ἡμέραν δεδημιουργῆσθαι, ἡ ἡλικία εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἴδεν καλὰ λίαν· κατέπαυσε γὰρ Φησιν ὁ Θεὸς ἐν τῆ ἡμέρᾳ τῆ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτῆ, ὡν ἐποίησε· μὴ μῆτοι γνώριμον εἶναι τῆ Φυτῆ τὴν χρῆσιν. εἰ γὰρ ἡ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ Φυτόν γνώριμον γεγονὸς, ἢ ὁ ἐξ αὐτῆ καρπὸς κατὰ δῆλος, πάντως ἀν καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄβελ τῆς θυσίας ἀνάγοντες, καὶ οἶνον ἔπαισαν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγνῶν ἐτι τῆ καρπῆ τὴν χρῆσιν, ἐκ ἐχρησαντὸ τῶ Φυτῶ. ἔτος δὲ Φιλότεχνος ὡν περὶ τὴν γεωργίαν, καὶ πολλῆ τῆ ἐπιμελείᾳ χρῆσάμενος, ἴσως καὶ τῆ καρπῆ ἐγούσατο, καὶ τῆς βότρουας ἀποθλίψας, καὶ τὸν οἶνον ποιήσας, μετέλαβε τῆς χρῆσεως. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄλλως δὲ, ἐπειδὴ ἡ κρεωφαγία εἰσῶλεχθη εἰς τὸν βίον, λοιπὸν καὶ ἡ οἰνοποισία.

κα. Καὶ ἔπιεν ἐκ τῶ οἴνου, καὶ ἐμεθύθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε ἐκ ἐμέμφθη Νῶε μέθῃ περιπεσών; Ἀπειρίας ἢ ἐκ ἀκρασίας τὸ πάθος. πρῶτος γὰρ ἀνθρώπων ἀποθλίψας τὸν τῆς ἀμπέλης καρπὸν, καὶ ἀγνοῶν ἢ μόνον τὸ ποσὸν τῆς πόσεως, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τῆς μεταλήψεως, ὅτι δεῖ κεράσαι πρότερον, εἴθ' ἔτω πῖν, τὸν κάρον ὑπέμεινε. καίνον δὲ ἔδεν πέπονθε γυμνωθεῖς. καὶ γὰρ καὶ νῦν τινὲς γυμνῶνται καθάδοντες, ἀφαιρημαίως τῶ ὑπὸ τῶ αἰθέρι. τῶ ὑπὸ τῶ δὲ ἡ μέθῃ προσγυμνωμένη, πιθανωτέραν τῆς γυμνώσεως τῶ ἀπολογίαν ποιεῖ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εὐεκεν τοσούτων γέμον κακῶν φυτὸν εἰς τὸν βίον εἰσλήχθη; Οὐ γὰρ τὸ φυτὸν κακόν, ἔτε ὁ οἶνος πονηρὸν, ἀλλ' ἡ παρὰ τὸ δέον χρῆσις. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄλλως δὲ καὶ ἐννοήσου πῶς χρήσιμος γέγονεν ὁ οἶνος, καὶ φρίξον ἀνθρώπου. ἡ γὰρ ὑπόδειξις τῆς σωτηρίας ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν διὰ τῆς τελεταί. ἰσασιν οἱ μεμνημένοι τὸ λεγόμενον.

κβ. Καὶ εἶδε Χαὺμ ὁ πατὴρ Χαναάν τὴν γύμνωσιν τῶ πατρὸς αὐτῶ, καὶ ἐξελεθῶν ἀνήγγειλε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶ ἔξω.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Οὐ μόνον τὴν ἀδελφὴν ἀκηκοίαι, ἀλλὰ καὶ τὴν περιεσῶτα ἀνδρῶν ἔξω ὁμῶ καὶ γυναικῶν. διὰ τῆτο Ἰσραῖλοι ἢ συλλέγονται τοῖς πατράσι.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τῆς εἰς τὸν Φύσαντα τιμῆς ἢ μετρίως ὀλιγορῶν, προξενεῖν ἐπιπέταται τοῖς ἄλλοις τῶ θείαν, καὶ σκηνητῶ οἰάτινα προθεῖς τὸν πρεσβύτῳ, γελῶν ἀναπέθει τὴν ἀδελφῶν.

κγ. Καὶ λαβόντες Σὴμ, καὶ Ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον, ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς, καὶ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τῶ πατρὸς αὐτῶν καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφανῶς, καὶ τὴν γύμνωσιν τῶ πατρὸς αὐτῶν ἐκ εἶδον.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Κατασοφίζόμενοι τὸ συμβεβηκός, καὶ τῆς θείας τὸ ἀκαλλῆς τοῖς περιβλήμασιν ἀφανίζοντες, ἀνόπιν ἐβάδιζον. ἔδοκει γὰρ ὑσεβεῖν αὐτοῖς, καὶ μηρὸς αἰδεῖσθαι πατρὸς, δι' ὧν καὶ γεγονασιν.

** ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ. Πάντη ἔν ἀφελείον τῶν αἰσχρῶν ἀκρομάτων, καὶ ῥημάτων, καὶ θεαμάτων· πολὺ δὲ μάλλον ἔργων αἰσχρῶν καθαρῶτερον. τῆτο μὲν, εἰ

ἀποδείξει καὶ παραγυμνώσει μερῶν τινῶν τῶ σώματος, ὧν ἢ χρῆ τῆτο δὲ, ταῖς ἐπιθεωρήσει τῶν ἀπορρήτοτέρων μερῶν. ἔδὲ γὰρ ἠέχετο τῶ δικαίως τῶ γύμνωσιν, αἰσχρῶν ἔσαν, ἐπιδεῖν σώφρων ἡός. ἐσκέπασε δὲ ἡ σωφροσύνη ὁ ἐγυμνωσιν ἡ μέθῃ.

κδ. Ἐξένηψε δὲ Νῶε ἀπὸ τῶ οἴνου, καὶ ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῶ ὁ υἱὸς αὐτῶ τῶ νεώτερος.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πόθεν ἔγνω; ἴσως οἱ ἀδελφοὶ ἐγνώρισαν, ἔχι τὸν ἀδελφὸν διαβαλεῖν βεβόητοι, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐγένετο διδάσκοντες, ἵνα κατάλληλον ἐκείνος τῶ τραύματι τῶ βοήθειαν δέξηται.

ΑΔΗΛΟΥ. Νεώτερον τὸν Χαναάν ὁμολογεῖ, ὡς προειδόντα τῶ γύμνωσιν τῶ Νῶε, καὶ τῶ πατρὶ ἀπαγγείλαντα. ἐπέτιογε ὁ Ἰάφεθ ἔχατος ἢ τῶ Χαμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Νεώτερον αὐτὸν ὀνομάζει. νεωτεροποιὸν γὰρ ἡ κακία. (1)

κε. Καὶ εἶπεν, ἐπικατάρατος Χαναάν, παῖς οἰκέτης ἔσαι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῶ νόμῳ μηδέπω τεθῆτος, ὅς διαγορεῖ τιμῶν τὸν πατέρα, καὶ τῶ μητέρα, διατὶ ὁ Χαμ ὡς πατραλίας κρίνεται; Τῆ φύσει τῶ ἀναγκαιῶς εἰτέθεικε νόμῳ ὁ ποιητής. ἔτω τὸν Κάιν κατέκρινεν, ἐπειδήπερ αὐτὸν ἡ φύσις ἐδίδασκεν, ὡς ὁ Φόνος παράνομος. αὐτίκα γὰρ ὀλοῦ χρησάμενος σωεργῶ, πόρρω τῶν γεγεννηκῶν ἀπαγαγὼν, ἀνείλε τὸν ἀδελφόν. καὶ τῶ Θεὸς πωθανομένης, πῶ Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου; ἠρνήθη. δῆλον δὲ, ὡς ἐπιστάμενος, ὅτι κακὸν τὸ γεγεννημένον, ἠρνήσατο τὸ τολμηθεῖ. ἐλεγχεθεῖς δὲ ὑπὸ τῶ δικαιοκρίτη, ὁμολόγησεν ὑπερ συγγνώμῳ ἡμαρτηκῶν. μείζων γὰρ φησιν ἡ ἀμαρτία μῶ τῶ ἀφελῶν μῶ. καὶ μῶτοι καὶ ὁ Ἄδὰμ τῆς θείας ἐπιφανείας αἰδομένης, ἐπειράθη λαθεῖν, ὡς εἰδῶς, ὅτι δὴ τὸ κλέπειν κακόν. ἔτω καὶ ὁ Χαμ, τῶ τῶ πατραλοῖα κατηγορίαν ἐδέξατο, ὡς παραβάς τὸν τῆς φύσεως νόμον. ὅτι γὰρ καὶ τὸ γεγεννηκῶν τῶ γεγεννηκῶν ἡ φύσις ἐδίδασκε, μαρτυροῦσιν οἱ τῶ Χαμ ἀδελφοὶ, οἱ παρ' ἐκείνῳ τῶ πατρὸς τὸ πάθος μεμαθηκῶτες, μετὰ πολλῆς αἰδῶς σιωπῶν ἀνέβησαν τὸν πατέρα, εἰς τῶ πίσω βαδίζοντες, ὡς ἂν ἠγῶσα ἴδοισιν, ὅθεν ἀπαρτίτες ἐβλάστησαν. τοιγάρτοι μάλα εἰκότως, καὶ τῶ πατρὸς τῶ ὀλοῦσιν ἐδρέψαντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῶ Χαμ ἐπικατάρατος, ὁ ἐκείνῳ παῖς ἐδέξατο τῶ ἀράν; Κοινῇ πάντες μετὰ τῶ τῶ κατακλυσμῶ παύσαν τῆς θείας μετέλαχον ὀλοῦσιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῶ Χαμ ἐπικατάρατος, ὁ ἐκείνῳ παῖς ἐδέξατο τῶ ἀράν; Κοινῇ πάντες μετὰ τῶ τῶ κατακλυσμῶ παύσαν τῆς θείας μετέλαχον ὀλοῦσιν.

(1) Καὶ ὡς νεωτεροποιὸν πρὸς ἀμαρτίαν ἐκάλεισιν εἰκότως νεώτερον. Πρεκόπιος ἐν τῶ τῆς Λύγ. κῶδ.

δύλογίας. τολμηρόν τοίνω υπέλαβεν ὁ Νῶε ἐπαγαγεῖν ἀράν τῷ τῆς θείας δύλογίας μεταληχότι. τῆτε χάριν τῷ ἐκείνῃ παιδί περιέδθηκε τῷ ἀράν. ἔχει δὲ καὶ ἡ τιμωρία τὸ δίκαιον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐξήμαρτεν εἰς πατέρα, διὰ τῆς τῆ παιδὸς αὐτῆ ἀρᾶς δέχεται τῷ τιμωρίαν. πρὸς δὲ τῆτοις σκοπητέον κακέينو, ὡς εἰ αὐτὸς ὁ Χάμ ἐδέξατο τῷ ἀράν, εἰς ὅλον αὐτὸν διέβη τὸ γένος ἢ τιμωρία· εἰς δὲ τὸν νεώτατον υἱὸν τῷ παιδείαν διὰ τῆτο παρέπεμψε. καὶ τῆτο δὲ εἰδείαι προσήκει, ὡς προρρήσεις εἰν, ἐκ ἀρᾶ τῆ δικαίᾳ τὰ ῥήματα. ἐπειδὴ γὰρ ἐμελλεν ὁ Ἰσραὴλ ἐκ τῆ Σὴμ κατάγων τὸ γένος, τῆς Παλαιστίνης παραλαμβάνειν τῷ δεσποτείαν, ταύτῳ δὲ πάλαι ὤκνε οἱ ἐκ τῆ Χαναάν βεβλασηκότες, εἰς ἀράν χηματίζει τῷ προρρήσιν προαγορεύων μὲν τὰ ἐσόμνα, δεδιττόμενος δὲ τῆς ὑπερον ἐσομνῆς, μὴ πλημμελεῖν εἰς γονέας. καὶ τῆτο σαφῶς ἡμᾶς ἢ τῆ Σὴμ δύλογία διδάσκει. δύλογητός γάρ φησι Κύριος ὁ Θεὸς τῆ Σὴμ· καὶ ἔσαι Χαναάν παῖς αὐτῆ. ἔ γὰρ τοῖς δύο τῆτον υπέταξον, ἀλλὰ μόνῳ τῷ Σὴμ. καὶ τῆ μὲν Ἰάφεθ, τῷ πολυγονίαν προάρηκε, τῆ δὲ Σὴμ τῷ ὑσέβειαν. τὸν γὰρ Θεὸν ἐν τοῖς σκλωμάσι τῆ Σὴμ κατοικήσεν προεῖρηκε. κατώκησε δὲ ἐν τοῖς ἐκ τῆ Σὴμ πατριάρχαις, καὶ ἐν τοῖς ἐκ τῆτων βεβλασηκόσι Προφήταις, καὶ ἐν τῆ σκλωῇ πρότερον, καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπερον. ἀκριβὲς δὲ τέλος ἔχῃκει ἢ προφητεία τὸ τῆς οἰκονομίας μυσῆριον· ὅτε αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος, ὁ τῆ Θεῶ καὶ πατὴρ μονογενῆς υἱὸς ἐσαρκώθη καὶ ἐκωθρώπησε, ἐκ ναὸν· ἐαυτῆ προσηγορεύσεν ὡς ἐκ σπέρματος Δαβὶδ καὶ Ἀβραὰμ ἔλαβε σάρκα. ἐκ τῆ Σὴμ γὰρ καὶ ἔτοι κατῆγον τὸ γένος. ἢ δὲ τῆ Χαναάν δελεία ἐν τοῖς Γαβαωνίταις τὸ τέλος ἐδέξατο.

ΑΔΗΛΟΥ. Τινὲς φασιν, ὡς προᾶδεν ὁ Χαναάν τῷ γύμνωσιν τῆ Νῶε, καὶ αὐτὸς ἀνήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆ τῷ Χάμ· διὰ τῆτο τῷ κατάραν αὐτὸς λαμβάνει· τινὲς δὲ, ὡς ἐπέπερ δύλογηθεῖς ὡς παρὰ Θεῶ ὁ Χάμ, τῷ διαδόχῳ καὶ ὑῶ κατηράσατο.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καταράται τὸν Χαναάν, ἔ τὸν Χάμ, διὰ τὸ, ὡς οἶμα, δικάιον τε εἶναι δῆνα δίκλῳ ἐν παιδί παῖδα τὸν εἰς πατέρα παρανομήσαντα. καὶ διὰ τῆτο μέλλαν ὑπερον τῆς ἐκ τῆ Σὴμ τῆ μὲν γῆ τῆ Χάμ παροικεῖν· εἰσηλθε γὰρ φησιν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον, καὶ Ἰακώβ παρωκησεν ἐν γῆ Χάμ· τῆν δὲ Χανααίαν κληρονομήντας, τῆς μὲν ἀπολύειν τῶν Χανααίων, ἐνίς δὲ ἐξ αὐτῶν, οἶον τῆς Γαβαωνίτας, εἰς ὑδροφόρος ἑαυτοῖς καὶ ἐυλοφόρος καταδελωσαδαί.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ διανασᾶς ὁ πατήρ, καὶ γινῆς ὅσα ἐποίησε Χάμ, καταράται τῷ τῆτε ὑῶ· καὶ ζήτημα ἐκινεῖτο,

Α τίνος ἀνεκὴ τῆ πατὴρ ἀμαρτῶντος, ὁ υἱὸς δέχεται τῷ κόλασιν· προλαβὼν ὁ Μωϋσῆς, ἐν αὐτῇ τῆ διηγήσει τίθησι τῆς ἀπολογίας τῷ δικάμιν· ὅτε γὰρ ἐμελλε λέγειν, ὅτι εἶδε τῷ γύμνωσιν τῆ πατὴρ αὐτῆ, τότε προλαβὼν φησι, καὶ εἶδε Χάμ ὁ πατήρ Χαναάν τῷ γύμνωσιν τῆ πατὴρ αὐτῆ, καὶ ἐκ ἐσκέπασεν ἱματίῳ, ἀλλὰ πλέον ἐγύμνωσε τῆ πρὸς τῆς ἀδελφῆς διηγήσει. εἰς πατέρα δὲ ἀμαρτῶν, εἰς υἱὸν δέδωκε δίκλῳ, ἐκ ἀδικῆντος τῆ Θεῶ, ἀλλὰ προορῶντος, ὅτι σπέρμα τῆ Χαναάν δελούειν ἐμελλεν. ὅπερ ἐξῆλθεν ἐπὶ τῶν Γαβαωνιτῶν, οἱ πάση τῆ σιωχωγῆ Ἰσραὴλ ἐδέλουσάν. ὡσε καὶ Χάμ δίδωσι δίκλῳ τῶν εἰς τὸν πατέρα πλημμελημάτων. ἔ τὸσῆτον γὰρ αὐτῆ καθήψατο ἢ κατ' αὐτῆ κατάραν, ὅσον ἢ εἰς τὸ σπέρμα· καὶ τὰ μέλλοντα ὁμῆ προαγορεύεται. εἰ γὰρ δὲ τὸ ἀκριβὲς εἶπειν, ἐδὲ Χαναάν φαίνεται δελούσας.

Β πῶς γὰρ ὁ καὶ ἐπὶ τῆ ἐθνῶν, καὶ τῆ Σιδῶνος γεγονὼς πατήρ; ἀλλὰ τὸ τῆτε σπέρμα μετὰ πολλῆς γενεᾶς. (1) ὅπερ ἐκ ἐγένετο διὰ τῷ τῆ Χάμ εἰς τὸν πατέρα ἀμαρτίαν. ἀλλὰ τῆτο μὲν χῆμα φόβον ἐμποῖεν τοῖς ἐξῆς, ὡς αὐτὸ μῆτις ἐξυβρίζοι εἰς τῆς γεγεννηκότας· τὸ δὲ ἀληθῆς, ὅπερ ἐμελλεν ἐσεδαί προλέγετο. ἔτω καὶ ὁ Ἰακώβ δοκᾶ καταράσασαι τῆς περὶ Συμεῶν, καὶ Λοῦθι, διὰ τῷ κατὰ τῶν Σικιμάτων κίνησιν, λέγων· διαμεριῶ

Γ αὐτῆς ἐν Ἰακώβ, καὶ διασκορπιῶ αὐτῆς ἐν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ καὶ τὸν Ῥεβὶμ διὰ τῷ παρανομον κοίτῳ. ἐκβαίνει μὲν τῷ μὲν Συμεῶν καὶ τῷ Ῥεβὶμ δι' ἐτέρας ἀσεβείας τῆς μετὰ ταῦτα τετολμημῆνας αὐτοῖς, καὶ τῷ δίκλῳ ὑφίσαντας· τῷ δὲ Λοῦθι συμβαίνει μὲν ἢ τῆ πατὴρ προρρήσεις, ἐκ εἰς κατάραν δὲ, ἀλλ' εἰς δύλογίαν ἄκραν. ἱερεῖς γὰρ καὶ λούιται γεγεννημένοι, πάσας ἐπλήρωσαν τῆς Φυλας. ἀναγκαῖον τοίνω ἐκ τῆτων εἰδείαι, καὶ ὡς ἀλλὰ μὲν χηματίζεταί λέγειν, ἢ ποιεῖν ἢ θεία Γραφή, ἕτερα δὲ οἰκονομεί. πολλὰ γὰρ ἐκ τῆτων εἰδείαι, (2) καὶ ἔτω τῶν ζητημαίων ῥαδίαν ἔξεν τῷ λύσιν.

Δ αὐτῆς ἐν Ἰακώβ, καὶ διασκορπιῶ αὐτῆς ἐν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ καὶ τὸν Ῥεβὶμ διὰ τῷ παρανομον κοίτῳ. ἐκβαίνει μὲν τῷ μὲν Συμεῶν καὶ τῷ Ῥεβὶμ δι' ἐτέρας ἀσεβείας τῆς μετὰ ταῦτα τετολμημῆνας αὐτοῖς, καὶ τῷ δίκλῳ ὑφίσαντας· τῷ δὲ Λοῦθι συμβαίνει μὲν ἢ τῆ πατὴρ προρρήσεις, ἐκ εἰς κατάραν δὲ, ἀλλ' εἰς δύλογίαν ἄκραν. ἱερεῖς γὰρ καὶ λούιται γεγεννημένοι, πάσας ἐπλήρωσαν τῆς Φυλας. ἀναγκαῖον τοίνω ἐκ τῆτων εἰδείαι, καὶ ὡς ἀλλὰ μὲν χηματίζεταί λέγειν, ἢ ποιεῖν ἢ θεία Γραφή, ἕτερα δὲ οἰκονομεί. πολλὰ γὰρ ἐκ τῆτων εἰδείαι, (2) καὶ ἔτω τῶν ζητημαίων ῥαδίαν ἔξεν τῷ λύσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Προφητεία ὁ Νῶε. ἐδέλωσε γὰρ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μετὰ τῷ ἐξ Αἰγύπτῃ ἐξοδον.

Ζ κας. Καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῆ Σὴμ· καὶ ἔσαι Χαναάν παῖς αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Διατὶ δὲ μόνον ἐπὶ τῆ Σὴμ τὸ, δύλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῆ Σὴμ, ἐχθὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῆ Ἰάφεθ; καὶ μὴ κοινή τῶν δύο ἢ εἰς τὸν πατέρα τιμῆ. Ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆ Σὴμ σπέρμα πισὸν ἦδει ἐσόμνον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸν Ἀβραὰμ καὶ τῆς ἐξ αὐτῆ, καὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν τὸ κατὰ σάρκα· δῆλον ἔν, ὅτι προρρήσεις ἦσαν τῆ Νῶε τὰ λεγόμενα ἐν χηματι δύλογίας,

M 2

(1) Ἰσ. μετὰ πολλῆς γενεᾶς. (2) Ἰσ. εἰδείαι δὲ.

καὶ κατάρσας. καὶ γὰρ Πέρσαις, καὶ Ῥωμαίοις ἐδύλωσε καὶ δαλδοῖαι τὸ σπέρμα Χανααν, αὐτῷ δὲ ἐδαίς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τέτο ἴσως ἀντις εἶποι, ἐκ ἑσὶ τὸν Σὴμ δὺλογῆσαι. καὶ σφόδρα μὲν δὺλόγησεν αὐτόν. ὅταν γὰρ ὁ Θεὸς δὺχαρισεῖται, καὶ δὺλογεῖται διὰ τῶν ἀνθρώπων, τότε δαψιλεσέραν τὴν παρ' ἑαυτῆ δὺλογία ἐώθε χρησηγεῖν ἐκείνοις, δι' ἧς αὐτὸς δὺλογεῖται. δὺλογήσας τοίνυν τὸν Θεὸν, ὀφειλέτω αὐτὸν κατέσκησε μείζονος δὺλογίας, καὶ αἰτίας γέγονε τῷ Σὴμ πλείονος ἀμοιβῆς, ἧς αὐτὸς αὐτόν, εἰ δι' ἑαυτῆ δὺλόγησεν.

κζ. Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τῆς Σὴμ· καὶ γενηθήτω Χανααν παῖς αὐτῆ.

» **ΔΙΟΔΩΡΟΥ.** Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι Σὴμ· καὶ γενηθήτω Χανααν παῖς αὐτῆ· ἢ κατὰ τὸν Ἀκυλαν, δῆλος δῆλων ἔσω Χανααν παῖς τῆς Σὴμ, ἢ τῆς Ἰάφεθ, διὰ τὴν ἀμαρτίαν. καὶ Χάμ εἰδέχεται τὴν κατάρσιν, διὰ τὸ ἠυλογεῖσθαι τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τῆς Θεῆς. Τὶ δὴποτε, καὶ κατοικησάτω ὁ Ἰάφεθ ἐν τοῖς σκλιώμασι τῆς Σὴμ εἴρηται; ὁρᾷς, ὅτι πάντα προφητεία ἡμῶν δια προφάσεως τινος, ἢ ἀνθ' προφάσεως φανερωμένη; καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα Μαδαῖ, τρεῖςιν ὁ Μῆδος, τῆς Ἰάφεθ ὡν υἱός, τὸ κάλλισον τῶν τῆς Σὴμ οἰκίσεων κατέσχε, τὴν Μηδῖαν, μέρος ἐκ ἐλάχισον τῆς τῶν Περσῶν γῆς.

» **ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ.** Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι Σὴμ· καὶ γενηθήτω Χανααν παῖς αὐτῶ. τῆ τῆς Σὴμ δὺλογία καὶ Ἰάφεθ συμπαρέλαβεν. ἢ τὸ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τῆς Σὴμ ὁ Θεὸς, ἀντὶ τῆς, ἵνα ἢ τοῖς τόντι τὸ λεγόμενον· ὅτι εὐ μὲν ποιήσας ὁ Θεὸς καὶ Ἰάφεθ, ἀπασαν μέντοι τὴν ἑαυτῆ πρόνοιαν παράσχοι μᾶλλον τῷ οἴκῳ τῆς Σὴμ.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Διὰ τῶν δὺλογιῶν τῶν τῆς Σὴμ καὶ τῆς Ἰάφεθ, τῶν δὺω λαῶν ἀνίτησθαι αὐτὸν οἶμαί τὴν κλησιν. καὶ διὰ μὲν τῆς Σὴμ, τῆς Ἰαδαίης· ἐξ ἐκείνης γὰρ ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ, καὶ τὸ τῶν Ἰαδαίων ἐπιδέδωκε γένος· διὰ δὲ τῆς Ἰάφεθ, τὴν τῶν ἐθνῶν κλησιν. ὅρα γὰρ καὶ ταύτῃ τὴν δὺλογία ἐτέτο προμύνησαν. πλατύναι γὰρ φησὶν ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι τῆς Σὴμ. ἐτέτο ἐπὶ τῶν ἐθνῶν εἰς ἔργον ἐκβεβηκὸς ὁρῶμεν. διὰ μὲν γὰρ τῆς εἰπεῖν, πλατύναι, τὰ ἔθνη ἠνίξαστο· διὰ δὲ τῆς εἰπεῖν, κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι τῆς Σὴμ, ὅτι τῶν τοῖς Ἰαδαίοις ὄντροπιδασίτων, καὶ ἐκείνοις παρασκυδαδάντων, τὰ ἔθνη τὴν ἀπόλαυσιν ἔσχε.

A **** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Τρεῖς μὲν οἱ πάντες γεγονάσι λαοί· ὅ, τε ἐν πρώτῳ καιρῷ, κατὰ τὸν ἐπάρσιν Χάμ· καὶ ὁ τρίτος ὁ λοῖδος, νοοῖτο δ' ἂν ὡς ἐν τελευταίοις Ἰάφεθ, ὅς ἐρμυδύεται πλατυσμός. ἐπειδὴ δὲ ἡμῖν ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τὸν ἴδιον υἱόν, ὅς διὰ μηρῶν σημαίνεται, καὶ ὅσον ἦκεν εἰπεῖν εἰς τὸ νοητὸν τῆς Θεότητος κάλλος ἀχήμενάτε καὶ ἀτερπῆ δια τὸ **B** ἀνθρώπινον· ἐδὲ γὰρ εἶχον εἶδος, ἐδὲ κάλλος κατὰ τὴν τῆς Προφήτης Φωνῆ· τότε δὴ τότε, καθὰ καὶ αὐτῆ τῶν πραγμάτων ἐπιμαρτυρήσασιν ἂν ἢ ἐκβάσις, ὁ μὲν πρώτος τε καὶ λοῖδος λαός, τρεῖςιν οἱ ἐν ἀρχῇ καὶ πρώτοι πισθῶσαντες, καὶ μὴ καὶ ὁ κληθῆσάμενος ἐν ἐσχάτοις, δεδυσάπλωται τὸν Ἐμμανῆλ· δὺλόγηται δὲ δι' αὐτῆ παρὰ τῆς Θεῆς καὶ πατρός. ὁ δὲ γε τοῖν δυοῖν μεταξὺ γεγονώς, καλαμειδιάσας ὡσπερ Χριστῆ, διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ἀκαλλῆς, καὶ τὸν ἐκ Θεῆς πεφηνότα υἱόν κατὰ πολλὰς ἀτιμάσας τρόπους, ἐν τῷ τῆς δαλείας ἀπομεμνήθηκε τρόπῳ, καὶ τῆς τῶν πατέρων ἐλδύθειας ἀπώλωσεν. ὅτι δὲ ἔμελλον οἱ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἐκ τῶν Ἰαδαίων πισθῶσαντες τῶν πρώτων ἔσεσθαι κοινωνοὶ μονοναχὶ καὶ ὁμέσιοι· ἄτε δὴ καὶ εἰς μίαν σιωνεχθῶντες πόλιν, ἦγεν αὐλῶν, ἢ ἐσίαν, τρεῖς τὴν ἐκκλησίαν, ὑπέ- **Δ** φωνεν, εἰπών· πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, τρεῖς τῷ τρίτῳ καὶ ἐν ἐσχάτοις **Ε** τρίτος γὰρ ὁ Ἰάφεθ. καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι τῆς Σὴμ, τρεῖς τῆς πρώτης· καὶ γενηθήτω Χανααν παῖς αὐτῶν. ἐτέτο οἶμαί ἐσιν ὅπερ ἔφη Χριστὸς **Ε** τοῖς Ἰαδαίων δήμοις· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν, ἐδῆλος ἐσὶ τῆς ἀμαρτίας. ὁ δὲ δῆλος εἰ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ἐάν ἂν ὁ υἱὸς **Ε** ὑμᾶς ἐλδύθρῶση, ἐλδύθροισι ἔσεσθαι. καλαμειδιάσαντες γὰρ οἱ τάλαντες Ἰαδαῖοι τῆς τῆς σωτήρος ἡμῶν οικονομίας, καὶ τὴν ἀποκάλυψιν αὐτῆ τὴν παρὰ τῆς Θεῆς καὶ πατρός εἰς ἡμᾶς γενομένην εἰς τετιμηκότες, ἐν τῷ τῆς δαλείας μεμνήκασιν πνδύματι.

» καὶ. Ἐξῆσε δὲ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμόν· ἔτη τριακόσια πενήκοντα. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε ἑννακόσια πενήκοντα ἔτη· καὶ ἀπέθανεν.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μὴ νομίσῃς δὲ ἐτέτο ἀπλῶς ἐνοσημῶσθαι τὴν θείαν Γραφὴν, ἀλλ' ὅρα καὶ ἐντεῦθεν τῆς διακίης τὴν ἐγκράτειαν, ὅτι ἔτε ἀδείας καὶ ἀνέσεως ἀπολαύσας, καὶ τοσούτου ἀριθμὸν ἐτῶν ἐπιζήσας, μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς κίβωτῆς ἐξόδον, παιδοποιίας ἠέχετο λοιπόν. ἐδὲ γὰρ ἐμνημόνυσεν ἢ Γραφῆ, ὅτι ἐτέρως ἔχε παῖδας, πλὴν τῶν τῶν τριῶν.

Κ Ε Φ. Ι.

α. **Α**ὗται δὲ αἱ γενέσεις τῶν υἱῶν Νῶε, Σήμ, Χαμ, Ἰάφεθ· καὶ ἐγεννήθησαν αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

β. Υἱοὶ Ἰάφεθ· Γάμερ, καὶ Μαγῶγ, καὶ Μαδαϊ, καὶ Αὐάν, καὶ Ἐλισσά, καὶ Θῶβελ, καὶ Μοσόχ, καὶ Θηράς.

*ΙΩΣΗΠΟΥ. Υἱοὶ Ἰάφεθ κατώκησαν ἀπὸ Ταύρος, καὶ Ἀμμανῆ (1) τῶν ὀρέων ἀρξάμενοι, καὶ προήλθον ἐπὶ μὲν Ἀσίας, ἀχρι ποταμῆς Τανάϊδος· ἐπὶ δὲ Εὐρώπης, ἕως Γαδείρων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Υἱοὶ Ἰάφεθ, Γάμερ, ἀφ' ἧς Γαλάται· Μαγῶγ, ἀφ' ἧς Σκύθαι· Μαδαϊ, ἀφ' ἧς Μῆδοι· Ἰωυάν, ἀφ' ἧς Ἰωνία· Ἐλισσά, ἀφ' ἧς Αἰολεῖς· Θοβαν, ἀφ' ἧς Ἰβηρες· Μοσόχ, ἀφ' ἧς Καππαδόκαι· γενεαλογεῖ δὲ ἀπὸ τῆς Σήμ κάτω ἄλλον Μοσόχ. καὶ σημειωτέον αὐτῆς· ἵνα ὅταν τῆς Προφῆτας ἀναγινώσκωμεν ἀπὸ τῆς ἀκολουθίας εἰδείημεν ποῖον λέγει τὸν δυτικόν, ἢ τὸν ἀνατολικόν. Υἱοὶ δὲ Χαμ, Χῆς, ἀφ' ἧς Χεσσαῖοι Αἰθίοπες· Μετραῖμ, ἀφ' ἧς Μετραῖοι Αἰγύπτιοι· Φετ, ἀφ' ἧς Φεταῖοι Λίβυες· Χαναάν, ἀφ' ἧς Χανααναῖοι, οἱ νῦν Παλαιστῖνοι. Υἱοὶ Χῆς, Σαβὰ, ἀφ' ἧς Σαβαῖοι Αἰθίοπων ἔθνος· Εὐίλα, ἀφ' ἧς Γετῆλοι· Ρεγμα, ἀφ' ἧς Ραμέ· Σαβασά, ἀφ' ἧς Ἀσαβαῖοι· Σεβαδά, ἀφ' ἧς Σεβαχθλωοὶ· Ἰδαδάν, ἀφ' ἧς Ἰδαδαῖοι αἰθιοπικόν ἔθνος. Υἱοὶ Σήμ, Αἰλάμ, ἀφ' ἧς Ἐλιμαῖοι, Περσῶν οἱ Ἀρχαῖοι· Αὐσέρ, ἀφ' ἧς Αὐσέριοι· Ἀρφαξάδ, ἀφ' ἧς Χαλδαῖοι· Ἀράμ, ἀφ' ἧς Σύροι· κάτω μόντοι τὸ λη. καὶ τὸν Καμηὴλ πατέρα Σύρων· Λεδ, ἀφ' ἧς Λυδοί. ἔτοι κατώκησαν ἀπὸ Ἀσεί ἀρξάμενοι καὶ Εὐφράτη τὰ πρὸς Ἀνατολάς μέχρι τῆς κατὰ Ἰνδῖαν Ὠκεανῆ. (2)

γ. Καὶ υἱοὶ Γάμερ· Ἀχανάξ, καὶ δ. Ριφάθ, καὶ Θοργαμά. Καὶ υἱοὶ Αὐάν· Ἐλισσά, καὶ Θαρσεῖς, Κί. ε. τιοι, Ρόδιοι. Ἐκ τῶν αὐφωρίθησαν νῆσοι τῶν ἔθνῶν ἐν τῇ γῆ αὐτῶν· ἕκαστος κατὰ τὴν γλῶσσαν, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν

ς. Υἱοὶ δὲ Χαμ· Χῆς, καὶ Μεσαραιμ, Φεθ, καὶ Χαναάν.

*ΙΩΣΗΠΟΥ. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Χαμ κατώκησαν τὴν ἀπὸ Συρίας, καὶ Ἀμάν, καὶ

Λιβάν, τῶν ὀρέων (3) πρὸς νότον, καὶ ὅσον πρὸς θάλασσαν ἐτέτραπτο καταλαμβάνοντες, καὶ μέχρι δυτικῆς Ὠκεανῆ.

ζ. Υἱοὶ δὲ Χῆς· Σαβὰ, καὶ Λευιλάθ, καὶ Σαβαθά, καὶ Ρεγμα, καὶ Β Σαβαναθά. υἱοὶ δὲ Ρεγμα· Σαβαν, καὶ Δαθάν. Χῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ· ἔτος ἤρξατο εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς.

θ. Οὗτος ἦν γίγας κυνηγὸς ἐναντίον Κυρίε τῆς Θεῆ· διὰ τῆτο ἐρῶσιν, ὡς Νεβρώδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον Κυρίε τῆς Θεῆ.

Γ ΔΗΛΟΥ. Ὅτι ὁ γίγας ἐκ τῆς κατηραμένης γένεως ἡ, ἐξ ἧς καὶ ἡ παραβολὴ ἐλέχθη· ὡς Νεβρώδ γίγας κυνηγός. λέγει δὲ τῆτον Ἰώσηπος (4) ἀρχοντα γεννηθῆσαι τῶν ἐπινοησάντων τὸν πύργον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Κάτινες μεί- φασι τὸ, ἐναντίον Κυρίε; ἀντὶ τῆς ἐναντιόμενος τῷ Θεῷ· ἐγὼ δὲ ἐχ. ἠγῆμα τῆτο ἀντίθετον τὴν θείαν Γραφῶν, ἀλλ' ὅτι ἰχυρὸς τις ἡ καὶ ἀνδρείος. τὸ δὲ ἀπέναντι Κυρίε τῆς Θεῆ, ἀντὶ τῆς, ὑπ' αὐτῆς παραχθῆς, ὑπ' αὐτῆς δεξιόμενος τῆς Θεῆ τὴν ὀβλογίαν, ἢ ὅτι ἡμελλεὶ ὁ Θεὸς δι' αὐτῆς θανατῶσθαι, ὡς τοῖστον παραγαγὼν καὶ δαίξας ἐπὶ τῆς γῆς.

ι. Καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτῆς Βαβυλῶν, Ὁρεχ, καὶ Ἀχαδ, καὶ Χαλάνη ἐν τῇ γῆ Σενναάρ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπὶ πρώτῃ Νεβρώδ ὀνομάσθη βασιλεία.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀλλὰ καὶ ἔτος πάλιν μιμῆμενος τὸν πρόγονον, καὶ ἐκ εἰς δέον χρησάμενος τοῖς τῆς φύσεως προτεροῦμασιν, ἕτερον ὀβλείας ἐφεῦρε τρόπον, καὶ ἀρχῶν, καὶ βασιλῶν γενέσθαι ἐπεχάρησε. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὅρα τῆς σώματος τὴν ἰχυρὴν καὶ μέγιστον ἐπὶ τῶν οἰκείων ὄρων, ἀλλ' αἰεὶ τῆς πλείονος ἐφιμενίω, καὶ τῆς δόξης ὀρεγομενίω. ἔ γὰρ ὡς προῖταμενος αὐτῶν, ὑπέταττον, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὀκοδοῦμε, ἵνα ἀρχὴ τῶν πολεμίων.

ια. Ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν Ἀσέρ· καὶ ἀκοδόμησε τὴν Νινευί, καὶ τὴν Ροωβὸθ πόλιν, καὶ τὴν Χαλαχ, καὶ τὴν Δασέ ἀνα μέσον Νινευί,

M 3

νευί,

(1) Καὶ Ἀμάν. ἐν Κεφ. 3. περὶ Ἰεδαϊκ. ἀρχαιολ. τῆ 1. βιβλ.

(2) Ὅρα τὸ 7. Κεφ. τὸ περὶ Ἰεδαϊκ. ἀρχαιολ. τῆ Ἰωσήπ. τῆ 1. βιβλ.

(3) Τῶν ὄρων γλῶσσαι κατέχον, ὅσα πρὸς θάλασσαν αὐτῆς ἐτέτραπτο καταλαμβάνοντες, καὶ μέχρι τῆς Ὠκεανῆ ἐξιδιώσασμενοι. αὐτ.

(4) Ἐν Κεφ. 5. περὶ Ἰεδαϊκ. ἀρχαιολ. τῆ 1. βιβλ.

νευϊ, καὶ ἀνά μέσον Χαλάχ· αὕτη ἡ Α πόλις μεγάλη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ ἅγιος Ἐπιφάνειος (1) λέγει· ὅτι τὸν Ἀσὺρ Ἑλλώες φασιν εἶναι τὸν Ζωροάστρω. ἔτος φησιν εὖρον ἀσρολογίαν, καὶ μαντείαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἔστι καὶ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ πόλις Ἰσδαίων Νινῶβι, καλεσμένη Καφθοριεῖμ, ἢ νῦν Ἀσκάλων.

- ιγ. Καὶ Μεσαραιῖμ ἐγέννησε τὸν Λαδιεῖμ, καὶ τὰς Ἐνεματιεῖμ, καὶ τὰς Λαβιεῖμ, καὶ τὰς Νεφθαλιεῖμ, ιδ. Καὶ τὰς Πατροσωνιεῖμ, καὶ τὰς Χατιλωριεῖμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φιλιεῖμ, καὶ τὰς Καφθοριεῖμ. Χαναναῖν δὲ ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα πρῶτότοκον, καὶ τὸν Χετταῖον, Καὶ τὸν Ἰεβρσαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ τὸν Ἀδοαῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, (2) ιη. Καὶ τὸν Ἀμαθί· καὶ μετὰ ταῦτα διεσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν Χαναναίων. ιθ. Καὶ ἐγένοντο τὰ ὄρια τῶν Χαναναίων ἀπὸ Σιδῶνος, ἕως εἰσελθεῖν εἰς Γεραρα καὶ Γάζαν, ἕως εἰσελθεῖν Σοδόμων καὶ Γομορράς, Ἄδαμα, καὶ Σεβειμ ἕως Λασά. Οὗτοι οἱ υἱοὶ Χαμ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, καὶ γλώσσαις αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.

κα. Καὶ τῷ Σήμ ἐγεννήθη καὶ αὐτῷ, πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν Ἑβερ, ἀδελφῷ Ἰάφεθ, ἀδελφῷ τῷ μείζονος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητεῖται πῶς Ἰάφεθ μείζων τῷ Σήμ. Μήποτε ὡς Ἰακῶβ τῷ Ἡσαῦ, εἰ καὶ τὸν χρόνον νεώτερος ἦν, ἔτω διὰ τὸ τῶν ἔθνων μυσηρίον Ἰάφεθ ὁ πατὴρ αὐτῶν μείζων ἐστὶ Σήμ τῷ Ἑβραῖς;

κβ. Υἱοὶ Σήμ· Αἰλειμ, καὶ Ἀσὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, καὶ Λαῶ, καὶ Ἀράμ, καὶ Καϊνάν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπὸ τῶν χρόνων Καϊνάν ἢ Ἀσρονομία, καὶ οἱ οἰωνισμοί.

κγ. Καὶ υἱοὶ Ἀράμ· Ὠς, καὶ Ἰὰλ, καὶ Γαθέρ, καὶ Μοσόχ. Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν Καϊνάν· καὶ Καϊνάν ἐγέννησε τὸν Σαλά· Σαλά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑβερ.

Β κε. Καὶ τῷ Ἑβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί, ὄνομα τῷ ἐνὶ Φαλέκ· ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆ διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ Ἰεκτάν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἑβερ ἐστὶν, ἀφ' ἧς Ἀβραάμ καὶ Ἑβραῖοι. Ἑβερ, περατικῶς Φαλέκ, μερισμός ἐρμηνεύεται.

κς. Ἰεκτάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλμῶδαμ, καὶ τὸν Σαλέφ, καὶ Ἀσαρμῶθ, καὶ Ἰεράρ, Καὶ Δορρά, καὶ Ἰαζήλ, καὶ Δεκλά, Καὶ τὸν Γεμαρ, καὶ Ἀδιμεήλ, καὶ Σαβάν.

κθ. Καὶ Οὐφείρ, καὶ Εὐϊλάτ, καὶ Ἰωβάβ. πάντες ἔσται υἱοὶ Ἰεκτάν.

Δ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκὲν ὁ Ἰῶβ (3) τὸ ὄνομα τῶν προπατόρων εἶχε τῶν ἀπὸ τῆ Σήμ καὶ τῆ Ἑβερ τῆ ἐκλεκτῆ γένους. (4) καὶ διὰ τῆτο ὄβγκησ ἡ τῶν ἀφ' ἧλίσ ἀνατολῶν.

λ. Καὶ ἐγένετο ἡ κατοίκησις αὐτῶν ἀπὸ Μανασῆ ἕως εἰσελθεῖν εἰς Σολαφηρά ὄρος ἀνατολῶν. Οὗτοι υἱοὶ Σήμ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. Αὐται αἱ φυλαὶ τῶν υἱῶν Νῶε, κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ τὰ ἔθνη αὐτῶν. ἀπὸ τῶν διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἔθνων ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

ΚΕΦ.

(1) Νεβρώθ γὰρ βασιλεύει υἱὸς τῆ Χῆς τῆ Αἰθιοπίας, ἐξ ἧς Ἀσὺρ γεγέννηται. τέττε ἡ βασιλεία αὐτῶν ὄρεχ γεγέννηται, καὶ αὐτῶν Ἀρφαλ, καὶ Χαλάνη. κλίσει δὲ καὶ τῶν Θεράς, καὶ τῶν Θόβελ, καὶ Λάβον αὐτῶν Ἀσυρίων χώρα. τῶν τῶν φασὶ παῖδες Ἑλλῶων εἶναι τὸν Ζωροάστρω ὅς πρόσω χωρήσας ἐπὶ τὰ ἀνατολικά μέρη, οἰκιστὴς γίνεται Βάκτρων. ἐντεῦθεν τὰ κατὰ τῶν γῶν παρὰ νότον διανενέμηται. ἐφθέρτης γὰρ ἔτος γεγέννηται κακῆς διδασχῆς, Ἀσρολογίας, καὶ Μαγείας, ὡς πῖνες φασὶ περὶ τέττε τῶν Ζωροάστρω. πλὴν ὡς ἡ ἀκρίβεια περιέχει, τῶν Νεβρώθ τῶν γίγαντος ἔτος ἡ ὁ χρόνος. εἰ πολὺ δὲ ἀπῆλθον τῶν χρόνων διετήκασον ἀμφω, ὅ, τε Νεβρώθ καὶ ὁ Ζωροάστρω. Ἐπιφάν. ἐν τῶν κατὰ αἰρέσ. βιβλ. 1. σελ. 7.

(2) ιζ. Καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀρεκαῖον, καὶ τὸν Ἀσυναῖον, ιη. Καὶ τὸν Ἀραδίον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, κτ. Τὰ ὀνόματα ταῦτα εἰ κείνται ἐν τῶν Κώδικι.

(3) Ἰωβάβ ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(4) Γένεσ. εἰ μὴ τῶν Χαναναίων. ὄβγκησ τῶν ἀφ' ἧλίσ, κτ. ὁ αὐτ.

Κ Ε Φ Ι Α.

α. **Κ**αι ην πασα η γη χειλος εν, και Φωνη μια πασι.

ΑΔΗΛΟΥ. Διαφοραν χειλος και Φωνης Φασι. τω μου Φωνω, επι της διαλεκτες τασεσθαι, το δε χειλος, επι της διανοιας, η το αναπαλιν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Χειλος εν τω λαλιαν Φησι, και Φωνω παλιν το αυτο, ινα ειπη, οτι ομοφωνοι και ομογλωσσοι παντες ησαν. και οτι περι λαλιας ερηται το, και ω πασα η γη χειλος εν, ακυε
Ψαλ. 139. 3. της Γραφης αλλαχθ λεγσης, υος απιδων υπο τα χειλη αυτων. ετως οιδεν η Γραφη τω τε χειλος ονοματι τω λαλιαν προσαγορδεν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποια γλωσσα αρχαιοτερα; Δηλοι τα ονοματα. Αδαμ γαρ, η Καιν, και Αβελ, και Νωε της Συρων ιδια γλωττης. Αδαμαδα γαρ τω ερυθραν γλω εδος τοις Συροις καλειν. Αδαμ τοινω, η ο γηινος, η ο χοικος ερμιλωβεται. Καιν, κησις. τετο δε υμνων Θεον ο Αδαμ ερηκεν, εκησαμλω ανθρωπον δια τε Θεσ. και Αβελ, κινδος, πρωτος γαρ ετος αφθη νεκρος, και πρωτος τοις γεγενηκοσι προεσησε παιδος. και Νωε, αναπαυσις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Η εν εβραια ποθεν ηρξατο; Οίμαι αυτω ιεραν ειναι Φωνω. ωπερ γαρ εν τοις ελλωικοις ναοις ιδιοτινες ησαν χαρακηρες γραμματων, ες ιερατικθ προσηγροδον, ετω δια τε Μωυσεως ο των όλων Θεος ταυτω εδωκε τω γλωσαν, διδακτω ησαν, ε Φυσικω. τοιγαρτοι των άλλων απαντων καλα τω των εθνων, εν οις αν γεννηθωσι Φτεγγομενων Φωνω, και των μεν εν Ιταλια τιλομενων, τη Ιταλων κεχρημενων, των δε εν τη Ελλαδι, τη Ελλωων, η των εν Περσιδι, τη Περσων, και των εν Αιγυπτω, τη Αιγυπλιων, τα Εβραίων παιδια ε τη εβραια εσιν ευρεν ουδυσ κεχρημενα Φωνη, αλλα τη εκεινων παρ οις εγεννηθησαν. ετα μερακια γενομενα. διδασκεται των γραμματων τθς χαρακηρας, μανθανει δε δια των γραμματων τω θειαν Γραφω τη εβραϊδι γεγραμμενω Φωνη. οίμαι δε τετο ανιττεσθαι και τον μακαριον Δαβιδ
Ψαλ. 80. 5. εν τω π. ψαλωμω, γλωσαν ω εκ εγνω ηκασεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αλλα τινεσ Φασιν απο τε Εβερ εβραϊαν κεκλησθαι τω γλωτταν. εκεινον γαρ μονον εν τη προτερα μειναι Φωνη, και εκειθεν Εβραϊθς ονομαδιωα. εγω δε οίμαι, Εβραϊθς ονομαδιωα εκ τε τον πατριαρχω Αβρααμ απο της Χαλδαιων χωρας εις τω Παλαισινλω ελθειν, τον Ευφρατω ποταμον διαβαντα. Εβρα

γαρ τη Συρων Φωνη ο περατης ονομαζεται. ει δε εκ τε Εβερ Εβραίοι καλενται, ε μονον εχρω τθς ετω προσαγορδουδα. πολλα γαρ εθνη εκ τε Εβερ καταγει το γειος. και ινα τθς άλλθς παντας παρω, εκ τθς εισιν Ισμαηλιται, και οι απο της Χετθρας, και Ιδουαίοι, και Αμαληκιται, και Μωαβιται, και Αμμωνιται, και οι τθς Καρας οικεντες. εκ τε γαρ Ναχωρ και τε Λαβαν το γειος καταγσει. αλλ, εδθς τθτων τη εβραϊδι χρηται Φωνη. ετω δε και αυτος ο Αβρααμ εκαλειτο. και μαρτυς η θεια Γραφη. μετα γαρ τω τε Λωτ αιχμαλωσιαν, ελθων, τθς Φησιν, απηγγαλιν Αβρααμ τω περατη. τετο δε παρα τω Εβραιω κειμονον ευρον, Εβρε. το δε Εβρε εξελλωιζομενον, Εβραϊος γινεται. και γαρ εν εκεινω τω χωριω, εθθα η Α γυπλια περι τε Ιωσηφ εφη, εισηγαγει ημιν παιδα Εβραϊον εμπαιζεν ημιν, παρα τω Εβραιω, Εβρε κειται. αλλα περι τθς συγρομαχειν περιτλον. εδθς γαρ τω λογω της υσεβειας λυμαινεται, καν τε τετο, καν τε εκεινο δεξωμεθα.

β. Και εγενετο εν τω κινησαι αυτης απο ανατολων, ευρον πεδιον εν γη Σεννααρ, και κατακησαν εκει.

Εν γη Σεννααρ Αλλοσ Φησιν οδοντων εκτιναγμων.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Κειται δε αυτη η Σεννααρ νωι εν χωρα τη Περσικη. ω δε τετο παλαι Ασυριων. εκεισε τοινω σιωδοιασαντες, συμβελιον λαμβανουσι μετ αιλληλων πυργον και πολιν οικοδομησασ, απο δε τε κλιματος τε προς Ευρωπω εις Ασιαν κεκλιότες, επωνομασθησαν παντες κατα τω χρονθ επικλησιν Σκυθαι. κηζεσι δε τω πυργοποιαν, και οικοδομωσι τω Βαβυλωνα, η εκ υδοκησεν ο Θεος επι τω εργω της αυτων ανοιας.

ΑΔΗΛΟΥ. Οι απο τε ειναι εν μελλοντες διασκορπιζεσθαι και πολλοι γινεσθαι, κινωσιν απο ανατολων. εως γαρ ωμονον, ησαν εν ανατολαις.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νοσισθωσαν τοινω παντες οι επι γης μια τινη διαλεκτω θεια χρωμενοι, και οσοιγε συμφωνησι προς αιλληθς, τηρεισθωσαν εν τη θεια διαλεκω, και εσωσαν ακινητοι των ανατολων, εις οσον εις τα τε Φωτος, και τε απο Φωτος αιδιθσ απαυγασματος, Φρονεντες, και ετοι επαν κινησωσιν απο των ανατολων εαυτες, αλλοτρια Φρονεντες, υρισκετωσαν πεδιον εν γη Σεννααρ, ο ερμηνοβεται οδοντων εκτιναγμος, κατα συμβολον τε απολωα αυτες τα διων τρεφονται, και κατοικητωσαν εκει.

γ. Κα

γ. Καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλῆσιον, δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθας, καὶ ὀπλήσωμεν αὐτὰς πυρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον· καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴν ἄσφαλτον τινὲς τῶν διδασκάλων, ἄσβησον εἶναί φασαν. οἱ ἀγνοῦντες ὡς εἶκος τὰς εἰς τῆ Ἀσουρία πηγὰς, ᾤκησαν τὸν πύργον ἄσβέσω ὠκοδομηθεῖσαι. ἀκριβῶς δὲ παρὰ τῶν ἐκείθεν ἀφικομεῖων μεμάθηκα, ὡς εἰς πηγὰ ταύτῃ ἀναβλύζουσαι τὴν ὕλῃ μεθ' ὕδατος· καὶ ὅτι ταύτῃ ταῖς οἰκοδομίαις συνυφαίνοντες, ἐπὶ ταύτης τὴν ὀπλημείῃ σιωετίθεσαν πλίνθον. ἔτω τὸν πύργον ὠκοδομηθεῖσαι φασί. καὶ οἱ αὐτόπαι τέτρα, καὶ διορύξαι τὴ (1) μέρος ἰσχυρίσαντο, καὶ ἀκριβῶς διαγινῶσαι, ὡς ἄσφαλτος ταῖς ὀπλημείαις ὑπέσρωται πλίνθοις. ἄλλως τε καὶ λίθων εἶναί παάνιν ἐν τῆ Ἀσουρία φασί, καὶ διὰ τῆ ταῖς πλίνθοις ἀντὶ λίθων κεχρηθεῖσαι. λίθων δὲ δίχα πῶς ἀν γίνοιτο ἄσβητος;

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος ἔχει, καὶ ἄσβητος ἢ αὐτοῖς ὁ πηλός, καὶ μάλα εἰκότως. ἄσφαλτος γὰρ εἰς οἰκοδομὴν ἄχρηστος, ἄσβητος δὲ ἐπιτηδεσιότατη.

δ. Καὶ εἶπαν, δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τῆ θρανῶ· καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα πρὸ τῆ διασπαρήναι ἡμᾶς ἐπὶ πωρσώπε παύσης τῆς γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ διαθήκη ἐπεὶ μυ. ἔτη ἔμειναν οἰκοδομῶντες. Τὸ ὕψος εὐλγ. πήχεις, καὶ δύο παλεσά· τὸ πλάτος ἐπὶ σγ. πλίνθας. τῆς πλίνθας τὸ ὕψος, τρίτον μιᾶς πλίνθας. τὸ ἔκταμα τῆ εἰς τοῖχος σάδιον γ', καὶ τὸ ἄλλο λ'.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῷ ὀνόματι τῆ θρανῶ ἢ θεῖα Γραφή τῆς τόλης αὐτῶν τὴν ὑπερβολὴν ἡμῖν παρασηται ἐβελήθη.

ε. Καὶ κατέβη Κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ σωματικῶς δεῖ νοεῖν ὅτι κατέβη.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ κατέβη, φησὶ, Κύριος ὁ Θεός· ἔχ' ἵνα ἀνθρωπίνως νοήσωμεν, ἀλλ' ἵνα διὰ τῆ παιδουώμεθα μηδέποτε καταψηφίζεσθαι ἀπλῶς τῶν ἀδελφῶν τῶν ἡμετέρων, μήτε ἐξ ἀκοῆς καταδικάζειν, εἰ μὴ πρότερον πολλῶν δεξώμεθα τὴν πληροφορίαν.

Α. ε. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός, ἰδὲ γένος ἐν, καὶ χεῖλος ἐν πάντων· καὶ τῆτο ἤρξαντο ποιῆσαι· καὶ νῦν ἐκ ἐκλείψει ἀπ' αὐτῶν πάντα ὅσα ἀν ἐπιθῶνται ποιεῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Κιὴ νῦν ἐκ ἐκλείψει ἀπ' αὐτῶν πάντα ὅσα ἀν ἐπιθῶνται ποιεῖν. ὡσανεὶ ἔλεγον, εἰ μὴ ἀναχαιτιδῶσι νῦν, καὶ ἕτερα προδήσασιν ἀμαρτήματα.

Ζ. Δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκῶσων ἕκαστος τῆς φωνῆς τῆ πλῆσιον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δεῦτε πρὸς τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα (1) εἶρηται. ἔ γὰρ δημιουργοὶ οἱ Ἄγγελοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ τὴν ὁμοφωνίαν δεδιῶς, συγχέει τὰς γλῶσσας, ἀλλ' ὡσε διασπαρῶσαι αὐτὰς ἐξ ἀνάγκης, καὶ οἰκηθῶσαι τὴν γλῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Διατὶ καταβῶσαι δὲ τὸν Θεόν, ἵνα σύγχυσις γένηται τῶν φωνῶν; Ὅτι δημιουργικῆς διωάμεως τὸ πνεῦμα, καὶ ὅτι ὁ τὴν φωνὴν ἐξ ἀρχῆς δεδωκῶς, ἔτος καὶ τὴν ποικιλίαν αὐτῆς ἐργάσασθαι διωατός. διὸ καὶ πάντα τὰ δημιουργικὰ δι' ἡ καὶ πνδύματος γίνεται, δεῦτε ἔφη καταβάντες συγχέωμεν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. καταβαίνει δὲ τῷ ὄντι πρὸς τὸ πολὺ ταπεινότερον αὐτὸς ὁ Θεός, ὅτε τῶν κατ' ἡμᾶς ἐπισροφῶν ποιεῖται. καὶ ταῦτα τῶν ἀβέλως καὶ ἀμαρτηλικῶς πρακτομεῖων κατέβη ὁ λόγος, καὶ γέγονεν ἄνθρωπος, ἐπανάγων εἰς ὁμοίωσιν Θεῶ τῆς ἀνθρώπου. ἔτος εἰς τὴν πολυγλωττίαν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καταβέβηκεν, ἐπανάγων τῆς ἀνθρώπου διὰ ταύτης εἰς ὁμοφωνίαν καὶ ὁμόνοιαν τὴν περὶ Θεόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ πάλιν ὡς καὶ περὶ τῶν ἐν Σοδόμοις, καταβάς ἐν ὄψομα, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν σιωτελῶνται. εἰ δὲ ἐκείνων νῦν τὴν ἀξίαν διηγείται, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας σιωπῆς καὶ τῶν ἔργων τὰς λέξεις λαμβανουσα, ἐξηγεῖται ἐκεῖνα, ἵνα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀκνοντες νοήσωμεν, ὅτι δικαίως οἱ πάχοντες πάχουσι. τὸ μὲν γὰρ δεῦτε, ἔ περὶ Θεῶ καταβάσεως λέγει, πῶς γὰρ τῆ πανταχῆ παρισταμεία, καὶ ὑπὲρ τὰ ὅλα εἰς ἀπέραντον ὄντος; ἀλλὰ περὶ τῆς εἰς τὸ πρᾶγμα ἐνεργείας αὐτό. τὸ δὲ, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν σιωτελῶνται, καὶ τὸ, εἰ δὲ μὴ, ἵνα γνῶ, ἔχ' ὡς ἀγνοῦντος Θεῶ. ἴδια γὰρ ταῦτα ἀγνοῦντων ἀνθρώπων, ἀλλ' ἵνα κατανοήσης, ὅτι δικαίως ἡ τιμωρία κατὰ τῶν ἀδικῶν φέρεται.

η. Καὶ

(1) Διαβήξαι τι. ἢ εὐ Χάλ. ἐκδ.

(2) Καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔ πρὸς τῆς Ἄγγελο. ἔ γὰρ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

η. Καὶ διέσπειρεν αὐτὰς Κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον.

θ. Διὰ τῆτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς σύγχυσις· ὅτι ἐκεῖ συνέχεε Κύριος τὰ χεῖλη πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτὰς Κύριος ὁ Θεὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

ΛΗΛΟΥΤ. Φασὶν, ὡς τῷ Ἐβερ μόνῳ ἐφυλάχθη ἡ γλῶσσα, ὡς μὴ κοινωνήσαντι εἰς τὸ τῆ πύργου τόλμημα.

ΛΗΛΟΥΤ. Γνώρισμα κακίας τὸ συγ-
Πραξ. 4. 32. χυθῆναι τὰς γλῶσσας· ἀρεθῆς δὲ, ὡ πάντων τῶν πισθόντων ἡ ψυχὴ μία.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥΤ. Διεσκέδασεν αὐτῶν τὰς γλῶσσας, καὶ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἑβδομηκονταδύω διένειμε κατὰ τῶν τότε ἀνδρῶν ἀριθμὸν ὄρεθαιτα. ὅθεν καὶ μέρορες ἔτοι κέκλιται, διὰ τὴν μεμερισμένῳ Φωνίῳ· καὶ τὸν πύργον ἀνέμων βολῆ κατέσπειρεν. ἐμερίθησαν γὰρ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γλῶσσαν δεξιάτε καὶ ὀνόμαμα, οἱ μὲν παλίνορσοι ὅθεν ἐκβεβήκασιν, ἄλλοι δὲ ἐπὶ τὰ πρόσω τῆς ἀνατολῆς κεχωρηκότες. ἕτεροι δὲ τὴν λιβύλῳ κατελήφασιν, ὡς καὶ περὶ τῶν τῶν ἀκρίβειαν εἰς ἐθέλοι καταλαβέσθαι, εὐροὶ δ' ἀν' ἑκάστων τῶν προσκεχωρηκόντων καὶ ἑκάστω τινὰ πατρίδα πῶς εἴληχε τὸν κληρον.

ι. Καὶ αὐτὰ αἱ γενέσεις Σήμ. Σήμ ἕως ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἀρφαξάδ, δευτέρῃ ἔτις
ια. μετὰ τὸν κατακλυσμὸν. Καὶ ἔζησε Σήμ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Ἀρφαξάδ, πεντακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.

ΛΗΛΟΥΤ. Οὐχ ὡς ἀπερριμνίον τὸ τῆ Ἰάφεθ γένος ἀπολιπὼν, ἐπὶ τὴν γενεολογίαν τῆ Σήμ ἔρχεται· ἀλλ' ὡς ἐπὶ μέισοσιν ἀγαθοῖς τηρεῖται. ἐξ ἧ τὰ ἔδνη τῆ πρὸς Ἀβραάμ ἐπαγγελία ὀλογομένη. ἐπειγομένη δὲ τῆ λόγῳ, δῆλον ὅτι πρὸς τὴν παρὰ Ἐβραίων ἀφήγησιν τὴν ἰστορίαν τρέψεται.

ιβ. Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξάδ πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν τὸν Καϊνάν. Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξάδ, μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Καϊνάν, ἔτη τριακόσια καὶ τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. καὶ ἔζησε Καϊνάν ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα, καὶ ἐγέννησε τὸν Σαλά. καὶ ἔζησε Καϊνάν,

Α μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Σαλά, ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. καὶ ἔζησε Σαλά τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἐβερ. Καὶ ἔζησε Σαλά μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐβερ ἔτη τριακόσια πενήκοντα, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησεν Ἐβερ τέσσαρα καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Φαλέκ.

ιγ. Καὶ ἔζησεν Ἐβερ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Φαλέκ, ἑβδομηκοντα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. καὶ ἔζησε Φαλέκ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ραγαῦ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥΤ. Ἐβερ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Φαλέκ ἔζησεν ἔτη σο. ὁ δὲ Φαλέκ ρλδ. (1) τῆς ἑαυτῆ ζωῆς ἔτεκε τὸν Ραγαῦ. ἐπὶ δὲ τῆ Φαλέκ γεγονός ἡ πυργοποιία. δῆλον, ὅτι καὶ ὁ Ἐβερ τότε περιῶ, καὶ μετὰ πλείονα ἔτη τῆς πυργοποιίας ἀνεχώρησε τῆ βίβ. ἔκην ἡ Ἐβραία Φωνὴ ἀπὸ τῆ Ἐβερ ὀνόμασιν, ἧ ἡ γλῶσσα διεφυλάχθη, πάντων τῶν ἄλλων εἰς διαφόρους μεριδόντων Φωνῶν, διὰ τὸ μὴ συμφωνῆσαι τοῖς ἄλλοις ἴσως εἰς τὸ τῆς πυργοποιίας τόλμημα.

ιδ. Καὶ ἔζησε Φαλέκ, μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Ραγαῦ, ἑννέα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Ραγαῦ δύο καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Σερέχ.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥΤ. Φαλέκ δὲ γέννησεν τὸν Ραγαῦ. Ραγαῦ δὲ τὸν Σερέχ. τὸν ἐρμηνεύοντον ἐρεθισμὸν. καὶ ἤρξατο εἰς ἀνθρώπους ἡ εἰδωλολατρεία καὶ ὁ ἔλλητισμος, ὡς ἡ ἐλθῆσα εἰς ἡμᾶς γνώσις περιέχει. ἔπω δὲ εἰς ἑσθῶνις, καὶ ἐν τορταῖς λίθων, ἡ ἐύλων, ἡ ἀργυροτόκων, ἡ χρυσῶν, ἡ ἐξ ἄλλης τινὸς ὕλης πεποιημένων, μόνον δὲ διὰ χρωμάτων καὶ εἰκόνων ἡ τῆ ἀνθρώπων διάνοια ἐφ' ἑαυτῆς ἠυρίσκε τὴν κακίαν. καὶ διὰ τῆ αὐτεξέσις καὶ λογιστικὸς καὶ νῆ ἀντὶ τῆς ἀγαθότητος, τὸ παράνομον ἐφῆρατο.

ια. Καὶ ἔζησε Ραγαῦ, μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Σερέχ, ἑπτὰ καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Σερέχ

(1) Νοητέον, ἔτεσ.

κγ. Σερέχ τριάκοντα ἢ ἑκατὸν ἔτη, ἢ ἐγέννησε τὸν Ναχώρ. Καὶ ἔζησε Σερέχ, μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Ναχώρ, διακόσια ἔτη, ἢ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.

κδ. Καὶ ἔζησε Ναχώρ ἑννέα ἢ ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Θάρρα.

κε. Καὶ ἔζησε Ναχώρ, μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Θάρρα, ἑννέα ἢ ἑκοσι καὶ ἑκατὸν ἔτη, ἢ ἐγέννησεν υἱὸς ἢ θυγατέρας· ἢ ἀπέθανε.

κς. Καὶ ἔζησε Θάρρα ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἀβραμ, ἢ τὸν Ναχώρ, καὶ τὸν Ἀρράν. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Θάρρα. Θάρρα ἐγέννησε τὸν Ἀβραμ, καὶ τὸν Ναχώρ, καὶ τὸν Ἀρράν· καὶ Ἀρράν ἐγέννησε τὸν Λῶτ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸν πατέρα τῆ ἑορτάζοντος ἔθνης τῷ ἑβδομάδῃ ἐγέννησεν ὁ Θάρρα, γενόμενος ἑβδομήκοντα ἐτῶν. ἐφίσημι δὲ, μήπως τὰς τρεῖς τριδύμους ἐγέννησεν. ἄλλως γὰρ ἑβδομηκονταετῆς ὢν, ἔδιώκται τῶν τριῶν ἐκ μιᾶς γεγονέναι πατῆρ· ἀλλὰ καὶ ἔδηλυνται πλείους αὐτῆ γυναικας.

κη. Καὶ ἀπέθανεν Ἀρράν ἐνώπιον Θάρρα τῆ πατρὸς αὐτῆ ἐν τῇ γῆ, ἣ ἐγεννήθη, ἐν τῇ χώρῃ τῶν Χαλδαίων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς φησὶν ὁ μακάριος Ἐπιφάνιος, (1) ὅτι πρῶτος Θάρρα ἐπεποίησε τὰ εἰδῶλα ἀπὸ πηλεργίας καὶ κεραμικῆς ἐπισήμης. διὸ καὶ μέχρις αὐτῆ εἰδῆς πώποτε ἕως πατρὸς ἐτελεύτησεν. ὁ γὰρ Ἀβελ ὑπ' ἄλλῃ ἐφονεύθη.

κθ. Καὶ ἔλαβον Ἀβραμ καὶ Ναχώρ ἑαυτοῖς γυναῖκας. ὄνομα τῇ γυναικὶ Ἀβραμ, Σάρα· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ Ναχώρ, Μελχά, θυγάτηρ Ἀρράν, καὶ πατὴρ Μελχά, καὶ πατὴρ Ἰεχά.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ Σάρρα θυγάτηρ τῷ τῆ Ἀρράν, (2) ἀδελφῆ τῆς

Α Μελχὰς καὶ τῆ Λῶτ, ὡς φησὶν (3). Ἰωσήπος. (4)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐοικει ἢ Μελχὰ ἀδελφῆ ἕσα τῆ Λῶτ, γεγαμηθῆσαι τῷ Ναχώρ, ἀδελφῷ τῆ Ἀβραμ ἢ τῆ Ἀρράν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀβραμ δὲ φησι καὶ Ναχώρ ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας. καὶ τῷ ὄνομα τῇ γυναικὶ μετὰ τῆ Ἀβραμ, Σάρα· τῆ Ναχώρ δὲ τῇ γυναικὶ, Μελχά. ἦτις τῷ θυγάτηρ καὶ αὐτῇ τῆ Ἀρράν. ἔμνον δὲ πατὴρ ἀρα τῷ ὁ Ἀρράν τῆς Μελχὰς, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἰεχά. ὡσεὶ δηλονότι, ὅτε Ἀβραμ καὶ ὁ Ναχώρ ὄντες υἱοὶ μετὰ τῆ Θάρρα, τῆ δὲ Ἀρράν ἀδελφοὶ. θυγατέρας τῆ ἀδελφῆ αὐτῶν τῆ Ἀρράν, καὶ ἀδελφὰς πρὸς γάμον ἠγάγοντο· τῷ Μελχὰς μετὰ ὁ Ναχώρ, ὁ δὲ Ἀβραμ τῷ Σάραν.

Γ λ. Καὶ ἦν Σάρα σείρα, καὶ ἐκτεκνοποίησεν.

λα. Καὶ ἔλαβε Θάρρα τὸν Ἀβραμ, καὶ τὸν Ναχώρ υἱὸν αὐτῆ, ἢ τὸν Λῶτ υἱὸν Ἀρράν, υἱὸν τῆ ἕσ αὐτῆ, ἢ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτῆ, γυναῖκα Ἀβραμ τῆ ἕσ αὐτῆ· καὶ ἐξήγαγεν αὐτὰς ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, πορευθῆναι εἰς τὴν γῆν Χαναάν· καὶ ἦλθεν εἰς Χαρράν, ἢ κατώκησεν ἐκεῖ.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ μακάριος Στέφανος ἐγκωμιάζων τῆς Ἰσραήλ φησὶν ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὡφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραμ ὅτι αἰ τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικήσαι αὐτὸν εἰς Χαρράν, καὶ κείθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτῆ μετώκησεν αὐτόν. τί ἐν ἐσίν; ἀντιτίθεται ἑαυτῇ ἢ θεῖα Γραφή; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ σιωπεῖν ἐκ τῆς προσήκει, ὅτι θεοφιλὲς ὄντος τῆ παιδὸς, ὁφθεῖς αὐτῷ ὁ Θεὸς προσέταξε μεταναστεῖν ἐκεῖθεν. καὶ τῆτο γνῆς ὁ Θάρρα ὁ τέττε πατὴρ, εἰ καὶ ἀπίστος ἐτύγχανεν, ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τῆ πρὸς τὸν παῖδα Φίλτρει κοινωνήσαι αὐτῷ κατεδέξατο τῆς ἀποδημίας, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Χαρράν, καὶ καὶ κατοικήσας, ἔτω μετήλλαξε τὸν βίον· καὶ τότε κελύσαντος

(1) Γίγνεται δὲ τῷ Σερέχ παῖς ὁ Ναχώρ, Ναχώρ δὲ γυνὴ τὸν Θάρρα. αὐτεῦθεν γέγονα ἀνδριαντοπλασία ἀπὸ πηλεργίας καὶ κεραμικῆς ἐπισήμης, διὰ τῆς τῆ Θάρρα τέττε τέχνης. περιετῆ δὲ ὁ ἀγὼν εἰς εἰκοσιῶν γυναικῶν ἕως τέττε, ἐτῶν τριηκοντῶν τριακονταετῶν. καὶ εἰδῆς πώποτε τῶν προτέρων ἀνθρώπων πρὸ πατρὸς ἕως ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ πατέρες πρὸ παιδῶν τελεύτῶντες τῆς ἕσ διαδόχους κατελιμπανον. καὶ μήτις λεγέτω περὶ τῆ Ἀβελ. ἔ γὰρ θανάτω ἰδίω τέθνηκεν. ἐξότε Θάρρα ἀντίζηλον τῷ Θεῷ προσέζησεν, διὰ τῆς ἰδίας πηλεργίας τεχνησάμενος, τὰ ὅμοια οἷς ἐπραξεν ἀπὸ τῆς δικῆς ἀπέλιπε, καὶ αὐτὸς παραζηλώθεις διὰ τῆ ἰδίας τέκνε. ὅθεν θαυμάσασα ἡ θεῖα Γραφή, ἐπεσημίωατο λέγασα· καὶ ἀπέθανεν Ἀρράν ἐνώπιον Θάρρα τῆ πατρὸς αἰ τῇ γῆ τῆς γενήσεως αὐτῆ. αἰ τῷ κατὰ αἰετῶν. βιβλ. 1. σελ. 8.

(2) Τῆ Ἀρρά. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(3) Ὡς ἰσορεῖ. ὁ αὐτ.

(4) Ἀβραμ δὲ ἔχων ἀδελφῆς, Ναχώρην, καὶ Ἀράνην. τέττων Ἀράνης μετὰ καταλιπὼν υἱὸν Λῶτον, καὶ Σάραν, καὶ Μελχάν θυγατέρας, εἰς Χαλδαίους ἀπέθανεν, εἰς πόλιν Οὐρη λεγομένη τῶν Χαλδαίων. καὶ τάφος αὐτῆ μέχρι νῦν δείκνυται. γαμῶσι δὲ τὰς ἀδελφίδας, Μελχάν μετὰ Ναχώρης, Σάραν δὲ Ἀβραμ. αἰ βιβλ. 1. κεφ. 7. περὶ Ἰσραήλ. ἀρχαίολ.

τος τῷ Θεῷ, μετανίσταται εἰς τὴν Χανα-
ναϊάν ὁ Πατριάρχης. ἀμέλει ἔ-
πρότερον αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκείθεν ἀνέστησε,
μέχρις ὅτε Θάρρα ἐτελεύτησε.

λβ. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέ-
ραι Θάρρα ἐν Χαρράν, πέντε καὶ δια-
κόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανε Θάρρα ἐν
Χαρράν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Εἰ ὁ πατήρ τῷ Ἀβραμ
ὁρμῶν εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἀπέθανεν ἐν
Χαρράν, πῶς ὁ Θεὸς φαίνεται τῷ Ἀβραμ
λέγων, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς
συγγενείας σου, καὶ πορεύεαι εἰς τὴν γῆν,
ὡς ἀγνοοῦντι ὅποι χρῆ
ἀπελθεῖν αὐτόν; Ἀλλὰ τὴν ἀμφιβολίαν
ὁ μακάριος λύει Στέφανος λέγων· ὁ Θεὸς
ὡφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ, πρὶν ἢ
κατοικήσῃ αὐτὸν ἐν Χαρράν. ἔξ ἔ-
δηλον, ὅτι Θάρρα διὰ τὴν γεγονημενίαν ἐν Βαβυ-
λώνι τῷ Ἀβραμ ὀπτασίαν ὁρμᾷ μετὰ τῷ

Α γόνος κατοικήσῃ τὴν Παλαιστίνην· ἀλλ'
ἐπειδὴ δέλημα Θεῷ ἦν, μόνον τὸν Ἀβραάμ,
καὶ τὰς ἐξ αὐτῶ γεννημένους κληρονομή-
σαι τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, κατώκησεν
ἐν Χαρράν ὁ Θάρρα· καὶ μετὰ τὴν τέτη
τελευτήν οἱ λοιποὶ πάντες. ὁ δὲ Ἀβραάμ
ἔτι τῷ πατρὶ, οἶμα, ζῶντος, δούτερας
καταξιῶται κλήσεως, τῆς εἰς τὴν γῆν
ἐπαγγελίας. ὡς γὰρ τὸ, ἔξελθε ἐκ
τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου,
ἔτω καὶ τὸ, ἐκ τῶ οἴκου σου πατρὸς σου ἐ-
ρησεν, ἵνα ὁ πατήρ τῆς ἐκκλησίας Ἀ-
βραάμ κἀκεῖνο πληρώσῃ, τὸ, ὁ Φιλῶν
πατέρα, ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, ἐκ ἑστί μου
ἄξιος. εἰ δέ τις λέγει μετὰ τὸν θάνα-
τον τῷ πατρὶ ἐκ τῆς Χαρράν ἔξεληλυ-
θέντα τὸν Ἀβραάμ, αὐτὸν ὀφείλει τὸ
ζητῆμενον ἐν τῷ περὶ τῶν ἐτῶν τῷ Ἀβρα-
άμ, ὡς ἤδη ἐπεσημειώσαμεθα. ὅτι δὲ
μόνον αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐβέλετο κληρονόμον
τῆς γῆς γενέσθαι, διδάσκει σαφῶς τὰ κα-
τὰ τὸν χωρισμὸν τῷ Λώτ.

Matθ. 10. 57

Κ Ε Φ. Ι Β.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ
Ἀβραμ, ἔξελθε ἐκ τῆς
γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγ-
γενείας σου, καὶ ἐκ τῶ οἴκου τῶ πατρὸς-
σου· καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι
δείξω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ μὲν Μωσῆς φησὶν, ὅτι
μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Θάρρα ἐν Χαρράν, τό-
τε λέγει ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἔξελθε ἐκ
τῆς γῆς σου. ἐν δὲ ταῖς πράξεσι, Στέφα-
νος ὁ πρωτομάρτυς, ὁ Θεὸς τῆς δόξης
ὡφθη, φησὶ, τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ,
ὄντι ἐν Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικήσῃ
αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔξελ-
θε ἐκ τῆς γῆς σου. φημὶ τοίνυν, ὡς τὸν
Θάρρα διὰ τὸν Ἀβραάμ ὁ Θεὸς ὑπέβαλεν
ἀνελθεῖν πρὸς τὴν Χαναάν· ἐπειδὴ δὲ
ἐτελεύτησεν εἰς Χαρράν, πάλιν μετὰ τὴν
τελευτήν Θάρρα προσάγει ἔξελθεῖν τὸν
Ἀβραάμ. εἰκος ἐν δούτεραν Φωνίᾳ γενέ-
σθαι πρὸς τὸν Ἀβραάμ, καὶ τῆς πρότε-
ρον πρὸς τὸν Θάρρα δι' αὐτὸν γεγονημέ-
νης. καὶ ὁ μὲν Μωσῆς, μνημονοῦει τῆς
ἐσχάτης, ἣτις καὶ τέλος εἶληφεν· ὁ δὲ μα-
κάριος Στέφανος, τῆς προτέρας, ἡμῶν πα-
ρέλιπε Μωσῆς. ὡς γὰρ καὶ ἐν τῇ ἐξόδῳ,
ὁ μὲν Μωσῆς φησὶν, ὅτι ἀντέστησαν αὐτοῖς
τινὲς ἐν Αἰγύπτῳ· ὁ δὲ Ἀπόστολος, δηλοῖ
καὶ τὰ ὀνόματα, Ἰαννίς, καὶ Ἰαμβρίς.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τελειολάτη γὰρ ἐξο-
δος, ἢ ἀπὸ πάντων τῶν σωματικῶν ἀνά-
βασις, ἅτινα εἶρηται γῆ· καὶ ἢ ἀπὸ τῶν
αἰδητηρίων φυγῆ, ἅπερ ὀνόμασαι συγ-
γενεῖα· καὶ τὸ ἀποσραφίωσαι τὸν ὑπαίτιον
βίον, ἐν ᾧ ὑπεκίετο πρότερον τοῖς ἀν-

τίοις ἐπιτηδύμασι, ἅπερ οἶκος εἶρηται
τῷ πατρὶ.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Σαφέστατα γὰρ ὁ
Κύριος διὰ τῷ Ἀβραάμ διδάσκει, καὶ πα-
τριδος, καὶ συγγενείων, καὶ κλήσεως, καὶ
πλάττει παντὸς καταφρονεῖν τὸν ἐπόμενον
τῷ Θεῷ, ποιήσας αὐτὸν ἐπηλυ· καὶ διὰ
τῷτο καὶ Φίλον αὐτὸν ὀνομάσας, τῆς οἴκου
καταφρονήσαντα περιεσίτας. ὁ πατριδὸς
γὰρ ἦν, καὶ εὐπορος σφόδρα.

β. Καὶ ποιήσωσε εἰς ἔθνος μέγα·
καὶ εὐλογήσωσε, καὶ μεγαλυνῶ τὸ
ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογητός. Καὶ
εὐλογήσω τὰς εὐλογητάς σε, καὶ
τὰς καταρωμένους σε κἀραράσομαι· καὶ
ἐνευλογηθήσουσαι ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυ-
λαὶ τῆς γῆς.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ἔν, ὅτι τοῖς
ὀλοχερῶς τε καὶ ὀλοτρόπως ἀκολοῦθῃσι
Θεῷ, καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ἐλπίδος πεποι-
μημένοις, δούτερα τὰ τῆς σαρκὸς, καὶ Φιλη-
δονίαν κοσμικῶ, ἐψεται δὲ πάντως, τὸ
ὄλογίαις τῆς ἀνωθεν πλεσιῶς μεταλα-
χεῖν. τί γὰρ λέγει πρὸς Ἀβραάμ; καὶ
ποιήσωσε εἰς ἔθνος μέγα, καὶ ὄλογησω-
σε, καὶ τὰ τῷτοις σωνημμένα. ὅρας ἐν
ὄσῳ αὐτῷ πληθύνει ἐπεσώροσε πνύμα-
τικῶν ἀγαθῶν;

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπεὶ πατήρ πολλῶν ἐθνῶν
κατὰ τὴν Γραφὴν ἐστὶν ὁ Ἀβραάμ, καὶ
ἀνὸλογηται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
γῆς, λεκτέον, (1) ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν
πισθῶσαντες, καὶ ἔσθ' ὅτε διὰ τὸν λόγον
ἀλλοτριεμένοι τῆς ἑαυτῶν γῆς, καὶ τῆς
συγγε-

(1) Τὰ ἀπὸ τῶ, λεκτέον, ἄχρι τέλους ὅμοια τοῖς τῷ Προκοπίου τοῖς ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

συγγενείας, καὶ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς, υἱοί-
 εἰσιν Ἀβραάμ, τῆ ταῦτα ἀπέσαντος, καὶ
 » ποιήσαντος. τὸ δὲ μεγαλκωὺ τὸ ὄνο-
 μά σου, πεπλήρωται, ὅτε εἶπεν αὐτῷ ὁ
 Θεὸς, ἐγὼ Θεὸς σός, καὶ χρηματίζει
 Θεὸς Ἀβραάμ.

δ. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβραμ, κα-
 θάπερ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος· καὶ
 ἦλθε μετ' αὐτῆ Λωτ. Ἀβραμ δὲ
 ἦν πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἐτῶν, ὅτε
 ἐξῆλθεν ἐκ Χαρρᾶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Εἰ μὴ γῆ τῆ Ἀβραάμ ἐσιν
 ἢ Χαρρᾶν, πῶς λέγεται τὸ, ἐξῆλθε ἐκ
 » τῆς γῆς σου; πῶς δὲ καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς
 συγγενείας αὐτῆ, μηδενὸς αὐτῷ συνόντος,
 ἢ τῆ Λωτ, ὅς καὶ σωεξῆλθεν αὐτῷ ἀπὸ
 Χαρρᾶν; Ταῦτα λεκτέον τοῖς πλὴν τῆς
 λέξεως μηδὲν ἄλλο νομίζουσι τελειῶσαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ ἀρηκῶς ὁ Μωϋσῆς,
 » καὶ ἐξῆσε Θάρρα ἔτη ἑβδομήκοντα, καὶ
 » ἐγέννησε τὸν Ἀβραμ, καὶ τὸν Ναχωρ, καὶ
 » τὸν Ἀρρᾶν· εἶτα μετ' ὀλίγα γεγραφώς,
 » καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Θάρρα ἔτη
 » σε. καὶ ἀπέθανε Θάρρα ἐν Χαρρᾶν, με-
 » τὰ βραχέα φησὶν, Ἀβραμ δὲ ἦν ἐτῶν οε,
 » ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χαρρᾶν. καὶ πῶς, εἰ ὁ
 » Θάρρα ἑβδομηκονταετῆς γεγονώς ἔχε
 τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Ναχωρ, καὶ τὸν
 Ἀρρᾶν, τῷ σ. δὲ ἔτει καὶ ε. ἀπέθανε,
 μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτῆ ἐξῆλθεν ἐκ
 Χαρρᾶν ὁ Ἀβραάμ ἑβδομηκονταπέντε
 ἐτῶν, δεόν αὐτὸν ἐκ τῆς ἀκολαθίας ρλε.
 ἐτῶν εἶναι; ζήτημα ἔν τῷ ῥηθῆν τοῖς μὴ
 παρέργως ἀναγινώσκουσι. νοεῖται γὰρ ἔτω
 τὸ μωσαϊκὸν ῥητόν. Τριῶν μνημονύει, τὴν
 ποσότητα δεικνύς. καὶ γὰρ τὸν Νῶε πεν-
 τακοσιοσῶ ἔτει, φησὶ, γεγεννηκάμ τρεῖς
 ἡμέρας, ἐδὲ τέττας τριδύμης· ἀλλ' ὁμῶς τίθη-
 σιν ἐν τῇ ἰσορίᾳ τῆς κατὰ διαφόρους χρό-
 νους αὐτῷ τεχθέντας. ἴσμεν δὲ, ὅτι πολ-
 λοις ἀρτιγάμοις μὲν, ὁ πρωτότοκος τίκε-
 ται· γηρῶσι δὲ, ὁ νεώτατος· καὶ ἔδ' ὅτε
 ταχιστα τὴν ἀρχὴν τινὲς παιδοποιήσαν-
 τες, βραδύτατα δούτερον ἐσχῆκασι τέκνον.
 ἀμέλει καὶ ὁ Ἀρρᾶν ἔτω πρεσβύτερος τῆ
 Ναχωρ, ὡς τὴν Σάρρα θυγατέρα αὐτῆ,
 γενέσθαι τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ γυναῖκα. καὶ
 μήτις οἰεῖσθαι τότε πολὺ νεωτέρας εἶναι τῶν
 ἀνδρῶν τὰς γυναῖκας. ἀκβέτω γὰρ τῆ
 Γω. 17. 17. Μωσέως λέγοντος, καὶ ἔπεσεν Ἀβραμ ἐπὶ
 » πρόσωπον, καὶ ἐλάλησε, καὶ εἶπεν ἐν τῇ
 » διανοίᾳ, λέγων, εἰ τῷ ἑκατονταετῆ παῖς
 » γεννησεται, καὶ Σάρρα ἐνενήκοντα ἐτῶν
 » ἔσα τέξεται. ὁρίσκειται τοίνυν Ἀρρᾶν,
 ἔ μέμνηται τελουταῖον Μωσῆς, ὅτε τῆς
 τεχθέντας τῷ Θάρρα ἠρίθμει, τούτων

(1) Τέτο ἐν τοῖς ἐκδοδομῶν. ἐχ εὐρηται.

(2) ἴσ. τὸ δὲ περιτόν. ἀλλὰ καὶ τέττα κειμένε, ἀτελής ἢ ἄνοια. τί δ' ἄρα βέλεται τὸ ἐξῆς,
 ἑβδομηκονταπέντε ψυχῶν κάθοδον ἐξ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον; ἢ ὅτι τὰ ἑβδομηκονταπέντε ἔτη
 τῆς τῆ Ἀβραάμ ἡλικίας ἐκ τῆς Χαρρᾶν ἐξελθόντος, τὰς ἑβδομηκονταπέντε ψυχὰς τὰς ἐξ Ἰακώβ εἰς
 Αἴγυπτον καταβάσας προεδήλθεν. πᾶσαι, γὰρ φησι, ψυχῶν οἴκῃ Ἰακώβ αἱ εἰσελθούσαι μετὰ Ἰακώβ εἰς
 Αἴγυπτον, ψυχῶν ἑβδομηκονταπέντε. Γω. κεφ. 46. 27.

Α τῆ Ναχωρ μείζων, ὡς τὴν θυγατέρα αὐ-
 τῆ γενέσθαι γυναῖκα τῷ Ναχωρ. εἰ δὲ τῆ
 μείζονος ἔ μέμνηται πρότερον, δῆλον ὅτι
 τὸν Ἀβραμ, οἷα τελουταῖον, πρῶτον
 τίθησιν. ἐπειδὴ καὶ δι' αὐτὸν αὐτὸ τὸ τῆς
 ἰσορίας ἀναγκαιότερον ἦν. τὸν δὲ Ναχωρ,
 μέσον, καὶ τὴν ἡλικίαν μέσον ὄντα. εἴδα
 μὲν γὰρ βέλεται δεῖξαι τὸ πρωτότοκος,
 τῇ τάξει τῶν ἡλικιῶν ἐξ ἀνάγκης ἀκολα-
 θεί· ὅπως δὲ μὴ εἴη τέττα χρεία, τὸν τι-
 μιώτερον προτίθησι, καὶν τελουταῖος ἦ.
 ὡς δὲ λόγος καὶ ἡ Σάρρα θυγατήρ αὐτοῦ
 τῶν ἀδελφῶν τῆ Ἀβραάμ ἐτύγχανεν, ὡς
 » αὐτὸς φησι. καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μὲν
 » ἐσιν ἀλλ' ἐκ πατρὸς, ἐκ ἐκ μητρός. ὡσαυ-
 » καὶ τὸν Λωτ υἱὸν ὄντα τῆ ἀδελφῆ, ἀδελ-
 » φον ἀποκαλεῖ. εἰκὸς δὲ Ἀρρᾶν τῆ ἀδελ-
 » φῆ κατοικομεῖν, τῆς ἀδελφῆς τῆς θυ-
 » γατέρας ἀγαγέσθαι· ἔτε τῆ Θάρρα,
 ἔτε αὐτῶν ἀνεχομεῖων καταλιπεῖν αὐ-
 τὰς ἐν τῇ Χαλδαίᾳ, ὅτε εἰς τὴν Χαρρᾶν
 ἐξῆσαν. (1)

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐξερχόμενος ἐκ πόλεως
 Χαρρᾶν· ὁ ἐρμυλιούεται ὄργιλον, καὶ ὄρ-
 γίλως κατὰ δὲ τῆς ἑβδομηκοντα, (2) ὄρ-
 γῆς ἦν τέκνον κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον,
 ὡς καὶ οἱ λοιποί. ἑβδομηκονταπέντε ψυ-
 χῶν κάθοδον ἐξ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον.

ε. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραμ τὴν Σά-
 ραν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ τὸν Λωτ υἱὸν
 τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο,
 καὶ πᾶσαν ψυχὴν, ἣν ἐκτήσαντο ἐν
 Χαρρᾶν· καὶ ἐξῆλθον πορευθῆναι εἰς
 γῆν Χαναάν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ γάρτοι βεβλη-
 μένος τοῖς θεοῖς εὖ μάλα κατακολαθῆν
 θεασίμασι, καὶ φροντίδος τῆς ἀφίσης
 ἀξίον τὴν ἀνωθεν κλήσιν, ἐξίτω ζωῆς τῆς
 ἐν ἡδοναῖς κοσμικαῖς ὅλος διόλου, καὶ οἰο-
 νεῖ παγγενεῖ, ἐδὲ τῆς ἐαυτῆ διανοίας λεί-
 ψανον ἀφῆς ἐν οἷς ἦν ποτέ.

ς. Καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν·
 καὶ διώδευσεν Ἀβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ
 μῆκος αὐτῆς, ἕως τῆ τόπῃ Συχέμ,
 ἐπὶ τὴν ὄρυν τὴν ὑψηλὴν· οἱ δὲ Χα-
 ναναῖοι τότε κατώκην τὴν γῆν.

ΛΔΗΛΟΥ. Δεσπότης ὦν τῆς Χανα-
 ναίας ὁ Ἀβραάμ, ἔσῆς ἐπ' αὐτῆς καὶ
 ἀλήτης περιήει. οἱ γὰρ μέλλοντες πάσης
 τῆς γῆς βασιλεύειν ἄγιοι, ἔσῆοι νῦν ἐπ'
 αὐτῆς καὶ ἀλήται εἰσι.

ζ. Καὶ

ζ. Καὶ ὠφθη Κύριος τῷ Ἀβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τῷ σπερματίσῃ δώσω τὴν γῆν ταύτην.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐκ εἶπεν, εἶδεν Ἀβραμ τὸν Θεόν, ἀλλ' ὠφθη ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραμ. ἡμῖν γὰρ ἐδαμῶς ἐφικτὸν τῆτο· Φιλανθρωπία δὲ Θεὸς ὀπλάνεται, ὡς οἶδε.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ ὠφθη δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραμ, ὃ δηλονότι πρότερον ἐκ τῶ ἐμφανῆς, ὅτε χαλδαίζων τῇ τῶν ἀσέρον πορεία προσεῖχεν, ἔξω τῆ κόσμῃ καὶ τῆς αἰδητῆς ἐσίας δάρμοσον καὶ νοητῶ φύσιν ἐδεμίαν ἀπλῶς καταλαμβάνων. ἐπεὶ δὲ μεθωρμίσατο καὶ μετεχώρησε, κατὰ τὰναγκαῖον ἔγνω τὸν κόσμον ὑπήκοον, ἀλλ' ἐκ αὐτοκράτορα· ἔπρυσανδόντα, ἀλλὰ πρυσανδόμενον ὑπ' αὐτίκ τῆ πεποικητός· ὅπερ ἡ διάνοια τότε πρῶτον ἀναβλέψασα, εἶδε. πολλὴ γὰρ αὐτῆς πρότερον ἀχλὺς ὑπὸ τῶν αἰδητῶν κατεκέχυτο, τῷ ἀνδέρμοις καὶ διαπύροις δόγμασιν ἀνασκεδάσασα, μόλις ἰχυσεν, ὡς ἐν αἰθρία καθαρά τῆ πάλα κρυπτομένη καὶ αἰδῆς φαντασίαν λαβεῖν. ὅς ἐνεκεν Φιλανθρωπίας ἀφικνεμένῳ τῷ ψυχῶ ὡς αὐτὸν, ἐκ ἀπεσράφη. προὔπαντήσας δὲ, τῷ ἑαυτῆ φύσιν ἔδειξε, κατ' ὅσον οἶοντε τῷ ἰδεῖν τὸν βλέποντα. διὸ λέγεται, ἐχ' ὅτι ὁ σοφὸς εἶδε Θεόν, ἀλλ' ὅτι ὁ Θεὸς ὠφθη τῷ σοφῷ. καὶ γὰρ τῷ ἀδύατον καταλαβεῖν τινὰ δι' αὐτῆ τὸ πρὸς ἀληθειαν ὄν, μὴ παραφύωντος ἐκείνῃ ἑαυτὸ καὶ παραδείξαντος.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πῶς ὠφθη τῷ δικαίῳ; ἀρα αὐτῷ τῷ ἐσίαν εἶδεν; Οὐχί· μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τί; ἔτις ὠφθη, ὡς αὐτὸς οἶδε μόνος, καὶ ὡς ἐκείνῳ ὄνατὸν τῷ ἰδεῖν. ὁ μῆχανος γὰρ ὦν ὁ σοφὸς καὶ Φιλανθρωπὸς ἡμῶν δεσπότης, καὶ συγκαταβαίνων τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, τοῖς ἀξίως προπαρασκευασμένοις ἑαυτὸν ἐμφανίζει.

Καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραμ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐκ προσημάτων ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποὶ θυσίας προσήγον τῷ Θεῷ, καὶ θυσιαστήρια ἰδρύσαντο. προσάγοντας δὲ ὕσεβως, ἐδέξατο τὸν Ἀβελ, τὸν Νῶε, τὸν Ἀβραάμ.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐμφιλοχωρῶντι μὲν γὰρ εἰς γλῶ πατρίδος αὐτῷ, καὶ ἔπω πρὸς τῷ ἀγίῳ μεταχωρήσαντι γλῶ, μόνος δέδοται χρησμός τῆ μεταχωρήσασαι δῆν εἰς ἑτέραν, τῆς ἐνεγκέτης ἡφειδηκότα. ἐπεὶ δὲ ἦλθεν εἰς γλῶ Χαναὰν πανοικίτε καὶ πανσκυβῆ, καὶ πρὸς τῷ ἀγίῳ ἀνεδορε γλῶ, ἡ τῆς θεοπλίας δίδεται χάρις, καὶ τῆς ἐλπίδος τὸ ἀσφαλὲς ἐν βεβαίῳ τῆς ἐλθιδερίας, καὶ τὸ ἐξείναι λοιπὸν ἐγείρειν θυσιαστήριον. καὶ ἡμῖν ἐν ἀρα κατάγε τὸ ἴσον τῆ λόγῃ ἡλίμα, προσμέ-

νσι μὲν τῷ κόσμῳ, καὶ ταῖς κατ' αὐτὸν βδελυρωτάταις ἡδοναῖς, ἐδεμία μὲν ἔσα παρὰ Θεῷ χάρις· κεκλημένοις δὲ, καὶ τοῖς θεοῖς ὑπέκκει νόμοις, ἀναδρῶσκασαι τῶν καθάπερ εἰς γλῶ ὑψηλῶ τῷ εἰς πᾶν ὅτιεν τῶν ἀγαθῶν ἔφασίντε καὶ προθυμίαν, ἐνήσι μὲν τῆς ἰδίας δόξης τῷ γνῶσιν ὁ Θεός, καὶ τὸ τῆς ἐλπίδος ἐρηρισμένον ἐπαγγέλλεται, ὁδῶν δὲ ἔτω τὸν αὐτῷ ἡμῖν ἀπεργάζεται νῦν, ὡς ἦδη πῶς ἰχυσασα θυσίας προσάγειν πνευματικῆς, καὶ ὁδῶν γένεσθαι Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὸ γεγραμμένον· παρασησασα δὲ καὶ αὐτῷ τὸ σῶμα θυσίαν ζῶσαν καὶ ὕσερον Ῥωμ. 12. 1. τῷ Θεῷ, τῷ λογικῷ ἐν πνεύματι λατρείαν, τῷ ἀπόδεκτον παρὰ Θεῷ. προσίεται γὰρ ἀσμίως τῆς ἐν πνεύματι λατρείας τῆς τρέψης, καὶ θυσίαν ἡγείται τὸ χρῆμα πνευματικῶ.

η. Καὶ ἀπέση ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς Βαιθίλ· καὶ ἔσησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτῆ ἐν Βαιθίλ κατὰ θάλασσαν, καὶ Ἀγγαῖ κατὰ ἀνατολὰς· καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίῳ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς διὰ πάντων δέκνυσιν ἑαυτῆ τῷ Φιλόθεον γνώμῳ. ἐκεῖ μὲν γὰρ διὰ τῷ παρὰ τῆ Θεῷ γεγεννημένῳ αὐτῷ ὑπόχεσιν τὸ θυσιαστήριον ὠκοδόμησε, καὶ τὸν τόπον ἀφιέρωσας, ἀνεχώρησεν. ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ τῷ σκηνῶ ἐπηξασα, πάλιν ὠκοδόμησε, καὶ θησι, θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίῳ. Καὶ μετ' ὀλίγα ἦδει γὰρ, ἦδει σαφῶς, ὡς εἶδεν ἕτερον ἐπισητῆ παρὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὁ τῶν ὄλων Θεὸς μετὰ τῆς μυρίας καὶ ἀφάτης αὐτῆ δυνεργείας, ὡς ὕσερον γνώμῳ, καὶ τὸ εἰδῆσαι χάριν ὁμολογεῖν ὑπὲρ τῶν ὑπεργμῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὖ δὲ καὶ τὸ ὄρος τῆτο εἰρησασα ὡς κατὰ ἀνατολὰς ἐσι. πάντοθεν γὰρ φῶτα ἔχει, καὶ ἐνεργείας διαφόρας. τὸ δὲ ὄρος οἱ μὲν φασι τὸν ἀνθρωπῆσαντα λόγον εἶναι· οἱ δὲ, τῷ ἐκκλησίαν. κατὰ ἀνατολὰς δ' ἐν τῆ οἴκῃ τῆ Θεῷ δι' ὄλε καταυγαζομένης ἦλθεν ὁ ἄγιος ἐκ τῶν ἀρετῶν χειραγωγέμενος. ἔτι δὲ καὶ τὰ ποικίλα δόγματα τῆς ὕσεβείας ἀνατολὰς εἰπεῖν. δι' ὦν ἐλληλυθῶς ὁ Ἀβραάμ, τῷ σκηνῶ ἐπηξεν ἡ ἐκέχρητο πρὸς τῆς προκοπῆς. τῆτο γὰρ ἡ σκηνῆ δηλοῖ, τῆ οἴκῃ τῆ Θεῷ μονίμῃ τυγχάνοντος. διελθῶσομα γὰρ ἐν τῷ σκηνῆς θουμασῆς, ἔως τῆ οἴκῃ τῆ Θεῷ· εἰς ὃν οἱ φθῆσαντες μακαρίζονται, λέγοντος τῆ ψαλμῆ μακάριοι πάντες οἱ κατοικῶντες ἐν τῷ οἴκῳ σε, ἐχ' οἱ παροικῶντες, δι' ὦν ἡ θεία πολιτεία δηλῆται· καὶ τὸ πρόσωπον τῆ Ἀβραάμ ἐτι τελείωσιν ἐπιδέχεται. ἔπω γὰρ μετωνόμασασα. κατὰ δὲ θάλασσαν

σαν τὴν σκλιωὴν πῆγνυσι, βέβαιος ἂν καὶ ἄσειος διὰ τὸ τελείας ἀντέχεσθαι τῆς ἀρετῆς ὡς ἂν εἰπῆν, τὶς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῆς Χριστοῦ; καὶ τὰ ἐξῆς ἄπερ θαλάσσαν λέγων ἐκ ἂν ἀμάρτοις. ὅπως ποτὲ γὰρ ἂν ἡ ὁ ἅγιος ἐφεδρῶσαν ἔχει τὴν ζάλλω. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἐν Ἀγγαί κατα νότον πῆγνυσι τὴν σκλιωὴν, οἰκείως τῷ ἐφθακνάει εἰς τὸ ὄρος τῆς οἴκας τῆς Θεῶ δι' ὅλων πεφωτισμένος ἐκ τῶν ἀνατολῶν, αἰτινές εἰσιν αἱ κατ' εἶδος ἀρεταί, μηδεμίαν ἔτι τῶν ἀντιπατέωντων φροντίδα τιθέμενος. ἔδὲ γὰρ αἱ ἐκ τῆς θαλάσσης τριχυμίας ἀνατρέψασιν αὐτῆς τὸ οἰκοδόμημα καλῶς ἰδρυμένον. ἐν ἑορτῇ γινόμενος, ὅπερ ἐστὶν Ἀγγαί. ἡ μεγάλη γὰρ ἑορτῇ ἡ τῆς ἀρετῆς τελείωσις.

θ. Καὶ ἀπῆρεν Ἀβραμ, καὶ πορευθεὶς, ἐσρατοπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οἱ ζητῶντες καὶ ἐπιποθῶντες Θεὸν ἀνευρεῖν, τὴν φίλῳ αὐτῷ μόνωσιν ἀγαπῶσι, κατ' αὐτὸ τῆτο πρῶτον σπύδοντες ἐξομοιοῦσαι τῇ μηχανῆ καὶ ὑδαίμονι φύσει.

ι. Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ κατέβη Ἀβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίχυσεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀβραὰμ ἐ κατῶκει Αἴγυπτον, ἀλλὰ παρῶκει. ὅτι ἐνίχυσεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

ια. Ἐγένετο δὲ ἡνῖκα ἤγγισεν Ἀβραμ εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἀβραμ Σάρα τῇ γυναικὶ αὐτῆς, γυνώσκω ἐγὼ ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ.
ιβ. Ἔσαυ ἔν ὡς ἂν ἰδωσίσε οἱ Αἰγύπτιοι, ἔρῃσιν, ὅτι γυνὴ αὐτῆς αὐτῆ· καὶ ἀποκτενεῖσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται.
ιγ. Εἶπον ἔν, ὅτι ἀδελφὴ αὐτῆ εἰμι, ὅπως ἂν εὐμοὶ γένηται διὰ σὲ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ μου ἕνεκεν σῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ γινώσκοντι τὸ ὑπέρσωπον τῆς ἀρχέσης αὐτῷ ἀρετῆς, καὶ οἰκονομῶντι τὰ περὶ αὐτῷ, εὐ δὲ αὐτῷ γίνεται· καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῆ ἐν ζωῇ σῆκεν αὐτῆς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μὴ ἀπλῶς, ἀγαπητὲ, καταψηφίση τῆ δικαίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μάλιαν κατὰμαθε αὐτῆ καὶ τὴν σῶσειν τὴν πολλῶν, καὶ τὴν ἀνδρείαν. τὴν ἀνδρείαν μὲν, ὅτι ἔτω γενναίως ἀντιέχε, καὶ περιεγείετο τῆς τῶν λογισμῶν ταραχῆς, ὡς καὶ τοιαῦτα συμβελεύσαι. Καὶ μετ' ἄλλα. Τὴν δὲ σῶσειν αὐτῆ τὴν πολλῶν, ὅτι ἐν ἀμηχανία τοσαύτη, καὶ ὡσπερ ἐν δικτύοις ἀποληφθεὶς, ἴχυσεν ταύτην

Α' ὑρεῖν τὴν ὁδὸν, δι' ἧς ἔλαττον ἂν γείνοιτο τὸ κακόν.

ιδ. Ἐγένετο δὲ ἡνῖκα εἰσῆλθεν Ἀβραμ εἰς Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα, ὅτι ἦν καλὴ σφόδρα. Καὶ ἰδόντες αὐτὴν οἱ ἄρχοντες Φαραώ, ἐπῆνεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραώ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. Καὶ τῷ Ἀβραμ εὐ ἐχρήσαντο δι' αὐτὴν. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρεβάτα, καὶ μῶχοι, καὶ ὄνοι, παῖδες καὶ παιδίσκαι, καὶ ἡμίονοι, καὶ κάμηλοι.

ις. Καὶ ἤτασε Κύριος τὸν Φαραώ ἐπασμοῖς μεγάλοις καὶ πονηροῖς, καὶ τὸν οἶκον αὐτῆ περὶ Σάρας τῆς γυναικὸς Ἀβραμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν μὲν Ἀβιμέλεχ ἐχρὶ πλάσαντα ἐμέμψατο, ἀλλ' ἐκόλυσε πλάσαι τὸν δὲ Φαραώ ἐτάζει, ὡς καὶ ὀρμήσαντα, καὶ ἀσεβῆ ὄντα. ἐτάζει δὲ καὶ τὰς οἰκείας αὐτῆ, ὡς ἐπαινέσαντας αὐτῷ ἐνώπιον αὐτῆ. (1)

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Λαβὼν δὲ τῶν ξένων οἶκτον ὁ ὑμνητής, καὶ ἴλεως, καὶ ὑπέρμαχος τῶν ἀδικημάτων, ἅμα ἀληθῶνας δυσκαρτερήτης, καὶ χαλεπῆς τιμωρίας ἐπάγει τῷ βασιλεῖ, παντοίων κακῶν ἀναπλήσας αὐτῆ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχῶν δυσιάτων, ὡς τὰς μὲν ἐφ' ἡδονὰς ἀγῆσας ὀρέξεις ἀπάσας ἐκκεκόφθαι, τὰς δ' ἐναντίας παρεσεληλυθῆσαι φροντίδας περὶ ἀπαλλαγῆς ἀντιῶν βασιάνων, ὑφ' ὧν γυμναζόμενος μετ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἐξετραχηλίζετο. παραπήλασε δὲ τῆς τιμωρίας σύμπαας αὐτῷ ὁ οἶκος, μηδενὸς ἐπὶ τῇ παρανομίᾳ δυσχεράναντος, ἀλλὰ πάντων σῆκα τῆ σιωαινῆν, μονονὲ συγχερρορησάντων τὸ ἀδίκημα. τῆτον τὸν τρόπον ἡ μὲν ἀγνεία τῆς γυναικὸς διεσώζετο, τῆ δὲ ἀνδρὸς τὴν καλοκαγαθίαν ὁ Θεὸς καὶ ὑσέβειαν ἠξίωσεν ἐπιδείκνυσθαι, γέρας αὐτῷ μέγιστον παραχῶν, ἀσινῆ καὶ ἀνύβριτον, ὅσον ἔδέπω κινδυνώσαντα, τὸν γάμον διαφθαρίῳαι.

ζ. ιη. Καλέσας δὲ Φαραώ τὸν Ἀβραμ, εἶπεν αὐτῷ, τί τῆτο ἐποίησάσ μοι, ὅτι ἐκ ἀπήγγειλάς μοι, ὅτι γυνήσ ἐστίν; Ἴνα τί εἶπας, ἀδελφὴ μου ἐσί; καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα. καὶ νῦν ἰδὲ ἡ γυνήσ ἐναντίονσ· λαβὼν, ἀπότερχε. Καὶ ἐνετείλατο Φαραώ ἀνδράσι περὶ Ἀβραμ, συμπροπέμψαι αὐτὸν, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, καὶ Λὼτ μετ' αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩ.

(1) Ὅμοια τέτοις τὰ τῆ Προκοπίου τὰ ἐν τῷ τῆς Αἴγυ. κώδ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τινές Φασι τὴν Σάρ-
 ραν μιγνῶναι τῷ Φαραῶ. Ποίας ἐν κηδε-
 μονίας ἀπήλαυσε Ἀβραάμ παρὰ τῶν
 ὄλων Θεῶ, εἰ περιεῖδεν αὐτὸν μοιχοδομεῖν
 τὴν γαμετῶν; τί δήποτε δὲ καὶ ἤτασαν
 ἑτασμοῖς μεγάλοις, καὶ πονηροῖς τὸν Φα-
 ραῶ, καὶ ἅπαντα τὸν οἶκον αὐτῶ, εἰ μὴ
 κωλύσαι τὴν παράνομον ἐβέλετο σινα-
 Φειαν; καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Φαραῶ τὴν ἀγνοίαν
 εἰς ἀπολογίαν προβάλλεται, καὶ μέμφε-
 ται τῷ Ἀβραάμ ἀδελφῶν κεκληκότι τὴν
 γαμετῶν καὶ διδάσκει, ὡς ἔχ' ὑβρίσαι αὐ-
 τῶν, ἀλλὰ γῆμαι βεβλόμενος ἔλαβε. τί
 τῶτο γὰρ Φησιν ἐποίησάς μοι ὅτι γυνῆς
 ἐσίν; ἵνα τί εἶπας, ἀδελφὴ μὲ ἐσίν; καὶ
 ἔλαβον αὐτῶν ἐμμαντῶν εἰς γυναῖκα. καὶ
 νῦν ἰδὲ ἡ γυνῆς ἐναντίον σε, λαβῶν ἀπο-
 τρεχε. καὶ εἰ μόνον εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ἔπρα-
 ξε, καὶ παντοδαπῆς κηδεμονίας ἤξιώσεν.
 αἰετείλατο γὰρ Φησιν ὁ Φαραῶ ἀνδράσι
 περὶ τῶ Ἀβραάμ συμπροπέμψαι αὐτὸν,
 καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῶ, καὶ πάντα ὅσα
 ἔω αὐτῶ. δῆλον τοίνυν, ὡς οὐδὲν ἀρ-
 παδείσης τῆς Σάρρας, ἐπέδρασε τῆ νό-
 σω τὸν Φαραῶ ὁ τῶν ὄλων πρῦτανις ἢ
 δὲ νόσος τὴν ὄρεξιν ἠμβλῶσε, καὶ τῶν
 οὐκίλων ἔσω τὴν θῆραν ἔχων ὁ θηροδ-
 τῆς, ἐκ ἀπήλαυσε τῆς ἀγρας. ἡ γὰρ
 νόσος ἐκώλυσε.

ΤΟΥ ΛΥΤΤΟΥ. Καὶ τίνος ἕνεκεν ἐ-
 ταῦθα μὲν εἰρήνησεν ἡ Γραφή, τὸ Φυλαχ-
 θῆναι τὴν Σάρραν ἀλώβητον, εἰ δὲ τῶ
 κατὰ τὸν Ἀβιμέλεχ διηγήματι σαφῶς τῶ-
 το δεδήλωκε; Ἐμελλεν ἢ Σάρρα πτωικαῦ-
 τα τίλειν τὸν Ἰσαάκ. ἵνα τοίνυν μὴ ὑπο-
 πλον γίνηται τὸ σπέρμα τῶ Ἀβραάμ, σω-

A Φῶς ἐκεῖ δεδήλωκεν ἡ θεία Γραφή, ὅτι
 ἔχ' ἤψατο αὐτῆς ὁ Ἀβιμέλεχ. καὶ αἰτεῦ-
 θεν μάντι, κακῆθεν ἰσέον, ὡς καὶ τῶ
 βαρβάρης ἢ φύσις ἐδίδαξεν, ὅτι πονηρὸν
 ἢ μοιχεία, καὶ τιμωρίας ἄξιον. καὶ γὰρ
 ὁ Φαραῶ τῶτο δεδήλωκεν, ἐπιμεμψάμε-
 νος τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἀβιμέλεχ πρὸς τὸν
 » τῶν ὄλων ἔφη Θεὸν, Κύριε ἔθνος ἀγνοῶν Γα. 20. 4, 5,
 » καὶ δίκαιον ἀποκτενεῖς; ἐκ αὐτῶ μοι εἶ- 6, 7.
 » πεν, ὅτι ἀδελφὴ μὲ ἐσίν; καὶ αὐτή μοι εἶ-
 B» πεν, ὅτι ἀδελφὸς μὲ ἐσίν; εἰ καρδία κα-
 » θαρὰ, καὶ εἰ δικαιοσύνη χειρῶν ἐποίησα
 τῶτο. τέθεικε δὲ ὁ συγγραφεὺς καὶ τῶ
 Θεῶ τὴν ἀπόκρισιν· εἶπε γὰρ Φησιν, ὁ
 » Θεὸς τῷ Ἀβιμέλεχ κατ' ὕπνον· καὶ γὰρ
 » ἔγνων, ὅτι εἰ καρδία καθαρὰ ἐποίησας
 » τῶτο, καὶ ἐφεισάμην σε τῶ μὴ ἄψαθαι
 » αὐτῆς, τῶ μὴ ἀμαρτεῖν εἰς ἐμέ. ἕνεκεν
 » τῶτος ἐκ ἀφῆκά σε ἄψαθαι αὐτῆς. νῦν
 » ἐν ἀπόδοσ τὴν γυναῖκα τῷ ἀνδρῶπι, ὅτι
 Γ» προφήτης ἐσίν, καὶ προσδύξεται περὶ σε, καὶ
 » σωθήσῃ σύ, καὶ πᾶς ὁ οἶκός σε. εἰ δὲ μὴ
 » ἀποδιδῶς, γινῶσι, ὅτι ἀποθανῆ σύ. διδά-
 » σκει δὲ ἡμᾶς ὁ θεῖος λόγος, ὅτι τῆς δι-
 καιοσύνης τῶς ἐρασῶς πλημμελεῖν ἐξ
 ἀγνοίας μέλλοντας, ἐκ ἐᾶ. δῆλον τοίνυν,
 ὡς καὶ τὸν Φαραῶ κεκάλυκεν ἀμαρτεῖν,
 ὡς ἀδελφῶν τῶ Ἀβραάμ νόμῳ γὰμ εἰλη-
 φότα. ἐπειδὴ δὲ κρείττων ἦν ὡς εἶκος Ἀ-
 βιμέλεχ τῶ Φαραῶ, ἐκείνον μὲν διὰ παι-
 Δ» δείας, τῆς παρανομίας ἀπέρξε· τῶτω
 δὲ, καὶ τῆς αἰκίας καὶ τῶ πλημμελήμα-
 τος ἐκ ἔδωκεν αὐτῶ τὴν συγχώρησιν·
 ἀλλὰ τὸν ἠδηγημένον αἰτήσαι ταῦτῶ ἀνέ-
 μανεν, ἐπιφανείας τε ἡμέρας ἤξιώσε, καὶ
 λόγοις ἡπίοις ἐπέδειξε τὴν τετολημμένῶν
 παρανομίαν.

Κ Ε Φ. Ι Γ.

α. νέβη δὲ Ἀβραμ ἐξ Αἰγύ-
 πτις αὐτῶ, καὶ ἡ γυνῆ
 αὐτῶ, καὶ πάντα τὰ αὐ-
 τῶ, καὶ Λῶτ μετ' αὐτῶ εἰς τὴν ἔρημον.

β. Ἀβραμ δὲ ἦν πλάσιος σφό-
 δρα κλήνεσι, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τῶτο κατὰ τὸ πνεῦμα-
 τικὸν λέγεται περὶ τῶ Ἀβραάμ. νῦν γὰρ
 πλάσιος ὀνομάζεται, καὶ τῶτο σφόδρα.

γ. Καὶ ἐπορεύθη ὅθεν ἦλθεν εἰς
 τὴν ἔρημον ἕως Βαιθῆλ, ἕως τῶ τό-
 πος, καὶ ἦν ἡ σκηνὴ αὐτῶ τὸ πρότερον,
 ἀνα μέσον Βαιθῆλ, καὶ ἀνα μέσον

δ. Ἀγγαί. Εἰς τὸν τόπον τῶ θυσια-
 στήρις, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ἀρχὴν·
 καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ Ἀβραμ τὸ ὀνο-
 μα Κυρίε τῶ Θεῶ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐννοεῖ μοι πῶς
 ἦν ἡσυχίας ἐρασῆς, καὶ ἀπραγμοσύνης,

καὶ διωκεῖς ἀνακείμενος τῆ πρὸς τὸ θεῖον
 θεραπείᾳ. ἐκείνον γὰρ Φησι τὸν τόπον
 κατέλαβεν. ἀπὸ τῶ πρότερον τὸ θυσια-
 στήριον οἰκοδομήσας, καὶ ἐπικαλεσάμενος
 τὸ ὄνομα τῶ Θεῶ, καὶ προλαβὼν ἤδη ἀνω-
 θαι καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐπλήρη τὸ παρὰ τῶ
 » Δαβὶδ εἰρημονον· ὅτι ἐξελεξάμην τὸ πα- Ψαλ. 83. 10.
 » ραξέπιπτεῖσθαι εἰ τῶ οἴκῳ τῶ Θεῶ μὲ μάλ-
 » λων, ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἀμαρτω-
 Ζ» λῶν. ἡ γὰρ ἐρημία διὰ τὴν ἐπίκλησιν τῶ
 ὀνόματος τῶ Θεῶ προτιμωτέρα αὐτῶ ἐτίγ-
 χανε τῶν πόλεων.

ε. Καὶ Λῶτ τῶ συμπορευομένῳ
 μετὰ Ἀβραμ ἦν πῶβάτα, καὶ βοές,
 καὶ σινηαί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐ μόνον τῶ
 πατριάρχῃ τὰ τῆς περιστερίας ἠνέχετο, ἀλ-
 λὰ καὶ τῶ Λῶτ ἦν, Φησι, πρόβατα, καὶ
 βοές, καὶ κτήνη. ἴσως τὰ μὲν αὐτῶ Φι-
 λότημος ὡν ἐδωρεῖτο τῶ ἀδελφιδῶ, τὰ δὲ
 καὶ ἕτεροι αὐτῶ παρεῖχον διὰ τὴν εἰς τὸν
 πατριάρχῃ τιμῶν.

ς. Καὶ

5. Καὶ ἐκ ἐχώρει αὐτὰς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα, ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλὰ, καὶ ἐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα τὸ πλῆθος τῆς περιουσίας οὐδέως διαστάσεως αἰτιον γινόμενον, καὶ τὴν διαίρεσιν ἐργαζόμενον, καὶ τὴν ὁμόμοιαν διακόπτον, καὶ τῆς συγγενείας τὸν σῶδεςμον διαίρεθ.

ζ. Καὶ ἐγένετο μάχη ἀνά μέσον τῶν ποιμένων τῶν κληνῶν τῶν Ἀβραμ, καὶ ἀνά μέσον τῶν ποιμένων τῶν κληνῶν τῶν Λωτ. οἱ δὲ Χαναναῖοι, καὶ οἱ Φερεζαῖοι τότε κατώκησεν τὴν γῆν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς Φαῦλοι οἱ Χαναναῖοι κατώκησεν, καὶ ἔπαρῶκησεν τὴν γῆν. ὡσεὶ Φαῦλοι κατοικῶσιν, ἔπαρῶκησιν τὴν γῆν.

η. Εἶπε δὲ Ἀβραμ τῷ Λωτ, μὴ ἔσω μάχη ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ σῶ, καὶ ἀνά μέσον τῶν ποιμένων μου καὶ ἀνά μέσον τῶν ποιμένων σου· ὅτι ἄνθρωποι εἰσὶ ἀδελφοὶ ἡμεῖς ἐσμέν. Οὐκ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου ἐστί; διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμῶ. εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ δὲ εἰς δεξιὰ· εἰ δὲ σὺ εἰς δεξιὰ, ἐγὼ εἰς ἀριστερά.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μεγάλη τῆ δικαίης ἢ φιλοσοφία. διὰ πάντων ἀνεπαχθῆς βεβλεταὶ γενέσθαι τῷ ἀδελφιδῶ. ἐπειδὴ γὰρ φησὶν ὅπερ ἐκ ἐβελόμῳ, τῆτο γίνεται, καὶ ἵνα τὰ τῆς φιλονεικίας πανθῆ, τὸν χωρισμὸν ἀνάγκη συμβῶσιν· διὰ τῆτόσε κύριον καθίστημι τῆς αἰρέσεως, καὶ τὴν ἐξουσίαν σοι πᾶσαν δίδωμι, ἵνα ἡ νομίσῃς τιμιωτέραν γῆν, ἐκείνῳ ἐλόμνος, τὴν λοιπὴν ἐμοὶ καταλίπῃς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐπειδὴν γῆν ὁ νῆς ἀρξῆται γνωρίζειν ἑαυτὸν, καὶ τοῖς νοητοῖς ἐνομιλεῖν θεωρήμασιν, ἅπαν τὸ κλινομένον τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ αἰδητὸν εἶδος ἀπώσεται, ὃ κέκληται παρ' Ἑβραίοις Λωτ. ἔχῃ χάριν ὁ σοφὸς εἰσάγεται λέγων ἄνταρξ, διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμῶ. σιωποῦν γὰρ ἀμήχανον τὸν ἀσωμάτων καὶ ἀφθάρτων ἔρωτι κατεχρημένον, τῷ πρὸς τὰ αἰδητὰ καὶ θνητὰ ῥέοντι.

ι. Καὶ ἐπάρας Λωτ τῆς ὀφθαλμῶν αὐτῶ, εἶδε πᾶσαν τὴν περιχώρον τῆ Ἰορδάνη, ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζομένη, πρὸ τῆ καλασρέψαι τὸν Θεὸν Σόδομα καὶ Γόμορρα, ὡς παράδεισος τῆ Θεῶ, καὶ ὡς ἡ γῆ Αἰγύπτου, ἕως εἰσεῖν εἰς Ζόγορα.

Α ΔΗΛΟΥ. Ὅτι ἡ τὰ Σόδομα ὡσεὶ παράδεισος. ὅρα τοίνυν, ὅτι αἰδητὸς ἡ ὁ παράδεισος. τῆτοις γὰρ παρέβαλεν αὐτόν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἀσκάλωνος γὰρ ἄνω καὶ Γάζης εἰς αὐτὸ τῆ Ἰορδάνη ποταμῶ τὸ τέλος ἐσὶ χώρα πολλήτις καὶ εὐφορος, μᾶλλον δὲ ἡ. νῦν γὰρ ἐκ ἐσιν. αὐτὴ δὲ ἐν, ὡς παράδεισος ἡ. εἶδε γὰρ-
Β Φησὶ Λωτ πᾶσαν τὴν περιχώρον τῆ Ἰορδάνη, καὶ ἡ ποτιζομένη, ὡς παράδεισος τῆ Θεῶ. αὐτὴ δὲ ἐν ἡ ἔτως οὐδαλῆς, καὶ πρὸς πᾶσας τὰς χώρας ἀμιλλωμένη, ἡ φθάνουσα τῆ οὐδαλῆς τὸν παράδεισον τῆ Θεῶ, πᾶσῶν τῶν ἐρήμων ἐρημοτέρα ἐσὶ νῦν. καὶ ἔσθηκε μὲν δαῖδρα, καὶ καρπὸν ἔχει. ὁ δὲ καρπὸς τῆς τῆ Θεῶ ὀργῆς ἐσὶν ὑπόμνημα. ἐσῆκασιν μὲν γὰρ ῥόα, καὶ τὸ ξύλον, λέγω, καὶ ὁ καρπὸς, λαμπρὰν τὴν ἐπιφάνειαν ἔχουσα, καὶ τῷ ἀγνωστῷ παρέχουσα πολλὰς τὰς ἐλπίδας· εἰ δὲ ληφθεῖν εἰς χεῖρας, διακλαδεῖσθαι καρπὸν μὲν ἔδοξα, κόνιν δὲ καὶ τέφραν πολλῶν δεικνύσθαι ἐναποκειμένην ἄδον.

ια. Καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ Λωτ πᾶσαν τὴν περιχώρον τῆ Ἰορδάνη. καὶ ἀπῆρε Λωτ ἀπὸ ἀνατολῶν· καὶ διεχωρίσθησαν ἕκαστος ἀπὸ τῆ ἀδελφῶ αὐτῶ.

Α ΔΗΛΟΥ. Ὁ Λωτ τῶ Ἀβραμ διαχωρίζεται, ἐκ Ἀβραμ τῶ Λωτ· ὅσον ἐσὶ τῷ λόγῳ αὐτῶ τῶ Ἀβραμ.

ιβ. Ἀβραμ δὲ κατώκησεν ἐν γῆ Χαναάν. καὶ Λωτ κατώκησεν ἐν πόλει τῶν περιχώρων, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν Σοδόμοις.

Ε ιγ. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν Σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐναντίον τῆ Θεῶ σφόδρα.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐπὶ καὶ ἐν ἄλλοις τῆτηρήκαμεν διαφορὰν πονηρῶν καὶ ἀμαρτωλῶν· ὡπερ καὶ ἐν τῷ, σῶτρῳφον τὸν βραχίονα τῶ ἀμαρτωλῶ καὶ πονηρῶ. ἐπιβαίνοντες ταῖς τῶν σημανομένων ἐννοίαις, Φαμῶ. (1) μήποτε πονηροὶ εἰσιν οἱ ἐκ-
Ζ σίως κακοπονητικοὶ, ἀμαρτωλοὶ δὲ οἱ ἐ πάντως τοῖστοι, ἀλλ' ἐκτινος ἠδυπαθείας καὶ ἀκολασίας ἀμαρτάνοντες. ἐτι δὲ καὶ τῆτο σημειωτέον, ὅτι μείζων κατηγορία πονηρῶν καὶ ἀμαρτωλῶν, ὅτε ἐναντίον τῆ Θεῶ λέγονται οἱ τοῖστοι ἄνα. εἰ δὲ καὶ τὸ, σφόδρα, μετὰ τῆτος προσκέιτο, ἐτι μᾶλλον κατηγορεῖσθαι περὶ ὧν ὁ λόγος, ὡπερ νῦν οἱ ἐν Σοδόμοις ἄνθρωποι.

Η ιδ. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς Ἀβραμ μετὰ τὸ διαχωρισθῆναι τὸν Λωτ ἀπ' αὐτῶ, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου,

(1) Ἐπὶ τῶ, ἐπιβαίνοντες ταῖς τῶν σημανομένων ἐννοίαις, Φαμῶ, ὁ τῆς Ἀγγ. κώδ. ἔχει, σκεπῆμαν.

μοῖς σε, καὶ ἴδε ἀπὸ τῆς τόπης, ἔ νῦν Α
 σὺ εἶ πρὸς Βορρᾶν καὶ Λίβα καὶ ἀνα-
 ιε. τολὰς καὶ θάλασσαν. Ὅτι πᾶσαν
 τὴν γῆν, ἣν σὺ ὀρέῃς σοὶ δώσω αὐτὴν
 καὶ τῷ ἀπέρματί σε ἕως τῆς αἰῶνος.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες ἀντίδο-
 σιν πολλῶν τῷ μέτρῳ ὑπερβαίνουσαν τὰ
 παρ' αὐτῆς γινόμενα; δι' αὐτῶν τῶν ῥημά-
 των ἔρχεται ὁ Φιλάνθρωπος δεσπότης,
 δι' ὧν καὶ ὁ πατριάρχης τὴν παραχώρησιν
 ἐποίησατο. καθάπερ γὰρ ἐκεῖνος ἔλεγεν,
 » ἐκ ἰδὲ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σε; διαχωρί-
 » διητι ἀπ' ἐμῆ· εἰ σὺ εἰς δεξιά, ἐγὼ εἰς ἀρι-
 » σερά· εἰ δὲ σὺ εἰς ἀρισερά, ἐγὼ εἰς δεξιά.
 » ἔτω καὶ ὁ δεσπότης Φησὶν· ἀναβλέψας
 » τοῖς ὀφθαλμοῖς σε, ἴδε ἀπὸ τῆς τόπης, ἔ
 » σὺ εἶ νῦν, ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν ὀρέῃς,
 » σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ ἀπέρματί σε ἕως
 » τῆς αἰῶνος.

Πραξ. 7. 5. ΑΔΗΛΟΥ. Στέφανος δὲ λέγει, ἐκ
 » ἔδωκεν αὐτῷ ἑδὲ βῆμα ποδός. ἀληθῶς
 » γὰρ ἐκ ἔδωκεν αὐτῷ ἑδὲ βῆμα ποδός. τὸ
 » δὲ, σοὶ δώσω, διὰ τῶν ἐξῆς ἐπαγομένων δη-
 » λοῖ. πῶς δὲ δίδωσιν αὐτῷ; λέγων καὶ τῷ
 » ἀπέρματί σε. τὸ ἔν ἐπαγομένον ἐρμηνεύει
 » ἐσὶ τῆς, σοὶ δώσω. καίτοι γὰρ ἐν τόποις
 » πολλοῖς ἐφεξῆς.

ις. Καὶ ποιήσω τὸ ἀπέρμα σε, ὡς
 τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναταί τις
 ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς,
 καὶ τὸ ἀπέρμα σε ἐξαριθμηθήσεται.
 ις. Ἀναστὰς διόδυσσον τὴν γῆν εἰς τὸ μῆ-
 κος αὐτῆς, καὶ εἰς τὸ πλάτος αὐ-
 τῆς· ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν.

ιη. Καὶ ἀποσηνώσας Ἀβραμ ἐλ-
 θῶν, παρώκησε πρὸς τὴν δρυὸν τὴν
 Β Μαιβρῆ, ἣ ἦν ἐν Χεβρών· καὶ ἀνο-
 δόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σόδομα, τύφλωσις, ἡ σέ-
 ρησις· Μαιβρῆ ἐρμηνεύεται ἀπὸ ὀρά-
 σεως· Χεβρών δὲ, ζυγή, (1) ἡ ἑταιρεία·
 Γόμορρα, μέτρα ὄνομα· ἕως τῆς Τερεβίν-
 θος, ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰώβ.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
 Γ τὴν σκλιωὴν ἐπήξατο, οὐδέως ὑπὲρ τῆς
 γεγονημένης αὐτῷ ἐπαγγελίας τὰς εὐχα-
 ριστίας ἀνέφερε τῷ δεσπότη. καὶ καθ' ἕκα-
 στον τόπον, ἐνθα κατεσκίωε, οὐρήσεις αὐ-
 τὸν τέττε πρὸ πάντων ἐπιμελόμενον, καὶ
 θυσιαστήριον οἰκοδομῆντα, καὶ τὰς εὐχὰς
 ἀναφέροντα, καὶ ἀποσολικὸν νόμον πλη-
 » ρῆντα, τὸν κελύοντα ἐν παντὶ τόπῳ εὐ- 1. Τιμ. 2. 3.
 » χεδαί, ἐπαίροντας ὁσίας χεῖρας.

Κ Ε Φ. Ι Δ.

α. γένητο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ
 τῇ Ἀμαρφαὶ βασιλέως
 Σενναὰρ Ἀριώχ βασι-
 λεύς Σαλλασάρ, καὶ Χοδολλογομὸρ
 βασιλεὺς Ἐλάμ, καὶ Θαργαὶ βα-
 β. σιλεὺς ἔθνων, Ἐποίησαν πόλεμον
 μετὰ Βαρλα βασιλέως Σοδόμων, καὶ
 μετὰ Βαρσά βασιλέως Γομόρρας,
 καὶ Σενναὰρ βασιλέως Ἀδαμᾶ, καὶ
 Συμοδὸρ βασιλέως Σεβωείμ, καὶ βα-
 σιλέως Βαλά· αὕτη ἐστὶ Σηγώρ.
 γ. Πάντες ἔτοι συνεφώνησαν εἰς τὴν
 Φάραγγα τὴν ἀλυκὴν· αὕτη ἡ θά-
 δ. λαοσα τῶν αἰλῶν. Δώδεκα ἔτη ἐδύ-
 λευσαν τῷ Χοδολλογομὸρ· τῷ δὲ τρι-
 ε. σκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπέστησαν. Ἐν δὲ
 τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει ἦλθε Χο-
 δολλογομὸρ καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ μετ'
 αὐτῆ, καὶ κατέκοψαν τὰς γίγαντας
 τὰς ἐν Ἀσαρῶθ Καρναῖν, καὶ ἔθνη
 ἰχυρὰ ἅμα αὐτοῖς, καὶ τὰς Ὀμμαίους
 5. ἐν Σαβῆ τῇ πόλει, Καὶ τὰς Χορ-
 ραίους τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι Σηεῖρ, ἕως τῆς
 Τερεβίνθους τῆς Φαράν· ἣ ἐστὶν ἐν τῇ
 ζ. ἐρήμῳ. Καὶ ἀνασρέψαντες ἦλθον

ἐπὶ τὴν γῆν (2) τῆς κρίσεως· αὕτη
 ἐστὶ Κάδης. καὶ κατέκοψαν πάντας
 τὰς ἀρχοντας Ἀμαλήκ, καὶ τὰς Ἀ-
 μορραίους τὰς κατοικῆντας ἐν Ἀσα-
 η. σανθάμαρ. Ἐξῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς
 Σοδόμων, καὶ ὁ βασιλεὺς Γομόρρας,
 καὶ βασιλεὺς Ἀδαμᾶ, καὶ βασιλεὺς
 Σεβωείμ, καὶ βασιλεὺς Βαλά· αὐ-
 τη ἐστὶ Σηγώρ· καὶ παρετάξαντο αὐ-
 τοῖς εἰς πόλεμον ἐν τῇ κοιλάδι τῇ
 θ. ἀλυκῇ, Πρὸς Χοδολλογομὸρ βασι-
 λέα Ἐλάμ (3) βασιλέα Σενναὰρ,
 καὶ Ἀριώχ βασιλέα Σαλλασάρ· οἱ
 τέσσαρες βασιλεῖς πρὸς τὰς πέντε.
 ι. Ἡ δὲ κοιλάς ἡ ἀλυκὴ, φρέατα ἀσ-
 φάλτῃ. ἔφυγε δὲ βασιλεὺς Σοδό-
 μων εἰς τὴν Φάραγγα, καὶ βασι-
 λεὺς Γομόρρας, καὶ ἐπέπεσον ἐκεῖ·
 οἱ δὲ κάταλειφθέντες, εἰς τὴν ὄρεινὴν
 ἔφυγον.

*** ΙΩΣΗΠΟΥ. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν
 καιρὸν Ἀσυρίων κρατάντων τῆς Ἀσίας,
 Σοδομίταις ἰῶθα τὰ πράγματα, εἰς τε
 πλετόν ἐπιδεδοκῶτων αὐτῶν καὶ νεότητα
 πολλῶν. βασιλεῖς τε αὐτοῖς διεῖπον πάντε
 τῷ

(1) Ἴσως ζυγή.

(2) Τὴν πηγὴν. ἐν ταῖς κοιν. ἐκδ.

(3) Καὶ Θαργαὶ βασιλέα ἔθνων, καὶ Ἀμαρφαὶ βασιλέα Σενναὰρ. αὐτ.

τῷ χώρῳ, Βαλλὰς, Βαρεὰς, Σενάβα-
ρος, καὶ Συμόβολος, ὅ, τε Βαλεῖν. Βα-
σιλικῆς μοίρας δὲ ἦρχον ἑκάστος ἰδίας. ἐπὶ
τάτῃς στρατοῦσαντες Ἀσύριοι, καὶ μέρη
τέσσαρα ποιήσαντες τῆς στρατίας, ἐπο-
λιόρχην αὐτῆς. στρατίας δ' ἑκάστης ἡ εἰς
ἐπιτεταγμένος. γυνομίης δὲ μάχης, νι-
κήσαντες οἱ Ἀσύριοι, Φόρον ἐπιτάτῃσι
τοῖς Σοδομιτῶν βασιλεῦσι. δώδεκα μὲν ἔν
ἔτη δευδύοντες, καὶ τῆς ἐπιταχθέντας
αὐτοῖς Φόρος τελῆντες, ὑπέμειναν τῷ
δὲ τρισκαδεκάτῳ ἀπέστησαν. καὶ διαβαί-
νει στρατὸς Ἀσυρίων ἐπ' αὐτῆς, στρατηγάν-
των Μαρθάδα, Αἰρίοχος, Χοδολλογομόρος,
Θαργάλα. ἔτοι τῷ τε Συρίαν ἀπασαν
διηρπάσαντο, καὶ τῆς τῶν γιγάντων ἀπο-
γόνους κατεσρέψαντο. γυνόμενοι δὲ κατὰ
Σόδομα, στρατοπεδούεσι κατὰ τῷ κοιλά-
δα τῷ λεγομένῳ, Φρέατα ἀσφάλτε.
κατ' ἐκείνον γὰρ τὸν καιρὸν Φρέατα ἡ ἐν
τῷ τόπῳ. νῦν μάλιστα τῆς Σοδομιτῶν πό-
λεως ἀφανισθείσης, ἡ κοιλάς ἐκείνη λίμνη
γένεον, ἡ λεγομένη ἀσφαλτίτης. τῶν
δὲ Σοδομιτῶν συμβαλόντων τοῖς Ἀσυρίοις,
καὶ καρτερῆς τῆς μάχης γυνομίης, πολ-
λοὶ μὲν αὐτῶν ἀπέθανον, οἱ λοιποὶ δὲ ἡχ-
μαλωτίσθησαν, σὺν οἷς καὶ Λῶτος ἦγετο,
τοῖς Σοδομίταις σύμμαχος ἐληλυθώς.

ια. Ἐλαβον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν
τὴν Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ πάντα
τὰ θρώματα αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἴππον Σοδομίται νῦν
πρῶτον ὀνομασμένῳ ὡς Φαῦλοι ἔχεν
λέγονται.

ιβ. Ἐλαβον δὲ καὶ τὸν Λῶτ τὸν
υἱὸν τῶ ἀδελφοῦ Ἀβραμ, καὶ τὴν ἀπο-
σκευὴν αὐτῆ· καὶ ὤχοντο· ἦν γὰρ
κατοικῶν ἐν Σοδόμοις.

ιγ. Παραγενόμενος δέ τις τῶν ἀνα-
σωθέντων, ἀπήγγειλεν Ἀβραμ τῷ
περάτῃ· αὐτὸς δὲ κατῴκει πρὸς τῇ
Μαμβρῇ Ἀμορραῖς τῶ ἀδελφοῦ Ἐ-
χὼλ, καὶ τῶ ἀδελφοῦ Αὐνᾶν· οἱ ἦσαν
συνωμόται τῶ Ἀβραμ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Παραγενόμενος δέ τις
τῶν ἀνασωθέντων, ἀνήγγειλεν Ἀβραμ τῷ
περάτῃ. περάτῃ δὲ ἐπωνόμαζον, διὰ τὸ
περαιωθέντα τῷ μέσῳ τῶν ποταμῶν,
πρὸς αὐτῆς ἔτις ἐλθεῖν. περάτης δὲ
κατὰ τῷ τῶν Σύρων γλώτταν, Ἑβραῖος
προσαγορεύεται. ὅθεν καὶ τὸ ἐξ αὐτῆ
γένος ἄπαν σὺσαν, τῷ ἐπωνυμίαν ταύ-
τῃ ἐδέξατο.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Καὶ ἀπήγγειλε, Φησὶν,
Ἀβραμ τῷ περάτῃ. τὸ ἀπὸ τῆ προπά-
τορος τῆ Ἀβραμ. λέγω δὲ τῆ Ἑβερ, ἐθ-
νικὸν ὄνομα ἐρμῶσθεον, ἐτέθη. οἶον
ἀντὶ τῷ Ἀβραμ τῷ Ἑβραῖῳ, Ἀβραμ
τῷ περάτῃ. Ἑβραῖος γὰρ, περάτης ἐρ-
μῶσθεον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὰ ἐπέκεινα τῆ Ἰορδάνη
διηγησάμενος ὁ Μωϋσῆς, τρεῖσι τὸν πόλε-
μον, ὃν ἐπολέμησαν Πέρσαι πρὸς τῆς βα-
σιλεῖς τῶν Σοδομιτῶν, καὶ Γομόρρων, τό-
τε περάτῃ καλεῖ τὸν Ἀβραάμ, ὡσανεὶ
πέραν οἰκῆντα τῆ Ἰορδάνη. ἐπάγει γάρ·
αὐτὸς δὲ κατῴκει πρὸς τῇ Δρυὶ τῇ Μαμ-
βρῇ, δεκνὺς διατὶ περάτης ὀνομάδῃ νῦν.

ΑΔΗΛΟΥ. Περάτης ἐκαλεῖτο ὁ Ἀ-
βραμ, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς Χαλδαίων χώρας
διαπεράσας τῷ Μεσοποταμίαν, ἦλθεν
εἰς τὰ μέρη τῶν Χαναναίων. ἐρμῶσθε-
ται δὲ καὶ τοῖς περὶ Ἀκύλαν, Ἑβραῖος.

ιδ. Ἀκῆσας δὲ Ἀβραμ ὅτι ἡχμα-
λάτευται Λῶτ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ,
ἠρίθμησε τῆς ἰδίας οἰκογενεῖς αὐτῆ,
ὀκτωκαίδεκα καὶ τριακοσίους· καὶ κατεδίω-
ξεν ὀπίσω αὐτῶν ἕως Δάν.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Καθ' ἕπερ ἔν ἐπὶ
τῆς Ἀστρονομίας ἔχομεν ὑπόδειγμα τὸν
Ἀβραάμ, ἔτις ἐπὶ τῆς ἀριθμητικῆς τὸν
αὐτὸν Ἀβραάμ. ἀκῆσας γὰρ, ὅτι αἰχ-
μάλωτος ἐλήθη ὁ Λῶτ, τῆς ἰδίας οἰκογε-
νεῖς τῆ. ἀριθμήσας, καὶ ἐπεξελεθῶν,
πάμπολυ ἀριθμὸν χειρῶν. Φασὶν ἔν
εἶναι τῆ μὲν κυριακῆ σημεῖς τύπον κατὰ
τὸ χῆμα τὸ τριακοσιοσὸν σοιχείον· τὸ δὲ
ἰῶτα, καὶ τὸ ἦτα, τῆνομα σημαίνει τὸ
σωτήριον. μιλῦεδα τοίνυν, τῆς Ἀβρα-
αμ οἰκείας εἶναι κατὰ τῷ σωτηρίαν· τῆς
τῷ σημεῖω καὶ τῷ ὀνόματι προσηφθού-
τας, κυρίως γεγονείαι τῶν αἰχμαλωτίζόν-
των καὶ τῶν τετοις ἀκολουθέντων παμπόλ-
λων ἀπίστων ἐθνῶν. ἤδη δὲ ὁ μὲν τριακό-
σια ἀριθμὸς, τριάς ἐσιν εἰς ἑκατοντάδι ἡ
δεκάς δὲ, ὁμολογεῖται παντέλειος εἶναι·
ὁ δὲ ὀκτώ, κύβος ὁ πρῶτος, ἡ ἰσότης ἐν
ἀπάσαις ταῖς διασάσεσι, μήκῃς, πλάτῃς,
βάθῃς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Δάν
περὶ τὰ μέρη Δαμασκῆ ἐσιν, ἡ Σιδῶνος·
Βηρσαβεὲ δὲ, πρὸς τῷ ὄρεινῳ τῆς Πα-
λαιστίνης.

ιε. Καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτῆς τὴν
νύκτα αὐτῆς, καὶ οἱ παῖδες αὐτῆ·
καὶ ἐπάταξεν αὐτῆς, καὶ ἐξεδίωξεν
ἕως Χωβαλ, ἡ ἐσιν ἐν ἀριστερᾷ Δαμα-
σκῆ. Καὶ ἀπέσρεψε πᾶσαν τὴν ἵπ-
πον Σοδόμων· καὶ Λῶτ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτῆ ἀπέσρεψε, καὶ πάντα τὰ
ὑπάρχοντα, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ
τὸν λαόν.

ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἀβραάμ δὲ ἀκῆσαν-
τος τῷ συμφορὰν αὐτῶν, φόβος τε ἄμα
περὶ Λῶτῃ τῆ συγγενῆς ὄντος εἰσηλθε καὶ
οἶκτος περὶ τῶν Σοδομιτῶν φίλων ὄντων,
καὶ γεινιῶντων. καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς δο-
κιμασας, ἐκ ἀνέμεινεν, ἀλλ' ἐπαχθεῖς,
καὶ κατὰ πέμπῳ ἐπιπεσῶν νύκτα τοῖς
Ἀσυρίοις περὶ Δάνον· ἔτι γὰρ ἡ ἑτέρα
τῆ

τῆ Ἰορδάνη προσαγορεύεται πηγὴ καὶ Φθάσας πρὶν ἐν ὄπλοις γενέσθαι, τὰς μὲν ἐν ταῖς κοίταις ὄντας ἀπέκτεινε, μὴδ' ἐπινοίαν τῆς συμφορᾶς ἔχοντας, οἱ δὲ μὴπω πρὸς ὕπνον τετραμμένοι, μάχεσθαι δ' ὑπὸ μέθης ἀδύνατοι, ἔφυγον. Ἀβραάμ δὲ διώκων εἶπετο, μέχρι καὶ δευτεραίης σωθήλασεν αὐτὸς εἰς Σωβᾶ τῆς Δαμασκηνῶν γῆς· ἐπιδείξας, ὅτι τὸ νικᾶν ἐκ ἐν τῷ πλήθει, καὶ τῇ πολυχειρίᾳ κείσθαι συμβέβηκεν, ἀλλὰ προθυμία τῶν μαχημένων· καὶ τὸ γενναῖον κρατεῖ πάντος ἀριθμοῦ, τριακασίους καὶ δέκα καὶ ὀκτώ οικέτας αὐτῷ, καὶ τρισὶ Φίλοις τσαῖτα στρατῷ περιγυρόμενος. ὅποσοι δὲ αὐτῶν καὶ διέφυγον, ἀδόξως ἀνέσφραξαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Θεά μοι τῆς διωμέως τῆ Θεῶ τῷ ὑπερβολῷ, μεθ' ὅσης ταχύτητος τὰ τῆς νίκης γεγένηται. ἐπέπεσε γὰρ αὐτοῖς, Φησί, τῷ νυκτῆ, αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὰς, καὶ ἐδίωξεν αὐτὰς. ἡ γὰρ ἀνωθεν χεὶρ ἡ σωεφαπλομένη καὶ συστρατηγῶσα τοῖς γινομένοις. διὸ ἐδὲ ὄπλων αὐτοῖς ἐδέησεν, ἐδὲ μηχανημάτων, ἀλλὰ μόνον Φανείς μετὰ τῶν οικητῶν, τὰς μὲν ἐπάταξε, τὰς δὲ εἰς φυγῆν ὁρμήσας παρεσκύβασε, καὶ ἑκάτερον ἐποίησε μετὰ ἀδείας ἀπάσης, ἐδαιὸς ὄντος τῆ εὐχολῆντος. τῷ τε ἵππον τῆ βασιλέως Σοδόμων ἀπέσφραξε, καὶ τὸν Λῶτ τὸν ἀδελφιδῆν αὐτῷ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα, καὶ τὰς γυναικάς.

ιζ. Ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων εἰς συνάντησιν αὐτῷ μετὰ τὸ ὑποσφραξάμενος αὐτὸν ἀπὸ τῆς κοπῆς τῆ Χοδολλογομορ, καὶ τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτῷ εἰς τὴν κοιλάδα τῆ Σαβῆ· τῆτο ἦν τὸ πεδῖον βασιλέων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ βασιλεὺς τῷ ξένῳ τῷ πρεσβύτῳ εἰς συνάντησιν ἔξεισι, καὶ πᾶσαν ἀπονέμει τιμῷ. ἐμάνθανε γὰρ, ὡς ἐδὲν αὐτῷ τῆς βασιλείας ὄφελος, τῆς ἀνωθεν συμμαχίας ἡρημωμένη, καὶ ὡς ἐδὲν ἂν γένοιτο διωατώτερον τῷ ὑπὸ τῆς τῆ Θεῶ χερός βοήθειαν.

ιη. Καὶ Μελχισεδέκ δὲ βασιλεὺς Σαλήμ ἐξήνεγκεν ἄρτον καὶ οἶνον· ἦν δὲ ἱερεὺς τῆ Θεῶ τῆ ὑψίστου.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Παρά τισι τῆ Μελχισεδέκ ὁ πατήρ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐμφέρεται· ἐκ ἑκατέρας δὲ κατὰ τὰς ῥήτας Γραφᾶς καὶ ἀδιαδέχως. εἶπον δέ τινες Ἡρακλᾶν καλεῖσθαι αὐτῷ τὸν πατέρα, μητέρα δὲ Ἀσαράθ, τῷ καὶ Ἀσερίαν. ἡ δὲ ἔτος ἡὸς τῶν ἐπιχωρίων κατ' ἐκείνο καιρῷ ἐν τῇ τῆς Σαβῆς πεδιάδι κατοικούντων. Σαλήμ δὲ ἡ πόλις ἐκαλεῖτο· περὶ ἧς ἄλλος ἄλλως ἐξέδωκε, καὶ ἄλλος ἄλλως. οἱ μὲν γὰρ λέγουσιν αὐτῷ τῷ νῦν Ἱερουσαλήμ καλεσμένην, ποτὲ δὲ Ἰεβὺς λεγομένην· ἄλλοι

δὲ ἔφασαν ἄλλω τινὰ Σαλήμ εἶναι ἐν τῷ πεδίῳ Σικίμων, καλεσμένης τῆς νῦν Νεαπόλεως καλεσμένης.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰωάννης Σαλήμ, τῷ νῦν Ἱερουσαλήμ λέγει.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ ἐπειδήπερ ἡ αὐτὴ (ἡ Σαλήμ) καὶ Ἰεβὺς ἐκαλεῖτο, ἡ συνδρομὴ τῶν δύο ὀνομάτων τῆτε Ἰεβὺς καὶ τῆ Σαλήμ, ἐποίησεν Ἱερουσαλήμ τῆ τῆ β, εἰς τὸ ρ.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἀπώτησε δὲ αὐτῷ ὁ τῶν Σοδομιτῶν βασιλεὺς εἰς τόπον τινὰ, ὃν καλεῖσιν πεδίον βασιλικόν· εἶθα ὁ τῆς Σόλυμα πόλεως ὑποδέχεται βασιλεὺς αὐτὸν Μελχισεδέκ. σημαίνει δὲ τῆτο βασιλεὺς δίκαιος. καὶ ἡ δὲ τοῖστος ὁμολογημένος. διὰ ταύτην αὐτῷ τῷ αἰτίαν καὶ ἱερεῖα γενέσθαι τῆ Θεῶ. τῷ μόντι Σόλυμα, ὑπερον ἐκάλεσαν Ἱερουσαλήμ.

Γ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Οὐ γενεαλογεῖται ὁ Μελχισεδέκ, ὡς ἐκ ἀξίων τῶν προγόνων ὄντων τῆς ἀρετῆς τῆ δικαιοσύνης ἀφαιμῶνται δὲ τῷ Χριστῷ, ἔ κατὰ τῷ φύσιν τῆς σαρκός· καὶ γὰρ ὁ Κύριος γενεαλογεῖται· ἀλλὰ κατὰ τῷ ἀνωτάτω τάξιν, ἀδιήγητον ἔχων τῷ γενεᾶν.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ Μελχισεδέκ πόθεν κατήγε τὸ γένος; Τῆ Θεοσεβίᾳ Παύλος λέγοντος, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, τίς ἂν γνοίῃ τὸ ἀληθές; εἰκὸς δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν ἐδνῶν ἐκείνων εἶναι τῶν τῷ Παλαιστίνῳ οἰκόντων. ἐκείνων γὰρ καὶ βασιλεὺς καὶ ἱερεὺς ἐτύχανεν ἂν. ἱερεὺς δὲ τῆ τῶν ὄλων Θεῶ. ἡ γὰρ Φησὶν ἱερεὺς τῆ ὑψίστου. ὅθεν αὐτῷ καὶ Ἀβραάμ ὁ πατριάρχης προσκλήσας τὰς τῶν λαφύρων δεκάτας, καὶ δίκαιος ἂν, καὶ τῆ Θεῶ Φίλος, παρ' ἐκείνου τῷ ὄβλογίαν καρπῆται. τῆς γὰρ δεσποτικῆς εἶχεν ἱερωσύνης τὸν τύπον. διὸ δὴ καὶ ἄρτας τῷ Ἀβραάμ καὶ οἶνον ἀντέδωκε. τοιαῦτα τυχὸν προσφέρειν εἰσθῶς τῷ τῶν ὄλων Θεῶ. ἔδει γὰρ καὶ τῆτῷ δεχθῆναι τὸν τρόπον.

Ε. ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἱερεὺς δὲ ἡ ἴσως αὐτοχεροτόνητος. ἔτω γὰρ ἦσαν τότε οἱ ἱερεῖς. ἦτοι ἐν δια τὸ τῆ ἡλικία προβλήσας οἱ προσήκοντες αὐτῷ ἀπονειμήσασιν τῷ τιμῷ· ἡ καὶ αὐτὸς ἱερατῶσαι ἐπετήδευε, καθάπερ ὁ Νῶε, καθάπερ ὁ Ἀβραάμ ἡλικία τὰς θυσίας προσήγον. ἀλλὰ καὶ τύπος ἐμελλεν εἶναι τῆ Χριστῷ.

Ζ. ιθ. Καὶ εὐλόγησε τὸν Ἀβραάμ, καὶ εἶπεν, εὐλογημένος ὁ Ἀβραάμ παρὰ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, ὃς ἐκτίσεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Η. ** ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Εὐλόγηται τοίνυν ἡ κατὰ νόμον δικαιοσύνη παρὰ τῆς ἐν Χριστῷ λατρείας· ἡς τύπος ὁ Μελχισεδέκ. προσφρασεῖρα δὲ ὅτι καὶ ἀσυγκρίτως ἡ ὄβλογία, οἷα τε τῆς ἐκ ὡδε ἐκείνης, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέτις;

Ο 2

κ. Καὶ

κ. Καὶ εὐλογημένος ὁ Θεὸς ὁ ὤψιστος, ὃς παρέδωκε τὰς ἐχθράς σου ὑπὸ χεῖρά σοι· καὶ ἔδωκεν Ἀβραὰμ δεκάτας αὐτῷ ἀπὸ πάντων.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Ἔδει γὰρ τὸν ἱερέα τῆ ὤψιστος παρὰ δέξασ Θεὸς τιμηθῆναι. καὶ πρῶτον μὲν τὸν Ἀβραὰμ προσεγγέει τῷ αὐτῷ ἀκροβυσία ἱερεῖ ἱερουργεῖν. καὶ ἐπειδὴ ἐξ αὐτῆ ἡμελεῖν ἐκ περιτομῆς γίνεσθαι ἢ ἱερωσῶν, ἵνα πᾶν ὕψωμα ἐπαυροῦμενον κατὰ τῆς γνώσεως τῆ Θεὸς, διὰ τῆς γνώσεως καθαιροῖτο, πρὸς τὸ μὴ ἀνχῆσαν τῷ περιτομῷ περὶ ἱερωσῶν δύνασθαι ἀντιλέγειν τῇ τῆς ἀγίας ἐκκλησίας ἱερωσῶν. εἰ γὰρ Ἀβραὰμ τῷ Μελχισεδέκ προσώεγε δεκάτῳ, οἱ δὲ ἀπὸ Ἀβραὰμ τῷ Λοῦθι προσφέρουσι, καὶ τῷ Ἀαρῶν μετὰ χρόνον δὲ τῆ πάλιν εἶναι τῷ ἱερωσῶν ἐκ περιτομῆς διὰ Ἀαρῶν, καὶ τῶν ἡῶν αὐτῆ, καθεξῆς Φάσκει ἢ Γραφῇ διὰ τῆ Δαβὶδ μετὰ γενεᾶς δεκάδω τῆς τῆ Λοῦθι γεννήσεως, ἐβδόμης δὲ ἀπὸ τῆς Ἀαρῶν διαδοχῆς, Φύσει ἔδοξεν ἐκ αὐτῆ παλαιᾷ ἱερωσῶν τὸ ἱερατικὸν ἰσαῶν μετὰ τῆς γενεᾶς δὲ εἰς τῷ πρὸ τῆ Λοῦθι, καὶ πρὸ Ἀαρῶν κατὰ τῷ τάξιν Μελχισεδέκ τῆς ἱερωσῶν. ὅπερ νυνὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πολιτεύεται, ἀπὸ Χριστοῦ καὶ δεῦρο, μηκέτι τῆ ἀέριματος κατὰ διαδοχῆν ἐκλεγομένης, ἀλλὰ τῆ κατὰ ἀρετῆν τύπῃ ζητημένης.

ΑΔΗΛΟΥ. Πολεμήσας ὁ Ἀβραὰμ, τῶν σκύλων ἢ μεταλαμβάνει· μὴ πολεμήσας Μελχισεδέκ, τῷ δεκάδα κομίζεται. προσήκει γὰρ ἱερεῖ τὰς ἱεράς καρπῶν τιμᾶς. προῦπάρχουσα δὲ τῆς ἐν περιτομῇ ἱερωσῶν ἢ ἐν ἀκροβυσία φαίνεται τῆ Μελχισεδέκ, ταύτῳ προτέρως κεκτημένης, καὶ κατὰ τῷ ταύτης μίμησιν ἢ ἐν Ἰσραηλίταις καθίσταται. καὶ δεκάτας οἱ ἐξ Ἀβραὰμ λαμβάνονται, ὡπερ Ἀβραὰμ ἔδωκε τῷ Μελχισεδέκ. ταῦτα δὲ εἰς τῷ κατὰ Χριστοῦ ἱερωσῶν προετυπᾶτο, πρὸς ὃν λέγεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τῷ τάξιν Μελχισεδέκ.

Ψαλ. 109. 4.

»

κα. Εἶπε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων πρὸς Ἀβραὰμ, δός μοι τὰς ἀνδράς, τὴν δὲ ἵππον λάβε σεαυτῷ.

κβ. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς βασιλέα Σοδόμων, ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ὤψιστον, ὃς ἐκτίσει τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Καὶ τίνος ἐνεκαὶ μεθ' ὅρκου τῷ ἀπαγόρευσιν ποιείται; καὶ φησὶν, ἐκτενῶ τῷ χεῖρά μου πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ὤψιστον, ὃς ἐκτίσει τὸν ἔρανον καὶ τῷ γῆν; Ἀμφότερα βέλεται παιδεύσαι τὸν τῶν Σοδόμων βασιλέα, καὶ ὅτι κρείττων ἐστὶ τῶν παρ' αὐτῆ δεδομένων, καὶ πολλῶν ἐπιδείκνυται τῷ φιλοσοφίαν, καὶ θεοσεβείας αὐτῷ διδάσκαλος γενέσθαι ἀπαδάσαι· μονονυχὶ διδάσκων αὐτὸν, ὅτι ἐκείνόν σοι παρέχω μάρτυρα, ὅτι ἐδὸν τῶν παρὰ σοὶ λήψομαι, τὸν ἀπάντων δημιουργόν. ἵνα εἰδέναι ἔχοις τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν, καὶ μὴ νομίσης εἶναι Θεὸς τὰ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων κατασκευαζόμενα. ἔτος γὰρ ὁ ἔρανος καὶ γῆς ποιητῆς, αὐτὸς καὶ τὸν πόλεμον τῆτον ἐτροπώσατο, καὶ τῆς νίκης αἴτιος κατέστη.

κγ. Εἰ ἀπὸ σαρτίς ἕως σφαιρωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι ἀπὸ πάντων τῶν σῶν, ἵνα μὴ εἴπῃς, ὅτι ἐγὼ ἐπλήτισα τὸν Ἀβραὰμ.

Δ **ΑΚΥΛΑΣ** Τὸ ἀπὸ σαρτίς, ἀπὸ ῥάματος.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ Σφαιρωτῆρα, τὸν ἱμάντα τῆ ὑποδήματος φησι.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ θέλει Ἀβραὰμ, εἰπεῖν τὸν Σοδομιτῶν βασιλέα, ἐγὼ ἐπλήτισα τὸν Ἀβραὰμ. διὸ ἐδὸν λαμβάνει Σοδομιτῶν. καὶ τῆτον ἐν αὐτῆ ζηλωτέον τῆ Ἀβραὰμ.

Ε **** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Χαίρειν γὰρ ἀγίοις ἔθος, ἐκ ἐπὶ πλῆτῳ κοσμικῷ. κεκρατηκότες τῶν ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐδὸν ἀπὸ κόσμου δεχόμενοι, τιμῶντες δὲ μᾶλλον τὸν ἀνωθεν πλῆτον, σύλογήμεθα διὰ Χριστοῦ τῆ τῆς εἰρήνης βασιλείως.

κδ. Πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι, καὶ τῆς μερίδος τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ' ἐμοῦ, Ἐχθὸλ, Ἀννᾶν, Μαιβρῆ. ἔτοι λήψονται μερίδα αὐτῶν.

Κ Ε Φ. Ι Ε.

α. **Μ**ετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐγενήθη ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἀβραὰμ ἐν ὄραματι τῆς νυκτός, λέγων, μὴ φοβῆ Ἀβραὰμ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Διὰ τί ἐν νυκτί; ἵνα μεθ' ἡσυχίας δέξηται τὰ λεγόμενα. καὶ φησὶ πρὸς αὐτὸν, μὴ φοβῆ

Η Ἀβραὰμ. σκόπει κηδεμονίας ὑπερβολῶ. τίνος ἐνεκαὶ ἔλεγε μὴ φοβῆ; ἐπειδὴ τοσάυτα πλῆτῃ κατεφρόνησεν ἑλαττον φροντίσας τῶν παρὰ τῆ βασιλείως διδομένων, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεὸς, μὴ φοβηθῆς, ὅτι ὑπερεῖδες τοσάτων δωρεῶν, μηδὲ ἀγωνιάσης ὡς ἑλαττωμένης σοι τῆς περιουσίας.

Ἐγὼ

Ἐγὼ δὲ ὑπερασιζῶσα· ὁ μισθός- A, σα πολὺς ἔσα.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ὑπερμάχομαι καθά- περ ὄπλον.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἠββλή- θης μισθὸν λαβεῖν ὑπὲρ τῶν καμάτων, ὧν ὑπέμεινας τοσούτοις κινδύοις ἑαυτὸν πα- ραβαλὼν, ἀλλ' ὑπερείδες καὶ τῆ βασιλέως, καὶ τῶν παρ' αὐτῆ σοι δεδομῶν. ἐγὼ σοι παρέξω τὸν μισθὸν, ἔ τοσούτον ὅσον λαμ- βάνειν ἔμελλες, ἀλλὰ πολὺ, καὶ σφόδρα πολὺ.

β. Λέγει δὲ Ἄβραμ, δέσποτα Κύριε τίμοι δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπολύο- μαί ἄτεκνος.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Λέγει Ἄβραμ, δέσπο- τα τίμοι δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπόλυμαί ἄτε- κνος. Οὐκ εἰμι τετέσι τῆς κοινῆς φύσεως κρείττων ἐγὼ, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ μετὸν βίον, ὡς τὰς λοιπὰς ἀνθρώπων, ὑπεξελεῖν. τί τοίνυν μοι τῶν ὑπὸ σὲ δοθησομένων τὸ ὄφε- λος ἄπαιδι καθεσῶτι, καὶ ἔξ ἑμαυτῆ τῶν ἐμῶν ἔ καταλείποντι κληρονόμοι;

Ὁ δὲ υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενῆς μου, ἔτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ υἱὸς ποτίζων τὸν οἶκον, Δ ἔτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ. ὑπὲρ ἔ ἐν Δα- μασκῶ ὁ Θεὸς μου βοηθός. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Μασέκ ἐρμύθεται, Φι- λήματος· ὁ δὲ συγγενῆς τῆ οἴκου μου ἐστὶν Ἐλιέζερ, ὑπὲρ ἔ ἐν Δαμασκῶ ὁ Θεὸς μου βοηθός μου. Δαμασκός, αἷματος Φίλημα· Ἐλιέζερ, Θεὸς μου βοηθός μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Διαδέξεται γῆν, ὡς εἶοικε, τὰ ἐμὰ ὁ ἐκ τῆς Μασέκ τῆς Δαμασκίως Ἐλιέζερ. ἔ γὰρ ἐκείνης τῆ οἰκογενῆς Φα- σιν, ἀλλ' οἱ ἔξ αὐτῆς, ὡς διὰ τῆς ἐπαγω- γῆς ἔσαφίωσιν. ἔτω τινὲς ἠρμύθουσι τὰ, υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενῆς μου ἔτος Δα- μασκὸς Ἐλιέζερ. διώταται δὲ καὶ ἐπὶ ἐνός, ὡς διωνύμω λέγεσθαι τὰ ἀμφοτέρω, τότε Δαμασκὸς καὶ τὸ Ἐλιέζερ. ἴσως δὲ καὶ ὡς ἐν ἐκ δύο τελείων συγκείμενον.

ΑΔΗΛΟΥ. Δύω προσηγορίας εἶχεν· ἔχ ὅτι Δαμασκὸς ἢ πόλις ἔξ αὐτῆς ταύ- τῆς τῆς οἰκογενῆς Ἄβραμ προσηγορεύθη, ἢ εἰ ἀρχαιότερος ἐτύγχανεν. ἔκ ἔχομεν γὰρ λέγειν, εἰ ἢ Δαμασκὸς ἔξ αὐτῆς ἔχει τὸ ὄνομα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸ, Δαμασκός, ἢ Ἐ- βραία Δαμασκίως λέγει, τετέσιν ὁ ἐκ Δαμασκῆ, ὅθεν τῶ αὐτῆ ἢ μητῆρ. τινὲς δὲ τῆτόν Φασιν εἶναι τὸν ἐπὶ τῆς οἰκίας τῆ Ἄβραάμ πρὸς οἰκέτω.

*** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ δὲ υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενῆς μου, ἔτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ. τετέσι γενήσεται μοι λοιπὸν ὁ ἐκ τῆς οἰκο- γενῆς, αἵματος Φίλημα· τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ, Δαμασκός· καταλογισθήσεται δὲ καὶ εἰς ἀντίληψιν καὶ ἐπικερίαν τῶ παρα Θεῶ. τῆτο γὰρ πάλιν τὸ, Ἐλιέζερ. ὁμοίον ἔν, ὡς εἰ λέγοι σαφῶς, ἀνθ' αἵματος τῆ γενη- σία καὶ ἀγάπης τῆς αὐτοῦ, αἵματος Φίλη- μα καὶ ἀντίληψις ὁ παρα Θεῶ καθάπερ ἔξ ἀνάγκης ὁ οἰκογενῆς μου γενήσεται, ἔσα δὲ μου καὶ κληρονόμος.

γ. Καὶ εἶπεν Ἄβραμ, ἐπειδὴ ἐμοὶ ἔκ ἔδωκας σπέρμα· ὁ δὲ οἰκογενῆς μου κληρονομήσει με.

ΙΩΑΝΝΟΥ. (2) Ἐπειδὴ μισθὸν αὐτῶ ἐπηγγείλατο, καὶ πολὺ μισθὸν, ἐκφαί- νων αὐτῆ τῆς ψυχῆς τῶ λύπῃ, καὶ τῶ ἐγγονομῶν αὐτῶ ἀθυμίαν τῆς ἀπαίδας ἔνεκεν. Φησὶ, δέσποτα τίμοι δώσεις; ἰδὲ γὰρ λοιπὸν εἰς γῆρας ἔχατον ἐλαύνων, ἄτεκνος ἀπόλυμαί. καὶ ἵνα τὸν εὐπλάγ- χνον δεσπότη ἐπιπάσσηται, ἔ μέχρι τετέ ἔση· ἀλλὰ τί Φησιν; ὁ υἱὸς (3) τῆς οἰκο- γενῆς μου· ἐπειδὴ ἔκ ἔδωκας μοι σπέρμα· ἔτος κληρονομήσει με. πολλῶ ἐπίτασιν τῆς οὐμῆς τῆς ἐν τῆ-ψυχῇ ἐκφαίνει τὰ ῥήματα. μόνον γὰρ ἔχί Φησι πρὸς τὸν Θεὸν, ἔδὲ τῶν αὐτῶν ἠξιώθῃ, ὧν ὁ οἰκο- γενῆς. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἄτεκνος καὶ ἄγονος ἀπελούσομαι, ὁ δὲ οἰκογενῆς μου κληρονο- μῆται τὰ παρα σὲ μοι δωρέμενα. καὶ ταῦ- τα ἄπαξ καὶ δις ὑπόχεσιν παρα σὲ δε- ξάμενος, ὅτι τῶ σπέρματί μου ὄσεις τῶ γῶ ταύτω.

δ. Καὶ εὐθύς Φωνὴ Θεῶ ἐγένε- το πρὸς αὐτὸν, λέγασα, ἔ κληρο- νομήσει σε ἔτος· ἀλλ' ὅς ἐξελεύσεται ἐκ σὲ, ἔτος κληρονομήσει σε.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐστὶν ἔν Φωνῇ, πλη- γῇ ἀέρος, ἢ τὶ τὸ γινόμενον εἶδος περὶ τὸν ἀέρα, πρὸς ὃ βέλεται τυπῆν τὸ Φωνῆν. οἱ μὲν διὰ σαρκὸς ὁμιλεῖντες ἀλλήλοις, πλήττοντες τὸν ἀέρα, καὶ οἰοῦναι τύπον τινα καὶ εἶδος ἐπιβάλλοντες αὐτῶ. ἄθῃσι διὰ τῆ πνύματος πρὸς τὸ Φθάνειν μέχρι τῆς ἀκοῆς τῆ πρὸς ὃν γίνεται· ἢ δὲ τῆ Κυρίας Φωνῆ, ἑτερογενῆς τίς ἐστὶ. Φαντα- σιῶντος τῆ Θεῶ οἷς ἀκῆν βέλεται τῆς Φωνῆς αὐτῆ. ὡσε ἀναλογίαν ἔχειν τῶ Φαντασίαν ταύτω πρὸς τῶ ἐν οὐαίροις γινομένη. καὶ γὰρ ἐκεῖ, ἔχί τῆ ἔξωθεν ἀέρος πληγῶτος, εἰσέπεσε διὰ τῆς ἀκοῆς τῶν λεγομένων ἢ αἰθῆσις, ἀλλ' αὐτῆ τῆ ἠγεμονικῆ παραδεξαμένης τὰ νοήματα, τῆ μνήμη τῶν θεασαμένων πέφυκε παραμέ- νειν. ἐγένετο ἔν πρὸς τὸν Ἄβραάμ Φωνῇ,

Ο 3

διότι

(1) Ὁ μὲν Ἀκύλας, ὁ υἱὸς τῆ ποτίζοντος οἰκίαν μου· ὁ δὲ Θεοδοσίαν, καὶ ὁ υἱὸς τῆ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου. ἀλλὰ ταῦτα, ὡς εἶοικεν, ἀλλὰ τινὸς τῆς Γραφῆς μεταφραστῆ εἰσίν.

(2) Τῆ Χρυσοστόμου.

(3) Ὁ υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενῆς μου. ἐν τόμ. 4. τῆς ἐν Παρισ. ἐκδ.

διότι εἶχαν ὅτα ἀκάνειν διωάμενα τῶν αἰτο- A
λῶν τῆ Θεῶ, κατὰ τὸ ἀφανὲς ἀήχοντος
αὐτῶ τῆ θεία βελήματος.

ε. Ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ἔξω, καὶ
εἶπεν αὐτῶ, ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν
ἔρανον, καὶ ἀρίθμησον τὰς ἀσέρας,
εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτὰς. ἔτως
ἔσαι τὸ σπέρμα σα.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ εἶδεν B
αὐτὸς τὴν πρὸς τὸ ἐξελεῖν προθυμίαν,
αὐτὸς αὐτὸν πρὸς τὸ τέλειον τῆς ἐνε-
ργείας ἐχειραγώγησεν. αὐτὸς γὰρ κατ'
ἑαυτὸν ἐχ οἷος τε ἠὲ ποιῆσαι. διὰ τῆτο
καὶ ἐπὶ μοι τῆ πρώτῃ προσάγματος, εἰ
ἐξέλθοι ἔξω, ἐπαγγελίαν λαμβάνει τῆς
ἀπολαύσεως· ὅτε δὲ ἐξήγαγεν αὐτὸν ὁ
Θεὸς, ἐδίδασκεν αὐτὸν τὰ ἀνω ζητεῖν, ἔ
ὁ Χριστὸς ἐστίν.

ΔΔΗΛΟΥ. Τὸ μὲν κατὰ σάρκα σπέρ-
μα, ὡσεὶ ἄμμον τῆς γῆς καλεῖ· τὸ δὲ ἐξ
ἐθνῶν, ἦτοι ἐξ ἐπαγγελίας, τοῖς ἔρανοῖς
ἀστροῖς παραβάλλει, ὡς ἐν ἔρανοῖς ἔχουσι
τὸ πολίτευμα.

ΔΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ σπέρμα εἶρηται
τὸ, ἔτω· ζητήσεις τὸν ἐξ Ἄγαρ καὶ Χετ-
τῆρας.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐρανόις ἀστροῖς, καὶ
ψάμμω θαλατρία παρεικάσεν τὸ τῆ Ἀ-
βραάμ ἐπηγγέλατο σπέρμα ὁ Θεὸς, μη-
νῶν ὅτι τινὲς μὲν ἐξ αὐτῶν διαλαμψῆσι,
(οἷοι ἦσαν οἱ Προφῆται, καὶ οἱ δίκαιοι, Ἀ-
πόστολοῖτε καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν πισυόσαντες,
Ματθ. 5. 16. οἷς ὁ σωτὴρ μὲν ἔφη, λαμψάτω τὸ Φῶς
ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Ἀπό-
στολος, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς Φωστῆρες ἐν κόσ-
μῳ) τινὲς δὲ χαμαιπετεῖς καὶ χαμαιζῆλοι
ἀλώσονται, ἀβέβαιοῖτε καὶ ὑπὸ παντὸς
ἀνέμου περιφερόμενοι, οἷτινες καὶ ἐξουτε-
λιθῆσονται, ὡς ψάμμος θαλατρίατε καὶ
ἀκαρπος λογιωδίαιτες.

ς. Καὶ ἐπίστευσεν Ἀβραὰμ τῶ Θεῶ,
καὶ ἐλογιάθη αὐτῶ εἰς δικαιοσύνην.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὡς εἰοικὴ ἔν, ἡ
δικαιοσύνη τετράγωνός ἐστι, πάντοθεν ἴση
καὶ ὁμοία, ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, ἐν ἀποχῇ
κακῶν, ἐν ὀδοῖα, ἐν τελειότητι γνωσι-
κῆ, ἐδαμῆ ἐδαμῶς χωλοδύσσα, ἵνα μὴ ἀδι-
κός τε καὶ ἀνισός Φανῆ. ἡ μὲν ἔν τις ἐστὶ
δίκαιος, πάντως ἔτος καὶ πισός· ἡ δὲ πι-
σός, ἐδέπω καὶ δίκαιος· τὴν κατὰ προκο-
πῆ καὶ τελείωσιν δικαιοσύλῳ λέγω, κατ'
ἠὲ ὁ γνωσικός δίκαιος λέγεται. αὐτίκα
τῶ Ἀβραάμ πισῶ γενομένῳ ἐλογιάθη εἰς
δικαιοσύλῳ, εἰς τὸ μᾶζον καὶ τελειότερον
τῆς πίσεως προβεβηκότι. ἔ γὰρ ὁ ἀπε-
χόμενος μόνον τῆς κακῆς πράξεως δί-
καιος, ἐὰν μὴ προσεξεργάσῃται καὶ τὸ εὖ
ποιεῖν καὶ τὸ γινώσκων. δι' ἠὲ αἰτίαν, τῶν
μὲν ἀφεκτέον, τὰ δ' ἐνεργητέον.

ζ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν, ἐγὼ ὁ
Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν σε ἐκ χώρας Χαλ-
δαίων, ὡσεὶ δυνάσοι τὴν γῆν ταύτην
κληρονομήσαι.

η. Εἶπε δὲ, δεῦποτα Κύριε, κα-
τὰ τὴ γνώσομαι, ὅτι κληρονομήσω
αὐτήν;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς Ἀβραάμ πισὸς
ὀνομάζεται εἰρηκῶς τῶ Θεῶ, κατὰ τὴ
γνώσομαι τῆτο, ὅτι κληρονομήσω αὐτῶ;
Τὸ κατὰ τὴ γνώσομαι τῆτο ἐκ ἀπισυέντος-
ἐστιν, ἀλλὰ μαθεῖν ποθῆντος τῆς κληρο-
νομίας τὸν τρόπον. ἐπειδὴ γὰρ ἐώρα πλή-
θη μυρία τῶ Παλαισίνῳ οἰκῆντα, μα-
θεῖν ἠβελήθη τίνι τρόπῳ παραλήψεται
τῆς γῆς ἐκείνης τὴν δεασοτείαν· πολέμα
νόμῳ, ἡ δίχα πολέμα· ζῶντων ἐκείνων,
ἡ ἀναιρεμῶν. τῆτε χάριν μετὰ τὴν
θυσίαν ὁ τῶν ὄλων ἔφη Θεὸς, γινώσκων
γνώση, ὅτι πάροικον ἔσαι τὸ σπέρμα σα ἐν
γῆ ἐκ ἰδία· καὶ ὀκλώσασιν αὐτὰς, καὶ κα-
κῶσασιν αὐτὰς, καὶ ταπεινώσασιν ἔτη τε-
τρακόσια. τὸ δὲ ἔθνος, ὡ ἐὰν ὀκλώσῃσι,
κρινῶ ἐγὼ. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐξελεύσον-
ται ὡδε μετὰ ἀποσκῶθῆς πολλῆς. σὺ δὲ
ἀπελοῦση πρὸς τὰς πατέρας σα ἐν εἰρήνῃ,
τραφεῖς ἐν γῆρι καλῶ. τετάρτη δὲ γε-
νεῶ ἀποσραφήσονται ὡδε. ἔπω γὰρ ἀνα-
πεπλήρωται ἐν ἀμαρτία τῶν Ἀμορρῶων
ἔως τῆ νυῖ. ἐκ τῆς θείας ἀποκρίσεως
ἐστὶ γινῶναι τὸν τρόπον τῆς ἐρωτήσεως.
ἐπειδὴ εἶπε, κατὰ τὴ γνώσομαι, ὅτι κλη-
ρονομήσω αὐτῶ, ἐδιδάχθη ὅσον μὲν πα-
ροικήσασιν χρόνον, καὶ ὅπως ταλαιπωρή-
σασιν, ὄσης δὲ ἀξιώθῆσονται προμηθείας,
τῶν μὲν πολεμήσασιν ἐδελόντων αὐτοῖς κο-
λαθησομῶν, τῆτων δὲ τὰ ἐκείνων καρ-
πωσαμῶν. καὶ ὅτι τῆτων αὐτὸς μηδε-
μίαν πείραν λαβῶν, ἐν εἰρήνῃ καταλύσει
τὸν βίον. ἐδίδαξε δὲ καὶ τῆς ἀναβολῆς
τὴν αἰτίαν, ἵνα μή τις τοπάσῃ διὰ τὸ πλη-
θος τῶν οἰκῆντων μὴ διωθῆσῃ τὸν δε-
ασοτῆ Θεὸν τῆς γῆς ἐκείνης αὐτοῖς πα-
ραδῆναι τὴν δεασοτείαν. ἔφη δὲ ἔτως,
ἔπω γὰρ ἀναπεπλήρωται ἐν ἀμαρτία
τῶν Ἀμορρῶων ἔως τῆ νυῖ. ἔπω, φησὶν,
ἀξία πανωλεθρίας πεπράχασιν. ἔ χρη
δὲ πρὸ τῆς ἀμαρτίας ἐκ προγνώσεως ἐπε-
νεχθῆσῃ τὴν τιμωρίαν. ὅτι δὲ ὑπῆρχον
κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν καὶ ὀσεβεῖς, ὀη-
λον ἐκ τῆ Μελχισεδέκ, καὶ τῆ Ἀβιμέλεχ,
καὶ τῶν τῶν Χεβρῶν οἰκῆντων. καὶ γὰρ
ἐκείνοι πολλῆς τὸν πατριάρχῳ θραπέας
ἠξίωσαν. καὶ ἐστὶν ἀκῶσαι αὐτῶν βοῶν-
των, βασιλῶς εἰ σὺ παρα Θεῶ ἐν ἡμῖν,
ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημῶις ἡμῶν θάψον
τὸν νεκρὸν σα.

θ. Εἶπε δὲ αὐτῶ, λάβε μοι δά-
μαλιν τριετίζσαν, καὶ αἴγα τριετί-
ζσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυ-
γῶνα,

θ. Εἶπε δὲ αὐτῶ, λάβε μοι δά-
μαλιν τριετίζσαν, καὶ αἴγα τριετί-
ζσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυ-
γῶνα,

θ. Εἶπε δὲ αὐτῶ, λάβε μοι δά-
μαλιν τριετίζσαν, καὶ αἴγα τριετί-
ζσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυ-
γῶνα,

θ. Εἶπε δὲ αὐτῶ, λάβε μοι δά-
μαλιν τριετίζσαν, καὶ αἴγα τριετί-
ζσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυ-
γῶνα,

θ. Εἶπε δὲ αὐτῶ, λάβε μοι δά-
μαλιν τριετίζσαν, καὶ αἴγα τριετί-
ζσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυ-
γῶνα,

1. γόνα, καὶ περισεράν. Ἐλαβε δὲ αὐ-
 τῶ ταῦτα πάντα, καὶ διέειλεν αὐτὰ
 μέσον, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἀντιπρόσω-
 πα ἀλλήλοις. Τα δὲ ὄρνεα ἔ διείλε.
 ια. Κατέβη δὲ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ
 τὰ διχοτομήματα αὐτῶν· καὶ συνεκά-
 θησεν αὐτοῖς Ἀβραμ.

» **ΙΩΑΝΝΟΥ. (1)** Λάβε μοι δάμαλιν
 » τριετίξσαν καὶ αἶγα τριετίξσαν καὶ κριὸν
 » τριετίξοντα, καὶ τρυγόνα, καὶ περισεράν.
 » Ὅρα πῶς ἀνθρωπίνως ποιῆται πρὸς αὐ-
 τὸν τὰς σιωθήκας. καθάπερ γὰρ ἐπὶ
 τῶν ἀνθρώπων, ὅταν τινὶ ὑποχώμεθα,
 βελόμενοι πᾶσαι τὸν τὴν ὑπόχρεσιν δεχό-
 μνοι, ὥστε μὴ ἀμφισβᾶλλειν περὶ τῶν ἐπαγ-
 γελθέντων, σημειόν τι παρέχομεν καὶ ἐνέ-
 χυρον, ἵνα πρὸς ἐκεῖνο ὄρων, εἰδικίαι ἔχη,
 ὡς πάντως εἰς ἔργον ἐκβήσεται τὰ ἐπηγ-
 γελμένα· ἔτω καὶ ὁ Φιλάνθρωπος δεσπό-
 » τῆς, ἐπειδὴ εἶπε, κατὰ τὴν γνώσομαι τῆ-
 » το; Φησὶν, ἰδὲ καὶ τῆτόσοι παρέχω· λά-
 » βε μοι δάμαλιν τριετίξσαν, καὶ αἶγα, καὶ
 » κριὸν, καὶ τρυγόνα, καὶ περισεράν. Δεῖα
 » εἰς πόσῳ παχύτητα κατελθεῖν καταδέ-
 χεται ὁ δεσπότης διὰ τὴν πληροφορίαν τῆ
 » πατριάρχης. ἐπειδὴ γὰρ τὸ παλαιὸν ἔτως
 » ἢ αὐτοῖς ἔδος σιωθήκας ποιῆσαι, καὶ
 » διὰ τῶν αὐτῶν βεβαίῳ, ταύτῳ καὶ αὐ-
 τὸς ἔρχεται τὴν ὁδόν.

» * * **ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Τῆ Ἀβραάμ ζητῶν-
 » τος σημεῖον παρὰ τῆ Θεῆ, καὶ λέγοντος·
 » δέσποτα Κύριε, κατὰ τὴν γνώσομαι, ὅτι
 » κληρονομήσω τὴν γῆν; εἶπεν ὁ Θεός· λά-
 » βε μοι δάμαλιν τριετίξσαν, καὶ κριὸν
 » τριετίξοντα. εἰ τοῖς τρισὶν ἔτεσι τὸ τέ-
 » λειον τῶν ζώων, καὶ τὸ πρὸς γεννήσιν
 » ἐπιτήδειον ἐκλεγόμενος. τρυγόνα δὲ καὶ
 » περισεράν χρόνῳ ἔ περιέγραψε, διὰ τὸ
 » οὐδὲν τὰ ζῶα ταῦτα τῆς γεννήσεως ἀρ-
 » χεσθαι.

» **ΛΔΗΛΟΥ.** Οὐ νομοθετῆ θύειν τὸν
 » Ἀβραάμ ὁ Θεός, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ παλαιοὶ
 » τὰς ὀρκωμοσίας διὰ τοιαύτων ἐβεβαίουν.

» **ΛΔΗΛΟΥ.** Δάμαλιν τριετίξσαν, καὶ
 » κριὸν, καὶ αἶγα. καὶ ταῦτα μὲν διχοτο-
 » μεῖ, τὴν δὲ τρυγόνα καὶ περισεράν ἀτμη-
 » τα ἀφίησι, δηλαῶν τὴν τῶν τριῶν γενεῶν
 » καταδέλωσιν καὶ τιμωρίαν, καὶ τὴν εἰς τῆ
 » ἐρήμῳ διατριβῆν, ὡς αἱ τρυγόνες· καὶ
 » τὴν εἰς τὰ οἰκεία ἐπάνοδον, καὶ σιωοίκη-
 » σιν, ὡς αἱ περισεράι· καὶ τὴν τῶν ἐναν-
 » τίων καταδρομῆν, ὡπερ τὴν τῶν ὀρνέων·
 » καὶ τὴν ἐκ τῶν φυλακῶν ὑπὸ τῆ Θεῆ
 » ῥαδίως ἀποδιωκομένων, ὡπερ τὰ ὄρνεα
 » ὑπὸ τῆ Ἀβραάμ. (2)

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Διατὶ δὲ προσέταξε
 » δάμαλιν τριετίξσαν, καὶ κριὸν τριετίξον-
 » τα, καὶ τὰ ἐξῆς τυθῶν; Αἰνίγματα
 » ταῦτα ἢ τῶν τῶ γὰρ συμβησομένων.
 » τοιγάρτοι μετὰ τὰς θυσίας ἐπήγαγε,

A, γινώσκων γνώσει, ὅτι πάροικον ἔσαι τὸ
 » σπέρμα τῆ εἰς γῆ ἐκ ἰδία· καὶ προσέθηκε,
 » τετάρτη δὲ γενεᾶ ἀποσφραγίσονται ὡδε.
 » διὰ τῆτο τρία τῶν καθαρῶν τετραπόδων,
 » καὶ ἕκασον τριετῆς τυθῶν προσέταξεν,
 » εἰς δήλωσιν τῶν τριῶν γενεῶν, αἱ παροι-
 » κῆσαι διατελέσασιν. ἡ δὲ τρυγῶν, τὴν
 » γενεᾶν ἐκείνῳ ἐπέφωκε, τὴν οἶονεῖ ἀπο-
 » πλάσαν μὲν, καὶ ἐξελεῖσαν ἐξ Αἰγύπτου,
 » εἰ δὲ τῆ ἐρήμῳ κατασκηνώσασαν. Φιλέ-
 » ρημον γὰρ τὸδε τὸ ὄρνεον. ἡ δὲ γε περι-
 » σερά τὴν ἄλλῳ γενεᾶν παρεδήλα, ἡ τὴν
 » ἐπηγγελμένῳ ἀπελάμβανε γῆν. ἡμερον
 » γὰρ τὸ ζῶον, καὶ τὰς οἰκείας ἐμφιλοχω-
 » ρῆν. διάτοι τῆτο, τὰ μὲν ἔ διείλεν, ὡς
 » τὴν τῆς δελείας ἀπαλλαγῆν ἀντιτόμενα,
 » τὰ δὲ τετράποδια διείλεν, ἐπεὶ τὴν εἰς Αἰ-
 » γύπτῳ κακῆχίαν ἐσήμαινε. τὰ δὲ γε ἐφι-
 » πλάμενα τοῖς διχοτομήμασιν ὄρνεα. ἄπερ
 » ὁ πατριάρχης ἐκ τῶν ἱερείων ἐξήλαυσε,

B
 τὴν Φοινικῶν τῶν Αἰγυπτῶν προηνίτετο
 γινώμῳ, ἢ ἀπρακτον ἀπέφωκεν ὁ δεσπό-
 τῆς Θεός τὰς πρὸς τὸν Ἀβραάμ ἐμπεδῶν
 ὑποχέσας. ὡπερ γὰρ εἰ τῶ τύπῳ τῆς
 σαρκοβόρης ἔρνεος ἐξήλαυσε Ἀβραάμ,
 ἔτως ἡ τιμὴ τῆ Ἀβραάμ τῆς Αἰγυπτῆος
 ἐκόλασε. τὸ δὲ περὶ ἡλίε δυσμᾶς ὀφθῆ-
 ναί τὸν καπνιζόμενον κλίβανον, καὶ τὰς
 τῆ πυρὸς λαμπάδας, ἐδήλα μὲν καὶ τὸ
 δεχθῆναι τὰ θύματα, προεσήμαινε δὲ καὶ

Γ
 Δ
 τὴν παρὰ τὸ τέλος τῆ προρρηθῆναιτος χρό-
 νῆ ἐσομῆν ἐπιφάνειαν τῆ τῶν ὄλων Θεῆ.
 διὰ πυρὸς γὰρ ἐπεφάνη καὶ Μωσῆ τῶ νο-
 μοθέτῃ, καὶ μετὰ ταῦτα παντὶ τῶ λαῶ.
 ἐδίδασκε δὲ πρὸς τῆτοις, καὶ ὅτι ταῦτα
 ἕξερὸν νομοθετήσαι τὰ ζῶα προσφέρεσθαι.
 τινες δὲ φασὶν, ὅτι βεβαίως δεῖσαι βελό-
 μενος τὴν ὑπόχρεσιν ὁ Θεός, κατὰ τὸ κρα-
 τῆν ἔδος ἐποίησατο τὰς σιωθήκας. εἰώ-
 θασιν γὰρ, ὡς φασὶν, διχῆ τὰ ἱερέα δια-
 ρῆντες, ἔτω ποιῆσαι τῆς ὀρκῆς. ἐγὼ δὲ
 καὶ ταῦτα κακῆνα τέθεικα, ἵνα τὸ δοκῆν
 ἀληθέστερον οἱ εἰτυγχάνοντες δεξομαι.

E
 ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐδηλῶντο μὲν ἄρα δια-
 τῶν ὑπὲρ ἐπιδικῶν ζώων αἱ γενεαί· διὰ
 δὲ τῆ τριετῆς αὐτῶν, τὸ νεάζον ἔτι τῆ
 λαῆ, καὶ εἰς ἀκμῆ καθῆσός. καὶ ἡ μὲν δά-
 μαλις πρώτη ληφθεῖσα, τὴν πρώτῳ εἰ-
 κότως ἐσήμαινε γενεᾶν· ὡς γὰρ ἡ δάμα-
 λῆς ἀδάμασός ἐστιν, ἀπειρὸς ἔτα ζυγῆ, ἔτω
 καὶ ἡ τῆ εἰς Αἰγύπτῳ κατελθόντος λαῆ
 πρώτη Φορὰ τῆς αἰγυπτιᾶκῆς σκληραγω-
 γίας ἐλδοθῆρα διεφυλάχθη· ἡ δὲ αἰξ
 δούτέρα παρελήφθη μετὰ τὴν δάμαλιν,
 διὰ τὸ τὴν δούτεραν γενεᾶν προαντίτεσθαι.
 ὡπερ γὰρ ἡ αἰξ βραχίαν μὲν τοῖς δε-
 σπότησιν παρέχει τὴν πρόσδοον, παρέχει
 δ' ὄμως, ἔτω καὶ ἡ τῆ λαῆ δούτερα Φορὰ
 δελείαν τοῖς Αἰγυπτῆοις, εἰ καὶ μὴ πολλῶν,
 ἀλλ' ὅμως παρῆχει. τρίτος δὲ ὀκρὸς προ-
 σαχθεῖς, τὴν τρίτῳ ἀντίκρουσ προεμή-
 νυν. ὅ,τε γὰρ κριὸς πλείονα δίδωσιν ἐξ
 αὐτῆ

(1) Τῆ Χρυσόμοι. (2) Τῆτοις ὅμοια καὶ τὰ τῆ Προκοπ. τὰ εἰ τῆ τῆς Λύγ. κῶδ.

αὐτῆ τῷ δεσπότῃ τὸν πόρον. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπεκαρπώσαντο μάλις αὐτῷ τρίτῳ γενεᾶν οἱ Αἰγύπτιοι. ἦγε μὲν τρυγῶν μετὰ τῆς περισερᾶς τῆς ἐξελθόντας ἐξ Αἰγύπτου δηλοῖ. καὶ ἡ μὲν τρυγῶν, ὡς Φιλέρημος ὄρνις, τὸν εἰς τῆ ἐρήμῳ διαγνοόμενον γνωρίζει λαόν· ἡ περισερὰ δὲ, ὡς ἡμερος, καὶ ἀνθρώποις ἅμα κατοικῆσα καὶ αὐλισομένη, τὸν εἰς τῆ γῆ τῆς ἐπαγγελίας κατοικησάμενα λαόν. τῆς γὰρ ἔνεκον τῷ τε δάμαλιν καὶ τῷ αἰγά, καὶ τὸν κριὸν εἰς μέσῳ διεῖλε, καὶ τέθεικεν αὐτὰ ἀντιπρόσωπα. διὰ μὲν τῆς τομῆς, τῷ εἰς τῆ παροικίῃσι θλίψιν αὐτῶν καὶ τῷ σωτηριβίῳ ὑπεμφαίνων· διὰ δὲ τῆς θέσεως τῆς ἀντιπροσώπων, τὸ τῆς δευτείας ἀλλήλοις αὐτῆς συμμετερχομένης δηλῶν. τῷ μάλιστα τρυγῶνα, καὶ τῷ περισερᾶν ἐφύλαξεν ἀδιαίρετον, ὡς τῶν ἐξελθόντων τῷ Αἰγύπτου, τῆς αἰγυπτιακῆς ἀπαλλαγῶν ταλαιπωρίας. ἡ δὲ ἐπὶ τὰ διχοτομήματα τῶν ὀρνέων κατάλησις, τῷ κατὰ τῆ λαῶ τῶν Αἰγυπτίων ὀρνῶν προεμύνησε. τὸ δὲ συγκαταθεῖν αὐτοῖς ἀποσοβῆντα τὸν Ἀβραμ, εἰδείκνυ τῆ Θεῷ τῷ περὶ τὸν λαὸν πρόνοιαν ἐσομένην διὰ τὰς πρὸς τὸν Ἀβραμ ὑποχέσεις. (1)

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐποίη ταῦτα ὁ ἀγαθὸς Θεός, ὅμῃ μὲν δεικνύς, ὅτι εἰ μέσῳ γνώφῳν, καὶ πυρὸς, καὶ σαλπύγγων λαλήσας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Φοβήσιν αὐτῆς ἐμελλεν, ὡς λέγειν, μὴ λαλείτω ἡμῖν ὁ Θεός, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ δώσειν τὸν θυσιῶν νόμον· ὅμῃ δὲ ὡπερ ὄρκῳ, τῷ διὰ τῶν διχοτομημάτων· ἔτω γὰρ ὡς ἔθος τοῖς παλαίοις ποιῆσαι ἐνώμοτος τὰς σωθήκας· πιστεύμενος περὶ ὧν ἐπηγγέλατο τῷ Ἀβραμ, καὶ τὸν τῆς κληρονομίας τρόπον, ὃν ἤτησε μαθεῖν, καὶ λόγοις προειπῶν, καὶ ἔργοις προδιδάξας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χαλδαίοις ὡς ἔθος καὶ εἰς ὑπολήψει χρηστῆ καὶ ἀδιαβλήτῳ παντελῶς, περιεργάζεσθαι λεπτῶς τῶν ὀρνέων τὰς πλῆσις. ἡφίει δὲ εἰς οἰκονομικῶς ὁ τῶν ὄλων Θεός, ἐξ ὧν ἤδει, καὶ δρᾶν ὡς ἔθος τισὶ παιδούεσθαι τὰ ἐσόμνα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διεμορφῶτο δὲ πάλιν ὡς εἰς εἶδει πυρὸς ἢ θείατε καὶ ἀχραντος Φύσις. εἰ δὲ ἐπιπίπτει τοῖς θυμασι τὰ τῶν

ὀρνέων βδελυρώτατα, καὶ σαρκοφαγεῖν εἰωθότα, εἶτα σεσόβηκεν Ἀβραμ, ξένον ἔδεν. ἔ γὰρ ὡς ἀκόλυτον τὰ εἰς ὄρκου χρεία παρρηλικία, παραρρίπτεισθαι πρὸς ὑβρίν τοῖς τῶν ὀρνέων βδελυρωτάτοις, καίτοι τῶν ὄρκων ἔπω τελεσεμένων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἔθος ὡς Χαλδαίοις ἀσφαλεσέρας ποιῆσαι τῆς ὄρκου διὰ μέσων τῶν διχοτομημάτων ἴσιν, καὶ οἰονείπως ἀναφωνῆσι, μὴ γνοίμην ὡς τάδε. κατὰ εἰς τῷ σωτήριαν τῶν Χαλδαίων τὸν ὄρκον ἐκπληροῖ τὸ θεῖον εἰς εἶδει πυρὸς νοόμενον.

β. Περὶ δὲ ἡλίας δυσμᾶς ἔκαστις ἐπέπεσε τῷ Ἀβραμ, καὶ ἰδὲ φόβος σκοτεινὸς μέγας ἐπιπίπτει αὐτῷ.

Γ ΑΚΤΛΑΣ Τὸ ἔκαστις, Κάρσος. **ΣΥΜΜΑΧΟΣ,** Κάρσος.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Περὶ δὲ ἡλίας, Φησί, δυσμᾶς. ἡ τῆς ἡμέρας συμπλήρωσις, τῷ συμπλήρωσιν τῶν χρόνων δηλοῖ. ἔκαστις δὲ ἐπέπεσον ἐπὶ τὸν Ἀβραμ, καὶ ἰδὲ μέγας φόβος καὶ σκοτεινὸς ἐπιπίπτει αὐτῷ, πρὸς τὸ ἀμετεώρισον αὐτὸν, οἶμα. γενέσθαι, καὶ σωτεταμένον εἰς τῷ τῶν λεγομένων ἀκρόασιν. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ σκυθρωπὰ εἶδει ἀπαγγελεσθαι περὶ ἡλίας δυσμᾶς, καὶ ἐξεσηκῶτι, ὡς φόβος ἔ φωτεινῆ, ἀλλὰ σκοτεινῆ ἐπιπεσόντος τῷ πατρὶ τῶν πησομένων τὰ προφητοδόμνα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκαστις ἐπέπεσε τῷ Ἀβραμ. Τετέστιν ἔξω τῆς τῶν παρόντων αἰδήσεως γνοόμενος κατέστη τῷ διάνοιαν εἰς θεωρίας τῶν ἀποκαλυπτομένων.

γ. Καὶ ἐρέθη πρὸς Ἀβραμ, γινώσκων γνώση ὅτι πάργικον ἔσαι τὸ σπέρμασιν ἐν γῆ ἐκ ἰδία· καὶ δεκλώσασιν αὐτῆς, καὶ κακώσασιν αὐτῆς τετρακόσια ἔτη. (3)

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ τετρακῶς εἶτε μονάδων, εἶτε δεκάδων ἐπὶ κακώσεων κεῖται.

ΑΔΗΛΟΥ

(1) Τὸ ὑπόμνημα τῆτο εἰς τοῖς τῆ Θεοδωρίτου ἐκδομένοις ἐχ εὑρηται.

(2) Οὐδὲ τῆτο.

(3) Οἱ τῶν χρονολογῶν ἔξαρχοι τοῖς τῆ Ἀποστόλου ἐπόμενοι ῥήμασι τοῖς εἰς τῆ πρὸς τῆς Γαλάτας ἐπιστολῆ, (ὡς κεφ. 3. εἰδ. 17.) τὰ 430. ἔτη ἔτος ὄρισαν. τῷ γὰρ Χαναάν ἐπηγγέλατο ὁ Θεός τῷ Ἀβραμ ἀρχομένῳ τῆ 76. τῆς ἡλικίας αὐτῆ ἔτος. ἑκατονταετῆς δὲ ὄντος τῆ Ἀβραμ, γοναται ὁ Ἰσαάκ ἀπὸ δὲ τῆς τῆ Ἰσαάκ γονήσεως, ἄχρι τῆς τῆ Ἰακώβ, ἔτη 60. διήλθον. ὁ Ἰακώβ δὲ 130. ἔτων ὄν, ἦλθεν εἰς Αἰγύπτου. τῶν εἰς ἔτων τῆτων, τῶντε 25. τῆ Ἀβραμ (τῶν γὰρ 75. ἀπὸ τῶν 100. ἀφαιρημένων, τῆ λογῶν 25.) καὶ τῶν 60. τῆ Ἰσαάκ ἐπισυναπλομένων, τὸ ἀθροισμά ἐστι 215. ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ τεσσαρεσκονταετῆς τῆς ὄν, ὅτε ὁ πατήρ αὐτῆ εἰς Αἰγύπτου παρεγγύετο, ἔζησε δὲ ἔτη 110. ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Ἀβραμ ἀρα ἐπαγγελίας, ἄχρι τῆς τῆ Ἰωσήφ τελευτῆς, ἔτη 285. ἀπ' αὐτῆς δὲ, ἄχρι τῆς τῆ Μωυσέως γονήσεως ἔτη παρεῖλον 75. ὡς δὲ ὁ Μωυσῆς ὄγδοηκονταετῆς, ὅτε ἐξῆλθεν ἐξ Αἰγύπτου. ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Ἀβραμ ἀρα ἐπαγγελίας, ἄχρι τῆς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μετοικεσίας, ἔτη 440. (ὄρα τὰς σημεία. τὰς εἰς σελ. 377. τῆ 4. τῆ Χρυσῆς τόμ. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδοσ.) ἐπεὶ δὲ ἐκ ἀκριβῶς δηλον τὸ τῆς τῆ Ἀβραμ ἡλικίας ἔτος, καθ' ὃ δὲ ἀρχῶ τῆς χρονολογίας ταύτης ποιῆσασθαι, ἐκ ἐπισημῶν τὰ περὶ τὰ 430. ἔτη εἶπεν τὰ 440. ὡς 430. ἐκλαμβάνειν.

Γαλ. 3. 17. **ΑΔΗΛΟΥΤ.** Περισσά λέγει ὁ Ἀπόστολος ἔτη ὑλ' τά τε πρὸ τῆς διαθήκης τῆς πρὸς Ἀβραάμ καὶ τὴν ἐξ Αἰγύπτου πορείαν ἐν τῇ ἐρήμῳ μέχρι τῆς νομοθεσίας.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ταπεινώσασιν αὐτὰς τετρακόσια ἔτη. Οὐ μάχεται τῷ (1) Ἐξοδ. 12. 41. ἐν τῇ Ἐξόδῳ· ἐκεῖ γάρ φησι, (2) μετὰ τὰ τετρακόσια τριάκοντα ἔτη ἐξῆλθον ἡ δύναμις Κυρίου. ἀταῦθα δὲ, μετὰ τετρακόσια ἔτη. ὅπερ ἐμφαίνει καὶ τὰ τριάκοντα.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄλλ' ἀταῦθα ἄν τις διαπορήσειε, πῶς ὕ ἔτη ἔφη δαλῶσαι αὐτὰς, καίτοι ἐδὲ τὰ ἡμίση τῶν πεπονηκότων αὐτῶν εἰς τὴν Αἰγύπτου. διὰ τὸτο ἔκ εἶπεν, ὅτι εἰς τὴν Αἰγύπτου ποιήσασιν ἔτη ὕ, ἀλλ' ἐν γῆ ἔκ ἰδίᾳ, ὡς διωθθῆναι τοῖς ἔτεσιν, οἷς κατὰ τὴν Αἰγύπτου ἐποίησαν, σιναριθμείδαι καὶ τὸν χρόνον τῆ πατριάρχου, καὶ ὃν ἐκ τῆς Χαρρῶν ἐξελεῖσθαι προσετάχθη. ἐξ ἐκείνου γὰρ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν αὐτῆ καταδήλον ἐποίησαν ἡ Γραφή, εἰπῶσα, ὅτι ἐβδομηκονταπέντε ἐτῶν ὡ, ὡς ἐξῆλθον ἐκ Χαρρῶν. ἐξ ἐκείνου τοίνυν μέχρι τῆς ἐξόδου τῆς ἐξ Αἰγύπτου, ἐβληθῆναι τὸ ἀριθμῆσαι, ὁρίσασιν σωζόμενον τὸν ἀριθμὸν. καὶ ἕτερον δὲ εἶπεν, ὅτι Φιλάνθρωπος ἂν ὁ δεσπότης, καὶ συμμετρῶν αἰετῆ ἀδενεία τῇ ἡμετέρᾳ καὶ τὰς τιμωρίας, ἐπαδῆ εἶδεν αὐτὰς πεπονηκότας, καὶ τὰς Αἰγυπτίους πολλῶν περὶ αὐτὰς τὴν ὁμοίτητα ἐπιδεικνυμένους, πρὸ τῆ ὠρισμένης καιρῆ τὴν ἐκδικίαν ἐποίησαν, καὶ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν αὐτὰς ἐπανήγαγε.

ιδ. Καὶ τὸ ἔθνος ὃ εἰν δαλεύσασιν κρινῶ ἐγώ· μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελεύσονται ὡς μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς.

ιε. Σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τὰς πατέρας σου μετ' εἰρήνης, τραφεῖς ἐν γῆρῳ καλῷ.

» **ΑΔΗΛΟΥΤ.** Πρὸς τὰς πατέρας σου τὸν Ἀβελ, τὸν Ἐνώε, τὸν Σήθ, καὶ τὸν Νῶε μοι νοεῖ.

ΑΔΗΛΟΥΤ. Σημειωτέον, ὡς πάντες πρὸ τῆ Χριστῆ εἰς αἴνα τόπον ἐβάλλοντο μετὰ θάνατον, οἱ δίκαιοι, καὶ οἱ ἀσεβεῖς.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ εἶπεν ἀποθανῆναι, ἀλλ' ἀπελεύσῃ, ὡς ἀποδημεῖν αὐτῆ μέλλοντος, καὶ μετῴσασθαι ἀπὸ πατρίδος εἰς πατρίδα. ἀπελεύσῃ, φησὶ, πρὸς τὰς πατέρας σου, ἢ τὰς κατὰ σάρκα λέγων. πῶς γὰρ ἐπεὶ ἀπίστος ὡ αὐτῆ ὁ πατήρ; καὶ ἔκ οἷον τε ὡ τὸν πιστὸν πατριάρχου

Α εἰς τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ χωρὸν ἀπελεύσῃ. » χάσμα γὰρ μέγα ἐστὶ, φησὶ, μετὰ τὴν ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν. τίνος ἔννεκεν εἶρηκε, » πρὸς τὰς πατέρας σου; τὰς δικαίους ἀνιτόμοις, τὰς περὶ τὸν Ἀβελ, τὰς περὶ τὸν Νῶε, τὰς περὶ τὸν Ἐνώε.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νομισέον ἢ μόνον τῷ Ἀβραάμ, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις λέγεσθαι πρὸς τὴν ἐξοδῶν, σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τὰς πατέρας σου· ἐκ ἐτι δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ, μετ' εἰρήνης. τοῖς δὲ τετελειωμένοις, καὶ πνευματικῶς μακρομέροις γινόμενοις καὶ τὸ, τραφεῖς ἐν γῆρᾳ καλῷ. ἐπεὶ πολιά ἐστι φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ σέφανος καυχῆσεως γῆρας, καὶ δόξα τοῖς ἀληθινοῖς καὶ θεοῖς πρεσβυτέροις αἰετῶσασιν αὐτὰς νοητῆ πολιά.

ις. Τετάρτη δὲ γενεᾶ ἀποσραφήσονται ὡς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ γενεᾶ ὅ ἐτῶν. ἡ δὲ τετάρτη γενεᾶ ἀριθμῆται μετὰ τὴν τελευτῆν Ἀβραάμ, ἀπὸ Λούι (ἢ Ἰακώβ) τῆ οἰκήσαντος τὴν Αἰγύπτου. Λούι, Καὰθ, Ἀβραμ, (3) Μωυσῆς. ἐν δὲ τῇ Ἐξόδῳ, πέμπτῳ φησὶ Ἐξοδ. 13. 18. » γενεᾶν, ἀπὸ Ἰακώβ.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τετάρτη δὲ γενεᾶ. τὸτο, φησὶ, πότερον μέτρον ἐστὶ μετρῶν ἕως ὅτε ἀξιοὶ γινώσκται θανάτου οἱ οἰκῶντες τὴν Παλαιστίνην, ἢ τῆς τῆ Θεῆ μακροθυμίας; Ἄλλ' ἐν μέτρον τῆς αὐτῶν ἀμαρτίας, πάλαι ἦσαν ἀξιοί. ἡ γὰρ προθεσμία μετὰ τὸ μέτρον δίδεται, ὡς ἐπὶ τῆ κατακλυσμῆ τὰ ἔτη. τῆτοις δὲ ὕ. ὡς τὴν μακροθυμίαν βλάπτειν δοκεῖν. ἐπ' ἐκείνων γὰρ σιπέτεμεν, ἀπαλλάττων πλείονων ἀμαρτημάτων, καὶ κωλύων εἰς πλείονας γενεὰς ἐπεκτείνεσθαι τὴν τῶν πονηρῶν διαδοχῆν· ἀταῦθα μῆτοι τὴν προθεσμίαν ἐξέτεινεν, εἰς τὸ πληθύναι μὲν τῆ Ἀβραάμ τὸ σπέρμα, γενέσθαι δὲ τὰ γενόμενα σημεῖα.

» **ΑΔΗΛΟΥΤ.** Τετάρτη γενεᾶ. Τὸτο θεότρον μέτρον ἐστὶ μετρῶν, ἕως ὅτε ἀξιοὶ γινώσκται θανάτου οἱ οἰκῶντες τὴν Παλαιστίνην, τὴν τῆ Θεῆ μακροθυμίαν νικήσαντες.

» **ΑΔΗΛΟΥΤ.** Ἀποσραφήσονται ὡς οἱ ἀπόγονοι, τῆτεσι τέταρτον πρόσωπον ἐκ τῶν ἀνιόντων συγγενῶν. οἷον, ὁ Λούι κατήλθεν εἰς Αἰγύπτου· ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς ἦλθε σὺ τοῖς ἐξελεῖσθαι ἐκ γῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. ἢ ἐστὶν ἡ Φοινίκη, καὶ ἡ Παλαιστίνη, ὡ τότε καλεῖσθον Χαναανῶν. ὁ Λούι ἔτεκε τὸν Καὰθ, ἐξ ἧ Ἀβραάμ, ἐξ ἧ Ἀαρῶν, ἐξ ἧ Ἐλεάζαρ.

Οὕτω

(1) Τοῖς ἐνταῦθα τὰ ἐν τῇ Ἐξόδῳ. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.

(2) Οὐ γὰρ ἐβλήθη ὡς πληρωθέντων τῶν ὕ ἐτῶν ἐξῆλθον, ἀλλὰ μετὰ τὰ ὕ ἔτη. ὅπερ ἐμφαίνει, κτ. ὁ αὐτ.

(3) Τὸν τῆ Μωυσῆος πατέρα ὁ μὲν Φίλων, (ἐν τῷ περὶ τῆς εἰς τὰ περσικὰ μ. σινοδ.) Ἀβραάμ καλεῖ· ὁ δὲ Ἰάσηπος, (ἐν βιβλ. 2. κεφ. 5. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαῖων.) Ἀμαράμην.

Οὕτω γὰρ ἀναπεπλήρωται αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων ἕως τῆς νῦν.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Νῶε σωθεὶς ἀπὸ τῆς κατακλυσμῆς, καὶ ἡ αὐτῆ σύμβιος σὺ τοῖς τρισὶν υἱοῖς αὐτῆς, καὶ ταῖς τρισὶν νύμφαις, μόνος διαιρῶν τὸν πάντα κόσμον τοῖς τρισὶν υἱοῖς αὐτῆς, τῷ Σήμ, τῷ Χάμ, καὶ Ἰάφεθ διέειλε. Καὶ μετ' ἕτερα. "Οτε ἐν ἔτῳ διηρέθησαν οἱ κληροί, συγκαλεσάμενος Νῶε τὰς τρεῖς υἱοὺς, ὤρισεν αὐτῶν ὄρκω, ἵνα μηδεὶς ἐπιβῇ τῷ κληρῷ τῶ ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ πλεονεκτῆσθαι τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς. Χαναάν δὲ πλεονεκτῆς ὢν ὁ υἱὸς τῆς Χάμ, ἐπὶ ἤλθε τῇ Παλαιστίνῃ, καὶ κατέχευεν αὐτῇ. καὶ ἐπεκλήθη ἡ γῆ Χαναάν, διότι ἐν αὐτῇ κατώκησε καταλείψας τὸν ἴδιον κληρὸν, διὰ τὸ δοκεῖν καυματικόν. καὶ καθίσας ἐν τῇ γῇ τῆς Σήμ, τῇ νύμφῃ καλῆμίνῃ Ἰδαία, ἐγέννησε τὰς υἱοὺς τέτρως, τὸν τε Ἀμορραῖον καὶ Γεργεσαῖον, καὶ Φερεζαῖον, Ἰεβεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἀρκαῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Ἀσναῖον, καὶ Σαμαρταῖον, καὶ Σιδωνίον, καὶ Φιλιστίνον. διὰ τῆτο καὶ ὁ Κύριος λέγει ἐν τῷ νόμῳ, δεικνύς ὅτι αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἐν τῷ ὄρκῳ ἐπληρῶντο, ὡς λέγει· ἔγω ἐπληρῶθησαν αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων. διὰ τῆτο παρέμεναν ἐν τῷ ὄρκῳ, χρονοτριβέμενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕως ἂν αὐτοκατακρίτης ἑαυτὰς ποιήσωσι, καὶ ἐπέλθωσι πρὸς πόλεμον τοῖς υἱοῖς τῆς Σήμ τοῖς ἡδικημένοις. Σήμ γὰρ γεννᾷ τὸν Ἀρφαξάδ, Ἀρφαξάδ τὸν Κλωνᾶ, Κλωνᾶ τὸν Σαλαᾶ, Σαλαᾶ τὸν Ἐβερ, Ἐβερ τὸν Φαλέκ, Φαλέκ τὸν Ραγαβ, Ραγαβ τὸν Σερέχ, Σερέχ τὸν Ναχωρ, Ναχωρ τὸν Θάρρα, Θάρρα τὸν Ἀβραάμ, Ἀβραάμ τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ τὸν Ἰδὰ, Ἰδὰ τὸν Φάρες, Φάρες τὸν Ἐσρῶμ, Ἐσρῶμ τὸν Ἀράμ, Ἀράμ τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ τὸν Ναασών. ἐν χρόνοις Ναασών τῆς Φυλάρχης τῆς Ἰδὰ, καὶ ἐν χρόνοις Ἰησῆ τῆς Ναυῆ ἔλαβον οἱ υἱοὶ τῆς Σήμ τὴν ἴδιαν γλῶσσαν, μηδεμίαν ἀδικίαν ἐν μέσῳ ὑπαρχούσης, ἀλλὰ δικαιοκρίσιας. ἔπεσεν ἐν ταῖς ταίχῃ Ἱεριχῶ αὐτόματα. ἡ γὰρ δικαιοσύνη ἐκδικεῖ τὴν ἀδικίαν. ἐν ἑπτὰ ἡμέραις περιεκύκλινεν τὰς ταίχας, καὶ ἐγένετο τὸ σάββατον, ἵνα πληρωθῇ ἡ δικαιοσύνη.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. "Ἴνα δείξῃ δι' ἁμαρτίας αὐτὰς ὑλόγως ἐκβαλλομένας. καὶ γὰρ ὅταν λέγῃ μετεμελήθην, ἔτῆτο λέγει, ὁ πάσχει, ἀλλὰ τὴν γεγονύσαν ἀτοπίαν παρίστησιν. ἔγω φησὶν ἐκλέλοιπεν ὁσῖος ἐξ αὐτῶν, ἔγω τετελειωμένοι εἰσὶν ἁμαρτίαις. δέκα γὰρ δίκαιοι γίνονται πόλιν, ἐκ ὀλίγοι δὲ τότε ἦσαν.

(1) Τὴν ἀράγῃ ταῦτα τῷ ὑπομνηματιστῇ βέλεται; ἢ ὅτι φλόξ μου, ἢ τῆς περικαρδίας αἵματος φλογώδης ζέσις· κλίβανος δὲ καπνίζομενος, ἢ τὴν ψυχὴν καταμαυρῶσα τῆς σαρκὸς ἡδονῆ· ἡλιος δὲ, ὁ ἐν ἡμῖν ὁρθῶς βαίνων λόγος. ὅστις δὲ εἰ μὴ παρεκτραπῆ, καὶ χαυνωθείς διώῃ, ἐκ ἂν κατιχύσασιν ἡμῶν θυμὸς καὶ ἐπιθυμία. τότε γὰρ ἕνεκα καὶ τὸ θεῖον ἡμῖν εἰσηγέται παραγγέλλει, ἕως ἂν ὑμῶν αἱ ὀφθαλμοὶ περιεζωσμάσῃ, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι, (Λεκ. 12. 35.) καὶ μὴ ἐπιδύετω ὁ ἡλιος ἐπὶ τῶν παροργισμῶν ὑμῶν, (Ἐφεσ. 4. 26.) διὰ τῆς λύχνης καὶ ἡλίου, τὸν λόγον ὑπαντιζόμενον. ὁ γὰρ τῶν σώματι ὁ ὀφθαλμὸς, τῆτο τῇ ψυχῇ ὁ λόγος.

12. Ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ὁ ἡλιος πρὸς δυσμὰς, φλόξ ἐγένετο. καὶ ἰδὲ κλίβανος καπνίζομενος, καὶ λαμπάδες πυρός, αἱ διήλθον ἀνα μέσον τῶν διχοτομημάτων τῆτων.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Νοεῖται ἐν αἵματι πυρὸς τὸ θεῖον κατὰ τὴν τῶν Χαλδαίων συνήθειαν τὸν ὄρκον ἀποπληρῶν. ἔγω καὶ διὰ Μωϋσέως ὁ νόμος ἐπὶ πυρὸς δίδεται.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πρὸς δυσμὰς, ὅτι μετὰ χρόνον τὸ πρᾶγμα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ δὲ περὶ ἡλίου δυσμὰς, προκοπῶν σημαίνει, διὰ τὸ παρεληλυθῆναι αὐτῷ τῆς παρούσης καταστάσεως ἡμέραν, ἵνα ἄλλη προκοπὴ αὐτὸν διαδέξηται, φθάνουσης ἐπ' αὐτὸν ὑβουλίας.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὁ κλίβανος τῆς πυρὸς, τῆς βωμῆ διασώζει τὸν τύπον. καὶ δηλοῖ ὅτι διὰ πυρὸς ἀνωθεν καταπεμπομένη δέξεται τὰς θυσίας Θεοῦ, ἔχρηζον· ἔτι γὰρ ἀνήλωσε τὸ πῦρ· ἀλλὰ παιδοῦν. καὶ μὴ τὸ ἀνθὸ ξύλων ἔκαπνιζέται πῦρ, ὡς εἶδεν ἡλιος, ἀλλὰ τὴν θυσίαν προτυποῖ τὸ γινόμενον.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τῶν λαμπάδων διεληθῶν τὰ διχοτομήματα, ἐβεβαιῶτο ἡ διαθήκη τῆς Θεοῦ, λέγοντος, τῷ σπέρματι τῶν Αἰγύπτου, ἕως τῆς ποταμῆς τῆς μεγάλης Εὐφράτης.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὔτε φλόξ γίνεται, ἔτι καπνίζομενος κλίβανος, ἕως ἔδωκ ὁ ἡλιος. (1)

17. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο Κύριος τῷ Ἀβραμ λέγων, τῷ σπέρματι σε δώσω τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ τῆς ποταμῆς Αἰγύπτου, ἕως τῆς ποταμῆς τῆς μεγάλης Εὐφράτης.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εὐ δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ποταμῆς, ἕως τῆς ποταμῆς. ἡ γὰρ πρόπρῃσα ἐπαγγελία τῷ σπέρματι τῆς ἀγίας, ἡ ἀρετῆ ἐστίν. ἡτις μέση τῶν ῥόδων ἐστίν. εἰ δὲ καὶ διὰ τὸ ἐπικείσθαι πειρασμῶς τῷ σπέρματι τῆτο ἄρηται, ἐπισήσεις, μέσῃ αὐτῆ ὄντος τῶν θλιβόντων, καὶ ὑπερνεκρῶντος.

18. Τὰς Κεναίους, καὶ τὰς Κενεζαίους, καὶ τὰς Καδμωναίους, καὶ τὰς Χετταίους, καὶ τὰς Φερεζαίους, καὶ τὰς Ραμκαφαίους, καὶ τὰς Ἀμορραίους, καὶ τὰς Χαναανίους, τὰς Γεργεσαίους, καὶ τὰς Ἰεβεσαίους.

ΚΕΦ.

Κ Ε Φ. 15.

α. ἄρα δὲ ἡ γυνὴ Ἀβραμ ἐκ
ἔτικλεν αὐτῷ· ἦν δὲ αὐτῇ
παιδίσκη Αἴγυπτία, ἣ
ὄνομα Ἀγαρ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Στῆρα ἢ τῆ γένεσ
μήτηρ εἰσάγεται· ἵνα παράδοξος ἢ τῶν
ἐκγόνων πορὰ Φαίνηται θαυματουργηθεῖ-
σα· ἢ ἵνα μὴ σωσιὰ μᾶλλον ἀνδρός, ἀλλ'
ἐπιφροσυνῇ Θεῷ συλλαμβάνη ἢ τέκνη.

β. Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἀβραμ
ἐν γῆ Χαναάν, ἰδὲ ἤδη συνέκλεισέ με
Κύριος τῆ μὴ τίκτειν· εἰσελθε ἐν
πρὸς τὴν παιδίσκην μου, ἵνα τεκνοποιή-
σωμαι ἐξ αὐτῆς. ὑπήκουσε δὲ Ἀβραμ
τῆς Φωνῆς Σάρας.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ σερόθεν δι' ὅλα
νόμισαν, ἐκ ἐδικαίωσε τὸν τῆ ἀνδρός οἴ-
κον εἰ ἀπαιδεῖα καταλιπεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐ-
τὴ τὸ Φίλανδρον ἐπεδείκνυτο, κακῆνος
παιδοποιίας ἐνεκεν τῆς Φωνῆς αὐτῆς ὑπή-
κουσε.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πολλὴ καὶ ἄφα-
τος ἢ φιλοσοφία τῆς γυναικός. τίς γὰρ
ἂν ἔλοιτο πώποτε γυνὴ τῆτο ποιῆσαι, ἢ
συμβλεῦσαι τῷ ἀνδρὶ τῆτο, ἢ τῇ παιδί-
σκῃ τῆς δυνῆς παραχωρῆσαι; εἶδες πῶς
παντός πάδης ἐκτός ἦσαν; καὶ εἰς αὐ-
τοῖς μόνος σκοπός, τῆ μὴ ἀπαιδεῖα τελευ-
τῆσαι· ἀλλ' ἐσκόπεον ὅπως καὶ τὴν εἰτεῦ-
θεν παραμυθίαν κήσωνται, ἢ τῆς εἰρήνης
τὸν σωδισμόν ἀρραγῆ διατηρήσωσι.

γ. Καὶ λαβῆσα Σάρα ἡ γυνὴ
Ἀβραμ Ἀγαρ τὴν Αἴγυπτίαν τὴν ἐαυ-
τῆς παιδίσκην, μετὰ δέκα ἔτη τῆ οἰ-
κῆσαι Ἀβραμ ἐν τῇ Χαναάν, ἔδωκεν
αὐτὴν Ἀβραμ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ
εἰς γυναῖκα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πολλοὶ τῶν ἀκολά-
των ἀφορμῶν εἰς λαγνείαν λαμβάνουσι τὸ
τὸν πατριάρχην Ἀβραὰμ παλακῶν ἐχη-
κεία. Ἐκασον τῶν πραττομένων ἐκ τῆ
σκοπῆ κρῖνεσαι τῶν διαπραττομένων. ἔτω
τοίνω καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀγαρ σκοπήσω-
μαι. καὶ ἐπιθυμία δεδεδωκότα τὸν πα-
τριάρχην ἴδωμεν, νεμεσητὸν τὸ πρᾶγμα
καλέσωμεν. εἰ δὲ τῆς ὁμοζύγῃ, τῆς φύ-
σεως ἐπιδαξάσης τὸ πάθος, καὶ τὸν ποιη-
τῶν ἄγονον δεδημιουργηκεία τὴν μήτραν
ἀρηκῆας, καὶ τῆς παιδοποιίας δηλωσά-
σης τὸν πόθον, καὶ τῆτε χάριν ἰκετεύσα-
σης ὁμιλῆσαι τῇ Ἀγαρ, ἵνα αὐτῇ παιδίον
ἐπινοήσῃ ἐκάσταν, τὶ ἐξήμαρται Ἀβραὰμ,
ἔτε τῆς φύσεως, ἔτε νόμῃ τινὸς ἐγγρά-
φῃ τῶνικαῦτα τὴν πολυγαμίαν κωλύον-
τος, τῆς δὲ ὁμοζύγῃ σείρας μὴ ἔσης, λι-

παρησάσης δὲ τὸν ἄνδρα τῇ παιδίσκῃ μι-
γῶσαι, ἐκ ἵνα ἠδουπαθεία ἐβλόβη, ἀλλ'
ὅπως αὐτὸς μὴ φύσει, αὐτῇ δὲ θεσει παι-
δων κληθῶσι γαινήτορες; ὅτι γὰρ κρείτ-
των ὡ αἰαχρᾶς ἠδονῆς ὁ θεῖος ἐκείνος
ἀνὴρ, εἰ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξῆς
μαρτυρεῖ. ἐπειδὴ γὰρ ἐγκύμων ἢ Ἀγαρ
γενομένη, μεγαλαυχίας πρόφασιν ἔχε
τὴν κῆσιν, καὶ κατὰ τῆς δεσποίνης ἐλυτ-
τησάν, ἐδυαχέραινε μὴ ἢ Σάρρα, καὶ τῆ
πατριάρχῃ κατεβόησεν ἐκ ὄρθῳ· ὁ δὲ
μᾶλα ἠπίως τὴν παροῖαν δεξάμενος,
ἐξέδωκεν αὐτῇ τὴν παιδίσκην εἰς τιμω-
ρίαν, ἀδὲ τεχθῆσιν προσμείνας τὸ κυο-
φορέμενον βρέφος. ἰδὲ γὰρ φησὶν ἢ παι-
δίσκησεν εἰ ταῖς χερσίσιν, χρω αὐτῇ ὡς
ἢ, εἰάνσοι ἀρεσὸν ἢ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πόση τὸ
παλαιὸν ἐπολιτόβετο παρ' αὐτοῖς ἢ φιλο-
σοφία· πῶς καὶ οἱ ἄνδρες ἦσαν ἐγκρατεῖς,
καὶ τῆς σωφροσύνης πολλῶν ποιέμενοι λό-
γον, καὶ αἱ γυναῖκες ζηλοτυπίας ἐκτός
ἐτύγχανον. ἐπίτηδες γὰρ ἢ Γραφῇ συ-
νεχῶς λέγει, καὶ λαβῆσα Σάρα Ἀγαρ
τὴν παιδίσκην· καὶ πάλιν, ἔδωκεν αὐτῇ
εἰς γυναῖκα, ἵνα μάθης ὅπως ἀπαιδεῖα τὸ
πρᾶγμα μετεχειρίζε, καὶ πόση παρ' αὐ-
τοῖς ὡ ἢ φιλοσοφία.

δ. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ἀγαρ· καὶ
συνέλαβε· καὶ εἶδεν ὅτι ἐν γαστρὶ
ἔχει. καὶ ἠτιμάθη ἢ κυρία αὐτῆς
ἐναντίον αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ διώκαται τιμῶν ὑπε-
νεγκεῖν μέγα ἐστίν. ἢ γὰρ ὑπὸ τῆς δε-
σποίνης προτιμηθεῖσα, κατὰ τῆς δεσποί-
νης ἐπαίρεται.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τοῖστον γὰρ
τῶν οἰκετῶν τὸ ἦθος, ἂν μικρᾶς δὴπρα-
γίας ἐπιλάβωνται, ἐκ ἀνέχονται μείναι
εἰσω τῶν οἰκείων ὄρων, ἀλλ' οὐδέως ἐπι-
λανθάνονται τῆς οἰκείας τάξεως, καὶ
πρὸς ἀγνωμοσύνην ἐπέγονται· ὅπερ καὶ
αὐτῇ ἢ παιδίσκῃ πέπονθεν. ἐπειδὴ γὰρ
εἶδε τῆς γαστρὸς τὸν ὄγκον, ἐκ ἐνόστα· εἰ
τῆς δεσποίνης τὴν ἄφατον φιλοσοφίαν, εἰ
τῆς οἰκείας ἀξίας τὴν οὐτέλειαν, ἀλλ'
ἐπαρθεῖσα καὶ μέγα φρονήσασα, ὑπερο-
ρᾶ τῆς δεσποίνης, τῆς τοσαυτῶν περὶ αὐ-
τῇ ἐπιδειξάμενης τὴν κηδεμονίαν, ὡς καὶ
ἐπὶ τὴν δυνῶν αὐτῶν ἀγαγεῖν τῆ ἀνδρός.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Προανεδείχθη μὴ γὰρ
ὠδίνεσα τὸν Ἰσραὴλ ἢ κατὰ νόμον λαλῆσα.
οἰκέτις δὲ ἔσα, πνεῦμα ἐκ αἰχρῶν ἐλοῦθε-
ρον εἰ αὐτῇ. μόνον δὲ ἐχὶ καὶ προεκκυ-
φόρησε τῆς νέας καὶ ἀναγγελικῆς παιδού-
σεως τὸν ἐξ Αἰγύπτου λαόν. τοιγάρτοι καὶ
πεφρόνηκε μέγα, καὶ ἔδωκε τῆς εἰ Χρι-
στῷ, καὶ κατὰ τῶν ἀναγγελικῶν κηρυγμα-
των

Πραξ. 5. 28.

των ὑψηλῶν αἴρσα τὴν ὄφω πολυτρόπως ἠλισκετο. ἐπετιμα γὰρ τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις ἢ τῶν Ἰουδαίων σιωπηρῶς διαρρήδην, λέγεται ἢ παραγγελία παρηγγελάμεν ὑμῖν, καὶ τὰ ἐξῆς. ὅρας ὅπως καλεπαίρεται τῆς Σάρρας ἢ Αἰγυπτία, καὶ καλεθρασμεται τῆς ἐλευθέρου το Ἰερουσαλῶν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἡ ἀποδοράσκει τρόπον τινὰ τιμῶσα τὸ ἐξῆσιον.

ε. Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἀβραμ, ἀδικεῖμαι ἐν σέ. ἐγὼ δέδωκα τὴν παιδίσκην μου εἰς τὸν κόλπον σε. ἰδὲσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἠτιμάσθην ἐναντίον αὐτῆς. κρίναι ὁ Θεὸς ἀνάμεσον ἐμῆ καὶ σε.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Γνωστὸς ἀληθῶς ταῦτα τὰ ῥήματα, καὶ τῆς ἀδικείας ταύτης τῆς φύσεως. μονοκλι γὰρ ταῦτα φησὶ πρὸς αὐτὸν ἐγὼ μὲν τὴν ἀπαιδία βελομένη παραμυθίσασαί τιν ἰδὼ, τοσαύτην ἐπεδειξάμην τὴν κηδεμονίαν, ὡς καὶ τὴν ἐμὴν παιδίσκην καὶ τοῖς ἐμαυτῆς σοι χερσὶ παραδόναι, καὶ πρὸς τὴν σιωπῆσαν προτρέψασαί ὁρῶν δὲ αὐτὸς στυγερῶς αὐτὴν γενναίως προπετεζέσαν διὰ τὸν τῆς γαστρὸς ὄγκον, καὶ φρονηματος ἐμπειπλησμενίῳ, δέον ἀνασταλαί, καὶ ἐκδικήσασε τὰς ὑβρεῖς τὰς εἰς ἐμὲ γινόμενας, ἐκ ἐποίησας. ἀλλ' ὡσανεὶ πάντων τῶν προτέρων ἐπιλαθόμενος, περιοράσασαι ἐμὲ καταδέχθη, τὴν αὐτὸς τοσούτοις ἔτεσι συνοικήσασαν, ὑπὸ τῆς Αἰγυπτίας τῆς παιδείας τῆς ἐμῆς ἀτιμαζομένην. κρίναι ὁ Θεὸς ἀνάμεσον ἐμῆ καὶ σε. ὁδωμμένης ψυχῆς τὸ ῥήμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἠτιμάσθην ἐναντίον αὐτῆς. ἐπίτηδες ἐκ ἐσαφωλῶδη τὸ, ὑπὸ τίνος, ἵνα ἡμεῖς ζητήσαντες εὐρωμεν. ὅτι πέφυκεν ἀτιμάζεσθαι ἀρετῆ, ἡλικία ἂν τὰ προπαυδομάτα γεννήσῃ. ἢ πάντως ὑπὸ τῆς Ἀβραάμ, ἀλλ' ἦτοι ὑπὸ τῆς παιδίσκης, ἢ τῶν χαίροντων πρὸ τῆς γενέσεως τῶν κρετιόνων τοῖς γεννήμασιν αὐτῆς.

ς. Εἶπε δὲ Ἀβραμ πρὸς Σάρρα, ἰδὲ ἢ παιδίσκη σε ἐν ταῖς χερσίσσιν. χερῶν αὐτῆ ὡς ἂν σοι ἀρεσὸν ἢ

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπισφραγίσασαί ὁ λόγος τὸν γάμον τῶν ὁσίων διὰ τὰς ἀκρατεῖς. ἔτοι γὰρ ἐνεκα παλακίδων, αἷς ἐπεμάνησαν, ὀλιγωρῶσι τῶν ἀσῶν. διόπερ εἰσάγει τὸν σκεδαῖον, τότε βεβαιότατον ἄνδρα γαμετῆς, ὅτε παλακίδι χρῆσασαί παρηγγελλὸν οἱ καιροί. καὶ τότε παγιωτέραν γυναικα τὴν ἀσῶν, ὅτε παρεισῆλθαι ἐτέρα. πρὸς μὲν γὰρ τὴν παλακίδα, μίξις τῶν σωματικῶν ἐνεκὴν γεννήσεως. πρὸς δὲ τὴν γαμετῶν, ἐνωσις ψυχῆς ἀρμοζομένης ἔρωτι ἐρασίῳ.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ Ἀβραάμ παραζηλῶσης τῆς Σάρρας τὴν Ἀγαρ παρδ-

δοκιμῶσαν αὐτὴν, ὡς ἂν τὸ χρησίμον ἐλεξάμενος μόνον τῆς κοσμικῆς φιλοσοφίας, ἰδὲ ἢ παιδίσκη σε ἐν ταῖς χερσίσσιν. χερῶν αὐτῆ ὡς ἂν σοι ἀρεσὸν ἢ, φησὶ δὴ λῶν, ὅτι ἀσπάζομαι μὲν τὴν κοσμικὴν παιδείαν, καὶ ὡς νεωτέραν καὶ ὡς σωθεραπυαίνδα τὴν δὲ ἐπιστήμην τὴν σῶν, ὡς τελείαν δέσποιναν, τιμῶ καὶ σέβω.

Καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ παρσώπης αὐτῆς.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα. ἴσον τῷ, ἐσωφρόνισε καὶ ἀνεδέτησεν. εὐ γὰρ ἐρηται, παιδείας Θεῶ, ἢ, μὴ ὀλιγῶρει. μηδὲ ἐκλύσ ὑπ' αὐτῆ ἐλεγχομένης. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μασιγοὶ δὲ πάντα ὑόν, ὃν παραδέχεται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ πᾶσα ψυχή δέχεται νεθεσίαν, ἀλλ' ἢ μὲν ἴλεως, ἀγαπᾷ τὰς ἐλέγχας, καὶ τοῖς παιδεύομαι μάλλον οἰκείσται. ἢ δὲ ἐχθρᾷ, μισαὶ καὶ ἀποτρέφεται καὶ ἀποδιδράσκει, τὰς πρὸς ἡδονῶν λόγους τῶν ὠφελείν ὀνομαζομένων προκρίνεται.

ζ. Εὗρε δὲ αὐτὴν Ἀγγελος Κυρίου τῶ Θεῶ ἐπὶ τῆς πηγῆς τῆ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σαρ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σαρ, τᾶχος ἢ ὠδυσμος.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὗρε δὲ αὐτὴν Ἀγγελος Κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τῆ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σαρ. ὡς γὰρ ἐγκύμων ἀνέκειο ἀποπνέσασα. ἔρημος δὲ Σαρ ἢ κατὰ πρόσωπον Αἰγυπτία παρατένεται, ἀνὰ καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν Ἐβραῖοι περᾶσαντες, κατῴνησαν, ὡς αὐτὴν ἔξοδῳ φησὶ. τὸν δὲ ἄγγελον τινὲς φασὶ τὸν μέλλοντα ἐφίστασθαι τῷ ἔθνῳ τῷ ἐξ αὐτῆς ἀποτίκτεσθαι μέλλοντι. ἄλλοι δὲ τὸν Χριστὸν εἶναι βελομένοι κατὰ τὸν Ἰσραῖλ, φασὶ καὶ ποῖος ἄγγελος ἐξουσιαστικῶς ἔτω διαλέγεται, καὶ ἔθνος εἰς ἐπίδοσιν ὀβλογοί, δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Θεὸς μετὰ ταῦτα περὶ Ἰσραὴλ, λέγων τῷ Ἀβραάμ, ἰδὲ ὀβλόγηκα αὐτὸν, τὴν ἐνταῦθα δηλῶν ὀβλογοίαν. ἄλλοι δὲ φασὶν ὡς ὁ ἄγγελος ἐκ ἰδίης λόγους ἀπαγγεῖλαι, ἀλλὰ τῶ Θεῶ, ὡς οἱ Προφῆται. ὅταν αὐτὸν καὶ Θεὸν ὠνόμασε.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο εὔρεν αὐτὴν, ἐπὶ τῆ Ἀβραάμ εἶχε ἀερέμα ἐν αὐτῇ.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐπειδὴ γὰρ περιέφερε μὲν αὐτῆς τῆ δικαίης τὸ ἀερέμα, διὰ τῆτο καὶ τῆς ὀπλισίας ἀξίεσται τῆς παρὰ τῆ Ἀγγέλα. καὶ μετ' ὀλίγον. Σκόπει φιλανθρωπίαν δεσπότη, πῶς ἔδνα περιερά, ἀλλὰ καὶ οἰκείτης ἢ, καὶ παιδίσκη, αὐτὸς αὐτῶν τὴν οἰκείαν ἐπιδείκνυται πρόνοιαν, ἢ πρὸς τὴν τῶν ἀξιοματικῶν ὁρῶν

ὁρῶν διαφορᾶν, ἀλλὰ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς διάθεσιν. καὶ μετ' ἕτερα. Διὰ τῆτο καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἔρημον αὐτῆ γεννομένη φαίνεται ὁ ἄγγελος, ἵνα μὴ νομισθῆ ἀπλῶς τινὰ τῶν παριόντων εἶναι τὸν πυθόμενον. ἔρημεία γὰρ ἴω, καὶ ἔδνα ἕτερος παρῶν.

η. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίου, ἄγαρ παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρη; καὶ πῶ πορεύῃ; καὶ εἶπεν, ἀπὸ παρσώπης Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράστω.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁρα πῶς καὶ τὰ παρὰ τῆ Ἀγγέλα εἰς ὑπόμνησιν αὐτῆ ἦγε τῆς οἰκείας ἀξίας. ἵνα γὰρ προσελκυστέραν αὐτὴν ποιῆσῃ, ὀβδῶς τὴν προσρηγορίαν αὐτῆς εἰς μέσον ἤγαγε, καί φησιν, ἄγαρ. εἰώταμεν γὰρ πῶς ἐκαίνοις προσέχευεν μᾶλλον τοῖς ἐξ ὀνόματος ἡμᾶς καλῶσιν. εἰτά φησιν, παιδίσκη Σάρας ὑπομνήσκει αὐτὴ τῆς δεσποίνης, ἵνα εἰδεία ἔχη, ὅτι καὶ μωριακῆς τῆς δεσποτικῆς ὀνῆς ἐκοινωνήσεν, ἀλλ' ὁμως καὶ δεσπότην ὀφείλει ἐπιγροφῆσθαι τὴν Σάρρα. ὅρα τοίνυν τὸν ἄγγελον πωθανόμενον, ἵνα εἰς ἀνάγκην αὐτὴν ἀγάγη τῆς ἀποκρίσεως.

θ. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίου, ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σε, καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσάττεται μὴ παρᾶ τῆσθαι τὴν ἐλευθέρην, ἦτοι τὴν εἰς ἐλευθέρην ἀξίωμα καλῶσαν παιδεύοσιν.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἡ γὰρ διὰ νόμου λατρεία διὰ χημάτων ἴσα καὶ τύπων, δελοῦται τρόπον τινὰ τοῖς θανατηφόροις παιδεύμασιν, ἀμυδρὸν τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος ἐφ' ἑαυτῇ δακνύσασα. δι' Ἀγγέλων τοίνυν ὁ κάλας διὰ Μωσῆος ὠρίζετο νόμος, καὶ διὰ Φωνῆς Ἀγγέλα τοῖς διὰ Χριστὸν θεωσιμασιν ὑποφῆραν ὡπερ προσάσεται τὸν αὐχρῶν, καὶ ὑποκλινεσθαι τῇ ἐλευθέρῳ, καὶ ἐκῆσα παραχωρεῖν. τῆτο γὰρ οἶμα, νοητῶς ἐστὶ, τὸ ὑπὸ χεῖρας τῆς Σάρρας γενέσθαι τὴν Ἀγαρ. μεμνησθαι δὲ ἀναγκαῖον, ὡς διαθηκῶν δυάδα τέθειται αὐτὰς καὶ ὁ θεωσιος Παῦλος. τὴν μὲν, εἰς δελείαν γενῶσαν σύσειχόν τε τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ τὴν δὲ, εἰς ἐλευθέρου ἀξίωμα, φημὶ δὴ τὴν Σάρρα.

ι. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίου, πληθύνων πληθυνῶ τὸ ἀερέμα σε, καὶ ἐκ ἀριθμηθήσεται ὑπὸ τῆ πλήθους.

ια. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίου, ἰδὲ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ ὑόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰσμαήλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος καὶ Θεοδοσίον τὸν Ἰσμαὴλ ἠρμυθῶσαν ἔρημος ἄνθρωπος. Ἰσμαὴλ, εἰσακοῆ Θεῶ. Ἀκύλας, ἄγριος. Σύμμαχος, κεχωρισμένος ἀνθρώπων.

ΑΔΗΛΟΥ. Χρη εἰδεία, ὅτι τὰ ὀνόματα ἔξεων ἐστὶ, καὶ καταστάσεων, καὶ ποιότητων δηλωτικά. δυνάμει γὰρ ὀνομάθησαν ὑπὸ τῆ ἀγίης πνῶματος.

Β. Ὅτι ἐπήκουσε Κύριος τῆς ταπεινώσεώς σε.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐντεῦθεν μανθάνομεν ὅσον τῶν θλίψεων τὸ κέρδος, ὅση τῆς συμφορᾶς ἢ ὠφέλεια. ἐπειδὴ γὰρ ἀνεχώρησε, καὶ τὰ τῆς ὀδύης ἠυξήθη, καὶ πολλῶν ὑπέστη τῶν θλίψεων τὴν περιεσασιν, αὐ μωνάσει, αὐ ἐρημῶν, αὐ σκονοχωρία διάγασα, μετὰ τὴν τοσαύτην ὀνημερίαν, καὶ τὸ εἰς τὸ αὐτῆ τῆ δεσποίνης πρέπον ἀξίωμα ἀνεκχεθῆσθαι, διὰ τῆτο ταχέως ἀπήλαυσε τῆς ἀντιλήψεως.

ιβ. Οὗτος ἔσαι ἄγροικος ἄνθρωπος. αἱ χεῖρες αὐτῆ ἐπὶ πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτὸν, καὶ κατὰ παρσώπων πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ κατοικήσει.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Προμηνύει αὐτῇ, ὅτι ἀνδρείος ἔσαι, ὅτι πολέμιος, ὅτι πρὸς τὴν τῆς γῆς ἐπιμέλειαν πολλῶ τὸν πονον ἐπιδείξεται.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸν γεννηθέντα τρόπον χαρακλήριζει, διάτε τὸ λέγειν ἀγροῖκον ἔσεσθαι, ὡς ἂν ἀγροῖκόσοφον, μὴπω τῆς θείας καὶ πολιτικῆς ὄντως μορίας ἠξιώμενον. αὐτῆ δὲ ἐστὶν ἀρετῆ, δι' ἧς πέφυκεν ἡμερῶσθαι τὸ ἦθος. καὶ διὰ τὸ φάσκεν, αἱ χεῖρες αὐτῆ ἐπὶ πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτὸν. σοφιστῆ γὰρ βέλγημα τῆτο, τὸ λίαν σκεπτικὸν ἐπιμορφάσωντος, καὶ λόγοις κείροντος ἐριστικοῖς. ἔτω καὶ πάντας βάλλει τὰς ἀπὸ τῶν μαθημάτων, ἰδίαιτε ἐκάστω, καὶ κοινῇ πᾶσιν ἐναντιόμενος, καὶ βάλλεται πρὸς ἀπάντων ἐκότως ἀμυνομένων ὑπερ οἰκείων ἐκγόνων, ὧν ἔτεκεν αὐτῶν ἢ ψυχῆ δογματικῶν. ἀλλὰ καὶ τρίτον προσυπογράφει χαρακτῆρα, φάσκων, κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν κατοικήσει. μονοκλι ἀντικρὺς ἐπιδεικνύμενος τὴν ἀντιπρόσωπον διαμάχην καὶ ἀντίστασιν αἰώνιον.

ιγ. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα Κυρίου τῆ λαλῶντος πρὸς αὐτὴν, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ἐπιδῶν με. ὅτι εἶπε, καὶ γὰρ ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσον, ὅτι Κύριον καλεῖ, ὃν περ ἀνωτέρω ἄγγελον ἔλεγε. μήποτε ἐν ὁ τῆς μεγάλης βελῆς ἄγγελος ἴω; Π 3

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐκάλεσε, Φη-
 » σιν, "Αγαρ τὸ ὄνομα Κυρία τῆ λαλῆντος
 » πρὸς αὐτῷ, ὁ Θεὸς ἐπαίδέ με, δηλονότι
 » διὰ τὸν τῷ Ἀγγέλῳ οἰκῆντα, ὡς τῆς
 » μετσίαις χαριζομένης καὶ αὐθιγίας, καὶ
 » διὰ τὴν οἰκῆσιν τῆ Θεῶν, Θεῶν ὀνομαζο-
 » μῶν τῶν μετεχόντων. ἀμέλει καὶ ὁ
 » Μωϋσεὶ λαλῶν, "Ἄγγελος ἔρηται. καὶ
 » ἐκάλεσε γὰρ Φησιν αὐτὸν Ἄγγελος Κυρία,
 » καὶ εἶπεν, ἐγὼ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ Θεὸς
 » Ἰσαάκ, καὶ Θεὸς Ἰακώβ. ὡς πρὸς τὸ
 » διακονεῖν ἔν, Ἀγγέλων εἰσι λόγοι ὡς δὲ
 » πρὸς τὴν δῶαμιν, Θεῶν. ἔχ ἡ τυχεῖσα
 » δὲ Ἀγαρ, Ἀγγέλου κηδομένη καὶ λαλῆν-
 » τος ἡξίωμένη. εἰκὸς γὰρ εἶναι σκεδαίαν,
 » ὡς αἰρεθείσαν ὑπὸ τῆς Σάρρας τῆς ἀγίας
 » εἰς σιωαίησιν Ἀβραάμ. καὶ τὸ εὐγνω-
 » μον δὲ αὐτῆς παρίσταται ἐκ τῆ λέγειν
 » Σάρραν κυρία, καὶ μηδὲν περὶ αὐτῆς
 » Φαῦλον εἰπεῖν. καὶ τὸ τῆ ἡθῆς δὲ ἀνυ-
 » πόκριτον πῶς ἔκ ἐπαινεῖον; ὁμολογεῖ γὰρ
 » ὁ πέπονθεν ὅτι τὸ πρόσωπον, λέγω δὲ
 » τὴν Φαντασίαν τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας,
 » καταπέπληκται, καὶ τὸ τῆς ἐξουσίας βα-
 » σιλικόν. ἔ γὰρ ὑπομένει τὸ ὕψος καὶ μέ-
 » γεθος θεωρεῖν, ἀλλ' ἀποδιδράσκει. οἷοι
 » γὰρ ἔ μίσει τῷ πρὸς ἀρετῶν Φύγῃσιν αὐ-
 » τῷ, ἀλλ' αἰδοί, κρίνοντες ἑαυτὰς ἀναξίως
 » συμβιῖν τῇ δεωοίῃ.

ιδ. Ἐτεκεν τέττα ἐκάλεσε τὸ
 Φρέαρ, Φρέαρ, ἔ ἐνώπιον εἶδον. ἰδὲ
 ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον
 Βαραδ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρότερον πηγῆ, νῦν δὲ
 » περὶ αὐτῆς Φησὶν ἐνεκεν τέττα ἐκάλε-
 » σε τὸ Φρέαρ, Φρέαρ. καὶ διατί; ζητή-
 » σαις. (1)

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Διὰ τῆ-
 » το, Φησὶν ἐκάλεσε τὸ Φρέαρ, Φρέαρ ἔ

Α ἐνώπιον εἶδον. ἀλλ' ἔκ ἐμελες ὡ ψυχῆ
 προκόπισσα, καὶ τῇ τῶν ἐγκυκλίων ἐπι-
 σήμη προπαιδουμάτων ἐμβαδύσσα, κα-
 θάπερ διὰ κατόπληρ τῆς παιδείας, τὸν αὐ-
 τιον τῆς ἐπισήμης ἰδεῖν. οἰκειότατος δὲ
 καὶ ὁ τοῖσδε Φρέατος τόπος εἰ μέσω Κάδ-
 δης καὶ Βαραδ. ἐρμυλῶεται δὲ Βαραδ
 μεν; εἰ κοινοῖς. Κάδδης δὲ, ἀγία. με-
 τῶριος γὰρ ἀγίων καὶ βεβήλων ὁ εἰ προ-
 κοπαῖς, ἀποδιδράσκων μεν τὰ Φαῦλα,
 μήπω δ' ἰκανὸς ἂν τελείους συμβιῖν ἀ-
 γαστοῖς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς
 καὶ αὐτῇ βέλεται διττικῆ τῷ μνήμῳ
 ἐναποθέσθαι τῷ τόπῳ διὰ τῆς προσηγο-
 ρίας. ἐκάλεσε γὰρ, Φησὶ, τὸν τόπον,
 » Φρέαρ ἔ ἐνώπιον εἶδον.

ιε. Καὶ ἔτεκεν Ἀγαρ τῷ Ἀβραμ
 ἕνα υἱόν. καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραμ τὸ ὄνομα
 τῆ ἕσ αὐτῆ, τῆ γενομένης αὐτῷ, ὃν
 ἔτεκεν Ἀγαρ, Ἰσμαήλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐρμυλῶ-
 » ται Ἰσμαήλ ἀκοῆ Θεῶν. ἀκοῆ δὲ ὁράσεως
 τὰ δῶτερεῖα Φέρεται; ὁρασιν δὲ ὁ γνή-
 σιος υἱὸς καὶ πρωτόγονος Ἰσραὴλ κεκλή-
 » ρωται μεταληφθεῖς γὰρ εἰσιν ὁρῶν τὸν
 » Θεόν. ἀκῆεν μεν γὰρ καὶ ψυδῶν ὡς
 » ἀληθῶς ἀεσιν, ὅτι ἀπατηλὸν ἀκοῆ ἄ-
 » ψυδῶδες ὁρασις, ἢ τὰ ὄντα πάντως κα-
 » τανοῖται.

ισ. Ἀβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοηκον-
 ταῖξ, ἡνίκα ἔτεκεν Ἀγαρ τὸν Ἰσ-
 μαήλ τῷ Ἀβραμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ μετὰ δέκα ἔτη τῆ συ-
 νοικῆσαι τῷ Ἀβραμ Σάρρα ἔδωκε τῷ
 Ἀγαρ τῷ ἀνδρὶ, εἰκεν ὅς ὄντι τῷ Ἀβρα-
 ἄμ ἐτῶν σιωακηκῆσαι.

Κ Ε Φ. ΙΖ.

α. γένητο δὲ Ἀβραμ ἐτῶν ἐν-
 » νενήκοντα ἐννέα. καὶ ὠφ-
 » θη Κύριος τῷ Ἀβραμ,
 » καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς σε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὄφθη αὐτῷ
 ὁ Θεός, ἀντὶ τῆ παρ' αὐτῆ δηλονό-
 » τι ἐπισκέψεως αὐτὸν ἡξίωσε, καὶ ἄξιον
 » αὐτὸν ἡγησάμενος τῆς παρ' ἑαυτῆ προ-
 » νοίας, πολλῆ κεχρημένος τῇ συγκαταβά-
 » σει. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ ἔκ εἶπεν, ἐγὼ εἰμι
 » ὁ Θεός, ἀλλ' ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός σε. ὅρα τῷ
 » πολλῷ ἀγαθότητα, πῶς καὶ διὰ τῷ προ-

» δῆκῳ ταύτῳ τὸ Φίλτρον τὸ περὶ τὸν δι-
 » καιον ἐπιδείκνυται.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἔσι πάντων
 Θεός, ἀλλ' ἡ ἐκείνων, οἷς χαρίζεται ἑαυ-
 » τόν. ὡπερ ἐχαρίσατο ἑαυτὸν τῷ πα-
 » τριάρχῃ ἐκείνῳ, ὡ εἶπεν, ἐγὼ Θεός σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πάντων μεν ἔν ἐστὶ
 Θεός, ὡς δημιουργός, τῶν ἀγίων δὲ κατ'
 ἔξαιρετον, καὶ τῷ ἐκ τέτων λατρεῖαν.

Εὐαρέσει ἐναντίον ἐμῆ, καὶ γίνε
 ἄμεμπτος.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Οὐ δυσάρετον τὸ ζητέμενον. πηγῆ γὰρ καὶ Φρέαρ ταυτοσημαντα παρὰ τῇ θείᾳ Γραφῇ.
 ἐκοίμησε, γὰρ Φησὶ, τὰς καμήλας ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ Φρέαρ, (Γεν. 24. 11.) καὶ μετ' ὀλίγα, ἰδὲ
 ἔστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς. καὶ ὡ Εὐαγγελιστοῖς δὲ, ἰὼ δὲ ἐκεῖ πηγῆ, (Ἰωάν. 4. 6.) εἶτα, καὶ τὸ Φρέαρ ἐστὶ βα-
 δύ. καὶ ἀναῦδα ἔν, ὅπερ πηγῆ εἴρηκε πρότερον, Φρέαρ ἐκάλεσεν ὑστερον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἡ ὡς μήπω ἀμεμπλῶ, ἢ ὡς τοιέτιω μὲν, δεομνίω δὲ αἰεὶ ἐνεργεῖν τὸ ἀμεμπλον, ὡς ἂν διαπαντὸς ἀμεμπλος ἦ.

β. Καὶ θήσω τὴν διαθήκην μου ἀνά μέσον ἐμῶ, καὶ ἀνά μέσον σὸ καὶ πληθυνῶσε σφόδρα, σφόδρα.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Φιλίας αἰταῦθα ἐπισατικῆς ἐστὶ κοινωνία.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ θήσομαι τῷ διαθήκῃ μου, ὡς περὶ ἀθλῶ ἐπαγγελία καὶ αὐτῆς διδομνίης τῷ ὑπαρξέντι ἐναντίον αὐτῶ, καὶ γινομνίω ἀμεμπλῶ. ἐπάγει δὲ, καὶ πληθυνῶσε σφόδρα, σφόδρα. καὶ μήποτε φασὶν ἔ πάντα τὸν πληθυνεῖν δοκῆντα, πληθυνεῖ Θεὸς, ἀλλὰ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὴν ὁμοίαν αὐτῶ; δοκεῖ δὲ τῶ πληθυνεῖν τὸ μῆτοι εἶναι ἐφ' ἡμῖν, καὶ ὁ λέγεται τὸ, αὐξάνεσθε, καὶ πληθυνέσθε. τὸ δὲ, ἐπὶ Θεῷ, διὰ τὸ, πληθυνῶσε, γέγραπται δὲ, ὁ Θεὸς ἠύξανε. πληθυνῶν μὲν ἐν τὸν ἀνθρώπον, ἀνθρώπους πολλὰς ποιεῖ ὅπερ ἔ δαῦμα, καὶ γὰρ ἄλλα ἔθνη πολυάνθρωπα γέγονε· τὸν δὲ Ἀβραάμ, οἰονεὶ πολλὰς Ἀβραάμ, ὡς πολλὰς Ἰακώβ, κατὰ τὸ ἅγια τέκνα ἐξ αὐτῶν μέλλειν ἔσσει, μιμημένα τὰ τε ἔργα, καὶ τῷ πίσει τῶν πατέρων αὐτῶν.

γ. Καὶ ἔπεσεν Ἀβραάμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶ. καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων, Καὶ ἰδὲ ἡ διαθήκη μου μετὰ σὸ καὶ ἔση πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Προεπὼν τὸ, ὑπαρξέντι ἐναντίον ἐμῶ, καὶ γίνεσθαι ἀμεμπλος, καὶ ἐπὶ τῷ ἐπαγγελίας δίδεσθαι ἐν τῷ, θήσομαι τῷ διαθήκῃ μου ἀνά μέσον ἐμῶ, καὶ σὸ, ὑπαρξέντι αὐτῷ δίδωσιν, ἀποδεξάμενος τῶ Ἀβραάμ τὸ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶ, ὡς ἐν τῷ πληρομνίης τῶ ὑπαρξέντι ἐναντίον αὐτῶ, καὶ γίνεσθαι ἀμεμπλον.

ε. Καὶ ἔ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἀβραάμ, ἀλλ' ἔσαι τὸ ὄνομά σου Ἀβραάμ· ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε.

ΛΗΛΟΥ. Πρῶτος (1) χρηματισμὸς τὸ, ἐκ ἔτι Ἀβραάμ, ἀλλ' ἤδη Ἀβραάμ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἀβραάμ μὲν ἐρμηνεύεται, ἐστὶ πατὴρ μετέωρος· Ἀβραάμ δὲ, πατὴρ ἐκλεκτός ἦχος. τὸ μὲν πρότερον, ἐμφαίνει τὸν ἀστρολογικὸν καὶ μετεωρολογικὸν καλέμενον, ἔτω τῶν Χαλδαίων δογματῶν ἐπιμελόμενον, ὡς ἄντις πατὴρ ἐγγόνων ἐπιμεληθείη· τὸ δ' ὑπερον, τὸν σοφόν. διὰ μὲν γὰρ τῆς

Α ἦχος, τὸν προφορικὸν λόγον αἰνίττεται· διὰ δὲ τῶ πατρός, τὸν ἡγεμόνα νῦν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Προκόψαντι καὶ τῷ προσηγορίαν ἡμῶν, ἔ ψιλῶ ταῦτῳ δίδεσθαι, ἀλλ' ἀνάδειξιν προκοπῆς, ἧς αὐτὸς ὑπῆρξατο, βεβαιῶν αὐτῶ τὰς ἐπιβολὰς. τότε γὰρ μάλιστα τῶ προκόψαντι Ἰακώβ, ὅτε διδάσκαλος αὐτῷ μαρτυρεῖ, πολλῶ δὲ πλέον Θεός.

Β **ε.** Καὶ αὐξάνετε σφόδρα, σφόδρα· καὶ θήσωσε εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐκ σὸ ἐξελεύσονται.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εἰκότως αὐτὸν αὐξάνει. τῷ γὰρ ἀρχῶ ἀρετῆς καταβαλλομνίω ἐπιδίδωσιν ὁ Θεός, καὶ τὸ τέλος αὐτῶν μετ' ἐπιτάσεως. ὅπερ δηλοῖ τὸ, σφόδρα, σφόδρα. αἴτιον δὲ μάλιστα τῆς τσαυτῆς συγκαταβάσεως καὶ φιλανθρωπίας ἢ τῶ Χριστῶ οἰκονομία. δι' ἧς Θεὸς ἡμελλεν ἐργάζεσθαι τὴν ἀνθρώπων.

Ζ. Καὶ θήσω τὴν διαθήκην μου ἀνά μέσον ἐμῶ, καὶ ἀνά μέσον σὸ, καὶ ἀνά μέσον τῶ σπέρματός σου μετὰ σέ, εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν, εἰς διαθήκην αἰώνιον εἰνά σου Θεός, καὶ τῶ σπέρματός σου μετὰ σέ.

Δ **ΛΗΛΟΥ.** Τί ἐστι τὸ αἰώνιον τῆς διαθήκης; Ἐν μὲν, ὅτι κατὰ τὸν ἐπαγγελία μνῆμον αἰώνιον ἴω· ἔ γὰρ πρόσκαιρα τὰ παρὰ Θεῶ, ἀλλ' ὅσον καὶ ἡμῶν, τὰ αἰώνια πρόσκαιρα γίνονται· ἕτερον δὲ, ὅτι καὶ διαλυθεῖσα ἐπὶ τῶ Ἰσραὴλ ἡ διαθήκη, ὑφ' ἡμῶν διατηρεῖται. καὶ ἡμεῖς ἀντ' ἐκείνων ἐσμὲν τῷ Θεῷ.

Η. Καὶ δώσω σοι καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ τὴν γῆν, ἣν παρηκίεις, ὡσανεὶ τὴν γῆν Χαναάν εἰς κατάχρησιν αἰώνιον· ἢ ἔσομαι αὐτοῖς Θεός.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τί ἐστι, ἢ ἔσομαι αὐτῶν Θεός; Ἀντὶ τῶ, πολλῶ ἐπιδείξομαι τῷ κηδεμονίαν, πολλῶ τῷ πρόνοιαν, ἐν ἅπασιν αὐτοῖς τῷ παρ' ἐμῶ συμμαχίαν παρέξομαι.

Ζ **θ.** Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἀβραάμ, σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις, σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τίς ἐν ἡ διαθήκη; τὸ εἶναι τῶ Ἀβραάμ Θεός, καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶ μετ' αὐτὸν, ὡς ἀνωτέρω φησὶν. ἴω ἐν ἡ διαθήκη ἐσφραγισμένη, καὶ ἐδανὶ ἐξίω αὐτῷ ἀποσφραγίσαι, εἰ μὴ μόνῳ τῷ κληρονόμῳ, ὅς ἐστι Χριστός. ἔτος γὰρ, Ἰακώβ βεβαιώσεως τῆς διαθήκης, ἀναφαισίς

(1) Οὐκ ἐστὶ πρῶτος, ἀλλὰ πέμπτος. εἰ μὴ πρῶτον λέγει τὸν μετὰ τῷ τῶ Ἰσμαὴλ γέννησιν. ἴσως δὲ καὶ τῶ γραφῆως παραδρομῆ.

Φανείς κληρονόμος, περιέλε τὰς σφραγίδας, καὶ ἐνεφάνισε τὴν μουσικὴν δυνάμιν τῆς διαθήκης, καὶ παντὶ τῷ βελομένῳ δέδωκεν αὐτῷ εἰς μεταγραφὴν, ὡς καὶ ὁ

Ἐβρ. 9. 15. Ἀπόστολος πρὸς Ἑβραίους φησὶν ὅτι ἡ

» πρὸς Ἀβραάμ διαθήκη τῆ Θεῶ, τὸν Χρισ-

» τὸν ἐπεγράφετο κληρονόμον. σαφῶς δὲ

Γαλ. 3. 17. ἔχει καὶ ἐν τῇ πρὸς Γαλατάς, ἔτω δια-

» θήκῃ προκεκυρωμένῃ ὑπὸ τῆ Θεῶ εἰς

» Χριστὸν, ὁ μετὰ ὑ καὶ λ' ἔτη γεγονώς νό-

» μος ἐκ ἀκυροῦ εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν

» ἐπαγγελίαν.

1. Καὶ αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διατηρήσεις ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνά μέσον τῆ σπέρματος σε μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· περιτμηθήσεται ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Γελάται ἡ τῶν γεννητῶν περιτομή, πρᾶγμα σπαραζόμενον ἢ μετρίως καὶ παρ' ἑτέροις ἔθνεσι, καὶ μάλιστα τῷ αἰγυπτιακῷ. ὁ καὶ πολυανθρωπότατον καὶ πολυσοφώτατον εἶναι δοκεῖ. παρ' ὃ καὶ προσήκον τῷ παιδικῷ χλοῦν μετεμνήσκει, φρονιμώτερον καὶ σεμνότερον, ἀναζητῆσαι τὰς αἰτίας, ὧν χάριν ἐκράτησε τὸ ἔθνος, καὶ μὴ προεξανασάντας καταγινώσκεν μεγάλων ἔθνῶν ὀυχέρειαν, λογιζομένους, ὡς ἐκ εἰκός, τοσαύτας μυριάδας κατ' ἐκάστῳ γενεᾷ ἀποτέμενεσθαι μετὰ χαλεπῶν ἀλγηδόνων ἀκρωτηριαζόμενος τὰ ἑαυτῶν καὶ τὰ τῶν οἰκειοτάτων σώματα. πολλὰ δὲ εἶναι τὰ προτρέποντα τὴν εἰσαγωγὴν τῶν παλαιῶν διατηρεῖν καὶ ἐπιτελεῖν· τὰ δ' ἀνωτάτω, τέτταρα. α' μὲν, χαλεπῆς νόσε καὶ δυσίατε πάθεσ ἀπαλλαγῆναι, ὃν ἀνδρακα καλῶσιν ἀπὸ τῆ καίεν ἀτυφόμενον, ὡς οἶμαι, ταύτης τῆς προσηγορίας τυχόντα, ἧτις ὀυκολώτερον τοῖς τὰς ἀκροποδίας ἔχουσιν ἐγγίνεσθαι. δῶτερον, τὴν δι' ὅλα τῆ σώματος καθαρότητα πρὸς τὸ ἀρμόττειν τάξει ἱερωμένη· παρ' ὃ καὶ ἔχουσιν τὰ σώματα προσυπερβάλλοντες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ τῶν ἱερέων. ὑποσυλλέγεσθαι γὰρ καὶ ὑποσέλλει καὶ θριξὶ καὶ ποδίας εἴα τῶν ὀφειλόντων καθαίρεσθαι. τρίτον δὲ, τὴν πρὸς καρδίαν ὀμοιότητα τῆ περιτμηθέντος μέρεσ. εἰς γὰρ γίνεσιν ἄμφω παρεσκόδασθαι. τὸ μὲν γὰρ ἐγκαρδίον πνεῦμα, νοημάτων· τὸ δὲ, γόνιμον, ὄργανον, ζῶον. ἐδικαίωσαν γὰρ οἱ πρῶτοι τῷ ἀφανεί καὶ κρείττονι, δι' ἃ καὶ τὰ νοήματα συνίσταται, τὸ ἐμφανές καὶ ὀρατὸν, ὡ τὰ αἰδητὰ γεννᾶσθαι πέφυκεν, ἐξομοιωσάμ. τέταρτον δὲ καὶ ἀναγκασιότατον, τὴν πρὸς πολυγονίαν κατασκόδῃν. λέγεσθαι γὰρ, ὡς ὀδοῖ τὸ σπέρμα, μήτε σκιδνάμενον, μήτε περιρρέον εἰς τὰς τῆς ποδίας, ὡς ἤλθε κόλπῃσ. ὀθεν καὶ τὰ τεμνόμενα τῶν ἔθνῶν πολυγονώτατα καὶ πολυανθρωπότατα εἶναι. ταῦτα μὲν ἐν εἰς ἀκοῆσ ἤλθε τὰς ἡμετέρας, ἀρχαιολογέμενα παρὰ θεασέοισ ἀνδράσιν, οἱ τὰ Μωσέωσ ἢ

A παρέργωγσ διηρμύδωσαν. ἐγὼ δὲ πρὸς τοῖς εἰρημείοις καὶ σύμβολον ἡγῆμα τὴν περιτομὴν δυοῖν τοῖν ἀναγκασιότατον. αἰὸς μὲν, ἡδονῶν ἐκτομῆσ, αἱ καταγοητοῦσσι διάνοιαν· ἐπειδὴ γὰρ τὰ νικητήρια φέρεται τῶν ἐν ἡδοναῖσ φίλτρων ἢ ἀνδρὸσ πρὸς γυναικα σιωσσία, τὸ ὑπηρετῶν ταῖσ τοιαύταισ ὀμιλίαισ ὄργανον ἀκρωτηριαζέιν ἔδοξε τοῖς νομοθέταισ, ἀντιπομείοισ ἐκτομῇ περιτῆσ καὶ πλεοναζέσῃσ ἡδονῆσ, ἢ μιάσ, ἀλλὰ διὰ μιάσ τῆσ βιασικωτάτησ, καὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν· ἑτέρεσ δὲ, τῆ γυνῶν ἀτίνα ἑαυτὸν, καὶ τὴν βαρείαν νόσον, τὴν οἴησιν ψυχῆσ ἀπώσασθαι. αἰοι γὰρ, ὡσ ἀγαθοῖ ζωοπλάσαι, ζῶον τὸ κάλλισον ἀνδρωπον ἡυχησαν διώκασθαι δημιουργέιν, καὶ φουσηθέντεσ ὑπ' ἀλαζονείασ, ἑαυτὰσ ἐξεθείωσαν, τὸν ἀληθῶσ ὄντα αἰτίον Θεὸν παρακαλυψάμενοι, καὶ τοιγ' ἐκ τῶν σιωόντων ἐπανορθώσασθαι τὴν ἀπάτῃν δυνάμενοι.

Γ πολλοὶ μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖσ εἰσὶν ἀνδρεσ ἀγονοι, καὶ σείρασ γυναικεσ, ὧν ἀτελεῖσ αἱ ἡμιολίασ κατηγορησάντων ἐν ἀπαιδίᾳ. πονηρὰν ἐν δόξαν ἐκτμητέον τῆσ διανοίασ, καὶ τὰσ ἄλλασ, ὅσα μὴ φιλόθεοι.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δῆποτε τὸν Ἀβραάμ περιτμηθῆναι προσέταξεν ὁ Θεός; Προεπιπὼν τὴν παροικίαν, φυλακίτινα μηχανᾶται τῇ ὀυσεβείᾳ, ἵνα τοῖς ὀυσεβέσιν ἀνθρώποισ ἀναμιγείτεσ, μὴ διαφείρωσιν τὴν ὀυγένειαν, ἀλλ' εἰς τὸ σημεῖον ὀρῶντεσ, ἀσβεσον τῆ δεδωκότοσ τὴν μὴ μὴ φυλάτῃσιν. καὶ ὅτι τῆτόεσιν ἀληθῆσ, ἔρημοσ μάρτυσ. τεσσαράκοντα γὰρ χρόνεσ ἐν αὐτῇ διατρίψαντεσ, περιτῆν ἐνόμιζον τὴν περιτομῇ, τῶν ἔθνῶν κεχωρισμένοι, καὶ κατ' ἑαυτὰσ πολιτοῦμενοι. ἰώκα δὲ λοιπὸν εἰς τὴν ἐπηγγελμένῃν εἰσῆγοντο γίνῃ, τῃσικαῦτα πάλιν ὁ τῶν ὀλων Θεὸσ Ἰησῆ τῷ τῆ Ναυῆ προσέταξε περιτεμεῖν ἅπαντασ, καὶ ἔτω τῆσ γῆσ παραδέναι τὴν δεσποτείαν. ἐμελλον γὰρ ἔθνεσιν ἀλλοφύλοισ προσελάξεν. ἢ δὴ χάριν ἀναγκαίωσ τῆσ σφραγίδοσ ἐδέοντο, τῆσ ἀπὸ τῶν ἀλλογενῶν αὐτὰσ χωρίζέσῃσ ἔθνῶν. εἰ δὲ μέγα φρονέσιν ἐπὶ τῇ περιτομῇ Ἰσραῖοι, μαρτέωσαν, ὡσ ἢ μόνον ὁ πατριάρχῃσ περιετμήθη, ἀλλὰ καὶ Ἰσμαῖλ ὁ ἡμιδελοσ, καὶ οἱ οἰκογενεῖσ οἰκέται, καὶ οἱ ἀργυρώνητοι, καὶ οἱ Ἰδαμαῖοι, καὶ οἱ ἀπὸ τῆσ Χετῆρασ. ἔμαθον δὲ ἐκ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ Αἰγύπτιοι περιτέμενεσθαι. ἢ τοίνυν ἡ περιτομή δικαίωσ ἐργάζεται. ἔτοι γὰρ ἅπαντεσ ὡσ ὀυσεβεῖσ ὑπὸ τῆσ θείασ κατηγορεῖνται Γραφῆσ. ἐκῆν ἐδὲ τὸν Ἀβραάμ ἡ περιτομή ἐδικαίωσεν, ἀλλ' ἡ μὲν πῖσισ ἀπέφῃωε δικαίον, λαμπρότερον δὲ ἡ ἀρετῇ κατεσκόδασεν. ἡ δὲ περιτομή σημεῖον ἐδόθη τῆσ πῖσεωσ· ἵνα διὰ τῆσ περιτομῆσ γνώριμοι ὄσιν οἱ τῆ πῖσῆ Ἀβραάμ.

1α. Καὶ περιτμηθήσεσθαι τὴν σάρκα τῆσ ἀκροβυστίας ὑμῶν, καὶ ἔσαι

ἔσαι ἐν σημείῳ διαθήκης ἐμῆ καὶ ὑμῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐκ ἄρα διαθήκη ἢ περιτομή, ἀλλὰ σημεῖον τῆς σφραγίδος τῆς διαθήκης, ὡς καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας (1) Φησί.

ιβ. Καὶ παιδίον ὀκτῶ ἡμερῶν περιτμηθήσεται ὑμῖν, πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ὁ οἰκογενῆς, καὶ ὁ ἀργυρώνητος ἀπὸ πάντος ὑἷος ἀλλοτρίου, ὃς ἔκ ἐστιν ἐκ τῆς ἀπέρματός σε.

ιγ. Περιτομή περιτμηθήσεται ὁ οἰκογενῆς τῆς οἰκίας σε, καὶ ὁ ἀργυρώνητος. καὶ ἔσαι ἢ διαθήκη ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐπὶ τῆς σαρκὸς τῆ μὴ κατὰ σάρκα σφραγισμένης διαθήκης ἐστὶ τῆ Θεῷ τὸ, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τῆ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέρειν.

ιδ. Καὶ ἄρσην, ὃς ἔ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῆ τῇ ἡμέρᾳ τῆ ὀγδόῃ ἐξολοθρευθήσεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ γενεᾶς αὐτῆς· ὅτι τὴν διαθήκην με διεσκέδασε.

ΛΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, πᾶς ὁ μὴ περιτέμνων ἔχει. εἰκότως γὰρ ἔ τὰ νήπια, ἀλλ' οἱ γονεῖς κολάζονται.

ΦΙΔΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐδὲν τῶν ἀκρῶν ἀνοχὸν ἀποφαίνει ὁ νόμος, ὅποτε καὶ τῷ φόνον ἀκρῶν δρᾶσαντι συγγνώσκει. τὸ δὲ ἢ ἡμερῶν μετὰ γέννησιν βρέφους εἰ μὴ περιτέμνηται, τί ἀδικεῖ, ὡς καὶ θανάτου τιμωρίαν ὑπομένει; Ἐνιοὶ μὲν ἐν φασίν, ἀναφορικὸν εἶναι τὸν τῆς ἐρμηνείας τρόπον ἐπὶ τῆς γενεᾶς, καὶ ἐκείνους κολάζεσθαι οἴονται δεινῶς, ὡς ὀλιγορηκότας τῆς τῆ νόμου διατάξεως· οἷοι δὲ, ὅτι ὑπερβολὴ χρώματος κατὰ τῆ βρέφους ὅσα τῷ δοκεῖν ἠγανάκησεν. ἵνα τοῖς τελείοις καταλύσει τὸν νόμον, ἀπαραίτητος ἐπάγηται τιμωρία· ἔκ ἐπειδὴ τὸ ἔργον τῆς περιτομῆς ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὅτι ἢ διαθήκη ἀδεύεται τῆ σημεῖα, δι' ἔ γνωρίζεται μὴ πληρωμένα. (2)

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Τινὲς ὡς ἄλογον παρεγράψαντο τῶν εἰς τὴν τῆς ψυχῆς περιτομῆν τὸ ῥητὸν μετακομισάντων. ἐχρῶν γὰρ ἔφασαν ῥηθῆναι, τὸν μὴ περιτέμνοντα τὸ παιδίον αὐτῆ ἐξολοθρευθῆναι, μὴ μὴ τὸ ἄωρον νήπιον. ἐγὼ δὲ εἰ καὶ πρὸς

τὴν ψυχὴν βλέπει κυρίως ὁ λόγος, ἐδὲ τὸ γράμμα παραγράφουμαι. πάνταυτα γὰρ ἢ αὐτῆ ἐννοία σωθήσεται. τοῖς γὰρ πατράσιν ἀργαλεωτέρα ἐστὶν ἢ τιμωρία, ὅταν τὰ παιδία ἐξολοθρευθῆεν. ἐκείνα μὲν γὰρ τυχόν, εἰ καὶ πρὸ τῆς διαγνωστικῆς τῶν καλῶν, καὶ τῶν ἐ τοιαύτων ἡλικίας τελοῦντο, ἐδ' εἰ ἐν τιμωρίᾳ γεγόνασιν, εἰσονται. εἰ δὲ καὶ ἔλθοιεν εἰς τὴν διαγνωστικὴν ἡλικίαν, ἐ πάνυ χαλεπῶς ἀέγχοιεν τὸ πρᾶγμα, τῆς σωτηρίας τὴν τιμωρίαν ἐξομαρτίζουσης· καὶ μάλιστα ὅτε ἐδὲ ἐκείνῳ ἐστὶ τὸ ἔγκλημα. οἱ δὲ γονεῖς ἀνυπόστατον ὑπομένουσι τὴν τιμωρίαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ ἀπερίτμητος, φησὶν, ἄρσιν, ὃς ἔ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῆ τῇ ἡμέρᾳ τῆ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ γενεᾶς αὐτῆς· ὅτι τὴν διαθήκην με διεσκέδασαν. Οὐκ ἐπειδὴ τὸ ἔργον τῆς περιτομῆς ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὅτι ἢ διαθήκη ἀδεύεται τῆ σημεῖα, δι' ἔ ἐγνωρίζετο, μὴ πληρωμένα. τί ἐν ὁ μὴ περιτμηθεὶς ἐξολοθρευθήσεται; καὶ πῶς τὸ βρέφος; τῶν γὰρ πατέρων ἐστὶ τὸ περιτέμνειν τῇ ἡμέρᾳ τῆ ὀγδόῃ. ἀλλ' ὁ Σύρος ἔ τως ἔχει· πᾶς ὃς ἔ περιτέμνει ἐξολοθρευθήσεται· καὶ ὁ Ἑβραῖος, πᾶς ὁ μὴ περιτέμνων. εἰ δὲ αὐτῆ Θεῷ ἀπόφασιν, καὶ πῶς ἔκ ἔδεισαν οἱ ἐξελεθόντες ἐξ Αἰγύπτου ἐν μ' ἔτεσι μὴ περιτέμνοντες τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεχνούμενος; ἢ πῶς ξύλα μόντις συλλέξας ἐ σαββάτω; λιθάζεται· καὶ ὁ λαὸς ὁ γογγύσας πίπτει καὶ κατὰ μέρος ἀφανίζεται, ἔκ ἐμέμφθη δὲ ὁ (3) περιτμηθεὶς; ἢ δῆλον, ὅτι ἀπὸ περιτομῆς ἐβλετο γνωρίζεσθαι τῆς οἰκείας, τῆς ἐν μέσῳ ἀκροβυστίας τότε τυγχάνοντας. μετὰ ταῦτα δὲ ἐν ἐρήμῳ γονομίας, καὶ τῆ σημεῖα ἔ χρεῖαν ἔχοντας, (πάντες γὰρ ἐτύγχανον οἰκῆοι τῆ Θεῷ) ἔκ ἀπήτησε τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης. αὐτίκα δὲ μετὰ ταῦτα ὀδηγηθέντας εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, καὶ λοιπὸν τοῖς ἔδνεσιν ἐπιμιγνυμένους, πάλιν ἀπαιτεῖ τὴν περιτομῆν. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν πίσιν γάσεως ἔκ ἐγνωρίζοντο, καθάπερ ἄλογα ἀπὸ καυτῆρος αὐτῆς ἐκ τῆς περιτομῆς ἐβλετο γνωσκέσθαι. ἵνα ἢ περιαιρέσει τῆς σαρκὸς δακνύη τὸ τῶν Ἰσραηλίων ἐξαίρετον. ὁ τῆς προαιρέσεως ἢ μεγίστη κατηγορία.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἡ περιτομή δούτεραν ἔχει χώραν μετὰ τὴν πίσιν, ὡπερ καὶ ἢ γενεαίς τῆ νόμου μετὰ τὴν ἐπαγγελίαν τῆ γνησίς· καὶ διὰ τὸ ὀπλίζεσθαι τὴν ἐκείνους γεννησιν. ἔ τω τοίνυν ἢ περιτομῆ, διὰ τὸ μήπω τῇ πνευματικῇ γενέσθαι καιρὸν, προηγεῖται· ταύτης δὲ φανείσης, ἐκείνη ἐκβάλλεται.

(1) Οὐκ ἐν τῇ πρὸς Γαλάτ. ἀλλ' ἐν (κεφ. 4. ἐδ. 11.) τῇ πρὸς Ῥωμ.

(2) Φίλων δὲ ὁ Ἑβραῖός φησιν, ὅτι ὑπερβολὴ χρωσάματος, κατὰ τῆ βρέφους φέρει τὴν ἠγανάκτησιν. ἵνα τοῖς τελείοις παραβαίνουσι ἀπαραίτητος ἢ τιμωρία γούηται. καὶ τῆτο κείται ἐν τῷ κώδικι. ὅπερ εἰς περιττὸν ἐκ ἐν τῇ σφραγῆ, ἀλλ' ὡδε τέθειται.

(3) Ὁ μὴ περιτμηθεὶς τῆ ἐννοία κατὰ ἄλλον.

Γαλ. 5. 6. βάλλεται. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ, Φησί, ἔτε περιτομήτι ἰσχύει, εἰ δὲ ἀκροβυστία. σημεῖον δὲ διαθήκης ἐκεῖνο μὲν ἰσχύει διωμάειον καὶ παρανόμοις ὑπάρχον. ἡ δὲ ὄντως περιτομή, νομιμότης ἐστὶν ἢ τελειοτάτη· τὸ περιτεμῆσθαι, καὶ περιηροῦσθαι πᾶν τὸ ἀλλότριον Θεῷ, καὶ ὑπερβεβηκός (1) τὰ κοσμικά, πρὸς τὰ ὑπερκόσμια. Φθάσαντα. τῆς σύμβολον ἢ ὀγδοῦ τῆς περιτομῆς ἡμέρα· ματακόσμιος γὰρ ἡ ὀγδοῦς· ὡς καὶ ὁ σωτὴρ ἐν ὀγδοῦ τῶ ἀνάστασιν ἐπιτελέσας, τὸ μυστήριον ἐδείξε. καὶ δὴ καὶ τὸ ἐξολοθροῦσθαι, ὡς τὸν ἀπερίτμητον τῶ σάρκα τῆς τῶ καρδίας μὴ περιτεμῆσθαι, δίκαιον. ὡπερ καὶ λέγεται ἀπερίτμητος καρδίας κατὰ τῶ παλαιῶν διαθήκῃ.

Ἱερ. 9. 26.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἄξιον ζητῆσαι τί διήπολε μὴ ἐπὶ τῆς γεννήσεως τῆ Ἰσραήλ, (2) ἀλλ' ἐπὶ τῆς τῆ Ἰσαὰκ δίδωσι τῶ περιτομῇ, καίτοιγε μέλλουσαν ἐπὶ ταῖς παλαιαῖς γίνεσθαι διαθήκῃς. Αἰνιτλούμενος, ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ εἰς μὲν προπαρασκόβῃ τῆς χάριτος αὐτῆς σωτελεῖν, αὐτῶ δὲ κατ' ἑαυτῶ ἐχ' οἴαντε εἶναι πρὸς πέρας ἄγειν τῶ δόλοισιν. εἰ δὲ μὲν ἐκ τῆς κατὰ νόμον πολιτείας τέλος διώσθαι λαβεῖν τὰς ἐπαγγελίας. τοσῶτον γὰρ ἀπέχον οἱ ὑπὸ τὸν νόμον βιῶντες εἰς κοινωνίαν σωτηρίας τῆς ἐθνικῆς προσλαβεῖν, ὅσον μυριάκις αὐτοὶ πρὸς τῶ ἐκείνων εἰδωλωλατρεῖαν ἐξεκυλίοντο. τὸ μὲν ἐν ὀκταήμεροις ἐστὶ ἐπὶ τοῖς παισὶ προσάξει προσφέρεισθαι τῶ περιτομῇ, ἐδήλωσεν, ὅτι μὴ διδασκαλία τινὸς ἐστὶν ἀρετῆς, ἐπὶ μὴ δεκτικῇ τοιαύτῃ τινὸς μαθήματος ἢ τοιαύτῃ τέως κατέστηκεν ἡλικία. σημεῖον δὲ μόνον ὑπάρχειν, διακρίνειν διωμάειον ἀπὸ τῶν λοιπῶν τῆς χρωμῆς αὐτῆ, κατὰπερ βασιλικῆτις σφραγίς τῆς σφραγιώτας τῶν ἰδιωτῶν ἀφορίζουσα. τὸ δὲ ἐπὶ τῆ παιδογόνῃ μορῆς κελευσά τῆτο ποιῶν, ἐμύυσεν, ὅτι βέλεται πρὸς ὑπόμνησιν αὐτῆς ἰσχύει συνεχῶς τῆς περὶ αὐτῆς ὑπερ Φύσιν προνοίας, κατ' ἰσχύει τὸ γένος αὐτῶν ἐκ μήτρας γένεσθαι καὶ νεκρωμένης ἤδη τῶ γήρα παρα πᾶσαν ἀκολοθίαν σωεσησατο. περιαιχέ γε μὲν κατὰ τῆτο τῆ Ἰσαὰκ ἢ γεννήσις τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αἰνιγμα. τὸ δὲ καὶ τῆς ἐκ διαφόρων ἐθνῶν οἰκέτας αὐτῶ προσάξει περιτεμεῖν, τὸ συμμεδέξαι καὶ τὰ ἐθνη τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐπαγγελίας τῆς ἐν Χριστῷ προκατήγγειλε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁρᾶς, ὅτι τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ περιτομῆς τύπος ὡπερ τις ἢ ἐν σαρκὶ προεδάκνυτο. πράττεται γὰρ κατὰ τῶ ὀγδοῦ, κατ' ἰσχύει ἀνεβίω Χριστός. καιρὸς ἰσχύει ἤδη τῆ μεταλαχεῖν ἀγίῃ πνεύματος, καὶ τῶ ἐν αὐτῶ δέχε-

A Δαι περιτομῇ, ἐ σάρκα λυπῆντος, ἀλλὰ πνεῦμα καθάρουτος· ἐ σωματικῶν ἀπαλλάττοντος ῥύπων, ἀλλὰ ψυχικῶν ἡμᾶς ἀπολύοντος νόσημάτων. ὅτε γὰρ ἀνεβίω Χριστός καταλύσας τῆ θανάτῃ τὸ κράτος, τότε δὴ τότε, καὶ ἀπαρχῶν ὡπερ τινὰ τῆ ἀγίῃ πνεύματος τοῖς ἀγίοις ἀπέδωκε μαθήταις. ἀνεφύσησε γὰρ αὐτοῖς, λέγων, Ἰωάν. 20. 22. λαβετε πνεῦμα ἅγιον.

B ΙΕ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῶ Ἀβραάμ, Σάρα ἢ γυνήσε ἐ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῆς Σάρα, ἀλλὰ Σάρρα ἔσαι τὸ ὄνομα αὐτῆς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐρμηνεύεται Σάρα μὲν, ἀρχήμῃ· Σάρρα δὲ, ἀρχουσα. τὸ μὲν ἐν προτέρῳ, αἰδικῆς σύμβολον ἀρετῆς ἐστὶ· τὸ δὲ δεύτερον, γενικῆς. ὅσω δὲ γένος εἶδος διαφέρει κατὰ τὸ ἔλαττον, τοσῶτον τὸ δεύτερον ὄνομα τῆ προτέρου. τὸ μὲν γὰρ εἶδος, καὶ βραχὺ καὶ φθαρτόν· τὸ δὲ γένος, πολυτε. αὐ καὶ ἀφθαρτόν. βέλεται δὲ ὁ Θεὸς ἀντὶ μικρῶν καὶ φθαρτῶν, μεγάλα καὶ ἀθάνατα χαρίζεσθαι.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡπερ σοίφησι τὸ σοιχείον προδεις, ἐμύυσεν, ὅτι πατῆς ἔση πολλῶν ἐθνῶν, ἔτω καὶ τῆ Σάρα ὁμοίως προσίθῃμι τὸ σοιχείον, ἵνα μάθῃς, ὅτι νῦν ὁ καιρὸς ἦκε τῆ εἰς ἔργον ἐλθεῖν τὰ πάλα παρ' ἐμῆ ἐπαγγελθέντα.

ΙΣ. Εὐλογῆσω δὲ αὐτῆν, καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον, καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσονται.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρώτῃ τῶ αὐτῶ δόξομεν δόλοισιν ἐκ τῶν ὑπὸ Θεῷ γυναικῶν. καὶ χρῆσάμεθα τῶ ἔθῳ εἰς προτροπῆν γυναικῶν. ἀναγκαιῶς δὲ (3) ἠγγεμα ἵνα ἐστὶ μᾶλλον ἅγιος γένηται ὁ Ἰσαὰκ πρὸς τῶ δόλοισιν τὸν Ἀβραάμ, δόλοισιν (4) καὶ τῶ Σάρρα· ἵνα γνήσιος γένῃται δόλοισιν ἐκ δύο δόλοισιν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶς (5) κατὰ τῶ ἰσορίαν βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ Ἰσαὰκ; οἱ γὰρ ἐξ Ἠσαῦ ἠγεμόνες εἰρήνεται. Εἰ μὴ ἄρα διὰ τῆς ἀναγεγραμμένης βεβασιλοκένου Ἰδαμῶν. οἵτινες ἦσαν ἐθνικοί.

ΙΖ. Καὶ ἐπέσειν Ἀβραάμ ἐπὶ πρῶτω αὐτῆς, καὶ ἐγέλασε· καὶ εἶπε τῆ διανοία αὐτῆς, εἰ τῶ ἑκατονταετῆ γενηθήσεται υἱός; καὶ Σάρρα ἐννεήκοντα ἐτῶν ἔσα, τέξεται;

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀπιστῶν, ἀλλὰ πισθῶσας ἐχάρη. τῆτο γὰρ τὸ, ἐγέλασε. διὰ τῆτο καὶ ἐπὶ πρόσωπον ἔπεσαν.

ΧΡΥΣΟ.

(1) Ὑπερβεβηκία ὁρθότερ.

(2) Τὸν Ἰακώβ δοκεῖ ἀνοεῖν. αὐτὸς γὰρ Ἰσραήλ ἀνεμάθη.

(3) Ὡς ἂν δὲ μᾶλλον γένηται ἅγιος ὁ Ἰσαὰκ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(4) Εὐλογεῖται καὶ ἡ Σάρρα. ὁ αὐτ.

(5) Καὶ πῶς τῆτο, κατ' ἰσορίαν; οἱ γὰρ, κτ. ὁ αὐτ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἶδε τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὑποχέσεως, καὶ τῆς διωάμεως τῆ ἐπαγγελιαμένη τὸ μέγεθος ἀνοήσας, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐγέλασαν, ἀντὶ τῆ περιχαρῆς ἐγένετο.

ιη. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν Θεὸν, Ἰσμαὴλ ἔστος ζήτω ἐναντίον σου.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Δεικνύς ἑαυτὴ τὴν δὴγνωμοσύνην, παράκλησιν προσάγει περὶ τῆ Ἰσμαὴλ, μονονυχὶ λέγων, δέασοτα ἀρκέντως με παρεμυθήσω, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀπαύδειας ἀδύμιαν τῇ δόσει τῆ Ἰσμαὴλ εἰς εὐφροσύνην μετέβαλες. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὗτος ἔν ὁ παρὰ σὲ δοθεὶς ἡμῖν, ζήτω ἐναντίον σου, καὶ ἀρκέσαν ἔξομα τὴν παράκλησιν, καὶ τὸ γῆρας τὸ ἡμέτερον ἢ τέττε ζωὴν παραμυθήσεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀρκεθεὶς τῷ ζήτῳ, προσέδηκεν ἐναντίον σου. τὸ γὰρ ζῶν ἐναντίον Κυρίου μακάριον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξαίρετον ἤξις περὶ τῆ Ἰσμαὴλ ὁ Ἀβραὰμ, ἐκ ἀρκέμενος τῷ ζήτῳ. διὸ προσέδηκεν αὐτῷ τὸ, ἐναντίον σου. ὁ μακαρίων ἐστὶ καὶ ἀγίων μόνον.

ιθ. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ναὶ ἰδὲ Σάρρα ἡ γυνὴ σου τέξεταί σοι υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαὰκ. καὶ εἴσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτόν, εἰς διαθήκην αἰώνιον εἶναι αὐτῷ Θεὸς καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Καλεῖται χαλδαίσι μὲν, Ἰσαὰκ· ἐλλωισὶ δὲ μεταληφθεῖν τῆ ὀνόματος, γέλωσ. γέλωσ δὲ ἔχ ὁ κατὰ παιδίαν ἐγγινόμενος σώματι παραλαμβάνεται νῦν, ἀλλ' ἢ κατὰ διάνοιαν ὑπάδεια καὶ χαρὰ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρῶτος Ἰσαὰκ ἐκ προσάξεως Θεῶ ὀνομάζεται, ἐπώνυμος ὢν ἐκ προφητείας τῆ μετὰ τὸν ἀταῦθα κλαυθμόν μακαρίζομεν γέλωτος. καὶ χαριέντως γε φῆσεις, πάντα τὸν γελάσοντα τῆς ἐπαγγελίας τυγχάνοντα, Ἰσαὰκ εἶναι.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Σημείωσα, ὅτι ἐκ κοιλίας αὐτοῦ ὁ Θεὸς ὀνομάζει αὐτόν Ἰσαὰκ. διόπερ ἔ δίδωσιν αὐτῷ μετὰ ταῦτα ἕτερον ὄνομα, ὡς τῷ Ἀβραμ τὸ Ἀβραὰμ, καὶ τῷ Ἰακώβ τὸ Ἰσραὴλ.

κ. Περὶ δὲ Ἰσμαὴλ ἰδὲ ἐπήκησάσθ· ἰδὲ εὐλόγηκα αὐτόν, καὶ πληθυνῶ αὐτόν σφόδρα. δώδεκα ἔθνη γεννήσει· καὶ δώσω αὐτόν εἰς ἔθνος μέγα.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Παῖδες Ἰσμαὴλ γίνονται δώδεκα πάντες. Ναβαιώθης, Κήδαρος, Ἀβδέηλος, Ἡδεμαῖς, Μάισαμος, Μάιμασος, Μάσμησος, Χόδαμος, Θεμνός, Ἰέτερος, Νάφαισος, Κάλμασος. ἔτοι πᾶσαν τὴν ἀπ' εὐφράτη καὶ καθήκσαν πρὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν κατοικῆσι, Ναβατινὴν τὴν χώραν ὀνομάσαντες. εἰσὶ δὲ ἔτοι οἱ τῶν Ἀράβων ἔθνος, καὶ τὰς Φυλὰς ἀπ' αὐτῶν καλέσι, διάτε τὴν ἀρετὴν αὐτῶν καὶ τὸ τῆ Ἀβραὰμ ἀξίωμα.

κα. Τὴν δὲ διαθήκην μου εἴσω πρὸς Ἰσαὰκ, ὃν τέξεταί σοι Σάρρα εἰς τὸν καιρὸν τῆτον, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ.

κβ. Συνετέλεσε δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν, καὶ ἀνέβη ὁ Θεὸς ἀπὸ Ἀβραὰμ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εἰ ἀνέβη ὁ Θεὸς ἀπὸ Ἀβραὰμ, δῆλον ὅτι ἐκ τῆ ἀναβάς ὅτε ἐλάλει (1) τῷ Ἀβραὰμ. συγκαταβαίνων γὰρ αὐτῷ, καὶ ἰν' ἔτως εἶπω (2) κἀτῶν, περὶ τῆς περιτομῆς διατίθεται.

κγ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ Ἰσμαὴλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τῆς οἰκογενεῖς, καὶ πάντας τῆς ἀργυρωνήτας αὐτοῦ, καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβραὰμ, καὶ περιέτεμε τὴν ἀκροβυστίαν αὐτῶν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ Θεός.

κδ. Ἀβραὰμ δὲ ἦν ἐννενηκονταεννέα ἐτῶν, ὅτε ἔτεμε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μὴ νομίσης ἀπλῶς ἡμῖν τῶν ἐτῶν τὸν ἀριθμὸν τὴν Γραφῇ ἐπισημειώσασθαι, ἀλλ' ἵνα καὶ ἐκ τῆς μάθης τῆ δικαίης τὴν πολλὴν ὑπακολὴν, ὅτι καὶ εἰ ἐχάτω γῆρας ὢν, πρῶτως ὡεγκε τὴν οὐσίαν διὰ τὸ τῆ Θεῶ ἐπίταγμα, διὰ τῆτο ποιῆται τὴν αὐτῶν ἀπαρτίμῃσιν, καὶ ἐκ αὐτοῦ μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰσμαὴλ, καὶ πάντες οἱ οἰκογενεῖς.

κε. Ἰσμαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἦν ἐτῶν δεκατριῶν, ἠνίκα περιετέμνετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. (3)

κς. Ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιετέμθη Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσμαὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

κζ. Καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τῆ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ οἰκογενεῖς, καὶ οἱ ἀργυρώνητοι, οἱ ἐξ ἄλλογενῶν ἔθνων καὶ περιέτεμεν αὐτοῦ.

Q 2

ΙΩΣΗ-

(1) Καθὸ λαλεῖ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Καὶ ἰν' ἔτως εἶπω ὀνομάσας. ὁ αὐτ.

(3) Τὸ κε. ἰδ. προσετέθη, καθότι ἐκ τῆ εἰ τῷ κώδικι.

ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἀβραάμ μὲν ἔν ἔκτον ἤδη καὶ π' ἔτος γεγονότι ὁ Ἰσααὶλ ἐγεννήθη· εἰς θ' δὲ αὐτῷ καὶ ἡ τῷ χρόνῳ παρεληλυθῆναι. περιτέμνεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας, καὶ πάντες οἱ παρ' αὐτῷ,

καὶ ὁ παῖς Ἰσααὶλ. ὃς καὶ κατ' ἐκένω τὴν ἡμέραν τρισκαίδεκατον ἔτος ἦγε. καὶ ἐκ τῆς πάντες Ἰσααηλίται τρισκαίδεκατῷ ἔτει περιτέμνονταί. (1)

K E Φ. IH.

α. Φθὴ δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῇ δρυὶ τῆ Μαμβρη, καθήμενος αὐτῷ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῆ μεσημερίας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει μοι ἐν ταῦτα τὰ δικαῖα τὴν ἀρετῶν. καθήμενος, Φθῆσιν, ἐπὶ τῆς σκηνῆς. ἔτος ἔργον ἐποιεῖτο τὴν φιλοξενίαν, ὡς μὴδὲ ἀναχέειν αὐτῷ τινὲ τῶν προσήκοντων ἐπιτρέψαι τὴν τῶν θήραν· ἀλλὰ τριακοσίας δέκα καὶ ὀκτὼ οἰκογενεῖς ἔχων, ἀνθρώπος πρὸς βουλήν γῆρας ἐλάσας, ἑκατονταετής γὰρ ἐτύγχανε, παρὰ τὴν θύραν ἑκαδέζετο. Καὶ μετ' ὀλίγου. Τὸ γὰρ ἡ πολλὴ τῆς φιλοξενίας ἐπίτασις, καὶ τῆς ἀρετῆς τὰ δικαῖα ἢ ὑπερβολῆ, ὅτι καὶ ἐν μεσημβρίᾳ τῆτο διεπράττετο.

ΔΗΛΟΥ. Αἱ μὲν πρότερον θεοφάνειαι τῷ Ἀβραάμ ἐξ ἔρανε γίνονταί τελεότατα δὲ, ἐπὶ σκηνῆς τῆς αὐτῆ. καὶ τῆτο ἡ σημεῖον, ὅτι τελοῦσθαι αὐτῷ ὁ Θεὸς σκηνώσῃ διὰ τῆ λόγῳ. ἔχει δὲ ἡ ἐπιφάνεια τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος, ἥτις ἐστὶν ὑπὲρ τὴν κτίσιν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ δὲ ὠφθῆ Θεός, ὡς ἀνὴρ, ἐκ ἀνδρείκελον ἔχει τὸ εἶδος ὁ ἀσώματος τε καὶ ἀπερίγραφος. καὶ γὰρ πνεῦμα ἐρηται ὁ Θεός. καὶ ἐν Φλογὶ πυρός ὠφθῆ, ὡς καὶ νῦν ἀνὴρ, ζῶν λογικῶ τὴν θεωρίαν διδόν. σύμφωνον γὰρ τοῖς ὑποκειμένοις αἰετὶ τὴν θεῶν παρέχεται. αἰδιότητος γὰρ αὐτὸν ὁραῖται κατὰ φύσιν αἰδιότητος ὠφθαλμοῖς. ἀλλ' ἡ μὲν ὄψις σαφῆς καὶ ἐκ ἀπατηλῆ, ἡ σαφῆς δὲ ἡ φύσις καὶ τῶν ὠφθῆντων ἡ ἰδιότης. Καὶ μετ' ἔτερα. Πρὸς τῇ δρυὶ τῆ Μαμβρη εἶδεν, ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ ὁρασεως. προσφοροὶ γὰρ αἱ προσηγορίαι τῇ ὀπτασίᾳ. εἶδε δὲ μεσημβρίας, ἐν καθαρῶτάτῃ δέξθητε καὶ φωτί.

β. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὠφθαλμοῖς αὐτῷ εἶδε· καὶ εἶδε τρεῖς ἄνδρες εἰσημεισαν ἐπάνω αὐτῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ γὰρ εἶδε, μὴ ἀναβλέψας τὰς κεκαλυμμένους ὠφθαλ-

μῆς, οἷς ἡ φύσις ἐκ τῷ Θεῷ βλέπειν· εἰδὲ ἂν εἶδε, μὴ ὠφθῆσαι θελήσας ἑκάστῳ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰς τρεῖς ἄνδρας οἱ μὲν, τρεῖς Ἄγγελοι Φασίν· οἱ δὲ, ἰσδαίξεν τὰς μὴ ἑνα τῶν τριῶν εἶναι λέγοντας τὸν Θεόν, Ἄγγελος δὲ τὰς δύο· οἱ δὲ, τύπον ἔχειν Φασὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοσίσ Τριάδος. πρὸς ἃς εἰρηδαί μοναδικῶς τὸ, Κύριε. Φαίνεται δὲ πανταχῶ κατὰ τὸ ἐβραϊκὸν ἐπὶ τῶν τριῶν κείμενον τὸ ὠφθῆσκτον ὄνομα τὸ ἐπὶ μόνῃ γραφόμενον τῷ Θεῷ, τετραγράμματον ὄν, καὶ ἐν τῷ ἱερατικῷ πετάλῳ γραφόμενον.

ΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἀβραάμ τρεῖς εἶδεν Ἄγγελοι εἰς τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος. ὁ δὲ λαὸς δύο εἶδεν, εἰς τάξιν ἢ καὶ πατρός. Φυσικῶς γὰρ σὺν τῷ ἡμῶν τὸ πνεῦμα ἐν τῷ τῆς κτίσεως καιρῷ. εἶδε γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει ἑδόντα, ἀλλὰ τὴν πᾶσαν κρίσιν δέδωκε τῷ ἡμῶν, σιωνότος αὐτῷ δηλονότι καὶ ἐνπάρχοντος Φυσικῶς τῆ ἁγίας πνεύματος. (2)

Καὶ ἰδὼν, παρεσέδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῆ, καὶ παρεσκήνησεν ἐπὶ τὴν γῆν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰκός, ὅτι ὡς πρὸς σωτήρη λοιπὸν αὐτῷ θεωρίαν προσέδραμεν. εἴρηται γὰρ πρότερον, ὅτι ὠφθῆ Θεός αὐτῷ. ὅθεν Φιλίως ὁ πρὸς βουλήν δρόμῳ σιωνιότητος προσῆλθε νεανικῶ· καὶ τοιγὲ ἐπάνω αὐτῷ ἐσηκότας ἰδὼν. ὅπερ ἐμφαίνει τὴν ὑπὲρ ἄνω τῶν ἰσθητῶν λήξιν, παράδοξον γὰρ ἡμῶν καὶ ἄνδρας ὁρᾶν, καὶ μὴ ἐπὶ γῆς. μερίζεται δὲ λοιπὸν τὴν διανοίαν, προσκωῶν μὲν ὡς θεῶν, ὡς δὲ ξένους ἐπὶ τὸ νήψασαι παρακαλῶν· εἰ καὶ μὴ γέγονε τὸ νήψασαι. ἢ γὰρ εἴρηται.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ἡ μὲν προσκωῶσις, ὡς θεῶν· ἡ δὲ παρακλήσις τῆ νήψασαι, ὡς ξένων.

γ. Καὶ εἶπε, Κύριε, εἰ ἄρα εὔρον χάριν ἐναντίον σου, μὴ παρέλθῃς τὸν παῖδά σου.

ΔΗΛΟΥ.

(1) Ἀβραάμ μὲν ἔν ἔκτον ἤδη καὶ ὀγδόησόν ἔτος γεγονότι ὁ προσεσημένος ἐγεννήθη. εἰς ἕνατον δὲ αὐτῷ καὶ ἀνανησόν παρελθόντι, ἐπιφανείσ ὁ Θεός, ἀπήγγειλα, ὡς παῖς αὐτῷ ἐκ Σαββᾶς ἔσοτο. κελύει δὲ αὐτὸν καλεῖσαι Ἰσαακ, δηλῶν ἐσόμενα ἔθνη μεγάλα ἀπ' αὐτῆ, καὶ βασιλείας. Καὶ Ἀβραάμ μὲν ἐπὶ τέτοις δὲ χαρισίσεως τῷ Θεῷ, περιτέμνεται παραχρηῖμα, καὶ πάντες οἱ παρ' αὐτῷ, καὶ ὁ παῖς Ἰσααὶλ. ἔ κατ' ἐκένω τὴν ἡμέραν τρισκαίδεκατον ἔτος ἔχοντος, αὐτὸς ἀνανησόν πρὸς τοῖς ἀντα διήγειν. ἐν βιβλ. 1. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολ. κεφ. 11.

(2) Τὰ αὐτὰ ἀλλοῦ πως ὁ Κύριος. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 26.

ΔΗΛΟΥ. ὠφθῆ δὲ Φθῆσι τῷ Ἀβραάμ καθήμενῳ πρὸς τῇ δρυὶ τῆ Μαμβρη τρεῖς ἄνδρες, τῆς ἁγίας καὶ ὁμοσίσ Τριάδος ἐπέχοντας τύπον. εἶτα πρὸς αὐτὰς εἶπεν τὸν θεασάσιν Ἀβραάμ, ἐχὶ μᾶλλον κύριοι, Κύριε δὲ μοναδικῶς· εἰ εὔρον χάριν.

ΔΗΛΟΥ. Ζητητέον τὶ Φρονῶν ὁ Ἀβραάμ, Κύριον τὸν ἑνα αὐτῶν καλεῖ, καὶ λέγει, ληφθῆτω δὴ ὕδωρ, καὶ νηψάτωσαν τὰς πόδας ὑμῶν· καὶ καταψύξατε, καὶ τὰ ἐξῆς. Κύριε εἶπε μοναδικῶς διὰ τὴν ὁμοτιμίαν τῆς φύσεως.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σκόπει τὸ ἄτυφον, πῶς καὶ προσκωῖ ἢ παρακαλεῖ. ἐπειδὴ δὲ τὸν ἐκρίνοντα, τὸ Φαυδρὸν ἔχειν, τὸ πρόδρυμον, τὸ ὠφθῆσκτον. ἢ μὴ βλέπων ὁ ξένος αἰχμηταί.

δ. Ληφθῆτω δὴ ὕδωρ, καὶ νηψάτωσαν τὰς πόδας ὑμῶν· καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον. Καὶ λήψομαι ἄρτον, καὶ φάγεσθε. καὶ μετὰ ταῦτα παρελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, ἢ ἐνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν. καὶ εἶπεν, ἔτω ποιήσων καθὼς ἐρήκας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα ὡς ἐκ εἰδὼς τίνες εἰσὶ, καθάπερ ἀνθρώποις διαλεγόμενος παρῖσιν, ἔτω κοινῶ πρὸς αὐτὰς ποιεῖται τὴν προτροπῶν, καὶ ἀπαξ καὶ δῦοτερον παῖδα ἐαυτῶν αὐτὸν καλῶν· καὶ ὅρα πῶς καὶ προλέγει τῆς τραπέζης αὐτῆ τὴν ὄψελαιαν, μᾶλλον δὲ τὴν πολυτελείαν.

ε. Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ ἐπὶ τὴν σκηνὴν πρὸς Σάρραν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, σπεῦσον, καὶ Φύρασον τρία μέτρα (1) σειμιδάλευς, καὶ ποιήσων ἐγγυφίας.

ΔΗΛΟΥ. Ἐγγυφίας, ἄρτος ἐν σποδῷ χωνυμένους καὶ ὀπλῶμενος.

ζ. Καὶ εἰς τὰς βόας ἔδραμεν Ἀβραάμ, καὶ ἔλαβε μοσχάριον ἀπαλὸν καὶ καλὸν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδί, καὶ ἐτάχυνε ποιήσαι αὐτό.

ΔΗΛΟΥ. Πάντα σπυδαῖως ἐν τῷ οἴκῳ τῆ σοφῆ γίνεται.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πάντα σπυδαῖως ἐν τῷ οἴκῳ τῆ σπυδαῖως γίνεται. γέγραπται γὰρ περὶ μὲν αὐτῆ, καὶ εἰσῆσεν Ἀβραάμ ἐπὶ τὴν σκηνὴν· καὶ πάλιν, εἰς τὰς βόας

ἔδραμεν αὐτὸς· πρὸς δὲ τὴν γυναικα Φθῆσιν, σπεῦσον· καὶ περὶ τῆ παιδὸς εἴρηται, ὅτι ἐτάχυνε τῆ ποιήσαι αὐτό, δηλονότι τὸ μοσχάριον.

η. Ἐλαβε δὲ βῆτύρον, καὶ γάλα, καὶ τὸ μοσχάριον, ὃ ἐποίησε· καὶ παρεθήκειν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον.

ΔΗΛΟΥ. Ζητητέον εἰ οἱ Ἄγγελοι ἔφαγον παρὰ τῷ Ἀβραάμ. Οὐκ ἔφαγον, ἀλλ' εἰσεργεῖα ἀορατῶ κατωάλωσαν τὰ παρακείμενα προσποιήσαι τῆ Φαγῆν. καὶ ὅτε πρὸς Γεδεὼν ἦλθεν ὁ Ἄγγελος, παρεθήκειν αὐτῷ κρέας, καὶ ἀζύμους, καὶ ἐξῆλθε πῦρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ κατέφαγεν αὐτά. καὶ ὅτε Μανωῆ ὁ πατήρ Σαμψῶν εἶδε τὸν Ἄγγελον, λέγει αὐτῷ παρὰ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς· εἰ εἶπεν ὁ Ἄγγελος· εἰάν παραβιάσῃς με, ἢ φάγω ἀπὸ τῶν ἄρτων σου. εἰάν ποιήσῃς ὀλοκαυτώματα, ἀνοίσεις Κυρίῳ. καὶ ἐπάγει ἡ Γραφή, ὅτι ἐκ ἐπέγνω Μανωῆ, ὅτι Ἄγγελος Κυρίου ἐστὶν ἔτος· ὅτι ἐκ ἂν παρεθήκειν. ἀγνοῶν δὲ, ἐποίησεν ἂν, εἰ μὴ ἠρήσατο ὁ Ἄγγελος.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὔτε τῇ φύσει ἄνδρες ἦσαν, ἀλλ' ἐδόκεν εἶναι, ἔτε ἔφαγον ὡς ἀνθρώποι, ἀλλ' ἐδόκεν ἐθίαν τῇ ὄψει τῶν ὁράντων, ἀναλισκομένων τῶν προτιθεμένων κατὰ θεῶν εἰσεργεῖαν.

ΔΗΛΟΥ. Τὸ ζητῆν, εἰ ἀδέχεται τὴν ἀσώματον εἶσαν τρεφέσαι σῶμασιν, ἐτοιμον εἰς ἀνάδοσιν, τολμηρὸν δὲ εἰς ἀπόφασιν, θεῶν ἀπαξ προσηλυμμένης Γραφῆς τῆς λεγῆσης, παρεθήκειν αὐτοῖς, καὶ ἐφάγασαν. εἰ μήποτε τὸ ἀνηλώσαι αὐτά, Φαγῆν εἶπεν ἡ Γραφή.

Αὐτὸς δὲ παρεσκήνησεν αὐτοῖς ὑπὸ τὸ δένδρον.

ΔΗΛΟΥ. Καὶ τῆτο τύπος φιλοξενίας.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Αὐτεργὸς γίνεται τῆς ὑπηρεσίας, μὴ συγχωρῶν οἰκέτας τὴν τῆ Θεῷ λατρυγίαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ὑπὲρ ἀνθρώπων αὐτῶν ἐπιστάμνος, ἢ σπεῦσαι ὡς ἐσιατῶν αὐτοῖς, διορατικῶς αὐτοῖς λατρυγῶν. μακάριος δὲ ὢν, παρεσκήνησεν αὐτοῖς τὸ Μωϋσεῖ λεχθῆν προλαβῶν, τὸ, σὺ δὲ αὐτῷ σῆθι μετ' ἐμοῦ· καὶ κοινῆς τραπέζης ψαύειν ἢ τολμῶν μόνον ἐχ' ὀλοκαυτα παρεχῶν ἢ δὴ παρεθήκειν. ὅτι δὲ ἦδε Θεὸν δεξάμενος, δηλοῖ λέγων ἐξῆς, μηδαμῶς Κύριε ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γλῶσσαν.

(1) Ταῦτα δὲ τὰ μέτρα ἕκαστον γόμεν ἔχοντες. τὸ δὲ γόμεν δέκατον ἡμῶν τῆ μεγάλε μέτρα, τρεῖς τῆς Ἀρτάβης, ὃ γίνεται ἐπὶ ἑξῆς καὶ πέμπτον. Ἐπιφάν. ἐν τῷ περὶ μέτρῳ καὶ σταθμ. βιβλ. Οὐ μὲν βωμαικῶς ἐξῆς ἔγγυφας ἔχοντες 20, ὃ δὲ Ἀττικῶς 18. παρεχθῆν δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς Λατινικῆς Sextarius. Στέφαν. Ἐγγύ. ἐν τῷ Δεξ.

9. Εἶπον δὲ πρὸς αὐτὸν, πῶς ἂν Σάρρα ἢ γυνή σου; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἰδὲ ἐν τῇ σκηνῇ.

ΛΗΛΟΥΤ. Οὐκ ἀγνοῶν ἐρωτᾷ, ἰδὼν τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν· ἀλλ' ἀδείκνυται μὴ τὴν αὐτῶν ἔχειν παρρησίαν τε καὶ πίσιν τὴν Σάρραν πρὸς τὸν Θεόν, ὡς τὸν Ἀβραάμ. καὶ τῆτο δηλοῖ τὰ ἐξῆς. ἔλεγεν, (1) ἐγέλασε Σάρρα, ἰδὼν αὐτῆς ἕσης.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εὐθέως διὰ τῆς ἐρωτήσεως παρήνηξεν αὐτῶ, δεικνύς ὡς ἔκ' ὁ τυχῶν ἐστὶν ὁ παραγεγονώς, εἶγε καὶ τῆς γυναικὸς αὐτῆ τὴν προσηγορίαν ἠπίστατο. ὁ δὲ Φησιν, ἰδὲ ἐν τῇ σκηνῇ. καὶ ἐπεὶ ἐμελλε λοιπὸν ὡς Θεὸς ὑπικνεῖσθαι αὐτῶ τὰ ὑπὲρ Φύσιν, διὰ τῆτο καὶ τῶ εἰπεῖν τὴν προσηγορίαν τῆς Σάρρας, ἐσήμανεν ὅτι ὑπὲρ ἀνθρωπίνων ἐστὶν ὁ εἰς τὴν σκηνὴν αὐτῆ καταχθής.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Πῶς Σάρρα ἢ γυνή σου; τῷ Ἀβραάμ ἔλεγεν ὁ ἐλθὼν ἀνῶθεν σὺ τοῖς δυσὶν Ἀγγέλοις ὑὸς Θεοῦ. εἰ γὰρ ἠγνοοί πῶς ἐστὶν, ἔκ' ἂν ἔλεγεν, ἐγέλασεν ἐν ἢ Σάρρα ἰδὼν ἕσα. Βλέπεται αὐτῆς ὑποδείξαι τὴν σεμνότητα, ὑπογραμμὸν τῶν θελῶσων ὀσεβεῖν ἐν ἀληθείᾳ· ἵν' ὅτε ὑποδέχωνται ἕσας ἐξ ἰδίων καμάτων, ὑπηρετῶσι μὲν, διὰ δὲ τὴν σεμνότητα τὸ προσωποῦν αὐτῶν τοῖς ἀνδράσι μὴ ὑποδεικνύωσιν. ἐκείνη γὰρ ἢ μακαρία πάντως ἐξήρτυσε, καὶ ἐξαρτύσασα εἰς πρόσωπον Ἀγγέλων ἔκ' ὠφθη, σεμνότητος ὑπογραμμὸν ὑποβάλλασα ταῖς μετὰ ταῦτα γενεαῖς. ἀλλὰ καὶ ἵνα δείξῃ ὁ παρῶν τίς ἐστὶν, ὄνομα τῆς γυναικὸς ἐκάλεσεν, ὁ ἐπιξενωθεὶς πρὸς τὴν ἄραν, ὅτι ἔτε τὸ ὄνομα αὐτῆς λέληθεν, ἔτε πλάσμα, ἔτε διανόημα ἀνθρώπου.

ι. Εἶπε δὲ ἀνασρέφω, ἤξω πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῆτον εἰς ὥρας, καὶ ἔξει ὑὸν Σάρρα ἢ γυνή σου. Σάρρα δὲ ἤμικσε πρὸς τὴν θύρα τῆς σκηνῆς, ἕσα ὅπισθεν αὐτῆ.

ια. Ἀβραάμ δὲ καὶ Σάρρα πρεσβύτεροι προβεβηκότες ἡμερῶν. ἐξέλιπε δὲ τῇ Σάρρα γίνεσθαι τὰ γυναικεῖα.

ΛΗΛΟΥΤ. Σημείωσον, ὅτι πρῶτοι ὀνομάδισαν πρεσβύτεροι Ἀβραάμ καὶ Σάρρα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μήποτε ἐπὶ δικαίων μόνον τὸ προβεβηκότες τέτακται; ὅπερ εἰ ἔτις ἔχει, ἐδάς Φαῦλος προβεβηκεν.

ιβ. Ἐγέλασε δὲ Σάρρα, λέγασα πρὸς ἑαυτήν, ἔπω μὲν μοι γέγο-

νεν ἕως τῆ νῦν· ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος.

ΛΗΛΟΥΤ. Τὸ ἔπω μὲν μοι γέγονε, μετὰ τὸ κατακρυβιῶσά με ἐγένετό μοι τρυφερία.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Μετὰ τὸ παλαιωθῆναι με ἐγένετό μοι ἀκμή.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τῆτο ἢ ἄρα ὁ τῆς Σάρρας, γίνεσιν παιδὸς δὲ ἀγγελιοδείσεως, γέλωσ' ἔκ' ἀπιστησάσεως, οἶμα, τῷ Ἀγγέλῳ, καταιδεοδείσεως δὲ ἐκείνης αὐτῆς τὴν ὁμιλίαν, δι' ἣς ἐμελλε παιδὸς γενήσεσθαι μῆτηρ. καὶ μῆτι ἔκτοτε ὁ Ἀβραάμ ὀπιώικα παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου διὰ τὸ τῆς Σάρρας ἐκινδύνουσε κάλλος, οἰκείως αὐτῶ ἀδελφῶν προσεῖπεν, ἀλλ' ἔτε ὁμομητρίαν ἐδέπω καὶ ὁμοπατρίαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημείωσον, ὅτι ὁ μὲν ἀναγέγραπται εἰρηκέναι ἢ Σάρρα τοῖς τὸν ἐστὶν, ἔπω μὲν μοι γέγονεν ἕως τῆ νῦν, ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος. ὁ δὲ Κύριός- Φησιν αὐτῶ εἰρηκέναι τὸ, ἄρα γε ἀληθῶς ἢ τέξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα. πῶς ἐν ἔξι ταῦτα διαφῶνα; ἀλλὰ τῇ διωάμει τοῖς τὸν ἐστὶ τὸ ῥῆθ' ἢ μὴ γεννήσασα ἕως τῆ νῦν, ἄρα νῦν τέξομαι; ἐσκόπει γὰρ ἢ μόνον τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ ἑαυτῶ γεγήρακέναι.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἀβραάμ πρεσβύτερος κατὰ τὴν μαρτυρίαν Σάρρας λεγέσθαι· ἔπω μὲν μοι γέγονεν ἕως τῆ νῦν· ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος. πρεσβύτερος δὲ ἢ διὰ τὴν πολιώσασαν αὐτῆ τὴν ψυχῶν ἀρετῶν.

ιγ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, τί ὅτι ἐγέλασε Σάρρα ἐν ἑαυτῇ, λέγασα, ἄρα γε εἰ ἀληθῶς τέξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διὰ τῆ ἐλέγξαι τὰ κρύφια τῆς καρδίας Σάρρας, εἰς πίσιν αὐτῶ σιγήλασεν, ὅτι διωάλός ἐστι ποιῆσαι ὁ ἐπηγγέλατο.

ιδ. Μὴ ἀδυνατεῖ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα; εἰς τὸν καιρὸν τῆτον ἀνασρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας· καὶ ἔσαι τῇ Σάρρα ὑός.

ΛΗΛΟΥΤ. Εἰς τὸν καιρὸν τῆτον ἀνασρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας, τρεῖσι τῶ ἐξῆς ἔτει ἐν καιρῶ τῆς ὀπώρας. ὅτι Σάρρα κατεκρίθη ὡς ἐπιγελώσα τῷ ῥήματι· ὁ δὲ Ἀβραάμ ὀκτικῶς αὐτῶ εἶπεν, εἰ τῶ ἐκατονταετεί γενήσεται ὑός, τρεῖσι καὶ Κυριε γενεοῖτό μοι ὑός ἐν γῆρα.

ιε. Ἠνήσατο δὲ ἢ Σάρρα, λέγασα, ἔκ' ἐγέλασα· ἐφοῦθη γὰρ· ἢ εἶπεν, ἔχι, ἀλλ' ἐγέλασας.

ΧΡΥΣΟ-

(1) ἴσ'· ἔλεγε γὰρ, ἢ ἔλεγε δὲ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἶτα ἐκείνη ἀκέσασα, ὅτι ἔτε τὰ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς κινήσιμα ἔλαθε τὸν παρόντα, ἠρνήσατο λέγασα, ἐκ ἐγγέλασα. ὁ γὰρ φόβος κατέσεισεν αὐτῆς τὴν διάνοιαν. διὰ τὸτο τῇ ἀδινείᾳ αὐτῆς ἡ Γραφή τὸ πᾶν λογιζομένη, φησὶν, ἐφοβήθη γὰρ. ἀλλ' ὁ πατριάρχης φησὶ πρὸς αὐτὴν, ἐχί, ἀλλ' ἐγγέλασας. μὴ νομίσης, φησὶν, εἰ καὶ ἐν διανοίᾳ ταῦτα ἐβλῆσσω, καὶ κατὰ τὸ λεληθὸς γέλωτα ἐποίησω, ὅτι τῆ παρανομίᾳ τὴν δυνάμιν λαθεῖν εἶχες. μὴ τοίνυν ἀρνεῖ τὸ γεγονός, μηδὲ προσθήκῃ ἐργάζε τῷ ἀμαρτήματι.

15. Ἐξαναπάντες δὲ οἱ ἄνδρες ἐκείθεν, κατέβλεψαν ἐπὶ πρῶτον Σοδόμων καὶ Γομόρρας. Ἀβραὰμ δὲ συνεπορευετο μετ' αὐτῶν συμπροπέμπων αὐτῆς.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μόλις διαζούγνυται δυσάποσπαστος ἔχων, ὡς βλέσθαι καὶ ἀποδημεῖν. ἀμεινον δὲ τῆ πέμπειν τὸ παραπέμπειν, κοινωνικώτατον ἦδος ἐμφαίνον.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Πόσον ἀγαθὸν τὸ συμπροπέμπειν ξένους. ἐν μὲν γὰρ τῇ ὁδῷ ἐπαρρησίᾳ Ἀβραὰμ τηλικαῦτα θαυμασιά.

16. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε, μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ πρῶτον Ἀβραὰμ τῆ παιδός μου ἀ ἐγὼ ποιῶ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πόσης γὰρ οἶα τιμῆς ἀναί καὶ τὸτο αὐτὸ, τὸ λέγειν, Ἀβραὰμ τῆ παιδός μου; πόση φίλτρον, πόσης διαθέσεως; τὸτο γὰρ μάλις δακνυσι τὸ ἐξαίρετον, καὶ τὴν εἰς τὸν δικαίον τιμῆν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Παρίσησι καὶ τῆ Θεῷ τὴν Φιλανθρωπίαν, καὶ τῆ δὲ τὸ ἀξίωμα, ὡς καὶ δεσποτικὰ παρρησίαι μυσήρια.

17. Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσα εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἰπὼν, ἀ μὴ κρύψω ἀπὸ Ἀβραὰμ τῆ παιδός μου, ἀ ἐγὼ ποιῶ, ἐκ ὁδῆως λέγει τὸ μέλλον ἔσεσθαι. ἀκόλεθον γὰρ ἡ ἐπαγαγεῖν, ἢ εἰπὼν, ὅτι μέλλει τὰ Σόδομα ἐμπιπρᾶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλὰ τί; ἵνα μάθωμεν, ὅτι ἐχ' ἀπλῶς ἐδὲ εἰκῆ τὸσαυτὴν περὶ αὐτὸν δακνυται τὴν κηδεμονίαν, φησὶν Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσα εἰς ἔθνος μέγα, καὶ τὰ ἔθνη βαβαί πόσον τῆς τῆ δεσπότης Φιλανθρωπίας τὸ μέγεθος. ἐπειδὴ μέλλει μετὰ ταῦτα ἐπαγαγεῖν τὰ κατὰ τὴν κατὰσροφίᾳ Σοδόμων, προλαβὼν νῦν παραπαρρησίαι τὸν πατριάρχῃ, ὁμῆ καὶ τὴν μεγίστην

Α ὁλόγισαν αὐτῷ ἐπαγγελόμενος, καὶ ὅτι εἰς πλῆθος ἔσα μέγα.

18. Ἦδειν γὰρ, ὅτι συντάξει τῆς ἕως αὐτῆ, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτῆ μετ' αὐτῆ· καὶ φυλάξουσιν τὰς ὁδούς Κυρίου. ὅτι συντάξει τῆς ἕως αὐτῆ ποιεῖν δικαιοσύνην καὶ κρίσιν, ὅπως ἀν' ἐπαγάγη Κύριος ἐπὶ Ἀβραὰμ πάντα ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτόν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ ἦδειν, ὅτι συντάξει τοῖς ἕως αὐτῆ Ἀβραὰμ, τὴν αἰτίαν παρίσησι τῆς ἐκλογῆς. διατὶ μόνον αὐτὸν ἀπὸ πάντων ἐξελέξατο. πᾶσα γὰρ ἀ ὁδοὶ αὐτῆ κρίσεις. ὡς ἄνθρωπος δὲ ὁφθαλμοὶ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ἀνθρωπίνως διαλέγεται. τί ἐν θαυμάζουσιν εἰ ὁ Χριστὸς ἀνθρωπίνως ἐν τοῖς εὐαγγελίοις διαλέγεται, ἀνθρωπος γινόμενος ἀληθῶς;

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πολλὴ τῆς ἀρετῆς ἡ ἐπίτασις. ἀ γὰρ μόνον ὑπὲρ ὧν αὐτὸς μέτεισι τὴν ἀρετὴν τὰς ἀμοιβὰς δέχεται, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὧν διετάξατο τοῖς ἐξ αὐτῆ τεχθεῖσι δαψιλῆς ἀξίεται τῆς ἀντιδόσεως· εἰκότως. αὐτὸς γὰρ λοιπὸν ἅπασιν διδάσκαλος γέγονεν. ὁ γὰρ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ προίμια παρασχὼν, ἔτος καὶ τῶν μετὰ ταῦτα γινόμενων αἰτίος ἀν εἶη.

Δ καὶ εἶπε δὲ Κύριος ὁ Θεός, κραυγὴ Σοδόμων καὶ Γομόρρας πρὸς με.

ΑΔΗΛΟΥ. Κραυγῶ φησὶ τὴν τῶν τολμημάτων φανεράν παρρησίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Κραυγῶ, τὴν τὸλμῆν λέγει καὶ τὴν παρρησίαν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τὸ γὰρ κραυγῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρας, οἶμα σημαίνει, ὅτι μετὰ τῆς παρανομίας ἐκείνης τῆς ἀφάτης καὶ πάσης συγγνώμης ἀπεσερήμυνης, καὶ ἐτέρας ἀδικίας πολλὰς ἐπεδακνυτο, οἱ δυνατώτεροι κατέξανισάμενοι τῶν ἀδινεσέρων, οἱ πλείοι τῶν πενήτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Χρήση τῷ ῥητῷ πρὸς τῆς ἀπὸ θυμῆ κεκραγοῦσας, παρατιθεῖς ἅμα καὶ Παῦλον λέγοντα, πᾶσα κραυγὴ καὶ Ἐφεσ. 4. 31. **Ζ** θυμὸς ἀρδήτω ἀφ' ὑμῶν.

Αἱ ἀμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαί σφόδρα.

ΑΚΥΛΑΣ καὶ ΣΤΥΜΜΑΧΟΣ, Ἐβαρύνθησαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς ἀνίσων ἔσων τῶν ἀμαρτιῶν, λέγεται τὸ, ἀ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαί σφόδρα.

Η **** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Οἱ Σοδομίται πλείων καὶ μεγέθει χρημάτων ὑπερφρονεῖτες, εἰς τε ἀνθρώπους ἦσαν ὑβρισταί, καὶ πρὸς τὸ θεῖον ἀσεβεῖς, ὡς μηκέτι μεμνησθῆναι τῶν παρ' αὐτῆ γινόμενων ἀφελειῶν, εὐχίτε

νάτε μισόξενοι, ἢ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὀμι-
λίας ἐκτρέπεσθαι.

κα. Καταβὰς ἐν ὄψομα, εἰ κα-
τὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομέ-
νην πρὸς με συντελεῖνται. εἰ δὲ μὴ,
ἵνα γινῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ μὲν κατὰ τὴν ἐρχομέ-
νῳ πρὸς Κύριον κραυγῶν εὐρη αὐτὰς
πράττοντας, ἐκ' οἶδεν αὐτὰς ὁ Κύριος· εἰ
δὲ μὴ, τότε γινώσκει αὐτὰς.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐχὶ κατήλθεν ἰδεῖν αὐ-
προεώρα ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός· ἀλλὰ
βέλεται ἡμᾶς διδάξαι, ὥστε ὁρᾶν καὶ ἔτω
πισθεῖν. τὸ δὲ σωτελεῖνται, ἀντὶ τῆ συ-
νετέλεσαν τὸ ἔργον.

ΑΔΗΛΟΥ. Μήποτε δὲ ταῦτα πρὸς
Ἀβραάμ λέγεται ὑπὸ Κυρία ἀνω μόνου-
τος, ὅτε ἐστὶν ἐν Ἀβραάμ· καταβαίνοντος
δὲ, ὅτε περὶ Σοδομιτῶν σκοπεῖ;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὶ βέλεται τῆς
λέξεως ἢ συγκατάβασις; καταβὰς, Φη-
σιν, ὄψομα. Τόπον γὰρ ἐκ τόπου με-
ταβαίνει ὁ τῶν ὄλων Θεός; ἐχὶ, μὴ γέ-
νοιτο. ἔ τῆτο λέγει, ἀλλ' ὅπερ πολλάκις
ἔφω, τῆ παχύτητι τῆς λέξεως ἡμᾶς
παιδεύσαι βέλεται, ὅτι δεῖ πολλῇ τῆ ἀκρι-
βείᾳ κεχρησθαι, καὶ μήτε ἀπὸ ἀκοῆς κα-
ταδικάζειν τὰς ἡμαρτηκότας, μήτε ἀνθ'
ἀποδείξεως τὰς ψήφους ἐκφέρειν.

κβ. Καὶ ἀποσρέψαντες ἐκείθεν οἱ
ἄνδρες, ἦλθον εἰς Σόδομα. Ἀβρα-
ὰμ δὲ ἦν ἔτι ἐσηκῶς ἐναντίον Κυρία
τῆ Θεῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀβραάμ δὲ ἦν
ἐσηκῶς ἐναντὶ Κυρία. Ἐγκώμιον τῆτο τῆ
Ἀβραάμ. δηλῆται γὰρ τὸ βέβαιον τῆς
ὑπερβείας αὐτῆ, δι' ἡ ἐγγίσαι δεδιώηται.

κγ. Καὶ ἐγγίσας Ἀβραάμ, εἶπε,
μὴ συναπολέσης δίκαιον μετὰ ἀσε-
βῆς· ἢ ἔσαι ὁ δίκαιος, ὡς ὁ ἀσεβῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Δίκαιος ὢν Ἀβραάμ, ἐνό-
μισε καὶ αὐτὰς τοιαύτας εἶναι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δίκαιος ὢν, ἄλλως
εἶναι τοιαύτας νόμισεν. ἕκαστος γὰρ ἐξ ὧν
ἔχει, περὶ τῶν ἄλλων τεκμαίρεται. ὢν
ἐνεκα βέλεται σωθῆναι τὰς ἀσεβεῖς, ἀλλ'
ἔ τῆναντίον. μονονεχὶ πωθανόμενος, ἔ
σωτηρήσασιν ἄλλες ὀλίγοι, κρέας πολὺ;
ἐκ ὀλίγοι ἰμάντες κρατῆσι μέγεθος οἰκο-
δομημάτων; εἶτα ἐν ξύλοις καὶ πλίνθοις
ἐστὶν ἰχὺς, καὶ ἐν ἄλεσι πρὸς τὰ κρέα, ἐν δὲ
δικαίοις ἐκ ἐστὶν εἰς τὸ διασώζειν ἀδίκους;

κδ. Ἐὰν ὡς πενήτηντα δίκαι-
οι ἐν τῇ πόλει, (1) ἀπολείς αὐ-
τὰς; ἐκ ἀνήσεις πάντα τὸν τόπον

ἔνεκεν τῶν πενήτηντα δικαίων, εἰ
ὡς ἐν αὐτῇ;

κε. Μηδαμῶς σὺ ποιήσης ὡς τὸ
ῥῆμα τῆτο, τῆ ἀποκτεῖναι δίκαιον
μετὰ ἀσεβῆς· καὶ ἔσαι ὁ δίκαιος, ὡς
ὁ ἀσεβῆς· μηδαμῶς. ὁ κρίνων πᾶσαν
τὴν γῆν, ἔ ποιήσεις κρίσιν;

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ πάντα ἄνθρωπον ἀπαι-
τῶν δικαιοπραγεῖν, μὴ ποιήσης ἀκρίτως
τῆτο. ἄλλοι δὲ λέγουν τὴν καθόλου κρί-
σιν. εἰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ ἡμῶν, Ἰωάν. 5. 22.
πρὸς τὸν υἱὸν λέγεται ὑπὸ τῆ Ἀβραάμ.

κς. Εἶπε δὲ Κύριος ὁ Θεός, εἰ
ὡς πενήτηντα δίκαιοι ἐν Σοδομοῖς
ἐν τῇ πόλει, ἀφήσω πάντα τὸν τό-
πον δι' αὐτὰς.

ΑΔΗΛΟΥ. Συγκαταβατικῶς περὶ τῶν
ἡμῶν ἀμφιβόλων ὁ Θεός διαλέγεται. ὅτι
δὲ προηδεῖ μὲν ταῦτα, ἀπέσειλε δὲ τὰς
Ἀγγέλους ὡς γνωσόμενος δι' αὐτῶν τὰ κα-
τὰ Σοδομίτας, ἵν' ἔτως αὐτὰς κρίνη, καὶ
πρὸς τὸν Ἀβραάμ ὡς ἀγνοῶν περὶ τῆς
ἀπωλείας αὐτῶν διαλέγεται, εἰ ἐν εὐρῶ ἐν
Σοδομοῖς, οἱ ἄνδρες δηλῆσιν ἐκ ἀμφιβό-
λων ἀποσαλεύτες, ἀλλ' ἐπ' ἀπωλείᾳ τῆ
τόπου.

κζ. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀβραάμ, εἶ-
πε· νῦν ἠρξάμην λαλήσαι πρὸς τὸν
Κύριον· ἐγὼ δέ εἰμι γῆ, ἢ σποδός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Θεός δίδωσι παρρησίαν,
καὶ ὁ δῆλος συζέλλεται. καὶ δίκαια ἔχων,
καὶ ὑπὲρ δικαίων λέγων, κατοκνεῖ εἰπεῖν
ἐπὶ δικαίᾳ Θεῶ. ὅσον γάρ τις προσεγγί-
ζει Θεῶ, τὴν ἑαυτῆ ἀδελφείαν θεωρεῖ, καὶ
τὸ οὐτελεῖ τῆς φύσεως.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὁρᾶς, ὅτι ὁ ταπεινῶν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται; ἔχων ἐν τῇ διανοίᾳ
αὐτῆ, ὅτι γῆ ἐστὶ καὶ σποδός, καὶ ἐκ ὀφεί-
λει ἔτε τὰ δίκαια μετὰ ἀδείας ἐπὶ Κύριον
Φθέγγασθαι, ἐπὶ τὸσῶτον τετραμῆται, ὡς
τὸν Θεὸν αὐτὸν εἰπεῖν, μὴ κρυψῶ, καὶ
τὰ ἐξῆς. μικρῆ γὰρ καὶ εἰς συμβέλιον
κέκληται.

κη. Ἐὰν δὲ ἐλαττωθῶσιν οἱ πε-
νήτηντα δίκαιοι εἰς τεσσαρακονταπέν-
τε, ἀπολέσεις ἔνεκεν τῶν τεσσαρα-
κονταπέντε πᾶσαν τὴν πόλιν; καὶ
εἶπεν, εἰ ἐν εὐρῶ ἐκεῖ τεσσαρακονταπέν-
τε, ἔ μὴ ἀπολέσω. Καὶ προσέθη-
κεν ἔτι λαλήσαι πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶ-
πεν, εἰ ἐν εὐρεθῶσι τεσσαρακοντα; καὶ
εἶπεν, ἐκ ἀπολέσω ἔνεκεν τῶν τεσ-
σαρακοντα. Καὶ εἶπε, μήτι Κυρία
εἰ ἐν εὐρεθῶσιν ἐκεῖ
τριακοντα; καὶ εἶπεν, ἐκ ἀπολέσω
ἔνεκεν

(1) Τὸ ἐν τῇ πόλει. ἔ καίται ἐν τῷ κώδ.

λα. ἔνεκεν τῶν τριάκοντα. Καὶ εἶπεν, ἄπειδὴ ἔχω λαλήσαι πρὸς τὸν Κύριόν με, εἰάν δὲ εὐρεθῶσιν ἐκεῖ ἕκαστοι; καὶ εἶπεν, ἔ μὴ ἀπολέσω ἔνεκεν τῶν ἕκαστοι.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Σκόπει πόση τῆ δικαίη ἢ ὑβιονία, καθάπερ αὐτὸς μέλλων ὑπόδυνος τῇ ψήφῳ γίνεσθαι, ἔτω πολλῶ τίθεται τῷ σκεδῶν ἔξαρχάσαι τῆς μελλέσης ἐπάγεσθαι τιμωρίας τὸ τῶν Σοδομιτῶν ἔθνος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πάντα λόγον ὑπερβαίνει, καὶ πᾶσαν ἀνοιαν ἢ τῆ δεσπότη ἀγαθότης. τίς γὰρ ἡμῶν τῶν ἐν μέσῳ μυρίων κακῶν σφεφομένων εἰλετόποτε κατὰ τῶν ὁμογενῶν ψήφον ἐκφέρων, τοσαύτη χρῆσασθαι συγκαταβάσει, καὶ Φιλανθρωπία;

λαβ. Καὶ εἶπε, μήτι Κύριε εἰάν λαλήσω ἔτι ἄπαξ; εἰάν δὲ εὐρεθῶσι δέκα; καὶ εἶπεν, ἔκ ἀπολέσω ἔνεκεν τῶν δέκα.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μήτι Κύριε; μὴ προπετές τι ποιῶ; μὴ ἀναίχωντόν τι ἐπιδείκνυμι; μὴ καλαγνώσεως ἄξιον πρᾶγμα διαπραττόμαί, εἰάν λαλήσω ἔτι ἄπαξ; μετὰ τῆς πολλῆς ἐκείνης ἀγαθότητος ἔτι μίαν ἱκεσίαν δέξαι παρ' ἐμοῦ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μανθάνομεν τῶν δικαίων τῷ διώκῃν. ἔ γὰρ εἰ ὄβρέθησαν

μόνοι, χώρα καὶ πόλεις ἐσώζοντο. τοσαύτον ἀρετῆ τῆς κακίας ὑπεριχθῆναι. ἀντισὶ δὲ τῶν ἀντιγράφων μέχρι τῶν δέκα τὰ τῆς μειώσεως. ἔκ ἔτι δὲ ἠλάττωσιν ἔτε τὰς ἰ, ἔτε τὰς ἔ, μὴ καὶ ὁδοὶ διὰ τὸν Λῶτ ἰκετόθεν, ἀλλ' ἔ περὶ πάντων ἀνθρώπων, ὡς ὕσεβῆς. ὁ μόντοι Ἰερεμίας, περιδρά-
 » μετε, Φησὶν, ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἰερουσαλήμ, καὶ
 » ἴδετε καὶ γινώτε καὶ ζητήσατε ἐν ταῖς πλα-
 » τείαις αὐτῆς εἰάν εὐρητε, εἰ ἐστὶ ποιῶν κρί-
 » μα καὶ ζητῶν πίσιν, καὶ ἴλεως ἔσομαι αὐ-
 » τῇ λέγει Κύριος. καὶ Ἰεζεκιήλ φησὶ, καὶ
 » ἐζήτην ἐξ αὐτῶν ἀνδρα ἀνασρεφόμενον
 » ῥοδῶς, καὶ ἐσῶτα κατὰ πρόσωπόν με ὁλο-
 » χερῶς ἐν καιρῷ τῆς ὀργῆς, τῆ μὴ εἰς τέ-
 » λος ἐξαλεῖψαι αὐτῶν, καὶ ἔχ εὐρον.

Ἰερ. 5. 1.

Ἰερ. 22. 30.

ΛΔΗΛΟΥ. Θαυμάσειε δ' ἀντις, τί δήποτε περὶ τῆ συγγενῆς ἔ πεποιήται ἀξιωσιν. δῆλον δὲ, ὡς τῷ Θεῷ πεπίσθηκεν, ὅτι τὸν μηδὲν προσήκοντα ταῖς Σοδομιτῶν ἀνομίαις, μηδὲ ὅλως Σοδομίτῳ ὄντα τὸ γένος, ἐξάξει Σοδόμων, καὶ ἔ συναπολέσει Σοδόμοις.

λαγ. Ἀπῆλθε δὲ Κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβραάμ. καὶ Ἀβραάμ ἀπέσρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἀπῆλθε δὲ Κύριος. εὐδῆλον κατὰ τῷ ὄπασίαν, ἔ τέπον ἐκ τόπε.

Κ Ε Φ. Ι Θ.

α. **Λ**θον δὲ οἱ δύο Ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἐσπέρας. Λῶτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην Σοδόμων. ἰδὼν δὲ Λῶτ, ἐξάνεση εἰς συνάντησιν αὐτοῖς· ἢ παροσεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Οἱ τῶν Σοδόμων οἰκῆτορες εἰς τὰς παρὰ Φύσιν ἡδονὰς ἀγρίως ἐξοιστρέμενοι, καὶ ἀτιμάζοντες μὲν τὸν σωθῆν νόμον, ὃν ἐπὶ παίδων γοναῖς ἢ Φύσις ἄριστο, ὥραις δὲ ταῖς ἀρρένων ἐπιθηγόμενοι, καὶ τί γὰρ ἔχι τῶν λίαν ἐκτοπώτατων διαπεραίνοντες, κατηρέθιζον εἰς ὀργὰς, καὶ οἰονείπως κατεβιάζοντο πρὸς τῷ ἐπ' αὐτοῖς ἰσῆν δίκλῳ, καίτοι Φιλανθρωπον ὄντα τὸν δημουργόν. ἐπειδὴ δὲ τῆ χριῶναι παθεῖν ἐπὶ θύραις ἡ ὁ καιρὸς, δεδαπανημένης ὡπερ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἀνεξικακίας, εἰπέβαλλον ἐν Σοδόμοις οἱ τῆτο πληρώσοντες. γέγραπται δὲ ἔ-
 » τως· ἦλθον δὲ δύο Ἄγγελοι εἰς Σόδομα
 » ἐσπέρας.

ΛΔΗΛΟΥ. Πρὸς μὲν Ἀβραάμ, οἱ τρεῖς ἄνδρες, καὶ μεσημβρίας· εἰς Σόδομα δὲ, οἱ δύο Ἄγγελοι ἐσπέρας. τὰ γὰρ καλὰ Φωτὶ ἔοικε· τὰ δὲ κακὰ, ἐσπέρα, διών-

τος αὐτοῖς τῆ τῆς δικαιοσύνης ἡλίας. νύξ γὰρ ἐστὶ καὶ σκότος ἢ τιμωρία τῶν ἀσεβῶν.
 » οἱ δὲ δίκαιοι ὁμοίως Φωτὶ λάμπουσι. ση-
 » μειωτέον δὲ, ὅτι αὐτὰ μὲν ἡ ἀγαθῶν μή-
 » νυσις, ὁ δεσπότης παρῶν· ἐπὶ τῷ τιμω-
 » ρίαν δὲ, ἔκ αὐτὸς παραγίνεται· δεικνύς,
 » ὅτι τὸ μὲν εὐ πάχειν τὰς ἀνθρώπους, κατ' ἡδονῶν αὐτῶ γίνεται, ὡσε καὶ αὐτρυγῆν ἐν τοῖς τοῖστοις τρόπον τινὰ αἰρεῖσθαι· τὰς τιμωρίας δὲ, ἔκ ἐθέλων μὲν, διὰ δὲ τῷ χρεῖαν ἐπάγων, τοῖς Ἄγγελοις ὑπηρεταῖς χρῆται.

Παροιμ. 4. 18.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἡ ἄδον Σοδόμων ὁ Λῶτ, ἀλλὰ παρὰ τῷ πύλλῳ, ὡπερ καὶ ὁ Ἀβραάμ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, διὰ Φιλοξενίαν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Καὶ τίνος αἴεκεν τὸν καιρὸν ἐδήλωσε; καὶ διατὶ κατὰ τῷ ἐσπέραν παρεγίνοντο; ἵνα τῷ πολλῶ ἡμῶν ἐπίτασιν δαίση τῆς τῆ Λῶτ Φιλοξενίας. καθάπερ γὰρ ὁ πατριάρχης κατὰ τὸν τῆς μεσημβρίας καιρὸν καθήμενος, ἐπετήρει τὰς παριόντας, καὶ ἔργον ἐποίητο τῷ τῆτων θῆραν, καὶ ἐπέτρεχε; καὶ μετὰ περιχαρείας τὰς ὁδίτας ὑπεδέχετο· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ δίκαιος ἔτος, ἐπειδὴ ἡδαι τῆς κακίας τῶν ἐν Σοδόμοις

Σοδομοίς οϊκέντων τὴν πονηρίαν, ἔδὲ τὸν τῆς ἐσπέρας καιρὸν παρεπέμπετο, ἀλλὰ μέχρι τῆς παρεμπίεσης, μήτε θησαυρός τις αὐτῷ παρεμπέση, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς Φιλοξενίας καρπὸν δρέψασθαι δυναθῆ.

β. Καὶ εἶπεν, ἰδὲ κύριοι ἐκκλίνατε πρὸς με εἰς τὸν οἶκον τῶ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε, καὶ νύψασθε τὰς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρισαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ εἶπον, ἔχι, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ δὲ φασιν, ἔχι, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν. Τὸ μὲν εἶναι ξενοὶ καὶ ἀνέσιοι διὰ τῆς κατασημαίνοντες, κατερεθίζοντες δὲ, οἱμαίπε, πρὸς ὑπονωτέραν ἀπὸ τὸν Φιλοξενίαν ἡρημίων, μονουαχί δὲ καὶ ἀσείως ὑποσημαίνοντες, ὡς ἔκ ἂν αὐτὰς μετέτο πρεπόντως ἐρήμους ὄντας ἐσίας, καὶ ἐν αὐταῖς τριόδοις ἐξερόμινας. ὁ δὲ καὶ σιωαῖς ὁ δίκαιος, μεζόνως κατεβιάζετο, καὶ ἔχ ἀρπαγμὸν τὴν παραίτησιν, ὡς ἐξ ἀδρανῆς καὶ ὑδαρεςέρας ἐποίειτο Φραγός.

γ. Καὶ κατεβιάζετο αὐτὰς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον αὐτῶ· καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον, καὶ ἀζύμους ἔπεψεν αὐτοῖς· καὶ ἔφαγον πρὸ τῶ κοιμηθῆναι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπεὶ μὴ τοῖστος ἴω, οἷος ὁ Ἀβραάμ, διὰ τῆς βίας αὐτοῖ χρησῆσιν. ἢ μῆτοι βία τῶ Φιλοξενίας πείθει ξενίζεσθαι παρ' αὐτῷ Ἀγγέλως.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῷ μὲν Ἀβραάμ ὀχρηρῶς ἐπέοδησαν, τῷ δὲ Λῶτ μετὰ βίας, δεικνύωτες αὐτῶ τὸ ἀσδαῖον, ἔχ ὅτι τῶ Ἀβραάμ ἀσδαῖότερος· ἀλλὰ δεικνύωτες τῶν Σοδομιτῶν τὴν ἀσέβειαν. οἱ πρὸς τῷ μὴ δέξασθαι, καὶ τὸν περὶ τῆς ὑβρεως ἐκείνης φόβον, δι' ὃν ἐβιάζετο μάλινα, πρὸς ἔργον ἄγαν ἐσπῆσαν. ἅμα δὲ καὶ ὡς ἀνέσιοι πρὸς ἐπίτασιν αὐτὸν τῆς Φιλοξενίας ἐπήγοντο.

δ. Καὶ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ Σοδομίται περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν, ἀπὸ νεανίσκων ἕως πρεσβυτέρων, ἅπας ὁ λαὸς ἅμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Βαβαὶ τῆς ἐχάτης κακίας. ἔδὲ πρεσβύτης ἐν αὐτοῖς ἐσωφρόνει. ἢ δὲ φησιν Ἰώσηπος (1) θαυμαστὸν εἶχον εἶδος οἱ Ἀγγελοι.

ε. Καὶ ἐξεκαλῆντο τὸν Λῶτ, καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτὸν, πῶ εἰσὶν οἱ ἄνδρες οἱ ἐλθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα;

(1) Οἱ δὲ Σοδομίται θεασάμενοι τὰς νεανίσκων ὀπρῆσιν τῆς ὄψεως διαφέροντας, καὶ παρὰ Λῶτ καταχρῶντας, ἐπὶ βίαν καὶ ὑβριν αὐτῶν τῆς ὄρας ἐτράπησαν. ἐν βιβλ. 1. κεφ. 12.

Α. Ἐξάγαγε αὐτὰς πρὸς ἡμᾶς, ἵνα συγγενώμεθα αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἴνα συγγενώμεθα αὐτοῖς ὅ ἐστιν αἰχρῶς διαχρησώμεθα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ τῶ ἀδικεῖν ἀνθρώπων σωθήσεται προήγαγε. Σοδομίτας εἰς τὴν κατὰ Ἀγγέλων ὑβριν· ἔτως Ἰδαίως ἢ κατὰ Προφητῶν ἀσέβεια προήγαγεν εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν σφαγίω. βλαβερόν ἐν ἡ πονηρὰ σωθήσεται καὶ ὀλέθριον, εἰ καὶ μὴ ὀδύς.

ε. Ἐξῆλθε δὲ Λῶτ πρὸς τὸ πρόθυρον, τὴν δὲ θυρᾶν προσέωξεν ὀπίσω αὐτῶ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, μηδαμῶς ἀδελφοί, μὴ πονηρεύσητε.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς δέδοικεν ὁ δίκαιος καὶ τρέμει ὑπὲρ τῆς τῶν ξένων ἀσφαλείας. ἔδὲ γὰρ ἀπλῶς τὴν θυρᾶν προσέωξεν ὀπίσω αὐτῶ, ἀλλ' εἰδὼς αὐτῶν τὴν μανίαν καὶ τὸ τολμηρὸν, καὶ ὑφορῶμενος αὐτῶν τὴν προπέτειαν, εἰτά φησι πρὸς αὐτὰς, μηδαμῶς ἀδελφοί. ὡ τῆς τῶ δικαίω μακροθυμίας, ὡ ταπεινοφροσύνης ὑπερβολῆ. τῆτο ἀληθῶς ἀρετῆ, τὸ μετ' ἐπιεικείας τοῖς τοῖστος προσφέρεσθαι. ἔδὲ γὰρ τὸν νοσῆντα θεραπεύσαι βελομένοσ, καὶ τὸν μαινόμενον σωφρονίσαι, μετὰ θυμῶ καὶ ἀσχηρίας τῆτο ποιεῖ. σκόπει γὰρ πῶς τὰς τὰ τοιαῦτα παρανομεῖν βελομένους, ἀδελφῶσ καλῶ, ἐκτρέψαι αὐτὰς βελομένους, καὶ καδικεσθαι αὐτῶν τῆς σιωαδῆσεως, καὶ ἀποσησαι αὐτὰς τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς μιαρῶσ. μηδαμῶς, φησιν, ἀδελφοί, μὴ πονηρῶσθηδε· μηδὲν φησι τοῖστος λογισθηδε, μὴ τὴν πονηρᾶν ταύτῃ πράξιν εἰνοήσητε, μὴδὲ τὴν φύσιν αὐτῷ παραδειγματίσητε, μὴδὲ ἀδέσμως ἐπινοήσητε μίξαισ.

η. Εἰσὶ δὲ μοι θυγατέρες, αἱ ἔκ ἐγνωσαν ἄνδρας· ἐξάξω αὐτὰς πρὸς ὑμᾶς, καὶ χρεᾶσθαι αὐταῖς, καθὰ ἂν ἀρέσκη ὑμῶν. μόνον εἰς τὰς ἀνδρας τῆς μὴ ποιήσητε μὴδὲν ἀδικόν, ἔ ἐνεκεν εἰσῆλθον εἰς τὴν σέγην τῶν δοκῶν μῶ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πόση τῶ δικαίω ἢ ἀρετῆ. πᾶσαν ἀρετῶ Φιλοξενίας εἰκήσε. τί γὰρ ἄν τις ἐποι κατ' ἀξίαν τῆς τῶ δικαίω τῆς Φιλοφροσύνης, ὅσ ἔδὲ τῶν θυγατέρων φείσασθαι ἠέχετο, ἵνα τὴν εἰς τὰς ξένους τιμῶν ἐπιδάξηται, καὶ ἐλύθῃ τῆς παρανομίας τῶν Σοδομιτῶν;

θ. Εἶπον δὲ, ἀπόσα ἐκεῖ· εἰσῆλθεσ παρρηκεῖν, μὴ καὶ κρίσιν κρίνειν; νῦν ἔν σε κακώσομεν μᾶλλον ἢ ἐκεῖνας.

καὶ

καὶ περεβιάζοντο τὸν Λῶτ σφόδρα· Α καὶ ἤγγισαν συντρίψαι τὴν θύραν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἦσαν ἡ τῆς κακίας ὑπερβολὴ τῶν Σοδομιτῶν, ἢ καὶ δεικνύσα τὴν κατ' αὐτῶν κρίσιν δικαίως γενομένην. καὶ γὰρ τῆτο ἡ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῆ Θεῶ καταβάς ἐν ὄψομαι, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν συντελέσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἵνα γινώσκῃς γὰρ δοκιμαστικὸν ἡ τὸ ῥῆμα, ἐκ ἀγνοίας τῆς τῆ λέγοντος μωυσιτικόν. ἀλλ' ἔδει γὰρ αὐτὴν ἐξελεγχθῆναι πρὸς ἕχατον ἡκοντας κακίας, εἰδ' ἔτω τὰ ἕχατα παθεῖν. ἐπαίρονται δὲ κατὰ τῆ Λῶτ ὑπερηφάνως.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λῶτ μὲν γὰρ ἄτε δὴ καὶ ἐξ αἵματος ὑπάρχων Ἀβραάμ, καὶ τοῖς τῆς ὀρθότητος νομοῖς ἐντετραμμείως, ὁσεβείας τε τῆς εἰς Θεὸν ἐκ ἐν βραχεῖ λόγῳ πεφροντικῶς, παρῶκει τὰ Σόδομα. ἡ δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἐπηλυς καὶ ἕξνος καὶ γέ-

2. Κορ. 6. 14. ναι καὶ τρόπῳ. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ἢ τίς μερίς πιστῶ μετὰ ἀπί- 58, κατὰ τὸ γεγραμμένον;

ι. Ἐπιτέναντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰς χεῖρας εἰσεπάσαντο τὸν Λῶτ πρὸς ἑαυτὴν, καὶ τὴν θύραν τῆ οἴκου ἀπέκλεισαν.

ια. Τῆς δὲ ἄνδρας τῆς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τῆ οἴκου ἐπάταξαν ἀορασία ἀπὸ μικρῆ αὐτῶν ἕως μεγάλης. καὶ παρελύθησαν ζητῶντες τὴν θύραν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπ' ἀγαθῶν πατάσσονται ἀορασία οἱ κακῶς τῆ ὁράσει χρησασμενοί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ τὸ τῆς διανοίας αὐτῶν ὄμμα πεπῆρωται, διὰ τῆτο καὶ τῆς ὁράσεως τὴν τυφλωσιν ὑπομένουσιν· ἵνα μάθωσιν, ὡς ἔδει αὐτοῖς ὄφελος τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν, τῶν τῆς διανοίας ὀμμάτων πεπῆρωμένων. καὶ ἐπειδὴ σύμφωνον τὴν κακίαν ἐπεδείκνυτο, καὶ ἔτε οἱ νέοι, ἔτε οἱ πρεσβύτεροι ἀπέχοντο τῆς πονηρῆς ἐπιχειρήσεως, διὰ τῆτο πάντες, Φησὶν, ἀπετυφλώθησαν. καὶ ἔ μόνον τὴν πῆρωσιν ἐδέχοντο, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς ἰσχύος τῆ σώματος αὐτοῖς διελύετο. ἐπειδὴ γὰρ τὸ κυριώτερον μέρος, τὴν ψυχῆν ἦσαν διαλελυμένοι, διὰ τῆτο καὶ τῆ σώματος τὴν ἰσχυρὴν παρελύθησαν. καὶ οἱ πρότερον σωληρίψαι τὴν θύραν ἐπιχειρῶν-

τες, καὶ μετὰ πολλῆς ἀπειλῆς τῶ δικαίῳ προσδιαλεγόμενοι, ἀθρόον εἰσήκησαν παραλελυμένοι, καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν κειμένῳ τὴν θύραν ἐχ ὀρώντες.

ιβ. Εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες πρὸς Λῶτ, ἔτι τίς σοι ἄδεις, γαμβροί, ἢ υἱοί, ἢ θυγατέρες; ἢ εἴτις σοι ἄλλος ἐστὶν ἐν τῆ πόλει, ἐξάγαγε αὐτὴν ἐκ τῆ τόπῃ τῆτος.

Β ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ ἐν Σόδομοις καὶ Γομορροῖς ἦσαν καταδικασμένοι, ὡς δὴλον ἐκ τῶν λόγων τῆ Θεῶ τῶν πρὸς τὸν Ἀβραάμ· ἀλλ' ὅμως τὰ αὐτῶν πεποιήκασιν οἱ Ἄγγελοι, θέλοντες σώζεσθαι τῆς μὴ θέλοντας σώζεσθαι, λέγοντες τῶ Λῶτ· εἰσὶ τινες ἄδεις γαμβροί, ἢ υἱοί, ἢ θυγατέρες; ἐκ ἀγνοήτων, ὅτι ἐχ ἔπονται ἐκείνοι, ἀλλὰ ποιῶντες τὰ τῆς τῆ πέμψαντος αὐτῆς χρηστότητος καὶ Φιλανθρωπίας.

Γ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ πρότερον εἰρήκασιν, εἰ μὴ ἔδειξε τὴν περὶ αὐτῶν ἐν Φιλοξενίᾳ προαίρεσιν, δι' ὧν ἐλάλησε τοῖς Σοδομίταις ὑπὲρ αὐτῶν. μισθὸν δὲ τῆτος καὶ τῆς ἰδίης ἐδέξατο, ἵσως καὶ αὐτὴν ἀξίως ἐκ τῆς κατ' ἀρετῆν συγγενείας ὑπάρχοντας.

ιγ. Ὅτι ἀπόλλυμεν ἡμεῖς τὸν τόπον τῆτον· ὅτι ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἐναντι Κυρίου, καὶ ἀπέσειλεν ἡμᾶς Κύριος ἐκτρίψαι αὐτήν.

Δ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπόλλυμεν γὰρ ἡμεῖς τὸν τόπον τῆτον, ὡς ὑπεργοί, τῆ Θεῶ προηγῆμεν τῆτο ποιῶντος.

Ε ** ΑΔΗΛΟΥ. Πῶς ἀπόλλυμεν ἡμεῖς τὸν τόπον τῆτον πληρῆται, ὡς τῶν δύο Ἀγγέλων ἀπολλύτων. μετ' ὀλίγα γὰρ ἐπιφέρεται, καὶ εἶπεν αὐτῶ ἰδὲ ἐθαύμασάσθε τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπὶ τῶ ῥήματι τῆτω τῆ μὴ κατασρέψαι τὴν πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας. απεύστον ἐν τῆ σωθῆναι ἐκεῖ. ἔ γὰρ διωήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα, ἕως τῆσε ἐλθεῖν ἐκεῖ. καὶ μετ' ὀλίγα. καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γομορρᾶ θεῖον, πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τῆ θύραν.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Μετὰ τῶν ἀπολλύτων ἐκ ἤλθεν εἰς Σόδομα Κύριος. καὶ ζητήσας ποταποὶ ἔτοι οἱ Ἄγγελοι διὰ τὸ, ἐξαπέσειλεν εἰς αὐτὴν ὀργὴν θυμῶ αὐτῆ, θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλίψιν, ἀποσολῶ δι' Ἀγγέλων πονηρῶν. (1) πλὴν καὶ ἔτοιφασιν, ἀπέσειλεν ἡμᾶς Κύριος.

R 2

ιδ. Ἐξῆλ-

(1) Πονηρῆς δὲ αὐτῆς εἶπεν, ὡς ἐκείνοις πονηρῆς τοῖς δι' αὐτῶν ἀναιρημαίσις. τὸ γὰρ πονηρὸν ἔδαμῆ ἀπὸ τῆς φύσεως λέγει, (ἐπειδὴ μὴδὲ οἶδεν τι ἀπὸ φύσεως πονηρὸν ἢ θεῖα Γραφή.) αἰσθε δὲ ἔδει ἀπὸ γνώμης, ἀλλ' ἀπὸ τῆ πρᾶγματος· ὡς ὅταν λέγη ἐν ἡμέραις πονηρῆς, πονηρῆν λέγων ἡμέραν τῶν θλιβομένων. Σύμμαχος δὲ τὰ, δι' Ἀγγέλων πονηρῶν, Ἀγγέλων εἶπε κακῶντων, σαφέτερον αὐτὸ εἰπῶν. Θεόδωρος. εἰ τῆ τῶν ψαλ. σερᾶ· Οὐ τὴν φύσιν, πονηρῶν δὲ τὸν σκοπὸν. ἔδει γὰρ ταῖς τοῖς Ἀγγέλοις ὁ Θεὸς εἰς διακονίαν κέρηται· ἀλλὰ πονηρῆς προσηγόρευσεν, ἐπειδὴ πόνος καὶ κακάσις κελδοθῶντες, ἐπέφερον· ὡς καὶ πονηρῆν τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, ὡς ἀναγκῶν καὶ πόνων τοῖς ἀμαρτωλοῖς γέμεσαν, αὐτὸς ἔτος ὁ ψαλμῶδης ὀνομάζει. Φησὶ γὰρ ἔτω, μακάριος ὁ σιωπῶν ἐπὶ πλῶχόν καὶ πᾶντα, ἐν ἡμέραις πονηρῆς ῥύσεται αὐτὸν ὁ Κύριος. Ἠσύχιος. αὐτ.

ιδ. Ἐξῆλθε δὲ Λώτ, καὶ ἐλάλη-
σε πρὸς τὰς γαμβρὰς αὐτῆς τὰς εἰ-
ληφότας τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ
εἶπεν, ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθετε ἐκ τῆς
πόλεως τῆς. ὅτι ἐκτρέψει Κύριος τὴν
πόλιν. ἔδοξε δὲ γελοιάζειν ἐναντίον
τῶν γαμβρῶν αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνωτέρω παρ' ἑαυτῶν αὐτὰς
καλεῖ. καὶ γὰρ τὰς μνηστῆρας, ἀνδρας καὶ
γαμβρὰς λέγει, καθάπερ ἡ καινὴ τὸν
Ἰωσήφ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ μὴ ἀνω
ἔλεγε τοῖς παρανόμοις ἐκείνοις, ἔτι ἰδὲ
» δύο θυγατέρας ἔχω, αἵτινες ἐκ ἐγνωσαν
» ἀνδρας πῶς ἐν αὐταῦντά Φησι, πρὸς τὰς
» γαμβρὰς αὐτῆς τὰς εἰληφότας τὰς θυ-
γατέρας αὐτῆς; Μὴ νομίσης εἰς ἀντίον εἶναι
ταῦτα τοῖς πρότερον παρὰ τῆς δικαίας ῥη-
θεῖσιν. ἔθος γὰρ τῆτο ἰὼ τοῖς παλαιοῖς
πρὸ πολλῆς τῆς χρόνου τὰς μνηστῆρας ποιεί-
σαι, καὶ πολλακίς καὶ σιωποικεῖν ταῖς μνη-
στῆραῖς, καὶ ἅμα τοῖς γονεῦσι διατρέ-
βειν. ὁ καὶ μὴ ἐστὶν ἰδεῖν πολλαχῆς γινώ-
σκον. ἐπεὶ ἐν ἡδὴ τὰ τῆς μνηστῆρας ἐγε-
γόνει, διὰ τῆτο καὶ γαμβρὰς αὐτῆς ὀνο-
» μάζει, καὶ Φησι, τὰς εἰληφότας τὰς θυ-
» γατέρας αὐτῆς. τῆ γνώμη γὰρ καὶ τῆ
» συγκαταθέσει εἰληφότες ἦσαν.

ιε. Ἦνίκα δὲ ὄρθρος ἐγένετο, καὶ
ἐπεσπένδαζον οἱ Ἄγγελοι τὸν Λώτ,
λέγοντες, ἀναστὰς λάβε τὴν γυναί-
κά σου, καὶ τὰς δύο θυγατέρας, αἵ
ἔχεις, καὶ ἐξέλθε, ἵνα μὴ συναπόλ-
λη ταῖς ἀνομίαις τῆς πόλεως.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς περὶ τῶ Ἀδάμ δέδοται
ἢ ἀτόλη, ἔτω καὶ τῶ Λώτ. αὐτὸν δὲ εἰ-
κὸς δεῖναι ταῖς γυναιξίν. ἢ παραβαῖσα ἐν
ἐγένετο σῆλη ἀλός.

ις. Καὶ ἐταράχθησαν. καὶ ἐκρά-
τησαν οἱ Ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτῆς,
καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτῆς, καὶ
τῶν χειρῶν τῶν θυγατέρων αὐτῆς, ἐν τῷ
Φείσαται Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἔτι λοι-
πὸν ὡς περὶ ἀνδρῶν διαλέγεται ἡ Γραφή.
ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλουσιν ἐπάγειν τὴν τιμω-
ρίαν, Ἄγγελος αὐτῆς ὀνομάζει, καὶ Φησιν
» ἐκράτησαν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ τῆς χει-
» ρὸς τῆς γυναικὸς αὐτῆς, καὶ τῶν χειρῶν
» τῶν θυγατέρων αὐτῆς ἐν τῷ Φείσαται αὐ-
τῆ Κύριον. παρεδάρρῳσαν αὐτῆς διὰ τῆς
ἀφῆς τῆς χειρὸς, καὶ αἰδύρωσαν αὐτῶν
τὴν προθυμίαν ἵνα μὴ ὁ φόβος διαχύση
αὐτῶν τὴν ἰσχύ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἦκειν γὰρ καὶ εἰς τῆτο
λοιπὸν ἡμερότητος τῆς εἰς ἡμᾶς τὸν τῶν

(1) Εἰ καὶ ἐξῆλθω. ὁ τῆς Λύγ. κἀδ.

Α ὅλων σωτήρα καὶ Θεὸν, καὶ ὡς ἐνεργὸν
ποιεῖσαι τὴν ἐπικρίαν, κατὰ γὰρ τὸ, ἐκρά-
» τησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰ
» ἐξῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἰδοὺ δ' ἂν ἀληθῆς
κακένο ὑπάρχειν, ὡς ὀλίγοι μὲν κομιδῆ
τῆς δικαιοσύνης οἱ ἐπιμεληταί, καὶ πολλῆ
κατὰ τὸν βίον ἢ σπάνις ἀνδρῶν ἀγαθῶν.
» ἀνδρα γὰρ Φησι πισὸν, ἔργον δορεῖν, κα-
» τὰ τὸ γεγραμμένον. πλὴν ἀπόλεκτος ὁ
» τοῖτος, καὶ Φροντῖδος τῆς ἀνωθεν ἐ πα-
B ρέρως ἡξιωμῖος. εἰ γὰρ καὶ ἐστὶ κατὰ
τὸν κόσμον ἀναμῖξ τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἐδὲν
αἰτεῦσαι ὑπομῖων τὸ βλάβος, ὡς κρίνον
ἐξ ἀκανθῶν ἀρπάζεται, καὶ ἐκ ἀν ἀπόλ-
λοῖτο δίκαιος μετὰ ἀσεβῶν, κατὰ τὰς
τῶν ἀγίων Φωνάς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδὲν ὠνήσε τὴν γυ-
ναῖκα Λώτ τὸ κεκρατῆσαι ὑπὸ τῶν Ἄγ-
γέλων, καὶ ἐξελθεῖν (1) ἐκ Σοδόμων ὅτι
Γ ἐσράφη εἰς τὰ ὀπίσω.

ιζ. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον
αὐτῆς ἔξω, καὶ εἶπαν, σῶζων σῶζε
τὴν σεαυτῆ ψυχὴν.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐν τῷ σῶζε τὴν σε-
αυτῆ ψυχῶν, Φησὶ δὴ λέγεσθαι σαφῶς
» τὸ, σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει καὶ μὴ κοινῶναι 1. Τιμ. 5. 22.
» ἀμαρτίας ἀλλοτρίαις, καὶ ἀμείνων ἔσο
» τῶν ἐν κόσμῳ παραποδισμάτων. ψυχῆς
» γὰρ ἀνάλλαγμα, τὸ σύμπαν ἐδὲν. τί γὰρ
» ὠφελήθησεται ἄνθρωπος ὅταν τὸν κόσ-
» μον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχῶν αὐτῆ ζῆ-
» μιωθῆ;

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσον, ὅτι ἐὰν ὑπερ-
βάλλῃ τὸ πλῆθος τῶν πονηρῶν, ἐ σῶζον-
ται διὰ τὰς δικαίας ἀ πόλεις, ἀλλ' οἱ δί-
καιοὶ χωρίζονται.

Ε Μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω, μη-
δὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς
τὸ ὄρος σῶζε, μήποτε συμπαρα-
ληφθῆς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Θεῶ, Φη-
σὶ, κολλάζοντος, ὡς ἀνθρωποὶ μὴ κατανοήτε.
ὅτι μὲν γὰρ τιμωρῆσαι, ἐχρῆν γινώσκειν τὸ
δὲ περιεργάζεσθαι πῶς, προπετείαις καὶ
» θράσους ἐστὶν, ἐκ βλαβείας. καὶ ἄλλως.
Z μὴ ταῖς εἰς φαυλότητα μεταστροφῆς, Φη-
σὶ, τὰ ἴσα Φρονεῖν ἔλοιο.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Τὸ δὲ δὴ χρῆμα λέγειν
ἀμετασρεπτι ποιεῖσαι τὴν βλάβειν σημαί-
νει πᾶ ταχα τὸ μὴ ταῖς εἰς φαυλότητα
μεταστροφῆς τὰ ἴσα Φρονεῖν ἐλέσαι πά-
» λιν τοῖς ὑπὸ δίκῃ τὴν πυρὸς ἐξ ἀκρασίας
ἐνλωεγμῖοις. ἔχεσαι δὲ δὲν τῆς εἰς σω-
» τηρίαν ὁδῆ, μὴ τῆδε κακέισε περισσωμέ-
» νης, καὶ Φαντασίας ἐώλοισ κοσμικῶν ἐπι-
» θυμιῶν ἐλαφρὸν καὶ ὑδιαρρίπισον νῦν,
ἀλλ' ἀτελήτε καὶ ἀπυρον, καὶ εἰς δὲ δὲ
» βλέπειν

βλέπαιν αἰ μεμελετηκότα, τηρῶντας ἐν ἑαυτοῖς.-(1)

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μὴ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ, τρεῖς ἐν μὴδὲν τρόπῳ Φαυλότητος διαμνηῖς. ἀνὶθι δὲ μᾶλλον, οἷα περ εἰς ὄρος, εἰς ἐξηρημνίῳ καὶ περιόπλον ζώῳ, ἔδον ἔχουσαν χαμαιρρίφες, ἀλλ' ἐν ὑψηλῆτε καὶ ἐπηρμένη διαπρέπσαν ἀρετῇ, καὶ ἀπηλαγμένη φρονήματος τῆ χθαμαλωτάτε, τρεῖσι τῆ ἐπιγείῃ καὶ σαρκικῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁρος ἐν ἄρα τὸ νοητὸν ἢ ἐν ἀγιασμῷ ζωῇ, καὶ τῆς ἐξαίρετε πολιτείας τὸ ὑπερτενές, νοσμῆς πε κάτω τῆς ἐν ἀμαρτιαῖς, καὶ τῆς ἐπιγείῃς ἐντετηγμῆς ζωῆς.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ τῆτο δὲ ἔχει δianoian ἀξίαν ἀγγελικῆ πνύματος. μὴ περιβλέψη εἰς τὰ ὀπίσω, αἰ τοῖς ἐμπροδαν ἐπεκτείνε. καταλέλοιπας Σόδομα, μὴ σρέφῃ εἰς Σόδομα. καταλέλοιπας τῷ κακίαν καὶ τῷ ἀμαρτιάν, μὴ ἐπισραφῆς πρὸς αὐτῷ, μὴδὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. καὶ τηρήσεις τῷ προτέραν ἐντολῷ τῷ λέγῃσαν, μὴ περιβλέψη εἰς τὰ ὀπίσω. ἐκ ἀρκεί σοι πρὸς τὸ σωθῆναι, ἐὰν μὴ καὶ τῆς δούτερας ἐντολῆς ἀκέρσης, λεγῃσης· μὴδὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. ἐ γὰρ δεῖ ἀρξάμενον προκοπῆν ἐσάναι ἐν τῇ περιχώρῳ Σοδόμων, εἰ καὶ Σόδομα διαβέβηκεν, ἀλλὰ διαβάντα ἀπὸ τῆ ἐσάναι ἐν τῇ περιχώρῳ, σώζεσθαι εἰς τὸ ὄρος, κατὰ τὸ, μὴ περιβλέψης εἰς τὰ ὀπίσω, μὴδὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς τὸ ὄρος σώζε, μήποτε συμπαραληφθῆς. εἰ βῆλει μὴ συμπαραληφθῆναι Σοδομίταις, μήποτε εἰς τὰ ὀπίσω σραφῆς, μήτε σῆς ἐν τῇ περιχώρῳ Σοδόμων, μὴδὲ ἀλλαχῆ γάνη, ἢ εἰς τὸ ὄρος. ἐκά γὰρ ἐσι μόνον σωθῆναι. ἐσι δὲ τὸ ὄρος Κύριος Ἰησῆς.

» ιη. Εἶπε δὲ Λῶτ πρὸς αὐτῆς, δέομαι Κύριε.

» ΑΔΗΛΟΥ. Πῶς πρὸς τῆς δύο εἴρηται, δέομαι Κύριε; μάλισα εἰ μὴ ὁ Κύριος ἴω σὺ αὐτοῖς, ἀλλὰ εἰς τῶν παρὰ Ἀβραάμ τριῶν ὧν, ἐ σωῆλθε τοῖς δυσίν· ὅπερ δῆλόν ἐσι καὶ ἐκ τῆ, ἀπέσειλαν ἡμᾶς Κύριος σωθῆναι αὐτῷ. Ταυτὸν πάλιν καὶ ἐπὶ τῆς δυάδος, ὅπερ ἐπὶ τῆς Τριάδος. πρὸς ἑνα γὰρ διαλέγεται, καὶ εἰς αὐτῷ ἀποκρίνεται· ὅτι καὶ τῆς μωνομῆς διὰ τῶν Ἀγγέλων δυάδος ἐκάτερον ἐσι ἐκάτέρῳ κατὰ τῷ ἰσότητα τῆς διωάμεως, ἐ τῷ λόγῳ τὸ πνεῦμα, καὶ ὁ λόγος ἐ τῷ πνύματι.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐοικεν ἐν μετὰ τῷ ἀπὸ Σοδόμων ἔξοδον μηκέτι τοῖς Ἀγγέλοις, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ διαλέγεσθαι. ὅταν γὰρ τις ἐξέλθῃ τῷ περιχώρον τῆς κακίας, δὴρήσει τὸν Θεὸν σιωμι-

A λῶντα αὐτῷ, καὶ παρῆσιαν ἄγει αἰτεῖν περὶ ὧν βέλεται.

» ιθ. Ἐπειδὴ εὔρεν ὁ παῖς σε ἔλεος ἐναντίον σε, καὶ ἐμεγάλυνας τὴν δικαιοσύνην σε, ὁ ποιεῖς ἐπ' ἐμέ τῆ ζῆν τὴν ψυχὴν με. ἐγὼ δὲ ἐ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος· μὴ καταλάβῃς με ἐκεῖ, καὶ ἀποθάνω. Ἴδῃ ἢ πόλις αὕτη ἐγγυς τῆ καταφυγεῖν με ἐκεῖ, ἢ ἐσι μικρᾶ· καὶ ἐκεῖ διασωθῆσομαι. ἐ μικρᾶ ἐσι; καὶ ζῆσεται ἢ ψυχὴ με ἐνέκεν σε.

» ** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐν ταῖς τῶν ἡθῶν καὶ τρόπων ἐπανορθώσεσιν, ἐκ ἂν εἴη τῶν ἀδεχομαῖων δούτῃς ἀναθρώσκαι διωαδαίτινας ἐπὶ τὸ ἀμωμήτως ἔχον, ἢ γαν εἰς ὑπερφυᾶ καὶ ὑπέροφον πολιτείαν. προσήκοι δ' ἂν οἶμαι κατὰ βραχὺ πρὸς τῷ ἀρτίως ἔχουσαν ἔξιν, ἐκ μικρῶν καὶ συμμέτρων ἀρξάμενος, καὶ μονοναχι προεισρέχων καθάπερ εἰς πόλιν μικράν, καὶ ὄρος ὑψηλῆ γείτονα, τῷ τῆς ἐξαίρετε καὶ ἀνωκισμῆς ζωῆς ὑποκαθημῆναι τε καὶ ἐν μείοσι πολιτείαν. ταύτητοι καὶ ὁ δίκαιος Λῶτ, τύπος ἂν εἴη τῶν τῆ δε διακειμένων, ἐκ εἰς τὸ ὄρος δούτῃς, ἀλλ' ἐν πόλει Σηγῶρ τῇ μικρᾶ καταλύσαι ἀξίῳν.

» Δ κα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἰδῃ ἐθαύμασά σε τὸ πρῶσωπον, καὶ ἐπὶ τῷ ρήματι τέτω, τῆ μὴ κατασρέψαι τὴν πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας.

» ΑΚΥΛΑΣ. Ἴδῃ ἦρα πρόσωπόν σε.

» ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ὁράσει ἐδυσωπήθῃ τὸ πρόσωπόν σε.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐδεξάμω σε τῷ ἰκεσίαν, φησί, καὶ ποιήσω καὶ τῆτο, καὶ παρέξω σοι τὸ αἰτηθῆν, καὶ διὰ σε καὶ τῆς πόλεως φείσομαι.

» ιε. Σπεῦσον τῆ σωθῆναι ἐκεῖ.

» ** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀνεθέλητον μὲν γὰρ τῷ Θεῷ κατὰ τὸ ἀληθές ἢ τελείως ἐκ ἔχουσα πρὸς ἀρετῷ πολιτεία, καὶ τὸ κατὰ τι γέν ἠτῆσθαι τῶν παθῶν ἀπόβλητόν τε αὐτῷ καὶ κατακρίσεως ἐ μακρᾶν πλῶν ἐφίησιν ἐκ φιλανθρωπίας, καὶ συμμετρήσας τῇ φύσει τὸ ἐ ἀρχαῖς ἐφικτόν, σώζεσθαι κελδοῖ καὶ μελετῶντας ἐτι τὸ ἀγαθόν, ἔποσε τῷ ὑπαίτιον κομιδῇ διασείχοντας ἀγωγῷ.

» Οὐ γὰρ δυνήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα, ἕως τῆ σε εἰσελθεῖν ἐκεῖ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ὁση ἢ πρὸς τὸν δίκαιον τιμή. ἀδιώατον εἶναι λέγῃσι γενέσθαι τῷ ἐπιφορᾶν τῆ πυρὸς, ἕως ἂν ἐκείνος ἐπεξέλθῃ.

» R 3

» Διὰ

(1) Ἀπὸ τῶν ἐκδόδομ. τῆτο ἀγαπηπλήρωται, πάνυ ἀτελές ἂν.

Διὰ τῆτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐκείνης, Σηγώρ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σηγώρ ἐρμυδύεται βραχία, μικρά.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Διαφύγει δὲ αὐτὸς (ὁ Λῶτ) μετὰ τῶν θυγατέρων εἰς βραχύτι χωρίον καταχών, περιγραφέν ὑπὸ τῆ πυρός· Ζώωρ καὶ νῦν ἔτι λέγεται. καλῶσι γὰρ ἔτις Ἑβραῖοι τὸ ὀλίγον. εἰ ταῦτα ὑπὸτε ἀνθρώπων ἐρημίας, καὶ τροφῆς ἀπορίας ταλαιπώρως διήγην.

καγ. Ὁ Ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Λῶτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ περὶ Σόδομα ἀφόρητα ποιεῖ καύματα. ἵνα ἔν ὁ διὰ πυρός ἀφανισμὸς μὴ τῇ φύσει τῶν καυμάτων ἐπιγραφῆ, ἢ μεσημβρίας γίνεται ὁ τῆ πυρός ἕτερος, ἀλλ' ὁρθοῦ ὅτε καταψύγεται πῶς ὁ αἶρ. ὅθεν καὶ προσέδηκε τὸ, ἔβρεξε, καὶ ἐκ τῆ ἔρανε.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Διατὶ ἐξῆλθεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τῷ γλῶ καὶ Λῶτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ; Καί φησιν, (1) ὁ αὐτὸς χρόνος γίνεται καὶ τοῖς προκόπισιν εἰς σωτηρίαν, καὶ τοῖς ἀνιάτως ἔχουσι πρὸς κόλασιν. εἰ ἀρχῇ δὲ ἡμέρας ὕδους ἀνατέλλαντος τῆ ἡλίου τῷ δίκῳ ἐπάγει, βεβλόμενος ἐπιδείξει, ὅτι ἥλιος καὶ ἡμέρα καὶ φῶς, καὶ ὅσα ἄλλα εἰ κόσμῳ καλὰ καὶ τίμια μόνοις ἀπονέμεται ἀσείοις· Φαύλω δὲ ἔδεν τῶν ἀθεράπυτον κακίαν ἐχόντων.

καδ. Καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον, καὶ πῦρ παρὰ Κυρίε ἐξ ἔρανε.

Ψαλ. 109. 1. ΑΔΗΛΟΥ. Ὁμοιον τῷ, εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ ξενίζετωσε, ἀγαπητέ, τῶν ῥημάτων ἢ σιωπῆκη. ἰδίωμα γὰρ τῆτο ἐστὶ τῆς Γραφῆς, καὶ ἀδιαφόρως ἔτω πολλάκις τίθησι τὰ ῥήματα. ὁ δὴ καὶ νῦν ἐστὶν ἰδεῖν. ἔβρεξε γάρ φησι Κύριος θεῖον, καὶ πῦρ παρὰ Κυρίε ἐκ τῆ ἔρανε· ἵνα εἴπῃ, ὅτι Κύριος τῷ τιμαρίαν ἐπήγαγε, καὶ ἔ μόνον τὰς πόλεις κατέσρεψε, καὶ πᾶσαν τῷ περιόικον, καὶ πάντας τὰς κατοικῆντας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς ἠφάνισεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τινὲς τὸ, Κύριος, περὶ εἰὸς τῶν δύο Φασί· παρὰ Κυρίε δὲ, τῆ μείναντος παρὰ τῷ Ἀβραάμ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐξ ἔρανε δὲ τὸ πῦρ πρὸς Φορᾶν, ὅθεν ἕτεροι πρὸς ζωλῷ ὡς ἂν δειχθῆ μὴ τῶν καρπῶν αἴτιος ὑπάρ-

χων ἔρανε. καὶ ἀσείρες, ὡς ἔδεν τῶν ὄμβρων, ἀλλ' ὁ πέμπων τῆτος Θεός. ὅς γε καὶ τὸ πῦρ ἀντὶ τῆτων ἀπέσειλε, παρὰ φύσιν ἐπὶ τὰ κάτω πεμφθεῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Φύσει καὶ κῆφα τὸ θεῖον καὶ πῦρ. τὸ δὲ τῆς ἀρᾶς κεκαυθρηγμένον ἠλλαξε πρὸς τῆναντίον τῷ κίνησιν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κεραυνοὶ ῥυκνῆτες ἐξ ἔρανε τῆτε ἀσείεις κατέπρησαν καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν. καὶ μέχρι τῆ νῦν μνημεία τῆ συμβεβηκότος ἀλέκτε πάθης δεικνύται κατὰ Συρίαν, ἐρείπια, καὶ τέφρα, καὶ θεῖον, καὶ καπνός, καὶ ἢ ἔτι ἀναδομοκῆ φλοξ ἀμαυρά, καὶ θάπερ διασφυχομένη πυρός. εἰ δὲ τῆτω σωέβαινε τῆτε ἀσείεις τῆς ἐρημίας τιμωρίας κολάζεσθαι, καὶ τῆς καλοκαγαθίας διαινωχότας εἰ πάθειν, ἀρετῆς ἐπαξίων ἄθλων τυγχάνοντας.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄματε εἰς τῷ πόλιν ἀπεσώθη, καὶ τὸ πῦρ ἐπέφεροτο τῆς πόλεσι, σημεῖον τῆς μελλετης εἰ πυρὶ σωτελείας.

κε. Καὶ κατέσρεψε πᾶσας τὰς πόλεις ταύτας, καὶ πᾶσαν τὴν περιχώρον, καὶ πάντας τὰς κατοικῆντας ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ πάντα τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο εἶρηται, μὴ σῆς εἰ πᾶση τῇ περιχώρῳ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ Κύριος ἔ μόνον τῆς ἀσείεις ἀπόλλυσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς τροφᾶς αὐτῶν, ἕσας σοδομιτικὰς καὶ ἐπιβλαβεῖς. εἰ αἰς ἐστὶ καὶ ἀμπελος, περὶ ἧς γέγραπται, ἐκ γὰρ ἀμπέλες Σοδόμων ἢ ἀμπελος αὐτῶν, καὶ ἢ κλιματῆς αὐτῶν ἐκ Γομόρρας.

καε. Καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτῆ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγένετο σήλη ἀλός.

ΑΔΗΛΟΥ. Στήλη ἔχ ἀπλῶς ἐγείστο, ἀλλὰ μάλισα ἀλός, διὰ τὸ, ὑμεῖς ἐσὲ τὸ ἀλός τῆς γῆς. ἐφαρμόσει δὲ τῇ σήλῃ τῆ ἀλός τὸ, εἰ δὲ τὸ ἀλός μωρανθῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐγείστο σήλη ἀλός, τῷ πρὸς τὸ κακὸν ἐπιστροφῷ θριαμβούσῃ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἀνανδρος νῆς, ἢ σημεῖον ἢ γυνή, τῆς εἰς Φαυλότητα μετατροπᾶς ἀχρεΐταις παντελῶς. τῆτο γὰρ οἶμα δηλῶν τὸ γενέσθαι σήλῃ ἀλός. ὅπερ ἂν εἴη σύμβολον ἀπομαρανθείσης Φορῆς, καὶ νῆ πρὸς ἠλιθιότητα μεταφοιτᾶν αἰσχυμῆς.

ΦΙΛΩ.

(1) Τὸ, καί φησι προδήκη δοκεῖ. ἐν τοῖς τῆ Ἑβραῖς Φίλωνος δὲ ἐκδομοκῆ τοῦ ὑπόμνημα τῆτο ἔχ εἴρηται. μήτι γε ἔν Φίλωνος τῆ ἐπισκόπη εἰσι, καθάπερ καὶ τὸ εἰ τῇ 248. σελ; καὶ γὰρ ὁ τῆς Λύγ. κώδ. αὐτότε καὶ τὸ προκείμενον ἀχρι τῆ, πρὸς κόλασιν, κατὰ σιωχέσαν περιέχει, ὀλίγων τινῶν μόνον εἰ τῷ μεταξύ κειμένων. ἀλλὰ γὰρ τὸ, ἀσείοις πάντῃ σιώηδες τῷ Ἑβραῖῳ. μήτι ἔν τὰ ἀχρι τῆ, πρὸς κόλασιν, τῆ Ἐπισκόπη εἰσι, τὰ δὲ ἐξῆς τῆ Ἑβραῖς;

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Φησὶ τὴν γνωαῖκα Λωτ εραφείσαν εἰς τὸπίσω, γενέσθαι σήλω, ἔ μυστοπλασῶν, ἀλλὰ πράγματος ιδιότητα μινύων. ὅς γὰρ ἂν ὀλιγωρήσας τῆ διδασκονίος ὑπὸ ῥαθυμίας ἐμφύττετε ὁμῆ καὶ σωήδεις, τὰ μὲν πρόσω καταλίπη, δι' ὧν ὄραν καὶ ἀκθεῖν καὶ ταῖς ἄλλαις διωάμεσιν ἐσὶ χρῆσθαι πρὸς τὴν τῶν φύσεως πραγμάτων ἐπίκρισιν, ἐκτραχηλίσας δ' αὐτὸν εἰς τὸπίσω περιεργάγη, τὰ τυφλά τῶν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτων μᾶλλον ἢ τῶν τῆ σώματος μερῶν ἐζηλωκῶς, ἀψυχῶς καὶ κωφῆς λίθῶς τρόπον σηλιτωδεται.

κζ. Ὁρθεῖσε δὲ Ἀβραάμ τῷ πρῶτῳ εἰς τὸν τόπον, ἔ εἰσήκει ἐναντίον Κυρίας. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρῶσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ εἶδε· καὶ ἰδὲ ἀνέβαινε Φλόξ ἐκ τῆς γῆς, ὡσεὶ ἀτμὶς καμίνῶ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐν ἐκείνῳ φησὶ τῷ τόπῳ γεγονὼς, εἶδα τὴν διάλεξιν πρὸς τὸν δεσπότην ἐποίησατο, καὶ τὴν περὶ τῶν ἐν Σοδόμοις παράκλησιν, ἑώρα τῆς φοβερᾶς ἐκείνης τιμωρίας τὰ ἴχνη, καὶ τῆ δικαίῶς εἶκεν μαθεῖν τί ἐπεδύμει. τοιῶτον γὰρ τῶν ἀγίων τὸ ἔθος, φιλόσοργον καὶ συμπαθητικόν.

κθ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκτρίψαι Κύριον πάσας τὰς πόλεις τῆς περιχώρας, ἐμνήσθη Κύριος τῆ Ἀβραάμ· καὶ ἔξαπέσειλε τὸν Λωτ ἐκ μέσσω τῆς καταστροφῆς, ἐν τῷ ἐκτρίψαι Κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῶκει ἐν αὐταῖς Λωτ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τί ἐσὶν ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆ Ἀβραάμ; τῆς παρακλήσεως, φησὶν, ἧς ἐποίησατο, λέγων, μὴ σωμαπολέσης δίκαιον μετὰ ἀσεβῶς. τί ἐν ἂν ἔποι τίς, διὰ τὴν παράκλησιν τῆ πατριάρχῶς ὁ δίκαιοις διεσώθη, καὶ ἔχι διὰ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην; καὶ καὶ διὰ τὴν παράκλησιν τῆ πατριάρχῶς. ὅταν γὰρ τὰ παρ' ἑαυτῶν σωασαμένῶν, καὶ ἡ παρὰ τῶν δικαίων πρεσβεία τὰ μέγιστα ἡμᾶς ὀνύησιν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐν μὲν τῇ φορᾷ τῆ κεραυνίῳ πυρὸς, οἰκήτορσιν αὐτῆς ὅλης χώρας ἐμπιπραμείης, εἰς μόνος ἀνὴρ μέτοικος ἐπιφροσῶν θείῳ σώζεται, διότι τῶν ἐγγχωρίων παρανομημάτων ἐδὲν ἡσάσατο, τῶν μετοίκων εἰωθῶτων ἀσφαλείας εἶνεκα τὰ ξενικὰ τιμᾶν, ἐπεὶ τοῖς ἀτιμάζουσι κίνδυνος ἐκ τῶν αὐτοχθονίων ἐπειλαί. καίτοιγ' ἔκ ἐπ' ἄκρον ἦκε σοφίας, ὡς διὰ τελειότητα τῆς ἐν αὐτῷ φύσεως τοσάτω γέρωσ ἀξιοθιῶναι, ἀλλ' ὅτι μόνον τοῖς πολλοῖς ἔ σωλιέχθη πρὸς τὸ ἀβροδαιτον ἀποκλίνασι, καὶ πάσας μὲν ἡδο-

Α νὰς, πάσας δὲ ἐπιθυμίας χορηγίαις ἀφθόνοις ἀνάψασιν, ὡπερ φλογα θείῳ καὶ κεχυμαίνῃ ὕλη.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐν τῷ ἐκτρίψαι Κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῶκει ἐν αὐταῖς Λωτ. ὡς ἐν πλείοσι κατοικῆντος πόλεσι τῆ Λωτ ταῦτα λέγεται.

λ. Ἀνέβη δὲ Λωτ ἐκ Σηγῶρ· καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει αὐτὸς, καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτῆ μετ' αὐτῆ.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Οὐκ ἀδρόως ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος κατὰ τὰ εἰρημια αὐτῷ, ἀλλὰ πρῶτον εἰς Σηγῶρ γίνεται· καίτοιγε μὴ θαρρόσης ἐαυτῷ περὶ τῆ ἀναβιῶν εἰς τὸ ὄρος.

Γ *** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Πρόεισιν ὡπερ διὰ βαθυμῶν ὁ νῆς ἐπὶ τὸ ἔχον ἀρτίως, καὶ ἀναδρόσκει κατὰ βραχὺ πρὸς ὄπερ ἡ ἐν ἀρχαῖς ἐκ ἐπιηθείως ἔχων, ἔτε λίαν ἱκανῶς. πρόεισι δὲ καὶ ἀναφοιτᾶ πρὸς τὸ ἀμεινον φρονήσατε καὶ ἀνδρεία τῆ πνοματικῆ, καθάπερ τισὶν ἰδίαις θυγατρᾶσιν ἐπισκηπτόμενος, καὶ κάταπε μείειν ἀφᾶς τὸ ἡδουπαδέστε καὶ ἀναυδρον, ὧν τύπος ἡ γωη.

Δ Ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγῶρ. καὶ κατῶκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτὸς, καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτῆ μετ' αὐτῆ.

Ε **ΕΥΣΕΒΙΟΥ.** Ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγῶρ, καὶ ταῦτα ἀκθεῖσας, ὅτι διὰ σὲ ἔ κατεραφῆσεται. διὸ φασίτινες, ὅτι ἔ κατεραφῆσαν οἱ εἰς Σηγῶρ. ἀλλὰ κατεπόθησαν. διὸ καὶ Βαλα ἐκλήθη. ὁ ἐρμιλωδεται καταποδεῖσα. ἀλλαχῆ δὲ ἡ Γραφῆ Ζώγορα καλεῖ. ὁ δὲ Σύρος, Ζααρὶ καὶ Βαλα. καὶ τῆτο σωμαγωνίζεταί τῷ τολμηματι τῶν θυγατέρων Λωτ, ὡς μηδανὸς, μηδὲ ἐκ Σηγῶρ περιληφθέντος. ἔ γὰρ ἂν τὰ ἐκείσε ἔφυγεν ὁ Λωτ.

Ζ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἔδει τὴν μὲν (τὴν Σηγῶρ) διὰ τὸν Λωτ σωθῶναι· τῆς δὲ, ἀναρεθιῶναι. ἐκ ταύτης γὰρ εἶχαν ὁ Λωτ ἐν τῷ ὄρει τὰ ἐπιτήδεια· πόθεν γὰρ εἶχαν οἶνον ἐν τῷ ὄρει; καὶ ὁ Ἐβραῖος ἔτωπῶς λέγει, ἕως τῆς καταπίσεως, περὶ τῆς Σηγῶρ. εἰ γὰρ μὴ τῆτο ἡ, πῶς ἔλεγον αἱ θυγατέρες τῆ Λωτ, ὡς εἰδὲς ἐσὶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅς εἰσελεύσεταί πρὸς ἡμᾶς; ὦντο γὰρ καὶ τὸ σύμπαν ἀνθρώπων γένος ἀπολωλόναί.

Η *** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Εἴη δ' ἂν ἕτερος ἐκ ἀπίθανος ἡμῖν ὁ ἐπὶ τῷδε λόγος. πέτρα μὲν γὰρ ὁ Χριστὸς διὰ τὸ ὑδραίνεστε καὶ ἀπλωτον τῆς ἀνωτάτης πασῶν ἐσίας· σπηλαιον δὲ τὸ ἐν Χριστῷ, νοοῖτ' ἂν ἡ ἐκκλησία, τὸ τῶν ἀγίων κατάλυμα, τῶν ὑσεβῶντων ἡ σκέπη, ἡ κατοικῆσι δίκαιοι, καὶ ὅσοι τὴν διὰ πυρὸς παραιτῶνται δίκλω.

λα. Εἰ-

λα. Εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέρα, ὁ πατήρ ἡμῶν πρεσβυτέρως, καὶ ἔδειξεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ. Ἀκύλας ἔτω, καὶ ὄδον πάσης τῆς γῆς.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐκ ἔν ἐ πάθος ἀκολασίας ἤλασεν αὐτάς, ἀλλὰ Φαίδω τῆ γένος. ὅθεν δὲ σύγνωσι.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἰκονομία ἐπετελεῖτο, δι᾽ ἧς αἱ δύο σωμαγωγαὶ ἀπὸ εἰδός καὶ τῆ αὐτῆ πατρός τεκνοποιήσασθαι ἐμῶν οντο ἀνδρ σαρκὸς ἡδονῆς. ἔ γὰρ ἡ ἄλλος ἔδειξεν ἀέριμα ζῶτικόν, καὶ τέκνα ἐπι καρπίας διωάμενος δὲναί αὐταῖς, καθὼς γέγραπται.

λβ. Δεῦρο καὶ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον, καὶ κοιμηθῶμεν μετ' αὐτῆ, καὶ ἐξαναθήσωμεν ἐκ τῆ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδέπω εὔρομεν ποτιζόμενον, σπείροντα (1) ὡς Λῶτ, οἶνον. ἔ οἱ ἀπὸ ἀέριματος τῶν ἡμῶν ἔκ εἰσελεύσονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν Χριστῆ ἕως δεκάτης γενεᾶς, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα παρὰ τὸ μὴ σιωπήσασθαι αὐτῆς τῷ Ἰσραὴλ μετὰ ἄρτων καὶ ὕδατος εἰ τῇ ὁδῷ ἐκπορευόμενων ἐξ Αἰγύπτου καὶ ὅτι τὸν Βαλαάμ ἐμῶν δῶσαντο.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Κλέψισι τῆ πατρός τὴν κατῆ. ἡδῆσαν γὰρ νήφοτος τὴν σωφροσύνην αὐτῆ.

λγ. Ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ καὶ εἰσελθῶσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τῆ πατρός αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔκ ἡδῆ ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὴν καὶ ἀναθῆναι. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα τῇ νεωτέρα, ἰδὲ ἐκοιμήθη χθὲς μετὰ τῆ πατρός ἡμῶν ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον καὶ τὴν νύκτα ταύτην καὶ εἰσελθῶσα κοιμήθη μετ' αὐτῆ, καὶ ἐξαναθήσωμεν ἐκ τῆ πατρός ἡμῶν σπέρμα. Ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πατέρα αὐτὸν οἶνον καὶ εἰσελθῶσα ἡ νεωτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τῆ πατρός αὐτῆς καὶ ἔκ ἡδῆ ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὴν καὶ ἀναθῆναι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἰωσήφ μὲν τῆς ἀδελφῆς ποτίζει μεσημβρίας, αὐταὶ δὲ τὸν πατέρα εἰ νυκτὶ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ Εὐὰ ἐκ τῆ Ἀδάμ ἔσα, γυνὴ αὐτῆ γέγονε (2). καὶ τὰ τέκνα τῆ Ἀδάμ ἀλλήλοις ἐμίγησαν. ὁ δὲ Θεὸς ἔκ ἐκώλυσεν, ἵνα μὴ ἄλλοφύλοις δοθῆσαι, κοινωνήσωσι τῆς εἰδωλολατρίας, ἑτέροσ λῆαν κακῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ὁ Λῶτ ἔκ αἰε κλήθη ταῖς θυγατράσι μιγείς; Ἐπειδὴ τοῖς ἐξ ἀγνοίας πλημμελεμένοις καὶ οἱ ἀνδρωποὶ συγγινώσκον εἰώθασιν. ἔ τοῖνω ἔδὲ τῷ Λῶτ ἐπεμῆψατο ἀντις δικαίως τῆς μίξεως ἕνεκα. ἡ γὰρ τὸ πρακτομενον. τὸ δὲ τῆς μέθης ἐκείνη ἔχα τινα μέμψιν κεκραμῆναι συγγνώμη. ἀδημονῶν γὰρ κομιδῇ καὶ ἀλύων, ὡς πάντων ὁμῆ τῶν ὄντων γεγυμνωμένος, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπάσι καὶ αὐτῆς τῆς ὁμοζύγῃ, ἠέχετο τῶν θυγατέρων τὸν οἶνον προσφροσῶν περαιτέρω τῆς χρείας ἄτε δὴ τὸ μὲν κατασκοβαζόμενον ἀγνοῶν, ψυχαγωγίας δὲ καὶ παραμυθίας τὸ δρώμενον ὑποπλῶων. ἐκείνη δὲ παντάπασιν εἰς κατηγορίας ἀδῶοι. Θεασάμεθα γὰρ τὰς μὲν τέσσαρας πόλεις, καὶ τὰς κόμας ἀπάσας ἐμπρησάσας τῷ ἕτερῷ τῆ πυρὸς, τῆς δὲ τὴν Σηγῶν οἰκῶντας, καταποδῶντας τῆτο γὰρ σημάζει καὶ τῆνομα κατὰ ποσις γὰρ ἡ Σηγῶν ἐρμῶνδεται εἰσὶν ἄρδῳ ἀπολωλεῖται τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν καὶ τὴν κατέχευαν ἐρημίαν ὁρῶσαι, καὶ τῆ γῆρας προδωρησασθαι τὴν ἀδελφείαν, ἐβληθήθησαν ἐπινοήσαι καὶ ἀέριμα τῷ γαίῃ, καὶ ἑαυταῖς ψυχαγωγίαν τινά. τῆτω χρησάμεθα τῷ λογισμῷ, καὶ ἔκ ἐπιθυμία δελούσασθαι, τὸν μὲν οἶνον ἔλαβον σωεργόν, ἔκλεψαν δὲ τῇ πλείονι πόσει τῆ γεγοννηκότος τὴν αἰδήσιν, ἀπέφλωκεν δὲ τὸν πατέρα ἀπορέα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τὶ δήποτε ὁ Θεὸς ἔκ ἐκώλυσεν τὴν παράνομον μίξιν; Προεώρα τὴν τῆ γαίης ἀσεβείαν ὁ Θεός. Μωαβίται γὰρ ἐδελούον τῷ Χαμῶς, τῷ δὲ Μελχὼμ Ἀμμωνίται. ἵνα ἔν μὴ ὡς συγγενέσιν ἐπιμιγνύμενοι τῆτοις Ἰσραηλίται μετὰ χῶσι τῆς ἀσεβείας, ἔκ ἐκώλυσεν τὸν παράνομον γάμον ἕπως ταύτῃ γέν αὐτῆς μυσαρὸς ἀποφύγη, καὶ βδελυκτῆς Ἰσραηλίοις. δηλοῖ δὲ τῆτο καὶ ὁ τῶν ὄλων Θεὸς διὰ Μωυσέως τῆ νομοθέτῃ διαγορῶων, Ἀμμωνίτης καὶ Μωαβίτης ἔκ εἰσελεύσεται εἰς Ἐκκλησίαν Κυρίῃ ἕως δεκάτης γενεᾶς, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τῆτο τῆς θείας προσεκλήον Γραφῆς, ὅτι πλὴν ἀμαρτίας ἔδεν Φαῦλον τῶν εἰ ἡμῖν ἡγεμνῆς, χρησά μὲν ὁσάκις ἀν ἡμῖν, ἡ Φαῦλάτινα διηγῆται, προσθήσῃ τοῖς μὲν ἔπαινον, τοῖς δὲ ψόγον. τῶν μὲν, ἀπίργασα πρὸς δὲ τὰ παρορμῶσα. ὅταν δέτι λέγη τῶν τοῖστων, οἶνον εἰς τὸ τῆ Λῶτ ἔκ ἀπὸ πονηρίας γενόμενον

(1) Ποτιζόμενον οἶνον τινὰ μέλλοντα σπείρειν. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.
 (2) Τὰ ἀπὸ τῆ, καὶ τὰ τέκνα, ἄχρι τέλους ἐλήφθη ἐκ τῆ τῆς Λύγ. κώδ.

μενον διαθέσεως, ψέγει μεν ἑδάμωσ, ἔ
μιλῶ δὲ ἐπαινῶ, τὰς σαρκικὰς καὶ Φιλη-
δόντας ὑφορωμένη.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐδαμῶσ, εἰ καὶ τῷ πατρὶ
ὡσ ἔξ ἀνάγκης ὑπ' ἐκείνων ἐπράχθη, τῆ-
το ζηλωτέον ἐκτὸς ἀνάγκης. Φαῦλον γὰρ
ἢ ἀχρεία ἠδονῆ, ἀπηγορευμένων τῶν πρὸς
τὰ τίμια σώματα ἐφ' ἠδονῆ κοινωνιῶν. οἶον,

Δόβιτ. 8. 7.

τὸ, ἔκ ἀποκαλύψεως ἀχρημοσύλῳ μητρός.
τῷ δ' αὐτῷ λόγῳ καὶ ἢ πρὸς πατέρα κοι-
νωσία πονηρὸν, ὡσπερ ἢ πρὸς μητέρα. ἐν
ἀγνοία δὲ πρᾶχθη, καὶ τῇ τῆ συμφύρου-
τος προνοία, μέμψιν ἐκφύγει. ὅθεν ἐδὲ
ἢ θεία-μέμψεται Γραφή. Φασὶ δὲ, ὅτι
καὶ τῆς κοινωνίας τῶν δύο σωμαγωγῶν
πρὸς τὸν εἶνα πατέρα λόγῳ Θεῷ τύπος ἐπε-
τελεῖτο, τῆς μέθης τὸ πάθος ἐκτυπύσεως
ὡσ ἐπὶ τῆ Ἀδάμ ἢ ἕκαστις καὶ ὁ ὕπνος εἰς
τῷ σύσασιν τῆς γυναικὸς ἐγένετο. ἐπεὶ
δὲ καὶ ἢ ἐκκλησία διὰ τῆ κυριακῆ πάθους
σωῆση, καὶ ἡ νόμῳ σιωημένη αὐτῷ
εἰς αὐ πνεῦμα, ὡσ ἢ Εὐα τῷ Ἀδάμ εἰς
σάρκα μίαν, ἐξηγεῖται τῆτο ὡσ μέγα μυσ-
τήριον ὁ Παῦλος εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τῷ ἐκ-

Ἐφῆσ. 5. 32.

κλήσιαν. τὸν δὲ τύπον ἔκ ἀνάγκη καὶ
ἐπὶ τῶν γεννηθέντων ἐκ τῆ Λῶτ εἶναι. ἔ
δὲ γὰρ ἐπὶ τῶν ἐξ Εὐας γεννηθειμένων ὁ
Χριστὸς καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐτι σώζεται τύ-
πος διὰ τὸν Καῖν τὸν ἀδελφοκτόνον. σα-
φές δὲ καὶ δῆλον, ὡσ ἔκ ἔγκλημα τὸ
πρᾶγμα ἐπὶ τὰς θυγατέρας τῆ Λῶτ ἔδὲ
πάλιν ἐπὶ τῆ σωτήρος. δαίκνυσι γὰρ ἢ
κατὰ τῷ Ῥῆθ ἰσορία, ὡσ σωμαφθεῖσα τῷ
γένει τῆ Ἰῶδα, μετέχει καὶ αὐτῇ τῆς εἰς
Χριστὸν ὁμιλογίας. ὡσπερ γὰρ Ἰῶδας τῆ
Ἀβραάμ υἱός, ἔτως ἢ Ῥῆθ θυγάτηρ τῆ
Λῶτ. ταύτης δὲ καὶ ὁ Εὐαγγελιστῆς τῆ
ὀνόματος μέμνηται, διὰ αὐτῆς τὸν πατέ-

ρα τιμῆσαι βεβλόμενος· ἐπειδὴ καὶ σωκ-
δημος τῆ θεία γεγένηται, καὶ τῶν ἰσων
ἀπήλαυσε κινδύνων· ὅτι καὶ Προφήτης τὸ
τῆ Θεῷ πρόσωπον ἐπέχει.

λς. Καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυ-
γατέρες Λῶτ ἐκ τῆ πατρὸς αὐτῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὕτως ἡ οἰκονομία
Θεῷ, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῆς Θάμαρ· ἐπειδὴ μὴ
ἀκολασίας ἕνεκα, ἀλλὰ παιδογονίας τῆτο
πεποιήκασιν.

λς. Καὶ ἔτεκεν ἢ πρεσβυτέρα υἱόν,
καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Μωάβ,
λέγασα, ἐκ τῆ πατρὸς μου. ἔτος
πατὴρ Μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον
ἡμέρας. Ἐτεκε δὲ καὶ ἢ νεωτέρα
υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἀμ-
μάν, λέγασα, υἱὸς γένους μου. ἔτος
πατὴρ Ἀμμανιτῶν ἕως τῆς σήμερον
ἡμέρας.

ΑΔΗΛΟΥ. Μωάβ ἐρμιλωδέεται ἐκ τῆ
πατρὸς μου, ἢ ὕδωρ πατριον.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Αἱ δὲ παρθένοι πᾶν
ἢ Φανίδα τὸ ἀνθρώπινον ὑπολαβῆσαι,
τῷ πατρὶ πλησιάζουσιν, ἐπινοήσασα λα-
θεῖν. ἐποίησαν δὲ τῆτο ὑπὲρ τῆ μὴ γένος
ἐκλιπεῖν. γίνονται δὲ παῖδες ὑπὸ μὲν τῆς
πρεσβυτέρας, Μωάβος, εἴποι δ' ἄντις
ἀπὸ πατρὸς· Ἀμμανον δὲ ἢ νεωτέρα ποιῶ-
ται, γένους υἱὸν ἀποσημαίνει τὸ ὄνομα.
κίλζει δ' αὐτῶν ὁ μετ' Μωαβίτας, μέγιστον
ὄντας ἐτι καὶ νῦν ἔθνος· Ἀμμανίτας δὲ
ὁ ἕτερος, Συρίας τῆς κοίλης εἰσὶν ἀμ-
φότερα.

Κ Ε Φ. Κ.

α. **Κ**αὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβρα-
άμ εἰς γῆν πρὸς Λίβα·
καὶ ὤκησεν ἀνα μέσον
Κάδης, καὶ ἀνα μέσον Σέρ· καὶ πα-
ρώκησεν ἐν Γεράροις.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πόθεν ἐκίνη-
σαν; Ἀπὸ τῆ τόπῳ αὐτῶν ἡ εἰσκήλωμε-
νος, ὅπως καὶ τὸν τῶν ἀπάντων δεσπότη
μετὰ τῶν Ἀγγέλων ὑποδέξασθαι κατη-
ξιώθη. ἐκεῖθεν, Φησὶ, κινήσας, παρώ-
κησεν ἐν Γεράροις. ὅρα τῶν δικαίων τῷ
διαγωγῷ, ὅπως ἡ σιωεσαλμική καὶ ἀπέ-
ριτος, ὅπως μετ' ὀκολίας τὰς μεταναστά-
σεις ἐποιεῖντο, καὶ καθάπερ οἱ πάροικοι
καὶ παρεπίδημοι, ἔτω τὸν ἑαυτὸν βίον
ἠκονόμεν· καὶ ποτὲ μεν ὡδε, ποτὲ δὲ ἐκεί-
τὰς σκλωὰς ἐπήγγυτο, καθάπερ ἐν ξείνῳ
διάγοντες.

β. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ περὶ Σάρ-
ρας τῆς γυναικὸς αὐτῆ, ἀδελφὴ μου

ἐστίν. ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν, ὅτι γυ-
νή μου ἐστὶ, μήποτε ἀποκτενεῖσιν αὐ-
τὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως δι' αὐτήν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τοσαύτη τῆς δικαίας ἢ ὥρα
καὶ αὐ γῆρα. ἢ γὰρ χάρις τῇ ἐσειρωμένη
Φύσει παραχρῆσα τεκῆν, ἀνεκαίνιζεν ὡσ
ἀετῆ τῷ ὥραν αὐτῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα ἀκάνων,
ἀγαπητῆ, μὴ καταγνώσ τῆ δικαίῳ μικρο-
ψυχίαν, εἰ τὸν θάνατον ἐδεδοίκα· ἀλλὰ
θαύμασον τῆ πάντων ἡμῶν δεσπότη τῷ
ὑπερβάλλουσιν περὶ ἡμᾶς Φιλανθρωπίαν,
ὅτι τὸν θάνατον τὸν τοῖς δικαίοις ἐκείνοις
καὶ ἀγίοις τότε φοβερόν, τῆτον νῦν ὀκα-
ταφρόνητον εἰργάσατο ὁ Χριστὸς· καὶ ὃν
ἐδεδοίκασαν οἱ εἰσάρητοι ἐκείνοι, καὶ το-
σαύτῳ παρρησίαν πρὸς τὸν Θεὸν ἔχον-
τες, τῆτον νῦν καταγελῶσι καὶ κόρα ἀ-
παλαί. ἐδὲ γὰρ θάνατός ἐστι λοιπὸν, ἀλλ'
ὕπνος καὶ ἀποδημία καὶ μετὰσσις ἀπὸ
τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ βελτίω.

Ἄπέ-

Ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Ἀ-
Γεράρων, καὶ ἔλαβε τὴν Σάρραν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ζητεῖται πῶς βασιλεὺς
τριφῶν, καὶ ἐπ' ἀδείας ἔχων ὅσας βέλε-
ται καλᾶς τε καὶ θειδεῖς γυναικας λα-
βεῖν, ἔλαβε τὴν Σάρραν ἐναιρηκοντῆτιν
ἔσαν· καὶ αὐτὸς γὰρ ὡς πρεσβύτης, καὶ
ἐκ ἂν ἀφ' αἰς νέας, πρεσβυτέρας ἀντεποιή-
θη μίξεως. Δίκαιος ὡς, καὶ εἶδε δίκαιον
τὸν Ἀβραάμ, τοιαύτῳ δὲ καὶ τὴν Σάρ-
ραν, καὶ ἠθέλησεν ἐαυτῷ ἀέσμα ἀπὸ τοι-
αύτης ἐξανασησαι, μέγισον ἠγησάμενος
καύχημα ἐκ τοιαύτης γυναικός ἀέσμα
ἐξανασησαι.

γ. Καὶ εἰσήλθεν ὁ Θεὸς πρὸς
Ἀβιμέλεχ ἐνυπνίῳ τὴν νύκτα, καὶ
εἶπεν, ἰδὲ σὺ ἀποθνήσκεις περὶ τῆς
γυναικός ἧς ἔλαβες· αὕτη δὲ ἐστὶ συ-
νωμηκῆ ἀνδρῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐφ' ὧν δηλεῖται, ὅτι τὰς
κατ' ἀγνοίαν πλάσαντας ὁ Θεὸς ἐ παρο-
ρᾶ, ὡς ἐ πλάσαι· καὶ ὅτι πάντων προνοεῖ,
ὅποτε καὶ τῆ Φυλισαίας.

δ. Ἀβιμέλεχ δὲ ἐχ ἠψατο αὐτῆς.

1. Κορ. 7. 1. * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐμφασιν ἔχει τὸ,
ἐχ ἠψατο ὡς τὸ, καλὸν ἀνθρώπῳ γυ-
ναικός μὴ ἀπλεοδαί. ὅπερ ἐστὶ καὶ χω-
ρισ τῆς μίξεως κατὰ μηδὲν ἄλλο παθητι-
κόν, (1) ἢτοι ἐνιδεῖν, ἢ ἀψαοδαί γυναικός.
ὁ Θεὸς μάλιστα ἐκ ἀφῆκε τὸν Ἀβιμέλεχ
ἀψαοδαί αὐτῆς· τάχα δὲ πάντα τὸν ἀ-
κρως σωφρονῶντα. Θεόσδοτον γὰρ τὸ
τοιῆτον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
πρὸ βραχείως ὑπέχετο αὐτῷ τὸν Ἰσαὰκ
τεχθῆσεοδαί, ἐγγὺς δὲ λοιπὸν ὁ καιρὸς
ἦν, ἢ μὴ λυμλιηλαίτι τῆ τῆ Θεῶ ἐπαγ-
γελία, τοσῶτον φόβον τῷ Ἀβιμέλεχ ἐπι-
τίθησιν, ὡς καταπληχθῆντα αὐτὸν, μὴ
τολμησαι ἐφ' ἀψαοδαί τῆς Σάρρας.

Καὶ εἶπε, Κύριε, ἔθνος ἀγνοῶν
καὶ δίκαιον ἀπολεῖς;

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν δίκαιος ἐκ ἐν
ἀγνοία, ἀλλ' ἐν ἐπισήμῃ. νῦν δὲ τὸ ἀγνοῶν
κατασρέφει ἐπὶ τῷ μὴ ἐγνώοδαί τῷ Ἀβι-
μέλεχ τὴν Σάρραν γυναικᾶ ἔσαν τῆ Ἀ-
βραάμ. ἐκ ἀγνοητέον δὲ, ὅτι ὠβέλι-
σαι (2) τὸ, ἀγνοῶν, ὡς παρ' Ἑβραίοις μὴ
καίμενον.

ε. Οὐκ αὐτὸς μοι εἶπεν, ὅτι ἀδελ-
Φή μὲ ἐστὶ; καὶ αὐτῆ μοι εἶπεν, ὅτι
ἀδελφός μὲ ἐστίν;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς
ἔχον τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν συμφωνίαν,
καὶ αὐτὸς φησι τῆτό μοι εἶπε, καὶ αὕτη
σωδέετο τοῖς παρ' αὐτῆ λεγομένοῖς.

Ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ, καὶ δικαιο-
σύνη χειρῶν ἐποίησα τῆτο.

ΑΚΥΛΑΣ. Τὸ, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ, ἐν
ἀπλότητι.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐκ ἀκολασία, φησὶν,
ἠβελήθῃλω στωελθεῖν αὐτῆ, ἀλλ' ὡς δικαίαν
καὶ ἀδελφῶν δικαίᾳ μέγισον ἠγησάμεν,
εἰ ἀνάγοιμι πρὸς γάμον.

B ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν Ἀβιμέλεχ,
ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ καὶ δικαιοσύνη χειρῶν
τῆτο πεποικησάμ φησὶ, δηλονότι τὸ εἰλη-
φοναί τὴν Σάρραν· ὁ δὲ Θεὸς, τὸ ἕτερον
τῶν δύο μαρτυρῶν αὐτῷ, διὰ τῆ μὴ φά-
σκαι καὶ τὸ λοιπὸν, καταλείπει αὐτὸ ἀ-
νοεῖν· ὅτι περὶ ἐκείνο ψεκτὸς ἦν. εἰ γὰρ
καὶ μὴ τῆτο ἦδει, ἐ δικαίως ἐποίησε τῆ ξένῃ
τὴν ἀδελφῶν λαμβάνων ἐαυτῷ γυναικᾶ.

Γ ε. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς, καὶ γὰρ
ἔγνων ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ἐποίη-
σας τῆτο, καὶ ἐφεισάμην σε ἐγὼ τῆ
μὴ ἀμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ. ἔνεκεν τῆτῃ
ἐκ ἀφῆκασε ἀψαοδαί ταύτης.

ΛΔΗΛΟΥ. Σαφές ἀνάγνωσμα, ὅτι ὁ
μοιχὸς εἰς Θεὸν ἀμαρτάνει.

Δ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ ἀμαρτάνων εἰς
Ἀβραάμ καὶ Σάρραν, εἰς Θεὸν ἠμαρτεν·
ἔτω δὲ καὶ ὁ εἰς τῆς δικαίᾳς.

ζ. Νυνὶ δὲ ἀπόδος τὴν γυναῖκα
τῷ ἀνθρώπῳ· ὅτι προφήτης ἐστὶ, καὶ
προσεύξεται περὶ σῆ, καὶ ζήσῃ. εἰ
δὲ μὴ ἀποδώς, γνώθῃ ὅτι ἀποθανῆ
σὺ, καὶ πάντα τὰ σά.

Ε ΛΔΗΛΟΥ. Πῆ φαίνεται Ἀβραάμ προ-
φήτης; Πρῶτον λέγει τῆ Σάρρα κατιῶν
εἰς Αἴγυπτον, γυνὴ ὡραία εἰ σὺ, καὶ ἐάν Γεν. 12. 11.
ἰδωσί σε οἱ Αἴγύπτιοι, ἐμὲ ἀποκλεινοῖσι, καὶ
σε περιποιήσουσιν. ἔπειτα, ὅτε τὸν Ἰσαὰκ
πρὸς θυσίαν προσέφερον εἰς τὸ ὄρος, λέ-
γει πρὸς τῆς παιδας· μένατε αὐτῆ, ἐγὼ Γεν. 22. 5.
δὲ καὶ τὸ παιδάριον ἀνελεύσομεθα εἰς τὸ
ὄρος τῆτο, καὶ θύσαντες τῷ Κυρίῳ, ὑπο-
σρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ἔπειτα, ὅτι ἡ μό-
νος, ἢ ὀλιγοσὸς γνώσῃν ἔχε Θεῶ. μαρ-
Z τυρεῖ δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος ὅτι Προφήτης ἐστὶ,
λέγων, ὅτι ἐπεθύμησαν Ἀβραάμ ἰδεῖν με· Γωάν. 8. 56.
τὴν ἡμέραν, δηλὸν ὅτι ἰδὼν προφητεία
τὸν Κύριον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προφήτης ὁ Ἀ-
βραάμ παρὰ τῆ Θεῶ μαρτυρεῖται εἶναι.
ποῖον δὲ ζῆν, ἢ τὸ θεῖον; ὅεσιν ἐναντίον
τῷ ἀποθνήσκαι. ἢ σημειωτέον, ὅτι Προ-
φήτης προσδύμενος συμβάλλεται πρὸς
τὸ ζῆν.

ΛΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι δὲ τοῦ
ἀδικῆντα παύσαοδαί τῆ ἀδικήματος, καὶ
ἔτω

(1) Παθητικῶς, ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Τὰ περὶ τῆ ὠβελῆ ἀρήσεις αὐ τῷ περὶ μέγε. καὶ σαδμ. τῆ Ἐπιφανίε βιβλίῳ.

ἔτω διὰ προσόχης τῆ ὀσεβῆς ἀπαλλαγίῳ τῆς κολάσεως.

η. Καὶ ἤρθριεν Ἀβιμέλεχ τῷ πρῶτῳ, καὶ ἐνάλεσε πάντας τὰς παῖδας αὐτῆ· καὶ ἐλάλησε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν. ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς κήρυξε λοιπὸν γίνεται ὁ βασιλεὺς τῆς τῆ δικαίης ἀρετῆς, καὶ πᾶσιν αὐτὸν καταδήλον ποιεῖ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἶδες πῶς ἐχ' ἀπλῶς, ἔδὲ εἰκῆ τὰς μετανασάσεις ἐποιοῖτο ὁ δίκαιος; εἰ γὰρ ἐπὶ τῆς σκληρῆς τῆς προτέρας ἔμεινε, πόθεν εἶχον ἅπαντες οἱ εἰ Γεράροις γυνῶν ὄσης ὁ δίκαιος ἀπολαύει τῆς παρὰ τῆ Θεῆ προνοίας;

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐφοβήθησαν δὲ οἱ ἄνδρες σφόδρα. ἰὼ γὰρ νέα πρὸς τοῖς εἰρημνοῖς καὶ τὰ κατὰ Σόδομα.

θ. Καὶ ἐνάλεσεν Ἀβιμέλεχ τὸν Ἀβραάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί τῆτο ἐποίησας ἡμῖν; μήτι ἡμάρτομεν εἰς σέ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην; ἔργον ὃ εἰς ποιήσει, πεποιθήσας μοι.

ι. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ, τί ἐνιδῶν ἐποίησας τῆτο;

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς διὰ τῶν οἰκείων ῥημάτων δαίτυσι τὴν παρὰ τῆ Θεῆ ἀπειλῶν τὴν εἰς αὐτὸν γεγεννημένῳ. ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἰ μὴ ἀποδίδως, ἀποδανῆ σὺ, καὶ πάντα τὰ σὰ, τῆτο αὐτὸ ἐρμυδῶν ὁ Ἀβιμέλεχ, Φησὶ τὶ ἡμάρτον εἰς σέ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην; μὴ γὰρ μέχρις ἐμῆ εἶχε σὴ τῆς τιμωρίας; πᾶσα μου ἡ βασιλεία ἀρδῶν ἐμελλεν ἀφανίζεσθαι ἐκ τῆς ἀπάτης τῆς παρὰ σὲ γεγεννημένης· τί ἂν ἐνιδῶν, ἐποίησας τῆτο;

ια. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, εἶπα γὰρ ἄρα ἔκ ἐσι θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τῆτω· ἐμέ τε ἀποκτενεῖσιν ἐνεκεν τῆς γυναικός μου.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐκ τῆτος ἐνὶ σοχάσασθαι, ὅτι ἐκ ἦσαν εἰδωλολάττραι οἱ περὶ τὸν Ἀβιμέλεχ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς διὰ τῶν ὀλίγων τῆτων ῥημάτων ὁμῆ καὶ καθήφατο αὐτῶν, καὶ ἐδίδαξεν, ὅτι δὲ τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν ἐν νῶ λαμβάνοντα, μηδὲ τῶν παρανόμων διαπράττεσθαι, ἀλλὰ τὸν ἀκοίμητον ἐκείνον ὀφθαλμὸν δεδοικέναι, καὶ διὰ τὴν ἐκείθεν ἐπηρητημέ-

Α νῶ δίκῳ πολλῶ τῆ δικαίης ποιῆσθαι τὴν πρόνοιαν.

ιβ. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μου ἐστὶν ἐκ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ ἐκ μητρός· ἐγενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μου, θυγάτηρ πατρὸς μου ἐστὶ, πλὴν ἔθυγάτηρ μητρός μου.

Β, ΔΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μου ἐστὶν ἐκ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ ἐκ μητρός· ἐγενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα. τρεῖς ἐκ ἐξ ἀδελφῆς, ἀλλ' ἐξ ἀδελφῆ, δηλοῖ δὲ τὸν Ἀβραάμ. σὴν γὰρ τῆ θεοπνύσῳ Γραφῆ τῆς ἐξ ἀδελφῶν τιμωρίας, ἀδελφῆς τῶν θεῶν καλεῖν, ὡς τῶν γεννωμένων τῶν γεννῶντων τόκον ὑπερχομῶν.

Γ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀδελφὴ μου ἰὼ τῆ Λῶτ ὡς Ἰώσηπός (1) Φησιν, (2) ἀδελφὴ δὲ τῆ Ἀβραάμ. τῆς δὲ τοιῆτος ἀδελφῆς ἐκάλεν, ὡς (3) καὶ Λάβαν καλεῖ τὸν Ἰακώβ.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ὁ Ἀβραάμ Φησιν ἐπὶ τῆς γυναικὸς σκηπτόμενος ὡς ἀδελφῆς, ἀδελφὴ μου ἐστὶν ἐκ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ ἐκ μητρός· ἐγένετο δέ μοι καὶ εἰς γυναῖκα τὰς ὁμομητρίδας μὴ δεῖν ἀγεσθαι πρὸς γάμον διδάσκων.

ιγ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐξήγαγέ με ὁ Θεὸς ἐκ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς μου· καὶ εἶπα αὐτῇ, ταύτην τὴν δικαιοσύνην ποιήσεις εἰς ἐμέ, εἰς πάντα τόπον ἔάν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ, εἶπον περὶ ἐμῆ, ὅτι ἀδελφός μου ἐστίν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἠνίκα ἂν καταλείπωμεν ἔσθῃ καὶ νόμῳ, εἰ οἷς ἐτράφημεν ἐκ πατέρων, Θεὸν νομίζομεν εἶναι τὸν ἐξαγαγόντα ἡμᾶς ἐξ οἴκῃ πατέρων ἡμῶν. τὸ δ' αὐτὸ νοήσεις διὰ τὸ, πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τῆ διαβολῆς γεγεννηται, καὶ ἐπὶ τῆ καταλιπόντος παντελῶς τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ τοιῆτος ὑπὸ Θεῆ ἐξήχθη ἀπὸ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς αὐτῆ. 1. Ἰωάν. 8. 8.

ιδ. Ἐλαβε δὲ Ἀβιμέλεχ χίλια δίδραχμα, πούρατα, καὶ μόχθῳ, καὶ παῖδας, καὶ παιδίνας, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβραάμ· καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτῆ. Καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ, ἰδὲ ἡ γῆ μου ἐναντίον σου· ἔάν σοι ἀρέσκῃ κατοίκει.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τοιαῦτα τὰ παρὰ τῆ Θεῆ· ἔ μόνον τῶν λυπηρῶν ἐλθῶν θεοῦ τῆς γυναικὸς ἀντέχειν πρὸς τῆς ἐπιόντας πειρασμῆς σπυδαζόντας, ἀλλὰ καὶ τσοαῦτῳ ἐν αὐτοῖς τοῖς λυπηροῖς παρέχει

(1) Ὅρα τὴν αὐτῆ 179. σελ. 4. σημείωσ.

(2) Ἰσορεῖ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ. ἐλήφθη.

(3) Τὰ ἀπὸ τῆ, ὡς, ἀχρητέλες ἐκ τῆ τῆς Λύγ. κώδ. ἐλήφθη.

παρέχει τὴν ὑποτροφίαν, ὡς καὶ λήθω
 ἔχον ἡμᾶς παντελῆ, καὶ ἐν πολλῇ γίνε-
 θαι τῶν ἀγαθῶν περισσόν. καὶ ὅρα λοι-
 πὸν τὸ βασιλέως τὴν πρὸς τὸν δίκαιον
 θεραπείαν. ἔ μόνον γὰρ τοῖς τοσούτοις
 αὐτῶν δώροις τιμᾶ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξουσίαν
 αὐτῶν δίδωσι τῆς ἐν τῇ γῆ κατοικήσεως.
 ἰδὲ γὰρ Φησὶν ἡ γῆ μου ἐναντίον σου ἐστίν·
 ἔ εἰς σοὶ ἀρέσκη, κατοίκα.

15. Τῇ δὲ Σάρρα εἶπεν, ἰδὲ δέδω-
 κα χίλια δίδραγμα τῶ ἀδελφῶ σου.
 ταῦτα ἔσαι σοὶ εἰς τιμὴν τῆ ζω-
 πησ, καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σὲ·
 καὶ πάντα ἀλήθευσον.

ΛΗΛΟΥ. Δεονότητι δοκί μοι εἰρηκέ-
 να ἔχει τῶ ἀνδρὶ σου, ἀλλὰ τῶ ἀδελφῶ σου,
 καὶ τὸ, πάντα ἀλήθευσον· ἦτοι προσ-
 κρᾶει αὐτῇ ὑποκρινομένη ἄνευ ἀδελφῆ,
 καὶ ἔ γυναικὶ τῆ Ἀβραάμ ἢ τὸ, πάντα
 ἀλήθευσον, τοιοῦτον ἐστίν. ἐπεὶ μόνοι γε-
 γονάμεν, καὶ ἐμελλόν ἐγὼ γίνεσθαι ὡς με-
 τὰ γυναικός, ἔχ ἡψάμην δέ σε, ἀλλ' ἐτή-
 ρησα ἐμαυτὸν εἰ καθαρᾶ καρδίᾳ, ἀλή-
 θεύσον περὶ τῆ μονασμῆ ἡμῶν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰς τιμὴν, Φησὶ,
 τῆ ζωπῆ σου· ἐπειδὴ ἔ μετὰ ἀξίας αὐ-
 τῶν ἔλαβον, ὡς οἱ γαμῆντες. καὶ ἔλαβον
 ἐπὶ μίξει ἀγνοῶν, καὶ ὑβρίσει μὴ εἰδώς.
 Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἄλλος δὲ τὸ, εἰς τιμὴν τῆ
 ζωπῆ σου, ἔ μισθόν, Φησὶ, τῆς μὴ γε-
 γεννημένης μίξεως, ἀλλ' ὑπὲρ ἔ μόνον ἄδον
 τὸ πρόσωπόν σου, ἐτίμησά σε ταῦτα. καὶ
 τὸ μέγα, ὅτι ἐκ αὐτῆ δέδωκεν, ἀλλὰ τῶ
 ἀνδρὶ αὐτῆς.

ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Ταῖς μετὰ σὲ (1)
 ἵνα κακίαν προτρέψῃ μαρτυρήσαι πα-
 ρὰ πάσι, τῇ ἀγνοίᾳ καὶ μὴ τὸ ἐναντίον
 εἶναι. (2)

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς δε-
 ξάμενος τὴν παρὰ τῆ δίκαιης διδασκαλίαν,
 καὶ πισύσας τοῖς παρ' αὐτῆ εἰρημύοις, καὶ
 αὐτὸς ἀδελφὸν αὐτῆς αὐτὸν καλεῖ. ἄπερ
 δέδωκε, Φησὶ, τῶ ἀδελφῶ σου, ἔσαι εἰς τι-
 μὴν τῆ ζωπῆ σου, καὶ πάντα ἀλήθευσον.
 τί ἐστίν εἰς τιμὴν τῆ ζωπῆ σου, καὶ πάντα

ἀλήθευσον; Ὑπὲρ ὧν δι' ἀγνοίαν ἐπεχεί-
 ρησα γαμῆλόν σε εἶσαν τῆ δίκαιης εἰς τὴν οἰ-
 κίαν τὴν ἐμὴν ἀγαγῆν, ὑπὲρ τῆς μόνου,
 ἐπειδὴ ὑβριστὸς σοὶ αἰτιος γέγονα, τὰ χίλια
 δέδωκα δίδραγμα, θεραπείων τὰ παρ' ἐμὲ
 γεννημένα εἰς σέ. ἀλλὰ πάντα ἀλήθεύ-
 σον. τί ἐστὶ πάντα ἀλήθευσον; πάντες,
 Φησὶ, παρὰ σὲ μανθανέτωσαν, ὅτι ἐδὲν
 γέγονε παρ' ἐμὲ παράνομον, ὅτι ἀνέπα-
 φος ἐξηλθες ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς. δι-
 δάξον, Φησὶ, τὸν ἀνδρὰ τὸν σόν, ὅτι ἀ-
 δώς εἰμι τῆς ἀμαρτίας; μανθανέτω πα-
 ρὰ σὲ, ὡς ἐδὲν ἐργασάμην μοι. τίνος δὲ εἴε-
 κεν ταῦτα Φησὶν; ἵνα μάθω παρ' αὐτῆς
 ὁ δίκαιος καὶ πληροφόρησις, τὰς ὑπὲρ
 αὐτῆ προσδύχας ἀνενέγκη τῶ δεσπότη.
 ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν ἐκάστος, ὅτι πάντα ἀλή-
 θεύσον, ἀντὶ τῆ διδασκίαν σου τὸν ἀνδρὰ τὰ
 γεννημένα. ὁ δὲ εὖ ἐπήγαγεν ἡ Γραφή·
 καὶ προσήγατο Ἀβραάμ πρὸς τὸν Θεόν,
 καὶ τὰ ἐξῆς.

12. Προσηύξατο δὲ Ἀβραάμ
 πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἰάσατο ὁ Θεὸς τὸν
 Ἀβιμέλεχ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ
 τὰς παιδίσκας αὐτῆ· καὶ ἔτεκεν.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς διὰ
 πάντων περιφανέστερον τὸν δίκαιον ποιῆ-
 σαι βεβλήμενος ὁ δεσπότης, ταῖς προσδύ-
 χαις τῆ πατριάρχης τὴν σωτηρίαν τῆ βα-
 σιλέως, καὶ πάντων τῶν ἐν τῶ οἴκῳ αὐτῆ
 χαρίζεται.

13. Ὅτι συγκλείων συνέκλεισεν
 ὁ Θεὸς πᾶσαν μήτραν ἐν τῶ οἴκῳ τῆ
 Ἀβιμέλεχ· ἔνεκεν Σάρρας τῆς γυναι-
 κὸς Ἀβραάμ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Συνέκλεισεν ὁ Θεὸς
 πᾶσαν μήτραν, ὡς μὴ τὰς ἐγκυμονήσας
 τεκέιν. πᾶσαν ἐν κύβω ἀκχεῖον. τὸ
 γὰρ περὶ τῆ συλλαβῆν ἐκ ἀν' ἐγγνώμῃ ταύ-
 ταις ἐν ὀλίγῳ καιρῷ.

ΛΗΛΟΥ. Ὅτι εἰς ὁ ἀδικεῖ τις, εἰς
 τῆτο κολάζεται πολυπλασίως. ἠδίκει γὰρ
 τὸν Ἀβραάμ ὁ Ἀβιμέλεχ περὶ τὴν παι-
 δοποιίαν.

Κ Ε Φ. ΚΑ.

α. **Κ**αὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἐπεσκέ-
 ψατο τὴν Σάρραν, καθὰ
 εἶπε· καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς
 β. τῇ Σάρρα, καθὰ ἐλάλησε. Καὶ
 συλλαβῆσα Σάρρα, ἔτεκε τῶ Ἀ-
 βραάμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας, εἰς τὸν και-
 ρόν, καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ Κύριος
 ὁ Θεός.

γ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραάμ τὸ ὄνο-
 μα τῆ υἱοῦ αὐτῆ τῆ γενομένης ὡπῶ, ὃν
 ἔτεκεν ὡπῶ Σάρρα, Ἰσαάκ.

ΙΩΣΗΠΟΥ. Γίνεται δὲ Ἀβραάμ
 μετ' ἔ πολὺ καὶ παῖς ἐκ Σάρρας, ὡς αὐτῶ
 ὑπὸ τῆ Θεῶ προείρηται, ὃν Ἰσαακὸν ὠνό-
 μασε. τῆτο γέλωτα σημαίνει. διὰ μὲν-
 τοι τὸ τὴν Σάρραν μεδιάσσει, τέξεται Φη-
 σαντος

(1) Διὰ τὸ καὶ ταῖς μετὰ σὲ; ὁ τῆς Ἀγγ. κώδ.

(2) Τὸ ἐναντίον Φημίσαμ. ὁ αὐτ.

σαντος τῆ Θεῶ, μὴ προσδοκῶσαν ἤδη το-
 κετῆ, πρεσβυτέραν ἔσαν, ἔως ἐκάλε-
 σαν. αὐτὴ μὲν γὰρ ἐννενηκοντα εἶχεν ἔτη,
 ἑκατὸν δὲ Ἀβραάμ· τίκτεται δὲ παῖς
 ἑκατέρων τῶ ὑσάτω ἔτα.

δ. Περιέτεμε δὲ Ἀβραάμ τὸν
 Ἰσαάκ τὸν υἱὸν αὐτῆ τῇ ὀγδόῃ ἡμέ-
 ρα, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος
 ὁ Θεός.

ΙΩΣΗΠΟΥ. Εὐθύς μετ' ὀγδόῃ
 ἡμέραν περιτέμνεται, καὶ ἐκείνῃ μετὰ το-
 σαύτας ἔτος ἔχουσιν οἱ Ἰσραῆλιτιοὶ ποιᾶσαι
 τὰς περιτομὰς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρῶτος ἐν τῇ ὀγ-
 δῶ περιτέμνεται Ἰσαάκ. καὶ πρέποντα
 Χριστῷ τῷ πρωτοτύπῳ τὰ σύμβολα.

ε. Ἀβραάμ δὲ ἦν ἑταῶν ἑκατὸν,
 ἡνίκά ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαάκ ὁ υἱὸς
 αὐτῆ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. ἵνα μάθωμεν
 λοιπὸν τὴν ἀφατον διώκειν τῆ Θεῶ, ὅτι
 καὶ τὰ παρὰ ἀνδρώποισ ἀδωματα, παρ'
 αὐτῶ διωκτά, διὰ τῆτο καὶ τὸν χρόνον
 ἡμῶν καλῶν ἐπισημαίνεται ἡ θεία Γραφή,
 καὶ μετὰ τὸν τόκον διδάσκει ἡμᾶς λέγε-
 σα, Ἀβραάμ δὲ ἦν ἑταῶν ἑκατὸν, ὡσὶκα
 ἐγένετο Ἰσαάκ ὁ υἱὸς αὐτῆ.

6. Εἶπε δὲ Σάρρα, γέλωτά μοι
 ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός· ὅς ἂν ἀκέση
 συγχαρεῖται μοι.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Γέλωτα ἐποίησέ-
 μοι, ὅτι χαρὰν δηλοῖ, ἐξηγήσατο εἰπῶσα·
 ὡς γὰρ ἂν ἀκέση συγχαρήσεται μοι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Μὴ παρακχεῖσθε δὲ
 ἡμᾶς ἡ ὁμωνυμία τῆ γέλωτος. σωήθεις
 γὰρ τῇ Γραφῇ πολλὰκις τὴν χαρὰν τῆς
 ψυχῆς, καὶ τὴν Φαυδρὰν ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς
 διάδωσιν, γέλωτα ὀνομάζου, ὡς ἡ Σάρρα
 Φησὶ· γέλωτά μοι ἐποίησεν ὁ Θεός· καὶ
 τὸ, μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελα-
 σετε· καὶ τὸ ἐν τῷ Ἰωβ δὲ κείμενον· ἀλη-
 θινὸν δὲ σῶμα ἐμπλήσει γέλωτος. ταῦ-
 τα γὰρ πάντα ἀντὶ ἰλαρότητος ἐπὶ τῆς
 κατὰ ψυχῆν ἀγαθιάσεως εἰληπία τὰ
 ὀνόματα.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶ γέλω-
 τά μοι ἐποίησεν ὁ Κύριος; Εὐφροσύνης
 ὑπόθεσις μοι ὁ τόκος ἐστίν. καὶ τί θαυμα-
 σὸν εἰ ἐμοί; καὶ πάντας τὰς ἀκχόντας συ-
 νηδομένους ἔξω· ἐκ ἐπειδὴ ἔτεκεν, ἀλλ'
 ἐπειδὴ ἔως ἔτεκεν. τὸ παραδόξον τῆ
 γεννημένης εἰς θαῦμα καταστήσει, καὶ
 πλείονα πάσι παρέξει τὴν ἡδονὴν, ὅταν
 μάθωσιν, ὅτι ἐγὼ ἢ τῶν νεκρῶν ἐδὲν
 ἀμεινον διακειμένη, ἀδρόον μήτηρ γέγο-
 να, καὶ ἀπο κατεψυγμένης μήτρας παι-
 δὸν ἔτεκεν.

ζ. Καὶ εἶπε, τίς ἀναγγελεῖ Ἀ-
 βραάμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάρ-
 ρα; ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῶ γῆρα μου.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ ὑπὲρ
 φύσιν ἐστὶ τὸ γεγονός, διὰ τῆτο Φησὶ, τίς
 ἀναγγελεῖ; ἀντὶ τῆ, τίς ἀναλογίσεται;
 τίς ἂν ἀδύμηθῆι; ποῖα διάνοια καταλα-
 βεῖν διωθήσει; ποῖος λογισμὸς ὑβρεῖν ἰκα-
 νὸς τῆ γεννημένης τὴν ἀκρίβειαν;

ΛΗΛΟΥ. Θαυμαστικῶς τῆτο εἰρηται.
 τίς ἔλεγε, Φησὶ, τῶ Ἀβραάμ, ὅτι Σάρ-
 ρα ἐν τῶ γῆρα αὐτῆς θηλάσει παιδίον
 τεχθεῖν αὐτῶ ὑπ' αὐτῆς;

ΑΚΑΚΙΟΥ. Οὐχ ὡς ἀγνοῦντος, εἰ
 καὶ μὴ παρόντος τῆ Ἀβραάμ, ὡσὶκα
 ἐθῆλαζε τὸν Ἰσαάκ ἢ Σάρρα, Φησὶ τὸ,
 τίς ἀναγγελεῖ; πῶς γὰρ ἠγγύα καὶ ἔ
 παρῶ, ὅς καὶ ἐκάλετο τὸ ὄνομα τῆ παι-
 δὸς Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸ τῇ ὀγ-
 δῶ ἡμέρᾳ; μήποτε ἐν τῶ, τίς, ὡς ἐπὶ
 ἀτόπῃ καὶ θαυμασῆ παραλήπται; ὡσὶ
 καὶ ἡμᾶς αὐτοὶ Φαίμεν, τίς ἔλεγε τὸν
 δαίνα ἰδιωτῶ βασιλεύσασιν; ἀσάφεια δὲ
 σωέβη περὶ τὸν τόπον ἐκ τῶν χρόνων,
 τῶν ἡμερῶν. ἀντὶ μὲν γὰρ τῆ, ἀνήγ-
 γελλε παρατατικῆ, ὁ μέλλων κείται. οἶον,
 ἀναγγελεῖ. ἀντὶ δὲ τῆ θηλάσει μέλλον-
 τος, ὁ εἰσεως. οἶον, θηλάσει.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ἔφησεν δι' αὐτῆ
 Σάρρα ὀφίγιος γεννημένη, καὶ παρόν-
 τος τῆ Ἀβραάμ τεκέσα, ἔφη· τίς ἀναγ-
 γελεῖ Ἀβραάμ, ὅτι Σάρρα θηλάσει; Φη-
 σὶ, ὅτι τὸ μὲν, τίς ἀναγγελεῖ τῶ Ἀβραάμ;
 τοιοῦτον ἐστίν ὁ Ἀβραάμ, τίς ἀναγγελεῖ
 εἰς τὴν Περσίδα, ὅτι Σάρρα ἢ Σέρα καὶ
 γραῦς θηλάσει; ἔ γὰρ κείται τίς ἀναγ-
 γελεῖ τῶ Ἀβραάμ, ἀλλ' Ἀβραάμ. εἰ δὲ
 βλαῖον τις τῆτο ἠγγεῖται, ἴσως ὁμῶνύμω τι-
 νὶ τῆ Ἀβραάμ τῆτο Φησὶ, διὸ ἐδὲ τὸ ἄρ-
 θρον προσέδηκεν. εἰ δὲ καὶ τότε ἀπάν-
 ὡ ὁ πατριάρχης, ἐκ ἔχω λέγειν. ἐκείνο
 δὲ μάλλον εἴποι μοι, ὅτι εἰ περὶ αὐτῆ νομί-
 ζοσίντινες εἰρηθῶν, καὶ παρόντος λέγε-
 ται· ὡς τὸ, τίς ἀναγγελεῖ τῶ Κυρίῳ μου;
 αὐτὸς Κύριος, αὐτὸς εἰσακθε. τὸ γὰρ
 Φάναι, τίς ἐρμυνοῦσαι τῶ τελείῳ τὴν τῆ
 ἀτελεῆς γαλακτοτροφίαν; πλέον τῆ πι-
 θανῆ τὸ περιεργον ἔχα. καὶ περὶ μὲν
 τῆτων ἄλις. διὰ τῆτο δὲ ἐκ εἶπε τέτο-
 κεν, ἵνα μὴ ὑποβολιμαῖον εἶναι νομιθῆι,
 ἀλλὰ θηλάσει. αἱ γὰρ τῆ γάλακτος πη-
 γαὶ τὸν τόπον ἐγγυῶνται. τῆ γὰρ γνη-
 σίς τόκος ἢ τῆ γάλακτος ἐπιθῆσθαι ἀποδει-
 ζίς ἀαργεσάτη.

η. Καὶ ἠνέθη τὸ παιδίον, καὶ
 ἀπεγαλακτίσθη καὶ ἐποίησεν Ἀβρα-
 άμ δοχὴν μεγάλην ἢ ἡμέρα ἀπεγα-
 λακτίσθη Ἰσαάκ ὁ υἱὸς αὐτῆ.

ΛΗΛΟΥ. Ζητητέον ἐν ὅλῃ τῇ Γρα-
 Φῇ, μήποτε ἐπ' ἐδενὸς ἀδικῆ εἰρηται τὸ,
 ἠνέθη. ἢ γὰρ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνε-
 S 3

δε δόλοισι ἐπὶ τοῖς ἀξίοις δόλοισι μόρον φθάσει.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι ἐξενί τῶν ἀμαρτωλῶν μεμαρτύρηται τὸ ἀπογεγαλακτισμὸν. δίκαιος γὰρ ἰὼ καὶ ὁ Σαμὴλ. καὶ Ἰσαὰκ δὲ ἐκ ἀν κατὰ τὸ πνευματικὸν ἀπεγαλακτίσθη, εἰ μὴ μεμαρτύρηται πρὸ τούτου, ὅτι ἠξήθη. ἔτι δὲ τηρητέον, ὅτι παρ' ἐξενί ἡ σωτηρία αὐτῆ ἐστὶ τῆ δόχῃ ποιεῖν ἐπὶ τῷ ἀπογαλακτισμῷ τῶν παιδίων, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ γενέθλιω. ἐπειδὴ δὲ γνωστικὰ ἐστὶ τὰ γενεθλιακά, γενέθλιον μὲν ποιεῖσιν οἱ Φαῦλοι, Φαράω καὶ Ἡρώδης, τὰ γενεσεως ἀγαπῶντες πράγματα, ἀπογαλακτισμὸν δὲ οἱ δίκαιοι, ὡς Ἀβραὰμ καὶ Ἄννα. μεγάλη δὲ δόχῃς ἀξία τῷ κατὰ Θεὸν πατρὶ τὸ ἰδεῖν τὸν εἰ Χριστῷ παρ' αὐτῷ ἀναγεννηθέντα, καταλιπόντα μὲν τῶν τῶν νηπίων τροφῶν, ἐφθασκόμενα δὲ ἐπὶ τῶν τῶν τελείων. σημαίτεον δὲ καὶ τὸτο, ὅτι τῷ Ἰσμαὴλ ἀπογαλακτισμὸς ἔδοξεν ἀναγεγραπταί. διὸ περὶ τὰ ἀκοσι γεγονώς ἔτη, παιδίον ὀνομάζεται.

Ζ. Ἰδῶσα δὲ Σάρρα τὸν υἱὸν Ἀγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὡς ἐγένετο τῷ Ἀβραὰμ, παίζοντα μετὰ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ παίζοντα περιεσαμένως εἶπεν ἡ Γραφή. εἰ γὰρ τῷ παίζον Ἰσμαὴλ, ἐτυπλε τὸν Ἰσαὰκ. ἀργίω δὲ ἡ Σάρρα θεασαμένη. καὶ διὰ τούτου τῷ Ἀβραὰμ φησιν, ἔκβαλε τῷ παιδίσκῳ, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΚΚΛΙΟΥ. Ἰδῶσα δὲ Σάρρα τὸν υἱὸν Ἀγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὅτι παίζει μετὰ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτῆς. μήποτε τὸ παίζειν, ἀντὶ τῆς μάχης, καὶ τῆς διάξεως εἰρητῆς, ὡς καὶ εἰ τῆ β τῶν Βασιλειῶν, ἢ περὶ τῶν παιδαρίων τῷ Δαβὶδ, καὶ τῷ Σαδλ. φησὶ δὲ ὁ Παῦλος περὶ τῶν ἀμφὶ τὸν Ἰσμαὴλ. ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα. εἰκὸς δὲ ἐστὶ κατὰ τῷ Ἐβραίων διάλεκτον ὀνομασθῆναι τῷ τε μάχῳ καὶ τῷ παιδῳ, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν ἐστὶ τῶν σημαινομένων. οἷον, τὸ μῆλον εἰ μόνον ἐπὶ τῷ ἀροδρῷ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ ζῶν καὶ τὸ ἀντικρὺς εἰ μόνον ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ σαφῶς. καὶ ἡ ἀσπίς εἰ μόνον ἐπὶ τῷ ὄπλῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ θηρίῳ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τισὶν ἔδοξε, πονηρὸν ὄντα τὸν Ἰσμαὴλ, κρίσει Θεῷ ἀποβεβλήθη. διὰ γὰρ τούτου μὴδὲν εἰληφέναι παρὰ τῷ πατρὶ καὶ μάρτυς ὁ Παῦλος λέγει. ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα. ὡς καὶ ἡ Σάρρα ἐξ ἀπλῶς παίζοντα θεασαμένη τὸν Ἰσμαὴλ μετὰ τῷ Ἰσαὰκ ἐκινήθη, εἰ καὶ ἀπλῶς λέγει αὐτὸ ὁ Μωϋσῆς. ἔτω καὶ ὁ Ἀβελήρ, καὶ Ἰαβ ἀντεπαρετάξαντο. ὁ μὲν ὑπὲρ τῷ Σαδλ' ὁ δὲ ὑπὲρ Δαβὶδ. παίζάτωσαν φησὶ τὰ παιδία ἐμ-

προδοῦν ἡμῶν. ἀντὶ τῷ μαχεσάδωσαν. ἔτω, τὸ παίζειν καὶ ἐπὶ μάχης λαμβάνειν εἰωθεν ἡ Γραφή. καὶ ἐμπάξαι, τὸ βία συγκαταδύδωσαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύοις οἰμαί πῃ τῆς παιδίας ὁ τρόπος. καὶ εἶπετο μὲν δικαίων ὁ Ἰσμαὴλ, κατεφοράτο δὲ Φύγων ὁ Ἰσαὰκ. ἀλλ' ἠγανάκτει πρὸς τούτου τῆς ἐλευθέρως ὁ γὰρ. καὶ μετ' ἄλλα. Ἄδρει δὲ ἐν ὅπως πρὸς τῷ τῷ μνηστῆρι γνώσιν ἐκ ἀσωτηρίας ἐδὲ αὐτάπε ταχα τῶν νηπίων τὰ ἀδύματα. ἐδίωκε μὲν γὰρ ὁ Ἰσμαὴλ τὸν Ἰσαὰκ. ἀλλ' ὅτι διώκει κατὰ καιρῶς ὁ ἐκ τῆς Θεραπείης, τῆς τῆς Ἰσμαὴλ, τὸν ἐκ τῆς ἐλευθέρως, τῆς τῆς τὸν εἰ πῆσι καὶ Χριστῷ λαόν, διεσάφει λέγων ὁ μακάριος Παῦλος. ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, ἔτω καὶ νῦν.

Ι. Εἶπε τῷ Ἀβραὰμ, ἔκβαλε τὴν παιδίσκην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς. εἰ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης ταύτης μετὰ τῷ υἱῷ Ἰσαὰκ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἶπερ εἰ ἰσορίας ταῦτα φασὶν ἀναγεγραπταί, καὶ μὴ εἰ ὑπονοίας, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῷ παίζον τὰ παιδία ἐκ ἀν ἠγανάκτισε. δούτερον δὲ ἐκ ἀν εἶπεν ἐκβαλεῖν, ἀλλὰ μόνον μὴ κληρονομήσῃ. ὡς καλῶς δὲ εἰρήσῃ Θεὸς αὐτῆ μεμαρτύρησεν. ἔδοξε δὲ τισὶ πονηρὸν ὄντα τὸν Ἰσμαὴλ κρίσει Θεῷ ἀποβεβλήθη. καὶ διὰ τούτου μὴδὲν εἰληφέναι παρὰ τῷ πατρὶ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ ἦδει, ὅτι καὶ αὐτῆ εἰ ἐχάτω γῆρα τυγχάνει, καὶ τὸν πατριάρχῳ ἔωρα προβεβηκότα ἦσαν γὰρ ἀμφοτέρω προβεβηκότες ἡμερῶν Ἰσραήλ, μήποτε ἀδρός αὐτῶν τελοῦσθαι αὐτῶν, ὁ Ἰσμαὴλ διὰ τὸ ἐκ τῆς τῆς πατριάρχῳ συνουσίας τεχθῆναι, ἐπιχαρήσει εἰς τὸν κληρὸν ἑαυτὸν τῷ πατρὶ εἰσαγαγεῖν, καὶ κοινωνῶς γενέσθαι τῷ Ἰσαὰκ, διὰ τούτου φησιν, ἔκβαλε τῷ παιδίσκῳ εἰσεῖναι καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς. μανθάνετω, φησὶν, ἦδη ὅτι ἐξενὶ κοινὸν ἔξει ὁ τῆς παιδίσκης υἱὸς μετὰ τῷ υἱῷ Ἰσαὰκ. ἐδὲ γὰρ εὐλογον τὸν τῆς δαίης υἱὸν μετὰ τῷ υἱῷ τῷ εἰ μὲ τῆς δεσποίνης. σωματῶς φεσάει.

ΙΑ. Σκληρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀβραὰμ περὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡ μὲν Σάρρα ἐκ ἀπεικῶς πρῶτον πέπονθεν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀκόλαστον, καὶ ἔτως ἀκόλαστον, ὡς καὶ τὸν Θεὸν σιωπῶναι τοῖς παρ' αὐτῆς εἰρημίοις. ὁ δὲ πατριάρχῳ φιλόσοργος ὢν, καὶ συμπαιδῶς διακείμενος πρὸς τὸν Ἰσμαὴλ, ἐπαχθῶς ἐδέξατο τὰ παρὰ τῆς Σάρρας εἰρημία. σκληρὸν γὰρ φησιν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐναντίον Ἀβραὰμ περὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς. ἐδὲ γὰρ τῆς Ἀγαρ

Ἀγαρ ἐποίησατο λόγον, ἀλλὰ συμπαιδῶς πρὸς τὸν παῖδα διέεκετο, ἄτε δὴ λοιπὸν εἰ ἡλικία γεγονότα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δεδυσφάθηκε μὲν γὰρ Ἀβραὰμ, ἀποτρεχέσθης τῆς Ἀγαρ, ἢ φῆσεν ὁ ἐν ὅμως Θεῷ προσάτλιντος. ἐλύπει μὲν γὰρ ὁμολογημένως τῆς ἀγίας Ἀποστόλης καὶ Εὐαγγελιστῆς ἐκπλήτων ὁ Ἰσραὴλ, πλὴν ἀπιστοσφίζοντο καὶ ἐκ ἐκόντες αὐτῆ, διὰ τοῦ τῷ Θεῷ δοκῆν, καὶ τῷ εἰς Χριστὸν ἀγάπησιν. καὶ γὰρ ὁ θεασάσιος γράφει Παῦλος, ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιὰλεπτος ὁδὴ τῆ καρδίας μου. ἠυχομῶ γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάστημα εἶναι ἀπὸ τῷ Χριστῷ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα. οἵτινες εἰσὶν Ἰσραηλίται.

ΙΒ. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, μὴ σκληρὸν ἔσω τὸ ῥῆμα ἐναντίον σε περὶ τῷ παιδῆ, καὶ περὶ τῆς παιδίσκης. πάντα ὅσα ἀν εἶπη σοι Σάρρα, ἀκούσῃ τῆς Φωνῆς αὐτῆς. ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆ μὲν Εὐὰ εἶπεν ὁ Θεὸς, πρὸς τὸν ἄνδρα σε ἢ ἀποσροφήσε, καὶ αὐτὸς σε κυριόσει. τῷ δὲ Ἀβραὰμ, πάντα ὅσα ἀν εἶπη σοι Σάρρα, ἀκούε τῆς Φωνῆς αὐτῆς. ἀνεσράφη γὰρ ἡ τάξις, φησὶ, διὰ τῷ ἀρετῷ τῆς Σάρρας.

ΙΓ. Καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς παιδίσκης ταύτης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτὸν, ὅτι σπέρμα σόν ἐσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι τῆς παιδοποιίας τὸ πλήθος δέδωκεν, ὡς ὑπέχετο, μαρτυρεῖ τὰ ὄραμνα. ἀπὸ γὰρ τῶν ὄρων Αἰγυπτῆς μέχρι τῆς Βαβυλωνος, τῆ γαίης ἢ ἐρημος πλήρης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι τὸ σπέρμα τῷ ὄραμνῳ τῆ μιον παρὰ τῷ Θεῷ.

ΙΔ. Ἀνέστη δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωί, καὶ ἔλαβεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκεν Ἀγαρ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς, καὶ τὸ παιδίον, καὶ ἀπέσειλεν αὐτήν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Σὺ δὲ ἀκούων, ὅτι ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς Ἀγαρ ὁ Ἀβραὰμ τὸν ἀσκὸν τῷ ὕδατος, καὶ τῆς ἄρτους, καὶ τὸ παιδίον, μὴ νόμιζε τὸ παιδίον ἐπικεκασθῆναι τοῖς ὤμοις τῆς μητρός. καὶ γὰρ ἰὼ ἦδη πεντεκαίδεκαετής. ἀλλ' ἀκούε τῆς ἀκόλαστῆς λέξεως, ἀνέστη δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωί, καὶ ἔλαβεν ἄρτους, καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκεν Ἀγαρ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. καὶ τὸ παιδίον, ἐκ ἐπέθηκεν, ἀλλ' ἔδωκεν. ἐκείνῳ γὰρ συνάπτεται τῷ, ἔδωκε καὶ τὸ παιδίον, ἐκ

τῷ, ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. τάχα δὲ ὅπερ καὶ ἀληθέστερον ἐστὶν, οἱ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον πεντεκαίδεκαετής, ἐρέφη ἐτύγγανον, οἷς τεσσαρακονταετής καὶ πέντηκονταετής χρόνος τῆς ἡλικίας ἠκμαζον εἰς τὸν τῷ γάμῳ καιρῶν. λάβε γὰρ μοι τῷ ἀναλογίαν ὅλης τῆς ζωῆς, καὶ τῷ κατὰ τὸν καιρὸν γάμῳ, καὶ ἡ θαιμασίας, εἰ ὁ πεντεκαίδεκαετής ἐστὶ βρέφος ἰὼ, τοῖς ὤμοις τῆς γεννησάσης ἐπιτιθέμενος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡμὸν ἄγαν εἶναι δοκεῖ τὸ νέον ὄντα τὸν Ἰσμαὴλ ἐξελεθῆναι ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας μετὰ μόνῃς τῆς μητρός, καὶ τῷ ἀσκῷ τῷ ὕδατος.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τούτου ἀντικρὺς δέκνυσιν τῷ τῷ Ἀβραὰμ ἀρετῷ. τῆς μὲν γὰρ Σάρρας εἰρημίας, ἐκβαλε τῷ παιδίσκῳ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἐκ ὑπῆκσε. τῷ δὲ Θεῷ κελούσαντος, δούτις τῷ λόγῳ τὸ ἐργὸν ἐπέθηκε, καὶ ταῦτα φιλοσοργῶς περὶ τὸν Ἰσμαὴλ διακείμενος. καὶ γὰρ ἰωίκα τῷ ἐκ τῆς Σάρρας παιδοποιεῖν ὁ Θεὸς ἐπηγγέλατο, αὐτὸς ἔφη, Ἰσμαὴλ ἔστος ὁ ἔθῳ ἀνάντιόν σε. ἀλλ' ὅμως καὶ ἐργῶν κομιδῆ τὸ παιδίον, πεποιήκει ὅπερ ὁ δεσποτῆς προσέταξεν. ἔτω δὲ ταῖς θείαις ἐπαγγελίαις πεπισθῆκεν, ὅτι εἰ παῖδας, εἰ παιδίσκας, εἰ χρυσοῦν, εἰ ἀργυροῦν δέδωκῶς ἀπέλυσε τῆς οἰκίας τὸ παιδίον, ἀλλ' ἄρτες ὀλίγους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ τῷ μητέρῳ. ἦδει γὰρ, ὡς ἀψόδῳς ἢ τῷ προσημαχῶτος ὑποχρεῖς. ὑπέχετο δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς εἰς ἔθνος μέγα ποιήσειν αὐτὸν, ἄτε δὴ τῆς αὐτῆ γεωργίας ἠξιωμῶν. ὁ δὲ καὶ πεπλήρωκε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ πεπολέμηκε τοῖς ἐκ τῆς ἐλευθέρως ὁ Ἰσμαὴλ, ἐκπέμπεται λοιπὸν ἢ τῶν Ἰσραήλων σιωπαγωγῆ σενὸν καὶ ἀλίπαρος ἐφθόδιον ἐχρῆσα, ἄρτον καὶ ὕδωρ. τῆς τῆς ἐπιμετηθῆσα τροποῦ τινὰ γνώσεως τε καὶ ὀλαβείας μέτρον, δι' ὃν ἰὼ εἰκὸς ἐκ εἰς ἄπαν οἰχῆσθαι πρὸς τὸ ἐκτεθῆναι δάν.

Ἀπελθῶσα δὲ ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἐρημον, κατὰ τὸ Φρέαρ τῷ ὄρκῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ Φρέαρ τῷ ὄρκῳ ἐστὶν ἢ νῦν καλῶς μὲν Βηρσαβεί.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τούτου συγκριτέον τῷ Ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρημῆς κατὰ τὸ Φρέαρ τῆς ὄρασεως. ἵνα θεωρηθῆ, ὅτι ἢ μὲν παιδίσκη διὰ τῆς ἐρημῆς ἐπλανᾶτο, ὁ δὲ Ἰσαὰκ διὰ τῆς ἐρημῆς πορεύεται ἀπλῶς, καὶ ἀμφοτέρω γε κατὰ Φρέαρ γίνονται. ἢ μὲν παιδίσκη, τῷ ὄρκῳ ὁ δὲ δίκαιος, τῆς ὄρασεως. ἀλλ' ἢ μὲν, πλανωμένη ὁ δὲ, θεωρῶν. ἰσέον δὲ, ὡς μετὰ τὰ Φρέατα τῆς ἀδικίας, καὶ ἐχθρίας, καὶ ὀβρυχωρίας, ὀνομάζεται τὸ Φρέαρ τῷ ὄρκῳ. σύμβολον τῷ κρείττονος ὄντος. (1)

ΙΕ. Ἐξέ-

(1) Τῷ κρείττονος ὄντος, ὡς εἰ τῷ τόπῳ φαίνεται. ὁ τῆς Αὐγ. κἀδ.

ιε. Ἐξέλιπε δὲ τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς Ἀσκή· καὶ ἔρριψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκ τῆς εἰς δελείαν γεννώσης Ἄγαρ, καὶ τῆ ἐξ αὐτῆς κατὰ σάρκα γεγοννημένον τὸ ὕδωρ ἐπιλέλοιπε τὸ σωμαχθῆν εἰς ἄσκον. καὶ τὸ ἐστὶν ἰδῆν ἐπὶ τῆ κατὰ σάρκα Ἰσραήλ, ὅτε ἔτε Προφῆται, ἔτε σοφοὶ εἰσι παρ' αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν λεγόντων εἰς Χριστὸν πεπισθικίαι, καὶ νηπίων ὄντων ἐν Χριστῷ Φοβεῖσθαι δεῖ, μήποτε (1) εἰ μὴ προκόψαιεν, ἐκλίποι τὸ ὕδωρ.

ιβ. Ἀπελθῆσα δὲ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτῆ μακρόθεν, ὡσεὶ τόξος βολήν· εἶπε γάρ, εἰ μὴ ἴδω τὸν θάνατον τῆ παιδὸς μου. καὶ ἐκάθησεν ἀπέναντι αὐτῆ. ἀνεβόησε δὲ τὸ παιδίον, καὶ ἔκλαυσε.

ιγ. Εἰσήκουσε δὲ ὁ Θεὸς τῆς Φωνῆς τῆ παιδὸς ἐκ τῆ τόπυ εἶν. καὶ ἐκάλεσεν Ἄγγελος Θεὸς τὴν Ἄγαρ ἐκ τῆ ἔραν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, τί ἐστὶν Ἄγαρ; μὴ φοβῆ· ἐπακήκοε γάρ ὁ Θεὸς τῆς Φωνῆς τῆ παιδὸς σου ἐκ τῆ τόπυ εἶν.

ΔΗΛΟΥ. Ἄμα ἔκλαυσε τὸ παιδίον πόματος ἐφιέμενον, καὶ Ἄγγελος Θεός ἐν ἀποσαλαῖς, Φρέαρ ὑπέδαξε ποτίμυ ὕδατος πλήρες.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Χαριέντως ποτὲ χρησόμεθα τῷ ῥητῷ ἐπὶ τῷ δέν τὰ παιδία προσδύχεσθαι, ὡς ἐπακκοδησόμενα. καὶ ἄλλως δὲ εἰ καταφρονητέον τῶν πνευματικῶν παιδίων, εἰ καὶ μὴ τετελείωνται, ὡν τῆς Φωνῆς ἀκῆσει ποτὲ Θεός. καὶ τὸ θαυμαστόν γε, ὅτι Ἄγγελος Θεὸς καλέσας τὴν Ἄγαρ ἐκ τῆ ἔραν, μαρτυρεῖ τὸ τὸν Θεὸν ἐπακηκοῖναι τῆς τῆ παιδὸς Φωνῆς.

ΔΗΛΟΥ. Ὅτι ὁ Ἄγγελος, τῆ Θεὸς τὸ πρόσωπον ἐπέχει ἀποσελλόμενος εἰς διακονίαν.

ιδ. Ἀνάστηθι, λάβε τὸ παιδίον, καὶ κρέτησον τῇ χειρὶ σου αὐτό· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτό.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἐπειδὴ παιδίσκη ἦν, ὑπερεῖδεν αὐτῷ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπαγγελίαν ἐποιήσατο πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἐκείνη τὸ σπέρμα ἐτύγγανε τοσαύτης προνοίας καὶ αὐτῷ ἀξιοῖ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μὴ ἀδύμει, Φησί, διὰ τὸ ἐκβλήθῃσέ σε τῆς οἰκίας. τοσαύτης γὰρ ἀπολαύσεται τῆς παρ' ἐμὲ προνοίας, ὡς καὶ εἰς ἔθνος μέγα γενέσθαι αὐτό.

ιθ. Καὶ ἀνέωξεν ὁ Θεὸς τῆς ὀφθαλμοῦς αὐτῆς· καὶ εἶδε Φρέαρ ὕδατος ζῶντος. καὶ ἔπωρεύθη, καὶ ἐπλήρωσε τὸν ἄσκον ὕδατος, καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἐπειδὴ πρὸ τῆς εἰς ἑώρα, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀνεωγμένων, ἔδει αὐτῇ ὀφθαλμὸς ἐγείετο πρὸ τῆς ἀνωθῆς ἐπισκοπῆς. διὰ τὸ ὅτε ἐβλήθη τὴν παρ' αὐτῆ κηδεμονίαν ἐπιδείξασθαι, Φησί, ἀνέωξε τῆς ὀφθαλμοῦς αὐτῆς, ἀντὶ τῆς, ὑπέδαξε αὐτῇ ἀγνοῖαν, τὴν διάνοιαν αὐτῆς διήγειρεν, ἀδήγησεν αὐτῷ, ὡσεὶ ἰδῆν τὸν τόπον τὸν ἀναβλύζοντα τῆ ὕδατος τὰς πηγὰς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πάνυ ἐξητασμένως τὴν Ἄγαρ ἀγασθῆναι οἱ χρησιμοὶ ὑβρισκομένω μὲν ἐπὶ τῆς πηγῆς, ἐκ ἀρνομένω δὲ ἀπ' αὐτῆς. ἔγω γὰρ ἐστὶν ἰκανὴ ψυχὴ προκόψασα, τῷ τῆς σοφίας ἀκράτω ποτῷ χρῆσθαι· πλησίον δ' εἰ κεκλυται ποιεῖσθαι τὰς διατριβὰς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατὰ ἀναγωγῆν δὲ, ἐκ οἴοντε ἐστὶν ἰδῆν τὸ Φρέαρ τῆ ὕδατος τῆ ζῶντος, εἰ μὴ Θεὸς ἀνοίγοντος τῆς ὀφθαλμοῦς τῆ ὀψομένης αὐτό.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τινὲς φασιν, ὡς αὐτῇ τὸ Φρέαρ ἴσως ἔτως ἐκάλεσεν ἀπὸ τῆ πίνοντα τὸν παῖδα ζῆσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπόπεμπλος δὲ γενομένη τῶν Ἰσραηλίων ἢ μητῆρ, μακρὸς ἐπλανῆτο χρόνος, καὶ κενιδιῶσκει ἀπολέσθαι λοιπὸν εἰς τὸ παντελές. ἀλλ' εἰ κλαύσειαν κατὰ καιρὸς ἀναβοῶντες πρὸς Θεὸν, πάντητε καὶ πάντως ἐλεηθήσονται. διανοίξει γὰρ αὐτῶν τῆς διανοίας τῆς ὀφθαλμοῦς ὁ Θεός, ὄψονται δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν πηγῆν τῆ ζῶντος ὕδατος, τρεῖσι Χριστῷ. καὶ δὴ καὶ πισθόντες, ὑβρισθήσονται, λαβόμενοι τε γενήσονται καθαροὶ κατὰ τὴν τῆ Προφῆτα Φωνῆν.

κ. Καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετὰ τῆ παιδὸς· καὶ ἠυξήθη, καὶ κατώκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ Φαράν· ἐγένετο δὲ τοξότης.

ΔΗΛΟΥ. Ἐπὶ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεθα, ἐπὶ μηδενὸς Φαύλας τετάχθαι τὸ, ἠυξήθη, ἀπολογητέον περὶ τῆς ἵνα χώραν ἔχη τεταγμένω ἐπὶ τῆ Ἰσραηλ το, ἠυξήθη, προτέταχεν αὐτῆ τὸ, καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετὰ τῆ παιδὸς. ὡς εἰ μὴ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῆ, ἐκ ἂν ἠυξήθη.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προεῖπε γὰρ ὁ Ἄγγελος αὐτῇ περὶ τῆ γενέσθαι μέλλοντος, καὶ αὐτὸς ἔσαι ἀγριὸς ἄνθρωπος.

κα. Καὶ κατώκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ Φαράν· καὶ ἔλαβεν αὐτῷ ἢ μητῆρ γυναῖ-

(1) Μήποτε καὶ τῶν τοιούτων. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

κβ. γυναῖκα ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Ἐγένετο ἄ
δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ εἶπεν Ἀβι-
μέλεχ, καὶ Ὁχοζάθ ὁ νυμφαγω-
γὸς αὐτῆ, καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχισρά-
τηγος τῆς δυνάμεως αὐτῆ πρὸς Ἀ-
βραάμ, λέγων, ὁ Θεὸς μετὰ σὲ ἐν
πᾶσιν, οἷς εἰάν ποιῆς.

κγ. Νῦν ἐν ὁμοσίῳ μοι τὸν Θεὸν
μὴ ἀδικήσῃς με, μηδὲ τὸ σπέρμα μου,
μηδὲ τὸ ὄνομά μου· ἀλλὰ κατὰ τὴν
δικαιοσύνην ἣν ἐποίησα μετὰ σὲ, ποιή-
σεις μετ' ἐμῆ, καὶ τῇ γῆ ἣ σὺ πα-
ρώκησας ἐν αὐτῇ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδεὶς μὲν ἀδικεῖ ὁ
δίκαιος. μὴ πειθόμενος δὲ περὶ αὐτῆ ὁ
» Ἀβιμέλεχ, φησὶν, ὅτι ὁμοσίῳ μοι τὸν Θεὸν
» μὴ ἀδικήσῃς με· ἀλλ' ἐδὲ τὸ σπέρμα αὐ-
τῆ (1) ὁ Ἀβραάμ ἠδίκησεν αὐν, ἐδὲ τὸ
ὄνομα τῆ Ἀβιμέλεχ. ὄνομα δὲ ἀδικεῖ ὁ
δυσφημίαν καταχέων τινός.

κδ. Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ, ἐγὼ
ὁμῶμαι.

κε. Καὶ ἠλεγξεν Ἀβραάμ τὸν
Ἀβιμέλεχ περὶ τῶν Φρεάτων τῆ
ὑδατος, ὧν ἀφείλοντο οἱ παῖδες τῆ
Ἀβιμέλεχ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἴνα μηδὲν εἶσθῃ
λύπης ἐχόμενον αὐτῇ ψυχῇ αὐτῆ, τῶν
σωθηκῶν γινομένων· ἐκ ἀνεχόμενος εἰρη-
νόβειν, ὡς ἄλλοι, τῷ σώματι. τῆτο δὲ
ποιεῖ καὶ ὅτε λαμβάνει τὸ σπῆλαιον τὸ
διπλῆν.

κς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ,
ἐκ ἔγνων τίς ἐποίησέ σοι τὸ πρᾶγμα
τῆτο· ἐδὲ σύ μοι ἀπήγγειλας, ἐδὲ
ἐγὼ ἤκησα, ἀλλ' ἡ σήμερον.

κζ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραάμ πρῶ-
βατα καὶ μόχθους, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀ-
βιμέλεχ. καὶ διέθεντο ἀμφοτέρω
διαθήκην.

ΑΔΗΛΟΥ. Τοσῶτον αὐτῆ τὸ ἀνεξι-
κακον, ὡς μετὰ ταῦτα καὶ δῶρα προσ-
δίδωσι.

κη. Καὶ ἔστησεν Ἀβραάμ ἑπτὰ
κθ. ἀμνάδας πρῶτων. Καὶ εἶπεν Ἀ-
βιμέλεχ πρὸς Ἀβραάμ, τί εἰσιν αἱ
ἐπτα ἀμνάδες τῶν πρῶτων τῆτων,
λ. ἅς ἔστησας μόνας; Καὶ εἶπεν Ἀ-
βραάμ, ὅτι τὰς ἐπτα ἀμνάδας ταύ-
τας λήψῃ παρ' ἐμῆ, ἵνα ὡς μοι
εἰς μαρτύριον, ὅτι ἐγὼ ἄρῃζα τὸ
Φρέαρ τῆτο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰς ἐπτα δὲ, φα-
σὶν, ἀμνάδας ἴσως τρίμημα παρέχε τῆ τό-
πῃ, τὰς τῶν μετὰ ταῦτα μάχας πρὸς τὰς
ἐξ αὐτῆ προαναπέλλων. ἐκείνοι δὲ τὰς
σωθήκας παρέβησαν.

Γ λ. Διὰ τῆτο ἔπωνόμασε τὸ
ὄνομα τῆ τόπῃ ἐκείνῃ, Φρέαρ ὀρκισ-
μῆ· ὅτι ἐκεῖ ὤμωσαν ἀμφοτέρω.

λβ. Καὶ ἔθεντο ἐκεῖ διαθήκην ἐν
τῷ Φρέατι τῆ ὀρκῆ. ἀνέστη δὲ Ἀβι-
μέλεχ, καὶ Ὁχοζάθ ὁ νυμφαγω-
γὸς αὐτῆ, καὶ Φιχὸλ ἀρχισράτηγος
δυνάμεως αὐτῆ, καὶ ἀπέστρεψαν εἰς
Δ τὴν γῆν Φυλισιείμ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐπέστρεψαν
» εἰς τὴν γῆν τῶν Φυλισιείμ. εἶπε γὰρ ἄνω,
ὅτι ἕως Γεράρων ἐξετείνετο τῶν Χανα-
ναίων τὰ ὄρια.

λγ. Καὶ ἐφύτευσεν Ἀβραάμ
ἄρκεραν ἐπὶ τῷ Φρέατι τῆ ὀρκῆ· καὶ
ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα Κυρίσ,
Ε Θεὸς αἰώνιος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἀβραάμ καὶ τοῖς τό-
ποις ἐκ τῆς δυσσεβείας ἐπιτέθεικε τὰ ὀνό-
ματα. Φυτῶσας γὰρ ἄρκεραν ἐπὶ τῷ
Φρέατι τῆ ὀρκῆ, ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα
τῆ τόπῃ ἐκείνῃ, Θεὸς αἰώνιος.

λδ. Παρώκησε δὲ Ἀβραάμ ἐν τῇ
γῆ τῶν Φυλισιείμ ἡμέρας πολλὰς.

Κ Ε Φ. Κ Β.

α. **Κ**αὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήμα-
τα ταῦτα ὁ Θεὸς ἐπέ-
ραζε τὸν Ἀβραάμ, καὶ
εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἀβραάμ, Ἀβραάμ·
ὁ δὲ εἶπεν, ἰδὲ ἐγὼ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τότε μετὰ τὰ
ῥήματα ταῦτα τῆς ἐπαγγελίας, καὶ με-
τὰ τὸ εἶπέν, ὅτι ἐν αὐτῷ κληθήσεται σοι

σπέρμα, καὶ αὐτὸς ἔσασθαι διάδοχος. με-
τὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ὁ Θεὸς ἐπέραζε τὸν
Ἀβραάμ. Τί ἐστὶν ἐπέραζεν; ἐκ ὡς αὐ-
τὸς ἀγνοῶν, ἀλλὰ προσήγε αὐτῷ τὴν πῆ-
ραν, ἵνα καὶ οἱ τότε παρόντες, καὶ οἱ ἐξ
ἐκείνῃ μέχρι τῆ παρόντος παιδῶν/αι, τὸν
αὐτὸν πόσον τῷ πατριάρχῃ, ἢ τὴν ὑπα-
κολῶν ἐπιδείκνυται περὶ τὰ τῆ δεασότες
προσάγματα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τί βέλεται ὁ
τῆ

(1) Τὸ σπέρμα τινός. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

τῆ ὀνόματος διπλασιασμός; Τῆς πολλῆς δυνάμεως τῆς περὶ τὸν πατριάρχην σημειώσας, καὶ ἐδείκνυ αὐτῷ καὶ διὰ τῆς κλήσεως, ὅτι μέλλει τὶ τῶν ἀναγκαίων αὐτῷ ἐπιτάττειν. παρασκυβάζων τοίνυν αὐτὸν σιωπῆσαι ἑαυτὸν, καὶ μετὰ σκεδῆς προσέχειν τοῖς παρ' αὐτῆ λεγομένοις, τῷ διπλασιασμῷ τῆς κλήσεως ἐχρήσατο.

- » ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπείραζεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβραάμ. μέλλων Μωϋσῆς ἰσορεῖν, ὅτι ἤτησεν ὁ Θεὸς θυσιαθῆναι αὐτῷ τὸν Ἰσαάκ, ἵνα μὴ ὑποπίδῃ ἀνθρώπων θυσίαν αὐτὸν ἐρέγεσθαι, οὐδὲς ἀναγνῆς, διὰ τὸτόφῃσιν, ἐπείραζεν, ἀντὶ τῆ ἐκ ἀληθείας ἦται, ἀλλὰ δοκιμον δεικνύς αὐτῆ τῷ πρίν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ πείραζεν, ἀντὶ τῆ ἐκ ἀληθείας ἦτησεν εἰς θυσίαν· ἀλλὰ δοκιμον αὐτῆ δεικνύς τῷ πρίν, διὰ δοκιμῆς ἤθελεν αὐτὸν ὑψῶσαι. ἔτω καὶ τὸν Ἀδάμ θέλων δοξάσαι, ἐπὶ πλεόν ἐπείραζε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ πάντα ὁ Θεὸς προεγίνωσκε, τίνος χάριν τὸν Ἀβραάμ ἐπείραζεν; Οὐχ ἵνα αὐτὸς ἄπερ ἠπίστατο μάθῃ, ἀλλ' ἵνα τῆς ἀγνοῦντας διδάξῃ, ὡς μάλα δικαίως τὸν πατριάρχην ἠγάπησε. τέττε χάριν εἰ τρισὶν ἡμέραις, καὶ τοσαύταις νυκτὶ τὸν θεὸν ἐβασάνιζε πόθον. μέσος γὰρ ὢν ὁ πατριάρχης φύσεώς τε καὶ πίστεως, καὶ νυκτὶ μόνος ἐκατέρωθεν, ἔδωκε τῇ πίσει τὰ νικητήρια. ὁ δὲ Θεὸς δείξας αὐτῆ τῷ δούσειαν, τῷ θυσίαν ἐκάλυπτε. ὁ γὰρ καὶ τὰς τῶν ἀλόγων θυσίας ἀπαγορεύων, πῶς ἂν τοιαύτης ἱεροσυγίας ᾤεσθε; τῆτο γὰρ Ἰσραήλων κατηγορῶν διετέλεσε. καὶ διὰ μὲν Δαβὶδ τῆ

Ψαλ. 105. 37, 38.

Ἰεζ. 16. 20.

Ἰεζ. 16. 22.

Ἰωβ. 38. 2.

» τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις. καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀδῶν, αἷμα ἡμῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων, ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς Χαναάν· διὰ δὲ τῆ Ἰεζεκιήλ, καὶ ἔλαβες τῆς ἡμέρας καὶ τὰς θυγατέρας σε, ἧς ἐγέννησάς μοι, καὶ προσώεγκας αὐτῆς τοῖς ἐρασαῖς σε. εἶτα δεικνύς τῷ τῆς ἀτοπίας ὑπερβολῆ, ἐπήγαγε· τῆτο παρὰ πᾶσαν τῷ πορνείαν σε. ὁ τοίνυν τῶν ταῦτα τολμώντων κατηγορῶν, πῶς ἂν ᾤεσθε παῖδα μονογενῆ δέξασθαι παρὰ πατρός προσφερόμενον; ἀλλὰ γὰρ σκιά ταῦτα ᾤ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν γεγεννημένης οικονομίας. ὑπὲρ γὰρ τῆς οἰκονομίας τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν ὁ πατὴρ προσενώχε. τύπος γὰρ τῆς μὲν Θεότητος, ὁ Ἰσαάκ· τῆς δὲ ἀνθρωπότητος, ὁ κριός. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ χρόνος ἰσακίδιος. τρεῖς γὰρ ἡμέρας, καὶ τρεῖς νύκτες καὶ ἀνταῦθα, κακῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπείραζετο γὰρ ὁ θεασέσιος Ἀβραάμ, ἐκ ἠγνοηκότος τῆ Θεῶ τὸ ἐσόμενον. λάθοι γὰρ ἔδοξεν τὸν πάντα

A ὄρθως, τὸ ἠγνοηκῆναι μὲν οἶεσθαι τὰ ἐσόμενα τὸν τῶν ὄλων Θεόν, πείραζεν δὲ διὰ τῆτο τὸν Ἀβραάμ. ἀλλ' ἢ ἀναγκαῖον, μὴ εἰ εἰδήσει μόνῃ τῇ παρὰ Θεῷ τῷ τῆ δικαίᾳ καταλαμπρυνέσθαι κεφαλῶν· ἐκφανεσάτω δὲ μάλλον καταπληκτῆσαι τῆτον τῷ εὐκλείαν, καὶ εἰ ταῖς ἀπάντων γνώσεσιν ἴσως ταύτῃ μεμαρτυρημένῃ ἔδει· καὶ διὰ τῶν ἱερῶν βοᾶσαι γραμμάτων, ὅτι πολὺς ἢ παρ' αὐτῷ τῶν θεῶν θεασισμάτων ὁ λόγος, ὡς καὶ αὐτῆς ἀλογῆσαι τῆς εἰς τέκνον ἀγάπης. καὶ τότε παραδοξότερον, τέκνον, εἰ ᾧ προσεδόκησε πατὴρ γενέσθαι πολλῶν ἐθῶν.

B β. Καὶ εἶπε, λάβε τὸν υἱόν σε τὸν ἀγαπητὸν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ.

ΝΥΣΣΗΣ. Ὅρα πῶς ἀναρρέπιζει τῷ φλόγα τῆς φύσεως, καὶ ἀγαπητὸν υἱόν, καὶ μονογενῆ καλῶν.

Γ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐκαστον κατ' ἑαυτὸ ἱκανὸν καθικέσθαι τῆς τῆ δικαίᾳ ψυχῆς. εἰ γὰρ ἀπλῶς εἶπε, τὸν Ἰσαάκ, ἀλλὰ προσέθηκε τὸν υἱόν σε, ὃν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἐκτήσω, καὶ εἰ αὐτῷ τῷ γήρα ἔειν ἠδυνήθη, τὸν ἀγαπητὸν τὸν περιποδητὸν σε, ὃν μετ' ὑπερβολῆς ἀγάπης, τὸν Ἰσαάκ, ὃν διάδοχον ἔειν προσδοκῆς, ἔξ ἧ καὶ τὸ σπέρμα σε αὐξέσθαι ἐπηγγειλάμην, καὶ τοσαύτον αὐξέσθαι, ὡς τῷ πληθῆ τῶν ἄστρον, καὶ τῇ ἀμμῷ τῇ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.

Δ ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Αὐτὸ δὲ πάλιν ἡμῖν καὶ εὐδοξία σαφῶς ἐκείνο δηλοῖ τὸ παρὰ τῆ σωτήρος εἰρημένον. ἔτω γὰρ ἠγάπησαν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὡς τὸν υἱὸν αὐτῆ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πισθῶν εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον. εἰ γὰρ χρεῖται καὶ ἀνθρώπων εἰπεῖν εἰς ἀπόδειξιν τῆ νοήματος ἀναργῆ, κατεδάκνυτο τρόπον τινὰ πέμπων εἰς θάνατον δι' ἡμᾶς τὸν υἱὸν ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ, εἰ καὶ ἦδει πεσόμενον τῶν λυπάντων ἔδοξεν. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἢ ἀπαθῆς ὡς Θεός, ὅμως δὲ τὸ ἐκ τῆ θανάτου χρησίμων ἐνοῶν, τῷ ἀπάντων φημὶ σωτηρίαν καὶ ζωὴν, τῆς πατρὶς πρεπύσης φιλοσοργίας ἡμέλει.

Z ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὸ δὲ καὶ Παῦλος ἐθαύμασε λέγων, ὅς γε τῆ ἰδίᾳ ἡς ἐκ ἐφείσατο, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπιτάττει ἄγαν δικαίως τὸ θάυμα τῆς εἰς ἡμᾶς ἀγάπης τῆ Θεῶ καὶ πατρός, ὅτι καὶ τὸν ἀβελήτων τὶ ἔδοξεν ὑπομένειν, παραδῆς ὑπὲρ ἡμῶν τὸν ἴδιον υἱόν. τοιαῦτον γάρ τι νοεῖν ἡμᾶς ἀναπέθει τὸ, ἐκ ἐφείσατο, λέγων ὁ Παῦλος. ὅπερ ἐκ ἂν ἐπὶ τοῖς τυχεσὶ ῥηθείᾳ ποτὲ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς μεγάλας τινὸς κατανεανιδομένοις πράγματος.

H Καὶ πορευθεὶς εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν, ἀνένευγε αὐτὸν εἰς ὀλοκαρπώσιν ὑφ' ἐν τῶν ὀρέων, ὧν ἂν σοι εἴπω.

ΔΙΟΔΩ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐπισημιώσασθαι δὲ χρὴ, ὅτι πολλάκις πρὸ τούτων Ἄβραάμ θυσιάν προσαγοχότι, ἐδέποτε ὁ Θεὸς τὸν τῆς θυσίας ὑπέδειξε, ἢ νῦν. πορδύθητι γὰρ Φησὶν εἰς τὴν γλῶσσαν ὑψηλῶν, καὶ ἀνείνεγκε αὐτὸν εἰς ὀλοκάρπωσιν ὑφ' αὐτῶν ὁρέων, ὧν ἄνθρωποι εἶπω. μήποτε ἐν ἐκείνῳ ὑπέδειξε τὸν τόπον, εἴθε καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσαυρώθη; ἐπεὶ καὶ τύπος τῆς πάσης αὐτῆς ὁ Ἰσαάκ. καὶ γὰρ τῇ γῆ τῶν Φυλισαίων τὰ ὄρια παράκειται τῶν Ἱεροσολύμων.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ Ἰώσηπος (1) δὲ αὐτῶν ζ' λόγῳ τῆς ἀρχαιολογίας Φησὶν, ἐκεῖ τὸν Ἄβραάμ ἀνενίωχσεν τὸν Ἰσαάκ, εἴθε καὶ ὁ Σολομὼν τὸν ναὸν ὑπερον ὠκοδόμησεν.

γ. Ἀνασᾶς δὲ Ἄβραάμ τῷ πρῶτῳ, ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτῆς. παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτῆς δύο παῖδας, καὶ Ἰσαάκ τὸν υἱὸν αὐτῆς· καὶ χίσας ξύλα εἰς ὀλοκάρπωσιν, ἀνασᾶς ἐπορεύθη· καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἦγνοηκίαι δέτινες τὴν Σάρραν τὴν περὶ τῆς Ἰσαάκ θυσίας πρόσθεν ἀπεφώνησαν ὡς ἂν μὴ γυναικὸς καὶ μητρὸς πάθει κλωμική παρεμποδίσειν. εἴθε γὰρ Εὐὰ τῷ Ἀδὰμ σύμβυλος γέγονεν ἀγαθή. καὶ μάστιγα τῶν τῆς Θεῆς ῥημάτων ὡς περὶ τινὶ κέντρῳ πρὸς τὴν φύσιν διεγειρόντων· λάβε τὸν υἱὸν σου τὸν ἀγαπητὸν ὃν ἠγάπησας· ἄπερ ἂν καὶ ἄνδρα πάντα, πλὴν Ἄβραάμ, πρὸς οἶκτον ἦγε καὶ πάθος, καὶ σπλαγχνῶν ἂν ὑπέμνησε πατρικῶν. καὶ γέγραπται δὲ, ὡς τὸν Ἄβραάμ, εἰ τὴν Σάρραν ἐπείρασεν ὁ Θεός. τί ἐν, ἄλλοι Φασὶν, ὀδύοντα αὐτὸν εἶχε ἑώρα, καὶ ξείνος; ξύλα γὰρ ἔχισε, καὶ παῖδας δύο μόνους ἔλαβεν. εἰ δὲ θύειν ἀπλῶς Θεῷ προσφασίζετο, διατὶ εἶχε καὶ ἢ Σάρρα ἠκολούθη; οὐσεβὲς ἐν Φασὶν αὐτοῖς ἀμφιβαλλομένοις μὴ κατηγορεῖν τῶν δικαίων· ἵνα δι' ἀδελφείαν Σάρρας εἰπωμεν κρύπτειν τὸν Ἄβραάμ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ τῷ Ἄβραάμ ἀκολούθησαν οἰκέται δύο, τύπος ἂν εἶεν τῶν εἰς δεξιάν κεκλημένων δύο λαῶν, τῆς Ἰσραὴλ καὶ τῆς Ἰθδα Φημί. οἷς (2) καὶ μόνοις χρῶνται οἱ τοῖς τῆς Θεῆς καὶ πατρὸς ἀκολούθειν οἰόμενοι διατάγμασιν, ὡς περὶ ἐν κακίνοι τῷ Ἄβραάμ.

δ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· καὶ ἀναβλέψας Ἄβραάμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς, εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐβραϊὸς τις ἔλεγε, ὅτι δὴ ἀεὶρα εἶδεν ἐκεῖ ἰσάμανον, ὃ προσέχων ὠδύσε, κατὰ τὸ γεγονὸς ἐπὶ τῶν μαγῶν ἐν τῇ Χριστῆ τῆς Θεῆς λόγῳ γεννήσει τῇ ἐκ παρθένου.

** ΚΑΗΜΕΝΟΣ. Ἄβραάμ ἐλθὼν εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀναβλέψας ὄρα τὸν τόπον μακρόθεν. πρώτη μὲν γὰρ, ἢ δι' ὄψεως τῶν καλῶν ἡμέρα· δεύτερα δὲ, ἢ ψυχῆς ἀρίστης ἐπιθυμία· τῇ τρίτῃ δὲ ὁ νῆς τὰ πνευματικὰ διορα. διανοητικῶν τῶν τῆς διανοίας ὁμμάτων πρὸς τῆς τρίτης ἡμέρας διανασάντος διδασκαλῆς. εἰς δ' ἂν καὶ αἱ τρεῖς ἡμέραι τῆς σφραγίδος μυστήριον, δι' ἧς ὁ τῷ ὄντι πισθύεται Θεός. μακρόθεν ἐν ἀκολούθῳ ὄρα τὸν τόπον· δυσάλωτος γὰρ ἡ χώρα τῆς Θεῆς· ὃν χώραν ἰδεῶν ὁ Πλάτων κέκληκε, παρὰ Μωυσέως λαβὼν τόπον εἶναι αὐτὸν, ὡς τῶν ἀπάντων καὶ τῶν ὅλων περιεκτικόν. ἀτὰρ εἰκότως πόρρωθεν ὄραται τῷ Ἄβραάμ, διὰ τὸ αὐτῷ γενέσθαι εἶναι· καὶ δι' Ἀγγέλῳ προσεχῶς μυσταγωγῆται. αἰτεῦσθαι ὁ Ἀπόστολος, βλέπομεν νῦν, ὡς δι' ἐσόπλην, Φη- 1. Κορ. 13. 12. σί· τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, κατὰ μόνους ἐκείνας τὰς ἀκραιφνεῖς, καὶ ἀσωμάτους τῆς διανοίας ἐπιβολὰς. δυνατὸν δὲ καὶ τῷ διαλέγεσθαι τὸ καλαμανθόβειον τῆς Θεῆς, εἰ ἐπιχειρῆ τις ἀνδρῶν πασῶν τῶν αἰδήσεων διὰ τῆς λόγῳ ἐπ' αὐτό· ὅ ἐστιν ἕκαστον ὁρμῶν καὶ μὴ ἀποσατῆν τῶν ὄντων, πρὶν ἐπαναβαίνων ἐπὶ τὰ ὑπερκείμενα αὐτῷ, ὅ ἐστιν ἀγαθόν, αὐτῇ νοήσει λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ γινόμενος τῷ τῆς νοητῆς τέλει, κατὰ Πλάτωνα.

ε. Καὶ εἶπεν Ἄβραάμ τοῖς παισὶν αὐτῆς, καθήσατε αὐτῆς μετὰ τῆς ὄνης· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε· καὶ προσκυνησάντες, ἀναστρέψομεν πρὸς ἡμᾶς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ταῦτα εἶπε, λογισάμενος, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἦδει, ὅτι καινὸν καὶ παράδοξον ἴδεν, καὶ εἰ πρότερον ὑφ' ἑτέροις γεγονὸς τὸ παρ' αὐτῆς μέλλον γίνεσθαι, κρύπτει τὰς παῖδας, καὶ καταλιπὼν αὐτὰς μετὰ τῆς ὄνης, Φησὶν, σὺ ταῦτα ἀναμείνατε· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε, καὶ προσκυνησάντες, ἀνακάμψομεν πρὸς ἡμᾶς· ἐκ εἰδῶς, ὅτι τῆτο ἔσται ὃ ἔλεγε, ἀλλὰ προεφήτερον μὲν, ἴσως τῆτο ἀγνοῶν· ἔλεγε δὲ τοῖς παισὶν τάχα ἑξαπατῶν αὐτὰς, καὶ παρασκυθάζων αὐτοῖσι μένειν.

Τ 2

ΚΥΡΙΑ-

(1) Καὶ δύο μὲν ἡμέρας σιωπῶσσαν αὐτῶν οἰκέται· τῇ τρίτῃ δὲ, ὡς κάτοπλον ἴδεν αὐτῶν τὸ ὄρος, καταλιπὼν αὐτῶν πεδία τὰς σιωπῶσας, μετὰ μόνῃ τῆς παιδὸς παραγίνεται εἰς τὸ ὄρος, ἐφ' ἧς τὸ ἱερὸν Δαβίδης ὁ βασιλεὺς ὑπερον ἰδρύεται. αὐτὸ βιβλ. 1. κεφ. 14.

(2) Οἱ καὶ μόνοις χρῶνται τοῖς τῆς Θεῆς καὶ πατρὸς ἀκολούθειν ἄντο διατάγμασιν· αὐτὸ βιβλ. 3. τῶν γλαφυρῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἀκολοῦθῆσαι τὰς οἰκέτας μέχρι τῆς τρίτης ἡμέρας, μὴ μὲν καὶ ἐπιτεράσθαι πρὸς τὴν γῆν ἀνακομιζέσθαι τὴν ὑψηλὴν τε καὶ ἱεράν, καθίζουσαν δὲ μᾶλλον αὐτῆ προσετάχθαι μετὰ τῆς ὄνυ, τὴν διὰ νόμου πρὸς Θεὸν ἀκολοῦθῆσαι τῶν δύο λαῶν ὑποδηλοῖ, καὶ μέχρι τῆς τρίτης παρατίνασαν χρόνος, τρεῖσι τῆς τελευταῖς, καὶ ὃν ἡμῖν ἐπεφάνη Χριστός. τρισὶ γὰρ ὁ σύμπασι αἰὼν ἐκμετρεῖται καιροῖς, παρωχηκότι Φημί, καὶ ἐνεῶσι, καὶ μέλλοντι. ἔκταν ἐν τῷ τρίτῳ τὸ τέλος. ἐπιδημῆσαι γὰρ μὲν τὸν Χριστὸν ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἢ θεία φησὶ Γραφή. κατακολλήσας τοίνυν ὁ Ἰσραὴλ διὰ νόμου τῷ Θεῷ μέχρι τῶν χρόνων τῆς τῆς σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας, ἐκ ἠθέλησε διὰ τῆς πίστεως ἀκολοῦθῆσαι Χριστῷ πρὸς τὸν ὑπὲρ πάντων ἀναβαίνοντι θάνατον· μᾶλλον δὲ καὶ κεκώλυται διὰ πολλὰς ἀμαρτίας. πῶρως γὰρ ἀπὸ μέρους γέγονε τῷ Ἰσραὴλ, ἥτις διὰ τῆς ὄνυ σημαίνεται τῆς τοῖς οἰκέταις σωσῆς τότε. ἀλογίας γὰρ τῆς ἐσχάτης ἢ ὄνυ εἰκῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ τῶν οἰκετῶν ἀπονοστήσει μεν καὶ ἀναχωρεῖν ἅμα τὸν υἱὸν τὸν πατέρα, ὡς δὲ καὶ εἰς αὐτὴν ἐπανήξειν λέγειν, σημαίνει τὴν πρόσκαιρον ἀναχώρησιν τῆς Θεῶ τὴν ἐκ τῶν Ἰσραηλίων, καὶ τὴν ἐπὶ τέλει τῶν αἰώνων ἐπ' αὐτὴν ἐσομένην ὑποσφοβὴν διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἐπιτελεσμένην. ὅταν γὰρ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ μὴ λέγειν ἀναρχῶς τὸν μακάριον Ἀβραάμ πρὸς τὰς παῖδας, ὅτι θύσων ἀνεσι τὸν υἱόν, προφάσει δὲ ὡς περὶ τὸ, ἕως ὅδε διελοῦσόμεθα, σημείον ἂν γινόντο σαφῆς τῆς μὴ κεπισεῦθαι τοῖς Ἰσραηλίων λαοῖς τὸ Χριστὸν μυστήριον.

ΣΟΥΚΕΝΣΟΥ ΔΙΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ. Καλῶς ἢ προφητεία τὸ μέλλον ἐκήρυξεν. ὁ μὲν κατὰ Ἰσραηλίων λαὸς θύσιν ἠλπίζε· πνευματικῶς δὲ λόγῳ τὸ μέλλον ἐδήλωσε. τὸ γὰρ, ἀνασρέψουσι, ἐκ ἐκὼν ἐφθέγγατο. τὴν μὲν σφαγὴν, ὁ τρόπος ἐσκέπτετο· ἢ δὲ πίσις, τὴν ὑποσφοβὴν ἐμίμυσε, καὶ τὸ τέλος ἠλήθωσε· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν Προφητῶν λαλεῖν τὸ πνεῦμα παρεσκώαζεν ἂ ἐκ ἠπίσαντο.

ς. Ἐλαβε δὲ Ἀβραάμ τὰ ξύλα τῆς ὀλοκαυτώσεως, καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτῆς. ἔλαβε δὲ καὶ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρας, καὶ τὴν μάχαιραν· καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς ὁ Χριστὸς ἐβάσταζε τὸν σαυρὸν αὐτῆς. τύπος γὰρ ἦν τῆς ἐκείνης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπωμάδιον γὰρ ἔχων τὸν οἰκεῖον σαυρὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε

Α Χριστὸς, ἐκ ἐξ ἀνθρώπινης ἰσχύος βεβιασμένος εἰς τὸ παθεῖν, ἀλλ' ἐκ θελήματος οἰκείας, καὶ βεβλήσει τῆς Θεῶ καὶ πατρός.

** ΕΦΡΑΙΜ. Βασάζων ὁ Ἰσαὰκ τὰ ξύλα, ἀνήρχετο εἰς τὸ ὄρος τυθιῶν, ὡς ἀρνίον ἀκακόν· βασάζων καὶ ὁ σωτὴρ τὸν σαυρὸν, ἐξήρχετο ἐν κρανίῳ τυθιῶν, ὡς ἀμνὸς ὑπὲρ ἡμῶν. τὴν μάχαιραν θεωρῶν, εἰνδοί μοι τὴν λόγχην· τὸν βωμὸν κατανοῶν, σκόπει μοι τὸ κρανίον· καὶ τὰς χιδακὰς βλέπων, κατανοῶ τὸν σαυρὸν· καὶ τὸ πῦρ θεωρήσας, λογίζε μοι τὸν πόθον.

ζ. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα αὐτῆς, πάτερ. ὁ δὲ εἶπε, τί ἐστὶ τέκνον; εἶπε δὲ, λέγων, ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, πῆρ ἐστὶ τὸ πρὸβατον τὸ εἰς ὀλοκαυτώσιν;

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν μέλλουσαν ἐπ' αὐτὸν τὸν θάνατον ἐνεργεῖν μάχαιραν ἀπεσιώπησεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ εἶπε, καὶ ἡ μάχαιρα. σιωπῆ δὲ ταύτῃ, ἀργεῖν ἐπ' αὐτὸν πρὸς θάνατον μέλλουσαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πόθεν πρόβατον ἐζήτη, καὶ ἂ μόνον, ἢ ἄλλο τι τῶν καθαρῶν; Διὰ Ἡσ. 53. 7. "τὸ, ὡς πρόβατον ἠχθῆ.

Δ η. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, ὁ Θεὸς ὄψεται ἐαυτῷ πρὸβατον εἰς ὀλοκαυτώσιν, τέκνον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ μόνον ἄξιον πρόβατον τῆς Θεῶ. πάντα γὰρ τὰ τετράποδα ἐκ ἱκανῶ εἰς ὀλοκαυτώσιν.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ αὐτὰ πῶς ἐκ εἰδῶς πάλιν μιλῶσι τὸ μέλλον ἐσεῖσαι. ἔδοξε γὰρ διὰ τῆς ἀποκρισεως παραλογίζεσθαι τὸν Ἰσαὰκ, ἀλλ' ἐκείνον μὲν διὰ τῶν ῥημάτων πρὸς τὸ παρὸν ἐπεισαν, αὐτὸς δὲ μείζονα τὴν ὀδύνην καὶ ἐπιτεταμένῃ ὑπέμεινε, τὰ ῥήματα αὐτῆς σρέφον ἐν τῇ διανοίᾳ, καὶ ἀνοῶν τῆς παιδίας τὴν ὁμορφίαν τὴν ἔξωθεν, τῆς ψυχῆς τὸ κάλλος, τὸ παιδιῶν, τὸ ἐπέρασον, αὐτὸ τῆς ἡλικίας τὸ ἀνδρῶς.

Ζ θ. Πορευθέντες δὲ ἀμφοτέρω ἅμα, ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός.

ΑΔΗΛΟΥ. Φιλοτιμῶνται πρὸς ἀλλήλους. ὁ μὲν, τῆς φύσεως ἐαυτὸν ὑπεραίρων· ὁ δὲ, χαλεπώτερον θανάτου τῷ ἀντιβλήσῃ τῷ πατρὶ λογίζομενος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰσότης καὶ (Γ) ἔπαινος ἀμφοτέρων τῆς μηδενία ὀπίσω πορευθῆναι.

Καὶ ὠκοδόμησεν Ἀβραάμ ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα.

ΕΥΣΕΒ:

(1) Ὅπερ ἔπαυτος. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

ΕΤΣΕΒΙΟΥ. Ἐπίσημαντέον δὲ, ὅτι ὅπερ οἰκοδομεῖται ὁ ναὸς, ἐκ αἰ Ἰσαὰκ θύεται. τάχα δέ ἐστιν ἀληθές, ὅπερ ὁ υἱὸς τῶ Θεοῦ σαυροῦται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπέθηκε τὰ ξύλα διατί; Ἴνα μὴ ἀκαρπὸν ἐπιπένηται τὸ δῶρον, ἀλλ' αὐτῷ ἱεροργήσῃ τῇ θυσίᾳ δούτερον θυμία. Ἴνα ἐκ τῆς σκιάς νοήσῃς τὴν ἀληθείαν. ὡς ἔβειβιασμένος ὁ σωτὴρ τὸ ξύλον ἐβάσταζεν, ἀλλ' ἐκὼν ἐν ἡδονῇ τὸν σαυρὸν ἐκόμισεν· ὁ δὲ θάνατος ἐν ἀληθείᾳ. ἔ γάρ Φάσματα τὰ πραττόμενα. αἴτια μὲν γὰρ ὁ θάνατος τυπικὸς, ἄχρι χηρίματος τὸ τέλος. αἴτια δὲ θάνατος ἀνάιτιος, ἀνάστασιν πρόξενος. καὶ ὁ θάνατος ἀληθῆς, καὶ ἡ ἀνάστασις ἀψυδῆς.

Καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτῶ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσεκόμιζε τὸ λογικὸν ἱερεῖον, καὶ τοῖς τῆς φύσεως νόμοις ἐρρωῶσαι φράσας, καὶ τῆς ἀπαραιτήτης φιλοσοφίας πατήσας τὸ καίτρον, καὶ τῶν ἐπιγὰων ἕδον τῇ εἰς Θεὸν ἀντιπαρεξάγων ἀγάπῃ.

ΜΕΛΙΤΩΝΟΣ. Ὡς γὰρ κριὸς ἐδέθη, Φησὶ, περὶ τῶ Κυρίᾳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐκάρη, καὶ ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῶν ἠχθῆ, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐσαυρώθη, καὶ ἐβάσταξε τὸ ξύλον αὐτῶ ἐπὶ τῆς ὄμης, ὡς Ἰσαὰκ ὑπὸ τῶ πατρὸς αὐτῶ. ἀλλὰ Χριστὸς ἐπαθεῖν, Ἰσαὰκ δὲ ἐκ ἐπαθεῖ. τύπος γὰρ ἡ τῶ μέλλοντος πάσχειν. ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος τῶ Χριστοῦ γενόμενος, ἐκπληξεν καὶ φόβον παρῆχεν ἀνθρώποις.

ι. Καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτῶ λαβεῖν τὴν μάχαιραν, (1) σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτῶ.

ια. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Ἄγγελος Κυρίου ἐκ τῶ ἕρανθ, λέγων αὐτῷ, Ἀβραὰμ, Ἀβραὰμ· καὶ εἶπεν, ἰδὲ ἐγώ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἄγγελος ἄρα ἐξ ἕρανθ, Φησὶ, δηλαδὴ ὁ τῆς μεγάλης βελῆς Ἄγγελος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τίς ἐστὶν ὁ χρηματίσας τῷ Ἀβραὰμ; ἢ ὁ πατήρ; ἀλλ' ἐκ ἀν ἐποῖς Ἄγγελον ἀνάτινος τὸν πατέρα. ἔκην ὁ μονογενὴς υἱὸς, περὶ ὃ Φησὶν ὁ Προφήτης, ὅτι καλεῖ τὸ ὄνομα αὐτῶ μεγάλης βελῆς Ἄγγελον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καλῶς καὶ αὐταῦτα τῷ διπλασιασμῷ ἐχρήσατο, ἵνα περιγνήται τῆς ὁρμῆς τῶ δικαίᾳ, καὶ μονογενὴς διὰ τῆς φωνῆς κατάχῃ τῶ πατρὸς τὴν δεξιάν ἐπειγομένῳ πρὸς τὴν τῶ παιδὸς σφαγῶν.

ιβ. Καὶ εἶπε, μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσῃς αὐτὸ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ τὸν Θεὸν σύ· καὶ ἐκ ἐφείσω τῶ υἱὸς σου τῶ ἀγαπητῶ δι' ἐμέ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ τὸν Θεόν. ὁ δὲ Ἑβραῖός Φησιν, ὅτι ἐγὼ οἶδα, ὅτι φοβῆ τὸν Θεόν.

Β. ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Λέγει νῦν ἔγνω, ὡς τὸ καταβάς ὄψομαι, εἰ κατὰ τὴν κραυγῶν αὐτῶν σωτηλῆνται, τὸ περὶ Σοδὸμων εἰρημνόν. ὡπερ γὰρ ἐκ αἰ ἐκ ἀγνοίας εἰσάγα Θεῶ, ἀλλὰ δίκης ἀκρίβειαν· πῶς γὰρ ἂν κατήλθῃ, εἰ μὴ ἀμαρτωλὸς ἦδαι; ἔτω νῦν καὶ τὸ, ἔγνω, ἀντὶ τῶ, νῦν ἔδειξας, ἢ ἐγνώρισας, ὅτι σὺ φοβῆ τὸν Θεόν. δοκεῖ δέ τισι, μὴ τὸν Θεόν, ἀλλ' Ἄγγελον εἰρηκίαι τὸ, νῦν ἔγνω· ὡς ἀπὸ τῶ Θεῶ μὲν φθεγγόμενον, ὁμολογεῖν δὲ τὴν εἰσαυτῶ ἀγνοίαν, καὶ ἐκ τῶν ἔργων γνωρίσαντα τὴν τῶ Ἀβραὰμ πίσιν. ἄλλοι δὲ φασὶ τὸ, νῦν ἔγνω ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ ἐπαμφοτερίζειν. καὶ τῶτο γὰρ σημαίνειν ἄμα. καὶ ὅτι νῦν ἐγνώρισας, ἀντὶ τῶ πᾶσιν ἔδειξας, καὶ ἐποίησας φανερόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Νῦν ἔγνω, ἀντὶ τῶ νῦν ἔδειξας. πῶς γὰρ ἀγνοεῖ αὐτὸς, λέγων, ἦδαι γὰρ. ὅτι σωτάξει Ἀβραὰμ τοῖς πασὶν αὐτῶ φυλάσσειν τὰς ἐπιτολάς τῶ Κυρίου; ἀλλ' ὡπερ τὸ, ἴν' εἰδῶ, δαίκνυσι μὲν, ὡς βελόμενος μαθεῖν, βέλεται δὲ ἡμᾶς διδάξαι τῶ Θεῶ τὸ ἀκριβές· ἔτω καὶ νῦν δαίκνυα μὲν ἀπὸ τῶτε γινώσκοντα τὸν Θεόν, βέλεται δὲ ἡμᾶς διδάξαι· νῦν ἔγνω λέγων· ἀπὸ τῶτε γινώσκαν τὴν εἰς Θεὸν ἀγάπῃ. τῶτεσι, νῦν ὡς ἔδειξεν, ὡς ὁ Ἑβραῖός. ἔ γὰρ ἀγνοίαν εἰσάγα Θεῶ, ἀλλὰ δίκης ἀκρίβειαν, ὡς τὸ, κατέβη ἰδεῖν, εἰ κατὰ τὴν κραυγῶν αὐτῶν.

ιγ. Καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶ, εἶδε· καὶ ἰδὲ κριὸς εἰς κατεχόμενος ἐν φυτῶ Σαβὲκ ἐκ τῶν κερῶτων. καὶ ἐπορεύθη Ἀβραὰμ, καὶ ἔλαβε τὸν κριόν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς ὀλοκάρπωσιν ἀντὶ Ἰσαὰκ τῶ υἱὸς αὐτῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σαβὲκ ἐρμυθώβηται κυρίως, τράγος ὀρθὸς ἐπαναβεβηκῶς φυτῶ· αὐταῦτα δὲ, ὀρθὸς τῶν κερῶτων κατεχόμενος, ὡς εἶναι φανερόν τύπον σαυροῦ. διὰ τῶτε δὲ ἐκ ἐρμυθώβηται. πρὸς δὲ τῶ πωθανομαίᾳς, χρῆ ἀποκρινεῖσθαι, καὶ λέγειν, ὅτι τὸ Σαβὲκ, ἐπηρημαίος ἐρμυθώβηται.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸ, ἐν φυτῶ ἐκ ἔχει ὁ Σύρος, μόνον δὲ τὸ Σαβὲκ. τῶτο δὲ, τὸ ὄνομα τῶ φυτῶ εἶναι νομίζω. τοῖς δὲ Ἑβραίοις δοκεῖ τὸ Σαβὲκ, ἀφῆσιν σημαίνειν.

Τ 3

καὶ

(1) Τὸ, λαβεῖν τὴν μάχαιραν προστέθη. ἔ γὰρ κῆται ἐν τῶ κώδ.

καὶ τὸτο δὲ τῷ μυστηρίῳ τῷ σαυρῷ δηλω-
τικὸν ἂν εἴη.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὸ Σαβὲκ, ἀφ' ἑσίν τινες
ἐκδεδώκασιν· οἱ δὲ, ὄρθιον. ὡς εἶναι αὐ-
τὸ τὸ λεγόμενον περὶ τῷ κριῷ. διωκταί
δὲ καὶ τὸ Φυτὸν ἔτω προσαγορεύεσθαι.

ΜΕΛΙΤΩΝΟΣ. Ὑπὲρ Ἰσαὰκ τῷ δι-
καίῃ ἐφάνη κριὸς εἰς σφαγίῳ. ἵνα δεσμῶν
Ἰσαὰκ λυθῆ. ἐκεῖνος σφαγεῖς, ἐλυτρώ-
σατο τὸν Ἰσαὰκ· ἔτω καὶ ὁ Κύριος σφα-
γεῖς, ἔσωσεν ἡμᾶς, καὶ δεθεῖς ἔλυσε, καὶ
τυθεῖς ἐλυτρώσατο. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἦν γὰρ
ὁ Κύριος ἀμνός, ὡς κριός, ὃν εἶδεν Ἀβρα-
ὰμ κατεχόμενον ἐν Φυτῷ Σαβὲκ. ἀλλὰ
τὸ Φυτὸν, ἀπέφαινε τὸν σαυρόν· καὶ ὁ
τόπος ἐκεῖνος, τῷ Ἰερουσαλήμ· καὶ ὁ
ἀμνός, τὸν Κύριον ἐμπεποδισμένον εἰς
σφαγίῳ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ, κατεχόμενος τῶν
» κεράτων, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἐβραῖος, κρεμά-
μενός Φησιν, ὡς σαφέστερον τυπέντα τὸν
σαυρόν. ἀλλὰ καὶ τὸ, κριός, τῷ ἀκρι-
βοῖ. ἔ γὰρ εἶπεν ἀμνός νέος, ὡς ὁ Ἰσαὰκ,
ἀλλὰ κριός, ὡς ὁ Κύριος τελείος. ὡπερ
δὲ Φυτὸν Σαβὲκ, τρετέσιν ἀφέσεως ἐκά-
λεσε τὸν ἅγιον σαυρόν, ἔτω καὶ Ἰεζεκιήλ
ἐν τῷ τέλει, ὕδωρ ἀφέσεως ἐκάλεσε τὸ ἐκ-
τυπὲν τὸ ἅγιον βάπτισμα. δύο γὰρ σωέ-
ση τὰ ἀφ' ἑσίν ἀμαρτημάτων χαριζόμενα.

1αζ. 47. 4.

** ΕΦΡΑΙΜ. Οὐ γὰρ θέλων ὁ Θεὸς
παιδοκλόνον ποιῆσαι τὸν Ἀβραὰμ, ἔλεγεν
ἀναινεγκεῖν τὸν υἱόν, ἀλλ' ἵνα δείξῃ πᾶσι
τοῖς τὸν κόσμον οἰκῶσιν, ὅτι σφόδρα ἠγα-
πα τὸν Θεὸν ὁ Ἀβραὰμ, ὅτι ἐκ ἐφείσατο
δι' αὐτὸν τῷ Ἰσαὰκ, καίτοι μονογενὲς ἔχων
τὸ παιδάριον. διὸ καὶ μυστήριον ὑπέδειξεν
ὁ Θεὸς ὡς φίλῳ τῷ Ἀβραὰμ μέγα καὶ πα-
ράδοξον. διὰ γὰρ τῆς θυσίας ἱερῶς ἐγέν-
ετο. ἐν δὲ τῷ τόπῳ αὐτὸν Προφῆτῳ
ἐποίησε· καὶ ἐγνώρισεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ὁ
ὑψιστος, ὅτι μέλλει καὶ αὐτὸς τὸν μονογε-
νῆ υἱὸν διδόναι ὑπὲρ τῷ κόσμῳ, ἵνα σώσῃ
ἐκ τῆς πλάνης τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων
Θεὸς ἀνθρώπων. τῷτο γὰρ ἐστήμαι-
ναι, ἀντὶ Ἰσαὰκ δεδωκὼς πρόβατον ἐκ τῷ
Σαβὲκ, γενέσθαι εἰς θυσίαν. ἐπειδὴ γὰρ
ἐμελλον οἱ δύσπιστοι ἄνθρωποι ἀπιστεῖν τῷ
τοκετῷ τῆς ἀγίας παρθεῖας, τὸ πῶς ἂν
ἠδύνατο δίχα κοίτης ἀνδρικής κυοφορῆσαι
υἱόν, ὡς ἀμήχανον ὄν, διὰ τῷτο ἐκ πέ-
τρας παρήγαγε τὸν κριόν, ἵνα τὸ παρά-
δοξον ἐκ τῷτος πισώσηται. ὅτι περ βελή-
ματι τῆς αὐτῆς Θεότητος πᾶν τὸ προσατ-
τόμενον οὐδέως ὑφίσταται. ὡς ἔν ἐκεῖ ὁ
λόγος πρόβατον ὑπέστησεν, ἔτως αἱ τῆ
παρθεῖας ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ ὡπερ
τὸ πρόβατον ἐν τῷ Φυτῷ ἐδέθη, ἔτως ὁ
μονογενὴς ἐν τῷ σαυρῷ καθηλώθη.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπιτεθεῖς τοῖς ξύλοις ὁ
Ἰσαὰκ, καὶ τῷ θανάτῳ καὶ τῷ παθεῖν
ὑποκλέπεται. κριός δὲ εἰς τῷ θυσίαν
ἀναβαίνει θεοσδοτος. καὶ γὰρ ἡ πῶς ὁ
ἐκ τῆς ἐσίας τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς ἀναλάμ-

Α ψας λόγος ἐν τῷ ἰδίῳ ναῶ, τῷ ἐκ παρθε-
νης Φημί, καὶ προσηλωθέντι ξύλῳ. ὑπάρ-
χων δὲ ὡς Θεὸς ἀπαθὴς καὶ ἀθάνατος,
θανάτῳ καὶ πάθῳ ἑαυτὸν ὑπεξήγαγεν.
ἀναβαίνει δὲ εἰς ὀσμὴν οὐρανῶν τῷ Θεῷ καὶ
πατρὶ διὰ τῷ ἰδίῳ σώματος. ὅπερ αὐτὸς
εἰληφέναι λέγει παρὰ τῷ πατρὸς, κατὰ τὸ
» ἐν ψαλμῷ ἐρημικόν, θυσίαν καὶ προσφο- Φαλ. 39. 6.
» ρὰν ἐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ καθηρίσω μοι.

Β ιδ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνο-
μα τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ, Κύριος εἶδεν·
ἵνα εἴπωσι σήμερον, ἐν τῷ ὄρει Κυ-
ριος ἠφθῆ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῷ παρὰ τῷ
Θεῷ γονομῶν ἐπίσκεψιν βεβλόμενος, κα-
θάπερ ἐν σήλῃ χαλκῆ, ἐναποθέσθαι τῷ
τόπῳ διὰ τῆς προσηγορίας, Φησὶ. καὶ ἐκά-
» λεσε τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ, Κύριος εἶδεν.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ἰνα εἴπωσι σήμερον, Κύ-
» ριος ἠφθῆ. καὶ μὴν ἐκ εἶδε Κύριον, ἀλ-
» λά τῶν μελλόντων ἡ Προφήτης. ἵν' εἴ-
» πωσιν οἱ μέλλοντες, ὅτι σήμερον ἠφθῆ ὁ
μονογενὴς υἱὸς τῷ Θεῷ.

Ιε. Καὶ ἐκάλεσεν Ἄγγελος Κυ-
ριὸς τὸν Ἀβραὰμ δευτέρου ἐκ τῷ
ἔρανῳ.

Δ ις. Λέγων, κατ' ἑμαυτῷ ὡμοσα
λέγει Κύριος· ἔ εἶνεκεν ἐποίησας τὸ
ῤῥῆμα τῷτο, καὶ ἐκ ἐφείσω τῷ υἱῷ σου
τῷ ἀγαπητῷ δι' ἐμέ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ
ἄνθρωποι ἐπὶ δὴ ὄρκον ἐπιθῶσι τοῖς
ἐπαγγελθεῖσι, τότε ὡς βεβαίαν τῷ ὑπό-
χεσιν δεξάμενοι, ἔτω διάκενται οἱ τῷ
ἐπαγγελίῳ ἐχρηκότες· διὰ τῷτο καὶ ὁ δε-
» σπότης τῆ ἀνθρωπίνῃ σωηθεῖα χρησάμε-
» νός Φησι, κατ' ἑμαυτῷ ὡμοσα, καὶ τὰ ἐξῆς.
Καὶ μετ' ὀλίγου. Καὶ μὴν ζῶντα αὐτὸν ἐπα-
» νάγει. μὴ τὸ τέλος ἴδῃς, ἀγαπητέ. ἀλ-
» λά τῷ γνώμῳ μάθε, μεθ' ἧς ἀσυλλογί-
» σως τὰ προσαττόμενα ἐπλήρη. ὅσον γὰρ
» εἰς προαίρεσιν, ἤμαξε τῷ δεξιῶν ὁ πα-
» τριάρχης, καὶ κατὰ τῆς δεξιῶν τῷ παι-
» δὸς ἐπαφῆκε τὸ ξίφος, καὶ ἀπρητισμέ-
» νῳ ἀπειργάσατο τῷ θυσίαν.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐκ ἐφείσω τῷ
» υἱῷ σου τῷ ἀγαπητῷ δι' ἐμέ, ἐμφάνει ὅτι
» εἶδὲ ἐγὼ φείσομαι τῷ υἱῷ σου τῷ ἀγαπητῷ
» διὰ σέ. ἔτω γὰρ ὁ Θεὸς ἠγάπησε τὸν Ἰωάν. 3. 16.
» κόσμον, ὡς τὸν υἱὸν αὐτῷ τὸν μονογενῆ
» δέδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πισθῶν ἐπ' αὐτὸν, μὴ
» ἀπόληται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον. διὸ καὶ
» Παῦλος ἀπειθαύμαζεν αὐτὸν, λέγων· ὅς γε Ρωμ. 8. 32.
» τῷ ἰδίῳ υἱῷ ἐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν
» ἀπάντων παρέδωκεν αὐτόν.

Η ιζ. Ἡ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω-
σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρ-
μα σου, ὡς τῷ ἀσέρας τῷ ἔρανῳ, καὶ
ὡς

ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ κληρονομήσει τὸ σπέρμα σὺ τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.

ΑΛΗΛΟΥ. Ὅτε τὰ τέκνα τῆ Ἀβραάμ, ἦτοι οἱ ἐξ ἔθνων πῖσοι, περιγίνεται τῆ συστήματος τῶν παρὰ τῶν ἑτεροδόξων λόγων, καὶ ὑπὸ χεῖρα ποιεῖ ἐκείνης ἑαυτοῖς, κληρονομεῖ τὸ σπέρμα τῆ Ἀβραάμ τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.

ιη. Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκυσας τῆς ἐμῆς Φωνῆς.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄρα τῶν κυρίων ἡμῖν ἀγαθῶν πρόξενον γίνεται τὸ ὑπακῆναι τῷ δεσπότῃ, καὶ πείθεσθαι αὐτῷ τοῖς προσάγμασι, ὡς ὁμοίως τῷ πατριάρχῃ τῆς τετῶ μὴ περιεργάζεσθαι τὰ παρ' αὐτῷ ἐπιταττόμενα.

ιθ. Ἀπεστέλλει δὲ Ἀβραάμ πρὸς τὰς παῖδας αὐτῆ· καὶ ἀναστάντες ἐπορεύθησαν ἅμα ἐπὶ τῷ Φρέατι τῆ ὄρκου. καὶ (1) κατώκησεν Ἀβραάμ ἐπὶ τὸ Φρέαρ τῆ ὄρκου.

ΑΛΗΛΟΥ. Περί ὃ ἐπλανᾶτο Φρέαρ ἢ Ἄγαρ, ἐκεῖ κατώκησεν Ἀβραάμ. ὅπερ καλεῖται ἐβραϊστὶ Βηρσαβεέ. ἐστὶ δὲ τὰ πρῶτα καὶ ἀντιμῶτατα τῆ λαῶ ὄρια. διὸ καὶ ἡ Φυλὴ Ἰδδα, ὡς βασιλικὴ ἀκκληρωτὶ λαμβάνει τὸν τόπον μεθ' ὅλης τῆς ἰδίας μερίδος. καὶ πολλαχῆ τῶν Γραφῶν λέ-

γεται, ἀπὸ Δάν ἕως Βηρσαβεέ. ὅπερ ἴσον διώταται, τὰ ἀπὸ τῶν ὀρίων τῆς Ἰσραήλ, ἕως τῶν πρῶτων. καὶ γὰρ ὁρίσκειται ἐν τῷ Ἰσραήλ ὁ μὲν Δάν, ἑβδομος, καὶ ἐπὶ πᾶσι κληρονομῶν τῷ ἑαυτῷ ὁ δὲ Ἰδδα, τῷ Βηρσαβεέ πρὸ πάντων ἀκκληρωτὶ λαμβάνων πέραν τῆ Ἰορδάνου τῷ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ μερίδα.

κ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἀβραάμ, λέγοντες, ἰδὲ τέτονε Μελχὰ καὶ αὐτὴ ἕως τῷ Ναχωρ τῷ ἀδελφῷ σου, τὸν Ὡξ πρωτότοκον, καὶ τὸν Βαυξ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ, καὶ τὸν Καμηὴλ πατέρα Σύρων, καὶ τὸν Χαζὰδ, καὶ τὸν Ἀζαῦ, καὶ τὸν Φαλδὰς, καὶ τὸν Ἐλάφ, καὶ τὸν Βαθθὴλ.

Γ * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μελχὰ, (ἐρμηνεύσασιν) βασιλείαν Ὡξ, βελδομένονον Ναχωρ, ἀνάπαυσιν Φωτός Βαυξ, ἐξεδουλωμένονον Καμηὴλ, ἀνάστασιν Θεῶν Σύρων, μελεώρων Χαζὰδ, ψεύδος Φαλδὰς, πλῶσιν εὐδὲς, ἢ πλῶσιν πλωχίας Ἀζαῦ, ὀρώντα Ἰελδαφ, χεῖρος περιουσίαν, ἢ χεῖρα λάβε Βαθθὴλ, εὐνοικον Θεῶν, ἢ θυγατέρα Θεῶν.

κα. Καὶ Βαθθὴλ ἐγέννησε τὴν Ῥεβέκκαν. ὁκτώ ἔσται υἱοί, ἕως ἔτεκε Μελχὰ τῷ Ναχωρ τῷ ἀδελφῷ Ἀβραάμ. Καὶ ἡ παλλακὴ αὐτῆ, ἣ ὄνομα Ῥέμμα, ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Βαῖαικ, καὶ τὸν Ταάμ, καὶ τὸν Τοχωῶς, καὶ τὸν Μωχά.

Κ Ε Φ. Κ Γ.

α. γένετο δὲ ἡ ζωὴ Σάρρας, ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιεπτά.

β. Καὶ ἀπέθανε Σάρρα ἐν πόλει Ἀρβὰν, ἣ ἐστὶν ἐν τῷ κοιλώματι αὐτῆ ἐστὶ Χεβρών ἐν τῇ γῇ Χαναάν. ἤλθε δὲ Ἀβραάμ κόψασθαι Σάρραν, καὶ πενθήσασιν. Καὶ ἀνέστη Ἀβραάμ ἀπὸ τῆ νεκρῆ αὐτῆ, καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς τῆ Χετ, λέγων.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Προσαΐθεια, καὶ ἑ παΐδος τῆ Ἀβραάμ δεδήλωται. ἔ γὰρ εἶρηται, ὅτι ἐκόψατο, ἀλλ' ὅτι ἤλθε κόψασθαι καὶ μετέπειτα, ἀνέστη, Φησὶν, Ἀβραάμ ἀπὸ τῆ νεκρῆ, μὴ προσκειμένη τῆ, ἐκόψατο.

δ. Πάργικος ἢ παρεπίδημος ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν· ὅτε ἔν μοι κλησὶν τά-

Φε μεθ' ὑμῶν, καὶ θάψω τὸν νεκρόν μου ἀπ' ἐμῆ.

Ζ *** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Αὐτίκα ἢ τῆ σοφῆτε καὶ γνωσικῆ ψυχῆ, οἷον ἐπιξαναμένη τῷ σώματι, σεμνῶς αὐτῷ καὶ τιμητικῶς προσφέρεται, ἔ προσαΐως, ὅσον ἔδέπω· ἐὰν ὁ καιρὸς τῆς ἀποδημίας καλῆ, ἀπολείπεται τὸ σκλῶος· πάροικος Φησὶν ἐν τῇ γῇ, καὶ παρεπίδημος ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐνὸς τὰ πάντα Θεῶν καὶ ἐκ ἀντις εἴη φύσει ἕνος· μίας μὲν τῆς οὐσίας ἕσης, αἰὸς δὲ τῆ Θεῶν· ἀλλ' ὁ ἐκλεκτός ὡς ἕνος πολιτεύεται, κλητάτε καὶ ἀπόκλητα εἶδως πάντα. ὅσα δὲ τριτὰ εἶναι ἀγαθὰ οἱ Περιπατητικοὶ θέλουν, χρῆται αὐτοῖς· ἀλλὰ καὶ τῷ σώματι, ὡς τις μακρὰν σελλόμενος ἀποδημῶν, πανδοχείοις καὶ ταῖς παρ' ὁδὸν οἰκήσεσιν· ἐπιμελόμενος μὲν καὶ κοσμητικῶν, τὸν τόπον

(1) Τὰ ἀπὸ τῆ, καὶ, ἄχρι τῆ, ὄρκου, προστέθη, ὡς κατὰ παραδοξολογίαν τυχὸν μὴ κείμενα ἐν τῷ κειμένῳ.

τῆς πίσεως τὸ σημεῖον ἐδέξατο. πισύσας γὰρ ταῖς θείαις ἐπαγγελίαις, ἔλαβε τῆς περιτομῆς τὴν σφραγίδα. ἐκεί δὲ θύσας τὴν χεῖρα προσέταξεν, ἵνα καὶ τῆς θείας ἐπαγγελίας, καὶ τῆς περιτομῆς μεμνημένος, ἀλλοφύλῳ γάμῳ τὴν δεσποτικὴν εὐγενείαν μὴ λωβήσῃται.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τῆτο πεποίηκεν Ἀβραὰμ διὰ τὸδε ἤδει σφραγίδα τὴν περιτομὴν αὐτῷ δεδομένῳ ὑπὸ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων διάκρισιν. ἐσκόδαζεν ἔν ὅπως καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἐξ αὐτῆ γεννηθεῖτες ταύτῃ φυλάττοντες ἐφ' ἑαυτῶν διαμείνωσι. τῆτο τοίνυν ἐσκόδακώς, διελογίσαστο καθ' ἑαυτὸν ὡς εἰκός, ὅτι εἰ μὴ πρὸς τινα τῶν ἐγχωρίων σιωπήσῃ τὸ κῆδος, ἐγγύθειν ὄντος τῆ κόρη τῆ γενέας, δύσκολος ἢ καὶ ἀδύνατος ἢ ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας πρὸς τὴν εὐσεβείαν ἔσαι μετάρσις. εἰ δὲ ἐκ τῆς ἑαυτῆ πατρὶδος, καὶ τῆ οἰκίας γενέας νύμφῳ ἀγάγοιτο, ῥαδίως αὐτῇ πρὸς τὰ ἡδὴ τῆ ἀνδρὸς μεταρρύθμιθῆσεται. πρὸς δὲ τῆτοις ἀναγκαίως καὶ τῆς ἐξάνωεγμένης κατὰ τῶν οἰκάντων τότε τὴν Παλαιστίνῃ ἀποφάσεως ἐπεμνήτο. ἔκην ὤετο δὲ ἐκ τῆ γενέας τῆ προσκεκοκκός καὶ πολεμίας Θεῷ γυναικα λαμβάνειν τῷ Ἰσαάκ. διὰ ταῦτα κελόβει τῷ παιδί τῆς περιτομῆς ἐφαπτομένῳ, κατὰ τῆ ταύτῃ δεδοκός ὁμνύειν περὶ ὧν Φησὶ πρὸς αὐτόν. τῆτον δὲ αὐτόν εἰρήκασί τινες εἶναι, ἔ μνημονόβων ὁ Ἀβραὰμ εἰ τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγει· ὁ δὲ υἱὸς

Γεν. 15. 2.

» Μασέκ τῆς οἰκογενέας μου, ἔτος κληρονομῆσει με. καὶ ἀπαικός γε ἔδεν, βεβλεδάται αὐτόν τῆτω τότε χρησαδάται κληρονομῶ, ὡς σιωανασραφείτιτε αὐτῷ χεδόν καὶ οὐνεσάτω παρὰ πάντα τὸν εἶον γεγεννημένῳ.

» **ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ὑπόθετε τὴν χεῖρά σας ὑπὸ τὸν μηρόν μου. καὶ ἐξορκισέτε τὸν Θεὸν τῆ ἔρανθ καὶ τῆς γῆς. Ἐνετείλατο τελούτων Ἀβραὰμ τῷ οἰκέτῃ τὸν ἐκ τῆ μηρῶ αὐτῆ μέλλοντα σαρκῶσα, τὸν Θεὸν τῆ ἔρανθ καὶ τῆς γῆς, τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ δεσπότην Χριστὸν καθαρότητι διανοίας ὄρων, μέλλοντα τῆ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεσθαι, ὡς Προφήτης καὶ βλέπων τὰ ἔμπροσθεν.

γ. Καὶ ἐξορκισέτε Κύριον τὸν Θεὸν τῆ ἔρανθ καὶ τὸν Θεὸν τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαάκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Ἰσέον δὲ, ὡς ἡ μὴ χεῖρ ὑπὸ τὸν μηρόν ἐτέθη, ὁ δὲ ὄρκος κατὰ τῆ Θεοῦ τῶν ὄλων ἐγένετο. ὄρκίζωσθε γὰρ ἔφη Κύριον τὸν Θεὸν τῆ ἔρανθ καὶ τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου τῷ Ἰσαάκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁρκοὶ αὐτὸν κατὰ τῆ Ἰησὺ Χριστῆ τῆ κατὰ σάρκα ἐκ τῆ σπέρματος

Α αὐτῆ μέλλοντος γεννηθῆναι, τῆ σαρκωθῆναι, ὡς Κύριος ἐστὶν κρῆνθ καὶ γῆς. καὶ σημειωτέον, ὅτι τὸν αὐτὸν Κύριον καὶ Θεὸν καλεῖ. ὡς ὄντα δὲ εἰ αὐτῷ τὸν Χριστὸν, ὑποδείκνυσιν αὐτὸν αὐτῷ, μονοθεῖα λέγων. ψηλάφησον τῆ χειρὶ τὸν σαρκωτικὸν Κύριον ἐκ σπέρματος μου, τὸν υἱὸν μου κατὰ σάρκα. καὶ γὰρ ὡς ὦν εἰ τῆ ὁσφύι αὐτῆ δεδεκατάτω παρὰ Μελχισεδέκ, καὶ δεκάτῃ ἐδάκην αὐτῷ καὶ πρὸ γενέσεως, μέλων γεννηθῆναι. ὅθεν καὶ ὁ Ματθαῖος Φησὶ, βίβλος γενέσεως Ἰησὺ Χριστῆ, υἱὸς Δαβὶδ, υἱὸς Ἀβραὰμ. Ἐβραῖος δέ τις ἔλεγε, τὸν ὄρκον εἶναι κατὰ τῆς περιτομῆς.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἦδει Ἀβραὰμ, ὅτι ὁ Θεὸς τῆς Χαναανίας κατήρξαστο ἐξολοθρεῦσαι ἡδὲ ὅτι δώσει μετὰ ταῦτα νόμον. Προφήτης γὰρ ὡς κελόβοντα μὴ λαβεῖν ἀπὸ Χαναανίων γυναικα, μηδὲ δύναι. ἵνα μὴ πρόσκομμα γενήται. ἵνα μὴ καταφρονήσωσι τῆ νόμου, προφασίν ἔχοντες, ὅτι Ἀβραὰμ τῷ Ἰσαάκ ἀπὸ τῶν Χαναανίων ἔλαβε γυναῖκα.

Γ * **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Οὐκ ἠξίωσεν Ἀβραὰμ ἐκ τῶν θυγατέρων Χανααν ἀρμόσαι γυναῖκα τῷ ἡγαπημένῳ, Φησὶ δὲ τῷ Ἰσαάκ· ἀλλ' εἰς τὴν τῶν εἰδωλολατρῶντων χώραν τὸν γνήσιον ἀποτρέχειν ἐκέλευσεν οἰκέτῃ, φροντίζοντα γυναικὸς τῆς ὅτι μάλισα προποδεςάτης αὐτῷ. ἔ γὰρ ἠδελῆσεν ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τῷ τῶν Ἰσραηλίων σιωγαγῶν νοητῶς σιωπῆσαι τῷ Χριστῷ, ὡς εἰ Ἰσαάκ σημαίνεται. ὁψίγονος γὰρ ὁ Ἰσαάκ καὶ ἀγαπητός. πέφλυε δὲ καὶ εἰ ἐσχάτοις καιροῖς ὁ Χριστὸς, καὶ ἐστὶν ἀγαπῆς τέλεις τε καὶ ἀγαλλίασις ἐρμυδόμεται γὰρ ἔτως ὁ Ἰσαάκ.

Δ ** **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Διατὶ δὲ μὴ τῷ υἱῷ παραγγέλλει μὴ λαβεῖν Χαναανίτιν, ὡπερ ὕπερον τῷ Ἰακώβ οἱ γονεῖς, ἀλλὰ τῷ παιδί, καίτοι τελεία τυγχάνοντος Ἰσαάκ, καὶ ἡλικίαν ἔχοντος γάμου; καὶ εἰ μὴ ἡμελλε παιδεῶσαι, εἰκός ὡς αὐτῷ μάλλον παρεγγυῶν· εἰ δὲ ἀπειθεῖν, περιτὴ τῆ παιδὸς ἢ διακονία. τὸ γὰρ εἶπεν, ὅτι χρησμῷ τῆς γῆς ἐξελεθῶν, πέμπειν εἰς αὐτῷ ἐκ ἡξίε τὸν υἱόν, εἰ καὶ εὐλογον. ὅμως ἀπαρέσκει τισὶ, διὰ τὸ μηδ' ἂν τὸν Ἰακώβ, εἰ τῆτο ὡς ἀληθές, ὑπὸ τῶν γονέων ἐνταῦθα πεμφθῆναι. Μήποτε ἔν ὁ παῖς ἄγαν ἐκράτει τῆς τῆ Ἀβραὰμ οἰκίας, συνετόστε ὡς καὶ πρὸς συμβεβηλὸν ἰκανός; ὅπερ τὸ ῥητὸν ὑπεμφαινόν Φησὶ, ὡς εἶπεν Ἀβραὰμ τῷ παιδί αὐτῆ τῷ πρεσβυτέρῳ τῷ ἄρχοντι τῶν αὐτῆ πάντων. τῆτοις γὰρ ὡς ἐπίπαν, ὡς σιωετοῖς καὶ παιδοκόμοις, καὶ τὸ αἰδέσιμον ἐκ τῆς ἡλικίας ἔχουσιν, ἐπέδαται Φιλῶσιν οἱ νέοι δεσποταί, κατὰ δάπερ ἄλλοις πατράσιν.

Ε **Η** δ. Ἀλλ' ἢ εἰς τὴν γῆν μου, ἔ ἐγενόμην πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν Φυλὴν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαάκ ἐκείθεν.

ε. Εἶπε

ε. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς, μήποτε ἔβλήται ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμῶ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἀποσρέψω ἀποσρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλθες ἐκεῖθεν; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀβραάμ, πρῶτεχε σεαυτῶ, μὴ ἀποσρέψης τὸν υἱόν μου ἐκεῖ.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Σοφιλότη δὲ ἄγαν καὶ τῆ παιδός ἡ ἐρώτησις. δῆσας γὰρ τὸν ὄρκον, δήλως αὐτῶ γενέσθαι παρεκάλει τῆ γάμου τὸς ὄρκους. εἰ γὰρ Φησι μὴ ἔλοιτο αἰταῦθα ἐλθεῖν ἢ μνησδομική κόρη, ἀλλὰ πρὸς αὐτῶ ἀπελθεῖν τὸν μνηστῆρα κελδοβαί, προσάτις, τὸν υἱόν εἰς ἐκείνο τὸ ἔθνος ἐπανελθεῖν; ἀλλ' ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ εἰδὼς, ὡς ἐκεῖθεν μὴ αὐτὸν ἢ θεία κλησίαις ἐξήγαγε, περὶ δὲ τῆ γάμου νόμον ἐκ ἐδέξατο θεῖον· αὐτὸς δὲ ὡς ὄσεβεία σωτηραμμῶνος, ἠθέλησεν ἐκ τῆς συγγενικῆς οἰκίας τῶ παιδί κατεγγυῆσαι γυναῖκα· ἐκεῖνό μὴ ἀπαγορθεῖ γενέσθαι, ἄτε δὴ θεῖω νόμω κεκωλυμένον· τῆτο δὲ, τῆ θεία ἐσχερίζαι κηδεμονία. ταύτη θάρρησας ὁ παῖς, ἐξεδήμησε.

ζ. Κύριος ὁ Θεὸς τῆ θρανῶ καὶ ὁ Θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τῆ οἰκίας τῆ πατρός μου, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγεννήθην, ὃς ἐλάλησέ μοι, καὶ ὤμοσέ μοι, λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῶ σπέρματί σου, αὐτὸς ἀποσελεῖ τὸν Ἄγγελον αὐτῶ ἔμπερθείν σου· καὶ λήψη γυναῖκα τῶ υἱῶ μου ἐκεῖθεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τῆτο θαῦμα τῆ Ἀβραάμ, εἰ τοῖστον γενέσθαι παρεσκόβασε τὸν οἰκέτιω· ὃν καὶ δεδοικότα τῶ ἀποτυχίαν παραθάρρῶναι, Θεὸν αὐτῶ μεσίτιω καὶ σιωδοοπόρον διδῶς, τῆς πρώτης ἀναμνήσας ὄσεργεσίας, κατ' ἰὼ ἐξήχθη τῆς γῆς ἐκείνης δηλαδὴ, καὶ τοςῆτων γέγονε κύριος, καὶ τῆ Θεῶ παραδηλῶν τῶ ὑπόχεσιν ἐπηγγελμῶς τῶ γλῶ αὐτῶ καὶ τῶ σπέρματι αὐτῶ. εἰ γὰρ τῆτο, καὶ τῶ γυναῖκα παρασκόβασαι πρὸς ταύτιω ἐλθεῖν.

η. Ἐὰν δὲ μὴ θέλη ἡ γυνὴ πορευθῆναι εἰς τὴν γῆν ταύτην μετὰ σῶ, καθαρῶς ἔση ἀπὸ τῆ ὄρκου τῆτος· μόνον τὸν υἱόν μου μὴ ἀποσρέψης ἐκεῖ. θ. Καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτῶ ὑπὸ τὸν μηρὸν Ἀβραάμ τῆ κυρίαι αὐτῶ· καὶ ὤμοσεν αὐτῶ περὶ τῆ ῥήματος τῆτος.

ι. Καὶ ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλας ἀπὸ τῶν καμήλων τῆ κυρίαι αὐτῶ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τῆ κυρίαι αὐτῶ· καὶ ἀνασας, ἐπορεύ-

θῆ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν εἰς τὴν πόλιν Ναχώρ.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Οὐκ ἐκ Χαναάν, ἀλλ' ἐκ μέσων τῶν ποταμῶν τῶ Ἰσαάκ ἢ νύμφη. ἐκ ἐξ Ἰσραήλων, ἀλλ' ἐξ ἐθνῶν ἢ Χριστὸ ἐκκλησία· πλὴν μεσολαβέντων οἰκετῶν, ἦτοι τῶν Ἀποστόλων.

ια. Καὶ ἐκοίμησε τὰς καμήλας ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ Φρέαρ τῆ ὕδατος τὸ πρὸς ὄψε, ἠνίκα ἐμπορεύονται αἱ ὑδρευόμεναι.

ιβ. Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ Θεὸς τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ, εὐδόωσον ἐναντίον μου σήμερον, καὶ ποιήσον ἔλεος μετὰ τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ. Ἰδὲ ἐγὼ ἔσηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τῆ ὕδατος· αἱ δὲ θυγατέρες τῶν οἰκόντων τὴν πόλιν ἐμπορεύονται ἀντλήσαι ὕδωρ.

ιδ. Καὶ ἔσαι ἡ παρθένος, ἢ ἂν ἐγὼ εἶπω, ἐπίκλιόν μοι τὴν ὑδρίαν σου, ἵνα ἐγὼ πίω, καὶ εἶπη, πίε, καὶ τὰς καμήλας σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνεσαι, ταύτην ἠτοίμασας τῶ παιδί σου Ἰσαάκ. καὶ ἐν τῆτω γνώσομαι, ὅτι ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κύριε ὁ Θεὸς τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ. Πρέπασα Φωνῆ τῶ πρεσβύτη τῆς οἰκίας τῆ Ἀβραάμ, καὶ ἀρμόσασα. καὶ ὄρα σοφίαν, οἷον τίθησι σημεῖον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰδὲ ἔσηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς. διὸ φιλολιμητέον ἐσηκῆσαι ἐπὶ τῆς πηγῆς, ἵνα μὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀρμόσῃ τὸ, ἐμὲ ἐγκατέλιπον. πηγῶ ὕδατος ζῶντος. Ἱερ. 2. 13.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκείνῳ τῶ ὄρχῳ ἔ συμβολικῶς προσενώοχον, ὡς τινες τῶν ἄγαν ἡλιθίων ὑπέλαβον. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸν Θεὸν σιωεργὸν ἔλαβε τῆς μνησίαις, σημεῖα αὐτῶ δειχθῆσαι ἰκετοβαί, δι' ὧν ἐβέλετο γνῶναι, εἰ ἀρέσκει τῶ Θεῶ ἢ μνησίαι. τὸ δὲ σημεῖον ἰὼ, ἐχ' ὄρα σώματος, ἐδὲ περιφάνεια γένεος, ἐδὲ ἄλλο τι τῶν δοκόντων λαμπρῶν, ἀλλὰ φιλοξενία, καὶ φιλοφροσύνη, καὶ ἠπιότης φρονήματος. ἔσαι γὰρ Φησι ἡ παρθένος, ἢ ἂν εἶπω, ἐπίκλιόν μοι τῶ ὑδρίαν σου, ἵνα πίω, καὶ εἶπη μοι, πίε κύριε, καὶ τὰς καμήλας σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πιεῖν, ταύτιω ἠτοίμασας τῶ παιδί σου Ἰσαάκ. καὶ εἰ τῆτω γνώσομαι, ὅτι ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ. ἐπειδὴ γὰρ τῆτοις ἐκοσμάτο τοῖς πλεονεκτήμασι διαφερόντως ὁ πατριάρχης, ἠβελήθη καὶ τῶ νύμφῳ συμβαίνει τῶ τρόπῳ τῆ κηδεσῶ, ἵνα μὴ ἔριν τινα καὶ φιλονεικίαν ὁ σκοπὸς ἐργάσῃται. ὅτι δὲ ἔ συμβολικὰ ταῦτα ἰὼ, ἀλλὰ πίσεως καὶ ὄσεβείας δηλωτικὰ, πρῶτον διδάσκει τὸ σπασαῖον τῆς προσῶχῆς, ἔπειτα τὸ προσμαῖεν αὐτῶ τῶ

τὴν βαλὴν τῆς Θεᾶς. τὸτο γὰρ διδάσκει ἡ
 » θεία Γραφή· ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανε
 » αὐτῷ, καὶ παρεσιώπη τῆς γνώσεως, εἰ
 » ὑπόδακε Κύριος τὴν ὁδὸν αὐτῆς, ἢ ἔ. ἐκεί-
 » νης γὰρ τὸ ὕδωρ ἀρνομένης, καὶ ταῖς κα-
 » μήλοισι προσφερέσης τὸ ὕδωρ, ἀνέμεινε
 » ἔτος ἰδεῖν, εἰ πάσαις παράσχη τὴν χρεῖαν
 » κατὰ τὴν αἴτησιν. πιστῶν δὲ τῶν καμῆ-
 » λων, ὑψύς προσενώσχε τῆς μνησείας τὰ
 » σύμβολα. γνῆς δὲ τὸ γνῶσις καὶ τὴν δε-
 » σποτικῶν συγγνώμην, ὑδοκήσας, Φησὶν,
 » ὁ ἄνθρωπος, προσεκώησε τῷ Κυρίῳ, καὶ
 » εἶπεν· ὕλογητός Κύριος ὁ Θεὸς τῆς κυρί-
 » μος Ἀβραάμ, ὅς ἐκ ἐγκατέλιπε τὴν δι-
 » καιοσύνην αὐτῆς, καὶ τὸν ἔλεον αὐτῆς ἀπὸ
 » τῆς κυρίως μ. καὶ ἐν ὁδῷ ἠγάγε Κύ-
 » ριος εἰς τὸν οἶκον τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρίως μ.
 » καὶ πᾶσα δὲ ἡ αὐτῆς διάλεξις τὸ ὑσεβὲς
 » κηρύττει τῆς γνώσεως. καὶ μῆνοι καὶ με-
 » τὰ τὴν διάλεξιν τὸν αὐτὸν σημαίνει σκο-
 » πόν· σωθεμένων γὰρ τῶν τὴν κόρην γαι-
 » νησάντων τῷ γάμῳ, ὑψύς ἔτος προσε-
 » κώησε, Φησὶν, ἐπὶ τὴν γλῶσσαν τῷ Κυρίῳ.
 » καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται διανοίας.
 » μὴ κατέχετε γὰρ με, Φησὶ, καὶ Κύριος
 » ὑπόδασε τὴν ὁδὸν μ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ὅτι διαφέρει ὄχλη ἀπλῆ
 ὄχλης συμβολικῆς· ὅτι ὁ ὄχλος ἀ-
 πλῶς, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ζητεῖ ἀποβλιῶσαι
 ὡς βέλεται· ὁ δὲ συμβολικῶς ὄχλος, ἀ-
 πλῶς, ὡς ἔχον, ἢ ἔχει, ἢ ἔξει, εὐχεται διὰ συμ-
 βόλως μαθεῖν· ὁ δὲ τῆς Ἀβραάμ παῖς ἠ-
 ἔξατο γὰρ αὐτὸ τὸ σύμβολον δειχθῆναι, καὶ
 αὐτῷ ἐκείνῳ, ἡ δὲ λαβεῖν εἰς γυναικῶν.
 ὡς ἐ συμβολικῶς ὁ οἰκέτης, ἀλλὰ τῷ Θεῷ
 πισθῶσας, ὡς πιστὸς ἠἔξατο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ τινες
 συμβολικὸν ἔφασαν τὸν οἰκέτῳ Ἀβραάμ,
 ἰσέον ὡς ὁ συμβολικὸς, ὅμοιον πρᾶγμα τῷ
 προκειμένῳ ζητεῖ. τὸ δὲ ποτίσαι, πῶς ἔοι-
 κε τῇ ζήτησιν γυναικί; ἔτι δὲ ἐκ ὠρισ-
 μένου αἰτεῖ, ἀλλ' ἀορίστον καὶ ὅμοιον· ὁ
 δὲ, τὴν ἀντίον. ἐ δὲ ἕτερον γὰρ ἕτερον
 ἠθέλε συμβαλεῖν, ἀλλ' αὐτῷ ἐκείνῳ ἰδεῖν.
 πάλιν, οἱ συμβολικοὶ ἐκ αἰτῶν ἰδεῖν τὸ δε-
 τι, ὅδε ἴσασιν ὡς ὄψονται, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν
 τῷ παρόντι λυσιτελεῖν· ὁ δὲ, ἡ ὀφείλει
 λαβεῖν, ἢ μὴ. ἄλλο γὰρ ἀπλῶς ὄχλη,
 καὶ ἄλλο συμβολικὴ ὄχλη. ἢ μὴ τὸ δε-
 τι, ὡς ἀγαθὸν ἐξαιτεῖ· ἢ δὲ, ὡς ἔχον, ἢ ἔχει,
 ἢ ἔξει, εὐχεται διὰ συμβόλως μαθεῖν. ἐ
 συμβολικὸς ἄρα· πισθῶσας δὲ τῷ Θεῷ
 Ἀβραάμ, ἠἔξατο.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Παρεκάλει ὁ παῖς δι' ὄ-
 χλης Θεὸν γενέσθαι συλλήπτορα, καὶ ἐφ'
 ὕδατι τὴν παρθεῖον δοκιμάζειν ἠθέλε.
 ἐπορεύθησαν δὲ καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐν ταῖς
 τῶν ἐθνῶν χώραις τὸ πρὸς ἑσπέραν, τῆ-
 τῆς ἐν ἑσπέρῳ ὄντος τῆς αἰῶνος καιροῖς,
 καὶ ὕδατι τὴν νοητὴν παρθεῖον ἐδοκίμαζον.
 ἐπιτηδειοτάτη γὰρ λίαν ἡ ἐκκλησία, καὶ
 ὕδατος ἔχουσα, πρὸς τὸ διώμαθ' ἦμι
 τὸν ζωοποιον ἀρυσάσθαι λόγον ἐκ τῶν πη-
 γῶν τῆς σωτηρίας, κατὰ τὸ γεγραμμένον.

Ἡσ. 12. 3.

»

Α ΙΕ. Καὶ ἐγένετο πρὸς τῆς συντελέ-
 σαι αὐτὸν λαλῶντα ἐν τῇ διανοίᾳ·
 καὶ ἰδὲ Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἡ τεχ-
 θῆσα Βαθθὴλ, ἡ ἢ Μελχὰς, τῆς
 γυναικὸς Ναχωρ, ἀδελφῆς δὲ Ἀ-
 βραάμ, ἔχουσα τὴν ὕδριαν ἐπὶ τῶν
 ὤμων αὐτῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατὰ τὸ, ἔτι σὲ
 Β λalῶντος, ἐρῶ, ἰδὲ πάρεμι. ἔτος ἀερ-
 γαῖς δικαίων ὄχλη. καὶ μετ' ἕτερον. Διαδαχ-
 θῶμεν δὲ καὶ ὄχλοισι, μὴ αἰδητικῶν
 ἀφικίαι Φωνῶν, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ τῷ ἐτά-
 ζοντι καρδίας καὶ νεφρῶν. πρὸ τῆς γὰρ
 αὐτὸν σιωτελέσαι, Φησὶ, λαλῶντα ἐν τῇ
 διανοίᾳ. τὸ δὲ, ἐν τῇ διανοίᾳ, ὠβελίαι,
 ὡς μὴ κείμενον ἐν τῷ ἐβραϊκῷ· ὅμως καὶ
 διὰ τῶν ἐξῆς τὸτο παρῆσται. Φησὶ γὰρ,
 καὶ ἐγένετο πρὸς τῆς σιωτελέσαι με λαλῶ-
 Γ τα ἐν τῇ διανοίᾳ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ῥεβέκκα ἐρμυθύεται ὑπο-
 μονὴ πολλῆ· Βαθθὴλ, ἀνοικὸς Θεᾶς.

ΙΣ. Ἡ δὲ παρθεῖνος ἦν καλὴ τῇ
 ὄψει σφόδρα· παρθεῖνος ἦν· ἀνὴρ ἐκ
 ἔγνω αὐτῆν. καταβάσα δὲ ἐπὶ τὴν
 πηγὴν, ἐπλησε τὴν ὕδριαν αὐτῆς,
 καὶ ἀνέβη.

Δ ** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ναὶ μὴ τὴν κα-
 τάτε σῶμα κατάτε ψυχῶν ἀγνείαν, ἡ
 μέτεσιν ὁ γνωστικὸς, ὁ πάνσοφος Νωῦσης
 ὑπρεπῶς τῇ ἐπαναλήσει χρησάμενος,
 ἐμύθησε, τὸ ἀδιάφθορον τέτε σώματος
 τῆς τε ψυχῆς διαγράφων ἐπὶ τῆς Ῥεβέ-
 κας ὡδὲ πως· ἢ δὲ παρθεῖνος ἡ καλὴ·
 ἀνὴρ ἐκ ἔγνω αὐτῷ. Ῥεβέκκα δὲ ἐρμη-
 νύεται Θεᾶ δόξα· Θεᾶ δὲ δόξα ἀφθαρ-
 σία. αὐτῇ ἢ τῷ ὄντι δικαιοσύνη, μὴ πλεο-
 Ε νεκτεῖν πατέρω, ὅλον δὲ εἶναι ἠγιασμένον
 νεῶν τῆς Κυρίως.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διαγράψαι τὸ
 κάλλος, ἵνα μᾶλλον τὴν σωφροσύνην πα-
 μάσωμεν. ἀνὴρ γὰρ Φησὶ τοιαύτῳ ἔσαν,
 ἐκ ἔγνω. ὁ καὶ ἐπὶ τῆς Ἰωσήφ πεποίηκεν
 ἢ Γραφῆ. ἐ τὸ κάλλος γὰρ πάντως ἀσελ-
 γῆς, ὡς ὅδε σῶφρον ἢ ἀμορφία. ἐ σῶμα
 γὰρ τέτων, ἀλλ' ἢ προαίρεσις αὐτίον. δι-
 πλάσιάζει δὲ τὸ, παρθεῖνος ἡ, τὸ κατ'
 Ζ ἄμφω σῶφρον ἐμφαίνουσα. ἐσι γὰρ ἀσελ-
 γαῖς διεφθάρθαι ψυχῶν, ἀκεραῖες τῆς
 σώματος μόνοντος· αὐτῇ δὲ καὶ προαίρε-
 σία τῶν τοσούτων σιωέρχοντα, καὶ ὑδρῶν μέ-
 νη, καὶ μὴδὲ οἶκοι λανθάνουσα, καὶ τοσού-
 τον ὀβελίης, καὶ μόνη, πρὸς ἀνδρα γνῶσιν
 ἐκ ἔλαβε. τοιαύτῳ ὁ Παῦλος ζητεῖ, ἵνα
 ἢ ἡ ἀγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι.

ΙΖ. Ἐπέδραμε δὲ ὁ παῖς εἰς συ-
 νάντησιν αὐτῆς· καὶ εἶπε, πότισόν-
 με μικρὸν ἐκ τῆς ὕδριος σ.

ΙΗ. Ἡ δὲ εἶπε, πῖε κύριε. καὶ
 ἔσπευσε, καὶ καθῆκε τὴν ὕδριαν ἐπὶ
 τὸν

τὸν βραχίονα αὐτῆς, καὶ ἐπότισεν αὐτὸν, ἕως ἐπαύσατο πίνων. Καὶ εἶπε, καὶ ταῖς καμήλοις σε ὑδρεύσομαι, ἕως ἂν πάσαι πίωσι.

ΑΔΗΛΟΥ. Πλέον διέλαμπε ἐπὶ τῇ κατὰ ψυχρῶ σωφροσιῶν. ὅρα δὲ καὶ τὸ Φιλόξενον αὐτῆς, μὴ μόνον δέσης τὸ αἰτηθῆναι, ἀλλὰ καὶ πλέον παραχρῆσθαι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀμφω δὲ δηλῆται καὶ Φιλοξενία καὶ σωφροσιῶν. ἡ μὲν, ἐκ τῆς μὴ δραμεῖν καὶ προσειπεῖν πρωτῶ τὸν ἄνδρα· ἡ δὲ, ἐκ τῆς τοσαύτης σπουδῆς, καὶ καρτερίας Φιλοτίμου. καὶ ἕδτερον ἐτέρω γέγονεν ἐμποδῶν. ἀξία δὲ τῆς οἴκῃ Ἀβραάμ ἢ τοσαύτη τῆς Ρεβέκκας σπουδῆ. κακεῖ γὰρ ἐπὶ τῇ τῶν παραδόξων ξένων ὑποδοχῇ, τοσαύτη ἡ ἢ σπουδῆ. εἰ δὲ καὶ ὕδωρ τὸ δοθῆναι, ἀλλ' ὅπερ εἶχε, παρέχετο. ἐκ ἐν πληθῆι γὰρ δώρων, ἐν προαιρέσει δὲ τὸ Φιλόξενον. καὶ ψυχρῶ γὰρ ποτήριον ἐπήνεσεν ὁ Θεός, καὶ τὰ οὖν τῆς χήρας λεπία. αὕτη δὲ καὶ τοσαύτῳ ἐπεδείξατο προθυμίαν ἔργῳ καὶ λόγῳ. ἔστι γὰρ ποιεῖν μὲν, ἀηδῶς δὲ τοῖς αἰτῶσιν ὑπηρετεῖν. καὶ μιμεῖται τὸν Ἀβραάμ, κύριον εἰπόντα τῆς ξένῃς, καὶ μὴ ἐρωτήσαντα πόθεν καὶ τίνες. ὁ καὶ αὕτη ποιεῖ περιεργον ἕδεν, τὸ δὲ ποθέμενον μόνον ἀνύστα.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπότιζε δὲ ἡ Ρεβέκκα καὶ αὐτὸν τὸν οἰκέτῳ, καὶ τὰς καμήλας. καὶ ὁ μὲν οἰκέτης τύπος ἂν νοοῖτο νυῖ τῶν ἐξ Ἰσραὴλ. ἄνθρωποι γὰρ οἱ νόμον ἔχοντες ἤδη παιδαγωγὸν, καὶ ὡς ἐν σκιάῃ μὲν ἔτι τὸ Χριστῶ μυστήριον, πλὴν ἐκ ἀμυσάγωγοι παντελῶς. κήλων δὲ ἀλόγων ἕδεν διαφέροντες οἱ ἐξ ἕδνων, οἱ καὶ ταῖς καμήλοις παρεικάζοντ' ἂν εἰκότως. ἀνίερον γὰρ κατὰ νόμον τὸ ζῶον. τοῖσιν δὲ δὴ πάντες οἱ μήπω Θεὸν εἰδότες τὸν Φύσει τε καὶ ἀληθῶς. ἰκανωτάτη δὴ ἐν κατάρδων ἢ ἐκκλησία τοῖς ἱεροῖς τε καὶ θείοις νόμοις τῆς ἐξ Ἰσραὴλ ἠκοντας καὶ τῆς ἐξ ἕδνων κεκλημένους. ἐπειδὴ δὲ τοιαύτῳ ἔσαν οἱ μαθηταὶ τεθέανται τῷ παρθεῖον, ψελλίοις τε αὐτῷ κατηγαίζον ὄφθῳ, καὶ μῆνοι καὶ τὸν ἐν ὡσὶ προσέθεντο κόσμον· τῆσιν λαμπρῶν ἀπετέλῃν, καὶ ὑπρεπεσάτῳ τοῖς εἰς ὀθηκοῖαν ἀνχημασι. κεκοσμημένη γὰρ ἀκοή παραδηλώσει ἐν τὸ ὀθηκοῖον. περιφανῆ δὲ ὡπερ παρεσκιάζον καὶ τοῖς ἐξ ἔργων, ἦτοι χερῶν κατορθώμασι.

κ. Καὶ ἔσπευσε, καὶ ἐξεκένωσε τὴν ὕδριαν εἰς τὸ ποτισήριον· καὶ ἔδραμεν ἔτι ἐπὶ τὸ Φρέαρ ἀντλήσαι ὕδωρ· καὶ ὑδρεύσατο πάσαις ταῖς καμήλοις.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ αὐτὸ ὕδωρ πρότερον μὲν ἐν πηγῇ ὀνομάθη εἶναι, νῦν δὲ ἐν Φρέατι. καὶ τάχα τοῖς μὲν ἀρχομοῖς,

πηγῆ ἐστὶ· τοῖς δὲ ἤδη βαθύνειν διωμοῖς τῆς λόγῃς, Φρέαρ ἢ πηγῆ γίνεται. τῆτο δὲ πολλαχῶς τηρήσεις, τὸ, πηγῶ καὶ Φρέαρ ταυτὸν ὀνομάζεσθαι, ὡπερ καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς Σαμαρείτιδος λόγῳ.

κα. Ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν αὐτὴν· καὶ παρεσιώπα τῆ γυνῆναι εὐδῶκε Κύριος τὴν ὁδὸν αὐτῆ, ἢ ἔ.

Β ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι, κατεμάνθανεν αὐτῷ; Αὐτὰ τὰ ῥήματα τῆς κόρης κατενόη, τὸ βλέμμα, τὴν βᾶδισιν, τὸ χῆμα, τὰ ἄλλα ἅπαντα, καὶ ἀνέμενον ἰδεῖν, εἰ εὐδῶκε Κύριος τῷ ὁδὸν αὐτῆ, ἢ ἔ.

Γ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ δὲ καταμανθάνων, ἐθαύμαζεν αὐτῆς τῶν ἀρετῶν τὰ κινήματα, ἕδεν ὁρῶν ἀσελγῆς, ἢ βλακικόν, ἢ πικρόν.

κβ. Ἐγένετο δὲ ἡνῖκα ἐπαύσαντο πάσαι αἱ καμήλοι πίνεσαι, ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνά δίδραχμον ὀλκῆς, καὶ οὖν ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· δέκα χρυσῶν ὀλκῆ αὐτῶν. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν, καὶ εἶπε, θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι, εἰ ἐστὶ παρὰ τῷ πατρῷσιν τόπος ἡμῶν καταλύσαι.

κδ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, θυγάτηρ Βαθθελείμι ἐγὼ τῆ Μελχὰς, ὃν ἔτεκε τῷ Ναχώρ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, καὶ ἄχυρα καὶ χορτάσματα παρ' ἡμῶν, καὶ τόπος τῆ καταλύσαι.

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει καὶ ἐνταῦθα τῆς κόρης τῷ ἀπόκρισιν. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῆ ὕδατος ἔ μόνον τὸ αἰτηθῆναι παρέχεν, ἀλλὰ μετὰ τὸ πιεῖν αὐτὸν, καὶ ταῖς καμήλοις ὑδρεύσατο· ἔτω καὶ ἐνταῦθα, πυθομῆς τῆ παιδός, εἰ ἐστὶ μόνον τόπος, καὶ τίνος ἡ θυγάτηρ, Φησὶν ἢ κόρη· θυγάτηρ εἰμὶ Βαθθὴλ τῆ Μελχὰς, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ναχώρ. λέγει καὶ τὸν πατέρα, καὶ τὸν πάππον, ἵνα γνωρίσας ἐκεῖνος, προθυμότερος γνήται. ὅρα δὲ γνωμοσιῶν τῆς παιδός. περὶ τῆ πατρός ἐρωτηθῆσα, ἔ μόνον τῆτο καταμύσει, ἀλλὰ καὶ τῆ πατρός τὸν πατέρα. καὶ πυθομῆς, εἰ ἐστὶ τόπος μόνον καταλύσαι, Φησὶν· ἔ μόνον τόπος, ἀλλὰ καὶ ἄχυρα, καὶ χορτάσματα πολλὰ παρ' ἡμῶν.

κε. Καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος, ὠρσεκύνησε τῷ Κυρίῳ.

Η ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εὐδοκήσας, Φησὶν, ὁ ἄνθρωπος προσεκύνησε τῷ Κυρίῳ. ἠδῆς ἐπὶ τοῖς γνωθῆσιν, ἐπὶ τοῖς εἰρημοῖς παρὰ τῆς παιδός· προσεκύνησε τῷ Κυρίῳ, τῷ ὀχαρισίαν ἀντιλογεῖ τῷ δεσπότη, τῷ διὰ τῷ πρὸς τὸν πατέρα

τέρα (1) εὐνοίαν, τοσαύτῳ καὶ περὶ αὐτὸν ἐπιδειξαμένῳ τῷ κηδεμονίαν, καὶ ἔτω πάντα μετ' ὀκλήσας αὐτῷ κατὰ δόξαν.

κζ. Καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῶ κυρίῳ μου Ἀβραάμ, ὃς ἐκ ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τῶ κυρίῳ μου Ἀβραάμ. ἐμὲ εὐλόγηκε Κύριος εἰς οἶκον τῶ ἀδελφοῦ τῶ κυρίῳ μου.

κη. Καὶ δραμῆσα ἡ παῖς, ἀνήγειλεν εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς δι' ἐκάστων τῶν παρ' αὐτῆς γινομένων δείκνυσιν τὸ πρόθυμον τὸ περὶ τῷ φιλοξενίαν, διὰ τῶ δρόμου, διὰ τῶν ῥημάτων, διὰ τῆς ἐπιεικείας. ἔδραμε, γὰρ Φησι, καὶ ἀπήγειλεν εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. πάντα ἅπερ ἤκουσε παρὰ τῶ παιδοῦ, ἐγνώρισε τοῖς γονεῦσι.

κθ. Τῇ δὲ Ῥεβέκκῃ ἀδελφὸς ἦν, ὃ ὄνομα Λάβαν. καὶ ἔδραμε Λάβαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τὴν πηγήν. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα εἶδε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια ἐν ταῖς χερσὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, καὶ ὅτε ἤκουσε τὰ ῥήματα Ῥεβέκκας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, λευγῆς, ἔτω λελάληκέ μοι ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐσηκότος αὐτῆς ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς πηγῆς.

λα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, δεῦρο ἐσελθε, εὐλογητὸς Κύριος· ἵνα τί ἐσηκας ἔξω; ἐγὼ δὲ ἠτοίμακα τὴν οἰκίαν, καὶ τόπον ταῖς καμήλοις. λβ. Εἰσήλθε δὲ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἀπέσαξε τὰς καμήλας, καὶ ἔδωκεν ἄχυρα καὶ χορτάσματα ταῖς καμήλοις, καὶ ὕδωρ νίψασθαι τοῖς ποσίν αὐτῆς, καὶ τοῖς ποσὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ' αὐτῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ τῶν ὀκλήσων Κύριον ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶ ξένου, καὶ πρὸ τῆς διὰ τῶν ἔργων φιλοξενίας πολλῷ τῷ προτροπῷ ἐπιδεικνύμενον. Καὶ μετ' ὀκλήσας. Ὅρα πῶς καὶ ἐπὶ τῆς πλάνης ἐχόμενοι, περὶ τῷ φιλοξενίαν ἦσαν πολλῷ τῷ σκεδῶν ἐπιδεικνύμενοι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ εὐλογητὸς Κύριος· ἵνα τί ἐσηκας ἔξω; τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει,

Α,, ἠυλογημένος ὑπὸ Κυρίου. ἔτω καὶ τὸ μετ' ἐμεληθῆ. καὶ ὠργισθῆ ἀπὸ ἐβραϊκῆ τύπε ἐρμηνεύθῃ, τραχέως νοεῖται.

λγ. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους φαγεῖν. καὶ εἶπεν, ἔ μὴ φάγω, ἕως τῶ λαλήσαί με τὰ ῥήματά μου. καὶ εἶπε, λάλησον.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶδες πῶς ἡ ἐρηγορῶς καὶ νήφων;

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θαυμαστὸς δὲ πάλιν τῆς ὀσεβῆς ὑπερηγίας ὁ παῖς. πρὶν γάρ τι φαγεῖν, τὸ τῶ δεσπότη προβάλλεται πρόσαγμα.

λδ. Καὶ εἶπε, παῖς Ἀβραάμ ἐγὼ εἰμι.

λε. Κύριος εὐλόγησε τὸν κύριόν μου σφόδρα, καὶ ὑψώθη· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πρεβάτα καὶ βόας, χρυσίον καὶ ἀργύριον, παῖδας καὶ παιδάσ. λς. δίσκας, καμήλας καὶ ὄνας. Καὶ ἔτεκε Σάρρα ἡ γυνὴ τῶ κυρίῳ μου ἕνα τῷ κυρίῳ μου μετὰ τὸ γηράσαι αὐτῆν. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν πλεῖτον λέγει, ἔχ' ἵνα δείξῃ εὐπορον, ἀλλ' ὅτι ἀπὸ Θεοῦ εἴληφεν.

ΙΩΑΝΝΟΥ. Καὶ τὸν τόκον τῶ Ἰσαάκ ἀπὸ τῆς τῶ Θεοῦ ὀνοίας φάσκει γεγονέναι, ἔ κατὰ φύσεως ἀκολοθίαν. (2)

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁ μὲν οἰκέτης τῶ Ἀβραάμ ἀφηγεῖτο τοῖς αὐτῶν χαρῶν τῶ οἰκείῳ δεσπότη τὸν πλεῖτον, καὶ ὅτι μόνον αὐτῶ ἠγαπημένον ἔχει τὸν κληρονόμον. μεμνησαγωγῆσαι δὲ τὰ ἔθνη καὶ οἱ θεασέσιοι μαθηταί, τὸν τῶ Θεοῦ καὶ πατρός κληρονομήσαντες πλεῖτον, τῷ ἐλπίδῃ, τῷ ζῶντι, τὸν ἀγιασμόν· εἰς δὲ ὅτι καὶ μόνος ὁ υἱὸς κατὰ φύσιν, καὶ ἀληθῶς Χριστὸς, ὃς καὶ τῶν ὄλων τέθειται κληρονόμος, ἀπήγγελλον ἀναργῶς.

λζ. Καὶ ἠρξισέ με ὁ κύριός μου, λέγων, ἔ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.

λη. Ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τῶ πατρός μου παρεύση, καὶ εἰς τὴν Φυλῆν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαάκ ἐκεῖθεν.

λθ. Εἶπα δὲ ἐγὼ, μήποτε ἔ πορεύσεται με ἡ γυνὴ μετ' ἐμοῦ. Καὶ εἶπέ μοι, Κύριος ὁ Θεός, ὃ εὐηρέτησα ἐναντίον αὐτῆς, αὐτὸς ἀποσελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτῆς μετὰ σοῦ, καὶ εὐδοήσει τὴν ὁδόν.

(1) Ὁρθότ. τῷ πρὸς τὸν πατριάρχην.

(2) Εἶτα ἐπειδὴ διηγήσατο τῶ δεσπότη τῷ περιφάνειαν, τῶ Ἰσαάκ τὸν τόκον, λέγει λοιπὸν κτ. Ταῦτα μὲν ὁ Χρυσός. ὡ κεφ. κδ. τῆς γεν.

ὁδόν σου. καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ
 μα. ἐκ τῆς Φυλῆς μου, καὶ ἐκ τῆς οἴκου
 τῆς πατρὸς μου. Τότε ἀθῶος ἔσῃ ἀπὸ
 τῆς ἀρεῆς μου· ἡνίκα δὲ εἰς τὴν ἐλθῆς εἰς
 τὴν ἐμὴν Φυλὴν, καὶ μήσοι δώσι,
 καὶ ἔσῃ ἀθῶος ἀπὸ τῆς ὀρκισμῶς μου.
 μβ. Καὶ ἐλθὼν σήμερον ἐπὶ τὴν πηγὴν,
 εἶπα, Κύριε ὁ Θεὸς τῆς κυρίας μου Ἀ-
 βραὰμ, εἰ σὺ εὐδοκῆς τὴν ὁδόν μου, ἢ
 μγ. ἐγὼ πορεύομαι εἰς αὐτήν· Ἰδὲ ἐγὼ
 ἐφέσηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τῆς ὕδατος,
 αἱ δὲ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς
 πόλεως ἐξελεύσονται ὑδρεύσασθαι
 ὕδωρ· καὶ ἔσαμ ἢ παρθένος, ἢ ἂν ἐγὼ
 εἶπω, πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς
 μδ. ὑδρίας σου, Καὶ εἶπη μοι, καὶ σὺ
 πίε, καὶ ταῖς καμήλοισ σου ὑδρεύσο-
 μαί· αὕτη ἡ γυνὴ ἦν ἠτοίμασε Κύριος
 τῷ ἑαυτῆς θεράποντι Ἰσαάκ· καὶ ἐν
 τῷ τῷ γνώσομαι, ὅτι πεποίηκας ἔλεος
 με. τῷ κυρίῳ μου Ἀβραὰμ. Καὶ ἐγένε-
 το πρὸς τῆς με συντελέσαι λαλῶντα ἐν
 τῇ διανοίᾳ, εὐθύς Ῥεβέκκα ἐξεπό-
 ρεύετο ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν
 ὤμων· καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν, καὶ
 ὑδρεύσατο. εἶπα δὲ αὐτῇ, πότισόν-
 με. Καὶ ἀπεύσασα, καθεῖλε τὴν
 ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς ἀφ'
 ἑαυτῆς, καὶ εἶπε, πίε σὺ, καὶ τὰς
 καμήλας σου ποτιῶ. καὶ ἐπιον, καὶ
 μς. ταῖς καμήλας ἐπότισε. Καὶ ἠρώτη-
 σα αὐτήν, καὶ εἶπον, τίνοσ εἰς θυγα-
 τῆς; ἀνάγγελόν μοι· ἢ δὲ ἔφη, θυ-
 γάτηρ Βαθθὴλ εἰμι ἐγὼ τῆς υἱῆς Να-
 χωρ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Μελχὰ. καὶ
 μη. περὶ ἐθήκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ
 ψέλλια περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς. Καὶ
 εὐδοκήσας, προσεκύνησα τῷ Κυρίῳ·
 καὶ εὐλόγησα Κύριον τὸν Θεὸν τῆς
 κυρίας μου Ἀβραὰμ, ὃς εὐώδωσέ με
 ἐν ὁδῷ ἀληθείας λαβεῖν τὴν θυγα-
 τέρα τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρίας μου τῷ
 υἱῷ αὐτῆς.

μθ. Εἰ ἔν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ
 δικαιοσύνην πρὸς τὸν κύριόν μου, ἀ-
 παγγέλατέ μοι· εἰ δὲ μὴ, ἵνα ἐπι-
 σρέψω εἰς δεξιά, ἢ εἰς ἀριστερά.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἵνα ἐπισρέψω
 εἰς δεξιά, ἢ ἀριστερά, ἀντὶ τῆς ζητήσω αὐ-
 τῷ γυναικῶ ὅταν εἰς εὐρω.

ν. Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν καὶ Βα-
 θθὴλ, εἶπαν, παρὰ Κυρίῳ ἐξῆλθε
 τὸ πρῶταγμα τῆτο, ἔ δυνησόμεθα
 ἐν ἀντειπεῖν κακὸν καλῶ.

Α Ο ΣΥΓΡΟΣ. Οὐ διωησόμεθα εἰπεῖν κα-
 λόν, ἢ κακόν.

να. Ἰδὲ Ῥεβέκκα ἐνώπιόν σου· λα-
 βῶν ἀπὸ τρεχε· καὶ ἔσω γυνὴ τῷ υἱῷ
 τῆς κυρίας σου, καθὰ ἐλάλησε Κύριος.

Λ Δ Η Λ Ο Υ. Καθὰ ἐλάλησε Κύριος.
 τὸ βέλημα τῆς Θεῶ καὶ τῷ οἰκονομίαν,
 λόγον καλεῖ.

Β νβ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκῆσαι τὸν
 παῖδα τῆς Ἀβραὰμ τῶν ῥημάτων αὐ-
 τῶν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν
 τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἐξενέγκας ὁ παῖς
 σκευὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱμα-
 τισμον, ἔδωκε Ῥεβέκκα. καὶ δῶρα
 ἔδωκε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς. (1)

Λ Δ Η Λ Ο Υ. Δεῖ γὰρ πάσης πράξεως
 καθαρᾶς ἀρχαῖν τῷ πρὸς Θεὸν ὀχαρι-
 σίαν, καὶ τιμῶν. διὰ τῆτο ὁ παῖς προσκυνεῖ
 πρότερον, ἅτα χαρίζεται τὰ δῶρα.

νδ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐπιον αὐτὸς
 καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῆς ὄντες, καὶ
 ἐκοιμήθησαν· καὶ ἀναστὰς τὸ πρῶτ
 εἶπεν, ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω
 πρὸς τὸν κύριόν μου.

νε. Εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς,
 Δ καὶ ἡ μήτηρ, μενάτω ἢ παρθένος
 μετ' ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα, καὶ
 νς. μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεται. Ὁ δὲ εἶ-
 πε πρὸς αὐτὰς, μὴ κατέχετέ με·
 καὶ γὰρ Κύριος εὐώδωσε τὴν ὁδόν μου·
 ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς
 τὸν κύριόν μου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἀνέχεται δὲ
 Ε λεγόντων, μενάτω μετ' ἡμῶν ἢ παρθέ-
 νος ἡμέρας ὡσεὶ δέκα. τῆτο γὰρ εἰς ἀν-
 τίον τῷ, ἰδὲ ἡ Ῥεβέκκα ἐνώπιόν σου, λα-
 βῶν ἀπέλθε. ὅταν ἐγνωκε τὸ τῆς ἡδῆς
 ἀλλότριον. ἄλλως τε καὶ ὡς παρθένος ὑπη-
 ρέτης ἐπέγεται.

νς. Οἱ δὲ εἶπαν, καλέσωμεν τὴν
 παῖδα, καὶ ἐρωτήσωμεν τὸ σῶμα αὐ-
 νη. τῆς. Καὶ ἐκάλεσαν Ῥεβέκκαν, καὶ
 εἶπαν αὐτῇ, πορεύσῃ μετὰ τῆς ἀν-
 θρώπων τῆς; ἢ δὲ εἶπε, πορεύ-
 σομαι.

Κ Τ Ρ Ι Α Λ Ο Υ. Καὶ ἠρωτάτο μετ' ἢ παρ-
 θένος, εἰ συμβαδιεῖται τῷ οἰκέτῃ προθύ-
 μως· ἢ δὲ, κατένευσεν ὀρθῶς. ἐτοιμοτά-
 τη γὰρ λαν ἢ ἐξ ἐθνῶν Ἐκκλησία, μο-
 νοναχὶ δὲ καὶ θερμῇ τῷ ἀγάπησιν τῷ εἰ.
 Χριστῷ, καὶ μαρτυρῆ γράφων ὁ θεασίος
 Η Δαβὶδ περὶ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἀγέλης· τῷ
 ἑτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέχε
 τὸ ἔς αὐτῆ.

νθ. Καὶ

(1) Τὸ, καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς, ἔ κατὰ αὐτῶ καὶ.

νθ. Καὶ ἐξέπεμψαν Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ τὰ ὑπέχοντα αὐτῆς, καὶ τὸν παῖδα τῆ Ἀβραὰμ, καὶ τὴς μετ' αὐτῆ.

ΑΚΥΛΑΣ Φησὶ καὶ τὴν τιτθὴν αὐτῆς.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς.

Ξ. Καὶ εὐλόγησαν Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ εἶπαν αὐτῇ, ἀδελφὴ ἡμῶν εἰ· γίνε εἰς χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομήσῃ τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς καὶ ἔτοι ἀγνοῦντες σημαίνουσι τῇ κόρῃ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, τῆ Θεῶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν πρὸς τὸτο κατοδοώσαντος. ἀμφοτέρω γὰρ αὐτῇ προμύουσιν, ὅτι καὶ εἰς χιλιάδας μυριάδων ἔσῃ, καὶ ὅτι κληρονομήσῃ τὸ σπέρμα αὐτῆς τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων. εἶδες διὰ πάντων δεικνυμένῳ εὐαγγελίῳ τῆ Θεῶ τὴν πρόνοιαν, πῶς καὶ διὰ τῶν ἀπίστων προμύουσα τὰ μέλλοντα οἰκονομεῖ ὁ τῶν ἀπάντων δεσπότης;

Ξα. Ἀνασᾶσα δὲ Ῥεβέκκα καὶ αἱ ἄβραι αὐτῆς, ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλας, καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ τῆ ἀνδρώπῃ. καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς τὴν Ῥεβέκκαν, ἀπῆλθεν.

Αἱ ἄβραι. Ἀκύλας, παιδίσκα· Σύμμαχος, κοράσια.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες ὅτι ἀγγεταὶ νύμφῳ ὁ πατριάρχης; ὑδροδομένῳ, καὶ τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων φέρουσαν, καὶ νῦν πάλιν ἐπιβάσαν ἐπὶ τὰς καμήλας. εἰδαμὲ ἡμίονοι ἀργύρω περιλαμπόμενοι τῆς τραχήλας, εἰδὲ οἰκετῶν ἔσμος, εἰδὲ ἡ πολλὴ βλακεία ἢ νῦν γινομένη, ἀλλὰ τοσαύτη ἡ τῶν παλαιῶν γυναικῶν ἢ ἀνδρεία, ὡς καὶ ἐπὶ τὰς καμήλας αὐτὰς ἐπιβαίνουσιν, καὶ ἔτι οδοιπορεῖν.

Ξβ. Ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ φρέαρ τῆς ὀράσεως· αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς Λίβα.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πρέπῃσα πορεία τῷ ἀγγίῳ, διὰ μὲν τὴν πολλὴν ἀναχώρησιν πορδομοσίῳ διὰ τῆς ἐρήμου, διὰ δὲ τὴν εἰς Θεὸν θεωρίαν πορδομοσίῳ κατὰ τὸ φρέαρ τῆς ὀράσεως.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Νῦν μὲν ἐν πορδοβεται κατ' αὐτὸ πρὶν λαβεῖν τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ πρὶν εὐλογηθῆναι ὑπὸ τῆ Θεῶ, ἐξῆς δὲ καὶ κατοικεῖ παρ' αὐτῶ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Φρέαρ ὀράσεως καλεῖται (1) ἀπὸ τῆ τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὴν Ῥεβέκκαν ἀλλήλας ἐκεῖ θεάσασθαι. (2)

(1) Ἦν δὲ ἔτι κεκληθῆναι φασὶν ἀπὸ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἰδὲν. ὁ αὐτ.

Α Ξγ. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰσαὰκ ἀδολεχῆσαι εἰς τὸ πεδῖον τὸ πρὸς δαίλης· καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆ, εἶδε καμήλας ἐρχομένας.

ΑΚΥΛΑΣ. Τὸ, ἀδολεχῆσαι, ὁμιλῆσαι ἐν χώρῃ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Προσλαλήσαι ἐν τῷ ἀγρῷ.

Β ΔΑΗΛΟΥ. Ἐξῆλθεν ἀδολεχῆσαι. Ἐξῆλθε κατὰ μόνας τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς ὁμιλῆσαι.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἐξῆλθεν ἀδολεχῆσαι πρὸς δαίλης, ὁ Σύρος λέγει· ἦρχετο ὁ Ἰσαὰκ ἀπὸ τῆς ἀραρακ, καὶ ἦλθεν Ἰσαὰκ ἐκ τῆς γῆς, καὶ παρεσι δαίλης. ὁ δὲ Ἐβραῖος τὸ ἀδολεχῆσαι, παῖξαι Φησὶ· καὶ τὸ χωρίον καὶ τὴν γλῶσσοῖς λέγει.

Γ * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐξελεθῆν δὲ τῶν γῆνῶν τὸν μέλλοντα περὶ τῶν θείων ὁμιλεῖν· ὅπερ ἀδολεχῆσαι νῦν ὠνόμασεν. ἔπρόσκειται δὲ τίνι εἰκότως, ἐπεὶ μηδὲ ἀνδρώπῳ ἢ τοιαύτη ὁμιλία γίνεσθαι, ἀλλ' ἦτοι πρὸς Θεόν, ἢ αὐτῆ τινὸς πρὸς ἑαυτὸν.

Δ ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ πρὸς δαίλης σύμβολόν ἐστι τῆ μόλις ἐπὶ γῆρας δύναμια ἐξελεθῆντα μετὰ καταλήψεως τῶν θείων ὁμιλεῖν.

Ξδ. Καὶ ἀναβλέψασα Ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδε τὸν Ἰσαὰκ· καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς καμήλας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ καμήλας δὲ κομίζει κόρῳ ἔ τρυφεράν, ἀλλ' οὐκ ἐκείσασαν τῷ σώματι, καὶ φυσικῶς ἔχασαν ὄραν. διὸ καὶ τὸν νυμφίον ὡς εἶδεν, ἐπήδησεν.

Ε Ξε. Καὶ εἶπε τῷ παιδί, τίς ἐσὶν ὁ ἀνδρῶπος ἐκεῖνος ὁ πορευόμενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῶν; εἶπε δὲ ὁ παῖς, ἔτός ἐσὶν ὁ κύριός μου. ἢ δὲ λαβῆσα τὸ θέρισρον, περιεβάλετο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θέρισρον δὲ φασὶ τὸ ὀλόσημον.

Ζ ΔΑΗΛΟΥ. Ὅρα πανταχῆ τὴν σωφροσύνην αὐτῆς, πῶς ἡ αἰχμητὴ καὶ αἰδέσιμος.

Ξε. Καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαὰκ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐποίησεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διατὶ δὲ ὁ παῖς ὑφ' ἑτέρω πεμφθεὶς ἐπὶ τὴν πρεσβείαν, ἑτέρω ἀποπρεσβῶσαι; διηγήσατο γὰρ Φησὶ τῷ Ἰσαὰκ. Εὐαγγελίζεται τῷ, δι' ὃν ἐπέμφθη. καὶ προτέρω δὲ εὐετύχε κατὰ ὁδόν. πάντως δὲ καὶ τῷ Ἀβραὰμ εἶπεν· εἰ καὶ μὴ γέγραπται.

Ξζ. Εἰ-

ξξ. Εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆ. καὶ ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ ἐγένετο αὐτῆ γυνή· καὶ ἠγάπησεν αὐτήν. καὶ παρεκλήθη Ἰσαὰκ περὶ Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτῆ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διατὶ δὲ ἐκ εἰς τὸν τῆ πατρὸς οἶκον, ἀλλ' εἰς τὸν τῆς μητρὸς εἰσέρχεται λέγεται ὁ Ἰσαὰκ ἐπὶ γάμῳ; Ὅτι (1) ὁ μὲν πατὴρ πλείους ἀγαγόμενος γυναῖκας, (2) καὶ πλείους ἔχει οἴκους. λέγεται γὰρ. (3) οἶκος καὶ τὸ ἐκ γυναικὸς καὶ τέκνων σύστημα.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀκύλας δὲ ἐξέδωκεν, εἰσηγαγὼν αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτῆ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰκότως ἄρα ταύτῃ ἠγάπησεν, ἐξ ἀρετῶν τὸ φίλτρον εἰσάγαγον, καὶ ἰκανῶς ἐμποιῆσαι λήθῃ τῆς Σάρρας. ἔτω καὶ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν νυμφύεται, ἢ τὴν παρεῖσαν τῶν Ἰσραηλίων προτιμήσας συναγωγῶν, καλέσας δὲ τὴν

Α πόρῳ τυγχάνουσαν, καὶ ζήσασαν ἐν εὐδαιμονίᾳ. ταύτῃ αὐτῆ κατεγγυήσαντος τῆ πατρὸς, καὶ διὰ τῶν δέλων Ἀποστόλων νυμφαγωγῆσαντος. ἡμεοσάμῃ γὰρ ὑμᾶς, 2. Κορ. 11. ὁ Παῦλος φησὶ, εἰ ἀνδρὶ παροφείον ἀγνῶν, παρασηῆσαι τῷ Χριστῷ. πρὸς ἡμᾶς καὶ Δαβὶδ τὸ, ἀκροῦν ἰσχυρότερον, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ ἔσ σε, καὶ ἐπιλάθῃς τῆ λαῖ σε, καὶ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς σε, ὅτι ἐπιθυμῆσαι ὁ βασιλεὺς τῆ κάλλῃς σε. 11.

Β * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ σωθήσθῃ λοιπὸν ὁ Ἰσαὰκ τῇ Ῥεβέκκᾳ, παρεκλήθη, φησὶ, περὶ Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτῆ. παρέσι δὲ ἐν καὶ δι' αὐτῆ νοεῖν, ὅτι λελύπηται μὲν ὁ Χριστὸς, μόνον δὲ ἐχὶ τεθνεώσης διὰ τὴν ἀπίστην τῆς Ἰσραηλίων συναγωγῆς, ἐξ ἧς καὶ αὐτὸς κατὰ σάρκα γεγέννηται. ἐπειδὴ δὲ γέγονε νυμφίος τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας, κατέληξε τρόπον τινα τῆς ἐπ' ἐκείνη λοιπὸν κατηφείας. εἴρηται γὰρ διὰ τῶν Προφητῶν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἔσαι ὃν τρόπον ὄφρα φανθῆσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, ἔτωσ ὄφρα φανθῆσεται καὶ Κύριος ἐπὶ σοί. Ησ. 62. 5.

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. **Π**ροφθήμενος δὲ Ἀβραὰμ, ἔλαβε γυναῖκα, ἣ ὄνομα Χεττίρα. Ἔτεκε δὲ αὐτῷ τὸν Ζεμὲρᾶν, καὶ τὸν Ἰεκτᾶν, καὶ τὸν Μάιδαν, καὶ τὸν Μαδαῖμ, καὶ τὸν Ἰεζβαὺν, καὶ τὸν Σχέ. Ἰεκτᾶν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαβᾶν, καὶ τὸν Θαμᾶν, καὶ τὸν Δαιμᾶν. υἱοὶ δὲ Δαιμᾶν ἐγένοντο Ῥαγκήλ, καὶ Ναβδεήλ, καὶ Ἀσκριεὶμ, καὶ Δατσειεὶμ, καὶ Λωμείμ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Χεττίρα ἐρμηνεύεται μικροτέρα, ἢ ὑποδεεστέρα. Ἰεζβαὺν, ἀφῆσαι, ἢ ἀφῆσαι. Σαβᾶν, χρυσόλαλος. (4) Σαβᾶν, ἀποσροφή. Θαμᾶν, ἐκλειψὶς αὐτῶν, ἢ σωτελέμενοι. Δαιμᾶν, ἰκανὴ κρίσις, ἢ μονότης. Ῥαγκήλ, φίλος ἰσχυρός, ἢ ποιμανσία Θεῷ. Ναβδαινα, δαλδῶν τῷ Θεῷ. Ἀσκριεὶμ, ἐδραῖοι, ἢ κατόδιδυοντες. Δατσειεὶμ, σφυροκόποι.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπὸ τῶν τέκνων Χεττίρας ἔθνη γέγονε πλείσα, ἃ κατώκησαν τὴν Τρωγλοδύτην ἔρημον, καὶ τὴν ὑδαίμονα Ἀραβίαν, καὶ τὴν διήκυσαν τὴν τε Μαδιανίτην, καὶ πόλιν Μαδαῖμ παρακειμένην τῇ ὑπὲρ τὴν Ἀραβίαν ἔρημῳ, ἀν-

Δ τικρὸν Φαράν, εἰς ἀνατολὰς τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. ὅθεν τὸ Μαδιανιτῶν ἔθνος ἀπὸ Μαδαῖμ ἢ Ἀβραὰμ, καὶ Χεττίρας. ὡς εἶναι δῆλον ἐκ τῆς, ὅτι ὁ Ἰωθᾶρ ὁ πενθερός Μωϋσέως ἀπόγονος τῷ τῆ Ἀβραὰμ, καὶ συγγενὴς Μωϋσέως.

δ. Οἱ υἱοὶ δὲ Μαδαῖμ Γεφάρ, καὶ Ἀφῆρ, καὶ Ἐνώχ, καὶ Ἀβιδρά, καὶ Σεργαμά. πάντες ἔτοι ἦσαν υἱοὶ Χεττίρας.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Γεφάρ, αἰδέης. ἢ ἐλλείπων. Ἀφῆρ, χάρις, ἢ γῆνιος, ἢ ἀποδός. Ἐνώχ, χάρις σε. Ἀβιδρά, παλῶς με ἕψος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπὸ τῆ Ἀφῆρ τῆ ἐκγόνα (5) Ἀβραὰμ καὶ Χεττίρας, Ἀφρικὴ κέκληται. ἰσόρηται δὲ (6) ἐπὶ τῇ πρώτῃ λογίᾳ τῆς ἀρχαιολογίας τῆ Ἰωσήφ. (7)

ε. Ἔδωκε δὲ Ἀβραὰμ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτῆ. καὶ τοῖς υἱοῖς τῶν παλαιῶν αὐτῆ ἔδωκεν Ἀβραὰμ δόματα· καὶ ἐξαπέσειλεν αὐτῆς ἀπὸ Ἰσαὰκ τῆ ἡμέρας αὐτῆ, ἔτι ζῶντος αὐτῆ, πρὸς ἀνατολὰς εἰς γῆν ἀνατολῶν.

ΠΡΟΚΟ.

(1) Τὰ ἀπὸ τῆ διατῆ, ἄχρι τῆ, ὅτι ἐκ τῆ τῆς Αὐγ. κώδ. ἐλήφθη.

(2) Διῶμαι καὶ πλείς. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(3) Οἶκος γὰρ ἢ μόνον τὸ οἰκοδόμημα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ γαμικῆς συζυγίας ἢ τέκνων σύστημα. ὁ αὐτ.

(4) Χρηστὸς λαός. ἐν Τόμ. 2. σελ. 39. τῆς τῆ Ῥεβέκκῃ ἐκδόσ.

(5) Ἐγγόν. ὁ αὐτ.

(6) Ὡς Ἰωσήφ. ἐν τῷ τῆς ἀρχαιολογίας. ὁ αὐτ.

(7) Ἐν βιβλ. 1. καφ. 15.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Διαφορὰν δὲ φα-
σιν ὑπαρχόντων καὶ δομάτων. τὸ μὲν
γὰρ σημαίνει τὰ κτήματα, καὶ ὅσα βέ-
βαια τῶν κτηνηλίων· δόματα δὲ, τὰ χει-
ρόδοτα, καὶ ὧν ἡ χρῆσις ἐφ' ἡμέρας.

ζ. Ταῦτα δὲ τὰ ἔτη ἡμερῶν ζωῆς
Ἀβραάμ ὅσα ἐζησεν, ἑκατὸν ἐβδο-
μηκονταπέντε.

η. Καὶ ἐκλείπων, ἀπέθανεν Ἀ-
βραάμ ἐν γῆρει καλῷ πρεσβύτερος,
καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ πωροτετέθη
πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τίς ἀγνοεῖ
τῶν αἰτετυχηκότων ταῖς ἱερωτάταις βί-
βλοισι, ὅτι σχεδὸν τῶν προγόνων ἑαυτῆ
πάντων ὁ σοφώτατος Ἀβραάμ ὀλιγοχρο-
νιώτατος εἰσάγεται; καὶ κείνων μὲν, οἱ μα-
κροβιώτατοι γεγονάσιν, εἰ δὲ εἰς, ἔτος δὲ
ἀναγέγραπται πρεσβύτερος. Φασὶν ἔν οἱ
χρησμοὶ, ὅτι Ἀβραάμ ὡς πρεσβύτερος
προβεβηκώς, καὶ Κύριος ὀλόγησε τὸν
Ἀβραάμ καὶ πάντα. Τῆτό μοι δοκεῖ τῶν
προκαμειῶν αἰτίας ἀπόδοσις εἶναι, δι' ὡς
πρεσβύτερος ἐλέχθη ὁ σοφός. ἐπιφρο-
συνῆ γὰρ Θεὸς τὸ λογικὸν τῆς ψυχῆς μέ-
ρος ὅταν εὖ διατεθῆ, καὶ μὴ καθ' αἴδιον,
ἀλλὰ κατὰ πάσας τὰς ἐπιβολὰς ὀλογη-
θῆ, πρεσβυτέρᾳ γνώμῃ χρώμενον, καὶ
αὐτὸ δὴ πρὸ πρεσβυτέρου ἐσιν. ἔτω καὶ τὸς
συνέδρους τῆς Θεοφιλεῶς λαῶν δέκα ἐβδο-
μάων ἀριθμὸν εἰληφώτας, πρεσβυτέρους
ὀνομάζειν ἔδος. λέγεται γὰρ, συναγα-
" γέ μοι ἐβδομηκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσ-
" βυτέρων Ἰσραὴλ, ἕς αὐτὸς σὺ οἶδας, ὅτι
" ἔτοι αἰσι πρεσβύτεροι. ἔκῃν ἔ τὸς ὑπὸ τῶν
τυχόντων γέροντας νομιζομένους ὡς ἱερο-
Φάντας, ἀλλ' ἕς ὁ σοφός οἶδε μόνος τῆς
τῶν πρεσβυτέρων ἡξίωσε προσρήσεως. ἕς
μὲν γὰρ ἂν ἔτος ἀποδοκιμάσῃ, καθάπερ
ἀργυραμοιβὸς ἀγαθός, ἐκ τῆς τῆς ἀρετῆς
νομίσματος κεκιβδηλομένους, νεωτερο-
ποιοὶ τὰς ψυχὰς ἅπαντες· ἕς δ' ἂν γνω-
ρίμους ἐτελέσῃ ποιήσασθαι, δοκιμοί τε καὶ
Φρόνημα πρεσβύτεροι κατὰ τὸ ἀναγ-
καίον εἰσι.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐδεὶς κενός, πλή-
ρης ἡμερῶν μεμαστύρηται εἶναι· ἀλλ' οἵ-
τινες λέγοισι ἂν, ἐκ τῆς πληρώματος αὐ-
" τῆ ἡμῶν πάντες ἐλάβομεν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀβραάμ μὲν καὶ
Ἰακώβ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ·
Ἰσαὰκ δὲ καὶ Ἰσμαὴλ πρὸς τὸ γένος αὐτῆ.
πλὴν καθ' ἑκάτερα φαίνεται, ὅτι Μωϋ-
σῆς οἶδε μάλιστα μέλλοντα αἰῶνα. εἰδὲ
γὰρ προσίθεται τοῖς μὴ ἔσιν. ἄλλος δὲ
προσίδεσθαι φησι λέγεται λαῷ μήπω γε-
γονότι. ἀρχὴ γὰρ αὐτὸς καὶ προπάτωρ
τῆς γένους ἐστὶ. τὸν ἔν μέλλοντα δι' αὐτὸν
γινέσθαι, ὡς ἤδη γεγονότα, χαρίζομενος
αὐτῆ τῷ Θεοπρεπῆ τῶν ἀρετῶν, ἰδρῦε-
ται· ὡς καὶ λέγεσθαι, προσίδεσθαι.

θ. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἰσαὰκ καὶ
Ἰσμαὴλ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆ εἰς τὸ σπή-
λαιον τὸ διπλὸν, εἰς τὸν ἀγρὸν Χε-
βρών, τὸ τῆ Σαὰρ τῆ Χετλαίμ, ὅς ἐστιν
ἀπέναντι Μαμβρῆ.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἐφρών, χῆς, ἡ γῆ-
νος, ἡ σποδός· Σαὰρ, μεσημβρία· Μαμ-
βρῆ, ἀπὸ ὀράσεως.

ι. Τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον, ὃν
ἐκτίσαστο Ἀβραάμ παρὰ τῶν υἱῶν τῆ
Χέτ· ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραάμ, καὶ
ια. Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτῆ. Ἐγένε-
το δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραάμ,
εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἰσαὰκ υἱὸν αὐ-
τῆ. καὶ κατώκησεν Ἰσαὰκ παρὰ τὸ
ιβ. Φρέαρ τῆς ὀράσεως. Αὐταὶ δὲ αἱ
γενέσεις Ἰσμαὴλ υἱῆς Ἀβραάμ, ὃν
ιγ. ἔτεκεν Ἀγαρ ἡ Αἰγυπτία ἡ παιδίσκη
Σάρρας τῷ Ἀβραάμ.

ιγ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν
υἱῶν Ἰσμαὴλ, κατ' ὄνομα τῶν γε-
νεῶν αὐτῆ. πρῶτότοκος Ἰσμαὴλ,
Ναβαιώθ, καὶ Κηδάρ, καὶ Ἀβδηλ,
ιδ. καὶ Μασάν, Καὶ Μασμὰμ, καὶ
ιε. Ἰδμα, καὶ Μασῆ, Καὶ Χορδὰδ,
καὶ Θεμάν, καὶ Θετῆρ, καὶ Να-
Φές, καὶ Κεδμάν.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἰσμαὴλ, ἀκοή Θεῶ·
Ναβαιώθ, προφητεία· Κηδάρ, συσκο-
τασμός· Ναβδεήλ, δαδύων Θεῶ· Μασ-
σάν, ἐξ ἡδυσμῶν· Μασμάν, προσοχή, ἡ
ἀκοή· Ἰδμα, σιωπή· Μασί, ἐπαρσις·
Χορδὰδ, μέτρον κινέμενον· Θεμάν, σω-
τέλεια· Ἰετῆρ, ἐξωρισμός· ΝαΦές, ἀνα-
ψυχή· Κιδμάν, ἐμπροσθίος.

ις. Οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαὴλ· ἡ
ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς σκη-
ναῖς αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν
αὐτῶν· δώδεκα ἄρχοντες κατὰ τὰ
ἔθνη αὐτῶν.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Κατὰ τὰ ἔθνη αὐτῶν, τε-
τέσι τῶν φυλῶν. Φύλαρχοι γὰρ καὶ ἔτοι
γεγονάσιν, ὡς οἱ δώδεκα πατριάρχαι. Ἰσ-
μαηλιταὶ δὲ εἰσιν, οἱ καὶ Ἀγαρῖνοι ἀπὸ τῆς
Ἀγαρ. οἱ αὐτοὶ καὶ Σαρακῆνως ἑαυτῆς
καλεῖσιν ἀπὸ τῆς Σαράρας, θέλοντες ἐξου-
γενίσειν ἑαυτῆς.

ιζ. Καὶ ταῦτα τὰ ἔτη ἡμερῶν τῆς
ζωῆς Ἰσμαὴλ, ἑκατὸν τριακονταεπτά
ἔτη. καὶ ἐκλείπων, ἀπέθανε· καὶ
ιη. πωροτετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰδὲ Ἰσμαὴλ εἶδε μέλλον-
τα αἰῶνα. εἰδὲ γὰρ προσίθεται τοῖς
μὴ ἔσιν.

ιη. Κα-

ιη. Κατώκησε δὲ ἀπὸ Εὐίλατ ἕως Σὺρ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου ἕως ἔλθειν πρὸς Ἀσσυρίους· κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ καταώκησεν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εὐίλατ, ὁδὸς κατὰ Σὺρ, τείχος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι ἀπὸ Αἰγύπτου ἕως Ἀσσυρίων οἱ Ἰσραηλίται οἰκοῦσι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἄνω τῆ Ἀγαρ ὁ Θεὸς ἐπηγγέλατο, κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ ὁ Ἰσραήλ κατώκησεν· ἐπὶ μὲν Αἰγύπτου, τῶν ἀπὸ μητρὸς ἀδελφῶν· ἐπὶ δὲ Ἀσσυρίων, τῶν ἀπὸ πατρὸς. ἦσαν δὲ διὰ μέσων ἀδελφοί· εἴθις οἱ Ἰσραηλίται, καὶ ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας· εἴθις δὲ, οἱ ἀπὸ τῆς Χεττίδας.

ιθ. Αὐτὰ δὲ αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ ἡς Ἀβραάμ· Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ.

κ. Ἦν δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν τεσσαράκοντατριῶν, (1) ὅτε ἔλαβε τὴν Ρεβέκκαν θυγατέρα Βαθθὴλ τῆ Σὺρ ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας, ἀδελφὴν Λάβαν τῆ Σὺρ, ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἦν δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν μ', ὅτε ἔλαβε τὴν Ρεβέκκαν μετὰ τρία ἔτη τῆ θανάτου Σάρρας. ἔκην ἐπέζησεν Ἀβραάμ μετὰ τὸν γάμον Ἰσαὰκ ἔτη τριακονταπέντε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος ἄνεκον ἡμῖν τὸν χρόνον τῆ Ἰσαὰκ ἐπισημαίνεται, καὶ φησιν, ἡ δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν μ', ὅτε ἔλαβε τὴν Ρεβέκκαν; Οὐχ ἀπλῶς, εἰς εἰρήνην ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει μετὰ ταῦτα τῆς Ρεβέκκας ἡμῖν διηγείσθαι τὴν σείρωσιν, καὶ ὅτι ἐξ οὐχῆς τῆ δικαίης τὰ τῆς παιδοποιίας αὐτῆ γέγονε, βέλεται διδάξαι ἡμᾶς τὸ μέγεθος τῆς ὑπομονῆς τῆ Ἰσαὰκ, καὶ σημαίνει τὸν χρόνον ἀκριβῶς, ὅσον εἰς ἀπαυδίαν γέγονεν· ἵνα καὶ ἡμεῖς ζηλῶντες τὸν δίκαιον, ἔτω προσεδρόσωμεν ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἰκεσίαις, ἐπειδὴν αὐτῶν τι παρ' αὐτῆ.

κα. Ἐδέετο δὲ Ἰσαὰκ Κυρίαν περὶ Ρεβέκκας τῆς γυναῖκος αὐτῆ, ὅτι σείρω ἦν. ἐπήκησε δὲ αὐτῆ ὁ Θεός, καὶ συνέλαβεν ἐν γαστρὶ Ρεβέκκα ἡ γυνὴ αὐτῆ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος ἄνεκον βίβρα ἕσα θαύματα καὶ αὐτῆ, καὶ ὁ ἀνὴρ

(1) Τὸ, τριῶν ἰσ. γραφικὸν ἀμάρτημα. τεσσαράκοντα γὰρ ἔχουσιν αἰτε κοινῇ τῆς Γραφ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Χρυσός. καὶ ὁ Προκόπ.

(2) Ὅψι μὲν καὶ μέλλει ὠδίνεσαν. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 96.

(3) Ἀπετεκῆσαν δ' ἐν ὄμω ἐκ φιλοτιμίας Θεῶ, καὶ ἐξ ἀγαπήσεως Ἰσαὰκ, τὸν τε Ἡσαῦ, κτ. αὐτ.

Α αὐτῆς, καὶ πολλῆς τῆς σωφροσύνης ἀμφοτέροι ἐπιμελόμενοι, σείρω ἡ; ἔκ ἔχομεν ἐπιλαβεσθαι αὐτῶν τῆς ζωῆς, καὶ εἰπᾶν ὅτι τῶν ἀμαρτιῶν ἡ ἔργον ἡ σείρωσις. καὶ ἵνα μάθῃς τὸ θαύμασόν, ὅτι ἔκ αὐτῆ μόνον σείρω ἡ, ἀλλὰ καὶ ἡ μήτηρ τῆ δικαίης ἡ Σάρρα· καὶ ἔκ ἡ μήτηρ δὲ αὐτῆ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ νυμφῆ, τῆ Ἰακώβ ἡ γυνὴ, ἡ Ραχὴλ λέγω. τί βέλεται τῶν σείρων τέτων ὁ χορός; Καὶ μετ' ἕτερα.

Β Τίς ἐν ἐσίν ἡ αἰτία; ἵνα ὅταν ἴδῃς τὴν Παρθένον τίχῃσαν τὸν κοινὸν ἡμῶν δεσπότην, μὴ ἀπισήσης. γυμνασόν σε εἰταῦθα τὴν διάνοιαν, φησὶν, εἰ τῆ μήτρα τῶν σείρων, ἵν ὅταν ἴδῃς πεπηρωμένῃ καὶ δεδεμένῃ μήτραν πρὸς παιδοποιίαν ἀνοιγομένῃ ἐκ τῆς τῆ Θεῶ χάριτος, μὴ θαυμάσης ἀκῶν ὅτι Παρθένος ἔτεκε. μᾶλλον δὲ θαύμασον καὶ ἐκπλάγηθι, ἀλλὰ μὴ ἀπισήσης τῷ θαύματι.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅρα τοίνυν τὴν Ρεβέκκαν ὀψιζομένῃ (2) καὶ μὴ ὠδίνεσαν. σείρω γὰρ ἡ. ἀτεκῆσα (3) δ' ἐν ὄμω, ἐκ φιλοτιμίας Θεῶ, καὶ ἐξ ἀγαπήσεως Ἰσαὰκ ἔτεκε τὸν τε Ἡσαῦ τὸν πρωτότοκον, καὶ οὐδὲν καὶ κατόπιν ἴοντα τὸν Ἰακώβ. δι' ὧν εὐ μάλα ἐξαικονοιδεῖν ἂν οἱ δύω λαοί· ὅ, τε Ἰσραὴλ, καὶ μέντοι καὶ οἱ ἐξ ἐθνῶν. καὶ πρωτότοκος ὁ Ἰσραὴλ· προαισκέκληται γὰρ διὰ νόμον· οὐδὲτος δὲ μετ' ἐκείνον ὁ εἰ πῖσαι Χριστῆ.

κβ. Ἐσκήρτων δὲ τῆ παιδία ἐν αὐτῇ· εἶπε δὲ, εἰ ἔτω μοι μέλλει γίνεσθαι, ἵνα τίμοι τέτο;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐσκήρτων, φησὶ, τὰ παιδία εἰ αὐτῇ, καὶ πολλῶ αὐτῇ πόνον αἰ ὠδίνες παρεῖχον. εἶπε γὰρ φησὶν, εἰ ἔτω μοι μέλλει γίνεσθαι, ἵνα τίμοι τέτο; εἰ δὲ γὰρ εἰς ἡ ὁ μέλλων τίχῃσαι, ἀλλὰ δύω κατ' αὐτὸ εἰ τῆ γαστρὶ παιδία περιέφερε, καὶ ἡ σκνοχωρία πολλῶ αὐτῇ τὴν ὁδὸν κατεσκόδαζεν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλ' ἡ ἀσύμφωνος τῶ νέω λαῶ ὁ κατὰ χρόνον πρωτότοκος. τέτο γὰρ δηλοῖ τὸ εἰ αὐτῇ τῆ νηδύι διασκηρτῆν τὰ βρέφη, τὴν ἐσομένῃ ὡσπερ ἔχθραν ὑποσημαίνοντα.

Ζ Ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ Κυρίαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐσίν, ἐπορεύθη πυθέσθαι παρὰ Κυρίαν; Ἐδραμεν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ γνῶσιν, καὶ ἐπὶ τὸν ἱερέα τὸν τῆ θείας θεραπεύτῃ, ἀπόβασα διὰ τέτων λαυθάνοντως μαθεῖν τὴν γνῶσιν· καὶ διηγησαμένη πάντα τὰ κατ' ἑαυτῷ, ἐμάνθανεν ἅπαντα μετὰ ἀκριβείας, τῆ

X 2

Φιλαν-

Φιλανθρώπων Θεῶν διὰ τῆς τῆς ἱερέως γλώτ-
της ἐκκαλύπτοντος αὐτῇ ἅπαντα σαφῶς,
καὶ ταύτη προθυμότεραν αὐτῷ ἐργαζο-
μένη. καὶ ἵνα μάθῃς ὅσον ἰὼ τότε τῶν
ἱερέων τὸ ἀξίωμα, ἔδαμξ Φησὶν, ὅτι ὁ ἱε-
ρεὺς ταῦτα ἀπεκρίνατο· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰ-
» πει, ἐπορεύθη πυθέσθαι παρὰ Κυρίε, ἐπη-
» γαγε, καὶ εἶπε Κύριος αὐτῇ, διὰ τῆς ἱερέως,
δύω ἔθνη ἐν τῇ γαστρὶ σε περιέχεις. καὶ
γὰρ καὶ ἑτέρωθεν Ἄγγελον καλεῖ τὸν ἱε-
ρέα ἢ θεῖα Γραφή, δεικνύσα ὅτι ἐκείνα
Φθέγγεται, ἅπερ εἰρηχίσει ἢ τῆς πνύμα-
τος χάρις.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διὰ τίνος μαθεῖν ἢ
θελεῖται ἢ Ρεβέκκα περὶ τῶν κρυφωμέ-
νων παιδίων; Τινὲς Φασὶ πρὸς τὸν Μελ-
χισεδέκ αὐτῷ ἀπεληλυθείαι, ἅτε δὴ καὶ
ἀρχιερέα ὄντα τῆς Θεῶ τῆς ὑψίστης, καὶ ἐπί-
σημον ἀΐθεβείας, καὶ λίαν περιφανῆ.
ἐπειδὴ δὲ εἰώθεισαν οἱ παλαιάρχαι καὶ θυ-
σιαστήρια τῷ Θεῷ κατασκευάζειν ἐν οἷς
ἐσκήων χάρισις, εἰκὸς παρ' ἐν τῶν
ἀπελθῆσαν αὐτῷ, ἰκελεύσαι τὸν τῶν ὄλων
Θεόν, γνωρίσαι τὰ συμβησόμενα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐπορεύθη εἰς τόπον
δηλον ὅτι τινὰ, ἐν ᾧ περὶ παρ' αὐτοῖς ἐπι-
φαίνεσθαι τὸν Θεόν πολλάκις συνέβαινε.
τινὲς δὲ αὐτῷ παρὰ τὸν Μελχισεδέκ ἔφα-
σαν πεπορευθεῖσαι. ἐστὶ δὲ ἐκ ἀπίθανον. ἰὼ
γὰρ αὐτὸν εἰκὸς ἐτι καὶ περιεῖναι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πᾶ ἐπορεύθη (1)
πυθέσθαι παρὰ Κυρίε, εἰ μὴ πρὸς Μελ-
χισεδέκ; ἀπελθῆσα κατ' ἐαυτῷ ἠσύχα-
ζε, καὶ ταῖς δεήσεσι προσεκαστέρει, πα-
ρακαλῆσα τὸν Θεόν ἀποκαλύψαι αὐτῇ,
καὶ γνωρίσαι τί σημαίνει τὰ σκιρτήματα
τῶν βροφῶν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐπορεύθη δὲ Ρεβέκκα
καὶ πυθέσθαι παρὰ Κυρίε, ἢ πάντως ἐπει-
δὴ τοῖς γνησίως προσδύχομένοις ἀναχω-
ρεῖν καὶ συλλέγειν τῷ διάνοιαν εἰς τὸ
τυχεῖν τῆς τῆς Θεῶ βοηθείας. τινὲς δὲ
Φασὶ πρὸς τὸν Μελχισεδέκ ἀπεληλυ-
θείαι αὐτῷ, σοχασμῶ μάλλον ἢ ἀληθεία
χρῶμενοι.

κγ. Καὶ εἶπε Κύριος αὐτῇ, δύω
ἔθνη ἐν τῇ γαστρὶ σε εἰσὶ· καὶ δύω
λαοὶ ἐν τῆς κοιλίας σε διασαλήσον-
ται· καὶ λαὸς λαὸς ὑπερέξει· καὶ ὁ
μείζων δαλεύσει τῷ ἐλάσσονι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατ' ἰσθρίαν δὲ οἱ
ἐξ Ἡσαῦ Ἰδουμαῖοι τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ διδασκώ-
κασιν μετὰ τῷ ἀπὸ Βαβυλωνος ἐπάνοδον.
ἰὼ τῷ πόλιν ἐγείρσαι καὶ τὸν γαδὸν ἀν-
τέπρατον οἱ περίοικοι τῶν ἐθῶν, ὧν
ἠγγῆστο Ἰδουμαῖοι ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Ἰωσα-
φάτ. καταδιωχθέντες γὰρ ἕως τῆς χω-

Α ρας, ἀπώλοντο. καὶ οἱ περισωθέντες ἰω-
δραποδίδθησαν κατὰ τῷ προφητεῖαν Ἀ-
μώς, καὶ Ἀδιῆ, Ἰερεμίας τε καὶ Ἰζεκιήλ.
ἐδεδούσαν δὲ καὶ οἱ τῆς τῆς Χριστοῦ πίσει προ-
σελθόντες τοῖς ἐξ Ἰακώβ ἀγίοις μαθη-
ταῖς καὶ Ἀποστόλοις, καὶ μέχρι νῦν τοῖς
ἐξ ἐκείνων δαλεύουσιν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ αὐχῶν εἶναι μεί-
ζων, δαλεύσει τῷ ἐκ ταπεινοφροσύνης
ἐλάσσονι.

Β ΔΗΛΟΥ. Δύω ἔθνη καὶ δύω λαὸς αἱ
θεῖαι δηλοῖται Γραφαί. καὶ τέττα μάρτυς
Μωϋσῆς. ἐν τῇ τεκνοποιίᾳ γέν τὸν τῆς
Ρεβέκκας διηγήμενος βίον, λέγει μὲν
ὅπως ἐπορεύθη πυθέσθαι παρὰ Κυρίε πε-
ρὶ ὧν ἰὼ συλλαβῆσα. τῶν καὶ ταῦτα δὲ Φησὶν
» ὁ Κύριος εἶπει αὐτῇ, δύω ἔθνη ἐν τῇ γα-
» στρί σε εἰσὶ, καὶ ἐνὶ λαοὶ ἐν τῆς κοιλίας σε
» διασαλήσονται· καὶ λαὸς λαὸς ὑπερέξει·
Γ καὶ ὁ μείζων δαλεύσει τῷ ἐλάσσονι. πολ-
λά μὲν γὰρ ἔθνη, καὶ πολλοὶ τυγχάνουσι
λαοὶ, δύω δὲ τέττα ἐξαίρετως ὀνομαζέσθαι
λαὸς, οἱ τὰ δόγματα τῆς ὑπεβείας ἐγ-
χειροδύσαι κατηξιώθησαν· ἕτε δὲ χρισ-
μάτων, ἕτε αἰρεσῶν, ὡς ἐν ἀριθμῶν μὲμ-
νηταί. ἀλλὰ δύω μὲν εἰσὶ λαοὶ πολλαχῶ
γῆς ἐκλεταμένοι, χριστιανῶν τε τῆς Ἰουδαίων.
ὁ δὲ μείζων εἶναι τοῖς χρόνοις αὐχῶν; λει-
» πόμοις ἀρετῆ, δαλεύσει τῷ νεωτέρω. δα-
Δ αλεύσει γὰρ ἄφρων φρονίμω.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ὁ δὴ καὶ τετέλεσται διὰ
Χριστοῦ. πρῶτοι γὰρ ὄντες ὡς κατὰ χρό-
νον οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ὀνομασμένοι διὰ τῆτο
πρωτότοκοι, κατόπιν γεγονῶσαι καὶ εἰς
νῦτον τέθεινται τῶν διὰ πίσεως ἐν Χριστῷ,
οἱ καὶ τῷ τῆς πρωτοτικῆς κεκληρονομήκα-
σι δόξαν, διὰ τὸν ἐν αὐτοῖς πρωτότοκον,
εἰ καὶ ἐστὶ μονογενῆς. ὡ καὶ σύμμορφοι
γεγόνασιν τῷ διὰ Χριστὸν ἔχοντες ἀνα-
γεννησὶν εἰς ἀγιασμόν τε καὶ ἀφθαρσίαν.

κδ. Καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι
τῆς τεκεῖν αὐτῆν· καὶ τῆς δὲ ἦν δίδυμα
ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐπληρώθη-
» σαν αἱ ἡμέραι τῆς τεκεῖν αὐτῷ. Σημειω-
τέον ἐφ' ὧν εἴρηται τῆτο, εἰ ἐπὶ ἀγίων μό-
νον εἴρηται γυναικῶν. μέχρι γὰρ τῆς δευρο
Ζ ἔχ' εὐρομν ἐπὶ τῶν μὴ ἀγίων.

κε. Ἐξῆλθε δὲ ὁ πρωτότοκος πυρ-
ράκης ὄλος, ὡσεὶ δορὰ, δασύς· ἐπω-
νόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς, Ἡσαῦ.

ΔΗΛΟΥ. Ἡσαῦ ἐρμηνεύεται ποίη-
σις, ἢ δρυῖνος κατὰ Φίλωνα· (2) Ἰακώβ
δὲ, Περνισίης. (3)

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Καὶ ὁ μὲν Ἡσαῦ πυρά-
Η κης ἰὼ ὄλος, καὶ ὡσεὶ δορὰ, δασύς. ἀνήρ
δὲ

(1) Ἐπορεύθη πυθέσθαι παρὰ Κυρίε δηλαδὴ πρὸς Μελχισεδέκ· ἢ γέν ἀπελθῆσα, κτ. ὁ τῆς Λυγ. κώδ.

(2) Ἐν τῷ περὶ τῆς εἰς τὰ προπαυδύμ. σιωδ. βιβλ. σελ. 433.

(3) Ἐν τῷ περὶ τῶν μετονομαζομ. βιβλ. σελ. 1057.

δὲ λαός ὁ Ἰακώβ. Συμῆ (1) γὰρ καὶ θηριωδίας τὸ εἶδος τῆς Ἡσαῦ. τοῖστον δὲ καὶ Ἰσραήλ. τοιγάρτοι καὶ ἀπέκλειαν μὲν τῆς ἀγίας Προφήτας, δεδυσσεβήκασιν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἐσχάτοις τὸν Ἐμμανηήλ. ἡ δὲ γε λαιότης ἀνθρωπίνης ἡμερότητος σύμβολον. τοῖστος δὲ ὁ αἰ πῖσαι καὶ νέος λαός. ἡ γὰρ τῆς σώματος ἀσειότης, εἰς παραδείξιν τῆς νοητῆς καὶ ἔσωθεν καλλῆς ἐστίν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὁ μὲν Ἡσαῦ διερμυδύεται δρῦς, τρετέσιν ἀπλωῆς τε καὶ ἀκαμπῆς. εἴρηται δὲ περὶ τὸν Ἰσραήλ

Ησ. 48. 4. παρὰ τῆς Θεῆ, γινώσκω ἐγὼ, ὅτι σκληρὸς αἰ, καὶ νεῦρον σιδηρῶν ὁ τράχηλός σε, καὶ τὸ μέτωπόν σε χαλκῶν.

κς. Καὶ μετὰ τῆτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ, καὶ ἡ χεὶρ αὐτῆ ἐπειλημμένη τῆς πτέρνης αὐτῆ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ἰακώβ. Ἰσαὰκ δὲ ἦν ἐτῶν ἐξήκοντα, ὅτε ἔτεκεν αὐτῆς Ῥεβέκκα.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὅπερ προεφήτευσεν αὐτῇ ὁ Θεὸς ποροβθείση πρὸς τὸν Μελχισεδεκ, τῆτο νῦν δι' ἔργων τυπέται καὶ προφητεύεται. ἐπιλήπιω γὰρ ὡν ὁ Ἰακώβ τῆς τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ πτέρνης, ἐδήλα ὅτι κρατήσῃ αὐτῆ, καὶ δῆλον ἔξει καὶ ὑπρέτιω. πτέρνα γὰρ τῆ καμάτε τὸ κύριον, καὶ ὑπηρεσίας σημαντικόν. Φασὶ δέτινες, ὅτι ἐπειδήπερ πτερνίζεν αὐτὸν ἔμελλε, καὶ τῆτο αἰ μέρει πτερνισμῶ τῆς Ἡσαῦ τῆθησιν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Διατὶ τῆς πτέρνης τῆς Ἡσαῦ ἐπειλημμένης, ὁ Ἰακώβ τίκεται; Τῆ Θεῆ δακνωτός, ὅτι κρείττων τῆ ἀδελφῆ Φανείας ἐν τοῖς τῆς ὑσεβείας ἀγῶσι, τὰ τῆς πρωτοτοκίας λήψεται βραβεῖα. καὶ παλαιῶν μὲν, ἔξαισι τῆς γασρός· εἴχετο γὰρ τῆς πτέρνης· εἰς δὲ τῆς ἀνδαιρέτης ἀγῶνας προσελθῶν, εἴληφε τῆς τιμῆς τῆς σεφάνης. Καὶ μετ' ὀλίγου. Λάβοι δ' ἀντις τὸ πρᾶγμα τύπον Ἰσραήλ καὶ Χριστιανῶν ὡς περὶ τῆς ὁ Ἀπόστολος τὰ κατὰ τὸν Ἰσμαήλ, καὶ τὸν Ἰσαάκ. προσκρῆει γὰρ ὁ πρεσβύτερος πανταχῆ, καὶ ἐκβάλλεται· ὁ δὲ νέος ὑδοκιμῆ, καὶ κληρονομος γίνεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πτερνιστῆς ὁ Ἰακώβ, οἷα νικᾶν εἰδῶς. πτερνιῆ γάρ τις ὄν ἂν ἠτήθησιν. νικᾶ δὲ δὴ πάντως (2) ὁ αἰ Χριστῶ διὰ πίσεως, τὰ ἐκ τῆς ἀμαρτίας διαδραμῶν ἐγκλήματα, καὶ αὐτῆ καταμβλυῶν τῆ θανάτε τὸ κέντρον.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Διατὶ ὁ Ἰακώβ ἐν τῷ τίκεσθαι τῆς πτέρνης ἐπέληπιτο τῆ

A Ἡσαῦ; Τῆς πτέρνης Ἡσαῦ ὁ Ἰακώβ ἐπέληπιτο, τῆτο σημαίνων διὰ τῆ ἀχίματος, ὅτι ὁ νῆς ὁ βλέπων Θεὸν καθαρότητι· τῆτο γὰρ Ἰσραήλ ἐρμυδύεται· πτερνίζε τὰ παῖδη τὰ γασρόμαργα. ὅπερ ἐπ' αὐτῶν ἐκαίνων τετέλεσο, ὡς καὶ τῶ ἀκαρτέρητον λύτταν ὁ Ἐδῶμ ἐπεδείξατο; καὶ τῆς πρεσβυγενείας τῶ τιμῶ οἰκέτιν ἐποίησε βρώσεως.

B κς. Ἡξύνθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι. καὶ ἦν Ἡσαῦ ἀνθρωπος εἰδῶς κυνηγεῖν, ἀγροῖος· Ἰακώβ δὲ, ἀνθρωπος ἀπλαστος, οἰκῶν οἰκίαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰσῆλικες μὲν γὰρ ἀλλήλοιν οἱ νεανίσκοι, πλῶν ἐκ ἰσογνώμονες, ἐδὲ αἰ σαρδαῖς ἀπαράλλακτοι. ὁ μὲν γὰρ Ἡσαῦ τὰς ἐν ἀγροῖς τε καὶ θήραις ἠγάπα διατριβάς· ὁ δὲ ὡ ἀσικός, ὑπέρσωπος (3) δηλονότι καὶ κοινωνικός, καὶ ἀνὴρ ἀπλαστος οἰκῶν οἰκίαν. καὶ ὁ μὲν, ἀκαθελος εἰς ἐπιθυμίας σαρκικῆς, καὶ τῶν ἀγῶν ὑτελεσάτων τὰ ἴδια γέρα κατόπιν ὡπερ τιθεῖς, καὶ τὰ ψυχράτε καὶ ἔωλα ἀντωνόμενος· ὁ δὲ, τῶν ἀρίστων καὶ ἀπλησος ἐραστῆς, καὶ τὰ δι' ὧν ἂν γίνοιτο λαμπρὸς πανταχοῦσιν ἀναζητῶν. ἐξεπρίατο γὰρ τὰ πρωτοτόκια, παραρρίπτεντος αὐτὰ τῆς Ἡσαῦ, καὶ τὸν τῆς γασρός κόρον τῶν ἰδίων ἀξιωματῶν ἀτημελῶς προτετιμηκότος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θηροβότης ἐν ἄρα καὶ ὁ Ἰσραήλ· ὁ δὲ γενναῖος καὶ ἐν πίσει λαός, ὁ κατὰ τὸν θεασέσιον Ἰακώβ, πρᾶος καὶ ἀκάκρητος οἰκῶν οἰκίαν, τρετέσι τῶ ἐκκλησίαν. καὶ περὶ τῆτων οἰμαῖ πε λέγειν τὸν Δαβὶδ, Κύριος κατοικίσει μονότροπος Ψαλ. 67. 6. αἰ οἰκῶ. μονότροπος γὰρ ὁ ἀπλῆς ἐν Χριστῶ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἰακώβ δὲ ἀνθρωπος ἀπλαστος οἰκῶν οἰκίαν, τρετέσι μηδὲν ἔχων ἐπίπλασον, ἢ ἐπέισακλον κακόν. ἔ γὰρ τὸ μὴ Φρόνιμός Φησι. πῶς γὰρ ἔ Φρόνιμος ὁ τῶ ὑβλογίαν τῆ πατρὸς ὑμηχάνως ἐαυτῶ πορισάμενος; καὶ τῶ αἰτίαν τῆς τῆ ἀπλάσε ἠθῆς διδάσκει, λέγων· ὅτι ἐκ ἐρέμβετο ἔξω. ἴσως δὲ καὶ ἀντιδιασέλλει τῶ κωηγέτη Ἡσαῦ, καὶ ἐν ὑπαίθρῳ διάγοντι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἰακώβ ἀπλαστος, Φησὶν, οἰκῶν οἰκίαν, τρετέσι τῆ ἐκ τῆς φύσεως ἀπλότητι κεχρημένος, ἐδὲ ἐκ τέχνης ἐπίπλασον ὀχῆμα, ὅσον προσωπεῖον, ἐαυτῶ πρὸς τῶ τῶν ἀτυγχανόντων ἀπάτιω περιτιθεῖς.

X 3

κη. Ἡγά-

(1) Ἀνιγμα δὴ ἐν ἡ πυρότης Συμῆ καὶ ὀργῆς. εἴπερ ἐστὶν ἀληθῶς ὡς ἐρυθρὸν ἀείπας τὸ χροῶμα τοῖς αἰ ὀργαῖς. θηριοπρεπῆς δὲ ὅτι τὸ λασιότερον καὶ δασύ πῶς ἐν ὑδοκίσει τις; κατῖδοι δ' ἂν, αἶμα, πᾶς τις ἐν τοῖς τοῖστοις τρόποις τὸν Ἰσραήλ. καὶ Συμῶ μὲν, ἡ λογισμῶ τῶ καθήκοντι διοκόμενον· ἀπτονευκότα δὲ λίαν εἰς τὸ θρασυ καὶ ἀνήμερον. τοιγάρτοι, κτ. αἰ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 97.

(2) Οὐχ ὁ αἰ νόμῳ λαός, ἀλλ' ὁ αἰ Χριστῶ, κτ. αἰ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 97.

(3) Εὐπρόσιτος. αὐτ. αἰ σελ. 98.

κη. Ἠγάπησε δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἡ θήρα αὐτῆ βρωσικ αὐτῶ. Ρεβέκκα δὲ ἠγάπα τὸν Ἰακώβ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς τὰς παῖδας διατρέμαντο. καὶ ἡ μὲν, διὰ τὸ ἐπὶ τῆς οἰκίας διατρέβειν ὄρῳσα τῆ παιδὸς τὸ ἀπλασον, πλείονα τῷ εὐνοίαν περὶ αὐτὸν ἐπεδείκνυτο· ὁ δὲ πατήρ, διάτε τὸ πρωτότοκον ἐκείνον γεννήσασθαι, καὶ διὰ τῷ θήραν ἠγάπα τὸν Ἡσαῦ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἠξίωτο γὰρ ἀγάπης τῆς ἀνδρῶν ὁ πρωτότοκος Ἰσραὴλ· ὅτι ἐν νόμῳ πολιτείας τῷ κατόρθωσιν, τροφῷ ὡσπερ τινα προσεκόμιζε τῷ Θεῷ. γενόνασι γὰρ ἅγιοι καὶ ἐν Ἰσραὴλ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ Ρεβέκκα διὰ τῷ σωήθειαν τὸν Ἰακώβ ἠγάπα· ὅτι ἔκει τῷ οἰκίαν, ἢ διὰ τὰς τῆ Θεῶ προρρήσεις. διατὶ δὲ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἡσαῦ ἠγάπα; ἵνα δεηθῆ, ὅτι καὶ δίκαιοι ἦσαν, ἀλλ' ὅμως ἀνδρωποί. καὶ ἵνα φανῆ, ὅτι ἐχ' ἡ ἀγάπη τῶν γονέων τὸν Ἰακώβ παιδοῦει, ἀλλ' αὐτὸς ἀπὸ προαιρέσεως ἦ καλός. (1)

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τίς δ' ἂν ἐκ ἀγαπαιτο τὸ, ἠγάπησε τὸν Ἡσαῦ· ἢ δὲ Ρεβέκκα ἠγάπα τὸν Ἰακώβ; τὸ μὲν γὰρ, παρέληλυθε· τὸ δὲ, παρῆσιν αἰε. ἡ μὲν γὰρ ἀποδοχῆ τῆ Φαῦλα καὶ συμβῆ ποτε, ὀλιγοχρόνιος ἐστὶ καὶ ἐφήμερος· ἢ δὲ τῆ σπυδαίον, ἀθανατίζεταί. καὶ τὸ μὲν σπυδαίον, ἔ δι' ἑτερόν τι ἀγαπάται· τὸ δὲ μὴ τοῖστον, ἐκ τῶν χρεῶν. ἠγάπησε γὰρ Φησιν, ὅτι ἡ θήρα αὐτῆ βρωσικ αὐτῶ.

κθ. Ἠψῆσε δὲ Ἰακώβ ἐψῆμα· ἤλθε δὲ Ἡσαῦ ἐκ τῆ παιδία ἐκλείπων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος ἀντὶ τῆ ἐψήματος, Ἐδώμ τέθεικεν· ὁ ἐρμιλωβεται πυρρός. ὁ Ἰώσηπος (2) λέγει, ὅτι ξανθῷ φακῷ ἠψῆκα ὁ Ἰακώβ. καλεῖται δὲ τὸ ἐρυθρὸν παρ' ἐκείνοις, Ἐδώμ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐπὶ μὲν τῶν σπυδαίων, ἢ ἐκλαψις εἶναι λέγεσθαι πρόσθεσις· ἐκλείποντες γὰρ τὸν θυητὸν βίον, ἀθανάτω ζωῇ προσίθουσαι· ὁ δὲ Φαῦλος ἐκλαψιν ἀναδέχεται, λιμὸν ἀρετῆς ὑπομνήων ἀδιάστατον μᾶλλον ἢ σίτων καὶ ποτῶν.

λ. Καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ Ἰακώβ, γεῦσόν με ἀπὸ τῆ ἐψήματος τῆ πυρρῆ τῆς, ὅτι ἐκλείπω. διὰ τῆτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ἐδώμ.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ἐδώμ, τῆτῆ γήινος. γήινος γὰρ ἀληθῶς καὶ χθαρμαλωτάτῆ φρονήματος ἔλεγχος ἀναργῆς τὸ ἀλογῆσαι μὲν δόξης

τῆς ἀρετῆς αὐτῶ, καὶ τὰ τῆς γνώσεως πρεσβεία παρ' ἑδὲν ποιῆσαι παντελῶς, ἀνδελείσαι δὲ μᾶλλον ὡς ἀμείνω καὶ προφερετέραν τῷ πρόσκαιρον ἡδονῶν, καὶ τὸ παραυτικά τερπνὸν ψήφω σεφανῆν τῆ κρείττονι, ἢ εἰ πολλῶ ἔχοι τῷ ζημίαν.

λα. Εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ Ἡσαῦ, ἀπόδος μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σου ἐμοί.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Τὸ μὲν ῥητὸν, οἶα τὸ δοκεῖν, ἐμφαίνει πλεονεξίαν νεωτέρῃ σφετερίζεσθαι ἀδελφῆ δικάια ποθέντος· ὁ δὲ σπυδαίος ἔ πλεονέκτης, ἄτε ὀλιγοδείας καὶ ἐγκρατείας ἐταῦρος. σαφῶς ἐν ὁ ἐπιστάμνος, ὅτι αἱ ἀφθονοὶ περισσῆαι τῶν Φαῦλων χορηγοὶ τῶν ἀμαρτημάτων καὶ ἀδικημάτων αὐτῶν εἰσιν, ἀναγκασιότατον ἠγεῖται τῷ προσάναφλέγεσθαι ὑλλῶ, ὡς πυρός, τῆς κακίας ἀφαιρεῖν εἰς βελτίωσιν ἡδῶν. ὅπερ ἔ βλάβῳ, ἀλλὰ μεγίστῳ ἀφέλειαν περιποιεῖ τῷ ζημιῶσαι δοκεῖντι.

λβ. Καὶ εἶπεν Ἡσαῦ, ἰδὲ ἐγὼ πορεύομαι τελευτῶν· καὶ ἵνα τίμοι ταῦτα τῶ πρωτοτόκία;

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐ φησὶ δὲ, ἵνα τίμοι πρωτοτόκία; μετὰ προδήκης δὲ τῆ ταῦτα. ὅ ἐστι τὰ πρὸς ἀρετῶν ἀγοντὰ καὶ ὑδαμονίαν. ἔχω γὰρ Φησιν ἐξάριστα ἑτέρα, τὸ ἡδεσθαι, τὸ ἐπιθυμεῖν, τὸ ἀκολασαίνειν, τὸ πλεονεξίαν, καὶ ὅσα τῆτων ἀδελφῶ. ὅθεν ἐπάγει, καὶ ἐφαύλισαν Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκία.

λγ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, ὁμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὁμοσεν αὐτῶ· ἀπέδοτο δὲ Ἡσαῦ τῶ πρωτοτόκία τῷ Ἰακώβ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἀνάξιος ἦ τῶν πρωτοτοκίων ὁ Ἡσαῦ, βίον ἀγριώτερον ζῶν, καὶ λυπῶν τῆς γεννήσαντας. οἱ Ἰουδαῖοι φασὶ πρωτότοκον εἶναι τὸν Ἰακώβ. πρῶτος γὰρ ἐκ κοιλίας πλατίζεται ὁ δεύτερος γεννώμενος.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐ τὸ καλεῖσθαι ἀπλῶς πρωτότοκον παρεχώρησε τῷ Ἰακώβ ὁ Ἡσαῦ, ἀλλὰ τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα, τὸ τῆ ἀρετῆς μάλισα, καὶ ἔ τῆ πρεσβυγενεία χρεώσεμνον. ἐπειδὴ γὰρ τῷ πρωτότοκῳ, καὶ ἡ βασιλεία, καὶ ἡ ἱερωσύνη, καὶ τὸ πατριαρχικὸν ἐχρεωσαίτο ἀξίωμα, ἔρημος δὲ ἂν ἔτος ἀρετῆς, εἰς τοιαύτῳ ἀνάγκῳ κατέστη, ὡσε καὶ ἐκὼν πωλήσας, ὅπερ καὶ ἄκων ἀφαιρεθῆσαι δίκαιος ἦ.

*** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ἦν ἐν ἐν δόξῃ τῆ παρὰ Θεῷ πρωτότοκος ἂν ὁ Ἰσραὴλ, (3) πλῶ

(1) Τῆτο ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἐχ' εὐρηται· ἀλλ' ἑδὲ δοκεῖ τῶν τῆ Κυρίλλου.

(2) Ἐν βιβλ. 2. κεφ. 1. περὶ Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

(3) Τὰ ἀπὸ τῆ ἰω, ἄχρι τῆ, πλῶ, προσετέθη. αἰσάντως καὶ τὰ ἀπὸ τῆ γέν, ἄχρι τῆ, ἀντισκεκλήωται.

πλὴν ἔμεχρι παντός διεσώσατο τὴν τοῖς ἑαυτῆς πρεσβείαις ἀπονεμηθεῖσαν τιμὴν. παρακεχώρηκε δὲ ὡς περὶ τῷ νέῳ καὶ κατοπίνοι ἰόντι λαῷ, τρεῖς τοῖς ἐξ ἔθνων, τὰ πρωτοτόκια, πολὺ λίαν ἀπονειδοκῶς εἰς τὰ σαρκότε καὶ κόσμ. καὶ γὰρ ὡς ἐν ταῖς θραγγελικαῖς ἀνεγνωσθῆ παραβολαῖς, ἐποίει μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς τῷ ἡψ αὐτῆς· εἶτα παρήσαν οἱ δειπνοκλήτορες τοῖς δαιτυμόσιν ἀπαγγέλλοντες τὰ παρὰ

Ματθ. 22. 4. Θεῶ, τρεῖς, ἰδὲ τὸ ἀριστὸν μὲ ἡτοίμασα, οἱ ταῦροι μὲ καὶ τὰ σιτισὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τῆς γάμους. οἱ δὲ ἐκ ἡθελον ἐλθεῖν Φησὶν· ἀλλ' ἡ ἐκά-
 5. ἔω παραίτησις τὸ δοκῆν. ὁ μὲν γὰρ ἔφα-

Λευκ. 14. 20, 18. ἴσκ, γυναικα ἔγνημα, ἔχεμε παρητημέ-
 18. ἴσκ· ὁ δὲ ἀγρὸν ἡγόρασα, καὶ ἔδωκα μαὶ ἐλθεῖν. ὁρᾷς ἔν ὅπως μεμίμωτα τὸν Ἡσαῦ; τὴν τῶν προσκαίρων καὶ σαρκικῶν ἀπόλαυσιν τῆς παρὰ Θεῷ δόξης προ-
 18. τετιμηκότες, μονονεχι δὲ καὶ ἑτέροις τὰ πρωτοτόκια προδόντες ἐλθῖν. ἀντισκέκλω-
 18. τα γὰρ οὕτως οἱ ἐξ ἔθνων πισθόσαντες, καὶ τὴν τῷ Ἰσραὴλ ὀφειλομένῳ ἀποκε-
 18. κερδῆκασι δόξαν, καὶ μύτοι καὶ ὄλογιαν, διὰ τὸ ἔτοιμον τῶν θεῶν μαθημάτων εἰς ὑπακοῆν. Καὶ μετ' ὄληα. Εἰ γὰρ καὶ πτω-

A χείαν τῶν ἐθνῶν ἢ πληθὺς κατηρόωσθησε τῶν θεῶν μαθημάτων, ἀλλ' ὄπετες ἐρα γέγονεν ἐν τῇ πίσει, καὶ τοῖς διὰ Χριστῆ θεασίμασιν ὅξυ παραθεῖσα τὸ ἔς, (1) διὰ τῆς αὐτῆς μεμαρτύρηται Φωνῆς. ἔφη γὰρ ὡδε διὰ τῆς τῆ ψάλλοντος λύρας·
 2. λαὸς ὃν ἐκ ἔθνων ἰδὲ λουσέμοι, εἰς ἀκοῆν Ψαλ. 17. 43,
 2. ὡτίς ὑπήκασέ με. 44.

Β λδ. Ἰακώβ δὲ ἔδωκε τῷ Ἡσαῦ ἄρτον, καὶ ἔψημα φακῆ· καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε· καὶ ἀνασᾶς, ὄχετο. καὶ ἔφασκε· Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνάξιον εἰδὼς τὸν Ἡσαῦ τῶν πρωτοτοκίων, ἔπληρωσε ἀγοράζει ταῦτα. πῶς γὰρ ἐκ ἀνάξιος ὁ ἔτω ταῦτα φαυλίσας, ὡς καὶ φακῆ πωλῆσαι;

Γ ΦΙΛΩΝΟΣ. (2) Καὶ τὸ ῥητὸν τῆς διηγήσεως ἔλεγχον ἔχει ἀκολάσει, πρὸς νεθεσίαν τῶν θεραπόδεσιν διωμένων. ὁ γὰρ τῆ τυχόντος ἐνεκα προεψηματος ἐκαστῶν πρεσβείων τῷ νεωτέρῳ, καὶ δὲ-
 7. λος γαστρός ἡδονῆς ἀναγραφῆς, εἰς ὄνειδος προκαίω τῶν μήποτε ζῆλον ἐγκρα-
 7. τίας λαβόντων.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. **Ε**γένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς τῆς λιμῆς τῆς ὡσπύτης, ὅς ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τῆς Ἀβραάμ. ἐπορεύθη δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβιμέλεχ βασιλέα Φυλιστιμῆ εἰς Γέραρα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰνα μὴ νομίσῃς περὶ ἐκείνης τῆς λιμῆς αὐτὸν διαλέγεσθαι, διὰ τῆτο ἐπήγαγε, χωρὶς τῆς λιμῆς τῆς πατριάρχου, ἀπὸ τῆς, ἕτερος τοῖστος νῦν κατέλαβε λιμὸς τὴν γῆν ἐπὶ τῆ Ἰσαὰκ, οἶος καὶ ἐπὶ τῆ πατρὸς αὐτῆς. Καὶ μετ' ὄληα. Ὅθεν καὶ ὁ δίκαιος ἔτος θεασάμενος τὸν λιμὸν, ἐπορεύθη, Φησὶ, πρὸς Ἀβιμέλεχ εἰς Γέραρα. αὐτῶν γὰρ καὶ ὁ Ἀβραάμ μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Αἴγυπτος ἐπάνοδον παλιν ἀπῆλθεν. εἰκὸς δὲ καὶ τῆτον διὰ τῆτο ἐκεῖ ἀπεληλυθῆναι, ὡς ἐκεῖθεν ὀρμησᾶν βεβόμνον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον· καὶ ὅτι τῆτόεσιν, ἀκυσσον τῆς Γραφῆς λεγούσης·
 2. ὡφθη γὰρ αὐτῷ, Φησὶν, ὁ Θεός, καὶ εἶπε, μὴ καταβῆς εἰς Αἴγυπτον.

β. Ὁφθη δὲ αὐτῷ Κύριος, καὶ εἶπε, μὴ καταβῆς εἰς Αἴγυπτον· κατοικήσον δὲ ἐν τῇ γῇ, ἣ ἄν σοι εἴπω. (3)

Ε ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Διατὶ κωλύει ὁ Θεός τὸν Ἰσαὰκ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀποδημῆσαι, τῆς λιμῆς τῆτον καταναγκάζοντος; Τὴν οἰκίαν τε σοφίαν καὶ κηδεμονίαν διὰ πάντων δηλοῖ ὁ θεαστότης Θεός. καὶ γὰρ τὸν πατριάρχην Ἀβραάμ, ἐκ ὡς ἀπορῶν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ διαδρέψαι συνεχώρησεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἵνα τοῖς Αἴγυπτιοῖς ἐπιδείξῃ τῆ ἀνδρὸς τὴν ὀσέβειαν, καὶ ζήλωσαι προτρέψῃ τῆ πατριάρχου τὴν ἀρετῆν. τὸν δὲ Ἰσαὰκ αὐτῆς μείναι προσέταξε, καὶ τῆ τῶν ἀναγκαίων αὐτὸν περιέκλεισεν ἀφθονία, δακρυῖς ὡς καὶ τῷ πατρὶ ταῦτα παραχρῆν οἶος τῆ λῶ, ἃ καὶ αὐτῷ δέδωκε Φιλοτιμῶς. πάντων γὰρ ἐν ἀνδεία ὄντων ἢ ἀπᾶναι τῶν ἀναγκαίων, καὶ τῆς γῆς ἀγόνος γεγεννημένης, αὐτὸς ἀείρας, πολὺχην ἔλαβε τὸν καρπὸν.

Ζ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἶπε χρὴ κατοικεῖν ἐκ προσάγματος Θεῶ, παροικήσει τις, ἐστὶν ὁ Θεός μετ' αὐτῆ, καὶ ὄλογαί αὐτὸν. εἰ δὲ ὄπρ ἔ δᾶ παροικεῖν, κατοικήσει τις, ἐκ ἐστὶν ὁ Θεός μετ' αὐτῆ, ἐδὲ ὄλογαίσει αὐτὸν.

γ. Καὶ παροικεῖ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἔσομαι μετὰ σῆ, καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ ἢ τῷ ἀερέματί σε δώσω πᾶσαν

(1) Ὁ διὰ τῆς αὐτῆς. ἐν Τόμ. 1. μερ. 1. σελ. 101.

(2) Ἰσ. τῆ ἐπισκόπου. ἐν γὰρ τοῖς τῆ Ἐβραῖς ἐκ εὐρηται.

(3) Τὸ, ἣ ἄν σοι εἴπω, καὶ τὸ, παροικεῖ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, προσετέθη.

παῖσαν τὴν γῆν ταύτην· καὶ εἴσω
τὸν ὄρκον μου, ὃν ὤμοσα Ἀβραὰμ
τῷ πατρίσιν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὁρᾶς Θεὸς Φι-
λανθρωπίαν; ἔ πρός τὴν οἰκίαν ἀξίαν
ὄρων φθέγγεται, ἀλλὰ πρός τὴν ἀδελ-
φειαν συγκαταβαίνων τὴν ἡμετέραν. ἐπι-
δὴ γὰρ οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον,
ἐκεῖνα εἰς ἔργον ἀγειν σπεύδουσιν, ἔχ-
οντες ἂν ἀπλῶς ὑπόχονταί τισιν, ἀλλ'
ὅσα ἂν μετ' ὄρκου ἐπαγγέλλονται τὸν αὐ-
τὸν δὴ τρόπον καὶ ὁ τῶν ὄλων Θεὸς πλη-
ροφωρῶν τὸν δίκαιον, ὅτι πάντως ἔσαι τὰ
παρ' αὐτῶν λεγόμενα, φησὶν, ἴδι ὅτι τὰ
παρ' ἐμὲ ὀμνυθέντα εἰς ἔργον ἀχθῶνται
δαί. τί εἶν; φησὶν, ὁ Θεὸς ὤμοσε; καὶ
κατὰ τίνος ὀμῶσαι ἠδυνάτο; ὄρᾶς, ὅτι
συγκαταβάσεως ἴδι τὸ εἰρημῶν; τὴν
γὰρ βεβαίωσιν τῆς ὑποχέσεως ὄρκον
ἐκάλεσε.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀδιαφοροῦσιν ὄρ-
κων λόγοι Θεῶ. καὶ κατὰ τίνος ἂν ὤμο-
σαι ὁ Θεός, ὅτι μὴ ἑαυτῶ; λέγεται δὲ
ὀμνῶσαι διὰ τὴν ἡμετέραν ἀδελφειαν τῶν
ὑπολαμβάνοντων ὡς ἐπ' ἀνθρώπου διαφέ-
ρειν λόγων ὄρκου, ἔτως ἐπὶ Θεῶ.

δ. Καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου,
ὡς τὰς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ δώσω
σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου τὴν γῆν ταύ-
την· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ
σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

ε. Ἀνθ' ὧν ὑπήκασεν Ἀβραὰμ
τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ ἐφύλαξε τὰ
παρεστάγματα μου, καὶ τὰ δικαιώμα-
τά μου, καὶ τὰ νόμιμά μου.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εἰ μήπω ἴδι ὁ κα-
τὰ Μωσέα νόμος, ἐφύλαξε δὲ Ἀβραὰμ
τὰ εἰρημῶν, ἔτως αὐτὰ ἐφύλαξεν, ὡς
ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, καὶ φύσει τὰ
τῶ νόμου ποιῶντα. μάλιστα δὲ σημειωτέον
καὶ τὰ νόμιμα· ὅπερ οἱ λοιποὶ ἐκδεδώκα-
σι, καὶ νόμους μου, ὅτι ἦσαν οἱ νόμοι τῶ Θεῶ
τάχα ἐκ ἀρχαίων χρόνων.

ς. Κατώκησε δὲ Ἰσαὰκ ἐν Γε-
ζάρῃ. Ἐπηρώτησαν δὲ οἱ ἄν-
δρες τῶ τόπου περὶ Ρεβέκκας τῆς
γυναικὸς αὐτῆ· καὶ εἶπεν, ἀδελ-
φὴ μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν,
γυνὴ μου ἐστίν· μήποτε ἀποκλείνωσιν
αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῶ τόπου περὶ Ρε-
βέκκας τῆς γυναικὸς αὐτῆ, ὅτι ὠ-
ραία τῇ ὄψει ἦν.

η. Ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ.
παρακύψας δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς
Γεζάρων, διὰ τῆς θυρίδος (1) εἶδε

τὸν Ἰσαὰκ παίζοντα μετὰ Ρεβέκκας
τῆς γυναικὸς αὐτῆ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐβραῖοι δὲ Θεῶν
ὄψιν ἰδόντες εἰρηδοῦν τὸ παίζειν, ἀντὶ τῆ
σωστικῆς αἰτίας.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ἐγὼ δὲ καὶ τὸν
Ἰσαὰκ εἰς παιδα ἀναφέρω· γέλωσ ἐρη-
νύεται ὁ Ἰσαὰκ. τῶτον εἶδεν παίζον-
τα μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ βοηθῆ, τῆς
Ρεβέκκας, ὁ περιεργὸς βασιλεὺς. βασι-
λεὺς μοι δοκεῖ, Ἀβιμέλεχ ὄνομα αὐτῷ,
σοφία τις εἶναι ὑπερκόσμιος κατασκοπεύ-
σα τῆς παιδείας τὸ μυήριον· Ρεβέκκαν
δὲ ἐρημύουσιν ὑπομονῶν. ὡ τῆς Φρονί-
μου παιδείας· γέλωσ, καὶ δι' ὑπομονῆς δο-
ξάμενος, καὶ ἔφορος ὁ βασιλεὺς. ἀγαλλ-
λιάται τὸ πνεῦμα τῶν ἐν Χριστῷ παιδίων,
ἐν ὑπομονῇ πολιτευόμενον· καὶ αὐτῇ ἡ
θεῶν παιδεία. τοιαύτῳ τινὰ παίζειν παι-
δείαν τὸν ἑαυτῶ Δία, Ἡράκλειτος λέγει.

τι γὰρ ἄλλο ὄψιν ἰδόντες ἔργον σοφῶ καὶ τε-
λείω, ἢ παίζειν καὶ σιωποῦσθαι τῇ
τῶν καλῶν ὑπομονῇ, καὶ τῇ διοικήσει τῶν
καλῶν συμπανηγυρίζοντα τῷ Θεῷ; ἔσι
καὶ ἄλλως ὑπολαβεῖν τὸ ὑπὸ τῆς προφη-
τείας μινυόμενον. χαίροντας ἡμᾶς καὶ
γελῶντας ἐπὶ σωτηρίᾳ, ὡς τὸν Ἰσαὰκ.

ἐγέλα δὲ κακῶν τῶ θανάτου λευμῶν,
παίζων καὶ ἀγαλλώμενος σὺ τῇ νύμφῃ
τῇ εἰς σωτηρίαν ἡμῶν βοηθῶ, τῇ ἐκκλη-
σίᾳ, ἢ ὑπομονῇ ὄνομα πάγιον τέθειται·
ἦτοι, ἐπεὶ μόνη αὐτῇ εἰς τὰς αἰῶνας μένει
χαίροντα αἰεὶ, ἢ ἐξ ὑπομονῆς τῶν πιστευόν-
των σωθήσονται, οἵ εἰσιν μέλη Χριστοῦ· καὶ
ἢ τῶν εἰς τέλος ὑπομεινάντων μαρτυρία,
καὶ ἢ ἐπὶ τέτοις ὄψιν ἰδόντες. αὐτῇ δὲ ἐστὶν
ἢ μουσικὴ παιδεία, καὶ ἢ σὺ τῇ σεμνῇ θυ-
μηδίᾳ βοηθῶσα σωτηρία. ὁ γὰρ βασιλεὺς
ὁ Χριστὸς ἀνωθεν ἡμῶν ἐπίσκοπός τὸν γέ-
λωσ· καὶ διακύψας τῆς θυρίδος, ὡς φη-
σὶν ἢ Γραφῇ, τὴν ὄψιν ἰδόντες, καὶ τὴν
ὄψιν ἰδόντες, ἀγαλλιάσιν τε καὶ ὄψιν ἰδόντες,
ἔτιτε ὑπομονῶν συνεργῶσαν, καὶ τὴν τῶ
τῶν συμπλοκῶν, τὴν ἐκκλησίαν ἐποπτεύει
τὴν ἑαυτῶ μόνον· ἐπιδεκνὺς τὸ πρόσω-
πον τὸ αὐτῶ, τὸ λείπον τῇ ἐκκλησίᾳ, βα-
σιλείᾳ τελειωμένη κεφαλῇ. καὶ πᾶ ἄρα
ἴδι ἢ θυρίς, δι' ἧς ὁ Κύριος ἐδάκνυτο; ἢ
σὰρξ, δι' ἧς πεφανέρωται. αὐτὸς ἐστὶν

Ε Ἰσαὰκ· καὶ γὰρ ἐστὶν ἐτέρως ἐκλαβεῖν.
τύπος ὅς ἐστι τῶ Κυρίου. παῖς μὲν, ὡς υἱός·
καὶ γὰρ υἱός ἴδι Ἀβραὰμ, ὡς ὁ Χριστὸς τῶ
Θεῶ· ἱερεῖον δὲ, ὡς ὁ Κύριος· ἀλλ' ἔ κε-
κάρπωται ὡς ὁ Κύριος. μόνον ἐβάστασε
τὰ ξύλα τῆς ἱεραργίας ὁ Ἰσαὰκ, ὡς ὁ Κύ-
ριος τὸ ξύλον. ἐγέλα δὲ μουσικῶς, ἐμ-
πλήσας ἡμᾶς προφητῶν χαρᾶς τὸν Κύ-
ριον, τῶ αἵματι Κυρίου φθορᾶς λευτρω-
μένης· ἐκ ἔπαυσε δὲ μόνον· εἰκότως ἄρα ὁ
Ἰσαὰκ, τὰ πρωτεῖα τῶ πάτρως παραχω-
ρῶν τῷ λόγῳ· ἀλλὰ καὶ τῶ Κυρίου τὴν
Θεότητα ἀντίκειται μὴ σφαγαίς. ἀνέστη
γὰρ

Ζ Ἰσαὰκ· καὶ γὰρ ἐστὶν ἐτέρως ἐκλαβεῖν.
τύπος ὅς ἐστι τῶ Κυρίου. παῖς μὲν, ὡς υἱός·
καὶ γὰρ υἱός ἴδι Ἀβραὰμ, ὡς ὁ Χριστὸς τῶ
Θεῶ· ἱερεῖον δὲ, ὡς ὁ Κύριος· ἀλλ' ἔ κε-
κάρπωται ὡς ὁ Κύριος. μόνον ἐβάστασε
τὰ ξύλα τῆς ἱεραργίας ὁ Ἰσαὰκ, ὡς ὁ Κύ-
ριος τὸ ξύλον. ἐγέλα δὲ μουσικῶς, ἐμ-
πλήσας ἡμᾶς προφητῶν χαρᾶς τὸν Κύ-
ριον, τῶ αἵματι Κυρίου φθορᾶς λευτρω-
μένης· ἐκ ἔπαυσε δὲ μόνον· εἰκότως ἄρα ὁ
Ἰσαὰκ, τὰ πρωτεῖα τῶ πάτρως παραχω-
ρῶν τῷ λόγῳ· ἀλλὰ καὶ τῶ Κυρίου τὴν
Θεότητα ἀντίκειται μὴ σφαγαίς. ἀνέστη
γὰρ

Η Ἰσαὰκ, τὰ πρωτεῖα τῶ πάτρως παραχω-
ρῶν τῷ λόγῳ· ἀλλὰ καὶ τῶ Κυρίου τὴν
Θεότητα ἀντίκειται μὴ σφαγαίς. ἀνέστη
γὰρ

(1) Τὸ, διὰ τῆς θυρίδος ἔ κατὰ ἐν τῷ κώδ.

γὰρ μετὰ τὴν κηδείαν ὁ Ἰησὺς μὴ παθῶν, καθάπερ ἱερουργίας ἀφαιμένος ὁ Ἰσαάκ.

9. Ἐκάλεσε δὲ Ἀβιμέλεχ τὸν Ἰσαάκ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀρά γε γυνήσῃς ἐσὶ; τί εἶπας, ὅτι ἀδελφὴ μὲ ἐσίν; εἶπε δὲ Ἰσαάκ, εἶπα γὰρ, μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν τεκμηρίων ἐφωράθη ὁ δίκαιος, ἐκ ἐτι λοιπὸν ἀρνείται, ἀλλ' ὁμολογεῖ, καὶ τὴν αἰτίαν φανερὰν καθίστησι, δι' ἣν ἀδελφὴν καλέσας κατεδέξατο. εἶπε γὰρ Φησι, μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν. ὁ τὸ θάνατον φόβος εἰς τὸτό με ἐλθεῖν κατ' ἀνάγκασεν. ἴσως δὲ μεμαθηκῶς ἴδω, ὅτι καὶ ὁ πατήρ τὸτο τὸ δράμα κατασκιδνάσας διέσωσεν ἑαυτὸν, καὶ διὰ τὸτο καὶ αὐτὸς ταύτῃ ἤλθε τὴν ὁδόν.

10. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ, τί τὸτο ἐποίησας ἡμῖν; μικρῶ ἐκοιμήθη τις τῶ γένεσθαι μετὰ τῆς γυναικός σου, καὶ ἐπήγαγες ἂν ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν.

ΔΗΛΟΥ. Ἐτι τὰς πρὸς Ἀβραὰμ αἰδεῖται σιωπῆσθαι. ἄλλως δὲ καὶ τὸ Θεὸς τὴν ἀπειλίαν δεδοικώς, ἴδω ὑπέμεινέτε καὶ ἤκουσε διὰ Σάρραν τὴν μητέρα τῶ Ἰσαάκ. ἐκ ἀπεικῶς δὲ ἡμερον ὄντα τὸτον τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ ἕτερον παρὰ τὸν ἐπὶ τῶ Ἀβραὰμ, τῇ αὐτῇ δὲ ἐκείνῳ προσηγορίᾳ κεκλημένον, ὡς καὶ οἱ τῆς Αἰγύπτου βασιλεῖς τὴν τῶ Φαραὼ πάντες εἶχον ὀνομασίαν, παρεληφθῆσαι μετ' ἀκοῆς τὰ τότε γινόμενα, παιδοῦσθαι δὲ ἐξ ἐκείνων τὸ δέον.

11. Συνέταξε δὲ Ἀβιμέλεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτῶ, λέγων, πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶ ἀνθρώπῳ τῶτο, ἢ τῆς γυναικὸς αὐτῶ, θανάτῳ ἐνοχὸς ἔσται.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἔτος ἴδω ὁ φόβος, ὁ τῶ θάνατον λέγων, κατασείων τῶ δικαίῳ τὴν διάνοιαν, διὰ τὸτο καὶ τὸτον ἐκβληθῆσαι πεποίηκεν ὁ Φιλανδρῶπος δεσπότης, καὶ ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ αὐτὸν λοιπὸν διάγειν.

12. Ἐσπερὲ δὲ Ἰσαάκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοσεύσαν κριθῆν. ἠυλόγησε δὲ αὐτὸν Κύριος.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐννόησον ὅσον ἴδω ἑκατονταπλασίονα τῶν παρ' αὐτῶ καταβαλλομένων ὑποδέχεσθαι. εἰ δὲ τὸτοσοι μέγα φαίνεται, σκόπει τὴν ἐπίτασιν τῆς τῶ Θεῷ Φιλανδρῶπίας, ἴδω, τῶ χρόνῳ προϊόντος, περὶ ἡμᾶς ἐπεδείξατο. τοῖς γὰρ μετὰ τὴν αὐτῶ παρεσίαν τὴν ἀρετῶν μετιῆσιν, ἢ μόνον ἑκατονταπλασίονα αἰταῦδα παρέχειν ὑπὸ χρεῖται, ἀλλὰ καὶ

τὴν αἰώνιον ζωὴν, καὶ τὴν βασιλείαν τῶν ἑραυῶν εἰς ἀπόλαυσιν.

13. Καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος καὶ περβαίνων, μείζων ἐγένετο ἕως ἰσχυρῶς ἐγένετο σφόδρα. Ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτήνη περβάτων, καὶ κτήνη βοῶν, καὶ γεώργια πολλά. ἐξήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ Φυλισεῖμ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μέγας ὁ δι' ὅλα βεβηκῶς πάντη κατ' ἀρετῶν καθὼς ἔδειξεν Φαῦλος μέγας, ἔδει κατὰ τὴν Γραφῶν. Μωϋσῆς μετ' ἀκοῆς μαρτυρεῖται μέγας, καὶ Ἰωάννης, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος πλὴν τῆρι καὶ τὴν σφόδρα προδότην, ἐκ ἀπλῶς κειμένῳ. κατὰ βᾶθμον δὲ τὸτο, καὶ ἐκ ἐφάπαξ σφαλερὸν γὰρ, μαρτυρεῖ δὲ τὸ παρὸν, ὅτι τῶ σφραδαίῳ καὶ τὰ κατὰ γεωργίαν, καὶ τὰ ἄλλα περὶ βίον ὁδοῦ, καὶ τὰ ἐπιγινόμενα πολλαπλάσια τῶν ἐξ ἀρχῆς γίνεται, κατὰ τὴν ἑκατοσεύσαν κριθῆν. διὸ Φησι καὶ Δαβὶδ, ἢ κατὰ τὴν ἑκατοσεύσαν κριθῆν ἐν καιρῷ πονηρῶ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμῶ χροταθήσονται. Ψαλ. 36. 19.

14. Καὶ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ πατέρες τῶ πατρὸς αὐτῶ ἐν τῷ χρόνῳ τῶ πατρὸς αὐτῶ ἐνεφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλισεῖμ, καὶ ἐπλησαν αὐτὰ γῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πόση τῶν αὐτῶν ἢ κακία, ὡς καὶ τῶν ὑδάτων φθονῆσαι τῶ δικαίῳ.

15. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰσαάκ, ἀπελθε ἀφ' ἡμῶν ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένεθαι σφόδρα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐδὲ ὁ βασιλεὺς ὁ ἐν τῶσούτῃ περισσίᾳ καθεστῶς κατασχῆν τὸν φθόνον ἰχρῶσεν, ἀλλὰ Φησι, ἀπελθε ἀφ' ἡμῶν, ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένεθαι σφόδρα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τοῖστον γὰρ ἢ βασκανία. ἐκ ἀνέχεσθαι πρῶτος τὴν ἐτέρων ὑπεραγίαν, ἀλλὰ τὴν τῶ πλησίον ὁμημερίαν, οἰκείαν ὑπεραγίαν εἶναι νομίζει, καὶ τῆκεται τοῖς τῶ πλησίον ἀγαθοῖς. ὁ δὴ καὶ ἐνταῦθα γέγονε. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ ἀληθῶς δυνατώτερος ἴδω, τὴν ἀνωθεν συμμαχίαν ἔχων ἐν ἅπασιν, καὶ ὑπὸ τῆς τῶ Θεῷ δεξιᾶς φρουρούμενος.

16. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Ἰσαάκ, καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ Φάραγγι Γεραρών, καὶ κατώκησεν ἐκεῖ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα τῶ δικαίῳ τὴν πολλῶν ἐπιείκειαν, πῶς ἐκ ἐφρόνησε μέγα, ἔδει ὁρῶν διὰ τῶν πραγμάτων πολλῶν τῶ Θεῷ τὴν ῥοπήν περὶ αὐτὸν γινόμενῳ, κατεξανέστη τῶ βασιλείῳ, τῇ τῶ συμμαχῆντος αὐτῷ δυνάμει πεπονηθῶς ἀλλὰ καθάπερ τις ἀνὴρ ἢ ἀπροσάφιστος, καὶ ἐδαμόθεν ἐδεμῶς ἀπολαύων ἐσηδέας, ἔτω

ἔτω μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιεικείας, ἔδὲ μέ-
 χρι λόγων ἀντιτίνας τῷ βασιλεῖ, ἐποίη-
 τὸ παρ' αὐτῷ κελδοόμενον, καὶ οὐδέως
 ἐκάϊεν ἀπανίστατο, καὶ πορρωτέρω γυνο-
 μνος, κατέζελλε τῷ πάϊδι τῷ Φλόγα,
 ὁμῶς καὶ τῷ ὑπερβάλλουσιν αὐτῷ ἐπιεικείαν
 εὐδακνύμενος, κακείνῃ τὸ πάϊδος παρα-
 μυθόμενος. καὶ ἀπῆλθεν ἐκάϊεν, καὶ
 » κατῶκησεν εἰ τῇ Φάραγγι Γεράρων. καὶ
 » ὅπερ ὁ Χριστὸς παραγυνοόμενος τοῖς μαθη-
 Ματθ. 10. 23. ταῖς ἐνετέλλετο λέγων, ὅταν διώκωσιν
 » ὑμᾶς, Φύγετε ἐτέρωθι, - τῆτο καὶ ἔτος
 ἤδη διὰ τῶν ἔργων ἐπλήρη. καὶ καθάπερ
 Δαβὶδ τῷ Σαβλ τὸν πολλὸν Φθόνον κατα-
 σέλλων, διὰ τῆς ἀναχωρήσεως. ἑαυτὸν
 ὑπεξέειπεν, ἐκείνῃ τῷ πολλῷ παρεμυθεῖ-
 το Φλεγμονῶν τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ
 ὁ δίκαιος ἔτος ἐπλήρη τὸ ἀποστολικὸν ἐκεί-
 » νο λόγιον, δότε τόπον τῇ ὀργῇ. καὶ κα-
 » ταλιπὼν τῷ πόλιν, ἐξῆλθε, Φησὶν, εἰ
 τῇ Φάραγγι.

ιη. Καὶ πάλιν Ἰσαὰκ ὤρυξεν ἐκεῖ
 τὰ Φρέατα τῷ ὕδατος, ἃ ὤρυξαν οἱ
 παῖδες Ἀβραὰμ τῷ πατρὸς αὐτῷ·
 καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιζαῖοι
 μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ τὸν πα-
 τέρα αὐτῷ. καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς
 ὀνόματα κατὰ τὰ ὀνόματα, ἃ ἐπωνό-
 μασεν Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ αὐτῷ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Ἐμφρα-
 γνίτα τὰ Φρέατα ὀρύσσει πάλιν ὁ Ἰσαὰκ,
 ὅτι φύσει Φιλάνθρωπος ἐστὶ, καὶ οὐκ ἐπιεικῆς
 καὶ συγγνώμων ὁ ἀσεῖος, ἔδοντι μνησικακῶν
 τὸ παράπαν, ἀλλὰ νικᾶν τῶν ἐχθρῶν
 ἀξίων εἰ τῷ ποιῶν εὖ μάλα, ἢ βλάπτειν.
 τοῖς γὰρ ἀβέλοις ἔθος ἐστὶ μήτε σήλας,
 μήτε μνημεῖοντι ἀπολιπεῖν τῶν καλῶν εἰς
 οὐδοξίαν συμβαλλόμενον· ἢ ὅτι ῥηγνύμε-
 νοι Φθόνῳ καὶ βασκανίᾳ τῆς τε περὶ ἐκεί-
 νης ὑπεραγίας ὀλιγοῦσαι καὶ τῆς αὐτῆς
 ὀφελείας, ἀμεινον ἠγόμενοι βλάπτειν
 μάλλον, ἢ ὑφ' ὧν ἐκ ἔτι θέλουσιν οὐερ-
 γεῖσθαι.

ιβ. Καὶ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἰσαὰκ
 ἐν τῇ Φάραγγι Γεράρων· καὶ εὗρον
 ἐκεῖ Φρέατα ὕδατος ζῶντος.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ εὗρον
 » Φρέατα ὕδατος ζῶντος, ἀντὶ τῷ κατῶθαι
 ἀναβλύζοντος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Φιλολιμηθῶν ἐκάσῳ οὐ-
 χομείῳ ἵνα τέκνον τῷ Ἰσαὰκ ταῦτα νοῆ-
 σαι τὰ Φρέατα, καὶ ὀρύξαι αὐτὰ εἰ ἑαυτῷ.

κ. Καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμένες
 Γεράρων μετὰ τῶν ποιμένων Ἰσαὰκ,
 φάσκοντες αὐτῶν εἶναι τὸ ὕδωρ. καὶ
 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῷ Φρέατος, ἀδι-
 κία· ἠδίκησαν γὰρ αὐτὸν.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἴνα μάθης,
 ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ βασιλέως, ἔδὲ διὰ τῷ ἐκείνῃ

Α διωασείαν ἐπεδείξατο τῷ ἐπιεικείαν, ἀλ-
 λά διὰ τὸν οἰκείον τρόπον, ὅρα αὐτὸν καὶ
 ἐπὶ τῶν ποιμένων τὸ αὐτὸ ποιῶντα. καὶ
 καθάπερ ἐκεῖνος ἔλεγεν, ἀπέλθε ἀφ'
 ἡμῶν, καὶ οὐδέως καθάπερ ἐπιταγμα δε-
 χόμενος ὑπανεχώρει· ἔτω καὶ νῦν τῶν
 ποιμένων ἐπηρεάζειν ἐπιχειροῦντων, καὶ
 τὸ Φρέατα οἰκειομένων, παραχωρεῖ. καὶ
 ἵνα διωκῆς ἢ τοῖς μετὰ ταῦτα ἢ γνώσις
 τῆς ἀδικίας, ὄνομα ἐπιτίθησι τῷ Φρέατι
 Β ἐκ τῷ συμβεβηκότος. ἐπειδὴ γὰρ Φανε-
 ρὰν ἐπεδείξαντο τῷ ἀδικίαν, ἐκάλεσε,
 Φησὶ, τὸ ὄνομα τῷ Φρέατος, τόπος ἀδι-
 κία. καὶ ἡ λοιπὸν καθάπερ εἰ σῆλη
 χαλκῆ τὸ ὄνομα τῷ τόπος διδασκαλία τοῖς
 ἐξῆς καὶ τῆς τῷ δικαίᾳ ἐπιεικείας, καὶ τῆς
 ἐκείνων ἀγνωμοσύνης.

κα. Ἀπάρας δὲ Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν,
 ὤρυξε Φρέατα ἑτέρων· ἐκρίνοντο δὲ καὶ
 Γ περὶ ἐκείνῃ. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνο-
 μα αὐτῷ, ἐχθρία.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐνταῦθα ἔ-
 πάντη, ὡς εἶπε, τὸ Φρέατα ἀφείλοντο,
 ἀλλὰ διαμαχεσάμενοι, καὶ πρὸς τὸ προ-
 Φανῆς τῆς ἀδικίας ὀρῶντες, ἀπέστησαν.
 διὰ τῆτο ἐχθρίαν αὐτὸ προσηγόρῳσαι,
 ἐπειδὴ ἐχθρίας ὑπόθεσις κατέστη.

Δ ιβ. Ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν, ὤρυξε
 Φρέατα ἑτέρων· καὶ ἐκ ἐμαχέσαντο
 περὶ αὐτῷ. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνο-
 μα αὐτῷ, εὐρυχωρία, λέγων, διότι
 νῦν ἐπλάτυνεν ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ ἡ-
 Ξησεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς.

Ε * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἦνίκα μὲν τὰ
 πρότερα Φρέατα ἐκείνοι παραπάσασθαι
 ἐπεχάρισαν, ἐκ ἐδύχεραντι, ἐκ ἀντέ-
 τεινεν, ἀλλὰ μόνον τῇ προσηγορίᾳ τῶν
 Φρεάτων ἀνεξάλειπτον τῷ μνημῶν τῆς
 ἐκείνων κακίας ἐναπετίθει. εἰταῦθα δὲ
 πάλιν, ἐπειδὴ ἔδοντι ἐμποδῶν γέγονεν, ἀλ-
 λά μετὰ ἀδείας πάσης τῶν οἰκείων πόρων
 ἀπῆλαυε, τὸ πᾶν ἀνατίθησι τῷ Θεῷ. ἐκά-
 λεσε γὰρ αὐτὸ, εὐρυχωρίαν. εἶτα ἐρμη-
 νύθει αὐτῷ τῷ προσηγορίαν· διὰ τῆτο-
 » Φησὶν, εὐρυχωρίαν τῆτο κάλω, ὅτι ἐπλά-
 » τωσε Κύριος ἡμῶν, καὶ ἡΰξησεν ἡμᾶς ἐπὶ
 Ζ τῆς γῆς.

* * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διὰ τῷ μὴ ἀντίστα-
 θαι τοῖς ἀδικῶσι, δέκνυσιν ὅτι ἀληθῶς
 ἡ ἀπλάσος. ὅθεν ἀποδεξάμενος αὐτὸν
 τῆς ἀνεξικακίας ὁ Θεός, ἐπιφαίνεται αὐ-
 τῷ, καὶ ἐπαγγέλλεται τῷ γλῶ, ἵνα μὴ
 ἀδύμη, ὅτι ὡς ἕως πάροικος πρᾶκτετο
 τοῖς ἀδικῶν βελομείοις, πληρῶν τὸ εἶρη-
 » μόνον ἐκάσποτε, εἰάν διώκωσιν.

Η ιγ. Ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ Φρέατα
 τῷ ὄρκῳ.

ιδ. Καὶ ὠφθη αὐτῷ Κύριος ὁ
 Θεός ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν,
 ἐγώ-

ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ τῷ πα-
τρὸς σου· μὴ φοβῆ· μετὰ σὲ γὰρ
εἰμι· καὶ εὐλόγηκάσε, καὶ πλη-
θυνῶ τὸ σπέρμα σου διὰ Ἀβραὰμ τὸν
πατέρα σου.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίσει μὴ φο-
βῆ; Μῆσε ταῦτα ξενίζετω, τὸ παρὰ τῷ
Ἀβιμέλεχ ἐλαθῶσαι, τὸ παρὰ τῶν ποι-
μάνων ἀδικηθῶσαι. πολλὰ τοιαῦτα καὶ ὁ
πατὴρ ὁ σὸς πέπονθε, καὶ διὰ τῆτο λαμ-
πρότερος ἀνεδείχθη. Καὶ μετ' ὄλιγα. Σκόπει
» Θεῷ Φιλανθρωπίαν. εἰπὼν, ἐγὼ εἰμι ὁ
» Θεὸς Ἀβραὰμ τῷ πατρὸς σου, καὶ δάξας
ὅπως ὠκειώσατο τὸν πατριάρχην, ὡς κα-
ταξιώσαι Θεὸν ἑαυτὸν καλεῖν Ἀβραὰμ,
καὶ ὁ τῆς οἰκμενίης δεσπότης καὶ δημιου-
ργὸς εἰδὸς ἀνδρώπῃ Φάσκων εἶναι Θεός, ἔ-
συγκλαῖν μέχρι τῷ πατριάρχῃ τῷ οἰ-
κειῶν δεσποταῖον, ἀλλὰ τῷ πολλῷ περὶ
αὐτὸν εὐνοίαν δεικνύς, ἔτω Φησὶν αὐτὸν
ὠκειώσασθαι, ὡς πάντων τῶν ἄλλων ἀντά-
ξιον ἐκείνον ἐμὲ νομιθῶσαι.

κε. Καὶ ἀποδόμησεν ἐκεῖ θυσια-
στήριον· καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα
Κυρίου· καὶ ἐπῆξεν ἐκεῖ τὴν σινηνὴν αὐ-
τῷ. ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες Ἰσαὰκ
ἐν Φάραγγι Γεράρων Φρέαρ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίσει ὠκο-
» δόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον; Τὰς εὐχαρι-
στίας, Φησὶν, ἐκεῖ ἀνῴεγκε τῷ δεσπότη,
ὑπὲρ ὧν τοσαύτῳ περὶ αὐτὸν κηδεμονίαν
ἐπεδάξατο.

κς. Καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπορεύθη
πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Γεράρων, καὶ Ὀχο-
ζάθ ὁ θυμφαγωγὸς αὐτῷ, καὶ Φι-
χὸλ ὁ ἀρχισεράτηγος τῆς δυνάμεως
αὐτῷ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κατάσκοποι
μᾶλλον ἢ ἀσπονδοὶ γεννησόμενοι, καὶ πρὸς
ἐκάτερον παρεσκδασμένοι· πόλεμον μὲν,
εἰ ἀσπενδῶντα κατῆδοικον· εἰρηνῶν δὲ, εἰ δυ-
νατώτερον ἑαυτῶν. (1)

κζ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰσαὰκ,
ἵνα τί ἦλθετε πρὸς με; ὑμεῖς δὲ
ἐμισήσατέ με, καὶ ἐξαπεσεύλατέ με
ἀφ' ὑμῶν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Θεά μοι πόση
τῷ δικαίῃ ἢ πραύτῃ. ὁρῶν τὰς ἀπελα-
σαντας, καὶ τοσῶτον περὶ αὐτὸν τὸ μῖσος
ἐπιδειξαμένους, νῦν εἰ τάξει οἰκετῶν πρὸς
αὐτὸν παραγινόμενους, ἐκ ἐφρόνησε μέγα
κατ' αὐτῶν, ἐδὲ τῇ δυνάμει τῷ δεσπότη
πεποιθὼς κατέξανίσταται τῷ βασιλέως,
ἀλλὰ πάλιν τῷ σωτήρῃ ἐπιείκειαν ἐπιδα-
κνύμενος, μετὰ πολλῆς πραύτητος Φησὶ
» πρὸς αὐτὰς, ἵνα τί ἦλθετε πρὸς με; ὑμεῖς

A, δὲ ἐμισήσατέ με, καὶ ἀπεσεύλατέ με ἀφ' ὑμῶν.
τίνος εἴκεν, Φησὶ, παραγενέσθαι πρὸς-
με κατεδέξαδε, τὸν ἐλαθῶσαι, τὸν μι-
σηθῶσαι;

κη. Καὶ εἶπαν, ἰδόντες σε ἐωρῶ-
καμεν, ὅτι ἦν Κύριος μετὰ σὲ· καὶ
εἶπαμεν, γενέσθω ἀρχὴ ἀνά μέσον
ἡμῶν καὶ ἀνά μέσον σου· καὶ διαθη-
σόμεθα μετὰ σοῦ διαθήμην.

B
» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰδόντες, Φη-
» σιν, ὅτι Κύριος μετὰ σοῦ. Πόθεν ἡμῖν ἡ
τοιαύτη γνώσις; Ναὶ Φησιν, αὐτὰ ἡμῖν
τὰ πράγματα ἀντὶ διδασκαλίας γέγονεν.
εἶδομεν γὰρ, ὅτι ἐλαυνόμενος τῶν ἐλαυ-
νόντων ἰχυρότερος γέγονας, καὶ ἐπηρεα-
ζόμενος τῶν ἐπηρεαζόντων περιγέγονας,
καὶ ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἀκολοθίας
συνείδομεν, ὅτι πολλῆς ἀπολάυσις τῆς
Γ ἀνῴεκεν ῥοπήν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ διαθησόμεθα μετὰ
» σοῦ διαθήμην, ἀντὶ τῷ ὅρκῳ. τῆτο δὲ εἶ-
πόν οἱ περὶ Ἀβιμέλεχ.

κθ. Μὴ ποιήσῃς μετ' ἡμῶν κα-
κόν, καθότι ἡμεῖς σε ἐκ ἐβδελυξά-
μεθα, καὶ ὅν τρόπον ἐχρησάμεθα-
σοι καλῶς, καὶ ἐξαπεσεύλαμέν σε
Δ μετ' εἰρήνης. καὶ νῦν ἔση σύ εὐλο-
γητὸς ὑπὸ Θεῷ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εἴκεν
ἔτω φοβῶσθε τὸν δίκαιον, ὁρῶντες καὶ
πρὸς τὰς ἐπηρεάζοντας τοσαύτῳ τῷ
ἐπιείκειαν ἐπιδεικνύμενον; Ἀλλ' ὁ ἀδέκα-
τος δικαστῆς, τὸ σιωπεῖν, αὐτὰς διήγαγε,
καὶ εἰς εὐνοίαν ἤρχοιτο, ὅσῳ περὶ τὸν δι-
καιον τῷ ἀγνωμοσύνῳ ἐπεδάξαντο, καὶ
E διὰ τῆτο ὑπὸ τῷ φόβῳ καὶ τῆς δειλίας ἔ-
» σιωρῶσιν ὅπως εἰς ἀντία λέγῃσι. μὴ ποιή-
» σεν, Φησὶ, κακόν, καθότι ἡμεῖς σε ἐκ
» ἐβδελυξάμεθα.

λ. Καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς δοχὴν·
καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον.

Z
ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐ διὰ τὸν
ἔπαινον. ἔ γὰρ κολακίαν, ἢ τινα ἄλλῃ
θεραπείαν ὁ σοφὸς ἀπαύζεται· ἀλλ' ἀπο-
δεξάμενος αὐτῶν τῷ μετάνοιαν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Διὰ τῆς ἐσιά-
σεως πληροφόρησαι αὐτὰς βέλεται, αἷς
ἐδεμίαν μνήμῃ ποιεῖται τῶν εἰς αὐτὸν
εἰργασμένων παρὰ αὐτῶν.

λα. Καὶ ἀναστάντες τὸ πρωῖ, ὤμο-
σεν ἀνθρώπος τῷ πλησίον αὐτῷ· καὶ
ἐξαπέσειλεν αὐτὰς Ἰσαὰκ.

H
ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Αὐτὰς αἰ συ-
θῆκαί, ἅς ἐποίησαν, μὴ ἀναρεθῶσαι κα-
Υ 2
θάπερ

(1) Οὐδὲ τῆτο, ἐδὲ τὰ ἐξῆς τρεῖς τῷ Φίλων. αἰ τοῖς τῷ Φίλων. ἐκδεδομένοι. εὐρήναι. ἅπερ ἐδὲ Φιλωνίζεν εἰκόασιν.

θάπερ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς Φυλισαίας ὑπερον παρά τῶν Ἰσραηλιτῶν. ἔς ἡ θεία Γραφή ποτὲ μὲν Χανααίης καλεῖ, ποτὲ δὲ Καππαδόκας ὑπερον δὲ Καππαδόκα μετώκησαν.

Καὶ ἀπώχοντο ἀπ' αὐτῆ μετὰ σωτηρίας.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Σωτηρίαν τῶ ἀπὸ τῶν ὄρκων ἔχοντες.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἠλξατο διὰ τῆς ἡ θεία Γραφή, ὅτι μετὰ πολλῆ τῆ φόβη τὸν κίνδυνον προσδοκῶντες παρεγίνοντο καὶ περὶ τῆ παντός, ὡς εἶπειν, ἀγωνιῶντες τῶ πρὸς τὸν δίκαιον ἀπολογία ἑσπύσαν ποιήσαδα.

λβ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ παραγενόμενοι οἱ παῖδες Ἰσαὰκ, ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τῆ Φρεάτος, ἔ ὠρυξαν καὶ εἶπαν, ἔχ εὐρομεν ὑδωρ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Οἱ τῶ τῶν ὄντων Φύσιν διερωτῶντες, καὶ τὰς περὶ ἐκάσων ζήτησεις καὶ ὀλιγῶως ποιητικοί, παραπλησια ποιῶσι τοῖς τὰ Φρεάτα ὄρυτῃσι. καὶ γὰρ ἐκείνοι τὰς εἰ ἀφανῆ πηγὰς ἀναζητῶσι. καὶ κοινὸς μὲν πόθος ἀπασιν ἐστὶ, ποτὸν ἀνδρεῖν ἄλλὰ τοῖς μὲν δι' ἔ σῶμα, τοῖς δὲ δι' ἔ ψυχὴ πέφυκε τρέφεδα. ὡπερ ἐν οἷοι τῶν ἀνατεμνόντων τὰ Φρεάτα, τὸ ζητῶμενον ὑδωρ πολλακίς ἔχ εὐρον, ἔτως οἱ προσωτέρω χωρῶντες τῶν ἐπισημῶν, καὶ ἐπὶ πλεον ἐμβατόδοντες αὐταῖς, ἀδωατῆσι τῆ τέλης ἐπιψαῦσαι.

λγ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ ὄρκος.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Διὰ τῆς ὄρκος ὀνομάδῃ προσφύεσάτα τὸ πίσεως βεβαιότατον σύμβολον, μαρτυρίαν Θεῆ περιεχῆσης. ὡς γὰρ ὁ ὄμνυς, τῶν ἀμφοιβητικῶν καλεῖ Θεὸν μάρτυρα, ἐπ' ἔδεν ἔτως ἐστὶν ὀρκῆσαι, ὡς ἐπὶ τῶ μηδεμίας ἐπισημῆς ὀρίσκειδα παρά τῶ τεχνίτῃ τέλος. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ ταῖς ἄλλαις, ὅσαι περὶ ἡμᾶς διωάμεις, ὀλίγη δὲν κεχώρηκεν. ὡπερ γὰρ εἰ τῶ λεχθῆντι Φρεάτι ὑδωρ Φασὶ μὴ ὀρεθῆναι, ἔτως ἔδὲ εἰ ὀφθαλμοῖς τὸ ὄρατον, ἔδὲ εἰ ὡσὶ τὸ ἀκῆν, ἔδ' εἰ μυκλήσει τὸ ὀσφραίνεδα, ἔδὲ σωόλως εἰ αἰδήσεως ὀργάνοις τὸ αἰδάνεδα. κατὰ τὸ παραπλησιον δὲ, ἔδ' εἰ νῶ τὸ καταλαμβάνειν. πῶς γὰρ ἂν παρορᾶν, ἢ παρακῆν, ἢ παρανοῖν σωέβαιναι, εἶπερ εἰ τῆτοις πάγια ἦσαν εἰ ἀντιλήψεις ἐκάσῃ, ἀλλὰ μὴ ἐπ' αὐτῶν Θεῆ ἀείροντος τὸ βέβαιον ἐπερείκεσαν;

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥΤ. Διατὶ τεσάρων ὀρυτλομῶν Φρεάτων ὑπὸ τῶν ἀμφὶ τῶν Ἀβραὰμ καὶ τὸν Ἰσαὰκ, τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον ὄρκος προσηγορῶδῃ; Μήποτε

Α δι' ὑπονοῶν ἐκείνο βέλεται παρασησαι, ὅτι εἰ τῶ παντὶ τετάρων ὄντων, ἔξ ὧν σωέσηκεν ὁδε ὁ κόσμος, καὶ εἰ ἡμῖν αὐτοῖς Ἰσραήθων, ἔξ ὧν διαπλαδαίτες, εἰς ἀνδρῶπόμορφον εἶδος ἐτυπώθημεν; τὰ μὲν ἐν τρία πέφυκε καταλαμβάνεδα τὸ δὲ τέταρτον, ἀκατάληπτον πᾶσι τοῖς κριταῖς ἐστὶν. εἰ μὲν ἐν τῶ κόσμῳ, γλῶ, καὶ ὑδωρ, καὶ ἀέρα, καὶ ἔρανον, τέτταρα εἶναι ταῦτα συμβέβηκεν. ὧν τὰ μὲν ἄλλ

Β λα, εἰ καὶ δυσδύρετα, ἀλλ' ἔκ εἰς ἅπαν ἀνδρετῃ μοίρας ἡξίωται. Καὶ μετ' ὀλίγη. Ὁ δ' ἔρανος ἀκατάληπτον ἔχει τῶ Φύσιν, ἔδὲν ἑαυτῆ σαφῆς γνώρισμα πρὸς ἡμᾶς ἀποσείλας. Καὶ μετ' ὀλίγη. Ὁρκος γὰρ διὰ τῆ ὀνομάδῃ τὸ τέταρτον καὶ ἔρανον Φρεάρ, ὅτι ἡ τῆ τετάρτη τῶν εἰ τῶ κόσμῳ ζήτησις, ἀτελεύτητος καὶ πάντῃ δυσδύρετος, ἔρανον. ἴδωμεν δ' ὅν τρόπον καὶ τὸ εἰ ἡμῖν αὐτοῖς τέταρτον διαφερόντως καὶ κατ' ἔξαιρετον λόγον ἀκατάληπτον εἶναι πέφυκεν. ἔκῃν τέτταρα τὰ ἀνάτατα τῶν περὶ ἡμᾶς ἐστὶ, σῶμα, αἰδήσεις, λόγος, νῆς. τῆτων μὲν δὴ τὰ τρία, ἔ κατὰ πᾶσας ἀδηλα τὰς ιδέας ἐστὶν, ἀλλ' ἔχει τινὰ δαίγματα εἰ ἑαυτοῖς καταλαμβάνεδα.

Γ Καὶ μετ' ὀλίγη. Ἄρ' ἐν καὶ τὸ τέταρτον τὸ εἰ ἡμῖν αὐτοῖς, ὁ ἡγεμῶν νῆς, καταληπτός ἐστιν; ἔ δὴπῃ. Καὶ μετ' ἔτερα. Μικρολόγοι μὲν ἐν τινῆς ἴσως ὑπολήφοντα περὶ Φρεάτων διορυχῆς τὸν τοσῆτον εἶναι λόγον τῶ νομοθέτῃ. οἱ δ' εἰ τῆ μείζονι γραφίτες πατρίδι τῶδε τῶ κόσμῳ, τελειότερων Φρονημάτων ὄντες, εἰσονται σαφῶς, ὅτι ἔ περὶ Φρεάτων τετάρων ἐστὶν, ἀλλὰ τῶν τῆ παντός μερῶν ἢ ζήτησις τοῖς ὀρατικοῖς καὶ Φιλοθεάμοσι, γῆς, ὑδατος, ἀέρος, ἔρανον, ὧν ἕκασον ἐπινοίας εἰς ἄκρον πεποιημῶν διεξελεθόντες. εἰ μὲν ἐν τοῖς τρισὶν εὐρον τινὰ καταληπτά. διὸ

Δ καὶ τρία ὀνόματα ἐπεθήμισαν τοῖς ὀρεθῆσιν, ἀδικίαν, ἔχθραν, ὀρυχωρίαν. εἰ δὲ τῶ τετάρτῳ, τὸ παράπαν ἔδεν, ἔρανον, κατὰπερ ὀλίγη πρότερον ἐδηλώσαμεν. τὸ γὰρ τέταρτον ἀνδρον καὶ ἔρανον ὀρίσκειται, καὶ ὄρκος διὰ τῶ εἰρημῶν αἰτίαν προσηγορῶδεται.

Ε Διὰ τῆτο ἐκάλεσεν ὄνομα τῆ πόλει, Φρεάρ ὄρκῃ, ἔως τῆς σήμερον ἡμέρας.

Ζ ΛΔΗΛΟΥΤ. Διὰ τῆτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῆ πόλει ἐκείνη, Φρεάρ ὄρκῃ, ἔως τῆς σήμερον ἡμέρας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥΤ. Ὁ Σύρος ἔκ ἔχει τῆ πόλει ἀλλ' ἔδὲ εἰ τῆ καταχέσει ὀρίσκειται πόλις ἔτῳ καλῆμῆ. τόπῃ τοῖν ἰῶ ὄνομα. ἐπεὶ μὴδὲ πόλις ἰῶ ἐκῆ.

Η λδ. Ἦν δὲ Ἠσαῦ ἐτῶν τεσάρηκοντα καὶ ἔλαβε γυναῖκα Ἰσδεῖν τῆν θυγατέρα Βαιῆ τῆ Χετλαῖς, καὶ τῆν Μασεμμᾶν θυγατέρα Ἐλωμ τῆ Εὐαῖς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Τῶν Ἰσαὰκ παίδων Ἡσαυος, περὶ ὃν μάλις ὁ πατὴρ ἐσπείρει, τεσσαράκοντα γεγονώς ἔτη, γαμῆ Ἄδαν τῷ Ἡλῶνος, καὶ Ἀλιβαμὴ τῷ Ἐσεβέωνος, διωασθόντων εἰ Χαναανίοις ἀνδρῶν θυγατέρας, ἑαυτὸν ποιήσας τῆς περὶ τὸν γάμον ἐξουσίας κύριον, καὶ μηδὲ τῷ πατρὶ συμβεβηκόσας. εἰδὲ γὰρ ἐπέ-
 τρεψεν Ἰσαακ ἐπ' αὐτῷ τῆς γνώμης γε-
 νομένης. ἔ γὰρ ἰὼ αὐτῷ δι' ἡδονῆς σιωά-
 ψαδαί συγγείαν πρὸς τῆς ἐπιχωρίως. ἔ βεβηκόσας δὲ ἀπεχθῆς εἶναι τῷ παιδί
 κελδύων ἀφίσταται τῶν γυναικῶν, ἐκρι-
 νε σιγαῖν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τίνος εἴκεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν τῆς Ἡσαυ ἐσή-
 μανεν; Οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ἵνα αἰτεῦσθαι
 καταμάθωμεν τῆς Ἰσαὰκ τὸ γῆρας, καὶ
 ὅτι λοιπὸν προβεβηκώς ἰὼ. εἰ γὰρ μνη-

A μονύσωμεν τῶν ἐμπροσθεν εἰρημνῶν, καὶ
 ὅτι ἰὼ μὲν ἔλαβε τῷ Ῥεβέκκῃ, καὶ
 αὐτὸς τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐτύγγχανεν, ὅτε
 δὲ ἐτέθησαν οἱ παῖδες, ἐξήκοντα ἐτῶν
 ἰὼ, εἰσόμεθα ὅτι νῦν ἑκατοσὶ λοιπὸν ἔτις
 ἐπιβᾶς, εἰ βαθυτάτῳ γῆρα ἐτύγγχανεν.
 ἐπειδὴ γὰρ μέλλει μετὰ ταῦτα διηγεῖσθαι
 ἡμῖν, ὡς ὑπὸ τῆς γῆρας ἀμβλυτέρας ἔχε
 τὰς ὄψεις, διὰ τῆτο τῶν ἐτῶν τῆς Ἡσαυ
 τὸν ἀριθμὸν ἐσήμανεν ἵνα αἰτεῦσθαι εἰδέ-
B ναι ἔχωμεν ἀκριβῶς τῆς Ἰσαὰκ τὸν χρόνον.

λε. Καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ Ἰσαὰκ
 καὶ τῇ Ῥεβέκκῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος ἔκ ἔχει ἐρίζουσαι,
 ἄλλ' ἔκ θαρραλέου ἀντὶ τῆς ἐριδι καὶ Φι-
 λονεικία πάντα ποιῶσαι. ὁ γὰρ Σύρος καὶ
 ὁ Ἑβραῖος, παροργίζουσαι ἔφη.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

α. γένητο δὲ μετὰ τὸ γηρῶσαι
 τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ἠμβλύν-
 θησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
 τῆς τῆς ὄραν καὶ ἐκάλεισεν Ἡσαυ τὸν
 υἱὸν αὐτῆς τὸν πρεσβύτερον καὶ εἶπεν
 αὐτῷ, ἴδ' ἐγώ. καὶ εἶπεν, ἴδ' ἐγώ.
β. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἴδ' ἐγώ γε γῆρα-
 κα, καὶ ἔ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς
 τελευτῆς μου.

γ. Νῦν ἔν λάβε τὸ σκευὸς σε,
 τὴν τε Φαρέτραν καὶ τὸ τόξον καὶ
 ἐξέλθε εἰς τὸ πεδῖον, καὶ θῆρευ-
 σόν μοι θῆραν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Καὶ τῆτο τῆς θείας
 χάριτος ἔργον ἵνα εἰ μέσω καιρὸς γέ-
 νηται τῇ Ῥεβέκκῃ κλέψαι τῷ Ἰακώβ τῷ
 δύλογίαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ πρό γε τῶν ἄλλων,
 τῶν εἰ πίσει Φημὶ καὶ εἰ Χριστῷ κεκλημέ-
 νων, τῷ Ἰσραὴλ αἰετέλλετο ὁ τῶν ὄλων
 δεσπότης καὶ πατὴρ, ἕξιόν ὡσπερ τὶ λαμ-
 πρὸν, καὶ καρπὸς ἐπιεικείας, καὶ οἶονεἰ
 πόνων ἀγαθῶν δόρηματα προσκομίζεν
 ἐπείγεσθαι τῷ ἀνδάνθασαν αὐτῷ πολιτεῖαν
 καὶ ζωὴν ἢ διὰ τῆς εἰ νόμῳ ζωῆς τοῖς
 πάλας προανεγράφετο, μονονεχὶ τοῖς
 τύποις ἐγκεχυμμένη, καὶ ὡς ὕλη λαν-
 θάνουσα τῷ περιτῷ τῆς γράμματος ἔκ
 ἀνάλωτος γε μὴν τοῖς ἐθέλασι Φιλοθηρῶν
 διὰ τῆς εἰ πνύματι καὶ ἀκριβῆς θεωρίας.
 τῆτο οἰμαί εἰς τὸ τῆς Ἡσαυ θῆρας ἐπιθυ-
 μῆσαι τὸν Ἰσαὰκ. (1)

δ. Καὶ ποιήσόν μοι ἐδέσματα,
 ὡς Φιλῶ ἐγώ, καὶ ἐνεγκέ μοι, ἵνα
 Φάγω ὅπως εὐλογῆσαι ἡ ψυχῆ-
 μου, πρὶν ἀποθανεῖν με.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος εἴκεν ὁ Ἰσαὰκ
 τῷ Ἡσαυ δῶναί τῷ δύλογίαν ἐβέλετο;
 Κατὰ τὸν νόμον τῆς φύσεως. πρωτότο-
 κος γὰρ ἰὼ. οἱ δὲ πρωτότοκοι καὶ πρῶ-
 τοι, καὶ διπλῶ ἐλάμβανον μοῖραν. ἡυ-
 ἔησε δὲ καὶ ἡ θεραπεία τὸ Φίλτρον. ἡ γὰρ
 θῆρα αὐτῆς, βρωσίς αὐτῷ ἰὼ. ἱκανὴ δὲ ἡ
 θεραπεία καὶ τῆς ἀμοιότητος ἐκμειλίξα-
 δαι, μήτιγε δὴ πατέρα, καὶ πατέρα Φι-
 λόσοργον εὔροι δ' ἀντις καὶ τὸν θεῖον
 Ἀπόστολον πλείσας ὅσας δύλογίαις τῆς
 τεθεραπτοκότας αὐτὸν ἀμειψάμενος.
Ε

ΦΙΛΩΝΟΣ. (2) Δυσὸν ὄντων ἡῶν, τῆ
 μὲν ἀγαθῆς, τῆ δὲ ὑπαίτις, τὸν ὑπαίτιον
 δύλογῆσαι Φησὶν ἔκ ἐπειδὴ τῆς σπυδαίης
 προκρίνει τῆτον, ἀλλ' ὅτι ἐκείνον οἶδε καὶ
 δι' αὐτῆς κατορθῶν δυνάμενον, τῆτον δὲ τοῖς
 ἰδίους τρόποις ἀλισκόμενον. μηδεμίαν δὲ
 ἔχοντα σωτηρίας ἐλπίδα, εἰ μὴ τὰς δὴ-
 χᾶς τῆς πατρὸς. ὡν εἰ μὴ τύχοι, πάντων
 ἂν εἴη κακοδάμονέσας.
Ζ

ε. Ῥεβέκκα δὲ ἤκουσε λαλῶντος
 Ἰσαὰκ πρὸς Ἡσαυ τὸν υἱὸν αὐτῆς.
 ἐπορεύθη δὲ Ἡσαυ πρὸς τὸ παιδίον
 θῆρευσαι θῆραν τῷ πατρὶ αὐτῆς.
5. Ῥεβέκκα δὲ εἶπε πρὸς Ἰακώβ τὸν
 υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσω, ἴδ' ἐγώ ἤκου-
 σα τῆς πατρὸς σε λαλῶντος πρὸς
 Ἡσαυ

Υ 3

(1) Ἀπὸ τῶν ἐκδοθῶν ἀναπεπλήρωται, μόνε τῆ, τῆτο οἰμαί εἰς, κτ. εἰ τῷ κώδ. κειμῆς, καὶ
 τῷ εἰ τῆ 333. σελ. τῆ Κυρίλ. σιωίωαμῆς.

(2) Ἰσ. Ἐπισκόπος. ἔ γὰρ εὐρηται αὐ τοῖς τῆ Ἑβραῖα ἐκδοθῶν. ὡσπερ εἰδὲ τὸ εἰ τῆ 331. σελ. τῆ
 Φίλωνος, καίπερ τὸ, Ἑβραῖς, πρόσκειται.

- Ἡσαῦ τὸν ἀδελφὸν σε, λέγοντος, ζ. Ἐνεγκέ μοι θήραν, καὶ ποιήσάν μοι ἐδέσματα, ἵνα φαγὼν εὐλογήσω σε ἐναντίον Κυρίου περὶ τῆ ἀποθανεῖν με.
- η. Nūn ἔν, ἡ, ἀκισόν μκ, καθὰ ἐγώ- σοι ἐντέλλομαι.

θ. Καὶ πορευθεῖς εἰς τὰ πρόβα- τα, λάβε μοι ἐκεῖθεν δύο ἐρίφους ἀπαλὰς τε καὶ καλὰς· καὶ ποιή- σω αὐτὰς ἐδέσματα τῷ πατρὶ σε, ὡς Φιλῆ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐντεῦθεν ἐσι μα- θεῖν τὸ τῆ σώματος μέγεθος, καὶ τὴν ἐκ κατασκευῆς φυσικῶν δυνάμεων. ὁ γὰρ αὐ- γήρα δύο πλοσιν ἐρίφοις κεχρημένος προσψήμασι, τὶς ἂν ὑπῆρχεν αὐτῷ νεό- τητι; καὶ ταῦτα ὡν ἐγκρατῆς, καὶ ἐκ ἀπληστος.

ι. Καὶ εἰσοίσεις τῷ πατρὶ σε, καὶ φάγεται, ὅπως εὐλογήσεις σε ὁ πα- τήρ σε περὶ τῆ ἀποθανεῖν αὐτόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ διαμάχονται, κατὰ τὰς ἔτω νομίσαντας, τῶν γονέων αὐτῶν· πρὸς αὐτὸ δὲ τέλος ἐπέγονται. (1) βέβηλα γὰρ ἢ μὲν, τὸν ἀγαθὸν ὡν ἀξίος- ἐσι τυχεῖν· ὁ δὲ, ἐκ ἀτιμάσαι τὸν ἐξ αὐ- τῆ, ἀλλὰ τὴν ἀπορίαν τῆ σκαῖ ἐλαιῶν, καθ' ὅσον ἐσὶν ἐπανορθώσασθαι.

ια. Εἶπε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ῥεβέκ- καν τὴν μητέρα αὐτῆ, ἔσιν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασύς, ἐγὼ δὲ λεῖος.

ιβ. Μήποτε ψηλαφήση με ὁ πα- τήρ μου, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτῆ ὡς κατὰ φρονῶν· καὶ ἐπάξω ἐπ' ἐμαυτὸν κατάραν, καὶ ἐκ εὐλογίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος τὸ, κατα- φρονῶν, ἀντὶ τῆ, καταπαύζων· ὁ δὲ Ἀ- κυλας, καταμωκόμνος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Θαυμασὸς τῆς πρὸς ἄμφω τῆς γονεῖς δυνάμεως. τὸν μὲν, ἵνα μὴ κινήσῃ τῆς δὲ, μὴ παρακῆσῃ. κα- λῶς δὲ τὸ, ἐπ' ἐμαυτὸν ἄξω. καὶ γὰρ ἡσυχάζῃ φιλοσοφία τῆ πρὸς ἐμὲ, τὸ σιωπῶν ἐπιμέμψεται, ὡς ἀξία κατάραν ἐργασάμενον. Θαυμασὴ δὲ καὶ τῆς δυνάμεως ἡ μήτηρ.

ιγ. Εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ, ἐπ' ἐμὲ ἢ κατάραν σε τέκνον. μόνον ὑπά- κησον τῆς φωνῆς μου· καὶ πορευθεῖς, ἐνεγκέ μοι.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀξίον καὶ τὴν Η μητέρα τῆς δυνάμεως θαυμάσαι, τὰς κα-

Α τάραν ὁμολογῶσαν ἐκδέξασθαι τὰς ὑπὲρ ἐκείνη, καὶ τὸν ἕν τῆς ἐπ' ἀμφοτέρων τὰς γονεῖς τιμῆς. ἀνδελκεται γὰρ ὑπὸ τῆς πρὸς ἐκάτερον δυνάμεως. τὸν μὲν γὰρ πατέρα ἐδέσθαι, μὴ δόξῃ φανακίζειν, καὶ ὑφαρπάξαι ἕτερον γένος· τὴν δὲ μη- τέρα, μὴ καὶ ταύτης νομιμῇ παρακῆσθαι λιπαρῶς ἐγκειμένης. ὅθεν ἀγαν-δύλαβως καὶ ὁσίως φησὶν, ἐκ ὁ πατήρ με καταρά- σεται, ἀλλ' ἐγὼ τὰς κατάραν ἐπ' ἐμαυ- τὸν ἔξω.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἡ Ῥεβέκκα ἀποσο- λικῶ, ὡς ἀντις εἶποι, ἔχουσα μεγαλοψυ- χίαν, εἴλετο κατάραν ὑποσῶμα, ἵνα ὁ παῖς δυνάμεως κληρονομήσῃ. καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν, ἐκείνῳ παρεχώρει· ὁ γὰρ δὴ μετ' ἐκείνη δυνάμεως ἡμελλε· τὰ δὲ κα- κά, αὐτῇ μόνῃ παρεσκύβαζετο ὑπομείνειν. καὶ ἔτω προθύμως παρεσκύβαζε τὸ δρά- μα, ὡς καὶ τῆ μελλήσει δυσχεραίνειν, καὶ τῆ ταχύτητι χαίρειν, καὶ καλεπείγειν τὸν παῖδα· καὶ ταῦτα, κινδῶν μεγίστη παρε- σῶτος. ἀφείσα γὰρ εἶπεῖν, ὅτι ὁ πατήρ- σε εἰς γῆρας βαθῦ ἐλήλακε, καὶ τὸ τρα- γὸν τῆς αἰδήσεως ἀφῆρεθῆ, καὶ ὁ φωρά- σαι τὸν δόλον· ταῦτα πάντα σιωπηρῶς, ἔφη τῷ παιδί ἀναδυομένῳ καὶ δεδοικότε, » ἐπ' ἐμὲ ἢ κατάραν σε τέκνον, μόνον μὴ διαφείρης τὸ παρ' ἐμὲ κατασκευασθῆναι δράμα, μὴδ' ἀπολέσης οὐκ ἐπιτατοῦ ὄν τὸ θῆ- ρημα, μὴδὲ προδῶς τὸν θησαυρόν.

**** ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πόθεν ἢ Ῥεβέκ- κα τεθάρρηκεν, ὅτι δὴ τούτῳ τῆς δυνά- μεως ὁ Ἰακώβ· καὶ ἔτω τεθάρρηκεν, ὡς » εἶπεῖν, ἐπ' ἐμὲ ἢ κατάραν σε τέκνον, μόνον ἐπάκησον τῆς φωνῆς μου; Προεγνώκει καὶ παρὰ τῆ Θεῶ τῶν ὄλων, ὅτι ὁ μείζων I » δυνάμεως τῶ ἐλάσσονι· ἐκείνη τῆ προρρήσει πισθῶσα, πάντα ἐκίνησε πόρον, ὡς τὸν E Ἰακώβ τὴν πατρικῶ δυνάμεως λαβεῖν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐθάρρη μὲν τῆ » ἐπαγγελία τῆ Θεῶ τῆ λεγούσῃ, ὁ μείζων I » δυνάμεως τῶ ἐλάσσονι· πάλιν δὲ ἐφοβεῖτο, ὡς ἄνθρωπος, μήπως ἢ δυνάμεως τῆ πα- τρός ὡς δικαίως μεταθήσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆ Θεῶ.

ιδ. Πορευθεῖς δὲ, ἔλαβε καὶ ἡνεγ- κε τῆ μητρί· καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ αὐτῆ ἐδέσματα, καθὼς ἐφίλει ὁ πατήρ αὐτῆ.

ιε. Καὶ λαβῶσα Ῥεβέκκα τὴν σο- λὴν Ἡσαῦ τῆ ἡ αὐτῆς τῆ πρεσβυ- τέρας τὴν καλὴν, ἢ ἡν παρ' αὐτῆ ἐν τῷ οἴκῳ, ἐνέδυσεν Ἰακώβ τὸν ἕν τῆς τὸν νεώτερον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἴνα καὶ διὰ τῆς σολῆς ἐκει- νος εἶναι δοκῆ, μὴ παρῶν, ὡς παρεσῶς.

15. Καὶ

(1) Τὰ ἀπ' ἀρχῆς, ἀχρι τῆ ἐπέγονται, ἐλήφθη ἐκ τῆ τῆς Αὐγ. κώδ. καὶ τὰ ἐξῆς ἄλλως πως σιω- τεταγμένα περιέχοντες.

15. Καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων ἔθηκεν ἐπὶ τὰς βραχίονας αὐτῆ, (1) καὶ ἐπὶ τὰ γυμνά τῆ τραχήλου αὐτῆ.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων ὁ Ἰακώβ περιδέμνιος, καὶ τὴν δόλογίαν τῆ πατρὸς πορισάμενος, τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα ἠνίκατο, τὴν ἀναμαρτητον Φύσιν ἀναμαρτήτως δεξάμενος, καὶ τὰ πάθη αὐτῆς ἐν ἑαυτῷ θανατώσαντα· τῆτο γὰρ δηλοῖ ἡ τῶν νεκρῶν δερμάτων περιδέσεις· ἐπειδὴ ἐδὸν ἐρίφωδες λοιπὸν ἐν τῇ φύσει κατέλιπε τῆς δυνάμει σάσεως καὶ κρίσεως ἄξιον· ἀλλὰ νεκρῶσας αὐτῆς τὰ γήινα μέλη, καὶ βρωσιν προσφιλεῖ τῷ πατρὶ προσεκόμισε, τὴν ἡμετέραν αἰετὴν πεινῶντι σωτηρίαν, καὶ ἡμῖν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀναφαίρετον δόλογίαν ἐπήγαγε.

16. Καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα, καὶ τὰς ἀρτας, ὅς ἐποίησεν, εἰς τὰς χεῖρας Ἰακώβ τῆ ἡμέρας αὐτῆς.

17. Καὶ εἰσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτῆ· εἶπε δὲ, πάτερ. ὁ δὲ εἶπεν, ἰδὲ ἐγώ· τίς εἶ σὺ τέκνον;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπετάττετο μὲν γὰρ, καθάπερ ἔφω ὁ Ἰσραὴλ, καὶ δι᾽ ὑπέχετο κατορθῶν. ἔφη γὰρ ἐν χωρῆβ, πάντα ὅσα εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς ποιήσομεν καὶ ἀκυσόμεθα. μελλήτης δὲ λίαν ἐωρᾶτο διὰ τῶν πραγμάτων, καὶ τοὶ πρόχειρος ὢν εἰς ἐπαγγελίαν. ταύτητοι καὶ διὰ μέσων χωρῆβ. Φθάνει δὲ ἕτος ὁ πλεονισθῆς Ἰακώβ, τρετῆς ὁ νέος τε καὶ ἐν πίσει λαός. προεσκεκόμισε γὰρ τῷ Θεῷ τὰ ζητήματα, ἀναδυόμενα τε καὶ μέλλοντος τῆ πρωτοτόκου λαῶ, προεκαρποφόρησε τὴν πίσιν· ἡ καὶ ἐν τάξει τροφῆς ἡ θεία ποιεῖται φύσις. καὶ γὰρ ὁ Σωτῆρ ἕτω τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις τὴν Σαμαρειτῶν ἐπιστροφῶν κατεμύνησε, λέγων, ἐγὼ βρωσιν ἔχω φαγεῖν, ἡ ὑμεῖς ἐκ οἴδατε.

18. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ πατρὶ, ἐγὼ Ἡσαὺ ὁ πρωτότοκος σου πεποίηκα καθὰ ἐλάλησάς μοι. ἀνασᾶς, κάθισον καὶ Φάγε τῆς θήρας μου, ὅπως εὐλογήσημε ἡ ψυχὴ σου.

ΛΗΛΟΥ. Οὐκ ἐψύσατο Ἰακώβ, ἡ γὰρ ἀγοράσας τὰ πρωτοτόκια.

ΛΗΛΟΥ. Φάγε τῆς θήρας μου. Οὐδὲν τέτων ἐψύσατο. δι᾽ αὐτῆς γὰρ ἐθήρωσε τῆ πατρὸς τὴν δόλογίαν.

*** ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Εἶτα ἐδοκεῖ ἐψεύδει ὁ Ἰακώβ, εἰπὼν, ἐγὼ εἰμι Ἡσαὺ ὁ πρωτότοκος σου; Προϊάμενος ἡ τὰ τῶν πρωτοτόκων πρεσβεῖα. ἀληθῶν τοιγαρῶν ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν πρωτότοκον.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Δεδίως, (2) μήποτε σωεῖς ὁ πατὴρ ἀράσηται αὐτῷ, ἐκ ἐψύσατο, αὐτὸς εἶναι πρωτότοκος Ἡσαὺ λέγων. μετῴεγκε (3) γὰρ εἰς αὐτὸν τὰ πρωτοτόκια τῆ Ἡσαὺ διὰ τῆς πράσεως τῆ φακῆ μεθ' ὄρκων· καὶ θῆραν καλεῖ, ὡς μὲν Ἰσαὰκ ἀνόμιζε τὴν διὰ τῶν θηρωσῶν τετραπόδων· ὡς δὲ ὁ Ἰακώβ ἔλεγε, τὴν δι᾽ ἡς ἐθήρωσε τῆ πατρὸς τὴν δόλογίαν. δόλω δὲ ἠγορακῶς τὰ πρωτοτόκια, τὴν περὶ τῶν πρωτοτόκων δόλογίαν δόλω παρὰ τῆ πατρὸς ἔλαβεν οἰκονομία Θεῶ.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τὶ ἐν ἂν εἶποι τις, καὶ ψύσει τῷ τοιῷ Θεῷ σωήρησε; Μὴ ἀπλῶς ἐξετάζει τὸ γινόμενον, ἀλλὰ τὸν σκοπὸν καταμάνθανε· καὶ ὅτι ἐβιωτικῆς ἐνεκεν τινὸς πλεονεξίας τῆτο ἐγίνετο, ἀλλὰ τῆ πατρὸς τὴν δόλογίαν ἐπιπάσασθαι ἐπαρῶσεν. ἄλλως δὲ εἰ μέλλοις ἀπλῶς τὰ γινόμενα ἐξετάζειν, καὶ μὴ τὸν σκοπὸν πανταχῶ ἐπιζητεῖν, ὄρασοι (4) καὶ τὸν πατριάρχην παιδοκλόνον ὀνομάζειν, καὶ τὸν Φινεῆς ἀνδροφόνον. ἀλλ' ἔτε ἐκεῖνος παιδοκλόνος, ἀλλὰ καὶ λίαν φιλόσοργος, εἰ καί τις ἄλλος, ἔτε ἕτος ἀνδροφόνος, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἄγαν ζηλωτής. ἐκάτερος γὰρ αὐτῶν τὸ δοκεῖν τῷ Θεῷ διεπράττετο. διόπερ ὁ μὲν, διὰ τὴν ὑπακοὴν πολλῆς ἀξιεῖται τῆς ἀνωθεν ἀμοιβῆς· ὁ δὲ, διὰ τὸν ζῆλον ἀνακηρύττεται. ἔση γὰρ Φησι Φινεῆς, καὶ ἐξιλίασατο. εἰ τοίνυν Φόνος ὀδοκίμησε καὶ παιδοκλονία ἐν ἐκείνοις, ἐπειδὴ κατὰ Θεῶ γνώμην ἐγένετο, καὶ ἐ τοῖς γεγονόσι προσέχρησεν, ἀλλὰ τῷ σκοπῷ τῶν γινομένων, καὶ τῇ τῶν πεποιηκότων γνώμῃ, πολλῶ μᾶλλον καὶ ἀναυθὰ τῆτο λογίζεσθαι χρῆ.

19. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ ἡμῶ αὐτῆ, τί τῆτο, ὅτι ταχὺ εὗρες ὦ τέκνον; ὁ δὲ εἶπεν, ὁ παρέδωκε Κύριος ὁ Θεός σου ἐναντίον μου.

20. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακώβ, ἐγγισόν μοι, καὶ ψηλαφήσωσε τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαὺ, ἡ ἔ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τῷ Ἰσαὰκ τὸ βέλημα τὸ οἰκῆον ἐκ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεός; Ἰνα ἀγαρῆς γένηται ἡ τῆ Θεῶ περὶ τὸν Ἰακώβ κηδεμονία. δακτυσι δὲ τῆτο, τὸ τὸν μὲν Ἰσαὰκ ἐπαρῶσθαι τὸν Ἡσαὺ δόλογῆσαι· τὴν δὲ θείαν χάριν, καὶ παρὰ γνώμην τῆ Ἰσαὰκ, ἐπὶ τὸν Ἰακώβ ἐκλύσαι τὴν δόλογίαν. τῆτο δὲ καὶ αὐτὸς σωῆκεν ὁ Ἰσαὰκ. ὡς γὰρ πάντα πόρον ἐκίνησε, καὶ ἀπέσειλε τὸν Ἡσαὺ ἐπὶ τὴν θῆραν, καὶ τῆ Ἰακώβ τὴν τροφῶν προσκυνοχότος, πολλάκις ἤρετο, εἰ αὐτὸς εἶ Ἡσαὺ ὁ πρωτότοκος· καὶ ἐ μόνον ἤρετο, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας τῷ σώματι

(1) Τῆ, τὰς βραχίονας αὐτῆ, προσετέθη.

(2) Ἐπείατο γὰρ μεθ' ὅρκου τὰ πρωτοτόκια. ὁ αὐτ.

(3) Ἐφη δὲ τις, ὡς δεδίως. ὁ τῆς Αὐγ. κιά.

(4) Ἰσ. ὡρα σοι.

προσεκνώσκει· εἶτα τῷ Ἡσαῦ εἰσεληλυ-
θότος, τὸ γεγεννημένον καταπλαγαῖς, ἐκ
ἐχάλεπλων, ὡς παρὰ παιδὸς ἑξαπατη-
θεῖς, ἀλλὰ τὸν θεῖον ἔγνω σκοπὸν· καὶ
ὡς ἔδωκεν, ἐβεβαίωσε δόλογίαν.

κβ. Ἦγγισε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ἰσα-
αὴν τὸν πατέρα αὐτῆ. καὶ ἐψηλά-
φησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν, ἡ μὲν Φω-
νὴ, Φωνὴ Ἰακώβ· αἱ δὲ χεῖρες, χεῖ-
ρες Ἡσαῦ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὴν ὄψεβη Φωνὴν ἐκ
» ἂν λεχθεῖσαν ὑπὸ τῷ Ἡσαῦ· ὁ παρεδωκε
» Κύριος ὁ Θεός σου σὺν ἡμῖν· ἐπιγνῶς ὁ Ἰ-
» σαακ, εἶπεν· ἡ μὲν Φωνὴ, Φωνὴ Ἰακώβ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τίνα δὴ ἐν ἄρα τρόπον
ἐφαρμόσαμεν ἂν τοῖς ἐν πίσει λαοῖς τὸ καὶ
ὡς ἐν εἶδει γενέσθαι, καὶ ὡς ἐν μιμηματι τῆς
ἰσδαϊκῆς πολιτείας, καὶ τὸ ἐτέραν ἔχειν
παρ' αὐτῆς τὴν Φωνὴν; Οὐκ ἐν ἐκείνῳ φα-
μεν, ὡς ἐστὶν αἱ παρὰ ταῖς θείαις Γραφαῖς
ἔργα καὶ κατορθωμάτων, ἢτοι πρακτικῆς
ἐνεργείας σημάδι ἢ χεῖρ. ὅσον ἐν ἡμῖν εἰς
ἐνεργείας ταυτότητα, καὶ ποιότητα κατορ-
θωμάτων, καὶ αὐτοὶ πληροῦσι τὸν νόμον οἱ ἐν
Χριστῷ, νοητῶς τε καὶ πνευματικῶς ἱεραρ-
γαμενοὶ, καὶ εἰς ὁσμὴν ὁσμῆς ἐαυτῶν προ-
σκομιζόμενοι τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ. καὶ γὰρ ὁ Χρι-
στὸς καίτοι διαρρήθιδω ἡμῖν νόμος τετακώς
Ματθ. 5. 17. ὁ βαγγελικῶς, μὴ νομίσητε, φησὶν, ὅτι
» ἦλθον καταλύσαι τὸν νόμον, καὶ τὰς Προ-
» φήτας, καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τέτο
» οἱμαί ἐστι τὸ τὰς χεῖρας ἔχειν τῷ Ἡσαῦ,
πλὴν ἐτέραν παρ' αὐτῶν τὴν Φωνὴν. ἔ-
γάρτοι ταῖς τῶν Ἰσδαίων ἀδυρογλωσσῆς
ἀποκεχρημέθα, ἐδὲ μὴ τὸν ἀγοράσαντα
ἡμῶς δεσποτικῶς ἀρνεύμενοι, δυσφημεῖν εἰ-
δίσαμεθα. σιωδοξολογῶμεν δὲ μάλλον τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ τὸν υἱὸν καὶ Κύριον, καὶ
σωτηρῆν, καὶ λυτρωτικῶν ὀνομάζομεν.

κγ. Καὶ ἐκ ἐπέγνω αὐτόν· ἦσαν
γὰρ αἱ χεῖρες αὐτῆ, ὡς αἱ χεῖρες
Ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ δασεῖαι. καὶ
εὐλόγησεν αὐτόν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Θεὸς οἰκονόμη πάντως.
ἐπάτιοιγε καὶ ἀπὸ τῆς Φωνῆς, καὶ ἀπὸ
τῆς ἀφῆς, καὶ ἀπὸ τῆς διαφορᾶς τῶν
βρωμάτων, ἀγρίων ζώων καὶ ἡμέρων, ἐπέ-
γνω ἂν τὸν Ἰακώβ.

κδ. Καὶ εἶπε σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡ-
σαῦ; ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα τῆς θεί-
ας Γραφῆς τὴν παρατήρησιν. ἐπειδὴ ἠρώ-
» τησεν, εἰ σὺ εἶ Ἡσαῦ; καὶ εἶπεν, ἐγώ.
καὶ πάλιν ἐψηλάφησεν αὐτόν, καὶ ἠρέμα
» πῶς ἐνεδοίαζεν, ὑπὸ τῆς Φωνῆς εἰς ὑπό-
» νοισιν τινα, καὶ ὑπόκρισιν ἐμπεσῶν, καὶ πάλ-
» λιν ἠρώτησεν, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαῦ;

(1) Πρόδες τὸ, καὶ Ἰακώβ, ὅπερ κατὰ παραδρομὴν τυχὸν ἐκείτω ἐν τῷ κείνῳ. ἐκ εἴρηται δὲ τὸ
ὑπόμνημα τέτο ἐν τοῖς τῷ Θεοδώρῳ. ἐνδεδομ.

Α κε. Καὶ εἶπε, πρὸς ἀγαγέ μοι,
καὶ Φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας σου τέ-
κνον, ἵνα εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχὴ μου.
καὶ πρὸς ἡνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἔφαγε·
καὶ εἰσήνεγκεν αὐτῷ οἶνον, καὶ ἐπίε.

κς. Καὶ εἶπεν Ἰσααὴν ὁ πατὴρ αὐτῆ, ἔγ-
γισόν μοι, καὶ Φιλήσωσε τέκνον.

κζ. Καὶ ἐγγίσας, ἐφίλησεν αὐ-
B τόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἴνα μὴ νομί-
ση τις, ὅτι εἰς τὸ τῷ Ἡσαῦ πρόσωπον
τὴν δόλογίαν ἐποίησατο, ἀλλ' εἰς ἐκεῖ-
νον τὸν ὑπ' αὐτῆ Φιληθεῖντα· διὰ τῆτο
ἐμνημόνευσεν ἡ θεία Γραφή, ὅτι καὶ ἐφι-
λησε, καὶ ἠυλόγησεν ἐκείνον τὸν ὑπ' αὐτῆ
Φιληθεῖντα.

Καὶ ὡς φράνθη τὴν ὁσμὴν τῶν
Γ ιματίων αὐτῆ, καὶ ἠυλόγησεν αὐτόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σαφῶς ἐκ αἰδητῆ ἡ
» ἡ ὁσμὴ, ἀλλ' ὅποιαν ὁ Παῦλος φησὶ, Χριστῶ 2. Κορ. 2. 15.
» ὁσμία ἐσμὴν. ἐγὼ δὲ οἶμαι καὶ ἐκάστῳ
ἀρετῶν, ἰδίαν ἔχειν ὁσμίαν. ἢ τις ἐστὶ
συμπληρωτικὴ τῶν ἀρετῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ἔχ' ὡσπερ ὁ
Ἰσααὴν τὸν Ἰακώβ, (1) τινὰς τῶν υἱῶν δό-
λόγησεν, ἔτω καὶ ὁ Ἀβραάμ τὸν Ἰσαακ;
Δ Ἰσως ἐπειδὴ προσήχηθη ἱερεῖον τῷ Θεῷ,
καὶ γέγονεν αὐτῷ κειμήλιον· περὶ ἔ ἐλέ-
» γειο, ὅτι ἐν Ἰσαακ κληθήσεσθε σὺ ἀπέρμα, Γαλ. 21. 12.
τὸ τῆς διαδοχῆς δηλονότι· ἔ χρεῖαν ἔχειν
δόλογίας ἐτί.

Καὶ εἶπεν, ἰδὲ ὁσμὴ τῆ ὑἱός μου,
ὡς ὁσμὴ ἀγρῶ πλήρης, ὃν εὐλόγη-
σε Κύριος.

Ε ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ὁ Σύρος ἀντὶ τῆ
» ἀγρῶ, ἀρῆρας ἔχει· τὸ δὲ πλήρης, πε-
» πληρωμένης βλασημάτων ὁσμιῶν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Εἴη ὁσμὴ αὐτῆ ἀγρῶ
πλήρης, ὃν δόλόγησε Κύριος, τῆ Κυρίῃ
ἡ δόλογία.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ μακάριοι Προ-
φῆται τὴν θείαν αἰδησιν ὑρόντες, καὶ
βλέποντες θείως, καὶ ἀκκόντες θείως,
καὶ γνόμενοι ὁμοίως, καὶ ὁσφραϊνόμενοι,
Z ἴν' ἔτως ὀνομάσω, αἰδησὶ ἐκ αἰδητῆ, καὶ
ἀπλόμενοι τῆ λόγῳ μετὰ πίσεως, ὡς ἀπορ-
ροῦν αὐτῆ εἰς αὐτῆς ἦκεν θεραπύεσταν
αὐτῆς, ἔτως ἐώρων ἂ ἀναγράφωσιν ἐω-
ρακείαι, καὶ ἦκεν ἂ λέγασιν ἀκηκοῖαι,
καὶ τὰ παραπλήσια ἔπαρχον, ὡς ἀνέγρα-
» Φον, κεφαλίδαι ἐδίοντες διδομῆν αὐτοῖς Ἰεζ. 3. 2.
βιβλίαι. ἔτω δὲ καὶ Ἰσαακ ὡς φράνθη
τῆς ὁσμῆς τῶν τῆ ὑἱός θεοτέρων ἰματίων,
καὶ ἐπέπε πνευματικῆ δόλογία τὸ, ἰδὲ
» ὁσμὴ τῆ ὑἱός μου, ὡς ὁσμὴ ἀγρῶ πλήρης, ὃν
» δόλόγησεν ὁ Κύριος.

ΚΤΡΙΑ-

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄγρῳ τοιγαρῶν δὺλογη-
 μινῷ παρὰ Θεῶ παρακάζει Χριστὸν, καὶ
 2. Κορ. 2. 14. ἄφ' ὁδου εἰκότως· ἔπερ ἐστὶν ὁσμὴ τῆς
 » γνῶσεως τῆ Θεῶ καὶ πατρός. εἰ γὰρ
 » ἐγνωκέτις τὸν υἱόν, ἐγνωπες πάντως καὶ
 » τὸν πατέρα, διὰ τὸ τῆς Φύσεως ταυτὸν,
 » καὶ κατὰ πᾶν ὅτιεν ἴσως τε καὶ ἀπαραλ-
 » λάκτως ἔχον.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Μύροις μὲν καὶ θυ-
 μιάμασιν ἐπιτέρεται ἡ ψυχή, ἀλλὰ μύ-
 ροις τοῖς πνευματικοῖς. ὁποῖος ὡ ὁ λέ-
 2. Κορ. 2. 15. γων, Χριστῆ δὺδία ἐσμὲν· καὶ, χάρις τῷ
 14. » Θεῷ τῷ τῷ ὁσμῷ τῆς γνῶσεως αὐτῆ Φα-
 » νερῶντι ἐν παντὶ τόπῳ. τοιαύτης ἀντε-
 » λαμβάνειο ὁσμῆς ἀποπνεύσεως τῆ Ἰακώβ ὁ
 » πατῆρ Ἰσαάκ. ἰδὲ ὁσμὴ τῆ ἕξ μα, ὡς ὁσ-
 » μὴ ἀγρῆ πλήρης, ὃν δὺλόγησε Κύριος.

κη. Καὶ δῶοισοι Κύριος ἀπὸ τῆς
 δρόσε τῆ ἔρανῆ ἀνωθεν, καὶ ἀπὸ
 τῆς πωότητος τῆς γῆς, καὶ πλῆθος
 σίτε καὶ οἶνε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χριστὸν δὲ εἶναι τῷ ἔρα-
 νῆ δρόσον, καὶ γῆς νοῶμιν πωότητα. πα-
 ταλα γὰρ ὡπερ ἡ τῶν Ἀγγέλων πληθὺς
 ταῖς ἀνωθεν καὶ πνευματικαῖς καταρδο-
 μείη δρόσοις· ἔτω καὶ πῖων ἡ γῆ ὑετοῖς
 ἐν τρυφῶσα τοῖς νοητοῖς εἰς καρποφορίαν
 πνευματικῶ. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν οἱ ἐν Χριστῷ
 διὰ πίσεως, ἀρτω τε καὶ οἶνω πεπλευτίσ-
 μεθα, ἀμέτοχος δὲ τῶν τοιῶτων ὁ Ἰσραήλ.
 ἔ γὰρ ἀπεινώκεται τῆτο ταῖς δὺλογίαις
 Ἡσαῦ. ἀμέτοχοι δὲ καὶ ἑτέρως οἱ τάλαι-
 νες Ἰδαῖοι τῆς μουσικῆς δὺλογίας· ἐπεὶ
 μηδὲ τῆτο δέδοται τῆ κατὰ νόμον λαλρείαι,
 τετήρηται δὲ μάλλον τοῖς ἐν Χριστῷ καὶ πί-
 σει λαοῖς. καὶ ἡμεῖς μὲν ἐν εἰρήνῃ διὰ
 Χριστὸν, ἐν πολέμοις δὲ ὁ Ἰσραήλ. διὸ καὶ
 κεκληρονόμηκεν αἰδητῶς τῆς ἐπαγγελίας
 τῷ γλῶ, τύπον ἔχουσαν τῆς ἀνω καὶ νοη-
 τῆς. ἦς καὶ αὐτὸς ὁ σωτῆρ μέμνηται λέ-
 1. Ματθ. 5. 5. γων, μακάριοι οἱ πράξις, ὅτι αὐτοὶ κλη-
 » ρονομήσου γλῶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίς δὲ τῆς δὺλογίας
 ἡ ἐρμηνεία; Ἐμελλεν ἐξ αὐτῆ κατὰ σάρ-
 κα βλασῆσειν ὁ δεσπότης Χριστὸς, ἡ τῶν
 ἔθνων προσδοκία, ὁ τῆς οἰκεμείης ἀπά-
 σης καὶ σωτῆρ καὶ δεσπότης. ταῦτα
 » προορῶν ὁ πατριάρχης, Φησὶν, ἰδὲ ὁσμὴ
 » τῆ ἕξ μα, ὡς ὁσμὴ ἀγρῆ πλήρης, ὃν δὺλό-
 » γησε Κύριος. ὅτι δὲ πολλακίς ἀγρὸν, τὸν
 » κόσμον ἡ θεία καλεῖ Γραφῆ, μάρτυς ὁ
 » Κύριος ἐν τοῖς θεοῖς καὶ ἱεροῖς δὺαγγελίοις
 1. Ματθ. 13. 38. τῷ παραβολῶν ἐρμηνεύων. ἀγρὸς γάρ-
 37. » Φησὶν ἐστὶν ὁ κόσμος· ὁ δὲ σπεῖρων τὸ κα-
 » λὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου. ὅρα
 » τοιγαρῶν ἐν τῷ Ἰακώβ τῆς οἰκεμείης ἀ-
 » πᾶσης τῷ σωτηρίαν. διὸ ἐπὸβχεται αὐ-
 » τῷ τῆ ἔρανῆ τῷ δρόσον, καὶ τῆς γῆς τῷ
 » πωότητα. ἂ κατὰ μὲν τὸ πρόχειρον καὶ
 » ἐπιπόλαιον τῆ γραμματος νοημα, δηλοῖ
 » τῷ ἀνωθεν χάριν, καὶ τῶν ἀπὸ γῆς ἀγα-
 » θῶν τῷ ἀφθονίαν· κατὰ δὲ τῷ τῆ ἀγρῆ
 » ἐρμηνείαν, αἰνίττεται τῆ δεσπότη Χριστῆ,

Α διὰ τῆς δρόσε μὲν τῷ Θεότητα, διὰ δὲ
 τῆς πωότητος τῆς γῆς τῷ ἐξ ἡμῶν ἀν-
 θρωπότητα. καὶ γὰρ ὁ μακάριος Δα-
 » βὶδ ταῦτα προαγορεύων, ἔφη· καταβή-
 » σεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον, καὶ ὡσεὶ σαγῶ-
 » νες ἀγρὸς ἐπὶ τῆς γῆς. ὡπερ γὰρ
 » ἡ δρόσος ἀοράτως μὲν κατεσι, κατω δὲ
 » σιωισαμείη γίνεται δῆλη· ἔτως ἀόρατος
 » ὡν ὁ Θεὸς λόγος, διὰ τῆς σαρκὸς ἐπὶ γῆς
 » ὡφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις σιωανεγράφη,
 Β, καὶ ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, κατὰ τὸν θεῖον 1. Τιμ. 3. 16.
 Ἄποστολον. καὶ ὁ σῖτος καὶ ὁ οἶνος τῶν
 θεῶν ἐστὶ μυστηρίων ἀνιγμα. τέτω συμ-
 » φωνεῖ τῷ λόγῳ καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ δελοῦ-
 » σάτωσάν σοι ἔθνη. πάντα γὰρ Φησι τὰ
 » ἔθνη ὁ θεῖος Δαβὶδ δελοῦσασιν αὐτῷ, καὶ
 » προσκινήσουσι οἱ ἀρχοντες. καὶ βασιλεῖς
 » γὰρ Φησι Θεοσεῖς καὶ νῆσοι δῶρα προσοί-
 » σασι, βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβὰ δῶρα
 » προσάξουσι, καὶ προσκινήσουσι αὐτῷ πάν-
 Γ, » τες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς. ταῦτῳ ἐκρά-
 » τωε τῷ δὺλογίαν καὶ λῖκα αὐτὸν εἰς
 » Μεσοποταμίαν ἐξέπεμψεν. ἔση γὰρ εἰς Γεν. 28. 3, 4.
 » σιωαγωγὰς ἔθνων. καὶ δῶοισοι Κύριος
 » τῷ δὺλογίαν Ἀβραὰμ τῆ πατρός σε. τίς
 » δὲ ἡ δὺλογία, ῥάδιον τῷ βελομείῳ κατα-
 » μαθεῖν. τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ὁ τῶν ὄλων ἔφη
 » Θεός, ἐν τῷ σπέρματι σε δὺλογηθήσεται Γεν. 22. 18.
 » πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Δ κθ. Καὶ δελευσάτωσάν σοι ἔθνη,
 καὶ πωσκυνησάτωσάν σοι ἀρχοντες·
 καὶ γίνε κύριος τῆ ἀδελφῆ σε· καὶ
 πωσκυνησῶσὶ σοι οἱ υἱοὶ τῆ πατρός-
 σε. ὁ καταρῶμένος σε, ἐπικατάρα-
 τος· ὁ δὲ εὐλογῶν σε, εὐλογημένος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίς τῆ πατρός τῆς ἐκ
 τῆ Ἡσαῦ λέγει. ἐπὶ τάχα γε ὁ Ἰακώβ
 τὸ ἀντίον ἔπαχε, τῆς προφητείας ἐν
 τῷ σπέρματι προβαίνουσης.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κεκυρίσθη γὰρ ὡς
 Θεὸς τῶν εἰς ἀδελφότητα παρελθοντων
 » Ἐμμανηλ, καὶ αὐτῷ κάμπλι πᾶν Φιλιπ. 2. 10.
 » γόνυ ἐπεραινῶν, καὶ ἐπιγείων, καὶ κα-
 » ταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα, καὶ τὰ
 » ἐξῆς. καὶ ὁ καταρῶμενος μὲν, ἐπικατά-
 » ρατος· ὁ δὲ δὺλογῶν, δὺλογημένος. ἐπά-
 » ρατοι γὰρ καὶ θεομισεῖς οἱ δυσφημῆτες
 Ζ αὐτὸν· ἐπίμεσοι δὲ τῶν ἀνωθεν καὶ πα-
 » ρὰ Θεῶ χαρισμάτων οἱ δὺλογεῖν σπυδαζον-
 » τες, τρετίσι οἱ τῷ θεῖαν αὐτῆ καταγγελ-
 » λοντες δόξαν. αὐτῆ μὲν ἐν ἡ Ἰακώβ δὺλο-
 » γία τῆς ἀναφορᾶς τῷ δῶκμιν ἐπ' αὐτὸν
 » τὸν Ἐμμανηλ ἔχουσα, καὶ τῆς ἐν πίσει
 » δεδικαιωμείης.

λ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ παύσα-
 θαι τὸν Ἰσαὰκ εὐλογῶντα Ἰακώβ
 τὸν υἱὸν αὐτῆ· καὶ ἐγένετο, ὡς ἀν
 ἐξῆλθεν Ἰακώβ ἀπὸ πωρῶπες Ἰσαὰκ
 τῆ πατρός αὐτῆ, καὶ Ἡσαῦ ὁ ἀδελ-
 Φὸς αὐτῆ ἦλθεν ἀπὸ τῆς θῆρας.

Ζ ΦΙΛΩ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὴν Ἰακώβ ἔξοδον, εἰσοδον Ἡσαῦ παρίστησιν. ἐγένετο γὰρ Φησι, ὅσον ἐξῆλθεν Ἰακώβ, ἦκεν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ. μέχρι μὲν γὰρ ἐνχολάζει καὶ ἐμπεριπατεῖ τῇ ψυχῇ Φρόνησις, ὑπερόριος ὁ ἀΦροσύνης ἐταῖρος ἐκτετόξοται· ἐπειδὴν δὲ μετανασῆ, γενηθῶς κάτεισιν ἐκείνος τῆς πολεμίας καὶ δυσμανῆς, δι' ἧν ἠλαύνετο καὶ ἐφυγαδδύετο, μηκέτι τὸν αὐτὸν χώρον οἰκίσσης.

λα. Καὶ ἐποίησε καὶ αὐτὸς ἐδέσματα, καὶ παροσήμενε τῷ πατρὶ αὐτῆ· καὶ εἶπε τῷ πατρὶ, ἀναστήτω ὁ πατήρ μου, καὶ φαγέτω ἀπὸ τῆς θήρας τῆ ὑἱ αὐτῆ, ὅπως εὐλογῆσῃ με ἡ ψυχῆσ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Εἶπεν Ἡσαῦ, ἀναστήτω ὁ πατήρ μου. θρασύτερος ὁ λόγος, ὡς χωρικῆ.

לב. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατήρ αὐτῆ, τίς εἶ σύ; ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ πρωτότοκός σε ὑὸς Ἡσαῦ.

λγ. Ἐξέστη δὲ Ἰσαὰκ ἐκασιν μεγάλην σφόδρα· καὶ εἶπε, τίς ἐν ὁ θηρεύσας μοι θήραν, καὶ εἰσενέγκασμοι, καὶ ἔφαγον ἀπὸ πάντων παρῶ τῆσε εἰσελθεῖν; καὶ εὐλόγησα αὐτὸν, καὶ εὐλογημένος ἔσται.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπιβεβαιοὶ τὴν δόλοισιν, ἔχ ὡς ψόβω τὸν Ἰακώβ ἀποσραφῆς, ἀλλ' ὡς Θεὸς οἰκονομίαν τὸ πρᾶγμα δεξάμενος. καὶ τὸν μὲν Ἰακώβ, μετὰ τῆ ἀερέματος δόλοισι τὸν δὲ Ἡσαῦ, μόνον.

λδ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἦκεσε τὰ ῥήματα Ἡσαῦ Ἰσαὰκ τῆ πατρὸς αὐτῆ, ἀνεβόησε Φωνὴν μεγάλην καὶ πικρὰν σφόδρα· καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆ, εὐλόγησον δὴ καὶ με πάτερ.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι, Φωνὴν μεγάλην σφόδρα, καὶ πικρὰν; τὸν θυμὸν ἠνίκατο διὰ τῆ ῥήματος, καὶ τῆς ὀργῆς, ἧς ἐπλήθη ταῦτα μαθῶν, τὴν ὑπερβολῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἐπὶ τῷ μὴ τυχεῖν (1) τῶν δόλοισιν ἔτω δυσχεραίνει, ὡς ἐπὶ τῷ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ ἀξιοθῶναι. βίασκανος γὰρ ὢν, ἐπιμελέστερον προκρίνει τῆς ἰδίας ἀφελείας τὴν ἐκείνου ζημίαν. ταῦτα (2) γὰρ ἐμφαίνεται διὰ τῆ μέγα καὶ πικρὸν ἐκβοῆσαι, καὶ ἐπιλέγειν, δόλοισιν δὴ καὶ με πάτερ.

λε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σε μετὰ δόλοισ, ἔλαβε τὴν εὐλογίαν σε.

Α ΔΗΛΟΥ. Ἄλλ' εἴγε μετὰ δόλοισ ἔλαβον, ἴσως ἄποι τίς, ἐν ἐπαινετός. τί ἐν Φησι, καὶ δόλοισμικός ἔσω; Ἄλλ' εἰσικεν ἀνίτρεσαι διὰ τῆ λεχθείτος, ὅτι ἐ πᾶς δόλος ὑπαίτιός ἐστιν. ἐπεὶ καὶ λησᾶς νυκτοφύλακες, καὶ πολεμίας στρατηγοί, ἐς ἀδόλοισ συλλαβεῖν ἐκ ἐστιν, ἀνεδροῦντες κατορθῶν δοκῆσι. καὶ τὰ λεγόμενα στρατηγῆματα τοῖστον λόγον ἔχει, καὶ τὰ τῶν ἀθλητῶν ἀγωνίσματα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆτων ἡ ἀπάτη νομίσιαι τίμιον. καὶ οἱ δι' ἀπάτης περιγινόμενοι τῶν ἀντιπάλων, βραβείων ἀξιοῦνται καὶ σεφάων. ὡσεὶ ἐδολοῖα τὸ, μετὰ δόλοισ, ἀλλ' ἐγκώμιον, ἰσοδυναμῶν τῷ, μετὰ τέχνης. ἔδον γὰρ ἀτέχνως πράττει ὁ ἀσκάοισ.

λς. Καὶ εἶπε, δικαίως ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰακώβ· ἐπλήρυσεν γὰρ με ἤδη δεύτερον τῆτο· τὰ τε πρωτοτόκιά μου εἴληφε· καὶ νῦν εἴληφε τὴν εὐλογίαν μου. καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ πατρὶ αὐτῆ, ἔχ ὑπελίπτε μοι εὐλογίαν πάτερ;

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἰς τύπον τῆ Χριστῆ ὁ Ἰακώβ λαμβάνεται. Χριστὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἀληθῶς πλερυσῆς. πεπάτηκε γὰρ ὁλοτρόπως τὴν ἀμαρτίαν. καὶ καθ' ὅ νοεῖται, καὶ πέφηνεν ἀνδρῶπος νεώτερος μὲν ἐστὶ, καὶ τὸν πρὸ αὐτῆ γεγονότων ὀψιγονέστερος, ἀγίων δὲ λέγω Προφητῶν, καὶ αὐτῆ Μωσέως. ἔχει δὲ τὰ πρεσβεῖα, καὶ ἐστὶ πρωτότοκος, διὰ τὸ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καθηκῆσαι τὸν μονογενῆ. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ δόλοισμικός παρὰ τῆ πατρὸς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πτερυσῆς ἐν ἄρα λαὸς ὁ ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως, καὶ ὡς ἐν τάξει λελόγισαι τῆ κατὰ τὸν Θεασῆσιον Ἰακώβ. νοοῖτο δ' ἐν ὡς ἐν ἀπαρχῇ τῆ τοῖδε γενεῆς ὁ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων χορός. οἱ γεγόνασι μὲν ἐξ αἵματος, καὶ γενεῆς Ἰσραὴλ, ἐπειδὴ δὲ τὴν ἐν Χριστῷ πίσιν πεπλησῆκασι, καὶ ὑπέρτινα σεφᾶνον τὴν ἐκ τῆ ἀγίης πνεύματος ἀνεδήσαντο χάριν, προσκεκράκασι τοῖς ἐκγόνοισ. ταυτητοι Φωνῶντας καταλιμπάνουσι, μόνον δὲ ἐχὶ πατρῶας ἐσίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἐνεγκῆσης ἀπανισάμενοι γῆς, Φημι δὲ τῆς Ἰερουσαλήμ, ἧτοι τῆς Ἰερουσαλῆμ χώρας, τῆ τῶν ἐδνῶν προσβάλλουσι, Χριστῶν ἔχοντες ἀρωγόν, καὶ πρὸς πᾶν ὅτιεν τῶν ἀγαθῶν συλλήπτορα, καὶ συμπαραθέοντες τῆς Ἀγγελίας, καὶ ἐλπῆσι ταῖς ἀνωθῶν ἐπερηρυσμένοι, καὶ προσδοκῶντες ἔσεσθαι πατέρες πολλῶν ἐδνῶν· ὡς πρὸς ἔωτε, καὶ ὄσιν, καὶ βορῶν, καὶ νότον, τὸ ἐξ αὐτῶν ἐκτενεσθαι ἀερέμα, τῆτῆσι τῆς διὰ πίσεως ἀναγεννωμένους ἐν Χριστῷ, καὶ πνεύματι δεδικαιωμένους.

λς. Ἀπο-

(1) Φασίν. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ μέγα τῆς Φωνῆς καὶ πικρῶν. ὁ αὐτ.

λζ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαάκ, εἶπε Α, τῷ Ἡσαῦ, εἰ κύριον αὐτὸν ἐποίησά-
σα, καὶ πάντας τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ
πεποίηκα αὐτῆ οἰκέτας, σίτω καὶ οἴ-
νω ἐσθίξω αὐτὸν· σοὶ δὲ τί ποιήσω
τέκνον;

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ μὴ ἐκ ἔχον ἄλλας
ἕξ· ἀλλ' ἀδελφὰς τῆ Ἰακώβ καλεῖ τὰς
ἐκ τῆ σπέρματος Ἡσαῦ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ μὴ ἄλλας ἐκ
ἔχον ἕξ Ἰσαάκ. τινὲς μὲν ἐν Φασίν αὐ-
τὸν λέγουσι Ἀμμανίτας καὶ Μωαβίτας.
ἐδύλοσαν γὰρ αὐτοῖς· (τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ)
ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆ Ἰακώβ γέγονε ταῦτα,
καὶ ἐκ ἐξ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐκ τῆ Λώτ. καὶ
ἐχρῶν εἶπεν ἀδελφὰς τῆ πατρὸς, ἐκ αὐ-
τῆ Ἰακώβ. τινὲς δὲ τὰς ἀπὸ τῆ Ἡσαῦ
λέγουσι. αὐτὸς γὰρ Ἡσαῦ διωατώτερος
τῷ Ἰακώβ, καὶ προσεκωήθη παρ' αὐτῆ ἐκ
Μεσοποταμίας ἐπανιόντος. εἰ δὲ καὶ λέ-
γα, κύριόν σου αὐτὸν ἐποίησα, περὶ τῆ
σπέρματος ὁ λόγος. ὡς εἶπεν ταυτὸν τὸ,
σὺ, καὶ πάντας τὰς ἀδελφὰς σου. τινὲς
δὲ τὸν μὲν Ἰακώβ, εἰς πρόσωπον Ἰσάκ πα-
τριῆς Φασί τῆ ἐξ αὐτῆ γεγονότος·
ἀδελφὰ δὲ αὐτῆ, τὰς ἰβ. ἤρξε γὰρ αὐτῶν
ἢ τῆ Ἰσάκ Φυλῆ. ἐξ αὐτῆς γὰρ οἱ βασι-
λαῖς, ἐξ ὧν τὸ κατὰ σάρκα Χριστός. ὅθεν
τὸ τιμιώτερον τῆ σπέρματος εἰς τὸ πρόσω-
πον ἀνήγαγε τῆ Ἰακώβ. ὡσε, ὅταν μὲν
λέγη τὸ, κύριον αὐτὸν ἐποίησά σου, περὶ
τῶν ἰβ. Ἡσαῦ Φησὶν· ὅτε δὲ, καὶ πάντας
τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ, τῆ Ἰσάκ δηλοῖ δὲ ἄλλας
ἔσεσθαι τὰς τῶν ἰβ. Φυλῶν.

λη. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ πρὸς τὸν πα-
τέρα αὐτῆ, μὴ εὐλογία μία σοὶ ἐστὶ
πάτερ; εὐλόγησον δὴ καὶ με πάτερ.
κατανυχθέντος δὲ τῆ Ἰσαάκ, ἀνε-
βόησε Φωνὴν Ἡσαῦ, καὶ ἐκλαυσε.

λθ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαάκ ὁ πα-
τὴρ αὐτῆ, εἶπεν αὐτῷ, ἰδὲ ἀπὸ τῆς
πιότητος τῆς γῆς ἔσαι ἢ κατοικήσῃς-
σα, καὶ ἀπὸ τῆς δροσῆ τῆ ἔρανθ
ἀνώθεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ καρπῶν ἀπόλαυσις,
ἀλλὰ κατοικήσις πλοῦτος γῆς. ἐκ ὡσε
ἀπολαύειν τῶν ἐξ αὐτῆς· εἰ γὰρ ἐπήγα-
γεν ὡς ἐπὶ τῆ Ἰακώβ πληθὺς οἶνα, καὶ
σίτου· ἀλλὰ πῶς ἐπὶ τῆ μαχαίρα σου ζῆση,
καὶ τὰ ἐξῆς, λησρικὸν ἔχων βίον. διο-
περ ἐκ εἰρηκῆν ἐνταῦθα, δῶμοι σοὶ ὁ Θεός.
εἰ γὰρ ἴω τοιαῦτα Θεὸς δίδοναι.

μ. Ἐπὶ τῆ Μαχαίρα σου ζῆση, καὶ
τῷ ἀδελφῷ σου δαλεύσεις. ἔσαι δὲ
ἡνίκα ἂν καθέλης, καὶ ἐκλύσης τὸν
ζυγὸν αὐτῆ ἀπὸ τῆ τραχήλου σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπὶ τῆ μαχαίρα σου ζῆση.
Ὡς ἐστὶ καὶ νῦν Ἀραβες λησδόντες, καὶ
πολεμῶντες διαγίνονται. τινὲς δὲ Φα-
σιν, ὅτι ἀδελφὰς τῆ Ἡσαῦ καλεῖ τὰς Μωα-
βίτας. ἐδύλοσαν γὰρ αὐτοῖς.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εὐεργεσία τοῖς ὑπο-
δεεζέροις, καὶ ἄρχαι ἐαυτῶν μὴ ἐπισα-
μαίοις τὸ δαλύειν τοῖς κατ' ἐπισήμῳ ἄρ-
χουσι. διόπερ ἐν δὺλογίαις εἴρηται τῷ Ἡ-
σαῦ, καὶ τῷ ἀδελφῷ σου δαλεύσεις.

Β» ΑΔΗΛΟΥ. Ἔσαι δὲ ἰώκα ἂν καθέ-
λης, καὶ ἐκλύσης τὸν ζυγὸν αὐτῆ ἀπὸ τῆ
τραχήλου σου. Ἀντὶ τῆ, εἰ καὶ ἐδελώθης
αὐτῷ, ἔσαι ὅτε ἀφωιάσεις· ὡς νῦν Ἰσ-
δαῖοι Χριστιανοὶ ὑποτάσσονται Φόβῳ· ἀλλ'
ἐν ἐλθόντος τῆ ἀντιχρίστου ἀποσκισθήσονται,
καὶ ἐκ ἐτι ἀνέξονται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναν-
τίον, κακοποιήσονται. ἢ ἔτω· νῦν μὲν, ὑπ'
αὐτὸν εἰ ἔσαι δὲ καιρὸς, ὅταν ἀνταρσίαν
μελετήσης κατὰ τῆ ἀδελφῆ σου. καὶ γὰρ
ἀντέστησαν οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ τῷ Ἰσραὴλ κατὰ
τῷ ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον.

μα. Καὶ ἐνεκότε Ἡσαῦ Ἰακώβ
περὶ τῆς εὐλογίας, ἥς εὐλόγησεν αὐ-
τὸν Ἰσαάκ ὁ πατὴρ αὐτῆ. εἶπε δὲ
Ἡσαῦ ἐν τῆ διανοίᾳ, ἐγγισάτωσαν αἱ
ἡμέραι τῆ πένθους τῆ πατρός μου, ἵνα
ἀποκλείω Ἰακώβ τὸν ἀδελφόν μου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐαυτῷ ἐπέδοσεν
Ἡσαῦ τῆ μὴ τάχιον τῆς δὺλογίας τυχαῖν
ἐρησιῶν τῷ Ἰακώβ, καὶ μὴ καθάρων τῆ
οἰήματος, ὡσε δαλεύσαι ἐκείνῳ τῷ ἀδελ-
φῷ. εἰ δὲ (1) ἐν τῆ διανοίᾳ εἶπεν Ἡσαῦ,
δῆλον ὅτι ἀπηγγέλη τῆ Ῥεβέκκα ἐκ ἀπ'
ἀνδρώπε.

Ε» ΑΚΑΚΙΟΥ. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῆ δια-
νοίᾳ αὐτῆ, ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τῆ
πένθους τῆ πατρός μου, ἵνα ἀποκλείω Ἰα-
κώβ τὸν ἀδελφόν μου. ἀπηγγέλη δὲ Ῥε-
βέκκα τὰ ῥήματα τῆ ἕξ αὐτῆς τῆ πρεσ-
βυτέρου. Εἰ ἐν τῆ διανοίᾳ τῆτο εἶπεν ὁ
Ἡσαῦ, πῶς ἀπηγγέλη τῆ Ῥεβέκκα; μή-
ποτε ἐν δὲ οὐραίων, ἢ οἰασθήποτε ἀπο-
καλύψεως; Θεοφιλὲς γὰρ ἐτύγχανε.
σιωέβαινε δὲ καὶ τὸν Ἡσαῦ ἀπ' ἀρχῆς μὲν
τῆτο λογισάσαι, καὶ διανοηθῆσαι παρ'
ἑαυτῷ· μὴ σιωπῆ δὲ μέχρι τῆτο, ἀλλ' ἐκ-
πυθόντινι, ἢ τισι ποιῆσαι τὸ διανοηθῆναι.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Εἰ ἐν τῆ διανοίᾳ ὁ Ἡσαῦ
ἠπάλησε, πῶς ἀπηγγέλη τῆ Ῥεβέκκα;
Εἰ μὴ τῆτο βέλεται λέγειν, ὅτι ἐκρινεν
ἀνελεῖν τὸν ἀδελφόν, καὶ εἶπεν ἐν τῆ δια-
νοίᾳ, ἀντὶ τῆ ὄρισεν· ἐκ ἐν τῆ τῆ θυμῆ
ὀξύτητι φθονοῦσάμενος, μετεβλήθη· ἀλλ'
ἐπὶ τῆς καρδίας ἔχε τῷ κατὰ τῆ ἀδελ-
φῆ μῶν. ἥς τῷ ἐπιμονῶ ἢ μήτηρ
θεασαμένη, τὸν δὺλογηθῆναι υἱὸν ἀσφα-
λίζεται.

Z 2

ΓΕΝΝΑ-

(1) Φασὶ δὲ, ὡς εἰ ἐν τῆ διανοίᾳ. ὁ τῆς Δυγ. κώδ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὸ Ἡσαῦ κατὰ διὰ-
νοιαν τὸν Φόνον τῶ Ἰακώβ μελετῶντος,
» πῶς ἔφησε τὸ, ἀπηγγέλη δὲ τῇ Ῥεβέκκα
» τὰ ῥήματα ταῦτα; Φημί τοίνω, ὅτι διὰ
τὸ σῶηθες εἶναι τῇ θείᾳ Γραφῇ τὰς
τῆς ψυχῆς διαθέσεις εἰς λόγους πολλὰ-
κίς καὶ Φωνὰς σχηματίζεν, κἀνταῦθα
τέτο ἐποίησε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐνεκότει δὲ ὁμοίως, καὶ
ἐπεμύιε δανῶς ὁ πρωτότοκος Ἰσραὴλ
τοῖς εἰ πίσα, καὶ μετ' αὐτὸν, τρεῖσι τῶ
νέω λαῶ, ἐπίται γέγονεν εἰς τάξει τῇ
πρώτῃ παρὰ Θεῶ, καὶ ὡς εἰ πρωτότοκος
μοῖρα λελόγισαι, καὶ εὐλογίας τῆς ἀνωθεν
ἐπίμενος ἦν, τῶ εἰ Χριστῶ διὰ τῶ πνύ-
ματος καταπληθῆσας χάριν.

μβ. Ἀπηγγέλη δὲ Ῥεβέκκα τὰ
ῥήματα Ἡσαῦ τῶ ἡμῶ αὐτῆς τῶ πρεσ-
βυτέρου. καὶ πέμψασα, ἐκάλεσε
τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον, καὶ εἶπεν
αὐτῶ, Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός σου ἀπειλεῖ-
σοι τῶ ἀποκτείναισε.

μγ. Νῦν εἰ τέκνον ἀκασόν μου τῆς
Φωνῆς, καὶ ἀνασὰς ἀπόδρασι εἰς τὴν
Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν τὸν ἀδελ-
φόν μου εἰς Χαρράν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κινδυνεύοντι γὰρ καὶ διω-
κομένῳ τῶ νέω λαῶ τὰς τῶν Φωνῶντων
ὁμοίως παραιτέσαι σωφρόνως συμβεβέ-
λθουσαν ἢ Ἐκκλησίαν ἢ τύπος ἡ ἢ Ἐ-
βέκκα. συνεπινύθει δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τῆς
Ῥεβέκκας νυμφίος, τρεῖσιν ὁ Χριστός, λέ-
γων, ὅταν διώκωσιν ὑμᾶς εἰς τὴ πόλει ταύ-
» τη, Φύγετε εἰς τῶ ἑτέραν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μανθάνομεν ἀπὸ
τέτων, ὅτι δεῖ ἀποδιδράσκειν τῶς ἐπιβ-
λόντας, καὶ διωγμὸς Φύγειν, εἰ καὶ
ὀπλιστῶν καταξιοθῶμεν, ὡς ὁ Ἰακώβ. πα-
ρακληθεῖν δ' ἄν τις ἰδὼν τὰ παρακοληθῆ-
σαντα τῶ Ἰακώβ Φύγοντι ἀπὸ τῶ Ἡσαῦ
ὀπλιστῶν τε γὰρ ἠξιώθη, καὶ πατὴρ γε-
γάνηται δώδεκα Φυλῶν καὶ ἐπανερχόμε-
νος ἀπὸ τῆς διὰ τὸν διωγμὸν Φυγῆς, γί-
νεται ἀντὶ Ἰακώβ, Ἰσραὴλ.

μδ. Καὶ οἰκησον μετ' αὐτῶ ἡμέ-
ρας τινὰς, ἕως τῶ ἀποσρέψαι τὸν

Α θυμὸν, καὶ τὴν ὀργὴν τῶ ἀδελφῶ-
σιν ἀπὸ σε.

με. Καὶ ἐπιλάθηται ἂ πεποίη-
κας αὐτῶ. καὶ ἀποσείλασα μετα-
πέμψομαί σε ἐκεῖθεν, μήποτε ἀτε-
κνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέ-
ρα μιᾷ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ
Β ἐφίλει τὸν Ἰακώβ, ἀλλ' ἔδὲ τὸν Ἡσαῦ ἀ-
» πεσρέφετο. διὸ καὶ ἔλεγε, μήπως ἀτε-
» κνωθῶ ἐκ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέρα μιᾷ.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν ἡμέρα μιᾷ, ὡς τῶ
ἀδελφοκλόνος πρότερον τῇ ἀμαρτία ἀπο-
θνήσκοντος.

μς. Εἶπε δὲ Ῥεβέκκα πρὸς Ἰσα-
αὴν, πρὸς ὧν τῆ ζωῆ μου διὰ
Γ τὰς θυγατέρας τῶν ἡμῶν Χετ, εἰ
λήφεται Ἰακώβ γυναῖκα ἀπὸ τῶν
θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα τί-
μοι τὸ ζῆν;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐνταῦθα αἰ-
νίτιλεδαι μοι δοκεῖ τῶν γυναικῶν τῶ Ἡσαῦ
τὸ δύσροπον, καὶ ὅτι πολλῆς ἀηδίας αὐ-
τοῖς ὑπόθεσις γεγόνασι. καὶ γὰρ ἀνωτέ-
ρω διηγῆσατο ἡμῖν ἡ θεία Γραφῇ, ὅτι
Δ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν Χετλαίων καὶ ἀπὸ τῶν
» Εὐαίων γυναικῶν ὁ Ἡσαῦ, καὶ ἦσαν ἐρί-
» ζουσαι τῶ Ἰσαὰκ καὶ τῇ Ῥεβέκκα. τέτο
» εἰν αὐτὸ ὑπομῆσαι αὐτὸν βελομένη, μο-
νονηχι ταῦτα φησι πρὸς αὐτὸν οἶδας
ὅπως μοι τῶ ζωῆ πικρὰν πεποιήκασιν αἰ
γαμεταί τῶ Ἡσαῦ, καὶ ὅπως διὰ τῶ τέ-
των μοχθηρίαν λοιπὸν πρὸς πάσας ἀ-
πεχθῶς ἔχω τὰς θυγατέρας τῶν ἡμῶν
Χετ, καὶ ἅπαν τὸ ἔθνος δι' ἐκείνας μεμί-
σηκα. εἰ τοίνω συμβαίη καὶ τὸν Ἰακώβ
ἐκ τέτων ἀγαγέσαι γυναῖκα, ποῖα μοι
λοιπὸν ἔσαι σωτηρίας ἐλπίς; ἵνα τί γάρ-
» μοι τὸ ζῆν; εἰ γὰρ ἐκείνας ἀνεγκέιν ἐκ
» ἰαχόμεν, εἰ καὶ ἔτος φθάσει ἀπὸ τῶν θυ-
γατέρων τῆς γῆς ταύτης λαβεῖν γυναῖκα,
τὰ τῆς ζωῆς ἡμῖν οἴχεται.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐντέχνως τὸ γυναικῶν
ἀναπέθει τὸν πρεσβύτῳ ἐπιτρέψαι τῶ
ἡμῶ τῶ ἀποδημίαν. (1) ἀπὸ τέτων δὲ
διδασκόμεθα, τοῖς πιστοῖς ἡμῖν μὴ λαμβά-
ναι ἐθνικὰς γυναῖκας.

ΚΕΦ.

(1) Τὰ ἐξῆς ὡς τοῖς τῶ Κυρίλλου ἐνδεδομ. ἔχ. εὐρηται.

Κ Ε Φ. Κ Η.

α. **Π**ροσκαλεσάμενος δὲ Ἰσα-
αὴκ τὸν Ἰακώβ, εὐλόγη-
σεν αὐτόν· καὶ ἐνετείλα-
το αὐτῷ, λέγων, ἔ λήψη γυναῖκα
ἐκ τῶν θυγατέρων Χαναάν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Παραθήγων τρόπον τι-
νὰ τὸν ἐξ αὐτῆ Φιῶτα καὶ τετραμμίον
δύσεβως, κατ' ἴχνος ἰεναί τῆς πατρῴας
ἀρετῆς.

β. Ἀνασὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν Με-
σοποταμίαν, εἰς τὸν οἶον Βαθθὴλ
τῆ πατρὸς τῆς μητρός σε· καὶ λά-
βε σεαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα ἐκ τῶν
θυγατέρων Λάβαν τῆ ἀδελφῆ τῆς
μητρός σε.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀκείεις ὅπως ὁ τῆς Ἐκ-
κλησίας νυμφίος, τρετέσιν ὁ Χριστός, ἀν-
τέλλεται τοῖς ἰδίοις εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων
ἀπιστίαν πληθύν, καὶ τεκνογονεῖν ἐκεῖθεν,
καὶ πατέρας ὡπερ ἀναφαίνεσθαι λαῶν;
ἀμέλει Φησὶν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, εἰ γὰρ
Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τῆ εὐαγγελίᾳ ἐγὼ ὑμᾶς
ἐγγίνησα.

1. Κορ. 4. 15.

γ. Ὁ δὲ Θεός με εὐλογήσασε,
καὶ αὐξήσασε, καὶ πληθύνασε·
δ. καὶ ἔση εἰς συναγωγὰς ἔθνων. Καὶ
δαοῖσοι τὴν εὐλογίαν Ἀβραάμ τῆ
πατρός με σοί, καὶ τῷ σπερματίσε
μετὰ σέ, κληρονομήσασ τὴν γῆν τῆς
παροικήσεώς σε, ἣν ἔδωκεν ὁ Θεός τῷ
Ἀβραάμ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἡυλόγλωται γὰρ οἱ εἰς
Χριστῷ, ἠυξήλωται τε λαὸν καὶ εἰς πληθὺν
γεγόνασι καὶ συναγωγὰς ἔθνων, καὶ συγ-
κληρονόμοι τέθενται τῶν ἀγίων πατέ-
ρων, ἀνακληθέντες μετὰ Ἀβραάμ, καὶ
Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ εἰς τὴ βασιλείᾳ τῶν
ἐθνῶν.

ε. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰσαάκ τὸν Ἰα-
κώβ· καὶ ἐπορεύθη εἰς Μεσοποταμίαν
πρὸς Λάβαν Βαθθὴλ τῆ Σύρα.

ΛΔΗΛΟΥ. Σύρον καλεῖ τὸν Βαθθὴλ,
ὡς τῷ χρόνῳ τῆτο γενόμενον.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Φθόνῳ δὴ ἐν διακεκαυ-
μνός Ἡσαῦ, τρετέσιν ὁ Ἰσραὴλ, ἔδωκε
τὸν Ἰακώβ, Φημί δὴ Χριστόν. ἀδιαφορεῖ
δὲ ὡς ἐφ' ἡμῶν εἰς τῆτοις ἡμῶν ὁ λόγος, καὶ
ποτὲ μεῖν εἰς Χριστόν ἀναφέρων τὸν Ἰα-
κώβ, ποτὲ δὲ εἰς τὸν νέον λαὸν τὸν εἰς πῖ-
σει. δεδιωγμένος δὲ τρόπον τινα καὶ ἐχ-
εῶν ὁ Χριστός, εἰς τὴν τῶν ἐθνῶν ἀπε-
δήμησε χώραν, διαρρήδω ἀνακεκραγώς,
ἐγκατέλειπον τὸν οἶκόν με, ἀφῆκα τὴν

Ἱερ. 12. 7, 8.

κληρονομίαν με, ἔδωκα τὴν ἡγαπημένῳ
ψυχῶν με εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῆς. ἐγε-
νήθη ἡ κληρονομία με ἐμοὶ ὡς λέων ἐν
δρυμῶ· ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν Φωνὴν αὐτῆς,
διότι ἐμίσησα αὐτῷ.

Β ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπνοσφίζοντο μεῖν
γὰρ οἱ Ἀπόστολοι τῆς Ἰουδαίων ἀγέλης, ἅτε
δὴ Φωνῆς κατ' αὐτῶν· μεταμείβοντες
δὲ πόλεις καὶ χώρας, τὰς τῶν διοκόντων
ὑποτρέχειν ὄργας νυνεχῶς ἐσπέδαζον.

ς. Ἴδε δὲ Ἡσαῦ, ὅτι εὐλόγησεν
Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ἀπώχετο
ἐκεῖθεν ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτόν· καὶ
ἐνετείλατο αὐτῷ λέγων, ἔ λήψη γυ-
ναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων Χαναάν.

ζ. Καὶ ἤκασεν Ἰακώβ τῆ πατρὸς
καὶ τῆς μητρός αὐτῆ· καὶ ἐπορεύθη
εἰς τὴν Μεσοποταμίαν τῆς Συρίας.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀπαίρει δὴ ἐν ὁ θε-
σέσιος Ἰακώβ τῆς πατρῴας ἐσίας, καὶ
πόλεως αὐτῆς καὶ γένεσ ἀπνοσφίζετο.
ταύτητοι δεινῶς καὶ ἀλύειν ἤρχετο. ἐνε-
νόει γάρ πε κατα τὸ εἶκος, ὡς ἀλήτης
ἔσαι καὶ ξένος· καὶ οἰκῆσαι μεῖν ἐπ' ἀλλο-
δαπῆς, ἔσαι δὲ ἴσως καὶ ὑφ' ἑτέρης, καὶ
ἀσιμῆθη δαλείας δέξεται ζυγόν. εἰκειν
γὰρ τοῖς κρατέσιν ἀνάγκη καὶ τὰς ἀγαν
δύγειν.

Δ

η. Καὶ εἶδεν Ἡσαῦ, ὅτι πονηρά-
εἰσιν αἱ θυγατέρες Χαναάν ἐναντίον
Ἰσαάκ τῆ πατρὸς αὐτῆ.

Ε

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἱ θυγατέρες Χαναάν
πονηράεσιν ἐκ ἐναντίον Ἡσαῦ, ἀλλ' ἐναν-
τίον Ἰσαάκ τῆ πατρὸς αὐτῆ.

θ. Καὶ ἐπορεύθη Ἡσαῦ πρὸς Ἰσ-
μαήλ· καὶ ἔλαβε τὴν Μαελὲθ θυ-
γατέρα Ἰσμαήλ τῆ ἡδ' Ἀβραάμ,
ἀδελφὴν Ναβαιώθ, πρὸς ταῖς γυ-
ναῖξιν αὐτῆ γυναῖκα.

Ζ

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡπερ διορθῶ-
σαι βεβόμνος τὸ οἰκεῖον πλάσμα, καὶ
ἐξομνίσασθαι τὸν πατέρα, προσδείς, Φη-
σὶν, ἔλαβε γυναῖκα πρὸς ταῖς γυναῖξιν
αὐτῆ θυγατέρα Ἰσμαήλ τῆ ἡδ' Ἀβραάμ.

ι. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰακώβ ἀπὸ τῆ
Φρέατος τῆ ὄρη· καὶ ἐπορεύθη εἰς
Χαρρᾶν.

Η

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὶς ἡ Χαρ-
ρᾶν; καὶ διατὶ ὁ ἀπὸ τῆ Φρέατος ἐξελθὼν,
εἰς αὐτῷ ἔρχεται; Ἐσι τοίνω, ὡς ἐμοι-
γε φαίνεται, Χαρρᾶν, μητροπόλις τῆς
αἰδησεων. ἐρμηνύεται γὰρ ποτὲ μεῖν
ὄρουκλή,

Ζ β

ὄρουκλή, τότε δὲ τρώγλαι, δι' ἀμφοτέρων ὀνομάτων εἰς δηλημίαν πράγματος. τὰ γὰρ σώματα ἡμῶν εἰς τὰ τῶν αἰδήσεων ὄργανα τρόπον τινὰ ἐξορώρουκλαι, καὶ γέγονεν ἕκαστον τῶν ὀργάνων, ἐκάστης ὀπίτης αἰδήσεως, εἰ ἢ πέφυκε Φωλῶειν. ὅπως ἐν τῷ ἀπὸ τῆς Φρέατος, ὃ καλεῖται ὄρκος, ὡπερ ἀπὸ λιμνῆς ἐξαναχθῆ, παραγίνεται ὄρθως εἰς Χαρρῶν ἀναγκαιῶς. τὸν γὰρ ἀποδημίαν σελλόμενον ἀπὸ τῆς ἀρίσας καὶ ἀπειρομεγέθους ἐπιστήμης χωρῆς, κατ' ἀναγκαιὸν αἰδήσεις ἀνοῦ ξεναγῶν ὑποδέχονται. κινεῖται γὰρ ἡ ψυχὴ πολλακίς μὲν ἀφ' ἑαυτῆς, ὅλον τὸν σωματικὸν ὄγκον ἐκδύσα, καὶ τῶν αἰδήσεων ὄχλον ἀποδράσασα· πολλακίς δὲ, καὶ ταῦτα ἐπαμμοχομένη. τὴν μὲν ἐν γυμνῶ κίνησιν αὐτῆς, τὰ νοήσαι μόνον καταληπλά ἔλαχε· τὴν δὲ μετὰ σώματος, τὰ αἰδητά. εἰτις ἐν ὁμιλίᾳ εἰς ἅπαν αἰδιωατέῃ διανοίᾳ μόνῃ, ὀδύτεραν καταφυγῶν, αἰδήσιν ὄβρισκεται. καὶ ὅσις ἂν σφαλῆ τῶν νοητῶν, αὐτίκα πρὸς τὰ αἰδητά κατασύρεται. ὀδύτερος γὰρ αἰς πλεῖς πρὸς αἰδήσιν τοῖς μὴ ὀνηθεῖσι πρὸς τὸν ἡγεμόνα νῦν ὄπλοησαι.

ια. Καὶ ἀπήντησε τόπῳ, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ· ἔδου γὰρ ὁ ἥλιος.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὑπερφυέσατα δὲ ἔχει τὸ μὴ φάναι ἔλθειν εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ ὑπαντήσασιν τόπῳ· ἐκείσιν μὲν γὰρ τὸ ἔρχεσθαι, τὸ δ' ὑπαντῆσαι πολλακίς ἀκείσιν· ἵν' ἐξαπινάως ὁ θεὸς λόγος ἀποφανόμενος, ἀπροσδόκητον χαρῶν ἐλπίδος μείζονα ἐρήμη ψυχῇ σιωδοιπορεῖν μέλλων, προτείνη. καὶ γὰρ Μωϋσῆς ἐξάγει τὸν λαὸν εἰς συνάντησιν τῆς Θεῆς, σαφῶς εἰδῶς ἐρχόμενον αὐτὸν ἀοράτως πρὸς τὰς ποδῆσας ψυχῆς ἀτυχεῖν αὐτῷ. τὴν δὲ αἰτίαν ἐπιφέρει, δι' ἣν τόπῳ ὑπλήθησεν. ἔδου γὰρ φησὶν ὁ ἥλιος. εἴτε ὁ φαινόμενος ἔτος; ἀλλὰ τὸ τῆς ἀοράτης καὶ μεγίστης Θεῆς περιφεγγέσασιν, καὶ περιαιυγέσασιν Φῶς. τῆτο ὅταν μὲν ἐπιλάμψη διανοία, τὰ ὀδύτερα λόγων δύνεται φέγγη, πολὺ δὲ μᾶλλον οἱ αἰδητοὶ τόποι παντες ἐπισκιάζονται· ὅταν δ' ἐτέρως χωρήσῃ, παντ' ὄρθως ἀνίκαει καὶ ἀνατέλλει.

Καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τῆς τόπῳ, καὶ ἔθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐτῆς· καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ, καὶ ἐνυπνιάσθη.

* * ΙΩΣΗΠΟΥ. Διὰ τὸ πρὸς τῆς ἐπιχωρῆς μῆσος παρ' ὀδύνῃ μὲν ἡεῖς καταγεῖσθαι· ὑπαιθρος δὲ ἡυλίζετο, τὴν κεφαλῶν λίθοις ὑπ' αὐτῆς συμφορεμένοις ἐπιτιθεῖς.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς πῖσαι λαὸς Ἡσ. 28. 16. ἐπανεπαύσατο τῷ Χριστῷ, ὅς ἐστι λίθος ἐκλεκτός, ἀκρογωνιαίος, κύτιμος· τῆτο γὰρ

Α οἰμαῖ ἐσι τὸ ἐφυπνῆν τῷ λίθῳ· μεμαθήκαμεν, ὅτι μόνοι μὲν εἰς γλῶσσαν ἔκ' ἔσονται, συλλήπτορας δὲ καὶ ἀρωγῆς ἔξασιν τῆς ἀγίας Ἀγγελίας ἀνωτε καὶ κάτω διαθεῖντας. ὄψεσθε, γὰρ φησὶν ὁ Χριστὸς, τὸν ἔρανὸν ἀνεωγῶτα, καὶ τὰ ἐξῆς. Ἰωάν. 1. 51.

ιβ. Καὶ ἰδὲ κλίμαξ ἐσηρηγμένη ἐν τῇ γῆ, ἣς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν ἔρανόν· καὶ οἱ Ἄγγελοι τῆς Θεῆς ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς. β. Ὁ δὲ Κύριος ἐπεσήκωτο ἐπ' αὐτῆς· γ. καὶ εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ τῆς πατρός σου. μὴ φοβῆ· ἡ γῆ ἐφ' ἣς σὺ κατεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τοσαύτας ὄβλογίας λαβὼν ὁ Ἰακώβ, ἀποδιδράσκει τὸν ἀδελφόν, καὶ μόνος ἀποδημῆ τῶν ἀναγκαιῶν ἐσερημικός; Ἐναργέστερον εἰ ταῖς δοκῆσιν κακοπραγίαις ἢ τῆς Θεῆς κηδεμονία δηλεῖται. οἱ γὰρ εἰ ὄβκληρῶν ὄντες, εἴτε ἴσασιν ὅσων ἀγαθῶν ἀπολαύσει. τῆτο χάριν ἀποδιδράσκει, καὶ μόνος ἀποδημῆ, ἵνα μετὰ πολλῆς περιστάσεως ἐπανελθῶν, αὐτὸς τε γινῶ ὅση τῆς Θεῆς τῶν ὄλων ἡ προμήθεια, καὶ τῆς ἀλλῆς διδάξη. ταῦτῳ αὐτῷ τὴν κηδεμονίαν παραυτίκα διὰ τῆς ἐπιφανείας ἐδήλωσεν. ἐπέδειξε μὲν γὰρ αὐτῷ κλίμακα μέχρις αὐτῆς διπλομετῶν τῆς ἔρανῳ, καὶ τῆς Ἀγγελίας ἀνιόντας καὶ κατιόντας· αὐτὸς δὲ ἀνωθεν ἐφωσῶς, παρεδάρρυνέτε καὶ τὸ δέος ἐξήλαυσεν. ἐδήλων δὲ οἱ Ἄγγελοι τὴν θεῖαν διακονίαν. περὶ τῆτων γὰρ καὶ ὁ μακάριος ἔφη Παῦλος, εἴτε πάντες εἰσι Ἐβρ. 1. 14. λατρευτικά πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποσελλόμενα, διὰ τῆς μέλλοντας κληρονομίαν σωτηρίαν; τῆτων δὲ ἕκαστον ἰκανὸν ἴν' ἴσασιν εἰδῆναι τῷ πατριάρχῃ. διδάσκειται γὰρ, ὡς ὀδύν' ἀτημέλητον, ὀδύ ἀκηδεμονόβτον παρὰ τῷ τῶν ὄλων Θεῷ· ἀλλ' αὐτὸς ἅπαντα πρυτανύθει, διακόνους χρώμενος τοῖς ἀγίοις Ἀγγέλοις. ἔδωκε δὲ αὐτῷ καὶ τὴν ὄβλογίαν, ἵν' καὶ τῷ πατρὶ καὶ τῷ προπάτορι ἐδεδώκει περίτε τῆς τῆς σπέρματος πολυγονίας καὶ περὶ τῆς τῆς οἰκωμῆς δεσπότης. εἰδύλογηθῆσονται γὰρ φησὶν εἰ τῷ σπέρματί σου πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. εἴτε ὑπὸ κινεῖται αὐτῷ καὶ τὴν εἰ τοῖς προκειμένοις κηδεμονίαν. ἰδὲ γὰρ φησὶν ἐγὼ μετὰ σῆς, διαφύλασσων τε εἰ τῆ ὀδύ, ἢ εἰν' πορῶθῆς. καὶ ἀποσρέψωσε εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτῃ· ὅτι εἰ μῆσε ἐγκαταλίπω, ἕως τῆ ποιήσασιν με πάντα ὅσα ἂν ἐλάλησα.

Η ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἡνίτητο δὲ διὰ τῆτων, καὶ τὸν Ἰακώβ ἐξεδίδασκεν, εἰ μόνον τὸ τῆς Ἀγγελίας εἰ τῷ κατ' ἡμᾶς εἶναι χάρῳ, τῷ ὑπερανῶ φημί, ἀλλὰ καὶ τὸ μόνον τοῖς πᾶσιν ἀνωθεν ἐφωσῶν τὸν Κύριον, ἀγγε-

ἀγγελικαῖς διωάμεσι τὰ καθ' ἡμᾶς διοικέ-
μενον, καὶ μηδὲν ἀπρονόητον τῶν τῆδε ὡς
ἔτυχε νομίζεν φέρεσθαι. μὴ τοίνυν δεῖν
διὰ τῆτο μηδὲ αὐτῶ τῶ ἐκδημιαν ὀκνεῖν.
ἔ γὰρ πείσεσθαι τι δυσχερὲς εἰ αὐτῆ. καὶ
γὰρ εἶναι τὸν ἐμφανιδοῦντα νῦν αὐτῶ τῆ-
τον ἐκεῖνον τὸν πατρῶον Θεὸν, ἢ ἕχ ἕτε-
ρον. ὃς ἐπαγγέλλεται σαφῶς αὐτῶ τε καὶ
τοῖς ἐξ αὐτῆ τῆς ἐφ' ἧς νῦν καθύδα γῆς
τῶ κατάχρουν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Κλίμαξ ἐφάνη τῶ Ἰα-
κώβ, καὶ Ἀγγέλων πλήθος ἀνιόντων, καὶ
κατιόντων, καὶ ὁ Κύριος ἐσηριγμῆς ἐπὶ
τῆς κλίμακος. ἐδήλα δὲ τῶ τε κάθοδον
τῆ Ἰακώβ, τῶ εἰς Μεσοποταμίαν, καὶ
τῶ ἐκεῖθεν ἐπάνοδον, καὶ τῶ δι' Ἀγγέ-
λων αὐτῶ χορηγηθησομένη βοήθειαν.
πρὸ δὲ πάντων, τῶ τῆ Κυρίε κάθοδον
μετὰ ταῦτα ἐσομένη τῆ ἐπὶ τῆς κλίμα-
κος ἐσηριγμῆς, τῶ ἐξ ἔρανῶν, καὶ τῶ
ἐπάνοδον.

ΛΗΛΟΥ. Ἡ κλίμαξ ἐδήλα τῶ τῆ
Κυρίε κάθοδον ἐσομένη ἐξ ἔρανῶν. ἐδή-
λα δὲ καὶ τῶ δι' ἀρετῆς τῶν ἀνθρώπων εἰς
ἔρανῆς ἀνοδον. πλὴν καὶ τῶ ἀδυμίαν
τῆ δικαίε παραμυθῆται, καὶ παραδείκνυ-
σιν, ὅτι πληθὺς Ἀγγέλων ἄνω καὶ κά-
τω διάγασα, τῆς ἀνακαμῆς τῶ Θεῶ
διασώζει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆτο ἐσιν ἡ κλίμαξ, ἡ
ἄνω τε καὶ κάτω τῶν ἀγίων πνεύματων
διαδρομῆ, πεμπομένη εἰς διακονίαν, διὰ
τῆς μέλλοντα κληρονομεῖν βασιλείαν.
ἐπεσηρῆσθαι δὲ τῆ κλίμακι Χριστὸς, ὡς μέ-
χρι αὐτῆ φθάνοντων τῶν ἀγίων πνεύμα-
των, καὶ αὐτὸν ἐχόντων τὸν ἐπιστάτῳ,
ἕχ ὡς ὄντα κατ' αὐτὰ, ἀλλ' ὡς Θεὸν καὶ
Κύριον. Καὶ μετ' ὀλίγα. (1) Συλλαμβάνεται
δὲ παραχρησῆμα Θεὸς, ὁ καρδίας εἰδὼς καὶ
νεφρῆς, καὶ ταῖς ἔτω πικραῖς δυδημίαις
ἐκ ἐᾶ καταπνίγεσθαι τῶ τῆ δικαίε ψυ-
χῶ. παρέδειξε γὰρ ὅτι πληθὺς Ἀγγέ-
λων ἄνω τε ἢ κάτω διάτῆσα, διασώζει ῥα-
δίως τῆς ἀνακαμῆς Θεῶ. τῆτι γὰρ οἴ-
μα, καὶ ἕτερον ἔδεν διὰ τῶν ὀνείρων ἐπαι-
δοῦετο. αἰδητῶς μὲν γὰρ τῶ εἰς τὰ ἄνω
διήκασαν ἐθεᾶτο κλίμακα, καὶ καθόδε
δὲ καὶ ἀνόδε σημεῖον ἰῶ, εἰ καὶ εἰ παχέ-
σιν ὡσπερ ἐγράφετο τύποις.

ιδ. Καὶ ἔσαι τὸ σπέρμα σε, ὡς ἡ
ἀμμος τῆς γῆς· καὶ πλατυνησεται
ἐπὶ θάλασσαν, καὶ λίβα, καὶ βορ-
ρᾶν, καὶ ἐπὶ ἀνατολάς. καὶ ἐνευλο-
γηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ
τῆς γῆς, καὶ ἐν τῶ σπέρματί σε.

ιε. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ μετὰ σε διαφυ-
λάσω σε ἐν τῆ ὁδῶ πάση, ἔ εἰαν πο-
ρευθῆς. καὶ ἀποσρέψω σε εἰς τὴν

A γῆν ταύτην· ὅτι ἔ μή σε ἐγκαταλί-
πω, ἕως τῆ ποιήσάμε πάντα ὅσα
ἐλάλησά σοι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄξιοι δὲ ἔν καὶ Θεοπίας
οἱ εἰ Χριστῶ, καὶ τῆ διακείσθαι τεταρῆ-
κότως· ὅτι καὶ σώσει, καὶ ἐπαμύσει.
» ἰδὲ γὰρ Φησιν ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι πάσας Μαρτ. 28.20.
» τὰς ἡμέρας.

B ιε. Καὶ ἐξηγέρθη Ἰακώβ ἐκ τῆ
ὑπνῶ αὐτῆ, καὶ εἶπεν· ὅτι ἔση Κύ-
ριος ἐν τῶ τόπῳ τῆτω, ἐγὼ δὲ ἐκ
ἧδε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμάνθανε γὰρ, ὡς εἰ
παντὶ τόπῳ, καὶ πάσῃ χώρῃ τὸ θεῖόν ἐστι,
καὶ κατοικεῖ μὲν εἰ ἔρανῶ, περιέπει δὲ
τῶ σύμπασαν γῶ, καὶ πεπλήρωκε τῶ
οἰκῆμένη, καὶ ὑπ' αὐτὸ πάντα ἐσὶ τὰ εἰ
ἔρανῶις πνεύματα· ἂ ἄνω τε καὶ κάτω
διατῆν προσάτῆνται, καὶ αὐτὸν ἕχουσι
κεφαλῶ καὶ ἐφεσηκότα.

ις. Καὶ ἐφοβήθη· καὶ εἶπεν, ὡς
Φοβερὸς ὁ τόπος ἔτος. ἐκ ἐσὶ τῆτο,
ἀλλ' ἡ οἶκος Θεῆ, καὶ αὐτῆ ἡ πύλη
τῆ ἔρανῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐκ ἐσὶ
τῆτο ὁ ἐδόξασα, ὅτι ἐσὶ Κύριος εἰ τόπῳ·
περιέχει γὰρ, ἔ περιέχεται κατὰ τὸν ἀλη-
θινὸν λόγον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καλαπλαγῆς,
Φησιν, ὁ δίκαιος τῶ πολλῶ τῆ Θεῆ Φι-
» λανθρωπίαν, ἐφοβήθη, καὶ εἶπεν, ἐκ ἐσὶ
» τῆτο, ἀλλ' ἡ οἶκος τῆ Θεῆ, καὶ αὐτῆ ἡ
» πύλη τῆ ἔρανῆ. ἔτος ὁ τόπος λοιπὸν ἐμοὶ
οἶκος τῆ Θεῆ νομίσει. τοσαύτης ἔν ἐπι-
φανείας ἀξιώθεις, καὶ αὐτῶ, ὡς εἶπειν,
τῶ πύλῳ τῆ ἔρανῆ θεασάμενος, δίκαιος
ἂν εἴῳ τῶ ὀφειλομένη ὄχαρισίαν ἀνε-
νεγκῆν εἰταῦθα τῶ δεασότη.

ιη. Καὶ ἀνέση Ἰακώβ τῶ πρῶτῳ, καὶ
ἔλαβε τὸν λίθον, ὃν ἐπέθηεν ἐκεῖ
πρὸς κεφαλῆς αὐτῆ· καὶ ἔσησεν αὐ-
τὸν σῆλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ
ἄκρον αὐτῆς.

Z ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. (2)
Ὁ Ἰακώβ ἀνηχηθεῖς ἀγίῳ πνεύματι, πρῶ-
τον μὲν αὐτὸ τὸ σωματικὸν εἶδος ὁρᾶ τῆ
Χριστῆ, προαναγραφόμενον εἰαργῶς ὅπερ
ἐσὶν ὁρατὸν, καὶ τοπικῆς ἐχόμενον περι-
γραφής. δόύτερον δὲ καὶ τὸ νικηφόρον
τῆ σαυρῆ τρόπαιον κλίμακι ἀπεικαζόμε-
νον. τῆτω γὰρ ἐπεσηρῆσθαι μετεώρως,
ἐλκύσας ἀπαντας πρὸς ἑαυτὸν. ἐσὶ γὰρ
ἀνοῶντας ἰδεῖν, ὅπως ὀνόματι μὲν, αὐ-
τὰ τὰ τῶν πειρασμῶν πάθη κλιμακλήρας
ἔσθ' ὅτε κικλήσκουσι τῶες, ἀμφικρήμνης
ἀναβα-

(1) Τὰ ἐξῆς εἰ τοῖς ἐκδομαί. ἔκ εἰσι μετ' ὀλίγα, ἀλλὰ πρὸ πολλῶν.
(2) Ἐκ τῆ λόγε τῆ εἰς τῶ ἐπιγραφῶ τῆς σήλογραφίας. καὶ ταῦτα κῆται εἰ τῶ κῶδ.

ἀναβάσεις ὑπερβαίνοντα καὶ καταβάσεις· ἄνθρωπος δὲ, τῷ σαυρῷ προσέοικεν ὀλίγως· πῶς ἢ κλίμαξ, ὀρθοῖς τε καὶ πλαγίως ἀρμοδεῖσα ξύλοις. ὡς ἔν ἰσορῆσε τῷ τοιαύτῳ ὀπλάσιον, τὸν λίθον ἄρας, ἐφ' ᾧ τῷ κεφαλῷ ἀνακλίνας, ἔθηκε μὲν αὐτὸν εἰς σήλω, ὑπόμνημα τῆς ἰσορίας, εἰκόνα δὲ τῆς Φανέρωτος αὐτῷ προσώπου χαρακλήριζων, εἰ ᾧ μνήμης ἀνανέωσιν ἴδουσι. οἶκον δὲ Θεῶ προσειπὼν αὐτὸν, ἦν ἵκτετο τὸν τῆς Θεῶ λόγος ναὸν, ὡς καὶ αὐτὸς ἰωάν. 2. 19. ἐξέφωκεν ὁ τῆς παντοκράτορος υἱός· λύσατε τὸν ναὸν τῆτον, καὶ εἰ τρισὶν ἡμέραις ἐγερω αὐτὸν. ἦδη δὲ καὶ πύλλω ἔρανε ἠνόμασε τὸν αὐτὸν, ἐπειδὴ διὰ τῆς τῆς Χριστοῦ θεουργίας τὸ σῶμα τε καὶ ψυχὴν καθαρῶς ζόμενοι, τῇ θείᾳ διὰ μέθεα προσικίναί φύσει. τοιγαρὶν ἐδὲ τὸ ἔλαιον ἀργῶς ἐπὶ τὸ ἄκρον ἐπέχεσε τῆς σήλης· ἀλλὰ τῆτον μὲν ἐκείνους δηλωτικὸν ἴω, ἔ διεπράττετο σκεδαίως ἢ Μαρία, μύρον ἐξ ἄκρων ἐπιχέουσα τοῖς τῆς Χριστοῦ ποσίν. αὐτὸ δὲ πάλιν ἐτύγγαται ἐκείνο μύσμα τῆς ταφῆς, ὡς αὐτὸς ἐσαφώλισεν ἀναφανδὸν ὁ Κύριος. ὁ δὲ λίθος ἔτος εἰκονίζει τὸν ἀκρογωνιαῖον ψαλ. 117. 12. ἐκείνον λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν μὲν οἱ οἰκοδομῆντες, εἰς γωνίας δὲ κεφαλῶν ἐγένετο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄλλ' ἴω καὶ ὁ λίθος, ὡς εἰ τῷ Χριστοῦ, τιμώμενος καὶ ἀνασηλωμένος, ἔλαιωτε δεδωμένος. κέχρισται γὰρ παρὰ τῆς Θεῶ καὶ πατρὸς ὁ Ἐμμανὴλ ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τῆς μετόχου αὐτῆ· ἐγήγερται δὲ καὶ ἐκ νεκρῶν, καὶ τοι καταβεβηκῶς ἐθελοντὶ καὶ εἰς θάνατον. καὶ τῆτον οἱμαί εἰς τὸ ἀνασηλωθῆαι τὸν λίθον. κηρύττεται δὲ διὰ τῶν ἀγίων Εὐαγγελιστῶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὡς κέχριστος παρὰ πατρὸς εἰ ἀγίω πνεύματι, καὶ ἐγγεγεμενός ἐκ νεκρῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡσανεὶ σήλω ἀνασήσας τῷ Θεῷ, ἔλαιον ἐπέχεεν εἰς θεράπειαν τῆς τῷ ὄρασιν δάξαντος· ὃν τρόπον εἰώθασιν διαπράττεσθαι οἱ ἱερεῖς, χρίοντες τὰς τραπέζας τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὰς κίονας. πρὸς δὲ ἀναγωγῆν λίθον φασὶν ἀναεῖ τὸν Χριστὸν, κέχρισται δὲ παρὰ τῆς πατρὸς ἔλαιον ἀγαλλιάσεως εἰ ἀγίω πνεύματι.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπέχεεν ὁ Ἰακώβ ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς λίθου, καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον, οἶκος Θεῶ. ἴω δὲ τὸ πρᾶγμα τύπος τῆς μωσαϊκῆς σκηνῆς· ἴω καλασκιδάσας καὶ ἀνασήσας, ἔχρισεν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν λίθον ἀλείφει ὁ Ἰακώβ; Οἷς εἶχε τὸν μεγαλόδωρον ἡμείψατο Κύριον. ὀρθώσας γὰρ τὸν λίθον, ὃν ὑπέθηκεν εἰς τῆς κεφαλῆς, κατέχεεν αὐτῆ ἔλαιον. τῆτον δὲ καὶ νῦν ἐστὶν ὄρεῖν παρὰ πολλῶν γωνιῶν τῶν τῷ Κυρίῳ πεπισθόκωτων γινόμενον. εἰώθασιν γὰρ

εἰ τοῖς θείοις σηκοῖς ἔλαιον χρίειν τὰς τῶν ἀνακλίσεων κινκλίδας, καὶ τῶν ἀγίων μαρτύρων τὰς θήκας. δηλοῖ δὲ τῆτον τῆς ψυχῆς τῷ ὄργασιν. δέχεται δὲ καὶ τὰ μικρὰ ὁ Φιλάνθρωπος Κύριος, ἀποδεχόμενος τὸν τῆς γινόμενης σκοπὸν.

Ϟ. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς τόπου ἐκείνου, οἶκος Θεῶ.

Β. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μήποτε, δέφασιν, ὡς ὁδός, ἔτω καὶ τόπος ἐστὶν ὁ Κύριος, εἰ ᾧ ἀναπαύομενος εἶδε κλίμακα; ἔθει καὶ φοβερὸν αὐτὸν ἔφη, καὶ πύλλω ἔρανε, καὶ οἶκον Θεῶ. ὡς γὰρ, ἐγὼ εἰμι ἢ θύρα, ἔτω καὶ τόπος καὶ οἶκος τῆς εἰ αὐτῷ Θεῶ καὶ πατρὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐστὶ καὶ πύλη ἔρανε, εἶγε θύρα· δι' ἧς εἰσελεύσομεθα εἰς τὸν ἔρανον, τὸν θρόνον τῆς Θεῶ. τῆτον τῷ τόπῳ, ὡς ζῶντι καὶ ἐρχομένῳ πρὸς αὐτὸν ἀπώτησεν ὁ Ἰακώβ.

Καὶ Οὐλαμ ἦν ὄνομα τῆς πόλεως τὸ πρῶτον.

ΕΒΡΑΙΟΣ. Οὐλαμ λῆξ Σεμαίη.

ΟΙ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ. Καὶ Οὐλαμ λῆξ ἴω ὄνομα τῆς πόλεως. (1)

ΑΚΥΛΑΣ Πρῶτον Λῆξ ἴω ὄνομα τῆς πόλεως.

Δ. ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ἔλαμπρότερον εἶπον οἱ περὶ Ἀκύλαν, καὶ ἔχ ὡς μέρος τῆς ὀνόματος. Λῆξ δὲ τῷ πόλιν μετὰ ταῦτα ῥητῶς καλεῖται.

Ε. * * ΙΩΣΗΠΟΥ. Περιχαρῆς γενόμενος ἐπὶ τοῖς ἔωραμείοις καὶ κατηγγελμένοισι, φαίδρῶναι τε τῆς λίθου, ὡς τηλικῶν ἀγαθῶν ἐπ' αὐτοῖς προῤῥήσεως γεννημένης, καὶ ὄχλῳ ποιεῖται θύσαν ἐπ' αὐτῶν, εἰ κησάμενος βίον, ἀπαθῆς ἐπανοί. τῷ δὲ Θεῷ δεκάτῳ τῶν πεποισμένων ποιεῖται, ἔτως αὐτῶν ἀφικόμενος. τίμιόν τε κρίνει τὸ χωρίον, ὄνομα αὐτῷ Βηθῆλ θέμενος. σημαίνει δὲ τῆτον θείαν ἐσίαν κατὰ τῶν τῶν Ἑλλῶν γλῶτταν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἡ Βεθῆλ Οὐλαμ λῆξ πρῶτον λεγομένη, διὰ τῷ τῷ Ἰακώβ γενόμενῳ ὀπλάσιον, Βεθῆλ ὀνομάσθη.

Ζ. κ. Καὶ ἠύξατο ὁ Ἰακώβ εὐχὴν, λέγων, εἰ ἢ Κύριος μετ' ἐμοῦ, καὶ διαφυλάξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, ἢ ἐγὼ πορευομαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώ μοι ἄρτον φαγεῖν, καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι.

* * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ ὄχλη τῆς Ἰακώβ πρὸς τὸν Θεόν. εἰ δὲ μοι, φησὶν, ἄρτον φαγεῖν, καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι· ἔκ εἰ τρυφῶ δὲ μοι ἢ πολυτέλειαν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἱμάτιον κόσμος ὑπάρχει ὑπὲρ χιτῶνα. διὸ καὶ ἢ ἀψαμένη

(1) Τὸ Οὐλαμ ἄρα, ὡς εἶπεν, ἐκ ἐστὶ τῶν ἐβδομήκοντα.

τῆ κραπέδος τῆ ἱματίου τῆ σωτήρος τεθε-
ράπεται γυνή. δυνάμις γὰρ ἐν αὐτῷ ὡ.
καὶ τάχα διὰ τῆτο οἱ στρατιῶται ἐπεδικά-
σαντο χρίσαντες αὐτὸν, καὶ μέρος ἔχεν,
ὡς χρῆσιμον, ἐκ εἰς τὸ περιβαλέσθαι,
ἀλλ' εἰς τὸ θεραπεύειν.

κα. Καὶ ἀποσρέψη με μετὰ σω-
τηρίας εἰς τὸν οἶκον τῆ πατρὸς μου.
καὶ ἔσαμ Κύριός μοι εἰς Θεόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἔσαμ μοι Κύ-
ριος εἰς Θεόν. τάχα γὰρ ἐδέπω ὡ· ἀλλ'
ἤμελλεν ὁ Ἰακώβ γίνεσθαι ὁποῖος ὡ ὑπε-
ρόν ποτε Ἀβραάμ, ὅτε ἤκασεν, ἐγὼ ὁ
Θεός σου. ἐκέν ὡ Κύριος ὁ Θεός μετ' αὐ-
τῆ, καὶ ἐδέπω παρεῖχεν ἑαυτὸν, κύριος
ὦν αὐτῆ, εἶναι αὐτῆ Θεός· ἀλλ' ὅτε διε-
φύλαξεν αὐτὸν, καὶ ὅτε δέδωκεν αὐτῷ τὸν
ζῶντα ἄρτον φαγεῖν, καὶ περιβαλέσθαι
Χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπλάγχθαι οἰκλήμῃ.

κβ. Καὶ ὁ λίθος ἔτος, ὃν ἔστησα
σῆλην, ἔσαμ μοι οἶκος Θεῶ· καὶ πάν-

των ὧν εἶναι μοι δῶς, δεκάτην ἀποδε-
κατώσω αὐτά σοι.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐάν ὑποσρέψω, Φησὶ, δια-
σωθῆς, ὁ λίθος ἔτος ἔσαμ μοι οἶκος Θεῶ·
οἶκον γὰρ Θεῶ ἐν τῷ τόπῳ ἐκ ἐποίησεν·
ἀποδεκατῆν δὲ τὰ ὑπάρχοντα ἐπαγγέλλε-
ται, πρὸ τῆ γραπτῆ νόμου Φύσει τὰ τῆ νό-
μου ποιῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οἴμαί δὲ ὅτι ὁ πρό-
τερον λίθος, ὑπερόν οἶκος Θεῶ γίνεται.
ὅτε πρότερον καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὀλίγον
ὁ κατ' ἀρχαίς λόγος τῷ μετὰ προκοπῆς
τελειωθέντι σαθλιζέει καὶ εἰς γνώσιν ἀγα-
τὸν Θεόν. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ καὶ τὸ ἐν τῷ Δα-
νιήλ, ὅτε ὁ τμηθεὶς ἐξ ὄρους ἀνθ' χειρῶν Δαν. 2. 34.
λίθος ἐγένετο εἰς ὄρος μέγα. καὶ μετ' ὀλίγα.
Πῶς οἶκος Θεῶ ὁ εἰς λίθος; καὶ μὴ οἶκον
Θεῶ ἐν τῷ τόπῳ ἐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ θυσια-
στήριον. ἀλλὰ τῆτο λέγει· ὅτι εἴαν ὑποσρέ-
ψω, ὑψαρισθήσω τῷ Θεῷ θυσιαστήριον
ποιήσας. εἴαν ἔν σωθῶ, ἔσομαί τῆ Θεῶ.
» τῆτο γὰρ ἐστὶν, ἔσαμ μοι εἰς Θεον.

Κ Ε Φ. Κ Θ.

α. **Κ**αὶ ἐξ ἄρχης Ἰακώβ τὸς πό-
δας, ἐπορεύθη εἰς γῆν ἀ-
νατολῶν πρὸς Λάβαν τὸν
ἕν Βαθθὴλ τῆ Σύρας, ἀδελφὸν δὲ
Ῥεβέκκας μητρὸς Ἰακώβ ἢ Ἡσαῦ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνατολῆς ἀνδρας καλεῖ
τὸς τῷ Μεσοποταμίαν οἰκῆντας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰδωλολάτρης ὁ Λάβαν.
ἴδιος μὲν ὁ κόσμος Χριστῶ, κατὰ Φύσει νοεῖ-
ται Θεός, καὶ τῶν ὄλων Κύριος, καὶ δη-
μιουργός· ἐκ ἴδιος δὲ πάλιν διὰ τῷ ἀπό-
στασιν, καὶ τὸ ἤδη πως δοκεῖν ἑτέρω γενέ-
σθαι διὰ τῷ ἀμαρτίαν. ἐπεγράφετο γὰρ
βασιλέα τὸν σατανᾶν. ἐκέν καταβέβη-
κεν ὁ λόγος ἐξ ἄρανῆ, τῷ πατρῶν ὡπερ
καταλελοιπῶς ἐσίαν· τῆτο γὰρ ἔφω ἀρ-
τίως· καὶ ὡ ὡς ξένος ἐν ἰδίῳ τῷ κόσμῳ·
κατὰ πρὸ Ἰακώβ καταλελοιπῶς τὸν πα-
τρῶν οἶκον, πρὸς Λάβαν παρεργάετο. τύ-
πος γὰρ ὡ Χριστῶ.

β. Καὶ ὄρα· καὶ ἰδὲ Φρέαρ ἐν τῷ
πεδίῳ. ἦσαν δὲ ἐκεῖ δύο (1) ποίμνια
πρωβάτων ἀναπαυόμενα ἐπ' αὐτῆ·
ἐκ γὰρ τῆ Φρέατος ἐκείνη ἐπότιζον
τὰ ποίμνια· λίθος δὲ ἦν εἰς μέγας
ἐπὶ τῷ σώματι τῆ Φρέατος.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὑδωρ δὲ ἐν τὸ ζωο-
ποιόν, ὁ Θεός ἐν ἀπ' λόγος· πλὴν ἐν βῆ-
θει κεῖται πολλῶ, καὶ ἐκ ἐν οἰμαίτις αὐ-
τὸν ἀνδρωτὶ πορίσαστό ποτε. ἐ γὰρ ἔτοι-
μος ἐλεῖν τοῖς ἐθέλουσιν ἀπλῶς. ἐπιτω-
ματίζει δὲ ὡπερ λίθος αὐτῷ βαρῆς καὶ

δυσπαρακόμιστος, ἢ περὶ αὐτὸν ἀσάφεια
τῆς ἐν ἡμῖν διανοίας νικῶσα τὸ ἀδρανές.
καὶ δὴ δὲ πόνος καὶ ἰδρώτος μακρῶ τοῖς τὰ
νοητὰ καταπέμψαι θρέμματα πρὸς τὸ ἀ-
παλλάξαι μὲν τῆς ἀσαφείας τὸν λόγον·
ἀρύσασθαι τε ἔτω λοιπὸν, καὶ οἰονείπως ἐκ
βάθους εἰς τὸ ἀνωτε καὶ ἐμφανῆς ἀνεγκεῖν,
παραδείναί τε σαφῶς εἰς ἀπόλαυσιν ζωαρ-
κῆ τοῖς ἐνθέξομοῖς.

γ. Καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ
ποίμνια. καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον
ἀπὸ τῆ σώματος τῆ Φρέατος, καὶ
ἐπότιζον τὰ πρωβάτα, καὶ ἀπενάθι-
σαν τὸν λίθον ἐπὶ τὸ σῶμα τῆ Φρέα-
τος εἰς τὸν τόπον αὐτῆ. Εἶπε δὲ
πρὸς αὐτῆς Ἰακώβ, ἀδελφοί πό-
θεν ἐσὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ εἶπαν, ἐκ Χαρ-
ράν ἐσμέν.

δ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, γινώσκετε Λά-
βαν τὸν υἱὸν Ναχωρ; οἱ δὲ εἶπαν, γι-
νώσκομεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν ἔγγονον, υἱὸν καλεῖ.
καὶ γὰρ ὁ Λάβαν, υἱὸς μὲν ὡ τῆ Βαθθὴλ,
ἔγγονος δὲ Ναχωρ.

ε. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, ὑγειαίνει; οἱ
δὲ εἶπαν, ὑγειαίνει. καὶ ἰδὲ Ραχὴλ
ἢ θυγάτηρ αὐτῆ ἤρχετο μετὰ τῶν
πρωβάτων.

ζ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, ἔτι ἐστὶν ἡμέ-
ρα πολλή· ἔπω ἐστὶν ὥρα συναχθῆναι
τὰ

(1) Τρία ἔχουσιν αἱ τῆς Γραφ. ἐκδόσ.

τὰ κλήνη· ποτίσαντες τὰ πρόβατα, ἀπελθόντες βόσκετε.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπενσφίζοντο τοίνυν οἱ Ἀπόστολοι τῆς Ἰσραήλων χώρας, καὶ τὸν ἀλαζόνα καὶ ὑβριστὴν ἀφάντες λαὸν, ἐσρέφοντο εἰς τὰ ἔθνη, κατὰ τὰς τῆ σωτῆρος ἡμῶν ἀποστόλας. ἀλλ' ὅτι ποιμένες εἰσὶ πνέυματικοὶ, καὶ παιδαγωγίας τῆς κατὰ Θεὸν ἐπισήμονες, παραχρῆμα δεικνύουσιν, ἀπρακτεῖν ἐκ ἀνεχώμου περὶ τῶν σφίσι αὐτοῖς ὅτι μάλισα προποδεσάτων. προσκομίζου γὰρ οὐδὺς τῆς ἐν Χριστῷ διδασκαλίας τὸν λόγον, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ Θεωσέσιος Ἰακώβ τοῖς ἀπὸ Χαρρόαν ποιμέσιν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶη ποιμὴν ἀναργῆς ἐποίησεν, λέγων· ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλή· ἔπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κλήνη, ποτίσαντες, καὶ τὰ ἔθνη.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τινὲς τὰ σωελθόντα ποιμνία, ὡς ἂν ἀποκυλιθῆναι τῆ λίθου ποτιδῆ, ἔτι πολλῆς ἔσης ἡμέρας, τὰ ἐπὶ σωτελείᾳ ἔθνη Φασὶ σωθησόμενα, ἐλθόντα τῆ δεικνύειν ὑπὸ ζυγὸν εἶνα, κατὰ τὸν Σοφονίαν· ὅτε ὁμοιοῦσαντες εἰς τὸ καλὸν οἱ ποιμένες, διωκαμένους ὑπὸ τῆς ὁμοιοῦσας, ἀποκαλύψαι διησούσαι τὸ ὄραθον ὑπὸ τῆ Ἰακώβ Φρέατος· ὃν ὁ Ἰακώβ πρὸ αὐτῶν, ὁ δηλῶν τὸν Χριστὸν, ἀπεκύλισε, καὶ τὰ πρόβατα τῆ Λάβαν ἐπότισεν, ὅσον ἐδέπω γεννήσοντα ἐπίσημα τῷ Ἰακώβ.

η. Οἱ δὲ εἶπαν, ἔδυνάσμεθα, ἕως τῆ συναχθῆναι πάντας τῆς ποιμένας, καὶ ἀποκυλίσει τὸν λίθον ἀπὸ τῆ σώματος τῆ Φρέατος, καὶ ποτιῶμεν τὰ πρόβατα.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μέγας λίθος ἐστὶν ὁ τῆ προσκόμματος. ὃν ἀποκυλίσει χρεῶν συναχθῆναι ὑπὲρ τῆ κοινῆ τῆς ποιμένας, ἐκάστω τῷ δυνάμιν σωασθέντος. τοιαῦτα τῶν ἐπισκόπων αἱ σώοδοι περὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητήσεων γινόμεναι· τὸν δὲ λίθον μόνος Ἰακώβ ἀπεκάλυψε, τὸ πάντων ἔργων ἀνύσας.

θ. Ἐτι αὐτῆ λαλῶντος αὐτοῖς, καὶ Ραχήλ ἤρχετο μετὰ τῶν πατρῶν τῆ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔβροσκε τὰ πρόβατα τῆ πατρὸς αὐτῆς.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐρμηνεύεται μὲν ἐν Ραχήλ, Θεὸς πρόβατον. περιδείη δ' ἄντις αὐτῆ, καὶ μάλα εἰκότως, τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας τὸ ἄχρημα. αὐτὴ γὰρ ἐστὶ τὸ Χριστὸς πρόβατον, τὸ τοῖς ἀρχαιοτέροις ποιμνίοις ἀναμιχθῆναι, καὶ ταῖς τῆ σωτῆρος αὐλαῖς ἀσπασμένον. τοιγάρτοι καὶ

Α, ἔφασκε καὶ ἄλλα πρόβατα, καὶ τὰ ἔθνη. Ἰωάν. 10. 16. ἐποίμηνον δὲ καὶ οἱ Θεωσέσιοι μαθηταὶ τῷ ἐκκλησίαν Χριστῶ, ἦτοι τὰ ὑπ' αὐτῆ νοόμενα λογικὰ θρέμματα, καὶ δὴ καὶ γεγόνασιν αὐτῆς ἔρασαί καὶ νυμφαγωγοί. ἢ παρέστησαν γὰρ αὐτῷ τῷ Χριστῷ παρθέ- Εφεσ. 5. 27. νον ἀγνῶ, καὶ τὰ ἔθνη.

* ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τῷ ἀτυφίαν ἐκδιδάσκων, προσεπήγαγον· αὐτὴ γὰρ ἔβροσκε τὰ πρόβατα τῆ πατρὸς αὐτῆς.

ι. Ἐγένετο δὲ ὡς εἶδεν Ἰακώβ τὴν Ραχήλ θυγατέρα Λάβαν ἀδελφῆ τῆς μητρὸς αὐτῆ, [καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τῆ ἀδελφῆ τῆς μητρὸς αὐτῆ] (1) καὶ παρελθὼν Ἰακώβ, ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆ σώματος τῆ Φρέατος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλ' οἱ μὲν παρ' Ἑλλήσι ποιμένες, τρεῖσιν οἱ παρ' αὐτοῖς σοφοὶ καὶ λογάδες, πολλοὶ κατὰ πληθύνω σωθέντες, τῶν περὶ Θεὸς δογμάτων οἰονεῖ τ' ἀληθῆς παροχλίζουσι. δοξάζουσι γὰρ ἐκ ὁρῶν περὶ αὐτῆ. Θεότητος μὲν ὁμολογῶντες φύσιν, διανεμόντες δὲ τῷ τῆς Θεότητος δόξαν, οἷς ἂν ἔλοιτο τυχόν. ἔξαρχαὶ δὲ καὶ μόνος εἰς τῶν ἐν Χριστῷ ποιμνίων ἀποκινήσαι τῆ Φρέατος, καίτοι κομιδῆ δυσδιακόμισον ὄντα τὸν λίθον, τρεῖσι τῷ ἐπερὶ ἰμμάτω ταῖς περὶ Θεὸς δόξαις ἐπικάλυψεν τε καὶ ἀσάφειαν. ἀναργῆ γὰρ τοῖς ἔθνεσι καθιστάντες τῷ ἀληθῆσαι, καὶ τὸν εἶνα τῆ φύσει καὶ ἀληθῶς παραδεικνύουτες Θεὸν, ἔδιαλελοίπασιν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δείκνυσιν (2) ἡ Γραφή, ὅτι ἔ μόνον πλέτε περισσίαν ἐχορηγῆ ὁ Θεὸς τοῖς τότε δικαίοις, ἀλλὰ καὶ ῥώμῃ σώματος καὶ κάλλος, εἰς τὸ παραζηλῶν τὰ ἔθνη, καὶ ἔλκειν εἰς Θεογνωσίαν.

Καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα Λάβαν τῆ ἀδελφῆ τῆς μητρὸς αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐναόει γὰρ κατὰ τὸ εἶκος ἦθρεσι τοῖς ἀρίστοις ἀντεδραμικός, ὡς ἴω ἀκαλλέσασιν κομιδῆ, παρθέτου ἔσαν τῷ Ραχήλ, καὶ ἐν ὥρᾳ γάμου, περιμῆναι τῶν ποιμνίων τῷ ἄθροισιν, ἵνα τῆ λίθου κεννημῆς, ποτίση τὰ πρόβατα, παραχωρῶσαν πρότερον δηλαδὴ τοῖς ἄλλοις, διατε τὸ ἀναλκῆς καὶ τῷ παρθέτου πρέπασαν αἰδῶ. ἄλλως τε καὶ νόμος αὐτὸν ἐκάλει φιλοσοφίας, εἰς γε τὸ χρεῖται λοιπὸν τοῖς ἐξ αἵματος καὶ ἀγγισπόροις ἀναφαίνεσθαι χρησίμον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Γνωρίζεται δὲ καὶ τῆ τῆ Λάβαν θυγατρὶ, πρωτόλειον ὡσερ τι καὶ ἀπαρχὴ τῆς ἀέσης αὐτῷ καλοκαίγα-

(1) Τὰ μεταξὺ τῶν γραμμῶν προστετέθη. κατὰ παραδρομὴν γὰρ τυχόν ἔ κείται ἐν τῷ κωδ. τὸ αὐτὸ δὲ νόει, ὅπερ ἂν τὰς γραμμάς ἴδοις.

(2) Δείκνυσι δὲ μόνος Ἰακώβ ἀποκυλίσει τὸν λίθον, ὡς ἔ μόνον, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.

κάγαθίας ἐπίδιδεν τὸ ἀξιῶσαι φροντίδος ἅ τὰ ὑπ' αὐτῆς βοσκόμενα, καὶ ποτίσαι τὰ πρόβατα.

ια. Καὶ κατεφίλησεν Ἰακώβ τὴν Ῥαχήλ· καὶ εὐόησας τῇ Φωνῇ αὐτῆς ἔκλαυσε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀξιέρασον ἡγήτο τῷ κόβρω. ἐφίλησε γὰρ φῆσι τῷ Ῥαχήλ.

ιβ. Καὶ ἀπήγγειλεν Ἰακώβ τῇ Ῥαχήλ, ὅτι ἀδελφὸς τῆ πατρὸς αὐτῆς ἐστὶ· καὶ δραμῶσα, ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀνεψιὸς δὲ ὢν ὁ Ἰακώβ τῆς Ῥαχήλ· ἔπερ ὁ μὲν Ῥεβέκκας υἱὸς, ἡ δὲ τῆ Λάβαν θυγάτηρ, ἀδελφῶν ὄντων· τὸν Λάβαν θεῖον ὄντα, καλεῖ ἀδελφόν. ἐκὼν ὅταν λέγη καὶ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας, ἀδελφὴ μὲ ἐστίν, ἀδελφιδῷ λέγει, θυγατέρα Ἀρράν. ἔτω γὰρ καὶ τὸ, ἐκ πατρὸς, ἐκκλησίον. Ἀρράν γὰρ αὐτῆ ἀδελφὸς, υἱὸς Θάρρα. ἀλλ' ἐκ ἐκ μητρὸς, ὡς Φασίτινες, ἀδελφῷ αὐτῷ φησιν. εἰδαμὲ γὰρ Θάρρα φαίνεται δοῦτέραν γαμήσας. πῶς ἐν ἀδελφῇ πατρὸς, καὶ ἐκ ἐκ μητρὸς; καὶ ὁ Λάβαν δὲ τὸν ἀδελφιδῶν λέγει ἀδελφόν. καὶ τὸν Λάβαν δὲ υἱὸν Ναχωρ λέγει, (ὁ Ἰακώβ) τρετέσιν ἐγγονον. ἰὼ γὰρ υἱὸς Βαθκὴλ τῆ Ναχωρ.

ιγ. Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκησε Λάβαν τὸ ὄνομα Ἰακώβ τῆ ἡς ἀδελφῆς αὐτῆς, ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ· καὶ περιλαδῶν αὐτὸν, κατεφίλησε· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ διηγῆσατο Λάβαν πάντας τὰς λόγους τῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς ἐν πίσει καὶ πνυδοματικῆς σῴσεως σημεῖον τῶν δύο λαῶν τὸ περιπλέκεσθαι τῷ Ἰακώβ τὸν Λάβαν. διὸ καὶ ὠμολόγησεν, ὅτι ὅσεν εἶη, καὶ σὰρξ αὐτῆς.

ΤΟΥ ΑΓΓΟΥ. Ὡσπερ εἰς ἀνδρὸς εἰδωλολάτρης κατῆρην ἐσίαν ὁ Μωσῆς, ἔτω καὶ ὁ θεαπέσιος Ἰακώβ. εἰδώλων γὰρ ἔτι προσκωητῆς ὁ Λάβαν ἰὼ.

ιδ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, ἐκ τῶν ὁσῶν μὲ, καὶ ἐκ τῆς σαρκὸς μὲ εἶ σύ. καὶ ἦν μετ' αὐτῆς μῆνα ἡμερῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ τῷ τῆ γένεσ ἀρχῶν, καὶ οἰονεὶ τὰς πρώτας τῆς ῥίξης ἐκβολὰς ἐξ ἐθνῶν ἐρχήσασιν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ τῶν τῆ Λάβαν σωήσομεν λόγων. ἀνῆρ γὰρ εἰδωλολάτρης κατηπαζέτο τὸν

Ἰακώβ, σάρκατε αὐτὸν καὶ ὅσεν ἴδιον ἀπεκάλε. κέκληται γὰρ ὁ θεαπέσιος Ἀβραὰμ τὸ πρότερον τετραμμείος ἐν γῆ Χαλδαίων ἠθεσίτε καὶ νόμοις τοῖς ἐλλωκοῖς, καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδα τῆς ἐν ἀκροβυστία πίσεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον. συγγενῆς ἐν ἀρα τοῖς ἐξ ἐθνῶν καὶ ὁ πρωτοτοκος Ἰσραὴλ· ἀλλὰ καὶ ὁ τῷ νόμῳ (1) διεσαλμείος εἰς γε τὸ ἕτερος εἶναι δοκεῖν. ἀλλ' ἐν Χριστῷ γεγόνασιν ἐν οἱ δύο. περιεῖλε γὰρ τὸ μεσολαβεῖν, καταργήσας τὸν ἐν γραμμασι νόμον, καὶ τῷ διῆσῶσαν περιτομῷ.

ιε. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ, ὅτι ἀδελφός μὲ εἶ, καὶ δελεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι τίς ὁ μισθός σου ἐστὶ;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἀμίδος ἰὼ τοῖς ἀγίοις Ἀποσόλοις ὁ ἐπὶ τοῖς κηρύγμασι πόνος, ἔτε μὲν ἀγέραςος ὁ ἴδρωσ. ἔφη γὰρ ὁ Λάβαν πρὸς Ἰακώβ, καὶ δελεύσεις μοι δωρεάν. ἐποῖοντο δὲ καὶ οἱ θεαπέσιοι μαθηταὶ λαμπρῶν ἀνχημάτων ὑπόθεσιν τῷ τῶν πισδούντων ἐν ἀρχαῖς πληθῷ. προσεφώνει γὼν ὁ Παῦλος αὐτοῖς, χαρὰ καὶ σέφανός μὲ.

ις. Τῷ δὲ Λάβαν ἦσαν δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ μείζονι, Λεία· καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρῃ, Ῥαχήλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λάβαν δὲ θυγατέρες ἀνδρὸς εἰδωλολατρῆντος ἔτι, Λεία τε καὶ Ῥαχήλ. κέκληται γὰρ ἐξ ἐθνῶν πρώτη μὲ ἡ τῶν Ἰσραὴλων σωαγωγῆ· ῥίξης γὰρ καὶ γένεσ ἐλλωκῆς γέγονε καὶ αὐτὸς ὁ θεαπέσιος Ἀβραὰμ· δοῦτέρα δὲ καὶ μετὰ τῷ πρώτῳ ἡ νεωτέρα, τρετέσιν ἡ ἐκκλησία. καὶ οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ Λείας, ἀδενεῖς· Ῥαχήλ δὲ καλῆ τῷ εἶδει, καὶ ὠραία τῇ ὄψει σφόδρα.

ις. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ Λείας, ἀδενεῖς· Ῥαχήλ δὲ ἦν καλῆ τῷ εἶδει, καὶ ὠραία τῇ ὄψει σφόδρα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περὶ γὰρ τῆς σωαγωγῆς ἔφη Χριστὸς τοῖς Ἀποσόλοις, ἀφετέ αὐτῆς, τυφλοὶ εἰσιν, ὁδηγοὶ τυφλῶν· ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπεσσι, καὶ τὰ ὠτα ὑμῶν ὅτι ἀκέσσειν. ἐκὼν τὸ ἀναλκῆς πρὸς θεοπίαν τῆς Ἰσραὴλων σωαγωγῆς κατασημαίνοντο ἀν εἰκότως διὰ τῶν τῆς Λείας ὀφθαλμῶν. τὸ δὲ σοφόντε καὶ ἐκὼν, καὶ τὸ πολὺ λίαν ἐξωραίσμενον εἰς σῴεσιν τῶν ἐν πίσει, καὶ ἐν Χριστῷ, καὶ μάντοι καὶ τὸ ἐν ἔργοις περιφανῆς διὰ τῆς Ῥαχήλ προανεγράφετο κάλλεσ. καὶ πρὸς μὲν τῷ σωαγωγῆ εἰρηται τὸ, ἰδὲ ἐκ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοῖσ, εἰδὲ ἡ καρδία.

(1) Καὶ τοὶ νόμοι. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 124.

² Ασμ. 1. 15. σε καλή· πρὸς δὲ τῷ ἐκκλησίαν, οἱ ὀφθαλμοὶ σε περισεραί. ἐπεθύμησε γὰρ τῆ
 Ψαλ. 44. 11. κάλλος αὐτῆς, κατὰ τῷ τῆ ψάλλοντος Φωνῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀκαλλῆς γὰρ λίαν, καὶ πολὺ νοσῶσα τὸ ἄρρωσον ἢ τῶν Ἰσραηλίων
 Ψαλ. 5. 21. σωμαγωγῆ. ὀφθαλμοὶ γὰρ αὐτοῖς, καὶ ἔβλεψαι κατὰ τῷ τῆ Προφήτης, Φησί, Φωνῶν. ἔτε γὰρ ἐγνώκασι τὰ Μωσέως, [ἔτε μὲν γεγονόσιν οἱότε καταδρεῖν τὰ ἐν αὐτῷ μυθήρια,] δι' ὧν πολυτρόπως ὁ Ἐμμανὴλ κατεγράφετο. καθάραι δὲ ἄγαυοὶ οἱ τῆς Ραχὴλ ὀφθαλμοί. τεθέαται γὰρ ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία τῷ δόξαν Χριστοῦ, καὶ ἐν αὐτῷ τὸν πατέρα. κέκληται δὲ πρὸς οἰκείωσιν τῆ νοητῆ νυμφίως, τῆς Χριστοῦ, μετὰ τῷ πρώτῳ. ἐρμηνοῦεται δὲ, Θεὸς ποιμνιον, ἢ Ραχὴλ. ποιμνιον γὰρ τῆ σωτήρος ἢ ἐκκλησία. ὡς Ἰσραηλίοις μὲν ἔφασκε δι' ἐνός τῶν ἀγίων Προ-

Ζαχ. 11. 9. Φητῶν, καὶ εἶπα, ἔ ποιμανῶ ὑμᾶς. τὸ ἀποδησῶν ἀποδησκέτω, καὶ τὸ ἐκλείπον ἐκλείπεται, καὶ τὰ κατάλοιπα ἐδιέ-

Ἰωάν. 10. 27. τῆ· τὰ δὲ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς Φωνῆς μου ἀκούει, καὶ ἀκολουθεῖσίν μοι, καὶ γὰρ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. ἐσὶ μὲν ἐν ποιμνίῳ ἀγαθός, καὶ ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτόβαν, κεχρημάτικε δὲ καὶ πρόβατον, ἐπέτι γέγονε κατ' ἡμᾶς. καὶ γὰρ καὶ ὁ Πρόδρομος Φησιν, ἴδε ὁ ἀμνὸς τῆ Θεοῦ, ὁ αἴρων

Ἰωάν. 1. 29. τῷ ἁμαρτίαν τῆ κόσμου.

ιη. Ἠγάπησε δὲ Ἰακώβ τὴν Ραχὴλ· καὶ εἶπε, δελεύσω σοὶ ἐπὶ ἔτη περὶ Ραχὴλ τῆς θυγατρὸς σε τῆς νεωτέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπεθύμει γὰρ καὶ ὁ Χριστὸς τῆς Ραχὴλ ἐν ἀρχαῖς, τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας· τῷ δὲ Λείαν ἀπωθεῖτο, τῆς τῷ σωμαγωγῶν, ὡς καὶ λέγειν πρὸς τὸν Μωσέα, ἔασόν με, καὶ ἐξελείψω αὐτὴς, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ραχὴλ τῷ νεωτέραν, τῆς τῷ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίαν ἐαυτῷ μνησθῆναι Χριστοῦ, καὶ τῆτο διωκεῖς· τὸ δὲ, ἐαυτῷ, νοεῖδω κατὰ τοῖον δέ τινα τρόπον. ἐμνησθῆσατο μὲν γὰρ τῷ Ἰσραηλίων σωμαγωγῶν, ἀλλὰ διὰ μεσίτη Μωσέως· σιωπήθη δὲ ὡς περὶ τῆ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία, Φωνῶν ἰδίας αὐτῷ εἰς τῆτο καλῶν, καὶ κατ' ἐνα τῶν ἐπὶ γῆς ὀρώμενος ἀνθρώπος. καλεῖσθε γὰρ τῆ νύμφη βοώ-

Ἄσμ. 2. 14. ση, δᾶξόν μοι τῷ ὄψιν σε, καὶ ἀκτισόν μοι τῷ Φωνῶν. ἦκον μὲν γὰρ καὶ οἱ παλαιὸι λαλῶντος αὐτῆ, πλὴν διὰ Μω-

Ἐβρ. 1. 1. σέως, ἢ Προφήτων. ἐν ἐσχάτοις δὲ τῆ αἰῶνος καιροῖς αὐτὸς ἡμῖν δι' ἐαυτῆς λελάληκεν ὁ υἱός, καθὰ καὶ ὁ σοφὸς μεμαρτύρηκε Παῦλος.

ιθ. Εἶπε δὲ Λάβαν, βέλτιον δὲναί μοι αὐτὴν σοὶ, ἢ δὲναί μοι αὐτὴν ἀνδρὶ ἐτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμῆ.

κ. Καὶ ἐδάλευσεν Ἰακώβ περὶ Ραχὴλ ἔτη ἐπὶ ἑπτὰ, καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτῆ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι, παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτὴν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅταν γὰρ τραπῆται τῷ πόθῳ τῆς ἀγάπης, ἐδὲν ὄρα τῶν δυαχερῶν, ἀλλ' ἄπερ ἂν ἢ κινδύνων μεσῶ, καὶ πολλῆς ἐτέρας ταλαιπωρίας, πάντα κέφως φέρει, πρὸς ἐν ὄρων μόνον, ὡς τὸν οἰκῆον ἀποπληρῶσαι πόθον.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτως ὁ ποθῶν τὸν Θεὸν ἔ κάμνει.

κα. Εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ Λάβαν, παράδος τὴν γυναῖκά μου. πεπλήρωνται γὰρ αἱ ἡμέραι μου, ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτὴν.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς γυναῖκα καλεῖ ὁ Ἰακώβ τῷ μνησθῆσαν, μήπω σωμαφθῆς αὐτῆ.

κβ. Συνήγαγε δὲ Λάβαν πάντας τῆς ἀνδρας τῆ τόπυ, καὶ ἐποίησε γάμον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες τὸ παλαιὸν μετ' ὄσης σεμνότητος τῆς γάμου ἐπετέλεον; Καὶ μετ' ὀλίγα. Μήπως αὐλοῖ; μήπως κύμβαλα; μήπως χορεῖαι σαλαδικαί;

κγ. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα· καὶ λαβῶν Λάβαν Λείαν τὴν θυγατέρα αὐτῆ, εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς Ἰακώβ· καὶ εἰσήλθε πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰακώβ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπεθύμει μὲν τῆς νεωτέρας ἐν ἀρχαῖς, τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας, ὁ ἐξ ἐρανῆ νυμφίος· προεσοικίζεται δὲ ὡς περὶ τῷ πρεσβυτέραν ἐκ ἀνδρῶν πόνων, ἐδ' ἀμογητῆ. δεδύλωκε γὰρ περὶ Λείας ὁ Ἰακώβ. ὅτι δὲ πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἐξήρηται πόνους τῆς Αἰγυπτῶν δελείας ὁ Ἰσραὴλ, ἐκ ἀσυμφανῆς. ὅλη γὰρ αὐτοῖς πεπολέμηκεν ἢ κλίσις.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐσὶ καὶ ἐκ τῆς πολλὰ σιωπῆν. ἐν μὲν, τῆ Ἰακώβ τὸ ἀπλάσον, καὶ ὅπως πάσης ποιησίας ἐκλῶς ὦν, παρεκράθη· δούτερον δὲ, ὅτι μετὰ τοσαύτης δυσκομίας ἀπαντα ἐγίνετο, καὶ ἔδαμῆ λαμπάδες καὶ χορεῖαι καὶ φῶτα τῷ χρεῖαν ὑπερβαίνοντα, ὡς καὶ τῷ ἀπάτῳ τῆ Λάβαν εἰς ἔργον ἐλθῆν. ἐσὶ δὲ καὶ τῆ Λάβαν ἀντεῦθεν κατὰ λαβεῖν τῷ περὶ τὸν Ἰακώβ φιλοσοφίαν. τῆτο γὰρ ἐμηχανήσατο, βεβλόμενος ἐπὶ πλείον κατέχειν παρ' ἐαυτῷ τὸν δίκαιον.

κδ. Ἐδωκε δὲ Λάβαν Λεία τῆ θυγατρὶ αὐτῆ Ζελφάν τὴν παιδίσκην αὐτῆ, αὐτῆ παιδίσκην. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ Λάβαν, τί τῆτο ἐποίησάς μοι; ἔ περὶ Ραχὴλ ἐδάλευσα

λευσα παρά σοί; και ἵνα τί παρε-
 κς. λογίσωμε; Εἶπε δὲ Λάβαν, ἔκ-
 ἔστιν ἔτις ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, θάνα τὴν
 νεωτέραν πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν.
 κς. Συντέλεσον ἔν τῷ ἔβδομα ταύτης,
 και δώσω σοι και ταύτην ἀντι τῆς
 ἐργασίας, ἧς ἐργάσασθαι ἐμοί, ἐτι
 ἐπὶ ἔτη ἕτερα.

κη. Ἐποίησε δὲ Ἰακώβ ἔτις και Β
 ἀνεπλήρωσε τὰ ἔβδομα ταύτης και
 ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν Ῥαχὴλ τὴν θυ-
 γατέρα αὐτῆς γυναῖκα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σωτετελεσμένων δὲ τῶν
 ἐβδόμων τῆς πρεσβυτέρας, ἠγάγετο τὴν
 Ῥαχὴλ, τέτῃς τὴν νεωτέραν, τὴν και ἐν
 ἀρχαῖς ποσειμῶν, εἰσκέκληται γὰρ δού-
 τέρα μετὰ τὴν πρῶτῳ ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλη-
 σία, τὸ τῆ Θεῶ πρόβατον. ἐρμυδύεται Γ
 γὰρ ἔτις και Ῥαχὴλ, καθάπερ ἤδη προέ-
 πον. ὅτι δὲ κέκμηκε τρόπον τινὰ και ὑπὲρ
 αὐτῆς ὁ Χριστὸς, παρεδείξε πάλιν ἡμῖν ὁ
 θεσπέσιος Ἰακώβ, τὸν ἐπιαετῆ χρόνον
 και ὑπὲρ Ῥαχὴλ ἀνατλάς. εἰ γὰρ εἰ-
 δέχεται καμῖν, και τοι Θεὸν ὄντα κατὰ
 φύσιν τὸν γόν, πῶς ἀν εἰ γέγοναι ἐν τῆ
 τῷ Ἡρώδῃ δώξιν ὑπομείνας ἐν ἀρ-
 χαῖς, τὰς τῶν Φαρισαίων ἐπιβελὰς, τὰς
 τῶν ἡγεμόνων συκοφαντίας, τὰ ἐμπύσ- Δ
 μαλα, τὰ ῥαπίσμαλα, τὰς κατὰ νότον πλη-
 γὰς, τὴν τῶν στρατιωτῶν παροινίαν, ἢ αὐ-
 τὸν ἐπ' ἐσχάτοις τὸν ἐπὶ ξύλῃ θάνατον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκῆν ἐποιεῖτο σιῶο-
 κον ὁ Χριστὸς πρῶτον μετὰ τὴν τῶν Ἰσραϊτῶν
 σωμαγωγίῳ, νυμφαγωγῆντος Μωσέως, καὶ
 μεσιτοῦντων Ἀγγέλων· ἐπ' ἐκείνῳ δὲ
 ὡπερ δούτέραν τὴν ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίαν,
 οἶονα μεσίτε προαλημμένε και ἐπ' αὐτῇ
 τῆ μακαρίῃ Βαπτισῆ. τοιγάρ τοι και ἔφα-
 σκε τὸν νοητὸν τετονὶ και θεῖον ἡμῖν κα-
 ταστημαῖων γάμον, ὁ ἔχων τὴν νύμφῳ,
 1ωάν. 3, 29, νυμφὸς ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τῆ νυμφὸς ὁ ἐση-
 30, κῶς και ἀκῶν αὐτῆ; χαρὰ και χαίρει διὰ
 τὴν φωνὴν τῆ νυμφὸς. αὐτῇ ἐν ἡ χαρὰ
 ἢ ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκείνον δὲ αὐξάνειν,
 ἢ ἐμὲ δὲ ἐλατῆσαι. ἔλεος δὲ και πίστις τῇ
 νύμφῳ τὸ ἔδνον. ἔφη γὰρ περὶ φωνῆς
 Προφητῶν περὶ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας
 ὁ ἄνωθεν ἦκων και ἐξ ἔρανῆ νυμφὸς·
 1ωάν. 2, 19, 20, και μνησῶσομαι σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα.
 και μνησῶσομαι σε ἐν δικαιοσύνῃ, και ἐν
 κρίμασι, και ἐν ἐλέει, και οἰκτιρμοῖς. και
 μνησῶσομαι σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει· και ἐπι-
 γνώση τὸν Κύριον.

κθ. Ἐδωκε δὲ Λάβαν Ῥαχὴλ τῇ
 θυγατρὶ αὐτῆς Βαλλὰν τὴν παιδίσκη
 αὐτῆς, αὐτῇ παιδίσκη.

λ. Και εἰσήλθε πρὸς Ῥαχὴλ·
 ἠγάπησε δὲ Ῥαχὴλ μάλλον ἢ Λεῖαν.
 καὶ ἔδδλευσεν αὐτῷ ἐπὶ ἔτη ἕτερα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶτις ἐκῆνο λέγοι τῶν
 τὰ τοιαῦδε Φιλοκρινεῖν ἐνώδων· εἰ γὰρ
 τῶν ἄγαν ἀπηχεσάτων λελόγισαι παρ'
 ἡμῖν τὸ δούσιν δούσιν ὁμιλῆσαι γάμοις, και
 ἢ γυναικῶν εἰσοκίσασαι ἑνωρίδα, και
 τέτων ἀδελφῶν· πρὸς τέτῳ Φαμί, ὅτι
 τοῖς ἀρχαιοτέροις ὄλος ἢ ὅ τῆ βίβη σκο-
 πὸς εἰς πολυπαίδαν· και ἢ και ἐν μοίρα
 τῆς ἀνωτάτης πασῶν θήμερίας τὸ χρη-
 μα λελόγισο. ἀπήλακτο δὲ και μῶμε
 παντὸς τὸ ἐχὶ μόναις δυσὶν, ἀλλὰ και
 πλείοσι συγκατόνάζεσαι γυναικῶν, εἰς
 πληθὺν ἀμέτρον τὸ γένος ἐκλείοντας,
 και γὰρ ἐν δόλογίας τάξει παρὰ Θεῶ τὴν
 τεκνογονίαν ἐδέχοντο.

λα. Ἰδὼν δὲ Κύριος ὁ Θεὸς, ὅτι
 μισεῖται Λεῖα, ἠνοῖξε τὴν μήτραν αὐ-
 τῆς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν σεῖρα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῶν πατριαρ-
 χῶν καὶ γυναικῶν σεῖρα; και γὰρ Σάρρα
 σεῖρα, και Ῥεβέκκα, και Ῥαχὴλ, και
 μεν τοι και Λεῖα. ἰδὼν γὰρ Φησι Κύριος ὁ
 Θεὸς, ὅτι μισεῖται Λεῖα, ἠνοῖξε τὴν μή-
 τραν αὐτῆς. Τὸ Ἰσραηλιτικὸν συστήσαι γέ-
 νος Βεληθῆς ὁ Θεὸς, δαίκνυσιν εἰ κατὰ
 φυσικῶ ἀκολεθῆαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς
 χάριτος Φιλοτιμίαν τὴν πολυγονίαν δεξά-
 μινόν. ταύτης δὲ γε τῆς κηδεμονίας ἐκεί-
 νο τὸ γένος τετύχηκον. ἐπαδῆπερ ὁ δε-
 σπότης Χριστὸς ἐκείθιν ἐμελλε κατὰ σάρ-
 κα βλασῆσαι.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀνοίγει μήτραν ἐπὶ
 ἀγίων γεννήσαι. κατὰ δὲ τὸν πνευματικὸν
 νόμον. ψυχῆς ἀνοίγει μήτραν, ἵνα γεννή-
 ση Θεῶ λόγον ἢ ἐσομένη αὐτῆ μήτηρ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπαδῆ ἢ μετ'
 ἀπὸ τῆς δόμορφίας τὴν εὐνοίαν ἐπεσπῶ-
 σατο τῆ ἀνδρὸς, ἢ δὲ ταύτης ἀπεσερημένη
 μισῆσαι ἔδοκει, ταύτῳ μετ' διεγείρει πρὸς
 γονίῳ, ἐκείνης δὲ πηροὶ τὴν μήτραν, ἀμ-
 φότερα διὰ τὴν οἰκείαν Φιλανθρωπίαν οἰ-
 κονομῶν· ἵνα και αὐτῇ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς
 τικτόμενα ἢ τινὰ παραμυθίαν, ἐφέλο-
 μαῖνη εἰς τὸν περὶ αὐτῷ πόθον τὸν ἀνδρα,
 καὶ ἐκείνη μετ' διὰ τὸ κάλλος και τὴν δόμορ-
 φίαν κατεξάνισαται τῆς ἀδελφῆς. και
 διώοιξε Φησι τὴν μήτραν αὐτῆς. μάντα-
 νε εἰτεῦθαι, ὅτι ὁ τῶν ἀπάντων δημιουργ-
 γὸς ἐστίν ὁ τὰ πάντα οἰκονομῶν, και τὴν
 φύσιν αὐτῷ διεγείρων πρὸς γονίῳ, και
 ὅτι ἔδει τῆς σωσείας ὄφελος, μετ' τῆς
 ἀνωθεν συμμαχίας γενουμένης. διὰ γὰρ
 τῆτο εἶπε, ὅτι διώοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς·
 ἵνα γνῶμεν, ὅτι αὐτὸς ὁ δεσπότης ἢ βελη-
 θῆ τὴν Λεῖαν πρὸς τεκνογονίαν διεγείρει,
 ὡσε αὐτῆς τὴν ἀθυμίαν παραμυθῆσαι.
 αὐτὸς γὰρ ἐστίν ὁ καὶ ἐν τῇ μητρῷ διαπλάτ-
 των τὰ βρέφη και ζωογονῶν, καθάπερ
 και Δαβὶδ Φησίν. ἀντελάβεμε ἐκ τῆς
 γαστρὸς μητρὸς με. και ὅρα πῶς δαίκνυ-
 σιν ἡμῖν ἢ θεῖα Γραφή τὸν τῆς φύσεως
 δημιουργόν, ἐκάτερα τῇ οἰκείῃ διδάμει ἐρ-
 γασόμε-

1ωάν. 3, 29, 30.
 1ωάν. 2, 19, 20.

Ψαλ. 138, 13.

γαζόμενον, καὶ τῆς μὲν τὴν μήτραν διε-
γείροντα, τῆς δὲ Ραχήλ ἐπέχοντα.

λβ. Καὶ συνέλαβε Λεία, καὶ
ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακώβ· ἐκάλεσε δὲ
τὸ ὄνομα αὐτῆς Ραβὶμ, λέγουσα, διό-
τι εἶδέ με Κύριος τὴν ταπείνωσιν, καὶ
ἔδωκέ μοι υἱόν· νῦν ἔν ἀγαπήσει με
ὁ ἀνὴρ μου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Νῦν ἀγαπήσει με
ὁ ἀνὴρ μου, τρεῖς αἰῶνες καὶ κυρίως. ἢ
διὰ τὸ ἀνωτέρω, δυνάται μὲν ἠγαπήσθαι
ὑπὸ τῆς Ἰακώβ, νομίζειν δὲ μισαῖσθαι ἐκ τῆς
τῷ Ραχήλ μάλλον ἀγαπαῖσθαι. ἐκάλεσε
δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ραβὶν. ἐπιταμασίω
ἔχει τὴν ἔμφασιν τῆς ὀνόματι κατ' ἰσορίαν.
ἐρμηνεύεται γὰρ, ἴδετε υἱόν. τῆτο γὰρ
ὡς πρὸς τὴς Φιλτάτης Φησί, τρεῖς ὅν
ἔ παρέχει τῷ Φιλῆντι ἢ Φιλαιμίνῃ, σείρα
τυγχάνουσα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πρώτη γὰρ ἐτέκνωσε
τῷ Θεῷ τὴν Ἰσραήλ σωμαγωγίῳ καὶ πλη-
θῶν ἢ ἐν χρόνῳ πρεσβυτέρῃ.

λγ. Καὶ συνέλαβε πάλιν Λεία,
καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακώβ δεύτερον·
καὶ εἶπεν, ὅτι ἤκουσε Κύριος ὅτι μι-
σημαί, καὶ προσέδωκέ μοι καὶ τῆ-
τον. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς,
Συμεών.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες πῶς ἐχ
ἀπλῶς, ἐδ' ὡς ἔτυχε, ἐδὲ τὰς ὀνομα-
σίας τοῖς τιτιμομένοις ἐπετίθει; ἐκάλεσε
γὰρ αὐτὸν Συμεών, ἐπειδὴ ἤκουσε Κύριος.
τῆτο γὰρ ἐρμηνεύεται τὸ ὄνομα τῆς ἐβραϊ-
κῆς διαλέκτου, ὅτι ἠκούσθη.

Κ Ε Φ Λ.

α. δῶσα δὲ Ραχήλ, ὅτι ἔτε-
τοκε τῷ Ἰακώβ· καὶ ἐζή-
λωσε Λείαν Ραχήλ τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος χάριν αἱ γυ-
ναῖκες ἐζηλοτύπουν ἀλλήλας; Ἀτελεῖς ἦ-
σαν, καὶ δυσεβῆς ἀνδρὸς θυγατέρες, τὰ
ξόανα Θεὸς ὀνομάζοντος. τῆτε σῆκεν νο-
μοθετῶν ὁ Θεός, τὸν τοιαῦτον ἀπαγορεύει
γάμον. ἔ λήψη, γὰρ Φησί, γυναῖκα ἐπ'
ἀδελφῆ αὐτῆς ἀντίζηλον αὐτῆς.

Καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ, δός μοι τέ-
κνα· εἰ δὲ μὴ, τελευτήσω ἐγώ.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Τῆ λύπη κατὰ κρά-
τος ἀλῆσα, ἠπέλει ἀνακρήσειν ἑαυτῷ, εἰ
μὴ τέκνοι. δός μοι γὰρ Φησί τέκνα· εἰ δὲ
μὴ, τελευτήσω ἐγώ, τρεῖς ἐμαυτῷ
χειρῶσμαι.

λδ. Καὶ συνέλαβεν ἔτι, καὶ ἔτε-
κεν υἱόν· καὶ εἶπεν, ἐν τῷ νῦν καιρῷ
πρὸς ἐμὲ ἔσαι ὁ ἀνὴρ μου. τέτοκα
γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς. διὰ τῆτο ἐκά-
λεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Λευί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Δοκεῖ μοι ἀ-
ταῦθα αἰνίττεσθαι, ὅτι καὶ τῶν δύο τεχ-
θέντων, ἐδέπω ἰχυσεν εἰς τὴν περὶ αὐτῶν
διάθεσιν ἐφελκύσασθαι τὸν ἀνδρα, ἀλλ'
ἔτι ὅπως ἴω πρὸς τὴν Ραχήλ νενοίκως.
διὰ τῆτο Φησί, ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς
ἐμὲ ἔσαι ὁ ἀνὴρ μου. τάχα, Φησί, καὶ ἢ
προδήκη τῆ τρίτῃ παρασκιδνάσῃ τὸν ἀν-
δρα οὐνοίκως περὶ ἐμὲ διαλεθῶν. ἰδὲ γὰρ
αὐτῷ τέτοκα τρεῖς υἱούς.

λε. Καὶ συλλαβῶσα, ἔτεκεν υἱόν·
καὶ εἶπε, νῦν ἔτι τῆτο ἐξομολογήσο-
μαι Κυρίῳ. διὰ τῆτο ἐκάλεσε τὸ ὄνο-
μα αὐτῆς, Ἰσδαν. καὶ ἔση τῆ τίλειν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ, ἐξομολο-
γήσομαι, ἀταῦθα, εὐχαριστήσω καὶ δοξά-
σω αὐτὸν ἐσιν, ὅτι καὶ τέταρτον προσέδη-
κέ μοι υἱόν, καὶ τοσαύτῳ μοι τὴν οὐπορίαν
ἐχαρίσατο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅρα δὲ ὡς καὶ
Ἰσαὰκ ἠγάπα τὸν Ἡσαῦ μάλλον ἢ τὸν Ἰα-
κώβ, καὶ ὅμως ὁ ἔλαττον ἀγαπώμενος,
ἔλαβε τὴν οὐλογίαν. ὡπερ ἔν ἀταῦθα
ἢ μισαιμὴν γεννᾷ τὸν κληρονόμον τῆς οὐ-
λογίας, Ἰσδαν, ἐξ ἧς ὁ Χριστός. ἵνα δὲ μὴ
τῆς ἀγαπωμένης οἱ υἱοὶ πάντων προτιμη-
θῶσιν, ἐπέχετο αὐτῆς τὴν κῆσιν· ὡς ἂν
μὴ μόνον τῷ πρότεροι εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ
πολύ πρότεροι οἱ τῆς Λείας υἱοί, ἀνελλει-
πῶς ἔχωσι τὰς τιμὰς. ταῦτα δὲ ὠκονο-
μεῖτο μάλλον διὰ τὸν Ἰσδαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀπερίσκεπτος
ἢ αἰτησις καὶ γυναικώδης, καὶ ψυχῆς
ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας πολυορκουμένης.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Δεινὸν ἢ ζηλοτυπία κακόν.
καὶ γὰρ εἰς ἀφροσύνην ἐκπίπτει· ὃ δὴ καὶ
αὕτη πέπονθεν. ὁρῶσα γὰρ τῶν τέκνων
τῆς ἀδελφῆς τὸν χορὸν, καὶ τὴν οἰκίαν
ἐρημίαν λογιζομένη, ἐκ ἔφερε τὴν ἐπή-
ρειαν, ἐδὲ καταχεῖν ἠδυνήθη τῆ ταράτ-
τοντος αὐτῷ λογισμῆ, ἀλλ' ἐκείνα τὰ ἀ-
νοίας μετὰ φθέγγεται ῥήματα, καὶ Φησί,
δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μὴ, τελευτήσω ἐγώ.
ἴσως εἶδε τῆ ἀνδρὸς τὸν περὶ αὐτῷ πόσον,
καὶ νομίζουσα παρὰ τὴν ἐκείνην αἰτίαν κα-
κείνῳ τοσάτους ἐχηκίαι παῖδας, καὶ ἑαυ-
τῷ μηδέπω τετοκίαι, Φησί, δός μοι τέκ-
να. αἶτα φοβῆσα βελομένη τὸν ἀνδρα,
ἐπάγει, εἰ δὲ μὴ, τελευτήσω ἐγώ.

β. Ἐθυμώθη δὲ Ἰακώβ τῆ Ρα-
χήλ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, μὴ ἀντί Θεῶ
ἐγώ-

ἐγὼ εἶμι, ὃς ἐσέρησέ σε καρπὸν κοι-
λίας;

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα τῶ δι-
καίῃς τὴν σωῆσιν, ὅπως καὶ εἰς θυμὸν ἐξε-
νεχθεῖς ἐκ τῶν παρ' αὐτῆς ἐρησάντων, με-
τὰ πολλῆς τῆς σοφίας τὴν πρὸς αὐτὴν
ἀπόκρισιν ποιῶνται, μετὰ ἀκριβείας αὐτὴν
πάντα διδάσκων, καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῆς δῆ-
λῶ ποιῶν, ἵνα μὴ καταλιπέσῃ τὸν δεσπό-
τῳ, παρ' ἐτέρου ζητῆ, ἅπερ ἐκείνος μόνος
παρασχέειν δύναται.

γ. Εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακώβ, ἰδὲ
ἡ παιδίσκη μου Βάλλα· εἰσελθε πρὸς
αὐτήν· καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονά-
των μου· καὶ τεκνοποιήσομαι καὶ γὰρ
ἐξ αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ παλλα-
κὴς παρὰ τὸν τὰς ἑαυτῶν παιδίσκας, ἀλλὰ
γυναικάς, τεκνοποιεῖσθαι τὰ ἐξ αὐτῶν.
ὅθεν καὶ Ἰσα διείλοντο τοῖς γνησίοις.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπαπορήσει δ' ἄντις δι-
καίως, πῶς ἂν οἱ ἐκ τῆς δόξης, Φημί δὴ
τῆς Βάλλας βλασῆσαντες, ἐπιγράφουτο
τῇ Ῥαχὴλ, καίτοι τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλη-
σίας ἀποπληρώσῃ τὸν τύπον. τί ἐν πρὸς
τῷτο Φαμί; Ὅτι γεγονῶσιν αἱ ἀρχαῖς οἱ
μακάριοι Προφῆται καταριθμῶμανοι μὲν
αἱ τέκνοις τῆς δελοδότης Ἰερουσαλήμ, υἱοὶ
δὲ τρόπον τινα τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας.
ἐθρόνῃ γὰρ τὰ αὐτῆς, ἀναδειχθήσεσθαι
λέγοντες, καὶ ἀναλαμψέναι κατὰ καιρὸς
τὸ Χριστὸν μυστήριον. οἱ δὲ μετ' ἐκείνης ἐπι-
πάλιν εἰς δαλείαν γεγανημένοι, Χριστὸν ἡ
προσήσαντο τῆς ἐλευθερίας τὸν χορηγόν.
ὅτι δὲ ἀμείνῃς οἱ πρῶτοι τῶν μετ' αὐτῆς,
ἀταλαίπωρον ἰδεῖν, Θεὸς λέγοντος διὰ Φω-
νῆς Ἡσαΐδ, πῶς ἐγγίετο πόρνη πόλις πι-
ση Σιών πλήρης κρίσεως; αἱ ἡ δικαιοσύνη
ἡκοιμήθη αἱ αὐτῆ, νῦν δε Φονόβται.

Ητ. 1. 21.

δ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Βάλλαν τὴν
παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα· καὶ
ε. εἰσήλθε πρὸς αὐτήν Ἰακώβ. Καὶ
συνέλαβε Βάλλα ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ,
ς. καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακώβ υἱόν. Καὶ εἶπε
Ῥαχὴλ, ἔκρινέ μοι ὁ Θεός, καὶ ἐπή-
κασε τῆς Φωνῆς μου, καὶ ἔδωκέ μοι
υἱόν· διὰ τῷτο ἐνάλεσε τὸ ὄνομα αὐ-
ζ. τῶ, Δάν. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Βάλλα
ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ, καὶ ἔτεκεν υἱόν
η. δεύτερον τῷ Ἰακώβ. Καὶ εἶπε Ῥα-
χὴλ, συναντελάβετό μου ὁ Θεός· καὶ
συνανεγράφην τῇ ἀδελφῆ μου, καὶ
ἐδυνάσθη. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
θ. αὐτῶ, Νεφθαλείμ. Εἶδε δὲ Λεία,
ὅτι ἔση τῶ τίλειν· καὶ ἔλαβε Ζελφάν

Α τὴν παιδίσκην αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὴν τῷ Ἰακώβ γυναῖκα· εἰσήλθε δὲ
β. πρὸς αὐτήν Ἰακώβ. Καὶ συνέλαβε
Ζελφά ἡ παιδίσκη Λείας, καὶ ἔτε-
κε τῷ Ἰακώβ υἱόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πολλοὶ πρόφασιν ἀ-
κολασίας ποῖνται τὸ τέτραρας ἐχρησάσθαι
γυναικάς τὸν Ἰακώβ. Τὸν σκοπὸν ἐκάσθῃ
τῶν γινομῶν ἐξετάζειν προσήκει. ἔτω
Β γὰρ κρίνοντες, ὁρῶμεν καὶ Ἰακώβ τὸν
πατριάρχῳ μνησθῶσάμενον μίαν, (1) ἀ-
πατηθῆναι δὲ ὃς καὶ παραυτίκα γέν-
της ἀπάτης αἰδομένους, καὶ ἐδυχεράνε,
καὶ τῶ κηδεῖν κατεβοῆσε. τῇ δὲ Βάλλα
ἡ διὰ Φιληδονίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς ὁμο-
ζύγῃ παραμυθίαν ἐμίγη. τῆς γὰρ Ῥα-
χὴλ ἀνωμαλῆς διὰ τὴν ἀπαιδίαν, καὶ
Γ ἀλογίως λεγῶσθαι, δός μοι τέκνα. εἰ δὲ μη-
γε ἀποθανῶμαι, ἐπέπληξε μὲν ὁσεβῶς
ὁ πατριάρχης, καὶ ἔδειξε τὸν τῆς φύσεως
ποιητῶν, καὶ ὅτι ἐχ' ὁ γάμος ἐπὶ παίδων
δημιουργός, ἀλλ' ὁ τῶ γάμῳ νομοθέτης
Δ Θεός. ἔφη γὰρ πρὸς αὐτὴν, μὴ ἀντι Θεῶ-
σοι εἶμι ἐγὼ ὃς ἐσέρησέ σε καρπὸν κοι-
λίας; ψυχαγωγῶν δὲ οὕτως αὐτὴν, ἠέχε-
το τῆς αἰτήσεως. ἤτησε δὲ αὐτὸν τῇ παι-
δίσκῃ μιγῶναι, ἵνα τὸ ἐξ αὐτῆς φυόμενον
οἰκεῖον ἀποκαλέσῃ παιδίον. τῷτο καὶ ἐπὶ
τῆς Ζελφᾶς ἐγγίετο. πάλιν γὰρ Λεία
παυσάμενῃ τῶ τίλειν, ἠτιβόλησεν αὐτὸν
εἰς ἐκείνῳ ἀπείρα τὴν ἀρετῶν. ταῦτα
Φιληδονίαν μὲν ἔδειξαν ἀντίτῃται· τὴν δὲ
τῶ ἀνδρὸς ἐπιείκειαν δείκνυσι, καὶ ὅπως
τὰς γυναικάς θεράπευεν ἐπαύδαζε. πρὸς
δὲ τῷτο καίκενο σκοπητέον, ὅτι νόμος
ἔδειξεν τῶν καὶ αὐτὰ ἡ ὁ τὴν πολυγαμίαν κω-
λύων. καὶ ὡς τρισολβίς ὑπελάμβανον
τότε τῶν πολλῶν παίδων γινομῶν πατέ-
Ε ρας· καὶ ὅτι τῷτο ἔστιν ἀληθές, αἱ θεῶν
μαρτυροῦσιν ἐπαγγελίαι. τῷ γὰρ Ἀβρα-
ᾶμ ὁ τῶν ὄλων ἔφη Θεός, ἀνάβλεψον εἰς
Γεν. 15. 5.
τὸν ἔρανον, καὶ ἰδε τῶν ἀσέρας, εἰ διωήσῃ
ἔξαριθμῆσαι αὐτῆς, καὶ ἐπήγαγον ἔτως
ἔσθαι τὸ ἀσέρας· καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ
Γεν. 13. 16.
παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, ἡτις ἐκ
ἔξαριθμῆθησεται ἀπὸ τῶ πλήθους. ἐκ
ἂν δὲ αὐτῷ ταύτῳ ἔδωκε τὴν ὑπόχρεσιν,
εἰ μὴ τὴν πολυγονίαν μέγιστον ἀνόμιζον εἶ-
ναι ἀγαθόν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἴδοι δ' ἄντις καὶ μάλα
σαφῶς καὶ ἐξ αὐτῶν, εἰ βέλοιο, τῶν ὀνο-
μάτων, ὅτι τρέφοιμοι μὲν ἐκκλησίας εἶεν
ἂν οἱ ἀπὸ τῆς Βάλλας, ἐχθροὶ δὲ μάλλον
οἱ τῆς Ζελφᾶς. ἐρμηνεύεται μὲν γὰρ ὁ
Δάν, κρίσις· Νεφθαλείμ δὲ, πλατύς μὸς.
τῷτο γέγονε τοῖς Προφῆταις τὸ κήρυγμα.
ὅτι γὰρ ἔμελλεν ὁ Χριστὸς κρίναί τὴν οἰκ-
μῶν αἱ δικαιοσύνη, καὶ καταψηφισαδαί
μὲν, ὡς πλεονεκήσαντος, καὶ ἀνηρηκότος
ἡμῶν τῶ σατανᾶ, ἀνασῶσαι δὲ καὶ ἡμᾶς,
καὶ

(1) Τὴν Ῥαχὴλ μνησθῶσάμενον μόνῳ, παρὰ γνώμῳ δὲ σωμαφθῶντα τῇ Λείᾳ. παραυτίκα γέν,
κτ. ἡ αὐτὴ Χάλ. ἐκδ.

καὶ ἐκ πολλῆς ἄγαν εὐνοχωρίας εἰς πλα-
τείαν ὡπερ καταστῆσαι καρδίαν, χαλεπὸν
ἔδον ἐπιδείξαι πάλιν. ὁ μὲν γὰρ Δαβὶδ
ἀνακεκράγει λέγων, ὡς ἐκ προσώπων τῶν
ἐν Χριστῷ, καὶ ἡγιασμένων ἐν πνεύματι

Ψαλ. 118. 32. ὁδῶν αἰτολῶν σε ἔδραμον, ὅταν ἐπλάτυ-
2. Κορ. 6. 11. νας τὴν καρδίαν μου ὁ δὲ σοφώτατος

13, 14. „ Παῦλος, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυται. καὶ
„ πάλιν, πλατύθετε καὶ ὑμεῖς· μὴ γίνεσθε
„ ἕτεροζυγῶντες ἀπίστοις. ὅτι δὲ κρίσις ὀρ-
„ θῆ καὶ δικαία γέγονε παρὰ Χριστῆ, σα-
„ Φωιῆ δὴ πάλιν ὁ μακάριος Δαβὶδ, τὸ

Ψαλ. 34. 23. Θεὸν ἢ σωτῆρα Χριστὸν, ἐξεγέρθητι, καὶ

„ πρόχες τῆ κρίσεως ὁ Θεὸς μου, καὶ τὰ
„ ἐξῆς. αὐτὸς γὰρ μὲν ὁ σωτὴρ ἀναργὲς ἡμῖν

Ἰωάν. 12. 31. καθίστησι τῆτο λέγων, νῦν κρίσις ἐστὶ τῆ

32. „ κόσμου, νῦν ὁ ἀρχὸν τῆ κόσμος τῆτος ἐκ-
„ βληθήσεται· καὶ γὰρ εἰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς

„ γῆς, καὶ τὰ ἐξῆς. ὁρᾷς, ὅτι κρίσις ἡμῖν
„ ἐσομένη δικαίαν, καὶ καρδίας πλατυσμένη

οἱ Προφῆται προανακηρύττον, τὸ ἐπὶ Χρι-
„ στῷ λαλῶντες μυστήριον; γεγονάσι τοίνυν

ἐκ Βάβυλας· Δάν τε καὶ Νεφθαλείμ, ὁ ἐστὶ
„ κρίσις ἢ πλατυσμός· ἀπὸ δὲ γε τῆς Ζελ-
„ Φας, Γὰδ καὶ Ἀσήρ· καὶ διεσπασθήσεται

μὲν πειρατήριον ὁ Γὰδ· πλεῖτος γὰρ μὲν ὁ
„ Ἀσήρ. ἀρ' ἐν ἐχθρῶ τοῖσιν γεγονάσιν οἱ τε-
„ λούταιοι μετὰ τῆς πρώτης τῶν Ἰσραηλίων

„ λαοί; ἐξ αὐτῶν γὰρ τῆτο κατῆδοι τῆς ἀν-
„ τῶν κατὰ Χριστῆ γεγονότων. οἱ μὲν γὰρ

„ ἐπαίραζον αὐτὸν μετὰ τῶν καλεσμένων Ἡ-
„ ρουδιανῶν, λέγοντες, διδάσκαλε οἴδαμεν,

Ματθ. 9. 22. 16. ὅτι ἀληθῆς εἶ, καὶ ἐμέλλει σοι περὶ ἔδουτος.

17. „ ἔ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων,
„ ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ἔδον τῆ Θεῷ διδάσκεις.

„ ἔξει δὲναί κλύσον Καίσαρι, ἢ ἔ; προσή-
„ σαν δὲ πειράζοντες, ἵνα παγιδώσωσιν αὐ-
„ τόν· οἱ δὲ λημματῶν εἴεκα, καὶ Φιλο-
„ κερδίας ἔ παρεδέχοντο τὸν ἕον. ἔφασαν

Ματθ. 9. 21. 38. γὰρ ἂν ἑαυτοῖς ἔτος ἐστὶν ὁ κληρονόμος,

„ δευτε ἀποκλείνωμεν αὐτόν, καὶ τὰ ἐξῆς.
„ ὅτι δὲ Φιλόπλοτοι ἄγαν οἱ Φαρισαῖοι γε-
„ γόνασι, καὶ τὸ τῶν Γραμματέων ἀνόσιον

„ σῆφος, κατῆδοι τῆς ἀν τοῖς περὶ αὐτῶν γε-
„ γραμμένους τὸν ἕον εἰεῖς. ὁ μὲν γὰρ Κύ-
„ ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπεμπολήσας δὲν

„ ἔφασκε τὸν ἐπίγειον πλεῖτον τῆς τὰ ἄνω
„ Φρονεῖν ἡρημαίως, καὶ διανέμειν τὰ ὄντα

Λευκ. 16. 14. πτωχοῖς. ἤκουον δὲ ταῦτα, Φησὶν, οἱ Γραμ-
„ μάταις καὶ οἱ Φαρισαῖοι Φιλάργυροι ὄντες,

„ καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

ια. Καὶ εἶπε Λεῖα, εὐτύχημα. ἢ
ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῆ, Γὰδ.

„ * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τετύχημα,
„ ἀντὶ τῆ, ἐπέτυχον τῆ σκοπῆ.

„ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐτύχημα. Ἄλλος
„ δέ τις (1) Φησί, μὴ εἰσέλθῃς εἰς οἶκον τῆ
„ ἀδελφῆς σου ἀτυχῶν.

„

A ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἡ Γραφὴ μέμ-
νηται τύχης; Ἰδία τῆς Γραφῆς τὰ τῆ

„ πνεύματος λόγια, αἱ δὲ διατάξεις, τῶν
„ ὁμοειδῶν ἀνθρώπων τὰ ῥήματα· τὰ δὲ

„ ἀλλὰ ἰσορικῶς λέγει. χρῆ τοίνυν μὴ μό-
„ νον προσέχειν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ τῷ προ-
„ σῶπῳ τῆ λέγοντος. τὸ τοίνυν εὐτύχημα,

„ ἔ τῆ Ἰακώβ ἐστὶ ῥήμα, ἀλλὰ τῆς Λεῖας,
„ γυναικὸς, ὡς ἔφω, ἐν δυσεβείᾳ τραφεί-
„ σης, καὶ κατὰ βραχὺ τὰ θεῖα παιδούμε-
„ νης. ἔτω καὶ ὁ ταύτης πατήρ ἔφη τὸ,

B „ οἰωνισάμην· ἀλλ' ὁ θεὸς ἀπαγορεύει νόμος
„ τοῖς οἰωνοῖς κεχερῆσαι. μηδεὶς ἐν τῆς
„ τοῖσιν λογῆς τῆς θεῖας νομιζέτω Γρα-
„ φῆς· (2) ἔτω τέτακται ὁ θεοτάτος Μω-
„ σῆς καὶ τῆ Φαραὼ τὸν βλάσφημον λόγον,

„ ἐκ οἴδα τὸν Κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐκ
„ ἐξαποσέλλω· ἀλλ' ἔ τῆ θεῖα πνεύματος
„ ἔτος ὁ λόγος, ἀλλὰ τῆ δυσεβῆς βασιλέως.

„ ἔτω πάλιν ἀκούμεν τῆ Σααχαριεῖμ λέ-
„ γοντος, μή σε ἀπατάτω ὁ Θεὸς σου, ἐφ' ὃ

„ σὺ πέποιδας ἐπ' αὐτῷ, λέγων, ὅτι ῥύσε-
„ ται Κύριος τὴν Ἰερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς μου.

„ ἀλλ' ἔ βλασφημεῖν ἐντεῦθεν μανθάνομεν,
„ ἀλλὰ βλασφημίας κατηγορεῖν.

Γ „

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

(1) Καὶ ἡ παροιμία Φησί. ὁ τῆς Λυγ. κώδ.

(2) Τα γὰρ παρὰ τῶν ἐκ ὁμοειδῶν εἰρημῶν τίθησιν ὁ συγγραφεὺς, ἄτε δὴ Ἰσραηλίων συγγραφέων.
ἔτω, κτ. ἢ ὡ Χαλ. ἐκδ.

ῥωσέντων αὐπνίας τῆς τῶν ἰατρῶν ἐμπειρίας νικώσης ἐδ' ὅτε τῆ τῶν μανδραγορῶν φυσικῆ ἐνεργεία. οἱ καὶ ὑποφώειαν ἀν ἡμῖν αἰνιγματωδῶς τὸ Χριστὸ μυστήριον, ὑπνῶτος τρόπον τινὰ δι' ἡμᾶς, καὶ καθιόντος ἑαυτὸν εἰς θάνατον, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν. Θεὸς γὰρ ἡ κατὰ φύσιν, εἰ καὶ γέγονε σάρξ, ὅπως δὲ ὅλος θάνατος ἐν ὑπνῶ τάξει παρελημμένος. ζητητέον ἐκεῖ καὶ τὴν εἰς ζωὴν ἀναβίωσιν. ὅλον δὲ ὡπερ ἐν τούτοις ἡμῖν τὸ Χριστὸ μυστήριον. Καὶ μεθ' ἕτερα. Ἔπνυθ δὴ ἐν σημεῖον οἱ μανδραγοραί. καὶ τῆς οὐρίσκει πρωτότοκος ὡν ὁ Ρουβίμ, εἶτα διεκόμισε τῆ μητρὶ ἢ δὲ δικειμάτο πρὸς τὴν ἀδελφῶν. πρῶτοι γὰρ οἱ ἐξ Ἰσραὴλ τῆ πρωτότοκος κατὰ τὸν χρόνον νενοήκασιν τε καὶ πεπληθήκασιν τὸ ἐπὶ Χριστὸ μυστήριον· καὶ δὴ καὶ τῆ ἰδίᾳ μητρὶ, Φημί δὴ τῆ Ἰερουσαλήμ, εὐρημα λαμπρὸν τῆς ἐνώσεως αὐτοῖς ἀγχινοίας προσκεκομικότες, χαίρειν ἀνέπειθον. πρὸ γὰρ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας μεμυσταγωγῆκασιν οἱ θεασέσιοι μαθηταὶ τῆς ἀνά πασάν τὴν Ἰουδαίαν. εἰ γὰρ καὶ μὴ πάντες τυχόν πεπισθούκασιν, ἀλλ' ἐν (1) ἅπασιν τὸν τῆ Χριστὸ ἐκήρυξαν λόγον ἔξιν καὶ σεσωσῶν. ὅτι δὲ προειλήφασιν ἐν πίσει τῆς ἐξ ἐθνῶν οἱ Ἰουδαῖοι, προδῆλον δὴπε, καὶ ἐδὲν τῶν ὄντων ἀσυμφανές.

ιε. Εἶπε δὲ Λεία, ἔχ ἱκανόν σοι ὅτι ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου; μὴ καὶ τῆς μανδραγοραῖ τῆ ὑἷμα λήψη; εἶπε δὲ Ραχὴλ, ἔχ ἔτω· κοιμηθῆτω μετὰ σὲ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τῆ ὑἷμα.

ισ. Εἰσῆλθε δὲ Ἰακώβ ἐξ ἀγρῶ εσπέρας· καὶ ἐξῆλθε Λεία εἰς συνάντησιν αὐτῶ· καὶ εἶπε, πρὸς ἐμὲ εἰσελεύσῃ σήμερον· μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τῆ ὑἷμα. καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰκότως τότε ἀείρει τὸν γεωργὸν Ἰσαάκ, κατὰ τὴν τῆ Ἰακώβ περὶ αὐτῆς ὁμολογίαν.

ιζ. Καὶ ἐπήκασεν ὁ Θεὸς Λείας· καὶ συλλαβῶσα, ἔτεκε τῶ Ἰακώβ υἱὸν πέμπτον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπήκασεν ὁ Θεὸς Λείας, ἀπαθῶς καὶ διὰ παιδοποιίαν σωίσεως τῶ ἀνδρὶ, ἐφ' ᾧ καὶ ἠύχετο.

ιη. Καὶ εἶπε Λεία, ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸν μισθόν μου, ἀνθ' ᾧ ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῶ ἀνδρὶ μου. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ἰσαάκ, ὅ ἐστι μι-

ιθ. Θός. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Λεία, καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῶ Ἰακώβ. Καὶ εἶπε Λεία, δεδώρηται ὁ Θεὸς μοι δῶρον καλὸν ἐν τῶ νῦν καιρῶ· ἀρετιῆμε ὁ ἀνὴρ μου· τέτοκα γὰρ αὐτῶ ὑἷμα ἔξ. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ζαβουλῶν.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Λαβῶσα τοίνυν ἡ Λεία τῆς μανδραγοραῖ, δύο τέτοκεν ὑἷμα, τὸν Ἰσαάκ καὶ Ζαβουλῶν. καὶ μισθὸς μὲν ὁ Ἰσαάκ ἐρμυθύεται, ἕτερος γε μὴν ὁ Ζαβουλῶν, ὑπόδωμά τε καὶ ὁμολογία. ὡς γὰρ ἐφ' ἡμῶν, παρὰ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὡς παρὰ τέκνων ἰδίων, ἢ τῶν Ἰουδαίων σιναγωγῆ παραδεξαμένη λοιπὸν τὸ Χριστὸ μυστήριον, μήτηρ ἀνεδείχθη τέκνων τῶν ἐπὶ μισθῶ τε καὶ ὁμολογία ὑποδωμάτων παρὰ Θεῶ. Καὶ μεθ' ἕτερα. Οὐκ ἐν τῆς ἐπὶ μισθῶ τε καὶ ὁμολογίαις ὑποδωμάτων παρὰ Θεῶ τέτοκεν ἡ Λεία. Ραχὴλ δ' ὁμοίως παρ' αὐτῆς λαβῶσα τῆς μανδραγοραῖ, τέτοκε τὸν Ἰωσήφ. παραδεξαμένη γὰρ ὡπερ ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία τὸ τῆ Χριστὸ μυστήριον διὰ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὡς ἐξ ὁμοίως καὶ ἀδελφῆς τῶν Ἰουδαίων σιναγωγῆς, μήτηρ πέφωκε λαβῶ τῆ ἐν προδῆκασιν αἰεὶ καὶ εἰς πληθύν ἰόντος ἔμετρομύλι. διερμυθύεται γὰρ Ἰωσήφ, προδῆκη Θεῶ. προσέεται δὲ ταῖς ἐξ Ἰσραὴλ ἀγέλαις ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία. τοιγάρτοι καὶ ἐφασκεν ὁ Χριστὸς, καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ ἐκ Ἰωάν. 10. 16. ἔσιν ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης, καὶ τὰ ἐξῆς.

ια. Καὶ μετὰ τῆτο ἔτεκε θυγατέρα· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Δείνα.

ιβ. Ἐμνήθη δὲ ὁ Θεὸς τῆς Ραχὴλ, καὶ ἐπήκασεν αὐτῆς, καὶ ἀνέωξεν αὐτῆς τὴν μήτραν.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὅτι τέξεται, καὶ πολλῶν καὶ ἀναριθμητῶν ἔσαι τροφὸς ἢ σείρα Ραχὴλ, τρεῖς ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία, ἢ προανακεκράγει μὲν Ἡσαίας· ὁφραύθη· Ἡσ. 54. 1. ἢ τι σείρα ἢ τίκτωσα. καὶ τὰ ἐξῆς· διεσάφαι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ θεασέσιος Δαβίδ. περὶ ἢ Θεῶ λέγων· ὁ κατοικίζων σείραν ἐν οἴκῳ, Ψαλ. 112. 9. ἢ μήτερα, καὶ τὰ ἐξῆς. ἔφη δὲ πρὸς αὐτῆς ὁ τῶν ὄλων Θεὸς, ἄρον κύκλω τῆς ἢσ. 49. 18, 12. ἢ ὀφθαλμῶν σου, καὶ ἴδε πάντας· καὶ πάλιν, ἴδε πόρρωθεν ἔρχονται ἔτοι ἀπὸ βορρῶν, καὶ ἔτοι ἀπὸ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ ἐκ ἢ γῆς Περσῶν.

ιγ. Καὶ συλλαβῶσα, ἔτεκε τῶ Ἰακώβ υἱόν. εἶπε δὲ Ραχὴλ, ἀφείλεν ὁ Θεὸς μου τὸ ὄνειδος. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰωσήφ, λέγασα, προδῆκῶμοι ὁ Θεὸς υἱὸν ἕτερον.

ΚΥΡΙΑΛ-

(1) Ἄλλ' ἐν μετὰ τὸν ἐπὶ Χριστῶ προσήκασιν λόγον. σέσωσα δὲ τὸ κατάλειμμα κατὰ τὰς Γραφάς· ὅτι δὲ, κτ. ὡ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 136.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τέτοκε τοίνυν τὸν Ἰωσήφ ἢ νεωτέρα Ῥαχὴλ, ἢ καλὴ τῷ εἶδει, καὶ λαμπραῖς ὀμμάτων βολαῖς ἀποσίμβασα τὸ ἐπίχαρι, καίτοι τῆς Λείας ἔχων ἄδε ἐχέσης.

κε. Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, εἶπεν Ἰακώβ τῷ Λάβαν, ἀπόσειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου. Ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου, καὶ τὰ παῖδιά, περὶ ὧν δεδύλευκά σοι, [ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δελεῖαν, ἣν δεδύλευκά σοι.]

κς. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισάμην ἂν· εὐλόγησε γάρ με ὁ Θεὸς ἐπὶ τῇ σῆ εἰσόδῳ. Καὶ εἶπε, διάσειλον τὸν μισθόν σου πρὸς με, καὶ δώσω.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, εἰ εὖρον χάριν, δυνάται μὲν κατὰ παράλειψιν τῆ, μείνον σὺν ἐμοί· πρὸς δ' ἔοικεν ἀποδίδοσθαι τὸ, ἂν ποιήσης μοι τὸ ῥῆμα τῆτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου· δυνάται δὲ ἀποδίδοσθαι πρὸς τὸ, διάσειλον τὸν μισθόν σου. τὸ δὲ, εἰ εὖρον χάριν, τετέστιν εἰ ἀρέσκεισσι τὸ λεγόμενον παρ' ἐμῶ. μεταξύ δὲ τῶν αὐτῶν ἀπέδωκε τῆς περὶ τὸν μισθὸν προσδοσίας τὸ, οἰωνισάμην ἂν· ὡσεὶ ἔλεγε, καὶ γὰρ ὀφείλω τσοῦτον εὐλόγηθῆναι ἐπὶ σοί. ὡς μὲν ἔν περὶ τῶν πῖσιν ἀλλόφυλος, οἰωνίζεται· ἐκ ἔτι γὰρ οἰωνισμὸς ἐν Ἰακώβ· ὡς δὲ ἐκ μέρους ὀφελήθῆναι, τὸ, εὐλόγησε γάρ με Φησὶν ὁ Θεός. τῷ μὲν γὰρ μηδὲν ὀφελήθῆναι, ἦρκει τὸ, οἰωνισάμην, εἰπῶν· τῷ δὲ τελείως ὀφελήθῆναι, μόνον τὸ, εὐλόγησέ με ὁ Θεός.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἔστι μὲν οἰωνισμὸς ἐν Ἰακώβ, ὁ δὲ Λάβαν Φησὶν οἰωνισάμην ἂν, ὡς ἀλλότριος τῆς τῆ Ἰακώβ προαιρέσεως. ἥς δ' ἔτελεον ἀλλότριος ἴδιον, ποσιθῆναι τῷ, οἰωνισάμην, καὶ τὸ, εὐλόγησε γάρ με ὁ Θεός ἐπὶ τῇ σῆ εἰσόδῳ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἀγνοῶν, Φησὶν, ὅτι μετὰ τῶν σῶν παρυσίαν πλεσίως ἀπήλαυσα τῆς παρὰ τῆ Θεῆ ὀνοίας. ἐπεὶ ἔν αἰδάνομαι τῆς ὑβεργείας, ἥς διὰ τῶν σῶν παρυσίαν ἔτυχον, ὃν βέλει μισθὸν πρότεινον, καὶ γὰρ ἐτοίμως παρέξω.

κθ. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, σὺ γινώσκεις ἂν δεδύλευκά σοι, καὶ ὅσα ἦν κλήνησθε μετ' ἐμῶ.

λ. Μικρὰ γὰρ ὅσα σοι ἦν ἐναντίον ἐμῶ· καὶ ἠυξήθη εἰς πλῆθος· καὶ εὐλόγησέ σε Κύριος ἐπὶ τῷ ποδί μου.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς εἰσόδου τὸν πόδα τιθεῖς. ὁ δὲ Λάβαν, οἰωνισάμην, ἀλλότριος ὢν τῆς πατριαρχικῆς προαιρέσεως, εἰ καὶ μὴ τελείως. εὐλόγησε γάρ-

» με προσέθηκέν ὁ Θεός, ἔ πατρικῶν εὐλογίαν, ἔδὲ ἐν τοῖς ἐπεραινίοις, ἔδὲ ἐν Χριστῷ, ἀλλὰ σαρκικῶν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰακώβ ἔφη τῷ Λάβαν, εὐλόγησέ σε Κύριος ἐπὶ τῷ ποδί μου. Δῆλη ἢ τῆ ῥῆτῆ διάνοια. πόδα γὰρ· τῶν παρυσίαν ἐκάλεσεν· ἀντὶ τῆ, διὰ τῆς ἐμῆς παρυσίας, καὶ τῆς ἐμῆς κηδεμονίας τῶν θεοσδότην ἀπήλαυσας ἀγαθῶν. εἰς γὰρ τῶν ἐμῶν εὐσεβείαν ἀφορῶν ὁ Θεός, τὰ ἐγχειριδιότα μοι παρὰ σῆ, πάσης εὐλογίας ἠξίωσε.

» Νῦν ἔν πότε ποιήσω καὶ γὰρ ἐμαυτῷ οἶκον;

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τετέστι πότε τοῖς ἐμαυτῆ παισὶ τὰ ζωαρκῆ συλλέξαιμι; κεκλήσομαι δὲ καὶ αὐτὸς οἰκοδεσπότης;

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τέτοκεν ἢ Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, καὶ οἶκον λοιπὸν ἐρῶ ὁ Ἰακώβ. ἢ πότε, γὰρ Φησὶ, ποιήσω καὶ γὰρ ἐμαυτῷ οἶκον; τέτοκε μὲν γὰρ ἢ τῶν Ἰσραηλίων συναγωγῆ, τετέστιν ἢ Λεία τῆς εἰς δελεῖαν τῶν ὑπὸ νόμον· ἀλλ' ἔπω Χριστὸς οἶκον ἴδιον ἔχων ὠμολόγη σαφῶς. ἔ γὰρ ἀπεδέχεται οἶκον τὸν ἐκ λίθων ναόν, ὃν Σολομὼν ἐδείματο. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλ' ἔδὲ οἶκος Θεῆ γέγονε νοητὸς ὁ Ἰσραήλ. ἔ γὰρ κατώκησεν ἐν αὐτοῖς. ἐπειδὴ δὲ τέτοκεν ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία τὸν νέοντε καὶ ἐν προσηλαῖς λαόν, οἶκον ἴδιον λοιπὸν ἐμαυτῷ ὁ σωτῆρ κατεσκευάζετο. καὶ τίς δὴ ἔτος ἐστίν; ἡμεῖς οἱ πισυύσαντες, περὶ ὧν Φησὶ, διδὸς νόμος μου εἰς τῶν δianoian αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. Τερ. 31. 35.

» λα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, τί σοι δώσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακώβ, ἔ δώσεις μοι ἔθρον· εἰν ποιήσης μοι τὸ ῥῆμα τῆτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου, καὶ φυλάξω.

» λβ. Παρελθέτω σήμερον τὰ πρόβατά σου, καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον Φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ πᾶν διάλευκον ἢ ραντὸν ἐν ταῖς αἰξίν, ἔσαι μοι μισθός.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν, δὸς ταῦτα, Φησὶ, τοῖς υἱοῖς σου νέμαν, ὅσα νῦν ἐστὶ πρόβατα μέλανα, καὶ αἶγες λυθκαῖ, ἢ ποικίλας· καὶ δὸς μοι τὰ λυθκαῖ πρόβατα, καὶ τὰς μελαίνας αἶγας. καὶ τὰ γεννώμενα τῆ λοιπῆ πρόβατα μέλανα ἐκ λυθκαῖν γονέων τιχόμενα, καὶ αἶ γεννώμενα αἶγες τῆ λοιπῆ λυθκαῖ, ἢ ποικίλας, ἐκ μελάνων τῶν γονέων τιχόμενα, ταῦτα ἔσαι μοι πρὸς μισθόν.

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδὲν ἀνυπόστατον ἔλαβεν Ἰακώβ ἐν μισθῷ, ἀλλ' ἐλπίδα τοκετῆ παραδόξου.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ τὶ δὴ τῆτό ἐστιν; Ἀείπερ ἐν ταῖς οἰωνοῖς καὶ αἰγῶν ἀγέλαις τὰ μονοειδῆ

μονοειδῆ τοῖς τρέφουσιν ἀρετώτερα· τὰ δὲ ῥαντὰ καὶ κατεσιγμένα τάξιν ἔχει δούτεραν, καὶ ἔκ ἐκ ἰσῶ λόγῳ τοῖς ἄλλοις· ἔριον γὰρ ἐν αὐταῖς ἔ μονοειδές, ἀλλ' ἐν βραχέει παραλλάξ ἑτερόχρον τε ἐστὶ καὶ οἰονεὶ πεφυρμένον. δέχεται τοίνυν ἀπὸ τῆς κόσμῳ Χριστός, ἔχει δὲ πᾶν τῶν τὰ ἐν αὐτῷ τίμια, καὶ ἐν ἀνθρώποις ἀπόλεκτα, [ἀλλ' ὅσα μᾶλλον ἐν αὐτοῖς ἐν ὑφέσει τε εἶναι δοκεῖ, καὶ ἐκ ἐκ ἰσῶ δόξῃ. πρὶν σέτα δὲ τὸν λόγον καὶ ὁ θεαπέσιος Παῦλος ἐπισέλλων τοῖς πεπισυκόσι.] βλέπετε

1. Κορ. 1. 26.

» γὰρ τὴν κλησιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι ἔ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, ἔ πολλοὶ δυνατοὶ, καὶ τὰ ἐξῆς.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Νοηθεῖ δ' ἂν καὶ ἑτέρως, εἶπερ βέλοισι τίς ἐξακριβῆν τὰ τοιαῦτα, σποδοειδές ῥαντόν. ποικίλον γάρ πως οἱ ἐν Χριστῷ τὸ ὑπερεπὲς ἔχοντες ὡς ἐν ἔργοις τε καὶ λόγοις. τὸ μὲν γὰρ Φαίον τε καὶ μέλαν καταλογισθεῖν εἰς ἀνιγμά τῆς κατὰ Χριστὸν μυστηρίας, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῷ σκοτεινὸν ἀσυμφωνῆν τοῖς πολλοῖς καταγράφου λόγον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἔν τὸ βαδῆ καὶ οἰονεὶ μέλαν τῶν ἐπὶ Χριστῷ δογμάτων, τὸ Φαίον ἡμῖν ὑπαινίττεται χρωμα. τὸ δὲ γε λαμπρὸν καὶ οἰονεὶ περ διαφανές, τὸ ὡς ἐν ἔργοις Φημὶ τοῖς κατ' ὁσέβαιαν παραθήσει τὸ ἕτερον, τρεῖσι τὸ λευκόν.

λγ. Καὶ ἐπακῆσεται μὲς ἡ δικαιοσύνη μὲς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ αὐρίου· ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μὲς ἐνώπιόν σου.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ζῶσα ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη, καὶ ὁ Θεός, ἦ τις ἐστὶ Χριστός. ἐπακῆ δὲ ἐν τῇ μετὰ τὸν αἰῶνα τῆτον ἡμέρᾳ τῇ αὐρίου, ἐν τῇ μιδαποδοσίᾳ, ὅταν ὁ μισθός ἐκάσῳ ἀποδιδῶται. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ταῦτα ἔλεγε βεβλόμενος παρασησαί, ὅτι ὁ Θεός αὐτῷ δίδωσι τὰ ἐν ταῖς δε ταῖς χροιαῖς γινόμενα, ἔδὲ τῶν σπειρόντων, ἔδὲ τῶν τεκυσῶν ἔχόντων τὰ δὲ τὰ χρώματα. καὶ τάχα ἀνίττεται ἐν τῷ μυσικῷ τοῖσόντι· ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν ἐδυνῶν πισυδῶσαντες ἔκ ἐκ πατέρων, ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης λαῆς, ἔχουσι τὸ, ἴν' ἔτως εἶπω καὶ ὀνομάσω, χρωμα τῆς σωτηρίας· ἀλλ' ἀρκεῖ πρὸς τὸ τοῖσόντι εἶναι αὐτὸς ἡ ποιμαντικῆ τῆς Χριστῷ καὶ σωτήρος δυναμῆς, τῆς Θεῷ, κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ἀπὸ λίθων ἐγένεοντος σπέρμα τῷ Ἀβραάμ.

Ματθ. 3. 9.

» θων ἐγένεοντος σπέρμα τῷ Ἀβραάμ.

Πᾶν ὃ ἐὰν μὴ ἦ ῥαντόν καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξί, καὶ Φαίον ἐν τοῖς ἀρνασι, κεκλεμμένον ἔσαι παρ' ἐμοί.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν γεννωμένων λάβω ἄλλο τι παρὰ τὰ Φαία καὶ τὰ διάλευκα, ἔχε με κλέπην. ἦγαν ἐὰν ἀπὸ τῶν σῶν λευκῶν, ἢ Φαίων τῶν

μὴ χωριζομένων ἀπόληται τι, ἐγὼ αὐτὸ κέκλοφα, καὶ ἀποτίσω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ λέγει, τοῖσόντι ἐστὶ τὰ σήμερον ῥαντὰ, ἢ λευκά, ἢ Φαία, ἀποχωρίσον ἀφ' ὧν παραλαμβάνω. καὶ ἐὰν ἐν ζητηθῆ μετὰ χρόνον ἐν τοῖς ἀφαιρμένοις μοι, ζητήσω παρ' ἐμῆ, ὡς παρ' ἐμῆ κλαπέντα.

λδ. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, ἔσω κατὰ τὸ ῥήμά σου.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Σκόπει τῆς διακαῖς τὴν σῶσειν. ἐπειδὴ ἦδε ὅσης ἀξίεται τῆς ἀνωθεν δυναμῆς, καὶ ἔδοκε κατὰ τὴν τῆς φύσεως ἀκολοθῆσαν τῆτον, ἢ δυσχερῆς εἶναι, ἢ καὶ πάντῃ ἀδιώατον· σπάνιον γὰρ ποτε τῆτον, ἐνηλλαγματῶν εἶναι τὴν χροίαν τῶν τιλομένων· ταῦτα αἰετῶν παρ' αὐτῆ. ὅθεν καὶ ταχέως ἐπέδραμεν ὁ Λάβαν τῇ αἰτήσει, καὶ φησιν, ἔσω κατὰ τὸ ῥήμά σου.

λε. Καὶ διέσειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὰς τράγους τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλευκὰς, καὶ πᾶσας τὰς αἰγὰς τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλευκὰς, καὶ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐταῖς, καὶ πᾶν ὃ ἦν Φαίον ἐν τοῖς ἀρνασι, καὶ ἔδωκε διαχειρὸς τῶν ὑῶν αὐτῆ.

λς. Καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέσον Ἰακώβ. Ἰακώβ δὲ ἐποίμανε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἰακώβ δὲ ἐποίμανε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα. ποῖα δὲ ταῦτα; Τὰ μηδεμίαν ἔχοντα ἐν τῇ χροίᾳ διαφορᾶν. τῆτον δὲ πᾶν ἐγένετο, ἵνα καὶ ὁ δίκαιος διὰ τῶν πραγμάτων μάθη τὴν πολλὴν περὶ αὐτὸν κηδεμονίαν. καὶ ὁ Λάβαν ἴδη ὅσης ἀπολαύει τῆς ἀνωθεν ῥοπῆς ὁ Ἰακώβ.

λζ. Ἐλαβε δὲ ἑαυτῷ Ἰακώβ ῥάβδον συρακίην χλωρὰν, καὶ καρυίνην, καὶ πλατάνην· καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακώβ λεπίσματα λευκά, περισύρων τὸ χλωρόν· ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκόν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ποιμαντικῆς ἐπισήμης τὸ εἶδέναι, Φαμί, ὅτι τοῖς ὁρωμένοις τὰ ἐμφερῆ πάντῃτε καὶ πάντως ἀποτεκοῖν ἂν οἷες τε καὶ αἰγες, καὶ τοῖς τῶν παραπιπλόντων χρωμασι γίνονται· ὁμοειδῆ τὰ ἐξ αὐτῶν, ὅποια ἂν ἐν καιρῷ τῆς κρισῶν θεάσαντο. εἶκε δὲ φυσικῶς τὸ χρωμα κατὰ τὸ ῥηθῆσαι νόμοις. ἀρρήτα δὲ τὰ τοιαῦτα παντελῶς, καὶ ταῖς ἡμετέραις δυναμῆς ἀσιβῆ.

Bb 2

ΤΟΥ

(1) Οὐδὲ τῆτον, ἔδὲ τὸ ἐξῆς ἐν ταῖς τῆ Κυρίλ. ἐνδεδομ. εὐρηται.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Θανάτῃ μὲν ἢ συ-
ρακίῃ σημεῖον. ἀρώμασι γὰρ τὸ τεθνη-
κὸς θεραπεύεται σῶμα. ἀρωμάτων δὲ ἡδι-
σον ὁ σύραξ. ἀπέθανε δὲ δι' ἡμᾶς ὁ Χρι-
σὸς, καὶ ἐτάφη κατὰ τὰς Γραφάς. κα-
ρυῖνη δὲ, ἐγρηγόρσεώς τε καὶ αὐπνίας. ἀερ-
γῆ γὰρ εἰ ἡμῖν τὰ τοιαῦτα φύσεως. ἐγῆ-
γερται δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστός. ἔ γὰρ γέ-
γονε κάτοχος ταῖς ἀδὲ πύλαις, ἕτε μὲν
εἰς ἅπαν ἡλῶ τοῖς τῷ θανάτῃ δεσμοῖς. ἢ
ἐκ πλατάνου δὲ πάλιν ὑπερφαινεν εἶοικε
τὸν εἰς ὑψος τε καὶ πρὸς τὰ ἄνω δρόμον,
τρεῖσι τὴν εἰς ἄραν ἀνάβασιν τῷ Χριστῷ.
ὄφυνες γὰρ τὸ ξύλον, καὶ τῶν ἄγαν ὄφ-
μηκεσάτων ἢ πλατάνου. ὑψώθη δὲ πα-
ρὰ τῷ πατρὸς ὁ υἱός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δὲ δὴ βέλαιότις,
καὶ κατ' ἕτερόν τινα νῦν ἐκλήψεται τὸ φυ-
τόν. καὶ τίς ὁ τρόπος; οἱ περὶ τὰς ὀνο-
μάτων ἐτυμολογίας περιοπισότεροι, διὰ τὸ
ἄγαν ὀβριώεσθαι τῷ ξύλῳ τὸ πέταλον, τὸ
φυτόν πλατάνον ὀνομάζουσι Φασι. πλα-
τιώμεθα δὲ διὰ πίσεως καὶ ἀγάπης μο-
νονυχί περιφώτες Χριστῷ. σαρὸς γὰρ ὁ
νόμος, καὶ τεθλιμμένος ἄγαν τῶν εἰδω-
λολατρῶντων ὁ νῦν. ὅτι δὲ καὶ ἡ ῥάβδος
ἢ καρυῖνη, καθάπερ ἀγχιος ἔφω, αὐ-
πνίας ἐστὶν ἐμποητικὴ φυσικῶς. μαθήση,
λέγοντος τῷ Θεῷ πρὸς τὸν προφήτην Ἰε-
ρεμίαν, τὶ σὺ ὄρας Ἰερεμία; καὶ εἶπα,
" Φησί, βακηνίαν καρυῖνιν. καὶ εἶπε πρὸς-
" με, καλῶς εἶδρακα. διότι ἐγρηγόρα ἐγὼ
" ἐπὶ τῆς λόγῃς μὲ τῷ ποιῆσαι αὐτῆς. ἐκῆν
" ὡς εἰ εἶδε τῆς ῥάβδος νομέτιος ἐαυτὸν ἡμῖν
" ὡπερ παρατίθησιν ὁ Χριστός, ὡς τεθ-
" νεωτά τε καὶ ἐγρηγορμένον, καὶ εἰς ἄρα-
" νῆς ὑψόμενον, κατὸβριώοντά τε διὰ τῷ
" πνύματος τὰς τῶν δεχομένων αὐτῶν
" καρδίας.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Περισύρει δὲ ὡπερ
καὶ Χριστός τὴν τε τῷ νόμῳ σκιάν καὶ προ-
φητικῶν συγγραμμάτων τὸ οἶονε κάλυμ-
μα. λελοθκασμένον δὲ ἔτω καὶ ὑκάτο-
πλον κομιδῆ τὸν εἰ αὐτοῖς ἡμῖν ἀποφαινῶν
λόγον, ἐπ' ὧδὴ ἀναφέρει πνύματικῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἱ τρεῖς ῥάβδοι συμ-
βολικῶς, αἱ τρεῖς δυνάμεις τῆς ψυχῆς
εἰσὶν, ἢ τοὶ τριμερές· εἰ δ' ἔν, τρεῖς θεω-
ρίαι, τῶν σωμάτων, τῶν ἀσωμάτων, τῆς
ἀγίας Τριάδος· ἢ τοὶ γενικῶς, ἢ πρακτικῶς,
διὰ τῆς καρυῖνης· ἢ θεωρητικῶς, διὰ τῆς συ-
ρακίνης· διὰ [δὲ] τῆς πλατάνου, τὸν κόσ-
μον τῆτον καὶ τὴν θεωρίαν αὐτῆς ἠνίξατο. τὸ
περισύρειν τὸ χλωρὸν τῆς, τὴν ἀποτα-
ξίαν αὐτῆς σημαίνει. καὶ τῆς μὲν πρακτι-
κῆς τὸ χλωρὸν ἐστὶ τὸ ἡδοναθές· τῆς δὲ
θεωρίας, τὸ περὶ τὰ σώματα ἀχολοῦσθαι.
τὸ δὲ χλωρὸν τῶνδε ἄλλων δύο ἐκδοχῶν
βασάνιζε.

λη. Καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους,
αἷς ἐλέπισεν, ἐν τοῖς ληνοῖς τῶν ποτη-
σηρίων τῷ ὕδατος· ἵνα ὡς ἂν ἔλθῃσι

A τὰ πρόβατα πίνειν, ἐνώπιον τῶν ῥάβ-
δων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν,
ἐγχιωσῆσιν τὰ πρόβατα εἰς τὰς
ῥάβδους.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ πῶς τὰς ῥάβδους
ἐτίθει ὁ Ἰακώβ; Ἐν τοῖς ληνοῖς τῶν ποτη-
σηρίων. νοοῖντ' ἂν δὲ πάλιν ληνοῖτε καὶ
πολισηρία τῆς λογικῆς ἀγέλης ἢ Μωϋσεως
συγγραφῆ, καὶ τὰ προφητικὰ κηρύγμα-
τα, τὸν ἀνωθεν ἡμῖν καὶ παρὰ Θεῷ μονο-
νυχί βρῶντα λόγον.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος χάριν τὰς ῥάβ-
δους ἐπέθηκε, πίνουσι παρέθηκε τοῖς προ-
βάτοις; Ὡπερ ἠγάγετο μὲν γυναῖκας
παιδοποιῆσαι ποδῶν, ἐκ εἰ τῷ γάμῳ δὲ
εἶχε τὴν ἐλπίδα τῆς παιδοποιίας, ἀλλ' εἰ
τῷ τῷ γάμῳ νομοθέτη Θεῷ· ἔτω καὶ τὰς
ῥάβδους ἐλέπισεν, ἔ ταύταις θάρσων, ἀλ-
λά τὴν θείαν ἐπικαρίαν προσμενῶν.

Γ καὶ τῆς θείας ἐπιφανείας τετύχηκε, καὶ
" λέγοντος ἠκαστοῦ ἀνάβλεψον τοῖς ὄφ- Γα. 31. 12, 13.
" θάλμοις σε, καὶ ἴδε τῆς τραγῆς καὶ τῆς
" κρις ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰς αἴγας, δια-
" λούκας, καὶ ποικίλας, καὶ σποδοειδῆς ῥαν-
" τῆς. εἶδρακα γὰρ ὅσα σοι Λάβαν ποιῶ.
" ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός σε ὁ ὄφθεις σοι εἰ τὸπω
" Θεῷ, ἔ ἠλειψάς μοι ἐκεῖ σὴλλω, καὶ ἡν-
" ξω μοι ἐκεῖ ὄβχλω. ἐπειδὴ τα Φαῖα καὶ τὰ
" ποικίλα τοῖς ἡέσι τῷ Λάβαν ἐνεχειρίσθη,
" καὶ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀφῆκεσαν ἐκεῖ-
" ναι τῆτων αἱ ποιμαῖ, δεικνυσιν αὐτῶ τῶν
" ἀδικημένων ὁ πρόμαχος ποικίλας κρις,
" καὶ τραγῆς ὀχθῶντας, ἵνα τῇ πείρα μά-
" θη πόσης ἀπολαύσει προμηθείας οἱ τε-
" θάρσθηκοτες τῷ τῶν ὄλων Θεῷ.

λθ. Καὶ ἐνεκίσαν τὰ πρόβατα
εἰς τὰς ῥάβδους· καὶ ἐτίκλον τὰ πρό-
E βατα διάλευκα καὶ ποικίλα καὶ σπο-
δοειδῆ ῥαντά,

" ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐτίκλον τὰ
" πρόβατα διάλευκα. ἢ τὰς αἴγας καλεῖ
" πρόβατα καταχρηστικῶς εἰταῦθα· τὰ γὰρ
" ἀπὸ τῶν αἰγῶν λούκα συνεφώνησε λαμ-
" βάνειν λόγῳ μιᾶς, ἔ τὰ τῶν προβάτων·
" ἢ ἕτερον σύμφωνον, ἐναντίον. τῷ πρώτῃ
" ὑπαντίτεται εἰταῦθα γινόμενον· ὡσε τὰ
" ἀπὸ τῶν μελάνων προβάτων λούκα λαμ-
" βάνειν τὸν Ἰακώβ λόγῳ μιᾶς. Θεασάμε-
" νος γὰρ ὁ Λάβαν τὰς μελάνους αἴγας,
" λούκας τιλίσας, καὶ πολὺ κερδαίνοντα
" τὸν δίκαιον, παρέβη τὸ πρῶτον σύμφωνον,
" καὶ ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἦλθεν· ὡσε ἀπὸ τῶν
" μελάνων προβάτων λούκα λαμβάνειν τὸν
" Ἰακώβ λόγῳ μιᾶς. καὶ τῆτο μᾶλλον ἀλη-
" θές ἐστίν. αὐτὸς γὰρ Ἰακώβ μετὰ ταῦτα
" τὸ ὀμετάθετον τῆς γνώμης τῷ Λάβαν
" διαβάλλων, Φησὶν· εἰ ἔτως εἶπη, τὰ ποι- Γα. 31. 8.
" κίλα ἔσα σε μιᾶς, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ εἰ τῇ Μεσο-
ποταμίᾳ τὰ λούκα ζητᾶται πρόβατα, καὶ
αἱ μέλανες αἴγες, εἰ δὲ τῇ Παλαιστίνῃ
το

τὸ ἐνανθιον, πρὸς τὸ τῶν πατριάρχων συμ-
Φέρον οικονομῶνται τὰ προειρημένα.

ΕΤΣΕΒΙΟΥ. Τὸ τῶν ράβδων ἔφυσικόν ἐστιν ἐπὶ Λάβαν ἐχρήσατο αὐταῖς.
ἔτω δὲ Φυσικὸν ἐκ ἐστίν, ὅτι καὶ Ἄγγελος
ἐφάνη τῷ Ἰακώβ, δεικνὺς ὅτι κατ' ἀνέ-
ργειαν Θεὸς τῆτο γίνεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀσύνηδες καὶ ζεῖνον τὸ ἀπὸ
τῶν λουκῶν προβάτων μέλαινα τρίκλωρα,
ἀμφοτέρων τῶν γονέων ὄντων λουκῶν.
ἀλλὰ Θεὸς βελομένη καὶ Φύσις νικᾶται.
ὡς δὲ καὶ τύπος τῆς κλήσεως τῶν ἐθνῶν.
οἱ γὰρ ἄπιστοι πιστὸς ἐγγίνων κατὰ τὸ γε-
γραμμῶν, ὅτι ἐκ τῶν λίθων τέτων ἀπέ-
μα τῷ Ἀβραάμ ἐγείρεται.

Ματθ. 9. 9.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ πίσα ἐμηχανήσα-
το τὰς ράβδους, εἰπὼν, καὶ ἐπακνύεται-
μα ἢ δικαιοσύνη μου, ἔδειξεν αὐτῷ ὁ Θεός,
ὅτι ἐπήκασεν αὐτῷ, καὶ ἀπεδέξατο αὐτῷ
τὴν πίσιν.

μ. Τὸς δὲ ἀμνὸς διέσειλεν Ἰα-
κώβ· καὶ ἔστησεν ἐναντίον τῶν προ-
βάτων κριὸν διάλευκον, καὶ παμποί-
μιλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς· καὶ διεχώρισεν
ἑαυτῷ ποίμνια κατ' ἑαυτὸν, καὶ ἐκ
ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα Λάβαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐποίησε, Φησὶν, Ἰα-
κώβ ἑαυτῷ ποίμνια κατὰ μόνας, καὶ ἐκ
ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα Λάβαν. ἀσύμ-
βατον γὰρ τῷ ἀγίῳ τὸ βέβηλον, τῷ κα-
θαρῷ τὸ ῥυπνόν. κατὰ μόνας δὲ οἱ τῷ
Χριστῷ, τὸ σιναναφύρεσθαι τοῖς ἐν κόσμῳ
παραϊτέμενοι, καὶ Φιλοσαρκίας ἀπάσης
ἀπηλλαγμένοι, καὶ ἐκ ἄσημοι κατὰ τὸν
βίον, γνωριμῶτατοι δὲ μᾶλλον ἐξ ἀρετῆς.
ἐγένετο γὰρ Φησὶ τὰ ἄσημα τῷ Λάβαν,
τὰ δὲ ἐπίσημα τῷ Ἰακώβ.

μα. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ
ἐνεκίωσαν τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμ-
βάνοντα, ἔστηκεν Ἰακώβ τὰς ράβ-
δους ἐναντίον τῶν προβάτων ἐν τοῖς
ληνοῖς, τῷ ἐγνωσῆται αὐτὰ κατὰ
τὰς ράβδους.

Α μβ. Ἦνίκα δ' αὖν ἔτεκε τὰ πρόβα-
τα, ἐκ ἐτίθει. ἐγένετο δὲ τὰ μὲν
ἄσημα τῷ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα
τῷ Ἰακώβ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πάντα ταῦτα τυ-
πικῶς σιμωβαίνον ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ δι'
ἡμᾶς, εἰς ἧς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατέλυ-
τησε· παρ' οἷς τὰ ποικίλα ἦδη ἐπίσημα
γινόμενα, τῷ λόγῳ τῷ Θεῷ πολιτοῦνται,
δοθέντα κλήσις τῶν τροπικῶς καλεσμένων
Ἰακώβ. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐθνῶν οἱ εἰς αὐτὸν
πισθύνοντες ἐδηλῶντο διὰ τῶν ἀναγεγραμ-
μένων περὶ Λάβαν καὶ Ἰακώβ.

μγ. Καὶ ἐπλήτησεν ὁ ἄνθρωπος
σφόδρα σφόδρα· καὶ ἐγένετο αὐτῷ
κλῆνη πολλὰ, καὶ βόες, καὶ παῖδες,
καὶ παιδίσκαι, καμήλοι, καὶ ὄνοι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρας σιμαγείροντα
τὸν Χριστὸν ἐκ παντὸς γένους, κατὰ τὸ γε-
γραμμῶν. ὁμοία γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν, Φησὶ, σαγνῶν βληθείση εἰς
τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συ-
ναγαγῆται. δέχεται γὰρ τὸν ὄθλον, ἵνα
τοῖς εἰς ἐλοῦθέρων ἀνθρώποις ἀποφωλῶ
λαμπρὸν· δέχεται τὸς ὑπὸ νόμον, ὡς ἱε-
ρὸς ἦδη καὶ εἰς θυσίαν ἐπιτηδείας τὴν
πνευματικῶν, ὡς ἐν αἰγὸς (1) τάξειτε καὶ
βοῦς, ἵνα μεταστήσας εἰς Φαιδρότητα πό-
λιτίας οὐραγγελικῆς· ἱερωτέρως ἐργάση-
ται· δέχεται πρὸς τῶν καὶ τὸ ἀνιερὸν-
τε καὶ ἀκάθαρτον γένος, ὡς ἐν τάξει κα-
μήλων, καὶ μῆτοι καὶ ὄνοι, ἵνα τῆς πολυ-
θῆς πλάνης τὸν ῥυπὸν ἐκτῆξας, καθαρ-
ρῆς τε καὶ ἡγνισμένως τοῖς τῶν ἀγίων συ-
νάψῃ χοροῖς, ψυδοεπέσιν ἔδαμῶς. ἀλη-
θῆς γὰρ ὁ λόγος. σιμακόμισε γὰρ ἅπαν-
τας εἰς ἑαυτὸν τῶς ἐν κόσμῳ Χριστός, ἐνοι-
κισάμενός τε ταῖς ἰδίαις αὐλαῖς τὰς τῶν
πισθύνοντων ἀγέλας, πλετον ἔχει τὸν θεο-
πρεπῆ.

Ματθ. 13. 47.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ ἐξ ἐπίσημο
πλετος, οἷος ὡς ὁ τῷ Ἰακώβ, ἀληθινός-
ἐστὶ πλετος· ὁ δὲ ἐξ ἄσημο, οἷος ὡς ὁ τῷ
Λάβαν, καὶ πάνυ πολὺς ἦ, ἔκυρίως
ἐστὶ πλετος.

Κ Ε Φ Λ Α.

α. **Η**κασε δὲ Ἰακώβ τὰ ῥήματα
τῶν υἱῶν Λάβαν, λεγόν-
των, εἰληφεν Ἰακώβ πάν-
τα τὰ τῷ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῷ
πατρὸς ἡμῶν πεποίηκε πᾶσαν τὴν
δόξαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πεπλήτηκε μὲν γὰρ
ἀληθῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός εἰς
πληθῶν ἀμέτρητον, σιμαγείρων ἐν κόσμῳ.

τῶς ἰδίαις προσκυνητῶν. οἱ καὶ διανοίας
ἀγαθῆς ἀναθήμα λαμπρὸν τῆς ὑπ' αὐτὸν
ὁμολογίας ποιῶνται τὴν ὁμολογίαν, λέ-
γοντες, ἡμεῖς δὲ λαὸς νομῆς αὐτῷ, καὶ
πρόβατα χειρὸς αὐτῷ. ἀλλ' ἡρεμῶν ἐπὶ
τῶν καὶ ἀνεχόνται τὰ τῷ κόσμῳ τέκνα·
σεσυλημένον δὲ ὡσπερ τὸν ἑαυτῶν ὄρωντα
πατέρα, καὶ τὴν τῷ ἀγαθῷ ποιμαίνοντος ὑπο-
τρέχοντα χεῖρα τὰ τῶν προβάτων ἐπιση-
μώτατα· καὶ ποικιλομένως ταῖς πολυει-
δέσιν

Bb 3

(1) Οἷος τάξει. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 152.

δέσιν ἀρεταῖς τὰς ὑπὸ Χριστοῦ γεννωμένους,
 » τονθορίζουσι, λέγοντες, ἔληψεν Ἰακώβ
 » πάντα τὰ πρόβατα τὰ πατρὸς ἡμῶν, καὶ
 » ἐκ τῶν τῶν πατρὸς ἡμῶν πεπλησθηκε πᾶ-
 » σαν τὴν χώραν (1) ταύτην.

Ε. Καὶ εἶδεν Ἰακώβ τὸ πρῶσωπον
 τῶ Λάβαν, καὶ ἰδὼν ἔκ ἦν πρὸς αὐτόν,
 ὡς χθρὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ εὐχαριστή-
 σασ τῷ δεσπότη, ὅτι διὰ τὴν τῶ δικαίαν πα-
 ροσίαν ἀνελθὼν αὐτὸς τὴν περισίαν πε-
 ποιήκε, νῦν παράτραπείς τὴν διάνοιαν
 ὑπὸ τῶν παίδων, καὶ εἰς βασκανίαν ἐξαφ-
 θείας, ἴσως ἐπειδὴ ἑώρα εἰ πολλῇ περισίᾳ
 τὸν δίκαιον τυγχάνοντα, ἔχ ὁμοίως αὐτῷ
 προσφάρεσθαι ἐβέλετο.

γ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Ἰακώβ,
 ἀποσρέφθαι εἰς τὴν γῆν τῶ πατρὸς σε,
 καὶ εἰς τὴν γενεάν σε, καὶ ἔσομαι
 μετὰ σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε ἐκαρποφόρησεν Ἰα-
 κώβ, καὶ ἐπληθύνθη ἔξω τῆς γενεᾶς αὐ-
 » τῶν, τότε εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἀποσρέ-
 φθαι. τοιαύτας δὴμοι νοεῖ καὶ τὰς εἰς ἀρε-
 ταῖς πλεθύνοντας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πλητῶν δέτις εἰ-
 ταῦτα κατὰ Θεὸν, ἔξω τῆς γενεᾶς αὐτῶ
 ὑπάρχων, ἀκέραια πρὸς τὴν ἐξόδω, ἀπο-
 » σρέφθαι εἰς τὴν γῆν τῶ πατρὸς σε.

δ. Ἀποσείλας δὲ Ἰακώβ, ἐκάλε-
 σε Λείαν, καὶ Ραχήλ εἰς τὸ πεδῖον
 ε. ἔ τὰ ποιμνία. Καὶ εἶπεν αὐταῖς,
 ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρῶσωπον τῶ πατρὸς
 ὑμῶν, ὅτι ἐκ ἔστι πρὸς ἐμὲ, ὡς χθρὲς
 καὶ τρίτην ἡμέραν. ὁ δὲ Θεὸς τῶ πα-
 5. τρὸς μετ' ἦν μετ' ἐμὲ. Καὶ αὐταὶ δὲ
 οἶδατε, ὅτι ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύει μετ' ἐ-
 δέλευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν.

ζ. Ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρέσα-
 τό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν με τῶν
 δέκα ἀμνῶν. καὶ ἔκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ
 Θεὸς κατοποιήσαί με.

» * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀκύλας, δέκα ἀριθ-
 » μὸς, [εἶρηκε] Σύμμαχος, δεκάκις ἀριθ-
 μῷ. ἔλεγεν ἔν, [ὡς Φησὶν] ὁ Ἑβραῖος
 δεκάκις ἠθέτηκε τὰς πρὸς τὸν Ἰακώβ
 σωθήκας [ὁ Λάβαν,] διὰ τὸ τὰ γεννώμε-
 να ἐπ' ὀνόματι τῶ Ἰακώβ [πλεῖστα ὅσα
 ὑπάρχουν, κακῆνον ἐποφθαλμιᾶν αὐτόν.
 » ὅπερ ἐδήλωσαν αἱ δύο ἐκδόσεις. καὶ πα-
 » ρελογίσω τὸν μισθόν με δέκα ἀμνάδας.]
 » ἀμνῶν δὲ ὅλως ἔκ ἔχει [μνημῶν,] ἔς συ-
 » νέθετό μοι δέναι. καίπερ ἔδαμῶ φαίνε-
 » ται, ὅτι σινέθετο. ἀλλ' ἀφ' ὧν αὐτὸς λέ-
 » γει φανερόν ἐστιν. [ὡς περὶ γὰρ ἀποκρίνον-
 » τὰ τὸν Λάμεχ ἔκ εἰσάγει, ἐκζητῆμενον

Α. δὲ, ὡς ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως εἶναι φανε-
 ρὸν καὶ τὸ γενόμενον ἔτω καὶ εἰταῦτα.]
 » πολλάκις ἐν ἡ Γραφῇ ἂ εἰ τῷ πρῶτε-
 » ραί ἔκ ἐξηγήσατο, διάτινος ἐξηγημένῃ
 ἐδήλωσε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰακώβ ταῖς γυναιξὶν αὐτῶ
 » λέγει περὶ τῶ Λάβαν, καὶ ἤλλαξε τὸν μισ-
 » θόν με τῶν δέκα ἀμνῶν. ὁ δὲ Σύρος ἔχει,
 » καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν με δεκάκις ἀριθμῶ,
 » ἀντὶ τῶν πολλῶν με ἠθέτησε, καὶ εἰ τῷ
 Β γάμῳ, καὶ εἰ τῇ προτάσει περὶ τῶν τιλο-
 μένων προβάτων. ἔ γὰρ δὴ δέκα προβά-
 των μισθὸς ἴσ' αὐτῷ ἀντὶ τῶν τοσούτων κα-
 μάτων. ὅτι δὲ τὰς σινεχῆς αὐτῶ μετα-
 βολὰς διαβάλλει, τὰ ἐξῆς δαίκνυσι. λέγει
 » γὰρ, εἰάν ἔτως εἶπη, τὰ ποικίλα ἔσαι σοι
 » μισθός, καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα
 » ποικίλα. εἰάν δὲ εἶπη, τὰ λευκὰ ἔσαι σοι
 » μισθός, καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα
 » λευκὰ. δῆλον, ὅτι ἔκ ἴσατο ἐπὶ τῆς αὐ-
 Γ τῆς γνώμης.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀντὶ τῶν δέκα ἀμνῶν ὁ
 » Σύρος λέγει, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν με δε-
 » κάκις, ἀντὶ τῶν πολλῶν. εἶπε γὰρ, ὅτι
 » εἰάν γεννήσῃ ποικίλα καὶ Φαῖα, ἔσαι σά.
 » ἰδὼν δὲ, ὅτι ἐπληθύνθησαν, πάλιν λέγει,
 » ὅτι εἰάν γεννήσῃ λευκὰ, ἔσαι σά. δεκά-
 » κισ ἐν ἤλλαξε τὸν μισθόν με. ὁ δὲ Ἀκύ-
 » λας, ἀριθμὸς εἶρηκε.

Δ η. Ἐάν ἔτως εἶπη, τὰ ποικίλα
 ἔσαι σε μισθός. καὶ τέξεται πάντα
 τὰ πρόβατα ποικίλα. εἰάν δὲ εἶπη,
 τὰ λευκὰ ἔσαι σοι μισθός. καὶ τέξε-
 9. ται πάντα τὰ πρόβατα λευκὰ. Καὶ
 ἀφείλετο ὁ Θεὸς πάντα τὰ κτήνη τῶ
 πατρὸς ὑμῶν, καὶ ἔδωκέ μοι αὐτά.
 1. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐνεκίωσαν τὰ πρό-
 5. βατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα. καὶ εἶδον
 τοῖς ὀφθαλμοῖς με αὐτὰ ἐν τῷ ὕπνῳ,
 καὶ ἰδὼν οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ ἀναβαί-
 νοντες ἦσαν ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς
 αἴγας, διάλευκοι καὶ ποικίλοι καὶ
 αποδοειδεῖς ραντοί.

1α. Καὶ εἶπέ μοι ὁ Ἄγγελος τῶ
 Θεοῦ καθ' ὕπνον, Ἰακώβ, Ἰακώβ.
 ἐγὼ δὲ εἶπα, τί ἐστί;

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Ὅρας, ὅτι Ἄγγελον εἰ-
 ταῦτα τὸν τῆς μεγάλης βελῆς λέγει;
 ἔτος ὁ τὴν κλίμακα τῆς ἐξ ἁρανῶν καθό-
 δε αὐτῶ σύμβολον διδόν, αὐτὸς καὶ ὁ μετ'
 αὐτῶ παλαίσας.

1β. Καὶ εἶπεν, ἀνάβλεψον τοῖς
 ὀφθαλμοῖς σε, καὶ ἴδε τὰς τράγας
 καὶ τὰς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ
 11. πρόβατα ἢ τὰς αἴγας διαλεύκας ἢ
 ποικίλας ἢ αποδοειδεῖς ραντῆς. ἑώρα-
 να γὰρ ὅσα σοι Λάβαν ποιῆι.

ΧΡΥΣΟ-

(1) Πεποιήκε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην. α' Τόμ. Γ. μέρ. Γ. σελ. 151.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐντεῦθεν μαν-
θάνομεν, ὅτι ἐπειδὴν ἀδικέμενοι παρ' ἐτι-
νοσῶν, ἐπιεικῶς καὶ πράως ἐπέγκωμεν, μί-
ζονος καὶ δαψιλεσέρας ἀπολαύομεν τῆς
ἀνωθεν συμμαχίας.

ιγ. Ἐγὼ δὲ εἰμὶ ὁ Θεὸς ὁ ὀφθαλμοί-
σοὶ ἐν τόπῳ Θεῶ, ὃ ἠλειψάς μοι ἐκεῖ
σῆλην, καὶ ἠύξω μοι εὐχὴν ἐκεῖ. νῦν
ἔν ἀνάσθηθι, καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς
ταύτης, καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς
γενέσεώς σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπισημιώσαθαι δὲ
προσήκει, ὡς Ἄγγελον εἰρηκῶς τὸν ἀνω
ὀφθαλμοί, ἔδειξε τὸν αὐτὸν καὶ Θεόν. ἐγὼ
γὰρ εἰμι, Φησὶν, ὁ Θεὸς σου ὁ ὀφθαλμοί σοι
ἐν τῇ ὁδῷ. εἶδε δὲ Ἄγγελος μὲν ἀνιόντας
καὶ κατιόντας διὰ τῆς κλίμακος, τὸν δὲ
Κύριον ἀνω ἐσηρηγμένον. τῆτον δὲ ἀνταῦ-
θα καὶ Ἄγγελον ὠνόμασε, καὶ Θεόν. Θεὸν
μαί, ὡς τῆτον τῷ Φύσει ὄντα. Ἄγγελον
δὲ, ἵνα γινώσκω, ὡς ἔχ' ὁ πατήρ ἐστιν ὁ ὀφ-
θαλμοί, ἀλλ' ὁ μονογενὴς υἱός. τίνας γὰρ Ἄγ-
γελος ὁ πατήρ; ὁ δὲ υἱὸς καὶ Θεὸς, καὶ
μεγάλῃς βελῆς Ἄγγελος. αὐτὸς γὰρ
ἡμῖν ἀπήγγειλε τὰ πατρὸς τὰ μυστήρια.
Ἰωάν. 15. 15. ἃ γὰρ ἠκούσα, Φησὶ, παρὰ τῶ πατρὸς μου,
ἐγνώρισά ὑμῖν. ἔτω τὸν κεκληκοῦτα τὸν
Ἄβραάμ Ἄγγελον ὠνόμασε καὶ Θεόν.

ΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἄγγελος τῶ Θεῷ ἐγώ-
εἰμι, Φησὶν ὁ Θεὸς, ὁ ὀφθαλμοί σοι ἐν τόπῳ
Θεῶ, ὃ ἠλειψάς μοι. ἀληθεύων λέγει·
Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ σωτήρ· ὁ δὲ Ἰακώβ ἠύξα-
το, καὶ σῆλῳ ἠλειψαί ἐν τοῖς ἀνωτέρω·
Γεν. 28. 13. ὅστις αὐτῷ καὶ εἶπεν, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς τῶ
πατρὸς σου Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ. σοὶ δώσω
τὴν γῆν ταύτην, καὶ τῷ σπέρματί σου.

ιδ. Καὶ ἀποκριθεῖσαι Ῥαχὴλ καὶ
Λεία, εἶπον αὐτῷ, μὴ ἔστιν ἡμῖν ἔτι
μερίς, ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τῶ πα-
τρὸς ἡμῶν;

ιε. Οὐχ ὡς ἀλλότρια λελογίσ-
μεθα αὐτῷ; πέπρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ
κατέφαγε καταδρώσει τὸ ἀργύριον
ἡμῶν.

ΔΗΛΟΥ. Πέπρακε γὰρ ἡμᾶς τῇ
ἐκμιδῶσει τῆς ἐργασίας τῶν δεκατεσσα-
ρων ἐτῶν.

ις. Πάντα τὸν πλετον καὶ τὴν δό-
ξαν ἦν ἀφείλετο ὁ Θεὸς τῶ πατρὸς
ἡμῶν, ἡμῖν ἔσα, καὶ τοῖς τέκνοις
ἡμῶν. νῦν ἔν ὅσα εἰρηκέσοι ὁ Θεὸς,
ποῖαι.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Στυγνάζοντος κατὰ
Χριστὸν τῶ κόσμῳ, καὶ τῶν αὐτῶ τέκνων,
παράκλησις ἀνωθεν ἐξ ἑβρανῶ, τρεῖσι πα-
ρὰ πατρὸς ταῖς τῶ σωτήρος δίδοται νύμ-
Φαις, Φημὶ δὴ ταῖς ἐκκλησίαις. πλὴν ἢ
παράκλησις δι' ἡῶ, διαφορῶ μόνον ὡς περ

A, ἡμῖν τὰς παρὰ πατρὸς λόγους· ὃν γὰρ Ἰωάν. 3. 34.
ἀπέσειλα ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τῶ Θεῷ
λαλεῖ, κατὰ τὴν Ἰωάννη Φωνίῳ. ἄδρει
δὴ ἔν ὅπως προσελάλει μὲν ὁ Θεὸς τῷ Ἰα-
κώβ, ὁ δὲ ταῖς ἑαυτῶ νύμφαις, Λεία τε,
Φημὶ, καὶ Ῥαχὴλ. ὁ δὲ τῆς παρακλήσεως
λόγος ἰὼ τὸ δαῖν ἀπαίρειν αὐτὰς ὁμῶ τῷ
ἰδίῳ νυμφίῳ τῆς τῶ πατρὸς ἐσίας. ἔτω
καὶ ὁ μακάριος ψαλμῶδὸς ἐν πνεύματι
πρὸς τὴν νύμφῳ Φησὶν, ἀκούσον θυγα-
τερ, καὶ ἴδε, καὶ κλίνου τὸ ἔσ σου, καὶ ἐπι-
λαθε τῶ λαῶ σου, καὶ τὰ ἐξ ἡῶ. Καὶ μετ' ὀλίγον.
B, Αἱ δὲ σεμναὶ τῶ σωτήρος νύμφαι κατακο-
λεθῶν μὲν ἐτοιμῶς ἐπαγγέλλονται, πε-
πράσθαι δὲ ὡς περ αὐτῷ παρὰ τῶ κόσμῳ
Φησὶν. ἐξεπρίατο γὰρ αἱμασί τῷ ἰδίῳ τὰς
ἐκκλησίας ὁ Ἐμμανυὴλ, καὶ ἠλλοτριῶνται
τῶ πάσαι πατρὸς. λόγος γὰρ αὐταῖς κοι-
νωσίας, ἢ μερίδος ἔδειξ' ἔτι πρὸς κόσμον,
ἐξ ἡ κέκλιωται. πλετος δὲ μάλλον αὐ-
ταῖς, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν ὁ ὑπὲρ ἡῶν
καὶ λόγον, αὐτὸς ὁ Χριστὸς· αὐτὸς ἢ μερίς,
καὶ κληρονομία. δόξατε καὶ καύχημα, καὶ
πάν ὅτι ἐν τῶν εἰς λαμπρότητα, καὶ ὀθη-
μερίαν.

ιζ. Ἀνασᾶς δὲ Ἰακώβ, ἔλαβε τὰς
γυναῖκας αὐτῶ, καὶ τὰ παιδία αὐτῶ
ιη. ἐπὶ τὰς καμήλους. Καὶ ἀπήγαγε
πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶ, καὶ πᾶ-
σαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶ, ἣν περιε-
ποίησατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ
πάντα τὰ αὐτῶ, ἀπελθεῖν πρὸς
Ἰσαάκ τὸν πατέρα αὐτῶ εἰς γῆν
Χαναάν.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀπαίρει δὲ ὡς περ καὶ
ἀπὸ κόσμῳ Χριστὸς ὁμῶ ταῖς ἑαυτῶ νύμ-
Φαις, τρεῖσι ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ οἶονεὶ
πανοικεὶ μετανίσταται νοητῶς τοῖς ἰδίοις
E, ἐπιφωνῶν, ἐγείρεθε ἄγωμεν ἀντεῦθεν. ὁ Ματθ. 26. 45.
δὲ τῆς ἀπάρεως τρόπος ἐκ αἰδητὸς, ἔτε
μὴ εἰς τόπον ἐκ τόπου σωματικῶς ἐκ-
πράττειτο ἄν· κομιδῇ γὰρ εὐηθες τὸ ὡδὲ
Φρονεῖν, ἢ λέγειν· ἀλλ' ἐκ τῶ Φρονεῖν τὰ
τῶ κόσμῳ, πρὸς τὸ δρᾶν ἐθέλειν τὰ δο-
κῆντα Θεῷ χρησίμως ἀποπεραίνεται. ὡς
γὰρ ὁ μακάριος γράφει Παῦλος. ἐκ ἔχο-
μεν ὡδὲ μόνεσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλου-
σαν ἐπισιτηθῆμεν, καὶ τὰ ἐξ ἡῶ.

ιθ. Λάβαν δὲ ἄχετο κείραι τὰ
πρόβατα αὐτῶ· ἐκλείψε δὲ Ῥαχὴλ
τὰ εἰδῶλα τῶ πατρὸς αὐτῆς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Τὰς τύπας τῶν Θεῶν
ἐπεφέρετο ἢ Ῥαχὴλ, καταΦρονεῖν μὲν
τῆς τοιαύτης τιμῆς τῶν Θεῶν διδάξαν-
τος αὐτῷ τῶ Ἰακώβ· ἵνα δ' εἰ κατα-
ληφθεῖν ὑπὸ τῶ πατρὸς αὐτῆς διωχ-
θῆντες, ἔχοι τέτοις προσφυγῆτα, συγ-
γνώμης τυγχάνειν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶς ὁ σκοπὸς τῆς
τῶν εἰδώλων κλοπῆς; Τινὲς ἔφασαν, ἔτι
διακρί-

διακειμάνω περὶ αὐτὰ τὴν Ῥαχὴλ, κεκλοφείαι αὐτά. ἐγὼ δὲ τὸναντίον ὑπολαμβάνω. ὅτι καὶ τὸν πατέρα τῆς δαισιδαμονίας ἐλδοθεῶσαι βελομένη, σεσύληκεν αὐτά. τὸ γὰρ ὄψεβες αὐτῆς ἢ θεία

Γεν. 30. 22. διδάσκει Γραφή. ἐμνήθη γὰρ Φησιν, ὁ
 » Θεὸς Ῥαχὴλ, καὶ ἐπήκασεν αὐτῆς ὁ Θεός,
 » καὶ ἀνέωξεν αὐτῆς τὴν μήτραν. ἀκέσσα-

Γεν. 30. 2. σα γὰρ παρὰ τῷ Ἰακώβ, μὴ ἀντὶ Θεῶσι
 » ἐγώ εἰμι, ὃς ἐσέρησέ σε καρπὸν κοιλίας;
 » δηλονότι ἀποδοτέραν τῷ Θεῷ προσενώ-

Γεν. 30. 23, 24. τὴν ὄψεβειαν. εἶπε γὰρ Φησὶ Ῥαχὴλ,
 » ἀφῆλές με ὁ Θεὸς τὸ ὄνειδος. καὶ ἐκάλε-
 » σε Ῥαχὴλ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰωσήφ, λέγασα,
 » προδότη μοι ὁ Θεὸς ἕν ἕτερον. πῶς το-

νω ταύτῃ ἔχασα περὶ τὸν Θεὸν τὴν διά-
 θεσιν, τοῖς ἐκ ἑσσι Θεοῖς δελοῦμαι. ὡ-
 χετο; ἐγὼ γὰρ οἶμαι καὶ ἕτερον ἀπευ-
 θεῖν προδηλοῦμαι. τύπον γὰρ εἶχεν ὁ Ἰα-
 κώβ τῶ τῶν ὄλων Θεῶ. δύο γὰρ καὶ ὁ
 Θεὸς ἔχε λαός· τὸν μὲν, πρεσβύτερον
 κάλυμμα ἔχοντα ἐπὶ τὴν καρδίαν· τὸν δὲ,
 νεώτερον τὸ τῆς πίσεως περικείμενον κάλ-
 λος. καὶ ὁ Ἰακώβ δύο γυναικας, τὴν μὲν
 Λείαν, ἀδονεῖς ἔχασαν ὀφθαλμῶς· τὴν
 δὲ Ῥαχὴλ, καλλὴ τῷ εἶδει, καὶ ὠραίαν τῇ
 ὄψει σφόδρα. καὶ πολυπαῖδα μὲν, τὴν
 πρεσβυτέραν· σερίφω δὲ, τὴν νεωτέραν.
 καὶ γὰρ ἡ ἐξ ἐθῶν ἐκκλησία σεῖρα ἡ
 πάλα, ἀλλ' ἐγένετο μετὰ ταῦτα πολυ-

Ἡσ. 54. 1. παις. ὄφρα ἄνθητι γὰρ Φησὶ σεῖρα ἡ ἔ
 » τίκτῃσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἢ ἐκ ὠδίνῃσα,
 » ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμης, μάλλον ἢ
 » τῆς ἐχέσης τὸν ἄνδρα. ἐπειδὴ τοίνυν ἡ
 ἐκκλησία τῷ σωτήρι πεπισδοῦκα Θεῷ. τὴν
 προγονικῶς προόριζον ἀνέσπασε πλάνω,
 τύπος δὲ ταύτης ἐτύχωνεν ἔσα ἡ Ῥαχὴλ,
 κέκλοφε τὰ εἶδωλα τῶ πατρὸς, ἵνα τὴν
 ἀλήθειαν καὶ τῷ σκιαγραφήσῃ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐοικέ πως ὅσον ἐκ τῶν
 εἰκότων ἀπὸ τῆς ἰσορίας αἴεσι συλλογίσα-
 δαι, τῇ θεοσεβείᾳ μὲν προσεχηκείαι
 μάλλον τὴν Λείαν, καὶ κατὰ τῷ τῷ Ἰα-
 κώβ ἡκολοθηκείαι· τῇ περὶ τὰ εἶδωλα
 δὲ δοξῇ τῶ πατρὸς τὴν Ῥαχὴλ ἐμμεμνη-
 κείαι. καὶ γὰρ ὑφελομένη ταῦτα φαίνε-
 ται κατὰ τὸν τῆς ἀποδημίας καιρὸν, ἐκ
 ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ, καὶ ἀπολέσαι, καθὼς
 ἵπελάμβανον εἴησι. ἐκέν ἔδὲ σωτέριψεν
 ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μεθ' ἑαυτῆς ἔχεν
 αὐτά. δοκῶ δέ μοι καὶ τὸν Θεὸν διὰ τῷ
 τῷ τε σεῖρωσιν λύσαι τῇ Λείᾳ ταχέως,
 καὶ τὸ τῷ ἄνδρὶ σωταφίῳ χαρίσασθαι·
 καθ' ἕνα τῇ Σάρρα μετὰ τῷ Ἀβραάμ, καὶ
 μετὰ τῷ Ἰσαὰκ τῇ Ρεβέκκα φαίνεσθαι δω-
 ρησάμενος. ἂν ἔδότερον ὑπάρξαι παρα-
 πλησίως ἐγνωμεν τῇ Ῥαχὴλ.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἀπλῶς
 ἔδὲ τῷ προσκεῖται, ἀλλ' ἵνα γνῶμεν, πῶς
 ἔτι τῆς πατρικῆς ἔχοντο σωηθείας, καὶ
 πολλῶ τὴν περὶ τὰ εἶδωλα θεραπείαν
 ἐπεδείκνυτο. ἐνόησον γὰρ ὅσῳ αὐτῇ

Α ἀποδὴν ἐποίησατο, ὡς μηδὲν ἕτερον ὑφε-
 λέσαι τῶν τῶ πατρὸς, ἀλλὰ τὰ εἶδωλα
 μόνα. καὶ τῷ ἐποίησεν καὶ τὸν ἄνδρα λαν-
 θάνασα. ἔδὲ γὰρ ἂν ἐκείνος σιωχώρη-
 σε ταῦτα γενέσθαι.

κ. Ἐκρυψε δὲ Ἰακώβ Λάβαν τὸν
 Σύρην, τῷ μὴ ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ,
 ὅτι ἀποδιδράσκει.

Β κα. Καὶ ἀπέδρα αὐτὸς, καὶ πάν-
 τα τὰ αὐτῷ, καὶ διέβη τὸν ποταμὸν,
 καὶ ὤρμησεν εἰς τὸ ὄρος Γαλαὰδ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀποδιδράσκειν δὲ
 ἀπὸ τῶ χείρονος, λαμβάνειν δὲ παρ' αὐ-
 τῷ τὰ χρήσιμα, ὡς Ἰακώβ.

κβ. Ἀνηγγέλη δὲ Λάβαν τῷ Σύ-
 ρῳ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ὅτι ἀπέδρα ὁ
 Ἰακώβ.

Γ καγ. Καὶ παραλαβὼν πάντας τῶς
 ἀδελφῶς αὐτῷ μεθ' ἑαυτῷ, ἐδίωξεν
 ὀπίσω αὐτῷ ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτὰ· καὶ
 κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει τῷ
 Γαλαὰδ.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὅτι τοίνυν ἐπεμύλι-
 σεν ὁ κόσμος πλετῶντι Χριστῷ τὰς τῶν
 πισθόντων ἀγέλας, καὶ ἐπιθρόσκει ὡς
 Δ λυπήσων, ἔ μακρῶν ἂν δέοι λόγων εἰς
 παραδείξιν ἀναργῆ. θεὰ γὰρ ὅπως ἀπαί-
 ροντος τῷ Ἰακώβ, διώκει Φωνῶν ὁ Λάβαν
 ὁμῆ τοῖς ἰδοῖς ἡοῖς.

κδ. Ἦλθε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Λάβαν
 τὸν Σύρην καθ' ὑπνον τὴν νύκτα, καὶ
 εἶπεν αὐτῷ, Φύλαξαι σεαυτὸν, μή-
 ποτε πονηρὰ λαλήσης μετὰ Ἰακώβ.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε πρὸς τῶς χείρονος
 ἔρχεται ὁ Θεός, ἔ δι' αὐτῶς, ἀλλὰ διὰ τῶς
 ἀγίας ἔρχεται· ὡς πρὸς Λάβαν, διὰ Ἰα-
 κώβ· καὶ πρὸς Βαλαὰμ, διὰ τὸν Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Διώκει μὲν ὁ Λάβαν μι-
 σῶν, Φωνῶντα δὲ ἀνασεύραζει ὁ Θεός. ἔδ'
 ὅσον Φησὶν εἶπεν ἀπλωέσι λόγοις καλεῖσθαι
 ἐφίεις. ἔφη γὰρ πρὸς Λάβαν τὴν νύκτα,
 » Φησὶν, ὁ Θεός. Φύλαξαι, μήποτε λα-
 » λήσης μετὰ Ἰακώβ πονηρὰ.

Ζ *** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐ προσέταξε
 τῷ Λάβαν εἰς τὰ οικεῖα ὑποσρέψαι, ἀλλὰ
 μόνον παρεκελεύσατο, μηδὲν φορτικόν,
 μηδὲ ἐπαχθεῖς διαλεχθῆναι τῷ δικαίῳ.
 τίνος εἴκεν, καὶ διὰ τί; ἵνα μάθῃ καὶ
 διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν ὁ δίκαιος καὶ διὰ τῶν
 πραγμάτων ὅσης ἀξιῆται παρὰ τῷ Θεῷ
 τῆς κηδεμονίας. εἰ γὰρ ὑπέσρεψεν ὁ Λά-
 βαν, πόθεν ἂν τῷ ἐγνώ ὁ Ἰακώβ, ἢ αἰ
 τῶς γυναικῆς; καὶ διὰ τῷ συγχωρεῖ
 αὐτὸν ἀπελθεῖν, καὶ διὰ τῆς οικείας γλώτ-
 τῆς ὁμολογήσῃ τὰ παρὰ τῷ Θεῷ πρὸς
 αὐτὸν ῥηθέντα, ἵνα καὶ ὁ δίκαιος πλείονα
 τὴν προθυμίαν κλήσῃται περὶ τὴν ἀποδη-
 μίαν,

μίαν, καὶ θάρσος προσλάβη, καὶ αἱ τέ-
τε γυναικες μαθῶσαι ὅσης ἀξίεται ὁ Ἰα-
κώβ παρὰ τῶ τῶν ὅλων Θεῶ τῆς κηδεμο-
νίας, ἀποσείωνται τῷ πατρικῷ πλά-
νῳ, καὶ θεογνωσίας ἀτεῦδαν ἀρκῶσαν
διδασκαλίαν δέξωνται. εἰδὲ γὰρ ἔως ἴω
τὰ παρὰ τῶ Ἰακώβ ἀξίόπισα, ὡς τὰ πα-
ρὰ τῶ Λάβαν λεγόμενα, τῶ ἔτι περὶ τὰ
εἰδῶλα ἐπισημνῶ. αἱ γὰρ παρὰ τῶν ἀπί-
στων μαρτυρία καὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς δόσε-
βείας αἱ πολὺ τὸ ἀξίόπισον ἔχουσι.

κε. Καὶ κατέλαβε Λάβαν τὸν
Ἰακώβ. Ἰακώβ δὲ ἐπηξεν τὴν σιγη-
νὴν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει. Λάβαν δὲ ἔση-
σε τὸς ἀδελφῶς αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει
Γαλααδ.

κς. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ,
τί ἐποίησας; ἵνα τί κρυφῆ ἀπέδρας,
καὶ ἐκλοποφόρησάς με, καὶ ἀπήγα-
γές τὰς θυγατέρας μου ὡς αἰχμαλώ-
τιδας μαχαίρα;

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς αἰχμαλώτι-
δας, Φωνῆ Φαύλα, ταῦτα περὶ τῶν ὠφε-
λεσιμῶν νομίζοντος· ἔτω καὶ πολλοὶ πε-
πισυκότων πατέρες.

κζ. Καὶ εἰ ἀνήγγειλάς μοι, ἐξα-
πέσειλα ἄνσε μετ' εὐφροσύνης, καὶ
μετὰ μουσικῶν τυμπάνων, καὶ κι-
θάρας.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Κιθάρας καὶ μουσικῆς ὁ Λάβαν οἰκῆος, μετ' ἧς ἐβέλετο πα-
» ραπέμπειν τὸν Ἰακώβ· εἰ γὰρ ἀνήγγει-
» λὰς μοι, ἐξαπέσειλα ἄνσε μετ' εὐφροσύ-
» νης, καὶ μετὰ μουσικῶν τυμπάνων, καὶ
» κιθάρας· ἀλλ' ἀπεδίδρασκον ὁ πατριάρχης,
ὡς ἐμπόδιον ἔσαν πρὸς τὸ ἐμβλέ-
πειν τοῖς ἔργοις Κυρίου, καὶ κατανοεῖν τὰ
ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶ.

κη. Οὐκ ἠξιώθη καταφιλήσαι
τὰ παιδία μου, καὶ τὰς θυγατέρας μου.

κθ. νῦν δὲ ἀφρόνως ἐπραξας. Καὶ νῦν
ἰχύσει ἡ χεὶρ μου καινοποιήσά σε. ὁ δὲ
Θεὸς τῶ πατρός σου χθές εἶπε πρὸς
με, λέγων, Φύλαξαι σεαυτὸν, μή-
ποτε λαλήσης μετὰ Ἰακώβ πονηρά.

λ. Νῦν ἐν πεπόρευσαι· ἐπεθύμησας
ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τῶ πατρός σου·

λα. ἵνα τί ἐκλεψας τὸς Θεός μου; Ἀπο-
κριθεὶς δὲ Ἰακώβ εἶπε τῷ Λάβαν,
ὅτι ἐφοβήθη· εἶπα γὰρ μήποτε
ἀφέλῃς τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐμοῦ,
καὶ πάντα τὰ ἐμά.

לב. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, παρ' ὧ
εἰάν εὐρης τὸς Θεός σου, εἰ ζήσεται
ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. ἐπί-
γνωθι τί ἐστὶ τῶν σῶν παρ' ἡμῖν, καὶ

Α λάβε· καὶ ἐν ἐπέγνῳ παρ' αὐτῶ
ἔθεν. ἐν ἧδει δὲ Ἰακώβ, ὅτι Ραχήλ
ἢ γυνὴ αὐτῷ ἐκλεψεν αὐτῆς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἐπὶ τῶ Ἰωνά-
θαν ὁ Σαβλ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῶ Ἰωσήφ
περὶ τῶ κλέψαντος τὸ κύνδου. τῆτο δὲ
ἔδοξεν ἕνα ἀπειλῆς καὶ ὄρε· τὸ δὲ ἀλη-
θές, προρόήσεως ἴω· ἐπειδὴ ἡμελλεν ἢ
Ῥαχήλ ἀποθνήσκεν ἐν τῷ τίλειν τὸν
Β Βενιαμίν.

λγ. Εἰσελθὼν δὲ Λάβαν, ἠρεῦ-
νησεν εἰς τὸν οἶκον Λείας, καὶ ἔχ εὔρε·
καὶ ἐξήλθεν ἐκ τῶ οἴκου Λείας, καὶ
ἠρεύνησε τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ ἔχ
εὔρε· καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδι-
σικῶν, καὶ ἔχ εὔρε· καὶ εἰσήλθεν
εἰς τὸν οἶκον Ῥαχήλ.

Γ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄλλ' ἐπαιτιάται μὲ ὁ
κόσμος ὡς σεσυλημένος, ἀπολωλότων αὐ-
τῶ τῶν Θεῶν· κέκλεφε δὲ τέτρε ἢ Ῥα-
χήλ· πλὴν ὄρα τῷ ἐπιχείρησιν, ἠροῦ-
νησε παρὰ τῆ Λεία τὸς Θεῶς ὁ Λάβαν,
καὶ μᾶτοι καὶ παρὰ τῶν δυοῖν θεροπαί-
» νων, καὶ ἔχ εὔρε, Φησίν. ἐπεκάθητο
γὰρ αὐτοῖς ἢ Ῥαχήλ, προφασίζομένη τὰ
κατεδισμένα.

Δ λδ. Ῥαχήλ δὲ ἔλαβε τὰ εἰδῶλα,
καὶ ἔβαλεν αὐτὰ εἰς τὸ σάγματα τῶν
καμήλων, καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς.

Ε ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ γὰρ τῆς τῶν Ἰε-
δαίων σωμαγωγῆς, ἀλλ' εἰδὲ τῶν εἰς δαλείαν
γεννησιμῶν κατόρθωμα ἴω ἢ τῶν εἰδώ-
λων ἀφαίρεσις, ἀλλὰ τῆς νεωτάτης Ῥα-
χήλ, τέτρε τῆς ἐκκλησίας, ἀτιμία πε-
ριβαλῆσης τὰ χειροποίητα, μόνον δὲ ἔχ
καὶ πληρώσης ἐπ' αὐτοῖς τὸ διὰ τῆς τῶ
» Προφήτη Φωνῆς εἰρημνόν· καὶ ἔξαρεις Ἡσ. 30. 22.
» τὰ εἰδῶλα τὰ περιηργυρωμένα, καὶ περι-
» κεχυρωμένα, καὶ λεπτὰ ποιήσεις, καὶ
» λιχμήσεις ὡς ὕδωρ ἀποκαθημῆς, καὶ ὡς
» κόπρον ὡσεὶς αὐτὰ· ἐπειδὴ δὲ ἔχ εὐρω-
» ται παρὰ τῶ Λάβαν οἱ αὐτῶ Θεοὶ, τὰς εἰς
εἰρώλω συμβάσεις ἐποιεῖτο λοιπὸν πρὸς
τὸν θεροπῆσιν Ἰακώβ. ἐν ἔτι γὰρ ἔχων ὁ
κόσμος τὸς ψυδωνύμους Θεῶς, φίλος ἔσα,
» μᾶλλον δὲ καὶ γέγονεν ἡδὴ Χριστῷ.

Ζ λε. Καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆς,
μὴ βαρέως φέρε κύριε· εἰ δύναμαι
ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ κατ' ἐ-
δισμὸν τῶν γυναικῶν μου ἐστίν. ἠρεῦ-
νησε δὲ Λάβαν ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ, καὶ
ἔχ εὔρε τὰ εἰδῶλα.

λς. Ὁργισθὲ δὲ Ἰακώβ, καὶ ἐμα-
» χέσατο τῷ Λάβαν. ἀποκριθεὶς δὲ
Ἰακώβ εἶπε τῷ Λάβαν, τί τὸ ἀδίκη-
μά μου, καὶ τί τὸ ἀμαρτημά μου, ὅτι
κατεδίωξας ὀπίσω μου;

ΑΔΗΛΟΥ. Μετὰ τὸ ἀποδύσασθαι τὰ ἐγκλήματα ὁ Ἰακώβ, καὶ δεῖξαι ὅτι ἔδεν ἠδίκησε, τότε χαλεπαίνει, ἔθυμῶ νικηθεὶς, μετὰ δὲ τὸν ἔλεγχον, ὡς δικαστῆ τῶ θυμῶ χρώμενος.

λζ. Καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκευὴ τῶ οἴκῃ μου; τί εὗρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν τῶ οἴκῃ σου; δεῖς ᾧδε ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνά μέσον τῶν δύο ἡμῶν.

λη. Ταῦτά μοι εἰκοσὶν ἔτη ἐγώ-εἰμι μετὰ σὲ· τὰ πρόβατά σου, καὶ αἱ αἰγές σου ἔκ ἠτεκνώθησαν· κριὸς τῶν προβάτων σου, ἔκατέφαγον·

λθ. Θηρόδρωτον, ἔκ ἐνήνοχά σοι· ἐγὼ ἀπετίνυον παρ' ἐμαυτῆ κλέμματα ἡμέρας, καὶ κλέμματα νυκτός. Ἐγενόμην τῆς ἡμέρας συγκαύομενος τῶ καύματι, καὶ τῶ παγετῶ τῆς νυκτός· καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καλῶ ποιμένος παρρησία ἐμφαίνεται ταῖς φωναῖς ταύταις· ὡς ζηλωτῶν, γενάτῃσαν ἔν καρπῶ πνευματικῶν τὰ ἐν τοῖς ποιμνίοις καὶ ἀπολλίοις. ἀλλὰ καὶ τῶν πλεσίως τῆς ποιμνῆς μὴ κατεδίωκεν.

μα. Ταῦτά μοι εἰκοσὶν ἔτη ἐγώ-εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου. ἐδύλευσά σοι δεκατέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν δύο θυγατέρων σου, καὶ ἔξ ἔτη ἐν ταῖς προβάτοις σου· καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν.

μβ. Εἰ μὴ ὁ φόβος τῶ πατρός μου Ἀβραάμ ἦν μοι, καὶ ὁ φόβος Ἰσαὰκ, νῦν ἂν κενόν με ἐξαπέσειλας. τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ τὸν πόνον τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ Θεός, καὶ ἠλεγξέσσε χθές.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁν ἐφοβήθη Ἰσαὰκ φόβον πρὸς Θεόν, τῆτον καὶ Ἰακώβ αὐχῆ πεφοβήσθαι. καὶ κάτω δέ φησιν, ὅτι ἄμωσαν Ἰακώβ κατὰ τῶ φόβῳ τῶ πατρὸς αὐτῶ.

μγ. Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν, εἶπε τῶ Ἰακώβ, αἱ θυγατέρες, θυγατέρες μου, καὶ οἱ υἱοί, υἱοί μου, καὶ τὰ κτήνη, κτήνη μου· καὶ πάντα ὅσα σὺ ἐράς, ἐμά ἐσι καὶ τῶν θυγατέρων μου. τί ποιήσω ταύταις σήμερον, ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, οἷς ἔτενον;

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Λάβαν ἴδια λέγει τὰ τῶ Ἰακώβ. ψυδόμενος. ἔκ ἂν δὲ Ἰακώβ εἶπεν αὐτὰ ἔνοχ τῶ Λάβαν. διὸ θαρ-

Α ῶν, ὡς μηδὲν ἐπαγόμενος τῶν τῶ Λάβαν, φησὶν ἐπίγνωσι τί ἐσι τῶν σῶν παρ' ἐμοί. Καὶ τὰ κτήνη, κτήνη μου· καί τοι προσεμαρτύρησεν ἡ Γραφή, ὅτι ἐγένετο τὰ ἄσημα τῶ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα τῶ Ἰακώβ. ψυδεται ἔν τὰ ἐπίσημα λέγων ἐαυτῆ ἑναί. Καὶ πάντα ὅσα σὺ ἐράς ἐμά ἐσιν. ἀξίως τῶ Ἰακώβ νοῶν, ὅσα ἐύρα ὁ πατριάρχης ἐν ὀπασίαις, καὶ προφητείαις, καὶ γνώσεσι, καὶ σοφίαι· καταγελάσεται τῶ Λάβαν λέγοντος, ὅσα σὺ ἐράς ἐμά ἐσι.

μδ. Νῦν ἔν δεῦρο, διαθώμεθα διαθήκην ἐγὼ καὶ σὺ· καὶ ἔσαι εἰς μαρτύριον ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ σῶ. εἶπε δὲ αὐτῶ, ἰδὲ ἔδεις μεθ' ἡμῶν ἐσίν· ἰδὲ ὁ Θεός μαρτυρῶ ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ σῶ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπειδὴ ἔκ εὐρίωται οἱ αὐτῶ Θεοί, συμβάσας ποιῶνται μετὰ τῶ θεασεῖς Ἰακώβ. καὶ ὁ κόσμος δὲ λώικα τῶν ψυδωνύμων ἀπεβάλετο Θεός, φίλος γέγονε τῶ Χριστῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰδὲ ἔδεις μεθ' ἡμῶν ἐσίν, ἀλλοτρίως φησὶν. εἶπε γὰρ ἄνω, Λάβαν δὲ ἔσησε τῶν ἀδελφῶν αὐτῶ ἴδια ἐν τῶ ὄρει Γαλααδ.

με. Λαβὼν δὲ Ἰακώβ λίθον, ἔσησεν αὐτὸν σήλην.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς εἰρωῆς σῶδεσμος αὐτός ἐσιν ὁ ὑδοκιμώτατος λίθος, ὁ πολυτελής, ὁ ἀκρογωνιαίος, ὁ ἐντιμος, ὁ εἰς κεφαλῶν γωνίας, καὶ εἰς τὰ θεμέλια Σιών. ἔσησε γὰρ Ἰακώβ σήλην εἰς τύπον Χριστῶ.

μς. Εἶπε δὲ Ἰακώβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶ, συλλέγετε λίθους· καὶ συνέλεξαν λίθους, καὶ ἐποίησαν βροντὴν καὶ ἔφαγον, καὶ ἐπίον ἐκεῖ ἐπὶ τῶ βροντῶ. καὶ εἶπεν αὐτῶ Λάβαν, ὁ βροντός ἐτος μαρτυρεῖ ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ σῶ σήμερον.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σημειωτέον, ὅτι καὶ ἐν τῶ Ἐκκλησιαστῆ γέγραπται, καιρὸς τῶ Ἐκκλ. 3. 5. βαλεῖν λίθους, καὶ καιρὸς τῶ σωμαγαγεῖν λίθους. σωμαγονται δὲ κατὰ πρόσαξιν Ἰακώβ, ὅς τύπος ἰω Χριστῶ· ἵνα ἡ οἰκοδομὴ πληρωθῆ ἐπὶ τῶ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαῖος αὐτῶ Χριστῶ τῶ Κυρίου ἡμῶν, ἐκ λίθων ζώντων, ὅτε γίνεταί οἶκος πνευματικός, ἱερατόμα ἅγιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σορδύονται καὶ ἕτεροι λίθοι, τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ἦτοι τῶν ἐν πίσει δειδικαιωμένων καὶ ἡγιασμένων ἐν πνεύματι προαναλυπέντες ἀσεύως. τῶ ἐπὶ Χριστῶ σωδρόμυ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Συλλέγεσι λίθους ἀδελφοί Χριστῶ Ἀπόστολοι, καὶ οἱ τεταγμένοι,

μνίοι, νοήσαντες καὶ ποιήσαντες τὴν λέ-
 [Ωσ. 14. 3. γασαν ἐν τῷ Προφῆτῃ ἐντολῶν, λάβετε
 » μεθ' ἐαυτῶν λόγους πολλὰς, καὶ ἐπιστρέψα-
 » τε πρὸς Κύριον.

μζ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν,
 ὁ βενὸς τῆς μαρτυρίας· καὶ Ἰακώβ
 δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν, βενὸς μάρτυς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐβραῖοι Φασιν, ὅτι
 ὁ μὲν Λάβαν, συρισὶ ἐκάλεσεν αὐτόν· ὁ δὲ
 Ἰακώβ, ἔβραϊσί. διὸ καὶ διοςῶς ἐρμηνεύε-
 ται κατὰ τινὰ βραχίαιαν ἐναλλαγίῳ. ἔσι
 Γα. 2. 17. δὲ ὡς τὸ ξύλον τῆ γινώσκειν καλὸν καὶ
 » πονηρὸν, καὶ τὸ, βενὸς μάρτυς.

» ** ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Κέκληται ἡ τῶν λι-
 θῶν ἄθροισις, βενὸς μαρτυρίας παράγει
 τῷ Λάβαν· ὁ δὲ θεασέσιος Ἰακώβ ἐπὶ τὸ ἔτι
 μείζον τε καὶ ὑπερτερὸν ἀσυγκρίτως, τ-
 τέσι Χριστὸν, ἀνακομίζει τὸ νόημα, βενὸς
 μάρτυς ὀνομάσας τὸ γεγονημένον. κεφα-
 λῆ γὰρ τῶν πισθόντων αὐτὸς ὁ Χριστός.

μη. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ,
 ἰδὲ ὁ βενὸς ἔτος καὶ ἡ σῆλη, ἦν ἔσησα
 ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ· μαρτυρεῖ ὁ
 βενὸς ἔτος, καὶ μάρτυς ἡ σῆλη αὕτη.
 διὰ τῆτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ, β-
 νὸς μαρτυρεῖ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ βενὸς ἔτος
 » μαρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ. Τί ἐστιν,
 ὁ βενὸς ἔτος; Ἀντὶ τῆ, τὰ ῥήματα τὰ
 ἐνταῦθα γινόμενα ἐν τῷ βενῷ τῆτω ὑπόμ-
 νησις ἡμῖν ἔσαι διευκῶς.

μθ. Καὶ ἡ ὄρασις ἦν εἶπεν, ἐπίδοι
 ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ, ὅτι ἀπο-
 ψησόμεθα ἕτερος ἀπὸ τῆ ἑτέρου.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἡ ὄρασις ἡ
 » εἶδον. Δόξει ἀπροσλόγως ἐνταῦθα ἡ ὄρα-
 σις παρῳερίφθαι, ἡ εἶπεν (1) Ἰακώβ.
 ποίαν γὰρ ὄρασιν, ὅσον ἐπὶ τῷ ῥητῷ; μή-
 ποτε ἐν ὡς Προφῆτης σωεῖδε τὸ καθ'
 ἐαυτὸν καὶ τὸν Λάβαν μυσῆριον, ἀναφέ-
 ρων τὸν λόγον ἐπὶ τὸν, ἔ σύμβολον ἡ ὁ
 Λάβαν, καὶ τὸν Κύριον, ἔ τύπον ἐπλήρη
 ὁ Ἰακώβ; εἰ μὴ ἄρα τῆτόφησι, καὶ τὸ
 ἀύπνιον· ἐν τῷ, ὀφθαλμοὶ ὁ Θεὸς εἶπέ μοι,
 » Φύλαξαι τῆ μὴ λαλήσαι μετὰ Ἰακώβ πο-
 » νηρά· ἱκανὸν ὑπάρχει καὶ ἀξιόπιστον μαρ-
 τύριον ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ.

ν. Εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας-
 μα, εἰ λάβεις γυναῖκας ἐπὶ ταῖς θυ-
 γαλέρασι μα· ὅρα ἔθεις μεθ' ἡμῶν ἐσί.

να. Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακώβ, ἰδὲ ὁ β-
 νὸς ἔτος, καὶ μάρτυς ἡ σῆλη αὕτη.

νε. Ἐάντε γὰρ ἐγὼ μὴ διαδῶ πρὸς σέ,

μηδὲ σὺ διαδῆς πρὸς με τὸν βενὸν τῆ-
 τον, καὶ τὴν σῆλην ταύτην ἐπὶ κακία.

νγ. Ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς
 Ναχωρ κρινεῖ ἀνὰ μέσον ἡμῶν. καὶ
 ἄμοσεν Ἰακώβ κατὰ τῆ φόβου τῆ πα-
 τρὸς αὐτῆ Ἰσαάκ.

» ΛΔΗΛΟΥ. Ὡς ἐάντις εἶποι, μὴ ἀτι-
 μίαν ποιήσω τῷ πατρίμα. ὡσεὶ ἔλεγε,
 Β τον ὃν ἐφοβήθη Ἰσαάκ ὁ πατήρμα τὸν
 Θεόν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἄμοσεν Ἰα-
 » κώβ κατὰ τῆ φόβου τῆ πατρὸς αὐτῆ Ἰσα-
 ἄκ; Φόβου τῆ Ἰσαάκ, τὴν ὀβσέβαιαν ἐκά-
 λεσε, τῆτέσι τὸν Θεόν· ἔ τὸν φόβου ἐν
 τῆ ψυχῆ περιέφερε.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡσερ καὶ Παῦλος
 ὄμνυσι τὴν Κορινθίαν καυχῆσιν. εἶπεν ἐν
 Ἰακώβ, νῆ τὸν φόβου, ὃν ἐφοβήθη Ἰσαάκ
 ὁ πατήρμα τὸν Θεόν. ἄλλως τε ὁ σωτήρ
 » μεθ' ἡμῶν ἐσί. καὶ Ἡσαίας φησὶ, Κύριον
 » αὐτὸν ἀγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσαι σε φόβου.
 ὀβλόγως δὲ τῷ ἀφόβου ὄμνυσι κατὰ τῆ
 φόβου τῆ πατρὸς αὐτῆ, ἐλέγχων αὐτῆ
 τὴν ἀφοβίαν.

Ἡσ. 8. 13.

νδ. Καὶ ἔθυσεν Ἰακώβ θυσίαν ἐν
 τῷ ὄρει. καὶ ἐκάλεσε τῆς ἀδελφῆς
 αὐτῆ, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον, καὶ
 ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ δέτις συμβάλοι,
 μετὰ τὸ σιναχθῆναι τῆς προσηρημένους
 λίθους τὸν ἐξ αὐτῶν βενὸν τῆ ἐν βρανοῖς
 οἰκοδομῆ, καὶ τὰ ἐπὶ τῆτοις ἐπαγγελό-
 μενα ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ἐν ἐδωδίμοις καὶ
 ποτίμοις λόγοις, εἴσεται πῶς τε σωελέ-
 γησαν οἱ λίθοι, καὶ ἐγένετο βενὸς, καὶ
 ἔφαγον ἐκεῖ ἐπὶ τῆς βενῆς.

νε. Ἀναστὰς δὲ Λάβαν τὸ πρῶτῷ,
 κατεφίλησε τῆς ἡῆς αὐτῆ, καὶ τὰς
 θυγατέρας αὐτῆ, καὶ εὐλόγησεν αὐ-
 τῆς. καὶ ἀποστραφεὶς Λάβαν, ἀπῆλ-
 θεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆ.

» ΛΔΗΛΟΥ. Τῆς ἡῆς αὐτῆ, ἀντὶ τῆ
 εἶπεν τῆς ἡῆς Ἰακώβ.

» Ζ ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τῆ μὲν Φαῦλα διὰ
 τὴν κακίαν, ἐγγὺς ὁ τόπος· τῆ δὲ διὰ
 προκοπῆς ὀδδόντος ἐπὶ μακρὰν ἐστὶ ὁ
 τόπος, ἔ μικρὸς ὁ κόπος.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆ διὰ προκοπῆς
 ὀδδόντος ἐπειδὴ μακρὰν ἐστὶ ὁ τόπος, διὰ
 τῆτο ἐκ ἀπέρχεται μὲν ὡς ὁ Φαῦλος εἰς
 τὸν τόπον ἑαυτῆ· ἀγαπητὸν δὲ. εἰ εἰς τὴν
 γλῶ ἑαυτῆ. ἦτις οἶσαι αὐτὸν ποτε ἐπὶ τὸν
 τόπον ἑαυτῆ.

Κ Ε Φ. Λ Β.

α. **Κ**αὶ Ἰακώβ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτῆ ὁδόν. καὶ ἀναβλέψας Ἰακώβ, εἶδε παρεμβολὴν Θεῶ παρεμβεβληκῶν· καὶ συνήτησαν αὐτῶ οἱ Ἄγγελοι τῆ Θεῶ.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τῆ Λάβαν ἀπαλλαγείς ὁ Ἰακώβ, ὁρᾷ παρεμβολῶ Ἀγγέλων· πάντως πρ τῶ ὁριθεῖσαν μετὰ Μιχαὴλ τῆ ἄρχοντος τῆ λαῶ Ἰσραὴλ· ὅς κατέστη αὐτῆ προεσάνα, ὡς Γαβριὴλ Φησι πρὸς τὸν Δανιὴλ, Μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν. ἐπειδὴ γὰρ τὸν τῆ Λάβαν φόβον ἀποδέμενος, μετέδεικε τὰς Φροντίδας εἰς τὰ κατὰ Ἡσαῦ, δείκνυται ἡ παρεμβολὴ τῶν Ἀγγέλων, ὡς ἂν μὴ φοβοῖτο τῶ παρεμβολῶ τῶν σωόντων αὐτῆ τῶ ἀδελφῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σιωνιῶσιν οἱ Ἄγγελοι τῆ Θεῶ ὡς ἀρχισρατήγῳ διωάμεως Κυρίου Χριστῶ. ἐν Ἰακώβ τυπαιμῶν. παρεμβολὴ λεγόμενοι. τῆρε δὲ, ὅτι ἀπιὼν μετ', ὅναρ ὁρᾷ τῶ κλίμακα καὶ τῆς Ἀγγέλων. καὶ ποιμαίνων πάλιν ὁρᾷ Ἀγγέλων, καὶ ἀκκε Θεῶ· ἐπανιὼν δὲ, ὑπαρ βλέπει τῶ παρεμβολῶ. καὶ πάλιν, ὅτε ἐκ ἔτι σιωνιῶ Λάβαν τῶ Ἰακώβ. τότε σιωνιῶσαν αὐτῶ οἱ Ἄγγελοι τῆ Θεῶ. παρεμβολὴ δὲ λέγεται τῆ Θεῶ, πρὸς ἀντιδιασολῶ τῶν τῆ ἄλλοτριε παρεμβολῶν, ὅποια τὰ πολλὰ δαιμόνια, τὰ ὡς ἐν παρεμβολῆ οἰκῶντα τοῖς ταφους.

ΑΔΗΛΟΥ. Δάκνυσιν αὐτῶ ὁ Θεός· παρεμβολῶς Ἀγγέλων, ἵνα θάρσῆσας μὴ φοβηθῆ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ Ἡσαῦ, εἰδὼς ὅτι τὸν Θεὸν ἔχει βοηθόν. (1)

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σώζοντι τῆς ἰδίως τῶ πάντων σωτήρι Χριστῶ, καὶ τῆς ἐν κόσμῳ κακίας ἐξάγοντι, καὶ ἡ τῶν Ἀγγέλων παρῆσαι πληθὺς λειτουργῶσα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ψαλ. 33·7. Γέγραπται δὲ, ὅτι παρεμβαλεῖ Ἄγγελος Κυρίου κύκλω τῶν φοβησῶν αὐτὸν, καὶ Ψαλ. 90·11. ῥύσεται αὐτῆς· καὶ πάλιν, ὅτι τοῖς Ἄγγελοις αὐτῆ ἐντελεῖται περὶ σῆ τῆ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σε. σώζει δὲ ἅπαντας τῆς ἀγαπῶντας αὐτὸν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ Κύριος Φησὶν, Ἰακῶν. 14·6. ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδός. τῶ ἐν τῶ ὁδὸν ταύτῳ πορεύομένῳ σιωνιῶσιν Ἄγγελοι τῆ Θεῶ.

β. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, ἠνίκα εἶδεν αὐτῆς, παρεμβολὴ Θεῶ αὐτῆ. καὶ ἐνάλεσε τὸ ὄνομα τῆ τόπρ ἐκείνη, παρεμβολαί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆ τόπρ ἐκείνη, παρεμβολαί,

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ Προκόπ. ἐν τῶ τῆς Αὐγ. κώδ. καὶ Ἀθανάσι. ἐν ἐρμῶ. 69. τῶν παρεμβολῶ τῆ Ἀγγέλων.

ὡσε ἐκ τῆς προσηγορίας διωκεῖ τῶ ὑπόμνησιν εἶναι τῆς γεγενημένης αὐτῶ ἐκείσε ὀπλάσιας.

γ. Ἀπέστειλε δὲ Ἰακώβ ἄγγελοῦ ἔμπροσθεν αὐτῆ πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ εἰς γῆν Σηεῖρ, εἰς χώραν Ἐδάμ.

δ. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, ἔτως ἐρεῖτε τῶ κυρίῳ μετ' Ἡσαῦ· ἔτω λέγει ὁ παῖς σε Ἰακώβ, μετὰ Λάβαν παρῶκησα, καὶ ἐχρόνισα ἕως τῆ νῦν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κατὰ τιμῶν τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν ἀνυποκρίτως κύριον ἑαυτῆ τῆ ἀποκαλεῖ. πλὴν καὶ ἀποκρίσις ὑποπλάστα ἀποσρέφει θυμὸν. καὶ ὡς μὲν ἄνθρωπος ἐφοβήθη, τῶ Θεῶ δὲ πισθῶσας, ἐκ ἐφυγον, ἀλλ' ἤρχετο. Παροιμ. 15·1.

ε. Καὶ ἐγένοντό μοι ἕσες, καὶ ὄνοι, καὶ κρέβατα, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι· καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῶ κυρίῳ μετ' Ἡσαῦ, ἵνα εὖρη ὁ παῖς σε χάριν ἐναντίον σε. Καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακώβ, λέγοντες, ἦλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σε Ἡσαῦ· καὶ ἰδὲ αὐτὸς ἐρχεται εἰς συνάντησίν σε, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτῆ.

ζ. Ἐφοβήθη δὲ Ἰακώβ σφόδρα, καὶ ἠπορεῖτο· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν τὸν μετ' ἑαυτῆ, καὶ τῆς βόας, καὶ τὰς καμήλας, καὶ τὰ κρέβατα εἰς δύο παρεμβολάς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περιδεῖς ὡ ἄγαν. ἐ γὰρ ἠγνόει λελυπηκῶς τῆς τε ὀβλογίας ἐνεκα καὶ αὐτῶν τῶν πρωτοτοκίων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Περιδεῖς ὡ ἄγαν ὁ θεασίος Ἰακώβ. ἐ γὰρ εἶχεν εἰδένα σαφῶς, πότερον δὴ φίλῳ καὶ εἰρηνικῶ περιτάξεται, ἢ ἐδὲν ἠτλον ἐπλοημῶ πρὸς τὸ αὐτῶ σωηθῆς θράσος, καὶ τὰ ἐκ φόβου δρᾶν ἠρημῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δόξει ἐπιληπτός εἶναι ὁ φόβος τῆ Ἰακώβ, ἀλλ' ἔχ' ἔτως. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ ἄρδῳ ἀπόληται τὸ σέμα τῆ Ἀβραάμ, ἐν ᾧ προσεδοκῶντο πληρωθῆσεσθαι αἱ ἐπαγγελίαι. προέπεμψε δὲ, καὶ ἵνα μὴ νομίση τυχόν, ὅτι παρ' ἄλλοφύλοις ὡ, ὡς ἐχθρῶ κατασκυδάζων τῶ Ἡσαῦ.

η. Καὶ

η. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, εἰ ἐλθῆ
Ἡσαῦ εἰς παρεμβολὴν μίαν, καὶ ἐκ-
κόψῃ αὐτήν, ἔσται ἡ παρεμβολὴ ἡ δευ-
τέρα εἰς τὸ σώζεσθαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ ἦκοι σκληρὸς καὶ δύ-
σερις ἔτι, καὶ τῶ Φονῶν ἐκ ἀμείνων, Φεί-
σεται μὲν νηπίων, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν
ἐλεήσει δάκρυα. καταλαβὼν δὲ μόνον αὐ-
τόν, ἐκπλήσει τὰ ἐκ θυμῶ, καὶ ἀποχρῶν
ἔσται πρὸς ἀνεσιν (1) αὐτῶ τῶ λελυπη-
κότος ὁ θάνατος. πλὴν ὅτι καὶ τὰ ἐλπί-
δος ἐπέκεινα ἀποβέβηκε, καὶ τῆτο αὐτὸ,
διωάμει Θεῶ, Φθάσαντες ἤδη προείπομεν.
ἠπάσαντο γὰρ ἀλλήλους.

θ. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶ
πατρός μου Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς τῶ
πατρός μου Ἰσαὰκ, Κύριε ὁ Θεὸς εἶ-
πάς μοι, ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γε-
νέσεώς σου, καὶ εὖσε ποιήσω.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θεὸν νῦν καλεῖ τὸν
" Ἀγγελὸν τὸν εἰπόντα αὐτῶ, ἀπότρεχε εἰς
" τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου. καὶ τῶ αὐτῶ
" ὄντος Θεῶ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ, ὡς περὶ
" δύο Φησί. καὶ σημειωτέον τῆτο διὰ τὰ
" ὅμοια τῆ Φράσαι.

ι. Ἰκανόσθω μοι ἀπὸ πάσης δι-
καιοσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας,
ἧς ἐποίησας τῶ παιδί σου. ἐν γὰρ τῆ
ράβδῳ μου διέβην τὸν Ἰορδάνην τῆτον.
νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀντὶ τῶ, ἰκανῶ-
" τάς μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης, Ἀκύλας
" ἐξέδωκε, μεμάρτυμαι παρὰ πάντας τῶ
" ἐλέως, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας. ὡς δὲ
" χαριστῶν δὲ λέγει, ἰκανόν μοι ἐσὶ, καὶ γέ-
" μα μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Πεπλήρωμαι γὰρ παρὰ
πάντας τῶ ἐλέως, καὶ τῆς δικαιοσύνης
καὶ ἀληθείας σου καὶ δὲ χαριστῶ σοι, ἰκα-
νόν μοι ἐσὶ, γέμα μοι.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀρκείσθω, Φη-
" σὶ, πρὸς τὴν ἐπὶ τῶ παρόντος καιρῶ συμ-
" μαχίαν. ὁ γὰρ μέχρι τῶ παρόντος το-
" σαυτῶ ἐπιδειξάμενος περὶ ἐμὲ κηδεμο-
" νίαν, διωατὸς εἶ καὶ νῦν ἐξαρπάσαιμε τῶν
" ἐπικειμένων μοι κινδύνων. εἰ δὲ γὰρ ἀγνοῶ,
" ὅτι ἐν τῆ ράβδῳ μου ταύτῃ διήλθον τὸν
" Ἰορδάνην τῆτον. νυνὶ δὲ διὰ τὴν σὴν πε-
" ρὶ ἐμὲ πρόνοιαν ὁ τὴν βακλήριαν μόνην
" ἐπιφερόμενος, ὡς εἰς τὴν ἀλλοτρίαν
" ἀπήγειν, νῦν μετὰ δύο παρεμβολῶν πα-
" ραγέγονα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφη γὰρ, ὅτι μόνην
ταυτῶ τὴν οἰκοθῆν ἔχων ράβδον διέβην
τὸν Ἰορδάνην, καὶ πολλῶν γέγονα δεσπό-
της τὸ σὸν ἔχων ὄμινας, ὡ δὲ δεσποτα. εἰ-
σόμεθα τοίνυν καὶ διὰ τῶτων ἡμεῖς, ὅτι

Α πράξας εἶναι προσήκει, καὶ εἰρωτικῶς, καὶ
διὰ παντὸς θηράσαι τὸν τρόπον τὸ διαζῶ ἀ-
" μάχως. δὲ δὲ γὰρ Κυρίως, Φησὶν, εἰ δὲ 2. Τιμ. 2. 24.
" μάχεσθαι, καὶ τὰ ἐξῆς. ἀποκεχρησθαι
" δέον μὲν γὰρ καὶ ταῖς ἀνθρωπίναις δύ-
" τεχνίαις ἡμᾶς εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἀ-
" πειργόν εἰδέν.

ια. Ἐξελεῖσθαι ἐκ χειρὸς τῶ ἀδελ-
Φῶ μου Ἡσαῦ ὅτι φοβῶμαι ἐγὼ αὐ-
B τόν, μήποτε ἐλθὼν πατάξῃ με, καὶ
ιβ. μητέρας ἐπὶ τέκνοις. - Σὺ δὲ εἶπας·
καλῶς, εὖσε ποιήσω, καὶ θήσω τὸ
σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλά-
σης, ἢ ἐν ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τῶ
ιγ. πλήθους. Καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύ-
κτα ἐκείνην καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶ-
ρα, καὶ ἐξαπέσειλεν Ἡσαῦ τῶ ἀδελ-
ιδ. Φῶ αὐτῶ, Αἴγας διακοσίας, τρά-
ιε. γως εἴκοσι, κριὰς εἴκοσι, Καμήλους
θηλαζῶσας, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν
τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα, ταύ-
ρους δέκα, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους
δέκα.

ισ. Καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τοῖς παι-
σὶν αὐτῶ ποίμνιον κατὰ μόνους. εἶπε
δὲ τοῖς παισὶν αὐτῶ, ὡρορεύεσθε
Δ ἔμπροσθέν μου, καὶ διάστημα ποιεῖτε
ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ διάστημα ποιῶ-
" τε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης. ὡς οἱ
" ὁδοιποροῦντες στρατηγοὶ πρὸς τὸ τῶν στρα-
" τῶμάτων ἀσύγχυτον.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἦσαν οἱ πεμφθεῖ-
" τες ἐκ διαλειμμάτων, ἵνα σιωχέεσθον ἐν-
" τυγχάνοντες, πολλοὶ δοκῶσιν.

ιβ. Καὶ ἐνετείλατο τῶ πρώτῳ,
λέγων, εἰάν σοι συναντήσῃ Ἡσαῦ ὁ
ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε, λέγων,
τίνος εἶ; καὶ πῶ ὡρορεύῃ; καὶ τίνος
ιη. ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου; Ἐρεῖς,
τῶ παιδός σου Ἰακώβ. δῶρα ἀπέσταλ-
κε τῶ κυρίῳ μου Ἡσαῦ καὶ ἰδὲ αὐ-
ιθ. τὸς ὀπίσω ἡμῶν. Καὶ ἐνετείλατο τῶ
πρώτῳ, καὶ τῶ δευτέρῳ, καὶ τῶ τρί-
τῳ, καὶ πᾶσι τοῖς πορευομένοις ὀπί-
σω τῶν ποιμνίων τῶτων, λέγων, κα-
τὰ τὸ ῥῆμα τῆτο λαλήσατε Ἡσαῦ
ἐν τῶ εὐρεῖν ὑμᾶς αὐτόν.

κ. Καὶ ἐρεῖτε, ἰδὲ ὁ παῖς σου Ἰα-
κώβ παραγίνεται ὀπίσω ἡμῶν. εἶπε
γὰρ, ἐξιλάσομαι τὸ ὡροσάπων αὐ-
τῶ ἐν τοῖς δώροις τῶτοις τοῖς ὡροπο-
ρευομένοις, καὶ μετὰ τῆτο ὄψομαι τὸ
C c 3 πρῶτον

(1) Πρὸς ἄρκειον. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 168.

πρόσωπον αὐτῆ· ἴσως γὰρ προσδέ- A
ξεται τὸ πρόσωπόν μου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καθ' ὅτι οἱ ἱεροπρεπῶς,
ἐκείνους πάντως κατορθῶν ἡρημισίος, αἱ
Ρωμ. 12. 18. διωκτὸν τὸ ἐξ ἡμῶν, μετὰ πάντων εἰρη-
» νύβετε. λόγος γὰρ ἐστὶ ὅτε ὁ τραχὺς καὶ
ἀνάντης, καὶ ὑπεροψίας ἐμπλεως ἀφο-
ρητος ἔσται τισίν. ὡς δὲ σοφὸς ἔγραφε
Παροιμ. 15. 1. παροιμιασῆς, ἀπόκρισις ὑποπίπτουσα ἀπο-
» σρέψει θυμόν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κρείττων γὰρ εἰρήνῃ
χρημάτων· καὶ προσιχέδω Φιλίας τῆς
εἰς ἀδελφὸς τῶν προσκαίρων ἢ κήσις.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτω δὲ περιγίνεσθαι τῶν
ἐχθρῶν, μακροθυμία, καὶ δακρυόσπασμα, καὶ
» ταπεινοφροσύνη. εἶπε γὰρ, ἐξιλάσομαι
» τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐν δώροισι.

κα. Καὶ παρεπορεύοντο τὰ δώ- I
ρα κατὰ πρόσωπον αὐτῆ. αὐτὸς δὲ
ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ πα-
ρεμβολῇ.

κβ. Ἀναστὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην,
ἔλαβε τὰς δύο θυγατέρας, καὶ τὰς
δύο παιδίσκας, καὶ τὰ ἑνδεκα παι-
δία αὐτῆ, καὶ διέβη τὴν διάβασιν τῆ
Ραββίν. (1)

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ῥαββίν τόπος ἐστὶ τῆς
Ἀραβίας ὁ νῦν καλούμενος Ἰαμβύκης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πρὸς μὲν τὰς διαβαίνον-
τας τὸν Ἰορδάνην, ἔ καὶ εἰς τύπον ὁ Ῥα-
ββίν, ἔ παλαίαι Χριστός, ἐδὲ ἐν τῆσιν πο-
λεμίαν, ἢ ἀντιπάλων ποιῶνται τὰς αὐ-
τῆ τιμῶντας μωσήσια· διασώζει δὲ μάλ-
λον, καὶ νικηκτότας τὸν κόσμον. ὡς αἱ
μάχη Φημὶ τῇ νοητῇ, σεφανοῖ, καὶ ταῖς
ἀνωτάτω καταφραυδρῶναι τιμαῖς. πάλῃ
δὲ ὄνομα τῷ τόπῳ. τῆτο γὰρ ἐρῶν δόμοι-
Ματθ. 11. 12. το Ῥαββίν, βιασὴ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
» ἔρανῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. ὅτι τοίνυν ἔμελλον
οἱ ἐξ Ἰακώβ ἐσόμενοι κατὰ καιρὸς ἔτε δια-
βήσεσθε τὸν Ἰορδάνην. τρεῖσι τῶν δώδεκα
τῆ ἀγίας βαπτίσματος, καὶ τῶν χάριν ἀνο-
σίως ἀτιμάσαι, καὶ αὐτὸν δὲ λοιπὸν ἀν-
τίπαλον ἔξειν τὸν Ἐμμανὴλ, ὑπεδήλα
τὸ γεγονός. ἀκέραιος γὰρ πῶς ἐν νυκτὶ γέ-
γονεν ἢ πάλῃ.

κγ. Καὶ ἔλαβεν αὐτὰς, καὶ διέβη
τὸν χειμάρρην, καὶ διεβίβασε πάν-
τα τὰ αὐτῆ

κδ. Ὑπελείφθη δὲ Ἰακώβ μό-
νος· καὶ ἐπάλασε μετ' αὐτῆ ἀνθρώ-
πος ἕως πρῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ δ' ἄν ἄλλο εἴη ὁ λε-
γόμενος ἄνθρωπος ὁμῆ καὶ Θεὸς ὁ συμπα-
λαίων καὶ σωμαγωνιζόμενος τῷ Ἰακώβ. ἢ
ὁ πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως λαλήσας
τοῖς πατράσιν ἱερὸς τῆ Θεῶ λόγος, Κύριος
καὶ Θεὸς χρηματίζων;

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Πάντας δὲ τὰς αὐτῆ
παραγαγὼν διὰ τῆ ποταμῆ, καὶ αὐτὸς
ὑποληφθεὶς, τότε παλαίει τῷ Φανείτι.
καὶ ἔτος ἡ ἀρα ὁ ἐπὶ τῆς κλίμακος ἐση-
ριγμῆος τῆς ἐν Βαυθῆλ Φανείσης αὐτῶ.
οἱ δὲ Ἄγγελοι οἱ ἀναβαίνοντες καὶ κατα-
βαίνοντες, ἢ παρεμβολῇ ἡ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμαχέσατο τοίνυν ὁ Ἰο-
ραὴλ τῷ Χριστῷ ἐν σκότει γεγονῶς, τρεῖσι
τὸν θεῖον φωτισμὸν ἐκ ἔχων, ἔτε μὲν τῶ
διαυγάζεσθαι ἡμέραν, ἔτε τὸν ἀνίσχοντα
νοητῶς ἐως φθορῶν ἐν ταῖς τῶν πισθόντων
καρδίαις. διαμεμείνηκε γὰρ ἀπειθής. (2)
ἐπειδὴ γὰρ τὸν Ἠσαῦ ἐφοβῆτο, ἐπάλα-
σεν αὐτῶ. ἵνα θάρρῶν ἔχη. ἀμέλει ἐπά-
» γει, ἀνίσχυσεν μετὰ Θεῶ, καὶ μετὰ ἀνθρώ-
πων, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος εἶνα παλαίει
τῷ Ἰακώβ ὁ Ἄγγελος; Δεδίῳτι τὸν ἀδελ-
φὸν θάρρῶν ἀντίθεσι. διάτοι τῆτο καὶ τῆς
νίκης αὐτῶ παρεχώρησε, μονομαχί λέ-
γων, ἐμὲ νικηκτὸς καὶ ἀνθρώπων δέδοι-
κας; ἵνα δὲ μὴ μεγαλοφρονῆ δόξας νικη-
κτικῶν Θεόν. τῇ ἀφῆ τῆ μηρῶ τὸ ἐθε-
λάσιον τῆς ἡτῆς ἐδήλωσε. τῇ γὰρ ἀφῆ
τῶ νάρκην ἐργάσατο. γυνὸς δὲ τῆ ἐπι-
Φανείτος τῶ δώδεκα, τῶ δὲ λογίαν αἰ-
τεῖ· ὁ δὲ καὶ τῶ αἰτησὶν δίδωσι, καὶ τῶ
» προσηγορίαν ἀμείβει. ἐκ ἔτι γὰρ Φησι
» κληθήσεται τὸ ὄνομα σὺ Ἰακώβ, ἀλλ' ἢ
» Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομα σὺ· ὅτι ἀνίσχυσας
» μετὰ Θεῶ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατὸς
» ἔσθι. ἔδειξε δὲ καὶ τῶ αἰτίαν τῆς νίκης.
E μὴ δείσης γὰρ Φησὶν ἀνθρώπων, ἐμῆ σοι
τῆς νίκης παραχωρήσαντος. διέμεινε δὲ
καὶ μετὰ τῶ ἐργήγορσιν ὁ μηρὸς νάρκων-
τε καὶ ὑποσκάζων, ἵνα μὴ Φαντασίαν ὑπο-
λάβῃ τῶ ὄψιν, ἀλλ' ἀκριβέστερον γινῶ τῆ
ἐνυπνίς τὸ ἀληθές. διὰ τῆτο καὶ ἐρωτή-
σας τίνα προσηγορίαν εἶχεν, ἔ μόνον δια-
μαρτάνει τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπι-
πλήτεται, ὡς ὑπερβάς τὰ μέτρα τῆς
Ζ' φύσεως. ἵνα τὶ γὰρ Φησὶν ἐρωτῆς τὸ ὄνο-
» μά μου; καὶ τῆτό ἐστι θουμασόν. ἐπιση-
μαντέον δὲ κἀνταῦθα, ὡς τὸν αὐτὸν καὶ
» ἀνθρώπων ἐκάλεσε καὶ Θεόν. ἀνίσχυσας
» γὰρ ἔφη μετὰ Θεῶ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων
» ἔσθι δυνατὸς. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆ
» τοπικῆ ἐκείνης, εἶδος Θεῶ. διὰ τῆτων δὲ
πάντων μανθάνομεν, ὡς ὁ μονογενὴς υἱὸς
τῆ Θεῶ καὶ Θεὸς ἐφάνη κἀνταῦθα τῷ
Ἰακώβ.

κε. Εἶδε

(1) Ὁ μὲν κἀδ. Ῥαββίν, ὅτε τῇ τῆς Γραφῆς ῥήσει καὶ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν· αἱ δὲ τῆς Γραφ. ἐκδόσ. Ἰαββίν, ὡσαύτως καὶ ὁ Χρυσόστομος. (ὡ κεφ. 32. τῆς Γενέσ.) ὁ δὲ Κύριος. (ὡ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 168.) καὶ ὁ Ὀρεινός. (ὡ Τόμ. 2. σελ. 43. τῆς τῆ Ῥαββίν ἐκδόσ.) Ἰαββίν. ὁ δὲ Ἰωσήφ. (ὡ βιβλ. 1. κεφ. 19. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολ.) Ἰαββίν. (2) Τὰ ἐπόμενα τῶν ἐκδοσ. ἔ κἀτα· ἀλλ' ἐδ' ἀκόλουθα τοῖς ἡγεμ.

κε. Εἶδε δὲ, ὅτι ἔδύναται πρὸς αὐτόν· καὶ ἤψατο τῆ πλάτης τῆ μηρῶ αὐτῆ, καὶ ἐνάρκησε τὸ πλάτος τῆ μηρῶ Ἰακώβ ἐν τῷ παλαίειν αὐτὸν μετ' αὐτῆ.

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Εἶδε δὲ Φησὶν, ὅτι ἔδύναται πρὸς αὐτόν· καὶ ἤψατο τῆ πλάτης τῆ μηρῶ αὐτῆ, καὶ ἐνάρκησεν. Ὁ μὲν Ἰακώβ εἶδεν, ὅτι ἔδύναται πρὸς τὸν Ἄγγελον, ὁ δὲ Ἄγγελος ἤψατο τῆ πλάτης τῆ μηρῶ αὐτῆ.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐπιταθείτος τῆ Φόβῃ τῷ Ἰακώβ, καὶ ταύτῳ ὁ Θεὸς ἐποίησατο τὴν ἐπιφάνειαν, ψυχαγωγῶν τὸν δίκαιον. τὸ μὲν ἔν, εἶδεν ὅτι ἔδύναται πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰακώβ, τετέστιν ἐλατῆσαι αὐτῆ συνῆκε τὸν προσπαλαίοντα· ἔτω δηλονότι κατὰ τὴν πάλιν προσανεχθείτος αὐτῷ τῆ Θεῶ, καὶ νικάσθαι μᾶλλον πῶς προσωποισαμένῃ· τὸ, ἤψατο δὲ τῆ μηρῶ αὐτῆ τῆ προσπαλαίουτος, ὡς ἂν οἶμαι διὰ τῆς ἐδύνης ἔμμονος ἢ μνήμη τῷ Ἰακώβ τῆς ὕψεως παραμείη.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ μηρὸς, ὡς ἐπίπαν, παρά γε τῇ θεοπνεύσῳ Γραφῇ τὰ εἰς τέκνων γονίῳ ἀναγκάια τῆ σώματος ὑποφαίνεται μόρια, καὶ αὐτῷ δὲ λοιπὸν ὡς ἐκ τῆς τῷ γονίῳ. ἐνάρκησε τοίνυν ὁ μηρὸς Ἰακώβ. ἐχώλωναν γὰρ οἱ ἐκ μηρῶν αὐτῆ γεγονότες, τετέστιν οἱ ἔξ Ἰσραὴλ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἠλέγχετο δὲ πίπτων καὶ νικώμενος, ὅτι τὰ ἀνέφικτα ζητεῖ ὁ θεομαχῶν ἡρημικός, καὶ περιέπεσαι προσδοκῶν τῆ πάντα ἰχύοντος Θεῶ.

κς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀπόσειλόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. ὁ δὲ εἶπεν, ἔμῃσε ἀποσείλω, ἐάν μῆ με εὐλογήσης.

» Γεν. 48. 16. ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄγγελος ἦν ὁ παλαίσιος μετὰ Ἰακώβ, καὶ ὁ Θεὸς, ὡς αἰόμισεν ὁ Ἰακώβ. λέγει γὰρ τελούτων, ὁ Ἄγγελος ὁ ῥυσάμενός με ἐκ νεότητός με. καὶ αὐτὸς ἦδει, ὅτι Ἄγγελος μὲν ἦν, Θεὸς δὲ δι' Ἄγγελου ἐργάζετο. Καὶ εἶπεν, ἀπόσειλόν με· ὁ δὲ εἶπεν, ἔμῃσε ἀποσείλω, καὶ τὰ ἐξῆς. ἄρα γὰρ ἀναχωρεῖν ἐκ ἡδύνατο; ἀλλὰ διδὸς χώραν αὐτῷ εἶπεν. πάντως γὰρ ἤθελεν εἶπεν, ὡκνεῖ δέ. λαβῶν δὲ παρρησίαν, Φησὶν, ἔμῃσε ἀποσείλω. (1)

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τόγε μὲν τὸν Ἄγγελον εἶπεν, ἀπόσειλόν με, προτρεπομένης ἦν, καὶ παρρησίαν διδόντος τῷ Ἰακώβ εἶπεν, ἔμῃσε ἀποσείλω, εἰ μῆ με εὐλογήσης.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀπόσειλόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. Εὐδὴλον, ὅτι διὰ τῶν εἰρημικών γινώσκιν αὐτῆ τῇ διανοίᾳ τοιαύτῳ ὁ Θεὸς ἐνάπέθετο, ὡς ὁ ἐπιφάνεις ἔτος εἶη ὁ Θεός. ἔθῆμις δὲ ὑπ

A ἀνθρώπων ὀραθῶσαι Θεόν. ὄθρον, οἶμαι, σιωπῆς τῆτο καὶ ὁ μακάριος Ἰακώβ, ἔμῃσε ἀποσείλω Φησὶν, ἐάν μῆ με εὐλογήσης. ὁ δὲ Θεὸς πρὸς αὐτόν, ἔκληθήσεται τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνομά σου. καὶ διὰ τῆς τῆ ὀνομασθῆσεως, ὅσις ἐσὶν ὁ ἐπιφάνεις αὐτῷ κατεμύλωνσε.

B ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τοῖς μὲν γὰρ ὡς ἐν νυκτίτε καὶ σκότει διατελῶσιν ἔτι, καὶ ἀχλὺν ἔχουσι τὴν νοητὴν εἰς νῆν καὶ καρδίαν, ἔπωτε νοεῖν ἰσχύουσι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον, οἷς παλαίειτε καὶ μάχεται, καὶ νικᾶν ἔθος αὐτῷ· τοῖς γε μὲν ἐν Φωτὶ γεγονόσι, καὶ ὡς ἐν ὄρθρῳ τῷ νοῖ, καὶ νεοηκόσιν εὐμᾶλα τὸ μυστήριον, ἔκ ἐτι παλαίειν ἀξιοῖ· διανέμει δὲ μᾶλλον εὐλογίας πνευματικῆς. (2)

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σιωπῆς, ὅπως ἐκ ἀνέχεται παλαίειν διαυγαζέσης ἡμέρας. ἔτε γὰρ μάχεται τοῖς ἐν Φωτὶ γεγονόσιν. οἷς ἂν εἶη πρέπον τοῖς εἰς τῆτο λαμπρότητος διεληλακόσι, καὶ τῆτο φάναι τὸν Προφήτῳ λοιπὸν, ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς με πρὸς Ψαλ. 62. 1. » σὲ ὄρθρίζω.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνίχοντος γὰρ κατὰ νῆν ἡμῶν τῆ τῆς δικαιοσύνης Φωτός, τετέστι τῆ Χριστῆ, καὶ νοητῷ ἐν καρδίαις ἰκνὸς αὐγῶν, τότε δὴ τότε καὶ μᾶλα λαμπροὶ παρασησόμεθα αὐτῷ, καὶ διὰ τῆς εἰς ἅπαν ἐπικαιρίας, καὶ τῆς ἀνωθεν θεοπλίας ἐαυτῆς αὐτῆ ἀποφανεῖται ἀξίως. ὁ Θεὸς γὰρ Κυρίως, Φησὶν, ἐπὶ δικαίους. Ψαλ. 33. 15. ὄρθρος γὰρ ἀνίχοντος καλαλύει τὴν πάλιν.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Θεῶ δὲ ὅπως οἰκονομικῶς καὶ ὀτυχεῖατα λίαν διδάσκει τὸν Ἰακώβ ἀποφοιτᾶν ἐδέλοντα μεταποιεῖσθαι καὶ λίαν ἐπιθυμεῖν ἐπιδεῖναι τῶν ἀναγκάων εἰς σωτηρίαν αὐτῷ. ὁ γὰρ ὄλως νεοηκῶς, καὶ ἀποσιλῶσαι διωάμενος, καὶ εἰ μῆ μεθοῖτο τυχόν ὁ νεοηκῶς· ἐξῆσιαν δὲ ὡπερ ἐπιδίδας τῆ εἶπερ ἔλοιτο, καὶ ἀπρὶξ ἔχεσθαι τυχόν, ἀπόσειλόν με. Φησί. τῆτω προσεικὸς ὑρῆσομεν τὸ πρὸς Μωσέα παρὰ Θεῶ σοφῶς τε καὶ οἰκονομικῶς εἰρημνόν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐασόν με, Ἐξόλοθροῦσω αὐτῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα.] Οὐκ ἐν κατὰ τοῖον δὲ τινα τρόπον πρὸς Ἰακώβ εἰρηται τὸ, ἀπόσειλόν με, παρὰ τῆ παλαίουτος αὐτῷ. ὁ δὲ ταχύπερ σιωπῆς τις ὁ παλαίου ἐσὶ, καὶ ἐν αἰδήσει λοιπὸν τῆ παντὸς γεγονὸς πράγματος, μεταποιεῖται λίαν, καὶ Φησι, ἔμῃσε ἀνῶ, ἐάν μῆ με εὐλογήσης.

κς. Εἶπε δὲ, τί τὸ ὄνομά σου ἐσὶν; καὶ ὁ δὲ εἶπεν, Ἰακώβ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔκληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' ἢ Ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνομά σου· ὅτι ἐνίχυσας μετὰ Θεῶ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατός.

ΦΙΛΩ-

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομο. τῆτο ἔχ εἰρηται. ἀλλ' ἐδ' ἢ λέξις, ἐδ' ὁ νῆς ἐμφαίνει αὐτὸ γόνον τῆ Ἐβραϊστ Φίλωνος.
(2) Ἄλλως πῶς καὶ λίαν σιωπῆως ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδομο. κεῖται.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἰακώβ μὲν μαθήσεως ἢ προκοπῆς ὄνομα, ἀκοῆς ἐξηρημαίων διδάμεων Ἰσραὴλ δὲ, τελειότητος. ὄρασιν γὰρ Θεὸς μιλῶναι τὸνομα

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἐκέλευε καλῶν αὐτὸν Ἰσραὴλον. σημαίνει δὲ τὸτο κατὰ τὴν Ἑβραίων γλῶτταν, τὸν ἀντιπάλιν Ἀγγέλω θείω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶπε δὲ αὐτῷ, ἢ κληθήσεται Φησι τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· τὸ μὲν Ἰακώβ σημαίνοντος τὸν πλερινίζοντα, τατέσι τὸν ὀδρανῆ καὶ νηφάλιον εἰς τὸ διδάσκει καλοῦθῆναι αὐτῷ· τὸ δὲ Ἰσραὴλ, νέον ὄρανα Θεὸν ἐρμιλωδομαίει.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ὁ δὲ ἐρωτᾷ. τί τὸ ὄνομά σου; ὁ δὲ εἶπεν, Ἰακώβ. εἶπε δὲ αὐτῷ, ἢ κληθήσεται τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' ἢ Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· ὅτι εὐχυσας μετὰ Θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων διωκτοῦ ἔση. ἰκανήσοι, Φησὶν, ὀβλογία τὸ παλαῖσαι μετὰ Θεοῦ, καὶ σημαῖον ἔσωσοι μέγιστον τὸ Ἰσραὴλ μετονομαδιῶσαι. ὅπερ ἐστὶν ἀνθρώπος ὄρων Θεόν. καὶ μὴ εἰ τὴν φύσιν Ἀγγελοῦ ἢ Φανείου αὐτῷ, ψυδῶς ἀνεκλήθη Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς τὸν ἐκ ὄρα Θεὸν ἐωρακείαι. ἔκην Θεὸς ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἀνθρώπος, ἢ Ἀγγελος· πάντα ἀληθῶς. ἀλλὰ τὸ μὲν, τῆς εὐανθρωπείσεως· τὸ δὲ, τῆς οἰκονομίας· τὸ δὲ, τῆς φύσεως.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἰσραὴλ, ὁ ὄρων Θεὸν ἐρμιλωδομαίει. Ὅτι εὐχυσας μετὰ Θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων διωκτοῦ ἔση. ἐγνώρισεν αὐτῷ διὰ τῶν σαφῶς τῆς ὀψεως τὴν αἰτίαν. ἔδειξεν γὰρ ἀνθρώπων σὲ περιέσαι, Φησὶν, ἢ γε ἔδεν ὁ Θεὸς περιγέγοναι.

κθ. Ἠρώτησε δὲ Ἰακώβ, καὶ εἶπεν, ἀπάγγελόν μοι τὸ ὄνομα. καὶ εἶπεν, ἵνα τί τὸτο ἐρωτᾷς σὺ τὸ ὄνομά μου; (1) καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, ἀνάγγυλόν μοι τὸ ὄνομά σου; καὶ εἶπεν, ἵνα τί τὸτο ἐρωτᾷς; καὶ τὸτο ἐστὶ θαιμασίον. Καλῶς ὁ Κύριος εἰς ἑαυτὸν λέγεσθαι Φησι τὸ, Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν ὡς θαιμασίον τὸ ὄνομά σου εἰ πάση τῇ γῆ. ἢ γὰρ ἂν Ἀγγέλου θαιμασίον εἶη τὸ ὄνομα, ἀλλ' ἢ ἢ Θεὸς ὅτι Θεὸς καὶ Ἰησοῦς, ὅτι τὸ κοσμος Σωτήρ.

ΛΔΗΛΟΥ. Τὸ, καὶ τὸτό ἐστι θαιμασίον, παρ' ἔδεν κείται ἐν τῷ ἔξαπλῷ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Εἶτα ζητήσαντι γινώσκειν καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἐπιφανείας, ἐπιτιμαῖ λοιπὸν, ὡς τῆς δέοντος πλεονάζοντι καὶ πρὸς μέτριον ἐπανάγων, ὀβλαβέσερον ἀπεργάζεται. διὸ καὶ θαιμασίον ὁ πατριάρχης ἐπήγαγεν, εἶδον γὰρ Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μετ' ἢ

ψυχῆ. λέγει γὰρ, ὅτι καὶ εὐαργῶς ἔτω Θεὸν ἰδεῖν καταξιώθεις, ὅμως ἔδειξαν, ὡς τοσῶτον πλησιάζας, βλάβῃ ὑπέμεινα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἀπαγγέλλει τὸνομα ὁ Θεός, ὅτι κατὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ διὰ τῆς τῆς δεικνύει. ὄνομα μὲν γὰρ, ὡς ἀνθρώπου τυχὸν ἰδικῶς, ἔδεν ἂν εἶη Θεῷ. πλὴν ἐξ ὧν εἶναι πέφυκε πολλαχῶς ὀνομάζεσθαι. Φῶς γὰρ, καὶ ζῶη, καὶ διωκίς, καὶ ἀλήθεια, μονογενής, καὶ ἀπαύγασμα. καὶ χαρακὴρ τῆς γεννήσαντος, ἔλεος, καὶ σοφία, δικαιοσύνη, καὶ ἀπολύτρωσις.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ἰνα τί τὸτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; ἐτήρει γὰρ τὸ ὄνομα τὸ καινὸν τῷ νέω λαῷ τῷ νηπιῷ. ἐτι δὲ καὶ ἀνονόμαστος ἢ ὁ Θεός ὁ Κύριος, μηδέπω γεγενημένος ἀνθρώπος.

λ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ τὸ ὄνομα τῆς τόπης ἐκείνης, εἶδος Θεοῦ· εἶδον γὰρ Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μετ' ἢ ψυχῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἀκύλας Φησὶ, πρόσωπον ἢ ἰχυρῆ· ὁ Σύμμαχος, Φανήλ.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἠθίς δὲ τέτοις Ἰακώβος, Φανήλῳ ὀνομάζει τὸν τόπον. σημαίνει δὲ Θεὸς πρόσωπον.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Πρόσωπον δὲ τῆς Θεοῦ ὁ λόγος, ὃ φωτίζεται ὁ Θεὸς καὶ γνωρίζεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σιωπῆς δὲ πάλιν ὁ μακάριος Ἰακώβ, ὅτι Θεὸς ἂν εἶη λοιπὸν, ὃ μὴδὲ ὄνομα προσκείροτο ἂν ἰδικόν, ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς τόπης ἐκείνης. εἶδος Θεοῦ. εἶδον γὰρ Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μετ' ἢ ψυχῆ. εἶδε δὲ δηλονότι, ὡς ἐγγωρεῖ ἀνθρώπον ἰδεῖν Θεὸν ἐν εἶδει ἀνθρώπου. Φησὶ γὰρ ὁ Μωϋσῆς, ἔδειξεν ὀψεταιί με τὸ πρόσωπον, καὶ ζήσεται ἐκ προσώπων τῆς Θεοῦ. εἰ δὲ ἰδῶν, ἐζητήσεν ὁ Ἰακώβ, τῆς τῆς ὀρωμῆς ὀβεργείας ἢ, ὡς καὶ ἐπὶ Γεδεών.

λα. Ἀνέτειλε δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἵναια παρήλθε τὸ εἶδος τῆς Θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσναζε τῷ μηρῷ αὐτῷ.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὡς γὰρ ἔφω ἤδη, πεφωτισμένων τῶν Ἰουδαίων, πέπαυται μὲν ἢ πάλιν, παρήλασε δὲ καὶ τὸ εἶδος τῆς Θεοῦ, τατέσι ἀναβέβηκεν εἰς ἔρανος ὁ Χριστός. ἐκ ἀπήλλακται δὲ χωλότητος ὁ Ἰσραὴλ· σέσωσται δὲ ἐκ ἅπας· πάσαι δὲ ὡπερ διὰ τῶν ἀπειθῶντων ἐπὶ τὸ μὴ εἰς ἅπαν ὀρτοποδεῖν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἶδος δὲ Θεοῦ τὸ ἂν ἕτερον εἶη, εἰ μὴ πάντως ὁ μετὰ παρρησίας βοῶν ὁ ἑωρακῶς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα. ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμοί.

Ἰωάν. 14, 9, π.

Ἰωάν. 10, 30.

λβ. Ἐνε-

(1) Ὅ ἐστι θαιμασίον προσκείται ἐν ταῖς τῆς Ἄλδης ἐκδοῖς.

Λβ. Ἐνεκεν τῆς ἔμης Φάγωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ νεῦρον, ὃ ἐνάγκησεν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς μηρῶ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὅτι ἤψατο τῆς πλάτης τῆς νεύρα τῆς Ἰακώβ, καὶ ἐνάγκησεν.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Καὶ γνομόνος διὰ τὴν μάχην ἀλλήματος αὐτῷ περὶ τὸ νεῦρον τὸ πλατὺ, αὐτὸς τε ἀπέχεταί τῆς τῆς βρώσεως, καὶ δι' ἐκείνον ἔδ' ἡμῖν ἐστὶν ἐδώδιμον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἀφ' ἑαυτῆς ἐνάγκησεν ὁ μηρὸς τῆς Ἰακώβ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἤψατο ὁ ὀφθαλμὸς ὡς ἄνθρωπος. ἵνα διὰ πάντοτε μεμνημένοι, ὅτι Θεὸς ὡς ἄνθρωπος ἐπάλασε τῷ Ἰακώβ, ὅταν ἴδωσι τὸν αὐτὸν Θεὸν καὶ ἄνθρωπον ἐπ' ἐσχάτων ἐρχόμενον σῶσαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, μὴ ἀπιστήσωσι. Φιλῆ γὰρ ἀπιστῶσαι τὰ τῶν ὑπερβολῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἐὰν μὴ τῆς οἰκείας ἀληθείας ὑπερονίχως καταλιμπάνη.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ τὴν πίσιν ἔπροσηκάμενοι μεμνήσασιν ἐν χωλότητι καὶ ἐκτροπῇ τῆς πάθους.

Κ Ε Φ Λ Γ.

α. **Α**ναβλέψας δὲ Ἰακώβ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς, εἶδε καὶ ἰδὲ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς ἐρχόμενος, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτῆς. καὶ ἐπιδιέλεν Ἰακώβ τὰ παιδιά ἐπὶ Λείαν, καὶ ἐπὶ Ραχὴλ, καὶ τὰς δύο παιδίσκας. Καὶ ἐποίησε τὰς δύο παιδίσκας καὶ τὰς ὑἱὰς αὐτῶν ἐν πρώτοις, καὶ Λείαν καὶ τὰ παιδιά αὐτῆς ὀπίσω, καὶ Ραχὴλ καὶ Ἰωσήφ ἐσχάτως.

γ. Αὐτὸς δὲ προσήλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπλάκεις, ἕως τῆς ἐγγύσεως τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς τὴν διαίρεσιν ποιησάμενος, αὐτὸς πρὸ πάντων τὴν σωτηρίαν ποιῶνται. καὶ προσεκύνησε, Φησὶν, ἐπὶ τὴν γῆν ἐπλάκεις, ἕως ἢ ἤγγισε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς, ἐφελκόμενος καὶ διὰ τῆς ἀγάπης, καὶ διὰ τῆς προσκυνήσεως τὸν ἀδελφὸν εἰς τὴν περὶ αὐτὸν εὐνοίαν.

δ. Καὶ συνέδραμεν Ἡσαῦ εἰς συνάντησιν αὐτῷ· καὶ περιλαβὼν αὐτὸν, ἐφίλησε, καὶ προσέπεσεν ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτῆς· καὶ ἐκλαυσαν ἀμφοτέρω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἐδεδίει μὲν, ὡς ἔφω, ὁ θεαπέσιος Ἰακώβ τὸν ἀδελφὸν Ἡσαῦ, καὶ ὡς αὐτίκα δὴ μάλα τὰ ἐξ ὀργῆς πεισόμενος, ἄδυμος ἴω. ὁ δὲ παρελθὼν, ἠπαύζετο· καὶ θυμὸν καὶ φρόνον πατήσας τὸν ἐξ ἀρχῆς, περιέφυε τὸν Ἰακώβ, καὶ σὺ δάκρυσιν ἠπαύζετο, καὶ τοῖς τῆς φύσεως νόμοις τὸ βραβύειν διώκοντα εἰς ἀγάπην ἐδίδα.

ΤΟΥ ΑΓΓΟΥ. [Ἐκδέχεται δὲ ἔτω λοιπὸν καὶ αὐτὸν εἰς ἀγάπην τὸν Ἡσαῦ.] ἐπιστρέψει γὰρ κατὰ καιρὸς μετὰ τῶν ἐδύων κλησὶν ὁ Ἰσραὴλ, καὶ αὐτὸν τὸν ἐν Χριστῷ πλεονεκτήσει.

ε. Καὶ ἀναβλέψας, εἶδε τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδιά· καὶ εἶπε, τί ταυτά σοι ἐστὶν; ὁ δὲ εἶπε, τὰ παιδιά, οἷς ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν παῖδά σου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ παιδιά, οἷς ἠλέησέ με ὁ Θεός. ὁ Ἀκύλας ἐξέδωκεν, ἢ ἐχαρίσατο ὁ Θεὸς τῷ παιδίῳ· Σύμμαχος δὲ, ἢ ἐδώρησατο.

ε. Καὶ προσήγγισαν αἱ παιδίσκαι καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ προσήγγισε Λεία καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησαν· καὶ μετὰ ταῦτα προσήγγισε Ραχὴλ καὶ Ἰωσήφ, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ εἶπε, τί ταυτά σοι ἐστὶ, πᾶσαι αἱ παρεμβολαὶ αὐταί, αἷς ἀπῆντηκα; ὁ δὲ εἶπεν, ἵνα εὕρη ὁ παῖς σου χάριν ἐνώπιόν σου κύριε. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ, ἐστὶ μοι πολλὰ ἀδελφεῖ· ἔσω σοι τὰ σά.

ι. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ δῶρα ταῦτα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν. Ἐνεκεν τῆς εἶδον τὸ πρόσωπόν σου, ὡς ἀντιῶ ἴδοι πρόσωπον Θεῶ· καὶ εὐδοκήσεις με.

ΑΔΗΛΟΥ. Σβέννυσι γὰρ μνησικακίαν δῶρα.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἂν εἴτις ἴδοι πρόσωπον Θεῶ. ἐπλάκεις γὰρ προσεκύνησεν, ὡς ἐνώπιον Θεῶ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Δέξαι, Φησὶ, τὰ παρ' ἐμοῦ δῶρα προσαγομένα. μετὰ τὴν τοσαύτην γὰρ περιχαρείας εἶδόν σου τὸ πρόσωπον, μετ' ὅσης ἀντιῶ ἴδοι Θεῶ πρόσωπον. τῆτο θεραπείας πολλῆς ἕνεκα ἐρέθη παρὰ τῆς δικαίας, ὡς αὐτὸν καταμαλάξαι, καὶ πρὸς τὴν ἀδελφικὴν εὐνοίαν ἀγαγεῖν. Καὶ εὐδοκήσεις με, ἀντὶ τῆς, τὸ ἀρέσκον μοι ποιήσεις.

ια. Λάβε τὰς εὐλογίας μου, ἃς ἤνεγκά σοι· ὅτι ἠλέησέ με ὁ Θεός, καὶ ἔσι μοι πάντα. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ ἔλαβε.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὅτι τῶσοφθ᾽ πάντα ἐστὶ σαφῶς μιλῶν, λέγων· διότι ἠλέησέ με ὁ Θεός, ἔσι μοι πάντα. αἶψός γὰρ δὲν ὀρέγεσθαι διδάσκει, δι' ἃ τὰ πάντα γέγονε, καὶ τοῖς ἀξίοις τὰ ἐπηγγελμῖα νέμεται.

ιβ. Καὶ εἶπεν, ἀπάραντες πορευθήτωμεθα ἐπ' εὐθείαν. Εἶπε δὲ αὐτῶν, ὁ κύριός μου γινώσκει, ὅτι τὰ παιδία ἀπαλώτερα, καὶ τὰ πρῶτα καὶ αἱ βόες λοχεύονται παρ' ἐμοί· εἰ δὲ ἐν καθιδιώξῳ αὐτὰς ἡμέραν μίαν, ἀποθανόντα πάντα τὰ κτήνη.

ιδ. Πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς Σηεῖρ. Πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς Σηεῖρ. Πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς Σηεῖρ. Πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς Σηεῖρ. Πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς Σηεῖρ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρὸς τὸν πατέρα βεβλόμενος ὀρμήσαι ὁ Ἰακώβ. ἵνα μὴ πάλιν πρὸς Φθόνον κινήσῃ τὸν ἀδελφόν, (1) σιωπᾶ μὲν ὁ ἐβλέπει, λέγει δὲ ὁ μὴ πράττει πάνυ σοφῶς.

ιε. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ, κατὰλείψω μετὰ σὲ ἀπὸ τῶ λαοῦ τῶ μετ' ἐμοῦ. ὁ δὲ εἶπεν, ἵνα τί τῆτο; ἵκανόν, ὅτι εὖρον χάριν ἐναντίον σου κύριε. Ἀπέσπρεψε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶ εἰς Σηεῖρ.

ιζ. Καὶ Ἰακώβ ἀπαίρει εἰς σκηναί· καὶ ἐποίησεν αὐτῶ οἰκίας, καὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτῶ ἐποίησε σκηναί· διὰ τῆτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῶ τόπου ἐκείνου Σηηναί.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἐν σκίωσις ἐν ἄρα κατοικεῖν τὸν Ἰακώβ, ἥτοι τὸν Ἰσραήλ,

σημεῖον ἂν γένοιτο καὶ ἐδενίκε τάχα τῶν εὐφρονέντων ἀσυμφανές, τὸ παροικίαν ἠγαθῶν πρέπειν τὰ ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ πράγματα τῶ ἀναμύοντα ἤδη πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τὸν νῦν ἔχοντάς ἐκλελαμπρυσμένον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κατὰ κησε μὲν γὰρ ἐν σκίωσις, ὅτι παροικίαν ἐν κόσμῳ τῶν ἀγίων τὸ γένος. τὸ δὲ ἀγιοπρεπές αὐτῶ δάκνυσι τὰ μεταξὺ, τὰ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ συμβεβηκότα. μαθὼν γὰρ καὶ λελυπημένος ἔμετρίως τοῖς ἀγνῶς ἠπλωμένοις ὑπὸ θυμῶ, Συμεών τε Φημί καὶ Λουὶ, ἐπετίμα σφοδρῶς, τὸ ἀνεξίκακον καὶ τὸ τληπαθὲς ἐν παρασμοῖς διὰ πραγμάτων ἡμῖν ὑποφαίνων.

ιη. Καὶ ἦλθεν Ἰακώβ εἰς Σαλήμ πόλιν Σικίμων, ἥ ἐστιν ἐν γῆ Χαναάν, ὅτε ἦλθεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας· καὶ παρενέβαλε κατὰ πρῶτον τῆς πόλεως.

ιθ. Καὶ ἐκτίσατο τὴν μερίδα τῶ ἀγρῶ, ἃ ἔφησεν ἐκεῖ τὴν σκηναί παρὰ Ἐμμῶρ πατρὸς Συχεμ, ἑκατὸν ἀμνῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πατρὸς Συχεμ, Ἀκύλας, Συχεμ. ὅπερ ἐρμηνεύεται ὦμος, ἢ ὦμων· ἢ ὦμιας, ἢ ὦμι. (2) Σύμμαχος, Σοκχόθ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ Φιλομαθῆς εἰς τὸ τῶ τόπου Συχεμ εἰρήληπια. μεταληφθεὶ δὲ τῆνομα Συχεμ, ὠμιασὶς καλεῖται· πόνος δὲ σύμβολον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα τῶ ἀνδρὸς τὸ Φιλόθεον, καὶ τίνος ἐνεκεν ἀγρὸν λαβεῖν ἐσπῆδασε. καὶ ἔφησεν ἐκεῖ, Φησί, θυσιαστήριον, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Θεὸν τῶ Ἰσραήλ. καὶ τῶ ἀγρῶ τὴν μερίδα δι' ἐδὲν ἕτερον ὠνήσατο, ἢ ἵνα τὰς θυχαρισίας ἀνενέγκῃ τῶ κοινῶ πάντων δεασότη.

κ. Καὶ ἔφησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐκάλεσε τὸν Θεὸν Ἰσραήλ. ἐν πρώτοις Θεὸν Ἰσραήλ.

Κ Ε Φ. Λ Δ.

α. ἔφησεν δὲ Δείνα, ἡ θυγατρὴ Λείας, ἣν ἔτεκεν Ἰακώβ, καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας τῶν ἐγγχωρίων.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ μὲν γὰρ οἶά τε παρθεῖνος καὶ νεάνις ἐτι κερρίζουσα τῆς τῶ πα-

τὸς ἐξέθει σκίωσις, τὰς τῶν ἐπιχωρίων ἐποπιθύουσα θυγατέρας· ἀνεπιθύουσα γὰρ πῶς τὸ θῆλυ γένος αἰεὶ εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἐπάγεσθαι τὴν ἰσῆλυκα· τῶ Ἐμμῶρ δὲ αὐτῶ ὁ Συχεμ ἐκ ἐν κόσμῳ κατεβιάζετο. διεπαρθεύουσε γὰρ; καὶ ἀχέτοις ἤδη ἐπιθυμίας εἰσάλες, σκίωκον ἤξει ποιείσθαι τὴν κόρην.

ΤΟΥ

(1) Φθόνος διπλῶ παράχη τῶ ἀδελφῶ, ὡς μέλλοντι παρεδοκιμείσθαι, σιωπᾶ, κτ. ὁ τῆς Λυγ. κώδ.
(2) Ἰσ. ὦμιας, ἢ ὠμιασὶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λέγομεν, ὅτι ἠγάγετο ὁ Ἰακώβ τὴν Λείαν τῶν Λάβαν θυγατέρων τὴν πρεσβυτέραν. καὶ Λεία μὲν, εἰς τύπον τῆς Ἰσδαίων συναγωγῆς ἐστὶ Ῥαχὴλ δὲ, τῆς ἐξ ἑθῶν Ἐκκλησίας. Λείας δὲ ἔν γέγονε τὰ τελοῦταῖα θυγάτηρ ἡ Δείνα. τύπος ἂν γείοιτο καὶ αὐτὴ τῆς τῶν ἐκ περιτομῆς πληθῆος ἢ καὶ ἐν χρόνοις γέγονε τοῖς ἑκαταῖς, καὶ ἔς αἰωθρῶπησαν ὁ μονογαίης. ὅτε τοίνυν τῶν ἐκ περιτομῆς ἢ τελοῦταῖα πληθῆς ἔξω βραχὺ γενομένη τῆς πατρῴας σκλωῆς, τρεῖς τῶν κατὰ νόμων ἑθῶν, τοῖς ἐγγχωρίοις προσέβαλε. τρεῖς ἐπεμίσγετο κατὰ μαθήσεως λόγον τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις, ἐκ ἔτι μὲν ζῶσιν ἰσδαϊκῶς, ἐν ὑπολήψει δὲ ὡς περ γεγονόσι τῶν ἑτερογενῶν τότε δὴ τότε διεπαρθενόβετο, τῆς ἐν Χριστῷ καὶ ὑδαγγελικῆς πολιτείας παρ' αὐτῶν δεχομένη τὰ ἀέσματα. ἀλλ' ἠγανάκτεν πρὸς τῆτο τῶν Ἰακώβ παίδων τινές, τρεῖς Συμεὼν καὶ Λοῦθ', οἷτε ἐν ὑπηκόων κείμενοι τάξει, καὶ σὺ αὐτοῖς τὸ ἱερόν καὶ ἀπόλεκτον γένος. ἐρμυλῶβεται μὲν γὰρ Συμεὼν, ὑπακοή Ἁδὴ δὲ, προσηλωμένος, ἢ ἀπόλεκτος. ὅτι δὲ τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις ἐπεφύοντο δεινῶς οἱ τῆς κατὰ νόμον ἱεροσωμῆς ἔχοντες τὰ ἀυχήματα, σιωθεόντων αὐτοῖς καὶ λαῶν, πῶς ἐσὶν ἀμφιβάλλειν; ἐπέτριζον γὰρ τὸς ὀδόντας, τῶν ὑπὸ αὐτῆς γεγονότων τὴν ἐπισροφίῳ, καταφθορὰν ὀνομάζοντες. ἰδὲ γὰρ ἔφασκον πεπληρώκατε τῆς διδαχῆς ἡμῶν τὴν Ἱερουσαλήμ. ἐπειδὴ δὲ κατωνείδισον ὡς ἐκ ἔτι ζῶντας ἰσδαϊκῶς, ἐμάνθανον ὅτι τετίμητο παρ' αὐτοῖς ἢ περιτομή· τὸ διατεχίζον δὲ ὄλως εἰς διαφορὰν ἔδει, εἶπερ ἔλοιπλο νοεῖν τὰ Μαυσέως καὶ ὄν ἔδει τρόπον. ἔ γὰρ ὁ ἐν τῷ Φανερωῷ, Φησὶν, Ἰσδαῖος, ἔδὲ ἢ ἐν τῷ Φανερωῷ ἐν σαρκὶ περιτομή, ἀλλ' ὁ ἐν κρυπλῷ Ἰσδαῖος, καὶ περιτομή καρδίας ἐν πνύματι, ἔ γραμματι. ὄρας πῶς οἱ δόξαν ἔχοντες ἀλλογενῶν, συνεχηματίζοντο τοῖς Ἰσδαίοις τὴν πνύματικῶν περιτομῶν, καὶ τὸν ἐν κρυπλῷ περιφέροντες Ἰσδαῖον; ἀλλὰ καὶ ἔτως ἀπεκλόνασι προανελόντες τὸς Προφήτας, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Ἐμμανηλ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκὲν εἰς εἰκόνα τῶν νοητῶν παραθείτες τὸ αἰδητόν, φέρε δὴ λέγωμεν, ὅτι σκλωῶν ὡς περ τινὰ Δείαν τὴν ἐξαίρετον πολιτεῖαν οἰκῆσα ψυχῆ, πάνανγος ἔσαι καὶ καθαρά, καὶ βδελυρίας ἀπάσης ἀπηλαγμένη· εἰ δὲ ἐξοίχοιτόποι, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἀλλοφύλων ἐπίγοιτο θυγατέρας, τρεῖς ἐν εἰ ὑβριώοιτο καὶ κατασκέπλοιο τὴν ἐν κόσμῳ ζωὴν, τὸν ὑφουάτε καὶ ὑβριῆν καταφθάρησειαι νέν.

(1) Τὸ Παλαιστίνον. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (2) Ἐντὶ τῶν ἐξῆς ὁ αὐτ. κώδ. ταῦτε ἔχει. ὅπερ ἡ ἀσεβέστατον. καί μοι δοκεῖ τῆτω συναγωγῆς νίξεται τὸ κάτω εἰρημόνον· ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ Ἰακώβ τῷ Συχέμ, καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς μετὰ δόλε, ὅτι ἐμίαναν τὴν ἀδελφικὴν αὐτῶν. πληθωτικῶς γὰρ εἶπε. καὶ πάλιν, ἀλλ' ὡς εἰ πρόβη χρηστονται τῆ ἀδελφῆ ἡμῶν;

A εἴη γὰρ ἂν ἐκ ἀζήμιον τὸ σιωδιατῶσαι τοῖς Φαύλοις τὸς οἷς περ ἂν γείοιτο σκὸς τὸ διαβιῶναι λαμπρῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παραφυλακτέον δὲ τοῖς παραιτημοῖς τὴν καταφθορὰν τὸ μὴ ἐξοίχεσθαι πρὸς τῆς πατρῴας σκλωῆς, τρεῖς τὸ οἶκος τὸ Θεῶ, μηδὲ τὰς τῶν ἀλλοφύλων, ἢ τοῖς τῶν ἑτεροφρόνων προσβάλλειν ἀγέλαις. ἐξελεῖσα γὰρ Δείνα τῆς πατρῴας σκλωῆς, εἰς οἶκον ἀπλωέθη Συχέμ· ἀλλ' ἐκ ἂν ὑβριώθη ποτὲ τοῖς τὸ πατρὸς ὀματίοις ἐμφιλοχωρεῖν ἐλομένη, καὶ σκλωαῖς ἀγίαις ἀνδιατωματῆ. ὅτι γὰρ τὸ χρῆμα καλόν, καὶ εἰς ὄνησιν ἐκ ἀσωτελές, ἀναπέσει ψάλλων ὁ μακάριος Δαβὶδ, μίαν ἠτησάμην παρὰ Κυρίου, καὶ τὰ ἐξῆς.

B β. Καὶ εἶδεν αὐτὴν Συχέμ ὁ υἱὸς Ἐμμῶρ ὁ Χαωρραῖος, ὁ ἀρχων τῆς γῆς· καὶ λαβὼν αὐτὴν, ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς· καὶ ἐτάπεινωσεν αὐτὴν.

Γ ΛΗΛΟΥ. Ἐμμῶρ ὁ Χαωρραῖος, Ἀκύλας, Εὐαῖος Φησὶν. Ἐμμῶρ δὲ ἐρμυλῶβεται ὄρνεον ἐκ τρώγλης.

Δ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ Παλαισιναῖον (1) ἐκ ἔχει υἱὸς Ἐμμῶρ, ἀλλ' Ἐμμῶρ μόνον ὑπαντιθόμενον, ὅτι πρὸς τῷ υἱῷ καὶ ὁ πατὴρ ἐμίανε τὴν παρθένον, (2) καὶ αὐτῆς τῆς Γραφῆς πληθωτικῶς τὸν μισμὸν ἐμφανέσης. καὶ ἐμίαναν αὐτῷ, Φησί.

ε. Καὶ πωρσέχε τῆ ψυχῆ Δείνας τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον· καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου αὐτῆ.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι, κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου; Ἐπειδὴ νεαλὴ ἢ κόρη, ἐκένα, Φησὶν, αὐτῆ διελέχθη, ἢ ἡ ἱκανὰ ἐπιπασσάσασθαι καὶ ἐλεῖν αὐτῷ.

Ζ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου, τρεῖς τὰ ἀρεσὰ αὐτῆς· ὡς εἶναι δηλονότι, ἐκ ἀκρῶσαν ἐβιάσατο, ἀλλὰ θέλεσαν ἔφθειρε. διὸ καὶ ὁ Θεὸς βδελυξάμενος αὐτῆς τὸ ὄχηρες, ἔ προέση αὐτῆς κατὰ πρὸς τῆς Σάρρας καὶ τῆς Ρεβέκκας.

δ. Εἶπε δὲ Συχέμ πρὸς Ἐμμῶρ τὸν πατέρα αὐτῆ, λέγων, λάβε μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. Ἰακώβ δὲ ἠκασεν, ὅτι ἐμίανε Συχέμ ὁ υἱὸς Ἐμμῶρ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτῆ· (οἱ δὲ υἱοὶ αὐτῆ εἰς τὸ πεδίον·)

Dd 2 παρε-

5. παρεσιώπησε δὲ Ἰακώβ, ἕως τῆς ἐλ-
θῆναι αὐτῆς. Ἐξῆλθε δὲ Ἐμμώρ ὁ
πατὴρ Συχέμ πρὸς Ἰακώβ, λαλή-
σαι αὐτῷ.

ζ. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακώβ ἦλθον ἐκ τῆς
πεδῆς. ὡς δὲ ἤκισαν, κατενύγησαν
οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς
σφόδρα, ὅτι ἄχρημον ἐποίησεν ἐν Ἰσ-
ραὴλ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς
Ἰακώβ· καὶ ἔχ' ἔτως ἔσαι.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι, κατε-
» νύγησαν; Ἐλυπήθησαν, ἐκ ἀνεκτὸν αὐ-
» τοῖς ἄφθνη, ἀλλὰ καὶ πάνυ χαλεπὸν, καὶ
» λύπης αὐτῆς ὑπόθεσις γέγονε. λυπηρὸν
» γὰρ φησὶν ἰὼ αὐτοῖς σφόδρα, ὅτι ἄχρημὸν
» ἐποίησε, καὶ τὰ ἐξῆς.

» ** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οἱ περὶ Συμεῶνα
καὶ Λοβὶ, μετὰ τὸ ὑβριδιῶσαι εἰς αὐτῶν
» τὴν σωφροσύνην τὴν ἀδελφικὴν, κατενύ-
» γησαν, τρεῖς κατεπλήγησαν, καὶ κατε-
» τρώθησαν ὑπὸ ζήλῳ· καὶ ἔτως εἰς ἀμετά-
» βητον ἐξέπεσαν ὀργῶν, ὡς καὶ δόλω ἢ μό-
» νον τὸν ὑβριστῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν αὐτῶν
» τὴν πόλιν ἠβηδὸν κατασφάξαί.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς δὲ ἤκισαν, κα-
» τενύγησαν, τρεῖς ἐψατο αὐτῶν. Καὶ
» ἔχ' ἔτως ἔσαι, ἢ προβήσεται αὐτοῖς ὁ σκο-
» πὸς αὐτῶν.

η. Καὶ ἐλάλησεν Ἐμμώρ αὐτοῖς,
λέγων, Συχέμ ὁ υἱός μου παρείλετο
τῇ ψυχῇ αὐτῆς τὴν θυγατέρα ὑμῶν·
δοτε ἔν' αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς ἤδη
τὸν μέλλοντα καταλήψεσθαι αὐτὸν ὀλε-
» θρον μιλῶναι. προείλετο φησὶ τῇ ψυχῇ,
» ἀντὶ τῆς τὴν ψυχῆ αὐτῆς ἐξέδωκεν ὑπὲρ
» τῆς θυγατρὸς αὐτῶν. ἐκείνος μὲν ἔλεγε,
» τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς τὴν ἐπὶ τὴν κόρην δη-
» λῶν· μετὰ βραχὺ δὲ ἐμάνθανον, ὅτι τῆς
» ἀπωλείας καὶ ἑαυτῆς καὶ πάντων τῶν αὐ-
» τόθεν τῆτο ἔσαι ὑπόθεσις.

θ. Καὶ ἐπιγαμβρεύσαθε ἡμῖν·
τὰς θυγατέρας ὑμῶν δοτε ἡμῖν, καὶ
τὰς θυγατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς
ι. ὑμῶν. Καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖτε· καὶ
ἰδὲ ἡ γῆ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν. κα-
» τοικεῖτε, καὶ ἐμπορεύεσθε ἐπ' αὐτῆς,
ια. καὶ ἐγκλιᾶσθε ἐν αὐτῇ. Εἶπε δὲ Συ-
» χέμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ
» πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς, εὐρυμι-
» χάριν ἐναντίον ὑμῶν· καὶ ὃ ἐὰν εἴποι-
» τε δώσομεν.

ιβ. Πληθύνετε τὴν Φερνὴν σφό-
» δρα, καὶ δώσω καθ' ὅτι ἂν εἴποιτέ-
» μοι. καὶ δώσετέ μοι τὴν παιδα ταύ-
» την εἰς γυναῖκα.

A ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆτο γὰρ, τῆ-
» το τὸ ὀλέθριον πάθος πάντα πείθει τὸν
» ἄλόντα καταδέξασθαι, μέχρις ἂν αὐτὸν
» εἰς αὐτὸν ἀγάγη τῆς ἄδης τὸν πυθμῆνα.

ιγ. Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακώβ
τῷ Συχέμ, καὶ Ἐμμώρ τῷ πατρὶ αὐ-
» τῆς μετὰ δόλω· καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς,
» ὅτι ἐμίαναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν.

B ιδ. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς Συμεὼν καὶ
» Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας, οἱ υἱοὶ Λείας,
» ἢ δυνησόμεθα ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τῆ-
» το, δεῖναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀν-
» θρώπων, ὡς ἔχει ἀκροβυστιαν· ἐστὶ γὰρ
» ὄνειδος ἡμῖν.

Γ ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τότε δὴ τότε Συμεὼν καὶ
» Λοβὶ, οἱ τῆς νεανίδος ἀδελφοὶ παρεδήγον-
» το πρὸς ὀργὰς, καὶ ἀφόρητον ἐποιῶντο
» τὴν ὑβρίν, ἀνόσιατε λοιπὸν καὶ κατὰ τῶν
» ἠδικηκότων ἐσκέποντο δρᾶν. ἀναπίπτει
» μὲν γὰρ τὰς ἀπὸ Σικίμων τὴν πατρίαν
» αὐτῆς, καὶ νονομιστικῶς σωτελέσαι πε-
» ριτομῶν ἀπεκρίνονασι δὲ, παντὸς ἐλέως καὶ
» οἰκτιρῶν εἰς ἅπαν ἐξηρημίων. ἀλλ' ἠγα-
» νάκει ἐπὶ τέτοις ὁ θεωπέσιος Ἰακώβ.

Δ ιε. Μόνον ἐν τῆτω ὁμοιωθσόμεθα
» ὑμῖν, καὶ οἰκήσομεν ἐν ὑμῖν, ἐὰν γέ-
» νησθε ὡς ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, ἐν τῷ πε-
» ριμηθῆναι ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. Καὶ
» δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν,
» καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν ληφό-
» μεθα ἡμῖν γυναῖκας, καὶ οἰκήσομεν
» παρ' ὑμῶν, καὶ ἐσόμεθα ὡς γένος ἐν.

ις. Ἐὰν δὲ μὴ εἰσακῆσθε ἡμῶν τῆς περι-
» τέμνεσθαι, λαβόντες τὰς θυγατέρας
» ἡμῶν, ἀπελευσόμεθα. Καὶ ἤρξαν
» οἱ λόγοι ἐναντίον Ἐμμώρ, καὶ ἐναν-
» τίον τῷ Συχέμ τῆς ἔως Ἐμμώρ.

ιδ. Καὶ ἔκρινεν ὁ νεανίσκος τῆς ποιῆσαι
» τὸ ῥῆμα τῆτο· ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυ-
» γατρὶ Ἰακώβ. αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξό-
» τατος πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τῆς πα-
» τρὸς αὐτῆς. Ἦλθε δὲ Ἐμμώρ καὶ
» Συχέμ ὁ υἱὸς αὐτῆς πρὸς τὴν πόλιν
» τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ ἐλάλησαν
» πρὸς τὰς ἀνδρας τῆς πόλεως αὐτῶν,
» κα. λέγοντες, Οἱ ἄνθρωποι ἔτοι εἰρη-
» νοί εἰσι, μεθ' ἡμῶν οἰκίωσαν ἐπὶ
» τῆς γῆς, καὶ ἐμπορεύεσθωσαν αὐτὴν·
» ἢ δὲ γῆ ἰδὲ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν.
» τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα
» ἡμῖν γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας
» ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς. Μόνον ἐν τῆ-
» τῳ ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι
» τῆς κατοικεῖν μεθ' ἡμῶν, ὡς εἶναι
» λαὸν ἕνα· ἐν τῷ περιτέμνεσθαι ἡμῶν
» πᾶν ἀρσενικόν, καθὰ καὶ αὐτοὶ πε-
» ριτέ-

κγ. ριτέτμηται. Καὶ τὰ κνήμη αὐτῶν, καὶ τὰ τετράποδα, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἔχ ἡμῶν ἔσαι; μόνον ἐν τῷ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσασσι μεθ' ἡμῶν.

κδ. Καὶ εἰσήκισαν Ἐμμῶρ, καὶ Συχέμ τῶ ἡδ' αὐτῶ πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν. καὶ περιετέμνοντο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν πᾶς ἄρσην.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδὲν ὠφέλησεν αὐτὸς ἢ περιτομή. ἔ γὰρ θεοσεβείας ἐνεκὸν περιετμήθησαν. ἀλλ' οἱ μὲν ἄρχοντες, ἡδονῆς χάριν· οἱ δὲ ὑπήκοοι, δια φόβου. ἄλλως τε καὶ τύπος τῶ τὰ γινόμενα τῆς ὑπερον πάντων τῶν Παλαισίνων ἀπωλείας.

κε. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ, ἔλαβον οἱ δύο υἱοὶ Ἰακώβ Συμεὼν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας, ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτῶ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς, καὶ ἀπέκλειναν πᾶν ἀρσενικόν.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστιν, εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς; καίτοι δύο μόνοι ὄντες, πρὸς τοσούτον πλῆθος παρελάττοντο. Ἀλλὰ πολλῶν αὐτοῖς τὴν ἀσφάλειαν προεξέκειτο πάντας ἐκείνους καθάπερ τραυματίας κείδαι. ἵνα γὰρ τῷτο ἡμῖν δῆλον ποιῆσῃ ἢ θεία Γραφή, φησὶν· ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ. τῷτο ἐκείνοις τὴν ἀσφάλειαν κατεσκοδύαζε, καὶ τὸς δύο ἰχυροτέρους τῶν πολλῶν εἰργάζετο.

* * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Σικιμίται κολάζονται καταπεπλωκότες, τὴν ἀγίαν ὑβρίζοντες παρδάνον. τάφος ἢ κόλασις αὐτοῖς, καὶ τὸ μνημόσυον τῆς ἐπιτιμίας εἰς σωτηρίαν παιδαγωγεί.

κς. Τόντε Ἐμμῶρ καὶ Συχέμ τὸν υἱὸν αὐτῶ ἀπέκλειναν ἐν σωματιμαχίρας· καὶ ἔλαβον τὴν Δείναν ἐκ τῶ οἴκου Συχέμ, καὶ ἀπῆλθον. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακώβ εἰσῆλθον ἐπὶ τὸς τραυμα-

κγ. τίας, καὶ διήρπασαν τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἔμειναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. Καὶ τὰ πρῶτα αὐτῶν, καὶ τὸς βόας αὐτῶν, καὶ τὸς ὄνους αὐτῶν, ὅσατε ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅσα ἐν τῷ πεδίῳ, ἔλαβον. Καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἠχμαλώτευσαν· καὶ διήρπασαν ὅσατε ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις.

λ. Εἶπε δὲ Ἰακώβ Συμεὼν καὶ Λευὶ, μισητόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με εἶναι τοῖς κατοικοῦσι πᾶσαν τὴν γῆν, ἔντε τοῖς Χαναταῖς, καὶ τοῖς Φερεζαίοις. ἐγὼ δὲ ὀλιγός εἰμι ἐν ἀριθμῷ· καὶ συναχθέντες ἐπ' ἐμὲ συγκόψοσι με, καὶ ἐκτριβήσομαι ἐγὼ, καὶ ὁ οἶκός μου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἠγανάκησε δὲ Ἰακώβ περὶ αὐτῶν. ἐνόμιζε γὰρ αὐτὸς ὀσεβῆν. (1)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλ' ἠγανάκῃ ἐπὶ τῶ τοῖς ὀσεβέσιος Ἰακώβ, [ἐπετίματε, λέγων· μισητόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με εἶναι τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν. ἔ γὰρ μεμέτρηται τοῖς ἀπεκλονόσι τὰ ἐξ ὀργῆς, ἔτε μὲν ὡς ὑπὸ πατρὶ τετραμμένοι δικαίῳ πεφρονήκασι τι τῶν ἐκ εἰς ἅπαν ἐκτετραμμύων. πεπορδήκασι γὰρ, ἀπεκλόνασι δὲ τὸς σιμελομάνους τὰ ἴσα φρονεῖν αὐτοῖς, καὶ πῖσαι τεταρρήκότητας.]

λα. Οἱ δὲ εἶπαν, ἀλλ' ὡσεὶ πόρνη χρῆσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν;

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα τὸς παῖδας σωφροσύνης ἀνεκὸν τὴν ἀμειναν ἐπιδαΐαμάνους. ἀπολογῶνται γὰρ τῷ πατρὶ, καὶ φασὶ· κατήχωναν ἡμᾶς, ὡς εἶπεν, ὡσεὶ πόρνη ἐχρήσαντο τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν. καὶ διὰ τῷτο, τῷτο ποιῆσαι κατ' ἀποκαθάρσιν, ἵνα καὶ τοῖς εἰς τὸ ἐξῆς διδασκαλία γνήται, μὴ τοιαῦτα τολμᾶν.

Κ Ε Φ. Λ Ε.

α. ἴπε δὲ ὁ Θεὸς Ἰακώβ, ἀνα-
 σὰς, ἀνάβηθι εἰς τὸν τό-
 πον Βαιθὴλ· καὶ οἶκει
 ἐκεῖ· καὶ ποιήσον ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ
 Θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι, ἐν τῷ ἀποδι-
 δράσκειν σε ἀπὸ πωρσώπυρ Ἡσαῦ τῶ
 ἀδελφῶ σου.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
 εἶδεν αὐτὸν δεδοικῶτα διὰ τὰ ὑπὸ τῶν παί-
 δων γεγενημένα τῷ αὐτόθι οἴκησιν, εἶπε,
 » Φησὶν, ὁ Θεὸς· ἀνασὰς, ἀνάβηθι εἰς τὸν
 » τόπον Βαιθὴλ· καὶ οἶκει ἐκεῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Βαιθὴλ ἐρμωδύεται οἶκος
 Θεῶ. ἐκεῖ γὰρ ὤφθη αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐν τῷ
 ἀποδιδράσκειν.

β. Εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ οἴκῳ αὐτῶ,
 καὶ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτῶ, ἄρατε τὰς
 Θεὰς τὰς ἄλλοτρίους τὰς μετ' ὑμῶν ἐκ
 μέσσω ὑμῶν, καὶ καθαρῖσαθε, καὶ
 ἀλλάξατε τὰς σολὰς ὑμῶν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ποίους ἄν τις
 εἴποι Θεὰς; εἰδὼς γὰρ εἶναι Ἰακώβ αὐ-
 τὸν ἐσχηκότα. ἀνωθεν γὰρ καὶ ἐξ ἀρχῆς
 Φιλόθεος ἢ ὁ δίκαιος. Ἄλλ' αἰνιτλούμενος
 ἴσως τὰς Θεὰς τὰς τῶ Λάβαν, ἧς ἡ Ρα-
 χὴλ ἢ ὑφελομένη, διὰ τὸ τῶ Φησὶν· ἐπι-
 δὴ μέλλομεν τῷ ἀληθινῷ Θεῷ, τῷ αἰετοῖ
 τῷ παρ' αὐτῶ προσασίαν νεύοντι, τὰς
 θυγατρίας ἀναφέρειν, ἐξάρατε, εἰτι-
 » ναὲς ὑμῖν εἰδῶλα, καὶ καθαρῖσαθε, καὶ
 » ἀλλάξατε τὰς σολὰς ὑμῶν, καὶ ἔστω ἐπὶ
 τῷ πόλιν ὀρμήσομεν· καὶ ἔξωθεν ἢ ἔσω-
 θεν αὐτὰς καθάραντες, ἔστω σωέλθετε
 μὴ μόνον τῇ τῶν ἱματίων φαιδρότητι τῷ
 καθαρῷτητά δακρυώτες, ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν
 εἰδώλων ἀφαιρέσει τὰς λογισμὰς τῆς δια-
 νοίας ἐκκαθάραντες, ἔστω ἀνέλθωμεν
 ἐπὶ τῷ Βαιθὴλ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίνα τρόπον εἰς οἶ-
 κον ἰσάει προσήκει Θεῶ, καθίστησιν ἀαρ-
 γῆς τοῖς ἐπομνίοις αὐτῷ. ἀποβαλεῖν γὰρ
 ἐκέλευσε, συρφετὸν ὡσπερ τινα καὶ ἀκα-
 θαρσίαν, τὰς ἄλλοτρίους Θεὰς, καὶ ἀλλά-
 ξαι τὰς σολὰς. ὁ δὲ καὶ δρᾶν ἔθος εἰς
 ὄψιν ἡμᾶς καλεσμένους Θεῶ, καὶ εἰς τὸν
 θεῖον αὐτῶ ναὸν ἀγελαύνοντας, κατὰ τὸν
 καιρὸν μάλιστα τῶ ἀγίῳ βαπτίσματος. δεῖ
 γὰρ ἡμᾶς ποιῆσαι μὲν ὡσπερ ἐκ μέσσω τὰς
 ἄλλοτρίους Θεὰς, καὶ τῆς τοιαύτης δὲ πλάνης
 ἀποφοιτῶντας λέγειν, ἀποτάσομαι σοι
 σατανᾶ, καὶ πάση τῇ πομπῇ σου, καὶ πά-
 ση τῇ λατρείᾳ σου. δεῖ δὲ πάντας ἡμᾶς
 ἀλλάξαι καὶ τῷ σολῷ, ἀποδομείνους μὲν
 ὡσπερ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθαρ-
 μικὸν κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης,
 μεταμορφωμένους δὲ τὸν νέον τὸν ἀνακαι-
 νύμενον κατ' εἰκόνα τῶ κλισαντος αὐτοῦ.

γ. Καὶ ἀνασάντες, ἀπάρωμεν εἰς
 Βαιθὴλ· καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυσια-
 στήριον τῷ Θεῷ τῷ ἐπακῆσαντίμα ἐν
 ἡμέρᾳ θλίψεως, ὅς ἦν μετ' ἐμῶ, καὶ
 διέσωσέ με ἐν τῇ ὁδῷ, ἣ ἐπορεύθην.

β., ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἀνασάντες ἀ-
 » ναβῶμεν εἰς Βαιθὴλ, προφητεία τῆς κλή-
 » σεως τῶν ἐθνῶν, ἀνιόντων εἰς οἶκον Θεῶ.
 τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ Βαιθὴλ.

δ. Καὶ ἔδωκαν τῷ Ἰακώβ τὰς
 Θεὰς τὰς ἄλλοτρίους, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς
 χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώτια τῶ ἐν
 τοῖς ὤσιν αὐτῶν· καὶ κατέκρυψεν
 αὐτὰ Ἰακώβ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν
 ἐν Σικίμοις· καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰ ἕως
 τῆς σήμερον ἡμέρας.

ε. Καὶ ἐξῆρεν Ἰσραὴλ ἐκ Σικίμων,
 καὶ ἐγένετο φόβος Θεῶ ἐπὶ τὰς πό-
 λεις τῶ κύνλω αὐτῶ· καὶ ἔκατε-
 » δῶξαν ὀπίσω τῶν ὑμῶν Ἰσραὴλ. Ἦλ-
 » θε δὲ Ἰακώβ εἰς Λαβὰν, ἧ ἔστι ἐν γῆ
 Χαναὰν, ἧ ἔστι Βαιθὴλ, αὐτὸς, καὶ
 » πᾶς ὁ λαὸς, ὅς ἦν μετ' αὐτῶ. Καὶ
 » ἀποδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐκά-
 » λεσε τὸ ὄνομα τῶ τόπου ἐκεῖνος, Βαι-
 » θὴλ· ἐκεῖ γὰρ ἐπέφάνη αὐτῷ ὁ Θεὸς,
 ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν ἀπὸ πωρσώπυρ
 Ἡσαῦ τῶ ἀδελφῶ αὐτῶ.

ε. Καὶ ἐξῆρεν Ἰσραὴλ ἐκ Σικίμων,
 καὶ ἐγένετο φόβος Θεῶ ἐπὶ τὰς πό-
 λεις τῶ κύνλω αὐτῶ· καὶ ἔκατε-
 » δῶξαν ὀπίσω τῶν ὑμῶν Ἰσραὴλ. Ἦλ-
 » θε δὲ Ἰακώβ εἰς Λαβὰν, ἧ ἔστι ἐν γῆ
 Χαναὰν, ἧ ἔστι Βαιθὴλ, αὐτὸς, καὶ
 » πᾶς ὁ λαὸς, ὅς ἦν μετ' αὐτῶ. Καὶ
 » ἀποδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐκά-
 » λεσε τὸ ὄνομα τῶ τόπου ἐκεῖνος, Βαι-
 » θὴλ· ἐκεῖ γὰρ ἐπέφάνη αὐτῷ ὁ Θεὸς,
 ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν ἀπὸ πωρσώπυρ
 Ἡσαῦ τῶ ἀδελφῶ αὐτῶ.

η. Ἀπέθανε δὲ Δεβόρρα ἡ τροφὸς
 Ῥεβέκκας, καὶ ἐτάφη κατώτερον
 Ζ Βαιθὴλ ὑπὸ τὴν βάλανον· καὶ ἐκά-
 λεσε Ἰακώβ τὸ ὄνομα αὐτῆς, βά-
 λανος πένθους.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρας πῶς αἰεὶ
 ἀπὸ τῶν συμβαινόντων τὰς τόπους ὀνόμα-
 ζαν, ὡσεὶ διωκεῖ διασώζεσθαι τῷ μνήμῳ;
 Καὶ πῶς ἄν τις εἴποι, ἡ τροφὸς τῆς Ῥε-
 βέκκας σωτῆ τῷ Ἰακώβ πρόσφατον ἀπὸ
 τῆς Μεσοποταμίας παραγομείνω, καὶ
 Η μηδέπω τῷ πρὸς τὸν πατέρα σωτυχίαν
 ποιησαμείνω; Ἡ τὰχα τῆτο ἄν εἴποιμεν,
 ὅτι ἰώκα ἀπὸ τῶ Λαβαν ἐπαυῆε, σωα-
 νελθεῖν τῷ Ἰακώβ ἐπεθύμησεν, ὡσεὶ διὰ
 μακρῶ τῶ χρόνου τῷ Ῥεβέκκαν θεάσα-
 » δαι.

δαμ· καὶ πρὶν τὰ τῆς σωτηρίας γενέ- A
σθαι, ἐκεῖ τὸν βίον κατέλυσεν.

θ. Ὡφθη δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἰακώβ
ἔτι ἐν Λαζαῖ, ὅτε παρεγένετο ἐκ Με-
σοποταμίας τῆς Συρίας· καὶ εὐλό-
γησεν αὐτὸν ὁ Θεός.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εὐεκεν
» πρόσκειται τὸ, ἔτι; Οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ'
» ἵνα μάθῃς, ὅτι καὶ ἤδη ἐν τῷ τόπῳ τῆτι
» ὦφθη αὐτῷ πρότερον, ὡς καὶ φάσκει τὸν
» ἀδελφόν, ἐπὶ τῷ Μεσοποταμίᾳ ἐποιεῖτο
» τῷ ὄρμῳ. καὶ νῦν ἐν Φησί, καθάπερ τό-
» τε ὦφθη αὐτῷ ἀπιόντι, ἔτω καὶ νῦν ἐπα-
» νερχομένῳ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐπιφαίνεται,
» καὶ βεβαίως τὰς ὑποχέσεις, ὡς ὡς ἀ-
» πῆει πρὸς αὐτὸν ἐποίησατο, παρασκυβά-
» ζων τὸν δίκαιον θαρσύνει τοῖς ἐπηγγελ-
» μένοις, καὶ μὴ διὰ τὸν ἐν μέσῳ χρόνον
» εὐδοκίᾳσαι.

ι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, τὸ
ὄνομά σε Ἰακώβ εἰ κληθήσεται ἔτι
Ἰακώβ, ἀλλ' ἢ Ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνο-
μά σε.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καί τοι καὶ ἤδη
» τῷ προσηγορίᾳ αὐτῷ ὡς ἐπιπέδεις, ὡς καὶ
» τῷ διάβασιν ἐποίησατο τῶ Ἰαβώχ, ἀλλὰ
» πλείονα πληροφορίαν εἰσφέρει τῷ δίκαιῳ
» βεβόητος, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ ποιεῖται
» πρὸς αὐτὸν ὄλογον, καὶ φησιν, Ἰσραὴλ
» κληθήσεται τὸ ὄνομά σε.

ια. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, ἐγὼ ὁ
Θεός σε· αὐξάνει, πληθύνει. ἔθνη
καὶ συναγωγὰ ἔθνῶν ἔσονται ἐκ σε,
καὶ βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σε ἔξε-
ιβ. λεύσονται. Καὶ τὴν γῆν, ἣν δέδω-
κα τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ Ἰσαάκ, σοὶ
δέδωκα αὐτήν· σοὶ ἔσαι, καὶ τῷ
σπέρματί σε μετὰ σὲ δώσω τὴν γῆν
ταυτήν.

ιγ. Ἀνέβη δὲ ὁ Θεός ἀπ' αὐτῶ ἐκ
τῶ τόπου, εἰ ἐλάλησε μετ' αὐτῶ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀνέβη, φη-
» σιν, ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτῶ· ἔχει ἵνα καὶ ἐν τόπῳ
» νομισώμεν περικεκλειῖσθαι τὸ θεῖον, ἀλλ'
» ἵνα καὶ διὰ τῆς μάθωμεν αὐτῶ τῷ ἀφά-
» τον Φιλανθρωπίαν, ὅτι τῇ ἀνθρωπίνῃ
» ἀδυναμίᾳ συγκαταβαίνουσα ἢ τῶ πνύματος
» χάρις, ἔτως ἅπαντα διηγείται. τὸ γὰρ
» ἀνέβη καὶ κατέβη, ἀνάξιον Θεῶ. ἀλλ'
» ἐπειδὴ τῆτι μάλις τεκμήριον τῆς ἀφά-
» τας αὐτῶ Φιλανθρωπίας, τὸ διὰ τῷ ἡμε-
» τέραν διδασκαλίαν καὶ τῆς παχύτητος
» τῶν τοιῶτων ῥημάτων ἀνέχεσθαι, διὰ τῶ-
» το ἀνθρωπίνῳι λέξεσι κέχρηται, ἐπειδὴ
» εἰ δὲ διωτὸν ὡς ἑτέρως τῷ ἀκόλῳ τῷ
» ἀνθρωπίνῳι ἀνεγκεῖν τῶν λεγομένων τὸ
» ὕψος, εἰ πρὸς τῷ ἀξίᾳ τῶ δεσπότη ἡμῶν
» διελέγετο.

ιδ. Καὶ ἔστησεν Ἰακώβ στήλην ἐν
τῷ τόπῳ, ὡς ἐλάλησε μετ' αὐτῶ ὁ
Θεός, στήλην λιθίνην· καὶ ἔσπεισεν
ἐπ' αὐτήν σπονδὴν, καὶ ἐπέχεεν ἐπ'
ιε. αὐτήν ἔλαιον. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ
τὸ ὄνομα τῶ τόπου, ἐν ὡς ἐλάλησε μετ'
αὐτῶ ἐκεῖ ὁ Θεός, Βαιθήλ.

» ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὅταν τοίνῳ ἀναβῶμεν
» εἰς Βαιθήλ, τρεῖς εἰς οἶκον Θεῶ, ἐκεῖ
» τὸν λίθον ἐπιγνωσόμεθα· λίθον τὸν ἐκ-
» λεκτὸν, τὸν εἰς κεφαλῇ γεγονότα γωνίας. Ψαλ. 117. 22.
» τρεῖς Χριστόν. ὁψόμεθα δὲ χριστόμενον
» παρὰ τῶ πατρὸς εἰς ὀφροσώλῳ καὶ ἀ-
» γαλλίαμα πάσης τῆς ὑπ' οὐρανόν. κέχρη- Ψαλ. 44. 7.
» σαι γὰρ, ὡς ἐφω, παρὰ τῶ Θεῶ καὶ πα-
» τρὸς ὁ υἱός, ἢ πάντων ἡμῶν ὀφροσώλῳ, τὸ
» οἰκουμενικὸν ἀγαλλίαμα, κατὰ τῷ τῶ Προ-
» φήτῳ Φωνίῳ. ἴδοις γὰρ καὶ τῶτο προ-
» νατυπύμενον ἐν τοῖς ἀοσίῳ ἡμῶν εἰρημέ-
» νοις. ἀνεστήλῳ γὰρ Ἰακώβ τὸν λίθον,
» ἐλαίῳ τε καὶ οἴνῳ καταρδύων αὐτόν. τύ-
» πος δ' ἄρα τὸ δρώμενον ὡς μυστήρις τῶ κα-
» τὰ Χριστόν.

ιε. Ἀπάρας δὲ Ἰακώβ ἐκ Βαι-
θήλ, ἐπήξει τὴν σινηνὴν αὐτῶ ἐπέκει-
να τῶ πύργῳ Γάδερ. ἐγένετο δὲ ἡνί-
κα ἤγγισεν εἰς Χαβαθρα ἐλθεῖν εἰς
γῆν Ἐφραθα, ἔτεκε Ῥαχήλ· καὶ
ἐδυσόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Προσωτέρῳ
» πάλιν ἀναχωρεῖ ὁ δίκαιος, ἐπειγόμενος
» κατὰ μικρὸν φθάσαι τὸν τόπον εἰς ὃν κα-
» τῶκει ὁ Ἰσαάκ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπέκεινα τῶ πύρ-
» γῳ Γάδερ. ἐκ ὀφθῆως τυχόν, ἀλλὰ με-
» τὰ χρόνον. ὁ γὰρ Θεὸς εἶπεν αὐτῷ οἰκῆ-
» σαι ἐν Βαιθήλ.

ιζ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σιληρῶς
αὐτῶν τίλειν, εἶπεν αὐτῇ ἡ μαῖα,
θάρσει, καὶ γὰρ ἔτος σοὶ ἐστὶν υἱός.

ιη. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφίεμαι αὐ-
τῶν τὴν ψυχὴν· ἀπέθνησκε γὰρ·
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῶ, υἱὸς ὀδύνης-
μα· ὁ δὲ πατὴρ ἐκάλεσεν αὐτόν
Βενιαμίν.

» * ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οἶμαι δὴ ἐν, ὅτι νοοῖ-
» το ἀν εἰκότως υἱὸς ὀδύνης ὁ λαὸς καὶ ἢ ἐν
» ἐσχάτοις τῶ αἰῶνος καιροῖς τῶν πισθόντων
» πληθύς. κατ' ἐκάστο γὰρ ἔσαι καιρῶ καὶ
» ὁ τῆς ἀνομίας υἱός, ὁ ἀντικείμενος καὶ 2. Θεσ. 2. 4.
» ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεόν,
» ἢ σέβασμα.

» ΔΗΛΟΥ. Ὁ μακάριος Παῦλος πρό-
» τερον μὲν πορθῶν τῷ ἐκκλησίᾳ υἱὸς ὀδύ-
» νης ὡς, ὕστερον δὲ γέγονεν υἱὸς διωγμένων.

ιθ. Ἀπέ-

δὲ Ἡσαῦ τὰς γυναῖκας αὐτῆ, καὶ τὰς υἱάς, καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ πάντα τὰ σώματα τῆ οἴκου αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πάντα ὅσα ἐκτήσατο, καὶ πάντα ὅσα περιεποίησατο ἐν γῆ Χαναάν· καὶ ἐπορεύθη ἐκ γῆς Χαναάν ἀπὸ προσώπου Ἰακώβ τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ. Ἦν γὰρ αὐτῶν πολλὰ τὰ ὑπάρχοντα, τῆ οἰκίῃ ἅμα· καὶ ἐκ ἡδύνατο ἡ γῆ τῆς παροικίσεως αὐτῶν Φέρεν αὐτῆς, ἀπὸ τῆ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.

η. Ὄκησε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Ἡσαῦ ἕτος ἐστὶν Ἐδώμ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φαίνεται Ἡσαῦ πρὶν τὸν Ἰακώβ ἐπανελθεῖν οἰκῶν ἐν ὄρει Σηείρ. πῶς ἐν νῦν ἀναχωρεῖ εἰς τὸ ὄρος Σηείρ; Ἡ ὄκει μὲν ἐν Σηείρ, ἔ τέλεον δὲ διὰ τὸν πατέρα ἐλθόντος δὲ τῆ Ἰακώβ, παντελῶς μετεκίδη.

θ. Αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ τῆ πατρὸς Ἐδώμ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαῦ. Ἐλιφάς υἱὸς Ἄδας γυναικὸς Ἡσαῦ· καὶ Ραχὴλ υἱὸς Βασεμάθ γυναικὸς Ἡσαῦ. Ἐγένοντο δὲ οἱ υἱοὶ Ἐλιφάδ, Θαμὰν, Ὠμὰν, Σωφάρ, Γοδώμ, καὶ Κενέζ.

ιβ. Θαμὰν δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφάδ τῆ υἱῆ Ἡσαῦ ἔτεκε τῷ Ἐλιφάδ τὸν Ἀμαλήκ. ἔτοι οἱ υἱοὶ Ἄδας γυναικὸς Ἡσαῦ.

λδηλοῦ. Ὅτι ὁ Ἐλιφάδ ὁ Θαμὰν πρωτότοκος ἦν υἱὸς τῆ Ἡσαῦ· ὁ δὲ Ἀμαλήκ υἱὸς τῆ Ἐλιφάδ ἐκ παλλακῆς.

ιγ. Οὗτοι υἱοὶ Ραχὴλ· Ναχωθ, Ζαρὲ, Βοσώρ, καὶ Μοζέ· ἔτοι εἰσιν οἱ υἱοὶ Βασεμάθ γυναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ υἱοὶ Ὀλιβεμάς θυγατρὸς Ἀνά τῆ υἱῆ Σεβεγῶν, γυναικὸς Ἡσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ Ἡσαῦ τὸν Ἰεὺς, καὶ τὸν Ἰεγλώμ, καὶ τὸν Κορέ. Οὗτοι ἡγεμόνες υἱοὶ Ἡσαῦ. υἱοὶ Ἐλιφάδ πρωτότοκος Ἡσαῦ· [ἡγεμῶν Σωφάρ, ἡγεμῶν Κενέζ, ἡγεμῶν Κορέ,] ἡγεμῶν Γοδά, ἡγεμῶν Ἀμαλήκ. ἔτοι ἡγεμόνες Ἐλιφάδ ἐν γῆ Ἰδουμαία· ἔτοι υἱοὶ Ἄδας. Καὶ ἔτοι οἱ υἱοὶ Ραχὴλ υἱῆ Ἡσαῦ. ἡγεμῶν Ναχωθ, ἡγεμῶν Ζαρὲ, ἡγεμῶν Σομέ, (1) ἡγεμῶν Μοζέ. ἔτοι

Α ἡγεμόνες Ραχὴλ ἐν γῆ Ἐδώμ· ἔτοι υἱοὶ Βασεμάθ γυναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμάς γυναικὸς Ἡσαῦ. ἡγεμῶν Ἰεὺς, ἡγεμῶν Ἰεγλώμ, ἡγεμῶν Κορέ. ἔτοι ἡγεμόνες Ὀλιβεμάς

Β θυγατρὸς Ἀνά γυναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ ἔτοι ἡγεμόνες αὐτῶν· ἔτοι εἰσιν υἱοὶ Ἐδώμ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηείρ τῆ Χορραῖς, τῆ κατοικῆντος τὴν γῆν· Λωτάν, Σωβάλ, Σεβεγῶν, Ἀνά, Καὶ Δισῶν, καὶ Ἀσαρ, καὶ Ρισῶν. ἔτοι ἡγεμόνες τῆ Χορραῖς τῆ υἱῆ Σηείρ ἐν τῇ γῆ Ἐδώμ.

ΚΒ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Λωτάν· Χορρί, καὶ Αἰμάν· ἀδελφὴ Λωτάν, Θαμνα.

ΚΓ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σωβάλ· Γωλώμ, καὶ Μανακώθ, καὶ Γαιβήλ, καὶ Σωφάρ καὶ Ὠμάρ.

ΚΔ. Καὶ ἔτοι υἱοὶ Σεβεγῶν· Αἰε, καὶ Ἀνά. ἕτος ἐστὶν Ἀνά, ὃς εὔρε τὸν Ἰαμείν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ.

ΑΚΥΛΛΑΣ. Αὐτὸς Αἰνάν, ὃς εὔρε Σωττασιμὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ βόσκειν αὐτὸν τῆς ὄνης τῆ Σεβαιγῶν.

Δ ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. Ὁ ἕτος ἐστὶν ὁ Αἰνάν, ὃς εὔρε τὸν Ἰαμείν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ βεκόλια Σεβαιγῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ.

* ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος τὸν Ἰαμείν, ὕδωρ βέλονται λέγειν· ἀντὶ τῆ εὔρε πηγῆ ἐν τῇ ἐρήμῳ. οἱ δὲ ἐρημνύσαντες αὐτῷ πῶς τῷ λέξιν τῷ Ἑβραϊκῷ τεδείκασιν.

Ε ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (2) Τί ἐστιν, ἕτος ἐστὶν ὁ Ἀνάν, ὃς εὔρε τὸν Ἰαμείν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβαιγῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ; Ὁ Σύρος λέγει πηγῆ αὐτὸν ὀρηκίαια. ἡ γὰρ πηγὴ, Ἀνάν καλεῖται τῇ Σύρων Φωνῆ.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

λδηλοῦ. Πανταχῆ μὲν τὸ ὕδωρ, Ἀμμαῖμ λέγεται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ· ἡ δὲ πηγὴ, Μωκώρ· ἐν γὰρ τῷ λέ. ψαλμῷ εἰς τὸ, παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ καὶ τῷ καὶ τῷ Μωκώρ αἰεμ. ἔτε ἐν τὸν Ἰαμείν κατὰ Διόδωρον εὔρον ἀντὶ ὕδατος· ἔτε ἀντὶ τῆς πηγῆς τὸ αἰνάν. κατὰ Θεοδώριτον δὲ, ἔ τὸ αἰνάν, πηγῆ ἔδα λέγεσθαι, ἀλλ' ἡ ἄρα τὸ Ἰαμείν. ὁ γὰρ Αἰνάν εὔρε τὸν Ἰαμείν, ἐχ ὁ Ἰαμείν τὸν Αἰνάν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὗτος ἐστὶν Αἰνάν, ὃς εὔρε τὸν Αἰαμίν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ὁ Σύρος ἀντὶ τῆ Αἰαμίν, ὃς εὔρεν, ἔχει, τὸ ὕδωρ. ὁ δὲ Ἑβραῖος αὐτὸν ἔλεγον τὸ Αἰαμίν.

(1) Ἐν τῷ γ'. ἐδ. Βοσώρ φησιν. ἦτοι ἐν γραφικὸν ἀμάρτημα τὸ, Βοσώρ, ἡ δυνάμις ἢ ὁ Βοσώρ.

(2) Τῆ Θεοδώριτε ἐστὶν, ὡς μαρτυροῦσι τάτε ἐκδομοσὶα αὐτῆ συγγράμ. καὶ ὁ προκεῖμ. χολιασῆς.

μὴν, ὕδωρ σημαίνει. αὕτη γὰρ ἡ λέξις κατελείφθη, καὶ ὀλίγον παρελλάγη.

κε. Οὔτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δισῶν, κς. καὶ Ὀλιβεμὰ θυγάτηρ Ἀνά. Οὔτοι δὲ υἱοὶ Δισῶν· Ἀμαδά, καὶ Ἀσβάν, κς. καὶ Ἰεθραν, καὶ Χαρράν. Οὔτοι δὲ υἱοὶ Ἀσάρ· Βαλαάμ, καὶ Ζεκάν, κη. καὶ Ἰωῦκάν, καὶ Οὐκάν. Οὔτοι δὲ υἱοὶ Ῥισῶν· Ὠς, καὶ Ἀράμ. Οὔτοι δὲ ἡγεμόνες Χορρί· ἡγεμῶν Λωτάν, ἡγεμῶν Σωβάλ, ἡγεμῶν Σελ. Βεγῶν, ἡγεμῶν Ἀνά, ἡγεμῶν Δισῶν, ἡγεμῶν Ἀσάρ, ἡγεμῶν Ῥισῶν. ἔτοι ἡγεμόνες Χορρί ἐν ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῆ Ἐδώμ.

λα. Καὶ ἔτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδώμ, πρὸ τῆ βασιλευσῶν βασιλέα ἐν Ἰσραήλ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητητέον ἀποπότε λέγει βασιλευσῶν τὰς βασιλέας ἐν τῇ Ἐδώμ. ἄρα οὐδὲν μετὰ τὸν Ἐδώμ; ἀλλ' ἐκὼ μόνος λέγει πρὸ τῆ βασιλευσῶν βασιλέα ἐν Ἰσραήλ, ἐν Ἐδώμ βασιλευσῶν. πολλαὶ δὲ γενεαὶ ἀπὸ Ἡσαῦ, ἕως τῆ βασιλευσῶν βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. παρατηρητέον δὲ, διατὶ καταριθμῆι τὰς βασιλέας Ἐδώμ ἕως ὅτε βασιλεύσῃ ἀνέστη ἐπὶ Ἰσραήλ. ἄρα ὅτι ὁ Σαῦλ πρῶτος βασιλεύσας, ἐξῆλειψε τὸν Ἀμαλήκ; τί ἐν πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη τὰ ἐκ τῆ Ἡσαῦ; τῆ γὰρ Ἀμαλήκ ἐξαλειφθέντος, τῆ Ἐδώμ ἔθνος μετὰ ταῦτα ἀναγέγραπται. δῆλον δὲ, ὅτι τὰς βασιλέας λέγει τὰς ἕως τότε βασιλεύσαντας, ἕως ὅτε ἀνέστη βασιλεύσῃ ἐν Ἰσραήλ. ὡπερ γὰρ ἐκ τῶ διωκτὸν οὐδέως τὰς ἐξ Ἰακώβ πληθυσθῶν, ἔτιως ἐδὲ τὰς ἐξ Ἡσαῦ. βασιλέας δὲ φησι τὰς καθόλου. οἱ γὰρ κατὰ μέρος ἡγεμόνες ἦσαν, καὶ τάχα τὰς βασιλεῖς ἀριθμῆται τὰς ἐν γῆ Ἐδώμ βασιλεύσαντας, ἀφ' ἧ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ πληρώσαντες μ' ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπέβαινον τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. καὶ γὰρ ὁ πρῶτος βασιλεύσας, Βαλακ εὐρίσκεται, καὶ ἴσως ὁ μετακαλεσάμενος Βαλαάμ τὸν μάντιν καταράσασθαι τὰς Ἰσραηλίτας. πρὸς τὸ ἄνω δὲ εἰρηται, ἔτοι οἱ βασιλεῖς. ἔφη γὰρ ἡδὴ, ὅκω βασιλεῖς αὐτοκράτορες ἦσαν τῆ σφέματος Ἡσαῦ.

λβ. Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἐδώμ Βαλακ υἱὸς τῆ Βαυίρ; καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτῆ, Δεσσαβά.

λγ. Ἀπέθανε δὲ Βαλακ, καὶ

Α ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Ἰωβαβ υἱὸς Ζαρά ἐκ Βοσόρας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ Ἰωβ πόθεν κατάγει τὸ γένος; Ἀπὸ τῆ Ἡσαῦ. τῆτο γὰρ καὶ ἡ κατ' αὐτὸν ἰστορία διδάσκει. ἀν- Ἰωβ. 1. 1. θρωπος ἰω, φησὶν, ἐν χώρα τῆ Αὐσίτιδι. δεδήλωκε δὲ τῆτο καὶ ὁ μακάριος Μωϋσῆς. τῶν γὰρ ἐκ τῆ Ἡσαῦ ἐβασιλεύσων τὰς διαδοχὰς συγγράφων, ἔτιως ἔφη ἀπέθανε δὲ Βαλακ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ τῆ Ἰωβαβ υἱὸς Ζαρά ἐκ Βοσόρας. συμφωνεῖ δὲ ταῦτα τῇ τῆ Ἰωβ ἰστορία.

λδ. Ἀπέθανε δὲ Ἰωβαβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Ἀσώμ ἐκ τῆς γῆς Θαμανῶν. Ἀπέθανε δὲ Ἀσώμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Ἀδάδ υἱὸς Βαράδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιαμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ; καὶ ὄνομα τῆ πόλει

λς. αὐτῆ Γεθθαίμ. Ἀπέθανε δὲ Ἀδάδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Σαμαδά

λς. ἐκ Βασεκῆς. Ἀπέθανε δὲ Σαμαδά ἐκ Βασεκῆς, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Σαῦλ ἐκ Ῥωθῶθ τῆς ᾧσα

λη. ποταμόν. Ἀπέθανε δὲ Σαῦλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Βαλαεννῶν

λθ. υἱὸς Ἀχομῶρ. Ἀπέθανε δὲ Βαλαεννῶν υἱὸς Ἀχομῶρ, καὶ ἐβασίλευσεν

Δ ἀντ' αὐτῆ Ἀραδ; καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτῆ Φογόρ; ὄνομα δὲ τῆ γυναικὶ αὐτῆ Μετεβεήλ, θυγάτηρ Μα

μ. τραῖθ, ἡς Μεζιδωῶβ. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡγεμόνων Ἡσαῦ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ τὸν τόπον αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. ἡγεμῶν Θα

μ. μανῶν, ἡγεμῶν Θαμανῶν, ἡγεμῶν Φειμα. νῶν, ἡγεμῶν Γωλά, ἡγεμῶν Κε

μ. μβ. νῆς, ἡγεμῶν Ἰέθερ, ἡγεμῶν Μαζάρ, ἡγεμῶν Ἐλεικεμά. (1)

μγ. ἡγεμῶν Μαγεδιήλ, ἡγεμῶν Ἰλάς, ἡγεμῶν Ζαφώειν. ἔτοι ἡγεμόνες Ἐδώμ ἐν ταῖς κατακοδομημέναις ἐν τῇ γῆ τῆς κλήσεως αὐτῶν. αὐτὸς Ἡσαῦ πατὴρ Ἐδώμ.

Ζ *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειωτέον τὸ, ἐν ταῖς κατακοδομημέναις πόλεσι τέ, τοπάρχαι, ἢ βασιλεῖς καθόλου.

μδ. Κατώκησε δὲ Ἰακώβ ἐν τῇ γῆ, ἢ παρῆκεσεν ὁ πατὴρ αὐτῆ ἐν γῆ Χαναάν. αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Ἰακώβ.

ΚΕΦ.

(1) Ἦτε τάξις καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις τῆς Γραφ. ἐκδόσ. διαφέρεσιν. αὐτῶν παρελλάκται καὶ ἡ τῆ μά, καὶ μβ ἐδ. διαίρεσις.

Κ Ε Φ. Λ Ζ.

Ιωσήφ δεκαεπτά ἐτῶν ἦν, ποιμαίνων μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ τὰ πρόβατα τῆ πατρὸς αὐτῆ, ὧν νέος, μετὰ τῶν υἱῶν Βάλλας, καὶ μετὰ τῶν υἱῶν Ζελφάς τῶν γυναικῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπτακαίδεκα ἰωσήφ, ἰδρωτός γε μὴν ἐκ ἡμέλει ποιμαίνων· τοῖς δὲ ἄλλοις ἀδελφοῖς ἀναμίξ τῶν ἰσων ἠπλετο σκεδασμάτων, ἔ τῶ τοῖς ἐν ἡβῆ θυμηρεσέραν καὶ ἀείπως προσφιλῆ ῥασιώνη τετιμηκώς, ἔ τῶ πρόωρον τῆ βίβι φροντίδα παραιτήμενος, ἐδὲ τὸ ἀνεῖδαι μᾶλλον ἠγαπηκώς, ἄτε δὴ καὶ ἐν μερακίοις ἐτι τελῶν· ἀλλ' οἷα πρεσβύτης ἐν ὑδία μὲν λογισμῶν ἤδη γεγονώς, καὶ τὸν νῦν ἔχων εὐ βεβηκότα, πολιωτε λόγω κρῶμενος, καὶ τῆς ἐσομένης λαμπρότητος προαναφαινῶν τὸ κάλλος, ἐθαυμάζετο μὲν εἰκότως παράγε τῶ θυμασίῳ καὶ φιλοσόφῳ πατρὶ, καὶ ἀγάπης καὶ φειδῆς διαφερόντως ἤξίωτο. ἰω γὰρ αὐτῶ, Φησί, καὶ γήρωσ υἱός. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλ' ἰω ἰωσήφ δέκα καὶ ἐπτά ἐτῶν. καὶ ὅτι μὲν νέος ἰω κομιδῆ, παραδείξει καὶ δὲ τέτων ἡμῖν ἡ Γραφή. νεώτατον δὲ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτὸν ἀνάφραμιν τὸν Ἐμμανῆλ, τὸ ἐν χρόνῳ πρεσβύτερον τοῖς πρὸ αὐτῆ γεγονόσι ἀνακλιόντες, οἷον Μωϋσῆ καὶ Προφῆταις. ἐκβασανίζοντες δὲ τῶν γεγραμμένων τῶ δυνάμιν, γνωσόμεθα τι καὶ ἕτερον διὰ τέτε κατασημαίνεσθαι. διαγράψει γὰρ πως ἡμῖν καὶ αὐτῆς πρὸ τάχα τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸ βαδύ μυσῆριον καὶ ὁ τῶν ἐτῶν ἀριθμὸς. τίνα δὲ τρόπον; διατρανῆν, ὡς ἐν, πειράσομαι. ἔθος τῆ θεία Γραφῆ τῆς ἀνόπλιον ἰόντας τῶν ἀριθμῶν, μετὰ τῶ αὐτοῖς τεταγμένῳ ἐκπλήρωσιν, τελειότητος ποιῆσθαι σύμβολον. οἷον τῆ Φημι. τὸν δέκα ἔπερ τίς ἀναμετρήσασθαι καὶ ὑποτρέχειν ἔλοιτο, πάλιν ἐκ μονάδος ἀρξεται καθάπερ τὸ πρῶτον, καὶ εἰς τέλος καταλήξει τὸ αὐτό. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς ἐβδομάδος. ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ πρώτης, ἀνασι μὲν ἐφῆξῆς ἐπὶ τῶ ἐβδομάδα, εἴτα κατακλείσας εἰς τέλος ἐκεί τὸν τῶν ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἐπανήξει πάλιν ἐπὶ τῶ πρῶτῳ. τελειότητος ἔν ἄρα ταύτητοι ποιῆται σημεῖα τῆς ὡδε ἔχοντας τῶν ἀριθμῶν ὁ ἱερός ἡμῖν λόγος. καὶ γὰρ ἐν τῆ τῶν ταλάντων διανομῆ τὸν εἰς λῆξιν ἠκόντα Φιλεργίας τῆς κατὰ Θεὸν, δέκα, Φησὶν, εἰληφάσαι τάλαντα· καὶ μὴ καὶ ἐπάνω τεθείσθαι πόλεων δέκα, τῶ τῶν ὑδοκιμήσεων τελειότητα, πάντητε καὶ πάντως ἰσομοιρῶσαν τοῖς ἱεροῖς διατάγμασι δεικνύς ὁ τέτων 1. Βασ. 2. 5. διανομοδός, τετῆσιν ὁ Χριστός. σείραν δὲ τεκαῖν ἐπτά, τῶν ἀγίων τίς ἔφη· τὸ ἐπτά πρὸ τιθεῖς ἀντὶ τῆ πολλὰ. καὶ ὅσα λοιπὸν

εἰς τέλειον ἀριθμὸν καταλογιδεῖν ἂν ὑπὸ τῶν ἀναμετρεῖν ἡρημείων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅταν τοίνῳ λέγηται περὶ ἰωσήφ, ὅτι ἰω ἐτῶν δεκαεπτά, σωτεθείσθαι δώσομεν τὸν Ἐμμανῆλ εἰς εἷνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἐκ δυοῖν τελείων, Θεότητος τε καὶ ἀνθρωπότητος. ἔ γάρτοι παραδεξόμεθα τὸ τισὶ δοκῆν, οἰομαίους ὅτι ψυχῆς λογικῆς ὁ θεὸς ἐκείνος κεκείωτο ναός, ὃν ἐκ τῆς ἀγίας παρθεῖας καὶ Θεότητος πεφύορηκεν ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς λόγος. ἀλλ' ὡπερ ἰω Θεότητι τέλειος, ἔτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι, πλὴν εἰς εἷνα συγκείμενος ἀπορρήτως καὶ ὑπὲρ νῦν. ἔκῃν σημαίνει μὲν τὸ τέλειον ἐν Θεότητι, καὶ ὑπανίτεται ἴπως ἡμῖν ὁ δέκα ἀριθμὸς. τὸ δὲ ἔτω ἔχῃν ἐν ἀνθρωπότητι ὑπεμφύσειν ἂν ὁ ἐπτά, μειονεκτῆμενος μὲν ἐν τριάδι τῆ δεκάτε ἀριθμῆ, ὑπερνεγμενός δὲ αὐτῶ, καὶ οἷον ἐπροκείμενος. μετὰ γὰρ τὸν δέκα ἀριθμὸν συμβέβηκεν ὁ ἐπτά. ἐν ὑπεροχῇ δὲ τριάδος, τετῆσι Θεότητος ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς λόγος· ἐν ὑφέσει δὲ τὸ ἀνθρώπινον, καὶ Θεῶ δόξης ἐν μειώσει. καὶ ὁ μὲν, ὡς Θεὸς λόγος, νοῖται προῶν, προσγένεον δὲ αὐτῶ τὸ ἀνθρώπινον. ἔκῃν ἀναγκάως προτέτακται μὲν ὁ δέκα ἀριθμὸς, ἐπενέκται δὲ ὁ ἐπτά. ἰωσήφ γάρ Φησι δέκα καὶ ἐπτά ἐτῶν ἰω. ἄδρει δὲ μοι πρὸς τέτω τὸ πρόσκειρόν τε καὶ ἀναρχον τῆ Ἐμμανῆλ κατὰ τε τὸ ἀνθρώπινον καὶ τὸ θεῖον. γέγονε μὲν γὰρ ἀπαρίθμησις ἐτῶν, ὡς ἐν εἰκόνι τῶ ἰωσήφ, ἀλλ' ἐπενήνεκται τὸ, ἰω. τέτακται γὰρ διὰ τῶ γενεσιν τῶ καθ' ἡμᾶς νοσημῆ εἰς ἐτῶν ἀριθμὸν, καὶ διὰ τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι Θεὸς ὦν ὁ λόγος· ἀλλ' ἔσεται πάντως τὸ, ἰω ἐπ' αὐτῶ. νοῖται γὰρ καὶ ἐσὶν ἀληθῶς τῶ πατρὶ σωμαίδιος. καὶ ὡς ὁ Θεωσείος Φησὶν ἰωάννης, ἐν ἀρχῇ ἰω ὁ λόγος, καὶ ἰωάν. 1. 1. τὰ ἐξῆς. ἔκῃν, ἐρῶ γὰρ εἰς αὐδὶς, δέκα μὲν καὶ ἐπτά ἐτῶν ἰω ἰωσήφ, τὰς δὲ τῆ πατρὸς ἀγέλας σωπεοίμηνε τοῖς ἀδελφοῖς, τοῖς ἀπὸ τῆς Ζελφάς Φημι καὶ Βάλλας, τετῆσι τοῖς ἐκ Θεραπανῶν. γεγονώς γὰρ ἀνθρώπος ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς λόγος, τῶ τῶν ἰσδαίων ἄνωτε καὶ κατω περιέδει χώραν, σωαγάρων ὡπερ εἰς ἀγάπησιν τῶ ὡς πρὸς Θεὸν καὶ πατέρα τὰ ἀπολωλότα πρόβατα οἷκῃ Ἰσραὴλ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σωπεοίμηνε τοίνῳ καθ' ἡμᾶς γεγονώς ὁ υἱὸς τῆ Θεῶ τοῖς ἐκ δελείας ἄμα καὶ ἐκ πορνείας γεγεννημένοις. καθηγῆντο γὰρ ἐτι τῶν ἐξ Ἰσραὴλ οἱ κατὰ νόμον προεσηκότες, καὶ τοῖ διδάσκοντος ἡδὴ καὶ μυσαγωγῆντος Χριστῆ τῆς προσιόντας αὐτῶ, καὶ εἰς τῶ τῆς ἀληθείας ἀποκομίζοντος τρίβον. αὐτῆ δὲ ἰω αὐτός. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν, ἐγὼ εἰμι ἰωάν. 14. 6. ἡ ὁδός. ἀλλ' οἱ μὲν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,

ρισταῖοι, οἱ καὶ τῷ τῆς νομοθεσίας ἔχον-
τες δόξαν κατέβασαν εἰς τριβόλους, καὶ
εἰς ἀκάνθας, καὶ εἰς πλάνησιν, καὶ εἰς
διδασκαλίας σιταλμάτων ἀνθρώπων· ὁ δὲ
εἰς νομὴν ἀγαθὴν, καὶ εἰς πόαν ὕπερ
ὑμῶν· θεσάτην τῶν ἀναγγελικῶν παιδομα-
των τῷ ὄφθα καὶ ἀξιάγασον γνώσιν, καὶ
οἱ μὲν ἦσαν ποιμνὲς ῥάθυμοί τε καὶ ἀνα-
πεπλωκότες, καὶ πρὸς γε δὴ τέτοις χρη-
μάτων ἠτιώμενοι, καὶ φιλοκερδῆσαν νοσῶν-
τες ἐσχάτω· τὸ γάλα κατεδίοντες, τὰ
ἔρια περιβαλλόμενοι, καὶ τὸ παχὺ σφά-
ζοντες, καὶ τὸ δόκιμον ἀπεμπολῶντες,
κατὰ τῷ τῆ Προφήτη Φωνίῳ· ὁ δὲ ἰὼ
ποιμὴν ἀγαθὸς, τῷ ψυχρῷ αὐτῆ τιθεῖς
ὑπὲρ τῶν προβάτων.

Κατήνεγκαν δὲ Ἰωσήφ ψόγον
πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα
αὐτῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Κατῶεγκε δὲ Ἰωσήφ
ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς τὸν πατέρα
αὐτῶν.

ΑΚΥΛΑΣ. Καὶ ἰὼεγκεν Ἰωσήφ τὸν
ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς τῷ μητέρα
αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Κατῶεγκαν δὲ ψόγον
πονηρὸν Ἰωσήφ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος δὲ καὶ ὁ Ἑβραῖος
ἀντὶ τῆ, κατῶεγκαν, κατῶεγκεν ἔχε-
σι, τῆς τῆ Ἰωσήφ διέβαλε τῆς ἀδελ-
φῆς τῷ πατρὶ, ὡς ἐκ ὑβράκῆς ὄντας.
ὅθεν καὶ ἐμισήθη παρ' αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἦδίκη μὲν γὰρ αὐτῆς ὁ
νεανίας ἔδει. ἡ δὲ τῆ πατρὸς ἀγάπη, καὶ
τὸ τῆ παιδὸς ὄφθα τῆς ἀδίκῃ βασκανίας
αὐτοῖς ἐπέβη τὸ πῦρ· καὶ τοῖς ἀπὸ γλώτ-
της κατηκάντιζόν πως, διαλοιδόρουντοί-
πε καὶ διασύροντες, ἐφ' οἷς ἰὼ εἰκὸς τὸν
ἐφθονον ἤδη καττοναδίξω παρ' ἐχθρῶν.
τῆτο δὲ οἰμῆξι τὸ, κατῶεγκαν ψόγον
πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν.

Ε. Ἰακώβ δὲ ἠγάπα τὸν Ἰωσήφ
παρὰ πάντα τῆς ἡγῆς αὐτῆ, ὅτι ἡγῆς
ἡν αὐτῷ

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὰς ἐν ἡμῖν διαθέ-
σεις ὁ λόγος ἡμῖν πολυπραγμονεῖ. αἱ μὲν
γὰρ ἐπὶ παισὶ τῶν γεγοννηκότων φιλοσο-
γία ἰσαί τε εἰς ἅπαν παρὰ γε τισὶ, καὶ
κατ' ἕδω τρόπον ἐν μείσσι. πλεονεκτεῖ
δὲ πολλάκις καὶ καταβιάζεται τὸν νῦν ἡ
φύσις, ἀπονείμαί τι βραχὺ παρὰ τῆς ἄλ-
λης συμπέθεσα τοῖς καταδεεστέροις, ἅτε
δὴ καὶ ὑπάρχουσιν ἐν χρεία φαιδῆς τῆς
πρὸς γυιτέρας. ἄλλως τε πολλῶν ἐστὶ ὅτε
γεγεννημένων, καταλήγει πως, καὶ τῷ
τελοῦται λοιπὸν ἐνορμίζεσθαι τῆς ἀγάπης
τὸ περιττὸν, τῷ ἐπὶ τοῖς προλαβῆσι φι-
λοσογίαν τῆ μετ' αὐτῆς εἰς ἑαυτὸν πως
ἀρπάζοντος. Φιλόκαινος γὰρ ὁ ἀνθρώπι-
νος νῆς, καὶ τῶν μὲν ἤδη προγεγονότων

τὸν κέρρον ἐκ ἀποσείεται· τῶν δὲ ἔπω πα-
ρόντων, ἡ καὶ ἀρτίως πεπορισμένων με-
ταποιεῖται λίαν, καὶ ἀκραιότεραν ἐπ' αὐ-
τοῖς τῷ ἐπιθυμίαν εἰσδέχεται. ἠγάπα
τοῖντι παρὰ τῆς ἄλλης τὸν Ἰωσήφ ὁ θε-
σάσιος Ἰακώβ, ὅτι γῆρας ἡγῆς ἰὼ αὐτῷ.
ἰσέον δὲ ὅτι, καί τοι τῷ Λεῖαν προεῖσοικι-
σάμενος ἐν Χαρρῶν, ἠγάπησε τῷ Ρα-
χὴλ, ἡ τὸν Ἰωσήφ ἐκτέτοκε, καὶ τελοῦ-
τῶσα τὸν Βενιαμίν. πρὸς δὴ τῆτο Φαμιν,
ὅτι ἰὼ μὲν ἡγῆς γῆρας ἡγῆς τὸ δὲ γε τῆ
Ἰωσήφ πρὸς πᾶν ὅτι ἐν ὄφθα ἐκ ἰσόν ἐφ'
ἅπασιν. ἑτεροκλιῆ δὲ ὕπερ καὶ ἐπ' αὐ-
τὸν νοσῶκότα παρεδάξε τὸν πρεσβύτην.
διελογίζετο γὰρ πε κατὰ τὸ εἰκὸς, ὡς
ἔσα λαμπρὸς καὶ αἰοιδίμος. καὶ ὁ τῶν
τῆς νεότητος σκιστημάτων ἐ πεφροντι-
κῶς, εἰς ἀνδρα ἡδη τελῶν, πῶς ἐκ ἂν γέ-
νοιτο τῶν τεταυμασμένων;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἄλλ' ἠγαπάτο, Φη-
σι, παρὰ τῆ πατρὸς, ὅτι ἡγῆς γῆρας ἰὼ
αὐτῷ. γεγονάσι μὲν γὰρ καὶ ἕτεροι ποι-
μνῆς καλοῖτε καὶ ἀγαθοὶ πρὸ τῆς τῆ σω-
τῆρος ἡμῶν ἀναδείξεως τῆς ἐν κόσμῳ καὶ
μετὰ σαρκὸς· καὶ πρὸ γε τῶν ἄλλων Μω-
σῆς ὁ θεσάσιος, καὶ οἱ καθεξῆς τὰς λο-
γικὰς ἀγέλας διαποδύμαίνοντες.] πλὴν
διαφερόντως ἠγάπησε τὸν ἡγῆς ὁ πατήρ,
καί τοι τελοῦταῖον ὄντα μετὰ τῆς ἄλλης,
καὶ ἐν ἐχάτοις τῆ αἰῶνος γεγονότα και-
ροῖς. ἀρμόσαι μὲν ἐν [τῷ] Ἰακώβ ἡγῆς γῆ-
ρας [ἔχαι τὸν Ἰωσήφ· Θεὸς δὲ ἀγῆρας,]
ἀναρχός τε καὶ ἀναυξῆς καὶ αἰεὶ παντέ-
λεος. ταύτη τοι σαφῶς τῆς τῆ πρέπον-
τος τῆρας ἀφαμαρτεῖν ἐκ ἐφικνῆς τὸν
λόγον, γῆρας ὕπερ γεγεννηθῆσαι ἡγῆς Φα-
μιν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τὸν Ἑμμανεὴλ, ὡς
ἐν χρόνοις τε γεγονότα τελοῦταῖοις τῆ
αἰῶνος, δηλονότι τῆ ἐνεσηκότος. καὶ ἐπέ-
τοι γε μετ' αὐτὸν ἕτερος ἔδει· ἐ γὰρ ἐν
ἐτέρῳ σώζεσθαι προσδοκῆσομεν· ἀρκεσαι
δὴ μόνος, ὅτι μηδὲ ἐν ἄλλῳ κείσθαι Φα-
μιν τῷ τῆ κόσμῳ σωτηρίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν πάσαις ἀρεταῖς δια-
λάμπων, εἰκότως ἠγαπάτο παρὰ τῷ θε-
σάσιῳ πατρὶ.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐδὲ Ἰωσήφ, ὡ βέλτι-
σε, κατὰ χάριν βασιλείας ἡξιώθη. πολ-
λαῖς γὰρ ἀρεταῖς, καὶ ἐτι μιρακιον ὦν,
ἐκόμα. διὸ καὶ ὁ πατήρ αὐτὸν ἠγάπα
παρὰ τῆς ἄλλης ἡγῆς. ἐπειδὴ δὲ ἔωρα αὐ-
τὸν φθονόμενον, θεραπόδων ἐκείνων τὸν
φθονόν, τῆς ἀγάπης τῷ ὑπόθεσιν. ἔλεγεν,
ἐκ ἐκ τῆς τῆ παιδὸς τῆλεσθαι ἀρετῆς, ἀλλ'
ἐκ τῆς τελοῦταῖας γονῆς. ὅτι δὲ τῆτο
σκῆψιν ἰὼ τῆ πατρὸς, σβέσαι βεληθῆσι-
τος τὸν πυρσῶόμενον κατ' αὐτῆ φθονόν·
ἐκ τῆς γὰρ καὶ ψόγον πονηρὸν ἐπλασαν
κατ' αὐτῆ· δῆλον ἐκείσθαι. εἰ γὰρ διὰ τῆ-
το ἠγαπάτο, ὅτι ὄψιγονος ἰὼ, ὄψιγονώ-
τερος Βενιαμίν. καὶ ἔτος ἰὼ δίκαιος μάλ-
λον ἀγαπηθῆσθαι. ἀλλ' ὡς ἐφῆ τῷ σο-
φωτάτῳ τῆ πατρὸς σκῆψιν ὁ Μωσῆς εἰ-
σηγή-

σηγήσατο. ὅτι γὰρ ἐξαιρέτοις ἀρεταῖς καὶ ἐτι μαιράκιον νέον ἐκόμα, ἔδειξε καὶ ἠ νεότης, καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα ἡλικία, ἔ τας ἐξ ἀρχῆς ἀρετας ἀπωλέσασα, ἀλλὰ καὶ αὐξήσασα, ἢ σιωπῶν παρασκυδάσασα.

Ἐποίησε δὲ αὐτῷ χιτῶνα ποιηκίλον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄλλ' ἢ καὶ τῆτο τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ βασκανίας ἐρέδισμα, καὶ Φθόνος πρόφασις, κατὰ καὶ αὐτῆ τῆ πράγματος διδάσκει τὸ πέρας. ἐπεμαίνοντο δὲ καὶ οἱ Φαρισαῖοι τῷ ἠγαπημῶν, τρεῖσι Χριστῷ, διὰ τὸ παρὰ Θεῶ καὶ πατρὸς ποικιλότροπόν τινα καλαμφικινυδαῖ δόξαν. τεθαύμασο γὰρ κατὰ πολλὰς οἰμαῖ τρόπος. τῆτο μὲν, ὡς ζωποιοῦς τῆτο δὲ, ὡς Φῶς, καὶ καταφωτίζειν οἷος τε ἂν τὰς ἐν σκοταῖ, καθαρῶν λεπτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ θεοπρεπῆ θαύματα ἐπιτελῶν.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Χιλῶν ποικίλος ἐστὶν ἕξις ἀρίστη ταῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένη.

γ. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ὅτι ὁ πατὴρ Φιλεῖ αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ἡμῶν αὐτῆ, ἐμίσησαν αὐτὸν, καὶ ἐκ ἡδύναντο λαλεῖν αὐτῷ ἕδεν εἰρηνικόν.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἐφθόνησαν τῷ Ἰωσήφ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ; ἠγαπᾶτο παρὰ τῆ πατρὸς, καὶ ὡς οἰσίγονος, καὶ ὡς τῆς Ῥαχὴλ υἱός, καὶ ὡς ἀρετῆ διαπρέπαν. ἐβάσκαινον τοίνυν ὄρωντες αὐτὸν προτιμῶμενον. καὶ πρῶτον μὲν ἐπειράθησαν κακῶς αὐτὸν παρὰ τῷ πατρὶ διαδεῖναι, πῶλλαις κατ' αὐτῆ λοιδορίαις χρωμένοι· τῆ σκοπῆ δὲ διαμαρτάνοντες, ἀνελεῖν ἐβελήθησαν· εἴτα συμβελθυσάμενοι, ἀπέδοντο.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ μισῶν ἀδυνάτως ἔχει πρὸς τὸ εἰρηνικόν τι λαλεῖν τῷ μισθμῶν. ἀποθώμεθα ἔν τὸ μῖσος, ἵνα λαλεῖν εἰρηνικῶς διηθῶμεν.

δ. Ἐνυπνιασθεὶς δὲ Ἰωσήφ ἐνυπνιον, ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀνέστατε δὴ τῆ ἐνυπνίᾳ τῆτῆ, ἔ ἐνυπνιασθῆν.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ εἰδὼς τίω κακίω τῶν ἀδελφῶν ὁμόνοιαν, ὡς ἀδελφοῖς προσεφέρετο, καὶ τὰ ἐνυπνια, ἄπερ αὐτῷ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε, προμυῶν αὐτῷ τίω περιφάνειαν ἐν ἡ γίνεσθαι ἐμελλε, καὶ τῶν ἀδελφῶν τίω ὑποταγῶν, εἰς μέτον προετίθει.

ε. Ῥομην ὑμᾶς δεσμεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ· καὶ ἀνέστη

Α τὸ ἐμὸν δράγμα, καὶ ὠρθώθη· περιτραφέντα δὲ τὰ δράγματα ὑμῶν, προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῷ μὲν νεανίᾳ προαναφαίνει ὁ Θεὸς, ὡς ἔσαυ κατὰ καιρὸς λαμπρὸς καὶ ἀπόβλεπτος, καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐν ἀμείνοσι ταῖς λήξεσι καὶ ταῖς δόκλαις κατεσεμμῖος. πρόκλησις δὲ, οἰμαῖ, τὸ δρώμενον ἢ, ἀκονῶσα τὸ μαιράκιον εἰς ἔφωσιν ἀρετῆς. ἔνπερ γὰρ τρόπον οἱ παιδοτρίβαι τῆς γε νέες ἀλάφοντες, παραθήγασιν μὲν εἰς ὑτολμώτατον φρόνημα, καὶ τὸ τληπαθῆς ἐλέσθαι καὶ τιμᾶν ἀναπείθασιν, τὰ γέρα προαγορῶντες αὐτοῖς, ἂ τῆ τῆ νικᾶν σιωπῆσιν δόξη, τὰς τῶν ἀγνωστοκέντων Φιλοτιμίας, τὰς παρὰ τῶν θεωριῶν ὑφηνίας, τὰς ἐπαίνους, τὰς κρότους· ἔτω καὶ ὁ τῶν ὅλων Θεός, ὅταν ἴδῃ ψυχῶν ὑφουᾶ καὶ δόκιμον, καὶ ἀκίβδηλῶ διαπρέπασαν νῶ, καὶ πρὸς πανοτιῶν ἀριστον ἔχασαν ἐπιτηδείως. παρακαλεῖ τότε πρὸς τὸ ἐλέσθαι τὸ ἀγαθόν, προαναδακνῶς τὰ ἐσόμνια, καὶ προανιζῶς οἰκονομικῶς εἰς προθυμίαν, δῆλον δὲ ὅτι τῶ ἐπ' ἀρεταῖς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. (1) Τὶ βέλεται ἡ τῶν δραγματῶν προσκυῶσις; Δράγμα μὲν εἰς καιρὸς σημεῖον παραδεξόμεθα· τό γε μὴ δόξη περιφάνης, ἡ τῆ ἐπὶ ἔγερσις ὑπερφωλαῖν ἂν. ὅτε τοίνυν ἦξει καιρὸς, κατ' ὄν ἔσαυ μὲν ὑπκλεῖς ὁ θεωέσιος Ἰωσήφ, ὑποπεσῆται δὲ ἄπερ αὐτῷ καὶ ὑπκνεχθῆσεται καὶ αὐτῆ τῶν ἀδελφῶν ἡ πληθύς, προῦπέδαξεν ἀνιγμάλωδῶς τὸ αὐτῆ δράγμα παρὰ τῶν ἐτέρων προσκυῶμενον.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ δὲ τῶν δραγματῶν ὄναρ προσημῶναι τῶν διὰ τῶν πυρῶν γεγενημῶν προσκυῶσιν. σιλοδοχίας γὰρ χάριν εἰς τῶν Αἴγυπτον εἰσελθόντες, κατὰ τῶν πρόρρησιν, προσεκύνησαν τῷ Ἰωσήφ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δράγμα εἶδεν, ἐπειδὴ δι' ἀφορίας αὐτῷ γέγονε τῆ κατάρξα τῆς Αἰγύπτου, καὶ προσκυῶσθαι παρὰ τῶν ἀδελφῶν.

ζ. Εἶπαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, μὴ βασιλεύων βασιλεύσης ἐφ' ἡμᾶς, ἡ κυριεύων κυριεύσης ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν ἕνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτῆ, καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτῆ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἀναγκῶς τὰς αἰτίας τῆ μίσους τῆ κατ' αὐτῆ προεκλήθηται. καὶ πρῶτον μὲν λέγει τῆ πατρὸς αὐτῶν τὸ περὶ αὐτὸν Φίλτρον ἐξαιρέτον· ὃ καὶ βεληθῆντες ἀμβλυῶν διαβολαῖς, ἐκ ἐξίχυσαν, τῆ Ἰακῶβ ἐν γῆρα γενομένῃ, καὶ πλέον ὑπεραγαπῶντος αὐτὸν· δούτερον δὲ καὶ τρίτῳ αἰτίαν λέγει τῆ μίσους, τὰ ἐνυπνια.

Εε 3

ΚΥΡΙΑ.

(1) Τῆ Κυρίως ἐστὶ· καὶ μαρτυρεῖ ἔ μόνον τὰ ἐκδοσμένα, ἀλλὰ καὶ ἡ φρασίς αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκείνο ἄξιον ἰδεῖν, ὅπως ὁ Φθόνος ἀνοσίαν ἔχει τῷ Ἐφθόνου, καὶ διὰ τῶν Ἰσων ἔρχεται κακῶν. ὁρίσασμεν δὲ τυφλὸν καὶ θεομάχον ὅτι μάλιστα τὸ θηρίον. ἐπιτήρη γὰρ ὅπως Θεὸς προαναγγέλλοις τῷ Ἰωσήφ τῷ τῆς ἐσομένης σὺκλείας λαμπρότητα, δέον ἐκείνο διανθυμῶσαι σαφῶς, ὡς ἐκ ἀνὸς τὰ δίκαια κρίνων Θεὸς ἐποίησεν ἀνὰ τοῖς ἔχ' ἐλαῖν ἀξίοις τὰς ἀνωτάτω τιμὰς, αἶτα χαίρειν ἐπ' ἀδελφῷ διαφανεσάτω ἔχοντι τῷ ἐλπίδα, καὶ θεία ψήφω τετιμημένῳ. τῆτο μὲν ἔδεδράκασι, ἀδρότερον δὲ τῆ Φθόνος διανισῶσι τὸ κείτρον, καὶ θηρίων δίκλῳ ἐπιμεμῶσαι, μονονεχί καὶ ἐπιτιμῶντες τῷ Θεῷ τῷ τῷ δόξαν ὑπὸ χνεμῶ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐμίσησαν οἱ ἀδελφοὶ τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰ εὐπνία, καὶ Ἰσραῖοι τὸν Χριστὸν διὰ τὰ θαύματα. βλέπε τῷ κακίαν πῶς τυφλώθη. διατὶ πολεμῆς τῷ τὰ εὐπνία θεασαμένῳ; ἀρα ἀληθῶς τὰ εὐπνία, ἢ ψεύδεται; αἱ μὲν ἀληθῶς, ποία μηχανὴ περιγράψαι τῷ ἀληθείαν; αἱ δὲ ψεύδεται, τί βασκαίνεις τῷ φανταζομένῳ; (1)

η. Εἶδε δὲ ἐνύπνιον ἕτερον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτῆ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ· καὶ εἶπεν, ἰδὲ ἐνυπνιάσθην ἐνύπνιον ἕτερον· ὡσπερ ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη, καὶ ἕνδεκα ἀστέρες προσεκύναν με.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Οὐδὲν παράδοξον, εἰ τῆς μητρὸς αὐτῆ τελούτησάσης, σὺ τῷ ἡλίῳ καὶ τοῖς ἀστέροις τοῖς ἕνδεκα καὶ τῷ σελήνῳ ἔδοξαν αὐτὸν προσκυνῶσαν ὄραν. μάλιστα μὲν γὰρ ἔδιαπαντὸς ἐξισάζει πρὸς ἀκρίβειαν τοῖς πράγμασι τὰ εὐπνία· πολλὰς δὲ καὶ λίαν ἐκτόπας, ὡς ἐπὶ τὸ πλείον, παρέχεται τὰς ἐξαλλαγὰς. ὅμως ἐπὶ τῆ παρόντος ἔπανυ τὸ γεγονὸς ὑπάρχει παράλογον, τῷ τε τὰς ἄλλας μητέρας τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ περιεῖναι, καὶ τῷ τῷ Ῥαχὴλ αὐτῷ, καὶ εἰ ἐνεργεία μὴ προσεκυνῶσαν αὐτὸν διὰ τὸ προτελοῦσθαι, ἀλλὰ διώκει γε ὅσον ἦτον ἐν τῷ Ἰακώβ τῆτο πεποίηκεν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σαφῶς ἡ μήτηρ τῆ Ἰωσήφ πρὸ τῶν ἐνυπνίων ἐτελοῦσθαι. μήποτε ἐν διώκει τῷ Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ εἶπεν προφητεύσασθαι προσκυνῶσαν τῷ Χριστῷ;

θ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατήρ αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί τὸ ἐνύπνιον τῆτο, ὃ ἐνυπνιάσθης; ἀράγε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαι ἐπὶ τὴν γῆν; Ἐξήλωσαν δὲ

Α αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ· ὁ δὲ πατήρ αὐτῆ διέτηρησε τὸ ῥῆμα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνακόπῃ μὲν γὰρ ὁ Φθῶν τῶν ἀκρωμένων τὸν Φθόνον, καὶ ἀφορήτῳ θράσει καταχεόμενον τῆ νεανίσκου (2) τιθασθεῖ τὸν τρόπον τῶν, καὶ καλεῖ πρὸς τὸ ἡμέρον. ἐκ ἐξ' [δὲ] τὸ μείρακιον τῆ τῶν ὀραμάτων ἐλπίδι καταλαζονόμεναι τῶν ἀδελφῶν, ἀλλ' ἐδὲ τῆς εἰς πατέρα τιμῆς ὀλιγορεῖν, [μονονεχί καὶ πρόωρον τῆς ἐσομένης λαμπρότητος τῷ ὑπεροχῷ ἀρπάζειν ἐν ἑαυτῷ. ὅρα γὰρ ὅπως περιέστησιν ὁ Φθῶν εἰς ἕκαστον ἐκ ἐνδεχομένη τῶν ὀραμάτων τῷ διώκειν. τελευτήσῃ γὰρ ἡδὴ τῆς Ῥαχὴλ, ἢ τὸν Ἰωσήφ ἐκτέτοκε· μὴ ἐγώ φησι, καὶ ἡ μήτηρ σου προσκυνῶσά σου; ἔδρα δὲ τῆτο καθάπερ ἔφω ἀρτίως, καὶ τῆς τῆ νεανίσκου φρενὸς κατασύρων τὸν ὄγκον, καὶ τῶν ἀδελφῶν τὸν ἐγγεγραμμένον ἐπ' αὐτὸν καθόντων Φθόνον.] ἔσεδάγε μὲν τὸ χρεῖμα προσεδόκα αὐτός. ἀκήκοε γὰρ ἔπαρέρως· ἀλλ' ἐδὲ λήθης ἀξίως ποιεῖται τὰς λόγους. τετήρηκε γὰρ αὐτῆς, ὅτι καὶ εἰς πέρας ἐκβήσονται τάχα περ τεταρτέηνως.

ια. Ἐπορεύθησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ εἰς Συχέμ, καὶ εἶπεν αὐτῶν εἰς Συχέμ.

ιβ. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ, ἐχί οἱ ἀδελφοί σου, ποιμαίνουσιν εἰς Συχέμ; δεῦρο ἀποσελάσσε πρὸς αὐτῆς· εἶπε δὲ αὐτῷ, ἰδὲ ἐγώ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρόφασις μὲν τῆ μέλλοντος ἔρχεσθαι εἰς Αἴγυπτον, καὶ σιτοδοτεῖν τῷ λαῷ.

ιγ. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσραὴλ, περθεῖς ἰδε, εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ πρόβατα· καὶ ἀνάγειλόν μοι. καὶ ἀπέσειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς χεβρών· καὶ ἦλθεν εἰς Συχέμ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπεσάλῃ δὲ παρὰ τῆ Θεῶ καὶ πατρός καὶ αὐτός ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησὺς Χριστὸς ἐπισκεψόμενος τῆς ἐξ Ἰσραὴλ, εἰ διατελεσθῶν ἐν ὄρωσις, δηλον δὲ ὅτι ταῖς νοηταῖς καὶ εἰ μεμνήκεν ἐν καλῷ τὰ ὑπ' αὐτῆς θρέμματα, τῆς τῶν ποιμαίνων ἐπιεικείας ἐκ ἀμοιρησάντα.

ιδ. Καὶ εὔρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ· ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, λέγων, τί ζητεῖς;

Η ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εὔρε, φησὶν, ἄνθρωπος αὐτὸν πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομένῳ. τῆτο ἔχ' εὔρηται, ἀλλ' ἐδ' ἔοικε τῶν τῆ Κυρίλ.

(2) Καὶ θράσει ἀφορήτῳ τὸν νεανίσκον καταχεόμενον. ἀν. τόμ. 1. μερ. 1. σελ. 182.

πεδίω, δηλών ὅτι ἔχ' ὁ πόνος κατ' αὐτόν, ἀλλ' ὁ μετὰ τέχνης ἀγαθόν. Καί μετ' ἕτερα. Τῶ δ' ὑβρόντος ἐν τῷ πεδίῳ πλανώμενον αὐτόν ἀνθρώπων τὸ κύριον ὄνομα ἔφασίτινες δεδηλώσασα. Καί μετ' ἄλλα. Τῶ πρὸς ἀλήθειαν ἀνθρώπων τὸ ἰδιαιτάτον καὶ ὑβροβωλώτατον ὄνομα ἐστὶν αὐτὸ, ἀνθρώπος, ἡθρομική καὶ λογικῆς διανοίας οἰκειοτάτη πρόσρησις. ἕτος ὁ ἀνθρώπος ἐν ἑκάστῃ τῇ ψυχῇ κατοικῶν, τότε μετ' ἀρχῶν καὶ βασιλέως ὑβρίσκειται, τότε δὲ δικασῆς καὶ βραβυτῆς τῶν κατὰ τὸν βίον ἀγώνων, ἐστὶ δ' ὅτε μάρτυρος καὶ κατηγοροῦ λαβῶν τάξιν, ἀφανῶς ἡμᾶς εὐδοχεῖν ἐλέγχει, μηδὲ διαῖρα τὸ σῶμα ἐὼν ἀναλαμβανόμενος δὲ καὶ ἐπισομίζων ταῖς τῶ συνειδότης λύσις τὸν αὐθάδη καὶ μετὰ ἀφηνιασμῶ δρόμον γλώττης ἐπίσχει. ἕτος ὁ ἐλεγχος ἐπίσχετο τῆς ψυχῆς, λύκα τὴν πλάνην εἶδεν αὐτῆς. τί ζητεῖς; ἀρά γε φρόνησιν; τί ἐν ἐπὶ πανουργίας βαινεις; ἀλλὰ σωφροσύνην; ἀλλ' ἐπὶ φειδωλίαν ἢ τρίβος ἀγει. ἀλλὰ ἀνδρίαν; θρασυτῆς προσέρχεται ταύτη. ἀλλ' ὑβρίσκειται μετέρχῃ; δεισιδαιμονίας ἢ ὁδός.

15. Ἐἶπε δὲ αὐτῶ ὁ ἀνθρώπος, ἀπήρκασι ἐντεῦθεν ἡκαστα γὰρ αὐτῶν λεγόντων, πορευθῶμεν εἰς Δωδαίμ. καὶ ἐπορεύθη Ἰωσήφ ὅπως τῶν ἀδελφῶν αὐτῶ, καὶ εὔρεν αὐτῶ εἰς Δωδαίμ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἱ βόσκοντες, τροφᾶς τὰ αἰδητὰ πάντα παρέχουσι τῶ τῶν αἰδησῶν ἀλόγῳ καὶ ἀπλήρῳ θρέμματι, δι' ἃς ἀκράτορες ἑαυτῶν γενόμενοι καὶ κακοδαίμονες οἱ δὲ ποιμαίνοντες, ἀρχόντων καὶ ἡγεμόνων ἔχοντες διώκων, τὰ ἐξηγησιμὰ ἡμεροῖσι, σέλλοντες τὸ τῶ ἐπιθυμιῶν μέγεθος. ἔπερ ἐν ἐζήτε τῶ ἀρετῆς πρὸς ἀλήθειαν ἀσκησίας, ἐσκέπτετ' ἂν αὐτῶ ἐν βασιλεῦσιν, ἐκ ἐν οἰνοχοοῖς, ἢ σιτοποιοῖς, ἢ μαγειροῖς. οἱ μὲν γὰρ, τῶ ἡδονᾶς ὑβρεπίζουσι· ἐκεῖνοι δὲ, ἡδονῶν ἀρχουσι. διὸ καὶ ἀποκρίνεται ὁρῶν ὅτι τῶ ἀπάτῳ ἰδῶν ἀνθρώπος, ἀπήρκασι ἐντεῦθεν. δείκνυσι δὲ τὸν σωματικὸν ὄγκον, δηλών ὅτι πάντες, οἱς ὑπὲρ κλήσεως ἀρετῆς πόνος διαθλάται, τὸν περιγίον καταλελοιπότες χῶρον, μετεωρολογεῖν ἐγγνώκασιν, ὑδερμίαν τῶν σωματικῶν ἐφελκόμενοι κηρῶν. καὶ γὰρ λεγόντων ἀκηκοῖσιν, φησὶν αὐτόν, εἰς Δωδαίμ πορευθῶμεν· ἐρμυλῶβεται δὲ ἐκλειψις ἰκανή· παρισάντων, ὅτι ἔ μέσως, ἀλλ' ἀκρῶς ἀπόλειψιν καὶ ἐκλειψιν τῶν ἄ μὴ πρὸς ἀρετῶ σωεργεῖ μεμελετήκασιν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ εὔρωται μετ' ἐκ ἐν γε Συχέμ, ἀλλ' ἐν Δωδαίμ. καὶ τί δὴ τῶτό ἐστι; διερμυλῶβεται μετ' γὰρ Συχέμ, ὅμος· σημεῖον ἂν γείνοιτο Φιλεργίας τὸ

μέλος. κατέδισα γὰρ πως ἢ θεόπνοσος Γραφῆ ποτὲ μετ' εἰς ἰχώμ, ποτὲ δὲ εἰς ἔργε τύπον ποιῶσασα τὸν ὅμον. οἷον ἐκείνο Φαμεν, τὸ, δὲ καρδίαν σε εἰς τῶ ἄμους σε, τῶτέσιν εἰς Φιλεργίαν. Δωδαίμ δὲ πάλιν, ἐκλειψις ἰκανή. κατελείφθησαν τοίνῳ οἱ ἐξ Ἰσραὴλ ἐκ ἐν Φιλεργίαις ὄντες ταῖς εἰς ἀρετῶ, ἔτε μὲν ὑδοκιμήσει ταῖς κατὰ νόμον, ἀλλ' ἐκλείπει πολλῇ, δικαιοσύνης δηλονότι, καὶ ἀπάσης ἐπιακείας, ἔ γὰρ ἡ δίκαιος, ἔδὲ εἰς, ἐκ ἡ ὁ ποιῶν χρηστότητα, καὶ τὰ ἐξῆς. Ψαλ. 13. 3.

16. Προεἶδον δὲ αὐτόν μακρόθεν πρὸς τῶ ἐγγίσει πρὸς αὐτῶ· καὶ ἐπονηρεύσαντο τῶ ἀποκρίναι αὐτόν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βελοῦνται μετ' ἐν κατὰ τῶ ἀγία θάνατον. ὁ δὲ Θεὸς ἔργον ἔχει ἔ μόνον τὰ παρ' ἑαυτῶ διδόναι ἀγαθὰ, ἀλλὰ καὶ τῶ ἡμετέραν κακίαν εἰς ἀγαθῶ χρησὶν μετανεγκίαν, καὶ τῶ κακίαν εἰς οἰκονομίαν μεταχειρίζεται. ἦτις δὴ κακία ἐπῆνει καὶ μὴ βελομική τὸν Ἰωσήφ. ἄπας γὰρ πωλῶν ἐπαινεῖ τὸν πωλόμενον διὰ πλείω τιμῶ.

17. Εἶπε δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτῶ· ἰδὲ ὁ ἐνυπνιασθεῖς ἐκεῖνος ἔρχεται. Νῦν ἐν δευτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ῥίψωμεν αὐτόν εἰς ἐνα τῶν λάκκων· καὶ ἐρῶμεν, θηρίου πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν· καὶ ὀψόμεθα, τί ἔσαι τῶ ἐνύπνια αὐτῶ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες, ὅτι τῶν αἰνυπνίῶν τῶ ἐκβασιν προσδοκῶντες, ἀνελεῖν αὐτόν ἐπεχείρου;

18. Ἀκῆσας δὲ Ῥεβίμ, ἐξείλετο αὐτόν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ εἶπεν, ἔ πατάξωμεν αὐτόν εἰς ψυχῆν.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Ῥεβίμ καὶ Ἰκάσας ἀριστα σιβεβλοῦσαντο. πρὸς γὰρ ἀνδρας εἶχον ἀνημέρους. οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν Συμεῶνα καὶ Λοῦτὶ ἔ μετρίως ἀπογοῦσάμενοι τῆς ἀνδροφονίας, ἐν σιμηδαία μετ' ἡδὴ ποτὲ τῶ πράγματος ἐγεγόνεισαν, ἔρπειν δὲ περὶ τῶ τοιαύτας ὠρέγοντο κνίσας ἰχθυοτικῶς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ῥεβίμ δὲ σώζειν ὁρμήσας, ὤτετο διὰ τῶ διαλλάτθεσασα τῶ πατρὶ διὰ τῶ εἰς Βάλλαν παρανομίαν, τῶ παλλακίδα τῶ πατρὸς αὐτῶ.

19. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ῥεβίμ, μὴ ἐκχέητε αἷμα· ἐμβάλλετε αὐτόν εἰς τὸν λάκκον τῶτον τὸν ἐν τῆ ἐρήμῳ, χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῶ. ὅπως ἐξέλεθε αὐτόν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀποδῶ αὐτόν τῶ πατρὶ αὐτῶ.

20. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἦλθεν Ἰωσήφ πρὸς τῶ ἀδελφῶς αὐτῶ, ἐξέδυσαν τὸν Ἰωσήφ

Ἰωσήφ τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον τὸν A
περὶ αὐτόν.

κγ. Ἐρρίψαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ λάκκος κενὸς, ὕδωρ ἐκ εἶχεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ σφάζεται Ἰωσήφ, ἀλλὰ ζῶν εἰς τὸν λάκκον κατέρχεται. εἰκὼν γὰρ ἡ τῆς ἐν τῇ ζωῇ τὸν ἄδλω σκυλεύσαντος. κενὸς δὲ καὶ ὁ λάκκος, ὡσπερ καὶ ὁ τάφος τῆς σωτήρος.

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ζῶν εἰς τὸν λάκκον κατέρχεται, ἐπειδὴ εἰκὼν ἡ τῆς ζῶντος. κατέβη Ἰωσήφ εἰς λάκκον κενόν. ἡ δὲ καὶ τὸ μνήμα τῆς σωτήρος κενόν, νεκρὸν μὴ ἔχον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἄλλ' ἐπέγνωσαν μὲν παρόντα μετὰ σαρκὸς τὸν ἡγαπημῖον, τὸν νοητὸν Ἰωσήφ. ἔφη γὰρ ὁ μακάριος δὲ- I
τωκίν. 12. 42. αγγελιστῆς Ἰωάννης, ὅπως μέντοι καὶ ἐκ
» τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστυσαν εἰς αὐτόν,
» ἀλλὰ διὰ τῆς Φαρισαίων εὐμολόγησιν.]
ἐπιγνόντες τοίνυν Ἰσραῖοι πεπαρωνήκασιν εἰς Χριστόν. ἀπεκλόνασιν γὰρ, καὶ ὡσπερ εἰς λάκκον τῆτον καθήκον οἱ δαίμονες, τὸ βαθὺ καὶ σκοτεινὸν τῆς θανάτου βάρβαρον, τρεῖς τὸν ἄδλω. καθίσταν εἰς λάκκον ἔτεθνεῶτα τὸν Ἰωσήφ, πλὴν ὡς τεθνηξόμενον, καὶ ἐκ εἰς μακρὰν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄθρει δὲ λοιπὸν τῶν I
» ἱερῶν γραμμάτων τὴν νῆψιν, καὶ τὸ πολ-
» λὺ ἀπεξέσμενον εἰς τὸ ἀκριβές. ὁ λάκ-
» κος, Φησί, κενὸς, ὕδωρ ἐκ εἶχεν. ἵνα σαφῶς καὶ εὐαργῶς ὁ ἄδης ἡμῖν διὰ τῆς κατασημαίνηται. καὶ τίνι τρόπῳ; ὕδωρ μὲν γὰρ σύμβολον ἂν εἴη ζωῆς, ὡς ζωοποιόν. ὕδωρ δὲ ἐκ εἰναί Φησιν ἐν τῷ λάκκῳ. τῶν γὰρ ζωῆς ἐσρημῶν νοοῖτ' ἂν εἰκότως ὁ ἄδης οἶκος τε καὶ εἰδικαίτημα.

κδ. Ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδον· καὶ ἰδὲ ὀδοιπόροι Ἰσραηλίται ἤρχοντο ἐκ Γαλααδ· καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ σακτῆς· ἔπορευοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς Αἴγυπτον.

** ΕΦΡΑΙΜ. Ὡς δὲ ὡμοὶ εἰέβαλον Z
τὸν Ἰωσήφ ἐν τῷ λάκκῳ, ἐκάθισαν τῆς φαγεῖν καὶ πιεῖν μετὰ χαρᾶς. ὡσπερ ἄντις νικήσας πόλεμον πλερώσεται, ἔτω καὶ ἔτοι μετὰ χαρᾶς τῆς καρδίας ἀνέκεντο.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἰωσήφ ἐδιόμνοι ἅμα δὴ ἐπώλησαν αὐτόν, σφάζαντες τῇ προδέσει· ἔτω τὸν αὐτόν

τρόπον καὶ Ἰσραῖοι βδελυκτοὶ τὸ πάχα ἐδίοντες, ἔσφαξαν τὸν Σωτήρα.

κε. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ πρὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, τί χρήσιμον, εἰάν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτῆς;

Τί χρήσιμον. Ἀκύλας, τί πλεονέκτημα. Ἄλλος, τί κέρδος.

κς. Δεῦτε ἀποδώμεθα αὐτόν τοῖς Ἰσραηλίταις τέτοις· αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔσωσαν ἐπ' αὐτόν, ὅτι ἀδελφὸς ἡμῶν, καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐσίν· ἤκασαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς ἤκασαν, ἐπέδισαν.

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ἔδει γὰρ τότε τὴν πρᾶσιν τῆς Ἰωσήφ γενέσθαι διὰ τῆς Ἰσραὴλ, ἐπειδὴ καὶ ἡ πρᾶσις τῆς σωτήρος διὰ Ἰσραὴλ τῆς προδοτικῆς ἐγένετο. ἡ δὲ ἐπιβελή τῶν ἐπιβελουμένων οὐδὲς προκοπῆς ἐγένετο τῷ φθονομῶν.

κς. Καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι οἱ Μαδναῖοι οἱ ἔμποροι, καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσήφ ἐκ τῆς λάκκου· καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσήφ τοῖς Ἰσραηλίταις εἰκοσι χρυσῶν. καὶ κατήγαγον τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Τοῖς ἐμπόροις ἀποδίδοντα τὸν Ἰωσήφ ἀνεκλύσαντες ἐκ τῆς λάκκου, μῶν (1) εἰκοσι, ἐπλακαίδεκα ἐτῶν γεγονότα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνεβιβάσθη τὸ παιδάριον. ἀνεβίω δὲ καὶ ὁ Χριστὸς ἐκ νεκρῶν. ἔτι γὰρ γέγονε τῷ λάκκῳ κάτοχος, ἔτι μεμύηκεν εἰς ἄδης, κεκνήωκε δὲ μάλλον αὐτόν. ἔφη γὰρ τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλθετε. ἐπειδὴ δὲ ἀνεβιβάσθη, καὶ ἐκ εἰς μακρὰν ὁ θεσπέσιος Ἰωσήφ ἀπῆρκεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐκπριαμῶν αὐτῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν· ἦσαν δὲ ἀρωμάτων ἔμποροι. ἀνεβίω μὲν γὰρ καὶ ὁ Χριστὸς, καὶ ἀναβέβηκεν ἐκ τῆς λάκκου· μεταπεφοίτηκε δὲ, τῷ Ἰσραὴλ ἀφείδ [εἰς τὴν τῶν ἐθνῶν χώραν, περιφερόντων αὐτὸν τῶν] νοητῶν Ἰσραηλιτῶν, [τρεῖς τῶν] ἐν ὑπακοῇ Θεοῦ. ἐρμηνεύεται γὰρ ἔτω ἢ λέξις. τίνες δ' ἂν εἴεν οἱ τοιοῦτοι; πάλιν οἱ μακάριοι μαθηταί, τὸ ἔς ὑποδύντες τοῖς διὰ Χριστὸς παιδομασί, καὶ ἀπαρχὴ γεγονότες τῶν δοκιμῶν ἐν ὑπακοῇ καὶ πίσει, καὶ τοῖς ὑπὲρ νόμον αὐχρήμασιν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι νοοῖντ

(1) Μνάς, ἢ τις τῆς ἐβραϊκῆς μνήμης καλεῖται. ἢ δὲ Ἰταλικὴ μνάς τεσσαράκοντα σατήρων ἐσίν. ὅπερ ἄγγιαν ἢ, λίτρας μᾶς καὶ διμῖρες. Ἐπιφάν. ἐν τῷ περὶ μέτρ. καὶ σαθμ. βιβλ. Ἰσραὴλ δὲ, ὅτι τὸ, μνήμη, μανὴ Φησὶν ὁ Πετὰβ. (ἐν τοῖς τῆς Ἐπιφάν. χειλ.) δεῖν ἀναγνωσκέσθαι. περὶ δὲ τῆς μνάς ὁ τῆς Νικάνδρου χολιαστῆς, (αὐτ.) τάδε Φησὶν, ἢ δὲ Ἰταλικὴ μνά, λίτρας μίαν ἡμισυ, ἰσοδύναμος δὲ καὶ ἰσοστάσις τῆς ἰταλικῆς μνάς ἢ ἀτλικῆς, καθ' Ἡρώνα.

νοοῦντ' ἂν εἰκότως καὶ ἀρωμάτων ἔμποροι, τὸ Χριστῆ μυστήριον ὀψωδιάζοντες, καὶ ἀπάσης ἀρετῆς ἰδέαν ἐν ἰδίαις ψυχαῖς ἀναματλούμενοι γενικῶς. ἔτοι τὸν Ἰωσήφ ἐξεπρίοντο τρόπον τινὰ, πάντα μὲν ἀφάιτες τὰ ἐν νόμῳ λαμπρὰ, τὸν εἶνα δὲ καὶ πολυτίμητον ἐμποροδυσάμενοι μαργαρίτῳ, κατὰ τὴν αὐτῆ τῆ Σωτῆρος παραβολῆν. ἔτοι τοῖς ἔθνεσι διεκομίσαντο τὸν Χριστὸν, ἱερουργῶντες τὸ εὐαγγέλιον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ὁ μονογενῆς, καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γεγονώς· κεχρηματικῶς καὶ ἀδελφός τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πρόγε τῶν ἄλλων τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, θάνατον ὑπέμεινε, καὶ ἀνέτη σαυρὸν, καταβέβηκε τε εἰς ἄδ. ἔ καὶ εἰς τύπον ὁ λάκκος· πλὴν ἀνεβίω πάλιν, καὶ τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ] ἀπνοοφίζετο. δέδοται [δὲ] ὡπερ [τοῖς] τῶν νοητῶν ἀρωμάτων ἔμποροις, τῆς τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις, οἱ τὸ αὐτῆ μυστήριον ὀψωδιάζοντες, εἰς τὴν τῶν ἔθνων καθήκοντο χώραν, διὰ τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων τοῖς ἐκ εἰδόσιν αὐτὸν ἀποφύροντες τὴν τῆ δόξα μορφῆν περιεάμενον. κηρύσσεται γὰρ ὁ δι' ἡμᾶς ἐν σαρκὶ γεγενηὸς λόγος καὶ ἐν τῇ τῆ δόξα μορφῇ. τῆτο οἴμαί ἐστι τὸ ἀπνευχθῆναι διὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.

κθ. Ἀνέσχεψε δὲ Ῥαββὶ ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἔχ ὄρα τὸν Ἰωσήφ ἐν τῷ λάκκῳ· καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτῆ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κεκόλυκε Ῥαββὶ μὲν Φωνῶντας τὸς ἀδελφούς. δεδυσφόρηκε δὲ καὶ Ἰδδας. καὶ ἡ μὲν Ῥαββὶ μὲν πρωτότοκος· Ἰδδας γὰρ μὲν ἐκ τῆς εἰς βασιλείαν κεκλημένης Φυλῆς. ἔκην ὅσοι τὴν τῆ πρωτοτόκῃ συμμορφίαν πεπληθήκασιν, εἴπερ ἦσαν ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ὅσοι κέκλυται πρὸς τὴν τῶν ἔθνων βασιλείαν, τὸ διὰ Χριστῆ προσηκάμενοι κήρυγμα, δεδυσφορηκασιν ἔ μικρῶς ἐπὶ τοῖς κατ' αὐτῆ τολμημασιν. ἦσαν γὰρ ἦσαν ἐκ ὑβριζήθητοι κατ' ἐκεῖνο καιρῶ, κατὰ τὴν τῆ ἱερουσαλήμ καὶ τὴν ἑτέραν τῶν Ἰσραὴλ χωρῶν οἱ λελυπημένοι καὶ στωαλήσαντες Χριστῶ ἠτιμασμένῳ.

κθ. Καὶ ἀνέσχεψε πρὸς τὸς ἀδελφούς· καὶ εἶπε, τὸ παιδάριον ἐκ ἔσιν ἐν τῷ λάκκῳ· ἐγὼ δὲ πῶ πο-

λ. ρεύσομαι ἐτι; Λαβόντες δὲ τὸν χιτῶνα τῆ Ἰωσήφ, ἔσφαξαν ἑριφὸν αἰγῶν, καὶ ἐμόλυναν τὸν χιτῶνα τῷ

λα. αἵματι. Καὶ ἀπέσειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον, καὶ εἰσήνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν· καὶ εἶπαν, τῆτον εὐρο-

(1) Τὰ ἐξῆς ἐκ τῆ τῆς Αὐγ. κώδ. ἐλήφθη.
(2) Ἐξῆ δὲ. ὁ αὐτ.

Α μιν, ἐπίγνωθι εἰ χιτῶν τῆ ὑἱ ἔσιν, ἢ ἔ.

λβ. Καὶ ἐπέγνω αὐτὸν, καὶ εἶπε, χιτῶν τῆ ὑἱμα ἐστὶ· θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν· θηρίον ἤρπασε τὸν Ἰωσήφ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐκ ἀποκαλύπτει δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἰακώβ, ὅτι ζῆ ὁ Ἰωσήφ, καὶ ὅτι εἰς Αἴγυπτον κατήχθη· ἵνα μήπως ἔτος λυτρώμενος τὸν υἱόν, ἐμποδίση τῇ ὑπερον οἰκονομίᾳ τῆ Θεῶ, (1) κατὰ τὴν Αἴγυπτον αὐτῶ καὶ ἐν τῇ Ἐξόδῳ γεγεννημένῳ. ἀμέλει ὅτε λοιπὸν ἐγνώσθη τῷ Ἰακώβ ὑπερον, ὅτι ζῆ Ἰωσήφ, τότε αὐτῶ ἐπιφαίνεται ὁ Θεὸς θάρρῆν παρακελεύόμενος, ὅτι Ἰωσήφ ὁ υἱὸς ἐπιβαλεῖ τὰς Γεν. 46. 4.
Β χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὸς ὀφθαλμούς σου. ὡπερ δὲ Ἰωσήφ εἰ ἔμνε παρὰ τῷ πατρὶ, ἢ Αἴγυπτος τὸν τῆ λιμῆ θραπτότῳ ἐκ ἐδέχεται· ἔτως ὁ μονογενῆς, εἰ ἔμνε παρὰ τῷ πατρὶ ἐν τῇ ἀγία δόξῃ κρυπτόμενος, τὴν οἰκονομίᾳ ἐκ ἔσωζε.

λγ. Διέρρηξε δὲ Ἰακώβ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ τὴν ὀσφύν αὐτῆ, καὶ ἐπένευσε τὸν υἱὸν αὐτῆ ἡμέρας πολλάς.

Δ **ΑΔΗΛΟΥ.** Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐτελεύτησε καὶ Βάλλα πενθῆσα τὸν Ἰωσήφ, ἢ καὶ ἐδήλασεν αὐτόν, καί γε ἢ Δάνα θυγάτηρ Ἰακώβ. τρεῖς παῖδη. διὰ τῆτο κακῆσιν ἐκυτῆς οἱ Ἰσραηλιταὶ τῇ δεκάτῃ τῆ ἐβδόμῃ μιλῶς, ἀποδὸν ἐδίοντες.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Κακῆσιν πάλιν σκοπήσωμεν, ὅτι ὡπερ ὁ Ἰωσήφ ἐν τῇ οἰκίᾳ (2) τῆ πατρὸς ἐπενθεῖτο ὡς νεκρὸς, ἦξε δὲ (3) ἐν Αἴγυπτῳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτω Χριστὸς, παρὰ μὲν Ἰσραηλιτοῖς νεκρὸς εἶναι νομόμισαι, ἐν δὲ τοῖς ἔθνεσι πισθῆται ζῶν καὶ διαμείων καὶ βασιλεύων εἰς τὸς αἰῶνας.

λδ. Συνήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτῆ καὶ αἱ θυγατέρες, καὶ ἦλθον παρακαλέσαι αὐτόν· καὶ ἐκ ἠθέλε παρακληθῆναι, λέγων, ὅτι καταθήσομαι πρὸς τὸν υἱὸν μὲ πενθῶν εἰς ἄδ. καὶ ἐκλαυσεν αὐτόν ὁ πατὴρ αὐτῆ.

Ζ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τί οὖν αὐτῆ καὶ αἱ θυγατέρες. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι καὶ θυγατέρας εἶχεν ἄλλας· ἢ μᾶλλον τὰς ἐκγόνους ἔτω καλεῖ.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Πάρεσι κἀνλεῦθον ἰδῆν, ὅτι λελυπηκέν ἔ μετρίως τὸν ἐν τοῖς ἔθνοις πατέρα καὶ Θεὸν ἢ εἰς Χριστὸν παροινία καὶ μισοφροσύνα. προσκεκράσασιν δὲ ἔτω δεινῶς,

(2) Ἐν μὲν τῷ οἴκῳ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

δαινῶς, ὡς παραιτῶσαι παράκλησιν. μό-
νον δὲ ἐχὶ καὶ ἀνέχεσθαι μηδενός. ἄπερ
ἔλοιτότις τὰς ὑπὲρ αὐτῶν ποιῶσαι λι-
τάς. ἐλιπάρην μὲν γὰρ οἱ Προφῆται
πολλάκις, καὶ σώσεσθαι περεκάλυν τὸν
Ἰσραὴλ, καίτοι δεδρακότα τὰ ἐπέκεινα
λόγῃ παντός κατὰ τῶν Προφητῶν. κα-
ταπόση δὲ τὴν ἡμερότητα πολλάκις Θεός.
οικέται γὰρ ἦσαν οἱ κινδυνώσαντες. ἐπι-
δὴ δὲ εἰς αὐτὸν πεπαρωγήκασιν τὸν υἱόν,
ἀπαράκλητος ὁ πατήρ, δυσανάτρεπλος ὁ
θυμός. ὑβρισαι γὰρ ἐκ ἔτι Προφήτης,
ἀλλὰ Προφητῶν δεσποτίας, καὶ ὁ τῶν ὄλων
Σωτήρ, τῆς Χριστός.

λε. Οἱ δὲ Μαδναῖοι ἀπέδοντο τὸν
Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον τῷ Πεντεφρῆ τῷ
σπάρδοντι Φαραῶ ἀρχόντι μαγεύων.

ΛΔΗΛΟΥ. Μαδναῖοι Ἰσραηλίται καὶ
ἄκοντες ἐπαινεῖσι τὸν παῖδα, (πᾶς γὰρ
πῶλων ἐγκωμιάζει) περὶ τὸ κέρμα βλέ-
ποντες.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τοῖς μὲν παρὰ (1)
Ἀκύλα καὶ Συμμάχῳ Φετριφάρ εἶρηται
ἐν τῷ τῷ τόπῳ· ἐν δὲ ἑτέρῳ Φετριφάρ.
καὶ ἡ μὲν τῆ παρόντος ὀνόματος ἐρμηνεία
παράκειται τῇ λέξει· ἡ δὲ ἑκδοσις (2) τῆ
ἑτέρας, ἐν τοῖς ἐξῆς Φανῆται.

Κ Ε Φ. ΛΗ.

- α. γένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί-
νῳ, κατέβη Ἰδδας ἀπὸ
β. τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ, καὶ
ἀφίκετο ἕως πρὸς ἀνδρωπὸν τινα ὀδο-
β. λαμίτην, ὃ ὄνομα Εἶρας. Καὶ εἶδεν
Ἰδδας ἐκεῖ θυγατέρα ἀνθρώπου χα-
ναναῖα, ἢ ὄνομα Σαῦ· καὶ ἔλαβεν
αὐτήν, καὶ εἰσηλθε πρὸς αὐτήν.
γ. Καὶ συλλαβῶσα ἔτεκεν υἱόν, ἢ ἐκά-
δ. λεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἡρ. Καὶ συλ-
λαβῶσα ἔτι ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλε-
ε. σε τὸ ὄνομα αὐτῆ Αὐνάν. Καὶ προ-
θεῖσα ἔτι ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε
τὸ ὄνομα αὐτῆ, Σηλώμ. αὕτη δὲ ἦν
ἐν Χασβί, ἠνίκα ἔτεκεν αὐτῆς.

** ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Καταβέβηκε τοίνυν
Ἰδδας, καὶ ἀφίκετο πρὸς ἀνδρωπὸν, ὃ
ὄνομα Ἰρας. αἰπόλος δὲ ἔτος, καὶ τεχ-
νίτης τὰ ποιμνικά. καὶ τὴν Σαβᾶν ἐκεί-
σε θεασάμενος, ἐποιεῖτο μὲν στωικέσιον,
μητέρα δὲ καὶ τριῶν ἀπέδειξε τέκνων·
Ἡρ δὴ λέγω, καὶ Αὐνάν, καὶ μῆτοι καὶ
Σηλώμ. καὶ ὁ μὲν Ἡρ δερμάτινος, τῆ-
τέσι σάρκινος, ἐρμηνεύεται· πεπληγῶς
δὲ καρδίαν Αὐνάν· ἐκασασμός δὲ ὁ τρίτος,
ἦγεν ὑπόλυσιν καὶ ἐρλώδους. καταβέ-
βηκε δὲ καὶ ἐξ ἑρανῶν καθάπερ ἔκτινος
ἀγίας γῆς ὁ μονογενὴς τῆ Θεῆ λόγος, ὁ
ἀληθῶς ὑμνευμένος, καὶ τῆς βασιλείας
τῷ δόξαν φυσικῶς ἀνημμένος. τῆτι γὰρ
ἡμῖν τὸ τῆ Ἰδδα πρόσωπον ὑπεμφώμεν
ἀν. ἀνεσιν μὲν γὰρ ἡ τῆ ὀνόματος σημα-
σία δηλοῖ. βασιλικωτάτη δὲ τῶν ἄλλων,
καὶ ἐν ταῖς εἰς ἄκρον ὑπεροχαῖς ἡ Ἰδδα
τέθειται Φυλῆ. Καὶ μετ' ὀλιγα. Καταβέβη-
κε τοίνυν ὁ μονογενὴς τῆ Θεῆ λόγος, καὶ
ἐπεφοίτησε μὲν τῇ ἐρήμῳ Μαδιάμ διαποι-
μαίνοντι τότε τῷ μακαρίῳ Μωσῆ· ὡφθη
γὰρ αὐτῷ ἐν εἰδεί πυρὸς ἐν τῇ βᾶτῳ· καὶ
σωήφθη τῷ τῶν δι' αὐτῆ, καθάπερ
ἀλλοφύλῳ Χαναναίῳ γυναικί, τῇ κατ' Αἰ-

γυπτον σωμαγωγῆ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· κα-
θάπερ ἀμέλει καὶ Ἰδδας διὰ τῆ ποιμαίνον-
τος τῆ Σαβᾶ, ἢ διερμηνύεται ὑψωσίς τε
καὶ ἔπαρσις. κεκλημένη γὰρ ὡπερ εἰς
οικειότητα τὴν ὡς πρὸς Θεὸν ἢ τῶν Ἰσ-
δαίων σωμαγωγῆ, χθαμαλῆ μὲν ἰὼ ἐκ ἔτι
καὶ πεπατημένη, καὶ τὸ τῆς δαλείας ἔχθ-
σα μικροπρεπές, ὑψηλῆ δὲ γέγονε καὶ
διαφανῆς. λελύρωται γὰρ ὡς ἐκ καμί-
νης σιδηρᾶς, καὶ ἐξ οἴκῃ δαλείας, κατὰ τὸ
γεγραμμένον. εἶτα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ συ-
ναγωγῆς τῆς ὡς ἀλλοφύλῃ καὶ εἰδωλολα-
τρίας ποτὲ τρεῖς γεγόνασι λαοὶ, τῶν
υἱῶν τὰξιν ἀποπληρῶντες Θεῷ, καὶ μιᾶς
μὲν ὡπερ ἐκπεφυκότες μητρὸς, μερσα-
μενοὶ δὲ τὴν ἐν χρόνῳ γένεσιν.

ε. Καὶ ἔλαβεν Ἰδδας γυναῖκα
Ἡρ τῷ πρωτόκῳ αὐτῆ, ἢ ὄνομα
ζ. Θάμαρ. Ἐγένετο δὲ Ἡρ ὁ πρώτο-
τοκος Ἰδδα πονηρὸς ἐναντίον Κυρίου·
ε. καὶ ἀπέκτεινε αὐτὸν ὁ Θεός.

η. Εἶπε δὲ Ἰδδας πρὸς Αὐνάν,
εἰσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τῆ ἀδελ-
φῶσ, καὶ ἐπιγάμβρευσον αὐτήν,
καὶ ἀνάσῃσον σπέρμα τῷ ἀδελ-
φῶσ.

» ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Εἶπε δὲ Ἰδδας τῷ Αὐ-
» νάν, εἰσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τῆ ἀδελ-
» φῶσ, καὶ ἐπιγάμβρευσον αὐτῷ, καὶ
» ἀνάσῃσον σπέρμα τῷ ἀδελφῶσ. Τῆτο
καὶ διὰ Μωϋσεως ὁ Θεὸς ὑπερον προσάττει.
μηποτε ἐν ἡδὴ ἐδεδώκει τὸν νόμον τῆτον;
λέγει γὰρ καὶ τῷ Ἀβραάμ διαλεγόμενος
» αὐτῷ· ἦδειν γὰρ ὅτι σπυλάξει τοῖς τέκνοις Γεν. 18. 19.
» αὐτῆ Ἀβραάμ, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτῆ μετ' αὐ-
» τόν· καὶ φυλάξει τὰς ὁδοὺς Κυρίου τῆ
» Θεῆ, δικαιοσύνην ποιῆν καὶ κρίσιν. τὸ δὲ
» ἀνιστᾶν σπέρμα τῷ ἀδελφῷ, τοῖς πενήθεσι
» παρέχε παραμυθίαν, ὅτε ἔπω ἐδέδα-
» το τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως Φανερά ἢ
ἐπαγγελία.

θ. Γινῆς

(1) Περὶ Ἀκύλαν καὶ Συμμάχον ὁρθότ.

(2) Ἐκδοσις. ἐν Τόμ. 2. σελ. 43. τῆς τῆ Ρεαίε ἐκδόσ.

9. Γινῶς δὲ Αὐνάν, ὅτι ἐκ αὐτῶ
ἔσαι τὸ σπέρμα, ἐγένετο ὅταν εἰσῆρ-
χεται πρὸς τὴν γυναῖκα τῆ ἀδελφῆ
αὐτῆ, ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν γῆν τῆ μη-
δυναί σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ νόμῳ ἐκείνῃ ἡμελ-
λει εἶναι τὰ γινόμενα, καὶ αὐτῆ ὀνομά-
ζεσθαι, εἰ καὶ ἕτος φύσει πατήρ ἦν, διὰ
τῆ εἰπεῖν, ἐπιγαμβροῦσε.

ι. Πονηρὸν δὲ ἐφάνη ἐναντίον τῆ
Θεῶ, ὅτι ἐποίησε τῆτο· καὶ ἐθανά-
τωσε καὶ τῆτον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πᾶς ὁ σπείρων εἰς τὴν
σάρκα, καὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς εἰ τῆ γῆ
θησαυρίζων, ὅμοιος τῷ Αὐνάν· διὸ καὶ θά-
νατῆται ὑπὸ τῆ Θεῶ.

ια. Εἶπε δὲ Ἰδαίς Θάμαρ τῆ
νύμφῃ αὐτῆ, κάθῃ χήρα ἐν τῷ οἴκῳ
τῆ πατρός σου, ἕως μέγας γένηται
Σηλῶμ ὁ υἱός σου. εἶπε γὰρ, μήποτε
ἀποθάνῃ καὶ ἕτος, ὡπερ καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ αὐτῆ. ἀπελθῆσα δὲ Θά-
μαρ, ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ τῆ πατρός
αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παῖδες μὲν ἔν ἕτοι γε-
γόνασιν τῷ Ἰδαί τρεῖς. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἡβλῆ
ἤκον οἱ νεανία, δέχεται τὴν Θάμαρ, καὶ
τῷ πρωτοτόκῳ συγκαταβάζεται, τῆτεσι
τῷ Ἡρ. ἐπειδὴ δὲ ἦν πονηρὸς ἐν ὀφθαλ-
μοῖς τῆ Θεῶ, πρὸ παίδων γονῆς τῶν κατ'
ἡμᾶς ἀπηλλάττετο. ἀπέκλιπε γὰρ φησὶν
αὐτὸν ὁ Θεός. εἴτα προτρέπει τὸν Αὐνάν
ὁ πατήρ τῆ τῆ ἀδελφῆ συγκαταβάζεται
γυναικί, καὶ ἀναστῆσαι σπέρμα τῷ κατοι-
χομένῳ. ὁ δὲ ἐπέπερ ἐκ αὐτῆ, φησὶν,
ἡμελλεν ἔσεσθαι τὸ γεννώμενον, τὸν σω-
δὲ νόμον ἠδίκαι καταχέων εἰς τὴν γῆν.
διόλλυται δὲ καὶ ἕτος ὑβύς. ἕ γεγυνο-
τος, ἐδέδωκε λοιπὸν Ἰδαίς τὸν τρίτον συγ-
καταβάζειν υἱόν, φησὶν δὲ τὸν Σηλῶμ. εἴ-
τα καιρῶ γεγυνοτός δευτεροφύρηκεν ἡ Θά-
μαρ ἐπὶ τῷ μελλήσῳ τῆ γάμῃ. ἐτόπαζε
δὲ ἡδὴ πως, ὡς ἐκ ἀνήσει τὸ πέρας αὐτῆ
τὸ ἐπιγγελεμένον ὁ κηδεύς. σκήπεται
δὲ μᾶλλον ὑπερτιθεῖς καὶ παραβιβάζων
εἰς ἐλπίδας ἐκ ἐσομένης τὸ προσδοκῆσθαι.
καὶ τὶ δὴ πρὸς τῆτο μηχανάται λοιπόν;

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. "Ὅτι ἔδειξεν εἰ νόμῳ
δικαιῶται παρὰ Θεῶ, ἔτε μὲν εἰ τῆ τῶν
Ἰδαίων σωμαγωγῆ τῆς τῆ Θεῶ γαλιωότη-
τος ἡ μέθεξις ἦν· ὁ γὰρ νόμος ὀργλῶ κα-
τεργάζεται, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ὑπο-
φλισσιν ἂν ἀνιγματοδῶς τῶν Ἰδαίων παί-
δων ἡ γένεσις, σωμακηκότων τῆ Θάμαρ.
Ἡρ μὲν γὰρ ὁ πρωτοτόκος ἐστὶ δερμάτινος,
ἡτοι γήϊνος. ἐπέπερ δὲ ἦν πονηρὸς, θά-

νάτω κατεδικάζετο. πονηρὸς δὲ κατὰ τὸ
ἀληθῆς ὁ πρῶτος ὠφθη λαός, καταγογ-
νύζων Θεῶ, καὶ λέγων· μὴ διωθήσεται ὁ
Θεός ἐτοιμάσαι τραπέζαν, καὶ τὰ ἐξῆς.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Πέπλωκε δὲ τὰ κῶλα αὐτῶν
ἐν τῆ ἐρήμῳ, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἐκῆν
ὁ πρωτοτόκος Ἡρ, τῆτεσι ὁ πονηρὸς τε
καὶ σαρκικός, διόλλυτο πρῶτος, καρπὸν ἐδέ-
να ἔχων ὑπερφί-
νειν ἂν ἡμῖν, ὡς εἰ τῷ τῷ, πάλιν ἡ ἀπαι-
δία. εἰκόνας γὰρ ὡπερ τῶν εἰ νοῆσει τὰ
αἰδιότητά. εἴτα μετ' ἐκείνον δούτερος ὡπερ
τις υἱὸς τῆ λυτρωσαμένης Θεῶ, καὶ ἐξ οἴκου
δουλείας ἐξαγαγόντος ὁ μετ' ἐκείνους λαός.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἦν γὰρ ἀληθῶς Αὐνάν, τῆ-
τέσι πεπληγῶς καρδίαν. ἐτράπετο γὰρ
ἐκτόπως εἰς πολυθῆταν, τὸν εἴνα καὶ φύ-
σει καὶ ἀληθῶς κατὰ κελαιοπῶς. ἐκῆν καὶ
ἀπώλετο καὶ δεδύλωκεν ἀλλοφύλοις. τῆ-
τι γὰρ ἡμᾶς ἡ τῶν καλεσμένων κριτῶν ἐδί-
δαξε βίβλος. τῆτεσι καὶ τοῖνυ εἰ ἀπαιδία
καὶ ἕτος, καθῶς καὶ ὁ Ἡρ, σπείρων εἰς
ἐδὸν, τῆτεσι εἰς γῆν. ὅθεν ἦν εἰκόνας ἐδέ-
να πάντως ἀποκερδῆσαι καρπὸν, ἡ καὶ
ἀναστῆσαι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ. κα-
τῶκησε δὲ καὶ ὁ μέσος τε καὶ ὡς εἰ χρό-
νῳ δούτερος λαός διὰ τῆς κατὰ νόμον
ἐπιεικειᾶς ἀντὶ τῶν ἀπειθησάντων ἑαυτὸν
ὡπερ ἀναστῆσαι Θεῶ, καὶ νέον ἡδὴ πως
ἀνταναφύτω λαὸν ἐπιδαῖσαι διὰ πραγ-
μάτων. τῆτο γὰρ ἐστὶν οἴμα ἀνιγματο-
δῶς τὸ ἀναστῆσαι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ.
ἀνηρημένοι δὲ ἔν τοῖν δυοῖν ὡς ἐπ' αἰτίαις
δύλογοις· ὁ μὲν γὰρ ἦν πονηρὸς, ὁ δὲ πε-
πληγῶς καρδίαν· ἐξείργει τὸν τρίτον τῆς
πρὸς Θάμαρ ὀμιλίας, δεδιῶς δὲ ὁ πατήρ,
μὴ ἄρα πως τοῖς ἡδὴ διολωλοῖσι καὶ αὐτὸς
καταφθείροιτο. τὸν γάρτοι τρίτον λαόν,
τὸν οἰοναὶ καὶ νεώτατον, τὸν ὡς εἰ λοιδῶ
καιρῶ τῶν ἀγίων Προφητῶν, μετ' ἂν καὶ
γαίτων ὑβύς ὁ θεασάσιος Βαπλισηῆς, τὸν
δὲ παρόντα δεικνύων τὸν ἐξ ἔρανῆ, τῆτε-
σι Χριστὸν, ἐκ ἐφῆκε Θεός οἰοναίπως ἐνέ-
χεσθαι ταῖς ἀγκάλαις τῶν Ἰδαίων σωμα-
γωγῆς, ἔτε μὲν ἐδέλει τὸν ἀπ' αὐτῆς
ἔχειν καρπὸν, μὴ ἄρα πως ἀπώλοιο καὶ
αὐτός. ὁ γὰρ νόμος ὀργλῶ κατεργάζεται. Ρωμ. 4. 15.

Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀσισαφῆς ἔν τῆ Θάμαρ Ση-
λῶμ ὁ νεώτατος. διὰ δὲ τῆτο χήρα με-
μακῆκε, καὶ μακρὸς εἰ τῆτω διατετέλεκε
χρόνους. ἕ γὰρ ἐφῆκε Θεός καρποφο-
ρεῖν ἔτι τὴν Ἰδαίων σωμαγωγῆν, χήρα
τις ὡπερ καὶ ἡτεκνωμένη, καὶ ἀνδρὸς ἐρή-
μη, τῆ νοητῆ νυμφίς, κεχρημάτικέτε καὶ
γέγονεν ἀληθῶς.

ιβ. Ἐπλήθησαν δὲ αἱ ἡμέραι,
καὶ ἀπέθανε Σαῦνα (1) ἡ γυνὴ Ἰδ-
δα. καὶ παρακληθεῖς ὁ Ἰδαίς, ἀνέ-
βη πρὸς τῆς κείροντας τῶ πρῶτα
αὐτῆ. καὶ κατέβη Εἴρας ὁ ποιμὴν
αὐτῆ

Εἰς τὴν ἡμέραν, καὶ ἀπέθανε Σαῦνα (1) ἡ γυνὴ Ἰδ-
δα. καὶ παρακληθεῖς ὁ Ἰδαίς, ἀνέ-
βη πρὸς τῆς κείροντας τῶ πρῶτα
αὐτῆ. καὶ κατέβη Εἴρας ὁ ποιμὴν
αὐτῆ

Εἰς τὴν ἡμέραν, καὶ ἀπέθανε Σαῦνα (1) ἡ γυνὴ Ἰδ-
δα. καὶ παρακληθεῖς ὁ Ἰδαίς, ἀνέ-
βη πρὸς τῆς κείροντας τῶ πρῶτα
αὐτῆ. καὶ κατέβη Εἴρας ὁ ποιμὴν
αὐτῆ

Εἰς τὴν ἡμέραν, καὶ ἀπέθανε Σαῦνα (1) ἡ γυνὴ Ἰδ-
δα. καὶ παρακληθεῖς ὁ Ἰδαίς, ἀνέ-
βη πρὸς τῆς κείροντας τῶ πρῶτα
αὐτῆ. καὶ κατέβη Εἴρας ὁ ποιμὴν
αὐτῆ

Εἰς τὴν ἡμέραν, καὶ ἀπέθανε Σαῦνα (1) ἡ γυνὴ Ἰδ-
δα. καὶ παρακληθεῖς ὁ Ἰδαίς, ἀνέ-
βη πρὸς τῆς κείροντας τῶ πρῶτα
αὐτῆ. καὶ κατέβη Εἴρας ὁ ποιμὴν
αὐτῆ

Εἰς τὴν ἡμέραν, καὶ ἀπέθανε Σαῦνα (1) ἡ γυνὴ Ἰδ-
δα. καὶ παρακληθεῖς ὁ Ἰδαίς, ἀνέ-
βη πρὸς τῆς κείροντας τῶ πρῶτα
αὐτῆ. καὶ κατέβη Εἴρας ὁ ποιμὴν
αὐτῆ

(1) Τὸ Σαῦνα ἀνωτέρω, εἰ τῷ 2. ἐδ. ὁ κώδ. γράφει Σαῦ· αἱ δὲ τῆς Γραφ. ἐκδόσ. Σαυά, πλὴν τῆς τῆ Ἄλδ.
γραφέα. Σαῦα. ὁ δὲ Κύριλλ. (αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 196.) Σαβῶ. ὁ δὲ Χρυστός. (εἰ τῷ 38. τῆς γεν. κεφ.) Σαῦα.

αὐτῆς ὁ ὀδολαμίτης εἰς Θάμαρα μετ' Α
 14. αὐτῆς. Καὶ ἀπηγέλλη Θάμαρ τῆ
 νύμφη αὐτῆς, λέγοντες, ἰδὲ ὁ πενθε-
 ρός σου ἀνέβη εἰς Θάμαρα, κείρα τὰ
 πρεβάτα αὐτῆς, αὐτὸς καὶ Εἴρας ὁ
 ποιμὴν αὐτῆς.

15. Καὶ περιελομένη τὰ ἱμάτια τῆς
 χηρεύσεως αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, περιέ-
 βαλε τὸ φέριτρον, καὶ ἐκαλλωπίσατο, Β
 καὶ ἐκάθισε πρὸς ταῖς πύλαις Αἰνῶν,
 ἧ ἔστιν ἐν παρόδῳ Θαμνά. εἶδε γὰρ
 ὅτι μέγας γέγονεν ὁ Σηλώμ· αὐτὸς
 δὲ ἐκ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ γυναικῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε ἡ Θάμαρ
 ἑταιρικὸν ἡμίμα περιεμένη, τὸν κηδεστὴν
 ἐξηπάτησε; Περιφανὲς ἄγαν ἐγεγόνει τῆ
 Ἀβραάμ τὸ γένος, δι' ἧν εἶχεν οὐσέβειαν. Γ
 τῆτο ἡ Θάμαρ εἰδῆ, πρεδὴν ἔχεν ἐξ ἐκεί-
 νων παιδοποιῆσαι τῆ γένος. ἐπειδὴ τοίνυν
 αὐτῷ ὁ κηδεστὴς ἐ κατηγγύησε τῷ νεω-
 τέρῳ παιδί, δέισας μὴ τοῖς ἀδελφοῖς καὶ
 αὐτὸς παραπλησίως τελούτῃσιν. ὡσαύκα-
 δὴ κλέψαι τῆς παιδοποιίας τὰς ἀφορ-
 μὰς, ἐπειδὴ προφανῶς λαβεῖν αὐτὰς ἐκω-
 λύετο. πρὸς δὲ τῆτω καὶ ἐλέγχει τὸν κη-
 δεστὴν, ὡς αὐτὸν μὴ ἐ σωφρονεῖντα, αὐ-
 τῷ δὲ σωφρονεῖν ἀναγκάζοντα. τῆτο δὲ
 κακάνος κρίνων, ἐδήλωσε. κύβαν μὲν
 γὰρ αὐτῷ μεμαθηκῶς, κατεψηφίσατο
 θάνατον. γένος δὲ ὄσον ἐκύησε, τῷ μὲν
 ἀφῶν ἀπέφλωσεν, ἑαυτὸν δὲ κατέκρινε.
 16. οὐδὲκαίωται γὰρ ἔφη Θάμαρ ἡ ἐγὼ· ἐ εἶ-
 νεκεν ἐκ ἔδωκα αὐτῷ Σηλώμ τῷ ἡμῶμ.
 17. ὅτι δὲ παιδοποιίας χάριν, καὶ ἐ Φιληδο-
 νίας, τῆτο ἡ Θάμαρ ἐμηχανήσατο, τὰ
 μετὰ ταῦτα δηλοῖ. ἐκ ἔτι γὰρ ἔτε τῷ
 Ἰσάκ, ἔτε ἄλλω σιωπήφθῃ τινί. ἡρκέδη
 δὲ τὸ μήτηρ κληθῆναι τῶν ἐξ ἐκείνου βε-
 βλασηκότος τῆ σπέρματος.

18. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν Ἰσάκ, ἔδοξεν
 αὐτὴν πόρνην εἶναι· κατεκαλύψα-
 το γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἐκ
 19. ἐπέγνω αὐτὴν. Ἐξέκλιπε δὲ πρὸς
 αὐτὴν τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἔα-
 σόν με εἰσελθεῖν πρὸς σέ· ἐ γὰρ
 ἔγνω, ὅτι ἡ νύμφη αὐτῆς ἐστίν. ἡ δὲ
 εἶπε, τίμοι δώσεις, εἰάν εἰσελθῆς
 πρὸς με;

20. ** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐννοῦντες ἐν ἄρα
 τῆς κατὰ καιρὸς οἰκονομίας τῆς τρόπης,
 ψόγης καὶ καλαθοῆς, τῆς ἐπίγει τῷ πορνεῦ-
 σαι φημι, αὐτῷ τε τῷ Θάμαρ καὶ μίτοι
 καὶ τὸν Ἰσάκ ἀκότως ἀπαλλάξομεν. σω-
 δὸν δὲ μᾶλλον οἰκονομικῶ γυνέδαμ Φαμεν.
 ἡ μὲν γὰρ ἐπεθύμει γονῆς ἐλδοθέρας, τῆ
 κατὰ νόμον σιωπηκότος ἐσερημείῃ, ὁ δὲ
 ἡ ἰδὴ πως ἐκ αἰτία πολλῇ, τῆ καὶ εἶ-
 περ ἔλοιτο σιωπελθεῖν ἑτέρα, τεθνεώσης
 αὐτῷ τῆς πρώτης.

21. ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μηδαὶς ταῦτα
 ἀκῶν, καταγινωσκέτω τῆς Θάμαρ. ὡς
 ἔφθῃ γὰρ εἰπὼν καὶ οἰκονομία ὑπηρετεῖ-
 το. καὶ διὰ τῆτο ἔτε αὐτῇ μέμψιν τινὰ
 ὑπέμεινεν, ἔτε ὁ Ἰσάκ ἐγκλήμασιν ὑπό-
 θυμωσ γέγονε. καὶ γὰρ σῆτεῦθαι ὀδῶ προ-
 βαίνων, οὐρήσεις ἐκ τῶν παίδων τῶν τῆτω
 τεχθέντων τὸν Χριστὸν καταγόντα τὸ γέ-
 νος· ἄλλως δὲ καὶ τὰ δύο παιδία κατὰ
 ταυτὸν τικόμενα τῶν δύο λαῶν ἡ τύπος,
 καὶ προαναφώνησις τῆς πολιτείας τῆς Ἰσ-
 δαϊκῆς καὶ τῆς πνευματικῆς.

22. Ὁ δὲ εἶπεν, ἐγὼ σοὶ ἀποσελῶ
 ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν πρεβάτων μου.
 ἡ δὲ εἶπεν, εἰάν δῶς ἀρραβῶνα, ἕως
 τῆ ἀποσεΐλαίσε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εἶτα σωρηπάζετο πρὸς
 ἐπιθυμίαν. αἰτῶντι δὲ τῷ γυναικῶ μισθῶ-
 ματα, πέμψεν ἔριφον ἐπηγγέλλετο.

23. Ὁ δὲ εἶπε, τίνα τὸν ἀρραβῶ-
 νάσοι δώσω; ἡ δὲ εἶπε, τὸν δακτύ-
 λίσσον, καὶ τὸν ὀρμίσκον, καὶ τὴν
 ῥάβδον τὴν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ ἔδω-
 κεν αὐτῇ· καὶ εἰσλήθε πρὸς αὐτὴν·
 καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸν ὀρμίσκον, ὃν δέδω-
 κεν ὁ Ἰσάκ τῇ Θάμαρ, ὁ Σύρος ὠράριον
 λέγεσθαί φησι, καὶ ἐκ ὀρμίσκον· Σύμμα-
 24. χος δὲ, σρεπλὸν ἐγχειρίδιον.

25. ΛΑΘΛΟΥ. Τὸν δακτύλίσσον, φησί,
 καὶ τὸν ὀρμίσκον, καὶ τῷ ῥάβδον. ὁ Ἀ-
 κύλας, τῷ σφαγίδα σου, καὶ τὸ σρεπλόν-
 26. σου. Ἄλλος δὲ φησι τὸν ὀρμίσκον, ὠράριον·
 ὁ δὲ ἅγιος Κύριλλος, κόσμημά τι τῶν περὶ
 τῷ δέξρι, ἔθα χαλδαϊκῶ κοσμημῶ τῷ
 Ἰσάκ. χρυσῷ γὰρ ἔτοι καὶ χείρας καὶ
 27. δέξρι καταλαμπρῶσσι, καὶ αὐτῷ τῷ
 τρίχα σεφανῶσιν ἐδ' ὅτε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁμηρα τῆς ἐπαγγελίας
 αἰτήση, δίδωσι τῷ ῥάβδον, καὶ τὸν δα-
 κτύλιον, καὶ τὸν ὀρμίσκον, τρεῖσι κόσμη-
 μά τι τῶν περὶ τῷ δέξρι. οἰηθεῖ δ' ἄν-
 28. τις καὶ μάλα εἰκότως, ἄτε Χαλδαῖον ὄν-
 τα τὸν Ἰσάκ, μὴ αἰ ῥαθυμία γυνέδαμ
 τῆ κατακαλλῶεδαμ Φιλεῖν. Φιλόκοσμοι
 γὰρ οἱ Χαλδαῖοι, χρυσῷ [δὲ] καὶ χείρας
 καὶ δέξρι καταλαμπρῶσσι, καὶ αὐτῷ
 29. τῷ τρίχα σεφανῶσιν ἐδ' ὅτε.

30. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰδίαν γὰρ ὡπερ
 καὶ ἀναγκαιοτάτῳ ἔχων φροντίδα Χρι-
 στός τὸ δέχεσθαμ τῆς καρπῆς τῆς λογικῆς
 ἀγέλης, δῆλον δὲ ὅτι τῶν πεπιστοκότων
 καὶ ἡγιασμένων ἐν πνεύματι, παροδικῶ
 ὡπερ τινὰ καὶ ἐχὶ πάντως ἐσπεδασμῶν
 ποιησεταμ κατὰ καιρὸς τῷ πρὸς τῷ τῶν
 31. Ἰσδαίων σιωπηγῶν ἐν πνεύματι κοινω-
 νίαν. ἐγκαρπον δὲ ὡπερ ἀποφανεῖ, τῷ
 παρ' αὐτῆ σοφίαν ὠδίνεσαν. παραθήσε-
 32. ταμ δὲ ὡπερ ἑαυτὸν αὐτῇ, καθάπερ καὶ
 ἡμῖν αὐτοῖς, ὡς ῥάβδον δινώμεως, ὡς εἶ-
 κόνα

κόνια καὶ ὁμοίωσιν τῷ Θεῷ καὶ πατρός· ἄνθρωπος ὁ δακτύλιος ὡς ὠραῖον κάλλει παρὰ τὰς ἡγίας τῶν ἀνθρώπων. τρεῖς γὰρ οἶμαι δηλῶν τὸν ὀφθαλμὸν. σκευὸς γὰρ ἅπαν τὸ τελῶν εἰς κόσμημα, κάλλος ἂν νοοῖτο σημεῖον. ἀποσέλλει δὲ αὐτῇ καὶ τὸν ἔριφον, τρεῖς τῶν ἡμαρτημαίων χαριῶται τῷ ἄφροσιν. ἔριφος γὰρ κατα νόμον ὑπὲρ ἀμαρτίας ἐσφάζετο, καὶ πλημμελημάτων ἄφροσιν ὑπαινίττεται.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ εἰ γαστρί ἔλαβεν ἔξ αὐτῆ. Οὕτως οἰκονομία τις ἴσως καὶ ἐπὶ τῶν θυγατέρων τῶ Λώτ· ἐπειδὴ μὴ δι' ἀκολασίαν, ἀλλὰ παίδων ἐπιθυμίαν τὸ γεγονός.

ιδ. Καὶ ἀνασῆσα, ἀπῆλθε, καὶ περιείλετο τὸ θέρισρον ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἰμάτια τῆς χηρέως αὐτῆς. Ἀπέσειλε δὲ Ἰδδας τὸν ἔριφον ἔξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τῶ ποιμένος αὐτῆ τῷ Ὀδαλαμίτῃ, κομισάσθαι τὸν ἄρραβῶνα πρὸς τῆς γυναικός· καὶ ἔχ εὔρεν αὐτήν. Ἐπηρώτησε δὲ τὰς ἀνδρας τὰς ἐκ τῶ τόπῃ· πῶ ἐσὶν ἡ πόρνη ἢ γενομένη ἐν Αἰνᾶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ; καὶ εἶπαν, ἐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη. Καὶ ἀπεστράφη πρὸς Ἰδδαν· καὶ εἶπεν, ἔχ εὔρον· καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἐκ τῶ τόπῃ λέγασιν, μὴ εἶναι ὡς πόρνην.

κγ. Εἶπε δὲ Ἰδδας, ἐχέτω αὐτά· ἀλλὰ μήποτε καταγελασθῶμεν· ἐγὼ μὲν ἀπέσταλκα τὸν ἔριφον τῶτον, σὺ δὲ ἔχ εὔρηνας.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἰδδας, εἶπε, Φησὶ, μήποτε καταγελασθῶμεν, ὡς ἀγνώμονες νομιζόντες. ἔδδεν γὰρ ἴδει τὸ γεγονός.

κδ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τρίμηνον ἀπηγγέλη τῷ Ἰδδα, λέγοντες, ἐκπεπόρνευκε Θάμαρ ἢ νύμφη σου, καὶ ἰδὲ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας. εἶπε δὲ Ἰδδας, ἐξαγάγετε αὐτήν, καὶ κατακαυθήτω.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Δείκνυσιν τὸ πρᾶγμα καὶ εἰ τῇ παλαιᾷ τοῖς ὑσεβέσιν, ὅτι ἀσύγνωσον τὸ πορνεῦειν χήραν. (1)

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μεγάλη ἡ ἀγανάκτησις, ἀφόρητος ἢ τιμωρία, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἀμαρτήματα μέγα εἶναι δοκεῖ.

κε. Αὐτὴ δὲ ἀγομένη πρὸς τὸν πένθερον αὐτῆς, λέγασα, ἐκ τῶ ἀνδρῶν ἔστινος ταῦτά ἐσιν, ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω. καὶ εἶπεν, ἐπίγνωθι, τί-

» νος ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ἡ ῥάβδος αὐτῆ.

» ** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Καταδεδίκασο ἢ Θάμαρ ὡς πεπορνυμένη. σώζεται δὲ ὅπως, ὑπέδαξε γὰρ τῷ ῥάβδον, τὸν δακτύλιόν τε καὶ τὸν ὀφθαλμὸν. διωμολόγηκέτε σαφῶς, ὡς κεκυφώρηκεν ἔξ Ἰδδα, καὶ τὸν αὐτὸν καρπὸν ἔχοι. ἀπαλλάξει δὲ καὶ αὐτῷ τῷ κολάζεσθαι δαίν τῷ τῶν Ἰδδαίων σιωπαγωγίᾳ κατὰ καιρὸς ὁ Χριστὸς, τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας τὰ σύμβολα φέρσαν· καὶ ὅτι κεκυφώρηκε τὰ αὐτῆ δεικνύσαν εἰσαργῶς. ἔτω γὰρ πῃ καὶ αὐτοφασίαν οἱ διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑδοκιμῆν ἡρημαῖοι· διὰ τὸν φόβον σου Κύριε εἰ γαστρί ἐλάβομεν, καὶ ὠδινήσαμεν, καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτηρίας σου, ὃ ἐκνήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς.

κς. Ἐπέγνω δὲ Ἰδδας· καὶ εἶπε, δεικαίωται Θάμαρ ἢ ἐγώ· ἔεινεκεν ἔκ ἔδωκα αὐτῇ Σηλωμ τῷ ἡῶμα. καὶ ἔ προσέθετο ἔτι τῷ γνῶναι αὐτήν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶ, δεικαίωται αὐτῆ ἢ ἐγώ; Τρεῖς ἐκείνη μὲν ἀνορθῶτος, ἐγὼ δὲ αὐτὸν καταδικάζω, καὶ μηδενὸς ἐλέγχοντος, ἑμαυτὸν ἐκκαλύπτω, μᾶλλον δὲ ἀρκῶντα ἐλεγχον ἔχω τὸν ἄρραβῶνα τὸν παρ' ἐμῆ δοθέντα. εἶτα πάλιν ἀπολογία ὑπὲρ τῆς αὐτῆς σωτηρίας, φησὶν, ἔεινεκεν ἔκ ἔδωκα αὐτῷ Σηλωμ τῷ ἡῶμα. τάχα δὲ τῶ γεγονός καὶ δι' ἡμέτερον εἶναι αἰτίαν. ἐπειδὴ γὰρ σὺ μισοῖς ὁ Ἰδδας παρὰ τῷ ἐκείνης αἰτίαν τὸν θάνατον ἐπιπέμειν τῷ ἡῶ καὶ τῷ Αὐναν, καὶ τῶ δεδοικώς, τὸν Σηλωμ αὐτῇ ἔδεδωκε, καὶ ταῦτα ὑποχόμενος· ἵνα γνῶ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκ ἐκείνης αἰτίας τῶ θανάτου ἐκείνοις γεγέννηται, ἀλλὰ διὰ τῷ οἰκείαν πονηρίαν τὰς τιμωρίας ἐδέχοντο· ἀπέκλεινε γὰρ αὐτὸν, φησὶν, ὁ Θεός· καὶ πάλιν, ἐθανάτωσεν αὐτὸν, περὶ τῶ δούτερος· διὰ τῶ αὐτὸς μίγνυται ἀγνοῶν τῇ οἰκείᾳ νύμφῃ, καὶ μανθάνει διὰ τῶ ἔργων, ὅτι ἔχ ἢ ταύτης αἰτία, ἀλλ' ἢ ἐκείνων κακία ὑποβρωσῆς αὐτῆς τῇ τιμωρία γενέσθαι πεποίηκε. καὶ ἔξομολογησάμενος τὸ οἰκείον ἀμαρτήματα, κακῶν τῆς τιμωρίας ἀπαλλάξας, ἔ προσέθετο, φησὶν, ἔτι τῷ γνῶναι αὐτῷ. δεικνύς, ὅτι ἔδ' ἂν τὸ πρότερον αὐτῇ σιωπηρέτως, εἰ μὴ ἀγνοία τῷ μῆτιν εἰργάσατο.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Νύμφῃ εἶναι μαθῶν, ἔ προσέθετο ἔτι τῷ γνῶναι αὐτῷ. ὃ καὶ ὁ Δαβὶδ ἐποίησε μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὸν Ἀβεσσαλωμ πρὸς τὰς παλλακὰς αὐτῆ. τὸ γὰρ πρᾶγμα μετὰ γνῶσιν ἀσεβῆς καὶ ἀθέμιτον, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ προφήτης Ἀμώς, λέγων· καὶ ἡσὺ καὶ πατὴρ αὐτῆ, εἰσεπορεύοντο πρὸς τῷ αὐτῷ παιδί-

(1) Ἐν τοῖς ἐκδόδοις. ἔχ εὔρηται.

» παιδίσκω, ὅπως βεβηλώσωσι τὸ ὄνομα τῆς Α
» Θεῶν αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Εὐρον δὲ χόλιον παρακάμεινον, ὡς ἐν τῇ διαθήκῃ μαρτυρεῖ αὐτῇ ὁ Θεός, ὅτι ἔχει αὐτῷ Ἰδδας, καὶ ἐπέσθησεν ἐπὶ πολὺ τῷ ἀνομίαν.

κζ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἔτιπτε, καὶ τῇ δε ἦν δίδυμα ἐν γαστρὶ αὐτῆς.
κη. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τίπτεν αὐτὴν, ὁ εἷς προεξήνευγε τὴν χεῖρα αὐτῆς· λαβῶσα δὲ ἡ μαῖα, ἔδησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῆς τὸ κόκκινον, λέγασα, ἕτος ἐξεκθ. λεύσεται πρῶτος. Ὡς δὲ ἐπισυνήγαγε τὴν χεῖρα, καὶ εὐθύς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφός αὐτῆς. ἡ δὲ εἶπε, τί διεκόπη διὰ σέ Φραγμός; καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Φαρές. Καὶ μετὰ τῆτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφός αὐτῆς, ἐφ' ὃν ἦν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτῆς τὸ κόκκινον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Ζαρά.

» Τί διεκόπη διὰ σέ Φραγμός; ἄλλως.
» τὶ διήπλωσας κατ' ἡμῶν ἀπλωμα;

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὶ δὲ νῦν ὁ Φραγμός ἐηλοῖ; Φασὶ τοίνυν, ὡς διδύμων τιτλομαίων, μετὰ τὸν τῆ πρῶτον τόκον διαλιπὼν ὁ δεύτερος ἐξέρχεται. τὶ ἐν, Φησὶ, διατεμῶν τὸν Φραγμὸν, τρεῖσι τὸ διασημα, μετ' ὃ ἡμέλλες ἐξίσταται μετὰ τὸν τῷ χεῖρα προεξεγκόντα, Φθάσας αὐτὸς ἐξῆλθες; μήποτε δὲ τῷ αἰσοδὸν τῆς χειρὸς ἔτως ἐκάλεσε;

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ εἷς, Φησὶν, ἐξλίεγκε τῷ χεῖρα, εἰς τὸ γινώσκειν τὸν πρωτότοκον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τῆς Θάμαρ τὰ δίδυμα τιτλίσσης, τῆτε Ζαρά τῷ χεῖρα προεξαγαγόντος, ἐν τῷ δακτύλῳ ῥάμμα κόκκινον ἔδησεν ἡ μαῖα, τίνος ἐνεκεν; Ἐπειδὴ συμβαίνει τὰ δίδυμα τῷ ὁμοιότητά ἀπαράλλάκτως ἔχειν, ἵνα γινώσκηται ἐν τοῖς τεχθεῖσιν ὁ πρωτότοκος. ἐπειδὴ δὲ συσειλαντος τῆ Ζαρά τῷ χεῖρα, Φαρές προεξῆλθεν, ὡπερ διὰ Φραγμῶ τῆ Ζαρά διαβαίνων, Φησὶ πρὸς τὸν Ζαρά ἡ μαῖα, τί διεκόπη διὰ σέ Φραγμός; εἰ δὲ καὶ πρὸς τὸν Φαρές, τὸν ὡπερ Φραγμῶ τῷ ἀδελφῷ χρησάμενον, καὶ τῆτον διακόψαντα, αἶσηται, τῷ αὐτῷ ἔχει ἀνομίαν. ὁ δὲ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖός Φασὶ, τί διεκόπη ἐπὶ σέ διακοπή; ὁ μᾶλλον ἀν εἰκότως τῷ Ζαρά λέγοιτο. δεῖ δὲ ἐπισημιώσασθαι, ὅτι ἡ μὲν Φύσις, τὸν Ζαρά πρωτότοκον ἐποίησε προεξεγκόντα τῷ χεῖρα· ὁ δὲ Θεός, τῷ Φαρές παρέσχε τῷ ἀξίωμα. ἐξ ἧ ὁ Δαβὶδ, καὶ τὸ βασιλικὸν γένος, καὶ τὸ κατὰ σάρκα ὁ Κύριος.

(1) Καταδεξάμενος. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 201.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Διδύμων ὄντων τῶν τιτλομαίων, τῆς εἰς τῷ χεῖρα προεξεγκόντος, ἡ μαῖα τῷ δακτύλῳ κόκκινον περιῆψεν, ὡς ἀν μὴ περὶ τῷ λοιπῷ αὐτῶν θεραπείαν ἀχοληθεῖσα, τὸν πρωτότοκον ἀγνοήσῃ. ἐπειδὴ δὲ αὐτῆς ἐπισυνάγοντος ἐκείνης τῷ χεῖρα, προεξῆλθεν ὁ δοκῶν τεχθεῖσθαι ὕπερον, θανμάσασα, Φησὶν, ἡ μαῖα τότε, τί διεκόπη διὰ σέ Φραγμός; ἔφησεν ἐπ' αὐτῷ· τρεῖσιν, ὅτι κατὰ περὶ τὴν διατείχισμα τῷ τάξιν διατεμόμενος, ἐτέχθης παραδόξως πρότερος τῆ πρότερος. καὶ Φαρές αὐτὸν, ὡς ἀπὸ τῆ συμβάντος ἐπονομάσασα, Ζαρά τὸν ἕτερον προσηγόρῳσεν. ἐσημαίνετο μάλιστα καὶ διὰ τῶν τὰ μέλλοντα. καὶ ὁ Φαρές τὰ πρεσβεία λαμβάνει πρὸ τῆ Ζαρά τεχθεῖς, διὰ τὸ μέλλειν ἐκ τῆ γένεσ αὐτῆς τὸ κατὰ σάρκα Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν ἀναδεικνύσασθαι. ταύτῳ γε μὴ τῷ κατὰ τὸν Ἰδδαν πάσαν ἰσορίαν μεταξὺ τῆς περὶ τῆ Ἰωσήφ ὁ Μωσῆς παρενέβαλεν, ἡ μόνον διὰ τὸ ὑπὸ τῆς αὐτῆς γενέσθαι χρόνης αὐτῷ· ἡ ἔτω γε ἀν ἡμῖν καὶ ἄλλα γενόμενα πάνμπολλα διηγῆσατο· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μάλιστα τῆς πάσης αὐτῆς συγγραφῆς ταύτῳ εἶναι τὸ κυριώτατον, καὶ πρὸς τὸν σύμπαντα σκοπὸν ἀναγκαιοτάτῳ αὐτῷ ταύτης εἶναι τῷ ἐκθεσιν. ἡ γὰρ κατὰ σάρκα τῆ Χριστῆ γενεαλογία, διὰ τὸν Φαρές ἐπὶ τὸν Ἰδδαν τὸν ἐκ τῆ Ἰσραὴλ ἀναφέρεται. ἐπειδὴ τοίνυν ἐμελλον Ἰσραῖοι βασκαίνοντες τῇ ἐν Χριστῷ τῶν ἐθνῶν σωτηρία, πολεμεῖν τῷ κηρύγματι, καὶ διαβάλλειν τὸ εὐαγγέλιον, ὡς δυσγενεῖς καὶ ἀκαθάρτους καὶ ἀποβλήτους ἀνθρώπους ἀπλῶς εἰσδεχόμενον, καλῶς ὁ Προφήτης διὰ τῆς δε τῆς ἰσορίας ἐκείνης μὲν ἐπ' εὐγενεία πεφουσημένους εἰκῆ, διελέγχε. Χαναναῖς ἐξ ἡμισείας τυγχάνοντας· τὰ δὲ ἔθνη, καὶ λίαν εἰκότως δεικνύσι σεσωσμένα. πρόδηλον μὲν γὰρ, ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πατριαρχῶν Χαναναῖας ἠγάγοντο. πόθεν γὰρ ἔλαβον ἄλλοθεν; ὁ μάλιστα Μωσῆς μόνη τῇ μνήμῃ τῇ κατὰ τὸν Ἰδδαν ἠρκεσθῆ, διὰ τε τὸ τῷ Φυλῷ ταύτῳ ἀπασῶν γενέσθαι προτιμότεραν, καὶ ὡσε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκ πορνείας συστάσης τὸ κατὰ σάρκα γεννημένον Φαίνεσθαι· καὶ δικαίως μὴ διὰ τῆτο τῆς ἐθνικῆς μᾶλλον ἀποσρεφόμενον, ἢ διὰ τῷ τῶν τρόπων εὐγενείαν προσείμενον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Γίνοιτο δ' ἀν καὶ τῆτο σημεῖον· ἐκ ἀσυμφανῆς τῆ προεκλήσθαι τὰ ἔθνη τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ, καὶ τῷ τῆ πρωτοτόκῳ δόξαν εἶναι τῆς ἐν ὑπέροις καιροῖς ἐκτετιμημένους. ἔφεται δὲ ὅτι καὶ αὐτὸς ἐκ ἀμφίλογον τῷ Χριστῷ θυσίαν κατεδέξατο. (1) αἵματος γὰρ τῆ ἀγίε τύπος ἀν εἶη τὸ κόκκινον. τὶς ἐν ἄρα εἶναι ὁ τὸ μεστέυχον τῆ Φραγμῆ διαλύσας, καὶ

ἐν τάξει καὶ πρωτοτόκῃ κεκληκώς τὸν δούτερον, κατόπιν δὲ θεῖς τὸν πρῶτον; ἢ δῆλον, ὅτι ὁ Χριστός.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος ἡ μύνημα τὰ κατὰ τὸν Ζαρά καὶ Φαρές; Τῶν δύο λαῶν, ὁ Φαρές τῶν Ἰσραηλίων, καὶ ὁ Ζαρά τῶν ἐξ ἐθνῶν πεπισθόκωτων. καὶ γὰρ πρὸ τῆς νόμου ἦσαν πολλοὶ τῆς δυσσεβείας τρόφιμοι, κατὰ πίσιν, ἢ κατὰ νόμον πολιτεύμενοι. διὰ τῆτο ὁ Ζαρά προεξίωσκε τὴν χεῖρα, τὴν πρὸ τῆς νόμου πολιτείαν δεικνύς. τὸ δὲ κόκκινον σαρτίον, μύνημα ἡ τῶν παλαιῶν θυσιῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι θυσιάζοντες τὸν Θεὸν ἐξίλεοντο, καὶ Ἄβελ, καὶ Ἐνώχ, καὶ Νῶε, καὶ Μελχισεδέκ, καὶ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ. εἴτα ἐκεῖνος τὴν χεῖρα συσεύλαντος, ἐξῆλθεν ὁ Φαρές. μέσος γὰρ ὁ νόμος τῶν πρὸ νόμου καὶ μετὰ νόμον. διὸ καὶ ὁ μακάριος λέγει

Ρωμ. 5. 20. Παῦλος, νόμος δὲ παρεισηλθε, διδάσκων ὅτι καὶ πρὸ τῆς νόμου κατὰ πίσιν ἐδικαιώθητο, καὶ μετὰ τὸν νόμον ἡ χάρις διέλαμψε. καὶ ὁ Κύριος δὲ κατὰ σάρκα ἐκ τῆς Φαρές ἐβλάστησεν. ὦν γὰρ, Φησὶν, οἱ πα-

A, τέρεις, καὶ ἐξ ὧν Χριστός τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὦν ἐπὶ πάντων Θεός· καὶ εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους· πρόδηλον γὰρ, ὅτι ἐξ Ἰσραηλίων Ἑβρ. 7. 14. ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. τῆτο καὶ ὁ μακάριος Ματθαῖος τὴν γενεαλογίαν συγγράφων, ἐδίδασκε. τῆτο μάλιστα τὸ διήγημα τέθεικεν ὁ μακάριος Μωϋσῆς, διδάσκων Ἰσραηλίας, ὡς τῆ Δαβὶδ τὸ πολυθρύλλητον γένος ἐκ γυναικῶν ἄλλοφύλων συσεύθη· ἵνα μὴ κατὰ τῶν ἐξ ἐθνῶν πεπισθόκωτων ἀλαζονόμενται, ὡς ἀκήρατον φυλάξαντες τὴν δὴ γένειαν.

B ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτείας ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἀβραάμ Φανείσης χρόνοις, εἴτα ἐν τῷ μέσῳ συσελεύθη, ἤλθεν ὁ Ἰσραηλῆς λαός, καὶ ἡ νομικὴ πολιτεία, καὶ τότε ὁλόκληρος ὁ νέος [ἐφάνη] λαός [μετὰ τῶν αὐτῶν νόμων. διὸ καὶ ἡ μαῖα Φησὶ. τί διεκόπη διὰ σὲ Φραγμός; ὅτι τὴν ἐλευθερίαν τῆς πολιτείας ἐπεισελθὼν ὁ νόμος διεκόπη.] Φραγμὸν γὰρ τὸν νέον λαὸν ἡ Γραφὴ καλεῖ. καθεύλες γὰρ Φησὶ τὸν Φραγμὸν Ψαλ. 79. 13. αὐτῆς.

Κ Ε Φ Λ Θ.

a. **Ι**ωσήφ δὲ κατήχθη εἰς Αἴγυπτον.

** ΕΦΡΑΙΜ. Ἡ κάθοδος Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον σημαίνει τὴν τῆς Σωτηρίας ἡμῶν κάθοδον ἐπὶ τῆς γῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατήχθη εἰς Αἴγυπτον Ἰωσήφ, ἐπειδὴ καὶ ὁ Σωτὴρ τοῖς ἔθνεσι παρεδόθη. ἰδὲ γὰρ Φησὶν ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Καὶ ἐκήρυξε αὐτὸν Πετεφρῆς ὁ εὐνῆχος Φαραῶ, ἀρχιμάγειρος, ἀνὴρ αἰγύπτιος, ἐκ χειρὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ κατήγαγον αὐτὸν ἐκεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς εὐνῆχος ὦν ὁ ἀρχιμάγειρος, γυναῖκα εἶχε; Μάλισα μὲν ἔν, καὶ τῆς εὐνῆχος καὶ τῆς ἐκτομίας ὁμωνύμως καλεῖσιν. ἔδεν δὲ ἡ ἀπεικός καὶ εὐνῆχον ὄντα γυναῖκα ἔχον ἐν τῇ οἰκίᾳ, τῶν ἀδῶν ἐπιμελεσμένῳ πραγμάτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ εὐνῆχος ὁ Πετεφρῆς, πῶς εὐρίσκειται γυναῖκα ἔχων; Ἄλλ' ὁ μὲν Συρος, μὴ προσηγορία τόντε σπᾶδοντα καὶ τὸν πιστὸν ἀνδρᾶ λέγει τοῖς δεσπόταις· ὁ δὲ Ἑβραῖος, ἀληθῶς εὐνῆχον, καὶ τῆτον ἀπὸ τῆς πίσεως· ἐπειδὴ Φιλεῖ τὸ τῶν εὐνῆχων γένος μάλισα πιστεύεται τὰ τιμιώτερα τῶν κλημάτων, καὶ αὐτῷ τὴν τῶν βασιλέων σωτηρίαν. καὶ ἔδεν θανμασόν· ὅπερ γε καὶ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, χριστοί. μὴ ἀπλεῖθε γὰρ Φησὶ τῶν χριστῶν μὲ. λέγεται δὲ καὶ

Δ Κύρος ὁ Πέρσης χριστός. ἔτις ἄρα καὶ τὴν τῆ σπᾶδοντος ὁ ἀρχιμάγειρος προσηγορίαν ἔχε καὶ τότε, γυναῖκα ἔχων διὰ τὴν εὐνοίαν. Ἡσ. 45. 1.

ΑΔΗΛΟΥ. Πῶς εὐνῆχον εἶναι Φησὶς τὸν Πετεφρῆν, γυναῖκα τῆτον εἶπαι ἔχειν; Οἴμαι τοίνυν ἐγὼ τῶν δύο τὸ ἕτερον. ἢ διὰ τὸ εὐνοῦν, εὐνῆχον αὐτὸν καταχρηστικῶς προσηγορίαν, ἢ καὶ τῶ ὄντι τῶν μορίων ἐκλετμημένων, ἔχειν ἐν γαμετῆς τάξει τὸ γυναικῶν. ὁ δὲ καὶ ἐφ' ἡμῶν ἐγνωμεν ὑπὸ πολλῶν πολλακίς γνωόμενον.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ εὐνῆχος ὁ Πετεφρῆς, πῶς εὐρίσκειται γυναῖκα ἔχων, τὴν τῆ Ἰωσήφ ἐρώσαν; Ἄλλ' ἡ θεία Γραφὴ σπᾶδοντα καὶ εὐνῆχος καλεῖ καὶ τῆς μὴ ὄντας εὐνῆχος· καὶ τὸν τόπον δὲ τῆτων καὶ πίσιν ἐπέχοντας. ὡπερ καὶ ὁ μακάριος Ἡσαΐας τῆς περὶ Δανιὴλ καὶ τῆς τρεῖς παῖδας προφητικῶς σπᾶδοντα καλεῖ. λέγων τῷ Ἐζεκίᾳ· καὶ ἀπὸ τῶν ἡμῶν σε τῶν Ἡσ. 39. 7. ἔξερχομένων ἀπὸ σε, ὦν γεννησῆς, λήψονται ἀπὸ σε, καὶ ποιήσονται σπᾶδοντα ἐν τῷ οἴκῳ τῆ βασιλείας Βαβυλωνίων. καὶ χριστὸς ὁμοίως καλεῖ καὶ τῆς μὴ ἔχοντας μὲν χριστῶν, τὴν δὲ τῆ Χριστῶ δυσσεβείαν κεκλημένους, ὡς ἐν τῷ ρδ' ψαλμῷ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀρχιμάγειρος ὁ παραπιστός, καὶ οἶον σπᾶδῆρος.

Η Β. Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσήφ· καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυχάνων· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ ὡσαύτῳ κυρίῳ τῷ αἰγυπτίῳ.

ΓΕΝΝΑ-

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἦν δὲ Κύριος, Φησί, Α
» μετὰ Ἰωσήφ· καὶ ἡ ἀνήρ, Φησὶν, ὡν
» ἐπετήδωκεν ὑποσχῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δὲ, ἡ ἀνήρ ἐπι-
» τυγχάνων, ὁ Σύρος κατὰ ὁδοῦν ἔχει, ὡς
» μετ' ὀλίγα Φησὶν, ἔγνω ὁ Κύριος αὐτῶ, ὅτι
» ὁ Θεὸς ὑδοοῖ ὅσα ἂν ποιῇ· μᾶλλον δὲ, κα-
» τὰ θύων, ἔχει, ὡς καὶ ἐπὶ τῶ Σαμψών.
Κριτ. 14. 6. κατήνυσεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου. καὶ
» τῷ καὶ ἐνταῦθα οἰκειότερον.

» ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἦν γὰρ Φησὶν ἀνήρ ἐπι-
» τυγχάνων, ἢ κατὰ τὸν Σύρον, κατὰ ὁδοῦ-
» μνος. ἔ γὰρ μόνον ὡς σοφὸς ἐπέβαλε
» τοῖς ἀνίγμασιν, ἀλλὰ καὶ οἷα ὑπὸ τῶ Θεῷ
» ὁδηγέμενος.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἡ ἀνήρ ἐπι-
» τυγχάνων. ὡς ἐπὶ σκοπὸν βάλλων, ἔπει-
» νε τὸ ἡγεμονικὸν ἑαυτῶ, καὶ αἰεὶ ἐπετύγ-
» χανε. πολλαχῶ δὲ κέχρηται τῷ ἢ
» Γραφῇ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Θῶμεν τὴν Λείαν, ὡς
» ἀτελῆ κατὰ τὴν ὑπέβειαν, εἰρηκόνα τὸ
» ὑτύχηκα. καὶ πῶς ὁ ἰσοριογράφος τὰ
» κατὰ τὸν Ἰωσήφ συγγράφων, εἶπε τὸ,
» ἡ ἀνήρ ἐπιτυγχάνων; Ἀνάγνωθι τὸ προ-
» τεταγμένον ῥητὸν, καὶ ὑβήσεις τὴν λύ-
» σιν. εἰπὼν γὰρ, ἡ Κύριος μετὰ Ἰωσήφ,
» ἐπήγαγε. καὶ ἡ ἀνήρ ἐπιτυγχάνων· καὶ
» προσέειπε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ πα-
» ρὰ τῷ Κυρίῳ τῷ Αἰγυπτίῳ. ἦδεν δὲ ὁ κύ-
» ριος αὐτῶ, ὅτι Κύριος μετ' αὐτῶ, καὶ ὅσα
» ἂν ποιῇ, Κύριος ὑδοοῖ. ἔκην εἰς ἅπαντα
» ἐπετύγγανεν, ἐπειδὴ Κύριος ἡ μετ' αὐ-
» τῶ. αὐτὸς γὰρ ὑβῶδεν τὰ παρ' αὐτῶ γινώ-
» μενα. τῷ καὶ τὰ κατὰ τὸ δεσμητήριον
» διηγέμενος ἔφη. πάντα γὰρ ἡ, Φησί,
» διὰ χειρὸς Ἰωσήφ, διὰ τὸ τὸν Κύριον μετ'
» αὐτῶ εἶναι. καὶ ὅσα αὐτὸς ἐποίει, Κύριος
» ὑβῶδεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶ.

» γ. Ἦδεν δὲ ὁ κύριος αὐτῶ, ὅτι
» Κύριος μετ' αὐτῶ ἐσὶ, καὶ ὅσα ἂν
» ποιῇ, Κύριος ὑδοοῖ ἐν ταῖς χερσὶν
» δ. αὐτῶ. Καὶ εὔρεν Ἰωσήφ χάριν
» ἐναντίον τῶ κυρίῳ αὐτῶ, εὐηρέσει δὲ
» αὐτῶ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν
» οἶκον αὐτῶ· καὶ πάντα ὅσα ἦν ἐν
» αὐτῶ, ἔδωκε διὰ χειρὸς Ἰωσήφ.

» ε. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ κατασα-
» θῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῶ οἴκῳ αὐτῶ, καὶ
» ἐπὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῶ· καὶ εὐλό-
» γησε Κύριος τὸν οἶκον τῶ Αἰγυπτίῳ
» διὰ Ἰωσήφ· καὶ ἐγενήθη εὐλογία
» Κυρίῳ ἐν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῶ
» ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐν τῷ ἀγρῶ.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διὰ τὸν ἅγιον ἐν
» οἴκῳ ὄντα Αἰγυπτίῳ, ὑβλογεῖται ὁ οἶκος
» καὶ τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ὁ ἀγρὸς τῶ Αἰγυ-
» πτίῳ. αὕτη δὲ ἔ πνευματικὴ ὑβλογία.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐμάνθανε λοι-
» πὸν καὶ ὁ βάρβαρος, ὅτι τῶν ὑβκειωμένων
» ἐσὶ τῷ Θεῷ ὁ νομιζόμενος οἰκέτης.

» ς. Καὶ ἐπέτρεψε πάντα ὅσα ἦν
» αὐτῶ εἰς χεῖρας Ἰωσήφ· καὶ ἐκ ἦδεν
» τῶν κατ' αὐτὸν ἔδεν, πλὴν τῶ ἄρ-
» τῶ, ἔ ἦδεν αὐτὸς· καὶ ἦν Ἰωσήφ
» καλὸς τῷ εἶδει, καὶ ὠραῖος τῷ ὄψει
» Β σφόδρα.

» ** ΕΦΡΑΙΜ. Θεωρῶν Πανλεφρῆς τὴν
» κατὰσασιν τῶ νέε, πολλῶτε ἐπισημίῳ καὶ
» ὑβγνωμοσιῶν, πάντα ἂ ἐκέκλιτο διὰ χει-
» ρῶν Ἰωσήφ δέδωκε τῶ παγκάλῳ, ὡς γνη-
» σίς ἦε· καὶ παντελῶς ἐκ ἦδεν τὶ ἐποίει
» Ἰωσήφ ἐν πᾶσι πράγμασιν, ἔτε μέγχι
» ῥήματος, εἰ μὴ μόνον τὸν ἄρτον, ὃν ἦδεν
» ἐν τῷ ὠρα. εἶδε γὰρ τὸν Ἰωσήφ πάνυ ὄν-
» τα πισόν, μάλιστα πείραν λαβὼν, ὅτι
» ἐπληθύνοντο τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εἶκεν
» ἡμῖν τὴν ὑβμορφίαν τῶ σώματος διηγεῖται;
» ἵνα μάθωμεν, ὅτι ἔ μόνον τῷ κατὰ ψυ-
» χῶν ὑβμορφία ἡ καλὸς, ἀλλὰ καὶ τῷ
» σώματι. ἐν αὐτῷ γὰρ τῷ ἄνθει τῆς ἡλι-
» κίας νέος ἡ, καὶ καλὸς τῷ εἶδει, καὶ ὠ-
» ραῖος τῷ ὄψει. ταῦτα δὲ προλαβῶσα δι-
» γεῖται περὶ αὐτῶ ἡ θεία Γραφῇ, ἵνα διδά-
» ξῃ ἡμᾶς, ὡς αἴθετα τῷ κάλλει τῶ νεανί-
» σκῳ ἡ Αἰγυπτίῳ, πρὸς τὴν παράνομον ἐκέ-
» νῳ μίξιν αὐτὸν ἐκάλε.

» ζ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα
» ταῦτα, καὶ ἐπέβαλεν ἡ γυνὴ τῶ
» κυρίῳ αὐτῶ τῶς ὀφθαλμῶς αὐτῆς
» ἐπὶ τὸν Ἰωσήφ· καὶ εἶπε, κοιμήθη-
» τι μετ' ἐμῶ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ ἐγένετο,
» Φησί, μετὰ ταῦτα. τίεσι, μετὰ ταῦτα;
» Μετὰ τὸ πάσης τῆς οἰκίας τὴν ἐξουσίαν
» αὐτὸν ἐμπισθῶθῳ, καὶ μετὰ τὸ ἐν το-
» σαύτῃ, εἶναι τιμῇ ἀξιοθῶθῳ παρὰ τῶ δε-
» σπότη.

» η. Ὁ δὲ ἐκ ἦθελεν· εἶπε δὲ τῷ
» γυναικὶ τῶ κυρίῳ αὐτῶ, εἰ ὁ κύριός-
» μῳ ἔ γινώσκει δι' ἐμῶ ἔδεν ἐν τῷ
» οἴκῳ αὐτῶ, καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν ἐν
» τῷ οἴκῳ αὐτῶ ἔδωκεν εἰς τὰς χει-
» ρᾶς μῳ, Καὶ ἔχ ὑπερέχει ἐν τῷ οἴ-
» κίῳ ταύτῃ ἔδεν ἐμῶ, ἔδεν ὑπεξήρηται
» ἀπ' ἐμῶ ἔδεν, πλὴν σῶ διὰ τὸ σῶ
» γυναικῶ αὐτῶ εἶναι· καὶ πῶς ποιῆ-
» σω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τῷ, καὶ
» ἀμαρτήσομαι ἐναντίον τῶ Θεῶ;

» Η ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐώκει δὲ Ἰωσήφ
» ἔδεν ἔχων τὴν νεότητος φλόγα, δι'
» ἡ καὶ μᾶλλον θαυμάζεται, καὶ ἔξωθεν
» τῆς Αἰγυπτίας τὰς προσβολὰς, ἔχ ὑπερ
» ἑαυτῶ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπερ ἐκείνης
» ἀλγεῖν,

ἀλγεῖν, πρὸς τοσῶτον κρημνὸν ἐπειγομένης ἐλθεῖν. καὶ τῆτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν ῥημάτων ἐπιεικείας ἐχόντων δυνάμιν συμβεβηῖς. εἰδὼν γὰρ ἔφη τραχὺ πρὸς αὐτὴν καίπερ εἰδὼς, ὅτι πλὴν τῆ μη τυχεῖν, πάντα φέρει ῥαδίως διὰ τὸν ἔρωτα· ἀλλ' ὄσεβείας αὐτὴν καὶ δικαιοσύνης ὑπέμνησε. τὴν μὲν, ἐξ ὧν εὐ πάσχει παρὰ τῆ δεσπότη· τὴν δὲ, ἐξ ὧν Θεὸς ἐφορεῖ ὁ καὶ τῶν λανθανόντων κριτής· ἅμα δὲ καὶ ταπεινῶς ὑπεμφαίνων, ὅτι μὴ ὡς φιλοσόφρων ἠρνήσατο τὴν πράξιν, ἀλλ' ὡς πισὸς καὶ θεοσεβής.

ι. Ἦνίκα δὲ ἐλάλει τῷ Ἰωσήφ ἡμέραν ἕξ ἡμέρας, καὶ ἔχ ὑπήκυσεν αὐτῇ καθεύδειν μετ' αὐτῆς, τῆ συγγενέσθαι αὐτῇ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰνα μάθωμεν τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆ δικαίαν ἀρετὴν, καὶ ὅτι ἔχ ἀπαξ εἰδὼς δις, ἀλλὰ καὶ πολλάκις τὸν ἀγῶνα τῆτον ὑπέμεινε, καὶ τῆς λέξεως ταύτης ἠέχετο, καὶ συμβεβῶν ἐκ ἐπαύσατο, φησὶν ἡ Γραφή· ἠνίκα δὲ ἐλάλει ἡμέραν ἕξ ἡμέρας, καὶ ἔχ ὑπήκυσεν αὐτῆς.

ια. Ἐγένετο δὲ τοιαύτη τις ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτῆ, καὶ εἰδὼς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω.

ιβ. Καὶ ἐπεσάσατο αὐτὸν τῶν ἱματίων, λέγασα, κοιμήθητι μετ' ἐμῆ. καὶ καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτῆ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐτι μὲν γὰρ νέος ἦν, καὶ αὐτὸν ἐφήβοις τελῶν. εἰκοσὸν γὰρ ἔτος ἦν, ἠνίκα παρὰ τῆς Αἰγυπτίας πρὸς τὸ ἀσελγὲς ἐξεκαλεῖτο, καὶ σὺν βία πολλῇ συνωθεῖτο εἰς γε τὸ θελήσαι δρᾶν ἢ μὴ θέμις. ἡ μὲν γὰρ ἐνήπιον τῶν ἱματίων ἀπρίεζε καὶ ἀναιδῶς, καὶ εἰς ἀνεδέλητον ἀμαρτίαν εἰς μετρίως κατεδιάζετο· ὁ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἱμάτιον ἀφείρας, μαχλώσης ἀγρίας ἀπηλάττετο, καὶ ἀνάλωτος ἦν τῷ παθεῖν. σεσυκοφάντηται δὲ μετὰ τῆτο, περιτρέποντος εἰς αὐτὸν τῆ γυναῖκα τὰ ἐγκλήματα· καὶ αὐτὴ αἰτίας ἀχρότητος ὁ σώφρων τε καὶ φιλελεύθερος ἦν.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ. Θεὸς εἰδὼν νόμος πρὸς γράφῃ, εἰ μοιχοῦσαι. Ἰωσήφ δὲ ἐαυτῷ σωτηρησάμην νόμον ἐπειράθη, ὑπερβολῆ σωφροσύνης ἀσκήματος.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεοῦ αἰτίας ἄξιος Ἰωσήφ αὐτῇ τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ· εἰκοσὸν γὰρ ἦν ἔτος· καταγωνισάμενος τῶν μαγγανισμάτων τῆ ἀδελφῆς γυναῖκα.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Μιμᾶται πάλιν τῆ Χριστὸ τὸ σῶμα. κατεχέθη ὑπὸ τῆς γυναίκος ὁ Ἰωσήφ· ὁ Σωτὴρ κατέχεται ὑπὸ τῆ

Α θανάτου πρὸς βραχὺ. ἀλλ' Ἰωσήφ ἀπεδύσατο τὰ ἱμάτια, καὶ προσέρριψε τῇ ἀκολάσῃ· ὁ δὲ Σωτὴρ ἀνασῶς, τὰ ἱμάτια ἀπεδύσατο, καὶ προσέρριψε τῷ τάφῳ.

ιγ. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ὅτι κατέλιπε τὰ ἱμάτια αὐτῆ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω.
ιδ. Καὶ ἐκάλεσε τὰς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγασα, ἴδετε, εἰσῆγαγεν ἡμῖν παῖδα Ἑβραῖον ἐμπαῖζεν ἡμῖν· καὶ εἰσῆλθε πρὸς με, λέγων, κοιμήθητι μετ' ἐμῆ· καὶ εἰβόησα φωνῇ μεγάλῃ. Ἐν δὲ τῷ ἀκούσαι αὐτὸν, ὅτι ὑψώσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτῆ παρ' ἐμοί, ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. Καὶ καταλιπᾶναι τὰ ἱμάτια παρ' ἐαυτῆ, ἕως ἦλθεν ὁ κύριος αὐτῆ. Καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, λέγασα, εἰσῆλθε πρὸς με ὁ παῖς ὁ Ἑβραῖος, ὃν εἰσῆγαγες πρὸς ἡμᾶς, ἐμπαῖζαί μοι· καὶ εἶπέ μοι, κοιμηθήσομαι μετὰ σῆ. Ὡς δὲ ἤκουσεν, ὅτι ὑψώσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, κατέλιπε τὰ ἱμάτια αὐτῆ παρ' ἐμοί, καὶ ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσεν ὁ κύριος αὐτῆ τὰ ῥήματα τῆς γυναίκος αὐτῆ, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, λέγασα, ἕτως ἐποίησέ μοι ὁ παῖς σῆ· καὶ ἐθυμάθη ὀργῇ.

κ. Καὶ λαβὼν ὁ κύριος Ἰωσήφ, ἐπέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὄχυρμα, εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τῆ βασιλείας κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὄχυρματι.

Ζ ** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Μηδὲ λόγος μελαδῆς, ὅπερ τινὲς αἰτιῶνται, εἰς δεσμοτήριον ἐπέβαλεν, εἰς βαρβαρικὸν σφάλμα σφαλόμενος, ὡς οἰονταί τινες· ἡ γὰρ αὐτὸν καὶ κατέσφαξεν, ἢ γὰρ τοῖς νόμοις παραδέδωκε, τῆς κατηγορίας σφαγῆν ὡδινέσσης· ἀλλ' ἐκ τῆ ἀκότος ἴσως ἐνοήσας, ὅτι ἐβόησα καὶ ἐπιμανεῖσα αὐτῷ, ἀποτυχῆσα τῆς θήρας, τὴν κατηγορίαν ἐπέσησατο. καὶ εἰ μεταδοίη λόγον τῷ νέῳ, εἰ μόνον ἀπελύσατο τὴν γραφὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γραψαμένῳ ἀντιπεριεῖσαι τὸ ἐγκλήμα. μάλλον δ' ὅπερ εἶπεν ἀληθέστερον, τῆ βραβύτῃ τῆς σωφροσύνης τὴν ὀργὴν τῆ ἀνδρὸς κατόνυσαντος, καὶ σῆλλω σεμνότητος τῷ βίῳ ἐγείραντος, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς λιμῶντες τροφῆα τηρήσαντος, καὶ τῇ Αἰγυπτίῳ ἀρχοντα χειροτονήσαντος.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ μετὰ τὴν τῆς σωφροσύνης ἐπίδειξιν σιωπηλῶς ὁ Θεὸς καὶ ἐδεσμοῦθη· καὶ εἰδὼς ἕτως ἠλεγξε τὴν ἀδικον τῆς γυναίκος ἐπιβιβλῶ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐμβάλλεται Ἰωσήφ εἰς τὸ δεσμοτήριον, ἐπειδὴ καὶ ὁ Χριστὸς εἰς τὸν τάφον ἰω̄.

*** ΕΦΡΑΙΜ. Ἐπειδὴ ἀμαρτίαν ἀπέκρινεν Ἰωσήφ, ἐν τῇ Φροσῶ τίθεται μέχρῃ ἄρας ζέμματος· ἔτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν, ἵνα ἄρῃ πᾶσαν ἀμαρτίαν τῶ κόσμου, ἐν τῷ μνήματι τίθεται.

κα. Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσήφ, καὶ κατέχευεν αὐτῷ ἔλεος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τῶ ἀρχιδεσμοφύλακος.

*** ΕΦΡΑΙΜ. Ἰωσήφ ἐν τῇ Φροσῶ διετή χρόνον ἐποίησε, διατρέψας ἐκείσε ἐν ἀδείᾳ μεγάλη· ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν τρεῖς ἡμέρας ἐν αἰθρῇ ἔμενεν, ὡς διωατὸς μὴ ὑπομείνας Φθορᾶν.

κβ. Καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμοτήριον διὰ χειρὸς Ἰωσήφ, καὶ πάντας τὰς ἀπηγμένους ὅσοι ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ, καὶ πάντα ὅσα ποιεῖσιν ἐκεῖ αὐτὸς ἦν ποιῶν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πανταχῶ τὴν τῶ κρατῆν ἐδείκνυσεν ἐπιτηδειότητα. κρείττων ἀδελφῶν γεγονώς, καὶ μετὰ τὸν δεσπότην τῆς οἰκίας τῆς ἐκεῖσε κρατῶν· καὶ ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ, σῶμα μὲν δαλδῶν τῷ δεσμοφύλακι, ψυχῇ δὲ κρατῶν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἄρχων τῶν δεσμοτῶν Ἰωσήφ, ἐπειδὴ καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν βασιλεύει Χριστὸς.

κγ. Οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τῶ δεσμοτηρίῳ γινώσκων, δι' αὐτὸν ἔθεν· πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσήφ, διὰ τὸ τὸν Κύριον μετ' αὐτῷ εἶναι· καὶ ὅσα ἂν αὐτὸς ἐποίει, ὁ Κύριος ἐυώδων ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πλὴν ἐκράτει τῶ δεσμοτηρίῳ Φησί. γέγονε δὲ κρατῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ Χριστὸς, ὡς ἐν προσώπῳ Φημί τῶν ἀγίων Ἀποστόλων. οἱ καὶ τὰ Γαλ. 6. 17.
 » σήματα αὐτῷ περιφέρουν. Ἐφασκον ἐν ἰδίῳ σώματι. παρητῆντο μῆτοι συχηματίζουσαι τοῖς τῶ κόσμῳ φροσῶν αἰρεσμοῖς, ἀπωτάτω δὲ ἦσαν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν. τοῖστος γὰρ τῶν ἀγίων ὁ δῆμος. ἀλλ' ἐπεβελδύοντο διὰ τῶτο, καὶ διὰ καὶ συκοφαντέμενοι παρὰ τῶν αἰωδιῶτων ἠγείων φορτικῶς τῶς ἐν Χριστῷ ζῶν ἐθέλοντας, περασμοῖς περιπεπλήκασιν, δεσμοτῶν γεγόνασιν, καὶ τὰ λοιπὰ ὑπέμειναν δυσχερῆ· πλὴν καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπλατυῶντο τοῖς πόνοις, τῆς τῶ Θεῷ χάριτος τὰ λυπηρὰ ἐξημερῶσιν αὐτοῖς, ἕως ἰω̄ μάλισα διαπονήσεν αἰκός. ἐπεγάννυτο γὰρ, ὡς ἔφω, ὁ δεσμοφύλαξ τῷ Ἰωσήφ.

ΛΔΗΛΟΥ. Πάντα τύπος ἰω̄ τῶ Χριστῷ τὰ εἰς τὸν Ἰωσήφ. ἡ γωνί, ἀντὶ τῶ θανάτου· τὸ δεσμοτήριον, ἀντὶ τῶ τάφου· τὸ αὐτὸν κύριον εἶναι τῶν δεσμοτῶν, ὡσαυτὸν τὸν Χριστὸν νεκρῶν καὶ ζώντων, καὶ ὅσα ἄλλα.

Κ Ε Φ Μ.

α. γένητο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἠμαρτεν ὁ ἀρχιοινοχὸς τῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ ἀρχισιτοποιοὺς τῷ κυρίῳ αὐτῶν βασιλεῖ Αἰγύπτου.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νομίζω ὅτι τὸ ἀνάλογον τῷ, ἠμαρτεν βασιλεῖ Αἰγύπτου, λέγοιτο ἂν περὶ τῶν μαρτύρων, ὅτι τῷ νοητῷ βασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου ἔτοι ἀμαρτάνουσιν, ἀλλ' ἐ τῷ Θεῷ. εἰς γὰρ τὸν τῶ κόσμου νόμον δοκῶσιν ἀμαρτάνειν, ἐναντίον ὄντα τῷ νόμῳ τῶ Θεῷ.

β. Καὶ ἀργίσθη ἐπὶ τοῖς δυσὶν ἐνέχοις αὐτῷ, ἐπὶ τῷ ἀρχιοινοχῷ, καὶ ἐπὶ τῷ ἀρχισιτοποιοῦ. Καὶ ἔθετο αὐτῶς ἐν φυλακῇ παρὰ τῷ δεσμοφύλακι εἰς τὸ δεσμοτήριον, εἰς τὸν τόπον, ὃ Ἰωσήφ ἀπῆλθε ἐκεῖ.

δ. Καὶ συνέστησεν ὁ ἀρχιδεσμώτης τῷ Ἰωσήφ αὐτῶς· καὶ παρέστη αὐτοῖς. ἦσαν δὲ ἡμέρας ἐν τῇ φυλακῇ πλείους.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι τὸ παρεστήσθη αὐτοῖς; Ἄντὶ τῶ παρεμυθεῖτο, ἀδύρῃ αὐτῶν τὸν λογισμὸν, διηγείρειν αὐτῶν τὴν διάνοιαν, ἕ σιωπῶν καταποθῶναι ὑπὸ τῆς ἀδύμιας.

ε. Καὶ εἶδον ἀμφοτέρω ἐνύπνιον, ἐκάτεροι ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί. ὄρασις τῶ ἐνυπνίου τῶ ἀρχιοινοχῶ καὶ ἀρχισιτοποιοῦ, οἱ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Αἰγύπτου, οἱ ὄντες ἐν τοῖς δεσμοτηρίοις. Εἰσηλθε δὲ πρὸς αὐτῶς Ἰωσήφ τὸ πρῶτον, καὶ εἶδεν αὐτῶς, καὶ ἦσαν τεταραγμένοι.

ζ. Καὶ ἠρώτα τῶς εὐνέχους Φαραῶν, οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶ ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτῶ, λέγων, τί ὅτι τὰ πρῶτα ὑμῶν σκυθροπαὰ σήμερον;

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς καὶ ἐν δεσμοτηρίῳ τυγχάνων, τὴν οἰκείαν ἀρετὴν ἐπεδείκνυτο, καὶ τὰς ἀδύμιας ἐτέροις ἐπικαθίζεν ἐπαύδαζεν.

η. Οἱ

η. Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῶ, ἐνύπνιον εἶδομεν, καὶ ὁ συγκρίνων ἔκ ἐστιν αὐτῶ. εἶπε δὲ Ἰωσήφ, ἔχι διὰ τῆ Θεῶ ἢ διασάφησις αὐτῶ ἐσί; διηγῆσατε ἔν μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Θαυμασὸς καὶ πιστὸς ὁ Ἰωσήφ. ἔ γὰρ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἐνύπνιων ἀπελπίσας τὰ ἀλλότρια ἐξεδείωσεν· ἀλλ' ἐρμιωδία, καὶ ἀπεκδέχεται τὰ οἰκεία θεάματα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. "Ορα σώεσιν, καὶ ταπανοφροσύνης ὑπερβολῶ. ἔκ εἶπεν, ὅτι ἐγὼ ὑμῖν διακρίνω, ἐγὼ ὑμῖν λέγω τῶν ὄνειράτων τὴν ἔκβασιν, ἀλλὰ τί; διηγῆσατε ἔν μοι. Θεὸς γὰρ ἐστὶ μόνος ὁ τὰ τοιαῦτα ἀποκαλύπτων.

θ. Καὶ διηγῆσατο ὁ ἀρχιοινοχὸς τὸ ἐνύπνιον αὐτῶ τῷ Ἰωσήφ· καὶ εἶπεν, ἐν τῷ ὑπνῶ με ἦν ἀμπελος ἐναντίον μου. Ἐν δὲ τῇ ἀμπελῶ τρεῖς πυθμένες, καὶ αὐτὴ θάλασσα ἀνενηνοχῆα βλασῆς· πέπειρη, οἱ βότρυες σαφυλῆς. Καὶ τὸ ποτήριον Φαραὼ ἐν τῇ χειρὶ μου· καὶ ἔλαβον τὴν σαφυλὴν, καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον Φαραὼ, καὶ ἔδωκα τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραὼ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσήφ, τῆτο ἢ σύγκρισις αὐτῶ. οἱ τρεῖς πυθμένες, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. Ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ μνησθήσεται Φαραὼ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ἀποκαταστήσεισε ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς οἰνοχοΐας σου, καὶ δώσεις τὸ ποτήριον Φαραὼ εἰς τὴν χεῖρα αὐτῶ κατὰ τὴν ἀρχὴν σου τὴν ὑπερότερην, ὡς ἦθα οἰνοχοῶν.

ιδ. Ἀλλὰ μνησθήτι με διὰ σεαυτῶ, ὅταν εὖ γένηται σοι· καὶ ποιήσεις ἐν ἐμοὶ ἔλεος· καὶ μνησθήση περὶ ἐμοῦ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἐξάξεις με ἐκ τῆ ὀχυρώματος τῆτος.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δύω ἔτη ἕτερα, Φασίν, ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ πεποιηκίαι τὸν Ἰωσήφ, ἐπαδὴ καταλιπὼν τὴν τῆ Θεῶ βοήθειαν, ἐπὶ τῷ οἰνοχῶ τὴν ἐλπίδα πεποιηται, τὴν αὐτῆ πρόσασίαν αἰτῶν. ψυδὲς δὲ τῆτο. γέγονε γὰρ οἰκονομικῶς, ὡς ἂν λύσας τῷ Φαραὼ τὰ ἐνύπνια, πρὸς βασιλείαν ἐξέλθη.

ιε. "Οτι κλοπῆ ἐκλάπην ἐκ γῆς Ἑβραίων· καὶ ὡδε ἔκ ἐποίησα ἔδεν, ἀλλ' ἐνέβαλόν με εἰς τὸν λάκκον τῆτον.

ΑΔΗΛΟΥ. "Οτι κλοπῆ ἐκλάπην, ἀντὶ τῆ εἰς ἔργον αἰγύπλιον ἐπὶ κακία.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῇ πίστι προλαμβάνει τὸ μέλλον. ἔπω γὰρ ἡ γῆ αὕτη τῶν Ἑβραίων.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ μηδὲν ἐπιχωρίων Αἰγυπτίων ποιεῖν ἀνίσταται διὰ τῆ, ὡδε ἔκ ἐποίησα ἔδεν. Αἰγυπτίων δὲ ἔργον ἡ καὶ τὸ σιυελθεῖν τῇ τῆ κυρίε γυναικί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα ἀκόντες παιδοδόμεθα, ἐπειδάντισι τοιάτοις περιπέσωμεν, μὴ ἐκείνης ἀπαξίαν περιβάλλειν λαιδορίας, καὶ τὴν γλῶσσαν ἀκονῶν κατὰ τῆς ἑτέριον κατηγορίας, ἀλλὰ μόνον πρῶως καὶ ἡμέτως εαυτὸς ἀνδύνης δαικνύωαι, καὶ μιμῆσαι τὸν θαυμάσιον τῆτον, ὅτι ἔδεν εἰ συμφορῶ ὦν, κατεδέξατο καὶ μέχρι ῥημάτων ἐκπομπεῦσαι τῆς Αἰγυπτίας τὴν ἀσέλγειαν.

ισ. Καὶ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιός, ὅτι ὄρθως συνέκρινε· καὶ εἶπε τῷ Ἰωσήφ, καὶ γὰρ εἶδον ἐνύπνιον· καὶ ἄμην τρεῖς κανῶ χονδριτῶν αἶρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.

ΑΚΥΛΑΣ. Τρεῖς κοφίνες γύρεως.

ΣΤΥΜΜΑΧΟΣ. Τρεῖς κανῶ βάϊνα.

ις. Ἐν δὲ τῷ κανῶ τῷ ἐπάνω, ἀπὸ πάντων τῶν γενῶν, ὧν ὁ βασιλεὺς Φαραὼ ἐποίησε ἔργον σιτοποιῶ· καὶ τὰ πετεινὰ κατήσθιον αὐτὰ ἀπὸ τῆ κανῶ τῆ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου.

ιη. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ, εἶπεν αὐτῶ, αὕτη ἢ σύγκρισις αὐτῶ. Τὰ τρεῖς κανῶ, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἀνωτέρω εἶρηται, οἱ τρεῖς πυθμένες, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. ἔκ ἐν τῶ, τρεῖς ἡμέραι καὶ διὰ πυθμῶν, καὶ διὰ κανῶν παρίσταται· συγχορησιαμῆς προνοίας εἰς παράσασιν τριῶν ἡμερῶν οἰκείοις παραδείγμασι τῆ ἑκατέρου βίβ. τοιαῦτα δ' ἂν εἴροις καὶ εἰ ταῖς λοιπαῖς Γραφαῖς· τὸ αὐτὸ δηλῆμενον ἀπὸ διαφόρων εἶναι δοκῶντων παραδειγμάτων.

ιθ. Ἔτι τριῶν ἡμερῶν, ἀφελῆ Φαραὼ τὴν κεφαλὴν σου ἀπὸ σῶ· καὶ κρεμάσεισε ἐπὶ ξύλα, καὶ φάγεται τὰ ὄρνεα τῆ ἔργων τῆς σάρκας ἀπὸ σῶ.

κ. Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἡμέρᾳ γενέσεως ἦν Φαραὼ, καὶ ἐποίησε πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτῶ. καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀρχῆς τῆ ἀρχιοινοχῆς, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆ ἀρχισιτοποιῶ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐτῶ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τῶν μετὰ πρὸ ἡμῶν ἐτήρησέτις, ὅτι Φαῦλός ἐστιν ὁ τὰ γαιέσεως

σεως τιμῶν πράγματα, καὶ τὴν ἡμέραν τῆς γενέσεως αὐτῆ ἀποδεχόμενος. ἡμεῖς δὲ βεβαιῶμεν τὴν διήγησιν, καὶ ἐπὶ τῆ Ἡρώδης τὸ παραπλήσιον ὑφ' ἑαυτῶν, ὅτε καὶ ἡ θυγάτηρ Ἡρωδιάδος ὠρχήσατο, καὶ ἀπετμήθη ἡ Ἰωάννης κεφαλῆ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδαμῶς δίκαιος φαίνεται γενεθλίων ἄγων ἡμέραν.

κα. Καὶ ἀπενάτησε τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῆ· καὶ ἔδω-

Α κε τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας Φαραώ. καὶ τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασε, καθὰ συνέκρινεν αὐτοῖς Ἰωσήφ.

κγ. Οὐκ ἐμνήθη δὲ ὁ ἀρχιοινοχόος τῆ Ἰωσήφ, ἀλλ' ἐπελάθετο αὐτῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τῆτο οἰκονομικῶς, ὡς ἂν ὑκαίρως αὐτῆ μνησθῆ, ὅταν ὁ καιρὸς φθάσῃ τῆς βασιλείας αὐτῆ.

Κ Ε Φ. ΜΑ.

α. **Ε**γένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν, Φαραώ εἶδεν ἐνύπνιον. ᾤετο ἐσάναι ἐπὶ τῆ ποταμῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ ἐπὶ τοῖς ῥύθοις καὶ ἀβεβαίοις πεποιθὼς, ᾤετο ἐπὶ τῆ ποταμῆ ἐσάναι· ἀφ' ἧ τὰ δοκῆντα ὑδαμιονικὰ εἶναι ἀναβαίνει, ὅτε καὶ οἱ βόες αὐτῆ παχῆς εἰσίν. ἀλλὰ πάντως κατεδίεται ταῦτα ὑπὸ τῶν χειρῶν. πρὸς δὲ τὸ, ᾤετο συγκρινεῖς τὸ, ὡμῶν ὑμᾶς δεσμοῦν δράγματα. ἐπὶ δὲ τῆ ἐτέρῃ ἐνύπνιῳ, ᾤετο, Φησὶν, ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἀνδρα ἀσέρες προσεκύων μοι. πάλιν τε αὐτῶν, ὁ μὲν ἀρχιοινοχόος ἐπὶ τῶ ὑπνωμα, Φησὶν, ἡ ἀμπελος, καὶ τὰ ἐξῆς. ὁ δὲ ἀρχισιτοποιὸς, ὡμῶν τρία κανὰ χονδριτῶν αἶραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, καὶ τὰ ἐξῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ μὲν διηγηματικὸν τῆς Γραφῆς πρόσωπον Φησὶν, ᾤετο ἐσάναι ἐπὶ τῆ ποταμῆ, ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆ ποταμῆ· ὁ δὲ Φαραώ Φησὶν, ὡμῶν ἐσάναι παρὰ τὸ χεῖλος τῆ ποταμῆ, καὶ ἐπὶ τῆ ποταμῆ. τὰ μὲντοιγε ἐν Αἰγύπτῳ πράγματα, ἦτοι τὰ ἐν τοῖς κοσμικοῖς ἀπὸ χρησοτέρων ἀρχόμενα, ὧν σύμβολον ἡ ὑδρωμία, εἰς πικρότερον καταλήγει, ὧν ἡ ὑδρωμία καὶ ὁ λιμὸς τύπος. τοιαῦτον δὲ ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῆ κατὰ τὸν πλάσιον λόγον θεωρησῶν. οἶονε [γὰρ] τὰ ἐπὶ τῆ τῆς ὑδρωμίας [ἡ] αὐτῶ ἀπολαμβάνοντι τὰ ἀγαθὰ αὐτῆ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῆ, ἀδεδυμένῳ πορφυρᾷ λαμπρῶς. λήγει δὲ αὐτῶ εἰς τὰ ἐναντία, ἀπολαμβάνοντι τὰ κακὰ μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι. τοιαῦτα δ' ἂν ἴδοις καὶ ἐπὶ τῶν τὴν πλατείαν καὶ ὑρῶν ὁδοῦντων, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια. οἷς δὲ ἀρχὴ τὸ σπῆν καὶ τεθλιμμένον, τὸ τέλος ζωῆ. διὸ, καὶ τοῖς ἐμπειρομένοις, ὅτι πεινάσασσι καὶ τοῖς γελοῖσι, ὅτι κλαύσασσι. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ κλαίοντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

β. Καὶ ἰδὲ ᾧπερ ἐκ τῆ ποταμῆ ἀνέβαινον ἐπὶ τὰς βόες, καλαὶ τῶ εἶδει, καὶ ἐκλεῖλαι ταῖς σαρκί, καὶ ἐβόσκοντο ἐν τῶ ἄχρῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄχος ἐστὶ τὸ λεπτὸν καὶ βοτανῶδες φυτῶν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τῆ Φαραώ τὰ ἐνύπνια βόες ἦσαν καὶ σάχυες. δι' ὧν [γὰρ] ἡ γῆ γεωργεῖται καὶ ἀπερ φέρει, προσημαντικὰ ὑδρωμίας τε καὶ ἀφορίας [ἐγένετο τῶ βασιλεῖ.]

γ. Ἄλλα δὲ ἐπὶ τὰς βόες ἀνέβαινον μετὰ ταύτας ἐκ τῆ ποταμῆ, αἰχραὶ τῶ εἶδει, καὶ λεπταὶ ταῖς σαρκί, καὶ ἐνέμοντο τῶν τὰς βόας ἐπὶ τὸ χεῖλος τῆ ποταμῆ. Καὶ καλέφαγον αἱ ἐπὶ τὰς βόες αἱ αἰχραὶ καὶ λεπταὶ ταῖς σαρκί τὰς ἐπὶ τὰς βόας τὰς καλαὶ τῶ εἶδει, καὶ τὰς ἐκλεῖλαι· καὶ ἢ διάδηλοι ἐγένοντο, ὅτι εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν εἰσῆλθον. ἠγέρθη δὲ Φαραώ.

δ. Καὶ ἐνύπνιασθη τὸ δεύτερον, καὶ ἰδὲ ἐπὶ τὰς σάχυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἐν ἐκλεῖλοι καὶ καλοῖ. Ἄλλοι δὲ ἐπὶ τὰς σάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο μετ' αὐτῆς.

ε. **Ζ** * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ μὲν Ἰωσήφ ἢ σάχυας, ἀλλὰ δράγματα [εἶδεν] ὁ δὲ Αἰγύπτιος, ἢ δράγματα, ἀλλὰ σάχυας. καὶ πάλιν ὁ [μὲν] ἀρχιοινοχόος, τῆς τρεῖς πυθμίας βλέπει, εἰς τρεῖς ἡμέρας· ὁ δὲ βασιλεὺς, τῆς ἐν πυθμῶν ἐν ἐπὶ τὰς σάχυας εἰς τὸ σπηματικὸν τῶν ἐπὶ τὰς ἐτῶν, καὶ γίνεται τῆ ἐν ὀνόματος, τῆ πυθμῆνος, διάφορος ἢ ἐρμῆνεία. ἐάν ποτε ἔν ὅπως τις (1) διηγῆται τὴν Γραφῆν, μὴ δοκεῖτω ἔτι βιάζεσθαι αὐτῶν. καὶ ἔτι τηρητέον, ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς ὑδρωμίας, ἐπὶ τὰς σάχυες ἐώρανται ἀναβαίνοντες ἐν πυθμῶν

(1) Εἶποτε ἔν ἄλλως τίς. α' Τόμ. 2. σελ. 45. τῆς τῆ Ῥεαίε ἐκδοσ.

μὲν αὐτὸ ἐπὶ δὲ τῶν λιμῶν, ἐπὶ μὲν σά-
χυες, ἐκ ἔτι δὲ αὐτῶν πυθμῶν αὐτῶν, ἀλλ' αὐτῶν
καλάμῳ. (1)

ζ. Καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ σά-
χυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι
τῶν ἐπὶ τῶν σάχυας τῶν ἐνλεκίδων καὶ
τῶν πλήρης. ἠγέρθη δὲ Φαραώ, καὶ
ἦν ἐνύπνιον.

” ΑΚΥΛΛΑΣ. Τὸ ἀνεμόφθοροι, ἔφθαρ-
” μῶν καύσωνι.

” ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Πεφρυγμῶν ἀνέμων.

η. Ἐγένετο δὲ πρῶτον, καὶ ἔτα-
ράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῶν. καὶ ἀποσεί-
λας, ἐκάλεσε πάντας τῶν ἐξηγη-
τῶν Αἰγύπτου, καὶ πάντας τῶν σο-
φῶν αὐτῆς· καὶ διηγήσατο αὐτοῖς
Φαραώ τὸ ἐνύπνιον αὐτῶν, καὶ ἐκ ἦν
ὁ ἀπαγγέλλων αὐτῶν τῷ Φαραώ.

” * ΑΚΥΛΛΑΣ. Τὸ ἐξηγητῶν, κρυφιασῶν.

” * ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Μάγους.

” ΑΛΛΟΣ. Σοφῶν.

” ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁλῆς Αἰγύπτου πῶς
ἐκάλεσε τῶν ἐξηγητῶν καὶ σοφῶν αὐτῶν, ζη-
τητέον ὡς πρὸς τὴν λέξιν, καὶ αὐτῶν πρὸς
ἀναγωγὴν δαίται ἐξηγητῶν Αἰγυπτίων ὁ
Φαραώ, ὡς σοφωτέρων. ὅλῆς δὲ Αἰγύ-
” πτῶν Φαραώ, ὡς ἀκολούθῳ τῷ, πάντας τῶν
” ἐξηγητῶν Αἰγύπτου, καὶ πάντας τῶν σο-
” φῶν αὐτῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Οὐκ οἶμαι, ὅτι τέ-
λεον ἐσιώπων, ἀλλὰ πάντα μᾶλλον ἔλε-
γον, ἢ αὐτὸ τὸ τῆς ἐνύπνιων διηγήσεως.
ἀλλ' ἐρεῖ τις, πῶς ἦδει ὁ Φαραώ πότερον
ἐπιτυγχάνειν οἱ ἐξηγητῶν καὶ σοφοῖν Αἰ-
γύπτου διηγέμενοι τὰ ἐνύπνια, ἢ μή;] Ἐ-
λεγε [δὲ πρὸς ταῦτα] ὁ Ἑβραῖος, (2) ὅτι
Φαραώ ἰδὼν τὸ ἐνύπνιον, εἶδε καὶ τὴν διή-
γησιν αὐτῶν. [ἦτις αὐτῶν ἀπέπεσε τῆς μνή-
” μης.] ἕκαστον ἐν ἀκῶν, ἀνεμιμνήσκετο ἔ-
” ἤδη ἐώρακε. διὰ τῆτο καὶ ἐξεπλάγη τὸν
” Ἰωσήφ, [καὶ ἀθρόως αὐτὸν προήγαγε,]
” καὶ πᾶσαν τὴν Αἰγύπτου αὐτῶν κατεπίσθη-
” σε, [καὶ τὸν σίτον αὐτῆς καὶ τὴν σωτη-
” ρίαν τῶν Αἰγυπτίων· ἐπεὶ ἅμαγε διηγήσα-
” το τὰ ὄνειρα, καὶ ἔτος ὑπεμνήθη τὰ
” αὐτὰ εἶναι τὰ προδεδηλωμένα αὐτῶν.]

θ. Καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιερατοῦχος
πρὸς Φαραώ, λέγων, τὴν ἀμαρ-
” τίαν μου ἀναμνήσκω σήμερον. Φα-
” ραώ ἀργύρα τῶν παισίν αὐτῶν, καὶ
” ἔθετο ἡμᾶς ἐν Φυλακῇ ἐν τῷ οἴκῳ
” τῶν ἀρχιμαγείρων, ἐμέ τε καὶ τὸν ἀρ-
” χιερατοῦχον.

ια. χριστοποιόν. Καὶ εἶδομεν ἐνάτερος
ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ μιᾷ ἐγώ τε καὶ αὐτός,
ἐκαστος κατὰ τὸ ἑαυτῶν ἐνύπνιον εἶδο-

ιβ. μεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ μετ' ἡμῶν νεανί-
σκος πᾶσι Ἑβραῖος δῆλος τῶν ἀρχι-
μαγείρων, καὶ διηγήσαμεθα αὐτῶν τὸ
ἐνύπνιον, καὶ συνέκρινεν ἡμῶν τὰ ἐνύ-
πνια ἡμῶν, ἀνδρὶ κατὰ τὸ ἐνύπνιον
ιγ. αὐτῶν ἀπέλυσεν. Ἐγενήθη δὲ κα-
θῶς συνέκρινεν ἡμῶν ἔτω καὶ συνέ-
βη, ἐμέ τε ἀποκαλασαθῆναι εἰς τὴν
ἀρχὴν μου, ἐκείνῳ δὲ κρεμασθῆναι.

ιδ. Ἀποσείλας δὲ Φαραώ, ἐκά-
λεσε τὸν Ἰωσήφ· καὶ ἐξήγαγεν
αὐτὸν ἐκ τῶν ὀχυρώματος, καὶ ἐξύ-
ρησαν αὐτὸν, καὶ ἠλλαξαν τὴν σοφίαν
αὐτῶν· καὶ ἦλθε πρὸς Φαραώ.

Γ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ μὲν ἐν
βασιλεὺς ἀπέστας, προσάττει σωτήριαν-
τας ἀνακαλεῖν τὸν νεανίαν· οἱ δ' ἀποκεί-
ραντες· βασιλεὺς γὰρ ἦταν αὐτῶν χαίται
κατεργασίῳ κεφαλῆς καὶ γενέας· καὶ
ἀντὶ ἐνπύσεως λαμπρῶν ἐσθήτων ἀντιδῶν-
τες, καὶ τ' ἄλλα φαιδρῶντες, εἰσάγουσι
πρὸς βασιλέα.

Δ ** ΕΦΡΑΙΜ. Ἰωσήφ ἐκ Φυλακῆς τῆ
κελεύσει Φαραώ ἐκβαλλεται ὀμιχρῶς· ὡς
τύπος ἀληθινός, ἐρμιχρῶν ῥαδίως ἐν-
πύτων τὴν λύσιν, ὀμιχρῶν σημερινῶν τὴν
μέλλουσαν ἐσθῆτα· ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστὸς ἠγέρθη ἐν νεκρῶν τῆ ἰδίᾳ διωάμει
σκυλεύσας τὸν ἄδιν· προσφέρων τῷ πα-
τρὶ αὐτῶν τὴν ἡμῶν καταλλαγὴν, κηρύσσ-
ων ἀνάστασιν καὶ ζωὴν αἰώνιον.

Ε. Εἶπε δὲ Φαραώ τῷ Ἰωσήφ,
ἐνύπνιον ἐώρακα, καὶ ὁ συγκρίνων
ἐκ ἔσιν αὐτό· ἐγὼ δὲ ἀκήνοσα περὶ σῶ
λεγόντων, ἀκῶσάνιά σε ἐνύπνια, συγ-
κρίνας αὐτά.

” ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς ἀ-
” χρωμόμος ὁ Φαραώ, ἔ λέγει φανερῶς,
” ὅτι εἰς τῶν παρ' ἐμοὶ σοφῶν ἴχυσεν δια-
” κρίνας τὰ ὄνειρα. ἀλλὰ τί; ἐνύπνιον
” ἐώρακα, καὶ ὁ συγκρίνων ἐκ ἔσιν αὐτό.

Ζ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ τῷ Φα-
ραώ, εἶπεν, ἀνευ τῶ Θεοῦ ἐκ ἀποκρι-
θήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ.

” ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀκύλας ἔτως· ἄ-
” νδρ ἐμῶν, ἐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον·
” ὁ δὲ Σύρος, ἐκ ἀποκριθήσόμεθα τὴν δε-
” τῶ Θεοῦ οἰκονομίαν πρὸς σωτηρίαν Αἰγύ-
” πτῶν. σωτήριον ἀκότως καλεῖ. τῆτο γὰρ
Γγ 3 τῶν

(1) Ἄλλος φησὶν αὐτῶν καλάμῳ αὐτῶν. αὐτῶν Τόμ. 2. σελ. 45. τῆς βηθ. ἐκδόσ.

(2) Ὁ Ἰωσήφ. (αὐτῶν βιβλ. 2. κεφ. 3. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ.) φησὶ, Φαραώθης ὁ βασιλεὺς ὑπὸ
τῶν αὐτῶν ἐσπείραν ὄψεως ἐνύπνιων θεασάμενος δύο, καὶ μετ' αὐτῶν τὴν ἑκατέρωθεν ἐξήγησιν, ταύτης μὲν
ἡμνημόνευσε, τῶν δὲ ὀνειράτων κατέχευε, ἀχθόμενος ἐπὶ τοῖς ἑσθῆμασι.

Γεν. 40. 8. τῶ εἰρημνίῳ, ἔχθ' ἰδίᾳ τῷ Θεῷ ἢ διασάφη-
σις αὐτῶν;

Γεν. 39. 9. * * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εὐλογος Ἰωσήφ ἐν
ᾧ προοιμιάζεται ἀπὸ Θεοῦ. τῆρι δὲ, ὅτι
πρὸς μὲν τῷ γυναικίᾳ εἶπε· καὶ ποιήσω
τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τῷτο, καὶ ἀμαρτησο-
μαι ἐναντίον τῷ Θεῷ. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς
Γεν. 40. 8. ἐν Φυλακῇ δυνάχης Φησὶν· ἔχθ' ἰδίᾳ τῷ
Θεῷ ἢ διασάφησις αὐτῶν ἐστίν;

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς διὰ
τῆς ἀποκρίσεως παιδοῦται τὸν Φαραῶ εἰδέ-
ναι καὶ τῶν παρ' αὐτῷ σοφῶν τῷ ἀδέ-
ναιαν, καὶ τῷ δεσπότη τῷ δυνάμιν.

ιζ. Ἐλάλησε δὲ Φαραῶ τῷ Ἰω-
σήφ, λέγων, ἐν τῷ ὑπνώμα ἄμην
ἔσαναι ᾧ τὸ χεῖλος τῷ ποταμῷ.
ιη. Καὶ ἰδὲ ἐκ τῷ ποταμῷ ἀνέβανον ἐπὶ
βόες καλαὶ τῷ εἶδει, καὶ ἐκλεῖλαι
ταῖς σαρκί, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἄχει.
ιθ. Καὶ ἰδὲ, ἐπὶ βόες ἕτεροι ἀνέβανον
ὀπίσω αὐτῶν ἐκ τῷ ποταμῷ, πονη-
ραὶ καὶ αἰχραὶ τῷ εἶδει, καὶ λεπταὶ
ταῖς σαρκί, οἷας ἔκ' εἶδον τοιαύτας
ἐν ὅλῃ τῇ γῇ Αἰγύπτῃ αἰχροτέρας.
κ. Καὶ κατέφαγον αἱ ἐπὶ βόες αἱ αἰ-
χραὶ καὶ λεπταὶ τὰς ἐπὶ βόας τὰς
πρώτας τὰς καλὰς καὶ ἐκλεῖλαι.
κα. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν
καὶ αἱ ἄψεις αὐτῶν αἰχραὶ, καθὰ
καὶ τὴν ἀρχὴν. ἔξεγερθεὶς δὲ, ἐκοί-
μηθην. Καὶ εἶδον πάλιν ἐν τῷ ὑ-
πνώ, καὶ ὡσπερ ἐπὶ σάχυες ἀνέβαι-
νον ἐν πυθμένι ἐνὶ πλήρεις καὶ καλοί.
κβ. Ἄλλοι δὲ ἐπὶ σάχυες λεπτοὶ καὶ
ἀνεμόφθοροι ἀνήρχοντο ἐχόμενοι αὐ-
τῶν. Καὶ κατέπιον οἱ ἐπὶ σάχυες
οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τὰς ἐπὶ
σάχυας τὰς καλὰς καὶ τὰς πλήρεις.
εἶπα ἔν τῷ ἐξηγηταῖς, καὶ ἔκ' ἦν
ὁ ἀπαγγέλλων μοι αὐτό.

κε. Καὶ εἶπεν Ἰωσήφ τῷ Φαραῶ,
τὸ ἐνύπνιον Φαραῶ ἐν ἐστίν· ὅσα ὁ
Θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραῶ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ταξίωμα
τῷ λέγοντος ἔδωκε καταπλαγίς, ὡσπερ
ὑπηκόω βασιλέως, ἀλλ' ἔκ' ὑπηκόος βασι-
λέως παρρησία σὺ αἰδοῖ χρώμενος, διε-
λέγετο.

κς. Αἱ ἐπὶ βόες αἱ καλαὶ, ἐπὶ
ἔτη ἐστίν· καὶ οἱ ἐπὶ σάχυες οἱ καλοί,
ἐπὶ ἔτη ἐστίν. τὸ ἐνύπνιον Φαραῶ ἐν ἐστίν.
κζ. Καὶ αἱ ἐπὶ βόες αἱ λεπταὶ αἱ ἀνα-
βαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἐπὶ ἔτη ἐστίν·
καὶ οἱ ἐπὶ σάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνε-
μόφθοροι, ἐπὶ ἔτη ἐστίν· ἔσονταί δὲ

κη. ἐπὶ ἔτη λιμός. Τὸ δὲ ῥῆμα ὁ εἰρη-
να Φαραῶ, ὅσα ὁ Θεὸς ποιεῖ, ἔδει-
κθ. ζε Φαραῶ. Ἰδὲ ἐπὶ ἔτη ἐρχεῖται
εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ τῇ γῇ Αἰγύ-
πτῃ. Ἦξει δὲ ἐπὶ ἔτη λιμός μετὰ
ταῦτα, καὶ ἐπιλήσονται τῆς πλησ-
μονῆς τῆς μετὰ ταῦτα ἐσομένης ἐν ὅλῃ
τῇ Αἰγύπτῳ· καὶ ἀναλώσει ὁ λιμός
λα. τὴν γῆν. Καὶ ἔκ' ἐπιγνωθήσεται ἡ
εὐθηνία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τῷ λιμῷ τῷ
ἐσομένῃ μετὰ ταῦτα· ἰχυρὸς γὰρ ἔσαι
λβ. σφόδρα. Περὶ δὲ τῷ δευτερώσαι τὸ
ἐνύπνιον Φαραῶ δις, ὅτι ἀληθὲς ἔσαι
τὸ ῥῆμα τὸ ᾧ τῷ Θεῷ· καὶ τα-
λγ. χυνεῖ ὁ Θεὸς τῷ ποιῆσαι αὐτό. Νῦν
ἐν σκέψαι ἀνθρωπὸν φρονίμον καὶ συ-
νετόν, καὶ κατὰσῃσον αὐτὸν ἐπὶ τῆς
λδ. γῆς Αἰγύπτῃ. Καὶ ποιησάτω Φα-
ραῶ, καὶ κατασῃσατω τοπάρχας ἐπὶ
τῆς γῆς· καὶ ἀποσωπεμπτωσάτωσαν
πάντα τὰ γεννήματα τῆς γῆς Αἰγύ-
πτῃ τῶν ἐπὶ ἔτη τῆς εὐθηνίας.
λε. Καὶ συναγαγέτωσαν πάντα τὰ βρώ-
ματα τῶν ἐπὶ ἔτη τῶν ἐρχομένων
τῶν καλῶν τῶν· καὶ συναχθήτω
ὁ σῖτος ὑπὸ χεῖρα Φαραῶ· βρώμα-
λς. τὰ ἐν ταῖς πόλεσι φυλαχθήτω. Καὶ
ἔσαι πεφυλαγμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἐπὶ
ἔτη τῷ λιμῷ, ἃ ἔσονταί ἐν τῇ γῇ Αἰ-
γύπτῃ, καὶ ἔκ' ἐκτριβήσεται ἡ γῆ ἐν
τῷ λιμῷ. Ἦρσε δὲ τὸ ῥῆμα ἐναν-
τίον Φαραῶ, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν
παιδῶν αὐτῷ.

λη. Καὶ εἶπε Φαραῶ πᾶσι τοῖς
παισὶν αὐτῷ, μὴ εὐρήσομεν ἀνθρωπὸν
τοιῶτον, ὅς ἔχει πνεῦμα Θεοῦ ἐν
αὐτῷ;

* * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μαῖζον ἢ κατὰ ἀν-
θρωπὸν ἰδὼν Φαραῶ τὸ τῷ ἐκπεσῶσαν
τῆς μνήμης αὐτῷ λύσιν τῷ ὀνείρατος σε-
σαφωιδάται ὑπὸ τῷ Ἰωσήφ, πνεῦμα εἶπε
Θεοῦ ἔχειν αὐτὸν ἐν αὐτῷ.

Ζ * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἦναγκάσθη καὶ Φα-
ραῶ εἰπεῖν Θεὸν εἶπεῖν. [καὶ τῷ δὲ σιωπά-
δα τὸ περὶ τῆς λύσεως τῷ ὀνείρατος προα-
ποδεδομένον.]

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες πῶς ἔγνω
καὶ αὐτὸς· ὅτι ἐκ τῆς ἀνωθεν ἀποκαλύ-
ψεως αὐτῷ κατάδηλα γέγονε; τίνα γάρ-
Φησιν ὀρήσομεν, ὅς τοιαύτης ἡξίωται χα-
ρίτος, ὡς πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν ἐν αὐτῷ;

Η λθ. Εἶπε δὲ Φαραῶ τῷ Ἰωσήφ,
ἐπειδὴ ἔδειξέ σοι ὁ Θεὸς πάντα, ἔκ'
ἔστιν ἀνθρωπὸς φρονιμώτερος καὶ συ-
νετώτερός σε.

μ. Σὺ

μ. Σὺ ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου· πλὴν τὸν θρόνον ὑπερέξωσας ἐγώ. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, ἰδὲ καθίστημί σε σήμερον ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐδιώκετο μὲν γὰρ Χριστός, καθάπερ ἔφω ἀρτίως, ὡς εἰ πρόσωπῳ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων· ἀλλὰ καὶ εἰ αὐτοῖς ὄντες τοῖς πόνοις οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, ὡς σοφοὶ λανθῶν καὶ τὰ πολλοῖς ἀπόρρητα διατρανῶν οἰοῖτε ὑπῆρχον· φανεροίτε εἰ ἀρχαῖς τὸ μὲν πρῶτον τισὶν, εἶτα καὶ αὐτοῖς τοῖς κρατέσι τῆς γῆς. οἱ καὶ πισθόσαντες, ὅτι καὶ αὐτῷ ἔχουσι τῶν ἐσομένων τὴν γνῶσιν ἐξ ἀποκαλύψεως Θεοῦ εἰ πνεύματι, ὡπερ τινὰς οἰκονόμους καὶ ἀρχοντας τῶν ἐθνῶν γενέσθαι συγκεχωρήκασιν, διανέμειν τε τοῖς εἰς λιμῶν μαθημάτων ἅ καὶ εἰς ζωὴν σωτέρας τὴν ἀκήρατον, τρεῖς τὸν θεῖον τε καὶ ἑράνιον λόγον, καὶ τὴν εἰς πᾶν ὅτιον τῶν ἀρίστων ἀποκομίσθαι πείθεσθαι. ἔτσι κατεκλήσαντο, μᾶλλον δὲ δι' αὐτῶν ὁ υἱός, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τὴν τῶν ἐθνῶν χώραν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τῷ Φαραὼ τὴν τῶν Αἰγυπτίων ὁ Ἰωσήφ.

μβ. Καὶ περιελόμενος Φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτῆς, περιέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα Ἰωσήφ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν σολὴν βυσσίνην, καὶ περιέθηκεν κλυοὺν χρυσοῦν ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτῆς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Δίδωσιν ἔν αὐτῷ σφραγίδα βασιλικὴν, καὶ ἱερὰν ἐδίητα, καὶ κυκλὸν χρυσοῦν περιδέραμον.

μγ. Καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄρμα τὸ δεύτερον τῶν αὐτῆς· καὶ ἐκήρυσεν ἔμπροσθεν αὐτῆς κήρυξ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης τῆς Αἰγύπτου.

** ΕΦΡΑΙΜ. Ἰωσήφ ἐκάθισεν εἰς ἄρματι Φαραὼ, λαβὼν ἐξουσίαν ἐπὶ πᾶσαν Αἰγύπτου· ὁ δὲ σωτὴρ ἡμῶν βασιλεὺς πρὸ αἰῶνων ἀνεληθὼν εἰς ἑρανεὺς εἰς νεφέλη φωτεινῇ, ἐκ δεξιῶν τῆ πατρὸς κἀδήτηται μετὰ δόξης, ὡς υἱὸς μονογενῆς.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἐκήρυσεν ἔμπροσθεν αὐτῆς κήρυξ. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει ἀβρήχ· ὁ κυρίως σημαίνει πατήρ ἀπαλλός, καὶ εἰκότως. εἰ ἀπαλλός γὰρ ὧν κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὡς πατήρ σωτήριον ἀρχὴν Αἰγυπτίους ἐνεδείξατο. δηλοῖ δὲ εἰδὲν

ἢ λέξις, ἢ τὸ γονατίζαν. φανερὰ γάρ ἐστιν ἢ φωνὴ τῆ κήρυκος.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Κελεύει περιελθεῖν τὴν πόλιν, περιερχομένους κήρυκος, καὶ δηλῆντος τοῖς ἀγνοῦσι τὴν χαροτοσίαν.

μδ. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, ἐγὼ Φαραὼ. ἀνευσθὲ ἐν ἑξαρεῖ εἰδείς τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Τὶς γὰρ ἂν προσεδόκησε μιᾷ ἡμέρᾳ τὸν αὐτὸν ἀντὶ μὲν ὄσσε δεσπότην, ἀντὶ δὲ δεσπότην πάντων ἀξιονικότατον, καὶ τὸν ὑποδιάκονον εἰρηλοφύλακος, ὑπαρχὸν βασιλέως ἔσεσθαι, καὶ ἀντὶ τῆς εἰρηκτῆς τὰ βασιλεία οἰκήσιν, τὰ πρῶτα τῶν ἐπὶ τιμαῖς φερόμενον ἀντὶ τῶν εἰς ἀτιμίαν ἐσχάτων; ἀλλ' ὅμως γέγονε ταῦτα, καὶ γενήσεται πολλὰ κίς, ὅταν δοκῇ τῷ Θεῷ. μόνον ἀντὶ ὑφ' ἐσάδω καλοκαγαθίας ἐμπύρομα ταῖς ψυχαῖς. ὅπερ ἀναγκαῖον ποτε ῥιπιζόμενον ἐκλάμψαι.

με. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ τὸ ὄνομα Ἰωσήφ, ψομδομφανήχ.

» ΑΔΗΛΟΥΤ. Ὁ Σύρος ἔχει, ὁ εἰδὼς τὰ κρυπτά· ὁ Φίλων (1) κρυπλῶν εὐρετής, ἢ ὄνειροκρίτης.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥΤ. Ψομδομφανήχ ἐρμηνύεται κεκρυμμένα ἀνεκάλυψε. παρὰ δὲ τῷ Σύρω, ὁ εἰδὼς τὰ κρυπτά. ὁ δὲ Φίλων ὁ ἑβραῖος Αἰγυπτίων φησὶ φωνῇ, ὁ ὄνειροκρίτης.

» * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐκάλεσε δὲ Φαραὼ τὸ ὄνομα τῆ Ἰωσήφ ψομδομφανήχ, ὁ ἐρμηνύεται, ὃ ἀνεκαλύφθη τὸ μέλλον. Ἀκύλας, Ἀσαμφανή· Σύμμαχος, Σαφαδφανή, [κεκρυμμένα ἀπεκαλύψε.]

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥΤ. Τίνα ἐρμηνείαν ἔχει τὸ ψομδομφανήχ; τῶν ἀπορρήτων ἐρμηνυτικῶν αὐτὸν κέκληκεν, ὡς τὸς ὄνειρος διασαφήσαντα.

Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν Ἀσενέθ θυγατέρα Πελεφρῆ ἱερέως Ἡλιεπόλεως αὐτῷ γυναῖκα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ἐγγυαὶ πρὸς γάμον αὐτῷ τὴν ἐπιφανεσάτῳ τῶν κατ' Αἰγύπτου ἱερέως Ἡλιε θυγατέρα.

** ΙΩΣΗΠΟΥΤ. Γαμῆτε καὶ γάμον ἀξιολογώτατον. ἀγεται γὰρ Πελεφρῆ θυγατέρα τῶν εἰς ἡλιοπόλιν ἱερέων, συμπράξαντος αὐτῷ τῆ βασιλέως, ἔτι παρθεῖον, Ἀσανέθῳ ὀνόματι.

ΩΡΙΓΕ-

(1) Ὁ μὲν Φίλων, (εἰ τῷ περὶ Ἰωσήφ βιβλ. σελ. 543) μετονομάζει δ' αὐτὸν, φησὶν, ἀπὸ τῆς ὄνειρωτικῆς, ἐγγυαῖ γλώτῃ προσαγορεύσας· Ἰωσηπος δὲ (εἰ τῷ 3. κεφ. τῆ 2. περὶ Ἰουδαίικ. ἀρχαιολογ. βιβλ.) καὶ προσηγόρευσε αὐτὸν ψομδομφανήχον, ἀπιδὼν αὐτῆ πρὸς τὸ παραδοξὸν τῆς σωτέρας. σημαίνει γὰρ τὸ ὄνομα κρυπλῶν εὐρετής. ὡς παρὰ μὲν Φίλωνι τὸ, ὄνειροκρίτης· παρὰ δὲ Ἰωσήφῳ τὸ, κρυπλῶν εὐρετής, κείται.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ μὲν Φερτιφάρ ἐν ὀνόματι τῆ πατρὸς ἐστὶ τῆς γαμηθείσης τῷ Ἰωσήφ. οἴησεται δέ τις ἕτερον εἶναι τῆτον παρὰ τὸν ὠνησάμενον τὸν Ἰωσήφ· ἐμὴν ἔτις ὑπειλήφασιν Ἑβραῖοι· ἀλλ' ἐξ ἀποκρούσε λέγουσι τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ δεσπότην, καὶ πενθερὸν γενέσθαι. καί φασι ταύτην τὴν Ἀσιμὴν διαβεβηκέναι τὴν μητέρα παρὰ τῷ πατρὶ, ὡς ἐπιβεβηκέναι τῷ Ἰωσήφ, καὶ ἐκ ἐπιβεβηκέναι τὴν ἰὴ ἐκδέδωκε τῷ Ἰωσήφ, δεῖξαι ἀσέβειας καὶ τοῖς Αἰγυπίοις, ὅτι μηδὲν τοῖστον ἡμάρτηται παρὰ τῷ Ἰωσήφ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆ.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ ὄσεβη λογισμῷ οἱ πατριάρχαι κινήμενοι, ἑαυτοῖς καὶ τοῖς παισὶ τὰς γαμετάς ἐκ τῆς οἰκείας συγγενείας εἰλήφασιν, πῶς ἔτι παρὰ τὸν ὄσεβη τῶν προγόνων σκοπὸν Ἰωσήφ καὶ Μωϋσῆς διεπράξαντο, ὁ μὲν Αἰγυπτίαν, ὁ δὲ Μαδιαντίδα γυναικὰ γημάμενος; Οἱ μὲν πατριάρχαι φόβω τῷ μὴ ἐκτραπῶναι τὰς ἡμέρας αὐτῶν τῆς ὄσεβειας, ἐκ ἐπέτρεπον αὐτὰς ἐκ τῶν ἐθνικῶν λαβεῖν γαμετάς· ὁ δὲ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἰωσήφ, τῷ τοῖστον φόβῳ ἦσαν ἀνώτεροι. εἶδεν ἔτι παρὰ τὴν ἰσχυρίαν τῶν πατέρων πεποιηκότες φαίνονται, ὅτε Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἰωσήφ λαβόντες ἐθνικὰς γαμετάς, ἔτι γὰρ μόνον αὐτοὶ ἐκ ἐξεστράπησαν τῆς ὄσεβειας ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν γυναικὰς εἰς τὴν ἑαυτῶν μετέφερον ὄσεβειαν.

μς. Ἰωσήφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε ἔζη ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. ἐξῆλθε δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ προσώπου Φαραὼ, καὶ διήλθε πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ ἀπλῶς νομίσωμεν τῶν ἐτῶν τὸν χρόνον ἐγκρατῆσαι, ἀλλ' ἵνα μάθωμεν, ὅτι ἐκ ἔστιν εἶδος ἀμελείας τῆς ἀρετῆς, ἀπολογία· εἶδος ἕξιτινι προβαλέσθαι νεότητα, εἶδος ἀρετῆς ἐπιδείξασθαι δεῖ. ἰδὲ γὰρ ἔτος ἔστι μόνον νέος ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ καλὸς τῷ εἶδει, καὶ ὡραῖος τῇ ὄψει. ἔστι γὰρ καὶ νέος ὄντα μὴ κεκλήσθαι τὴν τῆ σώματος ὀμορφίαν. ἔτος δὲ μετὰ τῆς νεότητος καὶ καλὸς ἡμῶν τῷ εἶδει καὶ ὡραῖος τῇ ὄψει, καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῷ τῆς ἡλικίας τῷ ἀνδρὶ τυγχάνων. ὁ δὲ καὶ καὶ ἀνθρώπος ἐγένετο. δεκαεπταὶ ἐτῶν γὰρ ἡμῶν, Φησὶν, ἡνίκα κατήχθη εἰς Αἴγυπτον, εἶτα ἐν αὐτῇ τῇ καμίνῳ τῆς νεότητος γεγονημενῶ ἐπιτίθεται ἡ ἀκόλαστος Αἰγυπτία, ἡ δέσποινά αὐτῆ γεγονημενῆ καὶ εἶδος ἔτι περιεργίετο τῆς ἀνδραίας τῆ δίκαια. εἶτα τὸ δεσποτικόν, καὶ ἡ ἐπὶ τοσούτον χρόνον ἐκεί ταιλαπωρία. καὶ ἔμενε καθάπερ ἀδάμας, ἔτι μόνον ἔτι γινόμενος ἀδυνάστερος, ἀλλὰ καὶ πλείονα ἰσχυρὸν προσλαμβάνων.

μς. Καὶ ἐποίησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ μῆ. ἔτεσι τῆς εὐθυμίας τὰ δράγματα. Καὶ

Α συνήγαγε πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν οἷς ἦν εὐθυμία ἐν γῆ Αἰγύπτῳ· καὶ ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι· βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως τῶν κύκλων αὐτῆς ἔθηκεν ἐν μδ. αὐτῇ. Καὶ συνήγαγεν Ἰωσήφ σῖτον ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης πολὺν σφόδρα, ἕως ἐκ ἠδύναντο ἀριθμῆσαι· ν. ἔτι γὰρ ἦν ἀριθμὸς. Τῷ δὲ Ἰωσήφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο πρὸ τῆς ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς λιμῆς, ἕως ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσενέθ ἡ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιεπόλεως.

να. Ἐπάλεσε δὲ Ἰωσήφ τὸ ὄνομα τῶν πρωτοτόκων, Μανασῆ· ὅτι ἐπιλάθεται ἐποίησέ με ὁ Θεὸς πάντων τῶν πόνων μου, καὶ πάντων τῶν τῆς πατρὸς μου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐρμηνεύεται μὲν ὁ Μανασῆς, λήθη κακῶν τῶν συμβεβηκότων· εἰς αὐξήσιν δὲ καὶ εἰς ἐπίδοσιν εἰς γε τὸ ἄμεινον ὁ Ἐφραῖμ. ἐξ ἱερέως γὰρ ὡσεὶ μητρὸς, Φησὶ δὲ τῆς ἐκκλησίας, καρποὶ γεγονῶσι, καὶ ἐν ἡμῖν Θεὸς διὰ πίστεως τῆς ἐν χριστῷ καταλογισθεῖν ἂν οἱ ἐξ ἐθνῶν κεκλημένοι, [οἱ] καὶ εἰς λήθην ἐνεχθῆσονται τῶν πόνων. ἐπιληθήσονται γὰρ, Ἡσ. 65. 16. « Φησὶ, τὴν θλίψιν αὐτῶν τὴν πρώτην, καὶ « ἐκ ἀναβήσεται αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρδίαν. « ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἀνεσις· ἡ ἀγαλλίασις. Ἡσ. 35. 10. « λίσσα καὶ ὄψοσις καταλήψεται αὐτῶν. « τῆς ἀπέθραυξεν ὀδύνη, λύπη, καὶ στεναγμός. ἦξεν δὲ ἐν κατὰ καιρὸς εἰς λήθην κακῶν. βαδίζονται δὲ καὶ εἰς αὐξήσιν, ἐπὶ τὸ τῆς ἐλπίδος γλυκὺ διατρέχοντες πέρας. μετοικήσονται γὰρ ἐκ τῶν ἐπιγείων εἰς τὰ ἔρανα, ἀπὸ τῶν ἐν χρόνῳ μεμεσημενῶν εἰς τὰ ἐπέκεινα χρόνων, ἐκ φθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν, εἰς δόξαν ἐξ ἀτιμίας, ἐξ ἀδυναμίας εἰς δυνάμιν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ μὲν πάντων ἐπιλάθεται πόνων, τῆ Θεὸς τῆτο ποιήσαντος, σαφῶς καλὸν ἐστίν· εἰ δὲ καὶ πάντων τῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ Ἰακώβ ὁ Ἰωσήφ ἐπελάθεται, καὶ τῆτο ποιήσαντος τῆ Θεὸς αὐτῷ, ζητητέον. ἔτι γὰρ Θεὸς ποιεῖ ἐπιλάθεται τὸν Ἰωσήφ λόγων τῆ Ἰακώβ, καὶ ἡμῶν αὐτῆ, καὶ πράξεων αὐτῆ, εἰ μὴ ἄρα πόνων αὐτῆ, ἢ ἢ ἀπὸ κοινῆ τὸ πόνων, ἔτι « πάντων τῶν πόνων μου, καὶ πάντων τῶν « τῆ πατρὸς μου πόνων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅτι ἐπιλάθεται με ἐποίησε πάντων τῶν πόνων μου καὶ τῶν τῆ πατρὸς μου. Τί ἐστίν, πάντων τῶν πόνων μου; Ἐνταῦθα ἀντίθεταί μοι δοκεῖ τῷτε προτέραν δαλίαν καὶ τὴν δευτέραν, καὶ τὴν ἐν τῷ δεσποτικῷ ταιλαπωρίαν. καὶ πάντων τῶν τῆ πατρὸς μου τὸν χωρισμὸν, ὃν ὑπέμεινε ἔξω τῶν ἀγαθῶν γενόμενος τῶν πατρικῶν· ὅτι ἐν αὐτῷ

ἀώρω ἡλικία μετὰ τῶσαύτης ἀνατροφῆς ἐπιμελείας, δελεῖαν ἀντὶ τῆς ἐλευθερίας ἠλλάξατο.

νε. Τὸ δὲ ὄνομα τῆ δευτέρᾳ ἐνάλεσεν, Ἐφραίμ· ὅτι ἠύξησέμε ὁ Θεὸς ἐν γῆ ταπεινώσεώς μας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ τὴν τῆς προσηγορίας οὐχαριστίας πεπληρωμείῳ. ἢ μόνον γὰρ φησι τῶν λυπηρῶν λήθῃ ἐποησάμεν, ἀλλὰ καὶ ἠυξήθῃ ἐν τῇ γῇ, ἐν ἣ τῶσαύτῃ ὑπέμεινα ταπεινώσιν, ὡς ἐν τοῖς ἐσχάτοις γινέσθαι, καὶ τὸν περὶ τῆ ζωῆ ἐπιπρομαθῆναι μοι κίνδυνον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μυσικῶς ἢ πνευματικῆ Αἴγυπτος, γῆ ταπεινώσεώς ἐστὶ τῆ δικαίας. παρ' ᾧ παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ λέγεται, τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν καὶ ἐν ψαλμοῖς, ἐταπεινώθη εἰς χθὲν ἢ ζωῆ ἡμῶν. καὶ πάλιν, ἐταπεινώσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως.

Φιλιπ. 3. 21.

Ψαλ. 43. 25.

19.

νε. Καὶ ἐπέειπε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου. ἐκέκραξε δὲ ὁ λαὸς πρὸς Φαραῶν περὶ ἄρτων. καὶ εἶπε Φαραῶν πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις, πορεύεσθε πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ὁ εἰπὴ ὑμῶν, ποιήσατε. Ὁ δὲ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. ἀνέωξε δὲ Ἰωσήφ πάντας τὰς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει τοῖς Αἰγυπτίοις. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

νε. Καὶ ἐπέειπε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου. ἐκέκραξε δὲ ὁ λαὸς πρὸς Φαραῶν περὶ ἄρτων. καὶ εἶπε Φαραῶν πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις, πορεύεσθε πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ὁ εἰπὴ ὑμῶν, ποιήσατε. Ὁ δὲ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. ἀνέωξε δὲ Ἰωσήφ πάντας τὰς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει τοῖς Αἰγυπτίοις. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

νε. Ὁ δὲ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. ἀνέωξε δὲ Ἰωσήφ πάντας τὰς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει τοῖς Αἰγυπτίοις. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

νε. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

Κ Ε Φ Μ Β.

- α. δὴν δὲ Ἰακώβ ὅτι ἐστὶ πράσις ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπεν Ἰακώβ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, ἵνα τὶ
- β. ῥαθυμεῖτε; Ἰδὲ ἀκήκοα, ὅτι ἐστὶ σῖτος ἐν Αἰγύπτῳ· κατέβητε ἐκεῖ, καὶ πρίασθε ἡμῖν μικρὰ ἐρώματα, ἵνα ζώμεν, καὶ μὴ ἀποθάνωμεν. Κατέβησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ οἱ δέκα, πρίασθαι σῖτον ἐξ Αἰγύπτου.
- γ. Τὸν δὲ Βενιαμὴν τὸν ἀδελφὸν Ἰωσήφ, ἔκ ἀπέστειλε μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ· εἶπε γὰρ, μήποτε συμβῆ αὐτῷ μαλακία. Ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων· ἦν γὰρ καὶ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν.

ε. Ἰωσήφ δὲ ἦν ἀρχὸν τῆς Αἰγύπτου· ἔτος ἐπώλει παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ, προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διὰ τὸ μὴ εἶναι λαὸς τῆς γῆς τὰς ὑἱὸς Ἰακώβ ἔκ ἐπώλει αὐτοῖς· ἀπέδιδε δὲ τὰ ἀργύρια δις· ἔπρεπε γὰρ τὰς ὑἱὸς Ἰσραὴλ προῖκα λαμβάνειν σῖτον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Χαριέντως περὶ αὐτῶν, ὅτε μὲν ἀγοράζουσι, [φησὶ,] ὅτε δὲ προσκυνῶσι τὸν Ἰωσήφ, πλὴν τῆ Βενιαμίν. ἔτος γὰρ ἔτε τὸν Ἡσαῦ, ἔτε τὸν Ἰωσήφ προσκυνῶ. διὸ ἐν τῇ μερίδι γίνεται αὐτῆ ὁ ναός.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος ἕνεκα, χρόνῳ τῶσαυτα παρεληλυθότος, ἔτε Ἰωσήφ [τῷ

πατρὶ] τὴν δελεῖαν ἐγνώρισεν, ἔτε ὁ Θεὸς δι' ἀποκαλύψεως ἐγνώρισε τῷ Ἰακώβ; Ἔδει κατὰ τὴν προῖκην τὴν πρὸς τὸν Ἀβραάμ γεγεννημένῳ, τὸν Ἰακώβ μετὰ τῶν παίδων καὶ τῶν ἐγγόνων εἰς Αἴγυπτον κατελθεῖν. εἰ δὲ τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ ἐγνώκει, πάντως ἀν' αὐτὸν λύτρα πεπομφῶς ἐπανήγαγε. τῆς χάριν αὐτὸν ἀθυμῶντα παρῆδεν, ἵνα καὶ τὴν οἰκονομίαν πληρώσῃ, καὶ θυμηδεύσῃ αὐτῷ μετὰ ταῦτα τὴν ζωὴν καταστήσῃ. καὶ αὐτὸς δὲ Ἰωσήφ τῆ Θεῷ τὴν οἰκονομίαν διδάσκει τὰς ἀδελφούς. εἰς γὰρ ζωὴν, φησὶν, ἀπέσालκέ με ὁ Θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν, τῆ διαθήκῃ λαὸν πολὺν. καὶ ὁ Δαβὶδ φησὶ ταῦτα, καὶ ἐκάλεσε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, πᾶν σῆριγμα ἄρτε σιωτέτριψεν. ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἀνδρῶπον, εἰς ὄμιλον ἐπράθη Ἰωσήφ, καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ δὲ ὁ πατριάρχης τῆ παιδὸς τὴν δελεῖαν ἐγνώκει, πάντως ἀν' αὐτὸν ἐλυτρώσατο· λυτρωθεὶς δὲ, ἔκ ἀν' τὸ δεσποτικόν ὤκησαν· εἰ δὲ μὴ τῆτο ἐγεγόνει, ἔκ ἀν' τὰς ὀνείρων τοῖς οἰκέταις ἐκείνοις ἠρμυλῶσσε· μὴ ἐρμυλῶσσε δὲ, γνώριμος ἔκ ἀν' ἐγεγόνει τῷ Φαραῶν· γνώριμος δὲ μὴ γεγόνως, ἔκ ἀν' τὴν διὰ τῶν ὀνείρων ἐσαφώμισε προῖκην· τῆτο δὲ μὴ δεδρακῶς, ἔκ ἀν' ἐπισύβη τῆς Αἰγύπτου τὰς ἡμέρας· τὴν Αἴγυπτον δὲ μὴ παραλαβὼν, ἔκ ἀν' τὸν πατριάρχῃ μετὰ τῆ γένεος εἰσηγαγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. ἔκ τῆ τέλους δὴ ἐν γίνεταί ὁ δῆλος ὁ τῆς θείας οἰκονομίας σκοπός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν ἐξήμαρτον οἱ ἀδελφοὶ οἰκονομία ὑπεργήσαντες θεία. Τὸ μὲν ἐκείνων ἔργον, βασκανία καὶ φθόνος· σοφὸς δὲ ἀν' ὁ Θεὸς, τῇ πονηρίᾳ τῆ ἐκείνων εἰς τὴναντίον ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεράθησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Hh

τὴν

τιῷ ἔκβασι, διὰ τῶν ἐπιτέθεικε τοῖς
ὀνείροις τὸ τέλος.

ζ. Ἰδὼν δὲ Ἰωσήφ τὰς ἀδελφούς
αὐτῶν, ἐπέγνω· καὶ ἠλλορίσθη ἀπ' αὐ-
τῶν, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς σκληρά·
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πόθεν ἦκατε; οἱ δὲ
εἶπαν, ἐν γῆς Χαναάν, ἀγοράσαι βρώ-
ματα.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Γνωρίσας τὰς ἀδελ-
φούς ἔδεν ἐν θυμῷ αὐτοῦ περὶ αὐτῶν, διὰ τὸ
μειράκιον μὲν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι, εἰς
τῆτο δὲ προελθεῖν τῆς ἡλικίας, καὶ τῶν
χαρακτῆρων ἐνηλλαγῆναι ἀγνωρίσας αὐ-
τοῖς εἶναι, τῶ δὲ μεγέθει τῆ ἀξιώματος,
ἔδ' εἰς ἐπίνοιαν ἐλθεῖν αὐτοῖς διωαμοῖσι,
διεπείραζεν ὡς ἔχοιεν γνώμης περὶ τῶν
ὄλων. Καὶ μετ' ὀλίγου Ἰσραὴλ δὲ τῶν γυνῶναι
τὰ κατὰ τὸν πατέρα, καὶ τὰ συμβεβη-
κότα αὐτῷ μετὰ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγῆναι,
ταῦτ' ἔπραττε, μαθεῖν τε βεβλόμενος καὶ
τὰ περὶ Βενιαμὴν τῶ ἀδελφῶ. ἐδεδαίη γὰρ
μὴ κακῆρον ὁμοίως οἷς εἰς αὐτὸν ἐτόλμη-
σαν εἶναι ἀπεσκοπασμένοι τῶ γένους.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν οὐδὲν
ὀφθαίσι τοῖς ἀδελφοῖς ὠμότερον προση-
νέχθη; Μερμημῆτος τῶν εἰς αὐτὸν γεγε-
νημένων, καὶ τὸν Βενιαμὴν ἐκ ἰδῶν, ὑπε-
τόπασε κακῆρον τὰ αὐτὰ παρ' αὐτῶν πε-
πονθία. ἐπειδὴ δὲ ζῶντα τὸν ἀδελφὸν
εἶδε, καὶ συγγνώμης, καὶ παντοδαπῆς κη-
δεμονίας ἠξίωσεν.

η. Ἐπέγνω δὲ Ἰωσήφ τὰς ἀδελ-
φούς αὐτῶν· αὐτοὶ δὲ ἐκ ἐπέγνωσαν
θ. αὐτόν. Καὶ ἐμνήσθη Ἰωσήφ τῶν ἐνυ-
πνίων αὐτῶν, ὧν εἶδεν αὐτός· καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, καλῶ σκοποὶ ἐσε, καλῶ νοῆσαι τὰ
ι. ἴχνη τῆς γῆς ἦκατε. Οἱ δὲ εἶπαν, ἐχί
κ. βρώματα. "Απαντες ἐσμεν υἱοὶ ἐνός
ανθρώπου· εἰρηνικοὶ ἐσμεν, ἐκ εἰσὶν οἱ
ιβ. παῖδες σε κατῶ σκοποὶ. Εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς, ἐχί, ἀλλὰ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἦλ-
θετε ἰδεῖν.

ιγ. Οἱ δὲ εἶπαν, δώδεκά ἐσμεν οἱ
παῖδες σε ἀδελφοὶ ἐν γῆ Χαναάν· ἢ
ιδ. ἰδὲ ὁ νεώτερος μετὰ τῶ πατρὸς ἡμῶν· ὁ
δεῦτερος δὲ ἔχει ὑπάρχει. Εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς Ἰωσήφ, τῆτο ἐστὶν ὁ εἶρηκα ὑμῶν,
λέγων, ὅτι καλῶ σκοποὶ ἐσε.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὡς τῆς τῶν ῥη-
μάτων ἀπάτης. καὶ τὸν τοῖς ἐμπόροις
παρ' αὐτῶν διαπραχθέντα τῶ ἀριθμῷ συ-
νήσαν· καὶ ἔλεγε, δώδεκα ἦμεν, ἀλλὰ
,, δώδεκά ἐσμεν ἀδελφοὶ· καὶ ἰδὲ ὁ νεώτερος
,, μετὰ τῶ πατρὸς ἡμῶν. τῆτο γὰρ ἰδὲ αὐ-
,, τῶ τὸ σπυδαζόμενον γινώσκαι, εἰ μὴ καὶ τὸν
,, ἀδελφὸν τὰ αὐτὰ διατεθείκασιν. ἰδὲ ὁ
,, νεώτερος μετὰ τῶ πατρὸς ἡμῶν· ὁ δὲ

Α,, ἕτερος ἔχει ὑπάρχει. καὶ ἔλεγε, τῶ
,, αἰτίαν σαφῶς, ἀλλ' ἀπλῶς, ἔχει ὑπάρχει.
,, ἐκ τῆτος εἰς ὑποψίαν ἐλθεῖν, μήπως καὶ
,, εἰς τὸν Βενιαμὴν τὰ ὅμοια εἰργάσαντο,
,, φησὶ τῆτο ἐστὶν ὁ εἶρηκα ὑμῶν, ὅτι κατῶ-
,, σκοποὶ ἐσε.

ιε. Ἐν τῆτω φανεῖσθε. μὰ τὴν
ὑγίειαν Φαραῶ, ἢ μὴ ἐξέλθητε ἐντεῦ-
θεν, εἰ μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώ-

ις. τερος ἐλθῆ ὧδε. Ἀποστείλατε ἐξ ὑ-
μῶν ἕνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν
ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε ἕως τῶ Φα-
νερά γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀλη-
θεύετε ἢ ἔ· εἰ δὲ μὴ, νῆ τὴν ὑγίειαν

ιβ. Φαραῶ, ἢ μὴν κατῶ σκοποὶ ἐσε. Καὶ
ἔθετο αὐτῶς ἐν Φυλακῇ ἡμέρας τρεῖς.

ιγ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς τῆ ἡμέρα τῆ τρίτῃ,
Γ τῆτο ποιήσατε, ἢ ζήσεσθε τὸν Θεόν
γὰρ ἐγὼ φοβῶμαι.

ιδ. Εἰ εἰρηνικοὶ ἐσε, ἀδελφὸς ὑ-
μῶν εἰς καταχεθήτω ἐν τῇ Φυλακῇ·
αὐτοὶ δὲ βαδίσατε, καὶ ἀπαγάγετε
τὸν ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν.

κ. Καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον
ἀγάγετε πρὸς με, καὶ πισευθήσονται
τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μὴ, ἀποθα-
Δ νεῖσθε. ἐποίησαν δὲ ἕτω.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Σκόπει σωῆ-
σιν. βεβλόμενος καὶ τῶν περὶ τῆτος εὐ-
νοίαν ἐπιδαίεσθαι, καὶ τῶ πατρὸς τῶ
εἰδῶν παραμυθήσασθαι, καὶ περὶ τῶ ἀ-
δελφῶ μαθεῖν τὸ ἀληθές, εἰα καταχε-
θῆναι προσάξας, τῶ ἄλλῶ ἀπελθεῖν
ἐκέλευσε.

κα. Καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀ-
δελφὸν αὐτῶν, ναί, ἐν ἀμαρτίας γὰρ
ἐσμεν περὶ τῶ ἀδελφῶ ἡμῶν, ὅτι ὑ-
περεῖδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐ-
τῶ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν, καὶ ἐκ εἰση-
κῆσαμεν αὐτῶ· καὶ ἐνεκὲν τῆτος ἐπήλ-
θεν ἐφ' ἡμῶς ἡ θλίψις αὕτη.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Κατὰ τὸ σιωπῶ-
,, μιον κατῶ ἔετο. ἢ γὰρ ἀναγέγραπται
Ζ,, πῶς κατεδέετο.

ΔΗΛΟΥ. Ἀπαιτεῖ ἡμῶς ὁ Θεὸς οὐ-
θῶας, φησὶν, ὑπὲρ ὧν εἰς τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν ἐπλημμελήσαμεν, οἴομενοι ἀναρε-
θῆναι αὐτόν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα μοι εὐ-
ταῦθα τὸν ἀδέκατον δικαστῶν, τὸ σωειδὸς
αὐτῶν κατεξανιστάμενον, καὶ ἔδενος ἐλέγ-
χοντος, ἔδ' εἰς μέσον ἄγοντος, αὐτῶς
Η εαυτῶν κατηγορῶν γινόμενης.

ιβ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ῥαββίμ, εἶπεν
αὐτοῖς, ἐκ ἐλάλησα ὑμῶν, λέγων,
μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον, καὶ ἐκ
εἰσηκῶ-

εἰσηκασάτε με; καὶ ἰδὲ τὸ αἷμα αὐ-
τῆ ἐκζητεῖται.

Γω. 37 29, 30. ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν τοῖς ἀνωτέρω
λέλεκται, ὅτι μὴ παρόντος τῆ Ῥαβίμ,
πέπραται τοῖς Ἰσμηλίταις ὁ Ἰωσήφ, καὶ
μετὰ τὸ πρᾶξιμα αὐτὸν, ἀνέσρεψεν ὁ
» Ῥαβίμ ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἔχ' ὄρα τὸν
» Ἰωσήφ αὐτῷ λάκκῳ· καὶ διέρρηξε τὰ
» ἱμάτια αὐτῆ. καὶ ἐπέσρεψε πρὸς τὰς
» ἀδελφὰς αὐτῆ· καὶ εἶπε, τὸ παιδάριον
» ἔκ' ἐστίν· ἐγὼ δὲ πῶ πορεύσομαι ἔτι; καὶ ἔ-
» φαίνεται μεμαθηκῶς παρὰ τῶν ἀδελφῶν
» περὶ τῆ Ἰωσήφ, ὅτι ἐπράθη. μήποτε ἔν-
» οἰσμος ἀνηγήσεται αὐτὸν, νῦν Φησὶν, ἰδὲ
» τὸ αἷμα αὐτῆ ἐκζητεῖται.

κγ. Αὐτοὶ δὲ ἔκ' ἤδεισαν, ὅτι ἀ-
κείναι Ἰωσήφ· ὁ γὰρ ἐρμηνευτὴς ἀνα-
μέσον αὐτῶν ἦν.

κδ. Ἀποσραφεῖς δὲ ἀπ' αὐτῶν,
ἔκλαυσεν Ἰωσήφ. καὶ πάλιν πρῶ-
σῆλθε πρὸς αὐτὰς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς.
καὶ ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐτῶν,
καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος εἴκειν τὸν δού-
τερον, καὶ ἔ τὸν πρῶτον τῶν ἀδελφῶν
καταρχθῆναι προσέταξεν; Ἐγνώκα τῆ
Ῥαβίμ τὸν σκοπὸν, καὶ ἤδει σαφῶς ὁπό-
σας ὑπὲρ αὐτῆ πρὸς τὰς ἀδελφὰς ἐποιή-
σατο λόγους, καὶ ὅσω ὑπὲρ τῆς αὐτῆ σω-
τηρίας εἰσενωόχει σκεδῶ. ἐπειδὴ τοίνυν
ἔ σωθήσεται ὁ Συμεὼν τῷ Ῥαβίμ, μάλα
δικαίως αὐτὸν καταρχθῆναι προσέταξεν,
ἀλλὰ καὶ ἐκδεδιμηκῶτων τῶν ἀδελφῶν,
πάσης αὐτὸν θεραπείας ἠξίωσε. τῶν
μαῖτοι γιγνομαιῶν, ἡσυχίαν ἀγειν τὸ συ-
ναδὸς ἔκ' ἠέχετο, ἀλλὰ τῆς γεγεννημέ-
νης εἰς τὸν ἀδελφὸν παρανομίας ἀνέμνη-
» σεν. εἶπε γὰρ Φησὶν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀ-
» δελφὸν αὐτῆ, καὶ εἰ ἀμαρτίας γὰρ ἐσμὲν
» περὶ τῆ ἀδελφῆ ἡμῶν, ὅτι ὑπερέϊδομεν
» τῷ θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτῆ, ὅτε κατε-
» δέετο ἡμῶν, καὶ ἔκ' εἰσηκασάμεν αὐτῆ. εἴ-
» κεν τῆς ἐπιήλθον ἐφ' ἡμᾶς πᾶσα ἡ θλί-
» ψις αὐτῆ. καὶ ὁ Ῥαβίμ δὲ εἰς καιρὸν ἐπά-
» γει τὸν ἔλεγχον· εἶπε γὰρ Φησὶν αὐτοῖς,
» ἔκ' ἐλάλησα ὑμῖν, λέγων, μὴ ἀδικήσετε
» τὸ παιδάριον, καὶ ἔκ' εἰσηκασάτε με; καὶ
» ἰδὲ τὸ αἷμα αὐτῆ ἐκζητεῖται. οἵτινες
» εἰ σαφῶς γινώσκαι τὸ ἀληθές τῆ σκευδα-
» τοσ κριτήριον. τῆς γὰρ πρὸ δύω καὶ εἰ-
» κοσι ἑτῶν γεγεννημένης ἀναμνηστικῆ πα-
» ρανομίας.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διὰ τί τὰς ἄλλας
ἀδελφὰς παρὲς ὁ Ἰωσήφ, τὸν Συμεῶνα
μόνον διεκέλευε δεθῆναι; Ἐπειδὴ τῶν τῶν
τραγωδῶν ἐκείνῳ κατ' αὐτῆ δραματι-
» γησάντων κορυφαῖοτάτος ἦν. εἰ γὰρ ἐ-
» φράξατο μετὰ τῆ πρεσβυτάτης, τῆ γνώ-
» μῳ ἀρίστῳ εἰσηγησάμενος, ἴσως ἂν καὶ
» τῷ ἐπιβελῶν ἀνέτρεψεν. ἐκείνῳ μὲν γὰρ
» νεώτερος ἦν, δούτερος ὢν κατ' ἡλικίαν,

τῶν δ' ἄλλων πρεσβύτερος. καὶ εἰκὸς ἦν
καὶ τὰς ἄλλας ἢ φοβηθείτης, ἢ δυσωπη-
» θείτης τῷ τῶν πρεσβυτάτων γνώμῳ,
» σβέσαι τῷ ἐπιβελῶν, καὶ μάλιστ' αὐτῆ
» τετάρτῃ ἀγανακτικῶς ἐπὶ τοῖς γινόμε-
» νοις, καὶ αὐτῆ τῆ πρᾶγματος ἔχοντος
» πολλῷ ῥοπῶ πρὸς τὸ μὴ πρᾶξιμα.
» ἐπὶ τοίνυν ἔδ' ἔρηξεν Φωνῶ ὑπὲρ τῆ δι-
» καίως ἐτόλμησεν, ἐκέλευσεν αὐτὸν δεθῆ-
» ναι, ὡς ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ὀμνησάμεντα·
» ἔ τιμωρέμενος αὐτὸν τούτων· μετ' ἔ πο-
» λὺ γὰρ ὑπεργέτησεν ὅσον παιδούων, μη-
» κέτι τοῖς αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν. εἰς γὰρ ἀγῶ-
» να αὐτὸν τοῖστον κατασήσας, καὶ εἰς ἐν-
» νοιαν ἀγαγὼν τῶν ἔ δεόντως πεπραγμασίων,
» ὕπερον ἀκέραιον τῷ πατρὶ πέπομφε.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐδῆσεν ἔξ' ἀπάντων
τὸν Συμεῶν ἢ ὡς πεπολεμηκῶτα πλέον
αὐτῷ, ἢ μάλλον ὡς τῶν ἄλλων ὄντα μετὰ
τῆ Ῥαβίμ τιμιώτερον, καὶ διωάμενον αὐ-
» τοῖς ἐπανάγκασμα γενέσθαι πρὸς τῷ τῆ
» ζητημασίῃ Βενιαμὶν παρᾶσαι.

κε. Ἐνεείλατο δὲ Ἰωσήφ ἐμπλη-
» σαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου, καὶ ἀποδῆ-
» ναι τὸ ἀργύριον ἕκαστῷ εἰς τὸν σάκκον
αὐτῆ, καὶ δεῖναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς
τὴν ὁδόν. καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς ἔτω.

Δ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πόσῳ
Φιλοτιμίαν ἐπιδείκνυται· καὶ ἀκούσας αὐ-
» τῆς ὑπεργεσίῃ, ἔ τὸν σῖτον μόνον δεδωκῶς,
» ἀλλὰ καὶ τὰ ἀργύρια.

κς. Καὶ ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐπὶ
τὰς ὄνας αὐτῶν, ἀπῆλθον ἐκείθεν.
κζ. Λύσας δὲ εἰς τὸν μάρσιππον αὐτῆ,
δεῖναι χορτάσμαλα τοῖς ὄνοις αὐτῆ, ἔ
κατέλυσαν, εἶδε τὸν δεσμὸν τῆ ἀρ-
» γυρίαι αὐτῆ, καὶ ἦν ἐπάνω τῆ σῶματος
» τῆ μαρσίππε. Καὶ εἶπε τοῖς ἀδελ-
» φοῖς αὐτῆ, ἀπεδόθημοι τὸ ἀργύριον,
» καὶ ἰδὲ τῆτο ἐν τῷ μαρσίππῳ με. καὶ
» ἐξέστη ἡ διάνοια αὐτῶν· καὶ ἐταράχ-
» θησαν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, τί τῆ-
» το ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἡμῖν; Ἦλθον δὲ
» πρὸς Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτῶν εἰς
» γῆν Χαναάν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ
» πάντα τὰ συμβάντα αὐτοῖς, λέγοντες,
» λ. Δελάληκεν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς
» γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρὰ, καὶ ἔθετο ἡ-
» μᾶς ἐν φυλακῇ, ὡς καλασκοπεύοντες
» λατὴν γῆν. Εἶπαμεν δὲ αὐτῷ, εἰρη-
» νοίεσμεν, ἔκ' ἐσμέν καλασκοποι. Δώ-
» λθ. δεκα ἀδελφοί ἐσμὲν ὑοὶ τῆ πατρὸς
» ὑμῶν· ὁ εἰς ἔκ' ὑπάρχει· ὁ δὲ μικρὸς,
» Η μετὰ τῆ πατρὸς ὑμῶν σήμερον ἐν γῆ
» Χαναάν.

λγ. Εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύ-
» ριος τῆς γῆς, ἐν τῆτω γινώσομαι ὅτι

εἰρηνικοί ἔσε· ἀδελφὸν εἶνα ἄφετε ὡδε μετ' ἐμῶ· τὸν δὲ ἀγορασμὸν τῆς σιλοδοσίας τῶ οἴκῳ ὑμῶν λαβόντες, ἀπέλ-
λδ. θετε. Καὶ ἀγάγετε πρὸς με τὸν ἀδελ-
φὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον. ἢ γνώσομαι,
ὅτι ἔκατάσκοποι ἔσε, ἀλλ' ὅτι εἰρη-
νικοί ἔσε· ἢ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώ-
σω ὑμῖν, καὶ τῇ γῇ ἐμπορεύεσθε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δηγόμενοι δὲ τῷ
Ἰακώβ τὰ παρὰ τῷ Ἰωσήφ, τὸ τῆς φυ-
λακῆς ἐσιώπησαν· ἀντὶ τῶ, καταχευθή-
τω ἐν τῇ φυλακῇ, εἰπόντες, ὡδε ἄφετε
μετ' ἐμῶ. ὡπερ καὶ ἀντὶ τῶ, εἰ δὲ μὴ
ἀποθανεῖδε, τὸ, καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν
ἀποδώσω ὑμῖν, καὶ ἐν τῇ γῇ ἐμπορεύεσθε·
μὴ καὶ ποιήσωσι τὸν Ἰακώβ ὀκνηρὸν πρὸς
τὸ πέμψαι Βενιαμίν.

λε. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καλακενῶν
αὐτῶν τῶν σάκκων αὐτῶν, [ἢ ἦν ἐκά-
στῳ ὁ δεσμὸς τῶ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ
αὐτῶν] καὶ εἶδον τῶν δεσμῶν τῶ ἀρ-
γυρίου αὐτῶν αὐτοὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐ-
τῶν, καὶ ἐφοβήθησαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πλέον δὲ ὁ Ἰακώβ
ἐφοβήθη θεασάμενος τὸ ἀργύριον, μὴ
δόλος ἐστί.

λς. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακώβ ὁ πα-
τὴρ αὐτῶν, ἐμὲ ἠτεκνώσατε. Ἰωσήφ

Α ἔκ' ἐσσι, Συμεῶν ἔκ' ἐσσι, καὶ τὸν Βεν-
ιαμίν λήψεσθε; ἐπ' ἐμὲ ἐγένοντο ταῦ-
τα πάντα.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπ' ἐμὲ ἐγέν-
» νοντο ταῦτα πάντα. ἰκανὰ τὰ ῥήματα
δεῖξαι τῶ πατρὸς διακοπλόμενα τὰ σπλάγγ-
χνα. καὶ γὰρ ὡπερ τὰ κατὰ τὸν Ἰω-
σήφ αὐτῷ ἀπηγόρευτο· εἰσέμιζε γὰρ θη-
ρῶν κατάβρωμα γεγενῆσθαι· ἔτω καὶ τὰ
κατὰ τὸν Συμεῶνα ἀπηγόρευσε· λοιπὸν
δὲ καὶ περὶ τῶ Βενιαμίν ἐδεδοίκει.

λζ. Εἶπε δὲ Ῥεβίμ τῷ πατρὶ αὐ-
τῶ, λέγων, τῶν δύο ὑός μὲ ἀπόλει-
νον, εἴ μὴ ἀναγάγω αὐτὸν πρὸς σέ.
δὸς αὐτὸν εἰς τὴν χεῖρά μὲ, καὶ γὰρ αὐ-
λητὸν ἄξω πρὸς σέ. Ὁ δὲ εἶπεν, ἔκα-
ταβήσεται ὁ ὑός μὲ μεθ' ὑμῶν, ὅτι
Γ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἀπέθανε, καὶ αὐ-
τὸς μόνος καταλέλειπται· καὶ συμ-
βήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι ἐν τῇ
ὁδῷ, ἢ εἴ μὴ πορεύσθε, καὶ ἤξετε τὸ
γῆρας μὲ μετὰ λύπης εἰς ἄδρα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ τῷ Ῥεβίμ ἐκ
ἐθάρρησε δεῦνα τὸν Βενιαμίν ὁ πατὴρ;
Ἰσοπλὸς ἦν αὐτῷ διὰ τὴν παράνομον συ-
νείκεν, καὶ τῆς δυνῆς τὴν παράνομίαν.
Δ ἠγνόει δὲ καὶ ὅσῳ ὑπὲρ τῶ Ἰωσήφ εἰσνη-
νοχεῖ σκεδῶ.

Κ Ε Φ. ΜΓ.

α. δὲ λιμὸς ἐνίχυσεν ἐπὶ τῆς
β. γῆς. Ἐγένετο δὲ ἠνία
συνέλεσαν καλαφαγεῖν
τὸν σῖτον, ὃν ἠνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου·
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, πάλ-
ιν πορευθέντες, πρίασθε ἡμῖν μικρὰ
γ. βρώματα. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰάδας,
λέγων, διαμαρτυρία διαμεμαρτύρη-
ται ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς,
λέγων, ἔκ' ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μὲ,
δ. εἴ μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος
μεθ' ὑμῶν ἦ. Εἰ μὲν ἔν ἀποσέλλης
τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν, καταβησόμε-
θα, καὶ ἀγορασόμενοι σοι βρώματα.
ε. Εἰ δὲ μὴ ἀποσέλλης τὸν ἀδελφὸν
ὑμῶν μεθ' ὑμῶν, ἔ πορευσόμεθα·
ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν, λέγων,
ἔκ' ὄψεσθέ μὲ τὸ πρόσωπον, εἴ μὴ
μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ'
ὑμῶν ἦ.

ς. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ, τί ἐκακοποιή-
σατέ μὲ, ἀπαγγέλαντες τῷ ἀνθρώ-
πῳ, ὅτι ἐσὶν ὑμῖν ἀδελφός;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Στενὰ πάντο-
θεν ἦν τῷ Ἰακώβ· διὸ καὶ ἀποδουρόμενός-
» Φησι πρὸς αὐτῶν· τί ἐκακοποιήσατέ μὲ,
» ἀπαγγέλαντες τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι ἐσὶν
» ὑμῖν ἀδελφός; τί ἐκακοποιήσατέ μὲ; διὰ
τι, φησὶν, ἐμοὶ τῶν τῶν κακῶν αἴτιοι
γεγενῆσθε; εἰ γὰρ μὴ τῶτο ἐγνωρίσατε,
ἔκ' ἂν τῶ Συμεῶν ἀπεσερήθην, ἔκ' ἂν τῶ
τον ἐπεζήτησαν.

ζ. Οἱ δὲ εἶπαν, ἐρωτῶν ἐπηρώ-
τησεν ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν γε-
νεὰν ἡμῶν, λέγων, εἰ ἔτι ὁ πατὴρ
Ζ ὑμῶν ζῆ, εἰ ἔστι ἐν ὑμῖν ἀδελφός·
καὶ ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ κατὰ τὴν
ἐπερώτησιν ταύτην· μὴ ἠδειμεν, ὅτι
ἔρεῖ ἡμῖν, ἀγάγετε τὸν ἀδελφὸν
ὑμῶν;

η. Εἶπε δὲ Ἰάδας πρὸς Ἰσραὴλ τὸν
πατέρα αὐτῶ, ἀπόσειλον τὸ παιδά-
Η ριον μετ' ἐμῶ· καὶ ἀνασάντες πορευ-
σόμεθα, [ἵνα ζῶμεν] καὶ μὴ ἀπο-
θάνωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ ἀπο-
σκευὴ ὑμῶν.

ΩΡΙΓΕ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μήποτε προφητεύει, ὅτι ἡμελλε μετὰ τῆς Ἰσδα Φυλῆς εἶναι Βενιαμίν.

θ. Ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτόν· ἐκ χειρός μου ζήτησον αὐτόν. εἰ μὴ ἀγάγω αὐτόν πρὸς σέ, ἢ σήσω αὐτόν ἐναντίον σου, ἡμαρτηκῶς ἔσομαι εἰς σέ πάσας τὰς ἡμέρας.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μηδαὶ τῶν διωκτῶν γενέσθαι ὡς ἀνθρώπῳ τῷ Βενιαμίν λογισάμενος Ἰσδας, προφητικῶς, οἶμαι, τῷ πατρὶ ἐπαγγέλλεται.

ι. Εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν, ἤδη ἂν ὑπεσρέψαμεν δίς.

ια. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ αὐτῶν, εἰ ἔτις ἐστὶ, τῆτο ποιήσατε· λάβετε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν, καὶ καταγάγετε τῷ ἀνθρώπῳ δῶρα τῆς ῥητίνης, καὶ τῆ μέλιτος, θυμιάμα, ἢ σακκίην, καὶ τερέβινθον, ἢ κάρυα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Βλέπε λοιπὸν ἀνταῦθα, ἀγαπητέ, πῶς ἡ τῆ λιμῆ ἀνάγκη ἀνίκησε τὴν φιλοσοφίαν τῆ πατρὸς. ὁρῶν γὰρ ἐδεμίαν αὐτὴν ἀβρίσκοντας παρὰ μυστίαν ἐτέραν, καὶ τὸν λιμὸν ἐπιτεινόμενον, φησὶν· εἰ ἔτις ἐστὶ, καὶ τῆτο δεῖ πάντως γενέσθαι, καὶ ἔχ οἷοντε ὑμᾶς κατελθεῖν, εἰ μὴ καὶ τῆτον λάβοιτε, ὀφείλετε καὶ δῶρα ἀποκομίσαι τῷ ἀνδρὶ, καὶ τὸ ἀργύριον δὲ, ὅπερ εἰ τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν ὑρήκατε, καὶ ἕτερον ἀργύριον, ὡσεὶ πρίασθαι· καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε, καὶ ἀνασάντες κατὰβητε πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς φέρεται τῷ Ἰωσήφ δῶρα, ἃ ἐκ ἔχει Αἴγυπτος· ἐστὶ δὲ μέλι, ῥητίνη, θυμιάμα, σακκίη, τερέβινθος, κάρυα. [καὶ ἀνωτέρω δὲ αἱ κάμηλοι ἔγεμον θυμιαμάτων, ῥητίνης, σακκίης, ἀλλ' ἔχι καὶ μέλιτος, καὶ τερεβίνθου, καὶ καρύων.] καὶ οἱ μὲν Μαδιλιῶοι τρία εἶδη κατάγασιν ἀγοράσαντες μετὰ τῷ Ἰωσήφ· οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἅπαντα. ἔδει γὰρ τὰ μὲν ὑποδέεσθαι, ἀπὸ τῶν νόθων τῷ Ἀβραάμ φέρεσθαι [παίδων] τὰ δὲ πλείονα, ἀπὸ τῶν γνησίων, ὡς τῆς Αἰγύπτου τῶν χρείων ἐχέσθαι.

ιβ. Καὶ τὸ ἀργύριον διδόν λάβετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν· τὸ ἀργύριον τὸ ἀποσραφέν ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν, ἀποσρέψατε μεθ' ὑμῶν· μήποτε ἀγνοήμα ἐστὶ.

Καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε· καὶ ἀνασάντες, κατὰβητε πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

ιδ. Ὁ δὲ Θεὸς μου δώσει ὑμῖν χάριν ἐναντίον τῶ ἀνθρώπου, καὶ ἀποσείλαι

τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, καὶ τὸν Βενιαμίν. ἐγὼ μὲν γὰρ καθὰ ἠτέκνωμα, ἠτέκνωμα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς τὴν ἀφ᾿ αὐτῆ φιλοσοφίαν ἐπιδείκνυται, ὡς περὶ τὸν Ἰωσήφ ἐκέκρητο. ἵνα γὰρ μή τις νομίση περὶ τῶ Βενιαμίν, ἢ περὶ τῶ Συμεὼν εἰρησάει τὸ, ἐγὼ γὰρ καθὰ ἠτέκνωμα, ἠτέκνωμα, διὰ τῆτο προλαβόντων φησὶν· ὁ δὲ Θεὸς μου δώσει ὑμῖν χάριν, καὶ ἀποσείλαι τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, καὶ τὸν Βενιαμίν. εἰ καὶ ὅτι, φησὶ, καὶ ἔτοι διασωθῶσιν, ἀλλ' ἐγὼ καθὰ ἠτέκνωμα, ἠτέκνωμα. ἀννοεὶ πῶς ὅπως τῆ δύνοια τῷ Ἰωσήφ ὡς προσκέμενος. ὁρῶν γὰρ τοσῆτον χορὸν παίδων αὐτῆ περιεσῶτα, ἀτεκνον ἑαυτὸν εἶναι ἀνόμιζεν, ἐπειδὴ ἐκείνη ἀπεσερεῖτο.

ιε. Λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰ δῶρα ταῦτα καὶ τὸ ἀργύριον διπλῶν, ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ τὸν Βενιαμίν.

ις. Εἶδε δὲ Ἰωσήφ αὐτὰς, καὶ τὸν Βενιαμίν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ τὸν ὁμομήτριον· καὶ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆ, εἰσάγαγε τὰς ἀνθρώπους τῆς εἰς τὴν οἰκίαν, ἢ σφάξον θυμιάμα, καὶ ἐτοίμασον· μετ' ἐμοῦ γὰρ φάγονται οἱ ἄνθρωποι ἔτοι ἄρτους τῆ μεσημερίας.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἦκον ὁμῆ τῷ παιδί, λοιπὸν ἐπὶ τῷ ἐσίαν ἐκάλε, ὕδατι δὲ διανειγμένους ἄρτοις τε καὶ οἴνω κατεκοράνουν λοιπὸν. τεθλιμμένοι γὰρ ὡσπερ ἢ ἀφορήτῳ λιμῷ ἐκπεπισμένοι, δηλον δὲ ὅτι τῷ νοητῷ, κατὰ καιρὸς Ἰσδαῖοι, τὴν ὀφρῶν ἀφάντες τὴν ὑψηλῶν καὶ ἀγέρωχον, ἠέξασιν ἐπὶ Χριστὸν τῆς παρ' αὐτῆ γλιχόμενοι τροφῆς, ἀγίας τε καὶ πνευματικῆς φημί καὶ ζωοποιῆ. ὁ δὲ προσδέξεται μὲν, πλὴν ἢ δίχα τῆ νέε λαῶ, ἢ καὶ εἰς τύπον εἴη ἂν ὁ Βενιαμίν. ἐλθόντες δὲ ὡσπερ εἰ ὁμοψυχία καὶ ὡς εἰ γνώμη μίᾳ, προσδέξεται μὲν ἰλαρῶς, εἰσοίσει δὲ ὡσπερ εἰς ἴδιον οἶκον, τρεῖσι τῷ ἐκκλησίαν. εἶτα διανήψας ὕδατι καθαρῷ τῷ τῆς παλιγγενεσίας λετρῷ, ἄρτῳ τε καὶ οἴνω διαδρέψει μουσικῶς ὁ λόγος.

ιζ. Ἐποίησε δὲ ὁ ἄνθρωπος καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ· καὶ εἰσήγαγε τὰς ἀνθρώπους εἰς τὴν οἰκίαν τῷ Ἰωσήφ.

ιη. Ἰδόντες δὲ οἱ ἄνδρες ὅτι εἰσήχθησαν εἰς τὸν οἶκον τῷ Ἰωσήφ, εἶπαν, διὰ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποσραφέν ἐν τοῖς μαρσίπποις τὴν ἀρχὴν, ἡμεῖς εἰσαγόμεθα, τῶ συκοφαντήσασιν ἡμᾶς, ἢ ἐπιθέσθαι τῶ λαβεῖν ἡμᾶς εἰς παῖδας καὶ τὰς ὄνας ἡμῶν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπίθανον τὸ εἶπαι αὐτὴ νομίζοντας εἶναι περιστάσει περὶ τῶν ὄνων φροντίζαν· εἰ μὴ ἀλληγορεῖται.

ιθ. Προσελθόντες δὲ πρὸς τὸν ἀνδρῶπον τὸν ἐπὶ τῷ οἴκῳ τῷ Ἰωσήφ, ἐλάλησαν αὐτῷ ἐν τῷ πυλῶνι τῷ οἴκῳ, λέγουσες, δεόμεθα κύριε· καλέβημεν τὴν ἀρχὴν πρίασθαι βρώματά. κα. Ἐγένετο δὲ ἥνικα ἦλθομεν καὶ ἀλύσαι, καὶ ἠροίξασμεν τὰς μαρσίππας ἡμῶν, καὶ τότε τὸ ἀργύριον ἐκάσθη ἐν τῷ μαρσίππῳ αὐτῷ· τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἐνλαύθη ἐν σαθμῶ ἀπεσρέψασμεν νῦν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν. καβ. Καὶ ἀργύριον ἕτερον ἠνέγκασμεν μεθ' ἑαυτῶν ἀγοράσαι βρώματά. εἰ οἶδαμεν τίς ἐνέβαλε τὸ ἀργύριον εἰς τὰς μαρσίππας ἡμῶν.

κγ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, ἴλεως ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε. ὁ Θεὸς ὑμῶν καὶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυρὸς ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν· τὸ δὲ ἀργύριον ὑμῶν εὐδοκίμῳ ἀπέχω. καὶ ἐξήγαγε πρὸς αὐτὰς τὸν Συμεῶν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ δειλιάτε, Φησὶ, μηδὲ τῆτις ἀνεκὴ ἀγωνιάτε. ἔδωκεν ὑμῖν ταύτης ἀνεκὴ τῆς αἰτίας ἐγκλημα περιείπει. καὶ γὰρ τὸ ἀργύριον πεπληρωμένα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἔοικεν (1) ὠφελήθηναί ὁ ἀνδρῶπος ἔτος εἰς θεοσέβειαν παρὰ τῷ Ἰωσήφ.

κδ. Καὶ ἠνεγκεν ὕδωρ νίψαι τὰς πόδας αὐτῶν· καὶ ἔδωκε χορτάσασθαι τοῖς ὄνοις αὐτῶν. καε. Ἠτοίμασαν δὲ τὰ δῶρα, ἕως τῷ ἐλθεῖν Ἰωσήφ μεσημβρίας· ἠκασαν γὰρ ὅτι ἐκεῖ μέλαι ἀριστῶν. κας. Εἰσῆλθε δὲ Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ [τὰ] δῶρα, ἃ εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον· καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρῶτον ἐπὶ τὴν γῆν. καζ. Ἠρώτησε δὲ αὐτὰς, πῶς ἔχετε; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑγιαίνει ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ πρεσβύτερος, ὃν εἶπατε ἐτι ζῆν; καη. Οἱ δὲ εἶπαν, ὑγιαίνει ὁ πατήρ ἡμῶν, ἐτι ζῆ. καὶ εἶπεν, εὐλογημένος ὁ ἀνδρῶπος ἐκεῖνος τῷ Θεῷ. καβ. καὶ κύψαντες προσεκύνησαν αὐτῷ. καγ. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῷ Ἰωσήφ, εἶδε Βενιαμὴν τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ τὸν ὁμομήτριον· καδ.

Α εἶπεν, ἔτος ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος, ὃν εἶπατε πρὸς με ἀγαγεῖν; καὶ εἶπεν, ὁ Θεὸς ἐλεῆσάσθη τέκνον.

λ. Ἐταράχθη δὲ Ἰωσήφ· συνεσρέφετο γὰρ τὰ σπλάγχνα αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, καὶ ἐζήτηί κλαῦσαι· εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ταμίειον, ἐκλαυσεν ἐκεῖ.

Β ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πόσιω καρτερίαν ἐπιδείκνυται· καὶ ἐτι ἀγνοίαν προσωπίεται, ἵνα διὰ τῶν ἐξῆς γενομένων δοκιμῶ αὐτῶν τῆς γνώμης λαβεῖν διωρηθῆ, ὅπως πρὸς τὸν Βενιαμὴν διακρινται. καὶ ἐπειδὴ ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἐνικῆτο, συνεσρέφετο αὐτῷ, φησὶ, τὰ σπλάγχνα, καὶ ἐζήτηί κλαῦσαι.

λα. Καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον αὐτῷ, ἐξελθὼν ἐνεκρατεύσατο· καὶ εἶπε, παράθετε ἄρτους.

לב. Καὶ παρέθηκεν αὐτῷ μόνω, καὶ αὐτοῖς κατ' ἑαυτὰς, καὶ τοῖς Αἰγυπτοῖς τοῖς συνδικειπνῶσιν αὐτῷ κατ' ἑαυτὰς· εἰ γὰρ ἐδύναντο οἱ Αἰγυπτοῖς συνεδίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων ἄρτους· βδέλυγμα γὰρ ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτοῖς πᾶς ποιμὴν πρῶτων.

Δ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Παρέθηκεν αὐτῷ μόνω, ἅτε δὴ ὡς βασιλεῖ καὶ ἀρχοντι πάσης Αἰγύπτου, κακείνοις κατ' ἑαυτὰς, καὶ τοῖς Αἰγυπτοῖς τοῖς συνδικειπνῶσιν μετ' αὐτῷ κατ' ἑαυτὰς. ἐδὲ γὰρ ἐδύναντο οἱ Αἰγυπτοῖς συνεδίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων. βδέλυγμα γὰρ ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτοῖς.

Ε * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βδέλυγμα γὰρ ἀμαρτωλῶ θεοσέβεια.

λγ. Ἐκάθισαν δὲ ἐναντίον αὐτῷ, ὁ πρῶτότοκος κατὰ τὰ πρεσβεία αὐτῷ· καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτῷ. ἐξίσαντο δὲ οἱ ἀνδρῶποι ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτῷ, ὡς ὀρεθῆναι τὸν Βενιαμὴν ἐγγυὸς τῷ Ἰωσήφ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆτις ἐκείνης εἰς ἐκπλήξιν ἦγε, καὶ εἰ ἀπορία καθίσταντο, πόθεν αὐτῷ ἡ γνώσις ἐγένετο τῆς διαφορᾶς τῶν ἡλικιῶν.

Η ** ΕΦΡΑΙΜ. Ἠκῆσατε, πῶς πάντοθεν εἰς δειλίαν αὐτῷ ἀγαί ὁ Ἰωσήφ ἕκαστον ἐκέλευσεν ἀνακλιθῆναι κατ' ὄνομα καλῶν· καὶ κατὰ τάξιν, ὡς ἐτέχθησαν, καὶ ἐκέχρητο ἕκαστῳ ἡλικίᾳ μανθόμηνος.

(1) Ἔοικεν ὁ ἐπὶ τῷ οἴκῳ τῷ Ἰωσήφ ἀνδρῶπος ταῦτα εἰρηκίαι, ὠφελήθει εἰς θεοσ. κτ. α' Τόμ. 2 σελ. 48. τῆς τῷ Ἑβραῖο ἐκδόσ.

μικρός εἰς τὸ κόνδου ποτήριον ἐσιν ἀργυρῶν, ὃ ἐκράτει ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ. τίθησι μὲν τὸ κόνδου, καὶ ἔκρυψε τῷ δακτύλῳ τῆς δεξιᾶς αὐτῆ· καὶ τὸ κόνδου κρυπόμενον, ἤχον μέγαν ἀνέπεμπεν εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν παρεστηκότων τῇ οἰκίᾳ. εἶτα κρύσας ἀπαξ, ἔφη· πρῶτός ἐστι Ραββὶμ· πρῶτος ἀνακλιθῆτω κατὰ τιμῶν. κρύσας δὲ πάλιν, ἀνέδειξε τὸ ὄνομα τῶν δούτερων, λέγων· ἕστος Συμεὼν ὁ δούτερος, ἀνακλιθῆτω κατὰ τὴν γέννησιν. κρύσας δὲ πάλιν τὸ τρίτον, ἔφη, Λευὶς· Φησὶν, ἀνακλιθῆτω καὶ τιμηθῆτω. καὶ ἔτω πάντας ἀνέκλινε, κατ' ὄνομα καλῶν αὐτῶν καὶ κατὰ τάξιν. εἰς ἕκαστον ἐν αὐτοῖς ἠνεγκε περὶ τῶν, καὶ πλείονα δαίλιαν· ὥστε αὐτοῖς λογίζεσθαι, ὅτι ἕστος πάντας οἶδε, μήτιγε ἄρα ἐπίσταται ἐκ τῶν; καὶ πλείονα δαίλιαν εἶχον διὰ τὸ κόνδου μᾶλλον, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐνεόθουν, λέγοντες ἕκαστος· ὅτι ἡμεῖς τὸ πρότερον εἴπομεν ψυδόμενοι ἐκ θηρίων πονηρῶν τὸν

A Ἰωσήφ ἀναιρεῖσθαι. καὶ ἦσαν χειμαζόμενοι ἰκανῶς περὶ αὐτῆ. ἵνα δὲ τὴν ὑπόνοιαν αὐτῶν ἀφέλῃ, μερίδας αὐτοῖς δίδωσι· πλείονας δὲ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ τῷ Βενιαμὴν, δεκαπλασίονα δέδωκεν ὑπὲρ τῆς ἄλλης. τί δὴποτε τῆτο ποιῶν Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἐκ τῆ κόνδου δεικνύει τὸ ὄνομα ἕκαστος; ἵνα μείζον τὸ ἔγκλημα ποιῆσθαι αὐτοῖς.

B λδ. Ἦσαν δὲ μερίδα παρ' αὐτῆ πρὸς αὐτῶν. ἐμεγαλύνθη δὲ ἡ μερίς Βενιαμὴν παρὰ τοῖς μερίδας πάντων πενταπλασίως πρὸς τὰς ἐκείνων· ἔπιον δὲ, καὶ ἐμεθύθησαν μετ' αὐτῆ.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐμεγαλύνθη, ἢ διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἢ ὡς τύπος τῆ ἀποστόλου Παύλου. καὶ Ἰησοῦς δὲ τῆς Φυλῆς ὡν Ἐφραΐμ, διεμέρισε ταῖς ἄλλαις φυλαῖς τὴν γλῶ.

Κ Ε Φ. Μ Δ.

α. **Κ**αὶ ἐνετείλατο Ἰωσήφ τῶ ὄντι ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆ, λέγων, πλήσατε τὰς μαρσίππας τῶν ἀνθρώπων τῶν σίτου, ὅσον ἂν ἄρῳσι. καὶ ἐμβάλετε ἐκάστη τὸ ἀργύριον ἐπὶ τῆ σόματος τῆ μαρσίππας.

β. Καὶ τὸ κόνδουμ τὸ ἀργυρῶν ἐμβάλετε εἰς τὸν μάρσιππον τῆ νεωτέρων, καὶ τὴν τιμὴν τῆ σίτου αὐτῆ. ἐγενήθη δὲ κατὰ τὸ ῥῆμα Ἰωσήφ, καθὼς εἶπε.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. Ἄμα τῇ ἑω μελαπεμφάμενος τὸν ἐπίτροπον τῆς οἰκίας, κελδοῖ τα ἀγγεῖα τῶν ἀνδρῶν ὅσα ἐπὶ πλέγαντο, γεμίσει σίτου. καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν σωματῶν τὴν τιμὴν ἐβαλαντίοις καταθεῖναι· εἰς δὲ τὸ τῆ νεωτέρων, τὸ κάλλιστον τῶν ἀργυρῶν ἔκπομα, ὃ πίνειν ἕστος εἶχε αὐτός.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Κελδοῖ τὸν ταμίαν τὸν τε σίτον αὐτοῖς δῆναι μεμερημένον, καὶ τὴν τιμὴν πάλιν ἐγκρίψαι τοῖς σάκκοις· εἰς δὲ τὸ Βενιαμὴν φορτίον καὶ σκύφον ἀργυρῶν, ὃ πίνων ἔχαιρε, βαλόντα καταλιπῆν. ἐποίησε δὲ ταῦτα, διάπειραν βεβλόμενος τῶν ἀδελφῶν λαβεῖν, πότερόνποτε βοηθῆσαι τῷ Βενιαμὴν κλοπῆς ἐναγομένῳ, καὶ δοκῆντι κινδυνῶσαι, ἢ καταλιπόντες ὡς ἔδει αὐτοῖς κεκακωρηκότες, ἀπίασιν πρὸς τὸν πατέρα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴ δὴποτε τὸ κατὰ τὸ κόνδου κατεσκεύασε δρᾶμα; Βασανίσαι τῶν ἀδελφῶν ἠββαλήθη τὴν γνώμην, καὶ γινώσκοντες σαφῶς, εἰ τῷ Βενιαμὴν συκοφαν-

τημένῳ σιωγωνίζονται. διὰ τῆτο καὶ εἰς τὸν ἐκείνων σάκκον τὸ κόνδου κατέκρυψεν. ἐπειδὴ δὲ ἔχ' ἀπλῶς σιωγοῦντας, ἀλλὰ καὶ ὑπερμαχῶντας ἐθεάσατο, ῥίψας τὸ προσωπεῖον τὸ ἀρχικόν, τὸ ἀδελφικόν ἐπέδειξε πρόσωπον. ἐκείνων δὲ καταπληξάντων, καὶ μονονυχὶ χάναι αὐτοῖς βεβληθέντων τὴν γλῶ, αὐτὸς παραθάρσυνει λέγων, μὴ λυπεῖσθε, μηδὲ σκληρὸν ὑμῶν φανεῖσθαι, ὅτι ἀπέδοσθέ με ὡδε· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέσαλκέμε ὁ Θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν.

Γα. 45. 5

γ. Τὸ πρῶτον διέφρασε· καὶ οἱ ἀνθρώποι ἀπεσάλησαν, αὐτοῖ καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν. Ἐξελεθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν, ἐκ ἀπέχον μακρῶν· καὶ Ἰωσήφ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆ, ἀνασῶς ἐπιδῶσον ὁπίσω τῶν ἀνθρώπων, καὶ καταλήψαι αὐτοῖς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, τί ὅτι ἀναπεδώκατε πονηρὰ ἀντὶ καλῶν;

δ. ε. Ἰνα τί ἐκλέψατέμε τὸ κόνδου τὸ ἀργυρῶν; ἔ τῆτό ἐστιν, ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός με; αὐτὸς δὲ οἰωνισμῶ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ. πονηρὰ συνετελέσατε ἀπεποιήκατε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Κόνδου μὲν, τὸ λεγόμενον ἀπλοπότιον λέγει· τὸ δὲ, οἰωνισμῶ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ, τῆτό φησιν· ὅτι ἔγκριον, ὡς ἀρχοντος, τῆτό ἐστιν αὐτῆ παρὰ τοῖς σιωδιομένοις αὐτὸ τὸ πόληριον. ἔχει τοίνυν σύμβολον ὡσπερ αὐτὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆ πάσης ἐπιβεβλῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐχ ὡς τινες λέγουσιν ἐν αὐτῷ ἐμειντόβετο· ἀλλ' ὅτι φησιν, ἐάν ἀπολέσῃ

ἀπολέσῃ αὐτὸ, εἰς σύμβολον ἀγαθὸν ἔ A τε ὅτι οἰωνισμῶ οἰωνίζεσθαι ἀνθρώπου, οἷος ἐγώ;

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίξιν, οἰωνισμῶ οἰω-
» νίζεται εἰ αὐτῶ; Ἀυξήσαι τῆς δοκίμης
» κλοπῆς τὸ ἔγκλημα βεληθαιτες, μαν-
» τείας ὄργανον τὸ ποτήριον ὀνομάξασσι. τῆ-
» το δὲ καὶ αὐτὸς ἔφη ὁ Ἰωσήφ· ἔκ οἶδατε
» ὅτι οἰωνισμῶ οἰωνιέται ἀνθρώπου, οἷος
» ἐγώ; ταῦτα δὲ ἔλεγεν, ἔ μαντεία καὶ οἰω-
» νισμοῖς κεχρημένους, ἀλλὰ πρὸς τὴν προ-
» κειμένῳ ὑπόθεσιν ἀχημαλίζων τὰς λόγους.
» ἄξιον δὲ αὐτῆ σαυμάσαι τῶν λόγων τὸ
» ἀκριβές. ἔδὲ ἀδελφὸς γὰρ ὑποκρινόμε-
» νος, ἠνέχετο ἑαυτῶ τὸν οἰωνισμόν περι-
» θάνατον· ἄλλω δὲ τὴν αὐτῶ πεπισθυμῶν
» ἀρχῶν. ἔ γὰρ εἶπεν, οἰωνιέσθαι, (1) ἀλλ'
» οἰωνισμῶ οἰωνιέται ἀνθρώπου, οἷος ἐγώ.

ζ. Ἐυρῶν δὲ αὐτὰς, εἶπεν αὐτοῖς
ζ. κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. Οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῶ, ἵνα τί λέγει ὁ κύριος κατὰ τὰ
ῥήματα ταῦτα; μὴ γένειο ταῖς παισί-
η. σθ ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τῆτο. Εἰ
τὸ μὲν ἀργύριον, ὃ εὔρομεν ἐν τοῖς
μαρσίπποις, ἀπεσρέψαμεν πρὸς σὲ
ἐν γῆς Χαναάν, πῶς ἂν κλέψαμεν
ἐν τῆ οἴκῃ τῆ κυρίσθ ἀργύριον ἢ χρυ-
θ. σίον; Παρ' ὧ εἰαν εὔρης τὸ κόνδου τῶν
παιδωνσθ, ἀποθνησκέτω· καὶ ἡμεῖς
ἐσόμεθα παῖδες τῶ κυρίῳ ἡμῶν.

ι. Ὁ δὲ εἶπε, καὶ νῦν ὡς λέγετε,
ἔτως ἔσαι· ὁ ἀνθρώπος παρ' ὧ ἂν
εὔρεθῆ τὸ κόνδου, αὐτὸς ἔσαιμθ παῖς,
ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε καθαροί.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ μὴν ἔχ ἔτως
» εἶπον ἐκεῖνοι, ἀλλ' ἀποθνησκέτω. Τὸ ἐν
» κατὰ τὸ κόνδου καὶ τὸν Βενιαμὴν οἰκονομεῖ
» Ἰωσήφ, ἐξετάζων τῶν ἀδελφῶν τὴν διά-
» νοιαν, ὅπως ἔχη πρὸς τὸν Βενιαμίν. ἔτα
» γνησίαν διάθεσιν καὶ ἀδελφικῶν θεασάμε-
» νος, τότε γνωρίζεται αὐτοῖς.

ια. Καὶ ἔσπευσαν, καὶ καθεῖλον
ιβ. ἕνασος τὸν μάρσιππον αὐτῆ. Ἠρεύ-
» να δὲ ἀπὸ τῆ πρεσβυτέρθ ἀρξάμενος,
» ἕως ἦλθεν ἐπὶ τὸν νεώτερον. καὶ εὔρε
» τὸ κόνδου ἐν τῶ μαρσίππῳ τῆ Βενια-
ιγ. μίν. Καὶ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐ-
» τῶν, καὶ ἐπέθησαν ἕνασος τὸν μάρ-
» σιππον αὐτῆ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτῆ, καὶ
ιδ. ἐπέσρεψαν εἰς τὴν πόλιν. Εἰσῆλθε
» δὲ Ἰδάσθ καὶ οἱ ἀδελφοί αὐτῆ πρὸς
» Ἰωσήφ, ἔτι αὐτῆ ὄντος ἐκεῖ, καὶ ἔπε-
» στον ἐναντίον αὐτῆ ἐπὶ τὴν γῆν.

ιε. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ, τί τὸ
πράγμα τῆτο ὃ ἐποιήσατε; ἔκ οἶδα-

» ΣΤΥΜΜΑΧΟΣ. Καὶ γὰρ ἔγνωτε, ὅτι
» πειρασμῶ πειράζεται ὁμοῖος ἐμοί.

ΛΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆ ἐκ εὐνοῖατε, ὅτι οἱ
κατ' ἐμὲ εἰ ὑπεροχῆ ὄντες, οἰωνίζονται ἐκ
τῆς ἀπωλείας τῶν τοιούτων; ἔ μὴ αὐτὸς.
ἔ γὰρ εἶπεν, ἐγὼ οἰωνίζομαι, ἀλλ' οἱ ὄν-
τες τῆς ἐμῆς καταστάσεως.

B. » ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅτι οἰωνισμῶ οἰω-
» νιέται ἀνθρώπου, οἷος ἐγώ; ἀντὶ τῆ, ἕκα-
» σος. ἀσφαλῶς δὲ, ἔδὲ μέχρι ῥήματος τὸ,
» οἰωνίζομαι, λέγειν ἠνέχετο.

ις. Εἶπε δὲ Ἰδάσθ, τί ἀντερῆμεν
τῶ κυρίῳ, ἢ τί λαλήσωμεν, ἢ τί δι-
καιώσωμεν; ὁ δὲ Θεὸς εὔρε τὴν ἀδι-
κίαν τῶν παιδωνσθ. ἰδὲ ἔσμεν οἰκέ-
Γ. ται τῶ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς, καὶ παρ'
ὧ εὔρεθῆ τὸ κόνδου.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ δὲ Θεὸς
» εὔρε τὴν ἀδικίαν τῶν παιδωνσθ. Πάλιν
» ἑαυτῆς ἀναμνησάσθαι τῶν ἡδὴ ὑπ' αὐτῶν
» εἰς αὐτὸν γεγενημένων· ἰδὲ ἔσμεν οἰκέται
» τῶ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς, καὶ παρ' ὧ
» ὄβρεθῆ τὸ κόνδου. τῆως πολλῶν ἐπιδείκνυ-
» ται ὀγνωμοσύνῳ, καὶ ἑαυτῆς ἅμα τῶ
Δ. ἀδελφῶ τῆ δαλεία ὑποτάτῃσιν.

ις. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ, μή μοι γένοιτο
το ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τῆτο. ὁ ἀνθρώπος
παρ' ὧ εὔρεθῆ τὸ κόνδου, αὐτὸς ἔσαι-
μθ παῖς· ὑμεῖς δὲ ἀνάβητε μετὰ σω-
τηρίας πρὸς τὸν πατέρα ὑμῶν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς ὅπερ
» ἐδεδοίκα ὁ πατήρ, τῆτο αὐτοῖς συμβέβη-
» κε. καὶ θόρυβον ὑπομείνσθαι καὶ ταραχῶν,
» ἔκ εἰδοτες ὃ, τι καὶ πράξωσιν.

ιη. Ἐγγίσας δὲ αὐτῶ Ἰδάσθ, εἶπε,
δέομαι κύριε· λαλήσάτω ὁ παῖς σθ
ῥῆμα ἐναντίον σθ, καὶ μὴ θυμωθῆς τῶ
παιδίσθ, ὅτι σὺ εἰ μετὰ Φαραῶν.

Z. » ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς δι-
» ὄλα ὡς δεσπότη δῆλος διαλέγεται· καὶ
» μνημόσυνέ μοι τῶν ὀνειράτων τῶν δραγ-
» μάτων, ἔξ ἂν καὶ μείζονα τὸν κατ' αὐτῆ
» φθόνον ἠκόνησαν, καὶ ἐκπλήτῃ τὴν δὲ-
» μήχανον τῆ Θεῆ σοφίαν, ὅπως τοσούτων
» κωλυμάτων εἰ μὲσω γενομένων, εἰς ἔργον
» ἅπαντα ἔξῃ.

ιθ. Κύριε, σὺ ἠρώτησας τὰς παῖ-
δάσθ, λέγων, εἰ ἔχετε πατέρα ἢ
ἀδελφόν;

κ. Καὶ εἶπαμεν τῶ κυρίῳ, ἔσιν
ἡμῶν πατήρ πρεσβύτερος, καὶ παιδίον
γῆρας-

(1) Ἰσ. οἰωνιέμαι. ἢ δὲ εἰ χάλ. ἕκδοσ. οἰωνίζομαι, ἀλλ' οἰωνισμῶ οἰωνίζεσθαι.

γῆρας νεώτερον αὐτῶ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ μόνος ὑπελείφθη τῇ μητρὶ αὐτῶ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν ἠγάπησεν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος ἄνεκον καὶ ἀνταῦθα ψεύδεται, ἔγω λέγων, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἀπέθανεν, καίτοι τοῖς ἐμπόροις αὐτὸν ἀπέδοντο; Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔγω τὸν πατέρα διέδηκαν, ὡς ἀναιρεσίτος αὐτῶ, καὶ ὑπὸ θηρίων βρωθείτος. ἄλλως δὲ καὶ ἐνόμισαν ἔφέροντα τὴν δαλείαν τὴν παρὰ τοῖς βαρβάρους, ἤδη τεθνηκέναι. διὰ τὸτό φησι, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἀπέθανεν.

κα. Εἶπας δὲ τοῖς παισὶς, καταγάγετε αὐτὸν πρὸς με, καὶ ἐπιμελάσθε αὐτῶ. Καὶ εἶπαμεν τῷ κυρίῳ, ἔδυνήσεται τὸ παιδίον καταλιπεῖν τὸν πατέρα· εἰ δὲ καὶ ἀλίπη τὸν πατέρα, ἀποθανεῖται. Σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισὶς, εἰ μὴ καὶ ἀβῆ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν, ἔπροσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἀνέβημεν πρὸς τὸν πατέρα, πατέρα δὲ ἡμῶν, ἀπηγγείλαμεν αὐτῶ τὰ ῥήματα τῶ κυρίῳ. Εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἐδίσατε πάλιν, ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα. Ἡμεῖς δὲ εἶπαμεν, ἀλλ' εἰ μὲν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καὶ ἀβῆ μεθ' ἡμῶν, καὶ ἀβησόμεθα· ἔγω γὰρ δύνησόμεθα ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τῶ ἀνθρώπου, τῶ ἀδελφῶ τῶ νεωτέρῳ μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν.

κζ. Εἶπε δὲ ὁ παῖς πατὴρ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὑμεῖς γινώσκετε ὅτι δύο ἔτεκέμοι ἢ γυνή. Καὶ ἐξῆλθεν

Α ὁ εἰς ἀπ' ἐμῶ· καὶ εἶπατε θηριόβρωτος γέγονε, καὶ ἔκρινον αὐτὸν ἔτι.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς διὰ τῆς ἀπολογίας τῶ Ἰάδα πάντα μετὰ ἀκριβείας μανθάνει ὁ Ἰωσήφ τὰ μετὰ τὴν αὐτῶ πρᾶσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ γεγονότα· καὶ ὅπως τὸν πατέρα διέδηκαν, καὶ τίνα περὶ αὐτῶ εἰρήκασιν.

κθ. Καὶ νῦν ἔν εἰν λάβητε καὶ τῶτον ἐκ τῶ προσώπου μου, καὶ συμβῆ αὐτῶ μαλακία ἐν τῇ ὁδῶ, καὶ κατὰξετέμεν τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ἄδελφον. Νῦν ἔν εἰν εἰσπορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα σου, πατέρα δὲ ἡμῶν, καὶ τὸ παιδίον μὴ ἢ μεθ' ἡμῶν, (ἢ δὲ ψυχὴ αὐτῶ ἐκκρέματα ἐκ τῆς τέττα ψυχῆς.) Καὶ ἔσαι ἐν τῶ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὄν τὸ παιδίον μεθ' ἡμῶν, τελευτήσῃ, καὶ κατὰξεσιν οἱ πατέρες σου τὸ γῆρας τῶ παιδός σου, πατὴρ δὲ ἡμῶν, μετὰ τῶ ὁδύνης εἰς ἄδελφον. Ὁ γὰρ παῖς σου ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρὰ τῶ πατρός, λέγων, εἰ μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ, καὶ ζήσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου, ἡμαρτηκῶς ἔσομαι πρὸς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας.

λγ. Νῦν ἔν παρεμεινῶσοι παῖς ἀντὶ τῶ παιδὶς, οἰκέτης τῶ κυρίῳ· τὸ δὲ παιδίον ἀναβήτω μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα, τῶ παιδὶς μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν; ἵνα μὴ ἴδω τὰ κακὰ, ἀεὶ εὐρήσει τὸν πατέρα μου.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σιωπέει ταῦτα τὸν Ἰωσήφ, καὶ ἰκανῶ αὐτῶ παρέχει ἀπόδειξιν καὶ τῆς εἰς τὸν πατέρα τιμῆς, καὶ τῆς περὶ τὸν ἀδελφὸν φιλοσοφίας.

Κ Ε Φ Μ Ε.

α. **Κ**αὶ ἔκρινον Ἰωσήφ ἀνεχεσθαι πάντων τῶν παρεσχηκότων αὐτῶ· ἀλλ' εἶπεν, ἐξαποσεύλατε πάντας ἀπ' ἐμῶ. καὶ ἔπαρεισθήκει ἔδεις ἔτι τῶ Ἰωσήφ, ἡνίκα ἀνεγνωρίζετο τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὑπὲρ τῶ μηδὲν ὄνειδος προσβαλεῖν τοῖς ἀδελφοῖς ἄνεκα τῆς πράξεως, ἔδεια τῶν Αἰγυπτίων ἐδικαίωσε παρεῖναι κατὰ τὴν πρώτῃ ἀναγνώρισιν.

β. Καὶ ἀφῆκε Φωνὴν μετὰ ἡλαυθμῶ· ἤκισαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι,

Ζ καὶ ἀκιστὸν ἐγένετο εἰς τὸν οἶκον Φαραῶ.

γ. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ πρὸς τῶ ἀδελφῶς αὐτῶ, ἐγὼ εἰμι Ἰωσήφ· ἔτι ὁ πατὴρ μου ζῆ; καὶ ἔκρινον οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶ ἀποκριθῆναι αὐτῶ· ἐταράχθησαν γὰρ.

Η ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐταράχθησαν γὰρ. εἰκότως. ἀνοῦντες τίνα μὲν αὐτὸν αὐτοὶ διέδηκαν, οἷος δὲ αὐτὸς περὶ αὐτῶς γέγονε, καὶ λογισόμενοι τὴν περιφάνειαν ἐν ἢ καθεῖσθαι, περὶ αὐτῆς, ὡς εἶπεν, τῆς σωτηρίας ἡγωνίων.

** ΕΦΡΑΙΜ. Καθάπερ Ἰωσήφ ἔλεγε παρρησία τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐκφοβῶν καὶ ἐκτρέμων· ἐγὼ εἰμι Ἰωσήφ, ὃν ὑμεῖς ἀπέδοσθε εἰς δεσμίαν, νῦν δὲ βασιλεύω, ὑμῶν μὴ θελησάντων· ἔτω καὶ ὁ Κύριος δείκνυσι τὸν σαυρὸν ἐν τύπῳ φωτοειδεί τοῖς αὐτὸν σαυρώσασιν, καὶ ἐπιγινώσκουσιν αὐτὸν τὸν σαυρὸν, καὶ τὸν υἱὸν τῶ Θεοῦ τὸν σαυρωθέντα ὑπ' αὐτῶν.

δ. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ πρὸς τὰς ἀδελφούς αὐτῶν, ἐγγίσατε πρὸς με· καὶ ἤγγισαν. καὶ εἶπεν, ἐγὼ εἰμι Ἰωσήφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον. Νῦν ἔν μὴ λυπέσθε, μηδὲ σκληρὴν ὑμῖν φανήτω, ὅτι ἀπέδοσθέ με· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέσειλέ με ὁ Θεὸς ἐμπροσθεν ὑμῶν. Τῆτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη, ἐν οἷς ἔτι ἔσται ἀρετρίασις, εἰ δὲ ἀμητός.

ζ. Ἀπέσειλε γάρ με ὁ Θεὸς ἐμπροσθεν ὑμῶν, ὑπολείπεσθαι ὑμῖν κατὰλειμμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκτρέψαι ὑμῶν κατὰλειψιν μεγάλην.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. [Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἀπέσειλε διὰ τὴν τῶν πολλῶν ζωὴν τὸν Ἰωσήφ ἐμπροσθεν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, δηλονότι ὁ Θεὸς ἀποσέλλων αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον, συγκατεχρήσατο τῷ ζήλω καὶ τῇ προαιρέσει τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν εἰς τὴν περὶ τῶ Ἰωσήφ ἐπὶ ζωῇ πολλῶν οἰκονομίαν.] ἔκταν ἐὰν ὅτε συγχρωόμενος ἐτέρων ἀμαρτίας ὁ Θεὸς, οἰκεία βελούεται ἐπὶ ἄλλων σωτηρία.

η. Νῦν ἔν ἔχ ὑμεῖς με ἀπεσάλκατε ὡδε, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐποίησέ με, ὡς πατέρα Φαραῶ, καὶ κύριον παντός τῶ οἴκου αὐτῶ, καὶ ἀρχοντα πάσης γῆς Αἰγύπτου.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς καὶ ἀπαξ καὶ δευτέρου καὶ τρίτου παραμυθῆται αὐτῶ, λέγων, μὴ αὐτοῖς αὐτὸν ἐπιγράψαι τὴν αἰτίαν, καὶ τὴν εἰς Αἴγυπτον αὐτῶ κάθοδον, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τῆτο πεποιηκόνα, ὡς εἰς ταύτῃ αὐτὸν ἐλθεῖν τὴν περιφάνειαν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ ἀρχων τῶν σωματικῶν πραγμάτων, καὶ μηδαμῶς αὐτοῖς εἰκων, λέγει ἂν [τὸ,] ἐποίησέ με ὁ Θεὸς [πάσης τῆς γῆς Αἰγύπτου κύριον.]

θ. Σπεύσαντες ἔν, ἀνάβητε πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ εἶπατε αὐτῷ, τάδε λέγει ὁ υἱὸς σου Ἰωσήφ· ἐποίησέ με ὁ Θεὸς κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου· κατέβηθι ἔν πρὸς με, καὶ μὴ μείνης. Καὶ κατοικήσεις ἐν γῇ Γεσέμ Αἰγύπτου· καὶ ἔσθι ἐγγύς μου σὺ καὶ

Α οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, τὰ πρόβατά σου, καὶ οἱ βόες σου, καὶ ὅσα σοι ἐστί. Καὶ θρέψω σε ἐκεῖ· ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμὸς· ἵνα μὴ ἐκτεριβῆς σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου. Ἴδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπασιν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Βενιαμὴν τῶ ἀδελφῶ μου, ὅτι τὸ σῶμα μου τὸ λαλῶν πρὸς ὑμᾶς. Ἀπαγγείλατε ἔν τῷ πατρί μου πᾶσαν τὴν δόξαν μου τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅσα ἴδετε· καὶ ταχύναντες, κατὰγάγετε τὸν πατέρα μου ὡδε. Καὶ ἐπιπεσῶν ἐπὶ τὸν τσαχίλον Βενιαμὴν, ἐκλαυσεν ἐπὶ τῷ τσαχίλῳ αὐτῶ.

ι. Καὶ κατὰφιλήσας πάντας τὰς ἀδελφούς αὐτῶ, ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῶ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶ πρὸς αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τότε μετὰ τὴν τοσαύτην διάλεξιν καὶ τὰ δάκρυα καὶ τὴν συμβελῶν, ἡ πρὸς αὐτῶ ἐποίησατο, μόλις ἠδωκῆθησαν λαλήσαι πρὸς αὐτόν. μετὰ ταῦτα γὰρ φησὶν ἐλάλησαν πρὸς αὐτόν.

ια. Καὶ διεβοήθη ἡ Φωνὴ εἰς τὸν οἶκον Φαραῶ, λέγοντες, ἦκασιν οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ· ἐχάρη δὲ Φαραῶ, καὶ ἡ θεραπεία αὐτῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἡ ἀληθῶς ἄξιον χαρᾶς τὸ γινῶναι, ὅτι δόλος αὐτῶν ἔκ ἐβασίλευσεν, ἀλλ' ὄβριότης ἐξ ὄβριων.

ιβ. Καὶ εἶπε Φαραῶ πρὸς Ἰωσήφ, εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς σου, τῆτο ποιήσατε· γεμίσατε τὰ πορτεῖα ὑμῶν, καὶ ἀπέλθετε εἰς γῆν Χαναάν.

ιγ. Καὶ παραλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν, ἦκε πρὸς με· καὶ δώσω ὑμῖν πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου, καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ τὸν βασιλέα, πῶς ἤδη φροντίζει περὶ τῆς τῶ Ἰακώβ ἐπανόδου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς. τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς ὁ Σὺρος ἔχει. τῆτο γὰρ καὶ ὑποκαλίων φησὶ.

ιδ. Σὺ δὲ ἐντειλε ταῦτα· λαβεῖν αὐτῶ ἀμάξας ἐκ γῆς Αἰγύπτου τοῖς παιδίοις ὑμῶν, καὶ ταῖς γυναῖξιν ὑμῶν· καὶ ἀναλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν, παρεργίνεσθε.

ιε. Καὶ μὴ φείσησθε τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν σκευῶν ὑμῶν· τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ Αἰγύπτου ὑμῖν ἔσθι.

ΠΡΟΚΟ.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ μὴ Φείσηδε
» τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν σκιδῶν ὑμῶν, πάν-
των καταφρονήσατε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἴτι ὑπάρχει ἐν τῇ τρο-
πικῶς καλεσμένῃ Αἰγύπτῳ, ἐκ Αἰγυπτίων
ἐσὶν, ἀλλὰ τῆ Ἰσραήλ. διὰ τῆτο καὶ ἐν
τῇ Ἐξόδῳ συσκόδάζουσιν οἱ Ἑβραῖοι τὰς
Αἰγυπτίους, καὶ λαμβάνουσι σκιδῶν χρυσᾶ
καὶ ἀργυρᾶ, καὶ εἴτι ἀγαθὸν ἐν Αἰγύ-
πτῳ ἰὼ.

κα. Ἐποίησαν δὲ ἕτως οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραήλ· ἔδωκε δὲ Ἰωσήφ αὐτοῖς ἀμά-
ξας κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ Φαραὼ
τῆ βασιλείως Αἰγύπτου· καὶ ἔδωκεν
αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν.

κβ. Καὶ πᾶσιν ἔδωκε διόσας σο-
λάς· τῷ δὲ Βενιαμὴν ἔδωκε τριακο-
σίους χρυσᾶς, καὶ πέντε ἑξαπλασῆ-
σας σολάς.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἐξαπλασῆσας, τριῖσι δια-
» φόροις. ὁ Σύρος, πέντε ζυγᾶς σολῶν, καὶ
» διακοσίους [χρυσίνους.]

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πάντε ἑξαπλασῆ-
» σας σολάς, ἀλλασομίας, διαφόροις. ὁ δὲ
» Σύρος πάντε ζυγᾶς Φησι, ὡς καὶ ἄνω τὴν
μερίδα ἐπλεόνασε πανταπλασίως.

κγ. Καὶ τῷ πατρὶ αὐτῆ ἑξαπέσει-
λε κατὰ τὰ αὐτά. καὶ δέκα ὄνους ἀ-
ρῆνας ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰ-
γύπτου, καὶ δέκα ἡμιόνους ἀρῆνας ἄρ-
της τῷ πατρὶ αὐτῆ εἰς ὁδόν.

κδ. Ἐξαπέσειλε δὲ Ἰωσήφ τὰς
ἀδελφούς αὐτῆ· καὶ ἐπορεύθησαν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ ὀργίζεσθε ἐν
τῇ ὁδῷ.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Μάλα δὲ χαριέντως
καὶ προπέμπων αὐτῆς, παρήνει. μὴ ὀρ-
» γίζεσθε γὰρ Φησι ἐν τῇ ὁδῷ, ἀντὶ τῆ μη-
» δονί τοιαῦτα δράσητε, οἷα εἰς ἐμὲ τετολ-
μήκατε.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μὴ ὀργίζεσθε ἐν
» τῇ ὁδῷ, ἐγκαλῶντες ἀλλήλοις, Φησὶν,
» ἐνεκεν τῶν εἰς ἐμὲ γεινομένων· φοβόμενοι
καὶ αἰχμώμενοι ποίῳ τρόπῳ λέξομεν τῷ
πατρὶ.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα γνώμην
Φιλόσοφον. ἔ μόνον αὐτὸς πᾶσαν αὐτοῖς
ἀφῆκε τὴν ὀργὴν, καὶ τῶν ἐγκλημάτων
αὐτῆς ἀπήλαξεν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς πα-
» ραινεί, μὴ ὀργίζεσθε κατὰ τὴν ὁδόν. εἰ γὰρ

Α ἰώκα εἰσήκεισαν πρώτῳ ἐπὶ τῆ Ἰωσήφ, ἔλε-
» γον πρὸς ἑαυτῆς· ναὶ ἐν ἀμαρτίαις ἐσμεν Γεν. 42. 21,
» περὶ τῆ Ἰωσήφ τῆ ἀδελφῆ ἡμῶν, ὅτι ὑπε- 22.
» ρείδομεν αὐτῆ τὴν θλίψιν· καὶ ἐπιστὰς ὁ
» Ραββὴν ἔλεγεν, ἐκ εἶπον ὑμῖν, μὴ ἀδική-
» σῆτε τὸ παιδάριον, καὶ ἐκ εἰσηκασάτέ με;
» πολλῷ μᾶλλον εἰκός ἰω αὐτὸν κατεξάνισα-
» δαι αὐτῶν. καὶ διὰ τῆτο κατασέλλων
αὐτῶν τὸν θυμὸν, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους
» Φιλονεικίαν, Φησὶ, μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ
B, ὁδῷ, ἀλλ' ἐνοήσαντες ὅτι ἐδεμίαν ὑμῖν αἰ-
τίαν ἐπήγαγον ὑπὲρ τῶν εἰς ἐμὲ γεγεννη-
μένων, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους δυνούκως
διατεθήτε.

κε. Καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ
ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν πρὸς Ἰακώβ
κς. τὸν πατέρα αὐτῶν. Καὶ ἀνήγειλαν
αὐτῶ, λέγοντες, ὅτι ὁ υἱός σε Ἰω-
σῆφ ζῆ, καὶ ἕτος ἄρχει πάσης γῆς
Γ Αἰγύπτου. καὶ ἐξέση τῇ διανοίᾳ Ἰα-
κώβ· ἔ γὰρ ἐπίστευσεν αὐτοῖς.

κζ. Ἰδὼν δὲ τὰς ἀμάξας, ἃς ἀ-
πέσειλεν Ἰωσήφ, ὡς ἀναλαβεῖν αὐ-
τὸν, ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακώβ
τῆ πατρὸς αὐτῶν.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τί ἐστὶν, ἀνε-
» ζωπύρησε; Καθάπερ τὸ λυχνιαῖον πῦρ,
» ἐπειδὴν ἐπιλίπη ἢ τῆ ἐλαίῳ τροφῇ, καὶ
» μέλλῃ σβέννυσθαι, εἰ μικρὸν τις ἐπιστάξειν
αὐτῷ ἔλαιον, ἀθρόον τὸ σβέννυσθαι μέλ-
» λον, λαμπρότερον δαίκνυσι τὸ φῶς· τὸν
αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ πρεσβύτερος ἕτος,
» μίας· ἐκ ἠθέλησε γὰρ Φησι παρακληθῆ- Γεν. 37. 35.
» ναί, λέγων, ὅτι καταβήσομαι παντῶν εἰς
» ἄδ'· μαθῶν πάλιν, ὅτι ζῆ, καὶ ὅτι ἄρχει
E, τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὄρων τὰς ἀμάξας, ἀνε-
» ζωπύρησε, Φησὶ, νέος ἐκ γέροντος γέγο-
» νον, ἀπέθετο τῆς ἀθυμίας τὸ νέφος, τὴν
» ζᾶλλῳ τῶν λογισμῶν ἀποκρυσάμενος, ἐν
» γαλιῶν λοιπὸν ἐτύγχανε, τῆ Θεῶ ταῦτα
» ἅπαντα οἰκονομῆντος, ὡς τῶν τοσούτων
» πόνων τὴν παραμυθίαν εὔρασαι τὸν δι-
» καιον, καὶ κοινωῆσαι τῷ παιδὶ τῆς ὀνη-
» μερίας· ἄλλως δὲ ἵνα καὶ τὸ ὄναρ πληρω-
» θῆ, ὅπερ αὐτὸς διέκρινε, εἰπὼν· ἀρά γε Γεν. 37. 20.
Z, ἐλθούμεθα ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ σε, καὶ οἱ
» ἀδελφοὶ προσκωῆσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν;

κη. Εἶπε δὲ Ἰσραήλ, μέγα μοι
ἐστὶν, εἰ ἐτι Ἰωσήφ ὁ υἱός με ζῆ. πο-
ρευθεῖς, ὄψομαι αὐτὸν πρὸ τῆ ἀπο-
θανεῖν με.

Κ Ε Φ. Μ Τ.

α. **Α**πάρας δὲ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν, ἦλθεν εἰς τὸ Φρέαρ τῶ ὄρκου· καὶ ἔθυσεν θυσίαν τῷ Θεῷ τῶ πατρὸς αὐτῶν Ἰσαάκ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ταῦτα ἀκρόντες, παιδωόμεθα, ὅπερ ἂν μέλλοιμεν διαπραττέσθαι, καὶ πραγματι τινὶ ἐγχειρήσωμεν, καὶ ἀποδημίας ἀπλώμεθα, πρότερον τὴν διὰ τῆς ὀρχῆς θυσίαν ἀναφέρειν τῷ δεσπότη, καὶ τὴν ἐκείνου συμβαχίαν καλῶντας, ἕως ἀπτεσθαι τῶν προκαμίων, καὶ μιμῆσθαι τῶν δικαίων τῶν τῶν Φιλόθεον.

β. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ ἐν ὄραματι τῆς νυκτὸς, Ἰακώβ, Ἰακώβ. ὁ δὲ εἶπε, τί ἐσὶ;

γ. Ὁ δὲ λέγει, ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου. μὴ φοβῆ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσωσε ἐκεῖ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐπειδὴ ἠγωνία πρὸς τὸ μήκος τῆς ὁδοῦ, διὰ τὸ τῶν Φησι, μὴ πρὸς τὴν τῆς γῆρας ἀδένειαν ἀπίδης.

δ. Καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσωσε εἰς τέλος· καὶ Ἰωσήφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς ὀφθαλμούς σου.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐγώ σοι σωέσομαι, καὶ πάντα σοὶ ὄμμαρῃ καταστήσω. σκόπει συγκατάβασιν ῥημάτων, καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον. τί τῶν μακαριστότερον γένοιτ' ἂν, τῶ τὸν Θεὸν ἔχειν σωδοκοπόρον; εἴτα ἡ παραμυθία, ἢς μάλιστ' ἐδέετο ὁ πρεσβυτῆς· καὶ Ἰωσήφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ὀφθαλμούς σου. ἐκεῖνος ὁ περιπόθητος αὐτὸς σε περιελεῖ, καὶ τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου. χαίρων ἐν τῇ πάσης ἀγωνίας ἐκτός γεγονώς, ἕως ἔχει τῆς ὁδοῦ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Θεὸς διὰ τὸν δίκαιον εἰς Αἴγυπτον καταβαίνει, καὶ γενόμενος πρὸ αὐτῶν ἐκεῖ

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσωσε εἰς τέλος. πρέπασα ἐπαγγελία τῷ Θεῷ, καὶ μόνον ἀναβιβάζειν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τέλος φέρειν τὸν ἀναβιβάζομενον.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** [Πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς Πενταπόρχης ζητῶντας τὴν μετὰ ταῦτα ζωὴν, φησόμεν, ἐπέπερ ἀψυδῆς ἐστὶν ὁ εἰπὼν, ἀναβιβάσωσε,] ἀνεβίβασεν ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ὑπερον, καὶ μετὰ τὴν ἕξοδον

[ἀνεβίβασεν αὐτὸν,] ὅτε μετὰ τῆτο Ἰωσήφ ἐπέβαλε τὰς [ἑαυτῶν] χεῖρας τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶ σώματος Ἰακώβ. ἀνεβίβασε δὲ [ὁ Θεός,] ἀνάγων μετὰ τὸ τέλος τῶ βίβ ἐπὶ τὸ παρ' ἑαυτῶ τέλος τὸν Ἰσραὴλ.

Β. **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσωσε εἰς τέλος, ἕως τῆς σωτελείας. ὁ Φησὶν ὁ ὀβ' ψαλμός. διὰ τῆτο ὁ λαὸς μου ἐπιστρέψει ἐνταῦθα, καὶ ἡμέρας πλείους ὄρεθῆσονται ἐν αὐτοῖς. Ψαλ. 72. 10.

ε. Ἀνέστη δὲ Ἰακώβ ἀπὸ τῶ Φρέατος τῶ ὄρκου. καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰακώβ τὸν πατέρα ἑαυτῶν, καὶ τὴν ἀποσκευὴν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ἀμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσήφ ἄραι αὐτὸν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ὁ μὲν ἐλθὼν ἐπὶ τὸ Φρέαρ τῶ ὄρκου, Ἰσραὴλ ἐστὶν, φέρων μετὰ πάντων τῶν αὐτῶν, οἶμα, Ἰακώβ· ὁ δὲ ἀνιστάμενος ἀπὸ τῶ Φρέατος τῶ ὄρκου, Ἰακώβ ἐστὶν. ἐδέετο γὰρ ἀναστάσεως ἔχει ὁ Ἰσραὴλ, ἀλλ' ὁ Ἰακώβ. εἴτα μετὰ τῆτο δεόμενον ἀναλήψεως Ἰακώβ, πατέρα ἀνελήφασιν οἱ υἱοὶ ἔχει Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀπέστειλε Φαραὼ ἀμάξας ἄραι, καὶ τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλὰ τὸν Ἰακώβ. εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ κατέβη Ἰακώβ. τῷ γὰρ Ἰσραὴλ εἴρηται, μὴ φοβῆ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον.

ς. Καὶ ἀναλαβόντες τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν κτήνη αὐτῶν, ἣν ἐκτήσαντο, εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον Ἰακώβ, καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτῶν.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Σπέρμα μὲν νῦν τῶ Ἰακώβ λέλεκται· ἀνωτέρω δὲ, υἱοὶ Ἰσραὴλ. πλὴν εἶπερ Ἰακώβ, καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, ἔκ εἰσῆλθε δὲ Ἡρ, καὶ Αὐνάν, ἔκ ἦσαν σπέρμα τῶ Ἰακώβ.

ζ. Οἱ υἱοὶ, καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν μετ' αὐτῶν· θυγατέρες, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν θυγατέρων αὐτῶν· καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἠγάγεον εἰς Αἴγυπτον.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Θυγατέρες, καὶ θυγατέρες τῶν θυγατέρων αὐτῶν. δηλονότι τὰς θυγατέρας ἔχων μετ' ἑαυτῶν, καὶ τὰς γαμβρὰς σιωπεπαγετο. καὶ γὰρ ἠώχθητο ἔξω τῆς οἰκίας αὐτῶν ἀποστέλλειν τὰς θυγατέρας, μήπως τραπίαν εἰς εἰδωλολατρείαν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰ μὴ ἔχει θυγατέρας ὁ Ἰακώβ, πῶς αἱ θυγατέρες αὐτῆ καταβαίνουσιν εἰς Αἴγυπτον; μὴ τοίνυν ἀλληγορεῖται; ἔξῃς δὲ λέγει ἐκ Λείας εἶναι, καὶ θυγατέρας γὰρ Δίνας ὀνομαθείσης.

η. Ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς Αἴγυπτον· Ἰακώβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ· πρωτότοκος Ἰακώβ, Ραβίμ.

ΛΗΛΟΥ. Εὐκαίρως ὁ Μωσῆς καταλέγει τὰς κατιόντας εἰς Αἴγυπτον· ἵνα ὅταν ἐξελθόντες ἀριθμηθῶσι, Φανῆ τὸ πλήθος τῆ διωάμει τῆ Θεῆ αὐξηθῆναι.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Υἱῶν, ἕκ Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ, εἰσελθόντων, καὶ καταβάτων εἰς Αἴγυπτον, τὰ ὀνόματα ταῦτά ἐστι.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀνωτέρω εἰπὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν εἶναι τῆ Ἰσραὴλ, νῦν τῆ Ἰακώβ εἶναι πρωτότοκόν Φησι τὸν Ραβίμ.

θ. Υἱοὶ δὲ Ραβίμ· Ἐνώχ, καὶ Φαλλῆς, Ἀσρώμ, καὶ Χαρμί.

ι. Υἱοὶ δὲ Συμεῶν· Ἰεμθὴλ, καὶ Ἰαμείν, καὶ Ἰαῶδ, καὶ Ἰαχείμ, καὶ Ἀσαάρ, καὶ Σαῦλ υἱὸς τῆς Χαναανίτιδος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἰαμείν, ὅθεν Ἰαμναῖοι.

ια. Υἱοὶ δὲ Λευὶ· Γηρῶν, Καὰδ, καὶ Μερσεί.

ιβ. Υἱοὶ δὲ Ἰσδα· Ἡρ, καὶ Αὐνάν, καὶ Σηλωμ, καὶ Φαρές, καὶ Ζαρά. ἀπέθανε δὲ Ἡρ καὶ Αὐνάν ἐν γῆ Χαναάν. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Φαρές· Ἀσρῶν, καὶ Ἰεμθὴλ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Υἱοὶ Φαρές, Ρῶμ, ἔξ ἧ ὁ Χριστός.

ιγ. Υἱοὶ δὲ Ἰσάχαρ· Θαῦλα, καὶ Φῶα, καὶ Ἰασαῖρ, καὶ Ζαμεράν. Υἱοὶ δὲ Ζαβουλὼν· Σερεθ, καὶ Ἀλλῶν, καὶ

ιδ. Αἰήλ. Οὗτοι υἱοὶ Λείας, ἧς ἔτεκε τῶ Ἰακώβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας, καὶ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτῆ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ υἱοὶ καὶ θυγατέρες, τριά-

ιε. κόντα τρεῖς. Υἱοὶ δὲ Γάδ· Σαφῶν, καὶ Ἀγγίς, καὶ Σαυνίς, καὶ Θασοβάν, καὶ Ἀνιδεῖς, καὶ Ἀρονιδεῖς, καὶ Ἀροη-

ις. λείς. Υἱοὶ δὲ Ἀσήρ· Ἰεμνά, καὶ Ἰεσῶα, καὶ Ἰεθλ, καὶ Βαρεία, καὶ Σάρα ἀδελφὴ αὐτῶν. υἱοὶ δὲ Βαρεία·

ιη. Χοβὸρ, καὶ Μελχιήλ. Οὗτοι υἱοὶ Ζεβουλὼν, ἧν ἔδωκε Λάβαν Λείᾳ τῇ

κς. Υἱοὶ δὲ Ἰωσήφ οἱ γενόμενοι αὐτῶ ἐν γῆ

Α θυγατρὶ αὐτῆ, ἧς ἔτεκε τέτταρ τῶ Ἰακώβ, δεκαεξ ψυχᾶς. Υἱοὶ δὲ Ραχὴλ γυναικὸς Ἰακώβ· Ἰωσήφ, καὶ Βενιαμίν.

κ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἰωσήφ ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, ἧς ἔτεκεν αὐτῶ Ἀσενεθ θυγατὴρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιεπόλεως, τὸν Μανασῆ, καὶ τὸν Ἐφραὴμ.

Β ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασῆ, ἧς ἔτεκεν αὐτῶ ἡ παλαικὴ ἡ Σύρα τὸν Μαχείρ. Μαχείρ δὲ ἐγέννησε τὸν Γαλδάδ. υἱοὶ δὲ Ἐφραὴμ ἀδελφῆ Μανασῆ· Σσταλάμ, καὶ Ταάμ. υἱοὶ δὲ Σσταλάμ· Ἐδώμ.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Σημειωτέον, ὅτι σὺ τοῖς γενομένοις ἐν γῆ Χαναάν υἱοῖς Ἰακώβ, ἀριθμῆ αὐτῆς καὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ὄντας ὑπὸ Ἰωσήφ. συμβάλλεται γὰρ τὸ εἰς τὸ ἔξῃς ρητὸν περὶ τὰ τέλη; εἶδα „Φησὶν, ἐμοὶ εἰσὶν Ἐφραὴμ καὶ Μανασῆ, ὡς Γεν. 48. 5. „ Ραβίμ καὶ Συμεῶν.

κα. Υἱοὶ δὲ Βενιαμίν· Βαλά, καὶ Χοβὰρ, καὶ Ἀσβήλ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Βαλά· Γηρά, καὶ Νοεμάν, καὶ Ἀγχείμ, καὶ Ρῶς, καὶ Μαμφίν, καὶ Φιμείμ. Γηρά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράδ.

Δ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐκ τῆς Φυλῆς Βενιαμίν, (1) Ρῶς· ἀφ' ἧ Ῥωμαῖοι. διό Φησιν ὁ μακάριος Παῦλος, ἴσως ἐκ τέττα καταγόμενος, ἐγὼ δὲ καὶ γεγενῆμαι.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀράδ, ὅθεν Ἀραδοί.

κβ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ραχὴλ, ἧς ἔτεκε τῶ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ δεκαοκτώ.

Ε **ΛΗΛΟΥ.** Οἱ ἐβδομήκοντα ἡ, διὰ τῆς ὀβελισμῆς.

κγ. Υἱοὶ δὲ Δάν· Ἀσὸμ.

ΛΗΛΟΥ. Τῆ δὲ Δάν πληθωτικῶς υἱοὶ εἰρωτᾶται, ὡς καὶ τῆ Σσταλάμ, ὁ Ἐδώμ. ἔδει γὰρ τῆ ὀφειῶς ὀλίγον εἶναι τὸ σπέρμα.

Ζ **κδ.** Υἱοὶ δὲ Νεφθαλείμ· Ἀσιήλ, καὶ Γαῦνι, καὶ Ἰασαῖρ, καὶ Σουλ-

κε. λείμ. Οὗτοι υἱοὶ Βάλλας, ἧν ἔδωκε Λάβαν Ραχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτῆ, ἧς ἔτεκε τέτταρ τῶ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ

κς. ψυχαὶ ἐπτά. Πᾶσαι δὲ αἱ ψυχαὶ αἱ εἰσελθῆσαι μετὰ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μηρῶν

Η αὐτῆ, χωρὶς γυναικῶν τῶν υἱῶν Ἰακώβ, πᾶσαι αἱ ψυχαὶ, ἔξηκονταἕξ.

κς. Υἱοὶ δὲ Ἰωσήφ οἱ γενόμενοι αὐτῶ ἐν γῆ

(1) Υἱοὶ δὲ Βενιαμίν. ὁ τῆς Αὐγ. κῶδ.

γῆ Αἰγύπτῳ, ψυχὰ ἐννέα. πᾶσαι αἱ ψυχὰ οἴκῳ Ἰακώβ αἱ εἰσελθούσαι εἰς Αἴγυπτον μετὰ Ἰακώβ, ἐβδομηκονταπέντε.

κη. Τὸν δὲ Ἰάδαν ἀπέσειλεν ἔμπεροθεν αὐτῆ πρὸς Ἰωσήφ· συναντήσασα αὐτῷ καθ' Ἡρώων πόλιν, εἰς γῆν Ῥαμεσσῆ.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἀπέσειλεν ἔμπροσθεν αὐτῆ, ὡς πέραν ἑαυτῆ δεδωκότα τῆς σωέσεως αὐτῆ τῇ ὑπὲρ Βενιαμὴν ἀπολογία. εἰκὸς δὲ ἠγαπάτο ὑπὸ Ἰωσήφ, ὡς συμβεβούσας προαδίωαι αὐτόν.

* **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μήτι αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν Ἡρώων πόλις, ἧς μεμνημένον τὸν Μανεδιωνᾶ ἀναφέρει Ἰωσήπος. (1) καὶ γὰρ καὶ τῷ Ῥαμεσσῆ αὐτῇ Ἐξόδῳ φησὶν, ὅτι Ἰσραὴλ αὐτῷ ἐκτῆσαντο. (2)

κθ. Ζεύξας δὲ Ἰωσήφ τὰ ἄρματα αὐτῆ, ἀνέβη εἰς συνάντησιν Ἰσραὴλ τῷ πατρὶ αὐτῆ καθ' Ἡρώων πόλιν. καὶ ὄφθεις αὐτῷ, ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆ· καὶ ἔκλαυσε κλαυθμῷ πλείονι.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πηγὰς ἠφίει δακρῦων, ὁμῶ καὶ τῷ ὑπερβάλλουσαν ἡδονῶν δακνύμενος, καὶ ὀχραριστῶν τῷ δεαώτῃ ὑπὲρ τῶν γεγεννημένων.

λ. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ, ἀποθανῆμαι ἀπὸ τῆ νῦν, ἐπεὶ ἐώρακα τὸ πρόσωπόν σου· ἔτι γὰρ σὺ ζῆς.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Μνημονόβουλος ὁ Ἰακώβ τῆ ῥήματος τῆ Θεῶ, ὅτι ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὰς ὀφθαλμούς σου, φησὶν, ὅσον εἶδόν σε, ἀποθανῆμαι.

» **** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Θαυμαστόν ἐστι, τὸν γενόμενον ἐν Αἰγύπτῳ μὴ βλαβῶσαι ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ μείναι αὐτῷ κατὰ Θεὸν ζωῆ. διόπερ θαυμάζων ὁ Ἰακώβ, εἶπε τῷ Ἰωσήφ τὸ, ἔτι γὰρ σὺ ζῆς.

λα. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ, ἀναβάς ἀπαγγελαῖ τῷ Φαραῷ, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, οἱ ἀδελφοί μου, καὶ ὁ οἶκος τῆ πατρὸς μου,

» **Α** οἱ ἦσαν ἐν γῆ Χαναάν, ἠκασί πρὸς-λε. **Β** **ΜΕ.** Οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἄνδρες γὰρ κτηνοτρόφοι ἦσαν· καὶ τὰ κτήνη, καὶ τὰς βόας, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἀγνόησαν.

» **** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ποιμίας αὐτῆς ἀγαθὸς ἔλεγε, καὶ μηδεὶ τῶν ἄλλων, ἢ τῆ τῷ μόνῳ προσανέχειν, τῆτε μὴ διεξέου-μοίνας, ἀλλ' αὐτῷ τυγχάνοντας ἐπιμελεῖσθαι τῆ πατρὸς προνομικός, τῆτε τοῖς Αἰγυπτίοις εἶναι προσφιλεῖς, μηδεὶν πράττοντας τῶν αὐτῶν ἐκείνοις. Αἰγυπτίοις γὰρ ἀπειρημένον ἴδω περι νομὰς ἀνασρέφουσαι.

» **λγ.** Ἐὰν ἔν καλέσῃ ὑμᾶς Φαραῷ, καὶ εἴπῃ ὑμῖν, τί τὸ ἔργον ὑμῶν; Ἐρεῖτε, ἄνδρες κτηνοτρόφοι ἔσμεν οἱ παῖδες σου ἐν παιδὸς ἕως τῆ νῦν, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· ἵνα κατοικήσῃτε ἐν γῆ Γεσὲμ Ἀραβίας. Ἐδέλυγμα γὰρ ἐστὶν Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνοι ἐβδελύσσοντο καὶ ἐξουτέλιζον τὰς τῷ ποιμαυτικῷ ἡσκηκότας, ἄτε δὴ αὐτοὶ περι τῷ σοφίαν τῷ αἰγυπτιακῷ ἐσχολακότες, διὰ τῆτο παραινέ τὸ ἐπιτήδευμα αὐτῶν προβαλέουσαι, ἵνα μετὰ προφάσεως ὀβλόγῃ τῷ καλλισύβουσαν αὐτοῖς γλῶσσοφρίσας, παρασκύβουσαι μετὰ πολλῆς διάγειν τῆς ἀδείας.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Βδέλυγμα Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων, ἀλλ' ἐχ' Ἑβραίοις. εἰ μὲν ἔν, ὡς ποιμὴν ἐφῆσηκεν ἡμῖν, βδέλυγμα ἐστὶν Αἰγυπτίοις· εἰ δὲ ὡς μισθωτὸς, ἔταχα καὶ φίλος Αἰγυπτίοις.

» **** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Κτηνοτρόφος μὲν ἐστὶ νοητὸς, ὁ πρακτικὸς. κτηνῶν γὰρ λόγον ἐπέχουσαι τὰ ἠθικὰ κατορθώματα. διὸ καὶ ἔλεγε ὁ Ἰακώβ, ἄνδρες κτηνοτρόφοι εἰσὶν οἱ παῖδες σου. ποιμὴν δὲ προβάτων, ὁ γνωστικὸς. προβάτων γὰρ λόγον ἐπέχουσαι οἱ λογισμοὶ, ἐπὶ τὰ ὄρη τῶν θεωρημάτων ὑπὸ τῆ νῆ ποιμαίνουμένοι. διὰ τῆτο καὶ βδέλυγμα τοῖς Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων, ἦγεν ταῖς ἐναντίας δυνάμεσιν.

Κ Ε Φ. ΜΖ.

α. **Ε**λθὼν δὲ Ἰωσήφ ἀπήγγειλε Φαραῷ, λέγων, ὁ πατήρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἦλθον ἐκ

» γῆς Χαναάν· καὶ ἰδὲ εἰσὶν ἐν γῆ Γε-β. σέμ. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ παρέλαθε πέντε ἄνδρας, καὶ ἔστησεν γ. αὐτῆς ἐναντίον Φαραῷ. Καὶ εἶπε Φαραῷ τοῖς ἀδελφοῖς Ἰωσήφ, τί τὸ

(1) Ἐν τῷ κατὰ Ἀπίων. 1. λόγ. σελ. 1039.

(2) Ὡς ἐκτίσαν ἡοὶ Ἰσραὴλ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

τὸ ἔργον ὑμῶν; οἱ δὲ εἶπαν τῷ Φαραῶ, ποιμένες περιβάτων οἱ παῖδες-
σθ ἐκ παιδὸς ἕως τῆς νῦν, καὶ ἡμεῖς,
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.

δ. Εἶπαν δὲ τῷ Φαραῶ, παροι-
κεῖν ἐν τῇ γῇ ἠκαμεν· ἔ γάρ ἐσι νο-
μῆ τοῖς κτήνεσι τῶν παιδῶν σθ· ἐνί-
χυσε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν.
νῦν ἐν κατοικήσομεν ἐν γῇ Γεσέμ.
εἶπε δὲ Φαραῶ τῷ Ἰωσήφ, κατοικεί-
τωσαν ἐν γῇ Γεσέμ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρόρησιάζονται τὸ
ποιμένες εἶναι πρὸς τὸν Φαραῶ. εἶτα ἵνα
» μὴ ταραχθῇ Φαραῶ, Φασί· παροικεῖν ἐν
» γῇ ἠκαμεν.

Εἰ δὲ ἐπίση, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς
ἄνδρες δυνατοὶ, κατάστησον αὐτὰς ἀρ-
χοῦσας τῶν ἐμῶν κτηνῶν. ἦλθον δὲ
εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰακώβ,
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶ· καὶ ἠκασε Φαραῶ
βασιλεὺς Αἰγύπτου.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸς τῶν Ἰσραὴλ δυ-
νατῶν Φαραῶ βέλεται ἀρχοντας καταστή-
σαι Αἰγυπτίων κτηνῶν. εἰς τὴν δὲ ἐστὶ τῶν Ἰσ-
ραὴλ δυνατῶν, φερόμενον τὸ ἐπὶ τέτοις
βέλημα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἦλθε δὲ εἰς Αἴ-
» γυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰακώβ. ἀπὸ Γεσέμ
εἰσηλθὼν εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς Αἰγύπτου,
ὅπερ ἡ Φαραῶ.

ε. Καὶ εἶπε Φαραῶ τῷ Ἰωσήφ,
λέγων, ὁ πατήρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί-
σθ ἠκασί πρὸς σέ. Ἰδὲ ἡ γῆ Αἰγύ-
πτου ἐναντίον σου ἐστίν· ἐν τῇ βελτίστῃ
γῇ κατοικήσου τὸν πατέρα σου, καὶ
τῶν ἀδελφῶν σου. Εἰσήγαγε δὲ Ἰω-
σήφ τὸν πατέρα αὐτῶ, καὶ ἔστησεν
αὐτὸν ἐναντίον Φαραῶ· καὶ εὐλόγη-
σεν Ἰακώβ τὸν Φαραῶ. Εἶπε δὲ
Φαραῶ τῷ Ἰακώβ, πόσα ἔτη ἡμε-
ρῶν τῆς ζωῆς σου;

ζ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ Φαραῶ,
αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ἃς
παροικῶ, ἐκατὸν τριάκοντα ἔτη. μι-
κρὰ καὶ πονηρὰ γεγόνασιν αἱ ἡμέραι
τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου· ἐκ ἀφίκοντο
εἰς τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς τῶν πατέρων
μου, ἃς ἡμέρας παρώκησαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπειδὴ πολλάκις
ὁ τῶν ἐτῶν ἀριθμὸς τῆς ζωῆς τῶν Ἰακώβ
ἐθαυμάζετο τῷ Φαραῶ, προσέειπεν Ἰα-
» κώβ, μικρὰ καὶ πονηρὰ, ταῖς τῶν πα-
τέρων παραβαλλόμενα· τοιαύτας γὰρ
ἤλπισες εἶναι ὑπέστη τῶν πρὸ αὐτῶ πα-
τριαρχῶν· ἵνα μάθῃ, ὅτι παρὰ Θεῶν ἡ-

λόγητο τὸ σπέρμα, ἢ πολυεὲς ὄν, ἢ πάν-
των τῶν ἀγαθῶν μετέχον δι' ὁσέβειαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Αἰνίττεται ἐν-
ταῦθα τὰ ἔτη τῆς δεκάτης, ἧς ὑπέμεινε
παρὰ τῷ Λάβαν, διὰ τὴν Φυγὴν ἢ διὰ
τὸν ἀδελφὸν ἐποίησατο· εἶτα μετὰ τὴν
ἐκείθεν ἐπάνοδον τὸ πένθος τὸ ἐν τοσού-
τω χρόνῳ, ὃ ἔσχε διὰ τὸν τῶν Ἰωσήφ
θάνατον, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τῷ μέσῳ
ταλαιπωρίας. πῶσον γὰρ οἶε τὸν φόβον
αὐτὸν ἐχρησίαι, ἢ ἵκα δια τὴν ἀδελφῶν
οἱ περὶ τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Λούϊ αὐταν-
δρον πόλιν ἀνείλον, καὶ πάντας τὰς ἐν
Σηκίμοις αἰχμαλώτους ἔλαβον;

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι πᾶσα ἡ
ἐν σώματι ζωὴ, παροικία λέγεται. ὁ δὲ
» Ἀκύλας, ἡμέρα, φησὶν, ἐτῶν προση-
λυτοῦσώς μου. προσήλυτος γὰρ ἡ ψυ-
χὴ ἐνθάδε.

ι. Καὶ εὐλόγησας Ἰακώβ τὸν Φα-
ραῶ, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἂν δίκαιον εὐλο-
γήσας, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶ. [ζητητέον δὲ
εἴποτε ἁγίων τις εὐλογήσας, ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτῶ.] ἀλλ' ἐνθάδε μὲν εὐλογῶν, ἐξέρ-
χεται· ἀνωτέρω δὲ [ὁ Ἰακώβ] εὐλογίας
τυγχάνων, εἰσέρχεται.

ια. Καὶ κατώκησεν Ἰωσήφ τὸν πα-
τέρα αὐτῶ, καὶ τὸς ἀδελφῶν αὐτῶ·
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάχεσιν ἐν Αἴ-
γύπτῳ. ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ, ἐν γῇ Ρα-
μεσῆ, καθὰ προσέταξε Φαραῶ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνεγνωρίζετο μὲν
τοῖς ἀδελφοῖς ὁ Ἰωσήφ ἅμα τῷ Βενιαμὴν
ἀφίγμενοι, καὶ διὰ καὶ τραπέζης αὐτῶν
ἦξις, καθὰ περὶ ἀναγχος ἔφω. κληρὸν
δὲ ἔδωκεν αὐτοῖς ὅπως, ἀποτρέχον ἐκέλευε
κατακομιθεῖν πρὸς αὐτὸν τὸν πατέρα,
φημὶ δὴ τὸν Ἰακώβ. ἐπειδὴ δὲ καταβέ-
βηκε, καὶ ἦδη παρόντα τεθέαται τοῖς τέ-
κνοις ὅμῃ, τότε δὴ τότε τὴν ἀπασῶν ἀρί-
στῳ ἀπείμε γῆν. σημεῖον δ' ἂν γινώσκοιτο
καὶ τῆτο σαφές, ὅτι δέξεται μὲν ὁ Χριστὸς
τὸς ἐξ Ἰσραὴλ ἐπιστρέφοντας ἐν ἐσχάτοις
τῶν αἰῶνων καιροῖς, σωόντος αὐτοῖς δηλο-
νότι κατὰ τρόπον ὁμοψυχίας καὶ τῶν νέων
λαῶν· τῆτο γὰρ, ὡς ἔφω, ὁ Βενιαμὴν·
πλὴν ἔδωκε τῶν ἀγίων πατέρων ὁ ἐν ἐλ-
πίσιν ἡμῶν ἀποδοθήσεται κληρὸς. ὡπερ
γὰρ αὐτοὶ καίτοι κατὰ πίσιν ἀποθανόν-
τες, ὡς γέν ὁ σοφὸς ἔφη Παῦλος, ἐκ ἐκο-
» μίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τῶ Θεῶ περὶ
» ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένους, ἵνα μὴ
» χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν· ἔτω καὶ ἡμεῖς
» περιμενεύμεν τὸς πατέρας, ἵνα μὴ χωρὶς
» αὐτῶν τελειωθῶμεν. ὅμῃ τοιγαρὲν τοῖς
ἀγίοις πατράσιν, οἱ πρῶτοί τε καὶ μέσοι
ἢ τελειοῦσιν λαοὶ τὸν ἀριστὸν τε καὶ ἀνεκ-
πόλητον τῆς τῶν ἐρανῶν βασιλείας ἀπο-
ληψόμεθα κληρὸν ἐν Χριστῷ.

ιβ. Καὶ

ιβ. Καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσήφ τῷ πατρὶ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τῆ πατρὸς αὐτῆ σῖτον κατὰ σῶμα.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίσει, κατὰ σῶμα; Τὸ ἀρκῆν ἐκάσω. ἔθος γὰρ τῇ Γραφῇ πολὺ μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸν πάντα ἀνθρώπον καλεῖν, ποτὲ δὲ ἀπὸ τῆ σῶματος. καὶ ὡπερ ἀνωτέρω ἔλεγεν, ἐν ἐβδομήκοντα πέντε ψυχαῖς κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, ἵνα εἴπη ἐβδομήκοντα πέντε ἀνδρας καὶ γυναικας· ἔτω καὶ αὐτὰῦθα κατὰ σῶμα, ἀντὶ τῆ κατ' ἑκάσων ἀνθρώπων.

ιγ. Σῖτος δὲ ἔκιν ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῆ· ἐνίχυσε γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα. ἐξέλιπε δὲ ἡ γῆ Αἴγύπτου καὶ ἡ γῆ Χαναάν ἀπὸ τῆ λιμῆ.

ιδ. Συνεισήγαγε δὲ Ἰωσήφ πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν γῆ Αἴγύπτῳ καὶ ἐν γῆ Χαναάν, τῆ σίτῃ, ἧ ἡγόραζον, καὶ ἐσιτομέτρει αὐτοῖς. καὶ εἰσήνευκεν Ἰωσήφ πᾶν τὸ ἀργύριον εἰς τὸν οἶκον Φαραώ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ πῆ ἔδει πᾶν τὸ Αἴγύπτῳ ἀργύριον καὶ Χαναάν γενέσθαι, ἢ ἐν τῷ οἴκῳ Φαραώ;

ιε. Καὶ ἐξέλιπε πᾶν τὸ ἀργύριον, ὡσε ἀναλωθῆναι ἐκ γῆς Αἴγύπτῳ, καὶ ἐκ γῆς Χαναάν· ἦλθον δὲ πάντες οἱ Αἴγύπτιοι πρὸς Ἰωσήφ, λέγοντες, δὸς ἡμῖν ἄρτους, καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκομεν ἐναντίον σου; ἐκλέλοιπε γὰρ τὸ ἀργύριον ἡμῶν.

ις. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ, Φέρετε τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν ἄρτους ἀντὶ τῶν κτηνῶν ὑμῶν, εἰ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον ὑμῶν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ὡμῶς τῆτο ποιῆ Ἰωσήφ, ἀλλ' ἵνα μὴ κάμωσι τὰ κτήνη τρέφοντες, καὶ ἵνα μετὰ ταῦτα χάριν αὐτὰ δέξωνται παρὰ τῆ Φαραώ.

ιζ. Ἦγαγον δὲ τὰ κτήνη πρὸς Ἰωσήφ· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Ἰωσήφ ἄρτους ἀντὶ τῶν ἵππων, καὶ ἀντὶ τῶν περβάτων, καὶ ἀντὶ τῶν βοῶν, καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὰς ἐν ἄρτοις ἀντὶ πάντων τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.

ιη. Ἐξῆλθε δὲ τὸ ἔτος ἐκείνο. καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, μήποτε ἐκλήρωμεν ἀπὸ τῆ κυρίας ἡμῶν; εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον καὶ τὰ ὑπάρχοντα

καὶ τὰ κτήνη πρὸς σὲ τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ ἔχ ὑπολείπεται ἡμῖν ἐναντίον τῆ κυρίας ἡμῶν ἀλλ' εἰ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπεὶ περὶ τῶν ἀμαρτωλῶν λέγεται τὸ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς σαρκας· διὰ τῆτο καὶ νῦν Αἴγύπτιοι, ὡς σαρκας, ὑπολελειφθαί φασιν αὐτοῖς ἐκ τῆ ψυχῆς, ἀλλὰ τὸ ἴδιον σῶμα. τῆτο δὲ νομίζον ὑπὸ πάντων τῶν ἀλλοτρίων τῆ Θεῷ λέγεσθαι. Γεν. 6. 3.

ιθ. Ἴνα ἔν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον σου, καὶ ἡ γῆ ἡμῶν ἐρημωθῆσεται, κτήσασαι ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν ἡμῶν οἰκιστῶν, καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμῶν παῖδες τῷ Φαραώ· δὸς ἡμῖν σπέρμα, ἵνα [σπείρωμεν, καὶ ζῶμεν, καὶ] μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ ἔκ ἐρημωθῆσεται.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐναντίον Φαραώ θέλουσιν οἱ Αἴγύπτιοι ζῆν, ἐκ ἐναντίον τῆ Θεῷ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κτήμα βέλονται γενέσθαι οἱ Αἴγύπτιοι τῆ Φαραώ, ὡς οἱ ἄγιοι τῆ Θεῷ.

κ. Καὶ ἐκήσατο Ἰωσήφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν Αἴγυπτίων Φαραώ· ἀπέδοντο γὰρ οἱ Αἴγύπτιοι τὴν γῆν αὐτῶν Φαραώ· ἐπεκράτησε γὰρ αὐτῶν ὁ λιμὸς· καὶ ἐγένετο ἡ γῆ τῷ Φαραώ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε Ἰωσήφ καὶ τῷ γλῶ τῶν Αἴγυπτίων, καὶ τὰ κτήνη προσεπορίσθη τῷ βασιλεῖ; Οὔτε τὰ κτήνη θρέψασαι οἰοῖτε ἦσαν ἐν σιτοδείᾳ καὶ σπασει σιτίων, ἔτε σπείρωσιν τῷ γλῶ. ταῦτα τοίνυν λαβὼν ἐν τῷ καιρῷ τῆ λιμῆ, ὑπερον ἀποδέδωκε, τῆς προσόδου τὸ πέμπτον εἰσφέρειν νομοθετήσας, ἵνα ἐν ταῖς εὐδαίαις ἀποκειμένας ἔχωσι τὰς τῆς ζωῆς ἀφορμάς.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπεκράτησε γὰρ αὐτῶν ὁ λιμὸς, δηλονότι τῶν Αἴγυπτίων. ἔ γὰρ ἂν εἴρηται περὶ τῆ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεκράτησαν αὐτῶν ὁ λιμὸς.

κα. Καὶ τὸν λαὸν κατεδεδλώσατο αὐτῷ εἰς παῖδας, ἀπὸ ἀκρῶν ὀρίων Αἴγύπτῳ ἕως ἀκρῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατεδεδλώσατο αὐτῷ εἰς παῖδας. ἐναπογράφου ἐποίησε.

κβ. Χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον. ταύτην ἔκ ἐκήσατο Ἰωσήφ· ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόματα τοῖς ἱερεῦσι Φαραώ, καὶ ἡσθιον τὴν δόσιν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Φαραώ. διὰ τῆτο ἔκ ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐτῶν.

* ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Σώταξις γὰρ ἰω Α
τοῖς ἱερεῦσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ μερὶς ἰω τοῖς ἱε-
ρεῦσιν [ἐκ συγχωρήσεως Φαραώ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν δόσει γὰρ ἔδω-
» κε δόματα τοῖς ἱερεῦσι, τρεῖς διάρια. καὶ
γὰρ ὁ Σύμμαχος, σώταξιν ἐξέδωκε. κα-
λῶς δὲ φόρος ὑποβλεῖς τὰς Αἰγυπτίους ποιεῖ,
καὶ δόλος, ὡς ἂν ἀσασίαςος μετὰ ταῦτα
Φυλάττοιτο ἡ ἀρχή· ἔχουσιν δὲ καὶ τὰς ἀ-
ποπεμπλώσεις ἀποτιθεμένης ἐν λιμῶ, ἢ ἐν
πολέμῳ παραμυθίαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰς θεραπείαν τῆ βα-
σιλέως τὴν ἱερατικὴν γλῶσσαν ἀτελῆ καταλέ-
λοιπὴ μόνω. ταύτης δὲ τῆς τιμῆς οἱ τῆ
Θεῶ τῆ ὄντος ἐκ ἀπολάβασιν ἱερέως. το-
σάστον οἱ δυοσεβεῖς τοῖς ἐκ ἑσσι Θεοῖς ἀπέ-
νεμον σέβας.

κγ. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ τοῖς Αἰγυ-
πτίοις, ἰδὲ κέκλημαι ὑμᾶς καὶ τὴν
γῆν ὑμῶν σήμερον Φαραώ. λάβετε
ἑαυτοῖς σπέρματα, καὶ σπείρατε τὴν
κδ. γῆν. Καὶ ἔσαι τὰ γεννήματα αὐτῆς,
καὶ δώσετε τὸ πέμπτον μέρος τῶ Φα-
ραώ· τὰ δὲ τέσσαρα μέρη ἔσαι ὑμῖν
αὐτοῖς εἰς σπέρμα τῆ γῆ, καὶ εἰς βρώ-
σιν ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τοῖς οἴκοις
ὑμῶν, καὶ εἰς βρώσιν τοῖς νηπίοις ὑ-
κε. μῶν. Καὶ εἶπαν, σέσωκας ἡμᾶς·
εὐρομεν χάριν ἐναντίον τῆ κυρίας ἡμῶν,
καὶ ἐσόμεθα παῖδες Φαραώ.

κς. Καὶ ἔθετο αὐτοῖς Ἰωσήφ εἰς
πρόσαγμα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου, ἀποπεμπλῆν τῶ
Φαραώ, χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μῶ-
νον· ἐκ ἦν τῶ Φαραώ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀκνέτωσαν οἱ
νῦν, ὅσω τοῖς ἱερεῦσι τῶν εἰδώλων προνο-
μίαν παρῆχον τὸ παλαιόν· καὶ παιδωδέ-
δωσαν καὶ γέν τῶ ἰσῶ παρέχεν τιμῶν
τοῖς τῆ τῶν ὄλων Θεῶ τῶ λειτουργίαν ἐγ-
κεχειρισμένοις. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι πλανώμε-
νοι, καὶ τῶ περὶ τὰ εἰδῶλα θεραπείαν
ἐπιδεικνύμενοι, ὅτι ἀόμιζον διὰ τρεῖς μά-
λισα πλείονα τῶ ἀμοιβῶν ἀπονέμειν τοῖς
εἰδώλοις, τσαύτης ἡξίαν τιμῆς τῆς τῶν
θεραπυτάς, πόσης ἐκ ἂν εἶεν καταγνώ-
σεως ἄξιοι, οἱ νῦν τῶ εἰς τῶν θερα-
πείαν ἀποτεμνόμενοι; ἢ ἐκ ἴσε, ὅτι εἰς
τὸν τῶν ὄλων δεσπότην ἢ τιμῆ διαβαίνει;
μὴ τοῖνυ πρὸς τὸν τῶ τιμῶν δεχόμε-
νον ἀφορά. ἔ γὰρ διὰ τῶν ὀφείλων
ποιεῖν τὰ παρὰ σαυτῆ, ἀλλὰ δι' ἐκείνον,
ὡ ἱεράται.

κζ. Καλῶκησε δὲ Ἰσραὴλ ἐν γῆ
Αἰγύπτῳ ἐπὶ γῆς Γεσέμ· καὶ ἐκλή-

ρονομήθησαν ἐπ' αὐτῆς· καὶ ἠυξή-
θησαν καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα.

ΑΚΥΛΑΣ. Κατεχέθησαν, καὶ ἠυξή-
θησαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπιτηρητέον, ὅτι ἐπ' ἀσε-
» βῶν ἀδέποτε εἴρηται τὸ, ἠυξήθησαν.

κη. Ἐπέζησε δὲ Ἰακώβ ἐν γῆ Αἰ-
γύπτῳ δεκαεπτά ἔτη. καὶ ἐγένοντο αἱ
Β ἡμέραι Ἰακώβ ἐνιαυτῶν τῆς ζωῆς αὐτῆ
κθ. ἑκατὸν τεσσαρακονταεπτά ἔτη. Ἦγ-
γισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τῆ ἀπο-
θανεῖν. καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτῆ Ἰω-
σήφ· καὶ εἶπεν αὐτῶ, εἰ εὖρον χάριν
ἐναντίον σου, ὑπόθες τὴν χειρά σου ὑπὸ
τὸν μηρόν μου, καὶ ποιήσεις ἐπ' ἐμέ
ἐλεημοσύνην καὶ ἀλήθειαν, τῆ μῆμε
θάψαι ἐν Αἰγύπτῳ.

λ. Ἀλλὰ κοιμηθήσομαι μετὰ τῶν
πατέρων μου· ἔ ἀρεῖς με ἐξ Αἰγύπτου, καὶ
θάψεις με ἐν τῶ τάφῳ αὐτῶν. ὁ δὲ εἶ-
πεν, ἐγὼ ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμά σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ κοιμηθῆναι λέγειν τὸν
Ἰακώβ, ἀνάστασιν ὑποφαίνει. ὅπερ Σα-
μαρεῦσι λεκτέον.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ὁ Ἰακώβ εἰς
τῶν Χεβρων τὸ σῶμα αὐτῆ ταφῶναι κε-
λεύθει· Οὐ τάφῳ φρονίζων, ὡς τινες ὑπει-
λήφασιν, ἀλλὰ τὸ γαίος ψυχαγωγῶν, καὶ
διδάσκων, ὡς ἅπαντας αὐτῆς ὁ δεσπότης
Θεὸς μεταστήσει τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῶ
ἐπηγγελματῶν αὐτοῖς ἀποδώσει γλῶ. τῆ-
τον δὲ σαφέστερον ὁ Ἰωσήφ τὸν λόγον ἀπέ-
φωε. τελούτων γὰρ, ἔτως ἔφη· ἐγὼ Γα. 50. 24, 25.
» ἀποθνήσκω· ἐπισκοπῆ δὲ ἐπισκέψεται
» ὑμᾶς ὁ Θεός, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ὁ Θεός ἐκ
» τῆς γῆς ταυτῆς εἰς τῶ γλῶ, ἰω ἄμοσεν
» ὁ Θεός τοῖς πατράσιν ἡμῶν, τῶ Ἀβραάμ,
» καὶ τῶ Ἰσαὰκ, καὶ τῶ Ἰακώβ. καὶ ἄρχι-
» σεν Ἰωσήφ τῆς ἡγῆς Ἰσραὴλ, λέγων, εἰ τῆ
» ἐπισκοπῆ ἢ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ Θεός,
» καὶ σιωανοίσετε τὰ ὀσᾶμα ἀντεῦθεν μετ'
» ὑμῶν. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι κακῆνος καὶ
» ἔτος τῶ ἀνοδὸν προαγορεύοντες, τὰ περὶ
» τῆς ταφῆς ἀνετέλαντο.

Ζ λα. Εἶπε δὲ αὐτῶ, ὁμοσύν μοι. καὶ
ἄμοσεν αὐτῶ. καὶ προσεκύνησεν Ἰσ-
ραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτῆ.

ΑΚΥΛΑΣ. Προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ
κεφαλῆς τῆς κλίνης.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσ-
ραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης.

Η ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Μέλων τελούτων ὁ Ἰα-
κώβ, παρακαλεῖ τὸν Ἰωσήφ, ἵνα εἰ τῶ
τάφῳ τῶν πατέρων, εἰ γῆ Χαναάν τὸν
νεκρὸν . . . (1) ἡδῆς ὁ πρεσβύτης, καὶ
πληρο-

(1) Ἰσ. θάψη. καὶ

πληροφορίαν περὶ τῶν ἐπαγγελιῶν εὐτεῦ-
θεν λαβῶν, ἠήθη χάριν Θεῷ δὲν καθο-
μολογήσαι. μὴ νομίσας δὲ πρέπαι αὐτῷ
κατακεκλιμένῳ ταύτῳ ποιήσαοαι, βιάζε-
ται μὲν ἑαυτὸν πρὸς ἐπανόρθωσιν, ἐπι-
σηριχθεὶς δὲ καὶ ἐπαναπαυσάμενος τῇ αἰ-
χερσί βακλιρία, πληροὶ τῷ προσκινή-
σιν. τὸ γὰρ, προσεκινήσιν ἐπὶ τὸ ἄκρον
» τῆς ῥάβδος αὐτῆ, τῆτό ἐστιν ἕχ ὡς τινες
ἀπλῶς ἐφαντάδιον, ὅτι τῇ ῥάβδῳ προ-
σκινήσας, αἰ ἀνίγματι τῷ σαυρῷ προσε-
κινήσιν. εἰδὲ γὰρ ἔτω γέγραπται, ὅτι
» ἀλλὰ προσεκινήσιν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβ-
δος αὐτῆ. ὁμοιον δὲ τὸ αἰ τῇ δούτερα τῶν
3. Βασ. 1. 47. Βασιλειῶν. καὶ προσεκινήσιν ὁ βασιλεὺς
» Δαβὶδ ἐπὶ τῆς κοιτῆς αὐτῆ. καὶ τῆτοις
γὰρ ὁ Δαβὶδ ὑπερηθεὶς, ἐφ' οἷς ἔτι ζῶν
ἐθεάσατο τῆς βασιλείας ἐπιβάντα τὸν
Σολομῶντα, πρὸς δὲ χαρισίαν μὲν τῆ Θεῷ
κινῆται θερμότερον, ἠτήθεὶς δὲ τῷ γή-
ρα, τῇ τῆς κεφαλῆς ἐπικλήσει πληροὶ
τῷ προσκινήσιν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κλίνης,
ἢ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης.
» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι, προσεκινήσιν
» Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδος αὐτῆ;
[Καὶ πρεσβύτης ὢν, καὶ ἀδενῶς διακεί-
μενος, ἐπὶ τῆς κλίνης κατέκειτο. γυνὴς
δὲ τῆ παιδὸς τῷ παρσίαν, ἐξανασὰς
ἐκαδέαθη. βακλιρία δὲ κεχρημένος ἐπε-
σηρίζετο αὐτῇ, τῆ μὲν ἄκρον ταύτης ἐπα-
λημμένος τῇ δεξιᾷ, ἐπικείμενον δὲ τὸ πρό-
σωπον ἔχων. ἠδὲ τὸ τῶν ἐπ' αὐτῷ, καὶ

Α τῇ τῆς ταφῆς ἐπαγγελία, προσεκινήσιν
ἐπικλίνας τῇ ῥάβδῳ τῷ κεφαλῷ. καὶ]
πρῶτον μὲν τὸ τῆ Ἰωσήφ εὐπνιον τὸ πέ-
ρας ἐδέξατο· εἶδε γὰρ τὸν ἥλιον, καὶ τῷ
σελιώλῳ, καὶ εὐδεκα ἀσέρας προσκινῶν-
τας αὐτῷ· πρὸς δὲ τέτοις προαγορεύει
καὶ τῆς Ἐφραὶμ Φυλῆς τῷ βασιλείαν;
καὶ τῶν δέκα Φυλῶν τῷ ὑποταγῷ. ταῦ-
τα γὰρ καὶ ὁ Θεὸς Ἀπόστολος ἔφη· πίσει **Ἐβρ. 11. 21.**
» Ἰακώβ ἕκασον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ ἠυλόγησε,
B καὶ προσεκινήσιν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβ-
» δος αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ῥάβδον μὲν ὁ Ἰακώβ εἶ-
χει, οἷα δὲ γέρον. πρότερον δὲ αὐτὸς ὁ
Ἰακώβ γέρον ὢν, καὶ δυσκινήτως ἔχων,
τῆ ἄκρον τῆς ῥάβδος ἀψάμενος, κατεσίλη-
σιν αὐτὸ τῆς ῥάβδος τὸ μέρος, ἔῃψατο
ἢ ὁ Ἰωσήφ προσκινήσας τῷ πατρὶ, ἠψα-
το τῆ ἄκρον τῆς ῥάβδος διὰ τὸ πολὺ κατα-
κύψαι ἕως τῆς γῆς. Φανερῶς ἔκ εἰρηκεν
Γ ἢ τῷ Θεῷ προσκινήσας ὁ Ἰακώβ, τῆ ἄκρον
τῆς ῥάβδος ἠψατο διὰ τὸ γῆρας· ὡς καὶ ὁ
Δαβὶδ, τῆ Σολομῶντος βασιλεύσαντος, δὲ
χαρισίαν, ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐφ' ἧς ἔκειτο,
τῷ Θεῷ προσεκινήσιν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Προσεκινήσιν αὐτὸ τὸ
σύμβολον τῆς βασιλείας. ἔτεροι δὲ φα-
σιν, ὅτι ὁ Ἰακώβ κατέχε ῥάβδον, ὡς
πρεσβύτερος. ὁμοίαντος ἔν τῆ Ἰωσήφ,
τῷ κεφαλῷ ἔκλινεν, ὡς προσκινῶν. τῆς
Δ ἔν κεφαλῆς ἐπινύβσεως, ἀνάγκη προσκιν-
ῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδος. ἔτω
γὰρ καὶ γέγραπται.

Κ Ε Φ. ΜΗ.

α. **Ε**γένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα
ταῦτα, καὶ ἀπηγγέλη
Ἰωσήφ, ὅτι ὁ πατήρ σου
ἐνοχλεῖται. καὶ ἀναλαβῶν τὴς δύο
ὑγῆς αὐτῆ τὸν Μανασῆ καὶ τὸν Ἐ-
φραὶμ, ἦλθε πρὸς Ἰακώβ.

β. Ἀπηγγέλη δὲ τῷ Ἰακώβ, λέ-
γοντες, ἰδὲ ὁ υἱός σου Ἰωσήφ ἔρχεται
πρὸς σέ. καὶ ἐνιχύσας Ἰακώβ, ἐκά-
θισεν ἐπὶ τὴν κοιτῆν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐνιχύσας ἐκάθι-
σιν, ἵνα τὴς ἀνθέας εἶπη λόγους. οἷμα
γὰρ τὸν μὲν Ἰακώβ ἠνωχλήσασιν, τὸν δὲ
Ἰσραὴλ ἐνιχυκείασιν, ὃς καὶ δὲ λόγησε τὴς
ὑγῆς Ἰωσήφ, καὶ τὰ ἐξῆς αἰ οἷς ἐκ ὀνομά-
ζεται ἐπὶ τῶν παιδῶν Ἰακώβ.

γ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ Ἰωσήφ,
ὁ Θεός μου ἀφῆθη μοι ἐν Λαζαῖ ἐν γῆ
Χαναάν, καὶ εὐλόγησέ με.

δ. Καὶ εἶπέ μοι, ἰδὲ ἐγὼ αὐξανῶ-
σε, καὶ πληθυνῶ σε, καὶ ποιήσω σε

Ε εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν· καὶ δώσω σοι
τὴν γῆν ταύτην, καὶ τῷ σπέρματί σου
μετὰ σέ εἰς κατάχεσιν αἰώνιον.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἦτοι ἐκ αὐτῆ ὁ
ἀσεβῆς, ἢ ἐκ ἀπὸ Θεῷ αὐτῆ. τὸ δ' ὁμοιον
» ἐρεῖς καὶ διὰ τὸ, πληθύνῳ. Θεὸς γὰρ
δύλογῶν ταῦτα φησιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι αἰώνιον ἔτὸ αἰδῖον ση-
μαίνει· ὡς μήπω ἀναφῆρων ἐπὶ τῷ γῆν,
Ζ ἢ τῆς τύπος τῷ Ἰσραὴλ. ἐκείνῳ κατάχε-
σιν αἰώνιον ὠνόμασε.

ε. Νῦν ἔν οἱ δύο υἱοί σου, οἱ γενό-
μενοί σοι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ πρὸ τῆ με ἐλ-
θεῖν πρὸς σέ εἰς Αἰγύπτον, ἐμοί εἰσιν,
Ἐφραὶμ καὶ Μανασῆς· ὡς Ῥαβὶμ
καὶ Συμεὼν ἔσονταί μοι.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς Ῥαβὶμ καὶ Ἐ-
φραὶμ· ἀμφοτέροι γὰρ πρωτότοκοι· ὡς
Μανασῆς καὶ Συμεὼν· ἕκατερος γὰρ τῆ
μητρὶ αὐτῶν δούτερος· τῆτέσι Φύλαρχοι
καὶ αὐτοί.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Δέδωκεν αὐτῷ κλη-
ρον διπλῆν. Ἐφραὶμ γάρ Φησι καὶ Μανασ-
σῆς, ὡς Ραβὶμ καὶ Συμεὼν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐτέδραπτο γὰρ ὁ μακά-
ριος Ἰακώβ ἐν γῆρα καλῶ κατὰ τὸ γε-
γραμμιστόν. ἐπειδὴ δὲ τῶν κατ' ἡμᾶς ἀπε-
δήμει πραγμάτων, ὀυλογεῖν ἐσκέπετο
τῆς ἐξ Ἰωσήφ. οἱ ἐπίπερ ἦσαν ἐκ μη-
τρὸς ἀλλογενῆς τῆς Ἀσενῆς, θυγατρὸς
Πετεφρῆ ἱερέως Ἠλισπόλεως, ἵνα μή τις
αὐτῆς καταμυσάτοιο τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ
ἐκφυλόντε καὶ ὀθνεῖον ἠγοῖτο τὸ γένος,
σοφῶς τε καὶ οἰκονομικῶς ὁ Θεωδέσιος Ἰα-
κώβ αὐτόν τε τὸν Ἰωσήφ, καὶ τῆς ἐτέρας
ἡδὲ περὶ αὐτῶν διδάσκειν, ὅτι ταῖς θείαις
ἐπιμένοντες ψήφοις, πάντας οἰκείσθαι τῆς
ἐξ αὐτῶν γεγονότας. ὡφθῆ γάρ μοι Φησὶν
ὁ Θεὸς ἐν γῆ Χαναάν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ
ἡμεῖς οἱ ἐν πίσει δεδικαιωμένοι γεγονό-
μεν ἐν Χριστῷ Θεῷ μὲν υἱοὶ, τῶν δὲ ἀγίων
οἰκείοι, μεσιτεύοντες αὐτῶ, καὶ δι' αὐτῶ
συνδέοντες καὶ αὐτῶ τῷ πατρὶ, καὶ τοῖς
τῶν ἀγίων χοροῖς. καθάπερ ἀμέλει καὶ
Ἰωσήφ οἶονε μεταξὺ κείμενος, ἡδὲ μὲν
ἐποίησε τῶ ἰδίῳ πατρὸς τὸν Ἐφραὶμ καὶ
Μανασσῆ, ἐγγράφεισθαι δὲ καὶ αὐτῆς τῷ
καταλόγῳ τῶν πατριαρχῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ γεγονότα μὲν
μητρὸς ὡπερ ἑτερογενῆς διὰ τὸ ἐξ ἑδνῶν
κεκλησθῆναι τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐξαρκέσει
μεσολαβῶν ὁ Ἐμμανὴλ, καὶ εἰς τὸ σιω-
ψαί τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ τοῖς τῶν ἀγίων
ἐγγράψαι κλήροις, καὶ εἰς τὴν ἐκείνοις
πρέπυσαν δόξαν ἐνεγκῆν, καὶ ἱερὸν ἡμᾶς
ἀποφύσαι γένος. ἄνθρωποι δὲ ὅπως ἐξ ἀγά-
πης τῆς περὶ τὸν μακάριον Ἰωσήφ εἰς ἡδὲ
ἰδίως κατατάττει τῆς ἐξ αὐτῶ. ἠγαπήμε-
θα γὰρ καὶ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ. καὶ ἐπίπερ
δι' αὐτῶ ἐν πνεύματι γέννησιν γεγεννήμε-
θα τὴν πνευματικῶν, ἀξιόληποι λοιπὸν
γεγονόταμεν τῷ πατρὶ, καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν
ἀγίοις σιωπητῶν. πλὴν εἰ καὶ υἱοὶ κε-
κλημέθα τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς, ὑπὸ χεῖρα
πάλιν ἐσόμεθα τῷ προσάγοντος ἡμᾶς, καὶ
σιωπῶντος αὐτῶ, τῆς τῆς Χριστῶ.

5. Τὰ δὲ ἐκγονα, ἀ ἐὰν γεννή-
σης μετὰ ταῦτα, σοὶ ἔσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. κλη-
θήσονται ἐν τοῖς ἐκείνων κλήροις.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ ἐσόμενοι, Φη-
σὶν, ἕτεροι παῖδες σε ταῖς ἐπωνύμοις Φυ-
λαῖς τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ταχθήσονται
ἐν τῇ κληροδοσίᾳ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν
ἀδελφῶν αὐτῶν. κληθήσονται ἐν τοῖς
ἐκείνων κλήροις, τῆς τῆς ἐξ ἑσῶν αὐτοὶ
Φυλαῖς ἰδίως, ἀλλ' εἰς τὰς Φυλαῖς Ἐφραὶμ
καὶ Μανασσῆ ἀνενεχθήσονται.

2. Ἐγὼ δὲ ἠνίκα ἠρχόμεν ἐκ Με-
σοποταμίας τῆς Συρίας, ἀπέθανε

Α Ραχὴλ ἡ μήτηρ ἐν γῆ Χαναάν, ἐγ-
γίζοντός μου κατὰ τὸν ἵπποδρομον Γα-
βραθὰ τῆς γῆς, τῆ ἐλθεῖν εἰς Ἐφρα-
θά. καὶ κατὰρξα αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ
τῆ ἵπποδρομῆς. αὐτὴ ἐστὶ Βηθλεέμ.

η. Ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ τῆς ἡδὲ Ἰω-
σήφ, εἶπε, τίνας σοὶ ἔτοι;

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Δόξει ἐναντίον εἶνα
Β τῷ, ἰδὼν [δὲ Ἰσραὴλ τῆς ἡδὲ Ἰωσήφ, τὸ]
οἱ ὀφθαλμοὶ Ἰσραὴλ ἐβαρυνώθησαν [ἀπὸ
τῆ γῆρας.] εἰ μήπε ἐκ ἐστὶ ταυτὸν τῷ τῆς
ὀφθαλμῶν μὴ διώκασθαι βλέπειν, τὸ ἰδεῖν
τὸν Ἰσραὴλ. [τὸ ἀέριμα τῆ Ἰωσήφ,] τῆ
Θεῷ δάξαντος αὐτῷ τὰ γνησίμοια.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ
τῆς ἡδὲ Ἰωσήφ. δῆλον ὡς διὰ τῶν ἄλλων
αἰδήσεων. δίχα τῶν ὀφθαλμῶν, ἠγερν δια-
νοία προφητικῆ.

θ. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ τῷ πατρὶ αὐ-
τῶ, οἱ υἱοὶ μου εἰσὶν, ἡδὲ ἔδωκέ μοι ὁ
Θεὸς ἐνταῦθα. καὶ εἶπεν Ἰακώβ,
προσάγαγέ μοι αὐτῆς, ἵνα εὐλογῆ-
σω αὐτῆς.

ι. Οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ Ἰσραὴλ ἐβα-
ρυνώθησαν ἀπὸ τῆ γῆρας, καὶ ἐκ ἡδύ-
ναντο βλέπειν, καὶ ἠγγίσειεν αὐτῆς
πρὸς αὐτόν. καὶ ἐφίλησεν αὐτῆς, καὶ
περιέλαβεν αὐτῆς.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν γένοιτο καὶ
μάλα σαφῆς, Φίλημα μὲν ἀγάπης, ἐνω-
σεως δὲ περιλήψις, ἡτοι περιπλοκή. τοι-
γάρτοι καὶ ὁ σοφώτατος Παῦλος ἐπισέ-
λει, λέγων τοῖς εἰς Χριστὸν πισθῶσασιν,
ὅτε μὲν, νυνὶ δὲ οἱ ποτὲ ὄντες μακρῶν, Ἐφεσ. 2. 1
ἐγκνήθητε ἐγγύς, προσκομίζοντες δηλο-
ῦντι τῆ ἡδὲ. ὅτε δὲ αὐ, νυνὶ δὲ γνόντες Γαλ. 4. 8
Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωθῶντες ὑπὸ Θεῷ.
ἐποπτείας γὰρ ἄξιοι. καὶ ἐπιγινώσκει μόνος
ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τῆς πνευματικῶν ἔχον-
τας οἰκειότητα πρὸς τὸν υἱόν, καὶ τὴν διὰ
τῆ πνεύματος ἀναγέννησιν ὑπ' αὐτῷ τῆς
δι' αὐτῶ (1) πλητήσαντας.

ια. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰω-
σήφ, ἰδὲ τῆ πρὸς ὄψιν ἐκ ἐσέρη-
θην, καὶ ἰδὲ ἔδειξέ μοι ὁ Θεὸς καὶ τὸ
ἀέριμα σε.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅσον μὲν γὰρ ἦκεν εἰς
Ἰσραὴλ, ὁ πατὴρ ἐσέρηται τῆ ἡδὲ. οἰη-
θῶντες γὰρ, ὅτι καταχθήσεται ταῖς εἰς
ἄδὲ πύλαις, καὶ ὁμῶς τοῖς ἄλλοις κείσεται
νεκρὸς, θανάτῳ περιβεβλήκασιν. ἀλλ'
ἐκ ἐνεδέχετο κρατεῖσθαι θανάτῳ τὸν τῆς
ζωῆς ἀρχηγόν. ἐκὲν ἀνεβίω, καὶ πάλιν
αὐτόν ὁ πατὴρ τεθείεται, [καὶ τὸ ἐξ αὐ-
τῆ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ γένος, δῆλον δὲ ὅτι τῆς
Κκ 2

π15δύ-

(1) Ἐπ' αὐτῶ τε καὶ δι' αὐτῶ. ὦ Τόμ. 1. μερ. 1. σελ. 209.

1. Πέτρ. 2. 9. πισύσαντας, τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον, τὸ βα-
 ,, σίλειον ἱερατόδωμα, τὸν εἰς περιποίησιν
 λαόν. οἷς καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἐπιγάνυται,
 Ησ. 8. 18. λέγων, ἰδὲ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅμοι ἔδω-
 ,, κεν ὁ Θεός.]

ιβ. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτὰς Ἰωσήφ
 ἀπὸ τῶν γονάτων αὐτῶ, καὶ προ-
 σεκύνησαν αὐτῶ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ
 τὴν γῆν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰσδεδέγμεθα γὰρ εἰς
 προσκυνητὰς οἷτε πρῶτοι καὶ μετ' ἐκείνης
 λαοί, προσκομιζόντων ἡμᾶς, ἔ Μωσέως,
 ἔ Προφητῶν ἀργότερος γὰρ εἰς σωτηρίαν
 ὁ νόμος· ἀλλ' αὐτῆ τῆ ἡσ. δι' αὐτῆ γὰρ
 Ρωμ. 5. 2. τῷ προσαγωγῷ ἐχρήκαμεν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ τὰς
 παῖδας πῶς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐκ προοιμίων
 ἐπαίδουετὼ ὀφειλομένῳ τιμῷ ἀπονέμειν
 τῷ πρεσβύτῃ.

ιγ. Λαβῶν δὲ Ἰωσήφ τὰς δύο ἡδὲ
 αὐτῶ, τόν τε Ἐφραὶμ ἐν τῇ δεξιᾷ,
 ἐξ ἀρισερῶν δὲ Ἰσραὴλ, τὸν δὲ Μα-
 ναοσῆ ἐν τῇ ἀρισερᾷ, ἐκ δεξιῶν δὲ Ἰσ-
 ραὴλ, ἠγγίσειεν αὐτὰς αὐτῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἦν σκοπὸς τῆς ἐξ ἐθ-
 νῶν ἀγγέλης προτάξαι τὸν Ἰσραὴλ. εἰς
 δεξιὸν γὰρ ἴσησι τὸν Μαναοσῆ τῆ πατρὸς
 Ἰωσήφ. ἐπειδὴ δὲ πέρα λόγῃ δεδουσεβή-
 κασιν εἰς αὐτὸν, προτετίμηκεν ὁ πατήρ
 τῆς αὐτοῦ χρόνῳ δούτερος, τῆτεσι τὰ ἔθνη,
 καὶ γεγονάσιν οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ
 πρῶτοι ἔσχατοι.

ιδ. Ἐκλείνας δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα
 τὴν δεξιάν, ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν κεφα-
 λὴν Ἐφραὶμ, ἔτος δὲ ἦν ὁ νεώτερος,
 καὶ τὴν ἀρισερᾷ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 Μαναοσῆ, ἐναλλάξ τὰς χεῖρας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὁ Ἐφραὶμ τίθεται πρῶ-
 τος τῆ Μαναοσῆ· αὐτῆ γὰρ ἀνέστη ἡ βα-
 σιλία ἐπὶ τὰς δέκα φυλάς· καὶ αὐτὸς
 ἔλαβε τὰ Σίκιμα, ἃ ἐπηγγείλατο ὁ Ἰα-
 κώβ τῷ Ἰωσήφ ὡς ὄφειλῶν τὸν Ἐ-
 φραὶμ ἔχοντα τὰς δύο δεξιάς τῆ πατρὸς
 καὶ τῆ πατρὸς, ἐπισημόνως ἀντιτρέψας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτι παρηκολέσθην οἱ
 Προφῆται νοῦντες περὶ ὧν ἐπροφήτουν.
 ἀμέλει μετὰ ταῦτα τῶν δέκα φυλῶν ἐξῆρ-
 χεν ἡ τῆ Ἐφραὶμ φυλὴ. ἐξ αὐτῆ γὰρ ὁ
 μακάριος Ἰησοῦς ὁ τῆ Ναυῆ, ἀληθινὸς τύ-
 πος ὧν τῆ Χριστῆ, κατήγετο αὐ τοῖς Ἀριθ-
 μοῖς. διὸ καὶ τῆ Ἰωσήφ ἡ ὄβλογια ἐπ'
 αὐτὸν ἀναφέρεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προφητικῶς δὲ προ-
 τέταχε τῆ Μαναοσῆ τὸν Ἐφραὶμ. καὶ γὰρ
 τῆ Ἰωσήφ, ὡς πρωτοτόκῳ τῷ Μαναοσῆ,
 τὰ πρεσβεῖα φυλάξαντος, καὶ κατὰ τὰ
 ξιν ἐκάτερον σῆσαντος, ἐναλλάξας ὁ πα-
 τριάρχης τὰς χεῖρας, ἐπιτέθεικε τῷ νέω-

A τέρῳ τῷ δεξιᾷ, τῷ δὲ ἀνωτέρῳ δὲ τῷ
 πρεσβυτέρῳ. εἶτα νομίσας ὁ Ἰωσήφ ἐξ
 ἀγνοίας τῆτο δεδρακέναι τὸν πατέρα, καὶ
 τοπάσας τῆ πατρὸς εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν
 ,, τῷ αἰτίαν, καὶ εἰρηκῶς, ἐχ' ἔτω πάτερ·
 ,, ἔτος γὰρ ἐσιν ὁ πρεσβύτερος ἠκασσι, οἶδα
 ,, τέκνον, οἶδα καὶ ἔτος ὑψωθήσεται, ἀλλ'
 ,, ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ ὁ νεώτερος μείζων αὐτῆ
 ἔσαι. ἐπισημαντέον δὲ, ὅτι πανταχῆ τῶν
 πρωτοτόκων οἱ μετ' αὐτὰς προτιμῶνται.
 B καὶ γὰρ τῆ Καὶν προεκρίθη ὁ Ἄβελ, καὶ
 ,, τῆ Ἰάφεθ ὁ Σὴμ δούτερος ὧν· ἀδελφῶ Γεν. 10. 12.
 ,, γὰρ φησὶν Ἰάφεθ τῆ μείζονος· καὶ τῆ Ἰσ-
 μαὴλ ὁ Ἰσαὰκ, καὶ τῆ Ἡσαῦ ὁ Ἰακώβ, καὶ
 τῆ Ρεβὶμ καὶ Ἰδὰκ ὁ Ἰωσήφ, καὶ τῆ Μα-
 ναοσῆ ὁ Ἐφραὶμ. τῆτο καὶ αὐ τοῖς μετὰ
 ταῦτα εὔροι τις αὐ. καὶ γὰρ τῆ Ἀαρῶν
 ὁ Μωϋσῆς προετάχθη, καὶ Δαβὶδ νεώτα-
 τος ὧν τῶν ἐπὶ τὰ ἀδελφῶν. ὁ μέντοι πα-
 ,, τριάρχης Ἰακώβ ἰεδίδαξε [διὰ τῆς προφ-
 Γ,, ρήσεως τῆς ταφῆς] τῷ αἰτίαν. ἰδὲ γὰρ
 ,, φησὶν ἐγὼ ἀποθνήσκω, καὶ ἔσαι ὁ Θεός
 ,, μετ' ὑμῶν, καὶ ἀποσρέψει ὑμᾶς ὁ Θεός
 ,, εἰς τῷ γῆ τῶν πατέρων ἡμῶν.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἡ ὄβλογια τῆ πα-
 τριάρχης, ὡς τοῖς ἡέσι τῆ Ἰωσήφ ἐπὸς ἐξ-
 μνος ἔδωκεν, ἐκ εἰς ἐκείνης μόνον πεπλή-
 ρωτο, ἀλλὰ καὶ τύπος μεζόνων πραγμά-
 των γεγνήσεται. ἡ γὰρ εἰς ἀλλαγὴ τῶν χει-
 ρῶν, τὸν σωτήριον προεδίηλ σαυρόν· καὶ
 Δ ἡ τῆ ἠτλωνος προσαγωγῆ, τὸν νέον ὑπε-
 δείκνυ λαόν, μονοναχι βοῶσα διὰ τῆ χη-
 ματος, ὅτε σαυρός εἰς ὄβλογιαν φανῆ, ὁ
 ἠτλων λαὸς μεγαλωθήσεται, καὶ ὁ τα-
 πεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

ιε. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰς, καὶ
 εἶπεν, ὁ Θεός, ὃ εὐηρέσησαν οἱ πα-
 τέρους με ἐνώπιον αὐτῆ, Ἀβραὰμ καὶ
 Ἰσαὰκ, ὁ Θεός ὁ τρέφων με ἐκ νεο-
 τητος ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει ταπει-
 νοφροσύνῳ τῆ πατριάρχης, ὅρα ψυχρῷ
 Φιλοθεῶν, ἐκ ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὁ Θεός, ὃ
 ,, δὴ ἠρέσησα, ἀλλὰ τί; ὃ δὴ ἠρέσησαν οἱ πα-
 ,, τέρους με.

ις. Ὁ Ἄγγελος ὁ ῥυόμενός με ἐκ
 πάντων τῶν κακῶν εὐλογῆσαι τὰ παι-
 Z δια ταῦτα. καὶ ἐπικληθήσεται ἐν αὐ-
 τοῖς τὸ ὄνομά με, καὶ τὸ ὄνομα τῶν
 πατέρων με, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ·
 καὶ πληθυνθήσεται εἰς πλῆθος πολὺ
 ἐπὶ τῆς γῆς.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Εἰρηκῶς, ὁ ῥυό-
 ,, μνός με ἐκ πάντων τῶν κακῶν, ἔδειξε μὴ
 τῶν κλιδικῶν τινὰ Ἄγγέλων, ἀλλὰ τὸν
 λόγον εἶναι τῆ Θεῆ, ὃν τῷ πατρὶ σιωά-
 Η πλων ἠμχετο· δι' ἔ καὶ ἔς ἑάν θέλη ῥύεσθαι
 ὁ Θεός. τῆτον γὰρ καὶ μεγάλης βελῆς
 Ἄγγελον ὑπὸ πατρὸς εἰδῶς καλεσμενον,
 ἐκ ἄλλον, ἀλλ' ἡ αὐτὸν εἶναι τὸν ὄβλογεν-
 τα, καὶ ῥυόμενον ἐκ τῶν κακῶν, ἔλεγεν. ἔ
 γὰρ

γὰρ αὐτὸς μὲν ἤξει παρα τῷ Θεῷ ὑβλογοῦ-
 δαι, τὰς δὲ ἐγγύους ἠθέλε παρα Ἀγγέ-
 Γα. 32, 26, 30. λαι· ἀλλ' ὃν αὐτὸς παρεκάλε λέγων, ἔ μὴ
 » σε ἀποσείλω, εἰ μὴ με ὑβλογήσης· Θεὸς
 » δὲ ἡ ἔτος, ὡς αὐτὸς φησιν· εἶδον Θεὸν
 » πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· τῆτον ὑβλογή-
 » σαι καὶ τὰς ἡμέρας Ἰωσήφ ἦν χετο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐυλόγησε δὲ Ἰακώβ τὰ
 μεράκια, Θεὸν ὀνομάζων τὸν τρέφοντα,
 καὶ Ἀγγελον τὸν ὑπόμεινον αὐτὸν, τῷ Θεῷ
 καὶ πατρὶ σωτῆρων εἰς ἅπαντα τὸν ἡμέ-
 Ησ. 9. 6. ὄς διὰ Φωνῆς Προφητῶν, μεγάλης βελῆς
 » Ἀγγελος ὀνομάζεται. ἔκην πᾶσα χάρις,
 καὶ πάσης εἰς ἡμᾶς ὑβλογίας γίνοιτ' ἂν
 τρόπος ἔχ' ἐτέρως, πλὴν ὅτι δι' ἡμέρας
 τῷ πατρὸς. καὶ γὰρ ὁ Θεωπέσιος Παῦλος,
 Ἐφεσ. 1. 2. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη, [φησιν], ἀπὸ Θεοῦ
 » πατρὸς [ἡμῶν, καὶ Κυρίου] Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι εἰ τῇ παλαιᾷ οἱ ἄγιοι,
 Ἀγγέλους εἶχον σωόντας αὐτοῖς· εἰ δὲ
 τῇ νέᾳ, πᾶς Χριστιανός.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἐσαί εἰς πλῆθος ἐθνῶν·
 ὅτι ἡ ὑβλογία τῷ Ἰωσήφ ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν τῷ
 Ναυῆ ἀναφέρεται.

ιζ. Ἰδὼν δὲ Ἰωσήφ, ὅτι ἐπέβαλεν
 ὁ πατὴρ τὴν δεξιὰν αὐτῷ ἐπὶ τὴν κε-
 φαλήν Ἐφραῖμ, βαρὺ αὐτῷ κατε-
 φάνη· καὶ ἀντελάβετο Ἰωσήφ τῆς
 χειρὸς τῷ πατρὸς αὐτῷ, ἀφελὲν αὐ-
 τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς Ἐφραῖμ ἐπὶ
 ιη. τὴν κεφαλὴν Μανασσή. Εἶπε δὲ Ἰω-
 σήφ τῷ πατρὶ αὐτῷ, ἔχ' ἔγω πάτερ·
 ἔτος γὰρ ὁ πρωτότοκος· θές τὴν δε-
 ξιά σου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῷ.

ιβ. Καὶ ἔκ' ἠθέλησεν, ἀλλ' εἶπεν,
 οἶδα τέκνον, οἶδα. καὶ ἔτος ἔσαί εἰς
 λαὸν, καὶ ἔτος ὑψωθήσεται· ἀλλ' ὁ
 ἀδελφὸς αὐτῷ ὁ νεώτερος μείζων αὐ-
 τῷ ἔσαι, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῷ εἰς πλῆ-
 θος ἐθνῶν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀρχαί γε μὴν ὁ Θε-
 ωπέσιος Ἰωσήφ, κατόπιον ὡσπερ τῷ νέᾳ τι-
 θέμενον ἰδὼν τὸν πρωτότοκον. εἶτα τῷ
 μυστηρίῳ τῷ δυνάμει διεσάφησεν ὁ πατὴρ
 » λέγων, καὶ ἔτος εἰς λαὸν ἔσαι, καὶ τὰ ἐξῆς.

κ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτῷ ἐν τῇ ἡ-
 μέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, ἐν ὑμῖν εὐλο-
 γηθήσεται πᾶς Ἰσραὴλ, λέγοντες,
 ποιήσατε ὁ Θεὸς ὡς Ἐφραῖμ καὶ Μα-
 νασσῆ. καὶ ἔθηκε τὸν Ἐφραῖμ ἔμπροσ-
 θεν τῷ Μανασσή ἐν τῇ εὐλογίᾳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅσον μὲν γὰρ ἦκεν εἰς
 τὸ δοκῆν τῷ Χριστῷ, ἔκ' ἂν πέπλωκε τῆς
 οἰκείας δόξης ὁ Ἰσραὴλ. καὶ γὰρ ἔφασκεν
 Ματ. 9. 15. 24. εἰς ἀργῶς, ἔκ' ἀπεσάλιν, εἰ μὴ εἰς τὰ πρό-
 » βατα τὰ ἀπολωλότα, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπει-
 » δὴ δὲ πεπώρωται κατὰ τὸ γεγραμμένον,

Α καὶ τῷ τῷ καλῆντος εἰς σωτηρίαν περι-
 βούζων κλήσιν, ἀπομεμνῆκεν ἀπειθῆς,
 τέθειται πρὸς ὑβόνημον, τὸ μείον ἔχων
 ἐν δόξῃ. καὶ ὑβλογεῖται μὲν καὶ ὑψῆται
 καὶ αὐτὸς εἰ γε τῷ σεσωσμένῳ μέρει· καὶ
 » τῷ ἐστὶ τὸ κατάλειμμα, κατὰ τῷ τῷ Κριτ. 5. 19.
 Προφήτῃ Φανυλῷ· ὑπερκείσεται δὲ λίαν ὁ
 ἐξ ἐθνῶν, καὶ εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν κα-
 τὰρωθῆται μάλλον ἢ περὶ ὁ Ἰσραὴλ τῇ τῶν
 πισθῶσαντων ἀμετρήτῳ πληθύνει ποικίλος
 Β τῷ ὑπεροχῆ. μὴ μόντοι καὶ Ἰση χάρι-
 τι κατεσέμεθα πρὸς ἀγιασμόν οἷτε ἐξ
 Ἰσραὴλ καὶ μόντοι καὶ οἱ ἐξ ἐθνῶν πισθῶ-
 σαντες, καὶ εἰ Χριστῷ δεδικαιωμένοι.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εὐκαίρως χρῆσθαι
 τῷ ῥητῷ, περὶ τῷ εἰ προσδοχῆ ἔμπροσθεν
 ἔσαναι τὸν τιμιώτερον.

κα. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ,
 ἰδὼ ἔγω ἀποθνήσκω· καὶ ἔσαί ὁ Θεὸς
 Γ μετ' ὑμῶν, καὶ ἀποσρέψει ὑμᾶς εἰς
 τὴν γῆν τῶν πατέρων ὑμῶν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ τῷ
 ἡμέρας ὑβλόγησε, καὶ τὰ μέλλοντα προορῶν,
 προέθηκε τὸν νεώτερον τῷ πρεσβυτέρῳ,
 βεβλόμενος πᾶσαι τὸν Ἰωσήφ, ὅτι ἔχ' ἀ-
 πλῶς, εἰ δὲ εἰκὴ τῷ πεποίηκεν, ἀλλὰ προ-
 φητῶν τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, προλέγει
 Δ αὐτῷ καὶ τῷ οἰκείαν τελουτῶν, καὶ ὅτι
 ἐπανήξουσιν ἐκ τῆς ἀλλοτριᾶς εἰς τῷ Χα-
 ναάν, εἰς τῷ γλῶ τῶν πατέρων αὐτῶν,
 καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς ἐλπίδας ὑποτείνει, ὡς
 τῇ προσδοκίᾳ κεφίσεσθαι.

κβ. Ἐγὼ δὲ δίδωμί σοι Σίκιμα
 ἐξαίρετον ὑπὲρ τῷ ἀδελφῷ σου, ἦν
 ἔλαβον ἐκ χειρὸς Ἀμορραίων ἐν μα-
 χαίρᾳ μου καὶ τόξῳ.

Ε » ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξαίρετον ὑπὲρ τῷ ἀδελ-
 φῷ σου. μερῶς πλείονα, ἦτις καὶ αὐτῷ
 ὡς πρωτοτόκῳ δέδοται.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ σωθήσεται Ἰακώβ τῷ
 ἔργῳ τῷ Λοῦθι καὶ Συμεων· ὁμοῦ δὲ γινώ-
 μενον, αὐτῷ μὴ, ὅτι τῶν ἡμῶν αὐτῷ μὴ. τὰ
 δὲ τῶν ἡμῶν, τῷ πατρὸς. διὸ καὶ τῶν Σι-
 κιμιτῶν τῷ ἀναίρεσιν ἑαυτῷ ἐπιγράφει.
 Ζ τινὲς δὲ φασιν, ὅτι μετὰ τῷ ἀναίρεσιν
 αὐτῶν προσεδόκα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν περιού-
 κων ἀναίρεθῆσθαι. ὁ δὲ Θεὸς ἔκασιν
 αὐτοῖς καὶ φόβον εἰέβαλε τῷ μὴ ἐπιδιῶ-
 ξαι. ἔκην καλῶς τῇ τῷ Θεῷ βοηθείᾳ ἐπι-
 γράφει τῷ τῶν Σικιμιτῶν ἀναίρεσιν· καὶ
 τῷ κατὰχρῆσιν, τόξον αὐτῷ καλεῖ καὶ
 μάχαιραν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν Ἰωσήφ
 λαμβάνει τὰ Σίκιμα κατ' ἐξαίρετον, ὁ δὲ
 Η Χριστὸς ἵνα δείξῃ ὅτι αὐτῷ ἐστὶ πάντα, αὐ-
 τοῖς ἐλθῶν διαμερίζει ταῦτα τοῖς πισθῶ-
 » ἔθνεσιν, ὡς ὁ ψαλμὸς περὶ φησὶν· ὑψῶθή- Ψαλ. 59. 6.
 » σομαι καὶ διαμεριῶ Σίκιμα, καὶ τῷ κοι-
 » λάδα τῶν σκλιῶν διαμετρήσω, ὡς ἰδίαν
 - Kk 3 δηλονό-

δηλονότι, καὶ ὡς κληρονόμος πάντων. ἡ γὰρ κληρονομία αὐτῆ πάντα τὰ ἔδνη, καὶ κατάχεσις αὐτῆ τὰ πέρατα τῆς γῆς. ὅθεν μετὰ ταῦτα φησὶν ὁ Δα-
 Ψαλ. 77. 67, 68. Ἰδὲ εἰ τῷ ὡς Ψαλμῷ, ἀπόσατο τὸ σκλιώ-
 ,, μα Ἰωσήφ, καὶ τῷ Φυλῷ Ἐφραὶμ ἐκ

A,, ἐξελέξατο. καὶ ἐξελέξατο τῷ Φυλῷ Ἰσ-
 ,, δα, τὸ ὄρος Σιών.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Σίκιμα τὸ ἐξαίρε-
 τον χωρίον τῷ Ἰωσήφ παρὰ τῆ Ἰακώβ δε-
 δομένου, τύπος τῆς διαθήκης τῆς μόνω δο-
 κῆσης τῷ Ἰσραὴλ δεδωρηθῆαι.

Κ Ε Φ. ΜΘ.

α. κάλεσε δὲ Ἰακώβ τὰς υἱὰς
 αὐτῆ, καὶ εἶπε, συναχ-
 θητε, ἵνα ἀναγγελῶ ὑ-
 μῖν, τὴ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων
 β. τῶν ἡμερῶν. Ἀθροίσθητε, καὶ ἀκή-
 σατε υἱοὶ Ἰακώβ, ἀκήσατε Ἰσραὴλ
 τῆ πατρὸς ὑμῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ οἱ κατὰ σάρ-
 κα πατέρες τελευτῶν μέλλοντες, τὸν ἴδιον
 τοῖς παισὶ παραπέμπασιν κληρὸν· καὶ οἱ
 πνευματικοὶ πολλῷ μᾶλλον ἀπὸ κόσμου με-
 θίστασαι μέλλοντες, τὸ δοθῆν αὐτοῖς ἀγα-
 θὸν ἐκ Θεοῦ τοῖς παισὶ παραπέμπασιν διὰ
 τῆς εἰς αὐτὸς δόλογίας. ἔτις ὁ Ἰσαὰκ
 γηράσας, ἠθέλησεν δόλογεῖν τὸν Ἡσαῦ,
 ὁ Ἰακώβ τὰς ἐκγόνους τὰς ἐξ Ἰωσήφ προ-
 σαχθέντας αὐτῷ. νῦν δὲ περὶ πάντων
 τῶν παίδων πρόλαβε τὰ ἀποβησόμενα.
 καὶ ἐκ δόλογίας καλεῖ τὰς προφητείας τὸ
 γράμμα, ἐπειδήτινες τῶν Φυλῶν ἐπετι-
 μήθησαν μᾶλλον ἢπερ δόλογηθῆσαν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπαγγέλλεται μὲν
 ὁ Θεωπέσιος Ἰακώβ προαγορεύειν τοῖς τέ-
 κνοις τὰ ἐσχάτοις· ποιεῖται γὰρ μὲν τῶν
 παρωχηκότων τῷ μνήμῳ, καὶ πλημμέ-
 λειαν ἀναμετροῖ, πρώτῳ μὲν τῷ τῆ Ρε-
 βαίμ, ἄτα γείτονα δὲ δὺς καὶ μετ' ἐκείνῳ,
 τῷ Συμεὼν καὶ Λυβί. εἶτα τὸ Φάναγ
 θάρρων, ὡς δόλογίας τισὶν ἔσαι τρόπος,
 ἢ τῶν ἤδη προεπιλασμένων ἀνάμνησις, καὶ
 ἐκ ἀν νοῦτο ψυδδοεπῆς, καὶ τῆ καθήκον-
 τος ἐξώκαλε νῆ; βαθὺς ἐν ἄρα, καὶ ἔ-
 λίαν ἐκκείμενος τοῖς ἐλεῖν ἐθέλῃσιν ὁ ἐπὶ
 τῷ δε λόγος. Καὶ μετ' ἄλλα. Ἄθροι δὲ ὅπως,
 οἷς μὲν ἀπὸ τῶν ἤδη γεγεννημένων τὰ ἐν
 ὑσέροις ἐσομένα ζωγραφεῖ, ἑτέροις δὲ αὐ-
 τῷ τῶν ὀνομάτων ἀφήγησιν, ἢτοι τῷ
 ἐρμυλεῖαν, μλύουσιν ὡπερ τινα ποιεῖται
 τῶν ἐσομένων, καὶ σαφῆ προανάδειξιν.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τὰ μέλλοντα λέγειν
 ὁ Ἰακώβ ὑποχόμενος, καὶ τὰ φθάσαντα
 τοῖς υἱοῖς ἐξηγούμενος, ἔ κατόπιν ἐπαγγελ-
 λίας ἐβάδισεν, ἀλλὰ Θεὸς δακτύλῳ ἐψηλα-
 φήθη τῷ αἰδήσιν, καὶ σιγῶν ἐπετάγη
 συμφέρσαν. προδόμενος γὰρ εἰπεῖν αὐ-
 τοῖς τῷ ἐξ αὐτῶν ἐσομένῳ τῆς θείας οἰ-

κονομίας σάρκωσιν, λήθῃ τῶν βελούθεν-
 των ὑπέμειναι, ἀμείψας τοῖς παρελθῆσι
 τὰ μήπω γινόμενα. σὺ μὲν γὰρ, φησὶν,
 ἀξίαν γνώμῳ τῆ τοσούτε μυστηρίῳ κλησά-
 μενος, εἰκότως ἐπιστόβῃς αὐτῆ καὶ τῷ
 ἔδῃσιν· οἱ δὲ, ἔ κατάλληλον ἔξασιν τῷ πα-
 τρὶ τῷ δὲσέβειαν.

Γ γ. Ρεβίμ πρωτότοκός μου, σὺ
 ἰχὺς μου, ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς
 Φέρεσαι, καὶ σκληρὸς ἀνδάδης.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. Ρεβίμ πρωτότοκός-
 μου, σὺ ἰχὺς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου,
 σκληρὸς Φέρεσαι, σκληρὸς καὶ ἀνδάδης·
 ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.

Δ ΑΚΥΛΑΣ. Ρεβίμ πρωτότοκός μου, σὺ
 ἰχὺς μου, καὶ κεφάλαιον λύπης μου, πε-
 ρισὸς ἀρσῆ, (1) καὶ περισὸς κρατεῖ,
 ἐδάμβυσας ὡς ὕδωρ μὴ περισυβύσας.

ΣΤΜΜΑΧΟΣ. Ρεβίμ πρωτότοκός μου,
 καὶ ἀρχὴ οὐδῶν, περιστὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ
 περιστῆ ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, ἐκ ἔση πε-
 ρισότερος.

Ε ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὁ Σύρος ἔχει, Ρεβίμ
 ,, πρωτότοκός μου, ἢ δυνάμεις μου, καὶ ἢ ἀρ-
 ,, χὴ τῆς ἰχθύος· ἐπλανηθῆς ὡς ὕδωρ, μὴ
 ,, παραμείνης, ἀντὶ τῆ μὴ ζήσης, εἰ τῆς ἀκα-
 ,, λασίας ὁ Φόνος χεῖρον.

Ζ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ρεβίμ πρωτότοκός μου,
 ,, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, τετῆσιν ὁ πρώτος
 ,, ἐξ ἐμῆ γεννηθείς, καὶ ἐν ᾧ πρώτῳ τεχ-
 ,, θῆτι τὸ ἰχυρὸν καὶ τὸ ἀκατάλυτον ἔχον,
 ,, τῆ διαδοχῆ πρὸς τὸ Φθαρτὸν καὶ ἀάδης
 ,, τῆς Φύσεως ἀνταγωνισάμενος· σκληρὸς
 ,, Φέρεσαι, καὶ σκληρὸς ἀνδάδης.

Ζ ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ὁ πρώτος λαὸς ὁ ἐκ
 περιτομῆς ἰχὺς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου,
 καθὼς ὑπέχετο ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ τῷ
 ἐπαγγελίαν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆ. σκλη-
 ,, ρὸς δὲ Φέρεσαι, ἐπειδὴ παρεσκληρώθη
 ,, ὁ λαὸς πρὸς τῷ ὑπακοῦν τῆ Θεοῦ. καὶ
 ,, σκληρὸς ἀνδάδης, ὅτι ἔ μόνον σκληρὸς
 ,, πρὸς τῷ ὑπακοῦν τῆ Θεοῦ, ἀλλ' ὅτι καὶ
 ,, ἀνδάδης ἐγένετο πρὸς τὸ χεῖρας ἐπιβα-
 ,, λῆν τῷ Κυρίῳ.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ἐν μὲν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν Φρανκε. τῆς Γραφ. ἐκδόσ. περισὸς ἀρσῆ, καὶ περισὸς κρατεῖ,
 ὡσαύτως καὶ παρὰ Ἰππολύτῳ. ὁ δὲ Προκόπιος φησὶν, (ἐν τῷ τῆς Λυγ. κώδ.) ὁ δὲ Ἀκύλας, ἀπὸ τῆ
 σκληρὸς ἀνδάδης, ἔτις ἐξέδωκε· περιστὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περιστῆ κρατῆσαι ὑπερζέσας· ὡς ὕδωρ ἐκ
 ἔση περισότερος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ γὰρ τῷ πρωτοτόκῳ καὶ ἐξ Αἰγύπτου λαῶ πολλῆς ἰσχύος ἐπίδειξις γέγονε παρὰ Θεοῦ. ἐκολάζετο δὲ κατὰ πλείους τρόπους τῶν Αἰγυπτίων ἢ χώρα. (1) ἄλλος δὲ φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Παραλειπομένων, ὅτι τὰ πρωτοτόκια τῶν Ρεβίμ ἐδόθη τῷ Ἰωσήφ.

1. Παραλ. 5. 1.

” ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄλλ’ ὡς σκληρὸς φέρεταί, καὶ σκληρὸς ἀνδράδης, τρεῖςιν ἀμεταποίητος, ἀκαμπῆς καὶ ἀγριος, ἐπελθυσικός. ὁρμητὶα γὰρ Ἰσραῖοι κατὰ τὸ ἀληθές, καὶ πολὺ λίαν ἐξλιώιοι. διὸ καὶ ἀκκασι, σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ.

Πραξ. 7. 51.

δ. Ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.

ΑΔΗΛΟΥ. Δῆλον, ὅτι τὸν πατέρα, μιγὰς τῇ αὐτῆ παλλακῇ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῷ Ρεβίμ ἀνδράδειαν ἐπιμέμφεται καὶ θρασύτητα, καὶ τὴν εἰς τὴν πατρῴαν οὐνίω παροινίαν. ἔδῃ χάριν ὀλίγας αὐτῆ γεγονήσασιν τὰς ἀπογόνους προλέγει. τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης, ἀντὶ τῆ, μὴ πληθυσθείης εἰς πολυγονίαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Πάντες οἱ ἀδελφοὶ, πλὴν τῶν Ρεβίμ, μικρὰ μὲν ἀνελόντες τὸν Ἰωσήφ, Φιλανθρώπως δὲ ἀποδεχόμενοι, πῶς ἔδεχονταί τινι κατάραν; Τῆτο πρόρρησίς ἐστι μᾶλλον ἐν κατάραν χηματι. ἀλλ’ ἐὰν πρόρρησις, πῶς ἐκ ἐκβαίνει τὸ ἔργον; ζῆ γὰρ ἢ Φυλὴ Ρεβίμ, καὶ κληρονομαί τινι γινώ πρώτη τῶν ἄλλων Φυλῶν. Ἰσως ἔν, ἐπειδὴ Μωϋσῆς καὶ αὐτὸς περὶ τὴν τελούτῳ προλέγων περὶ τῶν Φυλῶν, ζήτω, Φησὶ, Ρεβίμ, καὶ μὴ ἀποθανέτω, ἀντὶ τῆ μὴ ὑποκάστω τῇ κατάραν τῆ πατρὸς τῇ λεγέσῃ, μὴ ζήσῃ. ἔδει μὲν γὰρ τὸν πατέρα ἀδικηθέντα εἰς κοίτῳ, καταράσασιν τῷ παιδί, φοβόντα τὰς ἐξέτης. ἔδει δὲ τὸν Μωσῆα τὸν παρανόμος κοίτης ἐνεκὸν καταραθέντα, τῆς κατάραν ἀπαλλάξαι διὰ τὴν εἰς τὸν Ἰωσήφ Φειδῶ. ἀλλ’ ἐρεῖ τις, εἴ ἢ κατάραν τῆ Ἰακώβ ἔπροχωρεῖ κατὰ τῆ Ρεβίμ, πῶς λέγει, σὺ ἀχθῆτε ἵνα ἀπαγγείλω ὑμῖν τὴ ἀπαντήσεται ὑμῖν; τῆτο γὰρ ψῦδοπροφήτης μᾶλλον ἐστίν. ἀλλ’ ἐρῶμεν τῷ ταῦτα λέγοντι, ὅτι καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς, τρεῖς ἔτι ἡμέρας, λέγων, καὶ Νινευὴ κατασραφήσεται, διὰ τῆς κατάραν ἠπάλησε μετανοίας ἀνακαλεῖται τὴν ἀπόφασιν, ὡς καὶ διὰ Μωϋσέως τὴν τῆ Ἰακώβ κατὰ τῆ Ρεβίμ κατάραν.

Δόστ. 33. 6.

Ἰων. 3. 4.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Τρεῖς μὴ ἀναβῆς ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκαρθῆς, ἢ ὑψωθῆς. ὁ δὲ Μωσῆς ἐναντιῶται τῷ Ἰακώβ, λύων τὴν κατάραν. ἔ γὰρ ἔδει ἀπὸ πρώτης κατάραν ἀρξάσασιν ἔπειτα ὡς ὕδωρ, ζήτω Ρεβίμ. μνημονύεται δὲ, ὅτι καὶ τὸν Ἰωσήφ ἐκ

Δόστ. 33. 6.

τῶν χειρῶν τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ ἐζήτει ῥύσασθαι.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐξύβρισας ἀκαδέτως, ἀντὶ τῆ ἀλογίως, καὶ θερμότερον τῆ δέοντος πρὸς πράξιν παράνομον ὁρμησας, ἐξήμαρτες. βέλεται δὲ εἰπᾶν τὴν γονομῆν ἀδέσμως κοίτῳ πρὸς Βάλλαν. τῆ μῆντοι μέλλοντος ἐπάγειν, σιωετώτατα λίαν αὐτῆ προτάτῃ τὸ, ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης· πρὸ τῆς κατηγορίας καὶ τῶν ἐλέγχων ἐξαρχάσων ὡσπερ αὐτὸν τῆς ὀφειλέσης, ὅσον ἐπὶ τῷ τῆ πλημμεληθέντος τολμήματι, δικαίως ἐπαχθῆναι κολάσεως. διὰ γὰρ αὐτὸ τῆτο καὶ τὴν ἀρχὴν τῆ περὶ αὐτὸν λόγος τοιαύτῳ ἐποιήσατο κατασκοδασικῶ ἰκανῶς πρὸς τὸ τῆς παρρητήσεως εὐλογον. τὸ ἔν, ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης, τῆτό φησιν, ὅτι μὴ γινούτο σοὶ διὰ τὸ συμβάνσοι περὶ τὴν τῆ πατρός σου κοίτῳ ἐκ προπετείας πλημμέλημα, τῆς πρὸς ἐπίδοσιν τῆ γίνης ὀβλογίας ἀποπεσεῖν· μὴδὲ δοίης ὑπὲρ τῆτε δίκῳ, τὸ μὴ γενέσασιν πατῆρ, ἀποψυγῆτος τῆ τῆς Φύσεως ἐν σοὶ καὶ ἀποσβεδόντος πρὸς παιδοποιῆσαν θερμῆ, παραπλησίως ὕδατι χωριδάντι πυρός. ὡσεὶ δηλονότι νινῶ ἐν ὀβλογίας εἶδει προλέγει τῆς Φυλῆς τὴν ἐσομῆν ἐπίδοσιν. ἀξίον γε μὴ ἐκρινεν εἶναρ συγγνώμης αὐτὸν, καὶ τῆ μὴ τῆς Φυλαρχίας ἀποπεσεῖν, διὰ τὸ ἄλλωτε αὐτῶ σιωεδάσαι τινὰ τυχόν ἀρετῶ, καὶ μάλις διὰ τὸ μὴ σύμφησον γινόμενον τοῖς ἀδελφοῖς, ἐξαρχάσασιν θανάτου τὸν Ἰωσήφ.

Γ

Δ

Ε

Ζ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἰδίον ἐστὶ τῆ ὕδατος θερμαίνεσθαι τε, τῆ πυρός ὑποκαμίνης, καὶ ἀποτίθεσθαι τὴν θερμῶ ταχέως, τῆ πυρός ἀφαιρεθέντος, μὴ κατ’ ἐκἄνο, φησὶν, ἀπόλλοιο, καὶ ἀφανιδείης εἰς τὸ παντελὲς τῷ θανάτῳ. τῆτο γὰρ λέγει, ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης. εἴ γὰρ καὶ τὸ ἀμάρτημά φησιν ἀξίον ἐστὶν ὀλεθρὸν σοὶ ἐπαγαγεῖν, ἀλλὰ μὴ ἔστω ἀπόλλοιο, μὴδὲ δίκῳ ὕδατος διαφθαρείης, τὴν ἐνῆσαν ἀπόθῆμνος θερμῶ, τῷ διαδοχῶ ἐκ σῆ μηδεμίαν γενέσασιν.

” ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἐξύβρισας, ἐπειδὴ διὰ τῆ Κυρίε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξύβρισαν ὁ λαὸς τὸν πατέρα. μὴ ἐκζέσης δὲ λέγει τὸ πνεῦμα παρακλητικῶς, ἵνα μὴ τέλεον ἐκζέσας ὑπερχυθῆ, ἐλπίδα δὲς αὐτῷ σωτηρίας. τὸ γὰρ ἐκζέσαν καὶ ἐκχυθῆ, ἀπώλετο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἐκζέον ὕδωρ ἄνω πεφύεται τῶν λεβήτων ὑπερχεόμενον, καὶ δοκεῖ πως εἶναι καὶ πολὺ. διὸ φησὶ, μὴ ἐκζέσης· ὅ ἐστι, μὴ ὑπεραρθῆς εἰς πλήθος. ὀβαρίθμητοι γὰρ ὡς πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων πληθῶν οἱ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ ἀνασσωσμένοι διὰ πίσεως τῆς ἐν Χριστῷ.

Ἄνεξις

(1) Τὰ ἐξῆς ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔ κείται.

Ἄνεβης γὰρ ἐπὶ τὴν κοίτην τῆ πατρὸς σε· τότε ἐμίανας τὴν σωμα-
νὴν, ἔ' ἀνέβης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κέκλωφε μὲν ἐν τὸν τῆ πατρὸς γάμον ὁ Ῥεβίμ· ἤλω τε ἐκ ἀσυμ-
Φανῶς, δεδρακῶς ἂ μὴ θέμις, καὶ ὡς πο-
νηρὸν τὸ πρᾶγμα καὶ αὐταῖς ταῖς ἐξ Ἰα-
Γεν. 35. 21. κῶβ κατεδικάζετο ψήφοις. πονηρὸν γάρ-
» Φησιν ἐφ' ἄννη ἐνώπιον Ἰακῶβ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μεταπλάττοντες δὲ ὡπερ τῆς πλημμελείας τὸν τύπον ἐπὶ [τι] τῶν εὐοικόντων, τὴν τῆ πρωτοτόκῃ λαῶ, Φημὶ δὴ τῆ Ἰσραήλ, ἀμαρτίαν ὀφόμεθα. γυναικὸν γὰρ οἰάτι τὴν ἐξ Αἰγύπτου σωμα-
γωγίᾳ προσηγάγετο ὁ Θεὸς διά τοι τῆς κατὰ νόμον νοητῆς κοινωνίας. προσίετο γὰρ καὶ ἡμεῖς μὲν οἰκειότητος, ἐγκαρπύοντε ἔτω καὶ τέκνων ἐτίθει μητέρα, μονοεχί-
νυμφαγωγῆντος αὐτῷ τῆ πανσόφου Μωυ-
σέως, καὶ τῆς σωμαθείας τὸν τρόπον με-
σολαβέντων Ἀγγέλων. ἀλλ' ἡ πρὸς τῆτο παρὰ Θεῶ παρενεχθεῖσα σωμαγωγὴ τὸν τῆς γνησιότητος ἐλύπει νόμον, συναπλο-
μενὴν τρόπον τινὰ τοῖς τῆ γεγαμηκότος ἰοῖς, καὶ ὑπ' αὐτοῖς προνούσσα· καὶ καρ-
ποφορέσα μὲν ἐκ ἔτι τῷ διὰ νόμῃ σωμα-
κηκότι, ὑποφέρεσα δὲ μᾶλλον τὸν οἰκειὸν νῆν τοῖς ἐτέρων σπερματισμοῖς. νοητοῖς δὲ δηλονότι, καὶ τοῖς κατὰ μάθησιν λέ-
γω. ἀτιμάζεσα γὰρ ὡς ἔωλον τὸ προσ-
κέειται Θεῷ, πρὸς ἀντάματα καὶ διδασ-
καλίας ἐτρέπετο. τινῶν μαθημάτων. τῶν γὰρ ἀνωθεν ἀλογήσασα, τὸ δοκεῖν ἀπλῶς ἐποιεῖτο νόμον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν ἐκπεπόρνευκε μὲν ἡ τῶν Ἰσραήλων σωμαγωγὴ, ἀλλ' ἦγε παρθεῖνος ἀγνήτε καὶ ἄμωμος ἡ σὺν παν-
τὸς καὶ ῥυτίδος ἀπηλαγμένη, τρεῖσιν ἡ Ἐκκλησία, σελτὸν καὶ ἀδιαλώβητον τῷ Χριστῷ τὸν τῆς συζυγίας τρόπον διατη-
ρησῆν ὑπὸ κρῆται, λέγεσα, ἀδελφιδός-
» μα ἐμοί, καὶ γὰρ αὐτῷ. ἐκῆν εἰς εἰκόνα τῆς τῶν Ἰσραήλων σωμαγωγῆς τὴν τῆ Ἰακῶβ παροίσωμεν παλακίῳ, Φημὶ δὴ τὴν Βάλλαν, ἡ κεκοινωνήκεν ὁ Ῥεβίμ, τρεῖσιν ὁ λαὸς ὁ πρωτότοκος. καθότι διερμηνεύε-
ται μὲν ἡ Βάλλα, πεπαλαιωμένη· βε-
βηλώσεως γε μὴν ἰός, ὁ Ῥεβίμ. πεπα-
λαίωται δὲ ὡπερ, καὶ ἐρῥυτίδωται μὲν ἡ τῶν Ἰσραήλων σωμαγωγὴ· ἀντανέφου δὲ ὁ νέος καὶ ἐν πίσει λαός. καὶ ἐπ' αὐτῷ δὴ
» χαίρων ψαλλέτω Δαβὶδ, λαὸς ὁ κλιζόμε-
» νος αἰνέσει τὸν Κύριον. καινὴ γὰρ κλίσις ἔτος ἐν χριστῷ κατὰ τὰς Γραφάς· βέβη-
» λος δὲ καὶ ῥυπῶν λαὸς νοοῖτ' ἂν πάλιν ὁ Ἰσραήλ, τὴν διὰ χριστῆ κάθαρσιν ἐκ εἰς-
» δεδεγμένος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀναβεβήκασι τοίνυν ἐπὶ κοίτῃ πατρὸς οἱ ἐξ Ἰσραήλ· παρω-
θήμενοι μὲν τὸ τῷ νομοθέτῃ δοκεῖν, ὡς ἔωλον· τὰς ἰδίους δὲ τοῖς παιδουμονοις εἰς-

Α κρίνοντες λόγους, καὶ ἀκαθαρσίας αὐτοῖς ἐνιάντες σπέρματα.

» ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἄνεβης γὰρ ἐπὶ τῆς κοίτης τῆ πατρὸς σε. πρῶτον μὲν τὸ συμβᾶν λέγει, ὅτι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν μέλλει ὁ λαὸς ἐπιβελδοῦν τὴν κοίτην τῆ πατρὸς, τρεῖσιν τῇ νύμφῃ ἐκκλησία πρὸς τὸ βελεδοῦν αὐτῷ διαφθεῖραι. ὅπερ καὶ πράττει μέχρι καὶ τήμερον, ἐπιβελδοῦν αὐτῇ διὰ τῶν βλασφημιῶν.

Β ε. Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξ αἰρέσεως αὐτῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ Ἑβραῖος ἐσυμ-
Φωνῆ τῷ ἑλληνικῷ, λέγων ἔτω· Συμεὼν καὶ Λοβὶ ἀδελφοὶ σκούη ὑβρεως, ἐν τῇ βε-
» λῆ αὐτῶν μὴ εἰσέλθῃ ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἐν τῷ λαῷ αὐτῶν μὴ χρονίσῃ ἡ δοξά μου. ὅτι
» ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀνείλον ἀνδρας, καὶ ἐν τῇ βελῆ αὐτῶν καθείλον τείχη.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἐπειδήπερ ἐκ τῆ Συμεὼν Γραμματεῖς, ἐκ δὲ τῆ Λευὶ ἱερεῖς· Γραμματεῖς γὰρ καὶ ἱερεῖς σπετετέλεσαν ἀδικίαν ἐξ αἰρέσεως αὐτῶν· μίαν γνώμην ἔχοντες, ἀνείλον τὸν Κύριον.

» * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σπετετέλεσαν τοίνυν ἀδικίαν Συμεὼν καὶ Λοβὶ, τρεῖσιν λαοῖτε καὶ ἱερεῖς ἐξ αἰρέσεως αὐτῶν. συμπεφω-
» νήκασι γὰρ, καὶ σπεβήσαν ἀλλήλοις εἰς τὴν κατὰ τῶν ἀγίων ἀδικίαν ὅ, τε Συ-
» μεὼν καὶ ὁ Λοβὶ. τὸ δὲ, ἐξ αἰρέσεως αὐ-
» τῶν, ἀντὶ τῆ, κατὰ σκέψιν, καὶ κατὰ ἐκ-
» λησιν. ἔ γὰρ ἐκ γε τῆ συμβεβηκότος αὐ-
» τοῖς ἀπλῶς τὰ δεινὰ τῶν πεπονθότων κα-
» τεχεδιάζετο, ἀλλ' ἐδὲ ἀπροβέβλυτα τὰ τολμήματα, καὶ τὸ ἔκτοπον θράσος· ἀλλ' ἐκ σπεδρίων αὐτῶν ἐπὶ τὸ δρᾶν ἦσαν τὰ παντὸς ἐπέκεινα κακῆ.

Ε 5. Εἰς βελὴν αὐτῶν μὴ ἔλθῃ ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἐπὶ τῇ σπασαί αὐτῶν μὴ ἐρεῖσαι τὰ ἥπατά μου.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆ, μὴ γνέοιτό μοι ἐπιθυμῆσαι τῶν τοῖστων. ἐκ τῆ ἥπατος γὰρ λέγεσι τὸ ἐπιθυμητικὸν κινεῖσθαι. διὸ εἶπε, μὴ προσερείσῃ τὰ ἥπατά μου τοῖς τοῖστοις· ἀντὶ τῆ, μὴ γνέοιτό μοι πλη-
» σιάσαι καὶ ἐπισηριχθῆναι τῇ ἐπισάσει καὶ σωμαγωγῇ τῶν προειρημένων.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τῆτο λέγει ἐπὶ τῇ σπε-
» νελοῦσα, ἡ ἔμελλον σπερχεσθαι ἐπὶ τὸν Κύριον. ὅτι δὲ ταύτῃ [τῷ] σπελδοῦσιν λέγει, δηλόν ἐστιν ἡμῖν. ψάλλει γὰρ ὁ μα-
» κάριος Δαβὶδ, ἄρχοντες σπερχθῆσαν
» κατὰ τῆ Κυρίε, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπὶ ταύ-
» τῃ δὲ τῷ σπελδοῦσιν προηγόρθεσε τὸ
» πνεῦμα λέγον, μὴ ἐρεῖσαι τὰ ῥήματα-
» μα· (1) ῥύσασθαι βελόμενον αὐτὰς ὡς, εἰ δωατόν, μὴ γνέσθαι δι' αὐτῶν τὸ μέ-
» λον κακόν.

» Ὅτι

(1) Τὰ ἥπατά μου. ἐν τοῖς ἐκδοθῃ.

Ἔστι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκλει-
ναν ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ
αὐτῶν ἐνευροκόπησαν ταῦρον.

* ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἀπέκλειναν μὲν τὰς
ἀνθρώπους, ἐνευροκόπησαν δὲ ταῦρον. ὅτι
ταῦρον ἰχυρὸν τὸν Χριστὸν λέγει. ἐνευρο-
κόπησαν δὲ, ἐπειδὴ τῷ ξύλῳ πεπηγότες
αὐτὰς διέτρησαν τὰ νεύρα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν
[ἀπέκλειναν ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυ-
μίᾳ αὐτῶν] ἐνευροκόπησαν ταῦρον. [ἀπέ-
κλεινάσι μὲν γὰρ ἀγίους, ὡς ἔφω, ἀνοσίω
θυμῷ πρὸς ὁμότητά καὶ ἀπανθρωπίαν
ἐρατήγημένοι, ἀνλύτον δὲ καὶ ἀκατάσκε-
πτον ἐπιθυμίαν παντελῶς εἰς νῦν ἐλόντες
οἱ τάλαντες, ἐνευροκόπησαν ταῦρον, τῆς
Χριστὸν. καὶ τὴν ἐπιθυμίαν, προλα-
βόντες εἰρήκαμεν. ἐπεγνώκότες μὲν γὰρ
ὅτι κληρονομία ἐστίν, ἐπεθύμησαν ἔχειν
τὴν κληρονομίαν αὐτῶν.] καὶ ὅρα τὰ λόγια
τῶν ἐπιτήρησιν. ἀπέκλειναν μὲν γὰρ τὰς
ἀνθρώπους, ἐνευροκόπησαν δὲ τὸν ταῦρον.
Θανάτῳ μὲν γὰρ περιβεβλήκασι τὰς ἀ-
γίους, καὶ μεμνηκάσι νεκροὶ τὸν τῆς ἀνα-
στάσεως καιρὸν περιμένοντες. ἀλλ' οἳ αὐτῶν
μόχθος νευροκόπησαν, ἠκλῆσε μὲν εἰς
τὴν οὐρανὸν ὁ Χριστὸς, ἐκὼν ὑπομένειν
τὸν τῆς σαρκὸς θάνατον, πλὴν ἔγενετο
τῷ θανάτῳ κατοχὸς, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν
ἐν νεκροῖς, ὡς ἀνθρώπος, ἀπομεμνήκα
ζῶν τῆς Θεότητος φύσει. ταῦρος δὲ ὁ
Χριστὸς. θωπὴν γὰρ ὅτι μάλιστα τὸ ζῶν
καὶ καθαρόν τε καὶ ἱερώτατον. Κύριος δὲ
τῶν διωκόμενων ὁ υἱός, ὃς ἔπεποιήκει ἀμαρ-
τίαν, ἑαυτὸν δὲ μᾶλλον ἔδυσεν ὑπὲρ ἡμῶν
εἰς ὄσμὴν θωπίας τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ. ἀκκέ-
τωσαν τὸν υἱὸν οἱ τὸν ἔτω σέπλον νευροκό-
πησαντες ταῦρον· ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς
αὐτῶν, ὅτι ἀνθάδης, καὶ ἡ μὴνις αὐτῶν,
ὅτι ἐσκληρύνθη. Καὶ μεθ' ἕτερα: Ἀλλ' ὅγε
τῶν Ἰσραηλίων δῆμος τετόλμηκεν εἰπεῖν νευ-
ροκόπων τὸν ταῦρον, αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐξέ-
χεαν τὸ αἷμα τῆτο. ἕτερον γὰρ οἶμα πα-
ρὰ τῆτο ἐστὶν ἕτερον, τὸ ἀσωτέως εἰπεῖν
ἐπὶ Χριστῷ, τὸ αἷμα αὐτῶν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
τὰ ἐξῆς:

Ζ. Ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν
ὅτι ἀνθάδης, καὶ ἡ μὴνις αὐτῶν ὅτι
ἐσκληρύνθη. διαμεριῶ αὐτὰς ἐν Ἰα-
κώβ, καὶ διασπερῶ αὐτὰς ἐν Ἰσραήλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Νεμεῶσα δὲ καὶ τῷ
Συμεῶν καὶ τῷ Λοβί, τῶν Σικιμιτῶν τὸν
ἀδικὸν ὄλεθρον ὀδυρομένοις, καὶ εὐχεται
μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχειν εἰς τὴν παρανο-
μίαν ἐκείνῳ: ἐπαρᾶται μάλιστα ἐκ αὐτοῖς,
ἀλλὰ τοῖς πονηροῖς αὐτῶν πάθει, τῇ ὀρ-
γῇ καὶ τῇ μιλίᾳ ἐπιθυμίαν δὲ τῶν ὀργῶν
ἐκάλεσαν. ἐκ ταύτης γὰρ καὶ ἡ ὀργὴ τῶν
ἐτυμολογίαν ἔχει. ὀρεγεται γὰρ ὁ ὀργι-
ζόμενος ἀμύκασα τὸν ἐχθρὸν. καὶ αὐτῇ
δὲ ἡ τιμωρία, προῖρησις ἴω. διαμεριῶ γὰρ
αὐτὰς, Φησὶν, ἐν Ἰακώβ, καὶ διασπερῶ

αὐτὰς ἐν Ἰσραήλ. ἀλλ' ἡ τῆς Λοβί Φυλῆ διὰ
τὴν ἀκραν διεσάρη τιμῶν, ὡς ἐκάστη Φυ-
λῆ σωμαίναι Λοβίτας καὶ ἱερέας, καὶ τὴν
παρ' αὐτῶν ὠφέλειαν καρπῶσαι. ἐκ ἑλα-
βον γὰρ ἴδιον κληρὸν, ἀλλ' ἐν ἐκάστη Φυλῆ
τινὲς αὐτοῖς ἀπαιεμήθησαν πόλεις, καὶ
τῆς προαείας γῆς ὠρισμένων πῆγεων ἀριθ-
μὸς. καὶ ἡ τῆς Συμεῶν δὲ Φυλῆ ἐκ ἔχε
κληρὸν κεχωρισμένον, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς
πατριάρχου προῖρησιν μεταξὺ τῶν ἄλλων
διεσάρη Φυλῶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Τὴν μὲν Φυλῶν τῆς Λοβί,
λυτῶται Μωσῆς τῆς κατάρρας· ὁ δὲ Συ-
μεῶν κληρὸν ἐκ εἴληφεν, ἐν δὲ μέσῳ τῷ
Ἰσραὴλ κατωκίθη.

* ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἀνεκαλεῖται Μω-
σῆς τὴν κατὰ τῆς Λοβί κατάρραν, μᾶλλον
καὶ εἰς ὄβλογίαν αὐτῶν ἀνατρέπει, διὰ τὸν
ὑπερον ὑπὲρ τῆς Θεῶν ζήλου τῆς Φυλῆς καὶ
τῆς Φινεὶ. τὴν μάλιστα κατὰ τῆς Συμεῶν ἐκ
ἀνεκαλέσατο. διὸ δὴ καὶ εἰς ἔργον ἐξέβη.
ὁ γὰρ Συμεῶν ἐκ εἴληφε μὲν ὡς αἱ λοιπαὶ
Φυλαὶ κληρονομίαν. ἐν γὰρ μέσῳ τῆς Ἰσ-
ραὴλ κατοικῆθη· ἐσώζετο δὲ, εἰ καὶ ὀλίγη
τὸν ἀριθμὸν ἴω.

η. Ἰσραὴλ, σὲ ἀινέσαισαν οἱ ἀδελ-
φοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτα τῶν
ἐχθρῶν σου· προσκυνήσασί σοι υἱοὶ τῆς
πατρὸς σου.

ΛΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἰσραὴλ, οἱ ἐξο-
μολογήσονται οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου
ἐπὶ τὰ μετὰφρονῶν τῶν ἐχθρῶν σου. ἀινέ-
σαισαν ὡς Θεὸν τὸν ἐκ σου μέλλοντά προῖρη-
σάσαι οἱ διὰ πίστεως ἀγίασμος, διὰ πνεύ-
ματος ἀγίου κεκλημαῖοι πρὸς ἀδελφότη-
τα, ὡς Ἰακώβος ὁ ἀδελφὸς τῆς Κυρίας, καὶ
οἱ λοιποὶ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἰσραὴλ τῶν τριῶν τῶν
πρὸ αὐτῶν μὴ ὄβλογηθέντων ἔτος πρῶτος
ἐτάγη ἐν τοῖς ὄβλογημένοις, καὶ μή τι τῆ-
το δίδωσιν ἡμῖν ἀνοιαν, ὅτι πρῶτοτάκῃ
αἰτίαν ἔχει;

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἰσραὴλ, σὲ ἀινέσαισαν οἱ
ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτα τῶν
ἐχθρῶν σου· προσκυνήσασί σοι υἱοὶ τῆς πα-
τρὸς σου· Τῆς ἐπιθυμίας καὶ συγγενῶν καὶ ἄλλο-
φύλων κατάρξεις, καὶ γενήσῃ παρὰ πᾶ-
σιν ἐπαινετός.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἰσραὴλ, σὲ ἀινέσαισαν οἱ
ἀδελφοί σου, καὶ τὰ ἐξῆς. Ὡς περὶ τῶν Ρα-
βίμ καὶ τῶν Συμεῶν καὶ τῶν Λοβί προλέγων,
ἐκ αὐτοῖς τὰ συμβησόμενα, ἀλλὰ ταῖς ἐξ
αὐτῶν Φυλαῖς προαγορεύει· ἔτω καὶ τῆς
Ἰσραὴλ τῶν Φυλῶν, Ἰσραὴλ ὀνομάζει, τὴν ἐκ
τῆς Ἰσραὴλ· ἔπερὶ τῆς Κυρίας λέγων νῦν, ὡς-
τινὲς οἴονται, ἀλλὰ τῆς βασιλευσῆς τῶν
ἄλλων Φυλῆς.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἐκείνον τὸν
Ἰσραὴλ τὸν υἱὸν τῆς Ἰακώβ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν
ἤνεσαν. τῆτον δὲ τὸν Ἰσραὴλ ἀινέσαισαν οἱ
ἀδελφοὶ· ἐπέφησιν ἔτος ὁ Ἰσραὴλ· διηγή-

Ματθ. 27. 25.

Ψαλ. 21. 22.

» σομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέ-
 » σω ἐκκλησίας ὑμνήσω σε· ἔ λέγεται πρὸς
 » ἐκείνον τὸν Ἰούδα, ἀγ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτα
 » τῶν ἐχθρῶν σου. πῶς ὑβρίζεται ἐπὶ νῶτα
 » τῶν ἐχθρῶν τὰς χεῖρας ἐκείνος ὁ Ἰούδας
 » ἐπιτεθείς; ἡ ἰσορροπία ἔδεν τοῖστον ἀνέγρα-
 » ψε περὶ αὐτῶν. ἐὰν δὲ νοήσης τὴν ἐπιδη-
 » μίαν τῆς Κυρίας Ἰησοῦ καταργουμένης τὸν διά-
 » βολον, ἀπεκδυομένους τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
 » ἐξουσίας, καὶ δειγματίζοντας, καὶ θριαμ-
 » βύοντος ἐν τῷ ξύλῳ, ὁρᾷς πῶς ἐπὶ τῶ-
 » τον τὸν Ἰούδα πεπλήρωται ἡ λέγασσα προ-
 » Φητεία· ἀγ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτα τῶν ἐχ-
 » θρῶν σου.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἐχθρὸς λέγων, κα-
 Ψαλ. 109. 1. Ὡς Φησὶν ὁ πατήρ αὐτῶν, καθὼς ἐκ δεξιῶν-
 » μου, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐχθροὶ γὰρ εἰσιν οἱ διώ-
 » ξαντες αὐτόν, καὶ ἕως τῆς σήμερον διώ-
 » κοντες. τὸ δὲ, ἀγ χεῖρές σου, τρεῖς ἢ
 » ἰσχύς σου. τὸ δὲ, ἐπὶ νῶτα τῶν ἐχθρῶν σου,
 » ὅτι καὶ ἀποφύγωσιν αὐτόν, ἐπ' ἐσχάτων
 » τῶν καιρῶν ἐξομολογήσεται αὐτῷ ὁ λαός.
 » ἔτσι γὰρ εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς πατρὸς αὐτῶν, κα-
 Ησ. 1. 2. Ὡς λέγει διὰ Ἡσαΐα τῆς προφήτης, ἡγὼς
 » ἐγέννησα, καὶ τὰ ἐξῆς.

**Θ. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ
 βλαστῶν ἡμέμιν ἀνέβη· ἀναπεσῶν ἐκοι-
 μήθη ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς
 ἐγερεῖ αὐτόν;**

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁ μὲν Ἀκύλας
 » Φησὶ, σκύλαξ λέοντος Ἰούδα· ἀπὸ ἀλω-
 » σεως ἡμέμιν ἀνέβη· κάμψας, κατεκλί-
 » θης· ὁ δὲ Σύμμαχος, σκύμνος λέοντος
 » Ἰούδα· ἐκ θηριαλώσεως ἡμέμιν ἀνέβη· ὁ-
 » κλάσας ἡδραδίης. δι' ὧν σαφῶς παρίστα-
 » ται ἢ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις, καὶ ἢ ἐξ ἄλλου
 » ὡς ἐκ τινος θηριαλώσεως τῆς Σωτηρίας
 » ἡμῶν ἀποφυγῆς. τὸ δὲ ὁκλάσαι καὶ ἔδρασ-
 » θῶμαι, ἀλλὰ μὴ καταπεσεῖν, ὅμῃ τὸν θά-
 » νατον ἔδειξε διὰ τῆς ὁκλάσαι, καὶ τὸ μὴ
 » ὑποσυρῶμαι ὁμοίως ταῖς τῶν ἄλλων ἀν-
 » θρώπων ψυχαῖς διὰ τῆς ἡδραδίης.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα·
 » ἐκ βλαστῶν ἡμέμιν ἀνέβη· ἀναπεσῶν, ἐκοι-
 » μήθη ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγε-
 » ρεῖ αὐτόν; Τὸ μὲν ἐκ βλαστῶν ἡμέμιν ἀνέβη,
 » ἀντὶ τῆς ἡυξήθη, καθάπερ ἐκ τινος ἀγα-
 » θῆς ῥίζης, ἐμῆ, πρέμνος οὐθαλῆς ἐκβε-
 » βλασηκῶς· τὸ δὲ, ὡς λέων, καὶ ὡς σκύ-
 » μνος ἐκ παραλλήλου, δηλοῖ τὸ αὐτό· ὡς
 Ψαλ. 8. 4. τὸ, τί ἐστιν ἀνθρώπος, ὅτι μιμήθη αὐτῶν,
 » ἢ ὡς ἀνθρώπος, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν; τὸ
 » δὲ, ἀναπεσῶν, ἐκοιμήθη· τίς ἐγερεῖ αὐ-
 » τόν; τὴν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν λέγει βεβαίω-
 Ψαλ. 67. 13. σιν. ἔστι γὰρ παράπλησιον τῷ, ἐὰν κοιμη-
 » θῆτε ἀνα μέσον τῶν κληρῶν. καὶ γὰρ πολ-
 » λακίς τῶν λοιπῶν φυλῶν πολεμημένων τε
 » καὶ ἀπαγομένων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτῆ
 » μηδὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀδικημένη διέμε-
 » νε. Φησὶν ἔν, ὅτι φοβερός, ὡς λέων, γε-
 » νήθη τοῖς ἅπασιν.

A,, ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα·
 » ἐκ βλαστῶν ἡμέμιν ἀνέβη. Τὸ ἰσχυρόν, λέον-
 » τι παραβάλλει· τὴν δὲ ὀξείαν εἰς πλεῖ-
 » θος ἐπίδοσιν, ὑβριεῖ βλασῆματι. ἀνα-
 » πεσῶν, ἐκοιμήθη ὡς λέων, καὶ ὡς σκύ-
 » μνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; νῦν κοιμησὶν λέ-
 » γει τὴν κληρονομίαν τῆς ἀπονεμηθείσης
 » τῷ Ἰούδα γῆς, ὡς καὶ ὁ Δαβὶδ· ἐὰν κοι- Ψαλ. 67. 13.
 » μήθῃτε ἀνα μέσον τῶν κληρῶν, τρεῖς ἢ
 » ἀναπαύητε καὶ τῶν κληρῶν ἀπολάβητε.
B τὸν γὰρ προσήκοντα κληρῶν αὐτῷ εἰλη-
 » φως ὁ Ἰούδας, καὶ καταπαύσας, καὶ ὡς περ
 » κοιμηθεὶς ἐκ τῶν πολλῶν πόνων τῶν προαι-
 » ληφότων, καθάπερ λέων ἀναπεσῶν, πλα-
 » τύτερος γέγονε, καὶ λέοντος φοβερώτερος.
 » ἂν ἀναστῆται τῶν θυχερῶν ἐςί.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οἶδε γὰρ αὐτῷ, ἄτε
 » προνομίων ἡξιωμένῳ, πρὸ τῶν λοιπῶν
 » φυλῶν τετιμηθεῖς. καὶ ἐπεὶ ἐξῆρχεν ἐν
 » πολέμοις, καὶ μόνῃ τῆς παντὸς ἔθνης ἡγε-
Γ » το ἐν ταῖς πρὸς τὰς ἐχθρὰς παρατάξε-
 » σιν, εἰκότως ἐπιλέγεται πρὸς αὐτῷ, ἀγ
 » χεῖρές σου ἐπὶ νῶτον τῶν ἐχθρῶν σου. εἶτα
 » διὰ τὸ ἀρχικὸν καὶ βασιλικὸν ἀξίωμα,
 » σκύμνος λέοντος εἶναι λέγεται πρὸς αὐ-
 » τῷ. σεμνωμένος δὲ ὁ πατριάρχης ὅμῃ
 » καὶ προφήτης ἐπὶ τῷ τῆς φυλῆς ἀξιώ-
 » ματι προσέθη, λέγων, ἐκ βλαστῶν ἡμέμιν
 » ἀνέβη. τὸ δὲ, ἀναπεσῶν, ἐκοιμήθη ὡς
 » λέων, καὶ ὡς σκύμνος λέοντος, τὸ γὰρ
 » ὅμῃ καὶ θαρσαλαῖον, καὶ τὸ ἐπὶ τῶν
 » ἔξωθεν ἐπίοντων ἀκατάπληκτον, τό, τε
 » ἄφοβον καὶ τῶν ἐχθρῶν καταφρονητικὸν
 » παρίστη. τοῖστον δὲ αὐτόν ὄντα, μᾶλλον
 » δὲ τοιαύτῳ ἔσαν τῷ φυλῷ, τίς, Φησὶν,
 » ἀναστήσει; μέγαν τινὰ καὶ θαυμαστὸν, ἀνά-
 » νιόντε καὶ δυσεύρητον ἔσεσθαι τὸν μέλ-
 » λοντα ἀναστήσειν τῆς θρόνου, καὶ μεταστή-
 » σαι τῆς ἀρχικῆς ἀξιώματος τῷ διαληφθεῖ-
 » σαν φυλῷ ἀνιξάμενος, θαυμαστικῶς ἐπι-
Ε » λέγει τὸ, τίς ἄρα εἶη ὁ τὸν Κύριον ἡμῶν
 » ἀναστήσειν ἐκ νεκρῶν; τίς δ' ἄλλος, ἢ ὁ
 » πατήρ τῆς Κυρίας;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίς, Φησὶν, ἀναστήσει
 » αὐτόν; τρεῖς ἢ ἀβλήτων ὑπέστη θάνα-
 » τον, ἀλλὰ καίτοι πάντας ἐλεῖν ὡς λέων καὶ
 » καταπλοῆσαι διώμενος, καὶ τῆς τῶν θη-
 » ρευόντων ἐκδιῶσαι χεῖρος, ἀνεκλήθη. καὶ
 » καθάπερ ὠήθησαν οἱ σαυρῶν ἡρημένοι
Z » θανάτῳ καλεσθημένοι, ἀλλ' οἷον ὑπὸν χρη-
 » σάμενος, καὶ καταμύσας βραχύ. (1)

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸν κατ' οἰκονομίαν θά-
 » νατον σημαίνει τὸ, κατακλιθεὶς. λέων ἐστὶν
 » ὁ Χριστὸς τοῖς τελείως ἀποθηριωθεῖσι· τοῖς
 » δὲ ἔτι εἰσαγωγικοῖς, σκύμνος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῶν Ἰούδα πολλὰς ἐπαί-
 » νους διέξεισι. Ἰούδα σὲ ἀνέσασεν οἱ ἀδελφοί-
 » σου· ἀγ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτων ἐχθρῶν σου·
 » σκύ-
H, » μνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστῶν ἡμέμιν ἀνέ-
 » βη· ἀναπεσῶν, ἐκοιμήθη ὡς λέων, καὶ
 » ὡς

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Κύριλλος ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 223.

» ὡς σκύμνος· τίς ἐγερῆ αὐτόν; Ἀλλὰ τῶν ἄδεν τῷ Ἰούδα ἀρμόττει, ἀλλ' ἢ τῇ ἐκ τῆς βλασησάση Φυλῆ. βασιλικὴ γὰρ ἡ αὐτῆ, πρῶτα μὲν τῷ Δαβιδ βασιλεύσαντος, εἶτα τῶν ἐξ ἐκείνου. καὶ πασῶν δὲ τῶν ἄλλων Φυλῶν ἡ διωατωτάτη. καὶ γὰρ ἠνίκα Δαβιδ ὁ βασιλεὺς ἀριθμηθῆναι προσέταξε τὸν λαόν, τετρακοσίας τῷ Ἰούδα χιλιάδας εὔρε, τῶν δὲ ἄλλων Φυλῶν ἐνακοσίας. καὶ μέντοι καὶ τῇ ἐρήμῳ διαριθμηθέντες, πλείους ἠφθῆσαν τῶν ἄλλων Φυλῶν. ἀλλὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς προρρήσεως τῷ Ἰούδα ἐλαβὼν ἐπὶ τῷ δεσπότη Χριστῷ ὅς ἐκ βλασῆ ἀνέτειλε, κατὰ τὸν πατριάρχην Ἰακώβ, καὶ κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, ἐξῆλθε ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης ἀνέβη. αὐτῷ δὲ καὶ τὸ ἀναπεσὼν δὲ, ἐκοιμήθη ὡς λέων, ἀρμόττει, καὶ τὸ, ὡς σκύμνος λέοντος. ὡπερ γὰρ ὁ λέων καὶ καθύδων ἐστὶ φοβερός, ἕτως ὁ δεσποτικὸς θάνατος φοβερός καὶ τῷ θανάτῳ καὶ τῷ διαβόλῳ γεγένηται. λέοντα δὲ αὐτόν, καὶ σκύμνον κέκληκε λέοντος, ὡς βασιλεῖα καὶ βασιλείως ἦν, καὶ Θεὸν καὶ Θεὸν ἦν. καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον γὰρ ἐκ τῷ Δαβιδ ἐβλάσησε, καὶ ὡς Θεὸς προ αἰώνων ἐκ τῷ πατρὸς ἐγεννήθη. καὶ τὸ, τίς ἐγερῆ αὐτόν; τῷ ἄφατον αὐτῷ δεικνύσι δυνάμιν. αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἀνέστησε, κατὰ τῷ αὐτῷ προρρήσιν· λύσατε γὰρ Φησὶ τὸν ναὸν τῆτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

Ἡσ. 11. 1.

Ἰωάν. 2. 19.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σκύμνος ἐν λέοντος ὁ Χριστός, καθάπερ ἀπὸ βλασῆ καὶ ἐκ ρίζης εὐγενῆς ἀναφύς, τῆς ἀγίας παρθένου. καὶ γὰρ ἐστὶν αὐτὸς ἢ τῆς διωάμεως ῥάβδος, ἡ ἐκ Σιών ἡμῖν ἀπέειλεν ὁ Θεός· ἢ πάντας παρακαλῶσα καὶ ἀνέχεσσα βακτηρία, ἢ τῆς οὐδύτητος τε καὶ βασιλείας, ἢ ὁρθῶς μὲν καὶ πρᾶως τὰς τῶν ἀγίων ἀγάλας διαποιμαίνουσα, σωτηρίβουσα δὲ καθάπερ τὸ σκεῦος κεραμῆως ὁσράκινον τῶς ὑπ' αὐτῷ νέμεσθαι μὴ ἀνεχομένης. αὐτὸς ἢ ῥάβδος ἢ Ἰακώβ, ἢ τόπον ἔχεσσα τῷ θείαν σκλιῶν, καὶ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων εἰσενηνεγμένη, ἢ ἐξανθήσασα κάρυα· ὅπερ ἐστὶν ἀναστάσεως σύμβολον. ἕυλον γὰρ τὸ ἐκ κάρυας, ἀγρουπνίας πως ἐστὶν ἐμποητικόν. ἐκτετμηται δὲ τὸ τῆς ἀναστάσεως μυσηρίου ἐν ἐκκλησίαις Θεῶ. διὰ τῆτον καὶ ὁ μακάριος Ἰακώβ βλασὸν ὀνομάσας, οὐδὲς διαμείνηται τῆς οἰκονομίας.

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη, τετῆσιν ἐκ ἀβέλητον θάνατον ὑπέστη Χριστός, καίτοι πάντας ἐλεῖν, ὡς λέων, καὶ καταπλοῆσαι διωάμενος.

» ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί δὲ ἐστὶ τὸ ἀναπεσὼν, ἐκοιμήθη ὡς λέων; Ὡπερ δὴ ὁ λέων ἐκ ἐγρηγορῶς μόνον, ἀλλὰ καὶ καθύδων ἐστὶ φοβερός, ἕτω καὶ ὁ Χριστός ἐπρὸ τῷ σαυρῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ

Α τῷ σαυρῷ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τελευτῇ φοβερός ἡ, καὶ τὰ μεγάλα τότε ἐργάζετο θαύματα· ἡλιον ἀποσρέφον, πέτρας τέμνων, τῷ γῆν κλονῶν, τὸ καταπέτασμα χίζων, τῷ γωαῖκα τῷ Πιλάτῳ δεδιδόμενος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τότε σκότος τῷ οἰκνμένῳ κατελάμβανε, καὶ νύξ ἐν ἡμέρῳ μέση ἐφαίνετο. τότε ὁ θάνατος ἐτήκετο, καὶ ἡ τυραννὶς αὐτῷ ἐλύετο. πολλὰ ἐν σώματα τῶν κεκοιμημένων ἀγίων ἠγέρθη. ταῦτα ἀνωθεν προλέγων ὁ πατριάρχης, καὶ δεικνύς ὅτι σαυρῶμενός ἐστι φοβερός, ἀναπεσὼν, Φησὶν, ἐκοιμήθη ὡς λέων. καὶ ἐκ εἶπε, κοιμηθῆση, ἀλλ' ἐκοιμήθη, διὰ τὸ πάντως ἐσόμενον. ἕτος γὰρ τοῖς Προφήταις παντάχῃ τὰ μέλλοντα, ὡς γεγενημένα προλέγειν. ὡπερ γὰρ ἐκ ἐνὶ τὰ γεγενημένα, μὴ γεγενῆσθαι· ἕτως ἕδὲ τῆτον. διὰ τοι τῆτον, τῷ σοχασμῷ τῷ παρωχηκότος χρόνος, τὰ μέλλοντα προαναφωῆσαι, τὸ ἀδιάπλωτον αὐτῶν, καὶ πάντως ἐσόμενον διὰ τῆτων ἐνδεικνύμενοι. τὸ γὰρ πάντως μέλλον, ἡδη γεγένηται παρὰ Θεῷ· καὶ πᾶς χρόνος αὐτῷ πάρεστιν· ὡς ἐν τῷ, ὡρ- Ψαλ. 21. 16. ξαν χείρας μου. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡπερ ὁ λέων, Φησὶ, καὶ κοιμώμενος, καὶ ἐγρηγορῶς φοβερός ἐστὶν, ἕτω καὶ ὁ Χριστός δηλονότι μέχρι τῆς ἐλθῆσεως αὐτῷ.

Δ 1. Οὐκ ἐκλείψει ἀρχῶν ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῷ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Οὐκ ἐκλείψει ἀρχῶν ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῷ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἀπόκειται. Ὡδησάντινες τὰς προρρήσεις ταύτας ἐκ εἰληφέναι τῷ Ἰούδα, ἀπὸ τῷ καὶ τῷ φυλῷ ταύτῳ γενόμενῳ ὑπὸ Βαβυλωνίοις αἰχμάλωτον, τῷ βασιλείαν ἀποβαλεῖν· ἐπροσχόντες, ὅτι καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἕδὲν ἦτον ἡ Φυλὴ αὐτῆ τῶν ἄλλων καθηγάτο Φυλῶν, ἐπανισάτε πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, τῆς ἐπανόδος διὰ τῷ Ζοροβάβελ κατάρξασα, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τὰς μακεδονικὰς ἐφόδος ἠγησαμένη πάντος τῷ λαῷ, ἄχρις ἕ μετὰ τῷ τῷ Σωτῆρος ἐπιδημίαν ὑπὸ Ῥωμαίων αἰχμάλωτοι γενόμενοι, τῆς γῆς εἰς τὸ παντελὲς ἐκπεπλώκασιν.

» ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἀχρι τῆς περὶ τῆς φυλῆς εἰπῶν, ἀντεῦθεν ἕτερόν τι βέλεται λέγειν. ἐκ ἐκλείψει γὰρ Φησὶν ἀρχῶν ἐξ Ἰούδα, καὶ τὰ ἐξῆς. Ἄλλος γὰρ ἀρα Ἰούδας, ἄλλοι δὲ οἱ ἀρχοντες οἱ ἐκ τῷ Ἰούδα, καὶ ἕτερος ἢ προσδοκία τῶν ἐθνῶν, ἕ ἐλθόντος, ἐπέλιπον οἱ ἀρχοντες οἱ ἐξ Ἰούδα. τίς ἐν ὁ Ἰούδας; ἢ Φυλὴ. τίνας δὲ οἱ ἀρχοντες; οἱ βασιλεῖς. τίς ἢ προσδοκία τῶν ἐθνῶν; ὁ Κύριος. τί ἐν, ἕως τῆς τῷ Σωτῆρος πα-

LI 2

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ταῦτα ἐχ. εὐρηται.

ροσίας βασιλεῖς ἦσαν οἱ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰούδα; ἀλλ' ἑδείς φαίνεται τῶν Ἰσραηλιτῶν ἄρχας μετὰ τὸν Ζοροβάβελ ἐκ Φυλῆς Ἰούδα. πρὸ γὰρ τῆς Κυρίας Φανερώτατα οἱ ἀπὸ Μωδεμ τῆς κώμης Ἀσαμωναῖοι τῆς λευιτικῆς Φυλῆς τυγχάνοντες, ἤρξαν τῆ λαῶ, καὶ τελούταίον ἐβασίλευσαν. πῶς ἐν σωθήσεται τὸ, ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῆ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, εἰ μὴ ἔτω νοηθεῖ; ὅτι ἐξ Ἰακώβ ἐκ ἐκλείψει ἄρχων, τρεῖςιν ἢ Φυλῆ ἄρχουσα καὶ κρατῆσα, καὶ μείζων τῶν ἄλλων ἔσα, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος. ὅτι δὲ τὴν Φυλῆν, ἄρχοντα λέγει ὁ Μωσῆς, ἀλλ' ἔ τῆς ἐν αὐτῷ βασιλεύσαντας, μαρτυρεῖ ὁ Ἀκύλας, σκηπτήρον εἰρηκῶς, ἀντὶ τῆ, ἄρχων. σκηπτήρον δὲ ἢ Φυλῆ ὀνομάζεται. καὶ γὰρ ἀληθῶς τὸ κατα τῶν ἄλλων ἀξίωμα διετελέσεν ἔχουσα ἢ Φυλῆ Ἰούδα τὸν πλείονα χρόνον, καὶ τὸν ναὸν ἔχουσα, καὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ πᾶσαν τὴν λατρείαν, ἕως ἀπειθήσασα τῷ Κυρίῳ, σὺ ταῖς ἄλλαις ἠχμαλωτίδῃ ὑπὸ Ῥωμαίων.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἦρχον μὲν γὰρ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ οἱ παρ' αὐτοῖς ἦσαν ἠγόμενοι, μέχρις ἂν Ἡρώδης Ἀντιπάτρος παῖς, Παλαισινὸς τὸ γένος, Τετραρχῆς ὀνόμασαι, καὶ μετεποιήσατο τῆς ἀρχῆς. ἐφ' ἣ καὶ αὐτὸς γεννήθηται Χριστός, ἢ τῶν ἐθνῶν προσδοκία. ὅτι γὰρ σέσωσαι τῶν ἐθνῶν ἢ πληθῆς, γεννηθεὶς αὐτῆ, μακρῶν ἔ δεήσει πρὸς ἀπόδειξιν λόγων, αὐτῆ διακεκραγόντος τῆ πράγματος. πλὴν ὅτι προεισέφρησε μὲν [διὰ] πίσεως ὁ ἐξ ἐθνῶν ἀρτιγενῆς τε καὶ νέος λαὸς, εἰσκληθήσεται δὲ μετ' αὐτὸν ὁ Ἰσραὴλ, ἐδίδαξελέγων εὐθύς. δεσμεύων πρὸς ἄμπελον, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προαγορεύει καὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆ τὸν καιρὸν· ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῆ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. τῆτο τῆς τῆς Κυρίας παρουσίας σημεῖον σαφέςατον. ἐξέλειπον γὰρ τῶν Ἰουδαίων ἔχ οἱ βασιλεῖς μόνοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Προφῆται, ὡσε δειχθῆναι τὸ τῆς προρόφῆσεως τέλος. τῆ γὰρ Σωτῆρος ἡμῶν τίτλεισθαι μέλλοντος, ἀλλόφυλοι αὐτῶν ἐκράτησαν βασιλεῖς, ἵνα ὁ αἰώνιος δειχθῆ βασιλεὺς, ἢ τῶν ἐθνῶν προσδοκία, κατὰ τὴν δοθεῖσαν παρὰ τῆ Θεῆ τῶν ὅλων πατριάρχαις ἐπαγγελίαν. καὶ γὰρ καὶ τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ Ἰσαὰκ, καὶ τῷ Ἰακώβ ὑπέχετο ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἐν τῷ σπέρματι αὐτῶν δύλογησεν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. τῆτο αὐταῦτα παρεδήλωσε, τὸν Ἰούδαν δύλογῶν ὁ Ἰακώβ ὁ πατριάρχης. ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῆ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.

ΛΗΛΟΥ. Τὸ ἐνταῦθα λεγόμενον, ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, ἔ περι αὐτῆ ἐκείνῃ τῆ πρώτῃ ἀνδρὸς ἐξάκειν δεήσει·

A, ὡπερ ἔδὲ τὸ, Ἰούδα σὲ αἰνέσαιεν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ ἐξῆς, ἐπ' ἐκείνῃ ἀνεφέρετο. πλείοις γὰρ χρόνοις ἄρχοντες καὶ ἠγόμενοι τῆ Ἰούδα κατέστησαν ἐκ ἐκ τῆς ἐκείνῃ τῆ ἀνδρὸς διαδοχῆς. πρώτος γὰρ Μωσῆς αὐτὸς ἠγήσατο τῆ λαῶ, ἐκ ἐξ Ἰούδα, ἀλλ' ἐκ τῆς Λευὶ γεγονώς. εἶτα ὁ Ἰησῆς ὁ ἐκ Φυλῆς Ἐφραῖμ· μεθ' ὃν ἤρξε Δεβόρορα ἐκ Φυλῆς Ἐφραῖμ, καὶ Βαρακ ἐκ Φυλῆς Νεφθαλείμ· μεθ' ἧς Γεδεὼν ἐκ Φυλῆς Μανασσῆ, καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐκ Φυλῶν ἐτέρων. εἶτα, ἀναρχίας γενομένης, ἠγείτο αὐτῶν Ἡλὶ ὁ ἱερεὺς ἐκ Φυλῆς Λευὶ. εἶτοι πάντες Κριταὶ ἐκ ἐκ διαδοχῆς Ἰούδα, ἐκ διαφόρων δὲ Φυλῶν ἄλλοθεν ἄλλος γενόμενος. καὶ ὁ μετὰ τῆτος πρώτος αὐτῶν βασιλεύσας Σαῦλ ἐκ Φυλῆς ἦν Βενιαμίν. πῶς ἐν τὸ, ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς ἂν οἰηθεῖ τις ἐπὶ τῆς ἐκ Φυλῆς Ἰούδα ἄρχοντας καὶ ἠγόμενους ἀνενεχθήσεται; ὅτε φαίνονται ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς τῆ Ἰακώβ τελούτῆς ὅλοις ἔτεσιν ἐγγύς περ χιλίοις ἐκ ἐκ μόνῃς τῆς Φυλῆς Ἰούδα προαχθέντες, ἀλλ' ἐξ ἄλλων, μέχρι τῶν τῆ Δαβὶδ χρόνων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆς προλέξεως μεμψόμενος ἕως Ἰακώβ, ὡς διάτινα πλημμελήματα τῆς μελλούσης προρόφῆσεως ἀναξίως γεννημένους, ὡς κρείττονι τῶν ἀδελφῶν Ἰούδα, τὰ δε θεασίσει. ἐσκόπει γὰρ διὰ τίνος τῶν παίδων ἢ περι τῶν ἐθνῶν ἐπαγγελία προβήσεται, αὐτῶ τε καὶ τοῖς αὐτῆ πατράσιν ἐκ Θεῆ δεδομένη. ἐπὶ δὲ τὸν τέταρτον ἐλθὼν τὸν Ἰούδαν, ὁμῆ μὲν τὸν φῆσαντα αὐτῷ χρησμένον· βασι-

Γα. 31. 11.

λεῖς ἐκ τῆς ὁσθῆσεως ἐξελεύσονται· τέλος λήψεται θεασίσει διὰ τῆς τῆτε διαδοχῆς, ἐξ ἣ καὶ τὸ βασιλικὸν γένος σωθήσεται, ὁμῆ δὲ παρίησι καὶ τὸν περι τῆς τῶν ἐθνῶν κλήσεως χρόνον. ἐξ αὐτῆ δεικνύς καὶ τὸν δι' ἔπερ ἢ κλήσις Χριστὸν, δι' ὃν καὶ βασιλικῆς ἠξιώθη παρὰ τῆς ἄλλης Φυλῆς. καὶ ἀπὸ τῶν Μωσέως χρόνων, Θεὸς προσάξει, κατὰ τὴν διάταξιν, τῶν λοιπῶν ἠγείτο Φυλῶν. καὶ ἐν τῷ ἐγκαινισμῷ τῆς σκηνῆς πρώτοι τὰ δῶρα προσήνεγκαν· καὶ ἐν τῷ διαμερισμῷ τῆς γῆς αἱ μὲν ἄλλαι φυλαὶ διὰ κλήσεως, ἀκληρωτὶ δὲ αὐτῆ τὸ οἰκεῖον μέρος κομίζεται· καὶ μετὰ τὴν τελούτῃ Ἰησῆ, Θεὸς προσέταξεν ἐπὶ τῆς Χαναναίας ταύτῃ ἠγήσαται· καὶ πανταχῆ ταύτῃ ἠγόμενῶν ὄρησομεν. εἰ γὰρ καὶ οἱ Κριταὶ ἐκ διαφόρων ὄρμωντο μερῶν, ἀλλ' ἐν καθόλου ἢ τῆ Ἰούδα Φυλῆ τῆ παντός ἔθνεος ἠγείτο. πολὺ δὲ μάλλον ἀπὸ τῆς τῆ Δαβὶδ βασιλείας, καὶ κάτω, μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας τῆς εἰς Βαβυλῶνα, καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον. καὶ ἐν Παραλειπομέναις δὲ πρώτῃ γενεαλογεῖται. λέπεται δὲ ἐν τῆτοις ἀκολούθως καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις τὴν αὐτῆ Φυλῆ τῶν λοιπῶν ἠγείσθαι μέχρι τῆς τῆ Σωτῆρος ἐπιδημίας· εἰ καὶ μὴ θεῖαν ἔχομεν μέχρι ταύτης ἰσορῆσαν Γραφῆν· λόγος γὰρ αὐτῆ

τὴν

τῶ τῶν πασῶν ἠγεῖσθαι Φυλῶν μέχρι τὸ γένος ὑπὸ Ῥωμαίων δεδάλωται. διὸ καὶ τὸ πᾶν ἔθνος ἐξ αὐτῆς προσαγορεύοντα, (1) ἀλλ' ἐκ ἀπὸ τῆ Ῥεβίμ, ὃς πρωτότοκος ἦν, καίτοι τῶν πρωτοτόκων τιμωμένων κατὰ τὸν νόμον· ἐδὲ ἀπὸ τῆ Λοβί πρεσβυτέρη ὄντος, καὶ ἱερωσῶν τετιμημένη, ἢ καὶ ἀπὸ τῆ Ἰωσήφ ἀρχαντος Αἰγύπτου, καὶ τῶν ἀδελφῶν, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆ, χρόνον ἐπὶ πλείστον ἠγησαμένων τῶν Ἰ Φυλῶν. διατὶ δὲ μὴ ἀπὸ τῆ Βενιαμίν; ἔπερ ἦν ἐν τῷ κλήρῳ ἢ τῆ παντὸς ἔθνος μητρόπολις. ἀλλὰ γὰρ ἢ τῆ Ἰδα Φυλὴ ἀνωτέρω ἦν ἀρχικὴ, καὶ ἠγεῖτο πάντων, ἕως ἦσαν αὐτόνομοι κατὰ τὴν προφητείαν· ἦσαν δὲ μέχρι τῶν Ἀγγύς χρόνων ἐλδοῦδροι καὶ αὐτόνομοι· κατ' ὄν, Χριστὸ Φανσίτος, τὸ ἔθνος ἅπαν. δεδάλωται. ὅτε καὶ πρῶτος ἀλλόφυλος Ἡρώδης ἠγήσατο, καὶ βασιλεὺς Ἀγγύς, ὃ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίσας αὐτῷ μετὰ καὶ τῆς συγγλήτης, (2) ἐξ Ἀντιπάτρου γεγονότι τὸ γένος Ἀσκαλωνίτη ἱεροδῶλε Ἀπόλωνος, καὶ Κυπρίνης ἐξ Ἀράβων. μητροῦς. ἔτος γὰρ τὸν ἐκ διαδοχῆς τῶν ἀρχιερέων ἕστατον ἠγησάμενον Ἰρκανὸν ἀνελῶν, (3) Ἰσδαίων ἀναγορεύεται βασιλεὺς. καὶ ἀπλῶς, ὡς ἐπὶ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἄλλος μὲν ἐξ ἄλλων ἔθνων βασιλεὺς, καὶ ἀρχοντες, καὶ στρατηγοὶ προχειρίζονται, Ῥωμαίων δὲ τὸ πᾶν ἰσχυροῦν κράτος· ἔτις ἐπὶ τῶν Ἰσδαίων, τὸ μὲν πᾶν κράτος τῆς Ἰδα ὑπῆρχε καθόλου Φυλῆς, οἱ δὲ κατὰ μέρος βασιλεὺς καὶ ἀρχοντες ἐξ ἄλλων Φυλῶν ἐδ' ὅτε πρὸ βάλοντο.

ια. Δεσμείων παρὸς ἀμπελον τὸν πῶλον αὐτῆ, καὶ τῆ ἔλικι τὸν πῶλον τῆς ὄντος αὐτῆ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Εἰπὼν γε μὴν ὁ Προφήτης, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἀποκεῖται, καὶ μετὰ τὰς ἀπαξ ἀπὸ τῆς Φυλῆς ἐπὶ τὸ πρῶτον τῆ Χριστῆ, πάντα λοιπὸν περὶ αὐτῆ λέγει τὰ καθ' ἑξῆς· διωαμένων μὲν καὶ αὐτῶν παχυμερέστερον εἰς τὸ κοινὸν ἐκλαμβάνεσθαι, ὡς πολυοῖνον τῆ Ἰδα κατακληρωθέντος μερίδα· τὸ δὲ ἀληθινόν, ἐπὶ τῆ σωτήρος ἡμῶν εὐαγγελίου Χριστῆ. καὶ ἔτος προσδοκία ἔθνων. ἐν αὐτῷ γὰρ ἢ κοινὴ καὶ καθολικὴ γέγονε τῶν ἀνθρώπων σωτηρία.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἐν τοῖς ἀγίοις Εὐαγγελίοις ἀναγεγραμμένον εὐαγγέλιον. ὁ γὰρ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, δεῖξαι θελήσας, ὅτι τῆ σαυρῆ τὸ πάθος ἐκὼν ὑποδέχεται, κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆ Πάσχα, πληρῶν τὴν ἐφ' ἑαυτῷ προφητείαν, τὴν,

Α, „ μὴ φοβῆθ' ἰσχυρότερον Σιών, ἰδὲ ὁ βασιλεὺς—Ζαχ. 9. 9.
 „ σε ἐρχεται σοὶ δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς
 „ πρῶτος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ
 „ πῶλον ἰὸν ὑποζυγίᾳ· ὤρμησε μὲν ἐλθεῖν
 „ εἰς Ἱεροσόλυμα, κελῶν δέ τισι τῶν μα-
 „ θητῶν ἀπελθεῖν εἰς τὴν κατέναντι κώμην, Μάρ. 11. 2.
 „ κακεῖ δεδεμένῳ ὄνον ὑβρόντας, καὶ τὸν
 „ πῶλον αὐτῆς λύσαντας, ἀγαγεῖν πρὸς
 „ αὐτόν. καθεσθῆναι δὲ ἐπ' αὐτόν, εἰσεῖσι μὲν
 „ εἰς τὴν πόλιν, ὡς εἰς τῶν πολλῶν· ἵνα
 Β μὴ τῷ παραδόξῳ καὶ λαμπρῷ τῆς εἰσόδου
 „ δὲ δόξῃ πρὸς ἑαυτόν αὐτῷ ἐφελκυσσάσθαι·
 „ τὸ δὲ ἀληθείας ἔχειν ἔτω τὸ πρῶτον, καὶ
 „ τὸ θεῖον ἀντικρὺς εἶναι ῥοπῶν, τὴν εἰς
 „ τῆ αὐτῆς κατασῆσαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Αἰνίττεσθαι δὲ ἠγεῖσθαι διὰ τῶν, τὸν μὲν πῶλον, ἀντὶ (4) τῶν Ἀποστόλων καὶ μαθητῶν τῆ σωτήρος ἡμῶν χορόν· τὴν δὲ ἀμπελον, ἐν ἣ τὸν πῶλον προσέδησε, τὴν ἔνθεον καὶ ἀόρατον αὐτῆ διωαμίν, ἣν αὐτὸς παρασῆς, ἐδίδασκε λέγων, ἐγώ εἰμι ἢ ἀμπελος ἢ ἀληθινὴ, ὁ Ἰωάν. 15. 1.
 „ πατήρ μου ὁ γεωργὸς ἐστίν. ἔλιξ δὲ τῆς ἀποδοθείσης ἀμπέλου, εἴη ἂν ἢ τῆ Θεῆ λόγος διδασκαλία, ἐν ἣ τὸν πῶλον τῆς ὄντος κατεδήσατο, τὸν νέον καὶ ἐξ ἔθνων λαόν, γέννημα τυγχάνοντα τῶν Ἀποστόλων αὐτῆ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Πῶλον λέγει τὴν ἐξ ἔθνων ἄλλον, τὴν ἐκ περιτομῆς κλήσιν. ὄνον δὲ μίαν, τρεῖς ἐκ μίας πίσεως οἱ δύο πῶλοι, ὅπερ ἐστὶν αἱ δύο κλήσεις. καὶ τὸν μὲν πῶλον. προσδεδέσθαι ἐν τῇ ἀμπέλῳ· τὸν δὲ ἕτερον, ἐν τῇ ἔλικι. ἦτοι τὴν μὲν ἐξ ἔθνων ἐκκλησίαν, προσδεδέσθαι τῷ Κυρίῳ· τὸν δὲ ἐκ περιτομῆς, τῇ τῆ νόμῳ παλαιότητι.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Προσέδησε γὰρ ἑαυτῷ, ὡπερ διὰ πίσεως, ἢ ἀμπελος ἢ ἀληθινὴ τὸν ἐξ ἔθνων σεσωσμένον λαόν, ὃν τῷ πῶλῳ παρεικάσει. προσδήσει δὲ ἔτι τῇ ἔλικι τῆς ἀμπέλου, τρεῖς τῇ ἀγάπῃ τῇ παρ' ἑαυτῷ τὸν πῶλον τῆς ὄντος αὐτῆ, Φημὶ δὴ τὸν ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρας τῆς Ἰσδαίων μητροῦς, ἦτοι τῆς σωμαγωγῆς, πεπισθόκοτα λαόν. ἔτω πρὸς ἀλλήλους ἡμερωθέντας, ὡσε τῇ ἔλικι προσδεδεμένους μὴ ἀποπηδᾶν, ἀλλ' ἀνέχεσθαι, καὶ μὴ λυμνίσασθαι τὴν ἀμπελον.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα δυνύς τὸν ἐξ ἔθνων καὶ Ἰσδαίων συζάντα λαόν, δεσμῶν πρὸς ἀμπελον τὴν ὄνον αὐτῆ, καὶ τῇ ἔλικι τῆς ἀμπέλου τὸν πῶλον τῆς ὄντος αὐτῆ. ὅτι δὲ ἀμπελος ὁ Ἰσραὴλ ἰσχυροῦς, ἅπαντες οἱ Προφῆται διδάσκουσι. καὶ γὰρ „ Δαβὶδ Φησιν, ἀμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετή- Ψαλ. 79. 8.
 LI 3 ρας,

(1) Ἐκλήθησαν δὲ τὸ ὄνομα, ἐξ ἧς ἡμέρας ἀνέβησαν ἐκ Βαβυλωνος, ἀπὸ τῆς Ἰδα Φυλῆς, ἧς πρώτης ἐλθέσης εἰς ἐκείνας τὰς τόπους, αὐτοῖ τε καὶ ἢ χώρα τῆς προσηγορίας αὐτῆς μετέλαβον. Ἰωσήφ. α' κεφ. 5. τῆ 11. βιβλ. περὶ Ἰσδαϊκ. ἀρχαιολογ.

(2) Ἰωσήφ. ταῦτα ἰστορεῖ α' κεφ. 26. τῆ 14. βιβλ. περὶ Ἰσδαϊκ. ἀρχαιολογ.

(3) Ὁ αὐτ. α' κεφ. 9. τῆ 15. βιβλ. περὶ Ἰσδαϊκ. ἀρχαιολογ. (4) Ἰσ. τὸν τῶν Ἀποστόλων.

Ἦσ. 5. 1. ρας, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ὁ Ἡσαΐας, ἀμπε-
 ,, λων ἐγαπήθη τῷ ἠγαπημένῳ ἐν κέρατι, ἐν
 Ἱερ. 2. 21. ἔφη Θεός, ἐγὼ δὲ ἐφύττωσάσε ἀμπελον
 ,, καρποφόρον πᾶσαν ἀληθινῶν. καὶ διὰ τῆ
 Δούτ. 32. 32. νομοθέτη, ἐκ γὰρ ἀμπέλων Σοδομῶν ἢ ἀμ-
 πελος αὐτῶν. καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς
 Λεκ. 20. 9. οὐαγγελίοις, ἀνθρώπος τις ἐφύττωσεν ἀμ-
 ,, πελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
 ἀπεδήμησε. πῶλον δὲ, τὸν ἐξ ἐθνῶν ὀνο-
 μάζει λαὸν, ὡς ἀδάμασον ὄντα, καὶ πω-
 λοδάμνῳ ἐκ ἔχοντα. τῆτο γὰρ καὶ ὁ Κύ-
 ριος ἠνέξατο τοῖς Ἀποστόλοις, προσεταχῶς
 εἰς τὴν κατέναντι πόλιν ἀπελθεῖν, καὶ
 λύσαι τὴν ὄνον τὴν δεδεμένῳ, καὶ τὸν
 Μάρ. 11. 2. ταύτης πῶλον, ἐφ' ὃν ἔδειξ, φησὶν, ἀν-
 ,, θρώπων ἐκάδισεν. ἔτε γὰρ πατριάρχης,
 ἔτε νομοθέτης, ἔτε προφήτης τῆς τῶν
 ἐθνῶν ἐφρόντισε σωτηρίας. οἱ δὲ θεοὶ Ἀ-
 πόστολοι προσαχθέντες μαθητεῦσαι πάν-
 τα τὰ ἔθνη, καὶ βαπτίσαι εἰς τὸ ὄνομα τῆ
 ,, πατρὸς, καὶ τῆς υἱοῦ, καὶ τῆς ἁγίας πνεύμα-
 τος, ἔλυσαν μὲν τὴν ὄνον, τρεῖς τῶν ἀν-
 θρώπων τὴν φύσιν, τὴν δεδεμένῳ ταῖς
 τῆς ἀμαρτίας σιραῖς ἔλυσαν δὲ καὶ τὸν
 πῶλον, τὸν ἐκ ταύτης βεβλασηκότα λαόν.
 καὶ ἐπιθέντες αὐτῷ τὰ ἑαυτῶν ἱμάτια, τρε-
 Γαλ. 3. 27. τῆς τὴν χάριν, ἧς ἔτυχον ὅσοι γὰρ εἰς
 ,, Χριστὸν ἐβαπτίσθησαν, Χριστὸν ἐνεδύσαντο
 ὁβλίον ἀπέθωκαν τὸν ἀδάμασον πῶλον,
 καὶ ἐπεκάδισαν αὐτῷ τὸν δεσπότην, καὶ
 προσέδησαν αὐτὸν τῇ ἀμπέλῳ, τρεῖς ἐν
 ἑαυτοῖς ἔξ Ἰσραὴλ γὰρ οἱ Ἀπόστολοι
 καὶ ἕ μόνον αὐτοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐβδομήκον-
 τα μαθηταί, καὶ οἱ τριακίλιοι, ἕς κατὰ
 ταυτὸν ἐσαγήνθησαν τῶν Ἀποστόλων ὁ πρῶ-
 τος, καὶ οἱ πεντακίλιοι, καὶ αἱ πολλαὶ
 μυριάδες, περὶ ὧν ὁ τρισμακάριος Ἰακώ-
 βος τῷ θεοτάτῳ διελέχθη Παύλῳ. ἕ μόν-
 ον τοίνυν τοῖς Ἀποστόλοις σωήθησαν οἱ
 πεπισθυκότες, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν Ἀποστό-
 λων μαθηταῖς. καὶ τῆτο προορῶν ὁ πα-
 ,, τριάρχης, ἔφη ἡ δεσμοῦν πρὸς ἀμπε-
 ,, λον τὸν πῶλον αὐτῆ, καὶ τῇ ἔλικι τῆς
 ,, ἀμπέλων τὸν πῶλον τῆς ὄντα αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Δεσμοῦν πρὸς ἀμπε-
 ,, λον τὸν πῶλον αὐτῆ, καὶ ἐν τῇ ἔλικι τῆς
 ,, ἀμπέλων τὸν πῶλον τῆς ὄντα αὐτῆ. Τινές-
 φασιν, ἐπειδὴ ὁ Κύριος ἀπέσειλε τῆς μα-
 θητῶν τὸν πῶλον ἀγαγεῖν, ἐφ' ἧς καδίσας
 εἰσήλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, προλέγεσ-
 θαι ταῦτα παρὰ τῆ Ἰακώβ ἕτεροι δὲ,
 ὅπερ καὶ ἀληθέστερον κατὰ τὴν ἀκολουθίαν
 εἶναι δοκεῖ τοῖς πολλοῖς, ὅτι ἀμπελος ὁ
 Ἦσ. 5. 7. Ἰσραὴλ ὁ γὰρ ἀμπελῶν Κυρίως Σαβαώθ,
 ,, οἶκος τῆ Ἰσραὴλ ἐστίν ὄνος δὲ καὶ πῶλος,
 οἱ τοῖς κήνεσι τοῖς ἀνοήτοις ὁμοιωθέντες.
 τὰ γὰρ ἔθνη σωήψεν ὁ Κύριος τῷ ἀμπε-
 λῶνι, καὶ προσέδησε τῷ Ἰσραὴλ. ἕτεροι
 δὲ λέγουσι, τὸ δωατὸν τῆς τῆ Σωτήρος
 διδασκῆς εἰς τὸ ἡμέρον ἀγασθῆς τὸ ἐν ἀν-

Α θρώποις ἄγριον προλέγεσθαι, καὶ τὸ ἐγ-
 κρατῆς τῶν διδασκομένων. ἐχ' οἶόν τε γὰρ
 πῶλον ἀμπέλῳ προσδεσμοῦθέντα μὴ λυ-
 μῶσθαι τῇ σαφυλῇ. ἀλλ' ὁ Σωτὴρ, φησὶ,
 προσδέσει τῇ ἀμπέλῳ τὸν πῶλον, ἔως
 ἡμερῶν αὐτῆ τὰ σκιρτήματα, καὶ τὰς
 τῆς γαστρὸς ἀλόγους ὀρμάς, ὡς μηδὲν βλά-
 πτεσθαι τὴν ἀμπελον ἐξ αὐτῆ. ὁμοιον τῷ,
 ,, ἐκ ἐρίσει, ἐδὲ κραυγῆσαι, ἐδὲ ἀκκαθήσει- Ἦσ. 42. 2, 3
 ,, ται ἐν ταῖς πλατείαις ἢ φωνῇ αὐτῆ. κα-
 Β ,, λαμον σωτηριμμένον ἢ κατεάξει, καὶ λί-
 ,, νον τυφόμενον ἢ σβέσει. ὡπερ ἐν αὐτῶν
 ταῦτα, ἔτω καὶ οἱ πρότερον μὲν κτινω-
 δεις, ὑπὸ δὲ τῆς εἰς αὐτὸν πίσεως φωτι-
 σθέντες, δεσμοῦθέντες πρὸς ἀμπελον, ἢ
 βλάψουσι. ταῦτα ἡμεῖς ἢ δι' αὐτοῦ κρινοῦμεθα,
 ἀλλὰ τὸ φανερὸν κρεῖττον τοῖς ἀτυγχάνουσι
 καταλείψομεν εἰδείναι μᾶλλον αὐτῆς ἀξίον-
 τες, ὅτι τῆ ἀλληγορικῆ τὸ ἱστορικὸν πλεῖ-
 σον ὅσον προτιμῶμεν.

Γ Πλωεῖ ἐν οἴνῳ τὴν σολῆν αὐτῆ,
 καὶ ἐν αἵματι σαφυλῆς τὸ περιβό-
 λαιον αὐτῆ.

Δ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Πλωεῖ ἐν οἴνῳ τὴν σο-
 ,, λῆν αὐτῆ. τῆς διδασκαλίας ἐκάλεσαν. (1)
 ἐξεργάσεται, τῷ τῆς ἄλλης μολύνοντι,
 τῆτω λαμπρότερος αὐτῶν καθίσταμενος.
 ἔτε γὰρ οἴνῳ καθαίρειν ἱμάτια φύσις,
 ἀλλὰ μολύνειν καὶ θανάτω τὸ διαφθεῖραι
 τῆς ἀποθνήσκοντος ἴδιον, ἐκ ἐπιδοξοτέρης
 ποιῆν. ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τῆτο (2) γεγέννηται,
 μετὰ τὸν τριήμερον θάνατον αὐτῆ, ἀθά-
 νατον διὰ τῆς ἀναστάσεως τὴν σάρκα κο-
 μισαμένης. καλῶς δὲ οἴνῳ παρακάζει τὸ
 πάθος. αἷμα σαφυλῆς αὐτὸν προσηγό-
 ρῶσε, πόρρωθεν προμυλῶν τὴν ἐπὶ τῆ
 μυτικῆ μέλλουσαν ἡμῖν δι' αὐτῆ παραδίδού-
 θαι χροιάν.

Ε ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Εἰρηκῶς τὸ τῆς ὄντα,
 ἦγεν τῆ πῶλα, ἐφ' ὅπερ ἐκαθέδη πρὸ τῆ
 πάθους ὁ Κύριος, ἐπάγει καὶ τῆ πάθους
 ,, τὴν μύνησιν. πλωεῖ ἐν οἴνῳ τὴν σολῆν
 αὐτῆ, καὶ τὰ ἐξῆς. ἔθος τῇ Γραφῇ οἴνῳ
 παρακάζειν τὰς τιμωρίας καὶ τῆς θανά-
 ,, τος ὡς τὸ, ποτήριον ἐν χειρὶ Κυρίου οἴνου Ἦσ. 74. 2.
 ἀκράτης ἵνα εἴπη, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐξουσίας
 ἐστὶ τῆς αὐτῆ τὰς τιμωρίας ἐπαγαγεῖν οἷς
 βέλεται. κἀνταῦτα τοίνυν τὸ πάθος καὶ
 Ζ τὸν θάνατον οἶνον εἰπῶν, καλῶς προσέ-
 θεκε τὸ εἶναι αἷμα τῆς σαφυλῆς τὴν πε-
 ριβολῆν αὐτῆ ὡς ἐν τῷ τῆ αἵματος ὀνό-
 ματι σαφέστερον δηλώσῃ τὸ πάθος. σολῆν
 μὲν ἐν αὐτῆ ὀνομάζει τὴν ληφθεῖσαν τῆ
 δὲλα μορφῶν. εὐδὴλον δὲ, ὡς οἴνῳ πλώεσ-
 θαι ἐδῆται ἐχ' οἶόν τε τῆναντίον δὲ καὶ μο-
 λύνεται οἴνῳ ὁβλίον, ὡς καὶ δυσέκπλυτον
 εἶναι τὸν ἐξ αὐτῆ μολυσμόν. ἀλλ' ἐπειδὴ
 ὁ θάνατος πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ἀπόθεσις
 Η ἐστὶ ζωῆς, τῷ δὲ Κυρίῳ ἐκ ἀπόθεσις ζωῆς,
 ἀλλὰ μετὰ τῆς πρὸς ἑτέραν τινὰ κρεῖτ-
 τῶνα

(1) Ἐλεπίες. Ἰσ. δὲ ἀναγνώσειον ἔτω οἶνον, τὴν διδασκαλίαν ἐκάλεσαν. ἢ, τὸ δωατὸν τῆς διδασκα-
 λίας ἐκάλεσαν. ἐξεργάσεται δὲ τῷ, κατ.

(2) Ἰσ. ἐπὶ τῆτω, ἢ ἐπὶ τῆτον.

» τουα γέγονε ζώω, εἰς ῥὴ ἐκ νεκρῶν ἀνα-
 » σᾶς μετελήλυθε. διὰ τῆτο λέγει, πλυ-
 » νεί ἐν οἴνω τὴν σολῶ αὐτῆ, καὶ τὰ ἐξῆς
 » ἵνα εἴπῃ, ὅτι δέξεται τὸ πάθος ἐκ ἐπι-
 » τιμωρίας, ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλ' ὡς πολὺ λαμ-
 » πρότερος ἐξ αὐτῆ Φανῶσαι, ἀθάνατος
 » καὶ ἀφθαρτος γεγονώς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Σκέψαι καὶ αὐτὸς, μή-
 » ποτε ὡς ἐν ἀπορρήτοις τὸ μουσικὸν ἀντίτε-
 » ται πάθος αὐτῆ, ἐν ᾧ τὴν σολῶ αὐτῆ καὶ
 » τὸ περιβόλαιον ἀποπλῦσας, λυτρὸν ἡμῖν
 » παρέσχε, δι' ἧ τῶν εἰς αὐτὸν πεπισθόκο-
 » των ἀποπλῦει τὰ παλαιὰ ῥύπη. διὰ γὰρ
 » τῆ οἴνου, ὅπερ ῥὴ τῆ αἵματος αὐτῆ σύμ-
 » βολον, τῆς εἰς τὸν θάνατον αὐτῆ βαπτίζο-
 » μείας, καὶ ἐπὶ τὸ αἷμα αὐτῆ πεπισθόκο-
 » τας τῶν πάλαι κακῶν ἀποκαθαίρει, ἀπο-
 » πλῦων αὐτῶν καὶ ἀποσμῆχων τὴν πα-
 »λαιὰν σολῶ, καὶ τὸ περιβόλαιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πεφοινυμένη γὰρ τῷ
 » αἵματι τὰ ἐνδύματα ἔχων κατεφαίνετο
 » ταῖς ἄνω διωάμεσιν ὁ Χριστός· καὶ οἶον ἐξ
 » οἴνου νέε κατακεχρωσμένη πρὸς τὸ ἐρυ-
 » θρόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα καὶ τὸ πάθος
 » προλέγει. πλῶε ἐν οἴνω τὴν σολῶ αὐ-
 » τῆ, καὶ ἐν αἵματι σαφυλῆς τὴν περιβο-
 » λῶ αὐτῆ. χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ
 » ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ
 » γάλα. Καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτῆ, σολῆν
 » ὀνομάζει· τὸ δὲ αἷμα, οἶνον· ἐπειδὴ καὶ
 » τὸν μουσικὸν οἶνον, αἷμα κέκληκεν ὁ δεασό-
 » της. ἀκόμην δὲ καὶ τῆ οὐαγγελιστῆ Ἰωάν-
 » νη διδάσκοντος, ὡς τῆ στρατιῶτα νύξαντος
 » τὴν πλοῦραν, ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.
 » ἔτοι δὲ οἱ κρηνοὶ διὰ τῆ σώματος κατερ-
 » ρύσαν. διὰ τῆτό φησιν ὁ πατριάρχης,
 » πλῶε ἐν οἴνω τὴν σολῶ αὐτῆ, καὶ ἐν αἵμα-
 » τι σαφυλῆς τὴν περιβολῶ αὐτῆ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Πλῶε ἐν οἴνω τὴν
 » σολῶ αὐτῆ, τῆτεςι διὰ τῆ ἀγίης πνύμα-
 » τος, καὶ τῆ λόγος τῆς ἀληθείας καθαριεῖ
 » τὴν σάρκα, ὅπερ ἐμφαίνει τὴν σολῶ καὶ
 » ἐν αἵματι σαφυλῆς θλιβείας, καὶ ἀνι-
 » σσης αἷμα, ὅπερ ἐστὶν ἡ σὰρξ τῆ Κυρίας,
 » πᾶσαν τὴν ἐξ ἐθνῶν κλήσιν καθαρίζει.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Πλῶε ἐν οἴνω τὴν σο-
 » λῶ αὐτῆ. Οὐ μόνον, φησὶ, τῆς κλιωδίας
 » ἡμερώσει, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐναντίων, τὰ-
 » ναντία διωήσεται. αἷμα σαφυλῆς βᾶπτει
 » τὰ ἱμάτια. τῆτω τῷ αἵματι τῷ βᾶπτουσι
 » καὶ σπιλῶντι πλῶε, φησὶ, τὴν σολῶ αὐ-
 » τῆ ὡπερ πηλῶ τῷ τυφλῶντι τῆς ὑγιᾶς
 » ὀφθαλμῆς τῷ ἐκ γενετῆς τυφλῶ. καὶ
 » θάνατον τὸν ἑαυτῆ, ἐ προδήκῶ παρέ-
 » χον, ἀλλ' ἀναίρεσιν τῷ θανάτῳ. εἰ δέ-
 » τινες αἷμα μὲν σαφυλῆς εἰς τὸ τῆ Σωτή-
 » ρος αἷμα καὶ μυσῆρια λάβοισιν, τὴν δὲ πε-
 » ριβολῶ εἰς τὴν σάρκα, δεκτοὶ ἂν εἰεν ὀ-
 » σεβείας ἔνεκα.

(1) Ἐλαβέ γε ὀρθότερ.

Α Β. Χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ
 » ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ
 » ἢ γάλα.

ΑΔΗΛΟΥ. Κατάκοροι, θερμοὶ, διά-
 » πυροι, φοβεροί.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλ-
 » μοὶ αὐτῆ ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐ-
 » τῆ ἢ γάλα· τῆτεςιν οἶοναί κραιπάλη τινὴ
 » καὶ μέθη τῷ ἐκ τῆ πάθος κάρω συγκα-
 » ταχεθείς, λαμπρότερος αὐτῆς ἐξαναση-
 » σεται, καὶ γὰρ τοιςτότροποι τῶν ἐξοι-
 » νωμένων οἱ ὀφθαλμοὶ, τῷ μὲν πλείω
 » συμμεμυκότες, τῆ βλεφάρω τὴν κόρῳ
 » ἐπικαλύπτοντες, βραχὺ δέτι, καὶ αὐτὸ
 » καταπληκτικὸν ὑπανευγότες, κατὰ τῆς
 » ὀργίλον τὶ καὶ πικρὸν ὑποβλεπομείας. καὶ
 » μείτοι οἱ ὀδόντες τῶν τοιστων, ὅτι τῷ οἴ-
 » νῳ περισμηχόμενοι, λευκοὶ προφαίνονται,
 » τῶν χειλῶν περισεσηρότων αὐτῶν, πάντη
 » τῆτο κατάδηλον. ἔλαβόνγε (1) μὲν τὴν
 » μὲν τῶν ὀφθαλμῶν κάρωσιν, ἐπὶ τῆ θά-
 » νάτα, διὰ τὸ τοῖς ἅπασιν τῆτον ἐπίδηλον
 » γεγονέναι· τὴν λευκότητα δὲ τῶν ὀδόν-
 » των, ἐπὶ τῆς ἀνασάσεως ὡς ταύτης ἐν
 » ἀπορρήτῳ μᾶλλον, καὶ ἔχ ὡσαύτως ἀνα-
 » Φανθὸν γεγονύας.

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ
 » αὐτῆ ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐ-
 » τῆ ἢ γάλα. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν οἴνω πολλῶ
 » κεχημενῶν ἔθος ὑφαίμενος πως εἶναι τῆς
 » ὀφθαλμῆς, τῆτο λέγει· ὅτι κατὰ μὲν τὸ
 » πάθος καὶ τὸν θάνατον ἀλλοίωσίν τινα
 » Φανῶσαι δεξάμενος. τοσαύτῳ δὲ ἔξει ἐπὶ
 » τὸ κρεῖττον μεταβολῶ, ὡς γάλακτος Φα-
 » νῶσαι λαμπρότερος. ἀπὸ γὰρ τῶν ὀδόν-
 » των, ὡς ἀπὸ μέρους, τὸ πᾶν εἶπῃν ἠβελή-
 » θη· καὶ μάλισα ἐπειδὴ πως ἀποκεχυμ-
 » μένης μὲν εἶναι τοῖς χείλεσι τῆς ὀδόντας
 » συμβαίνει, ἀναφαίνεσθαι δὲ διανοιγομείας
 » τῆ σώματος. ἔτω δὲ πως καὶ ἡ περὶ αὐτὸν
 » λαμπρότης κεχυμμένη κατὰ τὸν τῆ θά-
 » νάτα καιρὸν, ἀναφανῆσεται πᾶσι διὰ τῆς
 » ἀνασάσεως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ, καὶ εἰ γέγονεν
 » ἐν νεκροῖς, καὶ εἰ τῆς τῶν Ἰουδαίων πα-
 » ροινίας ἀνέτλη, ῥαπίσματα καὶ οὐνειδι-
 » μῆς, ἔ πολὺς αὐτῷ τῶν τοιστων ὁ λόγος
 » πεπονθῆσι δι' ἡμᾶς, καὶ ἀνασῶσαντι τὴν
 » ὑπ' ἔρανόν, ἔσι δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς αὐτῷ
 » Φιλιππάταις αἰεὶ καὶ σιωήθῃσιν ὀδυμείας,
 » παραδείξαι ἐν εἰπῶν, χαροποὶ οἱ ὀφ-
 » θαλμοὶ αὐτῆ ἀπὸ οἴνου. νοηθεῖν γὰρ ἂν
 » ἐν τῆτοις, καθάπερ ἐγῶμα, τὸ φιλομει-
 » δῆς, καὶ τὸ αἰετῶς εὐθυμῶν τε καὶ ἱλαρὸν
 » τῆς Θεοτητος αὐτῆ. ἱλαρὸς γάρ πως αἰεὶ
 » τοῖς πεπωκόσιν ὁ νέος, καὶ τῶν καταλυ-
 » πῆν εἰωθῶτων ὅτι μάλισα καταφρονητής.
 » ἐπειδὴ δὲ ἐξ ὀδόντων ὡπερ προείπον ὁ λό-
 » γος, λευκῆς εἶναι καὶ αὐτῆς φησιν, ὡς
 » καθαρὸν τε καὶ ἔκλυτον τὸν ἀπὸ γλώτ-
 » της ἰσῆτας λόγον. ἀμαρτοεπιῆς γὰρ ἔδα-
 » μῶς,

μῶς, ὄφθρῶν δὲ μάλλον, καὶ ἀληθῆς ὁ Χριστός. καὶ πᾶν ὅ,τι φθέργγεαιτο, τῆ-τό ἐστιν ἀγιοπρεπὲς καὶ τεταυμασμείον, καὶ πλείω ὅσῳ ἐμποῖεν τοῖς ἀκρωμοῖσι τῷ εἰς ψυχλῶτε καὶ νῦν λαμπρότητα.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τετέσι Φαιδροὶ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῆ, ὡς ἀπὸ τῆ λόγῃ τῆς ἀληθείας. ἐπιβλέπῃσι γὰρ ἐπὶ πάντας τῆς πισθῶντας εἰς αὐτόν. καὶ λῶκοι οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ γάλα. τὸ φωτεινὸς τῶν ῥημάτων αὐτῆ δηλοῖ. διὰ τῆτο λῶκος ὀνομάζει, γάλακλι δὲ παρκαίσει, ὡς καὶ σάρκα καὶ ψυχλῶ διατρέφοντά.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πάλιν ἀπορῶν τῆς καινῆς διαθήκης τῆ σωτήρος ἡμῶν τὰ μυσῆρια ἡγῶμα διαγορῶν. καὶ τὸ, λῶκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ γάλα, τὸ λαμπρὸν καὶ καθαρόν τῆς μυσῆριῶδῃς τροφῆς δηλῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τὸ, λῶκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ γάλα λαμβάνομεν, ὅτι τὰ ῥήματα αὐτῆ φωτεινὰ γίνονται τοῖς πισθῶσι δι' αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα δεικνὺς τῷ ἀπὸ τῆ πάθος γενησομείνω ὄφθρῶν χαροποιοὶ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῆ ἀπὸ οἴνου. ὄφθρῶν γὰρ τῆς οἰκμείνης τὸ σωτήριον πάθος. ὅτι δὲ ἔτω τὸ πάθος ἐκάλεσε, μάρτυς αὐτὸς ὁ Κύριος, λέγων, πάτερ, εἰ δωατόν, παρελθέτω τὸ ποτήριον τῆτο ἀπ' ἐμῆ. ἔτω καὶ τοῖς ἰοῖσι ἔφη Ζεβεδαῖς

Ματθ. 26. 39. δῶαθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πνεῖν; τὸ τοῖνω χαροποῖον τῶν ὄφθαλμῶν τῷ μετὰ τὸ πάθος ὄφθρῶν δηλοῖ. μετὰ γὰρ τὸ πάθος καὶ τῷ ἀνάστασιν εἰς ἅπασαν ἀπεσάλησαν τῷ οἰκμείνω οἱ μαθηταὶ τῷ σωτηρίαν προσφέροντες τοῖς πισθῶσι. τῆς δὲ γε διδασκαλίας τὸ διαιδὲς καὶ διαφανὲς λῶκοτάτοις ὀδῶσιν ἀπέικασε. λῶκοὶ γὰρ οἱ ὀδόντες αὐτῆ, φησὶν, ἢ γάλα. τσαῦτα εἶρηκεν ὁ πατριαρχῆς ὄφθρῶν τὸν Ἰσδαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸ δὲ, χαροποιοὶ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῆ ἀπὸ οἴνου, ἀντὶ τῆ ὑπὲρ οἴνου. οἴνος ἔχει γῆν τρυγίαν; τὸ δὲ καθαρόν, τὸ βλέπτικόν καὶ ἀδόλωτον; τὸ χαροποῖον ἔχων, ἔ σκοτῶν τῷ διάνοιαν, ἀλλὰ νῆψιν ἐργαζόμενος ταῖς ψυχῶσι. καὶ λῶκοὶ, φησὶν, οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ γάλα. ὀδόντας εἶωθεν ἢ θεία Γραφῆ καὶ ἐπὶ λόγων λαμβάνειν, ὡς τὸ, οἱ ἰοὶ ἀνθρώπων οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὄπλα καὶ βέλη. ἐπάγει γῆν, καὶ ἢ γλῶσσα αὐτῶν μάχαῖρα ὀξεία. ὡς καὶ νῦν ὀδόντας λῶκος ὑπὲρ γάλα, τὸ καθαρόν αὐτῆ τῆς διδασκαλίας ἐκάλεσε.

ιγ. Ζαβελῶν παράλιος κατοικήσει καὶ αὐτὸς παρ' ὄρμον πλοίων, καὶ παρτενεῖ ἕως Σιδῶνος.

* **ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ.** Παράλιος θαλασῶν, κατοικήσειν γε μὴ τῷ Ζαβελῶν, τῷ

A εἰ τῆ θαλάσῃ γείτονα χώραν προλέγει, καὶ ὡσανεὶ ἀναμιγλῶσι τοῖς ἔθνεσι τὸν Ἰσραήλ, ὅτε δὴ καὶ εἰς μίαν ποίμνῳ ἡγμένων τῶν δῶν λαῶν; δηλῶν δὲ εἰ τῷ Εὐαγγελίῳ, γῆ Ζαβελῶν, καὶ γῆ Νεφθαλείμ, καὶ τὰ ἐξῆς. σωματικώτερον δὲ νοήσεις τῷ ἐκατέρωθεν γῆς καὶ θαλάσσης χορηγίαν. καὶ αὐτὸς παρ' ὄρμον πλοίων, τετέστιν ὡς εἰ λιμνὴ ἄσφαλεῖ, ἀνάπτων εἰς Χριστὸν τὰ τῆς ἐλπίδος πείσματα. **Ματθ. 4. 15.**

B **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Δηλοῖ καὶ τῆτο τῷ ἐξ ἔθνων κλήσιν, ὅτι εἰς πᾶσαν τῷ γλῶ καὶ τῷ θαλάσσαν ἐξελεῖσεται ἢ χάρις τῆ Χριστῆ. λέγει γὰρ, καὶ παρ' ὄρμον πλοίων, καὶ παρατενεῖ ἕως Σιδῶνος. ὅτι δὲ εἰς τῷ ἐξ ἔθνων κλήσιν τῆτο προκηρύσσει, δηλῶται εἰ τῷ Εὐαγγελίῳ ἡμῶν, γῆ Ζαβελῶν, καὶ γῆ Νεφθαλείμ ὀδὸν θαλάσσης, πέραν τῆ Ἰορδάνῃ, Γαλιλαία τῶν ἔθνων. ὁ λαὸς ὁ καθ' ἡμῶν εἰ σκότειν εἶδε φῶς μέγα, καὶ τὰ ἐξῆς. **Ματθ. 4. 15, 16.**

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κατοικήσειν γε μὴ αὐτὸν, ἢτοι τὸν Ζαβελῶν, τῷ τῆ θαλάσῃ γείτονα χώραν διεβεβῶστο σαφῶς, οἰονείπως ἐκεῖνα λέγων, ὅτι τοῖς ἔθνεσι ἀναμῖξ ἔσαι λοιπὸν ὁ Ἰσραήλ, ἄτε δὴ καὶ εἰς μίαν ποίμνῳ σωτηριῶν τῶν δῶν λαῶν, καὶ ὑπὸ χεῖρα τῷ ἐνὸς τῆ κατὰ φύσιν ἀγαθῆ γεγονότων ἀρχιποίμνος, τετέστι Χριστῆ. (1)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτον ὄφθρῶν καὶ Μωϋσῆς, εἶπεν; ὄφθρῶν θήσεται Ζαβελῶν, καὶ ὑπὸ χεῖρα τῷ ἐνὸς εἰ τῆ λήξει τῆς γῆς, καὶ τῷ ἐκατέρωθεν ἔχεν χορηγίαν τῶν τε ἐκ γῆς καὶ θαλάττης καλῶν ὁ Μωϋσῆς προφητῶν. (2)

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Διερμηνῶεται Ζαβελῶν ὄφθρῶν τε καὶ ὄφθρῶν παρὰ τοῖς τὰ τοιάδε διατρανῶν εὐ μάλα κατεδισμένοις. ὄφθρῶν δὴ ἐν τινὰς ἄρα τῶν ἐξ Ἰσραήλ ὄφθρῶν, καὶ τῷ ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἀνδάνεσι Θεῶ ὄφθρῶν πεπληκτικῶτας; πλὴν ὅτι τῆς διὰ πίσεως τῆς εἰς Χριστὸν δεδικαιωμένους, καὶ τῆ τῆ ἀγίῃ πνεύματος λελαμπρυσμένους χάριτι; ὡς καὶ ἰχῦσαι λοιπὸν ἔ ψῶδοεπῶντας ἀνακράζειν, ὄφθρῶν ἡμεῖς τῷ Κυρίῳ τῷ ποιήσαντι, καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἔν εἰν ἂν ὄφθρῶν καὶ ὄφθρῶν τῷ εἰς Χριστὸν πίσειν οἱ τετιμηκότες ἐξ Ἰσραήλ. **Δδβτ. 33. 18.** **Ψαλ. 113. 15.**

Z * **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐσαι δὲ καὶ παρ' ὄρμον πλοίων, τετέστιν ὡς εἰ λιμνὴ τυχὸν ἄσφαλεῖ, καὶ εἰς Χριστὸν ἀνάπτων τῶν ἐλπίδων τὰ πείσματα. ἐκ πολλῆς γὰρ ἀποφοιτήσας ζῆλης, ὀρμιθῆσεται λοιπὸν τῆ παρ' αὐτῷ χάριτι, κατὰπερ ἀμέλει καὶ εἰ λιμέσιν ὀλκαδες. καὶ μέχρι δὲ αὐτῆς παρατενεῖσθαι τῆς Σιδῶνος εἶπεν, ὑποδηλῶν ὡς εἰκεν, ὅτι τσαῦτη προσείσθαι τῆ πνεύματικῆ σωδρομῆ τῶν δῶν γενήσεται λαῶν,

(1) Τὰ αὐτὰ αὐταῖς λέξεσιν ὁ Κύριλλος εἰ τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 225.
(2) Τὰ αὐτὰ αὐτολεξὲ ὁ Ἰππόλυτ. εἰ τοῖς ἐκδοδομ.

λαῶν, ὡς τῆς ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ καὶ αὐ-
 τὰς ἐμπλήσας τὰς πόλεις τὰς ἐν πολλῇ
 παρὰ τῷ Θεῷ γεγενημένας αἰτία, καὶ
 διαρπαζύσας τρόπον τινὰ τῆς σεβομένου
 αὐτόν. (1)

ιδ. Ἰσαάχαρ τὸ καλὸν ἐπεθύμη-
 σεν, ἀναπαυόμενος ἀνὰ μέσον τῶν
 κλήρων.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆς Γαλιλαίας τὰ
 μὲν πρὸς Θαλάσση καὶ δύσει, Ζαββλῶν
 ἐκληρώσατο καὶ Νεφθαλείμ· τὰ δὲ ἀνα-
 τολικώτερα τῶν, ὁ Ἰσαάχαρ· μετὰ δὲ ἐν
 τῶν κλήρων ἀναπαυεσθαι Φησὶν αὐτὸν Ἰα-
 κάβ· μέσος γὰρ τῆτε Ἰωσήφ καὶ τῶν
 περὶ Ζαββλῶν· ἃ κεκληροδότηται προ-
 σανέχων.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσαάχαρ τὸ καλὸν ἐπεθύ-
 μησε. λαμβάνεται καὶ τῆτο τύπος τῶν
 Ἀποστόλων· ὅτι καταλιπόντες τὴν ἐκ νό-
 μῃ πολιτείαν, ἠκολούθησαν τῷ Χριστῷ,
 καὶ ἐπιθυμήσαντες τὸ καλὸν, ἠκολούθη-
 σαν τῇ τῆ Κυρίῃ διδασκαλίᾳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μιῶς δὲ πάλιν ὁ Ἰσαά-
 χαρ ἐρμηνεύεται. εἶη δ' ἂν ὡς ἀπό γε τῆ
 σημασιολογίας τύπος οἰαίτις, καὶ εἰκὼν ἐκ
 ἀσυμφωνίας τῶν ἐν τάξει μιῶς παρὰ τῆ
 Θεῶ καὶ πατρὸς ἀπονεμηθέντων Χριστῷ.

Ψαλ. 2. 8. αἰτήσας γὰρ Φησὶ παρ' ἐμῆ, καὶ δώσω σοι
 ἔθνη, καὶ τὰ ἐξῆς. ψάλλει δὲ περὶ καὶ

Ψαλ. 116. 3. καταδεικνύς. ἰδὲ ἡ κληρονομία Κυρίῃ

» υἱοῖ, [ὁ μιῶς τῆ καρπῆ τῆς γαστρὸς.]
 δέδοται γὰρ, ὡς ἔφω, τῷ Ἐμμανηὴλ
 μιῶς οἱ ἅγιοι οἱ πεπισθόκοτες ἀπὸ τε τῶν
 ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ τῆς ἐτέρας πληθῆος, Φη-
 μι δὲ τῆς ἐξ ἔθνων. Κύριον δὲ ὀνομάσας
 τὸν Ἰησοῦν, καὶ καρπὸν αὐτὸν ἔφη γεγε-
 νῆσθαι γαστρὸς, διὰ τὴν κατ' ἡμᾶς ὁμοίω-
 σιν. γεγεννηται γὰρ ἐκ γυναικὸς, καὶ
 καρπὸς νηδύος ἐδείχθη παρθενικῆς. ἔκην
 τῆς πισθούσας ἀποκεκέρδηκεν ὁ Χριστὸς,
 καὶ περὶ αὐτῶν τάχα περὶ τὸν ἐν ἄρα-

Ἰωάν. 17. 6. νοῖς πατέρα Φησὶν, ἃς δέδωκάς μοι ἐκ τῆ
 » κόσμου, σοὶ ἦσαν, καὶ μοὶ αὐτῆς δέδωκάς.

ἔτσι δὲ ἐν τῷ καλὸν ἐπεθύμησαν, τῆτεσι
 πᾶν ὅπερ ἂν λέγοιτότε καὶ ἐστὶν ἀληθῶς
 ἐξαίρετον, καὶ τῶν ὅτι μάλιστα Φιλτάτων

Ψαλ. 18. 9. τῷ Θεῷ, τῆτο ποιῶντες περὶ πολλῆ, καὶ
 » κατορθῶν σπυδαζόντες· ὡς ἐκ διανοίας ἀ-
 γαθῆς ἀναφωνῶντας λέγειν, τὰ κρίματα

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ γνώμης τοίνυν
 εἰς τῆτο προσήκων λαὸς κατασκέψεται
 μὲν ἀκριβῶς τῆς περὶ Θεῶ κλήρεσ, τῆ-
 τεσι τὰ ἐν ἐλπίσιν ἀγαθὰ τοῖς ὀσεβῆσιν
 ἐπηγγελμένα. περὶ ὧν καὶ ὁ Θεὸς ἔφη
 Δαβίδ· ἐν ταῖς χερσί σου οἱ κληροί μου. Η

Ψαλ. 30. 15.

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ Ἰππολύτ. ἐν τοῖς ἐκδοδομ.

Α παύσεται πάντητε καὶ πάντως, ὅτι τῶ-
 ζεται προσδοκῶν.

ΙΠΠΟΥΤΟΥ. Ἐπειδὴ οἱ τὰς εἰτο-
 λὰς φυλάσσοντες ἐκ ἀποταξάμενοι τοῖς
 νομικοῖς διδάγμασιν, ἐπαναπαύονται καὶ
 ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τῇ τῆ Κυρίῃ ἡμῶν διδασκα-
 » λία. ὅπερ ἐστὶν, ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων.
 » καθὼς καὶ ὁ Κύριος λέγει, ἐκ ἡλθον κατα- Mat 9. 5. 17.
 » λύσαι τὸν νόμον καὶ τῆς Προφήτας, ἀλλὰ
 Β πληρῶσαι. καὶ γὰρ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν τῷ
 τὰς εἰτολὰς φυλάσσειν, ἐ καταλίπει τὸν
 νόμον, καθὼς ἐν Εὐαγγελίοις Φησὶν.

ΙΕ. Καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι
 καλὴ, καὶ τὴν γῆν ὅτι πῖων, ὑπέθη-
 κε τὸν ὄμον αὐτῆ εἰς τὸ πονεῖν· καὶ
 ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργός.

ΙΠΠΟΥΤΟΥ. Τῶν ἀφορισθέντων αὐ-
 τῷ ἐν μέρει κληρονομίας, καὶ κτήσεως
 τόπων γῆς, τῆτεσι τῆς διδασκαλίας τῆ
 Κυρίῃ. ἀνάπαυσις γὰρ αὕτη καλὴ, κα-
 » θῶς καὶ αὐτὸς λέγει, δεῦτε πρὸς με πάν- Mat 9. 11. 28
 » τες οἱ κοπιῶντες, καὶ τὰ ἐξῆς.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τὴν γῆν ὅτι πῖων.
 ὅπερ ἐστὶν ἡ σὰρξ τῆ Κυρίῃ ἡμῶν ἡ πῖων,
 τῆτεσι ἡ λιπαρά. αὕτη γὰρ ἡ ῥέεσα γά-
 λα καὶ μέλι.

Δ » ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπέθηκε τὸν ὄμον
 αὐτῆ εἰς τὸ πονεῖν, καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωρ-
 γός. ὅπερ ἐποίησαν οἱ Ἀπόστολοι. λα-
 βόντες γὰρ τὴν δυνάμιν παρὰ Θεῶ, καὶ
 ὑποθήσαντες ἑαυτοῖς εἰς τὸ πονεῖν, ἐγενή-
 θησαν γεωργοὶ τῆ Κυρίῃ, ἐργασάμενοι
 τὴν γῆν, τῆτεσι τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ
 τῆ κηρύγματος τῆ Κυρίῃ ἡμῶν.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Πῖων καὶ ἡ γῆ, ἐν ἡ καλῶ-
 κησε, πῖων καὶ λιπαρά. γῆ δὲ πῖων ἐστὶ
 καὶ ἡ σὰρξ τῆ Κυρίῃ ἐπιρρέεσα μέλι καὶ
 γάλα. καὶ τῆτο δὲ οἱ Ἀπόστολοι ἐπεποι-
 ηκασαν, γενόμενοι γεωργοὶ τῆ παγκοσ-
 μίᾳ ἀγρῶ.

Ζ *** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπαινέσας δὲ ἐν
 τὴν ἑαυτῆ βεβλήτε καὶ κρίσιν, καὶ ἐ με-
 τρὶς θαύματος τὴν ἐν γε τῆτοις ἀξιώσας
 ἀνάπαυσιν, τῆτεσι τὴν εἰς τὸν αἰῶνα τι-
 μῶν, τὴν ὡς ἐν ἀγιασμῷ τελείῳ ἔχοντι
 ζωῆν, τὴν ἀτελεύτητον δόξαν, τὴν ἀνα-
 πόβλητον βασιλείαν, καὶ ὅσα καὶ νῆ καὶ
 γλώττης ἐπέκεινα, τληπαθῆς ἔσαι λοι-
 πόν. ἐωρακῶς γὰρ, ὅτι πῖων ἡ γῆ, τὸν
 ὄμον ὑποθήσει, Φησὶ, καὶ ἀγαπήσει τὸν
 πόνον. δέχεται δὲ τὸ παράδειγμα παρὰ
 τῶν ὡς ἄριστα γηπονῶν αἰῶντων. οἱ Φι-
 λεργέστατοι εἰσι καὶ σκαπάνης Φίλοι, καὶ
 μὴ καὶ ἀρότροις ἐνδρῶν σπυδαζέσσι. εἰ δὲ
 πείρας λάβοντο γῆς. ἀνοῶντες, οἰμαίπε,
 καρπὸν τὸν ἀμφίλαφῆ, καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς
 ἐσόμενα.

15. Δάν

15. Δάν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτῶ, ὡσεὶ καὶ μία Φυλὴ ἐν Ἰσραήλ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὴν τῆς Φυλῆς ταύτης ἡγεμονίαν, τὴν διὰ τῶν Σαμψῶν προμηνύει, τῆτο λέγων· ὅτι τοσαῦτον ἰσχυρὸς ὁ ἐξ αὐτῆς κριτῆς ἀναστήσεται, ὡς τῶν δώδεκα Φυλῶν ὀκτώλως ἕτως, ὡσανεὶ καὶ μίας κατάρξει Φυλῆς.

» ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Δάν κρινεῖ τὸν ἑαυτῶ
» λαὸν, ὡσεὶ καὶ μία Φυλὴ ἐν Ἰσραήλ. τῆ-
» το καὶ τὴν ὀλίγωσιν τῆς Φυλῆς δηλοῖ, καὶ
» τὸ δυνατὸν. ἔ γάρ εἰπεν, ἐπιδώσει ὡσεὶ
» καὶ μία Φυλὴ, ἀλλὰ κρινεῖ. καὶ ταῦτα
» πλήθει πλείον ὅσον ἐλαττωμένης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπεταὶ πάλιν τῆ τῆ ὀνό-
ματος ἐτυμολογία ὁ λόγος. κριτῶν γάρ,
ἤτοι κρίσιν, σημαίνει ὁ Δάν. ἐμφύσει δ'
» ἂν ἐφ' ἑαυτῶ ἕτωσὶ πάλιν τὸν δὲ κλεῖα καὶ
» περίοπτον τῶν ἀγίων Ἀποστόλων χορὸν·
» οἱ εἰς ἀρχὴν τέθενται τῶν πεπιστωκότων,
» καὶ τὸ κρίνειν ἔλαχον, κατανέμοντος αὐ-
» τοῖς τὸ χροῖμα τῶ χροῖσδ.

16. Καὶ γενηθήτω Δάν ὄφισ ἐφ'
ὀδῶ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβω, δάκνων
πτέρναν ἵππω· ἢ πεσεῖται ὁ ἵππεύς
17. εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν σωτηρίαν περι-
μένων Κυρίω.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ γενηθήτω Δάν,
» ἀντὶ τῶ τῶ Δάν γενηθήτω. Δάν ὄφισ
» ἐφ' ὀδῶ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβω, δάκνων
» πτέρναν ἵππω· καὶ πεσεῖται ὁ ἵππεύς εἰς
» τὰ ὀπίσω, τὴν σωτηρίαν περιμένων Κυ-
» ρίω· ἵνα εἴπῃ, ὅτι ὄνπερ τρόπον ὄφισ ἐφ'
» ὀδῶ, παριόντος ἵππω τὴν πτέρναν δακνών,
» ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸν ἐποχήμενον συγκα-
» τασρέψει, ὡς ἐλπίδα σωτηρίας αὐτῶ μίαν
» ὑπολείπειν μόνω, τὴν θείαν βοήθειαν·
» ἕτω καὶ τὸν Σαμψῶν ἢ γυνὴ εἴψασα δι'
» ἀπάτης, πάντα τὸν ἐπαναπαυόμενον αὐ-
» τῶ συγκατασρέψει λαὸν· ἄχρισ ἔ πάλιν
» τῆς θείας τυχῶν ἀντιλήψεως, ἀμυνῆται
» τῆς ἠδίκηκότας αὐτῶ. τὸ δὲ γενησόμενον
» ἐν προσακλικῶ ὀνόματι προεφήτευσεν, γε-
» νηθήτω, λέγων, τῶ Δάν ὄφισ, ὡς τὸ
» Σοφον. 1. 2. παρά τῶ Προφήτῃ, ἐκλείψει ἐκλιπέτω ἢ
» γῆ ἀπὸ προσώπω Κυρίω. οὐκαίρως δὲ τῶ
» ὄφει τὴν διὰ τῆς γυναικὸς ἀπάτην ἀπα-
» κασαν· ἐπειδὴ καὶ τὸν Ἀδάμ πρότερον
» διὰ τῆς γυναικὸς ὁ αὐτὸς παρεκρέσατο.

18. ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ γενηθήτω Δάν ὄ-
» φισ ἐφ' ὀδῶ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβω, καὶ
» τὰ ἐξῆς. Ἐν ἠδρόσε ποτε ἢ Δάν Φυλὴ
» τοῖς τὴν πόλιν Λαίσαν οἰκῶσι, καὶ ἐπισάν-
» τες ἀδρώως, πάντας μὲν ἀνείλον, αὐτοὶ
» δὲ τὴν πόλιν ὤκησαν, καὶ καὶ τῶ ὀνόματι
» τῆς Φυλῆς Δάν κεκλήκασιν. ὅπερ προ-
» λέγει ὁ Ἰακώβ, ὄφει παραβάλλων δάκνον-
» τι πτέρναν ἵππω· κείτω γάρ ἢ Δάν ἐχά-
» τη πάσης τῆς γῆς αὐτῶν· καὶ τῆς ἐπ' αὐ-

A τῆς πρὸ τῆς, ἵππεϊ πεπλωκῶτι ἐκ ἐπὶ
» πρόσωπον, ὡσεὶ ταχέως ἀναστῆναι, ἀλλ'
» εἰς τὰ ὀπίσω. ὄν, πολέμω παρόντος, ἀνα-
» στήτω τῶν ἀδωμάτων· πλὴν εἰ μὴ ὁ πάντας
» δυναμῶς Θεὸς βοηθήσῃ. τῆτο γάρ εἰσι
» τὸ, τὴν σωτηρίαν περιμένων παρά Κυ-
» ρίω. ἐκ ἐπειδὴ ἐμελλον τυγχάνειν Θεῶ
» βοηθῶ, ἀλλ' ἕτω πίπταν, ὡς τὴν τῶ σώ-
» ματος καὶ τῆς ἀναίρεσεως ἀπαλλαγῶν, μό-
» νης δέεσθαι τῆς τῶ Θεῶ βοηθείας.

B ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῶ δὲ Ζαβελῶν προεῖ-
» πε τὴν παράλιον οἰκῆσιν· τῶ δὲ Ἰσαάκ
» τὴν γηγονίαν· τῶ δὲ Δάν, κατὰ μὲν τι-
» νας τὰ ὑπὸ τῶ Σαμψῶν γεγεννημένα· ἐκ
» ταύτης γάρ ἡ τῆς Φυλῆς, σωτηριεμένη
» δὲ καὶ τοῖς κριταῖς· καὶ διὰ τῆ τῶ Φησιν,
» ἔφη, Δάν κρινεῖ τὸν ἑαυτῶ λαὸν, ὡσεὶ καὶ
» μίαν Φυλὴ ἐν Ἰσραήλ· ἐνιοὶ δὲ Φασὶ τὰ
» κατὰ τὴν Λαίσαν, τὴν νῦν Πανευάδα καλε-
» μῶν προσαγορευῶσα. ἐξαπίνης γάρ τι-
» νες ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενοι τῆς Φυλῆς,
» ταύτην προσβαλόντες τῆ πόλει, εἰλόντε
» κατὰ κράτος καὶ ὤκησαν, καὶ τὴν οἰκίαν
» αὐτῆ προσηγορίαν ἐπέθεσαν. Δάν γάρ
» αὐτῶ ἐκάλεσαν. ἐγὼ δὲ οἶμαι τὸ θεῖον
» πνεῦμα τὰ κατὰ τὸν Σωτῆρα τὸν ἡμέτε-
» ρον διὰ τῶ πατριάρχῃ προδεδείχθαι, καὶ
» τὰ κατὰ τὸν ἀντίχριστον διὰ ταύτης εἰπεῖν
» τῆς προρρήσεως. σφόδρα δὲ αὐτῶ καὶ τὰ
» γεγραμμένα ἀρμόττει. Δάν γάρ φησι κρι-
» νεῖ τὸν ἑαυτῶ λαὸν, ὡσεὶ καὶ μίαν Φυλὴ
» ἐν Ἰσραήλ. ὡσεὶ γάρ φησιν ἐκ τῆς Ἰε-
» ραμ. 49. ὁ σωτῆρ καὶ Κύριος ἡμῶν βλα-
» σήσας διασώσει τὴν οἰκῆμῶν, ἕτως ἐκ
» τῆς τῶ Δάν Φυλῆς ὄφισ ὀλέθριος ἐξελεύ-
» σεται. τῆτο γάρ λέγει, καὶ γενηθήτω
» Δάν ὄφισ ἐφ' ὀδῶ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρί-
» βω, δάκνων πτέρναν ἵππω· καὶ πεσεῖται
» ὁ ἵππεύς εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν σωτηρίαν πε-
» ριμένων Κυρίω. ἐπειδὴ γάρ ἀπάταις παν-
» τοδαπῶς κεχρημένως, περᾶται τῆς Θε-
» νακισομένης ἀγρευῶσαι εἰς θάνατον, ὄφει
» τινὶ αὐτὸν ἀπεικάσει, παρά τινα τρίβον
» Φωλῶντι, καὶ τοῖς παρῆσι λυμαιο-
» μῶν. ἵππον δὲ οἶμαι καλεῖν αὐτὸν, τὸ
» σῶμα· ἐπιβάτῳ δὲ, τὴν ψυχῶ· τὸ δὲ
» εἰς τὰ ὀπίσω πεσεῖν, τῆ τῆ ὑπτιον κῆ-
» ραι, τὸν θάνατον παραδηλοῖ. ταῖτον
» γάρ τῶν τεθνεώτων τὸ ὀνόματι. διὰ δὲ τῆς
» πτέρνης, τὴν ἀπάτην ἠνέξατο. ἐπειδὴ
» γάρ τῆς μὲν ἑξαπατῶ, τοῖς δὲ χαλεπῶς
» ἐπιφέρει κολάσεις, διὰ τῶ ἵππω τὸ σῶμα
» δεδήλωκεν, ἔ δακνομένη καὶ διαφθερομέ-
» νη, ὁ θάνατος γίνεται, τῆς τῆς ἐλπίδος
» τοῖς ὑπομένωσι κομίζων καρπῶς. καρπὸς
» δὲ τῆς τοιαύτης ἐλπίδος ἢ σωτηρία.

C Δάν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτῶ, ὡσεὶ καὶ μία Φυλὴ ἐν Ἰσραήλ. τῆτο λέγων· ὅτι τοσαῦτον ἰσχυρὸς ὁ ἐξ αὐτῆς κριτῆς ἀναστήσεται, ὡς τῶν δώδεκα Φυλῶν ὀκτώλως ἕτως, ὡσανεὶ καὶ μίας κατάρξει Φυλῆς.

D ἸΠΠΟΛΥΤΟΥ. Δηλεῖται ἡμῖν εἶναι ἵπ-
» πῶς ὁ Κύριος· πτέρνα δὲ, ὅτι πρὸς ἑ-
» ρατὸν τῶν καιρῶν· τὸ δὲ ὅτι πεσεῖται,
» τὸν θάνατον αὐτῶ δηλοῖ, κατὰ γέγρα-
» πται ἐν τῶ Εὐαγγελίῳ· ἰδὲ ἕτος κείτω Λευκ. 2. 34.
» εἰς πῶσιν καὶ ἀνάσσει πολλῶν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁφεις τὶς γῆ; Ἀλλ' ἢ ὁ ἀπ' ἀρχῆς πλάνος ὁ εἰς τῆ Γενεσά εἰρημικός, ὁ πλανήσας τὴν Εὐάν, καὶ πλερνίσας τὸν Ἀδὰμ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὅτι μὲν γὰρ ἔτος ἐκ τῆς Φυλῆς τῆ Δάν μέλλει γεννησθαι, καὶ ἀντιτάσσεσθαι, τύραννος ὢν βασιλεύς, κριτῆς δανός, καὶ διάβολος, Φησὶν ὁ Προφήτης, Δάν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτῆ, ὡσεὶ καὶ μίαν Φυλὴν εἰς Ἰσραὴλ. ἀλλ' ἐρεῖ τις, ὅτι τῆτο ἐπὶ τῆ Σαμψῶν εἴρηται ὅς ἐκ τῆς Φυλῆς τῆ Δάν γεννηθεὶς, ἔκρινε τὸν λαὸν αὐτῆ ἑξήκοντα ἔτη. Τὸ μὲν ἐπὶ τῆ Σαμψῶν μερικὸν γεγονήσας, τὸ δὲ καθόλου πληρωθήσεται ἐπὶ τὸν ἀντίχριστον. - λέγει γὰρ καὶ Ἰερεμίας ἔτως ἐκ Δάν ἀκασόμεθα Φωνὴν ὀξύτητος ἵππων αὐτῆ ἀπὸ Φωνῆς χρεμετισμῆ ἵππασίας ἵππων αὐτῆ ἐσειοδῆ πᾶσα ἡ γῆ. καὶ πάλιν Μωϋσῆς Φησὶ, σκύμνος λέοντος Δάν, καὶ ἐκπηθήσεται ἐκ τῆ Βασάν. ἀλλ' ἵνα μή τις σφαλῆ περὶ τῆ Σωτήρος εἴρησθαι τὸ ρητὸν τῆτο, ἐπισησάτω τὸν νῦν. Δάν Φησὶ σκύμνος λέοντος τὴν Φυλὴν ὀνομάσας τῆ Δάν, ἐσαφήνισε τὸ προκείμενον, ἐξ ἧς μέλλει ὁ διάβολος γεννησθαι. ὡσερ γὰρ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰσάα γεννηταὶ ὁ Χριστὸς ἔτως ἐκ τῆς Δάν Φυλῆς γεννησεται ὁ ἀντίχριστος. τῆ μὲν Κυρία καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ τῆ Θεῆ, δια τὸ βασιλικὸν καὶ ἐνδοξόν, λέοντος προκεκηρυγμένῃ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τὸν διάβολον ὁμοίως λέοντα προαγγεγορόσεν ἢ Γραφῆ, διὰ τὸ τυραννικὸν αὐτῆ καὶ βίαιον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (1) Ἐπειδὴ δὲ τῆς ἐν νόμῳ σκιας οἰονεῖ πως σινεσαλμύνης, καὶ τῆς εἰς πνύματι καὶ ἀληθῆς λαϊρείας εἰσχεκομισμένης, λαμπροτέρων ἔδει τῷ κόσμῳ κριτῶν, εἰσκέκλωται πρὸς τῆτο λοιπὸν οἱ θεασέσιοι μαθηταί, καὶ εἰς τὸν τῶν κατὰ νόμον κατηγηγῆτων εἰσέφρησαν κληρον. τοιγάρτοι πρὸς μὲν τὴν τῶν Ἰσδαίων μητέρα, Φημὶ δὴ τὴν Ἰερουσαλήμ, ἐλέγετο παρὰ Θεῆ δια τῆς τῆ ψάλλοντος Φωνῆς, ἀντὶ τῶν πατέρων σε ἐγεννήθησαν οἱ υἱοί σε, τρεῖς οἱ σοὶ χρηματίζοντες υἱοί πρὸς δὲ γε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, κατασῆσαι αὐτῆς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πλὴν ὅτι τὸ ἀρχειν αὐτοῖς ἐκ ἀταλαίπωρον ἔσαι παντελῶς, ἐμελλον δὲ μάλλον καὶ ἀναριθμητῶν πειράσθαι κακῶν παραποδιθήσονται δὲ, καὶ ἐκ εἰς ἅπαν δόρησας τῆς ἀποστολῆς τὸν δρόμον κινδύων ἀπηλλαγμένον, ὡς εἰς τύπῳ παραδείγματος ὑπέφωσεν εἰπὼν, ὅτι γεννηθήτω. ἀντὶ τῆ ἔσαι τῷ Δάν ὁ τῶν διωκόντων δῆμος, ὡς ὁφεις εἰ ὀδῶ, κατήμενος ἐπὶ τρίβῃ, δάκνων πλέρναν ἵππε, τρεῖς δεινά καὶ ἀφυκτα δῆγματα διδῆς.

Α τάχα τοι τὰ τῶν ἐχέων δῆγματα δυσδιάφοβλάπως ἐσὶ κατὰ γε αὐτῶ, εἰ γένοιτο τὴν πλέρναν. αὐτὸς γὰρ σε τηρήσει καὶ κεφαλῶν, καὶ σὺ αὐτῆ τηρήσεις πλέρναν. ἐπεβέβησαν δὲ ἔτω τινὲς τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις, ὡς καὶ αὐτὸν ἐπαγαγεῖν τὸν τῆς σαρκὸς θάνατον. καὶ δῆτι τοῖστων ὑποσηναίφωμεν αὐτῆς, ὁποῖον πάδοι ἄν τυχὸν ἵππῶς, ὀκλάσαντος ἵππε, καὶ ἀνόπιν ὡσερ ὑφιστηκός. ὑπεραρδῆσεται γὰρ ὁ ἐπιβάτης, καὶ εἰς γῆν, οἰμύπε, περιπεσῶν, περιμένει τὸν σώζοντα. περιμεμνήκασι δὲ καὶ οἱ θεασέσιοι μαθηταί τὸν τῆς ἐαυτῶν δόξης καὶ σωτηρίας καιρὸν, κατ' ὃν εἰσκεκλησονται εἰς βασιλείαν ἀκλόνητον, ἐπιφωνέντος αὐτοῖς τῆ Χριστοῦ τὸ, δευτε οἱ ὀβλογημίοι τῆ πατρὸς- καὶ κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένῳ ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς τῆ κόσμου. Εἰ δὲ μὴ βέλτοιό τις ἐχὶ τῷ Δάν ἔσεδαίτινας ὡς ὁφεις ἐγκαθημύνης, ἀλλ' αὐτὸν ἑτέροις ἐπιβηλῶν τὸν Δάν ἐκείνο ἐρεμν, ὅτι τὸ κριναντε καὶ κατηγεῖσθαι λαῶν ἔχοντες οἱ Γραμματῆς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ἔχων δίκῳ ἐπεφύοντο τῷ Χριστῷ, καὶ οἰωνεῖ πως τῆτον ἐκπίπῃν διὰ ὑψηλῆς ὀδοῦντα καὶ λείας ἀτῶντα τρίβῃ δῆγμασι παρακόπτοντες ἀνοσίως ἐσπῆδαζον. ἀλλ' εἰ καὶ πέπλωκεν ὁ ἵππευς, ἐθελοντῆς ἀνατλᾶς τὸν τῆς σαρκὸς θάνατον, ἀλλ' ἂν καὶ ἀναβιώσεται, συλλήπτορα καὶ ἐπαρωγὸν ποιέμενος τὸν πατέρα. διώκεις γὰρ ὢν τῆ Θεῆ καὶ πατρὸς ὁ υἱός, τὸν ἴδιον αὐτὸς ἐζωογονεῖ ναόν. ταύτητοι σεσῶσθαι λέγεται παρὰ τῆ πατρὸς, κεκινδυνώκως ὡς ἄνθρωπος καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων Θεός, καὶ ὄλλω αὐτὸς εἰς τὸ εὖ εἶναι σινέχων ὀρατῶτε καὶ ἀόρατον κλίσιν. ἔτω πε σινεῖς ὁ θεασέσιος Παῦλος περὶ αὐτῆ Φησὶν· εἰ καὶ ἐσαυρώθη ἐξ ἀδενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως Θεῆ.

Β ΔΑΝ ΚΡΙΝΕΙ Τὸν ἑαυτῆ λαόν. Ὁ μὲν Ἰππόλυτος, εἰς τύπον τῆ πονηρῆ ἀναγα τὸν Δάν. κρινεῖ γὰρ Φησὶ τῆς ἀπατωμένους ὑπ' αὐτῆ. γέγονε δὲ καὶ Ἰσάας ὁ Ἰσκαριώτης ἐκ τῆς Δάν Φυλῆς. ἐν τῆτω γὰρ ἐγκρυβεῖς ὁ ἀρχαῖος ὁφεις, παρῆδωκε τὸν Κύριον. ἐφ' ὀδῆ μὲν τῷ Κυρίῳ συνανασρεφόμενος, ἐνεδρόβων δὲ τὴν ὀδὸν τῆς δικαιοσύνης. τὸ δὲ, ἐπὶ τρίβῃ, τὰ ἴχνη ἐνεδρόβων τῆ ὑποδάξαντος ἡμῖν τὴν τρίβον τῆς ζωῆς. δάκνων δὲ πλέρναν ἵππε τῆς εἰς σαρκὶ ἐλύσεως τῆ Κυρία. ὁ δὲ Εὐσέβιος Ἐμέσης τὸν κατὰ διαδοχὴν τῆς Φυλῆς Δάν ἐγειρόμενον Σαμψῶν λέγει. διὰ δὲ τὸ ἰχυρὸν παραβάλλει αὐτὸν, Φησὶν. ὁφεις εἰ ὀδῶ, ὅς ἐβαλε τὸν ἵππεα, τὴν πλέρναν τῆ ἵππε δακῶν ἔτω κατέβαλεν,

M m 2

ὡς

(1) Ἐπιγέγραπται Κυρίῳ, καίπερ καὶ εἰ τοῖς τῆ Ἰππολύτ. ἐκείδου. κείμενον, ἢ μόνον διὰ τὸ εἰ τοῖς τῆ Κυρία ἐρεθῆται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν φράσιν, καὶ διὰ τὴν ἔχει σινάφειαν τῶ ἀνωτέρῳ τῆ Κυρία, κατὰ γε τὴν ἔνοιαν, ὑπομνήματι.

ΑΔΗΛΟΥ. Γεννήματι λέγει ἢ τῷ Φυ-
τῷ, ἢ τῷ ἐκ τῆ Φυτῆ καρπῷ.

Ματθ. 4. 15. 16. ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Καὶ αὐτὸς εἰς τύπον
τῶν ἡμετέρων παραλαμβάνεται, καθὼς
δηλοῖ τὸ Εὐαγγέλιον· γῆ Ζαββλῶν καὶ γῆ
» Νεφθαλεὶμ ὁδὸν θαλάσσης πέραν τῆ Ἰορ-
» δάνη, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τοῖς καθημένοις
» ἐν σκοτει Φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. ποῖον δὲ
» ἄλλο Φῶς ἢ τὸ κλησὶς ἢ ἐξ ἐθνῶν;
» ἥτις ἐστὶ τὸ σέλεχος, τρεῖσι τὸ ξύλον τῆ
Κυρίε, ὡ ἐγκυρτωθεῖσα καρποφορεῖ. τὸ
δὲ, ἐπιδίδες ἐν τῷ γεννήματι κάλλος, τὸ
ὑπερβάλλον τῆς κλήσεως δηλοῖ ἡμῖν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφαρμόσειν ἂν, οἰ-
μαίτις, καὶ ἐκ ἀπὸ σκοπῆ καὶ τὸ δε δὴ πάλιν
αὐτῷ περὶ τάχα τῷ Ἐμμανηὴλ, καὶ μὴ
εἰ βέλοιο, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐν πίσει δεδι-
καιομένοις, καὶ ἡγιασμένοις ἐν πνύματι.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Ρίζα μὲν γὰρ οἰάτις καὶ
ἀμπέλαι σέλεχος ἐμβεβοδρωμένης ἀσφα-
λῶς τῶν εἰς κωνότητα ζωῆς ἐνλωεγμέ-
νων ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· κλη-
μάτων δὲ δίκῃ ἡμῶν καθ' ἑνωσιν τῷ ἐν
πνύματι προσεφύκαμέντε καὶ ἀπρητή-
μεθα νοητῶς, ἀγάπη τῇ εἰς αὐτὸν σω-
δόμενοι, καὶ ἐναπαταλῶντες πίστιν τῇ
παρ' αὐτῆ, καὶ τῇ θείᾳ τρεφόμενοι χάριτι
πρὸς καρποφορίαν ἀρετῆς. Καὶ μετ' ἕτερα.
Ἄλλ' ὅγε Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός σέ-
λεχος γέγονεν ἀνεμῶνον. ἀντρυφᾷ γὰρ
αἰεταῖς ἀκαταλήκτοις εἰς τὸ ἄνω Φοραῖς,
καὶ ὄλης, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῆς ὑπ' ἔρανον
κατὰδρωεται.

Ματθ. 2. 10. Φιλίπ. 2. 10. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Στέλεχος δὴ ἐν
ἀνεμῶνον Νεφθαλεὶμ, ἢ αὐτὸς ὁ Χριστός, ἢ
οἱ Χριστὲ γνώριμοι. ἐπειδὴ δὲ Φησιν, ἐπιδι-
δὲς τῷ γεννήματι κάλλος, ὑποδηλώσειν ἂν,
ὡς ἐγώμα, τοιοῦτόν τι πάλιν. ἐν ἀρχαῖς
μὲν γὰρ ὁ Χριστός ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ὀρώ-
μονος χημάτι, ὅτι Θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ
εἰ γέγονε σὰρξ, ἐκ ἐπισύβετο. Καὶ μετ' ὀλίγα.
Ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἐπίδοσιν ἐν ἡμῖν ἢ περὶ
αὐτῆ κεχώρηκε γνώσις, ἐπισύβθη λοι-
πόν, ὅτι Θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ αὐτῷ
πάν γόνυ κάμψει, προσκυνήσῃ αὐτὸν τῆς
ὑπ' ἔρανον.

Φιλίπ. 3. 14. Ψαλ. 44. 11. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν
» νοοῖτο τυχόν τὸ, ἐπιδίδες τῷ γεννήματι
» κάλλος, ἐκ ἀσυμφανῆς ὁ λογος. προ-
κόπλοντες γὰρ αἰετὰ κατ' ἀρετῶν, καὶ τῶν
» ἀμεινόνων ἐφικνέμενοι, ἦτοι τοῖς ἔμπροσ-
» θον ἐπεκλεινόμενοι, κατὰ τὴν τῆ μακαρίε
Παύλου Φωνίᾳ, εἰς κάλλος αἰετὸ περιφα-
νέστερον ἀναδρωσκόμεν· κάλλος δὲ Φημι
τὸ πνύματικόν, ἵνα καὶ ἐφ' ἡμῖν λέγοι-
» το λοιπόν, ἐπεδύμησεν ὁ βασιλεὺς τῆ
» κάλλος σκ.

κβ. Υἱὸς ἡυξημένος Ἰωσήφ, υἱὸς
ἡυξημένος ζηλωτὸς, υἱὸς με νεώτατος·
πρὸς με ἀνάσρεψον.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τὶς ἄλλος ἡυξημένος
υἱὸς καὶ ζηλωτὸς ἕως τῆς σήμερον, εἰ μὴ ὁ
Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός;

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶς ἄλλος ἔτος; ἢ
καθὼς δάκνυται ἡμῖν διὰ τῆ Ἀποστόλα,
ὅτι ὁ ἑδύτερος ἄνθρωπος ἐξ ἔρανε· καὶ
ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ δὲ, τὸν ποιήσαντα τὸ
θέλημα τῆ πατρός, εἶπεν ὁ πρῶτος. τῷ
» δὲ, πρὸς με ἀνάσρεψον, δηλεῖται ἡμῖν
» ἢ μετὰ τὸ πάθος ἀνάληψις εἰς τὸν ἔρα-
νον πρὸς τὸν πατέρα.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρὸς με ἀνάσρεψον, τὴν
μετὰ τὸ πάθος ἀνάληψιν εἰς ἔρανον Φησι
πρὸς τὸν πατέρα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπ' αὐτὸν δὲ πάλιν τὸν
Ἐμμανηὴλ ὁ τῆς προφητείας διέρπει λό-
γος. ἐπειδὴ, οἰμαίπε, τὸ ἐξ αὐτῆς δη-
λέμενον ἕτερον ἐδέν ἐστιν, ἢ ὅπερ ἐφίω
ἀρτίως, ἐπιδίδες ἐν τῷ γεννήματι κάλ-
λος. τὸ γὰρ ἡυξηθῆναι λέγειν αὐτὸν, τὴν
εἰς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἐπίδοσιν καὶ ἀναδρομῶν
τῆς ἐνέσης δὴκλείας αὐτῷ φυσικῶς ση-
μαίνει τῆτο πάντως, κατὰ γε τὸ ὄρθως
» ἔχειν ὑπειλημμένον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ μονο-
» γενῆς τῆ Θεῆ λόγος, Θεὸς ὑπάρχων ἐκ
» Θεῆ, κεκένωκεν ἑαυτὸν κατὰ τὰς Γρα-
» Φαῖς, καθεῖς ἐθελοντῆς ἑαυτὸν εἰς ὅπερ
ἐκ ἡμῶν, καὶ τὴν ἀδοξον ταύτῃ σάρκα ἡμ-
» πέχετο, καὶ ἐν τῇ τῆ δάκλα μορφῇ πέ-
» Φίωε, γεγονῶς ὑπήκοος τῷ Θεῷ καὶ πα-
» τρὶ μέχρι θανάτου· ταύτητοι λοιπόν καὶ
» ὑπερυψηθῆναι λέγεται, καὶ ὡς ἐκ ἔχων,
» δια τὸ ἀνθρώπινον, μονονεχὶ καὶ ἐν χά-
» ριτος μοίρα λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ
» πάν ὄνομα, κατὰ τὴν τῆ μακαρίε Παύλου
» Φωνίᾳ. ἄλλ' ἡμῶν τὸ χρημα κατὰ τὸ ἀλη-
» θῆς, ἐ δόσις, ὡς ἐν ἀρχῇ, τῶν ἐκ αἰόν-
» των αὐτῷ φυσικῶς· πολλῶγε καὶ δὲ νοοῖ-
» το δ' ἂν μᾶλλον ἀναφοίτησις, καὶ ἀνα-
» δρομῇ πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ, καὶ ἐσιωδῶς καὶ
» ἀναποβλήτως ὑπάρχων αὐτῷ. τοιγαρ-
» τοι καὶ ἔφασκεν ὁ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ
» σμικροπρεπῆς ὑποδὺς οικονομικῶς, πᾶτερ
» δόξασόν με τῇ δόξῃ, ἢ εἶχον, πρὸ τῆ τὸν
» κόσμον εἶναι παρα σοί. αἰετὰ γὰρ ἡμῶν ἐν δό-
» ξῃ θεοπρεπῆ, τῷ ἰδίῳ σωυπάρχων γεννή-
» τορι πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, καὶ τῆς
» τῆ κόσμου καταβολῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νοοῖτο
» δ' ἂν εἰκότως καὶ Νεώτατος. πέφίωε γὰρ
» ἐν τελευταίοις τῆ αἰῶνος καιροῖς, καὶ με-
» τὰ τὸν τῶν ἀγίων Προφητῶν δὴκλεάτε
» καὶ ἀξιάγασον χορόν. καὶ ἀπαξαπλῶς
» μετὰ πάντας τῆς πρὸ τῆς ἐπιδιμῆας, ὡς
» ἐν ἡμῶν τάξει λελογισμένους δι' ἀρετῶν.
» Ζηλωτὸς δὲ ὅτι γέγονεν ὁ Ἐμμανηὴλ, πῶς
» ἐστὶν ἀμφιβάλλειν; ἀλλὰ ζηλωτὸς μετ' ἀ-
» γίοις, οἱ τοῖς ἰχνεσιν αὐτῆ κατακολεθεῖν
» σπαδάζοντες, καὶ πρὸς τὸ θεῖον αὐτῆ μορ-
» φόμενοι κάλλος, αὐτόν τε ποιέμενοι τῶν
» πρακτικῶν ὑπογραμμῶν, τὴν ἀπασῶν ἀρί-
» στῶ ἀποφέρονται δόξαν. Ζηλωτὸς γε μὴ
» καὶ καθ' ἕτερον ἂν νοοῖτο τρόπον τοῖς ἐκ
» ἀγαπᾶν

ἀγαπᾶν ἡρημίοις, φημι δὴ τοῖς Ἰσδαίων καθηγῆταις, ἤτοι τοῖς Γραμματεῦσι καὶ Φαρισαίοις, οἱ πικρὸν ἐν ἑαυτοῖς ὠδίνοντες ζῆλον, καὶ βασκανίας ὑπόθεσιν τῷ ἀπαράβλητον αὐτῆ ποιέμενοι δόξαν, κατὰ πολλὰς ἠλίσκοντο τρόπαις. διανίστη μὲν γὰρ τὰς νεκρὰς ὁ Χριστὸς ὀδωδότης ἤδη καὶ διεφθαρμένους, καὶ τὰς ἄλλας θεοσημαίας ἐπετέλει· τὰς δὲ κατατεθηπέναι δέον, καὶ πρὸς τὸ χρῆμα πισθῆναι ἰεδαμλοῖπον ἐδὲν εἰδοιάζοντας· οἱ δὲ τῆτο μὲν ἐκ ἔδρων, ἐδάκνοντο δὲ φθόνω, καὶ πικρὰς εἰς ἑνὲν ἐδέχοντο λύπαις. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ζηλωτὸς μὲν ἐν ἄρα καὶ τοῖς μισεῖν ἐλομέμοις, πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν ἀλώσιμος. εἰ γὰρ καὶ ἀνέτλει σαυρὸν, ἀλλ' ὡς Θεὸς ἀνεβίω πατήσας τὸν θάνατον. μονονεχι δὲ καὶ τῆ Θεῶ καὶ πατρός ἐπιφωνῆντος, καὶ λέγοντος, [πρὸς με ἀνάσρεψον. ἀναβέβηκε γὰρ εἰς τὰς ἕραναις, ἵνα καὶ ἀκέρως λέγοντος], καὶ ἐκ δεξιῶν με, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ψαλ. 109. 1. 1η λέγοντος], καὶ ἐκ δεξιῶν με, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αὐξήσιν δὴ ἐν νοητέον ἐπὶ Χριστῷ τῷ τῆς δόκλειας ἐπίδοσιν, ἢ αἰ πῶς ὑβρυτέραν τε ἔχει, οἷα Θεὸς καὶ ποιητῆς ὢν, καὶ τῶν ὅλων Κύριος συνδοξολογούμενος τε καὶ συμπροσκυμμένος τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπάρχων τῶν αἰώνων ποιητῆς.

κγ. Εἰς ὃν διαβλεπόμενοι ἐλοιδόρην, καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων. Καὶ συνέριβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν· καὶ ἐξελύθη τὰ νεῦρα βραχιόνων χειρῶν αὐτῶν, διὰ χεῖρα δυνάστη Ἰακώβ. ἐκείθεν ὁ κατιχύσας Ἰσραὴλ παρὰ Θεῶ τῆ πατρός σε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῷ κατὰ τῆ Ἰωσήφ ἐπιβελῶ λέγει, καὶ τῷ παρὰ Θεῶ βοήθειαν· καὶ ἔτως ἐπάγει τῷ δὺλογίαν, μισθὸν τῆς περὶ τὰς ἀδελφὰς ἀνεξικακίας καὶ φαιδῆς.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Τὸ δὲ, εἰς ὃν διαβλεπόμενοι ἐλοιδόρην, δηλονότι τῶν Ἰσδαίων ὁ δῆμος. καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως· σωματικῶς μὲν, εἰς τὰς ἀδελφὰς· πνευματικῶς δὲ, εἰς τὸν Χριστόν.

» **ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ.** Τὸ δὲ, εἰς ὃν διαβλεπόμενοι ἐλοιδόρην, τίνες εἰ μὴ ὁ λαὸς ὁ κατὰ τῆ Κυρίαις ἡμῶν; καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ. τίνες ἐνεῖχον αὐτῷ; οἱ καὶ μέχρι σήμερον ἐνέχουσιν. ἔτσι κύριοι τοξευμάτων, οἱ καταπολεμῆν τὸν Κύριον δοκῆντες. εἰ γὰρ καὶ ἐνίχυσαν τῆ ἀνασρεθῶν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ σιμετρίβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν. Φανερώς δὲ ἡμῖν δηλῆται, ὅτι μετὰ τῷ ἀνάσασιν σωτέτριπται τὰ τόξα αὐτῶν μετὰ κράτους.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐκ ἠδυνάσαντο χερῶν εἰπεῖν, ἢ ὤμων· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐν μέσῳ τῆ

Α τόξα πλατέα, βραχίονες λέγονται, οὐκ αἰρώως βραχίονας λέγει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι γὰρ ὑποπεπλῶκασιν καὶ οἱ πλείω ὄσω τῷ κατ' αὐτῆ μανίαν ὠδίνοντες, ἐδίδαξαν εἰπῶν, εἰς ὃν διαβλεπόμενοι ἐλοιδόρην, καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων. συνῆδρια γὰρ σιμαγάροντες, ἐβλεπόντο πικρὰ τῶν τοξευμάτων οἱ κύριοι, τῆτεςιν οἱ τῶν λαῶν ἡγέμενοι, οἱ ἐπ' αὐτῷ παραθηγοντες τὰς οἰονεῖ τραυματίζοντας ἀκίδων ἐν τάξει, μονονεχι δὲ καὶ ἐμπηγνυμένους, διὰ τὸ δρᾶν ἢ μὴ θέμις ἀποτολμᾶν. οἱ καὶ θηριῶν ἀγρίων ἐπέθρωσκον δίκλω. πλὴν σιμετριβη τὰ τόξα αὐτῶν, καὶ ἐξελύθη νεῦρα βραχιόνων αὐτῶν, διὰ χεῖρα δυνάστη Ἰακώβ, τῆτεςιν τῆ Θεῶ καὶ πατρός. ὅς ἐστι τῶν δυνάμεων Κύριος. ὅς καὶ δὺλογίσθη παρὰ Θεῶ τῆ πατρός ἐν τῷ ἕρανῶ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα τῆ Ἰωσήφ τὸν φθόνον, καὶ τὰς παντοδαπὰς ἐπιδείξας ἐπιβλασ, τῷ θείαν ὑμνεῖ κηδεμονίαν, δι' ἧς τὰς πεπολεμηκότας ἐνίκησε. σιμετριβη γὰρ φησι μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν, καὶ ἐξελύθη νεῦρα βραχιόνων, διὰ χεῖρα δυνάστη Ἰακώβ. ἐκείθεν ὁ κατιχύσας Ἰσραὴλ παρὰ Θεῶ τῆ πατρός σε. καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ Θεὸς ὁ ἐμός· καὶ ἠυλόγησέ σε δὺλογίαν ἕρανῶ ἀνωθεν, καὶ δὺλογίαν γῆς ἐχέσης πάντα, ἕνεκεν δὺλογίας μαδῶν καὶ μητρῶς, δὺλογίας πατρός σε καὶ μητρῶς σε· ὑπερίχυσας ὑπὲρ δὺλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπιθυμίας θινῶν αἰώνων· ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆς Ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὢν ἡγήσατο ἀδελφῶν. διὰ πάντων δὲ τῆτων ὑμνησε τὸν οἰκείον Θεόν, ὅς καὶ αὐτὸν κρείττονα τῆ πεπολεμηκότας ἀπέφλωσιν ἀδελφῶ, καὶ τὸν ἦον ἀμαχον ἔδειξε, παρὰ τῶστων ἀδελφῶν ἐπιβλεπόμεντα. ταύτης δὲ φησι τῆς κηδεμονίας τετύχηκας, τῆς εἰς τὰς γεγεννηκότας θέρραπείας μισθὸν κρημισάμενος. τῆτο γὰρ λέγει, ἕνεκεν δὺλογίας μαδῶν καὶ μητρῶς, δὺλογίας πατρός σε καὶ μητρῶς σε. γηροκόμος γὰρ σαρδαῖος τῆ πατρός ἐγεγονε. τὰ δὲ εἰς αὐτὸν γεγεννημένα, κοινὰ αὐτῆτε καὶ τῆς μητρῶς εἶναι φησι. τῆς γὰρ αὐτῆς ἂν κακείνη κηδεμονίας ἀπὴλαυσεν, εἰ μὴ θάττον ὑπεξῆλθε τὸν βίον.

κε. Καὶ ἐβοήθησέ σε ὁ Θεὸς ὁ ἐμός· καὶ εὐλόγησέ σε εὐλογίαν ἀπ' ἕρανῶ ἀνωθεν, καὶ εὐλογίαν γῆς ἐχέσης πάντα, ἕνεκεν εὐλογίας μαδῶν καὶ μητρῶς.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Σαφῶς ἡμῖν δείκνυται, ὅτι ἡ βοήθεια καὶ ἡ ἀντιληψίς τῆ παιδός, ἢ παρ' ἄλλου τινος, ἢ παρὰ τῆ πατρός καὶ Θεῶ ἡμῶν τῆ ἐν τοῖς ἕρανοῖς. τὸ δὲ, Θεὸς με, δηλῆται ὅτι τὸ πνεῦμα λέγει διὰ τῆ Ἰακώβ.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆτο ἡμῖν δηλῆται, ὅτι ἡ δόξα ἀπὸ τῆ ἑρανῆ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τὸ κατελθὸν διὰ τῆ λόγῃ ἐπὶ τῷ σάρκα. μαζῶν δὲ καὶ μητρῶν τῆς παρθένῃς δόξιας λέγει.

Ψαλ. 64. 9. ** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ταύτῳ εἰναί Φαμο τῷ ἄνωθεν δόξιαν, καὶ τῷ ἐν τῇ γῆ κατῶ τῷ πάντα ἔχουσαν, τρεῖςιν αὖ ἡ διὰ Χριστὸν πᾶσα λοιπὸν ἀρετῆ, καὶ λίαν ἀμφιλαφεῖς οἱ τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας καρποί. ἀρῆται γάρ πρὸς τὸν υἱόν, ἐπεσκέψω τῷ γλῶ, καὶ μεθύσας αὐτῷ ἐπλήθυνας, τῆ πλετίσῃ αὐτῷ.

κς. Εὐλογίας πατρός σε καὶ μητρῶν σε.

» ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τὸ δὲ, πατρός καὶ μητρῶν σε, τῆτο λέγει δόξιαν πατρός, ὡ ἐλάβομεν ἐπὶ τῷ Ἐκκλησίαν διὰ τῆ Κυρίῃ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῆ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τὸ δεδοῦναι γε μὴ αὐτῷ τῷ ἄνωθεν δόξιαν, καὶ μόντοι καὶ τῷ ἀπὸ τῆς γῆς, διεβεβαίετο σαφῶς ἐνεκεν δόξιας μαζῶν καὶ μητρῶν, δόξιας πατρός καὶ μητρῶν. δι' ἡ σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ἢ τε ἐκ Θεῆ καὶ πατρῶν γενήσῃς τῆ μονογενῆς, καὶ ἡ διὰ τῆς ἀγίας παρθένῃς σημαίνεται, καθὸ νοεῖται καὶ πέφλωκεν ἄνθρωπος. υἱὸς γὰρ ὑπάρχων φυσικῶς τε καὶ ἀληθῶς τῆ Θεῆ καὶ πατρός, δι' ἡμᾶς ἀνέτλη τῷ διὰ γυναικός τε καὶ μητρῶν γενήσῃ, καὶ μαζῶν τεθῆλακεν. ἔ γάρτοι, κατὰ τινος, δοκῆσει γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς τῆτο κατὰ ἀλήθειαν πεφλωῶς, ὅπερ ἐσμὲν αὐτοί, τοῖς τῆς φύσεως ἐπόμικτος νόμοις, καὶ τροφῆς ἠνέχετο, καὶ τοῖς ζῶν αὐτὸς τῷ κόσμῳ διδῆς.

» Ὑπερίχυσεν ὑπὲρ εὐλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπὶ εὐλογίας θινῶν αἰωνίων.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἴτα ἐπέχεται αὐτῷ περιφάνειαν, ὡσε γενέσθαι αὐτὸν παρὰ πᾶσιν ἐπίσημον. ὑπερίχυσας γάρ Φησιν ὑπὲρ δόξιας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπιθυμίας θινῶν αἰωνίων ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆς Ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ὡν ἡγήσατο ἀδελφῶν. τὰς δὲ θινῶν, ὁ Ἀκύλας βενῆς ἡρμῆνῶσεν. ἐπειδὴ τοίνυν πόρρωθεν ὀρῶνται καὶ οἱ βεννοὶ καὶ τὰ ὄρη, τῆτοις παραπλησίως εὐχεται γνώριμον αὐτὸν γενέσθαι, καὶ παντῶν περιφανέστατον.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἕψος καὶ μέγεθος τῆς δόξιας προκηρύσσει τὸ, ὑπὲρ δόξιας ὀρέων μονίμων τὸ δὲ, θινῶν αἰωνίων, τὸ βέβαιον καὶ ἰχυρὸν τῆς σωτηρίας, καὶ τὸ εἰς τῆς αἰῶνας διαμείναι.

» ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὑπερίχυσας ὑπὲρ δόξιας ὀρέων μονίμων, καὶ θινῶν αἰωνίων.

Α ὄρη αἰώνια καὶ μονιμώτατα, καὶ θινῶν αἰωνίων, τῆς ἀγίας Φησί, διὰ τὸ ἡρῆσαι τῆς γῆς, καὶ φρονεῖν μὲν ἐδὲν τῶν κατεργημένων, ζητεῖν δὲ τὰ ἄνω, καὶ εἰς τὰ τῶν ἀρετῶν εὐ μάλα διάτλαν ὑψώματα.

» Ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆν Ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὡν ἡγήσατο ἀδελφῶν.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Δηλοῖ ἡμῖν καὶ ὡδε περὶ τῆ Κυρίῃ, λέγει γὰρ ἄλλος, κεφαλῆ Ἰωσήφ, καὶ πάντων ἡμῶν ὡ Ἰησοῦ Χριστός. τῆτο ἡμῖν δηλοῖ, ὅτι πάντων ἡμῶν ἐστὶν ἡ κεφαλῆ ὁ Κύριος ἡμῶν.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Λαμβάνεται Ἰωσήφ εἰς τύπον τῆ Κυρίῃ σαφέστατα. προδήλον δὲ ἔστι τὸ, αὐ δόξια αὐ ἐπὶ κορυφῶν, ὡν ἡγήσατο ἀδελφῶν αὐτῆ, περὶ τῶν εἰς αὐτῶν πεπισυκότων Φησίν. ἔ γὰρ ἐπαχίεται ἀδελφῆς αὐτῆς καλῶν ἐν διαφόροις τῆς Γραφῆς τόποις.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Κατόπιν ἐν ἄρα τῆς Χριστῆ δόξης καὶ οἱ τῶν πατέρων ἐπισημώτατοι, καὶ εἰς λῆξιν ἡκοντες ἀρετῆς. οἱ μὲν γὰρ, ἦσαν οἰκέται. ὁ δὲ Κύριος, ὡς υἱὸς τὰ δι' ὡν ἐκείνοι γεγονάσι λαμπροὶ κεχορηγήσῃ αὐτοῖς. τοιγάρτοι καὶ λέγεται, ὅτι ἐκ τῆ πληρώματος αὐτῆ ἡμεῖς ἴωαν. 1. 16. πάντες ἐλάβομεν.

Δ ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκὲν τῆς δόξης ὁ σέφανος ἐπικείσεται μὲν φυσικῶς τῇ τῆ Σωτήρος ἡμῶν κεφαλῆ διαβήσεται δὲ ἐδὲν ἡτλον, καὶ δῶρον ἔσαι δοτὸν καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀγίας τῆς ἐπ' αὐτῷ γεγονότας. οἱ τὸν ἀμάραντον τῆς δόξης περικείσονται σέφανον, καὶ κοινωνοὶ τῶν αὐτῆ παθημάτων γεγενημένοι, συμμεδέξασσι τῆς οὐκλείας. ἄραγε γὰρ ὅτι συμπεπονθότες αὐτῷ, καὶ συμβασιλεύσασσι.

Ε κς. Βενιαμὴν λύνος ἄρῳαξ, τὸ πρῶνόν ἔδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας διασώσει τροφῆν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος τὸ, ἔδεται ἑσπέρας, ἄρῳαξ, Φησί, τὸ πρῶνόν μεριεῖ σκύλα.

Ζ ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Βέλεται τῷ τὸλμαν προαγορεύειν, ὡ ἐτόλμησαν, καὶ τὸν πρὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν πόλεμον, καὶ τῷ τῶν παρθένων ἀρπαγῶν.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ πρῶνόν ἔδεται, ἀντὶ τῆς πολεμῆσαι, ὡς καὶ τῷ Βαλαάμ λέγει, ἔ κοιμηθήσεται ἕως φαγῆ θήραν, Ἀρ. 23. 24. καὶ αἷμα τραυματιῶν πίεται. διαδώσει τρώφῳ ἑαυτῷ, τρεῖςιν ἀρπάζοντες, ἑαυτοῖς τῷ ἀρπαγῶν διαδιδῆσιν.

Η ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Αὐτόθεν ἐμφαίνει τὸ πολεμικὸν αὐτῆς, οἷον καὶ πέφλωκε τὸ τῶν ἐταβαὰ πολεμιστῶν. ἡ ἐστὶ τῆς Βενιαμὴν φυλῆς. διόπερ αὐτῷ ἀπεικάζει λύκῳ,

λύκω ἄρπαγι, διαρπάξασαν τὰ τῶν πολεμίων, καὶ διανεμομένω. καταλιμπάνων δὲ ἀνιγμα τῆτο ἢ εἰς Παῦλον ἐκ τῆς Βενιαμίτιδος ὄντα Φυλῆς· διαρπασάμενον πρῶτον τὴν Ἐκκλησίαν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ὄντως πολεμίων δαιμόνων τὰ σκύλα διανείμαντα, τῆτεςι τῆς ἀνθρώπου, τῆς ἐξαγομένους ἐκ τῆς τῶν δαιμόνων διωσείας, καὶ διανεμομένους τοῖς ἄρχαι τῆς Ἐκκλησίας. ὡς καὶ ὁ Κύριος δεδήλωκεν, ἑαυτὸν δεσμεύοντα τὸν ἰχυρον, καὶ τὰ σκύλα αὐτῆ διαδιδόντα.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Δηλῆται ἡμῖν καὶ τῆτο διὰ τῆς χάριτος τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἡ Βενιαμὶν Φυλῆ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ὅπερ ἐστὶ τὸ πρῶτον, διώκει. ὁ γὰρ Σαβλ ὡν ἐκ τῆς Βενιαμὶν Φυλῆς, τὸν εἰς τύπον τῆ Κυρίας κείμενον Δαβὶδ ἐδίωκε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Συναρμόζει πάνυ τῷ ἐκ Φυλῆς Βενιαμὶν Παύλῳ. ὅτε γὰρ ὡ νεός, λύκος ὡ ἄρπαξ· διέδωκε δὲ τροφῶν πνευματικῶν πισύσας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πρότετοκε Ῥαχὴλ τὸν Θεπέσιον Ἰωσήφ, ἐπ' αὐτῷ δὲ τὸν Βενιαμίν. ἀλλ' ἕως μὲν νεώτατος Ἰωσήφ πρὸς τῆ πατρὸς ὠνομάζετο. ἔτωτε ἔχεν τὸ χρῆμα δώσομεν. νεώτατον δὲ νεωτάτη Φαμίλ γενέσθαι τῆ Ἰωσήφ τὸν Βενιαμίν, καὶ δὴ νοοῖτ' ἂν εἰκότως εἰκὼν οἷατις καὶ τύπος τῆ νεωτάτη λαῶ. ὅς καὶ διὰ τῶν ἀγίων κέκληται μαθητῶν μεταγε τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναβιώσθαι χριστὸν, καὶ πρὸς τὸν ἐν ἑρανοῖς πατέρα καὶ Θεὸν ἀνελεθεῖν. ἄρπαγι δὲ λύκῳ παρεικάζεται, διὰ τε τὸ ὄρμαν εἰς ὀρέξεις τὰς ἐπίγε τὴν μαθητείαν, καὶ ἐπιθρῶσκειν αἰ μάλα προθύμως οἷατις θήραις ταῖς εἰς πᾶν ὅτιεν τῶν τρεφόντων εἰς ὀβεξίαν, δῆλον δὲ ὅτι τὴν πνευματικῶν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οὐκὲν λύκος ὁ Βενιαμίν, ὁ νεός καὶ ἐν πίσει λαός, ἔ καὶ τὸ λίαν ἔτοιμον εἰς τὸ διώκεσθαι νεὴν τὸ τελεῖν εἰς ὄνησιν, καὶ μὲντοι καὶ τὸ ἰχύσασθαι ἐτέρους ὠφελῆν, ὑποφαίνει, λέγων· τὸ πρῶτον ἔδετα ἔτι, καὶ τὸ ἑσπέρως διαδώσει τροφῶν. Καὶ μετ' ὀλγα. "Ὅμοιον, ὡς εἰ λέγοι, μαθητῶν ἔτι, καὶ πρὸς τὸ ἀρτίως ἔχεν ἔπω διεληλακῶς, ὠφελήσειεν ἂν ἐτέρους. καὶ ὀλίγος κομιδῆ διαδέξει καιρὸς τῆς ἀρτί πεπισυκότας καὶ εἰς τὸ διδάσκειν ἐπιτηδείας.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰ δὲ δὴ προσήκει καὶ ἐπ' αὐτῆ τῆ μακαρίας Παύλῳ τὴν ἐπὶ τῷ Βενιαμίν προαγόρῳσιν ἐκπεπεράνθαι λέγειν, καὶ τῆδε ἂν ἔχοι καλῶς τε καὶ ἀληθῶς. ὁ γὰρ διάκων τὴν ἐκκλησίαν, καὶ λύκος δίκῳ τοῖς ἀγαπῶσι Χριστὸν ἐπιτρέχων, ἐν ὀλίγῳ κομιδῆ πρὸς πᾶν τῆναντίον μετεποιήθη καιρῶ. ὀηγελλισατο γὰρ τὴν πίσιν ὡ ἐπόρθει ποτῆ, καὶ ἀναφέρει τὰ χαρισήρια τεθειμένος εἰς ἀπο-

Α, σολῶ· καίτοι πρότερον ἂν βλάσφημος· τε καὶ διώκτης καὶ ὕβρισης. ἔτω γὰρ πρ 1. Τιμ. 1. 13.
» Φησὶν αὐτός. γέγονε δὲ καὶ ἐκ Φυλῆς Βενιαμίν. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Θεπέσιον Φη- Ρωμ. 11. 1.
» μι Δαβὶδ τῆς κατ' αὐτὸν ἰσορίας διαμεμνησθαι σαφῶς ἐν ἔξ' ψαλμῶ, λέγοντα·
» ἐκεῖ Βενιαμὶν νεώτερος ἐν ἐκσάσει. ἄρχον- Ψαλ. 67. 27.
» τες Ἰδα ἡγεμόνες αὐτῶν, ἄρχοντες Ζα-
» βελῶν, ἄρχοντες Νεφθαλεμ. Ἰδαῖοι γὰρ ὄντες καὶ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ οἱ μακάριοι μαθηταί, καθηγηταί γεγόνασι τῶν ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως δεδικαιωμένων. μεθ' ὧν καὶ αὐτός ὁ ἐκ Φυλῆς Βενιαμίν ἐπισέλ-
» λωντε καὶ λέγων, ἔτε γὰρ ἐξέστημεν, 2. Κορ. 5. 13.
» Θεῷ· ἔτε σωφρονῶμεν, ὑμῖν. ὀηγελλίζετο γὰρ ἔθνεσίτε καὶ Ἰδαῖοις τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Βενιαμὶν λύκος ἄρπαξ τὸ πρῶτον ἔδετα ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρως διαδώσει τροφῶν. Οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὅτι τῆτότινες εἰς τὸν ἀπόστολον Παῦλον, ὡς τῆς Φυλῆς ὄντα Βενιαμίν, ἐξειλήφασιν, καὶ ἐκ ἀφυῶς, ἐδ' ἀλλοτριῶς, ὀμως οἷμα μᾶλλον οἰκειότερον τὴν προόρησιν εἰς πᾶσαν τένειν κοινῆ τὴν Φυλῶν. τῆ γὰρ Φυλῆ ταύτη τοῖσόντι γέγονε μετὰ τὸ τὴν γλῶ τῆς ἐπαγγελίας λαβεῖν τὸν λαόν. εἰς σοδομιτικῶν ἔτος ὁ Βενιαμίν ὕβριν ἐξώκειλεν. ὡσε Λυδίτης ποτέτινος ἄμα τῆ αὐτῆ γυναικὶ κατὰ τὴν πάροδον εἰς Γαβαὰ τὴν πόλιν αὐτῆ καταλύσαντος, ὑπεδέξατο αὐτὸν ἐδὲ εἰς ἐξ αὐτῶν. πρεσβύτερος δέτινος ἐκ τῆς Ἐφραὶμ Φυλῆς παροικῆντος αὐτοῖς, ἐν τῆ πλατείᾳ περιτυχόντος αὐτῷ, καὶ οἷκαδε αὐτὸν εἰς ἑαυτὸν εἰσκαλεσαμένης, περισάντες οἱ περὶ Βενιαμίν τὸ δωματίον, πρὸς βίαν ἐζήτην πρὸς παροικίαν τὸν ἀνθρώπον. τῆ δὲ κατὰ πολλῶν ἀνάγκῳ τὴν γαμετῶν αὐτοῖς ἀνθ' ἑαυτῆ

Δ προῖεμένης, λαβόντες ἐκείνοι τὸ γυνάειον, εἰς τοσῶτον ἐμπάξσαντες αὐτῷ παρεχρήσαντο, ὡς μὴ δυνηθῶσιν αὐτῷ μηδὲ μέγρις αὐγῆς ἐξαρκέσαι. ἀνελόμενος ἐν ὁ Λυδίτης μεθ' ἡμέραν νεκρὸν τῆ γυναικὶς τὸ σῶμα, καὶ κομίσας εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῆς, διαιρεῖ μὲν εἰς δώδεκα μοῖρας αὐτὸ, μίαν δὲ κατὰ Φυλῶν ἐκάστω διαπεμφάμενος, ἔτω πᾶσι τὸ τολμηθῆν ἐφανερώσων. ἐπὶ τῆτο πρὸς τὸν Βενιαμίν τοῖς λοιποῖς

Ε γίνεται πόλεμος. καὶ προτέρων μὲν καὶ ὀδύτερων ὁ Βενιαμίν μάχῳ νικᾷ, καὶ χιλιάδας εἰς τεσσαράκοντα τῆ Ἰσραὴλ διαφθείρει. συμπεσῶν δὲ τὴν ἰσέραν, ἠτλήτα δεινῶς· ὡς μικρῶ μὲν καὶ κινδυνεῦσαι παντελῶς τὴν Φυλῶν ἐκτριβῆσαι. τῶν περιλειφθέντων δέγε τῆς πλείονας ἀρπασαμένης ἑαυτοῖς ἐκ τῶν συγγενῶν νεανίδας, εἰς γυναῖκας λαβεῖν, διὰ τὸ προομιμωκῆσαι τὸν λαόν ἐκόντας αὐτῶν ἐπιγαμβροῦσασθαι μηδενί. ταῦτα ἐν ἅπασαν ἐν τῆτοῖς αὐτῆ προμηνύει τὴν περιπέτειαν. ὅτι τὰ μὲν πρῶτα καὶ ἀλογίως ὁ Βενιαμίν ἐξορμησας, ἐχ' ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ

Ζ οἷς

Η οἷς

δις ἐπιτόβεται. Φηράσει γὰρ Φησί. καὶ τῆ, ἔτι, ἡ προσήκη τῆτο παρασημαίνει. τελευταῖον δὲ ἦδη τροφή γνήσεται πάλιν ἐτέροις αὐτός. δῶνται μέντοι καὶ ἐτέρως αὐτὰ ταῦτα πῶς τῆ Βενιαμὶν ἐκλήθη θῶναι, διὰ τὸ τῆ τῆ Ἰδα συγκληρωσθαι καὶ τῶ τῆ Φυλῆν. καὶ νικᾶν μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς πολεμίας, ὡς καὶ κατὰ περισσῆν πλετῆν ἀπὸ τῶν σκύλων αὐτῶν· ὁψὲ δέ ποτε τῆ καιρῶ, καὶ πρὸς ἐσπέραν αὐτῆν τῶν ἰδαϊκῶν ἦδη πραγμάτων, ὑπὸ πολεμίας γένεσθαι.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τινὲς εἰς Παῦλον τὸν ἀπόστολον, τὸν ἐκ Φυλῆς Βενιαμὶν ταῦτα λέγεσθαι φασίν, ἢ σῶεωρακότες, ὅτι ταῖς Φυλαῖς πρόλεγει ὁ Ἰακώβ ἄπερ Φησί. εἰ δὲ τῆ Κυρίε ἐν τῆ τῆ Ἰδα προρῆσαι ῥητῶς ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ προτερόντι περὶ τῆς Φυλῆς εἰπῶν. οἱ μὲν ἐν εἰς τὸν Παῦλον τὸ εἰρημένον νοήσαντες, ἐπειδὴ φασὶ πρῶτον ἐδίωξεν, αἶτα ἐδιώχθη. τὸ πρῶτον εἶπεν, ὅτι ἔδετα. τὸ δὲ ἐσπέρασ διαδώσει τροφῶν, ἦτοι διακόμενος, ἢ τρέφων τῆς οἰς ἐκηρύττει. τινὲς δὲ, τὸ πρῶτον ἔδετα, ἐνόησαν ἀντὶ τῆ παιδιδόμενος ὑπὸ Γαμαλιηλ τῶ νομικῶ, καὶ τραφεῖς κατὰ τὸν νόμον ἐν νεοῖς καλῶς, ἔσαι διδάσκαλος δὲκαίρως πολλῶν ἐθνῶν. διὸ δὴ καὶ διαδώσει εἶπε. τὸ δὲ τῆς προφητενομίας ἰσορίας ἀληθῆς, ἔτως ἔχει. ἀνήρ τις τῆς Ἐφραῖμ Φυλῆς, ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰδα παλλακὴν εἰλήφει. καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως Γενναδίῳ κατὰ τῶν προεγκαιμένῳ Ἰσορίαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ Βενιαμὶν λυκὸν ἀρπαγα κέκληκε διὰ τὸ συμβεβηκὸς πάθος τῆ τῆ Φυλῆ. διὸ ἐπήγαγε, τὸ πρῶτον ἔδετα, καὶ εἰς τὸ ἐσπέρασ διαδώσει τροφῶν. ἐν γὰρ τῆ πρώτῃ καὶ τῆ δούτερα συμπλοκῇ νενικηκότες, ἕτερον ἀρδίῳ ἀπέλοντο, πλὴν ὀλίγων τινῶν ἀγῶν θάριθμῆτων. ἔς οἱ νενικηκότες οἰκείραντες, δῆνα μὲν αὐτοῖς γυαῖκας διὰ τὸν ὄρκον ὑπέδοντο, ἐτέρως δὲ αὐτοῖς τὸν γάμον ἐμηχανήσαντο. εἰδέναι δὲ χρῆ, ὡς τινες εἰς τὸν Θεασίον Παῦλον τῶν προρῆσαι εἰλκυσαν. λύκω γὰρ δίκῳ ἐλυμαίνετο τῶ Ἐκκλησίαν, κατὰ τῆς οἰκῆς ἐσπέρουμένου. ἕτερον δὲ τῶ πνύματικῶν τροφῶν τῆ οἰκμενῆ διέδωκε.

κη. Πάντες ἔτοι υἱοὶ Ἰακώβ δάδεκα· καὶ ταῦτα ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν· καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς. ἔκασον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτῆ εὐλόγησεν αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς εὐλόγησά λέγεται τῆς παιδας ὁ Ἰακώβ, ἐνίοις ἐπαρασάμικος; Οὔτε ἀρα εἰσιν, ἔτε εὐλογία, ἀλλὰ προρῆσαι οἱ τελευταῖοι τῆ Πα-

A, τριάρχῃ λόγοι. σῶαχθῆτε γὰρ Φησί, ἢ ἀπαγγέλω ὑμῖν, τι ἀπαντήσεται ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτῃ τῶν ἡμερῶν. ἐμνήθη δὲ καὶ τῶν παρ' ἐνῶν γεγεννημένων· ἐκ ἐπειδὴ δίκας οἱ παῖδες εἰσεπράττοντο τῶν πατρικῶν ἀμαρτημάτων, ἀλλὰ αἰματίζων εἰς ἀραν καὶ εὐλογίαν τῆς λόγος εἰς κοινῶ τῶν ἐπιτόβουσιων ἀφελίαν.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Πάντες οἱ υἱοὶ Ἰακώβ, καὶ οἱ ἐκ τῶν παιδικῶν, καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐλθούτων ἐξ ἰσ τῶν πατρικῶν κληρονομίαν διεδέξαντο. ἔτως ἡ συγχώρησις τῆ Θεῆ καὶ (1) παιδικῶν ποιῆσαι παιδας τὸν Ἰακώβ· δεικνύτως τῆ Θεῆ, ὅτι παρ' αὐτῶ, ἔδελος, ἐκ ἐλθούτων, ὡς Φησί ὁ Παῦλος πρὸς Γαλάτας.

Γ **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς, Φησί, ἔκασον κατὰ τῶν εὐλογίαν αὐτῆ, ἢ εὐλόγησεν αὐτῆς· ἀντὶ τῆ, ἄπερ ἐχρῶν ἔκασω προεμύνησε, καὶ τὰ ἐφ' ἑκάστης Φυλῆς συμβησόμενα προανεφώνησε.

κθ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ προσίθεμαι πρὸς τὸν ἐμὸν λαόν. θάψατέ με μετὰ τῶν πατέρων μου ἐν τῶ σπηλαίῳ, ὅθῃ ἐν τῶ ἀγρῶ Ἐφραῖμ τῆ χετλαῖς.

Δ **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς διὰ τῆς ἐπισκήψεως ταύτης μεγίστῳ αὐτοῖς παραμυθίαν χαρίζεται. ἐνοῶν γὰρ, ὅτι ἐκ ἂν ὁ δίκαιος τῆτο διεσείλατο, εἰ μὴ πάντως ἦδει τῶ ἀνοδὸν αὐτῶν ἐσομένῳ, καὶ τῆς δελείας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ τῶ ἀπαλλαγῶν.

Ε λ. Ἐν τῶ σπηλαίῳ τῶ διπλῶ, τῶ ἀπέναντι Μαμβρη, ἐν γῆ Χαναάν, ὁ ἐκήσατο Ἀβραάμ παρὰ Ἐφραῖμ τῆ χετλαῖς τὸ σπήλαιον εἰς κήσιν μνηλαμείσ. Ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραάμ καὶ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτῆ· καὶ ἐκεῖ ἔθαψαν Ἰσαὰκ καὶ Ρεβέκκαν τὴν γυναῖκα αὐτῆ· καὶ ἐκεῖ ἔθαψαν Λείαν, λδ. Ἐν τῆ κήσει τῆ ἀγρῶ καὶ τῆ σπηλαίε τῆ ὄντος ἐν αὐτῶ παρὰ τῶν υἱῶν Χέτ.

Ζ λγ. Καὶ κατέπαυσεν Ἰακώβ ἐπιτάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτῆ. καὶ ἐξάρας Ἰακώβ ἐπὶ τὴν κλίνην τῆς πόδας, ἐξέλιπε· καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαόν αὐτῆ.

Η **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὡσπερ μεθ' ἡδονῆς τὸ πρᾶγμα καταδεχόμενος, ἔτω μετὰ τὸ πάντα διατάξασθαι, τῆς πόδας ἐξάρας, ἀντὶ τῆ ἐφαπλώσεως ἢ τείνας, ὡς ἂν εἴποι τις, ἐξέλιπε· τῆτοῖσι, κατέλυσε

(1) Ἰσ. καὶ ἐκ.

» λυσε τὴν ζωὴν, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν
» λαὸν αὐτῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ταῦτα τῶν Ἰακώβ εἰρηκότος, καὶ τὴν οἰκίαν τελοῦντι μεμνηνυκότος, ὁ συγγραφεὺς ἔφη, καὶ ἐξάρας τὰς πόδας ἐπὶ τὴν κλινὴν, ἐξέλιπε· καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῶν. διὰ δὲ τῶν τῶν λόγων ἠνίξαστο τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως. εἰ γὰρ παντάπασιν διεφθάρουντο, καὶ μὴ εἰς ἕτερον μετέβαινον βίον,

A, ἐκ αὐτῶν ἔπε, προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῶν. τῶτο δὲ καὶ πρὸς Ἀβραάμ αὐτὸς ὁ τῶν ὄλων ἔφη Θεὸς· σὺ δὲ ἀπελούση πρὸς Γεν. 15. 15.
» τὰς πατέρας σου, τραφεῖς ἐν γῆρι καλῶ.
» ἐντεῦθεν καὶ ὁ Κύριος τὴν τῶν Σαδδουκαίων ἀπιστίαν διήλεγξεν, εἰρηκῶς· ὅτι
» δὲ ἐγαίρονται οἱ νεκροὶ, ἐκ ἀνέγνωτε, Mat. 22. 31,
» ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, 32.
» καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; ἐκ ἔστιν ὁ Θεὸς, Θεὸς
» νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.

Κ Ε Φ Ν.

α. **Κ**αὶ ἐπιπεσὼν Ἰωσήφ ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν πατρῶν αὐτῶν, ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες παιδὸς φιλοσοφίαν; εἶδες πεπυρωμένῳ ἀγάπῳ; καὶ μετὰ τὴν τῆς ψυχῆς ἀναχωρησιν, ἐπιπεσὼν ἐπὶ τὸ πρόσωπον, καὶ καταφιλήσας, ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῶν.

β. Καὶ προσέταξεν Ἰωσήφ τοῖς παισὶν αὐτῶν τοῖς ἐνταφιασαῖς ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα αὐτῶν· καὶ ἐνεταφίασαν οἱ ἐνταφιασαὶ τὸν Ἰσραήλ.

γ. Καὶ ἐπλήρωσαν αὐτῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας· ἔτω καταριθμῶνται αἱ ἡμέραι τῆς ταφῆς· καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν Αἴγυπτος ἐβδομήκοντα ἡμέρας.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ μὲν Αἰγύπτιοι, ἐβδομήκοντα ἡμέρας πενήθουσιν· οἱ δὲ Ἰσραηλιταί, τριάκοντα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐπλήρωσαν αὐτῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας. Ὁ ἀριθμὸς ἔτος κατὰ νόμον Αἰγύπτιον. νῦν γὰρ τριακοσὰ ποιῶσι. καὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ Μωϋσῆν τριάκοντα ἡμέρας ἐπένθησαν μόνους, ὡς ἐν Ἀριθμοῖς καὶ Δεύτερονομίῳ Φησὶν.

δ. Ἐπεὶ δὲ παρήλθον αἱ ἡμέραι τῶν πένθους, ἐλάλησεν Ἰωσήφ πρὸς τὴν δυνάσασιν Φαραὼ, λέγων, εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε περὶ ἐμοῦ εἰς τὰ ὦτα Φαραὼ, λέγοντες.

ε. Ὁ πατήρ μου ὤρκισέ με, ἐν τῷ μνημείῳ ᾧ ὤρκισα ἑμαυτῷ ἐν γῆ Χαναάν, ἐκεῖ με θάψεις. νῦν ἔν ἀνασας, θάψω τὸν πατέρα μου, καὶ ἐπανελευσομαι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν τῷ μνημείῳ ᾧ ὤρκισα ἐγὼ ἑμαυτῷ ἐν γῆ Χαναάν, ἐκεῖ με

θάψεις. Καὶ μὴ Ἀβραάμ ὤρκισεν· ἀλλ' οἰκειῖται τὰ τῶν πατρῶν, ὡπερ ἄνω τὰ Γεν. 48. 22.
» τῶν ἡμῶν, λέγων· ἐν μαχαίρᾳ μου, καὶ
» ἐν τόξῳ.

Γ ς. Καὶ εἶπε Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, ἀνάβηθι, θάψον τὸν πατέρα σου, κα-
ζ. θάπερ ὤρκισέ σε. Καὶ ἀνέβη Ἰωσήφ θάψαι τὸν πατέρα αὐτῶν. καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτῶν πάντες οἱ παῖδες Φαραὼ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν οἴκων αὐτῶν, καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι τῆς γῆς Αἰγύπτου, καὶ πᾶσα ἡ πανοικία Ἰωσήφ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτῶν· καὶ τὴν συγγένειαν, καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τὰς βόας ὑπελίποντο ἐν γῆ Γεσέμ.

θ. Καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτῶν καὶ ἄρματα καὶ ἵπποις, καὶ ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα διὰ τὴν εἰς Ἰωσήφ τιμὴν, πόσῳ ἐπιδείκνυται σκεδῶν οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ σιωπῶντες τῷ Ἰωσήφ, ὡς γενέσθαι αὐτῶν παρεμβολῶν μεγάλων.

ι. Καὶ παρεγένοντο ἐφ' ἄλλα Ἀτάδ, ὅ ἐστι πέραν τῶν Ἰορδάνων· καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν καὶ ἰχυρὸν σφόδρα. καὶ ἐποίησε τὸ πένθος τῷ πατρὶ αὐτῶν ἐπὶ ἡμέρας.

ΑΔΗΛΟΥ. Τόπος ἐστὶ πέραν τῶν Ἰορδάνων, διεσηκὸς τῆς Ἱεριχῆς τρισὶ σημείοις. καὶ νῦν καλεῖται Βηθαγά. ὅ ἐστι μαθερμυδόμενον τόπος κύκλου.

Η ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διέσηκεν ὁ τόπος Ἱεριχῆς τρισὶ σημείοις, ὡς ἀπὸ δύο σημείων τῶν Ἰορδάνων. καὶ νῦν καλεῖται Βηθαγά. ὅπερ ἐρμυδόμενον τόπος κύκλου, διὰ τὸ ἐκεῖ κοπιόμενος τὸν Ἰακώβ κυκλεῖν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα ἀκέρων, μὴ ἀπλῶς παράτρεχε, ἀλλὰ τὸν καιρὸν ἐννοῶν,

ἐννοῶν, καθ' ὃν ἐγένετο, πάσης αἰτίας ἀπάλλατε τὸν Ἰωσήφ. εἰδὲν γὰρ ἦσαν τὰ ἄλλα αἱ πύλαι συγκλαδίσαι, εἰδὲ τὸ θανάτου τὰ δεσμά διαλυθέντα, εἰδὲ κοίμησις ὁ θάνατος λεγόμενος ἰω. διὰ τὸτο ἐπειδὴ ἐδεδοίκεσαν τὸν θάνατον, ταῦτα ἐποίησαν. νυκτὶ δὲ διὰ τὴν τὴν Θεῶν χάριν, ἐπειδὴ ὑπνός ὁ θάνατος γέγονε, καὶ κοίμησις ἢ τελευτή, καὶ πολλὴ τῆς ἀναστάσεως ἢ πληροφορία, ὡς ἀπὸ ζωῆς εἰς ζωὴν μετισταμένοι, ἕτως ἀγαλλόμεθα καὶ ὑφραϊνόμεθα.

- ια. Καὶ εἶδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χαναάν τὸ πένθος ἐπὶ ἄλωνι Ἀτάδ, καὶ εἶπαν, πένθος τὸτο μέγα ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτίοις. διὰ τὸτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τὸ τόπος, πένθος Αἰγύπτου, ὃ ἐστὶ πέραν τῆς Ἰορδάνου. Καὶ ἐποίησαν αὐτῶν ἕτως οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐν γῆ Χαναάν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλῆν, ὃ ἐκλήσατο Ἀβραάμ τὸ σπήλαιον ἐν κλήσει μνημεία παρὰ Ἐφραὶμ τῆς χειρῆς, κατέναντι Μαμβρῆ. Καὶ ὑπέσχεθη Ἰωσήφ εἰς Αἰγύπτου, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ συναναστάντες θάψαι τὸν πατέρα αὐτῶν. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ, ὅτι τέθνηκεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, εἶπαν, μήποτε μνησικακῆσθαι ἡμῖν Ἰωσήφ, καὶ ἀνταπόδομα ἀνταποδώσει ἡμῖν πάντα ὅσα ἐνεδειξάμεθα αὐτῶ. Καὶ παραγενόμενοι πρὸς Ἰωσήφ, εἶπαν, ὁ πατήρ σου ἠρξισέ σε πρὸ τῆς τελευτῆσαι αὐτὸν, λέγων, Οὕτως εἶπατε τῶ Ἰωσήφ ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν, ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο. καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τῶ Θεῶ τῶ πατρός σου. καὶ ἐκλαυσεν Ἰωσήφ λαλόντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν.

ιη. Καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτόν, εἶπον, οἶδε ἡμεῖς σοὶ οἰκέται.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πόσον ἐστὶν ἀρετῆ, πῶς ἰσχυρὸν καὶ ἀμαχον, καὶ ὅση τῆς κακίας ἢ ἀδικίας. ἰδὲ γὰρ, ὁ μὲν τοσαῦτα πεπονθὼς βασιλεύει, οἱ δὲ ταῦτα διαθέντες τὸν ἀδελφόν, οἰκέται εἶναι παρακαλῶσι τῶ παρ' αὐτῶν εἰς δαλείαν ἐκδοθέντος.

ιθ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωσήφ, μὴ φοβεῖσθε, τῶ γὰρ Θεῶ εἰμὶ ἐγώ.

ΑΚΥΛΛΑΣ. Ὅτι μὴ Θεὸς ἐγώ;

Α ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Μὴ γὰρ ἀντὶ Θεῶ ἐγώ;

ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΚΟΝ. Μὴ φοβεῖσθε, καὶ γὰρ φοβέμενος Θεὸν εἰμι.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῶ Θεῶ γὰρ εἰμὶ ἐγώ, καὶ τὸν δεσπότην τὸν ἐμὸν μιμῶμαι, καὶ ὑπεργεσίαις ἀμείβεσθαι σκεδάσσω τῶς τὰ ἀνήκεσά με διαδύτας.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ὑσεβής, καὶ ἐν συμφοραῖς, καὶ ἐν ὑπραγίαις μέμνηται τῶ Θεῶ.

κ. Ὑμεῖς ἐβλεύσατε κατ' ἐμῶ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐβλεύσατο περὶ ἐμῶ εἰς ἀγαθὰ, ὅπως γενηθῆ ὡς σήμερον, ἵνα διατραφῆ λαὸς πολλός. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ διατρέψω ὑμᾶς, καὶ τὰς οἰκίας ὑμῶν. καὶ παρεκάλεσεν αὐτῶς, καὶ ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς τὴν καρδίαν. Καὶ κατώκησεν Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ πᾶσα ἡ πανοικία τῶ πατρός αὐτῶν. καὶ ἔζησεν Ἰωσήφ ἔτη ἑκατὸν δέκα. Καὶ εἶδεν Ἰωσήφ Ἐφραῖμ παῖδια, ἕως τρίτης γενεᾶς· καὶ υἱοὶ Μαχίρ τῶ υἱῶ Μανασῆ ἐτέχθησαν ἐπὶ τῶν μηρῶν Ἰωσήφ. Καὶ εἶπεν Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν, λέγων, ἐγὼ ἀποθνήσκω· ἐπισκοπῆ δὲ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ Θεὸς, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν ὠμοσεν ὁ Θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν, Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ.

κε. Καὶ ὠρκισεν Ἰωσήφ τῶς υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἢ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ Θεὸς, καὶ συνανήσετε τὰ ὅσα με ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν.

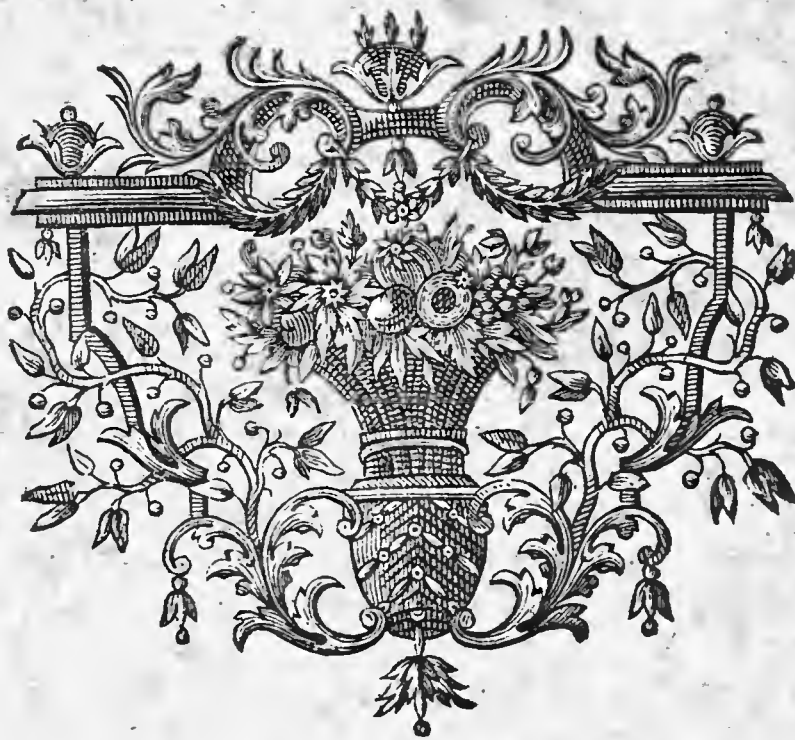
Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸτο ἐποίησεν ἕκ ἀπλῶς, εἰδὲ μάτῳ, ἀλλὰ ὅσω ταῦτα οἰκονομῶν· εἰ μὲν, ἵνα μὴ οἱ Αἰγύπτιοι μεμνημένοι τῶν τοσούτων αὐτῶ ὑπεργεσιῶν, καὶ ὑπόθεσιν ἀσεβείας ἔχωσι τῶ δικαίᾳ τὸ σῶμα· ἕτερον δὲ, ἵνα ὡς πληροφωρημένοι, ὅτι πάντως ἐπανήξουσιν. εἰ γὰρ μὴ τὸτο ἰω ὠμολογημένον, ἕκ ἂν ἕτω διεσείλατο, ὡς μετ' αὐτῶν ἀναγαγεῖν τὰ ὅσα.

Η ** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Εἰ μὴ ἐλπίς ἰω ἀναστάσεως, τίς ὁσέων ἢ ἐπιμέλεια, περὶ τῶν φθειρομένων ὁσέων ἐντέλλεσθαι τῶς δικαίαις;

κς. Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσήφ ὡν ἐτῶν ἑκατὸν δέκα· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ σορῶ ἐν Αἰγύπτῳ.

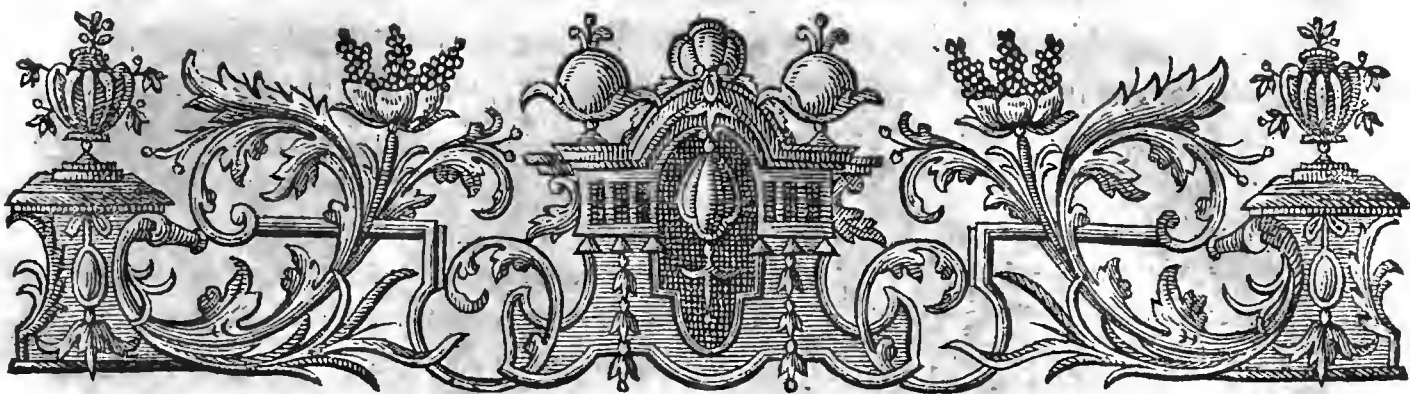
**** ΠΡΟΚΟΠΟΥ.** Ὁ Ἰωσήφ ἐπτακάδεκα ἔτη ἐποίησεν ἐν γῆ Χαναάν, καὶ δέκα ἐτῶν εἴλκυσε δακρίαν. τρία δὲ ἔτη ἐν τῷ δεσμητηρίῳ διέτριψε, καὶ ὄγδοήκοντά ἔτη ὡς δούτερος τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξουσιάζων ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου. ἡμεῖς δὲ τὸν τῶν ἀγαθῶν δοτῆρα Θεοῦ, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦματος χορηγόν, τὸν ἀποκαλύπτοντα τοῖς ἀξίοις τιμῶν ἐναποκειμένῳ τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ γινώσκοντες, δοξάσωμεν. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· μετ' οὗ αὐτῷ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ.

ΕΞΟΔΟΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΞΟΔΟΣ

ΕΞ

ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΤΩΝ ΥΙΩΝ ΙΣΡΑΗΛ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΜΩΣΗ.

ΑΔΗΛΟΥ. "Οτι τὸ πρῶτον βιβλίον ὁ Μωσῆς, Γένεσιν προσηγόρευσε· τὸ δὲ δεύτερον δὲ, "Ἐξοδον" συμβολικῶς διὰ τῆς ἰστορίας τῶν αἰ τῶν δε τῶ βίῳ προσκαίρον ἡμῖν ὑπογράφων ζωῆ. καὶ ἀριθμῆ τὰς εἰσελθόντας εἰς Αἴγυπτον, ἵνα ἀκῶν μετὰ ταῦτα τὸ πλῆθος τῶν τοσάτων μυριάδων, τῇ πρὸς Ἀβραάμ ὀβλογία τῆ Θεῷ ἐπιγράψῃς τὸ πρόσαγμα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τοῖς κατεχομένοις ὑπὸ τῆ νοητῆ Φαραὼ τῶν ἀπ' αὐτῆ δίδωσιν ἔξοδον ἐπιστρέφουσιν ὁ Φιλοκτίσμων Θεός, ἐκ ἐὼν ἔτι πλητῶ καὶ ἰνδία σιωχέωδα, πρὸς δὲ γλῶ μεταφέρων τῶν ῥέεσαν μέλι καὶ γάλα. πῶς τοίνυν εἰς ἐξελθεῖν, καὶ πῶς ὀδδότεον, δηλωμένοις ἀκολαθῆσωμεν.

Κ Ε Φ Α.

α. **Τ**αῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσπορευομένων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακώβ τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἔ-

- β. κασος πανδικία αὐτῶν εἰσηλθον. Ῥε-βὴμ, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰσδά-χαρ, Ζαβελῶν, καὶ Βενιαμὶν, Δαν καὶ Νεφθαλεὶμ, Γὰδ, καὶ Ἀσήρ.

ε. Ἰωσήφ δὲ ἦν ἐν Αἴγύπτῳ. ἤσαν δὲ αἱ ψυχαὶ πᾶσαι ἐξ Ἰακώβ, πέντε καὶ ἑβδομήκοντα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀριθμῆ τὰς μετὰ Ἰακώβ, ἔργω δεκνὺς τῶν τῆ Θεῷ πληρωθῆσαν ἐπαγγελίαν πρὸς Ἀβραάμ. ἵνα τὸ πλῆθος ὀρῶντες, τῶν αἰτίαν γνωρίσωμεν.

ς Ἐτελεύτησε δὲ Ἰωσήφ, καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη.

ζ. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἠύξθησαν, καὶ ἐπληθύνθησαν, καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο, καὶ κατίχυσαν σφόδρα σφόδρα· ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Χυδαῖοι ἐγένοντο, τρεῖς εἰς πλῆθος ἐχύθησαν. ὅθεν Ἰσραὴλ, ἐχέοντο, Φησὶν ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐξείρψαν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐκ γῆς ἀναδιδόμενων.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Πάντως γάρ πη ὁ χρόνος τῆς αὐτῶν παροικίας καὶ ἐπιμιξίας διὰ ῥαθυμίας τὸ χυδαῖον ἐργάσατο.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; Οὐχ ὡς τινες νεροήκασιν ὑβριστικῶς αὐτὸ τέθεικεν, ἀλλὰ τὸ πλῆθος δεδήλωκεν. ἔτω γὰρ ἠύξθησαν, Φησὶν, ὡς κατὰ πάσης ἐκείνης ἐκχεθῆναι τῆς γῆς. ἔτω καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν ἠρμιώθησαν. τῆτο δὲ καὶ τὰ ἐξῆς δηλοῖ. ἐπλήθυνε γὰρ Φησὶν ἡ γῆ αὐτῆς. καὶ μετ' ὀλίγα. καθότι δὲ αὐτῆς ἐταπείνεν, τοσάτω πλείους ἐγίνοντο, καὶ ἰσχυον σφόδρα σφόδρα.

η. Ἀνέστη δὲ βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτου, ὃς ἐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ.

θ. Εἶπε δὲ τῷ ἔθνει αὐτῆ, ἰδὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἰσραηλιτῶν μέγα πλῆθος, καὶ ἰσχύει ὑπὲρ ἡμᾶς.

ι. Δεῦτε καὶ κατασοφισώμεθα αὐτῆς, μήποτε πληθυνθῆ, καὶ ἠνίκα εἰάν σὺμβῆ πόλεμος ἡμῖν, πωρεσθήσονται καὶ ἔτοι πωρεθῆ τῆς ὑπεναντίας, καὶ ἐκπολεμήσαντες ἡμᾶς, ἐξελεύσονται ἐκ τῆς γῆς.

ΛΔΗΛΟΥ. Κατασοφισώμεθα αὐτῆς, ἀντὶ τῆ, μηχανῆ τινὶ κακώσωμεν αὐτῆς καὶ μεθόδοις. Φανερώς γὰρ κατάγγχειν ἐχθρόντε, μηδεμίαν δεδακτοτάς τῆ πράγματος πρόφασιν.

Οο καὶ

ια. Καὶ ἐπέστησαν αὐτοῖς ἐπιστά- A
τας τῶν ἔργων, ἵνα κακώσωσιν αὐ-
τὰς ἐν τοῖς ἔργοις. καὶ ἀκοδόμησαν
πόλεις ὀχυράς τῷ Φαραῶ, τὴν τε
Πειθῶ, καὶ Ραμεσσῆ, καὶ Ὠν, ἧ ἔστιν
Ἡλιόπολις.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πόλεις ὀχυράς, ἢ
τακῆρες Φησὶν, ἢ μεγάλας, ὡς τῷ πλη-
θει τῶν ἐνοικούντων αὐτὰς ὀχυρώσασιν. ὁ
» γὰρ Ἀκύλας, σκλωμάτων, ἐξέδωκε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιστάτας δὲ ἕπερ τῶν
ἔργων τῶν ὅτι μάλιστα Φιλτάτων αὐτῶ κα-
τεχειροτόνησε τῶν ἀδικημένων ὁ Σατανᾶς
τὰς ἀκαθάρτους δαίμονας, ἦτοι τὰς ὑπὲρ
αὐτῶ δυνάμεις. οἱ ταῖς πολυτρόποις τῶν
παθῶν πλεονεξίας τὸν ἐκάστη τῶν ἐπὶ τῆς
γῆς καταφορτίζουσι νῦν, δεδιότες, οἰμαί-
πε, μὴ ἄρα κατὰ χολῶ τῆς διανοίας τὸν
ὀφθαλμὸν ἀντίτες πρὸς Θεὸν, τῆς ὑπὲρ
αὐτῶ δουλίας ἐκλύσειαν τὸν αὐχένα. Φι-
λελεύθερα γὰρ ἡ ἀνθρώπου φύσις. ὅτι δὲ
δόξα τε καὶ πλῆθος τοῖς ἀκαθάρτοις πνύ-
μασι, καὶ αὐτῶ δὲ τῷ Σατανᾶ λελογισαί,
καί ἔστιν ὁ εἰκαῖος ἡμῶν περιπασμός, καὶ
οἱ περὶ σάρκα πόνοι καὶ σπασμὸς, βλέπεται
πρὸς τὰ γεωδέερα, παραδείξαι ἂν αἰ-
νιγματωδῶς τὸ πόλεις ἐγείρειν τῷ Φαραῶ
τὰς ἐξ Ἰσραὴλ, πηλῶ τε καὶ πλινθείαις
κόντροχομίας.

ιβ. Καθότι δὲ αὐτὰς ἐταπείνου,
τοσάτω πλείους ἐγίνοντο, καὶ ἰχθον
σφόδρα σφόδρα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περιαισῆκει δὲ τῷ τυ-
ράνῳ πρὸς τὸ παρ' ἐλπίδας ἢ σκῆψις. ἐν
γάρτοι τῷ ταπεινώσει, Φησὶ, τὰς κολα-
ζομένους, ἐν ὑπορχαῖς τὸ δαῖγμα μίσησιν
ἦν, καὶ πλείους ἐγίνοντο, διὰ τὴν κακῶν
εἰσθότος, ἀφελῆν ἐθέλοντος τῶ Θεῷ τὰς
ἀνοσίως ἐξυβριζομένους. (1) ὅσον γὰρ ὁ Ἰσ-
ραὴλ ἐπληθύνετο, τοσάτον ἠύξετο τὸ μί-
σος τῶν Αἰγυπτίων. σιωπῶν δὲ ὁ Θεὸς
τῶ γίνεσθαι κατὰ τὴν Ἰσραὴλ παρὰ τῶν
Αἰγυπτίων ἵνα καὶ τὰς Θεὸς τῶν Αἰγυπ-
τίων ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιβελδομένοι, μισήσωσι,
καὶ ἐτοίμως ἐξέλθωσιν ἐξ Αἰγύπτου. ὅπερ
ἐκ ἂν ὑπέχοντο, τρυφῶ ἔχοντες καὶ
εἰσθῶν.

Καὶ ἐβδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι Z
ἀπὸ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος,
» ἐθλίβοντο, ὁρῶντες αὐτὰς πληθωμέ-
νες, καὶ ἐκάκην αὐτὰς. συγχωρεῖ δὲ ὁ
» Θεὸς τῶν ἰσραηλῶν ἵνα καὶ τὰς Θεὸς τῶν Αἰγυπ-
τίων μισήσωσι, καὶ ἐτοίμως ἐξέλθωσιν ἐπι-
» θυμῶσιν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἐβδελύσσοντο
» οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ὁ Ἑ- H
» βραῖος, ἐθλίβοντο, Φησὶ, δηλονότι πλη-
» θυωμένους ὁρῶντες.

ιγ. Καὶ κατεδυνάστευον οἱ Αἰγύπ-
τιοι τὰς ἡμῶν Ἰσραὴλ βία.

ιδ. Καὶ κατώδυνον αὐτῶν τὴν ζωὴν
ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς σκληροῖς, τῷ πηλῶ
καὶ τῇ πλινθεία, καὶ πᾶσι τοῖς ἔρ-
γοις τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις, κατὰ πάντα
τὰ ἔργα, ὧν κατεδύλλοντο αὐτὰς με-
τὰ βίας.

B
** ΙΩΣΗΠΟΥ. Τὸν τε γὰρ ποταμὸν
εἰς διωρυχὰς πολλὰς αὐτοῖς προσέταξαν
διατεμεῖν, τέχνη τε οἰκοδομήσαι ταῖς πό-
λεσι καὶ χώματα, ὅπως ἂν ἄργοι τὸν πο-
ταμὸν μὴ λιμνάζαν ἕως ἐκείνων ἐπεκβαί-
νοντα πυραμίδας τε ἀνοικοδομῆντες ἐξέ-
τρυχον ἡμῶν τὸ γένος, ὡς τέχνας τε παν-
τοίας ἀναδιδάσκεσθαι, καὶ τοῖς πόνοις γε-
νέσθαι σωήθεις. καὶ τετρακοσίων μὲν ἐτῶν
χρόνον ἐπ' αὐταῖς διύνησαν ταῖς ταλαιπω-
ρίαις. ἀντεφιλονείκην γὰρ, οἱ μὲν Αἰγύ-
πτιοι τοῖς πόνοις ἐξαπολέσαι τὰς Ἰσραη-
λίτας ἐθέλοντες· οἱ δὲ, αἰεὶ κρείττους Φαι-
νεσθαι τῶν ἐπιταγμάτων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ ὑπὸ δυνῶ καὶ
ἀλιτηρίῳ δεσπότη γεγονάμεν, Φησὶ δὴ τῷ
Σατανᾶ, τῷ πηλῶ καὶ τῇ πλινθεία κα-
τετρυχώμεθα, τῆς τε τοῖς περὶ γλῶσσε,
καὶ ἐν αὐτῇ βδελυροῖς σπασμῶσιν ἐκ ἀνι-
» δρωτὶ τελευτήσοις. ἔ γὰρ ἀπήλλακται πό-
νων, καὶ ἂν τὸ εἰκαῖον ἔχοι ὁ τῶ δὲ τῶ βίε
περιπασμός.

ιε. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰ-
γυπτίων ταῖς μαίαις τῶν Ἑβραίων· τῇ
μαῖᾷ αὐτῶν ὄνομα Σεπφώρα· καὶ τὸ
ὄνομα τῆς δευτέρας Φῶα.

E
** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μαίαις
Ἑβραίων ὀνόμασε Σεπφώραν τε καὶ Φῶαν.
ἢ μὲν γὰρ, ὀρνίθιον· Φῶα δὲ, ἐρυθρὸν
ἐρμυλώεται. τῆς μὲν ἔν θείας ἐπιστή-
μης, ὀρνίθιος τρόπον τὸ αἰεὶ μετεωροπο-
λεῖν ἴδιον· τῆς δὲ ἀνθρωπίνης, αἰδῶ καὶ
σωφροσύνη ἐμποιεῖν, ὡς ἐρυθρῶν, ἐφ'
οἷς δαῖγμα ἄξιον ἐναργέσατον.

ις. Καὶ εἶπεν, ὅταν μαῖοσθε τὰς
Ἑβραίας, καὶ ὡς πρὸς τῷ τίλειν,
εἰ μὲν ἄρσεν ἦ, ἀποκίλεινατε αὐτό·
εἰ δὲ θῆλυ, περιποιεῖσθε αὐτό.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λόγος γὰρ ἐδόκει μη-
δενὸς ἀξίον τὸ ἀναλκι καὶ ἀφιλοπόλεμον,
καὶ εἰς δαιλιάς εὐκολον, καὶ νόμῳ φύσεως
τετρυμμένον.

ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ ὑλικὴ καὶ ἐμπαθεστέρα
διάθεσις, τὸ θῆλυ τῆς ζωῆς, ὁ τῷ τυράν-
νω φίλον ἐστὶ ζωογονέμενον· τὸ δὲ κα-
τεσκληκός καὶ σῴτονον τῆς ἀρετῆς, καὶ ὁ
ἀνδρώδης τόκος, πολέμιος.

ιζ. Ἐφο-

(1) Τὰ ἐξῆς ὡς τοῖς ἐνδεδομ. ἐκ εὐρηται.

ιζ. Ἐφοβήθησαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, καὶ ἐκ ἐποίησαν καθότι συνέταξεν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου· καὶ ἐξωγογόνεν τὰ ἄρσена. Ἐκάλεσε δὲ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου τὰς μαῖας· καὶ εἶπεν αὐταῖς, τί ὅτι ἐποίησατε τὸ πρᾶγμα τῆτο, καὶ ζωογονεῖτε τὰ ἄρσена;

ιδ. Εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ Φαραῶ, ἔχ ὡς αἱ γυναῖκες Αἰγύπτου, αἱ Ἑβραῖαι· τίλῃσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν εἰς αὐτάς τὰς μαῖας· καὶ ἔτιλῃον.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Μαῖαι γάρ εἰσι, καὶ πρὶν εἰσελθεῖν τὰς μαῖας τίλῃσι.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ. Ὅτι ζωογονεῖσιν αὐτάς, διότι πρὶν εἰσελθεῖν πρὸς αὐτάς τίλῃσι.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Οἱ τῶν Ἑβδομήκοντα ἐρμῶν τῷ ταχυτήτα δοκεῖ σημαίνει τῶν Ἑβραίων γυναικῶν, τῷ κατὰ τὸ τίλῃον, φθάνουσαν τῷ παρσῖαν τῶν μαῖων· ἢ δὲ τῆ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος, ὅτι αἱ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων ἴσασι τῷ μαυδτικῷ ἐπισημῷ, καὶ τῆς τῶν μαῖων παρσῖας ἐχρηζῆσι. διὸ δὴ αὐταῖς προχωρεῖ καὶ τὸ ζωογονεῖν τὰς ἄρρῆνας.

κ. Εὐ δὲ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ταῖς μαῖαις· καὶ ἐπλήθυνεν ὁ λαὸς, καὶ ἴχθον σφόδρα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐ δὲ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ταῖς μαῖαις. τῆτο σωτακλίον πρὸς τὸ, καὶ ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας. τὰ γὰρ ἄλλα διὰ μέσθ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Αἱ μαῖαι τῶν Αἰγυπτίων καταφρονήσασα τῶν ἐπιταγμάτων τῶν ὠμῶν ἐκείνων, καὶ παραλογισάμενα τὸ ἀπλῶς τῆ βασιλέως δόγμα, πολλῆς ἀπήλαυσαν τῆς οὐβηρίας. ταῦτα δὲ ἀμφοτέρω τῆς τῆ Θεῆ προνοίας ἰω· τὸ, τε γὰρ γυναικας ἀνδρειότερας ἀποφύωα τῶν τὰ διαδήματα φορέντων, τὸ, τε ἀμοιβὰς ταῦταις ἀποδιδόναι, καὶ εἰς πλήθος αὐτάς ἐκλείναι πολύ. τὸ γὰρ, εὐ ἐποίησεν ταῖς μαῖαις, τῆτόεσιν, ἐξετάθη αὐτῶν ἢ συγγένεια. δι' ὧν γὰρ οὐβηγέταν τὰς Ἰσραηλῆας, διὰ τῆτων ἐλάμβανον παρὰ τῆ Θεῆ τὰς ἀμοιβὰς.

κα. Ἐπεὶ ἔν ἐφοβήντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ἐπειδὴ ἐφοβήντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

ΑΚΥΛΑΣ. Ἐπεὶ ἔν ἐφοβήντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

ΛΗΛΟΥ. Φανερώτερον ἠρμῶδυσαν ὁ Σύμμαχος καὶ Ἀκύλας. ἔ γὰρ. αἱ μαῖαι

ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας, ὅπερ ἂν τις οἰήθει κατὰ τὰς Ἑβδομήκοντα· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐποίησεν (1) ἑαυταῖς οἰκας, ἔ τὰς χειροτῶκτες, ἀλλ' οἰκας φησὶν ὁ Δαβὶδ· οἶκος Ἰσραὴλ οὐβλογήσατε τὸν Κύριον, οἶκος Ἰσραὴλ οὐβλογήσατε τὸν Κύριον· καὶ ὁ Ἡσαίας τῷ Ἀχαζ, ἀκέσατε δὴ οἶκος Δαβὶδ, τὰς συγγενείας καὶ τὰς Φατρίας ἐκάσης φυλῆς οἰκας ὀνομάζων. τοιούτων ἐσι τὸ, ἐποίησεν αὐταῖς οἰκας, τῆτέσιν ἠνύησεν αὐταῖς τὸ γένος· καὶ εἰς συγγενείας καὶ Φατρίας διαβοήτης ἐξετάθησαν. οἶδε γὰρ ἡ Γραφή καὶ τὰς Φυλάς, καὶ τὰς τῆτων συγγενείας, οἰκας καλεῖν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διὰ τῶν οἰκιῶν, τὰς κήσεις, καὶ τῷ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆ γένος περιστῖαν δηλοῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίεσιν, ἐπειδὴ ἐφοβήντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας; Τῆ Φαραῶ κελούσαντος διαφθεῖρειν τὰ ἄρρῆνα, ἐκείναι δι' οὐλάθειαν ὑπεργῆσαι τῷ τῆς παιδοκλονίας ἐκ ἰωέχοντο νόμω. ἔ δὴ χάριν αὐτάς ὁ Θεὸς ἀμειβόμενος, ἀφθονίαν αὐταῖς ἐγαθῶν ἐδώρησατο.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας, ἀντὶ τῆ, τὸ ἐξ αὐτῶν γένος ἐπλήθυσεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰς ἀχειροποιήτους καὶ αὐ τοῖς ἔρανοῖς. τοιαύτας γὰρ ποιῆσιν οἱ οὐβαρεσῆντες Θεῶ. ἢ ἐπειδὴ τὸ τῆ Ἰσραὴλ γένος ἔσσωζον, καὶ ἐξωγογόνεν αὐτὰ, ἐπλήθυσεν ὁ Θεὸς τὸ ἐξ αὐτῶν γένος. ὡς ὑπαναχωρήσας δὲ αὐτάς λέγει, ποιήσαοδαι οἰκίας ἐκλῶς, δεδοικῆας μῆποτε ἐκ τῆ εἰσιέναι βιασῶσι τὸν Φόνον ἐργάζεοδαι. ἢ ἄλλως τὰς οἰκίας ἐκληπτέον. Ἰακώβ ἄπλασος οἰκῶν οἰκίαν, σωζομένης τῆς ἰσορίας, ὡς ἀποίκων ζητήσεις.

κε. Συνέταξε δὲ Φαραῶ παντὶ τῷ λαῷ αὐτῆ, λέγων, πᾶν ἄρσεν ὃ εἴαν τεχθῆ τοῖς Ἑβραίοις, εἰς τὸν ποταμὸν ῥίψατε· καὶ πᾶν θῆλυ ζωογονεῖτε αὐτό.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Κατεσυγμῶνον ποιῆται τὸ ἄρσεν, τῆτέσι τὸ νενδῆκος εἰς ἀνδρείαν, δηλον δὲ ὅτι τῷ ἐπ' ἀρεταῖς. μόνον δὲ ἐκὶ καὶ ἀποπνίγει τὸ μάχιμον τοῖς τῶν ἠδονῶν ἐγκαθίεις τέλμασι. προσίεται δὲ τὸ μῆ οὐδενὲς, καὶ ὡς ἀχρησον ἀμαχεῖ τοῖς ἰδίους ὑποφέρει ζυγοῖς. ἐκδειξέει δὲ ἐκ ἀσυμφανῶς τὸ ῥίψεοδαι μὲν δὲν τὸ ἄρσεν αὐ ὕδασι λέγειν, ζωογονεοδαι γε μὴ τὸ θῆλυ· ὡς τύπος γένοντο (2) τῶν ἀφανεσέρων τὰ ὡς αὐ ὄψει τε καὶ ἀαργεία.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρὸ μὲν γὰρ τῆς τῆ Σωτήρος ἐπιδημίας ἐκ ἰω ἐπὶ γῆς τὸ ἄρσεν ἀνεπιβέλοτον. ἄρσεν δὲ νοεμεν τὸ ὄν αὐ ἀνδρεία τῆ πνδματικῆ, καὶ ἦς ἂν εἰεν καρποὶ τὰ ἀνδάνοντα τῷ Θεῷ. ἐκέν αὐ

Ο ο 2

κινδιῶ

(1) Κατὰ τὸν δ' ἄρα τὸν χολιασῶ, ἐποίησεν ἔντε Ἀκ. καὶ Συμ. ἀναγνωτέον, καὶ, ἐποίησαν ὁ κῶδ. γράφη. ἀλλὰ καὶ παρὰ Θεοδοτ. κῆται τὸ, ἐποίησεν.

(2) Τύπος γὰρ ἂν γένοντο. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 347.

κινδύω τὸ ἄρσεν, μονονυχὶ ταῖς κοσμι-
καῖς ἡδοναῖς, οἷά τε βορβόροις ἢ τέλμασιν
ἐγκαθιέντος τῆ Σατανᾶ, καὶ ἀποπνί-
γοντος γενικῶς τὰς παραιτημένους τὸ ἄ-
ναλκι καὶ θηλυπρεπές, τὸ ὡς ἐν ἡΐει Φη-
μὶ καὶ τρόποις. τοιγάρτοι καὶ Ἐφασκον
οἱ πνεύματοφόροι [κατατεθηπότες οἰμαί-
πυ τῶ ἀπάντων ἐκτροπῶ ἐπὶ τὸ μὴ
Ψαλ. 13. 3. ἔχον ὄρθως,] πάντες ἐξέκλειναν, ἀμα
» ἠχρειώθησαν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τοῖς ἀνδριζομένοις
πολεμῆ μὲν ἀοράτως ὁ Σατανᾶς, σιωπῆ-
θησι δὲ τὰ τῆς ἐπιβελῆς ὡς ἔνγε τρόπῳ
τριπλῶ. καὶ ἀπάρχεται μὲν τῆς μάχης

A. διὰ κακῶν σκευμάτων, τῶ εἰς ἀρετῶν
ἐπίδοσιν ἀποκωλύων τῆ νῆ. ἀντρυχέσθαι
γὰρ ἀδοκῆτοις παρασκοδάζει πόνοις, καὶ
σκληροῖς ἀγῶσιν ὀμιλεῖν. ἀδικεῖν δὲ ἰαχί-
σας διὰ τέτων ἔδει, ἐπαμύοντος τῆ Θεῶ,
τὰς κατὰ πίσιν ἡμῖν ἰδίως καὶ ταυτοεθνεῖς
παροτρύνει πολλακίς, καὶ καταδύγει ἐπι-
χειρεῖ πρὸς ἀπέχθειάν τε καὶ μάχην. καὶ
» μαρτυρήσει λέγων ὁ Παῦλος· κινδύοις ἐν 2. Κορ. 11. 26.
» ψυδαδέλφοις, κινδύοις ἐκ γένους. εἰ δὲ
B δὴ γίνετο καὶ τέττε διαμαρτεῖν, τὸν θεῖον
αὐτοῖς εἰσέντος φόβον τῆ τῶν ἀγίων προε-
σηκότος, καθὰ καὶ τὸ πάλα ταῖς μαχίαις,
ἀναφανδὸν ἐγείρει λοιπὸν τὰς σφετέρους
ὑπακωσίας εἰς ἀγριότητα καὶ μιαιφονίαν.

Κ Ε Φ . Β .

α. **Η**ν δέ τις ἐκ τῆς φυλῆς Λευῖ,
ὃς ἔλαβεν ἐκ τῶν θυγα-
τέρων Λευῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ μὲν πατὴρ Μωϋσέως,
Ἄβραάμ (1) ἢ δὲ μήτηρ, Ἰωχαβὲτ, ἐκ
φυλῆς Λουβί. τέττε ἀδελφὸς γίνεται Ἀα-
ρων, καὶ ἀδελφὴ Μαριάμ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄραρον ἔν ὅτι διὰ τῶ
τῆς Θεότητος ἀκακίαν ὡς ἐν νηπίῳ Χριστὸς
σημαίνεται. σεσίγηται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς
γράμμασιν οικονομικῶς ὁ Μωσέως πατήρ.
καίτοι γὰρ ἐνὸν εἰπεῖν ὁ δεῖνα τυχὸν ἔλα-
» βεν ἐκ τῶν θυγατέρων Λουβί. τὸ, ὡ δέ-
τις Φησιν, ὅτι καὶ ἀπάτωρ τὸ κατὰ σάρκα
Χριστὸς πλαγίως ὑποδηλῶν, πλὴν ἐν ὑπο-
ψία γέγονε πατὴρ. εἰομίζετο γὰρ ὑὸς
Ἰωσήφ.

β. Καὶ ἔχεν αὐτήν, καὶ ἐν γαστρὶ
ἔλαβε, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. ἰδόντες δὲ
αὐτὸ ἀσεῖον, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας
τρεῖς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ γέγονε μεθ'
ἡμῶν, καὶ τοῖς ἐπιβελδομένοις ἐναρτίθ-
μιος ὡς ὁ Ἐμμανηὴλ, τὸ φύσει τε καὶ ἀλη-
θῶς ἄρσεν βρέφος, τῆτέσι τὸ θρύπτει-
σθαι μὴ εἶδος· ἔ γὰρ μεμαλάκισαι πρὸς
ἀμαρτίαν· διέλαθε μὲν ἐν ἀρχαῖς τὸν ἀρ-
χοντὰ τῆ αἰῶνος τέττε. κέκρυπται γὰρ
τὸ παιδίον, Φημὶ δὴ ὁ Μωσῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄλλ' ὡς ἀσεῖόν Φησι
Ψαλ. 44. 2. τὸ παιδίον. καὶ γὰρ ὠραῖος κάλλι παρὰ
» τὰς ἡγῆς τῶν ἀνθρώπων ἀνόμασαι, καὶ
εἰσὶν ὁ Χριστὸς.

γ. Ἐπεὶ δὲ ἔκ ἡδύναντο ἔτι κρύπ-
τειν αὐτὸ, ἔλαβεν ἢ μήτηρ αὐτῆ θή-
βην, καὶ κετέχρισεν αὐτήν ἀσφαλ-

τοπίσῃ, καὶ ἐνέβαλε τὸ παιδίον εἰς
αὐτήν, καὶ ἔθηκεν αὐτήν εἰς τὸ ἔλος
παρὰ τὸν ποταμόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Κιβωτὸς παπύρου θήκης,
ἢ ὑδρία, ἢ πλατυσμός. ὡς τινες καλεῖσι
σίτῳ. (2)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ προῆλθεν εἰς
ἡλικίαν, τοῖς τῆ διαβολῆς στρατηγήμασι
κατατεθηγμένη πρὸς μιαιφονίαν ἢ τεκῆ
σα σωμαγωγῆ· πέθῳ γὰρ ἐξ Ἰσδαίων τὸ
κατὰ σάρκα Χριστὸς· κατέκλεισεν ἐν μνη-
μαίῳ. τύπος δ' ἂν γίνετο καὶ τῆδε σα-
Φῆς, διὰ χειρὸς ὡπερ τῆς ἰδίας μητρὸς
ἐν τῇ καλεσμένῃ θήβῃ καθιέμενος ὁ Μω-
σῆς, καὶ πρὸς γε τέτοις ἐκλιθέμενος· ἡλ-
λοτριώσε γὰρ ἑαυτῆς τὸν Ἐμμανηὴλ ἢ
τῶν Ἰσδαίων σωμαγωγῆ.

** ΤΟΥ ΝΤΕΣΗΣ. Οἱ μὲν τῶ τυ-
ράνῳ τὰς τόκους αὐτῶν χαριζόμενοι, γυμ-
νά τε καὶ ἀπρονόητα τῶ ρείθρῳ τὰ τέκνα
διαδιδόασιν. ρείθρον δὲ τῆ βίβ Φημὶ, τὸν
τοῖς ἐπαλλήλοις πάθεισι κυμαλέμενον· ὅφ'
ἔ τὸ ἐν τῶ ρείθρῳ γινόμενον, ὑποβρύχιον
καταδύεται τε καὶ καταπνίγεται. οἱ δὲ
σώφρονές τε καὶ προνοητικοὶ λογισμοὶ, οἱ
τῆς ἀνδρείας γονῆς πατέρες, ὅταν κατά-
γειν πρὸς τὰ τῆς ζωῆς κύματα τὸ ἀγα-
θὸν ἐκγονον ἢ τῆ βίβ ἀνάγκη βιάσῃται,
κιβωτῶ πρὸς τὸ μὴ γενέσθαι βύδιον τὸν
τῶ ρείθρῳ δοθέντα κατασοφίζονται. κι-
βωτὸς δ' ἂν εἴη ἐκ διαφορῶν σανίδων συμ-
πεπηγῆα ἢ ἐκ ποικίλων μαθημάτων συμ-
πηγνυμένη παίδουσις, ἢ ἄνω τῶν κυμά-
των τὸν δι' αὐτῆς ἐπιφερόμενον τῆ βίβ
ἀνέχεσθαι. ἢς ὑπαρχέσης, ἐδὲ ἐπὶ πολὺ
τῶ σάλῳ τῶν ὑδάτων ἐμπλανηθήσεται,
ταῖς τῶν κυμάτων ὀρμαῖς συμφερόμενος·
ἀλλ' ἐπὶ τῆ σθερεῖ τῆς ὀχθῆς, τῆτέσιν
ἔξω

(1) Ὅρα τὸ 21. ἐδ. τῆ 6. τῆς Ἐξὸδ. κεφ.

(2) Ἐν μὲν ταῖς σημεῖοις. ταῖς εἰς τῶ Γραφ. (τῶ ἐν Φρανκ. ἐκδοθεῖσθ.) τὰ δὲ κεῖται. θίβη κιβωτὸς
παπύρου, ἢ ὑδρία, ἢ πλατυσμός, ὡς τινες καλεῖσι σίτῳ. Παρὰ δὲ Ἰωσήφ, τὰ δὲ, (ὡ κεφ. 5. τῆ 2. περὶ
Ἰσδ. Ἀρχ. βίβλ.) μηχανῶνται πλέγμα βίβλινον ἐμφερῆς τῇ κατασκευῇ κατῆδ. Παρὰ δὲ τῶ ἀγίῳ Κυ-
ρίλλῳ, τὰ δὲ, (ὡ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 250.) ἐγκατακλείσασθαι τῇ θίβῃ, ἢτοι τῇ κλισίῃ.

ἔξω τῆ βιωτικῆ σάλε γενόμενος, αὐτομάτως ὑπὸ τῆς Φορᾶς τῶν ὑδάτων πρὸς τὸ σαθερὸν ἀκωδήσεται. ὃ δὴ καὶ τῆ πείρα μανθάνομεν. ὅτι καὶ τὸς μὴ σωδιαβαπτιζομένους ἔτι ταῖς ἀνθρωπίνους ἀπάταις, αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἡ ἀσατός τε καὶ πεφορημένη κίνησις ἀφ' ἐαυτῆς ἀπωθᾶται, ὡπερ τι βάρος μάταιον, τὸς διὰ τῆς ἀρετῆς ἐνοχλῶντας λογιζομένη.

δ. Καὶ κατεσκόπευσεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆ μακρόθεν, μαθεῖν τὸ ἀποβησόμενον αὐτῶ.

ε. Κατέβη δὲ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ λέσασθαι ἐπὶ τὸν ποταμὸν· καὶ αἱ ἄβραι αὐτῆς παρεπορεύοντο ὡσαύτῃ τὸν ποταμὸν. καὶ ἰδῶσα τὴν θήβην ἐν τῷ ἔλει, ἀποσεύλασα τὴν ἄβραν, ἀνείλετο αὐτήν.

ΘΕΟΔΩΤΟΥ. Οἱ μὲν γονεῖς ῥίπλισι τὸ παιδίον, ὃ δὲ Θεὸς παρακελεύεται τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἀγνοῶσα, ἐξελεῖν ἐπὶ τὸν ποταμὸν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐσώθη Μωϋσῆς διὰ συμβόλης τῆς κοινῆς σωτηρίας τῆς ἐκκλησίας. ἡ γὰρ κιβωτὸς ἀπὸ ξύλου ἔσκε καὶ τὸ ξύλον ἐπὶ ὕδατος· καὶ σωτηρία τῷ ἀπαγορευθέντι· καὶ ἡ ἀναλαβὴσα ἐκ Ἰσραὴλ, ἀλλ' Αἴγυπτον.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἄλλ' ἡ τῆ Φαραὼ θυγάτηρ, τρεῖς ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία, καίτοι πατέρα ποτὲ λαχῶσα τὸν Σατανᾶν, εὐρίσκειται παρ' ὕδασι. ὦν ἂν νοεῖτο τύπος τὸ ἅγιον βάπτισμα, δι' ἃ καὶ ἐν ᾧ χριστὸς εὐρίσκειται, καὶ ἀνοίγει τὴν θήβην. ὅτι γὰρ ἂ μωμενίηκεν ὁ χριστὸς ἐν νεκροῖς, ἀνεβίω δὲ μάλλον πατήσας τὸν θάνατον, ἔξω τε μνημεία γέγονε, πεπισθῆκασιν ἀληθῶς οἱ διὰ πίσεως εὐρηκότες τὸν δι' ἡμᾶς εἰς θάνατον ἐλθόντα, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ζωὴν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄγονος καὶ σαῖρα, Φησὶν, (1) ἡ τῆ Φαραὼ θυγάτηρ. νοεῖται δὲ ταῦτα ἡ ἔξωθεν φιλοσοφία, ὡς αἰεὶ ὠδίνουσα, καὶ μηδέποτε ζωογονῶσα τῷ τόκῳ. (2)

ς. Ἀνοίξασα δὲ, ὄρα παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θήβῃ. καὶ ἐφείσατο αὐτῆ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Εὐρίσκειται (3) κλαῖον τὸ παιδίον. περιττόξεομεθα καὶ ἡμεῖς τῷ χριστῷ, τὴν τῶν Ἰσραὴλ ἀνοσιότητα καὶ τὰ εἰς αὐτὸν γεγονότα διηγεμῶν, μονοῦ καὶ κλαῖοντι. δεδυσφορηκῶς γὰρ Φησὶν, ὡρυξάν χεῖράς μου, καὶ πόδας μου, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ψαλ. 21. 16.

(1) Θυγάτηρ ἢ τῆ βασιλεῖ τῆς χώρας ἀγαπητὴ καὶ μόνη. ταύτην Φασὶ γυμνασθῆναι ἐκ πολλῆς χρόνου, μὴ κύνειν, τέκνον ὡς εἰκὸς ἐπιθυμῶσαν, καὶ μάστιγα γενεᾶς ἀγέροντος, κτ. Φιλ. ὁ Ἐβρ. ἐν τῷ 1. λόγ. περὶ βίβλ. Μωϋσ.

(2) Τῆτο ἐν τοῖς ἐκδομο. εὐρησται. ὁμοίᾳ δὲ τῷ τῆ Νύκ. τῷ εἰς τὸ 10. ἐδ. τῆ δε τῆ κεφ.

(3) Εὐρίσκει. ἐν Τόμ. 1. μίρ. 1. σελ. 251.

Α ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ὁ δὲ τῶν τοιούτων ἔξω γενόμενος, μιμείδω τὸν Μωσῆα, καὶ μὴ φαιδέω τῶν δακρύων, καὶ ἐν κιβωτῷ κατησφαλισμένος τύχη. ἀσφαλῆς γὰρ Φύλαξ τῶν δι' ἀρετῆς σωζομένων τὸ δάκρυον.

Καὶ ἔφη, ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων τῆτο.

Β * ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Πόθεν ἔγνω ἡ θυγάτηρ τῆ Φαραὼ, ὅτι Ἑβραῖον ἦν τὸ παιδίον; Ἡ περιτομὴ τῆτο δεδήλωκεν. ἀντεῦθεν δὴλον, ὡς Αἰγύπτιοι κατ' ἐκείνον ἔπω περιετέμοντο τὸν καιρὸν. ὕπερον δὲ τὸς Ἑβραῖους ζηλώσαντες, τὸν τῆς περιτομῆς ἐποίησαντο (4) νόμον. ὅθεν καὶ διὰ Ἱερεμίου ἔφη ὁ τῶν ὄλων Θεὸς, ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας τὸς περιτεμνομένους ἀκροβυστιαν αὐτῶν· ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ὑβὸς Ἐδῶμ, καὶ τὰ ἐξῆς.

Γ * ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ καὶ ἐξ Ἰσραὴλ πέφλυε χριστὸς, ἐπέγνωτε καὶ πεπισθῆκεν ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία. εἶπε γὰρ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων τῆτο.

δ. Καὶ εἶπεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆ τῇ θυγατρὶ Φαραὼ, θέλεις καλέσω σοι γυναῖκα τροφεύσασιν ἐκ τῶν Ἑβραίων, καὶ θηλάσει σοι τὸ παιδίον; Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, πορεύε. ἐλθῶσα δὲ ἡ νεάνις, ἐκάλεσε τὴν μητέρα τῆ παιδία.

ε. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτήν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, διατήρησόν μοι τὸ παιδίον τῆτο, καὶ θηλάσον μοι αὐτό· ἐγὼ δὲ δώσω σοι τὸν μισθόν. ἔλαβε δὲ ἡ γυναῖκὴ τὸ παιδίον, καὶ ἐθήλαζεν αὐτό.

Ζ * ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Πλὴν ὅτι κατὰ καιρὸς παρὰ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας δέξεται χριστὸν ἡ τῶν Ἰσραὴλ συναγωγὴ, μυσαγωγημῆ δὴλονότι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυσήριον, παραδείξει ἂν καὶ λίαν ἀμογητὴ τὸ ἐκ τῆς θυγατρὸς Φαραὼ παραδέξασθαι τὸ παιδίον τὴν τεκῶσαν αὐτό. ἐκθεμῆ γὰρ ὡπερ τὸν Ἰησοῦν ἡ τῶν Ἰσραὴλ συναγωγὴ, καὶ ἀποβαλῶσα ταῖς ἀπειθείαις, ἐν τελειοταῖς αὐτὸν καιροῖς παραδέξεται ταῖς τῆς ἐκκλησίας μυσαγωγημῆ Φωνῆς· [καὶ ὅτι μὴ ἀκερδῆς, ἀλλ' ἐν μεγάλαις ἐλπίσι τὸ χρεῖμα αὐτῆ λοιπὸν ἀναπεπισμῆ. θεὸς γὰρ ὅπως ἡ τῆ Φαραὼ θυγάτηρ μισθὸς ἐπηγγέλλετο τῇ Μωσῆος μητρὶ, παιδοκομῆν ἐλομένη τὸ ἐξ αὐτῆς.]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Οὐκ ἐν τοσῶτον τὴ τῶν Αἰγυπτίων βασιλίδι συζησας, ὅσον μὴ δοκῆν ἀμοιρος εἶναι τῶν

Ο ο 3

παρ'

παρ' ἐκείνης σεμνῶν· ἀναδραμέτω δὴ πρὸς τὴν κατὰ Φύσιν μητέρα, ἧς δὲ παρὰ τῆ βασιλίδι τρεφόμενος ἀπεχόδη, τῷ μητρῷ γάλακτι, καθὼς ἡ ἰσορία Φησί, τιθωμένος. ὅπερ μοι δοκεῖ διδάσκειν, εἰ τοῖς ἔξωθεν λόγοις καθομιλοῖμεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς παιδούσεως, μὴ χωρίζεσθαι τὸ ὑποτρέφοντος ἡμᾶς τῆς ἐκκλησίας γάλακτος. τῆτο δ' ἂν εἴη τὰ νόμιμά τε καὶ τὰ ἔδη τῆς ἐκκλησίας, οἷς τρέφεται ψυχὴ καὶ ἀδρωέται, αἰτεῦσθαι τῆς εἰς ὕψος ἀναδρομῆς τὰς ἀφορμὰς ποιημένη.

ι. Ἀδρυνθέντος δὲ τῶ παιδὶς, εἰσήγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα Φαράω. καὶ ἐγενήθη αὐτῇ εἰς υἱόν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Εἰ δὲ ἡ ἀγονος καὶ εἶρα βασιλέως ἔσα θυγάτηρ· ἡ οἶμαι τὴν ἔξωθεν νοεῖσθαι φιλοσοφίαν· ὑποβαλλομένη τὸν νέον, μήτηρ τῶ τοῖσθε κληθήσεται· ἕως τότε συγχωρεῖ ὁ λόγος μὴ ἀπωθεῖσθαι τὴν τῆς ψυδωνύμης μητρὸς οἰκειότητα, ἕως ἄν τις τὸ ἀτελὲς τῆς ἡλικίας ἐν ἑαυτῷ βλέπη. ὁ δὲ πρὸς ὕψος ἦδη ἀναδραμῶν, ὡς περὶ τῶ Μωσέως ἐμάθομεν, αἰχμῶν ἠγήσεται τῆς κατὰ Φύσιν ἀγονος παῖς ὀνομάζεσθαι. ἀγονος γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ ἔξωθεν παιδούσις, αἰεὶ ἀδίνουσα, καὶ μηδέποτε ζωογονεῖσα τῷ τόκῳ.

Ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτῶ Μωσῆν, λέγουσα, ἐκ τῶ ὕδατος ἀνελάμνη αὐτόν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δίδωσιν ὄνομα, θεμένη Μωσιῷ ἐτύμως, διὰ τὸ ἐκ τῶ ὕδατος αὐτόν ἀνελέσθαι. τὸ γὰρ ὕδωρ, μῶς ὀνομάζεσιν Αἰγύπτιοι.

ια. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πολλαῖς ἐκείναις μέγας γενόμενος Μωϋσῆς, ἐξῆλθε πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῶ τὰς ὑπὸ Ἰσραήλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἐστὶν ἀληθῆς ὁ θεαπέσιος γράφων Παῦλος, ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτῶ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ γὰρ ἐκ τὸν ἐκ θεῶ πατρὸς λόγον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γεγονότα, τρεῖσιν ἀνδρωπον, μονονεχὶ ἐκβεβηκέναι δάσσομεν, ἔξω τε γενέσθαι τῆς θεοπρεπῆς ἐρῆμον ὀκλείας; εἶπερ ἐστὶν ἀληθῆς, ὅτι πλεῖστος ὢν, ἐπὶ ὠχόσε, καὶ καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐκβεβηκε τοίνυν πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῶ, τρεῖσιν τὰς ὑπὸ Ἰσραήλ. αὐτῶν γὰρ αἰ ἐπαγγελία, αὐτῶν οἱ πατέρες, πρὸς ἃς τὰ ἐπηγγελμένα.] τοιγαροῦ καὶ ἔφασκεν, ἐκ ἀπέσάλλω, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἶκε Ἰσραήλ.

Α ΔΗΛΟΥ. Οὐ τοσῶτον διὰ τὴν σάρκα, ὅσον διὰ τὴν αὐτῶ διάθεσιν ἀδελφὰς αὐτῶ καλεῖ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πεπαίδωται Μωϋσῆς πάση σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ὡς ὁ πρωτο-Πραξ. 7. 22. μάρτυς Φησί Στέφανος. ἔδει γὰρ πρὸ τῶ μέλλοντος τῶν Αἰγυπτίων πολέμου τάκων κατασκοπήσασθαι σαθρὰ. διὰ καὶ τῆτον ὑπεληθίωσεν τοῖς Αἰγυπτίοις ὁ θεὸς ὠκονόμησεν. ἐκ ἀγνώμων δὲ περὶ τὰς ὑπεργέτας ὁ Μωϋσῆς. εἰ γὰρ τῆ λαβύση, τῷ δὲ ὑποβαλόντι ταύτη θεῷ τὴν χάριν ὠμολόγησε, βασιλείας αὐτόν, καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ προτιμήσας λαμπρῶν. εἰ δὲ μὴ πρὸς αὐτὸ θεὸς, ἐκ ἄλλων τῆς Αἰγυπτίας προτιμήθη. νῦν δὲ ἡ αὐτῶ ὁ καὶ διὰ τῶν ἐχθρῶν σώσας αὐτόν, ὑπὲρ ὃν εἰ δεῖ ἀγαπᾶν πατέρα ἢ μητέρα. οἱ μὲν γὰρ, ὑπεργοὶ πρὸς τὴν γενέσιν· ὁ δὲ, κλίστων θεός· ὅς καὶ ποταμῷ παραβληθῆντα τῆτον διέσωσε, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν ἐξήγαγεν εἰς καιρὸν, καὶ πρὸς τὸν τόπον, εἰς τὸ τὸ παιδίον ἀναλαβεῖν. ἦδη δὲ καὶ πρὸς ἀνδρῶν πρὸς ὀγνωμονεῖν, ὅτε καὶ τὰ τῆς ὀσεβείας σιπέτρεχεν. ἐξῆλθε γὰρ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἐπίσκεψιν. μηδεὶς ἐν ἀγαπάτω τῶ θεῶ τὰς ἐχθρὰς, μὴ καὶ λάθη μισῶν τὸν θεόν. ἐσκόπει τοίνυν, ὡς αὐτὸς μνήσιν ἐν πλεῖτω τε καὶ τρυφῇ, ὁ δὲ τῶ θεῶ λαός, τὰ τέκνα τῶ Ἀβραάμ ἐν πηλῶ· ὅτε καὶ εἰ ἡ ἄλλος, ἠδέσθη ἂν ἴσως, ὅτι καὶ Ἰσραήλ ἐστὶν, εἶπεν· ἀλλὰ προτιμᾶ τὴν ὀσεβείαν. ὁ δὲ προγονὸς ὁ θεός, τοσαύτης αὐτόν ἐκ παιδὸς κηδεμενίας ἠξίωσεν. ἀδελφὰς δὲ καλεῖ, εἰ διὰ τὴν σάρκα τοσῶτον, ὅσον διὰ τὴν ἐκ πατέρων ὀσεβείαν.

Κατανοήσας δὲ τὸν πόνον αὐτῶν, ὄρα τινὰ Αἰγύπτιον ἀνδρα τύπτοντα τινὰ Ἐβραῖον τῶν ἀδελφῶν αὐτῶ τῶν ὑπὸ Ἰσραήλ.

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἀληθῆς ὁ λόγος, ὅτι δύο πολεμίων μέσος γενήσεται, ὁ πρὸς τὰ ἔξωθεν δόγματα, καὶ μὴ πρὸς τὰ πάτρια βλέπων. ἀνδρίζεται γὰρ ὁ κατὰ τὴν θρησκείαν ἀλλόφυλος τῷ Ἐβραῖῳ λόγῳ, ἰχυρότερος φανῶσθαι τῶ Ἰσραηλίτη φιλονεικῶν. καὶ πολλοῖς γε τῶν ἐπιπολαυτέρων τοῖσθε ἔδοξε. οἱ καταλιπόντες τὴν πατρίαν πῆσιν, τῷ ἐχθρῷ σιπέμαχησαν, παραβάται τῆς πατρίδος διδασκαλίας γενόμενοι. ὁ μὲντοι κατὰ τὸν Μωσέα μέγας τε καὶ γενναῖος τὴν ψυχῶν, νεκρὸν ἀποδέκνυσι τῆ παρ' αὐτῶ πληγῇ τὸν τῷ λόγῳ τῆς ὀσεβείας ἀντεγειρομένο. καὶ ἄλλως δ' ἄν τις εὔροι τὴν τοιαύτην ἐν ἡμῖν μάχην. μέσος γὰρ ὁ ἀνδρωπος οἶοντι ἐπαθλον ἀγῶνος τοῖς ἐκ τῶ ἐναντίου μεταποιημένοις πρόκειται. καὶ ὅπερ ἂν προσεθῆ, τῆτον νικητῶ τῶ ἐναντίου ποιῶ. οἶον, εἰδωλολατρεία καὶ θεοσεβεία, ἀκολασία καὶ σιπέφροσυνή, δικαιοσύνη καὶ ἀδικία, τύφος καὶ μετριοτήτης, καὶ

καὶ πάντα τὰ ἐξ ἀντιθέτου νοόμενα, Αἰγυπτίῃ τινὸς ἀντικρυς ἐστὶ πρὸς Ἑβραῖον μάχη.

ιβ. Περιβλεψάμενος δὲ ᾧδε καὶ ᾧδε, ἔχ' ὄρα ἐδένα· καὶ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον, ἐκρυψεν αὐτὸν ἐν τῇ ἄμμῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν ἀναιρεθέντα Αἰγύπτιον, ἐπιστάτω Φημί τῶν ἔργων ὑπάρχον ἁμότατον. (1) ἦν γὰρ ὄραγες τὸν ἐπ' ὀλέθρῳ ζῶντα ἀνθρώπων ἀπόλλυσαί.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ζηλώσας, ἀπέκτανε τὸν Αἰγύπτιον, ὡς Φασίτινες (2) ἁμότατον ἐργοδιώκτω ὑπάρχοντα. ἔ γὰρ ἡ ἀξιὸν ἀπλῶς Φόνος τὸ μαχεσθαι. ἀλλ' ἐνόμιζε δίκαιον τὸν ἐπ' ὀλέθρῳ ζῶντα τῶν ἀνθρώπων ἀπόλλυσαί. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ δὲ καὶ ἡ ὀ τυχῶν ὁ Αἰγύπτιος, ἀλλ' ἐν τὸν ὑπὲρ τῆ λαῶ ζῆλον εἰς τὸν ἐμπροσθέντα διὰ προθυμίαν ἐπλήρωσε. διὰ Θεὸν δὲ πᾶν γινόμενον, καὶ ἡ Φόνος, εἰς ἄκρον ὕσεβείας λογίζεται. ἔχεις τὸς δύο Φόνους τῆ Φινεές, δι' ἧς παρὰ τὴν τάξιν ἱερωσιῆς αἰωνίας ἠξίωται, τὸς ἑσθον ἰχύσας, ὀργισθμείας Θεῶ, ὅσον τῆ πατρὸς Ἀαρῶν τὸ θυμίαμα. ἔχεις Ἡλιῶ τὸς Φόνους, καὶ τὴν ἀνάληψιν. ἔχεις Σαμμηλ τὸν τὸς ἑσθον ἱερέα, διὰ τὴν πρόσαξιν τῆ Θεῶ ἡ παρέβη Σαβῶ, χερσὶν ἰδίαις μελίσσαντα τὸν Ἄγαγ. ἀλλὰ καὶ Πέτρος ὁ κορυφαῖος Ἀνανίαν καὶ Σάπφειραν ἀπέκτεινε. ἐφ' ὧν ἀπάντων ἐκ ἁμότης πέφυκεν, ἀλλ' ὕσεβεια. ἡ δὲ σύμβολον τὸ γινόμενον, ὅτι μέλλει Θεὸς διὰ Μωσέως Αἰγυπτίῃς ἀποκτενεῖν, καὶ σώσει τὸν Ἰσραήλ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀνάλε Μωσῆς, ἔ θυμῷ εἶξας, ἐδὲ ὀργῇ νικηθεὶς, ζῆλῳ δὲ. πᾶν δὲ ὁ ἂν γενήται εἰς λόγον Θεῶ, ὕσεβεια. καὶ ἡ Φόνος ἢ διὰ Θεὸν. ἐκ ἑστὶ Φόνος. δύο ἐν μιᾷ χερσὶ Φονούσας ὁ Φινεές, ἠκασεν ἔση Φινεές, καὶ ἐξιλίασατο, καὶ ἐκόπασεν ἢ Ἰραῦσις. διάφορος γὰρ ἡ προαίρεσις Φονέως καὶ ὕσεβῆντος. καὶ τὸ πρᾶγμα τὸ γινόμενον διὰ τῆ Φινεές, ἱερωσιῆ μάλλον ἢ Φόνος. τὸς ἑσθον γὰρ ἰχύσας ὁ διπλῆς ἔτος Φόνος, ὅτι τῆ θανάτου ἐπινομομεῖς τὸν δι' ἁσεβείαν. (3) ὅπερ ἰχύσε τὸ θυμιατήριον τῆ πατρὸς Ἀαρῶν, τὸς ἑσθον ἰχύσε Φόνος, μάλλον δὲ ἢ ὕσεβεια.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπεκλιονῶς δὲ τρόπον τινὰ τὸν ἀδικεῖν ἡρημαῖον, κατέκρυψεν εἰς τὴν γλῶ, τῆ ἑστὶν ἐν τοῖς ὑποχθονίοις ἐτίθει μέρεσι, κατακλείων εἰς ἄδ. τῆτο τοῖτω Φημί, τὸ ἐν ψάμμῳ κρύπταν τεθνεῶτα τὸν Αἰγύπτιον. ὅτι δὲ τὰ τῶν δαιμόνων θεομισῆ καὶ ἀκάθαρτα σίφη τῆ τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἀρρήτῳ διδάμει σωηλαύμετο μετ' εἰς τὸν ἄδην, κατεδικάζετο δὲ

Α τὴν ἄβυσσον οἰκεῖν, ἀναμάθοι τὶς ἂν εἰκότως ἐκ τῶν δβαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων. » παρεκάλεν γὰρ αὐτὸν, Φησὶν, οἱ δαίμονες, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Λεκ. 8. 31.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐπιτήρησε δὲ ὅτι περιβλεψάμενος ὁ Μωσῆς ᾧδε καὶ ᾧδε, καὶ τεθνεῶτα τὸν Αἰγύπτιον κατέκρυψεν ἐν ψάμμῳ. Καὶ μετ' ὀλίγα. **Β** Πολεμῆ γὰρ Κύριος ἐπὶ Ἄμαληκ, πλὴν ἐν χερσὶ κορυφαῖα, καθὰ γέγραπται· καὶ ἔξεδ. 17. 16. ἔδενος ὀρώντος τῶν ἐπὶ γῆς, ὠκονομεῖτο διὰ Χριστῆ τὰ τῶν πραγμάτων ἀπορρήτοτερα. πῶς γὰρ, ἢ πότε κατεδικάζοντο τῶν δαιμόνων τὰ σίφη, καὶ τὴν ἄβυσσον οἰκεῖν προσετάλλοντο, τὶς ἂν εἰδείη τῶν ἐπὶ γῆς;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. (4) Παιδῶν τοίνυν ἡμᾶς ὁ Μωσῆς τῷ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματι, σωίσασθαι μετ' τοῖς ὁμοφύλοις τῆ ἀρετῆ, ἀναιρεῖν δὲ τὸν ἐκ τῆ ἐναντίας τῆ ἀρετῆ ἐπεμβαίνοντα. τῷ ὄντι γὰρ ἡ τῆς ὕσεβείας ἐπικράτησις, θάνατος καὶ διαφθορὰ τῆς εἰδωλολατρίας γίνεται. ἔτω καὶ διὰ τῆς δικαιοσύνης ἀναρρεῖται ἡ κακία, καὶ τῆ μετριότητι ὁ τύφος καταφονδύεται.

ιγ. Ἐξελθὼν δὲ τῆ ἡμέρα τῆ δευτέρας, ὄρα δύο ἄνδρας Ἑβραῖους διαπληκίζομένους· καὶ λέγει τῷ ἀδικεῖντι, διατὶ τύπτεις τὸν πλησίον;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προκατακλείσας γὰρ ὡπερ εἰς ἄδ τὸν Σατανᾶν ὁ Ἐμμωνηλ, δικαιοσύνης ἐφαίνετο βραβούτης τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ Φιλαθηλίας διδάσκαλος· ἀγάπης μὲν τῆς εἰς τὸς ἀδελφῆς μεταποιεῖσθαι κελεύων, εἰρήνης δὲ καὶ ὁμοφύχίας ἐδὲν ἠγάσθαι ἀμεινον. τοιγάρτοι **Ε** » καὶ ἔφασκεν, εἰρήνῳ τὴν ἐμὴν δίδωμι Ἰωάν. 14. 27. » ὑμῖν, εἰρήνῳ τὴν ἐμὴν ἀφήμι ὑμῖν. οἱ δὲ τὴν εἰρήνησιν ἐπαινέσασθαι δέον, καὶ θαυμάσασθαι τὸν διαλλακτῶ τῆς εἰρήνης, τὸν χορηγὸν τῆς ἀγάπης, τὸν πρῶταν τῶν ἀρίστων αὐτοῖς μαθημάτων, δεδουσεβήκασιν ἔ μετρίως. ἔ γὰρ ἐποιεῖντο καθηγητῶ τὸν τῶν ἀγαθῶν χορηγόν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μαχομεῖς ὄρων ἀδελφῆς, ἀντὶ Φόνος νειθεσίαν προσήγαγεν. ὅπερ ἐδήλα τὸ καὶ κριτῶ αὐτὸν ἔσεσθαι τῷ λαῷ μετὰ τὴν τῶν Αἰγυπτίων ἀναίρεσιν. ὁ δὲ καὶ ἄκων ἐδήλωσεν ὁ πληθωτικῶς εἰπών, τὶς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστῶ ἐφ' ἡμᾶς;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. (5) Ἄλλα καὶ ἡ τῶν ἐμφυλίων πρὸς ἀλλήλους σάσις καὶ ἐν ἡμῖν γίνεται. ἔ γὰρ ἂν αἱ τῶν πονηρῶν αἰρέσεων δογματοποιία χωρᾶν ἔχον, μὴ εἰς ἀντι-

(1) Τὰ ἐξῆς ὡ τῷ περὶ βιβλ. Μωσ. γ. λογ. Φίλων. τῆ Ἑβρ. κένται.

(2) Ὁ Φίλ. αὐτ.

(3) Ἰσ. τῆ δι' ἁσεβείαν, ἐξήρυσσασθαι. ἄλλως γὰρ ἐλλειπίς.

(4) Τῆ Νύσσης.

(5) Τῆ Νύσσης.

ἀντίταξιν τῶν λογισμῶν τοῖς ἀληθεύ-
ροις ἀντιβαινόντων.

ιδ. Ὁ δὲ εἶπε, τίς σε κατέστησεν
ἀρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ πρὸ τῆς
χειροτονίας δημαγωγὸς ἦν διὰ τῶν ἔργων.
διὸ καὶ σφόδρα ἀνοήτως ἔλεγε πρὸς αὐ-
τὸν ὁ Ἐβραῖος ἐκείνος, τίς σε κατέστησεν
ἀρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς; τί λέ-
γεις; τὰ ἔργα ὄρα, καὶ περὶ τῆς προση-
γορίας ἀμφιβάλλεις; ὡπερ ἂν εἴ τις ἰδὼν
τέμνοντα ἰατρὸν ἄριστα, καὶ τῷ πεπονη-
κότι μέλει τὸ σῶματός βροθῆντα, λέγει,
τίς σε κατέστησεν ἰατρὸν, καὶ τέμνειν ἐκέ-
λυσεν; ἢ τέχνη, ἢ βέλτισε, καὶ ἢ νόσος
ἢ σὴ ἔτω καὶ τῆτον ἢ ἐπισήμη τοῖστον
ἐποίησε. καὶ γὰρ τέχνη τὸ ἀρχαῖον ἐστίν,
ἐκ ἀξίωμα μόνον ἢ τέχνη τεχνῶν ἀπα-
σῶν ἀνωτέρα. εἰ γὰρ ἢ τῶν ἔξωθεν ἀρ-
χή, τέχνη καὶ ἐπισήμη πασῶν βελτίων
ἐστὶ, πολλῶ μᾶλλον αὕτη. καὶ γὰρ τοσού-
τω ἀμείνων ἐκείνης αὕτη ἢ ἀρχή, ὅσω
τῶν ἄλλων ἐκείνη μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶ
πλέον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐνεκαλαῖτο μὲν γὰρ ὁ
θεασέσιος Μωσῆς, ὡς ἀνελὼν τὸν Αἰγύ-
πλιον, καί τοι θλίβοντα καὶ ἐγκείμενον.
καταχωννύων δὲ ὡπερ εἰς ἀβυσσον ὁ Χρι-
στὸς τὰ πονηρὰ δαιμόνια, [καὶ] τῆς κατ'
ἡμῶν τυραννίδος καὶ ἐκ ἐκόντα μεθιστᾶς,
διὰ τὸ τῶν ἐχόντων ἐκπέμπειν αὐτὰ καί-
τοι δέον ἐπὶ τῆτω θουμάζεσθαι, [τὰς τῶν
αἰωδῶτων φιλοσοφῆν ἢ διέδοσα λόγους.]
Ματθ. 12.24. Ἐφασκόν [γὰρ], ἔστος ἐκ ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια, εἰ μὴ ἐν Βεελζεβὺλ, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἡ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρό-
πον ἀνείλες τὸν Αἰγύπλιον χθές; ἐφο-
βήθη δὲ Μωσῆς, καὶ εἶπεν, εἰ ἔτω
γέγονεν ἐμφανὲς τὸ ῥῆμα τῆτο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αὐτὸς δὲ ἦν, ὡς
ἔοικεν, ὃν διεργέτησεν ἀποκλείνας ὁ Μω-
σῆς τὸν Αἰγύπλιον· ἐδὲς γὰρ ἄλλος πα-
ρῶν πλὴν εἰ μὴ φίλος ὢν ἔστος τῷ ἐκδικη-
θέντος, ἀκήκοε τὸ γεγονός παρ' αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐγχαρῶν ἐστὶν αὐτὸν μὲν
μὴ ἐωρακέναι, ὑπ' ἄλλῃ δὲ ὄραθῆναι. ἢ
μὴν παρὰ τὸ μὴ εἰνάτινα θεωρῆντα, ἢ
θεωρήσαντα, ἀνηγγελκέναι τῷ ταῦτα
εἰπόντι. ἔφασαν δέ τινες, ἐκείνον εἶναι
τῆτον, ὃν Μωσῆς ἐρρύσατο παρὰ τῷ Φο-
νυθέντος.

ιε. Ἦκασε δὲ Φαραὼ τὸ ῥῆμα τῆ-
το, καὶ ἐζήτησε ἀνελεῖν Μωυσῆν. ἀνε-
χώρησε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ προσώπῃ
Φαραὼ, καὶ ὤκησεν ἐν γῆ Μαδιάμ.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆτο ἀκῆ-
σας ὁ βασιλεὺς, ἠγανάκει δεινὸν ἠγάμε-
νος, ἐκ εἴ τις τέθνηκεν; ἢ ἀνήρηκεν ἀδι-
κῶς ἢ δικαίως, ἀλλ' εἰ ὁ θυγατρίδῃς αὐτῷ

μὴ συμφωνεῖ, μηδὲ τὰς αὐτῷ ἐχθρὸς,
καὶ φίλος ὑπέληφεν· ἀλλὰ μισεῖ μὲν ἔς
[αὐτὸς] ἔργει, φιλεῖ δὲ ἔς ἀποβέβλη-
ται, καὶ ἐλεεῖ τὰς πρὸς ἔς ἀτρέπλως καὶ
ἀπαραιτήτως ἔχει. λαβόμενοι δὲ ἅπασι
ἀφορμῆς οἱ ἐν τέλει, καὶ τὸν νεανίαν ὑφο-
ρώμενοι, μυρίας διαβολὰς ἐπλώτλων. οἱ
μὲν εὐθεῖν, οἱ δὲ εὐθεῖν. καὶ τοιαῦτα διε-
ξίοντων, ὑπεχώρησεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Φυγαδύβσει τὸν Μωυσῆα
οἱ Ἰσραῖοι, ὃν ἔσωσαν οἱ Αἰγύπλιοι. καὶ
Φυγαδύβσει αὐτὸν, ἐπειδὴ δὴ ἔβρησε. πᾶ
ἀπέλθη λοιπὸν; οἱ Αἰγύπλιοι ἢ δέχονται,
Ἰσραηλίται ἐδίωξαν. πᾶ ὀφείλει ἀπελ-
θεῖν διωκόμενος, ἢ εἰς τὰ ἔθνη; ὄρα
αἰνίγματα τῆς καινῆς ἐν τῇ παλαιᾷ ἀνα-
γεγραμμένα;

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ὁ χριστὸς, Φησὶν, ἐκ
τῆς Ἰσραήλ εἰς τὴν Γαλιλαίαν Φυγαδύβ-
ται. Μωυσῆς δὲ ὑπὸ τε τῶν Ἰσραηλιτῶν
τῶν διεργετηθέντων, καὶ τῶν Αἰγυπτίων
ἢ δέχεται· καὶ προσρέχει λοιπὸν ἐπὶ τὰ
ἔθνη. αἰνίγματα ταῦτα τῆς καινῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετακχώρηκε τοίνυν
ἐκ τῆς Αἰγυπτίων εἰς Μαδιάμ ὁ Μωσῆς. ἐν
ἴσω δὲ τρώπῳ καὶ ὁ χριστὸς ἐκ τῆς Ἰσρα-
πρὸς τὴν Γαλιλαίαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Μηδεὶς ἡμῶν ἔσω φίλος
τῶν τῷ Θεῷ ἐχθρῶν. ὅσον γὰρ τις ἀγα-
πᾶ τὸν Θεόν, τοσούτον μισεῖ τὰς ἀντικει-
μένους Θεῷ.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐὰν ἐν ἀδενέ-
ξεροι ὦμεν, ὡς δι' ἐαυτῶν δεῖναι τῷ δι-
καίῳ τὸ κράτος, ὑπεριχύνοντος διὰ τῶν
ἐπιχειρημάτων τῷ χειρόνῳ, καὶ τῷ ἀρ-
χῷ τῆς ἀληθείας ἀπωθεμένῳ, Φουκλεόν
αἰτεῦσθαι ὡς τάχιστα, κατ' ὁμοιότητα τῷ
ἱστορικῷ ὑποδείγματός, πρὸς μείζονα τε καὶ
ὑψηλοτέραν τῶν μυσηρίων διδασκαλίαν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν Μαδιάμ, ἐκά-
θισεν ἐπὶ τῷ Φρέατος.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Εἰς πόλιν Μαδιηνῶν
ἀφικόμενος, πρὸς τῇ μὲν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ
κειμένῳ, ἐπώνυμον δὲ ἐνός τῶν Ἀβραάμω
γενομένων ἐκ Χεττῆρας ἡμῶν, καθεδρῆς
ἐπίτινος Φρέατος, ἐκ τῷ κόπῃ καὶ τῆς
ταλαιπωρίας ἠρέμει, μεσημβρίας ἔσης,
ἢ πόρρω τῆς πόλεως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδοξ τῇ θείᾳ Γραφῇ
παρεκάζειν λάκκῳ τῷ ἐμφυτον ἐν ἡμῖν
περὶ Θεῷ γνῶσιν, κατ' ἡμῶν πρὸς ἕκαστα τῶν
πρακτέων ποδηγῆμεθα. ἀναβρῦει γὰρ
ὡπερ ἐν ἡμῖν, κατὰ πῆρ ἀπὸ πηγῆς τῆ
νῆ, καὶ ἢ παντὸς εἰδήσις ἀγαθῆ, καὶ τῆς
περὶ Θεῷ δόξης ἢ ὡς ἐν ἐσπῆρωτε καὶ
αἰνίγματι γνῶσις.

ισ. Τῷ δὲ ἱερεῖ Μαδιάμ ἦσαν ἐπὶ τὰ
θυγατέρες, ποιμαίνουσαι τὰ πρόβατα
τῷ πατρὸς αὐτῶν Ἰσθῶρ. παραγε-
νόμεναι

νόμηναι δὲ ἦντλιν ἕως ἔπλησαν τὰς δεξαμενάς, ποτίσαι τὰ πρόβατα τῶ πατρὸς αὐτῶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐδαμῶ λέγει τὸν Ἰοθῶρ ἱερέα εἰδῶλον, ἀλλὰ τῶ ἔθνος. τινὲς δὲ φασιν, ὅτι τῶ Ἀβραάμ ἀπογονος ὑπάρχων, θεοσεβῆς ἦν. διὸ καὶ ὁ Μωσῆς πρὸς συγγενῆ κατέφυγεν. ὁ γὰρ Μαδιάμ υἱὸς ἦν Ἀβραάμ καὶ Χετῖρας, ἐξ ἧς τὸ ἔθνος, ὡς ἡ Γραφὴ λέγει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν τάξει δὴ ἔν τῷ κόσμῳ τὸν Ἰοθῶρ παραδεξόμεθα, ὅς ἦν ἱερεὺς τῶν Μαδιλαίων, ἢ Θεῶ τῷ Φύσει καὶ ἀληθῶς ποιμὴν τῶ λατρείαν, ἀλλὰ τοῖς κλισίαισι παρὰ τὸν κλισάντα, ἢ τοῖς ἐκ λίθων πεπονημένοις, καὶ τοῖς τεκτόνων φιλοτεχνήμασι. πεπλάνητο δὲ καὶ ὁ κόσμος, δαιμονίοις καὶ ἢ Θεῶ προσκυνῶν. ἐρμηνεύεται δὲ καὶ Ἰοθῶρ περισότης, ἢ περιτλός. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ κόσμος, περιτλότης ὡν ὅλος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄθρει δὴ, ὅτι μία μὲν ἡ Λοῦθι θυγάτηρ ἢ τὸν ἱερὸν τεκῆσα Μωσέα· πλείους τε μὲν καὶ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αἱ Ἰοθῶρ τῶ Μαδιλαίαι. μία γὰρ ἡ τῶν Ἰουδαίων πληθὺς, ἐξ ἧς καὶ γεγέννηται κατὰ σάρκα Χριστὸς, ὡς αἰ τύπῳ τῷ κατὰ Μωσέα· πολλὰ δὲ λίαν αἱ οἰονεῖ τῶ κόσμῳ θυγατέρες, ἔτην πληθύνες, ἔτην ἀγγέλοι τυχόν τῶν αἰ αὐτῷ κατοικόντων ἔθνων. ἀφῆς ἔν ἄρα Χριστὸς τῷ ὄθει ἐξέφυ κατὰ τῷ σάρκα σωαγωγῶν, ἐπὶ τὰς πολλὰς τῶν ἔθνων ἀπονένδουσαν ἀγγέλας· ἃς πονηροὶ ποιμῆνες κατεβιάζοντο, τρεῖςιν οἱ κοσμοκράτορες τῶ κόσμῳ τῶν, διέσωσε δὲ αὐτός.

ΙΖ. Παραγενόμενοι δὲ οἱ ποιμῆνες, ἐξέβαλον αὐτάς· ἀναστὰς δὲ Μωϋσῆς ἐρρύσατο αὐτάς, καὶ ἦντλησεν αὐταῖς, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ Χριστὸς ἐπήμωσεν. ἀπεσόβησε γὰρ τῶν ἀλιτηρίαις ψεῦδοποιμασίας, πεπότικε δὲ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, τρεῖςιν τὸ θεῖον καὶ ἐράνιον αὐτῶ κήρυγμα, τῶν εἰς αὐτὸν πισδύσαντας. τοιγαρτοὶ καὶ ἔφασκεν, εἰ τις διψᾷ, ἐρχέσθω, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν παραληψόμεθα μὲν τὸν Ἰοθῶρ εἰς τὸ τῶ κόσμῳ πρόσωπον, τῶ περισότητος καὶ ἐξιτηλίας μεμεσωμῆς· θυγατέρας δὲ αὐτῶ εἰναί· φασιν ἐπὶ τῶ, τὰς ἀπανταχῶ τῶν ἔθνων ἀγγέλας, ὡς ἐφ' ἐκάστη τῶν θυγατέρων Ἰοθῶρ πληθύνος σημαυνομῆς. οἱ δὲ γε ποιμῆνες οἱ πονηροὶ τε καὶ βιαιότατοι νοοῖντ' ἂν εἰκότως τὰ τῶν δαιμονίων εἶφῃ. ὁ δὲ ἐπαμύμων, Χριστὸς, ὁ καὶ θεῖος ἡμᾶς ἐκμεδύσκων νάμασι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κἂν ἀλλοφύλω πάλιν συγγενέσθαι δέη, τρεῖςιν καὶ τῷ

Α ἔξω συγγενέσθαι φιλοσοφία καταναγκάζη ἢ χρεία· καὶ τῶτο ἐλάμεθα, τῶν πονηρῶν ποιμῆνας τῶν ἀδίκων τῶν φρεάτων χρησεως ἀποσκεδάσαντες· ὅπερ ἐσὶ τῶν τῶν κακῶν διδασκάλων ἐπὶ τῷ πονηρῶ χρεῖσαι τῶν παιδύσεως διελέξαντες· ἔτωσ ἐφ' ἑαυτῶν ἰδιάσομεν, ἐκ ἔτι μαχομῆνοις τισὶ συμπλεκόμενοι τε καὶ μεσιτῶντες, ἀλλ' αἰ ὁμοφρονῶσῖτε καὶ ὁμογνωμονῶσι τοῖς παρ' ἡμῶν βεκολεμῆνοις συζήσομεν.

Β τῶν τῶν αἰ ἡμῖν τῶν ψυχῶν κινήματων, προβάτων δίκῳ, τῷ βελημάτι τῶ ἐπισατέντος λόγῳ ποιμαυνομῆνων. καὶ ἔτω προσεδύσασιν ἡμῖν τῷ εἰρηνικῇ ταύτῃ καὶ ἀπολέμῳ διαγωγῇ, ἐπιλάμψαι τότε ἢ ἀλήθεια, ταῖς ἰδίαις μαρμαρυγαῖς τὰς τῶν ψυχῶν ὄψεις περιαυγάζεσθαι.

ΙΗ. Παρέγένοντο δὲ πρὸς Ῥαγαῆλ τὸν πατέρα αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν αὐταῖς, τί ὅτι ἐταχύνετε τῶ παραγενέσθαι σήμερον;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ τὰς τῶν ἀνοσίων ποιμῆνων πλεονεξίας διέδρων αἱ νεανίδες, ὑπονοσῶσι πρὸς Ῥαγαῆλ τὸν αὐτῶν πατέρα, φημὶ δὴ πρὸς Ἰοθῶρ. ἐρωμῆς δὲ τῶν ἀσωτήριαι αὐτάς ταχυτήτος τῷ αἰτίαν, τῷ Μωσέως ἐπικερίαν δούδης ἀπαγγέλεσθαι.

Δ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιτήρει δὲ ὅπως οἰκονομικῶς δὴ λίαν τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν, τὸν τῶν ἐπὶ τῶν νεανίδων πατέρα πρὶν μὲν εἰς αὐτάς γενέσθαι τῷ διὰ Μωσέως ἐπικερίαν, ὠνόμασεν Ἰοθῶρ, εἶτα μετὰ τῶτο, Ῥαγαῆλ. καὶ Ἰοθῶρ μὲν περιτλότης, ἦτοι περιτλός ἐρμηνεύεται, καθάπερ ἦδη προεῖπον· Ῥαγαῆλ δὲ, ποιμασία Θεῶ. κεχρήσομαι γὰρ τῷ λέξει διὰ τὸ χρησίμου. ἐλέγομεν δὲ τὸ τῶ κόσμῳ πρόσωπον περιτλότης αὐτῷ, ὅτι περιτλός καὶ εἰκότως ἀληθῶς ὁ αἰ κόσμῳ περιπασμός. ἀλλ' ἦ μὲν αἰ τῶτοις πρὶν ὠφελήσῃω παρὰ Χριστὸν τὸν τῶν νεανίδων χορόν. ἐπειδὴ δὲ πλεονεξίας ἐξήρωται, καὶ τῶν τῶν ἀνοσίων ποιμῆνων ἔξω τέθεινται χεῖρος, τότε δὴ τότε μετωνόμασθαι Ῥαγαῆλ, ἦτοι ποιμασία κατὰ γε τῷ τῶν ἐρμηνείας δύναμιν. ὑποδεδράμηκε γὰρ τῷ χεῖρα τῶ πάντων ἀρχοποιμῆνος, φημὶ δὴ Χριστῶ.

Ζ Αἱ δὲ εἶπαν, ἄνθρωπος Αἰγύπλιος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ποιμῆνων, καὶ ἦντλησεν ἡμῖν, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄμφότερα τιθέασθαι· διὰ μὲν τῶ, ἄνθρωπος, τὰ λόγῳ θεωρητὰ μηνύσασθαι· διὰ δὲ τῶ, Αἰγύπιος, παρισῆσθαι τὰ αἰδητὰ.

Η Οὐ δὲ εἶπε ταῖς θυγατέρας αὐτῶ, καὶ πῶ ἐσὶ; καὶ ἵνα τί ἔτω καταλελοίπατε τὸν ἄνθρωπον; καλέσατε ἔν αὐτὸν, ὅπως φάγη ἄρτον.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πῶ ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος; ἐν τίνι μέρει τῶν καθ' ὑμᾶς, οἰκίον τὸ λογικὸν εἶδος; ἵνα τὶ αὐτὸν ῥαδίως ἔτω καταλελοίπατε; ἀλλ' ἔχ' ἀπαξ αἰτυχεῖσαι περιέχετε, κλήμα κάλλισον καὶ λυσιτελέσατον ἑαυταῖς. ἀλλ' εἰ μὴ προτερον, νῦν αὐτὸν καλέσατε, ὅπως ἂν Φάγη, καὶ τραφῆ ταῖς ὑμετέραις βελτιώσσει, καὶ πρὸς αὐτὸν οἰκειώσσει.

κα. Κατωκίθη δὲ Μωσῆς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ ἐξέδοτο Σεπφώραν τὴν θυγατέρα αὐτῆς Μωσῆι εἰς γυναῖκα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἀλλόφυλον γυναικα ἐγημεν ὁ Μωσῆς; Τύπος μὲν τῆ δεσπότη Χριστῆ, ὃς ἐξ Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα βεβλασηκῶς, τῷ ἐξ ἔθνων ἐκκλησίαν ἐνύμφῳ ἑαυτῆ προσηγόρευσε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄλλα· τί δράσει Μωϋσῆς ὑπὸ Φίλων τε καὶ πολεμίων βαλλόμενος; Ἐπὶ τὰ ἔθνη χωρεῖ, τῷ Ἀραβίαν καταλαβών, Χριστῆ τύπος γενόμενος. τοιγαρὲν αὐτὸν εἰδωλολάτρης ἱερεὺς ὑποδέχεται, καὶ τῷ πρὸς αὐτὸν συγγενεῖαν ἡσμενίσασατο. ὁ δὲ Θεὸν ἀγαπῶν, προτιμᾷ τῶν βασιλείων τῷ ἔρημον, καὶ πενίαν τρυφῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ δὲ εἰσοικίζεται παραχρήμα τὸν ἄνθρωπον, καὶ Σεπφώραν αὐτῷ δίδωσι γαμεῖν τῶν ἑαυτῆ θυγατέρων τῷ πρῶτῳ καὶ ὑπέρπεσάτω. ἢ δὲ τέτοκε τὸν Γηρσαμ. ἐπειδὴ γὰρ ὠφελήσεν ὁ Χριστὸς τὰ ἐν κόσμῳ ἔθνων συστήματα, ἐγνωρίζετο μὲν αὐτῷ, μυσαγωγῶντων αὐτῷ τῶν δι' αὐτῆ σεσωσμένων, ὅτι ἐπαμύνην οἶός τε ἐστὶ, καὶ μὴ καὶ χειρὸς ἐξελέσθαι ῥαδίως τῶν ἀδικῶν ἡρημενῶν. ἔτω τε λοιπὸν προσίεται μὲν ἄσμενῶς, κατὰ καὶ ὁ Ραγνήλ τὸν Μωσῆα, δείκνυσι δὲ ὡσπερ οἰκειότητα τῷ ὡς πρὸς αὐτὸν ἐνύμφῳ, οἷά τινα περικαλλεσάτω παριστᾶς αὐτῷ τῷ ἐκκλησίαν, ἢ διὰ τῆς Σεπφώρας νοεῖται. διερμίνωδεται γὰρ ἐπίσκεψις, ἢ ὠραία, καὶ μῆτοι καὶ χάρις πνοῆς. ἐπεσκέψατο γὰρ ἀνατολῆ ἐξ ὑψους τῷ ἀληθῶς ὑπέρπετῃ καὶ ὠραιότατῳ, Φημί δὴ τῷ ἐκκλησίαν, καὶ δῶρον αὐτῇ καὶ ξένιον ἔρανθ κεχάρισαι τῆς ἑαυτῆ πνοῆς τῷ ἐπίδοσιν, Φημί δὴ τῷ τῆ ἀγίῃ πνοῆς ματος χάριν.

κβ. Ἐν γαστρὶ δὲ λαβῆσα ἡ γυνή, ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐπωνόμασε Μωσῆς τὸ ὄνομα αὐτῆ Γηρσαμ, λέγων, ὅτι πάροικός εἰμι ἐν γῆ ἀλλοτρία.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πάροικός εἰμι ἐν γῆ ἀλλοτρία. Οὐχ ὅτι πατριδα τῷ Αἴγυπτον ἐπεγράφετο, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν συγ-

γενῶν ἐκεχώριστο, καὶ τῶν ὀσεβῶν γενῶν, ἐθνικῶ πενιθροῦ σωῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τέτοκε δὲ αὐτῷ τὸν Γηρσαμ, Φημί δὴ λαὸν τὸν πάροικον ἀληθῶς. οἱ γάρτοι τῷ θεῷ κατεσφραγισμένοι πνοῆματι, καὶ τῆς ἀνωθεν ἐπισκοπῆς ἡξιομαίνοι, καὶ εἰς ὠραιότητα διαπλάσμενοι τῷ ὡς πρὸς υἱόν, πάροικοι κατὰ τὸ ἀληθῆς εἶσιν ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ. ἀρμόσαι δ' αὐτοῖς ὅτι μάλιστα διακεκραγίνατε καὶ λέγειν, ἔκ ἔχομεν ὡδε μίσθον· Ἐβρ. 13. 14. ὡσαν πόλιν, ἀλλὰ τῷ μέλλουσάν ἐπιζητήμεν, ἢς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. περιπατῶντες γὰρ ἐπὶ γῆς, ἐν ἔρανῳ πολυτιμύονται, καὶ γλίσχονται ὑδαμῶς τῶν ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ πραγμάτων· μεταποιῶνται δὲ σφόδρα τῶν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα. ἀκολοθῶν γὰρ ἐγνώκασιν τῷ δι' ἡμᾶς ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ παρωκικότητι Χριστῷ.

γ. Τὸ δὲ ὄνομα τῆ δευτέρῃ Ἐλιέξερ· ὁ γὰρ Θεὸς τῆ πατρὸς μου βοήθός μου, καὶ ἐρρύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραώ.

κδ. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκείνας ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου. καὶ κατεσέναξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἔργων, καὶ ἀνεβόησαν· καὶ ἀνέβη ἡ βοή αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατεβιάζοντο μὲν οἱ Αἰγύπτιοι τῆς ἐξ Ἰσραὴλ τὸν τῆς ἀναγκαίας θητείας ἐπιβροπύοντες ζυγόν, καὶ πικρὸς αὐτοῖς καὶ ἀφιλοκτίρημονας ἐργοληδίας ἐπισήσαντες, οἱ κατῶδιον αὐτῶν τῷ ζῳῷ, κατὰ γέγραπται. οἱ δὲ ταῖς ἄγαν πλεονεξίαις ἐκπεπισμένοι, κλαίοντες τε καὶ κατοιμῶζοντες, τῆς ἀνωθεν ἡμερότητος ἀξιοῦσαι λοιπὸν ἐλιπάρην οἱ τάλανες· ἀλλ' ἐπεσκέπτετο ὁ Θεός.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διδάσκειν ἂν εὖ μάλα καὶ σαφῶς, ὅτι καὶ τοῖς ἀκαθάρτοις πνοῆμασι καὶ τῷ διαβόλῳ σκοπὸς σωθεῖν ἐπαίεσθαι τῆς ἐπὶ γῆς εἰκαίσις ἐνδρῶν σπαδάσμασι, καὶ τὰ σαρκὸς ἔργα πληρῶν· ἵνα μὴ χολαῖον ἔχοντες τὸν κῆν καὶ ἀναμύοντα πρὸς τὰ ἄνω, τὸν τῶν ὅλων εἰδῆν Θεόν. ἔτω τε λοιπὸν καὶ εἰς τὸ αὐτῷ δοκῆν ἀποδιδῶντο, (1) καὶ τῆς τῶν ἀπηγορευμένων δελείας ἀπονδύσωσι γενικῶς. ἐπειδὴ δὲ ἐνεσι τῆ ἀνθρωπεία φύσει τὸ φιλελεύθερον, ἔκ ἐπανδύμεν ἐστὶ ὅτε τὰ πάθη· καταμυσσάτομεθα δὲ πολλὰκις ἀνανήφοντες βραχὺ, καὶ τῶν τῆς σαρκὸς ἡδονῶν τὸ ἄχαρι διαπύοντες, τῷ ἀνωθεν καὶ παρὰ Θεὸ διψῶμεν ἐπικρίαν, καὶ τῆς ἀβελήτε ἀβελτηρίας (2) ἢ μικρὰν ποιῶμεθα τῷ καταβόησιν. τῆτο οἰμαῖ ἐστὶ τὸ

(1) Ἀποδιδῶντο, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ δελείας ἀπονδύσωσι ζυγόν. ἐπειδὴ δὲ, κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 261.

(2) Τῆς ἀβελήτε δελείας. αὐτ.

τὸ κατασενάξαι πρὸς Θεὸν τὰς ὑγῆς Ἰσραήλ. ἐπειδὴ δὲ ἐξιν ἀγαθός, ἀπέστειλεν ἡμῖν σωτήρα καὶ λυτρωτὴν ἐξ ἄραν Ἰσραήλ, ὃς γέγονε κατ' ἡμᾶς, τρεῖς ἄνθρωποι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ζῶντος γὰρ τῆ βασιλείας τῆ πονηρῆ, σενάξαι ἐκ ἡδυνάντο. κατηνάγκασε γὰρ αὐτὰς ἐν ἔργοις σκληροῖς, μὴ ἐπιτρέπων ἀνανδύειν πρὸς τὸν Θεόν. ἐπειδὴ δὲ ἐκ ποδῶν ἐγένετο ὁ πονηρὸς, τότε δέον κροτεῖν καὶ ἐπιχαίρειν τῇ κλίσει τῆ ἐχθρῆ. οἱ δὲ ἐκ τῆ παραδόξου ἀναγράφονται σέναι ἀδεικνυμένους τῆ λόγῃ, ὅτι ἕως ὁ φιλοσώματος νῆς ἐπεκράτει, ὑπὸ τῆς ἀναιδησίας εἰς ἡδυσαν οὐδὲν εἶχε τὸ ἐκ τῆς ἀμαρτίας κακόν. ἐπειδὴ δὲ ἔλαβον ἁπλῶς ἀπὸ τῶν παθῶν, ἀρχονται τῆς θεραπείας ἀπὸ τῆ σέναι, ἐν τοῖς ὑλικοῖς καὶ σωματικοῖς ἔργοις βαρυνόμενοι. διὸ καὶ ἐπήκασεν αὐτῶν ὁ Φιλάνθρωπος Θεός.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἡνίκα κατεσέναιξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ἕτε ἀπὸ τῆς κλιθείας, ἕτε ἀπὸ τῆς πηλῆ, ἕτε ἀπὸ τῶν ἀχύρων κατεσέναιξαν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ ἀνέβη ἡ βοή αὐτῶν πρὸς Θεόν, ἐκ ἀπὸ πηλῆ, ἀλλὰ πάλιν ἀπὸ τῶν ἔργων. διὸ

A, καὶ εἰσήκασε Κύριος τῶν σενάγων αὐτῶν. ἐκ εἰσήκασε σενάγων τῶν ἐκ ἀπὸ ἔργων βοῶντων πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' ἀπὸ πηλῆ καὶ τῶν γηίνων πράξεων.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πότε γὰρ κατὰ καιρὸν ἀντις σενάξαι, ἢ τελούτωντος ἐν αὐτῷ τῆ βασιλείας Αἰγύπτου; ὡς καὶ τῆ Ὀξίς τελούτωντος, Ἡσαίας εἶδε τὸν Κύριον. ὡσερ ἔν καὶ νῦν ἐπάγει, καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς. εἰδωλολατρήσαντες γὰρ, καὶ πηλίνοις ἔργοις κατεχήμενοι, ἠγνόουν τὸν Κύριον.

B, καὶ εἰσήκασεν ὁ Θεὸς τὸν σενάγων αὐτῶν καὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆς διαθήκης αὐτῆς πρὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. καὶ ἐπέιδεν ὁ Θεὸς τὰς ὑγῆς Ἰσραήλ, καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς.

Γ, **ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ὅτε τοῖνυν ἐσμὲν ἐν ἀγνοίᾳ Θεῶ, τότε καὶ τοῖς ἀδικῆσιν ὑποκείμεθα, καὶ τοῖς τῆς ἀμαρτίας βορβοροῖς ἐγκαλινδόμεθα, πονηρῆς καὶ ὠμῆς τῶν τοικῶν ἔχοντες ἐπιστάτας τὰς ἀκαθάρτους δαίμονας. ἔψεται δὲ πάντως τῷ γνῶναι Θεὸν τῆς ἐλευθερίας ἢ χάρις.

Κ Ε Φ Γ.

α. **Κ**αὶ Μωϋσῆς ἦν ποιμαίνων τὰ πρόβατα Ἰσραὴλ τῆ γαμβρῆ αὐτῆ τῆ ἱερέως Μαδιάμ· καὶ ἦγε τὰ πρόβατα ὑπὸ τὴν ἔρημον, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος χωρηβ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὅμοιος γαμβρὸν, τὸν πενθερὸν ἢ θεία καλεῖ Γραφή. γαμβρὸς γὰρ ἐκάτερος ἀπὸ γάμου τῷ ἀγγιχείαν ἔχων. ἔχεις δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν αὐτῶν προσηγορίαν ἐν τῇ τελούταια τῶν Κριτῶν ὑποδέσει.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐκ βασιλείων ἐξελεθῶν, ποιμὴν ἐγένετο ἐν ἔρημῳ, καὶ ἐκ ἦλθετο. εἰ τις γὰρ θέλει σῶσαι τῷ ἀγαπῶν καὶ τὸ φίλτρον τὸ περὶ Θεόν, εἴτε ἐν πονηρίᾳ, εἴτε ἐν πόλεσι διαφυλάττεται, εἴτε ἐν δεσποτηρίῳ, ἐκ ἀναγκῆς. ἔχεις τρεῖς ἐν τῇ Γραφῇ παραδείγματα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ποιμαίνει Μωϋσῆς τεσσαράκοντα ἔτη. μεμέρισται γὰρ αὐτῆ ἡ ζωὴ εἰς τρεῖς ἀριθμοὺς ἰσῆς, ὅτε γέγονε τεσσαράκοντα ἔτων, ἐπεσκέψατο τὰς ἀδελφῆς, καὶ ἐδιώχθη τεσσαράκοντα ἔτη ποιμαίνων, τεσσαράκοντα ἔτη προΐσταται τῆ λαῶ, ἵνα τὰ Αἰγυπτίων μάθῃ διὰ τεσσαράκοντα ἔτων· τὰ δὲ τῆς ποιμαντικῆς τῶν προβάτων διδαχθῆ τεσσαράκοντα ἔτων, ἐπειδὴ ἡμελλεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη λογικὰ πρόβατα πισυβεῖται. καὶ πᾶ-

σα μὲν ἡγεμονία χαλεπῆ, καὶ προβάτων, καὶ ἵππων, καὶ βοῶν· ἐκ ἕτω δὲ ὡς τῶν λογικῶν καὶ ὁμοίων, ἀλλὰ πολὺ τὸ δέος καὶ τῷ ὑποταγῶν ἔχοντων. ἀνταῦθα δὲ ὁμοτίμων, καὶ τῆς αὐτῆς ὄντων φύσεως, καὶ ἀνθρώπων ἀνθρώπων ποιμαίνειν, εἴτα τὸ ἴσον τῆς φύσεως χαλεπωτέραν ποιῆ τῷ ἐπιστάταν. τὸ δὲ ὅλον, ἵνα ἐτοιμότερος ὕβρεθῆ διὰ τῆς παιδούσεως τῆς ἐνάσης εἰς τῷ ἐπιστάταν τῶν λογικῶν προβάτων.

β. Ὡφθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἄγγελος Κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς ἐκ τῆ βάτης· καὶ ὅρα ὅτι ἡ βάτος καίεται πυρὶ, ὁ δὲ βάτος ἔκατεκαίετο.

Ζ, **ΕΥΣΕΒΙΟΥ.** Ὡς λοιπὸν τῷ Μωϋσῆ πεπληρωθῆαι τὰ τῶν γυμνασίων, τῆς δ' Αἰγυπτίους τὰ τῆς ὁμοιότητος, τῷ δὲ Ἰσραήλ τὰ τῆς ταπεινότητος, τῷ δὲ Θεῷ τὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν πρὸς Ἀβραάμ, Μωϋσῆς μὲν ἐποίμανε, Θεὸς δὲ ὁπιστάταν καθῆκε. καὶ πῦρ μακρόθεν ἐφαίνετο ἐν βάτῳ μαχομένου, φύσις κεχαλινωμένη. πῦρ ἴσῳ ἐν βάτῳ, καὶ βάτος εἶχε πῦρ ἐν κόλποις μὴ καιομένη. ἔσιον ἴσῳ τὸ ὄραμα, καὶ παρὰ φύσιν τὸ θεῆμα. ἐπιστάταν δὲ τὰ ξένα, καὶ ἐφέλκεται τὰ μὴ ἐν σωήθει.

Η *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὡφθη μὲν Μωϋσῆ ἐκ ὁ Κυρίου, ἀλλ' ὁ Ἄγγελος ἐκάλεσε δὲ

δὲ αὐτὸν ἐκ ἔτι ὁ Ἄγγελος, ἀλλ' ὁ Κύριος. (1) Κύριος μὲν γὰρ ἡμεῖς ὁ διατασσόμενος, Ἄγγελος δὲ ὁ τῷ θεῷ λόγῳ διακονούμενος. καὶ εἰς εὐροὺς δι' ὅλης τῆς νομοθεσίας τῷ Γραφῷ σημαίμενοι, ὅτι δὴ ὡφθη ὁ Θεὸς, ἢ ὁ Κύριος τῷ Μωσῆ. ὅπερ ἐξαιρέτων ἐπὶ μόνον τῶν τριῶν πατριαρχῶν εἰρημνίον φαίνεται. ὡς ἐκ τῶν εἰρημνιῶν προδήλον τῷ πᾶσαν νομοθεσίαν τοῖς κατὰ τὴν ἔρημον, οἷα δὴ νηπίοις τὰς ψυχὰς, καὶ εἰσαγομένους ὡς περ διὰ παιδαγωγῶν καὶ οἰκονόμων τῶν Ἀγγέλων, (2) παραδεδοῦσαι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι ἐπὶ πῦρ λαλεῖ τῷ Μωσῆ ἐν τῇ βάτῳ, εἰς πῦρ νομοθετεῖ τῷ λαῷ ἐν τῷ ὄρει, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐν πυρὶ. ὡς ὅταν λέγῃ κατωτέρω, Δδστ. 4. 24. πῦρ καταναλίσκον Κύριος ὁ Θεὸς, τὴν αἰτίαν ἐπάγει, δι' ἣν αὐτὸν Κύριον ἐπωνόμασε. Θεὸς γὰρ φησὶ ζηλωτῆς. [τρεῖς] ὁ ζῆλος τῷ Θεῷ ὑπὲρ (3) ἡμῶν, ἦτοι κατ' ἡμῶν σφοδρὸς, ὡς περ πῦρ καταναλίσκον.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἡ βάτος ἀκανθῶδες ἐστὶ φυτόν, δηλοῖ δὲ ὡς τῆς ἀκανθῶδους καὶ ὑπὸ τῷ ἁμαρτιᾷ διὰ τὴν παράβασιν γονομνῆς φύσεως καινωνῆσαι τὸ πατρικὸν φῶς, χωρὶς ἁμαρτίας. ὁ δὲ Εὐσεβίος φησὶν, ἐν τοιαύτῳ ὡφθη φυτῷ, ἀφ' οὗ καὶ βέλονται γλύψαι εἰς Θεόν, μὴ δυνάμνται. (4)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πυρὶ τῷ θεῷ παρκαίσει φύσιν τὸ γράμμα τὸ ἱερόν, διὰ τὸ παναλκὲς καὶ τὸ πανταχόσε δυνάσαι καταρρεῖν εὐκόλως. ἔξυλοι δὲ καὶ πόαις ταῖς ἐν ἀγρῷ, τὸν ἀπὸ γῆς ἀνδρωπον. Δδστ. 4. 24. τοιγάρτοι φησὶν, ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον· καὶ, ἀνδρωπος ὡσεὶ χορτος αἱ ἡμέραι αὐτῶν, ὡσεὶ ἄνθος τῶ ἀγροῦ ἕως ἔξανθῆσαι. ἀλλ' ὡς περ ἐστὶν ἐφορητὸν ἀκάνθαις τὸ πῦρ, ἔτω καὶ Θεότης ἀνδρωπότητι. πλὴν ἐν Χριστῷ σιπέβη, καὶ γέγονεν οἰσῆ. κατώκηκε γὰρ ἐν αὐτῷ πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς, 1. Τιμ. 6. 16. κατὰ γέγραπται· καὶ, ὁ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, τρεῖς Θεὸς τῷ ἐκ παρθένου ναῷ κατηυλίζετο, καθεῖς ἑαυτὸν εἰς ἡμεροτήτῃα, καὶ οἰοεὶ παρασέλλων τῷ ἀκράτητον τῆς ἰδίας φύσεως προσβολῶν· ἵνα γνήται χωρητὸς, κατὰ περ ἀμέλει καὶ ἀκάνθαις τὸ πῦρ. ὅτι δὲ τὸ φθέρειδαι πεφυκὸς, τρεῖς τῷ σάρκα, φθορᾶς ἀπετέλει κρείττονα, δαίμνυσιν ἀνιγματοδῶς τὸ ἐπὶ τῷ βάτῳ πῦρ, ἀδιαλύβητον παντελῶς τηρήσαν τὸ ξύλον. ὅτι δὲ τὸν ἴδιον ἐζωποῖε ναόν, καὶ ἀφθαρτον ἀπετέλει, καὶ θανάτῃ κρείττω, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπαρχων ὁ ἐκ Θεῶ λόγος, πῶς ἀν

A ἀνδοιάσειέτις; ἐφείδετο τοίνυ τῆς ἀκάνθης τὸ πῦρ, καὶ οἰσῆ γέγονεν ἡ φλόξ μικρῶ καὶ ἀδανειάτῳ ξύλῳ. κεχώρηται γὰρ, ὡς ἐφω, Θεότης ἐν ἀνδρωπότητι, καὶ τῶτο γέγονεν ἐν Χριστῷ τὸ μυστήριον. κατώκησε δὲ καὶ ἐν ἡμῖν ὁ λόγος, ἐ δίκας πραττόμενος, ἀλλὰ χρῆσαις περιασράπτων προσβολαῖς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ κατεκαίετο τοίνυ ὁ βάτος, περιεχομένης αὐτῷ τῆς φλογός. **B** ἐ γὰρ ἐξητήμεθα δίκας τῶν ἡμαρτημένων· περιλαμβάνει δὲ μᾶλλον ἡμᾶς ὁ Χριστὸς διὰ τῆς ἀγίας πνεύματος, καὶ ἐστὶν ἐν ἡμῖν δι' αὐτῆ· καὶ ἐν αὐτῷ κρᾶζομεν, ἀβ· Ρωμ. 8. 15. ἢ βᾶ ὁ πατήρ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ γὰρ ἡ ἀμύχανον τῷ φιλαγάθῳ θεῷ, οἰσὸν ἑαυτὸν ἀποφθῆναι τοῖς τῆς ἀνδρωπότητος μέτροις. καὶ τῶτο ἡμῖν προῦπέφωκεν ἀνιγματοδῶς ὁ Μωσῆα μυσαγωγῶν, καὶ τὸν τῆς ἐνανδρωπῆσεως τρόπον, ὡς ἐν τύποις ἐτι ζωγραφῶν. ἐπεφοίτησε μὲν γὰρ ὡς ἐν εἰδει πυρὸς τῷ βάτῳ κατὰ τὴν ἔρημον, καὶ ἐνήσραπται μὲν τῷ θάμνῳ τὸ πῦρ, πλὴν ἐκατεκαίετο. τεθαύμακε δὲ τῷ ὄρασιν ὁ Μωσῆς· καίτοι πῶς ἐκ ἀσύμβατον εἴη ἐν τῷ πυρὶ τὸ ξύλον; εἴ δὲ ὅπως ταῖς τῆς φλογός ἐμβολαῖς ἢ ὑκατάπρησος ὕλη; ἀλλ' ἡ, ὡς ἐφω, μυστηρίῳ τὸ χρῆμα τύπος, οἰσὶν ἀποφαινόντος τοῖς τῆς ἀνδρωπότητος μέτροις τῷ θεῷ τῆς λόγος φύσιν, αὐτῆ γε ἐθέλοντος. ἀδυνατεῖ γὰρ αὐτῷ παντελῶς ἐδέν. (5)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δι' οὗ διδασκόμεθα καὶ τὸ κατὰ τὴν παρθένον μυστήριον, ἀφ' οὗ καὶ τὸ τῆς Θεότητος φῶς ἐπέλαμψε τῷ ἀνδρωπίνῳ βίῳ διὰ γονομνῆσεως. ἀδιάφθορον δὲ ἐφύλαξε τῷ ἐξάψασαν θάμνον, ἄτε τῆ βλαστῆ τῆς παρθένου (6) μὴ καταμαρανθέντος τῷ τόκῳ.

ΣΕΥΤΗΡΟΤ. Ὁ τῷ Θεῷ υἱὸς, φησὶν, ὅς καὶ Ἄγγελος ἐκλήθη, ὡς τῷ τῆς πατρὸς ἐξαγγέλλων βελῶν, ἐφάνη ἐν τῇ βάτῳ εἰς τύπον τῆς παρθένου. ὡς περ γὰρ ἐστὶν ἐφορητὸν ἀκάνθαις τὸ πῦρ, ἔτω καὶ Θεότης ἀνδρωπότητι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶς ποτέ εἰσιν οἱ λέγοντες, πῶς Θεὸς ἠνώθη σαρκί; πῶς τὸ ἀσώματον σιπέβανε σώματι; τῶτό σοι τὸ θαῦμα προζωγραφῶν τὸ μυστήριον, γενέδω πάσης ἀποδείξεως ἐναργέσερον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προτυπέσα τῷ ἀμείρισον ἐνώσιν τῷ Θεῷ λόγος πρὸς τὸ ἀνδρωπίνον φύραμα, τῷ φορητῷ διὰ φιλανδρωπῆσαν καὶ ἀτρεπτον. ἢ δὲ βάτος ἐστὶν ἀκαν-

(1) Ἄλλ' ὁ Κύριος ὁ καὶ διατασσόμενος, διακονῆντος Ἄγγελο. καὶ εἰδαμῆ τῆς νομοθεσίας φησὶν ἡ Γραφή, ὡς ὡφθη Κύριος τῷ Μωσῆ. ὅπερ κτ. ὁ τῆς Λυγ. κῶδ. (2) Δι' Ἀγγέλων. ὁ αὐτ. (3) Ὁ ὑπὲρ ἡμῶν ἢ κατ' ἡμῶν ὁ αὐτ. (4) Ἡ τῷ Εὐσεβίῳ ἀνάμνησις, καὶ τὸ μὴ ἐν τοῖς ἐκδομέν. κείδαι, ἐτι δὲ καὶ ἡ φράσις ἀλλότριον τῶτο ἐμφαίνεσι τῶν τῷ Κυρίῳ. (5) Οὐδὲ τῶτο ἐν τοῖς ἐκδομέν. εὐρήται. ἀλλ' εἰς αὐτὸν, οἶμαι, ἐδοιάσειε τῶν τῷ Κυρίῳ εἶναι. (6) Τῆς παρθένου. ἐν τῇ εἰς τὸν τῷ Μωσῆ. βίον θεωρ.

ἀκανθῶδες φυτὸν, δηλῶν ὡς τῆς ἀκανθῶδες καὶ ὑπὸ τῷ ἀμαρτίαν γενομένης διὰ τὴν τῆς Ἀδὰμ παράβασιν φύσεως ἐκοινωνήσεν, ἀμαρτίας χωρὶς· ἵνα καὶ εἰς ἡμᾶς παραπέμψῃ τὸ κατὰ τῆς ἀμαρτίας κράτος· δούτερος ἡμῶν χρηματίας Ἀδὰμ, καὶ τῆς ἀναπλάσεως ἀρχηγός, ὡπερ ὁ πρῶτος τῆς πλάσεως.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰς ἔνδειξιν τῆς παραδόξου τόκου τῆς τῆς Ἐμμανηλ κατὰ σάρκα γεννήσεως. πέρα γὰρ παντός λόγου Θεός ἐσκηνώσεν ἐν μήτρᾳ παρθένου, καὶ ἀτρέπῳς ἐξ ἀρχῆς ἐσαρκώθη· καὶ ἔτε τὴν κύσσαν μητέρα κατέφλεξεν, ἢ ἀνήλωσεν· ἔτε τὴν σάρκα, ἢ καὶ ὑπόσασιν ἴωσεν ἐαυτῷ ψυχῶν ἔχουσαν νοεράν· ἔτε μὴ τεχθεῖς, τὴν παρθενίαν τῆς τεκνοῦσης διέλυσε. Καὶ μετ' ὀλίγου. Διὰ μὲν τῆς καύσεως, τὸ πάθητόν καὶ θνητόν τῆς σαρκὸς κατὰ τὸν καιρὸν τῶν παθῶν καὶ τῆς θανάτου παρασάει· διὰ δὲ τῆς ἀκαύσεως, τὸ μὴ ἐναπομείναι τῷ θανάτῳ, καὶ εἰς τὸ παντελὲς κατασχεθῆναι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ βάτος ἢ καιομένη καὶ μὴ κατακαιομένη, ἣτις ἐστὶν ἀκανθῶδες φυτὸν, προτυποῖ τὴν ἔνωσην τῆς λόγου πρὸς τὴν ἀνθρώπινον σάρκα, τὴν ἀκανθῶδη καὶ ὑπὸ ἀμαρτίαν, καὶ φορητῶν γενομένην τῆς δέξασθαι τὸν λόγον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ δὲ βάτος ἢ καιομένη καὶ μὴ κατακαιομένη εἰς τὴν σάρκωσιν ὄρα τῆς μονογενῆς, καὶ τὸ ἀνέκφραστον τῆς ἐνώσεως τῆς λόγου πρὸς τὴν σάρκα· μήτε εἰς σάρκα μελαβληθέντος, μήτε τὴν σάρκα εἰς τὴν Θεότητα μεταβαλόντος. ὡπερ ἔτε ἡ βάτος ἐπαύσατο εἶναι βάτος, ἔτε τὸ πῦρ σωμαπεσβέδη, ἀλλ' ἐν τῇ καιομένη βάτος, εἰς τῇ φύσει, ἀλλὰ τῇ ἐνώσει θεωρημένη.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡς βάτε, ἢ εἶδε Μωϋσῆς ἐν τῷ ὄρει καιομένην καὶ μὴ κατακαιομένην· παρθεῖν Μαρία, γεννώσα καὶ μὴ φθειρομένη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡπερ γὰρ ἐκείνος ἐκαίετο, καὶ εἰς κατεκαίετο· ἔτω καὶ τὸ σῶμα ἐκείνο ἀπέθανε μὲν, εἰς κατεχέδη δὲ διὰ τῆς θανάτου διωκεῖς. (1)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δηλοῖ [τὸ] τὴν βάτον καίεσθαι, καὶ μὴ καταφλέγεσθαι; τὴν τῆς Θεῶς διώκῃν καὶ φιλανθρώπιαν κηρύττει, ὅτι φρονεῖν ὄντα τὸν βάτον, τὸ ἄσβεστον εἰς καταναλίσκεται πῦρ. οἶμα δὲ καὶ ἕτερα διὰ τῆς παραδηλοῦσθαι. ὅτι ὁ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐπιβληθῆναι, εἰς ἀναλωθῆσεται, ἀλλὰ κρείττων ἔσται τῶν πολεμῶντων· καὶ ὡς ὁ μονογενῆς ἀνθρώπων, καὶ παρθενικῶν οἰκῆσας νηδῶν, φυλάττει τὴν παρθενίαν ἀκηρατον. Φασὶ δέ τινες ἐν βάτῳ φανῆναι τὸν Θεόν, καὶ ἐκ ἐν ἄλλῳ φυτῷ, διὰ τὸ

A μὴ διώκασθαι ἐκ βάτε γλύψαι Θεόν. εἰκὸς γὰρ ἢ Ἰσδαίως καὶ τέτο τολμῆσαι, εἶπερ ἐν ἄλλῳ ὡφθη φυτῷ.

B * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σύμβολον ὁ μὲν καιόμενος βάτος, τῶν ἀδικημένων· τὸ δὲ φλέγον πῦρ, τῶν ἀδικημάτων· τὸ δὲ μὴ κατακαίεσθαι τὸ καιόμενον, τῆ μὴ πρὸς τῶν φθειρομένων ἐπιτιθεμένων τῆς ἀδικημάτων, ἀλλὰ τοῖς μὴ ἀπρακτοῦν καὶ ἀνωφελῆ γενήσεσθαι τὴν ἐπίθεσιν, τοῖς δὲ τὴν ἐπιβληθῆναι ἀζήμιον· ὁ δὲ Ἄγγελος, προνοίας τῆς ἐκ Θεῶν, τὰ λίαν φοβερά παρα τὰς πάντων ἐλπίδας κατὰ πολλῶν ἡσυχίαν ἐξουμαρίζοντος.

γ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὄραμα τὸ μέγα τέτο, τί ὅτι εἰ κατακαίεται ὁ βάτος.

Γ * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐξήτει ποτὲ προαχθεῖς ὑπὸ τῆς φιλομαθῆς καὶ τὰς αἰτίας, αἷς τὰναγκαῖοτάτα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων ἐπιτελεῖται. θεώμενος γὰρ ὅσα ἐν γενέσει φθειρόμενα καὶ γεννώμενα, ἀπολλύμενά τε αὐτῶν καὶ διαμένοντα, τέθηπε καὶ καταπέπληκται καὶ ἐκβοᾷ, φάσκων, ὅτι ὁ βάτος καίεται καὶ εἰς κατακαίεται. τὸν γὰρ ἄβατον εἰς πολυπραγμονεῖ χώρον, ὡς θεῶν ἐνδιαίτημα φύσεων.

Δ δ. Ὡς δὲ εἶδε Κύριος ὅτι προσάγει εἶδεν, ἐκάλεσεν αὐτὸν Κύριος ἐκ τῆς βάτε, λέγων, Μωϋσῆ· ὁ δὲ εἶπε, τί ἐστίν;

Ε » ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Κύριος ἐκ τῆς βάτε. πῶς ὁ αὐτὸς Ἄγγελος Κυρίου, καὶ Κύριος; τὸ γὰρ Κύριος ὄνομα πάντων μὲν, ὅσα μετὰ Θεόν, ἐστὶ ξένον, μόνον δὲ ἀληθῶς ἀρμότιον αὐτῷ. ψάλλει γὰρ πρὸς καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ πρὸς αὐτὸν, καὶ γνώτωσαν ὅτι ὄνομά σοι Κύριος, Ψαλ. 82. 18.

Ζ » καὶ τὰ ἐξῆς. Παρίσθαι τοίνυν ἡμῖν τὸ προκείμενον, ὡς ὁ υἱὸς ἢ ἐπὶ τῆς βάτε φανείς, ἢ εἰκὼν ἢ ζῶσα καὶ ἀπαραλλάκτος τῆς πατρὸς, ὁ ἐν αὐτῷ δεικνύς καὶ διαγυγέλων ἀκριβῶς, οἷα δὴ χαρακτῆρ ἀληθείας, τὸν γεγεννηκότα· καὶ ὡπερ λόγος ὁ ἀνωτάτω, τὸν πάντων ἐπέκεινα νῦν, ὃν καὶ Ἡσαΐας ὁ προφήτης, καὶ υἱὸν, καὶ Ψαλ. 9. 6.

Η » τὸν μέγαλης βελλῆς Ἄγγελον προσηγόρευσεν, ὡς τὴν τῆς πατρὸς ἐξαγγέλλοντα βελλῶν.

Η » **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Κύριος ἐκ τῆς βάτε. αὐτὸν τὸν υἱὸν καλεῖ Ἄγγελον, ὅς καὶ ἐστὶ Κύριος, ὡς ὄντα μέγαλης βελλῆς Ἄγγελον.

ε. Καὶ εἶπε, μὴ ἐγγίσθης ὧδε, λύσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, ἐν ᾧ σὺ ἔστηκας, γῆ ἀγία ἐστίν.

(1) Οὐδέτερον αὐ τοῖς τῆς Χρυσῆς ἐκδοδομ. εὐρηται.

» * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μὴ ἐγ-
 » γίσης ὡδε, ἴσον τῷ, μὴ πρόσιθι τοιαύτη
 διασκέψῃ· περιεργίας γὰρ ἢ φιλοπραγ-
 μοσύνης μείζονος ἢ κατὰ ἀνθρώπινω δύ-
 ναμιν τὸ ἔργον· ἀλλὰ τὰ μὲν γεγονότα
 θαύμαζε σάς· τὰς δὲ αἰτίας, δι' αἷς ἡ γέ-
 γογεν ἢ φθίρεται, μὴ πολυπραγμονεῖ.
 » ὁ γὰρ τόπος, εἰ ὡς σὺ ἔσηκας, φησὶν,
 » ἅγιός ἐστι. ποῖος τόπος; ἢ δῆλον ὅτι ὁ
 αἰτιολογικός, ὃν μόνον ταῖς θείαις ἀνῆψε
 φύσεσιν, ἀνθρώπον ἐδίδα νομίσας ἰκανὸν
 εἶναι αἰτιολογίας ἐφαίψατο.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐν ἐρήμῳ τοίνυν ὁ βά-
 τος, καὶ ἁγία λοιπὸν ἢ τέτον ἔχουσα γῆ.
 καὶ προσίων Μωϋσῆς ἀνακόπεται, καὶ τῆ
 ποδὸς ἀπολύειν προσάττεται τὸ ὑπόδημα.
 νεκρότητος δὲ καὶ φθορᾶς τὸ χρῆμα ση-
 μείον. πᾶν γὰρ ὑπόδημα, ζῶς λείψανόν
 ἐστὶ τεθνεώτος, ἡδὴ κατεφθαρμένος. ἀπρό-
 σιτος ἔν ὁ χριστός τοῖς εἰ νόμῳ, καὶ τῇ παι-
 δαγωγικῇ λατρείᾳ. προαπονίζεσθαι γὰρ
 ἀνάγκη τὸν ἐκ τῆς ἀμαρτίας ῥύπον, καὶ
 ἐστὶν ἀμήχανον αἶμα ταύρων καὶ τράγων
 ἀφαιρεῖν ἀμαρτίας. δικαιῶται γὰρ ἐδὲ
 εἰς εἰ νόμῳ. ἔπω δὲ κατηργημένης τῆς
 ἀμαρτίας, ἰσχύειν ἀνάγκη τὴν φθορᾶν,
 καὶ τὸν θάνατον. δεῖ ἔν ἄρα τὸς ἰδεῖν ἐδέ-
 λοντας τὸ Χριστὸ μυσήριον, τὴν εἰ τύποις
 προαποδέσθαι λατρείαν, τὴν μήτε φθο-
 ρᾶς, μήτε ἀμαρτίας κρείττονα.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σωμέναι δὲ, ὅτι [ἐκ
 ἀν] ἀγχε γὰρ ἰδιότις τῆ πανάγχε Θεῶ,
 μὴ ἔχῃ πάντα ῥύπον τῆς ἐαυτῆ ἀπονίζων
 ψυχῆς, νεκρότητός τε καὶ ἀπάσης τῆς
 ὡς εἰ πράγμασι νοεμαίης ἀπολύων τὸν
 πόδα, τῆτεςί τὴν εἰς τὰ πρακτέα βάδιον
 νοητῶ. ἢ γὰρ ἔχῃ νοοῖτ' ἀν τὸ ὑπόδημα
 νεκρῆ ζῶς λείψανον; τύπος ἔν ἄρα νεκρο-
 τητος νοητῆς τὸ χρῆμα ἔσω. ἢ ἔπερ
 ἀποφορτίσαστο, τὰ δι' ὧν ἡμῶν (1) ἐξοί-
 χριτο διαῤῥήξας δεσμὰ, ἢ ἔξει τε ἀγχε καὶ
 οἰκείος ἔσαι Θεῶ, καὶ πρὸς γε το σώζειν
 ἑτέρης δὴκῶσθαι λοιπὸν ἐπιτηδείως ἔχων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὴν ἐρημον δὲ καὶ
 ἀκανθοτόκον, εἰ ἢ καὶ ὁ βάτος, γλῶ ἁγίαν
 καλεῖ. πᾶς γὰρ χορὸς ἅγιος, εἰ ὡς ἂν
 εἴη χριστός. εὐ δὲ δὴ καὶ εἰ ἐρήμῳ φαίνε-
 ται, τύπον ἔχουσα τῆς ἐξ ἐθνῶν Ἐκκλη-
 σίας· πρὸς ἡμῶ φησιν, δὴ φθάνθητι ἡ ἐρη-
 μὸς ἢ διψῶσα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς
 πάσης νεκρᾶς καὶ σαρκικῆς φαντασίας
 ὡπερ ὑποδημάτων τινῶν λύσαι τὸν ἐπί τι
 τῶν θείων θεωρημάτων ἀναβλῶσαι πειρώ-
 μενον. (2)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Παρ' ἐκείνθ
 τῆ φωτὸς διδασκόμεθα, τὶ ποιήσαντες,
 αἰτός τῶν ἀκλίτων τῆς ἀληθείας ζησόμε-
 μεθα. ἔ γὰρ ἐστὶ δεδεμένοις ποσὶν ἀνα-
 δραμεῖν πρὸς τὸ ὕψος ἐκείνο, εἰ ὡς τὸ φῶς

A τῆς ἀληθείας ὁράται, εἰ μὴ περιλυθεῖ
 τῶν τῆς ψυχῆς βάσεων ἢ νεκρά τε καὶ
 γῆινη τῶν δερμάτων περιβολῇ, ἢ περιτε-
 θεῖσα κατ' ἀρχὰς τῆ φύσει, ὅτε διὰ τῆς
 παρακοῆς τῆ θείας θελήματος ἐγγυμνώθη-
 μιν· καὶ ἔτως ἐπακολοθήσει, τῆτων ἡμῶν
 γαιομενῶν, ἢ τῆς ἀληθείας γυνῶσις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ μὴ λυθεῖ τις, φη-
 σὶ, τῶν βάσεων τῆς ψυχῆς, ἢ γὰρ τῆς
 νεκρᾶς καὶ γῆινης τῶν δερμάτων περιβο-
 λῆς, δεδεμένοις ποσὶ πρὸς τὸ ὕψος ἀνα-
 δραμεῖν τῆ θεία φωτὸς, εἰδραμῶς διωαιτ'
 ἀν. (3)

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐ μολῶει τὸ ὑπόδημα
 τὴν ἁγίαν γλῶ. καὶ λύσας γὰρ, ἐκᾶ ἀπέ-
 θετο. ἀλλὰ βέλεται αὐτὸν γυνῶσαι, πῶ
 ἐφέσηκε, τίς ὁ παρῶν, καὶ τὸν τόπον ἀ-
 γιάζων. κατὰ φύσιν γὰρ πῦρ, βάτος ἔ
 διαφυλάττει.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ ἔν ἐμόλυνε τὸ ὑπό-
 δημα τὴν ἁγίαν γλῶ; ἔσω δέ. ἔλυσε τὸ
 ὑπόδημα Μωϋσῆς. ἔχῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἔθετο
 τὸ ὑπόδημα; ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι βέλεται
 αὐτὸν ἐπιγυνῶσαι, πῶ ἐφέσηκε, τίς ὁ πα-
 ρῶν, καὶ τὸν τόπον ἀγιάζων. ἵνα ἔν μά-
 θῃ, ὅτι ἁγίος παρσία, καὶ ἔχῃ πῦρ κατὰ
 φύσιν καίει τὸν βάτον, ἐκάλει τὴν γλῶ
 ἁγίαν· ἵνα ἀπὸ τῆ τῶς γυνῶθῃ ὁ παρῶν.

Δ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τινὲς τὸ, λύσαι τὸ
 ὑπόδημα τῶν ποδῶν σε, φασὶ πρὸς Μω-
 σέα, ἵνα μὴ τὴν γυνῶκα λαβὼν, κατέλ-
 θῃ εἰς Αἴγυπτον, μέλλων τὸν λαὸν ἀνά-
 γειν, τὸ ἐξῆς ἀναγινώσκοντες, τὸ, ὁ γὰρ
 τόπος, εἰ ὡς ἔσηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. ἀλλ'
 ἔκ ἐπειδὴ ὁ τόπος γῆ ἁγία ἴσῃ, διὰ τῆτο
 ἔκ ἐχρῶ λαβεῖν τὴν γυνῶκα ἀσῶδοντα
 εἰς τὴν Αἴγυπτον. ἔτεροι δὲ φασιν, ὅτι
 ἐπειδὴ τὸ ὑπόδημα ἐκ δερμάτων κατεσ-
 κέυασαι, νομοθετεῖν δὲ τοῖς ἱερεῦσιν ἔμελλ-
 λεν ὁ ἀρχιερεὺς Μωϋσῆς, μὴ μετὰ τοῖστων
 ὑποδημάτων λατρεῖν τῷ Θεῷ εἰ τῇ
 σκλῶθῃ, λαλῶν τότε τῷ Μωϋσῆ ὁ Θεός, ἡδὴ
 τὸν νομον αὐτῷ δίδωσι προλαβῶν· ἔκ εἰ-
 θυμηθάντες, ὅτι καὶ πολλὰ ἕτερα τῆς ἱε-
 ρείας δὲ ποιεῖν, πολλῶ τῆς ἀναγκαιοτέρας,
 ἄπερ ἐχρῶ πρότερον Μωσέα προσαχθῆ-
 ναι ποιεῖν. καὶ τὸ μείζον, ὅτι τῆτο αὐτό,
 τὸ λύσαι τὸ ὑπόδημα, καὶ ἴσῃ τῷ τῆ

Β Ναυὶ φησὶ Μιχαὴλ ὁ ἀρχιερατήγος. καὶ
 ἔκ ἂν εἴποι τις τῆτο εἰρηθῶσαι τῷ Ἰησοῦ,
 ἐπειδὴ γυνῶκα ἐπέφερετο εἰς Αἴγυπτον·
 ὅθεν ἐχρῶ ἐξαγαγεῖν τὸν λαόν· ἢ ὅτι
 τοιαῦτα νομοθετεῖν ἔμελλαν. ὑπόλοιπον
 ἡμῶν τὴν αἰτίαν εἰπῶν. Εὐλόγημαίος ἔ,
 φησὶ, καὶ δὴλογεῖς καὶ ἀγιάζεις τὸν τό-
 πον, ἔ εἰαν ἐπιβαίνης, ἱερὸς ὦν, καὶ πνῶ-
 ματοφόρος. λύσον ἔν τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν
 ποδῶν σε, ἵνα γυμνοῖς τοῖς ποσὶν ἀγιάσης

Ζ τὴν γλῶ, εἰ ἢ ἔσηκας· καὶ ὡπερ ἵνα χρι-
 σῆς τὸν τόπον, εἰ ὡς μετ' ἔ πολὺ λαλήσω
 τῷ

Ἡσ. 35. 1.

(1) Ὡν ἀν ἐξοίχοιτο. εἰ τὸμ. 1. μέρ. 2. σελ. 511.
 (2) Τῆτο εἰ τοῖς ἐνδεδομ. ἔχ εὐρηται.
 (3) Οὐδὲ τῆτο εἰ τοῖς τῆ Νύσ.

Ίησ. 5. 16.

τῷ λαῷ, ἃ ἱερῶς ἔση, ἐκ μέσων πυρός. ταύτη τῇ διανοίᾳ καὶ τῷ Ἰησὺ ὁ ἀρχιερεὺς τῆτος εἶπε, λύσον τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου. ἃφ' ἃ γὰρ Φησιν ἐπέβησ τῆς γῆς, ἡ δὲ ὁ Θεὸς ἐπηγγείλατο τῷ Ἰσραὴλ, πεπλήρωσαι πνεύματος, γυμνοῖς τοῖς ποσὶν ἀγιάσον τὴν γλῶσσαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ προσετάχθη Μωσῆς τὸ ὑπόδημα λύσαι; Τινὲς Φασιν, ἵνα τὰς βιωτικὰς ἀπορρίψῃ μερίμνας, τὰς τῷ θνητῷ βίῳ σωματικὰς. νεκρὰ γὰρ τῶν ὑποδημάτων τὰ δέρματα. τινὲς δὲ, ἵνα γυμνοῖς, Φασί, τοῖς ποσὶν ἀγιάσῃ τὴν γλῶσσαν. ἐγὼ δὲ ἐδέτερον τῶν προσίεμαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἐδέπω, ἔτε ἀρχιερεὺς, ἔτε προφήτης ἐκεχειροτόνητο. ἔπειτα δὲ, τῷ Θεῷ τὸν τόπον καθιερώσαντος, καὶ τῶτον ἅγιον ὀνομάσαντος, περιττὸν οἶμαι λέγειν, Μωσέα τοῖς ποσὶν ἀγιάσαι τὸν τόπον. ὅντιν ἡγῆμαι διὰ τῶν δηλοῦμαι. πρῶτον μὲν γὰρ ὑλαβέμεθα αὐτὸν τῷ δὲ τῷ λόγῳ καθίστησιν, ὡς μετὰ δέξας τῶν προσαπομιμένων ἀκῆσαι ἔπειτα προπαιδύεται, πῶς χρῆσθαι τῆς ἱερέας ἐν τῇ σκηνῇ λειτουργεῖν. γυμνοῖς γὰρ κακῆνοι τοῖς ποσὶ τὰς λειτουργίας ἐπετέλεον, καὶ τὰς θυσίας.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς τῶ πατρὸς σου, Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακώβ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.** Εἰ γὰρ Ἀβραάμ τετελεύτηκε καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, Θεὸς ἐστὶν ἄρα τῶν μὴ ὄντων. ποτε βασιλεὺς εἶπεν, ὅτι βασιλεὺς εἰμι στρατιωτῶν, ὧν μὴ ἔχει; ποτε τις ἐνεδείξατο πλετόν, ὃν μὴ ἐκέλητο; δὲ τοίνυν ὑφείσαναι καὶ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ἵνα τῶν ὄντων Θεὸς ἢ Θεός. ἃ γὰρ εἶπεν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλ' εἰμί.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἴνα ἀειμνημόνυτον ποιῆσθαι τὴν τιμὴν τοῖς ἀγίοις, σιωπήσαν αὐτῷ τὰ τῶν ὀνόματά. ὡς ὁσάκις ἂν γαίηται μνήμη Θεῷ, τοσαυτάκις κακῆνων τὴν μνήμην τιμωροῦμεθα.

Ἀπέσχεψε δὲ Μωσῆς τὸ πρόσωπον αὐτῷ ἡυλαβεῖτο γὰρ κατεμβλέψαι ἐνώπιον τῷ Θεῷ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐφρίξε Μωσῆς τὸ θεάμα. Φρικωδὲς ἔρα δὲ ἡ ἀκοή, καὶ εἰτάραχος ἡ ἡδονή. διὰ τῆτο ὑλαβηθεῖς, ἀπεσράφη τὸ πρόσωπον.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἄθρα τὸ τῷ νόμῳ ἀδρανές. ἐμφανίζει μὲν γὰρ αὐτὸν ὁ τῶν ὄλων Θεός, ἀλλὰ ἐμφανῆ καθιστάντος, ἀποσρέφει τὸ πρόσωπον Μωσῆς. σημεῖον δ' ἂν γαίηται καὶ τῆτο ἡμῶν ἐναργές, τῷ μὴ δύνασθαι τῆς ὑπὲρ Ἰσραὴλ τὴν θεοπρεπῆ τῷ ὑπὲρ καταδρῆσαι δόξαν, αὐτὸν ἐμφανίζοντος, καὶ μονογενεῖ προσάγοντος εἰς ἐπίγνωσιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἡμεῖς δὲ οἱ πιστοῦ-

A σαντες ἐκ ὑλαβέμεθα κατεμβλέψαι ἐνώπιον τῷ Θεῷ. ἀλλ' ὡς ὁ μακάριος [ἔφη] ἡ Παῦλος, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτρίζομεθα. 2. Κορ. 3. 18.

Ζ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωσῆν, ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τῷ λαῷ μετὰ τῷ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τῆς κραιναυγῆς αὐτῶν ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· οἶδα γὰρ τὴν ὀδύνην αὐτῶν.

B **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὶ δὲ Φησι πρὸς τὸν Μωσῆν ὁ Θεός; Εἶδον καὶ ἤκουσα τὴν κάκωσιν τῷ λαῷ ὡς εἰ ἔλεγον, ἡ καὶ σὺ εἶδες, καὶ ἤκουσας. ἐδὲ γὰρ σοὶ ταῦτα ἤρρασαν ἀποκλείναντι τὸν Αἰγύπτιον.

Γ **η.** Καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτὰς ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτὰς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι, εἰς τὸν τόπον τῶν Χαναανίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Ἐυαίων, καὶ Ἰεβουσαίων.

Δ **ΗΣΥΧΙΟΥ.** Ἐνταῦθα μὲν δοκῆ περιτῷ λαῷ τῶν Ἰουδαίων λέγειν. λέγεται δὲ περιτῷ πάσης τῆς φύσεως, ἥς ἕνεκα σαρκὰ λαβεῖν κατέβη. ὅπερ ἃ κατὰ τὸν καιρὸν τῷ Μωσέως, ἀλλ' ὑπερον, ἀδημήσαντος τῷ ὑπὲρ, γεγένηται.

Ε **ΣΕΥΤΗΡΟΥ.** Αὐτὸς καὶ ἐν ἑαυτοῖς καιροῖς ἐπὶ πᾶν ἐπεκάμθη τὸ ἡμέτερον γένος, ὑπὸ τῶν δαιμόνων τῶν πικρῶν ἐργοδιωκτῶν ἐλαυνόμενον· καὶ ὀξέως, διὰ τῆς προφητείας Ἠσαΐας, ἐπιγόμενον παρρησιασθε αὐτὸν, ἀφελῆσαι, καὶ γυμνώσαι τῶν σκυλῶν τὸν ποιητὸν. ἃπερ ἡμεῖς.

Ζ **** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Εἴπερ ἡ πᾶσα γῆ αὐτῇ ἐπικατάρατος ἐν τοῖς ἔργοις ἐστὶ τῷ Ἀδάμ, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀποθανόντων, δῆλον ὅτι καὶ πάντα τὰ μέρη αὐτῆς μετέχει τῆς ἀρας, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ ἡ Ἰουδαία γῆ ὡς μὴ διώκομαι ἐφαρμόζειν αὐτῇ τὸ, εἰς γλῶσσαν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γλῶσσαν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ συμβολικῶς σκιαῖς εἶναι ἀποδεικνύεται ἡ Ἰουδαία καὶ ἡ Ἰερουσαλήμ τῆς καθαρῆς ἐν καθαρῷ κειμένης κραιναυγῆς ἀγαθῆς καὶ πολλῆς. ἐν ἣ ἐστὶν ἡ ἐπικρατῆς Ἰερουσαλήμ. περὶ ἧς διαλαβῶν ὁ Ἀπόστολος, ὡς σωματικῶς Χριστῷ, καὶ τὰ ἄνω ζητῶν, καὶ νῦν ὄραν ἐδεμῆς ἐχόμενον ἰσχυρῆς μυθολογίας, Φησὶν, ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεῷ ζῶντος, Ἰερουσαλήμ ἐπικρατῆς, καὶ μυριάσιν Ἀγγέλων, πανηγύρει. ἵνα δέ τις παιδῆ, μὴ παρὰ τὸ βέλημα τῷ θεῷ πνεύματος ἡμᾶς λέγειν περὶ τῆς παρὰ Μωσῆν γῆς ἀγαθῆς καὶ πολλῆς· ἐπισησάτω πᾶσι μὲν τοῖς Προφήταις, διδάσκασθαι τὴν εἰς Ἰερουσαλήμ ἐπάνοδον τῶν πεπλανημένων καὶ ἀποπεπλωκότων ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπα-

Ίησ. 8. 3.

Ἐβρ. 12. 22.

ἀπαξ ἀπλῶς ἀποκαθισαμένων εἰς τὸν κα-
 λόμενον τόπον καὶ πόλιν τῆ Θεῶ παρα
 Ψαλ. 75. 2. τῶ εἰπόντι, ὅτι ἐν εἰρήνῃ ἀγία ὁ τόπος
 Ψαλ. 47. 1, 2. αὐτῆ· λέγοντι δὲ καὶ τὸ, μέγας ὁ Κύ-
 » ριος, καὶ αἰνετὸς σφόδρα, ἐν πόλει τῆ
 » Θεῶ ἡμῶν, ἐν ὅρει ἀγίῳ αὐτῆ, ὑψίζω
 » ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς. ἀρχαὶ δὲ
 ἐπὶ τῆ παρόντος παραδέσσει τὰ ἀπὸ τῆ
 τριακοστῆ ἕκτα ψαλμῶ, ἕως ἔχοντα περὶ
 Ψαλ. 36. 9, 11, 22, 29. τῆς τῶν δικαίων γῆς, οἱ δ' ὑπομείνοντες
 τὸν Κύριον, αὐτοὶ κληρονομήσουσι γῶν·
 » καὶ μετ' ὀλίγα, οἱ δὲ πρᾶξις κληρονομή-
 » σουσι γῶν, καὶ κατατρυφήσουσιν ἐπὶ πλή-
 » θει εἰρήνης· καὶ μετ' ὀλίγα, οἱ ὀβλογῶν-
 » τες αὐτὸν κληρονομήσουσι γῶν· καὶ πάλ-
 » λιν, οἱ δίκαιοι κληρονομήσουσι γῶν, καὶ
 » κατασκληρώσουσιν εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐ-
 τῆς. ὅρα δ' εἰ μὴ τὸ καθαρῶν εἶναι ἐν
 καθαρῶ τῶ ἔρανῳ τῶ γῶν, δηλεῖται τοῖς
 ἀκείνῳ διωαμένους τῶν ἕως εἰρημίων ἐν
 Ψαλ. 36. 34. τῶ αὐτῶ ψαλμῶ, ὑπόμεινον τὸν Κύριον,
 » καὶ φύλαξον τῶ ὁδὸν αὐτῆ· καὶ ὑψώσει-
 » σε τῆ κατακληρονομήσαι τῶ γῶν.

θ. Καὶ νῦν ἰδὲ κραυγὴ τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ ἦκει πρὸς με· καὶ ἐγὼ εἶ-
 ρακα τὸν θλιμμόν, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι
 β. θλίβουσιν αὐτῆς. Καὶ νῦν δεῦρο, ἀπο-
 σείλωσε εἰς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου,
 καὶ ἐξάξει τὸν λαὸν μετὰ τῆς υἱῆς Ἰσ-
 ραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ια. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν
 Θεὸν, τίς εἰμι, ὅτι πορεύσομαι πρὸς
 Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ὅτι
 ἐξάξω τῆς υἱῆς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰ-
 γύπτου;

ΛΔΗΛΟΥ. Ὅρας αὐτὸν παραιτέμενον
 διὰ τῆς Ἰσραηλίτας μάλισα, καὶ τῶ ἀπι-
 σίαν αὐτῶν ἐκκλίνοντα; ἕτος ὁ Μωϋσῆς
 εἰς ὃν καυχῶνται. καυχῶνται δὲ ἐκ αὐ-
 τοῖ, ἀλλ' ἢ τῆ Μωσέως προαίρεσις.

ΛΔΗΛΟΥ. Παραιτέται ὁ Μωϋσῆς. ὅσον
 μὲν γὰρ εἰς τὸ ῥύσασαι τὸν Ἰσραὴλ, καὶ
 πάνυ ἐβέλετο. ὁ γὰρ καὶ πρὶν προσαχθῆ-
 ναί ἀπελθῶν, πολλῶ μᾶλλον ἂν καὶ σφο-
 δρότερον ἀπῆλθε κελδομένος. ὅσον μὲν
 ἐν εἰς τὸ ῥύσασαι τὸν λαόν, πρόθυμος
 ἦ· ὅσον δὲ εἰς τὸν λαὸν πείσαι τῶ
 δβεργεσίαν δέξασθαι, ἔ πρόθυμος. καὶ
 ὑρίσκετο μὲν κενὸν τὸ πρόσαγμα. ἔ γὰρ
 τοσῶτον Αἰγυπτίων Μωϋσῆς τῶ σκληρο-
 τητα παραιτέται, ὅσον Ἰσραὴλ τῆ δβερ-
 γεταμένῳ χάριν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Παραιτέται Μωϋσῆς,
 διότι ἤδει τῶ ὑπόδεισι, ἧς ἐνεκεν ἀπε-
 σέλετο. ὠκνει πρὸς τε τὸ ἀνείδοτον τῆς
 καρδίας τῆ Φαραὼ ἀποβλέπων, καὶ πρὸς
 τὸ δεισιδῆδες πάλιν καὶ δυσάγωγον τὸ τῆ
 λαῶ. πείραν γὰρ εἶχε τῆς ἀγνωμοσύνης
 τῶν Ἰσραηλίων, ὅτι καὶ δβεργετηθέντες ἐφυ-
 γάδδυσαν αὐτόν. διὸ καὶ τῶ κακίαν αὐ-
 τῶν μὴ φέρων, πρὸς τῶ ἐν τῆ ἐρήμῳ

Α ἡσυχίαν ἀνεχώρησεν, [ἐπὶ προφάσει τῆ
 ποιμαίνειν, τῆς τῶν πόλεων καὶ τῶν πολ-
 λῶν ἀνθρώπων θορύβου ἀποδιδράσκων.
 » διὰ τῆτόφησι, τίς εἰμι ἐγὼ, ὅτι πορεύ-
 » σομαι πρὸς Φαραὼ, καὶ ὅτι ἐξάξω τὸν
 » λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου; ἕτε γὰρ Φαραὼ
 ἀνὸς μεγάλων κακῶν ἐξαποσέλλει τὸν
 λαόν· καὶ ὁ λαὸς ἐκ εὐκολοῦ μεταχει-
 ρισθῶν, ἀντιβαίνων αἰεὶ τοῖς πρὸς σωτη-
 ρίαν αὐτῆ ἐπιμελεσμένοις.]

Β * * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄρ' ἔν ἐκ ἐναργῆς
 ὁ τύπος; καὶ ὁ τῆς παραιτήσεως τρόπος
 ἔχι τῶ ἀναφορᾶν ἐπὶ τὸ ἀσυγκρίτως
 ὑπερτερῶν καὶ ὑπερκείμενον ἔχει, τῆτι
 » Χριστόν; ὡς τὸ, τίς εἰμι ἐγὼ λέγειν ἀνάρ-
 » μοσον. ὑπέτετες δὲ λίαν τὸ ἐξελεῖσαι λαῶς,
 καὶ σώζειν ἔθνη, καὶ ἀποκομίζειν εἰς ἐλθῶ-
 θερίαν, σωτηριμμενῆ καὶ ἀτονήσαντος
 τῆ πρὸς δαλείαν σωέχοντος, τῆτι τῆ
 Σατανᾶ. τί δὲ, ἔχι κἀντεῦθεν ἰδεῖν ἀτα-
 λαίπωρον παντελῶς, ὅτι τῆς ἀπάντων
 σωτηρίας πρῶτανις γέγονεν ὁ μονογενῆς;
 δι' αὐτῆ γὰρ ἐκλελυτρώμεθα· καὶ φησιν

Γ ὁ Προφήτης, ἔ πρέσβυς, ἐκ Ἄγγελος, Ἡσ. 63. 9.
 » ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς.

ιβ. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς Μωσῆ, λέγων,
 ὅτι ἔσομαι μετὰ σῆ· καὶ τῆτόσοι τὸ
 σημεῖον ὅτι ἐγώ σε ἐξαποσέλλω, ἐν
 Δ τῶσε ἐξαγαγεῖν τὸν λαόν μετὰ ἐξ Αἰ-
 γύπτου, καὶ λατρεύσετε τῶ Θεῶ ἐν
 τῶ ὅρει τῆτω.

ιγ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν
 Θεὸν, ἰδὲ ἐγὼ ἐλεύσομαι πρὸς τῆς
 υἱῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτῆς,
 ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἀπέσαλκέ-
 με πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐρωτήσασί με, τί
 ὄνομα αὐτῶ; τί ἐρῶ πρὸς αὐτῆς;

Ε ΛΔΗΛΟΥ. Εἰς ἐμαυτὸν βλέπων, ἀπο-
 ρῶ φησὶν, ἐπειδὴ μέλλω λέγειν ἐγὼ πρὸς
 » δῆμον ὅλον, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἀπέσαλ-
 » κέ με πρὸς ὑμᾶς. ἀντισημαίωμαι τὸ ἐμὸν
 ἀδικεῖς τῶ μεγέθει τῶν ῥημάτων, ὧν λέ-
 γειν ἐντέταλμα, καὶ λίαν ἀγωνιῶ. καὶ
 γὰρ αὐτίκα μάλα ἐρῶσιν ἐκεῖνοι, πρὸς ἕς
 πέμπομαι, τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ὑμῶν
 λέγεις, ὧ ἕτος, ἀπέσαλκίαι σε πρὸς ἡ-
 Ζ μᾶς. ἔκῃν τί ὄνομα αὐτῶ; φράσον ἡμῖν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ζητεῖς ὄνομα Θεῶ; καὶ τίς
 ὁ μετονομάσας; τίς γὰρ αὐτῆ προὔπηρ-
 χεν, ἵνα μάθης τῶ προσηγορίαν; τίς δὲ
 ἦ ὁμοιος, ἵνα τῆτο ποιῆσῃ; ἀκατονομά-
 σον ζητεῖς προσηγορίαν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡθελε μὲν ἔν καὶ
 Μωϋσῆς ἐλθῶθῆσαι τὸν Ἰσραὴλ, ὁ καὶ
 τὸν Θεὸν προλαβὼν· πόσω γε μᾶλλον ἐξ
 Η ἐκείνῳ πέμπόμενος; ἠπόρει δὲ πῶς ἄρα
 τῆτι καὶ πείσειεν. ἔ δέδοικε λίαν τῆς Αἰ-
 γυπτίως, διὰ δὲ τῆτι σκληρῆς ὄντας τα-
 ράττεται. τοιγαρῶν ἔ περὶ ἐκείνων, περὶ δὲ
 » τῆτων φησὶν, ἐρῶσί μοι, τί ὄνομα αὐτῶ;

ιδ. [Κα]

ιδ. [Καὶ] εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Α
Μωϋσῆν, ἐγὼ εἰμι ὁ Ὄν. ἔτις ἐρεῖς
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὁ Ὄν ἀπέσαλκέ-
με πρὸς ὑμᾶς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπειδὴ ἔχ' ὀρέθη τις
λέξις σημαίνουσα τὸ ἀκατονόμασον, εἶπε-
Φησιν, ὁ Ὄν. τὸ γὰρ Ὄν πραγματός-
ἐστι σημαντικόν, ἔχι ὀνόματος δηλωτικόν
Θεῶ. ὁ Ὄν, ὁ δὲ ἑαυτὸν ὦν, ἔμω παρ'
ἄλλω ἔχων τὸ εἶναι.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Διάτινος μετοχῆς
εἶνα καὶ μόνον Θεὸν ἑαυτὸν εἶναι μυσικῶς
» διδάσκει. ἐγὼ γὰρ Φησιν εἰμι ὁ Ὄν· ἀν-
τιδιασέλλων ἑαυτὸν δηλονότι ὁ ὦν τοῖς μὴ
ἔσιν, ἵνα γινώσκῃ οἱ πρότερον ἀπατηθεύ-
τες, ὅτι ἔχι τοῖς ἔσιν, ἀλλὰ τοῖς μὴ ἔσι
προσέχον. Καὶ μεθ' ἕτερον. Τὴν αἰδιότητα αὐ-
τῆ ὁ Θεὸς τῷ Μωϋσῆ σσημιῶναι θελων, ἐγώ-
» εἰμι ὁ Ὄν, ἔφη, τῆς ὦν συλλαβῆς ἔχ'
αἶα μόνον δηλώσης, ἀλλὰ τὰς τρεῖς, τόν-
τε παρεληλυθότα, καὶ τὸν ἐνεσῶτα, καὶ
τὸν μέλλοντα.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πολλῶ τῖς τῷ
μεταξὺ χρόνῳ ταῖς ὑψηλαῖς δι' ἡσυχίας
ἐμφιλοσοφήσας μελέταις, μόλις κατα-
νοήσει τί μιν ἐστὶν ὡς ἀληθῶς τὸ ὄν, ὃ τῇ
αὐτῆ φύσει τὸ εἶναι ἔχει· τί δὲ τὸ μὴ ὄν,
ὃ αὐτῷ δοκεῖν εἶναι μόνον ἐστὶν, ἀνυπόστα-
τον ἔχον ἐφ' ἑαυτῆ τὴν φύσιν. ὅμοι δοκεῖ
τότε ὁ μέγας Μωϋσῆς, αὐτῇ θεοφανείᾳ
παίδωθεῖς, γινώσκαι ὅτι ἔδεν τῶν ἄλλων,
ὅσα τε τῇ αἰδήσει καταλαμβάνεται, καὶ
ὅσα κατὰ διάνοιαν θεωρεῖται, τῷ ὄντι
ὑφέθηκε, πλὴν τῆς ὑπεράνω ἐσώσης ἐσίας
καὶ αἰτίας τῆ παντός, ἀφ' ἧς ἐξῆπται τὸ
πᾶν. εἰ γάρ τι καὶ ἄλλο αὐ τοῖς ἔσιν ἢ
διάνοια βλέπει, ἀλλ' αὐ ἔδεν τῶν ὄντων
τὸ ἀπροσδέες τῆ ἑτέρου αὐ θεωρεῖ ὁ λόγος,
ὃ ὀρωπὸν ἐστὶ δίχα τῆς μετῆς τῆ ὄντος
εἶναι. τὸ δὲ ὡσαύτως ἔχον αἶε, τὸ ἀναυ-
ξές, τὸ ἀμείωτον, τὸ πρὸς πᾶσαν μετα-
βολῆν, τὴν τε πρὸς τὸ κρεῖττον καὶ τὴν
πρὸς τὸ χεῖρον, ἐπίσης ἀκίνητον. τῆ μὲν
γὰρ χείρονος, ἡλωτριώτα· τὸ δὲ κρεῖ-
τον, ἔχ' ἔχει. τὸ δὲ παντός ἀνευδές ἐτέ-
ρον, τὸ μόνον ὀρεκτὸν, καὶ παρὰ παντός
μετεχόμενον, καὶ αὐτῇ μετῆς τῶν με-
τεχόντων ἔχ' ἐλαττώμενον, τῆτό ἐστιν ὡς
ἀληθῶς τὸ ὄντως ὄν, καὶ ἢ τῆς κατανοή-
» σης, ἢ τῆς ἀληθείας γινώσκῃ ἐστὶ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ δὲ ὁ Ὄν,
τῆ αἶε εἶναι σημαντικόν ἐστὶ, καὶ τῆ ἀνάρ-
χως εἶναι, καὶ τῆ ὄντως εἶναι καὶ κυρίου.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Ἐγὼ εἰμι ὁ Ὄν·
» καὶ τὸ ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός· καὶ ὅπως
» ποτὲ λέγει ἡ Γραφή, ὁ Θεός, ἡμεῖς ἀνα-
γινώσκοντες, ἔδεν ἕτερον, ἢ αὐτῷ τὴν
ἀκατάληπτον αὐτῆ ἐσίαν, σημαυνομένην
» νοῦμον· καὶ ὅτι ἐστὶν, ὄνπερ λέγεται.

ιε. Καὶ εἶπε πάλιν Κύριος ὁ Θεός
πρὸς Μωϋσῆν, ἔτις ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεός τῶν πατέρων
ὑμῶν, ὁ Θεός Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεός
Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεός Ἰακώβ ἀπέ-
σαλκέ με πρὸς ὑμᾶς. τῆτό με ἐστὶν
ὄνομα αἰώνιον, καὶ μνημόσυνον γε-
νεῶν γενεαῖς.

Β ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἄλλ' ἐνοῶσι, Φησὶ, τίς-
ἐστὶν ὁ Ὄν. τὰς πατέρας αὐτῶν ἔχων
ἀγαθῆς δέλης, ὁμολογῶ ἑμαυτὸν Θεὸν
» εἶναι ἐκείνων. εἶπε αὐτοῖς, ὁ Θεός Ἀ-
βραάμ, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τῆτω ἔδεις ἀντερεῖ, μὴ
ἐκ προσώπων τῆ Κυρίου εἰρηθῆσαι. (1) τὸ
μὲν γὰρ Ὄν, προτέτακται, διὰ τὸ ἐν καὶ
» κοινὸν τῆς ἐσίας· τὸ δὲ, ὁ Θεός Ἀβραάμ,
» καὶ ὁ Θεός Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεός Ἰακώβ με-
τὰ τῆς ἐνάρθου προδηκῆς, ἵνα δηλώσῃ
τὸν διωρισμένον ἐκάστης ὑποστάσεως χα-
ρακτῆρα, καὶ ἰδιάζοντα.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ταῦτα τῆς ἀγίας Τριάδος
ἐστὶ τελεωτάτη καὶ περιφανεσάτη θεολο-
γία. προτέτακται γὰρ σωημμενως τὸ αὐ
καὶ κοινὸν τῆς ἐσίας καὶ τῆς Θεότητος
» τῶν τριῶν ὑποστάσεων. ἔφη γὰρ, ἔτις
» ἐρεῖς, ὁ Ὄν ἀπέσαλκέ με πρὸς ὑμᾶς. τὸ
» γὰρ ὦν, ἐσίας καὶ ὑπάρξεως ὄνομα πα-
» ρασατικόν· τὴν δὲ ἐσίαν ἐκ τῆ εἶναι προ-
σηγορεῦθαι, πᾶσι καταδήλον. ἵνα ἐν μή-
τις νομήσειν, ὡς ἕτερός ἐστὶν ὁ Ὄν παρὰ
τὸν τῶν πατέρων Θεὸν, σινεζούξε, μηδὲν
τὸ παράπαν διελὼν, ἢ αὐ μέσω θεῶς, ἀλ-
» λα προσάξας εἶπεν, ὁ Ὄν ἀπέσαλκέ με,
» ὁ Θεός τῶν πατέρων ὑμῶν. τί ἔν, μέχρι
τῆτων σησόμεθα, καὶ αὐ ὑποσάσει μιᾶ καὶ
προσώπῳ τὸν ὄντα, τὸν Θεὸν τῶν πατέ-
» ρων ὑποληψόμεθα; λεγέτω γὰρ καὶ πρό-
σωπον πρὸς τὴν τῆ ὑποκειμένη σαφῶς εἶναι,
μὴ ἐνοῦντων ἡμῶν ἐπὶ τῆ ἀσωμάτου μήτε
χῆμα, μήτε περιγραφῆ, ἀπερ ἐπὶ τῶν
σωμάτων τῇ τῆ προσώπων σημασία συμ-
πέπλεκται. ἀλλ' εἶπερ ἐβέλετο, τῆτο ἔτω
νομίζεσθαι, καὶ κατὰ τὴν ἰσθαίικῶν ἀχλῶν
καὶ μικρολογίαν ὑποσάσει μιᾶ τὴν Θεό-
τητα περικλείεσθαι, τῆς ἀληθείας μὴ ἐτέ-
» ρως ἐχῆσης, ἔκ αὐ μετὰ τὸ εἶπεν, ὁ Ὄν,
» καὶ ὁ Θεός τῶν πατέρων ὑμῶν, ἐτέρας
» ἐδέτο προδηκῆς. εἰ δὲ καὶ πατέρων ὀνο-
μασί, διὰ τὸ πρὸς τὴν τῶν προγόνων θεο-
Φιλίαν καὶ ἀρετῶν ἐλκύσασθαι τὰς ἀκκο-
» μένης, ἐπιμνησθῆσαι πρῆκατο· ὁ Θεός
τῶν πατέρων ὑμῶν προσεπάγειν ἐχρῆν,
» Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. νυνὶ
δὲ τὸ διηκρινημένον καὶ ἀσύγχυτον, αὐ
ταὐτῷ δὲ καὶ ὁμότιμον, καὶ κατὰ πᾶν
ὀτιῆν ἀπαράλλακτον σαφῆσατα δηλῶν τῶν
» τριῶν ὑποστάσεων, ἐξεπίτηδες ἐπιφέρει,
» καὶ μετὰ πλείστης ὀσης ἐμφάσεως· ὁ Θεός
» Ἀβραάμ,

(1) Τὰ μὲν ἄχρι τῆ δὲ καίται αὐ τῆ α. κατ' Εὐνόμ. λόγ. τὰ δὲ ἐξῆς αὐ τοῖς ἐκδοδομ. ἔχ' εὐρηται.

» Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς
 » Ἰακώβ. εἰ γὰρ μὴ τὸτο ἰὼ, καὶ (1) μέχρι
 τῆς Τριάδος ἴσατο τὰ τῆς Θεολογίας, ἔδει
 προδιδῶναι καὶ ὁ Θεὸς Ἰωσήφ. ἰὼ γὰρ καὶ
 ἕτος αὐτῷ φίλος ἐκ ἀπαργάνων αὐτῶν,
 καὶ τὸς προγόνους ὑπερακοντίσας ταῖς ἀρε-
 ταῖς, καὶ σωφροσύνῃ πρὸς τὴν πυρὰν τῆς
 πορνείας παραταξάμενος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τί
 ἔν τὸ ἕτως ἐπίσημον ἐσιώπησαν; ἰὼ γὰρ
 καὶ αὐτῷ, καθάπερ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ
 καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς, διὰ τὴν τῆς Θεολο-
 γίας καὶ τῆς λοιπῆς ἀρετῆς οἰκειότητα
 τάχα δὲ, ταυτόν εἰπεῖν Θεοφίλιαν, καὶ
 γενικῶς ἀρετῶν. διὰ τοι τὸτο καὶ ὁ ψάλ-
 λων Προφήτης πρὸς τὸν Θεόν, ἔλεγεν·
 Ψαλ. 79. 1. ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ ἐξῆς.
 ἕτος (2) ἰὼ καὶ Ἰωσήφ Θεός, ὁ Θεός. ὡσε
 » τὸ εἰπεῖν, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεός
 » Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ, μέχρι (3) τῶν
 τριῶν σῆσαι τὴν ἐπαρίθμησιν, Θεολογία
 τις ἰὼ ἀκριβεσάτη, καὶ ἔχ ἀπλῆ προγό-
 νων ἀνάμνησις. καὶ ἡ τῶν ἀρῶν προσ-
 δήκη πολλῶν ἡμῖν καὶ μεγίστῳ εἰσάγει τέ-
 των ἀπόδειξιν. ἔ γὰρ εἶπεν ἀνθ τῶν
 ἀρῶν, ἀλλ' ἐφ' ἐκάστῳ παραπεφυλαγ-
 μένως, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ τὰ ἐξῆς·
 » ἵνα δηλώσῃ τὸν διωρισμένον ἐκάστης ὑπο-
 σάσεως χαρακτήρα, καὶ ἰδιάζοντα καὶ
 ἀμίκτως μὲν ἔχοντα κατ' αὐτὸ τὸ ἴδιον,
 ὡς μὴ τὰς τρεῖς εἰς αὐτὴν συγχύσαι καὶ
 σωμαλείφειν, μὴ διαιρῶντα δὲ τὴν τῆς
 ἐσίας ταυτότητα. καὶ γὰρ εἰ καὶ ἐξάρε-
 τον καὶ ἀμικτῶς ὁ πατὴρ ἔχει τὸ εἶναι πα-
 τῆρ, καὶ τὸ μὴ ἔκτινος γεγεννηῖται· καὶ
 ὁ υἱὸς ὡσαύτως τὸ εἶναι υἱὸς, καὶ τὸ γεν-
 νητῶς μὲν, σωμαϊδῶς δὲ ὡς ἀπαύγασμα,
 καὶ τὸ ἐκλελάμφθαι καὶ γεγεννηῖται ἀρ-
 ρῆτως καὶ ὑπὲρ νῦν ἐκ πατρός· καὶ πα-
 ραπλησίως τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, αὐτὸ τὸ
 εἶναι πνεῦμα ἅγιον, καὶ τὸ ἀχρόνως καὶ
 ἀδιασάτως μὴ γεγεννηῖται, ἀλλ' ἐκπο-
 ρεύεται παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρός· καὶ
 τὸ ἴδιον ἐκάστῳ παγίως αὐτοῖς, καὶ ἔ μετα-
 χωρεῖ πρὸς ἕτερον· τὸτο γὰρ κυρίως ἰδιό-
 της· ἀλλ' ἔν μία Θεότης αὐ τοῖς τρισὶ,
 καὶ ταυτότης ἐσίας, παραλλαγῆς πάσης
 χηρδύσα. πῶς γὰρ οἶόν τε τὸ ἐξ αὐτῶ
 τῷ πατρός γεννηθῆναι, μὴ ἴδιον εἶναι τῆς
 ἐσίας αὐτῶ νοεῖν, ἀλλ' ἀπεξενωμόνον καὶ
 ἐξῶθεν; μὴ ἴδιον εἶναι τῆς ἐσίας αὐτῶ
 νοεῖν; (4) εἰ μὲν (5) γὰρ κοινῶν τῆς
 ἐσίας αὐτῶ, μήτε γεγεννηῖται, μήτε ἐκ-
 πορευῖται, λεγέτω· γεννήσεως δὲ ὀνο-
 μαζομένης, καὶ ἢ τῷ γεγεννημένῳ, καὶ
 ἐκπορεύσεως διαλυελομένης ἐξ αὐτῶ τῷ
 Θεῷ, καὶ τῷ ἐκπορευομένῳ, πνεύματος
 ἀγίου προσαγορευομένου, πῶς διύαμα τὰ
 βῶντα τὸ κοινὸν τῆς φύσεως, ἦγαν ἐσίας,
 ὀνόματι παραγράφου, καὶ ἕτερον εἰπεῖν
 τῇ ἐσίᾳ τὸν γεγεννηκότα, καὶ ἐξ ἄλλης

A. τινὸς φύσεως διορίζεται τὸν γεγεννημέ-
 νον υἱόν; ἢ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον χωρίζεται
 ἐκείνῳ, παρ' ἑ θεοπρεπῶς ἐκπορεύεται;
 καθάπερ ἐκ ἀντὶς τῆς πηγῆς ἐκπορεύο-
 μενον ποταμὸν ἕτερας εἶναι παρὰ τὴν πη-
 γὴν φύσεως ἀποφύεται. τί γὰρ εἶπεν ὁ
 » τῷ Μωσῇ χρηματίζων; ἐγὼ εἰμι ὁ ὄν, καὶ
 » ἀπέσαλθέ με πρὸς ὑμᾶς Κύριος ὁ Θεός
 » τῶν πατέρων ὑμῶν. καὶ ἔτω τὴν μονάδα
 διὰ τῶν τῶν ὀνομάτων προδῆς· τῷ,
 B. ὄν· καὶ τῷ, Κύριος· καὶ τῷ, Θεῷ· παρὰ
 πόδας τὴν τριττῶν σημασίαν ἐπάγει τῶν
 » ὑποσάσεων· ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ τὰ λοι-
 » πὰ. ὡσε τὸ, ὄν· καὶ τὸ, Κύριος· καὶ τὸ,
 Θεός, ἐπὶ ἐκάστῳ ἴσως καὶ ὁμοτίμως ἐκ-
 τίνεσθαι τῶν ὑποσάσεων. ὄν καὶ γὰρ ὁ
 πατὴρ, ὄν καὶ ὁ υἱός, ὄν καὶ ὁ παρὰ-
 κλητός, τρεῖσι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. μὴ
 γὰρ τις ἀμαθῶς κατασμικρυνέτω τῷ
 τῷ ἕτερω τῆς κλήσεως· ἐπὶ καὶ πνεῦμα
 Γ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ προσηγορεύεται. πνεῦ-
 » μα γὰρ φησὶν ὁ Θεός, καὶ τὰ ἐξῆς. τὸν
 » αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ, Κύριος ὁ Θεός, ἐπὶ
 τὰς τρεῖς ὑποσάσεις διαβαίνει. καὶ ὡσαυ-
 τὸς Κύριος ὁ πατὴρ, ἔτω Κύριος καὶ ὁ υἱός,
 καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ Θεός πα-
 λιν, ἐκ ἄλλος μὲν ὁ πατὴρ, ἄλλος δὲ ὁ
 υἱός, ἕτερος δὲ τὸ πνεῦμα ὑποληφθήσε-
 ται. μιᾶς δὲ ἐσῆς ἐσίας αὐ τῇ ἀγίᾳ Τριά-
 δι, κυριότητος καὶ Θεότητος, τὸ τῶν
 Δ τριῶν ὑποσάσεων ὁμοτίμως προτετάχθαι
 τὸ, ὄν, καὶ τὸ, Θεός, καὶ τὸ, Κύριος·
 πῶς Ἄρειος ὁ κατὰ τῆς ἀληθείας λυτή-
 σης εἰκῆ, τὸ, ἰὼ ποτὲ, ὅτε ἐκ ἰὼ ὁ υἱός,
 ἢ θεομάχος ψυχὴ ἀπετόλμησεν εἰπεῖν,
 καὶ ὅτι ἐξ ἐκ ὄντων ἐγένετο;
 » * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸτο γὰρ-
 » με, φησὶν, ὀνομά ἐσιν αἰώνιον, Θεὸς Ἀ-
 » βραάμ, καὶ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ Θεὸς Ἰα-
 » κώβ. ἀντὶ τῷ καθάπαξ, τὸ πρὸς τι. καὶ
 E μῆποτε εἰκότως; ὀνόματος γὰρ ὁ Θεός ἔ-
 δεῖται· μὴ δεόμενος, δ' ὅμως ἐχαρίζετο τῷ
 γίνε τῶν ἀνθρώπων κλήσιν οἰκίαν, ἵνα
 ἔχοντες καταφυγῶν πρὸς ἰκεσίας καὶ λι-
 τὰς, μὴ ἀμοιρῶσιν ἐλπίδος χρηστῆς.
 15. Ἐλθὼν συνάγαγε τὴν γεγε-
 σίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
 αὐτῶς, Κύριος ὁ Θεός τῶν πατέρων
 Z ὑμῶν ὠπταῖμοι, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ,
 καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰα-
 κώβ, λέγων· ἐπισκοπῆ ἐπέσκεμμα
 ὑμᾶς, καὶ ὅσα συμβέβηκεν ὑμῖν ἐν
 Αἴγυπτῳ.
 » ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπισκοπῆ ἐπέσκεμμα,
 ἐπιβλέψαι ἐπέβλεψαι· καὶ ὡς ἀνωθεν ἐφ'
 ὑμᾶς βαλὼν τὴν ὄψιν, ἔτω μεγαλοπρε-
 πῶς ὑμῶν φροντίζω.
 16. Καὶ

Ψαλ. 79. 1.

Ἰωάν. 4. 24.

(1) Καὶ μὴ ἀναγνωστέον, ἢ ὑπονοητέον τὸ, μὴ. (2) Ἰσ. ἕτως. (3) Καὶ μέχρι ὀρθότερ.

(4) Ἐλείπει τί. ἀναπληρωτέον δὲ τυχὸν ἔτω, νοεῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; ἢ ἐπαναληπτίον πάντα ἔτω. πῶς γὰρ οἶόν τε τὸ ἐξ αὐτῶ τῷ πατρός ἐκπορευθῆναι, μὴ ἴδιον εἶναι τῆς ἐσίας αὐτῶ νοεῖν, ἀλλ' ἀπεξενωμόνον, καὶ ἐξῶθεν; (5) Ἀναγν. εἰ μὴ γὰρ.

ιζ. Καὶ εἶπεν, ἀναβιβάσω ὑμᾶς **A**
 ἐκ τῆς κακώσεως τῶν Αἰγυπτίων εἰς
 τὴν γῆν τῶν Χαναανίων, καὶ Χετταίων,
 καὶ Εὐαίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φε-
 ρεζαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Ἰεβ-
 σαίων, εἰς γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι.
 ιη. Καὶ εἰσακκίσοντάς σε τῆς Φωνῆς, καὶ
 εἰσελεύσῃ σὺ, καὶ ἡ γερουσία Ἰσραὴλ
 πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ
 ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Κύριος ὁ Θεὸς τῶν
 Ἑβραίων προσιένληται ἡμᾶς· πο-
 ρευσόμεθα ἐν ὁδῷ τριῶν ἡμερῶν εἰς
 τὴν ἔρημον, ἵνα θύσωμεν Κυρίῳ τῷ
 Θεῷ ἡμῶν.

ιθ. Ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι ἐ προήσεται
 ὑμᾶς βασιλεὺς Αἰγύπτου πορευθῆναι,
 εἰ μὴ μετὰ χειρὸς κραταιᾶς.

» * * ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ. Πορόβ, Φησί,
 » καὶ εἶπε τῷ Φαραῷ, ἵνα ἐξαποσείλῃ τὸν
 » λαόν· ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι ἐ μὴ ἐξαποσείλῃ
 » αὐτὸς. ἐμφάνει γὰρ ἄμφω, καὶ τὸ θεῖον,
 » προειδώς τὸ ἐσόμενον· καὶ τὸ Φιλάνθρω-
 » πον τὸ αὐτῷ, τῷ αὐτεξουσίῳ τῆς ψυχῆς
 » ἀφορμᾶς μετανόιας χαριζόμενος.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Προειδώς ὁ Θεὸς τῷ
 » Φαραῷ τὸ δυσαιετὲς, τί δήποτε μὴ ἐξ ἀρ-
 » χῆς αὐτὸν ἐκόλασεν; Ὅτι προήδα, δεδη-
 » λωκεν· οἶδα γὰρ Φησιν, ὅτι ἐ προήσεται
 » ὑμᾶς Φαραῷ βασιλεὺς Αἰγύπτου, εἰ μὴ με-
 » τὰ χειρὸς κραταιᾶς. καὶ ἐκτίνας τὴν
 » χεῖρα πατάξω τὰς Αἰγυπτίους· ἀλλ' ὅμως
 » ἀγαθὸς ὢν καὶ Φιλάνθρωπος, κολάζει
 » ἐκ μόνῃς προγνωσεως ἐκ ἀνέχεται, ἀλλ'
 » ἀναμνεῖ τῶν πραγμάτων τὸ τέλος, καὶ
 » δαίκνυσιν ἅπασιν τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον.
 » ἄλλως τε καὶ πολλῷ δικαιότερον τὸ τὴν
 » ἐκείνην γυμναθῆναι κακίαν καὶ πονηρίαν
 » τῷ τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς νομιθῆναι. εἰ γὰρ
 » πρὸ τῶν ἐλέγχων ἐκόλασεν, ἔδοξεν ἂν
 » καὶ ἄμωσ ἐναῖ καὶ ἄδικος. νῦν δὲ καὶ τῷ
 » Θεῷ τὸ μακροθύμον δέδεικται, κακίαν τὸ
 » θηριώδες καὶ δυσσεβεῖς ἐλήλεγκται.

κ. Καὶ ἐκείνας τὴν χεῖρά μου, πα-
 τάξω τὰς Αἰγυπτίους ἐν πᾶσι τοῖς
 θαυμασίοις, οἷς ποιήσω ἐν αὐτοῖς·
 καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποσείλω ὑμᾶς.

κα. Καὶ δώσω χάριν τῷ λαῷ τῷ
 ἐνώπιον τῶν Αἰγυπτίων· ὅταν δὲ
 ἀποτρέχητε, ἐν ἀπελεύσειδε κενοί.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αὕτη ἡ ἐπαγγελία τῷ
 Β» Ἀβραάμ προεδέδοτο· μετὰ ταῦτα, λέ- Γα. 15. 14.
 » γοντος τῷ Θεῷ, ἐξελεύσονται ὡς μετὰ
 » ἀποσκυθῆς πολλῆς.

κε. Ἀλλὰ αἰτήσῃ γυνὴ παρὰ γεί-
 τονος καὶ συσκήνῃ αὐτῆς σκευὴ ἀρ-
 γυρᾶ, καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν·
 καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὰς ἕξ ὑμῶν, καὶ
 ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν· καὶ συσ-
 κευάσετε τὰς Αἰγυπτίους.

Γ» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ συσκευάσετε
 » τὰς Αἰγυπτίους. ὁ Σύρος, ἐκτινάξατε, κε-
 » νώσατε, Φησίν. Ἀκύλας, συλήσατε.

* * **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐπειδὴ γὰρ
 πολὺν ἐδέλθυσαν χρόνον, καὶ τὸν μισθὸν
 ἐκ ἀπέλαβον, ἀκοντὰς αὐτὰς ἀπαιτηθῆ-
 ναι περὶ σκευᾶσεν ὁ Θεός.

Δ» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Αἰτιῶντά τις τὸ
 » προσεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰ-
 » τήσαι τὰς Αἰγυπτίους σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀρ-
 » γυρᾶ καὶ ἱματισμὸν, καὶ σκευῶσαι τὰς
 » Αἰγυπτίους. ἔτω γὰρ καὶ ὁ Σύμμαχος τὸ
 » σκευάσασθαι ἡρμήνευσε. Πολὺν ἐν Αἰ-
 » γύπτῳ χρόνον ὑπέμεινεν ὁ λαὸς πλινθου-
 » γῶν, καὶ τειχοποιῶν, καὶ πόλεις οἰκοδο-
 » μῶν. ἐβελήθη τοίνυν μισθὸν αὐτῶν τῶν
 » πόνων λαβεῖν ὁ δεσπότης Θεός. διὸ δὴ
 » καὶ ταῦτα δρᾶσαι προσέταξε· καὶ μηδεὶς
 » ἄδικον νομιζέτω, τῷ Φαραῷ τὸν λαόν
 » ἡδίκηκός, τὰς Αἰγυπτίους τὸν μισθὸν
 » εἰπραχθῆναι. ἐκοινῶνεν γὰρ κακίαν
 » τῆς ἀδικίας, μιμῆμενοι τῷ τῷ βασιλεὺς
 » ὁμοίτητα.

Κ Ε Φ Δ.

α. περὶ θῆ δὲ Μωϋσῆς, καὶ
 εἶπεν, εἰ μὴ πισεύσω-
 σί μοι, μηδὲ εἰσακκίσων-
 ται τῆς Φωνῆς μου, (ἐρεῖσι γὰρ, ὅτι
 ἐκ ὧπλά σοι ὁ Θεός,) τί ἐρεῖ πρὸς
 αὐτὸς;

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐδεδίει γὰρ Μωϋσῆς, μὴ
 ἄρα τις εἶναι δόξαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ Φι-
 λοψυδοῦς τε καὶ εἰκαίμουτος; ὡφθαί μὴ
 λέγων ἑαυτῷ τὸν τῶν ὅλων Θεόν, εἰπῆν
 δὲ προσάξα, τῆς Αἰγυπτίων πλεονεξίας
 ὅτι πρέπει λοιπὸν ἀποφοιτᾶν ἐρρωμενίως.
 ταύτητοι θαυματουργεῖν ἐκελεύετο, καὶ τὰ

ὑπὲρ ἀνθρώπων φύσιν ἐργάζεσθαι, μετα-
 πλάττοντος τῷ Θεῷ τὴν ῥάβδον εἰς ὄφιν.
 ὡς ἂν νοοῖτο λοιπὸν ἐκ αὐτόμολος ἀλη-
 θῆς, ἀλλ' ἀνωθεὶ καὶ τῶν παρὰ Θεῷ θε-
 αισμάτων διακομισῆς.

β. Εἶπε δὲ αὐτῷ Κύριος, τί τῷτο
 τὸ ἐν τῇ χειρί σου; ὁ δὲ εἶπε, ῥάβδος.

Η» * * **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μωϋσῆ Φησί,
 τί τῷτο τὸ ἐν τῇ χειρί σου; ἵνα ὅταν ἴδῃ
 ὄφιν γεγεννημένον, μὴ ἐπιλάθῃται ὅτι
 ῥάβδος ἦν πρὸ τῆς, ἀλλὰ τῆς οἰκείας
 ἀναμνηθεῖς Φωνῆς, ἐκπλαγῆ τὸ γινώ-
 μενον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐχ ὡς αὐτὸ μὴ ὄρων, ἢ μανθάναν βεβλόμενος, ἀλλ' ἐνάγων αὐτὸν ἐπὶ τὰ σύμβολα τὰ διὰ τῆς ράβδος. ἵνα καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν σημείων ἀπὸ ξύλου γένηται. ἀκῶσας δὲ ὅτι ράβδος, ῥίπτειν ἐκελεύσασκε ἵνα γὰρ μὴ μεταβληθείσης εἰς ὄφιν, ἀμφιβάλῃ μὴ καὶ ὄφιν κρατῶν ἐλάττανε, πρότερον αὐτὸν ἐφίσησιν, ὅτι ράβδος ἴστω.

γ. Καὶ εἶπε, ρίψον αὐτὴν εἰς τὴν γῆν. καὶ ἔρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ὄφιν· καὶ ἔφυγε Μωϋσῆς ἀπ' αὐτῆς.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Ἐρρίψε τὴν ξηρὰν ράβδον. καὶ τὸ ξηρὸν ὁ Θεὸς ὑγρὸν ἐπέτελει, καὶ ἔμεινον ὑγρὸν. ἀλλὰ καὶ ἐμψυχον, ἀλλὰ καὶ τῇ φύσει παρελλαγμένον. καὶ τῇ ἑσῖα ἐτέρως ἐχηματισμένον. ἐκ ἴστω φάντασμα τὸ ἔργον· ἀληθεία γὰρ Θεὸς προσάγματι ἐργάζεται, καὶ ἔφαντασία. εἰ ἅπανσι γὰρ διορθωμένῳ τῶν ἡμῶν διάνοιαν παρέσχε διὰ Μωϋσεως τὴν ἀλήθειαν. ἔγνω γὰρ ὁ Προφήτης, ὅτι τὸ γνώμενον ἐκ ἴστω δοκῆσαι, ἀλλ' ἀληθεία, εἰ τῷ ἀποδράσαι. εἰ γὰρ φαντασία ἦδαι τὸ γνώμενον, ἐκ αὐτοῦ ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου τῷ ὄφει. ἀλλὰ μὴ πάλιν τῆτο εἰς σκάνδαλον γενήσεται τοῖς φιλονείκοις, καὶ εἴπωσιν, ὅτι ἄλλη ἴστω ἢ ράβδος, ὃ δὲ Θεὸς ἔδωκεν αὐτῇ ἄλλοιον σῶμα, ὡς ἠθέλησε· καὶ πρῶτον μὲν ἐν μαθέτωσαν, ὅτι ἐκ ἄλλῳ ἀντὶ ἄλλης ἐψύχωσεν, ἀλλ' αὐτῶν ἐκείνῳ τῶν ξηρῶν ἔσαν ἐψύχωσεν. ὅτι τῆτο τὸ δοθὲν τῇ ράβδῳ σῶμα, καὶ κινῆμενον ὑπ' αὐτῆς γένος, ἢ εἶδος, εἰς κρίσιν ὁ Θεὸς ἐκ ἐκάλε, ἀλλὰ πληροφωρίαν μὲν διὰ τῆς ράβδος ἀναστάσεως ἀργάσατο· τὸ δὲ ἴδιον διωκτὸν ὁ Θεὸς ἀπεδείκνυ, ἵνα μή τις ἀπιστήσῃ τῷ διωκτῷ εἰ πάσι. καὶ αὐτὸ δὲ μετὰ πάσης ἀσφαλείας ἐποίησατο. ἔγινε γὰρ μέρος τι τῆς ράβδος ἠγείρεν. ἀλλ' ὅλῳ τῶν ράβδον μετέβαλεν, ὡς ἠθέλησε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ῥάβδῳ παραικάζει τὸν τῆς Θεοῦ λόγον ἢ Γραφὴν, διὰ τὸ πάντα σηρίζεσθαι παρ' αὐτῆς· τῷ λόγῳ γὰρ Κυρίῳ, **Ψαλ. 32. 6.** **Ψαλ. 36. 17.** Φησὶν, οἱ ἄνθρωποι ἐσερεώθησαν· καὶ, ὑποσηρίζαι τὰς δικαίας ὁ Κύριος. ὑπερσηρίζαι δὲ τῷ πατρὶ διὰ τῆς ἡμέρας. **1εζ. 20. 37.** αὐτῆς, Φησὶν, ὑπὸ τῶν ράβδον μου. ράβδος δὲ καὶ ἐτέρως βασιλείας σύμβολον. βασιλεύει δὲ διὰ ἡμέρας τῶν ὅλων ὁ Θεὸς καὶ πατῆρ. αὐτὸς ἢ ράβδος ἢ ἐκ ῥίζης Ἰεσοῦ, ἢ πάντας ἡμᾶς παρακαλέσας πνευματικῶς, **1η. 11. 1.** κατὰ τὸ, ἢ ράβδος σε καὶ ἢ βακτηρία σε, **Ψαλ. 22. 4.** αὐτὰς με παρακάλεσαν. ράβδος δὲ ἔστιν καὶ ὁ ὕψος. ἀλλ' ἕως μὲν ἴστω ὡς εἰς χεῖρὶ τῆς πατρὸς, καὶ εἰ τοῖς τῆς Θεότητος ὑψώμασιν, ἔγω γενόμενος κατ' ἡμᾶς, ἐπλανώμεθα τῇ κλίσει λατρεύοντες. ἐπειδὴ δὲ μονοθεῖ τῆς ἰδίας δόξης καταλελοιπῶς τὰ ὑψώματα, καὶ οἰοῦνται τῶν τῆς πατρὸς χεῖρα, γεγονέναι κατ' ἡμᾶς, (ὡς ὁ ὕψος

Α. αὐτὸς πονηρὸς ἀπεκάλε, λέγων· εἰ ἔστιν **Ματθ. 7. 11.** ὑμεῖς πονηροὶ ἔσε, καὶ οἴδατε δόματα ἀγαθὰ· **Β** ἢ ἀδίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μάλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ εἰς τοῖς ἔθρονοις δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτήσιν αὐτόν;·) μονοθεῖ καὶ εἰς ὄφιν αὐτὸν μετεσκόδαται Φαμέν, διατοί καὶ μόνῳ τῶν πρὸς ἡμᾶς ὁμοιότητα, καὶ τὸ εἰς ἴστω γενέσθαι χηματι. πονηρὸς γὰρ ὄφιν ὁ ἄνθρωπος, εἰ πρὸς ἡμερότητα τῶν Θεῶν συγκρίνοιτο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μεταβέβηκε τοίνυν εἰς ὄφιν ἢ ράβδος. γέγονε γὰρ ἄνθρωπος ὁ μονοθεῖς, καὶ εἰς τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ κεχηματίσθη μετ' ἡμῶν πονηρὸς, καίτοι κατὰ φύσιν ὢν ἀγαθός. ἀλλ' ὅτι γεγονότα κατ' ἡμᾶς τὸν μονοθεῖ, παρεδέξαμεθα μὲν ἡμεῖς, ἐκ ἠγάπησαν δὲ οἱ Ἰουδαῖοι· ἀποδεξάμεθα γὰρ ὡς ἄπερ αὐτῆς· σαφὲς ἂν γένοιτο διὰ τῶν ἱερῶν Γραμμάτων. ἔφυγε γὰρ Μωϋσῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, πονηρὸν γὰρ ἀναχνομίσαντες, συνεσαύρωσαν πονηροῖς.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ τοίνυν ἀποπέσαι χεῖρὸς τῆς Μωσέως τῶν ράβδον, κατασημιώσιν αὐν, ὡς ἴστω εἰς ἀρχαῖς ὁ κατ' εἰκόνα τῶν θείων πεποιημένος παραδείσος Φυτὸν, καὶ εἰς δόξῃ βασιλείας, καὶ εἰς χεῖρὶ τῆς δημοκρατίας· κατῳλίωσε δὲ εἰς γλῶσσαν διὰ τῆς φρονεῖν ἐλέσθαι τὰ σαρκικά, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀκρὸν ἠκίσεως πικρίας, ὄφιν ἴστω ὡς ἄπερ τῆς τῆς Θεότητος ὀφθαλμοῖς. ἀλλ' ἐκελύετο Μωσῆς ἐκτείναι τῶν χεῖρα, καὶ ἐπιλαβέσθαι τῆς κέρκῃς. ἀνεπλάττετο δὲ πρὸς τὸ εἰς ἀρχαῖς οὐδύς. καὶ ὄφιν μὲν ἴστω ἐκ ἔτι, ράβδος δὲ πάλιν καὶ παραδείσος Φυτὸν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διὰ τὸ πρῶτον σημείον δέδωκε τῆς ράβδος τῶν εἰς ὄφιν μεταβολῆς; Ἐπειδὴ λογικῆς ὁ Φαροὺ φύσεως ὢν, ὁμοίτητι κατὰ τῶν Ἑβραίων ἐχρήσατο, καὶ τὸ θεοειδὲς θηριώδες ἀπέφωκε, τῶν ράβδον δι' ἧς αὐτὸν ἐμασίγωσεν, εἰς ὄφιν μεταβληθῆναι προσέταξεν· εἰς ἔλεγχον μὲν τῆς ἐκείνης θηριωδίας, ἔμφασιν δὲ τῆς δυσμηνείας. καὶ γάρτοι τῇ τῆς ὄφει ἀρχῇ καὶ τῆτο προσέδεικνυ, **Γω. 3. 15.** ἔχθραν θῆσω ἀνά μέσον σε καὶ ἀνά μέσον τῆς γυναικός, καὶ τὰ ἐξήσ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καλῶς δὲ ὅπως ἢ ράβδος, ἀταῦθα ὁ ὄφιν. ὅπως τὸ ξύλον, τίτεῦθα ὁ ἐπίβελος. ἀλλ' ἰδὼν, φύγει. ἦδαι γὰρ τὸ πάλαι πάθος ἐξ ὄφει.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐκτείνον τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐπιλαβὲ τῆς κέρκῃς. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρά, ἐπέλαβετο τῆς κέρκῃς· καὶ ἐγένετο ράβδος ἐν τῇ χεῖρὶ αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ μὲν δειλία, διὰ τῶν ἀρχαίων παράβασιν ἐφόβει· τὸ δὲ πρόσαγμα, θάρσος ἐπέδιδε ἐπιλαβέσθαι. πάλιν ἐγένετο ξύλον, ἵνα δεχθῆ, ὅτι μέλλει

Ψαλ. 32. 6.
Ψαλ. 36. 17.
1εζ. 20. 37.
1η. 11. 1.
Ψαλ. 22. 4.

Γω. 3. 15.

νεκροῦσαι σώματι ἀνθρωπίνῳ ὁ ὄφης διὰ
ξύλα· καὶ ὅτι ἡ καταρχὴ τῶν σημείων
ἀπὸ ξύλου γινήσεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πλὴν ὅτι κατὰ καιρὸς
δράζεται μὴ ὁ Ἰσραὴλ τῷ Χριστῷ· γνωσε-
ται δὲ, ὅτι πονηρὸς μὴ ἔδαμῶς, σήριγ-
μα δὲ μᾶλλον καὶ ἰσχύς πνύρατικῆ τῶν
πεπισθόκωτων, δι' αὐτῶν τῶν γεγονότος εἰ-
σόμεθα. Φύγοντα γὰρ Μωσέα ὁ Θεὸς
ἐπιστρέφει. ἐπειδὴ δὲ τῷ ὄφει ἐπελάβε-
το, γέγονε ῥάβδος τῇ χειρὶ αὐτῶν. ἔκην
τοῖς μὴ ἔκ εἰδοσί, πονηρὸς ἕνα δοκεῖ
διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν· αἴγει μὴ
ἐπιλάβοιτο αὐτῶν διὰ πίσεως, ῥάβδον
ὑβρίσαι καὶ σήριγμα.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτε δὲ ὑβδόκησεν
ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἀνακεφαλαίωσασθαι τὰ
πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ ἀνακλίσει τὸ
ποιῆσαι εἰς τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ἀπέσειλεν ἡμῖν
ἕξ ἔραν τὸν μονογενῆ, τὴν χάριτα τὴν
δεξιάν τὴν τῶν ὄλων ἐργάτην καὶ σώτα-
ραν ἀληθῶς· κατὰ γὰρ τὸ, δεξιὰ Κυρίου
ἐποίησε δυνάμειν, δεξιὰ Κυρίου ἔψωσέ με.
τότε δὲ τότε τῆς ἐν γῆ καιρικῆς ἀνθρω-
πότητος ἐπελάβετο, καὶ πικρίας ἡμᾶς
ἀπαλλάξας θηριοπρεπῆς, τῆς ἐν φαν-
λόγητι καὶ ἀμαρτίας, ἀνεκόμισέ τε δι'
ἀγιασμῶ πρὸς βασιλίδα τιμῶν, καὶ ἡμε-
ροτήτα τὴν εἰς ἀρετῶν. ἰδιαιτέμα δὲ τὸ
ἀρχαῖον τοῖς πισθῶσι διδῶς, ἐν ἀπαρχῇ
καὶ πρώτῳ τῷ συγκεκρεμαμένῳ λησῆ·
ἀμὲν ἀμὲν λέγω σοι, Φησί, σήμερον μετ'
ἡμῶν ἔσθι ἐν τῷ παραδείσῳ.

Ψαλ. 117. 15.
16.

Λευκ. 23. 43.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀρχὴ μὴ γὰρ ὡσπερ
παντὸς ζῶς [ἡ] κεφαλῆ, κέρκος δὲ πέρας.
Φέρε δὲ ἐν ὧς ἐν τῷ ζῶν τὸ σύμπαν ἡμῖν
τῷ ἀνθρώπῳ γένος καταλογιζέσθαι πρὸς
τὸ παρὸν. ἐπελάβετο τοίνυν τῆς κέρκος
Χριστὸς, τῆς ἐν ἐσχάτοις, καὶ τελου-
ταῖον· καταπεφοίτηκε γὰρ ἐν ἐσχάτοις
τῷ αἰῶνος καιροῖς· ἀλλ' ὡσπερ τῆς κέρκος
Μωϋσῆς ἐπελάβετο, καὶ μέχρις αὐτῆς
ἀνέστη τῆς κεφαλῆς ὁ μεταπλασμός· με-
τεσοικεῖτο γὰρ ὀλοκλήρως εἰς ῥάβδον ὁ
ὄφης· κατὰ τὸν ἴσον τριτονὸν τρόπον, καὶ εἰ
τῶν ἐσχάτων ἐπελάβετο Χριστὸς, ἀλλ' εἰς
πάνθ ἰσχυεῖ τὸ γένος, καὶ μέχρις αὐτῆς
ἀφικνεῖται τῆς κεφαλῆς, τῆς ἐν Ἀδάμ,
ἢ διὰ τῆς χάριτος ἀναμόρφωσις. γέγρα-
πται γὰρ, ὅτι εἰς τῆτο χριστὸς ἀπέθανε
[καὶ ἀνέστη,] ἵνα ζῶντων καὶ νεκρῶν κυ-
ριόσῃ.

Ρωμ. 14. 9.
11.
12.

ε. Καὶ εἶπε Κύριος, ἵνα πιστεύσω-
σί σοι ὅτι ἄπτά σοι Κύριος ὁ Θεὸς τῶν
πατέρων αὐτῶν, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ,
καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ.

ς. Εἶπε [δὲ] αὐτῷ Κύριος πάλιν,
εἰσήνεγκε τὴν χειρά σου εἰς τὸν κόλ-
πον σου. καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα αὐ-

Α τῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν. καὶ εἶπεν,
ἔξένεγκε τὴν χεῖρά σου ἐκ τῶν κόλπου
σου, καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὴν ἐκ τῶν κόλ-
που αὐτῶν, καὶ ἐγένετο ἡ χεῖρ αὐτῶν
ὡσεὶ χιῶν. Καὶ εἶπε πάλιν, εἰσή-
νεγκε τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου.
καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτῶν εἰς τὸν
κόλπον αὐτῶν, καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὴν
ἀπὸ τῶν κόλπου αὐτῶν, καὶ πάλιν ἀ-
πεκατεστάθη εἰς τὴν χεῖρα τῆς σαρ-
κὸς αὐτῶν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Διὰ τῆς ἀλ-
λοιωθείσης δεξιᾶς ἐσήμανεν, ὡς ὁ μονογε-
νὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τῶν πατέρων,
ἕτος ἢ δεξιὰ τῶν υἱῶν. ὅτε [δὲ] ἡμῖν
ἐκ τῶν κόλπων ἀπεφάνη τῶν πατρικῶν,
καθ' ἡμᾶς ἡλλοιώθη. ἐπὶ δὲ τὰς ἡμε-
τέρας ἀδελφείας ἐκμάχας, ἐπανήγαγε τὴν
ἐν ἡμῖν γένομενῶν χεῖρα ἐπὶ τὸν ἴδιον (1)
τῶν πατέρων κόλπον, τότε τὸ ἐμπαδῆς καὶ
τρεπλὸν τῆς φύσεως, διὰ τῆς πρὸς τὸ
ἀτρεπλὸν κοινωνίας εἰς ἀπάθειαν μετε-
σοικεῖται.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ δὲ εἰς ὄφιν με-
ταβολὴ τῆς βακχίρας, μὴ ταρκασέσθω
τῶν φιλοχρίστων, ὡς ἀπεμφαίνονται ζῶν
προσαρμοσόντων ἡμῶν τὸν τῶν μυσηρίων λό-
γον. αὐτὴ γὰρ ἡ ἀλήθεια διὰ τῆς ὑαγ-
γελικῆς φωνῆς ἐπαραιτεῖται τὴν τοιαύ-
την εἰκόνα, δι' ἧν φησὶν ὡσπερ γὰρ Μωϋ-
σῆς ἔψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕτως
ἔψωθη καὶ τὸν υἱὸν τῶν ἀνθρώπων. εἰ γὰρ
ὁ τῆς ἀμαρτίας πατὴρ, ὄφης ἀνομασί-
θη ὑπὸ τῆς θείας Γραφῆς, καὶ τὸ ἐκ τῶν
ὄφει γινόμενον πάντως ὄφης ἐστίν. ἔκην
ἀκολούθως ἡ ἀμαρτία τῶν γεννηθέντων
αὐτῶν ἐστὶ συνένομος. ἀλλὰ μὴ ἀμαρτη-
τικῶν ἡμῶν φύσιν περιβαλλόμενον. κα-
τὰ τὸν λόγον ἄρα τῷ Κυρίῳ προσαρμοσθε τὸ
ἀνιγναι.

Δ
Ε
Ζ

Ἰωάν. 3. 14.

Ῥωμ. 8. 5.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χεῖρα δὲ ἐν ἔθῳ τῇ θεο-
πνύσῳ Γραφῇ τὸν χριστὸν ἀποκαλεῖν. ὅρα
δὲ τοίνυν τὴν Μωσέως χεῖρα κρυπτομένῳ
ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῶν, εἴτα πρὸς τὸ ἔξω
φερομένῳ, καὶ ὀρωμένῳ [ἐν] λέπρῳ·
καὶ πάλιν εἰσφερομένῳ ἐν τῷ κόλπῳ αὐ-
τῶν. καὶ παραχρησάμενος τῶν πάθῶν ἀπηλλαγ-
μένῳ. ἀνοῦντες δὲ τὸ Χριστῶν μυσηρίων, καὶ
τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπον, ὅπῃ τε
καὶ ὅπως ἂν ἔχη καταθρεῖν σπαράζοντες,
τοιῶτον γεγονός ὑβρίσομεν. ἴτω μὴ γὰρ
ὁ υἱὸς οἰονείπως εἰς κόλποις τῶν Θεῶν καὶ πα-
τέρων, καὶ [δι'] αὐτῶν τὰ πάντα πεποίηκεν
ὁ πατὴρ· αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ βραχίον ὁ
ὑψηλὸς, ἢ πάντα ἰσχύσασα χεῖρ, ἢ ἀξιο-
θαύματος δεξιὰ· ἐπειδὴ δὲ τρόπον τινα
τὸν ἴδιον ἐκβέβηκε τόπον, γένομενος ἀν-
θρώπου,

Q 9 3

(1) Ἴδιον κόλπον· κόλπος δὲ τῆς δεξιᾶς ὁ πατὴρ· τότε ἔ τὸ ἀπαδῆς τῆς φύσεως εἰς πάθος ἡλλοιώσεν,
ἀλλὰ τὸ τρεπλὸν τε καὶ ἐμπαδῆς διὰ τῆς, κτ. ἐν τῇ θεωρ. τῇ εἰς τὸν τῶν Μωϋσ. βίον.

Ἦσ. 53. 4. Ἰσραὴλ, καὶ τὰς ἀδελφείας ἡμῶν ἔλαβε, κατὰ τὴν τῆ Προφήτη Φωνῆν, εἰ ὑπολήψαι γέγονεν ἀκαθαρσίας· ἀκάθαρτος γὰρ ἢ ἀνθρώπος Φύσις, ὡς πρὸς Θεόν, εἴ γε ἀληθεῖς, ὡς Φησὶν Ἡσαΐας ὁ προφήτης,

Ἦσ. 64. 6. ὅτι πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν, ὡς ῥακος ἀποκαθιμένῃς· ἀλλ' ὁ εἰ δοκῆσαι γεγωνῶς ἀκαθαρσίας ὡς ἀνθρώπος, ὅτε τὴν κατ' ἡμᾶς ὄντεχνεσάτω οἰκονομίαν διαγαγῶν εἰς πέρας, ἀνέβη πρὸς τὸν πατέρα, καὶ εἰ κόλποις γέγονεν αὐτῷ, τότε δὴ τότε, καὶ αὐτὴν ἀπεκρόσατο τὴν δόκησιν τῆ γενέσθαι μεθ' ἡμῶν εἰ νεκρότητι καὶ ἀκαθαρσίας. δοξολογεῖται γὰρ παρα πάντων ὡς Θεός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι δὲ καὶ τὰ εἰ ἀνθρώποις ἀδύατα, παρ' αὐτῷ τῷ Θεῷ δύνάτα, ἀφῆκε νοεῖν ὁ τῶν ὄλων Θεός διὰ τῆ τὴν Μωσέως χεῖρα θεραπεύσαι λελεπρωμένῳ, ὡς ἂν εἰδῆεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ ἀδιαφύλακτον ἔχοισιν τὴν συμφορὰν, Αἰπυγίους ὑπερδωγμένους, καὶ νόσον ὡπερ τινὰ παθόντες ἐσχάτω, τὴν ὑπ' ἐκείνοις δαλείαν· ἀλλ' ὀβυήχανος ὁ ἰατρός, καὶ τὰ πολὺ δυσίατα τῶν παθῶν παρενεγκῆν ὀκλύως εἰδώς. ἅμα γὰρ εἰσῆνεγκεν ὁ Μωσῆς τὴν χεῖρα, καὶ ἀπήλλακται τῆ νόσον. ὑπανίττεται δέ τι καὶ ἕτερον. μακρὸς γὰρ εἰ Αἰγύπτῳ τρίβοντες χροῦντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ἐξέδορον μετ' τῆς ἀνωθεν, καὶ ἐκ πατέρων αὐτοῖς συνήθεις θεοσεβείας, ἔθεσι δὲ μᾶλλον τῆς ἐπιχωρίοις ἐνιστήσαντες, λελατρούκασιν τῆ κλίσει παρὰ τὸν κλίσαντα, καὶ κατωλιώθηκασιν εἰς πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας. μόνον δὲ ἐχὶ τεθνεῶτα λοιπὸν, καὶ κατεψυγμένον ἐσχίκασι νῦν. ἀκαθαρσίας γὰρ καὶ νεκρότητος σημεῖον ἢ λέπρα. μεμυσανώγηκε δὲ διὰ τῆ θαύματος, ὡς εἰ παραδέξατο Θεός αὐτῶν, καὶ οἷον ἐγκολπώσατο πάλιν, εἰ δυσσπότρεπλον ἔξασιν τὴν ἀκαθαρσίαν· διακρόσσονται δὲ ῥαδίως τὸν ἐκ τῆς νοσητῆς νεκρότητος μολυσμόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἡ λέπρωσις τῆς χειρὸς τί δηλοῖ; Ἐν οὐσεβείᾳ τραφὲν τὸ γένος τῆ Ἰακώβ, εἰς τὴν Αἰγύπτου ἀσελήλυθον· ἀλλ' ἐκεῖ τῶν Αἰγυπτίων μετέμαθε τὴν ἀσεβείαν. τῆς ἐκείνων δὲ δαλείας ἀπαλλαγῆν, τὸν τῶν ὄλων ἐπέγνω Θεόν. δεδήλωκε τοίνυν διὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς χειρὸς, τὴν λέπρωσιν αὐτῶν, καὶ τὴν μετὰ τῆτο κάθαρσιν. πρὸς δὲ τῆτοις καὶ ἕτερον ὠκονόμεν ὁ δεσποτῆς Θεός. ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλε τὸν περὶ τῶν λεπρῶν τιθέναι νόμον, καὶ ἀκαθάρτους τῆτες προσαγορεύειν· ἐδὲν δὲ τῶν ἀκροῖων ἀκαθάρτον· ἕτερα διὰ τῆτων οἰκονομῶν, τῆτοις ἐχρήσατο τοῖς νόμοις· ἅπερ εἰ ἐκείνοις γνομνοῖ τοῖς χωρίοις σὺν Θεῷ φάναι δηλώσομεν. ἐλέπρωσε τῆ νομοθέτη τὴν χεῖρα τῆς τὰ τέλεια πεπαιδωμένους διδασκων, ὡς ἐδὲν τῶν τοῖστων ἀκαθάρτον. ἢ γὰρ τὰ θαύματα ἐκεῖνα ἐργασαμένη δεξιᾷ, λεπρὰ πρότερον γνομνίῃ, ταῖς θεοση-

A μίαις ὑπέργησε, καὶ τὰ σοιχεῖα μετέβαλεν. ἐκ τῆτες καὶ τὸν νομοθέτην ἐπαίδουε μὴ μεγαλοφρονεῖν, ἀλλ' εἰδῆσαι τὴν φύσιν, τῆς λεπρωθείσης ἀναμνησκόμενον δεξιᾷς.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ὁ κόλπος Μωσέως δὴν διδάμει ἔχει, τὴν μεν προτέραν καὶ κατὰ τὰ τῆ γραμματος νοήματα ποιῶσαν τὴν πράξιν τῆ πρᾶτλοντος ὡσεὶ χιῶν, ὅσον ἐπὶ τῆ Ἐβραίων Φωνῆ, ἢ καὶ λεπρῶσαν τὴν δευτέραν, καὶ κατὰ τὸν πνυδμαλικὸν νόμον κάθαρὰν ἀποδεικνύσαν τὴν πολιτείαν, καὶ ἀποκαθιστανόμενῳ εἰς τὸ βδλημα τῆς φύσεως τῆ λόγῃ. καὶ τῆρει γε, ὅτι ἐπιφέρεται τῆτοις τό· εἰ μὴ πῖσῶσσι, μηδὲ εἰσακῶσσι τῆς Φωνῆς τῆ σημεῖς τῆ δευτέρῃ. ὁ γὰρ μὴ πῖσῶσας τῆ ἐκδοχῆ τῆ γραμματος διὰ μεγαλονοίαν, πῖσῶσαι τῆ πνυδματικῆ τῆ νόμῃ δηγήσει. εἰ μὴ πῖσῶσῃ τοῖς δυσι σημεῖοις τῆτοις· τῷ μεν πρώτῳ, ὅτι λεπρᾶν ποιῶ τὴν πράξιν· τῷ δὲ δευτέρῳ, ὅτι ἀποκαθίστησιν αὐτὴν εἰς τὸ κατὰ φύσιν· τὸ ὕδωρ τῆτο, αἷμα γίνεται. γέγραπται γὰρ, καὶ ἔσαι εἰ μὴ πῖσῶσσι τοῖς δυσι σημεῖοις τῆτοις, μηδὲ εἰσακῶσσι τῆς Φωνῆς σε, λήψη ἀπὸ τῆ ὕδατος τῆ ποταμῆ, καὶ ἐκχῆς ἐπὶ τὸ ξηρόν. καὶ ἔσαι τὸ ὕδωρ, ὃ εἰ μὴ λάβης ἀπὸ τῆ ποταμῆ, αἷμα ἐπὶ τῆ ξηρῆ. καὶ πρόχες δὲ, ὅτι ἐπὶ τῆτες τῆ σημεῖς εἰ ἐπὶ λέγεται τό, ἢ πῖσῶσσι σοι, ἢ εἰ πῖσῶσσι. δηλῆται γὰρ, ὅτι τῷ μὴ πῖσῶσαντι τοῖς δυσι σημεῖοις, τὸ λαμβανόμενον ἀπὸ τῆ ποταμῆ ὕδωρ, αἷμα γίνεται, δι' ἀπίσταν ποτίμῃ ἀπολαύειν εἰ δυναμένῳ λόγῃ.

η. Ἐὰν δὲ μὴ πῖσεύσῃ, μηδὲ εἰσακῶσσι τῆς Φωνῆς τῆ σημεῖς τῆ πρώτῃ, πῖσεύσῃ τῆς Φωνῆς τῆ σημεῖς τῆ δευτέρῃ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προβάλλεται τὰ σημεῖα τοῖς Ἰσραηλίταις, ὡς ἀπίστοις.

θ. Καὶ ἔσαι εἰ μὴ πῖσεύσῃ τοῖς δυσι σημεῖοις τῆτοις, μηδὲ εἰσακῶσσι τῆς Φωνῆς σε, λήψη ἀπὸ τῆ ποταμῆ τῆ ὕδατος, καὶ ἐκχῆς ἐπὶ τὸ ξηρόν, καὶ ἔσαι τὸ ὕδωρ, ὃ εἰ μὴ λάβης ἀπὸ τῆ ποταμῆ, αἷμα ἐπὶ τῆ ξηρῆ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἄθρει δὴ εἰ πάλιν τὴν τῶν Ἰσραηλίων ἀπίσταν προεγνωσμένῳ. μελλήται γὰρ αἰετῆ καὶ βραδείς εἰς σύνεσιν, καὶ δυσμετακόμισοι πρὸς ἀλήθειαν. ἢ κειδήκασι γὰρ τῷ τῆς ἐνανθρωπήσεως τροπῷ, καὶ τοῖς διὰ μέσας παραδόξως τετελεσμένοις. ὅψε δὲ καὶ μόλις τῷ τελούταιῳ σημεῖῳ πεπισθῶκασιν, εἰ καὶ μὴ πάντες τυχόν, ἀλλ' εἰ μὴ τὸ κατάλειμμα τὸ κατ' ἐκλογὴν χάριτος, ὡς ὁ μακάριος γραφει Παῦλος. καὶ τί τὸ τελούταιῳ σημεῖον; ὃ ἐπὶ ξύλα θανάτου, καὶ ἢ τῷ θανάτῳ παρεδωγμένη καὶ γείτων ὀδύς ἀναβίωσις τῆ

Ῥωμ. 11. 5.

τῷ Χριστῷ. ὅτι δὲ σημεῖον δέδοται τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τῷ Σωτῆρος ὁ θάνατος, καὶ αὐτὸ τὸ μέγα καὶ ἀξίαγασον τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, σαφές ἂν γένοιτο δι' αὐτῶν τῶν τῷ Σωτῆρος ῥημάτων. Καὶ μετ' ἄλλα.
Mat 9. 12. 39, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπι-
40. » ζῆταῖ καὶ σημεῖον ἔδοθησεται αὐτῇ, εἰ
» μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάνη τῷ προφήτῃ. ὡπερ
» γὰρ ἰὼ Ἰωάνης ἐν τῇ κοιλίᾳ τῷ κήτρῃ τρεῖς
» ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ἔτῳ ἐσαὶ ὁ υἱὸς
» τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς, τρεῖς
» ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ζωῆς μὲν γὰρ τύπος, ἦτοι σημεῖον, τὸ ὕδωρ. καὶ γὰρ ἐστὶν ἀληθῶς ἀναγκαῖον εἰς τῆτο, καὶ χρεωδέσατον τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. ἔκῃν, οἷάπερ ἐκ ποταμῶ τῷ ζωογονέντος τὰ πάντα πατρὸς, ζωὴ καὶ αὐτὸς ἐξέφυ κατά ἀληθειαν ὁ υἱός. ὅτι δὲ ἐκ ἔξωθεν ὑποσᾶς, ἀλλ' ἐξ αὐτῆ κατά φύσιν ἐστὶ τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς, ἐδιδάσκετο Μωϋσῆς ἔδεν δὲ ἦτον καὶ ἡμεῖς αὐτοί. λήψη γὰρ Φησὶν ἀπὸ τῷ ὕδατος τῷ ποταμῷ. εἴτα τῆτο ἐκχέαν εἰς γλῶ προσετέλλετο. τῆτο δὲ ἐστὶν ἀνιγματοδῶς τῆς ἀνθρώπων ἡσέως τὸ μυστήριον. ζωὴ γὰρ ὑπάρχων ὁ μονογενῆς, καὶ ὡς ἐκ ζωῆς τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς ἀπορρήτως γεννημένος, ἀνεμίχθη τρόπον τινὰ τῇ ἐκ γῆς ἀνθρώποτητι, καθάπερ ἀμέλει τὸ ὕδωρ τῇ γῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄθρει δὲ ὅπως εἰ μὴ ἐξέχεεν ὁ Μωϋσῆς τὸ ὕδωρ εἰς γῆν, ἐκ ἀνμετεποίηθη εἰς αἷμα. ὅπερ ἐστὶν ἀναργῆς θανάτου σημεῖον. ἔξω γὰρ νοόμενος τῆς σαρκὸς ὁ ἐκ Θεῷ λόγος, ζωὴ καὶ ζωοποιός ἐστιν. ἐπειδὴ δὲ κατώκηκεν ἐν σαρκί, τότε δὴ τότε καὶ τεθνήσκει λέγεται κατά τὸ ἀνθρώπινον.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν πρώτῃ μὲν ἀντίληψις ἡμῖν ἐν Χριστῷ, διὰ νόμον τῷ κατὰ Μωσέα. νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν δέδωκε, κατά τῷ τῷ Προφήτῃ Φωνίῳ. ἐπελάβετο δὲ τῆς κέρκε Μωσῆς. δευτέρα δὲ καθάρσις ἐν Χριστῷ δὴ πάλιν διὰ Προφητῶν ἀγίων, καὶ διὰ τῆς Ἰωάννη Φωνῆς καὶ ἀποστόλης. οἱ μὲν γὰρ ἔφασκον, λασαδε, καθάροι γένεαδε ὁ δὲ, εἰς βάπτισμα μετανοίας ἐκάλε. τρίτον δὲ σημεῖον, ὁ καὶ ἔχατον ἀνάφασιν, ὁ Χριστῷ θάνατος, ἐφ' ὃ καὶ πίστις. εἰάν γὰρ μὴ πισύσσωσί σοι, Φησὶ, μηδὲ εἰσακῶσσω τῆς Φωνῆς τῷ σημεῖν τῷ πρώτῃ, πισύσσωσι τῆς Φωνῆς τῷ σημεῖν τῷ δευτέρῃ. ὁρᾶς, ὅτι τῷ πίστιν ἀκολοθήσειν εὐ μάλα Φησὶν, ἐχὶ τῷ πρώτῃ σημεῖῳ, τῆτῆσιν ἔ τῇ ἀντίληψι τῇ κατὰ νόμον ἔτε μὲν τῇ διὰ μέσθ καθάρσει, τῆτῆσιν τῇ διὰ Προφητῶν ἀγίων, καὶ Ἰωάννη τυχόν ἡ μόνῃ δὲ τῇ Φωνῇ τῷ σημεῖν τῷ ἔχατῃ. ἔ γὰρ ἄφωνον τὸ Χριστῷ μυστήριον καλεῖ δὲ σύμπαντας τῆς ἀνά πάσαν τῷ γλῶ ὑψηλῷ καὶ διαπρυσίῳ κηρύγματι πρὸς τῷ δι' ὕδα-

τὸς τε καὶ αἵματος καθάρσει, καὶ μὲν καὶ εἰς ζωοποίησιν τῷ κατὰ μετάληψιν τῆς ἀγίας σαρκός.

1. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, δέομαι Κύριε ἔκ εὐλαλός εἰμι πρὸ τῆς χθῆς, ἔδὲ πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας, ἔδὲ ἀφ' ἔ ἤρξω λαλεῖν τῷ θεράποντί σου ἰχνοφῶνος καὶ βραδύγλωσσός εἰμι ἐγώ.

ΑΚΥΛΛΑΣ. Μογιλάλος, [ἐκ] ἀνῆρ ῥημάτων.

ΣΤΜΜΑΧΟΣ. Οὐκ εὐλαλος.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ πρὸς τάχος Φησὶν, ἀλλὰ πρὸς ἀσφάλειαν μετὰ βραδυτήτος λαλεῖν εἰθισμένος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὑπεργῶ κεχηρημένος τῷ Μωϋσῆ ὁ τῶν ὄλων Κύριος, τί δὴ ποτε ἰχνοφῶνον αὐτὸν διέπλασε καὶ βραδύγλωσσον; Ἐπειδὴ τῆτο μᾶλλον τῷ διώαμιν ἐδείκνυ τῷ θείαν. ὡπερ γὰρ ἀλίεας, καὶ τελῶνας, καὶ σκυτοτόμον, κήρυκας ἀληθείας, καὶ διδασκάλους ὁσεβείας ἐχειροτόνησεν ἔτω διὰ Φωνῆς ἀδενῆς, καὶ γλώσσης βραδείας κατήχωνε τῆς Αἰγυπίας σοφῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τέως μὲν ἐκ ἠδάνετο ἑαυτῷ βραδυγλώσση ὄντος, ὅς γε πάση σοφία Αἰγυπτίων ἐπεπαίδότο. ὅτε δὲ τῷ χρηματίζοντος, (1) τότε εἶδε τῷ ἑαυτῷ ἀδένειαν. ἔωρα γὰρ τῆς γλώττης αὐτῷ τὸ ἀδενῆς ὑπηρετῆν τῷ μεγέθει τῶν νοηθέντων μὴ διωαμνῆς.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ γὰρ ὁσθενῆς ὁ νόμος, ἔδὲ ἀποχρόντως ἔχων εἰς τὸ πᾶσαν διώαδα διασῶσαι τῷ γλῶ, καὶ τῆς τῷ διαβύλῃ τυραννίδος ἐξελέδα τὸν ἀνθρώπον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἠγνώσει δὲ Μωσῆς, ὡς βραδύγλωσσός τε καὶ ἰχνοφῶνος ἰὼ, ἀρξάμενός μάλισα διαλέγεσθαι πρὸς αὐτὸν τῷ Θεῷ, καὶ λόγος ποιείσθαι περὶ αὐτῷ προσάτλοντος. ἔτω γὰρ Φησὶν ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἐγὼ εἰμι ὁ ὄν. τῆτο μὲν ἐστὶν ὄνομα. βραδυγλωσσός δὲ ὁ Μωσῆς πρὸς τὸ διαρῥοῦ εὐ μάλα τὸν περὶ τῷ ὄντος λόγον ἔτε μὲν οἷός τε ἰὼ μυσταγωγῆν πρὸς τῷ ἐν ἀγία Γράδι προσκωκμενίῳ σεπτήν καὶ ἀρῥητον φύσιν. καὶ ἰχνοφῶνος μὲν πρὸς τῆτο, μονοῖς δὲ μόλις τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ προσλαλεῖν διώαμενος, ἀκρόμενός τε κατὰ μόνῳ τῷ Ἰσραϊαν, τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐθνῶν, ἔδ' ὅσον [εἰπεῖν,] εἰς ἔς ἐλόντων τὸ κήρυγμα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βραδυγλωσσός γὰρ ὁ παλαιός νόμος, καὶ ὑποψελίζων ἡμῖν τῷ Θεῷ δοκῆν. σῶμα δὲ Μωσέως τὸ ὁσφωνότατον ὁ Χριστός, μεθισᾶς τῆς τύπες εἰς ἀλήθειαν.

1α. Εἶπε

(1) Ἰσ. τῷ χρηματίζοντος ἦκε. ἐν τοῖς ἐκδοσμ. δὲ τῆτο ἐκ εὐρηται.

ια. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωσῆν, τίς ἔδωκε σῶμα ἀνθρώπῳ; καὶ τίς ἐποίησε δύσκιφον καὶ κωφόν, βλέποντα καὶ τυφλόν; ἐκ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός;

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐ τὸ πάθος ἐποίησεν, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον. ἀντὶ τῆς, τὰ ἐμα, διμικρογνήματα ἐμοὶ διορθῶσαι δαυατόν. ἔτω καὶ ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός, ἔ κατα ἀμαρτιαν πατέρων ἔτω γεγνήσθαι, ἀλλ' ἵνα δοξαδῆ ὁ Θεός διὰ τῆς ἰάσεως αὐτῆ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητεῖται, εἰ τὰ καθολικὰ μόνον ποιήσας ὁ Θεός, ἀφ' ἐαυτῆς τρέχειν τὴν Φύσιν ἐποίησεν ἢ κατὰ μέρος ἐκάσῳ τῶν τιλομείων παρίσταται. εἰ γὰρ τῆτο, τυφλὸς αὐτὸς ποιῆι, καὶ κωφός, καὶ χωλός. ὅπερ ἀπεμφαίνει Θεῶ. Ἀλλ' ἡ Φύσις παρ' αὐτῆ λαβῆτα τὸν δρόμον, ἐδ' ὅτε πρὸς τὸ δῶν διακόπλεται, πλητομείων τῶν ἐ κοιλίας ἐμβρύων διὰ μάχης, ἢ πληγῶν, ἢ πηδημάτων μητρὸς, ἢ καὶ βλαπτικῆς τινὸς βρώσεως, δι' ὧν ταῖς κατὰ μέρος ἀταξίαις, ἢ ῥαθυμίας ἢ Φύσις πηρῆται. τὸ ἐν ἐποίησα δύσκιφον καὶ κωφόν, ἔ τὸ πάθος, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον δηλοῖ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὴν γὰρ ἔκβασιν ἢ Γραφῆ πολλὰκις, ὡς αἰτίαν προίχεται ὡς τὸ, ἵνα βλέποντες μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούσωσι. Ζητεῖται δὲ πάλιν, εἰ ὡς σῶμα ἀπὸ σώματος, ἔτως ἀπὸ ψυχῆς ψυχῆ ἢ καθάπερ ἐπὶ τῆ Ἀδάμ, πρῶτον τὸ σῶμα καθ' ἐαυτὸ διαπλαττεται, εἶτα ψυχῆ ἀδανάτος ἐπεισάγεται, μὴ πρότερον ἔσα, νῦν δὲ κλισομική παρα Θεῶ. Καὶ μάλλον τῆτο δοκεῖ τοῖς πολλοῖς, τῆς Γραφῆς ποτὲ μὲν λέγειται, ὁ πλάσων κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν, ταῖσι ψυχῆς ποτὲ δὲ, ὁ πλάσων πνεῦμα ἀνθρώπων ἐν αὐτῶ, ὡς ἐν τῷ Ἀδάμ. Θεός μὲν ἐν δίδωσι τὰς ψυχῆς τῆς δὲ μοιχείας, ἢ πορνείας, τὰς ἀνθρώπων αἰτιασώμεθα. τὰς γὰρ τεχθάτας, ἔτως, ἀδέχεται ὀσεβεῖς εἶνα καὶ σωφρονας, τοῖς πλημμελῶς γινομένοις κεχρημένῳ καλῶς τῆ Θεῶ.

ιβ. Καὶ νῦν πορεύσθαι, καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ σῶμα σε, καὶ συμβιβάσω σε ὁ μέλλεις λαλήσαι.

Συμβιβάσω. Ἀκύλας, Φωτίσω. Σύμμαχος, ὑποδείξω. Ἄλλος, χειραγωγῶν ἢ πρῶτος ὑποτιθέμενος, ἐπιβιβάσσει ποιῶσαι τῆς χρείας.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ συμβιβάσω σε, διδάξω σε, εἰς ἀρμονίαν ἄξω σε λόγων.

ιγ. Καὶ εἶπε [Μωϋσῆς,] δέομαι Κύριε· προχέρισαι ἄλλον δυνάμενον, ὃν ἀποσελεῖς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἦδει γὰρ ὁ Προφήτης τὸν μέλλοντα πέμπεσαι Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὸν σωτήρα τὸν ἀληθινόν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Προγινώσκων ὁ Θεῶσιος Μωσῆς τὸν διαρκῶς ἔχοντα πρὸς τὸ ἀκριβὲς καὶ ἀπεξεσμείον τοῖς ἀκρωμαίοις ἐμποῖησαι λόγον τὸν περὶ Θεῶ, καὶ εἰς τὸ πάση ῥαδίῳ διακηρύξαι τῇ γῆ, ταῖσι Χριστὸν, δέομαι Κύριε, Φησι, προχέρισαι ἄλλον δυνάμενον, ὃν ἀποσελεῖς. Χριστὸς γὰρ ἐστὶν ὁ δυνάμενος ἀληθῶς καὶ ὅτι κατὰ καιρὸς κατ' ὀδοκίαν τῆ Θεῶ καὶ πατρὸς εἰς τῆτο προχέρισθησεται, καὶ διὰ νόμου προήγγελτο. ἢ δὲ γε Μωσέως παραίτησις καὶ μετὰ θείαν ὑπόχεσιν, καὶ μετὰ πολλῶν σημείων ἐπίδειξιν, τύπος ἂν εἴη κατοκνῶντός τε ἅμα καὶ παραιτημῆς τῆ Ἰσραὴλ τὴν ὑπὸ Χριστῆ θείαντε καὶ ὀθαγγελικῶν λειτουργίαν καὶ ὑπακομῶν, μετὰ μυρίων ὀσων τὰς περὶ πίσεως λόγους καὶ τερατουργίας ἐπίδειξιν, τετηρηκάσι τὸ δύσηκον, καὶ μεμνήκασι ἀπειθεῖς. καὶ διτλή γε ἢ Μωσέως παραίτησις. δύο γὰρ χρόνοι, καθ' ἔξ ἐξωῖος καὶ δυσάγωγος ἢ ὁ Ἰσραὴλ διὰ Μωσέως τε καὶ Ἰησοῦ καὶ Κριτῶν, καὶ μετ' ἐκείνον ὀθῦς, καθ' ὃν γεγόνασιν Προφῆται καὶ Ἰωάννης, ὁ καθάπερ ἐν μεταχμίῳ κείμενος Ἀποστόλων τε καὶ Προφητῶν. πέρας μὲν γὰρ ἢ προφητικῆς λειτουργίας, ἀπαρχῆ δὲ ὡπερ λαμπρότητος ἀποστολικῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐλθέτω Φησὶν ὁ ἀληθινὸς νομοθέτης, ὁ Χριστός. ἐπειδὴ δὲ ἔπω ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, ἐπίσηκεδῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (1) Πολλοὶ ἀσδάρχαι, πολλοὶ αὐτοχέροτόνητοι, τὴν παρῶσαν λαμπρότητα διώκοντες, τὴν δὲ μέλλουσαν κρίσιν ἔ προορώμενοι. ἀλλ' ἔ Μωσῆς τοῖστος ἀλλ' ὁ πάντα ὀπειθήης καὶ ὀθήκοος, ὅτε ἀπεσέλλετο πρὸς λαὸν, δέομαι Φησι, Κύριε· προχέρισαι ἄλλον, ὃν ἀποσελεῖς. διὸ καὶ οἶονε Φιλονεικότερον αὐτῆ ἀντέχεσθαι τὸν Θεὸν παρεσκῶασαι, αὐτῇ τῇ παραιτήσῃ ἢ τῇ ὀμολογίᾳ τῆς ἀδουείας, τὸ ἄξιος εἶναί τῆ προεσῶναι δακνύς. διὸ καλῶς ἔχει τὸ παραγγελημα, τὸ, μὴ ζῆται γενεῶσαι κριτῆς, μήποτε ἐκ ἰχύσης ἐξάρα ἀμαρτιαν.

ιδ. Καὶ θυμωθεῖς ὀργῇ Κύριος ἐπὶ Μωϋσῆν, εἶπεν, ἐκ ἰδῆ Ἀαρῶν ὁ ἀδελφός σε ὁ Λευίτης; ἐπίσαμαί, ὅτι λαλῶν λαλήσει αὐτός σοι. καὶ ἰδῆ αὐτὸς ἐξελεύσεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ ἰδῶν σε χαρήσεται ἐν ἑαυτῶ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἡ Μωσέως παραίτησις πρὸς ὀργῆς ἐκάλει Θεόν. καὶ μεθίστη τὸ χρέμα λοιπὸν εἰς ἑτέραν ὡπερ ὀκονομίαν, δι' ἧς ἀνασῶσθαι χρῆν τὰς ταῖς τῶν Αἰγυπτῶν πλεονεξίας κατηχθήμενῳ.

ΤΟΥ

(1) Κυρίως ψεῦδος γράφει ὁ καθ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προσκεκροκότος γάρ
 ὡπερ ὡς ἀδρανῆς τῆ νόμου, καὶ ἠπειθή-
 κότην ἄγαν τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, προσετέθη
 Χριστὸς ὁ ἀληθῶς Λευίτης, καὶ μέγας ἀρ-
 χιερός τοῖς ὑπὸ νόμον τεταγματοῖς, ὡς
 ἀδελφός διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὁ Μωσῆ μὲν
 λαλήσας ὡς Θεός, συμβιβαζόμενος δὲ
 παρὰ τῆ πατρὸς κατὰ γὰρ τὸ κῆμα τὸ
 προφητικόν, εἰ καὶ ἐστὶ Προφητῶν Κύριος.
 Δόβτ. 18. 18. Προφήτῳ γάρ Φησιν ἀναστήσω αὐτοῖς ἐκ
 „ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ιε. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν τὰς λό-
 γας τῆς τῆς, καὶ δώσεις τὰ ῥήματά-
 μιν εἰς τὸ σῶμα αὐτῆ, καὶ ἐγὼ ἀνοίξω
 τὸ σῶμα σου καὶ τὸ σῶμα αὐτῆ, καὶ
 συμβιβάσω ὑμᾶς εἰς ἃ ποιήσετε.

ις. Καὶ λαλήσει αὐτὸς σοι πρὸς
 τὸν λαόν, καὶ αὐτὸς ἔσαι σοι σῶμα·
 σοὶ δὲ αὐτῷ ἔσῃ τὰ πρὸς τὸν Θεόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διαλέγεται μὲν ὁ Μω-
 σῆς, διατρανοὶ δὲ τὸν λόγον Ἀαρών. εἰ μὴ
 γὰρ νοηθεῖ πνευματικῶς ὁ νόμος, ἀπο-
 καλύπτοντος ἡμῖν τὰ ἐν αὐτῷ τῆ Χριστῆ,
 σκοτεινὸν καὶ ἀσυμφανὲς τοῖς ἀκροωμέ-
 νοις ἔσαι τὸ δηλημιον. καὶ γὰρ οἱ Ἰσ-
 δαῖοι τὸν διερωτώμενον τὰ Μωσέως ἐκ
 ἔχοντες, τρεῖς Χριστὸν, ἀπομεμενῆσιν
 ἀπαθεῖς. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ὁ Παῦ-
 λος· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ
 „ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῆς παλαιᾶς διαθή-
 „ κης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅ, τι ἐν
 „ Χριστῷ καταργεῖται.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁρθῶς ἐν ἔφασ-
 κεν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς πρὸς τὸν ἱεροφάντῳ
 „ Μωσέα περὶ τῆ Ἀαρών· ὅτι λαλῶν λαλή-
 „ σει αὐτὸς σοι, καὶ αὐτὸς ἔσαι σου σῶμα· σὺ
 „ δὲ αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν Θεόν. καὶ ἔδηπε
 „ Φαμεν, ὅτι τῷ Θεῷ προσεχέμερον, καὶ
 „ μᾶλλον ἐγγὺς παρὰ τὸν Ἐμμανηὴλ ὁ Μω-
 „ σῆς. ὁ μὲν γὰρ ἐστὶν ὑπὸ καὶ ἐκ Θεῶ πα-
 „ τρὸς κατὰ φύσιν, ὁ δὲ μετ' ἡμῶν ἐν οἰκέ-
 „ ταις, καὶ εἰ καλοῖτο γνήσιος. δοκεῖ δὲ
 „ πως γεγενῆσθαι τὰ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῷ.
 „ κεχρημάτικε γὰρ ὑπὸ νόμον ὡς ἀνθρώ-
 „ πος ὁ Χριστὸς, καὶ τετήρηκε τὰ Μωσέως.
 „ Καὶ μετ' ὀλίγα. Ταύτητοι Μωσῆς μὲν γεγε-
 „ νῆσθαι λέγεται τὰ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῷ.

ιζ. Καὶ τὴν ῥάβδον ταύτην τὴν
 σραφεῖσαν εἰς ὄφιν λήψῃ ἐν τῇ χειρί-
 σου, ἐν ἣ ποιήσεις ἐν αὐτῇ τὰ σημεῖα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δι' ἧς σω-
 Φρονίζονται μὲν οἱ ἀμαρτάνοντες, ἀνα-
 παύονται δὲ οἱ τῷ ἀνωφερῇ καὶ δυσπό-
 ρύτον τῆς ἀρετῆς πορεύει ἀνιόντες, διὰ
 τῶν ἀγαθῶν ἐλπίδων τῇ βασιλείᾳ τῆς πί-
 „ σεως ἐπεριδόμενοι. ἔστι γὰρ πίσις ἐλπίσο-
 „ μείων ὑπόστασις.

ιη. Ἐπορεύθη δὲ Μωσῆς, καὶ ἀπέ-
 σρεψε πρὸς Ἰοθάρ τὸν γαμβρὸν αὐ-
 τῆ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύσομαι, καὶ
 ἀποσρέψω πρὸς τὰς ἀδελφάς μου τὰς
 ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὄψομαι, εἰ ἔτι ζῶσι.
 καὶ εἶπεν Ἰοθάρ τῷ Μωϋσῆ, βάδιζε
 ὑγιαίνων. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς
 πολλὰς ἐκεῖνας ἐτελεύτησεν ὁ βασι-
 λεὺς Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Κρύπτει τὸν πνευθερὸν αὐτῆ
 Ἰοθάρ ὁ Μωσῆς τῷ ἀποσολῶ τῷ παρὰ
 Θεῶ, ἵνα μὴ ὑποπλοῦσας ὁ πνευθερὸς ὅτι μι-
 σήσας χωρίζεται, κωλύση τῷ κάθοδον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἄλλος ὁ τελού-
 τήσας πρὶν Φανῆ ὁ Θεὸς Μωϋσῆ, καὶ ἄλ-
 λος ὁ μετὰ ταῦτα· ἀλλὰ περὶ τῆ αὐτῆ
 ἀναλαμβάνει. (1) ὅτι δὲ τῆτό ἐστιν, ἐπά-
 „ γει ὁ Θεὸς, βάδιζε· τεθνήκασιν γὰρ οἱ
 „ ζῆτῆντες τῷ ψυχλῶσιν. [εἰ δὲ ἄλλος τῷ
 „ ἔτος ὁ τελούτῆσας, ἐκ ἂν ἐρρέθη τῆτο
 „ κατιέναι μέλλοντι τῷ Μωσῆ, καὶ περὶ τῷ
 „ ὁδὸν ὄντι.] τῆτο δὲ καὶ τῷ μακαρίῳ Ἰω-
 „ σῆφ τῷ ἀνδρὶ τῆς ἀγίας παρθεῖν Φησὶν
 „ ὁ Ἄγγελος. ἐξ ὧν ἀπάντων δαίκνυται, ὅτι
 „ τύπος ἀκριβῆς ὁ Μωσῆς τῆ Κυρίε.

ιθ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν
 ἐν Μαδιάμ, βάδιζε, ἀπελθε εἰς Αἰ-
 γυπτον· τεθνήκασιν γὰρ πάντες οἱ ζῆ-
 „ τῆντες τὴν ψυχὴν σου. Ἀνάλαβὼν δὲ
 „ Μωϋσῆς τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα
 „ αὐτῆ, ἀνεβίβασεν αὐτὰ ἐπὶ τὰ ὑπο-
 „ ζύγια, καὶ ἐπέσρεψεν εἰς Αἰγυπτον.
 „ ἔλαβε δὲ Μωϋσῆς τὴν ῥάβδον τὴν
 „ ἀπὸ τῆ Θεῶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προεχειρισμένος
 εἰς ἀποσολῶ ὁ θεασέσιος Μωσῆς, ἐκ οὐ-
 „ δυδρομεῖ πρὸς τῆτο τὰ ἐν κόσμῳ μεθεῖς,
 „ μερίζεται δὲ καὶ εἰς Φροντίδα σαρκικῶν,
 „ καὶ τοῖς κατὰ γένος προανακοινεῖται τῷ
 „ ἀποδημίαν. καὶ ἔ πρότερον ἐξέθη τῆς
 „ Μαδιλωαίων, εἰ μὴ τεθνεῶτα λοιπὸν τὸν
 „ τῆς Αἰγυπτίων ἐμάνθανε τύραννον. ἐδε-
 „ δει γὰρ τεθνεῶτα λίαν. ἐπειδὴ δὲ τῶν
 „ ἐπὶ τῆτοις δαιμάτων ἀπήλλακτο, προηγ-
 „ γελκότος αὐτῷ τῆ Θεῶ, τότε δὴ μόλις
 „ ἀναλαβὼν τῷ γυναῖκα καὶ τὰ παιδία,
 „ κάτεσιν εἰς τῷ Αἰγυπτον, ἀποπεραίνων
 „ τὰ προσεταγματῆα. τύπος δ' ἂν εἴη ταυτὶ
 „ τῆς κατὰ νόμον ζωῆς, μεμερισμένης τρό-
 „ πον τινὰ, καὶ ἐπ' ἀμφο βλεπέσης, πρὸς-
 „ τε τὰ θεῖα Φημι καὶ τὰ ἀνθρώπινα. ἔστι
 „ γὰρ Φροντίδος ἐκ ἐλδοῦθρα γεώδης τε καὶ
 „ κοσμικῆς, ἔτε μὲν εἰς ἅπαν ἱερά· καίτοι
 „ τῆς διαγγελικῆς πολιτείας ἐκ ἐχέσης
 „ ὄλως τὸ μερίζεσθαι πρὸς τὰ σαρκὸς, ἦγαν
 „ πρὸς τὰ ἐν κόσμῳ πράγματα, ὀλοτρό-
 „ πως δὲ ὡπερ ἀΦιερέσης τῷ Θεῷ τὰς ὑπὸ
 „ Χριστῷ γεγονότας.

κα. Εἶπε

(1) Περὶ τῆ αὐτῆ ἐπανάληψις. ἀμέλει μετ' αὐτῷ Φησὶν ὁ Θεὸς, βάδιζε, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

κα. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, πορευομένεσθ καὶ ἀποσρέφοντος εἰς Αἴγυπτον, ὅρα πάντα τὰ τέρατα ἃ ἔδωκα ἐν ταῖς χερσί σου, ποιήσεις αὐτὰ ἐναντίον Φαραώ· ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραώ, καὶ ἔμὴ ἔξαποσείλῃ τὸν λαόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Παρατηρητέον, πῶς εἰς ἕκαστος τῶν ἀνισαμμένων βασιλέων ἐΦάμιλλος ἐτύγγχανε τῇ γνώμῃ τῷ πρὸ αὐτῆ, καὶ σχεδὸν τῆ τῷ διαδοχῶ ἐκλήρητο. ἢ πλὴν εἰπὼν ὁ Θεὸς, σκληρυνῶ τὴν τῆ Φαραώ καρδίαν, αὐτὸς προλαβὼν τὴν γνώμῃ ἐδήλωσε τῆ σκληρωομένη ἐν τοῖς ἔξοδ. 3. 19, προλαβῆσαι λόγοις, λέγων ἔτι· ἐγὼ δὲ 20. οἶδα, ὅτι [ε] προήσεται ὑμᾶς Φαραώ βασιλεύς Αἰγύπτου ποροβλήσῃ, εἰ μὴ μετὰ χειρὸς κραταιᾶς. καὶ ἐκλίνας τὴν χεῖρά μου, πατάξω τῆς Αἰγυπτίως ἐν πᾶσι τοῖς θανατοῖσις μου, οἷς ποιήσω ἐν αὐτοῖς. καὶ μετὰ ταῦτα ἔξαποσελεῖ ὑμᾶς.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ χρόνῳ πολλῷ μακροθυμῶν διετελέσειν. εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς προγνώσεως τῆς τιμωρίας ἐπήγει ὁ δεσπότης, ποῦθεν ἂν ἐγνώσθη τῆ Θεῷ τὸ δίκαιον τοῖς ἔχ ὁρῶσι τὸ τῆς γνώσεως τέλος; διὰ τῆτο ἀναμύνει πᾶσαν κακίαν φανεράν γενέσθαι, καὶ τῆμικαῦτα τὴν τιμωρίαν ἐπάγει.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Πῶς νοητέον, ὅτι ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραώ; Ἀπὸ παρανοήσεως ἤρξατο ὁ Θεός· εἶτα ὡς ἠπέδει ὁ Φαραώ, μετρίως αὐτῷ ἐπήγει πληγῆς. ἔτις ἔν, καὶ ἔχ ἑτέρως σκληρυνῶ, τῷ φέιδεσθαι, καὶ Μωσέως ὑπομονῆς, τῆς πληγῆς ἀποσρέφειν. ἔδει γὰρ καὶ Μωσέα παρακαλῆντα, τὸν Φαραώ πείθεσθαι καὶ τὸν Θεὸν ἀκῆσαι Μωσέως, καὶ δεικνύσθαι ὅτι μέγιστός ἐστι Προφήτης ὑπὸ Θεῷ ἀπειθαλμικός. ὁ μάλιστα τὸν Φαραώ σκληρότερον ἐποίησε. οἱ γὰρ ἀπειθεῖς παιδιδόμενοι μὲν, ἀνιδιδόσιν· ἀπαλαττόμενοι δὲ, σκληροὶ μέγιστοι, καὶ τῆς σκληρότητος αἴτιος ὁ ἀνιδός. κακία τοίνυν καὶ σκληρότητι ἐσκληρυνε τὴν καρδίαν Φαραώ ὁ Θεός· ἀλλὰ καὶ τὸ λέγειν τὸν Θεόν, ἀπόλυτον τὸν λαόν μου ἵνα μοι λατρεύσθαι, σκληρόν ἐποίησε τὸν Φαραώ, καὶ ὀργιλώτερον, καὶ πολὺ πλεόν τὸ τῶν πληγῶν μὴ σιωπολαύειν τῆς Ἰσραηλίτας. ἀλλ' ἔτι διὰ τῆτο τὸν Θεὸν ἐχρῶ ἀπὸ μεγίστων ἄρξασθαι πληγῶν, ἵνα μὴ σκληρὸς αὐτὸς νομοθετῆ, κρείττον γὰρ διὰ χρησότητα τῆ Θεῷ, τὸ ἀπειθεῖς δειχθῆναι τῆ Φαραώ, ἢ δι' ἀποτομίαν, ἐλεῆσθαι μὲν τὸν Φαραώ, διαβαλλεσθαι δὲ τὸν Θεόν, ὅτι μὴ ἀπὸ χρησότητος ἤρξατο.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ, ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραώ, πῶς νοητέον; Μάλιστα ῥάδιον ἴν, τὸν Θεὸν μετὰ τὴν πρώτῃ ἀπειθεῖαν πανωλεθρίαν ἐπαγαγεῖν. ἀλλ' ἀφράσθω κεχρημένος μακροθυμία, με-

Α. τρίας αὐτῷ παιδείας ἐπήγαγε. ταῦτα δὲ ἀντίτυπον ἐποίησε τὴν ἐκείνην καρδίαν. οἰόμενος γὰρ μὴ δύνασθαι τὸν Θεὸν μείζονσι χρῆσασθαι τιμωρίας, τῶν μετρίων κατεφρόνει μασίγων. καὶ ὅτι ταῦτ' ἔτις ἔχει, ἢ ἰσορία διδάσκει. πρῶτον μὲν γὰρ τῶν θείων ἐκείνων ἐπακῆσας ῥημάτων, ἔξα- ἔξοδ. 5. 1, 2. ἢ πᾶσαλον τὸν λαόν μου ἵνα μοι λατρεύσων ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὑπολαβὼν ἔφη· τίς ἐστὶ Κύριος, ἔτις εἰσακῆσεται τῆς φωνῆς αὐτῆ; ἔτι οἶδα τὸν Κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐκ ἔξαποσελῶ. ἔπειτα δὲ τῆς ῥάβδος μεταβληθείσης εἰς ὄφιν, φησὶν ἢ θεία Γραφή· καὶ κατίχυσεν ἢ καρδίαν Φαραώ· καὶ ἐκ ἔξοδ. 7. 13, 14. εἰσήκασεν αὐτῶν, κατὰπερ ἐλάλησεν αὐτοῖς Κύριος. καὶ εὐθύς ἐπάγει· εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, βεβάρυνται ἢ καρδία Φαραώ, τῆ μὴ ἔξαποσεῖλαι τὸν λαόν. ἀμφοτέρα δὲ σημαίνει τὸ τῆς γνώμησ ἀνταίρετον, καὶ τὸ κατίχυσεν ἢ καρδίαν Φαραώ, καὶ τὸ βεβάρυνται ἢ καρδίαν Φαραώ. βαρυνέται μὲν γὰρ καρδία ὑπὸ πονηρίας κατῆλομῆ. καὶ τῆτο γὰρ σαφῶς ἡμᾶς διδάσκει ὁ μακάριος Δαβὶδ. ἀννομία μου γὰρ φησὶν ὑπερῆραν τὴν κεφαλῆ μου, ὡσεὶ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ. καὶ ὁ Ζαχαρίας τὴν ἀνομίαν ἐθεάσατο μολίβδου τάλαντον ἐν τῷ σώματι φέρων. ἢ δὲ γε ἀπονοία χρωμῆν καρδία κατίχυσεν λέγεται, ὡς ἀντισαμνῆ τῷ δεσπότη Θεῷ, καὶ νικᾶν αὐτῆ νεανιδουμῆν τὴν δυνάμιν. ἢ γὰρ εὐσεβῆς ὑποτάσσεται κατὰ τὴν προφητικῷ παραίνεσιν τὴν λέγσσαν, ὑποτάγησθι τῷ Κυρίῳ, καὶ ἰκέτοσον αὐτόν. ἢ δὲ γε ἀντίτυπος, καὶ οἰοεὶ λιθίνῃ, σκληρυνεται. ὅθεν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς διὰ τῆ προφήτησ Ἰεζεκιήλ περὶ τῶν Ἰουδαίων ἔφη, καὶ ἐκαπῶσω τὴν καρδίαν τὴν λιθίνῃ ἐξ αὐτῶν. διὰ τοῖ τῆτο καὶ ὁ μακάριος Μωϋσῆς τὴν ἐπινίκιον ἄδων ὠδῶν, περὶ τῆ Φαραώ καὶ τῶν Αἰγυπτίων εἶρηκε, κατέδυσαν εἰς βυθόν ὡσεὶ λίθος· καὶ πάλιν, ἔδυσαν ὡσεὶ μολίβδος ἐν ὕδατι σφοδρῷ. ἐπειδὴ γὰρ ἐβαρυναν ἑαυτῶν τὴν καρδίαν, ἔδυσαν ὡσεὶ μολίβδος· ἐπειδὴ δὲ ἐσκληρυναν, κατέδυσαν εἰς βυθόν ὡσεὶ λίθος. ὅτι δὲ ἢ ἀντιτυπία τῆς καρδίας καὶ σκληρότητος τιμωρίαν ἐπάγει, μάρτυς ὁ θείος Ἀπόστολος, λέγων· ὅτι τὸ χρῆσον τῆ Θεῷ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει· κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου, καὶ ἀμετανόητον καρδίαν σου θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργλῶν αἰ ἡμέρα ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως, καὶ δικαιοκρισίας τῆ Θεῷ. ὅς ἀποδώσει ἕκαστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆ. πρὸς δὲ τῆτοις κακῆνο σκόπει, ὡς εἰ φύσει πονηρὸς ἴν ὁ Φαραώ, ἔκ ἂν αὐτῆ τὴν γνώμῃ ἀνήλλαξε. νῦν δὲ ὁρῶμεν, ὑπὸ μὲν τῆς παιδείας αὐτὸν μαλαττόμενον, ὑπὸ δὲ τῆς μακροθυμίας σκληρωόμενον. παιδιδόμενος γὰρ ὡτιβόλαι τὸν νομοθέτῃ, προσεβῆκαδε περὶ ἐμῆ λέγων· καὶ πάλιν, ὁ Κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός μου ἀσεβῆς. τῆς δὲ τιμωρίας παυμένης, ἐβαρυνέτο καὶ ἐσκληρυνέτο, καὶ τοῖς

τοῖς θεοῖς προσάγμασιν ἀντέλεγε. καὶ τῆς μὲν κνωμίας ἐπικραθείσης ἐν Αἰγύπτῳ, δύσασιν προσέταξε τῷ θεῷ· τῷ θεῷ δὲ Μωϋσέως εἰρηκότος μὴ διώσθαι τὸτο δρᾶσαι διὰ τῆς Αἰγυπτίας· τὰ γὰρ ὑπ' ἐκείνων, Φησί, θεοποιήματα δύσομεν, καὶ καταλύοντες ἡμᾶς ἀποκλέυσουσιν· ἐπέτρεψεν εἰς τὴν ἔρημον ἀπελθεῖν, καὶ τὰς δυσίας ἐπιτελέσαι. ἐπὶ τούτοις, τῷ Προφῆτῃ προσδύξαμεν, καὶ τὴν κνωμίαν ἀποφύωντος φροῦδον, ἐβάρυνε·

Ἐξὸδ. 8. 32. Φησί τὴν καρδίαν αὐτῆ καὶ ἐπὶ τῆς τῆς
 » κειρῆ, καὶ ἐκ ἠθέλησεν ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν. τῆτο καὶ ἐπὶ τῆ λαιμῆ γεγονήται

Ἐξὸδ. 9. 7. τῶν κτιλῶν· καὶ εἶδε, Φησί, Φαραὼ, ὅτι
 » ἐκ ἐτελοῦτησεν ἀπὸ πάντων τῶν κτιλῶν
 » τῶν ἡν Ἰσραὴλ εἶδεν, καὶ ἐβαρύνθη ἡ
 » καρδία Φαραὼ, καὶ ἐκ ἐξαπέσειλε τὸν λαόν. ἐν τούτοις ἅπασιν δάξας τὸ τῆς γνώμης ἀνθάρετον, καὶ διδάξας ὅπως αὐτοῖς ἐπιπέχθη τῶν φλυκταινῶν τὸ πάθος, καὶ ὅτι καὶ τοῖς φαρμακοῖς ἡ νόσος ἐπέσκηψε, καὶ ἐκ ἠδύωντο οἱ φαρμακοὶ ζῆσαι ἐναντίον Μωϋσῆ διὰ τὰ ἔλκη· ἠγαθύνοντο γὰρ καθηλωμένοι, καὶ σφίσειν αὐτοῖς ἐπαμύναται μὴ διώμενοι, ἐπήγαγε· καὶ ἐσκήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ ἐκ εἰσήκασεν αὐτῶν, καθὰ σωεταξεν αὐτοῖς Κύριος. καὶ μετ' ὀλίγα πρὸς αὐτὸν ἔφη τὸν Φαραὼ· ἔνεκεν τῆς διειρηθῆς, ἵνα δάξω καὶ ἐν σοὶ τὴν ἰσχύν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. καὶ αὐτίς μετ' ὀλίγα, καὶ ταῦτα ἔφη. ἰδὼν γὰρ Φησί Φαραὼ, ὅτι πέπαυται ὁ ἕτος, καὶ ἡ χάλασσα, καὶ ἡ φωνή, καὶ προσέειπε Φαραὼ τῷ ἀμαρτάνειν· καὶ ἐβάρυνε τὴν καρδίαν αὐτῆ, καὶ τῶν θεράποντων αὐτῆ. καὶ ἐσκήρυνε ἡ καρδία Φαραὼ· καὶ ἐκ ἐξαπέσειλε τῆς ἡν Ἰσραὴλ, καθὰ περ ἐλάλησε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. τὸ δὲ, καθὰ περ ἐλάλησε, τὴν πρόγνωσιν τῷ θεῷ δηλοῖ, ἀντὶ τῆ, εἶδεν τῆτων ἠγγνόσασιν ὁ τῶν ὅλων θεός, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς προείρηκε. ταῦτα δὲ πάντα διεξήλθον, δάξαι βελομένους, ὡς ἔτε φύσεως ἡ ὁ Φαραὼ πονηρᾶς, ἔτε ὁ δεσπότης θεός σκληρὰν αὐτῆ καὶ ἀντίτυπον τὴν γνώμην ἐργάσατο. ὁ γὰρ νῦν μὲν εἰς τῆτο ῥέπων, νῦν δὲ εἰς ἐκείνο, δάκνυσι τὸ τῆς γνώμης ἀνθάρετον. ἵνα δὲ καὶ ἐκτινος εἰκότος τὸ ἀμφιβαλλόμενον διαλύσω· ὁ ἥλιος τῆ τῆς θέρμης ἐνεργεία τὸν μὲν κηρὸν ὑγραίνει, τὸν δὲ πηλὸν ξηραίνει, καὶ τὸν μὲν μαλάττει, τὸν δὲ σκληρῶει. ὡπερ τοίνυν ἔτος τῆ ἐνεργεία τῆ μιᾶ τὰ ἐναντία ποιεῖ, ἔτω τῆ τῷ θεῷ τῶν ὅλων μακροθυμία, οἱ μὲν ἀφέλειαν, οἱ δὲ βλάβην καρπύνονται· καὶ οἱ μὲν μαλάττονται, οἱ δὲ σκληρῶνται. τῆτο καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀποφύωντος δεδήλωκεν· εἰς κρίμα γὰρ Φησιν ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τῆτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γίνωνται. τῆτο δὲ ἐ τῷ δεσπότης δηλοῖ τὸν σκοπὸν· ἡδὲ γὰρ τῆτα χάριν ἐλήλυθεν, ἵνα τυφλὸς ἀποφύων

A τῆς βλέποντας· ἀλλὰ τὸ γενησόμενον δεδήλωκεν. αὐτὸς μὲν γὰρ βλεταί πάντας ἀνθρώπους σωθῆσαι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀνθάρετον ἔχει τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις, οἱ μὲν πεπισθυκότες σωτηρίας ἀπήλαυσαν, οἱ δὲ ἀπιστήσαντες πρόξενοι ἑαυτοῖς τῆς γενήνης γενήνωται. ἔτος ὁ Ἰσθας βλέπων· Ἀπόστολος γὰρ ἡ ἕτερον ἐτυφλώθη. ὁ δὲ θεσπίσιος Παῦλος τυφλὸς ὦν πρότερον, ἀνέβλεψεν ἕτερον. ἔτω διὰ τῆς τῷ σωτήρος ἐπιφανείας ἐτυφλώθησαν μὲν τῶν Ἰσθαίων οἱ πλείοι, ἀνέβλεψαν δὲ τὰ ἔδνη. ἐ μὲν ἐπειδήτινες ἐμελλον ἀπιστήσαν, ἐχρῆν μὴ γενέσθαι τὴν κατὰ σάρκα τῷ σωτήρος ἡμῶν οἰκονομίαν. τῆτο γὰρ ἀπεσέρει τὴν οἰκονομίαν τῆς σωτηρίας. ἔτω καὶ ὁ θεῖος ἔφη Συμεών· ἰδὲ ἔτος κείται εἰς πῶσιν καὶ ἀνάσασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημείον ἀντιλεγόμενον. κακῆνο μῆτοι εἶδεναι χρῆ, ὡς τὸν παρόντα βίον ὁ τῶν ὅλων θεός σάδιον τοῖς ἀνθρώποις ἀπέφλωκεν, ἵνα ἐν τῆτω ἀγωνίζόμενοι, δηλώσωσι τὸν οἰκείον σκοπὸν· ἐν δὲ γε τῷ μέλλοντι τὴν δικαίαν ποιέμενος κρίσιν, τῆς μὲν ὡς νικηφόρος ἀγωνισίας σεφανώσῃ, τῆς δὲ κολάσῃ, ὡς τῆς κακίας ἐργάτας γεννημῆς. ἐπειδὴ δὲ ἐκ ἅπαντες τῷ μέλλοντι πισθῶσι βίω, μάλα σοφῶς ὁ τῶν ὅλων θεός καὶ κολάζει τινὰς ἐν τῷ δε τῷ βίω πονηρία σιωεσηκότας, καὶ αὐ πάλιν ἄλλης ἀνακηρύττει ὀσεβείας πεφροντικότητας ὡς μάλις. τῆτα χάριν ὁ θεός Ἀπόστολος τινὰς μὲν σκόδη ὀργῆς, τινὰς δὲ σκόδη ἐλέες ὠνόμασεν. ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης μὲν, δηλὸς γίνεται κολάζων ἐδίδικως ὁ δεσπότης θεός· διὰ δὲ τῆτων, ἐπιμελείας παντοδαπῆς ἀξιών καὶ προμηθείας τῆς τῆς ἀρετῆς ἀθλητάς. ἰδοὶ δ' ἀντις καὶ τῶν σωμάτων τῆς ἰατρῆς τομῆς καὶ καυτήσιν χρωμῆς, καὶ τῆς κεκρυμμένης χυμῆς καὶ χαλεπῶ τὴν νόσον ἐργάζομενης, ἀναμοχλοῦντας καὶ ἐξαγοντας, καὶ τὰ λανθάνοντα πάθη δηλα ποιῶντας. ἔτω καὶ ὁ τῶν ὅλων θεός τῶν λογισμῶν τὴν πονηρίαν ταῖς παιδείαις γυμνοῖ. τῆτο γὰρ καὶ ἐν τῷ Δούτερονομῶ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ ἔφη. καὶ μνηθῆση πάσαν τὴν ὁδὸν, ἡ ἡγαγέσε Κύριος ὁ θεός σε τεσαρακοσὸν ἔτος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅπως κακώσῃ σε καὶ πειρασῃ σε, καὶ διαγνωθῆ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, εἰ φυλάξῃ τὰς ἐπιτολὰς αὐτῆ. ἡ ἔ. καὶ ἐκάκωσέ σε, καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε, καὶ τὰ ἐξῆς. καθὰ περ δὲ πάλιν οἱ ἱατροὶ τῆς ἀνηκέως διακειμῆς, πολλῶν παρόντων, τέμνυσιν· ἐκ ἐκείνοις τοσῶτον ἐπικερῶντες· ἴσασιν γὰρ αὐτῶν τὴν νόσον ἀνίατον· ἀλλὰ τῆς φοιτητάς τὸν τῆς ἰατρείας διδάσκοντες τρόπον· ἔτω καὶ τὸν Φαραὼ ὠμοτάτη καὶ θηριώδει χρησάμενον γνώμη ταῖς παντοδαπαῖς τιμωρίαις ὑπέβαλεν ὁ θεός. πάντας ὡς ἐπίπαν διδάσκων ἀνθρώπους, ὡς αὐτὸς ἰθῶει τὴν κρίσιν· καὶ τοῖς μὲν

Ἐξὸδ. 8. 32.

Ἐξὸδ. 9. 7.

Ἐξὸδ. 9. 12, 16, 34, 35.

1. Τιμ. 2. 4.

Λεκ. 2. 34.

Ρωμ. 9. 22, 23.

Δούτ. 8. 2, 3.

Ἰωάν. 9. 39.

ἀδικημένοις ἐπαμύνοι δικαίως, κολάζει δὲ τὰς ἀδικούντας ἐν δίκῃ. τὸτο γὰρ καὶ πρὸς αὐτὸν ἔφη τὸν Φαραῶ, ἕνεκεν τῆς διειρηθῆς, ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν ἰσχύμ, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ὅτι δὲ ἐπὶ παντός διέδραμε τῶν πεπραγμένων ἢ μνήμη, μαρτυρεῖ μὲν ἢ Ραάβ ἢ πόρνη, λέγεται τοῖς κατασκόποις, ὅτι ὁ φόβος ὑμῶν καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν ἐπέπεσον ἐφ' ἡμᾶς. ἠκίστα μὲν γὰρ ὅπως κατεξήρανε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸ προσώπου ὑμῶν. μαρτυρεῖσι δὲ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πόρρωθεν τὴν κιβωτὸν θεασάμενοι, καὶ βοήσαντες, ἕα ἡμῖν ἀλλόφυλοι· ἔτος ὁ Θεὸς ὁ πατῆρ ἡμῶν τὴν Αἴγυπτον.

Ἐξὸδ. 9. 16. ἕνεκεν τῆς διειρηθῆς, ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν ἰσχύμ, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ὅτι δὲ ἐπὶ παντός διέδραμε τῶν πεπραγμένων ἢ μνήμη, μαρτυρεῖ μὲν ἢ Ραάβ ἢ πόρνη, λέγεται τοῖς κατασκόποις, ὅτι ὁ φόβος ὑμῶν καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν ἐπέπεσον ἐφ' ἡμᾶς. ἠκίστα μὲν γὰρ ὅπως κατεξήρανε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸ προσώπου ὑμῶν. μαρτυρεῖσι δὲ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πόρρωθεν τὴν κιβωτὸν θεασάμενοι, καὶ βοήσαντες, ἕα ἡμῖν ἀλλόφυλοι· ἔτος ὁ Θεὸς ὁ πατῆρ ἡμῶν τὴν Αἴγυπτον.

Ἰηρ. 2. 9, 10. ἕα ἡμῖν ἀλλόφυλοι· ἔτος ὁ Θεὸς ὁ πατῆρ ἡμῶν τὴν Αἴγυπτον.

1. Βασ. 4. 8. ἕα ἡμῖν ἀλλόφυλοι· ἔτος ὁ Θεὸς ὁ πατῆρ ἡμῶν τὴν Αἴγυπτον.

Ἐξὸδ. 12. 38. ἐπιμικτός γάρ φησι λαὸς πολὺς τῶν Αἰγυπτίων σινεξήλθεν αὐτοῖς· ἀπορρήτοτερον δὲ καὶ βαδύτερον τάχα, καὶ ἐπὶ τῷ ὄφελος γενέσθαι αὐτῷ τῷ Φαραῶ, ἕκτι ἐτι ἀποκρύπτοντι τὸν ἰόν, ἕδὲ τὴν ἔξιν σινέχοντι. ἀλλ' ἔλκοντι καὶ εἰς τὸ μφανὲς ἄγοντι αὐτὸν, καὶ τάχα διὰ τῆς πράττειν ἐκλύοντι, ἵνα πάντα τὰ τῆς ἐνυπαρχείας κακίας ἐκβράσματα ἐπιτελέσας, ἄτονον ὑσερον ἔχη τὸ τῶν κακῶν οἰσικόν δαῖδρον, καὶ τάχα ξηραίνονταν ἐπὶ τέλει, ὅτε καταποντῆται. ἕκτι ὡς οἰηθεῖν ἄντις ἐπὶ τῷ πάντελῶς ἀπολέσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἀπο-

βαλόντα τὰ ἀμαρτήματα καὶ φιλῶν, καὶ τάχα ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τοσούτου πολέμου τῆς ψυχῆς εἰς ἄδαν καταβῶν. ἀλλ' εἰκὸς δυσπαθῶς ἔξιν τὰς ἀτόξομίας, βίαιον ὑπολαμβάνοντας εἶναι, τὸ λεγόμενον, ὡς ἄρα συμφέρον γεγονέναι τῷ Φαραῶ τὸ ἐσκληρωθῆαι αὐτῆ τὴν καρδίαν, καὶ ὑπὲρ αὐτῆ πάντα τὰ ἀναγεγραμμένα γεγονέναι, μέχρι καὶ τῆς καταποντώσεως. ὅρα δὲ εἰ διώμεθα ἐντεῦθεν τὸ δυσπαθῆς περιελόντες, παιδῶ ἐνεργάσασθαι τῆ περι τῶν εἰρημαίων, πολλὰ αἱ μάστιγες, φησὶ ἡμεῖς. ὁ δὲ υἱὸς αὐτῆ τῆς διδάσκει, ὅτι μασιγοὶ ὁ Θεὸς πάντα ἡμῶν ὄν παραδέχεται. ἐτι δὲ αὐτὸς ὁ Δαβὶδ ἀπαγγέλλει προφητῶν τὴν περὶ Χριστοῦ, καὶ τῶν εἰς αὐτὸν πισθύντων, φησὶν· εἰάν ἐγκαταλείπωσιν υἱοὶ αὐτῆ τὸν νόμον μου, καὶ τοῖς κρίμασί μου μὴ πορεύσιν, ἐάν τὰ δικαίωματά μου βεβηλώσιν, ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐν μασιγῇ τὰς ἀδικίας αὐτῶν· τὸ δὲ ἔλεός μου ἔμὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτῶν. ἕκτι χάρις Θεῶ ἐστὶ τὸ ἄνομον ἐπισκεφθῆναι ῥάβδῳ, καὶ τὸν ἀμαρτωλὸν μασιγῇ. καὶ ὅσον ἔμὴ μασιγῆται ὁ ἀμαρτάνων, παιδῶσιν καὶ διορθῶσιν ἕδέπω ὑπάγεται. καὶ μετ' ὀλίγου. Παρατηρητέον δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς προφητικαῖς ἀπειλαῖς ἐπὶ τοῖς πολλοῖς ὅτι ἐπιλέγεται τὸ, γνώσονταί ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. καὶ ἀπειλεῖ ἔμὴ Ἰσραηλίταις, ἀλλὰ καὶ Αἰγυπτίοις, καὶ Ἀσσυρίοις, καὶ ἑτέροις ἐχθροῖς τῆ λαῶ. τὸτο δὲ τὸ ἐπὶ τέλει πολλῶν νομιζομένων ἀπειλῶν καὶ ἐν τῇ Ἐξόδῳ ἀναγεγραπται. καὶ μετ' ἕτερα. Ἡμεῖς δὲ πολλοὶ πειθόμενοι, καὶ πόνον καὶ κόλασιν τὰ προσαγόμενα ἀπὸ τῆ Θεῶ νομιζομὲν γίνεσθαι ἕδέποτε κατὰ τῶν πασχόντων, ἀλλ' αἰεὶ ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ μετ' ἕτερα. Οὐ θαυμαστὸν ἔν εἰ καὶ τὰ περὶ τὸν Φαραῶ τὸν σκληρωόμενον, καὶ ἐπὶ τέλει τοιαύταις κολάσει περιβαλλόμενον ἀπὸ ἀγαθότητος οικονομῆται Θεῶ.

Ἐξὸδ. 12. 38. ἐπιμικτός γάρ φησι λαὸς πολὺς τῶν Αἰγυπτίων σινεξήλθεν αὐτοῖς· ἀπορρήτοτερον δὲ καὶ βαδύτερον τάχα, καὶ ἐπὶ τῷ ὄφελος γενέσθαι αὐτῷ τῷ Φαραῶ, ἕκτι ἐτι ἀποκρύπτοντι τὸν ἰόν, ἕδὲ τὴν ἔξιν σινέχοντι. ἀλλ' ἔλκοντι καὶ εἰς τὸ μφανὲς ἄγοντι αὐτὸν, καὶ τάχα διὰ τῆς πράττειν ἐκλύοντι, ἵνα πάντα τὰ τῆς ἐνυπαρχείας κακίας ἐκβράσματα ἐπιτελέσας, ἄτονον ὑσερον ἔχη τὸ τῶν κακῶν οἰσικόν δαῖδρον, καὶ τάχα ξηραίνονταν ἐπὶ τέλει, ὅτε καταποντῆται. ἕκτι ὡς οἰηθεῖν ἄντις ἐπὶ τῷ πάντελῶς ἀπολέσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἀπο-

Ἐλεγε δέ τις τῶν κατ' ἡμᾶς, ἀπὸ τῆς σιωπῆς τὸ ζήτημα παραμυθόμενος, ὅτι πολλακίς οἱ χρησοὶ κυριοὶ μακροθυμῆντες ἐπὶ τῆς ἀμαρτανόντας τῶν οἰκετῶν, λέγουσιν αἰώθασιν τὸ, ἐγώ σε ἀπόλεσα, καὶ, ἐγώ σε πονηρὸν ἐποίησα, μετὰ τῆ ἡθῆς ἐμφαίνοντες ὅτι ἡ χρηστότης αὐτῶν καὶ μακροθυμία πρόφασιν δοκῆ γεγονέναι τῆς ἐπὶ πλείον πονηρίας. ὡπερ ἔν τῶν λεγομένων, διωταί τις λέγειν συκοφαντῶν, ὅτι ὡμολόγησιν ὁ δεσπότης πονηρὸν πεποιηκέναι τὸν οἰκέτῳ· ἔτω τὰ ὑπὸ τῆς ἀγαθότητος τῆ Θεῶ πρόφασιν γενόμενα τῆς σκληρότητος τῆ Φαραῶ, ἐσκληρωκέναι ἀναγεγραπται τὴν καρδίαν Φαραῶ, παραμυθῆται δὲ ἔτος ἐξ ἀποσολικῶν ῥητῶν ὁ νενοήκεν· ἢ τῆ πλῆτῃ τῆς χρηστότητος αὐτῆ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακρο-

» μακροθυμίας καταφρονείς, ἀγνοῶν ὅτι
 » τὸ χρηστὸν τῷ Θεῷ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει;
 » διὰ δὲ τὴν σκληρότητα σου, καὶ ἀμετανόη-
 » τον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὄργην ἐν
 » ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως, καὶ δι-
 » καιοσύνης τῷ Θεῷ. ὅς ἀποδώσει ἐκάσῳ
 » κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. ὁ αὐτὸς γὰρ Ἀπό-
 » σόλος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ Φησὶν·
 Ῥωμ. 9. 22. εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἀνδείξασθαι τὴν ὄργην,
 » καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτῶν, ἵνεκεν
 » ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκόβῃ ὀργῆς κατηρ-
 » τισμείᾳ εἰς ἀπώλειαν· ὡς τῆς μακροθυ-
 » μίας αὐτῆς σὺλοχίας τὰ σκόβη τῆς ὀρ-
 » γῆς, καὶ οἰονεὶ γεννητικίας. εἰ γὰρ παρὰ
 τὸ μακροθυμεῖν αὐτὸν ἐκολάζοντα τῆς
 ἀμαρτάνουτας, ἀλλ' ἐλεῶντα, ἐπλεόνασε
 τῇ χύσει, αὐτὸς πῶς ἵνεγκε τῇ ἑαυτῆ
 μακροθυμίᾳ τὰ σκόβη τῆς ὀργῆς, καὶ ἴν
 ἔτως εἶπω, αὐτὸς τὰ πάντα πεποίηκε
 σκόβη ὀργῆς, καὶ κατὰ τῆτο αὐτὸς ἐσκλη-
 ῤωε τὴν καρδίαν αὐτῶν. ὅτε γὰρ ση-
 μείων τοσούτων καὶ τερατίων γενομένων, ἐ
 κείνεται ὁ Φαραὼ, ἀλλὰ μετὰ τῆλικαῦτα
 ἀνδρίζεται, πῶς ἐ σκληρότερος καὶ ἀπι-
 σότερος ἐλέγχεται; τῆς σκληρότητος καὶ
 ἀπιστίας δοκίμης ἐκ τῶν τερατίων διωα-
 μείης γεγονέναι. ὁμοιον δὲ καὶ τὸ ἐν τῷ
 Ἰωάν. 9. 39. Εὐαγγελίῳ· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον
 » τῆτον ἤλθον. ἐ γὰρ προέβητο ὁ Σωτὴρ
 εἰς κρίμα ἐλθῆν, ἀλλ' ἠκολούθησε τῷ ἐλη-
 λυθῆναι αὐτὸν, τὸ εἰς κρίμα αὐτὸν ἐληλυ-
 θῆναι τῶν μετὰ τὰ τεράσια ἐ πεπισθόκω-
 των αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ εἰς πῶσιν ἐλήλυθε.

κβ. Σὺ δὲ ἐρεῖς τῷ Φαραὼ, τὰ
 δε λέγει Κύριος· ἦός πρωτότοκός μου
 Ἰσραήλ.

ΛΔΗΛΟΥ. Πρωτότοκος ἐκλήθη, ὡς
 ἔχων νῦν ὄρωντα Θεόν.

κγ. Εἶπα δέ σοι, ἐξαπόσειλον τὸν
 λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ· σὺ δὲ
 ἐκ ἐβέλεξ ἐξαποσεῖλαι αὐτὸν, ὅρα
 ἔν, ἐγὼ ἀποκτενῶ τὸν ἕόν σου τὸν
 πρωτότοκον.

* * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Λεκτέον ἐν τοῖς
 Φάσκουσι δικαίαι εἶναι ταῦτα Θεῷ, καὶ
 ὑπολαμβάνουσι κατὰ τὸ πρόχειρον τῆς
 λέξεως ἐσκληρώθαι τὴν καρδίαν Φαραὼ
 βασιλέως, ἵνα μὴ ἐξαποσεῖλη τὸν λαόν
 αὐτῶν, πῶς δίκαιος ὁ σκληρώσας τὴν καρ-
 δίαν, καὶ ἀπειλῶν εἰ μὴ ἀπολύσει, ἀποκ-
 τεῖναι τὸν πρωτότοκον αὐτῶν ἕόν; θλιβό-
 μνοι γὰρ πονηρὸν αὐτὸν ὁμολογήσουσι.
 εἶτα πάλιν ἀπὸ ἐτέρων ἀνατραπήσονται,
 καὶ ἀναχθῆσονται εἰς τὸ μὴ τῇ προχείρῳ
 λέξει δελοῦναι, ἐ δυναμείῃ κατ' αὐτῶν
 σῶσαι τὸ δίκαιον τῶν δημιουργῶν. ἀπαξ δὲ
 ἐὰν νῦν ἀναγκασθῶσι βεβιασμένως ταῦτα
 ἐξετάζαν, ἀναβήσονται ἐπὶ τὸ μηκέτι
 κατηγορεῖν τῶν δημιουργῶν, ἀλλὰ Φάσκου
 αὐτὸν ἀγαθὸν εἶναι. πυθέον ἐν τῶν οἰο-
 μείων νενοηκέναι τὸ, ἐσκληρώσε Κύριος ὁ

Α, Θεὸς τὴν καρδίαν Φαραὼ, πότερον ἀλη-
 θῶς πισθῶσι λέγεσθαι ταῦτα ὑπὸ τῷ
 Θεῷ, διὰ Μωυσέως ἐνδρασιῶντος, ἢ ψυ-
 δῶς; εἰ μὲν γὰρ ψυδῶς, ἔτε δίκαιος ἐτι
 κατ' αὐτῶν ὁ Θεός, ἔτε ἀληθῆς, καὶ
 ὅσον ἐπὶ τέτοις, ἐδὲ Θεός· εἰ δὲ ἀλη-
 θῶς, κατανόειτ' ὅτι, εἰ μὴ ὡς αὐτεξέ-
 » σιον αἰτιᾶται λέγων, εἰ δὲ μὴ βέβαια ἐξα-
 » ποσεῖλαι αὐτὸν. καὶ ἀλλαχθ' εἰς τίνος
 » ἐ βέβαια ἐντραπήσῃ με; δυσωπητικῶς λέ-
 Β γεται πρὸς τὸν Φαραὼ ἐκ ἐντροπέμοιου,
 ἐ παρὰ τὸ μὴ διώκεσθαι, ἀλλὰ παρὰ τὸ
 μὴ βέβαιον εἶναι.

κδ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐν τῷ
 καταλύματι συνήνησεν αὐτῷ Ἄγγε-
 λος· καὶ ἐξήτει ἀποκτεῖναι αὐτὸν.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τὸ μὲν μήκος αἰσχρώ-
 μη, ὅσον τὸ γράμμα ἀφίεται, τὸν δὲ
 τύπον ἐκ ἵνεγκε καὶ παρὰ σὲ ἐρωτώ-
 μαι. ὅμως ἐπαίδῃ καὶ γονεῖς προσεπα-
 γάλλοντα τοῖς τῶν παίδων γυμνάσμασιν,
 εἰ καὶ ψιλὰ εἴη ἀθύροματά, σιωτόμως
 ἐρω. ὁ Ἄγγελος ὑπαντήσας Μωσῆ κατα-
 βαίνοντι εἰς Αἴγυπτον, καὶ βεβηθῆς ἀνε-
 λῆν αὐτὸν, ἐ τὸν Φόνον ἐκδικῶν ὃν πά-
 λαζ ζηλώσας εἰργάσατο, τὴν μάχαιραν
 κατ' αὐτῶν ἀνετείνατο, ἀλλὰ τῶ νομῆ πα-
 ράβασιν ἐγκαλῶν αὐτῷ, ὃν πληρῶν ἐπο-
 ρόβετο. νομοθέτης γὰρ παρὰ Θεῷ προ-
 χειριδῆς, καὶ φυλάσσαν τὸν νόμον ἀκρι-
 βῶς ὀφείλων, αὐτὸς ἐκ προοιμίων τῆτον
 παρέβαινε, τῆς ἡδὲ ἀκροβύσεως εἰς Αἴγυ-
 πτον ἐπαγόμενος, καὶ κείνῳ τὴν εἰτολίῳ
 καταργῶν, ἥτις μόνῃ Ἑβραῖος καὶ ἀλλο-
 Φύλης διέκρινεν. ἐπεί δὲ Σεπφώρα ψῆ-
 Φον λαβῆσα, τὸν ἕόν περιέτεμεν, ἐν συ-
 ναιδῆσει γενομένη τῶ πλάσματος, καὶ
 πρὸς τῆς πόδας τῷ Ἄγγελῳ προσέπεσεν,
 δούδῃς αὐτὸς ἀνεχώρησεν, ἐκείνῳ δαίξας
 αἰτίον τῆς τῷ Θεῷ ἀγανακλήσεως, ὃ ἡ πῆ-
 σις τῆς γυναικὸς ἐσοχάσατο. καὶ γὰρ
 Φιλῆ ἐν ἀνάγκῃ τὰ γυναικῶν ἀσθενέστεροις
 τῶν ἀνδρῶν κεχρησθῆναι μηχανήμασι, καὶ
 τῆς πρὸς Θεὸν καταφυγῆς γυνισιώτερον
 ἀπλεδῆται.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐνταῦθα ἐπισηθεῖ ὁ Ἰσ-
 δαῖος, καὶ Φησι, περιέτεμε γυνὴ τὸν ἕόν,
 καὶ ἐκ ἀνηρέθη Μωσῆς. τοσούτον ἰσχύει
 Ζ περιτομῆ. εἰ ἡ περιτομῆ τῷ ἐνὸς παιδὸς
 ἰσχυσε σῶσαι τὸν πατέρα, ὡ Ἰσδαῖε, ἡ τῷ
 δούτέρῳ ἀκροβυσία, πῶς ἐδὲν ἐβλαψεν;
 εἰ ἡ περιτομῆ ἢ ἡ πρόστατῆσα τῷ παιδὸς,
 ὁ Μωσῆς τῆτο μαθῶν, ἐκ ἐν ἐν τῇ ἐρη-
 μῷ ὅλης τῆς γεννηθείσας παιδῶν, Ἄγγε-
 λῳ προηγεμένῳ, ἐτόλμησεν ἀφῆσαι ἀπε-
 ριμίτης, πείραν λαβῶν ἐξ ὧν αὐτὸς
 ἐπαθῆν. ἀλλ' ἐδὲ Μωσῆς ὑπεβέβητο πε-
 ριτεμεῖν, ἀλλ' ἡ μήτηρ ἐσοχάσατο. κά-
 Η τοι εἰ ἀποκτεῖναι ἠθέλησεν ὁ Ἄγγελος,
 προέφθανε πάντως ἡ χεὶρ τῷ Ἄγγελῳ
 εἰς ἀνάρεσιν· ἀλλ' ἐκ ἠθέλε Φονεῦσαι,
 ἀλλὰ τὴν γυναικῶν ἀποσρέψαι. πῶς γὰρ
 τὸν λαὸν μέλων ἐξαγαγεῖν ἐξ Αἴγυπτος,
 αὐτὸς

αὐτὸς τὴν γυναικα καὶ τὰς παῖδας εἰσέ-
 φερει; ὅτι δὲ ἔτε ἡ γυνὴ αὐτῆ μετ' αὐτῆ
 εἰσῆλθεν, ἔτε οἱ παῖδες πάλιν, αὐτὸς
 μαρτυρεῖ. ἔπεμψε γὰρ πρὸς τὸν πατέρα
 αὐτῆς, ὡς σιωπῆς τὴν αἰτίαν, καὶ παρα-
 φυλαξάμενος εἰσνευχεῖν τὴν γυναικα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Εὐσέβιος λέγει, δια-
 τῆτο ἐζητεῖ ὁ Ἄγγελος ἀνελεῖν αὐτὸν, δια-
 τὸ ἐπιφέρεισθαι αὐτῷ καταβαίνοντι εἰς Αἴ-
 γυπτον τὴν γυναικα καὶ τὰ παῖδια, ὡς
 ἀπισθῆντι ἐξελεῖν ἐξ Αἰγύπτου. ἀπειλη-
 θεὶς δὲ ἔκ' ἐτι εἰσῆγαγεν, ἀλλ' ἔπεμψε
 πρὸς τὸν πατέρα. ὅτι δὲ ἔ' δια τὸ ἀπε-
 ριτμήτας ἄναγ τὰς ὑβὲς ἠγανακτήθη ὁ
 Μωϋσῆς, σημαίνει τὸ ἐν τῇ ἐρήμῳ πάν-
 τας τὰς γεννηθείσας παῖδας ἀπεριτμή-
 τας εἶσθαι. μὴ ἔν' μαγαλοφρονεῖτωσαν
 οἱ Ἰσραῖοι ἐπὶ τῇ περιτομῇ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Οὐχ ὁρῶ πῶς ὁ Ἄγγελος
 ἀνελεῖν ἐβόλετο τὸν Μωσῆα, ἢ κατὰ τὰς
 ἄλλας ἐρμηνεύσας, (1) ὁ Κύριος, προει-
 δὼς ὅσα δι' αὐτῆ ποιήσει θαύματα κατ'
 Αἴγυπτον, καὶ κατὰ τὴν ἔρημον πᾶσαν
 πλὴν εἰ μήτις, ὅπερ ἀληθεῖς ἐσιν εἴποι
 ὅτι ὁ μὲν Μωσῆς νόμισε τὸν Θεὸν ὠρ-
 γιάσαι αὐτῷ, ἐπειδὴ τὸν λαὸν ἀμελητὶ
 προσαχθεὶς ἀναγαγεῖν, καὶ γυναικα καὶ
 τέκνα ἀπέφερετο εἰς Αἴγυπτον. διὸ δὴ
 καὶ ἀπέπεμψε αὐτῆ τὰ φίλτατα πρὸς
 τὸν πατέρα. ἢ δὲ Σεπφώρα, ἐπειδὴ τὰ
 παῖδια Μωϋσῆως ἀπερίτμητα ἴδῃ, ὡήθη
 τὸν Θεὸν αὐτῷ διὰ τῆτο ὀργισθῆναι. ἐβε-
 ββαίωσε δὲ αὐτῷ τὴν ὑπόψιν, τὸ τὸν
 Ἄγγελον ἀκῆσαντα, ὅτι ἔση τὸ αἷμα τῆς
 περιτομῆς τῆ παιδὸς τῆ περιτμηθείσας,
 ἀναχωρήσας. ἐγὼ δὲ, εἰ τῆτο ἴδῃ ἀληθεῖς,
 λέγω δὴ ὅπερ ὑπετόπασεν ἡ γυνὴ, ἀπορῶ
 τί δὴ ποτε ὁ Ἄγγελος ἀνεχώρησε, μὴ καὶ
 τῆ ἑτέρας παιδὸς περιτμηθείσας; διατὶ δὲ
 Μωϋσῆς, εἰ διὰ τὸ ἀπερίτμητα εἶναι τὰ
 παῖδια περὶ τὸ ζῆν ἐκινδύωσε, τὰς ἐν τῇ
 ἐρήμῳ τεχθείσας ἀπεριτμήτας κατέλι-
 πεν; ὡσεὶ εἰ καὶ ἡ Σεπφώρα, διὰ τὸ ἀπε-
 ρίτμητα αὐτῶν μεμενηκῆσαι τὰ παῖδια,
 ὡήθη τὸν Θεὸν αὐτοῖς ὠργιάσαι καὶ ὁ
 Μωϋσῆς ἐπειδὴ τὴν γυναικα ἔχων καὶ τὰ
 παῖδια κάτεισιν εἰς Αἴγυπτον, καὶ διὰ τῆ-
 το ἀπέπεμψε τὴν γυναικα. ἀλλὰ φανε-
 ρὸν, ὅτι τὸν Μωσῆα δεδοικότα τὸν Φαραῶ,
 ὡς καὶ ἀντιπεῖν τῷ Θεῷ πέμποντι αὐτὸν
 τὸ τελευτάϊον δὲ ἤξαντα φοβεῖ ὁ Ἄγγε-
 λος, ὡς καὶ αὐτίκα ἀναρῆσων, ἵνα ἔχων
 εἰ νῦν τὸν ἀπὸ τῆς ἀοράτε δυνάμεως κίν-
 διων, κραταιότερω φόβῳ καὶ μείζονι τὸν
 ἀπὸ τῆ Φαραῶ φόβον ἐξώσηται. ἔ' θαυ-
 μασὸν δὲ, εἰ ταύτῳ μὲν τὴν αἰτίαν εἰσώ-
 πησεν ὁ Ἄγγελος, τῆ δὴθ' ἐν ἀνελεῖν ἐδέ-
 λαν τὸν Προφῆτῳ, πρόφασιν δὲ τῆς
 ἀναχωρήσεως εἰληφε τὸ ῥῆμα τῆς Σεπ-
 φώρας. τοῖστων γάρτοι καὶ τῷ Βαλαάμ
 Ἄγγελος ποιεῖ. τὸ μὲν πρῶτον, κωλύων

Α αὐτὸν ἀπελεῖν καλέμενον ὑπὸ τῆ Βα-
 λαάκ· ὡς δὲ ἐπέμεινεν ἐπαγγόμενος ἐξορ-
 μῆσαι, τῆτο μὲν συγχωρήσας, κατὰ δὲ
 τὴν ὁδὸν φοβῶν αὐτὸν, ξίφος ἀμφηκε
 ἔδειξε εἰς ἀναίρεσιν τῆ μαίτεως· ἔχ' ἵνα
 ἀνέλη, ἀλλ' ἵνα φοβῆσθαι, καὶ τῶν τῆ Βα-
 λαάκ τιμῶν καταφρονῆσαι παρασκῶδῶσαι,
 καὶ τὸ δοκεῖν τῷ Θεῷ προτιμῆσαι, καὶ
 τῆτο μὲν οἰκονομῆ, φησὶ δὲ τῷ Βαλαάμ,
 ὅτι εἰ μὴ ἐξέκλινεν ἡ ὄνος, σὲ μὲν ἂν ἐξε-
Β κέντησα, τὴν δὲ ὄνον περιεποιησάμην.
 ὡπερ τοίνυν ἀταῦθα τῆς ὄνης τὴν ἐκκλη-
 σιν, πρόφασιν εἶρηκε τῆ μηκέτι ἀνηρη-
 κῆσαι δοκεῖν, τὸ δὲ ἀληθεῖς ἀπειλή ἴδῃ τὸ
 γινόμενον καὶ κατάπληξις, δι' ἣν αἰτίαν
 εἶρηκαμεν· ἔτω καὶ τὸν Μωσῆα παραγε-
 γονῶς ὁ Κύριος φοβῆσθαι, ὡς ἱκανῶς εἶχεν
 αὐτῷ τὰ τῆς οἰκονομίας, τῆς ἀναχωρή-
 σεως εἰληφε πρόφασιν, τὴν Φωνὴν τῆς
 Σεπφώρας, ἀπίσσης, ἔση τὸ αἷμα τῆς
Γ περιτομῆς τῆ παιδὸς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἐβλήθη ὁ
 Ἄγγελος ἀνελεῖν τὸν Μωϋσῆα; Ἡ γυνὴ
 μὲν ἐτόπασε διὰ τὸ θάτερον τῶν παιδῶν
 μὴ περιτμηθῆναι κατὰ τὸν τῶν Ἑβραίων
 νόμον. παραυτίκα ἔν' αὐτῷ τὴν περιτο-
 μῆν προσενηνοχε. τινὲς δὲ φασιν, ἐπειδὴ
 πεμφθεὶς ἐπ' ἐλθούσῃ τῶν ὀμοφύλων,
 κοινωνὸν εἶχε τῆς ὁδῆ τὴν ὀμοζυγον. ἔς
 ἐχρῆν σιωπεῖν, ὅτι πρὸς τὸ πείσαι τὸν
 κηδεστῆ, ὡς ἔ' καταφρονῆσαι τῆς γυναι-
 κὸς, ἐδὲ ἑτέραν αὐτῆς προτιμῆσαι, λαβεῖν
 αὐτῷ ἰσχυρὰ ἀλλ' ἔ' καταφρονητι-
 κῶς διακονῶν τῷ θείῳ προσάγματι. αὐτί-
 κα γὰρ λαβὼν τὴν ἀφορμὴν τῆ Ἄγγελας,
 τὴν γυναικα πρὸς τὰς οἰκείας ἀναρῆσθαι
 προσέταξε. καὶ ὅτι τῆτο ἔσιν ἀληθεῖς,
 ἡ ἰσορία διδάσκει. μετὰ γὰρ τὴν ἔξοδον
 τὴν ἐξ Αἰγύπτου, διαβάντων αὐτῶν τὴν
 ἐρυθρὰν θάλασσαν, καὶ εἰς τὸ Σίναϊον
 παραγενόμενων ὄρος, ἀφίκετο σὺν τῇ γυ-
 ναικὶ πρὸς αὐτὸν ὁ κηδεστῆς. λέγει δὲ
 ἔ' τῶς ἡ ἰσορία· ἔλαβε δὲ Ἰωθὴρ ὁ γαμβρὸς Ἐξὸδ. 18. 2,
 Μωσῆ Σεπφώραν τὴν γυναικα Μωσῆ με- 3, 5.
 τὰ τὴν ἀφῆσιν αὐτῆς καὶ τὰς δύο ὑβὲς
 αὐτῆ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Μωϋσῆα εἰς τὴν
 ἔρημον. τοιγάρτοι ἄλλο τι κατασκῶδῶσαι
 ὁ Ἄγγελος, ἔδειξε τὴν ῥομφαίαν γυμνῆν.
 ἐπειδὴ γὰρ ὁ μέγας Μωσῆς ἐδεδίει τὸν
Ζ Φαραῶ, καὶ πολλάκις τῆτο τὸ δέος ἐδή-
 λωσε, νῦν μὲν λέγων, τίς εἰμι ἐγὼ ὅτι προ- Ἐξὸδ. 3. 11.
 ρόβουμαι πρὸς Φαραῶ βασιλέα Αἰγύπτου;
 νῦν δὲ, προχάρισθαι ἄλλον δυνάμενον, ὃν
 ἔξαποσελεῖς καὶ πάλιν, ἰσχυρόφωτος καὶ
 βραδύγλωσσος ἐγώ εἰμι· ἀπειλεῖ αὐτῷ τι-
 μωρίαν ὁ Ἄγγελος, φόβῳ φόβον ἐξελαύ-
 νων, τῷ μείζονι τὸν ἐλάττωνα· μονονεχὶ
 λέγων διὰ τῆς γεγυμνωμένης ῥομφαίας·
 εἰ τὸν Φαραῶ δεδοικας, μάλλον δέσπον ἐμὲ
Η τὸν καὶ ἀοράτως σοὶ τὴν πληγὴν ἐπενεγ-
 χεῖν δυνάμενον.

(1) Κατὰ γε Σύμμαχον καὶ Θεοδοτίωνα. αὐτοὶ γὰρ, Κύριος ἀντὶ τῆ, Ἄγγελος, ἐξέδωκεν. ὁ δὲ
 Ἀκύλας, Θεός.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τύπος ἔν ἄρα σα- Φής τε καὶ ἀναργής, τῆ μέχρι Μωσέως ἰχύσαι τὸν θάνατον, καὶ ὑποκείσθαι Φθορᾶ τὰ ἀνθρώπινα, τὸ ἀγγελικὸν ἐγγεί- ρημα κατὰ Μωσέως τότε.

κε. Καὶ λαβῶσα Σεπφώρα ψῆ- Φον, περιέτεμε τὴν ἀκροβυστίαν τῆ ἡσ αὐτῆς· καὶ προσέπεσε πρὸς τὴς πόδας αὐτῆς, καὶ εἶπεν, ἔση τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τῆ παιδίσ μκ.

ΛΗΛΟΥ. Ὁ Ἀκύλας ἀντὶ τῆς, ἔση
» τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς, εἶπε· νυμφίον
» αἵματος ἔχω· ὁ δὲ Ἑβραῖος, ἐσφραγίσει
» τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς.

ΛΗΛΟΥ. Ἡ γυνὴ Μωσέως, κατὰ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ πέτρας περιέτεμε τὸν ἦον αὐτῆς. ἡ γὰρ ἱερέως θυγάτηρ, καὶ ἴσως ἐφύλαττε τὰ πάτρια.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἡ νοητὴ Σεπφώρα, τρεῖς ἢ ἐκκλησία, ἢ ἐκ Μαδιάμ τε καὶ ἐξ ἔθνων, περιτέμνηκε ψῆφω.] τύπος δ' ἂν εἴη καὶ αὐτὴ τῆ πνεύματος διάτοι τὸ παναλκῆς καὶ ἄδραυσον, καὶ μὴ ὅτι καὶ ἐκ πέτρας. Χριστὸς γὰρ τὸ πνεῦμα,
1. Κορ. 10. 4. πέτρα δὲ ὁ Χριστός, καθὰ καὶ ὁ σοφώτα-
τος γράφει Παῦλος.

ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Διατρανοὶ δὲ πάλιν ὁ τύπος, ὡς ἐν τῷ αἵματι τῆ Χριστῆ νεύ- κηται θάνατος, σέσωσαι δὲ καὶ αὐτὴ τῶν ἁγίων πατέρων ἢ ἁγία πληθὺς, μᾶλλον δὲ καὶ σύμπαν τὸ ἀνωθεν καὶ πρὸ αὐτῆ γένος. ἀπέθανε γὰρ ὑπὲρ πάντων, καὶ ὁ πάντων ἐν αὐτῷ λέλυται θάνατος.

**** ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ.** Ἐση δὲ τὸ αἷμα, Φησὶν, ἐχ ὡς τῆς τῆ αἵματος εὐτεως ἀποπαυσαιμάνης. εἰδὲ γὰρ, οἶμα, τῆτο μεδίση ποτὲ τῆ Φορᾶν ἐθέλειν τὸν ὀλο- θρωτῶν· ἀλλ' οἶονέ πκ ἔλεγε, πέπρακκη καὶ πεπλήρωται τὸ δοκῆν τῷ Θεῷ, τρ- τέσιν ἢ περιτομῇ τῆ παιδίσ. ὡπερ ἂν εἴ τις λέγοι τυχόν, ὁ τῆ δε τῆ πράγματος ἔση τύπος, ἢ γυν ἔση τυχόν ὁ πρὸς τὸ δε λόγος, ἀντὶ τῆ πρὸς πέρας ἦκει καὶ δέ- δαικται. Καὶ μεθ' ἕτερα. Παραδεχθείσης τοι- γαρῆν πρὸς ἡμῶν τῆς Σεπφώρας εἰς προ- σωπον τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας, ἔσαι πκ πάντως τὸ ἐξ αὐτῆς παιδίον εἰς τύπον τῆ νέε λαῶ, τῶ ἐν Χριστῷ διὰ πνεύματος νη- πιότητα καὶ εἰς Θεὸν ἀναγέννησιν δεξαμέ-
Ψαλ. 101. 18. νων τῶν πεπισυκότων, ἔς καὶ λαὸν κλίσθ-
» μνον ἔφη πκ Δαβίδ. τὸ τοίνυν ἀρτιγενές ἐν Χριστῷ παιδίον, τρεῖς ἢ ὁ νέος τε καὶ διὰ πίσεως λαός, περιτομῇ δυσωπεί θάνατον. σύμβολον γὰρ ἢ ψῆφος τῆς ἀρρήκτε Φύ- σεως, ἢς τὸ ὕδαίνε τε καὶ ἄδραυσον, ὡς ἐν σκληρᾷ τῇ λίθῳ σημαίνεται.

**** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ὁ σικαντῶν Ἄγ- Η
γελος τὸν περὶ θανάτου φόβον ἐπάγει, ὄν

Α. ἰλεῖται ἢ σύμβιος, ἢ καθαρόν ἀποδεικ- νύσσει τὸ ἑαυτοῖς ἔγγονον τῆ περιαιρέσει τῆ ιδιώματος, ἐφ' ᾧ γνωρίζεται τὸ ἀλλό- Φυλον. Καὶ μεθ' ὀλίγα. Ἐσι γάρ τι τῆς Φιλο- σόφου γονῆς ἐν μαθήμασι σαρκῶδες τε καὶ ἀπόβυσον, ἢ περιαιρεθέντος, τῆς ἰσραη- λιτικῆς ὄβρυχίας ἐσὶ τὸ λαϊκόμνον. οἶον, ἀθάνατον εἶναι τῶ ψυχῶ, καὶ ἢ ἔξω- θεν Φιλοσοφία Φησὶν. ἔτος ὁ ὕσεβης- ἐσι τόκος. ἀλλὰ μεταβαίνειν ἀπὸ σωμα-
Β. των εἰς σώματα, καὶ ἐκ λογικῆς φύσεως εἰς ἄλογον αὐτῶ μεταφύεσθαι. τῆτο ἢ σαρκῶδες τε καὶ ἀλλόφυλος ἐσὶν ἀκροβυ- στία. καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. Καὶ μεθ' ὀλίγα. Ὡν περιαιρεθέντων, ἴλεως ἡμῖν ὁ τῆ Θεῆ Ἄγγελος γίνεται, ὡς γνησίῳ τόκῳ τῶν τοιούτων δογμάτων ἐπαγαλλόμενος.

κς. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς, διότι εἶπεν, ἔση τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τῆ παιδίσ μκ.

Γ. **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀπέδρα θάνατος, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ περιτομῆς τετιμηκῶς τὸ μυστήριον ἀποπεφοίτηκε τῆ Μωσέως ὁ ἀποκλείναι ζητῶν, ἀνιγματοδῶς ἡμῖν ὑπο- Φωνῆντος τῆ πράγματος, ὡς ἢ μόνον τῶν ἡξιωμακῶν τῆς ἐν Χριστῷ περιτομῆς ἀπέση θάνατος, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τὸ χρεῖμα, Φη- μὶ δὲ δὴ τὸ Χριστῆ μυστήριον, βεβοήθηκε τοῖς πατράσιν. ὡπερ γὰρ πάντες ἀπε- θάνομεν ἐν Ἀδὰμ, ἔτω καὶ εἰς πάντας ἢ διὰ Χριστῆ φέρεται χάρις.

κς. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Ἀαρῶν, πορεύθητι εἰς συνάντησιν Μωσῆ εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἐπορεύθη, καὶ συνήν- τησεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῆ Θεῆ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

Ε. **** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Κατ' ἀρχὰς μὲν τῆ κατ' ἀρετῶν βίβ σωτυχία γίνεται τῷ Μωσῆ πολεμικῆ τε καὶ σασιώδης, Ἑβραῖον καταπονῆντος τῆ Αἰγυπτίς, καὶ πάλιν Ἑβραῖς πρὸς τὸ ὁμόφυλον σασιάζοντος. εἰ δὲ πρὸς τὸ μείζον τῶν τῆς ψυχῆς κα- τορθωμάτων, διὰ τε τῆς μακρᾶς ἐπιμε- λείας καὶ διὰ τῆς ἐν τῷ ὕψει γονομικῆς Φωταγωγίας ἐπαρθεῖτι, (1) φίλιός τε καὶ εἰρηνικὴ γίνεται ἢ σωτυχία, θεόθεν τῆ ἀδελφῆ πρὸς τῶ ἀπάντησιν αὐτῆ πα- ρορηθέντος. Καὶ μεθ' ὀλίγα. Λόγος τίς ἐσὶν ἐκ πατρικῆς παραδόσεως τὸ πισὸν ἔχων, ὅς Φησὶ· πεσέσης ἡμῶν εἰς ἀμαρτίαν τῆς φύσεως, μὴ παριδέιν τὸν Θεὸν τῶ πῶ- σιν ἡμῶν ἀπρονοήτον, ἀλλ' Ἄγγελόν τινα τῶν τῶ ἀσώματον εἰληχότων φύσιν πα- ρακαθίσαν εἰς συμμαχίαν τῆ ἐκάσθ ζωῆ. ἐκ δὲ τῆ ἀναντίς τὸν Φθορέα τῆς φύσεως ἀντιμηχανᾶσθαι τὸ ἴσον διὰ πονηρῆ τινὸς ἢ κακοποιῆ δαίμονος, τῆ τῆ ἀνθρώπε ζωῆ λυμαινόμενον. ἐν μέσῳ δὲ ὄντα τῶν
δύα

(1) Ἐπαρθεῖν ὀρθότερ. ἢ ἐπαρθεῖτι δὲ πρὸς τὸ μείζον, κτ. ὡς παρὰ Προκοπ. ἐν τῷ τῆς Ἀνγ. κώδ. ἢ καὶ ἔτω, πρὸς δὲ τὸ μείζον, κτ.

δύω τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἑκατέρω τῶν παρομοίων σκοπὸν ὑπεναντίως πρὸς τὸν ἕτερον ἔχοντα, δι' ἑαυτῆ ποιῆν κατὰ τῆ ἄλλῃ ἐπικρατέστερον· προδεικνύοντος τοῖς λογισμοῖς τῆ μὲν ἀγαθῆ τὰ τῆς ἀρετῆς ἀγαθὰ, ὅσα δι' ἐλπίδος τοῖς κατορθῶσιν ὁράται· τῆ δὲ ἑτέρω, τὰς ὑλώδεις ἡδονὰς, ἀφ' ὧν ἐλπίς μὲν ἀγαθῶν κδεμῖα, τὸ δὲ παρὸν καὶ μετεχόμενον καὶ ὀρώμενον τὰς αἰδήσεις τῶν ἀνοητοτέρων ἀνδραποδίζεται. ἄπερ ἔν ἀλλοτριωθείῃ τῶν ἐπὶ κακῷ δελεάζοντων, πρὸς τὸ κρείττον τοῖς λογισμοῖς ἐπιτρέψας, καὶ οἰονεῖ κατὰ νῶτα τῷ κακίαν ἐποίησεν· ἀντιπρόσωπον τῷ ἑαυτῆ ψυχῷ, οἶοντι κάτοπλον, πρὸς τῷ ἐλπίδα τῶν ἀγαθῶν σήσας, ὡς τῆς προδακνυμένης αὐτῷ θεοῦ ἀρετῆς τὰς εἰκόνας τε καὶ τὰς ἐμφάσεις τῷ καθαρῷ τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐτυπώσαδαι· τότε αὐτῷ ἢ τῆ ἀδελφῆ συμμαχία συναντᾶ καὶ σωίσαται. ἀδελφός γὰρ τρόπον τινὰ κατὰ τὸ λογικόν τε καὶ νοερόν τῆς ψυχῆς τῆ ἀνθρώπου ὁ Ἄγγελος, ὁ τότε, καθὼς εἴρηται, φαινόμενός τε καὶ παριστάμενος, ὅταν τῷ Φαραῶ προσεγγίζωμεν.

κη. Καὶ ἀνήγγειλε Μωϋσῆς τῷ Ἄαρῶν πάντας τὰς λόγους Κυρίου, ἔς ἀπέσειλε, καὶ πάντα τὰ σημεῖα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ.

κθ. Ἐπορεύθη [δὲ] Μωϋσῆς καὶ Ἄαρῶν, καὶ συνήγαγον πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Καὶ ἐλάλησεν Ἄαρῶν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋ-

Α σῆν· καὶ ἐποίησε τὰ σημεῖα ἐναντίον τῆ λαῶ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὁ τοίνυν ἑαυτὸν τῷ ἐπιφανέντι ἐνδωαμώσας, καὶ τὸν τοῖστον ἀδελφὸν συμμαχόν τε καὶ παραστάτῳ χρησάμενος, φάρῶν τῷ λαῷ τὰς ὑπὲρ τῆς ἐλδουδερίας εἰσάγει λόγους, καὶ πατρικῆς οὐγενείας ὑπομιμνήσκει, καὶ ὅπως ἂν ἔξω γείνοιτο τῆς περὶ τὸν πηλόν τε καὶ τῷ πλίνθον ταλαιπωρίας δίδωσι γνώμην. τί ἔν ἡμᾶς διὰ τέτων παιδῶν ἢ ἰσορία; τὸ μὴ δᾶν κατατολμᾶν τῆς ἐν τῷ λαῷ φωνῆς τὸν μὴ διὰ τοιαύτης ἀγωγῆς πρὸς τῷ τῶν πολλῶν ὀμιλίαν τὸν λόγον παρασκυβάσαντα. ὁρᾶς γὰρ, ὡς νέος ὢν ἔτι, καὶ πρὶν εἰς τὸσῶτον ἀυξωθῆναι τῆ ἀρετῆ ἐπὶ δύω τινῶν ἀνθρώπων ἐκ ἀξιοπίστος ἀνομιόδη σύμβυλος εἰρήνης γενέσθαι τοῖς σασιάζεσι. κωὶ δὲ τὸσαύταις μυριάσι κατὰ ταῦτόν διαλέγεται, μονοὐνεχὶ βοώσης σοι τέτο τῆς ἰσορίας, μὴ ἐπιτολμᾶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆ συμβαλῆ τῶν ἀκρότων, εἰ μὴ διὰ τοιαύτης ἐπιμελείας ἢ περὶ τέτα κατορθωθείη σοι δυνάμεις.

λα. Καὶ ἐπίσειπεν ὁ λαὸς καὶ ἐχάρη, ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὰς ὑς Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι εἶδεν αὐτῶν τὴν θλίψιν. κύψας δὲ ὁ λαὸς, προσεκύνησε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καλὴ ἢ πίσις, ἄπερ ἐμέναιε, καὶ μὴ μετὰ ταῦτα γογγύζεσι. ἔτοι γὰρ εἰσιν ὁ πρὸς τὸν πατέρα εἰπὼν υἱός, ὡς ἀπέρχομαι εἰς τὸν ἀμπελῶνα, τῆ μὲν φωνῆ πρόδυσμος, τῷ δὲ ἔργῳ πολέμιος.

Κ Ε Φ Ε.

α. **Κ**αὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἄαρῶν πρὸς Φαραῶ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, τὰ δὲ λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου, ἵνα ἑορτάσωσί μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Διατί δὲ μὴ μάλλον ἐν Αἰγύπτῳ λατρεύειν ἐκέλευε; τί δὲ πρὸς ἐρήμους ἐκάλεε τόπους; ἀρα ἐκ ἀκόλκθον σιωιδεῖν, ὅτι τὰς οἷγε λατρεύειν τῷ πάντων κρατῆντι Θεῷ ἔμελλον, πρῶτον μὲν ὡετο δᾶν τὸν τῆς ἑτέρων δελείας ἀποπέμπεσθαι ζυγόν, προαποθῆσθαι δὲ ὡπερ τὸ τοῖς διαβολικοῖς προσάγμασιν, ὡς ἐξ ἀνάγκης, ὑπηρετεῖν, ἀποπαύσαδαι δὲ καὶ πηλῆ καὶ πλινθείας; ὅ ἐσι πάλιν ἀποχέσθαι τε καὶ καταλήξαι λοιπὸν τῆς τῶν ἐπιγείων ἔργων ἀκαθαρσίας· ἵνα πᾶσαν ὡπερ ἐκβαίνοντες τῷ τῆ πλεονεκήσαντος χώραν, λοιπὸν ὡς εἰς ἔρημον, ἐλδουδερὸν τε καὶ ἀναιμιόν γεγονότες φρόνη-

μα, καθαρὸι καθαρῶς προσίοιεν ταῖς εἰς Θεὸν λατρείαις.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐορτὴ γὰρ ὄντως ἀληθῆς τὸν τῆς ἀνεθελήτης δελείας ἀπολύσαδαι ζυγόν, καὶ ὑπὸ Θεῷ γενέσθαι λοιπὸν, καὶ τὰ αὐτῷ θυμῆρη πληρεῖν, ἀντεξάγοντος ἔδεκός, ἦγεν τὸ αὐτῷ δοκῆν ἀνθελέσθαι τε καὶ ἀγαπᾶν ἀναγκαζόντος.

β. Καὶ εἶπε Φαραῶ, τίς ἐσίν ἔ εἰσακέσομαι τῆς φωνῆς αὐτῆ, ὡσε ἐξαποσεῖλαι τὰς ὑς Ἰσραὴλ; ἐκ οἶδα τὸν Κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐκ ἐξαποσεῖλλω.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἄθυρογλωττεῖ λίαν ὁ Φαραῶ, καὶ τῆς τῆ Θεῆ δόξης καταθρασυεταί, μὴ ποτε τὸν Κύριον, ὅσις ποτέ ἐσιν εἰδέσθαι λέγων, μή τε μὴ ἀνήσειν τὸν Ἰσραὴλ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀγρία ἢ φωνῆ ἢ προτρέπασα τὸν σώζοντα σώζειν, διεγέρσασα τῷ δίκλῳ.

δικίω, ἐκδικῶσα τὰ αἵματα τῶν βρεφῶν, καὶ τῶν νηπίων τὴν ἀδικὸν ἀπώλειαν.

γ. Καὶ λέγουν αὐτῷ, ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς πορευσόμεθα ἐν ὁδῶν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπως θύσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· μήποτε συναντήσῃ ἡμῖν θάνατος ἢ Φόνος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καταλύει δὲ ἑδαμῶς ὁ Θεοῦσιος Μωσῆς, ἀποπεραίνεσθαι δὲ δεῖν τὸ τῷ Θεῷ δοκεῖν εὐ μάλα διήχρηζέται. παραποδίζοντος γὰρ εἰς ἐλευθερίαν ἰέναι τῷ Σατανᾷ τῆς ὅσοι περ ἂν εἴη ὑπὲρ αὐτῶ γεγονότες, κατανδρίζεσθαι δεῖ, καὶ ἀμείνους γίνεσθαι παντός μὲν κωλύματος, καὶ ἡκιστα ὀργᾶσθαι δεῖλός, ἐγκάσθαι τε λέγοντας, ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς, καὶ τὰ ἐξῆς.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οὐ γὰρ δὴ καθ' ὁμοιότητα, Φησὶ, τὴν πρὸς ἡμᾶς, ὡς Αἰγύπτιοι, εἰ μόνος ἡμῖν τοῖς Ἑβραίοις τὸ σέβας, ἀλλ' ἐδὲ ὅς, ἢ αἰξ, ἢ βρέτας ἀνδρὸς, ἢ πτωχῶν ἀποσκίασμα, καὶ ἐρπετῶν εἰκόνες τὰ ἐν σηκοῖς ἰδρυμένα. ἐπικέκληται δὲ [ἡμᾶς] ὁ Θεὸς καὶ δεσπότης, ὅς τότε τὸ σύμπαν διετεκλείνατο. μέγας ἔν ἄρα καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις ἀσώτακτος, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν ὁ τῶν Ἑβραίων Θεός, ὅς εἰς ἔρημον ἡμᾶς καλεῖ, τὴν θύαρεσον αὐτῷ θυσίαν προσκομιθέντας ἐκεῖ. σκοτισμὸς μὲν ἔν Αἰγύπτῳ ὀνομάζεται, χρωτῶν δὲ οἶμα καλῶς τῆς οἴπερ ἐσμέν πνευματικοὶ καὶ πνευματικῶς προσβάλλειν τοῖς ἐν σκιά καὶ τύποις. δεῖ γὰρ ἡμᾶς ἀποφοιτῶντας εὐ μάλα παντός, οἶμα, πράγματός τῆς κατασκοπῆς αἰσθητός, καὶ ὡσπερ τινὰ χώραν ἐκβεβηκότος τὴν ὑπὸ τῷ τυραννῶ κειμένῳ. Φησὶ δὴ τῷ Σατανᾷ, τὸ ἐν ἀμαρτίας εὐκόλῳ μεταχωρεῖν ἐπέγεσθαι νεανικῶς, εἰς ἀνεμνῶν τε καὶ καθαρῶτέραν ζωὴν, καὶ πολιτείας ἀνομοῦν διασείχαι ὁδὸν, ἐχ' ὑποκειμένῳ δαίμοσι. διωσόμεθα γὰρ εὐ τότε τῆς τῆς δικαιοσύνης καρπῆς καταθύειν Θεῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Στέλλεσθαι δὲ δεῖν τῆς ἐξ Ἰσραὴλ ὁδῶν τριῶν ἡμερῶν διεβεβαυῆτο κατὰ τὴν ἔρημον, τὸ μὴ ἐγγύς εἶναι πρὸς τῶν τῆς Φαυλότητος ὄρων, καὶ ζωῆς τῆς τυραννικῆς, διὰ τῆς δηλῶν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Σκῆπλεται δέ τι καὶ σοφὸν ὁ Θεοῦσιος Μωσῆς, καὶ θύαφὸρμῶς δὴ λαν ἀπονοσφίζεσθαι δεῖν τῆς Αἰγύπτῳ Φησὶ τῆς ὑπὸ Θεῷ κεκλημῆς. μήπως γὰρ συναντήσῃ ἡμῖν θάνατος, Φησὶν, ἢ Φόνος, καὶ τί δὴ τῆτο; Καὶ μετ' ὀλίγα Αἰγυπτίοις ἡ ἔδος, τετήρηται δὲ καὶ εἰς δεῦρο παρὰ τοῖς τῶν εἰδώλων προσκυνηταῖς, τὸ δεῖν εἰσφοιτῶντας ἐν ἱεροῖς, νεκρῶ περιτυχεῖν παραιεῖσθαι σώματι. μολυσμὸν γὰρ εἶναι τὸν ἀνωτάτω Φασὶ τὸ, ἐχ' ὅπως δὴ μόνον, εἴ τις ἔλοιτο θῆγειν, ἀλλὰ

A γὰρ καὶ ἐν ψιλαῖς ταυτὶ παραπίπτοι θείως. ἐκεῖν ἐκ τῶν παρὰ σφίσι ἐδῶν ἀναπέθει Φρονεῖν, ὡς ἐκ ἂν γείνοιτο καθαρῶς τὸ θύειν αὐτοῖς, εἰ ἐξ ἀπροόπτῃ ποδῶν τῆτο δρᾶν ἠργμένοις παρατύχοι νεκρὸς ἢ Φόνος, τῆτες ἢ νόμῳ φύσεως τετελευτηκῶς, ἢ ὑπὸ τῆ τῶν Φονδόντων ἐκβεβιασμένος. ὑμῖν γὰρ ἔφασκεν, ἱεράτε ἐστὶ καὶ τεμνῆ, κλεῖθρα τε καὶ πύλας. ὦν εἶσω τυχὸν εἰσδεδραμηκόσιν ἐξέσαι θύειν αἰγνῶς, ὡσπερ ἂν οἶεθε κατὰ σφᾶς αὐτῆς· ἡμᾶς δὲ ἀνάγκη κατὰ μέσω θύοντας πόλιν, ἐν τριόδοις τε καὶ ἐν ἀγροῖς, ταῖς τῶν τεθνεώτων καταμολύεσθαι θείως, τὸ γὰρ ἀπείργον ὄρος, παντελῶς ἐδὲν. καὶ ὁ μὲν τῆς ἰσορίας λόγος ἔχει ἂν ἡμῖν, ὡς ἐν αἰδήσει τῶν Αἰγυπτίων, τὸ πιθανόν· εἴη δ' ἂν ὀρθῶς εἰρημῶν τὸ ὑπὸ τῆ πανσόφου Μωσέως καὶ εἰ νοῦτο πνευματικῶς. χρῆ γὰρ ἡμᾶς ὡς ἐν ἐρήμῳ θύειν, καὶ ἐορτῶν ἀγίαν ἀποπεραίνειν Θεῷ, τῆς Αἰγυπτίων ἀπαίροντας, παραιεῖσθαι δὲ καὶ θανάτου θείαν. χολαῖω γὰρ νῦν καὶ βεβηκότι μακρὰν τῆ καταποντίζεσθαι κοσμικῶς, καὶ τῶν εἰς νεκρότητα καὶ Φθορὰν κατακομιζόντων τὸν ὄφθαλμὸν ἀπαλλάττοντες, θύσομεν καθαρῶς τῷ πάντων κρατῆντι Θεῷ. ἔργα δὲ νεκρά, τὰ σαρκὸς ἂν εἴη. σκοτισμὸς δὲ κοσμικὸς, ἢ ἐκ πονηρῶν καὶ εἰκαίων περιπασμῶν ἐπιδόλωσις, τὸν καθαρὸν τε καὶ διαυγῆ τῆς διανοίας αἰθέρα καταμολύεσσα. ὦν ὅτι προσήκον ἀπονοσφίζεσθαι τῆς εἰλικρινῶς λατρεύειν ἐθέλοντας, καὶ ὁ τῆς ἰσορίας ἡμᾶς ἀναπέθει λόγος.

δ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτῳ, ἵνα τί Μωϋσῆ καὶ Ἀαρὼν διασρέφετε τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἔργων; ἀπέλθετε ἕκαστος ὑμῶν πρὸς τὰ ἔργα αὐτῆ. Καὶ εἶπε Φαραὼ, ἰδὲ νῦν πολυπληθεῖ ὁ λαὸς τῆς γῆς· μὴ ἔν καταπαύσωμεν αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἔργων.

ε. Συνέταξε δὲ Φαραὼ τοῖς ἐργοδιδώκταις τῆ λαῶ καὶ τοῖς γραμματεῦσι, λέγων, Οὐκ ἔτι προαθήσεσθε διδόναι ἄχυρον τῷ λαῷ εἰς τὴν πλινθουργίαν καθάπερ ἐχθῆς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἀλλ' αὐτοὶ πορευέσθωσαν καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα.

Ζ *** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Γνωμῶν τῶν χρηστοτέρων λόγων, καὶ τῆς ἐλευθερίας ὑποδεικνύσης, καὶ τῶν ἀκρότων πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ταύτῃ ἐπιρρώδωντων, παροξύνεται ὁ πολέμιος, καὶ ἐπιτείνει τὴν ἀλγηδόνα τοῖς ὑπηκόοις τῆ λόγῳ. ἐδὲ τῆτο ἔξω τῶν νῦν γινομένων ἐστὶ. πολλοὶ γὰρ παραδεξάμενοι τὸν ἐλευθερωτὴν τῆς τυραννίδος λόγον, καὶ προσιδέμενοι τῷ κηρύγματι, μέχρι τῆ νῦν ταῖς τῶν πειρασμῶν προσβολαῖς ὑπὸ τῆ ἀντικειμένης ἐπηρεάζονται. ἐξ ὧν πολλοὶ μὲν δοκιμῶ-

τεροι καὶ βεβαιότεροι περὶ τῶν πῖσιν κα-
θίστανται, τῇ προσβολῇ τῶν λυπέωντων σὸ-
μῆται· τῶν δὲ ἀδίκων ἐξέρων τινὲς κατε-
ποκλάζουσι τοῖς τοιούτοις συμπλώμασιν, ἀν-
τικρὺς ἐκεῖνα φθραγγόμενοι, τὸ λυσίτε-
λεῖν αὐτοῖς μᾶλλον ἀνηκόοις μέναι τῆς
ἐλευθερίας κηρύγματος, ἢ τοῖς τοιούτοις
διὰ τῶν αἰτίων ταύτων σιωνεχθῆναι. ὃ
καὶ τότε ἐγένετο ὑπὸ μικροψυχίας τῶν
Ἰσραηλιτῶν ἐν αἰτία ποιημάτων τῆς τῶν
ἀπαλλαγῆναι αὐτοῖς τῆς δουλείας ἀπαγ-
γείλαντας.

η. Καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλι-
θραγίας ἧς αὐτοὶ ποιεῖσι, ποιήσασι.
καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιβαλεῖτε
αὐτοῖς· ἐκ ἀφελῆτε ὕδεν· χολά-
ζουσι γὰρ· διὰ τῆτο αὐτοὶ κενρά-
γουσι, λέγοντες, πορευθῶμεν, καὶ
θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Σχολάζουσι γὰρ. χολῶ
λέγων τῶν τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας ἐπι-
θυμίαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τοῖς μὲν ἐν ἔξ Ἰσραὴλ
δύσοις οἰμαί· τις καὶ δρυμὺς τῆς ἀρχαίας
ἐλευθερίας εἰσέδου πόδος, ἀπονευκότες
δὲ ἤδη πρὸς τῆτο, κατερέθιζον εἰς ὄργας
τὸν τοῖς τῆς δουλείας ἐγκαταδέοντα ζυ-
γοῖς. ὅς ἔργον εἶναι χολῆς τῶν ἐπὶ τοιοῖς-
δε λέγων ἐπιθυμίαν, ἐγκατατένευδα σφί-
σι τὸν ἐπὶ τοῖς ἔργοις ἰδρῶτα κελδοῖα, τῆς
μὲν ἐν εἶδει σωτάξεως ἐξαιτημίας, περι-
τεμνομίας δὲ ἀσωτήτως αὐτοῖς τῆς τῶν
ἄχουρων διανομίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ γὰρ ἐκ ἀληθῆς
εἶναι φήσεις, ὡς ἐπειδὴν ελοίμεθα τῆς
τῆς διαβόλης πλεονεξίας ἀπολύσαδα τὸν
ζυγὸν, καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ ἐλευθερὸν τῆς
εἰς Θεὸν λατρείας ἀντανελέδα καύχη-
μα, κατὰ τὸ ἐν ψαλμοῖς ὑμνεύον, χολ-
λάσατε καὶ γνῶτε ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεός,
ἐγκαλέσει μὲν ἡμῖν ὡς ἀνόσιον τὸ χρῆμα,
καὶ τῶν ἐπὶ τῆτω χολῶ καὶ θέλῃσιν, κα-
τεξάνιστα δὲ τοῖς ἄλλοις ὁμῶς πονηροῖς-
τε καὶ ἀκαθάρτοις πνύμασιν ὁ πάντων
ἐχθρός, σαρκικῆς δὲ καὶ γεώδης ἀκαθαρ-
σίας, καὶ τῶν ἐν κόσμῳ περιπασμῶν ἀκα-
ταλήκτως ἔχεδα κατὰ τὸ ἐκάστω σύ-
νηθες ἐπαναγκάζων ἀγρίως, ἀπέχεδα
δὲ τῆς ἀντριβῆς φαυλοτήτος ἡμῖς μὲν
ἐφίεις, δυπόρισον μὲν καὶ τῆτο τιθεῖς,
ὡς ἂν μὴ τῶν λίαν ἀνετοιμῶ διαπύοιτο-
τε καὶ εἰς κόρον ἴοι τὸ κακόν; τῆτι γὰρ
οἶμαι καταδηλῆν τὸ ἐξαιτῆν μὲν ὀνότως
τῆς πλιθραγίας τῶν σωτάξιν, τὰ δὲ, δι-
ὧν ἂν γείνοιτο ῥαδίως, ἀποσερεῖν, τῆτες
τὸ ἄχουρον.

» * * ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῶ βλαπτικῶ
καὶ φθοροποιῶ δαίμονι τῆτο κατὰ τῶν ἀν-

Α θρώπων ἐσθδάζετο, τὸ μὴ εἰς τὸν ἔρα-
νὸν βλέπειν τὸ ὑποχάριον, ἀλλὰ τὸ εἰς
γῶν κῦπλεν, καὶ ἐν ἑαυτῷ τὸν πηλὸν
πλινθῶειν. ὅ, τι γὰρ ἂν ἢ τῆς ὑλικῆς
ἀπολαύσεως ἐκ γῆς ἐσὶ πάντως ἢ ὕδατος,
παντί πᾶ δῆλον· ὡς τε τῶν περὶ γὰρ
ζέρα καὶ θοίνῳ σπυδαζομένων, ὡς τε καὶ
ὅσα περὶ τὸν πλῆτον ὄραται. ἢ δὲ τῶν
σοικείων τῆτων μίξιν, πηλὸς γίνεται καὶ
ὀνομάζεται. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἡ δὲ καλάμη
καὶ τὸ ἐκ ταύτης ἄχουρον, ὃ καταμιγνυεῖν
τῇ πλινθῶ καταναγκάζεται ὃ τοῖς τυ-
ραννικοῖς ὑπακῶν προσάγμασι, παρά τε
τῆς θείας δόξαγγελίας, καὶ παρὰ τῆς ὑψηλῆς
τῆς Ἀποστόλου Φωνῆς, ἀρροτέρων ὁμοίως
πυρὸς ὕλλῳ τὸ, τε ἄχουρον καὶ τῶν καλά-
μῳ ἐρμηνοδοσάντων. (1)

θ. Βαρυέδα τὰ ἔργα τῶν ἀν-
θρώπων τῆτων, καὶ μεριμνάτωσαν

Γ ταῦτα, καὶ μὴ μεριμνάτωσαν ἐν λό-
ι. γοῖς κενόις. Κατέσπευδον δὲ αὐτῆς
οἱ ἐργοδιώκται τῆς λαῶ καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς· καὶ ἔλεγον πρὸς τὸν λαόν, λέ-
γοντες, τὰ δε λέγει Φαραῶ· ἐκ ἔτι

ια. δίδωμι ὑμῖν ἄχουρα. Αὐτοὶ ὑμεῖς πο-
ρευόμενοι συλλέγετε ἑαυτοῖς ἄχουρα,
ὕδεν ἂν εὔρητε· καὶ τὴν σύνταξιν τῆς
πλιθραγίας ἀποδώσετε· ἐ γὰρ ἀφαι-
ρεῖται ἀπὸ τῆς συντάξεως ὑμῶν ὕδεν.

ιβ. Καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς ἐν ὅλη Ἀιγύπτῳ,
ιγ. συναγαγεῖν καλάμην εἰς ἄχουρα. Οἱ
δὲ ἐργοδιώκται κατέσπευδον αὐτῆς,
λέγοντες, συντελεῖτε τὰ ἔργα ὑμῶν
τὰ καθήκοντα καθ' ἡμέραν, καθά-
περ καὶ ὅτε τὸ ἄχουρον ἐδόδοτο ὑμῖν.

ιδ. Καὶ ἐμασιγώθησαν οἱ γραμματεῖς
ε τῆς γένεως τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, οἱ κατα-
σαθέντες ἐπ' αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐπιθα-
τῶν τῆς Φαραῶ, λεγόντων, διατὶ ἐ συ-
νετελέσατε τὰς συντάξεις τῆς πλι-
θραγίας ὑμῶν καθάπερ ἐχθῆς καὶ τρί-
την ἡμέραν, καὶ τὸ τῆς σήμερον;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ δὲ σιωχώρησε
ταῦτα παθεῖν τὸν λαόν; Ἴνα μὴ μόνον
τῆς Αἰγυπτίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκεῖνων μι-
σήσωσι Θεὸς, ὡς τοιαῦτα παρ' αὐτῶν πε-
ποιθότες· καὶ ἵνα σωτόμως ἀκέσωσιν
ἐξελεθεῖν κελδομένοι. εἰ γὰρ τῆτων ἔτω
γεγεννημένων, ἀνεμνησκοντο τῆς ἐν Αἰ-
γύπτῳ τροφῆς, καὶ πολλακίς ἐπειράθη-
σαν ἀνασερεῖσαι, τίς ἂν αὐτῆς ἐπίσειε
καταλιπεῖν τῶν Αἰγυπτίων, μηδὲν παρ' αὐ-
τῶν πεπονηθῆσθαι δεινόν;

ιε. Εἰσελθόντες δὲ οἱ γραμματεῖς
Η τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ κατεβόησαν πρὸς
Φαραῶ,

(1) Τῶν δὲ καλάμῳ καὶ τὸ ἐκ ταύτης ἄχουρον τὸ, τε θεῖον ἐρμηνεύσαν διαγγέλιον, καὶ Παῦλος ὁ με-
γαλόφωνος, πρὸς ὕλλῳ εἰπόντες. ἔτω παρὰ Προκοπίῳ ἐν τῶ τῆς Αἰγ. κώδ. κῆται. ὃ δὲ καὶ ὀρθότερ.
τῶ τῆς σωτάξιν, λόγῳ.

Φαραώ, λέγοντες, ἵνα τί ἔγω ποιῆς
 15. τοῖς σοῖς οἰκέταις; Ἄχυρον ἔδιδό-
 ται τοῖς οἰκέταις σου, καὶ τὴν πλίν-
 16. θον λέγεις ἡμῖν ποιῆν· καὶ ἰδὲ οἱ
 παῖδες σου μεμασίγωνται. ἀδικήσεις
 17. ἐν τὸν λαόν σου. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 χολάζετε, χολασαίεσθε· διὰ τῆτο
 18. λέγετε, πορευθώμεν, καὶ θύσω-
 19. μεν τῷ Θεῷ ἡμῶν. Νῦν ἐν ἀπελ-
 θόντες, ἐργάζεσθε· τὸ γὰρ ἄχυρον
 20. ἔδοθήσεται ὑμῖν, καὶ τὴν σύνταξιν
 21. τῆς πλινθείας ἀποδώσετε. Ἐώραν
 δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ
 22. ἑαυτὸς ἐν κακοῖς, λέγοντες, ἐκ ἀπο-
 λείψετε ἀπὸ τῆς πλινθείας τὸ καθῆ-
 23. κον τῆ ἡμέρα. Συνήντησαν δὲ Μωϋ-
 24. σῆ καὶ Ἀαρὼν ἐρχομένοις εἰς συνάν-
 τησιν αὐτοῖς, ἐκπορευομένων αὐτῶν
 ἀπὸ Φαραώ.

κα. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς, ἐπίδοι ὁ
 Θεὸς ὑμᾶς καὶ κρίναι· ὅτι ἐβδελύ-
 ξατε τὴν ὁσμὴν ὑμῶν ἐναντίον Φα-
 ραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐ-
 τῆ, δῶναι ῥομφαίαν εἰς τὰς χεῖρας
 αὐτῆ, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἐπαιτιῶνται δὲ λίαν
 Μωσῆατε καὶ Ἀαρὼν, τῆς ἐπιλυσιμῆ-
 νης αἰκίας αὐτοῖς πρόφασιν αὐτὸς γεγε-
 νῆσθαι. λέγοντες, καὶ δυσχερεστέραν ἀνα-
 25. τλήσῃ τῆς πλεονεξίας τῷ ἔφοδον· ἐχ-
 26. ἐτέρη δὲ χάριν, ἢ ὅτι δὴ μόνον τῆς ἐλθῶ-
 27. θρίας αὐτοῖς εἰσέδου πόθος τοῖς παρ' αὐ-
 τῶν λόγοις ἀναπεπεισμένοις. ἀμα γὰρ
 ἡμᾶς ἐπιθυμία χρηστῆ, καὶ λογισμὸς ἀγα-
 28. θὸς ἀνεσόβησε τυχόν πρὸς τὸ δεῖν ἐλέ-
 29. σθαι τὰ δοκῆντα Θεῷ, καὶ νόμος τῆ πρὸς
 30. ὑσέβειαν διαμεμνήμεθα, καὶ κατάγχει
 31. μάλισα χειρόνως ἐπὶ τὸ μὴ ἐλέσθαι τὰ
 32. κρείττονα ὁ πάντων ἐχθρὸς· πλὴν ἐκ-
 33. ρύεται καὶ σώζει Θεός.

Κ Ε Φ. 5.

α. **Κ** ἔσπεψε δὲ Μωσῆς πρὸς
 Κύριον, καὶ εἶπε, Κύριε·
 1. διατι ἐνάκωσας τὸν λαὸν
 2. τῆτον; καὶ ἵνα τί ἀπέσαλκιάς με;
 β. Καὶ ἀφ' ἧ εἰσπεπόρευμαι πρὸς Φα-
 3. ραώ λαλήσαι ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου,
 ἐνάκωσε τὸν λαὸν τῆτον· καὶ ἐκ ἐρ-
 4. γ. ρύσω τὸν λαόν σου. Καὶ εἶπε Κύριος
 τῷ Μωσῆ, ἦδη ὄψει ἃ ποιήσω τῷ
 5. Φαραώ· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξα-
 6. ποσελεῖ αὐτὸς ἐκ τῆς γῆς αὐτῆ, καὶ
 ἐν βραχίονι ὑψηλῷ ἐκβαλεῖ αὐτὸς.
 δ. Ἐλάλησε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋσῆν,
 καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ Κύριος.

» τέρας ὑμῶν, Θεὸς ὢν αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνο-
 » μὰ μου ἐκ ἐγνώρισα αὐτοῖς.

Δ. ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Καὶ τὸ ὄνομά μου ἐκ ἐδή-
 7. λωσα αὐτοῖς, ἀλλὰ σοί. καὶ ὅμως φησὶν
 ἠτῶν ἐκείνων εἰ περὶ τὴν κρίσιν ἔτι. καὶ
 ταῦτα πλέον αὐτῶν εἰληφῶς τὸ τετρα-
 γραμμον τὸ ἀνέκφραστον ἄλλοις, ὅτι μὴ
 τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ὃ τῷ χρυσῷ πετάλω
 ἐπεγράφετο. ἐστὶ δὲ τὰ τέσσαρα γράμμα-
 8. τα ταῦτα Ἰωθ, Ἀλφ, Οὐδθ, (1) Γιδ. (2)
 ὃ λέγεται τῆ αἰε ζῆν τὸν Θεόν, καὶ αἰ-
 9. διον εἶναι, σημαντικὸν ὄνομα· ὡς εἶπεν
 10. ἂν, ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν. τῆτο τοίνυν τοῖς μὲν
 11. πατριάρχαις ἐκ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεός, ἐδὲ
 12. τῷ Ἰακώβ, ἰδικῶς ἐπερωτήσαντι, ὅτε ἐπά-
 13. λαισεν αὐτῷ· ἐπεὶ μὴ τέτα χρεῖα ἔω φη-
 14. σί, πισοῖς ἔσι. τοῖς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔδωκα,
 15. ὢν ἢ ἀδελφεία μοχοποιεῖν ἔμελλε. (3)

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶ, τὸ ὄνομά μου
 » Κύριος, ἐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς; Διδάσκει πό-
 16. σης αὐτὸν καὶ τιμῆς καὶ ὑμνεύσεως ἠξίω-
 17. σεν. ὃ γὰρ τοῖς πατριάρχαις ἐκ ἐδήλωσεν
 18. ὄνομα, τῆτο αὐτῷ δῆλον ἐποίησεν. Ἐφη
 19. γὰρ πρὸς αὐτὸν, ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν. τῆτο δὲ
 20. παρ' Ἑβραίοις ἀφραστον ὀνομάζεται. ἀπέ-
 21. ρηται γὰρ αὐτοῖς τῆτο διὰ τῆς γλώττης
 22. προφέρειν· γράφεται δὲ διὰ τῶν τεσσα-
 23. ρων σοικείων. διὸ καὶ τετραγράμμον αὐτὸ
 24. λέγεται. τῆτο ἢ τῷ πετάλω ἐπεγράφετο
 25. τῷ χρυσῷ, ὃ τῷ μετώπῳ τῆ ἀρχιερέως
 26. ἐπετίθετο, τῆ ταινίᾳ τῆς κεφαλῆς προσ-
 27. δεσμύμενον. καλεῖται δὲ αὐτὸ Σαμαρείται
 28. μὲν, Ἰαβέ· Ἰεδαῖοι δὲ, Αἰά.

Ἐξέσ. 3. 14.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ ὄνομά-
 » μου ἐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς. Τῆ γὰρ ὑπερβα-
 » τῆ μετατεθείατος, ἐξῆς ἂν τοῖστος εἴη λό-
 » γος· ὄνομά μου τὸ κύριον ἐκ ἐδήλωσα αὐ-
 » τοῖς, ἀλλὰ τὸ ἐν καταχρησῆσι.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Καὶ τὸ ὄνομά μου ἐκ
 » ἐδήλωσα αὐτοῖς, ὡς μείζον δηλονότι, ἢ
 » ὡσε ἀνθρωπίνῃ ἀκοῇ χωρηθῆναι.

» ** ΛΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τίς δὲ ἐστὶ τῷ
 » ἔσιαν, ἔτε ἡμῖν ἀπεκάλυψεν, ἔτε τοῖς
 » πρὸ ἡμῶν. λέγει γὰρ, ἠφθῆ πρὸς τὸν
 » Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ τῆς πα-

55 2 ΔΙΟΔΩ.
 (2) Η'θ. αὐτ.

(1) Οὐαῦθ. ὃ Προκόπ. ὡ τῷ τῆς Λύγ. κώδ.
 (3) Ἐν τοῖς ἐκδοδομῶ. τῆτο ἐχ. εὔρηται.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐσι τὰ τέσσαρα τῶ ὀνόματος γράμματα ταῦτα, Ἰωδ, Ἀληρ, Οὐ, Ἀνε. τὸ δὲ αἰ ζῆν, καὶ αἰδιον εἶναι Θεόν, σημαντικὸν ὄνομα τῆτο. τοίνυν Φησι, τὸ ὄνομα τῆτο, ἐδὲ τοῖς περὶ τὸν Ἀβραὰμ ἀπεκάλυψα, ἀλλὰ σοὶ πάντως πε. ἐπειδὴ μὴ ἴω καιρὸς εἰπεῖν τοῖς πατριαρχαῖς τὸ ὄνομα, ὃ ἐχώριζε τὸν Θεὸν τῶν εἰδώλων. ἐπειδὴ γὰρ καὶ δαίμονες Θεοὶ καὶ Κύριοι ὀνομάθησαν ὑπὸ τῶν θεραπευόντων αὐτὰς, τὸ τετραγράμμον ὄνομα ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸ τότε ἀνέκφραστον τοῖς πισοῖς.

ΛΗΛΟΥΤ. Οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς, τῆτεςιν ἐκ εἰδηλον καὶ Φανερόν ἐποίησα τὸ ὄνομα τῆ πατρὸς, καὶ τῆ ἡς, καὶ τῆ ἀγίῃ πνύματος, ἀλλ' ὡς δι' αἰνιγμάτων παρέδειξα.

ζ. Καὶ ἔφησα τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτὰς, ὡς ἐδοῦναι αὐτοῖς τὴν γῆν τῶν Χαναανῶν, τὴν γῆν ἣν παρωκῆκασιν, ἐν ἣ καὶ παρωκῆκασαν ἐπ' αὐτῆς. Καὶ ἐγὼ εἰσήκασα τὸν σεναγμὸν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι καταδεδλγνται αὐτὰς· καὶ ἐμνήσθην τῆς διαθήκης ὑμῶν.

η. Βάδιζε, εἶπον τοῖς ἡοῖς Ἰσραὴλ, ἐγὼ Κύριος· καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς δυνασείας τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ῥύσομαι ὑμᾶς ἐκ τῆς δελείας αὐτῶν, καὶ λυτρώσομαι ὑμᾶς ἐν βραχίονι ὑψηλῶ, καὶ ἐν κρίσει μεγάλῃ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥΤ. Ἀποτρέποντος γὰρ ἡμᾶς τῆ Σατανᾶ, καὶ ἀπάσης ἀγαθῆς ἐξισάντος ἐπιθυμίας, καὶ τῶν εἰς τῆτο διανύδματων, δι' ὧν ἂν δύνατο παρωδῆντες τρόπων, προτρέπει πρὸς δέλησιν ἀγαθῶ ὃ τῆ Θεὸ νόμος, ἄφραυσον μεν τὸν ἐπικκρῆντα δεικνύς, ἐλπίδι δὲ τῆ λαμπροτάτη παραθήγων εἰς ὀτολμῖαν, καὶ πίσει νύδρων, καὶ Θεῶ προσνέμων ὡς ἀληθῶς σωτῆρι καὶ λυτρωτῆ.

θ. Καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐμαυτῶ, καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεός· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὃ ἐξάγων ὑμᾶς ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐκ τῆς δυνασείας τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου, δῶναι αὐτὴν τῶ Ἀβραὰμ καὶ τῶ Ἰσαὰκ καὶ τῶ Ἰακώβ· καὶ δώσω αὐτὴν ὑμῖν ἐν κλήρῳ. ἐγὼ Κύριος. Ἐλάλησε δὲ Μωϋσῆς ἔτω τοῖς ἡοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἐκ εἰσήκασαν Μωϋσῆ ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας, καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σκληρῶν. Ἡ Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λεγων, ἱ. Εἰσελθε, λάλησον πρὸς Φαραὼ βα-

σιλέα Αἰγύπτου, ἵνα ἐξαποσείλῃ τὰς ἡς Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτῆς. Ἐλάλησε δὲ Μωϋσῆς ἐναντίον Κυρίου, λέγων, ἰδὲ οἱ ἡοὶ Ἰσραὴλ ἐκ εἰσήκασάν μου, καὶ πῶς εἰσακῆσεται ἡμε Φαραὼ; ἐγὼ δὲ ἀλογός εἰμι. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, καὶ συνέταξεν αὐτοῖς πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, ὡς ἐξαγαγεῖν τὰς ἡς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἔτοι οἱ ἀρχηγοὶ οἰκῶν πατριῶν αὐτῶν. ἡοὶ Ρεβεῖμ πρωτοτόκος Ἰσραὴλ· Ἐνώχ, καὶ Φαλλὰς, Ἀζρᾶμ, καὶ Χαρμί· αὕτη ἡ συγγένεια Ρεβεῖμ. κ. Καὶ ἡοὶ Συμεῶν· Ἰεμὴλ, Ἰαμίμ, καὶ Ἀῶδ, καὶ Ἰαχίν, καὶ Σαὰρ, καὶ Σαβλ ὃ ἐκ τῆς Φοινικίσης. αὐταὶ αἱ πατριαὶ τῶν ἡῶν Συμεῶν. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡῶν Λευὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν· Γηρῶν, Καάθ, καὶ Μερρῆ. καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς ἱ. Λευὶ, ἑκατὸν τριακονταεπτά. Καὶ ἔτοι ἡοὶ Γεδῶν· Λοβενὶ, καὶ Σεμεί· κ. οἰκοὶ πατριας αὐτῶν. Καὶ ἡοὶ Καάθ· Ἀμβραμ, καὶ Ἰσαρ, Χεβρών, καὶ Ὀζιήλ. καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Καάθ, κα. ἑκατὸν τριακονταεπτά ἔτη. Καὶ ἡοὶ Μερρῆ· Μοολὶ, καὶ Ὀμοσί. ἔτοι οἰκοὶ πατριῶν Λευὶ, κατὰ συγγενείας κβ. αὐτῶν. Καὶ ἔλαβεν Ἀμβραμ τὴν Ἰοχάβελ θυγατέρα τῆ ἀδελφῆ τῆ πατρὸς αὐτῆ αὐτῶ εἰς γυναῖκα· καὶ ἐγέννησεν αὐτῶ τόν τε Ἀαρῶν καὶ τὸν Μωϋσῆν, καὶ Μαριάμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. τὰ δὲ ἔτη τῆς ζωῆς Ἀμβραμ, κγ. ἑκατὸν τριακονταεπτά ἔτη. Καὶ ἡοὶ Ἰσαάρ· Κορέ, καὶ Ναφὲκ, καὶ Ζεχρί. κδ. Καὶ ἡοὶ Ὀζιήλ· Μισαήλ, καὶ Ἐλισαφάν, καὶ Σετρί.

κε. Ἐλαβε δὲ Ἀαρῶν τὴν Ἐλισάβετ (1) θυγατέρα Ἰεμιναδάβ ἀδελφὴν Ναασῶν αὐτῶ γυναῖκα· καὶ ἔτεκεν αὐτῶ τόν τε Ναδάβ, καὶ Ἀβιδδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥΤ. Τὶ δῆποτε τῆς τῆ Ἀαρῶν γυναικός, καὶ τὸν πατέρα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν δῆλον ἡμῖν πεποίηκεν; Ἐλαβε δὲ Ἀαρῶν τὴν Ἐλισάβετ θυγατέρα Ἀμιναδάβ ἀδελφῶ Ναασῶν γυναῖκα· καὶ ἔτεκεν αὐτῶ τόν τε Ναδάβ, καὶ Ἀβιδδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Τῆς βασιλικῆς καὶ τῆς ἱερατικῆς Φυλῆς τὴν ἐπιμιξίαν διδάσκει. ὃ γὰρ Ναασῶν, ἡος τῆ Ἀμιναδάβ· ὃ δὲ Ἀμιναδάβ, τῆ Ἀράμ· ὃ δὲ Ἀράμ, τῆ Ἐσρᾶμ· ὃ δὲ Ἐσρᾶμ,

(1) Ἐλισαβέθ. ἢ ἐν Φρανκεν. ἔκδοσ. καὶ Ἐλισαβέτ. ἢ τῆ Ἀλδ.

Ἐσρῶμ, τῆ Φαρές· ὁ δὲ Φαρές, τῆ Ἰδά. ἔτος δὲ ὁ Ναασὼν Φύλαρχος ἦν τῆ Ἰδά. ἐκ τῆς τρίτων συγγενείας ὁ Κύριος κατὰ σάρκα γενεὴν ἔσται. ἔματι τὸν τῆς βασιλικῆς καὶ τῆς ἱερατικῆς Φυλῆς τῶ ἐπιμειξίαν ἐδίδαξαν· ἀλλὰ δεικνύς, ὡς ὁ δεσπότης Χριστὸς ἐξ ἀμφοτέρων ἐβλάστησε, βασιλεὺς καὶ ἱερεὺς κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χρηματίσας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειωτέον, ὡς οἱ ἱερεῖς, ἔ μόνον ἐκ Φυλῆς Λοβὶ κατήγοντο, καὶ μάλιστα οἱ ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰδά. ἐκ Φυλῆς γὰρ Ἰδά ὁ Ναασὼν, καὶ ὁ τρίτος πατήρ Ἀμιναδάβ, ὡς ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς μαθήση.

κς. Ὑιοὶ δὲ Κορέ· Ἀσεῖς, καὶ Ἐλιανὰ, καὶ Ἀβιάσαρ. αὐταὶ αἱ γενέσεις Κορέ. Καὶ Ἐλεάζαρ ὁ τῆ Ἀαρὼν ἔλαβε τῶν θυγατέρων Φατὴλ αὐτῶ γυναικα· καὶ ἔτεκεν αὐτῶ τὸν Φινεές. αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ πατριάς κη. Λευιτῶν, κατὰ γένος αὐτῶν. Οὗτος Ἀαρὼν καὶ Μωϋσῆς, οἷς εἶπεν ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἐξαγαγεῖν τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν.

κθ. Οὐτοίεσιν οἱ διαλεγόμενοι Φαραὼ βασιλεὶ Αἰγύπτου, ὡς ἐξαγαγεῖν τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς Ἀαρὼν καὶ Μωϋσῆς, Ἡ ἡμέ-

ρα ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν γῆ Αἰγύπτου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διατὶ ἀταῦθα γενεαλογήσας ἀπὸ τῆ Ρεβέμ, ἐλθὼν εἰς Λοβὶ κατέπαυσε; Δῆλον, ὅτι διὰ τὸτο ἀρχεται, ἵνα τὸν Λοβὶ γενεαλογήσῃ, καὶ εἴπῃ περὶ Μωσέως καὶ Ἀαρὼν· ἔτσι εἰσιν οἱ προσδιαλεγόμενοι Φαραὼ βασιλεὶ Αἰγύπτου, (1) πρὶν ἀναστῆναι κριτῶν, ἢ βασιλέα, ἢ ἀρχιερέα. ἢ δὲ Φυλὴ ἐκράτα, καὶ ἀπὸ ταύτης ἔδει γενεαλογεῖν. ὅταν ἐν ὁ Θεὸς λέγῃ, τετάρτη γενεὰ ἐλθούσων· ταὶ ὡδε· ἀπὸ τῆς Λοβὶ Φυλῆς, ὡς ἀρχέσης (2) δὲ γενεαλογήσας. ὅταν δὲ λέγῃ ἀταῦθα, πέμπτη γενεὰ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, ἀπὸ τῆ Ἰακώβ ἀρχέον. (3) ἐπεὶ μέγα ζήτημα κινεῖται, ὅπως ὁ Θεὸς μὲν λέγει, τετάρτη δὲ γενεὰ ἀποσραφήσονται ὡδε, τρίτην εἰς τῶ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας· ὁ δὲ Μωϋσῆς, πέμπτη γενεὰ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου· ἢ δὲ πέμπτη ἔπεσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἢ ἔκλιθ' ὅλον, ὅτι εἰσῆλθε. κατὰ ἐν τῶ πέμπτῳ γενεᾶν, ἀπὸ τῆ Ἰακώβ λέγει.

λα. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, ἐγὼ Κύριος· λάλησον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ὅσα ἐγὼ λέγω πρὸς σέ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς ἐναντίον Κυρίου, ἰδὲ ἐγὼ ἰχνοφωνός εἰμι, καὶ πῶς εἰσακέσεται με Φαραὼ;

Κ Ε Φ Ζ

α. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἰδὲ δέδωκά σε Θεὸν Φαραὼ, καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ἔσται σου Προφήτης.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Μωϋσῆς τῶν Αἰγυπτίων ἐχειροτονήθη Θεός, ἔτω πρὸς αὐτὸν εἰπόντος τῆ χρηματίζοντος, ὅτι Θεὸν σε δέδωκα τῶ Φαραὼ. ἔκον ἐξουσίας τινὸς ἔτε ἐποπικῆς, ἔτε ἀνεργητικῆς ἀδειξίαν ἢ προσηγορία φέρει.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς ἐγένετο τῆ Φαραὼ Θεός ὁ Μωϋσῆς; Ὡσαύτως ὁ Θεὸς προσέτατε τῶ Μωϋσῆ, ἔτω πάλιν ὁ Μωϋσῆς τῶ Ἀαρὼν. διὸ δὴ καὶ Προφήτης ἀνηγορεύθη Ἀαρὼν τῆ Μωϋσῆ.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ὁν τρόπον ὁ Θεὸς διὰ Προφητῶν λαλεῖ τοῖς ἀνθρώποις, ἔτω καὶ ὁ Μωϋσῆς δι' Ἀαρὼν τῶ Φαραὼ. διερχομένων τὸν νῦν τῆ λόγῃ, Φησὶ καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ἔσται σου Προφήτης.

β. Σὺ δὲ λαλήσεις αὐτῶ πάντα ὅσα ἐντέλλομαί σοι· ὁ δὲ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου λαλήσει πρὸς Φαραὼ, ὡς ἐξαποσείλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτῆ.

γ. Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ πληθύνω τὰ σημεῖά μου καὶ τὰ τέρατα ἐν γῆ Αἰγύπτου.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Σκληρύνει ὁ Θεὸς λέγει τὸν ἀπειθῆ ταῖς θείαις παραγγελίαις Φαραὼ, ἐκ εὐαίλου γινόμενον πρὸς τὰς τυπῶντας τῶ ψυχῶν χαρακτῆρας τῶν θείων παραγγελμάτων, σκληρὸς γὰρ, ὁ μὴ παρὰ τῶν χαρακτῆρων τῆ λόγῃ τυπῶντος, καὶ ὁ μὲν ἀπειθῆς, ἢ δὴ σκληρὸς, πρὶν ἄλλος ἐπιβαλὼν τὰς σφραγίδας ἐλέγξει τὸ ἀντίτυπον τῆ ὑποκειμένης, ὅταν δὲ καὶ ἀπαλωτέροις καὶ προσημέσι λόγοις παρανῆται, χρηστότητος καταφρονῶν, θυμὸν δὲ μὴ δεδιὼς τῶς ησανχάζοντα,

(1) Αἰγύπτου. ἔτσι πρῶτοι ἀρχεσι, πρὶν κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κῶδ.
 (2) Ὡς διὰ τέτων ἀρχέσης ὁ αὐτ.
 (3) Ἀρχέον. ἢ γὰρ ἀπὸ τῆ Λοβὶ πέμπτη ἔπεσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἢ γὰρ ἔκλιθ' εἰσῆλθε· ὁ γὰρ Ἀαρὼν ἀπὸ μὲν Ἰακώβ, πέμπτος· ἀπὸ δὲ Λοβὶ, τέταρτος. Φινεές ἐν ὁ εἰσελθὼν, ἔκλιθ' ἐξ Ἰακώβ. ἔτσι γὰρ Ἰακώβ, Λοβὶ, Κααθ, Ἀμβραμ, Ἀαρὼν, Φινεές. ὁ αὐτ.

ζοντα, ἔτι μᾶλλον σκληρύνεται, τῆς σκληροῦς ὡν, ἐλέγχεται, ἐν ἑδνὶ λόγῳ τιθέμενος τὴν ἀγαθότητα τῆ προσάπτουτος. ὁ δὲ χρηστότητος λόγον ἀκῶν, καὶ νομίζων τῆτον κολακείαν εἶναι καὶ ἀδυναμίαν τῆ προσάουτος, ἀντιτάσσεται, ὡς περιεσόμενος τῇ δυνάμει τῆ θείας θελήματος· καὶ, τὸ χρηστὸν τῆ Θεῶ πρὸς μετανοαίαν σε ἄγον, ἀφορμὴν τῆ σκληρύνεσθαι τῷ ἀθέῳ γίνεται. ἢ ἐν ἀφορμῇ τῆς ἀγαθότητος, πρόφασις σκληρότητος τοῖς κακῶς φρονέσιν ἐνομιάθη. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐάν ἐν λέγει ὁ Θεός, ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραῶν, δυνάμει τῆτο φησιν· ἐγὼ δὲ σκληρὸν ἐλέγξω τὸ ἡγεμονικὸν Φαραῶν, τῆ ἐπιληψίμης τῆς ἐπαγγελίας λυομένης ὑπὸ τῆς τοιαῦς δε διανοίας.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἀγαν κακίας ἀνίατος ἦν, ἐσκληρυνε δὲ αὐτὸν τῇ μακροθυμίᾳ, καὶ τῇ τῆς τιμωρίας ἀναβολῇ ἐπιτείνων αὐτῆ τὴν κακίαν· ἵνα εἰς τὸν ἑχατον ὅρον ἀξήθεσίας αὐτῆ τῆς πονηρίας, τὸ δίκαιον ἐπ' αὐτῷ τῆς θείας κρίσεως διαφανῆ.

- δ. Καὶ ἐκ εἰσακίσεται ὑμῶν Φαραῶν· καὶ ἐπιβαλῶ τὴν χειρὰ μὲ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω σὺν δυνάμει μὲ τὸν λαὸν μὲ τῆς ἕως Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἴγυπτος σὺν ἐκδικήσει μεγάλη. Καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἴγυπτιοί, ὅτι ἐγὼ Κύριος, ἐκλείων τὴν χειρὰ μὲ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω τῆς ἕως Ἰσραὴλ ἐκ μέσθ αὐτῶν. Ἐποίησε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ααρῶν καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος, ἕτως ἐποίησαν.

ζ. Μωϋσῆς δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοήκοντα, Ααρῶν δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ ὀγδοηκοντατριῶν ἦν ἐτῶν, ἡνίκα ἐλάλησε πρὸς Φαραῶν.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Ἀκῆεις ὅπως ἀμφω μὲν ἦσιν ἴσοι κατὰ γε τὸ ἦκειν εἰς ὀγδοηκασὸν ἔτος· ἐν ὑπεροχῇ δὲ τριάδος ἐν ὑπεροχῇ Ααρῶν. (1) ἔκειν Μωϋσέως πρεσβύτερος, εἰ καὶ μετ' αὐτὸν εἰς διακονίαν. ἕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἴσος μὲν κατὰ τι Μωσῆ δια τὸ ἀνδρώπινον, καὶ δούτερος εἰς οικονομίαν· ὑπερκείμενος δὲ καὶ ὑπερανεσηκῶς, ὡς ἐν Θεότητι, καὶ δόξη τῇ κατὰ τὴν ἀγίαν Τριάδα.

- η. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ααρῶν, λέγων, Ἐάν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς Φαραῶν, λέγων, δότε ἡμῖν σημεῖον ἢ τέρας· καὶ ἐρεῖς Ααρῶν τῷ ἀδελφῷ σου, λάβε τὴν ράβδον, καὶ ρίψον αὐτὴν ἐναντίον Φαραῶν, καὶ ἐναν-

τίον τῶν θεραπόντων αὐτῆ· καὶ ἔσθαι δράκων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἴδὲ πῶς γέγονεν ὁ Μωσῆς Θεὸς τῆ Φαραῶν, ὃν ἐδεδοίκει, τῆ Ααρῶν ὑπεργέντος τοῖς σημείοις καὶ τοῖς λόγοις αὐτῆ. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἐρήμῳ, Θεὸς προσάσσει τῷ Μωσῆ ρίψαι τὴν ράβδον· ἐπὶ τῆ Φαραῶ δὲ, Μωσῆς τῷ Ααρῶν. (2)

Β ΣΕΤΗΡΟΥ. Ράβδον γὰρ ἐκελεύετο φέρειν ὁ Μωσῆς, καὶ ἐν αὐτῇ τὴν τῶν θαυμαμάτων ἐπιδείκνυσθαι δυνάμιν· ἵνα μάθωμεν, ὡς ἡ ράβδος ἔ δι' ἑτερόν τι τῆς δυνάμεις ἀήργει, ἢ διὰ τὸν ἐγκεκρυμμένον αὐτῇ τύπον τῆ τιμῆ σαυρῆ. καὶ χωρὶς αὐτῆς, τῆ διὰ σαυρῆ σημεία, τεθαυματάργηκεν ἐδνὶ ὁ θεασέσιος Μωσῆς.

Γ ι. Εἰσήλθε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ααρῶν ἐναντίον Φαραῶν, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτῆ· καὶ ἐποίησαν ἕτω, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος. καὶ ἔρριψεν Ααρῶν τὴν ράβδον αὐτῆ ἐναντίον Φαραῶν, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτῆ, καὶ ἐγένετο δράκων.

Δ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Διὰ τῆτο ἐπὶ μὲν τῆς βίας καὶ τῆ Ἰσραὴλ ὁ Θεὸς τὴν ράβδον εἰς ὄφιν μεταβάλλει, ἐπὶ δὲ τῆ Φαραῶ εἰς δράκοντα· ἵνα τῷ μεγέθει καταπλήξῃ τὸ σκληρὸν τῶν Αἰγυπτίων. δῆλον δὲ ὅτι ἀληθῆς τὸ σημεῖον, τὸ δὲ τῶν μάγων φαντασία. διὸ καὶ κατεπόθη ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἢ φαντασία.

Ε ια. Συνεκάλεσε δὲ Φαραῶ τῆς σοφιστῆς, καὶ τῆς φαρμακῆς· καὶ ἐποίησαν οἱ ἐπασιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείας αὐτῶν ὡσαύτως.

Ζ ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Ἐπειδὴ ἦκον πρὸς Φαραῶν διαλεξόμενοι πάλιν οἱ ἀμφὶ Μωσῆα, ἀνεναί τε τῆς Αἰγυπτίων καὶ ἀπολύσαι δεσμῶν τῶν πάλα τὸν Ἰσραὴλ ἀναπέσοντες, σημείοις ἐκδυσώπειν τοῖς ὑπὲρ λόγον ἠθέλον, ράβδον εἰς ὄφιν μεταπλασμὸν ἐπεδείκνυον, καὶ τὰ ἀπὸ τῆδε μείζονά τε καὶ ὑπερφερῆ κατορθῶν δυνάσθαι προχειροτάτα διὰ Θεῶ σαφῶς ἐπηγγέλλοντο. ὁ δὲ τοῖς ἰδίοις ἰσχυροῖν ἐκέλευσε μάγοις, μονονυχὶ διὰ τῆτων βοῶν, ἐκ ἀγνώτες ἔργων τῶν τοιαύτων ἡμεῖς· πλάσοι δὲ ὅσοι παρ' Αἰγυπτίοις, [ἢ] κατ' ὑμᾶς· καὶ μελέτη μάγοις τὸ θαυματουργεῖν, οἷς καὶ ὑμεῖς ἐναρτίθμοι. ὡς ἐν διασῶρων τῆς περὶ Μωσῆα ὁ Φαραῶ, ἡγάγε τῆς μάγους, μονονυχὶ λέγων, ὅτι ἔ μόνον ὑμεῖς ποιεῖτε σημεῖα, ἀλλὰ καὶ οἱ παρ' ἡμῖν μάγοι.

ΓΡΗΓΟ.

(1) ἴσ. ἐν ὑπεροχῇ δὲ τριάδος ὑπερέχει Ααρῶν. τὰ δὲ ἀπὸ τῆ ἐν ὑπεροχῇ, ἄχρι τῆ, εἰ καὶ, ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ἔ καίται.

(2) Οὐδὲ τῆτο ἐδὲ τὰ ἐξῆς δὴ τῆ Νύσ. ἐν τοῖς ἐκδοσμ. εὐρηται.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἠδυνάτο καλίσσα τὸς μάγους περὶ τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ἔβλεπται. ἢ γὰρ νίκη λαμπροτέρα γίνεται, ὅταν οἱ ἀντιμάχομενοι ὦσι, διὰ τὸτο καὶ τὸν διάβολον εἶασεν ἠτλώμενον, ἵνα ἴδῃς ἀνθρώπους τεφανομένους κατ' αὐτῆ, καὶ ἀνακηρυττομένους.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποτε σιωπῶν ῥησάν ὁ Θεὸς τοῖς Φαρμακοῖς τὰ αὐτὰ δρᾶσαι τῷ Μωσεί; Εἰσὶ τινες καὶ νῦν τῶν ἀσεβεία συζώντων, οἱ Φασι γοητεία τεφανοματρρηκίαι τὸν θεασέσιον Μωυσίῳ. διὸ τῆτε χάριν ἀνδεδῶκεν ὁ Θεὸς τοῖς Φαρμακοῖς εἴνα δρᾶσαι, ἵνα δεηθῆ τὸ διάφορον. μετέβαλον μὲν γὰρ καὶ αὐτοὶ τὰς ῥάβδους εἰς ὄφας, ἀλλ' ἢ Μωυσῆ ῥάβδος τὰς ἐκείνων κατέπιε. καὶ μετέβαλον κάκεινοι εἰς αἶμα τὸ ὕδωρ, ἀλλ' εἰς τὴν προτέραν ἐπαναγαγεῖν τὸ ὕδωρ ἔκ ἰχυσαν φύσιν. καὶ τὸς βατράχους ἐξῆγαγον, ἕμιλ καὶ ἀπαλλάξαι αὐτῶν τὰς τῶν Αἰγυπτίων ἠδυνῆσαν οἰκίας. καὶ εἰς μὲν τὸ παιδῶσαι τὸς Αἰγυπτίους, καὶ τοῖς Φαρμακοῖς ἐνεργῆσαι ἀεὶδῶσαι εἰς δὲ τὸ παύειν τὴν τιμωρίαν, ἔκ ἔτι. ἐπειδὴ γὰρ ὑπὸ τῆ Θεῆ κολαζόμενος τῶν Αἰγυπτίων ὁ βασιλεὺς ἔκ ἠρκεῖτο ταῖς θεηλάτοις πληγαῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς Φαρμακοῖς αὐξάν τὴν τιμωρίαν ἐκέλευε· καὶ διὰ τῆτων αὐτὸν ἐκόλαζεν ὁ Θεὸς, μόνον καὶ λέγων, ἐπειδὴ τέρπη κολαζόμενος, καὶ διὰ τῶν ἐμῶν θεραπόντων παιδῶσαι, καὶ διὰ τῶν σῶν σε κολάζω. ἴδων δὲ αὐτὸν πλέον σκληρωμένον, ἐκώλυσε τὴν ἐκείνων ἐνεργείαν. καὶ οἱ τὸ μείζον ζῶον ἐξαγαγόντες τὸν βατράχον, τὸν σκνίπα τὸν σμικρότατον ἐξαγαγεῖν ἔκ ἰχυσαν, ἀλλὰ δάκτυλον Θεῆ τὴν πληγὴν προσηγορόδωσαν. τὰς μὲντοι Φλυκιδας καὶ τοῖς ἐκείνων ἐπιώεγκε σώμασιν, ἵνα καὶ αὐτοὶ μάθωσι, καὶ ὁ ἀνόητος αὐτῶν βασιλεὺς, ὡς ἔ μόνον ἐπέχεαν ἔ δύνανται τὰς θεηλάτους ὄργας, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ σιωτιμωρῶνται τοῖς ἄλλοις. ἀναδείας τοῖνυν τὸ λέγειν, μαγανεία τινὶ τεφανοματρρηκίαι τὸν Μωυσίῳ, τῶν μάγων βοώντων, ὅτι θείας ἢ δυνάμεως τὰ σημεῖα. εἰ γὰρ Φαντασίας ἢ τὰ παρ' αὐτῆ δρώμενα, ἔδει κάκεινους Φαντάσαι, καὶ τὸν ὁμότεχρον διελέγχεαι. νῦν δὲ διαρῆδω βοῶσι, δάκτυλον τῆ Θεῆ τῆτο.

16. Καὶ ἔρριψαν ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐτῆ, καὶ ἐγένοντο δράκοντες· καὶ κατέπιεν ἢ ῥάβδος Ἀαρὼν τὰς ἐκείνων ῥάβδους.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐκ πολλῆ τῆ περιόντος διανασῆς πρὸς ὕψος ὁ ἐκ τῆς ῥάβδος Μωσέως γενόμενος δράκων, τὰ μὲν σέρνα δύνωει, τὸ δὲ σῶμα διανοίξας, ὄλκῃ πνύματος ῥύμη βιαιοτάτη, καθάπερ βόλκας ἰχθύων πάντας εἰ κύκλω σαγνυῶσας ἐπιπαῖται· καὶ καταπιῶν, εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν τῆς βακίης μετέβαλεν.

(1) Μεταβληθεῖσαν ὀφθαλμῶν.

A ἔτω μὲν ἐν ἐκάστῃ τῆτο τεφανομένη τῶν ἐθελοκακόντων τὸ ὑπόπλον διηλεγῆσαι ἢ μεγαλορρηθεῖσα ὄψις, ὡς μηκέτι νομίζεν τῶν ἀνθρώπων τοφίσματα καὶ τέχνας εἶναι τὰ γινόμενα, πεπλασμένα πρὸς ἀπάτῃ· ἀλλὰ δυνάμιν θεοτέραν τὴν τῆτων αἰτίαν, ἢ πάντα ὄραν ὀμαρές.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ ἴσον εἰδομένη θεαματοποιεῖν ἢ γοητεία [οἱ ταῖς τῶν μάγων ῥάβδοις.] καὶ ἠλέγχθη διὰ τῆς ἐνεργείας τὸ σοφίσμα, [δαίξαντος τῆ δράκοντος τῆ ἐκ τῆς Μωυσέως ῥάβδος μεταβληθεῖτος ἐκ τῆ διαφαγεῖν τὰ γοητικὰ ξύλα, τὸς ὄφας δῆθεν, ὅτι ἐδεμίαν ἀμωτικῶν ἐδὲ ζωτικῶν τινὰ δυνάμιν] εἶχον αἱ [τῶν γοητῶν] ῥάβδοι, πλὴν τῆ ἀχηματος. ὁ τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν δεξαπατητῶν [ἢ] γοητεία σοφισματικῆ παρέδειξε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅταν τοῖνυν τις τῶν εἰ ἀρετῇ προεχόντων ἀποσῶν ἐθέλη τὸς τῆ ἀπάτη δεδωλωμένους εἰς βίον ἐμφιλοσοφῶν τε καὶ ἐλθῶν, οἶδεν ὁ ταῖς ποιήκίλαις, καθὼς φησιν ὁ Ἀπόστολος, μεθ' ἑφ. 6. 11. δίας κατὰ τῶν ψυχῶν ἡμῶν σοφισδῶν, ἀντιπαραγαγεῖν τῷ θεῷ νόμῳ τὰ τῆς ἀπάτης σοφίσματα. ταῦτα δὲ λέγω, πρὸς τὸς αἰγυπτίους δράκοντας βλέπων τῷ λόγῳ, τῆτεσι πρὸς τὰς ποιήκίλαις τῆς ἀπάτης κακίας· ὡν τὸν ἀφανισμόν ἢ τῆ Μωσέως ῥάβδος ἐργάζεται. ἔτω τοῖνυν καὶ ὁ τὴν θεῖαν ἐκείνῃ κλημῆος τῆς ἀρετῆς ῥάβδον τὴν τὰς σεσοφισματικῆς ἐξαφανίξασαν ῥάβδος ὀδῶ τινὶ καὶ ἀκολοθῆσαι πρὸς τὰ μείζω πρῶσι τῶν θεαμάτων.

17. Καὶ κατίχυσεν ἢ καρδία Φαραῶ· καὶ ἔκ εἰσηκασεν αὐτῶν, καθ' ἑφ. 10. 24. περ ἐλάλησε Κύριος. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν, βεβάρυται ἢ καρδία Φαραῶ, τῆ μὴ ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. [Ἐπειδὴ δὲ ὁμολογεῖν ἀναγκαδίτες ὑπὸ τῆς τῶν γινομένων ἐμφανῆς ἐνεργείας, ἐδὲν ἦτλον ἐθρασιώνοντο, τῆς αὐτῆς ἀπανθρωπίας καὶ ἀσεβείας, ὡπερ ἀγαθῶν τινός, ἐπειλημῆοι βεβαιοτάτη, μῆτε τὸς καταδωλοθῆναι ἀδίκως ἐλεῶντες, μῆτε τὰ διὰ τῶν λόγων προσατῶμενα δρώντες,] ἄτε δὴ τῆ Θεῆ τρανολέρας χρησμῶν ἀποδείξει ταῖς διὰ σημείων καὶ τεράτων τὸ βέλημα δεδηλοκότος, ἐμβριθεῖρας ἐπανασάσεως ἐδέησε, καὶ πληγῶν ἐσμῆ. αἷς ἀφρονες νεθετῆνται, ἔς λόγος ἔκ ἐπαδῶσε. δέκα [δ'] ἐπάγονται τῆ χώρῃ πληγῶν, κατὰ τῶν τέλεια ἡμαρτηκότων τέλειος ἀριθμὸς [κολάσεως.] προλέγει δὲ Μωσῆς τὰς πληγὰς, καὶ τὸν καιρὸν, ἵνα μὴ δόξη τοῖς πολλοῖς αὐτομάτως γίνεσθαι.

18. * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ, βεβάρυται ἢ καρδία Φαραῶ, λεγόμενον ὑπὸ Κυρίου μετὰ τὴν μεταβαλεῖσαν (1) εἰς δράκοντα ῥάβδον

ράβδον τῆ Ἀαρῶν, καὶ καταπίσαν τὰς
 » τῶν μάγων ράβδους, ἔξῃσιν (1) ἰδεῖν, εἰ
 » ἕτερόν ἐστι τῆ, ἐσκληρωῦναι τὴν καρδίαν
 » Φαραῶ, λεγομένης πολλακίς, καὶ τῆ κατι-
 » χυκίας. καὶ γὰρ καὶ τῆτο ἔτως εἴρηται,
 » καὶ κατιχυσεν ἡ καρδία Φαραῶ καὶ ἐκ
 » εἰσήκασεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε Κύ-
 ριος. δοκεῖ δέ μοι ἡ μὲν εὐδιδῶσα καρδία
 πρὸς τὰ θεῖα, ἀπαλυνέσθαι καὶ μὴ ἰχύνειν
 ἀνδίσασθαι τῇ Θεότητι, [καὶ] μὴ βαρύν-
 νεσθαι, μηδὲ ἔλκεσθαι κάτω εἰς γλῶσσην καὶ
 ὕλῳ ἢ δὲ ἀντιτένυσσεν καὶ εἰς ἀντιτενῶν
 τῷ θεῷ βεβλήματι, σκληρωῦναι, ἢ (2)
 ἀντιτυπεῖν δίκλῳ λίθῳ, καὶ ἀποκρεῦσαι
 τὸν λόγον, καὶ κατ' ἀπόνοιαν ἀνδίσασθαι
 μετὰ τινος ψυδωνύμῳ ἰχῦος. ἀνάγκη δὲ
 τὴν τοιαύτην καρδίαν καθελκομένην ὑπὸ
 τῆς κακίας ἕσης κατωφερῆς, βαρυνέσθαι
 ἐμῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπίνοιαν (3) ταῦτα
 τῇ καρδίᾳ συμβαίνει, εἰ καὶ μιᾶ καὶ τῇ
 αὐτῇ συμβέβηκε Φαύλῃ ἕση τὸ κατιχύνειν
 καὶ τὸ βαρυνέσθαι. ἢ μὲν γὰρ, ὡς εἴρη-
 ται πρ, λιθίνῃ γίνεται καρδία καὶ σκλη-
 ρῦνεται ἢ δὲ, ἢ παραχωρεῖ ὡς κρείττονι
 τῇ θεῷ φύσει, ἀλλὰ θεομαχῶν ἰσαμνή, κατ'
 αὐτῆς ἰχύνειν λέγεται.

ιε. Βάδισον πρὸς Φαραῶ τῷ πρῶτῷ
 καὶ ἰδὲ αὐτὸς ἐκπορεύεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ,
 καὶ σήση συναντῶν αὐτῷ ἐπὶ τὸ χεί-
 λος τῆ ποταμῆ καὶ τὴν ράβδον τὴν
 σφραφείσαν εἰς ὄφιν λήψῃ ἐν τῇ χειρί-
 15. σα. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Κύριος ὁ
 Θεὸς τῶν Ἑβραίων ἀπέσταλκέ με πρὸς
 σέ, λέγων, ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου,
 ἵνα λατρεύσωσί μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
 ἰδὲ ἐκ εἰσήκασας ἕως τῆς.

ιζ. Τὰ δὲ λέγει Κύριος, ἐν τῆτῳ
 γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος ἰδὲ ἐγὼ τύπτω
 τῇ ράβδῳ τῇ ἐν τῇ χειρί μου ἐπὶ τὸ
 ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ μετα-
 βαλεῖ εἰς αἶμα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπειδὴ
 γὰρ τὸ ὕδωρ Αἰγύπτιοι διαφερόντως ἐκτε-
 τιμήκασιν, ἀρχῶν τῆς τῶν ὄλων γενέσεως
 τῆτο εἶναι νομίζοντες, αὐτὸ πρῶτον ἠξίω-
 σε καλέσαι πρὸς τὴν τῶν ἀποδεχομένων
 ἐπίπληξιν τε καὶ νεθεσίαν.

ιη. Καὶ οἱ ἰχθυῖες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ
 τελευτήσασιν καὶ ἀποζέσει ὁ ποτα-
 μός, καὶ ἔθνησονται πιεῖν ὕδωρ οἱ
 18. Αἰγύπτιοι ἐκ τῆ ποταμῆ. Εἶπε δὲ
 Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἶπον Ἀαρῶν,
 λάβε τὴν ράβδον σου, καὶ ἐκλεινον τὴν
 χεῖρά σου ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτῃ, καὶ
 ἐπὶ τὰς ποταμῆς αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς
 διώρυχας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἔλη αὐ-
 τῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν συνεσηκὸς ὕδωρ αὐ-

των, καὶ ἔσαι αἶμα. καὶ ἐγένετο αἶμα
 ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτῃ, ἐντε τοῖς ξύ-
 λοις καὶ τοῖς λίθοις.

κ. Καὶ ἐποίησαν ἔτω Μωϋσῆς καὶ
 Ἀαρῶν, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς
 Κύριος καὶ ἐπάρας Ἀαρῶν τὴν ράβ-
 δον αὐτῆ, ἐπάταξε τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ
 ποταμῷ ἐναντίον Φαραῶ, καὶ ἐναν-
 20. τίων τῶν θεραπόντων αὐτῆ καὶ μετέ-
 βαλε πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ
 εἰς αἶμα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆ Μω-
 σέως ἀδελφῆ προσάξει θεῖα κατενεγκόν-
 τος τὴν βακηνίαν ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ὃ
 μὲν οὐδὲν ἀπὸ Αἰθιοπίας ἄχρι θαλάσσης
 εἰς αἶμα τρέπεται σιωεξαιματῆνται δ'
 αὐτῷ λίμναι, διώρυχες, κρηναί, φρέατα,
 25. πηγαί, συμπασα ἢ κατ' Αἰγύπτιον ἕσα
 ὕδατος ὡς ἀπορία ποτῆ τὰ παρὰ ταῖς
 ὄχθαις ἀνασέλειν, τὰς δ' ἀνατεμνομένης
 φλέβας, καθάπερ εἰ ταῖς αἰμορροαγίαις,
 κρηνηδὸν αὐλῆς ἀκοντίζειν αἵματος, μη-
 δεμίας ἐσρωμένης διαυγῆς λιβάδος.

** ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε πρῶ-
 τῳ αὐτοῖς τὴν τῆ ὕδατος ἐπήγαγε πλη-
 γῶν; Πρῶτον ἐπαδὴ μέγα ἐφρόνεν ἐπὶ
 τῷ ποταμῷ, καὶ Θεὸν τῆτον ἀνομίζον,
 30. τὴν τῶν νεφῶν αὐτοῖς παρέχοντα χρεῖαν
 ἔπειτα καὶ διὰ τὰ βρέφη τῶν Ἰσραηλίων εἰς
 τῆτον παραπεμφθέντα. μεταβληθεῖς γὰρ
 εἰς αἶμα, τῆς γεγεννημένης κατηγορεῖ παι-
 δοκλονίας. τῆτε χάριν καὶ τῆς βατράχης
 ἀνέβλυσε τὰ ὕδατα, ἀντὶ τῶν ἐν ἐκείνοις
 ἀποπνιγνύτων ἀναδοθέντας παιδίων. μι-
 μεῖται γὰρ πως τὰ βρέφη τῆς βατράχης
 βαδίζοντα. μηδέπω γὰρ τοῖς ποσὶ μόνοις
 35. κερρηθῆσαι δυναμένα, ταῖς χερσὶν ἐπα-
 μῶναι τῆ τῶν ποδῶν ἀδυναμία. προσώζεσε
 δὲ ἐκ τῶν βατράχων ἢ γῆ ἐπαδὴ προ-
 σώζεσαν καὶ ἐσάπησαν τῶν Αἰγυπτίων οἱ
 μῶλωπες ἐκ τῆς παμπόλλης πονηρίας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Πρῶτη πληγὴ αἵματος.
 δικαία ἢ κρίσις. αἵματος γὰρ πληθεῖς
 τῶν βρεφῶν, εἰς αἶμα μεταβάλλεται ὁ
 ποταμός. ἐβόα γὰρ τὸ αἶμα τῶν νηπίων.
 γέγονε τὸ θαῦμα. ἐχ ἠυρίσκετο ὕδωρ
 40. ὄλον γὰρ ἰὼ αἶμα καλεῖ τῆς Φαρμακῆς
 Αἰγύπτῃ, ἵνα ἐλατρώσῃ τὸ θαῦμα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πάλιν ἡ ράβδος, ἢς
 χωρὶς ἕδεν ἐγένετο, ποταμὸν ἐτυπλε καὶ
 αἶμα μὲν παρέφυσεν, ὕδωρ δὲ ἀνεκαλεῖτο.
 ἄκκε ταῦτα, καὶ σκόπει τὰ μυθήρια, καὶ
 ὅτι διὰ τῆς ράβδος, καὶ ὅτι δι' ὕδατος. ἐπα-
 45. δὴ δὲ ἔ μόνον ἐν τῷ ποταμῷ αὐτῆς ἠδίκη-
 σεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ γῆ πλίνθης γὰρ
 ἔβαλλον ἐκβάλλει ἐκ τῆς γῆς ὁ Θεὸς τι-
 50. μωρίας κατ' αὐτῶν καὶ δι' ὕδατων πολλαῖς
 εἴτε δὲ εἰς ξύλινα σκόβη, εἴτε εἰς λίθινα
 ὑβρέθη ὕδωρ ἐν Αἰγύπτῳ, γέγονεν αἶμα.

ΓΡΗΓΟ-

(1) Ἄξιον ἰδεῖν. ἐν Τόμ. 2. σελ. 121. τῆς τῆ Ἰε. ἐκδοσ.

(2) Καὶ ἀντιτυπεῖν. αὐτ.

(3) Διάνοιαν. αὐτ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ θαυμα-
τοποιία ἢ τῷ σκοπῷ τῆς ἐκπλήξεως, τῶν
ἐντυγχανόντων γίνεται, ἀλλὰ πρὸς τὸ
χρήσιμον τῶν σωζομένων βλέπει. τοῖς
γὰρ αὐτοῖς τῆς ἀρετῆς θαύμασι καθαι-
ρεῖται μὲν τὸ πολέμιον, αὐξεται δὲ τὸ
ὁμόφυλον. πρῶτον δὲ γενικώτερον τῶν ἐπὶ
μέρους θαυμάτων τὸν κατὰ ἀναγωγὴν κα-
ταμάθωμεν σκοπὸν, εἴθ' ἔτιω διωατὸν ἂν
γίνοιτο ἡμῖν καὶ τοῖς κατ' ἕκαστον ἐφαρ-
μόσαι τὸ νόημα. ἡ γὰρ διδασκαλία τῆς
ἀληθείας πρὸς τὰς διαθέσεις τῶν δεχο-
μένων τὸν λόγον συμεταβάλλεται. ἐπί-
σης γὰρ τοῖς πᾶσι τῆς λόγου τὸ καλὸν ἢ
τὸ κακὸν προδεικνύεται, ὁ μὲν ὄψαιδως
πρὸς τὸ δεικνύμενον ἔχων, εἰ φωτὶ τὴν
διάνοιαν ἔχει τῷ δὲ ἀντιτύπως διακει-
μένῳ, καὶ μὴ καταδεχομένῳ πρὸς τὴν
ἀκτῖνα τῆς ἀληθείας διαβλέψαι, παρα-
μύει τῆς ἀγνοίας ὁ ζόφος. εἰ δὲ τὸ κα-
θόλου νοηθῆν ἡμῖν εἰ τοῖς τοῖστοις, ψεῦδος
ἢ ἐστὶν ἢ δ' ἂν τὸ κατ' ἕκαστον πάντως
ἐτεροίως ἔχοι, τῆς ἐπὶ μέρους ἐξετάσεως
συναποδειχθείσης τῷ λόγῳ. ἔκέν ἔδεν
θαυμάσον ἀπαθῆ τὸν Ἑβραῖον μένειν τῶν
Αἰγυπτίων κακῶν εἰ μέσοις τοῖς ἀλλοφύ-
λοις ἀνασρεφόμενον ἔπει καὶ νῦν ἐστὶ τὸ
ἴσον γινόμενον ἰδεῖν. ταῖς γὰρ πολυαν-
θρώποις πόλεσι πρὸς τὰς εἰαντίας δόξας
διεσηκῆσαι, πότιμον καὶ διαφανές ἐστὶ τὸ
νᾶμα τῆς πίσεως, ὃ διὰ τῆς θείας διδασ-
καλίας ἀρῶνται τοῖς δὲ διὰ τῆς πονη-
ρᾶς ὑπολήψεως αἰγυπλιάζουσι διεφθορὸς
αἷμα τὸ ὕδωρ γίνεται.

κα. Καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποτα-
μῷ ἐτελεύτησαν· καὶ ἀπώζεσεν ὁ
ποταμὸς, καὶ ἐκθύναντο πιεῖν ὕδωρ
οἱ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς ποταμῆς· καὶ ἦν τὸ
αἷμα ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐναπέ-
θησκε δὲ καὶ τὰ γινῆ τῶν ἰχθύων ἀπαν-
τα, ἄτε τῆς ζωτικῆς διωάμεως εἰς φθο-
ροποιὸν μεταβάλεως ὡς δυσωδίας πάν-
τα διὰ πάντων ἀναπεπληθῆσαι, τῶν
σηπομένων ἀθρόον σώματων. πολὺς δὲ
καὶ ἀνθρώπων ὄχλος ὑπὸ δίψης διαφθα-
ραῖς, ἕκατο σωρηδὸν ἐπὶ τῶν τριόδων,
ἢ δεινόντων ἐπὶ τὰ μνήματα τῶν οἰκείων
τῆς τετελευτηκότας ἐκκομίζεν.

κβ. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ
ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμα-
κείαις αὐτῶν. καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρ-
διά Φαραῶ, καὶ ἔκ εἰσηκῆσεν αὐτῶν,
καθάπερ εἶπεν ὁ Κύριος.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ πάντα τὰ ὕδα-
τα αἷμα ὑπὸ Μωσέως γεγέννηται, πῶς
ἐπάγει ἡ Γραφή τὸ, ἐποίησαν δὲ καὶ οἱ
ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ὡσαύτως; ἡ γὰρ
ψόδὲς τὸ πάντα τὰ ὕδατα γενέσθαι αἷμα
ὑπὸ Μωσέως, ἢ πάλιν τὸ τῆς ἐπαῖδος
πεποιηκέναι ὡσαύτως, καὶ περὶ τῶν λοι-

πῶν τῶν κατ' αὐτὰς θαυμάτων ὁ αὐτὸς
λόγος. Πάντων τῶν ὑδάτων τῶν ἐπάνω
τῆς γῆς αἷμα γενομένων, ὡαγκάζοντο
οἱ Αἰγύπτιοι κύκλω τῆς ποταμῆς ὀρύττειν
Φρεάτα, καὶ ἀντλεῖν ὕδωρ, καὶ ποτίζεν
ἐξ αὐτῆς ἑαυτῆς καὶ τὰ ζῶα αὐτῶν καὶ
τὰ θρέμματα. ἐκ τῆς τῆς ὕδατος τῆς
ἐκ τῶν Φρεάτων ἀντλημῆς ἐποίησαν οἱ
ἐπαῖδοι τὸ αἷμα. καὶ ἔδαμῶς διέψοδον
ὁ λόγος. καὶ τὰ μὲν ὑπὸ Μωσέως γενο-
μένα θαύματα, ἄτε κατὰ τὴν θείαν γε-
γεννημένα ἐέργειαν, κατὰ μεταβολὴν γε-
γέννηται φύσεως τῆς προκειμένης εἰς τὴν
φύσιν τῆς ἐκτελεμῆς τὰ δὲ ὑπὸ τῶν
ἐπαῖδων γενομένα, κατὰ τὴν ἐέργειαν
ἐγένοντο τῶν δαιμόνων, τῶν φαντασάν-
των τὰς ὄψεις τῶν ὀρώντων, τὸν μὴ
ὄφιν ὄραν ὡς τὸν ὄφιν, καὶ τὸ μὴ αἷμα
ὡς αἷμα, καὶ τῆς μὴ βατράχου ὡς βα-
τράχου.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πάσης τότε τῆς
τῶν ὑδάτων φύσεως κατὰ τὴν Αἰγύπτον
τῷ προσάγματι Μωσέως εἰς αἷμα τρα-
πέσης, ὡς καὶ τῆς ἰχθύας, εἰς σαρκώ-
δη παχύτητα τῆς ὕδατος μετατεθέντος,
διαφθαρεύσας, τοῖς Ἑβραίοις ἀρρομῆσι
μόνοις ὕδωρ τὸ αἷμα ἦν. ὄθεν ἔχε καὶ
ἡ μαγγανεία κερὸν εἰ τῷ παρὰ τοῖς Ἑ-
βραίοις ὄρισκομένῳ ὕδατι τὸ αἷμα ὡς
εἶδος παρασοφίσασθαι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πολλάκις ἐπιχει-
ρεῖ ὁ παρασοφισμὸς τῆς ἀπάτης καὶ τὸ
τῶν Ἑβραίων ποτὸν τῷ μολυσμῷ τῆς ψύ-
δου αἷμα ποιῆσαι, τῆς τὸν ἡμέτερον
λόγον, καὶ ἡμῖν δάξαι, μὴ τοῖστον ὄντα,
οἷος ἐστὶν. ἀλλ' ἔκ ἀχρεώσεως καθόλου τὸ
ποτὸν, καὶ ἐκ τῆς προχείρου δι' ἀπάτης πε-
ριφοιῆσθαι τὸ εἶδος. πίνει γὰρ ὁ Ἑβραῖος
τὸ ἀληθινὸν ὕδωρ, καὶ παρὰ τῶν εἰαν-
τίων πιθανῶς διαβάλλεται, ἔδεν πρὸς τὸ
εἶδος τῆς ἀπάτης ἐπισρεφόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἰ ὅλον τὸ ὕδωρ εἰς
αἷμα μετεβλήθη, πῶς ἐποίησαν οἱ ἐπαῖ-
δοι τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐ-
τῶν ὡσαύτως; Ἐπέλαζον αὐτοῖς καὶ ἡ
θάλαττα τὸ δὲ πότιμον ὕδωρ εἰς αἷμα
μετεβλήθη μόνον. ἠδύναντο τοίνυν με-
τακομίσαι θάλαττον ὕδωρ εἰς τὰ βασί-
λεια, καὶ μεταβαλεῖν εἰς τὴν τῆς αἵματος
χρῆσιν, τῆς Θεῆς δηλονότι συγχωρῆντος
αὐτοῖς ἐργεῖν, δι' ἃς εἰρήκαμεν αἰτίας.
ἐπισημῶσαι μὲντοι καὶ τῆτο δὲ, ὡς
τῆς μὲν βατράχου ἐκ τῶν ὑδάτων ἐξή-
γαγε, τῆς δὲ σκνίπας ἐκ τῆς χύματος,
τὴν δὲ κωμόμαν ὄθεν ἠθέλησεν. ἵνα μά-
θωσιν, ὡς ῥάδιον ἦν τῷ Θεῷ καὶ δίχα
ὑδάτων, καὶ δίχα γῆς παράγειν ἃ βέ-
λεται. τῆς χάριτι καὶ προλέγει τὰς τι-
μωρίας, ἵνα μὴ ἀπὸ ταυτοματῶν ταῦτα
συμβαίνειν τοπάσωσιν, ἀλλὰ γνῶσι θεη-
λάτεις εἶναι πληγᾶς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς ἔν ὁμοίως
ἐπραττον οἱ τῶν Αἰγυπτίων φαρμακοί; Ἡ
κατὰ

κατὰ Φαντασίαν, ἢ Θεῶ συγχωρῶντος, ἵνα μείζονως κολάζοιτο· λύσεως γὰρ ζήτημαίης, ἐπέσφιγγον τὰ δεσμά· καὶ ἅμα Φαραὼ μὴ διὰ μίας πληγῆς κολαδῆ, πολλῶν ἄξιος ὢν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ οἱ μάγοι μετέβαλον τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα σιμωργεία δαιμόνων, κατὰ συγχώρησιν Θεῶ πρὸς βλάβῃ πλείονα τῶν Αἰγυπίων. ἕως μάλιστα τρίτης πληγῆς τῆτο ἐποίησαν, καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ ἠδαιήσαν· ἵνα γνωσθῇ πᾶσιν, ὅτι κακέϊνα ἐκ ἰδία ἰσχύει ἐποίησαν. Ἰνὲς δὲ λέγῃσι, παντὸς ὕδατος, αἵματος γεγεννημῆς, πᾶ ὄρεθῃ ὕδωρ; Πάντως δὲ οἰκονομίαν ἔμεινε μικρόν· ἢ τῶν περὶ Μωσέα ποιούντων τὸ σημεῖον, συμπαρόντες κακέϊνοι ἐν αὐτῇ τῇ ῥοπῇ ἐποίησαν. ἄλλοι δὲ λέγῃσι, ἐκ τῶν ἡν Ἰσραὴλ ἠέγγαν ὕδωρ, καὶ ἐποίησαν αἷμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀπίθανον εἶναι (1) καὶ τὸν Μωσέα μετὰ τῷ μεταβολῷ τῷ εἰς αἷμα, πάλιν εἰς τῷ οἰκείαν ὄψιν καὶ Φύσιν ἀποκαταστήσαι τὸ ὕδωρ, ὅπως οἱ μάγοι τῷ οἰκείαν τέχνῃ ἀντεκιδίξωνται.

κγ. Ἐπισραφεῖς δὲ Φαραὼ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶ· καὶ ἐκ ἐπέστησε τὸν νῦν αὐτῶ ἔδὲ ἐπὶ τῆτω.

κδ. Ὁρουξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλω τῶ ποταμῶ, ὥσε πιεῖν ὕδωρ· καὶ ἐκ ἐδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ τῶ ποταμῶ.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ὁ ποταμὸς αὐτοῖς αἱματώδης, Θεῶ κελύσαντος, ἐρρήθη, πινέδαίτε μὴ δυνάμενος, καὶ πηγῷ ἑτέρῃν ὑδάτων ἐκ ἔχῃσι. ἐχὶ δὲ τῷ χροῶν μόνον ἠ τοῖστος, ἀλλὰ καὶ τοῖς πειρωμένοις ἀλγῆματα καὶ πικρὰν ὀδύῃν προσέφερον. ἠ δὲ τοῖστος μὲν Αἰγυπτίοις, Ἐβραίοις δὲ γλυκὺς καὶ πότιμος, καὶ μηδὲν τῶ κατὰ Φύσιν παρηλαγμένος.

κε. Καὶ ἀνεπληρώθησαν ἐπὶ ἡμέρῃ, μετὰ τὸ πατάξαι Κύριον τὸν ποταμόν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐ μετὰ τῷ συμπλήρωσιν τῶν ἐπὶ ἡμερῶν ἀναλελύσαι τῷ τροπῷ τῶ αἵματος ὁ λόγος Φησὶν, ἀλλ' ὅλον τῆτο ἐπισημειῖται, ὅτι μετὰ τὸ πατάξαι Κύριον τὸν ποταμόν, ἐπὶ μέσων

ἡμερῶν τελεθεισῶν, ἀρχὴ ἑτέρας γίνεται παραδοξοποιίας.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐπὶ ἡμέρας ἐπὶ τὸ δεινὸν ἐκράτησεν, ἕως οἱ μὲν Αἰγύπτιοι τῶ ἀμφὶ Μωϋσῶ, ἔτοι δὲ τὸν Θεὸν ἰκέτασαν, οἶκλον λαβεῖν τῶ ἀπολλυμῆων. ὁ δὲ τῷ Φύσιν ἴλεως μεταβάλλει τὸ αἷμα εἰς ὕδωρ πότιμον, ἀποδῶς τῷ ποταμῷ καθαρὰ τὰ ἀρχαῖα ζεῦρα καὶ σωτήρια.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ δὲ τῆς διαφθορᾶς εἰς ἐβδόμῃ ἡμέρῃν διαμεμενηκεῖαι δοκεῖ. πρὸς ὅπερ ἀπορῶσιν οἱ τῆς Ἐκκλησίας ἐχθροί. πῶς ἂν ἡ Αἴγυπτος ἔσα θερμώτατη, χωρὶς ὕδατος πρὸς τσαύτας ἡμέρας διήρκεσε; Καὶ τί θανμασόν, εἰ Θεῶ δίκας αὐτοῖς εἰσπράττεται βελομένη, διήρκεσαν; ἢ δὲ θεία Γραφή καὶ ἄλλῃ ἀποφαίνει διάνοιαν. τραπῆτων γὰρ τῶν ἐπιπολῆς σιμωρηκότων ὑδάτων, ὠρουξαν Φησὶν οἱ Αἰγύπτιοι κύκλω τῶ ποταμῶ, ὥσε πιεῖν εἰτεῦσαι, ὡς μὴ τῶν ἐν βάρει διαφθαρέντων ὑδάτων μετασχοῖτων τῶ φθοροποιῶ γεγονότος ἀέρος. ὅπερ ἐδήλωσεν ὁ θείος λέγων χρησμός· λάβε τῷ ῥάβδον, καὶ ἔκλεινον τῷ χεῖράσ σου ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτου, καὶ ἐπὶ τῶ ποταμῶς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. εἰτεῦσαι καὶ ἢ περὶ τῶ πόσιν ἔχον ὕδωρ οἱ Φαρμακοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἀπορία λυθήσεται. πρὸς δὲ τέτοις, ἐδέ Φησὶν ἢ Γραφή ἐπὶ ὄλαις ἐπὶ ἡμέραις παραμῆναι τῷ εἰς αἷμα μεταβολῷ. εἰκὸς γὰρ ἅμα τε γενέσθαι εἰς ἀνδειξιν τῆς θείας μεγαλεργίας, καὶ πρὸς τῷ οἰκείαν Φύσιν, διὰ Φιλανθρωπίαν, ἐπαυελθεῖν. ὥσε καὶ τῶ Φαρμακῶς λαβόντας, μεταβαλεῖν. διὸ καὶ ἐπιλέγει ἢ Γραφή, καὶ ἐσκληρωθή ἢ καρδίᾳ Φαραὼ, καὶ ἐκ εἰσῆκῃσιν αὐτῶν. ὅπερ ἐπὶ τοῖς συμπεράσμασι τῶν λοιπῶν σημείων ἐπιφέρειν εἰσῆδε. καὶ ἐξῆς δὲ ἐπισημαίνεται ὁ λόγος, Φάσκων, καὶ ἐκ ἐπέστησε τὸν νῦν αὐτῶ ἔδὲ ἐπὶ τῆτω, ἔδὲ πεπαυμένης ἢ τῆς εἰς αἷμα μεταβολῆς τῶν ὑδάτων. εἰ γὰρ μὴ ἐπέπαυτο, εἰκὸς ἠ ἐπισῆσαι τὸν νῦν τῷ γεγονότι, καὶ τὸν Μωϋσῶ ἰκετεῦσαι περὶ τῶ παύσασθαι. τῆτο γὰρ ἐπὶ τῶ ἄλλων ποιεῖ. πρὸς δὲ τῷ τῆτο μὴ νῦν εἰπῆν τῷ Γραφῶ, καὶ ἐπισημαίνεται ὅτι ἐκ ἐπέστησε ὁ Φαραὼ τὸν νῦν αὐτῶ ἔδὲ ἐπὶ τῆτω· δῆλον, ὡς ἔδὲ ἐπὶ τῆς εἰς δράκοντα τῆς ῥάβδου μεταβολῆς, διὰ τῷ μίμησιν τῶν Φαρμακῶν, καὶ νῦν ἔδὲ ἢ τὸν καταφρονήσας.

ΚΕΦ.

(1) ἴσ. ἐστὶν, ἢ εἰναί Φασι.

Κ Ε Φ Η.

α. ἴπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἰσελθε πρὸς Φαραῶν, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, τὰ δὲ λέγει Κύριος· ἔξαπόσειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσωσιν.

β. Εἰ δὲ μὴ βάλῃ σὺ ἔξαποσειλαί, ἰδὲ ἐγὼ τύπλω πάντα τὰ ὄρῳσβα βατράχοις.

ΑΔΗΛΟΤ. Ὡς πληγῆς ἕσης ταύτης, ἐλέχθη τῆτο. διὸ καὶ πληγαὶ καλεῖνται. ἐβασάνισον γὰρ τὰ τοιαῦτα τὰς τῶν Αἰγυπτίων ψυχάς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Διπλῶν ἐγίνετο τὸ ἀγαθόν. Αἰγύπτιοι ἐτύπλοντο, καὶ Ἰσραὴλ ἐπαιδύετο. ὡς γὰρ Φησιν ὁ σοφώτατος Σολομών, ἀφρονος τυπλομένη, ὁ εὐφρων ὠφελᾷται. (1)

γ. Καὶ ἐξερεύξεται ὁ ποταμὸς βατράχους· καὶ ἀναβάντες εἰσελεύσονται εἰς τὰς οἰκίας σου, καὶ εἰς τὰ ταμεία τῶν κοιτῶνων σου, καὶ ἐπὶ τῶν κλιων σου, καὶ εἰς τὰς οἰκίας τῶν θεραπόντων σου, καὶ τῶ λαῶ σου, καὶ ἐν τοῖς φυράμασί σου, καὶ ἐν τοῖς κλιβάνοισι σου. Καὶ ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὰς θεράποντάς σου ἀναβήσονται οἱ βάτραχοι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οὕτω καὶ τὸ τῶν βατράχων γένος [τὸ] αἰδεχθῆς καὶ πολυφώνον, ὃ ἀμφίβιος μὲν ἢ ζωῆ, ἐρπυσικὸν δὲ τὸ πήδημα. ἀηδῆς δὲ ἔμνον ἢ ὄψις, [ἀλλὰ] καὶ τῶ χρωτὸς ἢ δυσωδία· ὁ τοῖς οἰκοῖς, καὶ ταῖς κλίνοισι, καὶ τοῖς ταμείοις τῶν Αἰγυπτίων εἰσέρπει. τῆς δὲ τῶν Ἑβραίων ζωῆς ἔκ ἐφάπτεται. ἀληθῶς γὰρ βατράχων ἀντικρὺς γένῃ ἐστὶ τὰ φθοροποιὰ τῆς κακίας γεννήματα. ἐκ τῆς ῥυπαρᾶς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, οἷον ἔκτινος βορβορος ζωογονέμενα. ἔτσι οἱ βάτραχοι οἰκῆσι μὲν τὰς οἰκίας τῶν αἰγυπλιαζόντων κατὰ τὴν τῶ βίβ προαίρεσιν· δείκνυται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, καὶ τῶν κλιων ἔκ ἀπέχονται, καὶ εἰς τὰ ταμεία τῶν ἀποθέτων ἐσθύνονται. ὅταν γὰρ ἴδῃς τὸν ῥυπαρόν τε καὶ ἀκόλασον βίον, ἀληθῶς ἐκ πηλῆ τικτόμενον, καὶ τῆ πρὸς τὸ ἄλογον μιμήσει κατὰ τὸ εἶδος τῆς ζωῆς εἰ ἕτερόν τι φύσει ἀκριβῶς μενόντα· καὶ ἀνθρωπὸν μὲν κατὰ τὴν φύσιν ὄντα, κήνος δὲ διὰ πάθος γινόμενον, καὶ διὰ τῆτο ἀμφίβιον ἐκείνο καὶ ἐπαμφοτερίζον τὸ τῆς ζωῆς εἶδος ἐπιδεικνύοντα. ὁρήσεις καὶ ἐπὶ τῆτο τοιαῦτα τῆς νόσου γνωρίσματα, ἔκ ἐπὶ τῆς κλίτης μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς

τραπέζης, καὶ εἰ τοῖς ταμείοις, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκίαν. ἐπισημαίνεται γὰρ διὰ πάντων ὁ τοῖτος τὴν ἀσωτείαν. ὡσεὶ πᾶσι ῥάδιον ἐπιγινώσκῃ διὰ τῶν κατὰ τὸν οἶκον ἀκαταστασιῶν τὸν βίον τόν τε ἀκόλασον καὶ τὸν καθαρῶντα. ὅταν ἐπὶ τῆτο μὲν, ἐπὶ τῶν τοίχων κονιαμάτων δεικνύηται παρὰ τῆς τέχνης δι' αἰδῶλων τινῶν τὰ τῆς ἐμπαλῆς ἡδονῆς ὑπεκκαύματα, δι' ὧν ὑπομιμνήσκειται τῆς νόσου ἢ φύσεως, διὰ τῆς ὄψεως ἐκ τῆς ἀτιμίας τῶν θεαμάτων ἐπὶ τὴν ψυχὴν εἰσχεομένη τῶ πάθος· ἐπὶ δὲ τῶ σωφρονέντος, φυλακῆ πᾶσα καὶ προμήθεια, τῶ καὶ τὸν ὀφθαλμὸν καθαρῶν τῶν ἐμπαλῶν θεαμάτων. καὶ ἢ τράπεζα ὁμοίως, καθαρὰ μὲν ἢ τῶ σωφρονέντος ὁρίζεται. βατραχῶδης δὲ καὶ πολυσάρκος τῶν πρὸς τὸν βορβορῶδη βίον ἰλυωμένων. καὶ τὰ ταμεία ἐρπυνησῆς, τῆτο τὰ κρυπλὰ τῶ βίβ αὐτῶ καὶ ἀπόρητα, πολὺ μᾶλλον εἰ ἐκείνοις σωραῖαν βατράχων κατανοήσεις. εἰ δὲ ταῦτα ἢ τῆς ἀρετῆς ῥάβδος ποῖαν κατὰ τῶν Αἰγυπτίων ὑπὸ τῆς ἰσορίας λέγεται, μὴ ξεριθῶμεν περὶ τὸν λόγον. καὶ γὰρ ἐσκληρωθῆται παρὰ τῶ Θεῶ καὶ τὸν τύραννον ἢ ἰσορία Φησί. πῶς ἔν ἂν εἴη κατὰκριτος τῆ ἀνωθεν ἀνάγκη σκληρῶς καὶ ἀντιτύπως διατιθέμενος; ἔχ ὡς τὴν ἀντιτύπιαν εἰ τῆ ψυχῆ τῶ Φαραῶ τῆς θείας βελήσεως αἰτιθείσης, ἀλλ' ὡς τῆς προαιρέσεως διὰ τῆς πρὸς τὴν κακίαν προσκλίσεως τὸν ἐκμαλῶσοντα τὴν ἀντιτύπιαν λόγον ἢ δεχομένης. ἔτω καὶ ἢ τῆς ἀρετῆς ῥάβδος εἰ τοῖς Αἰγυπτίοις φανῆται, τὸν μὲν Ἑβραῖον καθαρὸν τῆς βατραχῶδης ζωῆς ἐργάζεται· τὸν δὲ αἰγύπτιον βίον πλήρη τῆς τοιαύτης δείκνυσι νόσου. ἀλλ' ἐστὶ ὅτε τῶ Μωσέως καὶ ὑπὲρ τῆτων τὰς χεῖρας ἐκλείναντος, ἀφανισμὸς τῶν βατράχων γίνεται. καὶ δι' καὶ νῦν ἐστὶ γινώσκῃ γινόμενον. οἱ γὰρ τὴν ἐκλασιν τῶν χαρῶν τῶ νομοθέτη κατανοήσαντες, (συνήσεις δὲ πάντως ὅ,τι σοὶ λέγει τὸ ἀνιγμα· ὡσενοῆσαι διὰ μὲν τῶ νομοθέτη τὸν ἀληθινὸν νομοθέτην, διὰ δὲ τῆς τῶν χειρῶν ἐκλάσεως τὸν ἐπὶ τῶ σαυρῆ τὰς χεῖρας ἐκλείναντα.) οἱ τοῖτω πρὸς ὀλίγον τοῖς ῥυπαροῖς καὶ βατραχῶδεσι λογισμοῖς συζῶντες. εἰ πρὸς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τὰς χεῖρας ἐκλείναντα ἴδοιεν, ἀπαλλῶσοντα τῆς πονηρᾶς αὐτῶν συννοήσεως, νεκρωθῆναι τῶ πάθος καὶ ἐποξέσαντος. ἀληθῶς γὰρ τοῖς ἀπειλαγμένοις τῆς τοιαύτης νόσου, μετὰ τὴν νεκρωσιν τῶν ἐρπυσικῶν κινήματων, ἀτοπός τις καὶ δυσώδης ἢ τῶν προβεβιωμένων γίνεται μνήμη, δι' αἰσχυρῆς τὴν ψυχὴν ἀηδίζετα.

Ττ 2

ε. Εἶπε

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἔχ εὔρηται. τὸ δὲ ἔρη. ἐλήφθη ἰσ. ἐκ τῶ 11. ἐδ. τῶ 21. κεφ. ἢ ἐκ τῶ 3. τῶ 22. τῶν Παροιμ.

ε. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἄκουσον ἅδ' ἡμεῖς, καὶ εἰπὸν Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, ἐκείνην τὴν χεῖρά σου τὴν ῥάβδον σου ἐπὶ τὰς ποταμούς, καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας, καὶ ἐπὶ τὰ ἔλη, καὶ ἀνάγαγε τὰς βατράχους. Καὶ ἐξέτεινεν Ἀαρὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγυπτίου, καὶ ἀνήγαγε τὰς βατράχους· καὶ ἀνεβίβαθη ὁ βατράχος, καὶ ἐκάλυψε τὴν γῆν Αἰγυπτίου.

ζ. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ταῖς Φαρμακείαις αὐτῶν, καὶ ἀνήγαγον τὰς βατράχους ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν.

ΛΗΛΟΥ. Καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς πληγῆς ἐποίησαν οἱ Φαρμακοὶ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνήγαγον τὸν βάτραχον. ὅπως βλέπων ὁ Φαραὼ, ὅτι οἱ Φαρμακοὶ ἐφιστάμενοι τοῖς περὶ Μωσέα, μόνον προδήκω τὴν κακὰ ἐποίησεν, ἐκ ἔλεγεν αὐτοῖς, εὐξάσθε περὶ ἐμῆ, ἵνα παύσῃται ἡ πληγὴ. εἶδε γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς ῥάβδου τῆς σφραγίσσης εἰς ὄψιν, ὅτι ἡ Μωσέως κατέπιε τὰς ἐκείνων, καὶ πάλιν ἀπεκατέστη εἰς τὸ ἀρχαῖον· καὶ ἐπὶ τῷ αἵματι, ὅτι ὄχρουμενῶν αὐτῶν, πλέον τὸ αἶμα διέμεινεν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν βατράχων προδήκη ἐγένετο. διὸ μᾶλλον καὶ Μωσῆς εἶπε τῷ Φαραῷ, τάξαι πρὸς με, ποτε εὐξομαι περὶ σοῦ· ἵνα εἰδῆς, ὅτι ἐκ ἐστὶ Θεὸς ἄλλος πλὴν Κυρίου τῆς Θεῆ· ἵνα μὴ ἐλθόντες πολλαῖς οἱ Φαρμακοὶ ἀπατήσωσιν αὐτὸν, λέγοντες, ἡμεῖς ἐπαύσαμεν τὴν πληγὴν. ἰδὲ γὰρ φησιν, ὡς ὄρας, ὅτι ἡ τῶν μάγων ὄχρη μᾶλλον ἀδικεῖ τὰς Αἰγυπτίους.

η. Ἐκάλεσε δὲ Φαραῷ Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ εἶπεν, εὐξάσθε περὶ ἐμῆ πρὸς Κύριον, καὶ περιελέτω τὰς βατράχους ἀπ' ἐμῆ, καὶ ἀπὸ τῆς ἐμῆ λαῶν· καὶ ἐξάποσέλω τὸν λαόν, καὶ θύσασσι Κυρίῳ.

θ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Φαραῷ, τάξαι πρὸς με ποτε εὐξομαι περὶ σοῦ, καὶ περὶ τῶν θεραπόντων σου, ἀφάνισαι τὰς βατράχους ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς λαῶν σου, καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται.

ΛΗΛΟΥ. Ἐβλεπεν ὁ Φαραῷ προδήκω κακὰ ποιῶντας τὰς Φαρμακούς, καὶ ἐκ ἔλεγεν αὐτοῖς, εὐξάσθε περὶ ἐμῆ, ἵνα παύσῃ ἡ πληγὴ. διὸ καὶ Μωσῆς εἶπε τῷ Φαραῷ, τάξαι πρὸς με ποτε εὐξομαι περὶ σοῦ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φαράων ὁ Μωσῆς ὑπὸ κτήντος τὰς πληγὰς ἀνακαλεῖσθαι, καὶ ἡμέραν ὀρίζει, καὶ ἡ τῆτο ἔσαι.

προσδύχομενος δὲ, κατώρθω, δακνύς ὅτι ἔτε τῆς αὐτῆς διωάμεως ἢ τὰ γινόμενα· καὶ ὁμοίως ὄχρη τῷ Φαραῷ φησὶ Θεῷ καὶ ἐπάγειν πληγὴν, καὶ ἀπάγειν. αὐτῷ γὰρ ὑπακῆαι τὰ πάντα.

ι. Ὁ δὲ εἶπεν, εἰς αὐτίον. εἶπεν ἔν, ὡς εἶρηκας· ἵνα εἰδῆς, ὅτι ἐκ ἐστὶ ἅγιος, πλὴν Κυρίου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅρα πῶς ὁ μὲν Θεὸς Μωσῆς πρὸς θεραγείαν ἐστὶν ἐτοιμώτατος, τῷ Φαραῷ τὴν κρίσιν διδὼς τῆς περὶ τὸ πεπαῦσθαι τὸ δαιμόνιον προθεσμίας· ὁ δὲ καὶ περὶ ταύτῃ ἐστὶ μελητής, νομίζων πᾶ πάντως ἀπὸ ταυτομάτου, ἢ καὶ προσκάρου μαγείας γεγονέναι, καὶ παύσασθαι, ἅμα καὶ τὴν θεοῦ θεραγείαν χωρὶς ἀνάγκης μεγίστης ἀπαξιῶν.

ια. Καὶ περιεφθῆσονται οἱ βάτραχοι ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τῆς λαῶν σου, πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἀπὸ Φαραῷ· καὶ ἐβόησε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον περὶ τῆς ὀρίσμου τῶν βατράχων, ὡς ἐτάξατο τῷ Φαραῷ.

ιβ. Ἐποίησε δὲ Κύριος καθάπερ εἶπε Μωϋσῆς· καὶ ἐτελεύτησαν οἱ βάτραχοι ἐκ τῶν οἰκιῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων, καὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν.

ΛΗΛΟΥ. Φοβῶν ὁ Θεὸς τὰς βατράχους, ἵνα μὴ μόνον δέξῃ τὰς ἀναβαίνοντας κωλυθέντας· ἀλλ' ὅτι καὶ ἀποθανόντων αὐτῶν, ἐκ αἶχον λέγειν, ὡς οἱ αὐτοὶ πάλιν ἀνῆλθον.

ιδ. Καὶ συνήγαγον αὐτὰς θημωνίας θημωνίας· καὶ ὤζεσεν ἡ γῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ τῇ πρώτῃ μάστιγι ἐπώζεσεν ὁ ποταμὸς, ἐπὶ δὲ τῇ τῶν βατράχων ἡ γῆ. σὰρξ γὰρ καὶ αἶμα ἦσαν Αἰγυπτίῳ· ἔτω δὲ καὶ ἡ γῆ· τὰ παχύτερα τῶν σωμάτων γινόμενοι. ἐπαχύνθη γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία. ὅθεν ἐπεὶ προσώζεσαν καὶ ἐσάπησαν αὐτῶν οἱ μύλορες τῆς ἀμαρτίας, διὰ τῆτο ὤζεσεν αὐτῶν καὶ ὁ ποταμὸς καὶ ἡ γῆ.

ιε. Ἰδὼν δὲ Φαραῷ ὅτι γέγονεν ἀνάψυξις, ἐβαρύνθη ἡ καρδία αὐτῆς, καὶ ἐκ εἰσήκασεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τρισὶ τέτοις ἐχρήσατο ῥήμασιν ἡ Γραφή, τῷ σὺν κτηνῶν, καὶ ἐβαρύνθη, καὶ ἐσκληρώθη τῆ Φαραῷ τὴν καρδίαν. καὶ ποτὲ μὲν ὑφ' ἑαυτῆς, ποτὲ δὲ λέγεται τῆτο πάσχειν ὑπὸ Θεῆ. εἶπεν ἔν ἀπαλιώσασθαι μὲν ἢ ἐνδεδῶσα

δύσα πρὸς τὰ θεῖα καρδία, καὶ μὴ ἰχύειν ἀνθίστασθαι τῇ θεϊότητι, καὶ μὴ βαριώεσθαι, μηδὲ εἰς γλῶττιν ἔλκεσθαι κατὰ ἢ δὲ ἀντιπύρεσσα, σκληρυνέσθαι, καὶ ἀντιτυπῶσα δίκην λίθου, τὸν θεῖον ἀποκρέσθαι λόγον, καὶ ἀποκρομένη μετὰ τινος ἰσαδαι ψυδωνυμῶν ἰχύος. περὶ μίαν δὲ τὰ πάθη, διαφόροις ἐπινοαῖς συμβαίνοντα. καθὸ μὲν γὰρ λιθίνη, σκληρύνεται· καθὸ δὲ βαρεῖα, κατέλκεται· καθὸ δὲ μὴ παραχωρεῖ θεομαχῶσα τῇ κρείττονι φύσει, καὶ αὐτῆς ἰχύειν λέγεται. διόπερ πρὸς μὲν

- Ἰεζ. 11. 19. τὸ πρῶτον, Ἰερεμίας φησὶ τὸ, ἐκασάσω
 ,, τῶν τὰς λιθίνων καρδίας, καὶ ἐμβαλῶ
 Ψαλ. 37. 4. σαρκίνας· πρὸς δὲ τὸ ὑβριστερον, ὁ Δαβὶδ,
 ,, αἱ ἀμωρτίαι ὑπερήσαν τὴν κεφαλὴν μου,
 ,, ὡς αἱ φορτίαι βαρῆς ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ·
 Ζαχ. 5. 7. 8. καὶ Ζαχαρίας, εἶδον γυναικὰ κατημενίω
 ,, ἐπὶ τάλαντον μολίβου· καὶ ἐρρόθη, ὅτι
 ,, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία. ἐπεὶ ἐν ἡ καρδία Φα-
 Ἐξὸδ. 15. 10. ραὼ καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐβεβάρυτο, ἔδυσ-
 5, 6. ,, σαν ὡς αἱ μολίβου ἐν ὕδατι σφοδρῶ· καὶ
 ,, ἐπεὶ ἐσκλήρυντο, ἔδυσαν εἰς βυθὸν ὡς αἱ
 ,, λίθοι· καὶ ἐπεὶ κατίχυσεν, λέγεται πρὸς
 ,, τὸν κατελόντα αὐτὴν Κύριον, ἡ δεξιὰ-
 ,, σε Κύριε δεδοξάσαι ἐν ἰχύει. Καὶ μετ' ὀλίγα.
 Τριῶν ἐν εἰρημίων, τῶν μὲν ἄλλων ἔδεν
 ,, ἐπὶ Θεῷ λέγεται, μόνον δὲ τὸ σκληρυνῶ
 ,, τὴν καρδίαν Φαραὼ, ποτὲ δὲ καὶ τὸ
 ,, ἐσκλήρυνθη ἡ καρδία Φαραὼ. διὸ καὶ ὁ
 Ἀπόστολος ποτὲ μὲν αὐτὸν αἰτιάται τὸν
 Ἰωάν. 2. 5. σκληρυνόμενον, λέγων, κατὰ δὲ τὴν σκλη-
 ,, ρότητά σου, καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θε-
 ,, σαυρίζεις σεαυτῶ ὀργῶ· ποτὲ δὲ, ὡς ζή-
 ,, τημα προβάλλει τὸν σκληρυνόμενον ὑπὸ
 Ἰωάν. 9. 18. Κυρίως ἄρ' ἐν ὃν θέλει ἐλεῆναι, ὃν δὲ θέλει
 20. ,, σκληρύναι; οἷς ἐπετήροχε τὸ, μαρτυροῦν σὺ,
 ,, ὡς ἀνθρώπων, τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ
 Θεῷ; ἢ τὸ δυσχερὲς τῆς ἀπορίας ἰδῶν, καὶ
 τὴν λύσιν μὴ θαρρῶν καταπιστεῦσαι γραμ-
 μασιν, ἢ μὴ κρίνων ἀποκρίσεως ἄξιον τὸν
 ἐγκαλῶντα τῇ θεῖα προνοίᾳ. τῆτο γὰρ
 ἐκ ἂν εἶπε τῷ ἔχοντι παρρησίαν ἀποκρι-
 νασθαι τῷ Θεῷ· ὅποιος ἦ ὁ Μωϋσῆς, ὃς
 Ἐξὸδ. 19. 19. ἐλάλει, φησὶν, ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίνατο
 Ἐξὸδ. 33. 11. φωνῇ. καὶ ὅτι ἐλάλει ὡς φίλος φίλῳ.

15. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἶπον Ἀαρὼν, ἐκλείων τῇ χειρὶ σου τὴν ῥάβδον σου, καὶ πάταξον τὸ χῶμα τῆς γῆς· καὶ ἔσονται σκνίπες ἐν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς τετράποσι, [καὶ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οὐκ ἀπειλεῖ τὸν Φαραὼ τὸν σκνίπα, καὶ τότε ἐπάγει· ἀλλὰ ψυδασάμενον τιμωρεῖται. (1)

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Διὰ τῶν σμικροτάτων τῶν τῶν ὑπερέχον καὶ ἀμάχον τῆς οὐκείας ἰχύος δεικνύει.

12. [Ἐξέτεινεν ἔν Ἀαρὼν τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον, καὶ ἐπάταξε τὸ χῶμα

τῆς γῆς· καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίπες ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἐν τε τοῖς τετράποσι,] καὶ ἐν παντὶ χῶματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνίπες ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἰσως ἀντι- ἐπιζητήσῃ, διατὶ τοῖς ἔτῳς ἀφανέσι καὶ ἡμελημένοις ζώοις ἐτιμωρεῖτο τὴν χῶραν, παρὰ αἱ ἀρῆς καὶ λέοντας καὶ παρ- δάλεις, καὶ τὰ ἄλλα γένη τῶν ἀτιθῶσων θηρίων, ἃ σαρκῶν ἀνθρωπείων ἀπλετα· καὶ εἰ μὴ ταῦτα, τὰς γῆν αἰγυπτίας ἀσπί- δας, ὡν τὰ δῆγματα πέφυκεν ἀνυπερδέ- τως ἀναρῆν; Εἰ δ' ὄντως ἀγνοεῖ, μαρτυροῦν πρῶτον μὲν, ὅτι τὸς οἰκίτορας ὁ Θεὸς νε- θετήσῃ μᾶλλον ἐβέλετο, ἢ διαφθεῖρα· βεληθείς γὰρ ἀφανίζεν εἰς ἅπαν, ἐκ ἂν ζώοις ἐχρητο πρὸς τὰς ἐπιθέσεις, ὡσερ σμερογῶν, ἀλλὰ τοῖς θεηλάτοις κακοῖς λιμῶτε καὶ λοιμῶ· μετὰ δὲ ταῦτα κακῶ- νο προσδιδασκέσθαι μάθημα πρὸς ἅπαντα τὸν βίον ἀναγκαῖον. τί δὲ τῆτ' ἐστὶν; ἀν- θρωποι μὲν γὰρ ὅταν πολεμῶσι, τὸ διω- τάτατον εἰς συμμαχίαν ἐπιχωρικὸν ἐξε- τάζουσιν, ὃ τὴν αὐτῶν ἀδελφείαν ἐκπλήσει· Θεὸς δ' ἢ ἀνωτάτω καὶ μεγίστη δυνάμει, ὡς ἔδενος χρεῖος, ἐάν περ βεληθῆ κατὰ- περ ὀργάνοις τισὶ χρήσασθαι πρὸς τὰς τιμωρίας, ἢ τὰ ἐρρωματέα καὶ μέ- γιστα αἰρεῖται, τῆς τῶν ἀλλοτρίων ἡκισα φροντίσων, ἀλλὰ τοῖς ὑπετέλεσι καὶ μικροῖς ἀμάχους καὶ ἀητήτους δυνάμεις ἐγκατασ- κοδῶσας, ἀμύνεται δι' αὐτῶν τὸς ἀδικῶν- τας, κατὰ καὶ νῦν. τί γὰρ ὑπετέλεσον σκνίπος; ἀλλ' ὅμως τοσῶτον ἰχύσει, ὡς ἀπαγορεῦσαι πᾶσαν Αἰγύπτου, καὶ ἐκ- βῶν ἀναγκαδιῶσαι, ὅτι δάκτυλος Θεῷ τῆτ' ἐστὶ. χεῖρα γὰρ Θεῷ μηδὲ τὴν σύμ- πασαν οὐκισμῶν ὑποστήσαι ἂν ἀπὸ περᾶ- των ἐπὶ πέρατα, μᾶλλον δ' ἔδὲ τὸν σύμ- παντα κόσμον.

17. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τὰς Φαρμακείας αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν τὸν σκνίπα· ἢ ἐκ ἡδύνα- το. καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίπες ἐν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐως τρίτης σημείω ἰχθυον καὶ οἱ μάγοι σμερογῶν δαυμόνων, καὶ με- τὰ ταῦτα ἡδίστησαν.

18. Εἶπαν ἔν οἱ ἐπαοιδοὶ τῷ Φα- ραὼ, δάκτυλος Θεῷ ἐστὶ τῆτο· καὶ ἐσκλήρυνθη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ ἐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, κατὰπερ ἐλά- λησε Κύριος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δάκτυλος Θεῷ ἐστὶ τῆτο, ἀντὶ τῆ τῆ Θεῷ ἐργεῖα ταῦτα γίνετα, καὶ ἐκ ἀνθρώπων· ὅτι ὄλως πα- ρὰ Θεῷ ἢ ἀφ' αὐτῆ. εἰ γὰρ μὴ ἡθέλη- σεν (2) ὁ Θεός, ἐκ ἐφείροντο αἱ πληγαί· ἀλλ'

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὐρηται.

(2) Ἦθελε, φησὶν, ὁ Θεός. ὁ τῆς Αἰγύ. κώδ.

ἀλλ' ἅπαξ ἅπαντα (1) ἀπώλεσαν. ἐπεὶ ἔν ἡμέρᾳ ἐγένοντο τὰ γινόμενα, δάκτυλον ἐκάλεσαν, ἀλλ' ἔ χειρας. ὅμως καὶ τῷ δακτύλῳ παρεχώρησαν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἡ μὲν ἔν τρίτῃ μάσιξ, δάκτυλος ἔρηται· ἡ δὲ πέμπτη, ὡσανεὶ συμπληρωθέντων πάντε δακτύλων ἐξ ἐκάστης μάσιγος, χεῖρ ὠνόμασαν· ἄς τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον ἀήρησε. λέγεται δὲ ἐν Εὐαγγελίῳ, εἰ δὲ ἐγὼ εἰ δακτύλῳ
 Δευ. 11. 20. Ὁεῖ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια· ὅπερ ἐρμη-
 Μκτθ. 12. 28. νότων ἀλλαχῆ. Φησὶν, εἰ δὲ ἐγὼ εἰ πνύ-
 ματι Ὁεῖ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια.

ΑΔΗΛΟΥ. Δάκτυλον Ὁεῖ λέγει τὸ κατ' εἰ τῶν τῶ πνύματος χαρισμάτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Πιεζόμενος τῇ πληγῇ, ὑπὸ χεῖρῶν τῶ ἄφροισιν· παυσιμίας, πάλιν σκληρὸς ἔτι, κενῶσαι τῶ Μωσέως τὰς πληγὰς δοκῶν. ἐξ ἧς δὲ δηλονότι οἰκεία αὐτῶ ἡ σκληρότης ἔτι, καὶ ἐκ ἐκ Ὁεῖ. ἡ γὰρ ἂν ἄφροισιν, ἡ πάντοτε σκληρὸς εἶναι, ἡ πάντοτε πειθήνιος.

κ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ὄρθρισον τῷ πρῶτῷ, καὶ στήθι ἐναντίον Φαραῶ· καὶ ἰδὲ αὐτὸς ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἔρεις πρὸς αὐτὸν, τὰ δὲ λέγει Κύριος· ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ. Ἐὰν δὲ μὴ βάλῃ ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδὲ ἐγὼ ἐξαποσελῶ ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ τὰς θερὰς ποταμούς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὰς οἰκίας σου κυνόμεναν· καὶ πληθήσονται αἱ οἰκίαι τῶν Αἰγυπτίων κυνομίας, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐφ' ἧς εἰσὶν ἐπ' αὐτῆς.

κε. Καὶ παραδοξάσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν γῆν Γεσέμ, ἐφ' ἧς ὁ λαός μου εἰσὶν ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' ἧς ἐκ ἔσαι ἐκεῖ ἡ κυνόμενα· ἵνα ἴδῃς, ὅτι ἐγὼ Κύριος πάσης τῆς γῆς.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Νῦν πρῶτον ἡ Γεσέμ τῶν Αἰγυπτίων πληγῶν διασέλλεται.

κγ. Καὶ δώσω διαβολὴν ἀνὰ μέσον τῶ ἐμῶ λαῶ, καὶ ἀνὰ μέσον τῶ σῶ λαῶ. ἐν δὲ τῇ αὐρίον ἔσαι τὸ σημεῖον τῆτο.

κδ. Ἐποίησε δὲ Κύριος ἔτω· καὶ παρεγένετο ἡ κυνόμενα πλῆθος εἰς τὰς οἰκίας Φαραῶ, καὶ εἰς τὰς οἰκίας τῶν θερὰπόντων αὐτῶ, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου· καὶ ἐξωλοθρεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς κυνομίας.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Λοιπαὶ δὲ τιμωρίαι τρεῖς εἰσὶν ἀπεργηθεῖσαι δίχα

Α τῆς ἀνθρώπων ὑπηρεσίας. πρώτη ἡ γενεαὶν διὰ ζῶε τῶν εἰ τῇ φύσει πάντων θραυστάτε, κυνομίας, ἡ ἐτύμως ἐκάλεσαν οἱ θετικοὶ τῶν ὀνομάτων· σοφοὶ γὰρ ἦσαν· ἐκ τῶν ἀναιδεσάτων ζῶων σωθέντες τῶνομα, μίας, καὶ κυνός. τῶ μὲν τῶν χερσαίων θραυστάτε, τῆς δὲ τῶν πτωχῶν. ἐπιφοιτῶσι γὰρ καὶ ἐπιτρέχουσιν ἀδεῶς, καὶ ἀνείργη τις, εἰς τὸ ἀτήτητον ἀντιφιλονεικῶσιν, ἀχρὶς ἂν αἵματος καὶ σαρκῶν κορεθῶσιν. ἡ δὲ κυνόμενα τῷ ἄφ' ἐκατέρω τὸλμαν προσεληφίχα δηλῶν, καὶ ἐπίβηλον ζῶν ἐστὶ. καὶ γὰρ πόρρωθεν μετὰ ροῖζε καθάπερ βέλος εἰσακοντίζεται, καὶ ἐμπίπτεσα βιβαίως, εὐ μάλα ἐγχρίμπεται. τότε δὲ καὶ θεήλατος ἡ προσβολή, ὡς δεδιπλασιᾶσαι τῷ ἐξ αὐτῆς ἐπιβελῶ, ἐκ ἐτι μόνον τοῖς φυσικοῖς κεχρημῆς πλεονεκλήμασιν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκ θείας ἐπιφροσύνης. ἡ τὸ ζῶον ἄπλιζε, καὶ πρὸς ἀλλήλῳ ἀνήγειρε κατὰ τῶν ἐγγυρῶν.

κε. Ἐκάλεσε δὲ Φαραῶ Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, ἐλθόντες θύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀντεξάγοντι μὲν γὰρ τῷ Σατανᾷ, καὶ ταῖς εἰς τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν προθυμίαις ἀντιφέρεσαι νεανικῶς ἐγνωκοτὶ τῷ ἑαυτῶ μισοπονηρίαν, ἀντανίστησι Θεός, καὶ κατὰ γχει θραυσθόμενον, καὶ τιθασθεῖ πληγὰς. ὁ δὲ τότε μόλις ἐφίησι μὲν ἐκ ἐκῶν· περᾶται δ' ἐν ὅμως ἀναπέθειν ἡμᾶς ποιείσαι [μὲν] ἐκ ἀκριβῆ τῷ εἰς Θεὸν λατρείαν, μὴ μὲν ἐτι πάντως καὶ τῆς ὑπ' αὐτῷ δουλείας ἀποφοιτᾶν. ἔ γὰρ ἔξω γῆς ἰδίας, καὶ ἐν αὐτῇ χερῶν θύειν τοῖς Ἰσραηλῶσι ἐκέλεθε.

κς. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἔ δυνατὸν γενέσθαι ἔτω. τὰ γὰρ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσομεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν. ἐὰν γὰρ τὰ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσωμεν ἐναντίον αὐτῶν, λιθοβοληθήσομεθα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Σοφώτατα δὲ Μωσῆς, ἔ δυνατὸν γενέσθαι ἔτω φησί. γίνεται μὲν γὰρ αἰετῶν Φαύλων εἰσηγήτης ὁ τῆς ἀμαρτίας ἄβρετης· ἐκπέμπει δὲ νόμος ὁ θεῖος αὐτῶ, καὶ ἀποφάσκει τὸ δρᾶν ἄπερ ἂν ἐκείνῳ δοκῇ.] προσεκτέον τοιγαρῶν τοῖς ἐθέλῃσι βίβν ὀρθῶς, ἐκ οἷς περ ἂν λέγοι Φανακίζων ὁ πονηρὸς, ἀλλ' οἷς τὸ θεῖον ἡμῖν ἀναφώνει χρησιμώδημα· λύ-
 κχος γὰρ φησι τοῖς ποσὶ μου ὁ νόμος σου, Ψαλ. 118. 105.
 καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Σωέχοντος τολνῶ ἡμᾶς, ἡγαν καθάριγεν ἐθέλοντος, καὶ ὑπ' αὐτῷ ποιείσαι τῶ πονηρῶ, λατρευτέον Θεῷ τῷ κατὰ φύσιν μόνῳ, καὶ διψυχίας ἰόντες ὡς ἀπωτάτω, λέγωμεν, ἔ δυνατὸν γενέσθαι

(1) Ἄπαντας ἂν. ὁ τῆς Αὐγ. κἀδ.

Ματθ. 6. 24. γινέσθαι ἔτω. δυνάταί γὰρ εἰδῆς δυσὶ κυ-
 ροῖς δευθῆναι. Καὶ μετ' ἄλλα. Εὐάφορος
 ἢ παραίτησις. βδελύγματα γὰρ εἰδῆδε
 Φησὶ τὰ σεβάσματα. μόχοι δὲ ἦσαν τοῖς
 Αἰγυπτίοις τὸ σέβας. ταυτὶ δὲ Φησιν, εἰ
 τῶ τῶν Ἑβραίων καταθύσομεν Θεῷ, ἀκο-
 νήσομεν εἰς ὄργας πάντητε καὶ πάντως
 τῆς Αἰγυπτίας, δύσοισον τὸ χρῆμα ποικι-
 μίας. Καὶ μετ' ἄλλα. Ἐκασον ἐν ἄρα τῶν
 ἐν ἡμῖν παθῶν, αἰγυπτίων τῶν νοητῶν ἐστὶ
 βδελύγμα, τριτέσι σεβασμιώτατον. ὅτι
 γὰρ ἔθος τῇ θείᾳ Γραφῇ βδελύγμα λέ-
 γαν τὸ ἐν εἰδώλῳ τάξει, καὶ οἰονεῖτι σέ-
 βας, ἀναπέθει λέγων Θεὸς διὰ τῆς Ἰε-
 ρεμίας Φωνῆς περὶ τῆς Ἰσραήλων συναγω-
 γῆς· τί ἡ ἡγαπημένη ἐν τῷ οἴκῳ με ἐποίη-
 σε βδελύγμα; εἰ δὲ δή τις βέλοιοτο λέγειν
 βδελύγμα τῶν Αἰγυπτίων, τὸ οἰονεῖ μιση-
 μα καὶ παραίτησιν, ἐκ ἂν ἐξοίχοιτο τῆ
 πρέποντος νῆ. ἃ γὰρ ἔθος αἰεὶ μισῆν καὶ
 καταβδελύττεσθαι τοῖς ἀκαθάρτοις πνού-
 μασι, ταυτὶ πρὸς ἡμῶν εἰς ὁσμῶν δὴ δόξιας
 ἀνακίσεται τῷ Θεῷ, καὶ θυσία πνούμα-
 τική· πίσις, πραότης, ἐγκράτεια, σωφρο-
 σιῶν, Φιλαλληλία, καὶ τῆς εἰς Θεὸν γνη-
 σιότητος τὰ ἀνήματα.

Ἰερ. 11. 15.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὰ σεβάσματα αὐ-
 τῶν Φησὶ, τὸν βῆν, τὸ πρόβατον, τὴν
 αἴγα. ταῦτα γὰρ ἐσέβοντο. ἐὰν ἐν ἃ
 ἐκείνοι σέβοντα θύσωμεν, ὀρῶντες αὐτὰ
 ἀποκλεῖσιν ἡμᾶς. (1)

κζ. Ὅδον τριῶν ἡμερῶν πορευσό-
 μεθα εἰς τὴν ἐρήμον· καὶ θύσομεν
 Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 κη. κατὰπερ εἶπε Κύριος ἡμῶν. Καὶ εἶπε
 Φαραὼ, ἐγὼ ἀποσέλω ὑμᾶς, καὶ
 θύσατε τῷ Θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ·
 ἀλλ' ἔμακρὰν ἀποτενεῖτε πορευθῆναι.
 εὐξασθαι ἐν περὶ ἐμᾶ πρὸς Κύριον.

Ματθ. 20. 16.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ τίνες ἂν εἴεν οἱ
 ἐν τῇ γῇ θύοντες τῆ πονηρῆ; νοοῦντο δὲ
 ἂν τίνες καὶ οἱ ἔξω γῆς; Οἱ μὲν γὰρ
 ἔσω τῆς Αἰγυπτίων ἐκβεβηκότες, καὶ Θεῷ
 θύοντες ἐν αὐτῇ, πολλοὶ ἴσαν, καὶ ἀριθμῶ
 τάχα κρείττονας· οἱ δὲ ἔξω τε καὶ ἐν ἐρή-
 μῳ, κομιδῇ βραχεῖς καὶ ἀπόλεκτοι. πολ-
 λοὶ γὰρ εἰσι κλητοὶ, Φησὶν, ὀλίγοι δὲ
 ἐκλεκτοί. Καὶ μετ' ἄλλα. Οἱ δὲ γε πλεῖστοι
 τῶν κεκλημένων ἐμφιλοχωροῦσιν ἐτι τοῖς
 πάλαι κακοῖς, διανοία δὲ ἔσω τῇ ὀλοχε-
 ρεῖ, κοσμικῆς ἀπάτης ἐκβεβηκοτες, ὡς
 ἐν γυμνῇ τε καὶ μόνῃ τῇ πίσει λατρεύουσι
 Θεῷ. τριτέσι ἐναύφαμοι τῆς ἐν Αἰγυπτίῳ
 θύοντας, ἦγον ἔξω βραχὺ γεγονότας. ἔ
 μακρὰν γὰρ ἀποτενεῖτε. Φησὶν, ὁ σκλη-
 ροκαρδῖος Φαραὼ, καὶ ἐν τῆς Αἰγυπτίων
 ἐκτρέχῃτε γῆς. οἱ γε μὴ ὀλοκλήρω με-
 τασάσαι τῇ εἰς ἀγαθὸν ὀδαρεσῆν ἐδέ-
 λοντες τῷ Θεῷ, ἀπηλλαγμένοι τε καὶ εἰς
 ἅπαν συγχύσεως κοσμικῆς, ἔξω φέρον-

Α ται τῆς Αἰγυπτίων, καὶ τὴν τυράννη δια-
 διδράσκουσι χεῖρα, καὶ κατὰπερ ἐν ἐρήμῳ,
 τῇ χολαίᾳ τε καὶ ἀνεμικῇ ζωῇ, καθαροὶ
 καθάρως θύουσι τῷ Θεῷ. Φαίλω δ' ἂν
 ἔγω γε. καὶ κατ' ἕτερόν τινα τρόπον ἀπο-
 τάτω δὲ τῆς Αἰγυπτίων φέρεσθαι γῆς
 τῆς ἐκ τῆ λατρεύου τῇ κλίσει παρὰ τὸν
 κλίσαντα πρὸς ἀλήθειαν τρέχοντα, καὶ
 εἰς ἐπίγνωσιν κεκλημένους τῆ κατὰ φύσιν
 ὄντος Θεῆ. ἐκβεβηκάσι γὰρ ἔσω τελείως
 Β οὐ τὰ τῆς ἀρχαίας ἀπάτης ἔσω τῆς ἐαυ-
 τῶν διανοίας ἀποτριβόντες λείψανα. πα-
 ρατηρῶνται γὰρ τινες ἡμέρας, καὶ μῦθας,
 καὶ καιρῶς, καὶ ἐναυτῆς. ἔτοι πρὸς τὸ
 ἐλπίθερον ἀξίωμα διὰ Χριστῆ κεκλημένοι,
 τὴν Αἰγυπτίων οἰκῶντες, ἐτι θύουσι τῷ
 Θεῷ, τὸν ἐχθρὸν ἀβέβητον τῷ Σατανᾷ
 διασῶζοντες βίον. εἰ δὲ δή τις ἐξοίχοιτο
 παντελῶς, τοῖς ἀρχαιοτέροις ἔδεισιν ἐρ-
 ρῶσαι φράσας, ἐν ἐρήμῳ θύει, καὶ τὴν
 Γ ἐπαίνῃ παντὸς ἀξίαν ἐπιτηδύει ζωῆ.

κθ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, ἰδὲ ἐγὼ
 ἐξελεύσομαι ἀπὸ σῆ, καὶ εὐξομαι
 πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἀπελεύσεται ἡ
 κυνίμα ἀπὸ Φαραῶ, καὶ ἀπὸ τῶν
 θεραπόντων αὐτῆ αὐρίον. μὴ προφθῆς
 ἐτι Φαραῶ ἀπατήσαι, τῆ μὴ ἐξαπο-
 σείλαι τὸν λαὸν θύσαι Κυρίῳ.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Δῆλον πῶς κατ' ἐκάστῳ
 ἐσκληρώετο μακροθυμίαν τῆ Θεῆ. αὐτὸς
 δι' ἑαυτῆ προσιδεῖς τῆς κακίας τὴν ὑπερ-
 βολίῳ. λέγει τοίνυν πρὸς αὐτὸν, μὴ προ-
 φθῆς ἐτι Φαραῶ ἀπατήσαι τὸν λαόν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Κατήρησας, Φησὶ,
 σεαυτὸν, ὦ Φαραῶ, εἰς ἀπώλειαν, ἀξία
 μυρίων θανάτων εἰργάσω, γινεῖ μοι σκευὸς
 ὀργῆς φοβήσεως καὶ σωφρονιζέσεως τὴν οἰ-
 κημείῳ.

Ε ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐσκληρώε
 τὴν καρδίαν Φαραῶ, ὡς νοῶσιν οἱ πολλοὶ,
 πῶς ἀπειθεῖντι διὰ Μωϋσεῶς ἐγκαλεῖ; ἢ
 πῶς αὐτὸς Φησὶν ὁ Μωϋσῆς, μὴ προφθῆς
 ἐτι ἐξαπατήσαι; ὄρα δὲ τὴν δυνάμειν τῆ
 ἀγαθῆ καὶ πανσόφου καὶ δυνατῆ καὶ δι-
 καῖς Θεῆ πύσης γέμει σοφίας, ἰχθυος τε
 καὶ Φιλανθρωπίας, οἷς κέχρηται πρὸς
 τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ὡν τύπος ὁ Φα-
 ραῶ. πρῶτον μὲν ἀπὸ νηδεσίας ἀρχεται,
 ταυτῇ δὲ μὴ παιδομίας, ἀπειθεῖ παι-
 δεῖν· εἶτα μὴ ὀλοκλήρωσιν τὴν ἀπει-
 λῶν, ἵνα μὴ ἀχρηστοὶ γινώμεθα. παιδοῦσε
 μεν, ἐλαφρῶς δὲ πάντ' τὰ πρῶτα καὶ
 συμμέτρως, ὅσον φοβῆσαι μόνον, ὡς ἐπὶ
 τῆ αἵματος, καὶ τῆ βατράχου, καὶ τῆ
 σκνιπῆς· πρὸς δὲ ταῦτα βαρυνόμενης, ἐτι
 δὲ καὶ τῇ ζημίᾳ τῶν ὑπαρχόντων παι-
 δεῖν· πρὸς ἧν ἐτι σκληρωομένων ἡμῶν,
 ἀπλεται λοιπὸν καὶ τῆ σώματος ὅσον εἰς
 τὸ παιδεύσαι, ἐκ ἀπολέσαι. καὶ τὸ μεί-
 ζον, ὅτι παρακαλέμενος ἐνδίδωσι πρὸς
 ἕκασον.

(1) Οὐδὲ τῆτο, ἐδὲ τὰ δύο ἐπόμενα τῆ Νύσ. ἐν τοῖς ἐκδομ. εὐρηται.

ἕκασον· ἀνιάτως δὲ καὶ ἀμεταθέτως ἔχοντας πρὸς σωτηρίαν, ἐξολοθρεύει λοιπόν, ἵνα μὴ καὶ ἐτέροις ἢ τέτων ζωὴ προσβλαβῆς γίνηται, καὶ προσαδικηθῶσιν οἱ παρ' αὐτῶν ἀδικήμενοι.

λ. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραῶ, καὶ ἤνυσεν πρὸς τὸν Θεόν.
λα. Ἐποίησε δὲ Κύριος καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωϋσῆς· καὶ περιεῖλε τὴν κνωμυαν ἀπὸ Φαραῶ, καὶ ἀπὸ τῶν

Α. Φεραπόντων αὐτῶ, καὶ ἀπὸ τῶ λαῶ αὐτῶ, καὶ ἐκ ἀπελείφθη ἕδεμια.

λβ. Καὶ ἐβάρυνε Φαραῶ τὴν καρδίαν αὐτῶ καὶ ἐπὶ τῶ καιρῶ τῆς, καὶ ἐκ ἠθέλησεν ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅρα ποσάκις ψόβεται τὰς ὑποχέσεις ὁ Φαραῶ. ψόβης Ἰωάν. 8. 44· γὰρ ἐσι, καὶ εἰ τῆ ἀληθείᾳ ἐχ' ἔσηκε, κατὰ τὴν τῆ Σωτήρος Φωνῆν.

Κ Ε Φ Θ.

α. ἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἰσελθε πρὸς Φαραῶ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι.

β. Εἰ μὲν ἐν μὴ βέβλη ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν μου, ἀλλ' ἐτι ἐγκρατεῖς γ. αὐτῶς, Ἰδὲ ἡ χεὶρ Κυρίου ἔσται ἐν τοῖς κήνεσις τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις· ἐν τε τοῖς ἵπποις, καὶ ἐν τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ ἐν ταῖς καμήλοις, καὶ βεσσί, καὶ προβάτοις, θάνατος μέγας σφόδρα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρῶτον εἰ τοῖς κήνεσις ἵπποι πατάσσονται οἱ ψόβας εἰς σωτηρίαν· δούτερον τὰ ὑποζυγία τὰ ἐξ ὄλων ἀκάθαρτα· ἔτε γὰρ διχηλαῖ, ἔτε μηρυκάται· τρίτον αἱ καμήλοι, διὰ μὲν τὴν μηρυκῆσιν ὡσανεὶ καθάρα τυγχάνουσαι, διὰ δὲ τὸ μὴ διχηλαῖν, ἀκάθαρτοι. ἐξ ἡμισείας ἐν καθάρα τὰ τρίτα. μεθ' αὐτῆς πληγῆς ἀμαυροτέρας γενομένης, οἱ βόες τύπνονται τῶ Φαραῶ, καὶ τελοῦται ὅσον πάντων τὸ πρῶτον εἰ τοῖς κήνεσι πρόβατον.

δ. Καὶ παραδοξάσω ἐγὼ ἀνα μέσον τῶν κτηνῶν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνα μέσον τῶν κτηνῶν τῶ Ἰσραήλ· καὶ ἔτελευτήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἡν Ἰσραήλ ῥήτον.

ε. Καὶ ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ὄρον, λέγων, ἐν τῆ αὔριον ποιήσει Κύριος τὸ ῥῆμα τῆτο ἐπὶ τῆς γῆς.

ΛΔΗΛΟΥ. Πάντως ἵνα παρακαλέσῃ, καὶ ἀνήσει αὐτῶς.

ς. Καὶ ἐποίησε Κύριος τὸ ῥῆμα τῆτο τῆ ἐπαύριον· καὶ ἐτελεύτησε πάντα τὰ κτήνη τῶν Αἰγυπτίων· ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν ἡν Ἰσραήλ ἐκ ἐτελεύτησεν ἕδε ἓν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ τὴν κνωμυαν εἶπετο τιμωρία πάλιν, ἀνὸς

συμπράξεως ἀνθρωπίνης, βοσκημάτων θάνατος. βεκόλια γὰρ καὶ αἰπόλια καὶ ποίμνια μεγάλα, καὶ ὅσαι ὑποζυγίων καὶ ἄλλων θρεμμάτων ιδέαι πάσαι, μιᾷ ἡμέρᾳ, ὡς ἀφ' ἐνὸς σινδύματος ἀγγελῶν διεφθέροντο, τὴν ἀνθρώπων ἀπώλειαν, ἢ μικρὸν ὑπερον ἐμελλε γίνεσθαι, προμητῦσαι· καθάπερ εἰ ταῖς λοιμῶδεσι νόσοις λέγεται γῆν, προαγῶν τις εἶναι λοιμικῶν ἀρρώσθημάτων ἢ ζῶων ἀλόγων αἰφύδιος φθορά.

ζ. Ἰδὼν δὲ Φαραῶ, ὅτι ἐτελεύτησεν ἀπὸ τῶν κτηνῶν Ἰσραήλ ἕδε δ. ἐν, ἐβαρύνθη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ η. ἐκ ἐξαπέσειλε τὸν λαόν. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λάβετε ὑμῖν πλήρεις τὰς χεῖρας αἰθάλης καμινιάς, καὶ πασάτω αὐτὴν Μωϋσῆς εἰς τὸν ἕρανόν ἐναντίον Φαραῶ, καὶ ἐναντίον τῶν Φεραπόντων αὐτῶ.

θ. [Καὶ γενηθήτω κονιορτὸς ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου.] καὶ ἔσται ἐπὶ τῶς ἀνθρώπους, καὶ ἐπὶ τὰ τετραπόδα ἔλκη Φλυκίδες ἀναξέσσαι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετραπόδοις, ἐν πάσῃ τῇ γῇ Αἰγύπτου.

» Ἀναξέσσαι, Ἀκύλας, πεταζόμεναι·
» Σύμμαχος, ἔξανθῶσαι.

ι. Καὶ ἔλαβον τὴν αἰθάλην τὴν καμινιάαν, καὶ ἔπασεν αὐτὴν Μωϋσῆς εἰς τὸν ἕρανόν· καὶ ἐγένετο ἔλκη Φλυκίδες ἀναξέσσαι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετραπόδοις ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κελοῦσαντος τῶ Θεῶ, τέφραν ἀπὸ καμίνε λαμβάνουσι ταῖς χερσίν, ἡ Μωϋσῆς κατὰ μέρος εἰς τὸν ἀέρα διέπαττεν. ἔπειτα κονιορτὸς αἰφύδιον ἐπνεχθεῖς, ἀνθρώποις τε καὶ ἀλόγοις ζῴοις ἀγρίαν καὶ δυσάλγη κατὰ τῆς δορᾶς ἀπάσης ἔλκωσιν εἰργάζετο. καὶ τὰ σώματα οὐδὲς σωῶσαι ταῖς ἔξανθῶσιν,

σεσι, ὑποπύς ἔχοντα Φλυκταίνας, ὡς ἐτόπασεν ἄντις ἀφανῶς ὑποκαομίας ἀναζέιν, ἀλγηδοσίτε καὶ περιωδιώιαις κατὰ τὸ εἶκος ἐκ τῆς ἐλκώσεως καὶ Φλογώσεως πιεζόμενοι, μᾶλλον ἢ ἔχ ἦτλον τῶν ζωμάτων τὰς ψυχὰς ἔκαμνον ἐκτελευρωμένοι ταῖς ἀνίαις. ἐν γὰρ ἄντις ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν σιωεχῆς ἔλκος ἐθεάσατο, τῶν κατὰ μέλος καὶ μέρος ἑσπαρμένων εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἀποκριθῆντων.

* ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὡσαύτως καὶ ἡ καμινιαία κόνις ἐκείνη τὰς ὀδωηράς Φλυκταίνας τοῖς Αἰγυπτίοις ἐπάγασα κατὰ λόγον ἂν νοηθεῖ· διὰ τῆς κατὰ τὸ ὄνομα τῆς καμίνε ἀνίγματος, ἢ διὰ τῆς πυρὸς κατὰ τὴν γέννησιν ἀπειληθεῖσα κόλασις, ἢ μόνον ἀπλεται τῶν αἰγυπλιαζόντων κατὰ τὸν βίον. εἰ δέ τις ἀληθῶς Ἰσραηλίτης ἐστὶ, καὶ τῆς Ἀβραὰμ τέκνον, καὶ πρὸς ἐκεῖνον τῷ βίῳ βλέπει, ὡς δεῖξαι τῇ προαιρέσει τὴν πρὸς τῆς ἐκλεκτῆς ἀγχιστείας τῆς γένεως, ἔτος ἀπαθῆς φυλάσσεται τῆς καμινιαίας ἐκείνης ὀδωῆς.

ια. Καὶ ἐκ ἡδύνατο οἱ Φαρμακοὶ σῆναι ἐναντίον Μωϋσῆ διὰ τὰ ἔλκη· ἐγένοντο δὲ ἔλκη ἐν τοῖς Φαρμακοῖς, καὶ ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτῳ.

ιβ. Ἐσκήρυνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ ἐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Θεὸς ἔ γίνεται τῶν κακῶν αἴτιος, ἀλλ' οἱ ἀπειθῆντες αὐτῷ. τὸ ἐν, ἐσκήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραῶ, μᾶλλον ἔτω δὲ νοεῖν· ἰδὲ ἀφῆκα αὐτὸν ποιεῖν ὃ προείρηται, ἀντὶ τῆς συγχωρῶ αὐτῷ ἀδικῆσαι τῆς Ἑβραίας, καὶ σκληρωθῆναι κατ' αὐτῶν, καὶ ἐκ ἀνακόπῃ αὐτῆς τὴν προαίρεσιν, ἢ πρὸ τῆς πλημμελείας ἀναίρῳ αὐτόν. ἔ γὰρ ἔτος τῷ Θεῷ τῆτο ποιεῖν, ἵνα μὴ ἀνέλη τῶν ἀνθρώπων τὸ αὐτεξέσιον.

ιγ. Εἶπε δὲ Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ὄρθρισον τῷ πρῶτῳ, καὶ σῆθι ἐναντίον Φαραῶ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τὰ δὲ λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· ἐξαποσείλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι. Ἐν τῷ γὰρ νῦν καιρῷ ἐγὼ ἐξαποσελῶ πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τῶν θεραπόντων σου, καὶ τῆς λαῖσ σου· ἵνα ἴδῃς, ὅτι ἐκ ἐσιν, ὡς ἐγὼ, ἐν πάσῃ τῇ γῆ.

ιδ. Νῦν γὰρ ἀποσείλας τὴν χειρά μου, πατάξω σέ, καὶ τὸν λαόν σου θανάτω, καὶ ἐκτεβήσῃ ἀπὸ τῆς γῆς.

Α. ΑΔΗΛΟΥ. Προλέγει αὐτῷ τὸν ὄλεθρον ὁ Θεός, ἵνα μὴ χοίη ἀγνοίας ἀπολογίαν. προλέγει πάντως, ἵνα φοβηθῶσι καὶ παρακαλέσωσι, καὶ ἀνήσει αὐτῆς· καὶ ἐκ ἐποίησαν τῆτο. ἀμέλει γὰρ ἐπὶ τῆς ἀπειλῆς τῆς χαλάσεως οἱ φοβηθεῖσιν ἐπίσθουσαν. καὶ ἐξέφυγον σὺ τοῖς ἑαυτῶν κτιώεσι τὴν πληγῶν.

15. Καὶ ἐνεκὲν τῆτος διητηρήθη, ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες δὲ ἀγγέλιον τὸν θάνατον γινόμενον, καὶ κήρυγμα τὴν θείατον πληγῶν ἐκείνῳ, πανταχῆ περιῖσταν, καὶ ἀνακηρύττεσαν τὴν τῆς Θεῆς δυνάμιν; προνοεῖ τοίνυν τῆς οἰκονομίας ἀπάσης, καὶ ἡνίκα τὰ Ἰσραηλίων διοικεῖ. καί τοιγε ἐγνώρισε τὴν δυνάμιν αὐτῆς καὶ πάλας, οἷον ἐπὶ τῆς Ἰωσήφ, ἐπὶ τῆς Ἀβραὰμ, ἀλλ' ὅμως νῦν σαφέστερον. πῶς; τότε μὲν, δι' ὑπερβολῆς ὑπερον δὲ, διὰ πληγῆς· καὶ ἔ διαλιμπάνει, ὃ καὶ πολλάκις ἐφθῶ εἰπὼν, σιωεχῶς καὶ κατ' ἐκάστῳ γενεῶν ἀναδεικνύς ἑαυτὸν διὰ τῶν πραγμάτων, καὶ γνωρίζων. ἐκ ὁμοίως δὲ αἰετῆτο ποιεῖ, ἀλλὰ ποικίλως καὶ διαφόρως. τότε μὲν γὰρ διὰ τῆς γυναικὸς τῆς Ἀβραὰμ, πηρώσας τὰς ὀδύνας τῆς φύσεως· ὑπερον δὲ διὰ λιμῆς, καὶ δι' ὑπερηρίας. μετὰ δὲ ταῦτα, διὰ τῶν πληγῶν τῶν ἐπαλλήλων.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὅτι πολλάκις, διὰ τὸ εἰς ἀφέλειαν ἄλλων βασανισθῆναι τὸν ἀσεβῆ, ἐκ ἀπόλυται πρὸ ὥρας κάκιστος ὢν. ἔπειτα δὲ, ἵνα εἰ μετὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας καὶ παραδρομῆν, ἔτε βασανὸς εἰ πέρα σωφρονίζῃ τὸν ἄπιστον, ἔ σημεῖον καὶ θαυμάσιον αὐτοψία, ἄρα σκευὸς ἀπωλείας ὁ τοῖστος.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐφ' ὧν ἐπιμείεις ἀπειθῶν, κήρυξον ἄκων τὸν Θεόν, ὃν ἐκασίως ἀρνή. (1)

ιζ. Ἐτι ἐν σὺ ἐμποιῆ τῆς λαῖσ μου, τῆς μὴ ἐξαποσεῖλαι αὐτῆς;

ιη. Ἰδὲ ἐγὼ ὕω ταύτην τὴν ὥραν αὔριον χάλασαν πολλὴν σφόδρα, ἣτις τοιαύτη ἔ γέγονεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκίσα, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Νῦν ἐν κατάσπευσον συναγαγεῖν τὰ κτήνη σου, καὶ ὅσα σοὶ ἐσιν ἐν τῷ πεδίῳ· πάντες γὰρ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, ὅσα ἂν εὔρεθῆ ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ μὴ εἰσέλθῃ εἰς οἰκίαν, πέση δὲ ἐπ' αὐτὰ χάλασα, τελευτήσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δὴ ποτε μέλλων ἐπιφέρει τὴν χάλασαν, παρελθῆσιν αὐτοῖς εἰς

(1) Οὐδὲ τῆτο, ἔδδ τὸ ἐπὶ. τῆ Νύσ. ἐν τοῖς ἐκδοδομ. εὔρηται.

εις τὰς οἰκας τὰ κτήνη σιωπαγαγεῖν· Φι-
 λάνθρωπος ὁ δεσπότης, ἐλαίω τὰς τι-
 μωρίας κεράνυσιν. ἄλλως τε καὶ ἦδει τι-
 νὰς ἀξίους Φειδῶς. τῆτο γὰρ καὶ ἡ θεία
 » διδάσκει Γραφή. ὁ Φοβούμενος γὰρ Φησι
 » τὸ ῥῆμα Κυρίου τῶν Θεραπόντων Φαραῶ,
 » σιωπήγαγε τὰ κτήνη αὐτῆ εἰς τὰς οἰκας.
 » ὡς δὲ ἔπροσέχε τῇ διανοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα
 » Κυρίου, ἀφῆκε τὰ κτήνη ἐν τοῖς πεδίοις.
 τὴν δὲ χάλαζαν καὶ τὰς σκηπῆρας αὐτοῖς
 ἐπενήνοχε, δεικνύς ὡς αὐτὸς ἐστὶ τῶν ἀ-
 πάντων σοφείων ὁ δεσπότης. ἐπειδὴ γὰρ
 καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Ἕλληνες ἀνόμιζον τὰς
 μὲν ἑρανεῖς, τὰς δὲ ἐπιγείας, τὰς δὲ
 ὑποχθονίους εἶναι Θεός· καὶ τὰς μὲν τῆς
 γῆς, τὰς δὲ τῆς θαλάττης δεσπόζειν· καὶ
 τὰς μὲν τῶν ὀρέων, τὰς δὲ τῶν πεδίων
 ἔχειν τὴν ἐξουσίαν· διὸ καὶ οἱ Σύροι ἔλε-
 γον, Θεὸς ὀρέων ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ
 » [εἰ] Θεὸς κοιλάδων· ἀναγκαίως ἄγαν ὁ
 τῶν ὄλων Θεὸς ἔμνον αὐτὰς διὰ τῆ
 ποταμῆ καὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆ
 αἰέρος, καὶ διὰ τῆς θαλάσσης ἐπαίδουσε·
 καὶ ἑρανοῦσιν αὐτοῖς κεραυνὸς ἐπαφῆκε,
 διδάσκων ὡς αὐτὸς ἐστὶν ὁ τῶν ὄλων ποιη-
 τῆς καὶ δεσπότης. τῆτο γὰρ καὶ ὁ μακά-
 » ριος Μωϋσῆς εἶρηκε πρὸς αὐτόν· ἵνα γινῶς,
 » ὅτι τῆ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ σὺ, καὶ οἱ Θερα-
 » ποντές σε.

ΛΗΛΟΥ. Ὡς κλισμάτων ἰδίων ὁ Θεὸς
 Φείδεται τῶν Αἰγυπτίων, εἰ καὶ εἰδωλο-
 λάτραι ἦσαν. διὸ καὶ παραγγέλλει ἀσθα-
 λίσσαδα αὐτὰς, ἵνα πειραθῶσι. διὰ γὰρ
 τῆτο καὶ ἐδάμασεν αὐτὰς τῷ τρόπῳ, βε-
 λόμιστος αὐτὰς σφρονοδιῶσαι· ποτέ μὲν,
 διὰ λόγῳ Φοβῶν· ἄλλοτε δὲ, διὰ πλη-
 γῶν σφρονοῖζων.

κ. Ὁ Φοβούμενος τὸ ῥῆμα Κυρίου
 τῶν Θεραπόντων Φαραῶ, συνήγαγε
 τὰ κτήνη αὐτῆ εἰς τὰς οἰκας.

ΛΗΛΟΥ. Σιωπήγαγε τὰ κτήνη τῶν
 τῆ Φαραῶ Θεραπόντων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Διὰ τῆτος
 ἄρα προλέγει τὸ ἐσόμνον. ἦδη γὰρ πολ-
 λοὶ τῶν Αἰγυπτίων ὠφέλοιτο, καὶ τὸν
 Θεὸν ἐγνωσαν, καὶ συνεξήλθον τῷ Ἰσ-
 ραὴλ. οἰκονομία δὲ Θεῶ, μὴ πάντα ἀπόλ-
 λυται τὰ ὑποζύγια, ἵνα ἔχη ζεύξαι ὁ Φα-
 ραῶ μετὰ ταῦτα τὰ ἄρματα. ὡς μὲν αὐ-
 τὸς ἑσθῶδεν, ἀνελεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ τὰς
 Ἰσραηλίτας· ὡς δὲ ὁ Θεὸς ὠκονόμησεν,
 ἵνα καταποντιδῆ.

κα. Ὡς δὲ μὴ προσέχε τῇ δια-
 νοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα Κυρίου, ἀφῆκε τὰ
 κβ. κτήνη ἐν τῷ πεδίῳ. Εἶπε δὲ Κύριος
 πρὸς Μωϋσῆν, ἐκείνον τὴν χεῖρα σε
 εἰς τὸν ἑρανον, καὶ ἔσαι χάλαζα ἐπὶ
 πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, ἐπίτε τὰς ἀν-

Α θρώπης καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶσαν
 βοτάνην τὴν ἐπὶ τῆς γῆς.

κγ. Ἐξέτενε δὲ Μωϋσῆς τὴν χεῖ-
 ρα αὐτῆ εἰς τὸν ἑρανον, καὶ Κύριος
 ἔδωκε Φωνὰς καὶ χάλαζαν· καὶ διέ-
 τρεχε τὸ πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔβρεξε
 Κύριος χάλαζαν ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰ-
 γύπτου.

Β, "Ἐδωκε Φωνὰς. Ἄλλος Φησὶν, ἀνέμων
 » ἦχος. Ἄλλος, βροντὰς.

κδ. Ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ
 Φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ· ἡ δὲ χά-
 λαζα πολλὴ σφοδρά, ἣτις ἔγεγονε
 τοιαύτη ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ' ἧς γεγένη-
 ται ἐπ' αὐτῆς ἔθνος.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς Αἰγύπτου
 δὲ, τῆς χειμερινῆς ἐαριζέσης τροπῆς, (1)
 τῶν μὲν πρὸς θαλάττη μόνον ψεκᾶσιν
 ἀραιαῖς λιπαινομένων, τῶν δὲ ὑπὲρ Μέμ-
 φιν ἐνθα τὸ βασιλεῖον Αἰγύπτου μηδὲ νι-
 φομῶν τὸ παράπαν, ἐξαίφνης ἔτως
 ἐνωτέρισαν ὁ αἶψ, ὡδ' ὅσα ἐν ταῖς δυχει-
 μερίας ἀθρόα κατασκήψαι, Φορὰς ὑετῶν,
 χάλαζαν πολλὴν καὶ βαθεῖαν, ἀνέμων
 συμπιπτόντων καὶ ἀντιπαταγόντων βίας,
 νεφῶν ῥήξεις ἐπαλλήλας, ἀσραπὰς, βρον-
 τὰς, κεραυνὸς συνεχεῖς, οἱ τερατωδεσά-
 τῳ ὄψιν παρείχοντο. θεόντες γὰρ διὰ
 τῆς χάλαζης, μαχομένης ἐσίας, ἔτε ἔτε-
 μον (2) αὐτῷ, ἔτε ἐσβεσίνωτο. μόνοντες
 δὲ ἐν ὁμοίῳ, καὶ δολιχόβοντες ἄνω καὶ
 κάτω, διετήρην τὴν χάλαζαν.

κε. Ἐπάταξε δὲ ἡ χάλαζα ἐν
 πάσῃ γῆ Αἰγύπτου ἀπὸ ἀνθρώπων ἕως
 κβ. κτήνης· καὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐν
 τῷ πεδίῳ ἐπάταξεν ἡ χάλαζα· καὶ
 πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τοῖς πεδίοις
 συνετέριψε.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὑπέλα-
 βον, ὅπερ καὶ ἰω, ἐκ μηνυμάτων θείων
 κεκαινηργηῶσαι τὰ σύμπαντα, νεωτερί-
 σαντος ὡς ἔπω πρότερον τῆ αἰέρος ἐπὶ
 λύμῃ καὶ φθορᾷ δένδρων τε καὶ καρπῶν,
 οἷς συνεφθάρη ζωὰ ἐκ ὀλίγα. τὰ μὲν πε-
 ριψύξεσι, τὰ δὲ βάρει τῆς ἐπιπιπτόσης
 χαλάζης, ὡπερ καταλδοῦσάντα, τὰ δὲ ὑπὸ
 τῆ πυρὸς ἐξαναλωθέντα· ἐνια δ' ἡμίφλε-
 κλα διέμεινε, τὰς τύπης τῶν κεραυνίων
 τραυματῶν εἰς νεθεσίαν τῶν ὀρώνων ἐπι-
 φερομένα.

κς. Πλὴν ἐν τῇ γῇ Γεσέμ, ἧ ἦσαν
 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἐκ ἐγένετο ἡ χάλαζα.

κζ. Ἀποσείλας δὲ Φαραῶ, ἐκά-
 λεσε Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς,

(1) Τῆς χώρας δὲ ἔτω χειμερινῆς, καὶ ταῖς χειμεριναῖς ἐαριζέσης τροπῆς. ἐν τῷ περὶ βίβ. Μωϋσ.
 βιβλ. 1. σελ. 621.

(2) Ἐτηκον. αὐτ.

αὐτοῖς, ἠμάρτηκα τὸ νῦν· ὁ Κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ ἢ ὁ λαός μου ἀσεβής.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἠμάρτηκα καὶ νῦν, ἐν καιρῷ ἕως τῆ νῦν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ταῦτα νῦν λέγει ὁ πρότερον βοῶν ἀσεβῶς, ἐκ οὗδα τὸν Κύριον.

κη. Εὐξάσθε ἐν πρὸς Κύριον, καὶ παυσάσθε τῆ γενηθῆναι Φωνὰς Θεῶ, καὶ χάλαζαν, καὶ πῦρ· καὶ ἐξαποσελῶ ὑμᾶς, καὶ ἐκ ἐτι προσθήσεσθε μένειν.

κθ. Εἶπε δὲ αὐτῷ Μωϋσῆς, ὡς ἂν ἐξέλθω τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χεῖράς μου πρὸς Κύριον, καὶ αἱ Φωναὶ παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ ὁ ὑέτος ἐκ ἐτι ἔσται· ἵνα γνῶς, ὅτι τῆ Κυρία ἡ γῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ γὰρ τῶν πάντων δημιουργός πρὸς τὴν κέλδωσιν, τὴν φύσιν εἰκασαν ἐποίησεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ σημειωτέον; Ὅτι ἐ πάντα τῆ ῥάβδῳ τερατουργεῖ Μωϋσῆς, ἀλλὰ καὶ χερσὶ καὶ λόγῳ, ἵνα μὴ τὴν ῥάβ-

δον μαγικαῖς ἀπάταις τελεῖσθαι οἱ πολλοὶ νομίσωσι.

λ. Καὶ σὺ καὶ οἱ θεράποντές σε, ἐπίσαμα, ὅτι ἐδέπω πεφόβησθε τὸν λαόν· Κύριον. Τὸ δὲ λίνον καὶ ἡ κριθὴ ἐπλήγη· ἡ γὰρ κριθὴ παρεσημῆα, καὶ τὸ λίνον σπερματίζον.

λβ. Ὁ δὲ πῦρ καὶ ἡ ὄλυρα ἐκ ἐπλήγη, ὄψιμα γὰρ ἦν.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶδος σπέρματος, ὃ τοῖς κτιώεσι τροφή γίνεται.

λγ. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραῶ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐξεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτῆ πρὸς Κύριον· καὶ αἱ Φωναὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ ὁ ὑέτος ἐκ ἔσαξεν ἐπὶ τὴν γῆν. Ἰδὼν δὲ Φαραῶ, ὅτι πέπαυται ὁ ὑέτος καὶ ἡ χάλαζα καὶ αἱ Φωναὶ, προσέθετο τῆ ἀμαρτάνειν· καὶ ἐβάρυσε τὴν καρδίαν αὐτῆ, καὶ τῶν θεράπωντων αὐτῆ. Καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ ἐκ ἐξαπέσειλε τὰς ὑπὲς Ἰσραὴλ, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ Ι.

α. **Ε**ἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, εἰσελθε πρὸς Φαραῶ. ἐγὼ γὰρ ἐβάρυσα τὴν καρδίαν αὐτῆ, καὶ τῶν θεράπωντων αὐτῆ, ἵνα ἐξῆς ἐπέλθῃ τὰ σημεῖά μου ταῦτα ἐπ' αὐτῆς.

β. Ὅπως διηγήσθητε εἰς τὰ ὦτα τῶν τέκνων ὑμῶν, καὶ τοῖς τέκνοις τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅσα ἐμπέπαιχα τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ τὰ σημεῖά μου, ἃ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς. καὶ γνῶσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἐμπέπαιχα, ὡσπερ παιγνίῳ παιδαρίων αὐτοῖς ἐχρησάμην.

γ. Εἰσῆλθε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραῶ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, τὰ δὲ λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· ἕως τίνος ἐ βάλει ἐντραπήναί με; ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα λέγων ὁ Θεός, δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸ δέ τι θέλη γενέσθαι, ἀλλ' ἐκ ἀναρρεῖ τὸ αὐτεξέσιον τῶν ἀνθρώπων.

δ. Ἐὰν δὲ μὴ θέλης ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ταύτην

τὴν ὄραν αὐρίου ἀκρίδα πολλὴν ἐπὶ πάντα τὰ ὄριά σε. Καὶ καλύψει τὴν ὄψιν τῆ γῆς, καὶ ἐ δυνήσῃ κατεδεῖν τὴν γῆν· καὶ κατέδετα πᾶν τὸ περισόν τὸ καταλειφθέν, ὃ κατέλιπεν ὑμῖν ἡ χάλαζα, καὶ κατέδετα πᾶν τὸ ξύλον τὸ φύομενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ πληθήσονται σε αἱ οἰκίαι, καὶ αἱ οἰκίαι τῶν θεράπωντων σε, καὶ πᾶσαι αἱ οἰκίαι αἱ ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτῳ· ὃ ἐδέποτε ἐωράκασιν οἱ πατέρες σε, ἐδὲ οἱ πρόπαπποι αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας γεγονάσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκκλίνας, ἐξῆλθεν ἀπὸ Φαραῶ.

ε. Λέγουσι δὲ οἱ θεράποντες Φαραῶ πρὸς αὐτὸν, ἕως τίνος ἔσαι ἡμῖν σκῶλον; ἀπόσειλον τὰς ἀνθρώπους, ὅπως λατρεύσωσι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν. ἢ εἰδέναι βάλει, ὅτι ἀπόλωλεν Αἰγύπτος;

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰς ἀκριβεστίῳ ἐννοίαν τῶν οἰκείων ἐλθόντες οἱ ἐν τέλει κακῶν, προσελθόντες ἔλεγον τῷ βασιλεῖ, μέχρι τίνος ἐκ ἐπιτρέψεις τὴν ἔξοδον τοῖς ἀνθρώποις; ἢ ἔπω μανθάνεις ἐκ τῶν γινομένων, ὅτι ἀπόλωλεν Αἰγύπτος;

τοῖς ξύλοις, καὶ ἐν πάσῃ βοτάνῃ τῆς Α
πεδῆς, ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ πληγὴ τῆς ἀκρίδος. ὁ νότος δὲ ἄγει τὴν ἀκρίδα, ὁ λιψὶ τὴν ὀρτυγομήτραν. διὰ τὴν νότον καὶ τὴν ἐρυθρὰν ξηραίνει.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄνεμος καταρράττει νότος βιαιοτάτος ὅλλω τὴν ἡμέραν καὶ νύκτωρ προσεπιτεινόμενος καὶ σφοδρόμενος, αὐτὸς καθ' αὐτὸν μεγάλη ζημία. Ξηρὸς τε γάρ ἐστι καὶ κεφαλαλγῆς, καὶ βαρυέκτος, ἄσασ τε καὶ ἀδημονίας ἐμποικῶν ἰκανὸς, καὶ μάλισ' ἐν Αἰγύπτῳ κειμείη κατὰ τὰ νότια, δι' ὧν αἱ περιπολήσεις τῶν φωσφόρων ἀσέρων, ὡς ἅμα τῷ διακνηθῆναι, τὸν ἀφ' ἧλίου φλογμὸν συνεπαθῆναι, καὶ πάντα καίειν. ἀλλὰ γὰρ ἅμ' αὐτῷ καὶ πλήθος ἀμήχανον ζῶν ἐπεφέρετο, φθοροποιὸν φυτῶν, ἀκρίδες, αἱ ῥόδατος τρόπον ἀπαύτως διέφλεγον ὅσα οἱ κεραυνοὶ ὑπελείποντο καὶ ἡ χάλασα ὡς μηδὲν ἐν τῇ τοσαύτῃ χώρᾳ βλασάνον ἔτι θεωρεῖσθαι.

- ιβ. Κατέσπευσε δὲ Φαραὼ καλέσαι Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, ἡμάρτηκα ἐναντίον Κυρίου τῆς Θεῆς ὑμῶν, καὶ εἰς ὑμᾶς. Προσδέξασθε ἐν μοι τὴν ἀμαρτίαν ἔτι νῦν, καὶ προσεύξασθε πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, καὶ περιελέτω ἀπ' ἐμῆ τὸν θάνατον ιγ. τῆτον. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ἤνυξεν πρὸς τὸν Θεόν. ιδ. Καὶ μετέβαλε Κύριος ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης σφόδρα, καὶ ἀνέλαβεν τὴν ἀκρίδα, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν. καὶ ἔχ' ὑπελείφθη ἀκρίς μία ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου.

κ. Καὶ ἐσκλήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ ἐκ ἐξαπέσειλε τὴν ὑγὴν Ἰσραὴλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῇ σινηθίᾳ τῆς ἀνεξικακίας ἀναιδητότερον ἐποίησεν ἀπὸ τῆς παρόντος φόβου.

κα. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐκλείνον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν ἕρπον' ἢ γενηθήτω σκότος ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου, ψηλαφῆτον σκότος.

κβ. Ἐξέτεινε δὲ Μωϋσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν ἕρπον' καὶ ἐγένετο σκότος, γνόφος, θύελλα ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Λαμπρὰς ἡμέρας ἕσης, ἐξαπινάως ἀναχρεῖται σκότος, ἴσως μὲν καὶ ἡλίου γενουμένης ἐκλείψεως τῶν ἐν ἔδει τελειοτέρας ἴσως δὲ καὶ σιωχεῖαις νεφῶν, καὶ πυκνότησιν

ἀδιασάτοις, καὶ λύσει βιαιοτάτῃ τῆς τῶν ἀκλίτων Φορῆς ἀνακοπέσεως, ὡς ἀδιαφορεῖν ἡμέραν νυκτός. καὶ τί γὰρ, ἀλλ' ἢ μίαν νύκτα νομίζεσθαι μακροτάτῳ, τρισὶν ἡμέραις ἴσῳ, καὶ ταῖς ἰσαρίθμοις νυξί;

κγ. Καὶ ἐκ εἶδεν ἕδεις τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ· καὶ ἐκ ἐξανέστη ἕδεις ἐκ τῆς κοίτης αὐτῆ τρεῖς ἡμέρας· πᾶσι δὲ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἦν Φῶς ἐν πᾶσι οἷς κατεγίνοντο.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τότε Φασὶ τὴν μὲν ἐρρημίνεσ ἀνὰ ταῖς δύναϊς, μὴ τομῶν ἐξανίστασθαι· τὴν δ' ὀπότε κατεπέγοι τὴν τῆς φύσεως ἀναγκαίων, ἐπαφωμάων τοίχων, ἤτινος ἐτέρες, καθάπερ τυφλὸς, μόλις προέρχεσθαι. καὶ γὰρ τῆς χροιάδος πυρὸς τὸ φέγγος, τὸ μὲν ὑπὸ τῆς κατεχέσεως ζάλης ἐσβαίνουτο, τὸ δὲ τῷ βάθει τῆς σκότης ἀμαυρόμενον ἐνηφανίζετο· ὡς τὴν ἀναγκαιοτάτῳ ὄψιν τῶν αἰδήσεων ὑγιαίνεσαν, πηρὸν ἀναγ, μηδὲν ὄραν διωκαμένῳ· τετράφθασι δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις, οἷα ὑπηκόος, πεσέσης τῆς ἡγεμονίδος. ἔτε γὰρ λέγειν τις, ἔτ' ἀκρῶν, ἔτε προσενέγκασθαι τροφᾶς ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἠσυχία καὶ λιμῶ παρέτεινον αὐτὰς, ἕδεμῆ τῶν αἰδήσεων οχολάζοντες, ἀλλ' ὑπὸ τῆς πάθους ὅλοι σινησπασμένοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ ἐν πᾶσι οἷς κατεγίνοντο οἱ Ἰσραηλῖται ἢ Φῶς. ἐκῆν καὶ ἐπὶ τῆ ὕδατος τὸ αὐτὸ νοητέον· ἵνα δῶμεν ἢ χῶραν ἔχειν τὸ, ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως ἢ καὶ οἱ ἐπαιδοὶ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οὕτω καὶ τὴν διάνοιαν ταύτῳ νόει μοι· καὶ τὸν ἀέρα διὰ τῆς ῥάβδου, τοῖς μὲν τῶν Αἰγυπτίων ὄφθαλμοῖς μελαινόμενον, ἐπὶ δὲ τῶν Ἑβραίων τῷ ἡλίῳ καταλαμπόμενον. δι' ἣ μάλισα βεβαιεῖται τῆς ἀποδοδείσεως διανοίας ὁ λόγος· ὅτι ἐκ ἀναδείσεως ἀναγκαστικῆ διώκαμις τὸν μὲν ἐν ζόφῳ, τὸν δὲ ἐν φωτὶ γενέσθαι παρασκευάζει· ἀλλ' οἰκοθεῖν ἔχομεν ἐν τῇ ἐαυτῶν φύσει τε καὶ προαιρέσει τὰς τῆς φωτός τε καὶ σκότης αἰτίας οἱ ἄνθρωποι, πρὸς ὅπερ ἂν ἐθέλωμεν, ἐπὶ τῆτον γινόμενοι. καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἰσορίαν, ἢ διά τινος ταίχης, ἢ ὄρου ἐπιπροσθέντος τὰς ὄψεις, καὶ τὰς ἀκλίνας ἀποσκιάζοντος ὁ τῶν Αἰγυπτίων ὄφθαλμὸς ἐν σκότει ἢ· ἀλλ' ἐπίσης πάντα τῆ ἡλίου ταῖς ἀκλίσι καταφωτίζοντος, οἱ μὲν Ἑβραῖοι τῆς φωτός κατετρύφον, οἱ δὲ ἄγαν ἀναιδητῶς ἔχον τῆς χάριτος. ἔτω πᾶσι κατὰ τὸ ἴσον τῆς φωτεινῆς βίβη κατ' ἐξασίαν προκείμενα, οἱ μὲν ἐν σκότει διαπορεύοντα, διὰ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδωμάτων πρὸς τὸν τῆς κακίας ζόφον σιωελαυνόμενοι, οἱ δὲ τῷ φωτὶ τῆς ἀρετῆς λαμπρῶνται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὴν δὲ λεπτὴν σκνίπας ἐκείνης, οἱ τοῖς ἀφανέσι δῆγμασι τὰς Αἰγυπτίους ἀλγῶναι, τὴν τε κινώμεναν ὀδυνηρῶς

ὄδυνηρῶς διὰ τῆ δὴγματος ἐμφυομαίω τοῖς σώμασι, τὴν τε ὑπὸ τῶν ἀκρίδων καταφθειρομένῳ γεωπονίαν, καὶ τὰς ἀνωθι πρησιήρας τοῖς τῆς χαλαζῆς λίθοις συγκαταπίπλοντας, ἐκ ἄντις τῷ εἰρμῷ τῶν ἐξηλασμένων ἐπόμενος κάμνοι τὰ καθ' ἑκάστα προσαρμόζων τοῖς καταλλήλοις νοήμασιν. ἅπερ ἅπαντα ποιεῖ μὲν κατὰ τὸ προηγμένον ἢ αἰγυπία προαίρεσις, ἐπάγει δὲ ἢ ἀδέκαστος τῆ Θεῆ δίκη, ἐπακολοθῆσα ταῖς κατ' ἀξίαν προαιρέσεσι. μὴ γὰρ δὴ τῆτο τῇ προχείρῳ λέξει ἀκολοθῆντες νοήσωμεν, ὅτι παρὰ τῆ Θεῆ γίνεται τὰ λυπηρὰ τοῖς τῶν τοιούτων ἀξίοις· ἀλλ' ὅτι ἕκαστος ἐαυτῷ τῶν πληγῶν γίνεται δημιουργός, διὰ τῆς οἰκείας δημιουργίας καὶ προαιρέσεως τὴν τῶν ἀλγεινῶν παρὰ σκόδῳ ἐτοιμάζων. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡσαυτὸν γὰρ ἐκ τῆς ἀτακτοτέρας διαίτης φθοροποιός χυμός καὶ χολώδης ἐν τοῖς σπλαγχνοῖς σπύσσεται, ὃν [ὁ] ἰατρός διὰ τῆς τέχνης εἰς ἐμετὸν ἐφελκυσάμενος, ἐκ ἄν αιτία γείνοιτο τῆ αὐτὸς ἐμποιῆσαι τῷ σώματι τὸν νοσώδη χυμόν· ἀλλ' ἐνεποίησε μὲν ἢ τῆς τροφῆς ἀταξία, εἰς δὲ τὸ ἐμφανὲς ἤγαγεν ἢ ἰατρικὴ ἐπισήμη· ἔτω καὶ παρὰ τῆ Θεῆ γίνεσθαι λέγεται τοῖς μοχθηροῖς τὴν προαίρεσιν ἀλγεινῆ ἀνταπόδοσις, εὐλογον ἂν εἴη νοεῖν, ἐξ ὑμῶν αὐτῶν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας τὰ τοιαῦτα λαμβάνειν πάθη. τῷ γὰρ ἀναμαρτητῶς βεβιωκότι, ἔ σκοτός ἐστίν, ἔ σκώληξ, ἔ γέρινα, ἔ πῦρ, ἐκ ἄλλο τι τῶν φοβερῶν ὀνομάτων. (1) ὡς δὴ καὶ ἢ ἰσορία φησὶ, τοῖς Ἑβραίοις μὴ εἶναι τὰς αἰγυπίας πληγὰς. [εἰ ἐν] ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, καὶ τῷ μὲν ἐστὶ κακόν, τῷ δὲ ἐκ ἐστὶ, τῆς τῶν προαιρέσεων διαφορᾶς ἐν τοῖς καταλλήλοις δεικνύσης ἑκάτερον, δῆλον δ' ἂν εἴη τὸ μηδὲν τῶν κακῶν δίχα τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως δύνασθαι συστώσασθαι.

κδ. Καὶ ἐκάλεσε Φαργῶ Μαῦσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, βαδίσετε, λατρεύετε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, πλὴν τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν ὑμῶν ὑπολείπεσθε· καὶ ἢ ἀποσκευὴ ὑμῶν ἀποτρεχέτω μεθ' ὑμῶν. Καὶ εἶπε Μαῦσῆς, ἔ. ἀλλὰ καὶ σὺ δώσεις ἡμῖν ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας, ἃ ποιήσομεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν.

A ΚΥΡΙΑΛΟΤ. [Τίνα τοῖς εἰρημενοῖς παρὰ γε τῆ πανσόφου Μωσέως ἐφαρμόσαιμεν ἂν τὴν διάνοιαν; ἢ πῶς ἄντις λάβοι τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Φαργῶ, καὶ ἀναδείη Θεῷ; Σαφῆς ὁ λόγος. ὁ μὲν γὰρ τοῖς ὀσεβεῖν ἐθέλουσιν ἀνδραγαθῶς ἢ μαχομένους, εἰ μὴ παντελῶς ἐξείη τὸ ὑπ' αὐτῷ κείδαι τινας, καὶ γὰρ ἐκ μέρους τῆτο ἔχεν ἐπιθυμίαν.] ὁ [δέ γε] τῆ Θεῆ νόμος τομωτάτῳ τινὰ ποιῆσθαι διδάσκει τὴν ἀποφοίτησιν, ἐδ' ὅπως τισὶν ὑπ' αὐτῷ κείδαιτε καὶ μένειν ἐόντας, ἔ ψυχῆς, ἔ νῆ μόριον, ἔ σωματικῆς κινήματος ἀφορμῆν. προσέτι δὲ δὲν καὶ τῆς ἐν κόσμῳ ζωῆς τὰ κάλλιστα καὶ ἐξαιρετὰ προσκομίζεν Θεῷ. τῆτο γὰρ οἶμα δὴλῶν τὸ ἐξ Αἰγύπτου λαβεῖν, καὶ καταδύσασθαι Θεῷ. ἢ ἐκ τῆτο δρῶν ἂν οἱ διὰ σοφίας κοσμητικῆς τοῖς ἱεροῖς καὶ θείοις ἡμῶν ἐπαγωνίζομενοι δόγμασι, τὸ λαμπρὸν ἐν λέξεσι, καὶ τὸ ἐν διανοίαις ἀκρον θεηρώμενοι, καὶ τὴν λογικὴν λατρείαν ἐπιτελούντες Θεῷ.

κς. Καὶ τὰ κτήνη πορεύονται μεθ' ἡμῶν, καὶ ἐκ ὑπολειψόμεθα ὄπλῃν. ἀπ' αὐτῶν γὰρ ληψόμεθα λατρεύσασθαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν· ἡμεῖς δὲ ἐκ οἴδαμεν τί λατρεύσομεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ἕως τῆ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐκεῖ.

Δ ΑΔΗΛΟΤ. Διὰ τὸ ἐπὶ πολὺ σωεῖναι τοῖς Αἰγυπίοις οἱ Ἑβραῖοι, ἐπελάθοντο τὴν δεῖ εὐξασθαι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΤ. Ἔνα μὴ λέγῃ Φαργῶ, ἐκῆν τὰ πρὸς θυσίαν ἐπιτήδεια λαβόντες, τὰ λοιπὰ καταλείψατε· ὁ δὲ ἀδελφον ἐπὶ τέτοις τὸ θεῖον νεῦμά φησιν.

κς. Ἐσκήληνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαργῶ, καὶ ἐκ ἡβελήθη ἐξαποσεῖλαι αὐτῆς.

κη. Καὶ λέγει αὐτῷ Φαργῶ, ἀπελθε ἀπ' ἐμῆ· πρόσσεχε σεαυτῷ ἔτι προσηναῖ ἰδεῖν με τὸ πρόσωπον· ἢ δ' ἂν ἡμέρα ὀφθῆς μοι, ἀποθανῆ. κδ. Λέγει δὲ Μαῦσῆς, εἰρηκας· ἐκ ἔτι ὀφθῆσομαί σοι εἰς πρόσωπον.

Ζ ΑΔΗΛΟΤ. Οὐκ ὀρθῶς ἐξηλθον, ἀλλ' ἔμεινον ἕως εἶπεν αὐτῷ τὴν μέλλουσαν ἐσεσθαι τῶν πρωτοτόκων ἀπώλειαν.

ΚΕΦ.

(1) Ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων. ἐν τῇ θεωρίᾳ εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον.

Κ Ε Φ. Ι Α.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μαῦσιν, ἔτι μίαν πληγὴν ἐπάξω ἐπὶ Φαραῶ, καὶ Αἴγυπτον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποσελεῖ ὑμᾶς ἐντεῦθεν. ὅταν δὲ ἐξαποσέλλῃ ὑμᾶς σὺν παντὶ, ἐκβολὴ ἐκβαλεῖ ὑμᾶς.

β. Πάλησον ἔν κρυφῇ εἰς τὰ ὦτα τῆ λαῶ, καὶ αἰτησάτω ἕκαστος ἀπὸ τῆ πλησίον, καὶ γυνὴ ἀπὸ τῆς πλησίον, σκευὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐκ ἔσιν ἀδίκαι κρίσεως, ὡς οἶα, τὸ κελεῦσαι τῆς πλείστα μοχθήσαντας, καὶ πόλεις σὺ πόνω οἰκοδομήσαντας, σκυλεῦσαι τῆς Αἰγυπτίας, καὶ χρυσία λαβεῖν, ἢ ἀργύρια παρ' ἐκείνων, οἷς τῆς πόνως κατέδυντο. ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀδεκάστα κριτῆ, ἄξιον εἶναι τῆς τροφῆς ἐργάτῳ θεασίζοντος. εἰ γάρ τις ἡμῶν καὶ γνωσικῆ ἐπέτυχε πνύματος, εὖρον ἂν παρὰ πολὺ τὸν μισθόν, καὶ ἔτω δεδομένον, τῆς κατωδύκω πλινθείας, καὶ πολυσενάκτῃ οἰκοδομίας, δι' ἣν αὐτοῖς ὁ δίκαιος κριτῆς καὶ τῷ χάριν πρὸς τῷ χρῆσιν προσέδηκε.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπειδὴ τοῖς Ἑβραίοις μακρὸν δελοῦσασιν οἱ Αἰγύπτιοι χρόνον τὸν μισθὸν ἐκ ἀπέδοσαν, ἀκούτας αὐτῆς εἰσπραχθῆναι παρεσκόβαται ἢ τῆς δικαιοσύνης πηγῆ. διὰ τῆτ' ἔφη, χρησάδω ἕκαστος παρὰ τῆς γείτονος αὐτῆ καὶ συσκιῶς σκόβῃ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ. εἰ μὲν γὰρ μὴ δελοῦσασιν τῆτο προσέταξεν, ἴσως ἄντις ἀδικὸν τῆτο εἰόμισεν εἶναι. εἰ δὲ τῆς τῷ ἐλοῦθέρῳ ἀφελομένῃς χρήμασιν ἀμύνασαι ἐκέλοσεν, ἔ μόνον μὴ ἠδικῆσαι ἐκείνους, ἂν ἔγωγε Φαίλω, ἀλλὰ μὴδὲ τῷ ἴσῳ τιμωρίαν ἀπητῆσαι. πῆ γὰρ ἴσον, χρημάτων σέρησις καὶ ἐλοῦθέρῳ; ὑπὲρ ἧς ἔ μόνον τᾶς ἐσίας προίεσαι. ἀλλὰ καὶ ἀποθύησκεν οἱ νῦν ἔχοντες ἐθέλῃσι.

* * ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῆτο ἐκ ἄντις ἐκ τῆ προχέρῃ νοήσας, ἀποδέξαιτο τῆ νομοθέτῃ τῷ γνώμῳ, εἰ ἀποσερεῖν τῆς χρήσαντας ἐγκελοῦεται. καὶ ὑψηγητῆς ἀδικίας γίνεται. ἀλλ' ἐδ' ἂν κατ' ἀληθειάντις εἶποι ταῦτα διατάσσειν τὸν νομοθέτῳ, πρὸς τῆς ἐφεξῆς βλέπων νόμους, τῆς ἄνω καὶ κάτω τῷ κατὰ τῆ πέλας ἀδικίαν κωλύοντας· κἄντισι δοκῆ εὐλογον εἶναι τὸ ἔργον, τὰ μισθώματα παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τῆς Ἰσραηλίτας διὰ τῆς ἐπινοίας ταύτης εἰσπρατῆσαι. ἐδὲ γὰρ ἦτον ἐγκλημάτῃσι μὴ καθαρῶδεν ψύδης τε καὶ ἀπάτης τὸ τοιῶτον παράγγελμα. ὁ γὰρ ἐν χρῆσει λαβῶντι, καὶ μὴ

ἀποδίδῃς πάλιν τῷ χρήσαντι, εἰ μὲν ἀλλότριον εἶη, ὡς ἀποσερήσας ἠδίκησεν· εἰ δὲ τὸ ἑαυτῆ κρατοῖ, ὡς παραλογισάμενος τὸν ἐλπίδι τῆ λαβεῖν χρήσαντα, πάντως ἀπατεῶν ὠνόμασαι. ἐκῆν ὁ ὑψηλότερος λόγος τῆς προχέρῃς διανοίας ἀρμοδιώτερος, ὁ κελῶν τῆς τὸν ἐλοῦθέρῳ βίον μετιόντας δι' ἀρετῆς, καὶ τὸν ἔξωθεν τῆς παιδύσεως πῆτον παρασκοῦάζεσαι, ὡ αἰ κατὰ τῷ πῆσιν ἀλλόφυλοι καλλωπίζονται. τῷ γὰρ ἠθικῷ καὶ φυσικῷ φιλοσοφίαν, γεωμετρίαν τε καὶ ἀστρονομίαν, καὶ τῷ λογικῷ πραγματείαν, καὶ πάντα ὅσα παρὰ τοῖς ἔξω τῆς ἐκκλησίας σκεῖται, κελῶν ὁ τῆς ἀρετῆς καθηγέμενος παρὰ τῶν τὰ τοιαῦτα πλετύντων ἐν Αἰγύπτῳ λαβόντα λόγῳ χρήσεως ὑποδέξασαι, ὡς ἐν καιρῷ χρησιμῶδοντων, ὅταν δὲ τὸν θεῖον τῆς μυστηρίῃ ναὸν διὰ τῆ λογικῆ πῆτῃ καλλωπιδύω. οἱ γὰρ τὸν τοιῶτον ἑαυτοῖς θεσαυρίζοντες πῆτον, προσάγῃσι τῷ Μαῦσει περὶ τῷ σκηνῷ τῆ μαρτυρίῃ ποιῶντι, τὸ παρ' ἑαυτῆ ἕκαστος πρὸς τῷ τῶν ἀγίων κατασκοῦδῷ σωμασφέρων. ὁ δὲ καὶ νῦν ἐσιν ἰδεῖν γινόμενον. πολλοὶ τῷ ἔξω παιδύσειν τῆ τῆ Θεῆ ἐκκλησία καθάπερ τὶ δῶρον προσάγῃσι, οἷς ἣν ὁ μέγας Βασίλειος, ὁ καλῶς τὸν αἰγύπτιον πῆτον ἐμποροῦσάμενος κατὰ τὸν τῆς νεότητος χρόνον, καὶ ἀναθεῖς τῷ Θεῷ, καὶ τῷ τοιῶτω πῆτῳ κατακοσμῆσας τῷ ἀληθῆ τῆς ἐκκλησίας σκηνῷ.

γ. Κύριος δὲ ἔδωκε τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτῆ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς.

ΔΗΛΟΥ. Διὸ ἐκ ἀδικῶς ἢ ἀποσερήσις. ἦσαν γὰρ πολλὰ ἀδικηθείτες ὑπὸ Αἰγυπτίων οἱ Ἑβραῖοι.

ΔΗΛΟΥ. Καλὴ ἢ πανουργία τῶν Ἑβραίων κατασοφισαμένων τῆς Αἰγυπτίας, καὶ τὸν μισθὸν τῆς ἐργασίας τῶν πόλεων ἀπολαύοντων, καὶ ἕλας ἑαυτοῖς πρὸς τῷ σκηνῷ συμπορισαμένων.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Εἰσηγῆμαίτι καὶ τῶν ἐκ ἐμῶν, μᾶλλον δὲ καὶ λίαν ἐμῶν, ἂν πνύματικῶς θεωρῆς. χρῆσαι παρ' Αἰγυπτίων σκόβῃ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. μετὰ τῆτων ὀδύσον, ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἐφοδιάθητι, μᾶλλον δὲ τῶν σῶν. χρεωσείται σοι μισθὸς τῆς δελείας καὶ τῆς πλινθείας. σόφισαι καὶ σὺ περὶ τῷ ἀπαίτησιν, καλῶς ἀποσερήσον. ἔσω, τεταλαιπώρηκας ἐνταῦθα τῷ πηλῷ, μαχόμενος τῷ μοχθῆρῷ τῆτῳ καὶ ῥυπαρῷ σωματι, καὶ πόλεις οἰκοδομῶν ἀλλοτρίας, ὧν ἀπολετα τὸ μνημόσιμον μετ' ἧς. τί δ' αὖ 1) προίκα ἐξέρχη καὶ ἀμισθί; τί δὲ καταλείψῃς αἰγυπτίας καὶ ταῖς ἀντικειμέναις διωάμεσιν

(1) Τὶ δαί; ἐν λόγ. 42.

μεσιν ἃ κακῶς ἐκτίσαντο, καὶ χεῖρω δαπανήσασιν; ἔκ ἐσιν ἐκείνων, ἐσύλησαν, ἤρπασαν τὸν εἰπόντα, (1) ἐμόν ἐσι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ δώσω αὐτὸ ὡς βέλομαι. χθές ἠὲ ἐκείνων σιωχωρεῖτο γάρ· σήμερον σοὶ προσάγει καὶ δίδωσιν ὁ δεσπότης, ὡς καλῶς χρησομένῳ καὶ σωτηρίως. κλησώμεθα ἐν αὐτοῖς Φίλις ἐκ τῆς Μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλείπωσιν ἀντιλάβωνται ἡμῶν (2) ἐν καιρῷ κρίσεως. εἰ μάλιστα εἰ Ραχὴλ, ἢ Λεία, ψυχὴ πατριαρχικὴ καὶ μεγάλη, καὶ τὰ εἰδῶλα κλέψον ἄπερ ἂν εὐρησ τῆ σὲ πατρὸς, ἔχ ἵνα φυλάξῃς, ἀλλ' ἴν' ἀφανίσῃς· εἰ δὲ Ἰσραηλίτης, σοφῶς πρὸς τὴν γλῶττῃς ἐπαγγελίας μετένεγκε.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωϋσῆς μέγας ἐγενήθη σφόδρα ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐναντίον Φαραῶ, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτῆ.

**** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ.** Εἰ ἐπαυδῶθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, καὶ ἠὲ διωατὸς ἐν ἔργοις καὶ λόγοις, καθὼς Φησιν ἡ θεία Γραφή, πῶς ἀστρονομίαν, καὶ γεωμετρίαν, καὶ ἀερολογίαν, καὶ τὰ τρυτοῖς ἐπόμεινα ἔμετῆλθεν ὁ αὐτὸς μακάριος Προφήτης; τῶν γὰρ Αἰγυπτίων τότε ἡ σοφία τὰ τῆς πλάνης ὑπῆρχε διδάσκουσα διδάγματα· διατὶ ἐν ἐπὶ τοιαῖτοις λόγοις, ἢ ἔργοις ὑπὸ τῆς Γραφῆς θαυμάζεται; Θαυμάζει τὸν Προφήτην ἢ θεία Γραφή ἐπὶ τῇ διωασίᾳ τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων, ἔχ ἕνεκεν τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων κατ' αὐτὰ· ἀνάξια γὰρ ἠὲ ἐκείνα κατ' αὐτὰ πρὸς τὰ ἐγκωμια τῆ Προφήτη· ἀλλ' ἐπειδὴ δι' ἑκατέρας μὲν περιβλεπτοῦ ὑπῆρχε τοῖς Αἰγυπτίοις ὁ Προφήτης, τῆς τε τῆς λόγου παιδείας, καὶ τῆς τῆς βίβη κοσμικῆς λαμπρότητος, ἀμφοτέρων δὲ τὴν εἰς Θεὸν ὑπέβειαν τιμῆσας, διὰ τῆτο αὐτὸν ἐθαύμασαν ἢ θεία Γραφή. ἀστρονομία δὲ καὶ ἀερολογία, καὶ γεωμετρία, παρ' Αἰγυπτίοις τότε χυδαῖα τε καὶ περὶ καὶ ἀγοραῖα μαθήματα λελόγισο. τίμια δὲ ἠὲ τότε παρ' αὐτοῖς μαθήματα τὰ ἱερογλυφικὰ καλέμενα, τὰ ἐν τοῖς ἀδύτοις, ἔ τοῖς τυχεσίν, ἀλλὰ τοῖς ἐγκρίτοις παραδιδόμενα. ὡν ὁ Προφήτης εἰ καὶ τὴν εἶδον ἔχον, ἀλλ' ἔκ ἐτι καὶ τὴν χρῆσιν, ὡς ἀντικειμένῳ τῇ κατὰ Θεὸν πολιτείᾳ τῶν Ἑβραίων· δι' ἠὲ καταφρονήσας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πάσης βασιλικῆς διωασίας, εἶλετο συγκαταχεῖσθαι τῷ λαῷ τῆ Θεῶ.

δ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, τάδε λέγει Κύριος· περὶ μέσας νύκτας ἐγὼ εἰσπορεύομαι εἰς μέσον Αἰγύπτου.

ε. Καὶ τελευτήσει πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτου, ἀπὸ τῆ πρώτοτοκου Φαραῶ, ὡς κάθηται ἐπὶ τῆ θρόνου αὐτῆ, ἕως τῆ πρώτοτοκου τῆς θεραπαίνης τῆς παρὰ τὸν μύλον, καὶ ἕως πρώτοτοκου παντὸς κτήνης.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ Αἰγύπτιοι πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ ἀνείλον, ὁ δὲ Θεὸς Φιλάνθρωπος ὢν, μόνον τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων ἀναρεῖσθαι προσέδεε.

**** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Εἴ τις μόνον εἰς τὴν ἰσορίαν βλέπει, πῶς ἢ θεοπρεπῆς ἀνοία τοῖς γεγενῆσθαι λεγομένοις διασωθήσεται; ἀδικεῖ ὁ Αἰγύπιος, καὶ ἀντ' ἐκείνου κολάζεται τὸ ἀρτιγενὲς αὐτῆ νήπιον, ὡς διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελεῖς ἀδεμία τίς ἐσι καλῆ τε καὶ μὴ τοιαῖτα διάκρισις. Καὶ μετ' ὄλθα. Πῆ τὸ δίκαιον, πῆ τὸ δυσσεβές, πῆ τὸ ὄσιον; πῆ Ἰεζεκιὴλ

βοῶν, ὅτι ψυχὴ ἢ ἀμαρτάνετα, αὐτῆ ἀποθανεῖται, καὶ ὅτι ἔ λήψεται τὴν τῆ πατρὸς ἀμαρτίαν ὁ ἕξ ἐκείνου γεννώμενος; πῶς ἀντινομοθετεῖ ἢ ἰσορία τῷ λόγῳ; ἔχον ἔκ (3) ὄλογοῦτερον ἂν εἴη πρὸς τὴν ἀναγωγὴν τῆ νοήματος ὁρῶντας, εἰ καί τι γέγονε τυπικῶς, δόγμα διὰ τῶν γενόμενων πισθεῖαν τὸν νομοθέτην ἐκτίθεσθαι. τὸ δὲ δόγμα τοιαῖτόν ἐστι. τὸ δὲ πρὸς τὴν κακίαν τινὰ δι' ἀρετῆς συμπλεκόμενον, τὰς πρώτας τῶν κακῶν ἀρχὰς εἰς ἀφανισμόν ἔχειν. τῇ γὰρ ἀναρεῖσθαι τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ μετ' ἐκείνου σωμαφανίζεται, καθὼς διδάσκει διὰ τῆς Εὐαγγελίας ὁ Κύριος, μονοκαχὶ διαρρήδην βοῶν ἀναρεῖν τῶν Αἰγυπτίων κακῶν τὰ πρωτότοκα, δι' ὡν κελθεῖ τὴν ἐπιθυμίαν ἀνελόντας καὶ τὴν ὀργὴν, μηκέτι δεδοικέναι μήτε τῆς μοιχείας τὸ μίασμα, μήτε τῆ φθόνου τὸ ἄγος. ἔ γὰρ ἂν ἐφ' ἑαυτῆ συσάη τέτων ἑκάτερον, εἰ μὴ φθόνου μὲν ἢ ὀργῆς, μοιχείαν δὲ ἢ ἐπιθυμίαν τελεσφορήσαιν. ἐπεὶ ἐν ὁ εἰς κακίαν τεκνογονῶν, πρὸ τῆς μοιχείας τίθει τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν ὀργὴν πρὸ τῆ φθόνου, ὁ ἀνελὼν τὸν πρωτότοκον, στανεῖλε πάντως καὶ τὴν ἀκολοῦθῶσαν τῷ πρωτότοκῳ γονίῳ. ὡπερ καὶ ἐπὶ τῆ ὀφείας, ὁ τὴν κεφαλὴν πληξας, ὄλον σωμαπενέκρωσε τὸν κατόπιον ὄλον, ὃν ἐφέλκεται.

ς. Καὶ ἔσαι κραυγὴ μεγάλη κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου, ἣτις τοιαύτη ἔ γέγονε, καὶ τοιαύτη ἔκ ἐτι προσεθήσεται.

ζ. Ἐν δὲ πᾶσι τοῖς ἡοῖς Ἰσραὴλ ἔ γρούξει κύων τῇ γλώσση αὐτῆ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνης· ὅπως εἰδῆς ὅσα παρα-

(1) ἤρπασαν, τῆ εἰπόντος. ἐν λόγ. 42.

(2) ἵνα ὅταν ἐκλείπωμεν, ἀντιλάβωμεν ἐν καιρῷ κρίσεως. αὐτ.

(3) ἢ τοι ἀφαιρετέον τὸ ἔκ, ἢ ἐρωτηματικῶς τὴν περίοδον ἀναγνώσειον. ὁ μεταφραστὴς δὲ λατῆτος ὄλην τὴν περικοπὴν ταύτην καταλιπὼν, ἄλλα τινὰ, ἔκ οἰδ' ὄθεν παραλαβὼν, τίθησι.

παράδοξάσει Κύριος ἀνά μέσον Αἰγυπλίων καὶ ἀνά μέσον τῆ Ἰσραήλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀποφθέγγεται κύων, ὡς ἀλγῶν, ἢ ἀνοχλῆμενος.

η. Καὶ καταβοήσονται πάντες οἱ παῖδες σοῦ ἔτοι πρὸς με, καὶ προσκυνήσουσί με, λέγοντες, ἔξελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς σοῦ ἔσὺ ἀφ᾿ ἡγῆ. καὶ μετὰ ταῦτα ἔξελεύσομαι. ἔξηλθε δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραῶ μετὰ θυμῶ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ προκείμενα ῥητὰ Μωϋσῆς εἶπε τῷ Φαραῶ, δηλονότι πρὶν ἔξελθεῖν ἀπ' αὐτῶ μετὰ τὸ ἀπειληθῆναι αὐτόν. ἅπαξ γὰρ σιωδόμενος μηκέτι βλέπεν αὐτῶ τὸ πρόσωπον, ἐκ ἂν

Α εἰσῆλθον. ἤδη δὲ τῆτο προειρήκει Θεὸς τῷ Μωϋσῆ. κακείνῳ τῷ ἀτολῶν εἰταῦθα πληροί, καὶ μάλιστα ὑπομνηθεῖς παρα» Θεὸ εἰπόντος, ἔτι μίαν πληγῶν ἐπάξω» ἐπὶ Φαραῶ, σημαίνων τῷ τῶν πρωτοτόκων, ἢ ἐξεδέχετο Μωϋσῆς.

θ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἔτι εἰσάκουσεται ὑμῶν Φαραῶ, ἵνα πληθυνῶ τὰ σημεῖά μου, καὶ τὰ τέρατα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. Μωϋσῆς δὲ καὶ Ἀαρὼν ἐποίησαν πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐναντίον Φαραῶ. ἐσκήρυξε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ ἔτι ἠθέλησεν ἐξαποσεῖλαι τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτῳ.

Κ Ε Φ. Ι Β.

α. **Ε**ἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, β. **Ο** μὴν ἔτος ὑμῶν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶτος ἔσται ὑμῶν ἐν τοῖς μηνῶ τῶ ἐνιαυτῶ.

* * ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Μὴ μὴ εἰσάγεται πρῶτος, μᾶλλον δὲ ἀρχὴ μῶν. εἴτε τις τῆτο παρ' Ἑβραίοις ὢν ἀπ' ἀρχῆς, εἴτε ὑπερον εἰτεῦθεν γενόμενος, καὶ παρὰ τῶ μυσηρίαι τὸ εἶναι πρῶτος λαβῶν.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐν ἀρχῆ τῶ ἔτος ὀρίζεται, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ τῆς ἱερουργίας ὁ καιρὸς. ἀρχὴ γὰρ πάντων, καὶ ἐν ἀρχῆ πάντων ἐστὶν ὁ Χριστὸς· ἐπεὶ μηδὲ πρόσφατος διὰ τῶ ἐκ πατρὸς προαιώνιον γέννησιν. δέλοις δὲ εἶναι ἐτι τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ὑπὸ χεῖρα πράττωσιν Αἰγυπτίῳ τὰ τοιαῦτα διαπράττεται, ὑπεμφαίνων, μὴ ἂν ἄλλως δυνάσται τῶ τῶ ἀνθρώπῳ ψυχῶ πρὸς ἐλευθερίαν μὴ τῶ ἐξ ἀμαρτίας ἀναδραμεῖν, τῶ δὲ τῶ διαβόλῃ πλεονεξίαν διαφυγεῖν, εἰ μὴ διὰ τῆς τῶ χριστῶ μετσίαις. αὐτὸς γὰρ Φησὶν ὅτι, ἐάν ὁ

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπὸ τῆς δεκάτης λαμβάνειν Φησὶ πρόβατον, καὶ τρέφειν ἕως τῆς δεκάτης τετάρτης· καὶ ἐπονομάσαι λέγοντας, τῆτο τὸ πρόβατον δύεται ὑπὲρ τῶδε καὶ τῶδε, ἐκ ὑπερβαινόντων αὐτῶν δέκα ὀνομάτων. καὶ τῆ δεκάτῃ τετάρτῃ δύεται ἀνά μέσον τῶν ἐσπερινῶν, ἀρχομένης τῆς δεκάτης πέμπτης· ὡς γίνεσθαι ἀπὸ τῆς λήψεως μέχρι τῆς δύσεως ἡμέρας πέντε, ὅτε πλήρες ἐστὶ τῆς σελήνης τὸ Φῶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Παρεγγυᾶται δὲ τῆτο λαβεῖν τῆ δεκάτῃ τῶ πρώτῃ μῶν, ἵνα ὑπὲρ τῆς πρὸ τῆς εορτῆς, τῆ δὲ ἰδ' πρὸς ἐσπέραν τυθῶναι. κατὰ ταῦτῳ γὰρ τῶ ἐσπέραν καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς παρεδόθη τοῖς Ἰουδαίοις.

Ε" * * ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Τῆ δεκάτῃ τῶ μῶν. ἔτος γὰρ ἀριθμῶν πληρέστατος, ἐκ μονάδων πρώτη μονὰς τελεία, καὶ γεννητικὴ τελειότητος.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Λαμβάνεται δὲ τὸ πρόβατον ἀπὸ δεκάτης τῶ μηνός, καὶ διατηρεῖται μέχρι τῆς δεκάτης τετάρτης, ἵνα σφραζῆται πρὸς ἐσπέραν. καὶ τῶ δη χάριν ἐρεῖ τις τυχόν; βαδὺς δὲ ὄντως ὁ λόγος. τί γὰρ εἶπέ μοι διεκώλυεν ἡμέρα πρώτη λαμβάνεσθαι τῶ μηνός; τί δὲ ἀρὰ νομοθετεῖν ἐποίησε τὸν Θεὸν ἐν ἡμέραις πέντε διατελησημῶν ἱερουργεῖν ἔτω πρὸς ἐσπέραν; πέντε γὰρ ἡμερῶν ἀριθμὸν ὀρίσσομεν ἀπὸ τῆς δεκάτης ἀρξάμενοι, καὶ ἐφ' ἐξῆς ἀνιόντες ἀχρι τῆς τεσσαρεσκαίδεκάτης. Τὸ μὴ ἐν μὴ ἐν ἡμέρα πρώτη λαμβάνεσθαι τὸν ἀμνόν, ἀλλ' ἐν τῆ δεκάτῃ τῶ μηνός, σημαίνειν ἕοικέν, ὅτι μακροίτινες ἦσαν αἰῶνες οἱ πρὸ ἡμῶν, κατ' ἕς ἢ ἢ αἰ. καὶ ἐστὶ καὶ ἔσται ὁ Θεός. εἰσβαίνει δὲ μετ' ἐκείνους αἰῶν ἔτος ὁ κατ' ἡμᾶς, ὡς διὰ παιθήμερον τῆς ἀρτίως ἡμῶν εἰρημῆς ὁδὸς εἰς πέντε καιρὸς διαιρούμενος. τῆτο γὰρ σημαίνει τῶ Σωτῆρος ἢ παραβολῆ.

Ἰωάν. 8. 36. » ὅς ἡμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλευθεροί ἔσεσθε.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καλῶς δὲ τὸ, ὁ μῶ ἔτος ὑμῶν· ἄλλος γὰρ ἄλλοις, ἢ διὰ τόπος, ἢ διὰ ὕδωρ, ἢ διὰ εἶδωλα. μᾶλλον δὲ τὸ, ὑμῶν, Μωϋσῆ Φησὶ καὶ τῷ Ἀαρὼν ὁ Θεός. τῆτο γὰρ ἔ προσέταξεν εἰπὴν τῆ συναγωγῆ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. ἀλλὰ μόνον τὰ περὶ πρόβατα. τῶ γὰρ ἀποταξάμενῳ τῶ κόσμῳ, καὶ γενέσεως ἑτέρας καταρχαντι, ἑτέρωτε γεγονότι παρ' ὁ ἢ, ἀρμῶσει τὸ, ὁ μῶ ἔτος ἀρχὴ μῶν.

γ. Λάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, τῆ δεκάτῃ τῶ μηνός τῆτε λαβέτωσαν ἕνασος πρόβατον κατ' οἴκῳ πατριῶν, ἕνασος πρόβατον κατ' οἰκίαν.

Ματθ. 20. 1, Βολή. ὁμοία γὰρ ἐσίφησιν ἡ βασιλεία Α
 2, 3, 4, 5, 6, τῶν ἔρανον ἀνθρώπων οἰκοδεσπότη, ὅσις
 7, 8. » ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῃ μιᾷ ὡσαύτα ἐργάτας
 » εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῆ. συμφωνήσας δὲ
 » μετ' αὐτῶν ἐκ δηναρῶν τὴν ἡμέραν, ἀπέ-
 » σειλεν αὐτὰς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῆ. καὶ
 » ἐξελθὼν περὶ τρίτῳ ὥραν, καὶ ἕκτῳ,
 » καὶ ἐνάτῳ ἐποίησεν ὡσαύτως. περὶ δὲ
 » τῷ δέκατῳ ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλ-
 » λους, καὶ λέγει αὐτοῖς, τί ὡδε ἐσηκατε
 » ὄλιω τῷ ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ,
 » ὅτι ἔδειξέ ἡμᾶς ἐμιθώσατο. λέγει αὐτοῖς,
 » ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου.
 » ὅρας ἐναργῶς εἰς πάντε καιρῶν τὸν κατ'
 » ἡμᾶς αἰῶνα διηρημένον; καὶ πρῶτον μὲν
 » λογιζόμεθα, κατ' ὄν ἡ ἐν παραδείσῳ
 » Ἀδάμ· δεύτερον, ὡς ἐν ὥρᾳ τρίτῃ δηλα-
 » μνον, κατ' ὄν ἡ Νῶε· τρίτον δὲ, ὡς ἐν
 » ἕκτῃ, κατ' ὄν ἡ Ἀβραάμ· τέταρτον, ὡς
 » ἐν ὥρᾳ πάλιν ἐνάτῃ, τῆ Μωσέως καὶ τῶν
 » Προφητῶν. περὶ δὲ τῷ δέκατῳ, τῆ-
 » τέσιν ἐν τῷ πέμπτῳ καιρῷ, συλλομμένης
 » ἡδὴ τῆς ἡμέρας, ἦγαν τῆ παρόντος αἰῶ-
 » νος, ἐμιθώσατο τὰ ἔθνη Χριστός, κεκλη-
 » μένα πρὸς ἐπίγνωσιν ἀληθείας παρ' ἐτέ-
 » ρα μηδαμῶς κατὰ τῆς ἀνωθεν χρόνης.
 » διὸ δὴ μετὰ πάντας οἱ τελούταί οἱ Φασι
 » τὸ, ἔδειξέ ἡμᾶς ἐμιθώσατο. λαμβάνεται
 » τοίνυν τὸ πρόβατον κατὰ τῷ ἡμέραν τῆς
 » πενθήμερον τῷ πρῶτῳ, τῆτέσι τῷ δε-
 » κάτῳ, τύπον ἐπέχουσιν τῆς τῆ αἰῶνος
 » ἀρχῆς. καὶ διατηρηθὲν ἐν τῷ τελούτῳ
 » καιρῷ, τῆτέσιν ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ,
 » σφάζεται πρὸς ἑσπέραν ἵνα πάλιν ἐ-
 » νοῆς, ὡς ἐ πρόσφατόν ἐστι τὸ Χριστῆ μυσ-
 » τήριον, ἀλλ' ἐφύλαττετο μὲν ἐν προγνώσει
 » τῆ πατρὸς ἐξ αὐτῆς τῆς τῆ κόσμου κατα-
 » βολῆς, ἀπέθανε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ἑκά-
 » τοις τῆ αἰῶνος καιροῖς, ἔπω τῆ νοητῆ
 » καὶ θεῖα φωτὸς καταλάμψαντος, ἀλλὰ
 » τῷ τῆς ἀγνοίας σκότῳ κεκαλυμμένης ἐτι
 » τῆς γῆς. διὰ τῆτο καὶ, ἐγώ εἰμι τὸ Φῶς τῆ
 » κόσμου, ἐπιδημήσας ἔλεγεν ὁ Χριστός.

Ἰωάν. 8. 12.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λαβέτωσαν δὲ φησιν
 » ἕκαστος πρόβατον κατ' οἰκίαν. τελείως
 » γὰρ ἐν ἑκάστῳ Χριστὸς διὰ τῆ πνύματος
 » ἀνοικίζεται, καὶ ἔ μεμέρισται κατὰ τὸν
 » Ἀπόστολον.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί φησιν ὁ τύ-
 » πος; Λάβετε ἄρνιον κατ' οἰκίαν, καὶ θύ-
 » σατε, καὶ ποιήσατε ὡς προσέταξε καὶ
 » ἀνομοθέτησεν. ὁ δὲ Χριστὸς ἔχ' ἔτως. ἔ
 » γὰρ προσάττει τῆτο γενέσθαι, ἀλλ' αὐτὸς
 » αὐτὸ γίνεται, θυσίαν ἑαυτὸν καὶ προσφα-
 » ρᾶν τῷ πατρὶ προσσνεγκῶν.

δ. Ἐάν δὲ ὀλιγοσοὶ ὦσιν ἐν τῇ
 » οἰκίᾳ, ὡς μὴ ἰκανὸς εἶναι εἰς πρόβα-
 » τον, συλλήψεται μεθ' ἑαυτῆ τὸν γεί-
 » τονα τὸν πλησίον αὐτῆ· κατ' ἀριθ-
 » μὸν [ψυχῶν] συναριθμηθήσεται εἰς
 » πρόβατον.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκέλευσε δὲ καὶ τῆς
 » ἀρκύντας εἰς ἐδωδὴν προβάτων κατὰ ταυ-
 » τὸν θύσαι τὸ πάχος, Φιλαδελφίαν αὐτὰς
 » ἐκπαίδουσαν, καὶ τὸν εἰς τῆς πύργου
 » ἔλαιον. διὰ τῆτο παρακελεύεται τὰ πέ-
 » ριτῶντα τῶν κρεῶν κατακαίεσθαι, καὶ
 » εἰς τῷ ὑπεραίαν μὴ φυλάττεσθαι. ταύτη
 » καταναγκάζων αὐτὰς, καλῶν τῆς δεομέ-
 » νης εἰς κοινωνίαν τῆς εὐορίας.

» Β. ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Πλὴν ἐάν ὦσι, φησὶν,
 » ὀλιγοσοὶ, ὡς μὴ ἰκανὸς εἶναι εἰς πρόβα-
 » τον, συλλήψεται μεθ' ἑαυτῆ τὸν γείτονα
 » τὸν πλησίον αὐτῆ. οἱ γὰρ ἐκ ἔχοντες ἐξ
 » ἑαυτῶν τὸ τελείως διώκεσθαι σωθέναι μό-
 » νοι τὸ Χριστῆ μυστήριον, διὰ τῷ τῆς οἰκείας
 » διανοίας ἀδείαν, μεδέξασιν αὐτῆ συ-
 » νεργάτας ὡς τῆς ὁμοπίστου δεξάμενοι.
 » δι' ἀλλήλων γὰρ (1) ἐὰν ὅτε καὶ εἰς μείζους
 » θεωρίας ἀναβαίνειν ἰχύουσιν. ὡς ἀμέ-
 » λει καὶ ὁ δυνάχος ἀνεπυθάνετο τῆ Φιλίπ-
 » πῃ τῆς περὶ Χριστῆ προφητείας ἀκροάμε-
 » νος. δεομαίσατο περὶ τίνος ὁ Προφήτης λέ-
 » γει, περὶ ἑαυτῆ, ἢ περὶ ἐτέρου τίνος;
 » ὅρας ὅπως τὸν γείτονα συλλαβῶν, μέτο-
 » χος ἡδὴ τῆ νοητῆ προβάτων διὰ τῆς ἐρῶ-
 » νης ἀνεδείκνυτο.

Πράξ. 8. 34.

» * * ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Θαυμαστὸν δὲ
 » εἶδεν, εἰ μάλιστα μὲν κατ' οἶκον ἕκαστον
 » ἐπιζητῆται τὸ πρόβατον, εἰ δὲ μὴ καὶ
 » Δ κατ' οἶκον πατριῶν, διὰ πνύαν ἐρανοῖ-
 » μνον. ἐπειδὴ κράτιστον μάλιστα μὲν αὐτὸν
 » ἕκαστον ἀρκεῖν ἑαυτῷ πρὸς τελείωσιν, καὶ
 » θυσίαν ζῶσαν ἀγίαν περὶ τῶν κα-
 » λῶντι Θεῷ, πάντοτε καὶ διὰ πάντων κα-
 » θιερέμενον· εἰ δὲ μὴ, καὶ συνεργοῖς εἰς
 » τῆτο κεχρηθῆσαι τοῖς κατ' ἀρετῶν ὁμογε-
 » νέσι καὶ ὁμοτρόποις. τῆτο γὰρ μοι δοκεῖ
 » βλέεσθαι, τὸ κοινωνεῖν τοῖς ἔγγιστα τῆ
 » θύματος, εἰ δεήσει.

» Ε. Πρόβατον δὲ τέλειον, ἄρσεν,
 » ἐνιαύσιον ἔσαι ὑμῖν· ἀπὸ τῶν ἀμνῶν
 » καὶ ἀπὸ τῶν ἐρίφων λήψασθε.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Κελεύει τοίνυν αὐτὰς
 » λαβεῖν ἔ μόνον ἐκ τῶν προβάτων ἄρνας
 » ἐνιαυσίμους, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν αἰγῶν ἐρί-
 » φους· ἔχ' ἵνα κατὰ ταύτῃ τῆτον ἀρκέμενον
 » θύσωσιν, ἀλλ' ἵνα ὁ μὲν πρόβατον ἔχων,
 » τῆτο θύσῃ· ὁ δὲ σπανίζων προβάτων, τὸν
 » ἐρίφον.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ μὴ μόνον ἐκ
 » προβάτων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐρίφων λαμβά-
 » νειν, τῷ θεῷ πάλιν κηρύττει Φιλαν-
 » θρωπίαν. ἔ γὰρ μόνον ὑπὲρ δικαίων, ἀλ-
 » λά καὶ ὑπὲρ ἀμαρτωλῶν ὁ δεσπότης Χρι-
 » στὸς τὸ σωτήριον ὑπομεμνήθη πάθος. ἔτω
 » δὲ νοεῖν αὐτὸς ἡμᾶς ἐξεπαίδουσαν. ἀμνοῖς
 » μὲν γὰρ τὸν τῶν ἀγίων ἀπέκασε σύλλο-
 » γον, τὸ δὲ σύστημα τῶν ἀμαρτωλῶν ἐρί-
 » φους. ἐρίφον γὰρ ὑπὲρ ἀμαρτίας ὁ νόμος
 » προσέφερε. καὶ τῶν θεῶν δὲ μυστηρίων οἱ
 » μετα-

(1) Δὲ γὰρ τῆς ἀλλήλων νεθεσίας. ἐν Τόμ. 1. σελ. 270.

μεταλαμβάνοντες, οἱ μὲν ὡς προβάτα μεταλαμβάνουσιν, ἅτε δὴ τελείαν τὴν ἀρετὴν κεκλήμενοι, οἱ δὲ ὡς ἐρίφω, διὰ μετανοίας ἐξαλείφοντες τὰς τῶν ἀμαρτημάτων κηλίδας. ἔτω καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐκ ἐκ σιτίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ κριθίων ἄρτων τὰς σινελθόντας διέθρεψε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τέλειον, ἢ διὰ τὴν Θεότητα μόνον, ἢς ἔδωκεν τελειότερον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πρόσληψιν τὴν χριστιανισμοῦ Θεότητι, καὶ γαρομαίω ὅπερ τὸ χριστιανισμὸν, καὶ θαρσύνω λέγειν ὁμόθεον. ἄρρον δὲ, ὡς ὑπὲρ τῆς Ἀδάμ προσαγοόμενον, μάλιστα τῆς σερότερον τὸ σερότερον, τῆς πρώτης πεσόνητος ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν, καὶ ὅτι μάλιστα μηδὲν θῆλυ μηδὲ ἀνανδρον ἐν αὐτῷ φέρον, ἀλλὰ καὶ ἐκραγὲν βία δεσμῶν παρθενικῶν τε καὶ μητρικῶν κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν, καὶ τεχθῆναι ἄρρον ἐκ τῆς προφίτιδος, ὡς Ἡσαΐας δὴ ἀγγελλίζεται. (1)

Ἡσ. 8. 3.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐνιαύσιον δὲ, ὡς ἡλιον δικαιοσύνης, ἢ ἐκείθεν ὀρμώμενον, ἢ τῷ ὀρμωμῶ περιγραφῆτον, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέφοντα, σεφανόν τε χρηστότητος δολογέμενον, καὶ πανταχοῦθεν ἴσον ἑαυτῷ καὶ ὁμοιον ἢ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ὡς ζωογονεῖν τὸν τῶν ἀρετῶν κύκλον, ἡπίως ἐπιμιγνυμένων καὶ κίρναμῶν ἀλλήλαις Φιλίας νόμῳ. (2)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐνιαύσιον πρόβατον ὁ χριστός ἐστι. [τὸ γὰρ] ἐν μηδενὶ ὑπερέδωκεν, μηδὲ ἐλλείπει τι ἔχειν, διὰ τῆς αἰαντῆς δηλεῖται.

** ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Διὰ τῆτο λαμβάνεται πρόβατον μὲν, διὰ τὴν ἀκακίαν, καὶ τὸ ἐνδύμα τῆς ἀρχαίας γυμνώσεως. τοῖστον γὰρ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν σφάγιον, ἐνδύμα ἀφθαρσίας καὶ ὄν, καὶ καλέμενον.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκλέγεται δὲ ἐκ ἐκ τῶν ἀρνῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς χείρονος ἄδης, καὶ τῆς ἀριστερῆς χειρὸς τῶν ἐρίφων, ὅτι μὴ ὑπὲρ τῶν δικαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀμαρτωλῶν σφαιγιάζεται. τάχα δὲ ὑπὲρ τῆτων καὶ πλέον, ὅσω καὶ μείζονος χρῆζομεν τῆς Φιλανθρωπίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐσω δέ Φησι τὸ πρόβατον τέλειον. πάντα γὰρ ἡμεῖς ἐν Χριστῷ τὰ θεοπρεπῆ γνωρίσματα. ἀλλ' ἔσω καὶ ἄρρον. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ πᾶσιν ἡμῖν αἰεὶς τῆς θεογνωσίας τὰ σπέρματα, καὶ ὡπερ τινὰ γλιῦ ἀποτελῶν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τὴν ἀνδρωπότητα διὰ τῶν δὴ ἀγγελικῶν κηρυγμάτων. ἀλλ' ἔσω Φησι καὶ αἰανῆσιον, ἢ κατὰ τὸν χρόνον, ἵνα μὴ ἡ ἀτελής, ἔπω πληρωθέντος ἐπ' αὐτῷ τῆς ἔτης, ἢ ὅτι τὴν τῆς πάχα εορτῆν κατ' ἕκαστον ἔτος ἔμελλον ἐπιτελεῖν οἱ τὰ ἐκ τῆς πάχης κερδαίνοντες ἀγαθὰ. ἀπὸ δὲ τῶν

ἀμνῶν καὶ τῶν ἐρίφων λαμβάνεται. καὶ ὁ μὲν ἀμνός, ὡς καθαρὸν τε καὶ ἀμωμον κατὰ νόμους νοεῖται· ἐρίφος δὲ, ὑπὲρ ἀμαρτίας προσφέρεται, ὁρῆσεις δὲ τῆτο καὶ ἐν χριστῷ. ἡ γὰρ ὁ αὐτός, καὶ ὡς ἀμωμον ἱερεῖον εἰς ὁσμὴν δὴ ὠδίας ἀναφέρων ἑαυτὸν τῷ πατρὶ, καὶ ὡς ἐρίφος ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀμαρτιῶν σφαιζόμενος.

5. Καὶ ἔσαι ὑμῖν διατετηρημένον ἕως τῆς τεσσαρεσκαδεκάτης τῆς μηνὸς τῆτος. καὶ σφάξουσιν αὐτὸ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς συναγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ ὡς ἐσπέραν.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἐκέλευσε Μωϋσῶν παραγγεῖλαι τῷ λαῷ θυσίαν ἐτοιμῶν ἔχειν, παρεσκευασμένους τῇ τρισκαδεκάτῃ τῆς ξανθικῆς μῶως εἰς τὴν τεσσαρεσκαδεκάτην. ὅς παρὰ μὲν Αἰγυπτίοις Φαρμακδι καλεῖται, Νεσαν δὲ παρ' Ἑβραίοις, Μακεδόνες δ' αὐτὸν, Ξανθικὸν προσαγορεύουσιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διατηρεῖται δὲ εἰς πέντε ἡμέρας, ἵσως ὅτι καθαρτικὸν αἰδιήσεων τὸ ἐμὸν θυμα, ἐξ ὧν τὸ πλῆθειν, καὶ περὶ ἃς ὁ πόλεμος, ἀσδεξαμῆνας τὸ κέντρον τῆς ἀμαρτίας. (3)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρὸς ἐσπέραν δὲ κελεύμεθα σφάξαι τὸ πρόβατον, ἐπειδὴ καὶ ἐσχάτη ἡμέρα τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν πρόβατον εἰς τὸν κόσμον ἦλθεν, ὁ Σωτὴρ.

* ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν ἡ ἱερά νύξ καὶ τῆ παρόντος βίης, τῆς κεχυμένης τῆς δε νυκτὸς ἀντίπαλος, κατ' ἡμῶν τὸ πρωτόγονον λυεταί σκότος, καὶ εἰς Φῶς ἅπαντα, καὶ τάξιν, καὶ εἶδος ἔρχεται, καὶ κόσμον ἢ πρὶν ἀκοσμία λαμβάνει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ πρὸς ἐσπέραν μὲν, ὅτι ἐπὶ σωτελεία τῶν αἰώνων τὸ Χριστὸς πάθος. ἐπὶ καὶ κοινωνῆ τῆς μυστηρίων τοῖς μαθηταῖς ἐν ἐσπέρα, λύων τὸ κέντρον (4) τῆς ἀμαρτίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θαυμάσεις δὲ καὶ ἐτέραν οικονομίαν. σφάξεται γὰρ ὁ ἀμνός ἐν τῇ ἰδ' τῆς μῶως ἡμέρας, πλήρη τὴν οἰκείαν ἔχοντος δόξαν τῆς σεληνιακῆς κύκλου, καὶ νόθῳ μὲν ὡπερ Φωτὶ τὴν οἰκωμῆν κατανυγάζοντος, ἀρχομῆς δ' ἐν ὁμῶς ἀπολήγειν ἵνα νοήσης, ὡς ἐξ ἐκόνος, ὅτι κατὰ πᾶσαν μὲν ἐδοξάζετο τὴν οἰκωμῆν ὁ τῆς νυκτὸς ἀρχῶν διάβολος, διὰ τῆς σεληνῆς, ὡς ἐν τύπῳ δηλέμενος· σεληνῆ γὰρ εἰς ἀρχὴν τέθειται τῆς νυκτὸς· καὶ ὡπερ νόθου τὴν Φῶς τὴν τῆς κόσμου σφαιαν ταῖς τῶν πλανωμῶν καρδίαις ἐντιθεῖς, πληρεσάτω ἑαυτῷ τὴν δόξαν ἐπραγματῶμετο. ἀπέθανε δὲ δι' ἡμᾶς ὁ χριστός ὁ ἀμνός ὁ ἀληθινός, καὶ τὴν τῆς διαβολῆς κατέλυσε δόξαν. ἀπολήγειν γὰρ αὐτῷ ἀνάγκη λοιπὸν, καὶ δαπανᾶσθαι.

Χκ 2

καὶ

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Θεολόγος. Γρηγόριος. αὐτῷ 42. λόγος.

(3) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Θεολόγος. αὐτῷ.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Θεολόγος. αὐτῷ.

(4) Τὸν σκότον. αὐτῷ.

καὶ τὸτο ἴω ἄρα τὸ ἐν ψαλμοῖς ἀδόμονον
 Ψαλ. 17. 17. περὶ τῆς χριστοῦ. ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις
 „ αὐτῆς δικαιοσύνης, καὶ πλήθος ἀιρώης, ἕως
 „ ἔ' ἀνταναιρεθῆ ἢ σελῶν. ἀνέτειλε γὰρ
 ἐν ἡμέραις χριστοῦ δικαιοσύνη τε καὶ εἰρήνη,
 καὶ ὁ τῆς νυκτὸς ἄρχων ἀντανηρέθη. ἐπι-
 τήρει δὲ ὅπως ἐκ εἰπει, ἀναιρεῖσθαι ἀπλῶς
 τὴν σελῶν, ἀλλ' ἀνταναιρεῖσθαι. ὡς γὰρ
 ἤδη προανελὼν τὸν ἀνθρωπον, ἀνταναι-
 ρεῖται διάβολος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπὶ σωτελείᾳ τῆ αἰῶνος
 τῆ ἀληθινῆς προβάτα χριστοῦ, ἔ' ἢ σὰρξ
 ἀληθῆς ἐστὶ βρώσις.

ζ. Καὶ λήφοντα ἀπὸ τῆ αἵματος,
 καὶ θῆσασιν ἐπὶ τῶν δύο σαθμῶν,
 καὶ ἐπὶ τὴν Φλιάν, ἐν τοῖς οἴκοις ἐν
 οἷς ἂν Φάγωσιν αὐτὰ ἐπ' αὐτοῖς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ταῦτα δὲ πάντα
 τῶν ἡμετέρων μυστηρίων ἐστὶν ἀνίγνωστα.
 χρῖομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τῷ αἵματι τῆ ἡμε-
 τέρας ἀμνῆ, ἔ' μόνον τὴν Φλιάν, ἀλλὰ καὶ
 τῆς δύο σαθμῶν. κατὰ μὲν τὸ ὄρωμενον,
 τὴν γλῶτταν καὶ τὰ χεῖλη καθαίροντές τε
 καὶ ἀγιάζοντες· κατὰ δὲ τὸ νοούμενον,
 ἀντὶ μὲν Φλιάς τὸ λογικόν, ἀντὶ δὲ τῶν
 δύο σαθμῶν τὸ θυμοειδές καὶ τὸ ἐπιθυ-
 μητικόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ δέ γε τὴν σφαγιῶν,
 καθαχρίαν τῷ αἵματι τῆς τῶν οἰκίῶν σαθ-
 μῶν καὶ τὴν Φλιάν ἐπιτάττει, σημαίνων,
 ὅτι τῷ τιμῶν αἵματι τῆ χριστοῦ τὴν ἐπίγειον
 ἑαυτῶν οἰκίαν ἀσφαλιζόμεθα, τῆς τὸ
 σῶμα, τὴν ἐκ παραβάσεως νέκρωσιν διὰ
 μετοχῆς τῆς ζωῆς ἀπελευθύνοντες. καὶ
 αὐτὸν δὲ τὸν ὀλοθροῦ τὴν ὡς ἀπωτάτω
 ποιούμεθα διὰ τῆς χριστοῦ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ (1) θύομεν, καὶ
 χρῖομεν τῆς οἴκους ἡμῶν τῷ αἵματι· λέγω
 δὴ τὸ σῶμα, εἶπερ χριστοῦ ἢ πίσις ἐστὶν ἢ
 εἰς αὐτὸν, δι' ἧς πισθῶ τὴν τῆ ὀλοθροῦ τῆ
 διώαμιν καταργημένῳ. μετὰ δὲ τὸ χρι-
 σθῶν ἡμῶν, τῆς τὸ πισεῦσαι εἰς τὸν
 χριστὸν, τότε καὶ ἐπὶ τὴν βρώσιν ἐρχεσθαι
 κελδοόμεθα· μήτε δὲ ἡμῶν, (2) μήτε
 ἠψημένους ἐν ὕδατι, ἀλλ' ὀπλά πυρὶ.

* ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν ὁ
 ἀμνὸς σφάζεται, καὶ σφραγίζονται τῷ
 τιμῶν αἵματι πράξις καὶ λόγος, εἶπεν ἕξις
 καὶ ἐνέργεια αἱ τῶν θυρῶν τῶν ἡμετέρων
 παρασάδες· λέγω διὰ τῶν τῆ νῆ κινήμα-
 των τε καὶ δογμάτων καλῶς ἀνοίγομένων
 καὶ κλειομένων ἐκ θεοῦ. ἐπειδὴ μέτρον
 ἐστὶ καὶ καταλήψεων.

* ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΝ. Φυλακῆ ἐστὶ καὶ
 ἀσφάλεια, τὸ τῷ αἵματι τῆ ἀμνῆ τὴν τε
 Φλιάν καὶ τῆς σαθμῶν τῆς εἰσόδου κατα-
 στήμινασθαι. ταῦτα περὶ ψυχῆς ἡμῶν φυ-

Α. σιολογῆντος δι' ἀνιγμάτων τῆ λόγος, ὁ
 καὶ ἢ ἔξωθεν παίδουσις ἐφαντάσθη, διαι-
 ρῆσα τὴν ψυχῶν εἰς τὸ λογικόν καὶ ἐπι-
 θυμητικόν καὶ θυμοειδές. τῆτοις δὲ καὶ
 τὴν ἐπιθυμίαν ὑποβεβηκέναι φασίν, ἕκα-
 τέρωθεν τὸ διανοητικόν τῆς ψυχῆς ὑπε-
 ρείδυσαν· τὸν δὲ λογισμὸν ἀμφοτέροις
 ἐπεξευγμένον, σιῶσαν τε αὐτὰ καὶ ὑπ'
 ἐκείνων ἀνέχεσθαι· πρὸς μὲν ἀνδρείαν τὴν
 θυμῶ σιῶμενον, πρὸς δὲ τὴν τῆ ἀγαθῆς

Β. μετῆσαν δι' ἐπιθυμίας ὑψόμενον. ἕως ἂν
 ἐν ἢ ψυχῇ τῷ χημάτι τῆτω κατησφαλισ-
 μανῆ τύχη, κατὰπερ τισὶ γόμοις τοῖς
 κατ' ἀρετῶν νοήμασι τὸ βέβαιον ἔχουσα,
 ἐν πάσῃ δι' ἀλλήλων γίνεται τῆ πρὸς τὸ
 καλὸν σιῶεργία, παρέχοντος ἤδη δι' ἑαυ-
 τῆ τοῖς ὑποβεβηκόσι τῆ λογισμῆ τὴν ἀσ-
 φάλειαν, καὶ ἐν τῷ μέρει παρ' ἐκείνων
 τὴν ἴσῳ χάριν ἀντίλαμβάνοντος. εἰ δὲ
 ἀνασφραξῆ τὸ χημά, καὶ τὰ ἂνω γένοιτο

Γ. κάτω, ὡς κατὰ τὸ πατέμενον μέρος τὸν
 λογισμὸν πεσόντα, ἂνω ἑαυτῆ ποιῆσαι
 τὴν ἐπιθυμητικῶν τε καὶ θυμῶν διάθεσιν,
 τότε ὁ ὀλοθροῦν εἰς τὰ ἐντὸς παραδύε-
 ται, μηδεμιᾶς τῆς ἐκ τῆ αἵματος ἀντιπα-
 θείας ἀντιβαίνουσας αὐτῷ πρὸς τὴν εἰσο-
 δον, τῆς τοῖς ἔτω διακειμένοις τῆς εἰς
 χριστὸν πίσεως συμμαχῆς. τὴν γὰρ αἵ-
 ματι πρῶτον ἐπαλάθειν κελδοῦ τὴν ἂνω
 Φλιάν, εἰδ' ἔτω ἐπιθιγάνειν τῶν σαθ-
 μῶν ἐκατέρωθεν. πῶς ἂν ἐν τῆ ἐπα-

Δ. λάθει τὸ ἂνω πρῶτον, τὸ μὴ ὑβρισκό-
 μενον ἂνω;

η. Καὶ Φάγοντα τὰ κρέα τῆ
 νυκτὶ ταύτῃ ὀπλά πυρὶ.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διὰ τί ὀπλά πυρὶ τὰ
 κρέα τῆ ἀμνῆ ἐδίειν προσέταξεν; Ὀπλά
 πυρὶ τὰ κρέα τῆ ἀμνῆ ἡθῶν Ἑβραῖοι, τυ-
 πικῶς τὸ μέγα τῆς θείας οἰκονομίας μυσ-
 τήριον σκιαγραφῶντες διὰ τῆς βρώσεως,
 καὶ τὸν ἀμνὸν τῆ Θεοῦ προμανθάνοντες,
 τὸ πῦρ τῆς θείας ἐσίας σαρκὶ ἀφράσως
 συμπλέκοντα τῆ νύ παρ' ἡμῶν ἐδιομένη,
 καὶ τὴν ἀφῆσιν τῶν κακῶν ἐργαζομένην.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδίειν δὲ προσάττει
 ταύτῃ τῆ νυκτὶ τὰ κρέα, τῆς κατὰ τὸν
 ἐνεσῶτα αἰῶνα. ἔτω γὰρ αὐτὸν καὶ ὁ

„ Παῦλος ἀποκαλεῖ, [λέγων] ἢ νῦν προέ- Ρωμ. 13. 12.
 Ζ. κοψῆν, ἢ δὲ ἡμέρα ἡγγικῆν. ἡμέραν λέ-
 γων τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα. ἕως μὲν ἐν

ἐσμέν ἐν τῷ δὲ τῷ κόσμῳ διὰ τῆς ἀγίας
 σαρκὸς (3) παχυτέρας· ἐτι μεταληψόμε-
 θα τῆ χριστοῦ, ἐκείσε δὲ κατ' ἑτερόντινα
 τρόπον ἀγιάσθησόμεθα, καὶ ὡς οἶδεν αὐ-
 τος. ἀλλως τε καὶ ὁμολογίαν ἔχει τῆ πα-
 θῆς καὶ τῆ θανάτου τῆ χριστοῦ, τῆς σαρκὸς
 „ καὶ τῆ αἵματος ἢ μεταλήψις. ὁσάκις γὰρ- 1. Κορ. 11. 26.
 „ Φησὶν ἐδίειτε τὸν ἄρτον τῆτον, καὶ τὸ

Η. ποτήριον πίνετε, τὸν ἐμὸν θάνατον κα-
 ταγγέλ-

(1) Τὸ, ὁ, ἐν τοῖς ἐκδομ. ἔ' κῆται.

(2) Μήτε δὲ ἡμῶν, μήτε ἐψημένους ἐν ὕδατι, ἀλλ' ὀπλά πυρὶ. ἐν Τόμ. 2. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ. σελ. 129.

(3) Σαρκὸς τε καὶ αἵματος. ἐν Τόμ. 1. μερ. 1. σελ. 271.

ταγγέλλετε. ἔκιν ἐπὶ μὲν τῆ παρόντος Α
αἰῶνος διὰ τῆς μετοχῆς τῶν εἰρημένων
καταγγέλλομεν τὸν θάνατον αὐτῶ· ὅταν
δὲ λοιπὸν ἐν τῇ δόξῃ παραγένηται τῆ πα-
τρὸς, ἔκ ὁκαίρως ἐτι τῶ ἐπὶ τῶ πάθει
προσοίσομεν ὁμολογίαν αὐτῶ, ἀλλ' ἐπι-
1. Κορ. 13. 12. γνωσόμεθα καθαρῶς ὡς Θεόν, πρόσωπον
» πρὸς πρόσωπον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Βλέπει γὰρ
τροφῶν ἡμῖν γενέσθαι τὸ σῶμα, ὅταν ἀ-
περρήνῃ τὸ αἷμα, ὃ χωρίζει τῆ ὀλοθροῦτῆ
τῶν πρωτοτόκων, ἐπὶ τῶν εισόδων δε-
κνύμενον.

* ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Οὐχ ἐψόμε-
νος δὲ, ἀλλ' ὀπλομένος πυρὶ, ὡς ἂν μηδὲν
ἀθεώρητον, μηδὲ ὑδαρῆς ὁ λόγος ἡμῖν
ἔχη, μηδὲ ὑδιάλυτος, ἀλλ' ὅλος σιωεῶς
ἢ καὶ σερόος, καὶ τῶ καθαρτικῶ πυρὶ δε-
δοκιμασμένος, καὶ παντὸς ὑλώδους ἐλθ-
θροος, καὶ ἀπερίτλος· καὶ τοῖς καλοῖς ἀν-
θραξι βοηθώμεθα, τὸ διανοητικὸν ἡμῶν
ἀνάπλῃσι, καὶ καθάρουσι παρὰ τῆ πῦρ ἐλ-
θόντος βαλεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ τῶν μοχ-
θηρῶν ἔξεων ἀναλωτικόν, καὶ τῶ ἀναψιν
ἐπισπύδοντος.

Καὶ ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδονται.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀλλὰ καὶ ἄρτους ἄζυμους
ἐπὶ πικρίδων φάγονται, Φησί, σημαίνων
ὅτι περὶ οἱ μέτοχοι γεγονότες χριστῶ, ἀζύ-
μοις ὡπερ καὶ καθαρωτάταις ἐπιθυμίαις
τῶ ἑαυτῶν ὀφείλουσιν ἀποτρέφειν ψυχῶν,
εἰς ἀδόλον τινα καὶ ἀμιγῆ φαυλότητος
προσεδίξοντες πολιτείαν· καὶ μὴ παραι-
τέσθαι διὰ τῆτο τὰς ἐκ τῶν πειρασμῶν
πικρίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κατεδηδοκότες δὲ τὸν
ἀμῶν, ἄρτους ἄζυμους ἡδίων, ἐπ' αὐτῶν
τῶν εὐαγγελικῶν παιδουμάτων, ὡς ἐν ἀζύ-
μωτε καὶ καθαρωτάτη τροφῇ, παραδη-
λέντος τῆ τύπῃ τῶ ἀσειότητα· πλὴν ἐκ
ἐσομένῳ ἀνδρωτὶ, καὶ πικρίας δίχα τῆς
κατὰ τὰς θλίψεις. τὸ γὰρ τὰς πικρίδας
σιωεδίξοντες τοῖς ἄρτοις ἐκ ἐζυμωμένοις,
τῶ ἀδόλον· καὶ καθαρωτάτῳ ἐν χριστῶ
ζωῶν, ἔ δίχα πικρίας ἐσομένῳ ὑποδηλοῖ.
2. Τιμ. 3. 12. σῴσασθαι τοιγαρῶν ἀναγκαίως ταῖς ἀζύ-
μοις τροφαῖς τῶ πικρίδα. πάντες γὰρ
» οἱ θέλοντες ζῆν ὁσεβῶς ἐν χριστῶ διωχθή-
» σονται, Φησί.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐπὶ δὲ πικρίδων,
διὰ τὸ πικρὸν τῆ κατὰ Θεὸν βίβη καὶ πρό-
σαντες τοῖς ἀρχομῶσι μάλισα, καὶ ἡδο-
1. Ματθ. 11. 30. νῶν ὑψηλότερον. εἰ γὰρ καὶ χριστὸς ὁ νέος
» ζυγὸς, καὶ τὸ φορτίον ἔλαφρον, ὡπερ
ἀκβεις, ἀλλὰ διὰ τῶ ἐλπίδα τῆτο καὶ τῶ
ἀντίδοσιν, πολλῶ τῆς ἐνταῦθα κακοπα-
θείας ἔσαν δαψιλεσέραν. ἐπεὶ ἄλλως γε,
τίς ἐκ ἂν εἴποι πολὺ τῶν νομικῶν διατά-
ξεων τὸ ὑθαγγελίον ἐργωδέερον εἶναι καὶ
μοχθηρότερον; τῆ γὰρ νόμος τὰ τέλη τῶν
ἀμαρτημάτων κωλύοντος, ἡμῖς καὶ τὰς
αἰτίας, ὡς πράξεις σχεδὸν ἐγκαλέμεθα.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὶ βέλεται ὁ λόγος
λέγων, ὅτι οἱ τὸν ἑορτάζοντα τῶ Θεῶ
ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδιδαν κατανοητέον.
τὰ μὲν ἄζυμα διηγήσατο ὁ Ἀπόστολος. ἐκ
ἔσιν ἐμῆ ἢ ἐρμυεία. τὸ δὲ ἀκόλῃθον τῆς
ἐρμυείας ἀναγκαῖον ἐσι παραπλήσιον εἶ-
ναι τῆ ἀποστολικῆ διηγήσει. ὁ Ἀπόστολος
τὰ περὶ τῶν ἀζύμων διηγήσατο λέγων·
» ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν 2. Κορ. 5. 8.
» ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύ-
μοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. δεόν ἐσιν
ἀποδεῖναι τὸν λόγον περὶ τῶν πικρίδων
ἀκόλῃθως τῶ τὰ ἄζυμα εἶναι εἰλικρινείας
ἢ ἀληθείας. ἔχε δὲ εἰλικρινείαν καὶ ἀλη-
θείαν, καὶ πικρίδες ἔσονταί σοι· ἢ ἐθείας
μετὰ πικρίδων τὰ ἄζυμα τῆς εἰλικρινείας
καὶ ἀληθείας. οἶον, Παῦλος ἐπαδήπερ
ἡδὶε τὰ ἄζυμα εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας,
καὶ πικρίδας ἡδὶε. πῶς πικρίδας ἡδὶε;
» λέγων, ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθῶν Γαλ. 4. 16.
» ὑμῖν. πῶς πικρίδας ἡδὶε; ἐν κόπῳ, καὶ 2. Κορ. 11. 27,
» μόχθῳ, καὶ ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, καὶ 28.
» ἐν λιμῶ καὶ δίψει, χωρὶς τῶν παρεκλῶς.
εἰ ταῦτα ἐκ τῶ ἀληθεία μετὰ πικρίδων;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ πικρίδων δὲ
αὐτὸ βρωθῶναι προσέταξεν, εἰς ἀνάμνησιν
τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πικροτάτης δελείας. διὰ
δὲ τῶν ἀζύμων ἐμφαίνει, ἔ μόνον τῆς ὀδοι-
πορίας τὸ σῴτονον, καὶ τὸ τῆς τροφῆς
αὐτοσχέδιον, ἀλλ' ὅτι καὶ προσήκει μηδὲν
Δ ἴχνος τῆς αἰγυπιακῆς ἐπιφέρεισθαι πολι-
τείας. ἔτω γὰρ καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς
» εὐαγγελίοις ἡρμυῶσε· προσέχετε, λέ- Ματθ. 16. 6.
» γων, ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
» Γραμματέων.

Ε. Οὐκ ἔδεσθε ἀπ' αὐτῶν ὡμῶν
ἐδὲ ἠψημένον ἐν ὕδατι, ἀλλ' ἢ ὀπτὰ
πυρὶ· κεφαλὴν σὺν τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς
ἐνδοσίοις.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀρμότῃ δὲ ἡμῖν καὶ
τὸ μῆτε ὡμῶν, μῆτε ἐψημένῳ ἐδίαν, ἀλλ'
ὀπτὰ πυρὶ. ἔτε γὰρ μονῶ τῶ γράμματι
προσβλέπομεν, ἀλλὰ τῶ διάνοιαν ἐρδυνῶ-
μεν, ἔτε μὴ ἀνθρωπείους λογισμῶς τοῖς
θεοῖς ἐπεισάγομεν λόγοις· τῆτο γὰρ καὶ
Ἡσαίας τινῶν κατηγορήσειν, ὡς ἀναμιγ- Ἡσ. 1. 22.
» νῶν ὕδατι τὸν οἶνον· ἀλλὰ μόνον χρω-
» μεθα τῶ θεῶ πυρὶ, τῆ τῆ ἀγίῃ πνύμα-
» τος χάριτι.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Πυρὶ δὲ ὀπλῶντας ἐδίαν
κελῶβει τῆ προβάτῃ τὰ κρέα, διὰ τὸ χρῆ-
ναί θερμῶς εἶναι τῶ πνύματι τῆς μετα-
λαμβάνοντος τῆ χριστῶ. ζῆειν δὲ αὐτῆς Ρωμ. 12. 11.
τῶ πνύματι κελῶβει καὶ Παῦλος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δέξει τὸ, ἐκ ἔδεσθε
» ἀπ' αὐτῶν ὡμῶν; Ὁ ὡμῶν ἐδίαν, ἐκ εἰς
πέψιν ἐδίαι, ἀλλ' ἐδὲ ὑπέκει τοῖς ὀδῶσιν
» ὅλως ἢ τοιάδε τροφή. τῆτο δ' ἂν δρῶσιν
» οἱ μὴ δι' ἐρδύνης ἀκριβῆς τῶν ἐπὶ χριστῶ
καταλεπθῶντες λόγον, πυρῶντες τε καὶ
» δοκιμάζοντες κατὰ τὸ ὑπὸ τῆ Δαβὶδ με- Ψαλ. 38. 3.
» λωδύμενον· καὶ ἐν τῆ μελέτημῃ ἐκκαυθή-
» σεται

» σεται πῦρ. κωλύει δὲ πάλιν ἐδίειν ἐψη-
 μόνον ἐν ὕδατι, τὴν ὑδαρεσέραν καὶ ἐκλε-
 λυμένῳ περὶ αὐτῆ διάλειψιν, ἔ καλῶ
 ἔσεσθαι τροφῶν τοῖς πισύουσιν ὑποδηλῶν.
 ὑδαρεσέρα δὲ περὶ αὐτῆ διάλειψις τὸ μὴ
 Θεὸν οἶεσθαι κατὰ φύσιν ὑπάρχειν αὐτὸν,
 ἀλλ' εἰς τὴν τῶν ποιημάτων κατακομίζειν
 τάξιν. κεφαλῶν δὲ πάλιν σὺ τοῖς ποσὶ
 καὶ τοῖς εἰσοδίοις ἐπιτάττει φαγεῖν, ὅλλω
 ἐξ ὅλα τῆ κατ' αὐτὸν μυσηρὶς τὴν γυνῶσιν
 ταῖς τῶν πισυόντων διανοαῖς ἐνοικίζεσθαι
 θέλων. καὶ γὰρ εἰδέναι πρὸ πάντων, ὅτι-
 περὶ ἡν ἀρχῆ, Θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐν πα-
 τρὶ καὶ μετὰ πατρός, τετέστιν ἢ κεφαλῆ
 ἀρχῆ παντός ὑπάρχουσα μυσηρὶς· δόθε-
 ρον δὲ, ὅτι καὶ Θεὸς ὢν, πάλιν ἐπανήξει
 κριτῆς, τέλος ἐπιθήσων τῇ κατ' ἡμῶς
 οἰκονομία. τῆτο [γὰρ ἡμῖν σημαίνουσιν]
 οἱ πόδες, τέλος ὄντες τῆ σώματος. νοή-
 σαις δὲ εἰσοδία τὸν ἀποκεκρυμμένον καὶ
 οἰονεῖ μέσον τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγον.
 ἐκὲν ὅλος ἐν ἡμῖν ἐστὶ δια πίσεως ὁ χριστός.
 τέττε γὰρ ἐνεκεν, οἴμα καὶ τὸν Ἰωάννην
 εἰπῶν, ὁ ὢν, ὁ ἴω, ὁ ἐρχόμενος.

Ἀποκ. 1. 8.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ὅσον μὲν ἐν σαρ-
 κῶδες τῆ λόγος καὶ τροφίμων, μετὰ τῶν
 εἰσοδίων καὶ τῶν κρυφίων τῆ νῆ βρωθή-
 σεται, καὶ ἀναλωθήσεται, καὶ εἰς πέψιν
 πνευματικῶ ἀναδοθήσεται, ἀχρι κεφα-
 λῆς καὶ ποδῶν, τῶν τε πρώτων περὶ Θεό-
 τητός θεωρημάτων, καὶ τῶν τελευταίων
 τῆς σαρκώσεως φρονημάτων.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Εἰ δὲ τὸ πρόβατον ὁ
 χριστός ἐστι, τίνες τῶν θείων λόγων αἱ σάρ-
 κες, εἰ μὴ αἱ θείαι Γραφαί; ἄς τρώγειν
 ἔτε ὡμῶς, ἔτε ἠψημένως προσήκον. οἱ τι-
 νες ἐν αὐταῖς λέξεσι ψιλῶς χρωῖται,
 ἔτοι ἂν τὰς σάρκας τῆ Σωτήρος τρώγειν
 ὡμῶς καὶ μεταλαμβάνοντες αὐτό. (1) ἐπῆ
 2. Κορ. 3. 6. τὸ γράμμα ἀποκλείειν, τὸ δὲ πνεῦμα ζω-
 ποιῶν, διδάσκει ὁ Ἀπόστολος ἡμῶς. εἰ δὲ
 τὸ πνεῦμα ἀπὸ τῆ Θεῶ δίδεται ἡμῖν, καὶ
 Ἐβρ. 12. 29. ὁ Θεὸς πῦρ καταναλίσκον ἐστίν, ὁ Ἀπόστο-
 Ρωμ. 12. 11. λος ἐπιστάμενος, διδάσκει ἡμῶς τῶ πνεύ-
 ματι ζέοντος. (2) καλῶς ἐν λέγω πῦρ,
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁ ἀναλαμβάνοντας
 ἡμῶς δεῖ προσομιλῆσαι ταῖς σαρκὶ τῆ χρι-
 σῆ, λέγω δὴ ταῖς θείαις Γραφαῖς· ἵνα
 διὰ τέττε τῆ πνευματικῆ πυρός ὀπλήσαντες
 αὐτάς, φάγωμεν ὀπλῆς πυρὶ. ἀλλοιωθή-
 σεται γὰρ διὰ τῆ τοῖσττε πνεύματος τὰ
 ῥήτα, καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τροφίμον αὐτῶν
 οψόμεθα. καὶ μεθ' ἑτερα. Μὴ σιωπεῖν ὕ-
 δωρ κελυόμεθα τὰς τῆ Σωτήρος σάρκας,
 λέγω δὴ τὰς λέξεις τῶν Γραφῶν, μηδὲ
 ἐπιμίσγειν τοῖς ῥήτοις ἐτέραν τινὰ ὕλλω
 ἐξυδαρῶν διωαμένῳ διὰ τῆς σιωπήσεως
 αὐτά, ἀλλὰ μόνῳ τῶ θείῳ πυρὶ, τετέστι
 τῶ θείῳ πνεύματι ἐψύντας μεταλαμβά-
 νειν αὐτῶν. οἱ μόναις ταῖς λέξεσιν ἐπε-
 ρειδόμενοι τῶν Γραφῶν, ὡμῶν μεταλαμ-

2. Κορ. 3. 6.

Ἐβρ. 12. 29.
Ρωμ. 12. 11.

(1) Ἰσ. αὐτὸν, ἢ αὐτάς. τὸ ὑπόμνημα δὲ τῆτο ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἐχ. εὔρηται.
 (2) Ἐλλειπῆς ἢ περιόδος. ἴσ. δὲ ἀναγνώσι. ζέειν, ἢ ζέοντας. εἶναι.

A βάνουσι τῶν κρεῶν· εἰ δὲ διὰ τῆ πνεύμα-
 τος ὀρώσι τὴν ἀληθῆ περιτομῶν, εἰ τυχοῖ
 καὶ τὸ ἀληθινὸν σάββατον, καὶ ἐργά-
 ζονται ἕως ἡμέρα ἐστὶ, πρὶν ἐλθεῖν τὴν
 νύκτα, ὅτε ἐκ ἔτι ἐδεῖς δώαται ἐργά-
 ζομαι, ἡδὴ διὰ τῆ πνεύματος ἠψημένον
 ἐδίεισι τὸ ῥήτον.

Ἰωάν. 9. 4.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ὡμῶ βρω-
 τέον τὴν σάρκα τῆ ἀμνῆ, ὡπερ ποῖουσιν
 οἱ τῆς λέξεως δῆλοι, τρόπον ἀλόγων ζῶων

B καὶ ἀποτεθηριωμένων πρὸς τῆς ἀληθῶς
 λογικῆς, διὰ τῆ σωίεναι βέλεσθαι τὰ
 πνευματικὰ, λόγος μεταλαμβάνοντες θη-
 ρίων ἀπηγριωμένων. Φιλοτιμητέον δὲ τῶ
 εἰς ἐψησιν μεταλαμβάνοντι τὸ ὡμὸν τῆς
 Γραφῆς, μὴ ἐπὶ τὸ πλαδαρώτερον καὶ
 ὑδαρέερον μεταλαμβάνειν τὰ γεγραμ-
 μένα. ὅπερ ποῖουσιν οἱ κνηθόμενοι τὴν
 ἀκολῶν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας ἀπο-
 σρέφοντες αὐτῶν, ἐπὶ δὲ τὸ ἀνεμμένον καὶ

Γ ὑδαρέερον τῆς πολιτείας μεταλαμβάνον-
 τες τὰς κατ' αὐτῆς ἀγωγὰς. ἡμεῖς δὲ τῶ
 ζέοντι πνεύματι, καὶ τοῖς δεδομένοισι ὑπὸ
 Θεῶ διαπύροις λόγοις, ὁποῖος Ἰερεμίας
 εἰλήφει ἀπὸ τῆ λέγοντος πρὸς αὐτὸν, ἰδὲ

Ἰερ. 5. 14.

» δέδωκα τῆς λόγος με εἰς τὸ σῶμα σε πῦρ·
 ὅπλα ποιήσωμεν τὰ κρέα τῆ ἀμνῆ, ὡσε τῆς
 μεταλαμβάνοντας αὐτῶν· ἔγειν, χριστῆ
 ἡμῖν λαλῆντος, ὅτι ἡ καρδία ἡμῶν καιο-

Λακ. 24. 32.

Δ » μινῆ ἴω ἐν τῇ ὁδῶ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
 Γραφὰς. καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀρκλέον δὲ ἐν τῶ
 ἐδίειν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, τετέστι τῶν κο-
 ρυφαιοτάτων καὶ ἀρχικῶν δογμάτων περὶ
 τῶν ἐπερανίων, καὶ καταληκτέον ἐπὶ τῆς
 πόδας, τὰ ἔχματα τῶν μαθημάτων, τὰ
 ζητῆντα περὶ τῆς τελευταίας ἐν τοῖς ἐσι
 φύσεως. ἦτοι τῶν ὑλικωτέρων, ἢ τῶν κα-
 ταχθονίων, ἢ τῶν πονηρῶν πνευμάτων,
 καὶ ἀκαθάρτων δαιμόνων. ὁ γὰρ περὶ αὐ-
 τῶν λόγος, ἕτερος ὢν αὐτῶν, ἀναποκεί-
 μενος τοῖς μυσηρῶν τῆς Γραφῆς δώαται
 τροπικώτερον πόδες ὠνομάσαι τῆ ἀμνῆ.
 καὶ τῶν εἰσοδίων δὲ, ἐσωτερικῶν καὶ ἀπο-
 κεκρυμμένων ἐκ ἀφελέον.

E τῶν ἐπερανίων, καὶ καταληκτέον ἐπὶ τῆς
 πόδας, τὰ ἔχματα τῶν μαθημάτων, τὰ
 ζητῆντα περὶ τῆς τελευταίας ἐν τοῖς ἐσι
 φύσεως. ἦτοι τῶν ὑλικωτέρων, ἢ τῶν κα-
 ταχθονίων, ἢ τῶν πονηρῶν πνευμάτων,
 καὶ ἀκαθάρτων δαιμόνων. ὁ γὰρ περὶ αὐ-
 τῶν λόγος, ἕτερος ὢν αὐτῶν, ἀναποκεί-
 μενος τοῖς μυσηρῶν τῆς Γραφῆς δώαται
 τροπικώτερον πόδες ὠνομάσαι τῆ ἀμνῆ.
 καὶ τῶν εἰσοδίων δὲ, ἐσωτερικῶν καὶ ἀπο-
 κεκρυμμένων ἐκ ἀφελέον.

ι. Οὐ καταλείψετε ἀπ' αὐτῆ εἰς
 τὸ πρῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὸ δὲ μὴ καταλι-
 πῆν τῶν κρεῶν εἰς τὴν ὑσεραϊαν, ἔτω
 νοῶμεν, ὅτι ὁ μέλλων βίος τῶν συμβόλων
 ἔ δῆται. αὐτὰ γὰρ ὀρώμεν ἐν ἐκείνῳ τὰ
 πράγματα.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. [Οὐκ ἐξοίσωμεν
 δὲ ἐδῆν, ἐδὲ εἰς τὸ πρῶν καταλείψωμεν,
 ὅτι μηδὲ ἐκφορα τοῖς ἔξω τὰ πολλὰ τῶν
 ἡμετέρων μυσηρῶν,] μηδὲ ὑπὲρ τὴν νύκτα
 ταύτῳ ἐστὶ τις κάθαρσις· καὶ τὸ τῆς ἀνα-
 βολῆς ἐκ ἐπαινετὸν τοῖς τῆ λόγος μετα-
 λαμβάνουσιν. ὡπερ γὰρ τὴν ὀργλῶν μὴ διη-
 μερθεῖαν, ἀλλὰ προκαταλύειν ἡλίς, καλὸν
 καὶ Θεῶ φίλον χρονικῶς τε καὶ ἀναγω-
 γικῶς.

H καὶ Θεῶ φίλον χρονικῶς τε καὶ ἀναγω-
 γικῶς.

γικῶς ἐπιδύεσθαι γὰρ σοφισμοῖσις ἡμῖν ἐκ ἀσφαλῆς τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον ἄνω τῶν τοιαύτων βρωσῶν μὴ διανυκτερεύειν, μηδὲ εἰς τὸ ἐξῆς ἀποτίθεσθαι.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ, ἐκ ὑπολάψετε
» ἀπ' αὐτῶν ἕως πρῶτῃ, [αἰνίγματῶδες, ὡς
ἔοικε, διὰ τῶν ἀποκωλύων τὰς ἐπίγε
τὸ βλέπεσθαι νοῆσαι τελείως ἐκ ἀγαθῆς
ὑπερθέσεως.] Τῆσι (1) μὴ πεμπέδω,
Φησὶν, εἰς ἀναβολῆν ἢ τελείαν καὶ ἀληθῆς
περὶ αὐτῆς γνῶσις· μηδὲ φυλαττέτωσαν
τινες ἑαυτοῖς εἰς ὑπέροικρον χάριν τὸ
μεταχεῖν τελείως αὐτῆς, μετεχηκότες
ἀπάξ, καὶ ὅλως ἀψάμενοι. τῆτο μέντοι
ποιῶσιν οἱ διὰ μὲν τῆς κατηχήσεως τῶν
περὶ χριστὸς δογμάτων ἀπογοῦσάμενοι, φυ-
λαττόντες δὲ τὸν διὰ τῆς βαπτίσματος φω-
τισμὸν εἰς μακρὰν καὶ ὑπέροικρον ἀναβο-
λῶν, τῶν ἐπὶ γῆρα Φημί. πολὺ γὰρ τὸ
βλάβος ἐντεῦθεν. μάλιστα μὲν γὰρ εἰ
καὶ τῆς βελῆς ἐπιτύξεται, ἐκ ἀσφα-
λῆς ἢ ἐλπίς. ἀγιάζεται μὲν γὰρ, πλὴν
μόνῳ ἔχει τῶν ἀμαρτημάτων τῶν ἀφε-
σιν· καὶ τὸ τάλαντον ἀποκομίζει τῶν οἰκείων
δεσποτῆ ξηρῶν, ἔδεν ἐπεργάσασθαι χολά-
σας αὐτῶν.

Καὶ ὅσῃν ἐ συντρίψετε ἀπ' αὐτῆς.
τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπ' αὐτῆς ἕως
πρῶτῃ, ἐν πυρὶ κατακαύσετε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰ δὲ ὅσα τῶν προ-
βάτων σωτηρίβωσιν οἱ κακῶς τὰ θεῖα νοῦν-
τες λόγια, καὶ εἰς τῶν οἰκείων αὐτῶν πε-
ρωμένοι μεταφέρειν ἀσέβειαν.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ὅσον δὲ ὁσῶδες
καὶ ἀβρωτον καὶ ἡμῖν δυοειώρητον, ἔτε
σωτηριβήσεται κακῶς διαιρούμενον καὶ νοῦ-
μαῖον· ἐῶ γὰρ λέγειν, ὅτι μήτε κατὰ
τῶν ἰσορίων τῆς Ἰησοῦ σωτηρίβη, καίτοι γε
τῆς θανάτου τοῖς σαυρωταῖς ἐπισηδομένους
διὰ τὸ σάββατον· ἔτε ἀπορροφῆσεται καὶ
περισυρῆσεται, ἵνα μὴ δοθῆ τὰ ἅγια τοῖς
κυσὶ, καὶ κακοῖς τῆς λόγῃσιν ἀπαράλλαις·
ὡπερ ἔδεν τοῖς χοίροις τὸ λαμπρὸν τῆς λό-
γῃσιν καὶ μαργαρώδες, ἀλλὰ πυρὶ κατανα-
λωθῆσεται, ὡς καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα,
τῶν πάντα ἐρδυνῶντι καὶ εἰδοτὶ πνύματι
λεπλυόμενα καὶ σωζόμενα, ἐκ ἀπολύ-
μενα κατ' ὑδάτων ὡπερ σπειρόμενα.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ καὶ ὅσῃν ἐ σωτηρί-
» ψετε ἀπ' αὐτῆς. Ἀβρωτα τοῖς ἡμετέροις
ὁδῶσιν αἰετὰ ὅσα. τοῖστος δὲ τίς ἐστὶ ταῖς
ἀνθρωπίναις διανοαῖς ὁ λυκοῦς, ἵν' ἔτως
εἶπω, καὶ κεκρυμμένος τῆς Θεότητος αὐ-
τῆς λόγος. ὅτι μὲν γὰρ Θεὸς ὁ ὕψος, καὶ
γεγεννηταὶ ἐκ τῆς πατρὸς, πισυόμενα· ζη-
τῆμα δὲ πῶς, ἐκ ἔτι. ἐκὲν ὅσα, τῶν τῶν
ὑπὲρ νῦν δογμάτων σερότητα λέγει· καὶ
ταῦτα σωτηρίβειν ἡμῶς ἐκ ἐῶ. σωτηρίβει-

Α σι δὲ ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς, οἱ τὰ ὄρθα δια-
σερέφοντες αἰρετικοὶ, καὶ τὸν τῆς θεῖας
γεννήσεως περιεργαζόμενοι τρόπον. καὶ
ἰσορικώτερον. (2) δὲ γέγονεν, ἐ σωτηρι-
ψάντων τῶν στρατιωτῶν τὰ σκέλη αὐτῆς.
» τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπ' αὐτῆς ἕως πρῶτῃ
πυρὶ κατακαίεσθαι λέγει· πρῶτῃ πάλιν ὀνο-
μάζων τὸν εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα φωτισ-
» μόν, ὅτε πρόσωπον πρὸς πρόσωπον τὸν
ἑαυτῶν ὀψόμεθα βασιλέα, ἐκ ἔτι κατὰ-
Β» περ νῦν, ἐν αἰνίγματι καὶ ἐκ μέρους, ὡς
ὁ Παῦλος φησὶν. ὡς ἐν μελλέσῃσι τῶν
κάδε διὰ λαμπροτέρας ἐμφανιθῆσεται
τρόπον τινὰ τῆς ὡς ἐν αἰνίγματι περὶ αὐ-
τῆς θεωρίας, ὡπερ ἐν τύπῳ πάλιν πυρὶ
κατακαυθῆσεται λέγει τὰ καταλειπό-
μενα ἀπ' αὐτῆς ἕως πρῶτῃ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐκ πυρὸς
δὲ προτεθεῖσαν ἡμῖν τῶν ἐδωδῶν, τῶν
θερμῶν ταύτων λέγω καὶ ἔμπυρον πίσιν,
ἀμελλῆτι προσδεχόμεθα. ἥς ἐμφαγόν-
τες ὅσον ἐκ προχείρου γίνεται ληπτόν τῶν
ἐδιδόντι, τὸ ἐγκεκρυμμένον τοῖς σερότε-
ροις καὶ δυσρίπτοις νοήμασι καὶ τῶν λόγῳ,
ἀπεριέργασον καὶ ἀπολυπραγμότητον κα-
ταλιμπάνομεν, τῶν πυρὶ προδόντες τῶν
τοιαύτων τροφῶν. ὡς δ' ἂν σαφηνιθεῖ
τὰ περὶ τῶν αἰνίγματα, ταῦτα φαμὸν
ὅτι τῶν θεῶν παραγγελμάτων ὅσα μὲν
Δ» προχείρον τῶν κατανοήσιν ἔχει, ἐ νοθρῶς
καὶ κατηναγκασμένως μετιέναι προσήκει,
ἀλλ' οἷον πενῶντας καὶ μετ' ὀρέξεως ἐμ-
φορεῖσθαι τῶν προκειμένων, ὡσε γινέσθαι
τῶν τροφῶν ἡμῖν εἰς ὀβεξίας ἐφόδιον· ὅσα
δὲ κέρυπται τῶν νοημάτων, οἷον τὸ ζη-
τῆν, τίς ἢ ἐστὶ τῆς Θεῆς; τί πρὸ τῆς κλί-
σεως ἡ; τί τὸ ἐξω τῶν φαινομένων; τίς
ἢ ἀνάγκη τῶν γινόμενων; καὶ ὅσα τοιαῦτα
ὑπὸ τῶν περιέργων ἀνερδυνῶνται, ταῦτα
Ε» τῶν ἀγίῳ πνύματι συγχωρεῖν μόνῳ γινώ-
σκαι, τῶν τὰ βάδι τῆς Θεῆς διερδυνῶντι, 1. Κορ. 2. 10.
κατὰ φησὶν ὁ Ἀπόστολος. τὸ γὰρ ἀντὶ τῆς
πνύματος πολλαχῆ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς Γρα-
φῆς μνημονυέσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι. ἐκ
ἀντὶς τῶν πεπαιδωμένων τῶν Γραφῶν
ἀγνοήσεται. προσάγει δὲ τῆς τοιαύτης δια-
νοίας ἡμῶς καὶ τὸ τῆς σοφίας παραγγελ-
» μα, ὅτι ἰχυρότερα ἔσθε μὴ ἐρδύνα· τῆσι Σαρ. 3. 21,
» τὰ ὅσα τῆς λόγῃσιν μὴ σωτηρίβει· ἐ γὰρ ἐσι-
» σοι χρεῖα τῶν κρυπτῶν. 22.

Ζ» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς ἐνὶ σώματι τῆ
ἀπάσῃ προσελθετόν Γραφῆν, καὶ τὰς ἐν
τῆ ἀρμονίᾳ τῆς πάσης σωθέσεως αὐτῆς
ἀτονωτάτας καὶ σερότάτας σωτοχῆς ἐ
σωτηριπλέον, ἔδεν διακοπτόν. ὅπερ πε-
ποιήκασιν οἱ τῶν ἀόρητα τῆς ἐν πάσαις
ταῖς Γραφῆσι πνύματος, τὸ ὅσον ἐπ' αὐ-
τοῖς, σωτηρίβοντες. αὐτῆς μῆτοι γε ἢ ἀπὸ
τῆς ἀμνῆ προειρημένη προφητεία τῶν νύκτα
Η μόνῳ ἡμῶς τρεφέτω τῆς ἐν τῶν βίῳ σκό-
της.

(1) Μὴ γὰρ πεπέμφθαι. α' Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 273.

(2) Μεμαρῆσαι γε μὴ ἀναγκαῖον, ὅτι καὶ ἰσορικώτερον περὶ τῆς σωτῆρος ἡμῶν ἐλήφθη τὸ γεγενη-
μένων, ἐ σωτηριπτόντων τῶν τῆς Πιλᾶτος στρατιωτῶν, κτ. αὐτ. α' σελ. 274.

της. ὡς γὰρ τῆς ἀνατολῆς τῆς ἡμέρας τῶν μετὰ τὸν βίον τέτον ἔδαν καταλειπλέον ἔσαι ἡμῖν τῆς ἐπὶ τῷ παρόντος μό-
 ρα χρησίμῃ ἡμῖν ἔτω τροφῆς. παρελθούσης γὰρ τῆς νυκτὸς, καὶ ἐπελθούσης τῆς μετὰ ταῦτα ἡμέρας, τὸν μηδαμῶς ἀπὸ τῶν παλαιότερων καὶ κατωτέρω ζυμντων ἄζυμον ἔχοντες ἄρτον φαγόμεθα, χρησίμῃ ὑμῖν ἐσόμενον, ἕως δοθῆ τὸ μετὰ τὸν ἄζυμον μάννα, ἢ ἀγγελικὴ καὶ μὴ ἀνδρωπίνῃ τροφῇ.

ια. Οὕτω δὲ Φάγετε αὐτό. αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ ἡμῖν δὲ ὁ δεσπότης ἐκέλευσε ἔχειν τὰς ὀσφύας περιεζωσμένας, καὶ τὰς πόδας ὑποδεμαμένας, καὶ τὰς λυχνίας καιομένας, ὡς οἰκέτας δεσπότην προσκύνοντας. ἀλλ' Ἑβραῖοι μὲν, ὡς Αἰγυπτίῳ ἀπαλαττόμενοι, καὶ εἰς τὴν χαναναίαν γλῶσσαι εἰσαγόμενοι, τέτο εἶχον τὸ χῆμα ἡμῖν δὲ, ὡς ἐντεῦθεν εἰς τὸν ἕτερον μεμίσάμενοι βίον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σχῆμα δὲ προκεῖσθαι τὰς ἑδίωντας (1) τοῖον δε φησὶν, ἔσωσαν αἱ ὀσφύες ἡμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑποδήματα αἱ τοῖς ποσὶ, καὶ αἱ βακλήρια ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν καὶ Φάγετε αὐτὸ μετὰ τὰ σκεῆζα. πάχα ἐστὶ τῷ Κυρίῳ. Τὸ μὲν ἐν περιεζώσθαι τὴν ὀσφύν, γοργότητος ἀν' εἰς σύμβολον, καὶ φρονήματος νεανικῆ κατὰ τὸ εἰρημνικὸν πρὸς τὸν ἰωβ. ζῶσα ἄπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύσιν. καὶ πάλιν περὶ τῆς ἑδίωντας ἐν Προφήταις, καὶ ἔσαι δικαιοσύνη ἐζωσμένας τὴν ὀσφύν αὐτῶν, ἀντὶ τῆ γοργότητος καὶ ἀνδρείου ἐν δικαιοσύνη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ περιεζώσθαι τὴν ὀσφύν, γοργότητος ἀν' εἰς σύμβολον καὶ φρονήματος νεανικῆ. καὶ σὺ περιζώσασθαι τὴν ὀσφύσιν, καὶ ἀνάστηθι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸς πάντα ὅσα ἐντέλλομαί σοι. καὶ παλιν, ἀναστρέψατε ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ ἀκκαθήτω ἐν ἰσραὴλ. εἶπατε, σημάνετε σάλπιγγι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κράξατε μέγα ἄπατε, συναχθήτε, καὶ εἰσελθόμενοι εἰς τὰς πόλεις τὰς τευχίρας. ἀναλαβόντες φύγετε εἰς Θεόν· ἐπιστάθασατε, μὴ σῆτε. (2).

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἦ δὲ χῆμα τῶν τὴν τροφὴν ταύτην προσφερομένων σῶτόν τε καὶ κατεσκεδασμένον εἶναι, ἔχον οἶον ἐπὶ τῶν ὑποπόδιων ἐν συμποσίοις ὁράται· ὡς ἂν ἔτοιμοι (3) αἱ χεῖρες, ἐλαφρὰ δὲ αἱ τῶν ἱματίων περιβολαί, τῆς τε ὀδοπορικῆς παρασκευῆς οἱ πόδες ἐλούθηροι· ἀλλ' ἐκ τῆς ἐναντίας τὰ πάντα. πόδες μὲν διελθημένοι τοῖς ὑποδήμασι, ζώνη δὲ τὸ περιζώσθαι τῆς χιτῶνος

A συσφίγναι, διὰ χειρὸς δὲ ἀμωτικῆ τῶν ἐχθρῶν βακλήρια. καὶ ἐν τῷ τῷ χῆματι προστίθεται αὐτοῖς ἢ βρωσίς, [ἀνόστινός] ὀψαρτυτικῆς καρυκίας, ἐπὶ πυρὸς κατὰ τὸ συμβάν ἐκ τῆ παρατυχόντος σχεδιαθεῖσα, ἢ κατὰ πᾶσαν ἐπειξιν ἀρπαλέως οἱ δαιτυμόνες καταναλίσκασσι, μέχρις ἂν ἅπαν ἐκδαπανήσῃ τὸ ζῶν τὸ σῶμα. καὶ τῶν ὀσέων περιεζώνοντες ὅσον ἐδώδιμον, τῆς αὐτῶς ἢ προσάπλονται. τὸ γὰρ σωτρίβειν τῆς ζῶας τῆς τῶν ὀσέων ἀπειρημένων ἐστὶ.

B * **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὁ, τε τοῖς ποσὶ περιεζωσμένας χιτῶν, καὶ μέχρι τῶν βασιμῶν καθεμνός, ἐμπόδιον ἀν' εἰς τῷ τὴν ὁδὸν ταύτην κατὰ σκεδῶν διαθέοντι. χιτῶν δ' ἀν' ἡμῖν κατὰ τὸ ἀκόλαστον νοηθεῖν ἢ ἀπολαυστικῆ τῶν ἐν τῷ βίῳ τῷ σκεδαζομένων πλατύτης, ἢ εἰς ὀλίγον ὁ σώφρων λογισμὸς συζέλει, ζῶν τῆ ὀδοπορικῆς γινόμενος. τὸ δὲ σωφροσύνην εἶναι τὴν ζῶν τῶν, μαρτυρεῖται τῷ τύπῳ περὶ ὃν αἰεργεῖται. (4)

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ὁσφύς δὲ τοῖς μὲν ἀλόγοις ἀνετος [ἔσω] καὶ ἀδετος. ἔδὲ γὰρ λόγον ἔχουσι τὸν κρατύντα τῶν ἡδονῶν. ἔπω λέγω, ὅτι κακῆνα ὄρον οἶδε τῆς φυσικῆς κινήσεως. σοὶ δὲ ἀνασελλέσθαι ζῶν τῆ καὶ σωφροσύνη τὸ ἐπιθυμητικόν τε καὶ χρεμετιστικόν, ὡς ἢ θεία φησὶ Γραφή, τὸ τῆ πάχης αἰσχρὸν διασύρσασθαι, ἵνα καθάρως ἐδίης τὸ πάχα. νεκρώσας τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὴν ἰωάννη ζῶν τῶν μιμνήσκων τῆς ἐρημικῆ καὶ προδρομῆ, καὶ μεγάλῃ τῆς ἀληθείας κήρυκος.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οἶδα καὶ ζῶν τῶν ἄλλω, τὴν στρατιωτικῶν λέγω καὶ ἀνδρικῶν, κατ' ἢ εὐζῶνοι Συρίας, καὶ μονόκλων, κατ' ἢ ζῶνοίτινες ὀνομαζόμενοι. κατ' ἢ τῷ ἰωβ χρηματίζων, φησὶν ὁ Θεός· μὴ, ἀλλ' ἰωβ. 38. 3. ἢ λὰ ζῶσα ἄπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύσιν, καὶ ὁδὸς ἀπόκρισιν ἀνδρικῶν. ἢ καὶ ὁ θεὸς Δαβὶδ περιεζώσθαι δυνάμιν ἐκ Θεοῦ μεγαλαινχῆ, καὶ τὸν Θεὸν αὐτὸν εἰσαγεῖ ἐνδε-
E δυνάμιν δυνάμιν, καὶ περιεζωσμένον δηλαδὴ κατὰ τῶν ἀσεβῶν. εἰ μὴ τῷ φίλον, τὸ περιὸν τῆς δυνάμεως, καὶ οἶον ἀνεσκαμμένον ἔτω παραδηλῶσαι, κατ' ἢ καὶ φῶς ἀναβάλλεται ὡς ἱμάτιον. τὸ γὰρ ἀχετον αὐτῆ τῆς δυνάμεως καὶ τῆ φωτὸς τῆς ὑποσῆσεται; ζητῶ τὶ κοινὸν ὀσφύϊ καὶ ἀληθείᾳ; τὶ δαὲ τῷ ἀγίῳ Παύλῳ νοεῖται τὸ φάσκεν· σῆτε ἐν περιεζωσμένοι τὴν ὀσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ; μὴ ποτε ὡς τῆ θεωρητικῆ τὸ ἐπιθυμητικὸν περισφίγγοντος, καὶ ἐκ ἐῶντος ἀλλαχῆ φέρεσθαι; ἢ γὰρ ἐδέλει τὸ περὶ τι διακείμενον, ἐρωτικῶς πρὸς τὰς ἄλλας ἡδονὰς τὴν αὐτὴν ἔχειν δυνάμιν.

Καὶ

(1) Σχῆμα δὲ τῆς δαιτυμόνας κελύει τοῖστον ἔχειν. αἱ ὀσφ. κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 274.
 (2) Ταῦτα, ἔδαν τοῖς ἀνωτέρω διαφέροντα, εἰ μὴ τοῖς τῆς Γραφῆς ἑρητοῖς, ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἢ κῆτα.
 (3) Ἄνετοι μὲν αἱ χεῖρες. ἢ τῷ περὶ τῆς εἰς τὸν βίον Μωϋσ. θεωρ. βιβλ.
 (4) Μαρτυρεῖται τῷ τρόπῳ, περὶ ὃν αἰεργεῖται ἢ ζῶν. αὐτ.

Καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Τὰ δὲ ὑποδήματα, ὁ μὲν τῆς ἀγίας γῆς καὶ Θεοσιβῆς ψαύειν μέλλων, ἀποδυέσθω, κατὰ καὶ Μωσῆς ἐκείνος ἐπὶ τῆ ὄρει Σινά· ἵνα μηδεὶν νεκρὸν φέρῃ, μηδὲ μέσον Θεῶ καὶ ἀνθρώπων. ὡς δὲ καὶ εἰ τις μαθητῆς ἐπὶ τὸ εὐαγγέλιον πέμπεται, φιλοσόφως καὶ ἀπερίττως, ὃν δὲ τῷ ἀγάλκῳ καὶ ἀράβδῳ καὶ μονοχίτωνι, ἔτι καὶ γυμνοποδεῖν· ἵνα φανῶσιν οἱ πόδες ὡραῖοι τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρώλω, καὶ ἄλλο πᾶν ἀγαθόν. ὁ δὲ Φύγων Αἴγυπτον τε καὶ τὰ αἰγύπτια ὑποδεδέσθω τῆς τε ἄλλης ἀσφαλείας ἕνεκα, καὶ τῆς πρὸς τὰς σκορπίους καὶ ὄφεις, ἧς πολλὰς Αἴγυπτος τρέφει, ὥστε μὴ βλάπτειν παρὰ τῶν τηρέντων τὴν πτέρναν, ἧς πατεῖν ἐκελευσθημέν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. [Παρεσκευάσαι χερῆ] χερσίτε καὶ ποσί, καὶ τῇ λοιπῇ πρὸς τὴν ὁδὸν ἀσφαλεία, ὡς ἂν μὴ ταῖς ἀκάνθαις τῆ βίβ· ἀκάνθα δ' ἂν εἴεν αἱ ἁμαρτίαι· γυμνοῖστε καὶ ἀφυλάκτοις τοῖς ποσὶ βλαβεῖμεν, τὴν τῶν ὑποδημάτων σερότητα τῶν ποδῶν προβαλλόμεθα. ταῦτα δὲ εἰς ὁ ἐγκρατῆς καὶ κατεσκληκῶς βίος, ὁ θραύων δι' ἑαυτὴ καὶ περικλῶν τὰς τῆς ἀκάνθης ἀκμάς, καὶ κωλύων ἐκ λεπτήσ τε καὶ ἀφανῆς ἀρχῆς τὴν ἁμαρτίαν ἐπὶ τῆ εἰσόδῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σημαίνει δὲ τὸ ὑπόδημα τὴν ἐτοιμότητα τῆς γνώμης πρὸς τὸ βαδίζειν ἀμελητῆ πρὸς ὅπερ ἂν βέλαιο Θεός. ἐπεὶ καὶ Παῦλος ἔτω νοήσας γράφει καὶ Ἐφεσ. 6. 15. ὑποδησάμενοι τὰς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ, καὶ τὰ ἐξῆς.

Καὶ αἱ βακλιῆραι ὑμῶν ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν.

* ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Περὶ δὲ τῆς βακλιῆρας ἔτως ἔχω, καὶ τῆ περὶ ταύτῃ αἰνίγματος. τὴν μὲν, ὑπερασικῶ οἶδα· τὴν δὲ, ποιμαντικῶ καὶ διδασκαλικῶ, καὶ τὰ λογικὰ πρόβατα ἐπιστρέφουσαν. ἀλλὰ σοὶ τοίνυν τὴν ὑπερέδουσαν ὁ νόμος διακελεύεται· μή περ τὸν λογισμὸν ὀκλάσῃς αἶμα Θεῶ καὶ πάθος ἀκάνθων καὶ θάνατον, μή περ περινεχθῆς ἀδέως, ὡς Θεῶ συνήγορος· ἀλλ' ἀνεπαιχλῶ καὶ ἀνενδοιάσως φάγε τὸ σῶμα, πίε τὸ αἶμα, εἰ τῆς ζωῆς ἐπιθυμητικῶς ἔχεις, μή τε τοῖς περὶ σαρκώσεως ἀπιστῶν λόγοις, μή τε τοῖς περὶ τὸ πάθος βλαπτόμενος· ἐρηρειαμῶς ἴσασο, πάγιος, βεβηκῶς, εἰ μηδεὶν σαλδοῦμενος ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, μηδὲ

πειθανότητος λόγοις παρασυρόμενος· ἐπὶ τὸ ὑψος αὐτῆ σῆθι. εἰ ταῖς ἀύλαις Ἱερουσαλήμ σῆσον τὰς πόδας· ἐπὶ τῆς πέτρας ἔρεισον, ἵνα μὴ σαλδύηται σε τὰ κατὰ Θεὸν διαβήματα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἦτ' αὖ τῶν θηρίων ἀμωτικῆ βακλιῆρα, ὁ τῆς ἐλπίδος λόγος εἰς, ὃ καὶ τὸ κάμνον τῆς ψυχῆς ὑπερέδομεν, καὶ τὸ ὑλακτεῖν ἀμωόμεθα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ῥάβδος δὲ ἡ μετὰ χάρας, τὴν ἀντιστηρίζουσαν ἡμῶν ἐλπίδα, καὶ ἀνέχεσσαν πρὸς ὑπομονῆν, ὑποφαίνει.

Καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπαθῆς· πᾶσα ἐστὶ Κυρία.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ Φύγουσιν ἐπιτελέσαι προσέταξε τὴν ἑορτὴν τῆ πάχα· Ἀάμνησον ἐβελήθη φυλαχθῆναι τῆς σωτηρίας τὴν μνήμην. διατὶ τῆτο καὶ νομοθετῶν, ἔλεγε· εἰ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σε, λέγων, τί ἐστὶ τὸ πάχα; εἰς ὅτι εἰ τῆ σήμερον ἡμέρα ἐξήγαγε τὰς πατέρας ἡμῶν Κύριος ὁ Θεὸς ἐκ γῆς Αἴγυπτου. τὰ τε χάριν παρακελεύεται ταύτῃ ἐπιτελέσας τὴν ἑορτὴν, τῆς ὁδοπορίας περιεῖναι τὸ σῆμα. ἔσωσαν γὰρ Φησὶν αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑπόδηματα ὑμῶν εἰ τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ αἱ βακλιῆραι εἰ ταῖς χερσὶν ὑμῶν· καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπαθῆς. πάχα ἐστὶ Κυρία. τὸ δὲ πάχα ὁ μὲν Φίλων (1) ἠρημιώδουσε, διαβατήρια· ὁ δὲ Ἰώτηπος, (2) ὑπερβασία· ὁ δὲ Σύμμαχος, ὑπερβάσις· ὁ δὲ Θεοδοσίω, Φασέχ, αὐτὴν τὴν Ἑβραϊαν φωνῶν τεθεικῶς. σημαίνει δὲ τὸ ὄνομα τῶν Ἑβραίων, πρωτοτόκων ἢ σωτηρία. παρεκελεύσατο γὰρ δέσμῳ ὑσώπε λαβεῖν, καὶ τῷ αἵματι τῆ θυομῆς προβάτα ἐμβάψαντας τὰς σατμῆς ἐπιχρῆσαι καὶ τὴν Φλίαν· ἵνα ὅτε εἰσέλθῃ ὁ ὀλοθροῦων πατάξῃ τὰ πρωτότοκα τῶν Αἴγυπτιῶν, ἰδὼν τὸ αἶμα, ὑπερβῆ τῶν Ἑβραίων τὰς οἰκίας. ἐκ ἐπειδὴ τοιούτων ἔδειτο σημείων ἢ ἀσώματος φύσις, ἀλλ' ὅτι διὰ τῆ συμβόλης κακίαν ἐδει μαθεῖν τὴν τῆ Θεῶ κηδεμονίαν, καὶ ἡμᾶς τὰς ἀμωμον ἁμῶν θύοντας γνῶναι προδιαγραφαίτα τὸν τύπον.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Κατὰ σπαθὴν μὲν, ἵνα μὴ πάθωμεν ὅπερ ὁ Λωτ ἐκείνος ἀπηγόρευται παρὰ τῆς εἰτολῆς. μὴ περιβλεψώμεθα, μηδὲ ἰσώμεν εἰ πάσῃ τῇ περιχώρῳ, εἰς τὸ ὕψος ἀποσωθῶμεν, μὴ συμπαρηληφθῶμεν τῷ σοδομιτικῷ καὶ ἔξω πυρὶ, μηδὲ εἰς σῆλλω ἀλὸς παγῶμεν ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐπισροφῆς. ὅπερ ἐργάζεται μέλλησις.

ΤΟΥ

(1) Τῷ δὲ μηνὶ τῆτο περὶ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ μέλλοντος τῆ σελλιακῆ κύκλις γίνεσθαι πλησιφαῆς, ἀγεται τὰ διαβατήρια, δημοφανῆς ἑορτῆ, τὸ Χαλδαϊκῶ λεγόμενον πάχα. αὐ τῷ 3. λόγ. περὶ βίβ Μωυσ. σελ. 686.

(2) Ὄθεν νῦν ἔτι κατὰ τὸ ἔθος ἔτω θύομεν, τὴν ἑορτὴν πάχα καλεῖντες. σημαίνει δὲ ὑπερβασία, διότι κατ' ἐκείνῃ τὴν ἡμέραν ὁ Θεὸς αὐτῆς ὑπερβάς Αἴγυπτιῶν ἐναπέσκηψε τὴν ἵσον. αὐ βιβλ. 2. κεφ. 5. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ πάσχα τῆτο τὸ μέγατε καὶ σεβάσιμον, Πάσχα τοῖς Ἑβραίοις προσαγορεύεται κατὰ τὴν ἐκείνων Φωνὴν. δηλοῖ δὲ ἡ Φωνὴ τὴν διάβασιν ἰσορικῶς μὲν, διὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου πρὸς τὴν Χανααναίαν Φυγὴν καὶ μετανάσασιν πνευματικῶς δὲ, διὰ τὴν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, καὶ τὴν γλῶττης ἐπαγγελίας προόδον καὶ ἀνάβασιν. ὅπερ δὲ πολλαχῆς τῆς Γραφῆς συμβαλὲν εὐρομεν, ἀπὸ τῶν ἀσαφεσέρων μεταποιηθέντα τινὰ τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τὸ σαφεσέρον, ἢ τῶν ἀγροικότερων ἐπὶ τὸ ὄβριμονέστερον, τῆτο κἀνταῦθα τεθεωρήκαμεν. τῆ γὰρ σωτηρίᾳ πάσχος ὄνομα τῆτο εἰναίτινες νομίσαντες, αἷτα ἐξελληνίζοντες τὴν Φωνὴν, κατὰ τὴν τῆ Φι πρὸς τὸ Πι, καὶ τῆ Κ πρὸς τὸ Χι μεταποίησιν, Πάσχα τὴν ἡμέραν προσηγορεύκασι. παραλαβῶσα δὲ ἡ σωτήρια τὴν Φωνὴν, ἰχυροτέραν ἐποίησε, προσρεχέσης τῆς τῶν πολλῶν ἀκοῆς ὡς ὄσσεβεσέρω τῷ ῥηματι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ σωδῆς δὲ ἐδίεθαι τὸν ἀμνὸν [ἐπιτάττει.] τὸ μὴ νωθρὸν μηδὲ παρήμενον εἰ ἔργοις ἀγαθοῖς [ἀναφαινέσθαι δαῖν τὸν εἰ μεδέξει γεγονότα Χριστὸς σαφῶς δὴ λίαν ὑποτυπῶν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Οὐχ ἀβροδίαίτον τινα καὶ ἀνήμενον ὄραδα βέλεται τὸν ἡγιασμένον διὰ Χριστὸν, ἀλλὰ χῆμα τὸ τοῖς ὀδίταις πρέπον περιτίθεισιν ὁ νόμος αὐτῷ, ὅνω ταῦτα κατὰ τὸ εἶκος ὑπεμφαίνων ἢ γὰρ ὅτι διαβήσεται ἄποτε καὶ ὄραμαίται πρὸς ἀλήθειαν τὰ εἰ τύπω καὶ σκιᾷ ἢ ὅτι προσήκει τὸν ἀπαξ μετεχρηκότα Χριστὸν, γορηγοῖς ὡπερ καὶ ὄτροχωτάτοις ποσὶ ταῖς εἰς τὸ ἀγαθὸν προθυμίαις ἀποκεχρημένον ἐπὶ πᾶσαν ἀρετῶν ἰσῆαι, τὴν εἰ κόσμῳ βδελυρῶν ἡδονῶν παρατρέχοντα.] ἐπάγει δὲ τὴν αἰτίαν τῆ δαῖν ὄραδαί τοῖστον, πάσχα λέγων ἐσὶ Κυρίῳ, τῆτῆσι διαβατήριον διαβαίνομεν γὰρ ἀπὸ τῆς εἰ κόσμῳ ζωῆς εἰς Θεοφιλή πολιτείαν αἷτα καὶ τὸ ἐκ τῆτῆ κέρδος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀπὸ τῆς πράξεως ἐτέθη τῆ εὐροτῆ τῆνομα. καλεῖται γὰρ Φασέ, ὅπερ ἐσὶ πλαῆσι τοῖς βήμασι χρηδα. ὁ δὴ τινες ἐξελληνίσαν, διὰ τὸ Χριστὸν πάσχος ἔτῳς εἰρηδαί νομίσαντες, καὶ Πάσχα τὸ Φασέ πεποίηκασι.

ιβ. Καὶ διελεύσομαι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ πατάξω πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ ἀπὸ ἀνθρώπων ἕως κτήνης· καὶ ἐν πᾶσι Θεοῖς Αἰγυπτίων ποιήσω τὴν ἐκδίκησιν. ἐγὼ Κύριος.

αδ. Ἐν πᾶσι Θεοῖς. ἐσέβοντο γὰρ καὶ ἐρπετὰ καὶ ὄρνεα.

ιγ. Καὶ ἔσαι τὸ αἷμα ὑμῶν ἐν σημεῖῳ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν, ἐν αἷς ὑμεῖς ἐσέ ἐκεῖ. καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα, καὶ σκεπάσω ὑμᾶς, καὶ ἔκ ἔσαι ἐν ὑμῶν πληγῇ τῆ ἐκτριβῆσαι, ὅταν παύω ἐν τῇ Αἰγύπτῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πᾶν μὲν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ πατάξειν ἐπαγγέλλεται, αὐτοῖς δὲ τοῖς τὸν ἀμνὸν βεβρωκοσιν ἐν σημεῖῳ γενέσθαι τὸ αἷμα Φησιν, ὡς ὑπὸ σκέπῃ ἐντεῦθεν εἶναι τὴν παρ' αὐτῶν. κολάζει μὲν γὰρ ὁ Θεὸς τὸν ἀπειθῆ καὶ ἀνήκοον, καὶ τῆς ἀγιότητος ἀμέτοχον τῆς διὰ Χριστὸν γνωρίζει δὲ μόνος καὶ Φροντίδος ἀξιοῖ τῆς κεχρησμέας τῷ αἵματι τῶ ἀμνῆ τῆ ἀληθινῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δι' ἡ παρέσαι νοεῖν, ὡς ἐσὶν ἀμήχανον διὰ Μασέας, ἢ νόμος καταργεῖσθαι θάνατον. ἐξίστησι δὲ τὸν ὀλοθροῦτῳ τὸ τίμιον αἷμα Χριστὸν, καὶ ἀπαλλάττει Φθορᾶς τῆς ἡγιασμέας. ζῶν γὰρ ἐσὶν ἐκ ζωῆς, καὶ Θεὸς τῶν ὄλων, ὡς ἐκ Θεῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα, καὶ σκεπάσω ὑμᾶς. Ἴνα γνωμεν, ὡς μυστήριον τὸ τελέμενον, αἰτίαν λέγει μὴ ἐπιβάλλεσαν. ἄρα γὰρ εἰ μὴ τὸ αἷμα ἐβλεπῶν, ἔκ ἐγίνωσκον Ἰσραὴλ καὶ Αἰγυπλίᾳ διακρίσιν; καὶ μὴ παρῶν ἢ περιτομῇ, τὸ σημεῖον διακρίνεσα. τῆτο σύμ-
Φωνον τῷ παρὰ τῷ Ἰεζεκιήλ· ἐφ' ἡ δὲ τὸ
σημεῖον ἐσὶ, μὴ ἀποκρίνητε. Ἴνα εἰπώ-
μεν, ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ Φῶς τῆ προ-
σώπῃ σα Κύριε.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὁρᾶς, ὅτι ἀνδρῶν αἵματος ἔχ ὄιοντε μὴ γενέσθαι σωτηρίαν, ἔτε τοῖς πρώτοις, ἔτε τοῖς ἐσχάτοις. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καθ' ἄπερ οἱ ἀνδριάντες οἱ βασιλικοὶ, εἰ καὶ ἀψυχοὶ, ἀλλ' ὁμως τῆς καταφύγοντας ἐμφύχας καὶ αἰδησιν ἔχοντας ἀνθρώπους σώζεσιν, ἔκ ἐπειδὴ εἰκόνες εἰσιν, ἀλλ' ὅτι τῆ βασιλέως ἔτω δὴ καὶ τὸ αἷμα τῆ ἀμνῆ ἀνθρώπων ἔσωσεν, (2) ἀλλ' ὅτι τῆ αἵματος τῆ Χριστὸν τύπος μὴ.

ιδ. Καὶ ἔσαι ἡ ἡμέρα αὕτη ὑμῶν μνημόσυνον, καὶ εὐροτάσετε αὐτὴν εὐροτῆν Κυρίῳ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· νόμιμον αἰώνιον εὐροτάσετε αὐτὴν.

ιε. Ἐπὶ τὰς ἡμέρας ἀζυμα ἔδεσθε· ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀφανεῖτε ζύμην ἐκ τῶν οἰκιῶν. πᾶς ὃς ἀν Φάγῃ ζύμην, ἐξ ὀλοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης, ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδόμης.

ΤΟΥ

(1) Τοῖς ὑτέροις. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἰσ. ἔκ ὅτι αἷμα, ἀλλ' ὅτι τῆ αἵματος, κτ. ταῦτα δὲ ἄλλως πως σμυτταγμαία εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. κέται.

* * ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν ἄρσις τῆς ζύμης ἐπλαήμερος· ἔτος γὰρ μουσικώτατος ἀριθμῶν, καὶ τῷ κόσμῳ τῆ-
τω σύνοχος· τῆς παλαιᾶς καὶ ὀξώδους
κακίας, ἡ γὰρ τῆς ἀρτοποιεῖτε καὶ ζωτι-
κῆς· ἵνα μηδὲν αἰγύπλιον ἐπισιτιζώμεθα
Φύραμα, καὶ λείψανον Φαρισαϊκῆς καὶ
ἄλλης διδασκαλίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφ' ἐπὶ δὲ ὄλαις ἡμέ-
ραις ἄρτοις ἀζύμοις τρέφεσθε κελύβει τῆς
τὸν ἱερὸν Φαγόντας ἀμνόν· καθαρωτά-
ταις ἐπιθυμίαις καὶ πάσης Φαυλότητος
ἀπωκισμαίαις τῷ ἑαυτῶν ψυχῶν ἀπο-
τρέφειν ἀναπαύων τῆς ἡγιασμένης [διὰ
Χριστοῦ.]

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διὰ τῆτο καὶ ἡμῖν
ὁ Θεὸς παρακελεύεται Παῦλος, Βοῶν,
1. Κορ. 5. 7. 8. ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε
» νέον Φύραμα, καθὼς ἐσὲ ἀζύμοι. καὶ ἐπή-
» γαγε· καὶ γὰρ τὸ πάχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν
» ἐτύθη Χριστός. καὶ προσέειπεν· ὡς ἐορ-
» τάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύ-
» μη κακίας καὶ ποηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις
» αἰλικρινείας, [καὶ ἀληθείας.]

15. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη, κελή-
σεται ἁγία· καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἐβδόμη,
κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Κλητὴν ἁγίαν καλεῖ τὴν
ἐκ Θεοῦ κληθεῖσαν, ἐκ ἐξ ἀνθρώπων. ἡ
ἔτις. ἡ πρώτη, ἁγία· ἡ δὲ ἐβδόμη, κλη-
τὴ ἁγία. ἡ μᾶλλον ἐν τῇ πρώτῃ ἡ γίνεται
κλησις καὶ συναγωγή, ἀλλ' ἕκαστος ἐν οἴκῳ
μένων ἐδία τὸ προβατόν· ἐν δὲ τῇ ἐβδό-
μῃ, κλησις γίνεται, καὶ συναγωγή λαῶν.
ἀμφότεραι δὲ ὁμοίως ἁγίαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἁγία δὲ ἡ πρώτη καὶ
ἐβδόμη καλεῖσθε, Φησὶν, ἡμέρα. ἅγιος
γὰρ ἡμῶν ὁ ἐν ἀρχῇ τῆς γενέσεως χρό-
νος, ἐν παραδείσῳ δικαιομαίᾳ τῆς Ἀδάμ.
ἅγιος δὲ πάλιν ὁ ἐν ἐσχάτοις διὰ Χριστοῦ,
δικαιῶντος ἐν πίστι ἡμᾶς, καὶ εἰς ὅπερ
ἦμεν ἐν ἀρχαῖς ἀνακοιζόντος. ἔκτεν ὅλον
ἡμῖν ἐν τῆτοις τὸ περὶ τῆς Σωτήρος ἡμῶν
προανεντυπῆτο μουσηρίον. διὸ καλῶς πρὸς
Ἰωάν. 5. 46. Ἰεδαίως αὐτὸς Φησὶν· εἰ ἐπισύβετε Μωσῆ,
» ἐπισύβετε ἀν' ἐμοί. περὶ γὰρ ἐμεῖς ἐκείνος
» ἔγραψε.

Πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε
ἐν αὐταῖς, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται
πάση ψυχῇ, τῆτο μόνον ποιηθήσε-
ται ὑμῖν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἀπὸ τῆς, τὴν πρὸς τὸ
σῶμα ἡδυνάθειαν, καὶ ὅσα περὶ τὴν τῆ
βίβ' ἕλλω ἀχολαίται περὶ τὴν βάνουσον
ἐργασίαν, τῆτο μὴ ποιῆτε. τῆτο γὰρ ἐστὶ
λατρευτὸν. ὅσα δὲ πρὸς ὠφέλειαν ὄρα
ψυχῆς, ποιῆν ὁ νόμος ἔ κωλύει. διὸ τὸ
πεπλῶκος προβατόν εἰς βόθρον ἐκ ἀπη-
γόρεται ἀνασπᾶν. διὰ τῆτο καὶ ἡ περι-
τομὴ ἐν σαββάτῳ ἐγείετο, ὡς πνευματι-

κήτις ἔσα πράξις. ὁ γὰρ περιτεμνόμενος
τὸν ἐξ ἡδονῆς καὶ ὑπὲρ Φθειρόμενον ἀνθρώ-
πον ἀποτίθεται τῇ τῆς ἀκροβυστίας ἀπο-
βολῇ. ἡτις ἐστὶ τύπος τῆς βαπτίσματος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λατρευτὸν ἔργον ἐστὶν
ὁ μὴ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς, πρὸς δὲ τὴν
σαρκικῶν ἡδυνάθειαν βλέπει. ὁ ἐστὶν ἐμ-
πορία, γεωργία, καὶ τὰ ὅμοια.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἀργεῖν ἐπιτάξας ὁ
νόμος, προσέειπεν, ὅτι ποιηθήσεται πα-
ρα πάντων, ὅσα περ' ἀν' ποιηθήει πάση
ψυχῇ, τῆτοι τὰ Φυσικά τε καὶ ἀναγκαῖα.
νόμον γὰρ ἡ Φύσις οἶδε μόνον τὸν ἑαυτῆς,
καὶ παντὸς ἐτέρου κατεξάνιστα νόμος.
διακωλύει δὲ τὸ σύμπαν ὑπ' ἑδονῆς πρὸς
τὸ τὰ αὐτῷ τεταγμένα πληρῶν. χρῆμα δὲ
Φυσικόν τε καὶ ἀναγκαῖον ἡ τροφή. (1)

17. Καὶ φυλάξεσθε τὴν ἐντολὴν
ταύτην· ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξά-
ξω τὴν δύναμιν ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
καὶ ποιήσετε τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς
τὰς γενεὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον.

18. Ἐναρχομένη τῇ τεσσαρεσκαί-
δεκάτῃ ἡμέρᾳ τῆς μηνὸς τῆς πρώτης, ἀφ'
ἑσπέρας ἔδεσθε ἀζύμα, ἕως ἡμέρας
μίας καὶ εἰκάδος τῆς μηνὸς, ἕως ἑσπέρας.

ΔΕΛΤΟΥ. Οὐκ ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς
ἑσπέρας ἀρχεται. ἔτω γὰρ καὶ δα. ἐπι-
περ καὶ ἀπὸ τῆς ὄρας τῆς σελήνης τὴν
ἀριθμῆσιν ποιέμενοι τῆς μὴδος, τότε ὀφεί-
λομεν ἀρχεσθαι τῆς ψήφου τῶν ἡμερῶν
τῶν ἐπὶ τῆς, ἀπὸ ἰε', ἕως τῆς κα'. σημειω-
τέον δὲ, ὅτι τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν,
μῖαν ἡμέραν καλεῖ διὰ τὴν ἀνάστασιν.

19. Ἐπὶ τῆς ἡμέρας ζύμη ἐκ εὐρε-
θήσεται ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν. πᾶς ὃς
ἀν' Φάγη ζυμῶν, ἐξολοθρευθήσε-
ται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ συναγωγῆς ὑμῶν
Ἰσραὴλ, ἐν τε τοῖς γειώραις, καὶ τοῖς
αὐτόχθοσι τῆς γῆς.

ΩΡΙΓΓΝΟΥΣ. Ἐξολοθρευθήσεται ἀν-
θρώπος ἕνεκεν ζύμης. καὶ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς
ὁ χρηματίζων τῆς νόμους, ὡς ὀλοθρεύει
μοιχόν, ὡς ὀλοθρεύει πόρνον, ἔτις ὀλο-
θρεύει τὸν ἔχοντα ζύμην ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς
ἐν τῇ τῶν ἀζύμων ἡμέρᾳ. τῆτο κατὰ
Θεόν ἐστὶ; τῆτο κατὰ νόμον τὸν ἐρανιόν-
ἐστιν; ἀλλ' εἶποιμι ἀν', ὅτι ἐὰν ἔχης ζύμην
πονηρίας, καὶ μὴ ἐξολοθρεύσῃς πᾶσαν
ζύμην κακίας ἀπὸ τῆς ἡγεμονικῆς σ· τῆτο
γὰρ ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ οἰκία σ· ὁ Θεὸς τῶν
ὅλων νομοθετῆ ἐξολοθρευθῆναι σ, μὴ ἀ-
ποβαλόντα τὴν ζύμην τὴν παλαιὰν ἀπὸ
σεαυτῆς. χρῆ γὰρ σε ἐλθόντα εἰς τὸν και-
ρὸν τῶν νέων, νέον γενόμενον, μηδὲν
» ἔχαν ἀρχαῖον. τὰ ἀρχαῖα παρηλθόν, 2. Κορ. 5. 17.
καὶ τὰ ἐξῆς. ὅρα πῶς δει ἐορτάζειν ἐν
μὴ τῶν νέων τὴν ἐορτὴν τῶν ἀζύμων.

Υ 2

ΘΕΟΔΩ.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδόδοις. ἐκ εὐρηται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἄνωθεν δὲ προμεμήνυκε τὴν τῶν ἐθνῶν σωτηρίαν ὁ τῶν ὄλων Θεός. καὶ γὰρ τὰς προσηλύτους μεταλαγχάνειν τῆ πάχα προσέταξε. γειώραν γὰρ τὸν προσήλυτον προσηγόρευσε, καὶ ἰσονομίας αὐτῷ μετέδωκε. ἔσα γὰρ φησὶν ὡς περὶ ὁ αὐτόχθων τῆς γῆς.

κ. Πᾶν ζυμωτὸν ἐκ ἔδεσθε· ἐν παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν ἔδεσθε ἄζυμα.

κα. Ἐκάλεσε δὲ Μωϋσῆς πᾶσαν γερασίαν ὑμῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀπελθόντες, λάβετε ὑμῖν πρόβατα ἑαυτοῖς κατὰ συγγενείας ὑμῶν, καὶ θύσατε τὸ πάχα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν μὲν πρῶτον περὶ τῆ πάχα νόμον, ὁ Κύριος ἐχρημάτισε πρὸς Μωϋσῆν τε καὶ Ἀαρών· τὸν δὲ ἐσῶτερον, Μωϋσῆς ἀπὸ τῆ ἐν αὐτῷ πνύματος ἔ πασι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, τῇ δὲ γερασίᾳ μόνον ἐπέλεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ κατ' οἴκους πατριῶν, ἢτοι κατὰ συγγενείας λαμβάνεσθαι τὸν ἄμνον, ὑποφύσει ἂν οἰμαίπης τῆς πνύματικῆς οἰκειότητος τὸ ὡς ἐν πίσει τε καὶ ὁμοιοῦ ταυτὸν. ἔ γὰρ τοῖς ἐξίτηλα φρονεῖν ἡρημεῖοις σιωποῦσασμεν, ἔδὲ τοῖς ἕτερα ἄλλα παράγε τὸ ὁρῶς ἔχον καὶ ἀληθῶς φρεῖν εἰωθῶσι κοινωνήσουσιν τῆς ἀγίας καὶ ζωοποιῆς θυσίας, ἀλλὰ τοῖς ὁμοφροσίτε καὶ ἀδελφοῖς ὡς ἐν ἐνότῃ πνύματος, καὶ ἐν ταυτότητι πίσεως.

κβ. Λήψετε δὲ δέσμην ὑσώπης, καὶ βάψαντες ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ παρα τὴν θύραν, καθίζετε τῆς Φλιας, καὶ ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν σαθμῶν ἀπὸ τῆ αἵματος ὅ ἐστι παρα τὴν θύραν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν ὑσσωπον πᾶν εἰναίφασιν, καὶ δὴ καὶ ἰατρῶν θαυμάζουσι παῖδες, ὡς ἐκ ἀνικάνως ἔχουσαν εἰς γε τὸ δυνάσασθαι καὶ μάλα γενικῶς τὴν ἐν σπλάγχνοις ἐκτικαὶν ἀκαθαρσίαν, καὶ καταλεπτύνειν εὖ μάλα τὰ τῶν φλεγμάτων συμπεπηγότα, διάτοι τὸ τῆς ἐνέσης αὐτῆ φυσικῆς θερμοσίας ὑδατενές. σιωήπῃ δὴ ἐν, καθάπερ ἔφω ἀρτίως, τῇ ὑσώπῳ τὸ αἷμα, πλαγίως ἡμῖν τῆ τύπε σημαίνοντος, ὡς ἔ μόνον ἡμᾶς ἀπαλλάττει φθορᾶς τὸ τίμιον αἷμα χρισῆ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀπάσης ἀκαθαρσίας τῆς εἰς τὸ εἶσω κεκρυμμένης· ἀποψύχεσθαι μὲν ἐκ ἑα πρὸς τὸ ῥάθυμον, ζέοντας δὲ μᾶλλον ἀποτελεῖ τῷ πνύματι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θύραν δὲ νοήσεις τῆς ἀρτίως ἀρημεῖης οἰκίας τὰς ἐν ἡμῖν αἰδήσεις, δι' ὧν ταῖς ἀπάντων καρδίαις ἢ τῶν πραγμάτων διακονεῖται ποιότης, καὶ ἢ τῶν ἐπιθυμιῶν ἀμέτρητος ἐπιχεῖται πλη-

Α θύς. θυρίδας δὲ αὐτὰς καλεῖ ὁ προφήτης Ἰωηλ, λέγων, καὶ εἰσελεύσονται κλέπται Ἰωηλ. 2. 9. διὰ τῶν θυρίδων ἡμῶν. ἔ γὰρ ἦσαν κατακεχρισμένα τῷ αἵματι τῆ χρισῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δοκᾶ δὲ καὶ τὸ κατ' ἰσορίαν σημαίνει τὸν ὑσσωπον, ὃ περιθάιτες ἀόγγον ὄξυς διψῶντι τῷ Σωτηρι προσώεγκαν.

Β ΟΡΙΓΕΝΟΥΣ. Φλιας μὲν, ὡς ἀποδέδωκέτις τῶν πρὸ ἡμῶν, τῆ λογικῆ· ἀμφοτέρων δὲ τῶν σαθμῶν, θυμικῆ, καὶ ἐπιθυμητικῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ γὰρ ἐντὸς γενόμενον τὸν ὀλοθροῦ τὴν δι' ἐπινοίας ἐκβάλλομεν, ἀλλ' ὅπως ἂν μηδὲ τὴν ἀρχὴν παρεσθῆ, φυλακῆ δὲ ἐστὶ καὶ ἀσφάλεια τὸ τῷ αἵματι τῆ ἀμνῆ τὴν τε Φλιαὴν καὶ τῆς σαθμῆς τῆς εἰσόδου κατασημαίνεσθαι. (1).

Γ Ὑμεῖς δὲ ἐκ ἐξελεύσεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τῆ οἴκου αὐτῆ ἕως πρωῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θύρα τῆς οἰκίας ἡμῶν ἐστὶν ὁ χριστός, ὁ εἰπὼν, ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα Ἰωάν. 10. 9. οἰκία δὲ ἡ ἐκκλησία. εἰτις ἐν βέλεται μηδὲν παθεῖν ὑπὸ τῆ ὀλοθροῦ τῆ, μὴ ἐξελεῖτω τὴν θύραν τῆς οἰκίας αὐτῆ, μηδὲ ἀναχωρεῖτω ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἐκκλησία δὲ ἐστὶν, ἐκ τὸ εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ, ἀλλὰ

Δ δοκῆσι σιωάγεσθαι οἱ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὸ διάνοιαν εἶναι ἐν αὐτοῖς τῆ πράττειν ἔργα, ἃ κελοῦνται τις ποιεῖν ἐκκλησία. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μηδεὶς ἔξω γενέσθω τῆς θύρας τῆ οἴκου αὐτῆ, τῆ τῆ μὴ ἐξερχεσθε ἑαυτῶν. ὅταν γὰρ ἐν τοῖς πάθεισι γενόμεθα, ἐξερχόμεθα ἀπὸ τῆς θύρας· ὅτε δὲ παρ' αὐτοῖς ἐσμῖν, συσρέψαντες ἑαυτῶν τὸν νῦν, καὶ τὸν λόγον ἔχομεν

Ε ἐν τῆς οἰκίας, καὶ ἐκ ἐξερχόμεθα τῆς θύρας. (2)

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι δὲ ἀναγκαῖον καὶ λυσιτελές τοῖς γε ἅπασι ἡξιωμένοις μεταλαχεῖν τῆ χρισῆ τὸ ἀσφαλῆτε καὶ ἀνεξίτητον ποιῆσθαι φιλεῖν τὴν ἐν ἀγιασμῷ ζωῆ, ὑποσημαίνει πάλιν ὁ νόμος, εἶσω καθίζων θυρῶν τῆς τὸν ἄμνον κατεδηδοκότας, ἵνα μὴ τοῖς Αἰγυπτίοις σιωλοθροῦθῆσιν, τῶν οἴκων ἐκβεβηκότες. ἐνδοίασθαι γὰρ ἔ θέμις ὡς ἀπασίον τῶν τελέντων ἐν ἡγιασμένοις οἴκον ὡς περ τινὰ τὴν ἀρετῆ ἔχων, εἰ ἐξοίχοιτόπως ἀγιασμῆ, σιωδιολεῖται τοῖς ἄλλοις καὶ σιωποκεῖται ταῖς ποιναῖς, ἅπερ ἂν ἐπιφέροιτο τοῖς τὴν ἀσελγῆ καὶ ἀνάστον κατηρῶσηκόσι ζωῆ. ταύτητοι καὶ ὁ θε-

ἢ σέσιος ἡμῖν μελωδός, μὴ τωαπολέσης, καὶ φησὶ, μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχῆ μῆ, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωῆ μῆ, ὧν ἐν χερσὶν ἀννομία. ἄθρει δὴ ἐν ὅπως, ἐκ ἐξελεύσεσθε, φησὶ, τὴν θύραν τῆ οἴκου ὑμῶν ἕως πρωῆ. νυκτὶ μὲν γὰρ παρεκάζει τὸ

(1) Τὰ ἀτὰ καὶ ὁ Νύοτης (ἐν τῇ θεωρ. εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον.) ὧν μέρ. ἐν τῷ 7. ἐδ. τῆ δε τῆ κεφ.

(2) Ἐν ταῖς ἐκδόδοι. ἔχ εὐρηται· ἀλλ' ἐδ' εἶκοι τῶν τῆ Κυρίλ.

τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν, τὸν αἰῶνα τὸν εἰση-
 σηκοτά· ἡμέραν δὲ αὐτὴν ἔσεσθαι προσδωκο-
 μείλιον, αἰῶνα τὸν μέλλοντα. Καὶ μετ' ὀλίγα.
 Οὐκ ἔν τὸ μέγρι παντὸς τῆ βίης, κατα-
 σημῶσαι ἂν τὸ, ἕως πρώτῃ, τετῆσιν ἕως
 ἂν ὁ μέλλων ἀναδειχθεῖ καιρός. πῶς δ'
 ἂν καὶ τῆτο γείνοιτο πρὸς ἡμῶν; ἐν γὰρ
 τῷ τέλει τῆς ἐκάστη ζωῆς, μονονυχί καὶ
 εἰσβέβηκεν ὁ μέλλων αἰὼν· εἶπερ ἐστὶν
 ἀληθῆς, ὅτι δεδικαίωται μὲν ἀπὸ ἀμαρ-
 τίας ὁ θάνατον ὑποδύς. σιωπέκλεισε γὰρ
 ὁ Θεὸς κατ' αὐτῆ, κατὰ τὸ γεγραμμένον,
 τετήρηται δὲ τῷ βήματι τῆ Χριστῆ· καὶ
 ὡς ἂν ἔχοι τῷ ἰδίῳ τέλει καταληφθεῖς,
 ἔτω καὶ παραστήσεται.

Ἰωβ. 3. 23.

κγ. Καὶ παρελεύσεται Κύριος
 πατάξαι τὰς Αἰγυπτίους, καὶ ὄψεται
 τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς Φιλίας, καὶ ἐπ' ἀμ-
 φοτέρων τῶν σαθμῶν· καὶ παρελεύ-
 σεται Κύριος τὴν θύραν, καὶ ἐκ ἀφί-
 σσει τὸν ὀλοθρευόντα εἰσελθεῖν εἰς τὰς
 οἰκίας ὑμῶν πατάξαι. Καὶ φυλά-
 ξασθε τὸ ῥῆμα τῆτο νόμιμον σεαυτῶν,
 καὶ τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος. Ἐὰν δὲ
 εἰσελθεῖτε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν δῶ Κύ-
 ριος ὑμῖν, καθότι ἐλάλησε, φυλά-
 ξασθε τὴν λατρείαν ταύτην. Καὶ
 ἔσαι εἰάν λέγωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ
 ὑμῶν, τίς ἡ λατρεία αὕτη;

κδ.

κε.

κς.

κζ. Ἐρεῖτε αὐτοῖς, θυσία τὸ πά-
 σχα τῆτο Κυρίῳ, ὃς ἐσκέπασε τὰς
 οἰκίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ,
 ἡνίκα ἐπάταξε τὰς Αἰγυπτίους, τὰς
 δὲ οἰκίας ἡμῶν ἐρρύσατο. καὶ κύψας ὁ
 λαὸς προσεκύνησε.

Δευτ. 16. 6.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσαι, ὅτι θυσία ἐστὶ
 τὸ πάσχα, καὶ ὅτι οἱ μὴ ἱερεῖς ἢ διώκοντες
 ποιῆσαι τῆτο· ὅμως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ
 ἐν μόνῃ τῇ ἐκλελεγμένῃ πόλει λέγει θύε-
 σθαι τὸ πάσχα.

ΚΥΡΤΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπεὶ ἔτως ἦ-
 σαν ἀναίδητοι καὶ ἀγνώμονες, τῇ ὑποθέ-
 σει τῶν ἐορτῶν ἐγκατέδησε τῶν δωρεῶν τὰ
 ὑπομνήματα ὁ Θεός· καὶ διὰ τῆτο καὶ τὸ
 πάσχα θύειν ἐκέλευσεν, ἵνα εἰάν σε ἐρωτή-
 σῃ, φησὶν, ὁ υἱὸς ὑμῶν, τί ἐστὶ τὸ πάσχα τῆ-
 το; εἶπης, ὅτι τῆ προβάτων τὸ αἷμα ἐπέ-
 χρισαν ταῖς θύραις ποτὲ ἡμῶν οἱ πρόγονοι
 ἐν Αἰγύπτῳ, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευὼν ἐλθὼν
 καὶ ἰδὼν τολμήσῃ εἰσπερθεῖν, καὶ ἐπαγά-
 γῃ πληγῶν. καὶ ἡ εἰσπερθεῖς λοιπὸν ὑπό-
 μνησις σωτηρίας διηνεκῆς. μᾶλλον δὲ ἐ
 τῆτο μόνον ἐκέρδαινον, ὅτι τῶν παλαιῶν
 αὐτὰς ἀνεμνησκον ὀβεργετημάτων, ἀλ-
 λά καὶ ἕτερον μᾶζον, ὅτι τὰ μέλλοντα
 προδιετύπε. καὶ γὰρ τύπος ἡ ἐκείνος ὁ
 ἀμνὸς ἕτερον ἀμνὸν πνευματικῆ, καὶ πρό-

Α βατον προβάτων· καὶ τὸ μὲν ἡ σκιά, τὸ
 δὲ ἀλήθεια.

κη. Καὶ ἀπελθόντες, ἐποίησαν
 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο Κύ-
 ριος τῷ Μωϋσῇ καὶ Ἀαρῶν, ἕως
 ἐποίησαν.

κθ. Ἐγενήθη δὲ μεσῆς τῆς νυ-
 κτός, καὶ Κύριος ἐπάταξε πᾶν πρῶ-
 τότοκον ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπὸ
 πρωτοτόκου Φαραῶ τῆ καθημένῃ ἐπὶ
 θρόνου, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλω-
 τίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, ἢ πᾶν πρῶ-
 τότοκον κλήνης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (1) Δι' Ἀγγέλων γὰρ
 ὁ Θεὸς τὰς θανατηφόρας ταύτας ἐπάγει
 πληγὰς, ὡς καὶ [ἐν] ταῖς Βασιλείαις 4. Βασ. 19. 35.
 ἔγνωμεν πῶς ἐν μιᾷ νυκτὶ ὁ Ἄγγελος ἀνεί-
 λε τῶν Ἀσσυρίων ῥεπέ χιλιάδας.

Γ

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῶν Αἰγυπτίων
 ἀνείλε τὰ πρωτότοκα; Ἐπειδὴ πρωτόγο-
 νου ὄντα τῆ Θεῶ τὸν Ἰσραὴλ. ἄγαν σκλη-
 ρῶς ἐκείνος ἐδεδλαγῶναι· τῆτο γὰρ καὶ
 αὐτὸς εἶρηκεν ὁ δεσπότης Θεός, υἱὸς πρῶ-
 τότοκος μὲ Ἰσραὴλ· μάλα δικαίως τὰ τῶν
 Αἰγυπτίων πρωτότοκα θανάτῳ παρέπεμ-
 ψεν. ἰσέον μάντοι, ὡς ὁ πρωτόγονος καὶ
 ἀδελφὸς ἔχει. ὁ γὰρ πρωτόγονος, ἢ πρῶ-
 τότοκος πολλῶν ἐστὶ πρῶτος. γνωσκέτω
 τοίνυν ὁ Ἰσραὴλ, ὡς πρῶτος μὲν τῆ Θεῶ
 λαὸς ἐχρημάτισε· πεπιστούκῳτα δὲ τὰ
 ἔθνη, ἢ μόνον τῆς σωτηρίας τετύχηκεν,
 ἀλλὰ καὶ τῶν πρωτοτοκίων ἀπῆλαυσε.
 λαὸς γὰρ λαὸς ὑπερέξει· καὶ ὁ μείζων δε-
 λούσει τῷ ἐλάσσονι. Γεν. 25. 23.

Δ

ΚΚ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Πολλαχῆ οἱ λάκκοι
 ὀνομάζονται τὰ ὑπόγεια ὀρυγματὰ, εἰς
 Φυλακῶν δεσμῶν ἐπιτετηδόμενα. ἔτω
 γὰρ εἶρηται ἐν τῇ ἐξόδῳ· ἀπὸ πρωτοτόκου
 Φαραῶ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτί-
 δος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ.

Ε

λ. Καὶ ἀνέστη Φαραῶ νυκτός, καὶ
 πάντες οἱ θεράποντες αὐτῆ, καὶ πάν-
 τες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐγενήθη κραυγὴ
 μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ· ἢ γὰρ
 ἦν οἰκία, ἐν ἣ ἔκ ἦν ἐκεῖ τεθνηκός.

Ζ

ΚΚ ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σιωπέβη
 καὶ διὰ τῷ κοινοπραγίαν τῆ πάθους ἀπάν-
 των ἀθρόως ὁμοθυμαδὸν ἐκβοησάντων,
 ἕνα θρωῶν ἀπὸ περάτων ἐπὶ πέρατα συ-
 νηχῆσαι κατὰ πάσης τῆς χώρας. καὶ μέ-
 χρι μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις διέτριβον. ἀγνοῶν
 ἕκαστος τὸ τῆ πλησίον κακόν, ἐπὶ τῷ ἑαυ-
 τῆ μόνον ἔσκε· προελθὼν δὲ καὶ γνῆς τὰ
 τῶν ἄλλων. διπλῆν πένθος πρὸς τῷ ἰδίῳ
 καὶ τὸ κοινὸν δούσης ἐλάμβανεν. ἐπ' ἐλάτ-
 ταν καὶ κερτοτέρω μείζον καὶ βαρύτερον,
 ἄτε καὶ τῷ ἐλπίδα τῆς παραμυθίας ἀφῆ-
 ρημείος.

Η

Υ γ 3

(1) Τῆ Ὠριγῶν ἐστὶν. ἢ γὰρ ἐν τοῖς τῆ Κυρίλ. ἀλλ' ἐν τοῖς τῆ Ὠριγῶν. ἐκδοσμ. κείται.

ρημίσος. τίς γὰρ ἔμελλε παρηγορεῖν ἕτερον, αὐτὸς ὢν τῷδε χρεῖος;

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν ἡ τελευταία καὶ βαρυτάτη τοῖς διώκταις πληγὴ, καὶ νυκλὸς ὄντως ἀξία. καὶ θρηνεῖ τὰ πρωτότοκα τῶν οἰκείων λογισμῶν καὶ πρᾶξεων Αἴγυπτος· ὃ καὶ σπέρμα χαλδαϊκὸν ἐξαυρόμενον τῇ Γραφῇ καλεῖται, καὶ

Ἦσ. 48. 14.

Ψαλ. 136. 9.

λα. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μαῦσῃν καὶ Ἀαρῶν νυκλὸς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθετε ἐκ τῆς λαῶμα, ἡ ὑμεῖς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· βαδίζετε, λατρεύετε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, καθὰ λέγετε.

ΑΔΗΛΟΥ. Τιμὲς δὲ λέγεις, πῶς Μαῦσῃς εἰπῶν, ἔκ ἐτι ὀφθήσομαί σοι εἰς πρόσωπον, νῦν ἔρχεται πρὸς αὐτόν; Καὶ τότε ὡς ὑπακῶν τῷ Φαραὼ εἶπεν, εἶρηκας, ἀντὶ τῆς ὁ λέγεις πρῶτον· καὶ νῦν καλεῖται, μονογενὴ λέγει, εἶρηκας, ἰδὲ πάλιν ὀφθήσομαί σοι, ὡς βασιλεὶ ὑπακῶν, κατὰ

Τίτ. 3. 1.

λβ. Καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τὰς βόας ὑμῶν ἀναλαβόντες πορεύεσθε, εὐλογήσατε δὲ καμὲ.

λγ. Καὶ κατεβιάζοντο οἱ Αἴγυπτιοὶ τὸν λαὸν σπυρὴν ἐκβαλεῖν αὐτὰς ἐκ τῆς γῆς· εἶπαν γάρ, ὅτι πάντες ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὅπερ δὲ ἐν τοῖς τοιαῖσι Φιλᾶ, τὰ παρόντα νομίσαντες ἀρχὴν εἶναι μείζονων, καὶ περὶ τῆς τῶν ἐτι ζώντων ἀπωλείας καταδείσαντες, συνέδραμον εἰς τὰ βασιλεια δεδακρυμίσιοι, καὶ τὰς ἐδῆτας περιερόρημίσιοι κατεβῶν τῆ βασιλέως, ὡς πάντων αὐτῶν τῶν συμβεβηκότων δεινῶν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Εἶτ' ἄλλος ἄλλον παρεκάλε τὸν λαὸν μετὰ πάσης σπυρῆς ἐξ ἀπάσης τῆς χώρας ἐξελαύνειν, καὶ τὸ μίαν ἡμέραν, μᾶλλον δὲ ὥραν αὐτὸ μόνον καταχεῖν, πρὸς ἀνήκεσον τιμωρίαν τιθέμενοι.

λδ. Ἀνέλαβε δὲ ὁ λαὸς τὸ ἄλευρον (1) αὐτῶν πρὸ τῆς ζυμωθῆναι τὰ Φυράματα αὐτῶν ἐνδεδεμένα ἐν τοῖς ἱματίοις αὐτῶν, ἐπὶ τῶν ὤμων.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ γὰρ οἶμα δαῖν τὰς τῷ Θεῷ κολλᾶσθαι μέλλοντας οἰκειότητά τε πρὸς αὐτὸν ἡρημίσιος, κακίας λείψανον ἐπιφέρεισθαι κοσμικῆς, ἕτε μὲν ἄλλοτρίαις

Α. καὶ ἀνιέρσις ἐφοδιάζεσθαι τροφαῖς, δῆλον δὲ ὅτι ταῖς νοηταῖς. ἀζύμας δὲ εἶναι Φιλᾶν, ἄρτετε ἐφίεσθαι λοιπὸν. τῆ ζωογονεῖν τὸν κόσμον. ἐορτάσειαν γὰρ οἱ τοιοῖδε καθαρώς, καὶ τὴν ἀξιολήπτον τῷ Θεῷ λατρείαν ἀποπεραίνοντες, ὑπ' αὐτῷ μινῶσι διαπαντός.

λε. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐποίησαν καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς Μωσῆς· καὶ ἤτησαν παρὰ τῶν Αἴγυπτίων σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἱματισμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τῆς βιαίας ἐργασίας δίκαιον ἀπαιτῶντες μισθόν. (2)

λς. Καὶ Κύριος ἔδωκε χάριν τῷ λαῷ αὐτῶ ἐναντίον τῶν Αἴγυπτίων· καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς· καὶ ἐσκύλευσαν τὰς Αἴγυπτιδας.

Γ. ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ τὴν τῶν πρωτότοκων τῶν Αἴγυπτίων ἀπίλειαν οἱ Ἑβραῖοι διωκόμενοι καὶ ἐλαυνόμενοι, τῆς αὐτῶν ὕψους εἰς ἔννοιαν ἐλθόντες, τόλμημα τόλμῶσιν ὅποιον εἰκὸς μὴ τῆς ἐλδοθέρας καὶ μὴ ἀμνήμονας, ὡν ἐπεβελούθησαν ἀδίκως. πολλῶν γὰρ λείαν ἐκφορήσαντες, τὴν μὲν αὐτοὶ διεκόμιζον ἐπηχθισμῶν, τὴν δὲ τοῖς ὑποζυγίοις ἐπέθεσαν· ἔτι δὲ διὰ Φιλοχρηματίαν, ἢ ὡς ἀντις κατηγορῶν εἶποι, τὴν τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμίαν· πόθεν; ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ὡν παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὑπηρετήσαν, ἀναγκαῖον μισθὸν κομίζόμενοι· εἶτα δὲ ὑπὲρ ὡν κατεδελώθησαν αὐτῶ ἐλάττωσι καὶ ἔχθι τοῖς ἴσοις ἀντιλυπῶντες. πῶ γὰρ ἐσιν ὅμοιον ζημία χρημάτων καὶ σέρησις ἐλδοθέριας; ὑπὲρ ἧς ἔτι μόνον προίεσθαι τὰς ἐστίας οἱ νῦν ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ ἀποθνήσκαι ἐθέλουσιν. ἐν ἐκατέρῳ δὲ κατῳρῶσθαι, εἶθ' ὡς ἐν εἰρήνῃ μισθὸν λαμβάνοντες, ὡν παρ' ἀκόντων πολλὸν χρόνον ἔκ ἀποδιδόντων ἀπεσερῶντο· εἶθ' ὡς ἐν πολέμῳ τὰ τῶν ἐχθρῶν φέρειν ἀξιοῦντες νόμῳ τῶν κεκρατηκότων. οἱ μὲν γὰρ χειρῶν ἤρξαν ἀδίκων, ἐξέως καὶ οἰκέτας, ὡς ἐφ' ἑμὴν πρότερον, καταδελωσάμενοι τρόπον αἰχμαλώτων· οἱ δὲ, καὶ παραπεσόντος, ἡμύναντο δίχα τῆς ἐν ὅπλοις παρασκώθης, προαπίζοντος καὶ τὴν χεῖρα ὑπερέχοντος τῆ δικαίας.

λζ. Ἀπῆραν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Ῥαμεσῆ εἰς Σοκχώθ εἰς ἑξακοσίας χιλιάδας πεζῶν, οἱ ἄνδρες, πλην τῆς ἀποσκευῆς.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Τὸ μὲν πᾶν πληθος τῶν μετανισαμῶν γυναιξίν ἅμα καὶ τέκνοις σκοπέσιν ἐκ ὄρασιμῶν μισθῶν. οἱ δὲ στρατεύσιμον ἔχοντες ἡλικίαν ἐξήκοντα μυριάδες ἦσαν.

λη. Καὶ

(1) Τὸ φαῖς. ἢ ἐν Φρανεν. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. ἐκδοσ. ὡσαύτως καὶ Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 46. ἢ δὲ τῆ Ἀλδ. ἐκδ. τὰ ζῆατα.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδοσ. ἐχ εὔρηται.

λη. Καὶ ἐπίμικτος πολὺς συνανέ-
βη αὐτοῖς, καὶ πρόβατα, καὶ βοεῖς,
καὶ κίηνη πολλά σφόδρα.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὗτοι
ἦσαν οἱ ἐκ γυναικῶν γεννηθέντες τοῖς Ε-
βραίοις Αἰγυπτίων, καὶ τῶ πατρῷ γένει
προσνεμηθέντες· καὶ ὅσοι τὸ θεοφιλὲς
ἀγάμενοι τῶν ἀνδρῶν ἐπηλύται ἐγένοντο.
καὶ εἰ δῆτινες τῶν μεγάλων καὶ πλήθει
τῶν ἐπαλλήλων κολάσεων σωφρονισάντες,
μετεβάλοντο.

λθ. Καὶ ἔπεσαν τὸ εἶς, ὃ ἐξή-
νεύκαν ἐξ Αἰγύπτου, ἐγκρυφίας ἀζύ-
μους, ἃ γὰρ ἐζυμώθη· ἐξέβαλον γὰρ
αὐτὰς οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐκ ἠδυνήθη-
σαν ὑπομέναι· ἃ δὲ ἐπισιτισμὸν ἐποίη-
σαν ἑαυτοῖς εἰς τὴν ὁδόν.

μ. Ἡ δὲ παροίκησης τῶν υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ, ἣν παρώκησαν ἐν γῆ Αἰγύπτῳ
καὶ ἐν γῆ Χαναάν, αὐτοὶ καὶ οἱ πα-
τέρες αὐτῶν, τετρακῶσια τριάκον-
τα ἔτη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐνθα μὲν λέγει ὁ λόγος,
ὅτι μετὰ τὰ ἔτη ἐπανέρχονται οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ, μόνον τὰ ἔτη ἃ ἔμειναν ἐν Αἰγύπτῳ
ἀριθμῶ· ὅταν δὲ εἶπῃ, ἢ, καὶ ἃ ἔμειναν
ἐν γῆ Χαναάν μετὰ Ἰακώβ μετὰ τὸ ἐπα-
νελθεῖν αὐτὸν ἐκ Μεσοποταμίας ἀριθμῶ.
λέγει γὰρ πάλιν, πέμπτη δὲ γενεὰ ἀνέ-
βησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. ὡπερ ἐν ἀριθμῶ-
ται ὁ χρόνος, ὃν ἔμειναν ἐν γῆ Χαναάν,
ἔτω καὶ ὡδε σωμαριθμημένους τῶ Ἰακώβ.
ὅταν δὲ εἶπῃ τετάρτη γενεὰ Ἰακώβ
ἐγέννησε τὸν Λοῦθ, Λοῦθ τὸν Καὰθ, ἐξ
ἃ Ἀαρὼν, ἐξ ἃ Ἐλεάζαρ· ἐκ ἀριθμῶ
τὸν Ἰακώβ.

μα. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ τετρα-
κῶσια τριάκοντα ἔτη, ἐξῆλθε πᾶ-
σα ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου
νυκτός.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ δὲ τὸ σκυλευσαί
τὰς Αἰγυπτίους, καὶ τῶν πρωτοτόκων τὸν
θάνατον, λελύτρωνται μόνον οἱ ἐξ Ἰσραὴλ,
καταδύσαντες τὸν ἄμνον εἰς τύπον χριστοῦ.
ὡ γὰρ ἐχ' ἐτέρως τῆς δώδεκα τυχεῖν·
ἐπέπερ ἐςί πᾶσα λύτρωσις ἐν χριστῷ, καὶ
δι' αὐτῶ πᾶσα δόσις ἀγαθῆ. ἐκπέμπονται
δὲ τῆς Αἰγυπτίων κατὰ μέσω νύκτα, μο-
νονεχί σκοτῆς τε ὁμῶ καὶ δελείας ἀπαλ-
λαττόμενοι. ἐν γάρτοι σκοτῷ τῷ νοητῷ,
ἢ ἐκ ἐν φωτὶ τῷ θεῷ, τὸ δέλον εἰς ἀμαρ-
τίαν αἰείπως εἶναι Φιλῆ. πᾶς γὰρ ὁ τὰ
Φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ Φῶς, κατὰ τὴν
τῶ Σωτῆρος Φωνίῳ.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν Φόβ-
γουμεν Αἰγυπτίον, τὴν σκυθρωπὴν καὶ διώ-
κτικὴν ἀμαρτίαν, καὶ Φαραὼ τὸν ἀόρα-
τον τύραννον, καὶ τὰς πικρὰς ἐργοδότας,
πρὸς τὸν ἄνω μετασκαδασόμενοι κόσμον,

καὶ τῶ πηλῶ καὶ τῆς πλινθείας ἐλδοθε-
ρμεδα, τῆς τε τῶ ἀχύρα καὶ σφαλε-
ράς τῶ σαρκίς τῶ δε συσάσεως, καὶ μηδ'
ὅσον ἀχυρώσει λογισμοῖς ἐπὶ τῶν πολλῶν
κρατεμενης.

μβ. Προφυλακῆ ἐσι Κυρίῳ, ὡσε-
ἐξαγαγεῖν αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
ἐκείνη ἡ νύξ αὐτῆ προφυλακῆ Κυρίου,
ὡσε πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἶναι εἰς
γενεὰς αὐτῶν.

Νύξ αὐτῆ προφυλακῆ. Ἀκύρας, πα-
ρατηρήσεως. Σύμμαχος, παρατετηρη-
μένη. Σαμαρειτικόν, φυλάξεως ἐσὶ τῷ
Κυρίῳ.

μγ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν
καὶ Ἀαρὼν, ἔστος ὁ νόμος τῶ πάχα.
πᾶς ἀλλογενῆς ἐκ ἔδετα ἀπ' αὐτῶ.

Καὶ πάντα οἰκέτην τινός, ἢ ἀργυρώ-
νητον περιτεμεῖς αὐτόν· καὶ τότε Φά-
γετα ἀπ' αὐτῶ.

ΟΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ακολούθως τοῖς παρα-
τεθῆσι τρίτος ἐστὶν ἔστος νόμος, ὃν εἶπε
πάλιν ὁ Κύριος πρὸς τὰς δύο νόμους. πρό-
χος δὲ τῆ ἀκριβείᾳ τῆς Γραφῆς, ὅτι ἐκ
εἶπε τῆτον τὸν νόμον τὸν περὶ τῶ πάχα ὁ
Κύριος ἐν τῆ ἀρχῇ. εἰ γὰρ εἰρήκει ἐτι ὄν-
των ἐν Αἰγύπτῳ, πρὶν ἀπαρᾶν ἐκ τῆς Αἰ-
γύπτου τὸν Ἰσραὴλ τὸ, πᾶς ἀλλογενῆς ἐκ
ἔδετα ἀπ' αὐτῶ, καὶ πάντα οἰκέτῳ τινός
καὶ ἀργυρώνητον περιτεμεῖς· καὶ τότε
Φαγετα ἀπ' αὐτῶ, ἐκ ἃν ἐξεληλύθησαν
ὁ ἐπίμικτος πολὺς ὄχλος ὁ ἐξελθὼν ἐξ Αἰ-
γύπτου. ἐτήρησεν ἐν τὸν νόμον τῆτον, ἵνα
μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὰς βελομένους δοθῆ ἄλ-
λος νόμος. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἐάν ἐν ἀλληγο-
ρῶμεν ταῦτα εἰς τὴν ψυχρὴν ἡμῶν, ἐρῶμεν·
ὅτι οἰκογενεῖς μὲν εἰσιν οἱ συμπεφυκότες
ἡμῖν καὶ γεωργηθέντες λόγοι, καὶ ἐπισῆ-
μαί, ἀπὸ συμφύτων ἐννοιῶν ἀρξάμενοι·
ἀργυρώνητοι δὲ, ὅσοι ἐκ διδασκαλίας ἡμῖν
ἐπιγίνονται ἐξωθεν ἀπὸ μαθημάτων. πάν-
τως ἐν δὲ Φησὶ περιτέμνειν καὶ καθαιρεῖν
καὶ τὰς οἰκογενεῖς, καὶ τὰς ἀργυρωνήτας.
ἀλλογενῆ δὲ εἶδενά δὲ παραλαμβάνειν,
οἷον ἀλλότριον δόγμα προσιεμένους. ἀλλο-
γενῆ γὰρ ἢ παραδέχεται, ὅς βέλετα βε-
βηλώσα τὴν ἐορτῆν τῶ Κυρίῳ.

με. Πάροικος ἢ μισθωτὸς ἐκ ἔδε-
τα ἀπ' αὐτῶ.

ΠΑΡΟΙΚΙΟΥ. Πάροικός ἐστιν ἐκ-
κλησίας, ὅσις πρὸς ἡμέρας σιμάγεται,
μετὰ ταύτας καὶ μετὰ θεῖαν ἀκολώτε καὶ
μύησιν ἀποσάτης γενόμενος· ὅς ἐκ ἔδετα
ἀπὸ τῶ προβάτου. μισθωτὸς δὲ ὡπερ ἐκέ-
νος, ἢ μὴ τὰ πρόβατα ἴδια, καὶ διὰ τῆτο
τῷ λύκῳ παραχωρῶν. Φιλῆ γὰρ ἐχ' ὅλη
ταῦτα ψυχῆ· ἀλλὰ διὰ τὰς μισθῶς τὰς
ἐξωθεν δοκῆ περιέπειν τὰ πρόβατα. ἔτω
καὶ ὁ μισθωτὸς ὁ ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ὁ τῆ δόσε-
βία

Πραξ. 7. 6.
Ἐξῆδ. 13. 18.
Γεν. 15. 16.
Ἰωάν. 3. 20.

A
B
Δ
E
Z
H

βία προφάσει μισθόν (1) προσερχόμενος, πορισμόν δοκῶν τῶν δούσεβειαν, καὶ πλετῶν ἀτεῦθαι οἰόμενος. τοῖστοι καὶ οἱ διὰ δόξαν ἀνθρώπων μετιόντες τὰς ἀρετάς. ὁ γὰρ τέλειος, ὡς ὁ πατήρ ὁ ἐράνιος, αὐτὰς δι' ἑαυτὰς ἐπιτηδύει τὰς ἀρετάς, ἀγάπη τῶν καὶ πόθω, κατὰ τὸ, ἀγαπήσατε δικαιοσύνην οἱ κρίνοντες τῶν γῶν. τὸ γὰρ διὰ τι γιγνόμενον, ἑλαττόν ἐστιν ἐκείνῳ δι' ὃ γίγνεται. ὡς προτιμάσθαι τῆς ἀρετῆς, τὸν μισθόν. διόπερ ὁ τοῖστος ἐκ ἐδίας τὸ πάσχα τῶν χριστῶν, τῆς δικαιοσύνης ἄλλο τι προτιμῶν.

μς. Ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, καὶ ἔ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρῶν, καὶ ἐκ ἐξοίσετε ἀπὸ τῆς οἰκίας τῶν κρεῶν ἕξω καὶ ὅσων ἔ συντρίψετε ἀπ' αὐτῶν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰ γὰρ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐδίας λόγος Θεῶν, ἐδίας δὲ καὶ εἰς Ἰουδαίων σωμαγωγῶν, παραβαίνεις τῶν λέγουσαν εἰτολλῶν, ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται. εἰ δὲ μεταλαμβάνεις λόγων Θεῶν ἐν οἰκίᾳ μιᾷ τῇ ἐκκλησίᾳ, εἶτα καταλιπὼν αὐτῶν, ὑπολαμβάνεις μεταλαμβάνειν Θεῶν ἐν αἰρετικῇ σωμαγωγῇ, λεγῶν τῆς εἰτολλῆς, ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, σὺ ἐκ ἐδίας ἐν οἰκίᾳ μιᾷ. μίαν ἐν ἐννοήσας οἰκίαν τῶν ἐκκλησιῶν, μηδαμῶς ἐδία τῶν προβάτων ἕξω γινόμενος τῆς οἰκίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκκλησιαστικὸν λόγον ἔ δὲ ἕξω τῆς ἐκκλησίας πρεσβύειαν, ὡς ἕξω τῆς ἐκκλησίας μὴ ἐκφέρων τὰ κρέα. Φημὶ δὴ εἰς σωμαγωγὰς Ἰουδαίων, ἢ αἰρετικῶν. ὅμοιον γὰρ ἐστὶ τὸ εἶψαι τῶν μαργαρίτας [ἐμπροσθεν τῶν χριστῶν.]

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ τὸ, ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, φυλάττειν οἱ πιστοὶ, ἐν μόνῃ τῇ τῶ Θεῶ ἐκκλησίᾳ τῶν θείων μεταλαμβάνοντες μυστηρίων, τὰς δὲ τῶν αἰρετικῶν σωμαγωγὰς βδελυττόμενοι.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐπὶ τὸ πάσχα τιθεῖς νόμον, καταθύεσθαι μὲν προσέταχε τὸν ἀμνόν, πλὴν ἐν οἰκίᾳ, Φησὶ, βρωθήσεται μιᾷ, καὶ ἐκ ἐξοίσετε τῶν κρεῶν αὐτῶ ἕξω. μεμέρισται γὰρ ἕδαμῶς ὁ χριστός, ἀλλ' εἰς ὀλοκλήρως καὶ ἐν ἐκάσῳ καὶ ἐν πᾶσιν ἐστὶ, καὶ αὐτός ἐστιν ἢ εἰρώη ἡμῶν, συλλέγων ἡμᾶς εἰς ἑνωσιν τῶν τε πρὸς ἀλλήλους ἐν ὁμοψυχίᾳ, καὶ τῶν δι' ἑαυτῶ πρὸς Θεὸν ἐν πνύματι.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκέλευσεν ὁ νόμος τὸ πρόβατον θύεσθαι κατὰ τῶν ἡμερῶν, ἢ τοι τῶν ἑορτῶν τῶν πάσχα. καὶ ἡ εἰς τύπον χριστῶ. ἀλλ' ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, Φησὶ, καὶ ἐκ ἐξοίσετε τῶν κρεῶν αὐτῶ. ἕξω τὸν τῶν δῶρον ἐκφέρουσιν οἱ μὴ ἐν τῇ μιᾷ καὶ καθολικῇ οἰκίᾳ τῶν χριστῶ, ταῦτες τῇ ἐκκλησίᾳ, τελῶντες αὐτόν.

Α μς. Πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ποιήσει αὐτό.

μη. Ἐάν δέ τις προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος ποιῆσαι τὸ πάσχα Κυρίου, περιτεμεῖς αὐτῶ πᾶν ἀρσενικόν· καὶ τότε προσελεύσεται ποιῆσαι αὐτό· καὶ ἕσαι ὡπερ ὁ αὐτόχθων τῆς γῆς. πᾶς ὁ ἀπερίτμητος ἐκ ἐδεταῖ ἀπ' αὐτῶ.

Β ΣΕΥΗΡΟΥ. Γινώσκωμεν γὰρ, ὡς ἢ ἐν σαρκὶ περιτομὴ τυπικῶς γινόμενη τὸ παλαιόν, εἰκόνα ἐπέειχε τῶ σωτηρίας βαπτίσματος, διὰ τῆς ἀποβολῆς τῆς ἀκροβυστίας τῶν ἀρνησιν δηλῶσα τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως, καὶ ὑπὲρ ποιῶσα τῶν περιτεμνομένων Θεῶ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πᾶν γέννημα ψυχῆς νοητὸν ὑπερβαῖνον τὰ ὑλικά, (ὑλικά δὲ τὰ θήλαα) περιτέμνειν καὶ καθαίρειν δὲ, ἢ ἔτω τις μεταλαμβάνει τῶν κρεῶν τῶ πάσχα. ὡς αὐτόχθων δὲ τῆς γῆς καὶ ὁ προσήλυτος γίνεται. ἔ γὰρ τὰ σπέρματα προτιμᾷ ὁ Θεὸς τὰ δούρα, ἀλλὰ προαίρεσιν ἀποδέχεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπερίτμητον τῇ σαρκὶ τὸν μὴ περιτεμνόμενον τὰ σαρκικά· Φησιν, ὡπερ καὶ ἀπερίτμητον ὀφθαλμοῖς τὸν βλέποντα πρὸς ἃ μὴ δεῖ.

Δ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅρατε μή τις ὑμῶν ἀπερίτμητος ἐστὶ τῇ καρδίᾳ· μή τις ἔ περιτέμνηται τὰς περιτομὰς, ἃς ὁ λόγος διδάσκει περιτέμνεσθαι. ποίας δὲ ταύτας; ἀπερίτμητοι τὰ ὦτα ὀνειδίζονταί τινες ὄντες, καὶ ὅτε (2) ἔ περιτέμνεται τῶν ἀκόλῳ, ἀκάθαρτοί εἰσιν. ἀπερίτμητος χείλεσιν ὁ μὴ περιτεμνόμενος τῶν λόγους τῶν ἐναντίων καὶ ἀκαθάρτων. ἔτως ἐστὶ καὶ ἀπερίτμητον εἰπεῖν τῇ σαρκὶ, τὸν μὴ περιτεμνόμενον τὰ σαρκικά πράγματα· καὶ ἀπερίτμητον ὀφθαλμοῖς, τὸν βλέποντα ἃ μὴ δεῖ, καὶ μὴ καθαίροντα τὸ ὄρατικόν· καὶ ἀπερίτμητον χερσὶ, τὸν πράττοντα ἃ μὴ χρῆ.

μς. Νόμος εἰς ἕσαι τῶ ἐγχωρίῳ καὶ τῶ προσηλύτῳ τῶ προσελθόντι ἐν ὑμῖν.

Ζ ν. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῶ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρῶν πρὸς αὐτῶς, ἔτως ἐποίησαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὴ κατὰ τὸ γράμμα δεχόμενος, ἀκῶν δὲ τῶ βεβλήματος τῆς Γραφῆς, ἔτος ἐστὶν ὁ ποιῶν καθὰ περ ἐλάλησε Κύριος τῶ Μωσῆ καὶ Ἀαρῶν.

Η να. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξήγαγε Κύριος τῶς ὑπὲρ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν.

ΚΕΦ.

(1) 1σ. μισθῶ.

(2) Καὶ ὅσα. ἐν Τόμ. 2. σελ. 124.

Κ Ε Φ. Ι Γ.

α. ΕΙΠΕ ΔΕ ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΟΣ ΜΑΥΣΙΝ, ΛΕΓΩΝ.

β. Ἀγιάσόν μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενές διανοίγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρώπυ εἰς κλήνης, ἐμοὶ ἐσίν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὑποφόρος ποιήσόν μοι τὴν πρωτοτόκην, ἧτοι ἀφορίσόν μοι.

ΑΛΛΟΣ. Τῶν θεῶν ὑπεργεσιῶν μὴ ὑπάρχειν ἀμνήμονα τὸν λαὸν πραγματῶδης ὁ Θεός, ἀφιερῶν τὰ πρωτότοκα κελεύει ἀντὶ τῶν πρωτοτόκων τῶν Αἰγυπτίων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εὐαφὸρμῶς μὲν ἔν ὃ τῶν ὄλων Θεὸς τῶν τῶν πρωτοτόκων ἀνάδειξιν αὐτῆ, καὶ αὐτῶ χρῆσαι δι' ἀχρὶζεται καθιερῶν ἡμᾶς τὰ ἀρσενικά. ἐπειδὴ γὰρ διολύλασι μὲν τὰ Αἰγυπτίων πρωτότοκα, σέσωσαι δὲ πανοικί, καὶ διέδρα τὸν ὄλεθρον ὁ ἡγαπημένος Ἰσραὴλ τῷ αἵματι τῆ ἀμνῆ κατακεχρισμένος, ὅς ἡ εἰς τύπον Χριστοῦ, τῆ δὲ ἡμᾶς ἐν νεκροῖς γεγονότος, ἵνα καταργήσῃ τὸν θάνατον, ταύτητοι δικαίως εἶν ἂν αὐτοῖς μὲν ἔκ ἔτι τὰ σεσωσμένα· πρέποι δ' ἂν μᾶλλον αὐτὰ διακεκλήσθαι λοιπὸν ὡς ἴδια τὸν ὑπὲρ αὐτῶν κενδυνῶδης. ὅν περ γὰρ τρόπον οἱ τῆς ἡδὴ γεγονότας ὑπὸ χεῖρα βαρβαρικῶ ἀπαλλάττειν ἰχύνοντες, καὶ τῆς ἀδοκῆτος ἐπενεχθείσης δαλείας ἐλδοθερῶν, διὰ τῆ τῶν πρὸς ἐκείνης ἀνατλιῶσαι μάχην, μονονεχί τῶν δεσποτικῶν λοιπὸν ἐπέχρσι τάξιν, αἵματι τῶ ἰδίῳ τῆς ἀλόντας κατακλιόμενοι· κατὰ τὸν ἴσον, οἶμαι, τερτονὶ λόγον ἢ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ τῶν ἀκαθάρτων δαιμόνων δαλώσας σίφος, καὶ τὸ ἴδιον αἷμα τεθεικῶς ὑπὲρ ἡμῶν· ἀποσήσαστε ἔτω τὸν θάνατον, καὶ καταλύσας τῶν φθορᾶν, ἰδίως ἡμᾶς ποιῆται λοιπὸν, ὡς τῶ ἑαυτῶν μὲν ἔκ ἔτι, τῶ αὐτῆ δὲ μᾶλλον διαζῶντας ζῶν. εἰ μὴ γὰρ ἀπέθανον ὑπὲρ ἡμῶν, ἔκ ἂν διεσώθημεν· καὶ εἰ μὴ γέγονεν ἐν νεκροῖς, ἔκ ἂν τὸ δυσάντητον τῆ θανάτου κατεσείδη κράτος. Κ. καὶ πάλιν. (1) Ὡσπερ ἔν μονονεχί τῶ τῆ σφαγνίτος ἀμνῆ ζῶν ἔζων οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ἔτω καὶ ἡμεῖς ἔχῃ τῶ ἰδίῳ ἔτι διαζῶμεν ζῶν, ἀλλὰ τῶ τῆ δὲ ἡμᾶς ἀποθανόντος Χριστοῦ· εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν. ζῶν γὰρ ἡμῶν κατὰ φύσιν, ὡς Θεός.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ἐγαπᾶ τὸ πρωτότοκον ὁ Θεός καὶ πατήρ, ὡς ἐν εἰκόνι Χριστοῦ διαπρέπον. μόνον δὲ ἀπόλεκτα τὰ ἀρσενικά τῶν πρωτοτόκων. ἔδει γὰρ σώζεσθαι τῶ Χριστῷ τὸ αὐτὸ μάλιστα πρεπωδέσαστον

κάλλος καὶ ἐν τοῖς κατ' εἰκόνα τῶ πρὸς αὐτὸν, ὡς ἐν εἰδει τῶ τῶν πρωτοτόκων μεμορφωμένοις. ἔστι γὰρ ὁμῆ πρωτότοκος· τε καὶ ἄρσιν, ὅτι μὴ οἶδε μαλακισμὸν τὸν εἰς ἀμαρτίαν. μαλακισμὸς δὲ τύπος τὸ θῆλυ. δεῖ δὲ ἔν ἄρα τῆς τῶ εἰκόνα φορῶντας Χριστοῦ παραιτῆσαι μὲν φρόνημα τὸ θηλυπρεπές, ἀποσείσθαι δὲ μᾶλλον ὡς ἐπάρατον ἀληθῶς καὶ Θεῷ κατεσυνημαῖον τὸ μαλθακόν τε καὶ ἀναλκῆς, καὶ σφριγῶσαν ἔχειν ἢ ἀνδροπρεπῆ τῶ προσθυμίαν, εἰς γε τὸ διώκασθαι γε φημὶ κατορθῶν ἀρετῶν.

γ. Εἶπε δὲ Μαυῦσῆς πρὸς τὸν λαὸν, μνημονεύετε τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν ἣ ἐξήλθετε ἐξ Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαλείας· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγε Κύριος ὑμᾶς ἐντεῦθεν. καὶ ἔβρωθήσεται ζύμη.

δ. Ἐν γὰρ τῇ σήμερον ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε ἐν μηνὶ τῶν νέων.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Κατέλιπον τῶν Αἰγυπτίων μὴν Ἰαννουῦ, πέμπτη καὶ δεκάτη κατὰ σελλῶν.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ τῶν νέων ἐξήλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τῆ μωσῆ. ὅτε ἔφαγον τὸ πάχος ἡλθον εἰς Ῥαμεσῆ, ἡλθον εἰς Σοκχῶν, ὡς κείτω ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, ἐν πεντηκοστῷ ἐνάτῳ ἀριθμῷ. Αριθ. 33. 5.

ε. Καὶ ἔσαι ἡνίκα εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Φερεζαίων, ἢ ὡμοσε τοῖς πατράσι σου δαίνοισι γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ ποιήσεις τὴν λατρείαν ταύτην ἐν τῷ μηνὶ τῆτω.

ς. Ἐν ἑξ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἑορτὴ Κυρίου.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Αἱ μὲν ἔν ἑξ, ἀζύμων ἦσαν· ἢ δὲ ἑβδόμῃ καὶ ἑορτῶ εἶχε, σωμαγωγῶν λαῶν, ἀναγνώσματα, θυσίας, καὶ ἄλλ' ὅ,τι παρὰ τὰς ἄλλας.

ζ. Ἄζυμα ἔδεσθε τὰς ἐπὶ ἡμέρας· ἔκ ὁφθήσεται σοὶ ζυμῶν, ἔδὲ ἔσαι σοὶ ζύμη ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, ἐπὶ ἡμέρας. Καὶ ἀναγγελεῖς τῷ ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, διὰ τῆτο

(1) Τὸ, καὶ πάλιν, τὸ μετ' ὀλίγα ἐμφαίνει. ἐν γὰρ τοῖς ἐκδομένοις ὀλίγα τινὰ ἐν τῷ μεταξὺ κείτω.

τῆτο ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός μοι, ὡς **A**, μαχος, ἀποκλεινῆς. Θεοδοτίων, υωτοκο-
ἐξεπορευόμην ἐξ Αἰγύπτου. **B**, πησις. Σαμαρειτικόν, παραδώσεις.

9. Καὶ ἔσαι σοι σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ μνημόσυνον πρὸς ὀφθαλμῶν σου, ὅπως ἂν γένηται ὁ νόμος Κυρίου ἐν τῷ σώματί σου· ἐν [γὰρ] χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε Κύριος ἐξ Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν δεσμῶν τῆς ἐαυτῶν δακτύλου πρὸς ὑπόμνησιν πραγμάτων· ἢ καθὼς οἱ σφραγιζόμενοι τῷ χεῖρα ἐκ βασιλέως στρατιῶται ἔτω καὶ ἔτοι στρατοῦστές ὑπὸ Κυρίου, ἵνα ποιῶσι τὰ προσάγματα.

1. Καὶ φυλάξατε τὸν νόμον τῆτον κατὰ καιρὸς ὥρων, ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. Καὶ ἔσαι ὡς ἂν εἰσαγάγησε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναανίων, ὃν τρέπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου· καὶ δώσω σοι αὐτήν.

β. Καὶ ἀφοριεῖς πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικά τῷ Κυρίῳ· πᾶν διανοῖγον μήτραν ἐκ τῶν βεκολίων σου, ἢ ἐν τοῖς κήνεσί σου, ἀγιάσεις ὅσα ἂν γένηταί σοι, τὰ ἀρσενικά τῷ Κυρίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰ μέντοι πρωτότοκα καὶ τῶν βοῶν καὶ τῶν προβάτων προσφάρονται νομοθετήσεν ὁ δεσπότης Θεός, τῆς τῶν πρωτότοκων σωτηρίας ἀναμνησκων. εἰδὲ γὰρ αὐτὸς τῶν θυμάτων εἰδέτο, ἀλλὰ τῷ ἐκείνων ὠφέλειαν ἐπραγματεύετο. τῆτο γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ νόμος δηλοῖ·
» εἰάν ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου, λέγων, τί ἐστὶ
» τῆτο; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐν χειρὶ
» κραταιᾷ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐκ τῆς
» Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. ἠνίκα δὲ ἐσκλη-
» ρώθη Φαραὼ ἐξαποσεῖλαι ἡμᾶς, ἀπέ-
» κλεινε Κύριος πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰ-
» γύπτου ἀπὸ πρωτότοκων ἀνθρώπων ἕως
» πρωτότοκων κτηνῶν. διὰ τῆτο ἐγὼ θύω τῷ
» Κυρίῳ πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικά·
» καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν ἡνίων με λυ-
» τρώσωμαι. καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς
» χειρός σου, καὶ ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλ-
» μῶν σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε
» Κύριος ἐξ Αἰγύπτου. τοιγάρτοι τῆτων ἕκα-
» στον, ἢ τῆς τῆ Θεῷ χρείας ἕνεκα, ἀλλὰ
» τῆς τῆ λαῷ ἐγένετο ὠφελείας.

1γ. Πᾶν διανοῖγον μήτραν ὄντα, ἀλλάξεις πρὸ βῆτα· εἰάν δὲ μὴ ἀλλάξῃς, λυτρώσῃ αὐτό· πᾶν πρωτότοκον ἀνθρώπου τῶν ἡνίων σου λυτρώσῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Λυτρώσῃ, ἀντὶ τῆ ἀργύριον ὑπὲρ τιμῆς αὐτῆ δῶς. ἐλδοθερώσεις αὐτό. ὁ δὲ Ἀκύλας, τενοντώσεις. Σύμ-

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰερὸν τὸ πρόβατον. τοιγάρτοι καὶ ὑπὲρ ὄντα προσάγεται. ὑπαίνεται δὲ πάλιν ἡμῖν ὁ νόμος ἐν τῆτοις, ὅτι καὶ τὸ βέβηλον ἅγιον ἐν Χριστῷ, καὶ τὸ ἀνίερρον ἱερὸν, καὶ δεκτὸν δι' αὐτῆ καὶ τὸ ἀπαράδεκτον. ἐπειδὴ γὰρ ἡμεῖς ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀκάθαρτοι, γέγονεν αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν θύμα ἅγιον, καὶ εἰς ὀσμὴν ὀσμῆς. ἀπέθανε γὰρ ὑπὲρ ἀμαρτιῶν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ὑπὲρ τῶν ἀκαθάρτων ὁ καθάρος, καθὰ καὶ πρόβατον ὑπὲρ ὄντα. λυτρώσῃ δὲ γε τὰ τῶν ἀνθρώπων πρωτότοκα δῶρων κατὰ τὸ εἶκος, ἦτοι τμήματα τῶν προσκομιζομένων. (1) διὰ ποῖαν αἰτίαν; ὅτι τὸ ἀνατιθέμενον τῷ Θεῷ καταθύεται πᾶν πάντως ἐχρῶν. παραιτεῖται δὲ τῷ ἀνδροκλονίαν ὁ κλίσσας ἐν ἀφθαρσίᾳ τὰ πάντα Θεός. ἢ γὰρ ἐποίησε θάνατον, εἰδὲ

Γ, τέρπεται ἐπ' ἀπωλεία ζώντων, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἔτε μὲν ἴσως τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι, τοῖς καταφθερομένοις ἐφίηδεται (2) δὲ τοῖς εἰς ζωὴν γεγονόσι. προσάττει δὲ μάλλον ὑπὲρ αὐτῆ καταθύναται τὸ λύτρον, μονονεχὶ δὲ καὶ διακρήδῳ ὁμολογεῖν, ὡς αὐτῷ τῷ οἰκείαν ἀφείλομεν ζωὴν. τῆτο γὰρ ἐποίει καὶ τὸ καλῶμενον δίδραχμον τελεῖσθαι προσάτων. λύτρον δὲ τὸ ἀληθές τε καὶ ὑπὲρ πάντων αὐτὸς ἂν νοοῖτο Χριστός, δι' ἃ, καὶ ἐν ᾧ νικηκαμεν τῷ φθορᾷ. δέδωκε γὰρ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν.

1δ. Ἐάν δὲ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου μετὰ ταῦτα, λέγων, τί τῆτο; καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, ὅτι ἐν χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.

1ε. ἠνίκα δὲ ἐσκληρῶνε Φαραὼ ἐξαποσεῖλαι ἡμᾶς, ἀπέκλεινε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ ἀπὸ πρωτότοκων ἀνθρώπων ἕως πρωτότοκων κτηνῶν. διὰ τῆτο θύω ἐγὼ τῷ Κυρίῳ πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικά· καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν ἡνίων με λυ-

1ς. τρώσωμαι. Καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε Κύριος ἐξ Αἰγύπτου.

1ζ. Ὡς δὲ ἐξαπέσειλε Φαραὼ τὸν λαόν, ἔχ' ἀδήγησεν αὐτῆς ὁ Θεός ὁδὸν γῆς Φιλιστίνου, ὅτι ἐγγὺς ἦν· εἶπε γὰρ ὁ Θεός, μήποτε μεταμελήσῃ τῷ λαῷ ἰδόντι πόλεμον, καὶ ἀποσρέψῃ εἰς Αἰγύπτον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπ' ὀφείας ἕως τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπαγωγῆς πρὸς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας, δι' ἐτέρας αὐτῆς τῆς ἐν κύκλῳ μακρο-

Σοφ. 1. 13.

(1) Τῶν προσδοκιμαζομένων. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 278.

(2) Οὔτε μὲν ἐν ἴσῳ τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι, τοῖς καταφθερομένοις ἐφίηδεται. προσάττει δὲ, κτ. αὐτ.

μακροτέρας ἀποκομίζει, τὸ ἔτοιμον εἰς ἀπόσασιν, καὶ τὸ νεκρὸς εἰς θαλάσσαν αὐτῶν προεγνώκως ὁ πάντων Θεός.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὰς ἀπὸ ζωῆς κοσμικῆς καὶ δαιμονιώδους πλεονεξίας, ὡπερ τινὸς γῆς Αἰγυπτίων ἀπαίροντας, ὁδὸς δὲ θεῖα καὶ ὀλίγη παντελῶς ἀποφέρει πρὸς ἀγιασμόν, καὶ εἰς ἐλπίδα τῷ παρὰ Θεῷ, πίσις ἢ ἐν Χριστῷ, καὶ ἢ κατ' αὐτὸν δικαίωσις, κατὰ γε τὸ ὑπὸ τῆ Παύλου σοφῶς εἰρημένον. Ἐγγύς σε τὸ ῥημά ἐστιν ἐν τῷ σωματίσῃ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, καὶ τὰ ἐξῆς. ταύτῃ ἐν ἄρα τῷ ἔτῳ ἀγγεῖ καὶ σωεσαλμηνίῳ ὁδὸν διασείχην ἐκ ἡφίει τὰς πάλαι Θεός· ἐπικρίει δὲ, ὡπερ τινὰ κύκλον τῷ ἐπ' ὁθεῖαν ἐκ ἔχοντα, τὸν ἐν περιεφοῦς λόγων καὶ ἐν ἀνίγμασι νόμον, μακροτέραν ἔχοντα καὶ ἐκ ἀταλαίπωρον τῷ παιδαγωγίαν. ἵνα ὡπερ τινὰ μελέτησιν τῶν τελειοτέρων τὰ ἐν σκιαῖς ἔχοντες, καὶ προκατηχόμενοι τὸ μυστήριον, μὴ τοῖς τυχεῖσιν ἀπλῶς καταπλοῖντο δέμασιν, εἰς ἀποδρομῶν καὶ ἀπόσασιν τῷ ἀπὸ Χριστοῦ προεγεγυμνασμένοι δὲ ὡπερ καὶ ἀναμανθάνοντες τὸ ἀληθῶς ὠφελῶν, ἐτοιμότεροι μὲν ἂν εἴεν πρὸς τῷ τῆς ἀληθείας ἐφελῶν καὶ προθυμίαν, ἐρηρειαμηνίῳ δὲ καὶ ἀνακατασεισον ἔχοισιν τῷ εἰς Θεὸν ἀγάπησιν. διὰ μακρῶς ἐν ὡπερ, καὶ ἐκ ὁθεῖας ὁδὸς, τῆς κατὰ τὸ γράμμα λατρείας, παιδαγωγὸς ἡ ὁ νόμος.

17. Καὶ ἐκύκλωσεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν ὁδὸν τὴν εἰς τὴν ἔρημον, εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. πέμπτη δὲ γενεᾶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ΔΙΩΔΩΡΟΥ. Πέμπτη δὲ φησι γενεᾶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου. ὁ δὲ Ἀκύλας, ἀνωπλισμένοι φησί· Σύμμαχος, ὀπλίται. ἐκὲν εἶχον ὄπλα ἀπ' Αἰγύπτου, ὡς ἢ τῶν ἐκδοσῖς δηλοῖ· εἰλήφασι δὲ καὶ τὰ καταποντιοδέντα ὑπερον Αἰγυπτίων, ἵνα ἔχοισιν τὰ ἔθνη καταπολεμεῖν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπὸ μὲν τῆ Ἰακώβ γενεαλογίαν, ὁρήσεις ἐ· ἀπὸ δὲ τῆ Λυβί, δ'. **Γα. 15. 16.** ὅπερ καὶ ἐν τῇ Γενέσει κεῖται. (1)

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐκλελυτρώμεθα γὰρ ἐκ θαλάσσης, καὶ μὲν καὶ πόνων τῶν ἐν εἰκαίοις περιπασμοῖς, καὶ ταλαιπωρίας τῆς περὶ γλῶττε καὶ χέν, κατὰ τῷ ὁθαγγελικῷ παραβολῶν, ὡς ἐν πέμπτῃ γενεᾷ, τῷ πέμπτῳ καιρῷ. ὁμοία γάρ ἐστιν ἢ βασιλεία τῶν ἔθνων ἀνθρώπων οἰκοδεσποτή, ὅσις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῃ μιδώσαθα ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῆ. τὰτι δὲ καὶ περὶ τῷ ἐκλήν τε καὶ ἀνάτῳ ἔφη δρᾶν. περὶ δὲ τῷ ἐνδεκάτῳ εὗρον ἄλλας ἀργῆς, ἔφη τε πρὸς ἐκείνας, τί ἐσήκατε ὡδε ὅλῳ τῷ ἡμέραν ἀργοί; ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς ἐργάζεσθε εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου.

(1) Ἐν τοῖς Ἐκδοσῖ. ἐχ. εὐρηται.

A ἄθροι δὲ ἐν ὡς ἐν πέμπτῃ γενεᾷ πεμπομενὸς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τὰς τελειοτάτας, καὶ ἐν καιροῖς τοῖς ἐσχάτοις, ὅτε γέγονεν ἀνθρώπος ὁ μονογενῆς, καὶ τῷ ὑπὲρ τῆς ἀπάντων ζωῆς ὑπομεμείνηκε σφαγῶν.

19. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὰ ἱσᾶ Ἰωσήφ μεθ' αὐτῆ· ὅρκω γὰρ ὤρκισεν Ἰωσήφ τὰς ὑψὲς Ἰσραὴλ, λέγων, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἢ ἐπισκίεψεται Κύριος ὑμᾶς, καὶ συνανοίσετε τὰ ἱσᾶ μου ἐν τεύθειν μεθ' ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περὶ τῶν ἱσῶν Ἰωσήφ σημειωτέον, ὅτι οἱ μὲν Ἰσραῖοι χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐπέφεροντο, ὡς νηπιώδεις· ὁ δὲ πνευματικὸς Μωϋσῆς μηδὲν μισμὸν ὑφορώμενος, τὰ ἱσᾶ Ἰωσήφ ἐβάσασεν. (2)

**** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ.** Εἰ ἐναντία ἑαυτῷ Μωϋσῆς ἐκ ἐδίδασκε, τὰ μὲν ἱσᾶ τῆ Ἰωσήφ ἐπαγόμενος, τὸν δὲ ἀπλόμενον νεκρῶ ὡς ἀκάθαρτον μυστατόμενος· καὶ εἰ μὲν τις εὐλογος παρὰ τῆ αἰτία, ταύτῃ μὲν νῦν μάθωμεν· τίνας δὲ ἔνεκεν ἢ Γραφῇ ἐκ εἶπε δι' αὐτῆν αἰτίαν ἐκεῖνα ποιῶν Μωϋσῆς, ταῦτα ἐδίδασκεν; Ἐπειδὴ τελειῶν ὁ Ἰωσήφ περὶ τῆς μετακομιδῆς τῶν ἱσῶν αὐτῆ ὤρκισε τὰς ὑψὲς Ἰσραὴλ· καὶ μὲν ἀμφοτέρα τῷ Μωϋσῆ εἰς φυλακῶν προκείμενα, τὸ μὴ παραβαίνειν τὸν ὅρκον, καὶ τὸ μὴ ἀπλοδαῖ νεκρῶ· διὰ τῆτο τῇ λύσει τῆ νόμου λέγοντος μὴ ἄψαδαῖ νεκρῶ, ἐφύλαξε τὸν ὅρκον ἀπαράβατον. ἀδωάτον γὰρ μὲν αὐτῷ ἀμφοτέρα φυλάξαι ἀπαράβατα, καὶ τὸν νόμον, καὶ τὸν ὅρκον. τῇ μείζονι ἐν φυλακῇ τῆ ὅρκου, ἔλυσε τῷ ἐλάτῳ φυλακῶν τῆ νόμου. πανταχῶ γὰρ τὸ ἐλάτῳ κακὸν αἰρετώτερον τῆ μείζονος. καὶ τοιαῦτα πολλὰ ὁρίζεται ἐν τῇ θεῖα Γραφῇ, ἅτινα ἐ λογίζεσθαι ὁ Θεὸς εἰς ἀμαρτίαν τῶν παραβαινοντων αὐτὰ, διὰ τῷ ἐν αὐτοῖς συμβεβηκῶν ἀνάγκῃ, ὡς τῷ ὀκταήμερον περιτομῶν, καὶ τῷ ὀκταήμερον περικύκλωσιν τῆς Ἰεριχῶ, καὶ τῷ ἐν σαββάτῳ προσαγωγῶν τῶν θυσιῶν· ἅτινα περιέχουσι τῆ σαββάτῳ τῷ λύσειν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ δὲ ζητεῖν διὰ τί ἐκ εἶπεν ὁ Προφήτης τῆτων τῷ αἰτίαν, ὁμοίον ἐστι τῷ λέγειν, διὰ τί μὴ πᾶσαι αἱ Γραφαὶ ἡρμιώδμεναι παρεδόθησαν παρὰ τῶν ἐκλεδικότων αὐτῶν· ἐπειδὴ ἐν τῇ τῆ πράγματος διηγήσει ἐμφαντικῶς περιέχεται ἢ τῆ πράγματος ἔννοια, διότι ἐκ ἐδοξίμασεν ἢ Γραφῇ τὸ ἐκδικτικῶς ταῦτα δηλώσασθαι.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τῷ μὲν Ἰσραὴλ ὄντι σαρκικῷ, σωεβελέδωσε λῆψιν χρημάτων· ἑαυτῷ δὲ, λῆψιν ὁσῶν, προτιμότερα τῶν αἰγυπτίων θησαυρῶν ἡγησάμενος τῆ δικαίῃ τὰ λείψανα· ὡς καὶ αὐτὸς Ἰωσήφ τὰ τῆ πατρὸς μετενίωχε. καὶ μολυσμὸν αἰτεῦσθαι ἐχ' ὑπελάμβανον, εἰ καὶ τοῖς παχυτέροις ὁ νόμος τῆτο φησιν. ἰδὲ

Z 2

γὰρ

(2) Οὐδὲ τῆτο.

γὰρ αὐτὸς ὁ τὸν νόμον θεὸς Μωϋσῆς, ἔμὸνον ἐφάπτεται, ἀλλ' οἰοῦναι κεκομικεν ἐπὶ τῶν ὤμων ἀράμενος ἐπ' ἔτη μ', ἐκ ἐγκληθῆς, ἔμεταγενὲς ὁ ἐν ὄλω τῷ οἴκῳ πισὸς, Ἰσραῖοις μὲν τὸ γράμμα, ἑαυτῷ δὲ τὸ πρᾶγμα διδῶς. ἐπίσθε γὰρ τῷ ὡς ζώντων ἐπὶ τῶν ἀγίων Θεῷ χρηματίζοντι. αἰσχυρώδωσαν ἐν ἡμῖν ἐγκαλεῖντες, ὅτι τοῖς μάρτυσι παραβάλλομεν, τὸν νομοθέτην ὁρῶντες ἐκκλησιαστικὰ μᾶλλον ἢ νομικὰ διαπραττόμενον.

κ. Ἐξάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Σοκχώθ, ἐσρατοπέδευσαν ἐν Ὀθώμ παρὰ τὴν ἔρημον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς καὶ Ἀριθ. 33. 7. ται, ἀπὸ Βεδὰ ἐπὶ σόμα Εἰρώθ' ὅ ἐστιν ἀπέναντι Βεελσεπφῶν ἐχόμενα τῆ βορρᾶ παρεμβεβλημένα τὰς ἕξ Ἰσραὴλ.

κα. Ὁ δὲ Θεὸς ἠγεῖτο αὐτῶν, ἡμέρας μὲν ἐν σύλῳ νεφέλης, δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν· τὴν δὲ νύκτα, ἐν σύλῳ πυρός.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁρᾶς ὅπως τῆς τῶν Αἰγυπτίων γῆς ἐκπεφοιτηκότων τῶν ἐξ Ἰσραὴλ καθ' ἠγεῖται Θεὸς ἐν σύλῳ νεφέλης καὶ πυρός; ἐγράφετο δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ Χριστός: πρῶτον μὲν, ὅτι σύλος καὶ ἐδραῖω-

μα τῆς ἀληθείας ἐστὶν ἀκατάσειόντε καὶ ἀδραυσον παντελῶς, καὶ ἀνέχων ὑψὲ τλῷ γλῶ. ἀπηλλάγημεθα γὰρ ἐν Χριστῷ τῆ Φρονεῖν τὰ σαρκός, καὶ τοῖς ἐπιγείοις ἐγκαλιωδεῖσθαι κακοῖς. γέγραπται γὰρ, ὅτι τῆ Θεῶ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς, καὶ Ψαλ. 46. 9. τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Νύκτα μὲν γὰρ ὀνομάζειν ἔθος τῆ θείᾳ Γραφῇ τὸν πρὸ τῆς ἐπιδημίας καιρὸν, καὶ ὃν ἐπιτυραννῆντος τῆ Σατανᾶ, κατεκράτει τῶν ἐπὶ τῆς γῆς τὸ τῆς ἀγνωσίας σκότος· ἡμέραν δὲ αὐτῆς τῆ Σωτήρος ἐπιδημίας τὸν χρόνον, καὶ ὃν πεφωτισμένα, τὰς τῆς ἀληθῆς θεογνωσίας ἀγᾶς εἰσδεξάμενοι κατὰ νῦν, καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον τοῖς τῆς καρδίας ὀμμασι βλέποντες. Καὶ μετ' ὀλίγου Νομικῆς τοιγαρὲν εἰς νύκτα τῆ παλαιᾶ καιρῆ, εἰς ἡμέραν δὲ αὐτῆ, τῆ καὶ ὃν γέγονεν ἀνδρωπος ὁ μονογενῆς, Φαμεν, ὅτι προηγέτο τῶν ἐξ Ἰσραὴλ ἐν εἶδει πυρός, ὡς ἐν τῷ κατακρίνοντίτε καὶ κολάζοντι νόμῳ· κολάσεως γὰρ σημεῖον τὸ πῦρ· ἡμῶν δὲ ἐν εἶδει νεφέλης, ὡς ἐν τύπῳ τῆ ἀγίας βαπτίσματος, καὶ τῆς δι' ὕδατος σωτηρίας. ἢ ἐκ ὕδατος ἢ νεφέλης;

κβ. Οὐκ ἐξέλειπεν ὁ σύλος τῆς νεφέλης ἡμέρας, καὶ ὁ σύλος τῆς πυρός νυκτὸς ἐναντίον παντὸς τῆ λαῶ.

Κ Ε Φ Ι Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Δάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποσρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀνα μέσον Μαγδώλ καὶ ἀνα μέσον τῆς θαλάσσης, ἐξ ἐναντίας Βεελσεπφῶν. ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πλανῶνται ἔτσι ἐν τῇ γῇ· συγκέκλεικε γὰρ αὐτὰς ἡ ἔρημος.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Δάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποσρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀνα μέσον Μαγδώλ καὶ ἀνα μέσον τῆς θαλάσσης, ἐξ ἐναντίας Βεελσεπφῶν. ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πλανῶνται ἔτσι ἐν τῇ γῇ· συγκέκλεικε γὰρ αὐτὰς ἡ ἔρημος.

δ. Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ καταδιώξεται ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξαθήσομαι ἐν Φαραῶ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτῆ· καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγὼ Κύριος. καὶ ἐποίησαν ἔτσι.

ε. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

στ. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Δάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποσρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀνα μέσον Μαγδώλ καὶ ἀνα μέσον τῆς θαλάσσης, ἐξ ἐναντίας Βεελσεπφῶν. ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πλανῶνται ἔτσι ἐν τῇ γῇ· συγκέκλεικε γὰρ αὐτὰς ἡ ἔρημος.

ζ. **Κ**αὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

η. **Κ**αὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

θ. **Κ**αὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

θ. **Κ**αὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

ι. **Κ**αὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

ια. **Κ**αὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

ται ὁδοποιῆσαι τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τὰς ἄλλο-
φύλους ἀνείργεσαι. τ' ἄλλα δὲ ὅσα ἐπὶ τῆ-
τοις καὶ σὺ τῆτοις ἰσόρηται, ἵνα μὴ μα-
κρὸν ἀποτένω τὸν λόγον, παρα Θεοῖ σοι
δοθήσεται.

ε. Ἐξευξε δὲ Φαραὼ τὰ ἄρματα
αὐτῆ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῆ συ-
νήγαγε μεθ' ἑαυτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκπεφοιτηκότων δὲ τῆς
Αἰγυπτίων τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, ἀνεκαίετο πρὸς
ὄργας ὁ πάλαι πλεονεκτῶν, τρεῖςιν ὁ Φα-
ραὼ, καὶ διώκειν ἐπεχείρει.

ζ. Καὶ ἔλαβεν ἑξακόσια ἄρματα
ἐκλεῖνὰ, καὶ πᾶσαν τὴν ἵππων τῶν
Αἰγυπτίων, καὶ τριζάτας ἐπὶ πάντων.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὰς πρὸς τρεῖς διωα-
μύνας μάχεσθαι, ἢ τὰς ἐν τῇ παρατάξει
μετὰ τὸν πρωτοσάτιν καὶ δευτεροσάτιν
ἰσαμένους ἐν τῇ τρίτῃ τάξει. ἄλλοι δὲ Φα-
ραὼν, ὡς εἰς τὰς χρεῖας τῶν πολέμων ἄρ-
ματα ἐποίουν μεγάλα, ὥστε καὶ τρεῖς χω-
ρεῖν, ἵνα ὁ μὲν εἰς ἰώοχα, οἱ δὲ δύν πο-
λεμῶσιν ἢ τὰς ἐπὶ τριῶν ἵππων βεβηκό-
τας. οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἐπὶ
δύω, ἢ τριῶν ἵππων ἐπωχῶντο ἐξίοντες
ἄρματιλαται. ἢ τριζάτιν λέγει τὸν ἐν
τῷ κατέζεσθαι τὸν βασιλέα τρίτον ἰσά-
μενον, ἢ τοῖς τρίτῳ ἔχοντα κατέζον οἷος
ὡς ὁ Δαβὶδ παρὰ τῷ Σαῦλ, ὡς ἐν τῇ πρῶ-
τῇ τῶν Βασιλείων δὴρήσεις.

ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Τίς γὰρ ἐκ οἶδεν, ὅτι
στρατὸς αἰγυπτίος ἐστὶ τὰ ποικίλα τῆς ψυ-
χῆς πάθη, οἷς καταδεδόται ὁ ἀνθρω-
πος; ἐκείνοι οἱ ἵπποι, ἐκείνα τὰ ἄρματα,
καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν ἀναβάται, καὶ τοξόται,
καὶ σφενδονῆται, καὶ ὀπλομάχοι, καὶ ὁ
λοιπὸς ὄμιλος τῆς τῶν ἐχθρῶν παρατά-
ξεως. τί γὰρ ἀντις διαφέρειν ἐποίει τὰς
θυμώδεις τῶν λογισμῶν, ἢ τὰς πρὸς ἡδο-
νῶν καὶ λύπῃ καὶ πλεονεξίαν ὀργὰς
τῆς μνημονοῦσθαι στρατίας; λίθος ἀντι-
κρυσ ἀπὸ σφενδόνης ἢ λαιδορία, καὶ λόγ-
χη τὴν αἰχμὴν ἐπισείσασα ἢ θυμώδης ὀρ-
μῆ; τὸ δὲ περὶ τὰς ἡδονὰς πάθος, οἱ ἵπποι
νοεῖδωσαν, ἀσκέτω τινὶ ὀρμῇ τὸ ἄρμα δι-
ἑαυτῶν ἐφελκόμενοι.

η. Καὶ ἐσκήληνε Κύριος τὴν καρ-
δίαν Φαραὼ βασιλέως Αἰγυπτίων,
καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ· οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεπορεύοντο
θ. ἐν χειρὶ ὑψηλῇ. Καὶ κατεδίωξαν οἱ
Αἰγυπτῖοι ὀπίσω αὐτῶν, καὶ εὗρον
αὐτὰς παρεμβεβληκότας παρὰ τὴν
θάλασσαν· καὶ πᾶσα ἡ ἵππος, καὶ
τὰ ἄρματα Φαραὼ, καὶ οἱ ἵπποι αὐ-
τῆ, καὶ πᾶσα ἡ στρατεία αὐτῆ ἀπέ-
ναντι τῆς ἐπαύλεως, ἐξ ἐναντίας
ι. Βεελσεπφῶν. Καὶ Φαραὼ προῆγε.
καὶ ἀναβλέψαντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς

Α ὀφθαλμοῖς, ὀρῶσι· καὶ οἱ Αἰγυπτῖοι
ἐσραδοπέδευσαν αὐτῶν· καὶ ἐφοβή-
θησαν σφόδρα· ἀνεβόησαν δὲ οἱ υἱοὶ
ια. Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον. Καὶ εἶπαν
πρὸς Μωϋσῆν, παρα τὸ μὴ ὑπάρ-
χειν μνήματα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξήγα-
γες ἡμᾶς θανατῶσαι ἐν τῇ ἐρήμῳ. τί
τῆτο ἐποίησας ἡμῖν, ἐξαγαγὼν ἡμᾶς
ἐξ Αἰγύπτου;

Β β. Οὐ τῆτο ἦν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλα-
λήσαμεν ἐν Αἰγύπτῳ πρὸς σέ, λέγον-
τες, πάρες ἡμᾶς, ὅπως δελεύσωμεν
τοῖς Αἰγυπτίοις; κρεῖσσον γὰρ ἡμᾶς
δελεύειν τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἀποθα-
νεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Σώηδες γὰρ Θεῷ τὰς
δουρασίας τινὸς ἀπολαύσαντας διὰ τῶν
ἐπιπόνων δοκιμάζειν· ἵνα μὴ γνώμη πως
Γ κατὰ τὰς μασιγίας τῶν οἰκετῶν καὶ ἀγνώ-
μονας, δουρατεύμενοι μὲν τὸν δεσπότην
ἐπιγινώσκουσι, παιδόμενοι δὲ ἀπαρνά-
μεθα· ἔτως ἰσόρηται παιδόμενος τὰς ἡγῆς
Ἰσραὴλ. ἐξαγαγὼν γὰρ αὐτὰς ἐξ Αἰγύ-
πτου, καὶ τῆς ὠμοτάτης δελείας ἐλθού-
σας, καὶ παρασήσας ὡς αὐτὸς ἐστὶν ὁ
τῶν πατέρων Θεός· Θεὸς Ἀβραάμ, Θεὸς
Ἰσαὰκ, Θεὸς Ἰακώβ· καὶ τὴν οἰκίαν γνώ-
Δ σιν αὐτοῖς δουρατεύμενος, καὶ τὴν ἀμαχον
διώκειν μυρίοις ὅσοις σημείοις τε καὶ τέρα-
σιν ἀδείξάμενος, οὐδέως διὰ πείρας ἦγε,
καὶ παιδότητικῶν δοκιμασίαν προσέφερε.
συνεχώρει δὲ τῷ Φαραὼ μετὰ πλήθους ἄρ-
μάτων καὶ ἵππων ὅπιδων τὴν Φυγίαν.
μέσοι δὲ ἀπειλημένοι, καὶ τὰς ψυχὰς
ἐκ ἡττοῦ ἢ τὰ σώματα πιεζόμενοι, πρὸς
ἀγνοῖαν καὶ δελοπρεπῆ ψιθυρισμὸν κατη-
νέχθησαν· καὶ τῆς Αἰγυπτίων δελείας
Ε ἐμμένοντο, καὶ τοῖς λογισμοῖς ἦσαν παρὰ
τὸν Νεῖλον οἱ τῆ ἐρυθρῆ θαλάσσης τὸ ἴχθυος
ὅσον ἔπω κλυζόμενοι.

ιγ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς τὸν
λαὸν, θαρσεῖτε, σῆκετε, καὶ ὀρᾶτε
τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ Κυρίου, ἣν
ποιήσει ἡμῖν σήμερον. ὃν τρόπον γὰρ
ἐωράκατε τὰς Αἰγυπτίους σήμερον, καὶ
προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτὰς εἰς τὸν
αἰῶνα χρόνον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξείρασι τοιγαρῶν οἱ ἐξ
Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἀγίαν ἀσπύδοντες γλῶ, ἐν
σὺλῳ πυρὸς καὶ νεφέλης προβαδίζοντες τε
καὶ ἡγεμῶν Θεῶν. καὶ γὰρ ἐστὶν, ἐκ ἐστὶν
εἰς τὴν ἀγίαν τε καὶ ἀνω ἀφικέσθαι πόλιν,
μὴ ἐχθὶ καθηγεμῶν Χριστῶ, καὶ ἐναργῆ
καθιστάντος τὴν τῆς σωτηρίας ὁδόν. τοῖς-
γε μὴ τῆτο ὄραν ἡρημένοισι, ἐπιτρέξουσι
Η μὲν τὰς ὀδόντας οἱ κατὰ τὸν δετὸν κόσμον
ἐχθροὶ, παραθήγει δὲ εἰς ὀβριμῶν ὁ
νομος, καὶ παραδασσῶν πεφοβημένους·
καὶ ὅτι πεσῶνται τῶν ἐναντίων τὸ σίφος,
εὐ μάλα καταδηλοῖ. τὸ γὰρ ἐκ ποδῶν
γενέσθαι

γενέσθαι τὰς Αἰγυπτίους τριτίπυ πάντως ὑπαινίττεται· τὰς δὲ ἐν φόβοις ὄντας τὰ παθεῖν, ὡς ἐν τύπῳ πάλιν τὰ ἀγία βαπτίσματος διέσωζε Θεός.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. (1) Ὅτι τοῖς πρὸς ἀρετῇ ἤδη βλέπεσι, καὶ τῷ νομοθέτῃ κατὰ τὴν ζωὴν ἐπομένοις, ὅταν καταλίπωσι τῆς τῶν Αἰγυπτίων διωασείας τὰς ὄρας, ἐπακολοθεῖσιν ὡς αἱ τῶν πειρασμῶν προσβολαί, σκροχωρίας τε καὶ φόβου καὶ τὰς περὶ τῶν ἐσχάτων κινδύνους ἐπάγασαι· δι' ἃν καταπίθηθεῖσα τῶν κατὰ πίσιν νεοπαγῶν ἢ διάνοια, εἰς παντελεῖ τῶν ἀγαθῶν ἀνεληπισίαν ἐκπίπτει. ἀλλ' εἰ Μωσῆς εἶη τις, ἢ τὸν κατ' αὐτὸν ἐπισατῶν τὰ λαῶν τύχοι, ἀντισησὶ τῷ φόβῳ τὴν συμβεβηλωτῆ, τῆς θείας συμμαχίας ἐλπίδι τὸ κατεπιληχρὸς τῆς διανοίας καταδαρῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Χρόνῳ τὸ πρᾶγμα ὑπέβαλε μακρῶ, ἐκ αἰῶνι διηκεῖ. εἶδον γὰρ αὐτὸς τὰς Αἰγυπτίους οἱ Ἑβραῖοι ὠπλισμένους, ἀλλὰ μετὰ πολλὰς γενεάς. (2) Τῆτο λέγει, ὅτι ἐκ ἔτι αὐτὰς ὕψεσθε εἰς χρόνον τὴν αἰῶνος τέτρα. ἔμελλον γὰρ πάντες ἀποθνήσκειν ἐν τῇ θαλάσῃ.

ιδ. Κύριος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσεσθε.

** ΜΑΞΙΜΟΥ. Τὰς ἔτι δειλιῶντας τὸν πρὸς τὰ πάθη πόλεμον, καὶ φοβημένους τὴν τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν ἐπιδρομῇ, σιωπᾶν δεῖ· τρεῖσι τὸν ὑπὲρ ἀρετῆς ἀντιρόητικὸν μὴ μεταχαρίζεσθαι τρόπον· ἀλλὰ παραχωρεῖν τῷ Θεῷ δι' ὀχλῆς τὴν ὑπὲρ ἑαυτῶν μέριμναν. πρὸς ἧς ἐν Ἐξόδῳ λέγεται, Κύριος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσεσθε. τὰς δὲ ἤδη μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν διωκόντων τὰς τῶν ἀρετῶν ἐπιζητῶντας τρόπους πρὸς ὄγνωμονα μάθησιν, δεόν ἔχειν μόνον ἠνεωγμένον τῆς διανοίας τὸ ἔς· πρὸς ἧς Φησιν, ἄκκε Ἰσραήλ. τῷ δὲ σφόδρα διὰ τὴν κάθαρσιν τῆς θείας ἐφιερμῆς γνώσεως, ἀρμόδιος ἢ ὀβλαβῆς παρρησία· πρὸς ὃν εἰρήσεται, τί βοᾷς πρὸς με; ἔκκεν ὅτω μὲν σιωπῇ διὰ φόβον προσέταλαι, πρόσφορος μόνον ἢ πρὸς Θεὸν καταφυγῇ· ὅτω δὲ ἀκκεῖν παρακελεύεται, ἀρμόδιος ἢ πρὸς ὑπακοὴν τῶν θείων ἐπιτολῶν ἐτοιμότης· τῷ δὲ γνωσικῶ, τὸ δι' ἰκεσίαν ἀπαύτως βοᾶν ἐπιτηδεῖον, ὑπὲρ τε τῆς τῶν κακῶν ἀποτροπῆς, καὶ ὀχαριστίας τῆς τῶν ἀγαθῶν μετρίας.

ιε. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, τί βοᾷς πρὸς με; λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἀναζευξάτωσαν.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ θεία ἀκοή ἐφωνήσθη δέεται πρὸς αἰδίησιν. οἶδε γὰρ καὶ ἐν τῷ κινήματι τῆς καρδίας γνωρίσασαι τὰ ἐπιζητῆμενα. ἢ ἐκ ἀκκεῖς, ὅτι Μωϋσῆς μη-

δὲν φθηνόμοιος, ἀλλὰ τοῖς ἀλαλήτοις ἑαυτὴ συναγμοῖς ἐντυγχάνων τῷ Κυρίῳ, ἢ ἠκέτο παρὰ τῆς Κυρίας λέγοντος, τί βοᾷς πρὸς με; οἶδον ὁ Θεὸς καὶ αἵματος ἀκκεῖσαι δικαίαι, ὡ γλώσσα ἐπρὸς ἐσιν, ἔδὲ φωνῇ τὸν αἴρα περῶσα. ἔργων δὲ δικαίων παρρησία, μεγαλοφωνία ἐστὶ παρὰ Θεῷ.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἀλλ' ἐν τῷ θαρρῆν τῆς Ἰσραηλίταις διακελεύεται Μωσῆς, μηδεμίαν φωνὴν κατὰ τὸ φαινόμενον πρὸς τὸν Θεὸν ποιησάμενος, βοᾶν παρ' αὐτῆς τῆς Θεῆ μαρτυρεῖται· διδάσκοντος, οἶμα, τῆ λόγος, ὅτι εὐχρὸς ἐσιν ἐκείνη ἢ φωνῇ, καὶ μέχρι τῆς θείας ἀκοῆς ἀναβαίνουσα, ἐκ ἢ μετὰ τινος διατάσεως γινομένη κραυγῇ, ἀλλ' ἢ μετὰ καθαρᾶς σπειδήσεως ἀναπεμπομένη ἀνδύμησις. ἢ γὰρ κεκολλημένη ψυχῇ τῷ Θεῷ πρὸς αὐτὸν βοᾶ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τῶν γὰρ πνεύματοφόρων καὶ ἀγίων ἀνδρῶν, εἰ καὶ τὰ χεῖλη μέμυκε, καὶ ἢ γλώσσα πέπηγχε, ἢ διάνοια βοᾶ πρὸς Θεόν.

15. Καὶ σὺ ἔπαρον τὴν ῥάβδον σου, καὶ ἐκλινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θαλάσσαν, καὶ ῥῆξον αὐτήν· καὶ εἰσελεύτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρὸν.

Δ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ ἐκ ὡς ὁ θεασέσιος γράφα Παῦλος περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅτι πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆα ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ; χρῆ τοιγαρῆν τὰς ἀκολοθεῖν ἐθέλοντας τῷ Χριστῷ, καὶ πρὸς τὴν ἄνω πόλιν σπύδοντας, μὴ ἐνίσσησαι τῷ νόμῳ, μηδὲ ταῖς διὰ Μωσῆως ἐπιτολαῖς ἀμετασάτως ἐγκαταυλίζεσθαι, καὶ σκιαῖς καὶ τύποις ἐμφιλοχωρεῖν. ἀναζδύγνυμαι δὲ μαλλῶν, καὶ μεταχωρεῖν ἐτέρωδι, τρεῖσιν ἐπὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα. τῆτο γὰρ ἔδρων οἱ πάλαι κατὰ πρόσαξιν Θεῆ δια μέσον ἰόντες κυμάτων, καὶ ὡς ὁ Παῦλος φησιν, ἐν θαλάσῃ βαπτίζομενοι. τότε γὰρ δὴ τότε, καὶ αὐτὸν ἔξισιν ἀρωγὸν τὸν Θεόν τε καὶ ἀνδρώπων μεσίτῳ Χριστόν. Θεὸς γὰρ ὡν ὁ λόγος γέγονε σάρξ. καὶ κατ' ἕτερον δὲ τρόπον μεσίτῳ νοήσεις οἰκονομικῶς, ὡς διὰ μέσε χωρεῖν εἰσθότα τῶν τε σεβομένων αὐτὸν, καὶ τῶν διωκόντων αὐτὰς, καὶ συμμίσγειν ἐκ ἑῶντα, τὰς τε τῶν ἐναντίων ἐφόδους ἀποκωλύοντα.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τίς δὲ ἡ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀεργήσεως τὴν διαίρεσιν; Χριστὸς ὁ ὑπὸ τῆς ῥάβδου προτυπωθεῖς.

16. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ τῶν Αἰγυπτίων πάντων, καὶ εἰσελεύσονται ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξαθήσομαι ἐν Φαραῶ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γραιτῇ αὐτῶν, καὶ

(1) Τὴ Νύσσης.

(2) Τὰ ἰσόμια ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ. ἢ κῆται.

καὶ ἐν τοῖς ἄρμασι, καὶ ἐν τοῖς ἵπποις
 71. αὐτῆ. Καὶ γινώσκονται πάντες οἱ Αἰ-
 γύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ἐνδοξα-
 ζομένους ἐν Φαραῶ, καὶ ἐν τοῖς ἄρ-
 μασι, καὶ ἐν τοῖς ἵπποις αὐτῆ.

19. Ἐξῆρε δὲ ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ
 ὁ παρεμπορευόμενος τῆς παρεμβολῆς
 τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ἐκ
 τῶν ὀπίσθεν· ἐξῆρε δὲ [καὶ] ὁ σύλος
 τῆς νεφέλης ἀπὸ προσώπου αὐτῶν,
 καὶ ἔση ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡς αὖ Ἄγγελο δὲ πάλιν,
 καὶ ὡς αὖ σύλω νεφέλης ὁ Χριστὸς σημαίνε-
 6. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκὲν ἀδρανῆς εἰς
 μάχην, καὶ πρὸς δεξιάν ἐτοιμοτάτη, καὶ
 δεκαταπλοῦτος κομιδῇ πρὸ τῆ ἀγίας βα-
 πλισματος ἢ τῆ ἀνθρώπου ψυχῇ· ἢ δὲ δὴ
 τυχεῖσα τῆς χάριτος τῆ ἐξ ὑψους δυνάμει
 ἀμφιεσαμένη, ὑδατνεύματα μὲν ἀνταγω-
 νιῆται τοῖς διώκειν ἐδέξασιν, καὶ διαμα-
 χήται γενναίως. ῥάσα δ' ἀν διακρέσσεται
 τὰς τῶν πολεμίων ἐπαναστάσεις, στρατη-
 γῆνός τε καὶ ὑπερασίζοντος τῆ Χριστῆ.
 περιεσόμεθα δὲ ἔχ ἐτέρως, ἢ κατὰ τὸν
 αὐτὸν τρόπον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐτερος ἡ τις ὁ προπο-
 ρυόμενος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ Ἄγγελος, καὶ
 ἡ νεφέλη ἄλλη μὲν τις ἐτύγχανε περὶ τὸν
 Ἄγγελον· τῆ Κυρίε δὲ αὐτῆ σωματικὸν

A ὡπερ ὄργανον ἡ, δι' ἧ τῶ φύσιν ὡν αὐτὸς
 ἀσώματος, καὶ πάσης ἐπέκεινα αἰδητῆς
 καὶ ὑλικῆς ἐσίας, δι' αἰδητῆς Φωνῆς τῆς
 ἰδίας Φωνῆς ἠξίε τὸν θεράποντα. καὶ
 τῆς τοιαύτης γε οικονομίας αὐτὸς ὁ Κυ-
 ριος τὸν λόγον ἀποδίδῃ τῷ Μωσῆ, Φησὶν,
 19. 9. ἵνα ἀπέσῃ ὁ λαὸς λαλῆντός μου πρὸς σέ, Ἐξῆρε δὲ ὁ
 20. καὶ πισύσωσί μοι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὅταν φύγη
 τῆς τὸν Αἰγύπτιον, καὶ ἔξω τῶν ὄρων γε-
 νομένος πρὸς τὰς προσβολὰς τῶν πειρασ-
 μῶν δειλιάσῃ, ἀνωθεν τῶ ἐκ παραδόξου
 σωτηρίαν ὁ ὁδηγὸς ὑποδείκνυσιν, ὅταν πε-
 ρισοῖσι χιτάμενος ὁ ἐχθρὸς τῆ ἐαυτῆ δυνά-
 μει τὸν διωκόμενον, βατῶν ὑπ' ἀνάγκης
 κατασκυβάσῃ αὐτῷ τῶ θάλασσαν, εἰς ἡ
 καθηγείται ὁ ὁδηγὸς, ἡ νεφέλη. τῆτο
 γὰρ ὄνομα τῷ ὁδηγῶντι. [ὅπερ καλῶς
 τοῖς πρὸ ἡμῶν εἰς τῶ τῆ ἀγίας πνοῦματος
 μετελήφθη χάριν.]

Κ. Καὶ εἰσῆλθον ἀνα μέσον τῆς
 παρεμβολῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνα
 μέσον τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ. καὶ
 ἐγένετο γνόφος καὶ σκότος· καὶ διήλ-
 θεν ἡ νύξ· καὶ ἐσυνέμιξαν ἀλλήλοις
 ὅλην τὴν νύκτα.

Δ ΑΚΥΛΛΑ. Καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη, καὶ
 σκότος, καὶ ἐφώτισε τῶ νύκτα, καὶ ἐκ
 ἡλγισαν ἔτος πρὸς τῆτον.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Καὶ ἡ νεφέλη σκότος
 μὲν ἐκάθεν, φαίνεσα δὲ αἰτεῦθεν.

ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΚΟΝ. Καὶ ἡ νεφέλη ἡ νεφέλη
 καὶ τὸ σκότος, καὶ ἐφαίνε τῶ νύκτα. πα-
 ρήλθεν ἡ νύξ διὰ μέσων τῶν δύο στρατοπέ-
 δων σκοτίζεσα μόνους Αἰγυπτίους.

Ε. κα. Ἐξέτενε δὲ Μωσῆς τὴν χεῖρα
 ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐπῆγαγε
 Κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νότῳ
 βιαίῳ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἐποίησε
 τὴν θάλασσαν ξηρὰν· καὶ διεσχίσθη
 τὸ ὕδωρ.

Ζ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Καταδιώ-
 τος δ' ἡλίας, νότος ὑδὸς ἠρξάτο κατα-
 σκήπλιαν βιαίωτατος, ὑφ' ἧ τὸ πέλαγος
 ὑπανεχώρησεν· εἰσὸς μὲν ἀμπωτίζεν,
 τότε δὲ καὶ μᾶλλον ὠθέμενον τὸ πρὸς αἰ-
 γιαλοῖς ὑπεσύρη, καθάπερ εἰς χαράδραν,
 ἢ χάρυβδιν. ἀσήρητε πρὸφαίνετο ἑδῆς,
 ἀλλὰ πυκνὸν καὶ μέλαν νέφος ἅπαντα
 τὸν ἔρανὸν ἐπέειχε, γνοφώδες τῆς νυκτὸς
 ἐσῆς εἰς κατάπληξιν τῶν διωκόντων. προ-
 σαχθεῖς δὲ Μωσῆς, τῆ βακλῆρα παίει
 τῶ θάλασσαν· ἡ δὲ ραγεῖσα δίσταται,
 καὶ τῶν τμημάτων τὰ μὲν πρὸς τῶ ῥα-
 γήντι μέρει μετέωρα πρὸς ὑψος ἐξαιρε-
 8. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895

ἔφορον ἐπαγομένους. ἅπερ ὁρῶντες Αἰγυπτιοὶ, θορύβῃ καὶ ταραχῆς πάντ' ἐπλήρουν, τάς τε τάξεις ὑπὸ δέξιν σωέχου, ἐπερπίπτοντες ἀλλήλοις, καὶ ζητῶντες ἦδη φυγεῖν, ὅτ' ἔδει ὄφελος.

κς. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἔκλεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀποκαταστήτω τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπικαλυψάτω τὰς Αἰγυπτίους, ἐπί τε τὰ ἄρματα καὶ τὰς ἀναβάτας.

κζ. Ἐξέτεινε δὲ Μωϋσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπεκατέστη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ χώρας. οἱ δὲ Αἰγυπτιοὶ ἔφυγον ἐπὶ τὸ ὕδωρ· καὶ ἐξετίναξε Κύριος τὰς Αἰγυπτίους μέσον τῆς θαλάσσης.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Πάλιν ἡ ῥάβδος ἐπὶ τῷ θάλασσαν· ἢ ἐπισφινχθεῖσα παρὰ τῷ Φύσιν, κατεπήχθη εἰς Φύσιν, θυμῷ κατασρέφουσα καὶ ἄρματα καὶ ἐπιβάτων. σωέπεσον ἰπποὺς τῷ ἵππῳ· μετανοῶ Φαραῶ ἀκαίρως.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὕτω τὰ θαύματα ἐγένετο διὰ τῆς ῥάβδος. Αἰγυπτιοὶ ἐτύπλοντο, Ἰσραὴλ ἐξεβάλετο, Θεὸς ἐγινώσκето, θάλασσα ἐχρῖζето καὶ ἐρράπλετο· καὶ τοῖς μὲν ἰσθμῶς, τοῖς δὲ ὀλεθρῶς. καὶ τὸ πεπλωκὸς τῶν νηπίων ἔχει τῷ ἐκδίκησιν.

κη. Καὶ ἐπαναστραφέν τὸ ὕδωρ, ἐκάλυψε τὰ ἄρματα καὶ τὰς ἀναβάτας, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν Φαραῶ, τὰς εἰσπορευομένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν· ἔκατελείφθη ἔξ αὐτῶν ἕδὲ εἰς.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Περαιωθέντων δὲ τῶν διωκομένων, καὶ πάντων ἐπὶ τῆς ἀβρόχης γῆς, τὸ τεῖχος ὑπορρέυσαν καὶ χυθῆν, τοῖς ἐναπολαφθεῖσι τάφος ἐγένετο, καὶ παντρατιᾶ τὰς διώκοντας ἐπεκάλυψεν αὐτοῖς ἵπποις καὶ ἄρμασιν.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τῷ τῶν Ἑβραίων ἀρρένων μιαιφονίαν ὁμοίᾳ Θεὸς ἀντημέψατο ἐκδικήσαι, ἐν τῇ ἐρυθρᾷ πάντας ἀρρένας ἀποπνίξας, ἵνα καὶ τοῖς σώμασιν ἔχη ἡ δίκη τὸ ὅμοιον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Βλέπεται γὰρ πᾶν αἰγύπτιον πρόσωπον, τετῆσι πᾶν ἀμαρτίας εἶδος, ὡπερ τινὶ βυθῷ, τῷ σωτηρίῳ βαπτισματι καταπνίξαντας, μόνως ἀναδύει, μηδὲν κατὰ τὸν βίον ἐπισυρομένους ἀλλόφυλον. τῆτο γὰρ ἐστὶν ὁ διὰ τῆς σοφίας ἀκόμει, ἢ Φησιν, ἐν τῷ αὐτῷ ὕδατι ζωῆ καὶ θανάτῳ διακρίνεσθαι τὸ ἐχθρὸν καὶ τὸ φίλον· τὰ μὲν ἐχθρὰ φθαίρομενα, τὰ δὲ φίλα δὲ ζωογονεμένα. ὡς εἶγε πολλοὶ

τῶν τὸ βάπτισμα τὸ σωτήριον προσδεξαμένων ἀγνοία τῶν τὰ νόμῳ παραγγελμάτων τῷ παρελθόντι τῆς κακίας ζυμῷ τῇ ζωῇ τὰ μετὰ ταῦτα βίε καταμιγνύσασιν, καὶ τὸν στρατὸν τὸν αἰγύπτιον, καὶ μετὰ τὸ περάσαι τὸ ὕδωρ, ζῶντα μετ' αὐτῶν διὰ τῶν ἐπιτηδουμάτων ἐπάγονται. πάντα γὰρ ὅσα διὰ κακίαν εἰεργάται, τῶν τυράννων ἐστὶ καὶ δεσποτῶν ἀπαρίθμησις. οἷς ὁ δαλσῶν, καὶ διεξεληλυθὼς τύχη τὸ ὕδωρ, ἔπω κατὰ γε τὸν ἐμὸν λόγον τὰ μυσικὰ ὕδατος ἔστιν· ἔργον ἐστὶν ἢ τῶν πονηρῶν τυράννων ἀπώλεια.

κθ. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης· τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Προσφαλίζεται τῷ ἀληθῆσαν ὁ Θεὸς, εἰδὼς τῶν ἀπιστῶν τὰς κακονοίας. καὶ διὰ τῆτό Φησι, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τῆχος ἐξ εὐωνύμων. ὡπερ ἀσφαλίζεται καὶ περὶ τῆ Ἰορδάνου. καὶ εἰς αὐτὸν, ὅτε ξηρῶ ποδὶ διεβίβασεν αὐτὸς, ὅτι μακρὰν ἀπ' αὐτῶν σφόδρα μέχρι τῆ δε τῆ τόπῃ ἐξάδη τὸ καταφερόμενον ὕδωρ· ἵνα μή τις ἕτερόν τι διωθῆ κακῶς ἐννοήσῃ πρὸς ὀλεθρὸν τῆς ψυχῆς αὐτῆ. (1)

λ. Καὶ ἐρρύσατο Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων. καὶ εἶδεν Ἰσραὴλ τὰς Αἰγυπτίους τεθνηκότας παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.

λα. Εἶδε δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν μεγάλην, ἃ ἐποίησε Κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν Κύριον, καὶ ἐπίστευσαν τῷ Θεῷ, καὶ Μωϋσῆ τῷ θεράποντι αὐτῆ.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Διήγη ἡ διαφορὰ δεσπότη καὶ δαλ. ὡπερ καὶ δακνὺς ὁ γράφων, εἶρηκε· Μωσῆ τῷ θεράποντι αὐτῆ. Θεὸς μὲν γὰρ ὡς δεσπότης, καὶ ὡς ἀποδείλας Μωσῆα πισυόεται· Μωσῆς δὲ, ὡς θεράπων ἀποσαλείς.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὁ διελθὼν τὸ νοηθεῖν ἡμῖν πέλαγος, καὶ ἰδὼν ἐν αὐτῷ νεκρὸν τὸν θεωρηθέντα τῆτον Αἰγύπτιον, ἐκ ἔτι πρὸς Μωσῆα μόνον ὅρα τὸν τῆς ἀρετῆς ῥαβδόχον· ἀλλὰ πισυόει μὲν κατὰ τὸ προηγμένον τῷ Θεῷ, καθὰς ὁ τῆς ἰσορίας λόγος Φησι, πισυόεται δὲ τῷ θεράποντι αὐτῆ Μωσῆ· ὁ καὶ καὶ βλέπομεν παρὰ τῶν ἀληθῶς τὸ ὕδωρ περαιωμένων γνωόμενον. οἱ τῷ Θεῷ ἑαυτὰς ἀναθέντες, καὶ τοῖς θεράποισι διὰ τῆς ἱερωσιῆς τὸ θεῖον πέθοντα καὶ ὑπάκουσι, καθὰς Φησιν ὁ Ἀπόστολος.

Ἐβρ. 13. 17.

ΚΕΦ.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῶ. ἐκ εὐρηται.

Ααα

Κ Ε Φ. Ι Ε.

α. **Τ**ότε ἦσε Μωϋσῆς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν ὁδὸν ταύτην.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Δύω χοροὶς, τὸν μὲν ἀνδρῶν, τὸν δὲ γυναικῶν ἐπὶ τῆς ἡΐονος σῆσαντες, δὺ χαριστικὰς ὕμνας εἰς τὸν Θεὸν ἦδον, ἐξάρχοντος μὲν Μωϋσέως τοῖς ἀνδράσιν, ἀδελφῆς δὲ τέτραταῖς γυναιξίν. ἡγεμόνες γὰρ ἔσσι τῶν χορῶν ἐγεγνήλωτο.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. (1) Ὡδή ἐστὶν ἡ ἐν δόγμασιν ὀρθοῖς θεολογία, ἣ αὐτὴ κατ' ἐαυτῷ ἢ τῆ τελείᾳ ψυχῇ μεμελέτηται ἀναπέμπειν τῷ Θεῷ.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὡδή ἐστὶν ὅσα θεωρίας ἔχεται ψυχῆς, (2) καὶ θεολογίας. Ὡδή ἐστὶ φωνὴ ἔμμελος ἀποδομικὴ ἐναρμονίως, χωρὶς ἐνηχήσεως ὀργάνων. ταύτῃ τῷ πρώτῳ ἦσαν ὡδὶν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἀβρόχῳ ποδὶ τῷ ἐρυθρῶν διαπεράσαντες θάλασσαν, καὶ αὐτοῖς ἄρμασι καὶ ἵπποις τὰς διώκοντας Αἰγυπτίους καταποντιζομένους καὶ ὑποβρυχίως γενοῦντας θεασάμενοι. ἐκ ἀμπωτίν τινα καὶ παλιρροίαν περὶ τὸν τόπον γινομένην παρατηρησάμενοι ὡς φασὶν οἱ τοῖς εἰδώλοις προσετηκότες, καὶ τῇ διανοίᾳ ἐμματαίζοντες. ταύτῃ δὲ μάλισα ἦδσαν, εἰ μὴ ἀληθῶς, πρό γε τέτρων Αἰγύπτιοι, ὡς μᾶλλον προσοικῶντες τοῖς τόποις· (3) [ἀλλὰ τῷ ἀμαχῶν τῆ Θεῆ δυνάμει ἀγωνιζομένῳ καὶ ὑπεραπίζεσαν αὐτῶν θεασάμενοι.]

Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασαι· ἵππον καὶ ἀναβατήν ἐρρίψεν εἰς θάλασσαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπολυσάμενος μόλις ὁ Ἰσραὴλ τὸν δυσαχθῆ τῆς θαλείας ζυγόν, χαρισηρίοις ὕμνοις καταγεραΐροντες ἔφασκον, ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τεθαυματέρηκε γὰρ χρησίμως ὁ τῶν ὄλων Θεός. καίτοι γὰρ πλείστα ὅσα καὶ λίαν αξιοθαύμαστα παραδείξας αὐτοῖς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ σημεῖα, προσέτι φιλοτίμως τὸ καὶ δι' αὐτῆς διατίειν θαλάσσης διώσθαι τὰς ὑπ' αὐτῷ γενοῦντας, ἵνα εὖ βεβηκότα λοιπὸν καὶ ἐρηρυσμένον ἐν αὐτοῖς ἔχοισιν ἔσθαι, καὶ δὴ καὶ πισύοισιν, ὡς ἔ κατ' ἓνα τῶν ψυδωνυμῶν ἐστὶ Θεῶν, ἦγεν ἀνθρωπίνης δόξαστα τέχνης, καὶ τὸ βρέτας ἀπλῶς ἐκ ξύλου καὶ λίθου πεποιημένον· ἀλλ' ὅτι τῶν ὄλων ὑπάρχων Κύριος, ὡς ὑπὸ πόδας κειμένη κελύβει τῇ κλίσσει, καὶ ὅπερ ἂν ἔλοιτο κατορθῆναι, δὺκόλως διαπεραίνεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἴνα δὲ καὶ ἔτι μειζόνως θαυμάζοντες ὠφελοῖντο πλεσιώτερον,

ἀπαίρειν ἐκέλευσε, καὶ εἰς τῷ τοῖς πατράσιν ἐπηγγελμένῳ ἐπαίγεσθαι γῶν, στρατηγῶντος τῆ πανσόφου Μωϋσέως.

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ ἔπασαν αἰδητῶ καὶ μικροπρεπῆ ὑπεραίρει δόξαν ὁ τῷ κλίσσει ἅπασαν σωδρομον ἔχων, καὶ τοῖς αὐτῆ νόμασιν εἰκασαν, καὶ τροπικῶν τὰς ἀνθεσηκότας καὶ λυπεῖν ἐπειγομένης τὸν ἐαυτῆς ποιητῆς· ἔφυσικῇ τινὶ πάντως ὀρμῇ, ἀλλὰ καὶ παρὰ φύσιν βιαζομένη τῆ δημιουργῆ ἐκπληρῆν τῷ βελῶν. ἔ κρείττων πάσης ἀνθρωπίνης δοξολογίας ὁ τὸν ἐαυτῆ λαὸν διὰ μέσης ἵναμ παρασκυβάσας θαλάσσης, καὶ δι' ἡπείρου διαπεράσας τὸ πέλαγος, τὸν δὲ ἀδικῶν καὶ ἀσεβῶν τῶν Αἰγυπτίων λαὸν, τῷ αὐτῷ ἐκείνοις βαδίζειν κατόπιν ὁδὸν ἐπειγομένον, καὶ φωνῶντα κατὰ τῶν ἀνατιῶν καὶ ξένων, ἀμογητὶ τροπασάμενος, καὶ ἀθρόως ἅπαντας ἀνελών;

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τότε μὲν τὸν Φαραῶν καὶ ἅπαν αὐτῆ τὸ στρατόπεδον καταποντίσας, νυκτὶ δὲ διὰ τῆς ἐπιφανείας τῆ μεγάλης Θεῆ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸν νοητὸν Φαραῶν, καὶ τῷ πονηρῶν αὐτῆ δυνάμει τοῖς τῆς ἀτιμίας ἐπιβαίνουσιν πᾶσιν ἐν τοῖς τῆ Ἰορδάνου ρείθροις καταβαπίσας, καὶ τὸν ἀληθινὸν Ἰσραὴλ ἐλευθέρων τῆς αὐτῆ θαλείας ἐκδιώσας παρασκυβάσας, ὡς μηκέτι ἡμᾶς αὐτὸν φοβῆσθαι, παιδομένους τῷ λέγοντι, ἐάν Δότ. 20. 1.
 ἔξέλθῃς εἰς πόλεμον πρὸς τὰς ἐχθράς σου, καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβατήν καὶ λαὸν πλείονα, ἔ φοβηθήσῃ, ὅτι Κύριος μετὰ σέ.

**** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** Ὁ Μωϋσῆς εἰδὼς, ὅτι πάντων τῶν βυθιθόντων μία ἐστὶν ἡ φύσις, καὶ περὶ τῶν ἵππων καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν λέγει, ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασαι· ἵππον καὶ ἀναβατήν ἐρρίψεν εἰς θάλασσαν. τὰ πλήρη τῶν ἀνδρῶν ἐκάλεσεν ἓνα ἀνθρώπων, καὶ τὰ πλήρη τῶν ἵππων ἐκάλεσεν ἵππον ἓνα, διὰ τῷ κοινωνίαν τῆς φύσεως.

Β. Βοηθὸς καὶ σκεπαστῆς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. ἔτός με Θεός, καὶ δοξάσω αὐτόν. Θεός τῆ πατρός με, καὶ ὑψώσω αὐτόν.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἡμῶντο γὰρ τοῖς ἀδικημένοις, καὶ δίκῃ ἀετῆ ταῖς πτέρυξιν [ὡς νεοσσῆς] ἐσκέπασε, καὶ σωτήρα γενεῖ εἰς ἀπώλειαν, ὡς Αἰγυπτίους σωταράξας, καὶ ἀγαγὼν αὐτὰς μετὰ βίας, καὶ ἐπικαλύψας τῷ ὕδατι, ἀλλ' ἐν σὺλῳ πυρός καὶ νεφέλης εἰς σωτηρίαν. τῆχος γὰρ

(1) Καυσαρείας πρόσκειται ἐν τῷ 3. Τόμ. τῆς εἰς τὰς Ψαλ. σειρ. ἐν ἡ καὶ ἡ ὡδή αὐτῆ.

(2) Ὑψηλῆς. εἰς τὸν 29. Ψαλ. ψαλῆς δὲ ἐν τῷ εἰρημ. Τόμ.

(3) Τὰ ἐπόμ. ἐκ τῆ προδιαληφθεί. Τόμ. ἐλήφθη.

γὰρ ἡ αὐτοῖς τὸ ὕδωρ ἐκ δεξιῶν, καὶ τῆ- A
χος ἐξ ὀβανύμων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῇ δεικτικῇ ἀντωνυ-
μῖα τὸ ἀκοινώνητον αὐτῆ πρὸς τὰς μὴ ὄν-
τας εἰδειξάμενος. ἔτος μὲ Θεός, ἔχ οἱ
ψυδδώνυμοι, ἔχ οἱ πάλαι ὑφ' ἡμῶν λα-
τρύομενοι ἐν Αἰγύπτῳ, τῆτον καὶ δοξάζω.
Κύριον γὰρ τὸν Θεὸν μὲ προσκωήσω, καὶ
αὐτῷ μόνῳ λατρεύσω. εἰ γὰρ καὶ ἡμεῖς
ἐν Αἰγύπτῳ πλανηθεῖτες ἐθύομεν δαιμο-
νίοις, καὶ ἔ Θεῷ· ἀλλὰ νῦν Φαμεν, ὡς τὸν
Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, Ἀβραὰμ καὶ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, σεβαδησόμεθα καὶ ὑψω-
σομεν, μηδὲν χαμαΐζηλον ἢ ταπεινὸν περὶ
αὐτῆ Φανταζόμενοι, ἀλλὰ γινώσκοντες αὐ-
τὸν Θεὸν ἀληθινόν, (1) [ἔ κλίσμα ἢ ποιή-
μα, ἀλλὰ πάσης κλίσεως ποιητῶν, καὶ
ὑπεράνω πάσης τῆς ὀρωμένης καὶ ἔχ ὀρω-
μένης κλίσεως, ἔ προσφατον ἀλλ' αἰδίου.
τῆτον γὰρ αὐτὸν ὄντα ἠπίσατο καὶ Ἰακώβ
ὁ ἡμέτερος πατριάρχης ἀμεταδέτως, μη-
δέποτε ἄλλοτε ἄλλας ἐχηκῶς περὶ αὐτῆ
δόξας. διὸ καὶ αὐτὸν, Φαμεν, ὡς αὐτὸν
τῆτον τὸν ἑυσάμενον ἡμᾶς, καὶ τῆ πατρὸς
ἡμῶν γεγονότα Θεὸν δοξάζομεν, τὰς δὲερ-
γείας αὐτῆ διηγόμενοι, καὶ ἀναγγέλλον-
τες τὰ ἔργα αὐτῆ, καὶ ὑπὸ περιχαρείας
διαφύρας ταυλολογῶντες· ποτὲ μὲν, ἵππον
καὶ ἀναβάτῳ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν λέ-
γοντες· ποτὲ δὲ, ἄρματα Φαραῶ καὶ τῶ
δυνάμει αὐτῆ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν.]

τριμερῆ τῆς ψυχῆς διαίρεσιν, εἰς τὸ λο-
γικόν τε καὶ ἐπιθυμητικὸν καὶ θυμοειδὲς
ἀναπέμπων τὸ νόημα. ταῦτα ἔν πάντα,
καὶ ὅσα τῆτοις ὁμόφυλα τῷ καθηγεμνῶ
τῆς πονηρᾶς ἐφόδα σωσιαπίλει τῷ Ἰσ-
ραηλίτῃ ἐπὶ τὸ ὕδωρ. ἐφ' ὧν ἢ τῆ ὕδατος
φύσις, ἠγεμνῆς τῆς κατὰ τῶ βακτη-
ρίαν πίσεως, καὶ τῆς φωτιζέσης νεφέλης,
ζωοποιὸς μὲ γίνεται τῶν εἰς αὐτῶ κατα-
φύγοντων, ἀνααιρετικῆ δὲ τῶν διωκόντων.

Β * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰς τὰς τῶν πολέ-
μων χρείας ἄρματα ἐποίεν μεγάλα, ὡς
καὶ τρεῖς χωρεῖν· ἢ ὁ μὲν εἰς ἠνιοχῆ, οἱ
δὲ δύο πολεμῶσιν. ἢ [τριτάτας λέγει,]
τὰς ἐπὶ τριῶν ἵππων ἐπιβεβηκότας. οἱ
γὰρ παλαιοὶ ἐν πολέμῳ ἐξιόντες ἄρματη-
λάται, ἐπὶ τριῶν ἵππων ἐπωχῶντο. Φησὶ
γὰρ καὶ πᾶσαν τῶ ἵππον, καὶ τριτάτας
ἐπ' αὐτῶν. ἢ τὰς ἰχυρᾶς καὶ πρὸς τρεῖς
διωαμνῆς ἀντισιῶαι. ἢ τριτάτας τὰς ἐν
Γ παρατάξει τρίτας ἰσαμνῆς ἐν Φάλαγγι,
τῆτω τῷ τρόπῳ τῆς παρεμβολῆς ἰσαμέ-
νης Φαλαγγοειδῶς. τῆ γὰρ πρῶτα πίπλον-
τος ἢ ἀποκάμνοντος, ὁ τριτάτης ὑπει-
σῆρχετο τὸν ἐκείνη τόπον. ἢ τριτάτῳ
λέγει τὸν τρισὸν, τῆτεσι τὸν ἐν τῷ κα-
τέξοδα τὸν βασιλέα τρίτον ἰσάμενον,
ἢτοι τῶ τρίτῳ ἔχοντα καθέδραν. οἷος
ἡ ὁ Δαβὶδ παρὰ τῷ Σαύλ. τῆτο δὲ ὄβρη-
σεις ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν. (3)

Δ ε. Πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτῆς· κα-
τέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Λίθων γὰρ ἦσαν ἀναι-
δητότεροι καὶ βαρύτεροι, μηδὲν κῆΦον ἢ
μετάρσιον ἔχοντες, [ἢ ἀεροπορεῖν δυνά-
μενον· ὡσεὶ φορτίον γὰρ βαρὺ ἐβαρυν-
θησαν· καὶ ἔκ ἐν τοῖς ἐπιπολαιοτέροις τῆς
θάλασσης, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ βάθει τῆ ὕδα-
τος αὐτῆς.] ἐπεὶ [οἱ τοῖστοι] καὶ εἰς βυ-
Ε θὸν κακῶν ἐληλυθότες, κατεφρόνησαν.
διὸ καὶ εἰς βάθος ἔδυσαν.

ς. Ἡ δεξιά σου Κύριε δεδόξασαι ἐν
ἰαχί· ἢ δεξιά σου Κύριε χεῖρ ἔθραυ-
σεν ἐχθρῆς.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δεξιᾶν, καὶ βραχί-
να, καὶ χεῖρα καλεῖν οἷδε πολλάκις τὸν
ἰὸν ἢ θεῖα Γραφή, ἀλλὰ καὶ δυνάμιν. Χρι- 1. Κορ. 1. 24.

» σὸς γὰρ [Θεῷ] δυνάμεις, καὶ Θεῷ σοφία.
αὐτῆ γέν καὶ δεδόξασαι, ἀήτητος ἔσα δύ-
ναμις τῆ πατρὸς· σωτηρίψασα τότε μὲν
τὸν Φαραῶ, νῦν δὲ καὶ τὸν Σατανᾶν, καὶ
πᾶσαν τῶ δυνάμιν αὐτῆ.

** ΣΕΥΗΡΟΥ. Χριστὸς δὲ ἐστὶν ἢ τῆ
ὑψίσε πάντα ἰαχίσα δεξιά, ἢ τῶν ἐξου-
σίων θαυμάτων ἐργάτις.

Ααα 2 **ζ.** Καὶ
(2) Νομιζομένης τοῖστες. αὐτ.

(3) Τῆτο ἔλαττερον κεῖται ἐν τῷ 7. ἐδ. τῆ 14 κεφ. καὶ ἐν μὲν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν τῷ Φρανεκ.
ἐκδόσ. τῆς Γραφ. τῶ τε Ὁργῶν καὶ τῷ Νύσ. Γρηγορ. ἐπιγέγραπται· ἐν δὲ τῷ εἰρημ. 3. Τόμ. τῆς τῶν
ψαλ. σερ. Ἰωάννη.

γ. Κύριος συντρίβων πολέμας,
Κύριος ὄνομα αὐτῶ.

δ. Ἄρματα Φαραῶ, καὶ τὴν δύ-
ναμιν αὐτῆ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δυνάμεις δὲ τῆ νοητῆ
Φαραῶ, τῶν ἀτόπων ἐπιτηδωμάτων καὶ
ἀτιμίας παθῶν ὁ σύλλογος, ἄπερ ζούγνυς
διεγείρει πολέμας τοῖς φοβημένοις τὸν
Θεόν· ἀλλὰ καὶ τὰς τοῖστες πολέμας σω-
τρίβει ὁ Κύριος, ποιῶν ἡμᾶς ἐπιβαίνειν
ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκαν, καὶ ἐπὶ πᾶσαν
τῶ δυνάμιν τῆ ἐχθρῆ.

Ἐπιλέκεις ἀναβάτας τριτάτας
κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ.

* **ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ἐπιλέκεις Φησὶν,
ὡς ταῖς ἄλλοις εἶναι τοῖστες δοκῶντας,
καὶ τῇ προσκαίρῳ ἠδονῇ τὰς ἀνοήτους ἀν-
τέχεδα αὐτῶν δελεάζοντας· καὶ αὐτῶ
δὲ τῷ Σατανᾶ νομιζομένῳ τοῖστῳ· (2)
ἐπεὶ καὶ τὰ βρώματα αὐτῆ ἐκλεκτὰ ἐτέ-
ρωθι Φησὶν ἢ θεῖα Γραφή.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τριτάτας ὀνομάζει ἢ
ἰσορία. νοήσεις δὲ τὰς τρεῖς τῆτες πάν-
τως τὰς φερομένης ὑπὸ τῆ ἄρματος, τῶ

(1) Τὰ ἐξῆς ἐλήφθη ἐκ τῆ ἀρτι εἰρημ. Τόμ.
(3) Τῆτο ἔλαττερον κεῖται ἐν τῷ 7. ἐδ. τῆ 14 κεφ. καὶ ἐν μὲν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν τῷ Φρανεκ.
ἐκδόσ. τῆς Γραφ. τῶ τε Ὁργῶν καὶ τῷ Νύσ. Γρηγορ. ἐπιγέγραπται· ἐν δὲ τῷ εἰρημ. 3. Τόμ. τῆς τῶν
ψαλ. σερ. Ἰωάννη.

ζ. Καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τὰς ὑπεναντίας. ἀπέσειλας τὴν ὀργήν σου· κατέφαγεν αὐτὰς ὡσεὶ καλάμη.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅτι ἀπαθὴς ὁ Θεός, ἔρηται πολλάκις. ὀργῶν δὲ καλεῖ Θεὸς ἡ θεία Γραφή τὴν κατὰ τῶν ἀμαρτανόντων καὶ τὴν κολάζουσαν αἰώνων τιμωρητικῶν κίνησιν, ἢ καὶ τὰς ταύτη ἐξυπηρετούσας Ἀγγέλους. ἀπέσειλε γὰρ εἰς αὐτὰς ὀργῶν καὶ θυμὸν, ἀποσολῶν δι' Ἀγγέλων πονηρῶν. ὀργὴ δὲ καὶ θυμὸς πῶς ἂν ἀποσαλεύη; εἶγε ἀληθῶς τὴν ὀργῶν θήσομεν, ἢ τὸν θυμὸν, ζέσιν ὄντα τὴν περικαρδίαν αἵματος. ἀλλ' ἐδὲ σῶμα τὸ θεῖον, ἔτε ἐμπαθές. ὀργῶν δὲ ἀποσελλομένῳ ὑποληπτόν τὴν τοῖς ἀμαρτωλοῖς ἐπαγομένῳ τιμωρίαν. ἢ τις καὶ κατέφαγεν αὐτὰς, τρεῖς ἀνήλωσεν, ὡς καλάμῳ ὑπὸ πυρός.

η. Καὶ διὰ πνεύματος τῆς θυμῶν σου ἔση τὸ ὕδωρ· ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα· ἐπάγη καὶ τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Πνεῦμα δὲ θυμῶν τὸν Ἀγγελον, τὸν ἐξυπηρετῆμον τῆς τοιαύτης τιμωρίας, φησὶν· ἢ καὶ τὸν νότον, ὃς καὶ ἐσώρδυσεν τὸ ὕδωρ, ἤγειν διέσπασεν, καὶ πῆξας τὴν ῥοδῶν φύσιν, ὡς τεῖχος ἐποίησεν.

θ. Εἶπεν ὁ ἐχθρὸς, διώξας καταλήψομαι, μεριῶν σκύλα. ἐμπλήσω ψυχὴν μου, ἀνελῶ τῆ μαχαίρα μου, κυριεύσει ἡ χεὶρ μου.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἀλλὰ θεασάμενος ὁ Αἰγύπιος, ἐνόμισεν καὶ αὐτῷ τρίβον παρασκευάσει, καὶ ἐπιδιώκειν διώξασαί τὴν ἕξ Ἰσραὴλ. κενώσω φησὶ τὰς φόδοντας, καὶ λείαν ἐκ ὀλίγῳ ποιήσω, τὰς μὲν ἀνελῶν, τὰς δὲ καὶ ζωγρῶν, καὶ ὑποχειρὶς ἐργαζόμενος.

ι. Ἀπέσειλας τὸ πνεῦμά σου· ἐκάλυψεν αὐτὰς θάλασσα· ἔδυσαν ὡσεὶ μόλιβδος ἐν ὕδατι σφοδρῶν.

Εξέδ. 14. 21. * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπήγαγε γὰρ φησὶ Κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νοτῶ βιβαίῳ. πνεῦμα δὲ Θεὸς νοήσομεν τὸν νότον, ὡς ποίημα ποιητῆ, καὶ κλίσμα δημικροῦ.

ια. Τίς ὁμοίός σοι ἐν Θεοῖς Κύριε; τίς ὁμοίός σοι; δεδοξασμένος ἐν ἀγίοις, θαυμασὸς ἐν δόξαις, ποιῶν τέρατα.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὸ τίς αὐταῦθα, ἀντὶ τῆς ἐδείξ. ἔτε γὰρ ἐν διωκείαις, ὡς ὁ Σύμμαχος ἐξέδωκεν, ἔτε ἐν ἀγιασμῶ ἐξισωθῶναι [τις διωθήσεται, ἢ καλὰ τι γέν ὁμοιοθῶναι.] ἐδὲ γὰρ συγκρίνεται τὰ ἀσύγκριτα, ἐδὲ τῷ ποιητῇ τὰ ποιήματα, ἐδὲ

τῷ ὄντι τὰ μὴ ὄντα, καὶ εἰς γένεσιν παραχθέντα. πάντων γὰρ καὶ ἐν πᾶσιν ὑπερανέστηκεν ἀσυγκρίτοις ὑπεροχαῖς.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὶ λέγεις, ὡς Μωϋσῆ, ὅπως γὰρ ἐστὶ σύγκρισις; Οὐ καλὰ σύγκρισιν τῶν ποιῶν ἔπον, φησὶν· ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς Ἰσραὴλ διαλέγομαι, τὰς μεγάλλω περὶ τῶν δαιμόνων ἔχοντας δόξαν, τῆ ἀδυναμίας αὐτῶν συγκαταβαίνων, τῶν τῆς διδασκαλίας εἰσήγαγον τὸν τρόπον.

ιβ. Ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου, καὶ κατέπειν αὐτὰς ἡ γῆ.

ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἡ γὰρ πάλας συελλομένη διὰ τὴν ἀνοχίῳ καὶ χρηστότητα καὶ μακροθυμίαν, ἐξετάθη κατὰ τῶν Αἰγυπτίων. ταύτης γὰρ καταφρονήσαντες, καὶ βελτιωθῶναι μὴ βεληθόντες, ἐθυσάρισαν ἑαυτοῖς ὀργῶν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς. καταπεπωκείαι δὲ αὐτὰς τὴν γῆν φησὶ, χάσματος γεγενημένος μετὰ τὸ ἐκβραδίῳ αὐτὰς ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ σκυλευθῶναι ὑπὸ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ· πρότερον, τὴν Θεὸς βεληθόντος πέσαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, ὡς ἄρδῳ ἀπώλοντο, ὑπ' ὄψιν ἀγαγόντος τὰ σώματα, καὶ ὡς ἐ φαντασία τινὶ τὰ γινόμενα, σκυλευσά παρασκευάσαντος, καὶ ἀφανῆ ἐν ταῖς ἐκείνων ὄψει γενέσθαι καταποθέντα ὑπὸ τὴν γῆν.

ιγ. Ὡδήγησας τῆ δικαιοσύνη σου τὸν λαόν σου τῶν, ὃν ἐλυτρώσω· παρεκάλεσας τῆ ἰσχύϊ σου εἰς κατάλυμα ἁγίον σου.

* ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Δικαιοσύνη γὰρ ἀληθῶς τὸ διασῶσαι ἕξ ἑπιβελδομένους, ἐλυτρώσας καταδεδωμένους, ἐπιστρέψαι πεπλανημένους, εὐσεβεῖς ἐκ πείρασμῶν ῥύσασθαι.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παρεκάλεσας, τρεῖς διεβάσασας· ἔτω γὰρ ὁ Σύμμαχος διερμύδῃ· προετρέψω, φερῶν αὐτὰς ἐν ἀπάσῃ, καὶ τὰς ἐχθρὸς ἀμωόμενος, καὶ ἀφθονον αὐτοῖς τὴν τῶν ἀγαθῶν περιεσίαν δωρέμενος, ἕως ἂν εἰς αὐτῶν, ὡς ἐπηγήγῃ, κατέσθης γῆν. κατάλυμα δὲ ἁγίον, καὶ ὁ εὐσεβῆς λογισμὸς, καὶ ἡ τῶν ἀγαθῶν πράξεων ἐργασία· εἰς ἣν αὐτὰς παρεκάλεσε, συμπαθῶν αὐτῶν τῆ νηπιότητι, καὶ τροποφορῶν αὐτὰς ὡς πατήρ καὶ διδάσκαλος.

ιδ. Ἦνεσαν ἔθνη, καὶ ὠργίσθησαν· ὠδῖνες ἔλαβον κατοικεῖντας Φιλιππίου.

* ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ὡργίσθησαν, ἤγειν ἐκλονήθησαν, ἐταράχθησαν. ἀδελφὰ γὰρ ἠλπίζον πείσεσθαι τοῖς Αἰγυπτίοις οἱ ἀλλοφυλοῖ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τῶν Ραὰβ ἡ πόρνη μαρτυρεῖ, τὸν κλόνον αὐτῶν τοῖς κατασκοποῖς δηλώσασα· καὶ ἀλλοφυλοῖ τὴν

τὴν κιβωτὸν θεασάμενοι, καὶ τὸ, εἰς Ἀ
 ἡμῖν, ἐπιφωσάντες, ὡς ἐν ταῖς βασιλείαις
 γέγραπται.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅπως ἐὰν βέλ-
 ληται ἡ Γραφὴ ἀφόρητόν τινα ἡμῖν ὀδύνην
 εἰδείξασθαι, τῷ ὀνόματι τῆς ὀδίνος αὐτῷ
 ὑπογράψει. διόφησιν ὀδίνες ἔλαβον κα-
 τοικῶντας Φυλισιέμ, τριτέσι φόβος, τρέ-
 μος, πόνος, ὀδύνη.

ιε. Τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Ἐ- Β
 δὼμ, καὶ ἄρχοντες Μωαβιτῶν· ἔλα-
 βεν αὐτὰς τρέμος· ἐτάκησαν πάν-
 τες οἱ κατοικῶντες Χαναάν.

*** ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ἐδὼμ καὶ
 Σιῶν ὁ Ἡσαῦ ὀνομαζέτω, [ὁ τῷ Ἰακώβ ὁμο-
 γάμος ἀδελφός, ἐξ ἧ καὶ Ἰδαμάτι κα-
 τάγονται.] Μωαβίται δὲ οἱ ἀπὸ τῷ Μωάβ,
 οἱ υἱοὶ Λωτ. ἔτοι τὴν ὑπερασιζῶσαν τῷ
 Ἰσραὴλ μαδόντες χεῖρα, τρέμω σινε-
 χέθησαν. τὸ δὲ, ἔσπευσαν, ἐθορυβή-
 θησαν, ἐκδεδώκασι ἄλλοι. περὶ δὲ τῆς
 χρόνης ἀδιαφορέτα ἡ θεία Γραφὴ, πῆ
 μὲν ἀπαγγέλλει, ὡς ἡδὴ γεγεννημένα τὰ
 πράγματα, τῇ προρρήσει τῶν μελλόντων
 διαρρήσσει· πῆ δὲ, ὡς μήπω γεγεννημένα,
 ἐσομένα δὲ διηγέται.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ταῦτα δὲ φάμεν
 διαρρῶντες ἐξ ἧν ἡδὴ εἰς ἡμᾶς ἐπεδείξω,
 τῆς μὲν ἐχθρῆς τροπώσαμενος καὶ ἐπι- Δ
 κλύσας αὐτοῖς ἅπαν τὸ πέλαγος, τὸν δὲ
 Ἰσραὴλ διαγαγὼν, ὡς ἐν ἡπίρω σχεδιαδί-
 σῃ τῷ σὺν προσάγματι, διὰ μέσσω τῷ ὕδα-
 τος. τῆτοις ἡ καὶ νοητῶς ἐπιβαλεῖς [κατὰ]
 τὸν πνευματικὸν νόμον, τῷ πνευματικῷ
 ῥητῷ γινόμενος ὑψηλότερος. ἄρχοντας
 γὰρ καὶ ἡγεμόνας Ἐδὼμ, καὶ τῶν λοιπῶν
 ἀσεβῶν ἀλλοφύλων ἔθνῶν, τὸν Σατανᾶν
 νοήσεις, καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν πονηρὰς δυνά-
 μεις. οἵτινες καὶ ἐκλονήθησαν, τὴν ἁμα- Ε
 χον τῷ Θεῷ χεῖρα διανασᾶσαν κατ' αὐτῶν
 ὡς ἀσεβῶν θεασάμενοι, καὶ βοῶντες, εἰ
 τί ὑμῖν καὶ σοὶ. ἡε τῷ Θεῷ; ἡλθες πρὸ
 καιρῶ, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τῷ Φθόνῳ δὲ
 συχεδαίτες ἐτάκησαν ὀρῶντες ὀδίνεσαν
 τὴν Σιών, καὶ τίκησαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἔθ-
 νος τοσῶτον, καὶ λαὸν κλιζόμενον, καὶ
 αἰνῶντα τὸν Κύριον.

ις. Ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτὰς φόβος καὶ Ζ
 τρέμος· μεγέθει βραχιόνός σου ἀπο-
 λιθώθητῶσαν· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ
 λαός σου Κύριε· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ
 λαός σου ἔτος, ὃν ἐκλήσω.

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ὅπως ἐστὶ, τῇ ὑπερ-
 βολῇ τῆς σῆς δυνάμεως ἀκίνητοι διαμεινά-
 τωσαν, ὑπὸ τῷ δέξῃ ἐκνύβριαιότες. ταῦ-
 τα δὲ αὐτοῖς συμβιῶσαι παρακαλέμεν, ἡ
 μισάδελφοι ὄντες, ἀλλ' ἵνα μήτι κακὸν
 διαπερῶντες προσλάβωμεν οἱ παραδόξως
 σωθέντες ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ
 λαός σου χρηματίσαντες, καὶ γινόμενοι
 κῆμα τῷ διασώσαντος.

ιζ. Εἰσαγαγὼν καταφύτευσον
 αὐτὰς εἰς ὄρος κληρονομίας σου, εἰς
 ἔτοιμον κατοικητήριόν σου, ὃ κατη-
 γάσω Κύριε, ἀγίασμα Κύριε, ὃ
 ιη. ἠτοίμασαν αἱ χεῖρές σου. Κύριος βα-
 σιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ ἐπ' αἰῶνα,
 καὶ ἔτι.

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Δεόμεθα, ὅπως
 καὶ εἰσαγάγῃς ἡμᾶς, καὶ καταπαύσῃς εἰς
 τὴν γῆν, ἢ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐπηγ-
 γείλω, καὶ εἰς τὸ κατεργασθῆναι, ἡτοι οὐ-
 τρεπισθῆναι, τῇ σῇ προγνώσει κατοικητή-
 ριον καὶ ἀγίασμα. ὁ οἶκον προσδύχῃς ὤρι-
 σας ἔσεσθαι, καὶ ἠτοίμασας τῇ σῇ με-
 ρίδι, καὶ τῷ χοινίσματι τῆς κληρονο-
 μίας σου. αὐτὸς γὰρ εἰ ὁ βασιλεύων εἰς
 τὸν αἰῶνα τῷ αἰῶνος, καὶ ἐπέκεινα.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τίνες δὲ αἱ χεῖρες;
 Ὁ Κύριος βασιλεύων εἰς τὸν αἰῶνα. δι' ἧ
 καὶ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, καὶ κατέ-
 λυσε τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, καὶ
 σινέτριψε τὰς τῶν δρακόντων κεφαλὰς
 ἐπὶ τῷ ὕδατος, καὶ ἠλδοθέρωσε τὸν ἴδιον
 λαὸν ἀπὸ τῆς καταδωσείας αὐτῶν.

**** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Οἶδα μὲν τι κατὰ τὴν
 Γραφῶν ὑπεραιώνιον· ὅπερ ὅτι μὲν ἐστίν,
 ἐσήμανε· τί δὲ τῷτό ἐστίν, ἡκ ὀνόμασε,
 „κατὰ τὸ, Κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ
 „ἐπ' αἰῶνα, καὶ ἔτι. ἡκῆν ἐστὶ τὸ πρᾶγμα
 ὑπὲρ αἰῶνας, ἡ ἀκραφυνῆς τῷ Θεῷ βασι-
 λεία. ἡ γὰρ δὴ θέμις εἰπῆν ἡρχθῆσαι, ἡ
 φθάνεσθαι ὑπὸ αἰῶνων ἡ χρόνων τὴν τῷ
 Θεῷ βασιλείαν. ταύτῃ δὲ πισυόμεν εἶναι
 τῶν σωζομένων κληρονομίαν, καὶ μονίαν,
 καὶ τόπον, καθὼς ὁ ἀληθῆς παραδίδωσι
 λόγος· ὡς τέλος τῶν δι' ἐφέσεως πρὸς τὸ
 ἔχατον ὀρεκτὸν κινήσεων. ἐν ᾧ γινόμε-
 νοι, πάσης τῆς ὀποιασθῆν δέχονται παῦ- Ε
 λαν κινήσεως· ὡς μηκέτι χρόνος τινὸς ὄν-
 τος αὐτῶν, ἡ αἰῶνος τῷ διαβηθῆσθαι ὀφέ-
 λοντος, οἷα δὴ μετὰ πάντα καταντήσα-
 σιν εἰς τὸν Θεόν, τὸν πρὸ πάντων ὄντα
 τῶν αἰῶνων, καὶ ὃν φθάνειν αἰῶνων φύ-
 σις ἡ πέφυκεν.

ιθ. Ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος Φαραῶ
 σὺν ἄρμασι, καὶ ἀναβάταις εἰς θά-
 λαοσαν, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτὰς Κύ-
 ριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης· οἱ δὲ
 υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς
 ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

κ. Ἐλαβε δὲ Μαρίας ἡ προφη-
 τισ ἡ ἀδελφὴ Ἀαρῶν τὸ τύμπανον
 ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθον πα-
 σαι αἱ γυναῖκες ὀπίσω αὐτῆς μετὰ
 κα. τυμπάνων καὶ χορῶν. Ἐξῆρχε δὲ
 αὐταῖς Μαρίας, λέγουσα, ἄσωμεν
 τῷ Κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασαι·
 ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θά-
 λαοσαν.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Κέχρηται δὲ ὁ μὲν τῶν ἀνδρῶν χορὸς ἡγεμόνι τῷ Μωϋσῇ, ὁ δὲ τῶν γυναικῶν τῇ τέτῃ ἀδελφῇ Μαριάμ, ἀνακρομένη τὸ τύμπανον, ὅπερ ἐστὶ νεκρωσάση τὰ μέλη τὰ ἑαυτῆς δι' ἐγκρατείας. ζῶν γὰρ νεκρὸ δέρμα τὸ τύμπανον. τὸν δὲ αὐτὸν ὕμνον ἀδῶσιν οἱ χοροὶ, ἀντίφωνον ἀναπέμποντες ἀρμονίαν, καὶ ἐφωμῶντες, ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ.

κβ. Ἐξῆρε δὲ Μωϋσῆς τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ ἤγαγεν αὐτὰς εἰς τὴν ἐρημον Σαρ. καὶ ἐπορεύοντο τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ εὗρισκον ὕδωρ, ὡσεὶ πιεῖν.

Να. 26. 16. ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄθροι δὲ ἐν πῶς ἐκ ἀγυμνάσως αὐτὰς λελυτρωμένους, ἐδὲ τῷ τῆς οὐδυνίας εἴτροφῶντας πλάτει, παρακομίζεσθαι πρὸς τὸ βράδυμον ἐφίησιν οἰκονομικῶς ἵνα μὴ κατὰ βραχὺ πρὸς λήθῃ ἰόντες τῆ διασῶσαι ἰαχύνοντος, εἰς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ πλάνῳ οὐκόλως ὑπονοσήσαν. συλλέγσει γὰρ οἱ πόνοι πρὸς Θεόν. καὶ γὰρ ὁ Προφήτης Φησὶ, Κύριε ἐν θλίψει ἐμνήθημί σε, ἐν θλίψει μικρᾷ ἢ παιδείᾳ σε ἡμῖν. μακρὰν τοιγαρῶν καὶ διψάδα διόντες γλῶ, ἐν σπάνει γεγονάσι τῶν ἀναγκάων εἰς ζῶν ἔ γὰρ εὗρισκον ὕδωρ, ὡσεὶ πιεῖν.

κγ. Ἦλθον δὲ εἰς Μερρᾶν, καὶ ἐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερρᾶς· πικρὸν γὰρ ἦν. διὰ τῆτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τῆ τόπῃ ἐκείνῃ, πικρία.

Εβρ. 10. 28. ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μερρᾶ μὲν ἐρμηνεύεται πικρία, λαμβάνεται δὲ πρὸς ἡμῶν εἰς τὸν τῆ νόμῃ τύπον. πικρὸς γὰρ ὁ νόμος γλῶ, ὅτι καὶ κολασῆς. καὶ τέτῃ μάρτυς ὁ Παῦλος, λέγων· ἀδετήσας τις νόμον Μωσέως, ἐπὶ οὐσί, ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει. πικρὸς ἐν καὶ ἀφόρητος τοῖς πάλαι, καὶ ἀπαράδεκτος· διὰ τῆτο κατὰπερ ἀμέλει καὶ ὕδωρ πικρὸν. ἀλλ' ἐγλυκάνθη καὶ αὐτὸς διὰ τῆ τιμῆ σαυρῆ· ἔ καὶ εἰς τύπον γλῶ τῷ μακαρίῳ Μωσῇ τὸ τλιωκαῦτα παραδειχθῆν παρὰ Θεῶ ξύλον. ὅτι γὰρ εἰς πνευματικῶ θεωρίαν μεταπεφοίτηκεν ἡ σκιά, εἰς τὸ τῆ Χριστῆ μυστήριον, τοῖς τῆς διανοίας ὄμμασι τεθεάμεθα τοῖς ἐν τῷ νόμῳ τυποῖς ἐγκεχωρισμένον (1) τότε. καίτοι δὲ πικρὸς ὁ νόμος ἦν, ἀποβέβληκε τὸ εἶναι τοῖστος.

κδ. Καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς κατὰ Μωϋσῆ, λέγοντες, τί πτόμεθα;

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρα δεδιψηκότα μὲν ἐν ἐρήμῳ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τῆ πανσόφῃ Μωσέως καταγογγύζοντα, νηπιονί γε μὴ εἰς τῆτο πεσόντα μικροψυχίας. ἔ γὰρ ἐκλέτικε δίκας, ἐδὲ ὑπέση τὰ ἐξ ὀργῆς,

Α καίτοι κολάζειν εἰωθότος τῆ Θεῶ τὰς ἐπὶ τῷ δε κατεγνωσμένους. ἐλεείται γὰρ ἐν ἀρχαῖς ὁ ἐν γυμνάσασιν ἔτι τοῖς ὑπὲρ ἀρετῆς, ἐδὲ ὅτε καὶ πλάνων· ἀσύγνωσον δὲ μετὰ τῆτο τὴν ἄγαν ἔχει μικροψυχίαν, καὶ τὴν ἀχάλινον ὑποδρομῶν, γλῶ ἂν ποιοῖτο τυχὸν εἰς ἐκλόπῃς ἐπιθυμίας.

Β κε. Ἐβόησε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Κύριον· καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον. καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ξύλον δαίκυσιν. ὁ προσέταξεν ἀράμενον, εἰς τὰς πηγὰς καθάιναι· τάχα μὲν καὶ κατεσκόδασμένον ἐκ φύσεως, ποιεῖν διώαμιν, ἢ τάχα ἠγνοεῖτο, τάχα δὲ καὶ τότε πρῶτον ποιηθῆν, εἰς γλῶ ἐμελλεν ὑπηρετεῖν χρεῖαν.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ὅποιον γλῶ τὸ ξύλον τὸ γλυκάναν ἐν Μερρᾶ τὸ ὕδωρ; Περιττόν, καὶ ἀνόητον τὸ τὰ σεσιγημένῃ ζητεῖν. ἀρκεῖ δὲ ἡμῖν μαθεῖν, ὡς διὰ τῆ ξύλῃ τὸ πικρὸν ὕδωρ εἰς γλυκεῖαν μετεβλήθη ποιότητα. καὶ τῆτο γὰρ τὴν ἡμετέραν προδηλοῖ σωτηρίαν. τὸ γὰρ σωτήριον τῆ σαυρῆ ξύλον τὴν πικρὰν τῶν ἐθνῶν ἐγλυκάνε θάλατταν.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Ξύλον λέγει τὸ τίμιον τῆ σαυρῆ, τὸ (2) ἀποκεκρυμμένον μυστήριον. διὸ καὶ εἶπεν ἐμφαντικῶς τὸ, ἔδειξε. δι' ἔ ξύλῃ ζωοποιῶ τὸ ζωοποιὸν σημαίνεται βάπτισμα.

Ε ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Τέλος νόμῃ Χριστῆ εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πισθῶντι, νοθμικὸς δηλονότι πνευματικῶς.] τύπος δ' ἂν εἴη καὶ τῆ δε σαφῆς τὸ ἐπὶ τῇ Μερρᾶ συμβεβηκός. δηλοῖ γὰρ τὸ ξύλον τὸν τῆ Σωτήρος σαυρῶν, ἦτοι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον. ὅπερ εἰ γένοιτο τοῖς ἐν νόμῳ παραδεκτόν, γλυκὺ τὸ πικρὸν ὀβρήσασιν. ἔ γὰρ τοῖς πισθῶσιν εἰς Χριστὸν Φιλαίτιός τε καὶ κολασῆς ὁ νόμος. (3) ἄλλως καὶ λόγῳ μόνῳ γλυκὺ ποιῆσαι τὸ πικρὸν διωάμενος ὁ Θεός, διὰ ξύλῃ τὴν μεταβολῶν ἐργάζεται, τὸν τύπον διδῶς τῆς διὰ ξύλῃ σωτηρίας. τῆτο γὰρ προφητείας ἐστὶν εἶδος, δι' ἔργων προδεικνυμένη τὸν ἦξοντα, καὶ διὰ ξύλῃ τὸ πικρὸν τῆς γνώμῃς τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ τῆς οὐσεβείας γλυκὺ μεταθῆσοντα.

Ζ ** ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ. Πικρὸς δὲ λίαν ὄντας τὰς ὑπὲρ ἀρετῆς ἰδρωτάς, εἰς τὸ ἠδύτερον καὶ γλυκὺ μεταπλάττει Χριστῆ, ὃς εἰρηταίτε καὶ ἐστὶ ξύλον ζωῆς. δαίκνυται δὲ τῷ θεασεῖσιν Μωσῇ παρὰ Θεῶ τὸ ξύλον. ἀποκαλύπτει γὰρ μόνος τὸν ἦον ὁ πατήρ. ἐκῆν ἐν Χριστῷ τῷ τῆς ζωῆς ξύλῳ γλυκέα μὲν τὰ πικρὰ, φορητὰ δὲ τὰ δύσοισα, καὶ εἰς ζῶν ἀναγκάια τὰ ὡς ἐν ἰδίᾳ φύσει καταφέρειν εἰωθότα.

ΤΟΥ

(1) Ἰσ. ἐγκεχωρημένον. ἄλλως δὲ ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδοθῃ. σωτέτακται.

(2) Ἰσ. καί.

(3) Τὰ ἐξῆς ἐν τοῖς ἐκδοθῃ. ἔχ. εὐρηται.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῷ γὰρ καταλελοι-
πότι τὰς αἰγυπτίας ἡδονάς, αἷς ἐδέλθε
πρὶν διαβλιῶαι τὴν θάλασσαν δύσληπλός τε
καὶ ἀνάντης ὁ βίος ὁ τῶν ἡδονῶν κεχω-
ρισμένος παρὰ τὴν πρώτην δοκεῖ. ἀλλ'
εἰ τὸ ξύλον ἐμβληθεῖ τῷ ὕδατι, τρεῖσι
τὸ τῆς ἀναπάσεως παραλάβοι μυσηρίον,
ὃ διὰ τῆς ξύλου τὴν ἀρχὴν ἔχει· ξύλον
δὲ ἀκέσας, τὸν σαυρὸν ἐνόησας· τότε
παντὸς γλυκασματος τῆ τὴν αἰδήσειν δι'
ἡδονῆς γαργαλίζοντος γλυκύτερός τε καὶ
ποτιμώτερος ὁ κατ' ἀρετῶν γίνεται βίος,
τῆ ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἐφιδωόμενος.

ΑΔΗΛΟΥ. Νεκρώσας τις καὶ ἀποκρι-
νας ἑαυτὴ τὸ ἀλλόφυλον, γύσεται τῆς
Μερράς, τρεῖσι τῆ κεχωρισμένῃ τῶν ἡδο-
νῶν βίῃ. ὃ πικρὸν καὶ ἀηδὲς παρὰ τὴν
πρῶτῃ τοῖς γύσασαμένοις τὴν αἰδήσειν.

Ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ
κρίσεις· καὶ ἐκεῖ αὐτὸν ἐπέειρασε,
καὶ εἶπεν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτε Θεὸς πειράζει, ἐπ'
ὠφελείᾳ πειράζει, ἢ ἐπὶ τῷ κακοποιή-
σαι. διὸ καὶ ἐλέχθη, ὅτι ὁ Θεὸς ἀπείρα-
σός ἐστι κακῶν· ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ἐπάγει
ὁ λόγος, λέγων· ἐὰν ἀκοῆ ἀκείνης Κυρίου
τῆ Θεῶσ, πᾶσαν νόσον, ἢ ἐπήγαγον
τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἐπάξω ἐπὶ σέ. ὃ ἐν
Φέρων τῆς πειρασμῶν γενναίως, σεφάνθ-
ται. ἄλλο δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῆ διαβολῆ. ἐκεῖνος
πειράζει, ἵνα τῆς παιδομαίης αὐτῷ θανα-
τώσῃ. καὶ ὁ μὲν, ἀγνοῶν τὸ ἐσόμε-
νον· ὁ δὲ Θεὸς, εἰδὼς μὲν τὸ ἐσόμενον,
πλὴν διδὼς τῷ ἀνθρώπῳ πράττειν ὃ θέλει
διὰ τὸ αὐτεξέστιον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἐκεῖ ἔθετο
δικαιώματα καὶ κρίσεις, ἢ τὸν νόμον Φη-
σὶν· ἔτος γὰρ ὑπερον ἐν Χωρηθ ἐδόθη·
ἀλλ' ἄπερ ἐδήλωσε διὰ τῆ λέγειν, ἐπέειρα-
σεν, ἀντὶ τῆ προκατήχη, καὶ προεγύμνα-
σεν αὐτὸς εἰς ὑπακοὴν τῆ μηκέτι πειρά-
ζειν, παρακαλεῖν δὲ πρὸς τὴν σωτήριαν
βοήθειαν τὸν Θεόν.

κς. Ἐὰν ἀκοῆ ἀκείνης τῆς Φωνῆς
Κυρίου τῆ Θεῶσ, ἢ τὰ ἀρετὰ ἐναν-
τίον αὐτῆ ποιήσης, καὶ ἐνωτίση ταῖς
ἐντολαῖς αὐτῆ, καὶ φυλάξῃ πάντα
τὰ δικαιώματα αὐτῆ, πᾶσαν νόσον
ἢ ἐπήγαγον τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ
ἐπάξω ἐπὶ σέ. ἐγὼ γὰρ εἰμι Κύριος
ὁ ἰώμενός σε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρῶτη εἰτολή πρὸς
τὸν Ἰσραὴλ ἢ τῆς ὑπακοῆς· [ἐὰν γὰρ
ἀκοῆ ἀκείνης, Φησὶ, τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆ
Θεῶσ· προκατήχησα τῆς μέλλοντας δε-
χεσθαι νόμον.]

κς. Καὶ ἦλθον εἰς Αἰλείμ. καὶ
ἦσαν ἐκεῖ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ
ἐβδομήκοντα σελέχη Φοινίκων. πα-
ρενέβαλον δὲ ἐκεῖ παρὰ τὰ ὕδατα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παραδεξάμενοι τοίνυν
τὰ δικαιώματα Χριστοῦ, τότε δὴ τότε καὶ
εἰς Αἰλείμ ἦξομεν· ὅ ἐστιν ἀνάβασις. ἀνα-
βιβαζόμεθα γὰρ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἡμῶν
νηπιότητος εἰς ἀρετῶν ἔχουσαν Φρένα, καὶ
εἰς μέτρον ἡλικίας τῆ πληρώματος τῆ
Χριστοῦ κατανήσαντες, ταῖς τῶν νοητῶν
ὑδάτων πηγαῖς ἀτρυφῆσομεν. δυοκαίδε-
κα δὲ αὐτὰ, τὸν τῶν ἀγίων ἡμῖν Ἀποσό-
λων καταγράφουσα χορὸν. περιτρυφόμε-
θα δὲ καὶ τῆς ἐβδομήκοντα σελέχης τῶν
Φοινίκων, (1) ἢ ἀνέδειξεν ὁ Κύριος. ὅτι
δὲ πηγαὶ κατὰ τὸ ἀληθὲς οἱ Θεωπέσιοι
μαθηταί, τὸν Θεόν ἡμῖν καὶ σωτήριον καὶ
ἀναγκαῖον εἰς ζωὴν ἀναβρύνοντες λόγον,
παραδείξουσιν εὖ μάλα τοῖς ἐν νόμῳ δεδι-
κνωμένοις ὃ τῶν ὅλων Θεός, ἔτω λέγων·
» ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' ἐμοῦ εἰς ζωὴν· ἢ
» πηγῶν τῆ σωτηρίας. ἀγία δὲ περὶ παν-
» τὸς ὁ Θεωπέσιος ἀνιττόμενος μελωδός, δι-
» καιοὺς ὡς Φοινίξ, Φησὶν, ἀνθήσει. καὶ
» μήτι θουμάσης· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ Χρι-
» στὸς τῆ τοιαύτῃ κλήσει κατονομάζεται πα-
» ράγε τῆ Θεοπνεύτω Γραφῇ. ἔφη γὰρ
» πάλαι ἢ νοητῇ νύμφῃ, τρεῖσιν ἢ Ἐκ-
» κλησία περὶ τῆ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἔρανθ
» νυμφίξ, Φησὶν δὴ Χριστοῦ· εἶπα ἀναβήσο-
» μη ἐπὶ τῷ Φοινίκι, κρατήσω τῶν ὕψων
» αὐτῆ. ἐστὶ γὰρ ἀειθαλὲς τὸ Φυτόν, γλυ-
» κύ τε καὶ εὐρίζον, καὶ λελοδουκασμένην
» ἔχον τὴν καρδίαν. τοῖστί πως ἐστὶ νοη-
» τῶς ὁ Χριστός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐρμηνεύεται δὲ πάλ-
ιν τὸ Αἰλείμ, εἰς ἀνάβασις, ἢ ἡγαν εἰς
αὐξήσειν. καὶ πάλιν, ἢ εἰς Αἰλείμ δώ-
» δεκα, Φησὶν, ὑδάτων πηγαῖ, καὶ ἐβδο-
» μήκοντα σελέχη Φοινίκων. ἀναβαίνοντες
εἰς τελειότεραν σῴεσιν, καὶ εἰς αὐξήσειν
ἀνατρέχοντες τὴν πνευματικῶν, τὰς δώ-
» δεκα πηγαῖς ὀφρῆσομεν, τρεῖσι τῆς ἀγίας
» Ἀποστόλων· καὶ τὰ ἐβδομήκοντα τῶν Φοι-
» νίκων σελέχη, τῆς ἀναδειχθέντας δηλο-
» νότι παρὰ Χριστοῦ. καὶ εὐγε δὴ σφόδρα,
πηγαῖς μὲν οἱ μαθηταί παρεικαζονται,
» Φοινίξ δὲ πάλιν οἱ μετ' ἐκείνων ὄντες τὸν
» ἀριθμὸν ἐβδομήκοντα. ἀρῶμεθα μὲν γὰρ
» ὡς ἐκ πηγῶν ἀγίων ἐκ τῶν τῆ σωτηρίας
» ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθητῶν παντὸς εἰδη-
» σιν ἀγαθῆ· θουμάσομεν δὲ καὶ τῆς ἐβδο-
» μήκοντα, καὶ οἰονεὶ Φοινίκας αὐτῆς εἰναί-
» Φαμεν. οὐκ ἀρδίον γὰρ τὸ Φυτόν, εὐρι-
» ζόν τε καὶ εὐκαρπον, καὶ αἰεὶ τοῖς ὕδασι
» ἐντεθηλός. τοῖστίς δὲ καὶ τῆς ἀγίας
» εἰναί Φαμεν. καθαρός μὲν γὰρ ὁ νῆς αὐ-
» τοῖς, βεβηκώς τε καὶ εὐκαρπος, καὶ τοῖς
» νοητοῖς ὕδασι ἀτρυφῆσιν εἰωθώς.

ΤΟΥ

(1) Φοινίκων. γέγραπται γὰρ, ὅτι μετὰ τῆς ἀγίας Ἀποστόλων ἀνέδειξεν ὁ Κύριος ἑτέρας ἐβδομή-
κοντα. ὅτι δὲ, κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 284.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ ἐν τῶν τοῖς ὑβρί-
σκομον, δι' ἀκολούθη προΐασης τῆς ἰσο-
ρίας; Ὅτι τὸ τῆ ξύλα μυσηρίον, δι' ἑ
πότιμον τῆς ἀρετῆς τὸ ὕδωρ τοῖς διψῶσι
γίνεται, προσάγει ἡμᾶς ταῖς δώδεκα πη-
γαῖς, καὶ τοῖς ἐβδομήκοντα Φοίνιξι, τε-
τέσι τῇ τῆ Εὐαγγελίᾳ διδασκαλίᾳ, ἐν ἣ
πηγαὶ δώδεκα, [οἱ Ἀπόστολοι, τούτους τῆ
Κυρίου πρὸς τὴν χρείαν ταύτῃ ἐκλεξα-
μεν, καὶ πηγάζειν δι' αὐτῶν τὸν λό-

γον ποιήσαντος.] ὡς καίτινα τῶν Προ-
φητῶν προαναφωνήσαι τὴν ἀποστολικῶν
» βρύσσαν χάριν, ἐν οἷς Φησὶν, ἐν ἐκ-
» κλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν, Κύριον ἐκ
» πηγῶν Ἰσραὴλ. [ἐβδομήκοντα δ' ἂν εἴην
Φοίνικες, οἱ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκισμέ-
νῃ ἔξω τῶν δώδεκα μαθητῶν ἐπιχειρο-
τονηθέντες Ἀπόστολοι, τούτοι τὸν ἀριθ-
μὸν ὄντες, ὅσες εἰνά Φησὶν ἡ ἰσορία τῆς
Φοίνικας.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

- α. πῆραν δὲ ἐξ Αἰλείμ, καὶ
ἦλθον πᾶσα συναγωγὴ
ὑμῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρη-
μον Σιν, ὅεσιν ἀνά μέσον Αἰλείμ,
καὶ ἀνά μέσον Σινᾶ τῇ δὲ πεντεκα-
δεκάτῃ ἡμέρᾳ, τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ
ἐξεληλυθότων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
β. Διεγόγγυζε πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὑμῶν
γ. Ἰσραὴλ ἐπὶ Μωϋσῆν καὶ Ἀαρών. Καὶ
εἶπαν πρὸς αὐτούς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὅφε-
λον ἀπεθάνομεν πληγέντες ὑπὸ Κυ-
ρίου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ὅταν ἐκαθίστα-
μεν ἐπὶ τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν, καὶ
ἠθίομεν ἄρτους εἰς πλησμονὴν ὅτι
ἐξηγάγετε ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρημον ταύ-
την, ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν συναγω-
γὴν ταύτην ἐν λιμῷ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. [Ἐξώχοντο ἡ κομιδῇ τῶν
εἰς ἀποδημίαν πεφροντικότες, καὶ τὰ ἐν
χερσὶ μύλις ἀρπάσαντες ἡ μονοκχι δὲ
τῶν οἴκοι κειμένων κεκλοφότες ἀναγκάως
τὰ λίαν ὑπάρουσα. ἂ δὲ καὶ κατεδηδο-
κότες, εἴτα πόθεν ἂν αὐτοῖς ἐν ἐρήμῳ τὰ
ζωαρκῆ προσγείοντο διηπορηκότες, κα-
τώλιον εἰς ἐπιθυμίαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ
τροφῆς.] Καὶ ὅτι μὲν τῶν ἐσχάτων ἐξη-
ροντο πόνων καὶ τῆς ἐκείσε δαλείας, ἐπι-
λανθάνονται, καὶ οἰονεῖ πως κατακεκρά-
γασι τῆς ἐπικερίας καὶ ὅτι λελύτρων-
ται χαλεπαίνουσι, καὶ τῆς τριποδίτης καὶ
ὀκλαυοτάτης ἀπασιν ἀνθρώποις ἐλούθε-

ρίας, γαστρός ἀκαθάρτε προτάττει κό-
ρον. Καὶ πάλιν. Τὸ μὲν γὰρ τὰ ζωαρκῆ παρ'
αὐτῆ δέχεσθαι θέλει, μῶμον ἂν ἔχοι παν-
τελῶς ὑδρία ἡ λυπεῖ δὲ λίαν ὁ γογγυσμός.
καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἐν προσδοχῆς
» ἡμᾶς ἐδίδαξε λέγειν, τὸν ἄρτον ἡμῶν, Ματθ. 6. 11.
Γ καὶ τὰ ἐξῆς.

δ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
ἰδοὺ ἐγὼ ὕω ὑμῖν ἄρτους ἐκ τῆ θρανα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄνωθεν αὐτοῖς ἐπὶ χώρας
ἄγα τὴν αἰδητὴν τροφῶν, προπαιδῶν
τῆς ἐπιγείας καταφρονεῖν, καὶ τῆς ζωα-
ποιῆς γλίχεσθαι, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστός.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἄξιον δὲ μηδὲ τῆτο
Δ παραδραμεῖν ἀθεώρητον, ὅτι μετὰ τὸ δια-
βιῶσαι τὴν θάλασσαν, καὶ γλυκανθῆναι
τοῖς τῆς ἀρετῆς ὀδοιπόροις τὸ ὕδωρ, καὶ
μετὰ τὴν ἀβρᾶν ἐκείνῃ διαγωγῆ τὴν
κατὰ τὰς πηγὰς καὶ τῆς Φοίνικας, καὶ
μετὰ τὸ πιεῖν τῆς πέτρας, (1) τότε παν-
τελῶς ἡ τῶν αἰγυπτίων ἐφοδίων ἐπίλει-
ψις γίνεται. καὶ ἔτιως ὑδραίας αὐτοῖς ὑπο-
λαφθείσης ἀλλοφύλα τροφῆς, ἡ ἐξ Αἰ-
γύπτου ἐπεσιτίσαντο, ἂνωθεν ἐπιρροεῖ ἡ
Ε τροφῆ, ποικίλη τις ἄμα καὶ μονοειδῆς
ἔσα. τὸ μὲν γὰρ φαινόμενον μονοειδῆς
ἡ, ἡ δὲ ποιότης τὸ ποικίλον εἶχεν, ἐκά-
σω προσφόρως κατὰ τὸ εἶδος τῆς ἐπιθυ-
μίας ἐγγινομένη. τί ἐν ἐστὶν ὁ μανθάνο-
μεν; δι' ὅσων προσήκει καθαρσίῳ ἐαυτὸν
ἐκκαθάρασαι τῆς αἰγυπτίας καὶ ἀλλοφύλα
ζωῆς, ὡς ἐκάνωσαι τινὰ τὸν τῆς ψυχῆς
αὐτῆ

(1) Πρῶτον, ὡς εἰκασ, ὁ Θεὸς ἔτος πατήρ Φησι τὸ ἐκ τῆς πέτρας ὕδωρ πιεῖν, εἰδ' ἔτω τῆς ἐκ
τῆ θρανα ἄρτους φαγεῖν τῆς Ἑβραίας. ὅπερ καὶ ἐν τῷ περὶ τῆ βίβλ Μωϋσ. λόγῳ πλατύτερον ἐκτί-
» θησι, λέγων· πάλιν κακῆσθαι ὁ ὀδηγός, ἡ νεφέλη πρὸς ἕτερον ἄγει τόπον τὸν στρατὸν ἀναστήσασα. ἔρημος
» δέ τις ἔτος ἡ, ἐν ἀνύχηρῃ καὶ διακεκαλυμμένῃ τῇ ψάμμῳ, μηδεμίαν ὑδάτων ἰμάδες ὑπονοτιζέσθαι τὸν
» χῶρον. ἐν ᾧ πάλιν τὸν λαὸν τῆ διψῆς καταπονήσαντος, πέτρα τις ἐπὶ γεωλόφῃ βράβδῳ πληγείσα παρὰ
» τῆ Μωϋσεως, ὕδωρ ἐκδίδωσιν ἡδύτε καὶ πότιμον, καὶ τῆς χρείας τῆ τούτου λαὸ δαψιλέτερον. εἰδὰ δὲ
» καὶ τῆς παρασκῆθης τῶν τροφῶν ἐπιλιπέσης, ἡ ἐξ Αἰγύπτου πρὸς τὴν ὀδοιπορίαν ἐπεσιτίσαντο, καὶ
» λιμῷ τῆ λαὸ πιεζομένη, γίνεται τὸ πάντων ἀπιστότατον θαῦμα, ἐκ ἐκ γῆς, κατὰ τὸ νομομισμῶν,
» αὐτοῖς τῆς τροφῆς φαινομένης· ἀλλ' ἂνωθεν ἐκ τῆ θρανα δροσοειδῶς καταβρέσεως, κτ. σωάδει δὲ τῇ τῆς
Γραφῆς ἀκολουθία ὁ, τε Φίλων ὁ Ἑβραῖος, (ἐν τῷ περὶ τῆ βίβλ Μωϋσ. λόγῳ) καὶ ὁ Ἰωσήπος, (ἐν βιβλ. 3.
κεφ. 2. περὶ Ἰεραϊκ. ἀρχαιολογ.) καὶ ὁ ἐν αἰγίοις Κύριλλος, (ἐν βιβλ. 3. τῶν Γλαφ.) καὶ ὁ Νηριγῆς, ὡς
ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν εἰς τὴν Ἐξοδ. ὑπομνημάτων αὐτῆ τάξεως κατιδεῖν βέβαιον. ἥτοι ἐν ἀντιγράφῳ τινὶ
ἐντυχῶν ὁ Θεὸς Γρηγόριος, τὰ τῆς ἰσορίας ἔτω σωτηραγμῆν ἔχοντι· ἡ αὐτὸς ἔτω σωτηραγμῶν, ἡ βέλ-
» τιον ἡ κατὰ ἀναγωγῆν ὀρθώσασθαι θεωρία· καὶ τῆτο τυχὸν αὐτῷ βέλεται τὸ, τὰς ἐν ἐν τῷ μέσῳ
» καταγωγῆς ὑπερβᾶς τῷ λόγῳ, τῆς κατὰ τὴν πέτραν θαυματοποιίας ἐπιμνησθῆσθαι· ἡ τῇ τῆς εἰς Φαλ-
» μῆ τάξει ἐπιηκολέθησε, προτάττοντος τῆ μάννα τὸ τῆς πέτρας θαῦμα. ἀλλ' ὁ Φαλμός τῆ τὸ
» δούτερον ἐν Κάδης ἐκ τῆς πέτρας ἐξαχθέντος ὕδατος μνημονοῦσι, ὡς ὁ Ἡούχιος (ἐν τῇ τῶν Φαλ.
σειρ.) ἀναπίστασι.

αὐτῶ δὲ δύλακον πάσης τῆς κατὰ καλίαν τροφῆς, ὡς σιτοποιῶσιν οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἔτω τὴν ἀνωθεν κατιῶσαν τροφὴν ἐν αὐτῇ καθαρῶ τῇ ψυχῇ δέξασθαι· ὡς ἐσπόμενοι ἡμῖν ἐκ γεωπονίας ἀνέφυσεν, ἀλλ' ἔτοιμος, ἀπορός τε καὶ ἀνήρωτος, ἀνωθεν μὲν κατιῶσα, ἐπὶ γῆς δὲ δόρισκομένη. νοήσεις δὲ πάντως τὴν ἀληθῆ τούτῳ βρωσῶν διὰ τῶ κατὰ τὴν ἰσορίαν ἀνίγματος, ὅτι ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τῶ ἔρανος καταβάς ἐκ ἀσώματόν τι χρῆμά ἐστι. πῶς γὰρ σώματι τροφή γένοιτο τὸ ἀσώματος; τὸ δὲ μὴ ἀσώματος, σῶμα πάντως ἐστίν. τὸ δὲ σῶμα τῶ τῶ ἄρτι, ἔτε ἄροσις, ἔτε ἀπορὰ ἐγεώργησεν, ἀλλ' ἡ γῆ οἷα ἐστὶ μένασα, πλήρης δόρισκεται τῆς θείας ταύτης τροφῆς, ἧς οἱ πεινῶντες μετέχουσι, τὸ κατὰ τὴν παρθένον μυσηρίον διὰ τῆς θαυμαστοποιίας ταύτης προπαιδουόμενοι. ἔτος τοίνυν ὁ ἀγεώργητος ἄρτος, καὶ λόγος ἐστὶ τῶ πολυειδεί τῆς ποιότητος κατὰ τὰς τῶν ἐπιτηδειότητος σιωξασσῶν τὴν δυνάμιν. οἶδε γὰρ ἔ μόνον ἄρτος, ἀλλὰ καὶ γάλα γίνεσθαι, καὶ κρέας, καὶ λάχανον, καὶ ὅ, τι περ ἂν ἡ τῶ προσφερομένῳ κατάλληλόν τε καὶ καταθύμιον, ὡς διδάσκει ὁ τὴν τοιαύτῳ παρατιθεῖς ὑμῖν τράπεζαν, πάλιν ὁ θεασέσιος Παῦλος, ὁ τοῖς τελειότεροις σεβρότεραν τε καὶ κρεῖδη βρωσῶν ποιῶν τὸν λόγον, καὶ λάχανον τοῖς ἀδυνετέροις, καὶ γάλα τοῖς νηπιάζουσι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐχεις ἤδη καὶ μάλα σαφῶς ἐν τῶ ὄρα τὸ ἐν ψαλμοῖς μελωδόμενον, ἄρτον ἔρανος ἔδωκεν αὐτοῖς, ἄρτον ἄγγελων ἔφαγεν ἄνθρωπος· ἀλλ' ἐστίν, οἶμα, πᾶσι διαφανές, ὅτι τῶν ἐν τοῖς ἔρανοῖς δυνάμεων λογικῶν, ἐκ ἑτέρου ἂν νοοῖτο καὶ ἄρτος καὶ τροφή παρὰ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρός μονογενῆ. αὐτὸς ἐν ἄρα τὸ μάννα τὸ ἀληθές, ὁ ἄρτος ὁ ἐκ ἔρανος, ὁ πάση κλίσει λογικῆ παρὰ Θεοῦ πατρός χορηγημένος.

Καὶ ἐξελεύσεται ὁ λαός, καὶ συλλέξουσι τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφήμερος ἐν δὲ λόγῳ ἡ συγκομιδὴ καὶ ἀποκάλυψις τηρεῖν ὁ νομοθέτης εἰς τὴν αὐρίον, ὡς δι' ἀνιγμάτων τοῖς ἀρχαιοτέροις ὑποδηλῶν, ὅτι τῶ σωτηρίας λοιπὸν ἀναλάμψαντος χρόνου, κατ' ὄν ἐν κόσμῳ μετὰ σαρκὸς ὁ μονογενῆς πέφικε, καταργηθήσονται πάντως οἱ διὰ τῶ νόμου τύποι, καὶ τὸ συλλέγειν ἔτι τροφῶς ἐκείνου εἰκάιον, αὐτῆς ἤδη παρακειμένης τῆς ἀληθείας ἡμῖν εἰς τροφὴν καὶ ἀπόλαυσιν.

Ὅπως περάσω αὐτῶς, εἰ πορεύονται τῶ νόμῳ μὲ, ἢ ἔ.

ΛΗΛΟΥ. Νόμον ἐνταῦθα καλεῖ τὸ μὴ πλέον τῆς χρείας ἀναλέγεσθαι τὸ μάν-

να. νόμος γὰρ πᾶν ὅ, τι ἂν προσάτῃ ὁ Θεός. καὶ τῶν τῶν νόμων, οἱ μὲν διαιωνίζουσι, οἱ δὲ πρόσκαιροι δίδονται· ὡπερ καὶ ὁ τῶ μάννα, καὶ ὁ τῆς περιτομῆς, καὶ ὁ τῶν σαββάτων.

ε. Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐκῆ, καὶ ἐτοιμάσασιν ὁ εἰς εἰσενέγκωσι· καὶ ἔσαι διπλῶν ὁ εἰς συναγάγωσι τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἐὰ συλλέγειν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ τὸ μάννα τὸ αἰδητόν, τὸ δὲ ἤδη ποριθεῖν καὶ σιωλεγεμένον κατὰ τὴν πρὸ αὐτῆς ποιῆσθαι κελδοῦει τροφῶν. ἡ μὲν γὰρ ἐβδόμη σημαίνει τῆς τῶ Σωτήρος ἡμῶν ἐπιδημίας τὸν χρόνον, κατ' ὄν ἐν ἀγιασμῶ σαββατίζουσι τῶν τῆς ἀμαρτίας ἔργων ἀποπαυόμενοι, καὶ δεχόμενοι μὲν εἰς τροφὴν καὶ πληροφῶριαν τῆς πίσεως, καὶ τὴν ἤδη συγκεκρισμένην ἡμῖν διὰ τῶ νόμου ἔνωσιν, (1) ἔ μὴ ὡς ἐξ ἀνάγκης ἔτι συλλέγοντες, λαμπροτέρας ἤδη παρακειμένης τροφῆς, καὶ τὸν ἄρτον ἔχοντες [τὸν] ἐκ ἔρανος. ἐν διπλῶ δὲ τῶ μέτρῳ πρὸ τῆς ἀγίας ἐβδόμης τὸ μάννα συλλέγεται· καὶ μοι νοήσεις πάλιν ἐντεῦθεν, ὅτι κατακλειόμενος τῶ νόμῳ πρὸς τὸ ἐν τῶ χρόνῳ τέλος, καὶ ἐρχομένης ἤδη τῆς ἀγίας ἐβδόμης, τῶ τῆς ἐπιδημίας Χριστοῦ, ἐν διπλῶ τρόπῳ τινὰ τῶ μέτρῳ γενήσεται τῶν ἔρανον ἀγαθῶν ἢ εὐρεσις, καὶ διτλή τις ἢ χάρις, πρὸς τοῖς ἐκ νόμου χρησίμοις καὶ τὴν δὲ ἀγγελικῶν εἰσάγασα παιδουσίαν.

ς. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ἐσπέρας γνώσεσθε, ὅτι ἐξήγαγε Κύριος ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ πρῶτ' ὄψεσθε τὴν δόξαν Κυρίου ἐν τῶ εἰσανεῖσαι τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν ἐπὶ τῶ Θεῷ. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν, ὅτι διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν; Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἐν τῶ δίδόναι Κύριον ὑμῖν ἐσπέρας κρέα φαγεῖν, καὶ ἄρτις τὸ πρῶτ' εἰς πλησμονὴν, διὰ τὸ εἰσανεῖσαι Κύριον τὸν γογγυσμὸν, ὃν ὑμεῖς διεγογγύζετε καθ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν; ἔ γὰρ καθ' ἡμῶν ἐστὶν ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶ Θεοῦ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπαγγέλλεται τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ ὁ Μωϋσῆς χορηγηθήσεσθαι μὲν παρὰ Θεοῦ τὴν ὀρτυγομήτραν τὸ πρὸς ἐσπέρας, ἐπιγνώσεσθαι δὲ διήχουρίζεται διὰ τῶ σαφῶς, ὅτι Κύριος ἀνήγαγεν αὐτῶς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ μοι πάλιν τὴν ἐφ' ἐκάστῳ τῶν εἰρημένων ἐννοεῖ διαφορᾶν. ἡ μὲν γὰρ ὀρτυγομήτρα σημαίνει πῶς τὸν νόμον. χθαμαλοπετέες γὰρ ὄντως αἶε, καὶ περὶ γῆν τὸ σραθίον· ἔτω δ' ἂν ἴδοις καὶ τῶς

(1) Συγκεκρισμένῳ ἡμῖν διὰ τῶ νόμου γνώσιν. αὐ Τόμ. 4. σελ. 316.

διὰ νόμου παιδαγωγούμενοι εἰς χθαρμαλω-
 τέραν διατυπωμαίους θεοσέβειαν, [ὅσον δὴ
 ἦσαν εἰς θυσίαν] Φημι, καὶ περιζήσαντες
 σήρια, καὶ καθάρσεις ἰσδαϊκάς. ὀλίγον
 δὲ ἔστοι τῆς γῆς ἀνοχλίζοντάς πως, καὶ
 ἀναβαίναν δοκῶσιν αὐτῆς· εἰσὶ δ' ἐν ὅμω
 εἰ αὐτῇ, καὶ περὶ αὐτῷ. ἔ γάρ εἰ νόμω
 τὸ τελείως ἀγαθόν, καὶ ὑψηλόν εἰς σω-
 σιν. χρησιμεύει μὲν ἐν ἑσπέρα· ἦτοι
 τὸ ἐν γράμματι σκοτεινὸν τῆ λόγος πάλιν
 ἡμῖν διὰ τῆς ἑσπέρας σημαίνοντος· ἢ τὴν
 ἀφεγγῆ τῆ κόσμος καταΐσασιν, ἔπω τὸ
 Φῶς ἔχοντος τὸ ἀληθινόν, τρεῖσι Χρι-
 σόν. ὅς ἐνανθρωπήσας, Φησὶν, ἐγὼ Φῶς
 εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα. γινώσκουσιν δὲ
 λέγει τὰς ἡμέρας Ἰσραὴλ, ὅτι Κύριος αὐτὸς
 ἀνήγαγεν ἐξ Αἰγύπτου. γινώσκουσιν γὰρ μόνη
 τῆς καθόλου διὰ Χριστὸν σωτηρίας· ἐν τοῖς
 μωσαϊκῆς ὁράται συγγράμασιν, ἔπω πα-
 ρύσεως αὐτοπροσώπως τῆς χάριτος. αὐτὸ
 γὰρ τῆτο καὶ ὑπεδήλα, προσιθεῖς, τὸ
 πρῶτ' ὄψεσθε τὴν δόξαν Κυρίου, ἐν τῷ δι-
 δοῦναι ὑμῖν ἄρτους εἰς πλησμονὴν. λελυ-
 μένης γὰρ ὡς ἐν τάξει νυκτὸς τῆς νομικῆς
 ἀχλύος, καὶ ἤλις τῆ νοητῆ πᾶσιν ἡμῖν
 ἀνατείλαντος, τὴν δόξαν Κυρίου, παρόν-
 τος ἤδη, κατοπιζόμεθα, τὸν ἄρτον εἰς
 πλησμονὴν τὸν ἐξ ἑρανῶ κομιζόμενοι, πάλιν
 δὲ Φημι τὸν Χριστόν.

Ζ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρὼν,
 εἶπον πάση τῇ συναγωγῇ ὑμῶν Ἰσραὴλ,
 προσέλθετε ἐναντίον τῆ Θεοῦ· εἰσα-
 κήκοε γὰρ ὑμῶν τὸν γογγυσμόν. Ἦνί-
 κα δὲ ἐλάλει Ἀαρὼν πάση συναγω-
 γῇ ὑμῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεσράφησαν εἰς
 τὴν ἔρημον, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ὠφθη
 ἐν νεφέλῃ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος
 πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Εἰσακήκοα
 τὸν γογγυσμόν τῶν ὑμῶν Ἰσραὴλ. λά-
 λησον πρὸς αὐτὰς, λέγων, τὸ πρὸς
 ἑσπέραν ἔθεσθε κρέα, καὶ τὸ πρῶτ'
 πλησθήσεσθε ἄρτων· καὶ γινώσεσθε,
 ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ιγ. Ἐγένετο δὲ ἑσπέρα· καὶ ἀνέ-
 βη ὀρτυγομήτρα, καὶ ἐκάλυψε τὴν
 παρεμβολήν. τὸ πρῶτ' δὲ ἐγένετο κα-
 ταπαυομένης τῆς δρόσος κύκλω τῆς
 παρεμβολῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἶμαι δὲ ἐγὼ πολυπραγ-
 μονεῖσθαι πρέπειν καὶ πρόγε τῶν ἄλλων
 τὴ μὲν ὀρτυγομήτρα, τὴ δὲ καὶ τὸ μάννα
 κατασημαίνει αἰνιγματωδῶς, καὶ ὡς ἐν
 ἐσπέρῳ σκιάς. ὅτι τοίνυν σαρκικῶν ἐπι-
 θυμιῶν ἐκ ἀπηλλαγμῆ τῶν Ἰσδαίων ἢ
 ζωῆ, νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ ἐλέγξειε τὸ
 ἐδώδιμα αὐτὰς ζητεῖν τὰ ἐν Αἰγύπτῳ κρέα,
 καὶ ταῖς εἰς τῆτο ἄρτους ἐκνεκτικμοῦ
 καὶ μόνον δὲ ἐχὶ τυραννέμερον ἔχεν τὸν
 νέν. ἀλλ' ἐκ ἂν ὀρωτο τὰ κατ' ἡμᾶς ἐν τῆ-
 τοῖς. ἡγιασμεθα γὰρ ἐν Χριστῷ, καὶ ἐσμὲν

Α ἐπέκενα σαρκικῆς ἀκαθαρσίας. ἐπιμαρ-
 τυρήσει δὲ γράφων ὁ θεαπέσιος Παῦλος·
 οἱ δὲ τῆ Χριστῷ τὴν σάρκα ἐσαύρωσαν σὺν Γαλ. 5. 24.
 τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. καὶ
 τί ἐσι τὸ, ἐσαύρωσαν; ἀντὶ τῆ θανάτω
 παραδεδώκασι, νοητῷ δηλονότι, διὰ τὸ μὴ
 ἀνέχεσθαι κατὰ σάρκα ζῆν, μήτε μὲν
 ἐλέσθαι φρονεῖν τὰ πρόσκαιρα, κατανε-
 κρῆν δὲ μάλλον τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
 πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, καὶ τὰ ὅμοια. Κολασ. 3. 5.

Β ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐν ἑσπέρα τῶν ὀρ-
 τυγομητρῶν γίνεται πρὸς τὴν Ἰσδαίων
 συναγωγῆν πῆσις] πλαγίως ἡμῖν τῆ
 πράγματος ὑπεμφαίνοντος, ὅτι μηδέ ἐστιν
 ἐν φωτὶ νοητῷ τῶν γῆνιων ὁ ἐρασις, ἀλλ'
 ὡς ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ. καὶ τὸ χρημᾶ ἐστιν
 ἐ διεψόδοσμένον. ἀμαθίας γὰρ καὶ παρω-
 σεως, ἦγεν ἀχλύος τῆς νοητῆς ὁ τῶν Ἰσ-
 δαίων ἐκ ἀπηλλακτο νῆς. τοιγάρτοι καὶ
 ὁ Χριστὸς προσεφώνει, λέγων, ἐγὼ εἰμι τὸ
 Φῶς τῆ κόσμος. ἐν ἀχλύϊ δὴ ἐν καὶ ἐν σκό-
 τῳ λοιπὸν οἱ ἔπω πεπιστωκότες. ἔ γὰρ
 ἀφίκοιτο πρὸς τὸ Φῶς. ἔφη δὲ περὶ τε
 τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν ὑπὸ χεῖρα λαῶν
 ὁ Χριστὸς· ἀφετε αὐτὰς, τυφλοὶ εἰσιν, Ματθ. 23. 14.
 ὁδηγοὶ τυφλῶν. ἀφεσγῆς ἐν ἄρα τῶν Ἰσ-
 δαίων ὁ νῆς.

ιδ. Καὶ ἰδὲ ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἐρή-
 μος λεπτὸν ὡσεὶ κόριον λευκόν, ὡσεὶ
 πάγος ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΚ ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῇ ὑπε-
 ραία περὶ τὴν ἑω, δρόσος βαθεῖα καὶ πολ-
 λὴ περὶ σύμπαν τὴν ἐν κύκλω τὸ στρατόπε-
 δον. ἡ ἀπικρίφει ἡσυχῆ, ἀήθη νετὸν καὶ
 παρηλλαγμαίον, ἐχ' ὕδωρ, ἔ χάλασαν,
 ἔ χιόνα, ἔ κρύσαλλον· ταῦτα γὰρ αἱ τῶν
 νεφῶν ἀπεργάζονται μελαβολαί ταῖς χεῖ-
 μεριναῖς τροπαῖς· ἀλλὰ κέγχρον βραχυ-
 τᾶτῳ καὶ λυκοτάτῳ. ἢ διὰ τὴν ἐπάλλη-
 λον φορᾶν σωρηδὸν προκέχυτο τῶν σκη-
 νῶν, ἀπιστος ὄψις.

ΚΚ ΙΩΣΗΠΟΥ. Μελίτι μὲν τὴν γλυ-
 κύτητα καὶ τὴν ἡδονὴν ἐμφερές. ὅμοιον
 δὲ τῇ τῶν ἀρωμάτων βδέλλη· τὸ δὲ μέγε-
 θος, τῷ κοριανδρῳ ἀεσμάτι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρα δὲ πάλιν τὴν τῶν
 νοημάτων διασκώβῳ. περὶ μὲν γὰρ τῆς
 ὀρτυγομήτρας Φησὶν, ὅτι ἐκάλυψε τὴν
 παρεμβολήν, περὶ δὲ γε τῆ μάννα Φησὶν,
 ὅτι πρῶτ' ἀταβέβηκε, καταπαυομένης
 τῆς δρόσος κύκλω τῆς παρεμβολῆς ἐπὶ
 πρόσωπον τῆς ἐρήμης. ἢ μὲν γὰρ διὰ νόμου
 παιδύσεις, ἢ ἐν τύποις Φημι καὶ οἰήμασιν,
 μὲν τῷ τῆς ὀρτυγομήτρας εἶδει παραβε-
 βλήκαμον, τὴν τῶν Ἰσδαίων καλύπτει συ-
 ναγωγῆν. κῆται γὰρ, ὡς ὁ Παῦλος Φη-
 σι, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, καὶ
 πᾶρωσις ἀπὸ μέρης. ἐπὶ μὲν γὰρ γνή-
 ται πρῶτ', τρεῖσιν ἀνίσχοντος ἤδη καὶ τὴν
 οἰκσμένῳ ὅλλω περιεσράπλουτος τῆ Χρι-
 στῷ, ἐπὶ καὶ ἡ δρόσος καταλήγη λοιπὸν,
 τρεῖσιν ἢ παχεῖα καὶ ἀχλυώδης τῶν νομι-
 κῶν

κῶν ἐπιταγμάτων εἰσήγησις· τέλος γὰρ νόμος καὶ Προφητῶν ὁ Χριστός· τότε δὴ πάντως τὸ ἀληθές ἡμῶν καὶ ἐξ ἔρανθ καταβήσεται μάννα, θ̅αγγελικῶ δὲ δηλονότι διδασκαλίαν τῆτο Φαμεν, ἔκ ἐπὶ τῶ τῶν Ἰσραηλιτῶν σωμαγωγῶ, ἀλλὰ κύκλω τῆς παρεμβολῆς, εἰς πάντα δηλονότι τὰ ἔθνη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἐρήμης,] τῆτεςί τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας, περὶ ἧς ἐρήται, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμης μᾶλλον, ἢ τῆς ἐχέσης τὸν ἄνδρα. ἐπὶ γὰρ πᾶσαν τῶ οἰκισμῶν ἢ τῆ νοητῆ μάννα κατασκεδάννυται χάρις, ἢ καὶ τῶ κορίω παραβάλλεται, καὶ λεπτὸν ὀνομάζεται. λεπτὴ γὰρ ὄντως καὶ ἀποψυχλικῆ ἢ τῆ Θεῶ λόγος δῶαμις, τῶ ἐκ σαρκικῶν κινήματων πύρωσιν εἰ ἡμῶν κατόνυξσα, καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας εισδιῶσα. ψυχροτάτῶ δὲ εἰνάί Φασι καὶ αὐτῆς τῆς πῶας, τῆτεςί τῆ κορίε τῶ εἰέργειαν τῶ εἰ ποιότητι Φυσικῶ. (1) ὅτι τὸ μάννα καὶ λόγος ἰῶ, καὶ ἄρτος δηλῆται, ἢνῆκα εἶπε Μωϋσῆς ἀποκριόμενος πρὸς τῶ πεῦσιν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, ὁπότε εἶπεν ἕτερος τῶ ἑτέρῶ, τίεσι τῆτο; ἔ γὰρ ἠδασαν τί ἰῶ. τί ἔν εἶπε Μωϋσῆς ἀποκριόμενος πρὸς τῶ πεῦσιν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ; ἔτος, Φησιν, ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε Κύριος ὑμῶν Φαγεῖν. τῆτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος. διὰ τῆτο δὲ καὶ τὸ μάννα λεπτὸν ἰῶ ὡσεὶ κόριον λῶκόν, ὡσεὶ πάγος τῆς γῆς. ἐπειδὴ περὶ ὁ λόγος, ἔ σύμβολον ἐκείνο τὸ μάννα ἰῶ, λεπτός ἐσι τῆ αὐτῆ Φύσει, καὶ διήκων διὰ πάντων πνῶμάτων νοερῶν, καθαρῶν, λεπτοτάτων. ἔσι δὲ καὶ ἡ σοφία πνεῦμα νοερὸν, ἄγιον, μονογενές, πολυμερές, λεπτὸν, καὶ τὰ ἔξῆς. ἰῶ δὲ καὶ ὡσεὶ κόριον πρὸς τῶ εἶναι λεπτὸν. Φασι δὲ τῶ τῆ κορίε Φύσιν ὄλλω δι' ὄλε λόγον ἔχαι ἀέρματος. ὡς μηδὲ εἰ τῶ κατακόπλεσαι τὸ τῆ κορίε ἀέριμα ἔξαφανίζεσαι αὐτῆ τῶ δῶαμιν, ὡς ἔκ ἐτι δῶαμένε ἀεیرهσαι. τοῖτος δὲ δι' ὄλε ὁ λόγος. πᾶν γὰρ μόριον αὐτῆ γεωργεῖσαι πέφυκεν εἰ καλῆ καὶ ἀγαθῆ γῆ, τῆτεςί ψυχῆ. ἔσι δὲ τὸ μάννα λῶκόν. Φῶς γὰρ ὁ λόγος, καὶ λαμπρός, καὶ κατὰ τῆτο λῶκος τῶ αὐτῆ σῶιέντι, καὶ τρεφομῶν ὑπ' αὐτῆ. ἔσι δὲ καὶ ὡσεὶ πάγος. σῶεσραμμῶς γὰρ, καὶ ἔδαμῆ πλαδῶν, ἔδὲ διερρῶκῶς, ἀλλὰ πάγιος ὁ ἔρανιος λόγος, ἀπαγγέλων ἡμῶν τὰ ἔρανια.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λογιόμεθα ἔν τὸ μάννα σκίαν εἶναι καὶ τύπον τῶν διὰ Χρισθ̅ παιδουμάτων τε καὶ χαρισμάτων. ἂ καὶ ἄνωθεν εἰσι καὶ ἐξ ἔρανθ, καὶ τὸ γεῶδες ἔκ ἔχει ποδί· ἀμοιρεῖ δὲ μᾶλλον καὶ βδελυρίας σαρκικῆς, καὶ ἔσιν ἀληθῶς ἔκ ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἁγίων Ἀγγέλων τροφῆ. πεφανέρωκε γὰρ ἡμῶν ὁ ἰῶς εἰ ἑαυτῶ τὸν πατέρα, καὶ τὸν περὶ

τῆς ἀγίας καὶ ὁμοσίε Τριάδος λόγον δι' αὐτῆ πεπαιδουμένα, καὶ εἰς πᾶσαν τρίβον ἀρετῆς εἰ μάλα παιδαγωγόμεθα. τροφῆ δὲ πνῶμάτων, ἢ εἰ γε τῆτοις ὀρθῆ καὶ ἀκίβδηλος γῶσις. εἶη δ' ἂν ὡς εἰ Φωτὶ καὶ ἡμέρα τῶν διὰ Χρισθ̅ παιδουμάτων ἢ χορηγία. τοιγάρτοι τὸ μάννα κατεδόθη τοῖς ἀρχαιοτέροις, διαυγαζέσης ἡμέρας, καὶ σκιδναμένε Φωτός. διήυγασε γὰρ ἡμῶν 2. Πέτρ. 1. 19. τοῖς πισυῶσιν ἢ ἡμέρα, κατὰ τὸ γεγραμμῶν, καὶ Φωσφόρος ἀνέτειλεν εἰ ταῖς ἀπάντων καρδίαις, καὶ ὁ τῆς δικαιοσύνης ἀνίχεν ἡλιος, τῆτεςί Χρισθός ὁ τῆ νοητῆ μάννα·δοτήρ.

14. Ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, εἶπαν ἕτερος τῶ ἑτέρῶ, τίεσι τῆτο; ἔ γὰρ ἠδασαν τί ἦν. εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς αὐτῆς, ἔτος ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε Κύριος ὑμῶν Φαγεῖν.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. [Αὐτὸ δὲ δὴ τῆτο] τὸ ὡς εἰ ζητήσε ῥῆθαι ὀνοματοποιούντα τῶ πράγματι, καὶ τῆ Σύρων ἀποκαλῶσι γλώτῆ μάννα, ἀντὶ τῆ, τίεσι τῆτο;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ψάλλει πῆ ὁ Θεαπέσιος Δαβὶδ περὶτε τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῆ πάντα ἰχύντος Θεῶ, ἄρτον ἔρανθ ἔδωκεν αὐτοῖς. ἄρτον Ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος, τὸ μάννα λέγων, ἔρανθ καὶ Ἀγγέλων τροφῶν ἵνα τῶν αἰδητῶν καὶ ὀρατῶν τὸν οἰκῶν ἰέντες ἐπέκεινα γῆν. τῶ πνῶματικῶ καὶ θείαν κατασκεπῶμεθα χορηγίαν, ἰῶ ταῖς τῶν ἁγίων ψυχῶς ἐνίησι Θεός, τὸν Ἀγγέλες τρέφοντα, καὶ ζωογονῶντα τῆς ἀνθρώπες Θεὸν λόγον ἐγκαταυλιζεσαι ποιῶν τοῖς τῶ πῆσιν εἰσδεχομένοις. κατῶκηκε γὰρ ὁ Χρισθός ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ τῆ ἀγίε πνῶματος. καὶ ἄρτω ζῶντι καὶ ἐξ ἔρανθ τρεφόμεθα πρὸς ὀβεξίαν τε καὶ ἰχύν τῶ πνῶματικῶ. τύπος ἔν τῆ τοῖδε τὸ μάννα, σαφῆς καὶ ἀνεκδοσίας ἔχων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἄρτον Ἀγγέλων τὸ μάννα προσηγορεύσει ὁ προφήτης Δαβὶδ; Ὡς Ἀγγέλων τῆ τῆτε δωρεᾶ δηκονηκῶτων. ἢ γὰρ ἀσώματος Φύσις ἔ δάται τροφῆς. ἔτως ἄρτος ἔρανθ προσηγορεύθῆ, ἐπειδὴ ἄνωθεν κατῶεχθῆ, ἔκ ἐξ αὐτῆ τῆ ἔρανθ, ἀλλ' ἐκ τῆ ἀέρος. ἔτω καὶ πετεινὰ τῆ ἔρανθ προσηγορεύεται τὰ τὸν ἀέρα διαπερῶντα.

15. Τῆτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε Κύριος αὐτοῖς Φαγεῖν. τίς ἔν ὁ ἄρτος εἶπέ; τῆτο. Φησὶ, τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος ἢ θεία σῶταξίς αὐτῆ τῶ ὀρατικῶ ψυχῶ Φωτίζατε ὀμῆ καὶ γλυκαῖνα, Φέγγος μὲν τὸ ἀληθείας ἀπασράπῆσα, παιδοὶ δὲ ἀρετῆ γλυκαῖνα

(1) Ταῖ ἐπόμενα εἰ τοῖς ἐκδεδομ. ἔ κῶται.

γλυκία τὰς διψῶντας καὶ πεινῶντας κα-
λοκἀγάθιας ἐφιδύσσα.

**Συναγάγετε ἕκαστος ἀπ' αὐτῶν εἰς
τὰς καθήκοντας γομῶρ, κατὰ κε-
φαλήν κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ὑμῶν,
ἕκαστος σὺν τοῖς συσκήνοις ὑμῶν συλ-
λέξατε.**

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ γομῶρ, μῦδοι δεκαπέν-
τε, τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Τὸ γομῶρ, δέκατον τῶ
μεγάλῃς μέτρον, τετῆσι τῆς ἀστάβης. ὃ
γίνεται ἐπὶ τὰ ξέσα καὶ πέμπτον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χρῆ γὰρ ἡμῶν τῶν θείων-
τε καὶ οὐραγγελικῶν ἀναπίμπλασθαι μαθη-
μάτων. ἐν ἴσῳ δὲ μέτρῳ μικροῖς καὶ με-
γαλοῖς διανέμει ἡμῖν ὁ Χριστὸς τὴν παρ'
αὐτῶν χάριν, καὶ ὁμοίως ἅπαντας ἀποτρέ-
σαι, εἰς ζωὴν σωμαγέροντες τοῖς ἄλλοις
ἐθέλει τὰς ἀδελφεύρας, (1) καὶ ἰδρῶν
ὑπὲρ ἀδελφῶν, καὶ τὰς ἰδίους αὐτοῖς ἐκδα-
νείζειν πόνας, καὶ τῶν ἀνωθεν χειρισμά-
των ποιῶσθαι κοινωνῆς. καὶ τῆτο οἰμαί εἰσι
τὸ εἰρημένον πρὸς τὰς ἀγίας Ἀποστόλους,
Ματθ. 10. 8. ὄρωρα ἐλάβετε, καὶ τὰ ἐξῆς. μόνον γὰρ
ἐχὶ πλεῖστον ἑαυτοῖς τὸ μάννα συλλέγον-
τες, διανέμειν ἐσπόμενον τοῖς τὴν αὐτὴν
οἰκῶν σκηνῶν, τετῆσι τὴν ἐκκλησίαν. διε-
τέλαν γὰρ οἱ θεασάσοι μαθητῶν ἡστέων-
τες, εἰσηγγεμένοι, πρὸς πᾶν ὅστις ποδη-
γῶντες τῶν ἐπαινετικῶν, καὶ ἀφθόνως
ἅπανσι παρατιθέντες εἰς μεδέειν, ἡ αὐ-
τοὶ παρὰ Χριστῶ πεπλητῆμασι χάριν.

*** * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰ δὲ δὴ νοεῖτο
καθ' ἕτερον τρόπον τὸ, ἕκαστος σὺν τοῖς
συσκηνῶσι ὑμῶν συλλέξατε, τετῆσι μὴ
χρῆδω ἅπαντες, μηδὲ ἀναμίξ, ἀλλὰ κα-
τὰ γένος, ἦτοι κατὰ σκηνῶν ποιῶσθαι
τὴν συγκομιδὴν, τοιῶν δὲ νοήσεις. χρῆ
γὰρ ἡμῶν τοῖς ὁμοπίστοις ὁμῶν τῶν θείων
ἐμφορεῖσθαι λόγων, καὶ ζητεῖν τὸ μάννα
τὸ νοητόν· ἔ τῶν ἑτερόφροσι, μονογενῆ
δὲ καὶ ἀλλογενέσι ἀσιωτέως σωμαποφέ-
ρεσθαι. ὃ δὴ καὶ ποιῶμεν, ἀποσοβῶντες
μὴ ἐκκλησιῶν τὰς ἑτεροδόξους καὶ διεσραμ-
μένους, ὁμῶν δὲ τοῖς κατὰ πίστιν οἰκείοις τὰς
ἐξ ἕραν πλετῶντες τροφῆς.

ιζ. Καὶ ἐποίησαν ἕτως οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραήλ. καὶ συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ καὶ
ὁ τὸ ἔλαττον.

ιη. Καὶ ἐμέτρησαν τὸ γομῶρ, καὶ
ἐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τὸ
ἔλαττον ἐκ ἠλαττόνησεν· ἕκαστος εἰς
τὰς καθήκοντας παρ' ἑαυτῶ συνέ-
λεξαν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὰ δὲ ὅσα περὶ τὴν
τροφῶν ἐκείνῳ ἡ ἰσορία διέξεισι θαύματα,
δογματᾶ, πρὸς τὸν κατ' ἀρετὴν βίον ἐσί.

Α Φησὶ γὰρ ἰσῶν πᾶσι προκεῖσθαι τὴν τῆς
τροφῆς μετρίαν, ἕδῶν κατὰ διαφορὰν
τῆς τῶν συλλεγόντων δυνάμεως, ἕτε πλεο-
νάσσα κατὰ τὴν χρείαν, ἕτε ἐλλείπα-
σαν. τῆτο δέξει, κατὰ γὰρ τὸν ἐμὸν λό-
γον, συμβαλήτις τῶ κοινῶ προκειμένη,
μὴ παριέναι τὰς ὅρας τῆς χρείας τὰς
τὰς ἀφορμὰς τῶ ζῶν ἐκ τῶν ὑλικῶν πο-
ριζομένους, ἀλλ' εὖ εἰδέναι, ὅτι ἐν μέτρον
τῆ φύσει τῆς ἐδωδῆς ἐπὶ πάντων ἐστὶν ἡ
Β πρὸς ἡμέραν ἀπόλαυσις. [ἐν ἡ καὶ πολ-
λαπλασια παρασκῶσθαι τῆς χρείας, ἡ
γασῆρ τὰ ἴδια μέτρα διαβῶσθαι φύσιν ἐκ
ἔχει, ἕδῶ τῆ ἀπλησίᾳ τῆς παρασκῶσθαι
συνεκλίνεται. ἀλλὰ καθὼς φησὶν ἡ ἰσο-
ρία, ἕτε ὁ τὸ πολὺ λαβῶν, ἐπλεόνασε·
πῶ γὰρ ἀπόδηται τὸ πλεόν, ἐκ ἔχει· ἕτε
ὁ τὸ ὀλίγον, ἠλαττόνησε. πρὸς γὰρ τὸ ὀ-
ρεθῶν συσσεῖσα ἡ χρεία συνεμετρήθη.]

Γ **ιθ.** Εἶπε δὲ Μαυῦσῆς πρὸς αὐ-
τὰς, μηδεὶς καταλιπέτω ἀπ' αὐτῶ
εἰς τὸ πρῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκαστον μὲν ἐν τὸ ἀρκῶν
αὐτῶ συγκομιζῶν ἐκέλευσεν. εἶργα δὲ ἕδα-
μῶς εἶπερ ἔλοιτο τυχὸν καὶ τοῖς ἀπῶσι
συλλέγειν, καὶ τῶ τῆς ἀγάπης καταφαι-
δρύνεσθαι νόμῳ. ἀποφάσκει δὲ παντελῶς
φυλάττειν εἰς τὸ πρῶν, καίτοι τῆτο δρῶν
ἀφίεις πρὸ τῶ σαββάτου· ἵνα μὴ ὁ τῆς
ἀργίας ἀτιμάζοιτο νόμος. ἔ γὰρ ἡ ὅλας
δρῶν ἐν σαββάτῳ, μὴ καθιέντος Θεῶ.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰς γομῶν δὲ κατα-
λιμπάνειν εἰς τὸ πρῶν, τῶ νόμῳ πάλιν
ἡμῖν ὑπεμφαίνοντος, ὅτι τὸ κερῶσθαι τοῖς
τύποις, παρωχηκότος τῶ χρόνῳ, καθ'
ὄν ἦσαν χρησιμοῖτε ἐτι καὶ ἀναγκαῖοι,
πάντητε καὶ πάντως ὑπὸ κρίσει ἀγει καὶ
κόλασιν. ἐξέξεσε γὰρ σκῶληκας τὸ τε-
Ε τηρημένον· καὶ κολάσεως δὲ καὶ φθορῶς
μῶνυσις ἀν εἶη καὶ αὐτῆ σαφῆς. ἔσονται
γὰρ πάντως ὑπὸ φθορῶν καὶ κόλασιν οἱ
τηρῶντες τὴν σκῶν μετὰ τὴν τῆς ἀλη-
θείας ἀνάδειξιν.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οὐκῶν ἀποφάσκει
τὸ φυλάττειν εἰς τὸ πρῶν, ἵνα δια τῶ πρῶν
τὸν μετὰ τὸν νόμον νοήσης καιρὸν, καθ'
ὄν ἡ τῶ Χριστῶ πέφωκε παρεσία, καὶ τὸ
θεῖον ἀνέλαμψε φῶς.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ πρῶν πάλιν ἐν
τέτοις, τὸν λαμπρὸν ἡμῖν καὶ διαφανέσα-
τον τῆς τῶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας κα-
τασημαίνει καιρὸν· ὅτε λεημένῃς τρό-
πον τινὰ τῆς τε κατὰ νόμον σκῶς, καὶ
τῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἀχλὺς διαβολικῆς,
φωτὸς ἡμῖν δίκῳ ἀνέτειλεν ὁ μονογενῆς,
καὶ ὁρθρὸς ἐδείχθη πνῶματικὸς. ἐπι-
τάττει τὸν ὁ μακάριος Μαυῦσῆς τὸ ἐν
Η τύπῳ μάννα μὴ καταλιμπάνειν εἰς τὸ
πρῶν. ἀνατάλαντος γὰρ ἡμῖν τῶ μνημο-
νῶσθαι ἀρετῶν καιρῶ, περιττῶ λοιπὸν
καὶ

(1) Τὰς ἀδελφεύρας. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 290.

καὶ ἄκαυροι παντελῶς αἱ κατὰ νόμον σκιά, διὰ τὴν ἤδη παρῶσαν ἀλήθειαν.

κ. Καὶ ἐκ εἰσήκουσαν Μωϋσῆ, ἀλλὰ κατέλιπόντινες ἀπ' αὐτῶ εἰς τὸ πρῶτ'· καὶ ἐξέζεσε σκώληκας, καὶ ἐπώζεσε. καὶ ἐπικράνθη Μωϋσῆς δι' αὐτῶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸ κατὰ λαίφθαι εἰς τὴν ὑπεραίαν τῶ μάννα διεφθάρη; Ἐπειδὴ νόμος παράβασις ἴω. διδάσκων γὰρ αὐτῶς τῶν φροντίδων ἐλδύθηρον βίον, ὑπέχετο κατ' ἐκάστῳ αὐτοῖς ἡμέραν παρέχειν τὴν ἀναγκαίαν αὐτοῖς τροφίω. ἐκεῖνοι δὲ ἀπισήσαντες, μέρος τῶ συλλεγνύτοσ εἰς τὴν ὑπεραίαν ἐφύλαξαν, διὰ τῶτο ἐπώζεσα. ὅτι γὰρ ἐ τῆσ τῶ μάννα φύσεωσ ἴω τὸ πάθος, μαρτυρεῖ τὸ σάββατον· αἱ ἄλῶβητον διειτηρήθη τὸ τῆ παρασκύβῃ συλλεγνύ. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ αἱ τῆ κιβωτῶ ἐπὶ πολλαῖσ διαφυλαχθῆν γυνεαῖσ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' αἱ εἶν οἱ εἰς τὸ πρῶτ' τηρήσαντες τῆσ ἀπειθήσειν μελλέσεισ αὐτῶ πληθύοσ ἰσδαϊκῆσ. οἱσ καὶ τὸ αἱτελῶσ ἐθέλειν τὸν αἱ γράμμασι τηρήσαι νόμον, καὶ σαπρίας καὶ σκωλήκων ἔσαι παράτιον. ἀκῆσ γὰρ ὅπωσ καὶ πικραίνεται λίαν ὁ νομοθέτησ ἐπ' αὐτοῖσ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ δὲ τοῖσ περιτλόντι ταμιδύσαισ εἰσ σκωλήκων γένεσιν μεταποιεῖσθαι, τὴν ἀπλησίαν βοῶ τρόπον τινὰ τοῖσ πλεονέκλαισ διὰ τῶτων ὁ λόγος, ὅτι πᾶν τὸ ἔξω τῆσ χροάασ ὑπὸ τῆσ πλεονεκτικῆσ ταύτησ ἐπιθυμίασ ἐκφερόμενον, αἱ τῆ ἔξῆσ ἡμέρα, τετέσιν αἱ τῶ προσδοκωμένῳ βίῳ, σκώληξ τὸ ταμιδύθαι γίνεται. νοῖσ δὲ πάντωσ ὁ ἀκῶν διὰ τῶ σκώληκος τέττ τὸν αἱτελότητον σκώληκα, τὸν διὰ τῆσ πλεονεξίας ζωογονούμενον.

κα. Καὶ συνέλεξαν αὐτὸ πρῶτ' πρῶτ' ἕνασ τὸ καθῆκον αὐτῶ. ἠνία δὲ διεθέρμαινεν ὁ ἥλιος, ἐτήκετο.

κβ. Ἐγένετο δὲ τῆ ἡμέρα τῆ ἔκτῃ συνέλεξαν τὰ δέοντα διπλᾶ, δύο γομῶ τῶ ἐνί. εἰσήλθον δὲ πάντεσ οἱ ἄρχοντεσ τῆσ συναγωγῆσ, καὶ ἀνήγγειλαν Μωϋσῆ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ δὲ αἱ μόνῳ τῶ διαρκεῖν τῶ σαββάτῳ ἀπόθετον μηδεμίαν διαφθοράν ὑπομένον, τοιαύτῳ τινὰ συμβεβλῶ περιέχει· ὅτι δῆ τότε χρῆσέον ἐσὶ τῆ πλεονεκτικῆ προαιρέσει, αἱ ἡ τὸ σωμαγωγμενον διαφθοράν ἐ προσίεται· τότε χρῆσιμον ἡμῖν γινόμενον, ὅταν παρελθόντεσ τὴν τῶ βίῳ τέττ παρασκύβῳ, αἱ τῆ μετὰ τὸν θάνατον ἀπρα-

Α Ξία γυνώμεθα. ἡ γὰρ πρὸ τῶ σαββάτῃ ἡμέρα, παρασκύβῃ πρὸσ τὸ σάββατον καὶ ἐσὶ καὶ ὀνομάζεται. αὐτῆ δ' αἱ εἶν ὁ βίος ἔτοσ, αἱ ὡ τὰ τῆσ ἐρχομένησ ζωῆσ ἑαυτοῖσ ὀτρεπίζομεν· αἱ ἡ ἔργον ἔδειν τῶν [νῶ] ἡμῖν συγκεχωρημένων ἐπιτελεῖται, ἔτε γεωργία, ἔτε στρατία, ἐκ ἐμπορία, ἐκ ἄλλο τὶ τῶν ὡδε σκεδαζομένων ἔδειν· ἀλλ' αἱ ἀπραξία πάσῃ τῶν τοῖστων ἔργων διάγοντεσ, τῶν νῶ ἡμῖν παρὰ τὸν βίον

Β καταβεβλημένων σπερμάτων τῶσ καρπῶσ πορίζομεθα. ἀφθάρτεσ μὲν, ἀπερ ἀγαθὰ εἶν τῶ βίῳ τὰ σπέρματα· φθαρτικῶσ δὲ καὶ ὀλεθρίκῶσ, εἱ τοιαῦτα ἡμῖν τὰ γεώργια τῆσ ζωῆσ ταύτησ ἐκφύσειν. ὁ γὰρ ἡμῶσ πνεῦμα, φησὶν, ἐκ τῶ πνύματοσ θείσει ζωὴν αἱώνιον· ὁ δὲ σπέρων εἰσ τὴν σάρκα, ἐκ τῆσ σαρκὸσ θείσει φθοράν. ἀλλ' ἡ πρὸσ τὸ κρεῖττον ἐτοιμασία μόνῃ κυρίῳσ παρασκύβῃ ὀνομάζεται, καὶ κυρεῖται δῆπρῶσ τῶ νόμῳ· ἡσ τὸ ἀπόθετον, ἀφθάρσια ἐσὶ. τὸ δὲ ἐκ τῶ ἐναντίσ νοόμενον, παρασκύβῃ ἔτε ἐσὶν, ἔτε λέγεται. τὴν γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἐσρησιν ἐκ ἄντισ ἐκότῳσ παρασκύβῳ, ἀλλ' ἐκπλῶσιν παρασκύβῆσ ὀνομάσειε. διὸ μόνῳ τὴν πρὸσ τὸ κρεῖττον κατορθωμένῳ παρασκύβῳ νομοθετεῖ τοῖσ ἀνθρώποισ ἡ ἰσορία, τὸ ἐναντίον διὰ τῆσ παραλείψεωσ ποιεῖν τοῖσ σωετοῖσ καταλείψεια.

Γαλ. 6. 8.

Γ καὶ κυρεῖται δῆπρῶσ τῶ νόμῳ· ἡσ τὸ ἀπόθετον, ἀφθάρσια ἐσὶ. τὸ δὲ ἐκ τῶ ἐναντίσ νοόμενον, παρασκύβῃ ἔτε ἐσὶν, ἔτε λέγεται. τὴν γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἐσρησιν ἐκ ἄντισ ἐκότῳσ παρασκύβῳ, ἀλλ' ἐκπλῶσιν παρασκύβῆσ ὀνομάσειε. διὸ μόνῳ τὴν πρὸσ τὸ κρεῖττον κατορθωμένῳ παρασκύβῳ νομοθετεῖ τοῖσ ἀνθρώποισ ἡ ἰσορία, τὸ ἐναντίον διὰ τῆσ παραλείψεωσ ποιεῖν τοῖσ σωετοῖσ καταλείψεια.

Δ καὶ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆ πρὸσ αὐτῶσ, τῶτο τὸ ῥῆμά ἐσὶν ὁ ἐλάλησε Κύριος. σάββατα ἀνάπαυσισ ἀγία τῶ Κυρίῳ αὐρίον. ὅσα αἱ πέδῳητε, πέσετε· καὶ ὅσα ἐὰν ἐψῳητε, ἔψετε· καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον καταλείπετε αὐτὸ εἰσ ἀποθήκῃν ἕωσ πρῶτ'.

Ε ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπογράφουμ τὰ περὶ τῶ σαββάτῃ εἰρημνία· πρῶτον κατὰ τὸ ῥῆτον, ἱν' εἶδῳ τὶ σημαίνει τὸ γράμμα· δούτερον δὲ κατὰ τὴν ἀναγωγίῳ, κατ' ἴω εἶπομι αἱ ἡμέρασ σαββάτῃ εἰσηκείαμ τῶ δικαίῳ κατὰλύσαντι τὰ τῶ κόσμῳ ἔργα, καὶ χολάζοντι τῶ Θεῳ, τῶ μήτε τῶ τόπῳ, αἱ ὡ ἔσηκε, τῶ Χριστῶ ἀφισαμνίῳ· μήτε πῦρ καίοντι, κατὰ τὸ μηδὲν ἀμαρτάνειν, μήτε βασάγματα αἱροντι, (1) προσάγματοσ ὄντοσ βαρυτάτῃ πάσῃσ ἀμαρτίας. κατὰ ὁ μελωδὸσ φησιν, ὡσεὶ ψαλ. 37. 4.

Ζ ἡ φροτίον βαρὺν ἐβαρυνῆθησαν.

Η ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐτέρα δὲ ἀπογραφή ἡ αἱ εἶν τῶ σαββάτῃ, κατ' ἴω ἀπολείπεται Ἐβρ. 4. 9. ἡ σαββατισμὸσ τῶ λαῶ τῶ Θεῶ, ἀνάπαυσισ ἱερά καὶ ἀγία. ὁ δὲ ποιήσασ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶ, ἀξίῳσ κρῖνεται ἐκείνῃ τῶ σαββάτῃ· χολάζων ἔδειν, ἡ τῆ θεωρία τῆσ ἀληθείασ καὶ τῆσ σοφίας. ταῦτα δὲ διὰ τὸ μεμνήσθαι κᾶνταῦθα τὸν Μωσέα περὶ τῶ σαββατίζειν, παρεθέμεθα.

Bbb 3 καδ. Καὶ

(1) Αἱροντι. βασάγμα ὄρεσ βαρύτερον πᾶσα ἀμαρτία. διὸ ἔλεγεν ὁ ὑμνωδὸσ, κλ. αἱ Τόμ. 2. σελ. 125. τῆσ τῶ ῥηαῖε ἐκδοσ.

κδ. Καὶ κατέλιπον ἀπ' αὐτῆ ἕως
πρωῖ, καθάπερ συνέταξεν αὐτοῖς
Μωϋσῆς. καὶ ἔκ ἐπώζεσεν, ἐδὲ σιω-
ληξ ἐγένετο ἐν αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐτήρην δὲ εἰς τὸ πρωῖ
σαββατίζεν μέλλοντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ
τῆτο Θεὸς προσάτλοντος. τί ἐν τῷ Φυλάτ-
τεδαμ τὸ τῆ σαββάτε προσυλληχθῆν, μὴ
μὴ ἔτι καὶ καταφθείρεσθαι, μὴδὲ τοῖς
τετηρηκόσιν ἐπιπικραίνεσθαι τὸν Μωσῆα;
Ἀφίγμενοι γὰρ διὰ πίσεως εἰς τὸν εἰ Χρι-
σῷ νοόμενον σαββατισμὸν, τρεῖσιν εἰς ἀρ-
γίαν τε καὶ καταλήξιν τῶν ἀμαρτημάτων,
ἐχ ὡς ἀχρηστον παραιτέμεθα τὴν προσω-
ροῦθῆσαν εἰ ἡμῖν, καὶ οἷον ἀπροποκα-
μείω τῆ νόμου παιδούσιν, χειραγωγῶσαν
Gal. 3. 24. ἡμᾶς εἰς Χριστόν. παιδαγωγός γὰρ ἡμῶν
» ὁ νόμος. ἔχοντες δὲ μᾶλλον αὐτὸν ὁμῆ
τοῖς ἀναγγελικοῖς παιδούμασιν, ἐκ ἐσόμε-
θα μακρῶν τῆ καὶ ἐπαινώσθαι πρέπειν.
καὶ τῆτο δρῶσι Θεὸς ἐκ ἐπιπικραίνεται.
καὶ γὰρ ὁ Σωτῆρ τρεῖ δὴ διδάσκων αὐτὸς,
Mat. 9. 13. 52. διὰ τῆτο, Φησὶ, λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς γραμ-
» ματοῦς μαθητοῦθῆς τῆ βασιλεία τῶν ἔρα-
» τῶν, ὁμοίος ἐσὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσποτῆ,
» ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τῆ θησαυρῶ αὐτῆ καινὰ
» καὶ παλαιὰ.

κε. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, Φάγετε σή-
μερον· ἐσὶ γὰρ σάββατα τῷ Κυρίῳ.
κς. ἔχ εὐρεθήσεται ἐν τῷ πεδίῳ. Ἐξ
ἡμέρας συλλέξετε· τῆ δὲ ἡμέρα τῆ
ἐβδόμη σάββατα, ἐκ ἔσιν ἐν αὐτῆ.

κζ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῆ ἡμέρα τῆ
ἐβδόμη ἐξῆλθόντινες ἐκ τῆ λαῶ συλ-
λέξαι, καὶ ἔχ εὔρον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ εἰ τοῖς σάβ-
βασιν ἔ παρέχε τὸ μάννα; Ἐπειδὴ μό-
νοις αὐτοῖς τῆ σαββάτε τὴν ἀργίαν ἐνο-
μοθέτησεν. ἔργῳ αὐτὸς ἐδίδαξε Φυλάτλειν
τὴν εἰτολίω. τὸν δὲ τῆς φύσεως, ἐκ ἐκώ-
λυσε δρόμον. εἰνάχα γὰρ ἡλῖος καὶ σελῶνῆ,
ὡσαύτως καὶ τὰ νέφη τὸν ἕτον ὠδίει,
καὶ ἀνεμοὶ πνέουσι, καὶ γυναικες τίκτουσι,
καὶ τῶν ἀλόγων τὰ γνή.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπάρατον δὲ καὶ ὑπό-
δικον ἐτίθει τὸ εἰ σαββάτω συλλέγειν·
μᾶλλον δὲ ἐδὲ καθίει τὸ μάννα Θεός. σαβ-
βατίζοντες γὰρ νοητῶς εἰ τύποις, ἐκ ἔτι
μὴ συλλέξομεν. ἔ γὰρ σαρκικῆς ἀνεξό-
μεθα περιτομῆς, ἐδὲ βόας, ἢ πρόβατα
καταδύσομεν. παρωσόμεθα γὰρ τὸ παχὺ
τῶν τύπων, αὐτῶ ἔχοντες τὴν ἀλήθειαν,
τρεῖσι Χριστόν.

κη. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
ἕως τίνος ἔ βέλεσθε εἰσακτεῖν τὰς ἐν-
κθ. τολάς μου, καὶ τὸν νόμον μου; Ἴδετε·
ὁ γὰρ Κύριος ἔδωκεν ὑμῖν τὴν ἡμέραν

Α ταύτην τὰ σάββατα· διὰ τῆτο αὐτὸς
ἔδωκεν ὑμῖν τῆ ἡμέρα τῆ ἐκὴ ἀρτης
δύω ἡμερῶν. καθήσεσθε ἕκασος εἰς
τῆς οἴκας ὑμῶν· μηδεὶς ἐκπαρευέσθω
ἐκ τῆ τόπῃ αὐτῆ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδό-
λ. μη. Καὶ ἔσαββάτισεν ὁ λαὸς τῆ ἡμέ-
ρα τῆ ἐβδόμη.

λα. Καὶ ἐπωνόμασαν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ τὸ ὄνομα αὐτῆ, Μάν· ἦν δὲ ὡς
σπέρμα κορίθ λευκόν· τὸ δὲ γεῦμα
αὐτῆ ὡς ἐγκρίς ἐν μέλιτι.

Ὡς σπέρμα κορίθ. τὸ Σαμαρειτικόν,
ὡς σπέρμα ὀρύζης.

Ἐγκρίς εἰ μέλιτι. Ἀκύλας, ἄμυλος
εἰ ἐλαίω.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἐτι δὲ καὶ νῦν ἔεται
πᾶς ἐκᾶνος ὁ τόπος, καθάπερ καὶ τότε
Μωϋσῆ χαριζόμενον τὸ θᾶϊον κατέπεμψε
τὴν διατροφῆν. καλῶσι δὲ Ἑβραῖοι τὸ
βρώμα τῆτο μάννα. τὸ γὰρ μάν ἐπερώ-
τησις κατὰ τὴν ἡμετέραν διάλεκτον, τὶ
τῆτ' ἐσὶν, ἀνακρίνισσα.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ μάννα ἐκλή-
θη; Εὐδύς αὐτὸ θεασάμενοι, ἀλλήλους
ἠρώτων, τί τῆτο; ἐπέδεσαν ἔν αὐτῷ
προσηγορίαν, τί τῆτο; τῆτο γὰρ ἐρη-
νύεται τὸ μάννα. τῆτο δὲ καὶ ἡ ἰσορία δι-
» δάσκει. ἰδόντες γὰρ Φησὶν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ,
» εἶπον ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, τί ἐστὶ τῆτο; ἔ γὰρ
ἠδεδσαν τί ἴω. ἐγένετο τοίνυν ἡ ἐρώτησις
» ὄνομα. τὸ δὲ, ὡς ἐγκρίς εἰ μέλιτι, ὁ
Σύμμαχος ἔτως ἠρωτώσασαν, ὡς ἄμυλος
εἰ μέλιτι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐγὼ δὲ περὶ τῆ λόγῃ
οἶμαι εἰρηθεῖν, ὃ πρὸς τὸ ῥητὸν νομίζεται
Ε περὶ τῆ μάννα λελέχθαι· ὅτι ἔδωκεν ὁ
Θεὸς τὸ μάννα ἀντὶ τροφῆς πρὸς πᾶσαν
ἠδονῶν ἰχθύν, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐναρμόνιον
γεῦσιν. τῆ γὰρ τῆ προσφερομένη ἐπιθυ-
μία ὑπηρετῆν, πρὸς ὃ, τὶ ἐβέλετο, μετε-
κρίνετο. ἐκᾶν καὶ εἰ τῷ λόγῳ πάσης πνυ-
ματικῆς βρώσεως ἐσὶ ποιότης, ἵνα τὰ μεν
» ἀρτιγινῆτα, κατὰ τὸν Πέτρον, εἰ Χρι-
» σῷ βρέφη τὸ λογικὸν ἐπιποθῆντα γάλα,
» καὶ οἱ εἰ Χριστῷ, κατὰ Παῦλον, νήπιοι
Ζ» ποτιδῶσιν εἰ αὐτῷ. ὁ δὲ ἀδελφῶν, λαχα-
» να ἐδίει. ὁ δὲ τέλειος μεταλάβη σερφῆς
τροφῆς, ἄτε διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰδητήρια
γεγυμνασμένα ἔχων πρὸς διάκρισιν καλῆ-
τε καὶ κακῆ. (1)

λβ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, τῆτο τὸ
ῥῆμα, ὃ συνέταξε Κύριος, πλήσατε
τὸ γομὸρ τῆ μάν εἰς ἀποθήκην εἰς τὰς
γενεὰς ὑμῶν· ἵνα ἴδωσι τὸν ἄρτον, ὃν
ἔφάγετε ὑμεῖς ἐν τῆ ἐρήμῳ, ὡς ἐξή-
γαγεν ὑμᾶς Κύριος ἐκ γῆς Αἰγύπτῃς.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἔχ εὐρηται.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο τὸ ῥῆμα, ὃ
» σινεταξε Κύριος. Ἔθος τῆ Γραφῆ τὰ
ἀποτελέσματα τῶν ἔργων καλεῖν τοῖς ὀνό-
μασι τῶν αἰτίων. ὃ γὰρ ἐποίησε Θεὸς λό-
γος καὶ πρόσαγμα, τῆτο Θεὸς ῥῆμα καλεῖ.
καὶ τὸ μάννα δὲ ἐκ ὀνομα, ἀλλ' ἡ ἐρώτησις
ὄνομα γέγονε.

λγ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀα-
ρων, λάβε σάμνον χρυσῶν ἕνα, καὶ
ἐμβαλε εἰς αὐτὸν πλήρες γομὸρ τῆ
μάννα, καὶ ἀποθήσεις αὐτὸ ἐναντίον
τῆ Θεῶ, εἰς διατήρησιν εἰς τὰς γενεὰς
λδ. ὑμῶν. Ὁν τρόπον σινεταξε Κύριος
τῷ Μωϋσῆ. ἢ ἀπέθετο Ἀαρὼν ἐναν-
τίον τῆ μαρτυρίας εἰς διατήρησιν.

ΛΔΗΛΟΥ. Καὶ ἡ σάμνος εἰς τὸν Χρι-
στὸν ὁρᾷ τὸν ἀνωθεν, καὶ τὸ μάννα, κα-
τελθόντα. εἰς δὲ τῷ χαλκὸν θείσαν ἐνε-
βλήθη διὰ τῆς αἰώσεως, ἢ κατενεχθείσης
ἀνωθεν τῆς σαρκός.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἡμῖν
τὸ μάννα τὸ ἀληθές ἀνεδείχθη Χριστός,
ὡς ἐν εἰκότι τοῖς ἀρχαιοτέροις διὰ τύπε
δηλέμενος, ἀναγκαιῶς διὰ τῆ προκειμένης
[διδάσκει] τίνος ἔσαι καὶ πόσης ἀνάπλευς
ἀρετῆς τε καὶ δόξης ὃ τὸ μάννα τὸ νοητὸν
ἀποθησαυρίζων ἐν αὐτῷ, καὶ εἰς τὰ ἐσω-
τατα τῆς ἑαυτῆ καρδίας εἰσφέρων τὸν Ἰη-
σοῦν διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίσεως τε ὁρθῆς καὶ
ἀγάπης ὀλοτελῆς. ἀκείεις γὰρ ὅπως ἐν
σκοβῆι χρυσῷ πλήρες τὸ γομὸρ τῆ μάν
ἐνετέθη διὰ χαρὸς Ἀαρὼν, εἰς διατήρησιν
ἐναντίον τῆ Θεῶ. ἡ γὰρ θεία ὄντως καὶ
θεοφιλῆς ψυχὴ, τελείως ἐν ἑαυτῇ τὸν
ἐπὶ Χριστῷ λόγον ὠδίνεσα, καὶ ὅλου λαβῆ-
σα τὸν ἐράνιον θησαυρὸν, σκευὸς μὲν ἔσαι
τίμιον, ὡς ἀπὸ χρυσῆ, προσενεχθήσεται
δὲ διὰ τῆ πάντων ἀρχιερέως τῷ Θεῷ καὶ
πατρὶ, καὶ εἰς ὅψιν ἀνεκχθήσεται τῆ τὰ
πάντα σινεχόντος τε καὶ διασώζοντος εἰς
διατήρησιν, καὶ τὸ φθειρόμενον, ὅσον εἰς
οἰκίαν φύσιν, ἐκ ἐώντος καταφθείρεσθαι.

λε. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔφαγον τὸ
μάν ἔτη τεσσαράκοντα, ἕως ἤλθον

Α' εἰς γῆν οἰκισμένην τὸ μάν ἔφαγον, ἕως
παρεγένοντο εἰς μέρος τῆς Φωνίκης.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἡ ὡς Προφήτης προ-
λέγει τὸν χρόνον, ἢ ὑπερον ἔγραφε τὰ
γεγονότα.

λδ. Τὸ δὲ γομὸρ τὸ δέκατον τῶν
τριῶν μέτρον ἦν.

Β ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ὅτι τὸ μέγα γομὸρ,
κατὰ εἶρηται, μοδίων δεκαπέντε· τὸ δὲ
μικρὸν, μοδίων δέκα, καὶ ὁ μόδιός ἐστι ξεσῶν
εἰκοσιδύο. ἔστι δὲ γομὸρ πάλιν τὸ δέκατον
τῆ μεγάλης μέτρον, ἢτοι τῆς ἀρτάβης. ὃ
γίνεται ξεσῶν ἐπὶ πέντε καὶ πέμπτον.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ δὲ γομὸρ μέτρον
ἰσραηλῶν. διδάσκει δὲ ὁ νομοθέτης,
ὅτι τῶν τριῶν μέτρων τὸ δέκατον ἰσ.
ὡς δὲ Ἰωσήπος (1) ἔφη, τρεῖς ἡμισυ κοτύ-
λας ἔχωρα.

Δ * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τὸ γομὸρ, Φησί,
» τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων ἰσ. ἐν ἡμῖν
γὰρ αὐτοῖς τρία μέτρα, τρία κριτήρια
μηνύεται· αἰδησις μὲν, αἰδητῶν· λεγο-
μένων δὲ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ὁ λό-
γος· νοητῶν δὲ, ὁ νῦν. ὁ τοίνυν γνωσι-
κὸς ἀφέξεται μὲν τῶν κατὰ λόγον, καὶ
τῶν κατὰ διάνοιαν, καὶ τῶν κατ' αἰδησίαν
καὶ ἐνεργεῖαν ἀμαρτημάτων· ἀκηκῶς,

» ὅπως ὁ ἰδὼν πρὸς ἐπιθυμίαν, ἐμοίχουσε. Ματθ. 5. 28.

» λαβῶν τε ἐν νῷ, ὡς μακάριοι οἱ καθαροὶ Ματθ. 5. 8.

» τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψοντα, Ματθ. 13. 11.

» κακῆνο ἐπισάμενος, ὅτι ἢ τὰ εἰσερχόμενα

» εἰς τὸ σῶμα κοινῆ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ

» τὰ ἐξερχόμενα διὰ τῆ σῶματος ἐκείνου κοι-

» νεῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς καρδίας

» ἐξερχονται διαλογισμοί. τῆτ' οἶμα τὸ κα-

» τὰ Θεὸν ἀληθινὸν καὶ δίκαιον μέτρον, ὃ

» μετρεῖται τὰ μετρήμενα, ἢ τὸν ἄνθρω-

» πον σινεχῆσα δεκάς. ἰσ ἐν κεφαλαίῳ τὰ

» προσημασμένα τρία ἐδήλωσε μέτρα. εἶη δ'

» ἐν σώματι καὶ ψυχῇ, αἶτε πέντε αἰδη-
» σεις, καὶ τὸ Φωνητικόν, καὶ σπερματικόν,
» καὶ τὸ διανοητικόν, ἢ πνευματικόν, ἢ ὅπως
» καὶ βάλει καλεῖν. χρῆ δὲ, ὡς ἔπος εἰπῆν,
» τῶν ἄλλων ἀπάντων ὑπεραναβαίνοντας,
» ἐπὶ τὸν νῦν ἴσασθαι.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Κ**αὶ ἀπῆρε πᾶσα συναγω-
γὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς
ἐρήμου Σιν κατὰ παρεμ-
βολὰς αὐτῶν, διὰ ῥήματος Κυρίου·
καὶ παρενέβαλον ἐν Ραφιδῆν. ἐκ ἦν
β. δὲ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν. Καὶ ἐλοιδο-
ρεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν, καὶ ἔλε-
γον, δὸς ἡμῖν ὕδωρ ἵνα πῖωμεν. καὶ

εἶπεν αὐτοῖς Μωϋσῆς, τί λοιδορεῖσθε
μοι, καὶ τί πειράζετε Κύριον;

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἦσαν μὲν γὰρ δι' ἡπέ-
ρα ξηρᾶς, πολλῶ διψάδα παραθέοντες
γῆν. εἶτα τοῖς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἀλύοντες
πόνοις, καὶ κἄν εἰ βραχύτι σινωῖτα τῶν
εἰωθότων, λυπῶ δυσφόρητον τῆτο εἶχον,
καὶ ἐποιεῖντο κατὰ Μωσέως καὶ Ἀαρὼν
τῷ

(1) Ὁ Ἰωσήπος (ἐν βιβλ. 3. κεφ. 1. περὶ Ἰσραηλ. ἀρχαιολ.) περὶ μὲν τῆ γομὸρ, Φησί· παραγ-
γέλλεται δ' ἐξ ἴσθ ἀσάρων, τῆτο δ' ἐστὶ μέτρον, εἰς ἐκάστῳ ἡμέραν συλλέγειν· περὶ δὲ τῆ ἀσάρωνος,
(ἐν κεφ. 7. τῆ αὐτ. βιβλ.) ἐκ δύο ἀσάρων. ὃ μέτρον Ἰσραηλῶν ἐπὶ πέντε κοτύλας ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει.

προσάττεται μόνον τὸν Ἀαρὼν, ἢ λαλήσασιν πρὸς τὴν πέτραν· καὶ ὡς ἐδίσαζεν, εἰπὼν, **Ἀριθ. 20. 10.** μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ; διὸ καὶ δις τὴν πέτραν ἐπάταξε, καίτοι προσάπαξ ἀνατείνας ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ μεταβαλὼν τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα. διὸ καὶ ἐπετιμήθη σὺ τῷ ἀδελφῷ, μὴ εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

ζ. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τῶ τόπῳ ἐκεῖνῳ, πειρασμός, καὶ λοιδορησίς, διὰ τὴν λοιδορίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ διὰ τὸ πειράζειν Κύριον, λέγοντας, εἴ ἐστὶ Κύριος ἐν ἡμῖν, ἢ ἔ.

η. Ἦλθε δὲ Ἀμαλήκ, καὶ ἐπολέμησεν Ἰσραὴλ ἐν Ῥαφιδίν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἦν μὲν ὁ Ἀμαλήκ **Γω. 36. 12.** τρίτος ἀπὸ Ἡσαῦ, ὡς ἐν τῇ Γενέσει Φησὶν ἀπὸ Θάμνας τῆς παλλακῆς.

θ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ, ἐπίλεξαί σε αὐτῷ ἄνδρας, καὶ ἐξελεθῶν παρατάξαι τῷ Ἀμαλήκ αὔριον. ἢ ἰδὲ ἐγὼ ἔσηκα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶ βενῆ, καὶ ἡ ῥάβδος τῶ Θεοῦ ἐν τῇ χειρὶ μου.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐπειδὴ ἤμελλεν ὁ Ἰησοῦς διαδέχεσθαι τὸν Μωϋσέα, καὶ πόλεμον μέγιστον ἀναδέχεσθαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ τῷ Παλαιστίνῳ οἰκόντα, προγυμνάζει αὐτὸν ἐτι περιῶν ὁ Μωϋσῆς, καὶ τῇ δυνάμει τῶν οἰκείων δύχων νικᾶν παρασκιδιάζει. **Ἀριθ. 13. 16.** ἐν δὲ τοῖς Ἀριθμοῖς Αὐσίῳ αὐτὸν καλεῖ, καὶ μετωνόμασεν αὐτὸν Μωϋσῆς Ἰησοῦν. προληπτικῶς ἐν ἐνταῦθα λέγεται **Ἰησ. 18. 23.** Ἰησοῦς, ὡς καὶ τῷ ὕπερον κληθεῖσαν Ἰερουσαλήμ προλαβὼν ἔτως ἐν τῷ Ἰησοῦ καλεῖ, πρότερον Ἰεβῆς καλεσμένη καὶ τῷ Βαισάν, Σκυθόπολιν.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὅτι τύπος τῷ Ἰησοῦ ὁ τῶ Ναυῆ τῶ ἀληθινῶ Ἰησοῦ. ἀπὸ γὰρ τῶ Ἰορδάνε ἀρχαν ἤρξατο τῶ λαῷ. (1) ὅθεν καὶ ὁ Χριστὸς βαπτισθεὶς ἤρξατο διαγγελλίζεσθαι, καὶ ὅτι δώδεκα ἔσησε τὴν διαιρῶντας τὴν κληρονομίαν· (2) ὡς ὁ Κύριος δώδεκα καὶ τὴν Ἀποσόλους εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἀπέστειλε. (3) πισθούσασαν Ῥαὰβ τὴν πόρνην ἔσωσεν ὁ τυπικός, ὁ δὲ ἀληθὴς Φησὶν, **Ματθ. 21. 31.** ἰδὲ οἱ τελῶνας καὶ αἱ πόρνηαι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶ Θεοῦ. ἀλαλάγματι ἐπὶ τῶ τυπικῷ ἔπεσε τὰ τέκνη Ἰερηχῆς, καὶ προρρήσει (4) τῶ ἀληθινῷ ἐκ ἀφ᾽ ἐθῆ λίθος ἐπὶ λίθου ἐν τῷ ναῶ. καὶ τὸ τέλος πάντων, ὅτι αὐτὸς εἰσήγαγε τὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἐχὼ ὁ νομοθέτης Μωϋσῆς. ἀτελής γὰρ ὁ νόμος, ἢ **21 22** δὲ τῶ Θεοῦ χάρις τελεία.

(1) Ὅτι τε ἀπὸ τῶ Ἰορδάνε παρείληφε τὴν ἀρχὴν. ὁ τῆς Αἴγ. κώδ.
 (2) Κατέστησε τὴν κληροδοτήντας τὴν γῆν. ὁ αὐτ.
 (3) Ἀπέστειλεν εἰς τὸ διαμετρεῖσθαι τὴν κοιλιάδα τῶν οἰκιστῶν. ὁ αὐτ.
 (4) Καὶ διὰ τὸ εἰπεῖν τὸν Κύριον ἐμὴ ἀφ᾽ ἐθῆ λίθος ἐπὶ λίθον, πέπρωκεν ὁ ναός. ὁ αὐτ.

Α ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσαττόμενον ὑπὸ Μωσέως ἀνοήσας Ἰησοῦν, τί ἂν ἕτερον ὑποπῆται τις ἂν, ἢ ἐκεῖνό πε πάντως, ὅτι Θεὸς ὢν ὁ λόγος, γέγονεν ὑπὸ νόμον κατὰ γὰρ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος [σχῆμα,] καὶ ὑπετάγη τρόπον τινὰ ταῖς διὰ Μωσέως ἐπιτολαῖς κατὰ διαφορὰς τρόπους;

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐπιλεξάμενος γὰρ ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ παντὸς ἔθνεος ὁ Χριστὸς ἄνδρας διωκτῆς, Φησὶ δὲ δὴ πάλιν τὴν ἀγίαν Ἀποσόλους, καὶ τὴν διὰ πίστεως κεκλημένους· οἷς ἂν λέγοιτο καλῶς, ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτῶν, βασιλείον **1. Πέτρ. 2. 9.** ἱεράτοδμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· παρετάξατο σὺ αὐτοῖς τῷ ἀρχοντι τῶ αἰῶνος τέττα, περὶ ἧς Φησὶν αὐτὸς ὁ πάντα νικῶν, νῦν κρίσις τῶ αἰῶνος **1. Ἰωάν. 12. 31.** τέττα, νῦν ὁ ἀρχων τῶ αἰῶνος τέττα ἐκβληθήσεται ἔξω. **Γ** σεφανοὶ δὲ ψήφω λαμπρῆ τῶν σὺ αὐτῶτε καὶ δι' αὐτῶ νικήσαντας ὁ θεασέσιος Ἰωάννης. γράφω γὰρ **1. Ἰωάν. 2. 13.** ὑμῖν Φησὶ νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐσε, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰς αὔριον δὲ τὴν παρατάξιν ἐπιτελεῖσθαι δεῖν ἔφη Μωϋσῆς. ἢ γὰρ ἐν χρόνῳ τῷ κατ' αὐτὸν τὰ Χριστὸ πέφωκε κατορθώματα. πέπρακται δὲ μᾶλλον ἐν τῷ ἔθῃ καὶ γείτονι, τῆς μετὰ Μωσέα καὶ νόμον.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Παρετάττετο δὲ Ἰησοῦς συνεπιλέκτοισι ἀνδράσι, καὶ ἐνὶ τῶν Ἀμαλήκ. ἐπιλεξάμενος γὰρ τὴν ἀγίαν ὁ Χριστὸς, ὢν ἀπαρχὴ γεγονόσιν οἱ θεασέσιοι μαθηταί, νενίκηκε τὸν ἀρχοντα τῶ αἰῶνος τέττα. Μωσῆς δὲ ὁ κελδῶν λῷ. γέγονε γὰρ ὑπὸ νόμον ὁ Ἰησοῦς, καίτοι νομοθέτης ὑπάρχων ὡς Θεός. καὶ τῆς παρατάξεως ὁ καιρὸς ἐκ αὐτῷ ἐκεῖνῳ ἐπράττετο τῷ ἡμέραν, κατ' ἡμῶ οἱ Μωσέως γεγονόσιν λόγοι, ἀλλ' εἰς αὔριον, τῆς ἐστίν εἰς ὑπέρθεσιν ἑτέρου καιρῶ. προηγόρθεσε γὰρ ὁ νόμος τὰ ἐσόμενα, καὶ τῶν τῶ Σωτῆρος κατορθωμάτων λαμπρὰν ἔχει τὴν ἀφήγησιν, εἰ νοοῖτο πνευματικῶς.

Ε **ι.** Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωϋσῆς, καὶ παρετάξατο τὸν Ἀμαλήκ. καὶ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὁρ ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶ βενῆ.

Ζ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Εἶτα πρὸς τινὰ βενὸν, καὶ ἐπὶ κορυφῷ ἀνείσι γηλόφω Μωσῆς,] ὡς ἂν διώαιτο καταθρεῖν τὴν μάχην καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῶ πάντων Ἰησοῦ κατορθώματα. ἀναβιβάζει γὰρ ἡμᾶς συμμέτρως καὶ ἡ κατὰ νόμον παιδαγωγία πρὸς τὸ οἶονε μακρόθεν διώαισθαι καθορᾶν τὰ Χριστὸ στρατηγήματα.

ια. Καὶ

ια. Καὶ ἐγένετο ὅταν ἐπῆρε Μωϋσῆς τὰς χεῖρας, κατίχουεν Ἰσραὴλ ὅταν δὲ καθῆκε τὰς χεῖρας, κατίχουεν Ἀμαλήκ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ ἀνατάναντος μετ' Μωσέως τὰς χεῖρας, κατίχουεν ὁ Ἰσραὴλ καθιέντος δὲ, ἠδαιεί, [καὶ κατίχουεν Ἀμαλήκ.] ἀνάλωτος γὰρ τῷ διαβόλῳ, καὶ παντὶ γέγονεν ἐχθρῷ καταδῆν ἐθέλοντι πικρῶς ἐχθὴ δὲ πᾶς Ἰσραὴλ, ἀλλ' ὅσοι τῷ πρὸς Χριστὸν τετιμῆκασι συμμορφίαν, διὰ τῆς Φορέσαι τὸν ὀνειδισμόν αὐτῆ, τετέσι τὸν τρίμιον σαυρόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Χεῖρες γὰρ ἀποτάδλω εἰς αἴρα δαικνύμεναι, τὸ τῆ σαυρῆ οἰμα διαγράφειν εἰαργῶς. ὅσοι γε μὴ εἰ προσήκοντο τὸν σαυρόν, ὀκατάδρομοι γεγόνασι τοῖς ἐχθροῖς, ἐκ ἔχοντες τὸν ἐπαρωγόν. ὅταν ἐν ἡμῖν ἐκλείη τὰς χεῖρας Μωϋσῆς, τὸ τῆ σαυρῆ σημεῖον δαικνύων, πίπτει ἀτονήσας ὁ Ἀμαλήκ. σημαίνει δὲ πε πάντως τὸ οἰμα ἡμῖν τῆς διὰ τῆ τιμῆ σαυρῆ νικῶντας τὸν Σατανᾶν, καὶ κατιχύνοντας τῶν ἐχθρῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅταν δὲ καθιέντα τὰς χεῖρας βλέπωμεν, εἰτά τὸν Ἀμαλήκ κατιχύνοντα, τῆς ὑπὸ τῷ διαβόλῳ γεγενημένους καὶ νενικημένους εἰνοήσομεν, διὰ τὸ μὴ δαῖν ἐθέλειν προσήκασαι τὸν σαυρόν. οἷς καὶ Ἰωάν. 8. 24. ὁ Χριστὸς προσεφώνει λέγων ἄμω ἄμω ἄμω λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ πισυόσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, εἰ ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν ἀποθανέση.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῶν Μωϋσῆ χειρῶν ἐκλεταμείων. εἰκα Ἰσραὴλ, καθιεμείων δὲ, ἠτῆτο; Τῆ σαυρωθέντος ὑπὲρ ἡμῶν ἐπλήρη τὸν τύπον ἐκλείων τὰς χεῖρας. ἐδείχθη τοίνυ καὶ εἰ τῷ τύπῳ τῆς ἀληθείας ἢ διώαμῖς. ὡπερ γὰρ τῆ θεραποντος τὰς χεῖρας ἐκλείνοντος, ἐπεσαι Ἀμαλήκ ἔτω τῆ δεσπότη τὰς χεῖρας ἐκλείναντος, καλελύθη τῆ διαβόλῳ τὸ εἶφος. καὶ εἰ ἐκείνω δὲ τῷ πολέμῳ ὁ τῆ Σωτήρος ἡμῶν ὀμῶνυμος τὸ τροπᾶιον ἐσησε, τότε ταυτῷ τῷ προσηγορίαν λαβῶν, καὶ τοῖς λογάσι χρυσαμένους σινεργοῖς, [ὡς ὁ δεσπότης Χριστὸς ὑπεργοῖς] τοῖς ἱεροῖς Ἀποσόλοις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Σημαίνει δὲ τὸ εἰ ὑψε τὰς χεῖρας ἔχειν Μωσέα, τῷ δια τῶν ὑψηλοτέρων θεωρίαν τῆ νόμῃ τὸ δὲ εἰς γλῶ ἐπικλίειν, τῷ ταπεινῷ καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῆ νόμῃ ἐξήγησίν τε καὶ παρατήρησιν.

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Καταπιπύσης ἡμῶν τῆς δρασικῆς δυνάμεως, ἰαυεῖ τὰ ἀντιπαλαίοντα ἡμῖν ὑψεμείης δὲ καὶ διαιρεμείης, (1) δυνατὸν γίνεται τὸ διορατικὸν εἰ ἡμῖν, ὅπερ Ἰσραὴλ λέγεται.

ΣΕΥΗΡΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. (2) Ὁρατε σαφῶς, ὡς ἢ σημεῖωσις τῆ σαυρῆ τυ-

Α παθῆσα διὰ Μωϋσέως χειρῶν, καὶ προηγμένους τῆς παρατάξεως Ἰησῆς, τῆς πολεμῖκς ἐτρέψατο ἔτω δὴ καὶ ἡμεῖς, καθάπερ ἐπὶ τῆ ὄρας ὁ Μωϋσῆς, ἐπὶ τῆ μετώπῃ τῷ σφραγίδα τῆ σαυρῆ καταγράφοντες, καὶ προηγμένως τὸν σωτήρα Ἰησῆν Χριστὸν ὀνομάζοντες, τῆς νοητῆς πολεμῖκς τρεπόμεθα, τῆς δαίμονας λέγω, καὶ τὸν τῆτων ἀρχηγέτιλῳ διάβολον. ἄλλος δὲ φησιν, ὡς διὰ μετ' τῆς ἐκλάσεως τῶν χειρῶν, ὁ σαυρὸς δηλεῖται ἐνεργῆντος δὲ τῆ Ἰησῆ Χριστῆ. ἢ ἀντιπαράταξις τῆ νοητῆ Ἀμαλήκ καταλυεται.

Β Αἰ δὲ χεῖρες Μωϋσῆ βαρείαι, καὶ λαβόντες λίθον ὑπέθηκαν ὑπὸ αὐτὸν, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτῆ. Ἀαρών δὲ καὶ Ὠρ ἐσήριζον τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐντεῦθεν εἰς, καὶ ἐντεῦθεν εἰς. καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες Μωϋσῆ ἐσηριγμέναι ἕως δυσμῶν ἡλῖς.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἰωσήπος φησιν, (3) ὅτι ὁ Ὠρ ἀνῆρ τῷ Μαρίας τῆς ἀδελφῆς Μωϋσέως. καὶ ὅτι (4) τῶν Αἰγυπλίων ἐκβραδύτων ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἄμα τοῖς ὀπλοῖς, ταῦτα οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀνελόμκοι, ἐπολέμην πρὸς Ἀμαλήκ.

Δ ** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ ἀληθῆς ἱερωσύη διὰ τῆ σιωημείης αὐτῆ λόγῃ θεῖς τὰς εἰ βαρύτητι τῆς ἰσδαϊκῆς διανοίας εἰς γλῶ ἐρῆμείας εἰεργείας τῆ νόμῃ παλιν ἀνάγει εἰς τὸ ὑψος καὶ πίπλοντα τὸν νόμον εἰς ἔδαφος ὑπερεῖδει τῷ λίθῳ, ὡσε αὐτὸν ἀνεσῶτα τῷ οἰματι τῆς τῶν χειρῶν ἐκλάσεως, τὸν εἰαυτῆ σκοπὸν ὑποδαικνύειν τοῖς βλέπεσιν. ἀληθῶς γὰρ τοῖς καθορᾶν δυναμένοις εἰ τῷ νόμῳ μάλις τὸ κατὰ τὸν σαυρόν θεωρεῖται μυσῆριον. διὸ φησί πε τὸ εὐαγγέλιον, ὅτι ἐν τῆ νόμῃ τὸ Ἰῶτα καὶ ἢ κεραία εἰ παρέρχεται σημαῖνον διὰ τῶν εἰρημένων τῷ τε ἐπὶ πλαγίς γραμμῷ καὶ τῷ κάθεται, δι' ὧν τὸ οἰμα τῆ σαυρῆ καταγράφεται. ὅπερ καὶ εἰ τῷ Μωϋσῆ τότε βλέπομενον ὅς ἀντὶ τῆ νόμῃ νοεῖται τροπᾶις καὶ νίκης αἰτιον τοῖς ὄρωσι καθίσαται.

Ε Ζ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Βαρείας δὲ εἰαί φησι τὰς χεῖρας Μωϋσέως, καὶ μόλις ἐπαιρομένης, ὀκνηρῶς τε λίαν ἐκλεινομένης εἰς τὸ καταδεῖσαι δαῖν τὸ τῆ σαυρῆ τρίμιον οἰμα, ἐκείνο οἰμαί πε δηλῶν ἀνιγματωδῶς, ὡς ἢ λίαν εἰτοιμος τῷ εἰς τὸ παραδέχεσθαι τῷ πῖσιν ὁ Ἰσραὴλ, δυσκονότατος δὲ καὶ μόλις ἐρχόμενος εἰς τὸ θέλειν ἀναλαβεῖν τὸν ὀνειδισμόν τῆ Χριστῆ. σκάνδαλον γὰρ Ἰσ- 1 Κορ. 1. 23. δαίοις διάτοι τῆτο καλῶς ὀνομάζει τὸν σαυρόν καὶ ὁ θεαπέσιος Παῦλος.

Η ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λίθος δὲ τρίμιος, Ἦσ. 28. 16. ἐκλεκτός, ἀκρογωνιαῖος, εἰτιμος, ὁ Χριστός, ἐφ' ὃ καὶ ἀναπαυόμενοι δηλοῖ γὰρ ἢ καθῆ-

(1) Διαυρομείης ὀρθότερ. εἰ ταῖς ἐκδεδομ. δὲ ἐχ εὐρηται. (2) Ἀπὸ λόγῃ λά. καὶ τῆτο πρόσκειται εἰ τῷ κάθ. (3) Ἐν κεφ. 2. τῆ περὶ ἰσδαϊκ. ἀρχαιολογ. 3. βιβλ. (4) Ἐν κεφ. 7. τῆ 2. βιβλ.

κάθησις τῶ ἀνάπαυσιν· οἱ ἐπικέσεροι Α
δὴ καὶ δωμαδέεροι τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, τὸ
λήμμα τῆς χάριτος τῆς κατ' ἐκλογῆν,
ἀπλῶσι τὰς χεῖρας, τῆς ἐπι καταδέχοντα
τὸν σαυρὸν, σηρίζοντος οἰονείπε καὶ δια-
κρατῶντος αὐτῆς καὶ πρὸς γε τῆτο Χριστῶ,
ὃς ἐν Ὄρωτε καὶ Ἀαρὼν σημαίνεται, νοσ-
μενος ἐν ταυτῶ κριτῆς καὶ ἀρχιεροῦς.
Ὄρω μὲν γὰρ ἡ ἀδέκατος κριτῆς Ἀαρὼν
δὲ, ἀρχιεροῦς, ὁ τὸ λήμμα σιωέχων τὸ
κατ' ἐκλογῆν τῆς χάριτος τῶν ἐξ Ἰσραὴλ Β
πρὸς τῶν διὰ πίσεως σωτηριαν.

ιγ. Καὶ ἐκρέψατο Ἰησοῦς τὸν Ἀ-
μαλήκ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῶ ἐν
Φόνω μαχαίρας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποίοις ὄπλοις ἐχρῶν-
το τῶ Ἀμαλήκ πολεμῶντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ;
Τῶν Αἰγυπτίων ὑποβρυχίων γεγεννημένων,
ἐξεβράδην αὐτῶν μετὰ τῶν ὄπλων εἰς τῶ
ἡῖονα τὰ σώματα. ταῦτα σκυλόσαντες,
ἐχρῶντο τέτοις ἐν ταῖς πολέμοις.

ιδ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
κατάγραψον τῆτο εἰς μνημόσυνον ἐν
βιβλίῳ, καὶ δὸς εἰς τὰ ὦτα Ἰησοῦ·
ὅτι ἀλοιφῆ ἐξαλείψω τὸ μνημόσυνον
Ἀμαλήκ ἐκ τῆς ὑπ' ἔρανον.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Προεφήτῳδε πανωλε-
θρία τῆς Ἀμαληκίτας ἀπολαμείας, καὶ
μηδένα αὐτῶν ὑπολειφθῆσομενον εἰς αὐ-
θις, διὰ τὸ Ἐβραίοις ἐπισρατόσασαδαι,
καὶ ταῦτα ἐν ἐρήμῳτε γῆ καὶ ταλαιπω-
ρημένοις.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμελλε γὰρ διὰ τῆς
τῶν ἀγίων Εὐαγγελιστῶν συγγραφῆς εἰς
ἀτελοῦτητον καὶ μακρὰν ἐκλείνεσθαι μνη-
μῶν τὰ διὰ Χριστῶ κατορθώματα. διδοσά-
γε μὲν ἔφη τῶν συγγραφοῦν εἰς τὰ ὦτα τῶ
Ἰησοῦ. ἀναθήμα γὰρ ὡσπερ, ἔπαινοί τε
καὶ ἐγκώμια τῶ Χριστῶ, τὰ τῶν ἀγίων
συγράμματα.

ιε. Καὶ ἀνοδόμησε Μωϋσῆς θυ-
σιαστήριον· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα
αὐτῶ, Κύριος μὲ καὶ καταφυγή.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν εἴη καὶ
τῆτο Χριστῶ. Κύριος γὰρ ἡμῖν γέγονε,
καὶ καταφυγή· νεκρικῶς γὰρ (1) τὸν
ἀρχοντα τῶ αἰῶνος τῆτος, πατήσας δὲ τῶ
θανάτε τὸ κράτος, καὶ ἀναθεῖς ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἡμῶν ὡσπερ ἄμωμον ἱερεῖον εἰς ὁσ-
μῶν δωδίας τῶ Θεῶ καὶ πατρί. τύπος ἂν
ἄρα Χριστῶ τὸ θυσιαστήριον, ὃ καὶ πρέ-
ποντε καὶ ἀληθῆς ὄνομα, Κύριος μὲ κα-
ταφυγή μὲ.

ισ. Ὅτι ἐν χειρὶ κρυφία πολε-
μῆ Κύριος ἐπὶ Ἀμαλήκ ἀπὸ γενεῶν
εἰς γενεάς.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Κρυφία δυνάμις τῶ
Θεῶ γέγονε τῶ σαυρωθέντι Χριστῶ, ὃν καὶ
τὰ δαιμόνια φοβόσασαι, καὶ πᾶσαι ἀπλῶς ἀ-
ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι τῆς γῆς.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν χειρὶ δὲ κρυφία
πολεμήσας τὸν νοητὸν Ἀμαλήκ καὶ νεκ-
ρικῶς ὁ Χριστῶ, κατεκράτησε τῶν ἐθνῶν,
καὶ διήρπασεν αὐτῶ τὰ σκόβη.

Κ Ε Φ Ι Η.

α. **Η**κασε δὲ Ἰοθῶρ ἱερεὺς Μα-
διάμ ὁ γαμβρὸς Μωϋσῆ
πάντα ὅσα ἐποίησε Κύ-
ριος Ἰσραὴλ τῶ ἑαυτῶ λαῶ· ἐξήγαγε
γὰρ Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.

β. Ἐλαβε δὲ Ἰοθῶρ ὁ γαμβρὸς
Μωϋσῆ Σεπφώραν τὴν γυναῖκα Μωϋ-
σῆ μετὰ τὴν ἀφῆσιν αὐτῆς.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ. Λέγει ὡς ἀφ'
ἔῆρξατο Μωϋσῆς προφητόθεν, ἐκ ἐμίγη
τῆ ἰδίᾳ γυναικί. (2)

γ. Καὶ τῆς δὺν ὑς αὐτῶ ὄνομα
τῶ ἐν Γησαμ, λέγων, πάροικός-
δ. εἰμι ἐν γῆ ἀλλοτρία· Καὶ ὄνομα τῶ
δευτέρῳ Ἐλιέζερ, λέγων, ὁ γὰρ Θεὸς

Ε τῶ πατρός μὲ βοηθός μὲ, καὶ ἐξείλε-
τό με ἐκ χειρὸς Φαραῶ.

ε. Καὶ ἦλθεν Ἰοθῶρ ὁ γαμβρὸς
Μωϋσῆ καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἡ γυνὴ πρὸς
Μωϋσῆν εἰς τὴν ἐρήμον, ἃ παρενέβα-
5. λον εἰς τὸ ὄρος τῶ Θεῶ. Ἀνηγγέλη
δὲ Μωϋσῆ, λέγοντες, ἰδὲ Ἰοθῶρ ὁ
γαμβρὸς σε παραγίνεται πρὸς σε,
καὶ ἡ γυνὴ, καὶ οἱ δὺν υἱοί σε μετ' αὐ-
ζ. τῶ. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς εἰς συνάν-
τησιν τῶ γαμβρῶ αὐτῶ, καὶ προσε-
κύνησεν αὐτῶ, καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν,
καὶ ἠσάσαντο ἀλλήλους, καὶ εἰσήγα-
η. γεν αὐτὸν εἰς τὴν σικηνήν. Καὶ διη-
γήσατο Μωϋσῆς τῶ γαμβρῶ πάντα
ὅσα ἐποίησε Κύριος τῶ Φαραῶ, καὶ
Ccc 2 τοῖς

(1) Τὸ γὰρ ἢ περιττὸν, ἢ παραπληρωματικόν.

(2) Ἐν τοῖς τῶ Ἐπιφανίῳ (ἐν βιβλ. 3. τόμ. 2. κατὰ αἰρέσιν.) τὰ δε εἴρηται. Μετὰ γὰρ τὸ προφη-
τεῦσαι Μωϋσῆν, ἐκ ἐτι γυναικί σωήπασαι, ἐκ ἐτι τεκνοκυσίσκε, ἐκ ἐτι γυνῶ ὁ τοῖστος. Χολαίτερον γὰρ
τὸν βίον ἔχε πρὸς τὸν δεσπότην. πῶς γὰρ ἠδίατο ἐν ὄρει Σινῶ τεσσαράκοντα νύκτας, καὶ τεσσαρά-
κοντα ἡμέρας διατελεῖν, γάμῳ προσανέχων; ἢ πῶς ἠδίατο τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῆ ἐρήμῳ πρὸς οἰκο-
νομίαν Θεῶ ἔτοιμος εἶναι, πρὸς ἱερωσῶν τε χολάζειν; καὶ πῶς τὰ μυθήρια διηγείσθαι, καὶ τὸ σω-
μιλεῖν Θεῶ, τῶ γάμῳ σωημῶνος διατελεῖν;

τοῖς Αἰγυπτίοις ἕνεκεν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὸν μόχθον τὸν γενόμενον αὐτοῖς ἐν τῇ ῥάῳ, καὶ ὅτι ἐξείλετο αὐτὸς Κύριος ἐκ χειρὸς Φαραώ, καὶ ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ ἐκ εἰναί Φῆς ἀλλογενῆτε καὶ ἐξ ἔθνων τὸν Μαδιθηναῖον; ἔ γάρ περ ῥίξης τῆς Ἀβραάμ ἐξέφυ. ἰὼ δὲ ἱερουργός τε καὶ λάτρις τῆς κατ' ἐκείνον τῆ καιρῶ νομομισμένης ἐπὶ γῆς ἐδελοθησκείας. προσεχιώων μὲν γάρ, ὡς ὁ πολὺς ἔχει λόγος, ὡντότε αὐτοὶ κατὰ σφᾶς αὐτὰς, ὑψίσῳ Θεῷ, κατὰπερ ἀμέλει καὶ Μελχισεδέκ' προσεδέχοντο δὲ καὶ ἑτέρας τάχα περ Θεῶς, ἐναριθμῶντες αὐτῷ τὰ ἐξαίρετα τῶν κλισμάτων, γλῶτε καὶ ἄρανον, ἥλιον καὶ σελλῶλω. καὶ τὰ τῶν ἄσρων ἐπισημότερα. καὶ πλημμέλημα μὲν ἐν ἀρχαίοις ἢ ἐπὶ τῷ δε καταΦθορὰ καὶ πλάνησις, διήκει δὲ καὶ εἰς δεῦρο καὶ παρατίνετα. Φρονῶσι γάρ ὡδε παραληρῶντες ἔτι τῶν ἐν τῇ Φοινίκῃ καὶ Παλαισίῃ τινές· οἱ σφᾶς μὲν αὐτὰς ὕσεβείς ὀνομάζουσιν, οἶμον δέ τινα θρησκείας μετασείχουσι μέσῳ, ἔτε τοῖς Ἰσδαίων ἔθεσι καθαρῶς, ἔτε τοῖς Ἑλλῶνων προσκείμενοι, εἰς ἀμφῶ δὲ ὡπερ διαῤῥήπλεμνοι, καὶ μεμερισμένοι. Ἦν [ἐν] ἄρα καὶ ὁ Ἰοθῶρ τοιστονίτινα κατὰ τὸ εἶκος θρησκείας διέπων τρόπον. ὅς ἐπέπερ ἔγνω τὰ παρὰ τῷ Θεῷ γεγονότα πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, σεπλοῖς καὶ ἀξιαγασοῖς διηγήμασι κατακλήσκουσ, παλγοῖτε καὶ πανοικεῖ πρὸς τὸν ἱερον ἀΦικνεῖται Μωϋσίῳ. ὅς ἐπέπερ εἶδεν, ἀσμένως προσεδέξατό τε καὶ εἰσκεκόμικεν εἰς τὴν ἰδίαν σκλιῶ. ἀφηγῆται δὲ ἀκριβέστερον τὰ διὰ τῆς θείας ἰχίους εὐ μάλα καταρθωμεία, καὶ τὰ παντὸς ἐπέκεινα λόγος τερατρρηγήματα.

θ. Ἐξέση δὲ Ἰοθῶρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος αὐτοῖς, ὅτι ἐξείλετο αὐτὰς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. Καὶ εἶπεν Ἰοθῶρ, εὐλογητὸς Κύριος, ὅτι ἐξείλετο τὸν λαὸν αὐτῶ ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ.

ια. Νῦν ἔγνω ὅτι μέγας Κύριος παρὰ πάντας τὰς Θεῶς ἕνεκεν τῆς, ὅτι ἐπέθεντο αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφώρμησαν ἐπ' αὐτὰς, καὶ εἰς τὴν γλῶ τῶν Αἰγυπτίων ἐλθόντες οἱ Ἰσραηλίται, νοικήκασιν αὐτῶν τὰς θρησκείας. εἰ γὰρ ἐν τῇ γῇ τῇ ἑαυτῶν ταῦτα πεποίηκεν ὁ Θεός, αὐτῶν ἐδόκει τῶν ἰδίων, Φησί, κρατεῖν τόπων, καὶ ἔ μέγας εἶναί Κύριος παρὰ πάντας τὰς Θεῶς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καλεῖται μὲν εἰς μεταγνωσιν τὴν ὡς πρὸς Θεὸν ἢ τῶν πλανωμένων πληθῶς, Φημί δὲ τὰ ἔθνη, πρῶτον μὲν ἐξ ἀκρομάτων ὧν ἄν τις ποιοῖτο περὶ

Α Θεῶ, εἴθ' ἔτως αὐτὰ δι' ἑαυτῶν πρὸς τὸν θεῖον ὡπερ αὐτομολῶντα νόμον, τῆς ἐπι τὴν διὰ γράμματος ἱερῶ κατήχησιν. ὡσε καὶ εἰς τὴν πρῶτῳ εἰσρέχων σκλιῶ εἰσαγωγικός γὰρ ὁ νόμος· εἶτα τοῖς ἀρχαιότεροις διηγήμασιν ἀναπεπεισμένα, μεταχωρεῖ καὶ εἰς τὸ Φρονεῖν ἐλέδαί λοιπὸν, ὅτι δὴ Θεὸς εἰς τε ἐσὶ καὶ μόνος. καὶ μὴ καὶ εἰς τὸ χρῶμα καρποφορεῖν αὐτῷ. τὴν γάρτοι Μωϋσεῶς διήγησιν ἀκρηκῶς ὁ Μαδιθηναῖος, νῦν ἔγνω, Φησὶν, ὅτι μέγας ἔστι Κύριος παρὰ πάντας τὰς Θεῶς.

ιβ. Καὶ ἔλαβεν Ἰοθῶρ ὁ γαμβρὸς Μωϋσῆ ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ Θεῷ· παρεγένοντο δὲ καὶ Ἀαρῶν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ συμφαγεῖν ἄρτους μετὰ τῷ γαμβρῷ Μωϋσῆ, ἐναντίον τῷ Θεῷ.

Γ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Στοιχειωτῆς ἐν ἄρα, καὶ εἰς πρῶτας ἡμᾶς εἰσβολὰς τῆς ἀληθείας θεογνωσίας ἀποφέρει Μωϋσεῶς, τῆς ἐπι τῇ διὰ τῶν ἀρχαιότερων γραμμάτων κατήχησις εἰσαγωγική. τελειοὶ δὲ Χριστὸς τὰς διὰ νόμους κατηχημένους. νόμον δὲ εἰ λέγοιμι πάλιν, διαδήκῳ ἐννοεῖ τὴν παλαιάν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ γὰρ πρὸς μὲν τὸν Ἰοθῶρ μόνοις ἐχρηῖτο τοῖς περὶ Θεῶ διηγήμασιν ὁ Μωϋσεῶς· γνώμη τε εἰς τῆτο μετῆς λοιπὸν, ὡς διαῤῥήδῳ ὁμολογεῖν ἐκ εἰναί Θεὸν ἕτερον, πλὴν ὅτι μόνος ὁ εἰς, ὁ φύσει καὶ ἀληθῶς. πίστις δὲ αὐτῆ κατηχημένων ἢ πρῶτη, τὸ τῆς πολυθέου δόξης ἀπαλάττεταί Φημι, καὶ τὸν ἀληθῶς ἕνα τε καὶ φύσει παραδέχεσθαι Θεόν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τελειοὶ γὰρ ἡμᾶς ἄρτω τῷ ζῶντι Χριστῷ, ὁ ἀληθῆς ἄρα Ἀαρῶν· τελειοὶ δὲ ἔ μόνον τὰς ἐξ ἔθνων, ἀναμῆξ δὲ μάλλον τὰς ἐξαιλεγμένους ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ, ὧν ἂν εἶναι τυπὸς οἱ πρεσβύτεροι. ἔμφασιν δὲ πρὸς ἀγιασμόν ἔ μετρίαν ἔχει, τὸ ὡς ἐνώπιον Θεῶ τὸν ἄρτον χρῶμα φαγεῖν. τί γὰρ ἔτως ἐν ὄψει Θεῶ, ὡς μουσική τράπεζα, καὶ θυσία, καὶ οἱ ταύτης μετέχοντες;

ιγ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν ἐπαύριον συνεκάθισε Μωϋσεῶς κρίνειν τὸν λαόν. παρεστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς Μωϋσῆ ἀπὸ πρῶτῳ ἕως ἑσπέρας. Καὶ ἰδὼν Ἰοθῶρ πάντα ὅσα ἐποίει τῷ λαῷ, λέγει, τί τῆτο ὃ σὺ ποιεῖς τῷ λαῷ; διατὶ σὺ κἀθησαι μόνος, πᾶς δὲ ὁ λαὸς παρέσεικέ σοι ἀπὸ πρῶτῳ ἕως δει-

ιδ. λης; Καὶ λέγει Μωϋσεῶς τῷ γαμβρῷ, ὅτι παραγίνεται πρὸς με ὁ λαὸς ἐκζητῆσαι κρίσιν παρὰ τῷ Θεῷ. Ὄταν γὰρ γένηται αὐτοῖς ἀντιλογία, καὶ ἔλθωσι πρὸς με, διακρίνω ἕνασον, καὶ συμβιβάζω αὐτοῖς τὰ προσάγματα τῷ Θεῷ καὶ τὸν νόμον αὐτῶ.

ις. Εἶπε

ιζ. Εἶπε δὲ ὁ γαμβρὸς Μωϋσῆ πρὸς αὐ-
 τὸν, ἔκ ὀρθῶς σὺ ποιεῖς τὸ ῥῆμα τῆτο.
 ιη. Φθορᾶ καταφθάρῃσῃ καὶ σὺ, καὶ
 πᾶς ὁ λαὸς ἔστος, ὅς ἐσι μετὰ σῶ. βα-
 ρύσοι τὸ ῥῆμα τῆτο, ἔ δυνήσῃ ποιεῖν
 ιδ. αὐτὸ σὺ μόνος. Νῦν ἔν ἀκυσόνμῃ,
 καὶ συμβελεύσω σοι, καὶ ἔσαι ὁ Θεὸς
 μετὰ σῶ. γίνε σὺ τῶ λαῶ τὰ πρὸς
 τὸν Θεόν, [καὶ ἀνοίσεις τὰς λόγους
 κ. αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν.] Καὶ διαμαρ-
 τύρῃ αὐτοῖς τὰ προσάγματα τῶ Θεῶ
 καὶ τὸν νόμον αὐτῶ, καὶ σημανεῖς αὐ-
 τοῖς τὰς ὁδὸς ἐν αἷς πορεύουσται ἐν
 αὐταῖς, καὶ τὰ ἔργα ἃ ποιήσῃσι.

κα. Καὶ σὺ σεαυτῶ σκέψαι ἀπὸ
 παντὸς τῶ λαῶ ἀνδρας δυνατῆς, θεο-
 σεβεῖς, ἀνδρας δικαῖς, μισῶντας
 ὑπερηφανίαν, καὶ καταστήσεις αὐτῆς
 ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους, καὶ ἑκατον-
 τάρχους, καὶ πεντηκοντάρχους, ἢ δε-
 κάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς.

» ΛΑΗΛΟΥ. Γραμματοεισαγωγεῖς, ἢ τοι
 ἀπογραφομαῖς τὰ συμβαίνοντα, ἢ τὰ
 δοκῶντα ἐν ταῖς δίκαις.

κβ. Καὶ κρινῶσι τὸν λαὸν πᾶσαν
 ὦραν· τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ὑπέρογκον ἀνοί-
 σασιν ἐπὶ σῶ· τὰ δὲ βραχέα τῶν κρι-
 μάτων κρινῶσιν αὐτοί· καὶ κηφίῃσιν
 ἀπὸ σῶ, καὶ συναντηλήψοντάμοι.

κγ. Ἐὰν τὸ ῥῆμα τῆτο ποιήσῃς, κατιχύ-
 σει σε ὁ Θεὸς, καὶ δυνήσῃ παραστήναι,
 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔστος ἤξει εἰς τὸν τό-
 πον αὐτῶ μετ' εἰρήνης.

κδ. Ἦκσε δὲ Μωϋσῆς τῆς Φω-
 νῆς τῶ γαμβρῶ, καὶ ἐποίησεν ὅσα
 εἶπεν αὐτῶ.

ΚΤΡΙΔΛΟΥ. Ὅτι δὲ διὰ Χριστῶ τε-
 λειῶμενοι, καὶ διὰ τῆς ἐν νόμῳ παιδαγω-

Α γίας πρὸς ἀμείνω σῶεσιν ἀναδρώσκομεν,
 ἀμογητὶ διοψόμεθα, σαφῆ τῶ πράγματος
 εἰκόνα δεχομενοι Μωϋσεάτε καὶ Ἰοῦδῶ.
 Μωϋσῆς μὲν ὁ θεασάσιος ἐκάθητο κρίνων,
 » Φησί, παρεστῆκε δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ πρωί-
 » τιν ἕως ἑσπέρας. εἰσηγᾶται δὲ γνώμῃ ὁ
 » Ἰοῦδῶ, ὡς τετιμηκῶς ὁ Μωϋσῆς, ἀριστάτε
 » ἔχεν νονοηκῶς προσεδέξατο. ἦκσε γὰρ
 » Μωϋσῆς, Φησί, τῆς Φωνῆς τῶ γαμβρῶ
 » αὐτῶ. ἢ γὰρ ἐχὶ πάντητε καὶ πάντως ὁ
 Β τῶ ἀμείνω βεβλῶ καὶ γνώμῃ οἷόςτε λέ-
 γειν, νοοῖτ' ἂν ὑπάρχεν καὶ ἐν σῶεσει τῆ
 προΦερεςέρα; ὅτι δὲ ἀμείνω καὶ ἐπέκεινα
 πολὺ τῆς ἐν νόμῳ κατηχήσεως ἢ διὰ Χρι-
 σῶ τελείωσις εἰς νόμον ἡμᾶς ἀποΦέρουσα
 τὸν ἀσυγκρίτως ὑπερκείμενον, ἐκδέξειεν
 » ἂν ὀκόλως ὁ ἱερώτατος Παῦλος, διὰ τὸ
 » ὑπερέχον τῆς γνώσεως τῶ Χριστῶ, καθά-
 » Φησιν αὐτὸς, τὰ ἐν νόμῳ κέρδη προθυμό-
 » τατα ζημιῶμενος, σκύβαλα εἶναι νομίζων,
 Γ, ἵνα Χριστὸν Ἰησοῦν κερδήσῃ.

Φιλίπ. 3. 8.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πεπλευνεκλήκαμεν
 ἔν ἄρα κατὰ σῶεσιν ἡμεῖς οἱ ἐκ τῶν
 ἔθνων πισοὶ τῆς ἐν νόμῳ· καὶ οἱ τοῖς
 κατὰ νόμον διηγῆμασι κατηχῶμενοι, Φα-
 γόντες τὸν ἄρτον ἐνώπιον τῶ Θεῶ, τὰ
 ἀμείνω καὶ Φρονεῖν καὶ λαλεῖν πεπαιδῶ-
 μεθα. γνωμοδοτεῖ γὰρ Ἰοῦδῶ, καὶ ὑπα-
 κῆαι Μωσῆς. εἴη δ' ἂν εἰκότως πρόσωπον
 Δ μὲν ὡπερ τῶν ἐξ ἐθνῶν Ἰοῦδῶ, Μωσῆς δὲ
 τῶν κατὰ νόμον.

κε. Καὶ ἐπέλεξε Μωϋσῆς ἀνδρας
 δυνατῆς ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ
 ἐποίησεν αὐτῆς ἐπ' αὐτῶν χιλιάρ-
 χους, καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ πεντη-
 κοντάρχους, ἢ δεκάρχους, καὶ γραμ-
 κς. ματοεισαγωγεῖς. Καὶ ἐκριναν τὸν
 Ε λαὸν πᾶσαν ὦραν. τὸ δὲ ῥῆμα τὸ
 ὑπέρογκον ἀνέφερον ἐπὶ Μωϋσῆν·
 πᾶν δὲ ῥῆμα ἐλαφρὸν ἐκρινον αὐτοί.

κς. Ἐξαπέστειλε δὲ Μωϋσῆς τὸν γαμβρὸν
 αὐτῶ, ἢ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῶ.

Κ Ε Φ Ι Θ.

α. ἔ δὲ μηνὸς τῶ τρίτῃ τῆς
 ἐξόδου τῶν ἡν Ἰσραὴλ ἐκ
 γῆς Αἰγύπτου τῆ ἡμέρα
 ταύτῃ, ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον Σινά.
 β. Καὶ ἐξῆραν ἐν Ραφιδὶν, καὶ ἦλθον
 εἰς τὴν ἔρημον τῶ Σινά, καὶ παρενέ-
 βαλεν ἐκεῖ Ἰσραὴλ καλέναντι τῶ ὄρει.
 γ. Καὶ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τῶ
 Θεῶ· καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκ

Ζ τῶ ὄρει, λέγων, τὰ δε ἐρεῖς τῶ οἴκῳ
 Ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 δ. ραὴλ. Αὐτοὶ ἐωράνατε ὅσα πεποίη-
 κα τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἀνέλαβον ὑμᾶς
 ὡσεὶ ἐπὶ πτερυγῶν ἀετῶν, καὶ προση-
 γαγόμεν ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν.

ε. Καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῆ ἀκῆσητε τῆς
 Φωνῆς μου, ἢ φυλάξεσθε τὴν διαθήκην
 μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιέσιος (1) ἀπὸ
 πάν-

(1) Ἡ μὲν ἐπίσιος προσηγορία Φησὶν Ὁριγῆς, (ἐν τῶ περὶ Ὀχθῆς λόγῳ, ἐν Τόμ. 1. σελ. 246. τῆς
 τῶ Ρεαίε ἐκδόσ.) τὸν εἰς τῶ ἔσιαν συμβαλλόμενον ἄρτον σημαίνει· ἢ δὲ περιέσιος, τὸν περὶ τῶ ἔσιαν
 καταγεμόνον λαόν, καὶ κοινωνῶντα αὐτῇ. μηδὲν δὲ ποτε Ἐθῆνων ταύταις χηρῶσθαι, παρὰ δὲ τῶν
 τῶ ἔβραϊκῶ ἐρημηδουσάντων ποιηθῆναι.

πάντων τῶν ἔθνῶν. ἐμὴ γάρ ἐσι πᾶσα
5. ἡ γῆ. Ἰμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασιλείον
ιεράτευμα, ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ
ῥήματα ἔρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

» * ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἔσεσθέ μοι
» λαὸς περισσῖος ἀπὸ πάντων τῶν ἔθνῶν;
» ἐμὴ γάρ ἐσι πᾶσα ἡ γῆ; Ἀπάντων εἰμὶ,
» Φησὶ, ποιητῆς καὶ δεσπότης, καὶ πάν-
» των ὡς ποιητῆς προμυθῆμα. ἡμεῖς δὲ
» οἶόν τινα λαὸν ἐξαίρετον ἑμαυτῷ ἀφιε-
» ρωσα. τῆτο γὰρ ἐπήγαγεν, ἡμεῖς δὲ ἔσε-
» σθέ μοι εἰς βασιλείον ιεράτευμα, ἔθνος
» ἅγιον. ὡπερ γὰρ τῆς Λοβίτας, Ἰσραηλι-
» τας ὄντας, τῶν ἄλλων φυλῶν προτετί-
» μηκε, καὶ εἰς τὴν θείαν ἀφώρισε λειτουργ-
» γίαν, ἔ τῶν ἄλλων ἀμελῶν, [ἀλλὰ διὰ
» τῆτων] τὴν ἐκείνων ποιούμενος ἐπιμέλειαν.
» ἔτω τὸ τῆ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰα-
» κώβ ἐξελέξατο ἀέριμα· πρῶτον ἐπειδὴ
» ἐξ αὐτῶν ἔμελλε βλασάνειν ὁ δεσπότης
» Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα· ἔπειτα διὰ τῶν
» εἰς τῆτας γιγνομένων τὴν οἰκείαν ἐπιδεικ-
» νύς δύναμιν, καὶ πάντας διδάσκων ἀν-
» θρώπων τὴν τῆς θεογνωσίας ὁδόν. τῆτων
» μέντοι εἰρημῶν, ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς,
» καὶ εἶπε· πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεὸς ποιῆν,
» ποιήσομεν, καὶ ἀκυσόμεθα. αὕτη δὲ ἡ τῆ
» λαῶ συνθήκη ὑπογραφῆ τιμὴ ἔοικε γραμ-
» ματίς. ὅθεν καὶ τὴν οἰκείαν παραβάντες
» ὁμολογίαν, ταῖς τῆς νομοθεσίας ἀραῖς
» ὑπεβλήθησαν. ὡν τῆς εἰς αὐτὸν πεπισθί-
» κότης Χριστὸς ἠλυθῆ ἔρωσε. Χριστὸς γάρ-
» Φησιν· ἐξηγόρασαν ἡμεῖς ἐκ τῆς κατάρας
» τῆ νόμου, γινόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα.
» τὸ μέντοι περισσῖος, ἐξαίρετος ὁ Σύμ-
» μαχος ἡρμιλύδουσε.

» ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Λαὸς περισσῖος, τῆτες
» κατ' ἐξαίρετον ἐν περισσίᾳ καὶ κλήματι
» λελογισμένος. ἐπειδὴ κλήματα μὲν τῆ πε-
» ποιηκότος ἅπαντες ἀνθρώποι· κλήματα
» δὲ οἱ διὰ τῆς ἐπιγνωσεως ἀσωτησάτες
» ὑπὸ Θεῶ, καὶ τὰ τῆς αὐτῆ δεσποτείας ἀξια
» πράττοντες, καὶ ὑπ' ὁδοῦ ἢ πάθους ἀμαρ-
» τίας, ἢ νόθου Θεῶ δεσποζόμενοι.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προκατηχῆ τὸν
» λαὸν τῆς τῆ νόμου δόσεως, προκαταρτί-
» ζων καὶ προτρεπόμενος ἀγαθῶν ὑποχέσε-
» σιν. ἔσεσθε γάρ μοι, Φησὶ, λαὸς περισ-
» σῖος, βασιλείον ιεράτευμα, ἔθνος ἅγιον.
» ἀλλ' ἐπεὶ μὴ γεγόνασιν ἐκεῖνοι, εἰς τῆς ἐν
» 1. Πέτρ. 2. 9, Χριστῷ τὸ τῆς χάριτος ἐπληρώθη, ὡς-
» 10. Φησὶ καὶ Πέτρος ἐν τῇ καθολικῇ.

ζ. Ἦλθε δὲ Μωϋσῆς, καὶ ἐνά-
» λεσε τῆς πρεσβυτέρους τῆ λαῶ· καὶ
» παρέθηκεν αὐτοῖς πάντα τῆς λόγους
» τῆτας, ἔς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Θεός.

» ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τὸ δὲ, παρέθηκε, ῥῆμα, Η
» τραπέζης ἔμφασιν ἔχει καὶ τροφῆς πε-
» φυκίας τρέφειν ψυχῶν.

η. Ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς ὁμο-
» θυμαδόν, καὶ εἶπε, πάντα ὅσα εἶπεν
» ὁ Θεός, ποιήσομεν καὶ ἀκυσόμεθα.
» ἀνήνεγκε δὲ Μωϋσῆς τῆς λόγους τῆ
» λαῶ πρὸς τὸν Θεόν.

» Δ Δ Η Λ Ο Υ. Ὀμοθυμαδόν, ἀντὶ τῆ,
» ὁμονοητικῶς καὶ ὁμοψύχως.

» * * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Σὺ μὲν ἴσως ἀλλόκο-
» τον νομίζεις τὴν Φωνῶν, ἀπὸ παρὰ Ἰε-
» δαίων, τῶν μηδὲν ὁρθὸν μήτε λεγόντων
» μήτε πράττοντων, ῥηθεῖσαν· ἐγὼ δὲ ἐπει-
» δὴ ὁ νομοθέτης αὐτῆς εἰς τῆτο ἔκατεμέμ-
» ψατο, ἡγήσασθαι, ὅτι ἂ χρῆ μανθάνοντας
» πράττειν, ταῦτα διὰ τῆ πράττειν μανθά-
» νομεν. διὰ τῆτο εὖ εἰρηάσαι, πάντα ὅσα
» εἶπε Κύριος, ποιήσομεν καὶ ἀκυσόμεθα.
» οἱ μὲν γὰρ ἄλλο τι μανθάνοντες, εἰκότως
» ἀκυσσι, καὶ τότε ποιῶσιν· οἱ δὲ τῆς θείας
» ἀτολας εἰς ἔργον φέρειν προηγῆμενοι,
» ἀπὸ τῆς πράξεως μανθάνουσιν, ἔ τῆ λό-
» γους τῆς ὁδοῦ, ὅσον τῆς πράξεως τὴν γυνῶ-
» σιν τικλήσης. τῶ ὄντι γὰρ ὁ τῆς ἀρετῆς
» ἀσκητῆς δι' αὐτῆς τῆς ἀσκήσεως παιδῶ-
» ται τὴν ἀρετῶν, καὶ τρόπον τινὰ μανθά-
» νει, ὅτι χρησιμωτάτη καὶ πρεπωδεσάτη
» καὶ φυλακτικωτάτη ἐστὶ, καὶ συμφερόν-
» τως νομοθετήται.

Δ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
» ἰδὲ ἐγὼ παραγίνομαι πρὸς σὲ ἐν σύλῳ
» νεφέλης, ἵνα ἀκυσῇ ὁ λαὸς λαλῶν-
» τός μου πρὸς σὲ, καὶ σοὶ πισεύσωσιν
» εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπειδή περ αὐτῆς. Φη-
» μι δὴ τῆς ἐξ Ἰσραὴλ, ἐκ τῆς ἀρχαίας
» ἐκείνης βεβήλας ψευδολατρείας, πρὸς τὴν
» ἐν Αἰγύπτῳ ὀλιθηκότες ὑπῆρχον, εἰς ἐπί-
» γνωσιν ἀληθείας ἀνακομίζεν ἡθελεν ὁ δη-
» μιουργός, ἵνα μὴ δοκοῖεν τῶ μὴ ὄντι λα-
» τρεύειν Θεῶ, ταῖς τῆ Μωσέως Φωνῶν πε-
» Φουακισμένοι, ταύτητοι χρησίμως καὶ τῆς
» ἐν τύποις αὐτῆς θεοπλίας ἀξιοῖ. βεβαιο-
» τέρα γὰρ πῆσι τιμᾶσαι φιλεῖ τὸ ὁρώμε-
» νον· καθικνεῖσθαι δὲ ἐν ἀναφανδόν ἐπαγ-
» γέλλεται, καὶ ἐκ εἰς μακρᾶν.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τύπος τῆ ἀρα τῆς
» ἐν τῶ ὄρει μεταμορφώσεως τῆ Κυρία, καὶ
» μαρτυρίας τῆ πατρός. Φοβῶν δὲ κελδοῦαι
» μὴ ἀψαδαῖ τῆ ὄρους μηδέναι, καὶ ὡς παῦ-
» δας δεδιττόμενος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἐν τῶ
» ἡμᾶς μαθεῖν τὴν ἀληθειαν, εἰ μὴ ἀν-
» θρωπίνως ἐγγράπτο, καὶ πρὸς τὸ ἡμῶν
» ἀδονές. ἐπεὶ πρόδηλον, ὡς διὰ Φωνη-
» τικῶν ὁργάνων ἔ φθέρηται Θεὸς ὁ ἀσώ-
» ματος. αὐτὸ γὰρ τὸ θελήσαι μόνον, ῥῆ-
» μά ἐστι. (1)

1. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
» καταβάς διαμάρτυσαι πρὸς τὸν λαόν,
» καὶ

(1) Τῆτο ἐν τῶ τῆς Αὐγ. κώδ. ἔ κῆται.

καὶ ἀγνίσον (1) αὐτὰς σήμερον καὶ αὐριον, ἢ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε ἔ μόνον ἀγνισθῆναι, ἀλλὰ καὶ πλῦσαι τὰ ἱμάτια προσεταχθήσαν, ἡνίκα τὸν νόμον ἐδέχοντο; Διὰ τῶν σωματικῶν αὐτὰς ἐπὶ τὰ πνευματικὰ ποδηγεῖ, καὶ δέος ἐτίθεισι, καὶ δόξα βεβήσας ποιεῖ. ἐλογίζοντο γὰρ ἐκ τῶν, ὡς πολλῶ μᾶλλον τὴν διάνοιαν καθαρῶς προσήκει. διὰ τοι τῶτο καὶ σαλπίζων Φωναί, καὶ κλίποι βροντῶν, καὶ γνόφος, καὶ δύελλα, καὶ πῦρ ἐν τῇ τῆ ὄρεος ἀκρονυχία, καὶ καπνὸς ἀφρατος ἐκπεμπόμενος ἵνα διὰ τῶν ἀπάντων τὴν λιθίνω αὐτῶν καταμαλάξῃ καρδίαν. ἐπειδὴ γὰρ τὰς μετὰ τοῖς Αἰγυπθίοις ἐπενεχθείσας ἐθεάσαντο τιμωρίας, αὐτοὶ δὲ πέραν τῆς παιδείας ἐκ ἔλαβον, διὰ τῶν δεδότηται οἷα παῖδας. ὥσε μὴ μόνον ἀγαπᾶν διὰ τὰς ἀρρήτους ὑβεργείας, ἀλλὰ καὶ δεδιέναι διὰ τὰς τιμωρίας. τῆτε χάριν καὶ περὶ τῶν ἱερέων ἔφη, οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες Κυρίω τῷ Θεῷ ἀγιασθήτωσαν, μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν Κύριος. ἐπειδὴ γὰρ εἰκὸς ἴω αὐτὰς θάρρειν, ἄτε δὴ τὴν θείαν λειτουργίαν πεπισυμένους, διδάσκει ὡς διαφερόντως τὰς λειτουργεῖν τῷ Θεῷ προσεταγμένους ὑπερέτερος εἶναι τῶν γηίνων προσήκει.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια σήμερον καὶ αὐριον, καὶ ἔσωσαν ἔτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην, λέγει ἡ Γραφή, τῶτο δηλῶσα ὅτι οἱ ἐν ταῖς δύο διαθήκαις καὶ ταῖς αὐτῶν διανοαῖς τὴν καθαρότητα τῆς πολιτείας κησάμενοι, καὶ τῆς πίσεως τὴν ἀγνείαν ὑδράμενοι, εἰς τὴν τρίτημερον τῆ Κυρίως χειραγωγῶνται ἀνάσασιν ἢ καὶ βασιλεία ἔρανῶν ὀνομάζεται. σήμερον γὰρ, τὴν τῆ νόμος λέγει κατὰσασιν αὐριον δὲ, τὴν ὑδαγγελικῶν σημαίνει ἀλήθειαν, ὡς ὑπὸ τῆ νόμος μινυθεῖσαν, καὶ μετ' ἐκείνον φανείσαν.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Τῶτο σημαίνει ὁ νῆς ὅτι ἔ δὲ ἐν τῇ τῶν θείων λογίων διδασκαλία τοῖς αὐτοῖς λόγοις, ἢ ὀνόμασι χρῆσασθαι, ὡπερ ἐστὶ τὸ, ἀγίασον αὐτὰς.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Σαρκετικῆς μὲν ἀκαθαρσίας ἀπαλλάτθεται πρέπει, καὶ πρὸς γε δὴ τῶτω ὑδαματεῖν, ἵν' ὀρθῶς τε καὶ καθηκόντως τὸ τῆς ἐορτῆς ὑπαλλάτθῃτο (1) ἁγῆμα. ἐορτὴ γὰρ ὄντως καὶ ἀξιάγαστος τὸ τῆς ἔτω περιφανῆς ἀξιοδοταί τιμῆς. καὶ εἰς τρίτην αὐτὰς τὴν ἐγκράτειαν παρατείναν ἡμέραν, ἀποπλυνέσθαι δὲ καὶ αὐτὰ προσέταχε τὰ ἁμφια.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καταγράφεται πως ἡμῖν ἡ δι' ὕδατος καθαρσις, δηλὸν δὲ ὅτι καὶ [διὰ] πνεύματος, τὸν ἐν ἡμῖν ἐκλιβοντος ῥύπον, καὶ ψυχικῶν ἡμᾶς ἀπαλλάτθοντος μολυσμῶν. ἔδημα δὲ ποιῶν-

A ται λαμπρὸν, τὴν ἀνωθεν χάριν, ἢ καὶ » αὐτὸν τὸν Ἐμμανηὴλ. αἰδύσαδε γὰρ-^{Ρωμ. 13. 14.} » Φησι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ » τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπι- » θυμίαν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τοιγάρτοι καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν Χριστῷ δεδικαιωμένοι καὶ ἡγιασμένοι διὰ τῆ πνεύματος, μετὰν κεκελούμεθα τὸν ἐκ τῆς σαρκὸς μεμολυσμένον χιτῶνα. ἐκὲν προδύτρεπισῆς ὁ νόμος, καὶ τῶν διὰ Χριστὸν χαρισμάτων προαναφαίνει τὸ κάλλος, ὡς ἐν παχέσιν ἐτι τοῖς τύποις.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῶτο δὲ ἐστὶ τὸ διὰ πάντων καθαρῆσαι δέον τὸν μέλλοντα προβαίνειν τῇ τῶν ὄντων θεωρίᾳ, ὡς ψυχῇ καὶ σώματι καθαρὸν εἶναι καὶ ἀκηλίδωτον τὸν ἐν ἑκατέρῳ ῥύπον καταλλήλως ἀποκλεισάμενον ὡς ἐν καθαρῶ καὶ τῶ τὰ κρυπτὰ ὄρωντι φανείμεν, καὶ ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ὑποχρημοσῶν τῇ ἔσω τῆς ψυχῆς διαθήσει συμβαίνει. διὰ τῶτο πρὸ τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνόδοι τῷ θείῳ προσάγματι τὰ ἱμάτια πλῦνεται, τῆς ὑποχρημοσῆς τῆ βίβη περιβολῆς παραδηλεμένης ἡμῖν τῷ τῶν ἱματίων ἀνίγματι. ἔ γὰρ ἄντις εἴποι τὸν αἰδητὸν τῶτον ῥύπον τῶν ἱματίων, ἐμπόδιον τῆς ἀνόδοι τοῖς πρὸς Θεὸν ἀνίσει γίνεσθαι.

Δ ια. Καὶ ἔσωσαν ἔτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται Κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινὰ, ἢ ἐναντίον παντὸς τῆ λαῶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ἄλλ' ἴω ἐν ἀρχαῖς σκιαγραφία τις ὡπερ τῆς τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἐπιδημίας, μέλλοντος ἐπιλάμψεν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐν ἡμέρᾳ τρίτῃ, τῷ λοιθῷ καιρῷ, κατ' ὄν καὶ γέγονε σάρξ ὁ λόγος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν κατὰ τὰς γραφάς.

ιβ. Καὶ ἀφορεῖς τὸν λαὸν κύκλω, λέγων, προσέχετε ἑαυτοῖς τῆ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος, καὶ θίγειν τι αὐτῆ. πᾶς ὁ ἀψάμενος τῆ ὄρεος, θανάτω τελευτήσεται.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Πλησιάσασαι τῷ Θεῷ ἔ συνεχωρῶντο, ἔ μόνον οἱ τῶν ἡδονῶν δῆλοι, ἀλλὰ καὶ πᾶς ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ ἄλογον καὶ ἄγριον πάθος.

ιγ. Οὐχ ἄψεται αὐτῆ χεῖρ· ἐν γὰρ λίθοις λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται. εἴαντε κῆνος εἴαντε ἄνθρωπος, ἔ ζῆσεται. ὅταν αἱ Φωναί, καὶ αἱ σάλπιγγες, καὶ ἡ νεφέλη ἀπέλθῃ ἀπὸ τῆ ὄρεος, ἐκεῖνοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὸ ὄρος.

ΤΟΥ

(1) Οἱ λοιποὶ, ἀγίασον. ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς ἐν τῇ Γραφῇ τῇ ἐν Φρανκεκ. ἐκδοθείσῃ.

(2) Ὑποπλάτθῃτο. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 317.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Αἱ γὰρ αἰρετικαὶ ὑπολήψεις λίθοι τινὲς ἀτεχνῶς εἰσὶν, αὐτὸν τὸν ἐργάτῳ τῶν πονηρῶν δογμάτων καταχωννύτες.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (1) Τὸ δὲ μηδὲν τῶν ἀλόγων συγχωρῆσαι ἐπὶ τῷ ὄρει Φαίνε-
δαμ, σημαίνει κατὰ τὴν ἡμετέραν ὑπόλη-
ψιν τὸ ὑπερβιῶναι τὴν ἐξ αἰδήσεως γενο-
μένῳ γνώσει ἐν τῇ τῶν νοητῶν θεωρίᾳ.
ἴδιον γὰρ τῆς ἀλόγου φύσεως τὸ κατ' αἰδή-
σιν μόνον δίχρα διανοίας οἰκονομεῖσθαι.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἀνιόντι δέ μοι προθύμως ἐπὶ τὸ ὄρος, ἢ τό γε ἀληθέ-
σερον εἶπαι, προθυμικώτε ἄρα καὶ ἀγωνιῶντι, τὸ μὲν διὰ τὴν ἐλπίδα, τὸ δὲ διὰ τὴν ἀδύναμιν, ἵνα τῆς νεφέλης εἰσω γίνωμαι, καὶ Θεῷ συγγένωμαι· τῆτο γὰρ κελθεῖ ὁ Θεός· εἰ μὲν τις Ἀαρὼν, συνανίτω, [καὶ σηκέτω πλησίον, κἄν ἔσω μείναι τῆς νεφέλης δέη, τῆτο δεχόμενος. εἰ δέ τις Ναδάβ, ἢ Ἀβιδδ, ἢ τῆς γερε-
σίας, ἀνίτω μὲν, ἀλλὰ σηκέτω] πόρρω-
θεν κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς καθάρσεως. εἰ δέ τις τῶν πολλῶν καὶ ἐκ ἀξίων ὕψους τοιάδε καὶ θεωρίας, εἰ μὲν ἀναγνος πάν-
τη, μηδὲ προσίτω· εἰ γὰρ ἀσφαλές· εἰ δὲ πρόσκαιρα γέν ἡγνισμῶς, κάτω με-
νέτω, καὶ μόνῃς ἀκνέτω τῆς Φωνῆς καὶ τῆς σάλπιγγος τῶν ὑψηλῶν τῆς ὄψε-
βείας ῥημάτων, καπνίζόμενον τε τὸ ὄρος βλεπέτω καὶ κατασραπίομενον, ἀπαλλύ-
τε οὐκ καὶ θαῦμα τοῖς ἀνιόντι μὴ δυνα-
μένοις. εἰ δέ τις θηρίον ἐσὶ πονηρὸν καὶ ἀνήμερον, καὶ ἀνεπίδεκτον παντὶ λόγῳ θεωρίας καὶ θεολογίας, μὴ ἐμφωλυθέτω ταῖς ὕλαις κακῶργως καὶ κακοήθως, ἵνα τινὸς λάβηται δόγματος, ἢ ῥήματος, ἀδρόως προσωδηθῆσαν, καὶ ἀπαράξῃ τὰς ὑγαιάνοντας λόγους ταῖς ἐπηρείαις· ἀλλ' ἔτι πόρρωθεν σηκέτω καὶ ἀποχωρείτω τῷ ὄρει, ἢ λιθοβοληθήσεται καὶ σωτριβή-
σεται, καὶ ἀπολείται κακὸς κακῶς. λίθοι γὰρ τοῖς θηριώδεσιν οἱ ἀληθεῖς λόγοι καὶ σερόσι. εἴτε πάραδαις εἴη, σωμαποθισκέ-
τω τοῖς ποικίλμασιν· εἴτε λέων ἀρπά-
ζων, καὶ ὠρυόμενος, καὶ ζητῶν λῦτινα βρωσίν ποιησεται τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, ἢ λέξεων· εἴτε σὺς καταπατῶν τὰς διαυ-
γῆς μαργαρίτας τῆς ἀληθείας· εἴτε λύ-
κος ἀραβικὸς καὶ ἀλόφυλος, ἢ καὶ τῶ-
των ὀξύτερος τοῖς σοφίσμασιν· εἴτε ἀλώ-
πηξ δολεράτις ψυχῇ καὶ ἄπιστος, καὶ ἄλ-
λοτε ἄλλῃ τοῖς καιροῖς καὶ ταῖς χρείαις συμμορφωμένη, λῦ νεκρὰ τρέφει καὶ ὀδω-
δότα σώματα, ἢ ἀμπελώνες μικροί, τῶν μεγάλων διαπεφθυγόντων· εἴτε ἄλλο τι τῶν αἰμοβόρων, καὶ ἀποβλήτων τῷ νόμῳ, καὶ εἰ καθαρῶν εἰς βρωσίν τε καὶ ἀπόλαυ-
σιν. βέλεται γὰρ τῶν ἀποχωρήσας ὁ λόγος, ἔτω πλαξὶ σερόσις καὶ λιθίναις ἐγγράφεσθαι, καὶ ταύταις ἀμφοτέρωθεν, διὰ τε τὸ φαινόμενον τῷ νόμῳ καὶ τὸ κρυ-

A πτόμενον. καὶ τὸ μὲν, τοῖς πολλοῖς καὶ κάτω μέσσι· τὸ δὲ, τοῖς ὀλίγοις καὶ ἄνω φθάνει.

ιδ. Κατέβη δὲ Μωϋσῆς ἐκ τῷ ὄρει πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἠγίασεν αὐτὰς· καὶ ἐπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

ιε. Καὶ εἶπε τῷ λαῷ, γίνεσθε ἔτοιμοι, τρεῖς ἡμέρας μὴ προσέλ-
B θητε γυναικί.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. [Ἐν τῷ χρωῳμ λέγειν μὴ συγκατονώζεσθαι γυναικίν, ὁμιλίας δὲ τῆς πρὸς ἐκείνας ἀποφοιτῶν.] τῶν τῆς σαρκὸς ἠδονῶν ἢ νέκρωσις εὖ μάλα κατασημαίνεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἡγνισμῶς. ὅθεν καὶ ὁ Δαβὶδ τῷ Ἀβιάδαρ, ἐκ τῷ ἄνω αὐτὰς ἐκτὸς γυναικῶν τρεῖς ἡμέ-
Γ ρας, ἔλεγε καθαρὰς εἶναι τὰς σὺ αὐτῷ ἀνδρας. (2)

**** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Χρὴ τὸν μέλλον-
τα προβαίνειν τῇ τῶν ὑψηλῶν κατανοή-
σει, πάσης αἰδητικῆς τε καὶ ἀλόγου κινή-
σεως προκαθάραι τὸν τρόπον, καὶ πᾶσαν δόξαν, τὴν ἐκ προλήψεως τινος γεγενη-
μένῳ, τῆς διανοίας ἐκπλῶναι, τῆς τε σωτήριος ὁμιλίας χωριζομένης τῆς πρὸς τὴν ἴδιαν σῴοικον, τῆς τε τὴν αἰδήσιν, ἢ συ-
Δ ζυγή πως ἐσὶ τῇ ἡμετέρᾳ φύσει καὶ σῴοι-
κος· καὶ ταύτης καθαρὸν γινόμενον, ἔτω κατατολμῆσαι τῷ ὄρει.

ισ. Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γενηθέντος πρὸς ὄρεθρον, ἐγένοντο Φωναὶ καὶ ἀσραπαὶ καὶ νεφέλη γνο-
φάιδης ἐπ' ὄρει Σινά.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἐπεδήμησε γὰρ, ὡς ἔφω, καὶ καταβέβηκε πρὸς ἡμᾶς ἐξ ἔρανθ ὁ μονογενῆς, ἐκ εἰ γε τῷ πρώτῳ καιρῷ, εἰ δὲ ἐν ἀρχαῖς τῷ αἰῶνος τέττα, ἔτε μὲν ἐν τῷ δούτερω καὶ τῷ διὰ μέσση χρόνῳ, ἀλλ' ὡς ἐν τρίτῳ καὶ τελευταίῳ, καὶ ὡς ἐν ὄρεθρω-
E τε καὶ ἡμέρας ἀρχῇ, τῆς τε ἀπεληλα-
μαίνης ἠδὲ τῆς νοητῆς ἀχλύος, τῆς ἐξ-
σης ἡμῖν, καὶ οἰονεῖ παρελευνέσης νυκτός, καὶ ἠφανισμένη τῷ σκότεις. ὁ μὲν γὰρ ἐξ ἀπάτης, καὶ πλεονεξίας ὑπονοηθεῖς
Z εἶναι Θεὸς τῷ αἰῶνος τέττα, κατεσκότισε νοητῶς τὴν σύμπασαν γῆν, ἀποφύρων εἰς πολυθεον πλάνησιν, καὶ εἰς πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας. ὁ δὲ τῶν ὄλων Θεὸς καὶ Κύ-
ριος, τῆς τε Χριστός, ἐπέφανεν ἡμῖν, καὶ τὴν τριπόθητον ἀληθῶς ἀνέδειξεν ἡμέ-
ραν, ἧς καὶ ὁ θεασέσιος Δαβὶδ ἐμέμνη-
H το, λέγων, αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ τὰ ἔξῃς. *Ψαλ. 117. 24*
Καὶ μετ' ὀλίγα. "Ὁρθε δὴ ἐν καὶ ὡς ἐν ἡμέ-
ρα τρίτῃ καταβέβηκεν ὁ μονογενῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Νοῖ μὲν γὰρ ὄραται μόλις ἢ ὑπερτάτη καὶ ἀνωκισμένη φύσις, ἢ παντὸς ἐπέκεινα γεννητῆ. ἐπειδὴ δὲ δι-
ἐμφα-

(1) Ὁ Κώδ. ψαδῶς ἐπιγράφει Κυρίλλω.

(2) Τῆτο ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἔχ. ὑψηταί.

ἐμφανεσέρων αὐτοῖς πραγμάτων τὰ τῆς θεοπίας χρεωδῶς ἐξεπραγματοί-
 τοι λοιπὸν ἀναγκαίως τῆς οἰκονομίας ὁ
 τρόπος διὰ πολλῶν ἐγκωρῶν δειμάτων.
 Φωνάτε γὰρ ἦσαν καὶ ἀσραπαὶ διεκπί-
 πλισαι. σιωεγείρετο δὲ καὶ νεφέλη γνο-
 φώδης, ἵνα καὶ ἡ κλίσις ὑπηρετῆσα φαίνη-
 ται, καὶ τῷ τῶν ὄλων Θεῷ ὄβλον ὑποφέ-
 ρεσα τὸν αὐχένα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀσραπαὶ δὲ ἦσαν, εἰς
 τύπον τῆς θεῆς φωτός, καὶ τῆς νοητῆς αὐ-
 γῆς, δηλονότι τῆς εἰς πνοῦματι διὰ Χριστὸν
 καταλαμπέσης τὰ σύμπαντα, καὶ δια-
 θεσῆς τῶν ὑπ' ἔρανον. ἔτω γὰρ περὶ καὶ
 ὁ προφήτης Δαβὶδ ἀνεφώνει, λέγων πρὸς
 τὸν τῶν ὄλων σωτήρα Χριστὸν ἔφαναν αἱ
 ἀσραπαῖς τῆ οἰκονομίας. ὅτι δὲ δυσκά-
 τοπλον ἀληθῶς τὸ Χριστὸν μυστήριον, ὑπεμ-
 φλύειαν ἂν ὁ γνώφος. καὶ γὰρ ὁ Δαβὶδ-
 Φησιν, ἔθετο σκοτός ἀποκρυφῶν αὐτῆς,
 κύκλω αὐτῆς ἡ σκλωή αὐτῆς σκοτεινὸν ὕδωρ
 εἰς νεφέλαις ἀέρων. ἀπὸ τῆς τηλαυγῆ-
 σεως εἰώπιον αὐτῆς αἱ νεφέλαι διηλθον.
 κεκρυμμένον γὰρ ἔτως ἐστὶ τὸ Χριστὸν μυσ-
 τήριον, ὡς δεῖδειν μόνως μυσταγωγίας τῆς
 ἀνωθεν, καὶ ἀποκαλύψεως τῆς παρὰ Θεοῦ.

Φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἤχει μέγα.
 καὶ ἐπλοήθη πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν τῇ πα-
 ρεμβολῇ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καὶ πάντα ἀπλῶς ἡ
 ἀγωνίας πλήρη καὶ δειμάτων. ὡσεὶ καὶ
 Μωσῆα λέγειν, ἐκφοβός εἰμι καὶ ἐντρομος.
 φοβερόν γὰρ ὑπῆρχε τὸ φανταζόμενον,
 ὡς Φησιν ὁ Ἀπόστολος. καλῶς δὲ σφόδρα
 τὸ φανταζόμενον εἶπεν, ἔ τὸ νοκόμενον,
 ἦτοι δηλέμενον. φαντασία γάρ τις ἡ καὶ
 ὁμοιωσις καὶ σκιά, καὶ ὡς εἰκόνι προ-
 τύπωσις τῶν μελλόντων, καὶ τῶν εἰς Χρι-
 στῷ φανερωθησομένων τὰ ἀμυδρῶς εἰς νόμῳ
 τότε παραδεικνύμενα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σάλπιγγι παρεικάζει
 τῶν διὰ Χριστὸν κηρυγμάτων τῶν ὄλων.
 καὶ πάλιν. Σάλπιγγε δὲ ἡ μεγάλη ἡ ὁ Χρι-
 στὸς, ἦτοι τὰ δι' αὐτῆς κηρύγματα, περιη-
 χέντα τῶν ὑπ' ἔρανον. εἶπε γὰρ, ὅτι κη-
 ρυχθήσεται τὸ τὸ διαβγέλιον τῆς βα-
 σιλείας εἰς ὅλην τῇ οἰκονομίᾳ, εἰς μαρτύριον
 πᾶσι τοῖς ἐξέσει.

13. Καὶ ἐξήγαγε Μωϋσῆς τὸν λαὸν
 εἰς τὴν συνάντησιν τῆς Θεοῦ ἐκ τῆς
 παρεμβολῆς καὶ παρέστησαν ὑπὸ
 τὸ ὄρος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ὅρα τῶν Μωσέως παι-
 δαγωγίαν. ἀποφέρει πρὸς Θεόν· παιδα-
 γωγία γὰρ ἐπὶ Χριστὸν καὶ παρίσσει μὲν
 τὸ ὄρος, ἐκ ἀναβιβάζει γε μὲν εἰς αὐτῷ.]
 ὄρος δὲ νοήσεις εἰταῦτα τῶν ὑπερφυάτε
 καὶ ὑπεραίρεσαν γνώσιν μυστήρια τῆς κατὰ

A Χριστὸν. ὑψηλὴ γὰρ λίαν, καὶ ἡκίστα μὲν
 τοῖς εἰς νόμῳ βατῇ, πρέπασα δὲ μᾶλλον
 ἡμῖν τοῖς ἡγιασμένοις εἰς πνοῦματι. ὡς
 γὰρ αὐτὸς εἶρηκεν ὁ Σωτῆρ, ὑμῖν δέδοται
 γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν, ἃ δέδοται, Φησὶ, τοῖς Ἰσραηλίοις.
 Mat. 13. 11.

B **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οὐκὲν παρίσσει μὲν
 ὑπὸ τὸ ὄρος Μωσῆς, ἐκ ἀναβιβάζει δὲ εἰς
 αὐτῷ. ὡς γὰρ ἐφω ἀρτίως, τὸ τέλειόν τε
 καὶ ὑψηλὸν εἰς σοφία καὶ γνώσει κερδαί-
 νομεν διὰ Χριστὸν μᾶλλον, ἔ διὰ Μωσέως.
 ὁ μὲν γὰρ ἡ οἰκέτης, καὶ παιδαγωγός·
 ὁ δὲ ὡς τῶν ὄλων Κύριος, γνώσεως ἡμῖν
 τῆς τελείας ἐπέφανε δοτῆρ. εἰς αὐτῷ
 γὰρ εἰσιν οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώ-
 σεως οἱ ἀπόκρυφοί. Κολασ. 2. 3.

Γ 14. Τὸ δὲ ὄρος τὸ Σινὰ ἐκαπνίζετο
 ὄλον, διὰ τὸ καταβεβηκέναι τὸν Θεὸν
 ἐπ' αὐτὸ ἐν πυρὶ· ἀνέβαινε δὲ ὁ κα-
 πνός, ὡσεὶ καπνὸς καμίνης καὶ ἐξέση
 πᾶς ὁ λαός.

Δ **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ μὲν ἐν εἰς ὄρει κατα-
 φοιτῆσαι τὸν Θεόν, σημεῖον ἂν γαίνοιτο
 καὶ μάλα σαφές, τῆς διανοίαις αὐτὸν ἔ
 χθισμαλωτάταις ἐπιφοιτῶν, ἔτε μὲν ἐ-
 ναυλιζεδαί φιλεῖν τοῖς γεῶδες καὶ χα-
 μαῖορροφῆς ἔχσει τὸ φρόνημα· ἀλλ' ὅτω-
 περ ἂν [ὁ νῆς] πρὸς ἀρετῶν τὸ ὄρος ἀνέλ-
 θοι, καὶ τὸ τῶν ὕψος οἰονεὶ κορυφῶν
 ὑπερτένεσαν ἔχων, κάτω περ βλέπει τὰ
 ἀνθρώπινα, καὶ μόνον φαντάζοιτο τὰ πα-
 ρὰ Θεῷ. κατασημῶσαι δ' ἂν καὶ ἑτέρως,
 ὑψηλὴ μὲν ὅτι καὶ ἐπηρμενίᾳ τῶν καθ'
 ἡμᾶς ἡ περὶ Θεοῦ γνώσις, μόνως δὲ τάχα
 περ ἂν γὰρ ἐκ μέρους ἀλώσιμος τοῖς τὰ
 ὑψηλὰ πέτεδαί μεμελετηκόσι. νεοσοὶ
 γὰρ γυπὸς τὰ ὑψηλὰ πέτονται, κατὰ τὸ
 γεγραμμένον. Γαβ. 5. 7.

E **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐν εἶδει πυρὸς φαίνε-
 ται ὁ Θεός. κολασῆς γὰρ ὁ νόμος, καὶ
 εἰς τάξει πυρὸς τῆς ἀλισκομένης δαπανῶν.
 τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ὁ μακάριος Μωϋ-
 σῆς, ὅτι ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.
 καπνὸς δὲ, καὶ γνώφος, καὶ θυελλα, τὸ
 ἀσυμφανές τε καὶ ἀμυδρὸν, καὶ οἰονεὶ γνο-
 φώδες τῆς γραμμάτος ἐμφαίνονται. καὶ ἡ
 σάλπιγγε τῶν παχέων καὶ ἀσημοτέρων
 ἐξήγησιν δηλοῖ καὶ ὅτι ὁ νόμος πρὸς μά-
 χλῳ ἐγείρει τῶν κατὰ παιδῶν· σεφανῶν
 δὲ ἐκ οἶδεν. ἐξείργει μὲν γὰρ ἀμαρτίας,
 διδάσκει δὲ ἐδαμῶς τὸ τελείως ἀγαθόν.
 τετελείωκε γὰρ ἔδεν, κατὰ τῶν τῆ Παύλου Ἐβρ. 7. 19.
 Φωνῶ. (1)

Ζ **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καταπεφοίτηκε γὰρ
 ἐξ ἔρανε δι' ἡμᾶς ὁ τῆς Θεοῦ λόγος, ὡς πῦρ
 χωνόθηρις, κατὰ τῶν τῆ Προφήτε Φω-
 νῶν. καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ἐβάπλισεν εἰς πνοῦ-
 ματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ· πυρὶ δὲ τῷ νοητῷ
 τὸν εἰς ἡμῖν δαπανῶντι συρφετόν, καὶ
 τὸν ἐκ τῆς ἀμαρτίας ἐκλήκοντι ῥύπον,
 καὶ

(1) Τῆτο εἰ τοῖς ἐνδεδομ. ἐκ εὐρηται.

καὶ ἀποψύχεσθαι ποι πρὸς ἐκλόπης ἡδονᾶς
 ἐκ ἐφίεσσι τὸν νῆν. ἀπετετελέσμεθα δὲ
 ταύτητοι, τῷ πνύματι ζέοντες. καὶ τῆτο
 αὐτὸ εἰς ἡμᾶς ἀήργηκεν ὁ Χριστός. τοι-
 Λεκ. 12. 49. γάρτοι καὶ ἔφασκε, πῦρ ἡλίου βαλεῖν
 » ἐπὶ τῷ γλῶ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκὲν εἰ εἶδει πυρὸς
 οικονομικῶς δὴ λίαν τοῖς ἀρχαιοτέροις
 ἐφαίνετο, πλὴν ἔ διχα καπνῶ. σιωήσο-
 μεν δὲ καὶ διὰ τῆτος πάλιν, ὅτι καὶ θρη-
 νᾶν καὶ κατοιμῶζεν ἀνάγκη τῆς κατα-
 πίπλοντας εἰς τὸ ῥάθυμον, καὶ τῆς θείας
 αὐτῆ δόξης καταφρονεῖν ἡρημίας. δα-
 κρυροεῖν γὰρ ἀνάγκη τῆς εἰ καπνῶ. κα-
 τοιχῆσονται δὲ πρὸς τὸ ἐξώτερον σκό-
 Μαρθ. 8. 12. τος οἱ θεομισεῖς καὶ ἀλιτήριοι. ἐκεῖ γὰρ
 » ἔσαι, Φησὶν, ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυγμὸς
 » τῶν ὀδόντων.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** [Καὶ κάτεισιν εἰ εἶδει
 πυρὸς ὁ Θεός,] δαικνὺς ὅτι πῦρ ἐκδέχε-
 ται τῆς παρακκόντας· ἐχ ὅτι τῆς ὕλης
 χρῆζει ὁ Θεὸς βοηθῆ, κατὰπερ οἱ Μανι-
 χαιοὶ φασιν. ὅτε γὰρ ἡβελήθη, Ἀγγέλος
 διώματι, ῥπέ χιλιάδας ἀνείλεν εἰ μίᾳ νυ-
 κτὶ, ἔ δεηθῆς πυρὸς, εἰδὲ ἐτέρως τινὸς
 ὕλης τῶν σοιχείων.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐὸ ἢ Θεοτόκω καὶ σεμ-
 νυώμεθα, τῆ ἡμετέρη γένεσ ἐχόντες αὐ-
 τῷ ἐγκαλλώπισμα· τῷ λογικῷ γλῶ. ἐξ
 ἧς ὁ δούτερος Ἀδάμ εαυτὸν κατὰ σάρκα
 ἐπλασεν, ὁ ἀπλασος καὶ ἀγέννητος· τὸ
 τῆς παρθενίας Φυτὸν, ἐξ ἧ Χριστὸς ἡ ἔρα-
 νιος κλίμαξ κατεσκόδαθη κατὰ σάρκα
 διὰ τῆ πνύματος· ἵνα ἡμεῖς ἐπ' αὐτῷ
 τὸ ἴχνος ἐρείσαντες διωηθῶμεν ἀναβλῶχ
 πρὸς ἔρανον, τὸ νοητὸν ὄρος Σινᾶ, τὸ
 μὴ καπνίζομενον, ἀλλὰ τῷ ἡλίῳ τῆς δι-
 καιοσύνης καταλαμπόμενον· καὶ μὴ δέκα
 αἰτολάς μόνον χαριζόμενον, ἀλλ' αὐτὸν
 τὸν νομοδέτῳ ἐπὶ γῆς ὀρώμενον, καὶ συ-
 νανασρεφόμενον τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν· καὶ
 ἐχ εἰ ἔθνος, τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλὰ πᾶν ἔθ-
 νος καὶ γένος τῷ Εὐαγγελίῳ παιδύοντα,
 καὶ τῆ παιδοὶ σαγλυδύοντα.

ΙΘ. Ἐγένοντο δὲ αἱ Φωναὶ τῆς
 σάλπιγγος προβαίνεσαι ἰχυρότερα
 σφύδρα.

**** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ἐσάλπισεν ὁ νό-
 μος καὶ οἱ Προφήται τὸ θεῖον τῆς κατὰ
 ἀνθρώπον οικονομίας μυσηρίον· ἀλλ' ἀδε-
 νέερα ἦσαν αἱ πρώται Φωναί, ἡ ὡσε κα-
 θικνεῖσαι τῆς ἀπειθῆς ἀκοῆς. διὸ ἡ βα-
 ρυκοῖα τῶν Ἰσδαίων τῷ Φωνῷ τῶν σαλ-
 » πίγγων ἔ παρεδέξατο. προβαίνεσαι δὲ,
 » κατὰ Φησὶν ὁ λόγος, αἱ σάλπιγγες, ἐγέ-
 » νοντο ἰχυρότερα. αἱ γὰρ τελούταιαι Φω-
 » ναί, αἱ διὰ τῶν θιαγγελικῶν κηρυγματῶν
 γεννημαίαι, καθίκαντο τῆς ἀκοῆς. ἔτω
 τῆ πνύματος τῆ διὰ τῶν ὀργάνων ἡχῆν-
 τος, γενναίωτερον εἰ τοῖς ἐφεξῆς, καὶ ὑπ-
 τονώτερον ποιημαίαι τὸν ἡχον. ὄργανα δ'
 εἰ εἰσιν αἶα πνύματικὸν φθόγγον ἡχῆντα,

A Προφήται καὶ Ἀπόστολοι· ὦν, κατὰ Φη-
 » σιν ἡ ψαλμωδία, εἰς πᾶσαν τῷ γλῶ ἐξῆλ- **Ψαλ. 18. 4.**
 » θεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα
 » τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὡς εἰ ἀρχαῖς μὲν ὀλί-
 γως ἀκροῶσαι μόλις· ὕπερον δὲ πολλὰς,
 μᾶλλον δὲ καὶ πᾶσαν [τῷ] σιναγωγῶν.
 σάλπιγγε μὲν γὰρ ἡ ὑφωνοτάτη καὶ ἡχλῶ
 ἰεῖσα τῷ διαπύσιον, τὸ θιαγγελικὸν ἐσι
B κήρυγμα, κατὰπερ ἡδη προείπομεν. ἀλλ'
 ἡκῆτο μὲν εἰ ἀρχαῖς εἰς μόνῳ τῷ Ἰσ-
 δαίαν, προβαίνοντος δὲ τῆ καιρῆ εἰς πᾶ-
 σαν τῷ ὑπ' ἔρανον. περιήεσαν γὰρ οἱ
 θεασέσιοι μαθηταί, τοῖς ἀπανταχόσε κη-
 ρύλλοντες· ὡσε καὶ ἀπὸ Ἰερουσαλήμ μέχρι
 τῆ Ἰλλυρικῆ, μᾶλλον δὲ καὶ μέχρις αὐτῶν
 ἀφικέσαι τῶν τερμάτων [τῆς γῆς]· καὶ
 ἐξ ἧς εἰς ἑσῆραν τῷ ἱεραὶ ἀπηχῆσαι
 σάλπιγγα. τῆτο οἰμαί εἰς τὸ γίνεσαι τᾶς
 Φωνᾶς τῆς σάλπιγγος ἰχυροτέρας.

Γ **ΑΔΗΛΟΥ.** Τὶ ἔν ἡμῖν διὰ τῆτων ὑπεμ-
 φλῶεσιν ἂν ἡ τῆ νόμος σκία; Ὀλίγοι μὲν
 γὰρ ἦσαν εἰ ἀρχαῖς οἱ τὸ θιαγγελικὸν λα-
 λῶντες κήρυγμα· γεγόνασι δὲ μετὰ τῆτο
 πολλοί. καὶ ἀρχεται τῆτος Χριστὸς. προα-
 ναδείξας γὰρ προαπολέγειν τῆς δυκαι-
 » δεκα μαθητᾶς, ἀνέδειξε, Φησί, καὶ ἐτέ- **Λεκ. 10. 1.**
 » ρες ἑβδομηκοντα.

Δ Μωϋσῆς ἐλάλει, ὁ δὲ Θεὸς ἀπε-
 κρίνατο αὐτῷ Φωνῆ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Λαλεῖ μὲν ὁ Μωσῆς,
 ἀποκρίνεται δὲ Θεὸς τῆτω Φωνῆ, ἐκ ἰδία
 πάντως Φωνῆ· τῆτο γὰρ ἔ Φησὶν· ἀλλ'
 ἀπλῶς τε καὶ ἀπολελυμένως Φωνῆ, τῆ
 διὰ κλίπε ρημάτων ἀνθρωπικώτερον πα-
 ραδόξως ἀποτελεμαίαι. περὶ τί γὰρ ἂν
 τῶν ἔργων ἀτονῆσαι Θεός; Καὶ μετ' ὀλίγα.
 Καὶ ὁ μὲν τύπος εἰ τῆτοις. ἴδωμεν δὲ τῷ
E ἀλήθειαν. ἔχεις τοιγαρῶν εἰ ἀγίοις θιαγ-
 » γελίοις λαλῶντα τὸν Κύριον, πάτερ δόξα- **Ἰωάν. 12. 28,**
 » σόν σε τὸν υἱόν· ἀποκρινόμενον δὲ διὰ Φω- **80.**
 » νῆς τὸν πατέρα· καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν
 δοξάσω. ἐκ εἶναι δὲ τῷ Φωνῷ ἀληθῶς
 τῆ Θεῆ καὶ πατρός ὁ Σωτῆρ ἐδειξεν, εἰπὼν
 » τοῖς τλιωκαῖδε παρῶσιν, ἔ δι ἐμὲ ἡ Φωνῆ
 » αὐτῆ γέγονεν, ἀλλὰ δι ὑμᾶς. ὄρας ὅπως
 γεννηθῆσαι σαφῶς διῆχυρίσατο τῷ Φω-
 νῷ; ἐπεὶ μὴ τῆ διὰ κλίπε κεχερῆσαι Φω-
Z νῆ τῷ θεῖαν οἰσαι φύσιν ἀκόλεθον, καὶ
 τᾶς ἡμετέραις συχηματίζηται χρείαις,
 καὶ λαλῆ κατ' ἡμᾶς οικονομικῶς.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** [Ἐξήτει μὲν γὰρ ὡς
 διάκονος τὸν νόμον Μωσῆς, καὶ τῶν θεῖων
 θεασισμάτων μεσίτης καὶ ὑπεργός· ἀπε-
 κρίνετο, δὲ Θεὸς τῆ ἰδία Φωνῆ,] τᾶτέσι
 δι ὑῆ. Φωνῆ γὰρ καὶ λόγος ὁ υἱὸς τῆ
 πατρός.

H κ. Κατέβη δὲ Κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος
 τὸ Σινᾶ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῆ ὄρεσ· καὶ
 ἐκάλεσε Κύριος Μωϋσῆν ἐπὶ τὴν κο-
 ρυφὴν τῆ ὄρεσ· καὶ ἀνέβη Μωϋσῆς.
 κα. Καὶ

κα. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, καταβάς διαμάρτυρα τῷ λαῷ, μήποτε ἐγγίσωσι πρὸς τὸν Θεὸν ἐπὶ τὸ ὄρος κατανοῆσαι, καὶ πέσῃ ἐξ αὐτῶν πλήθος.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Κάττισιν εἰς τὸ ὄρος ὃ ὑπὲρ πάντων Θεὸς, εἶτα κεκλημμένος ἀνεῖσιν ὁ Μωσῆς. ἔ γάρ ἐστι τῶν ἀδεχομένων ἰχύσαι τινὰς εἰς τὰ τῆς ἀληθείας θεοπλίας ἀναδρώσκων ὑψώματα, μὴ ἔχῃ κατ' ἰδίωτος ἑαυτὸν τῷ Θεῷ, καὶ ταῖς ἡμετέραις διανοαῖς προσιτὸν γενέσθαι παρασκυβάζοντος. αὐτῷ δὲ καλῆντος, ἀνεῖμιν ἔτω μόλις εἰς ὑπερφυᾶ καὶ ἐξηρημίνω οἶονει κορυφῷ, τὴν περὶ αὐτῷ γνώσιν ἀληθείῃ. ὅπερ ἐποίησε Χριστὸς, ἀποκαλύπτων ἡμῖν τὸν πατέρα καὶ Θεόν. καὶ ἀσιβὲς μὲν τοῖς ἀγελαίοις τὸ ὄρος. ἀνέμβατος γὰρ τοῖς πολλοῖς ἢ τῆς ἀγαν ὑπερτινῆς γνώσεως χάρις, βᾶσιμος δὲ μόνοις τοῖς εἰδόσι διασεῖχεν αὐτῷ, μᾶλλον δὲ καὶ εἰς τῆτο κεκλημένοις παρὰ Θεῷ, κατὰ περ ἀμέλει καὶ Μωσῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μόνον μὲν γὰρ εἰς τὸ ὄρος ἀναφοιτῶν κελύβει τὸν μεσιτῶντα, Φημὶ δὲ Μωσῆα· προσίεται δὲ τῶν ἄλλων ἔδνα, καὶ ἀσιβὲς αὐτοῖς ἀποφαίνει τὸ ὄρος. προσηπέλει δὲ καὶ θάνατον, εἰ καταφρονεῖν ἔλοιτό τις· ἔκ ὠμὸς ὢν, (1) ἐδὲ ἀπλῆς, ἀλλ' ἢ δυαπρόσιτος. τοῖστων γὰρ τὸ ἐγγύς διώσθαι γενέσθαι Θεῷ. Κετὰ πάλιν. Δεῖν γὰρ ἐγώ γε Φημὶ διὰ πολλῶν τρόπων ἡμᾶς θηροῦσαι φιλεῖν τὸ τελῆν εἰς ὄνησιν. ἔκ ἔδει δὲ τοῖς ἴσοις τιμᾶσαι παρὰ Θεῷ λαὸς καὶ ἡγεμνον, τὸν παιδαγωγῆσαι μέλλοντα καὶ τὰς ὑπ' αὐτῷ, τὸν τῷ νόμῳ διάκονον, καὶ ἐφ' ὃν οἱ νόμοι. ἐξηρημίνον δὲ μᾶλλον τὴν δόξαν εἶναι, ἀμεινον δὴπε καὶ σοφὸν, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῷ κεισομένοις χρησιμώτατον.

κε. Καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ εἰγίζοντες Κυρία τῷ Θεῷ ἀγιασθήτωσαν, μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν Κύριος.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Γέγονε δὲ καὶ αὐτῆς τῆς ἱερωσύνης μετάθεσις, ἔκ ἐχέσης τὸ ἀμεμπλον καὶ τὸ ἀκρως ἅγιον. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ὡς ἔκ ἔχασα τοίνυν τὸ τελείως ἅγιον, ἀγιασθησομένη δὲ κατὰ καιρὸς εἰς Χριστῷ, τῶν τύπων μεταπλαττομένων εἰς ἀληθείαν, προσέταχεν ἀγιασέσθαι. προσί-
» θᾶς δὲ ὅτι, μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν
» Κύριος, ἐφῆκε νοεῖν ὅτι θάνατος ἢ δίκη τοῖς τὴν εἰ νόμῳ τιμῶσιν ἱερωσίω, ἀναδειχθείσης εἰ κόσμῳ τῆς διὰ Χριστῷ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀποκαθαίρεσθαι δὲ δεῖν τὰς ἱερωσύνη κατεσεμμένους πα-
» ρεθγυᾶ, λέγων· μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐ-

Α,, τῶν Κύριος. σφαλερὸν γὰρ κομιδῆ τῆς ἱερωσύνης τὸ χρῆμα, καὶ κινδύων ἔκ ἀπωτάτω, μᾶλλον δὲ καὶ λίαν ἐγγύς, εἰ μὴ ὀρώτο προσὸν τὸ ἀμώμηλον εἰς ζῶν. ἀγίως γὰρ εἶναι πρέπει τὰς τῷ πανάγνω λειβεργέντας Θεῷ.

κγ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἔ δυνήσεται ὁ λαὸς προσαναβῆναι εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινά· σὺ γὰρ διαμεμαρτύρησαι ἡμῖν, λέγων, ἀφορίσαι τὸ ὄρος, καὶ ἀγιάσαι αὐτό.

κδ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος, ἔαδίζε, κατάβηθι, καὶ ἀνάβηθι σὺ καὶ Ἁαρὼν μετὰ σῶ. οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς μὴ βιαζέσθωσαν ἀναβῆναι πρὸς τὸν Θεόν, μήποτε ἀπολέσῃ ἀπ' αὐτῶν Κύριος.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ὅρας πῶς ἀπεπέμπετο Μωσῆς; εἶτα μόνος ἔκ ἐπιστρέφει· ἀνεῖσι δὲ πάλιν. στωμαρτῆντος αὐτῷ καὶ στωδιαθέοντος Ἁαρὼν, ὃς ἰὼ εἰς τύπον Χριστῷ τῷ μεγάλῳ ἱερέως. δι' αὐτῶ γὰρ, ὡς ἐφῶ, προσιτὸς ὁ πατήρ· καὶ ἀπόπεμπτοι γεγονότες κατὰ καιρὸς οἱ εἰ νόμῳ, τῆτέσιν ὁ Ἰσραὴλ, ἐπιγνώσονται μὲν εἰ ἐχάτοις καιροῖς τὸν ὀσιόντε καὶ ἀκακον ἀρχιερέα, τῆτέσι Χριστῷ. προσελδύσονται δὲ δι' αὐτῶ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, κατὰ περ εἰς ὄρος ἀναδρώσκοντες τὸ σελῶν καὶ μέγα τῆς οἰκονομίας μυσῆριον.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἄνεῖσιν ὁ Μωσῆς καὶ ἔ δίχα τῷ Ἁαρὼν, ὃς ἰὼ εἰς τύπον Χριστῷ. τίμιος γὰρ ὁ νόμος εἰ Χριστῷ, καὶ ὡς ἅγιος δι' αὐτὸν, ἐγγύς Θεῷ, καὶ μετὰ Θεῷ. διακηρύττει γὰρ καὶ αὐτὸς τὸν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν κατὰ τὰς Γραφάς. παρεξόχθω ἔν ὁ νόμος Χριστῷ, διὰ τῆς εἰ πνύματι θεωρίας. ἀκήκοε γὰρ ὁ Μωσῆς, ἀνάβηθι σὺ καὶ Ἁαρὼν. ἔ ἔν Θεὸς στωζέσθω, ἀν-
» θρωπος μὴ χωριζέτω, τῆς εἰ Χριστῷ θεωρίας ἀποκομίζων τὸν νόμον, διὰ τὸ μόνη προσκεῖσθαι τῇ σκιά, καὶ μὴ εἰς εἰκόνα τῶν τύπων παραδέχεσθαι τὴν ἀληθείαν. εἰρηλαί γε μὴ ἀναφοιτῶν εἰς τὸ ὄρος τοῖς ἡμῶν ὁμῶ τὸ γένος τὸ ἱερόν. ἔ γὰρ τοῖς εἰ νόμῳ παιδαγωγημένοις, ἐδὲ τοῖς ἔτι τὴν εἰ σκιάς τελῆσι λατρείαν δέδοται παρὰ Θεῷ τὸ εἰ ὑψηλοῖς καὶ ὑπερτάτοις ἱεναῖ δόγμασι, τοῖς περὶ αὐτῶ. τετήρηται δὲ μᾶλλον τοῖς εἰ πίσει δεδικαιωμένοις καὶ εἰ Χριστῷ κεκλημένοις εἰς ὑπακοῆν, καὶ πολὺ τῆς ἀρχαιοτέρας διενεγκῆσαν γνώσιν.

κε. Κατέβη δὲ Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς.

Ddd 2

ΚΕΦ.

(1) Οὐκ ὠμὸς, ἐδ' ἀπλῆς, ἢ δυαπρόσιτος εἶναι ζητῶν ὑπονοεῖσθαι. κομιδῆ γὰρ εὐηθες τὸ ὠδε φρονεῖν. ἀλλ' ἢ ἔχουσι εἰδῆσαι καὶ νοεῖν, ὅτι τῶν ἀγαν ἐξηρημίνων ἐστὶ, καὶ εἰ ὑπερτάταις ὄντας ὑπερ-
» χᾶς τιμῆς τε καὶ δόξης, τὸ ἐγγύς εἶναι διώσθαι Θεῷ. εἰ Τόμ. 1. μέρε. 1. σελ. 318.

Κ Ε Φ. Κ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πάν-
 τας τὰς λόγους τούτους,
 β. λέγων, Ἐγώ εἰμι Κύριος
 ὁ Θεός σου, ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰ-
 γύπτου, ἐξ οἴκου δαδλείας.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἡ μὲν πρώτη τῆς
 δεκαλόγου ἐπιτολῆ παρρησιάζει, ὅτι μόνος εἰς
 ἐστὶ Θεός παντοκράτωρ. ὅς ἐκ τῆς Αἰγύ-
 πτου τὸν λαὸν μετήγαγε διὰ τῆς ἐρήμου
 εἰς τὴν πατρίαν γῆν ὅπως καταλαμβάνου-
 σιν μὲν διὰ τῶν θεῶν ἐνεργημάτων, ὡς
 ἐδιδάξαντο, τὴν δυνάμιν αὐτῶν ἀφιστώντας
 δὲ τῆς τῶν γεννητῶν εἰδωλολατρίας, τὴν
 πᾶσαν ἐλπίδα ἐπὶ τὸν κατὰ ἀλήθειαν
 ἔχοντες Θεόν.

* ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Πρέπυσαν τοῖς νόμοις
 ἐποίησαν τὴν ἀρχὴν, ἑαυτὸν αἰεὶ λέ-
 γων τὸν διὰ τεράτων ἐξαγαγόντα αὐτὸς
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

γ. Οὐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροι
 πλὴν ἐμοῦ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρώτη καὶ μία ἐπι-
 τολῆ, δευτέρα ἐστὶ τῆς μετὰ ταῦτα
 περὶ εἰδωλῶν καὶ ὁμοιωμάτων διεξιζήσεως.
 ἄλλως γὰρ ἐκ ἀντιθέσεως τὴν δεκάλο-
 γον. καὶ εἴη ἂν ἡ πρώτη περὶ δυναμῶν
 ἀσωμάτων, ὡς τινες (1) προσκυνῶσι χω-
 ρίς εἰδωλῶν τε καὶ ὁμοιωμάτων.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Οὐχ ὡς ὄντων δὲ
 Θεῶν ἄλλων καλύπει αὐτὸς, τούτους ἔχειν
 ἀλλ' ἵνα μή τις τὸν ἀληθινὸν ἀποσφραγίσ-
 Θεόν, ἑαυτῶν τὰ μὴ ὄντα θεοποιῶν ἀρ-
 ξήται. ὁποῖοί εἰσιν οἱ παρὰ ποιηταῖς καὶ
 συγγραφεῦσιν ὀνομασθέντες καὶ δεικνύον-
 τες, ἐκ ὄντων Θεοί, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ λέξις
 τὸ μὴ εἶναι αὐτὸς Θεὸς δεικνύει, δι' ἧς
 φησὶν, ἐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροι. ὅπερ
 ἐπὶ μέλλοντος σημαίνεται. τὸ δὲ ἐπὶ μέ-
 λους γινόμενον, ἐκ ἐστὶ τότε, ὅτε ταῦτα
 λέγεται.

» Θεοδωριτοῦ. Πῶς νοητέον τὸ, ἐκ
 ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ; Οἱ μίαν
 ἐστὶν τῆς Τριάδος ὁμολογῶντες, φυλάτ-
 τουν τὸν νόμον τῆς θείας φωνῆς. ἄλλο
 γάρ τι παρὰ τὴν θεῶν φωνὴν θεοποιῶν
 ἐκ ἀνέχοντα. οἱ δὲ τὴν Ἀραβίαν καὶ Εὐνο-
 μίαν περικείμενοι λάβω, τὸν θεῶν νόμον
 ἀντικρὺς παραβαίνουσι Θεὸν μὲν τὸν Κύ-
 ριον ὁμολογῶντες, κλισὸν δὲ ἀποκαλῶντες,
 καὶ τῆς θείας ἐστίας ἀλλότριον. τὸ γὰρ
 » Θεὸς λέγοντος, ἐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροι
 πλὴν ἐμοῦ, ἕτοι ἕτερον Θεὸν ἐπέσάγασιν.

δ. Οὐ ποιήσεις σεαυτῶν εἰδωλόν,
 ἕδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ ἔρειπῳ

ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα
 ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἄλλο εἰδωλόν, καὶ ἕτε-
 ρον ὁμοίωμα. ὁμοίωμα μὲν γὰρ ἐστὶν, εἴαν
 ποιῆς ἰχθύος, ἢ τετραπόδου, ἢ θηρίου, ἢ
 διὰ τεχνουργίας, ἢ διὰ ζωγραφίας ὁμοίω-
 μα. εἰδωλόν δὲ, ὅσα ἀνατυπῶσα ψυχῇ
 ποιεῖ ἐξ ἔχ ὑπαρχόντων πρωτοτύπων.
 οἷον ἀναμειγμένον τὶ ζῶον ἀπὸ ἀνθρώπου
 καὶ ἵππου.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἰδωλόν καὶ ὁμοίωμα
 ποῖαν ἔχει διαφορὰν; Τὸ εἰδωλόν ἐδεμίαν
 ὑπόστασιν ἔχει. τὸ δὲ ὁμοίωμα, τινός ἐστιν
 ἰνδαλμα καὶ ἀπεικασμα. ἐπειδὴ τοίνυν
 ἀναπλατῆσιν Ἑλλήνες τὰς ἐκ ὑφ' ἑσώσας
 μορφώσας, σφίγγας, καὶ τρίτωνας, καὶ
 κενταύρους, καὶ Αἰγύπτιοι κωοπροσώπους,
 καὶ βουκεφάλους εἰδωλα καλεῖ τὰ τῶν ἐκ
 ὑφ' ἑσώτων μιμήματα ὁμοιώματα [δὲ.]
 οἷον ἡλίου, σελήνης, ἀστέρων, ἀνθρώπων,
 θηρίων, ἐρπετῶν, καὶ τῶν τέτοις παρα-
 πλησίων. τέτοις κελθεῖ μὴ προσκυνεῖν,
 μηδὲ λατρεύειν. ἐκ ἀπλῶς δὲ ἀπαγορεύει
 ἀμφότερα ἀλλ' ἐπειδὴ συμβαίνει τινὰς
 προσκυνῆσαι μὲν διὰ φόβου ἀνθρώπινον,
 ἢ μὴ καὶ λατρεύσαι κατὰ ψυχῆν, ἐδί-
 δαξαν ὡς ἐκάτερον ἀσεβεῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Πῶς ἐν τῷ χερσὶν προ-
 σκυνεῖν γίνεσθαι κατωτέρω; Ἄλλ' ἐκ εἰς τὸ
 προσκυνεῖν αὐτὰ ἀλλ' ἵνα ἐκ τῶν ἐναν-
 τίων αὐτὰ προσκυνῆ τὴν κιβωτὸν τῆς μαρ-
 τυρίας, ὡς λατρυνοὶ, μόχου πρόσωπον
 ἔχοντα, καὶ ἀφιστώντας τὸν Ἰσραὴλ τῆς
 εἰδωλολατρίας τῶν μόχων, ἕως μάλιστα
 ἐτίμων οἱ Αἰγύπτιοι, διὰ τῆς δεικνύειν αὐ-
 τοῖς, ὅτι αὐτὸς ὁ μόχος, ὃν προσκυνῶσιν
 Αἰγύπτιοι, ἕτος προσκυνεῖ τὴν κιβωτὸν
 τῆς Θεῶν.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Εἰ καὶ ποιῶμεν ὁμοίω-
 ματα ἀνθρώπων θεοσεβῶν, ἐκ ἐπὶ τὸ
 προσκυνεῖν ὡς Θεοῖς ἀλλ' ἵνα ὀρώμετες
 αὐτὸς, εἰς ζῆλον αὐτῶν ἔλθωμεν. εἰ δὲ
 ποιῶμεν ὁμοιώματα τῆς Χριστοῦ, ἐκ ἵνα τῷ
 ὁμοίωματι προσκυνῶμεν ὡς Θεῷ, ἀλλ' ἵνα
 ὁ νῦν διὰ τῆς ὁρᾶν ἀναπληρωθῆ. ἢ γὰρ
 εἰκόνι φθαρτῆ φθαρτῆ ἀνθρώπου προσκυ-
 νῶμεν ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἠξίωσεν ἀτρέ-
 πτως γενέσθαι ἀνθρώπου, ποιῶμεν αὐτῆ
 εἰκόνα, ὡς ἀνθρώπου, καὶ περ εἰδότες αὐ-
 τὸν φύσει Θεὸν ὄντα. ἐκὶ αὐτῷ ἐν Θεῷ
 τὴν εἰκόνα λέγομεν, ἀλλὰ Θεὸν εἰδότες
 τὸν ἐν τῇ εἰκόνι γραφέντα, ἢ τὸ ὁμοίωμα
 ἔχει ἢ εἰκόν. (2)

ε. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, ἕδὲ
 μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

ΩΡΙΓΕ.

(1) Ὁ Πλάτων καὶ οἱ Πλατωνικοὶ. παρὰ Ἐπιφάν. αὐ αἰρέσ. 4. ἀπὸ Ἑλλήνων.

(2) Οὐδὲ εὐρηται ὡ τοῖς ἐκδομαί. ἕδ' εἶπε τῶν τῆ Κυρίων.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἄλλο προσκινῶν, καὶ ἄλλο λατρεύειν. ὁ μὲν γὰρ ἐξ ὅλης ψυχῆς δαδύων τέτοις, ἔ μόνον προσκινεῖ, ἀλλὰ καὶ λατρεύει· ὁ δὲ καθυποκρινόμενος, καὶ διὰ τὰ ἔθνη ποιῶν, ἔ λατρεύει μὲν, προσκινεῖ δέ. ὁρῆσαις δὲ τοιαύτας ἐν τοῖς Ἄριθμοῖς χαριζομέναις γυναιξί, καὶ εἰδῶλα προσκινῶντας.

Ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεός ζηλωτής, ἀποδοῖδς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισθσί με.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τὸ, Θεός ζηλωτής, τί σημαίνει; Ὁ νόμος τάξιν ἐπέειχεν ἀνδρῶς, ὁ δὲ λαὸς γυναικός. καὶ τῆτο ἡμᾶς ἐδιδάξεν ὁ δεσπότης Θεός, διὰ μὲν Ἠσαΐα, Ἡσ. 50. 1. λέγων· ποῖον τῆτο τὸ βιβλίον τῆ ἀποστασίας τῆς μητρὸς ὑμῶν; διὰ δὲ Ἰερεμίας, κα- Ἰερ. 3. 20. 1. τῶς ἀθετᾷ γυνὴ εἰς τὸν σωόντα αὐτῆ, ἔτως ἠθέτησεν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Κύριος. καὶ πάλιν· ἐὰν ἀποσταίῃ ἀνὴρ τὴν γυναικα αὐτῆ, καὶ πορνεύσῃσιν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ, μὴ ἀνακαμπήσῃ ἀνακάμψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι; ἔ μαινομένη μιανθήσεται ἡ γυνὴ ἐκείνη; σὺ δὲ ἐξεπορνεύσας εἰς ποιμένας πολλὰς, ἀνεκάμπεις πρὸς με, λέγει Κύριος. καὶ ὁ Ρωμ. 7. 1, 2, 3, 4. Ἀπόστολος δὲ φησιν, ὅτι ὁ νόμος κυριόθει τῆ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ. ἡ γὰρ ὑπανδρὸς γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δεδετα νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποσταίῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηγεται ἀπὸ τῆ νόμου τῆ ἀνδρὸς, τῆ μὴ ἀνα αὐτῷ μοιχαλίδᾳ, γινομένη ἀνδρὶ ἐτέρῳ. ἔτω καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τῆ σώματος [τῆ Χριστοῦ,] εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι. τῆτο χάριν Θεὸν ζηλωτῶν ἐαυτὸν ὀνομάζει, τοῖς ἀνθρώποις μὲν κεκρημένος ὀνόμασι, δεδιτόμενος δὲ αὐτῆς, καὶ σωφρονεῖν ἀναγκάζων. ὡπερ γὰρ ἀνὴρ ῥάθυμον ἔχων γυναικα παρανοῶν αὐτῆ λέγει, ζηλωτὺ πὸς εἰμι, ἔ δυνάμει βλέπειν ἄλλῳ σε προσδιαλεγομένη ἀνδρὶ· ἔτως ὁ δεσπότης Θεός τῆς δαισιδαμονίας αὐτῆς ἀπαλλάξαι βελομενος, ἔ μόνον ζηλωτῶν ἐαυτὸν, ἀλλὰ Δούτ. 4. 24. καὶ πῦρ κατὰναλίσκον ἐκάλεσεν. ὅτι δὲ Φιλοσοφίας ὁ τοιαύτος ζῆλος, αὐτὸς τῆτο δεδήλωκεν ὁ Θεός διὰ τῆ Ἰεζεκιὴλ εἰπών· Ἰεζ. 16. 42. [διὰ τῆτο ἀποστήσεται ὁ ζῆλος με ἀπὸ σῆ τρετέσιν, ὅτε ἠγάπων,] ἐχρῶμιν τῷ ζῆλω, ἀπώσάμενος δέ σε, καὶ τὸν ζῆλον ἔσβεσα. τῆτο καὶ δι' ἐτέρῳ Προφήτῃ δε- Ὡσ. 4. 14. δήλωκεν, εἰπών· ἐκ ἐπισκέψομαι τὰς θυ- ἡ πατέρας σου ὅταν πορνεύσωσι, καὶ ἐπὶ τὰς ἡ νύμφας ὑμῶν ὅταν μοιχεύσωσιν. ἀγάπης τοίνυν ὁ ζῆλος δηλωτικός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶς τὸ δίκαιον σώζεται, τῶν παίδων ὑπὲρ τῶν πατέρων κολαζομένων; Μείζους αἰ ἀπειλαῖ τῶν κολάσεων παρὰ τῷ δεσπότη Θεῷ. καὶ τῆτο ῥάδιον μαθεῖν παρὰ τῆς θείας Γραφῆς. Γα. 17. 14. πᾶς γὰρ φησιν ἀπερίτμητος ἄρσιν, ὅς ἔ περιτμηθήσεται τῆ ἡμέρᾳ τῆ ὀγδοῆ,

A, ἐξολοθρευθήσεται. ἀλλ' ἔσιν ὄραϊν τῆς μὲν περιτετμημέναις ἐν τῆ ἐρήμῳ, διαφόρως ἀναυρεθέντας· τῆς δὲ ἀπεριτμητῆς μεμνηκότας, τῆς τῶν προγόνων ἐπαγγελίας τετυχηκότας. τῆς γὰρ ἐν Γαλιλαίῳ Ἰησοῦς περιέτεμεν. ἔτω τῆς ἐχῆσαις ζύμιν οἰκίαις πανωλεθρίαν ἠπειλήσεν, ἀλλ' ἐκ ἐπήγαγε τὴν τιμωρίαν κατὰ τὴν ἀπειλήν. καὶ ἐνταῦθα τοίνυν, ὡς Φιλοπαίδαιας πεφροντικότητας δεδίτεται τῆς B, ἀπειλαῖς, καὶ φησιν· ἀποδοῖδς ἀμαρτίας ἡ πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τρίτῳ καὶ τε- ἡ τάρτῳ γενεᾷν τοῖς μισθσί με. ὅτι γὰρ γυνῶν προσέχειν τῷ γράμματι δυσεβῆς, αὐτὸς ὁ Θεός διδάσκει τῆναντία νομοθε- ἡ τῶν· ἐκ ἀποσταίντων γὰρ φησιν παῖδες Δούτ. 24. 16. ἡ ὑπὲρ πατέρων, ἐδὲ πατέρες ὑπὲρ παίδων· ἡ ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῆ ἀμαρτία αὐτῆ ἀποστα- ἡ νῆται. καὶ διὰ τῆ προφήτῃ Ἰεζεκιὴλ φη- ἡ σι, τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὐτῆ λεγόντων, Ἰεζ. 18. 2, 3, 4- ἡ οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδο- ἡ τες τῶν τέκνων ἠμωδίασαν; ζῶ ἔγω λέγει ἡ Κύριος, εἰ ἔσαι ἡ παραβολὴ αὐτῆ, ἀλλὰ ἡ τῶν φαγόντων τὸν ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες ἡ αἰμωδίασταν. ὅτι πᾶσαι αἰ ψυχῆ αἰμω- ἡ εἰσι. καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τὴν αὐτῶν ἔχει διά- ἡ νοιαν. ἐγὼ δὲ οἶμαι μᾶλλον τὴν θείαν Φιλανθρωπίαν ἐμφαίνειν τὴν ἀπειλήν. ἡ πρόσκειται γὰρ, τοῖς μισθσί με; τρετέσι μακροθυμῶ τοῖς πατράσιν ἡμαρτηκόσι, Δ μακροθυμῶ καὶ παισίν. εἰ δὲ οἱ ἔκγονοι καὶ ἀπέκγονοι τὴν τῶν πατέρων καὶ προγόνων ζηλώσασιν πονηρίαν, ἐπάξω τὴν τιμωρίαν. ἡ δὲ τῶν προγόνων δυσέβεια, μέ- ἡ χρι πολλὰ τῷ γένει προξενήσαι τὴν σωτη- ἡ ρίαν. ποιῶν γὰρ φησιν ἔλεος εἰς χιλιά- ἡ δας καὶ μυριάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ ἡ τοῖς φυλάτῃσι τὰ προσάγματά με. εὔροι δ' ἄν τις κἄν τῆ ἰσορίᾳ τὴν τῶν θείων λο- ἡ γίων ἀλήθειαν. πεμπλή γὰρ γενεᾶ, φη- ἡ σιν, ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου. ἀλλὰ τοῖς τῶν Αἰγυπτίων ἐν Αἰγύπτῳ δεδου- ἡ λουκότες Θεοῖς, ἐκ ἔτισαν δίκας ἔτε οἱ πατέρες αὐτῶν, ἔτε οἱ προπάτορες. αὐ- ἡ τοὶ δὲ ζηλώσαντες τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν, ἐκολάθησαν· ὡς μετὰ τῆ αὐτῶν ὄβρυγε- ἡ σίαν, καὶ τὰ μυρία θάματα τὴν ἀσέ- ἡ βειαν· ἐκ ἐκπύσαντες. οἱ δὲ τῆτων παῖδες τὸν σωτήρα Θεὸν ἠγαπηκότες, τῆς προ- ἡ γονικῆς ἀπήλαυσαν ὑποχέσεως. καὶ ὀρω- ἡ μεν τὸ ἀψυδῆς τῆς πρὸς τῆς πατριάρχ- ἡ χας γεγεννημένης ἐπαγγελίας. τὰ γὰρ ἔθνη διὰ τῆ σπέρματος Ἀβραὰμ τῆς ὄλο- ἡ γίας τετύχηκεν. ἐπειδὴ τοίνυν τὸν μόχον ἔμελλον προσκινῶν, τὴν τιμωρίαν προα- ἡ παιλαῖ.

ΔΙΩΔΩΡΟΥ. Πῶς τῆτο τὸ ζήτημα λύσωμεν; Ὁ Ἰσραὴλ τετάρτη γενεᾶ ἐξῆλ- ἡ θεν ἐξ Αἰγύπτου· τὴν δὲ αἰδωλολατρείαν ἀπὸ τρίτης γενεᾶς ἤρξαντο νοσεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἔμελλον μοχοποιεῖν ἐν τῆ ἐρήμῳ, προα- ἡ παιλαῖ καὶ μαρτύρεται, μονοναχί λέγων· εἰδωλολατρήσατε ἐν Αἰγύπτῳ, τῆς μὲν ἐπιμιξίας ὑμᾶς ἀπαιτήσεως, τῆς δὲ ἀντι- ἡ πώσεως ὑμᾶς ὠφελείας ἐκ ἔσεως. νῦν ἐχω- ἡ ρίσθη-

Ἡσ. 50. 1.
Ἰερ. 3. 20. 1.

Ρωμ. 7. 1, 2, 3, 4.

Δούτ. 4. 24.

Ἰεζ. 16. 42.

Ὡσ. 4. 14.

Γα. 17. 14.

Δούτ. 24. 16.

Ἰεζ. 18. 2, 3, 4.

Ἐξ. 17. 18.

ρίδιητε τῶν πλανώντων, ἐθεάσαδε θαύματα κατ' Αἰγυπτίων. εἰ ἔν καὶ μετὰ ταῦτα εἰδωλοατρήσετε, τὰς τῶν πατέρων ὑμῶν ἀμαρτίας ὑμῖν ἐπαγάγω, ἔ τὰς τιμωρίας. ἔδὲ γὰρ ὧν ἡμαρτον ἐκείνοι δίκας ἐκτίσατε· ἀλλὰ μετὰ τοσαύτῳ δουροεσίαν τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένοντες, δικαίαν ὑφέξετε δίκῃ· ἐπεὶ μὴδὲ χρὴ συγγνώμην ὑμῖν, ὡς ἐκείνοις. ἔχεν τὸ ἀποδιδῆς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἔ γενικῆς ἐσὶ νομοθεσίας, ἀλλὰ μερικῆς, τοῖς ἐξελεῖσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ῥηθείσης τε καὶ ἐπαχθείσης. ἔ τὸ δὲ, ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, γενικῆς τε καὶ διηλεκῆς ἐσὶ τοῖς ἀγαπῶσιν, ἔ τοῖς μισῶσιν, ὃν ἠγάπησαν οἱ πατέρες. ὡσεὶ καὶ ἡ ἀμαρτία τῶν πατέρων ἀποδίδεται τοῖς τέκνοις τοῖς διαδεξαμένοις αὐτῷ, καὶ τὸ παρὰ Θεοῦ ἔλεος τοῖς υἱοῖς τῶν ἠγαπηκότων αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδει γὰρ ἔδει σκληροῖς καταπιεσθῆναι δαίμασι τὰς ἀνεξίτητον μέλλοντας ποιῆσαι τῷ αἰτολλῷ. τοιγαρτοὶ καὶ ζηλωτῶν ἑαυτὸν ὀνομάζει Θεὸν. καὶ ἀμαρτίας πατέρων ἐπιτίθειτα τοῖς ἐξ αὐτῶν, εἰ κατ' ἐκείνης ἔλοιτο βίον. καὶ προγονικοῖς ἀμιλλᾶσαι κακοῖς. ἔ γὰρ περὶ Φαμῶν, ὡς τοῖς γε ὅλως ἔδεν πεπλημμεληκόσιν αἱ τῶν πατέρων ἐγκατασκήψασιν ἀμαρτία, καὶ τοὶ διαρρήθῳ ἀνακεκραγόν-

Δδβτ. 24. 16. τος τῷ Θεῷ· ἔκ ἀποθανένται πατέρες ἔ ὑπὲρ τέκνων. ἔδὲ τέκνα ὑπὲρ πατέρων· ἔ κασος τῇ αὐτῇ ἀμαρτία ἀποθανέται· ἀλλ' εἰ ταῖς τῶν πατέρων ἔποιοντο γνώμῃς οἱ ἐξ αὐτῶν, καὶ προγονικῆς δουροεσίας ἔσοιτο ζηλωταί. παρατείνει περὶ τάχα καὶ εἰς αὐτῆς ὁ θυμὸς· καὶ εἰ γένοιτό πως ἐξ ἐμφύτης Φιλανθρωπίας ἀνείναι τοῖς πρώτοις τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν, ἔς καὶ κολάζεσθαι δέν· ἀλλ' ἔν γε ὅψε τοῖς δουτέροις, ἢ γὰρ τοῖς τρίτοις ἐπάγει τῷ εἰ ἀρχαῖς τῷ βεβήλῳ γένει πρέπσαντε καὶ ὀφειλομένῳ ὀργῷ. (1) τῷτο νονοήκασιν ἔκ ὀρθῶς τῶν Ἰσραήλων οἱ δῆμοι· ὡντο γὰρ εἶναι Θεὸν σκληρόν, καὶ μακρὸν εἰς ὀργῆς· ὡπερ οἱ ἀπὸ τῶν αἰρέσεων. καὶ γὰρ αὐτόγε τῷτο διαγελῶντες, ἔφασκον· οἱ

Ἰεζ. 18. 2, 3, πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες ἔ τῶν τέκνων ἠμωδίασαν. ταύτητοι ὁ Θεός· Φησι τῷ προφήτῃ Ἰεζεκιήλ· ἢ εἰ ἀνθρώπων, τί ὑμῖν ἢ παραβολὴ αὐτῆ εἰ Ἰσραήλ, λέγοντες, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἠμωδίασαν; ζῶ ἐγὼ λέγει Κύριος, ὅτι ἔ μὴ γένηται ἢ παραβολὴ αὐτῆ· ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχῆς ἐμαί εἰσιν, ὃν τρόπον ἢ ψυχὴ τῷ πατρὸς, ἔτω καὶ τῷ υἱῷ, ἐμαί εἰσι. ψυχὴ ἢ ἀμαρτάνυσα, αὐτῆ ἀποθανέται. ὁ δὲ υἱὸς ἔ μὴ λήψεται τῷ ἀμαρτίαν τῷ πατρὸς αὐτῆ. πῶς γὰρ ἐσὶ μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ ἀληθινὸς ὁ τῶν ὅλων δεσπότης, εἰ μὴ ἀνήσιν ἀμαρτίας, καὶ καθαρίζει τὸν

ἔροχον, παρατείνει δὲ μᾶλλον τῷ ἀγανάκτησιν ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεάν; τάχα εἰ μή τις μετὰ παρειαβάλλουσα μετὰ γνώσιν ἀνακόψει τῷ ὀργῷ. ἀλλ' εἰ μὴ τῷτο γένηται τυχόν· οἱ δὲ ἐκ τῷ πρώτῳ τρίτοί τε καὶ τέταρτοι τοῖς ἴσοις τε καὶ χείροσιν ἀναλοῖσιν κακοῖς, καὶ προγονικῆς δουροεσίας δούροκοιντο μιμηταί, τότε δὴ τότε λοιπὸν ἐπάγει τὰς δίκας, ἀποχρῶσαν τῷ γένει τῷ ἐπὶ τοῖς ἢδη παρωχηκόσιν ἀνεξικακίαν ἐπιδιδῆς.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐμαρτέτις, καὶ μακροθύμως τῷτο ἰσχυρεῖ ὁ Θεός, τῷ μετάνοιαν αὐτῆ, καὶ τῷ ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολῷ ἐκδεχόμενος. μὴ μεταβαλλόμενος δὲ ἔτος, συναπῆλθε τῇ ἀσεβείᾳ, τοῖς μέλλουσι δικαστηρίοις παραπεμφθεῖς· ὅτε τὸ πρὸς ἀξίαν ἐκάσῳ τοῖς ὀρθοτάτοις τῷ Θεῷ ζυγοῖς ἀντιδίδεται. εἶτα τὸ τῷ πα-

τρὸς τῷτο παιδίον τῆς πατρῶας ἀμαρτίας κατόπιν ἐβάδισε, καὶ παραπλησίως ὑπεξῆλθε τὸν βίον. τότε λοιπὸν ὁ ἐκ τῷτο γεννηθεῖς, πατρῶς καὶ αὐτὸς τῷ ἀμαρτίαν. ὁ μακρόθυμος τῷ πρόνοιαν ἐπίδεικνυται καὶ τῷ παρόντι, τὸ πρὸς ἀξίαν αὐτῷ ἀποδιδῆς. ὅπερ ἐκομίσαστο ἄν καὶ ὁ τῷτο πατήρ, εἰ μὴ γε τὰ τῆς μακροθυμίας ἐνεδραψιλύσαστο μέτρα. λόγοις οἷς οἶδεν ὁ εἰ σοφία ταῦτα οἰκονομῶν. πολλὰ

Δ γὰρ τῇ χρηστότητι καὶ τῷ τρίτῳ γενεάν ὑπερβάς, ἐπὶ τῷ τετάρτῳ τῷ τῆς ἀνταποδόσεως ἠνεγκε ψῆφον. διὰ τῷτο ἔχ ἀπλῶς, ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεάν, ἀλλὰ προσέθειται, τοῖς μισῶσί με· ἢνα δαχθῆ σαφῶς, ὡς διὰ τὸ οἰκείον μίσος, ὅπερ ἐμίσαν Θεὸν, καὶ ἔ διὰ τὸ τῶν πατέρων καταδικάζοντα, εἰ καὶ ἐκείνης ἐξήλωσαν. ὅτι δὲ τῷτο ἔτως ἔχει, καὶ τῷ Δουτερονομίῳ παρέστησεν ὁ Μωσῆς,

Ε λέγων· ἔκ ἀποθανένται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ ἔκ ἀποθανένται ὑπὲρ πατέρων· ἔ κασος τῇ ἑαυτῆ ἀμαρτία ἀποθανέται.

Δδβτ. 24. 16.

Ζ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ γὰρ εἰρημαῖον, ἐγὼ Θεός ζηλωτῆς, ἀποδιδῆς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, νοητέον, ἔχ ὡς τῶν τέκνων ὑπὲρ τῶν πατρῶων ἀμαρτημάτων δίκας ἀποτιννύτων, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτοῖς πλημμελεσμένων, ὅταν πατρῶς τῷ ἀμαρτίαν καὶ διώκη καὶ μιμηταί τῷ τῶν γονέων ἀσεβείαν· καὶ ἢ τέκνα ὡς ἀληθῶς ἐκείνων, διὰ τῷ τῆς κακίας ὁμοίωσιν. ἔτω γὰρ ἔθος ἡμῖν ἐπὶ τῶν μιμημένων τῷ πατρῶων πονηρίαν λέγειν· ἀληθῶς ὁ δάνα τέκνον ἐσὶ τῷ πατρὸς. διὸ καὶ ὁ Κύριος, ἔχ ἀπλῶς εἶπεν· ἀποδιδῆς ἀμαρτίας ἐπὶ τέκνα ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεάν, ἀλλὰ προσέθηκε, τοῖς μισῶσί με· τατέσιν, ὅταν τῷ εἰς Θεὸν μίσαι τῶν πατέρων ἀκολοθήσωσιν. ἐντοτε γὰρ ἐπὶ μόντινων, ἀναβάλλεται τῷ δίκῃ, καὶ ἔ ἐπάγει

(1) Τὰ μὲν ἄχρι τῷδε κῆται ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 174. τὰ δὲ ἐπόμενα ἐν Τόμῳ 4. σελ. 593. ἀλλὰ πλατύτερον, καὶ ἄλλως ἔχοντα.

ἐπάγει τὴν τιμωρίαν, μνώμενος αὐτῶν τὴν μετάνοιαν· ἵνα ἢ βελτίως γένωνται μεταμελόμενοι, ἢ εἰ μὴ τῆτο, μετὰ τὸν τῆδε βίον ταῖς μελλούσαις ταμιθῶσι κολάσεσιν. ἐπὶ δὲ τινῶν, τῶν ἐξ ἐκείνων ἴσως, ἢ τῶν μετέπειτα πολλάκις τῆς αὐτῶν ἀσεβείας ἀντεχομένων, ἐπιφέρει τὴν δικαίαν ὀργὴν, τὴν πρόνοιαν εἰδεικνύμενος, καὶ ἄλλας παιδῶν ἐκ τῆ παραδείγματος. ὡς γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς πατέρας αὐτῶν, εἴγε κακῶς αὐτὰ κολάζειν ἔκρινε, καὶ μὴ ταῖς μελλούσαις αὐτῆς δίκαις ἐτήρησε, μηδὲ τῆ τῆς τιμωρίας ἀναβολῇ μεταμαθόντας ὀσεβεῖν. ἔτω δοκεῖ τὰ τέκνα τὰς τῶν πατέρων δίκαις ἐκλιπύειν. καὶ ταῦτα ὑπὲρ τῶν οἰκείων ἀμαρτιῶν, ἐν οἷς ἐμιμήσαντο τὰς τεκόντας, τὰς ὀφείδων ὑπέχοντα.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ζηλωτῆς ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς. Δόξα ἀντίον εἶναι τῆτω τὸ, ἐκ ἀποθανέντων πατέρες ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ υἱοὶ ἐκ ἀποθανέντων ὑπὲρ πατέρων· ἕκαστος τῆ ἀμαρτία αὐτῆ ἀποθανεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ πρὸς τῆς λέγοντας, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων αἰμαδιόσασιν. ἀλλ' ἐκ ἐστὶν ἀντίον, εἰ σαφῶς νοηθεῖται αὐτότε τὸ, ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ τὸ, ἐκ ἀποθανέντων πατέρες ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τὸ πρὸς τῆς λέγοντας, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ τὰ ἐξῆς. πρῶτον μὲν ἐν παράδειξί τὸ, ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα τῶν, μάλιστα ἐπάταξα τὰ τέκνα ἡμῶν, παιδείαν ἐκ ἐδέξαοδε· δι' ἧ τάχα τὸν κοινὸν τῆτον παρῆσσι θάνατον, ὃν ἀποσέλλει ποτὲ τοῖς τέκνοις τῶν ἀμαρτησάντων πατέρων· ἔτι γὰρ πρὸς παιδείαν, αὐτῶν τελοδύτωντων, ἀλλὰ πρὸς τὸ τιμωρήσασθαι τὰς γενεάς. διὸ, ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεᾶν, εἶπεν. ἕως γὰρ τῆτων παρεκλίει ποτὲ ὁ τῶν ἀνθρώπων χρόνος, ὡς περὶ τῆ Ἰωβ εἶρηκε· καὶ εἶδεν ἡγὼ ἕως τετάρτης γενεᾶς. τὸ δὲ, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας σημειώση, ὅτι ἐκ εἶπε τοῖς τέκνοις τῶν ἀγαπώντων με, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἀγαπῶσί με. δι' ἧ τὸ ἀπειρον παρῆσσι τῆ χρόνος, ἐν ᾧ καὶ μετὰ τὴν ἀνδρὶν ἀπαλλαγῆναι ἢ τῷ Θεῷ ἀνακείμην ψυχῇ ἀνεξάλειπτον ἔξει τὸ παρὰ τῆ Θεῶ ἔλεος. δοκεῖ δὲ ἀντικειῖναι τὸ ὑπὸ τῆ Ἰερემίᾳ εἰρημῶν ἔτος· ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν μετ' αὐτῆς. εἰ γὰρ μετ' αὐτῆς, ἐκ ἔτι διὰ τὸ αὐτῆς τιμωρεῖσθαι· ἐκλῶς εἰ μὴ τις ἐκλάβοιτο τὸ, μετ' αὐτῆς, ἐκ μὲτα τὸν

Α θάνατον αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ τὴν προτέραν αὐτῶν τιμωρίαν, ἣτις ἴσως πρὸ τῆς διὰ τῶν τέκνων. ὁ Διονύσιος (1) δὲ ἐν μιᾷ τῶν περὶ μετανοίας ἐπιστολῶν τροπικώτερον ἐξείληφε τὰ κατὰ τῆς τόπης. οἷον, ἢ ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἀντὶ τῆ, ἀποδίδως τὰς τιμωρίας τῶν προτέρων ἀμαρτιῶν ἐπὶ τὰς ὀφείδους. περὶ ἢ δὲ τῆ, ἐκ ἀποθανέντων πατέρες ὑπὲρ ἡμῶν, λεκτέον, ὅτι ὁ νομοθετῶν, καὶ μαλιστα Θεὸς, ἐτέροις νομοθετεῖ, καὶ ἐκ ἑαυτῶ· ἐπεὶ μηδὲ ὁμοίως ἀνθρώποις πολιτεύεται. πῶς γὰρ τὸ, ἐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδῶλον, ἑαυτῷ ἐνομοθετεῖ, ἄτε τῶν ὄλων αὐτὸς ὢν Θεός; ἢ τὸ, ἐ πορνύσεις, ἢ ἀσαρκὸς ὢν καὶ ἀσώματος; ἢ τὸ, ἐ κλέψεις, τῶν πάντων Κύριος ὑπάρχων; διὸ καὶ τὸ, ἐκ ἀποθανέντων, παρ' ἀνθρώποις νομοθετεῖ, διὰ τὸ τὰ ἐν ποσὶ μόνον οἷς τε εἶναι κρίνειν, ἐ μὴ καὶ παρ' αὐτῶ. ὅς πάντων οἶδε μόνος καὶ τὰς διανοίας, καὶ τὰς αἰτίας, δι' ἧς ἀποκλείνει οἷς βέλεται, καὶ μὴ ἀμαρτωσί, καὶ ζωοποιεῖ ὁμοίως. ὡς εἰκότως ἐν περὶ αὐτῆ εἰρημῶν, τὰ κριματάσε ἀβυσσὸς πολλῆ, καὶ ἐξῆς. περὶ δὲ τῶν ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ εἰρημῶν, λεκτέον, ὅτι ἐ περὶ κοινῆ θανάτου λέγει, ἐδὲ περὶ κοινῆς ζωῆς· ἀλλὰ θάνατον, ὃν ἀποθνήσκουσι τῷ Θεῷ οἱ ἀμαρτάνοντες. περὶ ἧ Φησὶ, θάνατος ἀμαρτωλῶν πονηρός. εἰ γὰρ περὶ τῆ κοινῆ θανάτου, ἢ τῆς κοινῆς ζωῆς ὁ λόγος ἴσως τῷ Προφήτῃ, ἀντίον ἢ ἐν τῷ εἰρημῶν ἀλλάξῃ· ἵνα τὶ δὲ ἀσεβεῖς ζῶσι, πεπαλαίωνται δὲ ἐν πλάτῳ; τὸ δὲ αὐτὸ ἀτοπον ἔσται καὶ ἐπὶ τῆ θανάτου τῶν ἀγίων· ἐπειδὴ, ἐλιθάθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον. ζητήσεις καὶ περὶ τῆ, καὶ ἡμεῖς ἐπληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ἡμῶν· καὶ, ἦξε ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεάν ταύτῃ· καὶ, ἔπω γὰρ ἀναπεπλήρωνται αἱ ἀμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων. καὶ μήποτε ἔτω δεῖ ἀκείν καὶ ταῦτα; οἷον, οἱ μὲν πατέρες ἡμῶν εἰ καὶ ἠμαρτον, ὡ Ἰσραηλίται· οἷον, Κάιν Φονύσας τὸν ἀδελφὸν Ἀβελ, καὶ Ἀμὼς τὸν Ζαχαρίαν· ἀλλ' ἐκ ἐπὶ τὸ πέρας τῶν ἀμαρτημάτων ἦλθον, ἐδὲ τὸ μέτρον ἀνεπλήρωσαν, τῆτέσι τῶ τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν τῷ Χριστῷ, ὡς ἡμεῖς. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν Ἀμορραίων λεκτέον. κατασκδάσεις δὲ πῶς πληρεῖται τὸ μέτρον τῶν ἀμαρτημάτων ἀπὸ δέγματος. οἷον, νόμος ἐστὶ παλαιὸς ἐν ἀγῶνι, τὸν τρεῖς καταβαλλόμενον ὑπὸ τῆ ἀντιπάλας, τὴν τελείαν ἦσαν ἔχειν· καὶ μὲν τὸ πρῶτον καταβληθῆ, ἢ τῆθῆ μὲν, ἀλλ' ἐ τελείως· καὶ τὸ ὀφείδους, ὡσαύ-

(1) Ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐν τῇ πρὸς Δημόφιλον ἐπιστολῇ τὰδε λέγει· ἢ τὴν διπλῶ ἀμαρτίαν, ὡς τὰ λόγια Φησὶ, κατὰ τῆς ἀσεβείας ἀμαρτάνομεν· ὡς περὶ τοῖς τῆ Ἀκακίᾳ ἐ πᾶν σιωπάει. ἴσως ἐν Διονύσιον, τὸν Κορίνθου Φησὶ, τὸν περὶ τὸ 170 ἔτος ἀκμάσαντα (Φαβρικ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 1. σελ. 191. τῆς Ἑλλῆν. βιβλιοθήκ.) καὶ διαφόρους ἐπιστολάς συγγεγραφότα. ἐν αἷς καὶ τὴν τῆ Ἐκκλησίᾳ τῆ παρακέρση Ἀμαρτιῶν ἐν ἧ καὶ τῆς ἐξ οἷας δ' ἐν ἀποπλάσεως, εἴτε πλημμελείας, εἴτε μὴ ἀρετικῆς πλάνης ἐπιστρέφοντας, δεξιῶν προσάτῃ, ὡς μαρτυρεῖ Εὐσέβιος ἐν τῷ 23. κεφ. τῆ 4. περὶ Ἐκκλησιασ. ἱστορ. βιβλ. ἢ τὸν Ἀλεξανδρείας (τὰ περὶ τῆς δὲ εἰρήσεως ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς δε τῆς βιβλ.) καὶ αὐτὸς γὰρ περὶ μετανοίας τοῖς Ἀγυπτιοῖς ἔγραψε.

ὡσαύτως· εἰ δὲ τὸ τρίτον, τελείως ἠτήθη. ἔτις ἐν νομισέον καὶ πάσας τὰς γενεάς, οἷον ἀθλητῶν εἶναι.

ΠΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τίνα τῆτο τὸ ρήτον ἐκ ἐτάραξεν; εἰ ἡμαρτε μὲν ὁ πατήρ, ὁ δὲ υἱὸς καὶ ἡ τρίτη καὶ τετάρτη γενεὰ ἀπολαμβάνει τὴν ἀμαρτίαν. καὶ ἔτις ἐτάραξεν, ὡς τὴν μὲν κατηγορήσασιν καὶ τῆ δεδωκότος τὴν νόμῳ Θεῷ· τὴν δὲ ἐ κατηγορήσασιν μὲν, ἀληθῶς δὲ ἐλπίζον τοιαυτάτινα καὶ προσδοκῶν, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα αὐτῶν οἱ υἱοὶ ἀπολαμβάνουσιν. Ἰουδαῖοι ταῦτα νομίζουσιν, ἐκ ἀναπλάττοντες ἄλλον Θεόν. Σαμαρεῖς ταῦτα ὑπολαμβάνουσιν, ὡς καὶ αὐτοὶ δοξάζοντες μετεχηκία τῆ ἐνός Θεῷ. οἱ ἀπὸ τῶν αἰρέσεων ἐκ ἀρεσκόμενοι τῷ ἀγαθῷ ἢ δίκαιον εἶναι Θεὸν διδάσκαλον, τὸν ἀποδιδόντα ἀμαρτίας πατέρων εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν, λέγουσιν, ὅτι ὁ τῆ νόμῳ Θεὸς ἐκ ἐστὶ δίκαιος, ἐκ ἐστὶν ἀγαθός, ἀποδίδας τὰ ἀμαρτήματα [τῶν πατέρων] ἐπὶ τὴν υἱὸς· ἀλλά τίς ἐστὶν ἐκείνῳ μείζων Θεός. ὁ δὲ ἐκκλησιαστικός, ἔτε ὡς Ἰουδαῖος σωματικῶς ἀναπλάσει τῶν λεγομένων, ἔτε ὡς αἰρετικῶς ἀναπλάσει ἄλλον, ἀλλ' ἐσηκν ἀμφοτέρων μέσος, καὶ λέγει, καλῶς μὲν ταῦτα γεγραμμένα, ἐκ οἶδα δὲ τῶν γεγραμμένων τὸν νόμον. ἀνατίνατε ἐν τὰς διανοίας πάντες, καὶ αἰτήσαθε τὸν Θεόν, ἵνα ὑμῖν ἀποκαλύψῃ, ὡς ἀγαθὸς ἐστὶν ὁ ἀποδίδας ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα. τίνες οἱ πατέρες; Φέρε τὰς Γραφὰς μάρτυρας. ἐξεταστήτω τὰ λόγια τὰ ἱερά· λέγει ὁ σωτὴρ καὶ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς ἀμαρτάνουσιν, ὅτι ὑμεῖς ἐκ τῆ πατρὸς τῆ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τῆ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκείνος ἀνθρώποκτόνος ἐστὶν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐκ τῆ ἀληθείας ἐκ ἐσηκν. ἐκ ἐστὶν εἰ τις ἀμαρτάνει ἐκ τῆ πατρὸς τῆ διαβόλου ἐστὶ, καὶ διὰ τῆτο τὸ ἀμαρτήματα τῆ διαβόλου ἐφθασεν ἐπὶ τὸν υἱόν. πλὴν ἐκείνός ἐστὶν ὁ πρῶτος ἀμαρτωλός, ὁ ὑποβαλὼν μοι τὸ ἀμαρτήματα· ἐγὼ [δὲ] εἰμι ὁ δεῦτερος ἀμαρτωλός, ὁ μὴ ἐκβαλὼν τὸ βέλημα αὐτῆ, ἀλλὰ παραδέξάμενος αὐτῆ τὴν ἀνεργίαν· δέον με εἰσῆσαι καθωπλισμένον τὴν πανοπλίαν τῆ Θεῷ, καὶ ἔχοντα τὸν θυρεὸν τῆ πίστεως, ἵνα πάντα τὰ βέλη τῆ πονηρῆ τὰ πεπυρωμένα σβεδῆ ἐκ τῆ θυρεῷ τῆς πίστεώς μου. ἐάν ἐν ἀμαρτάνω, ποιῶ τὰ τῆ διαβόλου βεβληκός ἐστὶ τὴν καρδίαν, ἵνα τὸ δε τὸ ἀμαρτήματα, ἢ τὸ δε ποιήσω. πρῶτον παραδέχομαι αὐτῆ τὸ βέλος, καὶ ὅταν παραδέξωμαι αὐτὸ, τότε καὶ αὐτὸν παραδέχομαι. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆ Ἰουδα τῆτο γέγραπται, ὅτι ἐ πρῶτον εἰσῆλθεν ὁ Σατανᾶς εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ πρῶτον τῆ διαβόλου βεβληκός ἐστὶ τὴν καρδίαν, ἵνα παρα-
 Ἰωάν. 8. 44. Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς ἀμαρτάνουσιν, ὅτι ὑμεῖς
 » ἐκ τῆ πατρὸς τῆ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς
 » ἐπιθυμίας τῆ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν.
 » ἐκείνος ἀνθρώποκτόνος ἐστὶν ἀπ' ἀρχῆς,
 » καὶ ἐκ τῆ ἀληθείας ἐκ ἐσηκν. ἐκ ἐστὶν εἰ τις
 » ἀμαρτάνει ἐκ τῆ πατρὸς τῆ διαβόλου ἐστὶ,
 » καὶ διὰ τῆτο τὸ ἀμαρτήματα τῆ διαβόλου
 » ἐφθασεν ἐπὶ τὸν υἱόν. πλὴν ἐκείνός ἐστὶν ὁ
 » πρῶτος ἀμαρτωλός, ὁ ὑποβαλὼν μοι τὸ
 » ἀμαρτήματα· ἐγὼ [δὲ] εἰμι ὁ δεῦτερος ἀμαρ-
 » τωλός, ὁ μὴ ἐκβαλὼν τὸ βέλημα αὐτῆ,
 » ἀλλὰ παραδέξάμενος αὐτῆ τὴν ἀνεργίαν·
 » δέον με εἰσῆσαι καθωπλισμένον τὴν πανο-
 » πλίαν τῆ Θεῷ, καὶ ἔχοντα τὸν θυρεὸν τῆς
 » πίστεως, ἵνα πάντα τὰ βέλη τῆ πονηρῆ
 » τὰ πεπυρωμένα σβεδῆ ἐκ τῆ θυρεῷ τῆς
 » πίστεώς μου. ἐάν ἐν ἀμαρτάνω, ποιῶ τὰ
 » τῆ διαβόλου βεβληκός ἐστὶ τὴν καρδίαν,
 » ἵνα τὸ δε τὸ ἀμαρτήματα, ἢ τὸ δε ποιήσω.
 » πρῶτον παραδέχομαι αὐτῆ τὸ βέλος, καὶ
 » ὅταν παραδέξωμαι αὐτὸ, τότε καὶ αὐτὸν
 » παραδέχομαι. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆ Ἰουδα τῆτο
 » γέγραπται, ὅτι ἐ πρῶτον εἰσῆλθεν ὁ Σα-
 » τανᾶς εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ πρῶτον τῆ διαβόλου
 » βεβληκός ἐστὶ τὴν καρδίαν, ἵνα παρα-
 Ἰωάν. 13. 27. δὴ αὐτὸν Ἰούδας Σίμων ὁ Ἰσκαριώτης, ἔτα
 » μετὰ τὸ ψωμίον εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν ὁ Σα-
 » τανᾶς. ἐκ ἐστὶν ἔχω πατέρα, εἰ μὲν ἁγίος-
 » εἰμι, Θεόν· εἰ δὲ ἀμαρτωλός εἰμι, τὸν διά-
 » βολον ἔχω πατέρα· ἀλλὰ καὶ τὸν προσε-
 » χῶς ἀνεργήσαντα. Φέρ' εἰπεῖν ἀντίχριστον,

ἢ ἀγγελόντινα τῆ διαβόλου, ἢ δαιμόνιον δὲ, ἢ τὴν ἀνεργίαν παρεδεξάμεν. καὶ ἀπαξάπλως εἰσὶ μοι πατέρες μυριοί, ἐάν γενώμαι ἀμαρτωλός· ὡπερ πάλιν ἐάν γενώμαι δίκαιος, πατήρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, κα-
 » Ἰωάν. 13. 33. Ἰα Φησὶν ὁ Σωτὴρ· τεκνία, ἐτι μικρὸν μεθ'
 » ὑμῶν εἰμί. καὶ πάλιν, δύγατερ ἢ πίσις σε Ματθ. 9. 22,
 » σέσωκέ σε. καὶ πάλιν, τέκνον ἀφένταί σε
 » ἀμαρτία. ἔτις οἶδα καὶ ἄλλας πατέ-
 » ρας, κατὰ τὸ εἰρημένον τῷ Ἀβραάμ· σὺ
 Β, δὲ ἀπελύθη πρὸς τὴν πατέρα σου, ἢ πρὸς Γαλ. 15. 15.
 » τὴν κατὰ σάρκα πατέρα σου· ἢ γὰρ ἦσαν
 » πῖσοι, ἐκ ἦσαν ἅγιοι. ὡς δὴλον ἐκ τῆς ἰσο-
 » ρίας τῆς γεγραμμένης περὶ αὐτῶν. εἰ γὰρ
 » ἡ ἅγιος αὐτῆ ὁ πατήρ, ἐκ ἂν ἐλέγετο
 » αὐτῷ, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆ Γαλ. 12. 1.
 » οἴκου τῆ πατρὸς σου. ἔχει γὰρ ὁ λόγος τὸ
 » σωματικόν, ἔχει καὶ τὸ πνευματικόν. εἰ
 » νεόηκας τὴν πατέρα σου, ὅρα λοιπὸν ὅ, τι
 » ἀπολαμβάνεις σὺ ὁ παραδέξάμενος τὴν
 Γ ἀνεργίαν, διὰ τὸ ἡμαρτηκία, γενόμενος
 » ὑπὸ τῆ διαβόλου, ἢ τῆς τῶν ὑπ' αὐτὸν
 » πνευμάτων. γενόμενος ἐν ἐκείνων υἱός,
 » ἀπολαμβάνεις ἀπὸ ἀγαθῆ Θεῷ σε ἐπισκε-
 » πτομίας. ἢ γὰρ ἐπισκέπτεται τὸν πατέ-
 » ρα σου, ἀλλ' ἐπισκέπτεταί σε, καὶ λέγει σοι,
 » ἀκυσσον δύγατερ, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ Ψαλ. 44. 10.
 » ἔξ σου, καὶ ἐπιλάθη τῆ λαῶ σου, καὶ τὰ
 » ἐξῆς. καὶ ἐπισκοπῶν σε, ἐκείνο τὸ ἀμαρ-
 » τήματα ὁ ὑπέβαλέ σοι ὁ διάβολος πατήρ,
 Δ ἀποδίδωσί σοι ὡς ἀγαθός. ἐπισκέπτεται
 » γὰρ σε τὸν υἱόν τῆ πονηρῆ πατρὸς, τὰ
 » ἀμαρτήματα ἀποδίδας. ἐπισκέψομαι ἐν Ψαλ. 88. 32,
 » ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας ὑμῶν τῶν ἁγίων 33.
 » ἐπισκέψομαι δὲ καὶ ἐν μάζιξι τὰς ἀδι-
 » κίας αὐτῶν. διὰ τί; ἵνα τὸ ἔλεός μου μὴ
 » διασκεδάσω ἀπ' αὐτῶν. ὅτε γὰρ καταλί-
 » πη τινὰ, ἐκ ἐτι αὐτὸν ἔτε κολάζει, ἔτε
 » μασιγοῖ. μασιγοῖ δὲ ἐ πάντας, ἀλλὰ πάν- Παροιμ. 3. 12.
 » τα ὑὸν ὃν παραδέχεται Κύριος. καὶ λέγε-
 Ε ται ἐκ τῆ Προφήτη περὶ τῶν πάντων ἀμαρ-
 » τῶν, ἐκ ἐπισκέψομαι ἐπὶ τὰς θυγατέ- Ὡσ. 4. 14.
 » ρας ὑμῶν ὅταν πορνύσωσι, καὶ ἐπὶ τὰς
 » νύμφας ὑμῶν ὅταν μοιχουθῶσι. τὸ σέτον
 » χρόνον ὁ διάβολος ἀμαρτάνει ἀπὸ κλίσεως
 » καὶ καταβολῆς κόσμου, καὶ ἔτε πῦρ, ἔτε
 » μάζιξ. ἢ γὰρ ἄξιός ἐστι τῶν κολάσεων τῶν
 » ἀπὸ Θεῷ. ἢ γὰρ διδάσκει εἰπεῖν ὁ διάβο-
 » λος, Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, Ψαλ. 6. 1.
 » καὶ τὰ ἐξῆς. ἕκαστος ἐν σιωπῶν ἐαυτῷ
 Ζ ἀμαρτίαν, ὡχέδω κολαδιώμα. καλὸν
 » γὰρ τὸ μηδὲν ἄξιον κολάσεως ποιοῦκέ-
 » ναι. εἰ δέ τι ἄξιον κολάσεως ποιοῦκα-
 » μεν, ἔτω κολαδιώμεν, ὡσεὶ ἀνθάδε μὲν
 » ἀπολαβεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα εἰς [τὴν] κόλ-
 » πῆς Ἀβραάμ ἀναπαύσατα.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ. Αἱ γὰρ αὐστηρα τιμωρία, τὰς ῥοῦδεις τῶν κακῶν πολλαίς ἴσασιν ἐπίδρομας ἀνα-
 » σέλλειν.

5. Καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς φυλάσσει τὰ προσάγματά μου.

ΣΕΤΗ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Πρόσεχε ακριβῶς, ὅτι τὴν Α μὲν τιμωρίαν ἐπὶ τετάρτης γενεᾶς ἤπλωσε, τὴν δὲ Φιλανθρωπίαν εἰς χιλίας.

ζ. Οὐ λήψη τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῶσθ ἐπὶ ματαίῳ· ἔ γάρ μὴ καθάρσιον Κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐπὶ ματαίῳ.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ δούτερος (1) δὲ ἐμιῶνε λόγος, μὴ δὲν λαμβάνειν, μὴ δὲ ἐπιφέρειν τὸ μεγαλεῖον κράτος τῆ Θεῶ, ὅπερ ἐστὶ τὸ ὄνομα· τῆτο γὰρ μόνον ἐχώρηεν ἡ ἐπινοήσι μαθεῖν· μὴ φέρειν τῆτε τὴν ἐπίκλησιν ἐπὶ τὰ γενητὰ καὶ μάταια. ἂ δὴ οἱ τεχνῖται τῶν ἀνθρώπων πεποιήκασιν. καθ' ὧν ὁ Ὄν ἐτάσεται· ἐ ταυτότητι γὰρ ἀγεννήτω αὐτὸς μόνος.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. (2) Τῆτότινες ἔδρων ξύλοις τε καὶ λίθοις τὴν τῆ Θεῶ κλήσιν ἀνάπλουτες, καὶ τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα κατακομίζοντες ἀμαθῶς εἰς ἀνθρωπίνης χειρὸς Φιλοτέχνημά τε καὶ πόνον.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Εἰ γὰρ ὅπως ἀξίος τυγχάνει τις ὀνομάσαι τὸν Θεόν, ἀξιόπιστος ἐστὶ καὶ χωρὶς ὄρκου πισθῶθῶσθ. ὁ γὰρ πρὸς τὸ μέζον ἰκανὸς γενόμενος, πολλῶ πλέον πρὸς τὸ ἔλαττον γενοῖτ' ἐν ἰκανός. εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἀξιόπιστος χωρὶς ὄρκου πισθῶθῶσθ, ἔκ ἐστιν ἄρα ἀξίος ἐδὲ ὀνομάσαι τὸ ὄνομα Κυρίε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστιν, ἔ λήψη τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῶσθ ἐπὶ ματαίῳ; Τινὲς Φασιν ἀπαγορεύειν [τὸ ἐπιθεῖναι] τοῖς

ματαίοις, [τῆτεσι τοῖς] εἰδώλοις τὴν τῆ Θεῶ προσηγορίαν· τινὲς δὲ, τὸ ὁμωμοκότα ψεύσασθαι. ἐγὼ δὲ οἶμαι, τὸν θεῖον παρακελεύεσθαι νόμον, δίχα διδασκαλίας, ἢ προσδοχῆς, ἢ ἀν ἀγκυαίας τινὸς χρείας, τὴν θεῖαν μὴ προφέρειν προσηγορίαν. καὶ γὰρ εἰδώσῆσθαι, ἢ παίζοντες, ἢ γελῶντες, προφέρειν ὡς ἔτυχε διὰ τῆς γλαυτῆς τὸ σεβάσμιον ὄνομα. τῆτο οἶμαι τὸν θεῖον νόμον ἀπαγορεύειν. εἰ γὰρ τὴν πολυτελεσεραν ἐδῆτα τοῖς ἐορταῖς φυλάττειν εἰδώσῆσθαι οἱ πολλοὶ, πολλῶ μᾶλλον τὸ θεῖον ὄνομα προσδοχῆσθαι καὶ διδασκαλίαις ἀφιέρειν δίκαιον.

η. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν. Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ, καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργασθ.

θ. Τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, σάββατα Κυρίῳ τῶ Θεῶσθ. ἔ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ, καὶ ὁ υἱός σθ, καὶ ἡ θυγάτηρ σθ, καὶ ὁ παῖς σθ, καὶ ἡ παιδίσκη σθ, ὁ βῆς σθ, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σθ, καὶ πᾶν κτήνος, καὶ ὁ

προσῆλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί. Ἐν γὰρ ἐξ ἡμέρας ἐποίησε Κύριος τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη. διὰ τῆτο εὐλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τρίτος δέ ἐστι λόγος, ὁ μιλῶν γεγονέναι πρὸς τῆ Θεῶ τὸν κόσμον,

(1) Ἰσῆον, ὅτι ἡ τῆ Κλήμεντος τῆς δεκαλόγου διαίρεσις (ἢ ἐν τῶ β. σρωμ.) ἦται ἐλλειπῆς ἐστὶν, ἢ ἐλλειπῆς ἅμα τε καὶ τῶν ἄλλων ἀσύμφωνος. ἐ μὲν γὰρ ὁ παρ' αὐτῶ δούτερος λόγος, τρίτος ληφθῆ, καὶ ὁ τρίτος τετάρτος, ἐλλείπει μόνον αὐτῆ ἦτε δούτερα περὶ τῶν εἰδώλων ἀτολή, καὶ ἡ περὶ ψευδομαρτυρίας ἀνάτη· ἐ δ' ὁ δούτερος δούτερος, καὶ ὁ τρίτος τρίτος, καὶ ἡ ἀνομοιότης συμπαραμαρτεῖ τῆ ἐλλείψει. ὁ μὲν γὰρ Φίλων ὁ Ἑβραῖος. (ἐν τῶ περὶ τῆ τίς ὁ τῶν θεῶν πραγμ. κληρονομ. λόγ. σελ. 504.) ἔτω τὴν δεκάλογον διῆλε· Πρῶτός ἐστι θεσμός ὁ ἐναντιόμενος τῆ πολυθεῶ δόξῃ - - - Δούτερος δὲ περὶ τῆ μὴ θεοπλασῆν τὰ μὴ αἰτία - - - Τρίτος δὲ ὁ περὶ ὀνόματος Κυρίε - - - Τέταρτος δὲ περὶ τῆς ἀειπαρθεῶσθ καὶ ἀμήτορος ἐβδομάδος - - - Πέμπτος δὲ ὁ περὶ γονεῶν τιμῆς - - - ἀπαγορεύσεις Μοιχεῖας, (προτάτῆς τῆ φόνε τὴν μοιχεῖαν, ἢ καὶ ὁ Κλήμης ἔπειτα) Ἀνδροφονίας, Κλοπῆς, Ψευδομαρτυρίας, Ἐπιθυμίας. Ὁ δὲ Ἰωσήπος (ἐν τῶ 4. κεφ. τῆ περὶ Ἰσθ. Ἀρχ. 3. βιβλ.) ἔτω· Διδάσκει μὲν ἐν ἡμᾶς ὁ Πρῶτος λόγος, ὅτι Θεός ἐστιν εἷς, καὶ τῆτον σεβέσθαι μόνον· ὁ δὲ Δούτερος κελῶει, μηδανὸς εἰκόνα ζῶε ποιήσαντας προσκυνεῖν· ὁ Τρίτος δὲ, ἐπὶ μηδανὶ Φαύλῳ τὸν Θεόν ὀμνῶσθ· ὁ δὲ Τέταρτος, παρατηρεῖν τὰς ἐβδομάδας ἀναπαυομένους ἀπὸ παντὸς ἔργου· ὁ δὲ Πέμπτος, γονεῖς τιμᾶν· ὁ δὲ Ἑκτός, ἀποχεῶσθ φόνε· ὁ δὲ Ἑβδόμος, μὴ μοιχεῶσθ· ὁ δὲ Ὀγδοός, μὴ κλοπῆν δεῖν· ὁ δὲ Ἐννάτος, μὴ ψευδομαρτερεῖν· ὁ δὲ Δέκατος, μηδανὸς ἄλλοτρίῳ ἐπιθυμίαν λαμβάνειν. ὁ δὲ Θεός Ἀθανάσιος (ἐν τῆ σινώψ. τῆς Γραφ.) ὁμοίως· Περιέχει δὲ τῆτο τὸ βιβλίον - - - καὶ τὰς ἐν πλαξὶ δέκα ἀτολάς ταύτας. Πρῶτῳ, ἐγὼ εἶμι Κύριος ὁ Θεός σθ· Δούτερον, ἔ ποιήσεις σεαυτῶ εἶδωλον, ἐδὲ παντὸς ὁμοίωμα· Τρίτῳ, ἔ λήψη τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῶσθ ἐπὶ ματαίῳ· Τετάρτῳ, μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων· Πέμπτῳ, τίμα τὸν πατέρα σθ καὶ τὴν μητέρα σθ· Ἑκτῳ, ἔ φονέσθαι· Ἑβδόμῳ, ἔ μοιχεῶσθαι· Ὀγδόῳ, ἔ κλέψθαι· Ἐννάτῳ, ἔ ψευδομαρτερεῖσθαι κατὰ τῆ πλησίον σθ μαρτυρίαν ψεῦδη· Δεκάτῳ, ἔκ ἐπιθυμήσθαι τὴν γυνᾶκα τῆ πλησίον σθ, ἔθ' ὅσα τῶ πλησίον σθ ἐστὶ· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, τοῖς δὲ τοῖς χρυστοῖς ἔπεισι.

Τῆς δὲ νόμους ἐχάραξε Θεὸς δέκα ἀποτε πλαξὶ
Λαϊνέας, σὺ δὲ μοι ἐγγράφε σῆ κραδίη.
Οὐ γνώσθαι Θεὸν ἄλλον, ἐπεὶ σεβᾶς οἶον ἐνός γε.
Οὐ σῆσθαι ἠδαλμα κενόν, καὶ ἀπνοον εἰκό.
Οὐ ποτε μαψιδῶσθ μνήσθαι μεγαλοῖο Θεοῖο.
Σάββατα πάντα Φύλασσε μετάρσθαι καὶ σκίοντα.
Ὀλβίος, ἰὺ τοκέεσθαι φέρης χάριν, ἰὺ ἐπέσθαι.
Φύγειν ἀνδροφόνον παλάμης ἀγος, ἄλλοτρίῳ τε
Εὐνῆς· κλεψισυῶν τε κακόφρονα· μαρτερεῖσθαι τε
Ψεῦδη, ἄλλοτρίῳ τε πόθον, σπινθῆρα μόροιο.

(2) Τῶ Νύσθης ψευδῶς ἐπιγράφει ὁ κῶδ.

Eec

» ἂν ἡ δυνάμις φέροι. τίμα γὰρ φησι τὸν
 » πατέρα σε, καὶ τὴν μητέρα σε, ἣτις ἐστὶν
 » ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίαις, ἵνα εὖ σοι
 » γείνηται. εἰ δὲ πρωτόθεν κατ' ἐπαγγελίαν
 ἔστος ὁ νόμος, καὶ τὸ κατόρθωμα τέττε
 ἴδιον κέρδος τῆ φυλάσσοντος γίνεσθαι ἐπα-
 ναστρέφει γὰρ ἢ εἰς τὰς γονέας τιμὴ εἰς
 τὸν πεπληρωκότα τὸν νόμον· καλῶς ἂν
 ἔχοι, πάντα τὸν γε νῦν ἔχοντα πρὸς ταύ-
 τῳ βλέπειν τὴν ἐντολὴν, ἣς τὸ πέ-
 ρας ὑπεργεσία καὶ χάρις τῆ ποιήσαντος
 γίνεται.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Χρήμα γὰρ ὅτι μάλιτα
 τῶν ἀναγκαίων ἡμῖν ἀποφαίνων ὁ Κύριος
 ἡμῶν Ἰησὺς Χριστὸς τὴν εἰς τὰς φύσαν-
 τας αἰδῶ, Φειδῶς ἡξίς καὶ λόγος τὴν ἑαυτῆ
 μητέρα. ἀπηρητημένος γὰρ ἦδη τῆ τιμῆ
 σαυρῆ, καὶ τῷ ξύλῳ προσηλωμένος, τῷ
 γνησίῳ μαθητῇ τὴν ἀγίαν ἐδίδοε παρθέ-
 νον, καὶ γηροκόμον αὐτῇ καθίσας τὸν
 ἡγαπημένον, ἔλεγε· γυνίκα, ἰδὲ ὁ υἱός σε.
 27. » καὶ τῷ μαθητῇ, ἰδὲ ἡ μήτηρ σε. (1)

Ἰωάν. 19. 26,
 27.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θεμέλιον γὰρ ὡσπερ
 τινὰ [προκαταθεῖς ἀναγκαίως τὸ ἀκριβὲς
 εἰς θεογνωσίαν, καὶ] προσηλωσάσας ἐν αὐ-
 τοῖς τῆ νομοθέτῃ τὴν αἰδήσει, κάτεισιν
 ἐπὶ τὰ ἀνθρώπινα, καὶ τῇ εἰς Θεὸν αἰδοῖ
 γέστονα τίθησι καὶ σωημμένῳ οὐδὺς τὴν
 εἰς πατέρα καὶ μητέρα τιμῆ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὡσπερ ὁ Θεὸς
 πάντων ἐστὶν ἀρχὴ καὶ γένεσις, καθὸ ποιη-
 τῆς καὶ δημιουργός· ἔτω καὶ ἕκαστος τῶν
 εἰς γονέας τετελεκότων τῷ ἐξ αὐτῆ φωτὶ
 τέκνω εἰς τὴν εἰς παρῶδα, πηγῇ. εἰς τύ-
 πον δὲ ἔν τῆ πάντων δημιουργῆ ἢ πατρὸς
 καὶ μητρὸς ὑπεργία πρὸς ὑπαρξιν, εἰς
 ἅπαντας τὰς ἐπὶ τῆς γῆς· τοιγάρτοι
 τῶν ἄλλων προφερεςέραν τὴν εἰς αὐτὰς
 ποιῆσαι τιμῆ, ὁ νόμος προσέταχεν,
 ἔτε γερωῶν ἀποσησας τὰς ἡρημίας τιμῆν,
 ἔτε ποιητῆς ἀπαλλάτων τὰς τῆτο ὄραν
 εἰς ἀνεχομένους.

ιγ. Οὐ Φονεύσεις.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταύτη μᾶλλον πληρῶν τὸ
 Ματθ. 5. 22. τῆ νόμος βέλημα ὁ Κυρίου φησιν· ἐγὼ δὲ
 » λέγω ὑμῖν, μηδὲ ὀργισθῆναι τῷ ἀδελφῷ.

ιδ. Οὐ μοιχεύσεις.

ιε. Οὐ κλέψεις.

ις. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τῆ
ιζ. πλησίον σε μαρτυρίαν ψευδῆ. Οὐκ
 ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τῆ πλησίον-
 σε· ἐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τῆ
 πλησίον σε, ἔδὲ τὸν ἀγρόν αὐτῆ, ἔδὲ
 τὸν παῖδα αὐτῆ, ἔδὲ τὴν παιδίσκη
 αὐτῆ, ἔτε τῆ βοῦς αὐτῆ, ἔτε τῆ

A ὑποζυγίς αὐτῆ, ἔτε παντὸς κτήνους
 αὐτῆ, ἔτε ὅσα τῷ πλησίον σε ἐσί.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μετὰ Θεὸν, καὶ
 τὴν πρὸς τὰς γονέας αἰδῶ, ἀκόλαστος ἢ
 πρὸς τὰς ἄλλας Φιλανθρωπία.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οὗτοι
 γενικοὶ ἄρα πάντων ἀμαρτημάτων εἰς
 κανόνες, ἐφ' ἧς ἕκαστον ἀναφέρεται τῶν
 ἐν εἰδει συμβέβηκε.

B

**** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Τὰ μὲν τῶν τῆ νόμος
 ἐντολῶν, καὶ σωματικῶς καὶ πνευματι-
 κῶς ἀνάγκη φυλάττειν· τὰ δὲ, πνευματι-
 κῶς μόνον. οἷον τὸ, ἔ μοιχεύσεις, ἔ φο-
 νεύσεις, ἔ κλέψεις, καὶ τὰ ὅμοια, καὶ
 σωματικῶς καὶ πνευματικῶς χρῆ φυλάτ-
 τειν. καὶ πνευματικῶς δὲ τρισῶς. (2) τὸ
 δὲ περιτέμνεσθαι, καὶ φυλάττειν τὸ σάβ-
 βατον, καὶ σφάζειν τὸν ἀμνόν, καὶ ἔδεσθαι
 ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων, καὶ τὰ ὅμοια, πνευ-
 ματικῶς μόνον.

Γ

**ιη. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔώρα τὴν Φω-
 νὴν, καὶ τὰς λαμπάδας, καὶ τὴν
 Φωνὴν τῆς σάλπιγγος· καὶ τὸ ὄρος
 καπνίζον ἦν. Φοβηθέντες δὲ πᾶς ὁ
 λαὸς ἔσησαν μακρόθεν.**

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἀδιαφό-
 ρως ἢ Γραφῇ τάττει τὸ τῶν αἰδήσεων,
 ἀντὶ ἀκοῆς ὄρασιν ἐπέσα. ἔδὲ εἰς δὲ ὄρα
 Φωνῆ. πλὴν δύο Φωνῶν μέμνηται, καὶ
 μᾶλλον τὴν μίαν Φωνὴν λέγει, τὴν διὰ
 τὸν τῆ Θεῆ λόγον· τὴν δ' ἑτέραν τὴν τῆς
 σάλπιγγος, βροντῆ.

Δ

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ πῶς ἂν γέ-
 νοιτο τὸ ἀκρῶν, ὄρατόν; ἢ τῆτο Γρα-
 φῆς ἰδίωμα. εὐροῖς δ' ἂν καὶ τὸ ὄρατόν
 ἀκρῶν, ὡς τὸ ἐν πῆ ψαλμῷ· τότε ἐλά-
 τῆσας ἐν ὄρασει τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ εἶπας, ἐθέμιλω βοήθειαν ἐπὶ διωατόν.
 καὶ ἐν Ἀμῶς δὲ φησὶ· λόγοι οἱ ἐγενήοντο Ἀμ. 1. 1.
 ἐν Ἀκαρέμ ἐκ Θεοῦ, ἔς εἶδεν. ἐμφανῆ
 γὰρ τοῖς ἀγίοις Προφήταις καθίστησι Θεὸς
 ὁμῆ ταῖς ἀποκαλύψεσι μονουαχί καὶ αὐτὰ
 τὰ πράγματα, ὡς δοκεῖν ὄρασαι τὰς λό-
 γος. τοιούτων ἐστὶ καὶ τὸ, ἢ ὄρασις Ἀβδὶ· Ἀβδ. 1. 1.
 καὶ τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ καὶ φύλαξον τὴν
 ψυχὴν σε σφόδρα. μὴ ποτε ἐπιλάθῃ τὰς
 λόγους, ἔς ἐωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σε.

Ε

Ζ

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὡντο μὲν γὰρ οἱ τῶν
 Ἰσραὴλ δῆμοι τὴν ἀπόρρητον ἀληθῶς τε-
 θεάσαι φύσιν, μεσολαβέντος Μωσέως,
 καὶ παρισάντος αὐτῆς ἐν Χωρηβ, καὶ συλ-
 λέγοντος εἰς ἐκκλησίαν ὑπὸ τὸ ὄρος Σινά.
 ἐπειδὴ δὲ καὶ σάλπιγγων ἡχὴ διαπρύσιος
 διάτρεσα κατεπλόει τὰς ἀκρωμίας, ὡν-
 το κατὰ σφᾶς αὐτῆς καὶ Φωνῆς τῆς θείας
 γενέσθαι κατήκοοι. ἀλλ' ὅτι ταῦτα με-
 ρακιωδῶς ἐσκέπτοντο, πεπληροφόρηκεν
 Εεε 2
 εἰαρ-

(1) Τῷ ὑπομνήματι τέτω, τῷ μὴ ἐν τοῖς ἐκδομο. διεθεῖντι, παραλόγως τῷ τὸ ἐξῆς ἐπισυνημμένον.
 (2) Ἰσ. κατὰ τῆ συγκατάθεσιν, πάλιν, καὶ προσβολῆ.

Ιωάν. 5. 37. *εὐαργῶς ἔγω λέγων ὁ Χριστός· ἀμὲν ἀμὲν*
 38. » λέγω ὑμῖν, ἔτε φωνῶ αὐτῶ ἀκηκόατε,
 » ἔτε εἶδος αὐτῶ ἐώρακατε. καὶ τὸν λόγον
 » αὐτῶ ἔκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα· ὅτι ὄν
 » ἀπέστειλαν ἐκεῖνος, τέτω ὑμᾶς ἔπισθῶτε.
 ἔκῃν οἱ πισθῶσαντες τεθεάμεθα μὲν ἐν τῷ
 ἡμῶ τὸν πατέρα, παρεδεξάμεθα δὲ καὶ
 τὸν λόγον αὐτῶ. ταύτητοι καὶ λελυτρω-
 μεθα. σέσωκε γὰρ ἡμᾶς, ἔπρέσβυς, ἔκ
 ἡσ. 63. 9. » ἄγγελος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ϟ. Καὶ εἶπαν πρὸς Μωϋσῆν, λά-
 λησον σὺ ἡμῖν, καὶ μὴ λαλείτω πρὸς
 ἡμᾶς ὁ Θεός, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Ἐν εἰδα τοίνω πυ-
 ρὸς καταβεβηκότος τῶ Θεῶ, καίτοι δόξαν
 αὐτῆτι, καὶ ἔσφοδρα τοῖς τεθεαμένοις
 ἀσπυήθη δακνύοντος, δυσφόρητον κομιδῆ
 τῷ αὐτοπρόσωπον ἐποιεῖτο θεῶν ὁ Ἰσ-
 ραήλ. πορίφοβοι δὲ καὶ τρέμοντες ἐλι-
 παρην τὸν δημαγωγόν, φημὶ δὴ Μωσέα,
 καὶ δὴ καὶ ἔφασαν· λαλήσον σὺ ἡμῖν, καὶ
 μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός, μήποτε
 ἀποθάνωμεν. ἰδὲ δὴ σαφῶς, μεσιτῶσα
 παρεκάλεν, ὡς ἀκράτω δηλονότι τῆ τῶ
 Θεῶ δόξη προσβαλεῖν ἔκ οἰοί τε. ἰδι δὴ
 ἔν, κατὰπερ ἐξ ἐμφανῆς εἰκότος τῶν ἀρ-
 τίως ἡμῖν ἀρημένων, ἐπὶ τὸν μονογενῆ
 ὃς ἐπέπερ ἔκ τῷ γυμνῆ πρὸς ἡμᾶς ἀφι-
 κέσθαι τῆ θεῶ δόξη, ὡς ἂν τῷ τῶ Θεῶ
 καὶ πατρός ἐκπαιδεύσαι βέλησιν, γέγο-
 νε κατ' ἡμᾶς, μεσίτης τῶ Θεῶ καὶ ἀν-
 θρώπων.

κ. Καὶ λέγει αὐτοῖς Μωϋσῆς, θαρ-
 σεῖτε· ἕνεκεν τῶ πειράσαι ὑμᾶς πα-
 ρεγενήθη ὁ Θεός πρὸς ὑμᾶς, ὅπως
 ἂν γένηται ὁ φόβος αὐτῶ ἐν ὑμῖν, ἵνα
 μὴ ἀμαρτάνητε.

ΛΗΛΟΥ. Τετέσι ταῖς πρώταις ὑμᾶς
 ἀναρμόσαι τῆς ὕσεβείας κινήσει.

κα. Εἰσῆκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς μακρό-
 θεν. Μωϋσῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν γνώ-
 φον, ἔ ἦν ὁ Θεός.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. [Τὶ δὲ δὴ βέλεται
 τὸ αὐτὸς τῶ γνώφω γενέσθαι τὸν Μωϋ-
 σέα, καὶ ἔτως ἐν αὐτῷ τὸν Θεὸν ἰδεῖν;
 καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν τέτω γὰρ ἡ ἀληθῆς εἰδή-
 σις τῶ ζητημῶν καὶ ἐν τέτω τὸ ἰδεῖν, ἐν
 τῷ μὴ ἰδεῖν. ὅτι ὑπέροικεται πάσης εἰδή-
 σεως τὸ ζητῶμενον,] οἰόντινι γνώφω τῆ
 ἀκαταληψία πανταχόθεν διειλημμένον.
 διό φησι καὶ ὁ ὑψηλὸς Ἰωάννης ὁ ἐν τῷ
 1. Ἰωάν. 4. 12. λαμπρῶ τέτω γνώφω γενόμενος, ὅτι Θεὸν
 » ἔδεις ἐώρακε πώποτε· ἔ μόνον τοῖς ἀν-
 θρώποις, ἀλλὰ καὶ πάση νοητῆ φύσει τῷ
 θεῶν γνώσιν ἀνεφικλον εἶναι τῆ ἀποφάσει
 ταύτη διοριζόμενος. ὅτε ἐν μέζων ἐγένετο

Α κατα τῷ γνώσιν Μωσῆς, (1) εἰς τὸν γνώ-
 φον εἰσέδου, ἔ ὁ Θεός τῷ ὃς καὶ ἔθετο σκό-
 τος ἀποκρυφῶ αὐτῶ, κατὰ φησιν ὁ Δα-
 βίδ· ἐν τῷ ἀδύτῳ μνηθεῖς τὰ ἀπόρρητα.

κβ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σῆν, τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ, καὶ
 ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ὑμεῖς
 ἐώρακατε, ὅτι ἐκ τῶ ἔρανῶ ἐλάλησα
 κγ. πρὸς ὑμᾶς. Οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς
 Θεὸς ἀργυρῶς, καὶ Θεὸς χρυσῶς· ἔ
 ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς.

κδ. Θυσιαστήριον ἐκ γῆς ποιήσετέ-
 μοι, καὶ θύσετε ἐπ' αὐτῶ τὰ ὀλοκαυ-
 τώματα, καὶ τὰ σωτήρια ὑμῖν, τὰ
 πρόβατα, καὶ τὰς μόχθας ὑμῶν παντὶ
 τόπῳ, ἔ ἂν ἐπονομασῶσι τὸ ὄνομά-
 μω ἐκεῖ, καὶ ἤξω πρὸς σὲ καὶ εὐλο-
 γήσω σε.

ΛΗΛΟΥ. Τὸν Χριστὸν ὑποδείκνυσιν
 ἡμῖν τὸν ἀρχιερεῶ τὸν μέγαν ἐξ αὐτῶ
 προτυπέμενον, τὸν αὐτὸν ὄντα καὶ θῦμα·
 καὶ γὰρ τῷ ὁ ἀμνὸς τῶ Θεῶ ὁ αἵρων τῷ
 ἀμαρτίαν τῶ κόσμῳ καὶ θυσιαστήριον ὑπάρ-
 χοντα νοερόν. ἐκ γῆς μὲν, ἐπέπερ λό-
 γος ὦν καὶ ἡὸς τῶ Θεῶ καὶ πατρός προαιώ-
 νιος, σὰρξ ἀτρέπῳς ἐγένετο, τετέσιν ἀν-
 θρώπος, ἐνώσας ἑαυτῷ κατ' ὑπόσασιν
 σῶμα τὸ ἡμῖν τοῖς ἐκ γῆς ἔσιν ὁμοιοπα-
 θεῖς τε καὶ ὁμοόσιον, ψυχῶ ἔχον τῷ λο-
 γικῶ· ἐκ λίθων δὲ ὀλοκλήρων, δηλαδὴ
 Θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, τελείως
 ἐχρῶν, ἐπέπερ εἰς τῷ ἐκ δυοῖν, καὶ
 ἀμέρισος μετὰ τῷ ἀφρασον ἐνωσιν, ὁ αὐ-
 τὸς Θεός τε καὶ ἀνθρώπος, καὶ ἔκ ἀνα
 μέρος εἰς δύω διηρημῶς καὶ διατεμη-
 μῶς εἰς ἀνθρώπον καὶ Θεὸν ἰδικῶς· καὶ
 μὲν καὶ ἀτρωτος καὶ ἀνάλωτος ταῖς ἐξ
 ἀμαρτίας πληγαῖς. ἀμαρτίαν γὰρ ἔκ
 ἐποίησαν, ἔδὲ δὴ δόλος ἐν τῷ σῶματι
 αὐτῶ. ταῦτα σαφῶς ὑπανίττεται τὸ τῶς
 λίθων τῶ θυσιαστήριον τῶ τυπικῶ μὴ εἶναι
 τμητῶς.

κε. Ἐὰν δὲ θυσιαστήριον ἐκ λίθων
 ποιῆς μοι, ἔκ οἰκοδομήσεις αὐτῶς τμη-
 τῶς. τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σε ἐπιβέ-
 βλημας ἐπ' αὐτῶ, καὶ μεμῖνται.

θεοδωριτοῦ. Τί ἐσιν, ἐὰν δὲ θυσια-
 στήριον ἐκ λίθων ποιήσης μοι, ἔκ οἰκοδο-
 μῶ αὐτῶς τμητῶς· τὸ γὰρ ἐγχειρί-
 διόν σε ἐπιβλέβλημας ἐπ' αὐτῶ, καὶ με-
 μῖνται; Ὅτι σιδήρῳ ἐχρῶντο καὶ οἱ τὰ
 ξύλα τῆς σκληρῆς τεκίλωαμενοι, καὶ οἱ τὸν
 χρυσόν, καὶ τὸν ἀργυρον, καὶ τὸν χαλ-
 κὸν ἐργασάμενοι, ἔδὲ ἀντερῶν οἰμα.
 ὅτι δὲ καὶ [οἱ] ἱερεῖς ταῖς μαχαίραις ἱερα-
 τῶν

(1) Τότε ὁμολογεῖ τὸν Θεὸν ἰδεῖν, τετέσι τότε γνώσιν, ὅτι ἐκεῖνὸς ἐστὶ τῆ φύσει τὸ θεῶν, ὃ πάσης
 γνώσεως τε καὶ καταλήψεως ἐστὶν ἀνώτερον. εἰσῆλθε γὰρ φησι Μωϋσῆς εἰς τὸν γνώφον, ἔ τῷ ὁ Θεός.
 τίς ὁ Θεός; ὃς ἔθετο κτ. ἐν τῆ εἰς τὸν βίον Μωϋσ. θεωρίᾳ.

τόβον τὰς θυσίας, καὶ ἀπέδερρον, καὶ ἔτε-
 μνον, ἀναμφίλεκτον οἶμαι καὶ τῆτο. ζη-
 τητέον τοίνυν, πῶς ταῦτα μὲν ὁ σιδήρος
 ἐκ ἐμίανε, τὰς δὲ τμητὰς ἐμίανε λίθους.
 τοιγάρτοι δὴλόν ἐστιν, ὡς ἄλλα δι' ἄλλων
 κατασκόδαζαι. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ
 τεσσαράκοντα διετέλεσαν ἔτη, σωεχῶς
 ἀπαύροντες, καὶ τὰς τόπας ἀμείβοντες,
 ἀπάγει ἐκ λίθων ἐργασμῶν οἰκοδομῆ-
 θαι θυσιαστήριον, ἵνα μὴ τῆτων τὴν γλῶ-
 ττὴν ἐπηγελευμένῳ ἀπειληφότων, ἐν τοῖς
 θυσιαστήριοις τῆτοις οἱ πλησιόχωροι τὰς
 τῶν δαιμόνων θυσίας ἐπιτελῶσι. διὰ τῆτο
 προσέταξεν, ἢ ἐκ γῆς, ἢ ἐξ αὐτοφυῶν
 λίθων ταῦτα κατασκόδαζαι· ἐπειδὴ περ
 ἐκάτερον οὐδὲν ἀλύτῳ. ὅτι δὲ μετὰ τὴν τῆ
 ναῖ κατασκόδῳ ἐκ ἐξῶν ἐτέρωθι θύειν,
 αὐτὸς ὁ νόμος διδάσκει. εἰ δὲ θύειν ἐξω τῆ
 ναῖ ὁ νόμος ἀπέργε, καὶ τὸ θυσιαστήριον
 οἰκοδομῆν ὡσαύτως ἐκώλυσεν. αὐτίκα γὰρ
 εἰς ἔλεγχον τῶν ἀσεβῶντων Ἡλίας ὁ πά-
 νυ προσανεγκῆν ἐν τῷ Καρμηλίῳ θυσίαν
 ἀναγκαδῆς, ἰσαρίθμους τῶν φυλῶν αὐτο-
 φυῆς σιπέθηκε λίθους, καὶ ἐπὶ τῆτων τὴν
 θυσίαν προσέλεγκεν. ὡσεὶ τὴν οἰκοδομῶν
 οὐδὲν διαλυθῆναι, καὶ μηδὲν ἕτερον ἐν
 ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ θυσίαν προσανεγκῆν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λίθος ἐκλεκτὸς ἀντίμοις,
 ὁ Χριστὸς· ὀλοκλήρων δὲ λίθων Φησί, δη-
 λαδὴ Θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος· ἀπρω-
 τος μὲν ἀμαρτίας, ἐ μεμερισμένος δὲ Θεῶ-
 τε καὶ κόσμῳ, καὶ εἰ γέγονε σάρξ. (1)

» ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τί ἐστι, τὸ γὰρ
 » ἐγχειρίδιόν σε, καὶ τὰ ἐξῆς; Οἱ τὴν φύ-
 σιν παρεγχερεῖν τολμῶντες, καὶ τὰ ἐρ-
 γὰ τῆς φύσεως ἐγχερήμασιν ἰδίῳ μετα-
 μορφῶντες, τὰ ἀμίαντα μιαίνουσι. τέλει-
 α γὰρ καὶ πλήρη τὰ τῆς φύσεως, προδη-
 κῆς ἐδεμῆς δεόμενα.

ΑΛΛΟΣ. Ἐν τοῖς λειτουργοῖς τμημά-
 τι, ἢ διαίρεσις μὴ ἐξω Φησὶν, ἀλλὰ πάν-
 τες ἐσωσαν ἐν σώματι, καὶ εἰς ἀνθρώπος,
 ἦτοι ναὸς ἅγιος τῆ Θεῶ.

ΑΛΛΟΣ. Ἐγχειρίδιον ὀνομάζει τὸ ὑπὸ
 τῶν λατομῶντων ἐκ σιδήρου ἐγχειριζόμενον
 ὄργανον. τὸ γὰρ ἐκ τῶν τετμημένων λί-
 θων κατεσκόδασμένον θυσιαστήριον, ἀπό-
 βλητον κρίνει καὶ μεμιασμένον. παρὶς ἡσι
 γὰρ τὸ ἐκ τῶν αὐτομάτων λίθων, καὶ
 φυσικῶς ἀναδιδόμενων ἐκ γῆς οἰκοδομῆ-
 μενον θυσιαστήριον. εἰσάγει δὲ ὁ τύπος τὸ
 τὸν Θεὸν τοῖς ἀπλοῖς καὶ φυσικοῖς τῆς
 ψυχῆς ἡμῶν κινήμασι καὶ διαλογισμοῖς
 ἐπιτέρπεσθαι, καὶ ἐχθὶ τοῖς ἐκ τέχνης καὶ
 ἐπινοίας λαξυόμενοις διανοήμασι, καὶ ἐπι-
 μιγνυμένοις τῇ ἀληθείᾳ, καὶ τῇ ἀντεῦθεν
 λαμπρότητι.

Α ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Εἰ τὰ ἐπὶ τῆ θυσιαστή-
 ρις σφαττόμενα σιδήρος ἀνήρει, καὶ τὰ
 ξύλα τὰ ἀναπτόμενα ἐπὶ τῆ βωμῆ σιδήρος
 ἔαριζε, τί ἐκώλυε τὰς λίθους τῆ θυσιαστή-
 ρις σιδήρῳ τμηθῆναι; Πῶς ὁ Δαβὶδ κω-
 λύεται ναὸν οἰκοδομῆσαι; Ἐπειδὴ πολε-
 μιστῆς ὢν, πολλὰς ἀνείλε. Τῆτο ἔν τὸ περὶ
 τῆ Δαβὶδ δάκνυσι τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης
 νομοθεσίας. Φονῶν γὰρ ἡμᾶς ἐ βέλεται,
 ἐδὲ χαίρειν ἀνθρώπων σφαγαῖς. καὶ τῆτο
 τὰς οἰκείας ἐκδιδάσκων, καὶ εἰς Φιλαν-
 θρωπῆαν ὁδηγῶν, Φησί. τινὲς δὲ Φασιν,
 ὅτι ἐ λιθοξόος, ἀλλὰ τὰς ἱερέας βέλεται
 τὸ θυσιαστήριον ποιῆν· ὡς περ καὶ Ἡλίας
 ἐπὶ Ἀχαάβ, ὅτε τὰς ἀνιέρους τῶν εἰδώ-
 λων ἱερέας ἀνείλε· κρεῖττον εἶναι λέγων
 ἀπείρους τῆς λιθοργικῆς ὄντας τὰς ἱερέας
 οἰκοδομῆν θυσιαστήριον ἀπὸ λίθων εἰκαίων,
 ἢ τινὰ τῶν ἐκτὸς τῆ ἱερατικῆς γένους ἐπιστή-
 μονα τῆ πράγματος. ἐ γὰρ ἢ ἐπιστήμη,
 ἢ ἢ τῶν ἱερέων τάξις ἀγιάζει τὸ γι-
 νόμενον.

κς. Οὐκ ἐπιβήση ἐν ἀναβαθμί-
 σιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν με, ὅπως μὴ
 ἀνακαλύψῃς τὴν ἀχρημοσύνην σε ἐπ'
 αὐτῆ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ πῶς ἂν τυχὸν
 γνόντο τῆτο, ἐρεῖ τις οὐδὲν; καίτοι ἐκ
 λίνε κατεσκόδασμένον τοῖς ἱερεῦσιν ἐδί-
 δε τὸ περισκελές· ἵνα καλύπῃ, Φησὶν, Ἐξῆ. εδ. 58.
 » ἀχρημοσύνην χρωτὸς αὐτῆ. εἶπερ ἔν ἄρα
 καὶ ὑψὲ διατλεῖν ἐχρῆν, ἐδὲν ἂν ἠδίκησε
 τὸ χρῆμα αὐτὰς περιεσαλμῆς τὸ ἀχρη-
 μον. ποῖ δ' ἔν ἄρα τὸν τῆ νόμος Φαμῆν
 εἶναι σκοπόν; Τοῖς τῶν εἰδώλων προσκυ-
 νηταῖς οὐκλεῆς εἶναι τε καὶ ἀναγκαῖον ἐδό-
 κει, τὸ ὑψὲ τοῖς τεμαῖεσιν ἰδρύσθαι βω-
 μῆς. καὶ ἐ πολὺς ἢ αὐτοῖς ὁ ἐπίγε τῷ
 χρῆμα σερμῶς περιεσάλθαι λόγος. οὐ-
 Φυῶς ἔν ὁ νόμος ἀπὸ τῆ συμβαίνειν εἰω-
 θότος, τὰς θείας ἱεραργῆς ἀνορθοῖ πρὸς
 τὸ ἀμεινον, καὶ ὡς ἐκ τύπε σωματικῆ, πρὸς
 » θρωπῆαν ἀγει πνευματικῶ. ἐ γὰρ ἀνα-
 » βήση, Φησὶν, ἐν ἀναβαθμοῖς ἐπὶ τὸ θυ-
 » σιαστήριόν με, ἵνα μὴ ἀποκαλύψῃς τὴν
 » ἀχρημοσύνην σε ἐπ' αὐτῆ· τρετέσιν ὁ θεὸς
 λειτουργὸς ὁ πρὸς λειτουργῆαν ἡγιασμένος
 τὴν ἐμῶν, ζητείτω τὰ ταπεινά· μὴ ἀνα-
 θρωσκέτω πρὸς τὸ ὑψὲ· παρατείδω τὴν
 ἀλαζονείαν, ἵνα μὴ ἀχρημων ὀρώτο καὶ
 ἀκαλῆς.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Προσῆκει, Φησὶ, τὸν
 ἱερωμένον Θεῶ τοῖστον εἶναι τῷ βίῳ καὶ
 ταῖς ἀρεταῖς, ὡς μὴ δαῖσθαι ἐτέρας ἀνα-
 βάσεως· εἰ δὲ μὴ ἔτως ἔχοι, πρὸς τὸ
 ἀχρημον αὐτῷ καταλήξαι τὴν τῆς ἱερω-
 σῆς τάξιν.

Κ Ε Φ. Κ Α.

α. **Κ**αὶ ταῦτα τὰ δικαιώματά-
μα ἀπαριθμήσεις (1) ἐνώ-
πιον αὐτῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀναγκαῖον ἐξετάσαι τὸ
νόμος, καὶ τὸ πρόσαγμα, τὸ δὲ δικαιώμα-
τα, καὶ κρίματα, καὶ μαρτύρια, καὶ ἀν-
τολαί. δικαιώματα μὲν ἔν, τὸ εὐθὺς δὲ

» εἰρημένον, ἐὰν κλήσῃ παῖδα Ἑβραίων, καὶ
τὰ ἐξῆς περὶ αὐτῶν εἰρημένα· κρίμα δὲ,

ἵνα ἱερέως θυγάτηρ ἐὰν μοιχοῦσθῃ, πυρὶ
Ἐξιδ. 20. 3. κατακαίηται· ἀντολαί δὲ, ἐκ ἔσονταί σοι

Ἐξιδ. 19. 10. Θεοὶ ἕτεροι· πρόσαγμα δὲ, καταβάς δια-
» μάρτυρα τῷ λαῷ, καὶ πλωάτωσαν τὰ

Δαβτ. 30. 19. ἱματῖα αὐτῶν· μαρτύρια δὲ, διαμαρτύρο-
» μη ὑμῖν σήμερον τὸν ἔρανον καὶ τὴν γλῶ.

β. Ἐὰν κλήσῃ παῖδα Ἑβραίων, ἐξ
ἔτη δελευθήσῃ· τῷ δὲ ἔτει τῷ ἐβδό-
μῳ ἀπελεύσεται ἐλεύθερος δωρεάν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σημαίνει ἢ ἐν τῷ
ἐβδόμῳ ἔτει λύτρωσις, ἔτι δὲ καὶ ἢ ἐν τῷ
σαββάτῳ τῶν ἔργων κατάπαυσις, τῷ ἐν
χάριτι ἡμῶν διὰ Χριστὸν ἐλευθερίαν.

** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τὸν μὲν ἄλλον ἅπαν-
τα χρόνον, πρὸ τῆς τῆς Σωτηρίας ἡμῶν
ἐπιδημίας, πνεύματι δελείας ὁ Ἰσραὴλ κα-
τεσφίγητο, νόμῳ τῷ κολάζοντι καταζω-
γνύμενος. ἐπειδὴ δὲ ἐν ἐσχάτοις τῆς αἰῶ-
νος καιροῖς· τέθειται δὲ ἡμῖν καὶ τῆς δε-
τύπος τὸ σάββατον· ἐπέλαμψεν ὁ Ἐμ-
μανηὴλ, τότε δὴ τὸ μὲν δελείας ἀφῆρηται
πνεῦμα· προσκεκομικότες δὲ ὅπως εἰδὲν
εἰς ἀπολύτρωσιν τῷ δεσπότη, φιλανθρω-
πίνῳ χάριτι κέκλιται πρὸς ἐλευθερίαν,
καὶ εἰς τῷ τῆς ὑποθεσίας δόξαν. δεδι-
καίονται γὰρ οἱ πιστεύσαντες ἐκ ἐξ ἔργων
Γαλ. 2. 16.
» νόμῳ κατὰ τὰς Γραφάς, ἀλλ' ἐκ πίστεως.
καὶ τῆτο εἶναί φημι τὸ, ἀπελευθεύεται ἐλευ-
θερος δωρεάν.

γ. Ἐὰν δὲ αὐτὸς μόνος εἰσέλθῃ,
καὶ μόνος ἐξελεύσεται· ἐὰν δὲ θυγὴ
συνεισέλθῃ μετ' αὐτῆς, καὶ ἡ θυγὴ
δ. συνεξελεύσεται μετ' αὐτῆς. Ἐὰν δὲ
ὁ κύριος δῶ αὐτῷ γυναῖκα, καὶ τέκνη

αὐτῷ ὑπὸ καὶ θυγατέρας, ἡ θυγὴ
καὶ τὰ παῖδα ἔσονται τῷ κυρίῳ αὐτῆς,
ε. αὐτὸς δὲ μόνος ἐξελεύσεται. Ἐὰν
δὲ ἀποκριθεὶς εἴπῃ ὁ παῖς, ἡγάπηκα

τὸν κύριόν μου, καὶ τὴν γυναῖκά μου,
καὶ τὰ παῖδά μου, ἐκ ἀποτρέχω
B ἐλεύθερος.

ς. Προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος πρὸς
τὸ κριτήριον τῆς Θεῶν, καὶ τότε προ-
σάξει αὐτὸν πρὸς τὴν θύραν ἐπὶ τὸν
σαδμὸν, καὶ τρυπήσει ὁ κύριος τὸ ἔς
τῷ ὀπητίῳ, καὶ δελεύσει αὐτῷ εἰς
τὸν αἰῶνα.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀκύλας καὶ Σύμμα-
χος εἶπον, πρὸς τὰς Θεῶν. Θεῶν δὲ τὰς
κριτὰς ὀνομάζουσι, καὶ Θεῶν κριτήριον τῷ
τέτων ψῆφον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῆς Ἑβραίας,
τῆς τῷ ἐλευθερίαν δεξασθαι μὴ βελομένης,
διατρηθῆναι τὸ ὄτιον προσέταξε; Πάν-
των αὐτῆς προτιμῶν τῷ ἐλευθερίαν δι-
δάσκει. τὸν τοίνυν ταύτης ἐκ ἀντεχόμε-
νον, ἀλλὰ τῷ δελείαν ἀσπασόμενον, εἰς
αἰχμύλῳ τῆτο λαβεῖν τὸ σημεῖον παρακε-
λευεταί. πρὸς δὲ τῆτω, καὶ ὑπακοίῳ διὰ
τῆς ἀκοῆς τὸ σημεῖον ἐμφαίνει, καὶ τὸ
παρα τῷ θύραν μὴ ἐξείναι προβαίνειν ἐκ
ἐπιτρέποντος τῆς δεσπότης.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ πρόσκειται, καὶ
» δελευθεύεται αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα, δηλῆς ἔσης
τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς; Ἐντεῦθεν δηλῶν,
ὡς ἐπανταχῆ ὁ αἰὼν τῆς ἀπείρου δηλωτι-
κός, ἀλλ' ἐστὶν ὅτε καὶ ὀρισμένῳ χρόνῳ ση-
μαντικός. ἔτω καὶ ὁ μακάριος λέγει Δα-
» βίδ' ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τῆς προ-
» σώπρασ· τὸν δὲ ἀνθρώπινον ἔτως ὀνό-
μασε βίον. Ψαλ. 89. 2.

ζ. Ἐὰν δέ τις ἀποδώτῃ (2) τὴν
ἑαυτῆς θυγατέρα οἰκέτῃ, ἐκ ἀπελεύ-
σεται, ὡς ἀποτρέχουσιν αἱ δῶλαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο καλεῖται παρὰ Ῥω-
μαίοις in manus (3) ἐπίτι ὅπερ ἐποίησε
Z τῷ γυναικῶ καὶ τῷ ἀνδρὶ filideloici. τὸ
δὲ,

(1) Ἐ παραθήση. ἢ ὡς Φρανκ. ἐκδοσ. ἢ δὲ τῆς Ἁλδ. παραθήσει.

(2) Ἄλλος (ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς ὡς Φραν. ἐκδοσ.) καὶ ὅταν παλήση ἀνὴρ τῷ θυγατέρα εἰς οἰκέτῃ,
ἐκ ἐξελεύσεται. Σύμμαχ. Οὐ προσελεύσεται προσελεύσιν δελεικῶ, εἰ μὴ ἀρέσκη ἐν ὀφθαλμοῖς τῷ
κυρίῳ αὐτῆς ἢ μὴ καθωμολογημαίη. Θεοδοτ. Οὐκ ἐξελεύσεται, ὡς ἀποτρέχουσιν οἱ δῶλοι. εἰ πονηρά-
εἰν ἐν ὀφθαλμοῖς τῆς κυρῆς αὐτῆς, ἢ ἐ καθωμολογησάτο αὐτῷ.

(3) Ὅτι μὲν τὸ, in manus, καὶ τὸ filideloici ὑπὸ χειρὸς τῆς λατινίδος ἀπείρου κακῶς ἐγράφθη-
σαν, δηλῶν· τί δὲ καὶ σημαίνουσι, δεινὸν κατανοῆσαι, παντὸς τῆς εἰκαδάντος ἀκαταλλήλε τοῖς λοιποῖς
τῆ κατὰ τὸν ἑλλῶνα λόγον σωτάξει. προτέθεινται δὲ καὶ πολλοῖς, ὧν οἱ μὲν ὅπως ἀγνωστῶν ἀφῆσαν,
οἱ δὲ ἔφησαν γυναικῶν ἐδῶν. εἰς δέ τις τῶν ἄλλων ὀφείλει σοφώτερος, εἴρηκε τὰ δε· In primo loco nihil
aliud esse secundum ius Romanum et formulas loquendi potest, quam in manus dare, quod est in loco
de nuptiis ἀποδοῦναι filiam. In altero esse debet τῷ ἀνδρὶ filiam elocare, quae est formula iuris latini,
quae eodem modo dicitur sed alio respectu. κατ' αὐτὸν ἄρα τῷ μὲν τῶν λέξεων, ἀναγνωστῶν in
manus dare, τετέστιν ὡς χειρὶ δίδοναι, ἢ ὡς αὐτὸς φησὶν ἀποδοῦναι· τῷ δὲ, filiam elocare, ἐκδιδόναι, ἢ
εἰς

δὲ, ἐκ ἀπελευθέρου, ἵνα εἴπῃ τῷ ἐβδόμῳ ἔτει κατὰ τὸν νόμον· ἀλλ' ὡς συσθύνῃ δώσει αὐτῇ τὴν παρρησίαν.

η. Ἐὰν δὲ μὴ εὐαρεσῆσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἢν (1) ἔ καθωμολογήσατο αὐτῇ ἐν ὀφθαλμοῖς, ἀπολυτρώσει αὐτὴν· ἔθνη δὲ ἄλλοτρίῳ ἢ κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτὴν, ὅτι ἠθέτησεν

θ. αὐτῇ. Ἐὰν δὲ τῷ ἡῶ καθωμολογήσῃ αὐτὴν, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ. Ἐὰν δὲ ἄλλην λάβῃ αὐτῷ, τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὀμιλίαν αὐτῆς ἐκ ἀποσερήσει. Ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποιήσῃ αὐτῇ, ἐξελεύσεται δωρεάν ἀνευ ἀργυρείᾳ.

ΠΡΟΚΟ-

εἰς γάμῳ κοινωνίαν παραδόναι. Ἐπεὶ δὲ αὐ τοῖς τοιούτοις χάριαν ἔχουσιν αἱ εἰκασίαι, καὶ τὰ δόξαντα ἡμῖν προσηύχον, καὶ ἔδωκεν τυχὸν λόγῳ ἀξίαι. Ἐξίω τοῖς πατράσι καὶ παρὰ Ῥωμαίοις, καθάπερ καὶ παρ' Ἑβραίοις τὰ ἑαυτῶν πατρῶν τέκνα. μαρτυρεῖ δὲ τὸτο ὅ, τε τῷ Ῥωμαῖο νόμος, λέγων· In liberos (Ἰβ. Λίβ. παρὰ Διονυσ. τῷ Ἀλικαρνασσ.) iurgetur patrum auctoritas esse: venundare, occidere licet. ὅπερ ἐστίν, ὑπεράτη αὐ τοῖς τέκνοις ἢ τῶν πατέρων ἐξουσία ἐστὶν· πωλεῖν, κτείνειν θάμις· καὶ ὁ Κικέρων, (libr. 1. de orator.) καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσός. (αὐ βιβλ. 2. περὶ Ῥωμαϊκ. ἀρχαιολογ.) ἐπεὶ δὲ ἐξουσίαν ἔχον ὁ πωλήσας πατὴρ τὸ προθεῖν ἐλευθερῶσαι τέκνον, ὡς Φησὶν ὅ, τε τῷ Ῥωμαῖο νόμος καὶ ὁ ῥηθὲς Διονύσιος, (αὐτ.) ἢ τοιαύτη τυχὸν προθεῖς ἐκαλεῖτο in manu esse, αὐ χειρὶ ἢ ὑπὸ χεῖρα εἶναι· ἔχ ὡς δῶλον δὲ ψιλόν, ἀλλ' ὡς filium, ἢ filiam familiae, εἶπεν ἡ θυγατέρα οἴκῳ. Εἰ ἢν ὁ σχολιαστὴς λέγων, τὸτο καλεῖται παρὰ Ῥωμαίοις, κτ. ἐννοεῖ τὸ, ἐὰν δέ τις ἀποδῶται τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα οἰκέτιν· ὁ καὶ πιδανὸν εἶπε· προσέθησι γὰρ ἔπειτα τὴν τῆ λοιπῆ ῥητῆ ἀναπίψην, λέγων· τὸ δὲ ἐκ ἀπελευθέρου, κτ. τὸ μὲν in manu, in manu ee ἢ ee, ἢτοι in manu esse, ἀναγκῶς, ὅπερ ἐστίν ἐν χειρὶ ἢ ὑπὸ χεῖρα εἶναι· τὸ δὲ filidelicu, filiam οἴκῳ, θυγατέρα τῆς οἰκίας. ἐστὶ δὲ πάντως τερατώδης ἢ λέξις, καὶ οἷον τραγέλαφος τις, ἐκ λατινίδος καὶ ἑλληνίδος συγκεχυμένη, (ὡς καὶ τὰ αὐτῆς δηλ. ἐστὶ φοιχῆα) καὶ κακῶς γεγραμμένη. ὁ ἢ τῷ γραψάντος πεποίηκεν ἀμάρτυρα. εἰ δὲ διὰ τῆ, τὸτο καλεῖται παρὰ Ῥωμαίοις, κτ. τὸ, ἐκ ἀπελευθέρου ἀναπίψεται, τὸ, in manu, manumissio ἀναγκῶς. ἐστὶ δὲ manumissio, ὡς Φησὶ Θεόφιλος ὁ Ἀντικλῶσος (αὐ βιβλ. 1. τιτλ. 5.) datio libertatis, τετέστιν ἢ δόσις τῆς ἐλευθερίας. καὶ γὰρ ἐφ' ὅσον τίς ἐστίν αὐ τῇ δεθείᾳ, τῇ χειρὶ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ ὑπόκειται τῇ ἡμέτερά. καὶ ἐλευθερωθεὶς ἀπαλλάττεται τῆς ὑπεξουσίας. τοῖς ἀπελευθερωτοῖς δὲ ὡς ἰδίῳ τέκνῳ βεβλόμενοι ἐχρῶντο. ἔχον γὰρ ἔτοι, ὡς Φησὶν ὁ αὐτὸς Θεόφιλος, (αὐτ.) ἡ καὶ ὁ ἐλευθερῶν ἐλευθερίαν, καὶ ἀμφοτέρω ἦσαν πολῖται Ῥωμαῖοι.

Τὸτον τῆς Γραφῆς τὸν τόπον ὁ ἱερός Λύγυστινος (ἔδωκεν ἄλλα τῶν ἀρχαιοτέρων ὑπόμνημα εὑρηται) ἀσαφές αὐτον, διὰ τῆς ἀήθους τρόπου τῆ λέγειν, εἶναι εἰπὼν (αὐ τῇ εἰς τὴν Ἐξοδ. σειρά τῆ Λιππεμῶνε) πρότερον, ἔτω λαβαίνε ὑστερον. Τὸν περὶ δεθείας τῶν Ἑβραίων ἀνδρῶν νόμον, καὶ περὶ τῶν γυναικῶν νοητόν. διὰ τὴν αὐτῇ ἐχ ἔτως ἀπελευθέρου, ὡπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δῶλαι; εἰ μὴ ὅτι ἐταπεινώθη αὐ τῇ τοιαύτῃ δεθείᾳ τῷ ἑαυτῆς μιγεῖσα κυρίῳ. τὸτο μὲν γὰρ αὐ τοῖς ἐξῆς ὅπως ἀναπίψεται - - - Ἐὰν δὲ μὴ εὐαρεσῆσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἢν ἔ καθωμολογήσατο, τετέστιν ἐκ ἔλαβεν αὐτὴν γυναῖκα αὐτῆ, ἀμείψει αὐτῷ. τὸτο ἐστὶν ὅπερ ἀνωτέρω εἶρηκεν, ἐκ ἀπελευθέρου, ὡπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δῶλαι. δίκαιον γὰρ αὐτὴν λαβεῖν τι, καθότι ἐταπεινώθη. εἰ γὰρ ἐμίγη αὐτῇ, ἵνα γυναῖκα αὐτῆ ποιῆται, ἢτοι καθωμολογήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ. ὁ δὲ ἔπομεν, ἀμείψει αὐτῷ, τινὲς τῶν μεταφρασῶν, ἐξαγορεύσει αὐτῷ, εἰρήκασιν. ἀλλ' εἰ ὁ Ἕλλη τὸτο ἔλεγεν, ἐγγεγραπτο ἂν, ἀπολυτρώσεται, ὡπερ δὴ ἐγράφη, καὶ αὐτὸς ἀπολυτρώσεται τὸν Ἰσραήλ. (ψαλ. 129. 8.) ἐκεῖ μὲν γὰρ, ἀπολυτρώσεται, ἐγράφη· ὡδε δὲ, ἀπολυτρώτες ἀναγινώσκωμεν. ὅπερ γε νοητόν λαμβάνειν τι μᾶλλον ἢ τὴν τῆς ἀπολυτρώσεως τιμὴν δίδοναι. πῶς γὰρ ἂν δῶ ὁ κύριος αὐτῆς, ἵνα τὴν δεθείαν αὐτῆ ἐξαγορεύσῃ; Ἐθνη δὲ ἄλλοτρίῳ ἢ κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτῷ, ὅτι ἠθέτησεν αὐτῇ· τετέστιν, ἐχ ὅτι ἠθέτησεν ἐν αὐτῇ, κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτὴν, εἶπεν ἢ τοσούτον ὑπ' αὐτῆ ἐξουσιάζεται, ὡσε καὶ ἔθνη ἄλλοτρίῳ ἐξῆσαι αὐτῷ πωλεῖν αὐτὴν. - - - Ἐὰν δὲ τῷ ἡῶ καθωμολογήσῃ αὐτῷ, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ. ἐντεῦθεν ἐν ἀναπίψασιν ἀρχεται ὁ προσέρηκεν, ἢν ἔ καθωμολογήσατο. τί γὰρ ἄλλο εἶπ ἂν τὸ, ἐὰν δὲ τῷ ἡῶ καθωμολογήσῃ. εἰ μὴ τὸ, συζεύξῃ αὐτὴν εἰς γάμῳ κοινωνίαν τῷ ἡῶ; ὅπερ γε Φησὶ, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ· τετέστιν, ἔτω παραδώσει ὡπερ θυγατέρα, προῖκα δῆθεν δὲς αὐτῇ - - - Ἐὰν δὲ ἄλλῳ λάβῃ αὐτῷ· τετέστιν, ἐκ αὐτὴν ἠγήσεται γυναῖκα τῆ ἢ αὐτῆ, ἀλλὰ λάβῃ ἄλλην, τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὀμιλίαν αὐτῆς ἐκ ἀποσερήσει - - - τί δὲ ἐστὶ, τὴν ὀμιλίαν ἐκ ἀποσερήσει; εἰ μὴ τὸ, μισθὸν ὑπὲρ τῆς συκοφάνειας δώσει - - - Ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποιήσῃ, κτ. νόος τὰ δε· εἰ αὐτὴς ἐκ ἐταπεινώσεν αὐτὴν συμμιγείσῃ αὐτῇ, ἐδὲ τῷ ἡῶ συνέζευξεν, ἐδὲ ἄλλην λαβὼν τῷ ἡῶ αὐτῆ, αὐτὴν ἐξίβαλεν· ἐξελεύσεται δωρεάν· ἢτοι ἀρκεῖ αὐτῇ μὴ ὑπὸ δεθείαν εἶναι. ἀπελεύσεται γὰρ μηδὲν λαβῶσα, ὡς ὁ Ἑβραῖος δῶλος.

Ἄλλος δὲ τις τῶν νεωτέρων (ὁ Καλμέτ. ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἐξοδ. ὑπόμνημ.) Φησὶν, ὅτι ἐπώλε τὰς θυγατέρας ὁ πατὴρ ἐπ' ἐλπίδι τῆ ἢ αὐτὸν τυχὸν τὸν ἀγορεύοντα, ἢ τὸν ἡὸν αὐτῆ εἰς γάμῳ κοινωνίαν αὐτῆς λαβεῖν. ἐπεὶ ἐν τῇ τῆ μέλλοντος γάμῳ προκαταλήψῃ ἐπώλεν, περιττὴ ἢ αὐτῶν συγκατάθεσις, τῆ γάμῳ τελευτῆς. ὅτι μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ἠθέλεν, ἀποχρόντως ἐδήλε, τὴν θυγατέρα πωλῶν. αὐτῆ δὲ αἱ ἀνηγαῖ γυναικῆς δευτέραν τῶν οἰκοδεσποινῶν ἐπέσχον τάξην, δευτέρα ἔσται, καὶ ὡς παλλακῆ νομιζόμενα. ἰστέον μὲν γὰρ, ὅτι τρεῖς παρ' Ἑβραίοις αἱ τῶν γυναικῶν τάξεις, (ὁμοίως καὶ παρ' Ἕλλησιν, ὡς αὐ τῷ τέλει τῆ κατὰ Νεαίρ. λόγ. μαρτυρεῖ ὁ Δημοδαμῆς) ὡν τὴν μὲν πρώτην, ἔχον αἱ οἰκοδεσποινῆ· τὴν δὲ δευτέραν, αἱ παλλακῆ· τὴν δὲ τρίτην, αἱ πέριαι. ὡν τὴν χρεῖσιν ἀποτόμως ἀπαγορεύει ὁ νόμος.

(1) Ἡ μὲν αὐ Φρανκε. ἔκδοσ. ἢ αὐτῷ καθωμολογήσατο. ἢ δὲ τῷ Ἄλδ. ἢ ἔ καθωμολογήσατο αὐτῷ. ὁ δὲ Ἀλεξανδρ. κώδ. ἢ ἔ καθωμολογήσατο αὐτῷ.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπολυτρώσει αὐτῷ, δῆλον ὅτι ἀναδίδας αὐτῷ τῷ πατρὶ, καὶ λαμβάνων ἴσως τὸ τρίμημα.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶ δὲ δίκαιον ἐπὶ παλλακείᾳ προάμενον καὶ συγγενόμενον, ἀναλαμβάνειν τὸ τρίμημα; Πλὴν τὸ ἐπαγόμενον περὶ τῆς ἡῶ σωμαφθείσης ἐν ἐπιτιμῆς λόγῳ, τὸ, ἐξελεῖσθαι δωρεὰν ἀνδρῶν ἀργυρίᾳ, ὡς δωρεὰν ταύτῳ ἐκ τῷ ἐξελεῖσθαι. (1) (ἀπὸ τῆς μιθώσαντος πρὸς τὸν πατέρα) ὅθεν ἴσως καὶ τὸ, λυτρώσει, Φησί. Τί ἐν ἐστὶ τὸ, ἐκ ἀπελεῖσθαι, ὡς ἀποτρέχσιν αἱ δόλαι; Ἡ τοίνυν τὸ μὴ πρᾶξιμα ταύτῳ ὡς ἐν ἐθέλη παρὶσσησιν· εἰ δὲ γὰρ εἴθνη ἐτέρῳ ἢ καὶ αὐτῷ ἀξιοῖ λαμβάνειν ἢ καὶ περὶ τῆς τῷ ἡῶ σωμαπλομείης Φησίν. εἰ δὲ παρείχον αὐτῇ (ὁ πατήρ ὁ ἔχων τὴν παλλακίαν) τὰ δέοντα, καὶ τὸν ἱματισμὸν, καὶ τὴν ὀμιλίαν, ἐκ ἀδικον εἰ καὶ αὐτὸς ἐλάμβανε τὴν τιμὴν σφύρα τοίνυν τῆς πρώτης τὸ δόβτερον. (τὸ περὶ ἡῶ) ἐπεὶ καὶ τις ἢ ἀποκλήρωσις τῆς, ἐπὶ μὲν τῆς πατρὸς τοιῶς δε, ἐπὶ δὲ τῆς ἡῶ ἐτέρως; ὡς καὶ ἐπὶ τῆς πατρὸς κοινὸν τὸ, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ. ὅπερ ὁ Σύμμαχος, τῶν νεανίδων, ἐξέδακε. κατὰ τὰς θυγατρίδας γὰρ σωφεί αὐτῶ, ἐκ ὡς δέλη καταφρονεμένη. τοιγαρὲν καὶ ἀπίσσα, τὰ τῆς ὀμιλίας λαμβάνει. καὶ τῆτο ἄρα κοινὸν ἐπὶ τῆς πατρὸς.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἄνδρῶν ἀργυρίᾳ, ἀνδρῶν τῆ ἀναδύνα, Φησί, τὸ τρίμημα.

ιβ. Ἐὰν δὲ πατάξῃ τις τινα, καὶ ἀποθάνῃ, θανατέσθω.

ιγ. Ὁ δὲ ἐχέων, ἀλλ' ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, δώσω σοι τόπον ὃ φεύξεται ἐκεῖ ὁ Φονεύσας.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν ἀκασίως Φονεύοντα, λέγει, καταφύγειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ περὶ λέγων κατὰ συγχώρησιν Θεῶ γενησάτω τὸν Φόνον, ὅμως κατὰ τὸ Φαινόμενον αὐτὸς εἰργάσατο τὸν Φόνον. καὶ δεῖ διακριθῆναι τὰ τῆς διαθέσεως, ἵνα μὴ ὡς Φονδὸς ἀπόληται.

» * ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν ἀκασίως πεΦονδύκωτα διατὶ φόνου προτρέπεται; (2) Τὴν Φονικῶν αὐτῶν ἰατροῦν γνῶμῳ, καὶ διδάσκων, ὡς εἰ τὸ παρὰ γνῶμῳ ἀνελεῖν, ἔνοχον τιμωρίας ποιῶ, πολλῶ μᾶλλον τὸ γνῶμη Φονδύειν κολάσεως ἄξιον. πρὸς δὲ τῆτω, καὶ τῆς παύοντας (3) ξύλω, καὶ τῆς ἀκοντίζοντας λίθοις, προμηθεύεσθαι ἐργάζεται. καὶ μὲντοι καὶ τῆς ἄλλο τι τοιῶτον δρῶντας παρασκυδάζει δεδιέναι καὶ

A τρέμειν, ἵνα δὴ μὴ παρὰ γνῶμῳ τινὰ τῶν πελαζόντων, ἢ πόρρωθεν ὄντων πημῶνσι. χαλινοῖ δὲ καὶ τὸν τῶν συγγενῶν τῆς πεΦονδύμειν θυμὸν τῆς τῆς πεΦονδύκωτος Φυγῆς.

ιδ. Ἐὰν δέ τις ἐπιθῆται τῷ πλησίον ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλω, καὶ καταφύγῃ, ἀπὸ τῆς θυσιαστήριος μελήψῃ αὐτὸν θανατέσθω.

B ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνωτέρω εἰπὼν περὶ τῆς ἀκασίως Φονδύοντος, ὡς περὶ τῆς θελήσαντος Φονεῦσαι, μὴ μὴ ἐπιτυχόντος τῆς σκοπῆς, διαλέγεται· τὴν προαίρεσιν τιμωρέμενος, καὶ τῆς ἔργῳ μὴ γεγονότος.

ιε. Ὅς τύπτει πατέρα αὐτῆς ἢ μητέρα αὐτῆς, θανατέσθω.

ις. (4) Ὅς ἂν κλέψῃ τις τινα τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδώται, καὶ εὐρεθῆ ἐν αὐτῷ, θανάτω θανατέσθω.

» * ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οὐ γὰρ τοι θεμῆς τὸ ἱερὸν ἐν Χριστῷ καταδεδῶσαι γένος, καὶ εἰς δαλείαν ἐκ ἐντριβῆ παρακομιζοσάποι παρά γε τῶν τῆτο δρῶν εἰωθότων. ὡς περὶ γὰρ οἱ τὰ μεράκια φονακίζοντες, πόλεως τε καὶ οἰκῶν ἀπονοσφίζουσι, καὶ ἀχρημάτων αὐτὰ τῶν ἐλδύθέρων ἐκλέμνοντες, τοῖς τῆς ἀναγκαίας δαλείας ὑποφέρουσι ζυγοῖς τὸν αὐτὸν οἶμα τῆτο τρόπον, οἱ τῆς ὀρθῆς φρονεῖν ἐλομείης, καὶ τὸν ἐλδύθέρους πρέποντα βίον ἐπιτηδύοντας, ἐπὶ τὸ σφίσειν αὐτοῖς ἀνοητότατα δοκῶν, πολυπλόκοις ἐννοιῶν ἀπάταις ἀποκομιζοντες, λησείας εἰκότως τῆς ἐπὶ ψυχῶν ἀνθρώπων ὑπομείουσι τὴν γραφῶν. ποινη δὲ αὐτοῖς ὁ θάνατος. τοῖς τοιῶτοις, μηδὲ 2. Ἰωάν. 10. » χαίρειν λέγετε, Φησὶ τῆς Σωτῆρος ὁ μαθητῆς.

ιζ. Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα αὐτῆς, θανάτω θανατέσθω.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὡς περὶ ἐπὶ Θεῶ τὸ γλώττης πλημμέλημα τιμάται θανάτω, ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν γεγοννηκότων.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐν ἴσω δὲ ὡς περὶ τέθεικε λόγῳ τὸ εἰς Θεὸν ἀμαρτεῖν, καὶ τῆς κατὰ σάρκα Φύσαντας, τὸν μὲν γὰρ δύσφημον ὁ νόμος τὴν ἐπὶ θανάτω ψῆφον ὑπομένειν κεκέλευκεν. ὀνομάζων γὰρ Φησὶ Λδοβ. 24. 16. » τὸ ὄνομα Κυρία, θανάτω θανατέσθω. τὸν δὲ τοῖς γονεῦσιν ἀκρατῆ καὶ ἀχάλινον ἐξοπλίζοντα γλώσαν ταῖς ἰσοσάδοις ὑπετίθει ποινῆς. ὁ κακολογῶν γὰρ Φησὶ πατέρα ἢ μητέρα, θανάτω τελοῦτάτω.

ιη. Ἐὰν

(1) Τὰ ἐν τῷ δὲ τῷ ὑπομνήμ. μεταξύ τῶν καμπύλων ὀράμενα, ἐκ ἐπὶ βθείας ἔκκεντο ἐν τῷ τῆς Λυγ. κώδ. ἀλλ' ἐπάνω τῶν σειρῶν. (2) Παρακελεύεται; ἢ ἐν χάλ. ἔκκεντο. (3) Τῆς τέμνοντας ξύλα, καὶ τῆς ἀκοντίζοντας λίθους αὐτ. (4) Τῆτο 17. ἐστὶν ἐν τοῖς ἐκκεδομ. τὸ δὲ 17. ἐστὶ 16.

ιη. Ἐὰν δὲ λοιδορῶνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον λίθῳ ἢ πυγμῇ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, κατακλιθεὶς δὲ ἐπὶ τὴν κοίτην, Ἐὰν ἐξαναστῆς ὁ ἄνθρωπος περιπατήσῃ ἔξω ἐπὶ ῥάβδῳ, ἀθῶος ἔσται ὁ πατάξας· πλὴν τῆς ἀργίας αὐτῆ ἀποτίσει, καὶ τὰ ἰατρῆα.

Λοιδορῶνται. Ἀκύλας, διαμάχωνται.

Ματθ. 5. 39. * * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς ἀργίας αὐτῆ ἀποτίσει, καὶ τὰ ἰατρῆα. καὶ ταυτὶ μὲν ὁ νόμος· ἀλλ' ὅγε Σωτὴρ τὸ τελείως ἀγαθὸν εἰσφέρειν, τῷ παύοντί σε, Φησὶν, εἰς τὴν δεξιάν σου γόνα, σρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλω.

κ. Ἐὰν δέ τις πατάξῃ τὸν παῖδα αὐτῆ ἢ τὴν παιδικὴν αὐτῆ ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆ, δικὴ ἐκδικηθήσεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θανάτῳ τιμᾶται τὴν εἰς ἄπαν ὀργὴν. ἔ γὰρ ἐπεί τοι γεγονόσμεν ἐκ πλεονεξίας δεσπότα, καὶ ζωῆς ἀπείργεν ἐφῆκεν ὁ Θεὸς τὰς ὑπὸ χεῖρα.

κα. Ἐὰν δὲ διαβιώσῃ ἡμέραν μίαν ἢ δύο, ἔκ ἐκδικηθήσεται· τὸ γὰρ ἀργυρίου αὐτῆ εἰσίν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετά γε τὸ ὀβρωσῆσάϊπως ἀθῶται ὁ δεσπότης. ἔ γὰρ ἐδέλεταις ἀποβαλεῖν ὃν ἀργυροῖς ἐπρίατο. (1)

κε. Ἐὰν δὲ μάχωνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξωσι γυναῖκα ἐν γαστρὶ ἔχουσαν, καὶ ἐξέλθῃ τὸ παιδίον αὐτῆς μὴ ἐξεικονισμένον, ἐπιζήμιον ζημιωθήσεται· καθότι ἂν ἐπιβάλλῃ ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς· καὶ δώσει μετὰ ἀξιώματος. Ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένον ἦ, δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρὸς τὸ δεῖναι τὴν ζημίαν ὅσῳ ἐὰν εἴπῃ ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς, καὶ ἢ ἀξία τῆ προσώπου ζητῆται· ἵνα καὶ πρὸς ταύτῃ ζημιωθῇ. δύο ἔν ζημίας ὑφίσταται· μίαν μὲν, ὡς ἐπιχειρήσας τὸ ὑπὲρ αὐτὸν· ὀσβιότεραν δὲ, ὑπὲρ ἧ ἐποίησεν ἐκτρέψαι τὴν γυναῖκα. τὸ δὲ, μετὰ ἀξιώματος, ἦτοι ἵνα σκοπηθῇ ἢ εἰς αὐτῶν καὶ τὰ πρόσωπα, καὶ πρὸς τὴν δύναμιν ἐπιβληθῇ ἢ ζημία· ἵνα μὴ εἰς ἀπέραντον ἐκλανθῇ ἢ καταδικηθῇ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐχ ὅτι μετὰ τὸν ἐξεικονισμόν ψυχῆται τὸ βρέφος ὁ νόμος τῆτο διώρισεν, ἀλλ' ὡς τέλειον ἄνθρωπον ἀπεκλονότος τῆ παίσαντος, ὡς μηδὲ βραχυτίμωριον ἐλείπειν ἐτι τῶν ἐξ ἀμφοῖν τελάντων τὸ ζῶον.

(1) Ἄλλως πως ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδομο. (ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 281.) σωτήτακται.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τὸ ἐξεικονισμένον ἀμβλωμα ἐμψυχόν ἐστιν. ὅπερ τις διὰ πληγῆς κατάγων, εἰς χροῖματα ζημιῆται, ὡς μὴ τελεία ὄντος τῆ ἀνθρώπου. τὸ γὰρ ἐξεικονισμένον, τελείον ἐστὶ. διὸ καὶ Φονὸς ὁ τυπήσας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶν ἐξεικονισμένον; Φασὶ τῆ σώματος ἐν τῇ μήτρᾳ τελεία διαπλαδέυτος. τότε ψυχῆσθαι τὸ ἔμβρυον· καὶ γὰρ τῆ Ἀδὰμ τὸ σῶμα πρότερον ὁ ποιητῆς διαπλάσας, ἔως ἐνεφύσησε τὴν ψυχὴν. κελθεῖ τοίνυν ὁ νομοθέτης, γυναικὸς ἐγκύμονος ἀμβλωσάσης ἐν μάχῃ, εἰ μὲν ἐξεικονισμένον ὃν ἐξέλθῃ τὸ βρέφος. τῆτῆσι μεμορφωμένον, Φόνον τὸ πρᾶγμα καλεῖσθαι, καὶ τὴν ἴσῳ ὑπέχειν τιμωρίαν τὸν δεδρακότα· εἰ δὲ μὴ ἐξέλθῃ μεμορφωμένον, μὴ λογιζέσθαι Φόνον, ἐπειδὴ περ ἔδέπω ψυχωθῆν ἐξημβλώθη· ἀλλὰ ζημίαν τινύειν τὸν αἴτιον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐὰν γὰρ Φησὶν ἐξαμβλώσῃ ἢ γυνή, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, ἔως ζήμιας ἴσεται ὁ κίνδυνος τῷ αἰτίῳ· ἐὰν δὲ τελευτήσῃ, ἔως θανάτου· ἐὰν δὲ ὀφθαλμὸν ἀποβάλλῃ, καὶ σωθῶς εἰπῆν, ὅπερ ἂν ἀπὸ τῆς μάχης ἢ ἐξαμβλωσῆς πάθῃ, τὸ αὐτὸ καὶ ὁ αἴτιος. ἐὰν δὲ περὶ τῆ βρέφους ὁ λόγος ἦ, καὶ τῆ τὸν αἴτιον τῆς ἐξαμβλώσεως ὑφίστασθαι ἢ καὶ τὸ βρέφος, ἔκ ὀρω πῶς τραῦμα ἔξει τὸ ἀμβλωθρίδιον. μὴ ποτε ἐν καὶ ὑπὲρ ὧν πάσχει τὸ βρέφος, καὶ ὑπὲρ ὧν ἡ μήτηρ ὑφίσταται, κελθεῖ ὁ Θεὸς τὸν πληξαντα κολαδιῶν ἐκείνα, ἢ τὸ βρέφος πέπονθεν, ἢ ἡ κύβητα· καὶ ἀντὶ τῆς ἐξεικονισμένου, δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς; ἢ πάντως ὡς τῆ βρέφους τότε δεχομένη ψυχὴν, ὅταν ἐξεικονισθῇ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λόγος μὲν ἐν τῇ μήτρᾳ τὸ ἔμβρυον ἀνθρωποειδὲς ὀραῖσθαι μόλις, καὶ εἰς τύπας ἰσῆται τότε τῆ καθ' ἡμᾶς σώματος, ὅτε καὶ ἀριθμὸς ἐπ' αὐτῷ τεσσαρακοσῆς ἡμέρας διαπεραίνεται. ταύτητοι Φασὶ, Μωσῆα μὲν ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πλάνης οἰονείπως ἀνωδίνοντάτε καὶ ἀναμορφῶντα τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἐν νόμῳ ζωὴν, σιτίων ἀπέχεσθαι καὶ ποτῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας· καὶ εἰς ἡμᾶς δὲ αὐτῆς ὑποτοπητέον δράσαιτε τῆτο καὶ ὑπομείναι Χριστόν. ἀνεμορφῶτο γὰρ ἐν αὐτῷ πρὸς ἀγιασμόν δι' ἐγκρατείας ἢ Φύσεως, ἐξ ἀκρατῆς ὀρέξεως ἐν ἀρχαῖς ἐν τῷ πρωτοπλάσῳ τὸν ἐξ ἀμαρτίας καὶ παρακοῆς ἐρρώσῃσασα μολυσμόν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἐν καρπὸς ἂν εἴη καὶ κύημα νῆ πίζις ἢ εἰς Χριστόν, δι' ἀντελῆς γνώσεως ἡμᾶς ἀναπλάττεσθαι πρὸς αὐτόν, καὶ εἰς θεῖον διαμορφῶσθαι τύπον. καὶ γὰρ οἱ πεπιστόκότες διὰ Φωνῆς Ἡσαΐε τῆτο οἰμαί πε διασημαίνοντες, εὐ μάλα διακεκράγασιν, διὰ τὸν φόβον σε Κύριε Ἡσα. 26. 18 ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν, καὶ τὰ ἐξῆς. ἔκ ἐν καρπὸς

Γαλ. 4. 19.

καρπὸς ἂν εἴη καὶ κύημα νῦν τὸ πνευματικόν καὶ σωτήριον, πίσις ἢ εἰς Θεόν, ἢ καὶ τὴν θείαν χαρακτῆρα ἐνσημαίνεται. τοῖς ἔν ἐκ τελειότερας γνώσεως μετερρύη-
 κόσιν ἀμαθῶς εἰς τὴν μείω τε καὶ ἀτελε-
 ζέραν. Γαλάται δὲ ἔτοι προσεφώνει λέ-
 γων ὁ θεσπέσιος Παῦλος, τεκνία μου, ἔς
 ἄλλοι πάλιν ἰδὼν, ἄχρισ ἔ μορφωθῆ Χριστός
 [εἰ] ὑμῖν. ἐναρξάμενοι γὰρ πνευματι, τὴν
 κατὰ σάρκα τελείωσιν ἐπετηδύον, εἰς τὴν
 τῶ νόμου λατρείαν μετενώγευμένοι. ταύτη-
 τοι καὶ ἀτελεσφόρητον εἰ αὐτοῖς τὴν Χρι-
 στὸν μορφωσιν ἐπετέλεον, οἰονείπως ἀπαμ-
 βλίσκοντες τὸ εἶγε σφίσι αὐτοῖς ὡς εἰ
 νηδυί κείμενον ἀγαθόν. ἔκῃν τὸ εἰ γνώσει
 τέλειον καὶ ἀκραιφνὲς εἰς πίσις, τῶ σω-
 τῆρος τὴν μορφωσιν ταῖς ἀπάντων ἡμῶν
 εἰσοικίζεται ψυχαῖς, καὶ τῆτο εἰ ἡμῖν ὡς
 θεία τις ἔσαι ποσα. ὅταν τοίνυν ὡς ἀπό-
 γε τῆς τινῶν λογομαχίας σκανδαλίζον-
 τότινες· εἴτα ἢ τῆτο παθεῖσα ψυχή τὴν
 ὡς εἰ ἰδῶσι κειμάλω, καὶ εἰς νῦν ἔσω τε-
 θεμάλω ἀπαμβλίσκει πίσις τε καὶ γνώσιν,
 εἰ μὲν εἴη, Φησί, μὴ ἐξαικονισμαῖ, τῶ-
 τέσι εἰ ἀτελής ἐτι καὶ ἀκαλλεζέρα. ζῆμίαν
 ὑπομνεί πάντη τε καὶ πάντως ὁ τῶ σκαν-
 δάλα παραίτιος. ἢ ἂν ἐπιβάλη, Φησίν,
 ὁ ταύτης νυμφίος, τῶτέσι Χριστός· καὶ
 δώσει μετὰ ἀξιώματος, τῶτέσι ὁμολογαι-
 τω καὶ χάριν, μὴ τὴν εἰς ὄλεθρον παντε-
 λῆ ποιητῶ ὑποσάς. εἰ δ' εἴη, Φησίν, ἐξαι-
 κονισμένον τὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν [κύημα]
 νοητὸν, τῶτέσι εἰ ἢ γνώσις εἴη καὶ πίσις
 τὴν Χριστὸν φέρουσα (1) μορφωσιν, τοῖς
 περὶ τῶν ἐχάτων ὑποκείσεται λόγοις, ὡς
 ἦδη καὶ Φουδότης. ψυχῆς γὰρ θάνατος
 ἢ τῆς ἀνωμῆτε πίσεως ἀπόθεσις, καὶ (2)
 ἀρτίως ἐχέσης πίσεως ζῆμία.

κε. κδ. Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ,
 ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χει-
 ρός, πόδα ἀντὶ ποδός, Κατάναυμα
 ἀντὶ κατακαύματος, τραῦμα ἀντὶ
 τραύματος, μώλωπα ἀντὶ μώλωπος.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Καὶ τὰ δοκῆντα εἶναι
 ἀπάνθρωπα τῶ νόμου, ἡμερότητα πνεύ.
 τὸ γὰρ νομοθετεῖσθαι, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφ-
 θαλμοῦ ἐκκολάπτεσθαι, ἐκ ὧμον καὶ ἀπάν-
 θρωπον, ἀλλὰ δικαιοσύνης μὲν γέμει ἐκ
 τῶ προχείρε λαμβανόμενον· νοόμενον δέ,
 καὶ Φιλανθρωπίας, ὡς ἔφω. ἵνα γὰρ τῶ
 φόβω τῶ παθεῖν τὸν μέλλοντα δρᾶν σω-
 φρονίση, καὶ ἀνασεῖλη τὴν κακίαν, τῆτο
 εἰκότως δηγόρῳσεν.

κε. κς. Ἐὰν δέ τις πατάξῃ τὸν ὀφ-
 θαλμὸν τῶ οἰκέτε αὐτῶ, ἢ [τὸν ὀφ-
 θαλμὸν] τῆς Θεραπείης αὐτῶ, καὶ
 ἐκλυφλώσῃ, ἐλευθέρως ἐξαποσελεῖ
 καὶ αὐτῶ ἀντὶ τῶ ὀφθαλμοῦ αὐτῶν. Ἐὰν

A δὲ τὸν ὀδόντα τῶ οἰκέτε, ἢ τὸν ὀδόντα
 τῆς Θεραπείης αὐτῶ ἐκκόψῃ, ἐλευ-
 θέρως ἐξαποσελεῖ αὐτῶ ἀντὶ τῶ ὀδόν-
 τος αὐτῶν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατακωλύει τὸ θρά-
 σος, καὶ συμμέτρως ἀποτελεῖ τὰς τῶν
 κλησαμῶν ὀρμάς, καὶ ἔ μέχρως ἐκείνων
 ἰσχυρὰ βυλεται, δι' ὧν ἂν γαίνοτο [τὴν] εἰς
 τὸ εἶ ἂναι ζῆμίαν ὑπενεγκεῖν τῶς ὑπεξου-
 γμένως. ἐφίησι δὲ ἔδαμῶς ἀχαλινώτως
 ἰεναί τὰ ἐκ θυμοῦ, καὶ εἰς αὐτῶ ἦδη πρῶ-
 τεσθαι τὴν φύσιν, ἢς ἂν νοοῖτο ἄλλος ὑπάρ-
 χων δεσπότης ὁ δημικργός. δελεῖα γὰρ
 καὶ τὸ ἐπὶ τῆδε πάθος, ἐκ ἀρρώστια Φυ-
 σικόν, ἀλλ' εἰσποιητὸν ἐκ πλεονεξίας. εἰ
 Χριστῶ μὲν ἔν ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ὄλλω ὄυ-
 θῶς ἀναπλάττει πρὸς τὸ εἰ ἀρχαῖς τὴν
 φύσιν. εἴτις γὰρ εἰ Χριστῶ καινῆ κλίσις. 2. Κορ. 5. 17.

Γ * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δὲ δὴ ἐρμυδούτο
 πνευματικῶς ὁ τῶ νόμου σκοπός, προσβά-
 λωις ἂν καὶ κατ' ἕτερον τρόπον τοῖς εἰ
 αὐτῶ τεθεωρημένοις. Φῶς μὲν γὰρ τῶ
 τὸ ἐγκόσμιον τοῖς τῶ σώματος ὀφθαλμοῖς
 εἰσδεχόμεθα καὶ θαυμάζομεν· Φῶς δὲ
 τὸ θείον καὶ νοητὸν εἰ ταῖς ἡμετέρας
 ἀνίχει καρδίαις. καὶ τροφή μὲν ἢ τῶ σώ-
 ματος, τοῖς ὀδῶσι καταλαίναται, καὶ ἔσι
 τὸ χρῆμα πρὸς ζωὴν ὀδός· τὰ δὲ γε τῶν
 θείων θεωρημάτων σκληρὰ καὶ δυσέφικτα,
 καθάπερ ὀδόντι τῆ τῆς διανοίας ἰαχί μ-
 νονεχί συνδρῶπλεται, καὶ ἀποτρέφει ψυ-
 χῶ. καὶ γὰρ ἢ σοφία τὴν θείαν ἡμῖν καὶ
 πνευματικῶ ἀπλῶσα τράπεζαν, ἔλθετε, Παροιμ. 9. 5.
 φάγετε, Φησί, τὸν ἐμὸν ἄρτον. ἔκῃν
 καὶ εἰ οἰκέταις συμβαίνοι τυχόν περὶ τι
 τῶν τοῖστων τὸ βλάβος, παραπαίοντος
 δεσπότη καὶ παρολιθεῖν ἀναγκάζοντος ἐξ
 ὀρδότητος δογμάτων εἰς ἐκλόπον πλάνη-
 σιν, λελύδω, Φησίν, ὁ δεσμός, καὶ λό-
 γος ἔσω, Φησί, μηδεὶς ἀναγκάεις ζυγῶ·
 διερρίφθω δέποι καὶ τῆς ἐξέσις τὸ δαί-
 μα, ἴτω τε λοιπὸν ὁ κατεξουγκένος ὀποι-
 περ ἂν αὐτῶ τὸ ἀλωβήτως ἔχειν ὄρδισ-
 κοιτο. ψυχῆς γὰρ ἀμεινον ἔδεν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἰδοὺς δ' ἂν ἀληθῆ
 τὸν λόγον καὶ εἰ καιροῖς ἐτι τοῖς κατ' ἡμᾶς
 πληρέμενον. ἔ γὰρ ἀνέχοντα δεσποτῶν
 οἰκέται παρακομιζόντων εἰς πλάνησιν. τῆς
 ἐπηρητημένης αὐτοῖς ἐξέσις ὑπεξαγα-
 γόντες γενικῶς τὸ εἶγε τῶ πειθῶν.
 ἄχθει μὲν γὰρ τῶ δελεῖας τὸν τῶ σώμα-
 τος ὑπενεγκόντες ἀνχίνα, τηρῶσιν ἀδολω-
 τον εἰ ἑαυτοῖς τὸν νῦν· καὶ τὸ δαῖν εἰδῶναι
 σαφῶς τε καὶ ἀπλανῶς τὸν περὶ τῆς ἀλη-
 θῆς πίσεως λόγον, πολλῶ δὴ λίαν, μάλλον
 δὲ τῶ παντός εἶναι ἄξιον πεπισθῶκασι.
 καὶ] τροφῶ ποιῶντα τὸ χρῆμα πνευμα-
 τικῶ, οἷα περ ὀδόντι τῶ νῦν κατατρίβον-
 τες τὸ εἰς ἔς ἐρχόμενον, καὶ τὴν τῶν
 θείων νοημάτων ἀναμασώμενοι διώαμιν.

κη. Ἐὰν

(1) Φορῶσα. εἰ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 261.

(2) Καὶ τῆς ἀρτίως ἐχέσης γνώσεως ἢ ζῆμία. αὐτ.

κη. Ἐὰν δὲ κερατίσῃ ταῦρος ἄνδρα ἢ γυναῖκα καὶ ἀποθάνῃ, λίθοις λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος, καὶ ἔβρωθήσεται τὸ κρέας αὐτοῦ· ὁ δὲ κύριος τῶ ταύρου ἀθῶος ἔσται.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν κερατισίῳ ταῦρον ἀναιρεῖσθαι κελύβει; Καὶ διὰ τῶν ἀλόγων παιδῶν τὴν λογικὴν ἠλίκον ὁ Φόνος κακόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ταῦρω παρεκάζει τὸν ὑβρισίῳ καὶ ἀλαζόνα, καὶ πλεονεκτεῖν ἐκχύνοντα. γαῦρον γὰρ ἀείπως ἐσὶ καὶ ἀγέρωχον τὸ ζῶον, καὶ πάνδεινον εἰς ἀλκίῳ τὸν δὴ τοῖστον ἔπερ ἀνέλοι τινὰ ταῖς πλεονεξίαις, ἀποτιννύω δίκῳ ἐπ' αὐτῷ θανάτῳ προσέταχε. χρῆμα γὰρ ἔφη λιθοβολῶν τελευτᾶν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὑποκλέπει δὲ τῆς ὀργῆς τὸν κεκλημένον, εἰ μὴ τῆς πλεονεξίας εἰδείῃ τὸν τρόπον, μηδὲ τῆς ἐκείνου φαυλότητος ἀλίσκοιτο κοινωνός. ἔ γὰρ ἡμῶν ἐγκλήματα τὰ ἐτέρων, εἰ λαθραῖα γίνονται τυχόν. ἐδίειν δὲ ἔκ ἑᾶ τῶ ταύρου τὰ κρέα, τότε μὴ χρῆμα μεταλαχῆν τῆς ἐτέρων ἀκαθαρσίας, ὡς ἐν τύπῳ τῷ κατὰ τὴν βρωσίν καὶ τὴν οἶονεῖ μέθεξιν, ὑποτυπῶν.

κθ. Ἐὰν δὲ ὁ ταῦρος κερατισῆς ἢ πρὸ τῆς ἐχθρῆς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ διαμαρτύρωνται τῷ κυρίῳ αὐτῆ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀνέλη δὲ ἄνδρα ἢ γυναῖκα ὁ ταῦρος, (1) καὶ λιθοβοληθήσεται, καὶ ὁ κύριος αὐτῆ προσάποθανεῖται.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Συγκαταδικάζεσθαι τῷ μόχῳ δεδικαίωκε τὸν δεσπότῳ, ἔπερ εἰδείῃ τὸ πλημμεληθῆν, καὶ μαθῶν ἐλέγχουτο τὴν πλεονεξίαν. τὸ γὰρ ἀπειργεῖν δυνάσθαι τῆς ἀδικίας τῆς τρόπῃς, καὶ κατακωλύειν εὖ μάλα τὸ πλημμελές, εἴτα τῆτο δρᾶν ἔκ ἀνέχεσθαι καὶ λίαν ἐσπυδασμένως, μονονεχί καὶ σπειρηασμένον ἀποφαίνει τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὅσον ἦκεν εἰς θῆλῃσιν καὶ ταυτοβελίαν τοῖς ἐθέλῃσιν ἀνοσιβργεῖν καὶ σιωεκπονεῖν ἡρημνόν.

λ. Ἐὰν δὲ λύτρα ἐπιβληθῆ αὐτῷ, δώσει λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτῆ κατὰ πάντα ὅσα αὐτῷ ἐπιβάλωσιν αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατακρίνει μὲν γὰρ θανάτῳ τὰ παυγαλέπα τῶν πλημμελημάτων ὁ πάντων κριτῆς. πλὴν προσίεται τῆς ἡμαρτηκότας, καὶ λύτρα φέροντας τὰ τῆς ἀμαρτίας λυτικά, τὸ εἰ μετανοίας δάκρυον, τὸν ἐπὶ ταῖς μεταγνώσεσι πόνον, τῆς ἐλεημοσιῆς τῆς τρόπῃς. κα-

A, τακαυχᾶται γὰρ ἔλεος κρίσεως, κατὰ τὰς Γραφάς. 1xx. 2. 15.

λα. Ἐὰν δὲ ὁ κερατίσῃ ἢ θυγατέρα, κατὰ τὸ δικαίωμα τῆτο λβ. ποιήσῃ αὐτῷ. Ἐὰν δὲ παῖδα κερατίσῃ ὁ ταῦρος ἢ παιδίσκη, ἀργυρεῖς τριάκοντα δίδραχμα δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται.

B ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκριβῆ δὲ ὁ νόμος καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς πεπονθόσι ποιῆται διασολῶ. εἰ μὲν γὰρ ὁ κερατίσῃ ἢ θυγατέρα, Φησὶν, ὁ μόχος ἀνέλη, θνηξάτω ἀφιλοικτιρμόνως· εἰ δὲ παῖδα ἢ παιδίσκῳ, ἀργυρίον ἔσω τὸ ὑπὲρ τῆτων ζητῆσκον. τίς ἐν ὁ λόγος, πῶς ἔκ ἀξίον ἰδεῖν; καὶ τοι τὸ ἐλδύθερον γε καὶ δῆλον ἐν ἡμῖν ἐκ πλεονεξίας, καὶ ἔκ ἀρρώσημα φύσεως. εἰς

G γὰρ ἡμᾶς ἐκίσε Θεός, καὶ εἰς ὁ πάντων πατῆρ, κατὰ τὴν τῆ Προφήτη Φωνῶν. ἄρ' ἐν ὡς ἐγκλημα τὴν δελεῖαν καταγράφει τῶν ὁ πάντων δημιουργός; ἄρα καὶ παρ' αὐτῷ τὸ δῆλον ἐν μέσοι, καὶ δόξη πλεονεκτεῖ τὸ ἐλδύθερον; ἔμνευ. Μαλαχ. 2. 10.

Δ ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ ἔκ ἐν δῆλος. ἔδδ ἐλδύθερος. Γαλ. 3. 28. ἔκ ἐν σκία γὰρ ὁ νόμος· διὰ μὲν ἡμετε καὶ θυγατρὸς, τὸ ἐλδύθερον τῶν ἀγίων σημαίνεται γένος· διὰ δὲ παιδός- [τε καὶ παιδίσκῃς,] τὸ δῆλον ἐτι καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἀμαρτίας. ἐσι δὲ ἔ ταῦτον τὸ πλημμελεῖν εἰς ἀγίας καὶ ἀμαρτωλῆς. κολάζεται δὲ ἔκ ἐν ἴσω μέτρῳ τὰ ἐπ' ἀμφω. ὅτι μὲν γὰρ τὴν φύσιν ἀδελφοὶ ἐτοίτε κακῆνοι, παντὶ τῳ σαφές· ἀλλ' ἐσι τὸ ἄγιον ἐν ὑπεροχῇ τῇ πνευματικῇ, καὶ ἐν τοῖς τῆς ἀρετῆς ὑψώμασι, καὶ παρὰ Θεῷ τίμιον, ὡς [καὶ] ἐν ἡμετάξει γενέσθαι καὶ θυγατρὸς, καὶ τὸ ἀνθρώπινον τε καὶ δολοπρεπὲς ὑπερφέρεσθαι μέτρον.

λγ. Ἐὰν δέ τις ἀνοίξῃ λάκκον ἢ λατομήσῃ λάκκον, καὶ μὴ καλύψῃ αὐτὸν, καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μόχος ἢ ὄνος, λδ. Ὁ κύριος τῶ λάκκου ἀποτίσει, ἀργυρίον δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν· τὸ δὲ τεθνηκὸς αὐτῷ ἔσται.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆτο δέ ἐστιν αἰνιγμα- Ρωμ. 14. 13. τῶδως, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ εἰς σκάνδαλον, καὶ τὸ ἀφελῆν πεφύκως, ἔκ ἐναντίαχρησον γενέσθαι τισίν· ἔτε μὲν ὁράσθαι πρὸς θάνατον τὰ ἡμῖν τε καὶ ἐτέροις ἀναγκαῖα πρὸς ζωῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰς θεωρίαν λέγοντες (2) τὸ χρῆμα πνευματικῶ, ἐκεῖνο ἐρῆμον. λάκκον εἰσὶν ὀνομάζειν ἐν τῆτοις ἡμῖν ὁ νόμος, τῆς θεοπνεύσε Γραφῆς τὴν γνώσιν, καὶ τὸν περὶ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοσῆς Τριάδος λόγον, καὶ τῆ κατὰ Χριστὸν μυστηρίῃ τὴν δυνάμιν. (3) κεῖται γὰρ ὡσπερ

Fff 2 εἰ

(1) Ἡ μὲν αὐτῶ φρασεως. ἔκδοσ. ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται· ἢ δὲ τῆ Ἄλδ. λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος.
 (2) Ἀναγαγόντες. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 249.
 (3) Τὴν εἰδήσιν. αὐτ.

αὐτὸ βάθει, καὶ ζωοποιὸν ἔχει τὴν εἶδυσιν. (1) Ἄ
 ἔκβν ὁ συγγραμμάσι μὲν τοῖς ἀρχαιοτέ-
 ροις αἰτηχῶν, καὶ σὺ πόνω πολυπραγ-
 μονῶν τῆς Θεοπνύσης Γραφῆς τὴς λόγος,
 καὶ τὴν ἀκριβῆτε καὶ ἀκιβδηλότου γνώ-
 σιν ἀναζητῶν, πολλῶν ἂν ἔχοι τὴν ἐμφέ-
 ρειαν πρὸς γε τὸν ὀρύτλοντα λάκκον. Ζη-
 τῆ γὰρ ὕδωρ ζωοποιὸν, καὶ πηγῶν ὄφραί-
 νασαν, καὶ χεμαρῶν, τρυφῆς. ὁ δὲ δὴ
 εἰς τῆτο λοιπὸν σιωέσεως ἀφιγμένος, ὡς
 καὶ ἰδία διώαδα παραδῆναι γραφῆ τῆ
 μυστηρίῳ τὸν λόγον, λατομῆ λάκκον. και-
 νεργεῖ γὰρ ὕπερ, καὶ τοῖς ἐτέρων ἰδρῶσιν
 ἐποικοδομῶν, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις ἐαυτὸν τε
 καὶ ἐτέρας ὠφελῶν. ὀρύτλισι δὲ λάκκος
 σιωτετριμμένος, κατὰ τὴν τῆ Προφῆτε
 Φωνῶν, καὶ οἱ τῆς ψυδωνύμη γνώσεως
 ἐρασαί. ἔτις τοίνω ὀρύξει λάκκον. ἀσφα-
 λιζέσθω Φησί, μὴ ἄρα τισὶν ὀλέθρε γέ-
 νοιτο τρόπος τὸ καλῶς εἰρηδαί (2) δοκῶν.
 δεῖ γὰρ ἡμᾶς ἔτως ὀρθῶς τε καὶ ἀπηκρι-
 βωμένως τὸν περὶ Θεῶ ποιῆσαι λόγον,
 ὡς μηδενὶ γενέσθαι σκανδάλω πρόφασιν.
 καὶ τῆτο οἰμαί ἐσι τὸ πῶμα ἐπικαίει τῶ
 λάκκω, τὸ τῆς καθηκῆς ἀσφαλείας
 μὴ ἀμοιρεῖν τὸν λόγον. ἔαν γὰρ πέση,
 Φησὶν, ἢ βῆς ἢ ὄνος, ὁ πεπονηκῶς ἀπο-
 τίσει. βῆν δὲ καὶ ὄνον ὀνομάζει πάλιν ἐκ
 ἀπλῶς, ἀλλ' ἐν λόγῳ βαθεῖ. καὶ βῆν
 μὲν Φησὶν, ἵνα νοήσης τὸ ἱερὸν καὶ κα-
 θαρὸν γένος ὄνον δὲ αὐτῶ, ἵνα σιωῆς τὸ
 ἀνίερὸν καὶ ἀκάθαρτον. καὶ γὰρ προσά-
 γεται κατὰ νόμους εἰς θυσίαν τῶ Θεῶ.
 ἱερὸν δὲ γένος καὶ καθαρὸν εἶναι φαμεν τῆς
 ἡγιασμένους διὰ πίσεως ἀνίερὸν δὲ καὶ
 ἀκάθαρτον, τῆς ἔπω κεκαθαρμένους διὰ
 τῆς ἀγίας βαπτίσματος, ἀλλ' ἀνεσιγμένον
 ἔχοντας ἔτι τῆς ἀμαρτίας τὸν μολυσμόν.
 ὁμοιον ἔν, ὡσεὶ λέγοι ἔτι γένοιτο βλά-
 βος, ἢ περὶ τινὰ τῶν ἡδὴ βεβαπισμένων,
 καὶ κατεσφραγισμένων διὰ τῆς χάριτος
 εἰς οἰκαότητα τὴν πρὸς Θεὸν; ἢ εἰς τινὰ
 τυχὸν τῶν ἔπω τοιῶν, ὀφλήσει δίκλῳ
 ὁ τῆ σκανδάλω πρόξενος, καὶ αὐτῶ μενεῖ
 τὸ τεθνηκός, τῆτῆσιν αὐτῆ γνήσεται τῆ
 παθόντος ὁ θάνατος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ μὲν τῆς ὄνε νοή-
 σεις τὸ ἐξ ἐθνῶν, διὰ δὲ τῆ βοός τὸ ἱερὸν
 καὶ ἀπόλεκτον γένος.

λε. Ἐὰν δὲ κεραισίη τινὸς ταῦρος
 τὸν ταῦρον τῆ πλησίον αὐτῆ, καὶ
 τελευτήσῃ, ἀποδώσονται τὸν ταῦρον
 ζῶντα, καὶ διελένται τὸ ἀργύριον
 αὐτῆ, καὶ τὸν ταῦρον τὸν τεθνηκός
 διελένται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Εἰ πλεονεξίας ἐπιγέ-
 νοιτο καὶ ἀδικίας τρόπος παρ' ἐκ ἐκόν-
 τος τινὸς εἰς ἕτερον,] ἀτρυφάτω, Φη-
 σὶν, ὁ ἡδικημένος τοῖς τῆ λυπήσαντος
 ἀγαθοῖς, καὶ κοινὰς ἐχέτωσαν τὰς θυ-
 μηδίας. τῆτο γὰρ οἰμαί ἐσι τὸ διελέσαι
 [τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα. κοινὰς δὲ ποιεί-
 τω, Φησί, καὶ ἀνεδελήτως προσκεκρη-
 κῶς τὰς τῆ πεπονθότος συμφορᾶς. τῆτι
 γὰρ οἰμαί παραδῆλῶν, τὸ διελέσαι τὸν
 τεθνηκός. ὄρας ἐν ὅπως ὁ νόμος ἀνιγ-
 ματωδῶς ἔτι καὶ κατεσκιασμένως τὸν Φι-
 λάλληλον εἰσηγεῖται τρόπον; ἢ ἐκ δὴ
 τῆτό ἐσι τὸ, χαιρεῖν μετὰ χαιρόντων, καὶ
 κλαίειν μετὰ κλαύοντων;]

ΑΔΗΛΟΥ. χρῆ δὲ γινώσκων, ὅτι ἔτος
 ὁ πατήρ ἐν πᾶσι τὴν τῆ ταῦρος προσηγο-
 ρίαν ἐπὶ τῆς πλεονεξίας λαμβάνει. (3)

λε. Ἐὰν δὲ γνωρίζεται ὁ ταῦρος
 ὅτι κεραισίης ἐσι πρὸ τῆς χθῆς καὶ
 πρὸ τῆς τρίτης, καὶ διαμεμαρτυρη-
 μένοι ὡσι τῶ κυρίῳ αὐτῆ, καὶ μὴ
 ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀποτίσει ταῦρον ἀν-
 τὶ ταῦρος ὁ κύριος (4) αὐτῆ, ἀπο-
 τίσει τὸ ἀργύριον ἀντὶ ταῦρος, ὁ δὲ
 τετελευτηκῶς αὐτῶ ἔσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ δὴ, Φησὶν, ὁ
 πλεονεκλῶν εἰδείη σαφῶς, ὅτι πείσεται
 [τι] δεινὸν ὁ πέλας, τῶν τῆς πλεονε-
 ξίας τρόπων ἐκ ἀνηρημένων, ζημίαν αὐ-
 τὸς τὴν ἴσῳ ὑπομείναι, καὶ τὴν τῆ πα-
 θόντος συμφορᾶν ἐπαντλήσει μόνῃ τῆ
 ἰδία ψυχῆ. τῆτο γὰρ ἀνιγμάτωδῶς δη-
 λῶι τὸ, ἀποτίσει ταῦρον ἀντὶ ταῦρος, ὁ
 δὲ τετελευτηκῶς αὐτῆ ἔσαι. καὶ γὰρ μέχρι
 τῆ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἀποπέσειν τοῖς
 ἀδικῶσιν ὁ λόγος, ἀλλ' ἰδίαν ἔχει συμ-
 φορᾶν, καὶ αὐτῶν ἔσαι πάθος τὸ τῶ
 πέλας συμβεβηκός.

ΚΕΦ.

(1) Τὴν διώαμιν. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 249.

(2) Εἰρηδαί. αὐτ.

(3) Καὶ ἐπὶ Χριστόν. ὄρα τὸ ἐν τῆ 513. σελ. ὑπόμνημα.

(4) Τὸ, ὁ κύριος αὐτῆ, ἀποτίσει τὸ ἀργύριον ἀντὶ ταῦρος. ἐν τῆ ἐν Φραν. ἐκδ. καὶ κείται.

Κ Ε Φ. Κ Β.

α. **Κ**άν δὲ κλέψῃ τις μόχον ἢ πρόβατον, καὶ σφάξῃ αὐτὸ ἢ ἀποδώται, πέντε μόχους ἀποτίσει ἀντὶ τῆς μόχου, καὶ τέσσαρα πρόβατα ἀντὶ τῆς προβάτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τὸ εἶναι ὑπεροχῇ καὶ μεγέθει ἕνα τὸν μόχον, μείον δὲ τὸ πρόβατον.

*** * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Κελεύει τέσσαρα μὲν πρόβατα ἀποτίναν, βῆς δὲ πάντα τὸν κλέπτην, ἀντὶ εἰς τῆς ὑφαιρέσεως. ἐπεὶ δὲ πρόβατον μὲν φέρει δασμὸς δ', γάλα, καὶ τυρὸν, καὶ ἔρια, καὶ ἐτήσιον ἄρνα· ὁ δὲ βῆς, εἶ τρεῖς μὲν τῆς αὐτῆς εἰς γάλακτι καὶ τυρῷ καὶ γεννήμασι, δύο δὲ ἐξαυρέτως, ἄροτρον γῆς, καὶ ἀλοητόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ὁ μόχον κεκλοφῶς, πενταπλάσια ἀπαιτῶσαι κελεύεται, ὁ δὲ πρόβατον, τετραπλάσια· ὅτι τὰ μείζονα τῶν ἀμαρτημάτων, μείζονων ἄξια τιμημάτων. ἔτω καὶ ὁ Θεὸς

Λακ. 12. 48.

ἔδιδάξεν. ὡς μὲν γὰρ Φησὶ πολὺ δοθήσεται, πολὺ καὶ ἀπαιτήσεται παρ' αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μόχος μὲν δὴ καὶ πρόβατον, καθάραιτε ἀμφοῖν καὶ ἱερά, καὶ εἰς ὁσμὴν δωδίας ἀνακομιζόμενα τῷ Θεῷ· ἀλλ' ὁ μὲν μόχος, εἰ ὑπεροχῇ καὶ μεγέθει σώματος· ἰσχυρότερον γὰρ μὲν, ἔχω ἔτω. μόχος γὰρ μείον τὸ πρόβατον. μόχοι δὲ εἰ καὶ πρόβατα ὡς περὶ τινὰ ζῶα καθάραιτε καὶ ἱερώτατα, τῶν διὰ πίψεως δεικνυμένων ἢ ἀγία πληθῆς, διχηλῶντες τῷ ὀπλίῳ, καὶ μηρυκισμὸν ἀνάγοντες κατὰ τὸν νόμον, καὶ καρπῶν ἡμέρων ὄντες ἐργάται. γηπονεῖ γὰρ ὁ μόχος. ἐγκαρπον δὲ καὶ τὸ πρόβατον. αἰσιωκίαι μὲν γὰρ ταῖς θείαις αὐλαῖς, τρεῖς ἐκκλησίαις, ἢ τῶν κεκλημμένων ἀγγέλοι. πολλοὶ δὲ λίαν οἱ κλέπται περὶ αὐτῷ διορύττοντες τε καὶ παρεισδύοντες, καὶ πολυτρόποις φονακισμοῖς τὰς τῶν ἀπληξέρων ψυχὰς ἐξέλκοντες, καὶ μονονεχί καταπιπράσκοντες τῷ ὀλοθρόνῳ Σατανᾷ. πλὴν ὁ δεδρακώς τι τοιοῦτον, πάντα μόχους ἀποτίσει ἀντὶ εἰς, καὶ τέσσαρα πρόβατα ἀντὶ προβάτου. πενταπλάσια μὲν γὰρ ἐπὶ τῷ μόχῳ τῷ δίκλῳ, τετραπλάσια δὲ [δάν] ἐφ' ἐνὶ προβάτῳ γενέσθαι Φησὶ, κατὰ τὸ μέτρον οἰμαίπε τῆς πνευματικῆς κατ' ἀρετῆν ποσότητος τῶν ἀπολλυμένων ἐπιτιθεῖς τῷ κόλασιν. τύπος δ' αὖν εἶη καὶ σκία τῆς εἰς ἀρετῆν ποσότητος ἢ σωματικῆς. καὶ γάρτοι μείον καὶ μείζον εἰς ἐπιεικείαις ἀταλαίπωρον ἰδεῖν εἰ γε τοῖς πεπισυχοῦσιν· ἐπεὶ μὴ εἰς ἴσω παν-

1. Κορ. 7.

7-τες τυγχάνουσιν, ἀλλ' ἕκαστος ἡμῶν ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ Θεοῦ, ὁ μὲν ἔτως, ὁ δὲ ἔτως.

β. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ διορύγματι εὐρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πληγῆς ἀποθανῇ, ἔκ εἰς αὐτῷ φόνος. Ἐὰν δὲ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος ἐν αὐτῷ, ἐνοχός εἰσιν, ἀνταποθανεύεται· εἰ δὲ μὴ ὑπάρχη αὐτῷ, πρᾶθῆτω ἀντὶ τῆς κλέμματος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ δὴ κλέπτην καὶ διορύττην, ἔτι δὲ καὶ τὰ τῆς λησείας ἔργα πληρῶν, ὡς εἰ νυκτὶ καὶ σκότῳ τῆτο δρᾶν καταφωραθῆναι. Φησὶ, τεθνηξάτω, ὅτε καὶ τὸ χρῆμα εἰς φόνος, ἔτε τῷ δράσαντι γραφή. πλεονέκτης γὰρ καὶ βίαιος ὁ πεισῶν, καὶ πολέμους τέτρωται ἡμῶν. ἥλιος δὲ ἀνατείλαντος, καὶ παρελάσαντος ἤδη τῆς λησείας καιρῶν, τῷ τῆς πλήττοντος ἔργῳ χεῖρα, καὶ φόνος γραφῶν καθορίζει τῆς τολμημάτων. ἕως μὲν γὰρ ὁ κλέπτης ὁ νοητὸς τῷ τῆς πισθόσαντος εἰς Χριστὸν καταλωβᾶται ψυχῷ, καὶ ἀγάπης ἐξέλκη τῆς εἰς Θεόν, εἰ καὶ εἰς αὐτοῖς ἀλοίη τοῖς πλημμελήμασι, πάθοι ἀν' ἐκ ἀδίως. ψυχῷ γὰρ ἀπέκτανε τῷ ἀμείνω σώματος. ἥλιος δὲ ἀνατείλαντος αὐτῷ κατὰ νῦν, καὶ διαυγασάσης ὡς εἰ τὰ ἔξει φωτὸς τῆς ἡμέρας τῆς ἀληθῆς γνώσεως, κινδυνύειν ἐκ εἰς. κολάζεται γὰρ τὰ νυκτὸς ἔργα καὶ σκότους· τὰ δὲ ὡς εἰ φωτὶ λοιπὸν, ἐκ ἔτι. ἀνεῖσθαι γὰρ τῶν ἀρχαίων ἐγκλημάτων, καὶ τῶν εἰς ἀγνοίαν καὶ σκότῳ, δεδικαίωκεν ὁ Θεός. καὶ δὴ καὶ λεγέσθω τοῖς ἐξ ἀμαρτίας εἰς φῶς ἀφίγμενοις τὸ νοητὸν, οἱ ποτὲ σκότος. νῦν δὲ φῶς εἰς Κυ-

Δ ρίω. ἔτω δεδικαίωκεν ὁ Χριστὸς καὶ τὸν θεασάσιον Παῦλον, τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον, καὶ διώκτην, καὶ ὑβριστῆν. κατ' ὑπερβολῆν γὰρ ἔδωκε τῷ ἐκκλη-

Ε σίαν τῆς Θεοῦ, καὶ ἐπόρθει αὐτῷ. 1. Κορ. 15. 9

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅπως ὅπως ἀτιμίαν ὁ νόμος τῷ δελοπρεπῆ καταγράφει σαφῶς τῶν διηνεκῆ καὶ ἀνέκλειπτον ἐχόντων τῷ ἀμαρτίαν, καὶ μηδ' ὅσον εἰπῶν λύτροις ἀποκρέσθαι τὰ ἐγκλήματα δυναμένων, διὰ γε τὸ τῆς γνώμης ἀδανῆς ἐκ ἀνεχομένων ἰδρῶν εἰς μεταγνώσιν, καὶ διὰ τῶν εἰς τῆτο πόνων ἐκμειλίσεσθαι Θεόν· ἔς καὶ πιπράσκεισθαι εὐ μάλα Φησὶν. ἐναριθμεῖσθαι γὰρ ἐκ εἰς τοῖς διὰ τῆς θείας χάριτος ἡλωθέρωμένοις, τῆς ἔτω μεμολυσμένους.

δ. Ἐὰν δὲ καταληφθῇ καὶ εὐρεθῇ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς τὸ κλέμμα ἀπὸ ὄντος ἕως προβάτου ζῶντα, διπλᾶ αὐτὰ ἀποτίσει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Εἰ δὲ κεκλοφῶς μὲν ἀλοίη, Φησὶν, ἔπω δὲ ἀνελεύει.] τρεῖς εἰς φονακισμὸν καὶ ἀπῆτης ἀρξάμενος τῆς εἰς ἑτέρους καταλαμβάνοιτο τῶν ἑτεροδοξῶν εἰσόδων, νενικηκῶς δὲ ἔτω καὶ

καλακομίτας εἰς ὄλεθρον τὰς ἀκροωμένους, ἀποτίσει διπλᾶ. ἀναλήψεται γὰρ τὸ οἰκεῖον τῆς ἀγέλης ὁ δεσπότης, προσεξαυτηθήσεται δὲ καὶ λόγος ὁ βωμολόχος· τῆτο γὰρ ἂν εἴη τὸ αὐτὸ διπλῶ· καὶ ζημίαν ὑπομεινᾶ τῷ εἰς θάνατον. ὁ γὰρ ἠθέλησε δρᾶν εἰς ἑτέρας, πάντοι ἂν αὐτὸς καὶ μάλα εἰκότως.

ε. Ἐὰν δὲ καταβοσκήσῃ τις ἀγρὸν ἢ ἀμπελῶνα, καὶ ἀφῆ τὸ κῆνος αὐτῆ καταβοσκήσῃ ἀγρὸν ἑτερον, ἀποτίσει ἐκ τῆ ἀγρῶ αὐτῆ κατὰ τὸ γέννημα αὐτῆ· ἐὰν δὲ πάντα τὸν ἀγρὸν καταβοσκήσῃ, ἢ τὰ κάλλιστα τῆ ἀγρῶ αὐτῆ, ἢ τὰ βέλτιστα τῆ ἀμπελῶνος αὐτῆ ἀποτίσει.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀρμόσοι δ' ἂν, ὡς γέμοι φαίνεται, τῶν προκειμένων ἢ διώκεις τοῖς τῶν αἰρέσεων ὄρεταῖς, ὧν οἱ βδελυροὶ καὶ ἀνέστατοι μαθηταί. κληῶν ἀλόγων δίκλω, ληϊά τε καὶ ἀμπελῶνας κατανέμονται τὰς δεσποτικὰς, εἰς κέρμα τε καὶ κόλασιν τῶν τῆς πλανήσεως ὄρετῶν. συμβῆσεται γὰρ ἐκείνοις ἢ τῶν καλλίστων ζημία, τῆτέστιν ὁ περὶ αὐτῶν ὄλεθρος τῷ ψυχῶ. ἀμπελῶνος γὰρ, ἢ γέν ληϊε τυχόν, καὶ ἀνά μέρος ἐκάστω τῶν κατ' ἡμᾶς νοσημένων τὸ αὐτῶ βέλτισον ἢ ψυχῆ.

ς. Ἐὰν δὲ ἐξελθὼν πῦρ εὖρη ἀκάνθας, καὶ προσεμπρήσῃ ἄλανα ἢ σάχυς ἢ πεδίον, ἀποτίσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκάνθα μὲν, ἢ μυσαρωτάτη καὶ βέβηλος ἀθυροσομία τῶν διεσραμμειῶν· σῖτος δὲ καὶ ἄσαχυς, ὁ ψυχῶφελής τε καὶ τροφιμώτατος τῆς ἀληθείας λόγος· ψιλὸν δὲ πεδίον, ἢ θεόπνυθος Γραφή. ὅταν τοίνυ οἰάπερ φλόγες, ἢ πῦρ, τοῖς τῶν ἑτεροδόξων τε καὶ Ἑλλήνων φανακισμοῖς οἱ τῶν ἀγίων μυσαγωγῶν ἐπιφύοιντο λόγοι τοῖς τῆς ἀληθείας σωηγορῶντες δόγμασι, καὶ τὰ κατὰ μόνης ἰόντων ἀκάνθης, φησι, καὶ καταφλεγόντων μὲν ὡς ἀχρησον καὶ ἀγρίαν ὕλῃ τὰ παρ' ἐκείνοις συγγράμματα, μὴ σιναδικέντων δὲ σῖτον ἢ ἄσαχυν, τῆτέστι νηφέτωσαν οἱ μυσαγωγοὶ, μὴ ἄρα τὶ καταπημιώειαν τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων· ἢ ἴσω, φησὶν, ὁ σὺ ἀσφαλεία τῆτο δρᾶν ἐκ ἀνεχώμειος, ὡς εἶπερ τὶ γαίοντο συγκαταφλεχθῶσι τοῖς φαύλοις τῶν ἀναγκαίων εἰς ὄνησιν, ἀποτίσει τῆς ἀπροσεξίας τὰς λόγους.

ζ. Ἐὰν δέ τις δῶ τῷ πλησίον ἀργύριον ἢ σκευὴ φυλάξαι, καὶ κλαπῆ ἐκ τῆς οἰκίας τῆ ἀνθρώπου, ἐὰν εὖρεθῇ ὁ κλέψας, ἀποτίσει διπλῶν.

η. Ἐὰν δὲ εὖρεθῇ ὁ κλέψας, προσελεύσεται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον τῆ Θεῶ, καὶ ὁμείται (1) μὴ πεπονηρεῦσθαι ἐφ' ὅλης τῆς παρακαταθήκης τῆ πλησίον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅμείται, ὅτι ἐδὲν ὅτις σπεποίηκεν ἢ ἔργω ἢ λόγῳ ἀδικον κατὰ τῆς παραθήκης.

θ. Κατὰ πᾶν ῥητὸν ἀδίκημα, περὶ τε μόχου, καὶ ὑποζυγίου, καὶ προβάτου, καὶ ἱματίου, καὶ πάσης ἀπωλείας τῆς ἐγκαλυμμένης· ὅτις ἐὰν ἦ, ἐνώπιον τῆ Θεῶ ἐλεύσεται ἡ κρίσις ἀμφοτέρων, καὶ ὁ ἀλῆς διὰ τῆ Θεῶ,

ι. ἀποτίσει διπλῶν τῷ πλησίον. Ἐὰν δέ τις δῶ τῷ πλησίον ὑποζύγιον ἢ πρόβατον ἢ μόχον ἢ πᾶν κῆνος φυλάξαι, καὶ τελευτήσῃ ἢ συντριβῆ ἢ

Γ αἰχμάλωτον γένηται, καὶ μηδεὶς γινῶ, ια. Ὅρκος ἔσαι τῆ Θεῶ ἀνά μέσον ἀμφοτέρων, ἢ μὴν μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι καθόλου τῆς παρακαταθήκης τῆ πλησίον· καὶ ἔτω προσδέξεται ὁ κύριος αὐτῆ, καὶ ἔ μὴ ἀποτίσει.

ιβ. Ἐὰν δὲ κλαπῆ παρ' αὐτῆ, ἀποτίσει τῷ κυρίῳ αὐτῆ. Ἐὰν δὲ θηριάλωτον γένηται, ἄξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θῆραν, καὶ

ιδ. ἐκ ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ αἰτήσῃ τις ἀπὸ τῆ πλησίον, καὶ συντριβῆ ἢ ἀποθάνῃ ἢ θηριάλωτον (2) γένηται, ὁ δὲ κύριος

ιε. μὴ ἢ μετ' αὐτῆ, ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ ὁ κύριος αὐτῆ ἦ, ἐκ ἀποτίσει. ἐὰν δὲ μισθωτὸς ἦ, ἔσαι αὐτῷ ἀντὶ τῆ μισθῆ

ις. αὐτῆ. Ἐὰν δὲ ἀπατήσῃ τις παρθένον ἀμνήσευτον, καὶ κοιμηθῆ μετ' αὐτῆς, Φερνῆ Φερνιῆ αὐτῆν ἑαυτῷ γυναῖκα.

ιζ. Ἐὰν δὲ ἀνανεύων ἀνανεύσῃ, καὶ μὴ βέλῃται ὁ πατήρ αὐτῆς δῶναι [αὐτῆν] αὐτῷ γυναῖκα, ἀργύριον ἀποτίσει τῷ πατρὶ κατ' ὅσον ἐσὶν ἡ Φερνῆ τῶν παρθένων.

ιη. Φαρμακὸς ἔ περιποιήσετε. ιθ. Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κῆνος θανάτῳ ἀποκτενέεται.

Ζ * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μίξις γὰρ νοητῆ πρὸς νῦν ἀλογίαν νοσήσαντα, θανάτῳ πρόξενος τοῖς τε φθαρῆσι καὶ φθείρασι.

κ. Θουσιάζων Θεοῖς, ἐξολοθρευθήσεται, πλὴν Κυρίῳ μόνῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀναθεματιθήσεται. κα. Καὶ προσήλυτον ἔ καιώσετε, ἢ τε μὴ θλίψῃτε αὐτόν· ἢ τε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ.

κβ. Πᾶν

κγ. Πᾶν

κδ. Πᾶν

(1) Ἡ μὴ προσκεῖται αὐτῆ τῆ αὐτῆ φρασεως, καὶ αὐτῆ τῆ αὐτῆ ἄλλο, καὶ αὐτῆ τῆ αὐτῆ καταβρ. ἐκδοσ. αὐτῆ δὲ τῆ αὐτῆ ὄξον. εἰμῶ. ὁ γραφικὸν δοκεῖ ἀμάτην.

(2) Αἰχμάλωτον. αὐτῆ.

κβ. Πᾶσαν χήραν καὶ ὀρφανὸν ἔκακώσατε.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χήραν καὶ ὀρφανὸν ἀπείρηται κακῶν. ἐξαιρέτως γὰρ προνοίας μεταδίδωσιν, ἐπειδὴ τὰς ἀναγκαίους βοηθίας καὶ ἡγεμόνας (1) ἀφῆρυνται. βέλεται γὰρ τῇ Φυσικῇ κοινωνίᾳ χρωμαίνας, τὰς ἐνδείας ὑπὸ τῶν ἀναπληρωθῆναι.

κγ. Ἐὰν δὲ κακία κακώσητε αὐτὰς, καὶ κενεράξαντες καταβοήσωσι πρὸς με, ἀκοή εἰσακέσομαι τῆς Φωνῆς αὐτῶν. Καὶ ὀργισθήσομαι θυμῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς μαχαίρα, καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες ὑμῶν χήραι, καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν ὀρφανά.

κε. Ἐὰν δὲ ἀργύριον ἐκδανείσης τῷ ἀδελφῷ τῷ πενιχρῷ τὸ παρα σοί, ἐκ ἔσθαι αὐτὸν κατεπείγων, ἐκ ἐπιθήσεις αὐτῷ τὸν ὄνον.

κδ. Ἐὰν δὲ ἐνεχύρασμα ἐνεχυριάσης τὸ ἱμάτιον τῷ πλησίον, πρὸ δυσμῶν ἤλις ἀποδώσεις αὐτῷ. Ἐστὶ γὰρ τῷτο περιβόλαιον αὐτῷ, μόνον τῷτο τὸ ἱμάτιον ἀχρημοσύνης αὐτῷ. ἐν τίνι κοιμηθήσεται; ἐὰν ἐν καταβοήσῃ πρὸς με, εἰσακέσομαι αὐτῷ ἐλεήμων γάρ εἰμι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ γλυκὺ τῆς Φιλαλληλίας μάθημα προτιθεῖς, προσηπέλησε τῷ ὀργῷ. μονονυχὶ δὲ καὶ ἀπολογεῖται χρῆσῳ τοῖς αὐτῷ ὑπομῆναι μέλλουσιν, εἰ μὴ ποιῶντο διὰ σπυδαῖς τῷ εἰς ἀδελφὸς ὑπαλαγχύσαν. ἐλεήμων γάρ εἰμι Φησί.

κη. Θεὸς ἔκακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τῷ λαῷ σου ἐκ ἐρεῖς κακῶς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Προνοεῖται τῶν ιδιωτῶν, ὡς μὴ περιπίπτωσαν ἀνηκέστοις τιμωρίαις. οἱ γὰρ κακῶς ἀκέσαντες ἄρχοντες τὰς εἰπόντας, ἔμετὰ δίκης ἀμυνθῆναι, καταχρῆσοντα διωασίαις εἰς πανωλεθρίαν. ἐπεὶ, Φησὶν, (2) ἔπερὶ παντὸς ἀρχοντος εἰκοι νομοθετεῖν ἄλλῶσανεῖ τῷ λαῷ τῷδε, ἢ ἔδνης ἡγεμόνα σπυδαῖον ὑποτίθεται διὰ πλείονων. καταχρηστικῶς δὲ διωατῆς, ἢ ἱερεῖς, ἢ προφήτας, ἢ ἀγίους ἀνδρας, (3) ὡς Μωσῆα. ἰδὲ γὰρ ἔδθηκᾶσε Θεοῦ Φαραῶ, ἐλέχθη πρὸς Μωυσῆν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Θεὸς, τὰς κριτάς. καὶ τῷτο δῆλον ἐκ τῶν ἐπαγομῆν. Φησὶ γὰρ, καὶ ἄρχοντα τῷ λαῷ σου.

(1) Κηδεμόνας. ἐν Τόμ. 2. σελ. 677. τῆς τῷ Μαργαίε ἐκδόσ.
(2) Τὸ, ἐπεὶ Φησὶ, προδίκη δοκεῖ. ἐκ εὐρηται δὲ ἐν τοῖς ἐκδοδομ. τόδε τὸ ὑπόμνημα.
(3) Ἐλεπίες. ἀναπληρωτέον δὲ τυχόν, ἔτω ἢ ἀγίους ἀνδρας, Θεὸς Φησὶν. (4) Ἰσ. Θεῶν.
(5) Ἐν τῷ κατὰ Μακεδόν. 1. διαλόγῳ, τῷ ἐν Τόμ. 2. σελ. 262. τῆς ἐν Κολον. ἐκδόσ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, Θεὸς ἔκακολογήσεις; Τὰς κριτάς ὀνομάζει Θεὸς, ὡς κατὰ μίμησιν τῷ τῶν ὄλων Θεῷ κρίνειν πεπισθόμενος. τῷτο σαφέστερον ἐδίδαξεν ὁ προφήτης Δαβὶδ. εἰπὼν γὰρ, ὁ Θεὸς ἔστη ἐν σιναγωγῇ Θεῶν, ἐν μέσῳ δὲ Θεὸς διακρινεῖ, ἐπήγαγεν ἕως πότε κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα ἀμαρτωλῶν λαμβάνετε; κρίνατε ὀρφανῶ καὶ πτωχῶ, ταπεινὸν καὶ πένητα δικαιώσατε. ἐξέλεθε πείνητα καὶ πτωχόν, ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλῶ ῥύσαθε αὐτόν. εἶτα κατηγορῶν, προσέειπεν ἐκ ἐγνωσαν ἐδὲ σιωπῆσαν, ἐν σκότει διαπορεύονται. ἐπιδαίκνυσιν δὲ καὶ τῷ οικίαν Φιλοτιμίαν. ἐγὼ γὰρ Φησὶν ἔπα, Θεοῖ ἐσε, καὶ ἦοι ὑψίστη πάντες. ὑμεῖς δὲ ὡς ἀνθρωποὶ ἀποθήσκετε, καὶ ὡς εἰς τῶν ἀρχόντων πίπτετε. ἔτω καὶ ἐνταῦθα, Θεὸς ἔκακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τῷ λαῷ σου ἐκ ἐρεῖς κακῶς.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος ἐνταῦθα λέγει Θεὸς; Τὰς ἄρχοντας. διὸ καὶ ἐπάγει Θεὸς ἔκακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τῷ λαῷ σου ἐκ ἐρεῖς κακῶς. λέγει καὶ τὰς ἐκ προγόνων τινὸς ἀρετῆς γεγεννημένους. ἐπειδὴ γὰρ ὁ Ἐνὼς πολλῶ ἀρετῶ ἐπιδάξάμενος, ἐκλήθη τῷ ὀνόματι τῷ Θεῷ οἱ δὲ ἐξ ἐκείνων πάντες, καὶ οἱ ἐκγονοὶ τῷ ἀδελφῷ ἐκείνῳ ἀλλήλοις ἐμίγνυτο, ἦς τῷ Θεῷ καλῶ τὰς ἀρετῆς. ἦρξαντο γὰρ Φησὶν, ἐπικαλεῖσθαι τῷ ὀνόματι τῷ Θεῷ. λέγει δὲ καὶ τὸν τῶν Ἰσραηλίων λαόν, ταύτη τιμηθεῖται τῇ προσηγορίᾳ ἐν τῷ λέγειν, ἐγὼ ἔπα Θεοῖ ἐσε, καὶ ἦοι ὑψίστη πάντες καὶ ἄλλος, ἦος πρωτότοκος με Ἰσραὴλ. καὶ γὰρ ἔτως ἐκάλεσεν αὐτῶν τὸν δῆμον δι' οικίαν Φιλανθρωπίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεὸν ἔβλασφημήσεις. Θεὸς λέγει ἢ τὰς ἱερεῖς, ἢ τὰς προφῆτας, ἢ τὰς διδασκάλους, ἢ τὰς ἡγεμῶνας τῶν φυλῶν, ὡπερ ἐν τάξει ὄντας αὐτοῖς Θεός. (4) ὁ δὲ ἅγιος Ἀθανάσιος, (5) ἀγίους ἀνδρας Φησὶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Προετακῆται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸ, Θεὸς ἔκακολογήσεις ἵνα μὴ ἐδίξεται ἡμῶν τὸ σῶμα ὄντινακῶν κακολογεῖν, ἀκρόντων, ὑβλογάτε, καὶ μὴ καταράσθε καὶ διδασκομῆν, ὅτι οἱ λαιδοροὶ βασιλείαν Θεῷ ἔκληρονομῆσασι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ γὰρ, οἶμαι, λαλοδορεῖσθαι Φιλεῖν καὶ τοῖς κατὰ φύσιν ἐκδοσι Θεοῖς, μελέτη τίς ἐστὶν ὡπερ καὶ τριβος πρὸς τῷ ἐπὶ τῷ κατὰ φύσιν Θεῷ γλωσσαλγίαν ἡμᾶς παροτρύνουσα. Καὶ μετ' ὄλιγα. Ἔτετο γὰρ δαῖν τῆς Θεότητος ὄνομα, καὶ εἰ ψυδοδες ἐνυπάρχει τισὶ, ταῖς αὐτῷ πρεπῆσαις καταγεραῖρεσθαι δόξαις, καὶ ἐκὶ πάντως ἡμᾶς τοῖς πεπλανημένοις Θεοῖς

Θεοῖς ἀπονέμειν τινα τιμῶν ὁ νόμος διεκέ-
λυσάτο. σεπτὸν δὲ ἠγεῖσθαι διδάσκει τὸ
τῆς Θεότητος ὄνομα, καὶ εἰ κλέπλοιο πα-
ρατινων.

κθ. Ἀπαρχὰς ἄλωνος καὶ ληνῶ-
σας ἔκαθυσερέσεις. τὰ πρωτότοκα
λ. τῶν ὑῶν σας δώσεις ἐμοί. Οὕτω ποιή-
σεις τὸν μόχον σας καὶ τὸ πρόβατόν-
σας καὶ τὸ ὑποζύγιόν σας, ἐπὶ ἡμέρας
ἕσαι ἐπὶ τὴν μητέρα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ
ὀγδόῃ ἀποδώσεις μοι αὐτό.

λα. Καὶ ἄνδρες ἅγιοι ἔσεσθε. καὶ
κρέας θηριάλωτον ἔκ ἐδεσθε, τῷ κυ-
νὶ ἀπορρίψατε αὐτό.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος ἕνεκεν θηριά-
λωτον κρέας ἐδίειν ἀπαγορεύει; Λογικω-
τέραν αὐτὸς διδάσκει ζωῶν, καὶ μηδὲν
ἔχειν θηριῶδες παρελγυῖα. τὰ γὰρ θηρία
ἔθυσεν πρότερον, εἰς ἕτως ἐδίει. διὰ
τῆτο μετ' ὀλίγα καὶ τῶν ἐχθρῶν ἐπιμε-
λεῖσθαι κελεύει, καὶ τῆ δυσμενῶς διακει-
μένους τὸν βῆν πλανώμενον μὴ παρορᾶν,
ἀλλ' ἐπιστρέφειν εἰς τὴν τῆ δυσμενῆς οἰ-

κίαν, καὶ τὸ ὑποζύγιον πεπλωκὸς ἀνίσταν,
καὶ ταῖς τοιαύταις ὑβεργείαις τὰς κα-
ταλλαγὰς μηχανάσθαι. διδάσκει δὲ διὰ
τῆτων, ὡς εἰς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθή-
κης νομοθέτης, καὶ ὁ τῆτον δεδωκὸς τὸν
νόμον, καὶ τὸν εὐαγγελικὸν ἐδωρήσατο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κῶνα δὲ τὸν ἀναιδῆ καὶ
ἀκάθαρτον ἄνθρωπον ὀνομάζειν ἔθος τῇ
θεῖα Γραφῇ. πρέπον δ' ἂν εἴη τῷ τοιῶδε
τυχόν ἅπας ὅτις ἐν, οἶμα, λόγος βδελυ-
ρὸς καὶ δυσώδης, καὶ ἐξ αὐτῆ συγκείμενος
τῆ Βεελζεβὺλ, ὡς θηρὸς ἀγροῖα κατεδηδο-
κότος τὴν ὑποκεσῶσαν αὐτῷ, καὶ ὑπηρε-
τῶσαν εἰς τῆτο ψυχῶν. λέγει γὰρ ἡ εὐαγ-
γέλιον, ἀνάθεμα Ἰησοῦς, εἰ μὴ εἰ Βεελζεβὺλ. 1. Κορ. 12. 3.
ἀγίοις γε μὴ τὸ εἶ μεθέξει γενέσθαι τῶν
ἕτω σαθρῶν καὶ κεκιβδηλομενῶν εἰνοιών-
τε καὶ λόγων, ἀνάρμοςον κομιδῆ. κοινω-
νία γὰρ ἕδεμία φωτὶ πρὸς σκότος. τὸ 2. Κορ. 6. 14.
τοῖντω μεταλαχεῖν ἀνοσιῶν εἰσηγημάτων,
καὶ ὡν ἂν ποιοῖτο λόγων ἀνὴρ γεγονὼς
κατάβρωμα διαβολικόν, καὶ τῆς τῶν δαι-
μόνων ἀγέλης οἰονείπως τροφῆ, μολυσμὸν
εἰνάιφῃσι, καὶ ἀποφάσκει μηδαμῶς τῆ-
των μεταχεῖν.

Κ Ε Φ. Κ Γ.

α. Ὡ παραδέξῃ ἀκοὴν μα-
ταίαν. ἔσσυγκαταθή-
σεις μετὰ τῆ ἀδίκης γε-
νέσθαι μάρτυς ἀδικος.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μάταιόν φη-
σιν, ἔτε ἀκοῆς, ἔτε ἄλλῃ τινὶ τῶν αἰδιῆ-
σεων προσιλέον. ἀκολυθῶσι γὰρ ταῖς ἀπά-
ταις αἰ μέγισται ζημίαι. διὸ καὶ παρ' ἀνοίσι
νομοθέταις ἀπείρηται μαρτυρεῖν ἀκοῆ.
ὡς τὸ μὲν ἀληθῆς ὄψει πισυόμενον, τὸ δὲ
ψευδὸς ἀκοῆ. (1)

β. Οὐκ ἔσση μετὰ πλειόνων ἐπὶ
κακία· ἔσπροσεθήση μετὰ πλήθους
ἐκκλῖναι μετὰ πλειόνων, ὡσε ἐκκλῖ-
ναι κρίσιν.

γ. Καὶ πένητα ἔκ ἐλεήσεις ἐν
κρίσει.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πενία καθ' ἑ-
αυτῶν μὲν ἐλέες χρήζει, εἰς ἐπανόρθω-

σιν εὐδείας· εἰς δὲ κρίσιν ἴσα, βραβύτῃ
χρηταί τῷ τῆς ἰσότητος νόμῳ. θεῖον γὰρ
ἡ δικαιοσύνη [καὶ] ἀδέκασον. ὅθεν εἰ ἐτέ-
ροισ εὐ ἐρήται, ὅτι ἡ κρίσις τῆ Θεῆ ἐσί. Δόκτ. 1. 17.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δικαίως τὸ δίκαιον διώ-
ξεις· ὡς τό γε λυπεῖν (2) τὸν νόμον, καὶ
εἴ τι τῶν ἀγαθῶν ὑπάρχειν δοκῆ, νοοῖτ' ἂν
εἰκότως ἔκ ἀπλημμελές. ἔσι δίκαιος ἀ-
πολύμενος εἰ δικαίω αὐτῆ, κατὰ τὸ γε-
γραμμένον. δεῖται ἔν ὑπετεχνίας τὸ ἀγα-
θόν· καὶ τὸ ἐποικλείρειν ἔκ εἰ καιρῶ, τῆς
εἰς νόμον ἀδικίας ἔκ ἂν διαφύγη γραφῶν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὶ δὴ ἐσι τὸ
λεγόμενον; Μὴ κατακλαθῆς, μηδὲ ἐπι-
καμφθῆς, φησὶν, εἰάν πνήης ὁ ἀδικῶν
τύχη. εἰ δὲ πνήητι χαρίζεσθαι ἔσρη,
πολλῶ μᾶλλον πλετῆντι.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ὁ μὲν δεόμε-
νος δεῖται τῆ δώσοντος, ὁ δὲ ἀμφοισβητῶν
τῆ δικάσοντος, ἔσ τὴν πενίαν φιλοπραγ-
μουεῖν βέλεται, ἀλλὰ παρακαλεῖν. εἰ δὲ
τὴν

(1) Ταῦτα μὲν ὁ Φίλων παρὰ Ἰωάν. τῷ Δαμασκ. εἰ τοῖς παραλήλ. εἰ δὲ τοῖς περὶ δικασῆ (εἰ
σελ. 719.) τὰ δὲ διὸ καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἀνοί νομοθετῶν μεταγράψαντες ἐκ τῶν ἱερωτάτων Μωσῆως
σηλῶν, εὐ διατάξασθαι δοκῆσι, μὴ μαρτυρεῖν ἀκοῶν· ὡς δὲον, ἀ μὲν εἰδὲ τις, πιστὰ κρίνειν· ἀ δὲ ἦκασε,
μὴ πάντως βίβλαια.

Παρ' Ἑλλήσι δὲ λέγων, τὸν Σόλωνα τυχόν ὑπανίτληται. ὁ γὰρ Δημοδοκῆς εἰ μὲν τῇ ἀρχῇ τῆ
πρὸς Εὐβελίδ. λόγ. τὰ δὲ φησὶν· ὡμῶ μὲν ἐν ἐγωγε, ὡ ἄνδρες δικασαί, προσήκειν Εὐβελίδῃ, καὶ
πᾶσι δὲ ὅσοι νῶ ἐπὶ ταῖς ἀποψηφίσεις κατηγορεῖσιν, ὅσα ἴσατιν ἀκριβῶς λέγειν, καὶ μηδεμίαν προσά-
γειν ἀκοῶν πρὸς τὸν τοῖτον ἀγῶνα. ἔτω γὰρ τῆτο ἀδικὸν καὶ σφόδρα πάλαι κέκεται, ὡσε ἐδὲ μαρ-
τυρεῖν ἀκοῶν ἕσων οἱ νόμοι. εἰ δὲ τῇ ἀρχῇ τῆ κατὰ Στεφᾶνε 2. λόγ. Οἱ δὲ γι νόμοι ἔ ταῦτα λέγουσιν·
ἀλλ' ἂν εἰδῆ τις, καὶ οἷς ἂν παραγνήται πραττομένοις ταῦτα μαρτυρεῖν κελεύσειν εἰ γραμματεῖα γε-
γραμμένα. ἴνα μήτ' ἀφελῆν ἐξῆ μηδὲν, μήτε προδῆναι τοῖς γεγραμμένοισ. ἀκοῶν δὲ ἔκ εἰσὶ ζῶντος
μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τεθνεῶτος.

(2) Ἰσ. λιπεῖν. εἰ δὲ τοῖς ἐκδεδομῶν· ἔκ εὐρηται.

τὴν παράκλησιν ἀφῆσα, εἰς συκοφαν-
 τίαν τραπίην, ἐλεείδαι εἰ κρίσει ἐκ ἀν-
 » αἴη δικαία. διὰ τὸτο ἔφη, ἐκ ἐλεήσεως
 » πτωχὸν εἰ κρίσει. ἐλεητέον μὲν γὰρ, ἔ-
 κρινόμενον δέ, ἀλλ' ἀντιβολῶντα. εἰ δὲ τὸ
 παρακαλεῖν εἰς τὸ ἐγκαλεῖν τρέψαιε, τὸ
 δίκαιον ἔμπροσθεν τῆς ἐλέως θετέον. ἔ γὰρ
 δίκαιον, τὸ δίκαιον διαφθείρεσθαι.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ παρά τῆ νομο-
 » θετα εἰρημίον· ἐκ ἐλεήσεως πτωχὸν εἰ
 κρίσει· ἐκ ἀπανθρωπίας, ἀλλὰ Φιλαν-
 θρωπίας καὶ δικαιοσύνης ἀπάσης ἐστὶν ἀνά-
 μεσον. δύω γὰρ κατορθοῖ τὰ μέγιστα· εἰ
 μὲν, τὸ μὴ τὴν κρίσιν εἰς Φιλοπραγμο-
 σύλω ἀλείψαι· ἕτερον δέ, τὸ τὴν ἀδίκως
 κρίνοντας, καὶ τοῖς πλεσίοις τὴν τῆς νύ-
 κης ὑρέγοντας ψῆφον, ἐκ πολλῶν τῶ πε-
 ριόντος φοβῆσαι. εἰ γὰρ τοῖς παλαίσι
 τῷ ἀτιμῶσθαι καὶ δυσσημασίῳ τῆς πενίας
 θηρίω, ὅταν ἀντὶ τῆ παρακαλεῖν ἐγκα-
 λῶσιν, ἔ χρη χαρίζεσθαι, πολλῶ μᾶλλον
 τοῖς ὑπὸ πολλῆς χλιδῆς εἰς τὴν κρίσιν
 ἐξυβρίζουσι.

δ. Ἐὰν δὲ συναντήσης τῷ βοῖ τῆ
 ἐχθρῶ [σχ,] ἢ τῷ ὑποζυγίῳ αὐτῆ
 πλανωμένοις, ἀποσρέψας ἀποδώ-
 σεῖς αὐτῷ.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τὴν ἀπόδοσιν τῆ ὑποζυ-
 γίᾳ ἀρχὴν ποιεῖται σπονδῶν ἔσεσθαι καὶ κα-
 ταλλαγῶν. εἰ μὴ γὰρ τελέως ἐστὶν ἀχα-
 ριστος, πάντως ἀν τὴν ψυχὴν ἡμέρωται.
 ἐπίτασις δὲ τῆ προτέρη τὸ δούτερον. (1)

ε. Ἐὰν δὲ ἴδῃς τὸ ὑποζυγίον τῆ
 ἐχθρῶσιν πεπληκὸς ὑπὸ τὸν γόμον
 αὐτῆ, ἔ παρελεύσῃ αὐτὸ, ἀλλὰ συ-
 νεγερεῖς αὐτὸ μετ' αὐτῆ.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Οὐ γὰρ τῆ ζῶν τοσῶ-
 τον κηδόμενος, ἀλλ' αὐτῶν ἐνεκα μάλινα
 τῶν ἀνθρώπων τῆτ' ἐθέσισεν. ὁ γὰρ ἐχ-
 θρὸς ἐρχόμενος εἰς τὸ στωεγῆραι τὸ πε-
 πλωκὸς ζῶν, πάντως ὁμιλήσει τῷ ἐχθρῷ,
 καὶ λέξει· ἐκάθει σὺ ἔγειρον, καὶ γὰρ εἰ-
 τεῦθαι. ὁμιλία δὲ προοίμιον ἐστὶ καταλλα-
 γῆς, καὶ ὁδὸς ἐπὶ Φιλίαν ἀγασα. τρία
 τοίνυν κάλινα ἐπέδασε κατορθωθῆναι ἢ
 θεία γαλλωτίης. εἰ μὲν, τὸ μὴ διαφθα-
 ρῶσαι τὸ ζῶν· ἕτερον δέ, τὸ μὴ ζημιω-
 θῆναι τὸν δεσπότην· τρίτον δέ, τὸ κα-
 ταλλαγῆναι πρὸς Φιλίαν τὴν ἐχθρῶν. ὁ
 γὰρ παθῶν εἶ, εἰ καὶ λίθων ἀναδιητότε-
 ρος εἶη, σπιδάσει ἀμείψασθαι τὸν ὑεργέ-
 τῶν· ὁ δὲ ὑεργέτῶν ἐπιγραφόμενος, ἐκ
 ἀν δῆπρ ἐχθρὸν ἐστὶ ὀριᾶται. ὁρᾶς, πῶς
 ἢ ἀρρήτος σοφία πρὸς ἀγαθότητα καὶ
 Φιλανθρωπίαν βλέπασα νομοθετεῖ;

ς. Οὐ διασρέψεις κρέμα πένητος ἐν
 κρίσει αὐτῆ.

ζ. Ἀπὸ παντὸς ῥήματος ἀδίκῶς
 ἀποστήσῃ. ἀθῶον καὶ δίκαιον ἐκ ἀπο-
 κληνεῖς· καὶ ἔ δικαιοῦσαι τὸν ἀσεβῆ
 ἔνεκεν δῶρων.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἴνα ὁρθῶς τε καὶ ἀδε-
 κάσως τὰ παρεμπύπλοντα διακρίνοιτο, καὶ
 οἱ τῆς πλεονεξίας ἀφανίζονται τρόποι.

η. Καὶ δῶρα ἔ λήψῃ· τὰ γὰρ δῶ-
 βρα ἐκλυφλοῖ ὀφθαλμοὺς βλέπόντων,
 καὶ λυμᾶνεται ῥήματα δίκαια.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ὅρθον τὸ δίκαιον
 ἐκείνῳ φαίνεται, τῷ χρημάτων κρείττονι,
 ὃ ἐδὲν κέρδος τοῖς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοῖς
 » ἐπισκοτεῖ. εἰ γὰρ δῶρα ἐκλυφλοῖ ὀφθαλ-
 μὸς σοφῶν, τὴν ἀσόφῶν τὴν ἐκ ἐργάζεται;
 ὡπερ γὰρ εἰ ἐπὶ θάτερα τῆ ζυγῆ χρυ-
 σίον προσαιέγκῃς, κατέλκεται ἢ πλά-
 σιγῆ, καὶ ἄνισον δάκνυσι τὸν ζυγόν· ἔτω
 καὶ ὅταν ὁ τῆς ψήφου κύριος χρυσίον λά-
 βῃ, ἐδὲν ἀν ὁρθῶς, ἐδ' ὑγιῶς ψηφιεῖται.
 ὁ δὲ τῶν κρίσεων ὄρον, τὸ δίκαιον, ἔ τὴν
 οἰκίαν βεβησιν ποιέμενος, ἐκεῖ ῥέπειν
 παρασκυδάζει τὰς ψήφους, αἴθρα τὴν δι-
 κλῶ νόθεσαν θεάσεται.

θ. Καὶ προσήλυτον ἔ κακώσετε,
 ἐδὲ μὴ θλίψετε· ὑμεῖς γὰρ οἴδατε
 τὴν ψυχὴν τῆ προσηλύτη· αὐτοῖ
 γὰρ προσήλυτοι ἦτε ἐν γῆ Αἰγύπτῳ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐμφανέστατα
 παρίσησιν, ὅτι προσήλυτός ἐστιν ἐχθρὸς ὁ πε-
 ριτηθῆς τὴν ἀκροβυσίαν, ἀλλ' ὁ τὰς ἡδο-
 νὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας, καὶ τὰ ἄλλα πάθη
 τῆς ψυχῆς. εἰ Αἰγύπτῳ γὰρ τὸ Ἑβραίων
 γένος ἔ περιετέμμητο· κακώθει δὲ πά-
 σαις κακώσεσι τῆς παρα τῶν ἐγχωρίων
 περὶ τὴν ξείνης ὑμότητος, ἐγκρατεῖα καὶ
 καρτερία στωεβία, ἐκ ἀνάγκῃ μᾶλλον, ἢ
 ἐθελασίῳ γνώμῃ, διὰ τὴν ἐπὶ τὸν σωτήρα
 Θεὸν καταφυγίῳ. ὅς ἐξ ἀπόρων καὶ ἀμη-
 χάνων ἐπιπέμψας τὴν ὑεργέτιν δυνάμιν,
 ἐρρύσατο τὴν οἰκέτας. διὰ τὸτο προσίθη-
 » σιν, ὑμεῖς γὰρ οἴδατε τὴν ψυχὴν τῆ προ-
 σηλύτη. τίς δὲ προσηλύτη διάνοιά ἐστιν;
 ἀλλοτριώσις τῆς πολυθέου δόξης, οἰκείω-
 σις δὲ τῆς πρὸς τὸν εἰνα καὶ πατέρα τῶν
 ὄλων τιμῆς. δούτερον, ἐπήλυδες ἐνοιοι κα-
 λῶσι τὴν ξείνης. ξείνοι δὲ καὶ οἱ πρὸς τὴν
 ἀλήθειαν ἠτομοληκότες, τὸν αὐτὸν τρό-
 πον τοῖς εἰ Αἰγύπτῳ ἔσενιθῶσασιν. ἔτοι-
 μὲν γὰρ, ἐπήλυδες χώρας· ἐκείνοι δὲ, νο-
 μίμων καὶ ἐθῶν εἰσί. τὸ δὲ ὄνομα κοινὸν
 ἐκατέρων ἐπήλυδες (2) ὑπογράφεται.

ι. Ἐξ ἔτη σπερεῖς τὴν γῆν σου, καὶ
 ια. εἰσάξεις τὰ γεννήματα αὐτῆς. Τῷ
 δὲ ἐβδόμῳ ἔτει ἀφεςιν ποιήσεις, καὶ
 ἀνήσεις αὐτήν, καὶ ἔδονται οἱ πτωχοὶ
 τῆ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐχθρῶσιν. ἴσ. δὲ μέρος ἐστὶ τινὸς τῶν ζητημάτων τῆ Ἰσιδώρου ἐπιστολῶν.
 (2) Ἐπηλύτων. εἰ Τόμ. 2. σελ. 677. τῆς προσηρημ. ἐκδόσ.

τῆς ἔθνης σου· τὰ δὲ ὑπολειπόμενα Α
αὐτῆς ἔδεται τὰ θηρία τὰ ἀγρία.
ἔτω ποιήσεις τὸν ἀμπελῶνά σου, καὶ
τὸν ἐλαιῶνά σου.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοῖς μὲν
δεσπόταις ἐκ ἐφῆκεν ἐργάζεσθαι, σοχαζό-
μενος τῆ μηδεμίας λύπης αἰτίας, αὐτοῖς
γενέσθαι ὡς τὰ μὲν ἀναλώματα παρασχέ-
σι, τὰς δ' ἀντὶ τούτων προσόδους ἔλαμβά-
ναι· τὴν δ' ἀπόρρην, ὡς ἰδίων ἀπολαύειν
τότε γὰρ τῶν ἀλλοτρίων εἶναι δοκούντων
ἠξίωσε, ταπεινὸν χήματος αὐτὴς ἀπαλ-
λάττων· καὶ τῶν ἐπὶ μεταίταις ὀνείδων.
ἄρ' ἐκ ἀξίον ἐραδιῶσαι τῶν νόμων, οἱ το-
σαύτης γέμειν ἡμερότητος; δι' ἡ οἱ μὲν
πλέστοι διδάσκονται μεταδιδόναι καὶ κοι-
νωνεῖν ὧν ἔχουσι· παρηγοροῦνται δ' οἱ πέ-
νητες, μὴ πάντοτε ταῖς τῶν ὑπόρρων οἰ-
κίαις ἐπιφοιτᾶν ἀναγκασόμενοι, πρὸς ἐπα-
νόρθωσιν ὧν εἰδεῖς εἰσὶν· ἀλλ' ἔστιν ὅτε
καὶ προσδοκῶμενοι καθάπερ ἐξ ἰδίων κλη-
μάτων τὴν ἀπαυτοματίζοντας καρπὸς
χῆραι καὶ ὀρφανοὶ παῖδες, (1) ὅσοι ἄλλοι
τῶν ἡμελημέτων καὶ ἀφανῶν, ἕνεκα τῆ
μὴ περισσιάζειν, τότε περισσιάζουσι ταῖς
τῆς Θεοῦ δωρεαῖς ἐναπιναίως πεπληθηκό-
τες· ὅς αὐτὴς πρὸς κοινωνίαν ἐκάλεσε
τῶν κλητόρων ἐν τῷ τῆς ἱερᾶς ἐβδόμης
ἀριθμῷ.

ιβ. Ἐξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ ἔργα-
σα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀναπαύ-
ση· ἵνα ἀναπαύσηται ὁ βῆς σου, καὶ
τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ ἵνα ἀναψύξη ὁ
υἱὸς τῆς παιδικῆς σου καὶ ὁ πρῶσῆ-
λυτος.

*** ΜΑΞΙΜΟΥ. Ὁ νόμος τὸ σάββα-
τον δέδωκεν, ἵνα, φησὶν, ἀναπαύσηται
τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ ὁ παῖς σου. ἀμφοτέ-
ρα δὲ ταῦτα δι' αἰνιγμάτων τὸ σῶμα δηλῶ-
σι. τῆ γὰρ πρακτικῆ νοῦς ὑποζύγιόν ἐστι τὸ
σῶμα, ἀχθοφορεῖν βία τοῖς τρόποις τῶν
ἀρετῶν κατὰ τὴν πράξιν ἀναγκασόμενον·
τῆ δὲ θεωρητικῆ παῖς, ὡς ἤδη λογισθὲν
τοῖς θεωρήμασι, καὶ λογικῶς ταῖς γνω-
σικαῖς ἐπιταγαῖς τῆ νοῦς ὑπηρετῶμενον.
ἀμφοτέροις δὲ σάββατόν ἐστι τῶν αὐτοῖς
ἀνεργημένων κατὰ τε πράξιν καὶ θεωρίαν
καλῶν τὸ πέρας, τὴν πρόσφορον ἐκάσῃ
παρέχον ἀναπαυσιν.

ιγ. Πάντα ὅσα λελάληκα πρὸς
ὑμᾶς, φυλάξατε. καὶ ὄνομα Θεῶν
ἐτέρων ἐκ ἀναμνήσεσθε, ἐδὲ μὴ ἀκ-
θῆ ἐκ τῆ σόματος ὑμῶν.

(1) Καὶ ὅσοι. ἐρδοτέρ.

(2) Ἐκ τῆ 10. κεφ. τῆ 3. βιβλ. τῆ Ἰωσήφ. τῆ περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ. τυχὸν ἐλήφθη. ὁ δὲ Φίλων
(ἐν τῇ ἀρχῇ τῆ περὶ ἐβδόμης λόγ.) δεκα εἰνά φησι τὰς ἐορτάς.

(3) Ἄρα διωάμεθα ἐορτάζειν ἐν τῷ μὴ τῶν νέων, ὡς κεκέλευκεν ὁ Θεὸς ἐορτάζειν τὴν ἐορτάζοντα;
ἐν Τόμ. 2. σελ. 128. τῆς τῆ Ἰερ. ἐκδόσ. ἀλλ' εἰάν ἐρωτηματικὸν ἦ, τὸ ἐξῆς ἐχὶ ἐκὲν ἀναγνωσέον, ὡς
καὶ ἡ ἐρηθῆσα ἐκδοσις ἔχει, ἀλλ' ἔκκεν.

(4) Τῆ θεωρητικῆ τῶν πρωτογεννημάτων. ἐν τῇ ἐρηθ. ἐκδόσ.

ιδ. Τρεῖς καιρὸς τῆ ἐνιαυτῆ ἐορ-
τάσατέ μου

ΣΕΥΘΗΡΙΑΝΟΥ. Ἐορτή ἐσι καθάρσις
διανοίας καὶ σωειδότος.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρώτη ἐορτῆ, τῶν ἀζύμων
δουτέρα, θεωρισμὸς πρωτογεννημάτων· τρί-
τη, σιναγωγή τῶν ἀσθενῶν. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ ἐορτῶν τριῶν. α,
ἐξέρχεται ἐξ Αἰγύπτου, οἷον τῆς ἀμαρτίας·
β, γίνεται ἐν ἐπιπλά, οἷον ὑπὸ νομον· γ,
τῆ ἐνιαυτῆ τέλος, ἐν βασιλείᾳ.

ιε. Τὴν ἐορτὴν τῶν ἀζύμων φυλά-
ξατε. ἐπιπλά ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα,
καθάπερ ἐνετειλάμην σοι κατὰ τὸν
καιρὸν τῆ μηνὸς τῶν νέων. ἐν γὰρ αὐ-
τῷ ἐξήλθεσ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

Γ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἱ ἐορταὶ τοίνυν τῆ
Θεοῦ οἷς ἐστὶ πνεῦμα, πνευματικαί εἰσι· καὶ
ἐδὲς χοϊκὸς ἐορτάζει τὰς ἐορτάς τὰς
πνευματικὰς. τίς γὰρ συμφωνία δικαιο- 2. Κορ. 6. 14.

σιώης καὶ ἀνομίας; ἵνα μὴ τὰ ἐξῆς λέγω.
ἐδιώκαται χοϊκὸς ἐορτάσαι ἐορτάς πνευ-
ματικὰς, ὡπερ ἐδὲ πνευματικὸς ἐορτῶν
χοϊκῶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τίς ἔν ἐστὶν ὁ μὴ τῶν
νέων; εἰ τὴν αἰδητὴς φήσεις καρπὸς, ἐπὶ
ἀνέστηκεν ὁ μὴ τῶν νέων, τῆ ἐνιαυτῆ φέρ'

Δ εἰπᾶν ὀψιμώτερος ὄντος. τὸ δὲ, ἐὰν γνή-
ταί ποτε ἐνιαυτὸς, ὡσε μὴδὲ φέρειν τὴν
γῆν καρπὸς, ἄρα (3) διωάμεθα ἐορτά-
ζειν ἐν τῷ μὴ τῶν νέων, ὡς κεκέλευκεν
ὁ Θεὸς ἐορτάζειν τὴν ἐορτάζοντα. ἐκὲν
δὲ κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἐορτῶν ἐορτάζειν.
ἐπαπορῶ δὲ πάλιν καὶ περὶ τῆ δουτέρου
νόμου, τῆ κατὰ τὴν ἐορτῶν τὴν δουτέρου.

Ε φησὶ γὰρ ἐορτῶν ἐ θεωρισμῶ, (4) ἀλλὰ
πρωτογεννημάτων. ἐάντις ἀείρη, καὶ μὴ
γίνωνται οἱ καρποὶ πρῶτοι, ἀλλὰ τελευ-
ταῖοι, ἔτος ἐκ ἐν διώαται ἐορτάσαι τὴν
ἀρχῶν τῆ θεωρισμῶ τῶν πρωτογεννημάτων.
δεῖ γὰρ σε ἔχειν γεννήματα, ἵνα διωήθῃς
ἐορτάζειν. τί δὲ ἐν χῶραν μὴ ἔχω; πῶς
ἐν διωαίμην τὴν ἐορτῶν ταύτῃ ἐορτάζειν,

Ζ τῆς λέξεως λεγῆσης, καὶ ἐορτῶν θεωρισμῶ
πρωτογεννημάτων ποιήσεις τῶν ἔργων σου,
ὧν ἐὰν ἀείρης ἐν τῷ ἀγρῶ σου; ἐκ ἔπειρα,
οἰκοδόμος εἰμί· ἐκ ἔπειρα, ὑφάντης εἰμί·

ἀγρὸν ἐκ ἔχω, πῶς διώαται τὴν δουτέρου
ἐορτάζειν ἐορτῶν; καὶ δὴ καὶ περὶ τὴν τρί-
τῃ καὶ ἐορτῶν σιναγῆς ἐπ' ἐξόδῳ τῆ
ἐνιαυτῆ, τῆ ἐν τῇ σιναγῆ τῶν ἔργων
ἐκ τῆ ἀγρῶ σου. δεῖ μὲν ἐν τὴν τρίτῃ ἐορ-
τάζοντα. ἔχειν ἔργα σιναγῆς ἐπ' ἐξο-
δῳ τῆ ἐνιαυτῆ. Καὶ μετ' ἕτερα. Τὶ ἐν βέλε-
ται

ταυ ὁ λόγος ἡμῖν λέγειν, [ὁ κελδῶν ἡμᾶς ἑορτάζειν τῷ ἑορτῶ τῶν ἀζύμων τῷ μιλῷ τῶν νέων;] εἰ βέβαια ἑορτάζειν τῷ ἑορτῶ τῶν ἀζύμων τῷ μιλῷ τῶν νέων, ἀπόθεν τὸν παλαιὸν ἀνθρώπου σὺ ταῖς πράξεσιν αὐτῆ. καὶ ἵνα ποιήσης τῷ ἑορτῶ εἰ τῷ μιλῷ τῶν νέων, καὶ σὺ νέος γενῆ· ἵνα γενηται ὁ μιλῷ τῆς ἑορτῆς τῶν νέων, καὶ σὺς μιλῷ. νέων γὰρ καὶ παλαιῶν (1) ἔκ ἐσιν ἕτος ὁ μιλῷ. πῶς ἐν δεήσει καὶ σὲ νέον γενέσθαι; νοήσας τὰς ἑορτάς. τῷ ἑορτῶ τῶν νέων ὁ ἀπόστολος Παῦλος Φησιν, ἐκ-
Κολασ. 3, 9, 10. « δυσάμνοιο τὸν παλαιὸν ἀνθρώπου σὺ ταῖς
 « πράξεσιν αὐτῆ· καὶ σὺ δὲ δυσάμνοιο τὸν νέον,
 « τὸν ἀνακαίνεμον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκό-
 « να τῆ κτίσαντος. ἔκ ἐν ἵνα ἀγάγῃς τῷ
 « ἑορτῶ εἰ μιλῷ τῶν νέων, νέον σε γενέσθαι
 « δεῖ, καὶ πᾶσαν ἀποδέσθαι παλαιότητα.
 « εἶτα ποῖαν ἑορτῶ πρώτῳ ἀγεις; ὅτι τῷ
 « ἑορτῶ τῶν ἀζύμων, μάνθανε ἀπὸ τῆ
 « ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός. ὥσε ἑορτάζωμεν μὴ
 « εἰ ζύμη παλαιᾶ, μηδὲ εἰ ζύμη κακίας καὶ
 « πονηρίας, ἀλλ' εἰ ἀζύμοιοι εἰλικρινείας καὶ
 « ἀληθείας. ἀμα δὲ σὺ ἀγάγε τὰ νομο-
 « θετημένα περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν ἀζύμων,
 « καὶ ὅψει μὲν τὸ ἀλόγον τῶν τῷ ῥητῶ ὡς
 « πνευματικῶ μὴ προσεχόντων, καταφρο-
 « νέντων δὲ τῶν πνευματικῶν ὡς μὴ χρησί-
 « μων. δορήσεις δὲ εἰ τῷ ἰδίῳ τόπῳ, τῷ
 « περὶ τῶν ἀζύμων, πλατυτέραν τῷ περὶ
 « τῆς ἐξήγησιν.

Οὐκ ὀφθήση ἐνώπιόν μου κενός.

ΑΛΛΟΣ Φησι, κῆφος. ὁ δὲ λόγος ἀπαιτεῖ, ἕκαστον προσάγειν Θεῷ δῶρον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἰδι. ὅτι πᾶς ἀνθρώ-
 « πος ἢ κενός ἐσιν, ἢ πλήρης. εἰ μὲν γὰρ
 « ἔκ ἔχει ἅγιον πνεῦμα, ἔκ ἔχει γνώσιν τῆ
 « κτίσαντος, ἔ παρεδέξατο τῷ ζῶν, Ἰη-
 « σὲν τὸν Χριστόν· ἔκ οἶδε (2) τὸν πατέρα
 « τὸν εἰς ἕρανοῖς, ἢ (3) ἔ βιοῖ κατὰ τὸν λό-
 « γόν, κατὰ τὸν νόμον τὸν ἐράνιον· ἔ σω-
 « φρονεῖ, ἔ δικαιοπραγεῖ· ὁ τοῖστος κενός-
 « ἐσιν. εἰ δὲ κεχώρηκε τὸν εἰπόντα Θεόν,
 « ἀοικήσω εἰ αὐτοῖς, καὶ ἐμπερικατήσω,
 « καὶ ἔσομαι αὐτοῖς Θεός, ἕτος ἔκ ἐσιν κενός,
 « ἀλλὰ πλήρης.

Διδτ. 26. 12.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσιν, ἔκ ὀφθήση
 « ἐνώπιον Κυρίε τῆ Θεῆς κενός; Ἀπῶν
 « προσκωῆσαι τῷ δεσπότη Θεῷ, τὰ δωκτά-
 « σοι πρόσφερε δῶρα. ἡμᾶς δὲ ὁ λόγος δι-
 « δάσκει, εἰ μὲν χρήματα ἔχομεν, μετὰ τῆς
 « τῶν πνήτων θεραπείας προσδύχεσθαι τῷ
 « Θεῷ. εἰ δὲ τὸν ἀκλήμονα προαιρέμεθα
 « βίον, μὴ κενῶ ἔχειν τῶν ἀγαθῶν τῷ ψυ-
 « χῶ, ἀλλ' ἔχουσιν τὸν πλετον τῆς ἀρετῆς.

15. Καὶ ἑορτῆν τῆ θερῖσμε πρῶτο-
 γεννημάτων ποιήσεις τῶν ἔργων σα,

A ὡν ἀν σπείρης ἐν τῷ ἀγρῶ σα. καὶ ἑορ-
 τῆν συντελείας ἐπ' ἐξόδῳ τῆ ἐνιαυτῆ
 ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἔργων σα τῶν ἐκ
 τῆ ἀγρῆ σα.

Σωτελείας. Ἀκύλας, συλλογῆς. Σύμ-
 μαχος, συγκομιδῆς. Σαμαρειτικόν, συ-
 νεισφορᾶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖα ἐσιν ἑορτῆ ὁ
 θερῖσμος τῶν πρωτογεννημάτων, καὶ ποῖα
 B « ἐσιν τῆς σωτελείας ἐπ' ἐξόδῳ τῆ ἐνιαυτῆ;
 « ἑορτῶ τῶν πρωτογεννημάτων, τῷ Πεν-
 « τηκοσῶ καλεῖ· ἑορτῶ δὲ σωτελείας ἐπ'
 « ἐξόδῳ τῆ ἐνιαυτῆ, τῷ τῆς Σκλιωπηγίας.
 « καὶ τῆτο διδάσκων ἐπήγαγε· τρεῖς καιρῆς
 « τῆ ἐνιαυτῆ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σα
 « ἐνώπιον Κυρίε τῆ Θεῆς σα· τῆτῆσι τῆ ἑορτῆ
 « τῆ Πάχα, καὶ τῆ Πεντηκοσῆ. καὶ τῆ Σκη-
 « νοπηγία. ἀναμνησκει δὲ τὸ μὲν Πάχα,
 « τῆς ἐξόδα τῆς ἐξ Αἰγύπτῆ, καὶ τῆς παρα-
 « ρηθείσης ἐλευθερίας· ἢ δὲ Πεντηκοσῆ, τῆς
 « εἰς τῷ γῶ τῆς ἐπαγγελίας εἰσόδῆ. ἐκῆ
 « γὰρ σπείροντες, τὰς ἀπαρχὰς τῶν γεννη-
 « μάτων προσέφερον. εἰ γὰρ τῆ ἐρήμῳ τὸν
 « ἄσπορον καὶ ἀνήροτον ἡδῖον ἄρτον. ἢ δὲ
 « Σκλιωπηγία, τῷ εἰ ἐρήμῳ διαγωγῶν ὑπο-
 « γράφα. εἰ σκλιωῖς γὰρ οἰκῶντες, τεσσα-
 « ράκοντα διετέλεσαν ἔτη. εἰ ταῦταις ταῖς
 « ἑορταῖς σωτρέχαι εἰς τὸν θεῖον νεῶν πα-
 « ρησύνῃσαι· ἵνα καὶ τῶν θεῖων ἀναμνη-
 « σκωνται δωρεῶν, καὶ εἰς ὁμόνοιαν καὶ φι-
 « λαν σὺ ἀπλωνται· ἢ φιλεορτασαῖ ὄντες,
 « μὴ περὶ τὰ τεμένη τῶν δαιμόνων τρυφῶ-
 « σιν, ἀλλ' εἰ τῷ καῶ τῆ πεποιηκότος. καὶ
 « τὰ ἀγαθὰ χορηγῶντος, τῆς ἑορτασικῆς
 « ἀπολαύσιν δῶχίας.

Γ « ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός. ὥσε ἑορτάζωμεν μὴ
 « εἰ ζύμη παλαιᾶ, μηδὲ εἰ ζύμη κακίας καὶ
 « πονηρίας, ἀλλ' εἰ ἀζύμοιοι εἰλικρινείας καὶ
 « ἀληθείας. ἀμα δὲ σὺ ἀγάγε τὰ νομο-
 « θετημένα περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν ἀζύμων,
 « καὶ ὅψει μὲν τὸ ἀλόγον τῶν τῷ ῥητῶ ὡς
 « πνευματικῶ μὴ προσεχόντων, καταφρο-
 « νέντων δὲ τῶν πνευματικῶν ὡς μὴ χρησί-
 « μων. δορήσεις δὲ εἰ τῷ ἰδίῳ τόπῳ, τῷ
 « περὶ τῶν ἀζύμων, πλατυτέραν τῷ περὶ
 « τῆς ἐξήγησιν.

Δ « ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός. ὥσε ἑορτάζωμεν μὴ
 « εἰ ζύμη παλαιᾶ, μηδὲ εἰ ζύμη κακίας καὶ
 « πονηρίας, ἀλλ' εἰ ἀζύμοιοι εἰλικρινείας καὶ
 « ἀληθείας. ἀμα δὲ σὺ ἀγάγε τὰ νομο-
 « θετημένα περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν ἀζύμων,
 « καὶ ὅψει μὲν τὸ ἀλόγον τῶν τῷ ῥητῶ ὡς
 « πνευματικῶ μὴ προσεχόντων, καταφρο-
 « νέντων δὲ τῶν πνευματικῶν ὡς μὴ χρησί-
 « μων. δορήσεις δὲ εἰ τῷ ἰδίῳ τόπῳ, τῷ
 « περὶ τῶν ἀζύμων, πλατυτέραν τῷ περὶ
 « τῆς ἐξήγησιν.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οὐκ ἐν εἰ θέλεις τῷ ἑορ-
 τῷ ἀγειν τῷ δῶτέραν, ὡς ὁ λόγος σοι τῆ
 « νόμος ὁ πνευματικὸς ἐνετείλατο· ἰδὲ γὰρ· Ἰακν. 4. 35,
 E « Φησι λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τῆς ὀφθαλμῆς 36.
 « ὑμῶν, καὶ θεάσαθε τὰς χῶρας, ὅτι λῦ-
 « καί εἰσι πρὸς θερῖσμον ἡδῆ, καὶ ὁ θερῖζων
 « μισθὸν λαμβάνει, καὶ σὺ ἀγει καρπὸν εἰς
 « ζῶν αἰώνιον· ἀγρὸν ἔχε, κεκλημένος τὸ
 « πνεῦμα· καὶ ἀγρὸν ἔχων, σπείρε εἰς τὸ
 « πνεῦμα· σπείρον εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ πε-
 « ράθητι θερῖσαι θερῖσμον πρωτογεννημά-
 « των, ὥσε μὴ εἰναῖσα ἀναβαλλόμενα καὶ
 « ὑπερτιθέμενα τὰ σπέρματα, ἀλλ' εἰναῖ
 « ταχῆ, ἀνατελεμένῆ τῆ δράγματος. εἰ ἂν
 « μῆτις ἔχη τὸ δράγμα, ἔ διώταται ἑορτά-
 « ζειν ταυτῶ τῷ ἑορτῶ. καὶ ἑορτῶ θε-
 « ϖισμῆ πρωτογεννημάτων ποιήσεις τῶν ἔρ-
 « γων σα, τῆτῆσιν εἰ ἂν μὴ σα ἢ τὰ ἔργα,
 « καὶ ἐκ τῆ ἀγρῆ σα, ἔ διώση ποιῆσαι ταύ-
 « τῶ τῷ ἑορτῶ. (4)

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐχει πᾶς ἀνθρώ-
 « πος ἀγρὸν, εἰ ᾧ σπείρει. περὶ ἔ Φησιν
 « ὁ Ἀπόστολος· ὁ εἰ ἂν σπείρη ἀνθρώπος, τῆ- Γαλ. 6. 7, 8.
 H « το καὶ θερῖσαι. ὁ σπείρων εἰς τῷ σάρκα,
 Ggg 2 ἐκ

(1) Καὶ ἔ παλαιῶν ἐσιν. εἰ Τόμ. 2. σελ. 128. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.
 (2) Εἰ ἔκ οἶδεν. αὐτ.
 (3) Εἰ. αὐτ.
 (4) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔχ εὐρηται. πείθει δὲ καὶ ὁ νῆς καὶ ἡ λέξις, καὶ ἡ τῆς ἐρμηνείας ἀκολουθία
 ἀποσασματίον εἶναι τῆ εἰ τῶ 15. ἐδ. ὑπομνήματος τῆ Ὠργῶνσε.

» ἐκ τῆς σαρκὸς θείσει φθοράν· ὁ δὲ σπεί-
 » ρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τῆ πνύματος θε-
 » ρίσει ζωὴν αἰώνιον. ἔκῃν ἀγρός τὸ πνεῦ-
 » μα, εἰ ὡ σπείρων, ζήτει ἵνα ἀνατείλῃ σοι
 Γαλ. 5. 22. τάσους. τίνα ταῦτα; ὁ δὲ καρπὸς τῆ
 » πνύματος ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακρο-
 » θυμία, ἐγκράτεια. περὶ ὧν ἔλεγεν ὁ Ἰη-
 Ματθ. 7. 16. σὺς, ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεθε
 αὐτῆς. θείσει μὲς τοίνυν ἡ ἑορτή. ποῖς τῆ-
 Γαλ. 4. 35, 36. τῆ; ἰδὲ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τῆς ὀφθαλ-
 » μῆς ὑμῶν, καὶ θεάσαθε τὰς χώρας, ὅτι
 » λυθκαί εἰσι πρὸς θείσει μόν. ὁ θείσει μὲς μι-
 » θὸν λαμβάνει, καὶ σιβάγει καρπὸν εἰς
 » ζωὴν αἰώνιον. ἔκῃν σπείρας εἰς τὸν εἰρη-
 » μόνον ἀγρὸν, περάθει θείσει θείσει
 μόνον πρωτογεννημάτων ὡσε μὴ εἶναι σα
 ἀναβαλλόμενα καὶ ὑπερτιθέμενα τὰ σπεί-
 ρματα, ἀλλ' ὡς ποιῆσαι εἰς πρώτοις ἀνα-
 φέρειν τὸ δράγμα ὁ μὴ ἔχων ἔκῃν ἑορ-
 τάσους, ἔδ' ἂν μὴ ἡ ταῦτα τῶν ἔργων-
 σα, καὶ τῆ ἀγρῶ σα. πρωτογεννήματα δὲ,
 τῶ ἀνυπερθέτω ἵνα ἡ πρὸ τῶν ἄλλων
 τὰ σα, μὴ χρόνω μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶ δια-
 φέροντι, καὶ τῶ βεβιωκέναι φιλοτιμότε-
 ρον τῶν εἰς τὸ πνεῦμα σπειρόντων.

ΙΖ. Τρεῖς καιρὸς τῆ ἐνιαυτῆ ὀφθῆ-
 σεταί πᾶν ἀρσενικόν σα ἐνώπιον Κυ-
 ρίς τῆ Θεῆ σα.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τί εἰσι τὸ ῥητὸν εἴποι-
 μι ἂν. ὁ πρᾶτμεν, ἡ θῆλυ εἰσιν, ἡ ἀρσε-
 νικόν. εἰ μὲν ἔν θηλυκόν εἰσιν ὁ ποιῆμεν,
 ἡ σωματικόν εἰσιν, ἡ σαρκικόν. σπείρου-
 τεσ γὰρ εἰς τὴν σάρκα, ποιῆμεν θῆλυ τὸ
 γεννῆμα τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἔκῃν ἄρσεν, ἀλλ'
 ἐκνευθρισμῆνον, ἀπαλόν τε καὶ ὑλικόν. εἰ
 μᾶτοι βλέποντες τὰ αἰώνια, καὶ πρὸς
 τοῖς κρείττοσιν ἔχοντες τὴν διάνοιαν. καρ-
 ποφορῆμεν τῆς καρπῆς τῆ πνύματος,
 καὶ πάντα τὰ γεννήματα ἡμῶν ἄρσενά-
 εἰσι. τὰ τοίνυν φερόμενα ἐνώπιον τῆ Θεῆ,
 τὰ καὶ ὀφθῆσόμενα τῆ ὄψει τῆ κλίσαντος,
 ἀρσενικά εἶσω, ἔχῃ θῆλεα. ἔ γὰρ τὰ
 θηλυκά, καὶ τὰ σωματικά ἀξιοῖ βλέπειν
 ὁ Θεός.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι μὲν τὸ πληρῆν ἑορ-
 τὰς τῶ Θεῶ, πρέποι ἂν ὅτι μάλισα τοῖς
 ἀνδριζόμενοις, καὶ ἔχῃ δὴ μᾶλλον τοῖς ἀνα-
 πεπλωκότα καὶ ἀναλκιν εἴγε δὴ σφίσειν
 αὐτοῖς ἔχσαι ἔν, καὶ τεθρυμμένον αἰ
 πρὸς τὰ σαρκὸς τε καὶ κόσμος, παρέδειξεν
 εἰπὼν τὸ ῥητὸν. ἐποπλείας γὰρ τῆς ἀνω-
 θεν ἄξιον τῆς παρὰ Θεῆ τὸ ἀρσενικόν, κα-
 τάγε τῆς ἡδὴ προειρημῆς τρόπος. πλὴν
 ἐνομοθέτει χρησίμως τὸ χρῆναι πληρῆν
 ἑορτὰς ἀγίας. ἔδει γὰρ τοῖς ἀναβαίνουσιν
 εἰς ἀρχὴν παιδαγωγίας ὀρθῆς, καὶ ὑπὸ
 ζούγλω ἡδὴ πως ἴσαι τὴν ὑπὸ Θεῶ. τῆς εἰ
 νόμῳ πολιτείας τὸ τέλος, ὅτι πάντητε
 καὶ πάντως ἐκτελεσθήσειαν ἂν αὐτοῖς εἰς
 τρυφᾶς τε καὶ ὀθυμίας, δῆλον δὲ ὅτι πνύ-
 ματικῆς, εἰ μάλια παραδηλῆν.

Α' ΙΗ. Ὅταν γὰρ ἐκβάλλω ἔθνη ἀπὸ
 προσώπῃ σα, καὶ ἐμπλατύνω τὰ ὀριά-
 σα, ἔ θυμιάσεις ἐπὶ ζύμη αἶμα θυ-
 μιμάματός με, ἔδὲ μὴ κοιμηθῆ ἑάαρ
 τῆς ἑορτῆς με ἕως πρῶι.

ΦΙΛΩΝΟΣ. (1) Ἀντὶ τῆ, ἔ δὲ ζυμω-
 τὸν παρῆνα ἐπὶ τῶν θυσιαζόμενων· ἀλλὰ
 πάντα τὰ προσαγόμενα εἰς θυσίαν ἡ προ-
 σφοράν, ἄζυμα δεῖ εἶναι. Δινίτεται διὰ
 συμβόλας δύο τὰ ἀναγκαῖότατα. εἰ μὲν,
 τὸ καταφρονεῖν ἡδονῆς· ζύμη γὰρ ἡδυσμα
 τροφῆς. ἔ τροφή· ἕτερον δὲ, τὸ μὴ δεῖν
 ἐπαίρεσθαι φουσκῆς ὑπὸ καινῆς οἴσεως.
 ἀνίερον γὰρ ἐκάτερον, ἡδονή τε καὶ οἴσις,
 μητρός μιᾶς, ἀπατης, ἔκγονα. Τὸ αἶμα
 τῶν θυσιῶν δεῖγμα ψυχῆς εἰς σπενδομένης
 Θεῶ. μιγνύει δὲ τὰ ἀμικλα ἔχ ὅσιον.

Β' Γ' * ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί εἰσιν, ἔ θύσεις
 ἐπὶ ζύμη αἶμα θυμιάματός με; Ἀζύμας
 ἄρτες τῶ θυσιαζηρῶ προσέφερον· ζυμί-
 τας δὲ ἀπαγορεύει προσφέρειν, διὰ τῶν
 αἰδητῶν διδάσκων τὰ νοητά. ἐπειδὴ γὰρ
 ὁ ἄζυμος ἄρτος αὐτοχεδῆς εἰσιν, ὁ δὲ ζυμί-
 τῆς ἔχει τὴ τῆς ζύμης τῆς παλαιᾶς· ἀπα-
 γορεύει ὁ νόμος, μηδεὶν τοῖς θείοις τῆς αἰ-
 γυπλιακῆς ἀναμιγνύειν διδασκαλίας. ἔτω
 καὶ ὁ Κύριος τοῖς ἱεροῖς ἔλεγε μαθηταῖς,
 » προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Γραμμα-
 Δ' τῶν καὶ Φαρισαίων. Ματθ. 16. 6.

ΑΔΗΛΟΥ. Κελθεῖ τὰ ἑάτα αἰθήμε-
 ρὸν ἀναλίσκεσθαι, γινόμενα ὑλῶ ἱεράς
 φλογός.

ΙΘ. Τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτο-
 γεννημάτων τῆς γῆς σα εἰσοίσεις εἰς
 τὸν οἶκον Κυρίς τῆ Θεῆ σα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διὰ τὸ δὴ γινόμενασ αὐ-
 τῆς φαίνεσθαι, τῶ Θεῶ ὀχαρισῆντας· ἡ
 καὶ εἰς ἀποτροφῶ ἱερέων τε καὶ λαοῖτων.

Οὐχ ἐψῆσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μη-
 τρὸς αὐτῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ μὴ ἐκβαλῶν ἄρ-
 να ἀπὸ μητρός ἐψῆσης· ἡ ἐψῶν ἄρνα, μὴ
 ἐπιβάλλῃς τὸ γάλα τῆς μητρός αὐτῆ· ἡ
 εἰ ὄσω γαλακῆ, ἔ θύσεις καὶ ἐψῆσεις. ὁ
 καὶ μᾶλλον, διὰ τὸ τῆς τεκῆσης ὀδωηρόν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πάνυ γὰρ
 ὑπέλαβεν εἶναι δεινὸν τὴν τροφῶ ζῶντος,
 ἡδυσμα γενέσθαι καὶ παραρτυσιν ἀναίρε-
 θεῖτος. καὶ τὴν μὲν φύσιν ἐπιμεληθεῖ-
 σαν αὐτῆ τῆς διαμονῆς, ὀμβρήσει γάλα,
 ὁ διὰ μασῶν τῆς τεκῆσης, ὡς ἐκ δεξαμε-
 νῶν φέρεσθαι διατάξατο· τὴν δὲ τῶν ἀν-
 θρώπων ἀκρασίαν τοσῆτον ἐπιβλύει, ὡς
 τῶ τῆς ζωῆς αἰτίῳ καταχρήσασθαι καὶ
 πρὸς τὴν τῆ ὑπολοίπῃ σώματος ἀνάλω-
 σιν· ἐπειδὴ τὰ σὺ γάλακτι κρέα σιπέσειν
 ἀξιοῖ, μὴ σὺ ὀμότητι, χωρὶς δὲ ἀσε-
 βίας ἐψῆτω. μυρία θρεμμάτων ἀγέλα
 εἰσι

(1) Τῆ Ἑβραῖε.

εἰς πανταχῶς, καὶ καθ' ἑκάστῳ ἡμέραν Ἀ ἀμελεγομένη. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡσε ἀφθονίας ὑπαρχούσης τῶν ἀρῶν ἢ ἐρίφων ἢ τινος ἑτέρου, τὸν γάλακτι μητρῶν κρέα σινέψοντα, χαλεπῶ ἐπιδείκνυσθαι τρόπων σκασιότητα, ἀναγκασιότατον καὶ συγγενέσατον λογικῇ ψυχῇ πάθος ἐκλετμημένον τὸν ἔλεον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ἔχ
 » ἐψήσεις ἄρνα εἰ γάλακτι μητρός αὐτῆ; Β
 Πολλὰκις ἔφω, ὅτι διὰ πάντων αὐτῆς Φιλανθρωπιᾶν διδάσκει. τινὲς ἔν Φασίν ἀπαγορεύειν τὸν νόμον τὸ δὲ θυγατρὲς ἐδίειν, τινὲς δὲ τὸ τῷ μητρῶν γάλακτι μὴ σινεψεῖν. τρόπον γάρ τινα καὶ τῷ μητέρα σινεψεῖ. ἀπαγορεύει δὲ καὶ τὸ τῷ Θεῷ προσφέρειν κατὰ ταυτὸν μητέρα, καὶ τὸ τεχθεῖν ἐξ αὐτῆς. καὶ αὐτοῖς [δὲ] παρεκελεύσατο σαρδῶν ὀρηκόσι τῷ νεοτρίαν, μὴ σινεψοῦσθαι τοῖς νεοτρίοις τῷ μητέρα. τῆτο γάρ ἐστι τὸ ἐξαλείψαι τὸ γένος τῶν ὀρνίθων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰσέον δὲ, ὡς ὁ Σύμμα-
 » χος ἐκδέδωκεν, ἔ σκιδάσαις ἐρίφον διὰ
 » γάλακτος μητρός αὐτῆ. καὶ ἐστὶν ὑποτο-
 πάσαι κατὰ διάνοιαν, ὡς βέλεται τῆς ἀμαρτωλῆς ἐπιστρέφειν, ἢ βρωσίμης ἀποτελεῖν ἔτι νηπιάζοντας, καὶ ὀνωμένους ῥαδίως ὠφελείδαι εἰ ἀποσεῖν τῆς τῶν κακῶν διδασκαλίας καὶ παιδαγωγίας. ἐρίφου γὰρ οἱ ἐξ ὀνωμένων παρισάμενοι τῷ
 Ματθ. 7. 23. Θεῷ, καὶ ἀκούοντες. ἀμὲν λέγω ὑμῖν, οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς. μήτηρ δὲ αὐτῶν ἢ κακία, ἢ δίκην νηπίων αὐτῆς γαλαχθεῖσατε καὶ τιθλωμένη. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄρνα μὲν τὸν ἀρτιγεν-
 νῆ καὶ ὑπότιθον ἄρτι σφάττειν ἔκ ἐα, δεικνύς ὅτι τὸ ἀτελὲς ἔτι, καὶ εἰ σινεψαί βραχὺ, ἔπω μὲν ἱερὸν, ἔτι δὲ ἀπαράδεκτον διὰ τῆτο τῷ Θεῷ. τοιοῦτοί τινες ἦσαν
 Ἑβρ. 5. 12. θεασέσιος γράφει Παῦλος· καὶ γὰρ ὀφεί-
 » λοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον,
 » πάλιν χρεῖαν ἔχετε τῆ διδάσκειν ὑμᾶς,
 » τίνα τὰ σοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων
 » τῆ Θεῶ· καὶ γεγονάτε χρεῖαν ἔχοντες
 » γάλακτος, καὶ ἔ σερεᾶς τροφῆς. ἔκῃν ἀτελὲς ἔτι τὸ εἰ γάλακτι καὶ ὑπομάζιον, κατὰ γε τὸ εἰ σινεψαί Φημι καὶ ὀρωσία πνύματικῆ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Τῆς γὰρ κατὰ Θεὸν νη-
 πιάζοντας, καὶ διὰ τῆτο ἀτελεῖς τῷ διάνοιαν, διὰ πυρὸς καὶ θλίψεως ἄγειν ἔ δυνατόν· ἀλλὰ καταλιμπάνειν ἄχρις ἔ ἔλθωσιν εἰς μέτρον ἡλικίας, καὶ εἰς ἀνδρίαν πνύματικῆ.

κ. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ ἀποσέλλω τὸν Ἀφ-
 γελόν μου πρὸ προσώπῃ σου, ἵνα Φυ-
 λάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγάγῃ σε
 εἰς τὴν γῆν, ἣν ἠτοίμασα σοί.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἠγῆμα προφανῶς εἰταῦ-
 θα ἀντίτεδαι τὸν ἵον, τὸν τῆς μεγάλης βελῆς Ἀγγελον, τὸν φυσικῶς τῷ προσηγορίαν ἔχοντα τῆ ἀποσεῖλαντος αὐτὸν πατρός. Θεὸς γὰρ καὶ ὁ υἱός, καθὰ καὶ ὁ πατήρ. ταῦτα μὲν, εἰ ὡς ἀπὸ Θεῶ καὶ πατρός ἐρηται· εἰ δὲ ἀπὸ τῆ ἡῆ, νοήσεις Ἀγγελον προποροδόμενον αὐτὸν, καὶ τῆ ἀποσεῖλαντος τῷ προσηγορίαν λαχόντα, Ἰησῆν τὸν τῆ Ναυῆ. αὐτὸς γὰρ αἰδητῶς εἰσήγαγεν αὐτῆς εἰς τῷ γλῶ, ἢ ἐπηγγελᾶτο ὁ Θεὸς τοῖς πατράσιν αὐτῶν· νοητῶς δὲ, ὁ ἀληθινὸς Ἰησῆς εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας, εἰάν μὴ ἀπειθῶμεν αὐτῷ.

κα. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ εἰτά-
 κκε αὐτῆ, καὶ μὴ ἀπειθεῖ αὐτῷ, ἔ γὰρ ὑποσεῖληται σε· τὸ γὰρ ὀνομά-
 μς ἐστὶν ἐπ' αὐτῷ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δ' ἔ μὴ ὑπο-
 » σεῖληται, Σύμμαχος ἐκδέδωκεν, ἔκ ἀφῆ-
 » σει παράπλωμα ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετῆσιν εἰάν αὐτῷ ἀπει-
 θῆσης· ἔκ ἀναβάλλεται τῆ τιμωρήσασθαι· καὶ ἔκ ὑποσελεῖ ἑαυτὸν ἀναχωρήσει, ἔκ μέτε ἑαυτὸν ποιῶν ἀπὸ σε.

κβ. Ἐάν ἀκοῆ ἀκούσῃτε τῆς Φω-
 νῆς μου, καὶ ποιήσῃτε πάντα ὅσα ἂν
 εἴπω σοι, καὶ φυλάξῃτε τὴν διαθή-
 κην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιέσιος
 ἀπὸ πάντων τῶν ἔθνων· ἐμὴ γάρ ἐστι
 πᾶσα ἡ γῆ. ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βα-
 σίλειον ἱεράτευμα, καὶ ἔθνος ἄγιον.
 ταῦτα τὰ ῥήματα ἔρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραῆλ, εἰάν ἀκούσῃς τῆς Φωνῆς μου, καὶ
 ποιήσῃς πάντα ὅσα εἴπω σοι, ἐχθρεύ-
 σω τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἀντικείσομαι
 τοῖς ἀντικειμένοις σοι.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φωνῷ Θεῶ,
 τὸν πρὸ μικρῶ λεχθέντα Ἀγγελον ὑπονοη-
 τέον μινύεσθαι. τῆ γὰρ λέγοντος ὁ Προ-
 φήτης. Ἀγγελος κυρίως ἐστὶν. ἀνάγκη
 γὰρ τὸν ἀκοῆ ἀκούοντα, τετῆσι τὸν τὰ
 λεγομένα βεβαίως παραδεχόμενον, ἔργοις
 ἐπιτελεῖν τὰ λεχθέντα. λόγος γὰρ πίσις
 ἔργον. ὁ δὲ καὶ τοῖς εἰρημένοις καταπει-
 θῆς, καὶ ἐνεργῶν τὰ ἀκόλαθᾶ, σύμμα-
 χον καὶ ὑπερασπιστῆ ἐξ ἀνάγκης ἔχει τὸν
 διδάσκαλον· ὅσα μὲν τῷ δοκεῖν βοηθῆντα
 τῷ γνωρίμῳ, τὸ δ' ἀληθῆς τοῖς αὐτῆ
 δόγμασι ἢ παραγγέλμασιν. ἄπερ οἱ ἐναν-
 τίοι καὶ ἐχθροὶ βέλονται καθαιρεῖν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τετῆσι κατ' ἐξάαιρετον εἰ
 περισσία καὶ κλήματι λελογισμένῃ. ἐπει-
 δὴ κλισμάτα μὲν τῆ πεποιηκότος, ἄπαντες
 ἄνθρωποι· κλισμάτα δὲ, οἱ διὰ πίσεως καὶ
 ἐπιγνώσεως εἰσποιηθέντες ὑπὸ Θεῶ, καὶ
 Ggg 3 τα

(1) Οὐδὲ εὔρηται εἰ τοῖς ἐκδέδομαί. εἰδ' ἔοικε τῶν τῆ Κυρίδᾶ.

τὰ τῆς αὐτῆ δεσποτίας ἀξία πράττοντες, καὶ ὑπ' ἐδονός, ἢ πάσης ἀμαρτίας, ἢ νόθου Θεοῦ δεσποζόμενοι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡς βασιλεῖ μὲν ἀφωρισμένον, ὡς Θεῷ δὲ καθιερωθέν. καὶ ἡγρόν οἱ δαίλαιοι καὶ ταλαίπωροι, ὡς πραγμάτων ὑπῆρχε σημαντικά ὀνόματα. ἐκεῖνοι γὰρ εἰσιν ἐν περισσίᾳ λελογισμένοι.

» Θεῶ, καὶ κυρίως καλόντας λαὸς περιέ-
Ρωμ. 6. 13. σιος, οἱ κατὰ Παῦλον δέλα δικαιοσύνη εἰς

» ἀγιασμὸν παρισάντες τὰ μέλη αὐτῶν. καὶ
» ὁμοίως, ἔθνος ἅγιον ἐκείνο, καὶ βασιλεῖον

» ἱεράτῳμα, οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀπόστολον
Ρωμ. 12. 1.

» δυσία τις ζῶσα τυγχάνοντες εἰς ὁσμὴν
» ὁδοῦ τῆς νουητῆς. ἀμέλει καὶ ἔχ' ἀπλῶς
» ἔτως ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ἐχρητο τοῖς τιμίσις

» ὀνόμασιν· ἀλλὰ προειπών, ἐὰν ἀκοῇ ἀκ-
» σσητε τῆς Φωνῆς μου, καὶ ποιήσητε ὅσα ἂν
» ἐπω, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσε-

» θέ μοι λαὸς περιέσιος. καὶ τὰ ἐξῆς. ἕως
» μὲν ἐν τοῖς Ἰσραηλίταις ἐκ τῆς ἔρημα πρά-
» ξων παντελῶς ταῦτα τὰ ὀνόματα· καὶ

1. Βασ. 8. 5. Σαμὴλ, κατὰσῃσον ἐφ' ἡμᾶς βασιλεῖα
» δικάζειν ἡμᾶς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη, καὶ
» ἐλυπέτο ὁ Θεός, καὶ περιέχεται ὡς ἡγα-

1. Βασ. 8. 7. Φάσκων, ἔ σέ ἐξεδονώκασιν. ἀλλ' ἐμὲ ἐξ-
» δένωσαν τῆ μη βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν· καὶ
» κατὰ τὴν Ἡσαΐου Φωνὴν, ὡς ἀμπελωνι

» τῶ ἔθνη Φραγμὸν περιέβαλε τὴν οἰκίαν
» βοήθειαν· καὶ τῶν καταδιωκασθόντων ἐπε-
» κράτην ἀντιμαχόμενοι. ἡνίκα δὲ λοιπὸν,

Γα. 15. 16. κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἀνεπληρῶντο αἱ
» ἀμαρτίαι, καὶ πρὸς τὴν τρύγα τῆς ἀνω-
» θεν ὀργῆς ἄκειλαν, τότε δὴ τότε τὰ τῆ

» Προφήτη ῥήματα ἐκείνα πρὸς ἔργον ἐχώ-
» ρει, καὶ ἡ ἀπειλή τῆ Θεοῦ λέγοντος· νῦν
» ἐν ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ποιήσω τῶ ἀμπελωνι-

» μου· ἀφελῶ τὸν Φραγμὸν αὐτῆ. καὶ ἔσαι
» εἰς διαρπαγὴν· καὶ καθελῶ τὸν τοῖχον

» αὐτῆ, καὶ ἔσαι εἰς καταπάτημα. διὸ καὶ
» μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον ἐπιλα-

» θόμενοι τῆς τηλικαύτης ὀδεργεσίας, μετὰ
» τὰς τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν ἐκείνων ἀπο-

» γόνων πολιορκίας τε καὶ ἐπαγωγᾶς, ἔχα-

» τον ὑπὸ Ῥωμαῖς τὰς πάντων ἐπικρατε-

» σέρας ἐγένοντο· καὶ ἦσαν ὑποτελεῖς Φόρου,
» καὶ μὴ βελόμενοι· καὶ κινδυνώδοντες καὶ
» αὐτῆς τῆς σκιάδος λατρείας ἐκπεσεῖν, ἡ
» ἐτέλεον Θεῷ.

» καγ. Πορεύεται γὰρ ὁ Ἄγγε-
» λός μου ἡγόμενός σε, καὶ εἰσάξει σε
» πρὸς τὸν Ἀμορραῖον, καὶ Χετταῖον,
» καὶ Φερεζαῖον, καὶ Χαναναῖον, καὶ
» Γεργεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβ-
» σαῖον, καὶ ἐκλήψω αὐτῆς.

» καδ. Οὐ προσκυνήσεις τοῖς Θεοῖς
» αὐτῶν, ἔδὲ λατρεύσεις αὐτοῖς. ἔ
» ποιήσεις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν· ἀλλὰ

Α' καθαιρέσει καθελεῖς αὐτῆς, καὶ συν-
» τριβῶν συνήριψες τὰς σήλας αὐτῶν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Στῆλαί εἰσι τὰ
» δόγματα συμβολικῶς· ἅπερ ἐσαναί καὶ
» ἐρηρεῖσαι δοκεῖ. τῶν δὲ κατεσηλιτόμέ-
» νων δογμάτων, τὰ μὲν ἀσεϊάεσιν, ἃ καὶ
» ἴδρυσιν· τὰ δὲ, ἐπίληπτα, ὧν τὴν κα-

» θαιρέσιν ποιῆσαι λυσιτελέσ. τὸ δὲ. κα-

» θαιρῶν καθελεῖς, καὶ συντριβῶν συντρι-
» ψεις, τοῖστον ὑποβάλλει νῦν· ἐνιάτινες
» καθαιρέσιν ὡς ἀνασῆσοντες, καὶ συντρι-

» βσιν ὡς αὐτῆς ἀρμοσόμενοι. βέλεται δὲ
» τὰ καθαιρεθέντα ἅπαξ καὶ συντριβέντα,
» μηκέτι τυχεῖν ἀνορθώσεως. ἀλλ' εἰς ἅπαν
» ἡφανίδια τὰ ἐναντία τοῖς ἀγαθοῖς καὶ
» καλοῖς.

» κα. Καὶ λατρεύσεις Κυρίῳ τῷ
» Θεῷ σε· καὶ εὐλογήσω τὸν ἄρτον σε
» καὶ τὸν οἶνον σε καὶ τὸ ὕδωρ σε, καὶ ἀπο-

» σρέψω πᾶσαν μαλακίαν ἀπὸ σε.

Γ' ΔΕΛΗΛΟΥ. Τῆτο ὁ λόγος αἰνίττει
» ὅτι τῶν μη ἀπειθῶντων τῷ ἀποσελλομένῳ
» Ἀγγελῷ ὑπὸ Θεοῦ καὶ πατρός, καὶ τὸ ὄνο-

» μα ἔχοντι τῆ ἀποσελλαντος αὐτῶν, καὶ μὴ
» προσκινῶντων Θεοῖς ἐτέροις, ἀλλὰ καὶ
» τὰς σήλας αὐτῶν συντριβόντων Κυρίῳ τῷ

» Θεῷ, ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος εὐλογεῖται, τῆ-
» τέσιν ἡ μουσικὴ εὐλογία· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ
» ὕδωρ, δι' ὧν ψυχῆς πάσης ἀποσρέφεται
» μαλακία.

Δ' ΔΕΛΗΛΟΥ. Τροφῶν καὶ ὑγίαιαν αἰνίτ-
» τεταί· τροφῶν μὲν, δι' ἄρτε καὶ ὕδατος·
» ὑγίαιαν δὲ διὰ τῆ μαλακίαν ἀποσρέφειν.

» δόβτερον, ἐγκράτειαν εἰσηγᾶται, τὴν τῶν
» ἀναγκαῖων μετρίαν μόνον ἐπιπέων. πρὸς
» δὲ τέτοις, μάθημα ἡμᾶς αἰσιώτατον ἀνα-

» διδάσκει, δηλῶν ὅτι ἔτε ἄρτος, ἔτε ὕδωρ,
» καθ' ἑαυτὰ τρέφουσιν· ἀλλ' ἔσιν ὅτε καὶ
» βλάβησι μᾶλλον ἢ ὠφελῶσιν, ἐὰν μὴ

» ἴσως λόγος καὶ τέτοις χαρήσεται τὰς
» ὠφελητικὰς δυνάμεις. ἡς χάριν αἰτίας
» Φησὶν, εὐλογήσω τὸν ἄρτον σε καὶ τὸ
» ὕδωρ· ὡς ἔχ' ἱκανὰ καθ' ἑαυτὰ τρέφειν
» ἀνδρ' θείας (1) καὶ ἐπιφροσύνης.

Ε' Οὐκ ἔσαι ἄγονος, ἔδὲ σείρα
» ἐπὶ τῆς γῆς σε.

Ζ' ΔΕΛΗΛΟΥ. Τῆτο διχῶς νοητέον. ἡ γὰρ
» τοῖς ἔτι ἀτελέσι, καὶ πρὸς πολυπαιδείαν
» ἐπλοημένοις ἐν ἐπαγγελίας τρόπῳ λέγε-
» ται τὸ τοῖστον· ἡ παραινέσις ἐστὶ καὶ νομο-

» θεσία, μὴ δεῖν αὐτῆ τῶν προειρημένων
» τυχόντας, ἀγόνους καὶ ἀκάρπους ἀγαθῶν
» ἔργων διατελεῖν.

» Η' Τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σε ἀνα-
» πληρῶν ἀναπληρώσω.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον, τὸν
» ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σε ἀναπληρώσω; Τὴν
» ὠρισμένῳ

(1) Ἰσ. θείας βοήθειας καὶ ἐπιφροσύνης.

ώρισμένω Φησὶ τοῖς ἀνθρώποις ζωὴ τρεῖς ἐς γῆρας μακρὸν ἐλθεῖν σε παρασκάδω.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Οὐ λέγει ὅτι τὸν ὠρισμένον ἀνθρώποις ἀριθμὸν ἀναπληρώσω· ἐδὲ γὰρ ὠρισάμην· ἐδὲ τῆτο λέγει, ὅτι εἰ μὴ ἁμαρτίας, ἀναπληρώσω τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σε. ἔκην κατὰ ἁμαρτανόντων ἐκ ἐπληρῆντο. εἰ δὲ ἐν τῷ ὑπακόντι ἡ πληρωσάμην, ἄρα ἔ καὶ καθολικὸν ὄρον τάσσει· ἀλλὰ τῆτο λέγει, ἔ πρὸ γῆρας ἀποθανεῖσθε, ἀλλὰ τελειώσαντες τὴν ἡλικίαν. τῆτο γάρ ἐστι, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σε ἀναπληρώσω.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τὸν ἀριθμὸν, Φησὶ, τῶν ἡμερῶν σε ἀναπληρώσω, τρεῖς ἐς λιπαρὸν ἄξω σε γῆρας καὶ πληρῆς. ὡσερ γὰρ ἄωρος ἀπειλεῖ θανάτου παρακῆσσειν, ἔτω μακροβίωσιν ὑπακῆσσειν ὑπικηνεῖται. ἔ γὰρ ὄρον ζωῆς ἔχοντα δείκνυσιν ἕκασον τῶν ἀνθρώπων· τὴναντίον δὲ καὶ μηκυνομαίω, ὡς ἐφω, τοῖς ὑσεβέσι ζωὴ, καὶ περικοπλομαίω τοῖς παρακῆσσειν. ὅπερ ἐκ ἀν ἡ, εἰ ὠρισὸ τῆς ζωῆς ὁ χρόνος· καθάπερ γὰρ ὄρος τῆ Θεῶ τὸ ἀποθανεῖν, καὶ κρατῆ δικαίων καὶ ἀδίκων ὁμῆ, καὶ ὁ διαφύγων ἐδείς· ἔτω εἰ ὠρισὸ ὅσον ὑπάρχει τῆς ἐκάσθ ζωῆς, ἔτε δίκαιος αὐτῷ σαλευεῖν διὰ δικαιοσύνη, ἔτε ἀδικος διὰ ἀδικίαν ἐδιώατο. εἰ δὲ καὶ θάνατοι διὰ ἁμαρτίας· ὦν εἰς ὁ πρὸ τῆ κατακλυσμῆ, καὶ ἕτερος ὁ Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ ὁ τῆ Φαραῶ, καὶ τῶν Αἰγυπτίων· καὶ πολλοὶ ἕτεροι, καθὼς καὶ ὁ Ἀπόστολος λέγει,

1. Κορ. 11. 30.

διὰ τῆτο πολλοὶ ἐν ὑμῖν ἀδυνεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί· πολλὰ δὲ καὶ θάνατοι ἀπαλλαγῆ γεγονόασιν, ἐφ' ὧν πολλὰ κίς ἠνχαριστήθη ὁ ῥυσάμενος· πῆ ὁ τῆς ζωῆς ὄρος; εἰ κατὰ τινὰς ὠρισαίτις παρὰ Θεῶ τῆς ζωῆς ἢ ποσότης, δῆλον ὅτι τὰ μὲν ἐν τῆ γαστρὶ τελούτων βρέφη τῆτον ἔλαβε παρὰ τῆ Θεῶ τῆ ζωὴν ὄρον. ὅπερ ἄτοπον. καὶ ὁ ληθῆς ἀναίτιος, καὶ ὁ τὸ δηλητήριον διδῆς, ὦν ἕκαστος ὑπηρετῆται τῷ τῆ Θεῶ ὄρω, καὶ τῆ βελησει. πάντως γὰρ ἀποθανεῖν ἔδει τὸν ἐπιβελούμενον. ἄρα ἐν τῆτων τὸν Θεὸν αἰτιασαίμεθα; καὶ πῶς ἐκ ἀσεβῆς; τὸ δὲ ἐν ταῖς Βασιλείαις ὑπὸ τῆ Δαβὶδ περὶ τῆ

1. Βατ. 26. 10.

Σαβλ ῥηθῆν, τὸ, εἰ μὴ ἔλθη ἢ ὦρα αὐτῆ· καὶ τὸ ἐν τοῖς ψαλμοῖς, τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνάγγελόν μοι, ἐχ ὄρον Θεῶ σημαῖνοι ἂν, ἀλλὰ τὸ πάντως ἕκασον ῥηθῆς τινὰς ἡμέρας ζῆσαντα ἀπελθεῖν· ὦν τὴν προγνώσιν ὁ Θεὸς ἔχει. εἰ δέ τις μὴ δέχοιτο ταύτῃ τῆ τὴ λύσιν, πῶς ἄρα νοησώμεν τὸ ὑπ' αὐτῆ τῆ Δαβὶδ ῥηθῆν, ἔ μερικῶς, ἀλλὰ γενικῶς; περὶ γὰρ τῆς ἀνθρωπότητος λέγει· αἰ ἡμέρας τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἐβδομηκοντα ἔτη, εἰ μὴ ἐν διωασείαις ὀγδοήκοντα ἔτη. καὶ γὰρ ὑβρίσκομα βρέφη, τὰ μὲν, ἐδὲ

Ψαλ. 89. 10.

μῶα ζῆσαντα· τὰ δὲ, ἐν ἔτος, ἢ δύν· τὰ δὲ, δέκα, ἢ εἰκοσι· πολλὰς δὲ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἕκατοςὸν ἔτος ὑπερβεβηκότας. πῶς ἐν αἰ ἡμέρας τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐβδομηκοντα, ἢ ὀγδοήκοντα ἔτη; ἔτω εἰ ὄρον τινὰ δείκνυσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὀλίγοι τὴν προειρημένῃ ποσότητι ὑπερβαίνουσι, τὸ ἀδυνεῖς ὁμῆ καὶ βραχυχρόνιον τῆ ἀνθρώποις γένεσ ἔτω Φησὶν. ἔκην καὶ λέγει ἡ θεία Γραφή· εἰ μὴ ἔλθη ἢ ἡμέρα αὐτῆ· καὶ, μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμέραις ἡμερῶν μου· ἐχ ἵνα δείξῃ παρὰ τῆ Θεῶ κείμενον ὄρον, ἀλλ' ἐπειδὴ πάντως ἕκαστος ἡμῶν βιώσεται ῥηθῆς ἡμέρας, ὡς ὁ Θεὸς προγινώσκει, ἔτω αὐτὸ ἔφη. ἢ δὲ πρόγνωσις ἐκ ἔσιν ὄρος. ἐπέτοιγε εἰ ὄρος ἡν ἢ πρόγνωσις, προεγίνωσκε δὲ ὁ Θεὸς τὴν τῆ Ἀδὰμ παράβασιν, καὶ τῆ διαβόλε τὴν τροπῆ, καὶ τῶν ἀνδροφονων τὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ τῶν ἀσεβῶν τὴν πλάνην, αὐτὸς ὠρισεν ἄρα τῆτες, οἷος εἰρήκαμεν γενέσθαι, ἐπειδὴ καὶ προῆδει ὅτι ἔσονται. τῆτο δὲ πρόδηλον, ὡς ἀσεβῆς νοεῖν.

1. Βατ. 26. 10.

Ψαλ. 101. 24.

καὶ τὸν φόβον μου ἀποσελῶ ἠγόμενον σε, καὶ ἐκθήσω πάντα τὰ ἔθνη, εἰς ἔς σὺ ἐμπορεύσῃ εἰς αὐτῆς· καὶ δώσω πάντας τῆς ὑπεναντίας σε Φυγάδας.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ μὲν ῥητὸν ἐμφανῆς. εἰς κατάπληξιν ἐχθρῶν ἰχυρὰ δυνάμεις ὁ φόβος. ὑφ' ἔ μᾶλλον ἢ τῆς τῶν ἀντιπάλων ἐφόδου ῥώμη ἀλίσκεται. τὸ δὲ πρὸς διάνοιαν ἔτω· δυοῖν ἐσῶν αἰτιῶν, ὦν τὸ θεῖον ἀνθρώποι τιμῶσιν, ἀγάπης καὶ φόβου, τὸ μὲν ἀγαπᾶν ἐστὶν ὀψίγονον, τὸ δὲ φοβεῖσθαι σωῖσεται πρότερον. ὡσε ἐκ ἀπὸ σκοπῆ λέλεκται τὸ ἠγείσθαι τὸν φόβον, τῆς ἀγάπης ὑπερον καὶ ὀψὲ προσγινομένης. (1)

ΑΛΛΟΣ. Ὅτι δὲ ὁ κατοικῶν ἐν βοήθειᾳ Θεῶ τῆ ὑψίστου, ἐν σκέπη, καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ ὁ θεασέσιος ἡμᾶς ἐδίδαξε Δαβὶδ. τῷ τοιῆτω ἐν καὶ ὁ Θεὸς ἐπηγήλατο λέγων, πεσεῖται ἐκ τῆ κλίτῃσε χιλιάς, καὶ μυριάς ἐκ δεξιῶν σε, πρὸς σὲ δὲ ἐκ ἐργιῆ. ταῦτα γάρ ἐστι τὰ ἔθνη, τὰ ἐκ τῆ φόβου τῆ Θεῶ ἐξισάμενα, καὶ φυγαδόμενα ὑπὸ τῶν ἀγίων· ἔτε τὰ τῆς πονηρίας νοήσεις πνύματα, ἔτε τὰ τῆς ἀτιμίας πάθη, ἔθνη νῦν προσαγορευόμενα κατὰ τὸν τῆς ἀλληγορίας νόμον.

Ψαλ. 90. 1, 7.

καὶ ἀποσελῶ τὰς σφηνίας προτέρας σε· καὶ ἐμβαλεῖς τῆς Ἀμορραῖας, καὶ τῆς Εὐαῖας, καὶ τῆς Χαναναῖας, καὶ τῆς Χετταῖας ἀπὸ σε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἀποσελῶ τὰς σφηνίας προτέρας σε; Ὡς τοῖς Αἰγυπτίοις βατράχους, καὶ σκνίπας καὶ κωομῆας ἐπεμψεν· ἔτω τοῖς Χαναναίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομα, ἐχ εὑρηται.

ἄλλοις ἔθνεσι, τὰς σφηκίας. τὸτο δὲ δη-
 λοῖ τὴν ὑπερβάλλουσαν δύναμιν τῆ Θεῶ·
 ὅτι καὶ διὰ τῶν σμικρῶν ζωῶν, καὶ τοῖς
 οἰκείοις ἐπικερῆ, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἐπάγει
 τὸν ὀλεθρον. τὸτο καὶ διὰ τῆ μακαρίας
 Ψαλ. 80. 13, λέγει Δαβίδ· Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπο-
 14. » ρύθη, ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τὸς ἐχθρὸς αὐ-
 » τῶν ἐταπένωσα· ἀντὶ τῆ ὑπετεῶς ἂν
 μάλα καὶ ῥαδίως τὸς πολεμῶντας αὐτοῖς
 ἐξωλόθρυσσα. (1) ἐν τῷ μηδενὶ τὸς ἐχ-
 θρὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκβαλεῖν ἐπαγγέ-
 λεται. ἔ γάρ τὸ ζῶον νῦν τὴν σφηκίαν
 λέγει, τῷ δὲ ὀνόματι τῆ ζωῆς διὰ βραχείας
 προφάσεως, μεγάλῳ παρέξεν ὑπισχνεί-
 ται τὴν βοήθειαν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σύμβολον ὑπο-
 ληπλέον εἶναι τὸς σφηκας ἀνεπίστῃς διωά-
 μεως, θεῖα πομπῇ σαλησομένης. ἥτις
 ἀφ' ὑψηλοτέρων κατ' ἄκρον τὸ ἐς ὑπο-
 φέρουσα τὰς πληγὰς, ὀδοχῆσει πᾶσι τοῖς
 βλήμασι· καὶ διαθεῖσα, ἔδεν ἀντιπετεῖται
 τὸ παράπαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐ πάντως σφηκας ἔτω
 λέγει. ἀλλ' ἐπειδὴ πλῆθος (2) τῶν ἄλλων
 φυλῶν, ὃ ἔδει κατασραφιῶναι, πολὺ ἴσθ,
 καὶ ἐδεδόκεισαν, λέγει, ἐν τῷ μηδενὶ αὐ-
 τὸς ἐλάσαι, καὶ ὡσεὶ διὰ σφηκῶν. καὶ ἵνα
 μὴ νικήσαντες οἱ Ἰσραηλιταὶ τῇ τῆ Θεῶ
 βοηθεία, τῷ ἑαυτῶν βραχίονι τὸ κατόρ-
 θωμα ἐπιγράψωσιν.

ΑΛΛΟΣ. Εἶδος μῶν αἰ σφηκίας. ἀλ-
 ληγορικώτερον δὲ τὸς ὀλοθροῦτάς Φησιν
 Ἄγγελος, τὸς πολεμῶντας σὺ τῷ Ἰσραὴλ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἀνάξιον κρίνας
 ὀπλιτῶν ἔργον γενέσθαι τὸν Φόνον ἐκείνων
 τῶν ἀσεβῶν, καὶ παιδύων αὐτὸς διὰ τῆς
 γυνῶναι τὸ σφῶν ὀτελές.

κθ. Οὐκ ἐκβαλῶ αὐτὸς ἀπὸ προ-
 σάπτου ἐν ἐνιαυτῷ ἐνὶ, ἵνα μὴ γένη-
 ται ἡ γῆ ἔρημος, καὶ πολλὰ γένηται
 λ. ἐπὶ σὲ θηρία τῆς γῆς. Κατὰ μικρὸν
 ἐκβαλῶ αὐτὸς ἀπὸ σῆ, ἕως ἂν αὐ-
 ξηθῆς καὶ κληρονομήσης τὴν γῆν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐὰν ἄρτι τῆ
 εἰσαγομῆς καὶ μανθάνοντος ἀσπασίας,
 πᾶσαν τὴν ἀμάθειαν ἐκλεμῶν, ἀθροῶν
 ἐπισήμῳ εἰσοικίσει, τὴν αὐτίον ἔ διανοῆ,
 πράξεις. ἔτε γὰρ τὴν ἀφαιρέσειν ἐνὶ και-
 ρῷ γνομῆν ὑπομῆναι, ἔτε τὴν ἀφθονον
 ῥύμῳ καὶ φορᾶν τῆς διδασκαλίας. (3)
 πρὸς τῆτοις εἴποι τις ἂν, ἔκ ἐβέλετο αὐ-
 τὸς καταπεσεῖν εἰς τὸ ῥάθυμον, καὶ τῆς
 ἐπαγγελίας κατακληρονομήσει τὴν γῆν,
 ἀγῶνων χωρὶς. τὰ γὰρ πόνῳ κληθέντα
 παρὰ τοῖς ἔχουσι τίμια, τὰ δ' ἀπόνως κλη-

A θεῖα καταφρονεῖται ῥαδίως. ὅθεν βε-
 λόμενος αὐτὸς νήθειν καὶ ἐρηγοροῦναι,
 καὶ ὡς ἔχοντας ἐχθρὸς πρὸς τε τὸν Θεὸν
 ἐπιστρέφειν καὶ τῆς παρ' αὐτῆ ἐπικερίας
 δεῖσθαι, τὸτο ποιεῖν ἐπαγγέλλεται, ὅμῃ
 καὶ γυμνάζων αὐτὸς πρὸς ἀντίστασιν ἐχ-
 θρῶν. τὸτο δὲ καὶ νοητῶς ὁρῶμεν γινῶ-
 μενον. Ψυχὴ γὰρ διὰ τῆς θεῖας σωεργ-
 γίας ἀπαλλαγῆσα παιδῶν, καὶ πρὸς τὸ
 ῥάθυμον ὀλιώθησασα, ὡς μηκέτι παιθεῖν
 B ὑποπλῶσσα, ὑπὸ τῶν ἀοράτων καὶ πονη-
 ρῶν πνῶμάτων περισοιχίζεται, δίκῳ αὐ-
 τῇ θηρίων ἐπιθροσκόντων, καὶ σφοδρό-
 τερον πολεμῶντων. ὅθεν καὶ λογίον ἡμᾶς
 διδάσκει, μὴ πισθεῖν ἐχθρῷ. ἐπὶ γὰρ Σερ. 12. 10.
 πονηρία εἰσὶν ἐν αὐτῷ.

λα. Καὶ θήσω τὰ ὄριά σου ἀπὸ
 τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἕως τῆς θα-
 λάσσης τῆς Φιλιζιείμ· καὶ ἀπὸ τῆς
 ἐρήμου, ἕως τῆς ποταμῆς τῆς μεγάλης
 Γ Εὐφράτης. καὶ παραδώσω εἰς τὰς
 χεῖρας ὑμῶν τὸς ἐγκαθημένους ἐν τῇ
 γῆ, καὶ ἐκβαλῶ αὐτὸς ἀπὸ σῆ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ταῦτα μὲν
 αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐπηγγείλατο πειθομένοις
 αὐτῷ, καὶ τὰ προσηταγμένα φυλάττειν.
 ἐπειδὴ δὲ παραβάται καὶ ἀπειθεῖς τῆ
 Δ θεῖς νόμῳ ἀπεδείκνυτο, σῶσεσθε τὴν
 ἐπαγγελίαν ἀπὸ Δὲν ἕως Βηρσαβεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς ἐπαγγελάμενος
 ὁ Θεὸς μέχρι τῆς Εὐφράτης ποταμῆς πα-
 ραδώσειν αὐτοῖς τὴν γῆν, ἔκ ἐπλήρωσε
 τὴν ὑπόχεσιν; Διὰ Ἰερεμίας τῆ προφήτης
 τὸτο σαφέστερον πεποίηκεν ὁ Θεός. πέρους
 » γὰρ Φησὶ λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ βασι-
 » λείαν, τῆ οἰκοδομῆν καὶ καταφυτῶναι.
 » καὶ ἔσαι, εἰάν σραφῆ τὸ ἔθνος ἐκείνο
 E » ποιῆσαι πονηρὰ, ἔ μὴ ἐπαγάγω ἐπ' αὐ-
 » τῷ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐλάλησα, καὶ τὰ
 » ἐξῆς. εἰσῆγαγε τοίνυν αὐτὸς ὁ Θεὸς εἰς
 τὸν θεῖον ἔκ ἠβελήθησαν νόμον, ἔ πᾶ-
 σαν αὐτοῖς παραδέδωκεν, ἀλλ' εἰσέτινας
 διωκεῖν αὐτοῖς πολεμῶντας, ἵνα πολε-
 μῆμενοι τὴν θεῖαν αὐτῶσι βοήθειαν. καὶ
 τὸτο διαφερόντως ἡ τῶν Κριτῶν ἰσορία
 διδάσκει. Δαβὶδ μέντοι τῷ βασιλεῖ καὶ
 Z τῆτος ὑπέταξε. καὶ γὰρ οἱ ἀλλόφυλοι
 Φόρως ἐδίδουσαν, καὶ Συρία Δαμασκῆ,
 καὶ Συρία Σεβᾶ. καὶ Σολομῶν δὲ, ἕως
 ἠσέβει, ταύτῳ εἶχε τὴν διωασείαν· ἀπο-
 κλίνας δὲ εἰς τὴν ἀσέβειαν, τῆς ἐξουσίας
 ἐξέπεσε. καὶ τῆτοις δὲ δώσειν ἐπηγγεί-
 λατο, τὰς ἐντολάς καὶ τὸν νόμον φυ-
 λάττειν.

λβ. Οὐ

(1) Τὰ ἐπόμενα ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἔ κῆται.
 (2) Τὸ πλῆθος. ὀρθότερ.
 (3) Ἀντὶ τῶν ἐπομῶν ἐν τοῖς ἐκδεδομ. (ἐν Τόμ. 2. σελ. 663. τῆς τῆς Μαργ. ἐκδόσ.) τὰ δὲ
 κῆται. ἀλλὰ κατ' ἐκάτερον, τό, τε ἐκλεμῶμενον καὶ προσιδέμενον, ὀδμηθεῖς καὶ περιελαγῆσας, ἀφθ-
 νιάσει. τὸ δὲ ἡσυχῇ καὶ μετρίως ἀφαιρέσει μὲν τῆς ἀπαιδευσίας, προσιδεῖται δὲ τῆς παιδείας τὸ ἀνά-
 λογον, ἀφελείας γίνετ' ἂν ὀμολογημένης αἰτίον.

λβ. Οὐ συγκαταθήσῃ αὐτοῖς καὶ τοῖς Θεοῖς αὐτῶν διαθήκη.

λγ. Καὶ ἐκ ἐγκαθήσονται ἐν τῇ γῆσ· ἵνα μὴ ἀμαρτεῖν σε ποιήσωσι πρὸς με· εἰ γὰρ δελεύσης τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ἔτσι ἔσονταί σοι πρόσκομμα.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὡς ἄνθρωποι προσπαθίσαντες, (1) καὶ ἀρτίοι

βαίνειν ποσὶν ἀδωατῆντες, μακρὰν τῆ κατὰ τὴν ὁδὸν τέλος ὑπερίζουσι προκαμόντες· (2) ἔτω καὶ ψυχὴ τὴν πρὸς δυσέβειαν ἀγνοῦσαν ἀνύειν κωλύεται, προκινυγχανῶσα ταῖς ἀσεβέσιν ἀνοδίαις. αὐταὶ γὰρ εἰσὶν ἐμπόδιοι, καὶ προσπαθισμάτων αἰτίαι· δι' ὧν χωλαίνων ὁ νῆς ὑπερίζει τῆς κατὰ Φύσιν ὁδῆ. ἡ δὲ ὁδὸς ἐστὶν ἐπὶ τὸν πατέρα τῶν ὄλων τελούτωσα.

Κ Ε Φ. Κ Δ.

α. **Κ**αὶ Μωϋσῆ εἶπεν, ἀνάβηθι πρὸς με σὺ καὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδάβ, καὶ Ἀβιδὸν, καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ· καὶ προσκυνήσουσι μακρόθεν τῷ Κυρίῳ.

β. Ἡ δὲ πᾶς ὁ λαὸς μιᾶ Φωνῇ, λέγοντες, πάντας τὰς λόγους, ἐς ἐλάλησε Κύριος, ποιήσομεν, καὶ ἀκυσόμεθα.

γ. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς πάντα τὰ ῥήματα Κυρίου.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οὐ γὰρ ἐστὶ χθαρμαλὸς ἢ κατεργασίμος τῶν ἀγίων ὁ νῆς· ἀλλὰ φρονήματος μὲν ὑπερφέρεται τῆ γεωδεσῆρα, καὶ σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, ὑψὲ δὲ δὴ μᾶλλον ἀναφοιτᾶ. καὶ ἐστὶν ἀληθῆς τὸ εἰρημνίου διὰ τῆ Δαβίδ· ὅτι τῆ Θεῶ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Χρὴ γὰρ, οἶμα, τὰς τῆς ὑψηλῆς τε καὶ ἄνω πορείας ἐφιεμένους, εἰς νῦν καὶ καρδίαν ἐγκεχαραγμένον ἔχειν αἰετὸν τὸν τῆ Θεῶ νόμον, ἀναφωνεῖν τε ἔτω λοιπὸν καθάπερ ἐκ λύρας πρὸς αὐτὸν, εἰ τῇ καρδίᾳ με ἐκρυψαίτω. *Ψαλ. 118. 11. τὰ λόγια σου.*

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ μὲν ἔν ἐξ Ἀαρὼν γεγονότες υἱοί, τὸ ἱερόν ἡμῖν σημαίνουσι γένος· οἱ δὲ πρεσβύτεροι, τὰς ἀριστῶν ἐξελεγκμένους· Ἀαρὼν δὲ πάλιν αὐτὸν ἡμῖν ὑποπλάττεται τὸν Χριστόν. Καὶ μετ' ὀλίγα· Ἀναβησόμεθα τοῖσιν κατὰ καιρὸς καὶ εἰς τὴν ἄνω πόλιν οἱ ἀπόλεκτοί τε καὶ ἱεροί, σωόντος ἡμῖν καὶ ἡγαμέως Χριστῆ τῆ μεγάλης ἱερέως, τῆ δὲ ἡμᾶς κατ' ἡμᾶς γεγονότος, καὶ συμπροσκυνῶντος ἡμῖν. καίτοι πατέρα ὄντα κατὰ Φύσιν, τὸν Θεόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Γράφει τοῖσιν ὁ μακάριος Μωϋσῆς πάντα τὰ ῥήματα τῆ Κυρίου.] περὶ ὧν καὶ αὐτὸς ἐπεφώνησε τοῖς δι' αὐτῆ παιδαγωγικαῖς, μᾶλλον δὲ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς· καὶ λαλήσεις εἰς αὐτοῖς καθήμενος εἰ οἴκω, καὶ πορροόμενος εἰ ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ διανισάμενος. *Δότ. 6. 7.*

β. Καὶ ἐγγιγῆ Μωϋσῆς μόνος πρὸς τὸν Θεόν, αὐτοὶ δὲ ἐκ ἐγγιγῆσιν, ὁ δὲ λαὸς ἔ συναναβήσεται μετ' αὐτῶν.

γ. Ὁρθεύσας δὲ Μωϋσῆς τὸ πρωῒ, ὠκοδόμησε θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος, καὶ δώδεκα λίθους ἔθηκεν εἰς τὰς δώδεκα φυλάς τῆ Ἰσραὴλ.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Οὐ γὰρ ἀνελδύσεται, φησὶν, ὁ λαὸς σὺν αὐτοῖς.] ὅτι κατὰ τὴν τῆ Σωτήρος ἡμῶν Φωνῆν, πολλοὶ μὲν κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁρθεύσας γὰρ ὡσπερ καὶ πρωῒας ἡδὴ γενομένης, μόνον δὲ ἐκὶ καὶ Φωσφόρος διαυγάζοντος, καὶ νοητῆς ἡμῖν ἀνιχέσης ἡμέρας, παροικημένης ἡδὴ νυκτός, καὶ δαιμωνιώδους ἀργησαντος σκοτῆς, λαμπρὸν ἀνεδείχθη τῆς ἐκκλησίας τὸ κάλλος, τὸ σεπτόν ἐχέσης θυσιαστήριον, ἐφ' ᾧ τὸ Χριστῆ τελεῖται μυστήριον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἄνιμον δὲ, ἔ δίχα Χριστῆ. σωτῆ γὰρ τότε τοῖς προσκυνῶσιν ὁ Ἀαρὼν, καὶ τοῖς ἔτι μακρὰν ἐναρίθμιος ἴω.] ἔτω καὶ ὁ Χριστὸς μακρὰν μετ' ἡμῶν δι' ἡμᾶς, [ἵνα] καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτῆ ἔγγυς τῆ πατρός. πάντα γὰρ δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὠκονομεῖτο σοφῶς.

ΔΗΛΟΥ. Θυσιαστήριον φησὶ τὴν ἐκκλησίαν Χριστῆ, ὑψὲ ὡσπερ ἐπ' ὄρος οἰκοδομημένην. διὰ τῶν δώδεκα λίθων τῆ Ἰσραὴλ, τὸν ἐξ αἵματος δὲ χορὸν ἀνίσταται. (3)

γ. Εἰσήλθε δὲ Μωϋσῆς, καὶ διηγῆσατο τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆ Θεῶ καὶ τὰ δικαιώματα. ἀπεκρί-

ε. Καὶ ἐξάπέσειλε τὰς νεανίσκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήνεγκαν ὀλοκαυτώματα· καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίας τῷ Θεῷ μοχαρία.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ὡσπερ οἱ προσπαθίσαντες. εἰ Τόμ. 2. σελ. 656. τῆς τῆ Μανγ. ἐκδόσ.
 (2) Προσκάμνοντες. αὐτ.
 (3) Περίληψις ταυτᾶ ἐστὶ τῶν τῆ Κυρίλλου, τῶν εἰς Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 329. καὶ 330.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τέτο δεδρακότας ἐσὶν ἰδεῖν τὰς ἀγίας Ἀποστόλους. οἱ πᾶσαν, ὡς ἔπος εἶπεν, περιεφοίτων τὴν γλῶσσαν, ἱερουργοῦντες πνευματικῶς τὸ εὐαγγέλιον τῷ Χριστῷ, καὶ λειτουργοῦντες, καὶ προσάγοντες ὀλοκαυτώματα, τῆσι τὰς ἐν ἀνομιῇ πῖσαι διαπρεπεῖς. καὶ μὴ καὶ σπασμάσιν τοῖς εἰς ἀρετὴν εὐ μάλα διηρησμένους. ἔ γάρ ἐστιν, ἕκ ἐστὶ διανοίας ἀδρανῆς τὸ μυσαγωγεῖν διώκομαι σαφῶς, ἕτερον νοσῶντος τὸ ἀναλκι, καὶ καταρρεῖν εὐδοκίαν εἰς ἐπιθυμίαν κοσμικῆς. ἐσκόλασμός δὲ καὶ νεανικῶς ἔχοντος, ὡς καὶ εἶπεν Φιλίπ. 1. 21. διώκομαι λοιπόν, ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστός, καὶ τὰ ἐξῆς. νεανίας γὰρ ὁ τοιοῦτος, καὶ τῶν ἄλλων ἀλκιμωτάτων. πρόποι δ' ἂν αὐτῷ τὸ καθιερεῖν τῷ Θεῷ τὰ ὀλοκαυτώματα, καὶ θυσίας πνευματικῆς, καὶ ἱερουργίας ἀπλοῦσαι τῆς νοητῆς, καὶ τὴν τῶ σωτηρίας θυσίαν ἀποπληρεῖν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μόχῳ τελείῳ παρεκάζεται Χριστός. ποτὲ δὲ μικρῷ μοχαρίῳ, καὶ ἀνδότη, πάλιν ἐρῶ. γέγονεν ἀνδρῶπος ὁ μονογενῆς, καὶ ὑπὸ ζυγὸν δελείας, εἶπερ ἐστὶν ἀληθῆς ὅτι πέφλωκεν ἐν δόλῳ μορφῇ. ἀλλ' εἰ καὶ ὅσον ἦκεν εἶπεν, εἰς γε τὸ ἐν σαρκὶ μυστήριον. γέγονε μετ' ἡμῶν ὑπὸ ζυγὸν δελείας, ἀλλ' ἡ δελείας ἀπείρατος, ὅτι φύσεως ἡ τῆς ἀνωθεν τε καὶ ἐλθούσεως. διὰ τῆτο μοχαρίῳ παρεκάζεται, ὅτι ὑπὸ ζυγὸν, καὶ ἔξω ζυγῶ. ἀπείρατον γὰρ ζυγῶ τὸ μοχαρίον, εἰ καὶ εἰς πεφύκεν ὑπὸ ζυγὸν τὸ τοιοῦτον γένος. ἀλλως τε εἰ καὶ γέγονεν ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ ζυγὸν, ἀλλ' ἡ καὶ ἔτις ἐλθούσεως. ἡ γὰρ καὶ ὑπὲρ νόμον ὡς νομοθέτης.

ς. Λαβὼν δὲ Μωϋσῆς τὸ ἡμισυ τῶ αἵματος ἐνέχεεν εἰς κρατῆρα, τὸ δὲ ἡμισυ τῶ αἵματος προσέχυσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ ἡ ἀναγκαῖον ἀγιάζεσθαι τῷ αἵματι τὰς ἀνω διατάσσοντας, καὶ ἐγγίζεσθαι Θεῷ γλιχομενῆς, δέδειχεν ὁ Μωϋσῆς, καταρρεῖν τῷ αἵματι πάντα τὸν λαὸν καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον. εἰσόμεθα δὲ καὶ διὰ τῆτος πάλιν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ νόμος ἀτελής εἰς ἀγιασμόν. ἄθρει γὰρ ὅπως τῷ τῶ αἵματος ῥαντισμῷ καὶ αὐτὸς ἀγιάζεται. κατορθοῖ δὲ τῆτος τῶν διὰ Χριστῶ μυστηρίων ἡ χάρις. τῷ γὰρ τιμῶ αἵματι τῶ νοητῶ ἀμνῶ πάντες οἱ πιστοὶ ἐρῶντίδημεν.

ζ. Καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης, ἀνέγνω εἰς τὰ ὦτα τῶ λαῶ. καὶ εἶπαν, πάντα ὅσα ἐλάλησε Κύριος, ποιήσομεν καὶ ἀκωσόμεθα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι πάντα τὰ εἰρημικά ἔρηματα, ἀπὸ τῶ, ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός, Ἐξόδ. 20. 2.

Α,, ἕως τῶ, εἰάν γὰρ δελεῖσθαι τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ἔτοι ἔσονται σοὶ πρόσκομμα, ἐστὶν ἡ διαθήκη ἢ καὶ ἐν βιβλίῳ ἐγγράφῃ δια προσάγματος Κυρίου. ἀλλ' ἐν τίποτέ ἐστιν ἡ διατύπωσις τῆς σκλήρης; Ἐπαναβαίνουσα διδασκαλία. καὶ πάλιν, αἰ ἐν ταῖς πλαξὶ γραφῶν θεοτέρων καὶ μυσικωτέρων πραγμάτων δηλώσεις. ὡν ἐσερήθησαν τότε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Μωσέως αὐτῶ κριναντος μὴ ἀξίως αὐτῶ τῶν θεῶν πλακῶν, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς θεῶν γραμμῶν.

η. Λαβὼν δὲ Μωϋσῆς τὸ αἶμα, κατεσιέδασε τῶ λαῶ, καὶ εἶπεν, ἰδὲ τὸ αἶμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων τῶν λόγων τῶτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα τύπος ἐγένετο τῶν μελλόντων ἐπὶ τῆς καινῆς διαθήκης. τῷ γὰρ τιμῶ αἵματι τῶ ἀμνῶ τῶ Θεῶ πάντες οἱ πιστοὶ ἐρῶντίδημεν.

θ. Καὶ ἀνέβη Μωϋσῆς, καὶ Ἀαρῶν, καὶ Ναδάβ, καὶ Ἀβιθ, καὶ ἐβδόμηκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ.

ι. Καὶ εἶδον τὸν τόπον ἔ ἐσήκει ἐκεῖ ὁ Θεός τῶ Ἰσραὴλ. καὶ τὰ ὑπὸ τῶ πόδας αὐτῶ ὡσεὶ ἔργον πλίνθου σαπφείρου, καὶ ὡσεὶ εἶδος σερεώματος τῶ ἔρανῶ τῆ καθαριότητι.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τεθέανται τὸν τῶ Θεῶ λεγόμενον τόπον, ὡς ἐν εἶδει σερεώματος ἔρανῶ. ἀναγῆς γὰρ ὁ ἔρανός, καὶ σαπφείρω εἰκός τὸ ἀνωτάτω καὶ αἰθέριον χρώμα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐδει γὰρ εἶδει [τῶ] τῷ πολυθεῶν ποτὲ κατηρῶσηκότας πλανησιν, καὶ τῆ κλίσει λελατροδκότας, εἶτα κεκλήμενας εἰς ἐπίγνωσιν Θεῶ, χρησίμως τε καὶ ἀναγκαίως ἰδεῖν, ὅτι καὶ αὐτὸν ὑποπόδιον ἔχει τὸν ἔρανόν, καὶ ὅτι τῶ ὄλων ἐστὶ δεσπότης, ὡς παρενεγκῶν τὰ πάντα πρὸς ὑπαρξιν, ὁ τῆς ἀρχαίας αὐτῶ ἀπάτης ἀπολυτῶμενος.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ γεγονότες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, λελατροδκασί τῆ κλίσει, καὶ Θεὸν ἐκάλεσε τὸν ἔρανόν, χρησίμως αὐτοῖς ὁ τῶ ὄλων Κύριος, καὶ ἐπ' αὐτῶ βεβηκῶς ἐφαίνετο τῶ σερεώματος. ἢ εἶδειν, ὅτι πάντα ὑπὸ πόδας ἔχει, καὶ αὐτῶν [ἐστὶ] τῶν ἔρανῶν δεσπότης, ὡς δημιουργός. (1)

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διὸ περὶ τῆς ἀπαρθεῖς (2) προφητῶν ὁ μακάριος Ἰωβ, ἢ γῆ, φησὶν, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, Ἰωβ. 28. 5. ἢ ὑποκατωθεν ἐσράφη ὡσεὶ πῦρ. τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐτῆς τὸ καθαρόν (3) καὶ ἅγιον

(1) Τὰ αὐτὰ αὐτολεξεί καὶ ὁ Κύριος ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 381.

(2) Ἡ δὲ σάπφειρος διώεται καὶ τῷ αἵματι σημαίνειν παρεθῶν, περὶ ἧς προφητῶν ὁ Ἰωβ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Τὸ καθαρόν σῶμα τῆς παρεθῶς δηλῶν. ὁ αὐτ.

ἄγιον καὶ ἀμίαντον τῆς παρθενίας σῶμα
 δηλῶν· καὶ ὅτι τὸν τῶ νόμος Θεὸν τέτοκε.
 καὶ εἰ τῷ ἄσματι ἢ νύμφῃ περὶ τῆ νυμφίᾳ
 Ἄσμ. 5. 14. Φησὶ, κοιλία αὐτῆ πυξίον ἐλεφάντινον.
 » ἐπὶ λίθῃ σαπφείρῃ· κοιλίαν Χριστῆ καλεῖ-
 σα τὸν χορὸν τῶν ἀγίων τὸν παρ' αὐτῆ
 λοχουθέντα. καθαρὸν (1) δὲ ὡς πυξίον
 ἐλεφάντινον, ὅπερ ἔ παραδέχεται ῥύπον.
 ἐπὶ τῆτο (2) καὶ κωδίκιλλον γράφονται ἐκ
 ἐπιγείῃ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐπερανίῃ βασιλείας.
 ἐπὶ λίθῃ δὲ σαπφείρῃ Φησὶν, ἐπειδὴ ὡς
 ἂν ὁ σάπφειρος, προσηλάσῃ πράγματι,
 τῆτο πρὸς εαυτὸν ἐπισπᾶται· ἔτω καὶ ὁ
 τῶν ἀγίων χορὸς τὰς πλησιάζοντας διὰ
 τῆς πίσεως, καὶ τῆς πνευματικῆς χάρι-
 τος, εἰς ἔρανῆς ἀνιμάται.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ γὰρ ἔρανίῳ θεάματι
 τὴν χοροῖαν ἐμφερῆς ἐσιν ὁ σάπφειρος.
 ὅπερ δηλοῖ τῶν ἐντολῶν τὸ θεῖον τε καὶ
 ἔρανιον.

ΔΙΑΤΜΟΥ. Δηλεῖται γὰρ καὶ εἰ τῇ
 λέξει ταύτῃ, ὡς εἶδα Θεὸς παρθεῖα νόησιν
 ἔχε, τόπον εἰρήκασιν εἶναι τῶν ποδῶν αὐ-
 τῆ, βεβαίως ἰδρυμένῶν εἶδα ἀρετῆ πρα-
 κλικῆ· ἢ δηλεῖται διὰ τῆς πλίνθῃ τῆς
 σαπφειρίνης· καὶ σοφία, ἣτις διὰ τῶν
 νοητῶν (3) θεωρία ὑπάρχειν τῇ καθαρῶ-
 τητι παραβάλλεται.

ια. Καὶ τῶν ἐπιλέκτων τῆ Ἰσραὴλ
 ἔ διεφώνησεν ἑδείς.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰς ἑβδο-
 μήκοντα ἀνδρας λέγει, τὰς μετὰ Μωσέως,
 καὶ Ἀαρῶν, καὶ Ναδάβ, καὶ Ἀβιδ. τὸ
 » δὲ, ἔ διεφώνησαν, τῆτο μᾶλλον δηλοῖ, ὅτι
 πάντες ἐπίσης εἶδον τὸν τόπον, εἰ ὡ εἰσή-
 κει ὁ Θεός· ἢ ὅτι ἑδείς ἀπελείφθη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ μὲν ῥητὸν διήγη-
 μα, Φανεράν ἔχει τὴν ἀπόδοσιν, ὡς ἀπάν-
 των σώων διαληρηθέντων· τὸ δὲ πρὸς διά-
 νοίαν, τὸ πάντας περὶ τὴν δὴσέβειαν συμ-
 φώνης εἶναι, καὶ εἰ μηδενὶ τῶν ἀγαθῶν
 διαφωνεῖν.

Καὶ ὠφθησαν ἐν τῷ τόπῳ τῆ
 Θεῆ, καὶ ἔφαγον καὶ ἐπίον.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ καὶ τοῖς εἰς τὴν
 ἄνω κατὰ καιρὸς εἰσελαύνει πόλιν πα-
 ρακείσεται πάντως τὸ καὶ τῶν θεῶν χα-
 ρισμάτων πλοσίως μεταχεῖν, καὶ τὸ ἐν-
 τρυφῆσαι τοῖς παρὰ Χριστῆ καὶ πνευμα-
 τικοῖς ἀγαθοῖς, διδάξει σαφῶς τὸ εἰ τὸπῳ
 γεγενημένῃς τῆ Θεῆ, φαγεῖν καὶ πιεῖν
 τὰς ἀναβεβηκότας.

ιβ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
 ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴθι
 ἐκεῖ· καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λί-

Α θίνα, τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς, ἃς
 ἔγραψα νομοθετῆσαι αὐτοῖς.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τὶ δὲ τῆτό ἐστι; καὶ γὰρ
 ἀνίγματι πῶς προσέοικε. πῶς ἐπὶ τῆ ὄρος
 ἀναβάς ὁ Μωϋσῆς ἄμα τῷ Ἀαρῶν καὶ τοῖς
 πρεσβυτέροις τῆ Ἰσραὴλ, καὶ αὐτόπλις
 τῆ τόπῃ καταστήσας, ἐφ' ἔπερ ὁ νομοθέ-
 » τῆς ἔση Θεός, ἦκε πάλιν, ἀνάβηθι πρὸς-
 » με εἰς τὸ ὄρος, καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ

Β» λίθινα; καὶ πῶς ἄπαξ τὰς ἐντολάς τῆ
 νόμος λαβῶν, καὶ ταύτας καταβάς, καὶ
 καθάπερ εἶπον τῷ λαῷ παραθέμενος,
 » ἦκε, δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα, τὸν
 » νόμον καὶ τὰς ἐντολάς, ἃς ἔγραψα νομο-
 » θετῆσαι αὐτοῖς; Ἐγὼ φράσω τὴν αἰτίαν
 σαφῶς· καὶ γνώσεθε, ὡς εἰ ἀνίγματι
 καὶ σκιᾷ μερικῆς καταλήψεως, μυστηρίων
 ἄφατον πέλαγος. Διπλῆς γὰρ ὁ νόμος,
 ἐκ μὲν ἐπιπολῆς ἔχων τὰ τῆ γράμματος

Γ παραγγέλματα, εἰ δὲ τῷ βάθει πνευμα-
 τικὰ κρύπτων νοήματα. διὰ τῆτο γὰρ ἐσω-
 θεῖτε καὶ ἔξωθεν γεγράφθαι τὰς τῆ νό-
 μῃ πλάκας Φησὶ τὸ γράμμα τὸ ἱερόν. (4)
 διὰ τῆτο καὶ Παῦλος τὸν νόμον πῆ μὲν
 διαθήκῃ γράμματος προσηγόρθε, πῆ
 » δὲ ἔλεγεν, οἶδαμεν ὅτι ὁ νόμος πνευμα-
 τικός ἐστι. τὸ μὲν ἔν γράμμα, ὃ καὶ πι-
 σθῶθι δωατὸς γὰρ ὁ κατὰ σάρκα Ἰσ-
 ραὴλ, νηπιωδῆς καὶ ἀτελῶς διακείμενος,
 καταβάς ὁ Μωσῆς διεμαρτύρατο τῷ λαῷ·
 καὶ μετὰ τῆτο, παραλαβῶν τὸν Ἀαρῶν
 καὶ τὴν γερασίαν τῆ Ἰσραὴλ, μέχρι τῆς
 πρώτης κορυφῆς τῆ ὄρος ἀνήγαγε, τε-
 τῆσιν ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς μερικῆς τῶν θεῶν
 χρησμῶν ἀναβάσεως, δι' ἧς τὸ γράμμα,
 καὶ ἢ κατὰ τῆτο εἰνοια μόνον ἀπεκαλύπτε-
 το. ὅτε δὲ ἠμελλε τὴν εἰδοθῆν γραφῶν
 τῶν πλακῶν, τὸ πνευμά Φημι καὶ τὸ βά-
 θος τῆ νόμος πισυέσθαι, δι' ἔ τὰ τῆς πο-
 λιτείας τῆς οὐαγγελικῆς παρεδείκνυτο·
 καὶ ἐπὶ τῆ ὄρος ὦν, ἀκάν ὑψηλοτέρας
 κλήσεως, καὶ ἀναγωγῆς λεγκῆς, ἀνά-
 » βηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴθι ἐκεῖ·
 » καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα· δια-
 νασάς, καὶ μετάρσιος τῇ θεωρία γινό-
 μαιος, τὸν μὲν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ παρελάμ-
 βανεν, ὃς τύπον ἐπέχευ Ἰησοῦ τῆ ἐμῆ καὶ
 σωτήρος Χριστῆ· καὶ γὰρ ἐκ εἰνῶ χωρὶς
 Ἰησοῦ τὸ τῆ νόμος βάθος, καὶ τὰ τῆ οὐαγ-
 γελίῃς φανεροῦται μυστήρια· τὸν δὲ Ἀαρῶν
 καὶ τὰς πρεσβυτέρους τῆ Ἰσραὴλ ἐκεῖ κα-
 τέλιμπανε.

Δ καταβάς ὁ Μωσῆς διεμαρτύρατο τῷ λαῷ·
 καὶ μετὰ τῆτο, παραλαβῶν τὸν Ἀαρῶν
 καὶ τὴν γερασίαν τῆ Ἰσραὴλ, μέχρι τῆς
 πρώτης κορυφῆς τῆ ὄρος ἀνήγαγε, τε-
 τῆσιν ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς μερικῆς τῶν θεῶν
 χρησμῶν ἀναβάσεως, δι' ἧς τὸ γράμμα,
 καὶ ἢ κατὰ τῆτο εἰνοια μόνον ἀπεκαλύπτε-
 το. ὅτε δὲ ἠμελλε τὴν εἰδοθῆν γραφῶν
 τῶν πλακῶν, τὸ πνευμά Φημι καὶ τὸ βά-
 θος τῆ νόμος πισυέσθαι, δι' ἔ τὰ τῆς πο-
 λιτείας τῆς οὐαγγελικῆς παρεδείκνυτο·
 καὶ ἐπὶ τῆ ὄρος ὦν, ἀκάν ὑψηλοτέρας
 κλήσεως, καὶ ἀναγωγῆς λεγκῆς, ἀνά-
 » βηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴθι ἐκεῖ·
 » καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα· δια-
 νασάς, καὶ μετάρσιος τῇ θεωρία γινό-
 μαιος, τὸν μὲν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ παρελάμ-
 βανεν, ὃς τύπον ἐπέχευ Ἰησοῦ τῆ ἐμῆ καὶ
 σωτήρος Χριστῆ· καὶ γὰρ ἐκ εἰνῶ χωρὶς
 Ἰησοῦ τὸ τῆ νόμος βάθος, καὶ τὰ τῆ οὐαγ-
 γελίῃς φανεροῦται μυστήρια· τὸν δὲ Ἀαρῶν
 καὶ τὰς πρεσβυτέρους τῆ Ἰσραὴλ ἐκεῖ κα-
 τέλιμπανε.

Ε καὶ ἐπὶ τῆ ὄρος ὦν, ἀκάν ὑψηλοτέρας
 κλήσεως, καὶ ἀναγωγῆς λεγκῆς, ἀνά-
 » βηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴθι ἐκεῖ·
 » καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα· δια-
 νασάς, καὶ μετάρσιος τῇ θεωρία γινό-
 μαιος, τὸν μὲν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ παρελάμ-
 βανεν, ὃς τύπον ἐπέχευ Ἰησοῦ τῆ ἐμῆ καὶ
 σωτήρος Χριστῆ· καὶ γὰρ ἐκ εἰνῶ χωρὶς
 Ἰησοῦ τὸ τῆ νόμος βάθος, καὶ τὰ τῆ οὐαγ-
 γελίῃς φανεροῦται μυστήρια· τὸν δὲ Ἀαρῶν
 καὶ τὰς πρεσβυτέρους τῆ Ἰσραὴλ ἐκεῖ κα-
 τέλιμπανε.

Ζ Οὐ γὰρ εἶπε μόνον,
 » ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος, ἀλλὰ καὶ τὸ, πρὸς-
 » με, προσέθηκεν. ὅπερ δηλοῖ τὴν ὑψηλο-
 » τέραν μὲν ἀνάβασιν ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὡς
 » δὲ πρὸς Θεὸν ἐσγυτέρω. καὶ πάλιν· ἐκ
 » εἶπε, καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας, ἀλλὰ
 » τὰ πυξία τὰ λίθινα. ὅπερ Φανεροῖ τῆς
 Hhh 2 οὐαγ-

(1) Καθάρειον δὲ ὡς πυξίον τὸ ἐλεφάντινον. ὁ τῆς Λύγ. κῶδ.
 (2) Τὰ ἀπὸ τῆ, ἐπὶ τῆτο, ἀχει τῆ, βασιλείας ἔ περιέχει ὁ εἰρημ. κῶδ.
 (3) Ἰσ. διὰ τὸ τῶν νοητῶν θεωρίαν ὑπάρχειν.
 (4) Ἦτοι εἰ κεφ. 2. ἐδ. 9. καὶ 10. τῆ Ἰεζ. ἢ εἰ κεφ. 5. ἐδ. 1. τῆς Ἀποκαλύψ.

ὁ βαγγελικῆς νομοθεσίας τὸ ἀσηπτον. τοιῶ-
 τον γὰρ τὸ ξύλον τὸ πύξινον. πρόδηλον
 γὰρ, ὡς τὸ μὲν γράμμα τῶ νόμου πρόσ-
 καιρα νομοθετῶν, γέγονεν ἐγγὺς ἀφανισ-
 μῶ, καὶ γεγήρακε τὸ δὲ πνεῦμα, νεάζει,
 καὶ διὰ τῶ βαγγελικῆ λάμψαν, μέχρι τῆς
 σωτελείας τῶ αἰῶνος ἀνδῆ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνάβηθι πρὸς με εἰς
 » τὸ ὄρος καὶ δώσω σοι τὰ πύξια τὰ λιθί-
 » να, τὸν νόμον καὶ τὰς ἐπιτάγας, ἃς ἔγρα-
 » ψα νομοθετήσαι αὐτοῖς. μετὰ δὲ τῷ ἀ-
 » μαρτίαν, ἔχ' ἔτις ἀλλὰ, λαξούσον σεαυ-
 » τῷ δύο πλακάς λιθίνας, καθάπερ αἱ πρῶ-
 » ται, καὶ ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος καὶ
 » γράψω ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα, ἃ
 » ἔπι ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, ἃς συ-
 » νέτριψας τῆτο δηλῶντος τῶ λόγῳ διὰ τῶ
 » τύπῳ, ὡς τῷ ἀρχῶ ὁ Θεὸς διαπλάσας
 » τὸν ἀνθρωπον, καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τῶ
 » λειτῶ τῆς παλιγενεσίας ἀναπλάσας αὐ-
 » τὸν, ἐπὶ ταῖς πλαξὶ τῆς αὐτῆ καρδίας,
 » καθαρῶς ἔσαι, ἃς ἐκλίσε καὶ ἀνεκαίνισε,
 » τῶ οἰκείῳ νόμῳ ἔγραψε, πάλαι μὲν τὸν
 » τῆς φύσεως, ἕτερον δὲ τὸν βαγγελικὸν
 » καὶ τῶ πνεύματος. ἃς τινὰς τῆς καρδίας
 » πλακάς ἔτις διὰ τῆς ἀμαρτίας σωτρί-
 » ψειν, ἐκ ἄλλης τῆς αὐτῆς (1) ἀξίεται
 » γραφῆς τῷ δακτύλῳ τῶ Θεῶ γραφομένης
 » εἰ μητιγε αὐτὸς ἑαυτῷ ταῦτα διὰ τῆς με-
 » τανοίας λαξούσει, τὸ τῆς ἀμαρτίας ἀπο-
 » ξύσας αἶχος πράξει καθαρῶς.

ιγ. Καὶ ἀνάσας Μωϋσῆς καὶ Ἰη-
 σῆς ὁ παρεστηκὼς αὐτῷ, ἀνέβησαν
 ἐπὶ τὸ ὄρος τῶ Θεῶ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Κέκληται μὲν ὁ Μω-
 σῆς, τὸν ἐν σκιάς ἔτι καὶ γράμμασιν ὑπο-
 δεξάμενος νόμον· σινανατρέχει δὲ αὐτῷ
 μὴ συγκεκλημῆνος ὁ Ἰησῆς εἰς τύπον Χρι-
 σῆ. ὅς ἐ καλεῖται παρὰ πατρὸς ἴσως τοῖς
 ἄλλοις· σῶσει γὰρ αἰεὶ βατῶν δὲ τοῖς
 καλκαμίοις τῷ ὁδὸν ἐργάζεται, μεσιτῶν
 καὶ σωῶν.] ἀμήχανον γὰρ ἐγγὺς γενέσθαι
 τῶ Θεῶ καὶ πατρὸς καθ' ἕτερον ἡμᾶς τρό-
 πον, πλῶ ὅτι διὰ μόνης τῆς τῶ ἀληθινῆ
 Ἰησῆ μεσιτείας.

ιδ. Καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπεν,
 ἡσυχάζετε αὐτῶ, ἕως ἀνατρέψωμεν
 πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἰδὲ Ἀαρὼν καὶ Ὁρ-
 μεθ' ὑμῶν· εἰάν τινι συμβῆ κρίσις,
 προσωρευέσθωσαν αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ὀπίσω, ὅπερ ἡ τῶ Ἀμα-
 λῆκ μάχη, μέμνηται τῶ Ὁρ. καὶ (2)
 μάλλον ἐκ τῶ λυβιτικῆ γενέσ ἢ τῶ
 τῶ γενέσ ἢ τῶ Ἰσδα, καὶ τῆς Φυλῆς ἐκεί-
 νης. καὶ γὰρ ὁ Βεσελεηλ οὐρίσκειται ἐγ-
 γονος τῶ Ὁρ, ἕτερον δὲ τῶ Οὐρί.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Οὐ γὰρ
 ἴσχυε τῶ κατὰ σάρκα Ἰσραήλ, καὶ τῆς
 λυβιτικῆς ἱερωσύνης ἢ δυνάμει μικρὰ βλέ-

Α πρῶτα, καὶ τῆ σκιά τῶν ἀντολῶν ἐναττι-
 ζῶσα, πρὸς τὸ κερυμμίον χωρῆσαι τῶ
 νόμῳ κάλλος, καὶ τοῖς πνευματικοῖς καὶ
 βαγγελικοῖς περιλαμφθῶν νοήμασι.

ιε. Καὶ ἀνέβη Μωϋσῆς εἰς τὸ ὄρος,
 καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὸ ὄρος.

ιβ. Καὶ κατέβη ἡ δόξα τῶ Θεῶ
 ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, καὶ ἐκάλυψεν
 αὐτὸν ἡ νεφέλη ἕξ ἡμέρας. καὶ ἐκά-
 λησε Κύριος τὸν Μωϋσῆν τῆ ἡμέρᾳ τῆ
 ἑβδόμῃ ἐκ μέσῳ τῆς νεφέλης.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐναργέστατα
 δυσωπῆ τῶ ἐγγὺς ὑπὸ ἀσεβείας εἶτε
 ἠλιθιότητος οἰομαίης τοπικᾶς καὶ μετα-
 βατικᾶς κινήσεις εἶναι περὶ τὸ θεῖον. ἰδὲ
 γὰρ ἐμφανῶς, ἃ τὸν ἐσιώδη [Θεὸν] τὸν
 κατὰ τὸ εἶναι μόνον ἐπινοῦμενον κατε-
 ληλυθῆναι φησὶν, ἀλλὰ τῷ δόξαν αὐτῶ.
 διττῆ δὲ ἡ περὶ τῷ δόξαν ἐκδοχή. ἡ μὲν,
 τῷ παρρησίαν ἐμφαίνουσα τῶν διωάμεων,
 ἐπεὶ καὶ βασιλέως λέγεται δόξα ἢ στρα-
 τιωτικῆ δυνάμει· ἡ δὲ, τῆ δοκῆσαι αὐτῶ
 μόνῳ, καὶ ὑπολήψει δόξης θείας. ὡς
 ἐνεργάσαι ταῖς τῶν παρόντων διανοίαις
 φαντασίαν ἀφίξεως Θεῶ, ὡς ἤκοντος εἰς
 βεβαιοτάτῳ πῖσιν τῶν μελλόντων νομο-
 θετεῖσθαι.

Δ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν ἴσον ἀριθμὸν
 ἀπένειμε καὶ τῆ τῶ κόσμῳ γενέσει, καὶ τῆ
 τῶ ὁρατικῆ γενέσ ἐκλογῆ, τῷ ἐξάδα· βε-
 λόμενος ἐπιδειξάσαι, ὅτι αὐτὸς καὶ τὸν κόσ-
 μον ἐδημιούργησε, καὶ τὸ γένος εἴλετο. ἡ
 δὲ ἀνάκλησις τῶ Προφήτῳ, δούτερα γενέ-
 σίς ἐστὶ τῆς προτέρας ἀμείνων. ἑβδόμῃ δὲ
 ἀνακαλεῖται ἡμέρᾳ, ταύτῃ διαφέρων τῶ
 πρωτοπλάσῳ. ὅτι ἐκείνος μὲν, ἐκ γῆς
 καὶ μετὰ σώματος σῶσατο· ἕτερος δὲ, ἀνδρ
 σώματος. διὸ τῷ μὲν γηγενεῖ, ἀριθμὸς
 οἰκείῳ ἀπνευμήθῃ ἐξάς· τῆτῳ δὲ, ἡ ἱερω-
 τάτῃ φύσις τῆς ἑβδομάδος.

ιζ. Τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης Κυρίου,
 ὡσεὶ πῦρ φλέγον ἐπὶ τῆς κορυφῆς
 τῶ ὄρος, ἐναντίον τῶν ἰσραήλ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ δὲ εἶδος τῆς
 δόξης Κυρίου, φησὶν, ἐμφερέστατον εἶναι
 φλογί, μάλλον δὲ ἐκ εἶναι, ἀλλὰ φαίνε-
 σθαι τοῖς ὁρῶσι, τῶ Θεῶ δεικνύτως ὅπερ
 ἐβέλετο δοκεῖν εἶναι πρὸς τῷ τῶν θεω-
 μένων κατὰπληξῆν· μὴ ἂν τῆτο, ὅπερ
 ἐφαίνετο. ἐπιφέρει γὰρ τὸ, σῶπιον τῶν
 ἰσραήλ, ἀναργέστατα μιλῶν, ὅτι
 φαντασία φλογὸς ἢ, ἀλλ' ἐ φλόξ ἀλη-
 θῆς. ὡπερ δὲ ἡ φλόξ πάσαν τῷ παρα-
 βληθεῖσαν ἕλλω ἀναλίσκει, ἔτις ὅταν
 ἐπιφοιτήσῃ εἰλικρινῆς Θεῶ ἀνοία τῆ ψυ-
 χῆ, πάντας τῶς ἑτεροδόξῳ δόσεβείας λο-
 γισμῆς διαφθείρει, καθοσιῶσα τῷ ὅλλω
 διάνοιαν.

ΤΟΥ

(1) Ἰσ. ἐκ ἄλλης τινός· (2) Ἰσ. ὅς μάλλον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι ἤμελλε κατάκρι-
τος ἔσεσθαι ἢ ἀποικιοθεῖσα γενεά, καὶ ἐπὶ
τεσσαράκονταετίαν Φθάρεσθαι, μυρία μὲν
ὄβρυγεθηθεῖσα, διὰ μυρίων δὲ ἐπίδειξα-
μενη τὸ ἀχάριστον.

ιη. Καὶ εἰσῆλθε Μωϋσῆς εἰς τὸ
μέσον τῆς νεφέλης, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος· καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκον-
τα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

Λ Δ Η Λ Ο Υ. Ἐνταῦθα ἠξιώθη ὁ μέ-
γας Μωϋσῆς μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας,
εἰ ἄλλαις ἔξ ἡμέραις ἰδεῖν δι' ὀπτασιῶν αὐ-
τῷ καὶ εἰ ταῖς ἄλλαις ἔξ ἡμέραις ἐποίησεν ὁ

Α Θεός, τὸν ἄρανόν, καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ πάντα
τὰ εἰς αὐτῆν, κατὰ τάξιν μιᾶς ἑκάστης ἡμέ-
ρας· καὶ συγγράψαι παρεκελεύθη.

Α Α Π Ρ Ο Κ Ο Π Ι Ο Υ. Τεσσαράκοντα δὲ
μῆναι τὰς πάσας ἡμέρας εἰ ὄρει Μωϋσῆς,
ὅσα ἡμελλεν ἔτη τῶν ὑπαδόντων ἢ ἀγνώ-
μων Φθάρεσθαι γενεά. ὑπὲρ ὧν εἰ ἰσα-
ριθμοῖς ἡμέραις ἐκέλευε τὸν πατέρα, καὶ
μάλιστα παρὰ τοῦτον καιρὸν, εἰ ὡς δίδου-
νται νόμοι, καὶ φορητὸν ἱερὸν, ἢ σκλιῆ.
τίσι γὰρ οἱ νόμοι; ἀράγε τοῖς ἀπολλυμέ-
νοις; ὑπὲρ τίνων δὲ αἰθυσίαί τῶν μικρῶν
ὑπερον Φθάρησομένων; προῖδε γὰρ ὡς
Προφήτης τὰ ἐσομένα.

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, λέγων, Εἶπον
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λά-
βετε μοι ἀπαρχὰς παρὰ πάντων, οἷς
ἀνδρῶν τῆ καρδία, λήψετε τὰς
ἀπαρχὰς μου.

* Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Υ. Ὁρᾶς ὅπως ἐπὶ τὸ
χρῶμα καρποφορεῖν τὸ λυσιτελέστε καὶ
χρειώδεσθαι εἰς ἐκκλησίας σύσασιν προ-
τρέπει λαὸς, προσκομίζοντας τὰ κατ'
ἰσχύοντα καὶ γνώμην.

γ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχή, ἣν
λήψετε παρ' αὐτῶν· χρυσίον, ἀρ-
γύριον, χαλκόν.

Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Υ. Ἐπειδὴ προσέταξεν ὁ
Θεὸς τῆς Ἰσραηλίτας λαβεῖν παρὰ τῶν
Αἰγυπτίων χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ τὰ
λοιπὰ, μισθὸν τῆς μακρᾶς δουλείας· εἰκό-
τως ἀπαρχὴν ὠνόμασεν ἅπερ προσώεγ-
καν· ἔξ ὧν εἰλήφασιν δι' αὐτῆς. (1)

δ. Καὶ ὑάκινθον, πορφύραν, κόκ-
κινον διπλῆν, καὶ βύσσον κεκλωσμέ-
νην, καὶ τρίχας αἰγείας.

Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Υ. Οὐ γάρτοι χρυσοῦν ἐξαι-
τεῖ μόνον, ἦσαν τὰ πολλοῖς δυσπόριστα τυ-
χόν, ἀλλὰ καὶ τρίχας [αἰγείας,] καὶ κριῶν
δέρματα, δεικνύς ὅτι καὶ τὸ βραχὺ καὶ τὸ
ὄβρυγε, εἰ μὴδὲν ἔχοι λαμπροτέρου ὁ καρ-
ποφορεῖν ἠρημιός, ἐκ ἀπόβλητον Θεῷ
ἢ καὶ τάχα περὶ καὶ εἰ ἴσῳ τοῖς τιμιωτάτοις,
ἢ καὶ εἰ ἐπαίνω μείζονι, καθάπερ ἀμέλει
καὶ ὁ Χριστὸς ἐκ ἀδούμασον ἠφίει τὴν χή-
ραν τὴν τῆς δύω ὀβολῶν παρεχθηκίαν.

ε. Καὶ δέρματα ἠρυθροδανωμένα,
καὶ δέρματα ὑάκινθινα, καὶ ξύλα
ἀσηπία.

Α Λ Λ Ο Σ Φησὶν Ἰανθίνα τὸ, δέρματα
ὑάκινθινα· οἱ λοιποὶ, πεπυρωμένα.

(1) Ἐν τοῖς ἰκδομένοι. ἐκ εὐρηται.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, λέγων, Εἶπον
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λά-
βετε μοι ἀπαρχὰς παρὰ πάντων, οἷς
ἀνδρῶν τῆ καρδία, λήψετε τὰς
ἀπαρχὰς μου.

* * Ε Π Ι Φ Α Ν Ι Ο Υ. Ἐκ δερμάτων μὲν
τότε κατασκευάζει τὴν σκηνὴν ἠρυθροδα-
νωμένων, καὶ ὑάκινθίνων, καὶ τὰ ἔξῃς. ἵνα
δείξῃ τὴν σκηνὴν ἐκείνην, σκηνὴν μὲν ἔσαν,
ἀποδοχομένην δὲ τὴν τελειοτάτην σκηνὴν
τῆ Χριστοῦ. δέρμα γὰρ ἀπὸ σώματος γίνε-
ται, νεκρὸν ὄν, ὡς σκιά σώματος ζῶντος,
ἵνα δείξῃ σώματα εἶναι τὴν σκηνὴν τῆ Θεοῦ.
ἐπειδὴ γὰρ εἰ τῶμασιν ἀγίοις κατασκευοῖ
» ὁ Θεός, πληρωμένους τῆ ῥητῆς, ὅτι κατα- Δόξ. 26. 27.
» σκηνώσω εἰς αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω.

δ. Καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, θυ-
μιάματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως,
καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆ θυμιάματος.

ζ. Καὶ λίθους σαρδίους, καὶ λίθους εἰς τὴν
γλυφὴν εἰς τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸν
ποδήρη.

η. Καὶ ποιήσεις μοι ἀγίασμα, καὶ
ὀφθήσομαι ἐν ὑμῖν.

Ε Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Υ. Ἐπιφαίνεται γὰρ εἰς Ἐκ-
κλησίαν Χριστός, καὶ ἐπιλάμπει τοῖς εἰς
» αὐτῆν, κατὰ τὸ εἰς ψαλμοῖς, Θεὸς Κύριος, Ψαλ. 117. 27.
» καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐπιτήρει δὲ ὅπως,
καίτοι καταβεβηκώς ἐπὶ τὸ ὄρος εἰς αἶδα
πυρός, ὀφθεῖς τε τῷ λαῷ παντὶ, γέγρα-
πται γὰρ ἔτι, ὡς ἔπω φανείς, τὸ, ὀφ-
» θήσομαι, φησὶν, εἰ ὑμῖν, ἐγγηγεμένους τῆ
» ἀγίασματος.] μόνον γὰρ ἐχὶ διακεκρα-
γῶς ὁράται σαφῶς, ὅτι σκιά μὲν [αἰθ-
» ὀπτασία] ἐκείνη τῆς ἀληθοῦς θεοπλίας·
ἢ δὲ ἀληθοῦς ἀνάδειξις, ὁ Χριστός. εἰ ὡ
καὶ αὐτὸν τεθεάμεθα τὸν πατέρα.

θ. Καὶ ποιήσεις μοι κατὰ πάντα
ὅσα ἐγὼ δεῖνύω σοι ἐν τῷ ὄρει, τὸ
παράδειγμα τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ πα-
ράδειγμα τῶν σκευῶν αὐτῆς· ἔτω
ποιήσεις.

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Υ. Κρεῖττον ὡς οἶμαι, τὸ
μὲν παράδειγμα τῆς σκηνῆς, ὑπόδειγμα
Hh 3 ὀνομά-

ονομάζειν· τὸ δὲ παράδειγμα τῶν σκδῶν, ὁμοίωμα. ἐπειδὴ γὰρ ἡ σκλιῆ τύπος τῆς κλίσεως, περὶ ἧς Μωϋσῆς ἰσορεῖ· καὶ ἀξιῶντι δὲ τῷ Θεῷ σιωεῖναι τοῖς ἀνθρώποις, ἔδει σκλιῶ γενέσθαι, τῆς κλίσεως ὅλης, τῆ μεγίστη νὰς, τὸ σχῆμα φέρουσαν, ἵνα γινώσκωσιν οἱ ἀνθρώποι, ὅτι οἱ Ἰσραηλίται τὸν τῆ παντὸς Κύριον ἔχουσι συγκατιόντα, ἐκ ἐν κολαπτοῖς καὶ γλυφαῖς ἀνθρώπων προσδέμενον, ἀλλ' οἷα δεσπότῳ τῶν ὄλων τῷ τῆ παντὸς ἄφομοιωματι ἐγκατοικῆντα· ἵνα καὶ ἐν βραχεῖ τῷ γινομείῳ, μέγα φαίνεται τὸ οἰκονομῆμενον καὶ θεοπρεπές· διὰ τῆτο ὑπόδειγμα καλεῖ τὸ παράδειγμα τῆς σκλιῆς.

» καὶ μετὰ ταῦτα, φησὶν, ὅρα ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι. μήμημα ἄρα τῆ παντὸς ἡ σκλιῆ. τῶν δὲ σκδῶν, ὁμοίωμα εἰκότως προσηγορεύσασιν. ἔ γὰρ ὡς ὄντων ἔδει παράδειγμα παραχεῖν, ἀλλὰ τὸ τῆ σχήματος αὐτῶν ὁμοίωμα διὰ τῆς προφητικῆς ὀπλάτιας ὑποδειχθῆναι τῇ ψυχῇ τῆ Μωϋσέως.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῷ σκλιῶ τὶ δῆποτε προσέταξεν ὁ Θεὸς γενέσθαι; Αὐτὸς ὁ δεσπότης Θεὸς τῷ αἰτίαν δεδήλωκεν· ἔφη δὲ ἔτω· καὶ ποιήσεις μοι ἀγίασμα, καὶ ὀφθήσομαι ἐν ὑμῖν. καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ δέκνυμί σοι ἐν τῷ ὄρει, τὸ παράδειγμα τῆς σκλιῆς, καὶ τὸ παράδειγμα τῶν σκδῶν αὐτῆς. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῷ σινάει ὄρει τὸν νόμον ἐδεδώκει, εἰκὸς δὲ τῷ τινὰς ὑποτοπῆσαι περιγεγραφθῆναι τὸ θεῖον, ἐκέλευσε γενέσθαι σκλιῶ· ἵνα ἐκείθεν τῷ οἰκίαν ποιῆμενος ἐπιφάνειαν, ἐκπαιδύει τὸν λαὸν τῷ ὁσέβειαν. ὡπερ γὰρ τῷ ἐπηγγελμείῳ αὐτῶν ἀπειληφῶτων γλῶ, τὸν νεὼν γενέσθαι προσέταξε, καὶ τὰς θείας ἐκεῖ γίνεσθαι λειτουργίας ἐνομοθέτησεν· ἵνα μὴ ἀδεῶς τῆτο ὄρωντες, τῇ τῶν ἀλιτηρίων δαιμόνων περιπέσωσι πλάνη· ἔτως ὁδοιποροῦσι, καὶ τῷ ἔρημον διαβαίνουσι, σκλιῶ ποιῆσαι προσέταξε, μεταβλῶαι καὶ αὐτῷ δυναμένῳ· ἵνα τὰς προσδοχὰς, καὶ τὰς ἱερουργίας ἐν ταύτῃ προσφέρωσι. καὶ ταῦτα δὲ τῆς αὐτῶν γεγενῆται χρείας ἐνεκεν. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῷ ὄρει τῆ μεγάλῃ Μωϋσῆ πλείους διατρίψαντος ἡμέρας, πρὸς τὸν Ἄαρων ἔφασαν, ποιήσον ἡμῖν Θεὸς, οἱ προπορεύονται ἡμῶν· καὶ τῷ εἰκόνα τῆ μόσχ κατασκδάσαντες, ἐβῶν χορεύοντες· ἔτοι οἱ Θεοὶ σὺ Ἰσραὴλ, οἱ ἐξαγαγόντες σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου· τῷ σκλιῶ ταύτῳ γενέσθαι προσέταξεν ὁ Θεός, καὶ ἀπαυρόντων ἠγγέσθαι νενομοθέτηκε, καὶ αὐλιζομένων ἰσαδαῖ· ὡσε καὶ τῆς ἱερέας ἐν ταύτῃ τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐν τύπῳ προεπαίδεθη Μωϋσῆς τὸ περὶ τῆς σκλιῆς τῆς τὸ πᾶν περιεχέσης μυσηρίου. αὐτῆ δ' ἂν εἴη Χριστός, ἡ τῆ Θεὸς δυνάμις, καὶ ἡ τῆ Θεὸς σοφία· ἡ ἀχειροποίητος ἔσα κατὰ τῷ ἰδίαν φύσιν, δέχεται τὸ κατασκδα-

Α δῶαι, ὅταν ἐν ἡμῖν δέη τῷ σκλιῶ ταύτῳ παγλῶαι. ὡσε τῷ αὐτῷ τρόπον τινὰ καὶ ἀκατάσκοπον καὶ κατεσκδάσμενῳ εἶναι. τῷ μὲν προυπάρχειν, ἀκλίσειν· τῷ δὲ τῷ ὑλικῷ ταύτῳ δέξασθαι σύσασιν, [κλιῶ γινομείῳ.]

Β ι. Καὶ ποιήσεις κιβωτὸν μαρτυρίαν ἐκ ξύλων ἀσήπλων, δύο πήχεων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος αὐτῆς.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἡ κιβωτὸς τύπος ἂν εἴη καὶ εἰκὼν τῆ Χριστοῦ. τὸν γὰρ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆ μονογενῆς ἀνασκοπέμενοι τρόπον, κατὰπερ ἐν κιβωτῷ τῷ τῆς Παρθένου νὰῷ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον ἐνηλισμένον ὁψόμεθα. κατὰκει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς, κατὰ τὰς Γραφάς.

**** ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ.** Ἀσηπτα μὲν τῷ αὐτῆς τὰ ξύλα, χρυσῷ δὲ τῷ καθαρῷ καὶ δοκιμωτάτῳ κατεκαλλῶετο ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν. ἀφθαρτον γὰρ τὸ σῶμα Χριστοῦ, κατὰπερ τινὶ χρυσῷ, τῇ τῆ ἐνοικῆντος λόγῳ δυνάμει καὶ λαμπρότητι, καὶ τῇ τῆ ἀγίῃ πνεύματος φύσει καὶ ἐνεργείᾳ ζωοποιῷ, πρὸς ἀφθαρσίαν διακρατέμενον.

Δ ια. Καὶ καταχρυσώσεις αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν χρυσώσεις αὐτὴν· καὶ ποιήσεις αὐτῇ κυμάτια χρυσᾶ σρεπλά κίκλα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ κιβωτὸς ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἔχει τὸν χρυσόν, ὅς ἐστι Χριστός, ὁ πᾶσαν πληρῶν τῆς ἰδίας φαιδρότητος τῷ κλίσειν ὡς Θεός· ἔχων σάρκα ἀνθρώπου φθορᾶς, ἐκ Παρθένου δίχα ἀπορᾶς ἀνδρὸς συσᾶσαν. εἰς τῆτο γὰρ ἔχει τὸ ἐξαίρετον, ἐπεὶ ὁμοῦσιος πᾶσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι τὸ μὲν καθαρὸν τῆ χρυσίῳ, παρὶς τῷ θεῖαν φύσιν· τὸ δὲ ἀσηπλον τῶν ξύλων, τῷ ἀνθρωπίνῳ. εἰ γὰρ καὶ ἀσηπλον τὸ ξύλον, ἀλλὰ δεκτικὸν παθῶν, καὶ τομῆς, καὶ θανάτου.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Σύμβολον τῆς ὑπερλάμπρου Θεότητος ὁ χρυσός, ἐπαλληλεμένης ὡπερ τῷ ἀγίῳ σώματι, καὶ τῷ ἰδίαν αὐτῆ λαμπρότητάτε καὶ ἀφθαρσίαν ἐνείσης ἀπορρήτως.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Ἡ ἔ τοῖστος Χριστός; εἰς ὧν ἐκ δυοῖν, Θεότητος, ὡς χρυσίῳ φανοτάτε καὶ ἀποσίλβοντος· καὶ ἐξ ἀνθρωπότητος, ἀμιγῆς φθορᾶς, ὡς ἐκ ξύλων ἀσήπλων, διὰ τῷ ἐκ πνεύματος ἀγίῃ καὶ ἐκ Παρθένου Μαρίας ἀγνῷ καὶ ἀσπορον κύησιν τῆ λόγῳ, μὴ ἀψύχῳ σαρκὶ μόνον ἐνώσαντος ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐμψυχωμένη νοερᾶ. τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ χρυσοῦν ἐπαλειφθῆναι τοῖς ξύλοις ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. καὶ θεᾶ μοι καὶ κατ' ἐκείνο τῆ τύπε τὸ ἀκριβές.

ὡπερ

Ἐξὸδ. 32. 1.

» οἱ προπορεύονται ἡμῶν· καὶ τῷ εἰκόνα τῆ μόσχ κατασκδάσαντες, ἐβῶν χο-

Ἐξὸδ. 32. 4.

» ρεύοντες· ἔτοι οἱ Θεοὶ σὺ Ἰσραὴλ, οἱ ἐξαγαγόντες σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου· τῷ σκλιῶ ταύτῳ γενέσθαι προσέταξεν ὁ Θεός, καὶ ἀπαυρόντων ἠγγέσθαι νενομοθέτηκε, καὶ αὐλιζομένων ἰσαδαῖ· ὡσε καὶ τῆς ἱερέας ἐν ταύτῃ τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν.

Ζ

Η

ὡσαυτὸν γὰρ τὸ ἄσηπτον ξύλον, ξύλον ἐστὶ τὴν φύσιν, καὶ τοῖς λοιποῖς ξύλοις τὴν φύσιν τῆ σήψει δαπανωμένοις συγγενές τε καὶ ὁμοῖσιον· μόνον δὲ τὸ ἄσηπτον ἔχον ἴδιον καὶ ἐξάιρετον· ἔτω καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ ὡσαύτως σὰρξ τῆ Χριστοῦ, συγγενὴς μὲν ἡμῖν, καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὑπῆρχε, καὶ ὁμοῖσιος· πλατῆσα δὲ μόνῃ τῷ Φθορᾷ τῆς ἐξ ἁμαρτίας ἐλθούσης καὶ ἀνεπαφῶν, τὸ ἐκ πνύματος ἁγίου καὶ ἐκ Πατρὸς σωτηριάζουσα καὶ ἠνωθῆσαι τῷ λόγῳ ὅς ἁμαρτίαν ἐκ ἐποίησαν, ὅδε ὄφρα δὲ ὁλος ἐν τῷ σώματι αὐτῆ. πλὴν ὡσαυτὸν τὰ ξύλα τῆς κιβωτῆ, σήψεως μὲν ἡ κρείττω, τέμνεσθαι δὲ ἐπέφυκε καὶ κείσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ πανάγιον σῶμα Χριστοῦ, τῆς μὲν ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης Φθορᾷ, ἁμοίρον ἡ δεκτικὸν δὲ ὅμως αἰκίῶν, καὶ πληγῶν, καὶ τομῆς, καὶ θανάτου, καὶ τῶν τῶν παραπλησιῶν παιδῶν. εἰ γὰρ μὴ ἔτως εἶχον, ἐκ ἀνὴρ ὑπέστη τῆ θανάτου τὴν πείραν· ἐν ἡ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τῆ θανάτου κατέλυσε, μέχρι ταφῆς, καὶ τῆς εἰς ἄδου καταβάσεως προελθῶν, καὶ ἀγνοήσας καὶ τὴν ἐντεῦθεν Φθορᾷ, διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν θείας ἐγέρσεως. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡσε διὰ πάντων ἀφθαρτον ἀπεφάνθη τὸ σῶμα Χριστοῦ τῆ μὲν ἐξ ἁμαρτίας Φθορᾷ, παντελῶς ἄβατον· τῆ δὲ ἐκ τῆ θανάτου καὶ τῆς ταφῆς, δεκτικὸν μὲν, ἐν αὐτῷ δὲ καταλύσαν αὐτῷ· καὶ ἐκρατηθῆν ὑπ' αὐτῆς διὰ τὴν πρὸς τὸν λόγον εἶωσιν, τὸν κατὰ φύσιν ἀφθαρτον, καὶ ἀπαθῆ, καὶ ἀθάνατον.

He. 5. 9.

ιβ. Καὶ ἐλάσεις αὐτῆ τέσσαρας δακτυλίσχους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη· δύο δακτυλίσχους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἐν, καὶ δύο δακτυλίσχους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἕτερον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μέτοχοι γὰρ τῆς δόξης οἱ ἀμφ' αὐτόν. τοῖστοι οἱ μαθηταί, οἱ καθάπερ τισὶ δακτυλίοις ταῖς ψυχαῖς σιειρόμενοι τῶν σωζομένων, δι' ἐαυτῶν πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς τῆς κειμένους ἐπὶ γῆς ἀναφέρουσι. (1)

ιγ. Καὶ ποιήσεις ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτὰ χρυσῷ. Καὶ εἰσάξεις τῆς ἀναφορεῖς εἰς τῆς δακτυλίσχους τῆς ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς κιβωτῆ, ἄρουν τὴν κιβωτὸν ἐν αὐτοῖς. Ἐν τοῖς δακτυλίοις τῆς κιβωτῆ τῆς διαθήκης ἔσονται οἱ ἀναφορεῖς ἀκίνητοι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χρυσοὶ δὲ καὶ οἱ τὴν κιβωτὸν ἄρουντες ἀναφορεῖς, καὶ οἱ κρίκοι, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. μέτοχοι γὰρ τῆς τῆ Χριστοῦ δόξης οἱ ἀμφ' αὐτόν, καὶ ὡς ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ προσερχομένοι καὶ

A χρήσιμοι. τοῖστοι τινες ἦσαν οἱ μακάριοι μαθηταί, διώκουν παρ' αὐτῆ τὴν θεοπροπῆ δεχόμενοι, καὶ τῆς ἀνωθεν ὑπεροχῆς τὴν λαμπρότητα μεθεκλῶς ἐκπεπλησθηκότες, καὶ πληρῶντες διὰ τῆτο τὰς θεοσημείας.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. (2) Ἐφη πρὸς ὁ Ἀπόστολος περὶ τῆς μονογενῆς, ὃν ἀντὶ σκλήρης παραλήφαρον, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίθη τὰ Κολασ. ε. 16. πάντα τὰ ἀόρατά τε καὶ ὄρατά, εἴτε θρόνοι, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι, εἴτε κυριότητες, εἴτε δυνάμεις. ἔκων σύλοι ἀργυρολαμπεῖς καὶ χρυσοῦλατοι, καὶ ἀναφορεῖς, καὶ δακτυλίοι, καὶ τὰ Χερουβιμ ἐκείνα τὰ ταῖς πτέρυξι τὴν κιβωτὸν ἐπικρύπτοντα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὅσα ἡ τῆς σκωποπηγίας περιγραφή περιέχει, εἰ μὴ τις πρὸς τὸν ἀνω βλέποι κόσμον, ἀλλ' ὑπερκόσμοι δυνάμεις εἰσὶν αἱ ἐν τῇ σκλήρῃ θεωρούμεναί, αἱ κατὰ θείαν βέλῃσιν τὸ πᾶν ὑπερεἰδουσαι. ἐκεῖ οἱ ἀληθινοὶ ἀναφορεῖς ἡμῶν, οἱ εἰς διακονίαν ἀποσελλόμενοι, οἱ εἰς τῆς μέλλοντας κληρονομαῖν σωτηρίαν. οἱ καθάπερ δακτυλίοις τισὶ ταῖς ψυχαῖς σιειρόμενοι τῶν σωζομένων, δι' ἐαυτῶν πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς τῆς κειμένους ἐπὶ γῆς ἀναφέρουσι.

15. Καὶ ἐμβαλεῖς εἰς τὴν κιβωτὸν τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶσι.

16. Καὶ ποιήσεις ἰλαστήριον ἐπίθεμα χρυσοῦ καθαροῦ, δύο πήχεων καὶ ἡμίσεος τὸ μῆκος, καὶ πῆχεως καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆτος μῆκος μὲν καὶ πλάτος μεριώνεται, βάθος δ' ἔδου, ἐπιφανεία γεωμετρικῆ μάλιστ' ὁμοίμενον.

E ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἰλαστήριον, ὅσον μὲν ἦκεν εἰς τὸ γράμμα καὶ σκίαν, ἐκ χρυσοῦ ἐπεποίητο καθαροῦ, καὶ ἐπήρητό πως ἐπικειμένη τῇ κιβωτῷ. εἴρηται γὰρ ἐπίθεμα διὰ τῆτο. Καὶ μετ' ὀλίγα. Φαμέν δὲ εἶναί τὸ ἰλαστήριον, εἰ νοοῖτο πνύματικῶς, τὸν δι' ἡμᾶς γενόμενον ἄνθρωπον, ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον διὰ πίσεως ἐν τῷ αὐτῆ ἁματι, εἰς ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτῆ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Δι' αὐτῆ γὰρ ἰλασμός, ὅχρη τε πᾶσα, καὶ αἴτησις ἀγαθῶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Αὐτὸς ἐν ὁ Χριστὸς ἰλαστήριον. δι' αὐτῆ γὰρ ἡμῖν ἴλεως ὁ πατήρ. τὸ μόντοι ἰλαστήριον ὑπὲρ τῆς κιβωτῆ κείμενον, ἐφ' ὃ τῶν κατὰ τὸν νόμον ἱερωμένων ἔδου ἱερέργησαν, ἔτε τὸ παράπαν αἶμα ἐπέθεσαν, ὃ ταῖς πτέρυξι σωκαλύπτετο τῶν Χερουβιμ ἐκατέρωθεν. Χριστὸν ἡμῖν σημαίνει σαφῶς, ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον διὰ πίσεως ἐν τῷ αὐτῆ ἁματι, καθά Παῦλος φησιν· ὑπὲρ μὲν τῆς κιβωτῆ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδοι. ταῦτα ἐ κῆται, τῶν ἐπομείων δὲ τῆ Κυρίλλου καὶ τῆ Νύσσης ὑπερνημάτων περίληψις εἶναι εἶκοε. (2) Τῷ Θεολόγῳ ψαδῶς ἐπιγράφει ὁ κῆδ.

κιβωτῆ κείμενον, καὶ ἐντεῦθεν δηλῶν, ὡς ἅπας ὁ τῆς ἐνσάρκου παρυσίας, ἦγεν οἰκονομίας, εἰς τὸ ἀνεφέρειτο καὶ σωπεραίνετο, λόγος· εἰς τὸ γενεᾶσαι αὐτὸν, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἱερεῦσι δὲ ἀψηλάφητον, ἐπεί περ ἔδενος ἢ ἀνθρώπων, ἀλλ' αὐτῆ προσάγειν ἑαυτὸν. ὁ καὶ πεποίηκεν, ἅπαξ προσκνεχθεῖς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας. ἡμῖς γὰρ νῦν ἱεροργεῖντες, ἔ πρωτολύτως αὐτὸν θυομεν, ἀλλ' ἐκείνης τῆς ὑπ' αὐτῆ προσκνεχθείσης θυσίας δια τῶν μυσικῶς ὁρωμείων τελεῖμεν ἀνάμνησιν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καί μοι δοκεῖ διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς κιβωτῆ κείσθαι, τῆς ἐκ χρυσῆς κάδαρῶ καὶ ξύλων ἀσήπλων κατεσκευασμένης, καὶ προτυπῆσης τὸν ἐκ Θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος εἶνα Χριστὸν, ἵνα παρασαῖ σαφῶς, ὡς τέλος τῆς τοιαύτης οἰκονομίας ὁ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν ἐστὶν ἰλασμὸς. ἢ προξείησεν ἡμῖν τὸ ὑπὲρ ἡμῶν τυθίωαι Χριστὸν. ἀκρόμεν γὰρ Παῦλ. λέγοντος, ὡς τὸ πάχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῷ θυσιαστηρίῳ τῶν ὀλοκαυτωμάτων καθ' ἐκάστῳ ἡμέραν τὰ τεθυμένα ἐπέκατο· καὶ τὸ αἷμα τῶν θυσιῶν ἐπεχρίσατο· καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ τῆ θυμιάματος ἅπαξ τῆ εἰαυτῆ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆ ἰλασμῆ. τῷ ἰλαστηρίῳ δὲ, ἔτε ἅπαξ· ἀλλ' ἢ τὸ παράπαν αἵματος καθάρρον, ἵνα μάθωμεν, ὅτι Χριστός. τὸ ἀληθὲς ἰλαστήριον, αὐτὸς ἑαυτὸν προσήνεγκεν. ἀνθρώπων ἔδενος διωαμείν τῆ τοιαύτη προσψαῦσαι θυσία. διὸ καὶ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ γέγραφε, πῆ μὲν, ὅτι ὁ Κύριος ἅπαξ προσκνεχθεῖς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτιῶν ὀφθήσεαι τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν διὰ πίσεως· πῆ δὲ, ὅτι μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσκνεχθεῖς θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκῆς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆ Θεῆ. ὡσε ἡμᾶς μὴκέτι προσφέρειν θυσίαν, ἀλλ' ἐκείνης τῆς ἅπαξ ὑπὲρ αὐτῆ προσκνεχθείσης ἀνάμνησιν τελεῖν, καὶ ταύτη καθαιρεῖσθαι.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἡ μὲν κιβωτὸς καὶ τὸ ἰλαστήριον, ὅπερ ἢ τῆς κιβωτῆ ἐπίθεμα, ἀνθρώπων φυλάττοντος τὰ θεῖα λόγια, καὶ ἰλεων ἔχοντος τὸν Θεὸν, καὶ φυλαττομείν ὑπὸ τῶν θεῶν διωάμεων, καθώς· **Ψαλ. 118. 11.** Φησὶν ὁ μελωδός, ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγια σου, διὸ καὶ ἔλεγον, ἐν σκέπη τῶν πτερυγῶν σου σκεπάσεις με, οἷον τῶν διωάμεων τὰ Χερβίμ ταῖς πτερυξὶ καὶ τὴν κιβωτὸν ἐφυλάττον καὶ τὸ ἰλαστήριον· φυσικώτερον δὲ τῆ τὸν νόμον πληρώσαντος Χριστῆ, τῆ γνομένης ἰλασμῆ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐδήλα ἐναργῆ τεκμήρια. ὅσις τὸν νόμον πληρῶν, ἔτως ἰλάσεται τῆ νόσος τὴν ἁμαρτίαν. προέδετο γὰρ αὐτὸν ὁ Θεός, ὡς φησὶν ὁ τῶν δεσποτικῶν χρησμῶν ταμίας, ἰλαστήριον ὡσε ἐν τῷ αὐτῆ αἵματι ἐνδείξασθαι τὴν οἰκείαν δι-

Α κείνου. ἀντεσῆγάγε γὰρ λύτρον τὸν μονογενῆ, ἵνα ἔχη λόγον ἢ χάρις. ἐν γὰρ ὑπὲρ πάντων, καὶ ὑπὲρ τὴν πάντων ἀξίαν ἱερεῖον δεξάμενος, καὶ τὴν ἔχθραν ἔλυσε, καὶ τὴν καταδίκην ἀφῆκε, καὶ εἰς ὑδοσίαν ἀνήγε, ἢ μυρίοις ἀγαθοῖς ἐκόσμησε.

ΙΗ. Καὶ ποιήσεις δύο Χερβίμ χρυσῶ τορευτὰ, καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τῆ ἰλαστηρίᾳ. **ΙΘ.** Ποιηθήσεται δὲ Χερβίμ εἰς ἐκ τῆ κλίτης τῆς πρώτης, καὶ Χερβίμ εἰς ἐκ τῆ κλίτης τῆς δευτέρας [τῆ] ἰλαστηρίᾳ· καὶ ποιήσεις τὰς δύο Χερβίμ ἐπὶ τὰ δύο κλίτη αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶν Χερβίμ φύσει μὲν, ἔδεν ὁμοίον γένος ἐν τοῖς ἀοράτοις· ὄψις δὲ ἢ μόχθ, κατὰ τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ. εἰρηκῶς γὰρ τέσσαρα πρόσωπα ἔχεν ἕκαστον τῶν Χερβίμ ἐν τῇ δευτέρῃ αὐτῶ ὀπασία, τὸ μὲν λέοντός, τὸ δὲ ἀετῆ, τὸ δὲ ἀνθρώπου· τὸ δὲ τέτρατον πρόσωπον, τῆ Χερβίμ φησὶν ἀνωτέρω, ὅπερ ἔλεγον εἶναι μόχθ, πρόσωπον εἶναι τῆ Χερβίμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅπερ ἦδη προείπον, ὑπερσίας ἢ καὶ δαλείας· καὶ ἔδεμίαν παρείχον εἰδωλολατρίας πρόφασιν τοῖς Ἰουδαίοις. πᾶσι γὰρ τοῖς ζώοις λατρεύσαντες, ὡς ὁ Ἰεζεκιήλ φησὶ, καὶ τὸ ἐν τοῖς χρυπλοῖς οἰκοῖς τῆ ναῶ τῆ Θεῆ, ἔδαμῆ φαίνοντα τὰ Χερβίμ τετιμηκότες.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Τὰ Χερβίμ θρόνος ὄντα καὶ ἄρμα τῆ Θεῆ, ὁ καθήμενος γὰρ ἐπὶ τῶν Χερβίμ ἐμφάνησι· ἐδήλα τὸν ὡ κατεσκευάσαι ὁ ναός, ὅτι ἀχώρητός ἐστι καὶ ἀχρημάτιστος. τῆς δὲ βασιλείας αὐτῆ συμβολὸν ἔκειτο ταῦτα. ἐπειδὴ γὰρ ναῶ λόγος ἔδειξ, ὃν μὴ ἐφέει ἀγαλμα· ὁ δὲ τῶν ἡγεμῶν καὶ ποιητῆς ἐπέκαίνα πάσης φύσεως ἐστὶ, καὶ ἀνθρωπίνης ἐπινοίας, διὰ τῆ θρόνος τῆ παμβασιλέως δεσπότης ἐχαρακτήρισε.

Κ. Ἔσονται οἱ Χερβίμ ἐκλείνοντες τὰς πτερυγὰς ἐπάνωθεν, συσπιάζοντες ταῖς πτερυξὶ αὐτῶν ἐπὶ τῆ ἰλαστηρίᾳ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἀλληλα, εἰς τὸ ἰλαστήριον ἔσονται τὰ πρόσωπα τῶν Χερβίμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Χερβίμ, ἰλαστήριον αὐτὸν οἰκονομικῶς γνομένον, συσπιάζεσθαι, πῶς ἔ παρίστηεν ἐναργῶς Θεὸν εἶναι καὶ ἐν σαρκὶ, καὶ τοὶ παίδοντα ὑπὲρ ἡμῶν; ταῖς ἀνω διωάμεσιν, ὡς καὶ πρὸ τῆ πάθης Φρικλόν, καὶ μάλλον σεβάσιμον διὰ τὴν ἐπὶ τῆ ἡμετέρα σωτηρία, κατὰ Παῦλον εἰπεῖν, τῆς πολυποικίλης σοφίας φανέρωσιν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Κακείνο δὲ τὸ ἰλαστήριον ὑπερκείμενον τῆς κιβωτῆ πάλιν αἰδείκνυται, τοῖς Χερβίμ εἶθεν κακείθεν συσπιάζόμενον,

ζόμενον, ὡς ὁ τῷ Θεῷ λόγος, εἰ καὶ σωματικῶς σαρκί, ψυχῶν ἐχέσῃ τὴν νοεράν, ἐκ ἀπέσει τῆς θείας ὑπεροχῆς· ἀλλ' ὑπερανίσταται τὰ τῆς θεοπρεπῆς δόξης, μὴ συγκαλυπτόμενα τῇ τῆς σαρκὸς ταπεινότητι.

ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Χερσβίμ δὲ εἰπὼν ὁ λόγος κατακαλύπτοντα ταῖς πτέρυξι τὰ ἐγκείμενα τῇ κιβωτῷ τῆς διαθήκης μυστήρια, βεβαίω τὴν ἀποδοθεῖσαν ἡμῶν περὶ τῆς σκλήης θεωρίαν. τὸ γὰρ ὄνομα τῆτο τῶν περὶ τὴν θείαν φύσιν θεωρημάτων διωάμεων μεμαθήκαμεν, ὡς ὁ Ἡσαίας καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ κατενόησαν.

**** ΚΤΡΙΛΛΟΥ.** Δορυφορίας μὲν ἀπόδειξις ἀαργῆς ἢ εἰς δεξιά τε καὶ ἐξωθεν ἰσάσις. τὸ δὲ τῶν ἀνωτάτω διωάμεων οἰονεί πως εὔτονόν τε καὶ ἀκόρετον εἰς θεοπλίαν ὑπεμφαίνειν ἔοικε τὸ βλέπειν αἰετὰ Χερσβίμ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον.

κα. Καὶ ἐπιθήσεις τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἀνωθεν, καὶ εἰς τὴν κιβωτὸν ἐμβαλεῖς τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ σοι.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Καὶ ἡ μὲν, ὡς ἔφω, ἢ κιβωτὸς ὁ Χριστὸς, ὡς εἰ τῷ σώματι (1) ὁ Θεὸς λόγος. πλὴν εἰς γλῶσσην ἢ κιβωτὸς. γέγονε γὰρ καὶ εἰ ὑφέσει καὶ εἰ χθισμαλότητι τῇ καθ' ἡμᾶς ὁ μονογενῆς. μορφῶν γὰρ ὑπέδν τὴν δαλοπρεπῆ, καὶ κεκλιώκεν ἑαυτὸν. αὐτὸς γὰρ (2) ἐστὶ τὸ ἱλαστήριον, τὸ καὶ ὑψὲς κείμενον, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνω δυνάμεων δορυφορέμενον. εἰ γὰρ ἐκ μόνων ἡμῶν τῶν τῆς κινώσεως μέτρων (3) γνώριμος ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἐστὶ Θεὸς καὶ τῶν ὄλων Κύριος.

κβ. Καὶ γνωθῆσομαί σοι ἐκεῖθεν, καὶ λαλήσω σοι ἀνωθεν τῶ ἱλαστηρίου ἀνά μέσον τῶν δύο Χερσβίμ, τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτῆς τῶ μαρτυρίαι, καὶ κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι πρὸς τὰς ὑψὲς Ἰσραήλ.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἄνωθεν δὲ τῶ ἱλαστηρίου γνωθῆσομαί σοι, φησὶ, καὶ λαλήσω σοι, δύο πρὸ καθ' ἑκάστην ἐγώμα καὶ διὰ τέτρα δηλῶν. ἢ γὰρ ὅτι ἀνδρωπος ὡν ὁ Χριστὸς, τὰ ὑπὲρ ἀνδρῶμα λαλήσει φύσιν, καὶ ἐκ δὴ μόνου ἐμμενεῖ τοῖς τῆς κινώσεως μέτροις, διὰ γε τὸ εἶναι Θεὸς καὶ ἐκ Θεῶν Ἰωάν. 10. 30. κατὰ φύσιν· ἐγὼ γὰρ, ἔφασκε, καὶ ὁ Ἰωάν. 14. 9. πατήρ εἰ ἐσμεν· καὶ, ὁ ἐωρακῶς ἐμὲ, ἐώρακε τὸν πατέρα· ἢ ἐκείνο πρὸς τάχα· γινώσκειται γὰρ ἀνωθεν τῶ ἱλαστηρίου καὶ τῶν Χερσβίμ, τρεῖς εἰς ὑπεροχῆ καὶ δόξη τῇ ὑπὲρ ἀνδρωπον, καὶ παντὸς ἐπέκεινα γεννητῆ, ὡν τὸ ἀκρότατόν τε καὶ ὑπέρτατον τὰ Σεραφίμ, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ.

Α' **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Χρυσῶν δὲ τὸ ἱλαστήριον, καὶ αὐτὰ τὰ Σεραφίμ. ἢ μὲν γὰρ ὀκλειῆς τε καὶ περικαλλεσάτη φύσις, Θεός· εἰ ὁμοιώσει δὲ τῇ πρὸς αὐτὸν κατὰ μέθεξιν, τὰ γενητά. τοῖς δὲ ἀγγέλοι καὶ εἰ κύκλω γεγονόσιν αὐτῶ, τὴν τῆς ἰδίας καὶ φυσικῆς φαιδρότητος ἐπιμερίζει μέθεξιν· ὡς φῶτος ἐπὶ τὴν πέλαις ἀντανεκλωμαίς, καὶ λαμπρότητι τῇ ἰδίᾳ τὸ προσυχὸν καταυγάζοντος.

Β'' **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἄνωθεν τῶν Χερσβίμ γνωθῆσομαί σοι φησὶν ὁ πάντων δεσπότης, τὴν ἀρρήτον φύσιν μὴ εἰς οἷς ἢ κλίσεις ζητεῖσθαι προσάτων, ἀλλ' ἐπέκεινα παντὸς τῶ κεκλιμαίς πρὸς ὑπαρξιν. Θεὸς γὰρ φύσει λόγος τε καὶ τόπος ὁ πρεπωδέσατος, τὸ πέρατε καὶ ἀνω παντὸς γενητῆ. ἐκῶν ὁ ὑπεράνω τῶν Χερσβίμ τόπος, καὶ αἰδητῶς, εἰ τῇ ἀγία σκλήη, μονογενῆ τὴν θείαν ἡμῶν κατεδήλα φύσιν.

Γ **κγ.** Καὶ ποιήσεις τράπεζαν χρυσίαι καθαράς, δύο πήχεων τὸ μήκος, καὶ πήχεω τὸ εὔρος, καὶ πήχεω καὶ ἡμίσαι τὸ ὕψος αὐτῆς.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ἡ δὲ τράπεζα ἢ εἰ τῷ ναῷ, πηχῶν ἐγεγόναι ἔξ. (4) καὶ πόδες οἱ τέσσαρες, ἀνά πῆχυν εἰς ἡμισυ. σωάγασιν ἔν τῶ πάντας, πήχεις δώδεκα, συμφώνως τῷ κατὰ τὸν εἰναύσιον κύκλον ἐλιγμῶ τῶν μιλῶν δώδεκα, καθ' ἕνα τὰ πάντα φύειτε καὶ τελεσοφορεῖ ἢ γῆ, ταῖς τέσσαρσιν ὡραις οἰκεισμένη. γῆς δ' οἶμα εἰκόνα ἢ τράπεζα δηλοῖ· τέσσαρσιν ὑπερειδομένη ποσὶ, θέραι, μετοπῶρω, ἔαρι, χειμῶνι.

κδ. Καὶ ποιήσεις αὐτῇ σρεπλὸν κυμάτιον χρυσῶν κύκλω· καὶ ποιήσεις αὐτῇ σεφάνην παλαισῶ κύκλω. Καὶ ποιήσεις σρεπλὸν κυμάτιον τῇ σεφάνη κύκλω.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Κυμάτια σρεπλά, φησὶν ἔχειν τὴν τράπεζαν, ἢτοι ὅτι περιόδοις καιρῶν κυκλεῖται τὰ πάντα, ἢ καὶ τάχα τὴν ὠκεανῶ περιόρομαίλω ἐδήλα γλῶ.

κε. Καὶ ποιήσεις αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίαι χρυσῆς, καὶ ἐπιθήσεις τὰς δακτυλίαι ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῶν ποδῶν αὐτῆς ὑπὸ τὴν σεφάνην. Καὶ ἔσοντα οἱ δακτύλιοι εἰς θήκαι τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὡσεῖ ἀρεῖν ἐν αὐτοῖς τὴν τράπεζαν. Καὶ ποιήσεις τὰς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτὰς χρυσίω καθαρῷ, καὶ ἀρθῆσεται ἐν αὐτοῖς ἢ τράπεζα.

κθ. Καὶ

(1) Ὡς εἰ ἀφθάρτω σώματι Θεὸς λόγος.

(2) Δὲ πάλιν ἐστὶ. αὐτ. σελ. 307.

(4) Τρεῖς τὴν περίμετρον.

αὐτ. Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 306.

(3) Τρεῖς τὴν γνώριμας ὁ ὕψος. αὐτ.

κθ. Καὶ ποιήσεις τὰ τρυβλία αὐ-
τῆς, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τὰ σπον-
δεῖα, καὶ τὰς κυάθους, ἐν οἷς σπείσεις
ἐν αὐτοῖς, ἐκ χρυσῆς καθαρῆς ποιή-
σεις αὐτά.

ΑΔΗΛΟΥ. Σκόδη μυακώδη, δι' ὧν ἀνέ-
φερουν τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀπομύνοντα
λεπλάτινα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τρυβλία τε καὶ θυίσκα, κύ-
αθοῖτε καὶ σπονδεῖα, [καὶ τὰ δι' ὧν τῆς
ἀγίας τραπέζης ἢ μουσική καὶ ἱερωτάτη
πληρῆται χρυσῆ,] τῶν θείων κειμηλίων
τύπος ἂν εἴη σαφής.

ΑΔΗΛΟΥ. Σκόδη ἢ χρυσῆ καὶ θυί-
σκα, ἐν αἷς περιετρίβετο τὰ ἀρώματα
τῆς ἐλαίας τῆς κρίσεως, ἢ τῆς θυμιάματος
τῆς σωθέσεως, ὡς ἐν ἐξκαδεκάτῳ ἀριθ-
μῷ τῶν Ἀριθμῶν κεῖται ἀνιγμὰ ἔτω καὶ
Ἀριθ. 7. 20. θυίσκῳ μίαν πλήρη θυμιαμάτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ σπονδεῖα, ποτήριά εἰσι
μικρὰ, ἔχοντα πυθμένα, δι' ὧν εἰς ὕψος
τὸν οἶνον ἠκόντιζον. τῆτο γὰρ εἰσι σπονδή.

ΑΔΗΛΟΥ. Κύαθοι, δι' ὧν ἴπταν τὸν
οἶνον ἐκ τῶν κεράμων. ταῦτα δὲ πάντα
τῶν θείων κειμηλίων τύπος ἂν εἴη σαφής.

λ. Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν τράπε-
ζαν ἄρτους ἐνωπίους ἐναντίον μου δια-
παντός.

Ἀκύλας, ἄρτους προσώπων· Σύμμα-
χος, προσθέσεως. (1)

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἡ μὲν τράπεζα, ἐφ' ἧς
οἱ ἄρτοι προέκειντο, σύμβολον ἢ τῆς ἐνιαυ-
σιαίας κύκλου, ὡς τέσσαρσι πληρυσμῆναι ταῖς
τροπαῖς, χειμῶνι τε καὶ θέρει, ἔαρι καὶ
μετοπῶρῳ. διὰ τῆς καθ' ἑκάστῳ γὰρ πρὸς
τὸ χρησίμον γιγνομένης τῶν τεσσάρων
σοικείων μεταβολῆς, τῶν ἀπὸ γῆς καρ-
πῶν τῷ τε ἀφθονίαν ἡμῖν παρέχεται καὶ
τῷ ἀπόλαυσιν ἐπὶ συσάσει τῆ παρόν-
τος βίης.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν μελιζόμενον τῆ καινῇ
διαθήκῃ ζωοποιὸν ἄρτον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐναργῶς ἄρτον ἡμῖν τὸν
ἐξ ἄρανῶ καταδεικνύει, προκεισόμενον κα-
τὰ καιρὸς ἐν ἀγίαις τραπέζαις τῶν ἐκ-
κλησιῶν, καὶ ζωῶν δίδοντα τῷ κόσμῳ.

λα. Καὶ ποιήσεις λυχνίαν ἐκ χρυ-
σῆς καθαρῆς, τορευτὴν ποιήσεις τὴν
λυχνίαν· ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶ οἱ κα-
λαμίσκοι, καὶ οἱ κρατῆρες, καὶ οἱ
σφαιρωτῆρες, καὶ τὰ κρῖνα ἐξ αὐ-
τῆς ἔσονται.

Ἀκύλας, (2) ἐξημυγδαλωμένῳ, ἐκ-
τετοροδμενῶ ἀμύγδαλα.

Ὁ καυλός. Ἄλλος, μηρός. τὰ κρῖνα
Σύμμαχος, ἀνθή.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χρυσῆ μὲν ἢ λυχνία,
τύπον ἐπέχεσα τῆ Χρυσῆ. Φύσει γὰρ καὶ
ἀληθείᾳ Θεὸς ὁ υἱός. χρυσῶ δὲ παρεια-
σέον τῷ θείαν λαμπρότητα, καὶ ὑπερο-
χῶ. τοροδότη δὲ, ὅτι περικαλλῆς καὶ πέ-
ρα λόγῳ παντός, τό γε ἦκον εἰς ὄμορ-
φίαν τῷ νοητῷ, ὁ Ἐμμανυὴλ. γέγραπται
" γὰρ ὅτι ὠραῖος κάλλει παρά τῆς ἡσῆς τῶν ψαλ. 44. "
ἀνθρώπων. ἔκην καὶ τὸ ἐκτετοροεῦσαι
τῷ λυχνίαν εἰς εἶδος ὀπρεπῆς, δῆλον ὅτι
τὸ θεοπρεπῆς καταδείξειεν ἂν εὖ μάλα
τῆ Ἐμμανυὴλ.

λβ. Ἐξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευό-
μενοι ἐκ πλαγίων, τρεῖς καλαμίσκοι
τῆς λυχνίας ἐκ τῆ κλίτης αὐτῆς τῆ
ἐνός, καὶ τρεῖς καλαμίσκοι ἐκ τῆ κλί-
της τῆ δευτέρης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰς δεξιὸν καὶ εἰς ὀνό-
μον οἰάπερ ἐκ μέσῃ καυλῆ ἐκπεφυκότας,
ἀναθρώσκον τῆς καλαμίσκου, καὶ εἰς ὕψος
ἀρεδαί, φησὶ, τὸ ἰσοσατῆν. εἰς γὰρ ὧν
κατὰ φύσιν ὁ μονογενῆς, καὶ ἐν ἀπλότητι
κατ' ἑσῆαν ὡς Θεός, διαφοροῖς ἐνεργείαις
οἶονεὶ πολλοσὸς εἶναι δοκεῖ· ἀλλ' ἐδὲν εἰσε-
νληγεμένον ἢ ὀδυνηὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εἰ νοοῖ-
τόπως τοῖς θεοπρεπέσιν ἀξιωμασιν ἐχ-
ἀπλῆς. Φῶς γὰρ καὶ ζωῆ, καὶ διώαμις,
καὶ ἀφθαρσία νοεῖται. ὅτι γὰρ ἐδὲν εἰ-
σποιητὸν ἐν αὐτῷ διδάξαί βεβηλημένος,
" προσεπύεγκον οἰμαίπε τὰ, οἱ σφαιρωτῆ-
" ρες, καὶ οἱ καλαμίσκοι, καὶ τὰ κρῖνα ἐξ
" αὐτῆς ἔσωσαν· ὅλη τοροδότη.

λγ. Καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυ-
πωμένοι καρυίσκου· ἐν καλαμίσκῳ
τῷ ἐνὶ σφαιρωτῆ καὶ κρῖνον. ἔτω
τοῖς ἐξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευο-
λδ. μένοις ἐκ τῆς λυχνίας. Καὶ ἐν τῇ
λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυ-
πωμένοι καρυίσκου. οἱ σφαιρωτῆρες
λε. καὶ τὰ κρῖνα αὐτῆς. Ὁ σφαιρωτῆ
ὑπὸ τῆς δύο καλαμίσκου ἐξ αὐτῆς·
Ζ καὶ σφαιρωτῆ ὑπὸ τῆς δύο καλα-
μίσκου ἐξ αὐτῆς· ἔτω τοῖς ἐξ κα-
λαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς
λυχνίας.

λδ. Οἱ σφαιρωτῆρες καὶ οἱ καλα-
μίσκοι ἐξ αὐτῆς ἔσωσαν· ὅλη τορευτῆ
ἐξ ἐνός χρυσῆς καθαρῆς.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ὁ Ἰωσήπος ἐν μὲν τῷ 7. κεφ. τῆ 3. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ. βιβλ. τὰ δὲ φησὶ, διετίθεσαν
ἄρτων τε δώδεκα ἀζύμους κατὰ ἕξ ἐπ' ἀλλήλους κειμένους καθαρῆς πάνυ - - - μετὰ δὲ ἡμέρας ἑπτὰ πάλ-
ιν οἱ ἄλλοι ἐκομίζοντο ἄρτοι ἐν τῷ καλυμένῳ ὕφ' ἡμῶν σαββάτῳ· ἐν δὲ τῷ 10. κεφ. τὰ δὲ, τῷ δὲ σαβ-
βάτῳ πρῶτ' ἐκομίζοντες, ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης τίθενται - - - καὶ τότε μὲν ἀντ' ἐκείνων ἄλλοι κομίζονται,
οἱ δὲ τοῖς ἱερεῦσι πρὸς τροφῆν δίδονται.

(2) Κυρίως ψαύδως ἐπιγράφει ὁ κώδ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξ αὐτῆ γὰρ τῆ Ἐμμανηὴλ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ κατὰ Φύσιν αὐτῆ, καὶ ἐπακλὸν ἔδεν. καὶ ἔστιν ἕξ κύριος χρυσοῖς καθαρῶ, τετέστιν ὅπως δι' ὅλε Θεός, ἐκ ἐν ἴσω τοῖς γενητοῖς ἡγιασμένος· ἔδεν ὡσπερ Ἄγγελος τυχόν, ἐν ἰδίᾳ μὲν νοόμενοι Φύσει, κατηγλαῖσμένοι δὲ τῇ ἀνωθεν χάριτι καὶ δόξῃ, καὶ οἷάπερ χρυσοῖς καθαρῶ τῇ τῆ πνύματος δόσει κατακεχρισμένοι· ἀλλ' αὐτόχρομα τῇ Φύσει Θεός, ἡ καθαρωτάτη τε καὶ ὑπερτάτη Φύσις.

λζ. Καὶ ποιήσεις τρεῖς λύχνους αὐτῆς ἐπ' αὐτῆ· καὶ ἐπιθήσεις τρεῖς λύχνους αὐτῆς, καὶ Φανῶσιν ἐκ τῆ ἐνός προσώπου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπ' αὐτῆ δὲ οἱ λύχνοι. κατὰ πολλὰς γὰρ τρόπους ὁ παρὰ Χριστῶ Φωτισμός. καὶ ὡ μὲν δέδοται λόγος σοφίας, καὶ ἑτέρω δὲ λόγος γνώσεως, διακρίσεις τε πνύμάτων, καὶ τὰ λοιπὰ. τελειότητος δὲ σημεῖον ὁ ἔβδοςμος πάλιν ἀριθμός. παντέλειος δὲ καὶ κατὰ Φύσιν ἰδίαν ὁ Ἐμμανηὴλ, ὡς Θεός. καὶ τῶν παρ' αὐτῆ χαρισμάτων ἡ διανομή (1) τελείως ἐγχεῖται τοῖς ἐλεῖν ἀξίοις.

*** ΤΟΥ ΝΙΣΣΗΣ.** Τὰς πολυχιδαῖς τῆ πνύματος μαρμαρυγὰς ὑπεμφαίνει, καθὼς Φησιν Ἡσαΐας, ἐπ' αὐτῆ διαιρῶν τὰς λαμπηδόνας τῆ πνύματος.

ΙΩΣΗΠΟΥ. (2) Ἐνέφαινον μὲν, οἱ μὲν ἐπ' αὐτῆς λύχνοι, τρεῖς πλανήτας· τσοῦτοι γὰρ ἀπ' αὐτῆς διήρλωτο τῆς λυχνίας· οἱ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἄρτοι δώδεκα, τόντε ζωδιακὸν κύκλον καὶ τὸν ἐνιαυταῖον· τὸ θυμιατήριον δὲ διὰ τῶν τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, οἷς ἐκ θαλάσσης ἀνεπιμπλατο τῆς τε αἰοκίτης καὶ οἰκωμένης, ἐσήμαινον ὅτι τῆ Θεῶ πάντα καὶ τῷ Θεῶ. τὸ δὲ ἐνδότερον μέρος διείργετο ὁμοίως, ὡς καταπετάσματι πρὸς τὸ ἔξωθεν. ἔκειτο δὲ ἔδεν ὅπως ἐν αὐτῷ. ἄβατον δὲ καὶ ἀδέατον ἡ πᾶσιν. ἀγίς δὲ ἄγιον ἐκαλεῖτο.

λη. Καὶ τὸν ἐπαρυσῆρα αὐτῆς, [καὶ τὰ ὑποθέματα αὐτῆς] ἐκ χρυσοῦ καθαρῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ ἐπαρυσίδες τὰς τῶν θεῶν χαρισμάτων χορηγίας σημαίνουσι.

λθ. Τάλαντον χρυσοῖς καθαρῶ ποιήσεις πάντα τὰ σκεύη ταῦτα.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Κατὰ πρόσωπον τῆς τραπέζης τῷ πρὸς μεσημβρίαν τετραμικρῶ τοίχῳ πλησίον ἵσταται λυχνία ἐκ χρυσοῦ κεχωνομένη, διάκωνος, σαθμὸν ἔχουσα μνᾶς ἑκατόν. Ἑβραῖοι μὲν καλεῖσι κίγχαρες· εἰς δὲ τῷ ἐλλωικῶ μεταβαλλομενον γλῶσσαν σημαίνει τάλαντον.

μ. Ὅρα, ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τὸν δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Σκιαγραφοῦσαν τινὰ καὶ προχάραγμα τῶν ἀοράτων παραδεικνύς τὰ ὁρώμενα. καὶ κείνομα μὴδὲν εἰκῆ, μὴδ' ἀλογίως, μὴδὲ χαμερπῶς τῶν διατετάχθαι, μὴδὲ ἀναξίως τῆς τῆ Θεῶ νομοθεσίας, καὶ τῆς τῆ Μωσέως ὑπεργίας· [εἰ καὶ χαλεπὸν ἐκάσθη τῶν σκιῶν, ἐκάσθη ἐφ' ὅσον θεωρεῖν εἰς λεπτὸν καταβαίνοντα, ὅσατε περὶ τῆς σκληρῆς αὐτῆς, καὶ μέτρων, καὶ ὕλης, καὶ τῶν αἰρόντων ταῦτα Λοβίτων τε καὶ λειτεργῶν· ὅσατε περὶ θυσιῶν καὶ καθαρῶν καὶ ἀφαιρέματων νομοθετήται, καὶ μόνοις εἰς αὐτῆ θεωρητὰ τοῖς κατὰ Μωσέα τῷ ἀρετῶ, ἢ ὅτι ἐγγυτάτω τῆς ἐκείνῃ παιδούσεως.] ἐπεὶ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὄρει Θεός ἀνθρώποις φαντάζεται· τὸ μὲν τι, καταβαίνων αὐτὸς τῆς οἰκείας περιωπῆς· τὸ δὲ, ἡμᾶς ἀνάγων ἐκ τῆς κάτωθεν ταπεινώσεως. ἵνα χωρηθῆ μετρίως γέν γενητῆ Φύσει, καὶ ὅσον ἀσφαλές, ὁ ἀχώρητος. ἔδεν γὰρ οἶον τε ἄλλως ἐν περινοίᾳ Θεῶ γενέσθαι σώματος ὑλικῆ καὶ δεσμῶ νῆ πάχος μὴ βοηθῆσκονον.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. **Κ**αὶ τῇ σινηῇ ποιήσεις δέκα αὐλαίας βύσση κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένης, Χερσβίμ, ἐργασίαι ὑφαντῆ ποιήσεις αὐτάς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δέκα μὲν [αἱ] αὐλαίαι καὶ ἀλλήλων ἀπριξ ἡμιμενά· πολλὰ γὰρ μονὰ παρὰ τῷ πατρὶ, καὶ τῶν ἐνοικέντων ἐν αὐταῖς· εἰς δὲ πρὸ παντὸς καὶ ὅσιος ὁ σκοπὸς, μία δὲ καὶ ἡ περὶ Θεῶ γνώσις.

Ζ ἐν γὰρ εἰρωῆ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἐκδέξθη δὲ, εἰ δοκεῖ, τὰς δέκα αὐλαίας, εἰνάτε οἴηση τὸ πληρωμα τῶν ἐν κόσμῳ ἐκκλησιῶν, ἢ διασασμένων εἰς διχόνοιαν, ἢ εἰς ἀσύμφωνον δόξαν, ἀλλ' ἡνωμένων ἐν πνύματι, καὶ οἰονείπως σινεσφιγμένων εἰς ἐν καθ' ἐνότητα τῷ ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως. πανταχῆ γὰρ καὶ ἐν πᾶσιν, εἰς Κύριος, μία πίσις, ἐν βᾶπλισμα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἰσὶα δὲ ταῖς αὐλαίαις ἐκ βύσση κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας]

(1) Ἐν διανομῇ τελείως ἐγχεῖται τοῖς ἐλεῖν ἀξίοις. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 299.
 (2) Οὐ κατὰ λέξιν ἐλήφθη, ἀλλὰ κατ' ἐνοίαν σινελέχθη, (ἐκ τε τῆ 7. καὶ τῆ 6. κεφ. τῆ 3. βιβλ. τῆ περὶ Ἰουδαίῃ ἀρχαιολογ.) πολλῶν ἐξωθεν προσεθεῖσθαι. οἶον, τῆ θυμιατήρις, τῶν τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, τῆς αἰοκίτης καὶ οἰκωμένης θαλάσσης. ἔπερ δὴ τί ποτέ εἰσιν, ἡμῖν ἀδελφον.

» πορφύρας, ἢ κοκκίνου κεκλωσμένη.] παμ-
 ποίκιλος γὰρ τῆς ἐκκλησίας ὁ κόσμος, κα-
 θάρθῃσιν ὁ Θεσπέσιος Δαβὶδ περὶ αὐτῆς.
 Ψαλ. 44. 9. παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, καὶ τὰ
 ἔξῃς. κόσμημα δὲ καὶ ὠραϊσμός ἐν αὐτῇ
 πολυειδής ὁ Χριστός, εἰς μὲν κατὰ Φύσιν
 ὑπάρχων, ἀνιγμάσι δὲ πολλοῖς καὶ δια-
 φόροις νοόμενος. οἶον, Φέρε εἰπεῖν, ὡς
 βύστος κεκλωσμένη. ἰχνός γὰρ ἂν καὶ
 ἀσώματος κατὰ Φύσιν ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς
 λόγος, κέκλωται τρόπον τινὰ διὰ τῆς οἰο-
 νεί πρὸς σάρκα συμπλοκῆς. ἐκὲν ὡς βύσ-
 στος κεκλωσμένη, καὶ μὴ [καὶ] ὡς ὑακιν-
 θος, ὅτι μὴ ἐκ γῆς, ἀλλ' ἀνωθεν καὶ ἐξ
 ἔρανθ. ὑακινθῶ γὰρ πῶς παρεκάζεται
 τὸ ὑψῆτε καὶ ἄνω καὶ αἰθέριον σῶμα, τὸ
 καὶ μέχρις αὐτῆ διήκον τῆ σερωμάτος.
 ἐκὲν ὡς ὑακινθός, διὰ τὸ ἐξ ἔρανθ πορ-
 φύρα δὲ, ὅτι μὴ δῆλος, ὡς γενητός, ἀλλ'
 ἐκ Θεῶ βασιλεύς καὶ τῶν ὄλων Κύριος· κε-
 κλωσμένον δὲ κόκκινον· ἐν συμπλοκῇ γὰρ,
 ὡς ἔφω, τῇ πρὸς σάρκα νοόμενος, καὶ
 ὑπάρχων ἀληθῶς ὁ τῆ Θεῶ λόγος, τὸ ἴδιον
 αἷμα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν. αἵματος δὲ ση-
 μεῖον τὸ κόκκινον. Χερσβιμ δὲ τῶν δέξ-
 ῃων ἢ γραφῆ, τὸ σωῆσθαι τάχα πρὸς τοῖς
 ἄνω τὰ κάτω, καὶ ταῖς ἐν ἔρανθ δυνάμεσι
 τῶ ἐπὶ γῆς ἐκκλησίαν λῶσθαι λοιπὸν κα-
 ταδηλῆντος εὐ μάλα τῆ πράγματος.

β. Μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς
 ὀκτώ καὶ εἴκοσι πήχεων, καὶ εὖρος
 τεσσαρῶν πήχεων. ἡ αὐλαία ἢ μία
 ἔσαι μέτρον. τὸ αὐτὸ ἔσαι πάσαις
 ταῖς αὐλαίαις.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ῥητὸν διασαλ-
 » τέον ἔτως· ἡ αὐλαία ἢ μία ἔσαι μέτρον.
 » τριτέσι πρὸς τῶ μίαν ποιήσεις πάσας. καὶ
 » πρὸς σαφλίωσαν ἐπάγει, τὸ αὐτὸ ἔσαι
 » μέτρον ταῖς αὐλαίαις. αὐλαίας δὲ καλεῖ
 » τὰ παραπετάσματα, καὶ Ῥωμαίων Φωνῆ,
 κορτίνας.

» * * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Πλάτος δὲ ἐκάστη τῶν
 αὐλαίων, πήχεις τέσσαρες, καὶ ὀκτώ καὶ
 εἴκοσι τὸ μῆκος. καὶ περιέργον μὲν καὶ
 ἰχνὸν τὸ ἀνιγμα, πλὴν οἶμαι καταδηλῆν
 αὐτὸ σκοτεινῶς τε καὶ ἀμυδρῶς, ὅτι καὶ ἡ
 διὰ νόμους παιδῶσις δεκλή πῶς ἐν ἐκκλη-
 σίας, σενωτάτη μὲν ἔσαι διάγε τὸ ἀσυμ-
 Φανές τῆ γραμμάτος· προϊόντος γε μὴ
 εἰς μῆκος τῆ χρόνος, τέλος ἔξει τὸ περὶ
 Χριστῆ μυήριον, τριτέσι τῶ ὀγδόω, ἦτοι
 τῶ ἐν ὀγδῶ γενιόμενῶ ἀνάσσειν. τέλος
 γὰρ νόμος καὶ Προφητῶν ὁ Χριστός.

γ. Πέντε δὲ αὐλαῖαι ἔσονται ἐξ
 ἀλλήλων ἐχόμεναι ἢ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέ-
 ρας· καὶ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται συνε-
 δ. χόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρα. Καὶ ποιή-
 σεις αὐταῖς ἀγκύλας ὑακινθίνας ἐπὶ

» Α τῆ χείλεος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ἐκ
 τῆ ἐνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολῆν· καὶ
 ἔτω ποιήσει ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς αὐ-
 λαίας τῆς ἐξωτέρας πρὸς τὴ συμβο-
 λῆ τῆ δευτέρας.

» Β τῆ χείλεος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ἐκ
 τῆ ἐνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολῆν· καὶ
 ἔτω ποιήσει ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς αὐ-
 λαίας τῆς ἐξωτέρας πρὸς τὴ συμβο-
 λῆ τῆ δευτέρας.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰς δὲ β πεντά-
 δας διήρηκε τὰς αὐλαίας ἀλλήλαις, εἰπὼν
 τὰς πέντε σιωέχεσθαι, καὶ τὸ πῶς ἔ προ-
 σέθηκεν. εἰ μὴ μόνον ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐκα-
 τέρως πεντάδος ἀγκύλας ἢ κρίκας εἰπὼν,
 ὡς ἂν αἱ ἐταῖς ἐ σιωάπλοιντο. μήποτε ἐν
 σιωέβαινε πρὸς ἀλλήλαις ἐρράφθαι τὰς ἐ;
 εἰ γὰρ καὶ αὐτῶν ἐκάστη ἀγκύλας εἶχε
 καὶ κρίκας, πῶς ἔχει λόγον ἢ τῶν β πεν-
 τάδων διαίρεσις, γινομένη κατ' ἐκάστῳ
 ὅπερ καὶ κατὰ τὸ μέσον ἐγένετο; εἰ μὴ
 ἄρα τοῖς μὲν ἄκροις τῆ πλάτης αἱ ἐ πρὸς
 ἀλλήλαις σιωήπλοιντο· τοῖς δὲ ἄκροις τῆ
 μήκους, αἱ ἐ ταῖς ἐ. ὅθεν ἴσως καὶ ἀντι-
 προσώπως Φησὶν· ὅπερ ἐπὶ τῶν δέξῃων

» Γ ἀπεμφαίνει, τῆς ἐνδεκάτης ἐπιδιπλωμέ-
 νης κατὰ πρόσωπον τῆς σκλιῆς. ἐφ' ὧν
 καὶ β πήχεις τῶ μήκει παρὰ τὰς αὐλαίας
 προσέθηκεν· ὡς ἂν ἐκατέρωθεν εἰς πῆ-
 χυς χαλώμενος, σκέποι τὰ πλάγια τῆς
 σκλιῆς, ὡπερ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς
 διὰ τῆς ἐπιδιπλωμένης ἐνδεκάτης δέξῃως.
 ἔσαφωσσε δὲ τὸ παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῶν αὐ-
 » λαιῶν εἰρημνόν. εἰπὼν· καὶ ποιήσεις ἀγ-
 » κύλας ἢ ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς δέξῃως τῆς
 » μιᾶς, τῆς ἀνα μέσον. ὡς γὰρ τῆς συμ-
 » βολῆς τῆς πεντάδος (τῶν δέξῃων) καὶ
 ἐξάδος, κατὰ τὸ ἄκρον τῆ πλάτης τῶν
 δύο μέσων αὐλαιῶν γινομένης, ἀλλ' ἔ κατὰ
 τὸ ἄκρον τῆ μήκους τῶν ἐ πρὸς τὰς ἐ, ἔτω
 Φησί. τῆ δὲ μήκους τῆς σκλιῆς λ' πήχεις
 ἐπέχοντος, τὸ πλάτος τῶν αὐλαιῶν τῶν
 ἐπικειμένων, πήχεων λ' μ'. τῆτων δὲ λ'
 μὲν, ἐσέγαζον τῶ σκλιῶ· ἴ δὲ, κατὰ
 » Ε τῆ ὀπισθοδόμους ἐπερρῆπλοιντο· ὁ δὲ εἰς, Φη-
 σὶν, ἐπὶ πρόσωπον τῆς σκλιῆς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Σύμβολα (1)
 τῆ σκλιῆ ἐ κύκλω διαλάμπουσι. τῶ γὰρ
 ἀγαπητικῶ καὶ εἰρωικῶ τῶν πισθόντων
 ὁμόνοιαν ἀνοῶν τις, ἐκ ἂν ἀμάρτοι τῆ
 πρέποντος.

» ε. Πεντήκοντα δὲ ἀγκύλας ποιή-
 σεις τῆ αὐλαία τῆ μιᾶ, καὶ πενήκον-
 » Ζ τα ἀγκύλας ποιήσεις ἐκ τῆ μέρους τῆς
 αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολῆν τῆς δευ-
 τέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι
 εἰς ἀλλήλαις ἐκάστη.

Τὸ Σαμαρειτικὸν Φησὶ, διαδεχόμεναι
 συμβολαὶ μία τῶ μίαν ἀντὶ προσώπων, (2)
 κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις.

» ε. Καὶ ποιήσεις κρίκας πενήκοντα
 » Η χρυστῆ καὶ συναψεις τὰς αὐλαίας
 ἑτέραν

(1) Ταῖς δὲ αὐλαίας, αἱ διὰ τῆς μετὰ ἀλλήλων συμβολῆς τῶ σκλιῶ ἐ κύκλω διαλαμπάνουσι,
 τῶ ἀγαπητικῶ τε, κτ. ἐ τῆ Θεωρ. εἰς τὸν τῆ Μωῦσ. βίον.

(2) Μία πρὸς μίαν ἀντιπρόσωπος. ἐ ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τῶ ἐ Φραγκ. ἐκδοθ. Γραφίω.

ἐτέραν τῇ ἐτέρᾳ τοῖς κρίκοις· καὶ ἔσαι Α ἢ σκηνὴ μία.

ζ. Καὶ ποιήσεις δέρρεις τριχίνας σκέπην τῆς σκηνῆς, ἑνδεκα δέρρεις ποιήσεις αὐτάς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ δέρρεις εἶχε τριχίνας ἐπικειμίας, καὶ μίτοι καὶ διφθέρας ποικίλας· ὡσεὶ καὶ τὸν ἕτερον ἀπέργειν, καὶ τὸν φλογμὸν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ γὰρ τῶν τριχῶν συμπλοκὴ τραχύτε καὶ δυσάφες ἀπεργαζομένη ὕφασμα, τὴν τραχεῖαν καὶ δαπανητικὴν τῶν τῇ ἀρετῇ καθομιλντων ἐγκράτειαν ὑπαινίττεται. τὰ δὲ τοιαῦτα πάντα δέκνυσιν ἐφ' ἑαυτῆς ἢ ἐν παρθενίᾳ ζωῇ, ἢ τὴν σάρκα τῶν ἔτω βιέντων ὑποπιέξουσα.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Τῶν μὲν δερῶν εἰδακνυμένων τὸ τραχὺ τῆ φιλοσόφου βίᾳ, καὶ ἀπεσκληρὸς τοῖς πόνοις τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἐν σπηλαίοις καὶ νάπαις καὶ ὄρεσι διαίταν, οἷς τὸ τῶν αἰγῶν ἐπιτέρπεται γένος, τὰς ἐκέεισε πόας νεμόμενον.

η. Τὸ μῆκος τῆς δέρρεις τῆς μίας, ἔσαι τριάκοντα πήχεων, καὶ τεσσαρῶν πήχεων τὸ εὖρος τῆς δέρρεις τῆς μίας. μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσαι ταῖς ἑνδεκα δέρρεισι. Καὶ συνάψεις τὰς πέντε δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ τὰς ἕξ δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέρριν τὴν ἐκτὴν κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δέκα ἐγείρει τὰς αὐλαίας, εἴτα πῶς ἐκ ἰσάριθμοι ταύταις αἱ δέρρεις, περιτλοῦσι δὲ μία, τρεῖς ἢ εἰς δέκα; Πότε μὲν γὰρ αὐλαίας ἀλλήλαις σιωεσφιγμένας ὅτι προσῆκε γενέσθαι φησὶν· ἐτέρας δὲ πότε, κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ χῆμα, καὶ ἐν ἴσῳ τρόπῳ ἀντιτεταγμένας. τοιγαρὲν ἀλλήλαις καὶ ἀντιπροσώπως ἀντεγνηγεργμένας, ὡς ἐκ βορῶν τυχόν καὶ νότα, ἢ γέν ἕξ ἡῶς καὶ μέντοι καὶ δυσμῶν, εἰς δέκα τὴν τὴν ἢ διὰ μέσῃ λοιπὸν ἐχεδιάζετο πλοῦρα, ἀνά μέρος ποικίμην τὰς δέκα, διηρημένας εἰς δύο, ἐφ' ἣν τάχα πρ καὶ δέρρεις ἢ ἑνδεκάτη περιτετάνυσαι, κρίκοις τε καὶ ἀγκύλαις ἀμφω σιωέχουσα τὰς πλοῦρας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Καθ' ὁμοίότητα δὲ τῶν ἄλλων, καὶ οἱ ταύτης σύλοι, πλὴν ἦτες ἐν ἀριθμῷ. αἱ μὲν γὰρ δέκα αὐλαίαι, καθάπερ ἡδη προεῖπον, εἰς μῆκος ἐξετάνοντο πήχεων ὀκτὼ καὶ ἑκοσι, ἢ γε μὲν ἑνδεκάτη καὶ μεσαίτη τῶν ἄλλων, τὸ εὖρος τῶν πέντε, τετραπήχεις δὲ αὐταί, πρὸς τὸ εἰκοσάπηχῶν διατετάνυσαι μέτρον. διὰ τὸ τῆς φησὶ καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέρριν τὴν ἐκτὴν,] ἵνα μὴ τῷ περιτλῶς ἐκκεκρεμασμένῳ τὸ τῆς αὐλῆς κάλλος διαλυμῶντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐν ταύτῃ δὲ ἐν τῇ μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ ὡς ἑνδεκάτη, τὰ ἱερά τε καὶ θεῖα τετάχατο τρεῖς, διαμορφῶντα ποικίλως] εἴ γε δὴ σφίσι αὐτοῖς τὸν Ἐμμανὴλ. τάχα πρ καὶ τῆ ἀριθμῷ τὸ δε κατασημαίνοντος, ὡς ἐν τελούταιοις τῆ αἰῶνος καιροῖς, καὶ ὡς ἐν ὥρᾳ τῇ ἑνδεκάτῃ τυχόν ἀναφανέται Χριστός, καὶ ἢ Χριστὸν ἔχουσα σκηνή, τρεῖς ἢ ἐκκλησία.

Β ι. Καὶ ποιήσεις ἀγκύλας πενήκοντα ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς δέρρεις τῆς μίας, τῆς ἀνά μέσον κατὰ τὴν συμβολήν· καὶ πενήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς δέρρεις, ια. τῆς συναπλῆσης τῆς δευτέρας. Καὶ ποιήσεις κρίκος χαλκῆς πενήκοντα καὶ συνάψεις τὰς κρίκας ἐκ τῶν ἀγκυλῶν, καὶ συνάψεις τὰς δέρρεις, καὶ ιβ. ἔσαι ἕν. Καὶ ὑποθήσεις τὸ πλεονάζον ἐν ταῖς δέρρεισι τῆς σκηνῆς· τὸ ἡμισυ τῆς δέρρεις τὸ ὑπολειμμένον ὑποκαλύψεις τὸ πλεονάζον τῶν δέρρειων τῆς σκηνῆς· ἐπικαλύψεις ὀπίσω ιγ. τῆς σκηνῆς. Πῆχυν ἐκ τέττα, καὶ πῆχυν ἐκ τέττα ἐκ τῆ ὑπερέχοντος τῶν δέρρειων τῆ μῆκος ἐκ τῶν δέρρειων τῆς σκηνῆς· ἔσαι συγκαλύπτον ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς σκηνῆς ἑνθεν καὶ ἑνθεν, ἵνα καλύπῃ.

ιδ. Καὶ ποιήσεις κατακάλυμμα τῆ σκηνῆς δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ ἐπικαλύμματα δέρματα ὑακίνθια ἐπάνωθεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καλύμματα δὲ ταῖς αὐλαίαις, δέρρεις, ἀγκύλαις τε καὶ κρίκοις σιωεσφιγμένα. καὶ μὴ καὶ ἐπικαλύμματα, δέρματα ὑακίνθια, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, τῆς ἐκκλησίας τὸν σκεπαστὸν Χριστὸν ὑπεμφαίνοντα. διὰ μὲν τῆς ὑακίνθια πάλιν, ὡς ἐξ ἔρανθε καὶ ἄνωθεν, διὰ δὲ γε τῆ ἠρυθροῦ χρώματος, ὡς ἐν σαρκὶ γέγονε.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Εἰ δὲ καὶ δέρματα ἐν τέτοις ὁράται πεφοινιγμένα βαφῆ, καὶ τρίχες ἐξυφανθῆσαι, ἔδὲ ἔτος ὁ εἰρὸς τῆς θεωρίας διακοπήσεται. ὁ γὰρ προφητικὸς ὀφθαλμὸς ἐν τῇ τῶν θεῶν ὀπλάσι γενόμενος, ἐκᾶ κατόψεται προσωρισμένον τὸ σωτήριο πάθος· ὅπερ ἐν ἑκατέρῳ τῶν εἰρημένων σημαίνεται. τῆ μὲν ἐρυθρίματος, τὸ αἷμα· τῆς δὲ τριχῆς, ἐρμιλωδύσης τὴν νέκρωσιν. ἀμοιρος γὰρ αἰδήσεως ἢ θρηξ ἐν τῷ σώματι. διὸ κυρίως νεκρότης γίνεται σύμβολον. ὅταν ἐν τῷ ἄνω σκηνῶν βλέπῃ, [ταῦτα] διὰ τῆτων ὁ Προφήτης ὁρᾷ. εἰ δὲ τις τὴν κάτω σκηνῶν θεωροῖ· ἐπειδὴ πολλαχῆ Χριστὸς ἢ ἐκκλησία παρὰ τῆ Παύλε κατονομάζεται· καλῶς ἂν ἔχοι τὰς ὑπηρετίας τῆ μνησῆς.

σηρίσ, ἔς καὶ σύλῃς τῆς ἐκκλησίας κατονομάζει ὁ λόγος. Ἀποσόλῃς τε καὶ Προφήτας καὶ διδασκάλους, τὰ ὀνόματα ταῦτα νομίζειν εἶναι. Καὶ μετ' ὀλίγου. Δέρμα δὲ πεφοινιγμένον, καὶ δέροισ ἀπὸ τριχῶν. πρὸς κόσμον τῆς σκηνῆς σωτελέσσαι, καταλλήλως ἂν νοηθεῖον ἢ τε νέκρωσις τῆς ἀμαρτητικῆς σαρκός, ἢς ἀνιγμα τὸ πεφοινιγμένον δέρμα ἐστὶ, καὶ ἡ τραχεῖα διαγωγή κατ' ἐγκράτειαν, οἷς ὠραίζεται μάλις αἴ τῆς ἐκκλησίας σκηνῆ. τὰ γὰρ δέρματα ζωτικῶ ἐν ἑαυτοῖς ἐκ ἔχοντα δύναμιν τῶ ἐκ φύσεως, τῇ βαφῇ τῷ ἐρυθρήματος ὀθανθῆ γίνεται, ὅπερ διδάσκει, τῶ δια τῷ πνύματος ἐπανθῆσαν χάριν μὴ ἐν ἑτέροις γίνεσθαι, εἰ μὴ τινας ἑαυτῶ τῇ ἀμαρτία νεκρῶσασιν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τῶν δὲ δερμάτων ὑποφαινόντων τῶ νέκρωσι τῆς σαρκός τοῖς τῆς ἀσκήσεως φορτοῖς κατατετηγημένης, καὶ τὸ μὲν ἐκ τῆς τρυφῆς λιπαίνεσθαι διαπύσασθης, εἰς δέρμα δὲ μόνον ἐκλεπύθῃσης, καὶ πρὸς μίμησιν ἀναβαινέσθης τῷ μεγάλῃ Θεῷ καὶ σωτήρῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ παθόντος σαρκί, καὶ κενθῆ τὸ ἐν σαρκί ἐρυθρὸν καὶ ὠραῖον εἰς ὀπρέπειαν ἐφελκομένης ἐκ τῷ θεῷ αἵματος τῷ τὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας καθάραντος. θαυμάσειε δ' ἂν τις τὸ ἀπρηκρίβωμένον τῆς θεῆας Γραφῆς. ἔ γὰρ εἶπεν ἐρυθροῖς δέρμασι σκέπεσθαι τὰς δέροισ, ἀλλ' ἡρυθροδανωμένοις· διὰ τῆς ἐπισάσεως δηλῆσα τῶς μέχρι τῷ αἵματος. καθὼς Παῦλος φησὶ, καὶ πρὸς τῶ ἀμαρτιῶν ἀνταγωνιζομένους, καὶ τῷ ἡγεμονικῶ τῆς καρδίας ἐξερεωμένους. τῷ γὰρ ὑποφαινῆ τὸ κριῶν εἶναι τὰ δέρματα. καὶ γὰρ ἡγεμῶν ὁ κριὸς τῆς ἐπομένης ἀγέλης αὐτῶ.

Ἐβρ. 12. 4

καθὼς Παῦλος φησὶ, καὶ πρὸς τῶ ἀμαρτιῶν ἀνταγωνιζομένους, καὶ τῷ ἡγεμονικῶ τῆς καρδίας ἐξερεωμένους. τῷ γὰρ ὑποφαινῆ τὸ κριῶν εἶναι τὰ δέρματα. καὶ γὰρ ἡγεμῶν ὁ κριὸς τῆς ἐπομένης ἀγέλης αὐτῶ.

ιε. Καὶ ποιήσεις σύλῃς τῇ σκηνῇ ἐκ ξύλων ἀσήπλων.

ις. Δέκα πήχεων ποιήσεις τὸν σύλον τὸν ἕνα, καὶ πήχεως ἑνός καὶ ἡμίσεως τὸ πλάτος τῷ σύλῃ τῷ ἑνός.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Στύλοι δὲ ταῖς ἀυλαῖαις, [εὖρος μὲν εἰς πῆχυν ἰόντες εἴατε καὶ ἡμισυ, μήκος δὲ γέ μὲν εἰς δέκα.] κεφαλὰς μὲν καὶ σῶμα χρυσῶ διαπεπασμένοι, βάσεις δὲ διπλαῖς καὶ ἀργυραῖς ἐπερηρισμένοι. νοεῖται δὲ πάλιν ὡς ἐν ἑκάσῳ σύλῳ Χριστὸς, τῆς ἐκκλησίας τὸ ἔρασμα καὶ ἑδραῖωμα. κατὰ τῶ τῷ Παύλῳ φωνῶν. ἴσησι γὰρ καὶ σιπέχει τὰ πάντα αὐτός. καὶ διὰ μὲν τῷ εἰός τε καὶ ἡμίσεως πήχεως, ὡς τέλειος μὲν κατὰ φύσιν Θεότητος, μείων δὲ αὐ, ὡς ἐν ἀνθρωπότητος μέτροις, πλαγίως ὑποσημαίνεται. ἢ ἐκ ἀληθῆς εἶπεν ὅτι παντέλειος μὲν, ὡς ἐν ὀλοκλήρῳ πήχει Χριστὸς, ἐπεὶ τοῖ Θεὸς κατὰ φύσιν ὡς δὲ ἐν ἡμίσει πήχεως, ὑφειμένος διὰ τὸ ἀνθρώπινον; τέλειον γὰρ ἐν γενητοῖς ἔδει. 2. Κορ. 8. 9. πλοσιος δὲ ὦν, ἐπλώχθησε δι' ἡμῶς, καὶ καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κενῶσιν ὁ μονογενῆς.

1. Τιμ. 3. 15.

2. Κορ. 8. 9.

Α ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μῆκος δὲ τῶ σύλῳ δεκάπηχυ. παντέλειος γὰρ ἐστὶ ἐν ὑψώμασι τῆς Θεότητος, ὁ Χριστὸς. τελειότητος δὲ σημεῖον ὁ εἰς δέκα τρέχων ἀριθμὸς παράγει τῇ θεῷ λαμβάνεται Γραφῇ.

ιζ. Δύω ἀγκωνίσκους τῶ σύλῳ τῶ ἐνὶ, ἀντιπίπλοντας ἑτερον τῶ ἑτέρῳ. ἔτω ποιήσεις πᾶσι τοῖς σύλοις τῆς σκηνῆς.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῶς σύλῃς σανίδας, φησὶ, παχείας, πρὸς ἀλλήλας ἀρμοσθόμενας διάτινων ἀγκωνίσκων. ἔτω δὲ καλεῖ γνωμιώδεις τινὰς ἐκκοπὰς, εἰς ἀλλήλας ἐμβλασθόμενας, ὡς μὴ διαχαίνεν τῶν σανίδων τὸ μέσον. ἐκάσῳ δὲ σανίδα σωεῖσθαι ὀρθῶ βάσις ἐκ δύο συγκειμένη μερῶν, μέσῳ ποιόντων αὐτῶ ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλα συμβολῇ.

Γ ιη. Καὶ ποιήσεις σύλῃς τῇ σκηνῇ, εἴκοσι σύλῃς ἐκ τῷ κλίτῃς τῷ πρὸς βορρᾶν.

ιθ. Καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυραῖς ποιήσεις τοῖς εἴκοσι σύλοις· δύο βάσεις τῶ σύλῳ τῶ ἐνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῷ· καὶ δύο βάσεις τῶ σύλῳ τῶ ἐνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῷ.

Δ ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἐξ ἀργύρου δὲ καὶ ἐκ δυοῖν ἢ βάσις. λαμπρὸς γὰρ ἐν γῇ καὶ διαφανῆς ὁ Χριστὸς. κατὰ γὰρ τὸ, Θεὸς Κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν, καὶ οἶονε διφυσῶ τῶ γνωσῖν ἔχει. νοεῖται γὰρ ἐν ταύτῳ Θεὸς καὶ ἀνθρώπος. τετὶ γὰρ οἰμαῖ ἐστὶ τὸ διπλῶ ὡπερ ἔχειν καὶ ἐξ ἀργύρου τῶ βάσιν.

Ψαλ. 117. 27.

κα. πρὸς νότον, εἴκοσι σύλῃς. Καὶ τεσσαράκοντα βάσεις αὐτοῖς ἀργυραῖς· δύο βάσεις τῶ σύλῳ τῶ ἐνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῷ. Καὶ ἐκ τῶν ὀπίσθω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς

καβ. τερα τὰ μέρη αὐτῷ. Καὶ ἐκ τῶν ὀπίσθω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς

καγ. θάλασσαν ποιήσεις ἕξ σύλῃς. Καὶ δύο σύλῃς ποιήσεις ἐπὶ τῶν δύο γωνιῶν τῆς σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων. Καὶ ἔσοντα ἕξ ἴσῃς κάτωθεν· καὶ κατὰ τὸ

καδ. αὐτὸ ἔσοντα ἴσοι ἐκ τῶν κεφαλίδων εἰς σύμβλησιν μίαν. ἔτω ποιήσεις ἀμφοτέραις ταῖς δυοῖν γωνίαις· ἴσαι

καε. ἔσωσαν. Καὶ ἔσοντα ὀκτὼ σύλοι, καὶ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖς δεκαῖξ· δύο βάσεις τῶ σύλῳ τῶ ἐνὶ, καὶ δύο βάσεις τῶ σύλῳ τῶ ἐνὶ, εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῷ.

καε. ἔσωσαν. Καὶ ἔσοντα ὀκτὼ σύλοι, καὶ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖς δεκαῖξ· δύο βάσεις τῶ σύλῳ τῶ ἐνὶ, καὶ δύο βάσεις τῶ σύλῳ τῶ ἐνὶ, εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῷ.

Η ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ὅτι δὲ τριάκοντα πήχεων ἢ τὸ μήκος τῆς σκηνῆς, καὶ δέκα τὸ εὖρος, καταμαθεῖν ὀυπετές. εἴκοσι γὰρ σανίδας εἶχε τὸ νότιον μέρος; καὶ τοσαύτας τὸ βορρῆιον. σανίδας γὰρ τῶς σύλῃς ὀνόμα-

ωνόμασαν οἱ ἄλλοι ἐρμιώδεται. ἐκάστης δὲ ἄσανίδος πῆχυν ἔχουσης καὶ ἡμισυ πῆχεως, τριάκοντα πῆχεις αἱ εἴκοσι σανίδες ἐπλήρην. ἔτω πάλιν τὸ πρὸς δυσμὰς ἀποβλέπον ἐξ εἶχε σανίδας, τὸ αὐτὸ μέτρον ἔχουσας, καὶ δύο ἐν ταῖς γωνίαις. δώδεκα ἐν πῆχεις ἐκ τῶν σωματόμοι, οἱ μὲν δέκα τὸ ἐνδον εὖρος ἐπλήρην· οἱ δὲ ἄλλοι δύο, τῶν ἐκατέρωθεν πλοῦρων τὰς ἀρμονίας ἐδέχοντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δρυφάκτω τοίνω ἢ σκίωη προσεῖκει, σανίδας ἔχουσα πάντοθεν σωηροσμένας ἀλλήλαις. εἶχον δὲ καὶ τὰς βάσεις ἀργυρᾶς, καὶ τὰς κεφαλίδας ὡσαύτως. καὶ αὐταὶ δὲ καὶ ἐνδοθεν καὶ ἔξωθεν ἦσαν ἠλειμμένα χρυσῶ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἦσαν ἅ οὖλοι ἀπὸ ἐνὸς ἡμίσεος πῆχεως. ὡς εἶναι τῆς σκηνῆς τὸ μῆκος, λ' πῆχεων· τὸ δὲ πλάτος, ἢ οὖλων, τετέσι ιβ' πῆχεων ἴσων τοῖς πρώτοις, καὶ ἀλλήλοις, κατὰ τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς βάσεις· πλὴν τῶν β' γωνιαίων, οἵτινες τῇ καμπῇ τῆς γωνίας σωματόμοι ἐκατέρωθεν πλοῦραν, τὴν εἰς μῆκος τε καὶ πλάτος Φημί. εἰ τοίνω τὸ μῆκος τῶν αὐλαίων, πῆχεων κη'· τὸ δὲ τῆς σκίωης πλάτος, ιβ'· σωματόμοι τὰς ἄλλας ις' πῆχεις κατὰ τῶν τῆς σκίωης ἐπερὶφθαί τοίχων, τὰ πλάγια σκέποντας ἐκατέρωθεν πρὸς ἡ, δύο πῆχεις τὴν ἐδάφους ἀπέχοντας, ὡς ἂν μὴ κατὰ γῆς ὑφασμα τὸ ἱεροπρεπὲς ἐπισύροιο. τὸ γὰρ ὑψος τῆς σκηνῆς ἢ πῆχεων λω'. τινὲς δὲ τὸ πλάτος τῆς σκίωης ἢ πῆχεων εἰπόντες σὺ τῷ βάσει τῶν κίωνων, εἰς τὰς πλαγίας ἐπερὶφθαι, ὡς ἕνα πῆχυν ἀπέχαι ἀπὸ τῆς γῆς.

κς. Καὶ ποιήσεις μοχλὰς ἐκ ξύλων ἀσήπτων· πέντε τῶ ἐνὶ οὖλῳ ἐκ κς. τῶ ἐνὸς μέρους τῆς σκηνῆς, Καὶ πέντε μοχλὰς τῶ ἐνὶ οὖλῳ τῶ κλίτει τῆς σκηνῆς τῶ δευτέρῳ, καὶ πέντε μοχλὰς τῶ οὖλῳ τῶ ὀπιθίῳ κλίτει τῆς σκηνῆς τῶ πρὸς θάλασσαν. Καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον τῶν οὖλων διικνεῖσθαι ἀπὸ τῶ ἐνὸς κλίτους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὡς ἂν οἱ οὖλοι δὲ πρὸς ἀλλήλους συσφίγγονται μέσον ξύλου εἶχον ἕκαστος, δι' ὅλα τῶ πλάτους τῶ κίονος διικνεῖσθαι· ἔ τὰ ἄκρα τοῖς ἄκροις τῶν ἐκατέρωθεν κίωνων ἠρμόττετο, ὡς ἂν ἀλλήλους διακρατοῖεν οἱ κίονες· ὃν μέσον ἐκάλει μοχλόν. οἱ δὲ δ' ἄλλοι μοχλοὶ ἐκ ἐκ μέσῳ διείροντο, ἀλλ' ἐκ τῆς ἔξωθεν ἐπιφανείας δακτυλοῖς ἐμπεπηγῶσι σωματόμοι, διακρατῶντες πρὸς ἀλλήλους τὰς κίονας.

κθ. Καὶ τὰς οὖλας καταχρυσώσεις χρυσίῳ· καὶ τὰς δακτυλίας ποιή-

σεις χρυσῶς, εἰς ἕξ εἰσάξεις τὰς μοχλὰς· καὶ καταχρυσώσεις τὰς μοχλὰς χρυσίῳ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Χρυσῆ δὲ τῷ οὖλῳ κεφαλή, καὶ μὴ καὶ σῶμα χρυσῶν. Φύσεως γὰρ τῆς ἀνωτάτω καταπλετῆ τὸν κύβουλισμὸν ὁ ἐκ Παρθείας ναός. σύμβολον δὲ Θεότητος ὁ χρυσοῦς, ὑπεροχὴν ἔχων τὴν κατὰ πάντων τῶν ἐξ ὕλης (1) τυχόν, τῆς ὁποιασῶν λέγω.

λ. Καὶ ἀναθήσεις τὴν σκηνὴν κατὰ τὸ εἶδος τὸ δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει.

λα. Καὶ ποιήσεις καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένον, καὶ βύσσου νενησμένης· ἔργον ὑφάντων ποιήσεις αὐτὸ **λβ.** Χερσβίμ. Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ τεσσάρων οὖλων ἀσήπτων κεχρυσωμένων χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ.

**** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ καταπέτασμα τὸ ἐπὶ τεσσάρων οὖλων χρυσῶν, ὡς αἱ βάσεις ἀργυραῖ, τὸ χρυσοῦς μουσῆριον ὑπεδήλα τότε. τί γὰρ; ἔχι καταπέτασμα τὸ σῶμα χρυσοῦ καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν ὠνόμασε Παῦλος, **Δ** ἔτω λέγων, ὡς ἐνεκαίνισαι ἡμῖν ὁδὸν πρὸς- **Εβρ. 19. 20.**
Φατον καὶ ζῶσαν, διὰ τῶ καταπέτασμα-
τος, τετέσι τῆς σαρκὸς αὐτῶ;

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὸν δὲ ὄροφον εἶχον ἐξ ὑφασμάτων ποικίλων, ἐκ διαφόρων κατεσκαδαμμένων χρωμάτων. τὸ μὲν γὰρ ὡς ἀλουργές, τὸ δὲ ῥοδοειδές, ἢ κοκκοβαφές, τὸ δὲ ὑακίνθου προσεοικός· ἢ δὲ βύσσος τὴν λευκὴν εἶχε χρυσαῖ. καὶ ταῦτα δὲ τῶν τεσσάρων ὡς σοιχείων ἀνίγματα. ὁ μὲν γὰρ ὑακίνθου, τῷ αἰερί προσέοικε· τὸ δὲ ῥοδοειδές, ἢ κοκκοβαφές, τῷ πυρί· τὸ δὲ ἀλουργές, μὴναι τὴν θάλασσαν· ἐκάνη γὰρ τρέφει τὴν κόχλον, ἐξ ἧς τὸ τοῖστον γίνεται χρῶμα· ἢ δὲ βύσσος, τὴν γλῶ. ἐκ ταύτης γὰρ φέρεται λέγεται.

λγ. Καὶ θήσεις τὸ καταπέτασμα ἐπὶ τῶν οὖλων· καὶ εἰσίοσεις ἐκεῖ **Ζ** ἐσώτερον τῶ καταπέτασματος τὴν κίβωτον τῶ μαρτυρίῳ· ἢ διοριεῖ τὸ καταπέτασμα ὑμῖν ἀναμέσον τῶ ἀγίῳ καὶ ἀναμέσον τῶ ἀγίῳ τῶν ἀγίων.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶχε δὲ αὕτη τῆς κλίσεως τὴν εἰκόνα. ὡπερ γὰρ τὸν ἕρανὸν καὶ τὴν γλῶν δεικνύουσαν ὁ δεσπότης Θεός, μέσον πάλιν ἐξέτεινε τὸ σερῶμα, καὶ διώρισε τὰ ὑπερῶα τῶν κάτω· ἔτω **Η** μίαν μὲν γενέσθαι προσέταξε τὴν σκίωην, τριάκοντα μὲν πῆχεων τὸ μῆκος, δέκα δὲ τὸ εὖρος ἔχουσαν· ἐν μέσῳ δὲ τὸ καταπέτασμα

(1) Ὡς ἐν ὕλης τυχόν τῆς τοιαύτης λόγῳ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 318.

πέτασμα διατάνας ἐν τύπῳ τῆς σερεώμα-
 τος, διχῆ διέλειν αὐτῷ, καὶ τὸ μὲν παρὰ
 τῷ θύρῳ μέρος ἐκάλεσαν ἅγια, τὸ δὲ
 » τῆς καταπετάσματος ἐνδον, ἅγια ἁγίων
 Ψαλ. 113. 16. ἠνόμασε. καὶ ὡς λέγει ὁ Δαβὶδ, ὁ ἔρα-
 » νος τῆς ἔραν τῷ Κυρίῳ, τῷ δὲ γλῶττι ἔδωκε
 » τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. ἔτω τὸ ἔξω μὲν
 τῆς καταπετάσματος, εἰσιτητὸν ἰὼ τοῖς
 ἱερεῦσι· τὰ δὲ ἐνδον, ἄψαυσα ἰὼ εἰσιεῖναι,
 καὶ ἄδουτα, καὶ ἀνάκτορα. τὸν ἀρχιερεῖα
 γὰρ ἄπαξ τῆς ἔρας νόμος ἰὼ εἰσιεῖναι. ἰὼ
 δὲ ἐκῆ τὰ τῶν Χερσβίμ εἰκασματα, τύ-
 πον τῶν ἀσωμάτων διωάμεων ἔχοντα. ἐν
 μέσῳ δὲ τῶν ἢ κιβωτὸς ἕκατο, τὰς
 πλάκας ἔχουσα τῆς νόμου, καὶ τῷ σάμνον
 τῆς μάννα, καὶ τῷ ῥάβδον Ἀαρῶν τῷ
 βλασησασαν. ἐπέκειτο δὲ ταύτη τὸ ἰλα-
 σήριον ταῖς πτέρυξι τῶν Χερσβίμ σκιαζό-
 μινον. ἐν τῷ δὲ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς τῷ
 οἰκίαν ἐπιφάνειαν ἐποιεῖτο. ἐπειδὴ γὰρ
 ἢ θεία φύσις ἀνείδεός τε καὶ ἀχηματισός,
 ἀόρατός τε καὶ ἀπερίληπτος, καὶ τῆς
 τοιαύτης ἐσίας εἰκόνα τεκλιώσασαν παντά-
 πασι τῶν ἀδωάτων, τὰ σύμβολα τῶν με-
 γίστων αὐτῆς δωρεῶν ἐνδον κῆσασαν προσέ-
 ταξεν. αἱ μὲν γὰρ πλάκες τῷ νομοθε-
 σίαν ἐδήλουν, τῷ δὲ ἱερωσίῳ ἢ ῥάβδος,
 τὸ δὲ μάννα τῷ ἐν ἐρήμῳ τροφῷ, καὶ
 τὸν ἀχειροποίητον ἄρτον· τὸ δὲ γε ἰλαση-
 ριον, τῆς προφητείας σύμβολον ἰὼ. ἐκεί-
 » θεν γὰρ αἱ προρρήσεις ἐγίνοντο. ὡς
 γὰρ ἐκ μεγέθους καὶ καλλονῆς κλισμάτων
 ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖ-
 » ται, ἔτω διὰ τῶν ὁ μεγαλόδωρος ἐγνω-
 ρίζετο. τὰ μὲν ἐν ἐνδον τῆς σκηνῆς, τῶν
 ἐπερανίων εἶχε τὸν τόπον. διὸ καὶ ἅγια
 » τῶν ἁγίων ἠνόμασαν. καὶ ὅτι τὸτο ἀλη-
 » θές, μάρτυς ὁ θεὸς Ἀποστόλος, ἔτω λέ-
 » γων· ἔ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσηλ-
 » θεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν,
 » ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν ἔραν, ἰὼ ἐμφανι-
 » θῆναι τῷ προσώπῳ τῆς Θεῆς ὑπὲρ ἡμῶν.
 » καὶ πάλιν, περὶ τῆς θείας ἐλπίδος δια-
 » λεγόμενος, καὶ ταῦτα προσέθεκεν· ἰὼ ὡς
 » ἀγκυραν ἔχομεν ἀσφαλῆτε καὶ βεβαίαν,
 » καὶ εἰσερχομένῳ εἰς τὸ ἐσώτερον τῆς κα-
 » ταπετάσματος· ὅπως πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν
 » εἰσηλθὲν Ἰησοῦς, γενόμενος ἀρχιερεὺς κα-
 » τὰ τῷ τάξιν Μελχισεδέκ.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον ἅγιον ἁγίων καλεῖ
 τῷ κιβωτῶν, τῷ εἰσω τῆς καταπετάσ-
 ματος ἔσαν· ἅγιον δὲ ἀπλῶς, τὰ ἔξω τῆς
 καταπετάσματος, οἷον, τῷ λυχνίαν, καὶ
 τῷ τράπεζαν.

*** ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἀληθῶς ἁγιόν-
 τι χρῆμά ἐστι, καὶ ἁγίων ἅγιον, καὶ τοῖς
 πολλοῖς ἀληθῶν τε καὶ ἀπρόσιτον, ἢ τῶν
 ὄντων ἀληθῆ. ἢς ἐν τοῖς ἀδύτοις καὶ
 ἀπορρήτοις τῆς τῆς μυστηρίων σκηνῆς καθι-
 δρυμένης, ἀπολυπραγμονητὸν εἶναι χρῆ-

Α τῶν ὑπὲρ κατάληψιν ὄντων τῷ κατανόη-
 σιν· πισθόντες εἶναι μὲν τὸ ζητῆμενον,
 ἔ μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς πάντων προκῆσασαν,
 ἀλλ' ἐν τοῖς ἀδύτοις τῆς διανοίας μένειν
 ἀπόρρητον.

λδ. Καὶ κατακαλύψεις τῷ κατα-
 πετάσματι τὴν κιβωτὸν τῆς μαρτυρίας
 ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων.

Β λε. Καὶ θήσεις τὴν τράπεζαν ἔξω-
 θεν τῆς καταπετάσματος, καὶ τὴν
 λυχνίαν ἀπέναντι τῆς τραπέζης ἐπὶ
 μέρος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον· καὶ
 τὴν τράπεζαν θήσεις ἐπὶ μέρος τῆς
 σκηνῆς τὸ πρὸς βορρᾶν.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Οὐκ ἐν τὰ μὲν ἐνδον
 τῆς καταπετάσματος, τῷ τῶν ἔρανῶν
 εἶχε εἰκόνα· τὰ δὲ ἐκλῶς, τῶν ἐπιγείων.
 διὸ καὶ τοῖς ἱερεῦσι διωκεῖν ἰὼ βατά. εἶχε
 δὲ ταῦτα λυχνίαν μὲν ἐν τῷ νοτίῳ μέρει
 καμίνῳ ἐπὶ ἀκαυλον, ἰσαρίθμους ἔχουσαν
 λυχῆς ἐπικειμένης. ἐδήλουν δὲ ἔτοι τῶν
 ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος τὸν ἀριθμὸν. τρά-
 πεζαν δὲ ἐν τῷ βορείῳ χρυσῷ, ἐφ' ἧς
 ἄρτους προκῆσασαν προσέταξε δυωκαίδεκα.
 καὶ Φιάλας χρυσᾶς πλήρεις λιβανωτῆ
 καὶ ἁλῶν. ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῆς λυχνίας καὶ
 τῆς τραπέζης χρυσῶν ἕκατο θυμιατήριον.
 Δ ταῦτα δὲ ἰὼ ἀνύγματα τῶν ἀπὸ γῆς τοῖς
 ἀνθρώποις δωρημένων καρπῶν.

Ε ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἡ τῆς λυχνίας ἐν τοῖς
 νοτίοις ἕκατο τῆς θυσιαστηρίων δι' ἧς αἱ τῶν
 ἐπὶ τῷ φωσφόρων κινήσεις δεδήλωνται, νο-
 τίως τὰς περιπολήσεις ποιούμενων. τρεῖς
 γὰρ ἐκατέρωθεν τῆς λυχνίας ἐκπεφύ-
 κασι κλάδοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς οἱ λυχνοὶ·
 ἐπεὶ καὶ ὁ ἥλιος ὡς λυχνία μέσος τῶν
 ἄλλων πλανητῶν τεταγμένος, τοῖς τε ὑπὲρ
 αὐτὸν, τοῖς τε ὑπ' αὐτὸν, κατά τινα θεῖαν
 μαθῆναι ἐνδίδωσι τῆς φωτός. [ἔχει δέ τι
 καὶ ἄλλο ἀνύγμα ἢ λυχνία ἢ χρυσῆ, τῆς
 σημῆς τῆς Χριστοῦ, ἔ τῷ χημάτι μόνω, ἀλ-
 λά καὶ τῷ φωτεμβολεῖν πολυτρόπως καὶ
 πολυμερῶς τῆς εἰς αὐτὸν πισθόντας, ἐλ-
 πίζοντας καὶ βλέποντας διὰ τῆς τῶν
 πρωτοκλίσεων (1) διακονίας. Φασὶ δ' εἶναι
 » ἐπὶ τῷ ὀφθαλμῷ Κυρίου τὰ ἐπὶ τῷ πνεύματι· Ἀποκ. 5. 6.
 » τα, ἐπαναπαυόμενα τῆ ῥάβδῳ τῆ ἀνθρώπου Ἡσ. 11. 1, 2.
 » ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσοῦ.] πρὸς δὲ τοῖς βο-
 ρείοις τῆς θυσιαστηρίων (2) ἢ τράπεζα εἶχε
 τῷ θεῖν· ἐφ' ἧς ἢ πρόθεσις (3) τῶν
 ἄρτων· ὅτι τροφίματά τῶν ἀνθρώπων
 τὰ βόρεια. [εἶν δ' ἂν μοναίτινες εἰς ἐν
 σῶμα, καὶ σῶσον μίαν συμπνευστῶν ἐκ-
 κλησιῶν· τὰ τε ἐπὶ τῆς ἁγίας κιβωτῆς
 ἰσορέμνα μίλῳι τὰ τῆς νοητῆς κόσμος, τῆς
 ἀποκεκρυμμένης καὶ ἀποκεκλεισμένης τοῖς
 πολλοῖς.] καὶ μὲν καὶ τὰ χρυσᾶ ἐκείνα

Η ἀγάλματα· ἔξαπλέρυγον ἕκατερον αὐτῶν·
 εἶτε

(1) Τετέξι τῶν Ἀποστόλων, καὶ τῶν ἄλλων τῆς Χριστοῦ μαθητῶν, δι' ὧν εἰς τῷ σύμπασαν τὸ τῆς
 βασιλείας ἐξετάθη φῶς.

(2) Τῆς θυμιατηρίων. ἐν λόγ. 5. τῶν σερωματ. σελ. 667.

(3) Ἡ παράθεσις. αὐτ.

ἔτε τὰς δύο ἀρκίς, ὡς βέλονταινες, ἐμφαίνει ἄτε, ὅπερ μᾶλλον, τὰ δύο ἡμισφαίρια. ἐθέλει δὲ τὸ ὄνομα τὸ (1) Χερσβίμ δηλῆν ἐπίγνωσιν πολλῶν. δῶδε δὲ πτέρυγας ἀμφοτέρα εἶχε, καὶ διὰ τῆς ζωδιακῆς κύκλου, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν Φερομένης χρόνος, τὸν αἰδητὸν κόσμον δηλοῖ.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἡ δὲ λυχνία σύμβολον ἰσῆς ἀποτελεσμένης παρὰ τῆς Θεῆς ἡμέρας. ὅταν καὶ ἐπὶ τῆς Φωστῆρας εἶχε, σύμβολον τῆς ἐβδομάδος τῶν ἡμερῶν. ἔτω μὲν ἔν εἶχεν ἡ πρώτη σκλιῆ. λέγει δὲ καὶ τὰ τῆς δευτέρας. ἡ μὲν ἔν κιβωτὸς τῆς διαθήκης, τῆς τῆς θείας θεραπείας τε καὶ ἐπίγνωσεως σύμβολον ἰσῆς. αἱ δὲ ἐν αὐτῇ πλάκες τῆς διαθήκης καὶ ἡ τῆς Ἀαρῶν ῥάβδος, τῆτο ἐσήμαινον τὸ τῶν περὶ τὸν Θεὸν θεραπείαν διὰ τε τῆς τῶν νομίμων πληροῦσθαι φυλακῆς, καὶ τῆς κατὰ τῶν ἱερατείαν λειτουργίας. ἡ δὲ τὸ μάννα ἔχουσα σάμνος, ὑπομνημα ἰσῆς καιρῶ, καὶ ὅν ταῦτα παρὰ τῆς Θεῆς παιδοδύομαι, τὸ μάννα κατὰ τῶν ἔρημον διετρέφοντο. τὸ μάντοι χρυσῶν θυμιατήριον, σύμβολον τῆς δεκλῶν εἶναι τῶ Θεῶ καὶ ἰδὺ τῶ ἀπὸ τῆτων πληροῦσθαι ἀρετῶν. περὶ πάντα δὲ χρυσὸς, εἰς μῶνυμα τῆς πάντων εἶναι τῶν ἐπὶ γῆς τιμωτέρων Θεῶ τῶν περὶ ταῦτα τῶν ἀνθρώπων ἐμμέλειαν. τὰ δὲ ὑπεράνω τῆτων Χερσβίμ. μῶνυμα τῶν ἀοράτων καὶ λειτουργικῶν δυνάμεων. ὡν ἐν μέσῳ τῆτων τὸν Θεὸν χρηματίζεν συνέβαιναι ἐπειδὴ καὶ ταῖς ἀοράτοις δυνάμεσι, διακόνους κεχρησθῆαι τῶ Θεῶ ἔδος, καὶ διὰ τῆτων πάντα πληρῶν τὰ εἰς ὠφέλειαν σωταίνοντα τῶν ἡμετέρων ψυχῶν.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τῶ μὲν λυχνίαν οἶμαί τὸ ἐκ τῶν αἰδητῶν τῆτων ἄσρων αἰνιττεσθῆαι Φῶς. τῶν τράπεζαν δὲ, τῶν γλῶ τῶν δὲ πρόθεσιν τῶν ἄρτων, τῶν ἐκ τῆς γῆς τῶν ἡμῶν ἐπιτηδείων ἀνάδοσιν. αὕτη δὲ ἡ πρώτη σκλιῆ ἐπωνομάζετο ἄγια. με-

Ἐβρ. 9. 3, 4. τὰ δὲ τὸ δευτέρον καταπέτασμα σκλιῆ ἡ λεγομένη ἄγια ἀγίων. χρυσῶν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὰ ἐξῆς. σύμβολον ταῦτα τῆς μελλούσης καταστάσεως ὡπερ ἔν τα πρώτα, τῆς παρῆσης ζωῆς. τὸ μὲν ἔν θυμιατήριον σημαίνει μοι δοκεῖ τὸ κεχαρισμένῳ αὐτῶ εἶναι Θεῶ. τὸ δὲ μάννα, τῶν ἑράνιον καὶ πνευματικῶ τῆς Σωτῆρος τροφῶν. τῶν δὲ ῥάβδον Ἀαρῶν τῶν βλασησασαν, τὸ τῶν ἱεροσωτῶν πρὸς τὸ αἰθάλας ἐν Χριστῶ προβῆσθαι καὶ τὸ τέλειον. τὰς δὲ πλάκας τῆς διαθήκης, τὰς τῆς καινῆς διαθήκης σαρκίνας πλάκας τῶν καρδιῶν. τὸν δὲ ἐν ἅπασιν χρυσόν, τὸ τιμιώτερα τῶν παρόντων εἶναι τὰ μέλλοντα. ὑπεράνω δὲ τῆς κιβωτῆς Χερσβίμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον. ἰσῆς τὶ

Ἐβρ. 9. 5.

,,

(1) Τῶν Χερσβίμ. αὐτ.

(2) Ἐπίσασρον τῆς θύρας τῆς σκλιῆς. ἡ ἐν Φρανκεν. ἐκδ. αἰσαύτως καὶ ἡ ἐν Κανταβεργ. ἡ δὲ τῆς Ἄλδ. ἐπίσασρον τῆς θύρας ἐξ ὑακίνθου.

(3) Ἰωσήφ. ἐν κεφ. 5. τῆς 3. περὶ Ἰουδαϊκ. κερχαϊολ. βιβλ. καὶ Φίλ. ὁ Ἐβρ. ἐν τῶ 3. περὶ Μωυσ. λόγ. σελ. 667.

Α χρυσῶν πέταλον Ἰουδαίοις πεπονημένον ἐπὶ τῆς κιβωτῆς, καὶ ἱλαστήριον τῆτο ἐκάλεον, ἀπὸ τῆς τὸν Θεὸν ἐξιλεῦσθαι χρηματίζεν αὐτοῖς, ἐρωτῶσι περὶ τῶν κατεπειγόντων ἀπ' αὐτῶ τὰ πρακτέα. ἐπὶ τῆτω Χερσβίμ ἐσῶτα δύο πεποίητο, σύμβολα τῆς καθέδρας ὄντα τῆς θείας. διὰ τοίνυν τῆς κατασκιάζοντος θρόνου τὸ ἱλαστήριον, τὸ παρῆναίτε οἶμαί τὸν ἐν τῶ θρόνῳ, καὶ ἐπισκιάζειν ἐξιλεῦσθαι, ἐσημαίνετο.

Β

λς. Καὶ ποιήσεις ἐπίσασρον (2) ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ποικιλτῆ.

Γ

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶδος καλύμματος εἰς ὃ εἰσῆι ἡ κιβωτὸς, ὡς ἐπίσασρον. ἀμέλει τῆτο αὐτὸ καὶ καταπέτασμα ἐκαλεῖτο. ἀλλὰ τὸ κυρίως καταπέτασμα ἐν τῆτω βήλῳ χαλαῖται. τὸ δὲ ἐπίσασρον, ὡς σκηνῆ πασοειδῆς γίνεται. ὡπερ ἀμφοτέρα σκέπτει παντὸς τὸ ἄδον. ἡ ἐπίσασρον λέγει τὸ καταπέτασμα τὸ ἔχον κρίκας, ὡς δι' αὐτῶν ἔλκεσθαι, καὶ διὰ τῆτων σωτελεῖσθαι.

Δ

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ μὲν καταπέτασμα τὸ δευτέρον, ὅτι διαέρχεται ἀπὸ τῆς ἀγίας τῶν ἀγίων, ὑφαντὸν ἰσῆς Χερσβίμ, καὶ ἐπετέθειτο ἐπὶ τέσσαρας κίονας χρυσῶς, βάσεις ἔχοντας ἀργυρῶς. τὸ δὲ καταπέτασμα τὸ τέταρτον τὸ πρὸ τῆς ἀγίας, τὸ λεγομένον ἐπίσασρον, ποικιλτὸν ἰσῆς, καὶ ἐκ ἐτι ὡς τῶ δευτέρῳ Χερσβίμ. ἐπετίθειτο δὲ πάντα κίονα, βάσεις ἔχουσα χαλκῶς. τῶν δὲ διαφορὰν σκοπεῖ ὅση.

Ε

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπίσασρον μὲν ὀνομάζει τῆς θύρας τὸ περιτάνυσμα, διὰ τὸ, οἶμαί, λεπτοῖς κρίκοις ἀνόπιν ἔλκεσθαι, διικνευμένης τῆς εἰσβολῆς. ἀντεπισπῶσθαι δὲ αὐτὴ καὶ κατῶρυεσθαι τῶν θυρῶν, κρυπτεῖν τὰ ἄγια.

Ζ

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπίσασρον δὲ φησι, δι' ἧς σωηγέτοτε καὶ ἠπλῆτο τὸ καταπέτασμα. ἕτερον, ὡς εἶοικε, καταπέτασμα καλύπτει τῶν λυχνίαν τε καὶ τῶν τράπεζαν, ἐπὶ ἐκίονων κρεμάμενον, ὡπερ ἐπὶ δ' τὸ πρῶτον. διὸ ὁ μὲν Ἀκύλας φησὶ, καὶ ποιήσεις τῶ ἐπίσασρον. οἱ δὲ ὁ, καὶ ποιήσεις τῶ καταπέτασματι ἐσῶτα. τινὲς (3) δὲ κατὰ τῆς προτύπου ταῦτα φασίν, ὡς ἂν τὰ τῆς σκλιῆς τοῖς ἐξῶθεν ὀρῶσιν ἀθέατα.

λς. Καὶ ποιήσεις τῶ καταπέτασματι πέντε σύλους, καὶ χρυσῶσαις αὐτῶς χρυσῶν. καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσῶν. καὶ χανεύσεις αὐτοῖς πέντε βάσεις χαλκῶς.

ΚΕΦ.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

α. **Κ**αὶ ποιήσεις θυσιαστήριον ἐκ ξύλων ἀσήπτων, πέντε πήχεων τὸ μῆκος, καὶ πέντε πήχεων τὸ εὖρος· τετραγώνου ἔσαι τὸ θυσιαστήριον, καὶ τριῶν πήχεων β. τὸ ὕψος αὐτῆ. Καὶ ποιήσεις τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν. Ἐξ αὐτῆ ἔσαι τὰ κέρατα, καὶ καλύψεις αὐτὰ χαλκῶ.

” ΑΔΗΛΟΥ. Θυσιαστήριον, ὃ ἐστὶ βωμός. ἐν ᾧ ἐγένετο τὰ ἀπὸ τηγάνου, καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ ἀπὸ πυρός.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θυσιαστήριον δέφασσι, (1) καλεῖ τὸν ἐν ὑπαίθρῳ βωμόν τῶν εἰσόδων τῆς σκλιῆς, ἀντικρὺς ἀφ᾽ ἑσῶτα τοσῶτον, ὅσον ἰκανὸν λατρυγοῖς εἶναι διάστημα πρὸς τὰς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιτελεστέας θυσίας. ἢ δὲ ἐν μεθόρι τῶν δ' καὶ ἐκίωνων, περὶ ὧν ἐρεῖ. ὅπερ ἐστὶν εἰπεῖν κυρίως πρόβατον, ἀργόμενον δυσὶν ὑφάσμασι, τῷ μὲν εἴδον, ὃ καλεῖται καταπέτασμα· τῷ δὲ ἐκλῶς, ὃ προσαγορεύεται κάλυμμα· ἐνθα ἢ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἡ λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πεντάπηχον μὲν ἐν εὐρύς τε καὶ μῆκος τὸ θυσιαστήριον. ἔδει γὰρ εἶδει μέτρων αὐτῶν, καὶ λίαν ἀφθονωτάτων. χιζέσθαι (2) γὰρ ἐπ' αὐτῶν, καὶ βοῶν ἔμελλον ἀναφέρεισθαι τμήματα, καὶ ὀλοκαυτώσεις, οἷων τε καὶ τράγων ἀναφορὰν καθιερέμεναι Θεῷ. ταύτητοι χαλκῆ καὶ ἐσχάρα καὶ πυρεῖον αὐτῶν, κρεάγραι τε καὶ Φιάλαι, καὶ πάντα αὐτῆ τὰ σκόδη, ὡς ἂν δύναιτο ταῖς κατὰ νόμον θυσίας τῶν παρά γε σφῶν αὐτῶν εἰσκομίζοντα χρεῖαν, ταῖς τῆ πυρός μὴ καταφθίρεσθαι προσβολαῖς. σεφάνῳ δὲ καὶ [τὰ] ἐπὶ ταῖς γωνίαις κέρατα τῷ τεχνουργήματος κάλλει προδήσομεν. ἀχαρι δὲ εἶδεν παρά τῷ πανσοφῶ Θεῷ. πλὴν, ἐκείνο πάλιν φέρε δὴ λέγωμεν, ἀκριβῆ τὸν νῦν ἐπερείδοντες τοῖς ἐφ' ἐκάσῳ θεασιζομένοις. θυσιαστήριον γενέσθαι προσέταχε ταῖς κατὰ νόμον θυσίας εἰκοῦς τε καὶ πρέπον, ἀλλ' εἶδεν ἐν αὐτῷ χρυσὸν, καθάπερ ἀμέλει καταθεωτότις ἂν ἐπίτε τῆς κιβωτῆ, λυχνίας τε αὐτῆ καὶ τραπεζῆς, καὶ τῶν ἀμφ' αὐτῆ. τῆς θείας δὲ καὶ ἀκηράτης φύσεως τῶν κατὰ πάντων ὑπεροχῶν, καὶ ἀσύγκριτον λαμπρότητα, τῶν ὡς ἐν νοήσει λέγω, τὸ χρυσίον ἡμῖν καταδηλῶν εὖ μάλα ἐλέγομεν. ἀθροε δὴ ἐν ἀχρυσῶτον παντελῶς τῆς κατὰ νόμον λατρείας τὸ θυσιαστήριον, ἀνιγμά πρὸς χρηματίσαντος (3) ἡμῖν τῆ Θεῆ καὶ μάλα σαφῶς, ὅτι πνύθ-

ματος ἀγίε πρόξενος ἦκισα μὲν ὁ νόμος, τετίμηται δὲ ἐχὶ τῆ τοιαύτη χάριτι ἐν τῷ τύπῳ τῆς λατρείας ἢ δωαμῆς. πνεῦμα [γὰρ] ἢ δελείας ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. ἀλλ' ἡμῖν τὸ δῶρον ἀπνεμήθη διὰ Χριστῆ μετὰ τῶν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν. εἰεφύσησε γὰρ

” λέγων, λάβετε πνεῦμα ἅγιον. τοιγάρτοι Ἰωάν. 20. 22.
B καὶ Παῦλος προσφωνεῖ τοῖς πεπισθόκοσιν,
” ἔ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δελείας πάλιν εἰς Ῥωμ. 8. 15.
” φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα ἰσοθεσίας,
” ἐν ᾧ κράζομεν, ἀββᾶ ὁ πατήρ.

γ. Καὶ ποιήσεις σεφάνην τῷ θυσιαστήριῳ, καὶ τὸν καλυπτήρα αὐτῆ, καὶ τὰς Φιάλας αὐτῆ, καὶ τὰς κρεάγρας αὐτῆ, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ σκεῦη αὐτῆ ποιήσεις χαλκῶ.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Εἰς τὸ, τὸν καλυπτήρα αὐτῆ. Εἶδος καυκίς, ἐν ᾧ ἀνέματτον σὺ τῶ ἐλαίῳ τῶν σεμίδαλιν. καίται ἐν τῷ δεκάτῳ
” ἐκλῶ Ἀριθμῶν, ἐν ᾧ Φησί, τρυβλίον ἀρ- Ἀριθ. 7. 19.
” γυρῶν καὶ Φιάλλῳ, ἀμφοτέρα πλήρη σε-
” μιδαλεως ἀναπεποιημένης ἐλαίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Κρεάγραι, τριεδόντια, ἐργαλεία χαλκῶ, δι' ὧν ἀνέπων τὰ κρεῖα ἐκ τῶν λεβήτων.

Δ δ. Καὶ ποιήσεις ἐσχάραν ἔργῳ δικλυτῶ χαλκῆν· καὶ ποιήσεις τῆ ἐσχάρα τέσσαρας δακτυλίους χαλκῆς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐως τῆ νῦν γίνεται τῆτο ἵνα ἐπὶ τῷ κοσκινώματι ἐπιτεθῆ κρέας, καὶ διὰ τῆς ἀτμῆς τῆς ἀναδιδομένης ἐκ τῆ λέβητος ἐψηθῆ, μὴ ἐπιβαλλομένης ὕδατος. τὸ δὲ δικλυτὸν τετραγωνοειδὲς ἐστὶ ὀχήμα ὑπόμηκες· ἔτω καὶ αὐτῆ ἡ ἐσχάρα· καὶ περίθεμα καλεῖται, ὡς ἐπ' αὐτῆς τῶν κρεῶν ἐπιβαλλομένων.

Ε. Καὶ ὑποθήσεις αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐσχάραν τῆ θυσιαστήρις κάτωθεν. ἔσαι δὲ ἡ ἐσχάρα ἕως τῆ ἡμίσεος τῆ θυσιαστήρις. Καὶ ποιήσεις ἀναφορεῖς τῷ θυσιαστήριῳ ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ ζ. περιχαλιώσεις αὐτῆς χαλκῶ. Καὶ εἰσάξεις τὰς φορεῖς εἰς τὰς δακτυλίους· καὶ ἔσωσαν οἱ φορεῖς κατὰ τὰ δύο πλευρὰ τῆ θυσιαστήρις ἐν τῷ ἡ. ἄρειν αὐτό. Κοῖλον σανιδωτὸν ποιήσεις αὐτό· κατὰ τὸ παραδειχθέν σοι ἐν τῷ ὄρει, ἔτω ποιήσεις αὐτό.

Ζ. Καὶ ποιήσεις αὐλὴν τῆ σικηνῆ· Η εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς νότον ἰσῖα τῆς αὐλῆς

(1) Ὁ Φίλ. ὁ Ἐβρ. ἐν τῷ περὶ Μαῦσ. 3. λόγ. σελ. 668. καὶ ὁ Ἰώσηπ. ἐν τῷ 7. κεφ. τῆ 3. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολ. βιβλ.

(2) Σχίσαι. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 302. Ἰσ. δὲ χιζέσθαι, ὀρθότερ.

(3) Τὸ χρῆμα τιθέντος. αὐτ. σελ. 303.

αὐλῆς ἐκ βύσσης κεκλωσμένης· μήκος **A**
 ι. ἑκατὸν πήχεων τῷ ἐνὶ κλίτει. Καὶ
 οἱ σύλοι αὐτῆς εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις
 αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ, καὶ οἱ κρείοι
 αὐτῶν καὶ αἱ ψαλίδες ἀργυραῖ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ποιήσεις αὐ-
 λὴν τῆ σκλωῆ. Ταύτης ἐν μέσῳ ἢ ἡ σκη-
 νή. ὅθεν ταύτης τὰς σύλους εἰ δὲ λαμβά-
 νειν ἡρμοσμένους ἀλλήλοις, ὡς αὐτῆς
 τῆς σκλωῆς, διασαδὸν δὲ κατὰ τὰ μέσα **B**
 φυλάττοντας. ἔ γὰρ εἶχον πήχεις με-
 ταξύ. πῶς γὰρ ἂν καὶ περιεῖχον, ἰσά-
 ρημοὶ τοῖς περιεχομένοις τυγχάνοντες;
 ἀνείχον δὲ τὰ ἰσῖα κύκλῳ τοῖς πλαγίοις
 ἐπερριμμένα, τοίχων δίκλῳ, ἀλλ' ἐσέγης
 τρόπον, ὡς αὐτῆς σκλωῆς.

ια. Οὕτω τῷ κλίτει τῷ πρὸς βορ-
 ρᾶν ἰσῖα ἑκατὸν πήχεων μήκος· καὶ
 οἱ σύλοι αὐτῶν εἴκοσι χαλκοῖ, καὶ αἱ **Γ**
 βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ
 κρείοι αὐτῶν, καὶ αἱ ψαλίδες τῶν
 σύλων, καὶ αἱ βάσεις περιηργυρωμέ-
 ναι ἀργυρίῳ. Τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς
 ιβ. τὸ κατὰ θάλασσαν ἰσῖα πεντήκοντα
 πήχεων· οἱ σύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ
 ιγ. αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα. Καὶ εὖρος
 τῆς αὐλῆς τῆς πρὸς ἀνατολὰς ἰσῖα
 πεντήκοντα πήχεων· οἱ σύλοι αὐτῶν **Δ**
 δέκα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα.
 ιδ. Καὶ πεντεκαίδεκα πήχεων τῶν ἰσῖων
 τὸ ὕψος τῷ κλίτει τῷ ἐνὶ· σύλοι αὐ-
 τῶν τρεῖς, καὶ βάσεις αὐτῶν τρεῖς.
 ιε. Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον δεκαπέντε
 πήχεων τῶν ἰσῖων τὸ ὕψος· σύλοι αὐ-
 τῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἦν δὲ τὰ μὲν εἰς **E**
 μήκος ἰσῖα, πήχεων ῥ' ἐξ ἑκατέρου μέρους·
 τὰ δὲ εἰς πλάτος, ὡ· οἱ δὲ σιπέχοντες
 κίονες, οἱ μὲν εἰς μήκος πρὸς κ' ἑκατέρω-
 ϑεν, οἱ δὲ εἰς πλάτος πρὸς ι'. τὸ δὲ ὕψος
 κύκλῳ, ἰε πήχεων. ἀλλ' ἐξῶθεν τῶν εἰρη-
 μένων κίωνων κατὰ τε μήκος καὶ πλάτος
 ἑκατέρωθεν ὄρισκομεν γ' καὶ γ' ἐξ ἑκα-
 τέρου κλίτους, καὶ δ' κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς
 αὐλῆς. καὶ μήποτε τῆς ἐνὸς ἀναστρέψας
 δεῖ λαβεῖν τοῖς ἰσίοις ἐκ ποικιλίας, ὡς αὐ-
 τὸς ἔφη, ῥαφιδούτῃ; τοιγαρῶν ἐπὶ τῶν
 ἄλλων τὰς ὕλας εἰπὼν, καὶ τὸν περιεῖ-
 κτον κόσμον ταῖς κεφαλῖσι καὶ ταῖς βά-
 σεσιν, ἐπὶ τῆτων ἔδεν τοῖστον προσέειπε.
 τῆναντίον δὲ, μετὰ τὸν τῶν δ' λόγον,
 ὡς αὐτὸς ἀντιδιασέλλων αὐτοῖς τὰς ἐν κύκλῳ,
 » Φησί· πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς αὐτῶν
 » κύκλῳ κατηργυρωμένοι. τινὲς δὲ (1) τὰς
 » δ' πρὸ τῆς αὐλῆς ἐσάναι Φασί, προφυλαίαι
 » χρεῖαν πληρῶντας, ἐπικειμένους παραπε-
 » τασματος καταντικρὺ τῆς σκλωῆς· ὡς ἂν
 » μὴ ἐκ παρόδος πάλιν ὄρωτο, ὡς αὐτὸν ἐν

τῆ σκλωῆ, καὶ οἷον ἐκείνο τὸ παραπέτασμα.
 μήποτε ἐν καὶ οἱ γ' ἑκατέρωθεν κόσμος χά-
 ριν; προσγράφεται δὲ ἀντὶ μὲν τῆ πρὸς
 λίβαν, πρὸς νότον· ἀντὶ δὲ τῆ πρὸς ἀπη-
 λιώτῳ, πρὸς βορρᾶν, πρὸς τὸ σαφέστερον
 μεταποιηθέν. ἐπιφέρει γὰρ τὰ λοιπὰ δύο
 κλίματα, τὸ τε πρὸς θάλασσαν, ὅ ἐστι
 πρὸς δύσιν, καὶ τὸ πρὸς ἀνατολὰς.

ις. Καὶ τῆ πύλη τῆς αὐλῆς κά-
 λυμμα· εἴκοσι πήχεων τὸ ὕψος ἐξ
 ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου
 κεκλωσμένον, καὶ βύσσης κεκλωσμέ-
 νης τῆ ποικιλία τῆ ῥαφιδούτῃ· σύλοι
 αὐτῶν τέσσαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐ-
 τῶν τέσσαρες.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκ μάλιστα τῆ ἐφῶ
 μέρους τὴν θύραν γενέσθαι προσέταξεν,
 ἵνα καὶ αὐτὸς ἀνείχων ὁ ἥλιος, οἷόν τινα
 προσκινήσιν προσφύρη τοῖς προφυλαίοις,
 ὅθεν ἐκείσε τὰς ἀκτῖνας ἐκπέμπων· καὶ
 οἱ Θεῶ μόνῳ λατρεύειν προσελαγμένοι ὅπι-
 δει τὸν ἥλιον ἔχουσι πρὸς τὴν σκλωῆν τε-
 τραμμάοι, καὶ μὴ τῆτον, ἀλλὰ τὸν τῆτε
 ποιητὴν προσκινήσιν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τῆ ποικιλία τῆ ῥαφιδούτῃ,
 ἀντὶ τῆ, οἱ σύλοι ἐν τῷ ὑφάσματι γένων-
 ται κατῆτοι ἀπὸ ῥαφίδος, ἀγκόπλεκτοι
 οἱ λεγόμενοι.

ιζ. Πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς κύ-
 κλω χαλκοῖ, καὶ κατηργυρωμένοι ἀρ-
 γυρίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν ἀργυ-
 ραῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀργύρῳ μὲν ἐκ κεφαλῆς
 εἰς πόδας καταγλαίζεσθαι δεῖν εὖ μάλα
 Φησί· βάσει δὲ αὐτῶν ὑπερηρέσθαι χαλκαῖς,
 καὶ κεφαλῖσιν ἀργυραῖς. τύπος δ' ἂν εἴεν
 καὶ αὐταὶ Χριστοῦ. Φωτὸς μὲν ὅτι διέλαμψε
 δίκλῳ, αὐγαῖς δηλονότι ταῖς νοηταῖς ἀπα-
 στραπλῶν ὡς Θεός, τῆ ἀργύρου σημαίνοντος·
 ὅτι [δὲ] λαμπρὸς [καὶ] ὀνηχῆς ὁ περὶ γλῶ
 αὐτῷ πεποίηται λόγος, τῆ τε τῆς κήρυγ-
 μα τὸ ὀναγγελικόν. τῆ περιεργύρου χαλκῆ
 ὑποφαίνοντος. ὀνηχῆς μὲν γὰρ ὁ χαλκός,
 λαμπρὸν δὲ λίαν καὶ διαφανὲς τῆ ἀργύρου
 τὸ χρῆμα. ἔνεσι δὲ τῆτο τοῖς ὀναγγελι-
 κοῖς κήρυγμασι, καὶ κατῆδοι τις ἂν τῆ
 Ζ Σωτῆρος τὸν λόγον, ἔχοντα μὲν τῆς εἰς
 ἄκρον ὀσεβείας τὸ διαδὲς καὶ καθαρόν,
 ὀλλῶ δὲ ὡς αὐτὸν περιβομβῆντα τὴν οἰκῆμέ-
 νῳ. εἰ δὲ ὅστις ἔλοιτο τὰς ἀγίας Ἀποσό-
 λους καὶ Εὐαγγελιστάς, ὡς ἐν τοῖς τοιοῖς δε
 τυχὸν ἀνατυπῆσθαι σύλοις, λογιᾶται τὰ
 εἰκότα. καὶ γὰρ εἰσὶν ἀληθῶς ἀργυροὶ μὲν
 ὡς αὐτὸν, διὰ τὸ ἐν μεθέξει [γενέσθαι] Χριστοῦ
 » τῆ φωτίζοντος· τοιγαρῶντο Φαμεν, καὶ **Ψαλ.** 89. 17.
 » ἔσται ἡ λαμπρότης Κυρίου τῆ Θεοῦ [ἡμῶν]
 » ἐφ' ἡμᾶς· ὀνομαζομεθα δὲ καὶ τῆ κόσμος
 Φῶς, χαλκῶ δὲ καὶ ἀργύρῳ μονοεχῆ ἐμ-
 βεβηκοτες. ἔρισμά τι γὰρ αὐτοῖς ὡς αὐτὸν
 τῷ

Kkk 2

τῷ

(1) Φιλ. ὁ Ἐβρ. ἐν τῷ περὶ Βίβλ. Μωϋσ. 3. λόγῳ σελ. 668.

τῷ λαμπρῶτε καὶ δὴχεςάτω κεχρησάται
 Ψαλ. 67. 11. λόγῳ. Κύριος γὰρ Φησι δώσει ῥῆμα τοῖς
 „ δὴχελισμοῖς, καὶ τὰ ἐξῆς.

ιη. Τὸ δὲ μῆκος τῆς αὐλῆς ἑκατὸν
 ἔφ' ἑκατόν· καὶ εὖρος πενήτηκοντα ἐπὶ
 πενήτηκοντα· καὶ ὕψος πέντε πήχεων
 ἐκ βύσσης κεκλωσμένης, καὶ αἱ βάσεις
 αὐτῶν χαλκαῖ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει δὴ ἐν, ὅτι σκηνῆ
 μὲν αἱ πρῶται γεγονασιν αὐλαί, καὶ εἰς
 τρίτῳ δὴχεςάται δεκάδα πήχεων. εὖρος
 μὲν γὰρ αὐταῖς τέσσαρες, μῆκος δὲ εἰκο-
 σιοκλίω. αἱ δὲ μετ' ἐκείνας, ὄρθειά τε ἔτω
 καὶ μακρά. ἑκατὸν [γὰρ] ἔφ' ἑκατόν,
 καὶ πενήτηκοντα ἐπὶ πενήτηκοντα, βλέπε-
 σαίτε ἢ μὲν εἰς ἡῶ, ἢ δὲ εἰς ἐσπέραν τε καὶ
 λίβα. ἢ ἐχὶ δὴ τῆτό ἐσιν ἐναργῶς τὸ πά-
 λαυ παρηγγελμένον διὰ Φωνῆς Ἡσαΐα
 πρὸς τὴν ἐσχάτοις καιροῖς ἀναδεδειγμέ-
 Ησ. 54. 2, 3. νῦν ἐκκλησίαν; πλάττων τὸν τόπον τῆς
 „ σκηνῆς σου, καὶ τῶν αὐλαῶν σου, πῆξον,
 „ μὴ Φείση, ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ καὶ εἰς τὰ
 „ ἀριστερὰ ἐκπέτασον. σκηνεμένη γὰρ εἰ ἀρ-
 „ χαις ἢ ἐκκλησία Χριστοῦ, λοιπὸν εἰς ἡῶ καὶ
 „ δύσιν, βορῶν τε καὶ νότον ἐξοδωῖται,
 καὶ διὰ παντὸς ἦκει τόπος.

ιθ. Καὶ πᾶσα ἡ κατασκευὴ τῆς
 σκηνῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα καὶ
 οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς χαλκοῖ.

κ. Καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραὴλ, καὶ λαβέτωσαν ἔλαιον ἐξ ἔλαιων
 ἄτρυγον καθαρὸν κεκομμένον εἰς Φῶς,
 ἵνα καίηται λύχνος διαπαντός.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἄτρυγον καθαρὸν
 κεκομμένον εἰς Φῶς εἶναι τὸ ἔλαιον, ση-
 μαίνει, ὅτι τρυγὸς ὡπερ ῥύπος παντὸς
 ἀπήλλακται παντελῶς ὁ περίγε τῶν θεῶν
 δογμάτων ὀρθός τε καὶ ἀληθῆς καὶ ἀμι-
 γῆς τῆς χείρονος λόγος· ὅς αἱ τῆς Σωτή-
 ρος ἐγείρει τὸν Φωτισμὸν, ἐκ αὐτὸς οἰκο-
 θεῖτι προσιδεῖς εἰς λαμπρότητα τῷ Χρι-
 στῷ· κομιδῇ γὰρ εὐήθεις τὸ ἀνθρώπος νομί-
 ζειν δεῖσθαι αὐτόν· ἀλλ' ὅτι Φῶς τὸ ἀληθι-
 νὸν καὶ ἀπαύγασμα τῆς πατρὸς ὑπάρχων
 ὁ Χριστός, τοῖς ὀρθοδοξοτάτοις τῶν διδασ-
 κόντων λόγοις, τῆτο ὅπερ ἐσιν ἀληθῶς
 ταῖς τῶν πισθόντων διανοαῖς φαίνεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐσιν γὰρ καὶ ἐκ σπερμάτων
 λύχνος καίόμενος ἐν τῇ σκηνῇ, Φησίν, (1)
 ὁ μακάριος Βαπτιστής. ἔλαιον δὲ ἄτρυγον,
 τὴν ἀδόλωλον τῆς παναγίης πνύματος Φύ-
 σιν, ἢ τις σιωέχει καὶ αὖξει τὸν ἐν τῇ ψυ-
 χῇ Φωτισμὸν.

ΑΔΗΛΟΥ. Λύχνος ἐν ὡς ἐν τύπῳ πά-
 λαυ καίόμενος, καὶ φαίνων διαπαντός ἐν
 τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας ὁ μακάριος ἡ Βα-
 πτιστής. καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρ-

Α τυρίας φαίνειν αὐτόν, σημαίνει καλῶς, ὅτι
 δεκλὸς εἰ ἐκκλησίαις ὁ παρ' αὐτῆς Φωτισ-
 μός, καὶ ἐκ ἔξω κείσεται τῆς ἱερῶς τε καὶ
 θείας αὐλῆς τῆς Σωτήρος.

Β κα. Ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας.
 ἔξωθεν τῆς καταπετάσματος τῆς ἐπὶ
 τῆς διαθήκης καύσει αὐτόν Ἀαρὼν
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς ἀφ' ἐσπέρας ἕως πρωῆ
 ἐναντίον Κυρίου, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς
 γενεὰς ὑμῶν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τόγε μὴ ἔξω τῆς κατα-
 πετάσματος ὀρθάσαι τὸν λύχνον, δηλοῖ
 ὅτι τὸν ἀπλῆστον καὶ ἀσαγωγικὸν εἰσίσσει
 Φωτισμὸν τὸ εἰς μετάνοιαν βάλπισμα. (2)

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆς ἐν ταῖς Ἐκκλη-
 σίαις κατὰ καιρὸν ἱερουργήσας ὑποσημαί-
 νουσι, τῆς ἐν ταῖς διδασκαλίας,
 καὶ τῶν θεῶν θυσιασθηρίων λειτουργίας.
 ἔτοι τὸν νοητὸν λύχνον, τῆς ἐν τῷ Ἰωάν-
 νῳ, αἱ διαλάμποντα τηρεῖν ἐπιτάσσου-
 „ ται. τῆτο γὰρ ἐσιν τὸ, καύσειν αὐτόν ἀπὸ
 „ ἐσπέρας ἕως πρωῆ. ὁ γὰρ σύμπας καιρὸς,
 „ ἐν ᾧ προσήκει τὸ τῆς λύχνου φαίνεσθαι
 „ Φῶς, τὸ μῆκος ἐσιν τῆς νυκτὸς, δι' ἣ ση-
 „ μαινεται τῆς παρόντος αἰῶνος τὸ μέτρον.
 Φῶς γὰρ τὸν μέλλοντα νοῆμεν αἰῶνα.

Δ * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐξωθεν δὲ τῆς κα-
 ταπετάσματος ἦτε τῶν λύχνων θεῖσις καὶ
 μὴ καύσει. Φῶς γὰρ ὑπάρχων
 κατὰ φύσιν ὁ Χριστός, ἔδειται Φῶτος,
 ἀλλ' ἡμῖν αὐτοῖς τοῖς ἔξω Θεότητος, καθ' ὅ
 γενητοῖς, τὸ ἴδιον ἐνήσει Φῶς.

Ε * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀσβεστος γὰρ ὡπερ
 ὁ παρὰ Χριστοῦ Φωτισμὸς ἐν Ἐκκλησίᾳ σω-
 ζεται, ταῖς τῶν ἱερῶν κεκληρωμένων
 ἐπιεικείαις· οἱ ταῖς εἰς ὀρθότητα μυσαγω-
 γίας τὸν τῶν πισθόντων καταλαμπρῶσαι
 νῦν. τῆτι γὰρ οἰμαίεσι τὸ ἀνακαίεσθαι τῆς
 λύχνου ἀπὸ ἐσπέρας ἕως πρωῆ· σκοτίαν δὲ
 εἰναί φασιν τὴν ἐκ διαβόλου πλάνησιν, καὶ
 νοητῶ ὡπερ τινὰ νύκτα κατὰ νῦν ἀνθρω-
 ποῖς συμβαίνουσαν, τὰ τῶν ἀνοσιῶν αἰρετι-
 κῶν ἀφελγῆτε καὶ ἀμυδρὰ μυθάρια. διωε-
 κές ἐν ἄρα καὶ ἀκατάληκτον τῆς Σωτήρος
 τὸ Φῶς ὀρωτο ἂν ἐν Ἐκκλησίαις, διερμη-
 νύδοντων ὀρθῶς τὰ θεῖά τε καὶ δὴχελικὰ
 κυρύγματα τῶν ἐν αὐταῖς διδασκάλων.

Ζ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πρὸ δὲ τῆς σκηνῆς
 ἔξω τὸ χαλκῆν ἡ θυσιασθηρίον, τὸ τὰ
 προσφερόμενα δεχόμενον θυμάτα. δηλοῖ
 δὲ τῆτο περιττὰ εἶναι ταῦτα, καὶ μὴ ἀρεσὰ
 τῷ τῶν ὅλων Θεῷ. ὅθεν ἐπιτελεῖσθαι μὲν
 αὐτὰ σιωεχώρησε διὰ τὴν Ἰσραὴλ ἀδέ-
 νειαν, ἔξω δὲ τῆς σκηνῆς ἱερουργεῖσθαι προ-
 σέταξεν, ὡς τοῖς ἐνδον ἐκ ἀναγκαῖα. ἡμεῖς
 δὲ τὴν τοῖς ἐνδον ἀπονεμηθεῖσαν λειτρο-
 γίαν ἐπιτελεῖμεν. θυμίαμα γὰρ, καὶ λυ-
 χνιστὸν Φῶς προσφέρει τῷ Θεῷ, καὶ τὴν
 μυσικῶς τῆς ἀγίας τραπέζης ἱερουργίαν.

ΚΕΦ.

(1) Ἰσ. ὁ Κύριος. τὸ δὲ γὰρ καὶ τὸ ἐπόμενον ὑπόμνημα συλλογῆ τῶν ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 344,
 καὶ 345. εἰκασιν εἶναι μετὰ καίτινος προδήκεις.

(2) Τῆτό τε καὶ τὸ ἐπόμενον ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐκ εὐρηνηται.

Κ Ε Φ. Κ Η.

α. **Κ** αὶ σὺ προσαγάγε πρὸς σεαυτὸν τὸν τε Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῶ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἱερατεύειν ἐμοὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδάβ, καὶ Ἀβιδὸ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ υἱὰς Ἀαρὼν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ονομασί μὲν ἔν οἱ ἀπό-
 Ἐβρ. 5. 4. » λεκτοὶ κέκλιωται πρὸς ἱερωγίαν. ἔ γὰρ
 » ἐαυτῶ τὶς λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλ' ὁ κα-
 » λόμενος ὑπὸ τῆ Θεῶ, κατὰ τὸ γεγραμ-
 » μένον. ἴτω δὴ ἔν αὐτόμολος μηδεὶς εἰς τὸ
 » ἱεραῖον Θεῶ, περιμενέτω δὲ κλήσιν. ὁ
 » γὰρ ἀρπάζειν ἐπιχειρῶν ὁ μὴ ταῖς ἀνωθεν
 » ἔχει ψήφοις, τὴν Δαδάν καὶ Ἀβειρῶν
 » ὑπέξει δίκην.

ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Κέκληται μὲν ὡσπερ
 εἰς ἀρχιερέα Χριστὸς διὰ βελῆς τῆ πα-
 τρός. συγκέκλιωται δὲ τρόπον τινὰ αὐ-
 τῶ, καὶ σωεργοὶ τέθενται πρὸς ἱερω-
 γίαν καὶ οἱ θεασέσιοι μαθηταί. τοιγάρτοι
 1. Κορ. 3. 9. καὶ διαρρήθω ἔφασκον, Θεῶ γὰρ ἐσμεν
 σωεργοὶ περιεφοίτων δὲ αὐ καὶ τὴν ὑφή-
 λιον πᾶσαν, ἱερωγῶντες εἰς τὰ ἔθνη τὸ
 εὐαγγέλιον τῆ Χριστῶ. κέκλιωται μὲν γὰρ
 εἰς ἀποσολῶ [διὰ] Χριστῶ, καὶ ἀληθῆς ὁ
 λόγος. ἀλλ' ὡ πρ πάντως θελητὸν τῶ
 πατρί. μία γὰρ ἐφ' ἅπασιν τοῖς δρωμένοις
 ἡ ψήφος, ὅτι καὶ βελῆ καὶ σοφία καὶ θέ-
 λησις τῆ πατρός ὁ υἱός. ἔκην Ἀαρὼν τύ-
 πος ἂν εἴη Χριστῶ, καὶ τῆς ἐν πνύματι-
 τε καὶ ἀληθείᾳ νοσμένης ἱερωσῶν οἶονεὶ
 προανάδειξις, ὡς ἐν σκιαῖς ἐτι ταῖς ἀμυ-
 δροτέραις. σῶες δὲ, ὅτι προσάττεται Μω-
 σῆς προσάγεσθαι πρὸς ἑαυτὸν τὸν Ἀα-
 ρὼν. ἀδωνῆς γὰρ πρὸς καὶ ἀτελής ὁ νόμος,
 Ἐβρ. 10. 4. εἰ ἀπονοσφίζοιτο τῆ Χριστῶ. ἀδωνάτων γὰρ
 12, 14. » αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἀμαρ-
 » τίας. Χριστὸς γὰρ μίαν ὑπὲρ ἀμαρτιῶν
 » προσενέγκας θυσίαν, τετελείωκεν εἰς τὸ
 » διωκεῖς τὰς ἀγιαζομένους. ἴσωσαν ἔν οἱ
 » σκιαῖς ἐτι καὶ γραμμάτος φίλοι, καὶ μω-
 » σαϊκῶν ἀταλμάτων ἀπρίξ ἡμεῖνοι, ὡς εἰ
 » μὴ προσαγάγοιτο πρὸς ἑαυτὸς τὸν ἀρ-
 » χιερέα καὶ ἀπόσολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν
 Ἰησὼν Χριστὸν, εἰς ἔδαν αὐτοῖς τῆς εὐ-
 Ζ

τύπῳ λατρείας καταλήξει τὸ σάδασμα. ποῖα γὰρ εἰν παρά γε τῶ Φιλαρέτῳ Θεῶ τῆς εὐ νόμῳ ζωῆς τὰ ἀνχῆματα;

β. Καὶ ποιήσεις σολὴν ἀγίαν Ἀαρὼν τῶ ἀδελφῶ σου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν.

Β * ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Παῦλος μὲν ὁ σοφώτα-
 τος τοῖς εὐ πῖσει δεδικαιωμένοις τὴν ἀγίαν
 ὄντως καὶ ἐξ ἔραν ἑσολῶ ἀνάπλεσθαι δὲν
 » συμβελοεὶ, γράφων· ἀνδύσαδε τὸν Κύ- Ρωμ. 13. 14.
 » ριον ἡμῶν Ἰησὼν Χριστὸν. τῆτότοι καὶ Ἡ-
 » σαίας ὁ προφήτης προανακεκράγει λέγων
 » ὡς ἐκ προσώπῃ τῆς ἐκκλησίας, ἀγαλλιάσθω Ἡσ. 61. 10.
 » ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῶ Κυρίῳ· ἐνέδυσε γὰρ με
 » ἱμάτιον σωτηρίας, καὶ χιτῶνα δὺφροσῶνσης.
 » ἔδθημα δὴ ἔν τὸ εἰς τιμὴν καὶ δόξαν ἀλη-
 Γ θῶς τῶ ἱερῶ καὶ ἀγίῳ γίνεῖ, Χριστὸς, κόσ-
 » μημάτε λαμπρὸν καὶ ὑπερκόσμιον ταῖς
 » τῶν ἀγίων ψυχῶς. ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν Γαλ. 3. 27.
 » ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσαδε, Φησί.

γ. Καὶ σὺ λάλησον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῆ διανοία, ἔς ἐνέπληστα πνεύματος αἰσθήσεως. καὶ ποιήσασιν τὴν σολὴν τὴν ἀγίαν Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον, ἐν ἣ ἱερατεύσει μοι.

Δ ** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Θεᾶ ὅπως τῆς σωέ-
 σεως τῆς παρὰ Θεῶ, τῶν ἐδθημάτων τὰς
 τεχνουργῶ ἀνακεπληθῶν Φησιν, εἰς δὲ ἀν-
 θῆ ποικιλεργίαν ἀποκομίζοντος, καὶ τὴν
 Χριστῶ τοῖς ἀμφίοις ἐγγράφοντος δόξαν.

δ. Καὶ αὐταὶ αἱ σολαί, ἄς ποιήσασιν. τὸ περισηθιον, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸν ποδήρη, καὶ χιτῶνα κοσμησῶν, καὶ κίδαριν, καὶ ζώνην. καὶ ποιήσασιν σολὰς ἀγίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶ εἰς τὸ ἱερατεύειν μοι.

Ε ΑΛΛΟΣ. Περιβόλαιον, τὸ περισηθιον. Ἄλλος, λόγιον. καὶ τὴν ἐπωμίδα. (1) δὴ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθέμενα· ἡ δὴ ὡμοὶ σωημμένοι ἔσονται.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰδός ἐσιν ἱμαλῖς χιτῶν ἰάνθινος, (2) ἔως ποδῶν Φθάνων. ἔτος καὶ ἐπανδύτης καλεῖται.

Κκκ 3 ΑΔΗΛΟΥ.

(1) Ἐνδύεται τὸν λεγόμενον ἐφώδιον, ἑλληνικῆ δ' ἐπωμίδι προσεοικότα. γίνεται γὰρ τῆτον τὸν τρόπον· ὑφανθεὶς ἐπὶ βάθους χρυαῖος ἐκπητε χρωμάτων παντοίων καὶ χρυσῶ πεποικιλμένε περιπέκλον τῆ σέρεν τὸ μέσον καταλιμπάνει, χειρίζετε ἡσκημένους, καὶ τῶ παντὶ χήματι χιτῶν εἶναι πεποιημένους. τῶ δὲ διακῶ τῆ ἀδύματος σῶεσι περίτμημα σσιδαμῆς τὸ μέγεθος, χρυσῶ τε καὶ τοῖς αὐτοῖς τῶ ἐφώδε βαμμοσι δὴλωθισμόν· ἐσὼ μὲν καλεῖται, σημαίνει δὲ τῆτο κατὰ τὴν Ἑλλῶν γλωττίαν, λόγιον. Ἰώσηπ. εὐ κεφ. 8. τῆ περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ. 3. βιβλ.

Ἰερῶν ἐδθητα κατεσκευάζον ὁ τεχνίτης τῶ μέλλοντι ἀρχιερεῖ καθίστασθαι, παγκάλιν καὶ θαυμασιωτάτῳ, ἔχουσαν εὐ τοῖς ὑφάσμασι πλοκίῳ. τὰ δ' ὑψη δὴ τὰ ἰῶ, τὸ μὲν ὑποδύτης, τὸ δὲ προσαγορευόμενον ἐπωμίς - - - Τὸ δὲ λόγιον τετραγώνον, διπλῆν κατεσκευάζετο, ὡσανεὶ βάσις - - - Ὅλον δ' αἰλυσθῖοις χρυσῶ ἀνήρητο πρὸς τὴν ἐπωμίδα, σφίγγόμενον ἐξ αὐτῆς, ὑπὲρ τῆ μὴ χαλαῶσθαι. Φίλ. 5 Ἐβρ. εὐ τῶ 3. περὶ βίε Μωϋσ. λόγ. σελ. 670.

(2) Ἀρκίον δὲ ἀπὸ τῆ ποδήρε. ἔτος ὁ χιτῶν σύμπας ἐσιν ὑακίνθινος. Φίλ. αὐτ. εὐ σελ. 671. ὁ δὲ Ἰώσηπ. (εὐ τῶ εἰρημ. κεφ.) Ἐπανδύσάμενος δὲ ἐξ ὑακίνθῃ πεποικίμενον χιτῶνα. τὸ ἰάνθινος ἄρα, ἀναγνωστέον ὑακίνθινος.

ΑΔΗΛΟΥ. Κοσμβωτόν, συσφιγκτόν. **Α** εἰκὸς γὰρ αὐτὸν δι' ἀλύσεων καὶ κρίκων συσφιγέσθαι ἐκ μέρους ὅλον δι' ὅλα διὰ τὸ εὐσολόν.

Τὸ, κίδαριν, κατὰ τὸ Σαμαρειτικόν, πηλίον, (1) ἦτοι κατ' ἑτέραν γραφὴν μίτραν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ τοῖς ἱερεῦσι δὲ παντοδαπὸν περιτέθεικε κόσμον, τὸν μὲν λαὸν καταπλήθοντα τῷ διαφόρῳ τῆ χήματος, αὐτὰς δὲ τὰς ἱερέας διάσκοντα, ὅπως χρηὴ τῷ ψυχρῷ ὠραΐζαν, καὶ τὸν τῆς ἀρετῆς αὐτῇ κόσμον περιτιθέναι.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Ὡς Ἀαρὼν τὸν ποδήρη, ἔτω καὶ ὁ λόγος ἔλαβε τῷ ἀπὸ γῆς ἀνθρώπινῳ σάρκα, Μαρίαν ἀντὶ [τῆς] ἀνεργάστῃ γῆς ἐχθρῶς μητέρα τῆ σώματος· ἵνα ἔχων τὸ προσφερόμενον, αὐτὸς ὡς ἀρχιερεὺς ἑαυτὸν προσενέγκῃ. τέττα γὰρ ἡ τὰ παλαιὰ σκιά.

ΑΔΗΛΟΥ. Χιτῶνα δὲ, καὶ ποδήρη, καὶ τέλειον, καὶ ἐξ ἄκρων εἰς ἄκρα διήκοντα, ὡς μηδὲν ὑπάρχειν γυμνὸν ἀρετῆς, ἢ ἀκατακαλυπτόν.

ε. Καὶ αὐτοὶ λήψονται τὸ χρυσίον, καὶ κόκκινον, καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὴν βύσσον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θεὰ δὲ ἔν. ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν εἰδῶν, ἐξ ὧν ἡ σκλιῆ κατεσκευάσθη, καὶ ἡ τῆ πρῶτοντος εἰς ἱερωσὴν διεσκευάσθη σοφῆ, τὴν Χριστῶ δόξαν ὡς εἰκόνη δὴ πάλιν καὶ τύποις ὠδίνεσα. λόγοι γὰρ οἱ αὐτοὶ, γινώσκεις τε ἔχ' ἑτέρα τὸ Χριστῶ κάλλος κατασημαίνουσι. γινώσκειται γὰρ ὡς εἰ χρυσῶ μὲν, Θεός· ὡς εἰ τῆ πορφύρα δὲ, τὸ βασιλείον ἔχων ἀξίωμα· καὶ ὡς εἰ βύσσῳ λεπτῇ, λόγος ἰσχυρὸς καὶ ἀσώματος· ὡς εἰ κοκκίνῳ, διὰ τῷ σάρκα· εἰ ὑάκινθῳ γε μὴν ἀεροφανῆ, τοῖστος γὰρ χρωῶς· ὁ ὑάκινθινος διὰ τὸ ἀνώγειν καὶ ἐξ ἔραν. Θεὸς γὰρ ὁμῶ καὶ βασιλεὺς ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς λόγος. αἱ αὐταὶ τοιγαρῶν ἀπαραλλάκτως, καὶ ὡς εἰ θρωρία λεπτῇ τῶν ἐσθημάτων αἱ ὕλαι, καὶ μῆτοι καὶ τῶν κατεσκευασμένων εἰ τῆ ἀγία σκλιῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ ἱερεὺς διὰ τὸ ποικίλον τῶν ἀρετῶν ἔχει τῷ ἐξ ὑάκινθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου καὶ βύσσης σολῶ· τὸν

δὲ ποδήρη, ὡς μηδὲν ἔχων γυμνὸν ἀρετῆς ἀπ' ἄκρων ἕως τέλους· τῷ δὲ ζώνῳ, διὰ τῷ ὀκοσμίαν, φυλάττεσαν τὰ γονοποιὰ εἰ καθαρότητι. ἔχει δὲ καὶ ὑποδύτι, ὡς διὰ τῆς τῶν ἀρετῶν ἀναβάσεως γινώσιν λαμβάνων τῶν λανθανόντων μυστηρίων.

ς. Καὶ ποιήσασσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσης κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλτῆ.

Β **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Ἐκέλευσε δὲ αὐτῷ καὶ ἐφεσρίδα γενέσθαι, ἡ οἱ ἐβδομήκοντα ἐπωμίδα ἐκάλεσαν. εἰ δὲ ταῖς Βασιλείαις ὀρισκομεν Ἐφῶδ' αὐτῷ κατὰ τῷ τῶν Ἑβραίων γλωτταν ὀνομασμένῳ. αὕτη εἶχεν Ἐφ' ἑκατέρω τῶν ὤμων δύο λίθας πολυτελεῖς, ἔχοντας τῶν φυλῶν τὰς προσηγορίας ἐγγεγραμμένας.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** [Ἐφασμάτι χιτῶνος ὡς ἐν εἶδει καὶ μέχρι σέρου διήκον γενέσθαι προσέταχεν, ὡς αὐτοῖς ἔσωτε καὶ ὡς εἰ χρωῶ καὶ μέχρι ποδῶν ἐσθημασιν ἐπνευγμέναι, καὶ τῷ ἐκ χρυσῆ καὶ πορφύρας ἀπασράπλου ἀνγῶ, τοῖς τῶν θρωμένων ὀφθαλμοῖς σεπτόντε καὶ ἱεροπρεπῆς ἐντέκοι τὸ θάυμα.] τέτο κέκληκον ἐπωμίδα, διὰ τὸ, οἶμα, βραχὺ τῆ τεχνήματος, καὶ ἀμφοῖν δὴ μόλις ἐπιτεταυῶσαι τοῖν ὤμοιν.

Ζ. Δύω ἐπωμίδες ἔσονται αὐτῷ συνεχῆσαι αὐτῷ ἑτέρα τὴν ἑτέραν, ἐπὶ τοῖς δυσὶ μέρεσιν ἐξηρητημένα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύω ἐπωμίδες ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθέμεναι, καὶ ἔχασαι εἰς τὰ ἄκρα ἑαυτῶν ἀσιδίσκας χρυσῆς, ὡς ζώνας λεπτῆς. δι' ὧν ἐπὶ νῶτα συζωγνύμεναι ἐκ μέρους, καὶ εἰ τῷ σῆθαι ἐκ τῆ ἄλλῃ μέρους ἐδεσμέντο, συνδεσμέναι ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆ λογίε. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Αἱ δὲ ἐπωμίδες τύπον ἐπέχον Φιλοπονίας, καὶ νοητῆς ἐργασίας.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Φιλοπονίας δὲ τύπον ἐπλήρην, καὶ νοητῆς ἐνεργείας τῶν ἀρετῶν. καὶ δηλοῖ τέτο τὸ γράμμα τὸ ἱερόν περὶ τῆ Ἰσαάκ ἐνός τῶν παίδων τῆ Ἰακώβ, λέγων· ὑπέθετο τὸν ὤμον αὐτῆ· εἰς Γεν. 49. 15. » τὸ πονεῖν· καὶ ἐγένετο ἀνὴρ γεωργός.

η. Καὶ

(1) Πῖλος, κόσμος περικεφάλαιος, ὃν οἱ μὲν κυρβασίαν, οἱ δὲ τιάραν, ἄλλοι δὲ κίδαριν καλεῖσι. Σειδ. ὦ λεξ.

Ἐπὲρ δὲ τῆς κεφαλῆς φορεῖ πῖλον ἄκωνον, ἢ διηκνύμενον εἰς πᾶσαν αὐτῷ, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον ὑπερβηθικότα μέσης. καλεῖται μὲν μασσαεμφθῆς. τῆ δὲ κατασκευῆ τοιῦτός ἐστιν, ὡς σεφάνη δοκεῖν, ἐξ ὑφάσματος λιναῖε ταινία πεποημένη παχῆσα. καὶ γὰρ ἐπιπλευσόμενον βάπτεται πολλάκις. ἔπειτα σινδῶν ἀνωθεν αὐτῷ ἐκπεριέρχεται, δῆκασα μέχρι μετώπου, τῷ τε βαφῶ τῆς ταινίας, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἀπρεπῆς καλύπτῃσα, καὶ ὅλα δὲ τῷ κρανίῳ γυγνομένη ἐπίπεδον. Ἰωσηπ. εἰ τῷ προδιαληφθ. κεφ.

Πρὸς δὲ καὶ κίδαρις κατεσκευάζετο. κίδαρις γὰρ οἱ τῶν ἑῶν βασιλεῖς ἀντὶ διαδήματος εἰσάσαι χρηῖσθαι. - - - Κίδαριν δὲ ἀντὶ διαδήματος ἐπιτίθει τῆ κεφαλῆ, δικαῶν τὸν ἱερωμῖον τῷ Θεῷ, κατ' ὃν χρόνον ἱεράται προφέρειν ἀπάντων, καὶ μὴ μόνον ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ βασιλέων. Φιλ. εἰ σελ. 671, καὶ 673.

Ἄλλὰ καὶ ὁ πῖλος ὁ χρυσῆς, ὁ ἀνατεταμῖνος, τῷ ἐξοισαν μινύει τῷ βασιλικῷ τῆ Κυρίε· εἰ γε ἡ κεφαλῆ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Σωτήρ. σημεῖον γὰρ ἡγεμονικωτάτης ἀρχῆς ὁ πῖλος ὁ ὑπὲρ αὐτῷ. ἄλλως τε ἀκηκόαμεν, ὡς εἴρηται καὶ τῆ Χριστῆ κεφαλῆ ὁ Θεός· καὶ πατὴρ τῆ Κυρίε ἡμῶν Ἰησῆ Χριστῆ. Κλήμ. εἰ βιβλ. 5. τῶν σερωμ.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἔχ' εὔρηται.

η. Καὶ τὸ ὕφασμα τῶν ἐπωμίδων ἄ-
 ὄεσιν ἐπ' αὐτῶ, κατὰ τὴν ποίησιν ἐξ
 αὐτῆ ἕσαι ἐκ χρυσίῳ, καὶ ὑάκινθου,
 καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησ-
 μένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ταῦτα,
 τὰ σύμβολα τῶν σοιχείων τυγχάνουσιν, ἐξ
 ὧν τὰ πάντα σωθήσονται, ἢ περιβαλλόμε-
 νοι εἰσῆσαν εἰς τὰ ἅγια, δι' αὐτῶν ὑπὲρ
 τῆ κόσμου τὸν Θεὸν ἠλεῖσθαι. ἡ βύσσο
 μὲν γὰρ, ἀντὶ τῆς γῆς· ὁ δὲ ὑάκινθος,
 ἀντὶ τῆ ἀέρος· καὶ ἡ πορφύρα, ἀντὶ τῆ
 ὕδατος· καὶ τὸ κόκκινον, ἀντὶ τῆ πυρός.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἄ δὲ διὰ τέ-
 των μανθάνομεν, ταῦτά ἐστιν· ὅτι τὰ ἄνω
 τῆς περιβολῆς, ὅσα τῆς καρδίας ἰδίως γί-
 νεται κόσμος, ἐκ πολλῶν καὶ διαφορῶν
 κατακίρναται. ἡ ἔν ὑάκινθος τῆ πορ-
 φύρα συμπλέκεται· τῆ γὰρ καθαρότητι τῆς
 ζωῆς ἡ βασιλεία σωζέσθαι· κόκκος τῆ
 βύσσου σωαναπλέκεται, ὅτι πέφυκε πῶς
 τῶ τῆς αἰδῆς ἐρυθίματι τὸ λαμπρόν τε
 καὶ καθαρόν τῆ βίβου ἐμφύεσθαι· ὁ δὲ χρυ-
 σὸς τοῖς ἀνθρώποις τέτοις συμπαραλάμπων,
 τὸν ἀποκείμενον τῶ τοιάτῳ βίῳ θησαυρὸν
 ὑπαυλίσσεται.

θ. Καὶ λήψη τῆς δύο λίθου, [λί-
 θου] σμαράγδου, καὶ γλύφεις ἐν αὐ-
 τοῖς τὰ ὀνόματα τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὡχρὰ μὲν λίθος ἡ σμα-
 ραγδος. ἐνήχεται δὲ αὐτῇ τὸ ἀγνοεῖν
 ἐν βάρει, καὶ οἰονεὶ σκότῳ συγκέκραται
 φῶς, ἐκατέρω πρὸς ἑαυτὸ νικᾶν ἀνδελ-
 κοντος. ἄρ' ἔν πρὸς τὸ ὑψῆτε καὶ ἄνω
 βλέπων ὁ τῆ σώματος ὀφθαλμὸς, καὶ κα-
 τατένας εἰς τὸ βαθὺ πρὸς αἰθέρα καὶ
 ἔρανον, ἔχι τοιαύδε τι προσβάλλει θεῶ;
 ὡχρὸς γὰρ πῶς, καὶ ὡς ἐν βάρει μέλας,
 καὶ φωτὶ μετρίῳ συμμιγῆς ὁ ἀνωτάτω
 λίαν αἰθῆρ. εἰκόνα δὲ ἐν ἔρανε τῶ λίθου
 τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν ποιῆται. [καὶ] μή-
 τοι θαυμάσης ὅτε καὶ σαπφείρω παραι-
 κάζει πάλιν αὐτόν. ὡχρὰ γὰρ ἡ σάπφει-
 ρος, καὶ τῆς ἐν σμαράγδῳ θεῶς ἡ μα-
 κρὰν. καὶ πάλιν. Οὐρανὸς δὲ ἐν σημείον ἡ
 σμαράγδος, γεγραμμένον ἔχουσα κατα-
 γένος τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τόπον λαχέουσα τῶ
 ἐπωμίδα. δι' ἔπερ' ἐστὶ νοεῖν, ὡς οἱ περ' ἄν
 εἰσι οἱ τῶ ἀπογραφῶν λαχόντες ἐν ἔρα-
 νῶ, ἔτοι πάντῃ τε καὶ πάντως ἐπανα-
 παύσονται τῶ Χριστῶ, μονονεχὶ καὶ ἐπ'
 ὤμων ἔχοντι, καὶ ὡς ἐν τάξει ποιημένῳ
 τῆς ἀγαθῆς.

ι. Ἐξ ὀνόματα ἐπὶ τὸν λίθον τὸν
 ἕνα, καὶ τὰ ἐξ ὀνόματα τὰ λοιπὰ
 ἐπὶ τὸν λίθον τὸν δεῦτερον κατὰ τὰς
 γενέσεις αὐτῶν.

(1) Ἐγγέγραπται δὲ τέτοις τῶν Ἰακώβου παίδων τὰ ὀνόματα γράμμασιν ἐπιχωρίοις γλώσσῃ τῇ
 ἡμετέρῃ, κατὰ τῆ τῶν λίθων ἐκατέρωθεν. οἱ πρεσβύτεροι δὲ εἰσι κατὰ ὄμον τον δεξιόν. Ἰωσήφ. ἐν τῶ S. κρφ.
 τῆ 3. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολ. βιβλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆ, τὸν πρῶτον Ἰσ-
 βιμ, πρῶτον ἵνα τάξης, καὶ τὸν δεῦτε-
 ρον, καὶ ἀπλῶς ἕκασον κατὰ τῶ τάξιν
 καὶ τῶ γέννησιν αὐτῆ, ἕως τῆ Βαριαμὶν
 τῆ ἐκάτῃ ἐν τῶ δευτέρῳ λίθῳ. (1)

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀναγ-
 καίως δὲ κατ' ἐκάτερον τὸν λίθον ἐξ ὀνό-
 ματα ἐγγλύφεται· διότι καὶ τῶν ἡμι-
 σφαιρίων ἐκάτερον δίχα τέμνον τὸν ζωο-
 φόρον, ἐξ ἐναπολαμβάνει ζώδια.

ια. Ἔργον λιθουργικῆς τέχνης·
 γλύμμα σφραγίδος διαγλύφεις τῆς
 δύο λίθου ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν ἡῶν
 Ἰσραὴλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτω γλυφῆτωσαν, ἵνα
 καὶ ἀπομαξασαίτις δινηθῆ ἐν καιρῶ τῶν
 ὀνομάτων τῆς γραφῆς.

ιβ. Καὶ θήσεις τῆς δύο λίθου ἐπὶ
 τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος· λίθοι μνη-
 μοσύνη εἰσὶ τοῖς ἡῶις Ἰσραὴλ· καὶ
 ἀναλήφεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν
 ἡῶν Ἰσραὴλ ἐναντι Κυρίου ἐπὶ τῶν δύο
 ὤμων αὐτῆ, μνημόσυνον περὶ αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Μνημόσυνον τῶ ἀ-
 γε τοῖς λίθοις ἀπογραφῶν ἔσεσθαι, φησὶ,
 τοῖς ἡῶις Ἰσραὴλ ἐναντι Κυρίου, μονονεχὶ
 καὶ ἐνατερίζοντος ὡς ἐν Ἀαρὼν. εἰσδέχε-
 ται γὰρ ἡμᾶς ὁ Θεὸς καὶ πατήρ εἰς ἀνά-
 μνησιν ἐν Χριστῶ· καὶ γεγονόσμεν ἐν αὐτῶ
 γνώριμοί τε καὶ ἐποπτείας ἄξιοι, καὶ ὡς
 ἐν βίβλῳ Θεῶ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πατριάρχαι
 δὲ ταῖς ἐπωμίσιν ἐσγεγραμμένοι, ἢ μικρὰ
 πρὸς τὸν τοιαύτον ἡμῖν καλλωπισμὸν συνει-
 σφέρουσι. τοῖς γὰρ προλαβῆσι τῶν ἀγα-
 θῶν ὑποδείγμασι κατακοσμεῖται μᾶλλον ἢ
 τῶν ἀνθρώπων ζωῆ.

ιγ. Καὶ ποιήσεις ἀσπίδισκας ἐκ
 χρυσίῳ καθαροῦ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Ἀσπίδισκας δύο προσέ-
 ταχε γινέσθαι ἐκ χρυσίῳ δὴ καθαροῦ,]
 δευτέρας μὲν ἢ κατὰ νομίσματος κύ-
 κλον, ἐν εἶδει γε μὴ τῶ αὐτῶ. κυκλω-
 τερές γὰρ τὸ νόμισμα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πάλιν δὲ τῶ
 κόσμῳ τῶν πέπλων ἕτερος ἄνωθεν ἐπι-
 βάλλεται κόσμος· ἀσπίδισκας ἐκ χρυσίῳ
 κατ' ἐκατέρω τῶν ἐπωμίδων καθαιμένας,
 καὶ δι' ἑαυτῶν ἀνέχουσαί τι χρυσότοκλον
 ἐν τετραγώνῳ τῶ χήματι, δώδεκα λίθοις
 καταλαμπόμενας, σοιχηδὸν διακειμένους.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ μὲν δὴ χήμα τῆ
 κόσμου, τῆτο· ἡ δὲ διάνοια, ἡ μὲν τῶν
 ἀσπίδων τῶν καθαιμένων ἀπὸ τῶν ὤμων,
 Η τὸ περιδέξιον κατὰ τῆς τῆ ἀντικειμένης
 ὀπλίσεως

ὀπλίσεως ὑπαινίττεται. ὡσεὶ διχῆ τῆς ἀρε-
τῆς κατορθωμένης, διὰ τε πίσεως καὶ τῆς
κατὰ τὸν βίον τῆτον ἀγαθῆς σιωδῆσεως,
πρὸς ἀμφοτέρα κατησφαλίδαται τὰς τῶν
ἀσπίδων προβολαῖς, ἀτρωτῶν τῶν τοιῶτων
2. Κορ. 6. 7. βελῶν διαμένοντα, διὰ τῶν ὄπλων τῆς δι-
» καιοσιώης τῶν δεξιῶν καὶ ἀρισερῶν.

ιδ. Καὶ ποιήσεις δὴ κροσωτὰ ἐκ
χρυσίς καθαρῆς, καταμεμιγμένα ἐν
ἀνθεσιν, ἔργον πλοκῆς· καὶ ἐπιθή-
σεις τὰ κροσωτὰ τὰ περιπεπλεγμέ-
να ἐπὶ τὰς ἀσπίδισκας, κατὰ τὰς πα-
ρωμίδας αὐτῶν ἐν τῶν ἐμπροσθίων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς, ἐκ χρυσοθήματος
ὑφασμένα ἐν τῇ ὑφῇ. ἀνθῆ γὰρ, οἶον
ρόδα, κρίνα, καὶ τὰ τοιαῦτα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σειρὰς εἰναί φαμεν τὰ
κροσωτὰ, ἐκπεποικιλμένῳ ἐχέσας τὴν
ὡς ἐν χρώμασιν ὄψιν. ἀνθῆ γὰρ ἔφη τὰ
χρώματα. βύσος δὲ ἡ ἀρα καὶ πορφύρα
ταυτὴ, [καὶ νῆμα χρυσοῦν, καὶ μὲν καὶ
ὑάκινθος, καὶ κλωσμά τὸ κόκκινον.]

ιε. Καὶ ποιήσεις λόγιον τῶν κρι-
σεων, ἔργον ποικιλτῆ· κατὰ τὸν ῥυθ-
μὸν τῆς ἐπωμίδος ποιήσεις αὐτὸ ἐκ
χρυσίς, καὶ ὑάκινθος, καὶ πορφύρας,
καὶ κοκκίνας κεικλωσμέναι, καὶ βύσος
κεικλωσμένης.

Λόγιον. ὁ Ἑβραῖος, ἐοσῆν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐπω-
μίδος, ἀντὶ τῆς, κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς
ἐπωμίδος ὑφανθῆν ἐκ χρυσίς, καὶ πορφύ-
ρας, καὶ κοκκίνας, καὶ βύσος, καὶ ὑάκινθος·
ἤτοι ἵνα ἔχη ἀλυσιδωτὰ, καὶ κρίνας, δι'
ὧν ἔδεσμοῦτο ταῖς ἐπωμίσι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ τῆτο δὲ πάλιν ἐτύ-
μως καὶ λίαν ὀβλόγως τὸ ὡς ἐν καρδίᾳ καὶ
σπλάγγχοις ἐπιτιθέμενον, λόγιον τῶν κρι-
σεων ὠνομάδαται. δαῖγμα (1) γὰρ ὡπερ τῆ
ἐν ἡμῖν λογικῆ, καρδίᾳ καὶ σπλάγγχον.
ἐνεργήρεται δὲ ὡπερ καὶ ἐγκαταβέβληται
φυσικῶς τῷ ἐν ἡμῖν λόγῳ καὶ ἡ ἐφ' ἐκάσῳ
τῶν πρακτικῶν ὀρθότη καὶ ἀδιάβλητος κρι-
σις, τῆς ἐν ἡμῖν δικαιοκρισία, καὶ τὸ ἐν ἐκά-
σῳ πρέπον. ἡ γὰρ ἔχει λόγος ὁ ἐν ἡμῖν τὰς
τῶν πρακτικῶν ταλαντῶν φύσεις, καὶ ἀπο-
κρίνει τῶν ἀμεινόνων τὸ ἀχαρῖτε καὶ ἀλυ-
σιτελές; κρίσιν δὲ ἔδος ὀνομάζειν τῇ θεο-
πνεύσῳ Γραφῇ τὴν ὀρθότητα καὶ δικαιο-
κρισίαν. καὶ γὰρ ὁ θεασέσιος ψάλλει Δα-
Ψαλ. 105. 3. βιδ. μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν, καὶ
» ποιῶντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Νοητῶς δὲ ὑποφαίνει τὴν
τῆς λογικῆ καὶ ἡγεμονικῆ τῆς ψυχῆς βε-
βασανισμῶς καθαρῶν· τῆς γὰρ ἐνδει-

Α Ξίς ὁ χρυσός· καὶ τὴν παγίαν καὶ σεφρῶν
ἐν τοῖς καλοῖς κρίσιν, καὶ ἀμετάθετον, καὶ
προκεκηρυγμένῳ ἀπασί, καὶ λαμπρῶν.
ὅπερ οἱ διαφανεῖς λίθοι μινύσοι· καὶ τῷ
τετραπλῶ τῶν εἰχῶν, τὸ ἐκ παντὸς περι-
πεφράχθαι μέρες.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ λόγιον τὸ ἐπὶ τῆς σῆψης,
τύπος ἐστὶ τῆς δαῖν ἐν τοῖς καλοῖς τὴν κρι-
σιν ἔχειν ἀμετάθετον. δι' ὧν δὲ ἔχει τῆς
τέσσαρας λίθους, σημαίνει, ὡς δὲ παν-
ταχοῦ τὸ ἀσφαλές ἔχειν, καὶ περι-
πεφράχθαι.

ις. Ποιήσεις αὐτὸ τετράγωνον·
ἔσαι διπλῆν, σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐ-
τῆς, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος.

ΑΔΗΛΟΥ. Πανίον (2) ἡ πέπλος μα-
ρισμῶν (3) ὄλον, ἔχον σπιθαμῆς τὸ μῆ-
κος καὶ πλάτος, τὸ αὐτὸ ἰσοτετράγωνον.

Γ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ δὲ τετρά-
γωνον ἐκεῖνο [κόσμιον,] τὸ τῶν ἀσπίδων
ἐκατέρωθεν ἐξηρημαῖον, ἐν ᾧ εἰσὶν οἱ
ἐπώνυμοι τῶν φυλῶν πατριάρχαι τοῖς λί-
θοις κατάγραπτοι, τῆτο τῆς καρδίας προ-
κάλυμμα γίνεται· παιδύοντος ἡμᾶς τῆ
λόγῳ διὰ τῆς ἀχῆματος, ὅτι ὁ ταῖς δὴν ταύ-
ταις ἀσπίσι τὸν πονηρὸν τοξότην ἀποκρη-
σάμενος, ταῖς τῶν πατριαρχῶν ἀρεταῖς
κατακοσμήσει τὴν ἰδίαν ψυχὴν, ἄλλῃ ἄλ-
λως ἐν τῷ λόγῳ (4) τῆς ἀρετῆς διαλάμ-
ποντος. τὸ δὲ ἀχῆμα τῆς τετραγώνου, ἐν-
δειξίς σοι ἔσω τῆς ἐν τῷ καλῷ παγιότη-
τος. δυσμετάθετον γὰρ τὸ τοῖστον ἀχῆμα,
δι' ἧς ταῖς γωνίαις ἐπὶ ταῖς ὀρθότη τῶν
πλευρῶν ἐρειδόμενον. οἱ δὲ τελαμῶνες, δι'
ὧν τὰ προκοσμήματα ταῦτα σπυδασμεῖται

Δ πρὸς τῆς βραχίονας, δόγμα μοι δοκῶσι
πρὸς τὸν ὑψηλὸν βίον παρέχεσθαι, τὸ
δαῖν σπυδαπλεῖν τὴν πρακτικῶν φιλοσοφίαν
τῇ κατὰ τὴν θεωρίαν ἀνεργεσίῃ. ὡσε
τὴν καρδίαν μὲν, τῆς θεωρίας· τῆς δὲ
βραχίονας, τῶν ἔργων σύμβολα γίνεσθαι.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Διπλῆν δὲ ἡ, εἰς ἑαυτὸ
τῆς ῥάκεις ὑπελιτομῆς, καὶ ὑποφαίνον-
τος χρῶμα τὸν ἱερέα τὰς κινήσεις τῆς δια-
νοίας τὰς λογικὰς ἀναλύειν ὡπερ εἰς ἑαυ-
τὰς, καὶ ταῖς μερίμναις διπλασιάζειν, ὡς
παντοῦ ἔχειν τὸ ἀσφαλές.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Διπλῆν δὲ ἡ, σημαῖνον,
ὡς δὲ τὸν ἱερέα τὰς λογικὰς κινήσεις ἀνα-
λύειν ὡπερ εἰς ἑαυτὰς, καὶ ταῖς μερί-
μναις διπλασιάζειν. ἡ δὲ δήλωσις καὶ ἀλή-
θεια, ὅτι ὁ τοῖστος ἱερεὺς κατὰ τὰς ἀνω-
θεν ἀποκαλύψει τῶν θείων καὶ ἀληθῶν
δουμάτων κατασφραπτεται.

ις. Καὶ καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ ὕ-
» φασμα κατάλιθον τετράεχρον. εἰχος
λίθων

(1) Ἐνδαιτήμα γάρ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 383.

(2) Παρεὰ τῆς Πάνας, ὅν τῆς ὑφαντικῆς καταρῆσαι λέγουσιν. Εὐστάθ. παρεὰ Στεφάν. τῷ Ἑβραϊκ.
ἐν τῷ λεξ.

(3) Ἰτ. μαρισμῶν ἰωνικῶς, ἀπὸ τῆς μηρύας, τὸ ἐκλείνω, τὸ κλάω, τὸ ἔλκω, τὸ σπυδαίω.

(4) Ἐν τῷ πέπλῳ. ἐν τῇ εἰς τὸν βίον Μωϋσ. θεωρ.

λίθων ἑσαί, σάρδιον, τοπάζιον, καὶ σμάραγδος ὁ εἶχος ὁ εἷς.

Οἱ λοιποὶ, καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῶν πληρώματα λίθων, ἀντὶ τῆς, διάλιθον, καμματορικὸν (1) ἔργον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τέτταρες δὲ οἱ εἶχοι, τριάδα λίθων ἕκαστος περιέχοντες, [ἐν] αἷς ἐκ ἑνὸς εὐρεῖν τινὰ ὁμοειδῆ πρὸς τὴν ἑτέραν, ἀλλ' ἐν ἰδιαζέσαις αὐγῆς ἕκαστη ἐκαλλωπίζεται.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τετάρη δὲ ἀνὰ τρεῖς, καὶ ὡς (2) τέσσαρσι εἶχοις, τὸ ἐδραῖον, καὶ πέντε (3) τὴν τῆς τριάδος σκιαγραφίας ἡμῖν τῆς τοιαύτης δεξέσεως. πίσεως μὲν γὰρ, τὸ ἀνὰ τρεῖς, [καὶ ὡς] ἐν τριάδι σύμβολον· ἐδραϊότητος δὲ, τὸ ὡς ἐν τετραγώνῳ καὶ ἰσοπλευρῶν γήματι γενέσθαι. πεποίητο γὰρ ἔτω τὸ λόγιον, ἐφ' ᾧ καὶ οἱ λίθοι. (4)

ιθ. Καὶ ὁ εἶχος ὁ δεύτερος, ἀν-
ιδ. θραξ, καὶ ἰάσσις. Καὶ ὁ εἶχος ὁ τρί-
τος, λήγουρις, (5) καὶ ἀχάτης, καὶ
κ. ἀμέθυσος. Καὶ ὁ εἶχος ὁ τέταρτος,
χρυσόλιθος, καὶ βυρίλλιον, (6) καὶ
ὀνύχιον, περικεκαλυμμένα χρυσίῳ,
[συνδεδεμένα ἐν χρυσίῳ] ἔσωσαν ὀνό-
ματα κατὰ εἶχον αὐτῶν.

κα. Καὶ οἱ λίθοι ἔσωσαν ἐκ τῶν Δ
ὀνομάτων τῶν ἱσραήλ δωκαίδεκα
κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν· γλυ-
φαί σφραγίδων, ἕκαστος κατὰ τὸ ὄνο-
μα ἔσωσαν εἰς δωκαίδεκα φυλάς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἱ κα-
τὰ σέξονα δώδεκα λίθοι ταῖς χροιαῖς ἐχ-
ῶμοιοι, διανεμηθέντες εἰς τέσσαρας εἶχους
ἐκ τριῶν, τίνος ἑτέρου δείγματ' εἰσὶν, ἢ
τῆς ζωδιακῆ κύκλου; καὶ γὰρ ἔτος τετρα-
χῆ διανεμηθεὶς ἐκ τριῶν ζωδίων, τὰς
ἑτησίους ὥρας ἀποτελεῖ.

κβ. Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον
κροσσὸς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἀ-
λυσιδωτὸν χρυσίῳ καθαρῶ.

Ἄλυσιδωτόν. Σύμμαχος, βροχωτόν.

κγ. (7) Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τῆς λο-
γίῃ δύο δακτυλίους χρυσῶς· καὶ δώ-
σεις τὰς δύο δακτυλίους ἐπὶ τῶν δύο
κδ. ἀκρων τῆς λογίῃ. Καὶ δώσεις τὰ δύο
ἀλυσιδωτὰ τὰ χρυσῶ ἐπὶ τοῖς δυσὶ
δακτυλίοις ἐπὶ τὸ ἀκρον τῆς λογίῃ.
κε. Καὶ τὰ δύο ἀκρα τῶν δύο ἀλύσεων
δώσεις ἐπὶ τῶν δύο συσφιγνῶν, καὶ
δώσεις ἐπὶ τῆς ὠμῆς τῆς ἐπωμίδος

Α ἐπὶ τὸ μέτωπον τῆς προσώπῃ αὐτῆς.
κς. Καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσῶς,
καὶ θήσεις αὐτὰς ἐπὶ τὰ δύο ἀκρα τῆς
λογίῃ ἐπὶ τῆς χείλεος αὐτῆς, ὅεσιν εἰς
κζ. τὸ μέρος τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. Καὶ
ποιήσεις [δύο] δακτυλίους χρυσῶς, καὶ
δώσεις αὐτὰς ἐπὶ τῆς δύο ὠμῆς τῆς
ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτῆς κατὰ πρόσω-
πον, κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν ἐπά-
νω τῆς μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος.

κη. Καὶ συσφιγέσσι τὸ λόγιον
ἐν τῆς δακτυλίῃ αὐτῆς εἰς τὸ δακτυλίον
τῆς ἐπωμίδος ἐν κλώσματι ὑακινθίνῳ,
ἵνα ἢ ἐπὶ τῆς μηχανώματος τῆς ἐπω-
μίδος, καὶ ἢ μὴ ἀποσπάσῃς τὸ λό-
γιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος.

Γ ΛΗΛΟΥ. Μὴ ἀποσπάσῃς τὸ λόγιον
ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, ἀντὶ τῆς, δεῖ καὶ λό-
γον ἔχειν τὸν ἱερέα, καὶ ἔργα ἐπίπονα
καὶ ἀρετά.

κθ. Καὶ λήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνό-
ματα τῶν ἱσραήλ ἐπὶ τῆς λογίῃ
τῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς στήθῃς, εἰσίνοντι
εἰς τὸ ἅγιον μνημόσυνον ἐναντίον τῆς
Θεῶ διαπαντός.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Λόγιον ἐν ἄρα κρί-
σεως τὸ καρδίᾳ καὶ σέξονοις ἐπερρέιμμενον,
διὰ τὸ ὕπερ ἐν τόπῳ κείδαι τῆς λογικῆς,
ἐν ᾧ καὶ ἡ ὁρθότης ἐν δικαιοσύνῃ. ἐν αὐτῶ
δὲ τῆς λίθοι δωκαίδεκα χρυσίῳ περι-
χετοὶ, γραφῶν ἔχοντες τὰς φυλάς.]
εἰς δ' ἂν τύπος ἀνδρῶν ἀγίων, οἱ λαμ-
πρότατοι καὶ τίμιοι, καὶ οἱ ἀτιμῶν ἀπό-
λεκτοι λίθοι, μονονυχὶ καὶ εἰς νῦν καὶ
καρδίαν κείμενοι τῆς Χριστοῦ. καὶ γὰρ εἰσὶν
ἐκ τῆς μνήμης ἀξιοί, διὰ γε τὸ ἐν ἀρετῇ
διαφανῆς, καὶ τὸ ὡς ἐν ἀγιασμῶ τίμιον.

λ. Καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τῆς
κρίσεως τὰς κροσσῶς· τὰ ἀλυσιδωτὰ
ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τῆς λογίῃ
ἐπιθήσεις.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπεκρέμαντο δὲ τῆς
λογίῃ τῶν κρίσεων καὶ κροσσοὶ χρυσοὶ,
παραδηλῆντος, οἰμαί πῃ, τῆς πράγματος,
Ζ ὅτι τῆς τῶν ἀγίων πληθύνος πολὺς τε καὶ
ἀναρίθμητος [τῶν] ἀνδραγαθημάτων ἐσ-
μὸς μονονυχὶ καὶ ἀπηρητημένος ὁράται.
καὶ γὰρ ὁ μακάριος Δαβὶδ τῆς ἐκκλησίας
τὸν κόσμον ἐν κροσσῶσι εἶναι φησὶ. Ψαλ. 44. 13.

λα. Καὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας ἐπι-
θήσεις ἐπ' ἀμφοτέρων τῆς ὠμῆς τῆς
ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ἰσ. καμματορικόν.

(2) Καὶ ἐν ὅλοις τέσσαρσιν· ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 385.

(3) Ἐν πίσει τῶν ἐν καρδίᾳ καὶ μνήμῃ Χριστοῦ σκιαγραφ. κτ. αὐτ.

(4) Αἱ λίθοι δωκαίδεκα. αὐτ.

(5) Λιγύριον. ἢ ἐν Φρανεκ. ἔκδοσ.

(6) Βυρίλλιον. ἢ αὐτ.

(7) Τὸ 23, 24, 25, 26, 27, καὶ 28. ἐδάφ. ἢ ἐν Φρανεκ. ἔκδοσ. καὶ ἑν τῶν τῶν ἐδάφ. διαίρεσιν πε-
ποίησαν, ἢ περιέχει. διήρηται δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ἐν Ὄξον. ἔκδοσ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χρυσᾶ δὲ τῆ βασιλέως ἅ τὰ ὄπλα, χρυσᾶ δὲ ὁμοίως αἱ ἀσπίδες, τὴν τῆ Θεῶ πανοπλίαν αἰνιγματωδῶς ὑποφαίνουσα. ἐσόμεθα δὲ ἐν ἐκ ἐτέρως ἐν μνήμη τε καὶ ἐν ἀπογραφῇ Θεῶ, μὴ ἐχὶ δὴ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης ἀψάμενοι, καὶ δι' αὐτῶν ἰόντες πρακτικῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τό γε δὲ τῆς ἐπωμίδος ἀνήφθαι τὸ λόγιον, κατασημαίνειν οἰμαί-
 πει τὸ τοῖς ἄνω σωτηρίας τὰ κάτω, με-
 Ἐφεσ. 2. 14. σιτόντος τῆ Χρυσῆ. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ
 » εἰρήνη ἡμῶν, ὃ ποιήσας τὰ πάντα, καὶ
 τῆς τῶν ἐρασιῶν πληθύνος τῷ σιωδέσμῳ
 τῆς ἀγάπης ἀπαρτήσας τὰ ἀνθρώπινα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ προσήκει τὸν ἀρ-
 χιερέα καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν, καθά-
 περ ἀσπίδα περιφέρειν τὴν φυλακτικῶν
 ἐπιμέλειαν, μηδὲ τις ἐναντία βεβλή τῶν
 τῆς πονηρίας πνοῦμάτων τὸ λογικὸν τρώ-
 σαι, καὶ τὸ δοκιμῶν τῶν κρίσεων σωταρά-
 ξει, καὶ τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆ
 ἐπιμίσθια τῆς κακίας ἀποσιῶσαι ποιήσει.

λβ. Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον
 τῆς κρίσεως τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλή-
 θειαν· καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆ σήψης Ἀ-
 ρῶν, ὅταν εἰσπορεύηται εἰς τὸ ἅγιον
 ἐναντι Κυρίου· καὶ οἴσει Ἀαρῶν τὰς
 κρίσεις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆ σήψης
 ἐναντι Κυρίου διαπαντός.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλή-
 » θειαν. οἱ λοιποὶ, τὰς φωτισμῶν καὶ τὰς
 τελειότητας. λέγουσι δέ τινες, ὅτι σελη-
 νίτης ἡ λίθος, δι' ἧ διεγίνωσκον ὁ ἱερὸς
 τὰ ἐσόμενα τῷ λαῷ, τῆ λίθου εἰς χρυσῆς-
 τινος μεταβαλλομένης, καὶ ἐκ τῆς μαν-
 θάνων. (1) ὃ δὲ μακάριος Κύριλλος, τὴν
 δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν δύο λίθους τι-
 μίως λέγει ἐν τῇ πρὸς Ἀνατολικὰς ἐπιστο-
 λῇ. (2) τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν γνωρίζουσα τὰ
 κατὰ τῆ λαῶ, ἢ ὑπὲρ τῆ λαῶ, ἐστὶ σοχά-
 » σασαι καὶ ἐκ τῶν ῥητῶν τῆτων, ἔτω λε-
 » γόντων· καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τὴν
 δὴλωσιν, καὶ τὰ ἐξῆς. δοκεῖ δὲ ὁ λόγος
 αἰνιττεῖσθαι, ὅτι τὰ ὀριζόμενα παρὰ τῆ
 Θεῶ εἰς τὸν λαὸν διὰ τῶν λίθων τῆτων
 ἐφανερώτο. καὶ τὰ ῥητὰ ἐν τῷ λβ'
 ἀριθμῷ.

(1) Παραπλήσια τέτοις τὰ τῆ Σεβ. Φοι γὰρ, (εἰς τὸ Ἐφεδ. τὸ γὰρ Ἐφεδ καὶ τὸ λόγιον τὸ
 αὐτὸ καὶ κατὰ τὸν Θεοδώρ. ἐν τῷ προκειμ. ὑπομνημ.) Ἐφεδ. τὸ μὲν ὄνομα ἑβραϊκόν, ἐρμηνεύμενον
 δὴλωσιν ἢ λύτρωσιν σημαίνον. τὸ δὲ ἔδος αὐτῆ σπιθαμῶν ἢ ὕψος, δίκην περισηθίε ἐκ χρυσοῦν
 τέχνης ποιητῆς πεποιημένον. καὶ ἐν τῷ μὲν ἔχον ὡς ἀστὴρα ὀλόχρυσον· ἐκατέρωθεν δὲ αὐτῆ δύο
 σμαραγδαί, ἔχοντας ἀνά ἑξ τὰς δώδεκα φυλάς τῆ Ἰσραὴλ· ἐν δὲ τῷ μεταξύ τῶν σμαραγδῶν, λίθον
 ἀδάμαντα. ἦν γὰρ ἔμελλεν ὁ ἱερὸς ἐρωτᾶν τὸν Θεὸν περὶ τῆς κεφαλῆς, ἐδέσμευε αὐτὸ ἐν τῇ ἐπωμίδι
 κατὰ τὸ μέσον τῆ στήθους, καὶ ἐπέτιθε τὰς χεῖρας αὐτῆ ὑποκάτωθεν, καὶ ἐτίθειτο ἐν ταῖς παλάμαις
 αὐτῆ ἐξηλωμένον ὡς πυξίον· καὶ ἀποβλέπων εἰς τὸ Ἐφεδ, ἠρώτα τὸν Θεὸν τὸ ἐρώτημα. καὶ εἰ μὲν
 ἀρετὸν ἡ τῷ Θεῷ τὸ ἐρώτημα, ἐτίθει ἡσραπὶν ὁ ἀδάμας λίθος καὶ ἐφείγοβόλει, ἀκτίνιας ἐκπέμπων·
 εἰ δὲ ἐκ τῶ ἀρετῶν, ἔμελλεν ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει ὁ λίθος· εἰ δὲ ἔμελλεν ὁ Θεὸς εἰς μάχαιραν παραδίδοναι τὸν
 λαόν, ἐτίθειτο αἱματώδης· εἰ δὲ εἰς θάνατον, ἐτίθειτο μέλας.

(2) Τῆς μὲν ἐπιστολῆς, ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἢ ἐπιγραφῇ, αὐτῆ· εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον· τὰ δὲ ἐν αὐτῇ
 περὶ τῆ λογίε, τὰ δὲ· πρὸς δὲ γε τῶ σήψης τῆ ἀρχιερέως λίθοι τινὲς ἦσαν ἀπηρητημένοι, τὸν ἀριθμὸν
 δώδεκα· ὧν ἐν μὲν τετάρτατο, δὴλωσιν τε καὶ ἀλήθεια, δύο πάλιν ἕτεροι λίθοι. αἰνιγματωδῶς δὲ διὰ
 τῆτων ὁ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων διεδέκνυτο χορὸς, εἶον ἐν κύκλῳ περιέχων τὸν Ἐμμανηὴλ, ὅς ἐστι δὴλωσιν καὶ
 ἀλήθεια. δεδήλωκε γὰρ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐν σκιαῖς καὶ τύποις ἀποστήσας λατρείαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐν δὲ τῷ σήψης τὸ
 καλέμενον λόγιον, τὴν λογικῶν συγκαλύ-
 πτον καρδίαν. εἶχε δὲ καὶ τῆτο δυοκαίδε-
 κα λίθους προσηρομομένους, διάφορον ἔχον-
 τας χρυσῆν. διὰ δὲ τῆτων ἐδήλωσαν, πο-
 λέμεν συγγροτηθέντος, ἢ νίκης, ἢ ἡτλια.
 καὶ τῆτο τῶν Βασιλειῶν ἢ ἰσορία διδάσκει.
 ἐπιστρατοδύσαντων γὰρ τῶν ἀλλοφύλων τῆ
 Ἰσραὴλ, ἐ πρότερον ἐτόλμησεν ὁ Σαβλ
 παρατάξασθαι, ἕως εἶδε τὰ τῆς νίκης μη-
 νύματα. προσάγαγε γὰρ Φοι τὸ Ἐφεδ·

Β» [εἶτα τὴν νίκην μαθῶν, ἐπήγαγε, σιωά-
 » γαγε τὸ Ἐφεδ·] καὶ ἔτως ἐξώπλισε τὸν
 λαόν. διὰ τῆτο εἰρηκῶς ὁ τῶν ὄλων Θεός,
 » καὶ ἐπιθήσεις τὸ λόγιον τῆς κρίσεως ἐπὶ
 » τὸ σήψης Ἀαρῶν, καὶ σιωάψεις αὐτὸ πρὸς
 » τὴν ἐπωμίδα, ἐπήγαγε· καὶ ἐπιθήσεις
 » αὐτῷ τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. καὶ
 » δὴλωσιν μὲν ἐκάλεσε τὰ ἐκάστην μινύμα-
 » τα· ἀλήθειαν δὲ, τῶν μινυμάτων τὸ
 ἀψάμενος. ἰεὸν μῆτοι, ὡς παχυτέροις ἔσι
 τοῖς τλιωκαῦτα, καὶ νοητῶν ἐφικέσθαι μὴ
 διωαμῆσι, διὰ τῶν σωματικῶν συμβόλων
 τὴν ἀφέλειαν ὃ πάνσοφος δεωότης ἐπραγ-
 ματοδύετο. ἡμεῖς δὲ νοῶμεν, διὰ μὲν τῆ λο-
 γίε, τὴν θεωρίαν τῶν νοητῶν· διὰ δὲ τῆς
 ἐπωμίδος, τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς· καὶ
 τὴν τῆ λογίε καὶ τῆς ἐπωμίδος ἀρμονίαν
 τε καὶ σιωάθειαν, εἰς τὴν τῆς πίσεως καὶ
 τῆς ἀγαθῆς πράξεως λαμβάνομεν συμ-
 Δ
 Φωνίαν. τὸ δὲ πρῶτῳ ἐπιτίθεσθαι τὴν
 ἐπωμίδα, εἶθ' ἔτω ταῦτη τὸ λόγιον σιωά-
 πλεσθαι, τὸ τὴν ἀγαθῶν πράξιν ὑποβά-
 θραν εἶναι τῆς θεωρίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δὴλωσιν μὲν ἐν ὀνομά-
 ζει καὶ ἀλήθειαν, ἐ μὲν ἔτι καὶ διαμεμή-
 νυκα ἐναργῶς πότερα δὴ, λίθοις, ἢ ὡς ἐν
 σμικρῷ πινακίῳ γραφῶν γενέσθαι προσέ-
 ταχε. μεμνήσομαι δὲ Προφήτης λέγοντος,
 Ε» διότι ἡμέρας πολλὰς καθήσονται οἱ υἱοὶ Ὡσ. 3. 4.
 » Ἰσραὴλ, ἐκ ὄντος βασιλέως, ἐδὲ ἄρχον-
 » τος, ἐκ ὄντος θυσίας, ἐδὲ ὄντος θυσιαση-
 » ρίε, ἔτε ἱερατείας, ἔτε δὴλων. ἀλλ' εἶτε
 » εἰεν καὶ αὐτὰ λίθοι, εἶτε ὡς ἐν πίνακι χρυ-
 » σῆ ἢ τῶν ὀνομάτων ἢ γραφῆ, πολυπραγ-
 » μονήσαι μὲν ἐλίαν ὁ λόγος· οἰησόμεθα δὲ
 » εἰς τύπον αὐτὰ θεῶν Χρυσῆ, σιωόντος
 » ἀγίους. ἰδὲ γὰρ [Φοι] μεθ' ὑμῶν εἰμι πᾶ-
 » σας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς σωτελείας τῆ
 αἰῶνος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δὴλωσιν μὲν ἐν ὀνομά-
 ζει καὶ ἀλήθειαν, ἐ μὲν ἔτι καὶ διαμεμή-
 νυκα ἐναργῶς πότερα δὴ, λίθοις, ἢ ὡς ἐν
 σμικρῷ πινακίῳ γραφῶν γενέσθαι προσέ-
 ταχε. μεμνήσομαι δὲ Προφήτης λέγοντος,
 Ε» διότι ἡμέρας πολλὰς καθήσονται οἱ υἱοὶ Ὡσ. 3. 4.
 » Ἰσραὴλ, ἐκ ὄντος βασιλέως, ἐδὲ ἄρχον-
 » τος, ἐκ ὄντος θυσίας, ἐδὲ ὄντος θυσιαση-
 » ρίε, ἔτε ἱερατείας, ἔτε δὴλων. ἀλλ' εἶτε
 » εἰεν καὶ αὐτὰ λίθοι, εἶτε ὡς ἐν πίνακι χρυ-
 » σῆ ἢ τῶν ὀνομάτων ἢ γραφῆ, πολυπραγ-
 » μονήσαι μὲν ἐλίαν ὁ λόγος· οἰησόμεθα δὲ
 » εἰς τύπον αὐτὰ θεῶν Χρυσῆ, σιωόντος
 » ἀγίους. ἰδὲ γὰρ [Φοι] μεθ' ὑμῶν εἰμι πᾶ-
 » σας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς σωτελείας τῆ
 αἰῶνος.

ριλαβεῖν, καθὰ δηλοῦσι καὶ οἱ παρ' Ἑβραίοις, Φίλων τε καὶ Ἰώσηπος. Καὶ μετ' ἕτερα. Διὰ πάντων ἐν παρίσταται, μηδαμῶς εἶναι τεχνικόν τι κατασκοδόασμα, κατὰ τὰ ἄλλα τὰ τῆς ἱερατικῆς σοφῆς μέρη, τὴν δὴ λωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν· ἀλλὰ προσετέθηται τὸν Μωσέα ποιῆσαι μετ' τὸ λόγιον τῶν κρίσεων, διὰ δὲ τῆς ἐπιθέσεως αὐτῆς σιωπῆσαι τῷ ἀρχιερεῖ νοητῶς τὸν ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος φωτισμὸν, τὸν τῶν θεῶν ἀποκαλύψαι πρόξενον, δηλώσιν ὑπάρχοντα καὶ ἀλήθειαν. ὅσις ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ φῆσας, ἐγώ εἰμι ἡ ἀλήθεια, τὸ πνεῦμα ἔχων ἐσιωδῶς, καὶ τὴν αὐτῆς μέθεξιν καὶ χορηγίαν τοῖς αὐτὸν ἀγαπῶσι δωρέμενος· καὶ τῷ Μωσέ μετ' λέγων, ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τὴν δὴ λωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, αὐτὸς δὲ ὢν ὁ ἐπιτιθεὶς ἑαυτὸν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀρχιερέως διὰ τῶν Μωσέως χειρῶν, καὶ τὸ λογικὸν αὐτῆς καταφωτίζων καὶ ἡγεμονικόν· νοητῶς δὲ τὰς ἀνωθεν ἀποκαλύψεις τῶν θεῶν ὑπαινιττόμενος, καὶ τὴν τῆς ἀληθείας φανέρωσιν· ὁ γὰρ τὸ λογικὸν ἔχων κεκαθαρμένον καὶ ἔτω κατησφαλισμένον, τῷ τῆς ἀληθείας φωτὶ καταστράπτεται.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δυσὶ λόγοις τοῖς καθ' ἕκαστον ἡμῶν, τῷ τε προφορικῷ καὶ ἐνδιαθέτῳ, ὄντα ἀρετὰς ἀπείμεν οἰκείας· τῷ μετ' προφορικῷ, δηλώσιν· τῷ δὲ κατὰ διάνοιαν, ἀλήθειαν. ἀρμόζει γὰρ διάνοια μετ', μηδὲν παραδέχεσθαι ψευδός· ἐρμηνεία δὲ, μηδὲν ἐμποδίζει τῶν εἰς τὴν ἀκριβεσάτῳ δηλώσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον τῆτο λέγει, ὅτι ἡνίκα ἀμφίβολόν τι σιωβῶναι, ἀνέφερε τῷ Θεῷ ὁ ἱερεὺς· καὶ ὡς δ' ἂν ἐκελεύετο, διέτυπε τὸ πρᾶγμα. καὶ μᾶλλον διὰ τῆτο ἐπὶ τῆς σήθησ ἦσαν τῆς ἱερέως τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν, ἵνα γινώσκῃ ὅτι ὀφέλει αἰεὶ ὁ ἱερεὺς εἰ νῶ ἔχειν τὰς ὑφ' ἑαυτὸν, καὶ δέεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, ὑπὲρ νοσούντων, (1) πειραζομένων. ἅπερ τὸ τῆ Θεῷ γίνεται κρίμα.

λγ. Καὶ ποιήσεις ὑποδύτην ποδῆρη· ὅλον ὑακίνθινον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὑποδύτῳ δὲ καλεῖ τὸν ἐνδότερον χιτωνίσκον· ἐπιδύτῳ δὲ, τὸν χιτῶνα τὸν ἔξωθεν. ὑακίνθινον δὲ τῆτον γινέσθαι προτέταξε, καὶ ποδῆρη προσηγόρευσεν, ὡς μέχρις ἀκρῶν δῆκοντα τῶν ποδῶν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐδῆμα μετ' ὢν καὶ αὐτὸς ἱερατικόν, σημαίνων δὲ διὰ τῆς προσηγορίας, ὡς κατῶθεν ἔτω φαίνεται διὰ τῆς τῶν ἀρετῶν ἀναβάσεως, καὶ γινώσιν κατὰ τὸ δωατὸν τῶν ἀπορρήτων καὶ λανθανόντων μυστηρίων χαρίζεται. μόνος γὰρ ὁ Χριστὸς χιτῶν ἡ ἀνωθεν ὑφαντός. ἐπέπερ ὁ αὐτὸς ὑπῆρχεν ὁ ἀνώτατος λόγος τῆς θεσαυρῆ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως,

Α ἀνωθεν τῆτον κατόγων, καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐκχέων, καὶ τῆς τῶν ἀρετῶν ἀσκήσεως ἐδεόμενος. πῶς γὰρ ὁ μὴ εἰδὼς ἀμαρτίαν; ἀλλ' ἡμῖν δι' ὢν κατ' οἰκονομίαν ἔπραττε διδῶς τύπον ζωῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὑποδύτῳ μετ' ἐν καὶ ποδῆρη, χιτῶνάπε μακρὸν ὄφθατε πρὸς περισολῶ, καὶ τὸν ἐκ δεξιῆς αὐτῆς εἰς ἀκρῆς ἰόντα πόδας, ὀνομάζει σαφῶς. ἐξ ὑακίνθου δὲ, ὅτι τῆς ἀνωθεν ἀφθαρσίας

Β σύμβολον ἡ, τῆτεςι Χριστῷ. τοιςτοῖ γὰρ καὶ ὁ θεασέσιος Δαβὶδ προαναπεφώνηκε, λέγων ὡς ἐκ προσώπου [τῆ] Θεῷ περὶ τῶν

» αὐτῆς ἐκκλησιαίς ἱερουργῶν· τῆς ἱερέως Ψαλ. 131. 16.

» αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν. ἐνδύσαθε τὸν Ῥωμ. 13. 14.

» Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν ἐπισέλλει Παῦλος. καὶ τῆτο οἰμαί εἰς

» τὸ οἰκητήριον τὸ ἐξ ἔρανθ, ὃ ἐπιθυμῶμεν 2. Κορ. 5. 2.

» ἐνδύσασθαι· ὁ τῆς ὄφροσυνῆς χιτῶν, τὸ Ἦσ. 61. 10.

» ἱμάτιον τῆ σωτηρίας, κατὰ τὴν τῆ Προ-

Γ φήτη φωνῶν. ἔρανθ δὲ ὅτι τύπος τὸ χρώ-

μα τὸ ὑακίνθινον, ἔρηται σαφῶς. καὶ ἀλήθεια μετ' ὁ λόγος ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν·

περιβεβλήμεθα γὰρ ἀφθαρσίαν τὴν ἀνω-

θεν· εἰ δὲ καὶ αὐτὸς νοοῖτο Χριστὸς, ὡς αὐ-

» Ἁαρῶν τὸν ποδῆρη τὸν ὑποδύτῳ ἔχων,

» ἐδὲν ἦττον ἡμῖν [ἀληθείης] ὁ λόγος. Θεὸς γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὁ μονογενῆς, ἀφθαρ-

τον ἀποτελεῖ τὸ ἴδιον σῶμα, καὶ ζωῆ τῆ

» ἀνωθεν περιβάλλων αὐτὸ, τῆς τῆ θανάτου

» πλεονεξίας ἐτίθει πε πάντως αὐ ἀμείνοσι.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὑακίνθιος ἐστὶν ἡ τῆ ποδῆρης βαφή. Φασὶ δέτινες τῶν πρὸ

» ἡμῶν τεθεωρηκότων τὸν λόγον, τὸν ἀέρα

» σημαίνεσθαι τῆ βαφῆ. Καὶ μετ' ἕτερα. Βλέ-

» ται δὲ τὸν μέλλοντα ἱερεῖσθαι, καὶ τὸ ἑαυ-

» τῆ σῶμα προσάγειν τῆ ἱερουργίᾳ, καὶ σφά-

» γιον γινέσθαι μὴ νεκρόμενον εἰ τῆ ζώσῃ

» θυσίᾳ, καὶ λογικῆ λατρείᾳ, ἦτοι μὴ πα-

» χεία τινὲ καὶ πολυσάρκῳ τῆ τῆ βίβ περι-

» βολῆ καταβλάπτειν τὴν ψυχῶν· ἀλλ' ἀπο-

» λεπιῶν οἶόν τι ἀράχρινον νῆμα τῆ καθα-

» ρότητι τῆς ζωῆς παντὸς τῆ βίβ τὰ ἐπιτη-

» δόματα, καὶ ἐγγὺς εἶναι πρὸς τὸ ἀνωφε-

» ρές τε καὶ κῆφον τὴν σωματῶδη ταύτῳ

» φύσιν παρασκοδόσας. ἵν' ὅταν τῆς ἐχά-

» τῆς ἀκέρωμεν σάλπιγγος, ἀβαρεῖς τε καὶ

» κῆφοι πρὸς τὴν φωνῶν τῆ κελδοβόλος ὄρε-

» θέντες, μεταρσοιο δι' ἀέρος ἅμα τῷ Κυ-

» ρίῳ φερώμεθα, ὑπὸ μηδενὸς βάρους ἐπὶ

» τὴν γλῶν καθελκόμενοι. ἐκὲν ὁ κατὰ τὴν

» τῆ ψαλμῶδῃ ὑποθήκῳ ἐκλήξας ὡς ἀρά- Ψαλ. 38. 11.

» χνῶν τὴν ἑαυτῆ ψυχῶν, τὸν ἀερώδη ἐκεί-

» νον χιτῶνα περιεβάλετο, ἐκ κεφαλῆς εἰς

» ἀκρῆς πόδας δῆκοντα. ἐ γὰρ βέλεται

» κολοβῶσθαι τὴν ἀρετῶν ὁ νόμος.

λδ. Καὶ ἔσαι τὸ περισόμιον τῆς

» ἀρχῆς ἐξ αὐτῆ μέσον, ὡς ἔχον κυ-

» κλῶ τῆ περισομίᾳ, ἔργον ὑφάνθη,

» καὶ συμβολῆν συνυφασμένην ἐξ αὐ-

» τῆ, ἵνα μὴ ῥαγῆ.

λε. [Κα]

(1) Ἦσ. καὶ πειραζομένων.

λε. [Καί] ποιήσεις ἐπὶ τὸ λῶμα τῆ ὑποδύτη κάτωθεν, ὡσεὶ ἐξανθήσης ρόας ροίσκις ἐξ ὑκίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνας διανενησμένεσ, καὶ βύσσινον κελλωσμένησ, ἐπὶ τῆ λώματος τῆ ὑποδύτη κύκλω· τὸ αὐτὸ εἶδος ροίσκις χρυσῆσ, καὶ κώδωνασ ἀναμέσον τῶτων περικύκλω.

ΑΔΗΛΟΥ. Κώδωνεσ καλῶνται οἱ πλεκτοὶ κροσοὶ, οἱ ἐξημιμῖα ἔχοντεσ τὰ τέλη, οἷον εἰσὶν οἱ τῶν καρακαλλίων. ὁ δὲ Ἰησοῦσ ὁ τῆ Σειραχ ἐν ταῖσ σοφίαισ ἑαυτῆ χρυσῆσ αὐτῆσ καλεῖ, ἐκ χρυσίνοσ ἐλατῆ κατασκοβαθέντασ, ὡσ καὶ ἡχόντινα ἀποτελεῖν ἐν τῷ σαλδοβείῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀπήρτησε τῆτε καὶ κώδωνασ χρυσῆσ, καὶ ροίσκις, ἵνα εἰσ τὸ ἄδυτον καὶ ἀνάκτορον τῆσ σκηνῆσ εἰσῶν, καὶ τῶ ἐκ τῶτων ἀποτελεσμένην ἡκλῶ εἰσδεχόμενοσ, μετὰ δέεσ τῶ λειτουργίαν ἐπιτελεῖ, εἰσ μνήμῳ λαμβάνων τὸν ταῦτα προσεταχότα, καὶ τῶ προσφερομένῳ ἱεροργίαν δεχόμενον. διάτοι τῆτε καὶ τῆ ἀέροσ εἶχε ὁ ποδήρησ τὸ χρῶμα ὑκίνθουνοσ γὰρ ῶ· ὡσ ἂν καὶ εἰσ τῆτον ἀφορῶν, μετάρσιοσ γίνηται.

* ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἡ ἐν λαμπηδῶν τῶν καλῶν ἔργων οἱ χρυσοὶ κώδωνεσ εἰσι, τοῖσ ροίσκοισ περιδονέμενοι. δύο γὰρ εἰσι ταῦτα ἐπιτηδύματα, δι ὧν ἡ ἀρετῆ συναγείρεται· ἢ τε περὶ τὸ θεῖον πίσις, καὶ ἢ περὶ τὸν βίον σωείδησι. τῆτεσ προσθήσει τῶ ἐνδύματι τῆ Τιμοθέεσ τῆσ ροίσκις τε καὶ κώδωνασ ὁ μέγασ Παῦλοσ εἰπὼν, αὐτὸν ἔχειν [δῆν] πίσιν, καὶ ἀγαθῶ συνείδησιν. ἐκέν ἢ μὲν πίσις, καθαρὸν ἡχῆτω καὶ μεγαλόφωνον ἐν τῷ τῆσ ἀγίας Τριάδοσ κηρύγματι· ὁ δὲ βίοσ μιμείδω τῆ καρπῆ τῆσ ροιάσ τῶ φύσιν. ἐκένησ γὰρ ἀβρωτόσ ἐσὶν ἢ ἐπιφανεῖα, σερρῶτε καὶ κατεσυμμένω τῷ ἐλύτρω διελημμένη. τὸ δὲ ἐγκείμενον, ἡδὺ μὲν ὀφθῶμα τῶ ποικίλω τε καὶ ὀκκοσμῳ τῆσ τῆ καρπῆ διαθέσεωσ· ἡδὺ δὲ τῆ γούσει γίνεται, καταγλυκαῖνον τῶ ἀάδησιν. ἢ τε φιλόσοφοσ καὶ κατεσκληκῆα διαγωγῆ δύσληπλόσ τε ἔσα καὶ ἀήδησ τῆ αἰδήσει, πλήρησ ἀγαθῶν ἐλπίδων ἐσὶ, κατὰ τὸν ἴδιον πεπανθεῖσα καιρόν. ἐπειδὰν δὲ ὁ γεωργόσ ἡμῶν ἀναπύξῃ τῆ βίεσ τῶ ροιάν τῶ ἴδιω καιρῶ, καὶ ἀποδείξῃ τῶν ἀποθέτων τὸ κάλλοσ, τότε γλυκῆα γίνεται τοῖσ ἀπολαύσειν ἢ μετῆσῖα τῶν ἰδίων καρπῶν. Φησὶ γὰρ πε καὶ ὁ θεῖοσ Ἀπόστολοσ, ὅτι πᾶσα παιδεία πρὸσ μὲν τὸ παρὸν ἐδοκεῖ χαρῆσ εἶναι, ἀλλὰ λύπησ· τῆτ ἐσὶ τῆσ ροιάσ τὸ προκτυγχάνον τοῖσ ἀπλομένοισ. ὕπερον δὲ καρπὸν εἰρῳικὸν ἀποδίδωσι· τῆτε ἢ τῶν ἐνδοθεν ἐδωδῆμων γλυκύτησ.

Σαρ. 45. 9.

1. Τιμ. 1. 19.

Εβρ. 12. 11.

λς. Παρὰ ροίσκον χρυσῆν κώδωνα, καὶ ἀνθινον ἐπὶ τῆ λώματος τῆ ὑποδύτη κύκλω.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἀίνυγμα δὲ ὡπερ ἐκ ἀσυμφανέσ, τῆ μὲν σωτηρίεσ κηρύγματοσ, οἱ ἐκ χρυσῆ γεγονότεσ κώδωνεσ, πόλεων δὲ οἱ ροίσκοι. ὡσ γὰρ πόλισ ἐνὶ μὲν ἔξωθεν περιδέδεταί πύργω, μυρίασ δὲ ὄσασ ἐν ἑαυτῆ σωέχει τῆσ σωοικίασ· τὸν αὐτὸν οἶμαί τρόπον καὶ τὸ χρῆμα τῆσ ρόασ, ἐνὶ μὲν ἔξωθεν ἐλύτρω διέζωσαί. ἔσωθεν δὲ οἱ κόκκοι, χιτῶσιν ἰχνοῖσ ἀλλήλων ἀποταιχίζονταί, μόνον δὲ ἐκὶ συλλέγονταί κατὰ σωοικίασ.] Κώδων δὲ [ἐν] παρ' ἐκάσῃ ρόα. διδάσκαλοσ γὰρ ἐν ἐκάσῃ πόλει, τῆ τῶν θεῶν δογματῶν ἀποκλυπήσει καὶ ὀνηκῖα φανεράν ἀπάσι καθίστασ τῆ σωτήρησ ἡμῶν τῶ εἰσ τὰ ἅγια τῶν ἀγίων εἰσδρομῶ.

λς. Καὶ ἔσα Ἄαρων ἐν τῷ λειτουργεῖν ἀκρῆ ἢ Φωνῆ αὐτῆ, εἰσιόντι εἰσ τὸ ἅγιον ἐναντι Κυρίεσ, καὶ ἐξίόντι ἵνα μὴ ἀποθάνῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτε μᾶλλον θέλει ἐξάκρῆσ τῶ φωνῶ εἶναι τῶν ἱερέων, ἵνα οἱ περιεσῶτεσ ἀκρῶσ τῶν τῆσ δὲχῆσ φημάτων, καὶ κατανυγῶσιν· ἔπειτα δὲ καὶ ἵνα εἰδῆ ἐκάσοσ δι ὧν ἀκρῆ τῆσ ἐπικλήσεισ αὐτῶν. οἱ γὰρ μάγοι ἐν τῷ εὐχεσθῆαι ὑπ' ὀδόντα φθεγγόμενοι, ἐπεκαλῶντο, ἴσοσ καὶ βλάσφημάτινα καὶ ἄτοπα λαλῶντεσ, ἵνα μὴ ἀκρῆσαντεσ οἱ παρεσηκότεσ καταγνῶσιν αὐτῶν. ὅτι δὲ λεληθότωσ ἡυχοντο, ἐκ τῶν παρελθόντων ἐπισημειῶσασθῆαι δεῖ· ὅπερ εἶπον οἱ Ἐβδομήκοντα, ἡ ἐποίησαν οἱ Ἐξόδ. 7. 11. ἢ ἐπαιδοὶ τῶν Αἰγυπθίων ταῖσ Φαρμακείαισ· ὁ δὲ Ἀκύλασ, καὶ ἐποίησαν οἱ Κρυφιασά· ὁ δὲ Σύμμαχοσ, ἐν ἀποκρύφω.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σύμβολον καὶ τῆτὸ ἐσὶ τῆσ σωτηρίεσ οἰκονομίασ τῆσ ὄντωσ καὶ σοφῆσ, φημὶ δὲ τῆ θεῖεσ καὶ δὲ ἀγγελικῆ κηρύγματοσ, οἷον εἰ πωσ ἀπάσαν περιβομβέντοσ πόλιν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπήρτηται δὲ καὶ δῆμα θανάτεσ τοῖσ ἱεροργεῖν ἐπιτεταγμένοισ, ἢ τοῖ τῶ Ἄαρων εἰσ τῶ ἀγίαν σκηνῶν εἰσιόντι, εἰ μὴ περιβομβεῖσιν εὐ μάλα τῶν κωδῶνων οἱ κλύποι. χρῆμα γὰρ διδασκάλοισ ἐπισφαλῆσ, ἢ σιωπῆ. καὶ τῆτ ἢ ἐσὶν ἐναργῶσ ὅπερ ἔφη Παῦλοσ· εἰ γὰρ μοῖ ἐσὶν, ἐὰν μὴ ἀναγγελλῶμαί.

λη. Καὶ ποιήσεις πέταλον χρυσῆν καθαρὸν· καὶ ἐκλυπῶσεισ ἐν αὐτῷ ἐκλυπῶμα σφραγίδοσ, ἀγίασμα Κυρίεσ.

ΑΔΗΛΟΥ. (1) Τῆτοισ τοῖσ τέσσαρσιν ἐβραϊκῶσ σφραγῖδοισ τὸ παρ' Ἐβραίοισ ἀνεκφῶνητον ὄνομα τῆ Κυρίεσ.

LII 3

(1) Τὰ τέσσαρα ἐβραϊκᾶ σφραγῖδα, οἷσ τὸ τῆ Θεῖ γράφεται ὄνομα ταῦτά εἰσι· πῆτη μὴ τιγε δὲ εἰ ἐν τῷ πέταλῳ γλυφαί (ὄρα τῶ ἐξῆσ σημείωσιν) τοιαῦτα ἦσαν, οἷασ ὁ χολιασῆσ κατέγραψε;

ρισ ἐπὶ τὸ πέταλον τὸ χρυσὸν ἐγράφετο, ἄκλειτυπωμένον σφραγίδι, ἀγίασμα Κυρία.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Καὶ τὸ τετράγραμμον (1) ὄνομα τὸ μουσικόν, ὃ περιέκειτο οἷς μόνοις τὸ ἄδυτον βασίμον ἢ, λέγεται ἰὰ εἰς, (2) ὃ μεθερμυδύεται ὃ ὦν καὶ ὃ ἐσόμνος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπέκειτο δὲ τῇ κεφαλῇ κίδαρις, τὸν ἄρανὸν μιμημένη. ἐκάλυψε δὲ καὶ ταινία τὸ μέτωπον, ἢ μίτραν εἶπον οἱ Ἑβδαμήκοντα. εἶχε δὲ ἐν μέσῳ πέταλον αὐτῆ χρυσὸν, ἐγγεγραμμένον ἔχον τῆ Θεῶ τὸ ἄφρασον ὄνομα. ὃ καλεῖσιν Ἑβραῖοι τετράγραμμον. ὕλαβειαν δὲ τὸν λαὸν ἐκπαιδύων ὁ δεσπότης Θεός, δι' ἀνύγματος τῆτο δεδήλωκεν. ἐπιγράψαις αὐτό, Φησὶν, ἀγίασμα Κυρία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξ ὑακίνθου μὲν ἡ μίτρα, χρυσὸν δὲ τὸ πέταλον. ἐκλύπωμα δὲ ἐν αὐτῷ καὶ γραφῇ, τὸ Χριστὸν μουσῆριον, καὶ τῆς εἰς τὸν δετὸν κόσμον ἀποστολῆς προαναφώνησις ἐναργῆς. ἀγίασμα γὰρ Φησὶ Κυρία. ἡγιασθαι γὰρ παρὰ τῆ Θεῶ καὶ πατρός ἐαυτὸν ἔφη σαφῶς ὁ Ἐμμανυήλ. ἡγιασθαι δὲ ὅταν λέγη παρὰ τῆ Θεῶ καὶ πατρός ἐαυτὸν ὁ υἱός, τὸ οἰονεὶ προκεχειρίσθαι καὶ ἀπεσάλθαι δηλοῖ. ἀγίασμα δὲ ἐν Κυρία, Φησὶ, τρεῖς ἐιν, ἡ εἰς τὸν δετὸν κόσμον ἀνάδειξις καὶ ἀποστολή, πλὴν εἰς βασιλείαν καὶ δόξαν. τελειοὶ γὰρ ἔτω τὸν Ἄαρων, [χρυσὸν ἐπὶ τῷ μετώπῳ τὸ ψαλίον τιθεῖς.]

ΛΗΛΟΥ. Τὸ χρυσὸν πέταλον ἐστὶ τὸ ἀνακεκαλυμμένως τῷ δόξαν τῆ Θεῶ λαλεῖν ἡ μίτρα, τὸ ὑπερσώπως σέφεσθαι διὰ πάντων τῷ κεφαλῷ, ὃ ἐστὶ τὸ ἡγεμονικόν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Κεφαλῇ δὲ κοσμημένη τῷ διαδήματι, τὸν ἀποκέμενον τοῖς εὐ βεβιωκόσι σέφανον ὑποσημαίνει, οἷα (3) κόσμῳ ἐσφραγισμένοις τῷ χρυσῷ πετάλω, ἢ τοῖς ἀρρήτοις χαρίσμασι.

ΛΘ. Καὶ ὑποθήσεις (4) αὐτῷ ὑπὸ ὑακίνθου κεκλωσμένης· καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆς μίτρας, κατὰ πρόσωπον τῆς μίτρας ἔσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σώεις δὲ ὅπως ἐξ ὑακίνθου γέγονεν ἡ μίτρα αὐτῷ, τὸ λαμπρὸν τῆς βασιλείας ἔχουσα σῶθιμα, Φημί δὲ τὸ πέταλον τὸ χρυσὸν. ὑακίνθος δὲ, ἄρανός σημεῖον. καὶ διαμέμνημα λέγοντος τῆ Χριστῶ, ἡ βασιλεία ἡ ἐμῆ ἐκ ἐσιν ἐκ τῆ κόσμου τῆτος. εἰ γὰρ ἐπίγειος βασιλεύς ὁ

ἄρανός (5) Κύριος, ὅλλω ὑπὸ πόδας ἔχων τῷ κλίσειν.

μ. Καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆ μετώπῳ Ἄαρων. καὶ ἔξαρει Ἄαρων τὰ ἀμαρτήματα τῶν ἀγίων, ὅσα ἀν ἀγιάσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ παντός δόματος τῶν ἀγίων αὐτῶν. καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆ μετώπῳ Ἄαρων διαπαντός δεκλὸν αὐτοῖς ἐναντι Κυρία.

ΛΗΛΟΥ. Ἄγια καλεῖται τὰ προσαγόμενα. διὸ καὶ οἱ προσάγοντες ἀγιάζουσιν, ἀντὶ τῆ προσφύρασι. τὸ δὲ ῥητὸν δυσχερὲς καὶ δυσνόητον· ὃ δὲ νῆς, ὡς οἶμαι, τῆτο σημαίνει· τὰ περὶ ἀμαρτίας προσαγόμενα παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πάντα, εἴ τι δ' ἀν ὦσι, καὶ ζῶα, καὶ καρποὶ, λήψεται αὐτὰ ὁ ἱερός.

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** [Προσεπενεγκῶν δὲ, ὅτι καὶ ἔξαρει Ἄαρων τὰ ἀμαρτήματα τῶν ἀγίων, ὅσα ἀν ἀγιάσωσιν παντός δόματος τῶν ἀγίων αὐτῶν· [ὅτι πᾶσα προσαγωγή καὶ τελείωσις ἐν Χριστῷ, διαμεμλύνκεν ἐναργῶς, καὶ μὴ ὅτι πᾶσα δικαίωσις ἐν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτῆ, καὶ ἡ τῶν πάλας πλημμελημάτων ἀπόθεσις. αὐτὸς γὰρ ἡμῶν αἴρει τὰς ἀμαρτίας, [καὶ] δι' αὐτῆ γεγονάμεν δεκτοὶ, τὰς ἐν πνεύματι δωροφορίας προσκομίζοντες τῷ Θεῷ καὶ πατρί.]

* **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐναπόθετον [δὲ καὶ] διωκεῖ, καὶ εἰς ἀπεράντους αἰῶνας ἐκλεινομένη τῷ τῆ Σωτήρος ἡμῶν βασιλείαν εὐ μάλα καταδεικνύς, [περίτε τῆς μίτρας τῆ πετάλω Φησὶ· καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆ μετώπῳ Ἄαρων διαπαντός.]

μα. Καὶ οἱ κόσυμβοὶ τῶν χιτῶνων ἐκ βύσσου.

** **Κόσυμβοι.** οἱ λοιποὶ, αἱ συσφιγξεις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸν δὲ χιτῶνα τῆτον καὶ κοσυμβωτὸν εἶναι ὁ λόγος διακελεύεται. κόσυμβοὶ δὲ εἰσι τὰ ἔξω τῆς χρείας κόσμου χάριν ἀπηρητημένα σφαιροειδῆ ἀπαρτήματα. μανθάνομεν δὲ διὰ τῆτων, τὸ δεῖν μὴ τῆ αἰτολή μόνη τῷ ἀρετῷ μετρεῖσθαι, ἀλλά τι καὶ παρ' ἡμῶν ἐξουρίσκεσθαι διὰ τῶν ἔξωθεν παρεπινομένων, ὡς ἀν προδήκη τις τῆ κόσμου γένοιτο τῷ αἰδύματι. [οἷος ὁ Παῦλος ἢ, τῆς καλῆς παρ' ἐαυτῆ κοσύμβου ταῖς αἰτολαῖς συμπλέκων. τῆ γὰρ νόμος κελεύοντος τῆς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρόνοντας, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζεσθαι, καὶ μὴ κωλύοντος ἀδελφῷ γυναικὰ περιάγειν, καὶ

τῆς

(1) Χρυσὸν δὲ πέταλον, ὡσανεὶ Στέφανος, ἐδημιουργεῖτο, τέτλαρας ἔχον γλυφαῖς ὀνόματος· ὁ μόνοις τοῖς ὡτα καὶ γλωτταν σφίρα κεκαθαυμένοις θῆμις ἀκίσειν καὶ λέγειν ἐν ἀγίοις, ἄλλω δὲ ἐδάν τὸ παράπαν ἐδαμῆ. τετραγράμματον δὲ τῆνομά Φησιν ὁ θεολόγος εἶναι. Φιλ. ὁ Ἑβρ. ἐν τῷ περὶ Μαῦσ. βιβλ. 3. σελ. 152.

(2) Ἰαου. ἐν βιβλ. 5. τῶν τρωματ. σελ. 240.

(3) Ὁν κοσμεῖ ὁ ἐσφραγισμένος τῷ χρυσῷ πετάλω τοῖς ἀρρήτοις χαράγμασι. ἐν τῆ εἰς τὸν τῆ Μαῦσ. βίον θεωρ.

(4) Ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ ὑακίνθου. ἢ ἐν Φρανκε. ἐκδοσ.

(5) Ἄλλ' ἄρανός ὁ Χριστός, ὅλλω, κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 388.

τὰς τὸ θαλάγγιον καὶ ἀγγέλλοντας ἐκεῖθεν ζῶν· ἕτος ἀδάπανον ποιεῖται τὸ θαλάγγιον, πεινῶν καὶ διψῶν καὶ γυμνητόδων. ἕτοι εἰσιν οἱ καλοὶ κόσσυμβοι, οἱ τὸν χιτῶνα τῶν ἐντολῶν τῇ παρ' ἐαυτῶν προδήκη κατακοσμεῦντες.]

Καὶ ποιήσεις κίδαριν βυσοίνην. καὶ ζώνην ποιήσεις, ἔργον ποιηλτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ κίδαρις τιάρα τίς ἐστὶν εἰς ὅξυ ἄνω τρέχουσα, περιφερής. ἥτις τύπος ἐστὶ τῆ κατωτέρου ἕως ἄνω ἔχειται τῶν ἀρετῶν, καὶ ἔρανοπολίτας εἶναι.

» **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κίδαριν τε καὶ ζώνην ἐκ

» βύσσε ποιήσεις, Φησί. στρατιωτικὸν δὲ τῷ Ἀαρῶν τὸ χιτῶνα, ζωστῆρα καὶ κράνος. ἐν εἶδει γὰρ πως ἡ κίδαρις τῷ κράνει ἴση ἐστὶ. πεπολέμηκε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστὸς

Ἐξὸδ. 17. 16. ἐν χειρὶ κραταῖα, κατὰ τὸ γεγραμμένον

Ψαλ. 7. 12, καὶ τὸ τόξον αὐτῆ ἐνέτανε, καὶ ἠτοίμασεν

» αὐτό· καὶ τὰ βέλη αὐτῆ τοῖς καιομένοις

ἔξεργάσατο· καὶ καθῆλκε ἀρχὰς, τεθριάμβουκε διδάμεις, κατέσεισε κυριότητα, καὶ αἰχμαλώτους ὄντας ἐρρύσατο τὰς ἐπὶ τῆς γῆς. ὅτι δὲ ἐκ ὁρατοῦ ἢ παχὺς ὁ πόλεμος, ἐδὲ οἶον πρὸς αἷμα καὶ σάρκα γέγονεν αὐτῷ, ὑποφαίνειν εἰσὶν ἀνιγματοῦδως τὸ ἐκ βύσσε μόνης τῆς ἄγαν ἰσχυρῆς τῷ πολεμικῷ γίνεσθαι σκιδῶν, κίδαριν τε Φημί καὶ ζώνην. κόσμω μὲν ἐν ἱεροπρεπῆ λαμπρόν τε καὶ ἀξιάγασον ἀποφαίνει τὸν Ἀαρῶν.

μβ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρῶν ποιήσεις χιτῶνας καὶ ζώνας, καὶ κίδαρεις ποιήσεις αὐτοῖς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν.

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὁρᾶς ὅτι καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐξ Ἀαρῶν ἐμπρέπει τὸ ὡς ἐν γε τῷ πολεμικῷ καθοραῖσθαι χιτῶνατι. μάχιμον γὰρ ἅπαν τὸ ἱερόν ἐστι γένος, καὶ ἐπὶ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα στρατεύεσθαι τε καὶ ἀντεξάγειν εἶδος, ἀλλὰ τῷ βέβηλον κατακλύειν ἀμαρτίαν, ἐμφρονέσατά τε καὶ λογικῶς τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ὑπερμαχομένον. καὶ αἰχμαλωτίζον πᾶν νόημα

2. Κορ. 10. 5. εἰς τῷ ὑπακοῦν τῷ Χριστῷ, καθὰ γεγραπται.

μγ. Καὶ ἐνδύσεις αὐτὰ Ἀαρῶν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῆ μετ' αὐτῆ. καὶ χρίσεις αὐτὰς, καὶ ἐμπλήσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας· καὶ ἀγιασείς αὐτὰς, ἵνα ἱερατεύσωσί μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον, ἐκ ἄλλως τίς ἐτάττετο εἰς ἱερέα, εἰ μὴ ὁ πρῶτος ἐπλήσεν αὐτῆ τὰς χεῖρας. διὰ γὰρ τῆς ἡγιαζόντο αὐτῆ αἱ χεῖρες, καὶ ἐν τῷ ἐδοκην

Α χειροτονεῖσθαι. ἔ λέγει δὲ τίνος ἐπλήρη τὰς χεῖρας, εἰκὸς δὲ ὅτι ἀγίων σκιδῶν, ἥτοι τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως. καὶ γὰρ καὶ νῦν ἔθος τὸν ἀρχιερέα, ἠνίκα χειροτονεῖται, μετὰ τῷ μετὰληψιν τῶν θείων μυστηρίων, ἐν τῷ ποτίζεσθαι ἀπλεταῖ ὁ χειροτονούμενος τῆ ἀγία σκιδῶν, ἵνα μᾶλλον ἀγιασθῶσιν αἱ χεῖρες αὐτῆ. πλὴν παρακατιῶν Φησι τὰς τρόπας, τὸ πῶς ἀγιαζονται.

Β **μδ. Καὶ ποιήσεις αὐτοῖς περισκελῆ λινᾶ καλύψαι ἀχνημοσύνην χρωτὸς αὐτῶν, ἀπὸ ὀσφύος ἕως μηρῶν ἔσα.**

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περισκελῆς δὲ λινῆν αὐτοῖς, τὸ ἀκαλλῆς τε καὶ ἀχνημον τῶν περὶ μηρῶν κατασκιάζον εὖ μάλα. σεμνὰ γὰρ ἅπαντα τὰ τῶν ἀγίων, καὶ ἀχνημον ἐν αὐτοῖς παντελῶς ἐδόν. ὑποσημαίνει δὲ πως τὸ λινῆν τοῖς περὶ μηρῶν τῆ σώματος μέρεσιν ἐπιπνευγμένον, ὅτι τοῖς ἀγίοις προπαιδεσάτη τῶν τῆς σαρκὸς ἡδονῶν ἢ ἀπόψυξις. ψυχρὸν γὰρ τὸ λινόν. τὸ δὲ θερμὸν εἰς ὀρέξεις μυσαρωτάτας, ὅσις παντὸς ἀλλότριον. ἐκ λίνου δὲ καὶ ἐτέρως τοῖς ἱεραῖσθαι λαχῶσιν ἀμφιά τε καὶ περισκελῆ. νεκρῶν γὰρ ἔργων ἀποφοιτῶν ἀναγκαῖον αὐτῆς. σύμβολον δὲ νεκρότητος (1) τὸ ἱερεῖον, ὡς ἐκ θνησιμαίης ληφθῆναι, Φημί δὲ προβάτε. [νεκρῶν ἐν ἔργων ἀπόθεσις, ὡς ἐν τύπῳ πάλιν, τὸ τοῖς ἐκ λίνου ἐσάλθαι, καὶ ἐχὶ δὴ μᾶλλον τοῖς ἐξ ἐρίων ἐσθήμασι.]

Ε **με. Καὶ ἔξει Ἀαρῶν αὐτὰ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ, ὅταν εἰσπορεύωνται [εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας, ἢ ὅταν προσπορεύωνται] λειτουργεῖν πρὸς τὸ θυσιαστήριον τῆ ἀγίας· καὶ ἐκ ἐπάξονταί πρὸς ἐαυτὰς ἀμαρτίαν, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆ μετ' αὐτόν.**

** **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐψεται δὲ ὅτι πάντη τε καὶ πάντως τὸ ἐκλεθνῆναι δαῖν ἡμεληκόσι τῆ πρόποντος, καὶ τῆς ὅτι μάλιστα πρεπέσης αὐτοῖς ὀκνοσμίας, διαμεμήνυκται εἰπὼν, ὅτι χρὴ φορῶντας ἱεραργεῖν.

Ζ **ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ἐπόδημα δὲ ἔ περιτίθησι τῷ τὸν τοῖστον κόσμον ἀδεδυκῶτι, ὡς ἂν μὴ βαρὺς (2) μηδὲ δυσκίνητος εἴη τῇ τῶν νεκρῶν δερμάτων περιβολῇ, κατὰ τῷ γενουμένῳ ἐπὶ τῷ (3) τῆ ὄρεσι τῆς θεωρίας διάνοιαν. πῶς ἐν ἑμελλεν ἀντὶ κόσμου τῷ ποδὶ τὸ ὑπόδημα γίνεσθαι, τὸ κατὰ τῷ πρώτῳ μυσαγωγίαν ὡς ἐμποδῶν τῆς ἀνόδε ἀπαλαττόμενον; (4)

ΚΕΦ.

(1) Νεκρότητος ὡς ἐκ θνησιμαίης ληφθῆναι, Φημί δὲ προβάτε. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 390.

(2) Μὴ βαρύνοντο πρὸς τὸν δρόμον, μηδὲ, κτ. ἐν τῷ περὶ τῆ βίβ. Μωυσ. λόγ.

(3) Ἐπὶ τῆς τῆ ὄρεσι θεωρίας διάν. αὐτ.

(4) Ὡς ἐμπόδιον τῆς ἀνόδε ἀπαλαττόμενον; αὐτ.

Κ Ε Θ. Κ Θ.

- α. **Κ**αὶ ταῦτά ἐσιν ἃ ποιήσεις αὐτοῖς. ἀγιάσεις αὐτούς, ὥστε ἱερατεύειν μοι αὐτούς. λήψη μοσχάριον ἐν βοῶν ἐν, καὶ κριεὺς ἀμώμους δύο, καὶ ἄρτους ἄζυμους πεφυρμένους (1) ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ· σερμιδαλιν ἐκ πυρῶν ποιήσεις αὐτά. καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐπὶ κανῶν ἐν· καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ τῷ κανῶ. καὶ τὸ μοσχάριον καὶ τὰς δύο κριεὺς. καὶ Ἀαρὼν καὶ τὰς ὑἱοὺς αὐτῶν προσάξεις ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας, καὶ λήσεις αὐτούς ἐν ὕδατι. καὶ λαβὼν τὰς σολὰς τὰς ἀγίας, ἐνδύσεις τὸν Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη τῆς ἐπενδύματος, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸ λόγιον· καὶ συνάψεις αὐτὸ τὸ λόγιον πρὸς τὴν ἐπωμίδα.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Προσκομιζέσθαι μὲν ἐν εἰς θυσίαν προσέταχε μοσχάριον, καὶ δύο κριεὺς, λάγανά τε καὶ ἄρτους ἐπὶ κανῶ. προαφαρνίζεῖ δὲ καὶ ἑτέρως, τύπον οἰμαίπυ τὸ χρῆμα τιθεῖς τῆ κατ' ἀλήθειαν ἀγίασμι. ὕδατι γὰρ ἀπολύτας τὸν Ἀαρὼν, τὴν ἀγίαν αὐτὸν ἀμφιέννυσι σολῶ. ἀπολυσάμενοι δὲ καὶ ἡμεῖς διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος, καὶ πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας ἀποτροφάμενοι, τότε τὴν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἔρανθ καταπλητῆμεν χάριν, τὸν τῆς ὑψοσύνης χιτῶνα δεχόμενοι, κατὰ γε τὸ, *ἰδοὺσατε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. προαπέδαξε γὰρ ὁ λόγος, ὅτι πολυτρόπως ἡμεῖς ὡς ἐν κόσμῳ τῷ περὶ τὸν Ἀαρὼν πλαττόμενοι.*

Ῥωμ. 13. 14.

ς. καὶ ἐπιθήσεις τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσεις τὸ πέταλον τὸ ἀγίασμα ἐπὶ τὴν μίτραν.

ζ. καὶ λήψη τῆ ἐλαίας τῆ χρίσματος· καὶ ἐπιχεεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ χρίσεις αὐτόν.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐλαίῳ δὲ καταχρίει τὴν κεφαλὴν ἀγίῳ, τὸ ἱλαρὸν ἐν ἐλπίδι [τῆς] τῶν ἀγίων ζωῆς, ἥτοι τὴν ἄνωθεν ἱλαροποιὸν ἐπίσκεψιν, τῆ ἐλαίας κατασημαίνοντος. ἡλεήμεθα γὰρ οἱ πισθύσαντες, καὶ ἐσμεν ὑλογημένοι τῷ Κυρίῳ, τῆ τῆ πνεύματος χορηγία τὸν νῦν καταπιανόμενοι. νῦν δὲ εἰς τύπον ἢ κεφαλῆ.

η. καὶ τὰς ὑἱοὺς αὐτῶν προσάξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτούς χιτῶνας. καὶ ζώσεις αὐτούς ταῖς ζώναις, καὶ περι-

θήσεις αὐτοῖς τὰς κιθάραις· καὶ ἔσαι αὐτοῖς ἱερατεία ἐμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ τελειώσεις Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτῶν.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Κατὰ τὸν ἴσον δὲ τῆτονὸν τρόπον οἱ ἱερεῖς ἡγιαζόντο, ὕδατι τε ἀπομιζόμενοι, καὶ ἐλαίῳ χρισόμενοι· [ἔτω τε χρισόμενοι τὴν ἱερὰν ἀμφίβασιν περιχέμενοι, τελειούμενοι τε τὰς χεῖρας, ὡς ἡδηπὼς δοκεῖν καὶ ἐπιτηδείως ἔχειν εἰς γε τὸ χρῆμα λοιπὸν καθαρῶς τε καὶ ἀμωμῆτως τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν.]

ι. καὶ προσάξεις τὸν μόσχον ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας, καὶ ἐπιθήσεις Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς μόσχου, ἐναντίον Κυρίου, παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ σφάξεις τὸν μόσχον ἐναντι Κυρίου, παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ οἱ ἱερεῖς [τοῖς ἱερείοις] τὰς χεῖρας ἐπιτίθειντες, ἔτως ἱερόδον. οὐ πᾶσι τοῖς ἱερείοις, ἀλλὰ τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν προσφερομένοις, καὶ μάλιστα τοῖς ὑπὲρ ἀμαρτίας· τοῖς δὲ ἄλλοις αὐτοὶ τὰς χεῖρας ἐπέτιθσαν οἱ προσφέροντες. ἡ δὲ τῆτο σύμβολον τῆ τοῖς ἱερείοις τὸν τόπον πληρῶν τῆ προσφέροντος, τὴν ὑπὲρ αὐτῶν δεχόμενον ὄργῳ. ἐπισημιώσθαι δὲ προσήκει, ὡς ὑπὲρ τῆ ἀρχιερέως προσεφέρετο μόσχος· ὑπὲρ δὲ παντὸς τῆ λαῶ, πάλιν μόσχος· ὑπὲρ δὲ τῆ ἀρχοντος, χίμαρος· ὑπὲρ δὲ ἐκάστου ἀνδρός, χίμαιρα. πρόσφορον γὰρ τῷ μὲν ἀρχοντι, τὸ ἄρῶν· τῷ δὲ ἀρχομένῳ, [τὸ] θῆλυ. ἐπειδὴ καὶ τὴν γυναικα τῷ Ἀδὰμ ἐξ ἀρχῆς ὑπέταξεν ὁ Θεός. ὁ δὲ μόσχος ὁ ὑπὲρ ἀμαρτίας θυόμενος, ἔξω τῆς παρεμβολῆς κατακαίετο. τῆτα χάριν καὶ ὁ δεσποτῆς Χριστός, ἢ Φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ἔξω τῆς πύλης Ἐβρ. 13. 12. ἔπαθε, καὶ τῷ τύπῳ τὴν ἀλήθειαν ἐπιτέθειται.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. [Ὡς βαδὺ τὸ χρῆμα τῶν νομικῶν ἀνταλμάτων.] βαδὺ μὲν ἐν λαῶ, πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν ἀσυμφανές, τὸ θεῖον ἡμῖν ἀνασφάπτοντος Φῶς τῆ ἀγίας πνεύματος. φέρε δὴ λοιπὸν ὡς ἐν τὰ ἐφ' ἐκάστῳ λέγωμεν. κατὰ μύρις ὅσας ἀγιάζει τῶπος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἱερεύετε καὶ ὑπὲρπροσδέκτες ἀποτελεῖ. δι' αὐτῶν γὰρ καὶ ἐν αὐτῷ τὴν προσαγωγῆν ἐσχῆκαμεν, καὶ ἐσμεν ἐκ ἀνεθέλητοι τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. καὶ μοσχάριον μὲν ὁ Χριστός, ὡς ἔξω ζυγῆ καὶ ὑπὸ ζυγόν. Θεός

(1) Πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ. ἢ ἐν Φρανκ. ἔκδοσ.

Θεός γὰρ ὡν φύσει, γέγονεν ὑπὸ νόμον διὰ τὸ ἀνθρώπινον. σφάζεται δὲ ὡς ὑπέργε τῆς ἀγίας σκηνῆς, καὶ τῶν ἐπιτιθέντων αὐτῷ τὰς χεῖρας. λυδίται δὲ ἔτοι καὶ ἱερεῖς. ἀπέθανε γὰρ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ καθιερωμένων διὰ τῆς πίστεως.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Συγχωρεῖ Φησὶ τὰς θυσίας τέως, ἵν' ἐγκαταστήσῃ Θεόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ τῆτο δέδοται νόμος ἡμῖν εἰς βοήθειαν, οἷόν τι διατέχισμα μέσον Θεῶ καὶ εἰδώλων.

ιβ. Καὶ λήψῃ ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ μόσχ, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τῆ θυσιαστηρίῃ τῷ δακτύλῳ σε· τὸ δὲ λοιπὸν πᾶν αἷμα ἐκχεεῖς παρὰ τὴν βάσιν τῆ θυσιαστηρίῃ. Καὶ λήψῃ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τῆ ἥπατος, καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν θυμιάσεις, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

ιγ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἱερὸς δὲ ὅτι, καὶ ὡς εἰ τρόπῳ θυσίας ὑπὲρ προσδεκτὸς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τῆ Ἐμμανυῆλ ὁ θάνατος, παρὰ σοὶ νοεῖν,] προχεομένῃ τῆ αἵματος τῷ ἀγίῳ θυσιαστηρίῳ· θυομαίων δὲ καὶ τῶν εἰτοδίων, ἃ καὶ εἰς τύπον εἰν ἂν τῶν εἰς τὸ ἔσω καὶ εἰς νῦν ἀρετῶν. αἷς ἔνεσι μὲν τὸ ὑδάδες πνευματικῶς, ἔ καὶ ἓνα δὲ τρόπον· ἐπέειτοί, πολλὰ τὰ εἰτόδια, πιμελή, καὶ νεφροὶ, καὶ [ὁ] λοβὸς τῆ ἥπατος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῷ δὲ θυσιαστηρίῳ προσεφέρετο τὸ ἐπίπλυν. τῆτο γὰρ λέγει, τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ οἱ δύο νεφροὶ, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ὁ τῆ ἥπατος λοβός· ὅπερ οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύταί περὶ τὸν προσηγόρευσαν. ἀνιγμάτα δὲ ταῦτα τῶν εἰ ἡμῖν παθημάτων. τὸ μὲν γὰρ σῆαρ [τὸ] τῷ κοιλίαν καλύπτον, σημαίνει τῆς γαστριμαργίας τῷ νόσον· οἱ δὲ νεφροὶ, τὰς ὑπογαστρίας ἡδονάς· ὁ δὲ λοβὸς τῆ ἥπατος, τὸ θυμοειδές. ἐκείνῳ γὰρ σωῆπται τὸ χοληδόχον ἀλγείον. ταῦτα δὲ καθιερεῖν κελούει, καὶ οἰονεὶ νεκρὰς αὐτῶν ἀποφαίνειν τὰς πονηρὰς εἰεργείας.

ιδ. Τὰ δὲ κρέατα τῆ μόσχ, καὶ τὸ δέρμα αὐτῆ, καὶ τὴν κόπρον αὐτῆ κατακαύσεις ἔξω τῆς παρεμβολῆς· ἀμαρτίας γὰρ εἰσι.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον τῷ παρεμβολῷ λέγει τῷ σκίλῳ, ἢ τόπον εἰ ὧ ἐγίνετο ἡ θυσία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμπύραται δὲ τῆ σώματος τὸ λαπόμνον ἔξω τῆς παρεμβολῆς. ἔξω γὰρ τῆς πύλης ἔπαθεν ὁ Χριστός. γράφει δὲ ἔτω καὶ ὁ Παῦλος. τὸ δέγε πυρὶ δαπανᾶσαι τὸ σῶμα, κατασημῶσαι ἂν, ὅτι τὸ πάθος αὐτὸ καὶ ὁ θάνατος, ἔκ εἰς ἀδοξίαν ἔσαι ποθεῖν, ἀλλ'

Α εἰς λαμπρὰν καὶ ἐκφανεσάτῳ ἐκτελεσθήσει δόξαν. εἰ εἶδει γὰρ τῷ πυρὸς νοεῖται τὸ θείον. καταβέβηκε γὰρ ἔτω καὶ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινά. καταλύσων δὲ τῆ θανάτε τὸ κράτος, ὑπέδου τὸν θάνατον οἰκονομικῶς ὁ Χριστός, ἵν' ὡς Θεὸς δοξάζηται πρὸς ἡμῶν. ἔρπει δὲ ἔν εἰς θεοπρεπῆ δόξαν ὁ θάνατος, τέλος ἔχων τὸ ἀναβιώναι λαμπρὸν, καὶ τὸ εἶγε τῷ παθεῖν σμικροπρεπὲς ὑβικλείας τὰς ἀνωτάτω νικώμενον, οἷχεται πρὸς τὸ μηδενί. καὶ τῆτο οἰμαίεσιν ἀνιγματοῶδως τὸ δαπανᾶσαι πυρὶ τὸ νεκρὸν μοχαῖριον.

Β

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπειῶν δὲ, ὅτι ἀμαρτίας γὰρ εἰσιν, εἰς ἀποκάθαρσιν ἀμαρτίας τὸ Χριστὸ γενέσθαι διαμεμῶνυκε πάθος. καὶ τὸ χρημᾶ εἰσιν ἐκ ἀσυμφανές.

ιε. Καὶ τὸν κριὸν λήψῃ τὸν ἓνα, καὶ ἐπιθήσασιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ κριῆ.

Γ

ισ. Καὶ σφάξεις τὸν κριὸν, καὶ λαβὼν τὸ αἷμα αὐτῆ προχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ τὸν κριὸν διχοτομήσεις κατὰ μέλη· καὶ πλυνεῖς τὰ ἐντόδια αὐτῆ καὶ τὰς πόδας ὕδατι, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ διχοτομήματα σὺν τῇ κεφαλῇ αὐτῆ. Καὶ ἀνοίσεις τὸν κριὸν ὅλον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὀλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ εἰσί.

ιζ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ διὰ τῆτων ἡμῖν ὁ Χριστός δηλεῖται, ὁ ὡς εἰ κριῷ τῷ τελείῳ τελείος, ἀγίαν ἔχων ζωῷ· δηλοὶ γὰρ. οἰμα, τῆτι τὸ προχεῖσθαι τὸ αἷμα τῷ θυσιαστηρίῳ· ζωῆς γὰρ τυπος τὸ αἷμα· καὶ εἰς ὁσμῷ ὑδάτιας ἀνακείμενος τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὡς ὑπὲρ πάντων τε αἷμα, καὶ ὑπὲρ ἐκάστῃ. τύπος δὲ τῆτο πάλιν, τὸ ἀναφέρειν τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὡς εἰ παντίτε καὶ κατὰ μέλος. μέλη δὲ ἡμεῖς ἀνὰ μέρος Χριστῆ, καὶ ἐν οἱ πάντες νοεμένοι σῶμα. ἀγιος δὲ ὅτι καὶ ἱερὸς ὅλος, καὶ σῆλον ἀκαθαρσίας ἐκ ἔχων, ἢ τῶν εἰτοδίων ἐκπλυσίς εὐ μάλα παραδηλοῖ. σιαναφέρονται δὲ κεφαλῇ καὶ πόδες, τὸ ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι παντός ὑδάδες εἰ ἀγιασμῷ τῆς τῆ Σωτῆρος ζωῆς ὑποφαίνοντες. παντός γὰρ ζωῆς κεφαλῇ μὲν, ἀρχῇ· κατάληξις δὲ ὡπερ. καὶ τῆ παντός σώματος οἱ πόδες, τὸ τέλος. ἢ τάχα πῃ νοεῖν ἀμεινον κεφαλῷ μὲν, τῆς θεωρίας τὸ ὑπερέχον καὶ ὑψηλόν· πορείας γε μὴ τῆς κατ' εἰεργείαν πρακτικῆς, τῆς πόδας. ὑδάθη δὲ πάντα τὰ εἰ Χριστῷ, καὶ εἰς ἄκρον ἡκοντα καθαρότητος, καὶ νοήματα καὶ πράξεις. ἔ γὰρ ἐποίησεν ἀμαρτίαν. ταύτητοι καὶ ὀλοκαύτωμα καὶ θυσιασμά Φησι τῷ καθιερωσιν τῆ κριῆ. ἔ γὰρ ἐκ μέρους ἀγιος, ἢ ἱερὸς. πρέπει γὰρ ἐκ ἐκείνῳ ποθεῖν, ἡμῖν δὲ μᾶλλον τὸ καὶ ἀδοξεῖν ἐδ' ὅτε, καὶ εἰναλῶναι πλίσμασι.

Ε

Ζ

Η

Mmm καθα-

Ἐβρ. 13. 12.

Ίωβ. 14. 4. καθαρός γὰρ ἐδείξ ἐξ ἁμαρτιῶν· καὶ
 Ίκκ. 5. 2. ,, πολλὰ πλάωμεν ἅπαντες, κατὰ τὸ γε-
 γραμμένον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καθῆκε τοίνυν εἰς ἀν-
 θρωπότητα, καὶ ἐσκώπασεν ἐν ἡμῖν ὁ μο-
 νογενής, καὶ ὑπέδηκεν ἑαυτὸν τῷ Θεῷ
 Φιλιπ. 2. 8. καὶ πατρὶ. γέγονε γὰρ ὑπήκοος μέχρι
 θανάτου, τῆς ἐν Ἀδὰμ ἀνυποταξίας ἀΦα-
 νίζων τὰ ἐγκλήματα, καὶ τῆς ὑπειθείας
 τῷ ὀσώδιαν, ὡς ὑπὲρ πάντων τε ἅμα καὶ
 ὑπὲρ ἐκάστη προσαγγήοι τῷ Θεῷ καὶ πα-
 τρὶ· διά τε τῆς σεσώσμεθα.

Ιθ. Καὶ λήψη τὸν κριὸν τὸν δεύ-
 τερον, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ
 αὐτῆ τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 τῆ κριῶ.

κ. Καὶ σφάξεις αὐτὸν, καὶ λήψη
 τῆ αἵματος αὐτῆ, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ
 τὸν λοβὸν τῆ ὠτός Ἀαρὼν τῆ δεξιῆ,
 καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δε-
 ξιάς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς τῆ
 δεξιῆ, καὶ ἐπὶ τῆς λοβῆς τῶν ὠτων
 τῶν ὑῶν αὐτῆ τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ
 ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν,
 καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν
 τῶν δεξιῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Βαθὺς μὲν ὁ λόγος, ὠδι-
 νει γε μὴ τὸ Χριστῆ μυστήριον. γέγονε γὰρ
 ἡμῶν κριὸς τελειώσεως, εἰς πᾶν ὅτιον τῶν
 ἀρίστων ἀρίτως ἔχοντας ἀποφαίνων, [καὶ]
 ὑπηρεπείσας ἐν ἀρεταῖς δι' ἁγιασμῶ ἐν
 πνεύματι. καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἀκολῶ
 μὲν ἐδείξ τῷ ὀσολογίας πλήρη, τῆ ἐπι-
 τῆ ὑπειθεί καὶ ὀσώδιον, καὶ ἐπιτηδείως
 μὲν ἔχουσαν εἰς παραδοχίῶ τῶν περὶ αὐτῆ
 δογματῶν, ἐκ ἀνεχομένη δὲ ψιθύρων
 τερετισμῶν, καὶ μυσταρῶ ἀδυρογλωττίας,
 ἡ ἂν ποιοῦντότινες τῆ ἀληθείᾳ μαχόμε-
 νοι, καὶ τοῖς τῆς ὀρθότητος ἀντεξάγον-
 τες ὀσώμασιν. ἀκοῆς γὰρ δὴ τῆτο τῆς
 ἀγίας καρπός.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βάσανος δὲ ῥημά-
 των πρᾶτλοιο ἂν [ἀκότως,] ἐκ ἐτέρωσέ-
 ποι μᾶλλον, ἢ εἰς ἕς. ἅγιον δὴ ἐν ἕσαι
 τὸ ἕς τοῖς τῆς ἀκριβείας καὶ δογματικῆς
 ὀρθότητος ἐπιμεληταῖς. ἀλλὰ τῆτο ἐστὶ
 Χριστῆ δῶρον, καὶ ἕξιον ἕρανῆ, καὶ κα-
 τῶρθωσις αἵματος τῆ ἀγία. τοιγάρτοι
 καὶ χεῖρ ἡγιαζέτο, πρακτικῆς ἀνεργίας
 παραδεκτικῆ, καὶ ὀρθότητος σύμβολον
 εἰσαργές. ἀγίοις γὰρ ἕργοις ἡμᾶς ἐπισε-
 μνωέδαυ χρεῖ, καὶ διασεῖχαι εὐ μᾶλα
 τῷ εἰς πᾶν ὅτιον τῶν ἀρεσκόντων Θεῷ
 διάτῆσαν τρῖβον. Καὶ μεθ' ἕτερα. Κεκλήθη
 δὴ ἐν τὸ ἱερόν καὶ ἀπόλεκτον γένος, ἀγίαν
 μὲν ἀκολῶ, χεῖρά τε ὀμοίως καὶ πόδα, κα-
 τά γε τῆς ἀρίτως ἡμῖν εἰρημένως τρῶπας·
 δεξιά τε πάντα χρεῖόμενα, καὶ ὡς ἐν μοῖρα
 τῆ λοῖδῶ, τῆ ἐστιν ἐν ἄκροις. τὸ γὰρ
 ἄκρον, Φησί, τῆ ὠτός, καὶ μὴ καὶ πο-
 δός, καὶ χειρός· ἅπασαι γὰρ, οἶμαι, πρα-

Α Ξίς ἀγαθῆ γεναία τε ἐστὶ καὶ δεξιά, τὸ ὡς
 ἐν Φαυλότῆτι σκαῖον ἐκ ἕχουσα· καὶ μέ-
 χρι τῶν ἄκρων, ὅ ἐστι καὶ μέχρι παντός,
 ἢτοι τῆ τέλους. προσήκει γὰρ εἶναι δεξίως
 ἐν ἁγιασμῷ τῆς Θεῷ καθιερωμένης μέχρι
 ,, παντός ἐν ὑπομονῇ. ὁ γὰρ ἀρξάμενος, Φιλιπ. 1. 6.
 ,, σὶν, ἕργων ἀγαθῶν ἐν ὑμῖν, ἐπιτελεσάτω.

κα. Καὶ λήψη ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ
 θυσιασῆρις, καὶ ἀπὸ τῆ ἐλαίης τῆς
 Β χρεῖσεως, καὶ ῥανείς ἐπὶ Ἀαρὼν καὶ
 ἐπὶ τὴν σολὴν αὐτῆ, καὶ ἐπὶ τὰς σο-
 λᾶς τῶν ὑῶν αὐτῆ μετ' αὐτῆ· καὶ
 ἁγιασθήσεται αὐτὸς καὶ ἡ σολὴ αὐτῆ,
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ καὶ αἱ σολαὶ τῶν ὑῶν
 αὐτῆ μετ' αὐτῆ. τὸ δὲ αἷμα τῆ κριῶ
 προχεεῖς πρὸς τὸ θυσιασῆριον κύκλω.

κβ. Καὶ λήψη ἀπὸ τῆ κριῶ τὸ σῆαρ
 αὐτῆ, καὶ τὸ σῆαρ τὸ κατακαλύπτει
 Γ τὴν κοιλίαν, καὶ τὸν λοβὸν τῆ ἥπα-
 τος, καὶ τῆς δύω νεφρῶς, καὶ τὸ σῆαρ
 τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν
 δεξιόν· ἐστὶ γὰρ τελείωσις αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῆ δὲ τῆς τελειώσεως
 κριῶ τὸν βραχίονα προσκνεγκῆν προηγό-
 ρῶσε, τῷ πρακτικῶ ἀρετῶν δεξιῶν ἕσαν,
 ἢ ἀρετῶν τῷ Θεῷ προσφέρειν [κελεύων.]

κγ. Καὶ ἄρτον ἕνα ἐξ ἐλαίης, καὶ
 λάγανον ἐν ἀπὸ τῆ κανῆ τῶν ἀζύμων
 τῶν προσεθεμένων ἕναντι Κυρίῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ δὲ ἄρτος, καὶ τὸ
 λάγανον, καὶ ἡ τῆ οἶνε σπονδῆ, τῆς ἀπὸ
 γῆς Φουμαῖς δηλῆσι καρπῶς, ὡν τὰς
 ἀπαρχὰς προσφέρειν ὅσιον τῷ Θεῷ.

κδ. Καὶ ἐπιθήσεις τὰ πάντα ἐπὶ
 Ε τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖ-
 ρας τῶν ὑῶν αὐτῆ· καὶ ἀφορίεις αὐ-
 τῆς ἀφόρισμα ἕναντι Κυρίῆ.

κε. Καὶ δέξῃ αὐτὰ ἐκ τῶν χει-
 ρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνοίσεις ἐπὶ τὸ θυ-
 σιασῆριον τῆς ὀλοκαυτώσεως εἰς ὀσμήν
 εὐωδίας ἕναντι Κυρίῆ. κάρπωμά ἐστι
 Κυρίῶ.

Ζ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσκομίζουσι μὲν τῷ
 θυσιᾶν οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀαρὼν, ὑποδέχεται
 δὲ ὁ Μωσῆς, σημαίνοντος τῆ Θεῷ, ὅτι
 τῶν ἕτως ἡγιασμένων ἐν Χριστῷ τὰς θυ-
 σίας, μονονεχί καὶ ἀπὸ χειρῶν εἰς χεῖ-
 ρας δέξεται, καὶ ἐκ ἀπαξίωσαι τὸ χρεῖμα.
 Χριστῆ γὰρ ἕχει τῷ ὀσώδιαν. καὶ τῆτο
 οἶμαί ἐστιν ἡ τῶν ἐντοδῶν ἀναφορὰ, θυ-
 μωμένων αὐτῶ.

Η ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σιώες, ὅτι σεσώσμεθα
 μὲν ὡς ἐν γε τῷ μόσῳ, τεθυεῶτος ὑπὲρ
 ἡμῶν τῆ Χριστῆ, ὀσώδιάζομεν δὲ τῷ Θεῷ
 καὶ πατρὶ διὰ τῆς ὑποταγῆς αὐτῆ, καὶ
 τῆς ἐν ἁγιασμῷ ζωῆς.

ΘΕΟΔΩ.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τί ἐσιν, εἰς ὁσμῶν
» ὀβωδίας κάρπωμά ἐστι τῷ Κυρίῳ; Διὰ τῶν
ἀνθρωπίνων τὰ θεῖα διδάσκει. ἐπειδὴ γὰρ
ἡμεῖς ταῖς ὀβωδίαις τερπόμεθα, τὴν κα-
τὰ νόμον γενουμένην ἱερουργίαν ὁσμῶν ὀβω-
δίας ἀνόμασεν. ὅτι γὰρ εἰ δὲ γυμνῶ προ-
σέχειν τῷ γράμματι, καὶ ἡ τῆ Θεῆ Φύσις
διδάσκει ἀσώματος γὰρ· καὶ ἡ δυσωσμῖα
τῶν καιομένων ὄσων. τί γὰρ ἐκείνων δυ-
σωδέερον; οἱ μῖνοι ἄλλοι ἐρμηνεύονται,
ὀβωδίας ἀντὶ ὀβωδίας τεδείκασιν.

κς. Καὶ λήψη τὸ σηθύνιον ἀπὸ τῆ
κρεῖ τῆς τελειώσεως, ὅ ἐστιν Ἀαρῶν·
καὶ ἀφοριεῖς αὐτὸ ἀφόρισμα ἐναντι
Κυρίῳ· καὶ ἔσαι σοι ἐν μερίδι.

κζ. Καὶ ἀγιάσεις τὸ σηθύνιον, ἀ-
φόρισμα, καὶ τὸν βραχίονα τῆ ἀφαι-
ρέματος, ὃς ἀφώρισαι, καὶ ὃς ἀφή-
ρηται ἀπὸ τῆ κρεῖ τῆς τελειώσεως
ἀπὸ τῆ Ἀαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ὑῶν αὐ-
κη. τῆ. Καὶ ἔσαι Ἀαρῶν καὶ τοῖς ὑοῖς
αὐτῆ νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν ὑῶν
Ἰσραὴλ· ἐστὶ γὰρ ἀφαίρεμα τῆτο, καὶ
ἀφόρισμα ἔσαι παρὰ τῶν ὑῶν Ἰσ-
ραὴλ ἀπὸ τῶν θυμιαμάτων τῶν σω-
τηρίων, ἀφαίρεμα Κυρίῳ.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Βραχίων μὲν, ἰσχύος
ἂν εἴη σύμβολον· σηθύνιον δὲ, καρδίας
καὶ νεφρῶν. δέδοται δὲ τῷ ἱερῷ γόνει
Χριστός, Θεὸς διώκρισις, καὶ Θεὸς σοφία.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν ἐξ ἐκά-
στης θυσίας ὑπὲρ σωτηρίας προσφερομέ-
νης, τὸν ἱερέα λαμβάνειν τὸν βραχίονα
τὸν δεξιὸν καὶ τὸ σηθύνιον προσέταξε;
Διὰ τῆ σηθύνια τὸ λογικόν [καὶ τὸ θεω-
ρητικόν] ἀπαιτεῖ τὸν ἱερέα· κάλυμμα γὰρ
τὸ σηθύνιον τῆς καρδίας· διὰ δὲ τῆ δεξιῆ
βραχίονος, τὴν πρᾶξιν τὴν δεξιάν. ἐκ
ἀρκεί γὰρ ἡ πίστις εἰς σωτηρίαν, ἀλλὰ δεῖ-
ται τῶν ἔργων εἰς τελειότητα.

κθ. Καὶ ἡ σολή τῆ ἀγίας, ἣ ἐστὶν

Ἀαρῶν, ἔσαι τοῖς ὑοῖς αὐτῆ μετ' αὐ-
τὸν, κρεῖθηναὶ αὐτῆς ἐν αὐτοῖς, καὶ

λ. τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ἐπὶ
ἡμέρας ἐνδύσεται αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ὁ ἀντ'
αὐτῆ ἐκ τῶν ὑῶν αὐτῆ, ὃς εἰσελεύσε-
ται εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας λειτρυ-
λα. γεῖν ἐν τοῖς ἀγίοις. Καὶ τὸν κρεῖον τῆς
τελειώσεως λήψη· καὶ ἐψήσεις τὰ
κρέα ἐν τόπῳ ἀγίῳ.

λβ. Καὶ ἔδονται Ἀαρῶν καὶ οἱ ὑοῖ
αὐτῆ τὰ κρέα τῆ κρεῖ, καὶ τῆς ἄρτης
τῆς ἐν τῷ κανῶ, παρὰ τὰς θύρας τῆς
σκηνῆς τῆ μαρτυρίας.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ψυχῆς γὰρ ἂν πρέ-
ποι ταῖς ἱεραῖς τὸ ἐν μεθέξει γενέσθαι
τροφῆς ἀγίας, τῆς τῆς τῆ σώματος τῆ
Χριστοῦ.

λγ. Ἐδονται αὐτὰ ἐν οἷς ἡγιάθη-
σαν ἐν αὐτοῖς τελειῶσαι τὰς χεῖρας
αὐτῶν, καὶ ἀγιάσαι αὐτῆς. καὶ ἄλλο-
γενῆς ἐκ ἔδεται ἀπ' αὐτῶν· ἐστὶ γὰρ
ἄγιον.

Ἄλλος δέ φησιν, ἀλλογενῆς ὁ μὴ ὢν
ιερός.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἀπρόσιτος
τοῖς ἀλλογενέσιν ἡ ὀβωδία. νοεῖται δ' ἂν
[ἑτερογενῆς καὶ τὸ ἄπιστον ἐστὶ καὶ ἀβά-
πλισον γένος, καὶ πρὸς τῆτοις ἐστὶ, τὸ ἐξε-
στραμμένον εἰς ἑτερόφρονα νῦν, καὶ ταῖς
τῶν ἀγίων ἀσύμβατον γνώμης, καὶ ὡς ἐν
Φαυλότητι δογματῶν διεχρονισμῶν.]

λδ. Ἐὰν δὲ καταλειφθῆ ἀπὸ τῶν
κρεῖων τῆς τελειώσεως καὶ τῶν ἄρτων
ἕως πρῶτῃ, κατακαύσεις πυρὶ, τὰ λοι-
πὰ εἰ βρωθήσεται. ἀγίασμα γὰρ ἐστὶ.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. [Δαπανᾷται δὲ καὶ
πυρὶ πᾶν ὅσον ἐστὶ τῆς θυσίας λείψανον,
ἐκ ἐφίεντος ἐδίειν τῆ νόμος καὶ εἰς τὴν
αὐρίον.] ἀγίασμα γὰρ οἰμαί τις ἑτερος
ἡμῖν ἔσαι τρόπος κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶ-
να πνευματικῶς ἐνεργάμενος.

λε. Καὶ ποιήσεις Ἀαρῶν καὶ τοῖς
ὑοῖς αὐτῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλά-
μην σοι. ἐπὶ ἡμέρας τελειῶσεις τὰς
χεῖρας αὐτῶν.

λς. Καὶ τὸ μοχάριον τὸ τῆς ἀμαρ-
τίας ποιήσεις τῆ ἡμέρα τῆ καθαρῆ-
μῆ. καὶ καθαρῆς τὸ θυσιαστήριον ἐν
τῷ ἀγιάζεινσε ἐπ' αὐτῷ· καὶ χρεῖσεις
αὐτὸ ὡς ἀγιάσαι αὐτό.

Καθαρισμῆ. Ἀκύλας, ἐξίλασμη.

λζ. Ἐπὶ ἡμέρας καθαρῆς τὸ
θυσιαστήριον, καὶ ἀγιάσεις αὐτό. καὶ
ἔσαι τὸ θυσιαστήριον ἄγιον τῆ ἀγίῃ.
πᾶς ὁ ἀπίομενος τῆ θυσιαστήρις, ἀγιά-
θήσεται.

» ΛΗΛΟΥ. Τὸ μὲν θυσιαστήριον, ἄγιον
» τῆ ἀγίῃ, ὡς ἀγιάζον τὰ προσφερόμενα·
ἄγια δὲ καὶ αὐτά.

ΛΗΛΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι τὸ θυσια-
στήριον ἄγιόν ἐστιν. ἄγια δὲ τὰ ἐπιβαλλό-
μενα, ἢ προσαγόμενα αὐτῷ, τὰ κρέα τῆ
κρεῖ, καὶ οἱ ἄρτοι.

λη. Καὶ ταῦτά ἐστιν, ὅσα ποιήσεις
ἐπὶ τῆ θυσιαστήρις. ἀμνὸς ἐνιαυσίος
ἀμώμης δύο τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον ἐνδελεχῶς, κάρπωμα ἐνδε-

λθ. λεχισμῆ. Τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιή-
σεις τὸ πρῶτῃ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύ-
τερον ποιήσεις τὸ δευτερόν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ποία δὲ ἑτέρα θυ-
σία διώεται ἐνδελεχισμῆ εἶναι τῷ λογι-
κῷ νοητῇ, ἢ λόγος ἀκμάζων, λόγος ἀμνός
συμβο-

συμβολικῶς καλέμενος, ἅμα τῷ φωτί-
ζεσθαι τὴν ψυχὴν ἀναπεμπόμενος· αὕτη
γὰρ ἂν εἴη τῆς εὐδελεισμῶς θυσία· καὶ
πάλιν ἐπὶ τέλει τῆς τῆς νῆς ἐν τοῖς θειοτέ-
ροις διατριβῆς ἀναφερόμενος; ἔ γὰρ αἰεὶ
διώκεται διαρκεῖν τὸ εἶναι ἐν τοῖς κρείττο-
σιν, ὅσον κεκλήρωται ἢ ψυχῇ σωεσθῆ-
σθαι τῷ γήινῳ καὶ βαρῶντι σώματι.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐὰν δέ τις ζητῇ,
τὶ ἐν τοῖς μεταξὺ τῆς ἑω καὶ ἐσπέρας
ποιήσει ὁ ἅγιος, μεταφερέτω ἀπὸ τῶν
κατὰ τὴν λατρείαν τὸν λόγον, ἔπειτα καὶ
ἐν τέτοις ἀκολουθεῖ. (1) καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ
ιερεῖς ἀρχὴν μὲν τῶν θυσιῶν προσφέρουσι
τὴν τῆς εὐδελεισμῶς, ἐξῆς δὲ πρὸ τῆς ἐσπε-
ρινῆς τῆς εὐδελεισμῶς, τὰς κατὰ νόμον
λοιπὰς. οἷον, περὶ πλημμελείας, ἢ ἀκκ-
σίων, ἢ σωτηρίων ὄχθης, ἢ ζηλοτυπίας,
ἢ σαββάτου, ἢ νεκρωσίας, καὶ τῶν λοιπῶν,
ἃ μακρὸν ἂν εἴη ἐπὶ τῆς παρόντος λέγειν.
ἔτω τοίνυν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς περὶ τῆς εἰκό-
νος λόγῳ πεπονημένοι τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνα-
φορᾶς, ὅς ἐστιν ὁ Χριστὸς, διαλαμβάνειν
περὶ πολλῶν καὶ ὠφελιμωτάτων διηρησόμε-
θα, καὶ πάλιν ἐν τοῖς περὶ Χριστοῦ καταλή-
ξαντες, ἐπὶ τὴν οἰονεὶ ἐσπέραν φθάσομεν
καὶ νύκτα, ἐρχόμενοι καὶ ἐπὶ τὰ σωματικά.

μ. Καὶ δέκατον σεμιδάλεως πε-
φυρμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένῳ τῷ
ἐνὶ (2) τῷ τέταρτῳ τῆς εἰς οἶνον τῷ

Α ἀμνῶ· καὶ σπονδὴν τέταρτον τῆς εἰς
οἶνον τῷ ἀμνῶ τῷ ἐνὶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι τὸ εἶναι; Μέτρον
ἐβραϊκὸν οἶνον, καὶ ἐλαίον. δέχεται δὲ ὡς-
Φησὶν Ἰωσήπος (3) δύο χοῦν ἀτλικῶς. πι-
συτέον δὲ ἐν τέτοις αὐτῷ ἀκριβῶς, τῆς
ἑστῆς τὰ μέτρα ἐπισταμνῶ.

μα. Καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον
ποιήσεις τὸ δειλινόν, κατὰ τὴν θυσίαν
τὴν πρωινήν, καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐ-
τῆς. ποιήσεις εἰς ὄσμην εὐωδίας κάρ-
μ. πωμα Κυρίου. Θυσίαν εὐδελεισμῶς
εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἐπὶ τὰς θύρας
τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας ἐναντι Κυρίου,
ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ, ὡσεὶ λα-
μ. γ. λῆσά σοι. Καὶ τάξομαι ἐκεῖ τοῖς
ὑοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀγιαθήσομαι ἐν
τοῖς ὑοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀγιαθήσομαι
μδ. ἐν ὄσμῃ μου. Καὶ ἀγιαθῶ τὴν σκηνὴν
τῆς μαρτυρίας, καὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ
Ἰ. Λαζάρων καὶ τὰς ὑἱὰς αὐτῆς ἀγιαθῶ, ἰε-
με. ρατεύειν μοι. Καὶ ἐπικληθήσομαι ἐν
τοῖς ὑοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔσομαι αὐτῶν
μς. Θεός. Καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ Κύ-
ριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, ὁ ἐξαγαγὼν αὐ-
τὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐπικληθῆναι
Δ αὐτοῖς, καὶ εἶναι αὐτῶν Θεός.

Κ Ε Φ Λ.

α. **Κ**αὶ ποιήσεις θυσιαστήριον θυ-
μιάματος ἐκ ξύλων ἀσή-
πτων.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἰς τύπον ἄρα Χριστοῦ καὶ
τέτο παραδεξόμεθα. ποιοῖτο γὰρ ἐκ ξυ-
λων ἀσήπτων. [Χρυσῶ δὲ ὅλον ἀλήλειπτο.
ἀδιάφορον γὰρ τὸ σῶμα Χριστοῦ, καὶ φύ-
σιν ἐν ἑαυτῷ τὴν θείαν καταπλετῆν. γέ-
γονε [γὰρ] σὰρξ ὁ λόγος, καὶ ἐσκήνωσεν
ἐν ἡμῖν. ἀπαρχὴ δὲ ἡμῶν ὁ Χριστὸς, καὶ
ῥίζα τῆς γενεῆς ἀνακλιζομένη πρὸς ἀφθαρ-
σίαν διὰ τῆς πρὸς Θεὸν ἐνώσεως, εἰ καὶ
ἐξαίρετως ἐπ' αὐτῆ τὸ χρῆμα νοοῖτο.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Θυσιαστήριον
θυμιάματος νοῶ τὴν διωκεῖν ἐπιτελεμέ-
νῳ ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ τῶν ἔρανίων προ-
σκυῶσιν. πείθομαι γὰρ καὶ ταύτας σὺν
ἡμῖν ἀναπέμπειν τὴν κεχαρισμένῳ τῷ
Θεῷ θυσίαν, τὸ κάρπωμα τῶν χειλέων. (4)

β. Καὶ ποιήσεις αὐτὸ πήχεως τὸ
μῆκος, καὶ πήχεως τὸ εὖρος, τετρά-

γωνῶν ἕσαι, καὶ δύο πήχεων τὸ ὕψος·
ἕξ αὐτῆ ἕσαι τὰ κέρατα αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Κέρατα δὲ θυσιαστήριον,
οἰονεὶ χεῖρες ἐκτεταμέναι, τῆς τιμῆς σαυρῆ
τὸ χῆμα προαναπλάττεται. εἰ δὲ μὴ (5)
τέτταρά τις εἶναι λέγοι τὰ κέρατα, τὸ
ἀδικεῖν ἔδει εἰς τὸ νοεῖν ὀρθῶς τὸν φιλο-
μαθῆν, τετραγώνητε (6) καὶ ἰσοπλόρη
πανταχῇ τῆς θυσιαστήριον τυγχάνοντος. (7)
καὶ κατὰ τῆτο ἔσαυρωμεν. [ἐν παντὶ
γὰρ τόπῳ Χριστὸς γινώσκειται, καὶ ἔτος
ἔσαυρωμένος.]

γ. Καὶ καθαρώ τὴν ἐσχάραν αὐτῆ, καὶ
τὰς τοίχους αὐτῆ κύκλω· καὶ ποιή-
σεις αὐτῷ σρεπλὴν σεφάνην χρυσῆν
κύκλω.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Πρόκειται δὲ καὶ σε-
φάνη σρεπλή. καὶ ἐστὶν ἀληθῶς ὠραῖος Ψαλ. 44. 2.
καὶ παρὰ τὰς ὑἱὰς τῶν ἀνθρώπων ὁ
Ἐμμανυήλ.

ΛΗΛΟΥ.

(1) Ἰσ. ἀκολουθεῖτω.

(2) Ἡ μὲν ἐν Φραγκ. ἐκδοσί, κεκομμένῳ τῷ τέταρτῳ τῆς εἰς· καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον, κτ. ἢ δὲ
ἐν Ὄξον. κεκομμένῳ τέταρτον τῆς εἰς· κτ. ἢ δὲ τῆς Ἄλδου, κεκομμένῳ τῷ τέταρτῳ τῆς εἰς· κτ.

(3) Ἐν κεφ. 10. τῆς 3. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ. βιβλ.

(4) Ταῦτα ἀλλῶς πως ἐν τῇ εἰς τὸν βίον Μαύσ. Θεωρ. σωτήρακλαι.

(5) Εἰ δὲ δὴ τέτταρά τις. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 305.

(6) Τετραγώνη γὰρ. αὐτ.

(7) Τυγχάνοντος, ἴση πανταχόθεν τῶν κερμάτων ἢ θεία. αὐτ.

ΑΔΗΛΟΤ. Δηλέται διὰ μὲν τῆς σε-
Φάνης, ὁ Χριστός· διὰ δὲ τῶν λοιπῶν, τό-
τε θυσιαστήριον καὶ οἱ θεοὶ μαθηταί.

δ. Καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς κα-
θαράς ποιήσεις αὐτῶ ὑπὸ τὴν σεφτήν
σεφάνην αὐτῶ, εἰς τὰ δύο κλίτη ποιή-
σεις ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς. καὶ ἔσον-
ται ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις, ὡς αἴ-
ρειν αὐτάς αὐταῖς. Καὶ ποιήσεις σκυ-
τάλας ἐν ξύλων ἀσήπων, καὶ κατα-
χρυσώσεις αὐτάς χρυσίῳ.

» ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Καὶ ἔσονται ψαλίδες ταῖς
» σκυτάλαις, εἰσοδος τοῖς ἀναφορεῦσι. (1)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπενώεσθαι δὲ καὶ
τὰ εἰς χρέαν, ἀναφορεῖς, καὶ τὰ λοιπὰ.
Φέρεσθαι γὰρ ἐν κόσμῳ κατὰ τὴν τῶν ἀνα-
ζούξων καιρὸς τὸ θεῖον δὲ θυσιαστήριον.
[ἔδρων δὲ τῆτο καὶ οἱ θεασέσιοι μαθηταί,
Χριστὸν περιφέροντες διὰ τῆ κηρύγματος
δοξαμιόνως τε καὶ κατὰ τάξιν, ὡς Θεὸς
διάκονοι, καὶ οἰκονόμοι μυσηρίων Χριστοῦ.]

ΑΔΗΛΟΤ. Σκυτάλας μᾶλλον ἐνταῦθα
τὴς ἀναφορεῖς, ἥτοι διωστήρας, καλεῖ-
ψαλίδας δὲ, τὴς κρήκας, ἔς καὶ εἰσοδος
ἐκάλεσεν ὁ Σύμμαχος.

ε. Καὶ θήσεις αὐτὸ ἀπέναντι τῆ
καταπετάσματος, τῆ ὄντος ἐπὶ τῆς
κιβωτῆ τῶν μαρτυρίων, ἐν οἷς γνωστή-
σομαῖ σοι ἐκεῖ.

» ΑΔΗΛΟΤ. Ἀπέναντι, ἀντὶ τῆ ἔμ-
» προδεν. ἐκέν τὸ ἔμπροσθεν ἢ ἠ ἀνατολή,
εἴ γε τὰ ὀπίσω τὸ δυτικόν, ὃ καλεῖται
θάλασσα.

ζ. Καὶ θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ Ἀαρῶν
θυμίαμα σύνθετον λεπλὸν τὸ πρῶν
πρῶν. ὅταν ἐπισκευάζῃ τὴς λύχνους,
θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ διαπαντός.

* ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Σύνθετον μὲν θυμιά-
μα ὁ Χριστός. Θεὸς γὰρ ὢν, ἀνθρώπος
γένεον σωτεθείς· λεπλὸν δὲ, ὅτι τὸ πα-
χὺ τῆς κατὰ νόμον λατρείας ἐκ ἔχει. τὸ
πρῶν δὲ, καὶ τὸ ὄψε, καὶ τὸ ἀνδελχισμῶ,
τὸ ἀδιάλειπτον καὶ διωκετὸς ἐμφαίνει. (2)

η. Καὶ ὅταν ἅπλη Ἀαρῶν τὴς λύ-
χνους ὄψε, θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ· θυ-
μίαμα ἐνδελχισμῶ διαπαντός ἐναντι
Κυρίου εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Τῆ ὑπὸ λύχνους χρη-
ναί θυμιάων ἐκεῖνό πρ τάχα παραδηλῆντος
εὐ μάλα, ὅτι φωτὶ τῶ θεῖῳ καταλαμπό-
μενοι, τότε δὴ τότε τῆς ὄωδίας Χριστοῦ
πλευσίως ἀναπιμπλάμεθα, ἵμεντε ἔτω
πρὸς αἰδησιν τῶν ἔσω σκλήης ἀγαθῶν,
ἥτοι τῆς τῶν θεῶν χαρισμάτων διανομῆς,
ἢ τοῖς ἀξίοις ὀρέγει Χριστός.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομοῖ. ἐχ εὐρηται.

(2) Περίληψις ἐστὶ τῶν ἐν τῆ 308. σελ. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐνδελχισμῶ ὀνομά-
ζει τὸ θυμίαμα. καιρὸς γὰρ ἔδει, κατ'
ὃν ἐκ ὄωδίας Χριστός ἐν τῆ ἀγία σκλήη,
τῆς ἐστὶν ἐν τῆ ἐκκλησίᾳ.

θ. Καὶ ἐκ ἀνοίσετε ἐπ' αὐτῆ θυ-
μίαμα ἕτερον· κάρπωμα, θυσίαν,
καὶ σπονδὴν ἔσπεύσετε ἀπ' αὐτῆ.

» * ΚΥΡΙΑΛΟΤ. [Οὐκ ἀνοίσεις ἐπ' αὐ-
» τῶ θυμίαμα ἕτερον.] μόνον γὰρ Χριστοῦ
τὸ ὄωδες ἐν ἐκκλησίᾳ τοῖς γε ἀληθῶς
ἐχέφροσιν ἐξαρκέσειν ἂν, ἕτερας ὁσμῆς
ἐκ ἐφιεμένοις.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀποφάσκει δὲ παν-
τελῶς τὸ δὲν ἐπ' αὐτῆ, δῆλον δὲ ὅτι τῆ
θυσιαστήρις τῆ Χριστοῦ, σπονδῶν κατακῆ-
δαί, καὶ ἀναφέρεσθαι κάρπωμα. κατήρ-
γηται γὰρ ἐν Χριστῷ τὰ ἐν νόμῳ, καὶ εἰς
τέλος ἔρπασιν αἰ σκιά· τῆτο οἰμαῖ ἐστὶ
σπονδὴ καὶ κάρπωμα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐκ ἐφεῖ-
ται τῶ ὀλόκαυτον θυσίαν ἔξω προσαγα-
γεῖν, πρὶν ἐνδον περὶ βαθῶν ὄρδρον ἐπι-
θυμιάσαι. τότε ἐστὶ σύμβολον ἐχ ἕτερε
τινός, ἢ τῆ παρὰ Θεῷ μὴ τὸ πλήθος τῶν
καταθυομαίων εἶναι τίμιον, ἀλλὰ τὸ κα-
θαρώτατον τῆ θύοντος πνεῦμα λογικόν.

ι. Καὶ ἐξιλιάσεται Ἀαρῶν ἐπὶ τῶν
κεράτων αὐτῆ ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ· ἀπὸ
τῆ αἵματος τῆ καθαρισμῶ τῶν ἀμαρ-
τιῶν τῆ ἐξίλασμῶ ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ
καθαριεῖ αὐτὸ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν·
ἅγιον τῶν ἀγίων ἐστὶ Κυρίῳ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΤ. [Εἰσῆι τοίνω ὁ θεασέ-
σιος Ἀαρῶν εἰς τὰ ἀγία τῶν ἀγίων ἅπαξ
τῆ ἐνιαυτῆ, δι' αἵματος τῆ καθαρισμῶ τῶν
ἀμαρτιῶν. καὶ ὅρα Χριστὸν ἐν τετοισὶ πά-
λιν, αἵματι τῶ ἰδίῳ τῆς ἀπάντων σωτη-
ρίας καὶ ζωῆς, μονονεχὶ τὸν ἴδιον καταρ-
ραίνοντα σαυρόν.] σαυρῶ γὰρ τύπος τὰ
κέρατα, [τῆ δε κἀκέσε ὡς ἐν τάσει χει-
ρῶν ἐκνευθκότα. ἐκέν ἀποθανόντα μὲν
ἅπαξ ἐννοεῖ Χριστὸν, ἅγιον δὲ τῶν ἀγίων
ὄντα κατὰ φύσιν ὡς Θεόν.]

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ιβ. Μαυσῆν, λέγων, Ἐὰν λάβῃς τὸν
ζ συλλογισμὸν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ ἐν τῆ
ἐπισκοπῆ αὐτῶν, καὶ δώσῃσιν ἕκαστος
λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτῆ τῶ Κυρίῳ,
καὶ ἐκ ἔσαι ἐν αὐτοῖς πλώσις ἐν τῆ
ἐπισκοπῆ αὐτῶν.

Λύτρα. Ἄλλος, ἐξίλασμα.

ΑΔΗΛΟΤ. Ἐν τῆ ἐπισκοπῆ αὐτῶν, ἐν
τῶ ἐπισκέπτεσθαι αὐτῆς τὸν Θεόν, ἐν τῶ
» φροντίζεῖν αὐτῶν Κυρίου. καὶ ἄλλως. Ἡ
» ὅταν ἐπισκέπτεσθαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν,
ἢ ὅταν ἐπισκέπτεσθαι τὸ ἅγιον μὲν.

Mmm 3

ιγ. Καὶ

γυ. Καὶ τῆτό ἐστιν ὃ δώσωσιν ὅσοι ἂν παραπορεύωνται τὴν ἐπίσκεψιν· τὸ ἥμισυ τῶ διδράχμω ὅ ἐστι κατὰ τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον, εἴκοσι ὀβολοὶ τὸ δίδραχμον, τὸ δὲ ἥμισυ τῶ διδράχμω εἰσφορὰ Κυρίῳ.

ΛΗΛΟΥ. Ὅσοι διὰ τῆς εἰσφορᾶς ἀντιποιῶνται ἐπισκεφθῶσι καὶ βοηθηθῶσι παρὰ Θεῶ, διδόντων τὸ δίδραχμον, ὅ ἐστιν εἴκοσι ὀβολοί.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δίδραχμον τέταρτόν ἐστι τῆς ἐγκίας, ὡς εἶναι τὴν δραχμὴν ὄγδοον. ὁ δὲ ὀβολὸς καὶ αὐτὸς ἐν ἀργυρίοις ἐτετύπωτο. ὄγδοον δὲ ἴσῳ καὶ ἕτος τῆς ἐγκίας, ἐκ ἑξ ἀργύρου πεποιημένος, ἀλλ' ἀπὸ σιδήρου. ὀβολὸς δὲ τῆτο ἴσῳ. ἴσῳ δὲ καὶ ἕτερος ὀβολὸς ἑξ ἀργύρου, νόμισμα ὢν, ὃ ἴσῳ λεπτότατον, ὄγδοηκοσὸν δὲ ἴσῳ τῆς ἐγκίας.

ιδ. Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω, δώσωσι τὴν εἰσφορὰν Κυρίῳ.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν. Ἄλλος, πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς.

ΛΗΛΟΥ. Ἦτοι ἐπισκοπῶ λέγει τὸν κίνδυνον ἢ νόσον, ἢ πολέμου τυχόν. ὅσοι ἔν ἐκ τῶ τοιῆτε κινδύνου φύγῃσι παρερχόμενοι τὴν ἐπισκοπῶ ταύτῃ, ἔτοι ὡς διὰ Θεῶ σωθάντες διδόντων τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῆς ἐαυτῶν σωτηρίας, ὅ ἐστι δῶρα, καθά-
Ἐξῆδ. 32. 34. Φησιν ὁ Κύριος ἢ δ' ἂν ἡμέρα ἐπισκέψω-
μαί, ἐπάξω ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀμαρτίαν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Διορίζει τίνες οἱ προσκομίζαν ὀφείλοντες, ἀποδοκιμάζει δὲ τὸ ἀναλκί, καὶ μαλθακὸν, καὶ τὸ ἀτελὲς εἰς σωέσιν.

ιε. Ὁ πλετῶν ἔπροθήσει, καὶ ὁ πενόμενος ἐκ ἐλαττονήσει ἀπὸ τῶ ἥμισυ τῶ διδράχμω ἐν τῷ δίδοναι τὴν εἰσφορὰν Κυρίῳ, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

ισ. Καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον τῆς εἰσφορᾶς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ δώσεις αὐτὸ εἰς τὸ κάτεργον τῆς σκη-
νῆς τῶ μαρτυρίῃ· καὶ ἔσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εἰς μνημόσυνον ἔναντι Κυ-
ρίῃ, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν. (1)

ΛΗΛΟΥ. Σωίσει γὰρ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἰς κόσμον χρησιμὰ τὰ τῶν ἁγίων ἀνδραγαθήματα.

ιζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ηγ. Μωϋσῆν, λέγων, Ποίησον λατῆρα

χαλκῆν, καὶ βάσω αὐτῷ χαλκῆν, ὡς ἐνίπλεσθαι· καὶ θήσεις αὐτὸν ἀνα μέσον τῆς σκη-
νῆς τῶ μαρτυρίῃ, [καὶ ἀνα μέσον τῶ θυσιαστηρίῃ·] καὶ ἐκ-
χεεῖς εἰς αὐτὸν ὕδωρ.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Λατῆρας νοήσεις τῆς διὰ τῶ μουσικῆ ὕδατος τὸν μολυσμὸν τῶν ἀμαρτιῶν ἀποκλύζοντας. οἷος ἴσῳ (2) ὁ τῶν Ἀποστόλων κορυφαῖος Πέτρος, τριχι-
λῆς κατὰ ταῦτόν εἰς τὸ ὕδωρ καλάγαγῶν, καὶ οἱ κατ' αὐτόν. ἔ μὴ ἀλλὰ καὶ Ἰωάν-
νης ὁ πρόδρομος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἰσῶν.

ιθ. Καὶ νίψεται Ἀαρὼν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶ ἐξ αὐτῶ τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τὰς πόδας αὐτῶν. Ὅταν εἰσπο-
ρεύωνται εἰς τὴν σκη-
νὴν τῶ μαρτυρίῃ, νίψονται ὕδατι, καὶ ἔ μὴ ἀποθάνω-
σιν, ἢ ἔταν παραπορεύωνται εἰς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν καὶ ἀναφέρειν τὰ ὀλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Σαφῶς τὸ ἅγιον βά-
πτισμα διὰ τῆτε δηλῆται. θεῶ δὲ ὅπως, καίτοι κατὰ νόμον ἅγιος ὢν Ἀαρὼν καὶ οἱ σὺ αὐτῷ, προαποκρίνονται χεῖράς τε καὶ πόδας ὕδατι, πόνων δὲ ἕτως ἀπλόνται τῶν ἱερῶν· κατὰδηλῆτος οἰμαί περ καὶ τόδε τῶ νόμος, μόνον δὲ ἐκὶ καὶ αὐτῶ διακεκρα-
γὸτος τῶ πράγματος, ὡς ἀνίερος παρὰ Θεῷ, καὶ ὁ δοκῶν εἶναι κατὰ νόμον ἱερός, εἰ μὴ ἀπολύσασθαι τῷ ἁγίῳ ὕδατι, [καὶ ὅτι τῆς ἐν νόμῳ λατρείας ἢ διώκρι-
σιν ἐκ ἀπόκρι πρὸς κάθαρσιν.]

κα. Νίψονται τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τὰς πόδας αὐτῶν ὕδατι, ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκη-
νὴν τῶ μαρ-
τυρίῃ, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. καὶ ἔσαι αὐτοῖς νόμιμον αἰώνιον, αὐτῷ καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτῶ μετ' αὐτόν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Χεῖρες δὲ καὶ πόδες ἀπο-
νίπτοιμοι, ἔργα καὶ πορείας πρὸς ἕκαστα τῶν πρακτέων, τὸ καθαρὸν ὑπεμφάνησι.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπισφαλές γὰρ καὶ [ἐπιζήμιον] τὸ ἐγγίζειν Θεῷ μὴ κεκα-
θαρμένους.

ιβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ηγ. Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ σὺ λάβε ἡδύσ-
ματα, ἀνθος σμύρνης ἐκλεκτῆς πεν-
τακοσίους σίκλους, καὶ κινναμώμω εὐώ-
δης τὸ ἥμισυ τῆτε διακοσίους καὶ πεν-
τήκοντα, καὶ καλὰμω εὐώδης διακο-
σίους καὶ πενήκοντα.

Ἠδύσματα. Ἀκύλας, ἀρώματα.

ΛΗΛΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς σμύρναν εἶπεν, ἀλλ' ἀνθος σμύρνης, ἐμφαίνων ὡς διὰ τῶ θανάτου τῶ μεγάλου ἀρχιερέως ἀναγεννη-
θήσεται

(1) Περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ἢ ἐν Φρανκεν. καὶ ἢ ἐν Καντάβεργ. ἔκδοσ.

(2) Λατῆρ ἴσῳ. ἐν τῇ εἰς τὸν βίον τῶ Μωϋσῆ. θεῶ. ἐν ἢ ἄλλως πως ταῦτα σωτέταται.

θήσεται από τῆ θανάτου τὸ ἄνθος τῆς λογικῆς φύσεως.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Διὰ τὸν θάνατον, ὃν ἀπέθανεν ὁ ἀρχιερεὺς ὑπὲρ τῆ λαῶ, καὶ ὁ νυμφίος ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. παραλαμβάνεται δὲ εἰς τὸ μύρον τῆτο εἶδος ἀπλῶς σμύρνα, ἀλλ' ἄνθος σμύρνης, καὶ ταύτης ἐκλεκτῆς. λόγοι γὰρ εἰσιν ἐκλεκτοὶ, νεκροῦντες τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐτοιμόν τε ποιῶντες διὰ τῆ βαπτίσματος σωταφίῳ Χριστῷ ἵνα γεννηθῆ ἀπὸ τῆ θανάτου τῆ Σωτήρος τὸ ἄνθος καὶ ἡ ἐκλογή τῆς λογικῆς φύσεως τῶν ὁσέβων, ἀποθνησκόντων τῷ κόσμῳ, καὶ ἀναβαινόντων ἀπὸ τῶν αἰδητῶν. ἵνα δὲ καθαρθέντες ἄμωμοι γένωνται, παραλαμβάνεται τὸ ὀσῶδες κιννάμωμον εἰς τῷ ἡμίσει τῆ συγγενῆς ταῖς αἰδησεῖσι ἀριθμῶ τὰχα παραλαμβανομένων μὲν ὀσῶσεως καὶ ἀκοῆς, καὶ τῆ, ἵν' ἔτωσ ὀνομάσω, ἡμίσειος τῆς ὅλης ἀφῆς τῶν δὲ λοιπῶν, ὡς ἀνδραποδεσέρων αἰδησεῶν καὶ τῆς εἰς αὐταῖς ἀφῆς, καταλειπομένων. ἴσως δὲ καὶ διὰ τὰ ἱερά γραμματα τῆ ἔχοντος γλώσσαν ὡς κάλαμον γραμματέως ὀσῶγράφου, ὃς ἀραῖος κάλαμοι παρὰ τῆς ἕως τῶν ἀνθρώπων, κάλαμος ὀσῶδης παραλαμβάνεται ἵνα γραφῆται εἰς μέλανι, ἀλλὰ πνύματι Θεῶ ζῶντος, καὶ ταῖς μνήμαις τῶν ἀκρόντων ἐντυπωθῆ τὰ μυσῆρια. καὶ ἡ αἰτία ἡ αὐτῆ τῆ ἀριθμῶ, ἡπερ καὶ ἐπὶ τῆ ὀσῶδης κιννάμωμου.

καδ. Καὶ ἴρεως πεντακοσίους σίκλους τῆ ἀγία, καὶ ἔλαιον ἐξ ἔλαιῶν εἶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐλαιον ἐξ ἔλαιῶν, ἡ ἀπὸ πάντων γενητῶν διὰ τῷ ὀσῶβειαν ἐκλογῆ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἰρεως δὲ μετὰ ταῦτα παραλαμβάνονται φ' σίκλοι, τὰχα διὰ τὰς θείας αἰδησεῖς εἰς τοῖς ζέεσι τῷ πνύματι ὀσῶσκομένης. θερμαντικῶ γὰρ εἰναί φασι τῷ τῆς ἴρεως φύσιν.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Σίκλος, ὃ λέγεται καὶ κοδράντης, τέταρτον μὲν εἰς τῆς ἐγκίας, ἡμισυ δὲ τῆ σατήρος, δύο δραχμας ἔχον. τῆς γὰρ ἐγκίας λῷ (1) ἡ δραχμῆ.

κε. Καὶ ποιήσεις αὐτὸ ἔλαιον χρίσμα ἄγιον, μύρον μυρεψικὸν τέχνη μυρεψῶ ἔλαιον χρίσμα ἄγιον ἔσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐλαιον μύρω ἀνακραθεῖν σημαίνει τὸν εἰς Χριστῷ διὰ πνύματος ἀγιασμόν, τοῖς ἡλεημερίοις χορηγέμενον.

κς. Καὶ χρίσεις ἐξ αὐτῆ τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίαι, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆ μαρτυρίαι, καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆ

κη. θυσιάματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ πάντα αὐτῆ τὰ σκευῆ, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ τὸν λατῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτῆ. καὶ ἀγιασεις αὐτά καὶ ἔσαι ἄγια τῶν ἀγίων. πᾶς ὁ ἀπλόμενος αὐτῶν, ἀγιαθήσεται.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Καταχρίεται δὲ ἡ σκηνῆ, καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτῆ. μετὰ τοῖς γὰρ εἰς ἀγιασμῶ καὶ τόπος, διὰ τῆ εἰσοκέντος εἰς αὐτῶ. ἀγιαζεται δὲ καὶ τὰ σκευῆ, κατὰ γε τὸν αὐτοῖς πρέποντα τρόπον, ὅτι ταῖς Θεῶ λειτουργίαις χρήσιμα ἢ ὁ ἀπλόμενος αὐτῶν, ἀγιαθήσεται. ἀνεπαφα δὲ εἰς τοῖς ἔτι βεβήλοισ τὰ ἀγία τε καὶ ἱερά.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Κατὰ τὸ εἰς ἡμασι τῶν ἀσμάτων λεγόμενον ἢ φύσιν ἢ ἢ τὰ μυρεψικὰ σιαγόνες τῆ νυμφίαι φύσιν ἀμφοτέρα τὰ μυρεψικὰ, τότε ἔλαιον τῆ χρίσματος καὶ τὸ θυμίαμα. ἵνα τῷ μὲν ἐτέρῳ χρίσωσι τῷ τῆ Θεῶ σκηνῶ, τῷ ἐκκλησίαν καὶ εἰτι (2) ταύτης διώταται εἶναι κιβωτός, τῶν μυσῆριῶν τῆ Θεῶ δεκλικὸς καὶ τηρητικός καὶ τρίτον τῷ λυχνίαν, τῷ διακονομένῳ τὸ τῆς γνώσεως φῶς ψυχῶ καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆ θυμιάματος, τῆς ὀσῶδης ἀνακαίμενης, καὶ ὀσῶδη νοῦντας καὶ ἀναπνέοντας καὶ λέγοντας καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων, τῆς ἐξίλασκομένης τὰ περὶ τῶν ἀμαρτημάτων καὶ τὸν λατῆρα, τὸν δυνάμενον εἶναι περιζῶντήριον, καὶ καθάριοντα τῆς εἰσιόντας εἰς τῷ σκηνῶ καὶ τῷ βάσιν τῆ λατῆρος, οἷς ὁ τοῖστος βέβηκε καὶ προσαναπαύεται.

λ. Καὶ Ἄαρὼν καὶ τῆς ἕως αὐτῆ χρίσεις, καὶ ἀγιασεις αὐτῆς ἱερατεύειν μοι.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Οὐκὲν ὑπὲρ ἀθροῦν τὸ γάος ἡδὴ τὸ ἱερόν, ἄτε δὲ Χριστῶ μετέχον τῆ ὑπὲρ τῷ κλίσιν.

λα. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, ἔλαιον χρίσμα χρίσεως ἄγιον ἔσαι τῆτο ὑμῶν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

λβ. Ἐπὶ σάρκα ἀνθρώπου εἰς χρίσθησεται καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην εἰς ποιηθήσεται ὑμῶν εἰς αὐτοῖς ὡσαύτως. ἄγιον εἰς, καὶ ἀγιασμα ἔσαι ὑμῶν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** [Ἀποφάσκει δὲ πάντελῶς τὸ δεῖν εἰς αὐτοῖς τῷ ὁμοίαν ἔλαιον ποιῆσαι κατασκηνῶ.] Θεῶ γὰρ μόνος τὸ ἀγιαζεῖν εἰς, καὶ ὡς ἐξάαιρετον ἀληθῶς ἀνακαίσεται τὸ χρίσμα αὐτῶ.

λγ. Ὅς

(1) Ὅσδοον γὰρ τῆς ἐγκίας ἡ δραχμῆ. Προκόπ. εἰ τῷ τῆς Αὐγ. καθ. (2) Ἰσ. καὶ εἰτις ἢ καὶ εἰτι ταύτης διώταται εἶναι κιβωτός τῶν μυσῆριῶν τῆ Θεῶ δεκλικὸν καὶ τηρητικόν ἢ καὶ ἔτω, καὶ εἰτι ταύτης διώταται εἶναι κιβωτός, ὁ τῶν μυσῆριῶν τῆ Θεῶ δεκλικὸς καὶ τηρητικός.

λγ. Ὅς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως, καὶ ὅς ἂν δῶ ἀπ' αὐτῆ ἀλλογενεῖ, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΔΟΥ. [Ὁλεθρος δὲ ἡ δίκη τοῖς ἀπ' αὐτῆ παρέχουσιν ἀλλογενεῖ.] μὴ δῶτε γάρ φησι τὰ ἅγια τοῖς κυσί. [τὸ γάρτοι προσάγειν ἀτημελῶς τοῖς ἀπίστοις ἐτι τὰ κεκρυμμένα, καὶ τὰ μόνοις ἀγίοις πρέποντα, κινδύνος μεσόν. ἀγιάζεται γὰρ ἔ τὸ βέβηλον ἐτι, καὶ νοσῶν ἐκτόπως τῷ ἀκαθαρσίαν, ἀλλὰ τὸ ἤδη κεκαθαρμένον διὰ τῆ ἀγίης βαπτίσματος.]

λδ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λάβε σεαυτῷ ἡδύσματα, σακλήν, καὶ ὄνυχα, καὶ χαλβάνην ἡδυσμῆ, καὶ λίβανον διαφανῆ ἴσον ἴσω ἔσαι.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τέσσαρα ταῦτα πρὸς τὰ τέσσαρα σοιχεῖα, ἐξ ὧν τὰ σώματα σύγκεται, τῷ ὁμοιότητα ἔχοντα. ἡ μὲν σακλή, πρὸς τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ ὄνυξ διὰ τὸ ξηρὸν, πρὸς τῷ γλῶ· ἡ δὲ χαλβάνη διὰ τῷ θερμότητα, πρὸς τὸ πῦρ· ὁ δὲ λίβανος διὰ τὸ διαφανῆς, πρὸς τὸν ἀέρα.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἴσον ἴσω ἔσαι, τρεῖς τὰς ἐκ δυσκρασίας γινομένης ὁρμᾶς εἰς ἐπιθυμίας ἀτόπως κολάζων ἐπανισώσεις.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ σωθήσεις ἀπὸ σακλής ὅτι σῶμα δικαίαι ἀποσάζει σοφίαν· ἀπὸ δὲ ὄνυχος δῶδες ὅτε λέγει τις, εἶπα ἔξαγορεύσω τῷ ἀνομίαν μου τῷ Κυρίῳ· ἐκάτη γὰρ πάντων ἡ ἁμαρτία, ὡς ὁ ὄνυξ τῆ σώματος· ἡ δὲ χαλβάνη τῆ ἡδυσμῆ, αἰτησις ἂν τυγχάνοι τῶν μεγάλων καὶ ἐπικρανίων· ὁ δὲ διαφανῆς λίβανος, ἡ τῆ δόξομίας ἀπὸ φωτός γνώσεως περὶ Θεῶ δόξολογία. τὰ δὲ δ' ταῦτα ἔσαι δικαιοσύνης πνέοντα, ἧτις δηλεῖται ἐκ τῆ, ἴσον ἴσω ἔσαι.

λε. Καὶ ποιήσῃ αὐτὸ θυμίαμα μυρεψικὸν ἔργον συνθέσεως μυρεψῆ μεμιγμένον· καθαρὸν ἔργον ἅγιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Σιώθητον τὸ θυμίαμα. σιώθητος γὰρ ὁ Χριστός, ἐν ταύτῳ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

A. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ποιᾶ τὸ ὄλον μεμιγμένον καὶ καθαρὸν· ὁ δὲ ἐξομολογήσεως καθαρῶσας τῶν προόδων ἁμαρτημάτων.

λς. Καὶ συγκόψεις ἐκ τέτων λεπτόν, καὶ θήσεις ἀπέναντι τῶν μαρτυρίων ἐν τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίας, ὅθεν γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν. ἅγιον τῶν ἀγίων ἔσαι ὑμῖν θυμίαμα.

B ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Καὶ συγκόψει ἐκ τέτων » λεπτόν· τρεῖς πνευματικὸν ποιήσαι φιλοπονήσεις, ἐξαφανίζων τῆς σαρκὸς τὸ » παχὺ καὶ ὑλῶδες· [καὶ ἔτω θήσεις ἀπέναντι τῆ μαρτυρίας ἐν τῇ σκηνῇ, ὅθεν γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν.] ὅταν γάρτις ἐγένηται τῇ ἀκριβῆ κοινωνία, καὶ ἀπολεπλωθῇ, τότε ἅγιός ἐστιν εἰσφέρεισθαι εἰς τὰ ἅγια, καὶ τῇ γνώσει τῇ περὶ Θεῶ προσεγγίζων.

Γ * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Συγκέκοπται τὸ θυμίαμα τῷ μηδὲν ἐν δόξῃ τῶν παχυτέρων προσάγοντι. δεῖ γὰρ λεπτιῶν τῶν ἡμαρτων, κατ' εἶδος τὰ πλημμελήματα τῷ ἐξομολογεῖσθαι διηγόμενον. ὁ δηλεῖται διὰ τῆ ὄνυχος, λεπτιῶν δὲ καὶ τὸν λίβανον ὁ περὶ ἐκάστω τῶν θαυμασίων δόξολογῶν τὸν Θεόν. διατρανῶν δέτις τῷ σοφίαν, λεπτιῶν τῷ σακλή.

Δ λζ. Κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην ἔ ποιηθήσεται ὑμῖν ἑαυτοῖς· ἅγιασμα ἔσαι ὑμῖν Κυρία.

B ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. [Τὸ δὲ τοῖστον ἀπηγορεύεται ἑαυτῷ τινὰ ποιεῖν εἰς ἀπόλαυσιν·] τρεῖς μὴ ἑαυτῷ ἐπιγράφειν τὰ κατορθώματα, ἀλλ' ἐπὶ τὸν Θεὸν τῶν καλῶν τῷ αἰτίαν ἀνάγειν. τοῖστον ἢ θυμίαμα Παύλος [ὁ λέγων,] Χριστῆ δῶδία ἐσμαι. [καὶ 2. Κορ. 2. 15, 14. » πάλιν, χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ πάντοτε θριαμβοῦντι ἡμᾶς, καὶ τῷ ὁσμῷ τῆς » γνώσεως αὐτῆ φανεροῦντι ἐν ἡμῖν.]

λη. Ὅς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως ἀνὴρ, ὡσεὶ ὁσφραίνεσθαι ἐν αὐτῷ, ἀπολείται ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆ.

Κ Ε Φ Λ Α.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἴδὲ ἀνακέκλημαι ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεήλ τὸν τῆ Οὐρίθ υἱὸν Ὁρε, τὸν τῆς Φυλῆς Ἰῶδα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὄνομασι αὐτὸν καλέσαι ὁ Θεὸς ἐπέτελλετο, ποιήσαι τὰ ἔργα· ἡ ἀντι τῆ ἐξελεξάμην, καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτῆ ἐλάλησα.

* * ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Τύπος ἐν ἄρα καὶ ἐναργής ὁ Βεσελεήλ τῆ πεφωτότος ἡμῖν ἐκ Φυλῆς Ἰῶδα τὸ κατὰ σάρκα, Χριστῆ,

καὶ ἐκ φύσεως ἀληθῶς τῆς ἐλεῦθερας, δῆλον δὲ ὅτι τῆς θείας καὶ ὑπερτάτης.

γ. Καὶ ἐπέπλησα αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπισήμης, ἐν παντὶ ἔργῳ διανοεῖσθαι, καὶ ἀρχιτεκτονεῖν, ἐργάζεσθαι τὸ χρυσεῖον, καὶ τὸ ἀργυρεῖον, καὶ τὸν χαλκόν, καὶ τὸν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νησόν, καὶ τὴν βύσσον τὴν κελωσμένην, καὶ τὰ λιθουργικά εἰς τὰ ἔργα, καὶ τὰ τεκτονικά

νικὰ τῶν ξύλων, ἐργάζεσθαι κατὰ πάντα τὰ ἔργα.

5. Καὶ ἰδὲ δέδωκα αὐτὸν καὶ τὸν Ἐλιὰβ τὸν τῆ Ἀχισαμάχ ἐκ Φυλῆς Δάν. καὶ παντὶ συνετῶ καρδία ἔδωκα σύνεσιν· καὶ ποιήσῃσι πάντα ὅσα συνετάξά σοι.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμφώει δ' ἂν εὖ μάλα καὶ Ἐλιὰβ τὴν ὡς ἐκ δέλης τῆς Ἱερουσαλήμ Χριστῶ σπερματικῆς Ἀποστόλης καὶ Εὐαγγελιστῆς. Θεῶ γὰρ γεγονόσιν σπερματικοὶ τὰ εἰς σύστασιν τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν μονογενεῖ ποιῶντι καὶ τεχνωμένῳ. σπερματικῶν δὲ τὰ ἐξ οἰκείας σπέρματος καὶ ἐπιεικείας εἰς τὰ τῆς σκηνῆς ἔργα πάντες οἱ συνετοὶ τῇ καρδίᾳ, τῶν κατὰ καιρὸς διδασκάλων ἀποπληρῶντες εἰκόνας, οἷς ἐν σπέρματι καὶ φροντίδι τὸ ἐργάζεσθαι τὰ τῆ Θεοῦ, καὶ ὅσα περ ἂν τελοίη πρὸς ὄνησιν τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ.

ζ. Τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὴν διασκευὴν τῆς σκηνῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι διαθήκη καὶ μαρτύριον τὸ αὐτὸ ἐστίν. ἰδὲ γὰρ τὴν κιβωτὸν ἄνωθεν μὲν ἐκάλεσε, τῆ μαρτυρίας· ὡς δὲ, τῆς διαθήκης. μία δὲ ἡ ἢ κιβωτός.

η. Καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, Καὶ τὸν λυχνία

θ. καὶ τὴν βάσιν αὐτῆς, Καὶ τὰς σολᾶς τὰς λειτουργικὰς Ἀαρῶν, καὶ τὰς σολᾶς τῶν υἱῶν αὐτῆς εἰς τὸ ἱερατεύειν.

ια. Καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως τῆς ἀγίας. κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι, ποιήσῃσι.

ιβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ σὺ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, ὁρᾶτε, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε· ἐστὶ γὰρ σημεῖον παρ' ἐμοὶ καὶ ἐν ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἵνα γινώτε ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων ὑμᾶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Περὶ τῶν σαββάτων νομοθετῶν, ἔφη· ἐστὶ γὰρ σημεῖον ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. πῶς ἔν τῷ νομοθετῶν; Ὡς περὶ τῶν Ἀβραάμ

τὴν περιτομῶν διδῶν, ἔφη· καὶ ἔσαμ εἰς

σημεῖον ἀνά μέσον ἐμὲ καὶ ὑμῶν· ἔτω καὶ περὶ τῆ σαββάτου νομοθετῶν, ἔφη· ἐστὶ γὰρ σημεῖον ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. τὸ γὰρ καιρὸν τῆς πολιτείας αἰετῶς νομοθετῶν τὴν μνήμην ἀνδρῶν παρεσκύβαζε, καὶ τῶν ἐθνῶν τῶν ἄλλων ἐχώριζε. κατὰπερὶ γὰρ τὰς ποιμνας καὶ τὰς ἀγέλας αἱ σφραγίδες δηλοῦσιν. ἔτω τὰ τῆς τῶν Ἑβραίων πολιτείας ἐξαιρέτα, καὶ τῶν ἄλλων αὐτὰς διεύργε, καὶ τῷ νομοθετῆ προσεδροῦεν ἐδιδασκεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς περὶ τῆς περιτομῆς σημεῖον, ἔτω καὶ τὸ σάββατον ἐστὶν ἕ μόνον τῆ γινώσκων ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ ἀγιάζων, ἀλλὰ καὶ ποιητῆς τῶν πάντων, καὶ ὅτι ἐν ἡμέραις ἐποίησε τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν. πνευματικῶς δὲ χριστιανοὶ ταῦτα τελῶσι. τί γὰρ ὠφέλει τὴν ψυχὴν ἢ τῆ σαββάτου ἀργία; ἢ κατὰ τὴν ἡμέραν Θεὸς ἐν ταύτῃ τῇ ἀργίᾳ; ἀλλὰ τύπος ἡ ἐκείνου τῆς ἀπὸ κακῆς πράξεως γινόμενης ὀλοτελῶς ἀποχέσεως. ἀργεῖται ἔν ὁ τύπος, τῆς ἀληθείας γνωδείσεως.

ιδ. Καὶ φυλάξεσθε τὸ σάββατον, ὅτι ἅγιον τῆτό ἐστι Κύριον. καὶ ἐν ὑμῖν ὁ βεβηλῶν αὐτὸ θανάτω θανατωθήσεται. πᾶς ὅστις ποιήσει ἔργον [ἐν] αὐτῷ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέσων τῆ λαοῦ αὐτῆς. **Δ** **ΙΕ.** Ἐξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ ἔργα, τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη σάββατα· ἀναπαύσεις ἀγία τῷ Κυρίῳ. πᾶς ὅς ποιήσει ἔργον τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων, θανάτω θανατωθήσεται.

ΙΣ. Καὶ φυλάξεσθαι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα, ποιῶν αὐτὰ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Διαθήκη αἰώνιος ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἔξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν, καὶ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη ἐπαύσατο, καὶ κατέπαυσε.

Ζ **ΔΙΟΔΩΡΟΥ.** Καὶ φυλάξεσθαι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. διαθήκη αἰώνιος ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἔξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν, καὶ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη ἐπαύσατο ταῦτα. καὶ ἀνωτέρω ἐκ μέσων τῆ περὶ ἔφη πρὸς τὸν λαὸν ὁ Θεός. (1) ἐν δὲ τῷ Δεύτερονόμῳ, διὰ τῆτο, φησὶ, φυλάξῃ τὸ σάββατον, ἵνα ἀναπαύσῃται ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βῆς σου, καὶ τὸ ὑπόζυγιόν σου. Πῶς ἔν οἱ ἐθνικοὶ (2) Κρονικῆς ὀνομάζεσθαι τὰς

(1) Προθετέον ἴσ. ἂν τὸ, μνήμητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, καὶ τὰ ἐξῆς τὰ περὶ τῆ σαββάτου, τὰ ἐν τῷ 20. τῆς Ἐξοδ. κεφ. ἐν αὐτῷ γὰρ παρὰ τῷ κώδ. τὸ δὲ τὸ ὑπόμνημα ἕ πάνυ προσφυῶς κεῖται, κατὰπερὶ καὶ ἀλλοχῆ. ἀλλὰ, ἄπερ εἰς τὰς ἰδίαις μετετέθησαν τόπος.

(2) Οἶμαι δὲ καὶ τὴν τῶν σαββάτων ἑορτῶν μὴ παντάπασιν ἀπροσδιόνυτον εἶναι. Σάββατος γὰρ καὶ νῦν ἔτι πολλοὶ τὰς Βαβυλωνίους καλεῖσιν. Πλέταρχ. ἐν τῷ 5. προβλ. τῆ 4. τῶν συμποσιακ. βιβλ. ἔλλειπες δὲ τὸ ποιῆτον πρόβλημα. καὶ μήποτε ἐν αὐταῖς ταῖς ἐλλείψεσι, καὶ τὸν Κρόνον τὰς Ἰεδαίους τιμᾶν ὁ αὐτὸς φησὶ.

τὰς Ἰσδαίαις, τὰ τῶ Κρόνου μυσήρια τὸν Μωσέα Φάσκοντες αὐτοῖς παραδεδικάσαι, τὴν τε περιτομὴν καὶ τὸ σάββατον; ἔ γάρ διὰ τὸ εἶ ἕξ ἡμέραις πεποιήσαι τὸδε τὸ πᾶν, καὶ τῇ ἑβδόμῃ τὸν Θεὸν παύσασαι τῶ δημιουργεῖν, χαίρει τὸ σάββατον ὁ Κρόνος κατ' αὐτὰς, ἔδ' ἵνα τῶν μόχθων ἀνάπαυαν λαμβάνωσιν οἱ οἰκέται, καὶ τὰ ὑποζύγια. τί δήποτε ἔν, Φησί, τὸ σάββατον δέδωκε, καὶ ἔ τὴν κυριακῶν; ἀλλ' εἰ καὶ ταύτῃ ἀποικειμήκει ὁ Θεός, πάντως ἂν εἶπον, ἡλίω χαίροντα τὸν Μωσέα, δεδικάσαι τὴν κυριακῶν. ἡλίω γὰρ αὐτὴν Φασιν εἶναι Ἑλλωες. καὶ ὅλως τῆς ἑβδομάδος ἐκάστῃ ἡμέρᾳ ἀφορίζσιν τι τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων Θεῶν. καὶ πάντως ἂν ἐκείνῳ τῷ λεγομένῳ Θεῷ τὸν Μωσέα προσκείσαι ἐνόμισαν, ἔ τὴν ἡμέραν οἰκείαν εἶναι νομίζουσι. τί ἔν; ἔκ' ἔδει τὰς τῷ Θεῷ δεδύοντας ἑορτῆς ἡμέραν ἔχειν, διὰ τὴν τῶν ἀσεβῶν ἀγνωμοσύνην; καὶ πῶς ἔκ' ἀτοπον τῆτο; Φασὶ δὲ, ἀλλὰ καὶ περιτομῶν ἔχουσιν οἱ Ἰσδαῖοι. καὶ αὐτῇ δὲ τῷ Κρόνῳ προσήκει. πρῶτον μὲν ἔ συνορῶσιν, ὅτι ἐκλέμνει ὁ Κρόνος; ἔ γὰρ περιτέμνει, ἀλλ' ἀνακόπτε, ἀτεχνίαν μὲν προξενῶν ὑπεναντίως τῷ Θεῷ, λέγοντι, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, ὃ πληρῆσαι διὰ τῶν παιδογόνων ὀργάνων; εἰς δὲ ἀρρενομιξίας ἄγων αὐτὰς, ἀποσερεῖ τῶ κατὰ φύσιν; ἔπειτα δὲ ἀγνοῶσιν, ὅτι ἔ Μωϋσῆς νομοθετῆ τὴν περιτομῶν, ἀλλὰ τῷ Ἀβραάμ ὁ Θεός ἐίδωσι πρὸ τετάρων ἢ πάντε γνεῶν τῆς Μωσέως νομοθεσίας; Ἀβραάμ τῷ ἀπὸ Περσίδος ἦκοντι, εἶδα Κρόνος ἔδεμια μνήμη τυγχάνει. ἔδει δὲ αὐτὰς σιωπῆσαι, ὅτι εἰ περιτομῶν καὶ σάββα-

Γ.ν. 1. 28. »

Α τον τιμῆ Μωϋσῆς διὰ τὸν Κρόνον, πολλῶ μᾶλλον ἔδει κηρύξαι αὐτὸν ἐκείνον, καὶ τὰς ἕξ αὐτῶ μυσθρομίας γεγεννηθῆσαι Θεός. εἰ δὲ τὸ εἰκντῖον, καὶ ἀναυρεῖ βοῶν; Κύριος Δόβτ. 6. 4. » ὁ Θεός σε εἰς ἐσί; καὶ, ἔκ' ἔσονταί σοι Θεοὶ Ἐξόδ. 20. 3, 4. » ἔτεροί; καὶ, ἔ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδῶλον; » καὶ πάλιν, ἔ ποιήσεις παντὸς ὁμοίωμα, » ὅσα εἰ τῷ ἔρανῶ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω; καὶ μαχόμενος τῷ θυμῷ τῶ πολυτέχνης καὶ πολυβόρος Κρόνος, πῶς τὸ σάββατον καὶ τὴν περιτομῶν τιμῆ δι' ἐκείνον, ὃν ἔτε εἰναί Φησι, πάσαις ταῖς τῶν ἐθνικῶν δόξαις ἐναντιόμενος;

17. Καὶ ἔδωκε Μωϋσῆ, ἡνίκα κατέπαυσε λαλῶν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινῶ, τὰς δύο πλάκας τῶ μαρτυρεῖς, πλάκας λιθίνας γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τῶ Θεῶ.

Γ. ΛΔΗΛΟΥ. Τῶ μαρτυρεῖς, ἀντὶ τῶ τῆς διαθήκης τῆς ἐχθροῦ τὰς διαμαρτυρίας τῶ Θεῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πλαξὶ λιθίνας ἐνέγραψαν, ὡς ἀναυδήτοις λίθοις ἔστιν ἢ ἵνα διὰ τῶν ἀποσῆση Θεῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δάκτυλον Θεῶ καλεῖ ἀλλαχῶ ἢ Γραφῆ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶ. (1) ὡς ὁ Φαραῶ (2) Φησι Δάκτυλος Ἐξόδ. 3. 19. Δ. Θεῶ ἐσί. καὶ ὁ Κύριος; εἰ δὲ ἐγὼ εἰ δακτύλῳ. Λευ. 11. 20. » λῳ Θεῶ [ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, παρὰ τῷ Λεκαῶ.] ὅπερ ὁ Ματθαῖος, εἰ πνεύματι Ματθ. 12. 28. Θεῶ, λέγει. τῆτο δὲ Φησιν ἢ Γραφῆ (3) πρὸς ἀντιδιαστολῶ τῶν μελλουσῶν πλακῶν, ἐκείνας γὰρ αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς καὶ λαξόθει καὶ γράφει κατὰ κέλῶσιν τῶ Θεῶ.

Κ Ε Φ. Λ Β.

α. **Κ**αὶ ἰδὼν ὁ λαὸς, ὅτι κενόρηνικε Μωϋσῆς καταβῆναι ἐκ τῶ ὄρους, συνέση ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀαρῶν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀνάστα, καὶ ποιήσον ἡμῶν Θεός, οἱ προπορεύσονται ἡμῶν; ὁ γὰρ Μωϋσῆς ἔτος ὁ ἀνδρωπος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Σιωπῆση. Ἄλλος Φησι, σνηθροῖσθ, ἢ ἐπανέση. τὸ, σιωπῆση, δείκνυσιν ὅτι βιαίως αὐτῷ ἐπανέσησαν, ὡσε τυχὸν καὶ λιθοβολῆσαι αὐτόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ μὲν Θεός Μωϋσῆς τὰς θεῖς μυσαγωγόμενος νόμος, ἐποίησε τὰς διατριβὰς εἰ τῷ ὄρει. ἐμβραδύωντος δὲ αὐτῶ, ἐπέφύοντο Ἀαρῶν. (4)

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Εἰ γίνονται παρὰ τῶ Ἀαρῶν, πῶς Θεοί; ἔτως ἢ κακία τυφλώτισσα, εἰαυτῶ ἀφανίζει.

β. Καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀαρῶν, περιελεσθε τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν γυναικῶν ὑμῶν καὶ τῶν θυγατέρων. καὶ ἐνέγκατε πρὸς με.

Ζ ΑΛΛΟΣ Φησιν, ὅτι σοφῶς ἀπεκρίθη. ἐνόμιζε γὰρ διὰ τῶ αὐτῶν τὰ χρυσᾶ τῶν γυναικῶν ὀκνηροτέρως ποιῆσαι πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἰκονομικῶς δὲ αὐτὸς ἐξήτησε τὰ ἐνώτια, μονοεχθὶ διὰ τῶν σημαίνων, ὅτι τῶ καθήκοντος κόσμος τὴν ἐαυτῶν σευλήκασιν ἀκολῶ; ἔχοντες μὲν ἔκ' ἔτι τὸ δῶπειθε, πικρὴν ἠεγμένοι δὲ μᾶλλον εἰς ἀπαίθειαν. Θεῶ γὰρ λέγοντος, ἔκ' ἔσονταί σοι Θεοὶ ἔτεροι πλὴν ἐμῶ; εἶτα τὰς Ἐξόδ. 20. 3.

» ἔτεροι πλὴν ἐμῶ; εἶτα τὰς Ἐξόδ. 20. 3. λόγους

(1) Τὴν ἀεργητικῶν αὐτῶ δυνάμιν ἔτω καλεῖ. ὁ τῆς Αἰγύ. κῶδ.
 (2) Ὡς ἄνω Φησιν. αὐτ.
 (3) Εἰρηται δὲ πρὸς ἀντιδιαστολῶ. αὐτ.
 (4) Σιωπῆσι ταῦτα τῶν εἰ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 335.

λόγους τῆ παγκάλῳ ψήφῳ τιμήσαντες, **Α** δὲ καὶ ἄλογον ἰδὼν τὴν ὀρμὴν, ἐπιμέ-
 » **Εξοδ.** 24. 7. εἰρηκότες, τὸ, πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεὸς
 » ποιήσομεν, καὶ ἀκυσόμεθα, Θεὸς ἐζήτην
 γλυπλῆς. ὅρας ὅπως ἀποβεβλήκασι τὸ
 ὄβηρον; καὶ τὸτο οἰμαίεσι τῶν ὠτων ὁ
 κόσμος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τυτέσι πε-
 ριέλεσε τῆς ἀκοῆς τὸ τῆς εὐτολῆς τῆ
 Θεῷ εὐώτιον.

γ. Καὶ περιείλαντο πᾶς ὁ λαὸς
 τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσι
 τῶν γυναικῶν αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν πρὸς
 Ἀαρῶν.

δ. Καὶ ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν αὐ-
 τῶν, καὶ ἐπλασεν αὐτὸ ἐν γραφίδι·
 καὶ ἐποίησεν αὐτὸ μόχον χωνευτον.

ΑΛΛΟΣ ἐν τέχνῃ φησὶν αὐτὸ τὸ χρυ-
 σιον ἐχώνδυσε, διαπλάσας τὸν μόχον, καὶ
 τορβύσας αὐτὸν ἐπ' ἀπερ οἱ Αἰγύπτιοι τῆ-
 τον ἔσεβον, ὃν καὶ Ἀπὴν ἐκάλεν. καὶ γὰρ
 Ἱεροβοὰμ μετὰ τὸ ἐξελεῖν ἐξ Αἰγύπτου
 τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἐποίησε τὰς χρυσᾶς δα-
 μάλας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι πεπλώκασι εἰς τὴν
 ἐν Αἰγύπτῳ πλάνησιν, καὶ ταῖς ἀρχαίαις
 ἐνώτιον ἀβελίας, δι' αὐτῆ τῆ πραγμα-
 τος κατέδειξεν Ἀαρῶν, ἐν εἶδει τῆ μόχου
 διαπλάσας αὐτοῖς τὸ προσκυμένον ἄ-
 γαλμα. μόχος γὰρ ἡ ἐν Αἰγύπτῳ τὸ σέ-
 βας αὐτοῖς τε τοῖς Αἰγύπτιοις, καὶ τοῖς
 τῷ ἐκείνων ἀπάτῳ ἠρρώσηκασιν.

* ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δῆποτε Ἀαρῶν
 τῷ λαῷ τὸν μόχον διέγλυψε; Τὸν σκοπὸν
 τῆ γινόμενης προσήκει ζητεῖν. ἔτω γὰρ
 ἐξετάζοντες, ὁρήσομεν αὐτὸν ἐ παντά-
 πασι συγγνώμης ἐσερημίων. τῆ γὰρ ἀδελ-
 Φῆ τεσσαράκοντα διατρίψαντος ἡμέρας
 ἐν τῇ τῆ ὄρας ἀκρονυχία, καὶ τῆ λαῷ λυτ-
 τήσαντος, καὶ εἰς τὴν Αἰγύπτον ἀναστρέ-
 ψαι ὀρμήσαντος, πρῶτον μὲν ἐπειράθη
 λόγοις αὐτῶν τὴν ὀρμὴν χαλινῶσαι. ἐπει-
 δὴ δὲ ἀπειθῆντας εἶδεν, ἤτησε τῶν γυναι-
 κῶν τὰ χρυσᾶ, πᾶσαι πᾶσι ἀντιστρατεύ-
 σασ, τὸ φιλόκοσμον καὶ φιλοχρηματον
 τῇ τῆς δεισιδαιμονίας μανία. ἀλλ' ἐδὲ τῆ-
 το τὸ μηχανήμα τὴν λυτῶν ἐκείνων ἔσβε-
 σεν. ὅταν ἡ ἀγακάθη διαγλύψαι τὸν μό-
 χον. καὶ τοῖστω δὲ σκοπῷ χρησάμενος,
 τῆς θείας ἐδεήθη Φιλανθρωπίας, ὡς τὴν
 τιμωρίαν διαφυγεῖν. καὶ τῆτο Μωϋσῆς ὁ
 θεότατος ἐν τῷ Δεύτερονόμιῳ δεδήλωκεν.
Δεῦτ. 9. 20. ἐδεήθη γὰρ φησὶ τῆ Κυρίου περὶ Ἀαρῶν
 τῆ ἀδελφῆ μου, καὶ ἐκ ἀπέθανε.

ΔΙΩΔΩΡΟΥ. Τὶ δῆποτε τῷ λαῷ κοι-
 νωνήσας Ἀαρῶν τῆς μοσχοποιίας, ἐ μείζο-
 να κόλασιν ὑπέχε μαλλον, ὡς καὶ ἀδελφός
 ὢν Μωϋσέως, καὶ τῶν θαυμάτων τῶν διὰ
 Μωϋσέως ὑπῆρέτης; Ἡ δὴλλον ὅτι τῆς μὲν
 αἰσεβείας τὸν λαὸν ἐκ ἀπέδέξατο, πολλῶν

δὲ καὶ ἄλογον ἰδὼν τὴν ὀρμὴν, ἐπιμέ-
 νων (1) αὐτῶν καὶ παρακελεύομενων χων-
 νεύσαι καὶ ποιῆσαι Θεὸς, δείσας μὴ ποτε
 αὐτὸς παραιτησεται, ἐφ' (2) ἕτερον ἔλ-
 θοισιν ἄρχοντα, καὶ ὀδηγὸν αὐτοῖς τῆς
 αἰσεβείας, ἔτω τε τὰ πάντα συγχύσεως
 πληρωθεῖν· δοκεῖ μὲν αὐτοῖς σωτηρίας,
 μελλήσεις δὲ καὶ ὑπερθέσεις ἐπινοεῖν, καὶ
 τὸ τελευταῖον τῶν γυναικῶν τὰ ἐνώτια σο-
 Φῶς ἀπατεῖ. Φιλόκοσμον γὰρ τὸ γυναι-
 κῶν γένος, ἐκ ὀκόλως τῶν εἰς τῆτο σω-
 τελευτῶν ἀποσερῆμονον. ὡς δὲ καὶ τῆτων
 προετιμᾶτο ἡ αἰσεβεία, καὶ τὰ ἐνώτια ἐν
 χερσὶν εἶχεν ὁ Ἀαρῶν, χωνύει μὲν τὸν
 μόχον, καὶ γλύφει γραφίδι, καὶ τέως ἂ
 βέλονται ποιᾶ, τρίβον τὸν χρόνον, ἕως
 παραγωγῆται Μωϋσῆς, καὶ πάντα διορθω-
 θεῖν. τῇ δὲ ἐξῆς θυσιαστήριον οἰκοδομεῖ
 τῷ Θεῷ, καὶ θυσίαν προσάγει, ὅτι τὸν
 μόχον βιαδῆς ἐποίησε. σαφέστερον γὰρ
 Μωϋσῆς μετὰ ταῦτα λέγει τοῖς Ἰσραηλι-
 ταις, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, καὶ ὃν
 » ἐμοσχοποίησατο, ἠυξάμην ὑπὲρ Ἀαρῶν τῆ **Δεῦτ. 9. 20.**
 » ἀδελφῆ μου, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ. πρὸ δὲ τῆτος
 τὸ μέγιστον, προσορῶν ὁ Θεὸς τῆς ἐξ αὐτῆ
 ἀγίας, τὸν Σαμηὴλ, τὸν Ἡλίαν, τὸν Ἰη-
 σὴν, τὸν Ἰωσεδὲκ, Ἰωάννην τὸν βαπτί-
 στω, καὶ ἄλλας μυρίας, ἐτήρησε τὸν Ἀα-
 ρῶν τῇ ἱερωσίῳ δια τῆς ἐξ αὐτῆ.

Δ Καὶ εἶπαν, (3) ἔτοι οἱ Θεοὶ σὺ
 Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐξ
 Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐνα βλέπει μόχον, καὶ
 λέγουσιν, οἱ Θεοί. ἵνα δάξῃ, ὅτι ἐκ ὁ βλέ-
 πει μόνον προσκυεῖ, ἀλλὰ πολυθεῖαν φαν-
 τάζεται. τὴν γνώμην γὰρ ἐρμηνεύει, ἐ
 τὸ φαινόμενον κρίνει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θεὸς δὲ ὅπως καταμει-
Ε διὰ τῶν ἐγχειρημάτων Ἀαρῶν. ὑποδείξας
 γὰρ αὐτοῖς τὸ ἐν εἶδει μόχου πεποιημένον
 » ἄγαλμα, προσεφώνει, ἔτοι οἱ Θεοὶ σὺ Ἰσ-
 » ραὴλ, οἵ ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
 ἀλλ' ἐκ ἐν μόχῳ λελύτρωνται, ἀλλ' ἐν χει-
 ρὶ κραταίᾳ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. ἐκέν
 » κατερωνόμοστος αὐτῶν, λέγει, ἔτοι οἱ
 » Θεοὶ σὺ Ἰσραὴλ.

ε. Καὶ ἰδὼν Ἀαρῶν ὠκοδόμησε θυ-
Ζ σιαστήριον κατέναυτι αὐτῆ, καὶ ἐκή-
 ρυξεν Ἀαρῶν, λέγων, ἑορτὴ τῆ Κυ-
 ρίς αὐρίου.

ς. Καὶ ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον ἀνε-
 βίβασεν ὀλοκαυτώματα, καὶ προ-
 σήνευκε θυσίαν σωτηρίᾳ· καὶ ἐνά-
 θισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ
 ἀνέστησαν παίξεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ τῷ μόχῳ ταύτῳ ἐθυ-
 σεν, ἀλλ' ἱλαστήριον τῆς παραβάσεως.

Nnn 2.

ΦΙΛΩ.

(1) Ἰσ. ἐπιμόνων, ἢ ἐπιμενόντων.

(2) Καὶ ἐφ' ἕτερον. ὀρθότερ.

(3) Εἶπαν. ἢ ἐν φωνῇ. ἐκδοσ. καὶ ὁ Κύριος. δὲ αὐαύτως, ὡς ἐκ τῆ ὑπομνήμ. δῆλον.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ουσίας ἀθύρτες ἀνήγον, καὶ χορὰς ἀχοροῦβτες ἴσασαν, ὕμνευτε ἡδὸν θρηγῶν ἔδον διαφέροντας.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Προσήγαγον (1) δὲ καὶ θυσίαν, ἐφαγόν τε καὶ πεπόκασιν ὡς ἐν ἑορτῇ, καὶ ἀνέστησαν παίξεν. ἔψεται γὰρ πάντως ἀποσάσει τῇ παρὰ Θεῶ τὸ καὶ εὐδουμείδαυ τοῖς σαρκικοῖς, τὸ καὶ τρυφῶν ἡγεῖσθαι τὴν ἀκαθαρσίαν, καὶ τρυφῶν οἰεσθαι καλῶ καὶ ἡδέϊαν, τὰ ἐφ' οἷς ἡ αὐτοῖς κατοιμῶζειν ἄξιον.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἄνω μετ' ἡ νησεῖα νομοθεσίας πρόξενος ἡ, κατὰ δὲ ἡ γαστριμαργία εἰς εἰδωλολατρείαν ἐξέμυλων. ἐκάθισε γὰρ ὁ λαὸς φαγαῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίξεν. Καὶ μετ' ἔλιγα. Ἐν μιᾷ καιρῷ ῥοπή διὰ γαστριμαργίας ὁ λαὸς ἐκείνος, ὁ τὸν Θεὸν διὰ τῶν μεγίστων τερασίων δεδιδουμείως, εἰς τὴν Αἰγυπτίων εἰδωλομανίαν ἐξεκυλιᾶθη.

ζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, βιάδιζε, καὶ κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν· ἠνόμησε γὰρ ὁ λαός σου, ὅς ἐξήγαγεσ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. η. Παρέβησαν γὰρ ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς. ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ θ. τεθύκασιν αὐτῷ, καὶ εἶπαν. Οὗτοι οἱ Θεοὶ σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν ὅλαις τεσσαράκοντα ἡμέραις δῆναυ τὸν νόμον ἐπαῖχε τῷ Μωσῆϊ ὁ πάνσοφος Θεὸς, καίτοι διωατῶς ἔχων ἐν τρισὶν ἡμέραις δῆναυ τὸν νόμον· ἀλλ' ἵνα τὸ κεκρυμμένον τῆς ἀσεβείας ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας τῶν Ἰσραηλίων ὁ χρόνος τῆς ἀπιστίας Μωσέως ἐλέγξει. (2)

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Οὐδὲ λαὸν ἴδιον ὀνομάζειν ἄξιόν ὁ Θεός· ἀλλὰ καίπερ αὐτὸς διορισάμενος τὸν νόμον, Μωσῆϊ τὸ χρῆμα προσνέμει. παρέβησαν γὰρ Φησι [ταχὺ] ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς. (3) δεικνύσι δὲ καὶ τῷ Μωσῆϊ ἴσως ἀγνοῶντι, ὅτι διὰ τὴν ἀδελφείαν τῆς διανοίας αὐτῶν ἠέχεται καὶ θυσίας ποιεῖν, καὶ ἑορτὰς νομικὰς, καὶ ὅσα τοιαῦτα, συγκαταβαίνων, ἵνα μὴ τοῖς εἰδώλοις θύσωσι.

ι. Καὶ νῦν ἑασόν με, καὶ θυμωθεῖς ὀργῇ εἰς αὐτὰς, ἐκρίψω αὐτὰς· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Τῷ Ἰσραὴλ ἡμαρτηκότι, ἐσιωπῆ ἐπήγαγε τὸν ἀφανισμόν, ἀλλὰ κινῶν εἰς τὴν ὑπὲρ τῆ λαῶ ἰκεσίαν τὸν ἑαυτῷ θεράποντα, προεκῆρυσε, λέγων· καὶ νῦν ἄφες με, καὶ ἐξαλείψω τὸν λαὸν τῶτον.

(1) Προσηγν. αὐτὸμ. 1. μέρ. 1. σελ. 336.

(3) Τὰ ἐπόμενα ἐν τοῖς ἐκδόδομ. ἐ κεῖται.

Α ΛΗΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Εἰδὼς ὁ Θεός, ὅτι ὀρῶν Μωϋσῆς, ὅτι συγγνώμης μείζονα τοῖς Ἰσραηλίταις ἡμάρτηται, μὴ ἔκ ἂν τολμήσειε παρακαλέσαι τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν, αὐτὸς αὐτὸν εἰς τῶτο παρακαλεῖται, ὡς δὲ ὦν αἰτῆ, λέγων· ἑασόν με, μονονεχὶ λέγων, μὴ ἐντραπῆς παρακαλέσαι με. ὡς τῶτοις γὰρ θαρρόσας, Φησὶν, εἰ μὲν ἀφῆς αὐτοῖς, ἄφες.

Β ΛΗΛΟΥ. Ὁ Φιλανθρωπίας ὑπερβολῆ. αὐτὸς τὸν Μωσῆϊ ἐπὶ τὸ παρακαλέσαι προκαλεῖται, μονονεχὶ λέγων· μὴ ἐντραπῆς παρακαλέσαι με. τῶτο γὰρ τὸ, ἑασόν με. τοῖστων ἐσι καὶ τὸ, ἀποσειλόν· Γον. 32. 26. με πρὸς τὸν Ἰακώβ τῶ παλαίοντος. διὸ καὶ σιωεῖς ὁ Μωσῆς παρακαλεῖ.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, καὶ νῦν ἑασόν με, καὶ θυμωθεῖς ὀργῇ εἰς αὐτὰς, ἐκρίψω αὐτὰς, [καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα;] Καὶ τὸ ἀπαθῆς τῶ Θεῷ, καὶ τὸ Φιλανθρωποῦ ὁ λόγος δηλοῖ. ὁ γὰρ θυμῷ τί πράττων, καὶ τὰς παρακαλεῖντας δυχεραίνει. ὁ δὲ Θεὸς ἐφη· ἑασόν με, καὶ θυμωθεῖς ὀργῇ εἰς αὐτὰς, ἐκρίψω αὐτὰς. εὐδὲς δὲ ἀναμείνει τὰς παρακαλεῖντας, ἵνα ὀργισθῆ, ἀλλ' ἵνα παρακληθῆ. τὸ ἐν, ἑασόν με, ἀντὶ τῶ κάλυψόν με εἰρηκῆ. ἐπειδὴ γὰρ ἠγνοεῖ ὁ Μωϋσῆς ὁ μέγας τὴν τῶ λαῶ παρανομίαν, καὶ αὐτῷ αὐτῷ δεδήλωκεν ὁ Θεός, καὶ εἰς πρεσβείαν διήγειρε. τὸ δὲ, ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα, τὰ ἡμέτερα προσημαίνει. ὅπερ γὰρ τότε ἐ γέγονε, μετὰ τὴν τῶ Σωτήρος ἡμῶν ἐπιφάνειαν γέγονε. ὁ μάλιστα νομοθέτης, καὶ ταῦτα τῶ Θεῷ ἀρκεῖν αὐτὸν εἰς τὴν ὑπὲρ τῶ λαῶ πρεσβείαν εἰρηκότος, ἐκ ὑπέλαβεν ἰκανὸς εἶναι παῦσαι τῶ Θεῷ τὴν ὀργὴν. ὅθεν τῶν Πατριαρχῶν τὰς προσηγορίας ἀνθ' ἰκετηρίας προσήνεγκε, καὶ τῶν πρὸς ἐκείνας ὀρκων ὑπέμνησε, καὶ τὰς γεγενημέσας σωθήκας ἐμπεδωθῶναι ἰκέτόβσε.

ια. Καὶ ἐδεήθη Μωϋσῆς κατέναντι Κυρίου τῶ Θεῷ αὐτῷ, καὶ εἶπεν, ἵνα τί Κύριε θυμοῖ ὀργῇ εἰς τὸν λαόν σου, ὅς ἐξήγαγεσ ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰαυῖ μεγάλη, καὶ ἐν βραχίονί σου ὑψηλῷ;

Ζ **** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Ἐλιπάρει Μωσῆς, καὶ ἀνακόπτεσθαι τὴν ὀργὴν τὴν κατὰ πάντων ἡξίς. ἔδει γὰρ ἔδει τὸν μεσιτῶντα μιμεῖσθαι Χριστόν· ὅς τὴν ἄνωθεν ἐφ' ἡμᾶς ἔσαν ὀργὴν, διὰ πολλὴν ἀμαρτίαν, ἀπεσώβησαν, ὡς ἡὸς τὴν ἐν πίσει δικαίωσιν τοῖς ἡμαρτηκόσι δωρέμενος. τύπος ἔν ἄρα τῆς διὰ Χριστῶ μεσιτείας καὶ τῶτο δὴ πάλιν.

Η ιβ. Μήποτε εἴπωσιν οἱ Αἰγύπτιοι, λέγοντες, μετὰ πονηρίας ἐξήγαγεν αὐτὰς ἀποκτεῖναι ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐξανα-

ἔξαναλώσασα αὐτὰς ἀπὸ τῆς γῆς, παύ-
σαι ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆ θυμῶσ, καὶ
ἰλεως γενῆ ἐπὶ τῇ κακίᾳ τῆ λαῶσ,
γ. Μνησθεὶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰα-
κώβ τῶν σῶν οἰκετῶν, οἷς ἄμωσας
αὐτοῖς κατὰ σεαυτῆ, καὶ ἐλάλησας
πρὸς αὐτὰς, λέγων, πολὺ πληθυνῶ
τὸ σπέρμα ὑμῶν ὡσεὶ τὰ ἄστρα τῆ
ὕρανῆ τῶ πλήθει· καὶ πᾶσαν τὴν
γῆν ταύτην ἦν εἶπας δῆναί τῶ σπέρ-
ματι αὐτῶν, καὶ καθέξουσιν αὐτὴν εἰς
τὸν αἰῶνα.

ιδ. Καὶ ἰλάσθη Κύριος περὶ τῆς
κακίας, ἧς εἶπε ποιῆσαι τῶ λαῶ
αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶ μὲν ἐπ' ὀλέθρῳ ἐπαγ-
γελίαν, δι' ἰκεσίας ἀνασέλλει ὁ Φιλάνθρω-
πος· τῶν δὲ ἀγαθῶν, ἐκ ἀποσερεῖ. διὸ
καὶ πολλάκις ἀμαρτησάντων, τῶ γλῶ τῆς
ἐπαγγελίας ἐκ ἀπεσέρησε.

ιε. Καὶ ἀποσρέψας Μωϋσῆς, κα-
τέβη ἐκ τῆ ὄρεσ, καὶ [αἰ] δύο πλά-
κες τῆ μαρτυρεῖς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆ,
πλάκες λίθιναι γεγραμμέναι ἐξ ἀμ-
φοτέρων τῶν μερῶν αὐτῶν, ἐνθεν καὶ
ισ. ἐνθεν ἦσαν γεγραμμέναι. Καὶ αἰ
πλάκες ἔργα Θεῆ ἦσαν, καὶ ἡ γραφὴ
γραφὴ Θεῆ ἐστὶ κεκολαμμένη ἐν ταῖς
ισζ. πλαξί. Καὶ ἀκῆσας Ἰησοῦς τὴν Φω-
νὴν τῆ λαῶ κραζόντων, λέγει πρὸς
Μωϋσῆν, Φωνὴ πολέμω ἐν τῇ πα-
ρεμβολῇ.

ιη. Καὶ λέγει, ἐκ ἔσι Φωνὴ ἐξ ἀρ-
χόντων κατ' ἰχύν, ἐδὲ Φωνὴ ἐξ ἀρ-
χόντων τροπῆς, ἀλλὰ Φωνὴ, ἦν (1)
ἐξ ἀρχόντων οἷν ἐγὼ ἀκῆω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξ ἀρχόντων, ἀντὶ τῆ,
ἔτε νικῶντων, ἔτε φθιόντων. τὸ δὲ Σα-
μαρειτικόν Φησιν, ἐκ ἔσι Φωνὴ ἀπὸ κρι-
σεως ἀνδρείας, καὶ ἐκ ἔσι Φωνὴ ἀπὸ κρι-
σεως ἡτῆς, ἀλλὰ Φωνὴ ἀμαρτιῶν ἐγὼ
ἀκῆω.

ιθ. Ἦνίκα δὲ ἤγγιζεν ἐν τῇ πα-
ρεμβολῇ, ὄρᾳ τὸν μόχον καὶ τῆς χο-
ρεῖς· καὶ ὀργισθεὶς θυμῶ Μωϋσῆς
ἔρριψεν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆ τὰς
δύο πλάκας, καὶ συνέτριψεν αὐτὰς
ὑπὸ τὸ ὄρος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μυσικῶς διὰ τέτων
προμυύων τῶ παύσιν τῆ νόμω. ἔ γὰρ
ἂν σιωχωρήθησαν αἰ πλάκες, ἔργον ἔσαι
Θεῆ, σιωτριβίωαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Νήφασι γὰρ ὁ Θεὸς νόμο-
θετῆ, ἔ μεθύσασιν.

Α ΙΩΑΝΝΟΥ. (2) Ἄτοπον εἶναι λογι-
σάμενος, μεθύοντα λαὸν καὶ παρανομῶν-
τα νομοθεσίαν δεσπότη δεξάσασ.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὰς πλάκας
σωέτριψεν; Ἀνάξιον κείνας τὸν λαὸν τῆς
θείας νομοθεσίας. ἐπειδὴ γὰρ προικῶν
γραμματείων τύπον ἔχον αἰ πλάκες, ἡ
δὲ νύμφη πρὸ τῆς πασάδος εἰς μοιχείαν
ἐπέκλινε, μάλα ἀκότως τὸ προικῶν διέβ-
ρηξε γραμματεῖον. ἐπισημιώσασαι δὲ προ-
σῆκει, ὡς τότε μὲν δεξάμενος τῶ ἰκετείαν

Β ὁ τῶν ὄλων Θεὸς, ἀνεβάλετο τῶ τιμω-
ρίαν. προσέθετε δὲ, ἡ δ' ἂν ἡμέρα ἐπι-
σκέπλωμα, ἐπάξω ἐπ' αὐτὰς πᾶσαν τῶ
ἀμαρτίαν αὐτῶν. ἔοικε δὲ τῆτο τοῖς τῆ
Ἄποσῶλε εἰρημοῖς· ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρη-
σὸν τῆ Θεῆ εἰς μετάνοιάνσε ἀγα. κατὰ
δὲ τῶ σκληρότητάσ, καὶ ἀμετάθετον
καρδίαν θεσαυρίζεις σεαυτῶ ὀργλῶ εἰ ἡμέ-
ρα ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως, καὶ δικαιο-
κρίσιας τῆ Θεῆ, ὅς ἀποδώσει ἐκάσῳ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆ. ὁ μάλιστα νομοθέτης ἀκῆ-
σεως, ὡς ἐκ ἀνέξεται σωεῖναι αὐτοῖς ὁ
τῶν ὄλων Θεὸς διὰ τὸ σκληρὸν αὐτῶν καὶ
ἀντίτυπον, ἀλλ' Ἄγγελον αὐτοῖς ἐπισῆσει·
ἤτησε μὲν γνῶναι, τίς ὁ τῶ κηδεμονίαν
αὐτῶν πισυθεῖς· ἠτιβόλησε δὲ μὴ δῆ-
ναί αὐτοῖς ὁμόσῶλον ἡγεμόνα, ἀλλ' αὐτὸν
αὐτῶν ἡγήσασασ τὸν δεσπότην. ἐπειδὴ δὲ
καὶ ταύτῳ ὑπέσχετο δῶσαι τῶ χάριν ὁ
ἀγαθὸς Κύριος, ἔρωτι μεθύων ἐπαινεμέ-
νω, τῶν ὑπὲρ ἀνθρώπων ἡράσθη, καὶ τῶ
ἀθέατον φύσιν ἰδεῖν ἐπεθύμησεν· ἀλλὰ
μεμάσθηκεν, ὡς ἐκείνῳ ἰδεῖν τῶ εἶσαν
ἀδιώατον. Θεὸν γὰρ εἰδῆς ἔωρακε πῶποτε,

κατὰ τῶ τῆ Κυρία Φωνῶ. τὰς δὲ θείας
οἰκονομίας τε καὶ ἐνεργείας· ἔτω γὰρ προ-
σῆκει νοεῖν τῆ Θεῆ τὰ ὀπίδια· θεωρήσασ
διωατὸν τοῖς κατὰ Μωϋσεῶα τελείοις τῶ
ἀρετῶ καὶ ἐδὲ τῆτοις ὡς ἔτυχαι, ἀλλ'
εἰς τῶ πέτραν ὑπ' αὐτῆ τῆ Θεῆ τιθεμέ-
νοις. σημαίνει δὲ αὐτῆ τῆς πίσεως τὸ σερ-
φὸν καὶ ἀκράδαντον· καὶ διὰ τῆς ὀπῆς τῆς
πέτρας· δηλοῖ δὲ αὐτῆ τὸν τῆς πίσεως
ὀφθαλμὸν θεωρῶντα τὰ τοῖς αἰδητοῖς
ὀφθαλμοῖς ἀνέφικτα [καὶ ἀθέατα.]

κ. Καὶ λαβὼν τὸν μόχον ὃν ἐποίη-
σαν, κατέκαυσε αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ
κατήλεσεν αὐτὸν λεπτὸν, καὶ ἔσπει-
ρεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπότισεν
αὐτὸ τῆς ὑῆς Ἰσραὴλ.

Ζ ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σιωτριβῆ τὸν μό-
χον. εἶτα καθίεις εἰς ὕδωρ, πεπότικεν
αὐτὸ, Φησί, τῆς ὑῆς Ἰσραὴλ· μονονεχι
διὰ τέττε σημαίνων, ὅτι καὶ αὐτῶν ἡπά-
των καὶ σπλάγγων τῶν εἰ αὐτοῖς ἀψεται
τὸ δυοσέβημα. οἶμα δὲ, ὅτι κακῆνω τὰ
χαπῆ καταμύων αὐτοῖς, ὅτι τῆς βε-
βήλε καὶ βδελυρῆς εἰδωλολατρείας ἐκμε-
μεσωμύλω ἔχασι τῶ καρδίαν.

Η Νηη 3 ΓΡΗΓΟ-

(1) Φωνῶ. ἡ εἰ Φρανκε. ἐκδοσ. ἀσαύτως καὶ ἡ εἰ Κανταβεργ.
(2) Ἐν τοῖς τῆ Χρυσος. ἐχ εὔρηται.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῆ λόγος τῆ-
το δηλῆντος, ὅτι πᾶν εἶδωλον καταποδη-
σεται τοῖς σομασι τῶν πρὸς δόσεβειαν ἀπὸ
τῆς ἀπάτης μετατεθέντων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο μινύει αὐ-
Δόβτ. 32. 25. τῶν τλῶ διασποράν, κατὰ τὸ, ἄπον δια-
» σπερῶ αὐτῆς· καὶ κατὰ τὸ εὐψαλμοῖς, καὶ
Ψαλ. 108. 18. ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμάτιον, καὶ εἰσήλ-
» θεν ὡσεὶ ὕδωρ εἰς τὰ ἔγκατα αὐτῆ.

κα. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀα-
ρων, τί ἐποίησέ σοι ὁ λαὸς ἔτος, ὅτι
ἐπήγαγες ἐπ' αὐτῆς ἀμαρτίαν με-
γάλην;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀφῆς τῆς σφό-
δρα ὑπόδωξ, ἐπὶ τὸν ἐχ ἔτος ὑπό-
δωον, τρέπει τλῶ κατηγορίαν, τοῖς ἐγ-
κλήμασι τοῖς κατ' ἐκείνθ διδῆς τῶ σιω-
δοῦτι τέτων μείζονα ἑαυτῶν καταψηφισα-
σαι τιμωρίαν· ὃ δὴ καὶ ἐγείετο. ἔ γὰρ
ἐδεήθη λοιπὸν λόγων πρὸς τὸν δῆμον ἑτε-
ρων, ἀλλ' ἤρκεσε τὰ ψιλὰ ἐκείνα ῥήματα
τὰ πρὸς τὸν Ἀαρὼν εἰρημνά, χιλιάδας
τοσαύτας, ὡς ἓνα ἄνθρωπον, κατασεῖλαι,
καὶ ἀπὸ τοσαύτης θρασύτητος εἰς δαίλιαν
καὶ ἀγωνίαν κατενεγκεῖν τλῶ ἐχάτω.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν Ἀαρὼν ἔτε νινῶ
τιμωρεῖται ὁ Θεὸς, ἔτε ἠνίκα Μωσέως κα-
τελάλησε, (1) καὶ δι' ἄλλας μὲν αἰτίας,
μάλις δὲ διὰ τὸ πρῶτον ἀρχιερέα γε-
νέσθαι, καὶ διὰ τῆς ἐξ αὐτῆ γεννησομένης
ἀγίας.

κβ. Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωϋ-
σῆν, μὴ ὀργίζε κύριε· σὺ γὰρ οἶδας
κγ. τὸ ὄρημα τῆ λαῶ τῆτθ. Λέγθσι
γάρ μοι, ποιήσον ἡμῶν Θεὸς, οἱ προ-
πορεύσονται ἡμῶν· ὃ γὰρ Μωϋσῆς
ἔτος ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς
ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐκ οἶδαμεν τί γέ-
κδ. γονεν αὐτῶ. Καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίνοι
ὑπάρχει χρυσία; περιέλεσθε. καὶ
ἔδωκαν μοι· καὶ ἔρριψα εἰς τὸ πῦρ·
κε. καὶ ἐξῆλθεν ὁ μόχθος ἔτος. Καὶ ἰδὼν
Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασαι·
διεσκέδασε γὰρ αὐτῆς Ἀαρὼν ἐπί-
χαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐτῶν.

κς. Καὶ ἔση Μωϋσῆς ἐπὶ τῆς πύ-
λης τῆς παρεμβολῆς, καὶ λέγει, τίς
πρὸς Κύριον; ἴτω πρὸς με. συνήλ-
θσαν ἔν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ
Λευῖ.

» Ἐπὶ τῆς πύλης τῆς παρεμβολῆς. Ἄλ-
λος, εὐ τῆ ἀρχῆ τῆς ἐνορίας τῆ πλήθους.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κατιδὼν
ἐκ εἰς πάντας τλῶ νόσον ἀφίγμινῶ, ἀλλὰ
καί τινας ὑγιαίνοντας ἔτι, καὶ μισοπονήρω
πάθει χρωμένους, βεβλόμενος διαγινῶσαι

Α τῆς τε ἀνιάτως ἔχοντας, καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς
πεπραγμένοις δυχεραίνοντας, καὶ εἰ ἤδη
τινὲς ἀμαρτόντες, μετανοῶσι, κηρύτλει·
τὸ δ' ἰὼ ἄρα βάσανος ἀκριβῆς τῆς ἐκάσθ
διανοίας, ὡς ἔχοι πρὸς τε ὀσιότητα καὶ
» τῆναντίον. τίς γὰρ, Φησὶ, πρὸς Κύριον,
» ἴτω πρὸς με. βραχὺ μὲν τὸ λεχθέν, με-
γάλη δὲ ἡ ἐμφάσις. ἔσι γὰρ τοιόνδε τὸ
δηλῆμενον· εἴ τις μὴδὲν τῶν χειροποιήτων,
μὴδ' ὅσα γενητὰ νομίζει Θεὸς, ἀλλ' ἓνα
Β τὸν ἡγεμόνα τῶν ὄλων, ἐμοὶ προσίτω.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Φησὶν εὐ κοινῶ
κηρύγματι πρὸς πάντας ὁ νομοθέτης, ὅτι
» εἴ τις πρὸς τὸν Κύριον, ἴτω πρὸς με. ὅπερ
ἔσιν ἡ τῆ νόμος Φωνῆ πᾶσιν ἐγκελευδομένη
τὸ, εἴ τις βελέται τῆ Θεῶ φίλος εἶναι,
ἐμοὶ τῶ νόμῳ φίλος γενέσθω. ὃ γὰρ τῶ
νόμῳ φίλος, καὶ τῶ Θεῶ φίλος ἐσὶ
πάντως.

Γ κς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τὰ δε λέγει
Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· θεάθε ἓκα-
σος τὴν ῥομφαίαν αὐτῆ ἐπὶ τὸν μηρὸν,
καὶ διέλθετε καὶ ἀνακάμψατε ἀπὸ
πύλης ἐπὶ πύλην διὰ τῆς παρεμβο-
λῆς, καὶ ἀποκτείνετε ἓκασος τὸν ἀδελ-
Φὸν αὐτῆ, καὶ ἓκασος τὸν πλησίον
αὐτῆ, καὶ ἓκασος τὸν ἑγγιστὰ αὐτῆ.

Δ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὅτι πᾶς ὁ
πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν νόμον βλέπων, τῶ
Φόνῳ τῶν κακῶς ὑπειωμένων αὐτῶ καθε-
πλίζεται. ἔ γὰρ πᾶς ἀδελφὸς, ἐδὲ φί-
λος, ἐδὲ πλησίον, ἐπὶ τὸ κρεῖττον παρὰ
τῆς Γραφῆς νοεῖται· ἀλλ' ἔσι τις καὶ ἀδελ-
Φὸς [καὶ ἀλλότριος,] καὶ φίλος [καὶ ἐχ-
θρὸς,] καὶ πλησίον [καὶ] ἐξ ἐναντίας ἰσα-
μενος. τέτθς νοεῖται τῆς συμφουομένης
ἡμῶν λογισμῆς. ὦν ἡ ζωὴ μὲν, ἡμέτερον
θάνατον· ὃ δὲ θάνατος αὐτῶν, ἡμετέραν
Ε ζωὴν κατεργάζεται.

κη. Καὶ ἐποίησαν [οἱ] υἱοὶ Λευῖ
καθὰ ἐλάλησεν αὐτοῖς Μωϋσῆς. καὶ
ἔπεσαν ἐκ τῆ λαῶ ἐκ τῆ ἡμέρα ἐκείνη
εἰς τριχιλίθς ἄνδρας.

Ζ ** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πάντες πρὸς τὸ
κακὸν σωεφρόνησαν, καὶ ὡπερ εἰς ἐγέ-
νετο τῶ λόγῳ τῆς κακίας στρατόπεδον
ἄπαν· ἀδιάκριτος ἢ κατ' αὐτῶν γίνεται
μάσιξ. ὡς γάρ τινα τῶν ἐπὶ κακία πεφω-
ραμίνων ὁ πληγαῖς αἰκισόμενος, ὅ, τι περ
ἂν τύχη τῆ σώματος καταξάνει διὰ τῆς
μάσιγος, εἰδὼς ὅτι ἢ ἐπὶ μέρεθ ὀδύῃ πρὸς
τὸ πᾶν διέρχεται· ἔτος ὡς παντὸς ὁμοίως
κολαζομένης τῆ εἰς τλῶ κακίαν συμφύεν-
τος σώματος, ἢ ἐπὶ μέρεθ ἐνεργαμινή
μάσιξ τὸ πᾶν ἐσωφρόνιζεν. ἔκθν εἰ ποτε
τῆς ἴσης κακίας εὐ πολλοῖς θεωρημίνης,
Η μὴ κατὰ πάντων, ἀλλὰ κατὰ τινῶν ἐνερ-
γήσει ἢ τῆ Θεῶ ἀγαανάκλησις, νοεῖν προ-
σήκει τλῶ διὰ Φιλανθρωπίαν τῶν ἐνεργα-
μίνων

(1) Οὔτε Μωσέως καταλαλήσαντα, ὃ τῆς Δύγ. κώδ.

μείων διόρθωσιν· ἐ πάντων μὲν τυπλομένων, πάντων δὲ ταῖς μερικαῖς πληγαῖς πρὸς τὴν τῆς κακίας ἀποστροφῶν σωφρονισμομένων.

κθ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωϋσῆς, ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον Κυρίῳ, ἕκαστος ἐν τῷ ὑῶ καὶ ἐν τῷ ἀδελφῶ, δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς εὐλογίαν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπληρώσατε, τελείωσιν ἡγιασάτε. τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ἐπληρώσατε.

λ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν αὐριον καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν, ὑμεῖς ἡμαρτήκατε ἀμαρτίαν μεγάλην· καὶ νῦν ἀναβήσομαι πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα ἐξιλάσωμαι περὶ τῆς ἀμαρτίας ὑμῶν.

λα. Καὶ ἀπεσφράγη Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε, δέομαι Κύριε· ἡμαρτήκεν ὁ λαὸς ἔτος ἀμαρτίαν μεγάλην, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς Θεὸς χρυσῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Καίτοι μόχος ἦν τὸ διαπεπρασμένον, ἀλλ' ἐκ ἡγνότητος, ὅτι καὶ ἕτερα προειργάσαντο εἰδῶλα.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τινὲς δὲ φασιν, ὡς ἅμα τῇ μοχοποιίᾳ καὶ ἕτερα παρ' ἑκάστω διεπλάττετο εἰδῶλα. προσέκειντο δὲ καὶ ταῖς τῶν ἄστρον λατρείαις. διὸ καὶ Μωϋσῆς ἐφ' ἑαυτὸν πρὸς τὸν Θεόν, ἡμαρτήκεν ὁ λαὸς ἔτος ἀμαρτίαν μεγάλῃ, ἐποίησαν ἑαυτοῖς Θεὸς χρυσῆς. καὶ ὁ πρωτομάρτυς δὲ Στέφανος περὶ τῆς μοχοποιίας

Πραξ. 7. 42, εἰπὼν, φησὶν· ἐσρεψέ δὲ αὐτὸς ὁ Θεός,

43. » καὶ παρέδωκεν αὐτὸς λατρεύειν τῇ στρα-

Ἱερ. 19. 13. τιά τῶ ἕραν. διὸ καὶ ἐν Προφῆταις εἰρη-

» δαί φησι· καὶ ἀνελάβετε τὴν σκλιωὶ τῆ

Ἀμ. 5. 26. » Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τῶ Θεῶ ὑμῶν Ραι-

» φῶν, τὰς τύπας ἐς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς. ὁ πνύματοφόρος ἐν ἐδήλωσεν, ὡς καὶ τῇ στρατιᾷ τῶ ἕραν προσεκινήσαν. ὅθεν ἐστὶν ἐννοεῖν, ὅτι καὶ τὴν σκλιωὶ τῶ Μολόχ ἀνέλαβον. σκλιωποισάμενοι γὰρ, ἐσησαν εἰδῶλον, ὃ κεκλήκασι Μολόχ. εἰδῶλον δὲ τῆτο Μωαβιτῶν.

λβ. Καὶ νῦν εἰ μὲν ἀφῆτε αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν, ἀφες· εἰ δὲ μὴ, ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλας, ἧς ἔγραψας.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁση τελειότης τῶ σωαποθανεῖν ἐτελήσαντος τῶ λαῶ, ἢ σώζεσθαι μόνος;

A * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὕτως ἦδη καὶ βίβλον τῶν ζώντων, καὶ ἑαυτὸν ἐναρίθμιον. (1) ἔκην οἱ κατ' ἐκεῖνο καιρὸν γραφέντες εἰσὶ, περὶ ὧν φησὶν· ἐκκλησίαν· Ἐβρ. 12. 23. » πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν ἕραν, » κατὰ τὸ, ἵος πρωτοτόκος με Ἰσραήλ. Ἐξόδ. 4. 22.

λγ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἴ τις ἡμαρτήκεν ἐναντίον μου, ἐξάλειψω αὐτὸν ἐκ τῆς βίβλας.

B ΑΔΗΛΟΥ. Ὅρα, ὅτι ὁ Θεὸς ἐ τιμωρεῖται ἄλλον ὑπὲρ ἄλλου.

λδ. Νυνὶ δὲ βάδιζε, καὶ ὁδήγησον τὸν λαόν τῆτον εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπά σοι· ἰδὲ ὁ Ἄγγελός μου προπορεύεται πρὸ προσώπου σου.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ἴνα μή τις βλασφημήσῃ τὸν ἅγιον, ὡς ἐκπεσόντα τῆς τῶ Θεῶ δειλείας, διὰ τὸ μὴ ἐπιβῆναι τῆς γῆς, ἐφη, ὁδηγεῖ τὸν Ἰσραήλ.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐνλαῦθα διδάσκαλός ἐστι παιδαγωγίας. καὶ γὰρ ἦν ὡς ἀληθῶς, διὰ μὲν Μωσέως, παιδαγωγὸς ὁ Κύριος τῶ λαῶ τῶ παλαιῶ· δι' αὐτῶ δὲ, τῶ νέου κατηγεμῶν λαῶ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. ἰδὲ γὰρ, φησὶ τῶ Μωσέϊ, ὁ Ἄγγελός μου προπορεύεται σοι· τὴν ὁδοῦ ἄλιον καὶ ἡγεμόνιον ἐπισήτας τῶ λόγῳ διώμα, τὸ δὲ ἀξίωμα τὸ κυριακὸν φυλάττων.

» Ἡ δ' ἂν ἡμέρα ἐπισκέπλωμαι, ἐπάξω ἐπ' αὐτῶ τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν τῇ ᾠδῇ φησὶν, ἐν Δούτ. 32. 25 » ἡμέρα ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω, ἐν καιρῶ » ὅταν σφαλῇ ὁ πῆξ αὐτῶν.

E ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπισκοπῶν καλεῖ τὴν τιμωρίαν, λύσαν τὰ ἐγκλήματα. ἐπὶ δὲ τῶν Σοδομιτῶν καὶ τῶ Φαραὼ τῆτο αὐτὸ λεκτέον. οἱ γὰρ καλαζόμενοι, ὡς φησὶν ὁ Χρυσόστομος, (2) διαφοροῖς τρόποις κολλάζονται.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἡ δ' ἂν ἡμέρα » ἐπισκέπλωμαι, φησὶν, ἐπάξω ἐπ' αὐτῶ » τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν· τετέστιν, ἢ δ' ἂν » ἡμέρα κριτῆς καθεσθῶ, ἀποδώσω τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν τὰ ἀντάξια.

Z λε. Καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸν λαόν περὶ τῆς ποιήσεως τῶ μόχου, ὃν ἐποίησεν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ.

(1) Τὰ ἐπόμενα ἐ περιέχει ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἱσ. ἐν τῶ τέλει τῆς 21. Ὁμιλ. τῆς εἰς τὴν πρὸς Ἐβρ. ἐπισ. ἐνθα φησὶν· ἐ γὰρ πάντες ὁμοίως κολασθήσονται, κτ.

Κ Ε Φ. Λ Γ.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, πορεύεσθαι ἀνάβηθαι ἐντεῦθεν σὺ καὶ ὁ λαός σου, ἕως ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, λέγων, τῷ σπέρματι ὑμῶν δώσω αὐτήν.

β. Καὶ συναποσελῶ τὸν Ἄγγελόν μου πρότερόν σου· ἢ ἐκβαλεῖ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Χανααναῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΤ. [Τότε δὴ μόλις αὐτῷ κατανόθει Θεός,] αὐτὸς μετ' αὐτοῦ σιωέσεται ἡκιστα λέγων, ἀποσέλλειν δὲ Ἄγγελον ἐπιστάτην, [καὶ καθηγησόμενον τῆς ὁδοῦ.]

γ. Καὶ εἰσάξω [σε] εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. ἔγωγάρ μὴ συναναβῶ μετὰ σοῦ, διὰ τὸ τὸν λαὸν σκληροτράχηλον εἶναι, ἵνα μὴ ἐξαναλώσω σε ἐν τῇ ὁδοῦ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Μᾶλλον περιθῆσαι αὐτῆς θέλων ποιῆσαι, εἶπε τῷ Κυρίῳ.

δ. Καὶ ἀκήσας ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τῷτο τὸ πονηρὸν, κατεπένησαν ἐν πενθηκοῖς. Καὶ εἶπε Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὑμεῖς λαὸς σκληροτράχηλος. ὁράτε, μὴ πληγὴν ἄλλην ἐγὼ ἐπαγάγω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσω ὑμᾶς. νῦν ἔν ἀφέλετε ἀφ' ὑμῶν τὰς σολὰς τῶν δοξῶν ὑμῶν, καὶ τὸν κόσμον, καὶ δείξω σοὶ ἃ ποιήσω σοὶ. Καὶ περιείλοντο [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν κόσμον αὐτῶν, καὶ τὴν περισολὴν ἀπὸ τῶ ὄρεος χωρήσβ.

ε. **ζ.** Καὶ λαβὼν Μωϋσῆς ἐπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτῆ ἐξω τῆς παρεμβολῆς, μακρὰν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐκλήθη, σκηνὴ μαρτυρίας. ἢ ἐγένετο, πᾶς ὁ ζητῶν Κύριον ἐξεπορεύετο εἰς τὴν σκηνὴν ἐξω τῆς παρεμβολῆς.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἀποβεβληκότες ἄσπερ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης σολῆς τὴν περιβολὴν, καὶ πάντα κόσμον πνευματικόν, πολὺ νοσῶσι τὸ ἄχαρι, καὶ γυμνοὶ μετ' ἀπάσης διατελεῖσι δόξης· ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς αὐτῶν ἀποπεφοίτηκεν ὁ Χριστὸς, ὑπέβλεψεν ὁ Μωϋσῆς, μακρὰν τῆς παρεμβολῆς μεδισὰς τὴν ἑαυτῆ σκηνὴν καταλελειμμένην.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ ἐπὶ πλέον διαβεβηκῶς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐξω τὴν ἑαυτῆ κα-

τασῆσαι σκηνὴν· ἵνα παγεῖσα καὶ ἐδραθεῖσα, ἀσάλοτος αὐτῷ ἢ ζωὴ διαμείνη. ὁ δὲ Δίδυμος σκηνὴν, τὴν προκοπὴν Φησιν. ὁδοῦντων γὰρ ἐστὶ σκεπαστήριον. διὸ καὶ ἢ Δαβὶδ, ὅτι διελεύσομαι ἐν τοπῷ σκηνῆς. Ψαλ. 41. 4.

η. **θ.** Ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο Μωϋσῆς εἰς τὴν σκηνὴν, εἰσῆκει πᾶς ὁ λαὸς σκοπεύοντες ἕκαστος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῆ· ἢ κατενόον ἀπίοντος Μωϋσῆ ἕως τῆ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν σκηνὴν.

ι. Ὡς δ' ἂν εἰσῆλθε Μωϋσῆς εἰς τὴν σκηνὴν, κατέβαινε ὁ σύλος τῆς νεφέλης, ἢ ἴσατο ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς, καὶ ἐλάλει Μωϋσῆ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν αἰτίαν τῆς πρὸς Θεὸν οικειώσεως τῆ Μωϋσεῶς αὐτὸς ὁ Θεὸς ἢ ἀνω Φησιν· ἵνα ἀκή ὁ λαὸς λαλῶντος μετ' ἐξῆδ. 19. 9. ἢ πρὸς σε, καὶ σοὶ πισθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα.

ια. Καὶ εἴρα πᾶς ὁ λαὸς τὸν σύλον τῆς νεφέλης ἐσῶτα ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς· καὶ πάντες πᾶς ὁ λαὸς, προσεκύνησαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῆ.

ιβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐνώπιος ἐνώπιον, ὡς εἶτις λαλήσει πρὸς τὸν ἑαυτῆ Φίλον· καὶ ἀπελύετο εἰς τὴν παρεμβολὴν.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ὅσον γὰρ ἦκε τῶν παρὰ Θεῶ ἐπαγγελουμένων, (1) χωρὶς καὶ ἐξω τῶν ἀνθρώπων ἢ τέλος δὲ λαβῆσης τῆς ὀμιλίας, ὑπέσρεφεν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἐπὶ τὸ τῶν ἀκαθόντων μεταδῆσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρὸς τὴν ἡμετέραν σωήθειαν τὰ τοιαῦτα γέγραπται, παρασηῖσαι δωάμενα τὸ πνεῦμα καὶ τὸ βῆλημα τῆ Θεῶ. καὶ γὰρ ὅπερ ἐμφάνει παρ' ἡμῶν ὁ λόγος ὁ προσεκλικὸς ἐκφωνήσεως, τῷτο ἡγητέον ἐπὶ Θεῶ λόγον ἐκφωνήσεως εἶναι, τὴν, ὡς ἄντις εἶποι, πρῶτῳ ὄρμῳ τῆ βεβλήματος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετέσι παρὼν παρόντι κατὰ πρόσωπον, ὡς σωματικῶς, (2) ἀλλὰ θεοπῆας ἡγιόμονης τῆ λαλῶντος πρὸς τὸν ἀκόντα. ἔχει δὲ ἡ διάνοια, ὡς ὁ Θεὸς ἐπίπροθεν ἂν Μωσεῶς, εἶχεν αὐτὸν παρυσάμενον, ἐκ ἀνθρωπίνῃ παρασάσει, ἀλλὰ κρυπλῆ ἀνθρώπων πρὸς Θεὸν, ἢ περ ἢ καὶ Ἡλίας Φησί· ζῆ Κύριος ἢ παρῆτω 3. Βασ. 18. 15. ἢ ἀνώπιον αὐτῆ, ὡς οἰκίος Φίλος πρὸς ἀγαθὸν δεσπότην διαλεγόμενος.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Λαλεῖν λέγεται Θεὸς οἷς ἀποκαλύπτει τὸ βῆλημα. καὶ Παῦλος

(1) Ἰσ. ἀπαγγελουμένων.

(2) Ἰσ. ἔ σωματικῶς.

Παῦλος γὰρ ἔ δι' αἰδήσεως ἤκε παρα
 τῆ ἐν αὐτῷ λαλήντος Χριστοῦ καὶ Δαβίδ,
 Ψαλ. 84. 8. ἀκρόσομαι, λέγων, τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ Κύ-
 ριος ὁ Θεός. ἢ γὰρ ἐν πρόθεσις, τὴ ἐν
 διανοίᾳ παρίστην ἀκοίω. καὶ Ἀμβρακίμ-
 Ἀμβ. 2. 1. Φησιν, ἀποσκοπῶσω τί λαλήσει Κύριος ἐν
 ἐμοί. τῆτο δηλοῖ καὶ τὸ, ἐνώπιος ἐνώπιω.
 παρόντι γὰρ παρῶ, αἰδητὸν ἐκ ἔχων
 πρόσωπον ὁ Θεός, ἀλλὰ θεοπλίας ἢ ἀκοή,
 καὶ ὁ λόγος. ὡσε μάττω ζητῆσι ποία δια-
 λέκτω ἐλάλησε τοῖς ἀγίοις ὁ Θεός. πῶς ἐν
 ἐπάγει, ὡς εἶτις λαλήσει πρὸς ἑαυτῆ Φί-
 λων; ἢ ὅτι καὶ Ἀγγελος ὁμοειδής. καὶ ταῦτα
 κλισὸς ὦν, ἔτω λαλεῖ, πόσω μάλλον Θεός;
 ἢ γὰρ ἀναλόγως νοητέον. τῆς αὐτῆς δια-
 3. Βασ. 18. 15. νοίας καὶ τὸ Ἠλιῆ, ζῆ Κύριος τῶν διωά-
 μων, ὃ παρῆσω ἐνώπιον αὐτῆ. καὶ οἱ
 Ψαλ. 122. 2. λοιποὶ δέφασιν δίκαιοι, ὡς ὀφθαλμοὶ δέ-
 λων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν, ἔτως
 οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν
 ἡμῶν. ταύτης τῆς ὁμιλίας, ὡς ἐχώρει
 Μωϋσῆς, γενομένης αὐτῷ, εἰς τὴν παρεμ-
 βολῶ ἀπελύετο.

Ὁ δὲ θεράπων Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ
 νέος ἐκ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς σκηνῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βλάβη γὰρ φησι τῷ
 προκόπῳ ἐξω τῆς προκοπῆς χωρεῖν.
 θεράπων δὲ κέκληται, διὰ τὸ ἦδη τῆ πρὸς
 Θεὸν ἠχθῆσαι θεραπείᾳ. (1)

ιβ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κύ-
 ριον, ἰδὲ σύ μοι λέγεις, ἀνάγαγε τὸν
 λαὸν τῆτον, σὺ δὲ ἐκ ἐδήλωσάς μοι,
 ὃν συναποσελεῖς μετ' ἐμῆ. σὺ δὲ μοι
 εἶπας, οἶδά σε παρὰ πάντας, καὶ
 χάριν ἔχεις παρ' ἐμοί.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τίς μοι σινα-
 νοίσει, φησι, τὸν λαόν; ἔ γὰρ ἀντάρκης
 ἀνθρώπων φύσις. εἰδὲ τὸ ψιλῶς γὰρ ἠγγί-
 σαδαὶ λαὸ ῥάδιον· πόσω μάλλον καὶ με-
 θισαμένους πρὸς τόπας, πολεμικὰς ἔχον-
 τας οἰκήτορας. ἦδη γὰρ εἰπόντος Θεῶ,
 ἀποσελῶ τὸν Ἄγγελόν μου ἠγγεμένόν σε,
 ἀποκριναμένους τε, εἰ μὴ αὐτὸς συμπορεύῃ
 μετ' ἐμῆ, μή με ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν, εἰδὲν
 ἐρρέθη πρὸς Μωϋσῶν, ὡς ἐπινδύσαντος,
 ἢ μὴ, τῆ Θεῶ. διό φησι, σὺ δὲ ἐκ ἐδήλω-
 σάς μοι, ὃς πορεύεται μετ' ἐμῆ.

ιγ. Εἰ ἐν εὐρηκα χάριν ἐναντίον-
 σε, ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν· γνωστῶς
 ἵνα ἴδω σε, ὅπως ἂν ὦ εὐρηκῶς χά-
 ριν ἐνώπιόν σε, καὶ ἵνα γνῶ, ὅτι λαός-
 σε (2) ἔτος, τὸ ἔθνος τῆτο.

(1) Μή τι γε τῆτό ἐστι τὸ τῆ Διδύμη, περὶ ἧ ὁ ἐν τῷ 7. ἐδ. Ἀθλόφ φησι, τὸν Δίδυμον σκιωῶν λέ-
 γεν τὴν προκοπῶν;

(2) Ἡ μὲν ὦ φρανεκ. ἐκδ. λαός σε τὸ ἔθνος τὸ μέγα τῆτο, ὡσαύτως καὶ ἢ ἐν Κωνταβρ. ἢ δὲ τῆ
 Ἄλδ. λαός σε τὸ ἔθνος τῆτο.

(3) Ἐν τοῖς ἐκδομέν. ἐκ εὐρηκα. ἀντὶ δὲ τῆτων, ταῦτα ἐν τῆ εἰς τὸν βίον Μωϋσ. θεωρ. κέται.
 καὶ τῆτο βέλεται ἢ τολμηρά τε καὶ παρῆσαι τῆς ὄρες τῆς ἐπιθυμίας ἢ αἴτησις, τὸ μὴ διὰ κατόπληρον
 τῶν καὶ ἐμφάσεων, ἀλλὰ κατὰ πρόσωπον ἀπολαῦσαι τῆ κάλλους.

A ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μωσῆς ἴκε-
 τῆ τὸν Θεὸν, λέγων, ἐμφάνισόν μοι
 σεαυτὸν, μονονὲ καταχεθεῖς καὶ βοῶν
 ἀντικρυς· ὅτι τῆ μὲν ἀναίσει καὶ ὑπάρ-
 χειν, διδάσκαλος καὶ ὑφηγητῆς μοι γέ-
 γονεν ὁ κόσμος, καὶ ὡς υἱὸς ἀναδιδάξας-
 με περὶ τῆ πατρός, καὶ ὡς ἔργον περὶ τῆ
 τεχνίτη· τίς δὲ κατὰ τὴν ἔσταν τυγχά-
 νεις ὦν, διαγνώσασαι ποδῶν, εἰδὲν τετε
 τῆ μαθήματος ὑφηγητῶν ἐν εἰδὲν τῶν τῆ
 Β παντὸς μερῶν ἀνδρίσκω.

ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἀντὶ τῆ ὀφθαλμο-
 Φανῶς ἴδω σε. εἶδε μὲν γὰρ αὐτὸν διαφῶ-
 ρως, ἀλλ' αὐτὸν ἰδεῖν ἐπόθει τῆς φύσεως
 τὸν χαρακῆρα. (3)

ΑΛΛΟΣ. Ἐφαντάζετο τῆ χρηματί-
 ζοντος αὐτῆ Θεῶ λόγος τὸ μέγεθος· εἴρα
 δὲ ὡς ὅτι δι' ὑπηρετῶν Ἀγγέλων τὰς πρὸς
 αὐτὸν ἐποιεῖτο θεωρίας. διὸ παρακαλεῖ,
 τρανώτερον ἐμφάνισαι αὐτῷ γυμνῶς, ἀνδρῶ
 τῆ διὰ πυρὸς καὶ νεφέλης εἰδὲς.

ΤΟΥ ΔΙΑΤΜΟΥ. Τὸ γνωστῶς ὀρώμε-
 νον, εὐδῆλον ὡς θεωρία μόνον, καὶ ἐκ
 αἰδήσει καταλαμβάνεται. ὡπερ γὰρ καὶ
 ὀφθαλμὸς, τῶν αἰδητῶν ἀντιλαμβάνε-
 ται δι' ὀράσεως, ἔτως ὁ νῆς διὰ γνώσεως
 Θεῶ θεωρίαν δέχεται.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ Μωϋσῆς φησιν,
 ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν, ἐναργέστατα αἰνισ-
 Δ σόμενος, μὴ εἶναι διδάκτον πρὸς ἀνθρώ-
 πων, μηδὲ ῥητὸν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ἢ μόνη
 τῆ παρ' αὐτῆ διωάμαι γνωστῶν.

ιδ. Καὶ λέγει Κύριος, αὐτὸς προ-
 πορεύσομαι σε, καὶ καταπαύσω σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θέλων τὸν Θεὸν
 ἠγεῖσθαι, φησι, γνωστῶς ἴδω σε. πρὸς ὃ φη-
 σιν ὁ Θεός· ἐγὼ αὐτὸς προπορεύσομαι σε,
 τετέστιν ἐγὼ καὶ ὁ υἱὸς μου εἴσομαι. αὐτὸς
 Ε γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς μεγάλης βελῆς Ἄγγελος,
 περὶ ἧ σοὶ φθάσας εἶπον, δι' ἧ προπορεύ-
 σομαι, καὶ θεάσαδαί με διωήση.

ιε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, εἰ μὴ σὺ
 αὐτὸς προπορεύῃ μετ' ἡμῶν, μή με
 ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τίς ἢ διάνοια τῆ ἀνδρός;
 Ὅτι ἀμαρτωλὸς ὁ λαός, καὶ χεῖρα τῆ
 ἀφιέντος ἀμαρτίας. ὅπερ Ἄγγελοις ἀδύ-
 νατον. τιμωροὶ μὲν γὰρ τῶν ἀμαρτανομέ-
 νων Ἄγγελοι, συγχωρητικοὶ δὲ τῶν πλημ-
 μελῶν ἐκ ἔτι. διὰ τῆτο αὐτὸν ἐπιζη-
 τῆ εἰδὲν.

ις. Καὶ πῶς γνωστὸν ἔσαι ἀληθῶς,
 ὅτι εὐρηκα χάριν παρὰ σοὶ ἐγώ τε
 καὶ

Ἰωάν. 14. 9. σεως αὐτῆ, ὃς καὶ Φησιν, ὁ ἑωρακῶς ἐμὲ,
 » ἑώρακε τὸν πατέρα ἢ γῆν ἢ προηγεμένη
 περὶ αὐτὸν Θεολογία, τῆς περὶ δημιουργίας
 αὐτῆ καὶ προνοίας ἀντιδιασελλομένη.
 διττὴ γὰρ ἡ Θεολογία. ὡν ἡ πρώτη, περὶ
 τῆς ὑπάρξεως αὐτῆ διαλέγεται ὅπερ λέ-
 γεται πρόσωπον ἀθεώρητον. κατὰ γὰρ
 τῷ δούτερον, διωατὸν αὐτῆ θεωρεῖται
 τὸ πρόσωπον. διὸ καὶ Μωϋσῆς ἐπόυχε-
 ται τῷ λαῷ, ἐπάραται τὸ πρόσωπον αὐτῆ
 » ἐπὶ σέ, καὶ ὀβλοῦμαι σε ἐπιφάναι τὸ
 » πρόσωπον αὐτῆ, καὶ δώοισι εἰρῶν. τῆ-
 » τῆ τῆ προσώπῳ γέγονεν ἔξω Κάιν, μη-
 » κέτι δημιουργὸν, μηδὲ προνοητῶ λογι-
 » σάμενος.

* ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οὐχ ὡς αἴτιον φα-
 νάτε τοῖς ὁρώσι γινόμενον τὸ τῆς ζωῆς
 πρόσωπον, ἀλλ' ἐπειδὴ περ ζωοποιὸν [μεν]
 τῆ Φύσει τὸ θεῖον, ἴδιον δὲ γνώρισμα τῆς
 θείας φύσεως ἐστὶ τὸ παντὸς ὑπερκεῖσθαι
 γνωρίσματος. εἰ ἔν ὑπερβαίνει τῷ γνω-
 σιν ἢ ζωοποιὸς φύσις, τὸ καταλαμβάνο-
 μιν πάντως ζωὴ ἔκ ἐστιν. ὁ τοίνυν τῶν
 γνωσκομένων τὸν Θεὸν εἶναι οἰόμενος,
 ὡς παρατραπείς ἀπὸ τῆ ὄντως ὄντος πρὸς
 τὸ τῆ καταληπτικῆς φαντασίας νομιάζει εἶ-
 ναι, ζῶν ἔκ ἔχει.

» * * ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ. Οὐδεὶς ὄψεται μὲ
 » τὸ πρόσωπον, καὶ ζήσεται. δῆλον γὰρ μη-
 » δένα ποτὲ διώσθαι παρὰ τὸν τῆς ζωῆς
 χρόνον τὸν Θεὸν ἐναργῶς καταλαβέσθαι.
 οἱ καθαρὸι δὲ τῆ καρδίᾳ τὸν Θεὸν ὄψον-
 ται, ἐπὶ εἰς τῷ ἐχάτῳ ἀφίκωνται τε-
 λείωσιν.

Ματθ. 5. 8.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΤ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.
 Διὰ τῆτο τοίνυν, ἐπειδὴ τὸ τῆς Θεότητος
 πρόσωπον εἰς ἡδύατο ἰδεῖν ζῶν, ἀνέλα-
 βε τὸ τῆς ἀνθρωπότητος πρόσωπον, ἵνα
 τῆτο ἰδόντες ζήσωμεν.

κα. Καὶ εἶπε Κύριος, ἰδὲ τόπος
 παρ' ἐμοί, καὶ σῆση ἐπὶ τῆς πέτρας.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐπειδὴ σοι,
 Φησὶ, τῆ δρόμα κόρος εἰδὲς, εἰδέτινα τῆ
 ἀγαθῆ κόρον ἐπίσασαι, [ἀλλ' αἰεὶ πρὸς τὸ
 πλεῖον ὁ πόθος βλέπει.] τὸσῆτός ἐστιν [ὁ]
 παρ' ἐμοί τόπος, ὡς τὸν ἐν αὐτῷ διαθεόν-
 τα, μηδέποτε διωηθῶν λήξαι τῆ δρόμα.
 ὁ δὲ δρόμος ἐτέρω λόγῳ σάσις ἐστὶ. σῆσω
 » γὰρ σε, Φησὶν, ἐπὶ τῆς πέτρας. τῆτο δὲ
 τὸ πάντων παραδοξότατον, πῶς τὸ αὐτὸ
 καὶ σάσις ἐστὶ καὶ κίνησις. ὁ γὰρ ἀνίων,
 πάντως ἔκ ἴσεται, καὶ ὁ ἐσῶς ἔκ ἀνέρ-
 χεται. εἰταῦτα γὰρ διὰ τῆ ἐσάναι, τὸ
 ἀναβλῶναι δηλῆται. τῆτο δὲ ἐστὶν, ὅτι ὅσω
 τῆς πάγιός τε καὶ ἀμετάθετος ἐν τῷ ἀγα-
 θῷ διαμένει, τὸσῆτω πλέον τὸν τῆς ἀρε-
 τῆς διανύει δρόμον.

* * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὶ ἄλλο λέγων τὸν
 τόπον, ἢ τῷ ἐν πνεύματι θεωρίαν, ἐν ἣ
 γινόμενος, εἰδύατο ἰδεῖν γνωσῶς ἐμφανι-
 ζόμενον αὐτῷ τὸν Θεὸν ὁ Μωϋσῆς;

A * * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπὶ τὸ ἐσάναι
 ἐν τῆ ἀληθείᾳ τροτρέπων ὁ Κύριος Μω-
 » σέα, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἰδὲ τόπος παρ'
 » ἐμοί, καὶ σῆση ἐπὶ τῆς πέτρας. εἰ γὰρ ἡ
 » πέτρα Χριστὸς ὡς, Χριστὸς δὲ Φησὶν ἑγώ-
 » εἰμι ἢ ἀληθεία, μήποτε τὸ, σῆση ἐπὶ τῆς
 » πέτρας, ἴσον διώαται τῷ, σῆση ἐπὶ τῆς
 » ἀληθείας. μόγις δέποτε τῆτο καὶ μετὰ
 » πολλὰ ἐβλῆνεται τῆνι. μέχρι γῆν τῆ ἰδὲ
 » τόπος παρ' ἐμοί, καὶ σῆση ἐπὶ τῆς πέτρας,
 B Μωσῆς εἰδύατο ἐπὶ τῆς πέτρας.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τόπον, τῷ ἀγαθό-
 τητα καλεῖ, διὸ ὡς ἀχώρητος ὡν τῆ Φύσει,
 ὡς διωατὸν τοῖς ἀξίοις χωρητός. (1)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐστὶν ἔν ὁ παρ' αὐ-
 τῷ τόπος, πέτρα καλέμενος, ἢ περὶ Θεο-
 λογίας ὁρθῆ διαλήψις. ἔτω γὰρ καὶ τῷ
 ὁμολογίαν Πέτρος κέκληκεν ὁ Σωτῆρ. τῆ-
 » τῷ σύμφωνον καὶ τὸ, ἐν πέτρα ὑψώσας-
 Γ » με καὶ τὸ, ἐσησας ἐπὶ πέτραν τῆς πό-
 » δας μὲ, δηλαδὴ ἐπὶ τὸν ἀσφαγῆ τῆ Θεῆ
 » λόγον, ὄντα πέτραν πνευματικῶν. ὁ δὲ
 » τόπος ἔ κατὰ τὸ ποσὸν νοηθῆσεται. ἔ
 » γὰρ σῶμα Θεός. πολλὰ γὰρ τῆ τόπος τὰ
 » σημαίνοντα. Καὶ μετ' ἑτέρα. Ἡ τὸ ποσὸν, ὡς
 » τὸ, ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ
 » προσδύχομενον καὶ τὸ, ἔ κινήθησεται
 » ἀνθρωπος ἐκ τῆ τόπος αὐτῆ ἐν ἡμέρᾳ σαβ-
 » βάτῃ ἢ ψυχῆ καθαρά, ναὸς Θεῆ γινο-

Δ » μὲν, ὡς τὸ, ἐγένετο ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος
 » αὐτῆ. ὁ τόπος γὰρ ἐν εἰρήνῃ, ἔκ εἰρήνῃ
 » ἐν τῷ τόπῳ. Θεὸς γὰρ ἐν ἀταράχῃ ψυχῆ
 » κατοικῆ καὶ περιπατεῖ, τῆ ἐχάτῃ τῷ
 » ὑπερέχουσαν πάντα νῆν εἰρῶν ὡς ἐν τῆ
 » τεταραγμένη ὁ ἐνεργῶν ἐν τοῖς ἡσῆς τῆς
 » ἀπειθείας. μὴ ἐπιδύτω γὰρ ὁ ἥλιος ἐπὶ
 » τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, μηδὲ ὡτε τόπον
 » τῷ διαβολῷ. ἐν γὰρ τοῖς ἀπαθείσιν ὁ ἡσῆς
 » μετὰ τῆ πατρὸς ποιῆται μονῶν, τηρῆσι
 » τὸν λόγον αὐτῆ τὸν ἐξελαύνοντα πάθη
 » ψυχῆς. δηλοῖ δὲ ὁ τόπος καὶ τάξιν τινὰ
 » καὶ βαθμὸν, ὡς ἐπὶ τῆ χειροτονία Ματ-
 » θῆ καὶ Ἰωσήφ οἱ θεοὶ φασὶ μαθηταῖ
 » ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τῶν δύο τῆτων
 » ἑνα, λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύ-
 » τῆς καὶ ἀποστολῆς. ἀφ' ἧς παρέβη Ἰδῆας.
 » τόπον γὰρ φασὶν ὃν, βαθμὸν ἐκάλεσαν ὁ
 » Παῦλος, εἰπὼν, οἱ καλῶς διακονήσαντες,
 » βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται. ση-
 » μαινὲ ὁ τόπος καὶ Θεῆ παρσίαν, ὡς ἐδή-
 » λωσαν Ἰακώβ, λέγων, ἐπὶ τῆ θεῆ τῆς κλί-
 » μακος, ὡς φοβερὸς ὁ τόπος ἔτος, ἐγὼ
 » δὲ ἔκ ἡδεν. τῆτο δηλοῖ καὶ τὸ περὶ Μωϋ-
 » σεως, καὶ τῶν σιωναβάντων αὐτῷ, ὅτε
 » εἶδον τὸν τόπον, ἔ εἰσήκει ὁ Θεὸς τῆ Ἰσ-
 » ραὴλ καὶ τὸ ὑπὸ τῆς πόδας αὐτῆ ὡσεὶ
 » ἔργον πλίνθῃ λίθῃ σαπφείρῃ, καὶ ὡς εἶδος
 » σερεώματος τῆ ἔρανῆ τῆ καθαρῆς τῆτι. τό-
 » πον γὰρ φησὶν ἐν τῆ Θεῆ παρσίαν νόησιν
 H » ἔλαβον, τῶν ποδῶν αὐτῆ βεβαίως ἰδρυ-
 » μέων ἐν πλίνθῃ σαπφείρῃ, τῆ πρακτι-
 » κῆ ἀρετῆ, καὶ εἶδει σερεώματος ἔρανῆ,
 Ο ο ο 2 τῆ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἔκ εὐρηται.

τῇ σοφίᾳ· νοητῶν γὰρ ἕσα θεωρία, τῇ καθαριότητι τῆ ἕρανῆ παραβάλλειαι. ἐφ' ὃν τόπον ὁ Φθᾶσας τρέφεται, μεταλαμβάνων τῆ ἄρτα τῆς ἀληθείας, καὶ τῆ καρπῆ τῆ ἕυλης τῆς ζωῆς, καὶ πίνει ἐκ τῆς πηγῆς τῆς ζωῆς, καὶ τῆ οἴνου, ὃν ἡ

Παροιμ. 9. 2. σοφία εἰς τὸν ἑαυτῆς ἐκέρασε κρατῆρα. ἕτως οἱ περὶ Μωϋσεᾶ κατετρέφθησαν τῆ

Ἐξοδ. 24. 11. Κυρία, ὁ Φθᾶσας αἰ τῷ τόπῳ τῆ Θεῶ, καὶ φαγόντες καὶ πίνοντες. ὁ δὲ τόπος δηλοῖ καὶ τὴν εἰρμῆ τινὸς ἀκολοθίαν, κα-

Ρωμ. 12. 19. Ἰὸ λέγεται, μὴ ἐκδικῶντες ἑαυτῆς ἀγαπήτοί· ἀλλὰ δοτε τόπον τῇ ὀργῇ. οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, ἐμοὶ ἐκδικήσις. ἐμποδίζει γὰρ ἐκδικήσαι Θεῶ παρεπομένη τοῖς ἀδίκοις ὁ ἑαυτὸν ἐκδικῶν, τὸν τῆς προνοίας διακόπτων εἰρμόν. τοιούτων πῶς καὶ

Ἐβρ. 12. 17. τὸ περὶ τῆ Χαῦ εἰρημίου. μετανοίας γὰρ τόπον ἔχ εὔρον. ἔ γὰρ ὃν δεῖ τρόπον τὴν ὀβλογίαν ἐζήτησε, καὶ τοὶ μετὰ δακρῶν δόξας τῆτο ποιῶν. ἔ γὰρ ὡς ἀνάξιος γεγονὼς ἐλυπήθη· ἀλλ' ὡς μὴ τυχὼν αὐτῆς, μὴ πρὸς ἀξίαν ἐτοιμασάμενος. τόπος παρὰ τοῖς ἔξω, καὶ ἡ γενικὴ λέγεται πρότασις; ἐφ' ἧ αἰ κατὰ μέρος ἀναγονται τῶν διαλεκτικῶν προβλημάτων ἐπιχειρήσας. τούτων ἐκ τῆ τῶς σημασινομένων, νῦν εἰκοι δηλοῦσαι ὁ προσήκων βαθμός. ἔσι γάρτις τάξις μετὰ πᾶσαν προκοπῶν, σᾶσις ἕσα διὰ τὸ βέβαιον, καὶ πέτρα σερῆα, χορηγῆσα γνώσιν τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἐφικτῶν. ἀλλὰ καὶ πέτρα

1. Κορ. 10. 4. Χριστός, ἡ τόπος ἕσα παρὰ Θεῶ. καὶ ὁ λόγος γὰρ ἧ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἧ ὁ λόγος. ὁποῖον καὶ τὸ, παρὰ σοὶ πηγῇ ζωῆς, αἰ τῷ φωτίσῃ ὀψόμεθα φῶς.

Ἰωάν. 1. 1. ἧ ὁ λόγος. ὁποῖον καὶ τὸ, παρὰ σοὶ πηγῇ ζωῆς, αἰ τῷ φωτίσῃ ὀψόμεθα φῶς.

Ψαλ. 35. 9. ὁ σᾶς αἰ τῆτω, θεωρεῖ τὸν πατέρα. ὁ ἐμὲ γὰρ φησιν ἐώρακῶς, ἐώρακε τὸν πατέρα. αἰ δὲ ὡς παρὰ τῆ ἧς λέγεται τὸ, ἰδῆ τόπος παρ' ἐμοὶ, τὸν πατέρα νοήσομεν. ὡς γὰρ ὁ υἱὸς ἀποκαλύπτει τὸν πατέρα, ἕτω Πέτρῳ καὶ Παύλῳ τὸν υἱὸν ὁ πατὴρ ἀπεκάλυψεν. ὁ μὲν γὰρ, ὡς ἐκ πατρὸς μαθῶν τὸν υἱὸν, μακαρίζεται· ὁ δὲ φησιν, ὅτε ἠνδοκῆσεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτῆ αἰ ἐμοί.

κβ. Ἦνία δ' ἂν παρέλθῃ ἡ δόξα μου, καὶ θῆσω εἰς ὀπὴν τῆς πέτρας, καὶ σκεπάσω τῇ χειρὶ μου ἐπὶ σέ, ἕως ἂν παρέλθῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε σαρκῶται ὁ υἱὸς, ὅς ἐσι πέτρα, τότε ἕσα θεωρητός, ἀθέατος ὢν κατὰ τὴν θεῖαν φύσιν.

(1) Ἐπεὶ δὲ προσέβλεψα, μόλις εἶδον Θεῶ τὰ ὀπίδια· καὶ τῆτο τῇ πέτρῃ σκεπαθεῖς, τῷ σαρκῶντι δὲ ἡμῶς λόγῳ, καὶ μικρὸν διακύνσας, ἔ τὴν πρώτῳ τε καὶ ἀκέραιον φύσιν, καὶ ἑαυτῇ λέγω δὴ τῇ Τριᾷδι γνωστοκύνω; καὶ ὅση τῆ πρώτῃ καταπετάσματος εἰσω μένει, καὶ ὑπὸ τῶν Χερσεβίμ συγκαλύπτεται, ἀλλ' ὅση τελευταία, καὶ εἰς ἡμᾶς φθάνουσα. ἡ δὲ ἐσιν, ὡς ἐμὲ γνώσκων, ἡ αἰ τοῖς κλισμασι, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῆ προβεβλημένοις καὶ διοικημένοις μεγαλειότης, ἡ ὡς ὁ θεὸς Δαβὶδ ὀνομάζει, μεγαλοπρέπεια. ταῦτα γὰρ Θεῶ τὰ ὀπίδια, ὅσα μετ' ἐκείνον ἐκείνη γνωρίσματα. ὡσαυτ' αἰ κατ' ὕδατων ἠλῆς σκια καὶ εἰκόνες ταῖς σαρκῶν ὀψοῖσι παραδεικνύσαι τὸν ἥλιον, ἐπεὶ μὴ αὐτὸν προσβλέπειν ὄντε, τῷ ἀκραιφνεῖ τῆ φωτὸς νικῶντα τὴν ἀσθῆσιν. αἰ λόγ. 34.

Α - ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ δὲ αἰ τῇ πέτρῃ χώρημα, [ἧ] ὀπὴν ὀνομάζει [ὁ λόγος; καλῶς ὁ θεὸς Ἀπόστολος αἰ τοῖς ἰδίῳι λόγοις δηρομυῶσιν, οἰκίαν ἀχει- 1. Κορ. 5. 1. ροποιήτον ἕρανίαν ἀποκειῶσαι δι' ἐλπίδος τοῖς τὴν γῆνιῳ σκίῳν διαλύσασιν, λέγων. ἄληθῶς γὰρ ὁ τὸν δρόμον τελέσας, κα- 2. Τιμ. 4. 7. 8. θῶς φησιν ὁ Ἀπόστολος, αἰ ἐκείνῳ τῷ πλατεῖ καὶ ὄρουχώρῳ σαδίῳ, ὃν τόπον ὀνομάζει ἡ θεῖα φωνή, καὶ τὴν πῆσιν τηρήσας, ἦτοι καθῶς φησιν τὸ ἀνιγμα, ἐπὶ πέτρας τῆς ἰδίῃς πόδας ἐρείσας· ἕτος τῷ τῆς δικαιοσύνης σερᾶνῳ παρὰ τῆς χειρὸς τῆ ἀγνωσῆτε καλλωπιθήσεται. τὸ δὲ τοιούτον γέρας διαφῶρος παρὰ τῆς Γραφῆς ὀνομάζεται.] τὸ δὲ αἰ αὐτῷ εἰταῦθα μὲν, [χώρημα] πέτρας λέγεται· αἰ ἑτέροις δὲ, παραδείσῃ [τρυφῇ, καὶ αἰωνία] σκηνῇ, καὶ μονῇ παρὰ τῷ πατρί, καὶ κόλπος Ἀβραᾶμ, [καὶ χώρα ζώντων, καὶ ὕδωρ ἀναπαύσεως, καὶ ἡ ἄνω Ἰερουσαλήμ, καὶ βασιλεία ἕρανῶν, καὶ βραβεῖον κλήσεως,] καὶ σερᾶνος χαρίτων, [καὶ σερᾶνος κάλλους, καὶ πύργος ἰσχύος, καὶ ἐπιτραπέζιος ὄφροσῶν, καὶ Θεῶ σιωεδρία, καὶ θρόνος κρίσεως, καὶ τόπος ὀνομασῶς, καὶ σκίῳ ἀπόκρυφος. αἰ ἔν καὶ τῆτο φασιν εἶναι τῶν εἰς τῆτο φερόντων τὸ νόημα, τὴν εἰς τὴν πέτραν τῆ Μωϋσεῶς εἰσοδον.] ἐπειδὴ ἔν ὁ Χριστός ἡ πέτρα παρὰ τῷ Παύλῳ 1. Κορ. 10. 4. ἄντες δὲ οἱ θησαυροὶ τῶν ἀγαθῶν αἰ αὐτῷ τῷ, ὁ αἰ ἀγαθῷ τινὶ γνωσόμενος, αἰ τῷ Χριστῷ πάντως ἐσὶ τῷ περιεκτικῷ παντὸς ἀγαθῆ. ὁ δὲ μέχρι τῆτο φθᾶσας, καὶ ὑπὸ χειρὸς τῆ Θεῶ σκεπαθεῖς· χεῖρ δ' ἂν εἴη τῆ Θεῶ ἡ δημιοργικὴ τῶν ὄντων διῶκμις, ὁ μονογενῆς Θεὸς, ὃς καὶ τοῖς τρέχουσι τόπος ἐσὶν, ὁδὸς τῆ δρόμου γνωσόμενος, καὶ πέτρα γίνεται τοῖς βεβαῖοις· τότε ἀκῆσεται τῆ προσκαλεμῆς, καὶ κατόπιν τῆ καλεῶτος γενήσεται, τετέσιν ὀπίσω Κυρία τῆ Θεῶ πορεύσεται.

κγ. Καὶ ἀφελῶ τὴν χεῖρα, καὶ τότε ὀψει τὰ ὀπίσω μου· τὸ δὲ προσωπὸν μου ἔκ ὀφθῆσεται σοὶ.

ΑΛΛΟΣ. Ὅτι αὐτῷ μὲν τὴν, ὡς ἂν εἴποι τις, ἐκπρόσωπον Θεῶν τῆ Θεῶ. ἔκ ἄντις καταλάβοι· ἐκ δὲ τῶν ὀπίσω αὐτῆ, γνώσεται τὰ περὶ αὐτόν. ὀπίσω δὲ, τὰ κλισματα αὐτῆ. ὅπερ καὶ ὁ Θεολόγος φησιν, (1) ἔκ ἐκ τῶν κατ' αὐτόν, ἀλλ' ἐκ τῶν περὶ αὐτόν.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ἦ μὲν προκόσμιος ὕπαρξις τε καὶ θεῖότης, δηλῆται διὰ τῆ προσώπῃ

σώπῃ· ἢ δὲ δημιουργία καὶ πρόνοια, διὰ τῶν ὀπίσω. (1)

Ψαλ. 62. 8.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. [Ἐκολληθῆ ἢ ψυχὴ μου ὀπίσω σε, ἐμὲ δὲ ἀντελάβετο ἢ δεξιὰ σε. ὁρᾷς πῶς συμβαίνει τῇ ἰσορίᾳ ἢ ψαλμωδία. ὡς γὰρ ἔτος Φησί, τῷ ὀπίσω τῷ Θεῷ κεκολλημένῳ τῷ τῆς δεξιᾶς εἶναι ἀντίληψιν· ἔτω καὶ ἡ χεὶρ ἀπлетαί τῷ ἐν τῇ πέτρᾳ τῷ θείῳ Φωνῶ ἀναμείνοντος, καὶ κατοπιν ἀκολοθεῖν ὀχόμενος.] ὁ δὲ ἀκολοθεῖν, τὸ ὀπίωθεν βλέπει. ἐκεῖν διδάσκεται Μωσῆς, ὅτι τέττοῦσι τὸ ἰδεῖν τὸν Θεόν, τὸ ἀκολοθεῖν τῷ Θεῷ.

A καὶ ὁ ὀδηγῶν, τῷ προηγῶναι τῷ ἐπομείνῳ, τῷ ὁδὸν ὑποδείκνυσι. διὸ Φησί πρὸς τὸν ὀδηγόμενον, ὅτι τὸ πρόσωπόν μου ἐκ ὀφθῆσεταί σοι, τέττοι μὴ ἀντιπρόσωπος γίνῃ τῷ ὀδηγῶντι. πρὸς γὰρ τὸ ἐναντι πάντως ὁ ὁδὸμος ἔσαι.

B ΑΛΛΟΣ Φησὶν, ὅτι καὶ ἡ ὀπή, καὶ ἡ χεὶρ ἢ σκέπῃσα, ἔδεν ἕτερον, ἢ τῷ μερικῶ καὶ μετὰ Φαιδῶς παρίησιν ἀποκάλυψιν. τοῖστον γὰρ τὸ δι' ὀπῆς ὑποπίπλον τοῖς ὀφθαλμοῖς, δι' ἧς ὁράται τὰ ὀπίσω Θεῷ. ταῦτα δέ εἰσιν ἢ ἐν τοῖς μετόπισθεν χρόνοις τῷ μονογενῆς ἑσαρκῶς ἐπιφάνεια.

Κ Ε Φ. Λ Δ.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λάξευσον σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας, καθάπερ καὶ αἱ πρῶται, καὶ ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος· καὶ γράψω ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ρήματα, ἃ ἦν ἐπὶ ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, ἃς συνέτριψας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ λιθίνων εἰκότως ὁ νόμος, ὡς ἂν μὲν δεινῶς ἢ γραφῆ. καθόλου γὰρ ἀρχαῖον τὸ ἐν στήλαις ἀναγράφειν τὰ μυστικά· ὡς κατὰ τέτο, καὶ τῷ καλῶς ἐπιπέδῳ ἱερογλυφικῶ σοφίαν σφραγίσασθαι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἔστιν ἐκ τέττα μαθεῖν, ὅτι ἀσωτήριπλος ἢ τὸ πρῶν, καὶ ἀθάνατος τὸ κατ' ἀρχαίαν ἢ ἀνθρωπίνην φύσιν, χερσὶ Θεῷ κατεσκευασμένη, καὶ τοῖς ἀγράφοις τῷ νόμῳ καὶ φυσικοῖς κεκαλλωπισμένη χάρισμασιν. ἐπεὶ δὲ προσέπεσε τῆς ἀμαρτίας ὁ ἦχος διὰ τῆς τῷ ὄψεως Φωνῆς, ἢ ἡ ἰσορία, Φωνῶν ἐξ οἶν ἀρχόντων Φησί, τότε εἰς γλῶσσοσιν αὐτῶν ἀναβήσεται. ἀλλὰ πάλιν ὁ ἀληθινὸς νομοθέτης, ὁ τύπος ἢ ὁ Μωσῆς, ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἐαυτῷ [τὰς] τῆς φύσεως [ἡμῶν] πλάκας ἐλάξευσε. [ἔ γὰρ γάμος αὐτῷ τῷ θείῳ ἐδημιούργησε σάρκα, ἀλλ' αὐτὸς τῆς ἰδίας σαρκὸς γίνεται λατόμος τῆς σῶ θείῳ δακτύλῳ καταγραφείσης. [πνεῦμα γὰρ ἅγιον ἦλθεν ἐπὶ τῷ Παρθέον, καὶ ἡ τῷ ὑψίστῳ ἐπεσκίασε δύναμις. ἐπεὶ δὲ τέτο ἐγένετο,] πάλιν ἡ φύσις τὸ ἀσωτήριπλον ἔσχε, ἀθάνατος [γενομένη τοῖς τῷ δακτύλῳ χαραγμάσι.] δακτύλος δὲ Θεῷ τὸ ἅγιον πνεῦμα.

β. Καὶ γίνῃ ἐτοιμος εἰς τὸ πρῶν, καὶ ἀναβήσῃ τὸ πρῶν εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, καὶ σήσημοι ἐκεῖ ἐπ' ἀκρῶ τῷ ὄρει.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Οὐ γὰρ ἐτέρῳ τινὶ ἴσαται, ἀλλ' ἢ Θεῷ, ὃ τῷ δηλωθεῖσαν προκοπῶν

διανύσει. τί δέ εἰσι τὸ ἐσάναι Θεῷ, ἢ τὸ ἔτοιμον γενέσθαι πρὸς τὸ ἀκροῦσθαι Θεῷ διδασκαλίαν;

γ. Καὶ μηδεὶς ἀναβήτω μετὰ σοῦ, καὶ μηδεὶς ὀφθῆτω ἐν παντὶ τῷ ὄρει· καὶ τὰ πρόβατα καὶ οἱ βόες μὴ νεμέθωσαν πλησίον τῷ ὄρει.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Τοῖς ἀπολειπομένοις τῆς τῷ Μωϋσέως τελειότητος μένειν κάτω τῷ ὄρει προσέταξε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μηδὲν τῷ Μωϋσῆ σῶ σιωνιέναι προσέταξεν, ἵνα μὴ βλάβῃ ὑποση, τολμῶν τοῖς ὑπὲρ δυνάμιν ἐγχειρεῖν. εἰ γὰρ Ὁσᾶ, γένεθ ἐκ ὧν ἱερατικῶ, ἐκινδύνωσε ψεύσας ἐπὶ βοηθείᾳ τῆς κιβωτῆ, πόσω μᾶλλον ὁ τηλικέτων ψεύσας πρὸ τῆς προκοπῆς; ἢ αὐτῇ θεωρεῖα καὶ ἐν διαγγελίοις, ὅτε παραλαβὼν Ἰησοῦς Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, εἰς ὄρος αὐτῶν ἀναγαγὼν ὑψηλόν, ἐπὶ αὐτῶν μετεμορφώθη.

δ. Καὶ ἐλάξευσε δύο πλάκας λιθίνας, καθάπερ καὶ αἱ πρῶται. καὶ ὀρθρίσας Μωσῆς τὸ πρῶν, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, κατὰ συνέταξεν αὐτῷ Κύριος· καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς μεθ' ἑαυτῆ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας.

ε. Καὶ κατέβη Κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ παρέστη αὐτῷ ἐκεῖ, καὶ ἐκάλεσεν ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁρᾷς ὡς Κύριος ἕτερον ἐκάλεσε Κύριον κοινωνὸν τῷ ὀνόματος, ἐπειδὴ καὶ ἑσίας καὶ δόξης.

ς. Καὶ παρήλθε Κύριος πρὸ προσώπῳ αὐτῷ, καὶ ἐκάλεσε, Κύριος Κύριος ὁ Θεὸς οἰκίεμων, καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινός.

Οοο 3 ΑΔΗΛΟΥ.

(1) Μετὰ τὸ ὑπερνήμα τέτο, καὶ τὰ δε ἐν τῷ κώδ. κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ Γρηγόριος Νύσσης. ὅπερ ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἐκ εὐρηται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα αὐτός Φησι, καταβάς ἐν νεφέλῃ, καὶ παρασὰς τῷ Μωϋσῇ, ὁ διὰ τῆς τετραγράμματος δηλούμενος Κύριος: ὃς καὶ κατ' ἰδὴν πεποιήται ὑπόχρῃσιν παρελθῶν πρὸ προσώπου Μωσέως, τὸν Κύριον καὶ πατέρα, Κύριον διὰ τῆς τετραγράμμου ἐμφερόμενον, ἀνακαλεῖ λέγων· Κύριος Κύριος ὁ Θεὸς οἰκίρμων, καὶ τὰ ἐξῆς.

ζ. Καὶ δικαιοσύνην διατηρῶν, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας, ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἀδικίας, καὶ ἀμαρτίας, καὶ τὸν ἔνοχον ἐκκαθαρίζῃ, ἐπάγων ἀνομίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἐπὶ τέκνα τέκνων, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἦτοι, ἀνέχεται ὁ Θεὸς τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ἕως τρίτου βαθμοῦ παίδων. λοιπὸν εἰάν ἴδῃ, ἐκγόνους καὶ προεκγόνους καὶ ἐπεκγόνους ἐμμένοντας τῇ πατροπαράδοτῳ κακίᾳ, ἐπάγει τὴν πληγὴν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ἐ γενικῆς ἐστὶ νομοθεσίας, ἀλλὰ μερικῆς τοῖς ἐξελεῖσθαι ἐξ Αἰγύπτου. ἐπειδὴ τὸ τῆς εἰδωλολατρίας ἀκρατὸν ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς ἤρξατο, προαπειλεῖ τοῖς μέλλουσιν εἰδωλολατρεῖν· ὅτι εἰάν εἰδωλολατρήσῃτε, ἔχῃ ὡσπερ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ συγγνώσομαι ὑμῖν μετὰ τούτων θαυμάτων ἀπόδειξιν, ἀλλὰ τὰς τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπαγάγω ἀμαρτίας, καὶ τὰς τιμωρίας. εἰδὲ γὰρ ὡν ἡμαρτον ἐκείνοι, δίκαια ἐτίσαντο· ἀλλ' ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ ἀμαρτίᾳ ἀποθανεῖται.

η. Καὶ σπεύσας Μωϋσῆς, κύψας ἐπὶ τὴν γῆν προσεκύνησε.

θ. Καὶ εἶπεν, εἰ εὖρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, συμπορευθήτω Κύριος μεθ' ἡμῶν· ὁ λαὸς γὰρ σκληροτρεχῆς καὶ ἀφελῆς σὺ τὰς ἀμαρτίας, καὶ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθά σοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ, συμπορευθήτω Κύριος μεθ' ἡμῶν, τρανῶς ἐμφαίνει τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἀφελῆς σὺ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ ἐσομεθά σοι. ἔκην ὅταν ἴδῃς ἀνθρώπον τινα λέγοντα τῷ παραλύτῳ καὶ τῇ πόρῃ, ἀφαινοταί σοι αἱ ἀμαρτίαι, γινώσκει τοῦτον ὑπάρχειν αὐτὸν, περὶ ἃ σοι προλέγω. εἰδὲ γὰρ δυνάτα ἀφαιναί ἀμαρτίας, εἰμὴ μόνος ὁ Θεός.

ι. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἰδὲ ἐγὼ τίθημί σοι διαθήκην ἐνώπιον παντός τῆς λαῶς σου, ποιήσω ἔνδοξα, ἃ ἐγένοντο πάση τῇ γῇ, καὶ ἐν παντὶ ἔσθαι. καὶ ὄψεται πᾶς ὁ λαὸς, ἐν οἷς εἶ σὺ, τὰ ἔργα Κυρίου, ὅτι θαυμαστά-
ια. ἔσιν, ἃ ἐγὼ ποιήσω σοι. Πρόσεχε

Α σὺ πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι. ἰδὲ ἐγὼ ἐκβάλλω ἀπὸ προσώπου ὑμῶν τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χανααῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον,

Β. καὶ τὸν Γεργεσαῖον. Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ποτε διαθήῃς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ εἰς αὐτήν, μὴ ποτε γένηται πρόσκομμα ἐν ὑμῖν. Τὰς βωμὰς αὐτῶν καθελεῖτε, καὶ τὰς στήλας αὐτῶν συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν Θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ.

ΙΔ. Οὐ γὰρ μὴ προσκυνήσητε Θεῷ ἑτέρῳ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεός, ζηλωτὸν ὄνομα, Θεὸς ζηλωτῆς ἐστὶ.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ζηλωτὸν ὄνομα, τῆτο δοκεῖ πως σημαίνει· ὅτι ζηλοῖ Θεὸς ὑπὸ πολλῆς Φιλανθρωπίας ἐπὶ τῇ τῶν ἑαυτῆ δόλων ἀποσασίᾳ. καὶ ἐπέπερ αἰ τῆτο ποιῆ, γέγονεν αὐτῷ τῆτο ὄνομα.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἀντὶ τῆς, εἰάν ἴδῃ τὸν ἑαυτῆ λαὸν τοῖς μὴ ἔσσι Θεοῖς προσκυνῶντα, ὀργίζεται· μᾶλλον δὲ καὶ ζηλοῖ, ὃν τρόπον ζηλοῖ ἄνθρωπος, ὄρων τὴν ἑαυτῆ σύμβιον τὴν ἀγαπωμένην, προσχωρήσασαν ἑτέρῳ· ὀργίζεται καὶ ἀφορήτως, καὶ ζηλοῖ δὲ ἐπὶ τῇ τῶν ἑαυτῆ δόλων ἀποσασίᾳ. καὶ ἐπέπερ αὐτὸ τῆτο ποιῆ, διὰ πολλὴν Φιλανθρωπίαν, τῆτο ὄνομα αὐτῷ.

ΙΕ. Μὴ ποτε θῆς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκπορευώσῃ σε ὀπίσω τῶν Θεῶν αὐτῶν, καὶ θύσωσι τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, καὶ καλέσωσί σε, καὶ φάγῃς τῶν θυσιαῶν αὐτῶν,

ΚΑΙ λάβῃς τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ τῶν θυγατέρων σου δῶς τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐκπορευώσῃ αἱ θυγατέρες σου ὀπίσω τῶν Θεῶν αὐτῶν, καὶ ἐκπορευώσῃ

ΙΖ. οἱ υἱοὶ σου ὀπίσω τῶν Θεῶν αὐτῶν. Καὶ Θεὸς χωνευτῆς ἐ ποιήσεις σεαυτῷ.

ΙΗ. Καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξῃ. Ζ ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ φαγῆ ἀζύμα, καθάπερ ἐντέταλμαί σοι, εἰς τὸν καιρὸν ἐν μηνὶ τῶν νέων· ἐν γὰρ τῷ μηνὶ τῶν νέων

ΙΘ. ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου. Πᾶν διανείγον μητέρα, ἐμοὶ τὰ ἀρσενικά, πρωτότοκον μόσχου, καὶ πρωτότοκον προβά-

Κ. τῆς. Καὶ πρωτότοκον ὑποζυγίου λυτρώσῃ προβάτῳ· εἰάν δὲ μὴ λυτρώσῃ, τιμὴν δώσεις αὐτῷ. πᾶν πρωτότοκον τῶν ἵνων σου λυτρώσῃ. ἔκ ὀφθήσῃ

Η. ἐνώπιόν μου κενός. Ἐξ ἡμέρας ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀναπαύσῃ· τῷ σπόρῳ καὶ τῷ ἀμῆτῳ κατάπαυσις.
ΚΒ. Καὶ

κβ. Καὶ ἑορτὴν ἑβδομάδων ποιή- **Α**
σεις μοι, ἀρχὴν θερσιμῶ πυρῶν ἢ ἑορ-
τὴν συναγωγῆς μεσάντος τῆς ἑνιαυτῆς.

Ἀρχὴν θερσιμῶ πυρῶν, οἱ λοιποὶ, ἀρ-
χὴ τῶν πρωτογεννημάτων.

κγ. Τρεῖς καιρὸς τῆς ἑνιαυτῆς ὀφ-
θήσεται πᾶν ἀρσενικόν σε ἐναντίον **Β**
κδ. Κυρίου τῆς Θεῆς σε Ἰσραὴλ. "Ὅταν

γὰρ ἐκβάλλω τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπ-
σε, καὶ ἐκπλατυνῶ τὰ ὄρια σε, καὶ
ἐπιθυμήσει ἔθεις τῆς γῆς σε, ἡνίκα
ἐὰν ἀναβῆς ὀφθῆναι ἐναντι Κυρίου τῆς

κε. Θεῆς σε, τρεῖς καιρὸς τῆς ἑνιαυτῆς. Οὐ
σφάξεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα θυσιάσμα-
τός σε, καὶ ἔ κοιμηθήσεται εἰς τὸ

κς. πρῶτὸ θύμα ἑορτῆς τῆς πάχα. Τὰ
πρωτογεννήματα τῆς γῆς σε εἰσίοσεις
εἰς τὸν οἶκον τῆς Θεῆς σε. ἔχ ἑφήσεις

κζ. ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτῆς. Καὶ
εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, γράψον
σεαυτῶ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα·
ἐπὶ γὰρ τῶν λόγων τῶν τῆς θεομαρ-
τυρίας σου διαθήκη, καὶ τῶ Ἰσραὴλ. Καὶ

κη. ἦν ἐκεῖ Μωϋσῆς ἐναντίον Κυρίου τεσσα-
ράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα
νύκτας· ἄρτον ἔφαγε, καὶ ὕδωρ
ἔπιε. καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τῶν πλα-
κῶν τὰ ῥήματα ταῦτα τῆς διαθήκης,
τὰς δέκα λόγους.

κθ. Ὡς δὲ κατέβαινε Μωϋσῆς ἐκ
τῆς ὄρεις Σινᾶ, καὶ ἰδὼς αἱ πλάκες ἐπὶ
τῶν χειρῶν Μωϋσῆ· καταβαίνοντος δὲ
ἀπὸ τῆς ὄρεις, καὶ Μωϋσῆς ἔκ ἤδει ὅτι
δεδόξασα ἡ ὄψις τῆς χρωτὸς τῆς προσώ-
πυ αὐτῆς ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν αὐτῶ.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Καθ' ἅπερ τῷ Μω-
σεῖ ἐκ τῆς δικαιοπραγίας καὶ τῆς κατὰ τὸ
συνεχὲς πρὸς τὸν Θεὸν τὸν λαλῶντα αὐ-
τῷ ὁμιλίας, ἐπίχρῳαί τις ἐπεκαθίζε τῷ
προσώπῳ δεδοξασμένη· ἔτω καὶ τῆ δικαίᾳ
ψυχῇ θεῖα τις ἀγαθωσύνης δυνάμις, κα-
τά τε ἐπισκοπῶν, κατά τε τῷ προφη-
τείαν, κατά τε τῷ διοικητικῶ ἐνέργειαν
ἐγκριμιολογίᾳ, οἷον ἀπαυγασματος νοε-
ρῆς, καθ' ἅπερ ἡλιακῆς ἀλέας, ἐναποση-
μαίνεται τι, δικαιοσύνης σφραγίδα ἐπι-
φανῆ, Φῶς ὑψωμένον ψυχῇ δι' ἀγάπης
ἀδιασάτῃ, θεοφορέσης καὶ θεοφορεμένης.

λ. Καὶ εἶδεν Ἀαρὼν καὶ πάντες
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν Μωϋσῆν, καὶ ἦν δε-
δοξασμένη ἡ ὄψις τῆς χρωτὸς τῆς προ-
σώπυ αὐτῆς· καὶ ἐφοβήθησαν ἐγγύ-
σαι αὐτῶ.

(1) Ἀντὶ τῶν ἐπομαίων ταῦτα ἐν τῇ 341. σελ. τῆ 1. μέρ. τῆ 1. Τόμ. κεῖται. Ἀποφοιτῶντας δὲ ἦδη
καὶ εἰς Φυγίῳ τραπομῆας ἐπιστρέφει Μωϋσῆς, προσελάλει τε ἔτω τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, προκαθίσας τῆ προ-
σώπυ τὸ κάλυμμα, καὶ τῆ θεῖα Φωτὸς τῷ προσερχομένῳ ἀκτῖνα τοῖς κατασκιάζουσι μόλις φορητικῶ
τοῖς ἔχλοις ἀποτελῶν.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Κατὰ γράφει μὲν τοῖς ἐκ
λίθων πυξίοις τὸν νόμον ὁ τῶν ὅλων Θεός.
ἐπειδὴ δὲ τῆ τῆ Φωτὸς προσβολῇ κατη-
γλαίσο τὸ Μωσέως προσωπον, εἰ ἡμέραις
τεσσαράκοντα προσεδρόντος τῷ θεῷ,
ἀτονῶσι πρὸς τῷ θεῷ οἱ ἀπόλεκτοι τῶν
ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ὁ Ἀα-
ρῶν. (1) διὰ τῆτο περιτίθησι κάλυμμα
ἐαυτῶ, καὶ ἔτως αὐτοῖς διαλέγεται.

ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Ἀπαράδεκτον Ἰσραηλοῖς
καὶ αὐτὸ τῆ νόμος τὸ Φῶς, καὶ ἐχὶ μόνοις
τοῖς ἀδρανέσι [καὶ ἀγελαίοις,] ἀλλὰ καὶ
αὐτοῖς τοῖς ἀπολέκτοις καὶ ἱεροῖς. [ἀκήκοας
γὰρ ὅτι τῷ Μωσέως πεφόβηται δόξαν
σὺ τοῖς πρεσβυτέροις Ἀαρῶν.]

λα. Καὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς αὐτῆς,
καὶ ἐπεσράφησαν πρὸς αὐτὸν Ἀαρῶν
καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγω-
γῆς· καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς αὐ-
τῆς.

לב. Καὶ μετὰ ταῦτα προσῆλθον
πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ·
καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐλά-
λησε Κύριος πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει
Σινᾶ.

λγ. Καὶ ἐπεὶ κατέπαυσε λαλῶν
πρὸς αὐτῆς, ἔθηκεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον
αὐτῆς κάλυμμα.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί σημαίνει τὸ κά-
λυμμα τὸ ἐπιτεθεῖν τῷ προσώπῳ τῆ νομο-
θέτης; Ἐχομεν τῆ Ἀποστόλου τῷ ἐρωτη-
νείαν. μέχρι γὰρ φησι τῆς σήμερον, **2. Κορ. 3. 15,**
κα ἀναγινώσκειται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ **14, 16.**
τῷ καρδίαν αὐτῶν κείται μὴ ἀνακαλυπτό-
μενον, ὅ,τι εἰ Χριστῷ καταργεῖται. **14, 16.**
ὁ ἄν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται
τὸ κάλυμμα. ὡπερ γὰρ τότε θεῖας ἐνε-
πλήθη δόξης τῆ νομοθέτης τὸ πρόσωπον,
καὶ τὸ σέλας τὸ ἐκείθεν ὑπὲρ ἀσραπλῶ ἐκ-
πεμπόμενον ἀντιβλέπειν ἐκ εἰα τῆς ἀν-
τυγχανόντας, ἀλλ' ἡ ἐτέρωσε τὰ πρόσω-
πα τρέπειν, ἢ τῆς ὀφθαλμῶς μύειν ἰσχυ-
καζε· καὶ τῆς χάριν ἐχρηστο τῷ προκα-
λύμματι, τῷ λαῷ διάλεγόμενος· πρὸς δὲ
τὸν Θεὸν ἐπιστρέφω, γυμνὸν εἶχε τὸ πρό-
σωπον· ἔτως Ἰσραηλοῖ τῷ τῆ νόμος προσέ-
χοντες γραμματι, τῷ μὲν δόξαν ἔχ ὀρω-
σι, μόνον δὲ τὸ κάλυμμα βλέπει· τῆ δὲ
τῆ παναγίᾳ πνεύματος χάριτι προσιόντες,
ἀπαλλάττονται μὲν τῆ προκαλύμματος,
θεωροῦσι δὲ τῷ δόξαν, ἢς Μωϋσῆς ἐνε-
πλήθη. τῆτο γὰρ καὶ ὁ μακάριος λέγει

Ε Παῦλος· ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακαλυμ- **2. Κορ. 3. 18.**
μῶν προσώπῳ τῷ δόξαν Χριστῷ κατοπίρι-
ζόμενοι, τῷ αὐτῷ δόξαν μεταμορφόμε-
θα, ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθ' ἅπερ ἀπὸ
Κυρίου πατρός. ὡπερ γὰρ τὰ δουιδῆ κά-
τοπίρα τῶν εἰσορώντων τῆς τύπῃς ἐκμάτ-
τητα, ἔτως αἱ καθαρᾷ καρδίαι τῆ Θεῆ

Ζ τῷ
τῷ

Η τῷ

Ματθ. 5. 8. τῶν δόξαν εἰσδέχονται. διὸ δὴ καὶ [ὁ] Κύριος ἔφη, μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. καὶ ὡπερ ὁ Ἰδδας τὸν διάβολον εἰσδεξάμενος, τῶν ἐκείνου πονηρίαν ἐνετύπωσεν ἐαυτῷ· ἔτως ὁ τῇ θείᾳ χάριτι προσιών, ταῖς ἐκείθεν φερομέναις μαρμαρυγαῖς καταυγάζεται. καὶ ὡς ὁ εἰς σκοτὰ καθαζόμενος, σκοτεινὴς γίνεται· ὁ δὲ εἰς ἡλίω, ἡλιοειδής καὶ φωτεινός· ἔτως ὁ τῷ Θεῷ προσεδραβὼν θεοειδὴς δέχεται χαρᾶς κλήρας.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁ μακάριος Παῦλος· 2. Κορ. 3. 15. φησιν, ὅτι ἄχρι τῆς σήμερον· ὡς ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τῶν καρδίων· ὡς δὴ τῶν ὀφθαλμῶν· ὡς δὴ τῶν ὀφθαλμῶν· ὡς δὴ τῶν ὀφθαλμῶν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐτίθει ὁ Μωσῆς χρησίμως σφόδρα τὸ κάλυμμα. κατασκίασμα γὰρ ὁ νόμος ἔχει τὸ παχὺ τῆς γραμμάτος, καὶ τῆς ἰσορίας τὸ εἰς σφόδρα λαμπρὸν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μονονεχὶ βοῶν, ὅτι τῶν (1) δι' αὐτῶν θεασισμάτων τὸ κάλλος κατῆλοι τὶς ἂν, ἔκ εἰς τοῖς ἔξω τύποις, εἰς τοῖς (2) ἔσω κεκρυμμένοις θεωρήμασιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ τῆς Μωσέως κάλυμμα τῶν νόμων παρίστησιν ἀσάφειαν. αἴτιον δὲ ἡ τῶν ἀκρόντων ἀδένεια.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθάρπερ γὰρ φησὶ Μωϋσῆς εἶχε κάλυμμα ὁ νομοθέτης, ἔτω καὶ ὁ νόμος εἶχε κάλυμμα τῶν ἀσάφειαν. ἀλλ' ἔτε τῆς νομοθετικῆς ἐγκλημα, ἔτε τῆς νόμου κατηγορίας τὸ κάλυμμα, ἀλλὰ τῆς ἀδενείας τῶν ἀκρόντων. μετὰ γὰρ τῶν ἀναβολῶν τῆς δικαιοσύνης ἡλίου, τῆς ἀπιστίας, καὶ τῶν νέφει τῆς τύπης καὶ τῆς ὑπε-

ρηφανείας ἐναπομέναντες, ποῖον Φῶς, ἢ ποῖαν ἐπισροφίαν, ἢ ποῖαν ἰασιν προσδοκήσασιν; φησὶ γὰρ περὶ αὐτῶν ὁ Ἀπόστολος, ἕως σήμερον κάλυμμα ἐπὶ τῶν καρδίων· ὡς δὴ τῶν ὀφθαλμῶν· ὡς δὴ τῶν ὀφθαλμῶν· ὡς δὴ τῶν ὀφθαλμῶν. 2. Κορ. 3. 15.

λδ. Ἦνίκα δ' ἂν εἰσέπορεύετο Μωϋσῆς ἐναντι Κυρίου λαλεῖν αὐτῷ, περιηρεῖτο τὸ κάλυμμα ἕως τῆς ἐκπορεύεσθαι. καὶ ἐξελθὼν ἐλάλει πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Σιώες ὅπως ταῖς Ἰσραηλίων διανοίαις ἀχώρητόν πως ἐστὶ καὶ αὐτὸ τὸ τῆς νόμου Φῶς. εἰ δὲ νοοῖτο πνευματικῶς, εἰς ἐκείνην ἰαχυσίαν, ἔτε ἀκοῆ δέξασθαι τῆς μυστηρίων τὸ βάθος.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Περιηρημένων τοιγαρῶν τῶν νόμων κατασκιασμάτων, δόξαν Κυρίου κατοπιρριζόμεθα, κατὰ τὸ γεγραμμένον. καὶ ἀκέρωσιν εἰς τὴν σφαιρῶμενον τὸν ἄμυνον, σωσίμεν ὅθεν τὸ Χριστὸ μυστήριον, καὶ ἐπιγινώσκουσιν τὸν ἄμυνον. ὅς δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἐαυτὸν ἀνέδηκεν εἰς ὁσμὴν ὀσμῆς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ.

λε. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον Μωϋσῆ, ὅτι δεδόξασα ἡ ὄψις τῆς προσώπου. καὶ περιέθηκε Μωϋσῆς τὸ κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, ἕως ἂν εἰσέλθῃ συλλαλεῖν αὐτῷ.

Κ Ε Φ Λ Ε

α. **Κ**αὶ συνήθροισε Μωϋσῆς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς, ἔτοι οἱ λόγοι, ἔς εἶπε Κύριος β. ποιῆσαι αὐτὸς. Ἐξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ καταπαύσεις· ἅγιον σάββατον· ἀνάπαυσις Κυρίου. πᾶς ὁ ποιῶν ἐν αὐτῇ ἔργον, τελευτάτω. Οὐ καύσετε πῦρ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. ἐγὼ Κύριος. δ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς πᾶσαν τὴν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, τῆτο τὸ ρῆμα, ὃ συνέταξε Κύριος, ε. λέγων, Λάβετε παρ' ὑμῶν αὐτῶν ἀφαίρεμα τῷ Κυρίῳ. πᾶς ὁ καταδεχόμενος τῇ καρδίᾳ, οἴσασιν τὰς ἀπαρχὰς Κυρίῳ, χρυσίον, ἀργύριον,

5. χαλκὸν, ὑάκινθον, πορφύραν, κόκκινον διπλῶν διανενησμένον, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ τρίχας αἰγείας. ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τὰ κατὰ δῶαμιν ἕκασον σιωεσφύρειν ἐγκελεύεται διὰ Φιλανθρωπίας μέγεθος, δι' ἧς πάντα βύλεται σωθῆναι, καὶ μηδὲν παντάπασιν ἀμοιρον εἶναι. ἀλλὰ τῆς μὲν πλεονείας, τὰ ἐκ τῆς πλεονείας συγκομίζουσιν· τῆς δὲ πνήθειας, καὶ τρίχας αἰγείας ἐπιδιδόναι· τῆς δὲ μηδὲν ἔχοντας, τὸν πόνον τῆς σώματος μόνον καρποφορεῖν. εἰ δὲ σκλιωῶ, τῶν ἐκκλησίαν τὶς ὑπολάβοι, νοητὰς ἀκολάθως καὶ τὰς ὕλας ὑποληψόμεθα, πῶσιν ὀρθῶν, καὶ πολιτείαν. (3) ζ. Καὶ δέρματα κριῶν ἠερυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ ξύλα ἄσηπλα, καὶ ἔλαιον τῆς χρίσεως, Η καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ· (1) Ἰσ. τὸ διὰ τῶν θεασισμάτων κάλλος, ἢ τὸ δι' αὐτῶν τῶν θεασισμάτων κάλλος. εἰ τοῖς ἐκδεδομ. δὲ τῆτο ἔχ εὐρηται. (2) Ἀναγν. ἀλλ' εἰς τοῖς ἔσω. πρόδηλον γὰρ ὅτι παρεγράθη ὁ ἀλλὰ. (3) Ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἔχ εὐρηται.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πόθεν ἔχον τὰ ξύλα τὰ ἄσηπτα; Σανίδες ἦσαν δεκαπήχαις. εἰκὸς τοίνυν ταύτας ἐχηκίαι τὰς ὑπορωτέρας, ἐξ Αἰγύπτου μετανεγκόντας, ἡνίκα ἐκείθεν ἐξήλθον. τὰς δὲ πολυτιμῆτας λίθους, καὶ τὸν χρυσόν, καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ τὸν χαλκόν, παρ' Αἰγυπτίων λαβόντες ἀπήραν. κατὰ γὰρ τὴν θείαν Ἐξόδ. 3. 22. ἐντολὴν ἦτησε γυνὴ παρὰ γείτονος καὶ Ἐξόδ. 12. 36. συσκέψασα αὐτῆς σκεδὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσαῖ, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐσκύλευσεν τὰς Αἰγυπτίους. διὸ δὴ καὶ τὰ προσφερόμενα, ἀπαρχὰς προσηγόρευσεν ὁ τῶν ὄλων Θεός, ὡς ἀκροθίνια σκυλῶν.

θ. (1) Καὶ λίθους σαρδίους, καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφὴν, καὶ εἰς τὴν ἐπωμίδα, καὶ εἰς τὸν ποδῆρον. Καὶ πᾶς σοφὸς τῆ διανοία ἐν ὑμῖν, ἐλθὼν ἐργαζέσθω καθὰ συνέταξε Κύριος.

ια. Τὴν σιηνὴν, καὶ τὰ παραρύματα, καὶ τὰ καλύμματα, καὶ τὰ διατόνια, καὶ τὰς μοχλὰς, καὶ τὰς σύλκας.

» ΔΗΛΟΥ. Τὰ καλύμματα. οἱ λοιποὶ, » τὴν σκέπην αὐτῶν. λέγει δὲ τὰς τριχίνας δέρρεας, καὶ τὰ δέρματα τὰ πυρρὰ, καὶ τὰ ὑακίνθια.

ΔΗΛΟΥ. Τὰ ἐπάνω λέγει. τὰ ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, σκέποντα τὴν σκηνὴν.

ιβ. (2) Καὶ τὴν κιβωτὸν τῶ μαρτυρίαι, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ τὸ ἱλαστήριον αὐτῆς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τὰ ἰζία τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς, καὶ τὰς λίθους τῶ σμαράγδου, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τῶ χρίσματος, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίπαστρον τῆς θύρας τῆς σιηνῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶ, καὶ τὰς σολὰς τὰς ἀγίας Ἀαρὼν τῶ ἱερέως, καὶ τὰς σολὰς ἐν αἷς λειτουργῶν ἐν αὐταῖς ἐν τῶ ἁγίῳ, καὶ τὰς χιτῶνας τοῖς ἁγίοις Ἀαρὼν τῆς ἱερατείας. Καὶ ἐξήλθε πᾶσα ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ Μωϋσῆ. Καὶ

ἠνεγκαν ἕκαστος, ὃν ἔφερον ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ οἷς ἔδοξε τῆ καρδία αὐτῶν, ἠνεγκαν ἀφαίρεμα Κυρίῳ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς σιηνῆς τῶ μαρτυρίαι, καὶ εἰς πάντα τὰ κάτεργα αὐτῆς, καὶ εἰς πάσας τὰς σολὰς τῶ ἁγίας.

ιβ. Καὶ ἠνεγκαν οἱ ἄνδρες παρὰ τῶν γυναικῶν, πᾶς ὃ ἔδοξε τῆ διανοία, ἠνεγκαν σφραγίδας, καὶ δακτυλίους, καὶ ἐνώτια, καὶ ἐμπλόκια, καὶ περιδέξια, καὶ πᾶν σκεῦος χρυσοῦν.

ΔΗΛΟΥ. Σφραγίδας λέγει τὰ ἐγγεγραμμένα δακτυλίδια, δακτυλίους δὲ τὰ ἐλατά.

ιγ. Καὶ πάντες ὅσοι ἠνεγκαν ἀφαίρεμα χρυσοῦ Κυρίῳ, καὶ πᾶς ὃ εὐρέθη βύσσος παρ' αὐτῶν καὶ δέρματα κριῶν ἠερυθροδανομένα ἠνεγκαν, καὶ δέρματα ὑακίνθια. Καὶ πᾶς ὁ ἀφαιρῶν ἀφαίρεμα, ἀργύριον καὶ χαλκόν ἠνεγκαν, τὰ ἀφαίρεματα τῶ Κυρίῳ· καὶ παρ' οἷς εὐρέθη παρ' αὐτοῖς ξύλα ἄσηπτα, εἰς πάντα τὰ

κε. ἔργα τῆς κατασκευῆς ἠνεγκαν. Καὶ πᾶσα γυνὴ σοφὴ τῆ διανοία ταῖς χερσὶ νῆθεν, ἠνεγκαν νενησμένα, τὴν ὑακίνθον, καὶ τὴν πορφυραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ τὴν βύσσον. Καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῆ διανοία αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἐνήσαν τὰς τρίχας τὰς αὐγείας.

κζ. Καὶ οἱ ἀρχόντες ἠνεγκαν τὰς λίθους τῆς σμαράγδου, καὶ τὰς λίθους τῆς πληρώσεως εἰς τὴν ἐπωμίδα, καὶ εἰς τὸ λόγιον. Καὶ τὰς συνθέσεις, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως. (3)

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Προσάγουσι γὰρ ἑαυτὰς εἰς κόσμον Χριστῶ, καθάπερ τινὰς λίθους τιμίους, οἱ λαῶν ἠγκισκιοὶ τοιγάρτοι καὶ ὁ Προφήτης τὰς ἀγίας ἡμῖν Ἀποστόλους καταδηλῶν, ὅτι λίθοι, Φησὶν, ἅγιοι καὶ κληρονομαὶ ἐπὶ τῆς γῆς. αἶψα δ' αὖν ἔσονται καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ ἡ συνθέσις τῶ

2αχ. 9. 15

(1) Τὸ 8: ἐδ. ἐδεμία τῶν ὄσων ἐτύχησαν τῆς γραφ. ἐκδοσ. ἔχει. ἢ ἐν Φραγκοφῆρτ δὲ τὸ 9, ἐπιγράφει 8. τὰ δὲ δύο ἐξῆς, 9 καὶ 10. τὸ δὲ 11, ἀρκεται ἐν τῶ, καὶ τὴν κιβωτὸν.

(2) Ἀντὶ τῶ ἐδαφ. τῆς τῶ ἐξῆς ἐπὶ ἔχει ἢ αὐ Κομπλατεν. ἐκδοσ. ἰβ. Τὴν κιβωτὸν καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς καὶ τὸ ἱλαστήριον καὶ τὸ καταπέτασμα. ιγ. Καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὰς ἀρτεας τῆς προθέσεως. ιδ. Καὶ τὴν λυχνίαν τῶ φωτός, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὰς λυχνιας αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τῶ φωτός. ιε. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶ θυμιάματος, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῶ, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίπαστρον τῆς θύρας τῆς σιηνῆς. ις. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶ ὀλοκαυτώματος, καὶ τὴν ἐσχάραν αὐτῶ τὴν χαλκίαν, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῶ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶ, καὶ τὸν λετήρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτῶ. ιζ. Καὶ τὰ ἰζία τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίπαστρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. ιη. Καὶ τὰς πασσάλους τῆς σιηνῆς, καὶ τὰς πασσάλους τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς χορτὰς αὐτῶν, καὶ τὰς σολὰς τὰς ἀγίας Ἀαρὼν τῶ ἱερέως.

(3) Καὶ τὴν συνθέσιν τῶ θυμιάματος. ἢ τε ἐν Φρανκε. ἐδοσ. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. ἔτω δ' ἀναγινώσκει καὶ ὁ ὁ ἁγίος Κύριος.

τῷ θυμιάματος, τὼ Χριστῷ ἠγνώσθη δὴ
διάζοντες, καὶ ὡσπερ ἐλαίω καταπιάνον-
τες ταῖς πανσόφοις αὐτῶν διδασκαλίαις
τὰς τῶν μυσαγώγευμένων ψυχάς.

κθ. Καὶ πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνή, ὧν
ἔφερον ἡ διάνοια αὐτῶν εἰσελθόντας
ποιεῖν τὰ ἔργα, ὅσα συνέταξε Κύ-
ριος ποιῆσαι αὐτὰ διὰ Μωϋσῆ, ἠνεγ-
καν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀφαίρεμα Κυρίου.

λ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
ραὴλ, ἰδὲ ἀνακέκληκε Κύριος (1)
τὸν Βεσελεὴλ τὸν τῷ Οὐρίθ υἱὸν Ὠρ,

- λα. ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰθδα, Καὶ ἐνέπλησεν
αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέ-
σεως καὶ ἐπισήμης πάντων, Ἀρχιτε-
κλονεῖν κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρ-
χιτεκλονίας, ποιεῖν τὸ χρυσοῖον καὶ
λυ. τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκὸν, Καὶ
λιθουργῆσαι τὸν λίθον, καὶ κατεργά-

Α σαδοῦσαι τὰ ξυλικὰ, καὶ ποιεῖν ἐν παν-
τὶ ἔργῳ σοφίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖα χαρίσματα οἱ
περὶ τὸν Βεσελεὴλ ἔτυχον; Σοφίας ἀρ-
χιτεκλονικῆς. ἐστὶ γὰρ καὶ σοφία ὑφαντι-
κῆ, καὶ σοφία ἰατρικῆ, καὶ σοφία γεωρ-
γικῆ. ἕκαστον δὲ τῶν δώρων Θεὸς τοῖς ἀν-
θρώποις δωρημένον.

Β ΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο δὲ τῷ μὴ ἀνατι-
θεῖν τὴν αἰτίαν τῆς σωτέσεως καὶ τῆς
ἐπισήμης τῷ Θεῷ.

λδ. Καὶ προβιβάσαι γε ἔδωκεν ἐν
τῇ διανοίᾳ αὐτῷ τε καὶ Ἐλιαῦ τῷ τῷ
λε. Ἀχισαμάχ, ἐκ τῆς Φυλῆς Δάν. Καὶ
ἐνέπλησεν αὐτὸς σοφίας, καὶ συνέ-
σεως, [καὶ] διανοίας, συνιέναι ποιῆσαι
πάντα τὰ ἔργα τῷ ἀγίῳ, τὰ ὑφάντα
καὶ τὰ ποικιλτὰ ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ,
καὶ τῇ βύσσῳ, ποιεῖν πᾶν ἔργον ἀρ-
χιτεκλονίας, ποικιλίας. (2)

Κ Ε Φ Λ Ξ.

- α. **Κ**αὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ, καὶ
Ἐλιαῦ, καὶ πᾶς σοφὸς
τῇ διανοίᾳ, ὃν ἐδόθη ἐπι-
σήμη σοφίας καὶ συνέσεως ἐν αὐτοῖς,
συνιέναι ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα, κατὰ
β. ὅσα συνέταξε Κύριος. Καὶ ἐκάλεσε
Μωϋσῆς τὸν Βεσελεὴλ καὶ Ἐλιαῦ,
καὶ πάντας τὸς ἔχοντας τὴν σύνεσιν,
ὃν ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐπισήμην ἐν τῇ καρ-
δίᾳ, καὶ πάντας τὸς ἐκασίως βολομέ-
νους προσπορεύεσθαι πρὸς τὰ ἔργα, ὡς
γ. συντελεῖν αὐτά. Καὶ ἔλαβον παρὰ
Μωϋσῆ πάντα τὰ ἀφαίρεματα, ἃ
ἠνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς πάντα τὰ
ἔργα τῷ ἀγίῳ ποιεῖν αὐτά. καὶ αὐτοὶ
προσεδέχοντο ἔτι τὰ προσφερόμενα
παρὰ τῶν φερόντων τὸ πρῶτον πρῶτον.
δ. Καὶ παραγενόμενοι πάντες οἱ σοφοὶ
οἱ ποιεῖντες τὰ ἔργα τῷ ἀγίῳ, ἕκαστος
κατὰ τὸ αὐτῷ ἔργον, ὃ αὐτοὶ ἐργά-
ε. ζοντο. Καὶ εἶπαν πρὸς Μωϋσῆν, ὅτι
πλήθος φέρει ὁ λαὸς παρὰ τὰ ἔργα
ς. ὅσα συνέταξε Κύριος ποιῆσαι. Καὶ
προσέταξε Μωϋσῆς, καὶ ἐκήρυξεν ἐν
τῇ παρεμβολῇ, λέγων, ἀνὴρ καὶ γυνή
μηκέτι ἐργαζέσθωσαν εἰς τὰς ἀπαρ-
χάς τῷ ἀγίῳ. καὶ ἐκωλύθη ὁ λαὸς
η. ἔτι προσφέρειν. Καὶ τὰ ἔργα ἰκα-
νὰ ἦν αὐτοῖς εἰς τὴν κατασκευὴν ποιῆ-
σαι, ἢ προσκατέλιπον. Καὶ ἐποίη-
σε πᾶς σοφὸς ἐν τοῖς ἐργαζομένοις

τὰς σολὰς τῶν ἀγίων, αἱ εἰσὶν Ἀα-
ρων τῷ ἱερεῖ, κατὰ συνέταξε Κύριος
τῷ Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν τὴν ἐπωμί-
δα ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορ-
φύρας, καὶ κοκκίνου νειησμένου· καὶ
βύσσου κεκλωσμένης. καὶ ἐτμήθη τὰ
πέταλα τῷ χρυσοῦ τρίχες, ὡς συ-
νυφάναι σὺν τῷ ὑακίνθῳ, καὶ τῷ πορ-
φύρῳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανε-
νησμένῳ, καὶ σὺν τῇ βύσσῳ τῇ κε-
κλωσμένῃ· ἔργον ὑφαντὸν ἐποίησαν
αὐτό· ἐπωμίδας συνεχῆσας ἐξ ἀμ-
Φόλερων τῶν μερῶν αὐτῶν, ἔργον ὑφαν-
τὸν, εἰς ἀλλήλα συμπεπλεγμένα
κατ' ἑαυτά· ἐξ αὐτῶν ἐποίησαν κατὰ
τὴν ἑαυτῶν ποίησιν ἐκ χρυσοῦ, καὶ
ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου
διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμέ-
νης, κατὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋ-
σῆ. καὶ ἐποίησεν ἀμφοτέρους τὸς λί-
θους τῆς σμαράγδου συνεχεσφιγμένους,
Ζ καὶ περισσεσιαλωμένους χρυσοῦ, γε-
γλυμμένους ἐκκόλαμμα σφραγίδος
ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.
καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸς ἐπὶ τὸς ὤμους τῆς
ἐπωμίδος, λίθους μνημοσύνης τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, κατὰ συνέταξε Κύριος τῷ
Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν λόγιον ἔργον
ὑφαντὸν ποικιλία, κατὰ τὸ ἔργον τῆς
ἐπωμίδος, ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑακίνθου,
Η καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησ-
μένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. τε-
τράγωνον

(1) Ἀνακέκληκεν ὁ Θεὸς ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσ. ὡς ταῖς οἰρημ. ἐκδοσ.

(2) Τὸ δὲ καὶ τὸ κεφ. καὶ τὰ τρία ἐπόμενα ὡς τῷ κώδ. ὡς εἰσὶ· τὸ δὲ 40. ὡς αὐτῷ, 37.

τράγωνον διπλῶν ἐποίησαν τὸ λόγιον· ἀσιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆ, καὶ ἀσιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτῆ διπλῶν. καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατὰ λίθον τετράσιχον. εἶχος λίθων, σάρδιον τοπάριον καὶ σμάραγδος, ὁ εἶχος ὁ εἶς· καὶ ὁ εἶχος ὁ δεύτερος, ἀνδραξ καὶ σάπφειρος καὶ ἰάσπις· καὶ ὁ εἶχος ὁ τρίτος, λιγύριον καὶ ἀχάτης καὶ ἀμέθυσος· καὶ ὁ εἶχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ βηρύλλιον καὶ ὀνύχιον περιεκλωσμένα χρυσίῳ, καὶ συνδεδεμένα χρυσίῳ. καὶ οἱ λίθοι ἦσαν ἐκ τῶν ἐνομαίων τῶν ἡσίων Ἰσραὴλ δώδεκα, κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐγγεγλυμμένα σφραγίδες, ἕκαστος ἐκ τῆ ἑαυτῆ ὀνόματος εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λόγιον κρωσῆς συμπεπλεγμέναις, ἔργον ἐμπλοκίς, ἐκ χρυσίς καθαρῆς. καὶ ἐποίησαν δύο ἀσιθιδίσκας χρυσῆς, καὶ δύο δακτυλίς χρυσῆς· καὶ ἐπέθηκαν τὰς δύο δακτυλίς τὰς χρυσῆς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τῆ λογίς. καὶ ἐπέθηκαν τὸ ἐμπλόκιον ἐκ χρυσίς ἐπὶ τὰς δύο δακτυλίς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τῆ λογίς· καὶ εἰς τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσιθιδίσκας· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς ὠμὰς τῆς ἐπωμίδος ἐξ εἰαντίας κατὰ πρόσωπον αὐτῆ. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίς χρυσῆς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια ἀπ' ἀκρῆ τῆ λογίς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ὀπισθίς τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίς χρυσῆς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ὠμὰς τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτῆ, κατὰ τὸ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολὴν ἀνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος· καὶ συνέσφιγξε τὸ λόγιον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτῆ εἰς τὰς δακτυλίς τῆς ἐπωμίδος, συνεχόμενης ἐκ τῆς ὑακίνθου, συμπλεκο-

A μένης εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλαρῆται τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν τὸν ὑποδύτην ὑπὸ τὴν ἐπωμίδα, ἔργον ὕφαντον, ὅλον ὑακίνθινον.

Τὸ δὲ περιστόμιον τῆ ὑποδύτης ἐν τῷ μέσῳ διῦφασμένον συμπλεκτὸν, ὡς ἔχον κύκλῳ τὸ περιστόμιον ἀδιάλυτον. (1)

B ΛΗΛΟΥΤ. Μᾶλλον διάλυτον λέγει τὸ χαῦνον, καὶ μὴ συνεσφιγμένον· ὁ γὰρ χιτῶν ὁ κοσμητικὸς ὅλος δετὸς ἢ διάλυτον λέγει τὸ κεχωρισμένον· ἵνα μὴ ἀμφοτέρα τὰ μέρη τῆ τραχήλου συνυφασμαία ἦ, ἀλλ' ἀπολελυμένα ἀλλήλων, εἰς τὸ διώματι εἰδυθῆναι τινα, καὶ δίχα τῆ κόψαι τὸν τραχήλον.

Γ Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τῆ λώματος τῆ ὑποδύτης κάτωθεν καὶ ἐξανθήσεως ῥόας ῥοίτικας, ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνας νενησμέναις, καὶ βύσσης κεκλωσμένης. καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσῆς, καὶ ἐπέθηκαν τὰς κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα τῆ ὑποδύτης κύκλῳ ἀνὰ μέσον τῶν ῥοίτικων· κώδων χρυσῆς καὶ ῥοίτικος ἐπὶ τῆ λώματος τῆ ὑπο-

Δ δύτης κύκλῳ, εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνης, ἔργον ὕφαντον, Ἰσραὴλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, καὶ τὰς κιθάραις ἐκ βύσσης, καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσης, καὶ τὰ περισκελῆ ἐκ βύσσης κεκλωσμένης, καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν ἐκ βύσσης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνας νενησμέναις, ἔργον ποικιλτῆ, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυσῆν, ἀφόρισμα τῆ ἀγίης, χρυσίς καθαρῆς. καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτῆ γράμματα ἐκτετυπωμένα σφραγίδος, ἀγίασμα Κυρίου. καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῷ λῶμα τὸ ὑακίνθινον, ὡς ἐπικείσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἀνωθεν, ὃν

E Z τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ. Λ Ζ.

Καὶ ἐποίησαν τῆ σικηνῆ δέκα αὐλαίας· ὀκτώ καὶ εἰκοσι πύχων [μῆκος] τῆς αὐλαίας τῆς μίας· τὸ αὐτὸ ἦσαν πᾶσαι· καὶ τεσσαρῶν πύχων τὸ εὖρος τῆς αὐλαίας τῆς μίας· καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνας νενησμέναις, καὶ βύσ-

σσης κεκλωσμένης, ἔργον ὕφαντον Χερουβίμ· καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας σύλας ἀσήπιδας κατακεχρυσωμέναις χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες, ἀργυραῖ. καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίας ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας,

Ρρρ 2

καὶ

(1) Διάλυτον. ὁ Ἀλεξανδρινὸς κώδ. παρὰ ταῖς σημειώσ. ταῖς ἐν τῇ Γραφῇ τῇ ἐν Φραγκ. ἐκδοθ.

καὶ κοκκίνας διαννησμένους, καὶ βύσσης κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντῶν Χερσβίμ. καὶ τὰς σύλους αὐτῶν πέντε, καὶ τὰς κρίνας αὐτῶν· καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν κατεχρύσωσαν χρυσίῳ, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκᾶς. καὶ ἐποίησαν τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς νότον, ἰσία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσης κεκλωσμένης ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν. καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκᾶι. καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν, ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν· καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν εἴκοσι, [καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι.] καὶ τὸ κλίτος τὸ κατὰ θάλασσαν αὐλαῖαι πεντήκοντα πήχεων· σύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα. καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς πεντήκοντα πήχεων ἰσία, πέντε καὶ δέκα πήχεων τὸ κατὰ νότον· καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. καὶ ἐπὶ τῷ νότῳ τῷ δευτέρῳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κατὰ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς, αὐλαῖαι πεντεκαίδεκα πήχεων· καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. πάσαι αἱ αὐλαῖαι τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσης κεκλωσμένης· καὶ αἱ βάσεις τῶν σύλων αὐτῶν

Α χαλκᾶι, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυρεᾶι, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ, καὶ οἱ σύλοι περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς. [καὶ τὸ καλαπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς.] ἔργον ποικιλτῆ ἐξ ὑακίνθου, ἢ πορφύρας, ἢ κοκκίνου ννησμένους, ἢ βύσσης κεκλωσμένης εἴκοσι πήχεων τὸ μῆκος, καὶ τὸ ὕψος ἢ τὸ εὖρος πέντε πήχεων, ἐξισόμενον τοῖς ἰσίοις τῆς αὐλῆς· καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν τέσσαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες χαλκᾶι, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυρεᾶι, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ, καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ. καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς κύκλω χαλκοῖ. ἢ αὕτη ἡ σύνταξις τῆς σιηνῆς τῆς μαρτυρίας, καθὰ συνετάγη τῷ Μωϋσῆ, τὴν λειτουργίαν εἶναι τῶν λευιτῶν διὰ Ἰθάμαρ τῆς ἡγίας Ἀαρῶν τῆς ἱερέως. ἢ Βεσελεὴλ ὁ τῷ Οὐρὶ ἡγίας Ὀρε, ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσθα, ἐποίησαν καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ Ἐλῖαβ ὁ τῷ Ἀχισαμάχ, ἐκ φυλῆς Δαὴν, ὃς ἠρχιτεκτόνησε τὰ ὑφαντὰ, καὶ ῥαφιδευτὰ, καὶ ποικιλτὰ, ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ, καὶ τῇ βύσσῳ.

Κ Ε Φ Λ Η.

Καὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν.

Κιβωτὸν. Ἀκύλας, γλωσσόκομον.

Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλω.

Κυμάτιον. Ἄλλος, χεῖλωμα. Σαμαρειτικόν, σέφανον.

Καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς· δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἐν, καὶ δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον, εὐρεῖς τοῖς διωσῆρσιν, ὥστε ἀρεῖν αὐτὴν ἐν αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Δακτυλῖος καλεῖ τετραγῶνα ἔδη, τὰ βαλλόμενα εἰς τὰς ὀπὰς τῶν ἀναφορέων. ἔς καὶ νῦν αἱ τοῖς ἔξυλοις τοῖς βασάζεσι τὰ λεκλῖα βαλλοσι. ταῦτα καὶ διωσῆρες καλεῖνται. οἱ δὲ ἰδιῶται, κλάδος καλεῖσιν αὐτά.

Τὸ κλίτος. Ἀκύλας, μέρος.

Καὶ ἐποίησε τὸ ἱλαστήριον ἄνωθεν τῆς κιβωτῆς ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ· καὶ ἐποίησε δύο Χερσβίμ χρυσοῦς· Χερσβίμ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ἱλαστήριος τὸ

ἐν, καὶ Χερσβίμ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τὸ δεύτερον τῆς ἱλαστήριος, σκιαζόντας τὰς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον.

Ἰλαστήριον. Ἄλλος, θυσιαστήριον.

Ε Καὶ ἐποίησε τὴν τραπέζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ, καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς, δύο ἐπὶ τῷ κλίτῳ τῷ ἐνός, καὶ δύο ἐπὶ τῷ κλίτῳ τῷ δευτέρῳ, εὐρεῖς, ὥστε ἀρεῖν τοῖς διωσῆρσιν ἐν αὐτοῖς. ἢ τὰς διωσῆρας τῆς κιβωτῆς καὶ τῆς τραπέζης ἐποίησε, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὰς χρυσίῳ.

Καὶ ἐποίησε τὰ σιεύη τῆς τραπέζης, τὰ τε τριβλία, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τὰς κυάθους, καὶ τὰ σπονδεῖα, ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς, χρυσᾶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τριβλία, μυακοειδῆ σιεύη, δι' ἧν ἀνέφερον τὰ ἐν τῇ τραπέζῃ· δι' ἧν ἔπιπτον τὸν οἶνον· σπονδεῖα, μικρὰ ἔχοντα πυθμένα.

Η Καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν, ἢ φωτίζει, χρυσοῦν, σερεῖν τὸν καυλόν, καὶ τὰς καλαμίσκους ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι πολυτρόποις χαρίσ-
μασι τὸ θεῖον καταφωτίζει τὰς πνεύμας.

Ἐκ τῶν καλαμίσκων αὐτῆς οἱ βλα-
σοὶ ἐξέχοντες· τρεῖς ἐκ τῆς, ἢ τρεῖς
ἐκ τῆς, ἐξισόμενοι ἀλλήλοις· καὶ τὰ
λαμπαδία αὐτῶν, ἅ ἐσιν ἐπὶ τῶν ἄ-
κρων αὐτῶν, καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν. καὶ
τὰ ἀνθέμια ἐξ αὐτῶν, ἵνα ὦσιν οἱ λύ-
χνοι ἐπ' αὐτῶν. καὶ τὸ ἀνθέμιον τὸ
ἐβδομον, τὸ ἐπ' ἄκρων τῆ λαμπαδίας,
ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀνωθεν, σερεὸν ὄλον
χρυσῆν. καὶ ἐπὶ τὰ λύχνους αὐτῆς ἐπ'
αὐτῆς χρυσῆς, ἢ τὰς λαβίδας αὐτῆς
χρυσῆς, καὶ τὰς ἐπαρυσίδας αὐτῆς
χρυσῆς. ἔτος περιηργύρωσε τὰς σύ-
λους, ἢ ἐχώνευσε τοῖς σύλοις δακτυλίους
χρυσῆς, καὶ ἐχρύσωσε τὰς μοχλοὺς
χρυσίῳ· ἢ κατεχρύσωσε τὰς σύλους
τῆ καταπετάσματος χρυσίῳ· καὶ
ἐποίησε τὰς ἀγκύλας χρυσῆς. ἔτος
ἐποίησε τὰς κρίκας τῆς σκηνῆς χρυσῆς,
καὶ τὰς κρίκας τῆς αὐλῆς, καὶ κρίκας
εἰς τὸ ἐκλείπειν ἀνωθεν τὸ κατακάλυμ-
μα χαλκῆς. ἔτος ἐχώνευσε τὰς κε-
φαλίδας τὰς ἀργυρᾶς, καὶ τὰς κεφα-
λίδας τὰς χαλκᾶς τῆ θύρα τῆς σκη-
νῆς, καὶ τῆ πύλη τῆς αὐλῆς. ἢ ἀγκύ-
λας ἐποίησεν ἀργυρᾶς ἐπὶ τῶν σύ-
λων. ἔτος περιηργύρωσεν αὐτὰς. ἔτος
ἐποίησε τὰς πασσάλους τῆς σκηνῆς, ἢ
τὰς πασσάλους τῆς αὐλῆς χαλκῆς.

Οὗτος ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον τὸ
χαλκῆν ἐκ τῶν πυρείων τῶν χαλκῶν,
ἃ ἦν τοῖς ἀνδράσι τοῖς κατασασιάσασι
μετὰ τῆς Κορὲ συναγωγῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσον, ὅτι πρὸ τῆς κα-
κατασκύβης τῆ θυσιαστηρίαι προεγεγόνει ἡ
κατὰ Μωσέως ἐπανόσασις τῆ Κορὲ. ὅμως
Ἄριθ. 1. 1. Φησὶν ἐν τοῖς Ἄριθμοῖς, ὅτι ἡ σκλή τῷ
δοῦτέρῳ ἔτι τῆς ἐξόδου, ἐν τῷ πρώτῳ μη-
νὶ ἐστίν.

Οὗτος ἐποίησε πάντα τὰ σκεύη
τῆ θυσιαστηρίαι, τὴν βάσιν αὐτῆ, καὶ
τὸ πυρεῖον, καὶ τὰς Φιάλας, καὶ τὰς
κρεάγρας τὰς χαλκᾶς. ἔτος ἐποίησε
τῷ θυσιαστηρίῳ περίθεμα, ἔργον δι-
κλιωτὸν κάτωθεν τῆ πυρεῖαι ὑπ' αὐτὸ
ἕως τῆ ἡμίσεως αὐτῆ· ἢ ἐπέθηκεν αὐ-
τῷ τέσσαρας δακτυλίους ἐκ τῶν τεσσά-
ρων μερῶν τῆ παραθέματος τῆ θυ-
σιαστηρίαι χαλκῆς, εὐρεῖς τοῖς μοχλοῖς,
ὥστε ἀρεῖν τὸ θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς.
ἔτος ἐποίησε τὸ ἔλαιον τῆ χρίσματος
τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σύνθεσιν τῆ θυμια-
ματος καθαρὸν ἔργον μυρεψῆ.

Οὗτος ἐποίησε τὸν λατῆρα τὸν
χρυσῆν, (1) ἢ τὴν βάσιν αὐτῆ χαλκῆν
ἐκ τῶν κατόπτρων τῶν νηγευσασῶν, ἃ
ἐνήγευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς
τῆ μαρτυρίαι, ἐν ἧ ἡμέρῃ ἐπηξεν αὐτῆν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πολλὰ τῶν γεγρανη-
μένων σαφῆ μὲν ἐκ ἔχει παρὰ τῆ θεῆς
Γραφῆ τῷ ἀφήγησιν· σημαίνεται δὲ πως
ἐκ παραδρομῆς, καθάπερ ἀμέλει καὶ τόδε
τὸ ἐν χερσὶ. πῶ γὰρ, ἢ τίνες νηγευσάσαι,
τῆς ἀγίας ἐνηγευμένης σκλήης, ἢ λελά-
ληκαν ὁ Μωσῆς. ὅτι δὲ γέγοναν, ἐκ ἀνδοιά-
σαι τὶς ἂν. εἴρηται γὰρ, εἰ ἢ μὴ σαφῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Λελατρώκασι εἰδώ-
λοις οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, τῷ ὑπὸ τοῖς Αἰγυπτίοις
ἀνατλάντες θητεῖαν, καὶ τοῖς ἐκείνων
διαβιῶντες νόμοις, μακρὰς διατετελέκασι
χρόνους.] Ἔθος [τοίνω] Αἰγυπτίοις μά-
λισα γυναιεῖν εἰσφοιτᾶν ἱεροῖς, λινῆ μὲν
ἐδῆτι περιεσαλμύλαις, κατόπτρῳ δὲ τῷ
ἀρισερᾶν, καὶ σείσρῳ τῷ δεξιᾶν ἱεροσρε-
πῶς ἐσκοδασμύλαις. [ἃ ὅτι μάλισα τῶν
ἄλλων ἐξελεγμύλαι καὶ ἱερομύσαι, τῆς
τοιαύτης μόλις ἤξιᾶντο τιμῆς. ὕβρεως μὲν
ἔν, ὡδε γὰρ ἀμεινόντε καὶ ἀληθεῖς εἶπᾶν.]
γνώμα δὲ ἐν τῶν ἐξ αἱμάτων Ἰσραὴλ λεί-
ψανα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ λατρείαις ἐν ἰδίῳ
ὀκλύεσιν ὄρηκότα ταυτὶ τὰ κάτοπτρα,
προσεκόμισαν εἰς καρποφορίαν· ἃ καὶ εἰς
τὸ τῆ λατῆρος μετεσκοδᾶσε ἁγίμα. τῆς δὲ
σκλήης ἀνενηγευμένης, νηγευσάσαι προ-
σιζήσαντα ταῖς θύραις ταύτης, καὶ πάντα
ἀγνῶς διατῶμααι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆς ἀληθεσέρας
ἀναδεδαγμύλαις σκλήης, τῆ ἐκκλη-
σίαις, ἢ ἐπηξεν ὁ Κύριος ἢ ἐκ ἀνθρώπος, ἢ
ὡς ὁ θεασέσιος γράφει Παῦλος, καιρὸς
ἤδη πως τὰς ἀνακειμύλαις εἰς δόξαν ποτὲ
τῆς τῶν δαιμονίων ἀγέλης, εἰς ἱερὰ μετα-
πλάττεσθαι σκλήη, καὶ ἐπιτηδῆως ἔχοντα
πρὸς παραδοχῆ τῆ ἀγίαι βαπτίσματος, ὡς
καὶ διαπρέπειν διώκαθαι τοῖς ὑπὲρ νόμον
αὐχίμασι. τῆ γὰρ οἰμαίεσι τὸ ἐκ κατό-
πτρων ἐλλωικῶν, ἢτοι καμυλίῳν διαβολι-
κῶν, τὸν λατῆρα πλάττεσθαι τὸν χαλκῆν.
ἐν ᾧ δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, τὸ καὶ αὐτὸν ἀποκα-
θαίρον Μωσέα, ἢ τῆ κατὰ νόμον ἱεροσωῆ
χρήσιμον εἰς ἀπόνησιν, δῆλον δὲ ὅτι τῷ
νοητῷ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νηγευσάσαι δὲ τὰ
γνώμα παρὰ τὰς θύρας τῆς σκλήης τῆς
ἀγίας. εἴη δ' ἂν καὶ τὸδε καλὸν ἀνιγμα
καὶ σοφὸν τῆ μὴ δι' αἱμάτων εἰσρέχειν ἐν
ἐκκλησίαις τῆς ἐν Χριστῷ δεδικαιωμύλαις,
θυσαις δὲ μᾶλλον πνοδμαλικῶς ἐκπρέπου-
τας, ἢ δωροφορίαν ὡπερ τινὰ προσκομί-
ζοντας τῷ Θεῷ τῷ ἐγκρατεῖαν, τῷ οἰονεῖ
νέκρωσιν τῆς σαρκός. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἐν
ἃ νηγευσάσαι, τῆς ἀγίας ἐνηγευμένης
σκλήης, εἰς εἰκόνα τελεσῆαι ψυχῶν, ἢ μωσαῖ-
κοῖς ἐντάλμασι παιδαγωγμύλαις ἔτι. πνοδ-
ματικῶ δὲ μᾶλλον καὶ ὀρθογελικῶ ἀναδε-
δαγμύλαις τῷ πολιτεῖαν ἤδη, καὶ πᾶσα-

ppp 3 σῶν

(1) Χαλκῆν. ἢτε ἐν Φρανεκ. ἐκδοσ. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2.
σελ. 313. ὡσαύτα καὶ ἐν κεφ. 30. ἐδ. 18. τῆς Ἐξόδ.

σῶν ἐκ ἀνδρωτί τὰς ἐπιγείας ἡδονάς, καὶ ἀναμορφωμένων εὖ μάλα πρὸς τὸ ἀκέραιον κάλλος, διὰ τὸ μὴ ἀνέχεσθαι παθεῖν τὰ μυσάρα τε καὶ βέβηλα τῆς Φιλοσοφίας ἐγκλήματα.

Καὶ ἐποίησε τὸν λατῆρα, ἵνα νίπλωνται ἐξ αὐτῆ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν

καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας αὐτῶν, εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας, ἢ ὅταν προσωρεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν, ἐνίπνοντο ἐξ αὐτῆ, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ. Λ Θ.

Καὶ τὸ χρυσίον, ὃ κατεργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων, ἐγένετο χρυσὸς τῆς ἀπαρχῆς, ἐννέα καὶ εἰκοσιτάλαντα, καὶ ἐπλακόςιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι ὁ σίκλος δύο δραχμὰς ἔχει.

Καὶ ἀργυρὶς ἀφάρεμα παρὰ τῶν ἐπεσκεμμένων ἀνδρῶν τῆς συναγωγῆς ἑκατὸν τάλαντα, καὶ χίλιοι καὶ ἐπλακόςιοι καὶ ἑβδομηκονταπέντε σίκλοι· δραχμὴ μία τῇ κεφαλῇ τὸ ἥμισυ τῆ σίκλου, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶν ἐπεσκεμμένων, τῶν δεδοκιμασμένων ἀνθρώπων εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῆ προσνεχθείτος ἀργυρὶς.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπισκεψὶν ἀπὸ εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἐξήκοντα μυριάδας, καὶ τριχιλίους καὶ πεντακοσίους καὶ πενήκοντα.

ΑΔΗΛΟΥ. Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν, ἀντὶ τῆ πάντες οἱ ἀριθμηθέντες ἐπισατῶν τοῖς ἔργοις, οἱ καὶ δυναμένοι ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον, οἱ καὶ παρέλαβον τὴν ὀκλίω τῆ ἀργυρὶς. ἀπὸ εἰκοσαετῆς δὲ, ὡς τῶν ἡττόνων ἀνεπιτηδείων ὄντων πρὸς ἔργα, διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας.

Καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τῆ ἀργυρὶς εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τῆ καταπετάσματος, ἑκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον τῇ κεφαλίδι. καὶ τῆς χιλίας ἐπλακοσίους ἑβδομηκονταπέντε σίκλους ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τοῖς σύλοις· καὶ κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ κατεκόσμησεν αὐτῆς. καὶ ὁ χαλκὸς τῆ ἀφάρεματος τετρακόσια καὶ ἑβδομηκοντα τάλαντα, καὶ διχίλιοι τετρακόσιοι σίκλοι. καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῆ τὰς βάσεις τῆς [θύρας] τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς κύκλω, καὶ τὰς βάσεις τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τῆς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τῆς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλω, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκῶν τῆ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ

σκεύη τῆ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καθά συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἕτως ἐποίησαν. τὸ δὲ λοιπὸν χρυσίον τῆ ἀφάρεματος ἐποίησαν σκεύη εἰς τὸ λειτουργεῖν αὐτοῖς ἐναντὶ Κυρίου. καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον, καὶ πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον ἐποίησαν σολὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν, ὡςε λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς ἐν τῷ ἁγίῳ. καὶ ἠνεγκαν τὰς σολὰς πρὸς Μωϋσῆν, καὶ τὴν σκηνὴν, καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς, τὰς βάσεις, καὶ τὰς μοχλῆς, καὶ τὰς σύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τὰς διωστῆρας αὐτῆς· καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆ· καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν, καὶ τὰς λυχνας αὐτῆς, λυχνας τῆς καύσεως, καὶ τὸ ἔλαιον τῆ φωτός· καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, καὶ πάντα αὐτῆς τὰ σκεύη· καὶ τὰς ἄρτας τῆς προκειμένης.

Καὶ τὰς σολὰς τῆ ἁγίας, αἱ εἰσιν Ἀαρὼν, καὶ τὰς σολὰς τῶν υἱῶν αὐτῆ εἰς τὴν ἱερατείαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν Ἀαρὼν λέγει, ὡς πρῶτον ἱερέα, ἅγιον.

Καὶ τὰ ἰσία τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς σύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὸ κάλαπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς· καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆ· καὶ τὰς διφθέρας δέρματι κριῶν ἠερυθροδανωμένα, καὶ τὰ καλύμματα δέρματα ὑακίνθινα, καὶ τῶν λοιπῶν τὰ ἐπιμαλύμματα· καὶ τῆς πασσάλους, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ εἰς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. ὅσα συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἕτως ἐποίησαν [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν κατασκευὴν. καὶ εἶδε Μωϋσῆς πάντα τὰ ἔργα, καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ ὡν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἕτως ἐποίησαν αὐτὰ, καὶ ἠμολόγησεν αὐτὰ (1) Μωϋσῆς.

ΚΕΦ.

(1) Αὐτῆς. ἢ τε ἐν Φραγκῶν. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. ἕκδοσι.

Κ Ε Φ Μ.

β. α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τῆς μηνὸς τῆς πρώτης νεμηνίας, σήσεις τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ ἀνισαμμένη σκλή τὸ ἅγιον σῶμα σημαίνει τῆς Χριστοῦ. ἐν ἡμέρᾳ δὲ μιᾷ, δι' ἧς τὸν αἰῶνα νοεῖς τὸν ἀνεσηκότα, καθ' ὃν καὶ μόνον γέγονεν ἄνθρωπος· νεμλιαν δὲ, τὴν ἀνακαινίζουσαν ἡμᾶς αὐτῆ ἐπιδημίαν. τὰ ἀρχαῖα γὰρ παρήλθε μὴ τῷ πρώτῳ, ὅτε τῆς ἐαρινῆς τροπῆς ἀναλάμπει τὸ κάλλος, ἀπονιψάμενοι (1) τῆ νοητῆ χειμῶνος τὴν καλήφειαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῆ νεμλιᾶ τῆς πρώτης μὴνός σῆσαι τὴν κιβωτὸν προσέταξεν ὁ Θεὸς τῷ Μωϋσῆ; Ἐπειδὴ κατὰ τριτονὶ τὸν καιρὸν τὴν κλίσειν ἐδημιόργησε, καὶ μαρτυρεῖ τῷδε τῷ λόγῳ τῶν λόγων ἡ δὴλωσις. (2) βλασησάτω γὰρ Φησιν ἡ γῆ βοτάνῳ χόρτῳ σπέρμα καλὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποῖον καρπὸν, ἔ τὸ σπέρμα αὐτῆ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. ἀρχομένε δὲ τῆς ἔαρος, καὶ οἱ λειμῶνες ἀνδρῶν, καὶ κυμαίνει τὰ λῆια, καὶ τὰ δένδρα Φύει καρπὸν. διὰ τοι τῆτο καὶ τὸν Ἰσραὴλ κατὰ τῆτον τὸν καιρὸν ἠλυθέρωσε τῆς Αἰγυπλίῳν δουλείας· καὶ ἀγία παρθένω Γαβριήλ ὁ Ἄγγελος ἐκόμισε τῶν παραδόξων ὁδῶν τὰ δὲ ἀγγέλια. κατὰ τριτονὶ τὸν καιρὸν καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς τὸ σωτήριον ὑπέμεινε πάθος. μάλα τοίνυν εἰκότως τῆ μιᾷ τῆς πρώτης μὴνός τὴν σκλήν σῆσαι ὁ τῶν ὅλων Θεὸς προσέταξε. καὶ ὅτι τῆ κόσμου παντὸς ἐκλύπωμα ἴω, καὶ ἵνα ὄτρυνῆσιν πρὸς τὴν τῆ πάχα ἐορτῆν, ἴω πρώτῳ ἐπιτελεῖν νόμος ἴω Ἰσραηλίοις. τότε δὲ καὶ πρῶτον ταύτῳ ἡμελλοῦ ἐορτάζειν ἐν τῆ ἐρήμῳ. δούτερον γὰρ ἴω ἔτος μετὰ τὴν τῆς δουλείας ἀπαλλαγῆναι.

γ. Καὶ σήσεις τὴν κιβωτὸν τῆς μαρτυρίας, καὶ σκεπάσεις τὴν κιβωτὸν τῶ καταπετάσματι. Καὶ εἰσοίσεις τὴν τράπεζαν, καὶ προθήσεις τὴν πρόθεσιν αὐτῆς. καὶ εἰσοίσεις τὴν λυχνίαν, καὶ ἐπιθήσεις τῆς λύχνου αὐτῆς. Καὶ σήσεις τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιάν ἐνώπιον τῆς κιβωτῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ σήσεις τὸ κατακάλυμμα τῆς καταπετάσματος, εἰς τὴν θύραν

5. τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων θήσεις παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ περιθήσεις τὴν αὐλὴν κύκλω. Καὶ λήψῃ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσματος, καὶ χρίσεις τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἀγιάσεις αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ ἔσαι ἅγια.

1. Καὶ χρίσεις τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων, καὶ πάντα τὰ αὐτῆ σκευῆ· καὶ ἀγιάσεις τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσαι τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῶν ἁγίων.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁ, τε γὰρ ἀγιάζων καὶ ἔσαι ἅγια. (3) δέδεκται δὲ ὁ κατὰ φύσιν ὡς Θεὸς ἅγιος τῆς ἀγιάζοντος Θεῶ τὸ πρόσλημα. καὶ τῆτο Φησιν ὁ μακάριος Πέτρος, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ἔκην περὶ τὸ ἀνθρώπινον (4) καὶ τὴν φύσιν τῆς σαρκὸς ὁ ἀγιασμός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Χρίσαι δὲ [τοῖς ἄλλοις ὁμῆ] καὶ τῆς κατὰ νόμον λατρίας τὸ θυσιαστήριον. ἅγιος γὰρ καὶ ὁ νόμος, [καλῶν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς κατὰ φύσιν Θεῶ, καὶ δικαιοσύνης εἶδησιν τοῖς ἀκρωμενίοις ἀτιθεῖς, καὶ εἰς ἀρχὰς ἀγαθότητος ἀποθέρων τῆς παιδουομενίας.]

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄγιος δὲ ἁγίων ὁ νόμος, ἔ κατὰ γε τὴν σκίαν, ἀλλ' ὅτι πρὸς θεωρίαν εἰ μελατρέποιτο τὴν πνευματικῶν, αὐτὸν ἡμῖν οἱ τύποι διακεκράγασι τὸν Χριστὸν, τὸν ἅγιον ἁγίων ἀληθῶς. ἀγιάζει γὰρ ὡς Θεὸς τῷ ἰδίῳ καταχρίων πνεύματι τῆς ἐν μεθέξει γεγονότας αὐτῆ διὰ τῆς πίσεως.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι καὶ τῆτο ἅγιόν ἐστιν ἁγίων, καὶ πάντα δὲ τὰ ἱερατικά σκευῆ, ὡς ἀγιάζοντα τῆς ἱερέως, οἱ εἰσιν ἅγιοι.

β. Καὶ προσάξεις Ἄαρων καὶ τῆς ἕως αὐτῆ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας, καὶ λῆσεις αὐτῆς ὕδατι.

γ. Καὶ ἐνδύσεις Ἄαρων τὰς στολὰς τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐτὸν, καὶ ἀγιάσεις αὐτὸν, καὶ ἱερατεύσει μοι. Καὶ τῆς ἕως αὐτῆ προσάξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτῆς χιτῶνας.

ι. Καὶ ἀλείψεις αὐτῆς ὃν τρόπον ἤλειψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱερατεύσωσί μοι. (5) καὶ ἔσαι, ὡς εἶναι αὐτῆς

(1) Ἐλεπὲς ἔοικεν. Ἴσως δὲ ἀναγνωστέον ἀπονιψάμεναι.

(2) Τῶν δένδρων ἢ βλάστησις. ἢ ἐν χαλ. ἐκδοσ.

(3) Πάντες. ἴσεν δὲ ὅτι κατὰ τὸν ἀνωμότητος ἔχοντα λόγον, αὐτὸς ὑπάρχων ὁ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀγιασμῶ χρηγὸς καὶ σωδότης ὡς Θεὸς, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ μεθ' ἡμῶν ἀγιάζεται κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. καὶ τῆτο ἐστὶν ἡ λεγομένη κένωσις. ὁ γὰρ ἅγιος κατὰ φύσιν ὡς Θεὸς, δεδεκται λέγεται τῆ ἀγιάζοντος Θεῶ. καὶ τῆτο Φησιν ὁ μακάριος, κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 352.

(4) Περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἢ χρίσις, καὶ τῆς σαρκὸς ὁ ἀγιασμός, τῆς ἔ κατὰ φύσιν ἁγίας, ἀλλ' ὡς ἐν μεθέξει παρὰ Θεῶ. αὐτ.

(5) Ἱερατεύσωσί μοι. καὶ ἔσαι, ὡς εἶναι αὐτοῖς χρίσμα ἱερατείας. ἐν ἐρημ. ἐκδοσ.

αὐτὸς χρίσμα ἱερὸν εἰς τὸν αἰῶνα εἰς ἅσας γενεὰς αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἀλείψαι καὶ χρίσαι ταῦτόν ἐστι.

15. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς πάντα ὅσα συνέταξεν αὐτῷ Κύριος, ἕως ιζ. ἐποίησε. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, τῷ δευτέρῳ ἔτει, πορευομένων αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, νημενία ἐσάθη η. ἡ σκηνή. Καὶ ἔσκησε Μωϋσῆς τὴν σκηνήν, καὶ ἐπέθηκε τὰς κεφαλίδας αὐτῆς, καὶ διενέβαλε τὰς μοχλὰς, καὶ ιθ. ἔσκησε τὰς σύλας αὐτῆς. Καὶ ἐξέτεινε τὰς αὐλαίας ἐπὶ τὴν σκηνήν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατανάλυμμα τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτὴν ἄνωθεν, καθὰ συνέταξε κ. Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ λαβὼν τὰ μαρτύρια ἐνέβαλεν εἰς τὴν κιβωτόν. [καὶ ὑπέθηκε τὰς διωστῆρας ὑπὸ τὴν κα. κιβωτόν.] Καὶ ἐπέθηκε τὴν κιβωτόν εἰς τὴν σκηνήν, καὶ ἔθηκε τὸ κάλυμμα τῶν καταπετάσματος, καὶ ἐσκέπασε τὴν κιβωτόν τῶν μαρτυρίων, ὃν τρόπον κβ. συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἔθηκε τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων, ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τῶν μαρτυρίων ἀπὸ βορρᾶ ἔξωθεν τῶν κα. καταπετάσματος τῆς σκηνῆς. Καὶ προέθηκεν ἐπ' αὐτῆς ἄρτους τῆς προσέσεως ἑναντι Κυρίου, ὃν τρόπον κδ. συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἔθηκε τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων, εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τῆς κε. πρὸς νότον. Καὶ ἔθηκε τὰς λύχνους αὐτῆς ἑναντι Κυρίου, ὃν τρόπον κς. συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἔθηκε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν εἰς τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων ἀπέναντι τῶν κα. καταπετάσματος, καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτῶν θυμίαμα τῆς συνθέσεως, ὃν τρόπον κζ. συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῶν μαρτυρίων. Καὶ ἔσκησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ θυσιαστήρια. καὶ συνετέλεσε Μωϋσῆς πάντα τὰ ἔργα.

λδ. Καὶ ἐκάλυψε ἡ νεφέλη τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων· καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπλήσθη τὴν σκηνήν.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀναδεδειγμένης γὰρ ἐν κόσμῳ τῆς ἀγίας καὶ ἀληθεσέρας σκηνῆς, τρεῖσι τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας, ὡς περιελάμπετο Χριστῶ, καὶ ἡ νεφέλη ἄπερ τις πνευματικὴ δρόσος ἡμᾶς τοῖς ἄνωθεν πλοσίως καταπιάνουσα, τὸν θεῖον ναὸν ἀναπίμπλησι.

λε. Καὶ ἐκ ἡδυνήθη Μωϋσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων, ὅτι ἐπεσιάζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή. λς. Ἡνίκα δ' ἂν ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεζεύγνυσαν [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ λζ. σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν. Εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη, ἐκ ἀνεζεύγνυσαν ἕως τῆς ἡμέρας, ἧς ἀνέβη ἡ νεφέλη.

Γ * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Πλὴν ἐκ ἡδυνήθη. Φησὶν, εἰσελθεῖν ὁ Μωϋσῆς.] ἔ γὰρ εἰσβέβηκεν ὁ Ἰσραὴλ, τὴν τῶν θεῶν φωτὸς προσβολῶν ἐνεργεῖν ἔ δυνάμενος· ἐπέτοι μήτε σωῆκε τὸ Χριστῶ μυστήριον, ἕτε προσήκατο τὸν ἐν πνεύματι φωτισμόν, ἕτε τεθέαται τοῖς τῆς διανοίας ὄμμασι τὴν δόξαν Κυρίου. ὡ καὶ ὡς ἐν τύπῳ νεφέλης ἀπαίροντι μὲν τὸν κόσμον καὶ πρὸς τὰ ἄνω βαδίζοντι, σωμαπαύρομεν κατ' ἴχνος ἰόντες τὸ δεσπολικόν· [ἐνεκαίνισε γὰρ ἡμῖν τὴν πρόσφατόν τε καὶ ζῶσαν ὁδόν, τὴν εἰς τὰ ἄνω Φημί καὶ ἐν ἔρανῳ·] ἀναπαυομένῳ δὲ ὡπερ καὶ καταλύοντι, σωαναπαυσόμεθα καὶ συγκαταλύσομεν.

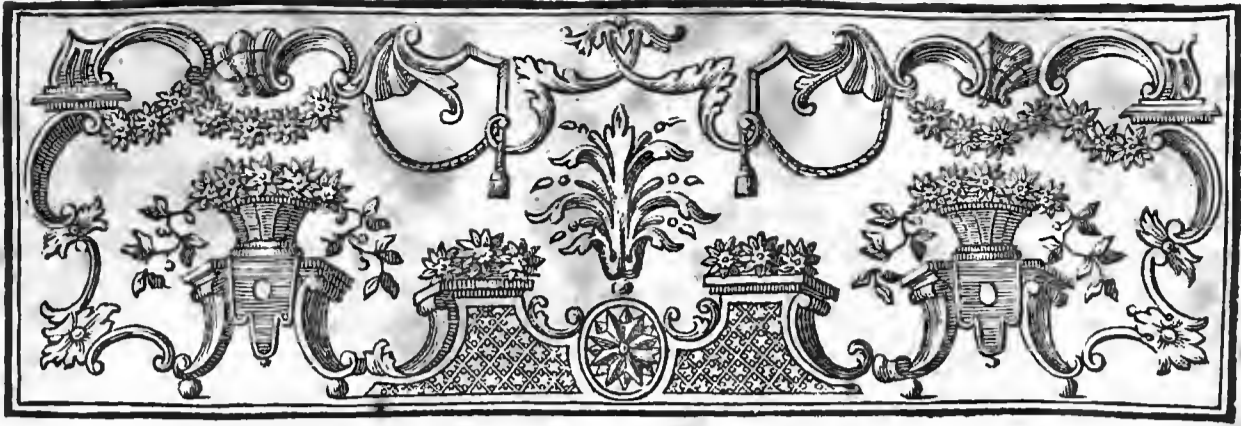
λη. Νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτὴν νυκτὸς ἐνώπιον παντὸς οἴκου Ἰσραὴλ, ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν.

Ζ * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Φαίνει μὲν γὰρ ὁ Χριστὸς χαρίσμασι πνευματικοῖς τῆς ὡπερ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν φωτὶ γεγονότας, διὰ γε τῶν τὴν ἐπ' αὐτῶν γνῶσιν λεπτῶς καὶ ἐξητασμένως ἐλεῖν, καὶ ἐκλελαμπρῶσαι τὸν νῦν. καταφωτίζα δὲ τὰς ἀμαρτεσέρας ἔτι. σκότος δὲ ὅλως κοσμικῆς ἀπάτης ἐκ ἔσθαι ἐν ἐκκλησίαις, περιεσφάπτοντος ταύταις τῶν Χριστῶ, καὶ νοητῶν φωτὶ τὰ σύμπαντα καταυγάζοντος. ἔ γὰρ ἐσμὲν νυκτὸς, καὶ ἔδὲ σκότος, ἀλλ' υἱοὶ φωτὸς καὶ ἡμέρας, κατὰ τὸ γεγραμμένον. 1. Θεσ. 5. 5.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ.

ΛΕΥΓΙ-

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ

ΜΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Λευιτικὸν ὠνόμασαν, ἐπειδὴ τὸ τῆς ἱερωσύνης, καὶ τὰ τῶν θυσιῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα προσέταξεν ὁ Θεός, ἐν τῷ φέρεται. ἔχει μὲν ἐν καὶ ἡ Ἐξοδὸς τῆ Θεῶ νομοθεσίας· ὅπως δὲ (1) ἐτελέθησαν οἱ ἱερεῖς χριστιανῆς, καὶ ὅπως κατεσκευάσθη ἡ σκηνή, καὶ σύμπηξιν ἔλαβεν εἰσαρμόνιον, καὶ ἄλλα πλείονα ἰσορεῖ τὸ Λευιτικόν. εἰ δὲ καὶ ἕτεραί τινα περιέχει ἔθαιμασόν. ἐπιγραφὴ γάρ ἐστιν, (2) ἐκάσθε βιβλίον τῆ ἐν αὐτῷ καιριωτέρη δηλωτικῇ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸν περὶ θυσιῶν λόγον οἱ μὴ ὀρθῶς εἰσαρμόντες καταφρονῶσιν, ἢ ὡς ὄψτελῆς νομοθεσίας καὶ μηδὲν ἄξιον τῆ δειμιουργῆ ἐχέσης, ἢ αὐτῆ τῆ δειμιουργῆ ὡς ὄψτελῆ νομοθετηντος ἀσεβῶς καταφρονησίζονται. ὁ δὲ νοήσας τὸ τῆ Δαβὶδ καὶ τῆ Ἀποσόλε, τῆ μὲν λέγοντος, ἀποκάλυψον τῆς ὀφθαλμῶς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια Ψαλ. 118. 18.
 » ἐκ τῆ νόμου· τῆ δὲ βοῶντος, ὁ νόμος πνευματικὸς ἐστίν, δυνάται διαβλέψαι, ὡς ἄξια Ῥωμ. 7. 14.
 Θεῶ εἰσὶν ἀποκεκρυμμένα ἐν τῷτοις μαθήματα.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Αἱ ἐν τῷ Λευιτικῷ θυσία καθαρισμὸν ψυχῶν περιέχουσι· τοῖς μὲν τελειοτέροις, ἀναλισκομένων τῶν ἀλόγων εἰς τὸ πῦρ τῆ Θεῶ· ἀλόγων δὲ καθαρῶν, ὧν τύπος ἐστὶ τὰ ὀλοκαυτώματα· πῦρ δὲ τῆ λόγος, τὸ ἀναλωτικὸν τῆς ὕλης· ψυχὴ γὰρ ἔσται τῆς κατήκοος, τὰ κατὰ φύσιν ἄλογα ἐκ τῆς αἰδήσεως γινόμενα, πολλῶ τῷ πρὸς τὸ θεῖον ἔρωτι χρησαμένη δαπανᾷ· τοῖς δὲ ἀτελεσέροις, μερῶν τινῶν ἀναλισκομένων τῷ πυρὶ τῆ Θεῶ. ὧν τὰ σύμβολα δοκεῖ προσετάχθαι ἀναφέρεισθαι. ἀπολείται δὲ πᾶς ὁ τῷ τῆ Θεῶ θυσιασθῆναι πῦρ προσάγων ἀλότριον. ὧν τύπος Ναδάβ καὶ Ἀβιβδ. τὸ δὲ τὰ κατὰ μέρος ἐξοδεῦσαι περὶ τῆτων δυνάσθαι, ἐκ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἀναβεβηκότος εἰς τὸν ἔρανον, καὶ ταῦτα τρανῶς θεωρήσαντος.

Κ Ε Φ Α.

α. **Κ**αὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν, καὶ ἐλάλησε Κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σινηῆς τῆ μαρτυρίαι, λέγων, Πάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἀνθρώπος ἐξ ὑμῶν εἰάν προσάγῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα ὑμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος ἕνεκα τὰς θυσίας προσφέρεισθαι προσέταξεν ὁ Θεός; Πολλὰ μὲν ἡμῖν εἴρηται περὶ τῆτων, καὶ τοῖς πρὸς Ἑλλήνας συγγεγραμμέναις, καὶ τοῖς πρὸς τὰς αἱρέσεις, καὶ μὲντοι

καὶ τοῖς πρὸς τὰς μάγας· πρὸς δὲ τῷτοις καὶ ταῖς τῶν Προφητῶν ἐρμηνείαις, καὶ τοῖς τῶν ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν ὑπομνήμασιν. ἐρῶ δὲ ὅμως καὶ ταῦτα ἐν κεφαλαίῳ. ὅτι μὲν ἀνεκδοκῆς ὁ Θεός, ἐκ οἴμας ἀντερεῖν εἰδὲ τῆς ἄγαν ἀνοήτης. ὅτι δὲ καὶ τὰς τοιαύτας ἔπροσέταξεν θυσίας, διὰ τῶν πλείων ἐδίδαξε Προφητῶν. ἐπειδὴ δὲ χρόνον συχνὸν ἐν Αἰγύπτῳ διατετελεκῶς ὁ λαός, θυσίαν δαίμοσιν ἐδιδάχθη, σιωπήσθαι τὰς θυσίας, ἵνα τῆς δεισιδαιμονίας ἐλδοθερωσθῆ. ὅτι γὰρ ταῦταις ἔχαιρον, μαρτυρεῖ τὰ περὶ τὸν μόχον γεγεννημένα. τῆτο καὶ διὰ Ἰεζεκιὴλ τῆ προφήτης δεδήλωκεν· εἰ- Ἰεζ. 16. 6.
 » δον γὰρ σέ, Φησί, πεφυρμένῳ ἐν τῷ αἵματί σου, καὶ εἰπόν σοι· ἐν τῷ αἵματί σου ζῶ, πληθύνει. λέγει δὲ ὅτι θεασάμενός σε τῷ

(1) Ὅπως τε. ὁ Ἀλεξάνδρος κἀδ.

(2) Ἐπιγραφὴ γάρ ἐστὶ Λευιτικόν, τῆ ἐν αὐτῷ καιριωτέρη δηλωτικῇ. ἐν σελ. 180. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Ῥε. ἐκδόσ.

τῶ τῶν θυσιῶν αἵματι χαίρουσαν, συνεχώρησά σοι τῆς τοιαύτης ἀπολαύειν ἐπιθυμίας. πρὸς δὲ τέτοις, καὶ ἕτερον αὐτοῖς ἀλεξίκακον διὰ τέττε κατεσχόβασε Φάρμακον. Ἰουδαίαι γὰρ αὐτῷ προσέταξε τὰ κατ' Αἰγυπτίων θεοποιήματα ἀπὸ μὲν τῶν τετραπόδων, μόχον καὶ τράγον καὶ πρόβατον· ἀπὸ δὲ τῶν πτερωτῶν, τρυγῶνα καὶ περισερῶν νεοτῆς. ἐκ ἀγνοῶμεν ἔν, ὅτι καὶ ἄλλα πάμπολλα ἐθεοποιῶντο Αἰγύπτιοι· ἀλλὰ τῶν θεοποιημένων τὰ ἡμερώτερα ταῖς θυσίαις ἀπέναιμε· τὰ ἄλλα δὲ ἀκάθαρτα προσηγορεύουσι· ἵνα τὰ μὲν ὡς ἀκάθαρτα βδελυτίζομενοι, μὴ θεοποιῶσι· τὰ δὲ ὡς θύοντες, μὴ θεὸς ὑπολάβωσιν· ἀλλὰ μόνον προσκυνῶσι τὸν ὡ ταῦτα προσφέρεται. ἐπειδὴ δὲ οἱ μὲν αὐτῶν ἦσαν ἐν ὑπορίᾳ χρημάτων, οἱ δὲ περὶ συζῶντες, τοῖς μὲν μόχον προσφέρειν, ἢ ἀρνίον, ἢ αἶγα προσέταξε, τοῖς δὲ δύο τρυγῶνας, ἢ δύο νεοσῆς περισερῶν· τοῖς δὲ γε πειεσάτοις, σεμίδαλιν ὀλίγην ἀναμειγμένην ἐλαίῳ, σύμμετρα τῇ δυνάμει νομοθετῶν. τέττων τὰ μὲν, δῶρα προσηγορεύουσι, ὡς ἐκ ἐκ νομικῆς ἀνάγκης, ἀλλ' ἐκ φιλοθέου προσφερόμενα γνώμης· τὰς δὲ, θυσίας σωτηρίας. δηλοῖ δὲ τὸ νομα ἀρρώστιας, ἢ χαλεπῶν τινῶν ἐτέρων ἀπαλλαγῆναι. προσεφέροντο δὲ καὶ ὑπὲρ ἁμαρτίας, καὶ πλημμελείας, καὶ ἀγνοίας ἱερουργίας. δηλοῖ δὲ ἢ μὲν ἁμαρτία, νόμος τινὸς παράβασιν ἐφέλκσιον· ἢ δὲ πλημμελία, τῷ ἐκ περιστάσεως τινος γεγεννημένῳ παρανομίαν. σὺνέβαινε γὰρ τινὰ παρὰ γνώμην, ἢ λεπρῶν πελάσσει, ἢ νεκρῶν, ἢ γονορροῖα. ἢ δὲ ἀγνοία σαφῆ τῷ ἐρμηνεύειν ἔχει. ἢ γὰρ πάντες ἅπαντας τῆς νόμου ἠπίσαντο. τὰ μὲν γὰρ τῆς ψυχῆς ἁμαρτήματα καὶ ἢ φύσις ἐδίδασκε. ταῦτα δὲ ἂ μόνοις ἡμεροῖσιν Ἰουδαίοις, διδασκάλων ἐδαίτο. καὶ τέττων [δὲ τῶν θυμάτων,] τὰ μὲν ὀλοτελῆ κατεκαίετο· τῶν δὲ, σμικρὰ τινὰ μόρια, [ὅ] τῆς κοιλίας ἐπίπλεον, καὶ οἱ νεφροὶ, καὶ τὸ ἐπικείμενον αὐτοῖς σάαρ, καὶ τῆ ἥπατος ὁ λοβός. εἴρηται δὲ ἡμῖν τίνων ταῦτα δηλωτικά. ἢ δὲ ὑπὲρ ἁμαρτίας προσφερομένη θυσία δίχα ἐλαίῳ καὶ λιβανωτῆ προσεφέρετο. ἢ γὰρ ἔχει τῆ φωτὸς τῷ τροφῷ οἱ ἐν τῷ σκοτει τῆς ἁμαρτίας καθήμενοι, ἐδὲ τὸ ἴλαρὸν οἱ σέβειν ὀφείλοντες· κατὰ γὰρ τὸν Προφήτην

Ψαλ. 103. 15. τῷ, τὸ πρόσωπον ἴλαρῶν τὸ ἐλαίου· ἐδὲ τὸ δῶδες οἱ τῆς πονηρίας μὴ ἀφαιρέτες

Κολασ. 2. 17. τῷ δυσσομίαν. ἐπειδὴ δὲ σκιάν εἶχε τῶν μελλόντων ὁ τύπος, καὶ ἐκ αὐτῷ τῷ εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατὰ τὸν θεὸν Ἀπόστολον, καὶ ὑποδείγματι καὶ σκιά τῶν ἐπειρανίων λατρεύειν εἶπε τῆς ἐν τῷ νόμῳ· ἐκ ἀπὸ τρόπου νομίζω τί δρᾶν, ταῖς τῶν ἀλόγων ἱερέων διαφοραῖς εἰκέναι λέγων τῆς ἑαυτῆς τῷ θεῷ προσφέρουσας. οἱ μὲν γὰρ τὸν ἀκτῆμονα καὶ φροντίζων ἐλυθῆρον ἀπαζόμενοι βίον, ὅλας ἑαυτῆς ἀφιέρουσι

Α τῷ τῶν ὅλων θεῷ, καὶ σφᾶς αὐτῆς ἀποφαίνουσι ὀλοκαυτώματά τε καὶ ὀλοκαρπάματα· ἐδὲ τῷ παρόντι καταλιπόντες βίῳ, ἀλλ' εἰς τῷ ἀγῆρω πάντα κατατεθέντες ζῶν· οἱ δὲ τέττων ἐλάτεις, τὰ μὲν τῷ θυσιασθῆναι, τὰ δὲ τοῖς ἱερεῦσι, τὰ δὲ λοιπὰ τῆ τῆ σώματος ἀπονέμει χρεία. καὶ οἱ μὲν προσφέρουσι τῶν προβάτων τῷ ἐπιείκειαν· οἱ δὲ τοῖς ὑπείθεσι μόχοις παραπλησίως, διαφέρουσι ἀπαζόμενοι (1) τὸν χρῆσόν τῆ Κυρίας ζυγόν· ἄλλοι δέ τινες τὰς αἶγας μιμῆμενοι, οἶόντι γάλα, τοῖς θεομοίσι παρέχουσι τῆς χρείας τὰ περιττὰ, κατὰ τῷ ἀποσολικῷ

» νομοθεσίαν τῷ λέγουσαν· τὸ ὑμῶν περισσ- 2. Κορ. 8. 13.

» σῶμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑσέρημα. οἱ δὲ προσκομίζουσι τῶν τρυγῶνων τὸ σῶφρον, καὶ φθύνουσι ὡσαύτως τῆ δούτερον γάλα τῷ ζῶντῳ· οἱ δὲ ἀπλότητι καὶ ἀκακίᾳ κοσμεῖται τῷ γνώμην, μιμῆμενοι τῆς τῶν περισερῶν νεοτῆς. ἐδὲ γὰρ τελείας Ἰουδαίαι ταύτας ἐνομοθέτησαν· ἐπειδὴ τόδε τὸ ζῶν περι τὰς μίξεις θερμότητον· ἀλλὰ τέττων τῆς νεοτῆς, ἀκακίᾳ μὲν χρωμαίης, συμπλοκῆς δὲ ἢ γεγεννημένης. τὰ μὲντοι πτερωτῶν ἔτε ὁ πατριάρχης διείλεν, ἔτε ὁ νομοθέτης διαρεδίηται κελόβει. οἱ γὰρ πτερωτῶν τῷ διάνοιαν, ἐξ ὅλης καρδίας ἀγαπῶντες τὸν θεόν, ἢ διαίρεσιν αὐτῷ εἰς τὰ γῆνα καὶ ἐράνια, ἀλλ' ὅλλω ἀναπέμπουσι ἄνω. ἔτω τὰ περι τῶν θυσιῶν νοῦντες, ὑσέρησιν καὶ τῆ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφείᾳ τὸν περι τέττων νόμον ἀρμόδιον, καὶ τῆ δὲ ἀγγελικῆ τελειότητι τῷ τοιαύτῳ νομοθεσίαν ἢ περιττῷ. ἔτω δὲ ταῦτα νοῦν καὶ ὁ θεὸς ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν Παῦλος. τεθεικῶς γὰρ τὸν περι τῶν βοῶν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει τῆς βῆς ἀλοῶντας κημῆν, ἐπήγαγε· μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ 1. Κορ. 9. 9,

» θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς 19.

Ε, γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶ, καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτῆ μετέχει. ἐκῆν τῆ νόμος τὸ μὲν αἰδητὸν καὶ ἐπιπόλαιον, Ἰουδαίοις κατάλληλον· τὸ δὲ πνευματικόν, τοῖς τῷ ἀγγελικῷ πολιτείαν ἀπαζομένοις. ἰσέον δὲ καὶ τέτο, ὡς τὰ μὲν ὀλοκαυτώματα, ἄρσενά τῷ ἀνδρῶν γὰρ ἢ τελειότης· τὰ δὲ περι ἁμαρτίας θύομενα, θήλεα. ἀδελφῶντος γὰρ τῆ ἐν ἡμῖν ἡγεμονικῆ, τὰ πάθη κρατῆ. ἐπισημιώσασθαι δὲ καὶ τέτο δᾶ, ὡς ὑπὲρ ἁμαρτίας ἐκ ἀμνοὶ, ἀλλὰ χίμαροι προσεφέροντο. δηλοῖ δὲ τέτο καὶ ὁ δεσότης Χριστὸς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀγγελίοις, τῆς μὲν δικαίης ἀμνοῖς, τῆς δὲ ἁμαρτωλῆς ἐρίφοις ἀπεικάσας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τετηρήκαμεν πολλὰ καὶ τῶν γραφῶν, τὰ μὲν δῶρα, ἐπὶ τῶν ζῶων λέγουσθαι· τὰς δὲ θυσίας, ἐπὶ τῶν ἀψύχων, κατὰ τὸ ἐν τῇ Γενέσει λεγόμενον·

Η, καὶ ἐπέδεν ὁ θεὸς ἐπὶ Ἀβελ, καὶ ἐπὶ τοῖς Γεν. 4. 4, 5.

» δῶροις αὐτῆ. ἐπὶ δὲ Καὶν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτῆ ἢ προσέειπεν. ἔτι δὲ καὶ τέτο τηρη-

(1) Φέρουσι ἀπασιώς. ἢ ἐν Χαλκ. ἐκδοσ.

τηρητέον, ἐπὶ μὲν τῶν ἐμφύχων, ἀνθρω-
 πος, Φησὶν, ἐξ ὑμῶν, εἰάν προσαγάγη
 Λόβιτ. 2. 1. δῶρα ἐπὶ δὲ τῶν ἀψύχων, εἰάν ψυχῇ. τὸ
 ἀψύχον ἢ ψυχῇ ἵνα τῆ μὲν ἀλόγῃ, τὸ
 λογικὸν μόνον καταλείπηται, καὶ τῆ ἀψύ-
 χῃ ὑπὸ τῆ πυρὸς νικημένῃ, ἀπομείνη τὸ
 ἐμφύχον μόνον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ Θεὸς κατὰ τὸ
 ἡμέρον ἐπελέξατο τὰ προσαγόμενα, καὶ
 κατὰ τὸ διχηλεῖν καὶ μηρυκάσθαι. ἅπερ
 ἐπ' ἀνθρώπων νοέμενα, δηλοῖ τὴν ἡμερο-
 τητος ἀρετῶν, καὶ τὸ περὶ τὴν βίβιν πο-
 ρεῖαν διτλόν, σωματικόν τε καὶ νοερόν. καὶ
 τὸ περὶ λόγῃ τροφῶν ἐπιμελῆς καὶ γυμ-
 νασικόν. καὶ ἐπειδὴ πάσης ἀρετῆς τὸ ἀλη-
 θές ἐν Χριστῷ, αὐτὸς τὸ ἀληθές δῶρον
 ἀνθρώπου δὲ κατ' ὁμοιότητα. ἢ δὲ σφα-
 γῇ τῶν θυμάτων τὴν εἰς Θεὸν ἀπὸ ζωῆς
 ἀνθρωπίνης μετάδωκεν δηλοῖ. ἵτινα ἐκ
 ἐν θανάτῳ ποιῶνται χρῆ, ἀλλ' ἐν τρόπῳ
 μιμητικῶ θάνατον, κατὰ τὴν τῶν ἐν βίῳ
 πραγμάτων ἀπόδωκεν.

Εἰς τὸ αὐτό. Σημείωσον, ὅτι κατὰ
 χρόνων ἀκολουθίαν ἐγράφη τὰ Μωσέως
 συγγράμματα, εἰ καὶ τινὰ προαναφωνέ
 ἐσ' ὅτε, ὡς τὸ τῶν πυρῶν τῆς Κορὲ συ-
 ναγωγῆς τὸ χαλκῶν γεγραπταῖς θυσιαστή-
 ριον. τῆτο δὲ κείται ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς.

γ. Ἐάν ὀλοκαύτωμα τὸ δῶρον αὐ-
 τῆ, ἐκ τῶν βοῶν ἄρσεν ἀμωμον προ-
 σάξει αὐτὸ πρὸς τὴν θύραν τῆς σκη-
 νῆς τῆ μαρτυρίας, προσοίσει αὐτὸ δε-
 κλὸν ἐναντι Κυρίου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ ὀλοκαύτωσις (1)
 τὴν ὀλοκλήρον ἀνάδωκεν εἰς Θεὸν δηλοῖ.
 διὸ τὰ τῶν ἱερέων ἐκ σεμιδάλεως δῶρα
 ὀλοκαυτά. ἄρσεν, τὸ πάντων ἡγεμόνι πρέ-
 πον, ὅτι ἡγεμονικὸν τὸ ἄρσεν. ἀμωμον,
 ὅτι τὸ ἀσινὲς ἀρμόττει τῇ θείᾳ ἐσίᾳ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀρχε-
 ται διαρρεῖν τὰ τῶν θυσιῶν γνή, καὶ τέμ-
 νων εἰς τρία εἶδη τὰ ἀνωτάτω, τὸ μὲν
 ὀλοκαυτὸν καλεῖ, τὸ δὲ σωτήριον, τὸ δὲ
 περὶ ἀμαρτίας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τῆ μὲν ἐν
 κατὰ Θεὸν, καὶ δι' αὐτὸν μόνον γινομένη,
 προσήκασαν ὁ νόμος ἀπεινασε θυσίαν τὴν
 ὀλοκαυτὸν, ὀλοκλήρω καὶ παντελεῖ, μηδὲν
 ἐπιφερομένῳ τῆς θνητῆς φιλαυτίας ὀλο-
 κλήρον καὶ παντελεῖ. Καὶ μετ' ἕτερα. Σύμ-
 βολα δὲ ἐστὶ τὰ λεχθέντα φανερά ἀδήλων
 καὶ ἀφανῶν. ἄρσεν οὐδέως τὸ ὀλοκαυτὸν
 ἱερέων ἐπειδὴ τῆ θήλειος καὶ ἡγεμονικώ-
 τερον καὶ τελειότερον καὶ συγγενέτερον αἰ-
 τίῳ δρασικῶ. τὸ γὰρ θῆλυ ἀτελές, ὑπὴ-
 κοον, ἐν τῷ πάσχειν μάλλον ἢ ποιεῖν ἐξετα-
 ζόμενον. δυοῖν δ' ὄντων ἐξ ὧν ἡ ἡμετέρα
 ψυχῇ σιωέση, λογικῶτε καὶ ἀλόγῃ, τὸ
 μὲν λογικὸν τῆς ἀρσενος γενεᾶς ἐστίν, ὅπερ
 νῆς καὶ λογισμὸς κεκλήρωται τὸ δ' ἄλο-
 γον τῆς πρὸς γυναικῶν, ὅπερ ἔλαχεν αἰ-

Α θησις. νῆς δὲ αἰδήσεως, ὡς ἀνὴρ γυναι-
 κὸς, κατ' ὅλον γένος ἀμείνων, ὡς ἀμωμος
 ὦν καὶ καθαρθεὶς καθάρσει, ταῖς ἀρεταῖς
 τελείαις αὐτὸς ἐστὶν ἢ ὑπαγεσάτη θυσία,
 καὶ ὅλη δι' ὅλων ὑπάρσενος Θεῷ.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Δῶρον μὲν ὡσπερ τὴ
 τῶ πάντων κρατῶντι Θεῷ τὴν ἰδίαν ἑκα-
 στος ἀνατίθησι ζωῶν, πλὴν ὡς ἐκάστῳ δίδο-
 ται, καὶ ὡς ἀν' ἔχοι μέτρον. Καὶ μετ' ὀλίγα.
 Ἐν γὰρ τοῖς μεγέθεσι τῶν ζώων, ἦτοι ταῖς
 Β κατ' εἶδος διαφοραῖς, τὸ ἀνίσως τε καὶ ἀνο-
 μοίως ἔχον, κατ' ἰσχύ τάχα πε τὴν πνυ-
 ματικῶν, καὶ κατὰ γε τὴν τῆς διανοίας,
 πλαγίως ὑποσημαίνεται. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰς
 ὀλοκαύτωμα, τρεῖς εἰς ὀλοκλήρον ἀφιέ-
 ρωσιν, ἔ μεμερισμένῳ ἔχον πρὸς τὰ ἐν
 κόσμῳ τὴν ζωῶν, ἀλλ' ὅλῳ ἐξ ὅλα δεκλιώ-
 τε καὶ ἱεράν τῷ Θεῷ. τοιοῦς δέ τις ἐστὶν τῆς
 θυσίας ὁ τρόπος ἄρσεν τε καὶ ἀμωμον
 ἐστὶν τὸ θῆμα, φησὶ. σύμμορφοι γὰρ ἀεί-
 πως εἰσὶν οἱ ἅγιοι τῆ Χριστῶ, ὅς ἐστιν ἄρσεν
 τε καὶ ἀμωμος ἀληθῶς. τῆ μὲν ἄρσενος,
 τὸ ἡγεμονικόν τῆ δὲ ἀμώμῃ, τὴν ὑπερ-
 φυᾶ καὶ ἀνυπερβλήτον ἀγιότητα κατα-
 γράφοντος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄρσενος τε καὶ
 ἀμώμῃς πρέποι ἀν' εἶναι τῆς Θεῷ καθιε-
 ρωμένῃς, ἔδεν ἔχοντας τὸ θηλυπρεπές,
 ἔ παρεμύεις εἰς ῥαθυμίαν, ἀλλὰ πολὺ
 λίαν διανοηδκότας εἰς τὸ ἀνδρίζεσθαι δᾶν,
 ἄρσενος τε καὶ οἰονεὶ διεγηγερομένον τὸν ἐν-
 γε δὴ σφίσειν αὐτοῖς διασωζόντας νῆν. καὶ
 μάλιστα πρὸς τὸ δε φαίλω ἀν' καθαρῶς τε
 καὶ ἀμώμῃς εἶναι χρῆ, κατὰ γε τὸ ἐγχω-
 ρῶν τῆ ἀνθρωπίνῃ φύσει.

Γ * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἀποθέρεται δέ πως
 πρὸς αὐταῖς ταῖς θύραις τῆς ἀγίας σκη-
 νῆς.] τελειόμεθα γὰρ ἔχ' ἐτέρως. [ἢ ὅτι
 πάντη τε καὶ πάντως ἐν ἐκκλησίαις ἐσθ-
 μεθα ὑπαραδέκτοι τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,
 προσκομίζοντος ἡμᾶς ὡς ἱερέως Χριστῶ.]
 Δ δ. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν
 κεφαλὴν τῆ καρπώματος δεκλὸν αὐ-
 τῷ, ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῆ.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Ἄνδ' ἐαυτῆ προσάξει, ὡς
 ἔχοντας τὰς ἐαυτῆ πράξεις. τῆτο γὰρ
 καὶ ἡ ἐπίθεσις τῆς χειρὸς.

Ζ ** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐπιθᾶνάγει μὴ τῷ
 μόχῳ τὰς χεῖρας προσέταχε, διὰ γε δὴ
 τῆτα πλαγίως ὑποσημαίνων, ὡς ἀνδ' ἐαυ-
 τῶν ἐν τύπῳ προσάγειν ἀκόνα τινὰ τῆ
 χροῖῳ βίῳ ἀγίως, διὰ τῆ τεθῆναι τῷ
 κόσμῳ, τὴν τῆ κλήως σφαγῶν εὐ μάλα
 ποιήματα.

Η ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰς δὲ
 ἐπιτιθεμένης τῆ τῆ ζωῆ κεφαλῆ χεῖρας
 δᾶγμα σαφές εἶναι συμβέβηκε πρά-
 ξων ἀνυπαίτιων, καὶ βίβιν μηδὲν ἐπιφε-
 ρομένῃ τῶν εἰς κατηγορίαν, ἀλλὰ τοῖς τῆς
 Η φύσεως νόμοις καὶ θεσμοῖς σιωάδοντος.
 βέλεται γὰρ τῆ θύοντος πρῶτον μὲν τὸν

(1) Εἰ ὀλοκαυτῆται, ὀλοκλήρον ἔχει τὴν ἀφιέρωσιν, καὶ μὴ πρὸς τὰ ἐν κόσμῳ μεμερισμένῳ.
 διὸ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. καθ.

νῦν ὡσιώδαι, γνώμῃς ἀγαθαῖς καὶ συμ-
Φερέσαις ἐνασκάμενον· ἔπειτα δὲ τὸν βίον
ἐξ ἀρίστων σιυνεάναί πράξεων.

ε. Καὶ σφάξουσι τὸν μόχον ἐναντι
Κυρίου· καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν
οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσχεῖσι τὸ
αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω τὸ ἐπὶ
τῶν θυρῶν τῆς σιηνῆς τῆς μαρτυρίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Μέγχι σύμβολον πρὸς ἀ-
γιασμόν τὸ ὡς ἐπὶ Θεῷ γίνεσθαι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ δ' αἷμα
κύκλω προσχεῖται τῷ βωμῷ· διότι κύκλος
ἁγιασμάτων τελειοτάτος, καὶ ὑπὲρ τῆς μέ-
ρους ἕδαι ἔρημον καὶ κενὸν ἀπολειφθῆναι
ψυχικῆς σπουδῆς. ψυχῆς γὰρ, κυρίως
εἰπεῖν, ἐστὶ σπουδὴ τὸ αἷμα.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ τῆς μόχου σφα-
γὴ καταδηλῶν ἔοικε τὸ ἀπογενέσθαι ταῖς
ἀμαρτίαις, καὶ τὸ ὑπομέναι θάνατον,
τὸν παρα Θεῷ τίμιον, ὃν καὶ ἐφορᾶν
» ἀξιοῖ. σφάξουσι γὰρ Φησι τὸν μόχον ἐναν-
» τι Κυρίου.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἡ δέ γε τῆς αἵματος
χύσις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,] τὴν τῆς ζωῆς
ἀφίερωσιν καὶ ψυχῆς ἀνάθεσιν εἰς δόξαν
Θεῷ κατασημῶσαι ἄν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Θυσιαστήριον καρπώσεως
ὁ βωμὸς λέγεται, ἐφ' ἧς θυσία καὶ τὸ
τῆς ὀλοκαυτώσεως· (1) θυσιαστήριον δὲ
θυμιάματος, τὸ ἔσω θυσιαστήριον.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπειδὴ ἔχαιρον
ταῖς θυσίαις οἱ Ἰσραῖτιοι ἐν Αἰγύπτῳ ταύτας
προσεδίσαντες, ὡς καὶ ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ
μοχοποιία μαρτυρεῖ, ἐπέτρεψεν ὁ Θεὸς
ταύτας αὐτῷ προσυγαγεῖν, ταύτη χαλι-
νύσας τῆς πολυθείας τὰς ἀτάκτας ὁρμὰς,
καὶ τῆς μὴ θύειν δαίμοσι.

ς. Καὶ ἐκδέραντες τὸ ὀλοκαύτω-
μα, μελίθωσιν αὐτὸ κατὰ μέλη.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Προσάσσει, τὰ
ὀλοκαυτώματα δείραντας, εἰς μέλη δια-
νεύει, ἐπειδὴ γυμνῶ τῆς ὑλικῆς δορᾶς
γενομένη τὴν γνωστικὴν ψυχῶν, ἀνθ' τῆς
σωματικῆς Φλυαρίας, καὶ τῶν παθῶν πάν-
των, ὅσα περιποιῶσιν αἱ καραὶ καὶ ψυ-
δαῖς ὑπολήψεις, ἀποδυσαρμάτω τὰς σαρ-
κικὰς ἐπιθυμίας, τῷ φωτὶ καθιερωθῆναι
ἀνάγκη.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ τῆς μετ' ἐκδέρεσθαι,
τὴν οἶον ἐγύμνωσιν τε καὶ ἀποκαλύψιν
τῶν ἐν ἡμῖν ὑποφαίνοντος· τῆς δέ γε μελί-
θωσθαι, τὸ μέχρις ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν
διήκνεισθαι τὸν τῆς Θεῷ λόγον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἡ δὲ εἰς
μέλη τῆς ζωῆς διανομὴ δηλοῖ, ἥτοι ὡς ἐν
τὰ πάντα, ἢ ὅτι ἐξ ἐνός τε καὶ εἰς ἄν.
Καὶ μετ' ἐλίγη. Ἡ τιμῶσα ψυχὴ τὸ ὄν, δι'
αὐτὸ τὸ ὄν ὀφείλει μὴ ἀλόγως, μηδ' ἀνε-
πιστημότως, ἀλλὰ καὶ σὺ ἐπισήμη καὶ λό-

γω τιμῶν. ὁ δὲ περὶ αὐτῆς λόγος τομῶ
ἐπιδέχεται καὶ διαιρεσιν, καθ' ἑκάστῳ
τῶν θείων δυνάμεων καὶ ἀρετῶν. ὁ γὰρ
Θεὸς ἀγαθὸς τε ἐστὶ καὶ ποιητὴς καὶ γενέ-
της τῶν ὄλων, καὶ προνοητικὸς ὡν ἐγέννη-
σε, σωτήρ τε καὶ διεργέτης, μακαριώτατος
καὶ πάσης ὑδάμιμονίας ἀνάπλευς, ὡν ἕκα-
σον καὶ καθ' αὐτὸ ἴδια σεμνὸν καὶ ἐπαινε-
τὸν, καὶ μετὰ τῶν ὁμογενῶν ἐξεταζόμε-
νον. ἔχει δὲ καὶ τὰ ἄλλα ταύτη. ὅταν βε-

ληθῆς σὴ διανοία εὐχαρισθῆσαι τῷ Θεῷ
περὶ γενέσεως κόσμου, καὶ περὶ τῆς ὄλης
ποιῆς τὴν εὐχαριστίαν, καὶ περὶ τῶν ὀλοχε-
ρῶν αὐτῆς μερῶν, ὡς ἂν ζωῆς τελειοτάτης
μελῶν. οἶον, ἕρανθ' λέγω καὶ ἡλίε καὶ
σελλώης, πλανητῶν καὶ ἀπλανῶν ἀσέρον·
εἶτα γῆς καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ζώων καὶ φυ-
τῶν· εἶτα πελαγῶν καὶ ποταμῶν αὐθιγε-
νῶν τε καὶ χειμάρρων, καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς·
ἔπειτα ἀέρος, καὶ τὸν κατ' αὐτὸν μεταβο-

λῶν. χειμῶν γὰρ καὶ θέρους, ἕαρτε καὶ
μετόπωρον, αἱ ἐτήσιοι καὶ βιωφελέστατοι
ῥοαί, παθήματα ἀέρος γεγονάσιν, ἐπὶ
σωτηρία τῶν μετὰ σελλῶν τρεπομένων.
καὶ ἄρα ποτε περὶ ἀνθρώπων εὐχαρισθῆς,
μὴ μόνον περὶ τῆς γένεως, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰ-
δῶν καὶ ἀναγκαιοτάτων μερῶν εὐχαρίσει,
ἀνδρῶν, γυναικῶν, Ἑλλήνων, Βαρβάρων,
τῶν ἐν ἡπείροις, τῶν τὰς νῆσους εἰληχό-
των· καὶ περὶ ἐνός ἀνδρός, τέμε τῷ λό-

γω τὴν εὐχαριστίαν, μὴ εἰς τὰ λεπτότα-
τα μέχρι τῶν ἐσχάτων, ἀλλὰ εἰς τὰ συ-
νεκτικώτατα, σῶμα καὶ ψυχὴν τὸ πρῶ-
τον, ἐξ ὧν σωέθησαν, εἶτα εἰς λόγον καὶ
νῦν καὶ αἰδίθησιν. ἔ γὰρ ἂν γένετο ἀναξία
Θεῷ ἀκοῆς καὶ ὑπὲρ ἑκάστης τῶν εὐχα-
ριστία καθ' αὐτῶν.

ζ. Καὶ ἐπιθήσουσι οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν
οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ
εσοιβάσουσι ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ.

η. Καὶ ἐπιθήσουσι οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν
οἱ ἱερεῖς τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν
κεφαλὴν, καὶ τὸ ζῆαρ ἐπὶ τὰ ξύλα
τὰ ἐπὶ τῆς πυρὸς τὰ ἐπὶ τῆς θυσιαστή-
ριος. Τα δὲ ἐγκοίλια καὶ τὰς πόδας
πλυνῶσιν ὕδατι. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱε-
ρεὺς πάντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ὀλο-
καύτωμά ἐστι θυσίας ὁσμὴ εὐωδίας τῷ
Κυρίῳ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐωδίας δὲ ὁσμῆ,
» Φησι, τῷ Κυρίῳ, κατὰ τὴν εὐσέβειαν.
» ἄλλως γὰρ δυσώδη τὰ καίμενα σώματα.
» ὅθεν ἀντι εὐωδίας, εὐδοκίας ἡρμιώδουςαν
οἱ λοιποὶ.

ΑΛΔΟΣ. Ὁσμῶν εὐωδίας, τὴν δεκτικὴν
θυσίαν, ἥτοι τὴν πνευματικὴν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁσμῆ εὐωδίας κα-
τὰ τὴν εὐσέβειαν, ἔ κατὰ τὴν ὁσμῶν τῶν
καίμενων σωμάτων.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Θυσία ὀλοκαυτώσεως. ἐν Τόμ. 2. σελ. 181. τῆς τῆς Ἐκδῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εὐάδη γὰρ ἅπαντα τὰ τῶν ἁγίων, καὶ ἔδεν ἀπόβλητον παρὰ Θεῶ. εἰς δ' αὖ εἰς τύπον τὰ μὲν κρέατα, τῆς ἐνσωμάτου (1) ζωῆς αὐτῶν. σεμνή δὲ αὕτη καὶ πάναγνος. κεφαλὴ δὲ, νῆ σημεῖον· λογισμῶν δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν, τὰ εὐτόδρια· πόδες δ' αὖ, πρακτικῆς καὶ τῆς ὡς εἰ ἐργοῖς πορείας ἀνιγμα λεπίον.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθάρσις τῶν ἐπορειῶν ἀνθρώπων φυσικῶς, ὡς ἡ κόπρος ἐπεταγ τῇ τροφῇ. ἅπερ Χριστῷ μὲν ἔ προσέειπεν. ἔδὲ γὰρ καθάρσεως ἐδείχθη ἡμῶν δὲ διὰ τῆς χάριτος ἀφαιρεῖται. ποδῶν δὲ πλύσις τὸ ἐκ τῆς χάριτος καθαρὸν εἰς τῇ πορείᾳ δείκνυσιν, ὡς ὁ Κύριος νύψας τὰς πόδας τῶν μαθητῶν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Διὰ μὲν τῆς κοιλίας ἀνιτίτεται, ὡς τὴν ἐπιθυμίαν ἀπονήπλεσθαι συμφέρον, κηλίδων καὶ μισομάτων καὶ μέδης καὶ παροινίας μελιῶ, κακὸν βλαβερώτατον, ἐπὶ λύμη τῆ βίης τῶν ἀνθρώπων συγκροτέμενον τε καὶ συνασκέμενον· διὰ δὲ τῆς πόδας ἀπολύειν, τὸ μηκέτι βαίνειν ἐπὶ γῆς, ἀλλ' αἰθεροβατεῖν.

ι. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ τε τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων εἰς ὀλοκαυτώματα, ἄρσεν ἀμώμιον προσάξει αὐτό.

ΑΔΗΛΟΥ. Κοινῷ ὀνόματι αἱ αἰγες καὶ τὰ πρόβατα, πρόβατα καλεῖνται. ἔτω κέτα καὶ εἰς τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆ Πάχα, διὸ καίτινες εὐνόησαν, ὅτι ἔ μόνου πρόβατα δύνανται θύεσθαι εἰς τῇ ἑορτῇ τῆ πάχα, ἀλλὰ καὶ αἶξ.

ια. Καὶ σφάζουσιν αὐτὸ (2) ἐκ πλαγίων τῆ θυσιασηρὶς πρὸς βορρᾶν ἔναντι Κυρίου· καὶ προσχεύουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτῆ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ πρὸς βορρᾶν ὄρων τὸ πρόβατον θύεσθαι, (3) δύνανται σημαίνει τὸν εἰς Ἱερουσαλήμ (4) σφαιρησόμενον Χριστὸν· ὅτι ἀντίκειται τῇ Ἱερουσαλήμ ὁ βορρᾶς, νοτιωτέρῃ ἔση, κατὰ τὸ, ἔρη Σιών τὰ πλοῦρα τῆ βορρᾶ. (5) ὁ δ' αὐτὸς τῆς θεωρίας λόγος ἐπὶ τῆ μελισμῆ τῆ μόχθῃ εἴη ἂν καὶ ἐπὶ τῆ προβάτη.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Νοτιωτέρῃ πως ἐστὶ τῶν Ἰουδαίων ἡ γῆ· τὰ δέγε πρὸς θάλασσαν τὴν βορειότεραν αἱ ἀναρίθμητοι τῶν ἔθνῶν ἀγγέλοι διαμερίσαντο, κατὰ χώρας καὶ πόλεις σιλωκισμῶν. ἀνιγμα δὲ ἔν τῆ καὶ αὐτὰς τὰς εἰς βορρᾶν ἀγγέλας, ἱε-

Α ρὰς ἔσεσθαι τῷ Θεῷ, τὸ ὡς εἰ μέρη τῶ βορειότερῳ καταθύεσθαι τὸν ἀμνόν.

ιβ. Καὶ διελῶσιν αὐτὸ κατὰ μέλη, καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ σῆμα αὐτῆ· καὶ ἐπισοιβάσουσιν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τῆ πυρὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ τὰ ἐγκοιλία, καὶ τὰς πόδας πλυνῶσιν ἐν ὕδατι. καὶ προσοί-

Β σαι ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ὀλοκαυτώματι εἰς θυσία ὁσμῆ εὐωδίας, τῷ Κυρίῳ.

ιδ. Ἐὰν δὲ τῶν πετεινῶν ὀλοκαυτώμα προσφέρῃ δῶρον τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περισερῶν (6) τὸ δῶρον αὐτῆ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ραθυμίας ἀμείνεσ καὶ ὄκνη ἐπέκενα τιθᾶς ὁ τῶν ὄλων Θεὸς τὰς οἴπερ ἂν ἔλοιτο πληρῆν τὰ νουμισμῶνα, καταλεάειν τρόπον τινὰ τῆς καρποφορίας τὴν ὁδόν, καὶ εἰ τοῖς ἔτι προβάτη μείσει τὰ τῆς θυσίας ἀσπεραίνεσθαι δὲν ἐπιτάττει.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὡς ἄριζατε καὶ ἀντέχνως τὸ εἰ συμμορφία φαίνεσθαι τῆ Χριστῆ τοῖς ἁγίοις τετήρηται. ἔσι μὲν γὰρ ἀληθῶς ἡ ἀνωθεν καὶ λαλισητῆ τρυγῶν αὐτὸς, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ πραοτάτη περισερα.

Δ καὶ γὰρ εἰ μὲν τῷ ἄσματι τῶν ἀσμάτων γέγραπται περὶ αὐτῆ, Φωνὴ τρυγῶνος ἠκᾶθη εἰς τῇ ἐρήμῳ, πραοτήτος δὲ τῆς ἄγαν καὶ ἀνωτάτω τύπον ὡπερ τινὰ καὶ ὑπογραμμὸν ἑαυτὸν ἡμῖν παρετίθει, λέγων· μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πραὸς εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ. ἀλλ' ἰδὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς ἁγίοις, διάτοι τὸ ἐν μορφῇ γενέσθαι Χριστῆ, τὸ ἐν ἴσοις ὡπερ ἀγαθοῖς ὑπρέπες τε καὶ ἀξιάγασον, εὐ μάλα τετήρηται. τρυγῶνες γὰρ καὶ αὐτοὶ νοοῖντ' ἂν εἰκοτῶς, τὸν θεόν τε καὶ ἱερὸν τοῖς ἀκρωμένοις ἰάσαι λόγον, ὡδᾶς τε καὶ μέλη τὰ εἰς ὀξῆν Θεῶ ποιέσθαι σπιδάξασαι.

Ε τοιγάρτοι καὶ λέγουσιν, ἡ γλῶσσά μου μελετήσῃ τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλιω τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαιόν σου. καὶ μάλιστα τὸν ἐν Χριστῷ διαζῶσι βίον, καὶ τὴν πραοτάτῳ τῆς θεολογικῆς πολιτείας ἱενταῖ τριβῶν, τοῖς παῖσι ἐδέλουσιν εἰς τὴν δεξιάν διαγῶνα παραφέρουτες καὶ τὴν ἀρισερᾶν, καὶ τοῖς ἀγαθούσοι μίλιον ἐν ἐδελοντὶ δωρεμασιν, τὸ ἅπερ ἔλοιτο διασέχων καὶ δύω.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐκλέγεται καὶ ἀπὸ τῶν ὀρνέων τὸ σῶφρον, ὡς τὴν τρυγῶνα·

Q99 3

καὶ

(1) Τῆς οἰονεῖ παχυτέρας αὐτῶν καὶ ἐσωμάτου ζωῆς. εἰς τὸμ. ι. μέρ. 2. σελ. 562. ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος κώδ. τῆς εἰ Θεῶ ζωῆς αὐτῶν.
 (2) Οὕτω μὲν ὁ, τε Αὐθουτ. καὶ ὁ Ἀλεξ. κώδ. ἢ δὲ εἰ Φρανεκ. ἐκδοσ. καὶ ἡ εἰ Κανταβε. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ· καὶ σφάζουσιν αὐτό.
 (3) Σφάζουσιν. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.
 (4) Τὸν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ ἐξίονα, καὶ οἶον ἔρω τετρασφᾶ, τὸν εἰ Ἱερουσαλήμ, κτ. ὁ αὐτ.
 (5) Τὰ ἐπόμεν. εἰ τῷ τῆς Λύγ. κώδ. ἔ κεῖται. ἐκ τῶν τῆ Κυρίλ. δὲ εἰκάσι, τῶν εἰ τῷ ι. Τόμ. μέρ. 2. σελ. 562.
 (6) Περιπεριδῶν, ἢ τῆ Ἀλδ. ἐκδ. ὅθεν προσφύει τὸ τῆ Ἀπολίναρ. ὑπόμν.

καὶ νεοσῶς περισερῶν, διὰ τὸ ἀκακόν. Α
νεοσῶς δὲ πρὸ τῆς ἐν κοινῶν συμπλοκῆς,
σωφροσύνης καὶ τῆτο σύμβολον.

ιε. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ
θυσιαστήριον, καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφα-
λήν αὐτῆ, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον, καὶ στραγγιεῖ τὸ αἷμα
πρὸς τὴν βάσιν τῆ θυσιαστηρίε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀποκνίσει, καὶ ἀνακλά-
σει, (1) μαδίσει, λεπίσει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶτα τὴν κεφαλὴν
ἀποκνίσας ὁ ἱερεὺς, ἐπιτίθει τῷ θυσια-
στηρίῳ, προχέουσα τὸ αἷμα. ἅγιος γὰρ
ἀληθῶς, καὶ ὅτι μάλιστα τῶν ἱερωτάτων,
ἀγίων ὁ νῆς, ἀνακείδαι πρέπει τῷ πανά-
γιῳ Θεῷ. ἐννοιών γάρ ἐστιν ἐπίμεσος ἀγα-
θῶν, καὶ τῆς ἀληθῆς θεογνωσίας ὀδωδιά-
ζει τὸ μῦρον. λογισμοὶ γὰρ δικαίων, κρί-
ματα, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἅγια δὲ
ὅτι καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἐν φόβῳ Θεῶ. σαφῆς
ἂν γένοιτο, διὰ τὸ δεῖν τῷ ἀγίῳ θυσιαστη-
ρίῳ προχεῖδαι τὸ αἷμα. ζωῆς γὰρ τύπος
τὸ αἷμα.

Παροιμ. 12. 5.

ις. Καὶ ἀφαιρεῖ τὸν πρόβολον (2)
σὺν τοῖς πτεροῖς, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὰ
παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατὰ ἀνατολὰς
εἰς τὸν τόπον τῆς σποδῆ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. Τὴν φύσαν αὐτῆ
σὺν τοῖς πτεροῖς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προσεφέρετο δὲ καὶ
ἀπὸ τῶν πετεινῶν ὀλοκαύτωμα. πρόκειται
γὰρ καὶ τοῖς περαμένοις ὁ τέλειος καὶ φι-
λόσοφος βίος. ὡσαυτὸν δὲ τῶν τετραπόδων
ἔτε τὸ δέρμα, ἔτε ἡ κόπρος τῷ Θεῷ προ-
σεφέρετο ἔτω καὶ τῶν πτερῶν ὁ πρόβο-
λος (3), καὶ τὰ πτερά πόρρω τῆς παρεμ-
βολῆς ἐξεβάλλετο· καὶ ἔδὲ ταῦτα ὡς ἔτυ-
χον ἐξέπιπτετο. ἀλλ' ἐν καθαρῷ τινὶ χω-
ρίῳ, ὃ καὶ τῆ βωμῆ τὴν κόνιν ἐνέβαλλον.
πρόλοβον δὲ ὁ Θεοδοτίων τὴν φύσαν ἐκά-
λεσεν· Ἀκύλας δὲ, τὴν σιτίσσαν. ἐκείνη
δὲ (4) τὴν τροφὴν δεχομένη, τῷ λοιπῷ
σώματι χρησιγὰ. ἔστιν καὶ οἱ ἑβδομήκον-
τα πρόλοβον αὐτῷ προσηγρόδυσαν, ἅτε
δὴ τὴν τροφὴν προῦποδεχομένην.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐλδύθερος καὶ ἀπηλ-
λαγμένος ὁ τῶν ἀγίων βίος παντὸς ὑλικῆ
πραγματος. τῆτο γὰρ οἶμα ἐῖναι τὴν
τῶν πτερῶν ἀποβολήν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδὲ τὰ ῥιπίμε-
να ἀπλῶς ἐξ ῥίπτεδαι, ἀλλ' εἰς τόπον ἐ-
δηλον καὶ ἀφωρισμένον. σύμβολα δὲ ταῦ-
τα τῶν ἐ δι' ἑαυτὰ, ἀλλὰ δι' ἕτερα γεγο-
νότων. ἦτε γὰρ φύσα πρὸς τὴν τῆ λοιπῆ
σώματος τροφῇ· ὡς σιτίσσαν Ἀκύλας
ἠρμηνεύσεν, καὶ οἱ ἑβδομήκοντα πρόλο-
βον, τὸ προλαμβάνον τὴν τροφὴν καὶ τὰ
πτερά πρὸς τὴν τῆ σώματος ἐπικάλυψιν.
τοιαῦτα τὰ ἀλογα ζῶα, ἐ δι' ἑαυτὰ γεγο-
νότα, ἀλλὰ δι' ἀνθρώπων. ἂ μὴδὲ παρα-
μένει μετὰ ἀνθρώπων ἀνατιθεμένων Θεῷ
ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. δηλοῖ δὲ καὶ τὴν τῶν
κατὰ Θεὸν ἀσκαμνῶν ἐγκράτειαν, καὶ
τῶν περιττῶν τὴν ἀπόθεσιν· ἀπαλλαγὴν
δὲ τελείαν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. νῦν γὰρ δο-
κῆ πως εἶναι χροιάδη, ὡς καὶ τοῖς ὀρνέοις
πτερά καὶ πρόλοβος.

ις. Καὶ ἐκκλάσει αὐτὸ ἐκ τῶν πτε-
ρῶν, καὶ ἐ διελεί, καὶ ἐπιθήσει αὐ-
τὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ
ξύλα τὰ ἐπὶ τῆ πυρῆς. ὀλοκαύτωμά-
εστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

Ὀλοκαύτωμα. Ἄλλος, ὀλοκαυτώματα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ διαίρεται τὰ πε-
τεινὰ τῇ τῶν πτερῶν ἀποβολῇ, σημεῖον
ὄντα τῶν εἰς Θεὸν ἀνιπλάμνων. ἔτω καὶ
Ἀβραάμ τὰ ὄρνεα ἐ διείλε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ τῶν πτερυγίων ἐκ-
κλασις, ἀλαζονείας ἀπόθεσιν ἀνιγματο-
δῶς ὑποφαίνει. ὅτι δὲ καὶ εἰς ἅπαν, καὶ
ἴν' ἔτως ἐπὶ ὅσον ὀλοτρόπως, ἀνέθεσαν
τῷ Θεῷ τὴν οἰκίαν ζωὴν, ἐ μεμερισμένοι
πρὸς τὰ ἐν κόσμῳ, τὸ μὴ διαίρεσθαι δη-
λοῖ. μεμερίδαι δὲ τῆς ἐν γάμῳ, καὶ ὁ 1. Κορ. 7. 33.
σοφὸς ἔφη Παῦλος. ἱερὸς ἐν ἅρα τῶν
ἀγίων ὁ νῆς, ζωὴ τε ἅγια, καὶ τρυφῆς
ἀμείνων σωματικῆς, καὶ μερίμνης κοσμι-
κῆς ἐλδύθερα, καὶ φρονήματι τῷ μετρίῳ
περικαλλῆς· ἀμέρισος δὲ πρὸς τὰ ἐν κόσ-
μῳ. τοιγαρτοὶ καὶ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ἀνα-
τίθεται τῷ Θεῷ.

Κ Ε Φ Β.

α. ἂν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶ-
ρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σε-
μίδαλις ἔσαι τὸ δῶρον αὐ-
τῆ, καὶ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτῆ ἔλαιον, καὶ
ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον· θυσία ἐστὶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ τῆ προσκομιζόντος
ὑπέδειξε ταπεινόν. ψυχὴ γὰρ ἀπλῶς, καὶ

εἰ πολὺ τὸ ἄσημον ἔχοι κατὰ τὸν τῆ δε
» βλον, τιμία παρὰ τῷ Θεῷ. ὅτι πάσαι αἱ
» ψυχὰς ἐμαίεσιν. ἀπροσωπόληπτον γὰρ
τὸ θεῖον. (5)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ζωῆς σημεῖον ἡ σεμί-
δαλις, διὰ τὸ τρέφειν διώδαι· τὸ δὲ
ἔλαιον, ἰλαρότητος. ἡμεῖς δὲ τρόπῳ τε-
λειοτέρῳ, ἀντὶ σεμιδαλεως τὴν οἰκίαν
ἀναστή-

(1) Ἀνακλάσει. τὸ Σαμαρειτικόν. (ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τὴν Γραφ. τὴν ἠ Φρανκ. ἐκδοθ.)
ἰμοῖως καὶ τὸ, μαδίσει, λεπίσει, ἀντὶ τῆ, διελεί, τῆ ἐν τῷ 17. ἐδ.

(2) Πρόλοβον. ἢ ἠ Φρανκ. καὶ ἢ ἠ Κανταβεργ. ἐκδοσ.

(3) Ὁ πρόλοβος. ἢ ἠ Χάλ. ἐκδ.

(4) Ἐκείνη γὰρ. αὐτ.

(5) Περίληψις εἰς τῶν ἠ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 565. ὡσαύτως καὶ τὰ ἐπόμενα.

ἀναθήσομεν ζῶντι ἐν ἡλικίᾳ ἐλπίδος, καὶ τῇ ὕδατι τῶν πράξεων, ὧν σύμβολον ὁ λίβανος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπισημῶς αὐτὰ δὲ προσήκει, ὡς καὶ τῷ προσφερομένῳ σεμιδάλιν, καὶ τὰς κλιβανίτας ἄρτους, καὶ τὰς ἐχαρίτας, καὶ τὰ ἀπὸ τηγάνου λάγανα, θυσίαν καλεῖ, ψυχαγωγῶν τῷ ὀνόματι τὰς πενία συζῶντας, ἵνα μὴ δυσχεραίνωσιν, ὡς ζῶντων ἀπανίζοντες. ἐπισημαντέον δὲ καὶ τὸτο, ὡς τὸν προσφέροντα ζῶντων ἀνθρώπων ὀνομάζει· ἀνθρώπος γάρ φησιν ἐξ ὑμῶν, ὃς εἴαν προσφέρῃ δῶρον τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ τῶν κλιβῶν, ἀπὸ τῶν βοῶν, ἢ ἀπὸ τῶν προβάτων, προσοίσεται αὐτὸ τὸν δὲ σεμιδάλιν προσκομίζοντα, ψυχλῶ καλεῖ. εἴαν γὰρ ψυχῆ, [φησὶ.] προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σεμιδάλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτῆ. ὁ λογικὸς γὰρ τὸ ἄλογον προσφέρει, ἢ δὲ ψυχῆ τὸ ἀψυχον.

β. Καὶ οἴσει πρὸς τὰς ἕξ Ἀαρῶν τὰς ἱερεῖς· καὶ θραξάμενος ἀπ' αὐτῆς πλήσει τὴν θράκα ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· θυσία ὄσμῃ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀνοίσει τότε τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ὁ ἱερεὺς τῷ Θεῷ. προσελθούσμεθα γὰρ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ διὰ τῆς πνευματικῆς θυσίας, καὶ τὸ καὶ ἐν μνήμῃ κείῳ τῇ παρ' αὐτῷ κερδαίνοντες. δι' ὧν γὰρ ὀδοκιμῶν εἰσμεθα, διὰ τῶν αὐτῶν ἀποφανόμεθα, ὅτι καὶ μνήμης ἀξιοί, καὶ ἐν γνώσει Θεοῦ γεγονόμεν ἐν Χριστῷ.

γ. Καὶ τὸ λοιπὸν τὸ ἀπὸ τῆς θυσίας Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν θυσιῶν Κυρίου.

δ. Ἐὰν δὲ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμένην ἐν κλιβάνῳ ἐκ σεμιδάλεως, ἄρτους ἄζυμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα διακε-

ε. χρισμένα ἐν ἐλαίῳ. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σου, σεμιδάλις πεφυραμένη ἐν ἐλαίῳ, ἄζυμα ἔσται.

5. Καὶ διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα, καὶ ἐπιχεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον· θυσία ἐστὶ

ζ. Κυρίου. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐχαράρας τὸ δῶρόν σου, σεμιδάλις ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται.

ΔΗΛΟΥ. Ὅτι τῷ σεμιδάλιν, καὶ τὰς ἀπὸ κλιβάνου ἄρτους, θυσίαν ἐκάλεσε, καὶ τὰ παραπλήσια, ψυχαγωγῶν τῷ ὀνόματι τὰς πένητας· καὶ ἵνα μὴ δυσχεραίνωσιν, ὡς ζῶντων ἀπανίζοντες. καὶ ὅτι τὸν προσφέροντα ἐμψυχόντι, ἀνθρώπων ὀνομάζει· τὸν δὲ σεμιδάλιν προσκομίζοντα, ψυχλῶ

Α ὁ λογικὸς γὰρ τὸ ἄλογον προσφέρει, ψυχῆ δὲ τὸ ἀψυχον. (1)

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐοικε δὲ πῶς εἴ γε δὴ τῆτοις ὁ λόγος τὰς διὰ πυρώσεως τε καὶ πόνων, καὶ μόντοι καὶ σωτηριβῆς ὀδοκιμήσεις ἡμῖν τῶν ἁγίων ὑποδηλῶν. κλιβανος γὰρ καὶ ἐχαράρα, καὶ μῶν καὶ τῷ μύλῳ καταλεπθῆσθαι, σημεῖά πε πάντως εἶεν ἂν σωτηριβῆς τε καὶ πόνου δοκιμαζομένων, ὡς διὰ πυρός.

Β η. Καὶ προσοίσει τὴν θυσίαν ἣν ἂν ποιήσῃ ἐκ τῶν τῷ Κυρίῳ, καὶ

θ. προσοίσει πρὸς τὸν ἱερέα. Καὶ προσεγγίσας πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ἀφελῆι ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα ὄσμῃ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου.

ια. Πᾶσαν θυσίαν, ἣν ἂν προσφέρῃται τῷ Κυρίῳ, εἰ ποιήσετε ζύμωντον· πᾶσαν γὰρ ζύμην καὶ πᾶν μέλι εἰ προσοίσετε ἀπ' αὐτῆ, καὶ

ιβ. πᾶσαι τῷ Κυρίῳ δῶρον. Ἀπαρχῆς προσοίσετε αὐτὰ Κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον ἐκ ἀναβιβασθήσεται εἰς ὄσμῃν εὐωδίας Κυρίου.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀπαγορεύει δὲ ζύμιας ἄρτους προσφέρειν, δι' ἃ ἔφω αἰτίαν. ὅτι ἐκεῖ ἔχεν δὲ τῆς αἰγυπιακῆς πολιτείας. ἀπαγορεύει δὲ καὶ μέλι προσφέρειν τῷ Θεῷ. (2) τινὲς μὲν φασιν, ὡς τῆς μελίτης καὶ ἀκαθάρτου τόποις ἐφίξανσης, καὶ πάντοθεν ἀθροίσσης τῆς μελιτρυγίας τὰς ἀφορμὰς· τινὲς δὲ, διδάσκουσαι ἡμᾶς εἰρηκασιν, ἐξ οἰκείων πύων τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν, κατὰ τὴν τῆ Σολομώντος παραίνεσιν, τὴν λέγουσαν·

» τίμα τὸν Κύριον ἀπὸ ὧν δικαίων πόνων, Παροιμ. 3. 9.

» καὶ ἀπάρχῃ αὐτῶ ἀπὸ ὧν καρπῶν δικαιοσύνης. ὁ δὲ τῆς μελίτης καρπός, ἐκ ἡμέτερός φασιν πόνος. ἀλλ' ἔτος ὁ λόγος ἐκ ἔχει τὸ ἀκριβές. καὶ γὰρ ἡ μελιτρυγία τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ φιλοπονία. οἱ μὲν γὰρ γηπονίας, οἱ δὲ προβατείας φροντίζουσι· καὶ οἱ μὲν ἐμπορίας, οἱ δὲ μελιτρυγίας. οἴμαγ τοίνυν, διὰ μὲν τῆς ζύμης, τὴν παλαιότητα τῆς πονηρίας αἰνίττεσθαι· διὰ δὲ τῆς μελίτος, τὴν ἡδονὴν ἀπαγορεύεσθαι. τοῖς μόντοι ἱερεῦσι καὶ τὰς τῶν προσφέρειν ἐκέλευσεν ἀπαρχῆς. ἔτοι γὰρ τὰς ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀμαρτημάτων πρεσβείας προσφέρουσιν. ὅθεν διὰ τῆς Προφῆτης περὶ αὐτῶν εἶπεν· ἀμαρτίας λαβὲν φάγονται.

Ὡς. 4. 8.

» ΔΗΛΟΥ. Ὁ Σολομών φησιν, τίμα τὸν

» Κύριον ἀπὸ ὧν δικαίων πόνων· τὸ δὲ μέλι ἀπὸ

(1) Ἐκ τῶν τῆ Θεοδωρίτ. εἰσί.

(2) Τῷ βαμῶ. ἢ ἐν Χαλ. ἐκδ.

Κ Ε Φ Γ.

α. αν δὲ θυσία σωτηρία [τὸ] δῶρον αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, εἰ μὲν ἐκ τῶν βοῶν αὐτῶ (1) προσαγάγη, εἴτε ἀρσεν, εἴτε θήλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτῶ ἔναντι Κυρίου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ θυσία τῆ σωτηρία, ἦτοι εἰρωτικῶν, διχῆ ἐσί· (2) σωτηρία ἐκσιασμῶ, ὡς μετὰ ταῦτά Φησι· καὶ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ὀλοκαυτωμάτων ἀρσεν πάντως ἐσίν· ὡπερ ἔν καὶ ἐπὶ τῆς ἀμαρτίας τῆ ἱερέως, ἦτοι τῆ λαῶ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αἱ δὲ τῆ σωτηρία θυσία, ἃς ἕτεροι εἰρωτικῶν ἐρμηνεύουσι, διτλαίτινες ἦσαν, σωτηρία αἰνέσεως, καὶ σωτηρία ἐκσιασμῶ, ὡς ἐρεῖ προΐων. ἔσα δὲ χαριστήριοι ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τῆ εἰρωτικῆ παρατῶ Θεῶ, ἐλάττω τῶν ὀλοκαυτωμάτων ἔχουσιν ἀξίαν. μερικτῶ γὰρ, ἀλλ' ἔχ' ὅλα δηλῶσιν ἀνάθεσιν. ὅθεν, ἐκ ἀρσενίων μόνον εἰσίν, ἀλλ' ἦδη καὶ θηλέων. καὶ ἐπάνω τῶν ὀλοκαυτωμάτων αἱ ἐξ αὐτῶν ἀπαρχαὶ καίονται. ἔτως οἱ ἐκ μέρους ἀνακαίμενοι τῷ Θεῷ διὰ τῶν παντελῶς ἀνακαίμενων προσάγονται, καὶ ἐξαιρέτως ἐπὶ τῆ Χριστῆ προσαγωγῆ.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκριβολογεῖται ἔσφῶδρα τὸ γράμμα τὸ νομικὸν περίτε ἀρσεν καὶ θήλυ. νοοῖτο δ' ἂν πάλιν ὡς ἐπὶ ἀμφοῖν ὁ Χριστός. αἱ ἀρσενίαι μὲν, ὡς ἡγεμονίας, ἦτοι καθηγητικῆς ἡγεμονικατερον γὰρ πατέρων τὸ ἀρσεν· ἐπὶ θήλεσι δὲ, ὡς γεγωνῶς ὑπὸ νόμον καὶ ἡγεμόνος. ὑπεξέσσιον γὰρ καὶ ἐπὶ δούτεροις αἰεὶ τὸ θήλυ τῆ ἀρσενίας, ἔπερ ἐσίν ἀληθῶς ἐπὶ μείοσι, καὶ ἐπὶ ὑφίζάνοντι μέτρῳ. πλὴν ἄμωμον τὸ ἱερουργέμενον. τοῖστος δὲ ὁ Χριστός.

β. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ δῶρον, καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ προσχεῖσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων κύκλῳ.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παρ' αὐταῖς δὲ ταῖς ἱεραῖς ἐσφάξεται θύρας. ἀπέθανε γὰρ ὁ Ἐμμανὴλ, ἀνδρωῶν ὡπερ ἡμῖν τὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων εἰσδρομῶν, καὶ τῆς ἄνω καὶ ἐπὶ ἔρανοῖς ἐκκλησίας ἀνοιγνύς τὰς θύρας τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι. καὶ μετ' ὀλίγα. Ὅτι δὲ ἅγιος ἔσα καὶ ἱερός ὁ Χριστῆ θάνατος, ὑπεμφώκειν ἂν τὸ ἑαυτῶ χριτῶν προσχεῖσθαι λέγειν τῷ θυσιαστηρίῳ τὸ αἷμα. κατασημῶει δ' ἂν καὶ ἑτέρως, ὅτι τέθει-

κε τὴν ἑαυτῆ ψυχῶν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. τύπος μὲν γὰρ τῆς ἐκκλησίας τὸ θυσιαστήριον, ψυχῆς δὲ τὸ αἷμα.

γ. Καὶ προσάξουσιν ἀπὸ τῆς θυσίας τῆ θυσιαστήριου (3) κάρπωμα, τὸ σῆαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας.

δ. Καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὶ δὴ ποτε λοβὸν μὲν ἥπατος, καὶ νεφροὺς, καὶ σῆαρ ἀπαρχὰς τῶν καταθυομαῶν ζῶων ὑπεξέλετο ὁ νόμος, ἔτε δὲ καρδίαν, ἔτε ἐγκέφαλον, τῆ ἡγεμονικῆ τῶ ἑτέρῳ τέτων ἐνδαιτωμαῖς; καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ ἡγεμονικὸν μόνον τῶν ἐπὶ ἡμῖν, ἀφροσύνη, καὶ ἀδικίαν, καὶ δειλίαν, καὶ τὰς ἄλλας κακίας διώκαται καὶ χωρεῖ. τῆ δὲ οἶκος τὸ ἕτερον τῶν λεχθέντων ἐσίν, ἐγκέφαλος ἢ καρδία. ἐδικαίωσεν ἔν ὁ ἱερός λόγος, τῷ Θεῷ βωμῶ, δι' ἔ πάντων ἀμαρτημάτων καὶ παρανομημάτων ἀπολύσεις γίνονται καὶ παντελεῖς ἀφέσεις, μὴ προσφέρων ἀλγῆον, ἐπὶ ποτὲ φωλῶσας ὁ νῆς, ἐπὶ τὴν ἀδικίας καὶ ἀσεβείας ἀνοδίαν ἐχώρησεν, ἐκτραπόμενος ἐπὶ ἀρετῶν καὶ καλοκαγαθίαν τὴν ἀγασαν ὁδόν. εἴηδες γὰρ τὰς θυσίας μὴ λήθω ἀμαρτημάτων, ἀλλ' ὑπόμνησιν αὐτῶν κατασκοπάζειν. τῆ αἰτιον εἶναί μοι δοκεῖ τῆ μηδέτερον τῶν ἡγεμονίαν ἐχόντων, ἐγκέφαλον ἢ καρδίαν, προσφέρεισθαι. ἂ δὲ διήρηται λόγον ἔχει προσήκοντα τὸ μὲν σῆαρ, ὅτι καὶ πῖστατον καὶ τῶν σπλάγχων φυλακῆριον· ἐπαμπύχει γὰρ αὐτὰ καὶ πιάνει, καὶ τῆ μαλακότητι τῆς ἐπαφῆς ὠφελῆ· αἱ δὲ νεφροὶ, διὰ τῆς παρασάτας καὶ τὰ γεννητικὰ, οἷς παροικῶντες ἀγαθῶν τρόπον γετόνων βοηθῶσι καὶ συμπράττουσιν, ὅπως ὁ τῆς φύσεως σῶρος δόδοι, μηδενὸς τῶν πλησίον ἐμποδίζοντος. καὶ μετ' ὀλίγα. Λοβὸς δ' ἥπατος, τῆ κυριωτάτης τῶν σπλάγχων ἐσίν ἀπαρχή, δι' ἔ τὴν τροφῶν ἐξαιματῶσθαι συμβέβηκε, καὶ ἐποχετδομαῖω τῆ καρδία φέρεσθαι διὰ φλεβῶν εἰς τὴν τῆ ὅλα σώματος διαμονῶν.

ε. ἐπαμπύχει γὰρ αὐτὰ καὶ πιάνει, καὶ τῆ μαλακότητι τῆς ἐπαφῆς ὠφελῆ· αἱ δὲ νεφροὶ, διὰ τῆς παρασάτας καὶ τὰ γεννητικὰ, οἷς παροικῶντες ἀγαθῶν τρόπον γετόνων βοηθῶσι καὶ συμπράττουσιν, ὅπως ὁ τῆς φύσεως σῶρος δόδοι, μηδενὸς τῶν πλησίον ἐμποδίζοντος. καὶ μετ' ὀλίγα. Λοβὸς δ' ἥπατος, τῆ κυριωτάτης τῶν σπλάγχων ἐσίν ἀπαρχή, δι' ἔ τὴν τροφῶν ἐξαιματῶσθαι συμβέβηκε, καὶ ἐποχετδομαῖω τῆ καρδία φέρεσθαι διὰ φλεβῶν εἰς τὴν τῆ ὅλα σώματος διαμονῶν.

ζ. τῆ καρδία φέρεσθαι διὰ φλεβῶν εἰς τὴν τῆ ὅλα σώματος διαμονῶν.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ σῆαρ, τὴν οἰονεὶ φρενῶν, φησίν, ὄβεξίαν, καὶ τὴν πῖσθητα τῶν σπλάγχων τετραμμῶν ἀριστα ταῖς διὰ τῆ πνύματος νοηταῖς χορηγίαις. νεφροὶ δὲ, εἰς τύπον τῆς εἰς νῆν διακριτικῆς ἐνεργείας· κατ' ἰσὺ ἀπόβλητον μὲν τὸ κεφυκὸς ἀδικεῖν, αἰρετὸν δὲ τὸ ὠφελῆν. ὁ δὲ γε

(1) Αὐτό. ὁμοίως καὶ τὸ ἐπόμε. προσάξει αὐτό. ἦτε ἐπὶ Φραν. καὶ ἢ ἐπὶ Καντ. ἐκδ. καὶ ὁ ἐπὶ ἀγίοις Κύριον. ἐπὶ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 346.

(2) Διτλήσιν. ὁρθότερ. πρόσθετος δὲ καὶ τὸ, σωτηρία αἰνέσεως, καὶ.

(3) Τῆ σωτηρία. αἱ εἰρημ. ἐκδός.

δέγε λοβὸς τῆ ἥπατος, ψυχῆς ἐνεργίαν, ἤτοι νεφρῶν (1) κίνησιν πρὸς ἐπίθυμίαν. καὶ γὰρ οἱ τὰ τοιαῦτα ἠκριβωκότες, ὡς ἐν ἥπατι τὰς ἐπίθυμίας ἔχειν τὸ ζῶον ἔφησαν. ἀναδετέον δὲ ἐν τῷ Θεῷ καὶ τὸν λοβὸν τῆ ἥπατος, τρεῖσι πάσης ἐπίθυμίας τῷ πηγῶ.

ΛΗΛΟΥ. Τὸ μὲν, ὡς λιπαῖνον τὸ σῶμα πρὸς ἀκολασίαν· τὸ δὲ, ὡς θηριώδες καὶ ἄγριον.

ε. Καὶ ἀνοίσχων αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ὀλοκαυτώματα ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τῆ πυρός· κάρπωμα ὄσμῃ εὐωδίας Κυρίῳ.

ζ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτῆ θυσία σωτηρίας τῷ Κυρίῳ, ἄρσεν ἢ θῆλυ, ἄμωμον προσοίσει αὐτό. Ἐὰν δὲ ἄρνα προσαγάγῃ τὸ δῶρον αὐτῆ, προσάξει αὐτὸ ἐναντι Κυρίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀσινῆ δὲ καὶ ἄμωμα προσφέρειν ἅπαντα κελδοῖα τὰ θύματα, καίτοι διάφορα ὄντα, καὶ κατὰ διαφορὰς προσφερόμενα τρόπους. διδάσκει δὲ διὰ τῶν τῆς ἐν ἐκάσῃ πολιτείας τὸ ἄμωμον ἔχειν. καὶ τῆς παρθενίας ἀπαγορεύει κατὰ τῆς ταύτης πολιτοῦδεσθαι νόμος· τῆς τῆ γάμου τὸν ζυγὸν αἰρεμένης, τῆ πρὸς ἀλλήλους κοινωνία μὴ διαφθεῖραι τῆς τῷ ζῴῳ τῆς τῷ ἀσκητικῷ βιοτικῷ προτιμῶντας, τὸν τῆς τελειότητος διαφυλάττειν κανόνα· καὶ συλλήβδην εἰπῶν, τῆς ἐν πλέρῳ, τῆς ἐν πενίᾳ, τῆς ἐν δαλείᾳ, τῆς ἐν διωασείᾳ, ἐν τοῖς οἰκείοις τάγμασι τὸ ἀλώβητον ἔχειν καὶ ἄμωμον. τῶν δὲ θυομένων, πλὴν τῶν ὀλοκαυτωμάτων, τὰ μὲν τῷ βωμῷ προσεφέρετο, τὰ δὲ τοῖς ἱερεῦσιν ἐδίδοτο. διὸ συμμερίζεσθαι αὐτῆς τῷ θυσιαστήριῳ ὁ θεὸς εἶπεν Ἀπόστολος. τὰ δὲ λοιπὰ τῶν κρεῶν τῆ τῶν προσφερόντων ἀπενέμετο χρεία.

η. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ δῶρα αὐτῆ, καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σινηῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ προχεῖσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

ΛΗΛΟΥ. Ἐπίθεσις τῶν χειρῶν τῷ περὶ τῶν ἐν ἀμαρτίαις πράξεων δηλοῖ προσφορὰν. πρακτικῆς γὰρ ἐνεργείας σύμβολον αἱ χεῖρες.

θ. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τῆ σωτηρίας κάρπωμα τῷ Κυρίῳ· τὸ σῆαρ καὶ τὴν ὄσφυν ἄμωμον σὺν ταῖς

ΑΨόαις περιελεῖ αὐτό· καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ ἀμφοτέρως τῆς νεφρῆς, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, ὅεσι τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελών, Ἄνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ὄσμῃν εὐωδίας κάρπωμα Κυρίῳ.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τοῖς μείτοι ὀλοκαυτώμασιν ἐπετίθετο τὰ μερικῶς προσφερόμενα, οἷον οἱ νεφροὶ, καὶ ἡ πιμελή, καὶ ὁ τῆ ἥπατος λοβὸς· ἐξ ἐνίων δὲ ἱερείων καὶ ἡ ὄσφυς, ἢ κατὰ τῆς ἄλλης ἐρμηνεύσας ἢ κέρκος. ἐπεδὴ τοῖς ἐν ἀρετῇ τελείοις οἱ ἀτελεῖς χρώμεθα προσβόταῖς, καὶ δι' ἐκείνων τὰς ἡμετέρας προσφερόμεν προσόχας.

Γ β. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, καὶ προσάξει ἐναντι Κυρίῳ.

γ. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ σφάξωσιν αὐτὸ ἐναντι Κυρίῳ παρὰ τὰς θύρας [τῆς σινηῆς] τῆ μαρτυρίας· καὶ προχεῖσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπετίθει δὲ ὁ προσφέρων τῷ ἱερείῳ τὰς χεῖρας, οἷον ἐν ταῖς ἐαυτῆ πράξεσι. τῶν γὰρ πράξεων αἱ χεῖρες δηλωτικαί. ὑπὲρ δὲ τῶν τῶ θύμα προσέφερε.

δ. Καὶ ἀνοίσει ἀπ' αὐτῆ κάρπωμα τῷ Κυρίῳ τὸ σῆαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. καὶ τῆς δύο νεφρῆς, καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ, καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμα ὄσμῃν εὐωδίας τῷ Κυρίῳ· πᾶν [τὸ] σῆαρ τῷ Κυρίῳ.

Ζ ιζ. Νόμιμον αἰώνιον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν. πᾶν σῆαρ καὶ πᾶν αἷμα ἐν ἔδεσθε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Αἵματος δὲ καὶ σῆατος ἀπέχεσθαι κελδοῖα, καὶ ἀμφοτέρω τῷ θυσιαστήριῳ διαγορεύει προσφέρεσθαι. τὸ μὲν γὰρ, ζωῆς αἴτιον· τὸ δὲ, ἀρετῆς δηλωτικόν· ἀμφοτέρω δὲ ἀνατιθέμεν τῷ Θεῷ δικαιοτάτον.

ΚΕΦ.

(1) Ἦτοι φρενὸς κίνησιν, καθ' ἣν ἵεται πρὸς ἐπίθυμίας. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 568.

Κ Ε Φ Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον πρὸς τὰς ὕψις Ἰσραὴλ, λέγων, Ψυχὴ ἐὰν ἀμάρτη ἀκυσίως ἀπὸ πάντων τῶν προσαγμάτων Κυρίου, ὧν ἔδει ποιεῖν, καὶ ποιήσῃ ἐντι ἀπ' αὐτῶν.

Ἀκυσίως. Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, ἐν ἀγνοίᾳ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀκυσίον ἐστὶν ὅπερ ἄν τις ποιῇ κακόν. (1)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημειωτέον ὅτι τὸ ἀγνόημα τὸ ἀκυσίον, ἀμαρτίαν καλεῖ ἢ Γραφῇ. καὶ ἄλλων τινῶν μέμνηται ὁ μακάριος Παῦλος, Φάσκων· σκιάν γὰρ εἶχεν ὁ νόμος τῶν μελλόντων.

Ἐβρ. 10. 1.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ψυχὴ ἐὰν ἀμάρτη ἀκυσίως, Φησί, καὶ μὴ ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, (2) ὧν δεῖ ποιεῖν, εἰ κατὰ φύσιν ἔχει. εἰσὶ γὰρ τάχα τινὰ καὶ προσάγματα Κυρίου, ἃ ἔδει ποιεῖν, κατὰ τὸ, ἔδωκα αὐτοῖς προσάγματα ἔκαλά. ψυχὴ ἐν ἀμαρτάνει ἀκυσίως, ὅτε προφασεὶ ὕσεβείας τὸ μὴ δεῖν τηρεῖ. καὶ δεῖται Δυσίας πρὸς ἄφειν· ἔδεομένης Δυσίας τῆ δρωῦτος ἐξεπίτηδες· ὡς ὁ γεγυνὼς Ἰσδαῖος ἵνα Ἰσδαῖος κερδήσῃ, καὶ περιτεμῶν τὸν Τιμόθεον.

Γαλ. 20. 25.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητητέον περὶ τῆς φράσεως τῆς ἐπι, καὶ ποιήσῃ μιαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἢ τις ἔποιήθησεται. Εἰ μὲν ἐν ἡμαρτήσῃ, κατασατέον ἔγω· ψυχὴ ἐὰν ἀμάρτη ἀκυσίως καὶ μὴ ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου ἢ δεῖ ποιεῖν· εἰ δὲ κατὰ φύσιν ἔχει, ἔστι τάχα τινὰ προσάγματα Κυρίου, ἃ ἔδει ποιεῖν. διὸ καὶ Ἰεζεκιὴλ Φησιν, ἔδωκα αὐτοῖς δικαίωματα ἔκαλά, καὶ προσάγματα ἐν οἷς ἔζησοντα ἐν αὐτοῖς. εἴη δ' ἂν τὸ ἀποκλένον γράμμα, καὶ ἡ διαθήκη τῆ θανάτου ἐν γραμμασί, καὶ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως. ἀμφω δὲ διὰ τῆς αὐτῆς προσάττεται Φωνῆς τό, τε γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα. ὧν τὸ μὲν, ποιητέον· τὸ δὲ, ἔ. τῆτο καὶ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς δῆλον, βεβηλάντων ἱερέων τὸ σάββατον, καὶ περιτεμνομένων τυχόν ἐν αὐτῷ· τῆ μὲν λυομένης νόμου, τῆ δὲ τηρημένης· καὶ Δαβὶδ φαγόντος τῆς ἄρτης τῆς προθέσεως· καὶ ἐκ τῆ ὁμοιωμάτα γεγονέναι ἐν τῇ σκλιῶ τῆ μαρτυρίᾳ, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῶν Χερουβιμ, καὶ τὸν χαλκὸν ὄφιν ὑπὸ Μωϋσέως.

Γαλ. 20. 25.

γ. Ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κεραισμένος ἀμάρτη τῆ τὸν λαὸν ἀμαρτεῖν,

καὶ προσάξει περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆς, ἧς ἡμαρτε, μόχον ἐκ βοῶν ἀμωμον τῷ Κυρίῳ περὶ τῆς ἀμαρτίας.

» ΛΑΗΛΟΥ. Τῆ τὸν λαὸν ἀμαρτεῖν, ἀντι τῆς, πλημμέλησιν τῆ λαῶ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ ἀρχιερέα νόμον τινὰ παραβεβηκότα, μόχον ἀμωμον ἱερῶν κελδοῖ· καὶ τῷ μὲν Δυσιασηρίῳ προσφέρειν ἃ προειρήκαμεν· τὰ δὲ κρέα σὺ τῷ δέρματι καὶ τῇ κόπρῳ ἔξω τῆς παρεμβολῆς κατακαίειν. τῆτο δὲ δῆλοι τὸ τῷ ἀμαρτίαν ἀλλοτρίαν εἶναι τῶν ἱερῶν περιβόλων. καὶ παντὸς δὲ τῆ λαῶ τοιαύτω τινὰ παρανομίαν τετολημηκότος, τῷ ἴσῳ προσονεχθῆναι Δυσίαν νομοθετήκε· διδάσκων ἠλίκον τῆς ἱεροσωῆς τὸ γέρας. ἀντίρροπον γὰρ αὐτὸ τέτακε παντὸς τῆ λαῶ.

Γ

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπισκέψῃ δὲ, εἰ διωατόν, ἐκυσίως ἀναλαβόντα τῷ τῆ λαῶ ἀμαρτίαν τὸν ἀρχιερέα λέγεσθαι ἀμαρτάνειν. ἐπεὶ τὸν μὴ γνόντα ἀμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίησεν, ἀντι πληρώματος ἑαυτὸν κενώσαντα, ἵνα τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἄρη, καὶ τὰς νόσους βαβάσῃ· ὡς ὑποληφθῆναι παρ' ἡμῶν εἶναι ἐν πληγῇ καὶ ἐν κακώσει. προσάγει δὲ μόχον, τὸ γῆινον αὐτῆ σῶμα τὸ ἀμίαντον· ἐκ πνόςματος γὰρ ἀγίς· ὁ διὰ τῆ ἀμώμης δῆλῆται. ἔ τῆ κεφαλῇ τῷ χεῖρα ἐπέθηκεν, ἵνα περικαθάρῃ τῷ ὑπὲρ τῆ λαῶ φθάσασαν εἰς αὐτὸν ἀμαρτίαν.

Δ

» * * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐ τάντων ἐστὶ, λαϊκὸν ἀμαρτάνειν καὶ ἱερέα. καὶ δῆλον ἐκ τῆ νόμου. τοσαύτω γὰρ προσάττει Δυσίαν ἀνάγεσθαι ὑπὲρ τῆ ἀμαρτόντος ἱερέως, ὅσῳ ὑπὲρ παντὸς τῆ λαῶ. εἰ δὲ μὴ ἢ ἀντίρροπος ἡ ἀμαρτία, ἐκ ἂν τῷ αὐτῷ Δυσίαν ἀνάγεσθαι ἐδέσπισε. μείζων δὲ γίνεται, ἔ τῆ φύσει, ἀλλὰ τῆ ἀξία τῆ δρωῦτος. ὁ γὰρ τῆς ἄλλης ἐυθμίζων εἰ πλάσειε, μείζον ἀπὸ τῆς ἀξίας ἀποφαίνει τὸ πλάισμα.

Ε

δ. Καὶ προσάξει τὸν μόχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίᾳ ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ μόχου, καὶ σφάξει τὸν μόχον ἔναντι Κυρίου.

Ζ

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀριδῆλως καὶ λαῶ καὶ ἱερέων καθάρσιον ὁ Χριστός. αὐτὸς γὰρ ἡμῶν αἶρει τὰς ἀμαρτίας, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὀδυνάται σφάζόμενος. ἔργον γὰρ καὶ πράξεων τύπος ἡ χεῖρ. πλὴν ἐνώπιον Κυρίου σφάζεται, μονονεχὶ συγκαταβαίνοντος τῆ πατρὸς εἰς τῷ ἡμῶν σωτηρίαν. (3)

Ἡσ. 53. 4.

ΡΗΓ 2

ε. Καὶ

(1) Ἀτελές ἐστὶ. τέλειον δὲ τὸ τῆ Προκοπίου, (τὸ ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.) ἔτας ἔχον· παρατηρητέον, ὅτι ἀμαρτίαν ἢ Γραφῇ λέγει καὶ τὸ ἀκυσίον καὶ τὸ ἀγνόημα. ἀκυσίον δ' ἂν εἴη ὅπερ ἄν τις ποιῇ κακόν, ὡς ἔ τοῖτον. οἷον καὶ τὸ Σαβλ, ὅτε νηστεύσαι προσέταξε.

(2) Κυρίως, κατὰ φύσιν ἔχει. ἐστὶ γὰρ τάχα, κτ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 181. τῆς τῆ Ρα. ἐκδόσ.

(3) Ταῦτα πλατύτερον καὶ ἄλλως πως ἔχοντα κείται ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 527.

ε. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας ἀπὸ τῆς αἵματος τῆς μόσχ, καὶ εἰσίοισι αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας.

ς. Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα, καὶ προσρανεῖ ἀπὸ τῆς αἵματος ἐπὶ τῆς τῶ δακτύλῳ ἐναντι Κυρίου, κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Γέγονε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ἰλασμός τε καὶ ἰλαστήριον ὁ Χριστὸς· πλὴν εἰ αἵματι διαθήκης αἰώνις τελειοτάτω ἡμῖν δωρεάται τὴν ἀποκάθαρσιν. σύμβολον γὰρ τελειότητος ὁ ἐπὶ τῶ ἀριθμός. ἄλλος δὲ φησὶν, ὅτι τύπος ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν ἐπισημειωσὶν σωζομένων ἀνθρώπων. τὸ δὲ ἔξω τῆς πόλεως, καὶ πρὸς ἡμῶν ὁ Ἀπόστολος ἠρμηνεύσει. (1)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ῥανεῖ ἐπὶ τῆς αἵματος τῆς μόσχ ἐπὶ τὰ κέρατα τῆς θυσιαστηρίας τῆς θυμιάματος τῆς συνθέσεως τῆς ἐναντι Κυρίου, ὅ ἐστι ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας. καὶ πᾶν τὸ αἷμα τῆς μόσχ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάση τῆς θυσιαστηρίας τῆς ὀλοκαυτώσεως, ὅ ἐστι παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

ζ. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς αἵματος τῆς μόσχ ἐπὶ τὰ κέρατα τῆς θυσιαστηρίας τῆς θυμιάματος τῆς συνθέσεως τῆς ἐναντι Κυρίου, ὅ ἐστι ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας. καὶ πᾶν τὸ αἷμα τῆς μόσχ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάση τῆς θυσιαστηρίας τῆς ὀλοκαυτώσεως, ὅ ἐστι παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσεχέτω τῆς μόσχ τὸ αἷμα τῇ βάσει τῆς θυσιαστηρίας. καὶ γὰρ ἐστὶν ἅγιός τε καὶ ἱερὸς ἀληθῶς ὁ Χριστὸς θάνατος.

η. Καὶ πᾶν τὸ σῆμα τῆς μόσχ τῆς ἀμαρτίας, περιελεῖ ἀπὸ αὐτῆς τὸ σῆμα τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐντόδια, καὶ πᾶν τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ τῶν ἐντοσθίων,

θ. Καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ αὐτῶν, τὸ ὄν ἐπὶ τῶν μερῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆς ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ, ὅν τρόπον ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῆς μόσχ τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας, καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀναφέρεται τὰ ἐντόδια, πιμελή, καὶ νεφροὶ, καὶ λοβὸς ὁ τῆς ἥπατος. ὁ δὲ γὰρ πάντα τὰ ἐν Χριστῷ, τὰ τε ἔξωφαινῆ καὶ τὰ κεκρυμμένα. ὁ λόγος γὰρ ἰσχυρὸς, καὶ ὁ δὲ ἐν αὐτῷ τὸ μὴ καθαρόν.

ια. Καὶ τὸ δέρμα τῆς μόσχ, καὶ πᾶσαν αὐτῆς τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ

ιβ. καὶ τῇ κόπρῳ. Καὶ ἐξοίσωσιν ὅλον τὸν μόσχον ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρόν, ὃ ἐκχεῖσιν τὴν σποδιάν· καὶ κατακαύσωσιν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ξύλων ἐν πυρὶ· ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδιάς καυθήσεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατακαίεται γὰρ μὴ ἔξω τῆς πύλης τὸ δέρμα καὶ τὰ λοιπὰ. ἔδὲ αὐτὸν ἡμῖν ἀπαράδεκτον τῆς πάθους τὸν τόπον ἐὼντος τῆς νόμου. τοιγάρτοι καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεωπέσιος ἔφη Παῦλος· ἐξερχόμεθα ἐν ἔξω τῆς πύλης, τὸν οὐκ ἐπιδοκίμοις αὐτῆς φέροντες, τῆς ἐπὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τε καὶ δι' ἡμᾶς σαυρόν.

ιγ. Ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ τῶν ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσωσιν μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἢ ἢ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσωσιν.

ιδ. Καὶ λάθῃ ῥῆμα, παροραθῆ λόγος.

ιδ. Καὶ γνωθῆ αὐτοῖς ἡ ἀμαρτία, ἢ ἢ ἡμαρτον ἐν αὐτῇ, καὶ προσάξει ἢ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον περὶ τῆς ἀμαρτίας, καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

ιε. Καὶ ἐπιθήσωσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς μόσχ ἐναντι Κυρίου, καὶ σφάξωσιν τὸν μόσχον ἐναντι Κυρίου.

ις. Καὶ εἰσίοισι ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀπὸ τῆς αἵματος τῆς μόσχ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας. Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον ἀπὸ τῆς αἵματος, καὶ Ῥανεῖ ἐπὶ τῆς ἐναντι Κυρίου, κατὰ πρόσωπον τῆς καταπέτασματος τῆς ἁγίας.

ιζ. Καὶ ἀπὸ τῆς αἵματος ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὰ κέρατα τῆς θυσιαστηρίας τῶν θυμιαμάτων τῆς συνθέσεως, ὅ ἐστι ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας ἐνώπιον Κυρίου. καὶ πᾶν τὸ αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάση τῆς θυσιαστηρίας τῶν καρπώσεων, τῆς ὄντος πρὸς τὴν θύρα τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

ιη. Τῶν θυμιαμάτων. Ἄλλος, τῶν ἀρωμάτων. Πρὸς τὴν βάση. Ἄλλος, εἰς τὸν θεμέλιον.

ιθ. Καὶ πᾶν τὸ σῆμα περιελεῖ ἀπὸ αὐτῆς, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

κ. Καὶ ποιήσῃ τῷ μόσχῳ, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸν μόσχον τὸν τῆς ἀμαρτίας, ἔτω ποιηθῆ-

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἐκ εὐρηται.

ποιηθήσεται. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς ἡ ἀμαρτία.

κα. Καὶ ἐξοίσωσι τὸν μόχον ὅλον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσασιν τὸν μόχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν πρότερον· ἀμαρτίας συναγωγῆς ἐστί.

Ἀμαρτίας συναγωγῆς. ἐξίλασμός ἐκ κλησίας.

κβ. Ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων ἀμάρτη, καὶ ποιῆσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου τῷ Θεῷ αὐτῷ, ἢ ἐποιηθήσεται, ἀκισίως, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἀμαρτία, ἢ ἡμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτῷ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἄρσεν ἄμωμον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ ἄρχοντα παραβάντα τινὰ νόμον, ἢ μόχον, ἀλλὰ χίμαρον, τρετέσιν ἐριφον ἐνιαυσιαῖον προσενεγκέν διηγόρδουσε. τοσῶτον ἀποδεῖται τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας ὁ τῷ σωματικῷ πεπισθυμένος ἀρχιῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ μὴ εἴη τυχὸν ἡγέμενος ὁ ταῖς πλημμελείαις ἔνοχος, ἄρσιω ὁ χίμαρος κῶ· εἰ δὲ δήτις ἐν λαοῖς, καὶ κατ' ἕνα, θῆλυ τὸ σφάγιον. καὶ εἴτε πρόβατον εἴη τυχὸν, εἴτ' ἐν ἐξ αἰγῶν, καὶ ἐν τῇ τῶν θυμάτων διαφορᾷ τῆς τῷ Σωτῆρος ἡμῶν οἰκονομίας τὸ σοφὸν τῷ νόμῳ κατασημαίνοντος. ἡγεμονεῦον μὴ γὰρ αἰπίως ἐστὶ καὶ ἐν τιμῇ τῇ πρώτῃ τὸ ἄρσεν, ἐπόμνον δὲ καὶ ἐν δούτεροις τὸ θῆλυ. ἀναλόγως δὲ ἐν τοῖς ἐκάσθ' ἐλάσμασι, καὶ ἡ διὰ Χριστὸν κάθαρσις ἐν γε τοῖς προεσηκόσι καὶ ἡγεμόνοις, καὶ τοῖς ὑπὸ χεῖρα, καὶ κατ' ἕνα τε καὶ ὑπεξουγκμένοις. εἶν γὰρ ἐκ ἐν ἴσοις αἰτιάμασι πεσόντες εἰς ἀμαρτίαν ἡγέμενος καὶ λαός, ἀλλ' ἐν μείζονσι πε πάντως ἡγέμενοι. τοιγάρτοι πλεσιωτέρα διασμήχοντα χάριτι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὑπὲρ ἄρχοντος χίμαρος σφάζεται. ἔλαττον τὸ θυμά, ὡς ὑπὲρ ἐλάττουτος. καὶ ἡ ἐπίχρισις ἐκ ἐπὶ τῷ θυσιασθῆναι. πρὸς γὰρ τῷ ἀξίαν ἐκάσθ' καὶ ὁ Χριστὸς ὑπὲρ αὐτῷ προσάγεται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι οἷα θυσία γίνεται ὑπὲρ ἱερέως ἀμαρτόντος, τοιαύτη καὶ ὑπὲρ ἀμαρτόντος λαῶ, ἢ μὴ δὲ καὶ τῷ ἄρχοντος· ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι μείζων ὁ ἱερεὺς τῷ ἄρχοντος, καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως. ὅθεν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐνιοὶ τῶν βασιλέων, καὶ ἱερέων ἀξιώματα περιετίθεσαν ἑαυτοῖς· (1) τὸ δὲ περὶ ἐκάσθ' τῶν ἐκ τῷ λαῷ, θῆλυ. ἐστὶ γὰρ ὁ λαὸς ἐν ἀλήματι θηλείας πρὸς τὰς ἄρχοντας· ὅτι τὸ ἄρσεν ἡγεμονικόν, τὸ δὲ θῆλυ ὑπήκοον. πλὴν ὁμῶς γε σύμπας ὁ λαὸς τῷ ἀρχιερεὶ ἐξομοῖται.

κδ. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῷ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ χίμαρῳ· καὶ σφάξουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ, ἢ σφάξουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου· ἀμαρτίας ἐστί. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῷ αἵματος τῷ τῆς ἀμαρτίας τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὰ κέρατα τῷ θυσιασθῆναι τῶν ὀλοκαυτωμάτων· καὶ τὸ πᾶν αἷμα αὐτῷ ἐκχεῖ παρὰ τὴν βᾶσιν τῷ θυσιασθῆναι τῶν ὀλοκαυτωμάτων.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βοηθεῖται πάλιν τὰ μερικὰ διὰ τῶν αὐτοτελῶν. καὶ σφάζεται μὴ τὰ περὶ ἀμαρτίας ὅπως τὰ ὀλοκαυτώματα· τίθεται δὲ ἡ ἀπ' αὐτῶν ἀπαρχὴ ἐπάνω τῶν ὀλοκαυτωμάτων. ὁ γὰρ Χριστὸς μελέχων μερικῶς, διὰ τὸ τελείως ὑπὲρ ὅλας τῷ κόσμῳ δεδόσθαι αὐτὸν μετέχει καὶ αὐτός. ἀμεινον δὲ λέγειν, ὡς ἄνω μὴ περὶ ἱερέως ὁ μόχος, ὡδὲ μόντοι περὶ ἄρχοντος.

κε. Καὶ τὸ πᾶν σῆμα αὐτῷ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιασθῆναι, ὡς περὶ τὸ σῆμα θυσίας σωτηρίας. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας αὐτῷ, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

κς. Ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἀμάρτη ἀκισίως ἐκ τῷ λαῷ τῆς γῆς, ἐν τῷ ποιῆσαι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἢ ἐποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἀμαρτία ἢ ἡμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ οἴσει τὸ δῶρον αὐτῷ, χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, θῆλειαν ἄμωμον οἴσει περὶ τῆς ἀμαρτίας, ἢς ἡμαρτε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ μήτε ἱερέα ὄντα, μήτε ἄρχοντα, ἡμαρτηκότα δὲ, χίμαιραν θύσαι προσέταξε. πρόσφορον γὰρ τῷ μὴ ἄρχοντι τὸ ἄρσεν, τῷ δὲ ἀρχομένῳ τὸ θῆλυ, ὡς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἰρήκαμεν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκ τῷ λαῷ δὲ τῆς γῆς, φησὶν, ὡς ὄντος καὶ λαῷ ἔρανθ', αὐτῷ τῷ λαῷ τῆς γῆς· ἐν ἐλαχίστῳ γονομῆς πῖσθ' τῇ γῇ, ἀναλαμβάνομεν εἰς ἔρανθ', ἵνα γνηται λαὸς ἔρανθ'. ἡ μία δὲ ψυχὴ μετὰ τῷ πλημμελείαν γνησα τῷ ἀμαρτίαν προσφέρα τῷ θυσίαν, καὶ ἢ πρότερον τῆς γνώσεως γίνεται ὁ ἱλασμός καὶ ἡ ἀφεσις. ὅπερ ἐπὶ μόνῃ τῷ ἀρχιερέως ἐκ εἰρηται. ἢ γὰρ ἀγνοῶν ἔρχεται εἰς ἐπίγνωσιν.

κδ. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῷ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ ἀμαρτήματος αὐτῷ· καὶ σφάξουσιν τὴν χίμαιραν τῆς ἀμαρτίας ἐν τόπῳ, ἢ σφάξουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῷ αἵματος αὐτῆς τῷ δακτύλῳ αὐτῷ, καὶ θῆσει ἐπὶ τὰ

(1) Τὰ ἐπόμνα ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ. ἢ κῆται.

κέρματα τῆ θυσιαστηρίᾳ τῶν ὀλοκαυτωμάτων· καὶ πᾶν αὐτῆς τὸ αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάσιν τῆ θυσιαστηρίᾳ τῶν ὀλοκαυτωμάτων.

λα. Καὶ πᾶν τὸ ζέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται ζέαρ ἀπὸ θυσίας σωτηρίᾳ. καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον εἰς ὄσμην εὐωδίας τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, εἰς ὄσμῳ εὐωδίας, ἐπὶ μόνῃ τῆ ἡμαρτηκότος λέγεται λαϊκῶ, παρὰ τὸν ἱερέα, καὶ τῷ σωμαγωγῷ, καὶ τὸν ἄρχοντα.

λβ. Ἐὰν δὲ πρόβατον προσενέγκῃ τὸ δῶρον αὐτῆ περὶ τῆς ἀμαρτίας, θῆλυ ἄμωμον προσοίσει αὐτῷ.

λγ. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ τῆς ἀμαρτίας· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ περὶ ἀμαρτίας ἐν τόπῳ, ἃ σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰς γὰρ πράξεις τὰς ἐν ἀμαρτίαις ὁ προσφέρων τῷ θύσαν ἐπέτιθη τῷ θύματι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, καὶ ἐδόκει πρὸς τῷ τῷ τρόπῳ τῷ ἀμαρτίαν καταθύειν Θεῷ, καὶ ἀναίρειν αὐτῷ, σφάζουσιν τῆ θύματος.

A ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο ὁ Χριστὸς τὰς ἀκάνθας, ὅ ἐστι τὰς ἀμαρτίας τῆ κόσμου, ἐπιθήσει τῆ ἑαυτῆ κεφαλῇ, ὡς ἱερεῖον ἐτίθη ὑπὲρ τῆ κόσμου. σύμβολον δὲ πράξεων αἱ χεῖρες.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Σημαίνει ἔν, ὅτι ἀμαρτία καλεῖται καὶ αὐτὸ τὸ προσαγόμενον. ἔτω νοητέον τὸ, ἀμαρτίας λαβὼν με φάγονται. Ὡσ. 4. 8. εἰ ἔν ὁ ἀμαρτάνων αὐτῷ δοκεῖ θύειν τῷ ἀμαρτίαν ἐν τῷ μετανοεῖν, ἐκ ὀφείλει τοῖς αὐτοῖς περιπίπτειν, ἐπεὶ ἀναζητῆ ἡ ἀμαρτία. ἔτω δωατὸν, τὸν Χριστὸν καλεῖν ἀμαρτίαν, ὡς ὑπὲρ τῆς πάντων ἀμαρτίας τιθέντα.

λδ. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ τῆς ἀμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτῆ, ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρματα τῆ θυσιαστηρίᾳ τῆς ὀλοκαυτώσεως· καὶ πᾶν αὐτῆ τὸ αἷμα ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τῆ θυσιαστηρίᾳ τῆς ὀλοκαυτώσεως. Καὶ πᾶν αὐτῆ τὸ ζέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται ζέαρ προβάτῃ ἀπὸ θυσίας σωτηρίᾳ. καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ὀλοκαυτώματα Κυρίῳ. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀμαρτίας ἧς ἡμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

Δ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

Κ Ε Φ Ε.

α. **Ε**ὰν δὲ ψυχὴ ἀμάρτη, καὶ ἀκέρση Φωνὴν ὀρκισμῶ, ἢ ἔτος μάρτυς ἢ ἐώρακεν ἢ σύνοιδεν, ἐὰν μὴ ἀπαγγείλῃ, καὶ λήψεται τὴν ἀμαρτίαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Διπλῶς νοεῖται· ἢ ὅτι, ἐὰν γινῶ τινὰ ἐπιόρκοντα, καὶ κληθεῖς ἐλέγξαι μὴ ἐξαγγείλῃ, ἡμαρτεν· ἢ ὅτι περὶ ὧν οἶδεν, ἐὰν ὀρκισμῶς μὴ εἴπῃ, ἡμαρτεν· ὡς καὶ Φυγῶν τὸ μαρτυρησῆαι τῆ ἀληθείᾳ, καὶ συγχωρήσας ἐκείνῳ ἐπιόρκησῆαι. τὸ αὐτὸ ἐμφότερα σημαίνει.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν ὀρκισμῶ Φωνῆς ἐπαίοντα, καὶ παρ' ἐδὲν ὅπως τὸ πρᾶγμα πεποιημένον, καὶ τὸν ἐτέροις ἔνοχον μολυσμοῖς, καὶ μὴ ἐπὶ τῷ τῷ ἐπὶ τῆ ψυδορκίᾳ κατεγνωσμένον, ἐν ἴσῳ τε καὶ ἀπαραλλάκτῳ τίθησι πλημμελείας τρόπῳ. μολυσμῶς γὰρ ἀληθῶς ἐξαίσιος, καὶ εἰς αὐτό πᾶ τὸ λοιπὸν ἀναθρόσκει τῶν κακῶν ἢ εἰς Θεὸν καταφρόνησις, καὶ ταῖς σαρκικαῖς ἀκαθάρσιαις ἐγγύς τε καὶ ἀδελφῶν τὸ πλημμέλημα. ἢ ἐκ ἐν ἴσῳ θετέον λόγῳ τῷ ἐπαρῶν ψυδορκίαν, καὶ ὀρκισμῶ καταφρόνησιν;

β. Ἡ ψυχὴ ἢ τις ἀν ἄψηται πάντοσ πρᾶγματος ἀκαθάρτε, ἢ θνησι-

μαῖς, ἢ θηριαλώτε, ἢ ἀκαθάρτε, (1) ἢ τῶν θνησιμαίων βδελυγματῶν τῶν ἀκαθάρτων, ἢ τῶν θνησιμαίων κληνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, ἢ θνησιμαίαις ἐρπετῶ ἀκαθάρτε, καὶ λάθη ἀπ' αὐτῆ, καὶ αὐτὸς μεμίανται καὶ πλημμελήσει.

Ε ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὸν δὲ γε ἢ ἀκαθάρτε τινὸς τῶν ἀπειρημαίων ἀψάμνον, ἢ τινὸς ὁμωμοκότος ἀκέρσαντα, καὶ τὸν παραβεβηκότα τὸν ὄρκον μὴ διελέγξαντα· ἢ αὐτὸν ὑποχόμενον τι πράξαι, ἢ τῷ Θεῷ τι προσοίσειν, καὶ ὄρκῳ τῷ ὑπόχεσιν βεβαιώσαντα, τὸ δὲ ἔργον μὴ ἐπιόντα τῷ λόγῳ· πρῶτον ἐξαγορευσῆαι τῷ ἀμαρτίαν κελῶβει, ἔπειτα προσκνεγκεῖν ἢ ἀμνάδα, ἢ χίμαιραν, καὶ τῷ τῷ τρόπῳ τὸν Θεὸν ἰλεώσαομαι. εἰ δὲ πένης εἴη, ἢ δύω τρυγῶνας [κελῶβει] προσκνεγκεῖν, ἢ δύω νεοτῆς περισερῶν. εἰ δὲ μὴδὲ τῆτε ὑποροίη, μικρὰν σεμίδαλιν ἐλαίς δίχα καὶ λιβανωτῆ προσκομίσαι. τὸ γὰρ ἐλαιον, ἰλαρότητος δηλωτικόν· ὁ δὲ λιβανωτῆς, εὐωδίας· ἀμφοτέρων δὲ ἡ ἀμαρτία γεγύμνωται. μάλα δὲ ἀρμοδίως τὸ ἀψάσαι ἀκαθάρτε, καὶ τὸ κρύψαι τῆ ὁμωμοκότος καὶ ψυδορκίαν τῷ ἀμαρτίαν σινεζῶβει. καὶ γὰρ

(1) Ἡ θηριαλώτε ἀκαθάρτε. ἢ τε ἐν Φραν. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. ἐκδ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ζητῶ διατί ἐκ εἶρηκε Α ταῦτα σφραγίσαι ἢ Γραφή. (1)

Ζ. Ἐὰν δὲ μὴ ἰσχύσῃ ἡ χεὶρ αὐτῆ τὸ ἱκανὸν εἰς πρόβατον, οἷσαι περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἤμαρτε, δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσῶς περισερῶν Κυρίῳ, ἓνα περὶ ἀμαρτίας, καὶ ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπροφάσιον δὲ ὡπερ Β καθίσας ὁ νόμος τὸ ῥάθυμον εἰς θυσίαν τοῖς ἐν μόλυσμοῖς καὶ ἀκαθαρσίαις, εἰ μὴ μόχλον τις ἔχοι καὶ πρόβατον, τοῖς κατὰ χεῖρα καὶ ἐν ἰσχύι τιμᾶν ἀναπέθει, λέγων· ἔάν δὲ μὴ ἰσχύῃ ἡ χεὶρ αὐτῆ, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Δύω περισερῶν προσαγομένων, τὴν μὲν μίαν περὶ ἀμαρτίας προσάγειν κελδοῖαι, καὶ τὴν ἑτέραν εἰς ὀλοκαύτωμα, ἐν πρᾶγμα δι' ἑκατέρω ὑποτυπῶν, διὰ τῆ ἰλασμῆ τὴν ὀλοκλήρον εἰς Θεὸν ἀφιέρωσιν.

η. Καὶ οἷσαι αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας πρότερον. καὶ ἀποκνίσει ὁ ἱερεὺς τὴν κεφαλὴν αὐτῆ ἀπὸ τῆ σπονδύλας, καὶ ἐ διελεῖ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀποκνίσει τῷ ὄνυχι σφάζεται γὰρ ἔτω τὰ ἐλαφρὰ τῶν σπονδύλων· πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν ἀποτεμαί, ὁπλον δὲ ὅτι τὴν κεφαλὴν. πέπρακται γὰρ ἔτως ὁ Χριστὸς θάνατος, [ἐκ εἰς μερισμὸν, ἀλλ' εἰς ἐνώσιν.]

θ. Καὶ ῥανεῖ ἀπὸ τῆ ἀίματος τῆ περὶ τῆς ἀμαρτίας ἐπὶ τὸν τοῖχον τῆ θυσιασηρίῃ· τὸ δὲ κατάλοιπον τῆ ἀίματος κατασφραγγίσει ἐπὶ τὴν βᾶσιν τῆ θυσιασηρίῃ· ἀμαρτίας γὰρ ἐστίν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι τὸν μὲν ἐ μερισμῶ πρόξενος, ἀλλ' ἐνώσεως πρὸς ἡμᾶς ὁ Χριστὸς θάνατος, ἐδήλωσεν τὸ θύεσθαι μὲν τὸ σπονδύλον, ἐ μὴ καὶ εἰς ἅπαν ἀποκείρεσθαι τῆ σπονδύλα τὴν κεφαλὴν· ὅτι δὲ ἀγιάζει τὴν ἐκκλησίαν τῷ ἰδίῳ αἵματι, σημαίνει ὅ τῆ ἀίματος ῥαντισμὸς ἐν τῇ σκηνῇ.

ι. Καὶ τὸ δεύτερον ποιήσει ὀλοκαύτωμα, ὡς καθήκει· καὶ ἐξιλάσεται περὶ ἀμαρτίας αὐτῆ ὁ ἱερεὺς, περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἤμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μία δὲ τρυγῶν ὑπὲρ ἀμαρτίας, καὶ μία πάλιν εἰς ὀλοκαύτωμα. νοεῖται δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ Χριστὸς, καὶ ἀποθνήσκων ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ εἰς ὀσμὴν θωδίας ὀλοκαυτῆματος τῷ πατρὶ, καὶ μὴ

καὶ ἀντάλλαγμα τῆς ἀπάντων ζωῆς αὐτὸν ἀνατιθεῖς.

ια. Ἐὰν δὲ μὴ εὐρίσκη ἡ χεὶρ αὐτῆ ζεύγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσῶς περισερῶν, καὶ οἷσαι τὸ δῶρόν σου (2) περὶ ἧς ἤμαρτε τὸ δέκατον τῆ οἴφι σεμιδάλιω περὶ ἀμαρτίας. ἐκ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὸν ἔλαιον, ἐκ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὸν λίβανον, ὅτι περὶ ἀμαρτίας ἐστίν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὑποβιβάζει γὰρ μὴ ὁ νόμος καὶ εἰς τὸ λαὸν εὐπόρισον τῆς θυσίας τὸν τρόπον· καὶ ἀναλόγως τοῖς ἑκάστω μέτροις ποιῆσθαι προσάγει, τὸν ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ὄκνον ὑποτεμνόμενος πανταχῇ, καὶ ἀπροφάσιον καθίσας τοῖς ἐλεῖσι τὸ ῥάθυμον. Καὶ μετ' ὀλίγου. Προσφέρειν σεμιδάλις, ἄρτος γένεσις· ζωῆς δὲ τύπος ὁ ἄρτος· ἀλλ' ἔτε λιβάνω καταπάτεσθαι δεῖν αὐτῷ, ἔτε μὴ ἐλαίω δεδεῦσθαι λέγει, σοφίω τε καὶ ἀνάγκαι τῆ τοιοῦδε τὴν ἀφορμῶν εὐ μάλα προαναφωρῶν, ὅτι περὶ ἀμαρτίας ἐστίν, ἧς ἂν εἴη πάντη τε καὶ πάντως ἀπωτάτω τὸ ἰλαρὸν, ὡς ἐν ἐλαίω νοσμεῖον, καὶ μέτοι τὸ θωδῆς, ὡς ἐν λιβάνω τυχόν. εἴη δ' ἂν ἐκ ἀμφιλόγων, ὅτι χρεῖμα συγνὸν καὶ ἄσμον ἀληθῶς ἢ ἐν ἡμῖν ἀμαρτία.

Γ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Εἰ δὲ ἱερεῖον ἐκ θωπορήσας ὁ ἡμαρτηκῶς, προσάξει σεμιδάλιω, ἐκ ἑᾶ ἔλαιον ἐπιχεεῖν αὐτῇ, ἐδὲ λίβανον ἐπιτίθειν, ἐπιλέγων· ὅτι περὶ ἀμαρτίας ἐστίν. ἀμαρτία γὰρ ἔτε θωδῆς, ἔτε θωδῆς.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Εἰ δὲ ἱερεῖον ἐκ θωπορήσας ὁ ἡμαρτηκῶς, προσάξει σεμιδάλιω, ἐκ ἑᾶ ἔλαιον ἐπιχεεῖν αὐτῇ, ἐδὲ λίβανον ἐπιτίθειν, ἐπιλέγων· ὅτι περὶ ἀμαρτίας ἐστίν. ἀμαρτία γὰρ ἔτε θωδῆς, ἔτε θωδῆς.

ιβ. Καὶ οἷσαι αὐτὴν πρὸς τὸν ἱερέα. καὶ δραξάμενος ὁ ἱερεὺς ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράνα αὐτῆ, τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιασηρίον ἐπὶ τῶν ὀλοκαυτωμάτων Κυρίῳ· ἀμαρτίας ἐστίν. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἤμαρτεν ἀφ' ἐνὸς τέτων, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔσαι τῷ ἱερεῖ, ὡπερ ἡ θυσία τῆς σεμιδάλεως.

Ζ ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος ἐν ἄρα ζωῆς, τῆς μὴ ἐχέσης τὸ ἰλαρὸν καὶ θωδίας ἐρημῆς, ἢ λιβάνω δίχα καὶ ἐλαίω σεμιδάλις, ἀλλ' ἐν Χριστῷ καὶ αὐτῇ μετασῆσεται πρὸς τὸ ἰλαρὸν. δέχεται δὲ καὶ τὸ θωδῆς ἐν πίσει, καὶ προσφέρεται τῷ Θεῷ δι' αὐτῆ, τῆ διασμηχοντος τῆς μεμολυσμένης, καὶ ἀπονίζοντος νοητῶς τῆς ἐναλόντας ἀκαθαρσία.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ τῆ ὀλοκλήρου τὸ μερικὸν δυναμῶν, τῷ ἱερεῖ τὸ ὑπόλοιπον εἰς

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῶ. ἐκ εὐρηται. νοητέον δὲ τὴν σφραγίω, (τὴν προσθήσιν ὅ ἐν ἀγίοις Κύριλλοι, ὡς ἐν τῆ ἀνωτέρ. ὑπομνήμ. δῆλον.) καὶ παρασιωπῆται ὑπὸ τῆς Γραφῆς.

(2) Τὸ δῶρον αὐτῆ περὶ ἧς ἤμαρτε τὸ δέκατον τῆ οἴφι σεμιδάλεως περὶ ἀμαρτίας. ἐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, ἐδὲ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτῷ λίβ. κτ. ἀφ' εἶρημ. ἐκδοθῶ.

εις τροφῶ ἀφορίζει, καθὰ καὶ ἀπὸ τῆ
δώρε τῆς σεμιδάλεως. ἐκεῖ μὲν, κοινωνὸν
τῆ θυσιασθῆναι τὸν ἱερέα ποιῶν· ἀνταῦθα
δὲ, βοηθὸν τῆ ἡμαρτηκότης. (1)

ιδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ιε. Μωϋσῆν, λέγων, Ψυχὴ ἢ ἂν λάθῃ
αὐτὸν λήθῃ, καὶ ἀμαρτήσῃ ἀκασίως
ἀπὸ τῶν ἀγίων Κυρίε, καὶ οἴσει ἀπὸ
τῆς πλημμελείας αὐτῆ τῷ Κυρίῳ
κρίον ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς
ἀργυρίε σίκλον τῷ σίκλῳ τῷ ἀγίῳ,
περὶ ᾧ ἐπλημμέλησε.

Ἡ ἂν λάθῃ. Ἄλλος, ἀδικήσῃ ἀδικίαν·
ἢ ἂν παραβῆ παράβασιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σίκλον ἐν σίκλῳ ἀγίῳ, σαθ-
μὸν ἐν σαθμῷ ἀγίῳ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι, ψυχὴ ἂν λά-
» θῃ αὐτῷ λήθῃ, καὶ ἀμαρτή ἀκασίως;
Συνέβαινε πολλακίς ἀρχολία τινὰ περιπε-
σόντα μὴ προσκνεγκίεν εἰς καιρὸν τὰ τῷ
Θεῷ ἀφιερωμένα, οἷον τὰ πρωτότοκα, ἢ
τὰς ἀπαρχὰς, ἢ τὰς ἐπαγγελίας. τὸν
ταύτη τοίνυν περιπεπλωκότα τῇ πλημμε-
λείᾳ μείζονι ὑποβάλλει ζημίᾳ. κελδοί γὰρ
αὐτὸν πρότερον ἐκλίσαί τὸ θεῖον ὄφλημα,
τῆς ἀξίας τιμῆς τὸ πέμπλον προσεδει-
κότα· εἰδ' ἕτως ὑπὲρ τῆς πλημμελείας
κρίον πενήτηκοντα σίκλων ἄξιον προσκνεγ-
κίεν εἰς ἱερουργίαν, καὶ ἕτω λαβεῖν τῆς
ἀμαρτίας τῷ ἀφείσιν. ταῦτα καὶ τὰ τε-
τοις ὁμοία περὶ τῶν ἀκασίως ἡμαρτηκό-
των νομοθετήσας, κελδοί καὶ τὰς ἐκόν-
τας ἡμαρτηκότηας, καὶ ἢ παρακαταθήκῃ
δεξαμένους καὶ ψόδαμένους, ἢ ἀδικία τινὶ
χρησαμένους, καὶ ὄρκῳ τινὶ (2) τῷ ἀμαρ-
τίαν αὐξήσαντας, πρῶτον ἀποδόναι τοῖς
ἡδίκημένοις ἢ παρανόμως ἀφείλοντο, καὶ
προαδόναι τῷ κεφαλαίῳ τὸ πέμπλον· εἰδ'
ἕτω κρίον προσκνεγκίεν, καὶ τὸν Θεὸν ἰλεώ-
σαδαι. τῆτο καὶ ὁ μακάριος Ζακχαῖος
πεποίηκεν. ἀπέδωκε γὰρ πρότερον ἄπερ
ἡδίκησε τετραπλάσια· εἰδ' ἕτω τὰ ἡμίση
τῶν οἰκείων τοῖς πονομένοισι δίνεμε.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πάνθενον γὰρ ἀληθῶς
τὸ ὑφελέσθαι τὶ τῶν ἡγιασμένων [καὶ ἀνα-
τιθεμένων] εἰς δόξαν Θεῶ. ἐν ἴσῳ δὲ τρό-
πῳ διαβεβλήσεται καὶ τὸ μὴ ἀποτίσαι τὰ
ἐπηγγελμένα.

ις. Καὶ ὁ ἡμαρτεν ἀπὸ τῶν ἀγίων
ἀποτίσει, καὶ τὸ ἐπίπεμπλον προσθή-
σει ἐπ' αὐτῷ, καὶ δώσει αὐτὸ τῷ ἱερεῖ.
καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς ἐν
τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας, καὶ ἀφε-
θήσεται αὐτῷ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίς ἐν ἂν γένοιτο
καὶ τῆ δε τυχὸν ἢ ἀφείσιν; Πρῶτον μὲν εἰ
πλεσιωτέραν τῶν ὑφαιρεθέντων ποιοῖτο
» τῷ ἀνδέκλῃσιν· προδήσει γὰρ τὸ ἐπίπεμ-
» πλον Φησίον· εἶτα κρίον εἰς θυσίαν εἰ προ-
σοισίεν ὠνητόν· τύπος δ' ἂν εἴη τὸ χρῆ-
μα Χριστῆ, ὃν οἱ τῶν Ἰσραήλων προεσηκότες
ἐξεπρίαντό τρόπον τινὰ τριάκοντα διωα-
ρίων, ἢ τῷ προδότη κατέθετο μαθητῆ.
ἐκεῖν ἐν Χριστῷ καὶ τῶν εἰς Θεὸν αἰτια-
μάτων ἢ ἀφείσιν.

ιζ. Καὶ ψυχὴ ἢ ἂν ἀμαρτή, καὶ
ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν
Κυρίε, ὧν ἔδει ποιῆν, καὶ ἐκ ἔγνω,
καὶ πλημμελήσῃ, καὶ λάθῃ (3) τὴν
ιη. ἀμαρτίαν αὐτῆ. Καὶ οἴσει κρίον ἄ-
μωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς ἀρ-
γυρίε εἰς πλημμέλειαν πρὸς τὸν ἱε-
ρέα. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς
περὶ τῆς ἀγνοίας αὐτῆ, ἧς ἠγνόησε,
καὶ αὐτὸς ἐκ ἠδαι, καὶ ἀφεθήσεται
ιθ. αὐτῷ. Ἐπλημμέλησε γὰρ πλημ-
μελείᾳ πλημμέλησιν ἔναντι Κυρίε.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εἰ ἐπὶ τῶν κατὰ
ἀγνοίαν ἕτως ἀπαραίτητον τὸ κρίμα, καὶ
ὑπὲρ τῆς καθάρσεως ἢ θυσία ἀναγκαία,
ὧ καὶ ὁ δίκαιος Ἰωβ μαρτυρεῖται προσφέ-
ρειν ὑπὲρ τῶν ἡῶν. τί ἀντις εἶποι περὶ
τῶν ἐν γνώσει ἀμαρτανόντων, ἢ τῶν τε-
τοις ἐφουσαζόντων;

Κ Ε Φ. 5.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
β. Μωϋσῆν, λέγων, Ψυχὴ
ἢ ἂν ἀμαρτή, καὶ παριδῶν
παριδῆ τὰς ἐντολάς Κυρίε, καὶ ψεύ-
σηται τὰ πρὸς τὸν πλησίον ἐν παρα-
θήκῃ, ἢ περὶ κοινωνίας, ἢ περὶ ἀρπα-
γῆς, ἢ ἡδίκησέ τι τὸν πλησίον, Ἡ
εὔρεν ἀπώλειαν, καὶ ψεύσεται περὶ
αὐτῆς, καὶ ὁμῶσθ ἀδίκως περὶ ἐνὸς
ἀπὸ πάντων, ὧν ἂν ποιήσῃ ἄνθρωπος, Ἡ
ὡσε ἀμαρτεῖν ἐν τέτοις.

Ζ Ἐν παραθήκῃ. Ἄλλος, ἐν πισιώσει χει-
ρός. Περὶ ἀρπαγῆς. Ἄλλος, ἐν ἀναγ-
κασμῷ.

Ἡδίκησέ τι. Ἄλλος, ἐσυκοφάντησε.

δ. Καὶ ἔσαι ἠνίκα ἂν ἀμαρτή, καὶ
πλημμελήσῃ, καὶ ἀποδῶ τὸ ἀρπαγ-
μα, ὃ ἤρπασεν, ἢ τὸ ἀδίκημα, ὃ
ἡδίκησεν, ἢ τὴν παραθήκην, ἢ τις πα-
ρετέθη αὐτῷ, ἢ τὴν ἀπώλειαν, ἢν ἂν
εὔρεν ἀπὸ παντός πράγματος, ἢ ὡμο-
σε περὶ αὐτῆ ἀδίκως, καὶ ἀποτίσει
αὐτὸ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὔρηται.

(2) Λάβῃ. ἢ τε ἐν Φραν. καὶ ἢ ἐν Κωντ. ἐκδ. καὶ ὁ μέγας Βασίλ. ἐν τῷ περὶ κρίματ. Θεῶ προοιμ.

αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἐπίπεμπτον αὐτῷ προθήσει ἐπ' αὐτὸ, τίνος ἐστίν, αὐτῷ ἀποδώσει ἢ ἡμέρα ἐλεγχθῆ.

Τὸ ἀδίκημα. Ἀκύλας καὶ οἱ λοιποὶ, [τῶ] συκοφαντίαν.

ε. Καὶ τῆς πλημμελείας αὐτῷ οἴσει τῷ Κυρίῳ κριὸν ἀπὸ τῶν προβάτων ἄμωμον, τιμῆς, ἥς (1) ἐπλημμέλησε.

5. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ περὶ ἐνὸς ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησε καὶ ἐπλημμέλησεν ἐν αὐτῷ.

ζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐντείλε τῷ Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῷ, λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τῆς ὀλοκαυτώσεως. αὕτη ἡ ὀλοκαύτωσις ἐπὶ τῆς καύσεως αὐτῆς ἐπὶ τῷ θυσιαστηρίῳ ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωῖ, καὶ τὸ πῦρ τῷ θυσιαστηρίῳ καυθήσεται ἐπ' αὐτῷ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐνδελεχῆς καὶ ἀκατάπαυσον κομιδῇ τῷ θυσιαστηρίῳ τὸ πῦρ, καὶ ἐκ ὀρνείων ἢ ἐξωθεν, ἀλλὰ τὸ αὐτῷ, τρεῖς τὸ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἔρανθ. καὶ τί τῷτό ἐστιν; ἐπίμεσον γὰρ τῆς τῷ Θεῷ δόξης τὸ ἅγιον ἡμῶν θυσιαστήριον. ἐν εἶδει δὲ τῷ πυρὸς ἢ θεία τε καὶ ἀπόρητος ἐκάζεται φύσις.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀσβεσον ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τὸ πῦρ. μεμνήθη γὰρ ἐν Χριστῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καίτοι κατὰ φύσιν ἐνυπάρχον αὐτῷ, κατὰ νοεῖται καὶ ἐστὶ Θεός.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρέπει γὰρ ἀνδρας τῶν ἱερῶν, καὶ Χριστῷ τῷ οἰκείαν ἀναδέντας ζωὴν, θερμὸν καὶ ζέοντα ὀραδαί τῷ πνεύματι, καὶ τῷτο διαπαντός.

ι. Καὶ ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινῶν, καὶ περισκελῆς λινῶν ἐνδύσεται περὶ τὸ σῶμα αὐτῷ, καὶ ἀφελῆ τὴν κατακάρπωσιν, ἣν ἂν καταναλώσῃ τὸ πῦρ, τὴν ὀλοκαύτωσιν ἀπὸ τῷ θυσιαστηρίῳ ἢ παραθήσει αὐτὴν ἐχόμενα τῷ θυσιαστηρίῳ. Καὶ ἐνδύσεται τὴν σολῆν αὐτῷ, καὶ ἐνδύσεται σολῆν ἄλλην· καὶ ἐξοίσει τὴν κατακάρπωσιν ἕξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῷ ποδιῶν ἐκκομίζεσθαι δὲν ἐπὶ ἑτέρω, Φησὶ, τῶν ἀλλογενῶν, ἢ γὰρ ἐξ ἑτέρας ὄντος φυλῆς, δι' ὑπεργίας δὲ μᾶλλον τῶν ἡγιασμένων. ἐπιτήρει δὲ ὅπως εἰδὴ ἡγεῖσθαι βραχὺ τῶν εἰς θείαν ἡκόντων λειτουργίαν ἀφίησιν ὁ νόμος, εἰδὲ ὅσον ἱερατικῆς αὐτεργίας ἀνά-

ξιον, ὡς παραχωρεῖν ἑτέρω μὴ ἱερῷ. ἐ γάρτοι βάσιμα τοῖς ἀνάγκοις τὰ ἅγια. ἀνέπαφον δὲ καὶ αὐτὸ τὸ θεῖον ἐστὶ θυσιαστήριον. καὶ ἐν εἶδειν οἱ ἀπολεκτοὶ πρὸς ἱεργίαν τῷ θεῷ θυσιαστηρίῳ τὸ ὑπερφυῆς ὡς ἐν ἁγιασμῷ, καὶ αὐτοῖς ἀνάπλει τὸ σέβας τοῖς ἱεροῖς ἐσθήμασιν. ἐσαλμῆνυς γὰρ ἱερῶν ἕξω φαίνεσθαι τῆς σκλήης, ἐκ ἐφίησιν οἰκονομικῶς. τὰ γάρτοι, Φησὶν, ἡγιασμένα, μὴ τοῖς ἀνάγκοις ὠμιληκότα, καὶ τὸν ἐξ ὀρνείων ἔχοντα μολυσμὸν, τὸ τῆς ἁγίας σκλήης ἀδικεῖ τὸ (2) σέβας. διὰ τῷτο τῷ ποδιῶν συγκομίζεσθαι μὴ ἐφίησιν ἐσαλμῆνυς ἱεροπρεπῶς, μεταμφισβητοῦσθαι δὲ πρὸς τὸ ἕξω φέροντας, καὶ τῶν ἁγίων ἀποφοιτῶντας τόπων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐν ἑτέρω δὲ σολῆ τὰ εἰσω τῆς σκλήης λειτουργεῖν κελεύει τὸν ἱερέα, καὶ ἐν ἑτέρω τὰ ἕξω σωάγειν μὴ τὸ ἀπόκαυμα τῆς ὀλοκαυτώσεως ἐνδον ἐν χιτῶνι λινῷ καὶ περισκελεῖ, ἐκκομίζεσθαι δὲ ἐν ἄλλῃ σολῆ. ἱερώτερα γὰρ τὰ πλησιαίτερον Θεῷ. ἡμῶν δὲ ἐν ὅσῃ τῇ οἰκειότερα πρὸς Θεὸν ὁ μείζων ἁγιασμός.

ιβ. Καὶ πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καυθήσεται ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐσβεθήσεται, καὶ καύσει ἐπ' αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ξύλα τὸ πρωῖ πρωῖ, καὶ σοιβάσει ἐπ' αὐτῷ [τὴν ὀλοκαύτωσιν, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτῷ] τὸ σῆμα τῷ σωτηρίῳ. Καὶ πῦρ διαπαντός καυθήσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐσβεθήσεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν νυκτὶ δὲ καὶ ἡμέρα τὸ ὀλοκαυτέμενον. ἀκατάληκτος γὰρ ἡ δὴσθαι Χριστῷ. καὶ αὐτὸς δὲ τῶν ἁγίων ὁ βίος, εἰ ὡς ἐν τρόπῳ νοεῖται τῷ καθ' ὀλοκαύτωσιν, ἀπαυσον ἔχει τῷ δὴσθαι. Χριστὸν γὰρ δὴσθαι, τῆς δὴσθαι πολιτείας ἱεργῶντες Θεῷ τὰ ὡς ἐξ ἔργων ἀρχήματα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ζωπυρεῖσθαι τῶν Θεῷ ἀνακειμένους ἀεὶ βεβλόμενος, καὶ μὴ ἀποψύχεσθαι.

ιδ. Οὗτος ὁ νόμος τῆς θυσίας, ἣν προσάξουσιν αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς ἔναντι Κυρίου, ἀπέναντι τῷ θυσιαστηρίῳ.

ιε. Καὶ ἀφελῆ ἀπ' αὐτῷ τῆ δρανὶ ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως τῆς θυσίας σὺν τῷ ἐλαίῳ αὐτῆς, καὶ σὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ αὐτῆς τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς θυσίας, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας, τὸ μνημόσυνον αὐτῆς τῷ Κυρίῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Τὰ μὴ ἦν ὀλοκαυτέμενα, τῷ οἰονείπως ὀλοτελῆ καὶ εἰς ἅπαν ἀφιέρωσιν τῶν ἕξαμρέτως ἁγίων ὑποδηλοῖ.

(1) Εἰς ὅ. ἢτε ἢ ἐν Φραν. ἐκδ. καὶ ἢ ἐν Καντ. καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κυρίῳ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 535.

(2) Ἀδικεῖται. ἴσ. ὀρθότερ. ἄλλως γὰρ εἰδὲ ἢ σωτάξισ, εἰδὲ ἢ ἐνοικε βροδῆται.

λοῖ· θυσία δὲ, αὐτῷ ὡς ἐκ μέρους ἀγίων καὶ ὑπὸ Θεῷ ζῶν· ἧς ὑποτύπωσις ἀκριβής, ἢ σεμιδάλις διὰ δρακός ἱερέως ἀναφορομένη σὺ τῷ ἐλαίῳ καὶ τῷ λιβάνῳ. τῷ γάρτοι Θεῷ καθιερωμένῳ ζῶν, καὶ εἰ γένοιτο τυχόν ἐκ μέρους, ὁδῶδη εἶναι πάντως χρῆ, καὶ λιπαρώταταις ἐλπίσι πικανομένῳ.

15. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτῆς ἐδεταῖ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ. ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἀγίῳ· ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίᾳ ἐδονται αὐτήν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄζυμος δὲ ἡ θυσία. πρέποι γὰρ ἂν πράττεσθαι καθαρῶς πᾶν ὅπερ ἂν γένοιτο πρὸς ἡμῶν εἰς δόξαν Θεῶ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μερὶς δὲ καὶ βρώσις τοῖς ἱερεῦσι τὸ κατάλοιπον τῆς θυσίας.

16. Οὐ πεφθήσεται ἐζυμωμένη μερίδα αὐτὴν δέδωκα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου. ἅγια ἀγίων ἐσίν, ὡπερ τὸ τῆς ἀμαρτίας, καὶ ὡπερ τὸ τῆς πλημμελείας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἄλλο ἀμαρτίας δῶρον, καὶ ἄλλο πλημμελείας. ἀμαρτίαν μὲν γὰρ, τίῳ εἰ γνῶσι· πλημμελείαν δὲ, τίῳ εἰ ἀγνοία. κελθεῖ δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας δῶρον καὶ τῆς πλημμελείας τῆς ἱερεῖς ἐδίειν, τῆς ἀρρένας μόνως, ἢ καὶ ἀγία ἀγίων ἐκάλεσε.

17. Πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἱερέων ἐδονται αὐτήν, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου. πᾶς ὃς ἂν ἀψηται αὐτῶν, ἀγιασθήσεται.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Λέγομεν, ὡς διατροφῆς ἀφορμὴ μᾶλλον τοῖς ἱερεῦσιν ἦσαν αἱ θυσίαι, καὶ σκιά τῆς ὁσεβείας. διπλῆν δὲ ἄρα τὸ κέρδος τὸ ἀπὸ τῆς θύειν· καὶ ὅτι Θεῷ προσάγεται τιμὴ, καὶ ὅτι ἂ θύει τις ἐκ ἂν προσκυνήσεται, ἐδ' ἂν οἰηθεῖ Θεὸν εἶναι.

18. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τινὲς τὸ, ἀγιασθήσεται, μολωθήσεται φασίν· ἢ διὰ τίῳ θυσίαν, οἶμαι, ἀλλὰ διὰ τὸ τολμηρὸν τῆ ἀπίστομα. Ἄγιαι γὰρ φησίν· ὃς ἂν ἀψηται, μιανθήσεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδίεται πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τόπῳ ἀγίῳ, τῆ μὲν ἐν ἀγίῳ τόπῳ πρὸς τῶν ἱερέων δαπανᾶσαι τὰ ἱερά, τοῖς μυτικωτέροις ἡμῶν λόγοις τηρεῖν τὸ σεβας, τῆ δὲ πᾶν ἄρσεν ἐδίειν, ὑποδηλῶντος ἀσείως, ὡς ἀκαλλῆς τι χρῆμα καὶ ἀνόσιον ἀληθῶς ὁ μαλακισμὸς τοῖς ἐξαλεγμένοις παρὰ Θεῶ. ἀτίερον γὰρ ἀποτελεῖ, καὶ ὀλογίας ἐξίστησι τῆς πνευματικῆς, καὶ ἀμέτοχον ἀποφαίνει τῶν παρὰ Θεῶ τοῖς ἀγίοις ἐκνεμεμημένων ἀγαθῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ ἄρσεν ἐν δυνάμει ἀρετῆς κρίνοιτο, τὸ δὲ θῆλυ ἐν ἀδυνατείᾳ. καὶ ἐκῆ μὲν πᾶς ὁ ἀπίστομος ἀπὸ τῶν

προσαγομένων Θεῷ, ἀγιασθῆται· ἐφ' ἡμῖν δὲ, ὁ κατὰ διάθεσιν ἀπίστομος.

19. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Τὸ τὸ δῶρον Ἀαρὼν καὶ τῶν υἱῶν αὐτῆ, ὁ προσοίσχισι Κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἂν χρίσης αὐτὸν τὸ δέκατον τῆ οἶφι σεμιδάλεως εἰς θυσίαν διαπαντός, τὸ ἡμισυ αὐτῆς τὸ πρῶν, καὶ τὸ ἡμισυ αὐτῆς τὸ δευτερόν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐδει καὶ τῆς ἱερεῖς ἀπάρξασθαι τῷ βωμῷ, μὴ νομισαντας ἀσυλλαν ὑβρῆσαι τὰς ὑπηρεσίας καὶ λειτουργίας, ἐφ' ὧν ἐτάχθησαν. ἢ ὁ ἀπαρχὴ πρέπασα ἱερεῦσιν ἀπ' ἑδονῶς τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆ καθαρῶτατε τῆς ἀνθρωπίνης τροφῆς. σεμιδάλις γὰρ ἢ ἀδελεχῆς θυσία ἐσίν αὐτῶν, μέτρον ἱερεῶ τὸ δέκατον κατ' ἐκάστῳ ἡμέραν. ἢ τὸ μὲν ἡμισυ πρῶτας, τὸ δὲ ἡμισυ δευτέρας προσάγεται, τηγαριδὲν εἰ ἐλαίῳ, μηδαιὸς εἰς βρώσιν ὑπολειφθείτος. χρῆσμός γὰρ ἐσὶ πάσας ἱερέως θυσίας ὀλοκαύτης εἶναι, καὶ μηδὲν αὐτῶν εἰς ἐδωδῶ ἀποπέμεσθαι.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οἶφι δὲ καὶ χροίνιξ ἐν ἐσὶ μέτρον, διτλῷ ὀνόματι προσαγοροῦσθαι. ἐσὶ δὲ δύο ἕξων καὶ πῶσημορίαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ τὰς τῶν ἀγγέλων θυσίας ἐχ' ὀλοκαυτῶσαι εἰς προσέταχεν, ἄτε δι' ἢ μὴ εἰσάπαν ἀγίαν ἐχόντων ζῶν, μεμερισμένῳ δὲ ὡπερ Θεῷ καὶ κόσμῳ, διίτας εἰκότως καὶ εἰ μῶρα τιθεῖς τῇ ὑπερχαμῆ τῆς ἐξαλεγμένως εἰς ἱεραγίαν, ὀλοκαυτον τίῳ ὑπερ αὐτῶν ποιῶσαι εἰς ἐφ' ἡ θυσίαν, τίῳ προσαγομένῳ σεμιδάλιν καταθυμιῶντας Θεῷ πρῶν καὶ τὸ δευτερόν, τῆ ἐσὶ διὰ πάσης ἡμέρας, καὶ εἰ παντὶ καιρῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δέκατον τῆ οἶφι σεμιδάλεως, ζῶης ἂν εἴη σημεῖον, ὁδωδιαξέσης Θεῷ κατὰ πάντα καιρόν.

20. Ἐπὶ τηγάνῳ ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται, πεφυραμένην οἶσει αὐτὴν ἐριλά, θυσίαν ἐκ κλασμάτων, θυσίαν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας Κυρίου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆ μὲν τηγάνῳ, τὸ ἐπῶδιον· τῆ δὲ πεφυραῖσαι τῷ ἐλαίῳ, τὸ δαψιλῆς εἰ ἰλαρότητι· τῆ δὲ ἐκ κλασμάτων, τὸ οἶον ἐτροφερόν τε καὶ διάθρονον τῆς τῶν ἀγίων καρδίας ὑπόσημαινόντων ἡμῖν ἀνιγματοδῶς.

21. Ὁ ἱερεὺς ὁ χοῖσος ὁ ἀντ' αὐτῆ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῆ ποιήσει αὐτήν. νόμιμον αἰώνιον τῷ Κυρίῳ· ἅπαν ἐπιτελεσθήσεται.

22. Καὶ πᾶσα θυσία ἱερέως ὀλοκαυτός ἐσται, καὶ ἢ βρωθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διὰ τὴ τῆ ἱερέως τίῳ θυσίαν ὀλοκαυτῶσαι προσέταξε; Τέλειον

είναι διδάσκων τὸν ἱερέα, καὶ μὴ μερικῶς, ἀλλ' ὅλον, ἑαυτὸν ἀνατιθέναι τῷ τῶν ὅλων Θεῷ.

κδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς κε. Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τῷ Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, λέγων, ἕτος ὁ νόμος τῆς ἀμαρτίας. ἐν τόπῳ ἔσφάζεσι τὰ ὀλοκαυτώματα, σφάζεσι καὶ τὸ τῆς ἀμαρτίας ἐναντι Κυρίου· ἅγια ἁγίων ἐσίν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἐν τόπῳ τῶν ὀλοκαυτωμάτων, καὶ τὰς περὶ ἀμαρτίας θυσίας ἱερόν; Πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν προσφερόντων· ἵνα γνῶσιν, ὡς ἐκ εἰσὶ τῶν ἁγίων ἀλλότριοι, διὰ μετανοίας ἰατρούμενοι. διὰ τῆτο καὶ ἅγια ἁγίων αὐτὰ προσηγόρευσε.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἱερεῖον μὲν ἐν τῷ περὶ τῆς ἀμαρτίας εἶη ἂν ἕτερον ἔδει παρὰ τὸν Ἐμμανηλ, ὅς ἐστιν ἄμνος ὁ ἀληθινὸς ὁ αἴρων τὰς ἀμαρτίας τῆ κόσμῳ. σφάζεται δὲ ἐν τόπῳ τῆ ὀλοκαυτώματος. ἔγάρτοι μερικῶς τε καὶ καθ' ἡμᾶς ἅγιος ὁ Χριστός· ἔγάρ ἐποίησαν ἀμαρτίαν· ὀνόματι δὲ ὅλος καὶ ἱερός, καὶ ἁγιασμὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασι χορηγός. εἰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ τοῖς κατακεκριμένοις ἐν ἀρετῇ γέγονεν οἰκονομικῶς, ἀλλ' οἶδεν ἅγιον ὄντα καὶ ἱερόν τὸν τῆ ἡμῶν θάνατον ὁ πατήρ. ταύτητοι, Φησὶν, ἐν τόπῳ ἔσφάζεσι τὸ ὀλοκαύτωμα, σφάζεσι καὶ τὸ περὶ ἀμαρτίας· ἅγια ἁγίων ἐσίν. ὡπερ γὰρ Θεὸς Θεῶν ἐσίν ὁ υἱός, ἔτω καὶ ἁγίων ἅγιος, ὅλῳ αὐτὸς ἁγιάζων τῷ κτίσει τῷ ἰδίῳ πνεύματι, καθὸ πέφυκεν ἐκ πατρὸς, καὶ ἐστὶ Θεὸς ἀληθινός.

κε. Ὁ ἱερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐτήν, ἔδετα αὐτήν. ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται, ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκαστος, οἶμα, τῶν εἰς λειτουργίαν τῷ ἱεράν ἡγμένων, τῆς καρπῆς τῶν ἰδίων ἀποτρογήσει πόνων, καὶ τῆς ἑαυτῆ λειτουργίας ἐκδεριεῖ τῷ ἀντίδοσιν. ἐδίδεται δὲ τῆς θυσίας τὸ λείψανον ἐν ἁγίοις τόποις, καὶ ἐν αὐλῇ τῆς ἁγίας σκηνῆς. προσάγεται γὰρ ἐν ἐκκλησίαις τὰ μουσικά, καὶ τῆς ἁγίας τραπέζης Χριστὸ τὸ ἀπόλεκτον ἐν αὐταῖς ἀξιεῖται γείος. εἴθε δ' ἂν ἱερατῶν νόμιμος ἱερεὺς, ἅγιος ἔσαι τόπος.

κς. Πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς, ἁγιασθήσεται. καὶ ἂν ἐπιβράντιοι ἀπὸ τῆ ἁίματος αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἱμάτιον, ὃ ἂν βράντιοι ἐπ' αὐτῷ, πλυθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι, πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς, ἁγιασθήσεται;

A. Εὐλάθειαν αὐτῆς διδάσκει, καὶ μετὰ δέξας προσίεναι τοῖς θείοις κελύβει, καὶ πόρρω τῶν ἱερῶν ἐσάναι διαγορεύει· τὰν δὲ πελάζειν τολμῶντα, εἶτα τῆ ἁίματος βάνιδας δεχόμενον, τῷ ναῷ προσεδρόβειν κελύβει, ὡς ἐκ ἐτι ἑαυτῆ κύριον ὄντα· προσεδρόβειν δὲ ἐκ ἱεροργεῖντα, ἀλλὰ τῷ ἄλλῳ λειτουργίαν ἐπιελθῆντα. διὰ τῆτο καὶ τὰ ἱμάτια τὰ τῆ ἁίματος ἐκείνῃ τὰς βάνιδας δεχόμενα πλυῖναι κελύβει· τὰ δὲ σκόβη, εἰ μὲν χαλκῶ εἶη, ἐπιμελῶς ἀποσμύχεται· εἰ δὲ κεράμια, σωτρίβεται.

B. ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἁγιάζει τὸν ἀπλόμενον ἢ θυσία, καὶ ὁ τῆ ἁίματος βάντισμός. προσίεναι γὰρ τοῖς ἁγίοις, ἐκ ἑτέρῃ τῆ χάριν, ἢ ὡσε μεταλαχεῖν τῆ ἁγίας Χριστῆ, διὰ τῆς ἀπορρήτης καὶ πνευματικῆς τραπέζης.

κη. Καὶ σκεῦος ὀσράκινον ἔσάν ἐψηται ἐπ' αὐτῷ, συντριβήσεται. ἐάν δὲ ἐν σκεύει χαλκῶ ἐψηθῆ, ἐκρίψει αὐτὸ, καὶ κλύσει ὕδατι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διαγνίσκεται δὲ καὶ τὰ τῆς θυσίας ὑπηρετῆντα σκόβη, ὡς ἂν μὴ ἑτέρῳ γείοιτότινι, μηδὲ τῆς τῶν ἀνθρώπων ὑποφέροιτο χρεῖαις τὰ τοῖς ἱεροῖς λελειτηργηκότα. τετήρηται δὲ ὁ νόμος, καὶ ἐν τῆς ἐκκλησίαις σώζεται.

Δ. κθ. Πᾶν ἄρσεν ἐν τοῖς ἱερεῦσι φάγεται αὐτὰ· ἅγια ἁγίων ἐστὶ τῷ Κυρίῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνδριζομείοις δὲ ὅτι τὰ ὀλοκαυτῶσαι πρέπει, σαφίωι πάλιν ὁ νόμος, εἰπὼν· πᾶν ἄρσεν ἐν τοῖς ἱερεῦσι φάγεται αὐτὰ.

λ. Καὶ πάντα τὰ περὶ τῆς ἀμαρτίας ὧν ἂν εἰσενεχθῆ ἀπὸ τῆ ἁίματος αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἔβρωθήσεται· ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀποφάσκει δὲ ποιῆσαι τροφᾶς τὰ τῶν ἱερέων ἐνάδια. χρῆ γὰρ μόνῳ, Φησὶν, ἀνακέειν Θεῷ, καὶ αὐτῷ προσάγειν. τῆτι γὰρ οἶμα καταδηλῆν τὸ, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· τῆτι εἰς ἀνακέειν (1) τὸ ἐν μόνῳ ἐκνευεμήθω σαφῶς τῆ θείατε καὶ ὑπὲρ πάντα φύσει, ἢ εἰς τυπὸν τὸ πῦρ.

λα. Οὗτος ὁ νόμος τῆ κριῆ τῆ περὶ τῆς πλημμελείας. ἅγια ἁγίων ἐσίν.

λβ. Ἐν τόπῳ ἔσφάζεσι τὰ ὀλοκαυτώματα, σφάζεσι τὸν κριὸν τῆς πλημμελείας ἐναντι Κυρίου. καὶ τὸ αἷμα προχεεῖ ἐπὶ τὴν βᾶσιν τῆ θυσιασθῆς κύκλῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καταθυσίῃ δὲ τῆ κριῆ τῆς πλημμελείας, προχεῖται τὸ αἷμα τῆ

(1) ἴσ. ἀνακέειν, καὶ ἐν μόνῳ ἐκνευεμήθω.

τῆ βάσει τῆ θυσιαστηρίκ. ἅγιος γὰρ καὶ ἱερός ὁ Χριστὸς θάνατος.

λγ. Καὶ πᾶν τὸ σῆαρ αὐτῆ προσοίσει ἀπ' αὐτῆ, καὶ τὴν ὄσφυν, καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ κατακαλύπτρον τὰ ἐντόσθια, καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐντοσθίων, καὶ τῆς δύνε φρενός, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς, περιελεῖ αὐτά.

Καὶ πᾶν τὸ σῆαρ. Ἄλλος φησὶ κερκίον, (1) τὸ κατακαλύπτρον τῷ κοιλίαν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶεν δ' ἂν οἶμα ταυτι, καθὰ καὶ ἐν ἑτέροις ἔφω, εἰς ἀρετῆς τύπον τῆς ἑμίας, ἀλλ' ὡς ἐν εἰδεί πολλῶν. πλεῖστοι γὰρ ὅσοι τῆς ἀρετῆς οἱ τρόποι.

λε. Καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστηρίον κάρπωμα ὄσμην εὐωδίας τῷ Κυρίῳ· περὶ πλημμελείας ἐστί.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δεδικαιώμεθα δὴ ἐν ἐν Χριστῷ, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνατλάντι θάνατον, καὶ ἀναστάντι ἑαυτὸν εἰς ὄσμην εὐωδίας τῷ Θεῷ καὶ πατρί.

λδ. Πᾶς ἄρσην ἐκ τῶν ἱερέων ἔδεται αὐτά. ἐν τόπῳ ἀγίῳ ἔδονται αὐτά· ἅγια ἀγίων ἐσίν. Ὡσπερ τὸ

περὶ τῆς ἀμαρτίας, ἔτω καὶ περὶ τῆς πλημμελείας· νόμος εἰς αὐτῶν. ὁ ἱερεὺς ὅσιν ἐξιλάσεται ἐν αὐτῷ, αὐτῷ ἔσαι.

λη. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσάγων ὀλοκαύτωμα ἀνθρώπου, τὸ δέρμα τῆς ὀλοκαυτώσεως, ἧς αὐτὸς προσάγει, αὐτῷ ἔσαι. Καὶ πᾶσα θυσία ἧτις ποιηθήσεται ἐν κλιβάνῳ, καὶ πᾶσα ἧτις ποιηθήσεται ἐπ' ἐχάρας, ἢ ἐπὶ τηγάνου, τῆ ἱερέως τῆ προσφέροντος αὐτήν, αὐτῆ ἔσαι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ ἐκ ἀμιάδι λειτουργήσομεν τῷ Θεῷ, σαφιλίζει, λέγων, ὕδους τε καὶ ἐφεξῆς· καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσάγων ὀλοκαυτώματα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Γ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ταῦτα τοῖς ἱερεῦσιν ἀπανεμήθη, ἵνα συμβασιάζωσι τῷ λαῷ τὰ πλάσματα, καὶ κοινωνῶσι τῷ Θεῷ τῶν χαρισηρίων· ὅτι καὶ δι' αὐτῶν αἱ χάριτες.

μ. Καὶ πᾶσα θυσία ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ, καὶ μὴ ἀναπεποιημένη, πᾶσι τοῖς ἵοις Ἀαρὼν ἔσαι ἐκάσῳ τὸ ἴσον.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σώζεται καὶ ἔτος ἐν ἐκκλησίαις ὁ νόμος, καὶ βραβούει τοῖς ἱεροφροῖς τῷ ἰσότητι, διανεμῶν ἐκάσῳ τῆς ἀναιμάκτου θυσίας ἀπαραλλάκτως τὰ γέρα.

Κ Ε Φ Ζ.

α. Ὅτος ὁ νόμος θυσίας σωτηρίκ, ἦν προσοίσει Κυρίῳ.

β. Ἐὰν μὲν περὶ ἀνέσεως προσφέρῃ αὐτήν, καὶ προσοίσει ἐπὶ τῆς θυσίας τῆς ἀνέσεως ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἀζύμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ σεμιδαλιν πεφυραμένην

γ. ἐν ἐλαίῳ. Ἐπὶ κολλύρων ἄρτων ἀζυμίτων (2) προσοίσει τὰ δῶρα αὐτῆ ἐπὶ θυσία ἀνέσεως σωτηρίκ αὐτῆ.

Πεφυραμίλω. Ἄλλος, ζεσῶ. Ἐπὶ κολλύρων. Ἄλλος φησὶ, κολλυρίδας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς ἀνέσεως τῷ θυσίαν, ποτήριον σωτηρίκ ὁ Δαβὶδ ἀποκαλεῖ. προσκομίζομεν δὲ καὶ ἡμεῖς τῷ ἀνεσιν, κατὰ πληθύν μὲν ἐν ἐκκλησίαις, ὡς ἐν ἐνότῃ πνεύματος, καὶ ὡς εἰς ἐν σῶμα καὶ μίαν ψυχῶν συνηγμένοι διὰ πίσεως. ποιημεθα δὲ τῷ δοξολογίαν καὶ καθ' ἕνα

πολλάκις ἡρεμῶντες ἐν οἴκοις, καὶ ἐν ἡμέραις καὶ ἐν νυκτί.

Ε ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄρτος μὲν ὁ ἐξυμωμένος, βίς καὶ ζωῆς ἔσαι τύπος, τῆς ἔπω κεκαθαρμένης διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος, ἔτε μὲν εἰς ἅπαν ἀπηλαγμένης κοσμικῆς ἀκαθαρσίας· λάγανον δὲ ἀζύμον, τῆς ἡδὴ διεσμηγμένης ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως, τῆς τῶν τελείων φημί. Καὶ μετ' ἄλλου. Σεμιδαλιν δὲ πρὸς τέτοις ἔπω πρὸς ἐνότητα σωστικῆς νεγμένη, καθὰ καὶ ἐν ἄρτῳ καὶ ἐν λαγάνῳ τυχόν, μίσησα δὲ ὡσπερ ἐν κόκκοις ἔτι, τὸ, ὡς ἐν, καθ' ἕκασον καὶ καθ' ἕνα τῶν προσκομιζόντων τῷ ἀνεσιν ὑπαινίττεται. δεκτοὶ γὰρ ἐσμὲν τῷ Θεῷ, ποιῆμενοι τὰς δοξολογίας καὶ ἀνά μέρος ἕκαστος, καὶ ὡς ἐν οἱ πάντες κατὰ πληθύν. ἐπιχέεται δὲ τὸ ἔλαιον τῆ τῆς ἀνέσεως θυσία, τὸ ἰλαρὸν τῆ πράγματος ὑποσημαίνον, καὶ ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως ἔψεται παρὰ Θεῷ τὸ ἐλεῆσαι δὲν τοῖς προσάγειν εἰωθῶσιν αὐτῷ.

δ. Καὶ προσάξει ἀπ' αὐτῆ ἐν ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτῆ, ἀφαίρεμα Κυρίῳ.

Sss 3

(1) Κερκίον. ὁ Ἄλεξ. καθ.

(2) Ἐπὶ ἄρτοις ζυμίταις. ἦτε ἐν Φραν. καὶ ἢ ἐν Καντ. ἔκδοσ. καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1: μέρ. 2. σελ. 444.

Κυρίω. τῷ ἱερεὶ τῷ προχέοντι τὸ αἷμα τῆς θυσίας, αὐτῷ ἔσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτόν ἐστιν ἀφαίρεμα, καὶ ἀφάρισμα, καὶ ἐπίδημα, καὶ καρπώματα ἀπὸ τῶν θυσίων ἀφορίζομενα Θεῷ, ἀπεργίγνεται μέρη τῆς ἱερέως.

ε. Καὶ τὰ κρέα θυσίας αἰνέσεως σωτηρίας, αὐτῷ ἔσαι. καὶ ἐν ἡμέρᾳ θωρεῖται, βρωθήσεται· ἔ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτῆς εἰς τὸ πρῶν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς τῆς σωτηρίας θυσίας ἐν εἰδει περιλαμβάνεται ἡ λεγομένη τῆς αἰνέσεως, ἣτις λόγον ἔχει τοῖον δὲ ὁ μηδὲν τὸ παράπαν ἀββλητῶ περιπεσῶν, μήτε κατὰ σῶμα, μήτε κατὰ τὰ ἐκλῶς, ἀλλ' ἀπολέμω καὶ εἰρωαίω βίω χρώμενος, εἰ ὑπαδείκταις τε καὶ ὑτυχίαις ἐξεταζόμενος, ἀπήμων καὶ ἀπλαισος ὢν, καὶ τὸ μακρὸν τῆς βίης πέλαγος ὑδίων ἐν ὕδατι καὶ γαλιῶν πραγμάτων, ἐπιπνεύσεως αἰεὶ κατ' οἰάκων ὑπράγίας, ἀναγκάως ὀφείλει τὸν κυβερνήτην Θεόν, καὶ ἄνοσον μετ' σωτηρίαν, ἀζημίως δὲ ὀφελείας, καὶ σωθῶς ἀμιγῆ κακῶν τὰ ἀγαθὰ δωρέμενον, ὕμνοις τε καὶ ὑδαιμονισμοῖς καὶ ὕχαϊς, θυσίαις τε καὶ ταῖς ἀλλοδαῖς ὕχαρισίαις ὑαγῶς ἀμείβεσθαι· ἀδὴ πάντ' ἀθροῖα συλληβδῶν εἰ ὄνομα, τὸ αἰνέσεως ἔλαχε. ταύτην τῷ θυσίαν ἔχ, ὡπερ τῷ προτέρῳ τῆς σωτηρίας θυσίᾳ ἡμέραις ἀναλίσκεσθαι προσάττει, μιᾶ δ' αὐτὸ μόνῃ, ἵν' οἱ ἐπιτυχῶντες ἐτοιμῶν καὶ προχέων ὑεργεσιῶν, ἐτοιμῶν καὶ ἀνυπέροπτον ποιῶνται τῷ μετάδοσιν.

ζ. Καὶ ἐὰν εὐχὴν ἐκείσιν θυσιάζῃ τὸ δῶρον αὐτῆς, ἢ ἂν ἡμέρᾳ προσάγῃ τὴν θυσίαν αὐτῆς, βρωθήσεται, καὶ τῇ αὐρίον. Καὶ τὸ καταλείφθαι ἀπὸ τῆς θυσίας ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δυσὶ μόναις ἡμέραις ἐπιτρέπει τῷ χρῆσιν τῆς τῆς σωτηρίας θυσίας ποιῆσθαι, μηδὲν εἰς τῷ τρίτῳ ἀπολείποντας, πολλῶν χάριν. ἐνὸς μὲν, ὅτι τὰ τῆς ἱερέως τραπέζης πάντα καιρίως δὲ προσφέρεσθαι, σωθῶν ποιημένως, ὡς μὴ μεταβάλλῃ μήκει χρόνου, κρεῶν δὲ ἐῶλων εὐσηπιος ἢ φύσις, καὶ ἡδύσμασι παραρτυθῆ· ἐτέρω δὲ, ὅτι τὰς θυσίας ἀταμιόβτως εἶναι προσήκει, καὶ πᾶσιν εἰς μέσον προκείσθαι τοῖς δεομένοις. εἰσὶ γὰρ ἔτι τῆς τεθυκότος, ἀλλ' ὡ τέθειται τὸ ἱερεῖον, ὃς ὑεργέτης καὶ Φιλόδωρος ὢν, κοινωνὸν ἀπέφλωε τῆς βρωμῆς, καὶ ὁμοτάπεζον τὸ συμπόσιον τῶν τῷ θυσίαν ἐπιτελούντων, οἷς παραγγέλλει μὴ νομίζεσθαι ἐσιᾶν· ἐπιτροποὶ γὰρ ὀβωχίας εἰσὶν ἔχ ἐσιᾶτορες· ὁ δὲ ἐσιᾶτωρ ἐστίν, ὃ συμβέβηκε εἶναι καὶ τῷ παρῶσκῶν, ἢ ἔθιμις ἀποκρύπτειν, Φαίδωλιαν καὶ ἀνελεύθερον

Α κακίαν, Φιλανθρωπίας ἀρετῆς ὀβωχίας προκρίνοντας· τελευταῖς δὲ, ὅτι τῷ τῆς σωτηρίας θυσίαν ὑπὲρ θυῶν συμβέβηκε προσάγεσθαι, ψυχῆς τε καὶ σώματος, ὡν ἐκατέρω μίαν ἡμέραν ἀπένειμι εἰς ὀβωχίαν τῶν κρεῶν. ἡμοῖτε γὰρ ἰσαριθμῶν χρόνον ὀριδῶναι τοῖς πεφυκόσι τῶν ἐν ἡμῖν, ὡς τῇ μὲν προτεροῖα λαμβάνειν αἷμα τῆ βρωσῆς τῆς ψυχικῆς σωτηρίας ὑπόμνημα, τῇ δὲ ὑερούα τῆς κατὰ τὸ σῶμα υἰείας. ἐπεὶ δὲ τρίτον ἔδδεν ἢ ὀκυρίως πέφυκε σωτηρίαν ἐνδεχέσθαι, τῷ εἰς τρίτῳ ἡμέραν χρῆσιν ἀνακράτος ἀπηγορεύσε, προσάξας εἰ καὶ τυχοὶ τί κατ' ἀγνοίαν ἢ λήθῃ ἀπολεῖσθαι, ὀδυῶς ἀναλίσκεσθαι ποιῆν.

Β * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπὸ τῶν ἐκείσιν καὶ τῶν κατ' ὀβωχίᾳ τὰ λείψανα, καὶ εἰ τῇ ἐπίσῃ βρωμάτα (1) εἰ τῇ τρίτῃ δὲ ἔ τῆ μὲν αὐθημερὸν δηλῶντος τὸ εἰ τῇ κοσμικῇ ἡμέρᾳ, μετ' ἢ ἔστι διὰ θανάτου σωτηρία· τῆ δὲ εἰ δύνῳ μόναις ἡμέραις, τῷ διὰ τρίτης ἐηλεῦτος, τῷ ἀνάσασιν τῆ ἐκόντος παθόντος.

Γ η. Ἐὰν δὲ φαγῶν φαγῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἔ δεχθήσεται τῷ προσφύροντι αὐτό· ἔ λογιθήσεται αὐτῷ, μίασμά ἐστιν· ἢ δὲ ψυχὴ ἣτις ἐὰν φαγῇ ἀπ' αὐτῆς, τὴν ἀμαρτίαν λήψεται.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ μετὰ τῷ τρίτῳ ἡμέρᾳ ἔ κελδοὶ τῶν ἱερέων ἐδίειν, τῷ δὲ παραβαίνοντι τὸν νόμον ἐπιφέρει ζήμιαν, ἀτυτον εἶναι λέγων τῷ θυσίαν ἐκείνῳ; Βλέεται μὴ μόνως αὐτῆς ὀβωχῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀδεῖσι τῶν κρεῶν μεταδίδοναι. τέττα χάριν τῇ πρώτῃ, καὶ τῇ δευτέρῃ ἡμέρᾳ τῶν κρεῶν ἐκείνων μεταλαμβάνειν κελδοὶ· τὰ δὲ περιττόντα καίεσθαι· ἵνα ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ταύτης ὀδμενοὶ, κοινωνῶς ἔχωσι τῆς ὀβωχίας τῆς πείητας.

Ε θ. Καὶ κρέα ὅσα ἂν ἀψηται παντός ἀκαθάρτου, ἔ βρωθήσεται, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. πᾶς καθαρὸς φαγεται κρέα.

Ζ ι. Ἡ δὲ ψυχὴ ἣτις ἐὰν φαγῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας, ὀεῖσι Κυρίω, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἀπολείται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς λαῆς αὐτῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀβρωτὰ τοῖς ἀκαθάρτοις τὰ κρέα τῆς σωτηρίας. καθαρὸν γὰρ οἱ Χριστῶ μετέχοντες.

Η ια. Καὶ ψυχὴ ἢ ἂν ἀψηται παντός πράγματος ἀκαθάρτου, ἢ ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἢ τῶν τετραπόδων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ παντός βδελύγματος

(1) Βρωτά. ὁ τῆς Αὐγ. κωδ.

ματος ακαθάρτου, καὶ Φάγη ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῆ σωτηρίας, ὅ ἐστι τῆ Κυρίας, ἀπολείται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν γονορροῦς, ἢ λεπρῶ, ἢ θησιμαίς, ἢ ἄλλῃ τινος τῶν καλῶν ἀκαθάρτων ἀψάμενον ἀπαγορεύει τῶν τῆς θυσίας μεταλαμβάνειν κρεῶν; Δια τῶν μικρῶν τῶν τὰ μεγάλα θεραπεύει παθήματα. εἰ γὰρ τὰ φυσικὰ μιάειν κατὰ τὸν νόμον, πολλῶ μᾶλλον τὰ γνωμικὰ, ἃ κυρίως καλεῖται παράνομα. ὅτι δὲ ταῦτα τῶν ἔχει τὸν τρόπον, τὰ ἐξῆς μαρτυρεῖ. κελύσας γὰρ πᾶν σῆαρ τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρεσθαι, τῆ τῶν ἀνθρώπων χρεῖα τὸ τῶν θησιμαίων καὶ θηριαλώτων ἀφώρισε σῆαρ. ἀκαθάρτος ἐν ἄρα ῥῶ καὶ ὁ τοιοῦτος γε ἀπλόμνος. δῆλον τοίνυ κἀντεῦθεν, ὡς ἄλλα δι' ἄλλων νομοθετῆ.

ιβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, πᾶν σῆαρ βοῶν, καὶ προβάτων, καὶ αἰγῶν, ἐκ ἔδεσθε.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Στέατος καὶ αἵματος ἀπαγορεύεται βρώσις. ἐστὶ δὲ τὸ μὲν, ζωῆς σύμβολον· τὸ δὲ, ἀρετῆς. ἀπερ ἑκάτερα τίμια Θεῷ, καὶ αὐτῷ ἀνατίθεται. ἀπείργει δὲ καὶ τρυφῆς, καὶ φονικῆς προαρέσεως.

ιδ. Καὶ σῆαρ θησιμαίων καὶ θηριαλώτων καὶ (1) ποιηθήσεται εἰς πᾶν ἔργον, καὶ εἰς βρωσίν [ε'] βρωθήσεται.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἄβρωτον τῆτό φησιν, εἰς δὲ ἔργα ληπτόν. σημαίνειτο δ' ἂν ὁ ἀνθρώπος θάνατος ἐκ τῆς τῆ ἀοράτης θηρίας πικρίας εἰσαχθεῖς· κατ' ἑαυτὸν μὲν, καὶ ὅταν ἄβρωτον ἔχων δὲ τὴν δι' ἔργων ὠφέλειαν, εἴ τις τὰ εἰς ζωὴν ἀναφέροντα ἐργάζοιτο, τῷ φόβῳ τῆ θανάτου πρὸς τῆτο ὠφελήσει.

ιε. Πᾶς ὁ ἐσθίων σῆαρ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ὃν προσάξετε ἀπ' αὐτῶν κάρπωμα Κυρίῳ, ἀπολείται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆς. Πᾶν αἷμα ἐκ ἔδεσθε ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν, ἀπὸ τε τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν. Πᾶσα ψυχὴ ἢ ἂν Φάγη αἷμα, ἀπολείται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆς.

ΔΗΛΟΥ. Τὸ μὲν αἷμα, ψυχὴ ζωὴ θνητῆ· τὸ δὲ σῆαρ, ὄβεξία. ἄτινα μόνω βέλεται προσάγεσθαι τῷ Θεῷ. οἷα ποιητῆ τῶν τῶν. ὢν τὸ μὲν, πρὸς ζωὴν· τὸ δὲ, πρὸς ὄβεξίαν ἐπιτηδειότερον. ὁ γὰρ τῶν ἀπε-

χόμενος, πολλῶ μᾶλλον φόνος καὶ τῆς κατ' ἀνθρώπων ἐπιβελῆς.

ιη. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, ὁ προσφέρων θυσίαν σωτηρίας αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, οἷσαι τὸ δῶρον αὐτῆ τῷ Κυρίῳ ἀπὸ τῆς θυσίας τῆ σωτηρίας αὐτῆ. Αἱ χεῖρες αὐτῆ προσοίσουσι τὰ καρπώματα Κυρίῳ· τὸ σῆαρ τὸ ἀπὸ τῆ σθηθῆς, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἡπατος προσοίσει αὐτὰ, ὡσεὶ ἐπιθήναι δῶμα ἐναντίον Κυρίου. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆ σθηθῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἔσαι τὸ σθηθύνιον Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ. Καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν δώσετε ἀφαιρέματα τῷ ἱερεῖ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῆ σωτηρίας ὑμῶν.

κβ. Καὶ ὁ προσφέρων τὸ αἷμα τῆ σωτηρίας, καὶ τὸ σῆαρ ἀπὸ τῶν ὑἱῶν Ἀαρῶν, αὐτῷ ἔσαι ὁ βραχίον ὁ δεξιὸς ἐν μερίδι.

κδ. Τὸ γὰρ σθηθύνιον τῆ ἐπιθέματος καὶ τὸν βραχίονα τῆ ἀφαιρέματος εἴληφα παρὰ τῶν ὑἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῆ σωτηρίας ὑμῶν, καὶ δέδωκα αὐτὰ Ἀαρῶν τῷ ἱερεῖ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν ὑἱῶν Ἰσραὴλ.

**** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Τὶ σημαίνει τὸ σθηθύνιον τῆ ἐπιθέματος, καὶ ὁ βραχίον τῆ ἀφαιρέματος, εἰς τιμῶ Θεῷ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφιερῶμενος; Οἷμαί τὴν ἀμείνω καὶ ὑψηλῶ θεωρίαν δηλοῦσαι διὰ τῆ σθηθῆς, καὶ τὴν πράξιν διὰ τῆ βραχίονος· ἦγεν τῆ διανοητικῆ τὴν ἔξιν καὶ τὴν ἐνέργειαν· ἢ τὴν γνώσιν καὶ τὴν ἀρετὴν· ὡς τῆς μὲν γνώσεως αὐτῷ προσαγωγῆς ἀμέσως τὸν νέον τῷ Θεῷ· τῆς ἀρετῆς δὲ κατὰ τὴν πράξιν, πάσης αὐτὸν ἀφαιρῶμενης τῆς τῶν ὄντων ἡρέσεως. ἀπερ ἱερεῦσιν ἀφώρισαν ὁ λόγος, τοῖς μόνον τὸν Θεὸν διὰ πάντων κεκλημένοις κληρονομίαν, καὶ μηδὲν τὸ σῶλον κεκλημένοις ἐπίγειον. Ἡ πάλιν, ἐπειδὴ τὰς ἄλλων καρδίας διὰ τῆ λόγος τῆς διδασκαλίας, οἱ γνώσει καὶ ἀρετῆ δι' ὅλα ποιηθέντες τῷ πνεύματι, ὀσεβείας καὶ πίσεως ποιῶνται δεκτικὰς· καὶ τὴν πρακτικῶν αὐτῶν ἔξιν καὶ δυνάμιν ἀφιερῶμενοι τῶν ἐπὶ τῆ φθαρτῆ φύσει σκευασμάτων, πρὸς τὴν τῶν ὑπὲρ φύσιν ἀφθάρτων ἐνέργειαν ἀγαθῶν μεταφέρουσιν· εἰκότως τῶν προσαγομένων εἰς θυσίαν Θεῷ τῆ σθηθύνιον τῆ ἐπιθέματος, τετέσι τῶν προσαγομένων τὴν καρδίαν· καὶ τὸν βραχίονα, τῶν αὐτῶν δηλονότι τὴν πράξιν, προσέταξεν ἀφιερῶσαι τοῖς ἱερεῦσιν ὁ λόγος.

Ψαλ. 29. 9.

ἐκ ὠφέλιμος· τίς γὰρ ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματι μὲν ἐν τῷ καταβιβῶαί με εἰς διαφθοράν; ὅταν ἄβρωτον ἔχων δὲ τὴν δι' ἔργων ὠφέλειαν, εἴ τις τὰ εἰς ζωὴν ἀναφέροντα ἐργάζοιτο, τῷ φόβῳ τῆ θανάτου πρὸς τῆτο ὠφελήσει.

Δ

Ε

Ζ

Η

ΦΙΛΩ.

(1) Τὸ, καὶ, ἐδὲ ἐν τῇ ἐν φησιν. ἐδὲ ἐν τῇ ἐν Καντ. ἐκδόσ. κῆται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ σηθύνιον δὲ, ἐπιδήματος καλεῖ διὰ τὸτο, ὅτι ἐπικεῖσθαι δεῖ τῷ θυμῷ καὶ ἐφιδρῦσθαι τὸν λόγον, ὡσανεὶ τινα λῦοχον, δῦθῦνοντα σκληραύχενα καὶ ἀφίωιασῶ ἵππον· τὸν δὲ βραχίονα, ἐκ ἐτι ἐπιδήματος, ἀλλ' ἀφαιρέματος, διὰ τὸδε· ὅτι δεῖ τὸν ὑπὲρ ἀρετῆς πόνον μὴ ἑαυτῇ προσάγειν τῷ ψυχῶ, ἀλλ' ἀφελῆν ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ Θεῷ ἀνευγκῆν, ὁμολογῆσαν ὅτι ἐκ ἰχὺς αὐτῆς, ἐδὲ ἡ δυνάμις περιεποίησε τὸ καλόν, ἀλλὰ καὶ ὁ τὸν ἔρωτα χαρισάμενος. ἔτε δὲ σηθύνιον, ἔτε ὁ βραχίων λαμβάνεται, πλὴν ἀπὸ τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας, κατὰ τὸ εἶκος. τότε γὰρ ἡ ψυχὴ σώζεται, ὅταν καὶ ὁ θυμὸς λῦοχηθῇ ὑπὸ λόγου, καὶ ὁ πόνος μὴ οἴησιν ἐγκατασκύβασιν, ἀλλὰ παραχωρήσῃ τῷ ὑπεργέτῃ Θεῷ.

Α κα. Αὕτη ἡ χάρις (1) Ἀαρῶν, καὶ ἡ χάρις τῶν υἱῶν αὐτῶ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου, ἐν ἡμέρᾳ προσήκουστος γάγετο αὐτῶς ἱερατεῦειν Κυρίῳ. Καθότι ἐνετείλατο Κύριος δεῖνα αὐτοῖς ἡμέρᾳ ἔχρισεν αὐτῶς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Οὗτος ὁ νόμος τῶν ὀλοκαυτωμάτων, καὶ θυσίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, καὶ τῆς πλημμελείας, καὶ τῆς τελειώσεως, καὶ τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας. Ὁν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῇ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ἡμέρᾳ ἐνετείλατο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσφέρειν τὰ δῶρα αὐτῶν ἐναντι Κυρίου ἐν τῷ ὄρει (2) Σινᾶ.

Κ Ε Φ Η.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάβε τὸν Ἀαρῶν καὶ τὰς υἱὰς αὐτῶ, καὶ τὰς σολάς, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὰς δύο κριὰς, καὶ τὸν κανῆν τῶν ἀζύμων, καὶ πάσαν τὴν συναγωγὴν ἐκκλησιασῶν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. δ. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς ὃν τρόπον συνέταξεν αὐτῷ Κύριος. καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. ε. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς τῇ συναγωγῇ, τῆτό ἐστι τὸ ῥῆμα, ὃ ἐνετείλατο Κύριος ποιῆσαι. ς. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν Ἀαρῶν, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῶ, καὶ ἔλασεν αὐτῶς ὕδατι.

ζ. Καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν χιτῶνα, καὶ ἔζωσεν αὐτὸν τὴν ζώνην, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸν ὑποδύτην, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὴν ἐπωμίδα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἔργον γυναικῶν, καθὰ καὶ ὁ μέγας ἀρχιερεὺς ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡσαυτὸ ποδῆρη, τὸν ἐκ Μαρίας ναὸν ἀνελάβετο. (3)

η. Καὶ συνέζωσεν αὐτὸν κατὰ τὴν ποίησιν τῆς ἐπωμίδος, καὶ συνέσφιγγεν αὐτὴν ἐν αὐτῷ· καὶ ἔθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λόγιον, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λόγιον τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.

Τῶ δῆλωσιν καὶ τῶ ἀλήθειαν. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, τὰς Φωτισμὸς καὶ τελειώσεως.

θ. Καὶ ἐπέθηκε τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς μίτρας κατὰ τὸ πρόσωπον αὐτῶ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν τὸ καθηγιασμένον ἅγιον, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ἔρρανεν ἀπ' αὐτῶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπλάκισ. καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἠγίασεν αὐτὸ, καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῶ, καὶ τὸν λατῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτῶ, καὶ ἠγίασεν αὐτά· καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ ἠγίασεν αὐτήν. Καὶ ἐπέχεε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀαρῶν. καὶ ἔχρισε, καὶ ἠγίασεν αὐτόν.

ιγ. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὰς υἱὰς Ἀαρῶν, καὶ ἐνέδυσεν αὐτῶς χιτῶνας, καὶ ἔζωσεν αὐτῶς ζώναις, καὶ περιέθηκεν αὐτοῖς κιδάρεις, καθὰ περὶ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ.

Χιτῶνας. Ἀκύλας, Σύμμαχος, καὶ Θεοδοτίων, ὑποδύτας Φασίν.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ Σαμαρειτικόν, ἐπὶ τῆς κιδάρεως, πηλῖα. ἐν δὲ τῷ λέ' ἀριθμῷ, λινᾶς λέγει τὰς κιδάρεις. Ἀδὲν. 16. 4.

ιδ. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας. καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶ μόχου τῆς ἁμαρτίας.

ιε. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ ἁμματος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τῶ

(1) Ἡ χρίσις Ἀαρῶν, καὶ ἡ χρίσις τῶν, κτ. αἱ προειρημ. ἐκδοσ.

(2) Ἐν τῇ ἐρήμῳ. αὐτ.

(3) Ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ἐκ τῆς ἑρημῆς.

τῷ θυσιασθῆναι κύκλω τῷ δακτύλῳ αὐτῷ, καὶ ἐκαθάρισε τὸ θυσιαστήριον. καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βᾶσιν τῷ θυσιασθῆναι, καὶ ἠγίασεν αὐτὸ, τῷ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκαθάρισε. τὸ Σαμαρειτικὸν ἔχει, καὶ ἰλατῶσαι. ἄλλη δὲ ἔκδοσις, περιημάρτησεν, ἥτοι ἠγίασεν αὐτὸ διὰ τῆς χρίσεως τῷ αἵματι· διὰ τῷ ἰλατῶσαι αὐτοῖς, καὶ μὴ λογίσασθαι τὰ παραπτώματα τῶν αἰτηντων.

15. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐντοσθίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῷ ἥπατος, καὶ ἀμφοτέρους τῶν νεφρῶν, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἀνήνευκε Μωϋσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ τὸν μόσχον, καὶ τὴν βύρσαν αὐτῷ, καὶ τὰ κρέα αὐτῷ, καὶ τὴν κόπρον αὐτῷ κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

16. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν κριὸν τὸν εἰς ὀλοκαύτωμα. καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῷ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ κριῷ. καὶ ἔσφαξε Μωϋσῆς τὸν κριὸν, καὶ προσέχεεν ὁ Μωϋσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω.

17. Καὶ τὸν κριὸν ἐκρεανόμησε, καὶ τὰ μέλη αὐτῷ· καὶ ἀνήνευκε Μωϋσῆς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰ μέλη, καὶ τὸ σῆαρ· καὶ τὴν κοιλίαν, καὶ τῶν ποδῶν ἐπλυνεν ὕδατι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μωσῆς μὲν τὸ σῆαριὸν ἀφαιρεῖται· τὴν δὲ κοιλίαν ἐκ ἀφαιρῆ μὲν, πλυνεῖ δὲ. διατί; Ὅτι ὁ τέλειος σοφός, ὅλον μὲν τὸν θυμὸν ἰχῦει παρατησάσθαι καὶ ἀποκόψαι, ὀργῆς κατεξανασῆς· τὴν δὲ κοιλίαν ἐκλεμῖν ἀδυνατεῖ. τοῖς γὰρ ἀναγκαίοις σιτίοις καὶ ποτοῖς ἢ φύσις βιάζεται χρῆσθαι καὶ τὸν ὀλιγοδεέσατον καὶ καταφρονητικὸν αὐτῶν τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἀσιτίαν αὐτῶν μελετῶντα. πλυνέτω ἔν αὐτῷ καὶ καθαιρέτω ἀπὸ τῶν περιττῶν καὶ ἀκαθάρτων παρασιτιῶν. ἰκανὴ γὰρ καὶ αὕτη παρὰ Θεῷ τῷ Φιλαρέτῳ δωρεά.

18. Καὶ ἀνήνευκε Μωϋσῆς ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. ὀλοκαύτωμά ἐστιν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· κάρπωμα ἐστὶν Κυρίῳ, καθάπερ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν κριὸν, τὸν δεύτερον κριὸν τελειώσεως· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῷ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ κριῷ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εὐαγῶς ἀχθῶσαι κελεύει μόσχον καὶ κριὸς δύο·

τὸν μὲν, ἵνα δύσῃ περὶ ἀφέσεως ἀμαρτημάτων, ἀνιττόμενος ὅτι παντὶ γεννητῷ καὶ σπυδαῖον ἢ, παρ' ὅσον ἦλθεν εἰς γένεσιν, συμφύες τὸ ἀμαρτάνον ἐστὶν· ὑπὲρ δὲ τὸν Θεὸν ὀυχαῖς καὶ θυσιῶν ἀναγκαῖον ἐξομνίζεσθαι, μὴ διακινηθεῖς ἐπίδοιτο· τῶν δὲ κριῶν, τὸν μὲν ἕτερον εἰς ὀλοκαύτωμα ὀυχαριστήριον τῆς τῶν ὄλων διοικήσεως, ἢ κατὰ τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστω μέρος μέτεσι, καρπυμῶ τὴν ἀπὸ τῶν σοχηρίων ὀφέλειαν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Τὸν δὲ ἕτερον, εἰς τὴν τῶν ἱερομνῶν διὰ καθάρσεως ἀγνοητικῆς παντέλειαν. ὃν ἐτύμως τελειώσεως ἐκάλεσαν, ἐπειδὴ τὰς ἀρμοτῆσας θεραπεύταις καὶ λειτουργοῖς Θεῷ τελετὰς ἐμελλον ἱεροφαντεῖσθαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Κριὸς τελειώσεως ὁ Χριστός.

19. Καὶ ἔσφαξε αὐτόν. καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῷ αἵματος αὐτῷ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν λοβὸν τῷ ἄκρῳ τῆς χειρὸς αὐτῷ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῷ ποδὸς αὐτῷ τῷ δεξιῷ. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τῶν ὕδων Ἀαρὼν· καὶ ἐπέθηκε Μωϋσῆς ἀπὸ τῷ αἵματος ἐπὶ τῶν λοβῶν τῶν ὠτων αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν [τῶν δεξιῶν,] καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν. καὶ προσέχεε Μωϋσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ αἷματι καὶ ἐλαίῳ τὴν ἀκοὴν τὴν δεξιάν τῷ ἱερέως ἐχρίτε, καὶ τὴν χεῖρα τὴν δεξιάν, καὶ τὸν πόδα ὡσαύτως; Τύπος ταῦτα τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν. τὸ μὲν αἷμα, τῷ σωτηρίῳ αἵματος· τὸ δὲ ἐλαίον, τῷ παναγίῳ χρίσματι· ἢ δὲ δεξιὰ ἀκοή, σύμβολον τῆς ἐπαυμαμένης ὑπακοῆς· ἢ δὲ γε χεῖρ καὶ ὁ πῆξ, τῶν ἀγαθῶν πράξεις. διὰ γάρτοι τῆτο, χεῖρ [ἢ δεξιὰ, καὶ πῆξ] ὁ δεξιὸς ἐχρῖσθη. εἰσὶ γὰρ καὶ δῶνυμοι πράξεις, καὶ ὑπακοὴ βλαβερά.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τρία μέρη τῷ σώματος χρεῖται τῶν τελειωμένων ἱερέων, ἔς ἄκρον, ἄκραν χεῖρα, ποδὸς ἄκρον, δεξιὰ τὰ σύμπαντα, ἀνιττόμενος ὅτι δεῖ τὸν τέλειον καὶ λόγῳ, καὶ ἔργῳ, καὶ βίῳ παντὶ καθαρῶσαι. λόγῳ μὲν γὰρ, ἀκοὴν δικάζει· χεῖρ δὲ, ἔργον σύμβολον· διεξῶδον δὲ τῆς περὶ τὸν βίον, πῆξ. ἐπεὶ δὲ ἕκαστον αὐτῶν ἄκρον τε καὶ δεξιὸν, ὑπονοητέον δηλοῦσαι τὴν ἐν ἐκάστοις ἐπίδοσιν μετὰ δεξιότητος ἐφιερμῶν τῆς ἀκρας δαιμονίας, καὶ τῷ τέλει, ἐφ' ὃ σπυδαῖον ἀναγκαῖον, καὶ τὰς πράξεις ἀπάσας ἀναφέρειν, σοχαζομένους ὡπερ ἐν ταῖς τοξείαις σκοπεῖ τῷ περὶ βίον.

20. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὸ σῆαρ, καὶ τὴν ὀσφύν, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τῷ ἥπατος.

Τττ

τττ

τος, καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σέαρ
τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν
δεξιόν.

κε. Καὶ ἀπὸ τῆς κανῆ τῆς τελειώ-
σεως, τῆς ὄντος ἐναντίον Κυρίου, καὶ
ἔλαβεν ἄρτον ἓνα ἄζυμον, καὶ ἄρτον
ἕξ ἐλαίῳ ἓνα, καὶ λάγανον ἓν· [καὶ
ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ σέαρ, καὶ τὸν βρα-
χίονα τὸν δεξιόν.]

Ἄρτον ἕξ ἐλαίῳ ἓνα, καὶ λάγανον.
Ἄλλος, κολλύραν λάγανον.

κς. Καὶ ἐπέθηκε τὰ πάντα ἐπὶ
τῆς χειρὸς Ἀαρῶν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖ-
ρας τῶν υἱῶν αὐτῆς, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ
κζ. ἀφαίρεμα ἐναντι Κυρίου. Καὶ ἔλαβεν
αὐτὰ Μωϋσῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς,
καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον, ἐπὶ τὸ ὄλοκαύτωμα τῆς τελειώ-
σεως, ὁσμὴ εὐωδίας· κάρπωμά ἐστι
κη. τῷ Κυρίῳ. Καὶ λαβὼν Μωϋσῆς τὸ
σηθύνιον, ἀφείλεν αὐτὸ ἀφαίρεμα
ἐναντι Κυρίου ἀπὸ τῆς κριῆς τῆς τελειώ-
σεως, καὶ ἐγένετο Μωσῆς ἐν μερίδι,
καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆϊ.

κθ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῆς
ἐλαίῳ τῆς χρίσεως, καὶ ἀπὸ τῆς αἵ-
ματος τῆς ἐπὶ τῆς θυσιαστηρίῳ, καὶ
προσέρανεν ἐπὶ Ἀαρῶν, καὶ ἐπὶ τὰς
σολὰς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὰς ὕψας αὐτῆς,
καὶ ἐπὶ τὰς σολὰς τῶν υἱῶν αὐτῆς μετ'
αὐτῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αἷματι καὶ ἐλαίῳ
ἐρρόντισαν αὐτῆς. τὸ μὲν ἔλαιον, ἀπὸ τῆς
ἐλαίῳ τῆς χρίσεως· τὸ δὲ αἷμα, ἀπὸ τῆς
θυσιαστηρίῳ. καὶ ταῦτα τύπος ἂν εἴη, τὸ
μὲν αἷμα, τῆς σωτηρίῳ πάσης· τὸ δὲ ἔλαιον,
τῆς ἐπὶ τῆς λειτῆρας χρίσεως. ἀλλ' εἰ τῷ
νόμῳ οἱ ἱερεῖς μόνοι, (1) εἰ δὲ τῆς χάριτι
τὸ πλῆθος ὅλον. οἱ βασιλεῖς δὲ ἐλαίῳ
μόνῳ. ἔκ ἐξω δὲ ἔτε ἱερεῖσι τῆς λει-
τικῆς Φυλῆς ἔσι, βασιλεύειν· ἔτε τοῖς
ἕξ Ἰσραὴλ καταγομνοῖς, ἱερατεύειν. μόνος
δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπὲρ νόμον, καὶ βασι-
λεύει καὶ ἱερεύει γέγονε, κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀναμίξας
τὸ ἔλαιον τῷ αἷματι, τῆς κράματος τοῖς
ἱερεῖσι καὶ ταῖς αἰδησέσιν αὐτῶν ἐπέρρα-
νε, βελόμνος αὐτῆς, μὴ μόνον τῆς ἐξω-
θεν καὶ εἰς ὑπαίθριον μεταλαχέειν ἀγνεύας,
ἀλλὰ καὶ τῆς εἰς αὐτοῖς, ἐπειδὴ καὶ εὐδὸν
λειτῆργεῖν ἔμελλον.

λ. Καὶ ἡγίασε τὸν Ἀαρῶν, καὶ
τὰς σολὰς αὐτῆς, καὶ τὰς ὕψας αὐτῆς,
καὶ τὰς σολὰς τῶν υἱῶν αὐτῆς μετ' αὐ-
λα.τῆ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρῶν,
καὶ τὰς ὕψας αὐτῆς, ἐψήσατε τὰ κρέα
ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίῳ
ἐν τόπῳ ἁγίῳ· καὶ ἐκεῖ Φάγεσθε αὐ-
τὰ, καὶ τὰς ἄρτους τῆς ἐν τῷ κανῶ
τῆς τελειώσεως, ὃν τρόπον συντέτα-

Β ἡλαίμοι Κύριος, λέγων, Ἀαρῶν καὶ
λβ. υἱοὶ αὐτῆς Φάγονται αὐτά. Καὶ τὸ
καταλειφθὲν τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρ-
των ἐν πυρὶ κατακαύσετε.

λγ. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκη-
νῆς τῆς μαρτυρίῳ ἐκ ἐξελεύσεσθε ἐπὶ ἅ-
τῃς ἡμέρας, ἕως ἡμέρας πληρώσεως ἡμέ-
ρῶν τελειώσεως ὑμῶν. ἐπὶ γὰρ ἡμέ-
ρας τελειώσει τὰς χεῖρας ὑμῶν.

Γ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ ἡμέρας Φησὶ, τὸ
εἰς παντὶ δὴ χρονίῳ καιρῷ Θεῷ προσε-
δρῶσαι ἐπέγεσθαι, τῆς ἐπὶ σημαίνοντος.

Δ ΔΗΛΟΥ. Εἰς νεοφωτίσας ὁρᾷ. εἰδὲ
γὰρ ὀφείλει ἐξελεῖν ἕξω τῆς πασῶν αὐτῆς
ἐπὶ ἡμέρας· καὶ ὅτι ἐκάστης ἡμέρας ὀφεί-
λει κοινωνεῖν. κατὰ ἕν τῷ ἀκρίβειαν ἕσω
αὐτῆς δεῖ εἶναι εἰς τῆς σκηνῆς. διὰ δὲ τὸ
πολυπληθεῖν τὸν λαόν, ἕκαστος εἰς οἴκῳ
σκηνῶν εἰσαυτῷ ποιήσας, οἰκεῖ εἰς αὐτῆς.

λδ. Καθὰπερ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέ-
ρα ταύτῃ, ἣ ἐνετείλατο Κύριος τῆς
ποιῆσαι, ὥστε ἐξιλιάσασθαι περὶ ὑμῶν.

λε. Καὶ ἐπὶ τῇ θύρα τῆς σκη-
νῆς τῆς μαρτυρίῳ καθήσεσθε ἐπὶ ἡμέρας
ἡμέραν καὶ νύκτα. καὶ φυλάξεσθε τὰ
Ε φυλάγματα Κυρίου, ἵνα μὴ ἀποθά-
νητε· ἔτω γὰρ ἐνετείλατό μοι Κύριος
ὁ Θεός.

Ζ ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶσω ὄντας τῆς σκη-
νῆς, ἀτέλλεται τηρεῖν τὰ φυλάγματα
Κυρίου, τῆς παρα Θεῷ προσεδρεύειας καρ-
πὸν, τὸ ὑπαίθριον ὑποφαίνων, καὶ τὸ δρᾶν
εὐθέλειν ἄπερ ἂν εἰλοῖτο νομοθετεῖν. προ-
σεδρῶντέον ὡδε τῷ πάντων δεσπότη, πρὸς
αὐτόπῃς τὸ λοιπὸν τῶν κακῶν τῆς ἐπ' ἀγα-
θοῖς ραθυμίας ἐκλελυτῶσεως αἰεὶ. προσε-
πλήρωκε γὰρ ὁ Μωσῆς ταύτητοι, καθὰ-
περ ἐγώμα, τὸ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.

λς. Καὶ ἐποίησεν Ἀαρῶν καὶ οἱ
υἱοὶ αὐτῆς πάντας τὰς λόγους, ἃς συ-
νέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆϊ.

ΚΕΦ.

(1) Οἱ ἱερεῖς μόνοι αἷματι καὶ ἐλαίῳ ἐτελειῶντο. εἰ δὲ τῆς χάριτι τὸ πλῆθος ὅλον, τὸ βασιλεῖον
ἱερατεύμα, τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον. ἔτι οἱ μὲν εἰς βασιλείαν παριόντες εἰς τῆς παλαιῆς, ἐλαίῳ μόνον ἐχρίοντο·
οἱ δὲ εἰς ἱερωσιώτικῳ, καὶ αἷματι καὶ ἐλαίῳ. καὶ ἔτε τοῖς βασιλεύουσιν ἱερατεύουσιν ἐξωθεν, ἔτε τοῖς ἱερεῖσι
βασιλεύουσιν. μόνος δὲ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

Κ Ε Φ Θ.

α. **Κ**αὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐκάλεισε Μωϋσῆς Ἀαρὼν, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῆς, καὶ τὴν γερασίαν Ἰσραὴλ.

**** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Ἐν ἡμέρᾳ ὀγδόῃ καταλήγει μὲν ὡπερ τῆ ἱεράσασαι Μωϋσῆς ἀρχεταιί γε μὴν ὁ Ἀαρὼν, πλὴν ἔσειγήκει ὁ Μωϋσῆς, καὶ τοὶ διάτλοντος ἤδη πρὸς τὰ τῆς ἱερωσύνης ἔργα τῆ Ἀαρὼν. χρόνος γὰρ ὄν τῆς ἱερωσύνης Χριστῆ νοοῖται ἂν εἰκότως ὁ μετὰ τὸν νόμον, τῆς ἐξουσίας ἡ ὀγδόῃ, καὶ τῆ ἡ ἀνάστασις, καὶ ἀρχή τις ὡπερ αἰῶνος νέου. καινὴ γὰρ κλίσις ἐν Χριστῷ, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἀναδεδειγμένον δὲ ἤδη Χριστῆ κατὰ τὴν ὀγδόῃ, καταλήγει μὲν τὰ Μωσέως· ἔτι γὰρ ἐν τύποις ἔτι καὶ σκιαῖς λατρεύομεν· ἢ γε μὴν ἐν νόμῳ παιδούσις ἔσειγήκει. πνευματικὸς γὰρ ὁ νόμος τοῖς πνευματικοῖς, καὶ αἰεὶ τὸ Χριστῆ λαλεῖ μυστήριον.

2. Κορ. 5. 17.

β. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρὼν, λάβε σεαυτῷ μοσχάριον ἐκ βοῶν περὶ ἀμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὀλοκαύτωμα, ἄμωμα· καὶ προσένευκε αὐτὰ ἔναντι Κυρίου. Καὶ τῇ γερασίᾳ Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, λάβετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας, καὶ κριὸν, καὶ μοσχάριον, καὶ ἄμνον ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα, ἄμωμα, καὶ μόχον ἐκ βοῶν, καὶ κριὸν εἰς θυσίαν σωτηρίας ἔναντι Κυρίου, καὶ σεμίδαλιν ἀναπεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ· ὅτι Κύριος σήμερον ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὑπὲρ λαῶ χίμαρος, καὶ τοὶ μοσχάρια εἰς ἀποκαθάρσιν ἱερέων προσονωεγμένα. ἐν ὑπεροχῇ γὰρ τὰ τῶν ἱερέων. μοσχάριον δὲ καὶ ἄμνος εἰς ὀλοκαύτωμα, τὴν ἐν Χριστῷ νηπιότητα τῶν ἐν πίσει καθιερωμένων ὑπανίττεται· μόχος δὲ καὶ κριός, τὸ τληπαθὲς καὶ ἀνδρείον, καὶ τὴν ἐν προαίτητι καρποφορίαν. καὶ τῆ μὲν πρώτου τύπος, ὁ μόχος· ὁ δὲ κριός, τῆ δούτερος. διάβροχος δὲ τῷ ἐλαίῳ σεμίδαλις, τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς τὸ ἐν ἐλπίδι λαμπρὸν παραδηλοῖ.

ε. Καὶ ἔλαβον καθότι ἐνετείλατο Μωϋσῆς ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ προσῆλθε πᾶσα συναγωγή, καὶ ἔστησαν ἐναντίον Κυρίου.

ς. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, τῆτο τὸ ῥῆμα, ὃ εἶπε Κύριος· ποιήσατε, καὶ ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν ἡ δόξα Κυρίου.

**** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Ἐπηγγέλλετο μὲν ἐν ὁ Μωϋσῆς κατὰ τὴν ὀγδόῃ ἡμέραν ὀφθῆ-

σεσθαι τὴν δόξαν Κυρίου. προαναπεφώνηκε γὰρ ὁ νόμος τῆς τῆ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας τὸν χρόνον.

ζ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρὼν, πρόσσελθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ποιήσον τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας σου, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμά σου, καὶ ἐξίλασαι περὶ σεαυτῆς, καὶ τῆ οἴκ σου· καὶ ποιήσον τὰ δῶρα τῆ λαῶ, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν, καθάπερ ἐνετείλατο Κύριος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτό ἐστιν ὃ φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, ὅτι πᾶς ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἐβρ. 5. 1.

η. Καὶ προσῆλθεν Ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσφαξε τὸ μοσχάριον τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆς.

θ. Καὶ προσήνεγκαν υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν. καὶ ἔβαψε τὸν δάκτυλον αὐτῆ εἰς τὸ αἷμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τῆ θυσιαστήριος· καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τῆ θυσιαστήριος.

ι. Καὶ τὸ σέαρ καὶ τὰς δύο νεφροὺς καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἡπατος τῆ περὶ τῆς ἀμαρτίας ἀνήνευκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Τὸν λοβόν. Ἄλλος, τὸ περιεσόν φησὶ τῆ ἡπατος.

ια. Καὶ τὰ κρέα καὶ τὴν βύρσαν κατέκαυσαν πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Καὶ ἔσφαξαν τὰ ὀλοκαυτώματα· (1) καὶ προσήνεγκαν υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν· καὶ προσέ-

ιβ. χεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω. Καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα προσήνεγκαν αὐτῶν κατὰ μέλη· αὐτὰ καὶ τὴν κεφαλὴν,

ιδ. καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ ἐπλυνε τὴν κοιλίαν καὶ τὰς πόδας ὕδατι· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ ὀλοκαύ-

ιε. τωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ προσήνευκε τὸ δῶρον τῆ λαῶ· καὶ ἔλαβε τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας τῆ λαῶ· καὶ ἔσφαξεν αὐτόν, καὶ ἐκαθάρισε, καθὰ καὶ τὸν πρῶτον.

ισ. Καὶ προσήνευκε τὸ ὀλοκαύτωμα, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς καθήκει. Καὶ προσήνευκε τὴν θυσίαν, καὶ ἐπλησε τὰς

ιζ. χεῖρας ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον χωρὶς τῆ ὀλοκαυτώ-

ιη. ματος τῆ πρῶτης. Καὶ ἔσφαξε τὸν

Tit 2

μόχον

(1) Καὶ ἔσφαξε τὸ ὀλοκαύτωμα. αἱ παρερημ. ἐκδόσ.

μόχον, καὶ τὸν κριὸν τῆς θυσίας τῆς Α
σωτηρίας τῆς τῆ λαῶ. καὶ προσήνευ-
καν οἱ υἱοὶ Ααρῶν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν,
καὶ προσέχεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κῦ-
ιδ. κλω. Καὶ τὸ σέαρ τὸ ἀπὸ τῆς μόχου,
καὶ ἀπὸ τῆς κριῶ τὴν ὀσφύν, καὶ τὸ
σέαρ τὸ καλύπτον ἐπὶ τῆς κοιλίας,
καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σέαρ τὸ
ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆς
κ. ἥπατος. Καὶ ἐπέθηκε τὰ σέατα ἐπὶ
τὰ σηθύνια· καὶ ἀνήνευκε τὰ σέατα
κα. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ τὸ σηθύνιον,
καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν ἀφείλεν
Ααρῶν ἀφαίρεμα ἔναντι Κυρίου, ὃν
τρόπον συνέταξε Μωϋσῆς

κβ. Καὶ ἐξάρας Ααρῶν τὰς χεῖ-
ρας ἐπὶ τὸν λαόν, ἠύλόγησεν αὐτὰς·
ἢ κατέβη ποιήσας τὸ περὶ τῆς ἀμαρ-
τίας, καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα, καὶ τὰ
τῆς σωτηρίας.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σημεῖον ἂν γένοιτο
σαφές ἢ χειρὸς ἐπίθεσις τῆς τῆς παναγίας
πνεύματος εἰς ἡμᾶς καταβολῆς.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὑπολαμβάνω εἰ-
δαδε ἀντισημαίνει τὸν λόγον, ὅτι δεῖ τὸν
ὀυλογῶντά τινος κεκοσμηθῆαι ἔργοις δια-
φανέσι καὶ ἐπὶ ἡμετέροις παρα τῆς πολλῆς.
αἱ γὰρ χεῖρες Ααρῶν ἀνω ἐξαιρούνται, ὅτε
μέλλει ὀυλογεῖν τὸν λαόν. καὶ εἶπερ τις
κάτω ἔχει τὰς χεῖρας εἰς τὰ γῆινα, ἐκ
ἂν ἀνύσοι βελομένοις ὀυλογεῖν τινά. καί-
περ ἔδὲ κάτω κείμεναι αἱ Μωσέως χεῖρες
ᾠφέλεον τὸν λαόν, ἀλλ' ὅτε περ ἐπῆρνοντο.
τῆς σύμβολον ἢ καὶ ἢ ἔπαρσις τῶν χει-
ρῶν τῆς Σωτήρος. ταῖς γὰρ ὑπὲρ ἀνθρώ-
πων πράξεις ὑψώσεν αὐτῶν τὰς χεῖρας,
καὶ ἔσωσε τὸς πισθύνοντας. τάχα τοίνυν
πᾶς ὁ ταῖς πράξεις ἐπὶ ἡμετέροις, ἐσαυρώ-

Γαλ. 6. 14. δη. καὶ κατὰ τῆτο ἔλεγε Παῦλος, ἐγὼ
" κόσμῳ ἐσαύρωμαι, καὶ μοι ὁ κόσμος· τῆ-
τέσι νουσηταί μοι ὁ λόγος ὁ περὶ κόσμου,
καὶ ἐπῆρται δὲ, ἐκ ἔτι κείται κάτω. τῷ
γὰρ μὴ σιωπῶν τὸν λόγον τῆς κοσμο-
ποιίας, ὁ λόγος (1) ἐκ ἐσαύρωται. καλὸν
γὰρ ἡγῆμαι τὸ μυσικῶς σαυρῶσθαι, ὃ καὶ
Παῦλος πέπονθε· Χριστῷ σιωπῶσθαι,
καὶ ὁ κόσμος ἔχει ὡς πρὸς τὸν Παῦλα νῦν,
ἐπὶ ἡμετέροις καὶ νουσημένον αὐτῷ.

κγ. Καὶ εἰσήλθε Μωϋσῆς καὶ Αα-
ρῶν εἰς τὴν σικηνὴν τῆς μαρτυρίας· καὶ
ἐξεληθόντες ἠύλόγησαν πάντα τὸν
λαόν. καὶ ᾤφθη ἡ δόξα Κυρίου παντὶ
τῷ λαῷ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐξεληθόν-
τες ἀμφοτέρω, καὶ τὰς χεῖρας ἀνατίσαν-
τες πρὸ τῆς κεφαλῆς, ὀυχὰς τίθειται
τῷ ἔθνει τὰς προσηκῶσας ἀπὸ καθαρῶς
καὶ ὀσιωτάτης γνώμης.

κδ. Καὶ ἐξήλθε πῦρ παρὰ Κυρίου,
καὶ κατέφαγε τὰ ἐπὶ τῆς θυσιαστήρις,
[τὰ τε ὀλοκαυτώματα, καὶ τὰ σέατα.]
καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαός, καὶ ἐξέστη, καὶ
ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐτι δ' ὀυ-
χομῶν, τερατωδέσατοντι συμβαίνει. ἐκ
γὰρ τῶν αὐτῶν, εἴτε αἰθέρος ἀπόσασ-
μα τῆς καθαρῶτάτης, εἴτε αἰέρος κατὰ τὴν
τῶν σοικῶν φύσει μεταβολῆν ἀναλυθέν-
τος εἰς πῦρ, αἰφνίδιον ἀδρόα φλόξ διεκ-
καίει, καὶ σιωτόμῳ ῥύμῃ φέρεται μεν ἐπὶ
τὸν βωμόν, τὰ δ' ἐξ αὐτῆς πάντα ἐξανα-
λίσκει πρὸς, ὀυμα, σαφεσάτῳ δήλωσιν,
ὅτι ἔδὲν ἀνὸς θείας ἐπιφροσύνης ἐπετε-
λεῖτο. δωρεάν γὰρ ἐξαιρέτον εἰκὸς ἢ τοῖς
ἀγίοις προσνεμηθῆναι, μὴ μόνον ἐν οἷς ἀν-
θρώποι δημιουργοί, ἀλλὰ καὶ τῷ καθαρῶ-
τάτῳ τῆς ἐσίας πυρὶ, τὸ χρεῖδες καὶ
παρ ἡμῖν ὅπως μὴ προσάψαιτο τῆς βωμῆ,
διὰ τὸ μυρίας ἴσως ἀναμεμάχθαι κήρας.
Καὶ μετ' ὀματα. Ταύτης ἐνεκά μοι δοκῶ τῆς αἰ-
σίας, ὡς μεμιασμένον ἤλασε τῆς ἱερῶτάτης
βωμῆ πῦρ τὸ χρεῖδες, ἀνδ' ἢ φλόγα αἰ-
θέρων ἀμβρησεν ἀπὸ τῆς ἐρανῆς πρὸς δια-
σολῶ ἀγίων καὶ βεβήλων, ἀνθρώπων
τε καὶ θείων. ἡρμοττε γὰρ ταῖς θυσίαις
ἀφθαρτοτέραν ἐσίαν ἀποννεμηθῆαι πυ-
ρὸς, τῆς πρὸς τὰς βιωλικὰς χρεῖας ὑπη-
ρετήσης.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ τὰ διχοτομήμα-
τα τῷ πυρὸς ἀκμῶν καδίει Θεός, οἰονεί-
πως τῶν προκεμῶν ἀπλόμενος· ὑπό-
πλάττεται γὰρ τῷ πυρὸς φύσιν αἰετὸ
θεῖον· νυτὶ δὲ τῆς νοητῆς προτιθεμένης
αὐτῷ θυσίας, ἐκ ἐν εἶδει πυρὸς, ἀλλ' ἐν
ἀγίῳ πνεύματι τῶν προκεμῶν νοητῶς
ἐφαπλόμενος, ζωποῖον ἀποφαίνει τοῖς ἐ-
Ζ Φιεμένοις μεταλαχεῖν· καὶ ἀληθῆς ἐν πί-
σει τὸ χρεῖμα δεδέγμεθα.

Κ Ε Φ Ι

α. **Κ**αὶ λαβόντες οἱ δύο υἱοὶ Αα-
ρῶν Ναδάβ καὶ Αβιθδ,
ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῆς,
ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπέβα-
λον ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα, καὶ προσή-
νευκαν ἔναντι Κυρίου πῦρ ἀλλότριον,
ὃ ἔ προσέταξε Κύριος αὐτοῖς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ πῦρ
τὸ ἀλλότριον; Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἡ ἰσορία, ὡς
τῆς πρώτης ἐπιτελεμένης θυσίας, τὸ πῦρ
ὃ κατὼ αὐτῶν τὰ ἱερέα, τῆτο ἄσβεστον
διατηρηθῆναι προσέταξεν ὁ Θεός, καὶ νύ-
κλω καὶ μετ' ἡμέραν ξύλα τῷ πυρὶ χορη-
γῆσαι· ἵνα μὴ χειροποίητον πῦρ ἀναμι-
γῆ τῷ θεῷ πυρὶ. ἐπειδὴ τοίνυν τῆτον
παρῆ-

(1) Ὁ κόσμος ἀναγ. τῆτο δὲ τὸ ὑπόμν. ὡς προδήκη τις ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. κῶτα.

παρέβησαν τὸν νόμον Ναδάβ καὶ Ἀβιδὸ, τῶ Ἀαρὼν οἱ παῖδες, καὶ πῦρ εἰσώεγκαν χειροποίητον, τὸ θεῖον αὐτὰς κατὶνώλωσε πῦρ. ἡμεῖς δὲ παιδοδόμεθα διὰ τῶτων, μὴ σβεννώωμ τὸ πνεῦμα, ἀλλ' ἀναζωπυρεῖν ἡμῶν ἐλάβομεν χάριν· καὶ μηδὲν ἀλλότριον ἐπεισάγειν τῇ θεῖα Γράφῃ, ἀλλ' ἀρκείειν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς πνεύματος, καὶ μυσάττειν τὰς αἰρέσεις· ὡς οἱ μὲν μύθους τοῖς θεοῖς λογιλοῖς προσέθεσαν, οἱ δὲ τὰς δυσεβεῖς αὐτῶν λογισμὸς τῆς γραφικῆς προετίμησαν διανοίας.

β. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ Κυρίου, καὶ κατέφαγεν αὐτὰς, καὶ ἀπέθανον ἔναντι Κυρίου.

ΑΔΗΛΟΤ. Ἐστὶ σοχάσαδα τῶ αἰτίαν τῶ εμπρησμῶ τῶν ἡῶν Ἀαρῶν, ὡς ἔ μετα αἰδῶς καὶ ὕλαβείας Θεῶ λατρουόντων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΤ. Ἐνδειγμα τῶτο τῶ μὴ δεῖν τοῖς θεοῖς ἐπεισάγειν τὰ ἀνθρώπινα. τῶ γὰρ θεὸς πυρὸς ἐπιφαινομένους, ἔκ ἔδει ὑλικὸν προσάγειν πῦρ· ὡπερ τῆς χάριτος ἐπιφανείσης, πέπτωται τὰ τῶ νόμος ὑλικῶ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΤ.** Οἱ ἱερεῖς Ναδάβ καὶ Ἀβιδὸ ἵνα ζήσωσιν, ἀποθνήσκουσι, θνητῆς ζωῆς ἀφθαρτον ἀντικαταλλάττομενοι βίον, καὶ ἀπὸ τῶ γινόμενε τρὸς τὰ γέννητον μετανιστάμενοι. ἐφ' ὃ τὰ σύμβολα τῆς ἀφθαρσίας ἀδεταί, τὸ τε ἐτελεσθήσαν ἐνώπιον Κυρίου, τὰ τῶ ἐξῆσαν· νεκρὸν γὰρ ἔ θεμῖς εἰς ὄψιν ἐλθεῖν τῶ Θεῶ· καὶ πάλιν, τῶτό ἐστιν, ὃ εἶπε Κύριος, ὡς τοῖς ἐγγίζου μοι ἀγιασθήσομαι. **Ψαλ. 113. 17.** νεκροὶ δὲ, ὡς καὶ οἱ ἡμνοῖς λέγεται, ἔκ αἰνέσουσι Κύριον. ζώντων γὰρ τὸ ἔργον.

γ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρῶν, τῶτό ἐστιν, ὃ εἶπε Κύριος, λέγων, ἐν τοῖς ἐγγίζου μοι ἀγιασθήσομαι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ δοξασθήσομαι, καὶ κατενύχθη Ἀαρῶν.

ΑΔΗΛΟΤ. Εἰκὸς ἀκέσαντα τὸν πατέρα, ὅτι διελύσατο αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὰ ἀμαρτήματα ἐν τῇ πληγῇ, καὶ ἐν τοῖς ἀγίοις τελεσθῆσαν ὑπὲρ ὧν ἐνταῦθα δεδώκασι δίκην, παρεμυθήτο. (1) καὶ ἔτω δυνατὸν τάχα νοεῖν τὸ ῥῆμα· ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πλημμελῶντες, ἐδ' ὅτε ἀναβολῶν δέχονται τῆς πληγῆς, ἔ μὴ οἱ πλησιάζοντες τῶ Θεῶ. ὡς ἐάν οἱ δίκαιοι, ἐφ' οἷς πλάσσωσιν, ὡδε τιμωρῶνται, ἐλεῶν αὐτὰς ὁ Θεός, πρὸς ὀλίγον βασανίζει· εἰ δὲ μὴ πλάσσωσιν τιμωρηθεῖν δοκιμῆς ἐνεκεν, ὡς ὁ Ἰωβ, σεφανεταί.

δ. Καὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς τὸν Μισαδαῖ, καὶ τὸν Ἐλισαφάν, ἕως Ὀζιήλ, ἕως τῶ ἀδελφῶ τῶ πατρὸς Ἀα-

Α ρῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, προσέλθετε καὶ ἄρατε τὰς ἀδελφὰς ὑμῶν ἐκ προσώπῃ τῶν ἀγίων ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

ε. Καὶ προσῆλθον, καὶ ἦσαν αὐτὰς σὺν τοῖς χιτῶσιν αὐτῶν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον εἶπε Μωϋσῆς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΤ.** Ναδάβ καὶ Ἀβιδὸ οἱ ἐγγίσαντες Θεῶ, καὶ τὸν μὲν θνητὸν βίον καταλιπόντες, τῶ δ' ἀθανάτου μεταλαχόντες, γυμνοὶ θεωρεῖνται τῆς κωνῆς καὶ θνητῆς δόξης. ἔ γὰρ ἐν τοῖς χιτῶσιν αὐτοῖς οἱ κομίζοντες ἔφερον, ἐ μὴ ἐγεγύμωντο, πάντα δεσμὸν πάθους καὶ σωματικῆς ἀνάγκης διαρρήξαντες· ἵνα μὴ ἡ γύμνωσις αὐτῶν καὶ ἀσωματότης ἀθεῶ ἐπεισῶν λογισμῶν κιβδηλοῦσθῃ. ἔ γὰρ πᾶσιν ἐπιτρεπέειν τὰ Θεῶ καθορᾶν ἀπόρρητα, ἀλλὰ μόνοις τοῖς δυναμένοις αὐτὰ περιεῖλαι καὶ φυλάττειν. διὸ καὶ οἱ περὶ τὸν Μισαδὲ κατέλιπον. χιτῶνες δὲ εἰσι τὰ μέρη τῶ ἀλόγου, ἃ λογικὸν ἐπεσκίαζε.

ς. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρῶν καὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ τὰς ἕως αὐτῶ, τὴν κεφαλὴν ὑμῶν ἐκ ἀποκιδάρωσете, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν ἔ διαρρήξετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἔσαι θυμὸς· οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὑμῶν πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ κλαύσουσιν τὸν εμπυρισμὸν, ὃν ἐνεπυρίσθησαν ὑπὸ Κυρίου.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΤ.** Τῶ ἐπὶ τοῖς Φιλτάτοις λύπῃ ἔκ ἐξ πρόφασιν γενέσθαι τῆς τῶ ἱερῶ κλήματος μεταβολῆς· διδάσκων τὰ τῶ Θεῶ (2) τῶν φυσικῶν ἰχυρότερα (3) τίθεσθαι.

**** ΤΟΤ ΑΥΤΟΤ.** Πληροὶ τοῖς ἀποθνήσκουσι τῶ τιμῶ δι' ἐτέρων. καθῆκον γὰρ ἔλαττον τῶτο. ἔ δὲ ἄρα πανθῆν ἱερέας, καὶ μάλιστα τὰς ἄρτι χρισθέντας.

ζ. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίας ἐκ ἐξελεύσεσθε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· τὸ ἔλαιον γὰρ τῆς χρίσεως παρὰ Κυρίου ἐφ' ὑμῖν ἐστὶ. καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸ ῥῆμα Μωϋσῆ.

η. Καὶ ἐλάλησε Κύριος τῶ Ἀαρῶν, λέγων, Οἶνον καὶ σίκερα ἔ πίεσθε σὺ καὶ οἱ υἱοῖς μετὰ σῶ, ἡνίκα ἐὰν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τῶ μαρτυρίας, ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔ μὴ ἀποθάνητε. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΤ.** Οὐ μόνον ὁδὸς τῶτο ληπτόν, ἀλλὰ μηδὲ κρεπαλᾶν ἀπὸ μέθης

(1) Παρεμυθήθη. ὁ Ἀλεξ. κώδ. παραμυθηθῆναι δὲ ὀρθότερον.

(2) Τὰ γὰρ τῶ Θεῶ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(3) Ὡς ὁ Σωτὴρ ἀφίπτεται πατρός, ἵνα τὸ θαυμάσιον κηρύσσει ὁ μαθητής. αὐτ.

μέθης ἐσπερίνης ἔωθεν λειτεργόντα. πῶς γὰρ ἄξιον ἐπιθυμίας ἠτλάσαι τὸν ὑπὲρ τῶν ἠτλημένων δεόμενον; διὰ συμβόλων γὰρ πᾶσαν πρόφασιν ἀπαγορεύει τῷ ἐξι-
 σασαν τὸν λογισμόν, καὶ γήinois μεθύσκουσαν πραγμασι. διὸ καὶ ὁ Σωτὴρ ἔφη·
 Δεκ. 21. 34. προσέχετε μὴποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ
 » καρδία φροντίδι καὶ μερίμναις βιωτικαῖς·
 ἐπεὶ καὶ σίκερα, πᾶν ἐρμυλωβεται μεθύσ-
 » μα, καὶ ἐξ ἀμπέλου μὴ ἦ. Καὶ μεθ' ἑτερα.
 » Ὠβέλιστα δὲ τὸ, ἢ προαποδομμένων ὑμῶν
 » πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ὡς συννοούμενον τῷ
 προαποδομένῳ πρὸς τῷ σκλιῶ τῆ μαρ-
 τυρίας ἦγαν ὡς τῆ θυσιαστήρις βατῆ ὄν-
 » τος καὶ μὴ ἱερεῦσι. τοῖστοι γὰρ καὶ οἱ
 ἀφικνῆτες ἔμπροσθεν τῆ θυσιαστήρις τὸ δῶ-
 » ρον μέχρι διαλλαγῶσι τοῖς ἀδελφοῖς, ἵνα
 τότε προσέλθωσι τῷ θυσιαστήριῳ. μὴπο-
 » τε δὲ καὶ οἱ ἐκλὸς τῆς ἐφημερίας ἱερεῖς
 προαποδοῦνται τῷ θυσιαστήριῳ, καὶ εἰ μὴ
 τῇ σκλιῶ τῆ μαρτυρίας;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῆς ἱερέας οἶ-
 νη κῶλυει μεταλαμβάνειν; Οὐ παντάπα-
 σιν ἀπηγόρευσε τῆτο, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς
 λειτεργίας καιρὸν. κατὰ γὰρ διδοχὰς
 ἐλειτεργαν. οἱ μὲν, αἰ ταύταις ταῖς ἡμέ-
 ραις· οἱ δὲ, αἰ ἄλλαις. νηφάλιον δὲ καὶ ὁ

1. Τιμ. 3. 2, 8. Ἀπόστολος τὸν ἱερέα κελούει εἶναι, καὶ τῆς
 » διακόνους, μὴ οἶνω πολλῷ προσέχοντάς. καὶ

1. Τιμ. 5. 23. τῷ Τιμοθέῳ γράφων, οἶνω ὀλίγω κεχρη-
 ῶσαι προσέταξε διὰ τὰς συχνὰς ἀδυνασίας.
 τέλειον γὰρ προσήκει εἶναι τὸν ἱερέα, ὡς
 τῷ ὑπὲρ τῆ λαῆ πρεσβείαν πεπισυμένον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Θάνατον ὁ λόγος εἰσικεν
 ἀπειλεῖν ἱερεῦσιν, οἶνον καὶ σίκερα πίνου-
 σιν, ἡνίκα ἂν εἰς τῷ σκλιῶ εἰσπορεύων-
 » ται. δεῖ γὰρ τῆς ὑπὲρ τῆ λαῆ ὀχυρομένους
 ἐπισκόπους ἀποσρέφειν ἀπὸ μέθης, ἔ-
 » μόνον τῆς ἀπὸ οἴνου, ἀλλὰ [καὶ] τῆς τῶν
 πραγμάτων, καὶ διαλογισμῶν ἀνθρωπί-
 » νων. εἶχ ὡς ἀτοπον δὲ ἀπαγορεύει τῆτο,
 ἀλλ' ὅτι ἦδει τὸ ἀκρατὲς τῶν Ἰσραηλιτῶν,
 ὅτι ὁπότε ἀψοιντο, εἰς ἀμετρίαν ἐχώρουν.
 ἵνα ὅτε εἰς τὰ ἅγια εἰσπορεύονταί, νηφά-
 » λιον ἢ (1) τὸ τῆς ψυχῆς ἀκριβὲς, καὶ
 λεπτόν τῆ Θεῆ μνημόσμων.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ πρὸς
 ἀλήθειαν νόμιμον, ὀδύς ἐσιν αἰώνιον· ἐπεὶ
 καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος, ὅς δὴ νόμος ἐσιν, ἔ-
 » Φθαρτός. καὶ γὰρ αὐ τῆναντίον παράνο-
 » μον, ἐφήμερόν τε καὶ ὀδιάλυτον ἐξ ἑαυτῆ
 παρα τοῖς εὖ φρονῶσιν ἀνωμολόγηται.

1. Διασεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἁγίων
 καὶ τῶν βεβήλων, καὶ ἀναμέσον τῶν
 ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Νόμος καὶ
 παιδείας ἴδιον, βέβηλα ἁγίων, καὶ ἀκα-
 » θάρτα καθαρῶν διασέλλειν· ὡς ἔμπαλιν
 ἀνομίας καὶ ἀπαιδεύσιας εἰς ταύτον ἄγειν

A τὰ μαχόμενα βιάζεσθαι, Φυρέσας τὰ πάν-
 » τα καὶ συγχεύσας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δεῖ τῆς ἱερέας ἀβε-
 » βήλους ὄντας, ἀνδρῶν βεβήλων ἀποφοι-
 » τῶν. πᾶν γὰρ ζῶον, Φησὶν, ἀγαπᾷ τὸ Σερ. 13. 15,
 » ὅμοιον αὐτῷ ἢ τῷ ὁμοίῳ αὐτῆ προσκολλη-
 » ται. 16.
 » ληθῆσεται ἀνήρ.

ια. Καὶ συμβιβάζειν τῆς ὑπὲρ Ἰσ-
 » ραὴλ πάντα τὰ νόμιμα, ὅσα ἐλάλησε
 Β Κύριος πρὸς αὐτῆς διὰ χειρὸς Μωϋσῆ.

ΑΛΛΟΣ Φησὶν ἀντὶ τῆ συμβιβάζειν,
 Φωτίζειν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Συμβιβάζειν, τῆτέσι σα-
 » Φιλίζειν, ὡς ἰχύσαι σιμιθῶν τῆς ἀκρω-
 » μένης, ὅτι παιδαγωγὸς ὁ νόμος ἐστί. (2)

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μόνος τῆτο Χριστῆ,
 » κάκεινων ἐς, τεκνία καλεῖ· ὅς καὶ συμ-
 » βιβάζει τὸν κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ ἀλελα-

Γ ληκε Κύριος διὰ τῆς Μωϋσεῶς χειρὸς τῆς
 » χωρέσης λόγον Θεῆ. διὸ καὶ πιστὸς ἡ ἐν
 ὄλῳ τῷ οἴκῳ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον
 τῶν λαληθησομένων. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὶ δὲ
 » συμβιβάζειν, ἢ ὡς πνευματικὸς ὁ νό-
 » μος, καὶ παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν; ὡς τόγε
 γραμμα διδασκαλίας ἔδέεται.

ιβ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀα-
 » ρῶν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ καὶ πρὸς Ἰθά-
 » μαρ τῆς ὑπὲρ αὐτῆ τῆς καταλειφθέν-
 » τας, λάβετε τὴν θυσίαν τὴν κατα-

Δ λειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων
 Κυρίως, καὶ φάγετε ἄζυμα παρὰ τὸ
 θυσιαστήριον· ἅγια ἁγίων ἐστί. Καὶ

ιγ. φάγεσθε αὐτὴν ἐν τόπῳ ἁγίῳ· νόμι-
 » μον γάρ σοι ἐστί, καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς-
 » σε τῆτο ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίως·

ιδ. ἔτω γὰρ ἐντέταλτα μοι Κύριος. Καὶ
 Ε τὸ σηθύνιον τῆ ἀφορέματος φάγεσθε
 ἐν τόπῳ ἁγίῳ, σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σε καὶ ὁ
 οἶκός σε μετὰ σε· νόμιμον γάρ σοι, καὶ
 νόμιμον τοῖς υἱοῖς σε ἐδόθη ἀπὸ τῶν θυ-
 » σιῶν τῶν σωτηρίων τῶν ὑῶν Ἰσραὴλ.

ιε. Τὸν βραχίονα τῆ ἀφορέματος,
 καὶ τὸ σηθύνιον τῆ ἀφορέματος ἐπὶ
 τῶν καρπωμάτων τῶν σεάτων προσοί-

Ζ σασιν, ἀφορίσμα ἀφορίσαι ἐναντι
 Κυρίως. καὶ ἔσαι σοι καὶ τοῖς υἱοῖς σε
 καὶ ταῖς θυγατράσι σε μετὰ σε νόμι-
 » μον αἰώνιον, ὃν τρόπον συνέταξε Κύ-
 » ριος τῷ Μωϋσῆ

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ θεωρῶν τῷ τερ-
 » πνότητῃ Κυρίως, καὶ διὰ τὸ καθαρὸν τῆς
 καρδίας Θεὸν ὀρῶν, ἐδίει τὸ σηθύνιον· (3)
 τὸν δὲ βραχίονα, (4) ὁ ἐξαίρετα ἔργα
 Η ἐπιτηδύων.

15. Καὶ

(1) Νηφάλιον ἔχουσιν. αὐ Τόμ. 2. σελ. 182. τῆς τῆ Ῥε. ἐκδόσ.
 (2) Ἐν τοῖς ἐκδόδεμ. εἶχ εὐρηται. (3) Τὸ σηθύνιον τῆ ἀφορέματος. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (4) Τὸν δὲ βραχίονα τῆ ἀφορέματος. αὐτ.

15. Καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς **A**
 ἀμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησε Μωϋσῆς·
 καὶ ὁ δὲ ἐνεπεπύριστο. καὶ ἐδυμώθη
 Μωϋσῆς ἐπὶ Ἐλεάζαρ ἢ Ἰθάμαρ τῶν
 υἱῶν Ἀαρῶν τῶν καταλελειμμένων,
 16. λέγων, Διατὶ ἐκ ἐφάγετε τὸ περὶ
 τῆς ἀμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ; ὅτι γὰρ
 ἅγια ἁγίων ἐσὶ, τῆτο δέδωκεν ὑμῖν
 φαγεῖν, ἵνα ἀφέλητε τὴν ἀμαρτίαν
 τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐξιλάσηθε περὶ
 17. αὐτῶν ἐναντὶ Κυρίου. Οὐ γὰρ εἰση-
 νέχθη τὸ αἷματος αὐτῶν εἰς τὰ ἅγια.
 κατὰ πρόσωπον ἔσω φάγεσθε αὐτὸ ἐν
 τόπῳ ἁγίῳ, ὃν τρόπον συνετάγη μοι.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τὸν χίμαρον
 » τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησε
 » Μωϋσῆς ὁ δὲ ἐμπεπύριστο. Ἐπεὶ ἐκ ἐχρῶ
 τὸν πατέρα τῶν ἀποθανόντων ὑπὸ τῆ πυ-
 ρὸς ἑαυτοῖς καταχαρίσασθαι τὸν χίμαρον,
 ἢ ἄλλῳ τινὶ αὐτὸν παραδῆναι, ἀλλ' εἰ τῷ
 παρὰ Κυρίου πυρὶ τῷ καλαφαγόντι Ναδάβ
 καὶ Ἀβιδὸ. πρὶν δὲ τῆτο μαθεῖν ἐξ Ἀα-
 ρῶν ὁ Μωϋσῆς ὑπομνήσκει τὸν ἀδελφὸν
 καὶ τῶν καταλειφθέντων υἱῶν αὐτῶν ἐδίειν
 τὸ σηθῶιον τῶ ἀφαιρέματος, καὶ τὸν βρα-
 χίονα τῶ ἀφαιρέματος ἐν τόπῳ ἁγίῳ.

* ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἐξόδῳ
 κατὰ τῶν μοχοποιησάντων ἀπεφίωατο
 Ἐξόδ. 32. 33. ὅτι ἐξαλείψω αὐτῶν οἰκονομεῖται νῦν, ὡς
 τῶν ἐν πρώτοις προσαγομῆν ἑσῆσαν ὑ-
 πὲρ ἀμαρτίας τῶ λαῶ, μὴ τελειωθῆναι,
 [διὰ τὸ μήτε ἀπὸ τῶ αἵματος αὐτῆς εἰ-
 σαχθῆναι εἰς τὰ ἅγια. μήτε τῶν ἱερῶν
 φαγεῖν ἐξ αὐτῆς. καὶ τὸ μᾶζον,] ὅτι περ
 ἄνω προσάξας ὁ Θεὸς μόχως ὑπὲρ ἀμαρ-
 τίας τῶ λαῶ προσφύρεσθαι, νῦν τράγον,
 ἄλλον ἀντ' ἄλλου, ἐποίησε προσαχθῆναι,
 ἵνα μόνον ὁ τύπος πληρωθῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Δείκνυσι δὲ ὅτι μὴ τῶν
 ἱερῶν ἐδιδόντων, ἀτέλεσος ἡ θυσία, καὶ
 ἡ ἀμαρτία μένει· ἐχρῶ γὰρ καὶ τῶ αἵμα-
 τος εἰσνεχθῆναι, καὶ αὐτῶν φαγεῖν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Αὐτίκα γὰρ Μωϋσῆς
 ὁ νομοθέτης θεασάμενος τὸν περὶ τῆς ἀ-
 μαρτίας προσνεχθῆναι χίμαρον ὀλοκαυ-
 τῶσθαι παρὰ τὸν νόμον, ὠργισθῆναι τῷτε
 Ἐλεάζαρ καὶ τῷ Ἰθάμαρ, λέγων· διατὶ
 » ἐκ ἐφάγετε τὰ περὶ τῆς ἀμαρτίας ἐν τό-
 » πῳ ἁγίῳ; ὅτι γὰρ ἅγια ἁγίων ἐσὶ, τῆτο
 » δέδωκεν ὑμῖν Κύριος φαγεῖν, ἵνα ἀφέλητε
 » τὴν ἀμαρτίαν τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐξι-
 » λάσηθε περὶ αὐτῶν ἐναντίον Κυρίου. δι-
 » δασκόμεθα δὲ πάλιν εἰτεῦσθαι, ὡς τὰ πα-
 ρὰ τῶ λαῶ προσφερόμενα ἐδίοντες, καὶ
 μὴ ἐνόμως ζῶντες, μηδὲ ἀσπιδίως τὰς
 ὑπὲρ τῆτων προσφύροντες προσδύχας. δι-
 κας ὑπέχομεν τῷ Θεῷ. τῆτο ἀνιτιθέμενος
 ὁ δεωότης Θεὸς διὰ τῶ Προφήτη ἐφη·
 Γ » ἀμαρτίας λαῶ μὲν φάγονται. Ὡς. 4. 2.

18. Καὶ ἐλάσησεν Ἀαρῶν πρὸς
 Μωϋσῆν, λέγων, εἰ σήμερον προσα-
 γηόχασι τὰ περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐ-
 τῶν, ἢ τὰ ὀλοκαυτώματα αὐτῶν ἐναν-
 τι Κυρίου, καὶ συμβέβηκέ μοι τοιαῦτα,
 καὶ φάγομαι τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας
 σήμερον, μὴ ἀρεσὸν ἔσται τῷ Κυρίῳ;

Δ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπειδὴ σωέβη. Φησὶ,
 τοῖς περὶ Ναδάβ καὶ Ἀβιδὸ προσκρέσασθαι
 τῷ Θεῷ ἀποθανεῖν, ὅτε καιρὸς ἰὼ φαγεῖν
 αὐτῶν τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας τῶ λαῶ. τῶ
 ἀφελθῆναι ἢ ἡμαρτε. πῶς οἱ ἐν ἀμαρτίαις
 ἡμεῖς σήμερον ἐλεγχθῆντες. διὰ τῶ φαγεῖν
 τῶ ἀφῆσιν προξενήσομεν; χρῆ γὰρ τὸν
 ἱερεῖα πρότερον περὶ αὐτῶ ἐξιλάσασθαι.

19. Καὶ ἤκουσε Μωϋσῆς, καὶ ἤρε-
 E σεν αὐτῷ.

Κ Ε Φ. Ι Α.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέ-
 β. γων, Λαλήσατε τοῖς υἱοῖς
 Ἰσραὴλ, λέγοντες, ταῦτα τὰ κληνῆ,
 ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν κληνῶν
 τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀπαγορεύει τὰ μὲν ἐδίειν,
 τὰ δὲ μὴ ἐδίειν· ἐκ ὅτι κοινόν τι, ἀλλὰ διὰ
 δύο αἰτίας· μίαν μὲν, ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ προ-
 σεκῶν ἐδίεισθαι προσάττει, ἵνα διὰ τῆτος
 καταφρονῶσιν αὐτῶν· καὶ ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ
 ἠδίων λαμάργως ἀπαγορεύει, ὡς τὸν ὑν·
 δι' ἐτέραν δὲ προφασιν τοιαύτῳ· ἡ κοινὴ
 φύσις πολλακίς προλαβῆσα ἐβδελύξατο,
 τὰ μὲν, διὰ τὸ μέγεθος· τὰ δὲ, διὰ τὸ
 δυσαιδέσ· τὰ δὲ, διὰ τὸ νεκρῶν ἀπογού-
 σασθαι· τὰ δὲ, κατὰ πρόληψιν μίσους.

ὅσα ἐν προέλαβεν ἡ σωήθεια, ἐκ ἀνέτρε-
 ψαν ὁ νόμος· ἃ μὲντοι προσεκῶν ἐν Αἰ-
 γύπτῳ, ἢ ἢ λίχνως ἠδίων, ἢ πᾶν θνησι-
 μαῖον· (1) ὅτι καὶ πρὸ νόμου ἡ σωήθεια.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Θηρία μὲν ἐν ἔδαμῳς
 Z ἔσται καθάρα. πάντα γὰρ ἀκάθαρτα, κα-
 » τα τὸν εἰπόντα νόμον· πᾶν ὃ ἐὰν προσδῆ-
 » ται ἐπὶ χειρῶν αὐτῶ ἐν πᾶσι τοῖς θηρίοις,
 » ἀκάθαρτα ἔσται ὑμῖν. εἴη δ' ἂν γενικῶς
 θηρία πάντες οἱ ὠμότατοι τῶν ἀνθρώ-
 πων, περὶ ὧν φησὶν ὁ Προφήτης· ἐν τῷ
 » ἐγγίζεν ἐπ' ἐμὲ κακῆντας τῶ φαγεῖν τὰς ψαλ. 36. 2.
 » σάρκας μὲν, καὶ τὰ ἐξῆς.

γ. Πᾶν κληνὸς διχηλῶν ὄπλην καὶ
 H ὄνυχισῆρας ὄνυχίζον δύο χηλῶν, καὶ
 ἀνάγον μνηκισμὸν ἐν τοῖς κληνεσι,
 ταῦτα φάγεσθε.

ΘΕΟΔΩ.

(1) Ἐλαπίς ἔοικε. προδεδεῖον δὲ ἴσ. ἢ ἀνηστέον τὸ, ἀπαγορεύει.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ σημαίνει τὸ διχλη-
 λῆν καὶ μηρυκώμενον; Τὸ μὲν διχληλῆν οἰ-
 μαχὶ δηλῆν τὴν τῶν ἀγαθῶν πράξεων, καὶ
 τὴν τῶν ἀναγιῶν διάκρισιν. πρὸς δὲ τῷ
 τὸ μὴ μόνον τῷ παρόντι βίῳ ζῶν, ἀλλὰ
 καὶ τῷ μέλλοντι· καὶ τῷ μὲν ἀπονέμειν
 τὰ ἀναγκαῖα, ἐκείνῳ δὲ πάντα, ταῦτά τε καὶ
 τὴν ψυχὴν, καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὰ περὶ τὸ
 σῶμα. τὸ δὲ μηρυκώμενον τὴν τῶν θείων
 λογίων σημαίνει μελέτην. ὡπερ γὰρ τὸ
 πρόβατον, καὶ τὰ τῷ προσόμοια, διη-
 νεκῶς ἀναπεμπάζεται τῷ τροφῷ· ἕτως
 ὁ ἐμμελής καὶ Φιλόθεος πρὸς τὸν τῶν
 Ψαλ. 118. 97. ὄλων βοᾷ Θεόν· ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον-
 » σα Κύριε, ὄλλω τῷ ἡμέραν μελέτη μὲ ἐσί.
 καὶ τῷ τροφῷ ἀναπεμπάζεται, τὰ δὲ
 εὐδότερον αὐτῶν ποιῶ, ὡς ὄνος, καὶ ἡμί-
 » ονος, καὶ ἵππος, καὶ τὰ θηρία· ἀλλὰ δὲ
 διχληλεῖ μὲν, ἐκ ἀναπεμπάζεται δὲ τῷ
 τροφῷ, ὡπερ ὕς· ἕτερα δὲ μηρυκᾶται
 μὲν, ἢ διχληλεῖ δὲ, ὡς κάμηλος καὶ λα-
 γωός· ἕτως ἐσί καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις
 ὄβριον, τὰς μὲν τελείας, καὶ τῶν θείων
 λογίων τῷ μελέτῳ ἀπαζομένους, καὶ τῷ
 ἀρετῷ ἐπιμελῶς μετιόντας· τὰς δὲ ἀτε-
 λείας, καὶ τὰ μὲν θεία λόγια διὰ τῆς γλωτ-
 τῆς προσφέροντας, διχληλεῖν δὲ ἐκ ἀνε-
 χρομένους, καὶ τῇ καμῆλῳ προσεικότας·
 τινὰς δὲ τῆς ὑσεβείας εὐδῶ γενομένους,
 καὶ τὰ μὲν θεία λόγια μὴ προσειμένους,
 ἔργων δὲ ἀξιεπαίων φροντίζοντας· ἀλ-
 λὰς δὲ καὶ πράξεων ἀμελῆντας, καὶ πί-
 σεως ἐρήμους. τῶν δὲ ἀνδρῶν καθαρὰ
 εἶνα λέγει τὰ λεπίδας ἔχοντα. καὶ πλε-
 ρύγια. ταῦτα γὰρ ἄνω τοῖς ὕδασι ἐπι-
 νήχεται. τὰ γὰρ ἢ τοιαῦτα κάτω περὶ
 τῷ ἄλλῳ ἐγκαλινδεῖται. καθαρὸι τοίνυν
 καὶ τοῖς λογικοῖς οἱ μὴ τοῖς γηίνοις προ-
 σετηκότες, ἀλλὰ τὰ πλερὰ τῆς πίσεως
 ἔχοντες, καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς πεφραγμέ-
 νοι σκέπη. ὅπερ γὰρ ἐσὶν ἡ λεπὶς τοῖς
 ἰχθύσι, τῆτο τοῖς ἀνθρώποις ἐσὶν ἡ πίσις.
 ταῦτα δὲ ἡμῖν ὁ μακάριος περιλήθησι Παῦ-
 λος, τὰ πλερὰ λέγων τῆς χάριτος, καὶ
 τὰ ὄπλα τῆς πίσεως. τῶν δὲ πλῶν ἀκα-
 θάρτα ἀνάθησι τὰ ἀρπακτικά, καὶ νε-
 κροβόρα, καὶ τὰ τῷ σκότει χαίροντα· δι-
 δάσκων ἡμᾶς, καὶ πλεονεξίας ἀπέχεσθαι,
 καὶ τῷ δυσώδη τῆς ἀμαρτίας τροφῷ ἀπο-
 σρέφειν, καὶ τὸ σκότος μισεῖν. ὅτι δὲ
 ἐκ ἀπὸ τρόπου ταῦθ' ἕτως ἔχον νενοή-
 καμον, μαρτυρεῖ τῶν Πράξεων ἡ ἰσορία.
 εἶδε γὰρ Φησὶν ὁ μακάριος Πέτρος σινδῶνα
 Πραξ. 10. 11, 12, 13, 14, 15. τέτραρσιν ἀρχαῖς καθιεμένῳ, ἐν ᾧ ἡ
 » πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ πε-
 » τεινὰ τῆ ἔρανθ'· καὶ ἠκαστε Φωνῆς λεγέ-
 » σης· ἀνασᾶς, Πέτρε, θύσον καὶ Φαγε.
 » εἶτα εἰρηκότος ἐκείνθ., μηδαμῶς Κύριε·
 » ὅτι εὐδέποτε ἔφαγον κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον,
 » ἔφη ὁ δεσπότης Θεός, ἃ ὁ Θεός ἐκαθάρισε
 » σὺ μὴ κοίνθ. ὅτι δὲ τῆ Κορνηλίθ χάριν
 ταῦτα ἐρέθη ἐθνικῶ γε ὄντος, καὶ σωτη-
 ρίας ἐφιεμένθ., δηλοῖ τὰ ἐξῆς. καὶ ὁ Κύ-
 ριος δὲ τοῖς Ἀποσόλοις ἔφη· πολλοὶ ἐλύ-

A, » σονται πρὸς ὑμᾶς ἐν αἰδύμασι προβάτων,
 » ἔσωθεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες· καὶ τοῖς
 » Ἰσδαίοις, γεννήματα ἐχιδνῶν· καὶ ὁ Ἀπό- Mat. 23. 23-24.
 » σολος, βλέπετε τὰς κίνας· καὶ τοῖς Ἐφε- Φιλπ. 3. 2.
 » σίων πρεσβυτέροις, οἶδα ὅτι μετὰ τῷ Πραξ. 20. 29.
 » ἀφίξιν μὲ ἐλδοσονται λύκοι βαρεῖς εἰς
 » ὑμᾶς, μὴ Φειδόμενοι τῆ ποιμνίθ. καὶ οἱ
 » Προφήται, τὰς μὲν ἵππους θηλυμανεῖς Ἰερ. 5. 8.
 » ὀνομάξασθι, τὰς δὲ ὄφεις καὶ ἔκγονα ἀσπί-
 » δων πετομένων. καὶ πάλιν ὁ Κύριος· ὁμοιώ- Mat. 23. 47.
 B, » θη ἡ βασιλεία τῶν ἔρανθων σαγνῶν βλη-
 » θείση εἰς τῷ θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς
 » γένθς σιωαγῆση· καὶ, ὅπε τὸ πλῶμα, ἐκεῖ Mat. 24. 28.
 » σιωαχθήσονται καὶ οἱ ἀετοί. σιωάδει τοί-
 νιν ἡ ἐρμῶεια τῇ τῆς θείας Γραφῆς δια-
 νοία. ἡμεῖς μὲν ἐν ταῦτῳ λαμβάνομεν ἐκ
 τῶν τῷ ὄνησιν. Ἰσδαίοις γὰρ διὰ τῶν
 αὐτῶν ἕτερον ὠφελείας προσενῶχεν εἶ-
 δος. διχῆ γὰρ διελθὼν καὶ τὰ χερσαῖα ζῶα,
 καὶ τὰ πλῶα, καὶ τὰ ἐνυδρᾶ· καὶ τὰ μὲν
 ἀκάθαρτα, τὰ δὲ καθαρὰ προσειπῶν, μη-
 δὲν τῶν πείθει ἠγαῖσαι Θεόν. πῶς γὰρ
 ἄν τις σωφρονῶν, ἢ τὸ ἀκάθαρτον ὀνομά-
 σοι Θεόν, ὁ μυστήριος ἀποσρέφεται. ἢ
 τὸ τῷ ἀληθινῷ προσφερόμενον Θεῷ, καὶ
 παρ' αὐτῆ ἐδιόμενον;

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τῆς μὲν αἰ ἐργοῖς
 πορείας σύμβολον ὁ πᾶς· διχληλεῖ δὲ γε
 τύπος ἂν εἴη σαφῆς τῆ ἐπ' ἄμῳ βαίνειν
 ἡμᾶς ὀρθῶς καὶ ἀνεπιπλήκῳς διώσθαι,
 εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς αὐτὰς, καὶ μῆτοὶ καὶ εἰς
 ἕτερος. εἰ τις ἐν εἴη τυχόν, ὀρθῶς καὶ
 ἐπισημῶν ἐπ' ἄμῳ βαίνειν εἶδῳς, ἐαυ-
 τόν τε καὶ ἕτερος ὠφελῆν οἶδῳς τε, τῇ τῶν
 ἡθῶν ποιότητι λέγω, καὶ πρὸς γε δὴ τῷ
 νηνεχίθ καὶ ἐμφρονέσας, καὶ τοῖς περὶ
 Θεῆ λόγοις ἐναυλίον ὡπερ τὶ καὶ αἰδιότη-
 μα διδῶς τῷ καρδίαν, ἄνω τε καὶ κάτω
 σρέφῳν αἰ πῶς ἐν ἑαυτῷ τὰς τῶν θείων
 δογματῶν ἐννοίας, καὶ διὰ τῆτο πυκνῶς
 καὶ ἐμφρόνως ἐξεροδῶν, καταλεπῶν
 τρόπον τινὰ τὰ ἕτω τῶν νοημάτων ἀκρι-
 βῶς ἐγνωσμένα. ζῶν πᾶ πάντως ἐσα προ-
 σεοικῶς ἀναφέροντι τὸν μηρυκισμόν, καὶ
 τῷ ἐν κοιλίᾳ τροφῷ ἀνεροδομένῳ αἰ,
 καὶ τοῖς ὁδοῖν ὑπάγοντι, ὡς ἂν καὶ ἐτι
 καταλεαίνοιτο, καὶ τῷ τῆς πέψεως ἰαχνῶ
 χωροίη πρὸς ὄνησιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διχληλῆ, τὸν ὑσεβῶς
 ἐν τῷ αἰῶνι τῷ πολιτδομένῳ, [καὶ] διὰ
 τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἐπ' ἐκείνον ἀσῶδοντα·
 πρὸς δὲ τῷ διχληλεῖν καὶ ὀνυχισῆρας ὀνυ-
 χίζειν, περιχωρῶμενον τὰ περιτῶ καὶ νε-
 κρᾶ ἀπὸ τῶν χερῶν, ταῦτά τε πράξεων
 καὶ ποδῶν, ταῦτά τε πορείας. πρὸς τῆτοις
 καὶ ἀναμηρυκισμόν, ἐκ ἀποτιθέμενον μόνον
 τῷ πνῶματικῷ τροφῷ, ἀλλὰ καὶ
 ἀναμιμνησκόμενον, καὶ σιωεχῶς αὐτῷ
 μελετῶντα.

H δ. Πλὴν ἀπὸ τῶν ἢ Φάγεσθε,
 ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμόν, καὶ
 ἀπὸ τῶν διχληλεῖν τὰς ὄπλας, καὶ
 ὀνυχίζόντων ὀνυχισῆρας· τὸν κάμη-
 λον,

λον, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τῆτο, ὅπλην δὲ ἔ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τῆτο ἔ. ὑμῖν. Καὶ τὸν δασύποδα, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τῆτο, καὶ ὅπλην ἔ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τῆτο ὑμῖν. Καὶ τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τῆτο, καὶ ὅπλην ἔ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τῆτο ὑμῖν. Καὶ τὸν ὄν, ὅτι διχηλεῖ ὅπλην τῆτο, καὶ ὄνυχίζει ὄνυχας ὅπλης, καὶ τῆτο ἔκ ἀνάγει μηρυκισμὸν, ἀκάθαρτον τῆτο ὑμῖν. Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν ἔ Φάγεσθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἔχ ἄψεσθε ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Βέβηλον μάλιστα τῶν ὄντων ἦκισα. ὁ μὲν γὰρ νόμος πάντα οἶδε καθαρὰ τοῖς καθαρῶς· ἀλλ' εἰς ἡθῶν ποιότητος ἀνθρωπίνων τὸ ἐκάστῃ ζῶα φυσικὸν παραλαβῶν, ὀνίνησιν ἔ μετρίως.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρακτικῆς μὲν ἔν ἀνεργείας καὶ ποιότητος τρόπων, τὴν τῆ ποδὸς διχηλίαν τύπον εἶναι διαβεβαιώμεθα· τὸν δὲ γε μηρυκισμὸν, λόγῃτε κατ' ὀσέβειαν ἢ δογματικῆς ἐπισήμης ὀρθότητε καὶ ἀντιβῆς σημεῖον εἶναι διορίζομεθα. ἀτελής ἔν ἄρα πρὸς ἀρετῇ νοοῖτ' ἂν εἰκότως, καὶ τῆ χρῶμα θανμάζεσθαι καθέσκει μακρὰν ὁ ἔργοις μὲν ἐπαυχῶν ἀγαθοῖς, ὀρθότητος δὲ τῆς δογματικῆς ἠτλώμενος, καὶ λόγῃς ἔκ ἔχων τῆς ἀληθείας εἰς νῆν. ἀληθῆς δὲ ὅτι καὶ τὸ ἔμπαλιον ἔκ ἀσυμφανές. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀκάθαρτος ἔν κατὰ νόμον, ὁ εἶός ἠτλώμενος. τῆτων δὲ ὅτι προσήκει ἀποφοιτᾶν, καὶ κατ' ἔδενά τρόπον ὀραῶσαι μετεσχηκότας, διεσάφει, λέγων· ἀπὸ τῶν κρεῶν ἔ Φάγεσθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἔχ ἄψεσθε. ἔτε γὰρ ζῶσι, Φησί, μὴ σιωπᾶσθαι Φήσεσθε· κἂν εἰ τεθναίῃ τις τῶν τοιῶνδε τυχόν, ἀβέβηλον τὸν οἰκείον τηρήσετε νῆν, ἔδ' ὅσον εἰπεῖν ἀποδιγάνοντες τῶν ἐκείνοις πεπονημῶν, λογίω δὲ δηλονότι, καὶ μιᾶρῶν συσγραμμάτων.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δέχεται τοίνυν εἰς παράδειγμα τῆ μὴ διχηλῆντος μὲν τὴν ὅπλην, ἀνακομίζοντος δὲ τὸν μηρυκισμὸν, τὴν κάμηλον, ζῶων ὀδοκῆς τε καὶ ὑπερμέγεθες, δασύποδά τε καὶ χοιρογρύλλιον, τὰ πάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν ἄλλων μικροφανέστατα, διὰ τῶν ἄκρων καθάπερ ἐγῶμα συλλήβδω ἀπαντὰ περιλαβῶν, καὶ ἔδοκ' ἔξω τῶν διὰ μέσθ μεθεῖς. ὁμοιον γὰρ ὡς εἰ καὶ λέγοιτο τυχόν, ἀπὸ τῆ λίαν ὑψηλῆτε καὶ ἀνωτάτω, καὶ μέχρι μικρῶν καὶ τῶν ὅτι μάλιστα κατωτάτω, πᾶς ὅς γε τοιοῦτος, βδελυρὸς καὶ ἀκάθαρτος.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παραφέρει δὲ καὶ τὸν σῶ, ὡς ἀκάθαρτον, διὰ τοι τὸ διχηλῆν μὲν ὅπλην, ἔ μὴ ἔτι πεφυκότα, καὶ ἀναμασᾶσθαι, τῆτέσιν ἀνάγειν μηρυκισ-

μόν· ἀδρανῆς τε καὶ ἄχρησον τὸ εἰ ἔργοις καύχημα, δίχα τῆ λόγῃ τῆ κατ' ὀσέβειαν ἀποφαίνων.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ τῶν ἀλόγων ἀπάντων δημικρὸς ἔστιν ὁ Θεός, διατὶ τὸ διχηλῆν ὅπλην καὶ μηρυκισμὸν μὲν ἔχον, καθαρὸν εἶναι ἀπεφώτατο; ἢ πάλιν, διατὶ τὸ μηρυκισμὸν μὲν ἔχον, οἷον κάμηλος, ὅπλην δὲ μὴ διχηλῆν, εἰ τοῖς κακοῖς τέτακται; καὶ τὸ διχηλῆν μὲν τὴν ὅπλην, μηρυκισμὸν δὲ μὴ ἔχον, οἷον χοῖρος, εἰ τοῖς μὴ καθαρῶς λελόγισαι; καὶ εἰ τοῖς ἰχθύσι δὲ τὰ ἀλεπίδωτα, καὶ τὰ πεταναῖα διατὶ διήρωται, καί τοι τινῶν καθαρῶν, εἴ γε συγχωρῶνται, ταῦτα τοῖς ἀκαθάρτοις ἐδιδόντων καὶ πρατίντων; Φύσει μὲν καθαρὰ ὑπάρχει πάντα τὰ ζῶα, καὶ καλὰ ὑπὸ τῆ Θεῖ ἐξ ἀρχῆς γεγυότα, κα-

» τὰ τὸ εἰρημῶν· καὶ εἰδὲν ὁ Θεός πάν-

» τα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδὲ καλὰ λίαν· καὶ τῆς Θεῖας τετυχηκότα ὀβλογίας, λεγῆσης· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐβέβητο ὁ Θεός ὡπερ εἰ πᾶσι (1) τοῖς ἐδιδόντοῖς, ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς τῆ νόμῃ δαλείας ποιήσασθαι τῆς Ἰσθαίης, διὰ τῆτο τῶν ζῶων, καὶ πεταναίων, καὶ ἰχθύων. τινὰ μὲν ὠνόμασε καθαρὰ, ὡν καὶ τὴν σφαγίλιν καὶ τὴν βρωσίν τοῖς Ἰσθαίοις ἐπέτρεψε· τινὰ δὲ ἀκάθαρτα ὠνόμασεν. ὡν τὴν βρωσίν αὐτῆς ἀπέργε. καθαρὰ ἔν ταῦτα καὶ ἀκάθαρτα λέγονται. καθαρὰ μὲν, διὰ τὴν Φύσιν· ἀκάθαρτα δὲ, διὰ τὸν νόμον.

» Δ ἄλλως δὲ πάλιν καθαρὰ καὶ ἀκάθαρτα λέγονται, διὰ ταῦτῃ τὴν αἰτίαν· ἐπειδὴ εἰ τῆ Αἰγύπτῳ τότε πάντα τὰ ζῶα, πλὴν τῆ χοῖρος, ἐθεοποιῶντο· διὰ τῆτο τῶν ζῶων, τὰ μὲν καθαρὰ, τὰ δὲ ἀκάθαρτα ὠνόμασε. καὶ τὰ μὲν καθαρὰ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς θῦειν, τὰ δὲ μὴ ἐδίδεν ὡς ἀκάθαρτα, δι' ἑκατέρωθ δεικνύων αὐτὰ ἀνάξια ὄντα τῆς τῆ Θεῖ προσηγορίας τε καὶ τιμῆς, καὶ διὰ τῆ θῦεσθαι καὶ ἐδιδεσθαι, καὶ πάλιν διὰ τῆ καλεῖσθαι αὐτὰ ἀκάθαρτα.

Ε

» Ζ. Καὶ ταῦτα Φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι. πάντα ὅσα ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ταῦτα Φάγεσθε. Καὶ πάντα ὅσα ἔκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια, ἔδὲ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ἀπὸ πάντων ὧν ἐρεύγεται τὰ ὕδατα, καὶ ἀπὸ πάσης ψυχῆς τῆς ζώσης ἐν τῷ ὕδατι, βδελυγμά ἐσιν, καὶ βδελύγματα ἔσονται ὑμῖν. Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν ἔκ ἔδεσθε, καὶ τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξεσθε. Καὶ πάντα ὅσα ἔκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια, ἔδὲ λεπίδες τῶν ἐν τοῖς ὕδασι, βδελυγμα τῆτό ἐστιν ὑμῖν.

ΦΙΛΩ.

(1) Οὕτω καὶ εἰ τοῖς ἐδιδόντοῖς. ὀρθότερ. ὃ καὶ ἡ λατινικὴ περιέχει μετὰ φρασίς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Παρέρχεται καὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ πρὸς ἐδάδιω καθαρά διαγράφων· σημειωσάμενος καὶ ταῦτα δυσὶ χαρακλήρσι, (1) καὶ λεπίσσι. τὰ γὰρ ἢ μηδέτερον, ἢ θάτερον ἔχοντα παραπέμπει καὶ παρσιταίται. τὸ δ' αἴτιον ἐκ ἀπὸ σκοπῆς λεκλέον· ὅσα μὲν ἢ ἀμφοῖν ἀμέτοχα ἢ τῆς ἑτέρας, κατασύρεται πρὸς τῆς ῥωδῆς, ἀντέχων ἀδωατῆντα τῇ βία τῆς Φορᾶς· οἷς δ' ἑκάτερον πρόσσειν, ἀποσρέφει, (2) μετωπηδὸν ἀνδίσταται, καὶ φιλονεικῶντα πρὸς τὴν ἀντίπαλον προθυμίαις καὶ τόλμαις ἀητήτοις γυμνάζεται, ὡς ὠδύμενά τε καὶ ἀντωθέν, καὶ διωκόμενα ἀντιτρέχειν, ὁδὸς ἐν δυσοδίαις ἀνασέλλοντα ὄρεας, πρὸς διεξόδους ὀμβραῖς. σύμβολα δὲ καὶ ταῦτ' ἐστὶ, τὰ μὲν πρότερα Φιληδὸν ψυχῆς, τὰ δ' ὑπερὰ καρτερίαν καὶ ἐγκράτειαν ποδῆσης. ἢ μὲν γὰρ ἐφ' ἡδονῶν ἄγασα, κατάντης ἐστὶ καὶ ῥάση, συρμὸν ἀπεργαζομένη μᾶλλον ἢ περιπατον· ἀνάτης δὲ ἢ πρὸς ἐγκράτειαν, ἐπιπονός μὲν, ἐν δὲ τοῖς μάλιστα ὠφέλιμος. καὶ ἢ μὲν ὑποφέρει, καὶ ὑπονός ἐν ἀναγκάζει τῷ πρᾶνι κατάγασα, μέχρις ἀν εἰς τὰ τῆς ἐχατιᾶς ἀποβράση· ἢ δ' εἰς ἔρανὸν ἄγει, τὸς μὴ προκαμύοντας ἀδυνατίζουσα, τὸ τραχὺ καὶ δυσαναπόροῦτον αὐτῆς ἰχύσαντας ὑπομένει.

1ακ. 3. 2.

Παρριμ. 10. 14.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰχθύων δίκλιω διανηχόμεθα τὴν πλατείαν ταύτην καὶ ὄρυχων ῥον θάλασσαν, ἦτοι τὸν κόσμον. καὶ διάφορος (3) ὁ ἑκάστων βίος. καὶ πολλὰ μὲν πλάισιν ἅπαντες, κατὰ τὸ γεγραμμένον ἀποσείονται δ' ὅμως, ὡς ἀκαλλῆς, τὸ γυμνῶς ἐθέλειν ἀχρημονεῖν. ἀναπέσειε δ' ἂν ἔδεις ἐμφανῆτε καὶ ἀκατάσκαδον ἐπιτηδύειν τὴν πλημμέλειαν· ἐπιμελῶνται δὲ σοφῶρα τῆς χρῆσας λαθεῖν. σοφοὶ γὰρ κρύψουσι τὰς ἑαυτῶν αἰχμῆς, κατὰ τὸ γεγραμμένον. τῆτο οἰμαί ἐστὶ τὸ ὡς εἰ τάξει καλύμματος τὰς λεπιδὰς ἔχων. [ἀνανήχονται δὲ πλεισάκις καὶ εἰς τὸ ὑψῆ. βλέπουσι γὰρ ἐκ εἰς τὸ κάτω διαπαντός,] φρονῶσι δὲ τὰ ἄνω, καὶ διαδιδράσκουσι ὀπετῶς τὸς εἶπερ ἂν ἔλοιτο σαγλυδύειν εἰς ὄλεθρον, ὅσοις ἐστὶ ταῖς ἀρεταῖς οἰονεὶ πλερυγίοις κεχρηθῶν νοητῶς.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Πλημμελῶσι δέτινες ἐκ ὑπεσαλμύως, γυμνῶ δὲ ὡπερ καὶ ἀκατακάλυπτον παντελῶς ἐπιτηδύοντες τὴν φαυλότητα. Καὶ μετ' ὀλίγου. Οὐκὲν καθαρίζει μὲν ὁ νόμος τῆς ἡρώσηκότηας μὲν τὰ ἀνθρώπινα, μὴ μὴ ἐτι καὶ εἰσάπαν ἐκλετραμμύνας, ἀγανηχομύνας δὲ ὡπερ εἰς τὸ ὑψῆ, καὶ ἐχὶ τοῖς ἐπιγείοις ἐνίστησαντας μόνοις, πεφρονηκότηας δὲ καὶ τὰ ἄνω, καὶ μεμερισμύνας ὡπερ Θεῶ τε καὶ κόσμῳ. καταμιαίνει δὲ αὐτὸς ὅλω χωρῶν-

A τας τρὸς πρὸς τὸ ἀκαταλήκτως ἐλέδα καὶ δρᾶν καὶ φρονεῖν τὰ σαρκότε καὶ κόσμῳ, καὶ ἐπὶ τῆτοις μὲν ἅπασαν ἀποδυσάμενός αἰδῶ, γυμνῶς δὲ καὶ ἀπημφισμύως ἀχρημονεῖν αἰδῶστας. ἐξίσησι δὲ χρησίμως τῆς πρὸς αὐτὸς κοινωνίας, τὴν πρὸς ἐκείνους ἐκ ἀτιμάζων. ἔ γάρτοι τοῖς φαυλοῖς ἰσάει κατὰ ταῦτον, ἀλλὰ τοῖς ἐπιεικετέροις ἀσφαλές.

B 1γ. Ταῦτα βδελύξεσθε ἀπὸ τῶν πετεινῶν, καὶ ἐβρωθήσεται, βδελυγμά ἐστὶ τὸν αἰτόν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἀλκίαιτον.

ΑΔΗΛΟΥ. Πτηνῶν, οἰμαί, ὅσα μὲν σκόλοπας ἔχει κατωτέρω τῶν γονάτων ὑπὲρ τὰς βάσεις, καθαρά εἶναι βέλεται· ὅσα δὲ μὴ, ἀκάθαρτα. διώκται δέτις καὶ ταῦτα πρὸς τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπανάξαι ἡδὴ καὶ τὸς βίος.

G **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀποφάσκει ὁ νόμος τὸν αἰτόν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἀλκίαιτον, καὶ μᾶτοι τὸν γύπα. διίπλαται γὰρ τὰ τοιαῦτα ὑψῆ, καὶ τοῖς ἀνωτάτω λίαν εἰσβρομῶσαι φιλεῖ, καὶ μισεῖ τὰ κάτω. **Δ** **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Συγκαταλέγει δὲ τῆτοις τὸν ἰκτίνα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, καὶ κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· δι' ὧν εὐμᾶλα σημαίνεται τό γε ἀρπάξαι εἶδος, καὶ δεινὸν εἰς κακουργίαν ἀνθρώπων γένος. καὶ τῆ μὲν πρώτῃ τύπος ὁ ἰκτίνος, θάτερος γὲ μὴ ὁ μελάντατος καὶ βαθύς. σκοτεινοὶ δὲ πως, καὶ ἐκ ἅπασιν εἰσαργεῖς οἱ δριμύεις εἰς πονηρίαν, καὶ ἀσυμφανῆ τοῖς πολλοῖς εἴγε δὴ σφίσι αὐτοῖς τὴν τῶν ἡθῶν ἔχοντες μοχθηρίαν. παραπέφυκε δὲ αἰεὶ τοῖς τὴν ἐπάρατον ἀλαζονεῖαν ἡρώσηκῶσι τὸ πλεονεκτεῖν ἐθέλειν ἐς ἂν διώωντο τυχόν, καὶ πολυτρόποις κακουργίας ἐκπολιορκεῖν ὀρήμασι, καθαρπάξαι δὲ ἔτω, καὶ τῆτο ἀπλήσως. ταύτητοι σωάπει λέγων ὀθύς· καὶ σρεθόν καὶ λάρον. ἀπλησῶτατα γὰρ, οἰμαί, ταυτί, καὶ τὸ παρεμπίπτον αἰεὶ συλλέγοντα.

1ωβ. 5. 7.

Ε 1δ. Καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἰκτίνα, 1ε. καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. Καὶ τὸν σρεθόν, 1ς. καὶ τὸν γλαῦκα. (4) Καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. (5)

Ζ **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Συγκαταλέγει δὲ τῆτοις τὸν ἰκτίνα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, καὶ κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· δι' ὧν εὐμᾶλα σημαίνεται τό γε ἀρπάξαι εἶδος, καὶ δεινὸν εἰς κακουργίαν ἀνθρώπων γένος. καὶ τῆ μὲν πρώτῃ τύπος ὁ ἰκτίνος, θάτερος γὲ μὴ ὁ μελάντατος καὶ βαθύς. σκοτεινοὶ δὲ πως, καὶ ἐκ ἅπασιν εἰσαργεῖς οἱ δριμύεις εἰς πονηρίαν, καὶ ἀσυμφανῆ τοῖς πολλοῖς εἴγε δὴ σφίσι αὐτοῖς τὴν τῶν ἡθῶν ἔχοντες μοχθηρίαν. παραπέφυκε δὲ αἰεὶ τοῖς τὴν ἐπάρατον ἀλαζονεῖαν ἡρώσηκῶσι τὸ πλεονεκτεῖν ἐθέλειν ἐς ἂν διώωντο τυχόν, καὶ πολυτρόποις κακουργίας ἐκπολιορκεῖν ὀρήμασι, καθαρπάξαι δὲ ἔτω, καὶ τῆτο ἀπλήσως. ταύτητοι σωάπει λέγων ὀθύς· καὶ σρεθόν καὶ λάρον. ἀπλησῶτατα γὰρ, οἰμαί, ταυτί, καὶ τὸ παρεμπίπτον αἰεὶ συλλέγοντα.

1ζ. Καὶ νυκτικόρακα, καὶ κατα- 1η. ράκην, καὶ ἴβιν, Καὶ πορφυρίωνα, καὶ πελεκάνα, καὶ κύκνον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ

(1) Πρώδες, πλερυγίοις.
 (2) Πρώδες, καί.
 (3) Διάφορος γὰρ. ὁ Τόμ. 1, μέρ. 2, σελ. 504.
 (4) Καὶ λάρον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. αἰ εἰρημ. ἐκδῶ.
 (5) Καὶ ἰέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. αὐτ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὁ μὲν ἱεραεὶς καταθρῶσκει δεινῶς παντὸς ἀδυνεσέρου πλῆθῶς, καὶ κατὰ σφραγίδων ἵεται, καὶ διόλυσιν λαβῶν. καταράχης γε μὴν, καὶ ἴβις, καὶ πορφυρίων, προσθείω δ' ἂν ὅτι καὶ πελεκάνος, ἐπιμαίνοντα τοῖς ἰχθύσι, καὶ τροφῶν ποιῶνται τὸν ἐκείνων ὄλεθρον. τοῖστί δὲ πάντες, ὅσον ἦκει εἰς τρόπους καὶ ἡθῶν ἀγριότητα, οἱ παρ' ἑδὸν ἡγάμενοι τὸ διολύσαι τινας, διὰ γε τὸ σφίσειν αὐτοῖς ἡδύ.

ιθ. Καὶ ἐρωδιὸν, καὶ χαραδριὸν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ ἔποπα, καὶ νυκλερίδα.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Νυκλὸς δὲ, οἶμα, Φίλα ταυτὶ, καὶ χαίροντα μὲν τῶ σκοτει, καὶ πλῆσιν ὡς ἡδυτάτῳ εἰ αὐτῶ ποιῶντα μεμελετηκότα, κατεχθραίνοντα δὲ τὸ ἡλίε Φῶς, καὶ τὸ εἰ αὐτῶ τὶ δρᾶν μὴ ἀνεχόμενα. εἰσιν δ' ἂν οἱ τοιοῖδε σαφῶς, οἱ τῶν Φαύλων ἐργάται. καὶ γὰρ ἐσιν ἀληθῆς ὁπερ ἔφη Χριστὸς, ὅτι πᾶς ὁ Φαῦλα πράσων, μισεῖ τὸ Φῶς.

Ἰωάν. 3. 20.
,,

κ. Καὶ πάντα [τὰ] ἐρπετὰ τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, βδέλυγμα ἐσὶν ὑμῖν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ὅσα ἢ ἀποδα, ἢ συρμῶ τῆς γαστρὸς ἰλυσώμενα, ἢ τετρασκελῆ καὶ πολυπόδα, Φησὶν εἶναι πρὸς ἐδωδῶ εἰ καθαρα. πάλιν ἀντιτόμενος διὰ μὲν ἐρπετῶν, τὸς ἐπὶ κοιλίας τὸν αἰθῆρας τρόπον ἐμφορεμίας, καὶ γαστρὶ τῆ ταλαίνῃ δασμῶς ἀπαύσως εἰσφέρουσας. Καὶ μετ' ἐλίγη. Διὰ δὲ τῶν τετρασκελῶν καὶ πολυπόδων, τὸς μηδανὸς (1) πάθους ἐπιθυμίας, ἀλλὰ συμπάντων κακῶς δέλως.

κα. Ἀλλ' ἢ ταῦτα Φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἐρπετῶν καὶ τῶν πετεινῶν, (2) ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτῶ, πηδᾶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οἷς δὲ τῶν ἐρπετῶν ὑπεράνω σκέλη τῶν ποδῶν ἐσὶν, ὡσε πηδᾶν ἀπὸ τῆς γῆς διώκομαι, ταῦτ' εἰ καθαρῶς ἀναγράφει. καθάπερ τὰ τῶν ἀκρίδων γένη, καὶ τὸν ὀφιομάχον καλεῖται· πάλιν διὰ συμβόλων ἡθῆ καὶ τρόπους λογικῆς ψυχῆς διερωτώμενος. ἢ μὲν γὰρ τῶ σώματος ὀλκῆ φύσει βρίθουσα, τὸς ὀλιγόφρονας σιωπέλκεται, τῶ πλήθει τῶν σαρκῶν ἀνυχνίζουσα καὶ πιέζουσα. μακάριοι δ' οἷς ἐξεγένετο κραταιότερα διώκει πρὸς τὴν ῥοπλῶ τῆς ὀλκῆς ἀντιβιάσασθαι, παιδείας κανόνισιν ὀρθῆς ἀνω πηδᾶν δεδιδαγμένοι ἀπὸ γῆς καὶ τῶν χαμαιζήλων, εἰς αἰθέρα καὶ τὰς ἕραν ἐπερίοδος. ὧν ἢ θεὰ ζηλωτῆ καὶ περιμάχητος τοῖς ἐκασίως, ἀλλὰ μὴ παρέργως ἦκασι.

κβ. Καὶ ταῦτα ἀπ' αὐτῶν Φάγεσθε· τὸν βεῖχον, καὶ τὰ ὅμοια αὐ-

Α τῶ· καὶ τὸν ἀπλακὸν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῆ· καὶ τὸν ὀφιομάχον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὑπεξάγει γε μὴν τῶ τοῖσθε γένος ἀκρίδα καὶ βεῖχον, καὶ τὰ τῶτοῖς ἐμφορῆ· διάτοι τὸ οὐδανῆς, ὡς ἀναθρῶσκειν διώκομαι, καὶ ἦκασα μὲν ἐμφοροχωρεῖν τοῖς κάτω, ἀρεδαί δὲ πολλαί εἰς τὸ ὑψῆ, καὶ διαπηδᾶν ὀκλόως. τοῖστί δὲ πῶς ὁ βίον μὲν ἔχων τὸν κοσμικόν, ἐπιεικείας γε μὴν τῆς ἀλλῆς καὶ ἀγάπης τῆς εἰς Θεὸν ἐκ εἰς ἅπαν ἡμοιορηκῶς. ὁ γὰρ τοῖστος εἰ τοῖς ἐπιγείοις παντελῶς ἀιδέεται, καὶ ἐνίζάνει τοῖς κάτω, μεμελέτηκε δὲ πῶς καὶ τὰ ἀνω φρονεῖν, καὶ ὀδοκιμῆν ἐσθ' ὅτε, πρὸς τὰ ἀνω διαπηδῶν, καὶ τῶν ἐπιγείων ὑπεριπλάμενος.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Διόμοι δοκεῖ ἐπαινεσαι μάλις τὸν ὀφιομάχῳ ἐπικαλεῖται· ἐρπετῶν δὲ ἐσὶν ἔχων ἀνωτέρω σκέλη τῶν ποδῶν, οἷς ἀπὸ γῆς πέφυκε πηδᾶν, καὶ μετέωρον ἀρεδαί. καθάπερ τὸ τῶν ἀκρίδων γένος· ὁ γὰρ ὀφιομάχης ἑδὸν, ἀλλ' ἢ συμβολικῶς ἐγκράτεια ἀνάμοι δοκεῖ, μάχῳ ἀκαθάρτεον, καὶ πόλεμον ἀσπονδον ἐκφέρουσα πρὸς ἀκρασίαν καὶ ἡδονῶ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰ ἀτροφον καὶ βλαβερόν πρᾶγμα ὀφιώδης ἡδονῆ, τροφιμώτατον ἂν καὶ σωτήριον γένοιτο ἢ πρὸς ἡδονῶν διαμαχομένη φύσις. αὕτη δὲ ἢ σωφροσύνη ἐσθ'.

κγ. Καὶ πᾶν ἐρπετὸν ἀπὸ τῶν πετεινῶν, οἷς εἰσὶ τέσσαρες πόδες, βδέλυγμα ὑμῖν ἐσθ'. Καὶ ἐν τῶτοῖς μιανθήσεσθε· πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἐσθ' ἕως ἑσπέρας.

κε. Καὶ πᾶς ὁ ἄρων τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῶ, καὶ ἀκάθαρτος ἐσθ' ἕως ἑσπέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸν τῶν ἀκαθάρτων ἀποδιγάνοντα καὶ μεμολυσμένον, ἀποπλυνέσθαι μὲν δεῖ τὸ ἱμάτιον· πρὸς ἑσπέραν δὲ καθαρὸν ἔσεσθαι. Φησὶ τὸ Χριστὸς μυστήριον εὖ μάλα παραδηλῶν, δι' ἃ κεκαθάρμεθα, τὴν διὰ τῶ ἀγίης βαπτίσματος πλυσθῆντες ἄφειν, κατὰ τὸν καιρὸν δηλονότι τῆς ἐπιδημίας αὐτῶ, πρὸς ἑσπέραν οἰοῦναι γεγονότα, τρεῖσιν εἰς τέλος ἡδὴ διέρποντος τῶ παρόντος αἰῶνος.

κς. Ἐν πᾶσι τοῖς κήνεσιν ὁ ἐσθ' διχηλεῦον ὀπλήν, καὶ ὀνυχισηρας ὀνυχιζει, καὶ μηρυκισμὸν εἰ μηρυκαται, ἀκάθαρτα ἐσονται ὑμῖν. πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἐσθ'. (3)

VVV 2

κζ. Καὶ

(1) Μὴ δὴ αἰὸς, ἢ μὴ αἰὸς. ἀνάγν.

(3) Ἔως ἑσπέρας. αἰ προσεσημ. ἐκδός.

(2) Τῶν ἐρπετῶν τῶν πετεινῶν. αἰ προσεσημ. ἐκδός.

κζ. Καὶ πᾶν ὃ πορεύεται ἐπὶ χειρῶν ἐν πᾶσι τοῖς θηρίοις, ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, ἀκάθαρτα ἔσαι ὑμῖν. πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν θησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας.

κη. Καὶ πᾶς ὁ ἄρων τῶν θησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ. καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας. Καὶ ταῦτα ὑμῖν ἀκάθαρτα ἀπὸ τῶν ἔρπετων τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ γαλή, καὶ ὁ μῦς, καὶ ὁ κροκόδειλος ὁ χερσαῖος,

λ. Μυγάλη, καὶ χαμαιλέων, καὶ ἀσκαλαβώτης, καὶ σαῦρα, καὶ ἀσφάλα.

λα. λαξ. Ταῦτα ἀκάθαρτα ἔσαι ὑμῖν ἀπὸ πάντων τῶν ἔρπετων τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν θησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἐοικεν ὁ νόμος διὰ μὲν τῶν ἀγρίων θηρίων, τὰς τῶν λησῶν ὠμοτάτας παραδηλῶν, οἷς λελόγισαι παρ' ἑδὲν καὶ αὐτὸ τὸ πάντων ἐπέκεινα τῶν κακῶν, ἢ ἀνδροκλονία. μόνον δὲ ἔχει προσυγχανόντα καταδαρδάπλῃσι διολλυῖτες ἀνηλεῶς, καὶ Φειδῆς ἀπάσης ἐξηρημένης. διὰ δέ γε μῦς καὶ γαλῆς, καὶ τῶν ἀγχετε καὶ εοικόντων, κροκοδείλῃ τε Φημὶ τῆ χερσαῖα, σαύρας τε καὶ ἀσκαλαβώτῃ. τὰ ψαφοδεῆ καὶ ἀνανδρα καὶ ἐν νυκτὶ περιθρόντα τῶν κλεπλῶν γένη· ἃ λεληθότως μὲν τὰς νυσάζοντας κατασίνεσθαι Φιλῆ, ἐκδέδιδε δὲ τὸ ἀλῶναι δεινῶς, καὶ τῶν αἰδικημένων παραιτῆται γρήγορσιν. ἢ γὰρ ἔχει κλεπλίσιατόν τι χρῆμα. γαλή τε καὶ μῦς, καὶ πρὸς δειλίαν εὐκόλα; καταδύεται δὲ τὰς ἐν γῆ μυχῶς, εἰ διακλυπήσειέ τις. ἢ δισα δ' ἂν ἐν νυκτὶ καὶ ἐκ ἐν ἡμέρᾳ νέμονται κροκοδείλῳ τε χερσαῖος, καὶ τὰ συλγιστῆ. ἀκάθαρτον μὲν ἐν πᾶν ὅπερ ἐστὶ ληστρικόν, καὶ εἰ διὰ τρῶπε τις εἴη θηριοπρεπῆς, καὶ Φιλαματῆς ἔχοι τὰς χεῖρας· καὶ εἰ μικρὰ παρακλέπτοι, καθά μῦς καὶ γαλή, καὶ ἀσάλακός τε καὶ ἀσκαλαβώτῃ δίκλω, τοίχῃς ἀναδρώσκοι καὶ σέγας· καὶ εἰ τις ἐπιθιγγάνοι τῶν ὡδε μεμολυσμένων, μεδέξει τῶν ἐγκλημάτων. κοινωνία γὰρ ἢ πρὸς τοίχῃς δέτινας, πάντη τε καὶ πάντως ἀκαθάρτῃς ἀποφαίνει.

λβ. Καὶ πᾶν ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιπέσοι ἀπ' αὐτῶν ἐπιτεθνηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσαι ἀπὸ παντὸς σκεύους ξυλίνῃ ἢ ἱματισμῷ ἢ δέρματι ἢ σάκκῃ. πᾶν σκεῦος ἐν ᾧ ἂν ποιηθῆσεται ἔργον ἐν αὐτῷ, εἰς ὕδωρ βαφῆσεται, καὶ ἀκάθαρτον ἔσαι ἕως ἐσπέρας· καὶ καθαρὸν ἔσαι. Καὶ πᾶν σκεῦος ὀσράκινου εἰς ὃ ἂν ἐμπέσῃ ἀπὸ τῶν ἐνδον, ὅσα ἂν ἐνδον ἦ, ἀκάθαρτα ἔσαι, καὶ αὐτὸ συντριβῆσεται.

Α ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποτε εἰάν μὲν εἰς ὀσράκινον σκεῦος ἐμπέσῃ τὶ τῶν ἀκαθάρτων, σιωτρίβεσθαι τῷτο κελδοῖ· εἰάν δὲ εἰς χαλκῆν ἢ ξύλινον, ἢ σακκίον, ἢ ἱμάτιον, ὕδατι πλυέσθαι; Καὶ σιτεῦσθαι δῆλον, ὡς ἐδὲν φύσει ἀκάθαρτον. ἀλλὰ διάτινα αἰτίαν, τὰ μὲν εἶπεν ἀκάθαρτα, τὰ δὲ καθάρα. εἰ δὲ φύσει ἀκάθαρτα λῶ, ἔδει καὶ τὰ χαλκᾶ σιωτρίβεσθαι καὶ τὰ ξύλινα. ἀλλ' ἐπειδὴ δι' ἑτέραν αἰτίαν ἀκάθαρτα αὐτὰ προσηγόρευσε, τὰ μὲν πλείονος ἀξία ὄντα τιμῆς πλυέσθαι κελδοῖ, τὰ εὐνοια δὲ σιωτρίβεσθαι. ταύτη μὲν, τὸν περὶ τῆ ἀκαθάρτη νόμον κρατυῶν· ἐκείνη δὲ, παραδηλῶν τὸν τῆ νόμῃ σκοπόν. διάτοι τῷτο καὶ κλιβάνους, καὶ χυτρώποδας καθαιρεῖσθαι κελδοῖ, εἰτι τῶτων αὐτοῖς ἐμπέσῃ τῶν ζώων. καὶ τὸ ἐν τοῖς ἀγγείοις ὕδωρ ὀνομάζει ἀκάθαρτον, εἰ ἐμπέσῃ τὶ τῶτοις θησιμαίων· τὸ δὲ πηγαιῶν ὕδωρ ἐκ ἔτι, ἐδὲ τὸ λάκκινον. σμικραῖς γὰρ ζημίαις τὰ τοιαῦτα περιορίζει. μανθάνομεν δὲ πάλιν ἡμεῖς ἡλίκον ἢ ἀμαρτία κακόν. τὸν γὰρ ἀληθῆ μολυσμὸν ἐκείνη προσερίβεται.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἀνθρώπων δ' ἂν εἶεν εἰς τύπον τὰ μεμολυσμένα τῶν σκευῶν. ἐν εἶδει γὰρ σκευῶς ὁ ἄνθρωπος.

λδ. Καὶ πᾶν βρῶμα, ὃ ἔσθεται, εἰς ὃ ἂν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτῷ ὕδωρ, καὶ ἐπιπέσῃ τῶν θησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτόν ἐστιν ὑμῖν· καὶ πᾶν ποτόν, ὃ πίνεται ἐν παντὶ ἀγγείῳ, ἀκάθαρτον ἔσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἦτοι εἰάν ἀπὸ τῆ μεμιασμένης ὕδατος βάνις ἐπιπέσῃ ἐπί τι βρῶμα ἢ πόμα, μολυῖται αὐτό.

λε. Καὶ πᾶν ὃ εἰάν ἐμπέσῃ ἀπὸ τῶν θησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσαι· κλίβανοι καὶ χυτρώποδες καθαιρεθήσονται. ἀκάθαρτά ἐστι, καὶ ἀκάθαρτα ἔσονται ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἐμπεσεῖν θησιμαίων εἰς σκεῦος τι, καὶ ἀκάθαρτον ποιεῖν, εἰ κατὰ φύσιν ἐστὶν· ἀλλὰ πρὸς παιδαγωγίαν τῆς αὐτῶν ἀνοίας. ὅθεν τὰ μὲν μικρὰ καὶ ὀσρα καὶ λυόμενα, καθαιρεῖται· τὰ δὲ ἰχυρα καὶ πολυτίμητα, ὡσαύτως διαμένει.

λς. Πλὴν πηγῶν ὑδάτων ἢ λάκκῃς καὶ συναγωγῆς ὕδατος, ἔσαι καθάρων. ὃ δὲ ἀπλόμενος τῶν θησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἀπαλλάττει γε μὴν τῆ καταμολυέσθαι δεῖν πηγῶν ὕδατος, λάκκων τε καὶ συναγωγῶν ὕδατος, καὶ εἰ πέσοι τυχόν ἐν αὐτοῖς τὶ τῶν κατὰ νόμον μεμολυσμένων, ἐκ ἐφίαις οἰμαίπε τὰς ὑπὸ νόμον, δυσσαχθῆς καὶ δυσδιακόμισον παντελῶς ἠγεῖσθαι τὸ χρῆμα, καὶ τῶν τῆ νόμῃ τήρησιν ἀνεπιτήδουτον ἔχαιν τὸ εἶγε.

ἀγγε τρετοισὶ βλάβος, εἰς αὐτὰ παθόντας τὰ καιριώτατα ὡς καὶ πόλεων ἐστὶ ὅτε καὶ οἰκῶν ἀποφοιτῶν, μεμολυσμένων αὐτοῖς τῶν ὑδάτων, καὶ τῆς ἀναγκαίας τε καὶ ἀπαραιτήτης παραιρημένης χρείας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παρήκε δὴ ἔν ὁ νόμος τῆς ἰσορίας τὸ ἀκριβές, διά γε τὸ τοῖς ὑπὸ νόμον ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον.

λζ. Ἐὰν δὲ ἐμπέση τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπὶ πᾶν σπέρμα σπόριμον, ὃ ἀπαρήσεται, καθαρὸν ἐστίν. Ἐὰν δὲ ἐπιχυθῆ ὑδὼρ ἐπὶ πᾶν σπέρμα, καὶ ἐπιπέση τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτόν ἐστιν ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐὰν ξηρὸν ἦ τὸ σπέρμα, ἔμιαίνονται ἀπὸ τῆς θνησιμαίας· ἐὰν δὲ, ὑγρὸν αὐτῆς ὄντος, ἐμπέση, μιάινεται. ἀνιμάται γὰρ ὡς ὑγρὸν τὴν ἀπὸ τῆς ὑγρῆς ποιότητα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ἂν μὲν δίχα ὕδατος σπέρματι ἐμπέση τὸ θνησιμαῖον, ἔμιαίνει, ἂν δὲ μετὰ ὕδατος, ἀκάθαρτον ἀποφαίνει; Ἐπειδὴ ἡ ὑγρότης τῆς ἰχῶρος μεταλαμβάνειν παρασκυδάζει τὸ σπέρμα. διαφερόντως δὲ τὰ ἐπὶ τῆς κοιλίας ἰλυσώμενα ἀκάθαρτα εἰσάφησιν. ἀρχέκακος γὰρ ὁ ὄφις, καὶ τῆς διαβολικῆς ἐπιβελῆς ὑπεργός.

λθ. Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ἀπὸ τῶν κληνῶν, ὅ ἐστιν ὑμῖν φαγεῖν τῆτο, ὁ ἀπλόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παχῆς ὄντας πρὸς τὴν κατὰ διάνοιαν κάθαρσιν, διὰ σωματικῶν καθαρμῶν ἐπὶ τὸ ἔμπροσθεν ἄγει. ἵνα ὁ τὴν σάρκα μιάινεσθαι φύγων, ὁψέποτε μάθη καὶ τὴν τῆς ψυχῆς κηλῖδα βδελύττεσθαι. τὸ δὲ πρὸς ἑσπέραν δι' ὕδατος πλύσεσθαι, τὸ τῆς ἀγίας βαπτίσματος λυτρὸν δείκνυσι. (1)

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ γὰρ δῆτις ὄλωσεν τῶν ἐν ὑπολήψει σεμνότητος, καὶ τῶν ἤδη κεκαθαρμένων, ἢ εἰς κοινωνίαν τὴν πνευματικὴν διὰ πίστεως εἰσδεδεγμένων, τὴν ἐκ τῆς ἀμαρτίας ὑπομένει νέκρωσιν, βδελυρὸς ἔσται, φησὶ, καὶ ἀπηχθήμενος. νεκροῖς γὰρ ἔργοις μεμολυσμένος, καταμιάίνει πᾶς πάντως τὸν αὐτῷ κολλώμενον.

μ. Καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἶρων ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, (2) καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ὅτι καὶ τὸν ἐσθίοντα τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, καὶ εἰ

ἐπαφῶτότις μόνον, ἀκάθαρτον ἔσεσθαι φησὶν· ἔτε τὸν μεταχόντα τῆς ἐκείνων νεκρότητος μῶμε καὶ γραφῆς ἀπαλλάτων, ἔτε μὴ ἀναίτιον εἶναι λέγων, καὶ εἰ ἀγγε τὶς ἴοι καὶ πλησιαζόμενος. χρῆμα γὰρ, οἶμα, νηφαλίως ἀποφοιτῶν, ἔχι δὴ πᾶς μόνης τῆς πρὸς Φαύλης ταυτοεργίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς σωιέναι μόνον.

μα. Καὶ πᾶν ἔρπετόν, ὃ ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς, βδέλυγμά ἐστὶ τῆτο ὑμῖν· ἔ βρωθήσεται.

μβ. Καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ κοιλίας, καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος διὰ τεσσάρων διαπαντός, ὁ πολυπληθεῖ ποσὶν ἐν πᾶσι τοῖς ἔρπετοῖς τοῖς ἔρπυσσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἔ φάγεσθε αὐτὰ, ὅτι βδέλυγμα ὑμῖν ἐστὶ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοῖστος δ' ὁ Φιλήδονος, αἰε χωρῶν ἐπὶ γαστέρα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα ἡδονάς. τῷ δὲ ἔρποντι ἐπὶ κοιλίαν, τὸν ἐπὶ τεσσάρων βαδίζοντα ὡσκειν εἰκότως. τέτταρα γὰρ ἐστὶ τὰ πάθη τῶν ἐν ἡδονῇ, ὡς τις κατ' ἐξαίρετον λόγος (3) μέμνηται.

μγ. Καὶ ἔ μὴ βδελύξετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἔρπετοῖς τοῖς ἔρπυσσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔ μίανθήσεσθε ἐν τῆτοῖς, καὶ ἀκάθαρτοι ἐκ ἔσεσθε ἐν αὐτοῖς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὔτε τὸ τεθνηκὸς τὴν τῆς ἀνθρώπου μολύνει ψυχῇ, ἔτε τὸ θίγειν, ἔτε ἡ βρωσις ἢ εἰς κοιλίαν χωρεῖσθαι· ἀλλὰ χρῆ κατὰ τῆς τῶν πλωτήρων ὄψεως χρεσάτης πάντα κάλων κινῶντας, ἔξω φέρεσθαι μολυσμῆ, ἡρεμαίως δὲ καὶ ἀκυμάντως πρὸς τὴν Θεῷ φιλάτῳ εἰσελάυνειν ζωῇ. (4)

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκ τῆτων γὰρ τῶν ἀπηγορευμένων, φησὶν, ὁ γῆινος τρόπος ὑπογράφεται, μακρὰν ὦν τῆς ἀσωμάτης, καὶ κατὰ τῆτο ἀκάθαρτος, καὶ ἀρπακτικός, καὶ βίαιος.

μδ. Ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. καὶ ἀγιασθήσεσθε, καὶ ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν· καὶ ἔ μίανεῖτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἔρπετοῖς τοῖς κινεμένοις ἐπὶ τῆς γῆς, Ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ ἀναγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου εἶναι ὑμῶν Θεός. ἔ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ.

μς. Οὗτος ὁ νόμος περὶ τῶν κληνῶν καὶ τῶν πετεινῶν καὶ πάσης ψυχῆς τῆς κινεμένης ἐν τῷ ὕδατι, καὶ

VVV 3

πάσης

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομοῖς, ἔχ εὑρηται.

(2) Καὶ λέσεται ὕδατι. αἰ προδιαληφθ. ἐκδός.

(3) Τῶν Στοικῶν, ὡς φασὶν, ἐστὶν ἡ διδασκαλία. ταῦτα ἐν ταῖς σημείωσ. ταῖς ἐν Τόμ. 1. σελ. 114. τῆς τῆ Ματθ. ἐκδός.

(4) Ἄλλως ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδομοῖς. (εἶπεν ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 510.) σωτήρακαλα.

μς. πάσης ψυχῆς ἐρπίσεως ἐπὶ τῆς γῆς, Διασεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ καθαρῶν, καὶ συμβιβάζειν τὰς ὑπὲρ Ἰσραὴλ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων τὰ ἐδιόμενα, καὶ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων τὰ μὴ ἐδιόμενα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πολὺ ποιῆται λόγον περὶ καθαρῶ καὶ ἀκαθάρτων· πρῶτον, ἀγίαν εἶναι τὴν ψυχὴν ἐκπαιδύων. εἰ γὰρ τὸ

Α Φυσικὸν τοῖσιν οἶον ἐκ προσάγματος Θεῶ γεγονέναι, ἀκάθαρτον, πόσω μᾶλλον τὸ ἀπὸ μοχθηρᾶς προαιρέσεως, καὶ ἐκ ἐκ προσάγματος Θεῶ γεγονός; εἰ τὸ δὲ Θεὸς ποιητῆς ἀκάθαρτον εἶναι νομίζοι τις, πόσω μᾶλλον τὸ ἐναντίως ἔχον πρὸς τὸ τῷ Θεῷ βέλημα, καὶ ποιῶν ὅπερ ἀπηγόρευται;

” ΑΔΗΛΟΥ. Ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων. μετὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων τῶν τρεφόντων ζῶα ἢ πλῆθὸς ἐδιόμενα, καὶ μὴ-

Κ Ε Φ. Ι Β.

β. α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μαϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, λέγων, γυνὴ ἣτις ἐάν σπερματιοῦν, καὶ τέκνη ἄρσεν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἐπὶ τὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς χωρισμῆς τῆς ἀφ᾽ ἑδρᾶς αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσται.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρέλκεν δόξει τὸ ἐάν σπερματιοῦν, προτασόμενον τῷ, καὶ τέκνη ἄρσεν. ἀλλ' ἐφίσημη μὴ ποτε ἵνα προφητικῶς ἢ Μαρία ἐκ ἐκ τῶν σπερματιοῦν τεκῆσα ἄρσεν μὴ νομιδοῦν ἀκάθαρτος εἶναι γεγεννηκῆα τὸν Σωτῆρα, εἰρηται ὅλον τῆτο. ἐδιώατο δὲ καὶ μὴ προσκειμένον τῷ, ἐάν σπερματιοῦν, νοεῖται μὴ εἶσαι ἀκάθαρτος ἢ Μαρία. εἰ γὰρ ἀπλῶς ἴω γυνή, ἀλλὰ παρθένος. (1)

” ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Γυνή, Φησί, καὶ εἰ πάσαι τυχόν, ἀδιακρίτως, ἀλλ' εἴ τις ἐάν σπερματιοῦν, καὶ τέκνη ἄρσεν, ἀκάθαρτος ἔσται. Καὶ μετ' ὀλίγα. Διέδρα δὲ ἐν τῷ ἐκ νόμου καταβολῇ ἢ ἀγία Παρθένος, σπερματιοῦσα μὲν ἑδαμῶς, εἰργαία δὲ τῇ διὰ τῆς ἀγίας πνεύματος τὸ θεῖον ἀποκνήσασα βρέφος. ἢ δὲ τίχισσα, καὶ ἀκάθαρτος διὰ τῆτο γυνή εἴη ἂν κατὰ γε τὸ εἶκος, καὶ τὸν ἀμωμήτως ἔχοντα νῦν, ἢ ἀνθρώπων Φύσις. τὸ γάρτοι τῆς γυναικὸς πρόσωπον αὐτῇ περιδήσομεν εἰς γε τὸ παρὸν τῇ Φύσει. κατηγορεῖται δὲ νόμῳ, καὶ μολυσμοῖς ἐνοχος ὀνομάζεται, διὰ τοι τὸ τίχισαι εἰς Φθορὰν, καὶ ἐκ εἶναι μὲν εἰ οἷς ἴω δίδυς τὸ εἶναι λαχῆσα παρὰ Θεῶ· γέγονε γὰρ ἐπὶ ἀφ᾽ ἑδρᾶς· παρὸν ἔχουσα δὲ μᾶλλον εἰς τὸ καταφθάρειν δαίν, κατεγνωσμένη διὰ τῷ παράβασιν, καὶ τῷ ἐκ θείας ἀρᾶς ἀνατλάσαι δίκην παρὰ Φύσιν ἢ Φύσις. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καταμολύνει δὲ ἐν τῷ Φύσιν ἢ ἐπέστακτος Φθορὰ, καὶ ὁ Φθόνω διαβολικῶ κατακρατησας θάνατος, ὀρίζαν ἔχων τῷ ἀμαρτίαν. καταμαίνας δὲ καὶ ἑτέρως τὸ ὡς εἰ Φιληδονία σαρκικῆ σπείρεται τὰ γεννώμενα. καὶ δῆτι τοῖσιν ὑποδηλῶν εἰκον ὁ θεασέσιος Δαβὶδ, ψάλλων τε καὶ λέγων· ἰδὲ γὰρ εἰ ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ εἰ ἀμαρτίας ἐκίσησέ με

Ψαλ. 50. 5.

”

” ἢ μήτηρ μς. ἀκάθαρτος ἐν ἢ Φύσις, ὡς ἐκ παραβάσεως τε καὶ ἐξ ἀρᾶς ὑπομείνισσα τῷ Φθορὰν, παρὰ γε τὸ Θεῷ δοκῶν.

” ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς δὲ ἀκάθαρτος ἢ τεκῆσα γυνή; Οἱ μὲν Φασὶ διὰ τῷ εἰς γένεσιν ἐρχομένῳ ψυχῶν, ἢ τις μολύνεται· καὶ οἱ ταύτη πρὸς γένεσιν ὑπεργήσαντες, ὡς δεῖται καὶ τῷ διὰ θυσιῶν ἱλασμῷ· τινὲς δὲ, ὅτι γίνεται γένεσις προϊόντος τῷ γεννῶντος ἐκ τῆς ἐαυτῆς τελειότητος εἰς τὸ ἀτελὲς τῆς γεννωμένης. αὐτῇ γὰρ ἢ Φύσις εἰς ἢ καταβιβαζομένη παρὰ τῷ ἐξ ἀρχῆς εἰς τελειότητι ποιῆσιν. διὸ καὶ μέχρις ἂν εἰς μόρφωσιν ἔλθῃ τὰ κλύμενα, ἀκάθαρτος ἢ τεκῆσα, τρεῖς ἕως τοσῶνδε ἡμερῶν, μετ' ἂς ἐκ ἀτελὲς εἰς τὸ στωιλημμένον εἰς ψύχασιν τε καὶ μόρφωσιν. καὶ θύματα ὡς ὑπὲρ ἀμαρτίας προσάγεται περὶ αὐτῆς καὶ ὀλοκαυτώματα, ἄπερ εἰς εἰς Θεὸν ἐπανακτικῶ ἀπὸ τῆς ἀτελὲς ζωῆς εἰς τῷ τελείαν. Καὶ μετ' ἑτέρα. Τινὲς δὲ Φασιν, ὡς ὁ νόμος βέλεται τῷ τεκῆσαν ἔχειν ἀνάπαυσιν, ὡς σφόδρα πεποννηκῆαν εἰ ταῖς ὕδασι. πρὸς τὸ ἐν σβεδήναι τῷ ἐπιθυμίαν, ἀκάθαρτον ἔδοξε τῷ γυναικῶ καλεῖν. ἐπεὶ εἰ ἢ τεκῆσα ἀκάθαρτος, καὶ ἢ ἐγκύμων.

γ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ περιτεμεῖ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῆς.

δ. Καὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ τρεῖς καθήσεται ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς. παντὸς ἀγίης ἐκ ἄψεται, καὶ εἰς τὸ ἀγιασῆριον ἐκ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς. Ἐάν δὲ θῆλυ τέκνη, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται δις ἐπὶ τὰς ἡμέρας, κατὰ τὴν ἀφ᾽ ἑδρᾶς αὐτῆς· καὶ ἐξήκοντα καὶ ἕξ ἡμέρας καθεοθήσεται ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς.

Κατὰ τῷ ἀφ᾽ ἑδρᾶς. Ἄλλος, ὀδύλιω. εἰ αἵματι καθαρῷ. Ἀκύλας, καὶ Σύμμαχος, καὶ Θεοδοτίων, καθιῖς ἕως καθαρισμῆς.

Η ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῷ τεκῆσαν ἄρσεν τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀκάθαρτον εἶναι Φησι, τῷ δὲ θῆλυ δις τοσαύτας; Δεῖ τῷ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομ. ἐκ εὐρηται.

τῶ νόμος τὸν σκοπὸν ἐξετάζειν. πολλάκις γὰρ ἕτερα δι' ἐτέρων (1) διδάσκει. καὶ τὸ ράδιον ἀντεῦθεν καταμαθεῖν. εἰ γὰρ ἡ τεκῆσα ἀκάθαρτος, καὶ ἡ ἐγκύμων ἀκάθαρτος. οἶμαι τοίνυν τὸν νόμον, διαναπαύεσθαι κελθεῖν αὐτῷ, ὡς σφόδρα πεπονηκῆσαν, καὶ τῶν πικρῶν ὀδυῶν ἀναχομίλῳ. ἀλλ' εἰ τὸ ἀπλῶς ἔτω διηγόρευσον, ἐκ ἂν ἐκράτησαν τῆς ἐπιθυμίας οἱ ἄνδρες. ἀκάθαρτον δὲ αὐτῷ διδασκόμενοι, Φοβῶσι τὴν κοινωνίαν, ἵνα μὴ τῆς ἀκαθαρσίας μεταχῶσιν. ἔκῃν ὁ νόμος τῷ τῆς ἀκαθαρσίας λόγῳ τὴν ὄρεξιν σβέννυσι. τὴν δὲ διαφορὰν τῶν ἡμερῶν τινὲς ἔτως ἠρμηνεύσαν· ὅτι πλείονα πόνον ὑπομένουσιν αἱ γυναῖκες γεννώσασα τὰ θήλεα. διὸ διπλάσιον αὐταῖς εἰς ἀνάπαυλαν ἀπένειμε χρόνον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. (2) Οἶμαι, ὅτι τιλίσθη μίγνυσθαι κωλύει καὶ προσεγγίζειν, τὴν ἐπιθυμίαν ἀγχων. ὁ γάμος γὰρ παιδοποιίας ἕνεκεν, καὶ ἐκ ἀλογίας. ἵνα ἔν μὴ δικοχλήται ἀπὸ πόνων, διὰ τὸ προχῆματι ἀκαθαρσίας μένει κατ' ἐαυτῷ ἀνάπαυλαν ἔχουσα· ἀπλῶ μὲν ἐπὶ ἀρρονοτοκίας, διπλῶ δὲ ἐπὶ θηλυτοκίας. ὡς μὲν τινὲς Φασιν, ὅτι τὸ ἀρρῶν εἰσω τεσσαράκοντα ἡμερῶν, τὸ δὲ θήλυ εἰσω ὀγδοήκοντα μορφῆται. ἐγὼ δὲ ὑπέληφα, ὅτι τὸ κύειν θήλυ βαρύτερον, ὅσω καὶ ὑγροτέρα τὸ ἀρρῶνος κατὰ φύσιν ἐστὶν ἡ θήλεια.

5. Καὶ ὅταν ἀναπληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς ἐπὶ ὑῶ ἢ ἐπὶ θυγατρὶ, προσοίσει ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωσιν, καὶ νεοσσὸν περισερῶν ἢ τρυγὸνα περὶ ἀμαρτίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίου, πρὸς τὸν ἱερέα. Καὶ προσοίσει αὐτὸν ἔναντι Κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς, καὶ καθαρῶ αὐτὴν ἀπὸ τῆς πηγῆς τῶ αἵματος αὐτῆς. ἔτος ὁ νόμος τῆς τιλίσσης ἄρσεν ἢ θήλυ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τιλιόμεθα ἐκ εἰς Φθορὰν ἔτι, διὰ τὴν ἐν Ἀδὰμ παράβασιν,

Α ἀλλ' εἰς ζωώτε καὶ ἀφθαρσίαν, διὰ τὴν ἐν Χριστῷ δικαίωσιν, τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομείναντος σφαγῶν, ὡς ἀμνὸς ἀμώμος καὶ ἀληθινὸς, ὡς τρυγόνος θείας καὶ νοητῆς.

η. Ἐὰν δὲ μὴ εὐρίσκη ἡ χεὶρ αὐτῆς τὸ ἱκανὸν εἰς ἀμνὸν, καὶ λήψεται δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσὸς περισερῶν, μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα, καὶ μίαν περὶ ἀμαρτίας· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς, καὶ καθαρῶθήσεται.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἐποίησαν οἱ γονεῖς τῶ Κυρίου, ὡς πτωχοὶ, καὶ μὴ ὑπορῶντες ἀμνὸν εἰς ὀλοκαύτωμα· ἢ ὅτι αὐτὸς ἡμεῖς ὁ τεχθεὶς ἀμνὸς τῶ Θεῷ ὀλοκαύτωμα προσφέρειν ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς τῶ κόσμου ζωῆς.

Γ ** ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ. Νεοτῆς τε ἔτι δύο περισερῶν, ἢ τρυγόνων ζεύγος ὑπὲρ ἀμαρτίας κελθεῖ δια Μωσέως προσφέρεισθαι τὸ ἀναμάρτητον τῶν ἀπαλῶν, καὶ ἀκακῶν, καὶ ἀμνησίκακον τῶν νεοτῶν ὑπὲρ σδεχλον εἶναι λέγων τῷ Θεῷ. καὶ τὸ ὁμοίον τῶ ὁμοίῳ καθάρσιον ὑφηγῆμενος. ἀλλὰ καὶ τὸ δειλὸν τῶν τρυγόνων, τὴν πρὸς τὰς ἀμαρτίας ὑβλάθειαν ὑποτυπῆται. ὅτι δὲ ἡμᾶς τῶν νεοτῶν λέγει. μάρτυς ἡ Γραφή· ὅν τρόπον ὄρνις σιωάγει τὰ νοσία ὑπὸ Μκτθ. 23. 37. τὰς πτέρυγας αὐτῆς· ἔτως ἐσμεν νεοτῶι Κυρίου· θαυμασῶς πάνυ καὶ μουσικῶς τῶ λόγῳ τὴν ἀπλότητα τῆς ψυχῆς εἰς ἡλικίαν ὑπογραφομένη παιδικῶ.

Δ ** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διατὶ ὁ νόμος ἐθέσπισε προσαγαγέσθαι δύο τρυγόνας, καὶ δύο νεοσσὸς περισερῶν ὑπὸ τῶν νεογνῶν βρεφῶν; Δύο τρυγόνας, καὶ δύο νεοτῆς περισερῶν, τῶν νεογνῶν ἀρρῶνας Ἑβραίων φέρειν δῶρα τῆς πρὸς Θεὸν ἐμφανείας ὁ νόμος προσέτατε, τῶν Φιλαρέτων καὶ ἀνεξικακῶν ὀρνέων τοῖς τύποις, τὴν ἀπλότητα καὶ ἀπαλότητα τῶν νέων ἀνιτιθόμενος, καὶ τοῖς ὁμοίοις τὰ ὁμοία διδάσκων καθάρσεισθαι. ἔς καὶ ἀρνία προσαγορεύει ἐτέρωθεν. τῶν γὰρ ἐξοισρῶντων καὶ ἀδετῶντων, καὶ ἀταξία τὴν φύσιν ὑβρίζοντα, ἐρίφοις παρείκασε.

Κ Ε Φ. Ι Γ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, [λέγων,] Ἀνθρώπων ἐάντινι γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτῶ ἐλῆσημασίας ἢ τηλαυγῆς, ἢ αὐγασμα, καὶ γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτῶ ἀφῆ λέπρας, καὶ ἐλεύσεται πρὸς Ἀαρῶν τὸν ἱερέα, ἢ ἓνα τῶν υἱῶν αὐτῶ τῶν ἱερέων.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λέπρα τοῖς ἀνθρωπίνοις σώμασι παγχάλεπόν ἐστι πάθος, καὶ

δυσδιάφυκλον καὶ βορὸν. συμβαίνει δὲ κατὰ νέκρωσιν. κοιλαινέσθαι μὲν γὰρ τὸ τραῦμα ὄψις, δαπανωμένη τῶ δέρματος, καὶ εἰς βάθος αἰετὸ σπιζάνοντος· ἄτε δὴ καὶ δρεπῆσης αἰετὸ πρὸς τὸ κάτω τῆς φθορᾶς. ὅταν τοι, καθάρπερ ἐγῶμαι, καὶ ἡ θρίξ ἐπανθῆσα τοῖς τόποις μαραιομομένη καταλδοκάνεται, καὶ οἰονεῖτι φυτὸν τῆ ὑποκειμένη συγκαταφθείρεται γῆ. λέπρα μὲν ἐν τὸ τοιόνδε πάθος. λέπκη δὲ πάλιν, ἀρρῶσημα σαρκικὸν τῆ λέπρα προσεικός, πλῶ ἐκ ἀνίσει τὸ λυπῶν εἰς βάθος, ἔτε μὲν εἰσῆμπε τοῖς ἔσω τῆς νοσῆ τὴν αἰδησιν.

(1) Ἀνθ' ἐτέρων. ἢ ἐν Χαίλ. ἐκδ.

(2) Θεοδώρε. ὁ Ἀλεξάν. καὶδ.

αἰδήσιν· ἐπινήχεται δὲ ὡπερ ἄκρω τε καὶ μόλις ἐπανθῆσα τῷ σώματι, καὶ ἔδὲ τρίχα μεδίσησιν εἰς τὸ λευκόν, ἕτε μὲν ἀκαθάρτως θρωύεται, ἀλλ' ὀλίγοις κομιδῇ τοῖς ἐπικερήμασιν ὀκλόως ἀνασειράζεται, καὶ ὑπονοσεῖ πρὸς ὑγιᾶς ἢ ἐπανθῆσα σάρξ. ἕκῃν ἢ μὲν λέπρα, νέκρωσις ὁμολογῆμένη· ἐν ὑποψίαις δὲ πως τῆς λέπρας, ἢ λευκῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λευκῆ μὲν ἐν καὶ ἄλλῃ σημασίας παρεκασέον τὰς ἐν ψιλῶς ἐπιταῖς ἐπιθυμίαις κειμέναις, καὶ ἔπω πρὸς ἔργον ἦκοντα λογισμῶς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐξ εἰδη λεπρῶν· ἢ μὲν, ἐξ ἄλλῃ σημασίας τηλαυγῆς· ἢ δὲ, πᾶν τὸ σῶμα καλύπτουσα· ἢ δὲ, ἐξ ἑλκῶς ὑγιαδέντος· ἢ δὲ, ἀπὸ κατακαύματος· ἢ δὲ, ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἐν κεφαλῇ ἢ ἐν πώγωνι· ἢ δὲ, ἐν τῷ φαλακρώματι ἢ τῷ ἀναφαλαντώματι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀνάγεται ταῦτα ἐπιτινας μώμης τῆς ψυχῆς, καὶ ὡπερ ἐπὶ τῶν τῆς σώματος τραυμάτων μετὰ τῷ θεραπείαν ἐδ' ὅτε ἴχνος τῆς πεπονθῆσας τῆς τόπης καταλείπεται ἐν τῇ καλεσμένῃ ἄλλῃ· τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ λαβῆσα τραῦμα ἀμαρτίας ψυχῆ, καὶ τυχῆς θεραπείας, οἷον ἐλλῶ ἐπίστε ἔχει καταλειπομένη. δεῖ δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀπ' αὐτῆς καθαρισμῶς ἢ καθαρισμῶς ἐξεπίσταται.

γ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτῆς, καὶ εἰ ἢ θριξὶ ἐν τῇ ἀφῇ μεταβάλη λευκῆ, καὶ ἢ ὄψις τῆς ἀφῆς ταπεινὴ ἀπὸ τῆς δερματος τῆς χρωτὸς αὐτῆς, ἀφῆ λέπρας ἐστί. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ μιανεῖ αὐτόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ τὸ δέσμα Φησὶ τὸ ἀφῆ ὑποπίπλον, ἦτοι χροῖα λέπρας. ὅπερ ἀλλαχῶς ὄψιν καλεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ βέλεται ὁ περὶ τῆς λέπρας νόμος; Διὰ τῶν σωματικῶν παθημάτων τῆς ψυχῆς ἐπιδείκνυσι τὰ νοσήματα· καὶ διὰ τῶν ἀκρωσίων τῶν ἐκασίων κατηγορεῖ. εἰ γὰρ τὰ φυσικὰ δοκεῖ πως εἶναι ἀκάθαρτα, πολλῶ μᾶλλον τὰ γνωμικά. λέγει δὲ καὶ λέπρας διαφορὰν, ἐπειδὴ καὶ ἀμαρτημάτων ἐστὶ διαφορὰ καὶ ἀρχὴ λέπρας, ἐπειδὴ καὶ ἀρχὴ ἀμαρτίας. ἀλλ' ὡπερ τῷ λέπραν ὁ ἱερεὺς διακρίνει, ἕτω καὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἀμαρτημάτων αὐτὸν εἶναι κριτῶν. λεπρον δὲ καλεῖται τὸ ποικίλον τῆς χρώματος· ἕτω κακία προσγενομένη ψυχῇ, λεπρῶν αὐτῷ ἀπεργάζεται.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. (1) Πολλοὶ διαπορεῖσι, διατὶ ἀκάθαρτος ὁ λεπρός· ἢ διατὶ μέχρι τσαύτης ἀκριβείας προηλθῆν ὁ περὶ τῆς λέπρας νόμος· διατὶ ὁ γονορροῦς ἀκάθαρ-

τος, ὁ ἐνυπνιαζόμενος, ἢ ἢ τίχουσα, ἢ ὁ νεκρὸς ἀπλόματος. Ἐρῶ ἐν, ὅτι σκιαὶ μὴ ὁ νόμος, ἐν τοῖς σωματικοῖς προγυμνάζων οἷα παῖδας τῆς Ἰουδαίας· ἵνα καὶ τὸ παραβαίνον μὴ ἢ μέγα, καὶ τὸ τηρέμενον ἐπιτηδειότερος ἐργάσηται πρὸς ὑποδοχῆ τῶν πνευματικῶν καὶ τελειότερων ἀντολῶν. ἐστὶν ἐν αὐτῇ καθολικωτέρα τῶν ζητημένων ἢ αἰτία. εἰ δὲ ἐννοήσοιμεν, ὡς ἐδὲν τῶν πρὸς ὀσέβειαν σιβεβάλλετο τοῖς ἐπὶ Μωσέως, ἀλλ' ἔδὲ ἀγνοόμενον τῷ τῆς ὀσέβειας λόγῳ ἢ ἔργῳ ἐπεπόδιζε, τῷ προειρηματῶν ἡμῖν αἰτίαν βεβαιώμεν. ἀλλὰ καὶ

» εἰ τὸ τῆς Κυρίας λογίσῃ, ἢ τὰ εἰσποροδόμια Ματθ. 15. 11.

» κοινεῖ τὸν ἄνθρωπον· καὶ τὸ τῆς Παύλου,

» ἢ περιτομῆ ἐδὲν ἰσχυεῖ· καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ Γαλ. 5. 6.

» ἕτως ἔλυσε τὸν νόμον τὰ πρὸς τὸν Νῶε·

» ὡς λάχαρα γὰρ χόρῃ, Φησὶν ὁ Θεός, πάν- Γαλ. 9. 3.

» τα ἔδεσθε· τῷ δὲ Μωσῇ τόδε Φάγε, καὶ

» τῆς ἀπόχῃ· καὶ τοῖς μὲν Ἰσραηλίταις,

» διὰ μὲν Μωσέως ἀφῆναι συγχωρεῖ τὰς

» ἑαυτῶν γυναῖκας τοῖς βελομένοις κατὰ

» πᾶσαν αἰτίαν· διὰ δὲ ἑτέρου Προφήτη τῆτο

» ἀπαγορεύει, λέγων· καὶ γυναῖκα νεότη-

» τὸς σε μὴ ἐγκαταλείπῃς. εἰ δὲ μισήσας

» ἕξαποσείλῃς, ἀσέβεια καλύψει τὰ ἀνυ-

» μήματά σε· καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἔχει τις

» λέγειν. ἐξ ὧν δῆλον, ὅτι ἐδὲν ἀκάθαρτον,

» εἰ μὴ πονηρὰ διάθεσις. τί δήποτε ἐν δοκεῖ

» τῷ νόμῳ ἀκάθαρτον εἶναι τὸν ἐνυπνιαζῶν,

» καὶ τῷ ἐν ἀφῆδῳ; Ὅτι μὲν ἐν τῆς φύ-

» σεως ταῦτα, δῆλον. σκοπεῖν δὲ χρῆ, ὡς

» εἰ δὲ τῆς φύσεως ἀκάθαρτα ἢ, πᾶ γε

» τὸ μαχόμενον τῇ φύσει; εἰ δὲ καὶ ἀκά-

» θαρτον ἀληθῶς οἱ Ἰουδαῖοι λέγοιεν, ἰσέον

» ὅτι τῆς ἀκαθάρτου καρπὸς ἢ λέπρα. Φασὶ

» γάρτινες, ὡς εἶτις τῇ ἐν ῥύσει ἕσῃ, τετέ-

» σιν ἐν ἀφῆδῳ, προσέλθοι, ἐπειδὴ πρὸς

» ἕκκρισιν τὸ τοῖστον αἶμα ἐπειγόμενον, ἀλ-

» λότηριον πως ἐστὶ τῆς φύσεως, μεριζόμενον

» εἰς τε τῷ τῆς βρέφους διάπλασιν καὶ εἰς

» τῷ τήρησιν, ἀδανεζέραν τῷ φύσιν ἐρ-

» γάζεται. καὶ τὸ μὲν τεχθῆν νικᾷ τὸ πά-

» ρος τῇ φυσικῇ ζέσει· προίσεως δὲ αὐτῷ

» τῆς ἡλικίας, δέχεται τῷ λέπραν, ἢ ποιεῖ

» τῷ σάρκα νοθροτέρα καὶ ταπεινοτέρα

» ἀπὸ τῆς αἵματος τῆς ἐν ἔθει τῶν γυναικῶν.

» εἰ δὲ καὶ φύματι ἢ καῦμα γένοιτο, ἐτοι-

» μοτέρα δέχεται τῆς λέπρας τῷ ἐπή-

» ρειαν, καὶ τῶν κατὰ τῆς τόπης ἀέρων ἐδ'

» ὅτε τῷ πάθει σιμεργάντων. διὸ Μωσέως

» πολλῷ ποιεῖται τὸν περὶ τῆς λέπρας λό-

» γον· ἵνα δέει τῆς πάθους, Φόβῳσι τὰς ἀ-

» κείρας μίξαις, ἀγγχοντες τῷ ἐπιθυμῶν.

» τὸ αὐτὸ δ' ἂν καὶ περὶ τῆς γονορροῦς· ἵνα

» τὸ περὶ τῆς (2) ἐργῶδες, ὀκνηροτέρας ποιεῖ

» περὶ τὰς μίξαις.

» δ. Ἐὰν δὲ τηλαυγῆς λευκῆ ἢ ἐν

» τῷ δέρματι τῆς χρωτὸς αὐτῆς, καὶ τὰ-

» πεινὴ μὴ ἢ ἢ ὄψις αὐτῆς (3) ἀπὸ τῆς

» δερματος, ἢ ἢ θριξὶ αὐτῆς ἢ μετέβαλε

» λευκῆ;

(1) Διοδώρ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(3) Δύτης. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Ἰσ. περὶ αὐτῆς, ἢ περὶ τῆς γονορροῦς.

λευκή, αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἀμαυρά, καὶ ἀφο-
ριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἐπὶ τῆς ἡμέρας.

ε. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῆς ἡμέ-
ρας τῆς ἐβδόμης· καὶ ἰδὼς ἢ ἀφὴ μένει
ἐναντίον αὐτῆς, ἢ μετέπεσεν ἢ ἀφὴ
ἐν τῷ δέρματι, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ
ἱερεὺς ἐπὶ τῆς ἡμέρας τὸ δεύτερον.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἐκλεθνάναι τυχόν,
ὡς εἰ λέπρα, Φημι τῆς νοητῆς, καὶ ὡς εἰ
πάθει τῷ κατὰ νέκρωσιν τὴν ἐξ ἀμαρ-
τίας, ἔκ εἰ μόναις ἀν γένιτο ταῖς ἐπι-
θυμίαις, ἀλλ' εἰ ταῖς ἐκβάσει τῶν ἀπο-
τελεσμάτων. καὶ ἕως μὲν ἐστὶν εἰ ὠδίσιν
ἔτι τῆς νῆς τὸ κακόν, ἔπω νέκρωσις, ἔπω
θανάτος. ἢ γὰρ πᾶσα ἀμαρτία πρὸς θά-
νατον, ὡς ὁ τῆς Σωτῆρος εἶρηκε μαθητῆς,
ἀλλ' εἰ ὑποψίαις ἔτι τῆς παθῆν τὰ νεκρῶν
εἰδοτά. εἰ δοκῆσαι δὲ πῶς ἢ ἀγγεῖ τῆς λέ-
πρας, τὴν λῶκῶν ἐλέγομεν. ὄψεται, Φη-
σὶν, ὁ ἱερεὺς τὴν τῷ πάθει κάτοχον, Φη-
μι δὴ τῆς λῶκῆς· καὶ εἰ μὲν ὄρωτο μὴ με-
ταβάλλῃσα πρὸς λέπραν, ἢ καταμιανῆ
αὐτὸν, ἀφοριεῖ δὲ μάλλον. ἢ γὰρ ἀνε-
πίπληκτον παρὰ Θεῷ, καὶ γὰρ εἰ ἐπι-
θυμίαις καὶ ἀγγεῖ γενέσθαι τῆς κακῆς.

1. Ἰωάν. 5. 17.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτο δὲ ὑπογράφει
τὸν εἰς Φιληδονίαν μεταβεβληκότα παν-
τελῶς τῆς περὶ τὰ ἡδέα ταπεινώσει. εἰ δὲ
ἢ μεταβολῆ ἀμαυρά εἴη, καὶ μὴ βαθύ-
τερον τὸ μέρος, ὑπέρθεσις ἐπὶ ἐπὶ τῆς ἡμέ-
ρας γίνεται· καὶ μετὰ ταῦτα, εἰ ἢ με-
τέπεσεν, εἰ ἑτέροις ἐπὶ τῆς δοκιμάζεται.
καὶ εἰ μὴ ἐπιμεμηθεῖη, καθαρὸς κρίνεται·
εἰ δὲ νεμηθεῖη, λεπρὸς. νέμεται ἢ ἢ κα-
κία ὅτε καταλαμβάνει, καὶ τὸν λογισμὸν
καλαδελμική πρὸς τὸ δαλδύειν τῷ πάθει.

Ἐφεσ. 2. 3.

ὅπερ ὁ Παῦλος Φησι, ποιεῖν τὸ θέλημα.

ς. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς αὐτὸν τῆς
ἡμέρας τῆς ἐβδόμης τὸ δεύτερον· καὶ ἰδὼς
ἀμαυρά ἢ ἀφὴ, ἢ μετέπεσεν ἢ ἀφὴ
ἐν τῷ δέρματι· καὶ καθαρῶς αὐτὸν ὁ
ἱερεὺς, σημασία γὰρ ἐστὶ. καὶ πλυνά-
μενος τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καθαρὸς ἔσται.

» ΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ, ἢ μετέπεσεν εἰ τῷ
» δέρματι, Θεοδοτίων, ἢ διακέχυται, Φησι.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ παραιτοῖτο,
Φησι, τὸ πάθος τὴν μεταβολῶν, ἔκ εἰς
» τὸ χεῖρον ἐκνευθὸς, καθαρὸς ἔστω, Φη-
σὶν. ἀριστὸν δὴ ἔν καὶ σωτήριον ἀληθῶς τὸ
παρατεῖσθαι τὴν νέκρωσιν, τὴν ὡς εἰ ἔρ-
γοις Φημι, καὶ αὐτοῖς ἤδη πῶς τοῖς ἀποτε-
λέσμασι τὸν νῆν ἀποψύχσαν. σοφὸν δὲ
πρὸς τῆτω τὸ ἀπονύειν εὖ μάλα πειρά-
σαι τὰ πάθη, καὶ εἰ εἰ ψιλῶς ἔτι ταῖς
ἐπιθυμίαις ὄρωτο συμβαίνοντα. τῆτι γὰρ
οἰμαῖ ἐστὶ τὸ λέπρας αὐτῆς καὶ λῶκῆς ἀπο-
φοιτῶν. διεπύδῃ γὰρ ὅτι πλείστης ὄσης
τὰ κατ' ἡμᾶς ἐποπτείας ἀξιοῖ Θεὸς κατὰ

Α Φύσιν ὑπάρχων ὁ Ἐμμανὴλ, ὁ μέγας
ἡμῶν ἀρχιερεὺς· καὶ προσίεται μὲν, τὸ
Φαῦλον ἐκνευθὸς· ἐκπέμπει δὲ δὴ τῆς
τῶν ἀγίων παρεμβολῆς, εἰ καταδεῖτο
μεμολυσμένους.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Καθαρὸν ἔσεσθαι-
Φησι,] τὴν διὰ τῆς ὕδατος καθάρσιν προα-
ναφωνῶν ὁ νόμος, [καὶ ὡς εἰ τύποις ἡμῶν
τοῖς εἰ αἰδήσει σωματικῆ, τὸ τῆς ἀγίας βα-
πτίσματος καταγράφων μυθήριον.]

Β ζ. Ἐὰν δὲ μεταβαλλῆσα μεταπέ-
ση ἢ σημασία ἐν τῷ δέρματι, μετὰ
τὸ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἱερέα τῆς καθάρσιν
αὐτὸν, καὶ ὀφθήσεται τὸ δεύτερον τῷ

η. ἱερεῖ. Καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ
ἰδὼς μετέπεσεν ἢ σημασία ἐν τῷ δέρμα-
τι, καὶ μιανῆ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς· λέπρα

θ. ἐστὶ. Καὶ ἀφὴ λέπρας εἰάν γένηται ἐν

ι. ἀνθρώπῳ, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱε-
ρεῖα· Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὼς ἔλῃ

ια. λευκὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ αὐτὴ μετέ-
βαλε τρίχα λευκὴν, καὶ ἀπὸ τῆς ὑγιᾶς
τῆς σαρκὸς τῆς ζώσης ἐν τῇ ἔλῃ· Λέ-
πρα παλαιωμένη ἐστὶν ἐν τῷ δέρματι
τῆς χρωτὸς αὐτῆς, καὶ μιανῆ αὐτὸν ὁ
ἱερεὺς, ἢ (1) ἀφοριεῖ αὐτὸν, ὅτι ἀκά-
θαρτός ἐστιν.

ιβ. Ἐὰν δὲ ἀνθῆσα ἐξανθήσῃ λέ-
πρα ἐν τῷ δέρματι, καὶ καλύψῃ ἢ
λέπρα πᾶν τὸ δέσμα τῆς ἀφῆς ἀπὸ
κεφαλῆς ἕως ποδῶν αὐτῆς, κατ' ὅλην

ιγ. τὴν ὄρασιν τῆς ἱερέως. Καὶ ὄψεται ὁ
ἱερεὺς, καὶ ἰδὼς ἐκάλυψεν ἢ λέπρα πᾶν
τὸ δέσμα τῆς χρωτὸς αὐτῆς· καὶ κα-
θαρῶς τὴν ἀφὴν, ὅτι πᾶν μετέβαλε
λευκὸν, καθαρὸν ἐστὶ.

Ε θεοδωριτου. Διατὶ τὸν ὅλον λε-
πρὸν γενόμενον καθαρὸν ὀνομάζει; Φιλαν-
θρωπίας καὶ ἔτος ὁ νόμος μεσός. ὡπερ
γὰρ ἐπὶ τῆς θυσιμαίς διηγοροῦσιν, εἰ μὲν
εἰς ἀγγεῖον ἐμπέσει, ἀκάθαρτον εἶναι· εἰ
δὲ εἰς πηγλῶν, ἢ λάκκον, ἔκ ἔτι· ἔτω τὸν
ποικίλον δεξάμενον χρωμα τῶν ἄλλων ἀ-
ποκρίνει, ὡς ἐλπὶδα καθάρσεως ἔχοντα·
τὸν δὲ ὅλον λῶκὸν γενόμενον ἀναμίγνυσαι
κελύει τοῖς ἄλλοις, ἵνα μὴ παρὰ πάντα
τὸν βίον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων κεχωρισ-
μένος διάγῃ. καὶ τῆτο δὲ τῶν πνευματι-
κῶν ἐστὶ τύπος. τοῖς μὲν γὰρ πιστοῖς ἀμαρ-
τάνυσιν ἔδὲ σθεοδίειν ὁ θεὸς νόμος κε-
λύει· τοῖς δὲ γε ἀπίστοις εἰς ἐσλασιν καλῆ-
σιν, ἢ κωλύει σθεοδίαισαι. λέγει δὲ ἔτως

» ὁ θεὸς Ἀπόστολος· ἐάν τις καλῆ ὑμᾶς τῶν 1. Κορ. 10. 27.
» ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ
» παρατιθέμενον ὑμῖν ἐδίετε, μηδὲν δια-
» κρίνοντες, καὶ τὰ ἐξῆς. περὶ δὲ τῶν ἀμαρ- 1. Κορ. 5. 11.
» τανόντων πιστῶν ἔτως ἔφη· ἐάν τις ἀδελ-
» φός.

(1) Τὰ, ἢ, γραφικὸν ἀμάρτημα δοκεῖ. καὶ ἀφοριεῖ δὲ γράφειν αἴτε προειρημ. τῆς Γραφ. ἐκδόσ.
καὶ ὁ αὐτὸς Κύριε. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 540.

» Φὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ μέδυσος, ἢ λοιδορος, ἢ ἄρπαξ, τῷ τοῖστῳ μὴ σιωεῖεν· καὶ
 2. Θεσ. 3. 6. πάλιν· ἐλλεθε ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελ-
 » Φῶ ἀτάκτως περιπατῆντος. ἔτος τοῖνυν
 ἔοικε τῷ ἐκ μέρας λεπρῷ· ὁ δὲ ἄπιστος, τῷ
 πᾶσαν τὴν φυσικῶν ἀπολέσαντι χροιάν.
 ἀλλὰ τῆτοις καὶ προσδιαλεγόμεθα, καὶ
 σιωανασρεφόμεθα· ἐκείνοις δὲ, ἐκ ἔτι. καὶ
 1. Κορ. 5. 9, 10, 11. » γὰρ ὑμῖν Φησὶ μὴ σιωαναμίγνυσθαι πόρ-
 » νοις· καὶ ἐ πάντως τοῖς πόρνοις τῆ κόσ-
 » μῳ τῆτι, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἄρπαξιν,
 » ἢ εἰδωλολάτραις· ἀλλ' ἐάν τις ἀδελφὸς
 ὀνομαζόμενος, καὶ τὰ ἐξῆς. καθαρὸν μεν-
 τοι κέκληκε τὸν ὅλον γεγενημένον λυκόν,
 ἐχ ὡς ὑγιὲς ἔχοντα τὸ σῶμα, ἀλλ' ὡς
 μηκέτι τῆς πελάζοντασ κατα τὸν νόμον
 μολύνοντα.

*** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τὸν μηκέτι διην-
 θισμένον ποικιλία χρωμάτων, ὅλον δὲ
 λυκωθέντα δι' ὅλων, ἀπὸ κεφαλῆς ἄκρας
 ἄχρι ποδῶν ἐχάτων, καθαρὸν εἶναι ἐθέ-
 λει· ἵνα κατὰ τὴν ἀπὸ τῆ σῶματος μετά-
 βασιν, τὸ ποικίλον καὶ πανῶρον τῆσ δια-
 νοίας μεταδέμενοι πάθος, τὸ ἀποίικτον
 καὶ ἀνευδοίαςον τῆσ ἀληθείας ἀπλῶν ἀγα-
 πῆσῳμεν χροῶμα.

*** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὡσπερ εἴ γε τῷ ζῶν
 ἐλέδαται Χριστῷ, τὸ νεκρῶσαι μερικῶσ ὑπε-
 τίθει ταῖσ δίκαισ ὁ νόμος· ἔτω καὶ εἴ τῷ
 τεθνήσκει τῆ ἀμαρτία, τὸ ζῶν εἴ αὐτῆ,
 μολυσμὸσ ἀν εἶη πάλιν, καὶ τῆσ ἐκ νόμου
 γραφῆσ ἐκ ἀπηλλαγμένῳσ. ταύτητοι Φη-
 σιν, ὡσ εἴ γένοιτο λέπρα κατ' ὅλα τῆ σῶ-
 ματος, καὶ οἰονεὶ νέκρωσισ κατὰ παντὸσ
 ἴσσαι μέλεσ, κατασημιώσιν ἀν τὸν ἀπο-
 θανόντα τῆ ἀμαρτία· καὶ μολυσμὸσ ἐκ
 ἔτι τῷ σῶματι. καθαρὸσ γὰρ ἐσὶ Φησιν,
 ὅλωσ δι' ὅλα τεθνεῶσ τῆ ἀμαρτία, καὶ τό-
 πον ἐδία παραχωρήσασ αὐτῆ, καὶ οἰονεῖ-
 πως εἴ ἐαυτῷ τὸ συναυλίζεσθαι δέσ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν ὀλόλεπρον ὁ νόμος κα-
 θαρίζει, ἵνα δείξῃ ὅτι τὸ ποικίλον μισεῖ ὁ
 1. Δεστ. 22. 9. Θεὸσ· ἐ τὸ ἀπλῶν. τὸν ἀμπελῶνάσ, Φη-
 » σιν, ἐ καταπερεῖσ διάφορον. (1)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ γῶν ὅλον λεπρω-
 θεν, ἐκ ἔτι Φησιν ἀκάθαρτον· καίτοι τὸν
 λεπρὸν, ὡσ νεκρὸν ἀνιδιασέλλων τῷ ζῶντι.
 καὶ νεκρότησ μεν ἐ καθαρὰ, ἢ κατὰ κα-
 κίαν, οἶον ἢ κατ' ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν
 διάθεσισ ἐπίμονοσ καὶ νεμομένη· καθαρὰ
 δὲ νεκρότησ, ἢ νοερά διάθεσισ, ἐδεν δια-
 κρίνσσαι σωματικόν, εἴ μὴ κατὰ κακίαν
 λαμβάνεται· ἐ γάμον ἀλλόφυλον, εἴ μὴ
 ἐξ ἀκολασίας· ἐ βρωμα ὁποῖον δὴ, εἴ μὴ
 ἐξ ἀκρασίας. εἴ μεν ἔν ὅλοσ ὁ βίοσ ἔχει
 τὸ περιεκλὸσ διάφορον, καθαρὸσ· εἴ δὲ,
 τῷ μεν διαφέρει, τῷ δὲ μὴ, ἀκρασίας
 ἔλεγχοσ καὶ ἀκαθαρσίας. ἄπερ ὁ νόμοσ
 λέγει εἴ τῷ, τὸ μεν εἶναι ὑγιὲσ, τὸ δὲ
 ἀλλοῖον. καὶ ὁ μεν νοερόσ βίοσ, ὡσ πρὸσ

Α τὰ σωματικά νεκρός· ὁ δὲ εἴ κακία, ὡσ
 πρὸσ τὰ πνευματικά καὶ πρὸσ τὸ ἀγα-
 θὸν τεθνήσκει δοκεῖ τῷ νόμῳ, καὶ μὴ ὑπο-
 σρέφειν ἐπὶ τῷ εἴ αὐτῷ ζῶν, ὡσ δικαιο-
 μενοσ εἴ αὐτῆ.

ιδ. Καὶ ἢ ἀν ἡμέρα ὀφθῆ ἐν αὐτῷ
 χροῶσ ζῶν, μιανθήσεται.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῶν παλαιῶν τῆσ
 χροῶτα ζῶντα, τὸν λόγον ἐλάμβανον. ἔ
 Β μὴ παρόντοσ τῆ ψυχῆ, ὅ,τι ποτ' ἐν ἀν
 γένηται, ἀνέγκλητοσ ὁ ἀμαρτῶν, ἀλόγωσ
 φέρων κατὰσασιν· εἴ δὲ παρήν λόγοσ,
 ὑπόθιωσ. Πι ἔν τὸ κατ' ὅλα τῆ σῶμα-
 τοσ γίνεσθαι τῷ ἀφῶ; μὴ ποτε τροπικῶσ
 φρενίτιδασ, ἢ μελαγχολίασ δηλοῖ; μὴ
 βοηθῆντοσ γὰρ τότε λογωσ, μηδὲ παρῶσ
 αἰδησῶσ, πᾶν τὸ πραχθῆν, ἢ λεχθῆν,
 ἐχ ἀμαρτήμα· ἀλλ' ὅτε πάρεσιν αἰδησισ.

Γ ιε. Καὶ ὀψεται ὁ ἱερεὺσ τὸν χροῶ-
 τα τὸν ὑγιῆ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ χροῶσ
 ὁ ὑγιῆσ, ἀνάθαρτοσ ἐσ· λέπρα ἐσιν.

*** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἴ δὲ δή Φησι. χροῶσ
 » εἴ αὐτῷ ζῶν ὀρωτο πάλιν, μιανεῖ αὐτὸν
 » ὁ χροῶσ ὁ ζῶν. τὸ γάρτοι ζῶ ὅλωσ τῆ
 ἀμαρτία, καὶ γῶν ἐκ μέρασ, βδελυρὸν
 ἀποφαίνει τὸν ἠρώσσηκότα.

ις. Ἐὰν δὲ ἀποκατασθῆ ὁ χροῶσ ὁ
 ὑγιῆσ, καὶ μεταβάλῃ εἰσ λευκόν, καὶ
 ις. ἐλεύσεται πρὸσ τὸν ἱερέα. Καὶ ὀψε-
 ται ὁ ἱερεὺσ αὐτὸν, καὶ μετέβαλεν ἢ
 ἀφῆ εἰσ τὸ λευκόν, καὶ καθαρῖε ὁ ἱε-
 ρεὺσ τὴν ἀφῆν, καθαρὸσ ἐσ.

*** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἴ δὲ ἀποκατασάη,
 Φησιν, ὁ χροῶσ ὁ ζῶν, καὶ μεταχωροῖ πρὸσ
 λέπραν, λελύσθαι τὰ ἐγκλήματα, καθαρ-
 ὸσ ἐσιν. ἀπήλλακται γὰρ καὶ τῆ μερικῶσ
 ἐτι ζῶν τῆ ἀμαρτία, πρὸσ νέκρωσιν τῷ
 ἐπαινεμένῳ μετοιχομένῳ τῆ νῆ, καὶ παγ-
 κάλλω ἀληθῶσ ἔχοντοσ τῷ μετὰσασιν.

ιη. Καὶ σὰρξ εἴαν γένηται ἐν τῷ
 δέρματι αὐτῆ ἔλκοσ, καὶ ὑγιασθῆ,
 ιθ. Καὶ γένηται ἐν τῷ τόπῳ τῆ ἔλκοσ
 ἐλῆ λευκῆ, ἢ τηλαυγῆσ λευκαίνσσαι,
 ἢ πυρρίσσαι, καὶ ὀφθῆσεται τῷ ἱερεῖ.
 κ. Καὶ ὀψεται ὁ ἱερεὺσ, καὶ ἰδῆ ἢ ὀψισ
 Ζ ταπεινοτέρα τῆ δέρματοσ, καὶ ἢ θρεῖξ
 αὐτῆσ μετέβαλεν εἰσ λευκῆν, καὶ
 μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺσ, ἀφῆ λέπρασ
 κα. ἐσιν· ἐν τῷ ἔλκει ἐξῆνθησεν. Ἐὰν δὲ
 ἰδῆ ὁ ἱερεὺσ, καὶ ἰδῆ ἐκ ἐσιν ἐν αὐτῷ
 θρεῖξ λευκῆ, καὶ ταπεινὸν μὴ ἢ ἀπὸ
 τῆ δέρματοσ τῆ χρωτόσ, καὶ αὐτῆ ἢ
 ἀμαυρά, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺσ
 ἐπὶ ἡμέρασ.

Η κβ. Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται
 ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱε-
 ρεὺσ

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπιοσ, (εἴ τῷ τῆσ Λύγ. κώδ.) ὡσ ὑπότινων λεγόμενα, ἐκλήθησιν.

ρεύς, ἀφῆ λέπρας ἐστίν· ἐν τῷ ἔλκει Α
ἐξήνθησεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Κλήμης (1) Φησὶν εἰς τὸν
ἐν τῷ πάχῃ λόγον, ὅτι διαχυσίς λέπρας
ἐστίν, ὡσανεὶ βάδις καὶ πορεία ῥύσικη.

κγ. Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν αὐτὴ μεί-
νῃ τὸ τηλαύγημα καὶ εἰ διαχέηται,
ἐλθὲ τῆ ἑλκὸς ἐστὶ, καὶ καθαρῶς αὐ-
τὸν ὁ ἱερεὺς.

κδ. Καὶ σὰρξ εἰάν γένηται ἐν τῷ
δέρματι αὐτὴ κατάκαυμα πυρὸς, καὶ
γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτὴ τὸ ὑγια-
σθὲν τῆ κατακαύματος αὐγάζον τη-
λαυγὲς λευκὸν, πυρρίζον, ἢ ἐκλευκόν·
κε. Καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ
μετέβαλε τρίχα λευκὴν εἰς τὸ αὐγά-
ζον, καὶ ἡ ὄψις αὐτὴ ταπεινὴ ἀπὸ τῆ
δέρματος, λέπρα ἐστίν· ἐν τῷ κατα-
καύματι ἐξήνθησε. καὶ μιανεῖ αὐτὸν
ὁ ἱερεὺς, ἀφῆ λέπρας ἐστίν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μὴ ποτε κατάκαυ-
μὰ ἐστίν ἐν παντὶ τῷ δεξαμένῳ βέλῳ τῆ
πονηρῆ πεπυρωμένον; ἐρᾷ γὰρ ἔτος σαρκός
τε καὶ αἵματος, γυναικὸς, ἢ παιδός.
τοιοῦτοι καὶ οἱ πρὸς δοξάν μαινόμενοι καὶ
ἀργύριον. ψυχὴ γὰρ ἐμπαθῆς ἐπὶ τοις
τοῖς ἐκκᾶεται· καὶ ἀπαλλαγῆσα τέτων
ὑγιασθῆ, καὶ μὴ ἔτως ὁμαλίση τὸν τόπον
τῆ πάθης, ὡς πρὸ τῆ πάθης ἐτύγχανεν,
ἀλλ' ἢ κατὰ τέτο ταπεινότερα, μιὰ τῷ
νόμῳ δοκεῖ.

κε. Ἐὰν δὲ ἴδῃ αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ
ἰδὲ εἰ ἐστίν ἐν τῷ αὐγάζοντι θρίξ λευ-
κὴ, καὶ ταπεινὸν μὴ ἢ ἀπὸ τῆ δέρμα-
τος, αὐτὸ δὲ ἀμαυρὸν, καὶ ἀφορεῖ
κς. αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τῆ ἡμέρας. Καὶ ὄψε-
ται ὁ ἱερεὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ ἐβδόμῃ.
εἰάν δὲ διαχύσει διαχέηται ἐν τῷ δέρ-
ματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἀφῆ
λέπρας ἐστίν· ἐν τῷ ἔλκει ἐξήνθησεν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐποπιδῶν δὴ τέρας ὁ
μέγας ἀρχιερεὺς Χριστὸς, ὁρθὸν ἐξοίσει
τὸ κρίμα. εἰ γὰρ μέχρι μόνον λογισμῶν,
Φησὶν, ἢ νόσος, ἀνεπιτίμητος μὲν ὁ πα-
θῶν ἔδαμῶς· ἀφοριδῆσεται γὰρ· πλὴν
ἐκ ἀπόβλητος παντελῶς. εἰ δὲ ἐκ λο-
γισμῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῆς διε-
νεργεῖται τὸ πάθος, ὡς πεπονθότα τῷ
εἰς ἅπαν εἰς γε τὰ χεῖρῳ μεταβολῶν,
ταῖς ἐκ μολυσμῶν ὑποθήσει δίκαις τὸν
αὐθὶς ἠέρωσηκότα. παραφυλακτέον δὴ ἐν,
τὰ ἤδη κατηνωασμένα μὴ ἀφηνεῖσαι τῶν
παθῶν, μῆτε μὴ ἀνανεῶν τὰ εἰς νῦν
τραύματα, καὶ παλινδρομεῖν εἰς τὸ ἐν
ἀρχαῖς.

(1) Ὁ Ἀλεξανδρῶς. τέτα δὲ τῆ ἐν τῷ πάχῃ λόγῳ ὁ τε Εὐσέβιος, (ἐν κεφ. 26. τῆ 4. περὶ ἐκκλη-
σιας. ἱστορ. βιβλ.) καὶ ὁ Φώτιος (ἐν τῷ 111. κώδ. τῆς βιβλιοθ.) μνείαν ποιῶνται. ὁ δὲ Φαβρίκιος (ἐν βιβλ. 5.
κεφ. 1. σελ. 112.) τοῖς ἀπολεθῆσιν αὐτὸν συγκαταλέγει. (2) Λεπίη. αἰ προειρημ. ἐκδόσ.

κη. Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ
αὐγάζον, καὶ μὴ διαχυθῆ ἐν τῷ δέρ-
ματι, αὐτὴ δὲ ἀμαυρὰ ἢ, ἐλθὲ τῆ
κατακαύματος ἐστὶ, καὶ καθαρῶς αὐ-
τὸν ὁ ἱερεὺς· ὁ γὰρ χαρακτὴρ τῆ κα-
τακαύματος ἐστὶ.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εἰ γένοιτο, Φησὶν,
ὑποψία καὶ δόκησις, τῆ λελεπρωῶσαι τυ-
χόν, ἢ ἐναπελωθέντι τραύματι, ἢ γὰρ
ἐν μορίῳ σώματος κατακεκαυμένῳ ποτε,
ταῖς αὐταῖς ἀκριβείαις τε καὶ ἐπισκέψει
κεχρησθῶ πάλιν ὁ ἱερεὺς. καὶ εἰ τὸ δοκῶν
ἐξανθήσῃ λυκόν, μὴ μετατεθείη πρὸς
λέπραν, καθαρὸς ἔσῃ, Φησὶν. εἰ δὲ δὴ
γένοιτο σαφῆς μετάστασις τῆς λυκῆς εἰς
λέπραν, ἀκαθάρτος ἔσῃ καὶ βδελυρὸς.

κθ. Καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικί, ὃ ἂν
γένηται ἐν αὐτῷ ἀφῆ λέπρας ἐν τῇ
κεφαλῇ ἢ ἐν τῷ πώγωνι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρατηρητέον ἐφ' ὧν
„ μὲν λέγεται ἀνθρώπων· εἰάν τι γένηται
„ ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτῆ· ἢ ἀνδρὶ ἢ γυναι-
„ κί, ὃ ἂν γένηται ἐν αὐτοῖς ἀφῆ λέπρας·
„ ἐφ' ὧν δὲ, σὰρξ εἰάν γένηται ἐν τῷ δέρ-
„ ματι αὐτῆ ἑλκός, ἢ σὰρξ κατάκαυμα πυ-
„ ρός· ταῦτα δὲ θραῦσμα ἐστὶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅρα εἰ δυνάται
Δ λέπρα μὲν λαμβάνεσθαι κεφαλῆς, ὅτε
ἀντὶ τῆ ἔχεν κεφαλῶν Χριστὸν, ἄλλον τι-
νά τις λόγον ἐπιγράφεται κεφαλῶν λε-
πρὸν καὶ ἀκάθαρτον. ἀλλὰ καὶ εἰάν ἦδη
τίς γενόμενος ἀνὴρ, καὶ δοκῶν κατηρη-
κόνα τὰ τῆ νηπίς, ἀμαρτάνη, μὴ ὡς νη-
πίος, ἀλλ' ἀμαρτίαν ἀνδρὸς, τάχα ἔχει
λέπραν ἐπὶ τῆ πώγωνος. καὶ γυνὴ δὲ,
ψυχὴ ἢ μὴ προετική μὲν λογικῶν σπερ-
μάτων, δεκτικὴ δὲ, ἔχει ἂν ποτε ἐπὶ τῆ
προσώπῃ, καὶ τῆ ἐν αὐτῇ πώγωνος ὅπερ
ἰδίως παρὰ τὰ πρότερα καὶ θραῦσμα ὠνό-
μασεν ὁ νόμος.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐοικεν ὁ νόμος ἡμῶν
ἐν τέτοις ψυχικῶν τάχα πε διαμενησθῆσαι
παθῶν, καὶ ὅσα συμβαίνειν ἔδος κατὰ
νῦν ἀρρώσηματα, ταῦτα βέλεσθαι δηλῶν.
ἢ κεφαλῆτε γὰρ, νῆ τύπος· καὶ μὴ καὶ
πώγων, διανοίας ἐμφορονος. τελειότητος
καὶ γὰρ αὐτὸ σημεῖον.

λ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν,
καὶ ἰδὲ ἢ ὄψις αὐτῆς κοιλοτέρα τῆ
δέρματος, ἐν αὐτῇ δὲ θρίξ ξανθίζουσα
λευκὴ, (2) καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς·
θραῦσμα ἐστὶ λέπρας, λέπρα τῆς κε-
φαλῆς ἢ λέπρα τῆ πώγωνος ἐστὶ.

λα. Καὶ εἰάν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν τῆ
θραῦματος, καὶ ἰδὲ εἰ ἢ ὄψις ἐγ-
Η κοιλοτέρα τῆ δέρματος, καὶ θρίξ ξαν-
θίζουσα

θίζουσα ἔκ ἐστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἀφο-
ριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῆ θραύσματος
ἐπὶ τὰς ἡμέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐποπιθεῖ τὰ κατ'
ἡμᾶς καὶ περιεργάζεται λεπῶς ὁ πάντων
ἀρχιερεὺς, τρεῖς Χριστὸς, καὶ εἰς αὐ-
τὸν ἐμβλέψεται τὸν νέον, καὶ τὰς ἔσω τε
καὶ κεκρυμμένας δοκιμάσει Φρένας· καὶ
εἰ μὴ τις γένοιτο καταφθοράτε καὶ με-
ταποίησις, ἢ ἀπόγε τῆ πισθῆναι ὀρθῶς ἐπὶ
τὸ μὴ ἔσως ἔχον, ἢ γὰρ εἰς ἡθῶν φαυλό-
τητα καὶ κακοβελία· αὐτῷ μάλιστα κατε-
συνημένῳ, ἀποσοβήσει δὴ πάλιν ὡς με-
μολυσμενός, καὶ τῷ εἰς ἅπαν καταμιαί-
νεσαν ἐποίησι ψῆφον. τῆτο εἰναί Φημι τὸ
παθεῖν τῷ λέπραν εἰς κεφαλῶν, ἢ πώ-
γωνία. εἰ δὲ δὴ γένοιτο μὴ ὡς εἰ ἀρχαῖς
τῆ παθεῖν ὁ νέος, ἔ μὴ ἀπουκνυκῶς ὀρῶ-
το παντελῶς εἰς τὸ νοσεῖν ἄπερ ἔφλω, ἀ-
φορίζεται μὴ συμμέτροις ἐπιτιμήσεσιν
ὑπεκλυεγμένος, ἔστω δὲ ἔχι παντελῶς
ἀκάθαρτος, ἔτε μὴ ἀλότριος Θεῶ.

λβ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν
τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, καὶ ἰδὲ ἔ διε-
λύθη τὸ θραῦσμα, καὶ θριξ ζανθί-
ζουσα ἔκ ἐστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ ὄψις τῆ
θραύσματος ἔκ ἐστι κοίλη ἀπὸ τῆ δέρ-
ματος. Καὶ ξυρηθήσεται τὸ δέσμα,
τὸ δὲ θραῦσμα ἔ ξυρηθήσεται, καὶ
ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα ἐπὶ
ἡμέρας τὸ δευτέρον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ τῶν τριχῶν ξύρησις
[παρατιθεῖσα τῷ ἱερεῖ] γυμνὸν τὸ τραῦ-
μα, ὑποσημῶσιν ἄν [τὸ οἰοεῖ πάντα εἰ
μέσω χωρεῖν, καὶ γυμνῶ καὶ ἀπαραπό-
δισον τοῖς τῆς Θεότητος ὀφθαλμοῖς, τῷ
ὡ ἄν βέλοισθι καθορᾶν παρακείσθαι θεῶν.]
ἔδει γὰρ ἀπὸ Θεῶ κεκρυμμένον.

λδ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσ-
μα τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, καὶ ἰδὲ ἔ
διεχύθη τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέσματι
μετὰ τὸ ξυρηθῆναι αὐτὸν, καὶ ἡ ὄψις
τῆ θραύσματος ἔκ ἐστι κοίλη ἀπὸ τῆ
δέρματος, καὶ καθαρῶς αὐτὸν ὁ ἱε-
ρεὺς, καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια, κα-
θαρὸς ἔστω.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Πλυνάμενος τὰ ἱμά-
τια, καθαρὸς ἔστω, τρεῖς δέξεται πρὸς
ἐπικερῖαν τῷ εἰ Χριστῷ δικαίωσιν.

λε. Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται τὸ
θραῦσμα ἐν τῷ δέσματι μετὰ τὸ κα-
θαρῶθῆναι αὐτὸν. Καὶ ὄψεται αὐτὸν
ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ διακέχυται τὸ θραῦσ-
μα ἐν τῷ δέσματι, ἔκ ἐπισκέψεται ὁ
ἱερεὺς περὶ τῆς τριχὸς τῆς ζανθίζουσης,
ὅτι ἀκάθαρτος ἐστίν. Ἐὰν δὲ ἐνώπιον
αὐτῆ ἐπὶ χώρας μείνη τὸ θραῦσμα,

Α καὶ θριξ μέλαινα ἀνατείλη ἐν αὐτῷ,
ὕγιακε τὸ θραῦσμα, καθαρὸς ἔστι,
καὶ καθαρῶς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς.

λη. Καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικί, ὡ εἰάν
γένηται ἐν δέσματι σαρκὸς αὐτῆ αὐ-
γάσματα αὐγάζοντα λευκανθίζοντα.
λθ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ ἐν δέρ-
ματι τῆς σαρκὸς αὐτῆ αὐγάσματα
Β αὐγάζοντα λευκανθίζοντα, ἀλφός-
ἐστι, καθαρὸς ἔστιν, ἔξανθει ἐν τῷ δέρ-
ματι τῆς σαρκὸς αὐτῆ, καθαρὸς ἔστιν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἀλφός ἐστι, καθαρὸς ἔστιν.
Ἀλφὸς καλεῖται ἢ ἐπίλυσις ἢ καλκμική
μελανία, ἢ περὶ τὰς παρειὰς γινομένη ἐκ
τῆ ἡλιακῆ καύσωνος.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** [Καίτοι τῆς ἀκριβείας
ἐρόδωμείης, πάθος ἄν εἴη σαρκὸς, καὶ
λέπρας ἀγγῆ, τὸ παθεῖν ἀλφον· ἀλλ' ἔ
νοσεῖ τῷ νέκρωσιν, ἔτε μὴ τὸ ἄγαν ἀπε-
γνωσμένον.] τοιαῦτά πως ἐστὶ καὶ τὰ εἰ
ἡμῖν παραπλάσματα· πάθη μὴ ἐν ὁμολο-
γεμένως, πλὴν ἔκ εἰς θάνατον [καὶ ψυ-
χῆς καταφθοράν.] ἀκριβολογεῖται δὲ ἔ
,, λῖαν ὁ κριτής, ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσ-
,, μα ἡμῶν.

μ. Ἐὰν δέ τινα μαθήση ἢ κεφαλῆ
αὐτῆ, Φαλακρός ἐστι, καθαρὸς ἔστιν.
μα. Ἐὰν Φαλακρός ἐστὶ, (1) κατὰ πρό-
σωπον μαθήση ἢ κεφαλῆ αὐτῆ, ἀνα-
Φάλαντός ἐστι, καθαρὸς ἔστιν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἡ τριχῶν ἀνεθέλη-
τος ἀποβολή, κεφαλῆς ἄν εἴη πάθος. νῆ
δὲ εἰς τύπον ὀνομάσθαι τῷ κεφαλῶ ἀρ-
τίως ἐλέγομεν. νῆ γὰρ εἰδικαίτημα, κεφα-
λή, κατὰ γε τὸ τισὶ δοκεῖν. ἔκον τὰ κε-
φαλῆς πάθη σωματικῆς, ἐμφώσιν ἄν
εἰκότως τὰ εἰς νέον ἀρρώσθηματα, σμικρὰ
δὲ δὴ πάλιν, καὶ τὰ οἷς ἄν ἐποιετο ἀνεῖσθαι
πρέπαν. ἀπαλλάττει δὴ ἐν ὁ νόμος παν-
τος ἡμᾶς ἀνθρώπων παθῆς, καὶ μολυσ-
μῶν ἀνεθέλητων, οἷπερ ἄν ἡμῖν ἐπισυμ-
βαίνοιν, ἐπέειτο τὸ ἀναλκῆ νοσεῖν ἀναγ-
κῆ τῆ φύσει, καὶ ἀπηλλάχθαι παθῶν εἰ-
σάπαν, ἔ τῆ παρόντος καιρῆ· πρέποι δ'
ἄν αὐτῶν τῷ μέλλοντι, κατ' ὄν ἐκ βάρων
ἢ ἀμαρτία κατασειδήσεται, καὶ εἰς ἀλώ-
βητον παντελῶς μεταχωρήσομεν βίον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὑπολυποῖ τῆς ἐξάρ-
χης εἰ ἀφελεία, μετὰ δὲ ταῦτα εἰ κακία
διαμαρτάνοντας.

μβ. Ἐὰν δὲ γένηται ἐν τῷ Φαλα-
κρώματι αὐτῆ ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαν-
τώματι αὐτῆ ἀφὴ λευκὴ ἢ πυρρὴ ζου-
σα, λέπρα ἔξανθῆσά ἐστιν ἐν τῷ φα-
λακρώματι αὐτῆ, ἢ ἐν τῷ ἀναφα-
λαντώματι αὐτῆ. Καὶ ὄψεται αὐ-
τὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ ἢ ὄψις τῆς ἀφῆς
λευκῆ

(1) Ἐὰν δὲ κατὰ πρόσωπον μαθήση. αἰ προσημ. ἐκδός. καὶ ὁ Κύριλ. εἰ Τέμ. 1. μίε. 2. σελ. 546.

λευκή ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ Φαλακρώ-
ματι ἢ ἐν τῷ ἀναΦαλαντώματι αὐτῆ,
ὡς εἶδος λέπρας ἐν δέρματι σαρκὸς
μδ. αὐτῆ. "Ἄνθρωπος λεπρὸς ἐστὶ μίαν-
σει μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἐν τῇ κε-
Φαλῇ αὐτῆ ἢ ἀΦῇ αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετατρέχει γὰρ ἐδὲ
ὄτε καὶ τὰ μικρὰ τῶν παθῶν εἰς ἐγκλη-
μάτων δυνάμιν, καὶ καταμιαίνει δυνῶς,
μὴ ἀνακοπιόμενα πρὸς ἡμῶν.

με. Καὶ ὁ λεπρὸς ἐν ᾧ ἐστὶν ἢ ἀΦῇ,
τὰ ἱμάτια αὐτῆ ἔσαι παραλελυμένα,
καὶ ἡ κεΦαλή αὐτῆ ἀνάλυτος, καὶ
περὶ τὸ σῶμα αὐτῆ περιβαλέσθω, ἢ
ἀκάθαρτος κεκλήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῆ λεπρῆ ἀκα-
τακάλυπτον εἶναι κελόβει τὴν κεΦαλήν,
καὶ τὰ ἱμάτια παραλελυμένα; "Ἰνα γνώ-
ριμος ἦ, καὶ μὴ μεταλαγχάνωσι τῆς ἀκα-
θαρσίας οἱ προσελάζοντες. ἔτως ὁ Ἀπό-
στολος περὶ τῶν ἀμαρτανόντων ἔφη· σέλ-
2. Θεο. 3. 6. λειδε ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφῆ ἀτάκτως
» περιπατῆντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παρα-
» δοσιν, ἢ παρελάβετε παρ' ἡμῶν· καὶ
1. Κορ. 5. 11. ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, ἢ πόρνος,
» ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ μέθυ-
» σος, ἢ λοιδορὸς, ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιαύτῳ
» μὴ σιωεδίεν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διὰ τέτων ἀντίκειται
μὴ δεῖν συγκρίπειν τὰ ἀμαρτήματα, καὶ
σκεπάσειν αὐτὰ τὸν τὴν ψυχῇ λελεπρω-
μένον. ὡπερ τῆ παραλελυμένα τὰ ἱμά-
τια, ἢ ἐκ ἐσκέπασαι ἢ ἀσημοσῶν· ἔτω
βέλεται πᾶσιν ἐκδικεῖσθαι, (1) μὴ γινώ-
μενον τάφον κεκονιαμένον. τὸ δέ γε περι-
βεβληῖσθαι τὸ σῶμα, ἐστὶ τὸ μὴ ἔχειν παρ-
ρήσιαν ἀνοῖξαι τὸ σῶμα.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ μὲν παραλελύ-
σθαι τὰ ἱμάτια, καὶ ἀκατακάλυπτον εἶναι
τὴν κεΦαλήν, ὑπεμφύειν ἂν καὶ μάλα
σαφῶς τὸ ἀκρῦπτος ἀσημονεῖν· τὸ δέ γε
περιβεβληῖσθαι περὶ τὸ σῶμα, τὸ οἰονεί-
πως ἀπολογίαν ἔχειν, καὶ εἰπεῖν δύ-
νασθαι μηδὲν, ἐγκαλῆντος Θεῷ τὴν ἀκα-
θαρσίαν.

μς. Πάσας τὰς ἡμέρας, ὅσας εἰάν
ἦ ἐπ' αὐτῷ ἢ ἀΦῇ, ἀκάθαρτος ὢν
ἀκάθαρτος ἔσαι· κεχωρισμένος κα-
θήσεται, ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἔσαι
ἢ διατριβῆ αὐτῆ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ δὲ τῆς παρεμβο-
λῆς ἐξοίχεσθαι, τὸ μηκέτι τῆς τῶν ἀγίων
αὐτὸν σιωαυλίζεσθαι χοροῖς. (2)

μς. Καὶ ἱματίῳ εἰάν γένηται ἐν αὐ-
τῷ ἀΦῇ λέπρας ἐν ἱματίῳ ἐρέω, ἢ
μη. ἐν ἱματίῳ συπυῖσθαι, ἢ ἐν σῆμονι, ἢ

Α ἐν κρόκη, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν τοῖς
μδ. ἐρεοῖς, ἢ ἐν δέρματι, Καὶ γένηται ἢ
ἀΦῇ χλωρίζουσα ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ
δέρματι, ἢ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ
σῆμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκη, ἢ ἐν παντὶ
σκεύει ἐργασίμῳ δέρματος, ἀΦῇ λέ-
πρας ἐστὶ· καὶ δείξει τῷ ἱερεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον ἱματίοις
λέπραν ἐγγίνεσθαι; Πολλὰς ὁ Θεὸς αὐτοῖς
Β τοιαύτας παιδείας ἐπήγαγεν. αὐτίκα γὰρ
» καὶ περὶ λεπρῶν οἰκῶν ἔτως ἔφη· ὡς ἂν Λούκ. 14. 34.
» εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Χαναανίων, ἢ
» ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, καὶ δώσω ἀΦῇ λέπρας
» ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐγκλήτης ὑμῶν,
καὶ τὰ ἐξῆς. διδάσκει δὲ διὰ τέτων, ὅτι
θεήλατοι ἦσαν ἀπὸ πληγῆ, ποτὲ μὲν κα-
τὰ ἱματίων, ποτὲ δὲ κατὰ οἰκιῶν φερό-
μενα. ταῦτα δὲ τὴν ἀφατον τῆ Θεῷ
μακροθυμίαν δηλοῖ. τῶν γὰρ ἀνθρώπων
Γ ἀμαρτανόντων, ἱματίοις καὶ οἰκίαις προ-
σέφερε τὰς πληγὰς, διὰ τέτων τοῖς ταῦ-
τα κεκλήμενοις τὴν θεραπείαν προσφέ-
ρων. εἶκοι δὲ τῷ λεπρῶντι οἰκῶ ὁ οἶκος
τῆ Ἰσραὴλ, ἢ πολλαὶ μὲν ἐξηρέθησαν,
καθάπερ λίθοι τινὲς λεπρῶντες. οἱ πλημ-
μελήσαντες, ποτὲ μὲν δι' Ἀσσυρίων, ποτὲ
δὲ διὰ Βαβυλωνίων, ἄλλοτε δὲ διὰ Μακε-
δόνων. ἐπειδὴ δὲ παγίαν ἔχον τὴν λέ-
πραν, ἄρδῃ καταλυθῆσθαι τὴν οἰκίαν ὁ
Δ νομοθέτης ἐκέλευσεν. ἀκάθαρτοι ἔν εἰσὶν
οἱ εἰς τὰς τέτων σιωαγωγὰς, ὡς εἰς λε-
πρώσας οἰκίας, εἰσίστοντες.

ν. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀΦῆν,
καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀΦῆν ἐπὶ τῆ
ἡμέρας.

να. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀΦῆν
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ· εἰάν δὲ διαχέη-
Ε ται ἢ ἀΦῇ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σῆ-
μονι, ἢ ἐν τῇ κρόκη, ἢ ἐν τῷ δέρματι,
κατὰ πάντα ὅσα εἰάν ποιηθῇ δέρματα
ἐν τῇ ἐργασίᾳ, λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἢ
ἀΦῇ, ἀκάθαρτός ἐστι.

» ΔΔΗΛΟΥ. Ἐμμονος. τὸ Σαμαρειτι-
» κόν. Φιλόνηκος. ὀπίσω δὲ, παλαιεμνίω
αὐτῷ εἶπεν, ἀντὶ τῆ ἀστυγερῶσαν τῷ σώ-
ματι, καὶ ἀνάτονον.

Ζ νβ. Κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν
σῆμονα, ἢ τὴν κρόκην, ἢ ἐν τοῖς ἐρεοῖς,
ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερ-
ματίνῳ, ἐν ᾧ ἂν ἦ ἐν αὐτῷ ἢ ἀΦῇ,
ὅτι λέπρα ἔμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ κα-
τακαυθήσεται.

νγ. Ἐάν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ
διαχέηται ἢ ἀΦῇ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν
τῷ σῆμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκη, ἢ ἐν παντὶ
νδ. σκεύει δερματίνῳ. Καὶ συντάξει ὁ
ἱερεὺς,

Xxx 3

(1) Ἐκκεῖσθαι. αὐ Τόμ. 2. σελ. 183. τῆς τῆ Ἰβ. ἐκδόσ.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ αὐτὸς Κύριλλος. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 547.

ιερεύς, καὶ πλυνεῖ ἐφ' ἧ εἰς εἰς ἡ ἐπ' αὐτῷ ἢ ἀφῆ, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν ἐπὶ ἡμέρας τὸ δεύτερον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐπειδὴ οἱ εἰς Χριστὸν βαπτίζομενοι, Χριστὸν ὡς ἱμάτιον ἐνδύομεθα, δίδωσιν ἡμῖν τὴν ἁγίαν σοφίαν ταύτην χράνασι τὰς τῆς μετανοίας πόνους εἰς κάθαρσιν· εἴτε κἄβα ἀμαρτάνοντες εἴημεν, ὡς τὸ ἱμάτιον λιθὸν εἶναι λογίζεσθαι, εἴτε βαρέα, καὶ πολὺ τὸ παχὺ καὶ σαρκῶδες καὶ νεκρὸν ἔχοντα, ὡς τοῖς ἐδήμασιν εἰκοναί τοῖς ἐξ ἐρίφων. ἄπερ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον νεκρῶν κωδίων ἐστὶ καρπός.

νε. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν μετὰ τὸ πλυθῆναι, καὶ εἰ μὴ μεταβάλλῃ ἢ ἀφῆ τὴν ὄψιν αὐτῆς, καὶ ἢ ἀφῆ ἢ διαχεῖται, ἀκάθαρτόν ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ἐσήρικται ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τὸ μετὰ τὴν κάθαρσιν καὶ ἀπόνισιν, ἡ δὲ ἂν ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῖν ἐργάσαιο, μὴ ἀποφύρομαι μολυσμῶν, ἀλλ' ἔμμονον εἰς ἑαυτὸς ποιείσθαι τὴν εἴσιν, ἢ τῶν ἱματίων ἔμφοσις δηλοῖ. εἰ γὰρ μηδὲν ὀνίνησιν ἀπορίζων ἡμᾶς ὁ Χριστὸς, πυρὶ παραδώσει κολαθησομένης, καθάπερ καὶ ὁ κατὰ νόμον ἱερεὺς εἰδὲν ὠφελήσας τὴν κρόκῃ, ἢ τοὺν σήμονα, διὰ τῆς ἐκπύσεως, κατεπίπρα λοιπόν. λέπραν δὲ ἐν ὁ νόμος, τὴν ὡς ἐν ἐργοῖς νέκρωσιν ὑποφαίνει κάλῳς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πεποίηκε δὲ καὶ ἐπὶ κρόκῃ καὶ σήμονος καὶ ἱματίε καὶ σκώδης τὰ ὅμοια σύμβολα, διὰ πλείονων τὰ κατὰ τὰς ἀνθρώπους ὑπογράφων· ὅτι ἢ κρόκῃ

καὶ σήμονος καὶ ἱματίε μέλλει τῷ Θεῷ, πλὴν ὅσον εἰς ὑποτύπωσιν ἀνθρώπων· ἐνταῦθα δὲ, καὶ τῶν ἐκ ἀποβαλλόντων τὴν κακίαν, ἀλλ' ἐνεσηριγμείλω ἔχόντων, ἐστὶ σύμβολον. εἰ γὰρ πλυθῆντων αὐτῶν, τὸ ἄλλοχροῦν μὴ παύσαιο, κατακαίσει αὐτά.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ πρότερον ἢ καύσει, πρὶν ἢ μετὰ τὴν πλυσιν ἀπορρήξῃ τὸ ἄλλοχροῦν· ὅστις ἢ τῶν ἐξάρχων κακίας εἶναι δοκούντων ἀφάρσεις. εἰ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ἴσον εἴη, ὁ τῆ πυρὸς ζήλος κατακαύσει αὐτό.

νε. Καὶ εἰς ἴδη ὁ ἱερεὺς, καὶ ἢ ἀμαυρὰ ἢ ἀφῆ μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτό, ἀπορρήξει αὐτὸ ἀπὸ τῆ ἱματίε, ἢ ἀπὸ τῆ σήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς κρόκῃ, ἢ ἀπὸ τῆ δέρματος. Ἐὰν δὲ ὁ φθῆ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκευῆς δερματίνῳ, λέπρα ἐξανθῆσά ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ἐν ᾧ ἐστὶν ἢ ἀφῆ.

νη. Καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ σήμων, ἢ ἢ κρόκῃ, ἢ πᾶν σκευὸς δερματίνον, ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποσῆσεται ἀπ' αὐτῆ ἢ ἀφῆ, καὶ πλυθήσεται τὸ δεύτερον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰ μετὰ τὴν πλυσιν καθάρᾳ φαινόμενα, δεύτερον πλύνεται, εἰς τὸ ἀποδαχθῆναι καθάρᾳ. τοιούτον τὸ, τεχνία μὲ ἐς πάλιν ὠδίνῳ.

Γαλ. 4. 19.

νη. Οὗτος ὁ νόμος ἀφῆς λέπρας ἱματίε ἐρεῖ, ἢ συπυῖν, ἢ σήμονος, ἢ κρόκῃ, ἢ παντὸς σκευῆς δερματίνῃ, εἰς τὸ καθάρσαι αὐτό, ἢ μίαναι αὐτό.

Κ Ε Φ. Ι Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τῆς λέπρε. ἢ ἂν ἡμέρα καθαρῆ, καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Πάντα τὰ εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ὄρωντα κάθαρσιν καὶ δικαίωσιν, διὰ σωματικῶν τύπων καὶ αἰνιγμάτων ὁ διὰ Μωσέως δεδομένος τυπὸς ὑπέφαινε. ὁποῖόν ἐστὶ τὸ τῶν λεπρώντων, καὶ γονορροῦων. παθῶν γὰρ ἀκυσίων τιμωρίας ὁ Θεὸς ἐκ εἰσπράττεται, ἀλλὰ διὰ τῶν τὸ ποικίλον τῆς ἀμαρτίας καὶ κατεσιγμένον καὶ δυσάπονητον ἀποβάλλεται, δι' ἢ χραίνεται ψυχῇ καὶ ποικίλλεται. ὁμοίως βδελυρὸν κρίνει τὸ διαχεῖσθαι πρὸς ἡδονῇ τὸ καρπογόνον εἰς ἀρετῇ τῆς λογικῆς καὶ νοεράς ψυχῆς. (1)

γ. Καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ ἰαταί (2) ἢ ἀφῆ τῆς λέπρας ἀπὸ τῆς λέπρε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ποία ἐστὶ τῆς σωτηρίας ἢ ὁδός; τίς ὁ ἀπαλλάσων τῆς ἡμαρτηκότας τῆς κολάζεσθαι δεῖν; τίς ὁ λυτρώμενος καὶ ἀνασώζων ὑπόλοιπος; Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ δὲς ἑαυτὸν ἀντιλυτρον ὑπὲρ πάντων, καὶ ἀγιαζῶν ἡμᾶς τῷ ἰδίῳ αἵματι. ἄδρει δὲ μοι πάλιν ὡς ἐν σκιάς ἐστὶ τοῖς ἐν νόμῳ γεγραμμένοις τὸ μυσῆριον. προσεκομίζετο γὰρ ὁ λεπρὸς ἔξω γεγονότι τῆς πύλης τῷ κατὰ νόμον ἱερατῶντι· διανενδοκῶτος δὲ ὡπερ ἐπὶ τῆς πάθης τὸ ἀμεινον, καὶ ὅτι παύσεται λοιπόν καὶ καταλήξει ὑπεμφαινόντος, ἐπληρῆντο τὰ εἰς καθαρισμόν, κατὰ γὰρ τὸ νομοθέτη δοκῆν.

δ. Καὶ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομ. ἐχ' εὐρηται.

(2) Ἰαταί. αἴτε προειρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μίρ. 1. σελ. 353.

δ. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήψονται τῶν κηκαθαρισμένων δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρά, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον.

*** * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὰ δύο ζῶντα ὀρνίθια δοκεῖ τινὰ Φέρειν ἀναλογίαν πρὸς τὰς δύο τράγους, ὧν ὁ εἰς τὴν ἀποπομπαίαν καὶ ἡ γὰρ ὁ εἰς θύεται, καὶ ὁ εἰς πέμπεται εἰς τὴν ἀποπομπὴν αὐτῶν καθαροὶ δὲ ἄμφω, καθὰ καὶ τὰ νῦν ὀρνίθια. ἐκ ἀκαθαρτος γὰρ τῇ φύσει, Φασί, δεδημιούργηται, ἔδδ' ὁ διὰ τὴν αὐτὴν κακίαν γενόμενος ἀποπομπαίος. διὰ μὲν ἔν τῷ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας λέπραν ὀφείλει τὴν ἀποπομπαίαν καθαριζόμενος, εἰ καὶ ἔφυγε τὴν ἀπὸ τῆς λέπρας ἀκαθαρσίαν. διὰ δὲ τὴν καθαρότητα προσφέρεται περὶ αὐτῶν τῶν ὀρνιθίων τὸ ἕτερον. πλὴν τὰ δύο εἰσὶν ἕτερα εἶναι τῶν γίνεσθαι παρὰ τὰ προσφερόμενα εἰς τὸ θυσιαστήριον, τρυγόνας ἢ περιεράς. ὁ νεωστὶ γὰρ καθαριθεὶς, ἔπω τὴν θυσιασθεῖα γέγονε ἄξιος, ἀλλ' ὅπως ἄξιος γένηται, λαμβάνεται ταῦτα παρ' αὐτῶν ἢ ἂν ἡμέρα καθαριθεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴν σημαίνει τὰ δύο ὀρνίθια τὰ ὑπὲρ τῶν καθαριζομένων λεπρῶν προσφερόμενα; Τὴν σωτηρίαν πάθος περιέχει τὸν τύπον. ὡς γὰρ τῶν τῶν μὲν ἐθύετο, τὸ δὲ εἰς τὸ τῶν τυθείας αἷμα βαπτιζόμενον ἀπελύετο ἔως ὑπὲρ τῆς λεπρώσεως ἀνθρωπότητος ὁ δεσπότης ἐσαυρώθη Χριστός, τῆς μὲν σαρκὸς δεξαμένης τὸν θάνατον, τῆς δὲ Θεότητος οικειωσαμένης τὸ τῆς ἀνθρωπότητος πάθος. καὶ καθάπερ ὕδατι καθαρῶ τῶν σφαγνόντων ὀρνιθίων τὸ αἷμα μιγνύμενον, διὰ κέδρινον ξύλον, καὶ ὕσσωπον, καὶ κόκκινον κεκλωσμένον περιεργαζόμενος ὁ λεπρῶς, λαμπρὸς τε καὶ καθαρὸς ἀπεδείκνυτο ἔως ὁ τῶν σωτηρίων πισθῶν Χριστῶ, καὶ τῶ τῶ παναγίᾳ βαπτίσματος ὕδατι καθαιρόμενος, τὰς τῶν ἀμαρτημάτων ἀποβάλλει κηλίδας. σύμβολον δὲ τὸ μὲν κέδρινον ξύλον, τῆς ἀπαθείας Θεότητος ἄσηπτον γὰρ τὸ δὲ τὸ ξύλον, ὡς ξύλον τὸ δὲ κόκκινον τὸ κλωσόν, τῆς ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ἀνθρωπότητος τὸ δὲ ὕσσωπον, τῆς τῶ παναγίᾳ πνεύματος θερμότητος τε καὶ ὄσμιας. διὰ τῶν γὰρ οἱ βαπτιζόμενοι τῆς ψυχικῆς ἀπαλλάττονται λέπρας.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Δι' ἀμφοῖν τοῖν ὀρνέοισιν σημαίνεται ὁ Χριστός, καὶ τεθνεὺς ὡς ἀνθρωπος, καὶ ζῶν ὡς Θεός. ὀρνιθίῳ δὲ παρειαίεται, διὰ τὸ ἀνωθεῖν καὶ ἐξ ἔρανθ νοεῖσθαι καὶ λέγεσθαι. (1)

*** * ΤΟΥ ΛΥΤΤΟΥ.** Οὐτίκ φασι, ὡς δύο νοῦμεν Χριστὸς, καὶ εἰ δύο λέγοντο ὀρνίθια. σοφίᾳ δὲ καὶ ἀναγκαίαν ὁ λόγος ἡμῖν εἰσχομίζει τὴν θεωρίαν. Θεὸς γὰρ ὧν κατὰ φύσιν ὁ μονογενῆς, τὴν τῆς ἀγίας

A Παρθένου πεφόρηκε σάρκα καὶ σωτίθεται μὲν ὡς ἀπὸ δυοῖν, φύσεως λέγω τῆς ἀνωτάτω, καὶ ἀνθρωπότητος, ἀπορρήτως καὶ ὑπὲρ νῦν, πλὴν εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. θεωρεῖ δ' ἔν ὁ λόγος τὴν ἐκ δυοῖν εἰς ἅτι σωδρομῶ. Καὶ μετ' ἄλλα. Δὲν ἔφη παραλαμβάνεσθαι καὶ κέδρινον ξύλον. τύπος δ' ἂν εἴη καὶ τὸ δὲ τῆς ἀγίας αὐτῆς σαρκὸς, ἐκ ἀνεχομένης παθεῖν τὴν καταφθοράν ἄσηπτον γὰρ τὸ ξύλον ὕσσωπος γὰρ μὲν εἴη ἂν εἰς τύπον τῆς ἀγίας πνεύματος ζέων τὴν ἀέργειαν, δι' ἧς τῶ πνεύματι ζέοντες ἀποτελέμεθα, τὴν εἰς ἀπάγχουσι ἀκαθαρσίαν οἰονεῖ πως ἐκλετηγμένοι. πόα γὰρ ἡ ὕσσωπος θερμήτε τῇ φύσει, καὶ διασμήχων οἶα τε τὴν εἰς ἀπάγχουσι σωτηριεργαίῳ φλεγματοῦ καὶ ψυχρῶν ἀκαθαρσίαν. ἀπαλλάττει δὲ ἡμᾶς, ὡς ἔφω, τῇ τῆς πνεύματος ἀεργείᾳ Χριστοῦ τῶν εἰς νῦν ἔσω κεκρυμμένων παθῶν.

B Καὶ μετ' ἄλλα. Τὸ δὲ κεκλωσμένον κόκκινον, αὐτὸ δὲ πάλιν ἐφ' ἑαυτῶ τὸν τῆς ἀνθρωπότητος τῆς μονογενῆς ὑπεμφάνει τρόπον. πέπλεκται γὰρ ὡς ἀπὸ σαρκὸς καὶ αἵματι Θεὸς ὧν ὁ λόγος. ἔξαικονεῖ δὲ ὁ κόκκινος αἷμα τε καὶ σάρκα. τοικτόχρως γὰρ ὀράται καὶ ἔσα.

ε. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξουσι τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὀσράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι.

Δ **ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Θύεται τὸ ὀρνίθιον εἰς ἀγγεῖον ὀσράκινον, παρεμβληθέντος εἰς αὐτὸ ὕδατος ζῶντος, ἵνα γνήθαι ὁ καθαρισμὸς ὕδατι καὶ αἵματι ἄπερ ἐξηλθεν ἀπὸ τῆς πλυσθῆς τῆς Σωτήρος ξύλον δὲ κέδρινον φησι τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ξύλον. τὸ δὲ κεκλωσμένον κόκκινον τύπος ἢ τῆς τιμῆς αἵματος, δι' ἧς καθάριστα ὁ κόσμος ὅλος. οἶμα δὲ τὸν ὕσσωπον, τὴν διὰ τῆς πνεύματος θερμότητα σμηκλική γὰρ ἡ πόα διὰ θερμότητα τὸ δὲ σφαρτίον τὸ κόκκινον, τὴν πρὸς σάρκα σύμβασιν τῆς λόγος δηλῶν.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἰς τὸν τῆς τεθνεῶτος θάνατον τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἐβαπτιζέτο, τῆς νόμου σημαίνοντος, ὅτι καὶ τοὶ κατὰ φύσιν ζῶντες καὶ ἐκ ζωῆς ὑπάρχοντες ὁ λόγος, τῆς ἰδίας σαρκὸς οικεῖται τὸν θάνατον. αὐτῶ γὰρ ἢ ἢ προσληφθεῖσα σὰρξ, καὶ ἐκ ἀλλοτρίᾳ.

ε. Καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήφεται αὐτὸ, καὶ τὸ ξύλον τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κλωσόν κόκκινον, καὶ τὸν ὕσσωπον, καὶ βάψει αὐτὰ καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ αἷμα τῶ ὀρνιθίων τῶ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι ζῶντι.

Η **ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΥΣ.** Διὰ τῶ ἐφ' ὕδατι ζῶντι, εἰ ὡ τὸ ξύλον, καὶ τὸ ὕσσωπον, καὶ τὸ κόκκινον ἐβάπτετο, τὸ διὰ τῶ ξύλου ἔναιμον πάθος τῶ Χριστῶ εἰ τῇ

(1) Ἄλλως πως ταῦτα κέται ὡ σελ. 356. τῶ 1. μέρ. τῶ 1. Τόμ.

τῆ τῶν διὰ πνύματος, καὶ ὕδατος, καὶ αἵματος ῥαντισμοῦ σωτηρία δηλεῖται. ὡσεὶ ἔπροκειμένως περὶ λέπρας ἢ ὑπόθεσις ἢ τῆ καθαρισμῶ, ἀλλὰ περὶ ἀφέσεως ἀμαρτιῶν· ἵνα νοηθῆ καὶ ἡ λέπρα παραβολὴ τῆς ἀμαρτίας, καὶ τὰ θυόμενα παραβολὴ τῆ μέλλοντος θύεσθαι ὑπὲρ ἀμαρτιῶν. (1)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Βαπτισθὲν δὲ τὸ ζῶν ὀρνίθιον ἐν τῷ αἵματι τῆ τεθνεώτος, ἀνεῖτο λοιπὸν. ἐν γὰρ τῷ σαυρωθέντι καὶ ἀποθανόντι ναῶ ὁ ζῶν καὶ θεὸς λόγος ἦν, καὶ κοινωνὸς ὡσπερ τῆ πάσης, καὶ ἀπαθῆς ὡς Θεός. (2)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ τῆτο ἀκολούθως βάπτισθαι ἐκέλευσεν ἅμα τὸ κόκκινον εἰς τὸ ὕδωρ, τὴν ἐκ ἔτι τὰ φυσικὰ ἔχουσαν σάρκα προφητῶν. διὰ τοῦτο καὶ δύο ὀρνίθια, ἐν μὲν θυόμενον ἐφ' ὕδατι, καὶ ἐν βαπτίζομενον εἰς τὸ αἶμα καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐξαποσελλόμενον, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐπὶ τῶν τραγῶν.

ζ. Καὶ περιῖρανεῖ ἐπὶ τὸν καθαρὸν ἀπὸ τῆς λέπρας ἐπίλακτις, καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ ἐξαποσελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδίον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἄνω εἶπεν, ἢ ἂν ἡμέρα καθαρῶν νυκτῶν δὲ, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ καθαρθεὶς γὰρ τῆς λέπρας, ὅμως ὑπὲρ τῆ μολυσμῶ τῆ φθάσαντος χρόνου δέεται τῆ παρόντος καθαρισμῶ, μᾶλλον δὲ καὶ ἄλλων τριῶν. εἰς γὰρ καθαρῶν τὸ, ἢ ἂν ἡμέρα καθαρῶν καὶ τρεῖς μεταξὺ τῶν, καὶ καθαρὸς ἔσται, τρίτον λεγομένω, δηλῶμενοι· καὶ πέμπτος καὶ τελοῦταῖος διὰ τῆ, καὶ καθαρῶν ἵσταται. εἰσὶ γὰρ οἶον καὶ καθαρῶν προκοπῶν, πρὶν εἰς τὴν τελείαν ἐλθεῖν καθαρῶν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Καθαρὸς καὶ ἡμᾶς ἀποφαίνει Χριστὸς, διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος ἡμᾶς ἀγιαζῶν. τῆτο γὰρ οἶμα δηλῶν τὸ, ἐπίλακτις. ἔτω τε σιωεὶς ὁ μακάριος Ῥωμ. 5. 20. ἔφη Παῦλος· ἔδὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσδυσεν ἡ χάρις. ἐκὲν τὸ ἀμφιλαφὲς τῆς χάριτος, καὶ τὸ οἶον ἵπως τελείως ἔχον εἰς ἀποκάθαρσιν, διὰ τῆ ἐπίλακτις σημαίνεται.

η. Καὶ Πλυνεῖ ὁ καθαρθεὶς τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ ξυρήσεται αὐτῆ πᾶσαν τὴν τρίχα, καὶ λῶσεται ἐν ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ διατρέψει ἔξω τῆ οἴκῳ αὐτῆ ἐπὶ τῆ ἡμέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κεκαθαρμένοι διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος, οἶονε καὶ τὰ τῆς σαρκὸς βλασθήματα, τῆτέσι τὰς ἐν ἡμῖν καὶ

A ἐμφύτες ἡδονὰς, ὡς ἐν εἶδει τριχῶν νοκμενας. ὅμῃ τοῖς ἑτέροις πλάσμασιν ἀποτιθέμεθα, καὶ τῆτο ἡμῖν ἐνεργῶντος Χριστῶ. λόγος γὰρ ἐστὶν αὐτὸς ζῶντε καὶ ἐνεργῆς καὶ τομῶτατος, ἀποκείρων ἀμαρτίας, καὶ τῆς ἐκ παθῶν ἀκαθαρσίας ἀπαλλάττων τὸν νῦν. ἐξυρημένος δὲ ἔν ὁ λεπρὸς, εἰσελθὲ λοιπὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἔπωγε μὴ καὶ εἰς τὸν ἴδιον οἶκον. κεκαθαρμένοι γὰρ, ὡς ἔφω, σωμαπόμεθα τοῖς ἀγίοις, σωμαπόμεθα λοιπὸν τῷ ὀσίω καὶ ἱερῶ γενεῖ· εἰσιμῶτε ἔτω καὶ ἐν οἴκῳ Θεῶ, πλὴν ἔπω εἰς τὰς ἄνω μονὰς. τετήρηται γὰρ εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα τὸ δῶρον. ταῦτητοι καὶ εἰσελάσει εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ κεκαθαρμένος, ἐπὶ τῆ διατροφῆς ἡμέρας, καὶ εἰς τὸν ἴδιον οἶκον εἰσελθὲ λοιπὸν. μετὰ γάρτοι τὸν αἰῶνα τὸν ἐνεσηκότα, τὴν διὰ Χριστῶ καθαρῶν ἔχοντες, καὶ ἐν ταῖς ἄνω μοναῖς καταλύσομεν· ἕκασός τε τῶν ἡγιασμένων, καθάπερ εἰς ἴδιον οἶκον, τὸν ἐκνεμηθῆσομενον αὐτῷ καταλύσει κληρὸν. ἔ καταλύσει γὰρ παρατυκὰ τοῖς πεπισθῶκοσι τὰ γέρεα· ἀλλ' ἐπ' ἐλπίσι μὲν ἀγαθαῖς ἢ κλησίσι, καὶ ὁ τῆ πνύματος ἀρραβῶν, ἀναλάμψει δὲ ἡ χάρις κατὰ καιρὸν, καὶ τῆς ἐλπίδος τὸ πέρας ἐν Χριστῶ.

θ. Καὶ ἔσται τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, ξυρήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτῆ, τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ τὸν πῶγωνα αὐτῆ, [καὶ τὰς ὀφρῦς, καὶ πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτῆ] ξυρήσεται· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ξυρᾶται τὴν κεφαλὴν, κατὰ τὰ κεφαλαῖα δέερα καὶ ἀρχικώτερα τῶν δογμάτων· κατὰ δὲ τὸν πῶγωνα, ὅπερ σύμβολόν ἐστι τῆ ἀνδρῶς, ἀποτιθέμενος τὰ τῆ ἀνδρῶς ἀμαρτήματα· κατὰ δὲ τὰς ὀφρῦς, πᾶσαν οἴησιν, καὶ ἴν' ἔτως ὀνομάσω, ὀφρῶσιν ἀποτιθέμενος. σύμβολον δὲ φημι (3) ταῦτα προσφῶτα καὶ ἐξανθήσαντα τῆ ψυχῆ, νεκρότητος τριχῆς ὀνομαζόμενα.

ι. Καὶ τῆ ὀγδοῆ τῆ ἡμέρα λήψεται δύο ἀμνῶς ἀμῶμῶς ἐνιαυσίως, καὶ πρόβατον ἐν ἀμῶμον ἐνιαυσίον, καὶ τρεῖς δέκατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ, καὶ κοτύλην ἐλαῖω μίαν. Καὶ σήσει ὁ ἱερεὺς ὁ καθαρῶν τὸν ἄνθρωπον τὸν καθαρῶν μένον, καὶ ταῦτα ἐναντι Κυρίως, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίως.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰς τρεῖς ὁ λόγος διαρεῖ τὰ ἀναφερόμενα· ἐν μὲν, τὴν λύσιν τῶν προσημαρτημάτων· ἐν δὲ, τὸ ὄλον ἀναφέρεισθαι τῷ Θεῷ· ἕτερον δὲ, τὸ ἀναφερόμενον

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔχ εἴρηται.

(2) Ἄλλως ταῦτα κέεται ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 357.

(3) Φησὶν. ἐν σελ. 183. τῆ προσειρ. τῆ Ῥε. Τόμ.

μενον ἐπ' αὐτὸν τὸν καθαριζόμενον τῶν ὑπ' αὐτῆ γνομαιῶν. τάχα δὲ καὶ τὰ τρία τῆς σεμιδάλεως δέκατα παραλαμβάνεται, ἢν εἴ μὲν τῶν δεκάτων τῷ σφραζομαίῳ ἀμνῷ σιμωνιεχθῆ, καὶ τὸ δούτερον τῷ λοιπῷ, καὶ τὸ τρίτον τῷ προβάτῳ. ἤδη τοίνυν ἐπὶ τῷ πέμπτῳ καθαρισμῷ ἔχει ἐκὶ ἀλόβρον, ἀλλὰ σεμιδαλιν, ὅπερ συμβολόν ἐστιν ὑλης ἄρτε καθαρεῖ, καὶ ταύτῳ ἐλαίῳ πεφυραμαίῳ ὅπερ ὡς τρέφον Φῶς, Φωτὸς χρῆσιαν καὶ ἔ πυρὸς ἐπιτελῆν παραλαμβάνεται. ἔχει δὲ αὐτὸ χωρὶς τῆ εἰς Φύρασιν τῆς σεμιδάλεως παραλαμβανομαίῳ ἐλαίῳ, ἔλαιον, ὃ διὰ τῆ ἰερέως ἀναφέρεται, μέτρον κοτύλης τυγχανόν. καὶ πάνυ δοκεῖ μοι ἰερέως δέεσθαι τὸ, σῆσαι ὃ ἰερεὺς ὁ καθαρίζων τὸν ἄνθρωπον τὸν καθαριζόμενον, καὶ ταῦτα ἄναντι Κυρίου.

ιβ. Καὶ λήψεται ὁ ἰερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα, καὶ προσάξει αὐτὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τῆ ἐλαίῳ, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὰ ὁ ἰερεὺς ἀφόρισμα ἔναντι Κυρίου. Καὶ σφάξῃ τὸν ἀμνόν, ἔ σφάξῃ τὰ ὀλοκαυτώματα, καὶ τὰ περὶ ἀμαρτίας, ἐν τόπῳ ἁγίῳ. ἐστὶ γὰρ τὸ περὶ ἀμαρτίας, ὡπερ τὸ τῆς πλημμελείας ἐστὶ τῷ ἰερεῖ· ἁγία ἁγίων ἐστὶ.

ιδ. Καὶ λήψεται ὁ ἰερεὺς ἀπὸ τῆ αἵματος τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἰερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ὠτὸς τῆ καθαριζομένη τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς αὐτῆ τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ χειρὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθαίρων αὐτῆ τὴν πνευματικῶν ἀκοιῶν, καὶ δεξιᾶν ὁμοίως, τὸ πρακτικὸν αὐτῆ, καὶ ἀναλόγως τέτοις τὸ ποροῦτικόν αὐτῆ.

ιε. Καὶ λαβὼν ὁ ἰερεὺς ἀπὸ τῆς κοτύλης τῆ ἐλαίῳ, ἐπιχεεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τῆ ἰερέως τὴν ἀρισεράν. Καὶ βάψει ὁ ἰερεὺς τὸν δακτύλον αὐτῆ τὸν δεξιὸν ἀπὸ τῆ ἐλαίῳ τῆ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῆ τῆς ἀρισεράς· καὶ ρανεῖ τῷ δακτύλῳ ἔναντι Κυρίου. Τὸ δὲ καταλειφθέν ἔλαιον τὸ ὄν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ ἐπιθήσει ὁ ἰερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ὠτὸς τῆ καθαριζομένη τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς, ἐπὶ τὸν τόπον τῆ αἵματος τῆς πλημμελείας. Τὸ δὲ καταλειφθέν ἔλαιον τὸ ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆ ἰερέως, ἐπιθήσει ὁ ἰερεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ καθαριζομένης· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἰερεὺς ἔναντι Κυρίου.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ ἤρκει εἰς τὸν καθαρισμόν τὸ αἷμα, εἰ μὴ καὶ τὸ ἔλαιον προσαρραλείφθῃ. τῆτο δὲ προδήλως βοᾷ τὴν τῆ ἁγίῳ βαπτίσματος δυνάμιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ ἡ κοτύλη δὲ τῆ ἐλαίῳ, τῆ πνευματικῆς μύρε σημαντικῆ. δηλοῖ δὲ τὸ ἐπιχρῶμενον ἔλαιον τῷ ὠτίῳ τῷ δεξιῷ, καὶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ, καὶ τῷ δεξιῷ ποδί, τὸ τῷ μὲν ἀκοιῶ τοῖς δεξιῶς ἀφορίζεσθαι λόγοις, τῷ δὲ χεῖρα καὶ τὸν πόδα ταῖς δεξιῶς πράξεσιν· ἐπιβαλλόμενον δὲ καὶ τῇ κεφαλῇ, δηλοῖ τὴν ἀφιέρωσιν τῆ λογικῆ. ὁ μόντοι διαμένας λεπρός, ἔξω διήγε τῆς παρεμβολῆς. ὡς ὁ ἀμεταμέλητα πλάτων ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλεται.

ιδ. Καὶ ποιήσει ὁ ἰερεὺς τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας, καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἰερεὺς περὶ τῆ καθαριζομένη ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ· καὶ μετὰ τῆτο σφάξῃ ὁ ἰερεὺς τὸ ὀλοκαύτωμα. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἰερεὺς τὸ ὀλοκαύτωμα, καὶ τὴν θυσίαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔναντι Κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἰερεὺς, καὶ καθαρισθήσεται. Ἐὰν δὲ πένηται, καὶ ἡ χεῖρ αὐτῆ μὴ εὐρίσκη, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς ὃ ἐπλημμέλησεν εἰς ἀφαίρεμα, ὡσε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῆ· καὶ δέκατον σεμιδάλεως ἐμπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίῳ μίαν, καὶ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσῆς περισερῶν, ὅσα εὐρεν ἡ χεῖρ αὐτῆ, καὶ ἕσα ἢ μία περὶ ἀμαρτίας, καὶ [ἢ] μία εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, εἰς τὸ καθαρῆσαι αὐτὸν, πρὸς τὸν ἰερέα, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας ἔναντι Κυρίου.

κε. Καὶ λαβὼν ὁ ἰερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τῆ ἐλαίῳ, ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου. Καὶ σφάξῃ τὸν ἀμνόν τὸν τῆς πλημμελείας, καὶ λήψεται ὁ ἰερεὺς ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ὠτὸς τῆ καθαριζομένη τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς. Καὶ ἀπὸ τῆ ἐλαίῳ ἐπιχεεῖ ὁ ἰερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τῆ ἰερέως τὴν ἀρισεράν. Καὶ ρανεῖ ὁ ἰερεὺς τῷ δακτύλῳ αὐτῆ τῷ δεξιῷ ἀπὸ τῆ ἐλαίῳ τῆ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ τῆ ἀρισεράς ἐπὶ τῆς ἐναντι Κυρίου. Καὶ ἀπὸ τῆ ἐλαίῳ τῆ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῆ [ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ὠτὸς τῆ καθαριζομένη τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτῆ] τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον.

- τῷ ποδὸς αὐτῶ τῷ δεξιῷ, ἐπὶ τὸν τόπον τῷ αἵματος τῷ τῆς πλημμελείας.
- κθ. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ὄν ἐπὶ τῆς χειρὸς τῷ ἱερέως, ἐπιθήσει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ καθαρῷθέντος, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἔναντι
- λ. Κυρίου. Καὶ ποιήσει μίαν ἀπὸ τῶν τρυγόνων ἢ ἀπὸ τῶν νεοσῶν, καθότι
- λα. εὗρεν αὐτῷ ἢ χεῖρ, τὴν μίαν περὶ αἵμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα σὺν τῷ θυσίᾳ· καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῷ καθαρῷζομένῳ ἔναντι
- λβ. Κυρίου. Οὗτος ὁ νόμος ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ ἀφή τῆς λέπρας, καὶ τῷ μὴ εὗρισκόντος τῷ χειρὶ αὐτῷ εἰς τὸν καθαρῷσμὸν αὐτῷ.

λγ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς λδ. Μωϋσῆν, (1) λέγων, Ὡς ἂν εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναανίων, ἢ ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κλήρῳ, καὶ δώσω ἀφήν λέπρας ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐγγλήτης ὑμῖν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὴν λελεπρωμένον εἰκόνα ποιεῖ πολλακίς ἢ θεία Γραφή. καὶ ὅτε μὲν τὸν ἐκάσθ τρόπον, καθάπερ ἐν πίνακι καταδείκνυσαι, πρόσωπον εἰς αὐτῷ λαμβάνουσα παρατίθησιν εἰς μέσον· ὅτε δὲ κατάσασίν τινα τοιαύτῳ ἢ ἔδνης, ἢ πόλεως, ἢ χώρας ὑπεμφαίνων βέλεται, τότε τῆς οἰκίας παρῆσάγουσα ἡμα, διὰ τὸ εἶναι περιεκτικὸν τῶν οἰκόντων ἐν αὐτῷ, πληθωτικῶν ποιεῖται τὴν δήλωσιν. νοήσεις τοίνυν οἰκίαν λελεπρωμένῳ ἀκείων, ὅλλω εἰσάπαξ τὴν τῶν Ἰσραηλίων σωμαγωγῶν, τοῖς ἰδίῳις δηλονότι κατεφθαρμένῳ πάθει.

λε. Καὶ ἤξει τινὸς αὐτῷ ἢ οἰκία, καὶ ἀναγγελεῖ τῷ ἱερεῖ, λέγων, Ὡςπερ ἀφή ἐώραταί μοι ἐν τῷ οἰκία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (2) Καὶ εἰς πρὸς Φαρισαῖον κατηγορήσαντά τινα τῆς οἰκίας τῆς αὐτῷ δὲν ἰσῆαι πρὸς τὸν ἱερέα, τὸν νομοθέτῳ εἰπῆν, ἀλλ' ὡςπερ δὴ μάλλον ἐξ ἰατρῶ τῷ συμβεβηκότι Φάρμακον ἐξαιτήσονται. λελεπρωθῆναι δὴ ἐν Φαρισαῖον τὴν τῶν Ἰσραηλίων σωμαγωγῶν· τὸ δὲ τῷ ἀναγγελλόντος ἐστὶ πρόσωπον, ὁ τῶν ἀγίων Προφητῶν χορὸς. οἱ καὶ ἐξαγγέλλοντες τῷ μεγάλῳ ἀρχιερεῖ, τετῆσι Χριστῷ, καὶ πρὸ τῆς ἀνανδρωπήσεως, τῆς ἀπονοίας τῶν Ἰσραηλίων τὰ πάθη, ἐ μίσει, εἰ δὲ ἀπεχθία, ἀλλ' αἰδοῖ τῷ περὶ τὸν ὀβεργέτῳ καὶ σωμαλογόντες μὲν τὰ ἐκείνων πλημμελήματα, ἐλεεῖται δ' ἐν ὅμως παρακαλῶντες.

λς. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευάσαι τὴν οἰκίαν, πρὸ τῷ εἰσελ-

Α θόντα τὸν ἱερέα ἰδεῖν τὴν ἀφήν, καὶ ἐ μὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα ἂν ἢ ἐν τῷ οἰκία. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ Φοβερωτάτη μὲν ἢ ἐπὶ τοῖς πλημμελήμασι τοῖς ἡμετέροις ἐπισκοπῆ παρὰ Θεῷ· κολάζεσθαι δὲ ἀνάγκη τῆς ἀνόχου ὄντας οἷς περ ἂν ἴδη κακοῖς. διὰ τῷτο Φιλάνθρωπος ὢν, προαπαγγέλλει τὴν ἐπισκήψασαν νόσον ἀποσκοπάζεσθαι πρὸ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς δίκης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἐν πρὶν εἰσελθεῖν τὸν ἱερέα, καθαρὰ τὰ ἐν τῷ οἰκία· ἀφ' ἢ δ' ἂν εἰσέλθοι, πάντα ἀκάθαρτα. καίτοι τῷναντίον εἰκὸς ἴω, ἀνδρὸς ἐκκαθαρμένῳ καὶ τελείῳ, ὅς τῶς ὑπὲρ ἀπάντων ὀχου, ἀγισίας, ἱερουργίας εἴωθε ποιεῖσθαι, παρελθόντος εἰσω, βελτιοῦσθαι τὰ ὄντα, καὶ ἐξ ἀκαθάρτων καθαρὰ γίνεσθαι. νυνὶ δὲ εἴτε ἐπὶ τῆς αὐτῆς μὲν χώρας, τρέπεται δὲ πρὸς μερίδα τὴν χεῖρῳ κατὰ τὴν εἰσοδὸν τὴν τῷ ἱερέως. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰ σιωπᾷ τῷ ῥήτῃ καὶ προχείρῳ διατάξει, σκέψοντα οἷς ἔθος καὶ Φίλον· ἡμῖν δὲ ἀντικρὺς λεκτέον, ὅτι σιωπῶν εἴτως εἰδὲν ἄλλο, ὡς τὸ εἰσελθόντος τῷ ἱερέως τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν μιάνεσθαι. ἔως μὲν γὰρ ὁ Θεὸς λόγος εἰς τὴν ψυχῶν ἡμῶν, καθάπερ τινα ἐσίαν, ἐκ ἀφίκτηι, πάντα αὐτῆς τὰ ἔργα ἀνυπαίτια. ὁ γὰρ ἐπίτροπος ἢ πατήρ ἢ διδάσκαλος, ἢ ὁ, τίποτε χρῆ καλεῖν τὸν ἱερέα, ὑφ' ἢ νεβητηθῶν καὶ σωφρονισθῶν μόνε διωκτὸν, μακρὰν ἀφῆσθηκε. συγγνώμη δὲ τοῖς δι' ἀμαθίαν ἀπειρία τῶν πράξεων ἀμαρτάνουσιν. εἰ δὲ γὰρ ὡς ἀμαρτημάτων αὐτῶν ποιεῖντα κατάληψιν· ἐστὶ δ' ὅτε κα-

Δ τορθῆν ἐν οἷς πλάισι μεγάλα, νομίζουσιν. ὅταν δὲ εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς, ὄντως ἔλεγχος εἰς ἡμᾶς, ὡςπερ Φωτὸς τις ἀυγῆ καθαρωτάτη, τῷνικαῦτα γνωρίζεται τὰ ἀποκείμενα ἡμῖν ἐκ ὀβραγῆ τῷ ψυχῆ βελθόμενα, κατὰ τῶς ἐπιλήπις καὶ ὑπαίτις πράξεις, αἷς ἀγνοία τῶν συμφερόντων ἀνεχειρῶμεν. ταῦτα ἅπαντα ὁ ἱερωμένους ἔλεγχος μίανας, ἀποσκοπασθῶν καὶ ἀποσυληθῶν κελθεῖ, ὅπως αὐτῷ ἴδη καθαρὰν τὴν τῆς ψυχῆς οἰκίαν, καὶ τινες ἐν αὐτῷ νόσοι γεγόνασιν, ἰάσεται.

λζ. Καὶ ὄψει ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν, καὶ ἰδὲ ἢ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, κοιλάδας χλωρίζσας, ἢ πυρρίζσας, καὶ ἢ ὄψις αὐτῶν ταπεινοτέ- λη. ρα τῶν τοίχων. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς τῆς οἰκίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν ἐπὶ ἡμέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ.

(1) Πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν. αἱ προεῖρημ. ἐκδοσ.

(2) Τῷτο καὶ ὡ Τόμ. 2. σελ. 184. (τῆς τῷ Ρε. ἐκδοσ.) τῶν τῷ Ὀβριγῆς συγγραμ. σωμασῆσθη, καὶ περ τῶν τῷ Κυρίῳ ὢν. κῆται γὰρ καὶ ἐν σελ. 361. τῷ 1. μέρ. τῷ 1. τῶν αὐτῷ συγγραμ. Τόμ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ τὴν ἐξ ἀγαθότητος προδιασολῶν, Φαινομένης τῆς Φαυλότητος ἐν χήματι λέπρας, ἀφορίζει ὁ ἱερεὺς εἰς ὅλας ἡμέρας ἐπὶ αὐτῶν γὰρ εἰς αἰχμαλωσίαν αὐτὰς τοῖς Βαβυλωνίοις ἐπὶ ἔτεσι τὸν ἀριθμὸν ὅ, ἡμέραν μίαν εἰς δέκα τετακώς εἰαυτῆς. ἐπὶ αὐτῶν ὦσιν εἶναι τὰς ἡμέρας τῆ ἀφορισμῶ, τὴν ἡμέραν εἰς εἰαυτῆς διαλογιζόμενος, κατὰ τὸ εἰρημαῖον τῶ Ἰεζεκιήλ ἡμέραν εἰς εἰαυτὸν τετακῶσιν. (1)

λθ. Καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ ὄψεται τὴν οἰκίαν, καὶ ἰδὲ διεχύθη ἡ ἀφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὴν τῆ ἱερέως ἐπάνοδον, τῆ Θεῶ (2) τὴν Φιλανθρωπίαν νοήσεις.

μ. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελεύσεται εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὰς ἐξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Περικεψόμενος πάλιν τὴν τῶν Ἰσραηλίων σιναγωγῶν ὅ τὰ πάντα ἐν ἡμῖν ἐτάζων Θεὸς, καὶ πᾶσαν μὴν κατὰ τὸ εἶκος ἐκ ἔτι λεπρώσαν, πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν τῆς ἀρχαίας Φαυλότητος ἀπηλλαγμένῳ ὄντων,] ἔ κατὰ πάντων ἐποιήσατο τὴν ὄργην, μόνον δὲ κατὰ τῶν αἰτίων τῆς νόσος. ἔς καὶ λίθους καλεῖ, μέρη τινὰ τῆς οἰκίας, ἢ τοὺς ψευδοπροφήτας, καὶ τῶν παρανόμων ἡγεμονίας, καὶ ψευδοδιδασκάλους. [ἔς καὶ ὑπεξαίρεσθαι τῆς οἰκίας κελύβει, σημαίνων τὸν ἐκείνων ἀφορισμὸν, ἢ τοὺς τὴν εἰς ἀφανισμόν ἐκβολῶν.]

μα. Καὶ τὴν οἰκίαν ἀποξύσασιν ἔσωθεν κύκλῳ, καὶ ἐκχεῖσιν τὸν χεῖν τὸν ἀπεξεσμένον ἐξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καὶ οἰκίαν μὴν λεπρώσαν ὁ νόμος καθάρει, δακνὺς τῆς μετανοίας τὸ μέγεθος ὅσον. καὶ γὰρ εἴ τις εἰς τοσαύτῳ ἐπίδοσιν ἀρετῶν ἔλθῃ, ὡς καὶ οἰκειώσεως ἀξιώθῃ τῶ Θεῶ, καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τινος ἀφυλάκτου ζωῆς πρὸς κακίαν παλινδρομήσει, δύνάται διὰ μετανοίας αὐτῶν τὴν τοιαύτῳ ἀποξύσασθαι λέπραν, ἔχων εἰς ἐπικερίαν καὶ τὸ αἷμα τῆ ἀμνῆ καὶ ὑπὲρ Θεῶ. διὰ τῆτο γὰρ καθαιρομένης τῆς λεπρώσεως οἰκίας, καὶ ἡ νομικὴ ὡς ἐν τύπῳ τελειωμένη δικαιοσύνη προσεκομίζεται.

μβ. Καὶ λήψονται λίθους ἀπεξεσμένους ἑτέρας, καὶ ἀντιθήσασιν ἀντὶ τῶν λίθων καὶ χεῖν ἕτερον λήψονται, καὶ ἐξαλείψουσι τὴν οἰκίαν.

A * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἀντὶ τῶν ὑφαιρεθέντων λίθους ἑτέρας ἀντιστάσει πάλιν καθαρὸς καὶ ἀπεξεσμένος, δηλοῖ τὸ κατὰ καιρὸν ἀναδείκνυσθαι τινὰς διὰ τῆς τῆ Θεῶ βουλῆς τῶ ἀντισηρίζοντα τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ σῶνόντα εἰς ἀδιάφορον τόπον. τὸ δὲ, ἐξαλείψουσι, ἀντὶ τῆ περιλείψουσι τετακῶ. σημαίνει δὲ καὶ τῆτο τὴν διὰ τῶν ἀγίων Προφητῶν γεγεννημένῳ παράκλησιν τῶ Ἰσραὴλ.

B μγ. Ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἡ ἀφὴ, καὶ ἀνατείλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τῶν λίθους, καὶ μετὰ τὸ ἀποξύναι τὴν οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ ἐξαλείψουσι τὴν οἰκίαν, καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται εἰ διακέχεται ἡ ἀφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἐμμόνος ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτος ἐστὶ. Καὶ καθέλθουσι

Γ τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ τῶν λίθους αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χεῖν τῆς οἰκίας ἐξοίτῃσιν ἐξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτε γὰρ ἅπας ἐπενοήθη θεραπείας τρόπος [τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ,] καὶ ὠφέλησαν [μὴν] ἔδον [ὑπεξαίρεσθαι τῶν οἰ ψωριῶντες λίθοι, ἀνόνητος δὲ ἀπεδείχθη λοιπὸν καὶ ἡ διὰ τῶν Προφητῶν ἀλοιφή, ταῦτες παράκλησις, εἰσέρχεται πάλιν ἐπισκεψόμενος τὴν λεπρώσαν ὁ ἱερεὺς. εἰσβέβηκε γὰρ ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ μετὰ σώματος ὁ μονογενῆς, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, κόσμῳ ἢ τίνᾳ μεταβολῇ ἐκ τῆς ἀρχαίας Φαυλότητος εἰς πολλὴν ἀγαθὴν πολιτείαν ἐλέγχει σιναγωγῆ, περικεψόμενος ἀκριβῶς. ἐπειδὴ δὲ πάσῃ τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἐνεχομένῳ ἔτι κατέλαβε, καὶ νοσήσαν ἔμμονον τὴν ἀκαθαρσίαν,] καθαιρεῖσθαι προσάττει λοιπὸν, ἐκπέμπεσθαι δὲ εἰς τόπον ἀκάθαρτον. λέλυται γὰρ ὅλη τῶν Ἰσραηλίων ἢ διὰ νόμου σύστασις, καὶ τὸ ἔθνος εἰς πάντα διεσκορπίσθη τόπον [ἀκάθαρτον.]

μδ. Καὶ ὁ εἰσορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἄς ἀφωρισμένη ἐστὶν, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ὁ ἐοδίων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς. (3) καὶ ὁ ἐοδίων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πᾶς γὰρ ὁ τοῖς Ἰσραηλίοις διὰ τῆ ἴσα φρονεῖν κατ' οἰονδήποτε τρόπον κόλλώμενος, τῆς ἐκείνων ἀκαθαρσίας μέτοχος ἐστὶν.

μη. Ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσελθῇ ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδῇ, καὶ ἰδὲ διαχύσει ἔξω τῆς οἰκίας τὸν χεῖν.

Υγγ 2

διαχει-

(1) Περὶ λήψης τῶν ἐν τῇ 362, καὶ 363. σελ. τῆ 1. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

(2) Τῆς τῆ Θεῶ Φιλανθρωπίας τὴν εἰς τὸ ἔθνος ἐπιστροφῆν. αὐτ. ἐν σελ. 363.

(3) Καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ὁ ἐοδίων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. αἱ προσηρημ. ἐκδόσ. καὶ ἐν ἀγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 365.

διαχέεται ἡ ἀφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ
ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ κα-
θαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, ὅτι ἰάθη
ἡ ἀφὴ.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καθηρέθη μὲν διὰ
τὴν εἰς Χριστὸν παρουσίαν ὡς ἀκάθαρτος ἡ
τῶν Ἰσδαίων συναγωγὴ, καὶ τῆς Θεῆ Φι-
λίας ἐξώλιθε, πλὴν ἐν τῷ μακρῷ πα-
Ρωμ. 11. 25. ρατείνασα χρόνον, ἄχρις ἂν εἰσέλθῃ τὸ
» πλῆρωμα τῶν ἐθνῶν, κατὰ τὴν τῆ Παύλου
Φωνὴν, ἐλεηθήσεται παρὰ Χριστοῦ· ἐπι-
σκεπτομένη δὲ πάλιν αὐτῷ κατὰ τὸ λελη-
θὸς ὡς Θεῆ, καὶ πάλιν εἰς δικαιοσύνην ἐπ'
ἑατάτοις ἐπαναγοντος χρόνοις, δικαιοσύ-
νην δὲ πάντως τὴν διὰ πίστεως καὶ ἀγά-
πης τῆς εἰς αὐτόν. παραγινῆσεται τοίνυν
ἐπισκοπήσων καὶ εἰσαυθίς αὐτῷ ὁ πάντων
ἀρχιερεὺς, καὶ βελτιομένην οὖραν, παρα-
χρημα καθαριεῖ, καὶ προσδέξεται.

μδ. Καὶ λήψεται ἀφαγνίσαι τὴν
οἰκίαν δύο ὀρνίθια, (1) καὶ ξύλον κέ-
δρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ
ύσωπον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅλον δὲ πάλιν ἐν τῷ
περιάτρει τῆ Σωτήρος ἡμῶν τὸ μυστήριον,
καὶ τὸν διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος καθα-
ρισμόν. δύο μὲν γὰρ ὀρνίθια ληφθῶσιν
κελεύει ζῶντα καὶ καθαρά· ἵνα νοήσης
διὰ τῶν πετεινῶν τὸν ἐράνιον ἀνθρώπου
ὁμῆ καὶ Θεόν, εἰς δύο μὲν φύσεις, ὅσον
ἦκεν εἰς τὸν ἐκάστην πρέποντα λόγον διαι-
ρέμενον. λόγος γὰρ ἡ ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς
ἀναλάμπας, ἐν σαρκὶ τῇ ἐκ γυναικος,
πλὴν ἔμεριζόμενος. εἰς γὰρ ἐξ ἀμφῶν
ἡ ὁ Χριστός. καὶ διὰ τῆτο ὡς δύο λαμβά-
νεται τὰ ὀρνίθια, καὶ νοεῖται πάλιν ὡς ἐν
ἀμφοτέροις ζῶντα δὲ καὶ καθαρά. ζωῆς
γὰρ καὶ καθαρότητος ἀπάσης παρεκτικῶς
καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὁ λόγος, καὶ ὁ ἐκ
Πατρὸς ναός, τὸν ζῶντα λόγον ἔχων ἐν
ἑαυτῷ. ἡ γὰρ ἴδιον αὐτῆ τὸ σῶμα, καὶ
ἔχ' ὡς ἀλλότριον φέρεμα. διάτοι τῆτο εἰς
Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. πρὸς δὲ γε τοῖς ὀρ-
νιθίοις, καὶ ξύλον κέδρινον λαμβάνειν κε-
λεύει, ἵνα διὰ τῆτο ἀφάρτον εἶναι τὸ
σῶμα νοήσης Χριστοῦ. ἔ γὰρ οἶδε διαφθo-
ραν. παραιτεῖται γὰρ ἡ κέδρος τὸ φθέρ-
εσθαι. διὰ δὲ τῆ μη κατεφθάρθαι νοεῖ (2)
τὸ σῶμα Χριστοῦ, καὶ ἂ ὁ περὶ τῆς ἀναστά-
σεως λόγος αὐτῆ εἰσφέρεται. τὸ δὲ κε-
κλωσμένον κόκκινον, τὴν ἐπὶ τῷ αἵματι
τῆ Σωτήρος ὁμολογίαν σημαίνει. διὰ δὲ
τῆς ύσώπης τὴν τῆ ἀγίας πνεύματος ζέσιν.
θερμὴ γὰρ ἡ πῶα, καὶ τῶν ἐκ ψυχρότητος
παθῶν σμηκλική. τοιαύτη γὰρ καὶ ἡ τῆ
ἀγίας πνεύματος ἐνέργειά τε καὶ δυνάμις.

ν. Καὶ σφάξει τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν
εἰς σκευὸς ὀσράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι.

(1) Ζῶντα καθαρά. αἰ προεφημ. ἐνδῶ.

(2) Νοεῖν τὸ ἄγιον σῶμα Χριστοῦ, πιθανὸς δὲ λίαν ὁ περὶ τῆς ἀναστάς. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 367.

να. Καὶ λήψεται τὸ ξύλον τὸ κέδρινον,
καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὴν
ύσωπον, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν· καὶ
βάψει αὐτὰ εἰς τὸ αἶμα τῆ ὀρνιθίς
τῆ ἐσφαγμένῃ ἐφ' ὕδατι ζῶντι· καὶ
περιόρανεῖ ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν οἰκίαν
νβ. ἐπλάκεις. Καὶ ἀφαγνίσει τὴν οἰκίαν ἐν
τῷ αἵματι τῆ ὀρνιθίς, καὶ ἐν τῷ ὕδα-
τι τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ
ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κεδρίῳ,
καὶ ἐν τῇ ύσώπῳ, καὶ ἐν τῷ κεκλωσ-
μένῳ κόκκινῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λήψεται τοίνυν, Φησὶν,
ὁ ἀγνίζων τὴν λελερωμένην οἰκίαν· τὸ
» ὀρνίθιον τὸ ζῶν, καὶ τὸ κέδρινον ξύλον,
» καὶ τὸ κόκκινον· καὶ βάψει αὐτὰ εἰς τὸ
» αἶμα τῆ ὀρνιθίς τῆ ἐσφαγμένῃ ἐφ' ὕδατι
» ζῶντι· καὶ περιόρανεῖ ἐν αὐτοῖς τὴν οἰ-
Γ» κίαν ἐπλάκεις. καὶ ἀφαγνίσει τὴν οἰκίαν ἐν
» τῷ αἵματι τῆ ὀρνιθίς, καὶ ἐν τῷ ἔξῃς. ἔ γὰρ
ἑτέρως διώκαται τὴν τῶν Ἰσδαίων συνα-
γωγῶν τὸν ἐξ ἀπειθείας ἀποπλυνῶσθαι
μολυσμόν ὁ νόμος ὑπεδήλας, εἰ μὴ διὰ μό-
νης τῆς διὰ Χριστοῦ δόλογίας, καὶ τῆς εἰς
αὐτόν πίστεως, τελειομένης διὰ τῆ βαπτίσι-
ματος. ἐπιτήρει δὲ ὅπως διὰ τῶν προει-
ρηματιῶν ὀλοκλήρως ἡμῖν ζωγραφεῖται ὁ
Χριστός. διὰ μὲν γὰρ τῆ ὀρνιθίς τῆ ζῶν-
Δ» τος, τὸν ζῶντά τε καὶ ἐράνιον νοήσεις λό-
γον· διὰ δὲ τῆ αἵματος τῆ ἐσφαγμένῃ,
τὸ τίμιον αἶμα τῆ παθόντος ναῶ· σαρκὶ
γὰρ αὐτὸν πεπονθέναι φαμέν, πλὴν ὡς
ἰδίῳ σώματι· διὰ δὲ τῆ ἀσήπης ξύλου, τὴν
σάρκα τὴν ἀδιάφθονον· διὰ δὲ τῆ ύσώ-
πης, τὸ πνεῦμα· διὰ δὲ τῆ κόκκινῃ, τὴν
ἐφ' αἵματι διαθήκης τὴν ὁμολογίαν· διὰ
δὲ τῆ ζῶντος ὕδατος, τὴν ζωοποιὸν τῆ
βαπτίσματος χάριν. ὡ καὶ χρῶσθαι τὴν οἰ-
Ε» κίαν περιόραίνεσθαι Φησὶν ἐπλάκεις. ἔ γὰρ Ρωμ. 5. 20.
» ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσυσσεν
» ἡ χάρις.

νγ. Καὶ ἐξαποσελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ
ζῶν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πεδίον, καὶ
ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ κα-
θαρά ἔσται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶτα τῆτοις ἐπάγει πά-
Ζ» λιν ὁ νομοθέτης, ὅτι καὶ ἐξαποσελεῖ τὸ
» ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πε-
» διον, καὶ ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ
» καθαρά ἔσται. εἰς τύπον τῆς Ἰσδαίων συ-
ναγωγῆς τὴν ἀρτίως ὠνομασμένῃ ἡμῖν
οἰκίαν ἐλάβομεν. πόλιν δὲ εἶναι δάσομεν,
τὴν πολλῶν οἰκῶν περιεκτικῆν. τοιαύτην
τινὰ νοήσεις τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκισμένην,
πολλὰ μὲν ἀνθρώπων συνέχουσαν γέννη,
τείχει δὲ ὡπερ τινὶ κύκλῳ περιεζωσμένην
τῷ σερρώματι· μεθ' ὁ λοιπὸν ἤδη τὸ πλα-
τύτε καὶ καθαρὸν τῶν ἀνω κόσμων νοεῖ-
ται

ται πεδίον. διδάσκει τὸν τὴν διὰ τῆ πρὸς τὸ ἔξω τῆς πόλεως πεδίον ἀνιέσθαι τὸ ὄρνιθιον, τὴν τε ἀπὸ τῆ κόσμῃ μετέσασιν, καὶ τὴν εἰς ἔρανθῃ ἀνάβασιν τῆ Χρισθ. γεγονὼς γὰρ ἔτος πρὸς τὸν πατέρα καὶ Θεόν, καὶ ὑπὲρ ἀπάντων ἡμῶν, καὶ τῆς Ἰσραήλ σωμαγωγῆς ἐξιλιάσεται, καὶ καθαρῶδησόμεθα.

Α νδ. Οὗτος ὁ νόμος κατὰ πᾶσαν νε. ἀφὴν λέπρας, καὶ θραύσματος, Καὶ νς. τῆς λέπρας ἱματίῃ καὶ οἰκίας, Καὶ εἰλῆς, καὶ σημασίας, καὶ τῆ αὐγά- νς. ζουτος, Καὶ τῆ ἐξηγήσασθαι ἡ ἡμέ- ρα ἀνάθαρτον, καὶ ἡ ἡμέρα καθαρῶδησείαι ἔτος ὁ νόμος τῆς λέπρας.

Κ Ε Φ. Ι Ε.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋ- σὴν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, **β.** Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσ- ραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ἀνδρὶ ἀνδρὶ ὃ εἴαν γένηται ῥύσις ἐκ τῆ σώ- ματος αὐτῆ, ἡ ῥύσις αὐτῆ ἀκάθαρ- τός ἐστι.

νόμον μίξεως τὴν συμμετρίαν διδάσκει, καὶ κελούει παιδογονίας χάριν, ἀλλ' ἔ Φιληδο- νίας γίνεσθαι τὴν σωμαθῆσαν. διὰ τῆτο τῆς μιγνυμένῃς ἀκαθάρτης καλεῖ, καὶ κελούει καθάρεσθαι ἵνα κωλύη τῆς σωμαθῆς τὸ σωμαθῆς ἡ περι τὴν καθάρσιν ἀσολία. ὁ δὲ θεὸς Ἀπόσολος τοῖς τελείοις γράφει: » τίμιοις ὁ γάμος, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος Ἐβρ. 13. 4. **Γ**» πόρνῃς δὲ καὶ μοιχῆς κρινεῖ ὁ Θεός.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ τῆ σώματος ῥύσις τὴν τῆς φύσεως ἐπιτηδεύουσα πρὸς καρ- πογονίαν ἀδικεῖ, πρὸς τὸ μηδὲν καθιεῖσθαι τῶν σπερμάτων τῆς χορηγίας, καὶ τῆς ἐν τοῖς μορίοις χαλῶσα τόνους, ἀνεθέλητον ἡδὴ πως ἐργάζεται τὴν καταφθοράν, ὡς ἐν μολυσμοῖς εἶναι μακροῖς καὶ διωκεῖσι τῆς τῶ πάθει κατελημμένῃς. Ἰδι δὴ ἐν ὡς ἐξ ἀρρώστιας σωματικῆς, καὶ ἐναργῆς εἰκότος, ἐπὶ τὰ εἰς νῦν συμβαίνοντα. κα- ταφθίρεται γὰρ καὶ αὐτός, ἃ μὴ προ- σῆκεν ἀνόσια διανοόμενος, καὶ ἐπ' ἔδονι τῶν ἀναγκαίων τῆς ἰδίας ἐνεργείας ἐνείει τὸ σπύδασμα [ὡς καρπὸν μὲν ἔδονα γνή- σιον ἔχειν, ὑποφείρεσθαι δὲ αἰεί πως πρὸς τὸ ἀδικεῖν, καὶ ἀκαθάρτως νοσεῖν τὴν εἰς τὰ αἰχλῶ καθόδον.]

γ. Καὶ ἔτος ὁ νόμος τῆς ἀκαθαρ- σίας αὐτῆ ῥέων γόνον ἐκ τῆ σώμα- τος αὐτῆ, ἐκ τῆς ῥύσεως, ἡς συνέση- κε τὸ σῶμα αὐτῆ διὰ τῆς ῥύσεως, αὐ- τη ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆ ἐν αὐτῶ πᾶ- σαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως σώματος αὐτῆ, ἡς συνέσηκε τὸ σῶμα αὐτῆ διὰ τῆς ῥύσεως, ἀκαθαρσία αὐτῆ ἐστί.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν γονορροῦν ἀκάθαρτον ὀνομάζει; Καὶ ἡδὴ ἔφω, ὅτι διὰ τῶν φυσικῶν παιδοῦει τὰ γνωμικά, καὶ διδάσκει διὰ τῆτων, ὅπως ἐκεῖνα παγγα- λεπτα. εἰ γὰρ ἡ κατὰ φύσιν γνομένη ῥύ- σις ἀκάθαρτος, πολλῶ μᾶλλον ἡ λαγνεία ἀκάθαρτος καὶ παράνομος. διδάσκει δὲ πάλιν ἡμᾶς φθῆγειν τῶν τοῖστων τῆς συ- νησίας. ἔφη γὰρ ἀκάθαρτον εἶναι τὸν τῶ γονορροῦν προσελάζοντα. ὅτι δὲ τῶν κατὰ φύσιν γιγνομένων ἔδει ἀληθῶς ἀκά- θαρτον; αὐτός ὁ νόμος δηλοῖ. εἰ γὰρ ὁσρα- κίνῃ σκόβῃς ἀψαυτο ὁ γονορροῦς, σωτρί- βεσθαι τῆτο κελούει εἰ δὲ χαλκῆ ἡ ξυλί- νῃ, ὕδατι ἀποσμήχεσθαι. ἔδει δὲ καὶ ταῦ- τα παραπλησίως τοῖς ὁσρακίνοις σωτρί- βεσθαι, εἴπερ ἄρα τῶ ὄντι ἀκάθαρτος ἴω, ὡ τὸδε τὸ πάθος σωμαθῆσθαι. ἔτω καὶ τὸν ὄνηρώτλοντα ἀκάθαρτον εἶναί φησι, καὶ τῆς ἐν νόμῳ γάμῃ σωμαθῆσθαι, καίτοι αὐτῆ τὸν περι τῆ γάμῃ ἐκλειθεῖκότος νό- μον, καὶ πρῶτον νόμον. ἀντὶ τῆτων γὰρ ἔφη καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτῆ, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆ, καὶ προσ- κολληθήσεται πρὸς τὴν γυναικα αὐτῆ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. πῶς ἐν ἀκάθαρτον καλεῖ τὸν κατὰ νόμον μιγνύ- μενον; ἀλλὰ δηλόν ἐστιν, ὡς καὶ τῆς κατὰ

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ἔφησ δι' ἡ αἰτίαν ὁ λεπρός καὶ ὁ γονορροῦς, καὶ οἱ τὰ ἄλλα νοσεῖντες ἀκείσθαι νοσήματα ἀπέρχθησαν τῶν ἱερῶν περιβόλων, ὡς ἂν οἷος τε ὡ φράσω. Ἐπειδὴ γὰρ τεθέσπισο, καὶ διὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν σεμνότητα, καὶ διὰ τὴν τῶν γυναικῶν τιμῆν, ὅτι πρὸς γυναικα ἐν Λόβιτ. 20. 18. καθαρῶσιν ἀκαθαρσίας αὐτῆς ἔ προσε- λούσθαι πολλοὶ δὲ ἐν ἀφῆδρῳ ἔσασ καὶ κα- θαιρομέναις ταῖς γυναιξίν, ἡ καὶ ἐγκύοις, δι' ἀκολασίαν, μᾶλλον δὲ μανίαν ὀμιλέσι, κακείναις ἐκ οἷδ' ὅπως καταδέχονται, συ- νέβαινε δὲ πολλάκις τὸ τῆ ἀνδρῶ σπέρμα τῶ ἀκαθάρτῳ τῆς θηλείας αἵματι μιγνύ- μενον, σῶμα πλαττεῖν ἔ καθάρων, ἔδε εὐ- κρατον, ἀλλὰ ποικίλοις πάθεισιν ὀθάλω- τον ταῦτα βελοόμενος ὁ νομοθέτης προσε- νασείλαι τὰ κακά, τῆς ἐκ τοῖστων σωμα- θῆτων τεχθέντας ἀπεκίρουξε καὶ τῶν ἱερῶν σινῶδων ἀφῆρσεν, ἵνα μηκέτι τοιαῦτα δρῶσιν. ὅτι δὲ αὐτῆ ἐστὶν ἡ αἰτία, δηλόν ἐκ τῶν ἐν τῶ Ἰεζεκιηλ γεγραμμένων. ἐκεῖ μὲν γὰρ τὸν δίκαιον ἀνακηρύτλων ὁ Θεός, τὸν δὲ ἀμαρτωλὸν ἀποκηρύτλων, τὸν μὲν ἔφησε γυναικὶ ἐν ἀφῆδρῳ ἔσθαι μὴ προσε- λούσθαι, τὸν δὲ προσεληλυθέναι. εἰ δὲ φησ, ὅτι τοῖς δρῶσι τὴν τιμωρίαν ὑπέ- χαν ἐχρῶν, φάλλω, καὶ ποία ταύτης τιμω- ρία χαλεπωτέρα; ὅταν γὰρ ἴδοις τῆς ἐξ αὐτῶν τεχθέντας, ἔς εὐχουῖαι πολλῶ ἐσθ- τῶν ὀδοκιμωτέρῃς ἴδειν, μήτε ὀχλῶν, μή- τε πανηγυρεων, μήτε πόλεων, μήτε ἱερῶν σινῶδων μετέχοντας, σκόπει πόσιω ὑπο- σῆσονται βάσανον. διὰ τοῖς τῆτο, κακείνο, **Ιεζ. 18. 6.**

Γω. 2. 24. „
 „
 „
 „
 „

Γεν. 17. 14. ὡς οἶμαι, νενομοθέτηται, καὶ ἔσαι πᾶσα
 » ψυχὴ, ἣτις ἂν μὴ περιτμηθῇ τῇ ὀγδόῃ
 » ἡμέρᾳ, ἐξολοθρεύθησεται ἐκ τῆ λαῶ αὐ-
 τῆς. κἀνταῦθα γὰρ ἡ αὐτὴ ἔννοια σωθῆ-
 σεται. τοῖς γὰρ πατράσιν ἀργαλεωτέρα
 ἐστὶν ἡ τιμωρία, ὅταν τὰ παῖδια ἐξολοθρευ-
 θῶσιν. ἐκείνα μὲν γὰρ τυχὸν πρὸ τῆς δια-
 γνωστικῆς ἡλικίας τελοῦνται, εἰ δὲ εἰ
 ἐν τιμωρίᾳ γεγονῶσιν εἰσονται, οἱ δὲ γονεῖς
 ἀνυπόστατον ὑπομνήσονται τὴν τιμωρίαν.

- δ. Πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῇ
 ἐπ' αὐτῆς ὁ γονορρυῆς, ἀκάθαρτος ἐστὶ,
 καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἂν καθίσθῃ ἐπ'
 αὐτῷ ὁ γονορρυῆς, ἀκάθαρτον ἐστὶ.
 ε. Καὶ ἄνθρωπος εἰὰν ἀψῆται τῆς κοίτης
 αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ
 λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι, καὶ
 σ. ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ
 καθήμενος ἐπὶ τῷ σκεύει ἐφ' ᾧ ἂν
 καθίσθῃ ἐπ' αὐτῷ ὁ γονορρυῆς, πλυνεῖ
 τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ λῶσεται ὕδατι,
 καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καταμιαίνει γε μὴ πᾶν
 σκεῦος, ἔπερ ἂν ἄπλοιο, καὶ κοίτῃ, καὶ
 χρωῶτα, [καὶ ἀλγεία, καὶ ὕδωρ, καὶ σκόβη
 ξύλινα] δι' αἰνιγμάτων ὑποδηλών, ὅτι
 τῆς αἴσεως ἀκαθαρσίας μεταχειρῶν τις ἂν,
 κἂν εἰ μόνον ἐλγὺς κατὰ διάθεσιν γένοιτο
 τὴν πνευματικῶν. μισοῦν δὲ καὶ ἡμεῖς κε-
 λυόμεθα τὸν ἐκ τῆς ἀμαρτίας μεμολυσ-
 μένον χιτῶνα.

ζ. Καὶ ὁ ἀπλόμενος τῷ χρωτὸς τῷ
 γονορρυῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς,
 καὶ λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι, καὶ
 ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Βάπτισμα ἴσθ
 τὸ ἰσδαϊκόν, τὸ εὐπὼν τῶν σωματικῶν
 ἀπαλλάττον, ἔ τῶν κατὰ σῶμα ἀμαρ-
 τημάτων. ἔ γὰρ εἴ τις μοιχείαν ἐργάσα-
 το. εἰ δὲ εἴ τις κλοπῶν ἐτόλμησεν, εἰ δὲ εἴ τις
 ἄλλο τι τοιοῦτον παρλώρησεν, ἀπήλλατ-
 τεν αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων· ἀλλ' εἴ τις
 ὁσῶν ἠψατο νεκρῶν· εἴ τις μὴ νενομισμέ-
 νης ἐγούσατο τροφῆς· εἴ τις ἐκ φθορᾶς
 παρεγκάτετο· εἴ τις λεπροῖς σιμωγίνετο,
 ἐλθετο, καὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας ἀκάθαρ-
 τος ἴσθ, εἴτα ἐκαθαίρετο. λῶσεται γὰρ
 τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι καθαρῷ, φησὶ, καὶ
 ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. ἔ γὰρ ἀλη-
 θῶς ἀμαρτία ταῦτα ἴσθ, εἰ δὲ ἀκαθαρσία·
 ἀλλ' ἀτελεσέρας ὄντας, διὰ τῶν ποιῶν
 ὀβλαβεσέρας ὁ Θεὸς, πρὸς τὴν τῶν μει-
 ζόνων παρατήρησιν ἀκριβεσέρας ἀνωθεν
 παρεσκόβαζεν.

η. Ἐὰν δὲ προσιαλίση ὁ γονορρυῆς
 ἐπὶ τὸν καθαρὸν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια

αὐτῆς, καὶ λῶσεται ὕδατι, καὶ ἀκά-
 θαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

ΛΗΛΟΥ. Ὁ δὲ Κλήμης (1) λέγει τὸ
 σιαλίση, ὡσανεὶ κάπρος ἐκ Φιληδονίας
 ἐκκρίσιν ποιῆσασθαι. τὸ γὰρ, εἰσάλισε,
 δηλοῖ, ἐκάπρισε.

- θ. Καὶ πᾶν ἐπίσασμα ὄνθ, ἐφ'
 ᾧ ἂν ἐπιβῇ ἐπ' αὐτῷ ὁ γονορρυῆς, ἀκά-
 θαρτον ἔσαι. (2) Καὶ πᾶς ὁ ἀπλόμε-
 νος ἀπὸ πάντων ὅσα ἂν ἡ ὑποκάτω
 αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·
 καὶ ὁ αἶρων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια
 αὐτῆς, καὶ λῶσεται ὕδατι, καὶ ἀκά-
 θαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὅσων
 ἂν ἀψῆται ὁ γονορρυῆς, καὶ τὰς χεῖ-
 ρας αὐτῆς ἔ νενίπται ὕδατι, πλυνεῖ τὰ
 ἱμάτια αὐτῆς, καὶ λῶσεται τὸ σῶμα
 ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέ-
 ρας. Καὶ σκεῦος ὀσράκιον, ἔ ἂν ἀψῆ-
 ται ὁ γονορρυῆς, συντριβήσεται· καὶ
 σκεῦος ξύλινον νεφθήσεται ὕδατι, καὶ
 καθαρὸν ἔσαι.

ιγ. Ἐὰν δὲ καθαρισθῇ ὁ γονορρυῆς
 ἐκ τῆς ρύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμή-
 σεται ἑαυτῷ ἐπὶ ἡμέρας εἰς τὸν κα-
 θαρτισμὸν αὐτῆς, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμά-
 τια αὐτῆς, καὶ λῶσεται τῷ σώματι
 αὐτῆς ὕδατι ζῶντι, ἢ καθαρὸς ἔσαι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καθαίρεται γὰρ ὁ γο-
 νορρυῆς, πλὴν εἰ Χριστῷ, ὕδατι καὶ αἵματι.
 εἰ ἐπὶ ἡμέρας σημαίνει τὸ διὰ παντὸς
 τῆ βίβη παρατείνεσθαι τὸν καθαρτισμὸν. (3)
 μᾶλλον δὲ εἰάν, φησὶ, τὸ σπέρμα αὐτῆς ἐπι-
 πέση ἐπὶ τινι.

- ιδ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψε-
 ται ἑαυτῷ δύο τρυγῶνας, ἢ δύο νεοσ-
 σῆς περιεραῶν, καὶ οἴσει αὐτὰ ἐναντι
 Κυρίου ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς
 μαρτυρίας, καὶ δώσει αὐτὰ τῷ ἱερεῖ.
 ιε. Καὶ ποιήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς μίαν περὶ
 ἀμαρτίας, καὶ μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα
 καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς
 ἐναντι Κυρίου ἀπὸ τῆς ρύσεως αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατασημῶναι δ' ἂν ἡ ὀγ-
 δὴ τὸν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας ἡμῶν
 καιρὸν, ὅτε τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέμεινε σφα-
 γῶν ὁ Ἐμμανηὴλ. ἔ τύπος ἂν εἴη τρυγῶν
 καὶ περιεραῶν. καταδύεται δὲ μία μὲν ὑπὲρ
 ἀμαρτίας, ἢ ἑτέρα δὲ εἰς ὀλοκαύτωσιν
 ὅτι καὶ ὁ τῆς Χριστῷ θάνατος ὑπὲρ τῆς
 τῆς κόσμου ζωῆς, καὶ εἰς ἀναίρεσιν ἀμαρ-
 τίας γέγονε.

- ισ. Καὶ ἄνθρωπος, ἔ ἂν ἐξέλθῃ
 ἐξ αὐτῆς κοίτης σπέρματος, καὶ λῶ-
 σεται

(1) Ἐν τοῖς τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκδοθῶν. ἔχ εὐρηται.

(2) Ἐως ἑσπέρας. αἰ προσεσημ. ἐκδοσ.

(3) Τὰ μὲν ἄχρι τῆς καθαρτισμῶν, περιλήψις εἰσι τῶν ἐν σελ. 551. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τίμ. τὰ δ'
 ἐπόμενα ἔδ' ὅλως ἐν αὐτοῖς κείται.

σεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτῆς, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

**** ΚΥΤΡΙΛΛΟΥ.** Καταμιαίνει δὲ αὐτὸν, ὡς περ ἂν γένοιτο, καὶ ἀνεθέλητος ῥύσις, ἢ γένεθελήτη, καὶ πηγῶν ἔχουσα τὴν ἐμφύτον κίνησιν. καὶ θελήτη μὲν, ὡς ἐν ὁμιλίαις ταῖς πρὸς γυναῖκα Φημί, καὶ κατὰ νόμον τῆ γάμῃ· ἀνεθέλητος δὲ αὐτῶν, ὡς ἐν Φαντασίαις τάχα πρὸς νυκτεριναῖς.

ιβ. Καὶ πᾶν ἱμάτιον, καὶ πᾶν δέρμα ἐφ' ᾧ ἂν ἦ ἐπ' αὐτῶν κοίτη σπέρματος, καὶ πλυθήσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτον ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

ιγ. Καὶ γυνὴ εἰὰν κοιμηθῆ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς κοίτην σπέρματος, καὶ λίσσονται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτοι ἔσονται ἕως ἑσπέρας.

ΚΥΤΡΙΛΛΟΥ. Ἴσα γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν τὰ ἐγκλήματα, καὶ τὸ παραλλάττον ἔδει. [ἐν μὲν ἐν τῇ γονορροΐᾳ, τὸ οἰοῦναι μακρὸν πῶς ἡμῖν καὶ διωκεῖς ἐγράφετο πάθος· ἐν δὲ τῷ προκειμένῳ, καταδηλῶν ἔοικεν ὁ τῆ νόμῃ σκοπὸς, ὡς ἔσαι μεμολυσμένος καὶ εἰ μή τις τυχὸν τὴν αἴσιν ἅπαν καὶ ὀλοκλήρον ἀρρώσοιη καταφθορᾶν, ὁρῶτο δὲ πεπονθῶς καὶ γένεθ ἐκ μέρους, καὶ σπανιάκις.]

ιδ. Καὶ γυνὴ ἥτις εἰὰν ἢ ῥέουσα αἵματι, καὶ ἔσαι ἢ ῥύσις αὐτῆς ἐν τῷ σώματι αὐτῆς, ἐπὶ ἡμέρας ἕως ἐν ἀφένδρῳ αὐτῆς· πᾶς ὁ ἀπίόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἡ ἀπὸ λέχθῃς Φησὶν, ἀκάθαρτός ἐστι. διατί; ἐχθὶ σπέρρον καὶ γέννησιν αὐτὸς ἐποίησε; τίνος ἐν εὐεκεν ἀκάθαρτος ἢ γυνή, εἰ μὴ ἕτερόν τι ἤνιττετο; τί δὲ τῶτό ἐστιν; Εὐλαβίαν ἐνέτικτε τῇ ψυχῇ, τῆς πορνείας ἀπήγαγε πόρρω. εἰ γὰρ ἢ τεκέσα ἀκάθαρτος, πολλῶν μᾶλλον ἢ πορνύσσα. εἰ τὸ τῇ γυναικὶ τῇ ἑαυτῆς πλησιάζειν ἢ σφόδρα καθαρὸν, τὸ ἀλλοτρίᾳ μίγνυσθαι πολλῶν μᾶλλον.

ιε. Καὶ πᾶν ἐφ' ᾧ ἂν κοιτάζηται ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἀφένδρῳ αὐτῆς, ἀκάθαρτον ἔσαι· καὶ πᾶν ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιπικα.

κα. θίση ἐπ' αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσαι. Καὶ πᾶς ὃς εἰὰν ἄψηται τῆς κοίτης αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ λίσσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι, καὶ ἀκάθαρ-

κβ. τος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶς ὁ ἀπίόμενος παντὸς σκεύους ἐφ' ᾧ εἰὰν καθίση ἐπ' αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ λίσσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι,

κγ. καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῆς ἕσῃ, ἢ ἐπὶ τῷ σκεύει ἢ εἰὰν αὐτὴ καθήται ἐπ' αὐτῶν ἐν τῷ ἀπλοῦσαι αὐτὸν αὐτῆς, ἀκάθαρ-

κδ. τος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν δὲ κοίτη κοιμηθῆ τις μετ' αὐτῆς, καὶ γένηται ἢ ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐπ' αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἐπὶ ἡμέρας· καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτὴν, ἀκάθαρτος ἔσαι.

κε. Καὶ γυνὴ εἰὰν ῥέῃ ῥύσιν αἵματος ἡμέρας πλείους, καὶ ἐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφένδρῳ αὐτῆς, εἰὰν καὶ ῥέῃ μετὰ τὴν ἀφένδρον αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι τῆς ἀφένδρῳ αὐτῆς, ἔσαι ἀκάθαρτος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατί τὴν τὸ περιττὸν τῆ αἵματος κατὰ ῥύσιν ἐκκρίνουσαν ἀκάθαρτον ὀνομάζει; Ἄ περὶ τῆ γονορροῦς εἰρήκαμεν, ταῦτα καὶ περὶ ταύτης Φαμέν. πρὸς δὲ τούτοις, ἵνα μηδεὶς ταῖς τοιαύταις σωμαπλήται. Φασὶ γάρ τινες ἐκ τῆς τοιαύτης σωμαφείας καὶ λάβλῳ καὶ λέπρῳ ἀπογεννάσθαι, τῆ περιτλώματος ἐκείνου τὰ διαπλαττόμενα πημαιοῦτος σώματα. τῆτε χάριν ἀκάθαρτον εἰνάφησι τὸν τῇ τοιαύτῃ σωμαπλόμνον. σωτόμως δὲ τῶν τοιούτων νόμων τὰς αἰτίας ἐδίδαξαν, « εἰρηκῶς· καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τῆς ἕως » Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν· καὶ » ἐκ ἀποθανέντων διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐ- » τῶν, ἐν τῷ μιᾶν αὐτῆς τὴν σκωλιώμα » τὴν ἐν αὐτοῖς. εἰ δὲ τὰ ἐκείνα μιᾶναι, » πολλῶν μᾶλλον ἐναγῆ τὰ ἐκείνα. καὶ ταῦ- » τα δὲ μάλα ἤρμωσεν ἐκείνοις, λαγνισά- » τοις ἔσι καὶ κακομάχοις. τότε γὰρ πα- » ραβαινόμνον ἢ μέγα, καὶ τηρέμνον ἐπι- » τηδειότερος ἐποίησε πρὸς τὰ τέλεια.

κς. Καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣς ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως αὐτῆς, κατὰ τὴν κοίτην τῆς ἀφένδρῳ αὐτῆς ἔσαι αὐτὴ. καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἂν καθίση ἐπ' αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσαι κατὰ τὴν ἀκα-

κζ. θαρσίαν τῆς ἀφένδρῳ αὐτῆς. Πᾶς ὁ ἀπίόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λίσσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

κη. Ἐὰν δὲ καθαρῶθαι ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, ἐξαρτηθῆσεται αὐτῇ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶθῆσεται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ (1) λήφεται αὐτὴ δὴ τρε-

κθ. γόνας, ἢ δὴ νεοσῆς περισερῶν, καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμμερ-

λ. τίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ

(1) Τῇ ὀγδόῃ. αἱ προσημ. ἐκδοσ. καὶ ὁ Ἀπολιναρίου, ὡς ἐκ τῆ προσημ. ὑπομνήμ. δηλον.

καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς Ἀ
ἐναντι Κυρίου ἀπὸ ρύσεως ἀκαθαρ-
σίας αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰ τῆς ρύσεως σύμ-
βολα, τῆς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἔχε-
ται τῆς τῆ τελείας εἰς ἀτελὲς ἀπορροῆς
δι' ἡμῶν καὶ ἡ τίκσις ἀκαθαρτος ἕως τῶν
τῆς τελειώσεως ἡμερῶν. διαλλάττει δὲ καὶ
ἐνταῦθα τὸ διωκεκὲς τῆ προσκαίρω. ὁ μὲν
γὰρ γονορροῆς καὶ ἡ αἰμορροῆσα, διωκε-
κὲς καὶ τῶν αἰεὶ πρὸς τὰ ἀτελῆ καμπλο-
μένων, καὶ ἀπορροῶν τῆ τελείας, ση-
μεῖα· οἱ δὲ ἐν ῥύσει τῆ προσκαίρω, τῆ
μερικῶ ἀπὸ τῆ τελείας καταφορὰν ὑπο-
φαίνουσιν. εἰς δὲ τῆ ὀγδόῳ καθάρεται,
δεικνύς τὸ ἀποκαθιστάμενον ἐν τῆ μελλούσῃ
ζωῇ τῆ φύσει τῶν ἀνθρώπων. ὁ δὲ τὰς
τῆ μέλλοντος αἰῶνος διώμας προσάγων
Χριστὸς ὑπέδειξε τῆ καθαρῶν διὰ τῆ λε-
πρῶ καὶ τῆς αἰμορροῆσεως. ὅθεν ἡδη καὶ
πέπαυται ἡ τῶν τοιαύτων ἀκαθαρσία τῆ
πρὸς τῆς καθαρῶν συγγενεία.

λα. Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τὰς
ὑμῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν
αὐτῶν· καὶ ἐκ ἀποθανῆνται διὰ τὴν
ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῶ μιάνειν αὐ-
τὰς τὴν σκηνὴν μετὰ τὴν ἐν αὐτοῖς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κεκαθαρμένοι γὰρ
δὴ καὶ ἡγιασμένοι διὰ Χριστὸν, ὅτε δὴ τό-
τε λαμπροὶ προσίεμεν ἀληθῶς, καὶ ἔ-
μιανῆμεν ἐτι τῆ ἁγίαν σκηνῶν· προσκυ-
νήσομεν δὲ καθαροὶ καθαρῶς τῶ πανάγνω
Θεῷ, φοιτῶντες ἐν ἐκκλησίαις.

λβ. Οὗτος ὁ νόμος τῆ γονορροῆς·
καὶ εἴαν τινι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς κοίτη
σπέρματος, ὡς μιανθῆναι ἐν αὐτῇ.
καὶ τῆ αἰμορροῆσεως ἐν τῆ ἀφῆδρῳ αὐ-
τῆς, καὶ γονορροῆς ἐν τῆ ῥύσει αὐτῆς
τῶ ἄρσει ἢ τῆ θηλεία, καὶ τῶ ἀν-
δρῶ, ὅς ἂν κοιμηθῆ μετὰ ἀποκα-
θιμένης.

Κ Ε Φ. Ι 5.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, μετὰ τὸ τελευ-
τῆσαι τὰς δύο ὑμῶν Ἀα-
ρῶν ἐν τῶ προσφέρειν αὐτὰς πῦρ ἀλ-
λότριον ἐναντι Κυρίου, καὶ ἐτελεύτησαν.

β. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋ-
σῆν, λάλησον πρὸς Ἀαρῶν τὸν ἀδελ-
φόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν
ῥῶραν εἰς τὰ ἅγια ἐσώτερον τῆ κατα-
πετάσματος εἰς πρόσωπον τῆ ἰλα-
σηρίσ, ὅες ἐν ἐπὶ τῆς κιβωτῆ τῆ μαρ-
τυρίσ, καὶ ἐκ ἀποθανῆνται· ἐν γὰρ
νεφέλῃ ὀφθῆσομαι ἐπὶ τῆ ἰλασηρίσ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Πότε ὁ ἀρχιερεὺς εἰς
τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσῆι; Ἐν τῆ τῆ ἰλασ-
μῆ ἡμέρα, ἡ ἐπιτελεῖσθαι προσέταξεν ὁ
Θεὸς τῆ δεκάτῃ τῆ ἑβδόμῃ μιλῶς. εἶπε
γὰρ Φησὶ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λάλησον
πρὸς Ἀαρῶν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ εἰσο-
ρευέσθω κατὰ πᾶσαν ῥῶραν [εἰς τὸ ἅγιον]
ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος εἰς πρόσω-
πον τῆ ἰλασηρίσ, ὅες ἐν ἐπὶ τῆς κιβωτῆ τῆ
μαρτυρίσ, καὶ ἐκ ἀποθανῆνται· ἐν γὰρ
νεφέλῃ ὀφθῆσομαι ἐπὶ τῆ ἰλασηρίσ. ἐν-
τεῦθεν δὴλον, ὡς ἐν τῶ ἰλασηρίῳ τῆ οἰ-
κείαν ἐπιφάνειαν ὁ δεσπότης ἐποιεῖτο Θεός·
καὶ τῆ οἰκείαν ἐμφάνειαν ἀγαθότητα ἐκ
ἐν γνόφῳ καὶ καπνῶ καὶ πυρὶ, καθάπερ
τῶ Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἐν νεφέλῃ φωτοειδῆ
ἑώρατο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδει γὰρ ἔδει τὸν
Ἀαρῶν εἰκόνα καὶ τύπον ἀποπληρῆν τε-
ταγμένῳ τῆς ἱερωσύνης Χριστῶ, μὴ κατὰ
πᾶσαν ῥῶραν, ἡ γὰρ ἐν παντὶ καιρῶ, τῆ εἰς
τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ποιέμενον εἰσδρομῶν,
οἷον ἐ παρασημαίνειν τῆ μυσηρίσ τὸ κάλ-

λος. ἅπαξ γὰρ εἰσβέβηκεν ὁ Χριστὸς, αἰω-
νίαν λύτρωσιν δυνάμενος. πλημμέλημα
τοίνυν εἰς αὐτῶ τῆ ἀληθείαν διὰ τῶν ἐν
τύποις, τὸ μὴ κατ' ἔτος καὶ ἅπαξ εἰς τὰ
ἅγια τῶν ἁγίων εἰσελαύνειν τὸν Ἀαρῶν,
ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν ῥῶραν, καὶ ὡς ἐν παντὶ
καιρῶ. διὰ τῆτο γρῶν τῆρεῖν προσέτα-
χεν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ.

γ. Οὕτως εἰσελεύσεται ὁ Ἀαρῶν
εἰς τὰ ἅγια· ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ
ἀμαρτίας, καὶ κριῶ εἰς ὀλοκαύτωμα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐδίδαξε δὲ καὶ τῶν
θυσιῶν τὸν τρόπον, αἷς ἔδει τὸν ἀρχιερέα
χρησάμενον τῶν ἀδύτων κατατολμῆσαι.
ἐκέλευσε γὰρ μόσχον μὲν ἱερεῦσαι περὶ ἀ-
μαρτίας, κριὸν δὲ ὀλοκαυτῶσαι. καὶ ταῦ-
τα μὲν ὑπὲρ ἑαυτῆ προσανεγκῆν. ὑπὲρ δὲ
παντὸς τῆ λαῶ δύο τράγους περὶ ἀμαρτίας
λαβεῖν, καὶ ἕνα κριὸν εἰς ὀλοκαύτωμα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἦν μὲν καὶ σφόδρα
εἰκός, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον, τὸν θεσπέ-
σιον Ἀαρῶν ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀγνοημάτων
θυσίαν προσφέρειν. ἔ γὰρ ἂν νοῦτο γε-
γονὸς τῆ πλημμελεῖν ἐν ἀμείνοσιν, ἀνθρω-
πὸς ὢν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νοεῖται δὲ πάλιν ὡς
ἐν γέ τῶ μόσχῳ Χριστὸς. ἀμφιλαφῆ γὰρ
λίαν τὰ ὑπὲρ ἁγίων προσκομιζόμενα τῶ
Θεῷ, καὶ πλείοσι σφόδρα τῶν τοιαύτων οἱ
τρόποι. ἱερὸν δὲ ζῶον, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάν-
των τῶν εἰς θυσίαν ἐπιτηδείων ὑπερκεί-
μενον τὸ τῆ μόσχου χρῆμα. ἐκὲν τῆς θυ-
σίας τὸ τέλειον ὑπεμφώκειν ἂν ἡμῖν ὁ μό-
χος. κριὸς δὲ πάλιν εἰς ὀλοκαύτωσιν. γέ-
γονε γὰρ εἰς ὀσμῶν δωδίας ὁ Κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστὸς τῶ Θεῷ καὶ πατρὶ, τὸ οἷον ἐ
βδελυρόν τε καὶ κάκοσμον τῆς ἀμαρτίας
τῆ κόσμῳ παραλύων ἐν ἑαυτῶ.

δ. Καὶ

δ. Καὶ χιτῶνα λινῶν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελές λινῶν ἔσται ἐπὶ τῆς χρωτὸς αὐτῆς, καὶ ζώνη λινῆ ζώσεται, καὶ κίδαριον λινῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἅγια ἔσι· καὶ λῶσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτῆς, καὶ ἐνδύσεται αὐτά.

Τὸ λινῶν, καὶ λινῶν ζώνω, Ἄλλος φησὶ, διπλῶν, καὶ διπλιῶ.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἐν τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀλήματι ὁράται κατ' ἐκείνο καιρῶν. Καὶ μετ' ἑλίγη. Οὐ γὰρ ἡ ἀκόλυστον ὑπὲρ ἰδίων θύοντα πλημμελημάτων τὸν Ἀαρῶν, ἐν εἶδει φαίνεσθαι τῆς Χριστῆ, τῆ μὴ εἰδότης τῶ ἀμαρτίαν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ σολισμὸς τῆς Ἀαρῶν τῆς τῆς Σωτήρος ἡμῶν βασιλείας καὶ ἱερωσύνης ἐνετύπη τὸ κάλλος. ὕδατι δὲ προκαθαγνίζεσθαι τὸν Ἀαρῶν ἐγκελεδοεται, δηλῶν ὡς ἀμήχανον εἰς τῶ ἀληθινῶ εἰσελθεῖν σκλιῶ, μὴ ἐχὶ τῷ τῆς παλιγενεσίας ὕδατι προκαθιγνισμῶν. (1)

ε. Καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ λήψεται δύο τράγους ἐξ αἰγῶν περὶ ἀμαρτίας, καὶ κριὸν ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ προσάξει Ἀαρῶν τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας τὸν ἑαυτῆς, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς, καὶ τῆς οἴκῃ αὐτῆς. Καὶ λήψεται τὰς δύο τράγους, καὶ παραστήσει αὐτὰς ἔναντι Κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

η. Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρῶν ἐπὶ τὰς δύο τράγους κλήρους· κλήρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Καὶ προσάξει Ἀαρῶν τὸν τράγον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἀμαρτίας. Καὶ τὸν τράγον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τῆ ἀποπομπαίῃς, σήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι Κυρίου, ὡς ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῆς, ὡς ἐξαποσεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν, καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ λήψεται ὁ τράγος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας τῆ λαῶ εἰς γῆν ἄβατον.

Κλήρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, κλήρος εἰς κεκρατημῶν, καὶ εἰς ἀπερχόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προσέταξε δὲ καὶ κλήρω διελεῖν τὰς τράγους, καὶ τὸν μὲν ἱερεῦσαι, τὸν δὲ εἰς τῶ ἔρημον ἀποσεῖλαι. τῆτο δέτινες ἀνοήτως νενοηκότες, δαίμονάτινα τὸν ἀποπομπαίον ἐνόμισαν. τῆτο

Α δέγε ἐκ πολλῆς ὑπέλαβον δὴ θείας. πῶς γὰρ οἶόν τε ἡ τὸν εἰρηκότα, ἐκ ἔσονται· σοὶ Θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμῆ, καὶ ἐ προσκυνήσεις ἐδὲ λατρεύσεις Θεῷ ἑτέρῳ πλὴν ἐμῆ, δαίμονίτινι τῶ ἰσῶ ἀπονείμα κελεύσαι θυσίαν; ἔδει δὲ αὐτὰς ἐπισῆσαι τὸν νῆν, ὅτι καὶ τὸν ἀπολυόμενον τράγον ἑαυτῷ προσνεχθῶσαι προσέταξε. λήψη γὰρ φησὶ τὸν τράγον τὸν ζῶντα ἔναντι Κυρίου, τῆ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῆ, τῆ ἐξα-

Β ποσεῖλαι αὐτὸν εἰς τῶ ἀποπομπῶν εἰς τῶ ἔρημον. τῆτο δὲ δηλοῖ, ὡς αὐτὸς ὁ τράγος ἀποπομπαίος ἐκλήθη, ὡς ἀποπεμπόμενος εἰς τῶ ἔρημον. τῆτο γὰρ καὶ τὸ ἐξῆς δηλοῖ καὶ λήψεται ὁ τράγος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας αὐτῶν εἰς τῶ ἄβατον. καὶ ὁ Σύμμαχος δὲ τὸν ἀποπομπαίον ἔτως ἠρμύλυσεν, εἰς τράγον ἀπερχόμενον, ὡς ἀποσεῖλαι αὐτὸν εἰς τῶ ἀποπομπῶν ὁ δὲ Ἀκύλας, εἰς τράγον ἀπολελυμένον εἰς τῶ ἔρημον. ἐ τοίνυν Θεῷ τινι, ἢ δαίμονι ἀπεσέλλετο, ἀλλ' ἀμφοτέροι μὲν τῷ Θεῷ προσεφέροντο· τῆ δὲ ἐνὸς θυομῶν, ὁ ἕτερος τὰς ἀμαρτίας τῆ λαῶ λαμβάνων, εἰς τῶ ἔρημον ἀπεπέμπετο. ὡπερ [γὰρ] ἐπὶ τῆ καθαιρουμῶν λεπρῶ, τῆ ἐνὸς ὀρνιθῆς θυομῶν, τὸ ἕτερον εἰς τὸ τέτα αἶμα βαπτόμενον ἀπελύετο· ἔτως ὑπὲρ τῶν τῆ λαῶ ἀμαρτημάτων δύο τράγων προσφερομένων, ὁ μὲν ἐθύετο, ὁ δὲ ἀπεπέμπετο. τύ-

Γ ποι δὲ ταῦτα πάλιν τῆ δεσπότη Χριστῆ, τῶν δύο τῆτων ζῶν, ἐκ εἰς δύο πρόσωπα, ἀλλ' εἰς δύο φύσεις λαμβανομῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἐχ οἶόν τε ἡ ἐν ἐνὶ τράγω σκιογραφηθῶσαι καὶ τὸ θνητὸν καὶ τὸ ἀθάνατον τῆ δεσπότη Χριστῆ· θνητὸς γὰρ μόνον ὁ τράγος· ἀναγκάως δύο προσαχθῶσαι προσέταξεν· ἵνα ὁ μὲν θύομενος, τῆς σαρκὸς τὸ παθητὸν προτυπῶσῃ· ὁ δὲ ἀπολυόμενος δηλώσῃ τὸ ἀπαθὲς τῆς Θεότητος.

Δ ἔτω ἢ ὁ μακάριος Δαβὶδ τῆ δεσπότη Χριστῆ τὸ πάθος, καὶ τῶ ἀνάσασιν, καὶ τῶ εἰς ἕρανὸς ἀνάβασιν προδεσπίζων, ἔφη· ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἐνώπιον τῆ Ψαλ. 76. 7, 8. λαῶ σα, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῆ ἔρημῳ γῆ ἐσείδη. καὶ γὰρ οἱ ἕρανοὶ ἔσαξαν. ἐδιδάχθημεν δὲ, ὡς τῆ δεσπότη σαυρεμῶν Χριστῆ, καὶ ἡ γῆ ἐσείδη, καὶ αἱ πέτραι ἐρράγησαν· ὁ δὲ ἕρανος διὰ τῆ σκοτιαδέντος ἠλῆς ἐμύλυσε τῶ τῆς ἀσεβείας ὑπερβολῶν. ἢ δέγε ἔρημος, τῆ θανάτου τύπος

Ε ἐσὶ. τῆτα χάριν ἔφησεν, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῆ ἔρημῳ. ἀλλὰ μηδαὶς ἀνάρμοσον ὑπολάβοι, τὰς τράγους προτυπῶν τῆ Σωτήρος τὸ πάθος, ἐπειδὴ περ ἀμὸν αὐτὸν Ἰωάν. 1. 29. ὁ μέγας προσηγόρευσεν Ἰωάννης. σκοπησάτω δὲ, ὡς ἐ μόνον ὑπὲρ δικαίων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἀμαρτωλῶν ἑαυτὸν προσκνήνοχεν. ἐρίφης δὲ, τῶ τῶν ἀμαρτωλῶν συμμορίαν αὐτὸς ἀπεκάλεσεν ὁ δεσπότης. σῆ-

Ζ ἢ, σῆ γὰρ ἔφη τὰς ἀμνῶν ἐκ δεξιῶν, τὰς δὲ ἐρίφους ἐξ ὀβώνυμων. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ περὶ ἀμαρτίας ἐρίφος προσεφέρετο. αὐ-

τὸς

(1) Ἄλλως πῶς ταῦτα σωτηραγμῶν κείται ἐν τῆ 373. σελ. τῆ 1. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

14. τὸς δέ γε ὁ Κύριος τὸν χαλκὲν ὄφιν τύπον
 15. ἑαυτῆ κέκληκε. καθὼς γάρ Φησι Μωϋσῆς
 ἤψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕτως ἤψω-
 θῆναι δὲ τὸν ἴον τῆ ἀνθρώπων· ἵνα πᾶς ὁ
 πισθῶν εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ'
 ἔχη ζωὴν αἰώνιον. εἰ τοίνυν ἀνάρμοςος
 τῶν τράγων ὁ τύπος, πολλῷ μᾶλλον ὁ τῆ
 ὄφως. ταῦτα μὲν ἐν προεδίδασκε τῆς οἰ-
 κμενίης τῷ σωτηρίαν. Ἰεδαίς δὲ δὴ οἶα
 νηπίες ἐψυχαγωγῶν, τὸ τὸν τράγον εἰς
 τῷ ἔρημον ἀπάγειν τῷ ἀμαρτιάν. ἀνε-
 μίμησκε γὰρ αὐτὸς τῆς πολλάκις πολ-
 μηθείσης ἐν τῇ ἐρήμῳ παρανομίας· καὶ
 τῆς ἀρρήτης τῆ δεσότης Φιλανθρωπίας, δι-
 τῷ τὰς ἀδίκους τιμωρίας διαφυγόντες, εἰς
 τῷ ἐπηγελημνίω εἰσεληλύθασιν γῆν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύω μὲν παρεκομίζοντο
 χίμαροι καλοῖτε καὶ ἰσομεγέθεις ἀλλήλοις,
 ὁμοχροοῖτε καὶ ἰσηλικες· κληροὶ δὲ ἐγρά-
 φοντο δύω, τὰ τῶν χιμάρων ὀνόματα κα-
 τασημαίνοντες. εἰς μὲν γὰρ ὠνομάζετο,
 Κύριος· ἕτερος δὲ, Ἀποπομπάιος, διὰ
 τὸ ἀποπέμπεσθαι. τῆνομα γὰρ ἐντεῦθεν
 αὐτῷ. ἐχὶ δαίμονα δὲ τὸν ἀποπομπάιον,
 ἀλλ' αὐτὸ τὸ ζῶον νοήσομεν εἰρηθῆναι. καὶ
 ὁ μὲν Κύριος, τῆτο γὰρ ὡς ἐφῆν ὄνομα
 τῷ τῶν χιμάρων ἐνί, ἐσφάζετο. ἡγίαζε
 δὲ τὸ αἶμα τῷ ἐσωτάτῳ σκλιῶ, καὶ τὸ
 ἔξω τῶν ὀλοκαρπωμάτων θυσιαστήριον, ἐφ'
 ᾧ τὰς κατὰ νόμον ἐτέλεν θυσίας. ὁ γε
 μὲν ἕτερος, τῆτέστιν ὁ Ἀποπομπάιος, εἰς
 τῷ ἀβατον ἐξεπέμπετο, κατηγοροῦκότος
 ἐπ' αὐτῷ τῆ ἁρῶν τὰς ἀμαρτίας τῶν
 ἰῶν Ἰσραήλ. σημαίνεται δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ
 Χριστός, ἀποθανῶν μὲν ὡς ἄνθρωπος, καὶ
 τεθυμένος ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς ἐν εἶδει τράγῳ.
 ἐσφάζετο γὰρ εἰς ἄφεισιν ἀμαρτίας ὁ χί-
 μαρος, ἀγιάζων δὲ τῷ ἐκκλησίαν, ὡς ἐν
 τύπῳ νοεμνίω τῆς ἐσωτάτῳ σκλιῆς, καὶ
 μὲν καὶ αὐτὸς τῆς ἐν κόσμῳ. (1) ἡγίαζε-
 το γὰρ ὡς ἐφῆν τῷ αἵματι τῆ χιμάρῳ καὶ

Ἐβρ. 7. 7. αὐτὸ τὸ κατὰ νόμον θυσιαστήριον. χωρὶς
 δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τῆ
 κρείττονος ὀλογοῦται. ἔκκεν ἐν νόμῳ τὸ
 τέλειον, [ἐδ' ἂν ἔχη τὸ ἀγιάζειν διωκαδαί-
 τιναις ἢ κατὰ νόμον λατρεία.] δαίται δὲ
 τῆ τελειῶντος Χριστῆ, καὶ ἀγιάζοντος τῆς
 τῷ νομικῷ λατρείαν ἐπιτηδούοντος. τοι-
 γάρτοι καὶ ὁ θεασέσιος Παῦλος περὶ ἑαυ-
 τῆ, καὶ τῶν ἐκ περιτομῆς κεκλημνῶν,
 Γαλ. 2. 16. Φησὶν· εἰδότες ὅτι ἐ δικαιοῦται ἄνθρωπος
 ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίσεως Ἰησοῦ
 Χριστῆ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπι-
 σθῶσμεν, ἵνα ἔχωμεν δηλονότι τῷ παρ'
 αὐτῆ δικαιοσύνην. ἔκκεν τέθυσται μὲν ὑπὲρ
 τῶν ἡμετέρων ἀμαρτιῶν, ἀνεβίω δὲ αὐ,
 καὶ εἰς τῷ ἀνθρώποις ἀβατον ἀπεδήμησε

A. χώραν, τῆτέστι τὸν ἔρανον, ἀποβασάζων
 ὡσερ τὰς ἡμῶν ἀμαρτίας. αὐτὸς γὰρ Φησι Ἡσ. 53. 4
 τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αἶρει, καὶ περὶ ἡμῶν
 ὀδυνάται. τῆτο οἶμαί ἐσιν ὁ ἀποπομπάιος.
 ἀπεπέμπετο γὰρ ὡσερ ἐκ τῶν κατ' ἡμᾶς
 εἰς τῷ ἄνω πόλιν, νῦν ἐμφανιδιῶναι τῷ
 προσώπῳ τῆ Θεῆ ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ εἰς τῷ
 ἀνθρώποις ἀβατον ἀποπεφοίτηκε χώραν,
 ἧς ἂν εἴη τύπος ἡ ἔρημος. ἡ δὲ τῶν χιμάρ-
 ῶν εἰς πᾶν ὀτιῶν ἰσότης, τὸν αὐτὸν ὄντα
 B. παρέδειξεν ἀνιγματῶδῳς. ἐπειδὴ γὰρ ἐκ-
 λῶ τὸν ἀποσφαγνῆτα χίμαρον ἀναβιῶναι
 πάλιν· ἔδοξε γὰρ ἂν τεραλοποιῶναι τις εἶναι
 τὸ χρῆμα· ταύτητοι οἰκονομικῶς δύω πα-
 ρελαμβάνοντο, τῷ πρὸς ἀλλήλους ἐμφέ-
 ρειαν ἔχοντες. καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐπὶ
 τῆ καθαρισμῆ τῆ λεπρῆ, δύω πάλιν ὀρνί-
 θια παρεκομίζοντο· ὡν τὸ μὲν ἐν ἐσφάζετο,
 θάτερον δὲ ἀνίετο κατὰ τῷ ἔρημον. διὰ
 μυρίων γὰρ παραδειγμάτων ἐξεπαίδῶσεν
 ἡμᾶς ὁ νόμος τὸ τῆ Χριστῆ μυστήριον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δι' ἀμφοῖν τῶν χιμάρ-
 ῶν ὁ Χριστός σημαίνεται· ἀποθανῶν μὲν
 ὡς ἄνθρωπος, καὶ θυόμενος ὑπὲρ ἡμῶν
 ὡς ἐν εἶδει τράγῳ. ἀνεβίω δὲ αὐ, καὶ εἰς
 τῷ ἐν ἀνθρώποις ἀβατον ἀπεδήμησε χῳ-
 ραν, τῆτέστι τὸν ἔρανον, βασάζων τὰς
 ἡμῶν ἀμαρτίας. τῆτό ἐσιν ὁ ἀποπομπάιος.
 ἀπεπέμπετο γὰρ εἰς τῷ ἄνω πόλιν ἐμ-
 φανιδῆναι τῷ προσώπῳ τῆ Θεῆ. (2)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸν χίμαρον τὸν
 ἀποπομπάιον ὁ Σύμμαχος, τράγον ἀπερ-
 χόμενον· Ἀκύλας, τράγον ἀπολελυμένον.
 ἔ γὰρ ἐτέρῳ τινὶ Θεῷ, ἢ δαίμονι ἐκπέμ-
 πεται ὁ τράγος ὁ τὰς ἀμαρτίας ἀναδε-
 ξάμενος. Θεὸς γὰρ μόνος ἀφίησιν ἀμαρ-
 τίας· καὶ τὸ προσαχθῆναι Θεῷ, ἀδύνατον
 μὴ εἶναι ἅγιον· τὸ δὲ ἅγιον, Θεῆ, καὶ
 ἔδουὸς ἐτέρῳ· μὴ γνῶνιτο. ἰσορεῖται δὲ ὅτι
 καὶ ὁμοῖος καὶ ἴσος τῷ ἐτέρῳ, ἵνα τὸν εἶνα
 δηλώσιν ἀμφοτέρω.

ΑΛΛΟΣ Φησὶν, ἀμφοτέρω τῷ Θεῷ
 προσεφέροντο· τῆ δὲ ἐνὸς θυομένῳ, ὁ ἕτε-
 ρος τῆ λαῆ τὰς ἀμαρτίας λαμβάνων, εἰς
 τῷ ἔρημον ἀπεπέμπετο· ὡς ἐπὶ τὸν λε-
 πρὸν, τῆ ἐνὸς ὀρνίθῳ θυομένῳ, τὸ ἕτερον
 εἰς τὸ τῆ αἶμα βαπτιζόμενον ἀπελύετο.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΣ. Ὁ τῆς
 ἀποπομπῆς τράγος, τὸν τύπον τῆ τὰς
 ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων ἀναλαμβάνον-
 τος ἐξετέλει. οἱ δὲ δύω, τῷ μίαν παρῆ-
 χον τῆ ἐνανθρωπήσαντος Θεῆ οἰκονομίαν.
 ἔτραυματίσθη γὰρ διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· Ἡσ. 53. 5, 12
 καὶ αὐτὸς ἀμαρτίας πολλῶν ἀνήνεγκε, καὶ
 διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδόθη. (3)

ια. Καὶ

(1) Ἐν νόμῳ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 375. (2) Ἀπόσπασμά ἐστι τῆ προλαβόντος.

(3) Τῆτο μὲν ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ἐχ. εὐρηται. ἐν δὲ τῷ πρὸς Τρεῦφ. διαλόγ. τὰ δε κῆται. Οἱ ἐν τῇ νηθείᾳ τράγοι δύω ὁμοῖοι κελδοδαίτες γίνεσθαι, ὡν ὁ εἰς ἀποπομπάιος ἐγένετο, ὁ δὲ ἕτερος εἰς προσφορᾶν, τῶν δύω παρεσιῶν τῆ Χριστῆ κατασγελία ἦσαν· μίας μὲν, ἐν ἧ ὡς ἀποπομπάιον αὐτὸν παρεπέμφαντο οἱ πρεσβύτεροι τῆ λαῆ ἡμῶν καὶ οἱ ἱερεῖς, ἐπιβαλόντες αὐτῷ τὰς χεῖρας, καὶ θανατώσαντες αὐτὸν· καὶ τῆς δαυτέρας δὲ αὐτῆ παρεσίας, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ τῶν Ἱεροσολύμων ἐπιγνωθῆσθε αὐτὸν τὸν ἀτι- μωδῆτα ὑφ' ἡμῶν.

ια. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς (1) τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας τὸν ἑαυτῆ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ, καὶ τῆ οἴκῃ αὐτῆ· καὶ σφάξει τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας τὸν ἑαυτῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Οὕτω ταῦτα γενέσθαι κελύσας, διδάσκει καὶ ὅπως εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τὸν ἀρχιερεῖα προσήκει. προσάξει γὰρ Φησὶν Ἀαρὼν τὸν μόχον τὸν περὶ ἀμαρτίας, τὸν περὶ ἑαυτῆ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ ἑαυτῆ, καὶ τῆ οἴκῃ αὐτῆ· καὶ σφάξει τὸν μόχον τὸν περὶ ἀμαρτίας ἑαυτῆ.

ιβ. Καὶ λήψεται πλήρες τὸ πυρεῖον ἀνδράκων πυρός καὶ (2) ἀπὸ τῆ θυσιασθεῖς, τῆ ἀπέναντι Κυρίου· καὶ πληρώσει τὰς χεῖρας θυμιάματος συνθέσεως λεπῆς, καὶ εἰσίοισι ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος. Καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμίαμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἐναντι Κυρίου· καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τῆ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ ἔκ ἀποθανεῖται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ λήψεται πλήρες τὸ πυρεῖον ἀνδράκων πυρός ἀπὸ τῆ θυσιασθεῖς, τῆ ἀπέναντι Κυρίου· καὶ πληρώσει τὰς χεῖρας αὐτῆ θυμιάματος συνθέσεως λεπῆς, καὶ εἰσίοισι ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος. καὶ ἐπιθήσει τὸ πῦρ ἐπὶ τὸ θυμίαμα ἐναντι Κυρίου· καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τῆ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ ἔκ ἀποθανεῖται. δηλονότι αὐτῆ, ὡς ἐκλὸς τῆ καταπετάσματος τὸ θυσιαστήριον τῆ θυμιάματος ἔκειτο. ἔ γὰρ ἂν, εἶπερ εὐδὸν ἴω, εἰς τὸ πυρεῖον τῆς ἀνδρακας λαβεῖν ἐκελεύθη, καὶ τῆτο εἶσω τῆ καταπετάσματος ἐμβαλεῖν τὸ θυμίαμα. ἐδίδαξε δὲ τῆτο ἡμᾶς καὶ ὁ μακάριος Λεκάς, τὰ κατὰ τὸν Ζαχαρίαν διηγεμενός, τὸν Ἰωάννη τῆ Βαπτιστῆ πατέρα. κατὰ τῆτον γὰρ τὸν καιρὸν κάκεινος εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσελήλυθε, καὶ τῆς ἀγγελικῆς ὀπλισίας ἀπήλαυσε.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δὲ ἴω ἄρα καὶ τῆτο τῆ Χριστῆ, ὃς τέθυται μὲν ὡς μόχος, ὀλοκαυτεταί γε μὴν ὡς κριός, ὀβωδιάζει δὲ ὡς θυμίαμα λεπτόν, καὶ ὄλλω ἐμπλήρσι τῶ ἐκκλησίαν τῆς νοητῆς ὀβωδίας.

ΛΔΗΛΟΥ. Δεῖ γὰρ πεπυρωθῆαι τῶ ψυχῶ τὸν ἐπὶ τὸ εὐδὸν χωρῶντα, πυρός ἀνδραξὶ παραπλησίως, τῆ θυσιασθεῖς· καὶ πράξεων καθαρότητα· τῆτο γὰρ αἱ χεῖρες· γνήνημα διανοίας λεπῆς, ὀχλῶ ἀποτίκτεσαν, ἐπιφέρεσθαι. ὅπως συμμιγῆς τῶ πυρὶ γονομένη, ποδηγήσῃ μὲν πρὸς τὰς χωρητὰς καὶ συμμέτρως ἀποκαλύψῃς· τὰ δὲ ὑπὲρ τῶ εὐ ἡμῖν δώαμιν,

Α οἶα δὴ τὶς ἀτμὶς ἀποκρύψῃ Φειδοῖ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν.

ιδ. Καὶ λήψεται ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ μόχῃ, καὶ ρανεῖ τῶ δακτύλῳ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ ἀνατολάς· κατὰ πρόσωπον τῆ ἱλασθεῖς, καὶ (3) ρανεῖ ἐπὶ τῆς ἀπὸ τῆ αἵματος τῶ δακτύλῳ αὐτῆ. Καὶ σφάξει τὸν τράγον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας, τὸν παρὰ τῆ λαῶ ἐναντι Κυρίου· καὶ εἰσίοισι τῆ αἵματος αὐτῆ ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος, καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτῆ, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τῆ μόχῃ· καὶ ρανεῖ τὸ αἷμα αὐτῆ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον, κατὰ πρόσωπον τῆ ἱλασθεῖς.

ιε. Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. καὶ ἔτω ποιήσει τῆ σικηνῆ τῆ μαρτυρίῃ τῆ ἐκλισμένη ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. Καὶ πᾶς ἀνδρῶπος ἔκ ἔσαι ἐν τῆ σικηνῆ τῆ μαρτυρίῃ, εἰσορευομένη αὐτῆ ἐξιλάσασθαι ἐν τῶ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ, καὶ τῆ οἴκῃ αὐτῆ, καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκελεύθη δὲ διαφράσθαι τῶ δακτύλῳ ἐπὶ τῆς ἱλασθεῖς τῆ αἵματος τῆτε μόχῃ καὶ τῆ τράγῃ. ἐπειδὴ γὰρ εἰ ἐπὶ τῆς ἡμέρας ὁ βίος ἀνακυκλεῖται, κατ' ἐκάστῳ δὲ, ὡς ἔπος εἶπεν, ἡμέραν, ἢ μικρὰ, ἢ μεγάλα πλημμελεῖται, ἰσαριθμὸς προσεφέρετο ταῖς ἡμέραις ὁ τῆ αἵματος ραντισμὸς ὑπὲρ τῶν εὐ ταύταις γονομιῶν πλημμελημάτων. λέγει δὲ τῆτο, μὴ μόνον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τῶ σκλήρῳ καθάρισθαι. ἐξιλάσεται γὰρ Φησὶ περὶ τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων [αὐτῶν] περὶ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν· καὶ ἔτω ποιήσει τῆ σικηνῆ τῆ μαρτυρίῃ τῆ ἐκλισμένη ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. ἐκέλευσε δὲ μηδεὶα παρεῖναι, ταύτης ὑπὸ τῆ ἀρχιερέως γονομένης τῆς λειτουργίας.

ΛΔΗΛΟΥ. Αἰνίγμα ἔχει ὁ λόγος· ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ Ἰσραῖτι τῶ σκλήρῳ ἔχουσιν, ἐπὶ τοσαύτον χρὴ παραφυλάττειν τὰ τῆ νόμῃ σαρκικά· σκλήρῳ δὲ καὶ ναῖ μὴ ὄντων, σωμαπώλοντο καὶ αἱ σαρκικά παρατηρήσεις.

ιη. Καὶ ἐξιλάσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὃν ἀπέναντι Κυρίου, καὶ ἐξιλάσεται ἐπ' αὐτῆ· καὶ λήψεται ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ μόχῃ, καὶ ἀπὸ τῆ αἵματος

Z z z 2

(1) Ὁ Ἀαρὼν. αἱ προσεσημ. ἐκδόσ.

(2) Τὸ, καὶ, ἔ κεῖται ἐν ταῖς προσεσημ. ἐκδόσ.

(3) Τὸ, καὶ, ἔ κεῖται ἐν ταῖς προσεσημ. ἐκδόσ.

αίματος τῆ τράγῃ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ
 τὰ κέρατα τῆ θυσιαστήριος κύκλω.
 ιθ. Καὶ φανεί ἐπ' αὐτῶ ἀπὸ τῆ αίματος
 τῶ δακτύλῳ αὐτῆ ἐπλάκῃς, καὶ κα-
 θαρῖαι αὐτὸ, ἢ ἀγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν
 κ. ἀκαθαρσιῶν τῶν ἡῶν Ἰσραήλ. Καὶ
 συντελέσει ἐξιλασκόμενος τὸ ἅγιον,
 καὶ τὴν σκητὴν τῆ μαρτυρίας, καὶ τὸ
 θυσιαστήριον, καὶ περὶ τῶν ἱερέων κα-
 θαρῖαι. καὶ προσάξει τὸν τράγον τὸν
 κα. ζῶντα. Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς δύο
 χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ
 τράγῃ τῆ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει
 ἐπ' αὐτῆ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν ἡῶν
 Ἰσραήλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐ-
 τῶν· καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κε-
 φαλὴν τῆ τράγῃ τῆ ζῶντος· καὶ ἐξα-
 ποσελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς
 κβ. τὴν ἔρημον. Καὶ λήψεται ὁ τράγος
 ἐφ' ἑαυτῶ τὰς ἀνομίας αὐτῶν εἰς γῆν
 ἄβατον· καὶ ἐξαποσελεῖ τὸν τράγον
 εἰς τὴν ἔρημον.

κγ. Καὶ εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς
 τὴν σκητὴν τῆ μαρτυρίας, καὶ ἐκδύσε-
 ται τὴν σολὴν τὴν λιτὴν, ἣν ἐνσεύκει,
 εἰσπορευομένη αὐτῆ εἰς τὸ ἅγιον, καὶ
 κδ. ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ. Καὶ λῆσεται
 τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ,
 καὶ ἐνδύσεται τὴν σολὴν αὐτῆ, καὶ
 ἐξελθὼν ποιήσει τὰ ὀλοκαυτώματα
 αὐτῆ, καὶ τὰ ὀλοκαρπώματα τῆ λαῶ,
 καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ, καὶ τῆ οἴ-
 κῃ αὐτῆ, καὶ περὶ τῆ λαῶ, ὡς περὶ
 τῶν ἱερέων.

*** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἀποδύς τὸν ἡγιασ-
 μένον χιτῶνα ὁ ἀρχιερεὺς· κόσμος δὲ καὶ
 ἢ ἐν κόσμῳ κλίσις ἡγιασῆαι πρὸς τῆ καλὰ
 συγκαταθεμένης τὰ γινόμενα· λῆσεται, καὶ
 τὸν ἄλλον ἐνδύεται ἅγιον ἄγιος, ὡς εἶπεν,
 χιτῶνα, τὸν σιωεσιόντα εἰς τὰ ἄδύτα
 αὐτῶ· ἐμοὶ δοκεῖ ἐμφαίνων τὸν λουίτιον
 καὶ γνωσικόν, ὡς ἂν τῶν ἄλλων ἱερέων
 ἀρχόντα· ὕδατι ἀπολελυμένων ἐκείνων,
 καὶ πίσι ἐνδεδυμένων μόνῳ, καὶ τῶ ἰδίαν
 ἐκδεχομένων μόνῳ· αὐτὸν διακρίναντα τὰ
 νοητὰ τῶν αἰδητῶν, κατ' ἐπανάβασιν τῶν
 ἄλλων ἱερέων ἀποδύοντα ἐπὶ τῶ τῆ νοητῆ
 δίοδον, τῶν τῆ δε ἀπολέσθαι· ἐκ ἔτι ὕδα-
 τι ὡς πρότερον ἐκάθαιρετο, εἰς λουίτικῶν
 ἀντασόμενος Φυλλῶ. ἀλλ' ἤδη τῶ γνωσι-
 κῶ λόγῳ καθαρὸς μὲν τῶ καρδίαν πᾶσαν,
 κατορθώσας δ' εὐ μάλα καὶ τῶ πολιτείαν
 ἐπ' ἀκρῶν παρὰ τῆ ἱερέως ἐπὶ μείζονι ἀν-
 ξίστας, ἀτεχνῶς ἡγνισμένος καὶ λόγῳ καὶ
 βίῳ, ἐπανδύσμενος τὸ γάνωμα τῆς δο-
 ξῆς, τῆ πνευματικῆς ἐκείνης καὶ τελείας ἀν-
 δρός τῶ ἀπόρητον οἰκονομίαν ἀπολαβῶν,

Α., ὡ ὀφθαλμὸς ἐκ εἶδε, καὶ ἔς ἐκ ἠκυσσε, 1. Κορ. 2. 9.
 » καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἐκ ἀνέβη· ἦρος
 καὶ φίλος γινόμενος, πρόσωπον ἤδη πρὸς
 πρόσωπον ἐμπέπλαται τῆς ἀκορέεσθ θρω-
 » ρίας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ ἐκδύσεται τῶ σολλῶ
 » τῶ λιτῶ, ὡ ἐνδεδύκει εἰσπορευόμενος εἰς
 » τὰ ἅγια· καὶ ἀποθήσει αὐτῶ ἐκεῖ. καὶ
 » λῆσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁ-
 » γίῳ, καὶ ἐνδύσεται τῶ σολλῶ αὐτῆ. ἄλλως
 δ' οἶμαι ὁ Κύριος ἀποδύεται καὶ ἐνδύε-
 Β ται, κατιῶν εἰς αἰδησιν· ἄλλως ὁ δὲ αὐτῆ
 πισθῶσας ἀποδύεται καὶ ἐπανδύεται, ὡς
 καὶ ὁ Ἀπόστολος ἐμίλυνσε, (1) τῶ ἡγιασ-
 μένῳ σολλῶ. εἰτεῦθαι κατ' εἰκόνα τῆ Κυ-
 ρίας, ἀρχιερεῖς ἀπὸ τῆς ἀγιαθείσης ἡρῶν-
 το Φυλλῆς οἱ δοκιμώτατοι, καὶ οἱ εἰς βασι-
 λείαν, καὶ οἱ εἰς προφητείαν ἐκλεκτοί,
 ἐχρίοντο.

κε. Καὶ τὸ σῆαρ τὸ περὶ τῶν ἀμαρ-
 κς. τιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ
 ὁ ἐξαποσελέων τὸν τράγον τὸν δια-
 σελλόμενον εἰς ἄφεισιν, πλυνεῖ τὰ
 ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῆσεται τὸ σῶμα
 αὐτῆ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσε-
 κς. λεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν. Καὶ
 τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας, καὶ
 τὸν τράγον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας, ὡν
 τὸ αἷμα εἰσηνέχθη ἐξιλάσασθαι ἐν τῶ
 Δ ἁγίῳ, ἐξοίσουσιν αὐτὰ ἔξω τῆς παρεμ-
 βολῆς, καὶ κατακαύουσιν αὐτὰ ἐν
 πυρὶ, καὶ τὰ δέγματα αὐτῶν καὶ τὰ
 κρέα αὐτῶν καὶ τὴν κόπρον αὐτῶν.
 κη. Ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ
 ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῆσεται τὸ σῶμα
 αὐτῆ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύ-
 σεται εἰς τὴν παρεμβολὴν.

Ε κθ. Καὶ ἔσα τῆτο ὑμῶ νόμιμον
 αἰώνιον ἐν τῶ μηνὶ τῶ ἐβδόμῳ δεκάτῃ
 τῆ μηνός· ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς
 ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον ἔ ποιήσετε, ὁ
 αὐτόχθων, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ πα-
 λ. ρακείμενος ἐν ὑμῶν. Ἐν γὰρ τῆ ἡμέ-
 ρα ταύτῃ ἐξιλάσεται περὶ ὑμῶν, κα-
 θαρῖσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρ-
 τιῶν ὑμῶν ἐναντι Κυρίου, καὶ καθαρῖσαι-
 λα.θήσεσθε. Σάββατα σαββάτων ἐσὶν
 ὑμῶν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς
 ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Λέγει δὲ καὶ τὸν και-
 ρόν, καθ' ὃν προσήκει ταῦτα γενέσθαι. δε-
 » κάτῃ γὰρ Φησι τῆ μὲν κακώσετε τὰς
 » ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον ἔ ποιήσετε,
 » ὁ αὐτόχθων, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκί-
 » μενος ἐν ὑμῶν. ἐν γὰρ τῆ ἡμέρα ταύτῃ
 Ηβ. ἐξιλάσεται περὶ ὑμῶν, καθαρῖσαι ὑμᾶς
 » ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν ὑμῶν ἐναντι Κυ-
 » ρίας, καὶ καθαρῖσαιθήσεσθε. σάββατα σαβ-
 βάτων

(1) Ἰσ. α' τῶ 31 καὶ 4. ἐδ. τῆ 5. κ.φ. τῆς 2. πρὸς Κορινθ.

» βάτων ἀνάπαυσις αὐτῆ ἔσαι ὑμῖν· καὶ κα-
» κώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον.
σάββατα δὲ σαββάτων, ὡς ἅγια ἁγίων,
ἐκάλεσε. πολλῶ γὰρ τῶν σαββάτων αὕτη
σεβασμιωτέρα ἢ ἑορτή. κάκωσιν δὲ τῷ
νησίαν ὠνόμασεν.

λβ. Καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς ὃν ἂν
χρίσωσιν αὐτὸν, καὶ ὃν ἂν τελειώσωσι
τὰς χεῖρας αὐτῆ, ἱερατεύειν μετὰ τὸν
πατέρα αὐτῆ, καὶ ἐνδύσεται τὴν σολὴν

λγ. τὴν λινὴν, σολὴν τὴν ἁγίαν. Καὶ ἐξι-
λάσεται τὸ ἅγιον τῆ ἀγίας, καὶ τὴν
σκηνην τῆ μαρτυρίας, καὶ τὸ θυσιαστή-
ριον ἐξιλάσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερέων,
καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς ἐξιλά-
σεται.

λδ. Καὶ ἔσαι τῆτο ὑμῖν νόμιμον
αἰώνιον, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ὑμῶν

A Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν
αὐτῶν. ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ ποιηθήσε-
ται, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ
Μωϋσῆ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Περὶ τῆς σκη-
νοπηγίας ἀνταῦθα διαλέγεται. τότε γὰρ
ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσῆι. ὅπερ
» ἐν καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν, εἰπὼν· ὅτι ἅπαξ
» τῆ ἐνιαυτῆ τῆτο ποιηθήσεται.

B» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα ἐπάγει· ἅπαξ
» τῆ ἐνιαυτῆ ποιηθήσεται, καθάπερ σινέ-
» ταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ τῆτο δὲ προ-
τυποῖ τῷ κατὰ σάρκα τῆ Σωτῆρος ἡμῶν
οἰκονομίαν. ὡπερ γὰρ ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ
ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσῶν,
ταύτῳ ἐπετέλει τῷ λειτουργίαν· ἕτως ὁ
δεσπότης Χριστὸς ἅπαξ τὸ σωτήριον πάθος
ὑπομείνας, εἰς τὸν ἕρανὸν ἀνεληλύθει,
» αἰώνιον λύτρωσιν δυνάμενος, ἢ φησὶν ὁ Εβρ. 9. 12.
Γ Θεὸς Ἀπόστολος.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
β. Μωϋσῆν, λέγων, Λά-
λησον πρὸς Ἀαρὼν καὶ
πρὸς τὰς ὑγὰς αὐτῆ, καὶ πρὸς πάντας
τὰς ὑγὰς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὰς,
τῆτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνεείλατο Κύριος,
γ. λέγων, Ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν
ὑμῶν Ἰσραὴλ, ὃς ἂν σφάξῃ πρόβατον
ἢ μόχον ἢ αἶγα ἐν τῆ παρεμβολῆ, καὶ
ὃς εἰάν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς,
δ. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρ-
τυρίας μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ, ὡσε ποιῆσαι
αὐτοῖς (1) ὀλοκαύτωμα εἰς σωτήριον
Κυρίου δεκτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· καὶ
ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν
τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας μὴ ἐνέγκῃ, (2)
ὡπερ προσενέγκαι δῶρον τῷ Κυρίῳ
ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τῆ Κυρία· αἷμα
λογιोधήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ·
αἷμα ἐξέχεεν· ἐξολοθρευθήσεται ἢ
ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅς ἂν σφάξῃ μό-
» χον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα. Τὸ μὲν ἑβραϊ-
» κόν τῷ παρῶσαν ἔχει ῥῆσιν μετὰ τῷ περὶ
τῆ ἀποπομπαῖς, τὰ δὲ κοινὰ ἀντίγραφα
τῷ περὶ τῆ ἰλασμῆ. ἀπαγορῶβει δὲ θυ-
σίαν ἀλλαχῆ μὴ γίνεσθαι τῆς σκηνῆς, τῆς
Αἰγυπτίων αὐτὰς ἀποφέρων πολυθείας.
τὸ γὰρ ἐπ' ἀδείας θύειν σφαλερὸν εἰς ὀ-
σέβειαν, καὶ παρέχον ἐξουσίαν τῆ θύειν
οἷς περ ἂν ἔλοιτο, κατὰ τὸ ποιητικὸν τὸ
λέγον· ἄλλος ἄλλῳ ἔρεξε Θεῶν. (3) ὅθεν
ὡς ψυχῶ ἀναρῶν ἐν ἴσω Φόνος ἔχει τὸ
ἐγκλημα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἀπαγορῶβει
πρόσω τῆς σκηνῆς θύεσθαι τὰ ἐδιόμμενα
θρέμματα; Ἥδει τῷ ἐνίων ἀσέβειαν, καὶ
ὅτι τοῖς δαίμοσι θυσίας προσοίσασσι. προ-
σέταξε τοίνυν πάντα τὸν θύσαι βεβλόμενον
ἢ μόχον, ἢ πρόβατον, ἢ αἶγα, παρὰ τῷ
Δ θύραν τῆς σκηνῆς ἀγαγαῖν, καὶ τὸ αἷμα
ἐκχέαι, καὶ μεταλαβεῖν οἴκαδε τῶν κρεῶν.
τὸν δὲ τῆτο μὴ δρῶντα, ὡς Φόνος μέτοχον
» κατηγορεῖσθαι ἐκέλευσεν. αἷμα γὰρ φησὶ
» λογιोधήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ· αἷμα
» ἐξέχεεν· ἐξολοθρευθήσεται ἢ ψυχὴ ἐκεί-
» νη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς. καὶ ὅτι τῆτον ἔχει
τὸν σκοπὸν ὁ νόμος, διδάξει τὰ ἐξῆς. ἀνοί-
» σει γὰρ φησὶν ὁ ἱερεὺς τὸ σῆαρ εἰς ὀσμὴν
» εὐωδίας τῷ Κυρίῳ. καὶ ἔ θύσασιν ἔτι τὰς
Ε θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίοις, ὧν αὐτοὶ ἐκ-
» πορνύσασιν ὀπίσω αὐτῶν. νόμιμον αἰώνιον
» ἔσαι ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἕτος ὁ νό-
» μος μέχρι τῆ παρόντος παρὰ Ἰσραῖτις
κρατεῖ. ὁ γὰρ ἱερεὺς θύει τὰ ἐδιόμμε-
να ζῶα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Φόνος κρῖνει
» τὸν ἔξω πρὸ θύοντα τῆ ναῶ, λέγων· ὃς ἂν
» μὴ ἐνέγκῃ εἰς τῷ σκηνῶ καὶ θύσει, αἷμα
Ζ αὐτῷ λογιोधήσεται. τῆτε χάριν παντα-
χόθεν αὐτὸς εἰς τὸν τόπον ἐκῆ σιωπάγει,
ἵνα καὶ ἀκρόντες σωφρονῶσι, καὶ τῆς πε-
πλανημένης ἀπέχωνται διανοίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐν ἀνόμημα καὶ βεβή-
λωσις καὶ τὸ τοῖς ἀνοσίοις αἰρετικοῖς συ-
ναυλιζέσθαι Φιλῆν, καὶ τῆς πρὸς ἐκείνης
ἀντέχεσθαι κοινωνίας. ἔξω γὰρ θύσει τῆς
ἀγίας σκηνῆς.

ε. Ὅπως ἂν φέρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν, ὅσας ἂν αὐ-

Zzz 3

τοῖ

(1) Αὐτὸ εἰς ὀλοκαύτωμα ἢ σωτήριον. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(3) Ὁ Ὅμηρ. αὐ Στίχ. 400. τῆς β. Ραψ. τῆς Ἰλιάδ.

τοὶ σφάξωσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ οἴσασιν αὐτὰς τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηπῆς τῆ μαρτυρίᾳ πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ θύσασιν θυσίαν σωτηρίᾳ τῷ Κυρίῳ αὐτά. Καὶ προχεεὶ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι Κυρίᾳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηπῆς τῆ μαρτυρίᾳ· καὶ ἀνοίσει τὸ σῆαρ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἔθύσασιν ἔτι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίοις, οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύσασιν ὀπίσω αὐτῶν. νόμιμον αἰώνιον ἔσαι ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὰς, ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῶν υἱῶν τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἂν ποιήσῃ ὀλοκαυτώματα ἢ θυσίαν, θ. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηπῆς τῆ μαρτυρίᾳ μὴ ἐνέγκῃ ποιῆσαι αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς.

ι. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἂν φάγῃ πᾶν αἷμα· καὶ ἐπισήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἔδρασεν τὸ αἷμα, καὶ ἀπολώ αὐτὴν ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστὶ· καὶ ἐγὼ ἔδωκα αὐτὸ ὑμῖν ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίᾳ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· τὸ γὰρ αἷμα αὐτῆ ἀντι ψυχῆς ἐξιλάσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀπηγόρευσε δὲ καὶ τὸ ἐδίειν αἷμα, καὶ τὴν αἰτίαν ἐδίδαξεν. ἢ γὰρ ψυχὴ, φησὶ, πάσης σαρκὸς τὸ αἷμα αὐτῆ ἐστὶ· καὶ ἐγὼ δέδωκα ὑμῖν αὐτὸ ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίᾳ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. τὸ γὰρ αἷμα αὐτῆ ἀντι τῆς ψυχῆς αὐτῆ ἐξιλάσεται. διὰ τῆτο εἶρηκα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν ἔφάγεται αἷμα· καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ὑμῖν ἔφάγεται αἷμα. ὡπερ φησὶ σὺ ψυχῶν ἀθάνατον ἔχεις. ἔτω τὸ ἄλογον ζῶον ἀντι ψυχῆς ἔχει τὸ αἷμα. ἔδῃ χάριν κελδῶ τὴν τῆ ἄλογα ψυχῶν, τῆτες τὸ αἷμα, ἀντι τῆς σῆς προσκεχθῶν ψυχῆς τῆς ἀθανάτου καὶ λογικῆς. ἐὰν δὲ τῆτο φάγῃς, ψυχῶν ἐδίεις. λογικῆς γὰρ ψυχῆς τῆτο τάξιν πληροῖ. διὸ καὶ φόνον τὴν βρῶσιν ἐκαλεσε. τῆτε ἐνεκεν καὶ τὰ τεθνεῶτα τῶν ζῶων, ὡς τῆ αἵματος μὴ χωριδέντος τῆ σώματος, ἐδίειν ἀπαγορεύει.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Ὅτι ὡς τὴν ἑαυτῆ ψυχῶν, ἔτω προσέφερε τῷ Θεῷ ὁ τὸ αἷμα τῶν ἄλογων προσκένγκας, μαρτυρεῖ ἡ θεία Γραφὴ λέγασα· ἀντι τῆς ψυχῆς, φησὶ, τῶν προσφερόντων τὸ αἷμα τῶν θυσῶν αὐτῶν προσφέρεται εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁ-

γίων. μὴ ἔν ἀπὸ τῆς φύσεως τῆ προσαγομῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διαθέσεως τῆ προσδεχομένα κριτέον τῆς θυσίας τὴν τάξιν, καὶ τῆ Θεῷ τὴν τιμῶν, τῆ δια τὸ φείδεσθαι τῆ γενεᾶς τῶν ἀνθρώπων, μὴ βεληθαιτος ἀναλώσασιν τὰς ἀνθρώπων, εἰς θυσίαν κατ' ἡμέραν προσαγομῆς, καὶ ἀφανίσασιν τὸ γένος· ἀλλὰ δέδωκότος τοῖς μὲν ἀνθρώποις τὸ αὐξάνεσθαι καὶ τὸ διαμῆναι, ταῖς δὲ θυσίαις αὐτῶν τὴν μεγίστην τάξιν.

Β. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ περὶ τῶν ἐδιομῆτων ὁ λόγος, δῆλον ὡς τὴν ψυχῶν τῶν ἄλογων αἷμα καλεῖ, ὡς προηγμενον χῆμα τῆς κατὰ τὴν τοιάνδε κράσιν ἀναλογίας, δι' ἧς ἡ τέτων ψυχῆ. τοιγαρῆν ἀντιδιασέλλων τῆ τῶν ἀνθρώπων, φησὶ· καὶ ἐγὼ ἔδωκα ὑμῖν αὐτὸ ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίᾳ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς ἀθανάτοις ψυχῆς ἀντιδιασέλλας θνητῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τινὲς δὲ φασιν, ὡς τύπον τῆς ἀνθρώπου ψυχῆς τὸ τῶν ζῶων παρείληφεν αἷμα. τὸ μὲν τῶν ἱερουργημένων ζῶων, προσκεόμενον τῷ θυσιαστηρίῳ· τὸ δὲ τῶν ἄλλως θυομένων, κρηπτόμενον ὑπὸ γῆς. σύμβολα τῆ, εἰ καὶ σὺ ἄδὲς τυγχάνουσιν ἀψυχῶν, μὴ ὁμοίως τῷ σώματι διαλύεσθαι. ἔ γὰρ οἶόν τε τὸ ἴδιον τῆς ἀνθρώπου ψυχῆς παρασῆσαι δι' αἵματος ἀνθρώπου· ὅπερ μὴ ἐκχεῖσθαι διέταξεν. ὡς ἔν σύμβολον χωρίζει τῆ σώματος. Καὶ μετ' ὀλίγα.

Δ. Ὁ δὲ ἐξίσασιν τοῖς κρέασιν τῆ τῶν αἵματι χρωμῆτος, ἐξολοθρευθῆσαι, τῆτες ὁ γινόμενος σὰρξ, καὶ φθείρωσιν εἰς σάρκα τὸ νοερόν, καὶ τὸ ἐμφυσηθῆν εἰς ἴσον τῷ πλαθέντι κατῆλκων, καὶ δοξάζων ἔτω περὶ ψυχῆς. ὁ γὰρ κατὰ σάρκα ζῶν ἀποθανεῖται, ὡς τῆ ἑαυτῆ ψυχῆ τιμῶν μὴ διδῆς. ἢ τις δὲ ἂν ἐχωρίσθαι τῆ σώματος, εἰ μὴ διὰ τῆς ἀπάτης τεθῆρῶτο. διὸ καὶ περὶ θηροδύτων ἐπὶ λέγει τὴν ἀνθρώπου ψυχῶν, τὴν θηροδύσαν αἰνιτλόμενος.

Ε. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τίμιον τὸ αἷμα πεποίησαν ὡς ψυχῶν, καὶ ὑπεξέειλε τῆς τῶν κρεῶν χρήσεως, εἰς τύπον τῆς λογικῆς καὶ ἀθανάτου ψυχῆς.

Ζ. Β. Διὰ τῆτο εἶρηκα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν ἔφάγεται αἷμα· καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν ἔφάγεται αἷμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκεῖτο μὲν ἔν προδήκη καὶ τὰ ἔθνη. ὅτι δὲ ἐμελλε προτερεῖν, καὶ τῆτο ἐδηλῆτο, κατὰ τὸ, ἔσαι ὁ προσήλυτος ὁ σὺ ὑμῖν εἰς κεφαλῶν, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς ἔθρον.

Η. Γ. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἂν θηρεύσῃ θῆρευμα θηρίον, ἢ πετεινόν, ὃ ἔσθεται, καὶ ἐκχεεὶ τὸ αἷμα αὐτῆ, καὶ καλύψει αὐτὸ τῆ γῆ. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστὶ. καὶ εἶπα

εἶπα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, αἷμα πάσης σαρκὸς ἔφαγεθε, ὅτι ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστίν. πᾶς ὁ ἐσθίων αὐτὸ, ἐξολοθρευθήσεται.

Δι' ὧν φησὶν ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ τῶν προσηλύτων, τὴν τῶν ἐθνῶν πρὸς τὸν Ἰσραὴλ κοινωνίαν δηλοῖ, ὧν ἦσαν αὐτοὶ πρότεροι. διὸ λέγει, τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν. καὶ ὅτι τῆ Ἰσραὴλ ἴδιος ἢ γνῶσις, ἔχει καὶ ἀδιαθήκην, δηλοῖ λέγων· καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, αἷμα πάσης σαρκὸς ἔφαγεθε, ἐν προσηλίῳ τὰ ἔθνη ποιῶν. ὅτι δὲ ἡμελλε προτερεῖν, καὶ τῆτο δηλῆται, κατὰ τὸ, ἔφασι ὁ προσήλυτος ἐν ὑμῖν εἰς κεφαλῶν, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς ἕραν. ἰδὲ γὰρ νῦν ὁ μὲν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα ζῆ, τὰ δὲ ἔθνη κατὰ πνεῦμα. σάρκα δὲ φασὶ καλεῖ τὸν ἄνθρωπον, καθόλου λέγων περὶ ζώων· ἢ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστίν· ἀλλὰ καὶ ψυχῶν τὸν ἄνθρω-

Δδδγ. 28. 44.

Α,, πον. πᾶσα γὰρ ψυχὴ ἣτις φάγεται θνησιμαῖον, καὶ τὰ ἐξῆς.

ιε. Καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἣτις φάγεται θνησιμαῖον, ἢ θηριάλωτον ἐν τοῖς αὐτόχθοσιν, ἢ ἐν τοῖς προσηλύτοις, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῆσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἐσπέρας, καὶ κακῶς ἔσται. Ἐὰν δὲ μὴ πλύνῃ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆ μὴ λῆσῆται ὕδατι, καὶ λήψεται τὸ ἀνόμημα αὐτῆ.

15. Φαρός ἔσται. Ἐὰν δὲ μὴ πλύνῃ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆ μὴ λῆσῆται ὕδατι, καὶ λήψεται τὸ ἀνόμημα αὐτῆ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ πλύσις τῶν ἱματίων καὶ ἡ λῆσις, τὴν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καθάρσιν δηλοῖ, τὴν διὰ λυτρῶν ἀποτελεσματικῶν εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα. ἀκάθαρτος γὰρ φησὶν ἔσται ἕως ἐσπέρας. ἐσπέρα δὲ τὸ τέλος. (1) καὶ ὁ μὴ λυσάμενος, μηδὲ τὴν ἐν (2) πνύματι λαβῶν ἐσθῆτα, λήψεται τὴν ἀνομίαν.

Κ Ε Φ. Ι Η.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτῆς, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

β. ΔΔΗΛΟΥ. Ἰδιαιτάτον αὐτῆ τὸ, Κύριος, δηλοῖ. ὅπερ ἴδιον τῆ ἢ τίθησιν ὁ Ἀπόστολος. (3)

γ. Κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου, ἐν ἣ παρωκῆσατε ἐπ' αὐτῆς, ἔποιήσατε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, ἔποιήσατε, καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν ἔπορεύσατε. Τὰ κριματά μου ποιήσατε, καὶ τὰ προσάγματα μου φυλάξατε, καὶ πορεύσατε ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

δ. * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Εἴτ' ἐν κόσμῳ καὶ ἀπάτης, εἴτε παθῶν καὶ κακῶν σύμβολον Αἰγύπτου, καὶ ἡ Χαναανίτις γῆ, ὧν μὲν ἀφεκτέον, ὅποια δὲ ἐπιτηδούτεον, ὡς θεῖα καὶ ἔκοσμικὰ, δαίκνυσιν ἡμῖν τὸ λόγιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξίς τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐθνῶν τῆς ἰδίως ποιεῖ, μήτε τοῖς ὅσιν ἐξῆλθον, μήτε τοῖς ὅπκ εἰσέρχονται κελδύων ὁμοπραγεῖν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πορεία γάρτις ἐκτετριμμένη τῆς δυσσεβείας ἢ πονηρίας, ἢ ἑαυτοῖς ἐπενόησαν ἄνθρωποι, τὴν τῆ Θεῷ πορείαν καὶ κατὰ φύσιν ἀφαιρῆτες, καὶ τὴν ἰδίαν ἀντινομοθετήσαντες ἐξ ἀποσασίας

ἀρξαμένῳ τῆς κατὰ τὸν Ἀδάμ. διὸ ἐξίς τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐθνῶν τῆς ἰδίως ποιεῖ, ἀποτρέπων ὁδὸ τῶν ὅσιν ἐξῆλθον, καὶ εἰς ἔς εἰσπορεύονται.

Δ ε. Καὶ φυλάξατε πάντα τὰ προσάγματα μου, καὶ πάντα τὰ κριματά μου, καὶ ποιήσατε αὐτά· ἂ ποιήσας αὐτά ἄνθρωπος, ζῆσεται ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Ε * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὅταν εἴπῃ, ὁ ποιήσας ἄνθρωπος, ζῆσεται ἐν αὐτοῖς, τὴν τε Ἑβραίων αὐτῶν ἐπανόρθωσιν, τὴν τε τῶν πέλας ἡμῶν αὐτῶν σωσάκην τε καὶ προκοπὴν, ζῶν λέγει αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν. οἱ γὰρ νεκροὶ τοῖς παραπλώμασι Ἐφεσ. 2. 5. συζωποιοῦνται Χριστῷ, διὰ τῆς ἡμετέρας διαθήκης. πολλάκις δὲ ἐπαναλαμβάνουσα ἡ Γραφή τὸ, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, δυσωπεῖ μὲν διατρεπτικώτατα· ἐπεὶ δὲ διδάσκουσα τῷ τὰς ἐντολὰς δεδωκότι Θεῷ· ὑπομιμνήσκει δὲ ἡρέμα ζητεῖν τὸν Θεόν, καὶ ὡς οἶόν τε γινώσκων ἐπιχειρεῖν· ἣτις ἂν εἴη θεωρία μεγίστη, ἢ ἐποπτικὴ, ἢ τῶν ὄντι ἐπιστήμη ἢ ἀμετάπλωτος, λόγω γινομένη. αὐτὴ ἂν εἴη μόνη ἢ τῆς σοφίας γνῶσις, ἣς ἔδέποτε χωρίζεται ἢ δικαιοπραγία.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι καὶ ὁ τὰ τῆ νόμῳ ποιῶν, εἶχεν ἐλπίδα τῆς μελλούσης ζωῆς, ὡς προσάγμασι Θεῷ παιδαρχῶν.

ε. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς ἅπαντα οἰκεία σαρκὸς αὐτῆ ἔπροσελεύσεται

(1) Ἐσπέρα γὰρ τὸ τέλος. διὸ καὶ ὁ ἀμνὸς ἐθύετο πρὸς ἐσπέραν τῆ κόσμῳ παθῶν. ὁ δὲ μὴ λυσάμενος. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.
 (2) Τὴν φαιδρῶν ἐσθῆτα μεταλαβῶν τὴν ἐν πνύματι, λήψεται τὴν ἀνομίαν αὐτῆ. ὁ αὐτ.
 (3) Ἰσ. αὐ τῷ 6. ἐδ. τῆ 8. κεφ. τῆς 1. πρὸς Κορινθ.

λεύσεται ἀποκαλύψαι ἀχρημοσύνην. **Α** ἐγὼ Κύριος.

ΑΔΗΛΟΥ. Σιωδὸς γαμικὰς καταρ-
ρῦθμίζει πρὸς τὸ σεμνόν, καὶ ὡς ἀνωμη-
τως πράττειτο ταυτὶ παρὰ Θεῷ καὶ ἀν-
θρώποις.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τινὲς μέμφονται ταῖς
περὶ τῶν γάμων νομοθεσίαις, λέγοντες
ἀπαγορεύσαι τὸν Θεὸν τὰ μηδαμῆ μηδα-
μῶς γεγεννημένα. τίς γὰρ Φησὶν ἠνέχετο
τῇ ἑαυτῆ μιγνύει μητρί, ἢ τίς πώποτε
σιωγεγένετο κλήει; Οὐκ ἂν ὁ Θεὸς τὸ παρ'
ἑδονὸς τολμηθῆν ἀπηγόρευσε. καὶ ὅτι ταῦθ'
ἔτως ἔχει, μαρτυρεῖ τὸ τῆ δε τῆ νόμος
» προοίμιον. ἔφη γὰρ ἔτω· κατὰ τὰ ἐπι-
» τηδύματα τῆς Αἰγύπτου, οὐ ἢ παρωκῆσα-
» τε εἰ αὐτῇ, εἰ ποιήσετε, καὶ κατὰ τὰ ἐπι-
» τηδύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἃ ἐγὼ εἰσά-
» γω ὑμᾶς ἐκεῖ, εἰ ποιήσετε, καὶ τοῖς νομί-
» μοις αὐτῶν εἰ πορεύσεσθε. ἔτω ταῦτα εἰ-
» πᾶν, διδάσκει τὰ ὑπ' ἐκείνων τολμηθέντα,
καὶ τὴν τοιαύτῳ ἀπαγορεύει πράξιν. ὅτι
δὲ πολλὰ τοιαῦτα τολμήματα, μαρτυρεῖσι
καὶ Πέρσαις μέχρι τῆ παρόντος, εἰ μόνον
ἀδελφαῖς, ἀλλὰ καὶ μητράσι καὶ θυγα-
τράσι νόμῳ γάμος μιγνύμενοι· καὶ τὰς ἄλ-
λας δὲ παρανομίας τολμᾶσι πολλοί.

Ζ. Ἀχρημοσύνην πατρός σου, καὶ
ἀχρημοσύνην μητρός σου εἰ ἀποκαλύ-
ψεις, μήτηρ γὰρ σου ἐστίν, εἰ ἀποκα-
λύψεις τὴν ἀχρημοσύνην αὐτῆς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Κελθεῖ εἰ
μόνον ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι γυναικῶν. ἀλ-
λά καὶ χρησθῆσθαι, αἷς εἰ δέμις σωέρχε-
σθαι· τὸ περσικὸν ἔθος οὕτως ἀποσρα-
φαῖς, καὶ μυσσαζάμενος, ἀπέπειν ὡς μέ-
γιστον ἀνοσιβέργημα. μητέρας γὰρ οἱ εἰ
τέλει Περσῶν τὰς αὐτῶν ἀγονταί, καὶ
τὰς φῶτας ἐκ τῶν οὐγενεσάτας νομί-
ζουσι, καὶ βασιλείας τῆς μεγίστης, ὡς λό-
γος, ἀξιοῖσιν. εἰ τί ἂν γένοιτο δυσσεβέτε-
ρον ἀνοσιβέργημα; πατρός οὐνὼν τετελευ-
τηκότος, ἢ ἀψαυσον ὡς ἱεράν ἐχρῆν φυ-
λάττεσθαι, καταισχύνει· γῆρας δὲ καὶ μη-
τρός αἰδῶ μὴ λαμβάνειν, τὸν αὐτὸν τῆς
αὐτῆς ἕδον καὶ ἄνδρα γενέσθαι· καὶ πάλιν
τὴν αὐτῆν νύμφη καὶ γυναικῆ· καὶ
τὰς ἀμφοῖν παῖδας, τῆ μὲν πατρός ἀδελ-
φῆς, ἕωνος δὲ τῆς μητρός· καὶ τὴν μὲν
ἄν ἔτεκε μητέρα τε καὶ μᾶμνῳ, τὸν δὲ
ἄν ἐγέννησεν εἰ ταυτῷ πατέρα τε καὶ ὁμο-
μήτριον ἀδελφόν. ταῦτ' ἐπράχθη τὸ πα-
λαιὸν καὶ παρ' Ἑλλήσιν εἰ Θῆβαις ἐπὶ τῆ
λαῖς παιδὸς Οἰδίποδος.

η. Ἀχρημοσύνην γυναικὸς πατρός-
σου εἰ ἀποκαλύψεις, ἀχρημοσύνη πα-
τρός σου ἐστίν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τοσαύτῳ
ὁ ἡμέτερος νόμος φυλακῶν πεποιήται τῆ
πραγματικῶς, ὡς ἑδὲ προγόνῳ, τελευτήσαν-
τος πατρός, ἀγεσθαι μητρῶν ἐφῆκε, διά-
τε τὴν εἰς τὸν πατέρα τιμῶν, καὶ διότι

μητρῶν καὶ μητρός ὄνομα συγγενές, ἢ
καὶ μὴ τὸ τῆς ψυχῆς σωωδὸν πάθος. ὁ
γὰρ ἀλλοτρίως ἀπέχεσθαι διδάχθαι, ὅτι
μητρῶν προσερόρηθη, πολὺ μᾶλλον ἀφέ-
ξεται τῆς φύσει μητρός. καὶ εἰ τις διὰ τὴν
ἐπὶ τῷ πατρὶ μνήμῳ αἰδεῖται τὴν ἐκείνου
ποτὲ γυναικῶν γυναικῆ, δηλὸς ἐστὶν ἕνεκα
τῆς εἰς ἀμφοτέρους τὰς γονεῖς τιμῆς, ἑδὸν
βεβλόμενος ἐπὶ τῇ μητρὶ νεώτερον, ἐπεὶ
καὶ σφόδρα ἐστὶν εὐήθης, ἡμίσει μέρει τῆ
γονεῖς χαριζόμενον, ὀλιγωρεῖν δοκεῖν ὀλο-
κλήρου καὶ παντελῆς.

θ. Ἀχρημοσύνην τῆς ἀδελφῆς σου
εἰ πατρός σου ἢ ἐκ μητρός σου, ἐνδο-
γενῆς ἢ γεγεννημένης ἔξω, εἰ ἀπο-
καλύψεις τὴν ἀχρημοσύνην αὐτῶν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐστὶ πα-
ράγγελμα μὴδ' ἀδελφῶν ἐγγυᾶσθαι, πάννυ
σπυδαῖον καὶ σωτέινον εἰς ἐγκράτειαν ὁμῆ
καὶ οὐκοσμίαν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἄνα κράτος
ἀπέπειν ἀδελφῆ σωέρχεσθαι, εἴτε καὶ ἐξ
ἀμφοῖν, εἴτε καὶ μόνῳ γένοιτο τῆ ἑτέρῃ.
τί γὰρ δεῖ τὸ τῆς αἰδῆς κάλλος ἀιχμῶν;
τί δὲ ἀχρωμάτης κατασκοπάζειν παρθέ-
νης, ἢ ἐρευθριᾶν ἀναγκᾶν; τί δὲ τὰς
πρὸς τὰς ἄλλας ἀνθρώπων κοινωνίας καὶ
ἐπιμιξίας ἀπέχειν, εἰς βραχὺ χωρίον τὸ
ἐκάστης οἰκίας σωωδῆντας μέγα καὶ λαμ-
πρὸν ἔργον, ἐκλείνεσθαι καὶ χεῖρῶν διωά-
μενον εἰς ἠπίερος, καὶ νῆσος, καὶ τὴν οἰ-
κωμῆν πάσαν; αἰ γὰρ τῶν ὀδνεῶν ἐπι-
γαμῆναι καινὰς ἀπεργάζονται συγγενείας
τῶν ἀφ' αἵματος εἰ ἀποδεύσας.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ δὲ τῆς ὁμοπα-
τρίως ἀδελφῆς, ὡς διὰ σωῆθαιαν κατα-
φρονεῖσθαι διωάμενον· διὸ καὶ ἔλεγεν Ἄ-
» βραάμ, ἀδελφῆ γὰρ μου ἐστὶ πρὸς πατρός, Γα. 20. 12.
» εἰ πρὸς μητρός· πρῶταξέτε τῆς περὶ τῆς
» πρὸς μητρός ἀδελφῆς ἀπαγορεύσεως, καὶ
» προῖων ἐπανέλαβε.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἀπαγορεύσας
γὰρ τὰς τῶν συγγενῶν γάμους, ἐπ' ἄλλο-
τρίως ἡμᾶς ἐξήγαγε, καὶ ἐκείνης πάλιν
πρὸς ἡμᾶς εἰλκυσεν. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ τῆς
φυσικῆς ταύτης συγγενείας εἰς ἡμᾶς ἐκείνης
ἡμῖν σωαφθῆναι, ἀπὸ τῆ γάμος πάλιν
σωῆσθαι, ὀλοκλήρου οἰκίας διὰ τῆς μιᾶς
νύμφης σωάγων, καὶ γένῃ γένεσιν ὅλα
ἀναμιγνύς. μὴ γάμει γὰρ Φησὶ τὴν ἀδελ-
φῆν τὴν σὺν, μὴδὲ τὴν ἀδελφῆν τῆ πα-
τρός, μὴδὲ ἄλλῳ κόνῳ τὴν τοιαύτῳ συγ-
γενεῖαν πρὸς σὲ κεκλημῆναι, ἢ διακωλύει
τὸν γάμον. ὀνόματι θεῖς τῶν τοιούτων συγ-
γενῶν τὰ εἶδη. ἀρκεῖ σοι πρὸς τὴν ἐκείνων
διάθεσιν τὸ λύσαι τὰς αὐτὰς ὀδνας, τὸ
ἑτέρως σοὶ προσήκειν τὰς ἄλλας. τί σκο-
χωρεῖς τῆς ἀγάπης τὸ πλάτος; τί πε-
ριτῶς ὑπόθεσιν ἀναλίσκεις τῆς εἰς αὐτῶν
Φιλίας, δι' ἧς διώσασθαι καὶ ἑτέραν πορί-
σασθαι Φιλίας ἀφορμῶν, ἔξωθεν γυναικῆ
ἀγαγῶν, καὶ δι' ἐκείνης συγγενῶν ὀρμαθῶν,
καὶ μητέρα, καὶ πατέρα, καὶ ἀδελφῆς,
καὶ τὰς τῶν ἐπιτηδείας;

ι. Ἀχη-

- ι. Ἀσχημοσύνη θυγατρὸς ὑἱοῦ, ἢ θυγατρὸς θυγατρὸς, ἢ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν, ὅτι
- ια. σὴ ἀσχημοσύνη ἐστίν. Ἀσχημοσύνην θυγατρὸς γυναικὸς πατρὸς ἢ ἀποκαλύψεις, ὁμοπατρία ἀδελφῆ ἢ ἐστίν, ἢ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.
- ιβ. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρὸς ἢ ἀποκαλύψεις, οἰκεία γὰρ πατρὸς ἢ ἐστίν.
- ιγ. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς μητρὸς ἢ ἀποκαλύψεις, οἰκεία γὰρ μητρὸς ἢ ἐστίν.
- ιδ. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆ τῆ πατρὸς ἢ ἀποκαλύψεις, καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆ ἢ εἰσελεύσῃ, συγγενῆς γάρ ἢ ἐστίν.
- ιε. Ἀσχημοσύνην νύμφης ἢ ἀποκαλύψεις, γυνὴ γὰρ ὑἱοῦ ἢ ἐστίν, ἢ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πολλὰς καὶ ἄλλας ὁμιλίαις ἐκώλυσε, προσάξας μὴ θυγατρίδι, μὴ ἰδίῳ, μὴ τητθίδα πρὸς πατρός ἢ μητρὸς, μὴ θείας, ἢ ὑἱοῦ, ἢ ἀδελφῆ γυναῖκα γεννομένη ἐγγυᾶσθαι· μηδ' αὐτὸ πρόγονον χεῖραν, ἢ παρθεῖον, ζώσης μὲν τῆς γυναικὸς ἐπάγεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἀπαθανάσκειν. διδάμει γὰρ ὅγε πατρὸς πατῆρ ὁφείλει τὴν ἐκ τῆς γυναικὸς ἐν τάξει θυγατρὸς τίθεσθαι.

ις. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς ἀδελφῆ ἢ ἀποκαλύψεις, ἀσχημοσύνη ἀδελφῆ ἢ ἐστίν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐν ᾧ ζῆ, ἢ ἔχε παῖδας ἐκ τῆ προτελευτήσαντος, ἢ ἐξεῖσοι γαμῆν τὴν γυναῖκα τῆ ἀδελφῆ ἢ ἐστίν.

ιζ. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς καὶ θυγατρὸς αὐτῆς ἢ ἀποκαλύψεις· τὴν θυγατέρα τῆ ὑἱοῦ αὐτῆς, καὶ τὴν θυγατέρα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς ἢ λήψῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν, οἰκείαι ἢ ἐστίν· ἀσεβημά ἐστι.

ιη. Γυναῖκα ἐπ' ἀδελφῆν αὐτῆς ἢ λήψῃ ἀντίζηλον ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς, ἔτη ζωῆς αὐτῆς. (1)

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δύο ἀδελφῆς ἀγεσθαι τὸν αὐτὸν ἢ ἐπιτρέπει, ἔτ' ἐν τῷ αὐτῷ, ἔτ' ἐν διαφέρουσιν χρόνοις, καὶ τυχὴ τῆς ἡμετέρας προέφημι ἀπεωσμένος. ζώσης γὰρ ἐστὶ τῆς σιωπικίας, εἴτε καὶ ἀπηλαγμένης, εἴαντε χηρῶση, εἴαντε καὶ ἐτέρω γαμηθῇ, τὴν ἀδελφῆν ἢ ὅσιον ὑπέλαβεν ἐπὶ τὰ τῆς ἡτυχητικῆς παρέρχεσθαι, προδιδάσκων ταύτας τὰ συγγενικά δίκαια μὴ λυεῖν, μηδ' ἐπιβαίνειν πλάσμασι τῆς ἔτους ἡνωμένης κατὰ γένος, μηδ'

αἰαβρωῖσθαι καὶ ἐν τριφῶν θεραπευόμενῳ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐκείνης, καὶ ἀντιθεραπεύσασθαι αὐτῆς. ἐγείρονται γὰρ ἐκ τῆτων χαλεπαὶ ζυλοτυπία, καὶ δυσπαρηγόρητοι φιλονεικία, φορὰς ἀμυδῆτας ἀγεσθαι κακῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπαγορῶναι μὴδὲ δύο σιωικεῖν ἅμα ἀδελφῆς· ὡς μὴ τὸ οἰκειότατον πολεμιώτατον διὰ ζήλῃς γένοιτο (2) καὶ τὸ τῆ κατὰ τὴν σιωικεῖν, ἵνα τὴν φύσιν μὴ ἀπογυμνώσειε.

ιθ. Καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς ἢ προσελεύσῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φορὰ τῶν μιλιαίων ὅποτε γένοιτο, μὴ ψανέτω τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ τὸν χρόνον ἐκείνον ὁμιλίαις ἀνεχέσθω, νόμον φύσεως αἰδέμενος· καὶ ἅμα διδάσκέσθω, μὴ ἀτελεῖς γονὰς ἀκαίρως καὶ ἀμῆσθαι χάριν ἡδονῆς προσέσθαι.

κ. Καὶ πρὸς γυναῖκα τῆ πλησίον ἢ δώσεις κοίτην ἀπέρματός ἢ τῆ ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτὴν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Περὶ γυναικὸς ἀλλοτρίας, ὡς ἀκριβῆς μολυσμῆ προσέσθαι, καὶ τῆ ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτὴν.

κα. Καὶ ἀπὸ τῆ ἀπέρματός ἢ δώσεις λατρεύειν ἀρχοντι. καὶ ἢ βεβηλώσεις τὸν νόμον (3) τὸν ἅγιον. ἐγὼ Κύριος.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἀπὸ τῆ ἀπέρματός ἢ δώσεις λατρεύειν ἀρχοντι, καὶ ἢ βεβηλώσεις τὸ ὄνομα μὲν τὸ ἅγιον· ἐγὼ Κύριος; Τὸ Ἑβραϊκόν, τὸ Μολὸχ ἔχει, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἐρμωδύται τῆτο τεδείκατιν. εἶδωλον δὲ τῆτο ἰῶ. διὸ καὶ διὰ τῆ Προφή-» τας Φησὶν ὁ Θεός· μὴ σφάγια καὶ θυσίας ἢ προσηνέγκατέ μοι ἐν τῆ ἐρήμῳ ἔτη τεσσα-» ρακοῖτα ἵσοι Ἰσραὴλ; καὶ ἀνελάβετε τὴν» σκωλὴν τῆ Μολὸχ, καὶ τὸ ἄστρον τῆ Θεῆ» ἢ ὑμῶν Ῥαφᾶν, τῆς τύπας ἢ ἐποίησατε» προσκυνεῖν αὐτοῖς. ἀπαγορῶναι τοῖνυν τὸ» τῆς παῖδας ἱεροδύλας τοῖς εἰδώλοις προσ-» Φερεῖν· ὡς δέ τινες Φασὶ, τὸ τοῖς ἄλλο-» Φύλοις ἀρχεῖν μὴ δίδουσαι τῆς παῖδας, ὡς» εἶναι αὐτῶν οἰκέτας, ἢ δορυφόρους, ἵνα μὴ» τῆς ἐκείνων μετάχωσιν ἀσεβείας.

κβ. Καὶ μετὰ ἀρσενος ἢ κοιμηθῆσθαι κοίτην γυναικείαν, βδέλυγμα γὰρ ἐστίν.

κγ. Καὶ πρὸς πᾶν τετράπεν ἢ δώσεις τὴν κοίτην ἢ εἰς ἀπερματισμὸν, ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτό. καὶ γυνὴ ἢ σῆσεται πρὸς πᾶν τετράπεν βιβανθῆναι· μισαρὸν ἐστίν.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Ἐπὶ ζωῆς αὐτῆς. αἱ προσημ. ἐκδόσ.

(2) Τὰ ἐπόμενα ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ. ἢ κείται.

(3) Τὸ ὄνομα τὸ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπαγορεύει τὴν πρὸς ἄλογα μίξιν, ὡς αὐτόθεν ἄτοπον, καὶ ἀτόπες τρόπων ἀλλοκότων κοινωνίας σημαντικῶς.

κε. Μὴ μιάνεσθε ἐν πᾶσι τέτοις· ἐν πᾶσι γὰρ τέτοις ἐμιάνθησαν τὰ ἔθνη, ἃ ἐγὼ ἐξαποσέλλω πρὸ προσώπου ὑμῶν. Καὶ ἐξεμιάνθη ἡ γῆ, καὶ ἀνταπέδωκε ἀδικίαν αὐτοῖς δι' αὐτήν, καὶ προσώχθησεν ἡ γῆ τοῖς ἐγνημένοις ἐπ' αὐτῆς.

ΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὅτι ὡς ἀσεβεῖς οἱ ἐθνικοὶ ἐξεβλήθησαν ἐκ τῆς ἰδίας γῆς, ἔκθεν αὐτὸς ὁ λόγος ἀρμόσει καὶ κατὰ Ἰσραήλων.

κς. Καὶ φυλάξατε πάντα τὰ νόμιμά μου, καὶ τὰ προσάγματά μου, καὶ ἔμὴ ποιήσητε ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων ὑμῶν τέτων ὁ ἐγχώριος, καὶ ὁ προσγενόμενος προσήλυτος ἐν ὑμῖν.

κς. Πάντα γὰρ τὰ βδελύγματα ταῦτα ἐποίησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, οἱ ὄντες πρότεροι ὑμῶν, καὶ ἐμιάνθη ἡ γῆ.

ΔΗΛΟΥ. Ἐξαιρέτως βδελύγμα καλεῖ τὸ μὴ μόνον τὴν φύσιν παραχαράττον, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτὸν τὸν Θεὸν εἶδει ἀνθρώπων ἢ ἀλόγων ζῶν, μὴ μόνον ὑπὲρ σωματικὸν εἶδος, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ νῦν ὄντα. βδελυρὸν δὲ καὶ τὸ μὴ οἰκεῖον τῇ φύσει

καὶ τῷ τῆς φύσεως ποιητῆ. διὰ τὸ οἰοῦναι βδελύγμα ὡς ἔχει τὸ, ἐβδελύξατο τὴν πληρονομίαν αὐτῆ. γῆ μὲν ἔν μιάνεται πεφυκῆα δέχεσθαι πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ γινόμενον. καὶ ὁ κόσμος ἐμιάνθη, διὸ καὶ ἀνακλίζεται καθαρῶς. ὁ δὲ Θεὸς ἔμιαίνεται. ἔ γὰρ ἐν αὐτῷ τὰ πραττόμενα μὴ καλῶς.

κη. Καὶ ἵνα μὴ προσοχθήσῃ ὑμῖν ἡ γῆ ἐν τῷ μιάνειν ὑμᾶς αὐτήν, ὃν τρόπον προσώχθησε τοῖς ἔθνεσι τοῖς πρὸ ὑμῶν.

Προσώχθησε. Θεοδοτίων, ἀπέβαλεν ἡ γῆ τὰς ἐνοικῆντας. Σύμμαχος, ἐξήμεσαν. Ἀκύλας, ἐξῆρσεν ἡ γῆ τὰς ἐνοικῆντας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἵνα μὴ προσοχθήσῃ ὑμῖν ἡ γῆ ἐν τῷ μιάνειν ὑμᾶς αὐτῷ, καὶ τὰ ἐξῆς; Μὴ βδελύξεται ὑμᾶς, Φησὶν, ὡς ἐβδελύξατο τὰς Χανααναῖκας ἀντὶ τῆ, ὡπερ ἐκείνας διὰ τὰς πολλὰς αὐτῶν παρανομίας πανωλεθρία παραδὲς, ὑμῖν τὴν γῆν παραδέδωκε, ἕτως ὑμᾶς τὰ ὅμοια δράσαντας τιμωρήσομαι.

κς. Ὅτι πᾶς ὃς ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τέτων, ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιῆσαι ἐκ μέσθ τῆ λαῶ αὐτῶν. Καὶ φυλάξατε τὰ προσάγματά μου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ πάντων τῶν νομίμων τῶν ἐβδελυγμένων, ἃ γέγονε πρὸ τῆ ὑμᾶς· καὶ ἔμὴ μιανθήσεσθε ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Κ Ε Φ. Ι Θ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

β. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἄγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιος ἐγὼ. τὴν οἰκείωσιν ἀπαλεῖ τὴν πρὸς αὐτόν.

γ. Ἐκαστος τὸν πατέρα αὐτῆ καὶ μητέρα αὐτῆ φοβείσθω, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξατε. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

δ. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκαστος τὸν ἑαυτῆ πατέρα καὶ μητέρα φοβείσθω, ὡς ἐν τύπῳ Θεῶ. καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε εἰς σημεῖον ἁγιασμῆ τῆ ἐν πλησιασμῷ Θεῶ, ὡς ἐπάγει, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἁγιάζων δηλαδῆ.

ε. Οὐκ ἐπακολυθήσετε εἰδώλοις, καὶ Θεὸς χωνευτῆς ἔ ποιήσετε ὑμῖν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΔΗΛΟΥ. Θεὸς εἶναι λέγει τοῖς ἕτως ὑπειληφόσι. καὶ ἀπαγορεύει τοῖς τὸν ἀληθῆ Θεὸν εἰδοῖσι τοιαύτας ὑπειληφείας χωνυότῆς Θεῶς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ ὁμοιώματα τῶν ἐπιφανέντων αὐτοῖς κατὰ τὴν ὄψιν ἐκλυπωθέντων, εἰκασματα καλῶσι καὶ εἰδωλα. Θεὸς δὲ Φησὶν, ὡς πρὸς τὴν ἐκείνων ὑπόληψιν. ἔ ἀναιρετικὸν τὸ, μῆτε ὁμοίωμα θεῶν εἶναι, ὡς ὁ Παῦλος Φησὶ (1), μῆτε ὑλλῶ θεῶν χεομείλω πυρὶ, μῆτε κατασκυβῶ δι' ἀνθρώπων δακτύλων.

ε. Καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίας τῷ Κυρίῳ, δεκτὸν ὑμῶν θύσατε. Ἡ ἀν' ἡμέρα θύσετε, βρωθήσεται, καὶ τῆ αὔριον· καὶ ἐὰν καταλειφθῆ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰρλικὸν ἐρμιλωδεται ἡ τῆ σωτηρίας θυσία. ἀντίτρεται ἐν τῷ μὴ ἀπιστεῖσθαι τὴν ἐν τριημέρῳ ἀνασάσει ζωῆν ἐν τῷ μὴ ἐδίεσθαι ἐν τῇ τρίτῃ τὰ κρέα τῆ θύματος ὡς ἐπὶ νεκρῆ, ἀλλὰ πυρὶ ἀναλαμβάνεσθαι εἰς τὸν αἴρα.

ΤΟΥ

(1) Ἰσ. ἐκ τῆ 23. ἐδ. τῆ 1. κεφ. τῆς πρὸς Ῥωμ. ἐλήφθη.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τοῖτον ἢ τὸ, εἰάν
 Δδὲτ. 22. 29. θύσης θυσίαν ὀχλῶ χαρμοσύνης τῷ Κυ-
 30. ρίῳ. εἶτα ἐπάγει· ἔ καταλείψετε ἀπὸ
 τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρῶτ. καθὰ γὰρ ἐγνωμεν
 πολλακίς, εἰς τρεῖς ἢ δύο κατατέμνει τὸν
 χρόνον ἢ θεία Γραφή. ἢ γὰρ εἰς τὸν τῆ
 νόμος καὶ τῆς χάριτος, ἢ καὶ μεταξὺ τὸν
 τῶν Προφητῶν παρεμβάλλει καιρὸν· ἀλλ'
 ὅμως ἢ πρὸ τῆς χάριτος λατρεία μία μό-
 νον ὑπῆρχεν ἢ νομικὴ ἢ σκιδῶς. πρῶτας
 δὲ γνομενῆς, ἢτοι τῆ τρίτη καιρῶ διαλάμ-
 ψαντος, ἐκ ἔτι δεκλῶς τῆς πρὶν λατρείας
 ὁ τρόπος. βδελυρὸν δὲ εἶτε χθίζον, εἶτε
 τριταῖον εἶη τὸ θῦμα παρὰ καιρὸν προσ-
 Φιλίπ. 3. 8. φερόμενον, ὅτε σκύβαλα καὶ ζημίαν ὁ
 Παῦλος καλεῖ τὰ κατὰ νόμον ἀνυχήματα,
 διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως τῆ Χριστῆ,
 Ψκλ. 39. 6. τῆ εἰπόντος, θυσίαν καὶ προσφορὰν ἐκ
 ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρητήσω μοι.

ζ. Ἐάν δὲ βρώσει βρωθῆ τῆ ἡμέ-
 ρα τῆ τρίτη, ἄθυτόν ἐσιν, ἔ δεχθή-
 σεταί.

"Αθυτον. Ἀκύλας, ἀπόβλητόν φησιν.

η. Ὁ δὲ ἔσθων αὐτὸ, ἀμαρτίαν
 λήψεται, ὅτι τὰ ἅγια Κυρίως ἐβεβή-
 λωσε· ἢ ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυ-
 χαὶ αἱ ἐδίξασα ἐκ τῆ λαῶ αὐτῶν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁ γὰρ εἰ νεκροῖς τι-
 θεῖς τὸ θῦμα μετὰ τρίτῳ, ὡς μὴ καταρ-
 γηθείς τῆ θανάτῃ, ἀπολείται εἰ θανά-
 τῳ. τῆτο δὲ ποιῶσιν οἱ τὸν Χριστὸν ἠγέμε-
 νοὶ ψιλὸν ἄνθρωπον. εἰ δὲ τῷ πάχα ἢ
 νύξ εἰ ἢ θύεται, τὸν νυῶ κόσμον ἐντυποῖ,
 μεθ' ὃν ἐκ ἔτι θανάτῃ μνήμη. διὸ ἐκ ὑπο-
 λέλειπται τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρῶτ.

θ. Καὶ ἐκθερίζοντων ὑμῶν τὸν θε-
 ρισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, ἔ συντελέσετε
 τὸν θερισμὸν ὑμῶν τῆ ἀγρῆ (1) ἐκθε-
 ρίσαι· καὶ τὰ ἀποπίπλοντα τῆ θερισ-
 1. μῆσθ ἔ συλλέξετε, Καὶ τὸν ἀμπε-
 λῶνάσθ ἐκ ἐπανατρυγήσετε, ἔδὲ τῆς
 ῥῶγας τῆ ἀμπελῶνόςσθ συλλέξετε·
 τῷ πλωχῶ καὶ τῷ προσηλύτῳ κατα-
 λείψετε αὐτά. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς
 ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ τὰ πρὸς Θεὸν ὁ-
 σία νομοθετεῖ τὰ πρὸς ἄνθρωπος Φιλαν-
 θρώπως.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἴνα τὸ κοινωνὸν
 τῆς φύσεως ἐπιγινώσκωσι, κατὰ τὸ διωα-
 τὸν κοινωνῶντες τοῖς δίκαιον κοινωνίας ἐκ
 ἔχουσι, πλῶ τῆ κατὰ φύσιν, ὅτι ἄν-
 θρωποι.

ια. Οὐ κλέψετε, καὶ ἔ ψεύ-
 σεσθε, ἔδὲ συκοφαντήσθ ἕκαστος τὸν
 πλησίον.

(1) Τῆ ἀγρῆσθ. αἱ προσεσημ. ἐκδός.

(3) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπιος εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κἀδ.

A ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δέλων, ἐκ ἐλδύθῆ-
 ρων τὰ ἐπιτάγματα. ἢ δὲ χάρις μετὰ
 μέμφεως παραινεί. διατὶ δὲ ἐχὶ μᾶλλον 1. Κορ. 6. 7.
 ἀδικεῖθε; ὅπερ τῆ μὴ ἀδικεῖν πολλῶ τε-
 λαιότερον.

ιβ. Καὶ ἐκ ὀμείθε τῷ ὀνόματί-
 μθ ἐπ' ἀδικῶ, καὶ ἔ βεβηλώσετε τὸ
 ὀνομα τὸ ἅγιον τῆ Θεῶ ὑμῶν. (2)

B ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν νόμος, τῷ
 ἐπιτοκίαν· ἢ δὲ χάρις ἀπαγορεύει τὸν ὄρ-
 κον, τιμῆς ἕνεκα μείζονος τῆς πρὸς τὸν
 Θεόν.

ιγ. Οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον,
 καὶ ἐκ ἀρπάσετε· καὶ ἔ κοιμηθήσε-
 ται ὁ μισθὸς τῆ μισθωτῆ παρὰ σοὶ
 ἕως πρῶτ.

ΑΔΗΛΟΥ. Προνοία τῆ εἰδέεθ παρὰ
 Θεῶ, εἰς τὸ μὴ παρέλκεσθαι τῷ ἀναγ-
 καῖαν τροφῶ τοῖς πεινώσιν. (3)

ιδ. Οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφὸν, καὶ
 ἀπέναντι τυφλῆ ἔ προδήσεις σκάν-
 δαλον· καὶ φοβηθήσθ τὸν Θεόν σθ.
 ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** [Κηδεταί τῶν μὴ δυ-
 ναμῆνων βοηθεῖν ἑαυτοῖς.] ἔτω τοῖς καθ'
 ἡμέραν ἔργοις ἄνθρωπος ἐδίξεται γινώ-
 σκειν Θεόν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἄγιοπρεπῆς τὸ τοῖς
 κάμνωσι σωαλγεῖν, καὶ ἐχὶ δὴ μᾶλλον τὰ
 ἐφ' οἷς ἰῶ ἀμεινον ἐποικίλεισθαι δαῖν. πλεο-
 νεξίας τῆς κατ' αὐτῶν ποιεῖσθαι πρόφα-
 σιν, ἐπιθρῶσκοντάς τε καὶ ἐπιμυλιῶντας
 ἔτι τοῖς ἠδίκημένοις· καὶ εἰ διωκαίτοτις λα-
 θραῖς ἀποτελεῖν τῆς ἐπιβελῆς τῆς τρῶ-
 πεθ, ἀποχεῖσθαι δαῖν ὁ νόμος εἰ μᾶλα
 φησί, καὶ τῶν ἐπὶ τόδε κακουργημάτων.

Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἂν ἀκῶσειν ὁ κωφὸς τῆ
 καταλαλεῖν ἐθέλοντος, ἀλλ' ἔδ' ἂν κατα-
 θεῶτο τυφλὸς τὸν προτιθέσθαι σκάνδα-
 λον. λαθῶν ἔν ἄρα χαλεπὸν ἔδδν, καὶ
 εἰ βέλοίτοτις ἐπιβελῶσθαι αὐτοῖς. ἀλλ' ἔθ
 ἔδδαι μᾶλλον ἐλεεῖν, ὡς ἠθρῶσηκότας ἠθθ,
 τῆς οἰκοδοθ συμφορῆς, καὶ προσαδικῶντες
 ἀλώσονται, σκανδάλῳ μετ' τὸν τυφλὸν ἐκ
 εἰδότα σωτρίβοντες, λοιδοραῖς δὲ τὸν κω-
 φὸν, ὡς ἐπ' ὀφθημίαις, ἔδδ' ὅτε καὶ μει-
 οῖαν ἀναπέθοντες, πλήττοντες γε μῶ,
 καὶ εἰς αὐτάπε πολλακίς τὰ καιριώτατα.
 ἐκῶν κεκρυμμένη μὲν, εἶπερ ἔλοίτοτις. ἢ
 ἐπ' ἀμφοῖν ἂν γαίνοιτο κακουργία. σκληρό-
 τητος δὲ καὶ τῆς ἄγαν μισαλληλίας ἐκ ἂν
 διεξοίχοιτο γραφῶ.

ιε. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει·
 ἔ λήψη πρόσωπον πλωχῆ, ἔδὲ μὴ
 θαυμάσης πρόσωπον δυνάσθ. ἐν δι-
 1. καιοσύνη κρινεῖς τὸν πλησίον σθ.

Αα αα 2

Οὐδὲ

(2) Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδός.

Οὐδὲ μὴ θανατώσεως πρόσωπον δωάσθ. Ἄλλος φησὶν, ἡ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλας.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ μὴ γινώσκων τὸ δίκαιον, ἐκ φύσεώς τε καὶ νόμου· τὸ δὲ φυλάττειν, ἐκ τῆ μὴ εἶκιν αἰδοῖ καὶ ἐλαίω.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ παρὰ Θεῷ δὲ, ὅτε κρίσις, ἔκ ἐτι ἔλεος, ἀλλ' ἔργων (1) ἀντίδοσις· ὡς περὶ νῦν, ὅτε χάρις, ἔπω κρίσις, [ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ παιδεύειν.]

15. Οὐ πορεύσῃ δόλω ἐν τῷ ἔθνει σου. ἔκ ἐπισυστήσῃ ἐφ' ἁμαρτίας τῆ πλησίον σου. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀποτεμῶν αὐτὰς τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τὰ πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς ὀρίξει δίκαια· ἡμᾶς δὲ ἀναμίξας ἔθνεσι, πρὸς πάντας κελδοῖ φυλάττειν τὸ δίκαιον, καὶ ὡς ἑτεροδόξοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡμᾶς δὲ πρὸς πάντας κελδοῖ φυλάττειν τὸ δίκαιον, μὴ ὡς πολεμίοις χρωμένους, διὰ τὸ ἑτεροφυλον, ἢ ἑτεροδόξον.

16. Οὐ μισήσεις τὸν ἀδελφόν σου τῆ διανοία σου. ἐλεγμῶ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου, καὶ ἡ λήψῃ δι' αὐτὸν ἁμαρτίαν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μῆτε μισεῖν ἐξ ὑποψίας διδάσκει, μῆτε μὴ ἁμαρτόντας ἀμύνασθαι. ἡμῖν δὲ καὶ πρὸς πάντας ταῦτα, ὅτι καὶ πάντων ἦκει σωτὴρ ὁ Χριστός.

**** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Μὴ εἴπῃς, ἡ μισῶ τὸν ἀδελφόν, τὴν μνήμῃ αὐτῆ ἀποσρεφόμενος· ἀλλ' ἄκισσον Μωυσέως λέγοντος, μὴ μισήσῃς τὸν ἀδελφόν σου τῆ διανοία σου. ἢ ἐλεγμῶ ἐλέγξεις τὸν ἀδελφόν σου, καὶ ἡ λήψῃ δι' αὐτὸν ἁμαρτίαν.

17. Καὶ ἔκ ἐκδικηταίας ἢ χεῖρ· καὶ ἡ μνηστὴς τοῖς ὑοῖς τῆ λαῶ σου· καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Φυσικὸς ὁ λογισμὸς, εἰς ὃν καὶ πάντα ὁ Σωτὴρ ἀνεκεφαλαιώσατο, εἰπὼν· καθὼς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἐξῆς.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἐν τῇ παρρησίᾳ αὐτῆ τῇ κατὰ σάρκα προσέθηκέ τι πλέον, εἰπὼν· ὅτι εἰ τοῦ καὶ δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς. τὸ μὴ γὰρ ἀγαπήσασθαι, καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ κείτα· τὸ δὲ, καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς, προσέθηκε. διὸ καὶ καὶ καὶ εἰ τοῦ καὶ δίδωμι αὐτῷ ἐκάλεσεν. ἄλλο γὰρ τὸ ἀγαπήσασθαι τὸν πέλας ὡς ἑαυτὸν, καὶ ἄλλο τὰ οἰκεία παρῖδειν, ἵνα τὰ τῶν πέλας ἐπανορθώσῃ. ὡς περὶ γὰρ αὐτὸς ἔπρὸς τὸ οἰκείον ὑψος, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ὄφελος εἶδε, καὶ ταπεινώσας ἑαυτὸν, μορφῶ δὲ καταξίωσε λαβεῖν, ἵνα τῆς

Α δὲ εἰς ὑποψίαν ἀγάγῃ· ἔτω καὶ ἕκαστον ἡμῶν ἐκέλευσε, μὴ πρὸς τὸ οἰκείον κέρδος ὁρᾶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῶν πέλας ὄφελος βλέπειν.

19. Τὸν νόμον μου φυλάξατε. τὰ κληθήσῃς ἡ κατοχεύσεις ἐτέρω ζυγῶ. καὶ τὸν ἀμπελωνά σου ἡ κατασπερεῖς διάφορον· καὶ ἡμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον κίβδηλον ἡ ἐπιβαλεῖς σεαυτῶ.

Β Κίβδηλον. Ἄλλος φησὶν, κώλυμα Σαλαῶν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τὸς ἄνθρωπον τὸ προμηθεὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς νόμοις ἐστίν, ὡς ὑπὲρ τῆ μηδεμίαν ἐκθεσμον ὀμιλίαν ἀνθρώπου προσέειπεν, διείρηται μηδὲν ἐάν ὑπότινος ἑτερογενῆς ὀχθῆσθαι. καὶ μετ' ἄλλα· Ἄνα κράτος ἀπέειπε Μωυσέως καθολικωτέρᾳ προσάξει τοῖς ἀνομοίοις γενέσει μὴ ἐφείς ὀχθῆσθαι ἢ ὀχθῆσθαι. πρὸν ἠόησε μὴ ἐν ἀναλόγῳ τῆ πρόποντος καὶ ἀκολούθησῃ τῇ φύσει· μακρόθεν δ' ὡς ἀπὸ σκοπιῆς ἐσωφρόνισεν ἀνθρώπου· ἵν' ἐκ τῶν δε προμαθόντες ἄνδρες ὄμῃ καὶ γυωαῖκες, ἀπέχωνσιν ὀμιλιῶν ἐκνόμων.

Γ **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πῶς νοητέον, τὰ κληθήσῃς ἡ κατοχεύσεις ἐτέρω ζυγῶ, καὶ τὰ ἐξῆς; Πολλὰκις ἐφίλω, ὅτι διὰ τῶν αἰδητῶν διδάσκει τὰ νοητά. ἀπαγορεύει τοίνυν τῶν ἑτερογενῶν τὴν ὀχίαν· οἶον, ἵππε καὶ ὄνε· ἵνα μὴ διαβῇ ἀπὸ τῶν ἀλόγων εἰς τῆς λογικῆς ἢ παράνομος μίξις. τῆτε χάριν καὶ τὸ ἐξ ἐρίσ καὶ λίνῃ ὑφασμένον ἡμάτιον κίβδηλον ὀνομάζει· διδάσκων πράξεις ἐναντίας μηδαμῶς ἐπιτηδῆσθαι. ὅτι γὰρ ἡ τὸ ἡμάτιον κίβδηλον λῦ, ἀλλὰ τὴν πρᾶξιν διὰ τῆτε δηλοῖ, μαρτυρεῖ τῆς σκηνης τὰ καλύμματα ἐκ διαφόρων κατασκευασθέντα νημάτων. ἔτω νοητέον καὶ τὰ περὶ τῆ ἀμπελωνῆ. καὶ ὁ Ἀπόστολος δὲ τὴν πρὸς τῆς ἀπίστῃς κοινωνίαν ἀπαγορεύει. λέγων· μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγῆν. 2. Κορ. 6. 14. ἢ τῆς ἀπίστοις.

Δ **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Πάσῃσιν αἰγῶν καὶ προβάτων, ἢ γῆν ἀμπελωνῆ παρειασέον εὐ μάλα τὴν ὑπὸ χεῖρα πληθῶν. ἦκε μὴ γὰρ ὁ Θεωπέσιος Πέτρος, Σίμων Ἰωάνᾳ, Ἰωάν. 21. 17. Φιλῆς με; βόσκει τὰ ἀρνία μου, ποιμαίνει τὰ πρόβατά μου. περὶ δὲ γε τῶν ἐξ Ἰσραὴλ ὁ προφήτης ἔφασκεν Ἠσαΐας· ὁ γὰρ ἀμπελωνῆ Κυρίε Σαββαῶθ, οἶκος τῆ Ἰσραὴλ ἐστίν, καὶ ἄνθρωπος τῆ Ἰδα νεόφυτον ἠγάπησεν. ποιμνίος δὲ ἐν ἀρετῇ, τὸ μὴ ἐπαφικῆσαι προβάτοις ἑτεροειδῆς τι ζῶον, ὡς ταῖς ὀρνείκῃ τυχὸν ὀχίαις ὑποπεσεῖν, ἵνα μὴ ἑτεροφυῆς τέκη, καὶ τῆς ἐξέσεως αὐτῷ φυσικῆς ὀγενείας ἐκνευθῆσθαι. ἀμπελωνῶν δὲ ὁ μελεδωνός, εἶπερ εἴη νενεχῆς, καὶ γηπονεῖν ἄρισα μεμελετηκῶς, ἔκ ἂν ἀναχοιτόποτε τὰ ξηρὰ τῶν σπερμάτων ὑπ' αὐταῖς φύεσθαι ταῖς ἀμπέλαις, ἵνα μὴ δαπανωμένης αὐταῖς τῆς ἰκμάδος εἰς τὸ ἀλλότριον, ὑπερίσθαι αὐταῖς πρὸς τὸ οἰκείον.

ΤΟΥ

(1) Ἄλλὰ κατὰ τὰ ἔργα. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰ λογικά θρέμματα, Φησί, μὴ τοῖς τῶν ἑτεροδιδασκαλῶν ὑπάγεσθαι συγχωρῶμαι ἀνοσίοις ὡς περ ματισμοῖς, νοητοῖς δηλονότι, [καὶ ταῖς ὡς εἰ λόγῳ εἰσηγήσεσιν.] ἀκαλλῆς γὰρ λίαν ὁ ἐξ ἀνομοῖς γνώμης καρπός. [καὶ οἱ τῶν ἐχ ὁμοπίστων λόγοι, Φαύλων ἀν γνόνιτο κυημάτων πρόξενοι τοῖς εἰσδε δευμείοις αὐτέσ.]

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀμπελώνας δὲ ὄντας ἡμᾶς, καὶ εἰ ὀρχάτων τάξει κειμένους, μονοειδῆ τρόπον τινὰ προσήκει σεΦανθεῖν καρπῶ, καὶ τὸν διΦυᾶ παρατεῖσθαι τρόπον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἄδικον τὸ συζηεῖσθαι ὄνον βοῖ· ἀλλὰ τὸ σημαίνονμενον, τὸ ἑτεροζυγεῖν ἀνθρώποις, (1) ταῖς ἐκείνων ἐκδεδομείσ βελήσεσι, καὶ σωτρέχοντας. (2) εἰ ὁ ἀπίστος χωρίζεται Φησι, χωρίζεσθω. (3)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τύπος ἀνθρώπων τάτε ὑποζύγια, καὶ τὰ φυτὰ, καὶ τὰ εἰδύματα. καὶ γὰρ ὑποζυγίων τρόπον τὸ λογικὸν ὑπόκειται τῷ Θεῷ, ὡς καὶ τὰ Χερσβίμ, καὶ φυτοῖς εἰσκειν ὑπὸ Θεῖ γεωργεμείοις· καὶ ὡς περ εἰδύματα ἐποίησατο ἡμᾶς ὁ Χριστός.

κ. Ἐάντις κοιμηθῆ μετὰ γυναῖκος κοίτην σπέρματος, καὶ αὕτη ἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπῳ, καὶ αὕτη λύτροις ἐ λελύτρωται, ἢ ἐλευθερία ἐκ ἐδόθη αὐτῆ, ἐπισκοπῆ ἔσαι αὐτοῖς, ἐκ ἀποθανένται, ὅτι ἐκ ἀπηλευθερώθη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ δὲ λη μιγεῖς, τοικτοτρόπως σωφρονίζεται διὰ πληγῶν, ἢ ζημίας. εἰ δὲ ἐλύθθῃ, τότε τιμωρεῖται. ὁ περ δὲ λέγει, λύτροις ἐ λελύτρωται, τῆτο δηλοῖ· ἢ ὅτι Ἐβραῖα λῶ διωαμείη διὰ τῆς ἴσης καταβολῆς τῶν χρημάτων ἐλύθθῃ θλώα, ἢ ὅτι ἐπὶ τέτοις ἐδόθη τῷ συμφώνω, ἵνα ὅταν τις δῶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς χρήματα, ἐλύθθῃ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μιᾶς ἕσης τῆς φύσεως, πῶς τὸ διάφορον εἰ ἀδικήμασιν ἐλύθθῃ καὶ δαλεια ποιεῖ, ἐπὶ τε μοιχείας κῶ, καὶ ἄνω πάλιν ἐπὶ Φόνε; Ἀλλ' ἐ τῶν συμβόλων τῷ Θεῷ, τῶν δὲ δι αὐτῶν σημανομένων ἐμέλησε. διαφορὰ τοίνυν τῶν εἰς ἀγίους (4) πλημμελημάτων σημαίνεται. οἱ μὲν γὰρ δῆλοι, οἱ δὲ ἐλύθθῃ. καὶ ὁ ἀπίστος ὑμῶν Φησὶν, ὡς ὁ ἀπίστος τῆς κόρης τῆ ὀΦθαλμῆ αὐτῆ· καὶ, ἐΦεισάμην ἐγώ σθ τῆ μὴ ἀμαρτεῖν εἰς ἐμέ, διὰ τῆς εἰς τὸν Προφήτῳ ἀδικίας.

κα. Καὶ προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτῆ τῷ Κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σινηνῆς τῆ μαρτυρίε κριῶν πλημμελείας. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ

A αὐτῆ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῶ τῆς πλημμελείας ἐναντι Κυρίε περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἡμαρτε, καὶ ἀΦεθήσεται αὐτῷ ἢ ἀμαρτία αὐτῆ, ἢ ἡμαρτεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ μὴ πρὸς θάνατον ἐν ἀμαρτία διὰ θυσίας θεραπύεται. ἔτω τὸ εἰς Χριστὸν ἀσυγχώρητον μὲν Ἰεῖδα, ὅτι ἦδει κατάτινος ἐτόλμα, ἐκ ἐλύθθῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ δεσότη· τοῖς δὲ γε ἡγνοηκόσι συγχωρητὸν, ὡς εἰς ἀνθρώπον, καὶ εἰς δῆλον πραχθεῖν.

κγ. Ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἢν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ καταφυτεύσητε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆ· ὁ καρπὸς αὐτῆ τρία ἔτη ἔσαι ὑμῖν ἀπερικαθάartos, ἐ βρωθήσεται. Καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσαι πᾶς ὁ καρπὸς αὐτῆ ἅγιος αἰνετός τῷ Κυρίῳ. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ Φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῆ, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γεννήματα αὐτῆ. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν. οἱ λοιποὶ Φασιν, ἀκροβυεῖτε τὴν ἀκροβυσίαν αὐτῶν.

Δ ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀμήχανον τὸ ἄρτι τῆ γεωργεῖσθαι ἀρχόμενον, κἂν καρποφορῆ, τῆς πρώτης ἐνεγκῆν καρπῆς καλῆς. ἀγαπᾶ δὲ ὁ γεωργὸς πρῶτον τὸ εἰεγκεῖν αὐτῷ τῆς ἐπιβάλλοντας καρπῆς τὸ ἀρχόμενον γεωργίας· ὕερον ὁδῶ διὰ τῶν πρεπόντων γεωργικῆ καθαρσίων μετὰ τῆς ὁποῖεσ δηποτε καρπῆς ληψόμενος ἐκ καρπῆς καλῆς. καὶ ὁ νόμος δὲ ταύτη τῆ ἐκδοχῆ ἡμῶν μαρτυρεῖ, λέγων· δεῖν τὸν φυτῶσαντα τρία ἔτη ποιεῖν, ἀπερικαθάρτον ἔωντα τὸ πεφυτῶμενον, ἐκ ἐδιομείων αὐτῆ τῶν καρπῶν. τρία γὰρ Φησὶν ἔτη ὑμῶν ὁ καρπὸς ἀπερικαθάρτος, ἐ βρωθήσεται· τῷ δὲ τετάρτῳ ἔτει ἔσαι πᾶς ὁ καρπὸς ἅγιος αἰνετός τῷ Κυρίῳ.

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τρία ἔτη ἐπερικαθαριεῖς τὸν καρπὸν αὐτῆ, ἀλλὰ ἀΦήσεις αὐτὸν, διότι ἐξίτηλον τὸ δειδῶρον ἐσὶ, διότι ἀδανῆς, διότι ἄωρος ἢ γονῆ. ὁ δὲ τέταρτος, Φησὶν, ἅγιος ἔσαι τῷ Κυρίῳ. καὶ σκοπεῖ σοφίαν νομοθέτε. ἔτε Φαγεῖν αὐτὸν ἔασεν, ἵνα μὴ πρὸ τῆ Θεῖ αὐτὸς λάβῃ τὸν καρπὸν· ἔτε προσενεχθῶα αὐτὸν ἐπέτρεψεν, ἵνα μὴ ἄωρον προσενεχθῆ τῷ Κυρίῳ. ἀλλὰ ἀΦες μὲν Φησὶν, ἐπειδὴ πρῶτόν ἐσὶ· μὴ προσενέγκῃς δὲ, ἐπειδὴ ἀνάξιον τῆς τιμῆς τῆ λαμβάνοντος.

Η ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αἰνιγμα τῆτο εἰς τὸν λαὸν, ἐπὶ τρεῖς μὲν καιρῆς ἀποσολῆς Αα αα 3 Προ-

Ζαχ. 2. 8. „
„
Γεν. 20. 6. „

(1) Ἰσ. ἀπίστοις.

(3) Ἀτελής ἢ αἴνοια.

(2) Καὶ τρέχοντας. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(4) Πρόδες, καὶ εἰς ἀμαρτωλῆς.

Προφητῶν ἔ μέλλοντα διδόναι καρπὸν ἐπὶ τῶν περὶ Ἰερεμίαν, καὶ τῶν περὶ Ζαχαρίαν, ὡς καὶ ἡ τῆ Χριστῆ σημαίνει παραβολή· ὅτι τρία ἔτη ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ, ἔχ ὄβρισκεῖ· τετάρτῳ δὲ καιρῷ μέλλοντα τῷ Κυρίῳ καρποφορεῖν τῆς Ἀποστόλης. σιωχωρήθη δὲ τὸ τέταρτον, ἵνα τῷ πέμπτῳ ἐκκοπέη, εἰ μὴ καρποφορήσῃ. ἐν τῷ πέμπτῳ καρπὸς εἰς ἀπολαυσιν, ὅτε ἑαυτὸν ὄβρισκεῖ ὁ λαὸς ἐπαυελθόντα εἰς Θεόν.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Καθαριεῖτε, Φησὶ, τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆ, τρεῖσι τὸ τῆς ἰσορίας εἰκαῖον ἀποτεμεῖς, καὶ] τὸ οἰονεὶ ξυλῶδες περιελείς τῆ γραμματος, ἐπ' αὐτῷ δὲ ἦξαις τῆ φυτῆ τὴν καρδίαν, τρεῖσι [τῆ τεθεασισμείας] τὸν ἔσω περιεργάσῃ σκοπὸν, καὶ αὐτὸ ποιήσῃ τροφίμ. [ἀλλ' ἔσαι, Φησὶν, ὁ καρπὸς αὐτῆ τρία ἔτη ἀπερικαθαρτος, ἔ βρωθήσεται. τὸ ἔτος τῆθῃσιν εἰς καιρὸν. καιροὶ γὰρ πρῶτοι γεγόνασι τρεῖς, καθ' ἑς ἑνὸς ὁ νόμος ἀπερικαθαρτος ἔτι, τῷ τῆς ἰσορίας πάχει κατηχθισμείος, καὶ ὡσαυτὸν εἰκαῖον συρφετὸν περικείμενος τὴν σκιάν.] χρόνος δὲ τρεῖς εἶναι Φημι, τὸν Μωσέως, τὸν Ἰησοῦ, καὶ τῶν Κριτῶν· καὶ τέταρτος ἑνὸς ὁ τῶν ἀγίων Προφητῶν ἀνέφου χορός. τότε γὰρ γέγονεν ὁ τῆ νόμος καρπὸς ἁγίος τε καὶ αἰνετός. ἤρξατο γὰρ ἐκ Προφητῶν ἀγίων ἀδετεῖσαι τὰ ἐν νόμῳ, κηρύττεσθαι δὲ φανερώς ἡ ἀλήθεια, καὶ τῆς Χριστῆ παρρησίας τὸ μυσηρίον. ὡν τελευτῆσι ἑνὸς ὁ πρόδρομος Ἰωάννης, κεκραγώς, μετανοεῖτε. [ἔκην ἐν τετάρτῳ χρόνῳ πρὸς ἀρχάς τῆ διακαθαίρεσθαι τὰ ἐν νόμῳ γέγονε, καὶ ἑνὸς ἡδη πῶς ὁ καρπὸς ἁγίος.] πλὴν ἐν πέμπτῳ βρώσιμος ἑνὸς Χριστὸς παρεργάετο. διὰ τῆτὸ Φησὶν, ἔσαι ὁ καρπὸς αὐτῆ πρόδεμα ὑμῖν. πρὸς γὰρ τοῖς δὲ ἀγγελικοῖς κηρύγμασι καὶ ἡ νομικὴ παιδὸδοσις πρὸς θεωρίαν ἡγμενὴ πνύσματικῶν τοῖς φιλομαθεῖσι χρεωδεδάτη.

κς. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ ἐκ οἰωνεῖσθε, ἐδὲ ὀρνηθοσκοπήσθε.

Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ἄλλος, ἔ φάγεσθε ἐπὶ τῆ δώματος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰνα μὴ ἀπαλλοτριωθῶσι τῆ ἰδίᾳ Θεῆ.

1. Κορ. 15. 21. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ δυνάσθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων. ἐν γὰρ τοῖς ὀρεσιν ἐθρησκύοντο δαίμονες.

Γα. 30. 27. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆ γὰρ Λάβαν τὸ λέγειν, οἰωνισάμην ἐν ἐπὶ τῷ παιδί σκ. (1) μάταιον γὰρ τῷ κατὰ στυλιχίαν, ὡς αἰτίῳ προσέχειν· ἀλλὰ καὶ δαιμόνων αἰ εἰς ὀρνηθας ἐνέργειαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Μήτε συμβόλοις προσέχειν κελύθει, μήτε ὀρνησι προσέχειν ἐπὶ μαν-

Α τεία· ὅτι ἐκεῖνα μὲν μάταια, τῆτο δὲ καὶ δαιμονικόν.

κς. Οὐ ποιήσετε σισοήν ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, ἐδὲ φθερεῖτε τὴν ὄψιν τῆ πάγωνος ὑμῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Οὐ περιεξηρήσετε κύκλω τὴν πρόσοψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Θεοδοτίων Φησὶν, ἔ κυκλώσετε τὸ φαῖθ τῆς κεφαλῆς. Ἀκύλας δὲ Φησὶν, ἔ περικυκλώσῃ τὸ κλίμα τῆς κεφαλῆς σκ. τριχῶν δὲ ἀφαίρεσις, δόξης ἀφαίρεσις.

ΑΔΗΛΟΥ. Σισοή ἐστὶν ὁ κρόβυλος· πλέγμα δὲ ἐστὶ τῆτο, ὅπερ Ἑλλίως ἐπλέκοντο, ὡς κρονικὸν ἀνάστημα, καὶ μᾶλλον Σαρακίωι μέχρι τέτῃ ποιῆσι.

Γ ** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τί ἐστὶ τὸ, ἔ ποιήσετε σισόλω ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν; Τινὲς τὸν σισόλω ἄλλως ἡρμηλύδουσαν· ἐγὼ δὲ οἶμαι τὴν ἀπόκαρσιν τὸν νόμον ἀπαγορεύειν. εἰώθαι γὰρ οἱ Ἑλλίως καὶ ἀποκείρειν τῶν παιδῶν τὰς κορυφὰς, καὶ τῆς μαλλῆς ἔαν, καὶ τέτῃς μετὰ χρόνον ἀνατιθῆναι τοῖς δαίμοσι.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶν, ἔ ποιήσετε σισόλω ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ἐξῆς; Τινὲς τὸν σισόλω τὰς ἐξ ἐπιτηδούσεως ἔλας γενομείας τρίχας ἡρμηλύδουσαν· ἐγὼ δὲ ἄλλο οἶμαι τὸν νόμον ἀπαγορεύειν. εἰώθασιν Ἑλλίως μὴ ἀποκείρειν τῶν παιδῶν τὰς κορυφὰς, ἀλλὰ μαλλῆς ἔαν, καὶ τέτῃς μετὰ χρόνον ἀνατιθῆναι τοῖς δαίμοσι. εἰώθασαν δὲ καὶ τὰ γένεια ξυρᾶσαι ἑνὸς ἐπίσθην, καὶ τέμνεσθαι τὰς παρειὰς εἰς τὴν τῶν τετελευτηκότων τιμῶν. καίτινα δὲ τῆ σώματος μόρια βελόναις ἐκείταν, καὶ μέλαν ἐπέβαλλον εἰς θεραπείαν τῶν δαιμόνων. ταῦτα ὁ Θεὸς νόμος ἀπαγορεύει.

κη. Καὶ ἐντομίδας ἔ ποιήσετε ἐπὶ ψυχῇ ἐν τοῖς σώμασιν ὑμῶν· ἔ γραμματα σικλά ἔ ποιήσετε ἐν ὑμῖν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Ὡσαυτὸν κωλύει καλλωπίζεσθαι, ἔτω καὶ ἐπὶ νεκρῶ κόπτεσθαι. ἔτω καὶ μέχρι νῦν πολλοὶ Βάρβαροι ποιῆσιν, ἐπὶ τοῖς τελευτῶσι κατατέμνοντες ἑαυτῆς, καὶ τὰς ὄψεις καταχαράττοντες.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Λυμαίνονται γὰρ καὶ τοῖς σώμασιν οἱ ταῖς ψυχῆς λυμαινόμενοι δαίμονες. ὁ δὲ Θεὸς ἀτμητον ψυχῶν καὶ σῶμα φυλάττει. ἐνώσεως γὰρ ὁ Θεὸς, ὡς δαίμονες τῆ σκεδασμῆ.

Η κθ. Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σκ ἐκπορνεύσαι αὐτήν· καὶ ἐκ ἐκπορνεύσει ἡ γῆ, καὶ πληθῆσεται ἡ γῆ ἀνομίας.

ΠΡΟΚΟ-

(1) ἴσ. ποδί σκ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ νόμος τὸ κατὰ φύσιν ζητεῖ. ἔ κατὰ φύσιν δὲ ἡ πορνεία. ἔδὲ γὰρ ἐπὶ παιδογονίᾳ.

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἴνα μὴ ἐκπορνύσῃ ἡ γῆ, καὶ πληθῇ ἀνομίας. τρέχει γὰρ εἰς πλήθος ἀρξάμενον τὸ κακόν. διὸ καὶ ἡ ἀρχὴ κολάζεται.

λ. Τὰ σάββατά με φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν αγίων με φοβηθήσεσθε. ἐγὼ Κύριος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. (1) Οὔτε τὸ σάββατον ὡς ὠφέλιμον αὐτῷ, ἔτε τὸ ἀγίασμα, εἰ μὴ κατὰ σύμβολον. τοῖς μύτοι Θεὸν αὐτὸν ἔχουσιν, ἔ χρεία διὰ τῶν οἰκισθῶν.

λα. Οὐκ ἐπακολοθήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς ἔ προσκολληθήσεσθε, ἐκμιασθῆναι ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΑΛΛΟΣ Φησὶ, μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τὰς θελήτας, καὶ πρὸς τὰς γνώσας.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεὸς γὰρ χωρισμὸς ὁ διὰ δαιμόνων μολυσμὸς τῶν παιδομύθων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσιν ἐγγαστριμύθος; Τινὲς ὑπὸ δαιμόνων ἐγγαστρίμνοι, ἐξηπάτην πολλὰς τῶν ἀνοήτων, ὡς δῆθεν προαγορεύοντες ἔς σερνομάντας (2) οἱ Ἕλληες προσηγόρευον, ὡς ἀδοθῆναι δοκῆντος τῆ δαίμονος φθέρουσθαι.

λβ. Ἀπὸ προσώπων πολιῶ ἐξανασῆση, καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρων, καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. (3) Τί ἐσιν ἀπὸ προσώπων πολιῶ ἐξανασῆση, καὶ τὰ ἐξῆς; Ἐπεὶ Θεὸς τὸ πρεσβύτερον, καὶ πολιὸς εἰ ὀπλισία (4) ἐθεωρήθη.

Παροιμ. 20. 29. » * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δόξα πρεσβυτέρων πολιῶ. εἰ δὲ πρὸς καὶ εἰ ἡλικία νεὰ πρεσβυτικὸν ὑρεθῆναι φρόνημα, ἔκ ἀτιμασέον τὸ δῶρον, ἀλλὰ πισυότεον τῷ λέγοντι πολιὰ δέ ἐστι φρόνησις εἰ ἀνθρώποις. πλεῖον γὰρ τῷ ὄντι εἰς πρεσβυτέρων σύσασιν τῆς εἰ θριξὶ λυθκότητος τὸ εἰ φρονήσει πρεσβυτικόν. μὴ ποτε γὰρ τῆτο βελεται καὶ ὁ λόγος ἀπὸ προσώπων πολιῶ ἐξανασῆση, καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρων.

λγ. Ἐὰν δὲ τις προσέλθῃ ὑμῖν προσήλυτος ἐν γῆ ὑμῶν, ἔ θλίψετε αὐτόν. Ὡς αὐτοχθων ἐν ὑμῖν ἔσαι ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς

ὑμᾶς, καὶ ἀγαπήσεις αὐτόν ὡς σεαυτόν· ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐτέρως παρὰ τὰ ἔθνη. ἐλάττων γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὁ ἔξιος, Ἀθιωμαίοις τυχόν καὶ Πέρσαις ὑπὸ δὲ Λακεδαιμονίων ἠλαύνετο. εἰ ταῦτα ἐν τὸ κατὰ φύσιν, εἰτα ἀνθρώπος ἔκ ἐλαττῆται ἀνθρώπων διὰ τόπον, ἀλλὰ τιμᾶται διὰ φύσιν, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν πρᾶγματος κοινωνίαν ἐξισθῆται· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦσαν εἰ Αἰγύπτῳ προσήλυτοι· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν τὸν αὐτὸν Θεὸν ὑπιπῶν, ὡς ἡ Ρῆθ διὰ τῆτο ἐτιμᾶτο παρὰ τῆ Βοός. εἴη δ' ἂν καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἡ προφητεία, μέλλοντα ἐξισθῶναι τῷ Ἰσραὴλ διὰ τὸν πάντων ἐξισωτῶν Χριστόν, εἰ καὶ ἐξ εἰδωλολατρίας ἔρχοντα. ἦσαν γὰρ εἰδωλολάτραι, καὶ Ἑβραῖοι εἰ Αἰγύπτῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐξακολοθήσετε, Φησὶ, τὰ ἔθνων ἔθνη. ἀτιμάζεται γὰρ παρ' αὐτοῖς ὁ ἔξιος. ἔ γὰρ ἐλαττῆται ἀνθρώπος ἀνθρώπων διὰ τόπον, ἀλλὰ τιμᾶται διὰ φύσιν.

λε. Οὐ ποιήσετε ἀδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις καὶ ἐν σταθμοῖς καὶ ἐν ζυγοῖς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ εἰ κρίσει καὶ συμβολαίως δικαιοσύνη, Θεὸς τιμῆ τῆ δικαίης.

λς. Ζυγὰ δίκαια καὶ σταθμῖα δίκαια καὶ χῆς δίκαιος ἔσαι ὑμῖν. ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Χῆς μέτρον ἐσιν, ἔτω παρ' Ἑβραίοις λεγόμενον.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἴεν δ' ἂν οἶμα ταυτὶ τύποι τινὲς ὡπερ καὶ ἐμφανῆ παραδείγματα, τρόπος ἡμῖν ἀποφαίνοντα, δι' ὧν περ ἂν ἡμῖν ὁ τῆς ἀκριβῆς ἰσότητος διεσθῶντο λόγος, καὶ ἡ τῆς δικαιοσύνης ἀναφανῆται γνώσις. σῶες δὲ, ὅτι συμμετρεῖται μὲν τὰ εἰ νόμῳ, καὶ ὅρον ἔχει τὴν δικαιοσύνην, πλετῆ δὲ τὸ μείζον καὶ πολὺ δὴ λιαν ἐπέκενα τρέχει τὰ διὰ Χριστόν. πέρα γὰρ δικαίης τὸ ἀγαθόν, τῆτῆ τῆς εἰ Χριστῷ πολιτείας ἡ δόξα.

λζ. Καὶ φυλάξατε πάντα τὸν νόμον με, καὶ πάντα τὰ προσάγματα με, καὶ ποιήσετε αὐτά. ἐγὼ Κύριος.

ΚΕΦ.

- (1) Διὰ τὸ σύμβολον. διὰ Θεὸν δὲ καὶ ταῦτα. τοῖς μύτοι, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (2) Ἐντερομάντας. ἡ εἰ Χάλ. ἐκδ.
 (3) Διὰ Θεὸς φόβον καὶ τὸ πρεσβύτερον τιμητέον. ἐπεὶ Θεὸς, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (4) Ἐν ὀπλισία τῆ Δανιήλ. ὁ αὐτ.

Κ Ε Φ Κ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, ἐάντις ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσγεγενημένων προσηλύτων ἐν Ἰσραὴλ, ὅς ἂν δῶ τῆ ἀσέβειαν αὐτῶ ἀρχοντι, θανάτῳ θανατέδω· τὸ ἔθνος τὸ ἐπὶ τῆς γῆς λιθοβολήσασιν αὐτὸν ἐν λίθοις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ μὴ δίδοναι τὰς ἰδίους παῖδας ἀρχεῖν ἀλλοφύλοις εἰς ὑπηρεσίαν ὑπὲρ τῆ μὴ βεβηλῆν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον. ἀντὶ δὲ τῆ εἰπεῖν, ἀρχοντι, ἐν ἐτέραις γραφαῖς ὄφρα δὲ τῶ Μολόχ. ὅπερ εἰδῶλα εἰς ὄνομα. διὸ ὡς ἐπὶ μεγάλῳ ἀμαρτήματι θάνατός ἐστι τὸ ἐπιτίμιον. τῆτο δὲ λέγει, ὅτι ὁ ἀναθεὶς εἰδῶλω τινὶ (1) τῶν ἑαυτῶ, ἀσεβεῖ. οἱ γὰρ Ἕλληες εἶδ' ὅτε τῆ Ἀφροδίτῃ ἀφώριζον τὰς ἑαυτῶν θυγατέρας, ἵνα πορνύωνται.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ Φέλιμον τὸ αὐτοχειρία κολάζειν. διατίθησι γὰρ πρὸς τὸ δίκαιον ὑπὲρ ἢ ἡ δίκη. μεταδίδωσιν ἐν τῷ λαῷ τῆς τῆ δικαίης πράξεως, ἢ δεόμενος αὐτῶν. τοιγαρῶν Φησί, καὶ μὴ ποιόντων ἐπάξω τῷ δίκῳ. ἔτω καὶ τὰς πολεμίας φθείρειν ἐπέταττε, πρὸς τὸ ὑπὲρ ὕσεβείας ἀγωνίζεσθαι τῆ φθορᾷ τῶν ἀσεβῶν, πολλάκις καὶ χωρὶς αὐτῶν τῆτο ποιῶν.

γ. Καὶ ἐγὼ ἐπισήσω ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀπολώ αὐτὸν ἐκ τῆ λαῶ αὐτῶ, ὅτι τῆ ἀσέβειαν αὐτῶ ἔδωκεν ἀρχοντι, ἵνα μιάνη τὰ ἅγιά μου, καὶ βεβηλώσῃ τὸ ὄνομα τῶν ἡγιασμένων μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο δὲ ἢ διὰ τῆς αὐτοχειρίας τῆ λαῶ μόνῃς ἐπιτελεῖ, ἀλλὰ καὶ ἀνδοταυτης.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ πρόσωπον, Φησὶν, ἐπισήσειν ὡς πάντα καταφανῆ τὰ πραττόμενα· ἐπεὶ καὶ ἐπ' ἀνθρώπων Φησὶν· ἐὰν ὑπερίδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. ὅπερ ἐκ ὕψεως, ἀλλὰ διανοίας ἐστίν. ἐπισήσεις ἐν προσώπῳ ἢ ἐποπτικῆ δυνάμει. δεινὸν γὰρ καταλιπεῖν ἀγίων συγγένειαν ἢ δαλείαν, καὶ προσκολλᾶσθαι ἀπίστοις, κατὰ τὸ, Δημᾶς με ἐγκατέλιπον, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα· καὶ, εἰ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν. καὶ ἀναγκαῖον δέ τις ἐν Βαβυλωνί δαλῶν, ἐλευθεριάσασθαι δὲ τῷ φρονήματι παρὰ προαίρεσιν ὑπομύοντα.

δ. Ἐὰν δὲ ὑπερόψει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶ ἀπὸ τῆ ἀνθρώπων ἐκεῖνης, ἐν τῷ

δῶναι αὐτὸν τῆ ἀσέβειαν αὐτῶ ἀρχοντι, τῆ μὴ ἀποκλείναι αὐτὸν.

Ἐὰν δὲ ὑπερόψει ὑπερίδωσιν. Ἄλλος, καὶ ἐὰν κρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς.

ε. Καὶ ἐπισήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῶ, καὶ ἀπολώ αὐτὸν, καὶ πάντα τὰς ὁμοιοῦντας αὐτῷ, ὡς ἐκπορνεύειν αὐτῶ εἰς τὸν ἀρχοντα, ἐκ τῆ λαῶ αὐτῶν. Καὶ ψυχὴ ἢ ἐὰν ἐπακολοθήσῃ ἐγασριμύθοις ἢ ἐπαοιδῶις, ὡς ἐκπορνεύσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἐπισήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἐκεῖνην, καὶ ἀπολώ αὐτὴν ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς.

ζ. Καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

η. Καὶ φυλάξεσθε τὰ προσάγματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ ἀγιάζων ὑμᾶς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν τῷ ποιῆν τὰ τῆ Θεῶ, ἢ χάρις ἢ παρὰ Θεῶ βεβαιῶται ἢ ἀγιάζεσθαι.

θ. Ἐὰν ἄνθρωπος ἄνθρωπος κακῶς εἴπῃ τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα αὐτῶ, θανάτῳ θανατέδω. πατέρα αὐτῶ ἢ μητέρα αὐτῶ κακῶς εἶπεν; ἔνοχος ἔσται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀτὶ τῆ, κακῶς, Ἄλλος Φησί, καταράσεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Θάνατος ἢ δίκη κατὰ τῶν ἢ τιμώντων τῆς δι' ὧν ἦλθον εἰς τὸ ζῆν. καὶ ὡς ὁμολογέμενον τὸ ἀδίκημα πρὸς τῷ τιμωρίαν ἤρχεσε.

ι. Ἄνθρωπος Ἄνθρωπος ὅς ἂν μοιχεύσῃται γυναῖκα ἀνδρός, ἢ ὅς ἂν μοιχεύσῃται τὴν γυναῖκα τῆ πλησίον αὐτῶ, θανάτῳ θανατέδωσαν, ὁ μοιχεύων καὶ ἢ μοιχευομένη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄνδρα μᾶλλον ὡδε τὸν ἀλλογενῆ λέγει. διὸ καὶ μετὰ τῶν Μωαβιτῶν συγγενόμενοι ἐτιμωρήθησαν. εἰ δὲ καὶ τὸν προσῆλυτον καὶ τὸν γεῶραν λέγει, ἐν ὡ μὴ ἐστὶ πλησίον, καὶ ἔτω πάλιν δυνάται νοεῖσθαι.

ια. Καὶ ἐάντις κοιμηθῆ μετὰ γυναικὸς τῆ πατρὸς αὐτῶ, ἀσχημοσύνην τῆ πατρὸς αὐτῶ ἀπεικάλυψε, θανάτῳ θανατέδωσαν, οἱ ἀμφοτέροι ἐνοχοί εἰσι. Καὶ ἐάντις κοιμηθῆ μετὰ νύμφης αὐτῶ, θανάτῳ θανατέδωσαν ἀμφοτέροι, ἢ σεβήκασιν, ἐνοχοί εἰσι.

ιβ. Καὶ

(1) Τινὰ τῶν ἑαυτῶ, ὀρθότερ. ἐν τοῖς ἐκδομο. δὲ ἐκ εὐρηται.

ιγ. Καὶ ὅς ἂν κοιμηθῆ μετὰ ἀρ-
σενος κοίτην γυναικός, βδέλυγμα
ἐποίησαν οἱ ἀμφοτέροι, θανάτῳ θανα-
ταξάσασαν, ἔνοχοί εἰσιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Περὶ γὰρ τῷ ζω-
γόνον κοινωνίαν τὸ ἀδίκημα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τὸ μητρῶν καὶ
νύμφῃ μίγνυσθαι κολάζει, καὶ τῷ ἀνόμο-
μιξίαν. περὶ γὰρ τῷ φύσιν ἢ παραδροπῇ.

ιδ. Ὅς ἂν λάβῃ γυναῖκα καὶ τὴν
μητέρα αὐτῆς, ἀνόμημά ἐστιν, ἐν πυρὶ
κατακάυσθαι αὐτὸν καὶ αὐτάς, καὶ
ἐκ ἕσασ ἀνομία ἐν ὑμῖν.

ΑΛΛΟΣ Φησὶν, αἷμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀφανῆ ποιῶνται τὰ
σώματα, εἰς ἐξάλειψιν μνήμης.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἔσασ, Φησὶν,
» ἀνομία ἐν ὑμῖν, ὡς ἐκκαθαίρομενοὶς
τῷ πυρὶ.

ιε. Καὶ ὅς ἂν δῶ κοιτασίαν αὐτῆ
ἐν τετράποδι, θανάτῳ θανατάσασαν,
15. καὶ τὸ τετράπεν ἀποκλενεῖτε. Καὶ
γυνῆ, ἣτις προσελεύσεται πρὸς πᾶν
κλῆνος βιβαδῆναι αὐτὴν ὑπ' αὐτῆ,
ἀποκλενεῖτε τὴν γυναῖκα καὶ τὸ κλῆνος,
θανάτῳ θανατάσασαν, ἔνοχοί εἰσιν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐάντε ἐν
ἀνὴρ ὀχλύη τετράπεν, ἐάντε γυνὴ ὑπὸ
τετραπόδων ὀχλύηται, θνησκέτωσαν καὶ
οἱ ἀνδρωποι καὶ τὰ τετραποδα. οἱ μὲν,
ὅτι ὑπὲρ τῆς ὄρας ἀκρασίας αὐτῆς ἤλα-
σαν, ὄρεται γινόμενοι παρηλαγμαίων
ἐπιθυμιῶν, καὶ ὅτι ἡδονὰς ἀηδεδάτας ἐκα-
νέργησαν, ὡς καὶ ἡ διήγησις αἰχίση· τὰ
δὲ, ὅτι τοιαῖτοις ὀνειδέσιν ὑπηρετήσε. καὶ
ἵνα μηδὲν ἢ τέκη, ἢ γανήσῃ δυσφημον,
οἷα εἰκὸς ἐκ τοιαύτων μiasμάτων. ἄλλως-
τε οἷς καὶ βραχὺ μέλη τῆ πρέποντος,
ἐκ ἔτι ἂν χρήσαιντο τοῖς θρέμμασιν εἰς
ἐδεμίαν τῶν περὶ βίον ὑπηρεσίαν, μυστα-
τόμενοι, καὶ ἀποσρεφόμενοι. καὶ τῷ ὄψιν
αὐτῷ δυσχεραίνοντες, καὶ νομίζοντες ὡς
ἂν προσάψαιτο, καὶ ἐκεῖν δούλως ἀκά-
θαρτ' εἶναι. τὰ δὲ μηδαμῇ χρήσιμα τῷ
βίῳ ζῶν, εἰ καὶ λυσιτελεῖς. ἀλλ' ἐν περιττὸν
ἄχθος ὄντα γῆς, ὡς εἰπέτις.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐνοχοὶ τῷ βδέλυγ-
μῷ. ἔ γὰρ ἐγκλήματι τὸ ἄλογον ἐξολο-
θροῦσθαι κελούει.

ιζ. Ὅς ἂν λάβῃ τὴν ἀδελφὴν αὐ-
τῆ ἐκ πατρὸς αὐτῆ ἢ ἐκ μητρὸς αὐτῆ,
[καὶ ἴδῃ τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆς,] καὶ
αὐτὴ ἴδῃ τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆ, ὀνει-
δός ἐστιν, ἐξολοθρευθήσονται ἐνώπιον
ὑἱῶν γένους αὐτῶν. ἀχημοσύνην ἀδελ-

Α Φῆς αὐτῆ ἀπεκάλυψεν, ἀμαρτίαν
αὐτῆ λήψεται.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁνειδός ἐστιν. ἀντὶ
γὰρ τῆ τιμάσασ τὸ πρὸς γένος τίμιον, δι'
ἡδονῆς ἀτιμάζεται. καὶ ταῦτα διωραμύνω
ἐτέρως πληροῦσαι διὰ τῶν ἔ προσγενῆς
σωμάτων· ὡς καὶ δέλοισ ἔ τοῖς ὁμογε-
νέσι κεχρηῶσαι πρέπον, ἀλλὰ τοῖς ἑτερο-
γενέσιν. ἐδόθη δ' ἐν ποτὲ καὶ ὁμογενῆς εἰς
δελείαν ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἐλευθεροῦται ἐν
τῷ ἐβδόμῳ ἔτει. ἔτω καὶ γάμος ἀδελφῆς
ἐν τοῖς πρώτοις ἀνδρώποισ. ἐκ ἕσας ἄλ-
λης, καὶ ἡ τῆ πατρὸς σωσσία σωεχω-
ρηθῆ τῆς ἔτω μιγείσασ. ὡς ἐκ ὄντος
ἐτέρω ἀνδρός. τῆς γὰρ ὑπρεπείας πρῶ-
γιαύτερον ἢ δημιουργία διὰ τῆς ὑπεργίας
τελευτή τῆ γάμω.

ιη. Καὶ ἀνὴρ ὅς ἂν κοιμηθῆ μετὰ
γυναικὸς ἀποκαθημένης, καὶ ἀποκα-
λύψῃ τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆς, τὴν πη-
γὴν αὐτῆς ἀπεκάλυψε, καὶ αὐτὴ ἀπε-
κάλυψε τὴν ῥύσιν τῆ αἵματος αὐτῆς,
ἐξολοθρευθήσονται ἀμφοτέροι ἐκ τῆς
γενεᾶς αὐτῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅτι τὸ τῆς φύσεως
ὀφείλον σκεπαδῶσαι πρὸς τὸ ὑπρεπές,
ἐγυμνωσαν δι' ἀκρασίαν.

Δ ιθ. Καὶ ἀχημοσύνην ἀδελφῆς πα-
τρός σε, καὶ ἀδελφῆς μητρός σε ἐκ
ἀποκαλύψεις· τὴν γὰρ οἰκειότητα
ἀπεκάλυψαν, ἀμαρτίαν ἀπαίσονται.

κ. Ὅς ἂν κοιμηθῆ μετὰ τῆς συγ-
γενῆς αὐτῆ, ἀχημοσύνην τῆς συγγε-
νείας αὐτῆ ἀπεκάλυψεν, ἀτεκνοὶ ἀπο-
θανῶνται.

Ε Τὸ Σαμαρειτικόν, μετὰ γυναικὸς ἀδελ-
φῆ τῆς μητρὸς αὐτῆ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τὸ αἷμα, Φησὶν, ὅτι τῷ
σάρκα αὐτῆ ἠχημόνησε· σάρκα λέγων
τῷ ἐσγύς κατὰ γένος. ὁ δὲ λόγος περὶ
ἀδελφῆς ἐστὶ. (1)

κα. Καὶ ἀνὴρ ὅς ἂν λάβῃ γυναῖκα
τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ, ἀκαθαρσία ἐστὶν·
ἀχημοσύνην τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ ἀπεκάλυ-
ψεν, ἀτεκνοὶ ἀποθανῶνται.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἀδιορίστος ἀταῦντα εἰρη-
μίων, ἐν τῷ Δούτερονομίῳ προσεδίωξεν.
» εἰπὼν· ἐάν δὲ κατοικῶσιν ἀδελφοὶ ἐπὶ τὸ Δούτ. 25. 5.
» αὐτὸ, καὶ ἀποθάνῃ εἰς ἐξ αὐτῶν σπέρμα δὲ
» μὴ ἢ αὐτῷ, ἐκ ἕσασ ἢ γυνὴ τῆ τεθνηκότος
» ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐσγίζοντι· ὁ ἀδελφὸς τῆ ἀν-
» δρός αὐτῆς λήψεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ τῆτο λέγει· αἷμα ἔ (2)
συγγενόντα ἀλλήλοισ, θανατάσασαν· ἵνα
μηδὲ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῶν. ἐκ εὐρηται. ἀλλ' ἐδὲ τὸ τῆς Γραφῆς κείμενον, κατὰ τῆς ἐβδομήκοντα, περιέχει.
ἔοικε δὲ τῷ κειμένῳ τῆ Ἄλλω τῆ μετὰ τὸ 14. ἐδ. χρησάσασ.
(2) Τὸ ἔ ἀμαρτήμα γραφικόν, καὶ τοὶ ἐν ἑκατέρῳ τῶν κωδίκ. κείται. ἀναγνωσέον δὲ τυχόν, ἔ· ἢ
αἷμα τῷ συγγενέσασ.

μηδὲ παιδοποιήσωσιν· ἢ εἰάν λάθωσι τὴν ἀρχὴν, καὶ μετὰ τὸ παιδοποιήσαι γνωσθῶσι, τοῖς τεχνήσι σωμαπόλλωται. ἵνα καὶ ἀρμόσῃ ὡς τὸ, ἁμαρτία γονέων ἐπὶ τέκνα· ἢ ἕτως, οὐδὲν ἄμα τῇ μιξεί, μηδὲ φθάνειν αὐτὰς διὰ τὴν ὑπέρθεσιν τῆς τιμωρίας τεκνογονεῖν ἐξ ἀλλήλων.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄτεκνοι ἀποθανένται, (1) ἀντὶ τῆς ἐλογισθῆσεται τὸ σέρμα αὐτῆς εἰς τέκνα. ὅπερ καὶ ὁ τῶν Ῥωμαίων ἀπαγορεύει νόμος ἐπὶ πάσης ἀδεμιτογαμίας.

κβ. Καὶ φυλάξατε πάντα τὰ προσάγματά μου, καὶ πάντα τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτὰ, καὶ ἢ μὴ προσοχθήσῃ ὑμῖν ἡ γῆ, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ κατοικεῖν ἐπ' αὐτῆς.

κγ. Καὶ ἔχι πορεύσεσθε τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν, ἕς ἐξαποσέλλω ἀφ' ὑμῶν· ὅτι ταῦτα πάντα ἐποίησαν, καὶ ἐβδελυξάμην αὐτὰς.

ΛΗΛΟΥΤ. Τὸ κεφάλαιον τῆς αἰτίας τῆτο. διὸ προσήκει τῶν ἐθνῶν χωρίζεσθαι τοῖς ἔθνεσι καὶ τῷ τόπῳ. δεῖ δὲ καὶ τῶν σαρκικῶν διωρίδαι, φθόνα, ἐριδος, θυμῆ, πικρίας, καὶ τῶν ὁμοίων.

κδ. Καὶ εἶπα ὑμῖν, ὑμεῖς κληρονομήσατε (2) τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐγὼ δώσω ὑμῖν αὐτὴν ἐν κλήσει, γῆν ἣτις ἐστὶ ρέεσα γάλα καὶ μέλι. ἐγὼ

A Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὃς διώρισα ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν.

κε. Καὶ ἀφοριεῖτε αὐτὰς ἀναμέσον τῶν κληνῶν τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον τῶν κληνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων. καὶ ἢ μὴ βδελύξετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν τοῖς κληνεσι, καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐρπετοῖς τῆς γῆς, ἃ ἀφώρισα ὑμῖν ἐν ἀκαθαρσία.

B ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ εἶπεν ἃ ἐποίησα· ἐδὲ γὰρ ἀκάθαρτον καθ' ὃ ἔργον Θεῶν· ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀφορισμόν. ἕως γὰρ ἐκ ἀφωρίζετο ὑπὸ Θεῶν ἐν ἀκαθαρσία, μετέχον ὁ Νῶε τῶν, καὶ οἱ ἐφεξῆς. ἀφ' ἃ δὲ ἀφωρίθη, διὰ τὰς ἐν αὐτοῖς τύπες τῶν ἐκ προαιρέσεως ἀκαθαρσιῶν, καὶ ἐκ ἐκ Θεῶν ποιήσεως. βδελυρὸν ἢ τὸ μετέχον αὐτῶν, ἕως ὑπὲρ τῆς τύπες ἀνεβιβάδημεν.

κς. Καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἀφορίσας ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἶμαι ἐμοί.

κζ. Καὶ ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὃς ἂν γένηται αὐτῶν ἐγγασρίμουτος ἢ ἐπασιδός, θανάτῳ θανατῶσθωσαν, λίθοις λιθοβολήσετε αὐτὰς, ἔνοχοί εἰσι.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀνοιδησίας λιθώδης τὸ ἀδίκημα, καὶ διὰ τῶν ἢ τιμωρία.

Κ Ε Φ. Κ Α.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μαυσῆν, εἶπον τοῖς ἱερεῦσιν ὑοῖς Ἀαρῶν, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτὰς, ἐν ταῖς ψυχαῖς ἢ μιανθήσονται ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, Ἄλλ' ἢ ἐν τῷ οἰκείῳ τῷ ἐγγίσα αὐτῶν, ἐπὶ πατρὶ καὶ ἐπὶ μητρὶ, καὶ ἐπὶ ὑοῖς καὶ ἐπὶ θυγατράσιν, ἐπ' ἀδελφῶ. Καὶ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτῆ παρθένω τῇ ἐγγιζέσῃ αὐτῷ, τῇ μὴ ἐκδοδομένη ἀνδρὶ, ἐπὶ τῆτοις μιανθήσεται. Οὐ μιανθήσεται ἐξάπινα ἐν τῷ λαῷ αὐτῆ εἰς βεβήλωσιν αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Καὶ τὰς ἐπὶ τελευταῖς ἀνέγραψε τοῖς ἱερεῦσι νόμους, κελύσας μὴ ἐφ' ἅπασιν αὐτὰς μιανέσθαι, τοῖς ὅπως ἢ κατὰ Φιλίαν ἢ κατὰ συγγάειαν ὠκειωμένοις, ἀλλ' ἐπὶ μόνοις ἐξ, πατράσι καὶ μητράσι, ὑοῖς καὶ θυγατράσιν, ἀδελφοῖς καὶ ἀδελφαῖς παρθενοῖς.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μίασμα μὲν ἀνδρὶ γίνοιτ' ἂν παντελῶς ἐδὲν ὁ ἕτερος θάνα-

τος, εἰ τὸν γε τῆς ἀληθείας πολυπραγμονοῖ τις λόγον. νεκρότης γε μὲν ἢ σωματικῇ, τύπος ἂν εἴη τῆς ἔσω καὶ ἐν ψυχῆς, ἢ φ' ἢς ἀνάγκη καταμιαινεσθαι τὸν ἀγγεῖ γεγονότα ἢ κατὰ θέλησιν, ἢ κατὰ ταυτοεργίαν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐφίσησι δὲ ὁ νόμος τοῖς ἡγιασμένοις, ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ, παισί τε καὶ ἀδελφοῖς, καὶ μύτοι καὶ ἀγχισπύροις ἀνεγκλήτως καταμιαινεσθαι, διὰ τῆ καὶ ἀψύχοις σώμασιν ἐπιφοιτῶν, τῇ πρὸς τὴν φύσιν αἰδοῖ καὶ τῶν εἰς τύπον ἀλογήσας ἀδικημάτων, ὡς ἂν μὴ δοκοῖεν ἀτεγκλοῖτινες εἶναι καὶ ἀγέρωχοι τε καὶ ἀσυμπαθεῖς οἱ Θεῷ γνώριμοι· καίτοι λέ-

» γοντος ἀναργῶς τῆ νόμος, τίμα τὸν πατέρα· Ἐξὸδ. 20. 12.

» ρα σα καὶ τὴν μητέρα σα, ἵνα εὖ σοι γένηται. καὶ καθ' ἕτερον δὴ τρόπον τε καὶ λόγον ἀπέρχθαι Φαμεν τῆ χρωῶν παρθεῖν τὰς ἡγιασμένους. ζωῆς γὰρ ὄντας ἱερουργῆς, καὶ εἰς τὴν τῆ θανάτου λύσιν προσκομίζοντας τὰ ἱερὰ τῷ Θεῷ· θανάτου γὰρ λύσις ὁ Χριστὸς θάνατος, διὰ τε προβάτων καὶ μόχων ἀνατυπέμενος· πῶς ἢ ἀκόλως τὰς ἐπὶ θανάτῳ καταβαρύνεσθαι λύκαις;

ΤΟΥΤ

(1) Τινὲς τὸ, ἄτεκνοι ἀπολῆνται, ἀντὶ τῆς, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Κληρονομήσατε. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. "Οτι εκ ω̄ ο θάνατος κατά Θε̄ δημιουργίαν. και ει νεκρον καλει τον λεπρον, και ει ως ακαθαρτα χωριζει τ̄ς λεπρ̄ς, πολλω̄ μαλλον ο νεκρος ακαθαρτος κατα τλω̄ της ψυχης αποληψιν. εως ο τ̄ς νεκρ̄ς καθαρως, εξωποησε τ̄ς νεκρ̄ς, εδ̄ε τλω̄ οψιν τεταν και τλω̄ επαφω̄ βδελυξαμενος. οταν εδ̄ε ημιν̄ επι βδελυρος ο λεπρος, η̄ ο νεκρος, διω̄αμει παντων συγκαθαρσ̄των τοις καθαρσ̄ται, και συζωποησ̄των τοις αναβεβιωκοσι. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Απονιζεσθαι γαρ χρη̄ τ̄ς ιερατ̄ουοντας και μαλα νεανικως το οιονειπως νεκρον και απεψυγμειον φρονημα, και το μη̄ εμπνευ εις αρετλω̄.

ε. Καὶ Φαλάκρωμα ἔξυρηθήσεται τὴν κεφαλὴν ἐπὶ νεκρῶ· καὶ τὴν ὄψιν τῆς πώγωνος ἔξυρηθήσονται· καὶ ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτῶν ἔκατατεμῶσιν ἐντομίδας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. ΕΦηκε μὲν ὁ νόμος τοῖς ἄγαν ἀγχε̄ τεθνεῶσιν ἐπιφοιτῶν τ̄ς ἡγιασμ̄ους, ἐπιμετρ̄ει δ̄ε το̄ χρη̄μα, και το̄ αὐτοις̄ οτῑ μαλιστᾱ π̄ρεπον παραλυειν εκ̄ ε̄ᾱ τω̄ περιτλω̄ καῑ ὑπερ̄ τλω̄ χρε̄ιαν. ως̄ αν̄ μη̄ το̄ σεπλον̄ της̄ ιερωσῑως̄ ἀδικοιτο̄ γ̄ερας. ἐξ̄ισησι γαρ̄ τ̄ς καθ̄ ὁμοιότητᾱ τλω̄ ἐτέρων̄ ψιλ̄εσθαι τ̄ς κεφαλ̄ας, καῑ ἐφ̄ ὕβρεῑ προσώπ̄ε̄ καταξ̄υρεσθαι γενειάδα. η̄ τ̄ᾱ μανίας̄ ἐλλωικης̄ ἀνοσιργήματα, τ̄ς εις̄ σάρκᾱ φημῑ κατατομας, εδ̄ ὅσον̄ εις̄ ν̄εν̄ ἐλε̄ιν̄ ἐπιτάτ̄ει. σ̄ωδιατίθεσθαι μ̄εν̄ γαρ̄ τοις̄ οικείοις̄ εις̄ λύπας, το̄ ἀπεικ̄ος̄ εδ̄εν̄ τό γε̄ μλω̄ εις̄ ἅπαν̄ ἀχημονε̄ιν, ἀκαλλ̄ες̄ αν̄ ε̄η̄ καῑ ἀπόπληκλον̄ κομιδ̄η̄.

ς. Ἅγιοι ἔσονται τῷ Θεῷ αὐτῶν, καὶ ἔβεβηλώσασιν τὸ ὄνομα τῆ Θεῆ αὐτῶν· τὰς γὰρ θυσίας Κυρίε δῶρα τῆ Θεῆ αὐτῶν αὐτοὶ προσφέρονται, καὶ ἔσονται ἅγιοι.

ζ. Γυναῖκα πόρνην καὶ βεβηλωμένην ἔλήφονται, καὶ γυναῖκα ἐκβεβηλημένην ὑπὸ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔλήφονται, ὅτι ἅγιός ἐστι Κυρίω τῷ Θεῷ αὐτῆ.

η. Καὶ ἀγιάσεις αὐτόν. τὰ δῶρα Κυρίε τῆ Θεῆ ὑμῶν ἔτος προσφέρει, ἅγιός ἐσαι· ὅτι ἅγιός ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτ̄ς.

Πόρνη η̄ βεβηλωμένη. Ἄλλος, ἀκαθαρτον, λεπρωσαν, η̄ ε̄ ᾱιμορρο̄ια, (2) η̄ ε̄θνικω̄.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πόρνη καῑ βεβηλω̄ σώματι καῑ ψυχ̄η̄ εδ̄ε̄ προσιδ̄ειν̄ ε̄ᾱ, καν̄ τλω̄ ἐργασίαν̄ ἀποθεμ̄νη̄, χ̄η̄μᾱ κόσμιον̄ καῑ σ̄ωφρον̄ ὑποδ̄η̄ται, διᾱ το̄ τλω̄ ἀρχαίαν̄ προαίρεσιν̄ ἀνίερον̄ αὐτ̄η̄ γεν̄εσθαι. καῑ μετ̄ ὁλη̄ᾱ. Εὐη̄δες γαρ̄ διᾱ μ̄εν̄ τ̄ς εκ̄ τῶν̄ τραυμάτων̄ ἐπιγινωμ̄ίας̄ ε̄λας̄ ε̄

Α τοῖς σώμασιν ἐργεδαίτινας ιερωσῑως, ᾱ σύμβολον̄ ἀτυχίας̄ ἔμοχθηρίας̄ ε̄σι· τ̄ς δ̄ε̄ μη̄ κατ̄ ἀναγκλω̄ μόνον, ἀλλ̄̄ ε̄σιν̄ ὅτε̄ ἐκσ̄οις̄ γνώμας̄ πεπρακ̄ίας̄ τλω̄ ἰδίαν̄ ὤραν, ἐπειδ̄η̄ περ̄ ὄψ̄ε̄ καῑ μόλις̄ μετέγνωσαν, εδ̄ε̄ς̄ ἀπο̄ ἐρασ̄ων̄ ιερ̄ευσιν̄ ἀρμ̄όζεσθαι, καῑ ἀπο̄ χαμαιλυπείων̄ εις̄ ιερ̄ᾱ χωρίᾱ μετοικιζεσθαι. μ̄ένσσι γαρ̄ εδ̄εν̄ ἦτλον̄ ἐν̄ τ̄αις̄ ψυχ̄αις̄ τῶν̄ μετανοκ̄των̄ ε̄λᾱ καῑ τύποῑ τῶν̄ ἀρχαίων̄ ἀδικημάτων.

Β ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ μ̄εν̄ πεπορν̄θ̄μένη̄ κατᾱ το̄ ἀληθ̄ες̄ καῑ μεμολυσμένη̄ γ̄ωη̄, το̄ ἐπ̄ ᾱιχρο̄ις̄ ἀπημ̄φισμένη̄ ἐγκλ̄μᾱ νοσ̄ᾱ, καῑ ἀναμφιλογον̄ ἔχεῑ τλω̄ κατ̄ᾱρ̄ησιν̄ ἀκαταϊτίατος̄ δ̄ε̄ ε̄δαμ̄ως̄ η̄ ἐκβεβλημένη̄. π̄άσοι γαρ̄ αν̄ εκ̄ ε̄ικ̄η̄ το̄ ἀποσ̄είεσθαῑ δ̄εν̄ της̄ τ̄ς̄ σ̄ωόντος̄ ἐσίας. χρη̄ τοιγαρ̄εν̄ τ̄ς̄ εις̄ τλω̄ ἔτω̄ σεπλω̄ λαιτρ̄γίαν̄ ἡγ̄μένους, ε̄χῑ δ̄ήπ̄ε̄ μόνων̄ τῶν̄ ἐμφαν̄εσ̄ατων̄ καῑ ἀκατακ̄λλητων̄ ἐφ̄ ε̄αυτο̄ις̄ ἐχόντων̄ τλω̄ κατ̄άγνωσιν̄ ἀποχ̄εσθαῑ κακῶν, ἀλλ̄ᾱ καῑ παντός, οἴμᾱ, π̄ράγματος, ὡ̄ περ̄ αν̄ ἔποιτο̄ Φαυλότ̄ητος̄ δ̄όξα, καῑ ὑπόληψις̄ εκ̄ ἀγαθ̄η̄, καῑ ἐν̄ πολλ̄ᾱς̄ ἄγαν̄ ὑποψ̄ίαις̄ το̄ ἀσεμ̄ιον̄. ε̄οικ̄ε̄ δ̄ε̄ ὁ λόγος̄ καῑ της̄ Ἰσδαίων̄ σ̄ωαγωγ̄ης̄ τλω̄ συμ-

Δ ὡσπερ τὶ ἐξαίρετον ἑαυτὸν ἀνατιθεῖς ὑπὲρ ἡμῶν τῷ πατρὶ, ὁ μετ' ἡμῶν ἅγιος κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι πᾶσαν αὐτὸς ἀγιάζων τλω̄ κ̄λ̄ισιν, ως̄ εκ̄ Θε̄ς̄ καῑ Θε̄ας̄.

θ. Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως εἰάν βεβηλωθῆ τῆ ἐκπορνεῦσαι, τὸ ὄνομα τῆ πατρὸς αὐτῆς αὕτη βεβηλοῖ, ἐπὶ πυρὸς κατακαυθήσεται.

Ε ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δέδοται γὰρ εἰς̄ ὧ̄γα, ως̄ ἀνοσίᾱ καῑ βέβηλος, η̄ τῶν̄ Ἰσδαίων̄ σ̄ωαγωγ̄η̄ τ̄αις̄ τῶν̄ Γραμματέων̄ η̄ Φαρισαίων̄ ἀκολο̄θ̄εσθαῑ γνώμας̄, η̄ τοις̄ ἀνθρώπων̄ ε̄ιτάλμασιν̄ ὅλον̄ ε̄αυτ̄ης̄ ἀναθε̄ισᾱ τὸν̄ ν̄εν̄. τοιγαρ̄τοῑ καῑ σ̄φ̄όδρᾱ δικαίως̄ ἦκε̄ τ̄ς̄ Προφ̄η̄τε̄ς̄ λέγοντος̄ π̄ως̄ ἐγεν̄ε̄σθαῑ πόρνη̄ πόλις̄ π̄ισ̄η̄ Σιῶν̄ πλήρης̄ κρίσεως̄;

Ζ ι. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ, τῆ ἐπιτεχυμένῃ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ ελαίας τῆ χρυσοῦ, καὶ τελειωμένῃ ἐνδύσασθαι τὰ ἱμάτια, τὴν κεφαλὴν ἔκ ἀποκιδασώσει, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῆ ἔκ διαρρήξει.

Οὐκ ἀποκιδασώσει. Ἄλλος φησιν, εκ̄ ἀπομιτρώσει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ παντέλειος καῑ μέγιστος̄ ἀρχιερεὺς̄ ἀναπόβλητον̄ ἔχων̄ τλω̄ της̄ ιερωσῑως̄ δ̄όξαν, [εκ̄ ἀποκιδασώσεῑ τλω̄ κεφαλ̄ω̄, τ̄ε̄τέσιν̄] εκ̄ ἀποβᾱλε̄ῑ το̄ ιεροπρεπ̄ες̄, φησι, χ̄η̄μα. ε̄ δ̄ε̄ δ̄η̄ λέγοιτο, τλω̄ κεφαλ̄ω̄ εκ̄ ἀπομιτρώσει, συ-

Bb bb 2 νήσεις

(1) Οὐδ̄ε̄ τ̄ε̄το, εδ̄ε̄ το̄ ἐπόμενον̄ ε̄ τοις̄ ἐκδοδομ. ε̄ρηται.

(2) Αἱμορρο̄ια, ὄρδο̄τ.

νήσεις εὖ μάλα τὸ τῆς βασιλείας αὐτῆ διωκεῖς καὶ ἄσεις. μίτρα γὰρ ἢ ἐπὶ μετώποις ἀκροῖς τὸ χρυσὸν ἔχουσα ψέλλιον, ἀρχῆς ἂν εἴη καὶ βασιλείας σύμβολον.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄλλ' ἔδὲ τὰ ἱμάτια διαρρήξει, Φησί. τῆτότοι τισὶ δρᾶν ἔθος ἐπὶ νεκροῖς· Χριστὸς δὲ τὸ χρῆμα παντελῶς ἀλλότριον. πάντοι γὰρ ἂν ἠκισιάγε τὸν ἐπὶ θανάτῳ πόνον ἢ ζωῆ. ἔδὲν γὰρ ὅλως αὐτῇ τὸ νεκρὸν, ἀλλ' ἔστιν αὐτῇ καὶ θανάτῳ λύσις, καὶ Φθορᾶς ἀνατροπή.

ια. Καὶ ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκία εἰς εἰσελεύσεται, ἐπὶ πατρὶ αὐτῆ ἔδὲ ἐπὶ μητρὶ αὐτῆ εἰς μιανθήσεται. καὶ εἰς βεβηλώσει τὸ ὄνομα τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ, ὅτι τὸ ἄγιον ἔλαιον τὸ χρυσὸν τῷ Θεῷ αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ. ἐγὼ Κύριος.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸν ἀρχιερέα παντὸς πείθεις ὑπεξείλετο. καὶ μήποτ' εἰκότως; τὰς μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἱερέων ὑπηρεσίας, ἀντ' ἑτέρων ἕτεροι λειτουργεῖν δύνανται, ὡς καὶ πειθισίτινες, μηδὲν τῶν ἐξ ἑθνεῶν (1) ὑπεριζάν· τὰ δὲ τῷ ἀρχιερέως ἔδὲν δρᾶν ἐφείτα. παρ' ἡμῶν αὐτῶν ἀμίαντος αἰεὶ διατελείτω, μὴ προσαπλόμνος νεκρῶ σώματος, ὅπως τὰς ὑπὲρ τῷ κόσμῳ οὐχὰς καὶ θυσίας ἕτοιμος ᾖν, εἰ καιροῖς τοῖς προσήκουσιν ἀκωλύτως ἐπιτελή. καὶ γὰρ ἄλλως προσκεκληρωμένος Θεῷ, καὶ τῆς ἱεραῆς τάξεως γεγονώς ταξίαρχος, ὀφείλει πάντων ἀλλοτριῶσαι τῶν εἰς γενέσει, μὴ γονέων, μὴ τέκνων, μηδὲ ἀδελφῶν οὐνοῖας ἕτως ἡτλώμενος, ὡς ἢ παρελθεῖν ἢ ὑπερθεῖσαι τὶ τῶν ὄντων, ὃ πραχθῆναι πάντως αὐτίκα ἀμεινον. κελδοῖ δὲ μήτε τὰ εἴματα περιρρήτῃ ἐπὶ τοῖς οικειοτάτοις ἀποθανῶσι, μήτ' ἀφανεῖν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὰ παρασημα τῆς ἱεροσωμῆς, μήτε σιωδῶς ἐκ τῶν ἁγίων ἐξίεναι κατὰ πρόφασιν πείθεις· ἵνα καὶ τὸν τόπον αἰδέμενος, καὶ τὰ περὶ αὐτὸν προκοσμῆματα, οἷς ἀνέσειπαι, κρείττων οἴκῃ γενόμενος, ἄλυπος εἰσαεὶ διατελή. βέλεται γὰρ αὐτὸν ὁ νόμος μείζονος μεμοιραῖσαι φύσεως, ἢ κατὰ ἀνθρώπων, ἐγγυτέρω προσιόντα τῆς θείας· μεθόριον, εἰ δὲ τὰ ληθῆς λέγειν, ἀμφοῖν. ἵνα διὰ μέσων τινῶν ἀνθρώπων μὲν ἠλάσκωνται Θεῷ· Θεὸς δὲ τὰς χάριτας ἀνθρώποις ὑποδιακόνῃ τινὶ χρωόμενος, ὀρέγη καὶ χορηγή.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἱερέων ἐδυσωπείτο τὴν φύσιν, καὶ τοῖς ἁγίαν ἀγχεῖ καὶ ἐξ αἵματος νεκροῖς τοῖς ἡγιασμένοις, ἐδίδε τὸ ἀνεγκλήτως ἐξείναι δρᾶν τὰ νενομισμένα. πεφρόντικε δὲ εἰς σφῶδρα τῆς εἰς τὴν σκίαν ἀμαρτίας. γεγράφατο γὰρ ἐφ' ἡμῶν τὰ ἐγκλήματα, καὶ εἰς ἀνθρώπους ὁ τύπος, οἷς εἰ καί-

Α τι παρέποιτο μολυσμῶ, τὸ ἀπεικὸς ἔδὲν.

» πολλὰ γὰρ πλαιομεν ἅπαντες· καὶ ἡρώσηκεν εἰ ἡμῖν τὸ πλημμελεῖν ἢ φύσις. ἐπὶ δέγε τῷ ἀρχιερέως τῷ μεγάλῳ, τῆτέσι Χριστῷ, τετήρηται καθαρῶς καὶ εἰ αὐτῷ τῷ τύπῳ τὸ σέβας, καὶ τὸ ἀκίβδηλον εἰ σκίαῖς· ἵνα μὴ τὸ τῆς ἀληθείας παρασημαίνηται (2) κάλλος, ὡς εἰ ἐκείνοις ἡδικημένον. ἀβεβηλος γὰρ ὁ Χριστὸς, καὶ ἐκ εἰδῶς ἀμαρτίαν, καὶ παντὸς ἐπέκεινα μολυσμῶ. μᾶλλον δὲ λαμπρότητος τε καὶ καθαρότητος νοητῆς, εἴσωτε παντὸς ἀγιασμῶ, καὶ εἰ (3) ἐξέτληλον ἔχων τὸ εἶγε τῆτω διαφανῆς, διατε τὸ φυσικοῖς ἐρηρεῖσαι νόμοις, καὶ αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν. δηλοῖ δὲ οἶμα τῆτι

Β » τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων εἰς ἐξελεύσεται, καὶ εἰς βεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τί ἐστι τὸ εἰρημνίον,

Γ » ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκία εἰς εἰσελεύσεται; Ψυχὴ ἀμαρτησάση μὴ κοινωνήσης. ὅτι γὰρ τὸ εἰς εἰσελεύσεται, μὴ κοινωνήσης ἐστίν, ἄκισον τί φησιν ἢ Σάρρα τῷ Ἀβραάμ· εἰσελθε εἰς τὴν παιδίσκῃ μου, καὶ τεκνοποίησον ἐξ αὐτῆς. ὅτι δὲ νεκρὸν σῶμα εἰς μαινεῖ· τὰ γὰρ φυσικὰ ἀνάιτια· μάθε παρ' αὐτῆ νομοθετήσαντος, Μωσέως Φημί, τῷ διὰ σκίαν καὶ συμβόλων τὴν ἀληθεῖαν ὑπογράψαντος. ἐκείνος γὰρ ὁ ταῦτα διαταξάμενος, τὰ ὅσα τῷ Ἰωσήφ περιέφερε. πρὸς ὃν δικαίως ἀντις εἶποι· τί ποιῆς, ὦ Μωσῆ; τί πράττεις, ἂ κωλύεις; τί ἐγχαρεῖς, οἷς ἀπαγορεύεις; μᾶλλον δὲ

Δ » τί πράττεις, ἂ νόμῳ ἀπεκήρυξας; γραφώσε τις, ὡς εἶοικε, γραφῆται, ὡς πρῶτον λύνοντα τὸν νόμον. εἰ λῦω, φησὶν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐμφαίνω, τὸ δηλῶμενον διὰ τῷ γράμματος πρᾶγμα περιεργάζεσθαι. ἐγὼ γὰρ νεκρὸν σῶφρονά εἰς οἶδα· ἐγὼ νεκρὸν τὸν τῆς ἐπιβελεύσαντας δβεργετήσαντα εἰς ἐπίσάμα. ζῆ τῷ Θεῷ, καὶ ἡμῖν τῆως νεκρὸς φαίνηται. καὶ ἡμῖν δὲ παραινῶ, μὴ μόνον τὴν νεκρὴν φύσιν ἀμαρτίαν, ἀλλὰ μηδὲ τοῖς ἀμαρτανῶσι κοινωνεῖν. τὰ μὲν γὰρ φυσικὰ ἐλατλώματα, αἰτίας ἔξω ἐσκήνωται· τὰ δὲ ἐκ προαιρέσεως, κατηγορίας καὶ τιμωρίας ἄξια. καὶ εἰ βασανίσετε τὴν λέξιν, τῆθ' ὀβρήσετε. εἰ γὰρ εἶπον, ἐπ' ἀνθρώπῳ ἢ σώματι τετελευτηκίον, ἀλλ'

Ε » ἐπὶ ψυχῇ. ψυχὴ γὰρ ἀμαρτανῶσα ἀποθανεῖται. εἰ γὰρ τὸ νεκρὸν σῶμα μολυσμῶς, πῶς καὶ Σολομῶν· χρῆ γὰρ καὶ ἡμᾶς προσδεῖναι τῇ Μωσέως ἀπολογία· ἔλεγον, ἀγαθὸν τὸ πορῶθῆναι εἰς οἶκον πείθεις, ἢ εἰς οἶκον γέλωτος; πῶς δὲ περιολῆς καὶ ἐκκομιδῆς ἐτύγχανε τὰ σώματα; πῶς δὲ τῇ οἰκίᾳ παρεδίδοτο, εἰ ἔδὲ τὸ ὅσιον τὰ σώματα ὅσιον εἶναι εἰκόμιζε; πῶς δὲ τὸ σῶμα Ἐλισαῖς νεκρὸν ὄν, νεκρὸν ἀνέστησεν;

Ζ » ἐπὶ ψυχῇ. ψυχὴ γὰρ ἀμαρτανῶσα ἀποθανεῖται. εἰ γὰρ τὸ νεκρὸν σῶμα μολυσμῶς, πῶς καὶ Σολομῶν· χρῆ γὰρ καὶ ἡμᾶς προσδεῖναι τῇ Μωσέως ἀπολογία· ἔλεγον, ἀγαθὸν τὸ πορῶθῆναι εἰς οἶκον πείθεις, ἢ εἰς οἶκον γέλωτος; πῶς δὲ περιολῆς καὶ ἐκκομιδῆς ἐτύγχανε τὰ σώματα; πῶς δὲ τῇ οἰκίᾳ παρεδίδοτο, εἰ ἔδὲ τὸ ὅσιον τὰ σώματα ὅσιον εἶναι εἰκόμιζε; πῶς δὲ τὸ σῶμα Ἐλισαῖς νεκρὸν ὄν, νεκρὸν ἀνέστησεν;

ιγ. Οὗτος γυναῖκα παρθένον ἐκ τῆς γένεως αὐτῆ λήψεται. Χήραν δὲ καὶ

(1) Ἰσ. ἔθες.

(2) Παραλυμαίνηται. ὀρθότερ.

(3) Καὶ μὴ, ἀνάγν. ἔτω γὰρ ἔχει καὶ ἡ λατινικὴ μετάφρασις.

καὶ ἐκβεβλημένην καὶ βεβηλωμένην καὶ πόρνην, ταύτας ἔλῃψεται, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τῆς γένεος αὐτῆς λήψεται γυναῖκα.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οὐδὲ χήραν ἐφέταμ γαμῆν αὐτῶ, ἐδὲ τετελεύτηκόςτος ἀνδρὸς μονωθεῖσαν, ἔτ' ἀπηλλαγμείω ἐτι ζῶντος, ἵνα πρῶτον μὲν εἰς ἀβατον καὶ καθαρὰν ἀρεθραν ὁ ἱερός σπόρος χωρήσῃ, καὶ μηδεμίαν κρᾶσιν αἱ γοναὶ πρὸς ἑτέραν οἰκίαν λαμβάνωσιν· εἶτα δ' ὅπως ἀκακώτοις καὶ ἀδιασρόφοις ταῖς ψυχαῖς σπερχόμενοι, ῥαδίως διαπλάτῃσι τὰ ἡθῆ καὶ τὰς τρόπους αὐτῶν. ὀλοκοὶ καὶ δὴ ἀγνοοὶ διάνοιαι παρθένων πρὸς ἀρετῆν, εἰς διδασκαλίαν ἐτοιμότηται. ἢ δ' ἑτέρας πῆραν ἀνδρὸς λαβῆσα, κατὰ τὸ εἶκος ἀπειθεσέρα πρὸς μάθησιν, ἄτε τῷ ψυχῷ ἀκραιφνεσάτῳ ἐκ ἔχουσα, καθάπερ τινὰ λελαιασμῆον κηρὸν εἰς τρανότητα τῶν ἐδγροφισομῆων δογματῶν, ἀλλὰ τραχῆσαν ὑπὸ τῶν παρεγγαρχαχθέντων τύπων. οἱ δυσεξάλαιπλοι περιμῆοντες, ἢ ἔ παραδέχονται σφραγίδας ἑτέρας, ἢ παραδεξάμενοι συγγέσσι ταῖς ἑαυτῶν ἀνωμαλίαις. παρθένον ἔν ὁ ἀρχιερεὺς ἀγέδω γάμῃ ἀγνῷ, λέγω δὴ παρθένον, ἔ μόνον ἢ μὴ ἑτερος ἐχ ὠμίλησεν, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἢ μηδεὶς ἄλλος ἀνὴρ ἀνομάσῃ διὰ τινων ὁμολογιῶν, καὶ ἀγνῷ τὸ σῶμα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πρὸς δὲ τῷ καὶ τὸ γάμος ἠκρίβωσε τῶν μελλουσῶν γαμῆσθαι, προσάξας τῷ μὲν ἀρχιερεῖ μνάσθαι μὴ μόνον γυναῖκα παρθένον, ἀλλὰ καὶ ἱερασαν ἐξ ἱερέων, ἵνα ἐκ μῆος οἰκίας, καὶ τρόπον τινὰ τῆ αὐτῆ αἵματος ὡσι νυμφίος τε καὶ νύμφη, πρὸς ἀρμονίαν ἐπιδαξόμενοι παρ' ὅλον τὸν βίον κρᾶσιν ἡθῶν βεβαιοτάτῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν τοῖς ἱερεῦσι διαφερόντως περὶ τῶν γάμων νομοθετῆ; Ἔδει τύπον εἶναι τὸν ἱερέα σωφροσύνης, καὶ ἵνα τὸ γάμος ἀκραιφνὲς διαμείνη, μηδεμιᾶς ὑβρεως ἀφορμῷ τοῖς λοιδορεῖσθαι βελομῆοις παρέχον. διὸ καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ἀγαθῷ ἔχεν μαρτυρίαν καὶ παρὰ τῶν ἑξῶθεν τὸν τῷ Θεῷ λατρυγῆντα διαγοροῦει· ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμόν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τῆ διαβόλας. τῆτος χάριν τῷ μὲν Ἰσραηλίτιν πορνύσσαν ἀναρεῖσθαι κελούει· τῷ δὲ τῆ ἱερέως θυγατέρα τὰ παραπλήσια τολμῶσαν ἐμπίπρασθαι.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Γυναῖκα δεῖν παρθένον πρὸς γάμῃ φέρεσθαι κοινωνίαν, εὖ μάλα φησί, καὶ ἀνάρμοςον ποιῆται τῷ ἐξωσμῆν. ἢ καὶ εἰς τύπον ἂν εἴη τῆς Ἰσδαίων σιναγωγῆς. ἐκβεβληται γὰρ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐνότητος. καὶ περὶ αὐτῆς φησὶ διὰ τῆς τῆ Προφήτης φωνῆς· ὅτι αὐτῆ ἔ ἢ γυνὴ μῃ, καὶ ἐγὼ ἐκ ἀνῆρ αὐτῆς. ἠρμόσατο δὲ ὁ Παῦλος τῷ ἐξ ἑδνῶν ἐκκλησίαν, παρθένον ἀγνῷ τῷ Χριστῷ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ δὲ δὴ βέλοισι πρὸς τὸν ἐφ' ἐκάσῳ λόγον περιτρέπειν ἀξίως τῶν

A ἀνοιῶν τῷ δῶμαμιν, φάμεν, ὅτι ψυχῆς βεβήλοισ καὶ ἀνοσίαις ἀσυναφῆς ὁ Χριστός, ταῖς δὲ πανάγνοις καὶ καθαραῖς, οἷάπερ παρθένοις, σώσει πνευματικῶς, καὶ ἐγκαρπῆς ἀποτελεῖ, καὶ γάμος αὐτῆς οἰκῆον ἀποκαλεῖ. ὅσις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ **Ματθ. 12. 50.**
» θέλημα τῆ πατρός μου. φησί, τῆ αὖ τοῖς
» ἑρανοῖς, ἔτος καὶ ἀδελφῆ μου, καὶ μή-
» τηρ μου ἐσί.

B **15.** Καὶ ἔ βεβηλώσει τὸ σπέρμα αὐτῆ ἐν τῷ λαῷ αὐτῆ. ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτόν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. ἵνα τὸ ἅγιον σπέρμα ἀμιγῆς μείνη· καὶ ὡς χρῆ τὸν ἱερωμῆον ἐπ' ἀληθείᾳ καὶ τύπῳ τῷ στωικῆταν ἔχεν ὁμοτροπον.

15. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς **16.** Μωϋσῆν, λέγων, Εἶπον Ἀαρῶν, ἀνδρωπος ἐκ τῆς γένεος σου εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ὧ τινι ἐάν ἢ ἐν αὐτῷ μῶμος, ἔ προσελεύσεται προσφέρειν τὰ δῶρα τῆ Θεῷ αὐτῆ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Οὐκ ἂν ὁ τῶν ὄλων δημικρὸς ἐπ' ἀνευθελήτοις αἰταις τῷ ἀνδρῶπι φύσιν ἐγράψατο, ἐδ' αὖ ὡς ἀνέβρον τὸν ἠρῶσσηκότα σωματικῶς τῆς αὐτῷ σωτεταγμένης ἐξέπεμψε λειτουργίας· ἀλλ' ὡς ἐκ τύπῃ πάλιν τῶν σωματικῶν εἰς ἀσειοτέρας ἡμᾶς καταλεπῆσθαι βελάς. καὶ τὸν αὖ ψυχῆ παθῶν τὸ πολυειδὲς ὑποφάνει. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πικρὸν τὸ χρησιμῶδημα. τέλειται γὰρ ὁ νόμος, ἐχὶ κατὰ μόνων τῶν τλιωκάδε γέγονότων ἐξ Ἀαρῶν, ἀλλ' εἰς ἅπαν δῆκει τὸ γάμος, καὶ κατὰ παντός αἵματος ἱερατικῆ, καὶ εἰς πάντα διέρπει χρόνον. δηλοῖ γὰρ οἶμα τῆτι, τὸ, **»** ἐκ τῆς γένεος σου εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἀπαρῶδεκλον γὰρ αἰεί πως Θεῷ τὸ μὴ ἀμωμῆτως ἔχον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τοιγαρῶν καὶ κατὰ παντός ἴοντα τῆ γένεος τὸν ἐπὶ τὸδε ποιῆται νόμον, ἀκίβδηλον ἑαυτῷ τὸ ἱερόν καὶ ἀπόλεκλον ἀποφάνων γάμος. τότε μὲν ὡς αὖ φυλῆ τῆ Λουῖ, καὶ ὡς ἐξ αἵματος Ἀαρῶν, καὶ γε μὴ ὡς αὖ γε τοῖς ἡγιασμέοις αὖ Χριστῷ τῷ μεγάλῳ καὶ κατ' ἀλήθειαν ἀρχιερεῖ, ὧ προσπεφύκαμεν διὰ πνεύματος, κοινωνοὶ καὶ μέτοχοι τῆς οἰκίας αὐτῆ Φύσεως ἀναδεδειγμένοι.

E **Z** **** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρηγηνοῦει τὸν μῶμον· ἐκ αὖ ἐπιμῆσθαι ἀλλοθῶν μελῶν, ἐδὲ αὖ σιωτρίματι σῶς τινος. καὶ ἐπὶ μέρεσ ἢ, τῶν ὀλίων μελῶν· ἔ τοσῶτον παραποδίζοντος τῷ ἐνέργειαν τῆς οὐδοῖας, ἀλλὰ παραβλάπλοντος τῷ οὐτρέπειαν ἢ τῷ ὀλοκληρίαν.

17. Πᾶς ἀνδρωπος ὧ ἂν ἢ ἐν αὐτῷ μῶμος, ἔ προσελεύσεται· ἀνδρωπος τυφλός, ἢ χωλός, ἢ κολοβοριν, ἢ ὠτότμητος, ἢ ἀνδρωπος ὧ ἐάν ἢ ἐν αὐτῷ σύντριμμα χειρός, ἢ σύντριμμα ποδός.

H **18.** ἢ ὠτότμητος, ἢ ἀνδρωπος ὧ ἐάν ἢ ἐν αὐτῷ σύντριμμα χειρός, ἢ σύντριμμα ποδός.

1. Τιμ. 3. 7.

1. Κορ. 2. 2.,

2. Κορ. 11. 2.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διὰ δὲ τὸ Ἰσδαίων μεμψίμοιρον, ἔδὲ τὰς ἔχοντας τινὰ μῶμον σωματικὸν λειτουργεῖν συγχωρεῖ, διὰ τῶν ἀκυσίων παθημάτων ἀπαγορεύων τὰ γνωμικά. τυφλότης μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν, τὴν τῆς γνώμης αἰνίττεται, ἔσθλησι· ἐκλομὴ δὲ ὠτός, τὴν παρακολῶ· εἰνὸς δὲ ἀφαιρέσεις, τὴν διακριτικὴν τὴν ἀφαιρέσιν· ἀποκοπὴ δὲ χειρὸς, τὴν ἀργίαν τὴν πρακτικὴν· ἔτω καὶ τὰ ἄλλα νοητέον. τὰτε χάριν ἀρτιμελῆ κελούει καὶ ἱερεῖα προσφέρειν, τὰς προσφέροντας διὰ τῶν προσφερομένων κελούων ὑγιᾶς ἔχειν τὰς τῆς ψυχῆς ἀεργείας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνεπιτήδειος εἰς ἱεραργίαν ὁ νοητῶς τυφλωθεὶς, καὶ νῦν καὶ φροῖα λελωβημένος· ὁμοίως καὶ χλωὸς ἀνήρ, ὀρθοποδεῖν ἔκ εἰδώς. ἢ δὲ σιμότης, τὸ μὴ ἄγαν ὑγιᾶς καὶ ἀρτίως ἔχον ὡς εἰ αἰδήσει δηλοῖ, κατ' ἰσὺν ἕκαστα τῶν πραγμάτων ἀριστα διακρίνοντες, τὸ κράττον ἐκλεγομένθα. τὸ δὲ παρακεκόφθα τὸ ἔς, τὸ δυσήκοον ὑπεμφύειν, ὡσανεὶ τὸ ἐκ μέρους ὑπεπειθῆς, καὶ ἔκ ὀλοκλήρωσ ὑβλίωιον εἰς ὑπακολῶ, ἢ τὴν ἐξ ὀρθότητος ἐπὶ τὸ χεῖρον παραφοραῖν. σωτήριμα δὲ χειρὸς καὶ σωτήριμα ποδὸς ἔχειν Φημὶ τὸν ἔκ ὀλοκλήρωσ εἰς ἔργα θεῖα χωρεῖν διωάμενον, ἔτε μὴ ἀδιάβλητον ἔχοντα τὰ κατὰ Θεὸν διαβήματα. εἰν δ' ἂν ἔτοι οἱ ποιῶντες τὸ ἔργον Κυρίᾳ ἀμελῶς. ἐπιτήρεια δὲ, ὅτι τῇ νοητῇ καὶ ὀλοτελεῖ χλωότητι, καὶ ἢ μετρία τὴν σκέλες πῆρωσις εἰ ἴσω λελογισαί. τῷ γὰρ μηδὸλως τὶ δρᾶν ἰχύται τῶν ἀγαθῶν, τὸ μὴ δρᾶν ὀρθῶς εἰ ἴσω κείσεται λόγῳ. φαίνοιτο δ' ἂν εἰκότως εἰ μὴ τῇ χλωότητι, τὸ μηδὸλως· εἰ δὲ τῷ σωτήριματι, τὸ μὴ ὑγιᾶς.

κ. Ἡ κυρτός, ἢ ἔφηλος, ἢ πιλλός (1) τὰς ὀφθαλμῶς, ἢ ἀνθρωπος ὧ εἰν ἢ ἐν αὐτῷ ψάρα ἀργία, ἢ λειχήν, ἢ μονόρχις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κυρτὸν δὲ Φησι τὸν οἰονεὶ κεκυφῶτα, καὶ κάτω βλέποντα νῶ, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν τοῖς σαρκικοῖς εἰερείδοντα, καὶ τὰ ἄνω φρονεῖν μὴ διωάμενον. ἔφηλος δὲ (2) ἀρρώστημα καταμελαίνειν εἰδὸς τὴν ἐπ' ἀκρη δέρματος ὄψιν, ἐπ' αὐτοῖς δεικνύμενον μετώποις. ἐμφαίνει γε μὴ νοητῶς τὸν ἀχῆμονα, καὶ οἰονεὶ πρόσωπον ἔκ ἔχοντα καθαρὸν, ἀλλ' ἐμφανῆς ἅπασιν τὸ ἀκαλλῆς εἰς ζωῶ, τὸν ἔδὲ κρυπτεῖν εἰδῶτα τὸ συμβᾶν ἀρρώστημα. πιλλὸν δὲ τὰς ὀφθαλμῶς, τὸν ἦκισα μὲν τὴν βλέπειν ἐσερημένον, ὑγιᾶς δὲ τῆτο ποιεῖν ἔκ ἔχοντα. ὁποῖοίτινές εἰσιν αἰρετικῶν πα-

Α δες, οἱ Θεὸν μὲν εἶναι πισθύνοντες τὸν πατέρα, τὸν γε μὴ ἐξ αὐτῆ Φωῖτα ἦν ἀνοητότατα διωθόμενοι. ἀποκωλύεται δὲ ἱεραργεῖν καὶ ὁ ψάραν ἀργίαν ἔχων. ἢ παρεικασέον τὰ ἐκλοπώτατα τῶν παθῶν, δριμυτέροις ῥόυμασι καταχεόμενα τῆ νοός, καὶ ἐξ ἠδονῆς μὲν ἔχοντα τὴν ἀρχίῶ, εἰς πικρόν γε μὴ ἐξοίχοντα τέλος. λιχίῶ δὲ πᾶν ὅτιῦν πάθος αἰεὶ διέρπον εἰς τὸ ὄβρυ, καὶ ἀκατάληκτον ἔχον τὴν εἰς τὸ χεῖρον ἐπίδοσιν.

Β **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Μονόρχιν δὲ Φησι τὸν ἡμίανδρον, καὶ οἰονεὶ παρακεκομμείον τὸ τελείως ἀνδροπρεπῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀπαγορεύει δὲ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸν ἐκλομῖαν, καὶ τὸν θλαδίαν. γόνιμον μὲν γὰρ εἶναι δεῖ τῶν ἀγαθῶν τὸν τῆς θεῖας θεραπείας φροντίζοντα.

κα. Πᾶς ὧ εἰν ἐν αὐτῷ μῶμος ἐκ τῆ σπέρματος Ἀαρὼν τῆ ἱερέως, ἔκ ἐγγιῆ τῆ προσενεγκεῖν τὰς θυσίας τῷ Κυρίῳ, ὅτι μῶμος ἐν αὐτῷ· τὰ δῶρα τῆ Θεῶ αὐτῆ ἔ προσελεύσεται **κβ.** προσενεγκεῖν. Τὰ δῶρα τῆ Θεῶ αὐτῆ τὰ ἅγια τῶν ἀγίων, καὶ ἀπὸ τῶν **κγ.** ἀγίων φάγεται. Πλὴν πρὸς τὸ καταπέτασμα ἔ προσελεύσεται, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἔκ ἐγγιῆ, ὅτι μῶμον ἔχει. καὶ ἔ βεβηλώσει τὸ ὄνομα τῆ Θεῶ αὐτῆ, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτῆς.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀνέρος μὲν ὁμολογημαίως ὁ ὑπὸ μῶμῳ γραφίῳ ἔργεται δὲ ἔκ τῆ χρῆμα μεταλαχεῖν τῆς ἀγίας τροφῆς. φάγεται γὰρ ἀπὸ τῶν ἀγίων. **»** Φησί. πλὴν πρὸς τὸ καταπέτασμα ἔ προσελεύσεται, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἔκ ἐγγιῆ. οἱ γὰρ ἔτι ταῖς εἰς νῦν ἔσω κερουμμεναῖς ἀδανείαις ἀνοχοι, μετὰ ἀχρῖον ἂν τῆς ὀλογίας Χριστῆ, καὶ ἔκ ὡς εἰ τᾶξαι τῇ τῶν ἀγίων εἰς ἐπίδοσιν ἀγιασμῆ, καὶ εἰς ἐδραιότητα νῆ, καὶ τὴν ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἀρίστοις ἐρηρησμενίῳ διαμονίῳ, ἀλλ' ὡς εἰ τροπῶ τῷ πρέποντι τοῖς ἠρώσηκόσιν, εἰς ἀπόδοσιν τῆ κακῆ, καὶ εἰς κατάληξιν ἀμαρτίας, καὶ εἰς νέκρωσιν ἠδονῶν, καὶ εἰς ἀνάληψιν δουξίας τῆς πνυδοματικῆς.

Ζ **κδ.** Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ τὰς ὑἱὸς αὐτῆ, καὶ πρὸς **κε.** πάντας τὰς ὑἱὸς Ἰσραήλ. (3) Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, **κς.** Εἶπον Ἀαρὼν καὶ τοῖς ὑἱοῖς αὐτῆ· καὶ προσεχέτωσαν ἀπὸ τῶν ἀγίων τῶν ἡῶν

(1) Ἡ μὲν εἰ Φραν. καὶ ἢ εἰ Καντ. ἐκδοσ. πιλλός, ἢ δὲ τῆ Ἀλδ. πιλλός, ὁ δὲ εἰ ἀγίοις Κύριῳ. (εἰ τῷ περικεῖμ. ὑπομνημ.) πιλλός.
 (2) Ἐφηλον δὲ τὸν τὴν ἐφηλίδα τὴν καλεμμόνῳ, ἐπ' αὐτοῖς ἔχοντα μετώποις. ἀρρώστημα δὲ τῆτι καταμελαίνειν εἰδὸς τὴν ἐπ' ἀκρη δέρματος ὄψιν. εἰ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 416.
 (3) Ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ 22. κεφ. εἰ τε τῆ εἰ Φραν. ἐκδοσ. καὶ εἰ τῆ εἰ Καντ. καὶ εἰ ἄλλαις πολλαῖς. εἰ ἕκατέρω δὲ τῶν κωδίκ. τὸ 21. κεφ. λήγει εἰθὰ τὸ 22. εἰ ταῖς ἐσερημῖν. ἐκδοσ. εἰθᾶντοι τὸ μὲν 1. εἰδ. κατὰ τὰς εἰρημ. ἐκδοσ. 25. πεποῖηται, τὸ δὲ 2, 26. καὶ καθεξῆς. ὁμοίως τὰ λοιπὰ.

υἱὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβεβηλώσασι τὸ ὄνομα τὸ ἁγίον μου, καὶ ὅσα αὐτοὶ ἀγιάζοσσι μοι. ἐγὼ Κύριος.

κζ. Εἶπον αὐτοῖς, ὅτι εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν πᾶς ἄνθρωπος, ὃς ἂν προσέλθῃ ἀπὸ πανθὸς τῆς σπέρματος ὑμῶν πρὸς τὰ ἅγια, ὅσα ἂν ἀγιάζωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπ' ἐμοῦ. ἐγὼ Κύριος.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οἱ προσάγοντες τὰ ἱερά, Φησὶν, ἦτοι τὰ ἀγιάζομενα παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅσα ἂν ἀναδέξιν εἰς Ἰουδαίαν τῷ Θεῷ, μὴ βεβηλόντων (1) αὐτῆ τὸ ὄνομα, προσάγοντες ἐ προηγουμένοι, καὶ ἀναπόνητον ἔχοντες ἐτι τὴν ἀκαθαρσίαν ἢ ἂν συμβαίῃ παθεῖν, ἢ ἴσωςαν ὅτι, Φησὶ, τὴν ἐσχάτην βίβλιν ἀποτίσασιν δίκην. ἐγὼ γὰρ εἰμι Κύριος, τρεῖς ἐ θεὸς ψυδώνυμος, εἰς ὃν εἰ καί τις ἀμάρτοιοι τυχόν, ἔδεν ἔσαι τὸ πλημμελές.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εἰ τοιαύτη ἀπειλὴ κείται κατὰ τῶν προσιόντων ἀπλῶς εἰς τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἀγιάζομενα, τί ἀντις εἶποι κατὰ τῆ εἰς τὸσάτον καὶ τοῖστον μυστήριον τολμήσαντος; ὅσω γὰρ πλεῖον
Mat 5. 12. 6. τῆ ἱερῆ ὡδε, κατὰ τὴν τῆ Κυρίε Φωνίῳ, τὸσάτω δεινότερον καὶ φοβερώτερον τὸ ἐν μολυσμῷ ψυχῆς τολμήσαι ἀψαδαί τῆ σώματος τῆ Χριστῆ, παρὰ τὸ ἀψαδαί κριῶν ἢ ταύρων. Καὶ μετ' ἄλλα. Εἰ δὲ ὁ ἐν ἀκαθαρσίᾳ μόνῃ γενόμενος τῆς δὲ ἀκαθαρσίας τὸ ἴδιωμα τυπικῶς ἐκ τῆ νόμου μανθάνομεν ἔτω φοβερόν ἔχει τὸ κρῖμα, πόσω μᾶλλον ὁ ἐν ἀμαρτία ὢν, καὶ κατατολμῶν τῆ σώματος τῆ Κυρίε, δεινότερον ἐπιπάσεται τὸ κρῖμα;

κη. Καὶ ἄνθρωπος ἐκ τῆ σπέρματος Ἰσραὴλ τῆ ἱερέως, ἢ ἔτος λεπρᾶ ἢ γονορρῆει, τῶν ἁγίων ἐκ ἔδεται, ἕως ἂν καθαρισθῆ. καὶ ὁ ἀπλόμενος πάσης ἀκαθαρσίας ψυχῆς, ἢ ἄνθρωπος ὢ ἂν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆ κοίτη σπέρματος, κθ. Ἡ ὅσις ἂν ἀψήται παντὸς ἐρπετῆ ἀκαθάρτου, ὁ μιανεῖ αὐτὸν, ἢ ἐπ' ἄνθρωπον, ἐν ᾧ μιανεῖ αὐτὸν κατὰ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν αὐτῆ.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Σύμβολον δὴ ἐν νεκρώσεως μὲν, ἢ λέπρα ἢ δαπανᾶ γὰρ καὶ καταβόσκεται τὴν σάρκα, μεθίστησι δὲ εἰς τὸ παρὰ φύσιν, καὶ ἄλλοιοι τῆ σώματος τὴν ὄψιν γονορροία δὲ, καρπογονίας

ἐστὶν ἀπόθεσις, ῥέσεως εἰς τὸ μηδὲν τῆς φύσεως ὁποῖος ἀντις ὀρώτο καὶ ἀνθρώπων νῆς παρνεχθεῖς εἰς παραφθοράν, καὶ μονονεχθὲς εἰς ἀκαρπλίαν. Καὶ μετ' ἄλλα. Συγκαταδικάζει δὲ ὡσπερ αὐτοῖς, καὶ εἴ τις ἀψαίτο τυχόν τῶν ἡρώσσηκῶτων, λεπρῆ λέγω καὶ γονορρῆες.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διδάσκει πάλιν ἡμᾶς ἀνιγματοδῶς, ὡς ἀκάθαρτοι μὲν ἐν ἐγκλήμασι μολυσμῶν οἱ ψυχικοῖς ἐνοχοὶ πάθει. συγκαταμιαίνονται δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ θιγγάνοντες, ἦτοι κολλώμενοι κατὰ χέσιν ταυτοβελίας ἢ ταυτοεργίας.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐρπετὰ δὲ πικρὰ καὶ ἰοβόλα λέγεσθαι τε καὶ εἶναι Φαμεν τῆς οἷς περ ἂν εἴη πρέπον ὁ λόγος ἰὸς Ψαλ. 13. 3. ἄσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν ὢν τὸ σῶμα ἄρας καὶ πικρίας γέμει. εἰς δ' ἂν ἔτοι καὶ πρόγε τῶν ἄλλων. οἱ τὰ ορθὰ διασρέφοντες, καὶ τοῖς ἀπληξέροις τὸν ὀλέθρου πρόξενον ἐνηχῶντες λόγον.

λ. Ἡ ψυχὴ ἣτις ἐὰν ἀψήται αὐτῆ, ἀκαθάρτος ἐστὶν ἕως ἐσπέρας. ἔφάγεται ἀπὸ τῶν ἁγίων, ἐὰν μὴ λάλασσηται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, Καὶ δύη ὁ ἥλιος, καὶ καθαρὸς ἔσαι καὶ τότε φάγεται ἀπὸ τῶν ἁγίων, ὅτι ἄρτος αὐτῆ ἐστί.

Δ ** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὡρα γὰρ εἰδᾶδε καταλέγεται, καθ' ἣν ἐπέφανεν ἡμῖν ὁ Ἐμμανηὴλ πρὸς αὐτῆ λοιπὸν τῆ ἐσπέρας. τρεῖς ἐν τῷ τέλει τῆ ἐσπέρας καιρῆ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Μέχρις ἐσπέρας ἀκαθάρτος ὁ μεμολυσμένος. ἀμέτοχος δὲ καὶ τροφῆς ἁγίας καὶ ζωοποιῆ, τὸν τῆς καθάρσεως περιμενῶν καιρὸν.] ὕδατι δὲ λυσάμενος τῷ ἐκ βαπτίσματος, καὶ δύναντος ἡλίου, καθαρὸς, καὶ ἴδιον ἔχων ἄρτον τὸν ἐξ ἔρανῆ καταβάντα.

λβ. Ἐνησιμαῖον καὶ θηριαλώτον ἔφάγεται, μανθῆναι αὐτὸν ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ Κύριος.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐνησιμαῖον καὶ θηριαλώτον ἔ μείον ἢ λέπρα τοῖς ἐφαπτομένοις τὸν μολυσμὸν ἐνήσει νοητῶς τῆ μὲν θησιμαῖε, τὸ τελείως νεκρὸν καὶ ἀπεψυγμένον, ὡς ἐν ἐργοῖς τοῖς κατὰ τὴν σάρκα τῆ δὲ θηριαλώτῃ. τὴν ὑπὸ τῷ διαβόλῳ πεσῶσαν ψυχὴν ἀναφανδὸν σημαίνοντος. χρῆμα δὲ ὅτι σωτήριον ἀποφοιτᾶν ἄνδρος, νεκρὰ φρονεῖν ἐγνωκότος, καὶ ἀπεψυγμένον τὸν νῆν, καὶ τρέφοντος ὡσπερ ἐφ' ἑαυτῷ τὸν Σατανᾶν κατεδίει γὰρ ἂς ἂν ἔλοιτο ψυχᾶς πῶς ἐκ ἂν εἴη σαφές τοῖς γε ἀληθῶς ἀρτίφροσι, καὶ ἀπω-

(1) Τὸ, μὴ βεβηλόντων, ἀντὶ τῆ προσωνυμίας, μὴ βεβηλέτωσαν, ἐκληπλέον, ἢ εὐδοῶται ἢ εὐνοία. καὶ γὰρ καὶ ὁ Εὐστάθιος ὡ τῷ 46 καὶ 47. τῆς ἰ τῆ Ὀμήρου Ἰλιάδ. τὸ, εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ φλογόντων, ἀναπλήσσει λέγων. Τὸ δὲ, εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ φλογόντων, ἀντὶ τῆ, εἰ δὲ βέλονται φλογέτωσαν καὶ αὐτοὶ. καὶ ἐστὶ χῆμα σιγήθες ἐκείσεως, ἢ μόνον γοργόν, ἀλλὰ καὶ σεμνὸν διὰ τὴν ἀποσιώπησιν τῆ πραγματικῆς ῥήματος. ἢ γὰρ καθαρῶς ἀνέχεται εἰπεῖν, εἰ βέλονται φλογέτωσαν. ὅτι δὲ τὸ, φλογόντων, προσωνυμικῶς ῥηθῆν κατὰ Ἀττικῆς, χῆμα καὶ αὐτό ἐστιν ἐκείσετον, ἐκ ἀδελφόν ἐστι.

ἀπωτάτω χωρεῖν παντός τῆ καταβολῆναι εἰσθότος ἄριστα διεσπασμένοι;

λγ. Καὶ φυλάσσονται τὰ φυλάγματα, ἵνα μὴ λάβωσι δι' αὐτὰ ἁμαρτίαν, καὶ ἀποθάνωσι δι' αὐτά, [εἰάν βεβηλώσωσιν αὐτά.] ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιαζὼν αὐτῆς.

λδ. Καὶ πᾶς ἀλλογενὴς ἐκ ἔδετα ἁγία. πάροικος ἱερέως, ἢ μισθωτός, ἐκ ἔδετα ἁγία.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πάροικος δὲ ἱερέως καὶ μισθωτός εἰργεῖται τῶν ἀπαρχῶν. ὁ μὲν πάροικος, ἐπειδὴ μὴ πάντες γείτονες σωῆσιοι καὶ ὁμοτράπεζοι. θεός γὰρ μὴ πρόητά τις τὰ καθιερωθέντα, προφάσει χρησάμενος εἰς ἀσέβειαν ἀκαίρῳ Φιλανθρωπία. Καὶ μετ' ὀλίγα. Γέροντες τῶν ἱερέων ἐδοτέον, ὡς ἄλλοις, ἐδὲ τοῖς παροίκοις, ἕνεκα τῆ γεινιᾶν ἐφαψομένοις ὡς ἐ θεμῆς. ἔ γὰρ οἰκίας, ἀλλὰ γένους ἐσὶν ἢ τιμῆ. ὁμοίως μέντοι μηδὲ μισθωτῶ παρεχέτω, μήτε μισθὸν, μήτε ὑπηρεσίας ἀμοιβῆν ἱερὸν γέρας. χρῆσεται γὰρ ἐσὶν ὅτε ὁ λαβὼν ἀνέρος πρὸς ἃ μὴ δεῖ. βέβηλα τὰ τῆς ὀργάνειας ἀθλα καὶ τῆς περὶ τὸν νεὼν λειτουργίας ἀπεργασάμενος. διὸ ἡ αἰτία ἐδ' ἀλλογενεῖ σωθῶς ὁ νόμος ἐπιτρέπει μεταλαμβάνειν τῶν ἁγίων, καὶ ὑπατριδῆς ὡν τυγχάνη τῶν αὐτοχθόνων, καὶ πρὸς ἀνδρῶν καὶ πρὸς γυναικῶν ἀνεπίληπτος ὡν, ἵνα αἱ τιμαὶ μὴ νοθῶνται, μένωσι δὲ ἐν τῇ ἱερατικῇ τάξει βεβαίως φυλαττόμενα.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ πᾶς ἀλλογενὴς, τρεῖς ἢ ἔνω πεπισθῶς, καὶ Θεὸν ἐκ εἰδῶς τὸν ἀληθινόν. [οἷς γὰρ ἐκ ἕνεσι τὸ διὰ τῆς ἐν πνεύματι καὶ νοητῆς οἰκειότητος σωθῆσθαι Χριστῷ τῷ μεγάλῳ καὶ ἀληθῶς ἱερεῖ, πῶς ἂν οἱ τοιοῦδε γένοιτο μέτοχοι τῶν ἁρτῶν αὐτῆς;]

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Συναπλῆ δὲ τῶν τὸν πάροικόν τε καὶ μισθωτόν. αἰν δ' ἂν ἔτοι πάλιν, κατὰ γε τὸ αὐτῶ μοι δοκῶν, οἱ κόσμῳ μὲν ζῶντες, καὶ αὐτῶ πολιτῶμοιοι, καὶ οἷον πατρίδα πεποιημένοι τῷ γλῶ, διὰ γε τῆ μόνῃ φρονεῖν τὰ σαρκός, ἐν ψιλῇ δὲ ὡς ἄλλοι καὶ μόνῃ παροικῶντες τῇ πίσει τῷ εἰς Χριστὸν ἀγάπησιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μισθωτός δὲ αὐ, καὶ αὐτό περ τάχα τὸ πισεῦσαι μόνον ἐκ αἰδοῖ τῇ πρὸς ἀληθείαν ἡρημῆνοι, μισθὸν δὲ ὡς ἄλλοι τινὰ τῆ δοκεῖν εἶναι Χριστιανοὶ τὸ ἀρέσκαι τισὶ θηρώμενοι, καὶ τὰς ἐκ τῶν ὀφελῶν διωκμένων αὐτῆς φροντίδας θωπυτικῶς ὑποτρέχοντες. καὶ πορισμὸν ποιῶμενοι τῷ ὀσέβειαν, καὶ φιλοκερδίας προκάλυμμα τὸ χρησοπέες, καθάπερ προσωπεῖον ἑαυτοῖς περιπλάττοντες.

λε. Ἐάν δὲ ἱερεὺς κλήσηται ψυχὴν ἐγκλητὸν ἀργυρίῳ, ἔτος φάγεται τῶν ἁρτῶν αὐτῆς καὶ οἱ οἰκογενεῖς αὐτῆς, καὶ ἔτοι φάγονται τῶν ἁρτῶν αὐτῆς.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἰκογενεῖ δὲ φησὶ καὶ ἀργυρῶν ἡμετέρω μεταδιδότω δεσποτῆς ἱερέως σιτίων καὶ ποτῶν ἐκ τῶν ἀπαρχῶν. πρῶτον μὲν, ὅτι φεράποντι πόρος εἰς ὁ δεσποτῆς, ὁ δὲ τῆ δεσποτῆς κληρῶς, αἱ ἱεραὶ Φιλανθρωπία, ἐξ ὧν ἀνάγκη τὸν δεῖλον τρέφειν ὁ δὲ ἄλλοι δὲ ὅτι τὰ γενήσονται πάντως ἀνάγκη μὴ δεῖν ἀκοντας οἱ δ' οἰκέται, καὶ μὴ φέλωμεν, ἄτε αἰετῶν σωόντες καὶ σωδαιτῶμοιοι, σιτία τε καὶ ποτὰ καὶ ὄψα τοῖς δεσποταῖς προδουτρεπιζόμενοι, καὶ τραπέζαις ἐφελῶτες, καὶ τὰ λάψανα ἐκκομίζοντες, καὶ μὴ φανερῶς λαμβάνωσι, λάθρα γὰρ ὑφαιρήσονται, κλέπτειν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης βιαδίτες ὡς ἀνδ' αἰὸς ἐγκλήματος, εἶπερ ἐσὶν ἀδίκημα τὸ ἐκ τῶν δεσποτικῶν τρέφειν, καὶ ἑτέραν προσαρρασκυδάζειν κλοπῆν ἵνα φωρὸς τρόπον πρὸς τῶν ἀνυπαίτιως ζώντων ἀπολαύσωσι τῶν καθιερωθέντων. ὅπερ ἐσὶν ἀτοπώτατον. τρίτον κακεῖνο χρῆσθαι λογίζεσθαι, ὅτι τὰ τῶν ἀπαρχῶν ἐ παρ' ὅσον ἐπινέμεται τοῖς οἰκέταις ὀλιγορηθῆσθαι διὰ τὸν δεσποτικὸν φόβον. ἱκανὸς γὰρ ἔτος ἐπισομίζειν τῷ τινῶν ὀχέρειαν, φάσκειν ἐκ ἐφίαις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἐκκλητόν τε καὶ ἀργυρῶν ἡμετέρω, καὶ οἰκογενεῖ περ λέγων,] τὸν ἐν πίσει γνήσιον καὶ οἰκεῖον ἐν πνεύματι, καὶ τιμῆς ἡγορασμένον, κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον. Χριστὸς γὰρ ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τῆ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν καταρα.

Γαλ. 3. 13.

λς. Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως εἰάν γένηται ἀνδρὶ ἀλλογενεῖ, αὐτῆ τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων ἐ φάγεται.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῷ ἱερέως θυγατέρα φησὶ, καὶ εἰ ἔχοι τυχὸν τὸ συγγενὲς ἁγιον, ἐδὲν ἀντεῦθεν ὀφελῆθῆσθαι συνημμένῳ ἑτέρῳ, τρεῖς ἢ ἔνω ἀλλογενεῖ, τῷ μηδαμόθεν οἰκεῖῳ, μηδὲ μὴ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θυγατέρα φησὶν ἱερέως τῷ ἐξ ὕδατος τε καὶ πνεύματος ἀναγεννηθῆσαν ψυχῷ. ἀλλὰ καὶ αὐτῆ, φησὶν, εἰ γένοιτο ἀλλογενεῖ, τρεῖς ἢ ἔνω ἐκ ἔχοντι πρὸς Θεὸν πνευματικῶν, ἀμέτοχος ἐσὶ τῶν ἁγίων.

λζ. Καὶ θυγάτηρ ἱερέως εἰάν γένηται χήρα ἢ ἐκβεβλημένη, σπέρμα δὲ μὴ ἢ αὐτῆ, ἐπαναστρέφει ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς κατὰ τὴν νεότητά αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἁρτῶν τῆ πατρὸς αὐτῆς φάγεται. [καὶ πᾶς ἀλλογενὴς ἐ φάγεται] ἀπ' αὐτῶν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φιλανθρωπίας μετὸν νόμον ἐξῆς ἀναγράφει. εἰάν θυγάτηρ φησὶν ἱερέως γημαμένη ἱερεῖ, χηρῶσθαι, τελευτήσαντος τῆ ἀνδρός, ἢ καὶ ἐτι ζώντος ἀπαις καταληφθεῖσα, πάλιν ἐπὶ τὸν πατρῶν οἶκον ἀνερχέσθαι, μεταληφθεῖσα τῶν ἀπαρχῶν. ὡν ἡνίκα παρθεῖνος

θείος ἢ ἐκονῶναι. τρόπον γάρ τινα καὶ ἄνθρωπος ἀνθρώπος ἀπὸ τῶν ἰσραήλ, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν Ἰσραήλ, ὃς ἂν προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτῆ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῶν, ἢ κατὰ πᾶσαν αἵρεσιν αὐτῶν, ὅσα ἂν προσενέγκωσι τῷ Κυριῷ εἰς ὀλοκαύτωμα. Δεκτὰ ὑμῖν ἄρσενά ἄμωμα ἐκ τῶν βεκολίων, καὶ ἐκ τῶν προβάτων, καὶ ἐκ τῶν αἰγῶν. Πάντα ὅσα ἂν ἔχη μῶμος ἐν αὐτῷ ἔ προσάξωσι Κυρίῳ, διότι ἔ δεκτόν ἐστιν ὑμῖν.

Δείξαι τῷ ἱερεῖ τὸ ἅγιον. **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Χήρα καὶ ἐκβεβλημένη διὰ τὴν εἰς Χριστὸν δυοσέβειαν ἢ τῶν Ἰουδαίων ἀνεδείχθη συναγωγή, καὶ μεμνηκὸν ἀκαρπὸς εἰ τῷ μηδὲν κεκλήσθαι τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν. [ἀλλ' ἐπαναστρέφει ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς. κεκλήσεται γὰρ καὶ αὐτὴ διὰ πίστεως πρὸς Θεόν. ἐπιγράφεται δὲ σὺ ἡμῖν πατέρα τὸν τῶν ὄλων δημιουργόν, καὶ τῆς Χριστῶ γένειτ' ἂν ὀυλογίας μέτοχος.]

λγ. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν Φάγη ἅγια κατὰ ἄγνοιαν, καὶ προσθήσει τὸ ἐπίπεμπλον αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ, καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸ ἅγιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὰ εἰς ὀσμὴν ὀυδίας ἀνατεθειμένα, μόχοι τυχόν ἢ οἷς, ἀνεκομίζοντο μὲν ἐκ μέρους ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐξαιρετικῶν τῶν κντοδίων, ποδῶν τε καὶ κεφαλῆς καὶ πιμελῆς, ἐὰν ὅτε καὶ νεφρῶν, ἔτρεφον δὲ τοῖς λειψάνοις τῆς ἱερείας. οἱ γὰρ ἐοδιόντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τῆ θυσιαστήριος εἰσι, κατὰ καὶ ὁ θεασέσιος ἔφη Παῦλος. ἢ ἂν ἄρα ἀνάγκη καθιερεῖσθαι Θεῷ τὸ ὑπὸ τῆ προσκομιδαίτος, κατὰ τὸν ἐκάσῳ πρέποντα νόμον. παραμυθεῖσθαι δὲ τῷ λοιπῷ σώματι τῆς θυσίας τῆς ὑπεργῆς. εἰ δὲ δή τις ὄλον ὡπερ δι' ὄλε τὸ δῶρον ἀπονοσφίσαιτο, καὶ ταῖς ἰδίαις ἀπονεμένηκε χρεῖαις, τεθυμιακῶς ἔδει, ὡς ἅγια κατεδηδοκῶς ἐγράφετο νόμῳ.

1. Κορ. 10. 18.

»

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τῆτο δεδράκασι οἱ ἡοὶ Ἠλὶ τῆ ἱερέως, πρὸ θυσιῶν ἀρπάζοντες καὶ βεβηλῶντες τὰ ἱερά. ἀλλ' ἐκείνα μὲν ὡς ἐκείνα, καὶ γυμνῶ ἔχοντα τὴν ἄβριν, ἀναλόγως ἐκολάζετο. εἰ δὲ δὴ γένοιτο, Φησὶν, ἢ λήθη σωρηπασμῶν, ἢ τὸ τοῖς νόμοις δοκῆν ἐκ ἀκριβῶς ἐγνωκῶτα, δράσαι τί τοῖστον, ζημίαν ὑπομινέτω. [καὶ ἀποτιννύτω μὲν τὸ ἴσον ἀμελητῆ, προσεπαγέτω δὲ τῆτω καὶ τὸ ἐπίπεμπλον, τατῆσι τὴν τῆ τιμῆματος πέμπλω μοῖραν.]

λδ. Καὶ ἔ βεβηλώσασσι τὰ ἅγια τῶν ἰσραήλ, ἂ αὐτοὶ ἀναφέρωσι τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἐπάξωσιν ἐφ' ἑαυτῆς ἀνομίαν πλημμελείας ἐν τῷ ἐοδίειν αὐτῆς τὰ ἅγια αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτε τὸ ἀγνοηθεῖν γραφῆς ἐκ ἐλοῦθερον, τί ἂν οἰοιτό τις τὸ ἐξ ἀπονοίας καὶ θράσους; παραιτητέον δὴ ἂν οἷς εἰ φροντίδι τὰ ἱερά, μηδὲν πρὸ θυσίας οἰκαῖσθαι ζητεῖν, ἢ ἰσῶν, ὅτι δεινὰ πεπλημμεληκότες, ὀφλήσασσι δίκλῳ, καὶ ὑπὸ θεῖαν ἔσονται κίνησιν.

μα. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, καὶ πάσῃ συνα-

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοσαύτη γὰρ ἐστὶ πρόνοια ἔ μόνον τοῖς ἀνάγκαι τὰς θυσίας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἱερωμένοις. ὡσεὶ οἱ δοκιμῶτατοι τῶν ἱερέων ἀρισίνδλω ἐπὶ ποδῶν ἀκρῶν ἐρδυνῶσιν ὅσα τε ἐμφανῆ, καὶ ὅσα ἐπὶ γαστρὶ καὶ μηροῖς ἀνακέκρυπται, μή τις βραχεῖα λῶβη διαλέληθε. τὸ δὲ ἀκριβῆς καὶ περιτλὸν τῆς ἐξετάσεως, ἔχ' ἔνεκα τῶν καταδυομένων, ἀλλὰ τῆ περὶ τῆς καταδύοντας ὑπαίτις γίνεται. βελεται γὰρ αὐτῆς ἀναδιδάξαι διὰ συμβόλων, ὅποτε προέρχοντο εἰς βωμῆς, ἢ ὀυξόμενοι, ἢ ὀυχαρισησόντες, μηδὲν ἀρρώσημα ἢ πάθος ἐπιφέρεσθαι τῆ ψυχῆ. πειράσθαι δ' ὄλλω δι' ὄλων ἀκηλίδωτον ἀγάζειν, ὡς ἰδόντα μὴ ἀποσραφίλωαι Θεόν.

με. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτῆ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῆ, ἢ κατὰ πᾶσαν αἵρεσιν αὐτῆ, θυσίαν σωτηρίε τῷ Κυρίῳ, διασειλάς εὐχὴν ἢ κατὰ αἵρεσιν ἢ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν, ἔκτε τῶν βεκολίων ἢ ἐκ τῶν προβάτων, ἄμωμον ἔσαι εἰσδεκλὸν, πᾶς μῶμος ἐκ ἔσαι ἐν αὐτῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σημεῖον τῆ ἀμώμου θυμάτος. καὶ τὸ ὀτόμητον μὲν ἢ κολοβοκερκον εἰς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἀνείεις. θλαδίαν δὲ, ἢ ἐκλομίαν, ἢ ἀπεσασμῶν ἔτε εἰς τὴν ἱεράν, ἔτε εἰς τὴν ἰδίαν. ὅτι τὸ ἄγονον μοχθηρότατον.

μς. Τυφλὸν ἢ συντετριμμένον ἢ γλωσσοτόμητον ἢ μυρμηκίῶντα ἢ ψωραγριῶντα ἢ λιχῆνας ἔχοντα, ἔ προσάξωσι ταῦτα τῷ Θεῷ, καὶ εἰς κάρπωσιν ἔ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τυφλὸν ἔοικε λέγειν τὸν ἄσοφον καὶ ἀσώετον, καὶ φῶς ἐκ ἔχοντα θεῖον εἰ ἑαυτῷ. σωτεριμῶν δὲ τὸν ὀλοτρόπως ἠρρώσηκῶτα, καὶ ὑγιῆς ἔδαν ἔχοντα, ἔτε μὲν ὀρδοποδεῖν διναμῶνον. γλωσσοτόμητον δὲ τὸν ὀρδοπεῖν ἐκ εἰδῶτα, ἔτε μὲν ἀναφωρεῖν ἰχύνοντα τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως. μυρμηκία δὲ καὶ ἀγρία ψῶρα καὶ λιχῆ, αἰ πρὸς ἐπίδοσιν ἰόντα φαίνεται.

CC CC

καὶ

καὶ πρὸς τὸ χαῖρον διανενδύκασί πως, καὶ ὄλιω κατὰ βραχὺ διανέμεται τῷ σάρκα. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἐν ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς ἐκ ἀνακοπλόμυνα τῶν παιδῶν.

μζ. Καὶ μόγον ἢ πρόβατον ὠτόμητον, ἢ κολοβοκερκον σφάγια ποιήσεις αὐτὰ σεαυτῷ, εἰς δὲ εὐχῆν σου εἰ δεχθήσονται.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ὤτόμητον δὲ καὶ πρὸς γε δὴ τῷ τὸν κολοβοκερκον, τὸν δυσαειδή καὶ ἀνήκοον, καὶ τὸν μὴ μέχρι παντὸς ὑπακούονα κατασημῶειν ἄν.

μη. Θλαδίαν καὶ ἐκλεθλιμμένον καὶ ἐκλομίαν καὶ ἀπεσασμένον, εἰ προσάξετε αὐτὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν εἰ ποιήσετε.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ἀπόβλητον δὲ ποιῆται τὸ ἄρσεν μὲν ὅσον ἦκει εἰς φύσιν, ἐνεργεῖν δὲ τὰ ἀρσένων εἰς διωμάειον, θλαδίαν δὲ λέγω καὶ ἐκλομίαν. εἰς δ' ἂν οἱ τοιοῦδε πάλιν οἱ ἐν ὑπολήψει μὲν ἀνδρίας τῆς εἰς ἀρετῶν, εἰ μὴ ἐτι καὶ ἐνεργοὶ πρὸς ἀρετῆς ἀνυχήματα. Ξηροὶ δὲ ὡπερ καὶ ἀκαρποὶ, καὶ τὸ διωμάειον καρποφορεῖν πολυτρόπως παρερημαίον. πλείους γὰρ ὅσος ἡμᾶς ἀνοσίων παιδῶν καταβιάζεται δῆμος εἰς τὸ ἀναλκίτε καὶ ἀδρανές· καὶ προσέτι τῷ τῷ, τὸ μὴ ἰχύσαι καρποφορεῖν. ταύτητοι, καθάπερ ἐγώμα, καὶ πολλοῖς ὀνόμασι τὸ ὑπερβῆσαι ὁ νόμος ἀποκαλεῖ. θλαδίαν γὰρ φησὶ καὶ ἐκλεθλιμμένον καὶ ἐκλομίαν καὶ ἀπεσασμένον. Παιμπούκιλα γὰρ τὰ ἐν ἡμῖν πάθη, δια πολλῆς ὡπερ ἄγοντα τρεῖς πρὸς τὸ ἀναλκίτε καὶ ἀδρανές.

μθ. Καὶ ἐκ χειρὸς ἀλλογενῆς εἰ προσοίσετε τὰ δῶρα τῷ Θεῷ ὑμῶν ἀπὸ πάντων τῶν τῶν ὅτι φθάρματα ἐσὶν ἐν αὐτοῖς, [μῶμος ἐν αὐτοῖς,] εἰ δεχθήσεται ταῦτα ὑμῶν.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Μυσαρὸν δὲ ὅτι πρὸς τῆτοις ἐσὶ, καὶ διὰ χειρὸς ἀλλοτρίας τὰς ἱεροργίας καταδύειν Θεῷ, προσαπέφλωε, λέγων καὶ ἐκ χειρὸς ἀλλογενῆς εἰ προσοίσετε τὰ δῶρα Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν. δι' εἰ σημαίνεται τυπικῶς, ὡς διὰ μόνου Χριστοῦ προσιτὸς ὁ πατήρ.

ν. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Μόγον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα, ὡς ἂν τεχθῆ, καὶ ἔσαι ἐπὶ ἡμέρας ὑπὸ τὴν μητέρα αὐτῆς, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ οὐδόῃ καὶ ἐπέκεινα δεχθήσεται εἰς δῶρα, κάρπωμα τῷ Κυρίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὰ πρωτότοκα τῶν θρεμμάτων εἰς τῷ οὐδόῳ ἡμέραν

A προσφέρεται διηγοῦσθαι; Ἦδει τῷ ἐνίων γαστριμαργίαν καὶ ὅτι τυχὸν ὑπερβαρῆς αὐτὸ καὶ ὑβριδῆς θεασάμενοι, τῆτο μὲν κατέδεξαν, ἕτερον δὲ προσοίσασι. τῆτα χάριν ὑπερβαρῆ προσσνεχθῆναι προσέταξε.

*** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** [Τὸ ἀρτιγενῆς καὶ ὑπότιτον ἐτι σφάτλειν ἐκ ἐα.] δεικνύς ὅτι τὸ ἀτελές ἔπω μὲν ἱερὸν, ἐτι δὲ ἀπαράδεκτον διὰ τῆτο Θεῷ.

Β **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὰ τοίνυν προσκομιζόμενα ζῶα καὶ ἀνατιθέμενα τῷ Θεῷ, δὲν μὲν εἶναι φησὶν ἐπὶ ἡμέρας ὑπὸ τῷ μητέρα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ οὐδόῃ καὶ ἐπέκεινα δῶρον ἔσεσθαι εἰς κάρπωμα τῷ Θεῷ. οὐδόῳ δὲ εἶναι φησὶν τῷ ἀνασάσιμον τῷ Σωτῆρος ἡμέραν, καὶ ἀρχῶν ὡπερ αἰῶνος νέε, παριππύσαντος τῆ κατὰ τὸν νόμον ὡς ἐν ἡμέραις ἐπὶ ταῖς πρώταις. ἐκὲν ἀνίερων καὶ ἀπροσκόμισον τὸ ὡς ἐν χρόνῳ τῷ κατὰ νόμον, δῆλον δὲ ὅτι [τὸ] ἐν λατρεία σαρκικῇ. δῶρον δὲ ἤδη ὑπερσδεκλον τῷ Θεῷ πᾶν εἶτι λοιπὸν ἐν Χριστῷ κατὰ τῷ οὐδόῳ καὶ ἐπέκεινα. ἀκατάλληλος γὰρ ἢ ἐν Χριστῷ κλήσις, ἀρχῶν ἔχουσα τῷ ἀνάσασιν. (1)

νε. Καὶ μόγον καὶ ἐκ ποιμνίς πρόβατον, αὐτὴν καὶ τὸ παιδίον αὐτῆς, εἰ σφάξεται ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

Δ **** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Τὸ δέγε μὴ σωδιόλυθαι δὲν μητέρα τοῖς τέκνοις ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, τί ἂν εἴη; Νομοθετήσας εὐ μάλα τὰ ἐπὶ Χριστῷ, καὶ τῷ δι' αὐτῆ τελείωσιν προαναφωνήσας ἀσείως, ἐκ ἡγνόησιν, ὡς Θεός, τῶν Ἰουδαίων τὸ ἀπειθεῖς, καὶ τῆς Ἰερουσαλήμ τὸ δυσώδιον, καὶ ὅτι ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ὁλοθροῦθῆσονται μὲν ὡς Κυριοκτόνοι καὶ ἀγρίως πεπαρωνηκότες εἰς τὸν γόν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν ὁλοθρίσος Ἰερουσαλήμ οἰχθήσεται, μονεῖ δὲ ὡπερ ἔρημος τέκνων, τὸν τελούταῖον καὶ ἐν ἐχάτοις περιμένουσα καιρὸν, καθ' ὃν καὶ αὐτὴ σωθήσεται, κατοπιν τρέχουσα τῶν ἐθνῶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν ταύτῳ δὲ οἰμαί τύπον ὡπερ τινὰ τὸ χρῆμα τιθεῖς εἰδήσειν ἀναγκαίως. ἦκιστα μὲν γὰρ οἰχθήσεται τὰ ὄντα πρὸς τὸ μηδὲν, ἀκρατῶ φθορᾷ τυραννιμένᾳ· διαμικεῖ δὲ ὡπερ ταῖς διαδοχαῖς τῆτο ἐν ἐκείνῳ, κακῆνο τυχὸν ἐν τῆτω σωζόμενα, κατὰ γε τὸ συγγενῆς ἢ ὁμοιδῆς, τὸν εἰς ἅπαν ὀλεθρον τῶν ἰδίων κλισμάτων ἀποσοβάντος τῷ Θεῷ. Καὶ μετ' ἕτερα. Τετελούθηκα μὲν γὰρ ἡ ῥίζα τῆ ἀνθρωπείν γενῆς οἵατις μητήρ, ὡς ἐν Ἀδάμ, πλὴν οἱ ἐξ αὐτῆς, τῆτεσιν ἡμεῖς ἀνεθάλλομεν ἐν Χριστῷ, καὶ ἐσμεν καὶ σωζόμεθα. ζῶντες ἔχοντες αὐτὸν καὶ ῥίζαν ὡπερ τῆ γενῆς δούτεραν.

νγ. Ἐὰν δὲ θύσης θυσίαν εὐχῆν χαρμοσύνης Κυρίῳ, εἰσδεκλὸν ὑμῖν θύσατε

(1) Τὸ δὲ τὸ ὑπόμνημα ὅλον παρὰ τῷ κώδ. κῆται ἐν τῷ 23. κεφ. τῆς Ἐξοδ. μέρος δὲ τῆτα πάλιν, εἶταν τὸ ἀπὸ τῆ. οὐδόῳ δὲ εἶναι φησὶν, ἄχρι τῆ, ἐπὶ ταῖς πρώταις, ἐν τῷ 22. κεφ. τῆς Ἐξοδ. τὰ δὲ ἐπόμενα ἐν τῷ δὲ τῷ κεφ. τῆ Λευίτ.

νδ. Θύσατε αὐτό. Τῇ τε ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἂν βρωθήσεται· καὶ ἐκ ἀπολείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρῶν. ἐγὼ Κύριος.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰ κρέα τῶν ὑπὲρ αἰνέσεως θυσιῶν, ὡς τὰ τῶν πάχα, αὐθιμερὸν ἐδίεσθαι κελεύει, καὶ μὴ ὑπολείπεσθαι. αἰνεσις γὰρ τῶ Θεῷ ἢ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ζωῇ, μηδὲν ἔχουσα νεκρότητος λείψανον.

νε. Καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσατε αὐτάς. ἐγὼ Κύριος. Καὶ ἔμὴ βεβηλώσητε τὸ ὄνομα τῶ ἁγίου, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς, Ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὡς εἶναι ὑμῶν Θεός. ἐγὼ Κύριος.

Κ Ε Φ.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἑορταὶ Κυρίου ἃς καλέσετε αὐτάς κλητὰς ἁγίας, αὐταὶ εἰσὶν αἱ ἑορταί μου.

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ἑορτῆ ἐστὶ καθαριστικῆς διανοίας, καὶ σωειδῆς ἀνεπίληπτον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰσὶ τοίνυν ἀριθμῷ δέκα ἑορταί, ἃς ἀναγράφει ὁ νόμος. πρώτη μὲν, ἢ ἀκέραια θυμῶσαι τὴν ἄν ἰσως. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡμέρα πάσα. δευτέρα δ', ἢ ἐξ ἡμερῶν ἐβδόμη, σάββατον αὐτῷ Ἑβραῖοι παλῶν γλώττῃ καλεῖται. τρίτη δὲ, ἢ μετὰ σιῶσον τῷ κατὰ τινὰ σελιῶν νεῖαν νεομηνία. τετάρτη δὲ, τῶν διαβατηριῶν, ἢ καλεῖται πάχα. πέμπτη δὲ, ἢ τῶν ἀσαχῶν ἀπαρχῇ, τὸ ἱερὸν δράγμα. ἕκτη δὲ, ἄζυμα, μεθ' ἢ (2) τῆς τῶν ἐβδομάδων ὄντως ἐβδόμη. ὀγδόη δὲ, ἱερομηνία. ἐνάτη δὲ, νησεῖα. δεκάτη δὲ, ἢ τῶν σκλιῶν, ἢ τις ἐστὶν ἢ τῶν ἐτησίων ἑορτῶν συμπέρασμα, εἰς τέλειον ἀριθμὸν δεκάδα τελευτῶσα.

γ. Ἐξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα ἀνάπαυσις κλητῇ ἁγίᾳ τῷ Κυρίῳ. πᾶν ἔργον ἔποιήσετε· σάββατά ἐστὶ τῷ Κυρίῳ ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρῶτῳ τῷ σαββατικῷ ἀνάπαυσιν ἁγίαν καλεῖ· ἢ τις ἐστὶ σκία τῶ ἀποκειμένῳ σαββατισμῷ τῷ λαῷ τῶ Θεῷ· εἶτα τῷ τῶ πάχα, ἢς καὶ αὐτῆς τῷ πλήρωσιν ὁ Σωτὴρ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶ Θεῷ γεννησομένῳ προαγορεύει, ὅτε τῷ κοσμικῷ ἀπολιπόντες Αἰγύπτου, διὰ τὸν ἁμνὸν τῶ Θεῷ παρασησόμεθα Χριστῷ ἐλδύθεροι.

δ. Αὐταὶ αἱ ἑορταὶ τῷ Κυρίῳ κλητῇ ἁγία, ἃς καλέσετε αὐτάς ἑορτάς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

ε. Ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ἐν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τῶ μηνός, ἀναμέσον τῶν ἑσπερινῶν πάχα τῷ Κυρίῳ. **στ.** Καὶ ἐν τῇ πεντεκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τῶ μηνός αὐτῆς ἑορτῇ τῶν ἄζυμων τῷ Κυρίῳ. ἐπὶ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε.

Κ Β. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Σὺ τῷ προβάτῳ ἡδιον καὶ ἄζυμα, ἔμὴ καὶ τὸν ἁμνόν. ἀλλὰ τῶ πάχα ἐστὶν ἡ ἑορτῇ, καὶ ἐκ τῶ κρατῆντος ὀνομάζεται ἡμέρα. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ πεντεκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἡδιον ἄζυμα, ἔμὴ καὶ τὸν ἁμνόν, ἑορτῇ καλεῖται τῶν ἄζυμων. διὰ τῆτο ἐν ἡ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ, τῶ πάχα ἢ δὲ πεντεκαίδεκάτῃ, τῶν ἄζυμων λέγεται.

ζ. Καὶ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητῇ ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἢ ποιήσετε. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ ἐπὶ ἡμέρας. ἢ ἡ ἡμέρα ἢ ἐβδόμη κλητῇ ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔποιήσετε.

Δ. ** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Λατρείαν ἐνταῦθα τῷ δελεῖαν καλεῖ. ἐδὲν ἐν, Φησί, τῶν δελοπρεπῶν, καὶ οἶονεῖ ἀνδραποδίζοντων ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πρὸς Θεὸν ἀσπείρας, ἐργάσθε δὲ ἐν σαββάτῳ, ὃ καταφορτίζει ὑμᾶς βάρει ἀμαρτημάτων. ἀνέσεως γὰρ καὶ ἀφέσεως ἐστὶν ἡ ἡμέρα· καὶ ἔμὴ σιωδῆσοις κακῶν τὸ ἀξίωμα αὐτῆς ἐνυβρίζεσθαι.

θ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἢν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, ἢ φερίζητε τὸν φερισμόν αὐτῆς, ἢ οἴσετε δράγματα ἀπαρχῆν τῶ φερισμῷ ὑμῶν πρὸς τὸν ἱερέα.

Ζ. ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἑορτῇ δ' ἐστὶν ἢ μετὰ τῷ πρώτῳ δὲ θυς ἡμέρα, ἢ τις ἀπὸ τῶ συμβεβηκότος ὀνομάζεται δράγμα. τῆτο γὰρ ἀπαρχῇ προαγορεύεται τῷ βωμῷ, καὶ τῆς χώρας ἢ ἔλαχε τὸ ἔθνος οἰκίον, καὶ τῆς συμπάσης γῆς. ὡς εἶναι τῷ ἀπαρχῇ καὶ τῶ ἔθνους ἰδίαν, καὶ ὑπὲρ παντός ἀνθρώπων γενῆς κοινῷ· καὶ τὸν ὄντα Θεὸν θεραπεύειν ὑπὲρ τε ἑαυτῆς καὶ τῶν ἄλλων, ὅτι πάμφορον γλῶ ἔλαχον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πολλὰ μὲντοι διὰ τῆς ἀπαρχῆς παρίσταται. πρῶτον μὲν, Θεῷ μνημα· ἔπειτα, τῷ πρὸς ἀλήθειαν αἰτῶ τῆς δόκαρπίας, ἀμοιβῆ δικαιοσύνης, κριτῆ δὲ τὸ τῆς ἀπαρχῆς δράγμα, πρὸς τῷ τῶν ὑποβεβιωκότων ἀνυπαίτιον χρῆσιν. ἐπειδὴ γὰρ ἔτ' ὄναγες ἢ ἐκ πάντων ἀπάρχεσθαι.

CC CC 2

τῶν

(1) Ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ. 33. ἐστὶ.

(2) Μεθ' ἢ ἢ ἀνάγν.

ἡ ἐβδομάδας ὀλοκλήρης. ἡ δὲ τῆς πεντηκοστής εορτὴ, μνήμη ἢ τῆς εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ἐπαγγελίας εἰσοδῶν. τότε γὰρ καὶ ἔπειρον, καὶ ἐξέριζον. εἰ γὰρ τῆ ἐρήμῳ τὸ μάννα ἠδῖον ἐρανόθεν Φερόμενον.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Μετὰ τὸ θύσαι τὸ πάχα εἰς τριῶν ἡμερῶν, τρεῖς μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὰ προβάτα προσέτατε τὸ δράγμα εἰσφέρειν. ἵνα σημάνῃ τὸ ὄλογημένον δράγμα ἐγειρόμενον ἐκ τῶν νεκρῶν μετὰ τρίτῳ ἡμέραν, τῆς γῆς αὐτῷ προσφύσεως, καὶ αὐτὸ αὐτὸ πάλιν κομιζομένη ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν ἀναστάσει τὰ μνημάτων, καὶ μένοντος σὺ τοῖς μαθηταῖς τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς πεντηκοστῆς εἰσφέροντος αὐτὸ εἰς τὰ ἐπεράνια τῷ πατρὶ, τὸ πρωτότοκον τῶν πρωτοτόκων, ἡ ἀπαρχὴ ἡ ἀγία, τὸ δράγμα ὃ ἐδράξατο ἀπὸ Μαρίας, ἡ ἀγκάλῃ ἡ ἀγκαλιθεῖσα εἰς Θεῷ, ὃ καρπὸς τῆς κοιτίας, ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἄλλω.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. [Εἰσχεκόμενε παραχρημα τῆς ἀγίας ἡμῖν πεντηκοστῆς προανατύπωσιν ἐναργῆ, ἐπὶ τὰ χρωμα λέγων ἐπαριθμῶν ἐβδομάδας τῆ τῆ δράγματος εἰσκομιδῆ.] Μετὰ γὰρ τὴν ἀναστάσιμον ἡμέραν ἐπὶ τὰ σιμῶντες ἐβδομάδας, εορτάζομεν τὴν πεντηκοστήν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τῷ τύπῳ γὰρ ἀκολουθεῖντες τῷ παλαιῷ, τὰς πενήκοντα ἡμέρας ἀριθμῶμεν· ἐκ ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐτέθη τὸ δράγμα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ τῆς ἀναστάσεως.

ΙΖ. Ἀπὸ τῆς κατοικίας ὑμῶν προσοίσετε ἄρτους ἐπίθεμα, δύο ἄρτους· ἐκ δύο δεκάτων σεμιδάλεως ἕσται ὁ ἄρτος ὁ εἷς, ἐξυμωμένοι πεφθίσονται πρωτογεννημάτων τῷ Κυρίῳ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Δύο ἐξυμωμένους ἄρτους ἐκ πυρὸς γεγονότας ἕδος προσφέρειν, ἀπαρχῶν σίτης τῆς ἀρίστης τροφῆς· ἡ δὲ διότι πρὶν εἰς τὴν ἀνθρώπων χρῆσιν ἐλθεῖν τὸν ἐπέτειον καρπὸν τῆ νέου σίτης, πρῶτον γέννημα, καὶ ὁ πρῶτος περιφανῆς καρπὸς ἀπαρχῆ προσάγεται, ἵνα διὰ βραχέως συμβόλῃ παραφλύωσιν δὲ χάρισον ἡδῶν· ἡ δὲ διότι κατ' ἐξοχὴν πρῶτον καὶ ἀριστον γέννημα ὃ τῆ σίτης καρπὸς ἐστίν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Δύο δὲ ἄρτοι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς προσεφέροντο, καὶ ἔ τρεῖς, εἰς ἀνδείξιν τῆς τῶν δύο ὑποστάσεων φανερώσεως, τῆ ἡσθητικῆς καὶ τῆ πνεύματος. ὁ γὰρ πατήρ ἡδῶν προέγνωσο, πλὴν καὶ τῶν δύο τῶν γνωσθέντων, ἔγνωμεν τὴν εἰς Τριάδι Θεότητα.

**** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Πρωτόλειον τῆς εἰς καινότητῃ μελαπλάττωμένης κλίσεως ὁ Ἑμμαυκήλ. νοεῖται δὲ πρῶτος εἰς ἡμῖν, ὡς ἄρτος καὶ νέον φύραμα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νέον ὡπερ τὸ καὶ ἡμεῖς κεκλήμεθα φύραμα, τύπος δ' ἂν εἴη καὶ τῆδε σαφῆς ὁ ἐκ νέων

Α καρπῶν προσκομιζόμενος ἄρτος. ἀλλ' ἐκ εἰς ὁ ἄρτος, δύο δὲ χρωμα προσάγεσθαι λέγει. δύο γὰρ οἱ λαοὶ, καὶ εἰς πρὸς ἐνότητα φαίνονται σιμωλεγεμένοι διὰ μεσίτη Χριστῶ. πλὴν ἐξυμωμένοι πεφθίσονται, φησί. καὶ τὸ ἀνιγμα; φέρε λέγωμεν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ζύμη δὲ ἂν ὁ Σωτὴρ τῆς θείας τε καὶ ἀσθελετικῆς παιδύσεως τὴν δὲ κλεῖτε καὶ ὄνησιφόρον δὴ αὐμιν παρεκάζει, λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἑβραίων ζύμη, ἢ λαβῆσα γυνὴ ἐκρυψεν εἰς ἀλόβρη σατα τρία, ἕως ἔξυμωθῆ τὸ ἔλον. εἰσδύσσα γὰρ εἰς νέον καὶ καρδίαν τῆς ἀσθελετικῆς παιδύσεως ἡ ζωοποιὸς ἐνέργεια, ψυχλῶτε καὶ σῶμα καὶ πνεῦμα πρὸς ἰδίαν ὡπερ ποιότητα μετασοχηιοῖ. ἔχεν τῆ τοιαύδε ζύμη πρέποι ἂν ὑπονοεῖν ἐξυμωθῆ τῆς λαῶν, ὡς εἰς εἶδα τῶν ἄρτων προσκομιζομένων· καὶ ἐκ δύο δεκάτων ἕκαστος, τὸ οἶονε διτλὸν τῆς παιδύσεως καταγράφοντος ἡμῖν ἀνιγματωδῶς τῆ τύπος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ μὲν γὰρ πάχα, καὶ τὴν διαβατήριον εορτῶν εορτάζοντες, τῆς ἄρτης ἀζύμης προσφέρειν ἐκελεύομεθα· μετὰ δὲ τὸ ἐξωνηθῆναι ἡμᾶς τῆς ἀμαρτίας τῷ αἵματι τῆ Χριστῶ, καὶ δεξασθαι τῶν ἀσθελετικῶν μαθημάτων τὸν σπόρον. καὶ καρπὸν ἐνεγκῆν, ἄρτης λοιπὸν ἐξυμωμένους εἰς τῆ πεντηκοστῆ προτρεπόμεθα.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρωτογεννημάτων φησὶν ἕσαι ζύμη, καὶ διὰ τῆτο ταύτῳ ἐκ ἀποσρέφομα.

ΙΗ. Καὶ προσάξετε μετὰ τῶν ἄρτων ἐπὶ τὰ ἀμνὸς ἐνιαυσίους ἀμώμους, καὶ μόσχον ἕνα ἐκ βεκολίας, καὶ κριὸς δύο ἀμώμους, καὶ ἔσονται εἰς ὀλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ· καὶ αἱ θυσιάαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν θυσία ὁσμῆ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν εἴεν οἱ μὲν ἀμνοὶ, τῆς ἀγέλης τῶν πισθυσάντων· ἰχθύς δὲ καὶ ἀνδρείας, ὁ μόσχος· ἡλικίας δὲ τῆς ἀντελῆς, ὁ κριός. ἔχεν οἱ πισθύνοντες διὰ τῆ κατανδρῆσθαι φιλεῖν τῶν γεωδεσέρων, ἀναδρῶσκων εἰς τελειότητα τὴν εἰς Χριστῶ νοεμένην.

Ζ **ΙΘ.** Καὶ ποιήσετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρτίας, καὶ δύο ἀμνὸς ἐνιαυσίους εἰς θυσίαν σωτηρίας μετὰ τῶν ἄρτων τῆ πρωτογεννήματος.

*** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Ὅρα τοίνυν σφραζομένῳ τῷ νοητῷ χιμάρῳ σιμωποθνήσκοντας τῆς ἀμνὸς, καὶ σιμωποθνήσκοντας τῆς ἄρτης. δεκτὴ γὰρ ἡμῶν ἡ καθιέρωσις, καὶ εἰς ὁσμὴν ὀσθῆς ἡ νέα τε καὶ ἀσθελετικὴ ζωὴ, συμπλαττωμένη τῶν τοῖς παιδημασι τῆ Χριστῶ, καὶ τὴν αὐτῆ μίμησιν ὑποτρέχουσα.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Σωτηρίας θυσία διακεκλήσθαι, φησὶν, ἡ τοιαύδε καλῶς σῶσει

σώζει γὰρ τὰς ὑπὲρ ὧν τὴν σφαγὴν ὑπέ-
μεινεν ὁ Χριστός, ἕπερ ἐξέλιπον ἀμαρτίας
καὶ θανάτου, καὶ φθορᾶς ἀμείνων ἀπο-
τελεῖ τὰς σωτηριαμμένους αὐτῷ καὶ σωα-
ποδνήσκοντας.

κ. Καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς με-
τὰ τῶν ἄρτων τῆς πρωτογεννήματος
ἐπίθεμα ἐναντίον Κυρίου μετὰ δύο ἄρ-
νῶν, (1) ἅγια ἔσαι τῷ Κυρίῳ. τῷ
ἱερεὶ τῷ προσφέροντι αὐτὰ αὐτῷ ἔσαι.

κα. Καὶ καλέσεται ταύτην τὴν ἡμέραν κλη-

τὴν ἁγία ἔσαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λα-
τρευτὸν ἔποιήσετε ἐν αὐτῇ. νόμιμον
αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ
κβ. κατοικίᾳ ὑμῶν. Καὶ ὅταν θερίζητε
τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, ἔσυντε-
λέσετε τὸ λοιπὸν τῆς θερισμῆς τῆς
ἀγρῆς ἐν τῷ θερίζειν σε, καὶ τὰ
ἀποπίπτοντα τῆς θερισμῆς σου ἔσυν-
λέξεις· τῷ πλωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ
καταλείψεις αὐτά. ἐγὼ Κύριος ὁ
Θεὸς ὑμῶν.

Κ Ε Φ.

Κ Γ. (2)

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
β. Μωϋσῆν, λέγων· Λάλη-
σον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέ-
γων, τῆς μηνὸς τῆς ἑβδόμης μιᾶ τῆς μηνὸς
ἔσαι ὑμῖν ἀνάπαυσις, μνημόσυνον σαλ-
πίγγων· κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Μνημόσυνον σαλπίγγων, ἡ
τὴν τῆς σκλωποκίτας. (3)

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐξῆς δέ-
εσιν ἱερομυθία, καθ' ἣν ἅμα ταῖς ἀναγο-
μνάσις θυσιῶν ἐν τῷ ἱερῷ σαλπίζου ἔθος·
ἀφ' ἧς καὶ σαλπίγγων ἔτυμος ἐορτῆ προ-
σαγορεύεται, διττὸν λόγον ἔχουσα· τὸν
μὲν, ἴδιον τῆς ἔθνης· τὸν δὲ, κοινὸν ἀν-
θρώπων ἀπάντων. ἴδιον μὲν, ὑπόμνησιν
τερασίων καὶ μεγαλουργηθέντος ἔργου, καθ'
ὃν χρόνον τὰ λόγια τῶν νόμων ἐθεσπίζετο.
τότε γὰρ ἀπ' ἔρανος Φωνὴ σάλπιγγος ἐξη-
χῆσεν, ἡ εἰκὸς ἄχρι τῶν τῆς παντὸς φθά-
σαι περάτων. Καὶ μετ' ὀλίγα. Κοινὸν δὲ πρὸς
πάντας ἀνθρώπους ἐκείνο· ἡ σάλπιγγος ὄρ-
γανόν ἐστι πολέμου, καὶ πρὸς ἀφάρμῃσιν,
καὶ πρὸς ἀνάκλησιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερος
θεήλατος πόλεμος, ὅτε ἡ φύσις ἐν ἑαυτῇ
σασιάζει, τῶν μερῶν ἀντεπιτιθεμένων ἀλ-
λήλοις. Καὶ μετ' ὀλίγα. Διὰ τῆτο ἐπώνυμον
ἐορτῶν ὀργάνου πολεμικῆς, σάλπιγγος. ἀπέ-
φθωκε ὁ νόμος, ἐπ' εὐχαριστία τῆς εἰρω-
ποιῆς Θεοῦ. ὅς καὶ τὰς ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ
τὰς ἐν τοῖς μέρεσι τῆς παντὸς θάσεις ἀνε-
λῶν, εὐθιμίας καὶ εὐετηρίας ἀπεργάσα-
το, μηδὲν ἐμπύρομα καρπῶν φθορᾶς ἐά-
σας ζωπυρηθῆναι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Οὕτω διδάξας ὅπως
χρῆ καὶ τῆς πάσης ἐν τῆς παντηχοῦς ἐπι-
τελέσαι τὴν ἐορτῶν, διδάσκει καὶ τίνα χρῆ
πράξαι τῷ ἐβδόμῳ μῶνι. καὶ τῇ μὲν νεο-
μυθία, τῶν σαλπίγγων τὴν ἐορτῶν ἐπιτε-
λέσαι κελεύει· ἀνεμύνησκον δὲ αὐτὰ τῶν
ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει γεγεννημένων σαλπίγγων,
ἡνίκα τὸν νόμον ὁ τῶν ὄλων ἐδεδώκει Θεός.

Ἐξδδ. 19. 16. Φωνὴ γὰρ [Φησι] τῆς σάλπιγγος ἡχει μέ-
γα. τῇ δεκάτῃ δὲ τῆς μῶντος [τῆς ἑβδόμης]

νησεύσαι κελεύει. ταύτῃ γὰρ τὴν ἡμέ-
ραν, ἱλασμῆ ἡμέραν καλεῖ. ταπεινώσατε
γὰρ Φησι τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἀπὸ εἰνάτης
τῆς μῶντος ἑσπέρας. καὶ πᾶσα ψυχὴ ἣτις
μὴ ταπεινωθῆσεται ἐν αὐτῇ, ἐξολοθρευ-
θῆσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς λαῶν αὐτῆς.
ἀλλ' [οἱ] Ἰσραῖοι κατὰ ταύτῃ τὴν ἡμέ-
ραν ἔσκυθροπάσσειν, ἀλλὰ γελῶσι καὶ
παίξουσι καὶ χοροῦσι, καὶ ἀκολάστοις ῥή-
μασι καὶ πράγμασι κέχρωται, ἀντικρὺς
τῷ νόμῳ μαχομένοι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Φέρε ἤδη καὶ ἐπὶ [τῶν]
τρίτῃ τῆς ἐορτῆς καιρῷ [τὰ] εἰκότα λέ-
ξωμεν. εἴκει τοίνυν ὁ ἐβδόμος μῶν τὸν ἐπὶ
σωτηλείας τε καὶ ἐπ' ἐσχάτοις ὑπαινίττεσθαι
καιρὸν. μῶνι γὰρ ἐβδόμῳ πάντα τὰ ἐξ
ἀγρῶν ἔκ εἰς τὴν ἄλλω ποδῶν συγκομιζέον,
ὡ τὰν, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἤδη τοῖς ἐκάστῃ θη-
σαυροῖς εἰσκληῖσθαι πρέπει. ὅτι παροίχε-
ται μὲν ὁ τῆς εὐκαρπίας καιρὸς, ἀνίχε-
δὲ ἤδη χειμῶνος ἀρχὴ, φθίνει δὲ ἤδη φυ-
τὰ, καὶ ἀνθη μαραινεται. Φέρε δὲ ἔν ὡς
ἐπίγε σφίσι αὐτοῖς τὰ ἐκ τῆς καιρῆς με-
θισάντες, λέγωμεν· ὅτι πρὸς τέλος ἤδη
διέρποντος τῆς αἰῶνος τῆτος, καὶ ὡσπερ τι-
νὸς ἐπηρτημένους καὶ εἰσελαύνειν μέλλοντος
τῆ καθ' ὃν ἀνάγκη κολάζεσθαι τὰς Φιλα-
μαρτημονας, σωροῦσαι μὲν ἕκαστος τὸ ἐξ
ἰδίων πόνων, εἴ γε σωφρονοῖ, καὶ ἐν τοῖς
ἄνω θησαυροῖς εἰσκομιεῖ. μεμνήσεται δὲ
λέγοντος τῆς Χριστοῦ, μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν Ματθ. 6. 19,
θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρω-
σις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπτει διορῦτῆσι
καὶ κλέπτεισι θησαυρίζετε δὲ μάλλον ἐν
τοῖς ἔρανοις. ἔκην ἐπέπερ ἐγγηγερομένους
Χριστοῦ, τῆς σωτηλείας ἡμᾶς εἰς ἀνάμνη-
σιν οἱ τῶν ἁγίων μυσαγωγῶν ἀποφέρουσι
λόγοι· ἄνω γὰρ καὶ κάτω διακεκράγασιν,
ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ συγκομιζέσθω, Φησὶν ἐν 1. Ἰωάν. 2. 18.
τοῖς ἔρανοις τὰ παρ' ἐκάστῃ λοιπὸν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐοικει ὁ ἐβδόμος μῶν
τὸν ἐπὶ σωτηλείας ἀνίττεσθαι καιρὸν. θη-
σαυρίζει γὰρ ἕκαστος τὰ ἐξ ἰδίων ἰδρώτων
ἀγαθὰ, καὶ τῆς εἰς αἰῶνα τρυφῆς τε καὶ ἀνα-

(1) Μετὰ τῶν δύο ἀρνῶν. αἰ πρὸς εἰρημ. ἐκδδ.

(2) Τὸ δὲ τὸ κεφ. ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδδ. συνήνεται τῷ προτέρῳ.

(3) Ἡ τῆς ἀκηγοτηγίας. ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τὴν Γραφίῃ, τὴν ἐν Φραγ. ἐκδδ.

1. Θεσ. 4. 16. ἀναπαύλης ἐπιμελήσεται. [μεμνημένος ὅτι,
 » Κύριος ἐν κελύβηματι, ἐν Φωνῇ Ἀρχαγγ-
 » γέλ, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεὸς καταβήσεται
 » ἀπὸ οὐρανοῦ.]

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τινὲς (1) τὴν τῶν
 σαλπίνγων ἑορτὴν τὸ μέλλον δηλῶν. ἐν αὐ-
 τῷ γὰρ ἡμελλε τῷ μὴν ἢ Φωνῇ βοῶντος
 ἐν τῇ ἐρημῷ συλλαμβάνεσθαι. διὸ καὶ ἐν
 σκηναῖς βέλεται διάγειν τὸν Ἰσραὴλ τὰς
 ἐπὶ τῆς ἡμέρας, εἰς τύπον τῆς μονήρης βίβ.
 ἢ πρῶτος καὶ Ἰωάννης. καὶ ἔξοδον αὐτῷ
 καλεῖ, διὰ τὴν ἀπὸ τῆς νόμου ἔξοδον ἐπὶ
 τῷ χάριν· καὶ σάββατα σαββάτων, διὰ
 » τὴν παύσιν τῶν σαββάτων. καὶ ταπεινώ-
 » σετε, Φησὶ, τὰς ψυχὰς ὑμῶν· μονουαχί
 Ματθ. 3. 2. τὰ Ἰωάννης βοᾷ· μετανοεῖτε· ἡγγικε γὰρ
 » ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. διὸ καὶ ἐξίλασμά
 καλεῖ τὴν ἡμέραν· τέλος γὰρ ὁ Ἰωάννης
 τῆς παλαιᾶς, καὶ ἀρχὴ τῆς καινῆς, ὡς
 ὁ ἑωσφόρος. τὰ δὲ κάλλιπτρα τῶν Φοινί-
 κων, καὶ τὰλλα τὰ εἰρημικά φέρει τὸ Ἰορ-
 δάνη ἢ ἐρημος. ἐν τῇ ἐκέρυττε καὶ διήγειν
 ὁ βαπτιστῆς, ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτῆ,
 Δαν. 1. 80. δηλον ὡς ἐν σκηναῖς.

γ. Πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιή-
 σετε· καὶ προσάξατε ὀλοκαύτωμα
 τῷ Κυρίῳ.

Λατρευτὸν. Ἄλλος Φησὶ, δελοῦτόν.

δ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 ε. σῆν, λέγων, Καὶ τῇ δεκάτῃ τῆς μηνὸς
 τῆς ἑβδόμης τέττα, ἡμέρα ἐξίλασμά,
 κλητὴ ἀγία ἔσαι ὑμῖν. καὶ ταπεινώ-
 σετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ προσά-
 5. ξατε ὀλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ. Πᾶν
 ἔργον ἔ ποιήσετε ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
 ταύτῃ· ἐστὶ γὰρ ἡμέρα ἐξίλασμά αὐ-
 τῇ ὑμῖν, ἐξίλασασθαι περὶ ὑμῶν ἐναν-
 τι Κυρίου τῆς Θεῶ ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν τῷ ἑβδόμῳ μὴν, ἡμέρα
 δεκάτῃ, νηστία· καὶ ἐν αὐτῇ ἔθνον τὰ περὶ
 ἁμαρτίας, καὶ τὰ περὶ καθαρισμῶ. καὶ αὐτῇ
 ἢ ἡμέρᾳ καλεῖται, σάββατα σαββάτων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διὰ μὲν τῆς νηστίας, τῶν
 σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν τὴν νέκρωσιν ὑποτυ-
 πῶν· διὰ δὲ τῶν ὀλοκαυτωμάτων, τὴν εἰς
 ὀσμὴν οὐρανίου ὀλοτελή ἀνάθεσιν· διὰ δὲ
 τῆς ἀργίας, τὸ, ὅτι προσήκει τῶν ἐπι-
 γείων ἕδον ἀποπεραίνειν ἐπι κατασημαί-
 νων ἀσείως.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡμέραν ἐξίλασμά
 τὴν τῆς ἀσιτίας ὀνομάζει [ὁ νομοθέτης, καὶ
 σφόδρα ὀρθῶς καὶ ἐννόμως, κατανεκρῶν
 μὲν τὴν σάρκα καὶ τὰ αὐτῆς, οὐρανιάζων
 δὲ δὴ τῆς ἀρετῆς τῆς τρόπης.]

ζ. Πᾶσα γὰρ ψυχὴ, ἣτις μὴ τα-
 πεινώθῃσεται ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
 τη, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τῆς λαῶ

η. αὐτῆς. Καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἣτις ποιή-
 σει ἔργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ,
 ἀπολεῖται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς λαῶ
 αὐτῆς.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἔργον δὲ παντὸς μὴ
 καταλήγων κοσμικῶ, πάντη τε καὶ πάν-
 τως ἐν ἐσχάτοις ἔσαι κακοῖς. ὁ παρέδειξεν
 ἐναργῶς, ἐξολοθρευθήσασθαι λέγων ἐκ τῆς
 λαῶ αὐτῆ τὸν μῆτε νηστῶντα, μῆτε μὴ
 Β προσάγοντα τὴν ὀλοκαύτωσιν, καὶ τὸν ἐπὶ
 ταῖς ἀργίαις περιῦβρίζοντα νόμον.

θ. Πᾶν ἔργον ἔ ποιήσετε, νόμιμον
 αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις
 ταῖς κατοικίαις ὑμῶν.

ι. Σάββατα σαββάτων ἔσαι ὑμῖν·
 καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν,
 ἀπὸ ἐνάτης τῆς μηνὸς, ἀπὸ ἑσπέρας
 Γ ἕως δεκάτης τῆς μηνὸς ἑσπέρας σαβ-
 βατιεῖτε τὰ σάββατα ὑμῶν.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ δὲ
 τὴν τῶν σαλπίνγων ἀγετα νηστίας ἑορτή-
 λῶ ἑορτῶν, τὴν μεγίστην Μωσῆς ἀνείπε,
 πατρίῳ γλώττῃ σάββατον σαββάτων ὀνο-
 μάσας. ὡς δ' ἂν Ἑλλῶνες εἴποιεν, ἑβδο-
 μάδες ἑβδομάδων, καὶ τῶν ἀγίων ἀγιώ-
 τερα, διὰ πολλὰ· πρῶτον μὲν ἐγκρά-
 τειαν, ἢ αἰεὶ παραγέλλαι δια τε γλώττης
 καὶ γαστροῦ καὶ τῶν μετὰ γαστέρα, ἐπι-
 δείκνυσθαι νυκτὶ διαφερόντως κελύβει. ἐξαι-
 ρετον ἡμέραν ἀνάθεσιν αὐτῇ. σιτίων γάρ-
 τοι καὶ ποτῶν μαδῶν ἀλογεῖν. τῶν ἔως
 ἀναγκαίων, τίνα ἐκ ἂν ὑπερίδοι τῶν πε-
 ρισῶν; δούτερον δὲ, ἐπειδὴ πᾶς ἀνάκει-
 ται λιταῖς καὶ ἰκεσίαις, περὶ μηδὲν ἕτε-
 ρον ἄχρησ ἐσπέρας ἐξ ἐωδινῶ ἀνθρώπων
 χολῶ ἀγόντων, ἢ δεκτικωτάταις οὐραῖς·
 αἷς σπεδάσσι τὸν Θεὸν ἐξομολογῶσθαι,
 Ε παραίτησιν ἁμαρτημάτων αἰτιμῶν, καὶ
 χρευσά ἐλπίζοντων, ἔ δι' ἑαυτῆς. ἀλλὰ διὰ
 τὴν ἴλεων φύσιν, τῆ συγγνώμῃ πρὸ κο-
 λάσεως ὀρίζοντος. τρίτον δὲ διὰ τὸν και-
 ρόν, ἐν ᾧ συμβέβηκε τὴν νηστίαν ἀγεσθαι.
 κατὰ γὰρ τῆτον ἡδὴ συγκεκόμισαι πάν-
 τα, ὅσα δι' ἔτης ἕνεγκεν ἢ γῆ. Καὶ μετ' ὀλίγου.
 Ἡ δ' ἡμέρα τῆς νηστίας ἀγετα δεκάτῃ
 μὴνός, ὅτι ἡ δεκάς παντελεία.

Ζ * * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σάββατα δὲ σαβ-
 βάτων τὸν ἐπὶ τοῖς δε καιρὸν εἶναι λέγων,
 ἐφῆκε νοεῖν, ὡς ἐστὶ λοιπὸν ἀργίῶν, τέττεσιν
 ὀλοτελῶς καὶ ὡς ἐν ὀλοκλήρῳ μέτρῳ τῶν
 ἔργων ἀπόδεσις, δηλον δὲ ὅτι τῶν εἰς
 Φαυλότητά τε καὶ ἁμαρτίαν. καταλήγον-
 τος δὲ τῆ αἰῶνος τέττε, καὶ μονουαχί κα-
 τάγηρᾶσκόντος τῆ καιρῶ, μοῖραν ὅλως ἐν
 ἡμῖν ποῖαν ἂν ἔχοι λοιπὸν ἢ εἰς ματαῖ-
 τητας σπεδῆ, καὶ ἐχὶ δὴ μᾶλλον τὰ ἀμεί-
 νω φρονήσομεν, τὴν τῷ Θεῷ θυμηρεσάτῃ
 ἐπιτελῶντες ἀργίαν, καὶ τῶν εἰκαίων πε-
 ρισασμῶν ἀποφοιτῶντες εἰς ἅπαν;

ΤΟΥ

(1) Ἐνοητέον τὸ, Φασί.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μονονυχί τὰ τῶ Ἰωάν-
Ματθ. 3. 2. νη βοᾷ, μετανοεῖτε ἡγγικε γὰρ ἡ βασι-
» λεία τῶν οὐρανῶν. (1)

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ιβ. Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, λέγων, τῇ πεντεκαδεκάτῃ
τῶ μηνὸς τῶ ἐβδόμῃ τῆς, εορτὴ σκη-
νῶν ἐπὶ ἡμέρας τῷ Κυρίῳ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Τελουταία
δέ ἐστιν εορτὴ τῶν αἰανσιαίων, προσαγο-
ροδομένη Σκηναί, καιρὸν ἔχουσα τὸν με-
τοπωρινῆς ἰσημερίας. ἔξ ἑ δὲ δύο παρίστα-
ται τό, τε τὴν ἰσότητά τιμᾶν, τὴν δικαιο-
σύνης ἀρχὴν, καὶ ἀσκήσιον Φωτὸς συγγενῆ,
καὶ τὸ προσήκειν μετὰ τὴν ἀπάντων καρ-
πῶν τελείωσιν ὀψαρισθῆναι τῷ τελεσφόρῳ.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ μὴν αἰ σκλωαῖς προσέ-
τακται διατᾶσαι τὸν χρόνον τῆς εορτῆς,
ἥτοι διὰ τὸ μηκέτι εἶναι χρεῖαν αἰ υπαί-
θρῳ διάγειν τὰ περὶ γεωργίαν ἐκπονῆν-
τας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Διὰ (2) τὰς εἰωθίας
βλάβας παρακολυθῆναι ἔκτε Φλογώσεως
ἡλιακῆς, καὶ Φορᾶς ὑετῶν. τὴν δὲ ὑπόμνη-
σιν τῆς τῶν προγόνων μακρᾶς ὁδοπορίας,
ὡς δι' ἐρήμης ποιόμενοι, βαθείαις σκλωαῖς
πολυετῆς χρόνου καθ' ἕκαστον σαθρὸν αἰ-
διατωντο. προσήκει δὲ καὶ αἰ πλεῖστον πε-
νίας μεμνηθῆναι, καὶ ἀδοξίας αἰ δόξῃ, καὶ
αἰ εἰρήνῃ κινδύων. πάλιν δὲ ταύτης τῆς
εορτῆς ἀρχὴν πεντεκαδεκάτῃ μὴνὸς εἰ-
σάται, διὰ τὴν λεχθεῖσαν καὶ ἐπὶ τῆς
ἐαρινῆς ὥρας αἰτίας. ἵνα μὴ μεθ' ἡμέραν
μόνον, ἀλλὰ καὶ νύκτωρ πλήρης ὁ κόσμος
ἢ τῶ παγκάλῃ Φωτὸς, ἢ ἡλίου καὶ σελιῶν
κατ' ἐκείνῳ τὴν ἡμέραν ἀλλήλοις ἐπανα-
τελλόντων ἀνταῖς ἀδιασκότοις, αἰς μεθό-
ριον ἑ διακρίνει σκότος. ἐπὶ δ' ἡμέραις
ὀγδόλῳ ἐπισφραγίζεται, καλέσας ἐξόδιον
αὐτῷ ἕκ ἐκείνῳ, ὡς εἶοικε, μόνον τῆς
εορτῆς, ἀλλὰ πασῶν τῶν ἐτησίων, ὅσας
κατηριθμήσαμεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΤΜΩΝ. (3)
Σκηνοπηγίας δὲ ἄρα τριπόθητον εορτῶν
καλαλογισμέθ' αἰ τῶ τῶν σωμάτων ἀνά-
σασιν, ἀπαρχῶν ἐχόντων εἰς τῶτο Χριστόν.

ιγ. Καὶ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἀ-
γία· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἑ ποιήσετε.

ιδ. Ἐπὶ ἡμέρας προσάξετε ὀλο-
καυτώματα τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡ ἡμέρα
ἡ ὀγδοὴ κλητὴ ἀγία ἔσαι ὑμῖν. καὶ
προσάξετε ὀλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ·
ἐξόδιον ἐστὶ. πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἑ
ποιήσετε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τῇ δὲ πεντεκαδεκά-
τῃ τὴν εορτῶν τῶν σκλωῶν εορτάσαι νο-

μοδετῆ, ἑ μέχρι τῆς ἐβδόμης, καθάπερ
ἐπὶ τῶν ἄλλων εορτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀγδόλῳ
» ταῖς ἐπὶ προσάξαι κελεύει. καὶ ἡ ἡμέρα
» γὰρ Φησὶν ἡ ὀγδοὴ κλητὴ ἀγία ἔσαι ὑμῖν.
» καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ·
» ἐξόδιον ἐστὶ. πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἑ ποιή-
» σετε. τὸ δὲ ἐξόδιον, τὸ τέλος σημαίνει
τῶν εορτῶν. ἡ δὲ τῶν σκλωῶν εορτὴ τῆς
αἰ ἐρήμῳ διαγωγῆς ἀνεμίμησε. τῶτο
» γὰρ καὶ ὁ νομοθετῶν ἔφη· ὅτι αἰ σκλωαῖς
B» κατώκισα τῆς γῆς Ἰσραὴλ αἰ τῶ ἐξάγα-
» γῆν με αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. τῶτο χά-
» ριν κλάδοις δαίδρων τὰς οἰκίας κοσμεῖν
διηγόρουσε. σιμηρίδμησε δὲ τοῖς ἄλλοις
κλάδοις καὶ τὸν ἄγνον, ὡς σωφροσύνης
δηλωτικόν, καὶ ἡδονῆς σβεσικόν. Φασὶ γὰρ
αὐτὸν καὶ ἐδιόμνον, καὶ ὑποσρωννύμενον
σβεννύειν τὴν Φλόγα τῶν ἡδονῶν. ἀλλὰ
τῶτοις ἐκ ἰατρικῶς προσέταξε χρῆσασθαι
τοῖς τῶ ἄγνῳ κλάδοις, ἀλλὰ διὰ τῶ ὀνόμα-
τος αἰεὶς τῆς σωφροσύνης τὴν μνήμην.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξόδιον αὐτῷ καλεῖ, διὰ
τὴν ἀπὸ τῶ νόμου ἐξοδὸν ἐπὶ τὴν χάριν,
καὶ σάββατα σαββάτων, διὰ τὴν παύσιν
τῶν σαββάτων. (4)

ιε. Αὐτὰ αἰ εορταῖ Κυρίῳ, αἰ
καλέσετε κλητὰς ἀγίας, ὡς προ-
σενέγκαι καρπώματα τῷ Κυρίῳ, ὀλο-
καυτώματα καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ ἀπον-
δαῖς (5) τοῖς καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πᾶσα ἡμέρα ἡμέρα, αἰ
ἢ προτέτακται ὡς αἰ ἀγία τὰ δέτινα ποιῆν
παρὰ τὰς λοιπὰς ἐξαιρέτα, εορτὴ καλεῖ-
ται ἑ πᾶσα δὲ ἐστὶ πανηγυρίς, ἀλλὰ κατὰ
τῶνομα, ὅτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ σιναδοῖζοντα
πάνταχόρῳ. ὡς ἡ μὲν πανηγυρίς ἐστὶ καὶ
εορτὴ, ἐκ ἔτι δὲ ἡ εορτὴ καὶ πανηγυρίς.
οἷον σάββατα καὶ νημῶν, εορταῖ εἰσιν·
E ἄζυμα δὲ, καὶ ἡμέραι τῶν ἐβδομάδων, καὶ
σκλωποῖσαι, ἑ μόνον εορταῖ, ἀλλὰ καὶ
πανηγυρεῖς. (6)

ισ. Πλὴν τῶν σαββάτων Κυρίῳ,
καὶ πλὴν τῶν δομάτων ὑμῶν, καὶ πλὴν
πασῶν τῶν εὐχῶν ὑμῶν, καὶ πλὴν τῶν
ἀκυσίων ὑμῶν, αἰ ἂν δώτε τῷ Κυρίῳ.

ιζ. Καὶ ἐν τῇ πεντεκαδεκάτῃ ἡμέ-
ρα τῶ μηνὸς τῶ ἐβδόμῃ τῆς, ὅταν
Z συντελέσητε τὰ γεννήματα τῆς γῆς,
εορτάσετε τῷ Κυρίῳ ἐπὶ ἡμέρας. τῇ
ἡμέρα τῇ πρώτῃ ἀνάπαυσις, καὶ τῇ
ἡμέρα τῇ ὀγδοῇ ἀνάπαυσις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνάπαυσις μὲν ἡ πρώτη
τῆς ἐβδομάδος ἡμέρα, τὸν αἰ ἀρχαῖς τῶ
ἀνθρώπων καιρὸν ὑποφάνησα. ἀνάπαυσις
δὲ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομοῖς. ἐκ εὐρηται. τὰ αὐτὰ δὲ ἀνωτέρω Φησὶ, καὶ ὁ Προκόπιος.

(2) Ἡ δὲ διὰ, ὁρῶν. διὰ τὸ ἀνωτέρω, ἥτοι.

(3) Τῶ Ἀλεξανδρείας ἐστὶ, (κείμενον. αἰ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 621.) καὶ ἕτως ἑκάτερος τῶν κωδικῶν ἐπιγράφῃ.

(4) Οὐ τὴν αὐτῶν καὶ ἐξόδιον καὶ σάββατα σαββάτων καλεῖ. ἀλλὰ τὴν μὲν τῆς νηστείας εορτῶν, σάββατα σαββάτων· τὴν δὲ τῶν σκλωῶν, ἐξόδιον.

(5) Σπονδαῖς αὐτῶν τὸ καθ' ἡμέραν. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ.

(6) Ἐν τοῖς ἐκδομοῖς. ἐκ εὐρηται.

δὲ καὶ ἡ ὀγδόη, καὶ ὡς ἀνεβίω Χριστός, προσηλώσας τῷ σαυρῷ τὸ καὶ ἡμῶν χειρογράφον.

ιη. Καὶ λήψετε ἑαυτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καρπὸν ξύλων ὠραίων, καὶ κάλλιυθρα Φοινίκων, καὶ κλάδους ξύλων δασείας, καὶ ἰτέας, καὶ ἄγνη κλάδους ἐκ χειμάρρας, καὶ εὐφρανθήσεσθε ἐναντίον Κυρίου τῷ Θεῷ ὑμῶν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας τῷ ἐνιαυτῷ.

Ωραῖον. Ἄλλοι, ἀδοξον. Κάλλιυθρα Φοινίκων. οἱ Ἄλλοι, βαΐα λούκα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πάρσι διὰ τέτων νοεῖν, ὅτι πάλιν ἡμῖν ἐν Χριστῷ τὰς ἐν παραδείσῳ τρυφὰς ἀπονέμει Θεός. Φυτῶν δὲ τῶν

ἀειθαλῶν οἱ κλάδοι, τὸ διώκετες τῆς χάριτος, καὶ τὸ ἀμάρτανον τῆς ἐλπίδος ἐφ' ἑαυτοῖς σημαίνουσι.

ιθ. Νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐβδόμῳ κ. εορτάσατε αὐτήν. Ἐν σιηναῖς καταικήσετε ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. πᾶς ὁ αὐτοχθῶν ἐν Ἰσραὴλ κατοικήσει ἐν σιηναῖς, Ὅπως ἴδωσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν, ὅτι ἐν σιηναῖς κατώκησα τὰς ἡμέρας Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τὰς εορτάς Κυρίου τῷ Θεῷ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

Κ Ε Φ. Κ Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐντείλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέτωσάν σοι ἔλαιον ἐλαῖνον καθαρὸν κεκομμένον εἰς Φῶς, καῦσαι λυχνιον διαπαντός, Ἐξώθεν τῷ καταπετάσματός ἐν τῇ σιηνῇ τῷ μαρτυρίᾳ. καὶ καύσουσιν αὐτὸν Ἄαρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῷ ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωῆ ἐναντι Κυρίου ἐνδελεχῶς, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τετῆσιν ἔκ ἐξ. ἑτεροειδῶν σπερμάτων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἐλαίων. γνήσιον γὰρ ἀληθῶς, καὶ ἔκεκαπηλδωμένον ἐκ ἐκκλησίας τοῦ Φῶς τῷ Χριστῷ, καὶ ἐν τῇ τῶν ἀγίων διακονοῖτο Φωνῆς. καὶ πλείσιον μὲν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων τοῖς ἐν χάριτι, μείον δὲ τοῖς ἐν νόμῳ καὶ ἐλάχισον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἰπολυπέταται διὰ τῆς ἀναγνώσεως καὶ καθαρῆ βίβ πεφωτισμένον (1) ἐν μέσῳ τῷ κοσμικῷ σκότους εἰς ἐτοιμασίαν τῆς ἐπιφανείας τῷ Κυρίῳ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ὡς προσῆκε τὰς ἀρχιερεῖς, Φησί, λαμπρὸν ἐν διανοίᾳ περιφέρειν τὸν τῆς θείας ἀγάπης πυρσὸν, καὶ ἀδελεχῶς ἀπλόμενον, καὶ ἐναντι Κυρίου.

δ. Ἐπὶ τῆς λυχνίας τῆς καθαρῆς καύσετε τὰς λυχνίας ἐναντι Κυρίου ἕως εἰς τὸ πρωῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν μὲν γὰρ τῇ ἐσωτέρᾳ σκλήρᾳ λυχνιοὶ καίουσιν ἐπὶ ἑπτὰ ἑξαπλόμενοι τὸ πρωῆ, καὶ ὡς ἡ λυχνία Χριστός, ὡς ἐν τύπῳ πάλιν τὰς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων εἰσιόντας καταυγάζων Φωτὶ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ μὲν καὶ τὸ ἀνακαίεσθαι τὸ πρωῆ τὰς λυχνίας, κατασημιῶσιν ἐν τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν και-

ρὸν. διήγαγε γὰρ οἱά τις ἡμέρα, καὶ Φῶς ἀνέλαμψε νοητὸν, τῆς ἀρχαίας ἡμῶν ἀμαθίας ἐλαύνων τὸν σκότον, καὶ ὡς ἐν τάξει νυκτὸς τὴν ἐπισκήψασαν ταῖς ἀπάντων καρδίαις κατασκεδανύων ἀχλίῳ.

ε. Καὶ λήψετε σεμίδαλι, καὶ ποιήσετε αὐτήν δώδεκα ἄρτους· δύο δεκάτων ἕσασ ὁ ἄρτος ὁ εἰς. Καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτὰς δύο θέματα, ἐξ ἄρτους τὸ ἐν θέμα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν καθαρὰν ἐναντι Κυρίου.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν τῶν Ἀποστόλων προανατυπῶσι χορὸν, ἐξ ἐνθου καὶ ἐξ ἐνθου, καὶ ἐν μέσῳ ἔχοντες τὸν εἶνα τε καὶ ἐξ ἐρανῶ. τὸ δὲ, δύο δεκάτα ἕσασ ὁ ἄρτος, τὸ ἐπίσης τέλειον τῶν μαθητῶν δηλοῖ, κατὰ θεωρίαν καὶ πράξιν. (2)

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Χριστὸς μὲν ὁ ἀληθῆς ἄρτος, οἱ δὲ δύο λαοὶ ἐκλυπένται τοῖς δύο θέμασι, καὶ ταῖς δύο δεκάταις, ἐξ ὧν ἕκαστος ἄρτος.

ζ. Καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὸ θέμα λίβανον καθαρὸν καὶ ἅλα, καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκειμένοι τῷ Κυρίῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λίβανος δὲ καὶ ἅλας αὐτοῖς τὰ ἐπιπατρίσματα τῷ μὲν λίβανῷ τὸ δῶδες ἐν ἀγιασμῷ καὶ δῶδία Χριστῷ τῷ γε μὲν ἁλὸς, τὴν φρονῆσιν ὑπεμφαίνοντος. ἔ γὰρ ἀσιώτετος ἢ μωρὸς τῶν ἀγίων ὁ λόγος, ἀλλ' ἐν χάριτί τε καὶ ἅλατι Κολασ. 4. 6. ἠορτυμείης, κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ χάριν διδὸς ταῖς ἀγκύραις.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ τῷ λίβανῷ καὶ τῷ ἅλας, σύμβολον τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ τῆς ἐπὶ πλείστον διηκῆσης δῶδίας, καὶ τῆς σωματικῆς τῶν φθαρομένων φρονήσεως, δῶδία γὰρ λίβανῷ ἐπὶ πλέον διαμνεῖται καὶ οἱ

(1) Ἰσ. πεφωτισμένῳ. ἀσαφῆς δὲ ἡ ἀνοία, καὶ μήτι κολοβόν ἐστι τὸ ὑπόμνημα.

(2) Ἄλλως πως ταῦτα ἐκπέφρασαί ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 346.

οί ἄλλες κρεῶν φυλακτικοὶ καὶ τῶν ἐδεσμάτων ἀρτυτικοί.

η. Τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων προδῆσεται ἐναντι Κυρίου διαπαντός παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, διαθήκη αἰώνιος.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ἐν σαββάτῳ ἡ προσφορά, ἐπὶ πληρώσει κόσμος, δηλῶσα τὴν πρὸς Θεὸν προσαγωγίαν.

** ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Σαββαλισμὸς νοητὸς καὶ ἀληθὴς ὁ τῆς τῆ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας καιρὸς. ἐν ὀφθαλμοῖς δὲ Θεοῦ τῶν ἄρτων ἢ προθέσεις, καὶ μὴ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ· προδῆσεται γὰρ Φησι τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐναντι Κυρίου διαπαντός παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, θεωμεῖν καὶ διωκεῖν ἀξίοντος τὰς ἀγίας ἐπισκοπῆς· ὀφθαλμοὶ γὰρ Κυρίου ἐπὶ δικαίαις, Φησί· τὸ δὲ Ἰσραὴλ, ὡς προσέχειν αὐτοῖς ὀφείλοντος, καὶ οἰονείπως ἐφισῶντος τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν, ἔ καὶ εἰς τύπον ἂν εἴη ὁ σωματικὸς.

θ. Καὶ ἔσαι Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶ. καὶ φάγονται αὐτὰ ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ἔσι γὰρ ἅγια ἁγίων. καὶ τῆτο αὐτῶ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ Κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ Θεοῦ οἱ ἱερεῖς. βρωμάτων. 4. 34. μα δὲ αὐτῶ Χριστὸς καλεῖ τὴν πίσιν τῶν σωζομένων.

** ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Πρόκειται γὰρ ἡμῖν εἰς τροφὴν τὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων συγγράμματα, τοῖς ἐν πίσει δεικνυμένοις, ἁγίῳ τε καὶ ἱερῷ γένει, λαοῖς τοῖς εἰς περιποίησιν καὶ ἐξαιλεγμένοις, καὶ τῇ τῆ ἀγίας πνεύματος χάριτι κατακεχρισμένοις.

ι. Καὶ ἐξῆλθεν υἱὸς γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος, καὶ ἕτος ἦν υἱὸς Αἰγυπτίης ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἐμαχέσαντο ἐν τῇ παρεμβολῇ ὁ ἐκ τῆς Ἰσραηλίτιδος, καὶ ὁ ἀνθρώπος ὁ Ἰσραηλίτης.

ια. Καὶ ἐπονομάσας ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς Ἰσραηλίτιδος τὸ ὄνομα κατηράσατο. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς Μωϋσῆν. καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῶ Σαλωμείθ θυγάτηρ Δαβρι ἐκ τῆς φυλῆς Δάν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ὀνομάζειν ἀντὶ τῆ καταράσασαι ἢ γένεσι κολάζει καὶ τὸ ἀκαίρως αὐτῶ φθέγγασαι τὸ ὄνομα. τινὲς δὲ ὀνομάσας, τὸ σαφῶς φασὶ τὸ τετραγράμματον παρ' Ἑβραίοις ὄνομα.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Θεὸν καταρῶμενος, τίνα κελθεῖ Θεὸν ἕτερον εἰς τὴν τῆς ἀρᾶς βεβαίωσιν; Ἡ δὴλον ὅτι αὐτὸν κατ' ἑαυτῶ. ἐχρῆν μὲν ἐν παρεῖδαι τῆ φθεγγασμένη τὴν γλῶσσαν. προνοία δὲ τῆς δίκης, ἔτε ἀγαθὸν ὑπερβάλλον, ἔτε κακὸν ἐπισκιάζεται πρὸς ἔλεγχον ἀρετῆς

Α ἢ κακίας· ἵνα τὴν μὲν ἀποδοχῆς· τὴν δὲ, τιμωρίας ἀξιώσῃ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐξ αἰγυπτίης ἀέρματος ὁ βλάσφημος. διὸ ἐχώριζε τῶν ἀλλοφύλων τὰς Ἰσραηλίτας ὁ Θεός, εἰς δὲ σέβειαν ἄγων αὐτὰς ἐξ αὐτῆς γενέσεως. ἐκ ἑκείνου δὲ νόμος κατὰ τῶν βλασφημῶντων Θεὸν, ἀναβαλλομένη τῆ Θεοῦ, ἵνα ἐν ἔργῳ τὸν νόμον ἐξενέγκῃ.

Β 16. Καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακὴν διακρίναί αὐτὸν διὰ προσάγματος Κυρίου. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐξάγαγε τὸν καταρῶμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐπιθήσων ἅπαντες οἱ ἀκούσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶ, καὶ λιθοβολήσων αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ.

Γ 15. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων πρὸς αὐτὰς, ἀνθρώπος ἐάν καταράσῃται Θεὸν, ἀμαρτίαν λήψεται. Ὄνομάζων δὲ τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατῶσθαι· λίθοις λιθοβολεῖται αὐτὸν πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ. ἐάν τε προσήλυτος ἐάν τε αὐτόχθων, ἐν τῷ ὀνομάσαι αὐτὸν τὸ ὄνομα Κυρίου, τελευτάτω.

Δ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὅς ἂν καταράσῃται Θεὸν, ἀμαρτία ἐνοχὸς ἔστω ὅς δ' ἂν ὀνομάσῃ τὸ ὄνομα τῆ Κυρίου, θνήσκέτω. εὐγε, ὡ πάνσοφε, μόνος ἀμιγῆς ἢ (1) κρατεῖς σοφίας, τῆ καταράσασαι χεῖρον τὸ ὀνομάζειν ὑπέληφας. ἔ γὰρ ἂν τὸν μὲν βαρύτερον ἀσέβημα εἰργασμῶν ἐπέκρυψες, διημαρτηκόσιν ἐπιεικέστερον πράττων· κατὰ δὲ τῆ πραύτερον ἡδίκηκέναι δόξαντος, τὴν ἀνωτάτω τιμωρίαν, θάνατον ὠρίζεις· ἀλλ' ὡς εἶπες, Θεὸς τὰ νῦν, ἐχρῆν τῆ πρώτῃ καὶ ἀγεννήτῃ τῶν ὄλων, ἀλλὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι μέμνηται· ψυδδώνυμοι δ' εἰσὶ, γραφέων καὶ πλασῶν τέχνων δημιουργοί. Ἑσάνων γὰρ καὶ ἀγαλμάτων, καὶ τοικτοτρόπων ἀφιδρυμάτων ἢ οἰκμένη μεσῆ γέγονεν, ὧν τῆς βλασφημίας ἀνέχειν ἀναγκαῖον, ἵνα μηδεὶς ἐδίξῃται τῶν Μωϋσεως γνωρίμων σωθῶς Θεοῦ προσήσεως ἀλογεῖν. ἀξιοκωτάτη γὰρ αἰεὶ καὶ ἐπαξιέρας ἢ κλήσις. εἰ δέ τις ἔ λόγῳ βλασφημήσειεν εἰς τῶν ἀνθρώπων καὶ Θεῶν Κύριον, ἀλλὰ καὶ τολμήσειεν ἀκαίρως αὐτῶ φθέγγασαι τὸ ὄνομα, θάνατον ὑπομεινάτω τὴν δίκην.

Ε Ζ Η ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ὅς ἂν καταράσῃται Θεὸν, ἀμαρτίαν λήψεται, ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατῶσθαι; Ἐάλω τις βλασφημίας τὸν τῶν ὄλων Θεὸν, ἐδέπω δὲ περὶ βλασφημίας ἐγγράφῳ νόμος. τῆς χάριν ὁ νομοθέτης, τῆτον μὲν φυλακθῆναι προσέταξεν. ἤρετο δὲ τῆ ὑπερβαίει Μωσῆς τὸν δεσπό-

(1) Ἰσ. 4.

θεασότιω Θεόν, τὴν χρῆσιν παθεῖν τὸν ἀλάσορα. ὁ δὲ, τὸν μὲν καταλοδοθῆναι προσέταξε, τῶν ἀκηκοότων τῆς βλασφημίας πρώτων ἀφιστάτων τὰς λίθους. ἔθηκε δὲ τὸν περὶ τῆς βλασφημίας νόμον. καὶ Θεὸν μὲν ὁμωνύμως ἐκάλεσε τὸν ψυδώνυμον· τὸν δὲ τῷ λοιδορέμῳ ἀμαρτάνειν μὲν ἔφη, κολάσεως δὲ οὐκ ἔκρινεν ἄξιον. ἀμαρτάνει δὲ οὐκ ὁ ὕσεβής τὸν ψυδώνυμον βλασφημῶν Θεόν, ἀλλ' ὁ ἐκείνῳ πισθῶν μὲν, λοιδορέμῳ δέ. βλασφημῆ γὰρ ὁ σέβει. ἀμαρτάνει τοίνυν τῷ τοιαύτῳ ἐκάλεσε βλασφημίαν, καὶ διὰ τῷ τῆς βλασφημίας ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ τῷ τῆς βλασφημίας ὑπόληψιν. καὶ γὰρ ὡς ψυδώνυμον, ἀλλ' ὡς ἀληθῆ Θεὸν βλασφημῆ. τὸν μὲν τοι τὸν ἀληθινὸν βλασφημῶντα Θεόν, λίθοις ἀναυρεῖσθαι προσέταξε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ νόμος τῆς βλασφημίας κατὰ τῶν ψυδωνύμων Θεῶν, καὶ οὗτοι σέβοντες οἰοῦνται, ἀφῆκεν ἐν τῷ πονηρῷ σιωπῶντι τὸ ἀμαρτήμα· ἢ γὰρ ὑπόληψις ἀσεβεῖ, καὶ εἰ μὴ Θεὸς ὁ λοιδορέμῳ· καὶ μὴ κολάζει τῆς, εἰ τῆς μὴ Θεὸς ἐδυσφημῆσαν· τῆς δὲ τὸν ἀληθῆ δυσφημῶντα κολάζει, διὰ τῶν λίθων τῷ ἀναυρεῖσθαι ἐλέγχων.

ιζ. Καὶ ἄνθρωπος ὅς ἂν πατάξῃ ψυχὴν ἀνθρώπου, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατέσθω.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μάλα δὲ ἐκότως τοῖς περὶ τῆς βλασφημίας νόμοις, καὶ τὸν περὶ τῆς Φόνης συνήψεν. ἐπειδὴ ὁ βλασφημῶν ἀνελεῖν μὴ δυνατός, τῆ γλώττῃ βαλεῖ τὸν ποιητῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆ ἰσότητι τὸ δίκαιον ὀρίζεται, καὶ σωάπει τοῖς περὶ Θεῶν τὰ

Α περὶ ἀνθρώπων· ὡς καὶ ἐπὶ τῆ ἐναντίᾳ, τὰ περὶ ἀγάπης Θεῶ καὶ τῆ πλησίον. ἐδὲ γὰρ δυνατὸν ὕσεβεις εἶναι τῆς κατὰ ἀνθρώπων ἀσεμίας.

ιη. Καὶ ὅς ἂν πατάξῃ κλῆνος, καὶ ἀποθάνῃ, ἀποτινάτω ψυχὴν ἀντιψυχῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δῆλον, ὅτι κλίως ψυχῶν, ὡς ἀντιδύναμι κλίως. (1) ἴση ἐν ἡ δικαιοσύνη πρὸς τῷ φονικῷ προαίρεσιν.

ιθ. Καὶ εἴ τις δῶ μῶμον τῷ πλησίον, ὡς ἐποίησεν αὐτῷ, ὡσαύτως ἀντιποιοιθήσεται αὐτῷ.

κ. Σύντριμμα ἀντι συντριμματός, ὀφθαλμὸν ἀντι ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντι ὀδόντος, καθότι ἂν δῶ μῶμον καὶ ἀνθρώπου, ἔτω δότετε αὐτῷ. Ὅς

Γ ἂν πατάξῃ ἄνθρωπον, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ θανάτῳ θανατέσθω. Δικαίως μίαν ἔσαι τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ἐγχωρίῳ, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ὀφθαλμὸν ἀντι ὀφθαλμοῦ ἐκκόπτεσθαι, καὶ ὀδόντα ἀντι ὀδόντος, καὶ ὅσα τοιαῦτα προσέταξε; Οὐκ ἵνα πάχῃ ταῦτα νομοθετήσῃ, ἀλλ' ἵνα μὴ πράττωσι. τῆ γὰρ πάθος τὸ θεὸς τῷ πράξῃ ἐκώλυσε.

κγ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἐξήγαγε τὸν καθαροσάμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐλιθοβολῆσαν αὐτὸν λίθοις πᾶσα ἡ συναγωγὴ. καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐποίησαν καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, σάββατα τῷ Κυρίῳ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σάββατα σαββάτων καλεῖται ἡ ἑορτὴ, καὶ ἡ ἐμελλεῖν ὁ τῆς ἀφῆσεως καὶ τῆς μετανοίας καιρὸς ἀρχεσθαι διὰ (2) τῆς συλλήψεως τῆ Προδρομῆ. ὅθεν καὶ κατ' ἐτυμολογίαν τῆ σαββάτη ἐστὶν ἰδεῖν (3) ὅτι σάββαθα (4) καλεῖται ἡ ἄφεσις. ἀφῆσι δὲ αὐτῷ ἱερὰν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἐβδόμη ἐστὶν, ὅ ἐστι σαββά. (5)

γ. Ἐξ ἑτῆ σπερεῖς τὸν ἀγρόν σου, καὶ ἐξ ἑτῆ τεμεῖς τὴν ἀμπελὸν σου, καὶ συνάξεις τὸν καρπὸν αὐτῆς.

δ. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ ἐβδόμῳ σάββατα. ἀνάπαυσις ἔσαι τῆ γῆ, σάββατα τῷ Κυρίῳ. τὸν ἀγρόν σου καὶ σπερεῖς, καὶ τὴν ἀμπελὸν σου καὶ τεμεῖς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κελεύει ἀργῶ καὶ ἀνάροτον τῷ χώρῳ εἰάν ἔτει ἐβδόμῳ, διὰ πολλὰ· πρῶτον μὲν, ἵνα τῷ ἐβδομάδα τιμῆσιν κατὰ πάντας χρόνους ἡμερῶν καὶ μιλῶν καὶ ἐνιαυτῶν. ἐβδόμη τε γὰρ πᾶσα ἡμέρα ἱερὰ, τὸ καλεῖσθαι παρ' Ἑβραίοις σάββατον· μιλῶν τε ὁ ἐβδομος κατὰ πᾶν ἔτος, ἑορτῶν ἔλαχε τῷ μεγίστῳ. ὡς εἰκότως καὶ ὁ ἐβδομος ἐνιαυτῶν τῆ περὶ τὸν ἀριθμὸν σεβασμῶν τυχῶν, ἐκλετίμηται. δούτερον δ' ἐκείνο· μὴ πάντα, φησὶν, ἴδι τῆ κέρους, ἀλλὰ καὶ ἐκὼν ζημίαν ὑπόμεινον· ἵνα καὶ τῷ ἀκρίσιον βλάβῳ, εἴποτε γένοιτο, ῥαδίως ἐνέγκῃς, ἀλλὰ μὴ ὡς ἐπὶ καινῷ καὶ ἐκείνῳ δυσχεραίνων

Dd dd 2

(1) Τὰ ἐπόμενα εἰ καὶ τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἐστὶν ὑπολαβῆν. αὐτ.

(3) Σαββαθά. αὐτ.

(4) Ὑπό. αὐτ.

(5) Σαββά. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

τῶ καιρῷ τῶ σῶρος, ἔ δὲ δὲ σπείρειν εἰκό-
τως ἀπὸ τῆ ἐβδόμῃ μῶος, εἰ ὡ σῶριμος
ὁ καιρὸς, τὴν ἀρχὴν ποιῶνται τῆ ἐνιαυτῆ
τῆς ἀφέσεως. διὸ καὶ σάββαλα σαββάτων
καλεῖται ἡ τοιαύτη ἑορτῆ, καθ' ἣν, ὡς
εἴρηται, ἔμελλεν ὁ τῆς ἀφέσεως καὶ τῆς
μετανοίας ἀρχεσθαι καιρὸς.

ι. Καὶ ἀγιάσετε τὸ ἔτος τὸν πεν-
τηκοσὸν ἐνιαυτὸν, καὶ διαβοήσετε ἀφε-
σιν ἐπὶ τῆς γῆς πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν
αὐτήν. ἐνιαυτὸς ἀφέσεως σημασίας
αὕτη ἔσται ἐν ὑμῖν· καὶ ἀπελεύσεται
ἕκαστος εἰς τὴν κλῆσιν αὐτῆ, καὶ ἕκαστος
εἰς τὴν πατριὰν αὐτῆ ἀπελεύσεσθε.

ια. Ἀφέσεως σημασίας αὕτη ἔσται
ὑμῖν, τὸ ἔτος τὸ πεντηκοσὸν ἐνιαυτός-
ἔσιν ὑμῖν. ἔ σπερεῖτε, ἔ δὲ μὴ ἀμῆσητε
τὰ αὐτόματα ἀναβαίνοντα αὐτοῖς, (1)
ἢ ἔ τρυγήσητε τὰ ἡγιασμένα αὐτοῖς.

ΑΛΛΟΣ. Ἰωβὴλ, ἢ Ἰωβηλαῖος. Ἰω-
βὴλ ἐστὶν ὡσανεὶ διπλασιαζόμενος ὁ Θεὸς ὁ
Θεός. Ἰναὼ γὰρ καὶ Ἐλαὰ παρ' Ἑβραίοις
ὁ Θεὸς ὀνομάζεται· ἢ ἐκ τῆς μᾶθης
ἁγίου ἁγίων εἶναι τῆτο τὸ ἔτος.

ιβ. Ὅτι ἀφέσεως σημασία ἐστίν.
ἁγίον ἔσται ὑμῖν· ἀπὸ τῶν πεδίων φά-
γεσθε τὰ γεννήματα αὐτῆς.

ιγ. Ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως ση-
μασίας αὐτῆς ἐπανελεύσεται ἕκαστος
εἰς τὴν ἐκλῆσιν αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰς ἄλλο-
τριωθεῖσας κλήσεις οἶεται δὲν ἀποδίδουσαι
τοῖς ἐξ ἀρχῆς κυρίοις, ἢ καὶ κληρονομίαι
τοῖς γένεσι διαφυλάττωνται, καὶ μηδαίς
τῶν λῆξιν εἰληχότων εἰς ἅπαν σερεῖται
τῆς δωρεᾶς.

ιδ. Ἐὰν δὲ ἀποδῶ πράσιν τῷ πλη-
σίον σε, εἰ καὶ κλήση παρὰ τῶν πλη-
σίον σε, μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν

ιε. πλησίον. Κατὰ ἀριθμὸν ἐτῶν μετὰ
τὴν σημασίαν κλήση παρὰ τῆ πλησίον,
κατὰ ἀριθμὸν ἐνιαυτῶν γεννημάτων

ις. ἀποδώσεται σοι. Καθ' ὅ,τι ἂν πλεῖον
τῶν ἐτῶν πληθυνεῖ τὴν ἐκλῆσιν αὐτῆ,
καὶ καθ' ὅ,τι ἂν ἔλαττον τῶν ἐτῶν
ἐλαττονῆσει τὴν ἐκλῆσιν αὐτῆ· ὅτι ἀ-
ριθμὸν γεννημάτων αὐτὸς ἀποδώσε-
ταί σοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἴτε, Φησὶ, πωλεῖς, ἔτε
ἀγοράσεις, μὴ κακῶ ἀνῆρ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπειδὴ
καιροὶ συμπίπλῃσι πολλὰκις ἀβέλῃτοι, δι-
ἔς ἀναγκάζονται τινες πιπράσκαι τὰ ἴδια
καὶ τῆς εἰ δέοντι τῆτων χρέας πρὸνόησε,
καὶ τῆς ὠνυμίας ἐκώλυσεν ἀπατῶσαι
τοῖς μὴ πιπράσκαι ἐφίεις, τῆς δ' ἐφ' οἷς

Α ὠνήσονται μάλᾳ σαφῶς ἀναδιδάξας. μὴ
γὰρ δίδοτέ Φησὶ τὰς ἐπ' ἀκλήσια τιμὰς
ἀλλὰ πρὸς ἐνιαυτῶν ὠρισμὸν ἀριθμὸν,
οἱ αὐτὸς εἰσι πειτηκονταετίας. ἔ γὰρ κλη-
μάτων αἱ πράσεις, ἀλλὰ καρπῶν ὀφείλ-
σιν εἶναι, διὰ δὴ τ' ἀναγκαῖοτάτα· εἰ μὲν,
ὅτι σύμπασα ἡ χώρα κλήμα κέκληται, (2)
τῶν δὲ Θεῶ κλημάτων ἔχ' ὅσιον ἄλλος ἐπι-
γράφουσα δεσπότης· ἕτερον δὲ, λῆξιν ἀπο-
νεύμεται ἕκαστῶ τῶν κληρέχων, ἧς σερεῖ-
σθαι τὸν λαχόντα ἐκ ἐδικαίωσεν ὁ νόμος.

ις. Μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν
πλησίον. καὶ φοβηθήσῃ Κύριον τὸν
Θεόν σε. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ιη. Καὶ ποιήσετε πάντα τὰ δικαιοῦμά-
τα, καὶ πάσας τὰς κρίσεις με, καὶ
φυλάξετε, καὶ ποιήσετε αὐτὰ, καὶ
κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς πεποιθότες.

ιθ. Καὶ δώσει ἡ γῆ τὰ ἐκφέρια αὐτῆς,
καὶ φάγεσθε εἰς πλησμονὴν, καὶ κα-
κοιήσετε πεποιθότες ἐπ' αὐτῆς. Ἐὰν
δὲ λέγητε, τί φαγόμεθα ἐν τῷ ἔτει

τῷ ἐβδόμῳ τῆτω, εἰ μὴ σπεύρωμεν
μηδὲ συναγάγωμεν τὰ γεννήματα

κα. ἡμῶν; Καὶ ἀποσελῶ τὴν εὐλογίαν με
ὑμῖν ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐκτῷ, καὶ ποιήσει
τὰ γεννήματα αὐτῆς εἰς τὰ τρία ἔτη.

ιβ. Καὶ σπερεῖτε τὸ ἔτος τὸ ὄγδον, καὶ
φάγεσθε ἀπὸ τῶν γεννημάτων πα-
λαιὰ ἕως τῆς ἔτης τῆς ἑνάτης· ἕως ἂν
ἔλθῃ τὰ γεννήματα αὐτῆς, καὶ φά-

ιγ. γεσθε παλαιὰ παλαιῶν. Καὶ ἡ γῆ ἔ
πραθήσεται εἰς βεβαίωσιν· ἐμὴ γὰρ
ἐστὶν ἡ γῆ, διότι προσήλυτοι καὶ πά-

ιδ. ροικοὶ ὑμεῖς ἐστέ ἐναντίον με. Καὶ κα-
τὰ πᾶσαν γῆν καταχέσεως ὑμῶν,
εὐλύτρα δώσετε τῆς γῆς.

ιε. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σε
ὁ μετὰ σε, καὶ ἀποδῶται ἀπὸ τῆς κα-
ταχέσεως αὐτῆ, καὶ ἔλθῃ ὁ ἀγγι-
σεύων ὁ ἐγγίζων αὐτῷ, καὶ λυτρώσε-

ται τὴν πράσιν τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡδε μὲν ἔτος, εἰ δὲ τῷ νῆ'
ἀριθμῷ τὸν ἀγγισεῖα λέγει, τὸν ἀγρὸν
τὸν ὑποτελεσάμενα ἐκ τῆ πειρητοῦ συγγε-
νῆς αὐτῆ, ὀφείλει λυτρώσασθαι. παρα-
κατιῶν δὲ, εἰ τῷ αὐτὸν ἑαυτὸν πωλεῖν
ἀλλογενεῖ ἢ φυλέτῃ ἑαυτῆ, Φησὶν ὁ λό-
γος, ὅτι εἰς τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ ὀφείλει

αὐτὸν λυτρώσασθαι. καὶ καταλέγει Φανε-
ρὰ πρόσωπα, τὸν Θεὸν τὸν πρὸς πατρός,
τὸν ἀνεψιὸν ὁμοίως, καὶ τῆς κατιόντας
συγγενεῖς, οἷον ἡγῆς, ἢ τῆς ἐξ αὐτῶν. καὶ

μαλλον ἔτοι εἰσιν οἱ ἀγγισεῖς, ὡς κληρο-
νόμοι τῆ τελουτήσαντος. καὶ εἰκότως αὐ-
τῆς βαρεῖ τῇ λυτρώσει, ὡς μέλλοντας δια-

δέχεσθαι τὸν κληρὸν ἐκείνης, εἰ ὡ ἀτεκνός

Dd dd 3

ἀπο-

(1) Αὐτῆς, καὶ ἔ τρυγήσετε τὰ ἡγιασμένα αὐτῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Πρόδες, Θεῶ.

ἀποθνήσκει· ἢ ὅτι μᾶλλον ἔτος ἐστὶ ἀγχισ-
σός. διὸ καὶ τὸ Σαμαρειτικὸν ἀντὶ τῆ εἰ-
πεῖν ἀγχισία, λυτρωτῶ ἐπεν. ἀγχιστός
γὰρ κυρίως ὁ ἐξ ἀρρονογονίας κατανόμε-
νος, πλησιέστερος ἐν τῷ κληρονομεῖν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ γὰρ ἰδιοκλησία
καλὸν, ἀδικίας ἀρχὴ καὶ κακουργίας· ἀλλ'
ἢ ἐν κοινῷ χρήσις, ἣτις ἴω καὶ ἐν παρα-
δείσῳ. λύεται ἐν τῷ ἐπιγεγονός κακόν, ἢ
λύσεως ἀρχή, κατὰ τὴν ἀποσολικὴν κοι-
νωνίαν, ὅτε ἴω αὐτοῖς πάντα κοινά.

κ5. Ἐὰν δέ τιμι μὴ ἢ ἀγχισεύων,
καὶ εὐπορηθῆ τῇ χειρὶ, ἢ εὐρεθῆ αὐ-
κ2 τῷ τὸ ἱκανόν, λύτρα αὐτῆ. Καὶ
συλλογιεῖται τὰ ἔτη τῆς πράσεως αὐ-
τῆ, καὶ ἀποδώσει ὁ ὑπρέχει τῷ ἀν-
θρώπῳ, ὁ ἀπέδοτο αὐτὸ αὐτῷ, καὶ
ἐπανελεύσεται εἰς τὴν κατάχεσιν αὐ-
κη. τῆ. Ἐὰν δὲ μὴ εὐπορηθῆ ἢ χεῖρ αὐτῆ
τὸ ἱκανόν, ὡσε μὴ ἀποδῆναι αὐτῷ, καὶ
ἔσαι ἢ πράσις τῷ κλησαμένῳ αὐτὰ ἕως
τῆ ἐκλῆ ἔτης τῆς ἀφέσεως, καὶ ἐξε-
λεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει, καὶ ἐπανε-
λεύσεται εἰς τὴν κατάχεσιν αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸν μὲν ἐν
αὐτὸς τῆς πεντηκονταετίας διωάμενον ἀ-
ναλαβεῖν τὰ οἰκεία, ἢ τινα τῶν ἐγγυτάτω
γένους ἀγχισίων, προσκαλεῖται πάση μη-
χανῇ κατατιθέναι ἴω ἔλαβε τιμῶν, καὶ
μὴ τῷ πριαμένῳ, καὶ ὃν ἐδέτο καιρὸν
ὠφελήσαντι, ζημίας αἴτιον γενέσθαι. τῷ
δὲ ἀπόρως ἔχοντι σιωπάδησε, καὶ με-
τέδωκεν ἐλέες, τῷ ἀρχαίαν δωρησάμενος
αὐτῶν περισσίαν.

κθ. Καὶ ἐάν τις ἀποδῶται οἰκίαν
οἰκητὴν ἐν πόλει τετειχισμένη, ἢ ἔσαι
ἢ λυτρωσις αὐτῆς, ἐὰν (1) πληρωθῆ·
ἐνιαυτὸς ἡμερῶν ἔσαι ἢ λυτρωσις αὐ-
λ. τῆς. Ἐὰν δὲ μὴ λυτρωθῆ ἕως ἂν
πληρωθῆ ἐνιαυτὸς ὅλος, κυρωθῆσε-
ται ἢ οἰκία ἢ ἔσαι ἐν τῇ πόλει τῇ ἐχῶ-
ση τείχος, βεβαίως τῷ κλησαμένῳ
αὐτὴν εἰς τὰς γενεὰς αὐτῆ, καὶ ἐκ
λα. ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει. Αἱ δὲ οἰ-
κίαί αἱ ἐν ἐπαύλεσιν, αἷς ἐκ ἔσιν αὐ-
ταῖς τείχος κύκλω, πρὸς τὸν ἀγρὸν
τῆς γῆς λογιωθήσονται· λυτρωταὶ
διαπαντὸς ἔσονται αὐταί, καὶ ἐν τῇ
ἀφέσει ἐξελεύσονται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ταῦτα μὲν
ἐπὶ ταῖς τῆς χώρας διανομαῖς καὶ κληρο-
χίαις διατέτακται· ἕτερα δὲ ἐπὶ ταῖς οἰ-
κίαις. ἐπειδὴ δὲ καὶ τῶν αἱ μὲν κατὰ
πόλεις τυχόν αὐτὸς εἰσιν, αἱ δ' αὖ ἀγρῶ
ἔξω τείχος ἐπαύλεις· τὰς μὲν αὖ τοῖς
χωρίοις ἐπέτρεψεν ὁ νόμος αἰεὶ λυτρωθῆναι·
τὰς δὲ μὴ λυτρωθείσας ἄχρι τῆ πεντη-

Α. κοσῆ ἔτης, ἀποδίδοσθαι προῖκα τοῖς πάλαι
κυρίοις, καθάπερ καὶ τὰ κτήματα. μοῖρα
γὰρ ἐπαύλεις κλημάτων. ὅσαι δὲ τειχῶν
αὐτὸς εἰσι, μέχρι μὲν εἰαυτῆ τὴν ἀποπομ-
πῶν ἐπὶ τῆς πεπρακότας ἔχουσι, μετὰ δὲ
τὸν εἰαυτὸν, εἰς ἅπαν τοῖς ὠνησαμένοις
βεβαιῶνται, μηδὲν τῆ (2) πεντηκοσῆ ἔτης
ἐκεχειρίας βλαπίσης τῆς πριαμένης. αἴ-
τιον δὲ τῆ βλάβει καὶ ἐπηλύταις ἰδρύ-
σεως τῆς εἰαυτῶν βεβαίης παραχρῆν ἀ-
Β. Φορμῶν. ἐπειδὴ γὰρ μελισσίαν γῆς ἐκ ἔχου-
σιν, ἄτε δὴ μὴ καταριθμηθέντες ἐν ταῖς
κληροχίαις, οἰκίῶν αὐτοῖς κτήσιν ὁ νόμος
ἀπαίειμε, φροντίσας τῆ μὴ μετανάσας.
γενέσθαι τῆς τῶν νόμων ἰκέτας καὶ πρόσ-
σφυγας. αἱ γὰρ πόλεις ὅτ' ἐκκληροδοτεῖτο
ἢ χώρα, κατὰ φυλάς ἢ διανεμηθήσαν,
ἀλλ' ἐδὲ τὴν ἀρχὴν ἦσαν σιωκοδομημέ-
ναι, κατὰ τὰς ἐν ἀγροῖς ἐπαύλεις τῶν
οἰκητόρων ποιμαίνων τὰς διατριβάς. ἐξ
ἧν ὑπερον ἀναστάντες ἢ σιωελθόντες, ἐπί-
δοσιν κοινωνίας καὶ Φιλανθρωπίας, ὡπερ
εἰκὸς, ἐν χρόνῳ μακρῷ λαμβανέσης, οἰ-
κίας ἐν ταυτῷ καὶ πόλεις ἐδείμαντο, ὧν
ἢ ἐπηλύταις, καθάπερ εἶπον, μετέδοσαν,
ἵνα μὴ πάντων ἀποροῖεν καὶ τῶν ἐν ἀγροῖς
καὶ τῶν κατὰ πόλεις.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς δὲ τὰ μὲν ἐν
ἄσαι μέχρις ἔτης ἐνός, τὰ δὲ κατ' ἀγρὸν
διαπαντὸς λυτρωτά; Ἀλλ' ἐδέξαι τῷ νομο-
Δ. θέτῃ τῆς ἰσορίας ἔσαι λόγος, ἐς ἂν ἴοι
κατὰ ῥῆν αὐτῷ τὰ πνευματικά. δὴ ἀλωτοί
τοίνω οἱ ἐν ἀγροῖς διαζῶντες ἀτείχιστοι.
ζῶσι δὲ μᾶλλον ἐπιακῶς ἐν εἰδήσει νόμων
οἱ ἀσεκοί. καὶ οἱ μὲν ἀνδρῖσαιντο ἂν ὑπὲρ
ἑαυτῶν μαχόμενοι, οἱ δὲ κρεῖττον περὶ σω-
τηρίας βελούσαιντο. καὶ τοῖς μὲν ἀλῆσι
δι' ἀμφο συγνώμη, οἱ δὲ καὶ τειχῶν καὶ
βελῆς μετέχοντες ἀγαθῆς, ἠτήθησάντες,
ἀσύγνωστοί. οἱ μὲν ἐν Ἰσραὴλ τὴν ἀγίαν

Ε. πόλιν οἰκῶντες· περὶ ἧς Φησὶν ὁ Θεός,
" καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῇ, λέγει Κύριος, τέ- Ζαχ. 2. 5.
" χος πυρὸς κυκλόθεν, καὶ εἰς δόξαν ἔσομαι
" ἐν μέσῳ αὐτῆς· καὶ νόμοις τραφέντες·
" τοιγαρῶν ἢ ἔφασκον, μακάριοι ἔσμεν Ἰσ- Βαβ. 4. 4.
" ραὴλ, ὅτι τὰ ἄρεσά Κυρίῳ γνωσά ἡμῖν
ἐσί· πῶς ἐν ἐκ ἂν εἰκότως ἦσαν ὑπὸ Δαι-
μόνων ἀνάλωτοι; ὁ παρὰ Φοροὶ δὲ μᾶλλον
τῶν ἔθνων οἱ λαοὶ, μηδετέρη μετέχοντες.
ἀλλ' ὅμως εἰ μὴ νῆψαντες ἐκεῖνοι, καὶ τῆς

Ζ. ἑαυτῶν ζημίας λαβόντες ἀόδησιν ἀνακο-
μίσαιντο τὰ οἰκεία, τῆ τῆς λυτρώσεως ἐνε-
σηκότος εἰαυτῆ, καὶ ὃν ὁ Σωτὴρ ἐπεδή-
μησε, διλωκῶς ὑποκείσονται τῷ πριαμέ-
" νῳ, τῆ τῆς Σατανᾶ. ἰδὲ γὰρ Φησὶ ταῖς Ἦσ. 50. 1.
" ἀνομίαις ὑμῶν ἐπράδητε, καὶ ταῖς ἀμαρ-
" τῆς ὑμῶν ἐξαπέσειλα τὴν μητέρα ὑμῶν.
ἢ δὲ τῶν ἔθνων ἀγέλη ἀνεπιπέρητος ἔσαι,
διαπαντὸς ἐσι λυτρωτῆ. καὶ οἰκείραντος
Θεῶ, τὸν ἴδιον ἀπολήψεται κληρὸν, κε-

Η. κλημνή πρὸς ἐλδοθερίαν ἐν τῷ ἔται τῆς
ἀφέσεως, ὅτε πᾶσαν τὴν ὑφ' ἡλίῳ τῆς
τῶν Δαιμόνων πλεονεξίας ἀνῆκε Χριστός,
τῷ

(1) Ἐως. αἱ εἰρημ. ἐκδῶ.

(2) Τῆς τῆ. ὀρθότερ.

τῷ ἰδίῳ σφυρῷ τὸ καθ' ἡμῶν καταργήσας χειρόγραφον.

λβ. Καὶ αἱ πόλεις τῶν Λευιτῶν, οἰκίαι τῶν πόλεων καταχέσεως αὐτῶν, λυτρωταὶ διαπαντός ἔσονται τοῖς

λγ. Λευίταις. Καὶ ὅς ἂν λυτρώσῃται παρὰ τῶν Λευιτῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἡ διάπρασις οἰκιῶν πόλεως καταχέσεως αὐτῶν ἐν τῇ ἀφέσει, ὅτι οἰκίαι τῶν πόλεων τῶν Λευιτῶν καταχέσεως

λδ. αὐτῶν ἐν μέσῳ ἧν Ἰσραὴλ. Καὶ οἱ ἀγροὶ ἀφωρισμένοι ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἔπραθήσονται, ὅτι κατάχεσις αἰώνιος τῆτο αὐτοῖς ἐστίν.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς ἀποτομῆς ἐκ ἀπείναιμε τοῖς νεωκόροις ὁ νόμος, ὑπολαβῶν αὐτάρκη πρόσδοτον εἶναι τέτοις τὰς ἀπαρχάς. ὁκλῶ δὲ καὶ τοσαυτάκοντα πόλεις ἀπεκλήρωσεν εἰς οἰκισιν, καὶ διχίλις ἐκάστη πήχαις προάσιον ἐν κυκλῷ. τὰς ἔν ἐν ταυταῖς οἰκίαις, ἔ τὸν αὐτὸν τρόπον ταῖς ἄλλαις, ὅσαι τειχῶν εἶσω τυγχάνουσιν, ἐβεβαίωσε τοῖς προαμένοις ἐντός ἐνιαυτῆ, τῶν ἀποδοδομένων κομισαδαὶ μὴ διωαμένων· ἀλλ' εἰς ἅπαν ἐφῆκεν αὐτάς λυτρωταὶ, καθάπερ καὶ τὰς ἀπὸ τῆ ἔθνης, τὰς ἐπαύλεις, αἷς ἰσοδωμῶσιν· ἐπειδὴ μόναις ἐκ τοσαύτης χώρας διεκλήρωσαντο τὰς οἰκίαις. ὦν ἐκ ὧτεο δαὶν σερεῖσαι τὴς λαμβάνοντας, καθάπερ ἐδὲ τὴς κληρέχης τῶν ἐπαύλεων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Βεβαία τοῖς ἱεραργοῖς τε καὶ ἐλδοθεροῖς τῶν δωδωρημένων ἡ κλήσις· τοῖς δὲ δῆλον ἔχουσι πνεῦμα, τρετέσι τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, τῷ ἐλδοθερεσαν πῖσιν ἔ προσιεμένοις, ἀπόβλητος καὶ ἀφαιρετῆ καὶ ἡ δωθεῖσα χάρις διὰ Μωσέως, τρετέσιν ἡ ἐν νόμῳ γνώσις παιδαγωγῶσα πρὸς ἀλήθειαν. (1)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀνεκποίητα δὲ τὰ λδοιτικά τοῖς ἐρηρησμένῳ ἔχουσι τῷ ἐλπίδα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῇ φιλομαθεσάτῃ Μαριαμ ἐφῆκε ὁ Χριστός, ὅτι τῷ καλῶ μεριδα ἐξελέξατο, ἡτις ἐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς. πλῶ ἡ πάντων ἐλδοθερία διὰ Χριστοῦ, εἰ καὶ μείζω καθ' Ἐβραίων ἐπήρησε φόβον, μὴ θάττον ἐπανίσιν. ἔ γὰρ δὴ φῆσομεν, ὡς κεκώλυται μετὰ ταῦτα πάλιν ἐπανελθεῖν· ἀλλ' εἰς ἐμφασιν εἶρηται τῆ οφείλοντός τε καὶ πρέποντος.

λε. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σε ὁ μετὰ σε, καὶ ἀδυναμῆση ταῖς χερσὶ παρὰ σοὶ, ἀντιλήψη αὐτῆ ὡς προσηλύτη καὶ παροίκη, καὶ ζήσεται ὁ ἀδελφός σε μετὰ σε.

λς. Οὐ λήψη παρ' αὐτῆ τόκον, ἔδὲ ἐπὶ πλήθει· καὶ φορηθήση τὸν

Α Θεόν σε. ἐγὼ Κύριος. καὶ ζήσεται ὁ λς. ἀδελφός σε μετὰ σε. Τὸ ἀργύριόν σε ἔ δώσεις αὐτῷ ἐπὶ τόκῳ, καὶ ἐπὶ πλεονασμῷ ἔ δώσεις αὐτῷ τὰ βρώματα σε.

Οὐδὲ ἐπὶ πλήθει. οἱ λοιποὶ, ἐδὲ ἐπὶ πλεονασμῷ.

Β ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀφοβία ἄρα Θεῆ τόκος καὶ πλεονασμός, καὶ Φιλανθρωπίας ἐμπόδιον. καὶ τῆτο παράνομον μὲν ἴω τότε, ἀλλότριον δὲ τῆ πνδματος νῦ κα ἀτοπιώτερον ἢ ἐν νόμῳ· ὅτε κα πάντες οἰκείοι δυναμει διὰ τῷ κλήσιν. ὅθεν δικαίως εἶρηται εἰδωλολατρεία ἢ Φιλαργυρία.

λγ. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, τῆ δῆνα ὑμῶν τὴν γῆν Χαναάν, ὡσεῖ εἶνα λδ. ὑμῶν Θεός. Ἐὰν δὲ ταπεινωθῆ ὁ Γ ἀδελφός σε παρὰ σοὶ, καὶ πραθήσοι, ἔ δαλεύσει σοὶ δαλείαν οἰκέτη.

μ. Ὡς μισθωτός ἢ πάροικος ἔσαι σοὶ· ἔως ἐνιαυτῆ τῆς ἀφέσεως ἐργαμαται παρὰ σοὶ, Καὶ ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆ μετ' αὐτῆ, καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν γενεάν αὐτῆ, καὶ εἰς τὴν κατάχεσιν τὴν πατρικὴν ἀποδραμεῖται.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰ πρὸς χρεώσας δανειῶν, καὶ πρὸς θεράποντας δεσποτῶν ὅμοια τοῖς πρὸθεν νομομοθέτηται. ὅπως οἱ μὲν δανεισά μὴ ἐκλέγωσι τόκος παρὰ τῶν ὁμοειδῶν, ἀλλ' ὅσον προήκαντο μόνον ἄσμενοι κομίζονται· οἱ δὲ δεσπῶται τοῖς ἀργυρωνήτοις μὴ ὡς φύσει δαλοῖς, ἀλλ' ὡς μισθωτοῖς προσφέρωνται, παρρέχοντες ἄδειαν ἐλδοθερίας· ὁδθὺς μὲν, τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν λύτρα καταδεῖνα διωαμένοις· αὐθις δὲ τοῖς ἀπόροις, ἢ ὅταν ἐπιγίνηται ὁ τῆς ἀπ' ἀρχῆς δαλείας ἐβδομος ἐνιαυτός, ἢ ὅταν ὁ παντηκοςός, καὶν προμίας ἡμέρας τύχη τις εἰς δαλείαν ὑπαχθεῖς. ἀφεις γὰρ ἐκάινος ἐστὶ τε καὶ νομῖσαι, πάντων ἐπὶ ταῖς ἀρχαίαις διαυλοδρομῆτων κα ἀνακαμπλόντων ὑπραγίας.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῷ ἐβδόμῳ ἐνιαυτῷ ἀναῖνα προσάττει, τὸν τῆς ἀπάντων ἀφέσεως τιμώντας καιρὸν, τῷ Χριστῷ παρρεῖαν· ὅς ὑπὲρ ἡμῶν ἀποδῆ, τὸ καθ' ἡμῶν ἀνήκε χειρόγραφον.

μβ. Διότι οἰκέται με εἰσίν, (2) ἔς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οἰκέται δὲ Χριστῆ πάντες ἄνθρωποι οἱ ἐξαχθέντες τῆς τῶν παθῶν δαλείας, καὶ τῷ δικαίῳ τῆς ὑπὸ Χριστοῦ κλήσεως ἐξέρχονται τῆς διὰ τὰ οφείληματα δαλείας· ὅτι ὡ παρισάνετε ἑαυ- Ρωμ. β. 16. τῆς, δῆλοὶ ἐσε εἰς ὑπακολῶ ὡ ὑπακῆτε.

μγ. Οὐ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐχ εἶρηται.

(2) Εἰσίν ἔτοι, ἔς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἔ πραθήσεται ὡ πράσαι οἰκέτη. καὶ προσερημ. ἐκδοσ.

μγ. Οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ Ἀ μόχθῳ, ἢ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου.

μδ. Καὶ παῖς καὶ παιδίσκη ὅσοι εἰάν γένωνταί σοι, ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὅσοι κυκλώσῃσιν, ἀπ' αὐτῶν κήσεσθε δὲ με. λον καὶ δέλην. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν, ἀπὸ τῶν κήσεσθε καὶ ἀπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν τῶν ἐν ὑμῖν, ὅσοι ἂν γένωνται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, ἔσωσαν ὑμῖν εἰς κατάρχεσιν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ἐπιτρέπει ἐκ τῶν μὴ ὁμοφύλων, οἵτινες ἐτέρων ἐθνῶν εἰσίν, οἰκέτας κλάσας, βελόμενος πρῶτον μὲν διαφορὰν οἰκείων τε καὶ ἀλλοτρίων εἶναι· ἔπειτα δὲ μὴ κατὰ τὸ παντελὲς ἀναγκαιότατον κλήμα, θεράποντας, ἀνεῖρξαι τῆς αὐτῆς πολιτείας. μυρία γὰρ τῶν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτων ποθεῖ τὰς ἐκ δέλων ὑπηρεσίας.

μς. Καὶ καταμεριεῖτε αὐτὰς τοῖς τέκνοις ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς· καὶ ἔσονται ὑμῖν κατοχιμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα. τῶν δὲ ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕνασος τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς ἔ κατατενεῖ ἐν τοῖς μόχθοις.

Οὐ κατατενεῖ ἐν τοῖς μόχθοις. Ἄλλος Φησὶν, ἔ παιδύσει ἐν αὐτῷ ἐμπαυμῶ.

μζ. Ἐὰν δὲ εὖρη ἢ χεῖρ τῆς προσηλύτης ἢ τῆς παροίκου τῆς παρά σοι, καὶ ἀπορηθεῖς ὁ ἀδελφός σου πρᾶθῃ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ παροίκῳ τῷ παρὰ σοι, ἢ ἐκ γενετῆς προσηλύτῳ, μη. Μετὰ τὸ πρᾶθῆναι αὐτῷ, λύτρωσις ἔσαι αὐτῷ· εἰς τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς λυτρώσεται αὐτόν.

μθ. Ἀδελφός πατρός αὐτῆς, ἢ υἱός ἀδελφῆ πατρός αὐτῆς λυτρώσεται αὐτόν, ἢ ἀπὸ τῶν οἰκείων τῶν σαρκῶν αὐτῆς ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῆς λυτρώσεται αὐτόν. εἰάν δὲ εὐπορηθεῖς ν. ταῖς χερσὶ λυτρώσεται αὐτόν, (1) Καὶ συλλογιεῖται πρὸς τὸν κησάμενον αὐτόν ἀπὸ τῆς ἔτης ἔ ἀπέδοτο ἑαυτὸν αὐτῷ ἕως τῆς ἐνιαυτῆς τῆς ἀφέσεως. καὶ ἔσαι τὸ ἀργύριον τῆς πράσεως αὐτῆς ὡς ἡμέρα μισθῆς· ἔτος ἔξ ἔτης ἔσαι μετ' αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥΤ. Ἐκ τῶν συγγενῶν αὐτῆς τῶν κατὰ σάρκα, ἢ τῶν ἔξ ἐπιγαμίας, ἢ τοὶ πᾶς ὀφειλέτης (2) αὐτῆς, ὡς συγγαῆς αὐτῆς εἰς τὸ λυτρώσασθαι, ὁ (3) κατὰ τὸ πρόχειρον, ἢ κατὰ τὸ ἀνέκαθεν.

Ὡς ἡμέρα μισθῆς. Ἄλλος Φησὶ, καθάπερ ὁ μισθὸς τῆς μισθωτῆς.

Β. ΑΔΗΛΟΥΤ. Μᾶλλον τῆτο λέγει· ἔτος ἐστὶν ἢ πρᾶσις αὐτῆς, ὡς μισθωσις. διὸ καὶ ἐπάγει· ἔτος ἔξ ἔτης ἔσαι μετ' αὐτῆς. οἱ ἐνιαυτοὶ τῆς πράσεως ὀλοκληροὶ ψηφίζονται ὡς ἐπὶ μισθῶσι.

να. Ἐὰν δέ τι πλεῖον τῶν ἐτῶν ἢ πρὸς ταῦτα ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀργυρίας τῆς πράσεως αὐτῆς. β. Ἐὰν δὲ ὀλίγον καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν ἐτῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως, καὶ συλλογιεῖται αὐτῷ κατὰ γ. τὰ ἔτη αὐτῆς, καὶ ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτῆς. Γ. Ὡς μισθωτῆς· ἐνιαυτὸν ἔξ ἐνιαυτῆς ἔσαι μετ' αὐτῆς. δ. κατατενεῖς αὐτὸν μόχθῳ ἐνώπιόν σου.

ιδ. Ἐὰν δὲ μὴ λυτρωταὶ κατὰ ταῦτα, καὶ ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως αὐτὸς ἢ τὰ παιδιά αὐτῆς μετ' αὐτῆς.

Δ. *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥΤ. Εἰ δὲ καὶ μὴ διὰ λυτρώσεως διωθῆ, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἔξαισιν. ἀδελφός γὰρ ἔ λυτρώσεται, λυτρώσεται Κύριος. καὶ ὁ κρίσει μὴ λυεταί, ἢ χάρις ἀφίησιν· ἐν μὲν τῷ νόμῳ, μὴ διδομένῳν λύτρων· ἐν δὲ τῷ Χριστῷ, μὴ ἐξαρκέντων ἄτις ὑπὲρ ἑαυτῆς, ἢ ἄλλος ὑπὲρ αὐτῆς καταδείη. ὡς ἐκ ἡρεσκῆν ἢ Ἰωσὶς δικαιοσύνη ὑπὲρ τῆς Ἰσραὴλ· ἢ δὲ Μωϋσέως ἰχυσαν, ἄρτι τῆ λαῆ κλημῆς, καὶ κάρρον ἐκ ἔχοντος τελείας κολάσεως. διὸ τῷ Μωσέως δικαιοσύνη ὑπὲρ τῆ λαῆ διὰ συγγενεῖαν ἢ χάρις ἐδέχεται. Ἄλλως δὲ ἔ λέγει δέλωσιν, ἔδὲ λυτρωσιν ὑπὲρ (4) συγγενῆς. ἔ γὰρ ἔσι τῆς ἐτέρων ἐλδοθερωτάς, αὐτῆς εἰς δέλειαν πεσεῖν, καὶ δι' ἐτέρων λυτρωθῆναι. ν. εἰάν γὰρ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλιθῆσεται; δὲ ἂν ἔχεν τὸ ἀνέκπλωτον, εἰ δὲ μὴ ὡς ἀνιάτως ἔχων, ὡς ἔμπηρος ἀποβαλλεταί, καθάπερ ἐγνωκάμεν. Ζ.

νε. Ὅτι ἐμοὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἰκέται, παῖδες μὲ αὐτοὶ εἰσιν, ἔς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

(1) Λυτρώται ἑαυτόν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.
(3) Ἡ· ὁ Ἀλεξάν. κἀδ.

(2) Ὁ Φυλέτης, ὁρθέτερ.
(4) Ἰπὸ, ὁρθέτερ.

ΚΕΦ.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. ἔποίησέ τε ὑμῖν ἑαυτοῖς χειροποίητα, ἔδὲ γλυπτά, ἔδὲ σήλην ἀναστήσετε ὑμῖν, ἔδὲ λίθον σκοπὸν στήσετε ἐν τῇ γῆ ὑμῶν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀγαλμάτων ἀπαγορεύει τῷ ἐπὶ σεβασμῷ ποιῆσιν· ἐπίτοιγε λέοντας ὁ Σολομῶν ποιεῖ καὶ Χερσβίμ καὶ Φοίνικας ἐν τῷ ναῷ, καὶ μέμψιν ἐκ εἰχεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σκοπὸν λέγει ὑψηλὸν, ὡς διὰ τῆ ὕψους δοκεῖ σκοπεῖν καὶ βλέπειν τὰς χθισμαλωτέρας τόπας· ἦτοι ὄραδα δοκεῖ, ὡς διὰ τὸ μέγεθος φόβον ἐμποιοῦν τοῖς ὄρωσι.

β. Τὰ σάββατά με φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων με φοβηθήσεσθε. ἐγὼ Κύριος.

γ. Ἐὰν τοῖς προσάγμασί με παρεύσησθε, καὶ τὰς ἐντολάς με φυλάσῃσθε, καὶ ποιήσητε αὐτάς, Καὶ δώσω τὸν ἕτερον ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτῷ, καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ γεννήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀποδώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν.

δ. **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μεταληπλέον ταῦτα πνευματικῶς, τῆ Θεῷ δίκῃ γῆς λιπαρᾶς τὰς τῶν αὐτῷ πειθομαίων κατάρδοντος ἀνωθεν ψυχᾶς, ὡς ἀνελλειπῆ τὸν τῆς ὀβσεβείας φέρειν καρπὸν, καὶ διδόντος θείαν εἰρήνην. περὶ ἧς ὁ Παῦλος φησιν· ἡ εἰρήνη τῆ Χριστῷ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νῦν φραγῆται τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν. παντός ἐχθρῶ, καὶ πάσης διαβολικῆς ἐφόδος ἐκ ποδῶν γνωμομένης.

ε. Καὶ καταλήψεται ὑμῖν ὁ ἀλογητὸς τὸν τρυγητὸν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήψεται τὸν σπόρον. καὶ φάγεσθε τὸν ἄρτον ὑμῶν εἰς πλησμονήν· καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλεμος ἔδιελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν.

ζ. Καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῆ ὑμῶν· καὶ κοιμηθήσεσθε, καὶ ἔκ ἑσται ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν, καὶ ἀπολώ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλεμος ἔδιελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν.

η. **ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ.** Ἐπὶ τῷ νομίμῳ βίῳ Θεὸς ἐπαγγέλλεται ἔ μόνον καιρῶς ἀγαθῶς, ἀλλὰ καὶ εἰρῴνῃ ἐκ πολεμίων καὶ θηρίων.

θ. Καὶ διώξεσθε τὰς ἐχθρὰς ὑμῶν, καὶ πεσῶνται ἐνώπιον ὑμῶν θῶνα. Καὶ διώξονται ἐξ ὑμῶν πέντε ἑκατὸν, καὶ ἑκατὸν ὑμῶν διώξονται μυριάδας· καὶ

πεσῶνται οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν **θ.** μαχαίρα. Καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ αὐξάνω ὑμᾶς, καὶ πληθυνῶ ὑμᾶς, καὶ στήσω τὴν διαθήκην μετ' ὑμῶν.

ι. Καὶ φάγεσθε παλαιὰ καὶ παλαιὰ παλαιῶν, καὶ παλαιὰ ἐκ προσώπων νέων ἐξοίσετε.

Β **** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἐδίωμεν εἰ ὄλογια τὰ παλαιὰ, τὰς προφητικὰς λόγους, καὶ τῶν παλαιῶν τὰ παλαιὰ, τὰς νομικὰς· καὶ ἐλθόντων τῶν νέων καὶ δαγγελικῶν, ποιῶντες κατὰ τὸ δαγγέλιον, τὰ παλαιὰ τῆ γραμματος ἐκ προσώπων νέων ἐκφέρομεν. καὶ τίθησι τῷ ἑαυτῆ σκωλιῷ εἰ ἡμῖν, πληρῶν ἡ εἶπεν ἐπαγγέλιαν, « εἰοικήσω καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν αὐτοῖς.

Γ **ια.** Καὶ θήσω τὴν σικηνὴν με ἐν ὑμῖν, καὶ ἔ βδελύξεται ἡ ψυχὴ με **ιβ.** ὑμᾶς, Καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν ὑμῖν. καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεός, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε μοι λαός.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, φησὶ, καὶ ἐμπεριπατήσω· εἰοικήσω ἐν ναοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, τῷ πλείονα πρὸς αὐτὰς ἁέσιν δηλῶν.

Δ **** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Οὐδὲν ἔτω τῶν ὄντων μέγα, ὡς τῷ σῷ μεγέθει παραμετρεῖται. ὁ ἔρανος ὅλος τῇ τῆ Θεῷ ἀπιδαμῇ περιλαμβανεται· γῆ δὲ καὶ θάλασσα τῇ δρακί τῆς χαρῆς αὐτῆ περιείργεται. ἀλλ' ὅμως ὁ τοῖστος καὶ τοσῆτος, ὁ πᾶσαν τῇ παλάμῃ περισφίλων τῷ κλίσειν, ὅλος σοι χωρητὸς γίνεται, καὶ ἐν σοὶ κατοικεῖ, καὶ ἐκ εἰς εἰς χωρεῖ πάση τῇ φύσει εἰδιοδῶν, ὁ εἰπὼν· **Ε** εἰοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω.

» **** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** Ἐσομαι αὐτοῖς Θεός. ἔ μᾶλλον τότε γίνεται Θεός, ἔδὲ τότε ἀρχῶν ἔχει τῆ γίνεσθαι· ἀλλ' ὅπερ ἐστὶν αἰεὶ, τῆτο καὶ τοῖς δεομαίοις γίνεται, ὅταν αὐτῷ δοκῇ.

ιγ. Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὄντων ὑμῶν δέλων· καὶ συνέτριψα τὸν δεσμὸν τῆ ζυγῆ ὑμῶν, καὶ ἤγαγον ὑμᾶς μετὰ παρρησίας.

ιδ. Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσῃτε με, μηδὲ ποιήσητε τὰ προσάγματά με ταῦτα, **ιε.** Ἀλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς, καὶ τοῖς κήμασί με προσοχθήσῃ ἡ ψυχὴ ὑμῶν, ὡς ὑμᾶς μὴ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς με, ὡς διασκεδάσαι ὑμᾶς τὴν διαθήκην με, Καὶ ἐγὼ ποιήσω ἔτις ὑμῖν· καὶ ἐπισήσω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν, τὴν τε ψάραν, καὶ τὸν ἰκτερον σφακελίζοντας τὰς ὀφθαλμῶς ὑμῶν, καὶ τὴν ψυχὴν ὑμῶν ἐκλήκασαν· καὶ

ις. **Εε εε** σπερεῖτε

Φιλιπ. 4. 7.
»
»

απερείτε διακενῆς τὰ σπέρματα ὑμῶν, καὶ ἔδονται οἱ ὑπεναντίοι ὑμῶν.

Σφακελίζοντας. Ἄλλος Φησί, σωτε-
λῆντα, ἐντυφλῆντα.

ΑΔΗΛΟΥ. Παρανομοῖσι μετ' ἀπειλῆς τὰ
ἐναντία, ἕκ ἐξ ἰσχύος τῶν ἐχθρῶν καὶ θη-
ρίων, ἀλλ' ἐξ ἐπιτιμῆσεως Θεοῦ.

ιζ. Καὶ ἐπισηῶ τὸ πρόσωπόν μου
ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πεσεῖσθε ἐναντίον τῶν
ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ διώξονται ὑμᾶς οἱ
μίσῶντες ὑμᾶς, καὶ φεύξεσθε εἰς
διώκοντος ὑμᾶς. Καὶ εἰάν ἕως τέττα
μὴ ὑπακῆσθέ με, καὶ προσθήσω τῷ
παιδεύσαι ὑμᾶς πληγαῖς ἐπὶ τῆς
αἰμαρτίας ὑμῶν.

ιδ. Καὶ συντρίψω τὴν ὕβριν τῆς
ὑπερηφανίας ὑμῶν· καὶ θήσω τὸν ἔρα-
νον ὑμῖν ὡς σιδηρῆν, καὶ τὴν γῆν ὑμῶν
ὡσεὶ χαλκόν. Καὶ ἔσαι εἰς κενόν ἢ
ἰσχύς ὑμῶν· καὶ εἰ δώσει ἡ γῆ ὑμῶν τὸν
ἀπόρον αὐτῆς, καὶ τὸ ξύλον τῷ ἀγρῷ
ὑμῶν εἰ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐτι δὲ ἐνδιάσροφα
πραττόντων, ἀπειλῆς πρὸς καθάρσει τῆς
ὑπερηφανίας ἀπειθείας αὐτῶν ἀνομβρίαν,
καὶ ἀκαρπλίαν.

κα. Καὶ εἰάν μετὰ ταῦτα πορεύη-
σθε πλάγιοι, καὶ μὴ βέλησθε ὑπα-
κῆειν με, προσθήσω ὑμῖν πληγαῖς ἐπὶ
κατὰ τὰς αἰμαρτίας ὑμῶν.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ κρίνων κατὰ
βραχὺ Θεὸς τὰς κολαζομένους, δίδωσι τό-
πον μετανοίας, καὶ ἔχ' ἅμα τῷ ἀμαρτή-
σαι κολάζων, φέρει τὴν σωτέλειαν τῆς
κολάσεως ἐπὶ τὸν ἡμαρτηκότα. διὰ τῆτο
κατὰ βραχὺ κολάζων κολάζει. Καὶ μετ' ὀλίγα.
Ἐν γὰρ ταῖς τῶν παραβαινόντων τὸν νό-
μον ἀραῖς ἀναγέγραπται μετὰ τὰς κολά-
σεις τὰς προτέρας· καὶ ἔσαι, εἰάν μετὰ
ταῦτα μὴ ἐπισραφῆτε, λέγει Κύριος, προ-
θήσω ὑμῖν κατὰ πληγαῖς ἐπὶ. καὶ πάλ-
ιν διηγείται ἄλλω κολασίν, καὶ ἔσαι,
εἰάν μετὰ ταῦτα μὴ ἐπισραφῆτε, ἀλλὰ πο-
ρεύσθητε πρὸς με πλάγιοι, κατὰ πορεύ-
σομαι μετ' ὑμῶν θυμῷ πλάγιῳ. καὶ ὀρι-
σεις τὸν Θεὸν ἐπιμετρῶντα κολάσεις με-
τὰ φειδῆς, ὡς βελόμενον εἰς ἐπισραφῶν
ἀγαγεῖν τὸν ἡμαρτηκότα, καὶ ἕκ ἀδρόως
πάσας ἀποδιδόντα. Καὶ μετ' ἕτερα. Σκοπῶ δὲ
μήποτε καὶ περὶ ἡμᾶς τοιαῦτά ἐστι, καὶ κολά-
σεις τινὲς γίνονται, ὡς τὰς μετ' ἡμῶν πει-
ραν ἔχειν δούτερον κολάσεων, ἀλλ' ἀρκεσ-
θῶμαι ταῖς προτέραις· ἄλλος δὲ ἦκειν καὶ
ἐπὶ τὰς δούτερας, εἰ μὴ καὶ ἐπὶ τὰς τρί-
τας· ἄλλος δὲ ἐλάβοσθαί καὶ ἐπὶ τὰς τε-
τάρτας. τὸ γὰρ, προσθήσω πληγαῖς ἐπὶ,
ὅτιποτε μυθήριον δηλοῖ μιᾶς πληγῆς γι-
νομίης, καὶ δούτερας καὶ τρίτης, μέχρι τῶν

Α εἰρημίων ἐπὶ ἐπίτινας. εἰ πάντες δὲ
ἐπὶ πληγαῖς πλήροσονται, ἀλλ' οἰμαίτινας
πληγήσεσθαί πληγαῖς ἕξ, ἄλλος πέντε,
ἄλλος τέσσαρας, ἄλλος τρεῖς, ἢ δύο· τὰς
δὲ πάντων ὑποδεεσέρας ἐν κολάσει πλη-
γῶ νομίζω πληγήσεσθαί μιάν. οἶδεν ἔν ὁ
Θεὸς καὶ τὰ περὶ τῶν πληγῶν.

ιβ. Καὶ ἀποσελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὰ
θηρία τὰ ἀγρία τῆς γῆς, καὶ κατέ-
δεται ὑμᾶς, καὶ ἐξανάλωσει τὰ κτήνη
ὑμῶν, καὶ ὀλιγοσῶς ποιήσει ὑμᾶς, καὶ
ἐρημοὶ ἔσονται αἱ ὁδοὶ ὑμῶν.

ιγ. Καὶ εἰάν ἐπὶ τέτοις μὴ παι-
δευθῆτε, ἀλλὰ πορεύσθητε πλάγιοι,
ιδ. Πορεύσομαι κατὰ μετ' ὑμῶν θυμῷ
πλάγιῳ, καὶ πατάξω ὑμᾶς κατὰ
ἐπὶ τῆς αἰμαρτίας ὑμῶν.

Θυμῷ πλάγιῳ. Ἄλλος, ἐναντιώσει. τὸ
Σαμαρειτικόν, ἐμφιλονείκως.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πλάγιῳ θυμῷ τῷ
κατ' ἀξίαν τῆ τῆς ἰσότητος ἀπαντήσει.
ὅπερ λέγει ἐπὶ τῆς πατάξει αὐτὰς ὑπὲρ
τῆς τιμωρίας διὰ νόμον.

κε. Καὶ πατάξω (1) ἐφ' ὑμᾶς μά-
χαίραν ἐκδικῶσαν δίκην διαθήκης, καὶ
κατὰ φεύξεσθε εἰς τὰς πόλεις ὑμῶν· καὶ
ἀποσελῶ θάνατον εἰς ὑμᾶς, καὶ παραδο-
θήσεσθε εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

κς. Ἐν τῷ θλίψαι ὑμᾶς σιτοδεία
ἄρτων, καὶ πέψοσι δέκα γυναῖκες τὰς
ἄρτας ὑμῶν ἐν κλιβάνῳ ἐνί, καὶ ἀπο-
δώσῃ τὰς ἄρτας ὑμῶν ἐν σαθμῶν,
καὶ φάγεσθε, καὶ εἰ μὴ ἐμπλησθῆτε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀντὶ τῷ, ὅπερ μόνος
ἦσθε πρὸ τέττα ἕκαστος, μόλις τὸ δέκατον
αὐτῆς καὶ εἰς τροφῶν· ἦτοι ἀρκεῖσι δέκα
μόναυ γυναῖκες ἀρτοποιῶσαι ὑμῖν, διὰ τὴν
ὀλιγανδρίαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστὶ, πέψοσι δέκα
γυναῖκες τὰς ἄρτας αὐτῶν ἐν κλιβάνῳ
ἐνί; Ὡς περὶ τὴν γλῶν κεχλωῶσι, καὶ νο-
μοθετῆ, καὶ ἀπειλῆ. καὶ γὰρ ἐνόμως
πολιτοδομοῖσι, τῆς γῆς αὐτοῖς ἐπαγγελ-
λεται τὴν ὀλιγανδρίαν· καὶ αὐτὸ πάλιν πα-
ραβαίνουσι, καὶ γῆς ἀκαρπλίαν, καὶ πολε-
μίων ἐφοδὸν ἀπειλῆ, καὶ πέναν ἐσχάτω.
τῆτο καὶ αἰταῦθα δηλοῖ, ὅτι τοσαύτη ὑμᾶς
καταλείψεται πέναν, ὡς δέκα γυναῖκας ἐν
ἐνί κλιβάνῳ τὰς ἄρτας ποιῆν διὰ τὴν σπά-
νιν τῶν ἀναγκαίων. τῆτο γὰρ [καὶ] ἐπή-
γαγε· καὶ φάγεσθε, καὶ εἰ μὴ ἐμπλησθῆτε.

κς. Ἐάν δὲ ἐπὶ τέτοις μὴ ὑπα-
κῆσθέ με, ἀλλὰ πορεύσθητε πρὸς με
πλάγιοι, καὶ αὐτὸς πορεύσομαι μετ'
ὑμῶν ἐν θυμῷ πλάγιῳ, καὶ παιδεύσω
ὑμᾶς ἐγὼ ἐπὶ τῆς αἰμαρτίας ὑμῶν.

κς. Καὶ

(1) Καὶ ἐπάξω. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.

κθ. Καὶ Φάγεσθε τὰς σάρκας Α,, τῶν ὑμῶν ὑμῶν, καὶ τὰς σάρκας τῶν θυγατέρων ὑμῶν Φάγεσθε.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο γέγονεν ἐπὶ τῷ Ναβχοδονόσορ, [ὡς Ἰερεμίας Φησὶ, (1)] καὶ ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τῶν Ῥωμαίων πολιουρίας, [ὡς Φησὶν Ἰωσήπος.] (2)

λ. Καὶ ἐρημώσω τὰς σῆλας ὑμῶν, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰ ξύλινα χειροποίητα ὑμῶν, καὶ θήσω τὰ κῶλα ὑμῶν ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων ὑμῶν, καὶ προσοχθήσει ἡ ψυχὴ μου ὑμῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο ἐποίησεν Ἐζεκίας, (3) ὡς ἡ τετάρτη (4) τῶν Βασιλείων δηλοῖ. ὁ δὲ Ἰερεμίας, (5) καὶ ἐπὶ τῷ Ναβχοδονόσορ ἔφη τῆτο γεγονέναι ἐν τῷ καλεσμένῳ Ταφείθ, ἐν Φάραγγι ὑπὸ Ἐνώμ.

λα. Καὶ θήσω τὰς πόλεις ὑμῶν ἐρήμους, καὶ ἐξηρημώσω τὰ ἅγια ὑμῶν, καὶ ἔσθ' ἡ ὄσφρανθῶ τῆς ὀσμῆς τῶν θυσιῶν ὑμῶν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ ἅγια, ἀντὶ τῶν τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ τὰ ἱερά, καὶ τὰς λοιπὰς σεβασμίας τόπους.

λβ. Καὶ ἐξηρημώσω ἐγὼ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ θαυμάσουσιν ἐπ' αὐτῇ οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν, οἱ ἐνοικῶντες ἐν αὐτῇ.

λγ. Καὶ διασπερῶ ὑμᾶς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἐπιπορευομένη ἡ μάχαιρα, καὶ ἔσθ' ἡ γῆ ὑμῶν ἐρημος, καὶ αἱ πόλεις ὑμῶν ἔσονται ἐρημοί.

λδ. Καὶ εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς, Καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν· τότε σαββατιεῖ ἡ γῆ, καὶ εὐδοκήσει τὰ σάββατα αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς· σαββατιεῖ ἂν ἔκ' ἔσαββατίσεν ἐν τοῖς σαββάτοις ὑμῶν,

λε. ἢ ἵκα κατακίεστε αὐτήν. Καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ ὑμῶν ἐπάξω δειλίαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν· (6) καὶ διώξεται αὐτὰς Φωνὴ Φύλλε Φερομένη, καὶ Φεύξονται ὡς Φεύγοντες ἀπὸ πολέμου, καὶ πείσονται ἕθενος διώκοντος.

ΑΔΗΛΟΥ. Εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα, ἀντὶ τῶν, πλέον ἀναπαύσεται ἡ γῆ ὑμῶν, διὰ τὰς ἀνομίας ὑμῶν ἐκβαλλομένων. ἢ τοὶ μέλλουσι θεοτεβέεροι ἄνθρωποι οἰκῆσαι τὴν γῆν, ὅπερ ὄφραῖνε αὐτῷ· ὄφραῖνε γὰρ ἡ κλίσις ἐπὶ τοῖς θεοσεβέσιν· ἢ τοὶ ἐρημος γίνεται καὶ ἀργὴ ἡ γῆ ὑμῶν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶ τὸ, εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς; Τὸ ἐπαγόμενον ἐρημνεία τέττα ἐστὶ. ἔφη γὰρ, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. ἐν Βαβυλῶνι γὰρ ἐβδομήκοντα ἔτη δελοῦντες διετέλεσαν. ἀπὸ δὲ τῆς τῷ Σαβλ βασιλείας, μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας, τετρακόσια καὶ ἐνενήκοντα σωάγεται ἔτη· τῶν δὲ τὸ ἐβδομον ἐβδομήκοντα. τῆτο τοίνυν Φησὶν, ὅτι ἀσπαρτος ἡ γῆ μενεῖ καὶ ἀνήροτος ἐβδομήκοντα ἔτη, ὑμῶν τὴν ἀλλοτρίαν οἰκῶντων· ἐπεὶ μετὰ τῶν αὐτῶν (7) νόμων παρέβητε καὶ τῷ σαββάτῳ τὴν εἰτολλῶν. τῆτο γὰρ ἐπήγαγε καὶ σαββατιεῖ ἡ γῆ ἂν ἔκ' ἔσαββατίσεν, ἵκα κατακίεστε ταύτην. (8) προσέθηκε δὲ καὶ ἑτέραν ἀπειλήν· καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ ὑμῶν ἐπάξω δειλίαν εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν· (9) ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ διώξεται αὐτὰς Φωνὴ Φύλλε Φερομένη, καὶ Φεύξονται ὡς Φεύγοντες ἀπὸ πολέμου, καὶ τὰ ἔθνη. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ προρόησις πέραν ἔλαβεν. ἐν γὰρ τῇ τῶν Χαλδαίων πολιορκίᾳ, πολλῶν μὲν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς ἀναιρέθειτων, πολλῶν δὲ λιμῷ διαφθαρέτων, τῶν ἀνδραποδιασθέντων δὲ εἰς Βαβυλῶνα μετοικισθέντων· οἱ τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας διαφυγόντες, εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔφυγον, δέσαντες τῶν Χαλδαίων τὴν ἔφοδον. καὶ τῆτο σαφῶς ἡμᾶς ἡ τῷ θεοτάτῳ Ἰερεμῖα προφητεία διδάσκει.

Ε λζ. Καὶ ὑπερόψεται ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφὸν ὡσεὶ ἐν πολέμῳ, ἕθενος κατατρέχοντος· καὶ ἔσθ' ἡ δυνήσεσθε ἀντισηθῆναι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν. Καὶ ἀπολείθε ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ κατέδετα ὑμᾶς ἡ γῆ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀφ' ὑμῶν, καταφθαρήσονται διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν· ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κατοικήσονται. Καὶ ἐξαγορεύσουσι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν, καὶ

Εεεε 2

τὰς

(1) Ἐν κεφ. 19. ἐδ. 9.

(2) Ἐν κεφ. 21. τῷ 7. λόγῳ. τῷ περὶ ἰσραηλῆος. ἀλώσ.

(3) Ὁ μὲν Ἐζεκίας, τὰς σῆλας καὶ τὰ χειροποίητα κατέλυσεν· (θεα τὸ 4. ἐδ. τῷ 18. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασ. καὶ τὸ 14. ἐδ. τῷ 30. κεφ. τῆς 2. τῶν Παραλειπ.) ὁ δὲ Ἰωσίας καὶ τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων ἔθνηκε. (θεα τὸ 2. ἐδ. τῷ 13. κεφ. τῆς τρίτης τῶν Βασ. καὶ τὸ 14. τῷ 23. τῆς τετάρτης.) περὶ ἡ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (ἐν τῷ 21. σελῶν. τῷ 1. βιβλ.) τὰ δὲ Φησὶ· μετὰ δὲ Ἐζεκιαν ὁ υἱὸς αὐτῆς Μανασσῆς βασιλεύει ἔτη πενήκοντα πέντε. ἔπειτα ὁ τέττα υἱὸς Ἀμὼς ἔτη δύο· μεθ' ὃν Ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ νομικώτατος ἔτη τριάκοντα καὶ ἐν. ἔτος ἐπέθηκε τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων, καθὰς ἐν τῷ Ἀδριτικῷ γέγραπται.

(4) Ὡς ἐν τῇ δ' τῶν Βασ. καὶ τῇ δευτέρῃ τῶν Παραλειπομένων. ὁ τῆς Αὐγ. κἀδ.

(5) Ἐν τῷ 32. ἐδ. τῷ 7. κεφ.

(6) Τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. ἀφ' εἰρημ. ἐκδός.

(7) Μετὰ τῶν ἄλλων. ἢ ἐν Χαλ. ἐκδ.

(8) Κατακίεστε αὐτήν. ἢ αὐτ. (9) Αὐτῶν. ἢ αὐτ.

τὰς ἀμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι παρέβησαν καὶ ὑπερεῖδόν με, καὶ ὅτι ἐπορεύθησαν ἐναντίον ἐμοῦ πλάγιοι.

μα. Καὶ ἐγὼ ἐπορεύθην μετ' αὐτῶν ἐν θυμῷ πλαγίῳ· καὶ ἀπολωὼ αὐτὲς ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. τότε ἐντραπήσονται αἱ καρδίαι (1) αὐτῶν αἱ ἀπερίτμητοι, καὶ τότε εὐδοκήσασιν τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

Αἱ ἀπερίτμητοι. τὸ Σαμαρειτικόν, ἡ ἀκρόβυσος. (2)

ΛΗΛΟΥ. Σημείωσαι πάλιν, ἡ περιτομὴ εἴ κρυπλῶ ἐστὶν ὡδε, καὶ ἔ προβαίνει τὸ γράμμα.

μβ. Καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης Ἰακώβ, καὶ τῆς διαθήκης Ἰσαὰκ, καὶ τῆς διαθήκης Ἀβραάμ μνησθήσομαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ μῆτις τὰς ἀπειλὰς ὑπέχετο καὶ χρησά, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον ἐπηγγείλατο, ἔ δὲ διὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν προγόνων δυσέβειαν. τῆτο γὰρ ἔφη· καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης Ἰακώβ, καὶ τῆς διαθήκης Ἰσαὰκ, καὶ τῆς διαθήκης Ἀβραάμ. καὶ μνησθήσομαι αὐτῶν διαθήκης προτέρας, ὅτε ἐξήγαγον αὐτὲς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαλείας ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν, τῆ εἶναι αὐτῶν Θεός. ἐγὼ εἰμι Κύριος. ἔδειξε δὲ διὰ τῶν τῆς Φιλανθρωπίας αἰτίας. διὰ γὰρ τὰς πρὸς τὸς πατέρας αὐτῶν ἐπαγγελίας, φησὶ, τῆς τῶν ἀνέχομαι παρανομίας. καὶ ἐπειδὴ ἔγνω πάντα τὰ ἔθνη διὰ τῶν παραδόξων θαυμάτων, ὅτι διαφερόντως τῶν ἐπιμελεσμαι, καὶ λὸς ἐμὸς χρηματίζεσι. τῆ μῆτις Ἰακώβ ἐμνημόνευσε πρώτῃ, ἐπειδὴ τῶν ἀπάντων μόνος ἦν πρόγονος. ὁ γὰρ Ἰσαὰκ, καὶ τῶν Ἰσραηλῶν· ὁ δὲ Ἀβραάμ, καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ τῶν ἀπὸ Χετθῶν. κατὰ τὸν τοίνυν ἀρχαῖος κατὰ τὰ ξιν, ἐπὶ τὸν Ἀβραάμ ἀνελήλυθε, πρὸς ὃν ἐξ ἀρχῆς ἐπεποιήτο τὰς σιωθῆκας.

Α μγ. Καὶ τῆς γῆς μνησθήσομαι, καὶ ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ ἀπ' αὐτῶν. τότε προσδέξεται ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς, ἐν τῷ ἐρημωθῆναι αὐτὴν δι' αὐτὲς. καὶ αὐτοὶ προσδέξονται τὰς ἐαυτῶν ἀνομίας, ἀνθ' ὧν τὰ κρίματά με ὑπερεῖδον, καὶ τοῖς προσάγμασί με προσώχθησαν τῇ ψυχῇ αὐτῶν.

Β Προσδέξονται τὰς ἐαυτῶν ἀνομίας. τὸ Σαμαρειτικόν, ἰλάσσονται, ἀντὶ τῆ καταδεξάμενοι ὁμολογήσιν τὰ ἐαυτῶν πλάίσματα.

μδ. Καὶ ἔδ' ὡς ὄντων αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ἔχ ὑπερεῖδον αὐτὲς, ἔδὲ προσώχθησα αὐτοῖς ὡσεὶ ἐξαναλώσασα αὐτὲς τῆ διασκεδάσασα τὴν διαθήκην με τὴν πρὸς αὐτὲς· ἐγὼ με· γὰρ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Καὶ μνησθήσομαι διαθήκης αὐτῶν προτέρας, ὅτε ἐξήγαγον αὐτὲς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαλείας ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν τῆ εἶναι αὐτῶν Θεός. ἐγὼ Κύριος.

με. Ταῦτα τὰ κρίματα, καὶ τὰ προσάγματα, καὶ ὁ νόμος ὃν ἔδωκε Κύριος ἀναμέσον αὐτῆ καὶ ἀναμέσον τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

ΛΗΛΟΥ. Κρίματά ἐστὶ τὰ δικαιοπραγῆματα· τὸ, ἔ κατατοναῖς τὸν ἀδελφόν σου εἴ μόχθῳ ἀπερ ἐκ Φιλαγαθίας νικᾷ τὴν τῆ νόμος ἀκρίβειαν. οἶον, τὸ ἀποδυναί τὰ ὑποχρεῖντα Θεῷ, τὸ ποιεῖν νομίμως τὰς ἐορτάς, τὸ ἀποδεκατῆν τὴν ἐσθίαν, τὸ διὰ τῶν ἱερῶν (3) τὰς πρὸς Θεὸν λειτουργίας γίνεσθαι. νόμιμα δὲ ἐστὶ τὰ ἐξ ἀπειθείας ἐπάγοντα τιμωρίαν· οἶον, οἱ ἀπηγορευμένοι γάμοι, οἱ φόνοι, αἱ ἀρπαγαί, καὶ τὰ παραπλήσια.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὲς, ἄνθρωπος ὃς ἂν εὐξῆται εὐχὴν ὡσεὶ δῶνα τιμὴν τῆς ψυχῆς αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, Ἔσαι ἡ τιμὴ τῆ ἀρσηνος ἀπὸ εἰκοσαετῆς ἕως ἐξήκοντα ἔτης, ἔσαι αὐτῆ ἡ τιμὴ πενήκοντα δίδραχμα ἀργυρίῃ τῷ σαθμῷ τῷ ἀγίῳ. τῆς δὲ θηλείας ἔσαι ἡ συντίμησις τριάκοντα δίδραχμα.

Ζ ΑΛΗΛΟΥ. Ἀντὶ, ἐάν τις ἀποδώται ἑαυτὸν τῷ Θεῷ, καὶ ἀνάθηται ἑαυτὸν, καὶ θῆλη λυτρώσασθαι ἑαυτὸν, γίνεται μὲν ἡ διατίμησις τῆ ἀρσηνος καὶ τῆς θηλείας κατ' ἡλικίαν, ὡς ἐτάγη, ἐάν ὑπορῆ· ἐάν δὲ ἀπορῆ, ὡς ἂν διατιμήσῃται ὁ ἱερὸς, δίδωσιν ὁ ὑποχόμενος ἑαυτῆ, καὶ ἐλυθροῦται. ὅτι δὲ περὶ τῶν αὐ ὑποχέσει λέγει γεγονότων ὁ λόγος, καὶ ἐκ τῶν ἐπομένων ἐστὶ καταμαθεῖν. ἐξ ὧν, καὶ ἄλλα ζῶάτις ὑπὸ χυμῆτος ἀφορίσασ Θεῷ, λυτρεται αὐτὰ· ἀντὶ τῆ, ἐξαγοράσας ἐλυθροῖ αὐτὰ τῆς ὑποχρεῖσῆς ἀνάγκης

(1) Ἐντραπήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀπερίτμητος. καὶ ἐρημ. ἐκδοσ.
(2) Ἡ ἀκρόβυσος. ὁ Ἄλεξάν. κωδ.
(3) Ἰσ. ἱερῶν.

ἀνάγκης πάντως καὶ τὸ ἐπίπεμπλον τι-
θείς· σημαίνει δὲ, ὡς δεσπόζει τῶν ἰδίων
ὁ ἱερός, ἔτω καὶ τῶν ἀνατιθεμένων Θεῷ.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τίς ἐστιν, ὃς ἂν εὐξή-
» ται ὄχλῳ ὡσεὶ δέναι τιμῇ τῆς ψυχῆς
αὐτῆ τῷ Κυρίῳ; Εὐχλῶ καλεῖ τὴν ὑπό-
» χεσιν, ὃ πολλοὶ τάγμα προσαγορεύουσι.
τῆτον δὲ τὸν νόμον ἐστὶ καὶ νῦν παρ' ἁγίοις
βαρβάρους δορεῖν φυλαττόμενον. οἱ γὰρ
πλείστοι τῶν νομιῶν, λέγω δὲ τὰς ἀπο-
» γόνους τῆ Ἰσραήλ, ἀντιταλαντεύουσι τοῖς
δορυγυνοῦσι βρέφειν ἀργύριον, καὶ τῆτο
προσκομίζουσι τῷ Θεῷ. περὶ τῆτος νομο-
» θέτηκεν ὁ Θεός· καὶ γινώσκων ὡς Θεός,
ὅτι τῶν ὑπὸ χυμμένων τινὲς δώσουσιν ὑπὲρ
ἑαυτῶν τιμῇ τῷ Θεῷ, παράβησονται τὴν
ὑπόχεσιν, σμικρύνοντες τὴν τιμῇ. ἐκέ-
» λδσε πέντηκοντα εἶναι δίδραχμα τῆ ἀρ-
» ρενος τὴν τιμῇ, τῆς δὲ θηλείας τριάκον-
» τα, καὶ τῶν ἀκμαζόντων καὶ τῶν γεγηρα-
κότων ὑπεξηρημενῶν. τὴν γὰρ μέσῳ πε-
» ριῶριον ἡλικίαν ἀπὸ ἀκοσαετῆς εἰρηκῶς
ἕως ἐξήκοντα ἔτους. τοῖς γὰρ τῆτων νεω-
» τέροις, [καὶ πρεσβυτέροις,] ἄλλῳ ὤρισε
τιμῇ. τῆς δὲ πρῆγας ὑπὸ τὴν τῶν ἱερέων
καταλέλοιπε κρίσιν· ἵνα ἐπῆνοι πρὸς τὰς
διωάμεις ὀρίζουσι τὰς τιμὰς. τὰ δὲ ἀφιερέ-
» μανα ἄλογα ἀναλλάττεσθαι παρὰ τῶν προ-
» σφερόντων ἀπαγορεύει· καὶ ὡσεὶ μὴ τῆτο
» δρῶν, τὴν τῆς ζημίας αὐτοῖς ἐπιτίθεισιν
ἀνάγκῳ. εἴαν γὰρ φησὶν ἀλλὰ σῶν ἀλλά-
» ξη αὐτὸ, ἔσαι αὐτὸ καὶ τὸ ἀλλάγμα αὐτῆ
» ἄγιον. τῶν μῆτοι ἀκαθάρτων κήλων ὀρί-
» σαι τὴν τιμῇ τὸν ἱερέα ἐκέλδσε. τῆτο
» καὶ ἐπὶ οἰκίας, καὶ ἀγρῶ γενέσθαι προσέ-
» ταξεν. ὤρισε δὲ καὶ τὴν τῆ δίδραχμα πῶσο-
» τητῆ. εἴκοσι γὰρ ἐκέλδσεν ἔλκειν ὀβολῶς.
τὸ δὲ δίδραχμον τινὲς τῶν ἐρμηνεύτων (1)
» σατήρα ἐκάλεσαν. τὰ μῆτοι ἀνατελειμέ-
» να τῷ Θεῷ προσέταξε μὴ λυτρεῖσθαι.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Προσίσταντινες ἑαυ-
» τὰς εἰς ἀγιασμὸν καὶ ἀνάθημα καταγρά-
» Φοντες τῷ Θεῷ, καὶ ἀνατιθέντες ἀσμέ-
» νως τὴν τῷ νόμῳ διωρισμένῳ τῶν δίδραχ-
» μων ποσότητῆ.

» **** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Προσίεμεν τῷ πάν-
» των σωτήρι Χριστῷ διὰ πίσεως καὶ ἀγιασμῆ,
» τῶν εἰς ἡμᾶς παρ' αὐτῆ γεγονότων προ-
» σάγοντες τὴν ἀντέκλῆσιν, τῆς ἐν ὄσε-
» βείᾳ ζωῆς τὴν ἀνάθεσιν. ἀλλὰ διάφορος
» καὶ ἕχ εἰς νοοῖτ' ἂν ὑπάρχειν, καὶ μάλα
» εἰκότως, τῆς προσαγωγῆς ὁ τρόπος. οἱ
» μὲν γὰρ, ἕχ ἄγαν ὄσθενῶς· οἱ δὲ, θερ-
» μοτέροις ὡπερ προθυμίας εἰς τῆτο διατ-
» τῆσι. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἶσαν δ' ἂν ἔτοι, κατὰ
» γε τὸ ἐκ τῆς ἰσορίας ὑποδηλέμενον, οἱ
» ἀπὸ ἀκοσαετῆς καὶ ἕως ἐξήκοντα ἔτους.
» ἀνέρχεται μὲν γὰρ ἕως ἐξήκοσθ λοιπὸν
» ἔτους, ὄσθενῆς εἶναι τὸ σῶμα, καὶ ἐν τοῖς
» ἀκμαϊοτάτοις κινήμασι. βέβηκε δὲ ἤδη καὶ
» ἔρρωτά πως ὁ νῆς, καὶ μάλα ἐπιτηδείως
» ἔχει πρὸς παραδοχλῶ ὧν ἂν ἔλοιτο μα-

A,» θῆν. ὁ δὲ εἰδὼς τὸ πλάσμα ἡμῶν, κατὰ ^{Ψαλ. 102. 14.}
τὸ γεγραμμένον, ἔγνω περ πάντως τοιάν-
» δέ τινα καὶ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡλικίαν. ἐξ
» ὁμοιώσεων γὰρ ὁ λόγος τῶν σωματικῶν
» διέρπει περ πάντως ἐπὶ τὰ νοητά. εἴτ' ἐν
» ἄρσεν εἴη τυχόν, εἴτ' ἐν θηλείᾳ, τῆς νοη-
» τῆς ἡλικίας ἐν ἀκμαῖς ἐτι κείμενοι, προ-
» σκομιζόντων τὰ ὄρισμῆα, τῆτες ἐρσίω
» ὡς ἐν δίδραχμοῖς πενήκοντα, τὸν ἀρτίως
» ἔχοντα καὶ ὅτι μάλιστα τελειότατον τῆς
» πνευματικῆς λατρείας καρπὸν. ὃς διὰ τῶν
» ἐπλάκῆς ἐπλά, πρὸς λῆξιν ἤδη τὴν ἀνω-
» τάτω, καὶ εἰς τελειότητα μεμαρτυρημέ-
» νος ὄραται σαφῶς· ἡ δὲ γε θηλεία πάλιν,
» ὡς ἐν δίδραχμοῖς τριάκοντα. - μείον μὲν
» γὰρ ἡ τὸ ἄρσεν ὄδοκιμῆ. προσκομίζει δὴ
» ἐν ὁμως, ὡς κατ' ἴδιαν φύσιν, τὸν ἐν τε-
» λειότητι καὶ πόνῳ καρπὸν, ὡς διὰ τριῶν
» δεκάδων ὑποδηλέμενον.

» **Γ** ε. Ἐὰν δὲ ἀπὸ πενταετῆς ἕως εἴκο-
» σι ἔτων, ἔσαι ἡ τιμῆ τῆ ἀρσενος εἴκοσι
» δίδραχμα· τῆς δὲ θηλείας, δέκα
» δίδραχμα.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐν πρώτῃ γὰρ, οἶμαι,
» καὶ μόλις ἔτων, ἀρχεται πως ὁ νῆς ἀνα-
» μμειν ὡπερ εἰς σῶσιν, νηπιοπρεπῆ μὲν
» ἐτι καὶ ἀδενῆ, πλὴν ἴσαν ὡς ἐπὶ τὸ ἀμει-
» νον· ἐπίδοσιν δὲ τὴν εἰς τὸ αἰετῶς ὄσδε-
» νῆς τὸ σῶμα ποιείται. συμμεμέρηται μὲν
» ἐν ταῖς πνευματικαῖς ὄσθενῆσι καὶ ὁ παρ'
» ἐκάσθ καρπός. κατόπιν δὲ πανταχῆ τὸ
» θῆλυ τῆ ἀρσενος, καὶ ἐν ἡμίσει πολλακῆς.

» **δ.** Ἀπὸ δὲ μηνιαῖς ἕως πενταετῆς,
» ἔσαι ἡ τιμῆ τῆ ἀρσενος πέντε δίδραχ-
» μα ἀργυρῆ· τῆς δὲ θηλείας, τρία
» δίδραχμα ἀργυρῆ.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ ἀρτιγενῆς ἐν Χρι-
» σῷ παιδίον ὁ λόγος ἡμῖν ὑπαινίττεται, οἷς
» καὶ τὸ γάλα πρέπειν εἰς τροφῆν ὁ ἱερός 1. Κορ. 3. 2.
» ἔφη Παῦλος. τῶν γὰρ ἀρτι κεκλημένων
» διὰ τῆς πίσεως, καὶ νηπιαζόντων ἐτι, βρα-
» χὺς ὁ καρπός.

» **ζ.** Ἐὰν δὲ ἀπὸ ἐξήκοντα ἔτων καὶ
» ἐπάνω, εἴαν μὲν ἄρσεν ἦ, ἔσαι ἡ τιμῆ
» αὐτῆ πεντεκαίδεκα δίδραχμα ἀργυ-
» ρῆ· τῆς δὲ θηλείας, δέκα δίδραχμα.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ γὰρ ἤδη νενοσκόσ
» εἰς τὸ ἀναλκίτε καὶ ἀδρανῆς, ἕχ ἂν γέ-
» νοιτόπως ἐν ὄσκαρπία πολλῆ, κατὰπερ
» ἀμέλαι καὶ τὰ γηράσκοντα τῶν φυτῶν,
» παλαιμείης αὐτῶν τῆς ῥίζης, κατοκνῶν-
» τα φαίνεται πρὸς τὴν ὄριμων ἐκβολῆν.
» ἕχῆν ὁ δίκαιος ἀληθῶς καὶ φιλοκλήρω
» Θεός, ἀναλόγως ταῖς ἐκάσθ προθυμίας,
» καὶ τῆ κατὰ νῆν ἐπιτηδειότητι δέχεται τὰς
» καρπῆς, ἕτε τὸ ἀναλκί καὶ ἀφθρηκός ἔξω-
» τε λόγῳ τιθεῖς καὶ ἀποπέμπων ὡς ἀδρα-
» νῆς, ἕτε μὴ ἀγέραςον τὸ ὄσθενῆς ἀνιείσ·
» ἀνδρωῶν δὲ ὡπερ τοῖς ἐθέλκει τὸ ὄδο-
» κμῆν, κατ' ὄν ἂν ἐκάσθ ἔχοι τρόπον.

» **Εε εε 3.**

» **η.** Ἐὰν

(1) Ὁ Ἐπιφάν. ἐν τῷ περὶ μέτρ. καὶ σαθ.

η. Ἐὰν δὲ ταπεινὸς ἢ τῇ τιμῇ, ἤσεται ἐναντίον τῆ ἱερέως· καὶ τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς· καθάπερ ἰχθυεὶ ἢ χεὶρ τῆ εὐξαμένῃ, ἔτω τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς.

*** ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Εἰ δὲ δὴ τις εἴη τῶν ἐλίαν ὑδάτων, ἤγαν τῶν ἀσημοτέρων, ἐκ ἔτι μὲν κατὰ νόμους ἢ ἐκλήσεις ἢ δοκιμάζοντος δὲ τῆ κατὰ καιρὸς ἱερατοῦδοντος, ὄφλημά τι τοῖς αὐτῆ μέτροις τὸ ἰσοπαλὲς ὠρίζετο.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸς δὲ τὴν ἔξιν ἀδινεσέρῃς, τάχα δὲ πρὸς καὶ ὀλιγογνώμονας, αὐτὸς ἔξει, τὴν καρποφορίαν ἐπιμετρῶν ἐκάσῳ τὸ κατ' ἰχθυῶ. τῆτο γὰρ οἰμαί εἰσι τὸ, ἤσεται ἐναντίον τῆ ἱερέως, καὶ τιμήσει αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καθ' ὅσον ἰχθυεὶ ἢ χεὶρ τῆ εὐξαμένῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Κατὰ δυνάμιν δὲ τὴν ἐκάσῃ τιμάται αὐτῆ ὁ ἀληθῶς ἱερεὺς, λέγων·
Ματθ. 19. 11. ἔ πάντες χωρῶσι τὸν λόγον. δέχεται γὰρ καὶ τὰς ἐν ἐλαττώμασι καθὼς χωρῶσι· καὶ τὰς λειτουργίας ἐν τῷ κατὰ δυνάμιν δοῦσιν· τι ἀργυρίῳ τὴν ἐπικαρπίαν ἀπαιτεῖ. (1)

θ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν κληνῶν τῶν προσφερομένων ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ Κυρίῳ, ὅς ἂν δῶ ἀπὸ τέτων τῷ Κυρίῳ, ἔσαι ἅγιον. Οὐκ ἀλλάξεις αὐτὸ καλὸν πονηρῶ, ἔδὲ πονηρὸν καλῶ. ἔάν δὲ ἀλλάξων ἀλλάξης αὐτὸ κληνὸς κληνῆ, ἔσαι αὐτὸ καὶ τὸ ἀλλάγμα ἅγια. Ἐὰν δὲ πᾶν κληνὸς ἀκάθαρτον, ἀφ' ὧν ἔ προσφέρεται ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ Κυρίῳ, ἤσει τὸ κληνὸς ἐναντίον τῆ ἱερέως, καὶ τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῆ καὶ ἀναμέσον πονηρῆ· καὶ καθ' ὅτι ἂν τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱερεὺς, ἔτω ἤσεται. Ἐὰν δὲ λυτρώμενος λυτρώσεται αὐτὸ, προσθήσει τὸ ἐπίπεμπλον πρὸς τὴν τιμὴν αὐτῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ζῶν δὲ τῶν ἀνιερχομένων Θεῷ, καθαρῶν μὲν ἀλλαγῇ ἔ γίνεται, ἔτε εἰς ἥτιον, ἔτε εἰς κάλλιον· τὸ γὰρ οἰκίον ἐκ ἀποβάλλεται· τῶν δὲ μὴ καθαρῶν, ἔδωκεν ἀντεσάγεσθαι τὰς ὀριζομίας ὑπὸ τῆ ἱερέως τιμᾶς. ἔτοι δ' ἂν εἰσι οἱ μὴ δι' ἑαυτῶν, ἀλλὰ δι' ἐτέρων οἰκείων Θεῷ· ἔς ἂν εἰς ἑαυτῶν προσάγασιν, ἰδίῃς αὐτῆς ποιησάμενοι δι' ἀγάπης. καὶ ὁ ἱερεὺς προσίεται κατ' ἀξίαν τῶν ἀνταλλαγμάτων. ἔτοι εἰσι φίλοι, ἔς
Λακ. 16. 9. ἐκ τῆ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας κλιώμεθα, ἵνα δέξωνται ἡμᾶς εἰς τὰς σκλίνας αὐτῶν.

ιδ. Καὶ ἄνθρωπος ὅς ἂν ἀγιάσῃ τὴν οἰκίαν αὐτῆ ἁγίαν τῷ Κυρίῳ, καὶ τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρᾶς· ὡς ἂν τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, ἔτω ἤσεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ οἰκίας καὶ ἀγρῶ, ὧν τιμῶτις εὐξαιτο καταθήσασιν Θεῷ. ἐπὶ μὲν τῆς οἰκίας, κατὰ γνώμην τῆ ἱερέως ἢ τιμήσις· ἐπὶ δὲ ἀγρῶ, πρὸς τὸν τῶν καρπῶν λόγον. τὸ δὲ Σαμαρειτικόν, καὶ διατιμήσεται αὐτῷ ὁ ἱερεὺς, εἴτε καλῆ, εἴτε σαπρᾶ. ἔάν δὲ ξένος ἀγοράσῃ, ἔ δίδωσι τὸ ἐπίπεμπλον· ἔάν δὲ ὁ δεσπότης ἀγοράσῃ ἢ τὴν οἰκίαν, ἢ οἰονδηποτῆν, ὁ ὑπέχετο Θεῷ, πρὸς τῆ ἀληθείᾳ διατιμήσει καὶ τὸ ἐπίπεμπλον αὐτῆ δίδωσι. σημαίνει δὲ, ὅτι ἀπὸ παλαιῆ τὰ προσαγομένα Θεῷ, ἐν ᾧ μὴ δυνάμιν ἱεραργάσασθαι, ἐπώλεν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς.

ιε. Ἐὰν δὲ ὁ ἀγιάσας αὐτὴν λυτρώται τὴν οἰκίαν αὐτῆ, προσθήσει ἐπ' αὐτῷ τὸ ἐπίπεμπλον τῆ ἀργυρίῃ τῆς τιμῆς, καὶ ἔσαι αὐτῷ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ δὲ μὴ (2) τιμῆ οἰκίας ἢ ἀγρῶ τις, ἀλλ' αὐτῆ ἀγιάσῃ Θεῷ, τὴν τιμὴν καταθήσει μετὰ τῆ πέμπλις, λυτρώμενος αὐτὰ, καὶ μεδέξει τὰς κλήσεις. ἐτέρῳ δὲ ἐκ ἀποδώσεται, ἀλλὰ καὶ ἀποδώται, (3) μέχρι τῆ Ἰωβηλαίᾳ καθέξει ὁ πριάμενος, καὶ μετὰ τέτον ἔσαι Θεῷ.

ισ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆ ἀγρῆ τῆς καταχέσεως αὐτῆ ἀγιάσῃ ἄνθρωπος τῷ Κυρίῳ, καὶ ἔσαι ἢ τιμὴ κατὰ τὸν σπόρον αὐτῆ, κόρος κριθῶν πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίῃς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν δὲ ἐξ ἀγορασίας (4) ἀγρὸν ἐκ ἀνακλήσεται αὐτὸν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρὸς λόγον τῶν καρπῶν ἀποδῆς τῷ Θεῷ, ἐν τῷ Ἰωβηλ ἀποκαταστήσεται τὸν ἀγρὸν τῷ πεπρακότι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ ἀνατεθεὶς ἀγρὸς πρὸς τὴν πρόσδοτον πωλεῖται. ἔάν φέρῃ, φησί, κόρον κριθῶν, πεντήκοντα δίδραχμων· ἔάν δὲ δύο κόρος, ἑκατὸν δίδραχμων, καὶ ἔτω τὸ κατὰ ἀναλογίαν.

ιζ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆ ἐνιαυτῆ τῆς ἀφέσεως ἀγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτῆ, κατὰ τὴν τιμὴν αὐτῆ ἤσεται. Ἐὰν δὲ ἔχατον μετὰ τὴν ἀφῆσιν ἀγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτῆ, προσλογισθῆται αὐτῷ ὁ ἱερεὺς τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα, ἔως εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέ-

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἐὰν δὲ τις μὴ τὴν τιμὴν, ἀλλ' αὐτῆ ἀγιάσῃ τὴν οἰκίαν ἢ τὸν ἀγρὸν, δώσει τὴν τιμὴν καὶ τὸ πέμπλον, καὶ καθέξει ταῦτα, ἐτέρῳ δὲ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Ἐὰν δὲ ἐτέρῳ ἀποδώται, ὁ αὐτ.

(4) Ὁ δὲ ἀγιάσας ἀγρὸν ἐκ ἀπὸ κλήσε ἰδίῃς, ἀλλ' ἐξ ἀγορασίας ἐκ ἀνακ. κτ. ὁ αὐτ.

αφέσεως, καὶ ἀνθυφαιρεθήσεται ἀπὸ
 ιθ. τῆς συντιμήσεως αὐτῆ. Καὶ εἰάν λυ-
 τρωταὶ τὸν ἀγρὸν ὁ ἀγιάσας αὐτὸν,
 προαθήσει τὸ ἐπίπεμπλον τῆ ἀργυρίᾳ
 πρὸς τὴν τιμὴν αὐτῆ, καὶ ἔσαι αὐτῶ.
 κ. Ἐάν δὲ μὴ λυτρωταὶ τὸν ἀγρὸν, καὶ
 ἀποδώται τὸν ἀγρὸν ἀνθρώπῳ ἑτέρῳ,
 κα. ἔκ' ἔτι μὴ λυτρώσεται αὐτόν. Ἀλλ'
 ἔσαι ὁ ἀγρὸς ἐξεληλυθίας τῆς ἀφέ-
 σεως ἅγιος αἰνετὸς τῷ Κυρίῳ, ὡσπερ
 ἡ γῆ ἢ ἀφωρισμένη τῷ ἱερεὶ ἔσαι κα-
 ταχεσίς αὐτῆ.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐάν δὲ ἐν αὐτῷ τῷ
 εἰαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἀγιάση τις τὸν ἀγ-
 ρὸν, καὶ θέλη, τὸ πᾶν δίδωσι τῆς τιμῆς
 θέλων αὐτὸν λαβεῖν οὐδὺς· εἰάν δὲ μετὰ
 τῆ Ἰωβὴλ εἰαυτὸν ἀγιάση τις τὸν ἀγρὸν,
 καὶ θελήσῃ αὐτὸν ὁ δεσπότης λυτρώσασθαι
 ἐν τῷ μεταξὺ, διατιμήσεως γενομένης,
 ὑπολογίζεται ἑαυτῷ ὁ ἱερὸς τὴν προσο-
 δον, καὶ λαμβάνει τὸ λοιπὸν τῆς ἀξίας,
 καὶ τὸ ἐπίπεμπλον, καὶ ἀναδίδωσιν αὐτὸν
 τῷ δεσπότη. εἰάν δὲ παρελθόντος τῆ Ἰω-
 βὴλ, μὴ λυτρώσεται αὐτὸν ὁ δεσπότης,
 ἔξῃσι τῷ ἱερεὶ πωλήσῃ αὐτὸν ἄλλῳ. καὶ
 ἔκ' ἔτι δυνάται ὁ δεσπότης ἀναλαβεῖν αὐ-
 τόν· μετὰ γὰρ τὴν ἀφῆσιν, ἀμελήσαντος
 τῆ δεσπότης, ἔτω γίνεται ὑπὸ τὸν ἱερέα ὁ
 ἀνατεθείς ἀγρὸς. διὰ δὲ τῆτο τὸ ἐπίπεμ-
 πλον δίδωσιν ὁ ἀναλαμβάνων ὃν ἀνέδηκιν
 ἀγρὸν, ὅτι ὡς μεταμεληθεὶς ὁράται.

κβ. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῆ ἀγρῆ ἔ κέλη-
 ται, ὅς ἔκ' ἔσιν ἀπὸ τῆ ἀγρῆ τῆς κα-
 ταχεσίσεως αὐτῆ, ἀγιάση τῷ Κυρίῳ,
 κγ. Λογιεῖται πρὸς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τὸ τέ-
 λος τῆς τιμῆς αὐτῆ ἐκ τῆ εἰαυτῆ
 τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδώσει τὴν τιμὴν
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἁγίαν τῷ Κυρίῳ.
 κδ. Καὶ ἐν τῷ εἰαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἀπο-
 δοθήσεται ὁ ἀγρὸς τῷ ἀνθρώπῳ παρ'
 ἔ κέληται αὐτόν, ἔ ἦν ἢ κατάχεσίς
 τῆς γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄλλος πάλιν λέγει, ὅτι
 εἰάν τις τὸν μὴ ἴδιον ἀνάθηται, ὃν παρ'
 ἄλλῃ ἠγόρασε, δίδωσι τὴν διατίμησιν αὐτῆ,
 λογιζομένης τῆ ἱερέως τὴν προσοδον τῆ
 ἀγρῆ εἰς τὸ τίμημα, τὴν φθάσαντες ἕως
 τῆ εἰαυτῆ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἀποδίδο-
 ται ὁ ἀγρὸς, ἔ τῷ ἀναθεμένῳ, ἀλλὰ τῷ
 δεσπότη. ὡσπερ γὰρ εἰ μὴ ἀνέθετο αὐτόν,
 ἀνεδίδα τῷ πωλήσαντι ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέ-
 σεως, λογιζόμενος ἑαυτῷ τὰς προσόδους·
 ἔτω καὶ γὰρ ἀναδίδεται μὲν τῷ δεσπότη,
 πλὴν εἰάν ὑσερήσῃ ἢ πρόσδοδος πρὸς τὴν
 ἀξίαν τῆ χωρῆς, ὁ ἀγιάσας αὐτόν δίδωσι
 τὸ λοιπὸν. ἐκασίως γὰρ ὑπέχετο, καὶ
 ἔ κατὰ ἀνάγκην αὐτὸν ὑπέθετο, ὡς ὁ
 δεσπότης.

κε. Καὶ πᾶσα τιμὴ ἔσαι σαθμίσις
 ἀγίοις· εἴκοσι ὀβολοὶ ἔσαι τὸ δί-
 δραχμον.

κς. Καὶ πᾶν πρωτότοκον ὃ εἰάν
 γένηται ἐν τοῖς κτήνεσί σε, ἔσαι τῷ
 Κυρίῳ, καὶ ἔκ' ἀλλάξει εἰς αὐτό.
 εἰάν τε μόσχος, εἰάν τε πρόβατον, τῷ
 κζ. Κυρίῳ ἐσίν. Ἐάν δὲ τῶν τετραπόδων
 τῶν ἀκαθάρτων ἀλλάξη κατὰ τὴν τι-
 μὴν αὐτῆ, καὶ προαθήσει τὸ ἐπίπεμ-
 πλον αὐτῆ πρὸς αὐτό, καὶ ἔσαι αὐτῷ·
 εἰάν δὲ μὴ λυτρωταὶ, προαθήσεται κα-
 τὰ τὸ τίμημα αὐτῆ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐπὶ τῶν ζώων
 τῶν πρωτοτόκων καθαρῶν μὲν, εἰδὲ λύ-
 τρωσις· μὴ καθαρῶν δὲ, ἢ μετὰ τῆ πέμ-
 πτε λύτρωσις. (1)

κη. Πᾶν δὲ ἀνάθημα, ὃ εἰάν ἀνα-
 θεῖ ἀνθρώπος τῷ Κυρίῳ ἀπὸ πάντων,
 ὅσα αὐτῷ ἐσίν, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως
 κτήνης, καὶ ἀπὸ ἀγρῆ καταχεσίσεως
 αὐτῆ, ἔκ' ἀποδώσεται, εἰδὲ λυτρώ-
 σεται. πᾶν ἀνάθημα ἅγιον ἀγίων ἔσαι
 τῷ Κυρίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄλλο ἐσίν ἀνάθημα, καὶ
 ἄλλο ἐσίν ἅγιον. τὸ γὰρ ἀνάθημα τελείως
 ἀφορίζεται, καὶ ἀνατίθεται τῷ Θεῷ, καὶ
 μετὰ τῆς ἱερατικῆς ἀναγράφεται κήσεως.
 ὡς εἶναι τὸ μὲν, κατ' ὑπόχρεσιν ἅγιον, ὃ
 καὶ δυνάται λυτρωθῆναι, ὡς καὶ ἡ δεκά-
 τη· τὸ δὲ, τελείως ἀνατεθεὶς ἅγιον ἀγίων,
 ὅπερ ἔκ' ἔτι δυνάται ἐπανακάμψαι ἐπὶ
 τὴν δεσποτείαν τῆ ἀγιάσαντος αὐτό. ὅταν
 καὶ ὀπίσω, ὅτε παρήλθει ὁ εἰαυτὸς τῆς
 ἀφέσεως, καὶ ἔκ' ἐλυτρώσατο τὸν ἴδιον
 ἀγρὸν ὁ δεσπότης, ἐγένετο ὁ ἀγρὸς ἅγιος
 αἰνετὸς τῷ Κυρίῳ· ὡς μηκέτι ὦν μονον
 ἅγιος, ὅς δυνάται λυτρωθῆναι, ἀλλὰ καὶ
 ἑτέραν δεξάμενος προαθήκῃ ἐν ὀνόματι,
 τὸ, αἰνετὸς· καὶ ὑπὸ τὴν τῆ ἱερέως γνό-
 μιος δεσποτείαν, ἢτοι κατάχεσιν. τὸ δὲ
 ἀνάθημα ὑπερβαίνει καὶ τὸν ἅγιον αἰνετὸν
 καιρὸν. διὸ καὶ ἅγιον τῶν ἀγίων καλεῖται,
 καὶ ἔ λυτρώσει ὑπόκειται, ὡς αὐτῷ τῷ
 Θεῷ ἀφιερωθεῖ. ἔτοι δὲ εἰσι κατὰ πνεῦμα
 οἱ Θεὸς ἐξαίρετοι καὶ ἀχώριστοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶν προσφερομένων, τὰ μὲν
 καλεῖται ἅγια, τὰ δὲ ἀνάθηματα. καὶ
 τὰ μὲν ἀγιαζόμενά ἐσίν ὅσα τις προσφέρει
 καὶ καρποφορεῖ τῷ Κυρίῳ, ἔχοντος ἐν αὐ-
 τοῖς ἐξῆσιαν τῆ ἱερέως, εἴτε παρακατα-
 χεῖν, εἴτε πωλήσῃ, καὶ τὸ τίμημα εἰς
 χρεῖαν τῆ ἱερῆ ἀναλώσῃ. ὅσα δὲ ἀνατί-
 θησι τις ἐπὶ τῆτω, ἵνα διαπαντὸς ἔσαι
 ἀνακείμενα τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς
 αὐτῆ, ταῦτα καλεῖται ἀνάθηματα τῷ Κυ-
 ρίῳ, μηκέτι δυνάμενα εἰς κοινὴν καὶ ἀν-
 θρωπίνην κατάγεσθαι χρῆσιν.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Λύτρωσις, ἢ πρᾶσις. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

δὲ ἔδει
εἰς ἕως
θεταί.
ἐν ἀνα-
γνωσθή-
σεται.
τῶν πο-
ῶς ἐπὶ
ἐν αὐτῷ
τῶ μὲλ-
τῶν οἰ-
μετα-
οτιζέτε
τῶν Φη-
ξασαυ
ἀπὸ
πὸ τῶ
ἁγιον
Ὁρᾶς,
ωματι-
τῶν, οἰε-
καὶ ἡ
τῶ θεῶν

Α ΔΗΛΟΥ. Πάντα Φησὶ τὰ ἀριθμῶν πολιτοδόμενα, καὶ ὑπονόμεα ὄντα, δεκάτα τέτρω, εἰ καὶ λυτρώσει ὑπόκειται, ὡσπερ καὶ ἡ δεκάτη τῶν γεννημάτων.

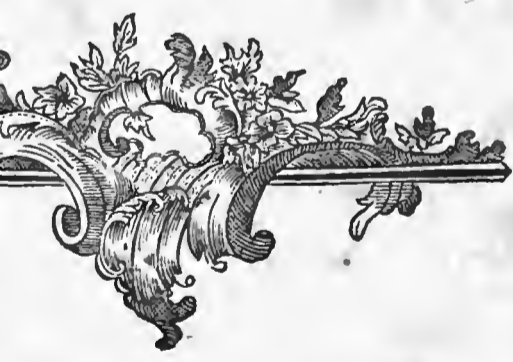
Β ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παντὸς τῶ ἐλθόντος ὑπὸ τῷ ῥάβδον, λέγω δὲ τῷ παιδείαν, ἡμέρας καὶ τιθασῶν θρέμματος, τὸ δεκάτον ἀποκρίνεται, νόμος προσάξει γινόμενον ἅγιον. ἵνα ἐκ πολλῶν διδασκώμεθα τῷ δεκάδος πρὸς Θεὸν οἰκειότητα, καὶ τῷ τῶ εἰνάτα ἀριθμῶ πρὸς τὸ θνητὸν ἡμῶν γένος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὁρᾶς, ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἡμῖν αὐτοῖς ζῶων ἀλόγων, ταῦτα δ' εἰσὶν αἰδησίαι, πάλιν ἀπάρχεσαι διέριται; τὸ γὰρ ὄρα καὶ ἀκρίβειν καὶ ὁσφραίνεσθαι καὶ γυβεσθαι, ἔτιτε ἀπλεσθαι, δωρεὰ θεῶν, ὑπὲρ ὧν εὐχαρισητέον.

Γ λγ. Οὐκ ἀλλάξεις αὐτὸ καλὸν πονηρῶ, ἔδὲ πονηρὸν καλῶ· εἰάν δὲ ἀλλάσων ἀλλάξης αὐτὸ, καὶ τὸ ἀλλαγμα αὐτῶ ἔσαι ἅγιον, ἔ λυτρωσάσθαι. Αὐταὶ αἱ ἐντολαί, ἃς ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῇ πρὸς τὰς ὑἱὰς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

Δ ΔΗΛΟΥ. Ἐάν μίτοι ἀντὶ κακῶν προσαγάγη τις, καὶ τὰ δύο ἀναγκάσεισθαι (5) δῆναί, καὶ ἔτε ἔξουσιν αὐτῷ λυτρώσασθαι αὐτά. ἡ γὰρ ἐπιτιμία τῶ ἀλλοιοῦντος αὐτῶ τέτρω, καὶ τὸ καλὸν δίδωσι, καὶ τὸ σαπρὸν ἀπόλλει, καὶ τῆς λυτρώσεως σερεῖται, μὴ ἔχων ἔξουσίαν, ὡς ἀδικος, δῆναί τὸ τρίμημα καὶ τὸ ἐπίπεμπλον, καὶ λαβεῖν τὸ ἴδιον, ὡς πάντες ἔχουσιν ἐπὶ τοῖς δεκάτοις.

τρώσεται
τὸ ἐπί-
τῶ.
ων, καὶ
ἐν τῷ
ἐκατον

ΤΟΥ ΛΕΥΙΤΙΚΟΥ.
Σίχοι β, ψ.

ΑΡΙΘ-

ε. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
λεξάν. κώδ. Ἐπὶ μὲν πολεμίων ἐπὶ θανάτω. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
καὶ ἰσ. ἀναγνωσ. ὅπερ. ὁ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. τὰ δ' ἔχει τὰ τέστιν
μέλλοντος. ἐπὶ δὲ, κτ.
τὸ μετὰ τῷ ἐφ' ἑαυτῶ βύχλιω ἀνασκήψασθαι. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

ΑΡΙΘΜΟΙ

ΤΩΝ

ΥΙΩΝ ΙΣΡΑΗΛ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΜΩΣΕΩΣ ΠΡΟΦΗΤΟΥ.

**** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** Λέγεται ἔτι τὸ βιβλίον, ἐπειδὴ καὶ τὸ λαὸς παντὸς ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν περιέχεται, ἐκάστης φυλῆς τῶν Ἰσραηλίων ἐκ προσάγατος Κυρίου μετρηθείσης. ἠριθμήθη δὲ ὁ λαὸς ἀπὸ εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω, πᾶς ἀνὴρ ἐκπορευόμενος εἰς πόλεμον, χωρὶς τῆς φυλῆς τῆς Λούβι· αὕτη γὰρ κατ' ἑαυτὴν ἐμετρήθη· καὶ ὄψεθη ὁ ἀριθμὸς τῶν μετρηθέντων, χιλιάδες ἑξακόσια καὶ τριχιλίοι πεντακόσιοι πενήκοντα. οἱ δὲ ἀριθμοὶ ἦσαν, τὸν μὲν λαὸν, Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν, καὶ σὺ αὐτοῖς ἐκάστης φυλῆς ἀρχῶν. Καὶ μετ' ὀλίγου. ἠριθμήθη δὲ καὶ τὰ ἀρσενικὰ πρωτότοκα πασῶν τῶν ἄλλων φυλῶν Μωϋσῆς μόνος· καὶ ὄψεθη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, χιλιάδες κβ', καὶ διακόσιοι ἑβδομήκοντα τρεῖς, καὶ ἀντὶ τῶν πρωτοτόκων τῶν ἐλογιάθησαν οἱ Λούβιται τῷ Θεῷ. τοσῶτοι γὰρ ἦσαν καὶ οἱ Λούβιται.

Κ Ε Φ Α

Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Σινᾶ, ἐν τῇ σινηῇ τῆς μαρτυρίας, ἐν μιᾷ τῆς μηνῶν τῆς δευτέρας, ἑτὸς δευτέρας ἐξελεβ. θόντων ἐκ γῆς Αἰγύπτου, λέγων, Λάβε ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν· πᾶς ἄρσεν ἄπο εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν δυνάμει Ἰσραὴλ, ἐπισκέψασθαι (1) αὐτὸς σὺν δυνάμει αὐτῶν· σὺ καὶ Ἀαρὼν ἐπισκέψασθαι αὐτὸς.

λιοι καὶ ἑξακόσιοι (2) πενήκοντα ἠριθμήθησαν ἐν ὀλίγοις ἔτεσιν ἄνδρες διωκόμενοι πολεμῶν, καὶ τῆς ἐξώρου ἡλικίας καὶ τῆς ἀώρου κευρωσιμῆς, καὶ μέτοι καὶ τῆς θήλειος γένεος, καὶ τῆς λούβιτικῆς φυλῆς. ἐδὲ γὰρ αὕτη ταῖς λοιπαῖς σωρηιδήθη. ταύτῳ αὐτῆ διδάσκων τὴν δυνάμει ὁ δεσπότης Θεός, καὶ διὰ τῆς προφῆτης Ἡσαΐα, **Ε**, ἔφη· βλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα υἱῶν, καὶ εἰς Σάρραν τὴν ὄδινσαν υἱῶν, ὅτι εἰς τὴν, καὶ ἐκάλεσα αὐτὸν, καὶ ὄλογησα αὐτὸν, καὶ ἐπλήθυνα αὐτόν. Ἡσ. 51. 2.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ δὲ, κατὰ συγγενείας, καὶ κατ' οἴκους πατριῶν, ἐκκαλύπτει τὴν ἀπὸ τῆς καθόλου διαβαίνουσαν εἰς τὸ κατ' ἑκάστον γνῶσιν· ὅτι ἐμπεριέχεται τῷ ὅλῳ τὸ μέρος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ προστάξεν ἀριθμηθῆναι τὸν λαὸν ὁ Θεός; ἵνα τῆς οἰκείας ἐπαγγελίας δείξῃ τὸ ἀληθές. ὑπὸ γὰρ τῶν ἀβραάμ, ἔφη· πληθύνω τὴν πληθύνω τὸ σπέρμα σου ὡς τῆς ἀσέρας τῆς ἕραν, καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρατὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. ἔδειξε δὲ τὴν τῆς ἐπαγγελίας ἀλήθειαν. ἐκ πάντε γὰρ καὶ ἑβδομήκοντα τῶν εἰς Αἴγυπτον κατεληλυθόντων, ἑξακόσια χιλιάδες καὶ τριχι-

Ζ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Παρατηρητέον ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς, ὅτι ἡ γυνὴ ἀριθμεῖται, ὡς ἀδελφὴ· ἢ παιδίον, ὡς ὑκαταφρόνητον, πλὴν πρωτοτόκων καὶ Λούβιτων· ἢ δδλος, διὰ τὸ ἀτιμον· ἐκ ἐπίμικτος, διὰ τὸ ἀλόττριον· ἀλλ' οἱ ἀρσενες καὶ οἰκείοι, ἐλδοθεροῖτε καὶ ὄγενεῖς, καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἦκοντες τῆς πληρώματος τῆς Χριστοῦ.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ὅτι τὸ ἄρσεν καὶ μαχιμώτατον, καὶ εἰς ὄψεθαιαν πνῶματικῶν ἀναβεβηκός, ἐν ἀπογραφῇ τῇ θείᾳ τέτακται. **Η** ἐπράτ-

(1) Ἐπισκέψασθε. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. ὡσαύτως καὶ κατωτέρω. σὺ καὶ Ἀαρὼν ἐπισκέψασθε.
 (2) Καὶ πεντακόσιοι καὶ πενήκοντα. ἢ ἐν Χάλ. ἐκδοσ. ὄψεθαι καὶ συμφάνως τῶν τε 46. ἐδ. τῆς δε τῆς κεφ. καὶ τῶν τῆς Ἀθανασ. ὑπομνήμ.

ἐπράττετο δὲ τὰ τῆς ἀπογραφῆς διὰ τε Α Μωϋσέως καὶ Ἀαρῶν, ἵνα δι' ἀμφοῖν νοώ-
μεν τὸν ἕνα Χριστόν, ὡς εἰ Μωσῆ νομοθέ-
την, ὡς εἰ Ἀαρῶν ἀρχιερέα. γέγονε γὰρ
ἐφ' ἡμᾶς νομοθέτης ἅμα καὶ ἀρχιερεὺς
καὶ διὰ τῆς αὐτῆς μεσιτείας τῶν ἀνδριζο-
μενίων καὶ εκπρεπεσέρων εἰς ἀρετῶν ἢ εἰ
δείαις βίβλοις ἀπογραφή.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τῆραι, Φησὶν, ὅτι εἰ
ἀριθμοῖς πρωτοτόκων καὶ Λυβιτῶν εἰδῆς
ἀριθμεῖται. πάντες μὲντοι οἱ ἄξιοι γρα-
φῆς γραφήσονται εἰς ζωὴν. μακάριος δὲ
ὁ τῆς εἰς Ἱερουσαλήμ καταγραφῆς ἀξιό-
μενος. (1)

δ. Καὶ μεθ' ὑμῶν ἔσονται ἕκαστος
κατὰ φυλὴν, ἕκαστος ἀρχόντων, κατ'
οἴκους πατριῶν ἔσονται.

Ψαλ. 33. 7. ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Φυλὴ ἕκαστη τὸν δὲ-
κλεέσερον καὶ μαχιμώτατον ἐφίσησιν ἠγε-
μόνα, καὶ προαπιστῶν, καὶ βελῆς ἐξάρ-
χοντα, καὶ τῶν πρακτέων εἰσηγητῶν. ὡν
ἂν εἴεν εἰς τύπον οἱ τοῖς ἀπολέκτοις καὶ εἰ
βίβλω ζωῆς κειμένους ἐφεσηκότες Ἄγγε-
λοι. γέγραπται γὰρ περὶ παντὸς δικαίου
παρεμβαλεῖ Ἄγγελος Κυρίου κύκλω τῶν
φοβεμένων αὐτῶν, καὶ ῥύσεται αὐτῆς.

Δεσφ. 32. 8. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Αριθμοῖς δὲ τοῖς
περὶ Μωσέα σιωπεργῆς ἔδωκε Φύλαρχον
εἶνα κατὰ φυλῶν. οἱ τῆς ἐφεσῶτας Ἀγ-
γέλους ἀνδράποισ κατασημαίνουσιν. ἐπεὶ
καὶ τὰ ὄρια τῶν ἐθνῶν εἰλήχασιν Ἄγγε-
λοι, κατὰ ἀριθμὸν ἡμῶν Ἰσραὴλ. τάττονται
δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς γενέσεως, ἢ κατὰ τὴν
ᾧδε τάξιν τῆς γενέσεως. εἰ οἷς δαίκνυται
ἢ τὸ πρεσβύτερον τιμιώτερον παρὰ Θεῶν,
εἰ δ' ὁ Ἰσραὴλ παρὰ τὴν ὑπέραν ἐκκλησίαν.

ε. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν
ἀνδρῶν, οἱ τινες εἴησονται μεθ' ὑμῶν.
τῶν Ρεβὶμ, Ἐλιζερ (2) υἱὸς Ἐδιερ.
5. Τῶν Συμεῶν, Σαλαμιήλ υἱὸς Σερι-
ζ. σαδαί. (3) Τῶν Ἰδα, Ναασῶν υἱὸς
η. Ἀμιναδάβ. Τῶν Ἰσαάκ, Ναθα-
θ. ναήλ υἱὸς Σωγάρ. Τῶν Ζαβουλῶν,
ι. Ἐλιὰβ υἱὸς Ἀχαιλῶν. (4) Τῶν ἡμῶν
Ἰωσήφ τῶν Ἐφραὶμ, Ἐλκαμά (5)
υἱὸς Ἐμιεδ. τῶν Μανασσῆ, Γαμαλιήλ
ια. υἱὸς Φαδασέρ. Τῶν Βενιαμίν, Ἀβει-
ιβ. δάν υἱὸς Γαδεωνί. Τῶν Δάν, Ἀχιέζερ
ιγ. υἱὸς Ἀμισαδαί. Τῶν Ἀσηρ, Φαγαήλ
ιδ. υἱὸς Ἐχράν. Τῶν Γὰδ, Ἐλισάφ υἱὸς
ιε. Ραγυήλ. Τῶν Νεφθαλί, Ἀχιρέ
υἱὸς Ἐνάν.

ις. Οὗτοι ἐπίκλητοι τῆς συναγω-
γῆς, ἀρχόντες τῶν φυλῶν κατὰ πα-
τριᾶς αὐτῶν, χιλίαρχοι Ἰσραὴλ εἰσι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θελειῶν παντελῶς καὶ
μειρακείως ἡλικίας ἀλογήσας ὁ Προφη-
της ὁράται. καταγράφει δὲ ὄχλον τὸν
ἠβήσαντα. τίμιον γὰρ εἰ βίβλω Θεῶ πάν
ὅσον ἀνδρῶδες καὶ νεανικόν, καὶ ἢ νηπιάζον
εἰς φρόνησιν τὴν ἐπ' ἀγαθοῖς.

ις. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν
τῆς ἀνδρας τέττες τῆς ἀνακληθέν-
ιη. τας ἐξ ὀνόματος. Καὶ πᾶσαν τὴν συ-
Β ναγωγὴν ἐξεκκλησίασαν ἐν μιᾷ τῆ
μηνὸς τῆ δευτέρῃ ἔττις· καὶ ἐπεσκε-
πησαν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ
πατριᾶς αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνο-
μάτων αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαέττις καὶ
ἐπάνω, πᾶν ἀρσενικὸν κατὰ κεφα-
ιθ. λὴν αὐτῶν, Ὅν τρόπον συνέταξε

Κύριος τῷ Μωσῆ· καὶ ἐπεσκεπήσαν
κ. ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆ Σινᾶ. Καὶ ἐγένοντο
υἱὸι Ρεβὶμ πρωτοτόκῃ Ἰσραὴλ κα-
τὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους
αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,
κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κα-
τὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ
ἀπὸ εἰκοσαέττις καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ

κα. ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπί-
σκειψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ρεβὶμ,
ἐξ κα τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεν-
κβ. τακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Συμεῶν κατὰ
συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐ-
τῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κα-
τὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ
κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ
ἀπὸ εἰκοσαέττις καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ

κγ. ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπί-
σκειψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Συμεῶν,
Ε ἐννέα καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ
τριάκοντα.

κδ. (6) Τοῖς υἱοῖς Ἰδα κατὰ συγ-
γενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν,
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ
ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κε-
φαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ
εἰκοσαέττις καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπο-
κς. ρευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκε-
ψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰδα, τέσ-
σαρες καὶ ἐβδομήκοντα χιλιάδες καὶ
ἑξακόσιοι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς ἐν τῇ τῆ Ἰδα
φυλῇ ὑπερέβαλε πᾶσας τῶ ἀριθμῶν. καί-
τοι εἶσα βασιλική; Ἐκ τῆς βασιλικῆς εἰς
αὐτῆς ἐβασίλευσαν οἱ δὲ τῆς λυβιτικῆς
ἀπαντες ἐλετήργησαν οἱ μὲν ἱερατοῦντες,
οἱ δὲ τέτοις διακονῶντες. ἔδει δὲ καὶ τὴν
Βασι-

(1) Ἐν τοῖς ἐνδεδομ. εἶχ εὐρηται.
(2) Ἐλιζερ. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ.
(3) Σερσαδαί. αἰ αὐτ. (4) Χαιλῶν. αἰ αὐτ. (5) Ἐλκαμά. αἰ αὐτ.
(6) Ἰσέν, ὅτι αἰ εἰρημ. ἐκδοσ. αἰς ἐπόμενοι τὴν τῶν ἰδαφ. διαίρεσιν πεποιήκαμεν, τὸ μὲν 24. καὶ 25.
εἰδ. 26. καὶ 27. γράφουσιν· τὸ δὲ 28. καὶ 29. 24. καὶ 25. διὸ ἔτω καὶ παρ' ἡμῶν γέγραπται.

βασιλικῶ ὑπερέχειν τῷ ἀριθμῷ, καὶ διὰ τῷ ὄλογίαν τῆ δεσπότη Χριστῆ· ἐξ αὐτῶν γὰρ ἐμελλε τὸ κατὰ σάρκα λαμβάνειν [καὶ] ὡσε τῆς ἐξ αὐτῶν χειροτονμίας βασιλεῖς ἀρχῶσαν ἔχειν τῶν φυλετῶν τῷ επικερῶν. σωεταξε δὲ κἀνταῦθα τῇ βασιλικῇ φυλῇ τῆς ἱερέας. πρὸς ἥλιον γὰρ ἀνίσχοντα τῷ Ἰδδα τάξας φυλῶν, σωῆψεν αὐτοῖς τῆς ἱερέας μετὰ τῆς κιβωτῆ. τῷ μίτσι Δαν τὸ βόρειον ἀπεκλήρωσε κλίμα. ἀπὸ προσώπῃ γὰρ Φησι βορρᾶ ἐκκαυθήσεται τὰ κακὰ ἐπὶ πάντας τῆς κατοικῶντας τῷ γῆ. εἴρηται δὲ ἡμῖν ἐν ταῖς τῆ Ἰακώβ ὄλογίαις, ὡς ἐκ τῆς Δαν φυλῆς ὁ ἀλάστωρ τεχθήσεται, ὁ Χριστὸν μὲν ἑαυτὸν ὀνομαζῶν, τἀναντία δὲ τῇ προσήγορία διαπραττόμενος, καὶ σφετεριζόμενος τὰ μηδαμόθεν αὐτῷ προσήκοντα. τῷ δὲ Ἰδδα μάλα εἰκότως τὸ εἶναι ἀπέναιμι. ἐπειδὴ καὶ περὶ τῆ δεσπότη Χριστῆ οἱ θεοὶ βοῶσι Προφήται· ἰδὲ ἀνήρ, ἀνατολῆ ὀνομα αὐτῷ· καὶ τοῖς φοβερμοῖς με ἀνατελεῖ ἡλιος δικαιοσύνης· καὶ ἰασις ἐν ταῖς πλέρυξιν αὐτῆ. καὶ, τοῖς ἀσκότοι καὶ σκιαῖ θανάτου καθημοῖς φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Ἰερ. 1. 14.

Ζαχ. 6. 12.

Μαλαχ. 4. 2.

Ἠσ. 42. 7.

κη. Τοῖς υἱοῖς Ἰσαάχαρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσαάχαρ, τέσσαρες καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ λ. τετρακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ζαββλὼν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ζαββλὼν, ἐπὶ ἑπτὰ καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ λβ. τετρακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ἰωσήφ υἱοῖς Ἐφραῖμ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραῖμ, τέσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. λγ. Τοῖς υἱοῖς Μανασσῆ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκο-

α. σαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Μανασσῆ, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι. λδ. Τοῖς υἱοῖς Βενιαμὴν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμὴν, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. κδ. Τοῖς υἱοῖς Γὰδ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Γὰδ, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πενήτηκοντα. Τοῖς υἱοῖς Δὰν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, [κατὰ δήμους αὐτῶν,] κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, λθ. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν, δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ μ. ἐπτακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ἀσῆρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἀσῆρ, μία καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ μβ. πεντακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Νεφθαλαῖμ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, ζ. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Νεφθαλαῖμ, τρεῖς καὶ πενήτηκοντα μδ. χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις, ἣν ἐπεσκεψάτο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἀρχόντες Ἰσραὴλ, δώδεκα ἄνδρες· ἀνὴρ εἷς κατὰ φυλὴν μίαν, κατὰ φυλὴν οἴκων πατρίδος αὐτῶν ἦσαν. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐπί-

ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ σὺν δυνά-
 μει αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω,
 πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι
 μς. ἐν Ἰσραὴλ, Ἑξακόσια χιλιάδες καὶ
 τριχίλιοι καὶ πεντακόσιοι καὶ πεν-
 τήκοντα.

μς. Οἱ δὲ Λευῖται ἐκ τῆς πατριάς
 αὐτῶν ἐσυνεπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς
 μη. Ἰσραὴλ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 μθ. Μωϋσῆν, λέγων, Ὅρα, τὴν Φυλὴν
 τῶ Λευὶ ἐσυνεπισκέψη, καὶ τὸν ἀριθ-
 μὸν αὐτῶν ἐλήψη ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ.

* * ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἐπειδὴ καλῶς αὐτῷ
 τὰ περὶ τῶ νομοθεσίαν ἔχαι ἐδόκει, πρὸς
 ἐξέτασιν τῶ στρατῶ τὸ λοιπὸν ἐτρέπη, τῶν
 πολεμικῶν ἤδη κατὰ νῦν ἔχων ἀπλεοδα.
 προσάσκει δὲ τοῖς Φυλάρχοις, πλὴν τῆς
 λουβίτιδος Φυλῆς, ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν ἐκ-
 μαθεῖν τῶν στρατῶδεσθαι διωαμνῶν. ἱεροὶ
 γὰρ ἦσαν οἱ Λουῖται, καὶ πάντων ἀτε-
 λεῖς. γονομνῆς δὲ τῆς ἐξετάσεως, ἀρέ-
 θησαν μυριάδες ἐξήκοντα τῶν ὀπλιτῶν
 διωαμνῶν, ὄντων ἀπὸ εἰκοσι ἐτῶν ἕως πεν-
 τήκοντα, καὶ τριχίλιοι πρὸς ἑξακοσίοις καὶ
 πενήκοντα. ἀντὶ δὲ Λουὶ κατέλεξεν εἰς
 τὴν Φυλάρχου Μανασσῆ τὸν Ἰωσήφου παῖ-
 δα, καὶ Ἐφραίμω, ἀντὶ τῶ Ἰωσήφου. δέησις
 δὲ ἡ αὕτη Ἰακώβου πρὸς Ἰώσηπον, ποιη-
 τὴς αὐτῷ παραχεῖν τὴν παῖδα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀνεπικοινωνήτος ἡ
 λειτουργία. ὁ γὰρ Λουὶ ὑπεξήρει εἰς μέζο-
 να τάξιν, τῶ τῶ ἱερῶ δηλονότι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἱερατικός ἔτος ὁ ἀφο-
 ρισμός. καὶ τὸ ἀφανὲς ἐν τῇ καταριθμῆσει
 τῶ λαῶ, ἐπιφανὲς παρὰ Θεῶ.

ν. Καὶ σὺ ἐπίστησον τὴν Λευίταις
 ἐπὶ τὴν σκηνὴν τῶ μαρτυρίαι, καὶ ἐπὶ
 πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάν-

Α τα ὅσα ἐσὶν ἐν αὐτῇ· αὐτοὶ ἀρῶσι
 τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη
 αὐτῆς· καὶ αὐτοὶ λειτουργήσουσιν ἐν
 αὐτῇ, καὶ κύκλω τῆς σκηνῆς πα-
 ρεμβάλοισι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἴδια γὰρ καὶ ἐξαί-
 ρετα τῶ Θεῶ καὶ ἀσύγχυτα πρὸς τὰ ἀν-
 θρωπικώτερα. διὸ ἐδὲ βασιλῆος ἱεράται,
 ἀλλ' ὁ ἐπιχειρήσας λεπρόται. ἔτω τῶν
 Β Λουβίτων τὸ ἀρεῖν τὰ σκόβη, τὸ πλησιάζειν
 τῇ σκηνῇ, τὸ λύειν καὶ τὸ σωπιθῆσαι.

να. Καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὴν σκηνὴν,
 καθελεῖσιν αὐτὴν οἱ Λευῖται, καὶ ἐν
 τῷ παρεμβάλλειν τὴν σκηνὴν, ἀνα-
 σῆσουσι. καὶ ἀλλογενῆς ὁ προσπορευό-
 μενος, ἀπεθανέτω.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὅτι ἀλλογενῆ
 Γ καλεῖ τὸν ἀπὸ ἄλλης τῶν ἐνδεκα Φυλῶν.

νβ. Καὶ παρεμβάλοισι οἱ υἱοὶ Ἰσ-
 ραὴλ, ἀνῆρ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει, καὶ
 ἀνῆρ κατὰ τὴν αὐτῇ ἡγεμονίαν, σὺν
 δυνάμει αὐτῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἄριστον γὰρ ἡ τά-
 ξις. καὶ τὰ ἀγγελικὰ ἐν τάξει διάκειται,
 καὶ τὸ τῆς ὑπεροχῆς ἀμετακλήτων ἐκ δη-
 μιουργίας. διὸ καὶ ὑπόκεινται τοῖς μέζοισιν
 Δ οἱ κατώτεροι.

νγ. Οἱ δὲ Λευῖται παρεμβαλλέ-
 τωσαν ὑπεναντίοι κύκλω τῆς σκηνῆς
 τῶ μαρτυρίαι, καὶ ἐν ἑσῶ ἀμάρτημα ἐν
 υἱοῖς Ἰσραὴλ. καὶ Φυλάξουσιν οἱ Λευῖ-
 ται αὐτοὶ τὴν Φυλακὴν τῆς σκηνῆς

νδ. τῶ μαρτυρίαι. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ
 Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ἃ ἐνετείλατο
 Ε Κύριος τῷ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρῶν, ἔτως
 ἐποίησαν.

Κ Ε Φ. Β.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέ-
 γων, Ἄνθρωπος ἐχόμε-
 β. νος κατὰ τάγμα αὐτῶ, κατὰ ση-
 μαίας, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,
 παρεμβαλλέτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ·
 κύκλω τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίαι πα-
 ρεμβάλοισι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐ-
 τῶ· ἀντὶ τῶ, ἕκαστος ὡς διατάσσεται ὑπὸ
 τῶ ἀρχόντου αὐτῶ, ἔτω ποιείτω· καὶ ὅπως
 τάσσεται, ἐκεῖ μνέτω.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθὼς ἂν δοθῇ αὐτοῖς μαν-
 δάτα τῶ πορεύεσθαι, ἢ πολεμεῖν διὰ σαλ-
 πίγγων, ἢ σίγγων, ἢ μελῶν. κυρίως δὲ
 σημαίας τὰ σίγγα καλεῖ.

* * ΙΩΣΗΠΟΥ. Πηγνυῖτες τῶ σκη-
 νῶ, μέσῳ ἀπελάμβανον, τριῶν πλοδρῶν
 κατὰ πλοδρῶν ἐκάστω παρασκλωμενων,
 ὁδοὶ διὰ μέσων ἐτέμνωτο.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ κατὰ τόπους διά-
 σασις, ἢ ὁ πλησιασμός ὑπογράφει τὸ κατ'
 ἀρετῶ οἰκῆον μάλλον ἢ ἥτλον.

γ. Καὶ οἱ παρεμβαλλόντες πρῶ-
 ττοι κατὰ ἀνατολὰς, τάγμα παρεμ-
 βολῆς Ἰσραὴλ σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ
 ὁ ἀρχων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, Ναασῶν υἱὸς

δ. Ἀμιναδάβ. Δύναμις αὐτῶ ἢ ἐπε-
 Ησκειμένη, τέσσαρες καὶ ἐβδομήκοντα

ε. χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. Καὶ οἱ πα-
 ρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆς Ἰσά-
 χαρ, καὶ ὁ ἀρχων τῶν υἱῶν Ἰσάχαρ,
 Ναθα-

- 5. Ναθαναήλ υἱὸς Σωγάρ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, τέσσαρες καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.
- 6. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆς Ζαβελών, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ζαβελών, Ἐλιὰβ υἱὸς Χελών. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, ἐπὶ καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.
- 7. Πάντες ἠριθμημένοι ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσάα, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι, σὺν δυνάμει αὐτῶν πρῶτοι ἑξαρχοὶ.

ΑΔΗΛΟΤ. Προτέτακται μὲν Ἰσάα καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, καὶ τὸν ἀπόλεκτον ἔχει τόπον, τὸν πρὸς ἑὼ καὶ νῶτον. εἰ Φωτὶ γὰρ οἱ εἰς Χριστῷ, καὶ εἰ τῷ πνεύματι ζέοντες. εἰσὶ δὲ Ἰσάα, Ἰσαάχαρ, Ζαβελών, τῆς βασιλικῆς Φυλῆς ἢ ἐξοχή, ἀφ' ἧς ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα.

- 8. Τάγμα παρεμβολῆς Ῥαβὶμ πρὸς νότον σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ῥαβὶμ, Ἐλισῆρ υἱὸς Σεδιέρ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, ἕξ καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ Φυλῆς Συμεών, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Συμεών, Σαλαμιήλ υἱὸς Σερισαδαί. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, ἑννέα καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ Φυλῆ Γὰδ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Γὰδ, Ἐλισάφ υἱὸς Ραγκήλ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πενήτηκοντα. Πάντες οἱ ἠριθμηθέντες τῆς παρεμβολῆς Ῥαβὶμ, ἑκατὸν καὶ πενήτηκοντα μία χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι καὶ πενήτηκοντα, σὺν δυνάμει αὐτῶν δευτέροι ἑξαρχοὶ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τάγμα δούτερον, (1) ἔτοι Ῥαβὶμ, Συμεών, Γὰδ. ὁ πρωτότοκος ἐξέρχεται μετὰ τὸν βασιλέα. πρωτότοκος γὰρ ὁ Χριστὸς εἰς σάρκι. δούτερον δὲ τὸ εἰς ὑπάρξει σεμνόν, ἢ τὸ βασιλικόν. σωεζόμενοι δὲ τοῖς ἐλευθέροις τὸ δέλον, βοηθούμενοι τῇ συζύβει· καὶ τῆτο μά-
 Γαλ. 3. 28. λιστα παρὰ Χριστῷ, ὅπερ ἐκ αἰνὸ δέλος, εἰδὲ ἢ ἐλευθέρους.

9. Καὶ ἀρθθήσεται ἡ σικηνὴ τῆ μαρτυρία, καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν Λευιτῶν μέσον τῶν παρεμβολῶν. ὡς παρεμβάλῃσιν, ἔτω καὶ ἑξαρχοὶ ἑκατος ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐτῶν.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Τὰ περὶ τὴν σικηνὴν πρῶτοι μὲν οἱ ἱερεῖς κατέχον, ἑκατὰ δὲ οἱ Λευῖται πάντες, ὄντες τὸ πλῆθος· ἐξητάθησαν γὰρ καὶ αὐτοὶ· τῆ μὲν ἄρσενος ὅσον τριακοσίω ἔχειν ἡμέραν γενόμενον, δυσμύριοι καὶ τριχίλιοι πρὸς τοῖς ὀκτακοσίοις ὀγδοήκοντα.

- 10. Τάγμα παρεμβολῆς Ἐφραὶμ κατὰ θάλασσαν σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, Ἐλισαμὰ υἱὸς Ἐμιῆδ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Μανασσῆ, Γακαμαλιήλ υἱὸς Φαδασέρ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆ Βενιαμίν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Βενιαμίν, Αβιδὰν υἱὸς Γεδεωνί. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Πάντες οἱ ἠριθμημένοι τῆς Φυλῆς Ἐφραὶμ, ἑκατὸν χιλιάδες καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑκατὸν, σὺν δυνάμει αὐτῶν τρίτοι ἑξαρχοὶ.

Δ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τρίτον τάγμα ἔτοι Ἐφραὶμ, Μανασσῆς, Βενιαμίν. ἐκ πρωτοτόκου τῆς Ῥαχὴλ ὁ Ἐφραὶμ. ἀπὸ γὰρ τῆ Ἰωσήφ ἢ πρῶτος (2) τῆς Ῥαχὴλ. συνάπτεται δὲ καὶ ὁ ἕτερος, δούτερος ὢν, πρότερος εἰς τύπῳ τῶν ἐπισρεφόντων ἀπὸ τῆ Ἰσραήλ, ὄντων ἐχθρῶν, καὶ διὰ τῆς πατέρας ἀγαπητῶν.

- 11. Τάγμα παρεμβολῆς Δὰν πρὸς βορρῆαν σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Δὰν, Ἐλιέζερ υἱὸς Ἀμισαδαί. (3) Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, δύο καὶ ἐξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ Φυλῆ Ἀσῆρ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἀσῆρ, Φαγαγιήλ υἱὸς Ἐχράν. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, μία καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆ Νεφθαλεὶμ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Νεφθαλεὶμ, Ἀχαρέ υἱὸς Ἐνάν. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, τρεῖς καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Πάντες οἱ ἀριθμηθέντες παρεμβολῆς Δὰν, ἐπὶ καὶ πενήτηκοντα καὶ ἑκατὸν χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι, σὺν δυνάμει

Ff ff 3

(1) Δούτερον ὁ Ῥαβὶμ παρεμβολῆν ἔχει καὶ τάγμα. μετὰ γὰρ τὸν βασιλέα δούτερον τὸ εἰς προὔπαρξει σεμνόν· πρωτότοκος γὰρ ὁ Κύριος εἰς σάρκι· σωεζόμενοι δὲ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ κωδ.
 (2) Τιδὲς ὄντος ἢ πρῶτος. ὁ αὐτ.
 (3) Ἀχέζερ υἱὸς Ἀμισαδαί. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

δυνάμει αὐτῶν ἑκατοὶ ἑξαῤῥοι κατὰ τὰ τάγματα αὐτῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τέταρτον τάγμα (1) εἰσὶν οἳδε· Δάν, Ἀσηρ, Νεφθαλεμ. δὲ-λον τὸ γένος, ἀλλ' ἐκ ἀτιμάζεται (2) ἐδὲ ἐν νόμῳ.

λβ. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν παρεμβολῶν σὺν ταῖς δυνάμεσιν αὐτῶν, ἑξακό-

Α σιαὶ χιλιάδες καὶ τριχίλιοι καὶ πεντά-
λγ.κόσιοι καὶ πεντήκοντα. Οἱ δὲ Λευί-
του ἔσυνεπεσκέπησαν αὐτοῖς, καθὰ
λδ. ἐνετέλατο Κύριος τῷ Μωϋσῇ. Καὶ
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πάντα ὅσα
συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ· ἔτω
παρενέβαλον κατὰ τάγμα αὐτῶν,
καὶ ἔτως ἐξῆρον ἕκαστος ἐχόμενοι κα-
τὰ δῆμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν
αὐτῶν.

Κ Ε Φ Γ.

α. **Α**ὕτως αἱ γενέσεις δ. (3) Ἀα-
ρων καὶ Μωϋσῆ, ἐν ἡ ἡμέρᾳ
ἐλάλησε Κύριος τῷ Μωϋ-
β. σῇ ἐν ὄρει Σινᾶ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνό-
ματα τῶν υἱῶν Ἀαρῶν· πρωτότοκος
Ναδάβ, καὶ Ἀβιδὸ, καὶ Ἐλεάζαρ,
γ. καὶ Ἰθάμαρ. Ταῦτα τὰ ὀνόματα
τῶν υἱῶν Ἀαρῶν, οἱ ἱερεῖς οἱ ἠλειμμέ-
νοι, ἔς ἐτελείωσε τὰς χεῖρας αὐτῶν
δ. ἱερατεύειν. Καὶ ἐτελεύτησε Ναδάβ
καὶ Ἀβιδὸ ἐναντι Κυρίῳ, προσφερόν-
των αὐτῶν πῦρ ἀλλότριον ἐναντι Κυ-
ρίῳ, ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, καὶ παιδία ἐκ
ἦν αὐτοῖς. καὶ ἰδὲ ἱεράτευσαν Ἐλεά-
ζαρ καὶ Ἰθάμαρ μετὰ Ἀαρῶν τῶ πα-
τρὸς αὐτῶν.

ε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
ς. σῇ, λέγων, Λάβε τὴν φυλὴν Λευί,
καὶ σήσεις αὐτὸς ἐναντίον Ἀαρῶν τῶ
ζ. ἱερέως, καὶ λειτουργήσῃσιν αὐτῷ, καὶ
φυλάξῃσι τὰς φυλακὰς αὐτῶ, καὶ
τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐναντι
τῆς σικνηῆς τῶ μαρτυρίῳ, ἐργάζεσ-
η. θαι τὰ ἔργα τῆς σικνηῆς. Καὶ φυ-
λάξῃσι πάντα τὰ σκεύη τῆς σικνηῆς
τῶ μαρτυρίῳ, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ πάντα τὰ ἔργα
θ. τῆς σικνηῆς. Καὶ δώσεις τὰς Λευίτας
Ἀαρῶν τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τοῖς υἱοῖς
αὐτῶ τοῖς ἱερεῦσι, δόμα δεδομένον
ἔστοί μοι εἰσὶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ Λευίται [συνεργά-
ται] τρόπον τινὰ [καὶ οἰουεὶ] συλλήγορες
» τοῖς ἱερεργοῖς ἐκνεμύλωται. [φυλάξῃσι
» γὰρ τὰς φυλακὰς αὐτῶ,] δηλονότι τῶ Ἀα-
» ρῶν, [καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς σικνηῆς τῶ
» μαρτυρίῳ, καὶ τὰ φυλάγματα τῶν υἱῶν
» Ἰσραὴλ.] καὶ μέχρι τῶτων αὐτοῖς τῆς συ-
νεργείας ὁ τρόπος.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνα ἡ τὰ ἔργα τῶν
ἱερέων, καὶ τίνα τῶν Λευιτῶν; Αὐτὸς ὁ

τῶν ὅλων διδάσκει Θεός. εἶπε γὰρ Φησι
» Κύριος πρὸς Μωϋσίῳ, λάβε τὴν φυλὴν
» Λευί, καὶ σήσεις αὐτὸς ἐναντίον Ἀαρῶν τῶ
» ἱερέως· καὶ λειτουργήσῃσιν αὐτῷ, καὶ φυ-
γ. λάξῃσι τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
» ἐναντίον τῆς σικνηῆς τῶ μαρτυρίῳ, ἐργά-
» ζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σικνηῆς. καὶ φυλά-
» ξῃσι πάντα τὰ σκεύη τῆς σικνηῆς τῶ μαρ-
» τυρίῳ, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
» καὶ πάντα τὰ ἔργα τῆς σικνηῆς. καὶ δώ-
» σεις τὰς Λευίτας Ἀαρῶν τῷ ἀδελφῷ σου,
» καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶ τοῖς ἱερεῦσι, δόμα δε-
» δομένον ἔστω ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ
» Ἀαρῶν καὶ τὸς υἱὸς αὐτῶ κατασῆσεις ἐπὶ
Δ τῆς σικνηῆς τῶ μαρτυρίῳ· καὶ φυλάξῃσι
» τὴν ἱερατείαν αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ κατὰ
» τὸν βωμὸν, καὶ τὰ ἔσω τῶ καταπετάσμα-
» τος. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπλόμενος ἀποθα-
νεῖται. μεμαθήκαμεν ἐν ἐντεῦθεν, ὡς οἱ
μὲν ἱερεῖς τὰς θυσίας προσέφερον, οἱ δὲ
Λευίται τῶν μὲν ἱερέων ὑπεργοὶ, τῆς δὲ
σικνηῆς κατέστησαν φύλακες. διδάσκει δὲ
ἐν τοῖς ἐξῆς, τίνα μὲν ἔδει φέρειν τῶ Καάθ
τὸν δῆμον, τίνα δὲ τὸν Γεδσῶν, καὶ τίνα
τὸν Μεραρί.

Ε
ι. Καὶ Ἀαρῶν καὶ τὸς υἱὸς αὐτῶ
κατασῆσεις ἐπὶ τῆς σικνηῆς τῶ μαρ-
τυρίῳ· καὶ φυλάξῃσι τὴν ἱερατείαν
αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ κατὰ τὸν βω-
μὸν, καὶ τὰ ἔσω τῶ καταπετάσμα-
τος. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπλόμενος ἀπο-
θανεῖται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφίσησι δὲ τῆ σικνηῆ
Ζ τὸν τε Ἀαρῶν καὶ τὸς υἱὸς αὐτῶ. καὶ
» φυλάξῃσι γὰρ Φησι τὴν ἱερατείαν ἐαυτῶν
» καὶ πάντα κατὰ τὸν βωμὸν, καὶ τὰ ἔσωτε-
» ρα τῶ καταπετάσματος, τῶ τῆσι τὰ ἀπόρ-
» ρητά τε καὶ μυσικώτερα, καὶ ὅσα δρᾶν
ἔθος τῶ τῆσι προσεδρόνοντας θυσια-
σηρίῳ. καὶ ἐστὶ μὲν ἀκραιφνῶς ὡς εἰς Χρι-
σὸν ὁ τύπος, ὃν κατέστησεν ὁ πατήρ ἐπὶ
τὸν οἶκον αὐτῶ, ἔσ' οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς. κα-
τασημῶσαν δ' ἂν ἐκ ἀσυμφωνῶς οἱ τῶ
» Ἀαρῶν σμωιερατόβοντες, τῶν ἀγίων Ἀπο-
» σόλων τὸν δαγαῆτε καὶ ἀξιάγασον χορὸν,
σμωερ-

(1) Τῶν ἀμφὶ Δάν. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἀλλ' ἐδὲ ἐν νόμῳ ἀποβλήτων. ὁ αὐτ.

(3) Τὸ, δ. ἡτοι κακῶς γραφῶν, ἀντὶ τῶ δ', ἡ δηλωτικὸν τῶ, τίςαρες, ἐν ταῖς σίρημ. ἐκδόσ. ἔ κείται.

σωεργαζομένων ὡπερ καὶ συλλατρυγάντων τῷ Χριστῷ. Θεὸς γὰρ γεγονάσι σωεργοί, ταμίαι τε καὶ οἰκονόμοι μυσηρίων Θεῶ, καὶ μὴ καὶ διάκονοι, δι' ὧν πεπισθόκαμεν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δέ τις ἔλοιτο καὶ τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἐπιθεῖν τάξιν, ἱερατοῦσαι μὲν οἱ πρῶχοντες, συλλαμβάνοντα δὲ οἱ Λεβίται, [τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερατείας] τῷ τάξιν τῆ νομικῆ προαναφωνῆντος γράμματος. ἐξείργεται δὲ τὸ δηματικὸν παντὸς ἱερεῖ πραγματος. καὶ ὁ περὶ τῶν ἐσχάτων ἐπήρηται λόγος τοῖς ἀρπάξουσι τῷ τιμῷ. [τεθνήξεται γὰρ Φησιν. ὡ αὐτόμολός τις ἐπ' αὐτῷ ἔλθῃ, τῷ θείαν ἐφ' ἑαυτῷ ψῆφον ἐκ ἔχων.]

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ιβ. Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ ἐγὼ ἰδὼ ἔληφα τὰς Λευίτας ἐκ μέσων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου διανοίγοντος μήτραν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. λύτρα αὐτῶν ἔσονταί μοι οἱ
ιγ. Λευῖται. Ἐμοὶ γὰρ πᾶν πρωτότοκον. ἐν ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, ἡγίασα ἔμοι πᾶν πρωτότοκον ἐν Ἰσραὴλ· ἀπὸ ἀνδρώπα εἰς κλήνην ἔμοι ἔσονταί. ἐγὼ Κύριος.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ Λεβίται ἐπὶ (1) τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐδόθησαν εἰς ἱερατείαν, καὶ ἡγιασθήσαν. οἱ γὰρ πρωτότοκοι πάντες τῷ Ἰσραὴλ ἡγιασθήσαν. διὸ καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τῆ ὀλοθροῦ. ἐπεὶ ἐν κατ' ἀκριβείαν πάντας τὰς πρωτοτόκους ἔδει λειτρυεῖν Θεῷ. πλὴν οἱ Λεβίται ἀξιόπιστοτεροὶ ἔδοξαν εἶναι, καὶ γέγονεν ὡπερ ἀντικαταλλαγή.

ιδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, λέγων, Ἐπίσκειψαί τὰς υἱὰς Λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατὰ συγγενείας αὐτῶν· πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίας καὶ ἐπάνω, ἀρίθμησον αὐτὰς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ τῶν Λεβιτῶν ἀπὸ μωυσαϊκῆς γέγονεν ἡ ἀπογραφὴ. προσίεται γὰρ ὁ πάντων δεσπότης τῷ αὐτῷ Χριστῷ νηπιότητα, καθάπερ ἀμέλει τὸ ἔμφρον. [τὸ γὰρ αὐτῷ ἀμφοῖν διαπρέπειν ἐξάρητον, αὐτῷ σωεσσεῖτε Φημι καὶ ἀπλότητι τῇ κατὰ Χριστόν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Δεκλή τοιγαροῦν ἡ τῶν ἀγίων ἀπλότης. κατ' ὄνομα δὲ, καὶ μόντοι καὶ κατὰ δῆμους καὶ πατριάς ἡ ἐπίσκεψις.] ἐπισκοπῆς γὰρ ἰδίας ἀξιοῖ ἔς αὐτῶν ἔλοιτο τιμᾶν, καὶ κατ' ἓνα, καὶ κατὰ πληθύν, καὶ κατὰ γένος.

ις. Καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰς Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ Φωνῆς Κυρίας, ὃν τρῶ-

ιβ. πον συνέταξεν αὐτοῖς Κύριος. Καὶ ἦσαν ἔστοι υἱοὶ Λευὶ ἐξ ὀνόματος αὐτῶν· Γεδσῶν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.

ιγ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Γεδσῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν· Λοβενὶ καὶ

ιδ. Σεμεί. Καὶ υἱοὶ Καὰθ κατὰ δῆμους αὐτῶν· Ἀμβραν, καὶ Ἰσαὰρ, (2) Χε-

ιβ. βρῶν καὶ Ὀζιήλ. Καὶ υἱοὶ Μεραρί κατὰ δῆμους αὐτῶν· Μοολὶ καὶ Ὀμσσί.

β. ἔστοι εἰσι δῆμοι τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους καὶ πατριῶν αὐτῶν. Τῷ Γεδσῶν δῆμος τῶ Λοβενί, καὶ δῆμος τῶ Σεμεί.

ιβ. ἔστοι δῆμοι τῶ Γεδσῶν. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν παντὸς ἀρσενικῆ ἀπὸ μηνιαίας καὶ ἐπάνω, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἐπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι.

ιγ. Καὶ υἱοὶ Γεδσῶν ὀπίσω τῆς σιηνῆς παρεμβάλασι κατὰ θάλασσαν.

Γ. νῆς παρεμβάλασι κατὰ θάλασσαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τόπος τοῖς Γηδσωνίταις ὁ ὀπιώδομος. δυτικὸς ὧν· τοῖς δὲ Κααδίταις, τὸ νότιον τῆς σκλιῆς· τοῖς δὲ Μεραρίταις, τὸ βόρειον· τοῖς δὲ ἱερεῦσι, τὸ ἀνατολικόν. ἵνα αὐτῶν ταῖς κινήσεσι καὶ ὀδοπορίαις κατὰρχῃ μὲν τὸ ἀνατολικόν πρὸς τῷ Ἰσραὴλ τάγματι. οἱ ἱερεῖς, τῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὧσιν αὐτῶν μέσῳ οἱ Κααδίται. Φέροντες τὰ ἱερά σκόδη κεκαλυμμένα ὑπὸ τῶν ἱερέων, καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς Φέρονσιν ἀδωρήτα.

ιδ. Καὶ ὁ ἀρχὸν οἴκους πατριῶν τῶ δῆμος τῶ Γεδσῶν, Ἐλισαφ υἱὸς Δαήλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ πατριά μᾶλλον περιεκτικωτέρα εἰς τῆς προσηγορίας τῶ δῆμος. ὡς εἶναι τῷ μὲν πατριῶν, τῶ Γεδσῶν· κατὰγεωγῆ δὲ ἐξ αὐτῆς δῆμος τῶν υἱῶν αὐτῶ. ὁ δὲ ἀπονέμει αὐτῶν τοῖς δῆμοις εἰς Φυλακῶν, ταῦτα αὐτῶ ἐξῆς κεφαλαίῳ εἰς ἄρσιν. ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς Φυλακῆς, αὐτῶ παρεμβάλασιν τῷ σκλιῶν· τὰ δὲ τῆς ἀρσεως, αὐτῶ ἐπαίρειν.

ις. Καὶ ἡ Φυλακῆ υἱῶν Γεδσῶν ἐν τῇ σιηνῇ τῶ μαρτυρίαι, ἡ σιηνῆ καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σιηνῆς τῶ μαρτυρίαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ κατακάλυμμα, ὅπερ αὐτῶ Ἐξόδ. 26. 36. τῇ Ἐξόδῳ καλεῖ ἐπίσασρον.

ικς. Καὶ τὰ ἰσία τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ καλαπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἔσης ἐπὶ τῆς σιηνῆς, καὶ [τὰ] καλάλοιπα πάντων τῶν ἔργων αὐτῶν.

ικς. Τῷ Καὰθ δῆμος ὁ Ἀμβραν εἰς, [καὶ δῆμος ὁ Ἰσαὰρ εἰς, καὶ δῆμος ὁ Χεβρῶν εἰς,] καὶ δῆμος ὁ Ὀζιήλ εἰς. ἔστοι εἰσὶν οἱ δῆμοι τῶ Καὰθ, κατὰ ἀριθμὸν.

Πᾶν

(1) Ἰσ. ἀντὶ.

(2) Ἀμβράμ καὶ Ἰσαάκ. αὐτῶ εἰρημ. ἐκδῶ.

- κη. Πάν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω, ὀκτανιχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων.
- κθ. Οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν Καὰθ παρεμβαλῶσιν ἐν πλαγίῳ τῆς σινηῆς κατὰ νότον. Καὶ ὁ ἀρχὼν οἴκῃ πατριῶν τῶ δῆμῳ τῶ Καὰθ, Ἐλισαφάν υἱὸς λα. Ὁζιήλ. Καὶ ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἡ κιβωτὸς, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ λυχνία, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ σκεύη τῶ ἁγίῳ ὅσα λειτουργῶσιν ἐν αὐτῇ, καὶ τὸ κατακάλυμμα, καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ ὁ ἀρχὼν ὁ ἐπὶ τῶν ἀρχόντων τῶν Λευιτῶν, Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρῶν τῶ ἱερέως, καθεσταμένος φυλάσσει τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων.
- λγ. Τῶ Μεραρί δῆμος ὁ Ὀμολί, (1) καὶ δῆμος ὁ Ὀμκσί. καὶ ἑτοίεσι δῆμοι λδ. τῶ Μεραρί. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω, ἑξακιχίλιοι καὶ πενήκοντα. Καὶ ὁ ἀρχὼν οἴκῃ πατριῶν τῶ δῆμῳ τῶ Μεραρί, Σεριήλ υἱὸς Ἀβιχαΐ. ἐν πλαγίῳ τῆς σινηῆς παρεμβαλῶσι πρὸς βορρᾶν. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς φυλακῆς υἱῶν Μεραρί, τὰς κεφαλίδας τῆς σινηῆς, καὶ τὰς μοχλὰς αὐτῆς, καὶ τὰς σύλῃς αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, λζ. Καὶ τὰς σύλῃς τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τὰς πασσαλῃς αὐτῶν, καὶ τὰς κάλῃς αὐτῶν. λη. Καὶ οἱ παρεμβαλλόντες κατὰ πρόσωπον τῆς σινηῆς τῶ μαρτυρίᾳ ἀπὸ ἀνατολῶν, Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῶ ἁγίῳ εἰς τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ ὁ ἀπλόγενῆς ὁ ἀπλόμενος, ἀποθανεῖται.

λθ. Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν Λευιτῶν, ἧς ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν διὰ Φωνῆς Κυρίῳ κατὰ δῆμους αὐτῶν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἐλάτλων ἐσὶν ὁ τῶν Λευιτῶν ἀριθμὸς; Ὡς ἀρχόντων. δεῖ γὰρ τῶν ἀρχόντων ἐλάτλῃς εἶναι τῶν ἀρχομένων. ἄλλως [τε] καὶ τῶν πολεμῶν ἦσαν ἀπηλλαγμένοι, καὶ μόνῃ τῇ θεῷ λατρεία προσήδρουν.

μ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐπίσκεψαι πᾶν πρωτότοκον ἀρσενῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω.

Α καὶ λάβε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἐξ ὀνόμα. μα. Καὶ λήψη τῶν Λευιτῶν ἐμοὶ, ἐγὼ Κύριος, ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ κλήνη τῶν Λευιτῶν ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων ἐν τοῖς κλήνεσι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος εἶκεν προσέταξεν ὁ Θεὸς ἀριθμηθῆναι τῶν λαῶν τὰ πρωτότοκα; Ἐπειδὴ πᾶσαν τὴν φυλὴν τῶν Λευιτῶν τῶν θεῶν ἀφιέρωσε λειτουργίᾳ, καὶ τῶν πολεμῶν ἠλοῦθέρωσεν, εἰκὸς δὲ τῶν δυχεραίνων τῶν ἄλλων τιμᾶς, ὡς τῶν προτιμηθέντων· πείθει τῶν δυχεραίνοντα ὁ δεσπότης Θεὸς, ὡς εἶδεν προσέταξεν ἀδικον. ὡς γὰρ φησὶν ὑμῶν χάριν ἀνηρέθη τὰ τῶν Αἰγυπτίων πρωτότοκα, τὰ ὑμέτερα διεσώθη πρωτότοκα. ἀντὶ τῶν τοίνυν τῶν Λευιτικῶν φυλῶν ταῖς ἐμαῖς ἀπεκλήρωσα λειτουργίᾳ· καὶ ἀντὶ [τῶν] πρωτοτόκων τῶν ὑμετέρων κληῶν, τῶν Λευιτῶν τὰ πρωτότοκα. ἐπειδὴ δὲ πλείους ὠφθησαν τῶν Λευιτῶν τῶν ἄλλων φυλῶν οἱ πρωτότοκοι. προσέταξεν ἕκαστον τῶν μετὰ τὸν ἴσον ἀριθμὸν πέντε δέναν σίκλων τοῖς ἱερεῦσιν· εἴκοσι ὀβολὸς ὀρίσας ἔχεν τὸν σίκλον, καὶ τὸν τοῖστον ἀριθμὸν ἅγιον ὀνομάσας, ὡς τοῖς θεοῖς ἀφωρισμένον, καὶ ἢ παρὰ πᾶσι πολιτοδόμητον. ἀλλὰ ἧς μάλιστα δίδραχμον ὀνομάζει τῶν εἴκοσι ὀβόλων. τῶτο τὸ δίδραχμον καὶ ὁ Κύριος, ὡς Ματθ. 17. 24. πρωτότοκος ἀπητήθη.

μβ. Καὶ ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς ὃν τρόπον ἐνετάλατο Κύριος αὐτῶ πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Καὶ ἐγένετο πάντα τὰ πρωτότοκα τὰ ἀρσενικὰ κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω καὶ (2) ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακόσιοι.

μδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με. Μωϋσῆν, λέγων, Λάβε τῶν Λευιτῶν ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ κλήνη τῶν Λευιτῶν ἀντὶ τῶν κληῶν αὐτῶν, καὶ ἔσοντα ἐμοὶ [οἱ] Λευιταί. ἐγὼ Κύριος.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἔσοντα ἐμοὶ οἱ Λευιταί. ἐγὼ Κύριος. μακαρίζων τῶν ἐτοίμων καὶ δὲ χάριτος εἰς τὰ θεῶν τῶν μόνων Κυρίῳ. νῦν δὲ ἔγινε σωματικῶ τὸ οἰκεῖον, ἀλλὰ προαιρέσει ὀρίζεται. καὶ πᾶς ἴδιος ὁ τὰ θεῶν ἐργαζόμενος.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προαιρέσει ὀρίζεται τὸ οἰκεῖον, ἢ συγγενεῖα σωματικῆ. καὶ πᾶς ἴδιος ὁ τὰ θεῶν ἐργαζόμενος.

μς. Καὶ τὰ λύτρα τριῶν καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίων τῶν πλεονάζοντων

(1) Μοολί. ἀνωτέρω τε, καὶ ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Τὸ, καὶ, ἢ κεῖται ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

ζόντων παρά τῆς Λευίτας ἀπὸ τῶν
 μζ. πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· Καὶ
 λήψη πέντε σίκλων κατὰ κεφαλὴν,
 κατὰ τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον λήψη,
 εἴκοσι ὀβολοὶ ὁ σίκλος.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ. τὸ αὐτὸ καὶ ὁ
 ΣΕΥΤΗΡΟΣ. (1) Ἰσέον, ὅτι τὸ δίδραχμον
 καὶ ὁ σίκλος ταυτὸν ἐσίν. ὡπερ γὰρ εἶπεν
 αἰταῦθα, εἴκοσι ὀβολὸς εἶναι τὸν σίκλον·
 ἕτως αὖ τῇ Ἐξόδῳ, (2) εἴκοσι ὀβολῶν εἶναι
 τὸ δίδραχμον διωρίσατο. ταύτῳ ἔν τῷ
 εἰσφορᾷ τῶν διδραχμῶν, τῷ ἀντὶ τῶν
 διακοσίων ἐβδομηκοντα καὶ τριῶν, εἰσφέ-
 ρεσθαι νομοθετᾷ. ἔχει δέ τι μυσικώτερον.
 πᾶς πρωτότοκος τύπον ἐπέχει τῆς πρω-
 τοπλάσῃ Ἀδὰμ, πλάσαντος περὶ τὰς αἰ-
 διήσεις, δι' ἧς καὶ περὶ ἧς ὁ πόλεμος. παι-
 δόβει τοίνυν ὁ λόγος, ἐκ τῶν πρωτοτόκων
 τῶν ἀνθ' ἑαυτῶν δεδωκότων τῆς τῇ ἱερᾷ
 λειτουργίᾳ προσεδροῦεν ὀφείλοντας, ἢ πεν-
 τε σίκλους εἰσφερόντων τῷ Κυρίῳ, χρῆμα
 τῆς ἐξ Ἀδὰμ καταγομνίας, καὶ τὰς πέντε
 αἰδιήσεις τῇ ἀμαρτίᾳ δαλδύοντας, ἢ ἀφιε-
 ρῆν ἑαυτὰς τῷ Θεῷ, ἢ πέντε σίκλους ἀρ-
 γυρίᾳ δίδοναι. τῆτο δ' ἀν' εἴη ἡ πύρωσις,
 καὶ οἱ πόνοι τῶν ἀρετῶν τὰς αἰδιήσεις κα-
 θαιρῶντες· ὡς ὅ γε μὴ ἕτως ἔχων, ὡς
 αἰγυπλιάζον πρωτότοκον ὑπὸ τῆς ὀλοθροῦ-
 τῆς Φονοθήσεται. διὸ καὶ ὁ Σδωήρος λέγει,
 ὅτι ὡς πρωτότοκος ὁ Χριστὸς ἀπητέτο τὸ
 δίδραχμον· ὡς καὶ ὁ Πέτρος διὰ τὸν λό-
 γον τῆτον· ὅτι πᾶς πρωτότοκος ἀπητέτο,

Α δίχα τῶν τότε εἰς ἀριθμὸν δρεχμῶν
 τοῖς Λδβίταις.

μη. Καὶ δώσεις τὸ ἀργύριον Ἀα-
 ρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, λύτρα τῶν
 πλεοναζόντων ἐν αὐτοῖς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ τῶν λοιπῶν λύ-
 τρα τοῖς ἱερεῦσι δίδονται, ὡσεὶ δικαίως τῆς
 Λδβίτας ὑπὲρ αὐτῶν λειτουργεῖν, κομισαμέ-
 νης διὰ τῶν ἱερέων τὰ λύτρα. τῆ δὲ πλή-
 θος τῶν Λδβιτῶν τῆ ἀντιδομῆς τῶν πρω-
 τοτόκων διώαμιν ἔχει Χριστὸς πάντων ἀν-
 θρώπων ἀντιδοθεῖς τῶν ἀπὸ τῆς πρώτοπλά-
 σῃ. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἀντὶ τῆς λυτρώσεως τῶν
 περιτῶν, ὑπὲρ ὧν ἐκ ἦσαν Λδβίταις ἰσάριθ-
 μοι· ἔ μερικῶς, εἰδὲ διαφόρως, ἀλλ' εἰς ὑπὲρ
 πάντων λύτρον γινόμενος, κατατιθέντων
 αὐτῷ λύτρα τὸν λόγον τῆς πίστεως, ἐμπε-
 ριέχοντα τῷ τῆ ἐπλαμερῆς νόμου πλήρω-
 σιν, αὖ τοῖς πέντε σίκλοις σημαυνομενίω.

Γ μθ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὸ ἀρ-
 γύριον τὰ λύτρα τῶν πλεοναζόντων
 ν. εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν Λευιτῶν, Πα-
 ρὰ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ
 ἔλαβε τὸ ἀργύριον, πέντε καὶ ἐξήκον-
 τα καὶ τριακοσίους καὶ χιλίους σίκλους,
 να. κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. Καὶ
 ἔδωκε Μωϋσῆς τὸ ἀργύριον λύτρα
 Δ τῶν πλεοναζόντων Ἀαρῶν καὶ τοῖς
 υἱοῖς αὐτῆ, διὰ Φωνῆς Κυρίᾳ, ὃν τρέ-
 πον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ. Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέ-
 β. γων, Λάβε τὸ κεφα-
 λαίον τῶν υἱῶν Καὰθ ἐκ μέσθ υἱῶν
 Λευι, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴ-
 γ. κης πατριῶν αὐτῶν, Ἀπὸ εἴκοσι καὶ
 πέντε ἐτῶν καὶ ἐπάνω ἕως πενήτηκοντα
 ἐτῶν, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτερ-
 γεῖν, ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ἐν τῇ
 σικηνῇ τῆ μαρτυρίᾳ.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἡ μὲν ἔν ἐκ μιλιαίων
 ἀπογραφῆ, καὶ αὐτῷ τῶν ἀγίων τῷ ἀκα-
 κίαν ὑπαραδέκλον εἶναι διδάσκει. τό γε
 μὴ τοῖς θείοις ἔργοις ἐκνεμῖσθαι μόνῳ
 τῷ τῷ νόμῳ διωρισμένῳ ἡλικίαν ἀπὸ πέν-
 τε καὶ εἴκοσι καὶ μέχρι τῶν πενήτηκοντα
 ἐτῶν, ἐκάνο οἶμαί δηλῆν, ὅτι Θεῷ λειτερ-
 γίαν ἀποπεραίνει τῷ ἐξάίρετον καὶ ἀδια-
 βλήτως ἔχουσαν, πᾶν ὅσον ἐστὶν ἐμφορον τε
 καὶ ὑδάτινός ἦδη τε καὶ ἔτι. [ἦδη μὲν γὰρ

αὖ τέτοις, ὁ αὖ εἴκοσι καὶ πέντε γεγονώς
 αἰαυτοῖς· ἔτι δὲ, καὶ ὁ μέχρι πενήτηκοντα
 προελθών.]

Ε δ. Καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν
 Καὰθ, ἐκ μέσθ υἱῶν Λευι, κατὰ
 δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν
 αὐτῶν, ἐν τῇ σικηνῇ τῆ μαρτυρίᾳ·
 ἅγιον τῶν ἀγίων.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Λειτουργία τοῖς ἐκ δή-
 μους Καὰθ, τὰ ἅγια τῶν ἀγίων, προειρη-
 χόντων τῶν ἱερέων καὶ πυκαζόντων αὐτά.
 πανταχῆ γὰρ τιμιώτερον τὸ πρῶτον αὖ
 τάξει, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὖ κόσμῳ παρὰ
 Θεῷ, ἀτακτὸν δὲ παντελῶς εἰδῆ. αὖ ὑπερ-
 γίαις δὲ τὸ λδβιτικόν, καὶ ταῖς τῶν ὑπερ-
 κειμένων ἱεραργίας ὑπερρωμείον.

ε. Καὶ εἰσελεύσονται Ἀαρῶν καὶ
 οἱ υἱοὶ αὐτῆ, ὅταν ἐξάρη ἡ παρεμ-
 βολή, καὶ καθελῶσι τὸ καταπέ-
 τασμα τὸ συσκιάζον, καὶ καταλέ-
 ψουσιν

(1) Οὐδὲ αὖ τοῖς τῆ Ἱεροσολύμ. εἰδὲ αὖ τοῖς τῆ Ἀλεξανδρ. ἐκδοδομ. ταῦτα εὑρηται. περὶ τῆ δίδραχμῆ
 δὲ ὁ Ἀλεξανδρ. τῆτο καὶ μόνον (αὖ Τόμ. 6. μέρ. 1. σελ. 181.) φησὶν· ἐστὶ μὲν γὰρ ὁ σατήρ, ἦτοι τὸ δι-
 δραχμον, ἀκίβδηλον νόμισμα. εἰδὲν ἐκ τῶν τῆ Σδωήρως τυχόν ὁ τῷ συλλογίῳ τῶν δε τῶν ὑπομνημάτων ποιῆ-
 σαι, ταῦτα κατ' ἄνοιαν σιωπερανίστατο· εἰ γὰρ κατὰ λέξιν, ἐκ αὖ πάλιν τῆ Σδωήρως ἐμμένητο.

(2) Ἐν τῷ 13. εἰδ. τῆ 30. κεφ.

ψασι ἐν αὐτῷ τὴν σικηνὴν (1) τῷ μαρτυρίῳ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ μὴ ὀραῖσαι τὰ ἱερά, τὸ ἀθεώρητον δηλοῖ τῆς Θεότητος τοῖς μὴ εἰς ἄκρον ἦκασιν. Ἀγγέλοις γὰρ τὸ θεάσασθαι τὸν Θεὸν ἀνάκειται πρὸς δόξαν· τὰς δὲ ἀνθρώπους, ὑπερόν ποτε θεάσασθαι Θεὸν φησὶν ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃσι καθαροὶ πρὸς τὸ τέλειον. τὸ δὲ ἱερόν σκεῦος, ὡς Θεὸς εἶσα τιμᾶται, καθὸ καὶ ἠνώθη σκεῦει ἡ θεία εἶσα κατὰ τὴν σάρκασιν. μὴ θεωρησὶν δὲ ἡμῖν ἡ θεία εἶσα, ὑπὲρ ἡμᾶς εἶναι, ἀλλ' ἐπισκιάζει ἡμῖν ὑπερέχουσα.

Ματθ. 5. 8.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ κιβωτὸς καλύπτεται τῷ καταπετάσματι ὄντι ποικίλῳ, ἀνιτιομιᾶ τὸ ἐπικεκαλυμμένον τῷ νόμῳ, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων τὴν ποικιλίαν. ὅθεν καὶ τὸ ὑακίνθινον δέρμα καὶ τὸ ὅμοιον ἱμάτιον, ἐνδειγμα τῷ μὴ ἐκλάμπειν τὸν ἐν τῇ κιβωτῷ νόμον, ἀλλὰ συνεσκιᾶσαι.

5. Καὶ ἐπιθήσασιν ἐπ' αὐτῷ τὰ καλύμματα (2) δέρμα ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλῶσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν, καὶ διεμβάλωσι τὰς ἀναφορεῖς.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Καταπυκνάζεται δερμασί τε καὶ ἱματίοις ὑακίνθιοις ἢ τε ἀγία κιβωτὸς καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον, λυχνία τε αὐτῆς καὶ τὰ σκεῦη τὰ λειτουργικὰ, τὸν ἄνωθεν ἡμῖν καὶ ἐξ ἔρανθ σημαίνοντος τῷ ὑακίνθινῳ. τοιοῦτος γὰρ ὁ ἄνωθεν καὶ εἰς βάθος αἰθέρ. ὅτι δὲ τύποι Χριστοῦ τῷ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἔρανθ τὰ σκεῦη τὰ ἱερά, διὰ μακρῶν ἡμῖν ἤδη προαποδέδεικται λόγων.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δὴποτε τισὶ μὲν τῶν ἱερῶν σκευῶν ὑακίνθινα προσέταξεν ἐπιβληθῶσιν καλύμματα, τισὶ δὲ πορφύραν; (3) Τῶν τιμιωτέρων ὑακίνθινα μόνον τὰ καλύμματα ἴσθ. ἀντίκειται δὲ ἡ χροῶς τὸν ἔρανθ. τὰς χάριν τὰ μὲν ἐν τῷ καταπετάσματι, ἐπιβλήμασιν ὑακίνθινοῖς καλυφθῶσιν προσέταξε· τὰ δὲ ἐκλὸς, καὶ πορφύροις, καὶ τοις τοῖσι. ὁ μὲν γὰρ ἔρανθ τιμωρίας ἐκ ἔχει· ἡ δὲ γῆ διὰ τὰς τῶν νόμων παραβάσεις δέχεται καὶ κολάσεις. τῆς δὲ βασιλείας ἡ πορφύρα δηλωτική. θεία δὲ καὶ ἀναρχος καὶ ἀνώλεθρος ἢ τῷ Θεῷ βασιλεία. τὰς χάριν τὰ ἐξωτῆς σκλήης καὶ πορφύροις καὶ ὑακίνθινοῖς ἐπιβλήμασιν ἐκαλύπτετο. προμηθέμενος δὲ τῷ δήμῳ τῷ Καθ' ἡμᾶς, προσέταξε πρότερον τὰς ἱερέας εἶσω τῶν ἀδύτων γεινομένης, καλύπτειν τὴν κιβωτὸν καὶ τὰ ἄλλα

σκεῦη τοῖς προειρημένοις καλύμμασιν· εἴθ' ἔτω τῷ Καθ' ἡμᾶς τὸν δῆμον ταῦτα μετακομίζων, ἵνα μὴ τὰ ἄψαυσα καὶ ἀδέατα θεασάμενοι, ἐκ τῆς παραδόξου θείας ὑπομεινωσιν ὄλεθρον.

ζ. Καὶ ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐπιβαλῶσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον ὅλον πορφύρεν, καὶ τὰ τρυβλία, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τὰς κυάθους, καὶ τὰ σπονδεῖα ἐν οἷς σπένδει, καὶ οἱ ἄρτοι οἱ διαπαντὸς ἐπ' αὐτῆς ἔσονται. η. Καὶ ἐπιβαλῶσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψασιν αὐτὴν καλύμματι ὑακίνθινῳ δερματίνῳ, καὶ διεμβάλωσι τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ δὲ τράπεζα ὀλοπορφύρω ἱματίῳ καλύπτεται, εἶτα κοκκίνῳ, εἶτα δέρματι ὑακίνθινῳ. ἄπερ δηλοῖ λαμπρότητα· τὴν πορφύρας τύπῳ δεικνυμένῳ, καὶ αὐτὸ διὰ κοκκίνου δεικνυμένον· (4) ὑπὸ τῆς ἐξωθεν ἐπισκιάσεως χροῶς καλυπτόμενα, διὰ τὸ μὴ ῥαδίον εἶναι τὴν γνῶσιν τῆς ἐν τῇ θείᾳ τροφῇ λαμπρότητος, καὶ τῆς ἐν αἵματι Χριστοῦ σωτηρίας. (5)

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Σημαίνει ἡ τράπεζα, τὴν πρόθεσιν ἔχουσα τῶν ἄρτων, τὴν ἀνάμακλον θυσίαν, δι' ἧς ὀλογοῦμεθα τὸν ἄρτον ἐδίωντες τὸν ἐξ ἔρανθ, τῆς Χριστοῦ, ὅς καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς· ἀλλ' ἴωτε καὶ ἐσι καὶ ἔτω Θεὸς ἄνωθεν τε καὶ ἐκ πατρὸς ἐρχόμενος, καὶ ἐπάνω πάντων, ὡς τῶν ὅλων βασιλεὺς καὶ Κύριος. ἀνιγνῶμα δὲ τῆς τῷ Χριστῷ βασιλείας εἶη ἂν, ὡς ἔμοιγε φαίνεται, τὸ ἐπιτεταυῖσαι τῇ τραπέζῃ τὸ ἀλεργὲς ἱμάτιον, ἢτοι τὸ περιβλήμα τὸ πορφύρεν.

θ. Καὶ λήψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψασιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τὰς λυχνίας αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ τὰς ἐπαρυσφίδας αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ἀγγεῖα τῷ ἐλαίῳ αὐτῆς, ὅσοις λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἐμβάλωσιν αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ σκεῦη αὐτῆς, εἰς κάλυμμα δερματίνον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιθήσασιν αὐτὸ (6) ἐπ' ἀναφορέων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐκκλησίας γὰρ τύπος. μέλανα δὲ καὶ σκιώδη τὰ ἀνθρώπινα. (7)

ια. Καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐπικαλύψασιν ἱμάτιον ὑακίνθινον,

(1) Τὴν κιβωτὸν τῷ μαρτυρίῳ. ἀπ' προειρημ. ἐκδός. καὶ ὁ ἐν ἀγ. Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 458. καὶ ὁ Ἀπολιν. ὡς ἐκ τῷ προκειμ. ὑπομνήμ. δηλον.

(2) Ἐπ' αὐτὸ κατακάλυμμα. ἀπ' αὐτ. ἐκδός.

(4) Δηλόμενον. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(3) Πορφύρεα. ἢ ἐν Καλ. ἐκδ.

(5) Ταῦτα ἄλλως πως ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

(6) Ἀντίλ. ἀπ' εἰρημ. ἐκδός. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν τῷ εἰρημ. τόπῳ.

(7) Ταῦτα ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. πλατύτερον· ἡ λυχνία δέρματι καὶ ἱματίῳ ὑακίνθινῳ καλύπτεται. ἐκκλησίας γὰρ τύπος. μέλανα δὲ, κτ.

θινον, καὶ καλύψωσιν αὐτὸ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ διεμβάλῃσι τὰς ἀναφορὰς αὐτῆ. Καὶ λήψονται πάντα τὰ σκεύη τὰ λειτουργικά ὅσα λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἁγίοις· καὶ ἐμβάλῃσι εἰς ἱμάτιον ὑακινθίνον, καὶ καλύψωσιν αὐτὰ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐπιθήσωσιν ἐπὶ ἀναφορῆς.

ιγ. Καὶ τὸν καλυπτήρα ἐπιθήσωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐπικαλύψωσιν ἐπ' αὐτὸ ἱμάτιον ὀλοπόρφυρον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ θυσιαστήριον καλύπτεται πορφυρῶ καὶ ὑακινθίνῳ. αἱ μὲν γὰρ αἰ τῷ θεῷ ἱμάτι τὸ λαμπρὸν καὶ βασιλικόν, αἱ δὲ ἐπικάλυψις.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κατημφίεσο τὸ τῶν καρπωμάτων θυσιαστήριον ἱματίῳ κοκκίνῳ. ἱμάτιον δὲ κοκκινοβαφές, αἵματος τύπον παραδεξόμεθα. τέτυται γὰρ δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστός, καὶ ἄμνος οἷά τις ἐπὶ τὸ θεῖον ἀνέβη θυσιαστήριον, εἰς ὁσμὴν ὕδατος τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ.

ιδ. Καὶ ἐπιθήσωσιν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆ ὅσοις λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ τὰς Φιάλας, καὶ τὸν καλυπτήρα, καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆ θυσιαστήριος. καὶ ἐπιβάλῃσι ἐπ' αὐτὸ κάλυμμα δερματίνον ὑακινθίνον, καὶ διεμβάλῃσι τὰς ἀναφορὰς αὐτῆ. καὶ λήψονται ἱμάτιον πορφυρῆν, καὶ συγκαλύψωσιν τὸν λητήρα καὶ τὴν βάσιν αὐτῆ, καὶ ἐμβάλῃσι αὐτὰ εἰς κάλυμμα δερματίνον ὑακινθίνον, καὶ ἐπιθήσωσιν ἐπ' ἀναφορῆς.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Πρὸς τοῖς ὑακινθίοις ἱμάτιον ὀλοπόρφυρον τῷ λητήρι τὸ πέτασμα. γράφει δὲ ὁ λητήρ ἐφ' ἑαυτῷ τὸν τύπον τῆς ἀγίας βαπτίσματος, ὑδάσιν ἡμᾶς ἀγίοις ἀπολύθεις εἰς ἀπόθεσιν ἀμαρτίας, καὶ εἰς τὴν τῶν ἑρανῶν βασιλείαν ἀποκομίζοντος. ἀνωθεν δὲ καὶ ἐξ ἑρανεῖ τὸ ἅγιον βάπτισμα. ἀνιγμα δὲ τέττε τὸ χρῶμα τὸ ὑακινθίνον.

ιε. Καὶ συντελέσωσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ καλύπτοντες τὰ ἅγια, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, ἐν τῷ ἑξαίρειν τὴν παρεμβολὴν· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ Καὰθ αἶρειν, καὶ ἔχ ἄψονται τῶν ἁγίων,

Α ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. ταῦτα ἀρῶσιν οἱ υἱοὶ Καὰθ ἐν τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἴνα μὴ ἐπὶ ξύλα βασιάζομενα τὰ ἅγια, ὄρεθῃ ὀπίσθαι τῆ βασιάζοντος, ἦτοι τῶν εἰαγόντων βοῶν, διὰ τέτο, Φησὶν, ὡμοῖς ἔφερον αὐτὰ οἱ Καὰθίται.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τοῖς μὲν Γεδσωνίταις ἐδόθησαν κατὰ πρόσαγμα Θεῶ ἅμαξαι δύνω, καὶ τέσσαρες βόες· τοῖς δὲ Μεραρίταις, διπλᾶ καὶ βαρύτερα τέτων βασιάζματα· τοῖς δὲ Καὰθίταις, ἑσὶν, ὡς τιμωτέροις τὰ τιμιώτερα. εἰ δὲ μὴ ὡς ἔτω τιμία τὰ βασιάζματα αὐτῶν, οἱ μὴ βασιάζοντες ἂν ἦσαν σεμνότεροι, ὡς οἱ μὴ αἶροντες αἰ σαββάτω βασιάζματα, ἱερώτεροι καὶ νόμιμοι· οἱ δὲ βασιάζοντες, βέβηλοι καὶ ἀνίεροι. ἔτως ὁ κάμνων δι' ἐκκλησίαν τιμιώτερος τῆ τὸ ἄπονον, ὡς τιμιώτερον, αἰρεμῆς. ὁ δὲ κοσμώδη κάμνων (1) ἱερώτερος τῆ κάμνοντος, ὡς ὁ σαββατίζων τῆ μὴ σαββατίζοντος.

ις. Ἐπίσκοπος Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρὼν τῆ ἱερέως, τὸ ἔλαιον τῆ Φωτὸς, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ ἡ θυσία ἡ καθ' ἡμέραν, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, ἡ ἐπισκοπὴ ὅλης τῆς σκηνης, καὶ ὅσα ἐσὶν ἐν αὐτῇ ἐν τῷ ἁγίῳ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσαμ τὸ τῆ ἐπισκόπου ὄνομα, ὅς ἐσιν ἀρχῶν ἀρχόντων, ὡς τὸ πρὸ τέττε κεφαλαίου.

ιζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Μὴ ὀλοθρεύσητε τῆς σκηνης (2) τὸν δῆμον τὸν υἱὸν Καὰθ ἐκ μέσσε τῶν Λευιτῶν. Τέτο ποιήσατέ αὐτοῖς, καὶ ζήσονται καὶ ἔ μὴ ἀποθάνωσι, προπορευομένων αὐτῶν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων· Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ εἰσπορευέσθωσαν, καὶ καταστήσωσιν αὐτῆς ἑκάστον κατὰ τὴν ἀναφορὰν αὐτῆ, καὶ ἔ μὴ εἰσελθῶσιν ἰδεῖν ἑξάπινα τὸ ἅγιον, καὶ ἀποθανῶνται.

κα. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάβε τὴν ἀρχὴν τῶν υἱῶν Γεδσῶν, καὶ τέττε κατ' αἰκῶν πατριῶν αὐτῶν, κατὰ δῆμους αὐτῶν, ιγ. Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτεος καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτεος ἐπισκέψασθαι αὐτῆς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος (3) λειτουργεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίας.

G g g g 2

ΚΥΡΙΑ-

(1) Οὕτω μὲν ἑκάτερος τῶν κωδίκ. ὀρθῶς δὲ, μὴ κάμνων. εἰ δὲ γε τὸ κάμνω καὶ ἀντὶ τῆ, καμμάτω κλῆμα ληφθῆ, κατὰ τὸ, τὰς, (σὺχ. 341. τῆς σ. Ἰλ.) αὐτοὶ καμόμεθα βίη φῖτε δερίτε μακρῶ· (ὁ καὶ ὁ Εὐσάθ. λουκαϊκῶν Φησὶν, εἶπερ αὐτὸς ἑκάμεν αὐτὰς, ἦγεν καμᾶτω ἔχων.) ἀναγνωστέον πάλιν, ὁ δὲ κοσμώδη μὴ κάμνων ἱερώτερος τῆ κάμνοντος. ἔτω μὲν γὰρ ἐκ παραλήλε ἔσεται τὸ, κάμνοντος, καὶ μὴ σαββατίζοντος· καθ' ἕπερ καὶ ὁ μὴ κάμνων, καὶ κατὰ τὴν κοινὴν τῆ κάμνω σημασίαν, καὶ ὁ σαββατίζων. Ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ Προκόπιος (αἰ τῷ τῆς Δύγ. κώδ.) τὰ αὐτὰ χερὸν αὐτολεξεί ἐκλιθέμενος, Φησὶν· ὁ δὲ κόσμω μὴ κάμνων.

(2) Τῆς Φυλῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(3) Ὁ εἰσπορευόμενος. αἱ αὐτ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Γεδσωνῖται δὲ αὐ καὶ μίῃται καὶ Μεραρίται κατὰ τὸν ἴσον τρόπον ἀπεγράφοντο μὲν ἀπὸ εἰκοσι καὶ πέντε ἔτων καὶ μέχρι πενήκοντα, ὀνομασί δὲ κατ' οἴκας καὶ πατριάς.

κδ. Αὕτη ἡ λειτουργία τῶ δῆμος τῶν Γεδσῶν, λειτουργεῖν καὶ αἶρειν.
 κε. Καὶ ἀρεῖ τὰς δέξρας τῆς σικηνῆς, καὶ τὴν σικηνὴν τῶ μαρτυρίαι, καὶ τὸ κατακάλυμμα αὐτῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα τὸ ὑακίνθινον τὸ ὄν ἐπ' αὐτῆς ἄνωθεν, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς σικηνῆς (1) τῶ μαρτυρίαι. Καὶ τὰ ἰσῖα τῆς αὐλῆς, ὅσα ἐπὶ τῆς σικηνῆς τῶ μαρτυρίαι, καὶ τὰ περισὰ αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ λειτουργικὰ αὐτῶν, καὶ ὅσα λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς ποιήσασι.

Κατακάλυμμα. τὸ Σαμαρειτικόν, ἐπίπαστρον, καὶ δέρματα ὑακίνθινα. ἄτινα καλεῖ τὸ ἐξηκοσόν (2) κεφάλαιον τῆς Ἐξόδου διφθέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Λειτουργία τῶ δῆμος Γεδσῶν, αἱ δέξρας τῆς σικωῆς, τὰ κάλυμματα, τὰ περιτανύσματα τῶν θυρῶν, καὶ τὰ ἰσῖα τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ περισὰ.

κη. Κατὰ νόμα Ἀαρῶν καὶ τῶν υἱῶν αὐτῶ ἕσασ ἡ λειτουργία τῶν υἱῶν Γεδσῶν κατὰ πάσας τὰς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀρετὰ-δισὰ (3) αὐτῶν. καὶ ἐπισκέψῃ αὐτῶς ἕξ ὀνομάτων, καὶ πάντα τὰ ἀρετὰ αὐτῶν. Αὕτη ἡ λειτουργία τῶν υἱῶν Γεδσῶν ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι, καὶ ἡ Φυλακῆ αὐτῶν ἐν χειρὶ Ἰθάμαρ τῶ υἱῶ Ἀαρῶν τῶ ἱερέως. Οἱ υἱοὶ Μεραρί κατὰ δῆμος αὐτῶν, κατ' οἴκας πατριῶν, ἐπισκέψασθε αὐτῶς, Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πενήκονταέτης ἐπισκέψασθε αὐτῶς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν τὰ ἔργα τῆς σικηνῆς τῶ μαρτυρίαι.

λα. Καὶ ταῦτα τὰ Φυλάγματα τῶν αἰρομένων ὑπ' αὐτῶν κατὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι· τὰς κεφαλίδας τῆς σικηνῆς, καὶ τὰς μοχλὰς αὐτῆς, καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θυρας τῆς σικηνῆς, καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς κύκλω, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, καὶ τὰς σύλκας

α τῶ καταπετάσματος τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τὰς πασάλλας αὐτῶν, καὶ τὰς κάλλας αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ λειτουργήματα αὐτῶν· ἕξ ὀνομάτων ἐπισκέψασθε αὐτῶς, καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς Φυλακῆς τῶν αἰρομένων ὑπ' αὐτῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ κάλυμμα. Ἔσικε κάλυμμα νῦν τὰ ἰσῖα τῆς αὐλῆς λέγειν, ἕχ ὅτι αὐτὸ ἐβάσαζον· τοῖς γὰρ υἱοῖς Γεδσῶν ἀπεικονέμῃτο· ἀλλὰ τὰς σύλκας τῶν. καὶ γὰρ ἐσιν ἐπινοήσασ ἕτερον κάλυμμα ἔχον σύλκας.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θυρας τῆς σικωῆς. Καὶ μὴ τοῖς υἱοῖς Γεδσῶν πρὸ ὀλίγας τῶ ἀπαίειμιν. ἀλλὰ δῆλον, ὡς ἀντὶ τῶν σύλων αὐτῶ, αὐτὸ τὸ κάλυμμα τέθεικε. νῦν γὰρ ἐσιν ἡ θεία Γραφή, καὶ τὰς ἀδείξαις τῶν νοημάτων εἰσαργεῖς παραδῆλοῖ τοῖς προσέχασι. καὶ τὰ μὲν ὑποσηρίζοντα τοῖς υἱοῖς Μεραρί ἀποδέδωκε, τὰ δὲ σκέποντα καὶ καλύπτοντα τοῖς υἱοῖς Γεδσῶν· τῶ μὲν αὖ τῇ ἀρσει, τῶ δὲ αὖ τῇ Φυλακῇ· καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τὰ ἅγια τῶν ἀγίων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι αὖ τῇ Ἐξόδῳ κάλων ἕκ ἐμνημόνυσιν αὖ τῇ κατασκύβῃ τῆς σικωῆς. ἕκῃν μᾶλλον αὖ αὐτοῖς ἐδέσμεν τὰς σύλκας, καὶ τὰ ἄλλα βαρέα σκύβῃ ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν.

λγ. Αὕτη ἡ λειτουργία δῆμος υἱῶν Μεραρί ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι, ἐν χειρὶ Ἰθάμαρ υἱῶ Ἀαρῶν τῶ ἱερέως. Καὶ ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν καὶ οἱ ἀρχόντες Ἰσραὴλ τὰς υἱῶ Καὰθ κατὰ δῆμος αὐτῶν, κατ' οἴκας πατριῶν αὐτῶν, Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος, καὶ ἐπάνω ἕως πενήκονταέτης, λειτουργεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι.
 λδ. Καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκειψις αὐτῶν κατὰ δῆμος αὐτῶν, διχίλιοι ἐπτακόσιοι πενήκοντα. Αὕτη ἡ ἐπίσκειψις δῆμος Καὰθ, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι, κατὰ ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν διὰ Φωνῆς Κυρίαι, ἐν χειρὶ Μωϋσῆ. Καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ Γεδσῶν κατὰ δῆμος αὐτῶν, κατ' οἴκας πατριῶν αὐτῶν, Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πενήκονταέτης, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι. Καὶ ἐγένετο

(1) Τῆς θυρας τῆς σικωῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Οὐχὶ τὸ 60, ἀλλὰ τὸ 39.

(3) Ἄρετα δισὰ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. Ταῖ ἔργα αὐτῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Κατὰ πάντα τὰ ἐργαλεῖα δι' αὐτῶν. ἡ αὖ Ὄξεν. ἐκδ.

νετο ἢ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, μα. διχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα. Αὕτη ἢ ἐπίσκεψις δῆμος ἡὼν Γεδσῶν, πᾶς ὁ λατρυγῶν ἐν τῇ σιηνῇ τῆ μαρτυρίας, ἔς ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ Φωνῆς Κυρίας, ἐν χειρὶ Μωϋσῆ. μβ. Ἐπεσκέπησαν δὲ καὶ δῆμος ἡὼν Μεραρὶ κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, Ἐπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτης, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λατρυγεῖν πρὸς τὰ ἔργα τῆς σιηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ἐγένετο ἢ ἐπίσκεψις αὐτῶν, τῆς συγγενείας αὐτῶν κατὰ δῆμους, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, τριμγ. χίλιοι καὶ διακόσιοι. Αὕτη ἢ ἐπίσκεψις δῆμος ἡὼν Μεραρὶ, ἔς ἐπεσκέψα-

Α το Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ Φωνῆς Κυρίας, ἐν χειρὶ Μωϋσῆ. Πάντες οἱ ἐπεσκειμένοι, ἔς ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡὼν Ἰσραὴλ τῆς Λευίτας, κατὰ δῆμους αὐμζ. τῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, Ἐπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτης, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἔργων, καὶ τὰ ἔργα αἰρόμενα ἐν τῇ σιηνῇ τῆ μαρμβ. τυρίας. Ἐγενήθησαν οἱ ἐπεσκειμένοι, οὐλαινχιλίοι πεντακόσιοι ὄγδοήμδ. κοντα. Διὰ Φωνῆς Κυρίας ἐπεσκέψατο αὐτῆς ἐν χειρὶ Μωϋσῆ, ἀνδρα κατ' ἀνδρα ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν, καὶ ἐπὶ ὧν αἴρουν αὐτοί. καὶ ἐπεσκέπησαν, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος Γ τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς β. Μωϋσῆν, λέγων, Πρόσταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἑξαποσειλάτωσαν ἐν τῆς παρεμβολῆς πάντα λεπρὸν, καὶ πάντα γονορρῆν, καὶ πάντα ἀκάθαρτον ἐπὶ ψυχῆς, γ. Ἐπὸ ἀρσενικῆ ἕως θηλυκῆ, ἑξαποσείλατε ἔξω τῆς παρεμβολῆς. καὶ ἔμειναν οἱ τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, ἐν οἷς ἐγὼ καταγίνομαι ἐν αὐτοῖς. (1)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ τί δήποτε καὶ τῆς λεπρῆς καὶ τῆς γονορρῆς ἔξω τῆς παρεμβολῆς διάγειν ἐκέλευσαν; Ἐπὸ τῶν μικρῶν τὰ μεγάλα παιδιδῶν. εἰ γὰρ ὁ ἀπλόμομος νεκρὸς ἀκάθαρτος, πολλῷ μᾶλλον ὁ νεκρὸν ἐργασάμενος ἐαυτὸν διὰ μισοφονίας. καὶ εἰ ὁ λεπρὸς ἀκάθαρτος, πολλῷ μᾶλλον ὁ τὰ ποικίλα τῆς κακίας ἐργαζόμενος εἶδη. ἔτω διὰ τῆ γονορρῆς ἢ μοιχεῖα κατηγορεῖται. εἰ γὰρ τὸ ἀκέραιον μισαρὸν, πολλῷ δήπεσον τὸ κατὰ γνώμην τολμώμενον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίνα καλεῖ ἀκάθαρτον ἐπὶ ψυχῆς; Τὸν τῆ τεθνηκότος ἀψάμενον, ἢ ὁσέοις νεκρῶ πελάσαντα.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Οἶμαι δὲ ἐν, ὅτι τῶν ἐν πάθει (2) καὶ σωματικῶν πραγμάτων ἔσφοδρα πολλὴ παρα Θεῷ λόγος ἡ, τῶν δὲ θείων ἡμῖν καὶ πνευματικῶν διὰ τῆτων διατυποῖ λατρείαν. σημαίνει μὲν γὰρ ὁ λεπρὸς τὸν τοῖς εἰς νεκρότητα πάθει ποικίλως κατεσιγμένον. ταῦτα δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός· ὁ δὲ γονορρῆς, τὸν αἰετὸ καὶ ἀχέτως ἐν μολυσμοῖς, καὶ τῶν τῆς φύσεως ἐπιτηδειότητα πρὸς καρπο-

Φορίαν τῶν ἀνάρετόν τε καὶ ἀξιάγασον δαπανῶντα πρὸς τὸ μηδὲν· ὁ δὲ ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῆς, τὸν πάντως τῆς ἐτέρων νεκρότητος μετεχρηκότα, καὶ πλημμελημάτων ἄλλοτριῶν ῥαδύμως ἀναπιμπλάμενον, πρὸς ὃν καὶ ὁ Παῦλος Φησι· σεαυτὸν ἠ. Τιμ. 5. 22. ἢ τὸν ἀγνὸν τήρει, καὶ μὴ κοινωνεῖ ἀμαρτίας ἄλλοτρίαις. [τῆτο οἰμαίεσι τὸ ἐπὶ νεκρῶ μολυῦεσθαι νοητῶς.]

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἀκάθαρτος ἐναίτινας ἐπὶ ψυχῆς τοιόν δέ τι δηλοῖ τὸ κατοικομομὸς θίγειν καὶ ἀγχεῖ γενέσθαι νεκρῶ σώματος εἰς μολυσμὸν τρόπον τοῖς ἀρχαιοτέροις ὁ νόμος κατελογίζετο, ἀπηχθῆμενίω Θεῷ τῶ πάντα ζωογονεῖν ἰχύνοντι τῶ νεκρότητα δεικνύς· καὶ μὴ καὶ ἐτέρως εἰς νε καὶ ψυχῆς νεκρωσιν, καθάπερ ἐν τύπῳ παχεῖ τὸ χρῆμα δεχόμενος. νεκρὸς δὲ νῆς καὶ ἀπεψυγμένος ὁ Φιλαμαρτήμων, καὶ τῶν εἰς ζωὴν ἀνδραγαθημάτων ἀμοιρεῖν εἰδισμένος. ἀλλ' εἰ τεθνήκασιν σιωέβητινας, πᾶσα πῶς ἀνάγκη τῆς ἐξ αἵματος τε καὶ κατὰ γένος οἰκείας σιωικνίαι τε καὶ ὄραν ἐπ' αὐτῶ τὰ νενομισμένα· πλὴν ἀκάθαρτοι καὶ ἔτοι κατὰ τὸν νόμον, ἐκ εἰς ἅπαν δὲ καὶ μέχρι παντός, ἀλλ' ἡ τις αὐτοῖς ἀποκαθάρσεως τρόπος.

δ. Καὶ ἐποίησαν ἔτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἑξαπέσειλαν αὐτῆς ἔξω τῆς παρεμβολῆς. κατὰ ἐλάλησε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἔτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

ε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, ἀνὴρ ἢ γυνή, ὅστις ἀνποιήσῃ

(1) Τῶν δὲ τῶ τῶν ἀεμόσει μᾶλλον τὸ τῆ Ἰσιδάρε ὑπέμνημα τὸ ἐν τῶ 3. ἐδ. τῆ 15. κεφ. τῆ Λοίτ.
(2) Ἐν πάθει. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 481.

ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων, καὶ παριδῶν παριδὴ καὶ πλημμελήσῃ ἡ ψυχὴ ἐκείνη, Ἐξαγορεύσει τὴν ἀμαρτίαν, ἣν ἤμαρτε, καὶ ἀποδώσει τὴν πλημμέλειαν τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἐπίπεμπλον αὐτῆς προσθήσει ἐπ' αὐτῶ, καὶ ἀποδώσει τίνι ἐπλημμέλησεν αὐτῶ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίςιν, ἀνὴρ ἢ γυνή, εἴ τις ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων; Τὰ μικροτάτα τῶν ἀμαρτημάτων ἀνθρώπινα κέκληκεν· ἐπειδὴ τρεπλῶ ἔσαν τῶν ἀνθρώπων τῶν φύσιν, πάντων ἀπηλλάχθη τῶν ἀμαρτημάτων ἐχ οἶόν τε. ἔδει γὰρ Φησι κατὰ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ οὐρα, ἐδ' ἂν μία ἡμέρα ἢ ζωὴ αὐτῆ. τέτρα χάριν καὶ ὁ Θεὸς Δαβὶδ βοᾷ·

Ψαλ. 142. 2. μὴ εἰσελθῆς εἰς κρίσιν μετὰ τῆ δόξης, ὅτι ἐδικαιώθησεται ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ ζῶν. μόνος γὰρ ὁ δεσπότης Χριστός, καὶ ὡς ἀνθρώπος, καὶ ὡς Θεός, τὸ ἄμωμον ἔχει.

Ἡσ. 53. 9, 4. καὶ τῆτο προσορῶν ὁ Προφήτης ἐβόα· ὅς ἀμαρτίαν ἐκ ἐποίησεν, ἐδὲ οὐδέτι ἐν τῶ σώματι αὐτῆ δόλος. - τέτρα χάριν καὶ τὰς ἄλλων ἀμαρτίας ἀνέλαβεν, ὡς οικίας μὴ ἔχων. ἔτος γὰρ Φησι τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυῖται. καὶ ὁ μέγας Ἰωάννης· ἴδε ὁ ἄμνος τῆ Θεῶ ὁ αἴρων τὰς ἀμαρτίας τῆ κόσμος. διὰ τῆτο καὶ ἐνεκροῖς ἐλύθηρος. διδάσκει τοίνυν ὁ Θεὸς νόμος πᾶς θεραπυτέον τῆς τὰ μέτρια πλημμελῶντας. κελθεῖ γὰρ τὸν αἴτισι συμβολαίοις ἡδικηκότα, πρῶτον ἐξαγορεύσασθαι τῶ ἀμαρτίαν, εἶτα τῶ ἡδικημένῳ τὸ ληφθῆναι ἀποδοῦναι, προσεδεικότα τῶ κεφαλαίῳ τὸ πέμπλον. εἰ δὲ συμβαίῃ τὸν ἡδικημένον πρὸ τῆς τῆ ἡδικηκότος μεταμελείας καταλύσασθαι τὸν βίον, ἐκλίσει ταῦτα τῶ ἀγχισθόντι. ἀγχισθόντα δὲ καλεῖ τὸν τῶ γὰναι προσήκοντα. ἡ δὲ τάξις τῆ γὰναι αὐτῆ· πρῶτος ἦος, εἶτα θυγάτηρ, εἶτα ὁ τῆ πατὴρ ἀδελφός, εἶτα ὁ τῆ πάππυ. εἰ δὲ τῆτων μηδὲς εἴη, ὁ πλησιέστερος συγγενής· εἰ δὲ μὴ οὐρίσκειτο συγγενής, τῶ Θεῶ τὰ προῖρηθέντα προσενεγκεῖν διηγόρουσε. τέτρα γὰρ εἶπαν· εἰ δὲ μὴ ἢ τῶ ἀνθρώπῳ ὁ ἀγχισθόν, ὡσε ἀποδοῦναι αὐτῶ τὸ πλημμέλημα τὸ πρὸς αὐτὸν, τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον τῶ Κυρίῳ, τῶ ἱερεῖ ἔσαι, πλῶ τῆ κριῖ τῆ ἰλασμοῦ, δι' ἧ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῆ ἐν αὐτῶ.

» ΣΕΤΗΡΟΥ. Καλῶς, τῶν ἀνθρώπων. τὰ γὰρ εἰς χρήματα φέροντα τῶ ζημίαν ἀμαρτημάτων ἐν τῶ Λυβίτικῶ (1) ἀριθμεῖται· ἦτοι τὸ εἰς παραθήκῃ ἀμαρτησῶν, ἢ περὶ κοινωνίας ἢ ἀρπαγῆς χρημάτων ἐγκληθῶν. τὰ δὲ μὴ ἀνθρώπινα, ἀλλ' ἄτινα εἰς ὕβριν ἀναφέρεται τῆ Θεῶ, ἐκ ἔχει ἐξιλιασμόν. τῶν ἀνθρώπων ἐν μόνον ἐκασίως ἐστὶν ἄφεσις κατὰ τὸν νόμον.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Κεῖνον τὸ ζημίωμα τῶν ἀποσερέντων παρανόμως. θυσιὰ κριῖ

μετὰ προθήκης τῆ πέμπτη, ἀντὶ τῆ πενταπλασί, ὅπερ ἰὼ ἐπὶ κλοπῆς. ἐκεῖ μὲν γὰρ κολαστικῶς, ἐνταῦθα δὲ ἰατρικῶς ἐπὶ τῶν αἰδομένων τῆ ἀδικήματος, καὶ ζήτων διόρθωσιν.

» Ἡ. Ἐὰν δὲ μὴ ἢ τῶ ἀνθρώπῳ ὁ ἀγχισθόν, ὡσε ἀποδοῦναι αὐτῶ τὸ πλημμέλημα πρὸς αὐτὸν, τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον τῶ Κυρίῳ, τῶ ἱερεῖ ἔσαι, πλῶ τῆ κριῖ τῆ ἰλασμοῦ, δι' ἧ ἐξιλιάσεται ἐν αὐτῶ περὶ αὐτῆ.

» ΛΑΗΛΟΥ. Δύο διδάσκει κάλλιπα ὁ νόμος· ὅτι πάντα τὰ τῶ Κυρίῳ προσεργόμενα ὁ ἱερός ἐλάμβανε· καὶ ὅτι, εἰ ἐχρεώσῃ τις ὑπὲρ πλημμελείας, καὶ ἀπέθανεν ὁ χρεωστέμενος μὴ ἔχων κληρονόμον, τῶ Κυρίῳ προσεκυρῆτο ὁ ἐχρεώσῃ δῆναι τῶ ἀδικηθέντι ὁ πλημμελήσας. τέτρα δὲ ἐλάμβανεν ὁ ἱερός, ὡς ἱερωμένον, χωρὶς τῆ κριῖ. πρεσβύει γὰρ ὁ ἱερός, καὶ δὲ χορηγεῖται αὐτῶ παρ' ἐκείνων.

» Δ. Καὶ πᾶσα ἀπαρχὴ καὶ πάντα τὰ ἀγιαζόμενα ἐν ἡοῖς Ἰσραὴλ, ὅσα εἰς προσφέρωσι τῶ Κυρίῳ, τῶ ἱερεῖ αὐτῶ ἔσαι. Καὶ ἐκασί τὰ ἡγιασμένα αὐτῶ ἔσαι· καὶ ἀνὴρ, ὅσα εἰς ὁ τῶ ἱερεῖ, αὐτῶ ἔσαι.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προσέταξε δὲ καὶ τὰς προσφερομένας ἀπαρχὰς τῆς ἱερέας ἐδίειν. ἀπαρχὴ γὰρ ἦσαν τῆ μὲν λαῶ οἱ Λυβίται, τῶν δὲ Λυβιτῶν οἱ ἀρχιερεῖς. (2) ὡς ἀπαρχαί τοίνυν τὰς ἀπαρχὰς ἐκομίζοντο.

» ΛΑΗΛΟΥ. Πᾶσα προσφορά τῆ ἱερέως ἐστὶν. εἰ δὲ τις ὑπόχρηται, λόγος χάριν, ἐν ἀγίῳ τόπῳ τόσα ἀναλίσκεν ἢ σφάζεν· εἰ δὲ ἐλθὼν εἰς ἐκείνον τὸν τόπον, σφάζει τὸ ὑποχρεῖται, ἐκ ἀνάγκῃ ἔχει δῆναι αὐτὸ τῶ ἱερεῖ, ἀλλ' αὐτὸς ἐδίει. πλῶ εἰς μέρος ἐξ αὐτῆ ἐκασί γνῶμη ὁ τῶ ἱερεῖ, τῆ ἱερέως ἔσαι. διὸ καὶ οἱ υἱοὶ τῆ Ἡλὶ τῆ ἱερέως ἐπειδὴ κατὰ βίαν ἀπὸ τῶν ἀγιαζομένων ἐλάμβανον, εἰς λόγον Φησι τῆ ἱερέως, παρηνόμεν. ἔ γὰρ ἄκων τις δίδωσι τῶ ἱερεῖ ἐκ τῆτων, ὡσερ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας.

» Ζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ἀνδρὸς ἀνδρὸς εἰς παραβῆ ἢ γυνὴ αὐτῆ, καὶ παριδὴ αὐτὸν ὑπερίδουσα, καὶ κοιμηθῆ τις μετ' αὐτῆς κοίτην ἀέριματος, καὶ λάθῃ ἐξ ὀφθαλμῶν τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ κρύψῃ, αὐτῆ δὲ ἢ μεμιασμένη, καὶ μάρτυς μὴ ἢ κατ' αὐτῆς, καὶ αὐτῆ μὴ ἢ συνειλημμένη, καὶ ἐπέλθῃ αὐτῶ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, αὐτῆ δὲ μεμίαν-

(1) Ἐν κεφ. 6.

(2) Οἱ ἱερεῖς. ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν Χαίλ. ἐκδόσ.

μεμίανται, ἢ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα ζηλοτυπίας, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆς, αὐτὴ δὲ μὴ ᾗ μεμιαμένη,

15. καὶ ἄξει ὁ ἄνθρωπος τὴν γυναῖκα αὐτῆς πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον περὶ αὐτῆς, τὸ δέκατον τῶ ὕφει ἄλευρον κριθίνον· καὶ ἐπιχεῖ ἐπ' αὐτῷ ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτῷ λίβανον· ἔστι γὰρ θυσία ζηλοτυπίας, θυσία μνημοσύνης, ἀναμνηστικῆς ἁμαρτίαν. Καὶ προσάξει αὐτὴν [ὁ ἱερεὺς, καὶ σήσει αὐτὴν] ἐναντι Κυρίου.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Μοιχείας τὰς μὲν αὐτοφώρως, ἀναργέσιν ἐλέγχουσιν πεισματίας, ἀνδραδέσιν ὑπαιτίως ἀπέφωσκον ὁ νόμος· τὰς δὲ κατ' ὑπόνοιαν, καὶ ἐδικαίωσαν ἐξετάζεσθαι πρὸς ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ τῆς φύσεως ἠγάγετο δικαστήριον· ἐπειδήπερ ἄνθρωποι μὲν τῶν ἐμφανῶν ἐπιγνώμονες, Θεὸς δὲ καὶ τῶν ἀδήλων, ὡς μόνω διωκτὸν ψυχῶν ἀναργῶς θεάσατο. Καὶ μετ' ὀλίγου· Ἐάν δ' ἀμφηρίσῃ ἢ τὰ λεχθέντα, καὶ μὴδ' ἕτερον καθέλκῃ μέρος, ἴτωσαν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ εἰς ἀντικρὺ τῆ βωμῆς, παρόντος τῆ κατ' ἐκείνῳ τῷ ἡμέραν ἱερωμάν, δηλῶτω τῷ ὑπόνοιαν ἅμα καὶ κομίζων ἄλδρον κριθίνον, εἰδὸς τι θυσίας ὑπὲρ τῆς γυναικὸς, εἰς ἀνδείξιν τῆ μὴ κατ' ἐπήρειαν, ἀλλ' ἀπὸ γνώμης ὑγιᾶς κατ' ἐνδοξασμὸν εὐλογον αἰτιάσθαι. Καὶ μετ' ὀλίγου. Μῆτε δ' ἔλαιον, μῆτε λιβανωτὸν, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων θυσιῶν, προσέσω, διὰ τὸ μὴ ἐπὶ χαρτοῖς, ἀλλ' ἀγὰν ὀδιωροῖς μέλλειν τῷ θυσίαν ἐπιτελεῖσθαι. κριθίνον δ' ἐστὶ τὸ ἄλδρον, ἴσως ἐπειδὴ ὑπαμφίβολός ἐστιν ἢ ἀπὸ κριθῆς τροφή, καὶ ἀλόγοις ζώοις καὶ ἀτυχεῖσιν ἀνθρώποις ἐφαρμοζέσθαι· σύμβολον τῆ τῷ μεμοιχθούσῃ εἰς ἀνδρῶν διαφέρειν, ὡς ἀδιακρίτως εἶναι καὶ ἀνεπιστάτως τὰς ὀχείας συμβέβηκε· τῷ δὲ καθαρῶσσαν τῶν ἐγκλημάτων, οἰκείον ἀνθρώπων βίον ἐζηλωκεία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥΤ. Ἀγεσθαι προσέταξε τῷ γυναικῶν πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ δὴ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ἐσάνατο Θεῶ. καὶ τῆτο οἰμαῖ ἐστὶ τὸ μέλλειν ἀπαντας παραστήσεσθαι τῷ Χριστῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥΤ. Νόθος δὲ ζωῆς καὶ κληνοπρεπῆς σημεῖον τὸ κριθίνον ἄλδρον. διὸ καὶ ἐπὶ νόθῳ ζωῇ κατηγορημένη γυνὴ τῆτο προσέφερε, λιβάνους τε καὶ ἔλαιον δίχως, τῆτέσιν ὕδατος καὶ ἰλαρότητος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥΤ. Διατὶ ἄλδρον κριθίνον ὑπὲρ τῆς ὑποπίδομαίης μοιχθούσῃ προσεκομίζετο; Αὐτὸς ὁ δεσπότης ἠρμήνυσεν. ἔστι γὰρ ἔφη θυσία ζηλοτυπίας, θυσία μνημοσύνης, θυσία ἀναμνηστικῆς ἁμαρτίαν. ὅθεν καὶ ἔλαιον αὐτῷ, καὶ λίβανον ἔχειν προσέταξεν. ἐσέρηται γὰρ καὶ τῆς ὕδατος, καὶ τῆς δικαιοσύνης φωτός. τῆτο μῆτοι γίνεσθαι νενομοθέτη-

A καὶ ὁ δεσπότης Θεός, τῷ μισοφόνον αὐτῶν ἐπισάμειος γνώμῳ. ἵνα γὰρ μὴ ἐξ ὑποψίας ἀποκλείωσι τὰς ὁμοζύγους, ἐκέλευσε τῷ ὑποπίδομαίῳ αὐτῷ προσκνεχθῆναι, ἄτε δὴ πάντα σαφῶς ἐπισαμείω, καὶ τὰ ἰλαρῶν γινόμενα. προσάξει γὰρ φησὶν ὁ ἱερεὺς, καὶ σήσει τῷ γυναικῶν ἐναντι Κυρίου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥΤ. Τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν ἀναξίων δωροφορία, ἀνὸς ἔλαιος. ἰλαρόν 2. Κορ. 9. 7. γὰρ δότῳ ἀγαπᾷ ὁ Θεός. καὶ ἰλαρόν δὲ τὸ μὴ ἔχον ἐν Θεῷ τὸ φαιδρόν, καὶ ἀνὸς ὕδατος τῶν καθαρῶν ἔργων.

12. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ὕδωρ καθαρὸν ζῶν ἐν ἀγείῳ ὀσρακίνῳ, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἔσης ἐπὶ τῆ ἑδάφους τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ λαβῶν ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥΤ. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ὕδωρ καθαρὸν ζῶν ἐναντι Κυρίου ἐν ἀγείῳ ὀσρακίνῳ, καὶ τῆς γῆς τῆς ἔσης ἐπὶ τῆ ἑδάφους τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ λαβῶν ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ σήσει ὁ ἱερεὺς τῷ γυναικῶν ἐναντι Κυρίου, καὶ ἀποκαλύψει τῷ κεφαλῶν τῆς γυναικὸς, καὶ δάσει ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτῆς τῷ θυσίαν τῆ μνημοσύνης, τῷ θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τῆ ἱερέως ἔσται τὸ ὕδωρ τῆ ἐλεγμῆ τῆ ἐπικαταρωμάν τῆτος.

Δ ταῦτα πάντα γενέσθαι προσέταξε, τῷ γυναικῶν τῷ ὑποπίδομαίῳ ἐκδειματῶν, ἵν' εἰ ἐξῆμαρτεν ὁμολογήσῃ, καὶ διὰ μεταμελείας λάβῃ τῷ ἄφρασι. τῆτος χάριν ἀκαλύπτῳ αὐτῷ τῷ Θεῷ προσκνεχθῆναι κελεύει, διδάσκων ὅτι γυμναῖ πάντα καὶ τετραχηλισμῶν ἀνώπιον αὐτῆς, καὶ ἐδὸν αὐτὸν λέληθε τῶν παρ' ἡμῶν γινομενῶν. ὅτι δὲ ταῦτα δεδιτῶμενος αὐτῷ γενέσθαι κακέλευσε, τὰ ἐξῆς δηλοῖ. καὶ ὀρκισθῆ αὐ-

Ε τῷ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐρεῖ τῇ γυναικί, εἰ μὴ κεκοίμηται τις μετὰ σῆς, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς, ἀδῶος ἴσθι ἀπὸ τῆ ὕδατος τῆ ἐλεγμῆ τῆ ἐπικαταρωμάν τῆτος. εἰ δὲ σὺ παραβέβηκας ὑπανδρος ἔσθα, ἢ σὺ μεμίανσας, ἢ ἔδωκέτις τῷ κοίτῳ ἐ σοὶ, πλὴν τῆ ἄνδρός σε· δῶή σε Κύριος ἐν ἀρῆ καὶ ἀόρκιον ἐν μέσῳ τῆ λαῶς σε, ἐν τῷ δῆνατο Κύριον τὸν μηρόν σε διαπεπλωκότα, καὶ τῷ

Ζ κοιλίαν πεπρησμένῳ. ἐκέλευσε δὲ καὶ τῷ γυναικῶν σιωτῆσθαι τῇ ἀρῆ, καὶ λέγειν, γείνοιτο, γείνοιτο. καὶ γραφῶν δὲ τῷ ἀρῆν προσέταξε, καὶ ἐξαλειφθῆναι ὕδατι, καὶ πιεῖν τῷ γυναικῶν τὸ ὕδωρ· πρότερον δὲ τῷ θυσίαν προσκνεχθῆναι, τῆτέσιν τὸ κριθίνον ἄλδρον. εἶτα διδάσκει, ὡς ἀδῶος μὲν ἔσθα, ὑγιᾶς φυλαχθῆσεται· ἐνόχος δὲ ἔσθα καὶ κρύπτεσθα, τῇ πείρα μαθήσεται τῆς ἀρῆς τῷ ἰσχυρῷ, καὶ τῆς κοιλίας διαόρηγνυμάνης, καὶ τῆ μὴδ' ἀπὸ τῆς διαπίπλοντος. διὸ γὰρ ἢ ἁμαρτία, διὰ τῆτων ἢ τιμωρία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥΤ. Διὰ μὲν τῆ ὕδατος τῆ ζῶντος καὶ καθαρῆς, τὸν ζωοποιὸν σιωήσεως τῆ Θεῶ λόγον, ὅς ἐν σαρκὶ γέγονε, κατὰ-

καθάπερ ἐν ὄσρακίνῳ σκόβει· χῆς γὰρ ὅτι καὶ ἀπὸ γῆς ἢ σαρκὸς· διὰ δὲ τῆς γῆς, τὸν ἐν θανάτῳ νοήσεις δι' ἡμᾶς.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ἐκάτερον ἐκ ἀπὸ σκοπῆ καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἐπεκόσμησε· τὸ μὲν ὕδωρ, εἰπὼν δεῖν καθαρὸν τε λαμβάνειν καὶ ζῶν, ἐπεὶ ἡ ἀνυπαίτιος γυνὴ καθαρὸν τὸν βίον, καὶ ζῶ ὀφείλει· τὴν δὲ γῆν ἐκ ἀπὸ τῆς τυχόντος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἱερῆς ἐδάφους, ὅπερ ἀναγκαῖον, ἀρετῶσαν, ὡς καὶ γυναικὰ τὴν σώφρονα.

ιη. Καὶ εἰσὶν ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἔναντι Κυρίας, καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναίκος, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς τὴν θυσίαν τῆς μνημοσύνης, τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τῆς ἱερέως ἔσται τὸ ὕδωρ τῆς ἐλεγχμῆς τὸ ἐπικαταρῶμενον τῆτο.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ὁ, θ' ἱερεὺς λαβὼν προτεινέτω τῇ γυναικί, καὶ τῆς ἐπίκρανον ἀφελὼν, ἵν' ἐπικρίνηται γε-γυμνωμένη τῇ κεφαλῇ, τὸ τῆς αἰδῆς περιηρημένη σύμβολον, ὡς ταῖς εἰς ἅπαν αἰτίαις ἔθος χρῆσθαι.

ΚΤΡΙΛΛΟΥΤ. Καὶ πρὸς γε δὴ τέτοις ἀκατακάλυπτος ἡ γυνὴ προσάγεται τῷ κριτῇ, τρεῖς ἐκ ἐν τῷ σωήθει καὶ πρόποντι κόσμῳ. ἀκοσμίας γὰρ τὰ ἐγκλήματα, καὶ βδελυρίας ἡ γραφή.

ΑΔΗΛΟΥΤ. Τῆτο λέγει, ἐπειδὴ ἀδηλόν-ἐστι τὸ πλάισμα. διὰ δὲ τῆς ὕδατος τῆς ἐλεγχμῆς γίνεται σῆρα ἡ γυνὴ, καὶ ἀνάμνησις γίνεται τῆς ἀμαρτίας διὰ τῆτα.

ιθ. Καὶ ὀρκισθῆναι αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἔρεῖ τῇ γυναικί, εἰ μὴ κεκοίμηται τις μετὰ σῆ, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς, ἀθῶα ἴσθι ἀπὸ τῆς ὕδατος τῆς ἐλεγχμῆς τῆς ἐπικαταρῶμενης τῆτα. Εἰ δὲ σὺ παραβέβηκας ὑπανδρὸς ἔσθα, ἡ μεμίανσαι, καὶ ἔδωκέ τις τὴν κοίτην αὐτῆ ἐν σοί, πλὴν τῆς ἀνδρός σου.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Τῆτων προδύτρεπιδόντων, ἡ μὲν ἀκατακάλυπτος τῇ κεφαλῇ τὸ κριθίνον ἄλλορον κομίζουσα, καθάπερ ἐλέχθη, παρίτω· ὁ δ' ἱερεὺς ἀντικρὺ τὸ κεραμεῖν ἀσγέιον, ἐν ᾧ ὕδωρ ἐστὶ καὶ γῆ, σῆς ἐπιλεγέτω τὰδε· εἰ μὲν τῆς ἐπὶ γάμοις θεσμὸς ἢ παραβέβηκας, ἐδ' ἄνηρ ἕτερος ὠμίλησέ σοι καθυφιεμένη τὰ πρὸς τὸν νόμον σωεληλυθότα δίκαια, ἀνυπαίτιος καὶ ἀθῶα ἴσθι· εἰ δὲ ὠλιγόρηκας μὲν ἄνδρὸς, καινὰς ζηλώσασα ἐπιθυμίας, ἡ ἐραδείσα, μὴ ἀγνοῖα πάσαις ἀραῖς ἔνοχος γεγεννημένη.

κα. Καὶ ὀρκισθῆναι ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐν τοῖς ὀρκοῖς τῆς ἀραῆς ταύτης, καὶ ἔρεῖ ὁ ἱερεὺς τῇ γυναικί, δώη σε Κύριος ἐν ἀραῖ καὶ ἐνόρκιον ἐν μέσῳ

Α τῆς λαῖσθ, ἐν τῷ δέναν Κυρίου τὸν μηρόν σου διαπεπλωκότα, καὶ τὴν κοιλίαν σου πεπρησμένην.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥΤ. Τὸ δὲ ἐνόρκιον ἔτω νοητέον· ὅτ' ἀντις δεῖν καὶ ἀνήκεσα πάθη, εἰώθασίτινες, ὀμνύωτες λέγειν· μὴ πάδοιμι ἢ ὁ δέναν πέπονθον.

Β ΑΔΗΛΟΥΤ. Ἀντὶ τῆς, ἕκαστος ὀρών τὰ συμβαίνοντά σοι, ἀντὶ ὀρκῆς ἔρεῖ· μὴ γένωμαι κατὰ τὴνδε, ἢ πάδῳ καθάπερ ἐκένη.

ιβ. Καὶ ἐσελεύσεται τὸ ὕδωρ τῆτο τὸ ἐπικαταρῶμενον εἰς τὴν κοιλίαν σου πρῆσαι γαστέρα, καὶ διαπεσεῖν μηρόν σου. καὶ ἔρεῖ ἡ γυνὴ, γένοιτο, γένοιτο.

Γ Γένοιτο, γένοιτο. Ἀκύλας, ἀμὴν, ἀμὴν. Σύμμαχος, πεπισωμένως, πεπισωμένως.

Δ ιγ. Καὶ γράψει ὁ ἱερεὺς τὰς ἀραῆς ταύτας εἰς βιβλίον, καὶ ἐξαλείψει εἰς τὸ ὕδωρ τῆς ἐλεγχμῆς τῆς ἐπικαταρῶμενης. Καὶ ποτιῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ τῆς ἐλεγχμῆς τῆς ἐπικαταρῶμενης· καὶ ἐσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπικαταρῶμενον τῆς ἐλεγχμῆς.

Ε *** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ταῦτα γράψας ἐν χαρτιδίῳ, καὶ ἀπαλείψας τῷ κατὰ ἀσγέιον ὕδατι, προτεινέτω τῇ γυναικί· ἡ δὲ πιῶσ' ἀπαλατέδῳ, προσδοκῶσα σωφροσύνης ἀθλον, ἡ ἀκολασίας τὴν ἀνωτάτω τιμωρίαν. εἰ μὲν γὰρ σεσυκοφάντηται, ἀπορᾶν καὶ γέννησιν ἐλπίζέτω, τῶν ἐπὶ σερώσει καὶ ἀγνοία φόβων καὶ φρονιδῶν ἀλογῆσαι· εἰ δ' ἐστὶν ἔνοχος, ἐφεδρῶσαν εἰς τὸν γαστρὸς ὄγκον οἰδῆσης καὶ πιμπλαμένης, καὶ τῶν περὶ μήτραν δεινῶν κάκωσιν, ἢ καθαρὰν ἐκ ἠέλιωσιν ἀνδρὶ διατηρεῖν, τῷ κατὰ πάτρια γήμαντι.

ΚΤΡΙΛΛΟΥΤ. Διὰ δὲ τῶν λόγων τῆς ἀραῆς, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν γεγονότα καταρᾶν διὰ τὸ ἐπὶ ξύλῳ κρεμάσθαι, σωήσεις εὖ μάλα.

Ζ κε. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἐκ χειρὸς τῆς γυναίκος τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας, καὶ ἐπιθήσει τὴν θυσίαν ἔναντι Κυρίας, καὶ προσοίσει αὐτὴν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ δράξεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ μετὰ ταῦτα ποτιῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ. Καὶ ἔσται εἰάν μὲν ἡ μεμιαμμένη καὶ λήθη λάθη τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ ἐσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τῆς ἐλεγχμῆς τῆς ἐπικαταρῶμενης, καὶ πρησθήσεται τὴν κοιλίαν, καὶ διαπεσεῖται ὁ μηρὸς αὐτῆς, καὶ ἔσται ἡ γυνὴ εἰς ἀρᾶν τῷ λαῷ αὐτῆς.

η. Ἐάν

κη. Ἐὰν δὲ μὴ μιανθῇ ἡ γυνή, καὶ καθαραὶ ᾖ, καὶ ἀδῶα ἔσαι, καὶ ἐκσπερματιῖ σπέρμα.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅταν τολνω εἰς τὸ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας καθίκοιτο βάθος, Θεὸς κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὁ Χριστός, ἀόχως μὲν ὄντας πλάσμασιν, ἐλέγξει κολάζων καταλημμένους δὲ ἐκ αὐτῶν, καρποφόρος ἀποφανεῖ. τῆτο γὰρ οἰμαί ἐστὶ τὸ, ἐκσπερματιῖς (1) σπέρμα, (2) τῆς ψυχῆς τὸ καρπογόνον τῶ σωματικῶ σημαίνοντος πάθος.

Α. κθ. Οὗτος ὁ νόμος τῆς ζηλοτυπίας, ὃ ἂν παραβῇ ἡ γυνὴ ὑπανδρος

λ. ἔσα, καὶ μιανθῇ. Ἡ ὁ ἀνδρωπος ὃ ἂν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτῶ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, (3) καὶ ποιήσῃ αὐτῇ ὁ ἱερεὺς

λαϊκατὰ τὸν νόμον τῆτον, Καὶ ἀδῶος ἔσαι ὁ ἀνδρωπος ἀπὸ ἀμαρτίας· καὶ

Β ἡ γυνὴ ἐκείνη λήψεται τὴν ἀμαρτίαν αὐτῆς.

Κ Ε Φ Ξ

β. α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ἀνῆρ ἡ γυνή, ὃς ἂν μεγάλως εὐξήται εὐχὴν ἀφαγνισθῆναι ἀγνείαν Κυρίου,

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μηκέτι ἔχοντες ὕλας, ἐν αἷς διαθήσονται τὴν δὲ σέβειαν, αὐτῆς ἀνατιθέασι καὶ καθιερέσιν, ἀλεκλον ἐπιδακνύμενοι ὀσιότητα, καὶ ὑπερβολώτιστα γνώμης φιλοθέες. διὸ καὶ μεγάλη προσηκόντως δόχη καλεῖται. κλημάτων γὰρ τὸ μέγιστον αὐτὸς τίς ἐστὶν αὐτῶ, ἔ παραχωρεῖ καὶ ἐξίσταται.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τί ἐστιν, ὃς ἂν μεγάλως εὐξήται δόχλῳ ἀφαγνισθῆναι ἀγνείαν τῷ Κυρίῳ; Πολλὰ τῆς ἐπαγγελίας εἶδη, οἱ μὲν γὰρ θυσίας ἐπηγγέλλοντο, οἱ δὲ χρήματα, οἱ δὲ ἑαυτῆς, οἱ δὲ ῥητῶν ἡμερῶν ἀριθμὸν μὴ πίνειν οἶνον, μὴ κείρασαι τὴν κεφαλῶν. τοῖστοι ἦσαν, περὶ ὧν ὁ θεὸς εἶπεν Ἰακώβος τῷ θεασεσίῳ Παύλῳ,

Πράξ. 21. 24. εἰστί τις δόχλῳ ἔχοντες ἐφ' ἑαυτοῖς τῆς παραλαβῶν ἀγνισθῆναι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον πρὸς αὐτῆς τῆς ἐπὶ αὐτῶν προσφερομένας κατὰ νόμον θυσίας σὺν πάραχε, ἵνα λύσης τὴν ὑποψίαν. περὶ τῆτων ὁ νόμος αὐταῦτα διαγορεύει. καὶ κελόβει τῆς ταυτῶ ὑπὸ χρεμίνης τὴν ἐπαγγελίαν, καὶ ὄξος ἀπέχεσθαι, καὶ σαφυλῆς, καὶ σεμφύλων πάσας τῆς δόχης τὰς ἡμέρας δόχλῳ δὲ καλεῖ τὴν ὑποχρεσιν καὶ τὴν κεφαλῶν μὴ κείρασαι ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέρας, ὅσας ἠύξατο τῷ Κυρίῳ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰσέον, ὡς τὸ ἐν μέρει χρόνῳ εὐχεσθαι τῶν εἰρημαίων τὴν ἀποχλῶ, μερικῶν δὲ τὴν ἀφίερωσιν τὸ δὲ διαπαντός, καθολικῶ. ὅπερ ὄντως καὶ μεγάλῳ νοητέον δόχλῳ, αὐτελῆς πολιτείας δικαιοσύνην σημαίνεσαν.

γ. Ἀπὸ οἴνου καὶ σίκερα ἀγνισθῆσεται· καὶ ὄξος ἐξ οἴνου, καὶ ὄξος ἐκ

σίκερα ἔ πίεται· καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐκ σαφυλῆς ἔ πίεται· καὶ σαφυλῆν πρόσφατον καὶ σαφίδα ἔ φάγεται

δ. γεται Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτῆ· ἀπὸ πάντων ὅσα γίνεται ἐξ ἀμπέλης, οἶνον ἀπὸ σεμφύλων ἕως γιγάρτα ἔ φάγεται.

» **ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ποῖσα μὲν τὴν δόχλῳ τὰ δε διαγορεύει· πρῶτον μὲν ἀκρατον μὴ προσφάρασαι, μηδ' ὅσα ἐκ σαφυλῆς κατεργάζεται, μηδ' ἄλλο τὶ μέθυσμα πίνειν ἐπὶ καθαιρέσει λογισμῶν, νομίζοντα τὸν χρόνον ἐκείνου ἱεραδαί. καὶ γὰρ τοῖς λατρευοῖς τῶν ἱερέων, δίψαν ἀρκυμένοις ὕδατι, τὰ περὶ μέθῳ ἀπέριηται.

» **ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Εἶτω περ εἴη σκοπὸς ἀφαγνισθῆναι τῷ Θεῷ κατὰ τὴν μεγάλῳ δόχλῳ, τῆς ἐπὶ τὸν τῆς ἀνωτάτω πολιτείας τρόπον, καὶ δικαιοσύνης ἀτελῆς ὀρθῶ καὶ ἀμώμητον τρίβον, οἶνε καὶ σικέρατος οἰχέσθαι μακρὰν, τῆς ἐπὶ πάντος τῆ καταμεθύσκειν ἰχύνοντος, καὶ καταθολῶν αἰσθότος, ἀπαλλατῆτω τὸν νῦν.

» **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐξείργει δὲ ἐν παντός τῆ καταμεθύσκειν εἰδότος τῶν ἡγιασμένων τὸν νῦν. εἰν δ' ἂν οἰμαί [ταυτῆ,] φρόνημα κοσμικόν, γεώδεις ἐπιθυμίας, μερίμνα σαρκός, καὶ οἱ περιπασμοί. καὶ μάντοι καὶ ὄξος ἀμέτοχον εἶναι δὲν εὐμάλα φησίν. ὄξος οἰμαί πῆ τὰς παρὰ φύσιν καὶ ἐκλετραμμίας ὀνομάζων ἡδονάς. σαφίδος δὲ καὶ γιγάρτων ἀπαγορεύει χρῆσιν, ἔδ' ὅσον εἶπεν εἰς ἀρχαῖα λείψανα τῶν ἐν ἡμῖν ἡδονῶν, καθικνεῖσθαι πῆ τὸν νῦν ἐφίεις. οἶνος μὲν ἐν καὶ πάντα τὰ ἐξ αὐτῆ διαβέβλωται νόμῳ, ταύτης καὶ ἔχ ἐτέρας αἰτίας ἀνεκα.

» **ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Πρέπει γὰρ τοῖς θεραπυταῖς τῆ θεῖς νόμος (4) πάντων ἀπέχεσθαι τῶν τοῖστων, τῷ ἡγεμονικῶ θόλωσιν ἔμπαιόντων. διὰ τῆτο φησιν, οἱ διώσασαι οἶνον μὴ πινέτωσαν.

ε. Πάσας

(1) Ἐκσπερματιῖ. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 496.

(2) Σπέρματα. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(3) Καὶ σῆση τὴν γυναῖκα αὐτῆ ἀντι Κυρία, καὶ ποιήσαι, κτ. αἱ προειρημ. ἐκδοσ.

(4) Τῆ θεῖς λόγος. αὐ τῆ ἱερμῳ. τῆ εἰς τὸ 5. τῆ Ἡσ. κεΦ. ὅπε ἀλλῶς ταῦτα σιωτῆται.

ε. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἀγνισ-
μῆς τῆς εὐχῆς αὐτῆς· ζυρὸν ἔνι ἐπε-
λεύσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, ἕως
ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι, ὅσας ἤ-
ξατο Κυρίῳ· ἅγιος ἔσται τρέφων κό-
μην τρίχα κεφαλῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐλλίων μὲν ἀνέστατοι
παῖδες ταῖς παρὰ σφίσι ἐπόμνοι σωτη-
ρίας, καὶ κλιῶν ἀλόγων διαβιῶντες δί-
κλω, ἀνέσαν κόμην, δαμιονίοις αὐτῶ σκη-
πτόμνοι τρέφειν. καὶ ὁ μὲν τις αὐτῶ νύμ-
φαις ὀρεάσιν· οἱ δὲ, ποταμῶν κατὰ και-
ρὸς ἀπεκείροντο. καὶ λατρείας ἡ τρό-
πος τὸ χρῆμα αὐτοῖς. Μωσῆς γε μὲν ὁ σο-
φώτατος, μᾶλλον δὲ διὰ Μωϋσεως ὁ Θεός,
δυσάπομπλον ἔχσει τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ τῶν ἐν
Αἰγύπτῳ πλάνησιν, τὰ ἴσα νομοθετεῖ, τῶν
ἀρχαίων ἐδῶν κατὰ βραχὺ μεδίσα, εἰς-
γε τὸ δαίμοσι μὲν ἔκ ἐτι, Θεῷ δὲ τῶ πάν-
των, ὡς διὰ τύπης καὶ σκιάς, ἀνάπλειν τὸ
σέβας. τοιγάρτοι καὶ τὸς περι θυσιῶν ἐτί-
θει νόμος, καὶ τὰς δι αἱμάτων θυσίας ἀνε-
δελήτως ἐδέχετο. καὶ μὲν ἔφασκε διὰ
Φωνῆς Ἡσαΐδ, τις γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα
ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν, ἔκην εἰς νῆ τύπον
ἡμῶν ὁ λόγος ἐτίθει τῶ κεφαλῶν, ὡς ἀν-
διδάττημα νῆ. καὶ ὅτι τρίχες μὲν καρποὶ
κεφαλῆς, καὶ ἐμφύτων βλασημάτων ἀνί-
χσει δίκλω. ἀνοοιαί γε μὲν καὶ τὰ ἐκ νῆ
πάντα, καρπὸς ἂν εἴεν αὐτῆς, (1) νόμον
ἡμῶν ἀναβρῦσαι τῶν τριχῶν, καὶ οἰονεί-
πως αὐτῶ καλήτε καὶ θύανθης ἐμπρέπσσα
κόμη. χρῆ τοιγαρὲν ἡμᾶς ἔ γυμνὸν καὶ
ἐψιλωμένον ἀνοοίων ἀγαθῶν ἐν ἑαυτοῖς
ἔχειν τὸν νῆν, ἀλλ' οἰονεί βρῦντα καὶ κο-
μῶντα Θεῷ τῶ εἰς πᾶν ὅτιεν τῶν ἀρίστων
εἰδήσιν ἀκριβῆ.

ΑΛΛΟΣ εἰς τὸ αὐτό. Ἐλλῆσι μὲν γὰρ
τοῖς ἀνέστατοις λατρείας ἡ τρόπος τὸ
χρῆμα. ὁ δὲ πάνσοφος Θεός διὰ Μωσέως
τὰ ἴσα νομοθετεῖ, διὰ τῶν ἀρχαίων ἐδῶν-
τε καὶ τρόπων κατὰ βραχὺ μεδίσα, εἰς-
γε τὸ δαίμοσι μὲν ἔκ ἐτι, Θεῷ δὲ τῶ πάν-
των ἀναφέρειν τὸ σέβας, ὡπερ καὶ ἐπὶ
τῶν θυσιῶν πεποίηκεν. εἰ δέτι καὶ ὑψη-
λότερον ἀνοοίαν δεῖ, ἔ χρῆ ἡμᾶς γυμνὸν
καὶ ἐψιλωμένον ἀνοοίων ἀγαθῶν ἐν ἑαυτοῖς
ἔχειν τὸν νῆν, ἀλλ' οἰονεί βρῦντα καὶ κο-
μῶντα Θεῷ τῶ εἰς πᾶν ὅτιεν τῶν ἀρίστων
εἰδήσιν ἀκριβῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Κόμη δὲ ἀνετος ἡ
τῶν ἡγιασμένων, κόσμον τῆ κεφαλῆ προσ-
γινόμενον δηλοῖ, ὅ ἐστι δόξα ἀνδρώπης.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἄγιον δὲ καλεῖ τὸν
τρέφοντα κόμην, ὡς τῶ Θεῷ τῶ κόμην
ἀφιέρωσαντα. τῆτο γὰρ εἶπεν, ἅγιος ἔσται
ὁ τρέφων κόμην τρίχα κεφαλῆς πάσας
τὰς ἡμέρας τῆς ὄχλης αὐτῆς τῶ Κυρίῳ,
ἀντὶ τῆς, ὡς ἀφιέρωσας τῶ Θεῷ, μὴ κεί-
ρης ἕως ἂν δῶς τῆ ὑποχέσει τὸ πέρας.

ς. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς
Κυρίῳ· ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτη-
κῆα ἔνι εἰσελεύσεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παντὸς τῆ καλαμιαί-
νειν πεφυκὸτος οἴχεδα μακρὰν τὸ θεῖον
ἡμῶν ἐπιτάττει χρησιμώδημα, καὶ σαρκι-
κῶν μὲν ἔργων ἀποχωρεῖν, τὰ δὲ ὅσα
βλέπει πρὸς νέκρωσιν καὶ φθορὰν, ὡς
ἀπατάτω ὀπίλειν. τοιγάρτοι μὴ χροῦσαι
τοῖς τεθνεῶσιν ἐπιφοιτᾶν, μητε μὲν ἐπὶ
νεκρῶ καλαμιαίνεδα φιλεῖν, τῆτο πᾶ πάν-
τως ἡμῶν ὑπαινίττεται.

ζ. Ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ, καὶ ἀδελ-
φῶ καὶ ἐπ' ἀδελφῆ, ἔ μιανθήσεται
ἐν αὐτοῖς ἀποθανόντων αὐτῶν, ὅτι
εὐχῆ Θεῷ αὐτῆ ἐπὶ κεφαλῆ αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατορθωμένης γὰρ ἀρε-
τῆς, ἐρρέτω φιλοσαρκία, καὶ τῆς ἐξ αἰ-
ματος οἰκειότητος ἀμείνων ἔσω Θεός.

η. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς
αὐτῆς ἅγιος ἔσται τῶ Κυρίῳ.

θ. Ἐὰν δέ τις θανάτῳ ἀποθάνῃ
ἐπ' αὐτῶ ἐξάπινα, παραχρῆμα μιαν-
θήσεται ἡ κεφαλὴ εὐχῆς αὐτῆς· καὶ
ζυρήσεται τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἡ ἡμέ-
ρα καθαρῶ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη
ζυρηθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Κελεύει δὲ αὐτὸν, μὴ
πατρὶ τετελευτηκῆτι πελάζειν, μὴ ἀδελ-
φῶ, μὴ ἐτέρῳ τινί. κἂν γὰρ ἐξαπίνης,
Φησὶ, τελευτήσαντος τινος, παραῖναί τῆ-
τον συμβῆ, ἀνάγκη πᾶσαν ἀφελεῖν τῶ
τρίχα· καὶ ἔ τῆ πρώτῃ μόνον ἡμέρα, ἀλ-
λά καὶ τῆ ἐβδόμη· ἵνα καὶ αἱ διαφυγῶσαι
τὸν ζυρὸν τρίχες, ἐν ταῖς ἐπὶ αὐξή-
θῆσαι ἡμέραις περιαιρεθῶσιν. ἔπειτα τῆ
ὀγδόῃ δὴ τρυγῶνας προσσνεγκῆν τῶ
μὲν περὶ ἀμαρτίας, τῶ δὲ εἰς ὀλοκαύτω-
σιν καὶ ἀμῶν ἐνα περὶ πλημμελείας. ἀν-
τεῦθεν δὲ μιανθάνομεν ἀκριβέστερον, ὡς πε-
ρὶ πλημμελείας, τῶ τῶν ἀκρίτων ἀμαρ-
τημάτων καλεῖ. ἀκρίτων γὰρ καὶ τὸ τῆ
συμβάν. ἐξαπίνης γὰρ τινος τελευτήσαν-
τος, ὑπέμεινε μολυσμὸν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύο φρασόν ἐσι τὸ ῥητόν.
δηλοῖ δὲ τῆτο, ὅτι ἐπὶ νεκρῶ μιανεται ὁ
ὀβξάμενος ὀχλῶ. ὀφείλει ἐν καθαρῶ τῶ
τὸν καθαρῶσμον, ὃν καθαρῶσονται οἱ ἐπὶ
νεκρῶ μιανόμενοι. καὶ ὅταν καθαρῶσῃ,
ὅ ἐστιν ἀφαγιῶσῃ, τότε τῆ ἐβδόμη ἡμέρα
κείρεται τῶ κόμην, καὶ τῆ ὀγδόῃ προσά-
γει τὸ δῶρον, τὸ εἶδος τῆ καθαρῶσμῆς. (2)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ γὰρ γένοιτο τὸν
ἡγιασμένον καταρῶσθῆσαι τῆ πρέπον-
τος, καὶ τοῖς εἰς νεκρότητα καταμιανθῆ-
ναί τροποῖς, ἀπονενδύκτοτα πρὸς τὰ σαρ-
κῶς, ἐψεται πᾶ πάντως αὐτῶ, τὸ ἀπεμπα-
λῆσαι

(1) Ἄν νῆ, νόμον ἡμῶν ἀναβρῦσαι, καὶ οἰονείπως, κτ. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 579.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδομα. ἔχ εὐρηται.

λῆσαι δὲ τῆς πανάγνης πολιτείας τὰ αὐ-
χήματα, καὶ ἀτιμωτάτῳ ὡπερ ἐργάσεται
τῷ ἑαυτῆ κεφαλῷ. ὑπαινίττεται γάρ τι
τοιῦτον ἢ Ζύρησις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐμιάνησαν οἱ Ἰσδαῖοι
ἐπὶ νεκρῷ. ἀπεκλόνασιν γὰρ τὸν Ἐμμα-
νήλ. ἀλλ' ὁ μὲν θάνατος τῆ Χριστῆ ἁγίος·
μολυσμὸς δὲ τοῖς ἀπεκλονόσιν ἡ τὸ τῆς
κυριοκλονίας ἐγκλημα. Ζυράδα δὲ ἐν ὁ
νόμος αὐτοῖς ἐπιτάττει, οἷον τινα κόμῳ,
τῷ ἐν νόμῳ παίδευσιν καὶ τὰ ἐν τύποις
κατὰ τῷ ἐβδόμῳ, τρεῖσι τὰ πρὸ τῆς
ὀγδόης, καὶ ἡ ἀνεβίω Χριστός. ἀποκει-
ράμενος τοῖσι τὰ πρὸ τῆς ὀγδόης, ἀγιά-
ζει τῷ κεφαλῷ, καὶ ἀνακομᾷ πάλιν, ἐκ
ἐτι τύποις καὶ σκιαῖς, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἐν
πίσει καὶ ἀληθείᾳ δόγμασι τῆ δὲ ἀγγελικῆ
κηρύγματος.

» **** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ἐάν τις ἀποθάνῃ
» ἐπ' αὐτῷ αἰφνίδιον, παραχρῆμα μιανθῆ-
» σεται ἢ κεφαλῇ δυχῆς αὐτῆ, καὶ Ζυρή-
» σεται τῷ ἀκασίον ἀμαρτίαν, αἰφνίδιον
θάνατον προσειπὼν. μιᾶναι δὲ αὐτὸν λέ-
γει κηλιδέντα τῷ ψυχῷ. διὸ καὶ τῷ
θεραπείαν ἢ τάχος ὑποτίθεται, Ζυράδα
παραχρῆμα τῷ κεφαλῷ συμβεβόων,
τὰς ἐπισκιάζσας τῷ λογισμῷ τῆς ἀγ-
νοίας κόμας ἀποψηῆσθαι παραινῶν· ὡς
γυμνὸν δασείας καταλειφθέντα ὕλης, τῆς
κακίας, τὸν λογισμὸν ἐνθρονίζεται δὲ
ἔτος ἐν ἐγκεφαλῷ· ἐπὶ τῷ μετάνοιαν
καλινδρομῆσαι.

ι. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ οἶσει δύο
τρυγόνας, ἢ δύο νεοσῶς περισερῶν
πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὰς θύρας τῆς
ια. σικηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ποιήσει ὁ
ιερεὺς μίαν περὶ ἀμαρτίας, καὶ μίαν
εἰς ὀλοκαύτωμα. καὶ ἐξιλάσεται περὶ
αὐτῆ ὁ ἱερεὺς περὶ ὧν ἠμαρτε περὶ
τῆς ψυχῆς· καὶ ἀγιάσει τῷ κεφα-
λῷ αὐτῆ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τῷ γε μὴν τρέφοντι
τῷ κόμῳ, μετὰ τῷ ὀγδόῳ ἡμέραν, τρυ-
γόνας προσάγειν καὶ περισερῶς ὁ νόμος
προσέταξε. καθάριε γὰρ διὰ τῆ τύπε τῆς
μεμολυσμένης Χριστός. σημαίνεται γὰρ δι
ἀμφοῖν, ὡς δὲ φωνότατος μὲν, ἐν τρυγόνι·
πρῶτατος δὲ, διὰ τῆς περισερῶς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπὸ γὰρ τῆς ὀγδόης ἡμέ-
ρας, ἀφ' ἧς ἐκάρη, ἀρχονται ψηφίζεσθαι
αἱ ἡμέραι τῆς δυχῆς τῆς ἀγνεύσεως.

ιβ. Ἡ ἡγίασε Κυρίῳ πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς δυχῆς αὐτῆ. καὶ προσάξει
ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς πλημμέλειαν. καὶ
αἱ ἡμέραι αἱ πρότερον ἄλογοι ἔσονται,
ὅτι ἐμιάνη ἢ κεφαλῇ δυχῆς αὐτῆ.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀναφέρεται δὲ καὶ
ἀμνὸς τοῖς σφραδίσι ὁμῆ, ἵνα δια πάντων
νοῆται Χριστός. διὰ μὲν τῶν σφραδίων, ἀνω-

Α θεν καὶ ἐξ ἔρανῆ· διὰ δὲ τῆ ἀμνῆ, κάτω-
θεν καὶ ἀπὸ γῆς, Θεὸς κατὰ φύσιν ὑπάρ-
χων, καὶ σάρκα δι' ἡμᾶς εἰληφώς.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰκὴ δὲ πεπονηκῶς
τὸν παρωχηκότα χρόνον, τῷ τῶν ἰδρώ-
των θρωήσει ζημίαν. τὲτο γὰρ οἶμαι ἐσι
» τὸ, αἱ ἡμέραι αἱ πρῶται ἄλογοι ἔσονται.
[τοιῦτόν τί φησι καὶ διὰ φωνῆς Ἰεζεκιήλ.
» δικαιοσύνη δικαίαις ἐ μὴ ἐξέληται αὐτὸν, Ἰεζ. 33. 12.
» ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἀμαρτή, καὶ ἀνομία ἀνόμῃς ἐ
B » μὴ κακώσῃ αὐτὸν, ἢ ἂν ἡμέρα ἀποσρέψῃ
» ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτῆ.]

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἄνωθεν δὲ αὐτὸν ἀ-
ροθμῆσαι κελόβει τὸν τῶν ἐπηγγελμάτων
» ἡμερῶν ἀριθμὸν. ἀλόγιστοι γὰρ φησὶν ἔσον-
» ται αὐτῶν αἱ πρότεροι ἡμέραι, ὅτι ἐμιάνη-
» θῃ ἢ κεφαλῇ τῆς δυχῆς αὐτῆ.

» **** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Αἱ δὲ ἡμέραι αἱ
» πρότεροι ἄλογοι· δι' ὧν δῆλον, ὅτι αἱ ἀ-
» μαρτίαι μιλύονται, αἱ μὴ γεγονῆσαι κατὰ
Γ λόγον. καὶ τὸ μὲν ἀκασίον, αἰφνίδιον προ-
» σέπει· τὸ δὲ ἀμαρτάνειν, ἄλογον.

ιγ. Καὶ ἔτος ὁ νόμος τῆ δὲ ξαμνῆς.
ἢ ἂν ἡμέρα πληρώσῃ ἡμέρας δυχῆς
αὐτῆ, προσοίσει αὐτὸς παρὰ τὰς θύ-
ρας τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίας.

ιδ. Καὶ προσάξει τὸ δῶρον αὐτῆ
Δ Κυρίῳ ἀμνὸν ἐνιαύσιον (1) ἓνα εἰς ὀλο-
καύτωμα, καὶ ἀμνάδα ἐνιαυσίαν ἀμω-
μον μίαν εἰς ἀμαρτίαν, καὶ κριὸν ἀμω-
ιε. μον ἓνα εἰς σωτήριον, Καὶ κινῶν ἄζύ-
μων σεμιδάλεως ἄρτους ἀναπεποιη-
μένους ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κε-
χρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ θυσίαν αὐ-
τῶν, καὶ σπονδῶν αὐτῶν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἡκέρσης
Ε τῆς προθεσμίας, τρεῖς ζῶα κελόβει προσά-
γειν ἐπὶ λύσει τῆς δυχῆς, ἄρνα καὶ ἀμνάδα
καὶ κριόν· τὸν μὲν εἰς ὀλοκαύτωσιν, τῷ
δὲ περὶ ἀμαρτίας, τὸν δὲ κριὸν εἰς θυσίαν
τῆ σωτηρίας· πᾶσι γὰρ τρεῖσι συμφέρε-
ταί πως ὁ δὲ ξαμνῆς· τῇ μὲν ὀλοκαύτω
θυσίᾳ, διὰ τὸ μὴ τῶν ἄλλων μόνον ἀπαρ-
χῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆ παραχωρῆν τῷ σω-
τήρι· τῇ δὲ περὶ ἀμαρτίας, διὰ τὸ ἀν-
θρωπος εἶναι· κἂν γὰρ ὁ τέλειος ἢ γεν-
νητός, ἐκ ἐκφύγει τὸ ἀμαρτάνειν· τῇ
Z δὲ τῆ σωτηρίας, διότι τὸν σωτήρα ὄντως
Θεὸν ἐπιγέγραπται τῆς σωτηρίας αἴτιον.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐκπλήττει δὲ με τὸ τῶν τριῶν
ζῶων προσαγομνῶν εἰς διαφορὰς θυσίας,
μηδὲν εἶναι ἑτερογενῆς, ἀλλὰ ταῦτ' ἑνὸς
τα πάντα, κριὸν καὶ ἄρνα καὶ ἀμνάδα.
βέλεται γὰρ, ὅπερ ἐφ' ἡμῶν πρότε-
ρον, διὰ τῆ παρασηῆσαι, ὅτι ἀδελφαί-
εἰσιν αἱ τρεῖς ἰδέαι τῶν θυσιῶν, τῷ καὶ
τὸν μετανοῶντα σώζεσθαι, καὶ τὸν σωζο-
μενον ἐκ τῶν ψυχικῶν ἀρρώσθημάτων με-
τανοῶν, καὶ ἑκάτερον ἀσπύδειν πρὸς ὀλο-

Hh hh 2

κληρον

(1) Ἐνιαύσιον ἄμωμον. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 583.

κληρον καὶ παντελῆ διάθεσιν ἧς ἡ ὀλοκαυτος θυσία σύμβολον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐδίδαξε δὲ καὶ τίνας προσήκει θυσίας προσκνεγκῆν τον τῷ ἀγνισμῷ τῷ ἐπαγγελίαν πεπληρωκότα ἀμνὸν μὲν, εἰς ὀλοκαύτωσιν ἀμνάδα δὲ, ὑπὲρ ἀμαρτίας. θήλεα γὰρ τὰ ὑπὲρ ἀμαρτίας ἱερεῖα, ἐπειδὴ χαυνωμέναι τῷ λογικῷ, ἢ ἀμαρτία τολμᾶται. καὶ μάλιστα καὶ κριὸν ἀμωμον εἰς σωτηρίαν, καὶ κανῶν ἀζύμων προσκνεγκῆν διηγόρουσεν ἔπειτα τῆς θυσίας ἐπιτελεσμένης, τὰς τρίχας ἐπιθεῖναι τῇ θυσίᾳ τῷ σωτηρίᾳ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Διὰ μὲν τῷ ἀμνῷ τῷ τῷ θυσίαν προσάγοντος νοοῖτ' ἂν εἰκότως ἢ ἐν Χριστῷ νηπιότης· διὰ δὲ τῷ κριῷ, τὸ ἐν 1. Κορ. 14. 20. φρεσὶν ὡς ἐν καρποφορίᾳ τέλειον· μὴ παιδία γὰρ φησι γίνεσθε ταῖς φρεσὶ· διὰ δὲ τῆς ἀμνάδος, ὅτι καὶ τῶν ἀγῶν ἀγνισμοῦ ὁ βίος ἐκ ἀμώμητος παντελῶς. δαίται γὰρ πάντως καθαρισμῷ. μόνω γὰρ τῷ Ἐμμανῆλ τετήρηται τὸ πάντη ἀμώμητον. 1. Κορ. 5. 7. ἐκκαθάρατε, φησί, τῷ παλαιῶν ζύμῳ, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐσε ἀζύμοι. ἐν δὲ τῷ λαγάνῳ, τὸ ἡδυσμα καὶ οἶνον γλυκὺ τῆς τῶν ἀγίων ζωῆς. ἐαυτὸς ἐν ἄρα προσοίσομεν ὡς ἐν ἀμνῷ μὲν, διὰ τὸ νηπιὸν ἐν Χριστῷ ὡς ἐν ἀμνάδι δὲ, διὰ τὸ τῆς φύσεως ἀδενές· ἀδενείας γὰρ τύπος τὸ θῆλυ· ὡς ἐν κριῷ [δὲ] δὴ, τέλειοι, καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἐλάσαντες τῆς ἐν Χριστῷ. καὶ ὡς ἐν ἄρτοις μὲν τοῖς ἀζύμοις, καθάροι. ἡδῆς δὲ, ὡς ἐν λαγάνοις, πλὴν ἡλεμῆνοι διὰ Χριστῷ. τὸ δὲ ἔλαιον παραλαμβάνεται, ὡς ἀνηρημένης τῆς ἀμαρτίας. ἢ γὰρ δέδοται ἔλαιον ἐπὶ θυσίαις ταῖς ὑπὲρ ἀμαρτιῶν.

15. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς ἐναντί Κυρίᾳ, καὶ ποιῆσαι τὸ περὶ ἀμαρτίας αὐτῆ, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα αὐτῆ. Καὶ τὸν κριὸν ποιῆσαι θυσίαν σωτηρίᾳ τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῷ κανῶ τῶν ἀζύμων, καὶ ποιῆσαι ὁ ἱερεὺς τῷ θυσίαν αὐτῆ, καὶ τῷ σπονδῶ αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Μεσιτῶει πάλιν ὁ ἱερεὺς, καὶ προσκομίζει μὲν πρῶτον τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας, εἶτα τὸ ὀλοκαύτωμα, καὶ τρίτον ἐπὶ τῷ δε, τῷ σωτηρίᾳ τὸν κριόν. μεσιτῶοντος γὰρ τῷ Χριστῷ, καὶ προσάγοντος ἡμᾶς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, δεκτοὶ μὲν ἐσόμεθα, ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτημάτων προσκομίζοντες λιτὰς, καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιμάτων ἐξαιτῶντες τῷ ἄφασιν· ὀλοκαυτέμεθα δὲ νοητῶς, τρεῖσιν εἰς ἅπαν καὶ ὀλοκλήρως ἅγιοί τε καὶ ἱεροί, καὶ εἰς ὅσῳ δωδίας ἀνακείσομεθα τῷ Θεῷ, πρὸς τὰ ἐν κόσμῳ μὴ μεμερισμένοι ὅλον γὰρ ἔδαπανᾶτο ἐν πυρὶ τὸ ὀλοκαυτέμενον· ἀναθήσομεν δὲ καὶ τὰ χαριστήρια, τὰ ὑπὲρ γε τῆς αὐτῶν σωτηρίας καὶ ζωῆς, ἢ φαρτοῖς καὶ γῆνις τιμῶντες Θεόν, ξένιον δὲ ὡπερ αὐτῷ προσάγοντες ἀξίοληπτον τῷ καθάρῳ τε καὶ ἀζύμον καὶ

A ἡδῆσαν ζωῶ καὶ ἀγῶν. τοῖστοσι γὰρ πως ὁ τῶν ἀγίων βίος.

17. Καὶ ξυρήσεται ὁ ἠυγμένος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῷ μαρτυρίᾳ τῷ κεφαλῶ τῆς τρίχης αὐτῆ, καὶ ἐπιθεῖται τὰς τρίχας ἐπὶ τὸ πῦρ, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῷ θυσίαν τῷ σωτηρίᾳ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπεὶ αὐτὸν ἠύξατο προσαγαγεῖν, τὸν δὲ ἱερόν βωμὸν ἢ θέρμις αἵματι ἀνθρωπίνῳ μιαινεσθαι, ἔδει δὲ τι πάντως μέρος ἱεροσκηθῶν, ἐσπῆδασε λαβεῖν ὅπερ ἀφαιρεθῆναι, ἢ ἀλγυθόνας, ἕτε λῶβῳ ἀπεργάσεται. τῷ γὰρ κατὰ σῶμα φυσικῷ καθάπερ δένδρον περιτλῆς κλάδος τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας ἀπέκειρε, καὶ παρέδωκε πυρὶ, ὡ τὰ κρέα τῆς τῷ σωτηρίᾳ θυσίας ἔψεται, προσσηκόντως· ἵνα τὶ τῶν ὀξέων μέρος, ὃ μὴ ἐπιφέρειν ἔξεται τῷ βωμῷ, θυσία γὰρ ἀνακραθῆναι, γίνηται ἕλη φλογὸς πυρός.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Σημαῖον δὲ τῷ δεδέχθαι παρὰ Θεῷ τῷ δωροφορίαν τὸ δαπανᾶσαι πυρὶ τῷ τρίχα. τὸ γὰρ εἶδος τῷ πυρὸς αἰετῇ θείᾳ περιτίθησι φύσει [τὸ γράμμα τὸ ἱερόν.] ὁ Θεὸς γὰρ φησι πῦρ καταναλίσκον. Λεβιθ. 4. 24.

19. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν βραχίονα ἐφθὸν ἀπὸ τῷ κριῷ, καὶ ἄρτον ἀζύμον ἓνα ἀπὸ τῷ κανῷ, καὶ λαγάνον ἀζύμον ἓν, καὶ ἐπιθεῖται ἐπὶ τὰς χεῖρας τῷ ἠυγμένῳ μετὰ τὸ ξυρήσασθαι αὐτὸν τῷ κεφαλῶ αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ τοίνυν ἀγνείαν τῷ ἀνωτάτω κατωρθωκῶς, καὶ τὰ ἐξ ἰχύος ἔργα, δηλονότι τῆς πνευματικῆς, προσκεκομικῶς ὡς ἐν βραχίονι τῷ κριῷ, καὶ ζωῶ ἀμωμον ὡς ἐν ἄρτῳ ἀζύμῳ νοσημῶν, καὶ μάλιστα καὶ τὸ ἡδύ καὶ τὸ ἐπίχαρι τῆς ἐν ἀγιασμῷ ζωῆς ὡς ἐν λαγάνῳ, μοναρχί χερσὶν ἰδίαις ἐπιθεῖται, ἀναφέρει Θεῷ διὰ μεσίτη Χριστῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐφθὸν δὲ προσέταχε λαμβάνεσθαι τὸν βραχίονα, τὸ οἰοῦναι πως ὡμὸν, καὶ τὸ τῷ καθήκοντος παρὰ λόγον τῆς τῶν ἀγίων ἰχύος ἀποσοβῶν. ἢ γὰρ ἀποτόμης εἶναι χρὴ τῆς ἀνακειμένης Θεῷ, ἕτε μὲν ἀκρατῶ κεχρησθῶν τῷ νῷ, ἀλλ' ὀρθῶς τε καὶ ἀπαλῶς καὶ λίαν ὀυτέχνως κατορθῶν ἐπαίγεσθαι τὰ εἰς ἀρετῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ δὲ βραχίον ὁ ἐφθός ὁ ἐπιτιθέμενος ταῖς τῷ ὀξέων χερσὶ, καὶ παρὰ τῷ ἱερέως λαμβανόμενος, δηλοῖ τελεθεῖσαν τῷ ἐπηγγελμένῳ πράξιν. πράξεως γὰρ γεγεννημένης ὁ ἐφθός βραχίον δηλωτικός. ταῦτα δὲ ἢ μάτῳ νοσημοδέτησιν, ἀλλ' ἀκριβείας ἐπιμελείσθαι διδάσκων, καὶ μήτε ὡς ἔτυχε ἐπαγγέλλεσθαι, καὶ ὑπὸ ἰατρικῆς τὰ ἐπηγγελμένα πληροῦν. παιδοῦναι δὲ καὶ ἡμᾶς διὰ τῶν καὶ τὸν ἀγιασμὸν φυλάττειν ἀμόλυντον. ὁ γὰρ κηλῖδα δεχόμενος, τῆς ἀνωθεν

ἀνωθεν δέεται καθάρσεως, καὶ τῆς δια-
μετανοίας τῶν μολυσμῶν ἀφαιρέσεως. τῆ-
το γὰρ καὶ Γαλάταις ἐπισέλλων ἔλεγεν ὁ
Γαλ. 4. 19. μακάριος Παῦλος· τεκνία μὲν, ἕως πάλιν
» ὡδίνω, ἄχρις ἔμορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν.

κ. Καὶ προσοίσει αὐτὰ ὁ ἱερθεὺς
ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου· ἅγιον ἔσται
τῷ ἱερθεῖ ἐπὶ τῆ σιθωίᾳ τῆ ἐπιθέμα-
τος, καὶ ἐπὶ τῆ βραχίονος τῆ ἀφαι-
ρέματος. καὶ μετὰ ταῦτα πίεται ὁ
ἠυγμένον οἶνον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπίθεμα λέγεται,
λίκα τὸ προσκνεχθεῖν ἐπιτεθῆ τῷ θυσι-
σιθῶ· ἀφαιρέμα δὲ, ὅταν ἀπὸ τῆ τυ-
θούτος, ἢ ζυμωθούτος, ἢ τοῖσθε τινὸς
ἀφαιρεθῆ.

** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὡσπερ τὸν βραχίονα
μῶνσιν ἐνάει Φαμεν τῶν ἐξ ἰχθὺς κατορ-
θωμάτων, ἔτω καὶ τὸ σιθωίον τῆ κριῆ,
Φρενός τε καὶ νῆ. κεκλήμεθα γὰρ ἐν σπλαγ-
χνοῖς καὶ ἐν τῷ σῆθε τὰς Φρένας. ἀδια-
φορεῖ δὲ πολλακίς ἡ θεία Γραφή, καὶ ποτὲ
μὲν εἰς νῆ τύπον τῷ κεφαλῷ, ποτὲ δὲ
τὸ σῆθος, εἰς Φρενὸς ποιῆται δήλωσιν.
ἱερά δὲ ἐν καὶ ἐξαιρέτα, μόνον δὲ ἐκτὶ ἀπὸ
χειρὸς εἰς χεῖρα προσκομιζόμενα, καὶ ὀ-
παράδεκτα δι' αὐτῆ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, τῶν
ἀγνιζομένων ἰχθὺς τε ἢ πνευματικῆ, καὶ
μῆτοι καὶ Φρενές· εἴπερ ἐσὶν ἀληθῆς εἰ-
πεῖν, ὡς ἐκ ἂν ἐτέρως γινούτο ποτε κα-
τορθῆν διώσθαι τὰς ἀγίας τὰ ἀνδάνοντα
Θεῷ, μὴ ἐκτὶ δι' ἰχθὺς τῆς πνευματικῆς,
καὶ μῆτοι καὶ Φρενὸς ἀγαθῆς.

κα. Οὗτος ὁ νόμος τῆ ἀξαρμένε,
ὅς ἂν εὐξῆται Κυρίῳ δῶρον αὐτῆ Κυ-
ρίῳ περὶ τῆς ἀχῆς αὐτῆ, χωρὶς ὧν
ἂν εὐξῆ ἢ χεῖρ αὐτῆ, ἢς ἂν εὐξῆται
κατὰ νόμον ἀγνείας.

κβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
κγ. Μωϋσῶν, λέγων, Λάλησον Ἀαρὼν
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, λέγων, ἔτως ὀ-
λογήσετε τὰς ὑἱὸς Ἰσραὴλ, λέγοντες
πρὸς αὐτὰς· καὶ ἐπιθήσασιν τὸ ὄνομά-
μα ἐπὶ τὰς ὑἱὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ
Κύριος ὀλογήσω αὐτὰς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ ταῦτα διδάσκει
πῶς ὀλογεῖν προσήκει τὰς ἱερέας, καὶ ὡς
τὸ θεῖον ὄνομα χορηγεῖ τοῖς προσεῖσι τῷ
» ὀλογεῖν. ἐπιθήσασιν γὰρ Φησι τὸ ὄνομά-
» μα ἐπὶ τὰς ὑἱὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ Κύριος
» ὀλογήσω αὐτὰς.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Προσάττει μὲν ἐν ὀλο-
γεῖν τὸν λαὸν τὰς ἱερεῖς, [ἀφίσησι δὲ χρη-
σίμως εἰκαύτητος λογισμῶν, ἐκ ἀνθρώπου
χεῖρα τῷ ὀλογεῖσαν δεικνύς, ἀλλ' ἐαυτὸν
ὡς Κύριον.] Χριστὸς δὲ τῆς ὀλογίας ἡ ὁδός,
καὶ αὐτὸς ἐσὶ τῶν θρανίων ἀγαθῶν ὁ διανο-
μὸς, ἐν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτῆ τὰ πάντα
παρὰ τῆ πατρὸς.

κδ. Εὐλογήσαι σε Κύριος, καὶ φυ-
λάξαι σε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Λέγει δὲ καὶ αὐτὰ
» τῆς ὀλογίας τὰ ῥήματα· ὀλογήσαι σε
» Κύριος, καὶ φυλάξαι σε. ἐπιφάναι Κύριος
» τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ σε, καὶ ἐλεῆσαι σε.
» ἐπάρα Κύριος τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ σοί,
» καὶ δώη σοι εἰρήνην. διδασκόμεθα δὲ διὰ
τῶν, ὡς χρη προτερον τὰς ὀλογεμέ-
» νης τὰς θείας αἰτεῖν δωρεάς· τῆτο γὰρ
» σημαίνει τὸ, ὀλογήσαι σε· εἶτα τὰ διδο-
» μενα φυλαχθῆναι. ἐπήγαγε γὰρ, καὶ
» φυλάξαι σε.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Φυλάττει μὲν ἐν ἡ ὀλο-
γία, παραλύσσει τῷ ἀρὰν, καὶ ἀναπλάτ-
τῆσα τὸ ἡμαρτηκός.

κε. Ἐπιφάναι Κύριος τὸ πρόσω-
κς. πον αὐτῆ ἐπὶ σε, καὶ ἐλεῆσαι σε. Ἐπά-
» ραι Κύριος τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ σε,
» καὶ δώη σοι εἰρήνην.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἡ δὲ δευτέρα ὀλο-
γία τῷ τῆ Θεῆ καὶ σωτήρος ἡμῶν ἐπιφά-
» νειαν προδεσπίζει. ἐπιφάναι γὰρ Φησι Κύ-
» ριος τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ σοί, καὶ ἐλεῆ-
» σαι σε. ἐλέες γὰρ μεσῆ ἢ κατὰ σαρκὰ τῆ
» Θεῆ καὶ σωτήρος ἡμῶν οἰκονομία. διὸ καὶ
» τὰς πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῖν καταλλαγὰς ἐδω-
» ρήσατο. τῆτο γὰρ ἡ ἐξῆς ὀλογία διδάσ-
» και· ἐπάρα Κύριος τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ
» σοί, καὶ δώη σοι εἰρήνην. περὶ ταύτης τῆς
» εἰρήνης καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ἔφη· αὐ-
» τὸς γὰρ ἐσὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ
» ἀμφοτέρωθεν ἐν, καὶ τὸ μεσόταχον τῆ Φραγ-
» μῆ λύσας τῷ ἐχθραν ἐν τῆ σαρκὶ αὐτῆ. Ἐφισ. 2. 14.

** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιφάνεια δὲ προ-
σώπη Θεῆ προξενήσει ἐν αὐτῆκα τὸ ἐλεεί-
» δαι δαῖν, εἴπερ ἐσὶν ἀληθῆς, ὡς ἐν γε τῷ
» γνῶναι Θεὸν, τὸ χροῦμα μεταλαχῆν τῆς
» αἰωνίης ζωῆς εἰσβήσεται.

κ. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρόσωπον τῆ Θεῆ
καὶ πατρὸς ἐσὶν ὁ υἱός, ὅς καὶ ἐπέφανεν
ἡμῖν, καὶ ἠλεῆμεθα πάντες τῆ ἐπιφάνειά
αὐτῆ. καὶ μῆτοι καὶ ἐπαρσις τῆ προσώπη
» τῆ Θεῆ, προξενος εἰρήνης. εἰρήνην γὰρ· Ἰωάν. 14. 27.
» Φησι τῷ ἐμῷ δίδωμι ὑμῖν, ἀναλαμβάνου-
» μνος ἀπὸ γῆς· καὶ ὅταν ὑψωθῶ ἐκ τῆς Ἰωάν. 12. 32.
» γῆς, πάντας ἐλύσω πρὸς ἑμαυτόν. (1)

κς. Καὶ ἐπιθήσασιν τὸ ὄνομάμα
ἐπὶ τὰς ὑἱὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ Κύριος
ὀλογήσω αὐτὰς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁρᾷς, ὅτι τὸ ὄνο-
μα Κυρίε τὰς ὀλογίας ἐνεργεῖ, ἐ τὸ εἶ-
μα τῆ λέγοντος; ὅταν καὶ ἀμαρτωλὸς
ὀλογῆ, ὁμοίως ἐνεργεῖται παρὰ τῷ πιστῶς
δεχομένῳ ἢ ὀλογία. καθάπερ ἀμελεῖ τῆ
Βαλαάμ ὀλογεῖντος ἐν ὀνόματι Κυρίε,
ἀνηργεῖτο ἡ ὀλογία τοῖς ἀξίοις. σημαῖ-
» σαι δὲ, ὅτι τρίταν ὀλογεῖ διὰ τῆς ἀγίας
» Τριάδος· ὡσπερ ἐν καὶ ὁ Βαλαάμ.

Hh hñ 3

ΚΕΦ.

(1) Περίληψις εἰσι τῶν ἐν τῆ 405, καὶ 406. σελ. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

Κ Ε Φ Ζ.

α. **Κ**αὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ ἣ συνετέλεσε Μωϋσῆς, ὡσεὶ ἀνασησοῦ τῷ σκίθῳ, καὶ ἔχρισεν αὐτῷ, καὶ ἡγίασεν αὐτῷ, καὶ πάντα τὰ σιδῆ αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ σιδῆ αὐτῆ, καὶ ἔχρισεν αὐτὰ, καὶ ἡγίασεν αὐτὰ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐν γὰρ τῷ Χρισθῷ σώματι, ὡς ἐν σκίθῳ ἁγία, περιεχομένη, καὶ ὡς ἐν θυσιαστήριῳ θυμᾷ τι προσαγομένη· ὅτι ἅγιον τὸ σῶμα, ὡς ἡ σκίθῃ· καὶ ὡς τὸ θυσιαστήριον ὁμογενὲς ἡμῖν ὄν, καθ' ὃ σῶμα, ὑπὲρ ἡμᾶς δέ, καθ' ὃ ἅγιον, ἐν τῇ ἀγιότητι τὸ ζῶν ἔχον, καὶ ἑδέποτε χωρὶς ἀγιότητος πρὸ τῆ ἀγιασμῆ.

β. Καὶ προσλίεγχαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ, δώδεκα ἄρχοντες οἰκων πατριῶν αὐτῶν· ἔτοι οἱ ἄρχοντες Φυλῶν, ἔτοι οἱ παρεστηότες ἐπὶ τῆς ἐπίσκοπῆς.

Ἐπὶ τῆς ἐπίσκοπῆς. Ἄλλος, ἀριθμῆσεως τῆ λαῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀναδεδειγμένης γὰρ τῆς ἁγίας καὶ ἀληθῆς σκίθῆς, τρετέσι τῆς ἐκκλησίας, πολυειδῶς ἐν αὐτῇ διαπρέπει Χριστός. ἐπειδὴ γὰρ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενῆς, ἐξ ἡμῶν εἰς ὁ πάντων ἀντάξιος, λύτρον ἑαυτὸν προσκεκόμικε τῷ Θεῷ καὶ πατρί. εἰς δὲ ὑπάρχων ὁ αὐτός, κατὰ πολλὰς ἐγράφετο τρόπῳς ἐν γῆ τῶν ἀρχόντων προσκομιδῇ. ἱερουργεῖται δὲ ὡπερ καὶ νῦν διὰ τῶν κατὰ καιρὸς ἡγυμνίων, πολυτρόπως νοόμενος, καὶ διαφοροῖς ὀνόμασι τιμώμενος. (1)

γ. Καὶ λίεγχαν τὰ δῶρα αὐτῶν ἔναντι Κυρίῳ, ἕξ ἀμάξας λαμπινικάς, (2) καὶ δώδεκα βόας· ἀμάξαν παρὰ δύο ἀρχόντων, καὶ μόχον παρ' ἐκάστῃ. καὶ προσλίεγχαν ἑναντίον τῆς σκίθῆς.

Λαμπινικάς. Ἄλλος κατασκόβαας, ἀμαξοειδῆς, ἥτοι ὡς βερέδια, ὡς κέται ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν. (3) τὸ δὲ Σαμαρειτικόν, διώμεως ἔχει.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΕΜΕΣΗΣ. Ἀμάξας λαμπινικάς, τὰς διατρόχους λέγει, ἅς τινες βηρώτια (4) καλεῖσιν, ὅτι ἡμίονοι ἔλκασιν· Ἀκύλας δὲ, σκεπασὰς ἐρμιλώδα.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσίῳ, λέγων, Λάβε παρ' αὐτῶν, καὶ ἔσοντα πρὸς τὰ ἔργα τὰ λειτουργικὰ τῆς

σκίθῆς τῆ μαρτυρίῃ· καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς Λεβίταις, ἐκάστῳ κατὰ τῷ αὐτῆ λειτουργίαν. Καὶ λαβὼν Μωϋ-

σῆς τὰς ἀμάξας καὶ τὰς βόας, ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς Λεβίταις. Τὰς (5) δύο ἀμάξας καὶ τὰς τέσσαρας βόας ἔδω-

κε τοῖς υἱοῖς Γεδσὼν κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. Καὶ τὰς τέσσαρας ἀμάξας καὶ τὰς ὀκτὼ βόας ἔδωκε τοῖς υἱοῖς Μεραρί κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν, διὰ Ἰθάμαρ τῆ υἱῆ Ἀαρὼν

τῆ ἱερέως. Καὶ τοῖς υἱοῖς Κααθ ἐν ἔδωκεν, ὅτι τὰ λειτουργήματα τῆ ἁγίας ἔχασιν· ἐπ' ὧμων ἀρῆσι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκείας ὅπως τοῖς μὲν τὸ ἐφ' ἀμαξῶν ἄγειν τε καὶ φέρειν ἔθος, Κααδίταις δὲ μόνοις εἰς ὧμους τὰ ἱερά· αἰεὶ γὰρ πως ἐστὶν ἐν ἰδρωτὶ μείζονι τὸ πρῆχόν τε καὶ ἱερώτερον. παρέπετα δὲ αὐτῷ πάντη τε καὶ πάντως τὸ χρῆμα πονᾶν, καὶ πρὸς γε δὴ τῷ τῷ τληπαθεῖν, καὶ ἐκ ἐν ἰσῷ τοῖς ἄλλοις, οἵ περ ἂν εἴεν καὶ ἀγιώτεροι, καὶ ἀγγεῖ δὴ μᾶλλον οἰοεῖ πως Θεῷ. Καὶ μετ' ὅλλα. Ἐοίκασιν οἱ μὲν δύο δῆμοι, Γεδσὼν τε καὶ Μεραρί, τὰς ἐν νόμῳ λαὸς ὑπαινίττεται, Φημί δὲ τὸν Ἰσραὴλ· Κααδίταις δὲ γε, τὰς ἡγιασμίας ἐν Χρισθῷ διὰ πίσεως. οἷς μὲν γὰρ ἰσῷ ἐν φροντίδι τὰ ἴσια τῆς αὐλῆς, αἱ δὲ ῥῆεις τῆς σκίθῆς, τὰ καλύμματα καὶ οἱ σύλοι, κεφαλαί τε καὶ βάσεις, πάσσαλοί τε καὶ περιτανύσματα, καὶ ἡ Φησί τὸ γράμμα τὸ ἱερόν, πάντα τὰ περιεσὰ, δι' ἧ σημαίνεται τὸ τῆς λειτουργίας ἐκ ἀναγκαῖον. οἱ δὲ φέρειν ἐδαρσηθήσαν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ τὰ δι' ὧν Χριστός, ἐ καθ' ὅσα τρόπον, πολλαχῶς δὲ μᾶλλον καὶ πολυειδῶς σημαίνεται, ὡς κιβωτός, ὡς τράπεζα, καὶ ὡς χρυσοῦ λυχνία, καὶ χρυσοῦ θυμιατήριον. ἀπλῆς γὰρ ὑπάρχων κατὰ φύσιν ὡς Θεός, τῇ τῆς ἐργασίας διαφορᾷ πολυτρόπως γνωρίζεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅσοι ταῖς διὰ Μωσέως προσεδρόσαν ἐντολαῖς λειτουργίαν ἔχασιν τὰ περιεσὰ τῆς σκίθῆς· ἀνωφελῆς γὰρ ὁ νόμος, εἰ μὴ νοῦτο πνευματικῶς· ὅσοι δὲ τεδάρσιν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἅγιοι πε πάντως εἰσὶν [ἐν Χρισθῷ,] περιεσὸν ἔδον, ἀλλ' οἰονεῖ πως αὐτὸν ἐποχον ἔχοντες τὸν Ἐμμανηλ.

ε. Καὶ προσλίεγχαν οἱ ἄρχοντες εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆ θυσιαστήρις, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἔχρισεν αὐτὸ, καὶ προσλίεγχαν οἱ ἄρχοντες τὰ δῶρα αὐτῶν

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομ. ἐχ' εὐρηται.

(2) Λαμπινικάς. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 458.

(3) Ἐν κεφ. 1. ἐδ. 5, καὶ 7.

(4) Ζηρώτια. ἐν ταῖς σημ. τῆς Γραφ. τῆς ἐν Φραγκ. ἐκδοθ.

(5) Καὶ τὰς. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.

ια. αὐτῶν ἀπέναντι τῆς θυσιαστηρίδος. Καὶ ἔπειτα Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἀρχῶν εἰς καθ' ἡμέραν, ἀρχῶν καθ' ἡμέραν προσοίσασσι τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸν ἕγκαιονισμὸν τῆς θυσιαστηρίδος. Καὶ ἡμεῖς ὁ προσφέρων τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ τὰ δῶρα αὐτῆς, Ναασῶν υἱὸς Ἀμιναδάβ, ἀρχῶν τῆς φυλῆς Ἰούδα.

ιβ. Καὶ προσώψεν τὸ δῶρον αὐτῆς, τρυβλίον ἀργυρῆν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆς· Φιάλλω μίαν ἀργυρῆν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἔν ὡς ἐν τῷ τρυβλίῳ καὶ τῇ φιάλλῃ, καὶ ὡς ἐν ἀρτῷ τὸ ἐν ἀμφοῖν· πλήρη γὰρ ἡμῶν σεμιδάλεως· ὡς καὶ ἐν βρώσει καὶ πόσει, ζωὴ καὶ ζωοποιός ὁ Χριστὸς σημαίνεται. ἐλαίῳ δὲ τῷ σεμιδαλίῳ καταδεδοῦσθαι φησὶ, κατὰ τὸ, ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός σε ἐλαίου ἀγαλλιάσεως.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πλήρεις ἔν δὲ προσοίσει, λαμπρὰν ἐν ἀργύρῳ καὶ ἰλαρὰν ὡς ἐν ἐλαίῳ ζωὴν ἔχοντες. ἡς σύμβολον ἡ σεμιδάλις, ἀρτὴ τυγχάνουσα γενέσεως. τὸ ἰλαρὸν γὰρ ἡμῶν ἢ εἰς Χριστὸν ἐλπίς ἀπεργάζεται, κατὰ τὸ, τῇ ἐλπίδι χαίροντες. ὅταν γὰρ φησὶ Χριστὸς φανερωθῆ ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺ αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

ιδ. Θύισκω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θύισκη δὲ αὐτῆς ἁγία καὶ εἶδος θυμιατηρίδος, θυμίατος (1) ἐν ἴσῳ πεποιημένη. ἐπίμεσον δὲ καὶ αὐτὸ θυμιάματος. ὄσῳ γὰρ καὶ θυμιατηρίον ὁ Χριστὸς, ἐκ ἔξωθεν τὸ ὄσῳδες ἔχων, ἀλλ' οἰκοῦσθαι ὡς Θεός, καὶ ἐν ἰδίᾳ φύσει.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θύισκη δὲ θυμιαμάτων πλήρης, ὅ ἐστι θυμιατηρίον, θυμιατὴρ διὰ τὸ ἁγία λεχθῆν, ὡς μὲν χρυσῆ, τὸ κάλλος καὶ τὸ ἀδιάφθορον δηλοῖ τῆς ζωῆς· ὡς δὲ θυμιαμάτων πλήρης, τὸ πρὸς Θεὸν ὄσῳδες τῆς ἀγιότητος.

ιε. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μόσχος δὲ καὶ κριὸς καὶ ἀμνὸς καὶ χίμαρος ἕξ αἰγῶν τὰ πρὸς ταῖς εἰσκεκομισμαῖα, καὶ διὰ πάντων αὐτῶν ὁ γραφόμενος· ἐν μὲν τῷ μόσχῳ, διὰ τὸ ἄγαν ὀσῳδες, καὶ ὅτι τῶν ἡμερῶν καὶ καθαρῶν ζώων [τὸ πρῶτον ὁ μόσχος,] καὶ ὡς ἐν μεγέθει σώματος [τὸ ὑπερτερεῖν] ἐν ὑπεροχῇ δὲ πάντα τὰ τῆς Χριστοῦ· ἐν δὲ τῷ κριῷ, διὰ τὸ τέλειον, καὶ μὲντοι διὰ τὸ

ἀκακὸν ἐν τῷ ἀμνῷ· ἐν δὲ τῷ χίμαρῳ, διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ἡμαρτηκότων σφαιρίω.

ιζ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίδος δαμάλις δύο, κριὸς πέντε, τράγχις πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε, τῆτο τὸ δῶρον Ναασῶν υἱὸς Ἀμιναδάβ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δαμάλις δύο εἰς τύπον τῶν δύο λαῶν, σινεδραμηκότων εἰς ἕνα τὸν ἐξ ἀμφοῖν· κριοὶ δὲ πέντε, καὶ ἀμνοὶ ὁμοίως, καὶ χίμαροι ἕξ, ἡττις, τῷ τῶν πισυόδόντων πληθῶν ὑπεμφαίνουσιν, ὡς ἐν πέμπτῳ φησὶ σωκενιωεγμῶν καυρῶ, κατὰ τὸν ἢ ἐπιδημία τῆς Κυρίου. σημαίνεισθαι δὲ τῶν πεπισυόδόντων ὡς καὶ ἐν τῷ Χριστῷ, (2) διὰ μὲν τῶν κριῶν, τὸ τέλειον ὡς ἐν φρονήσει τῆς ἐν Χριστῷ ἡλικίας· διὰ δὲ τῶν ἀμνῶν, τὸ ὡς ἐν ἀπλότητι καὶ ἀκακίᾳ· διὰ δὲ τῶν ὑπὲρ ἁμαρτίας χίμαρων, τὸ αἰεὶ δεῖσθαι καθαρισμῶ, καὶ πλημμελημάτων ἀφέσεως.

ιη. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ προσήνεγκε Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ, ἀρχῶν τῆς φυλῆς Ἰσάχαρ.

ιβ. Καὶ προσώψεν τὸ δῶρον αὐτῆς, τρυβλίον ἀργυρῆν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆς· Φιάλλω μίαν ἀργυρῆν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σύμβολον δὲ λαμπρότητος ὁ ἀργυρὸς· ζωῆς δὲ, ἡ σεμιδάλις· ἰλαρότητος δὲ, τὸ ἐλαίου.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προσαγέσθω δὲ ὄσῳ ἐν καὶ πρὸς ἡμῶν αὐτῶν τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ, [τὸ] ὡς ἐν λαμπρότητι ζωῆς ἰλαρὸν ἐν ἐλπίδι τῇ ἐν Χριστῷ.

ικ. Θύισκω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Χρυσῆ δὲ θυμιατὴρ θυμιάματος πλήρης,] τὸ τῶν ἁγίων γραφῶσα κάλλος, καὶ ὡς ἐν σκόβεσιν ἐκλεκτοῖς τὸ ὄσῳδες ἐν ἀγιασμῷ. δῶρον Θεῷ ὄσῳ μόνον ἀληθῶς· καὶ καθεξῆς, κατὰ προσημύωσθαι.

ια. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύ-

τωμα. Καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας.

Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίδος δαμάλις δύο, κριὸς πέντε, τράγχις πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ.

Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀρχῶν τῶν υἱῶν Ζαβουλὼν, Ἐλιάβ υἱὸς Χαι-

λῶν. Τὸ δῶρον αὐτῆς, τρυβλίον ἀργυρῆν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆς· Φιάλλω μίαν ἀργυρῆν, ἑβδο-

μήκοντα

(1) Θύιας. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 364. Αὐτῆ δ' εὐρήσθαι καὶ τὸ ἐν τῇ ἀντικρῶ 1203 σελ. ὑπόμν. ὁ μὴ ὄσῳδεσθαι ἐκείσεσθαι. (2) Τὸ, ὡς καὶ ἐν τῷ Χριστῷ ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐ κατὰ. περιτλὸν γὰρ.

- μήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς κς. θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. καθ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἐλισάβ ἡδ Χαιλών. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Ῥαβίμ, λα. Ἐλισάβ ἡδ Σεδιέρ. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλική αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. λαβ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἐλισάβ ἡδ Σεδιέρ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Συμεὼν, Σαλαμιήλ ἡδ Σαρισαδαί. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλική αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. καμ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Σαλαμιήλ ἡδ Σαρισαδαί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑκτῇ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Γαδ, μβ. Ἐλισάβ ἡδ Ραγχήλ. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλική αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. καμθ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Γαμαλιήλ ἡδ Φαδασέρ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑνάτῃ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Βενιαμίν, Ἀβιδάμ ἡδ Γαδεωνί. καζ. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλική αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. καζε. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἀβιδάμ ἡδ Γαδεωνί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δεκάτῃ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Δάν, Αχιέζερ ἡδ Ἀμισα-

- ξζ. Ἀμισαδαί. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. **Θύσικω** μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.
- ξη. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα.
- ξθ. Καὶ χίμαρον ἑξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλαις δύο, κριὸς πέντε, τράγῳς πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἀχιέζερ ἢ Ἀμισαδαί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐνδεκάτῃ ἀρχῶν τῶν ἡῶν Ἀσῆρ, Φαγεὴλ ἢ ὁσ.
- ογ. Ἐχράν. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. **Θύσικω** μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.
- οδ. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἑξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλαις δύο, κριὸς πέντε, τράγῳς πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Φαγεὴλ ἢ ὁσ.
- οε. Ἐχράν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἀρχῶν τῶν ἡῶν Νεφθαλεὶμ, Ἀχιρὲ ἢ ὁσ.
- οϛ. Ἐνάν. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. **Θύσικω** μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.
- πα. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα.
- πβ. Καὶ χίμαρον ἑξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλαις δύο, κριὸς πέντε, τράγῳς πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἀχιρὲ ἢ Ἐνάν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσάγοντες δὲ τὰ δῶρα, ἔκαστος ἡλικίαν προσφέρει· ἀλλὰ πρῶτος μὲν Ἰσάκας, καίτοι τέταρτος ὦν κατὰ χρόνον. ἔννατος δὲ μετ' αὐτὸν Ἰσαάχαρ, καὶ Ζαβελὼν δέκατος. ὀστέρα μετὰ τῆτες

Α συμμορία, Ῥεβὶμ [ὁ πρωτότοκος], καὶ ὀστέρος Συμεὼν· σωῆπλαι δὲ καὶ ὁ Γαδ· ἐκ δὲλης. τάγμα τρίτον διὰ τριῶν ἐλδθθέρων, Ἐφραὶμ, καὶ Βενιαμίν, καὶ Μανασσῆς. τέταρτον καὶ ἑχάτον τὸ ἐκ θεραπαίνων. τρεῖς δὲ δὴ ἔτοι, Δάν, καὶ Ἀσῆρ, καὶ Νεφθαλεὶμ; καὶ τοὶ πρῶχοντες τῷ τῆς γενέσεως χρόνῳ [τῶν ὡς εἰ τάξει προτεταγμένων.] Ἐφραὶμτε Φημὶ καὶ Μανασσῆ, [καὶ Βενιαμίν.] ἀνιγμα τοίνω τὸ χρημαῖσιν· ὅτι πρῶτῳ ἔχει τάξιν παρὰ τῷ Θεῷ τὰ διὰ Χρισθῶ τῶν εἰ νόμῳ· καὶ ὅτι τέθαινται μὲν οἱ πρῶτοι ἑχάτοι [οἱ δὲ ἑχάτοι πρῶτοι.] οἱ γὰρ εἰ χρόνῳ πρεσβύτεροι, διὰ [τε] τῆτο πρωτότοκοι, τῆτεςιν ὁ Ἰσραὴλ, κατόπιν ἔρχεται τῶν ἐθῶν· καὶ οἱ τὸ δέλον ἔχοντες πνεῦμα, καὶ τῆς δαλδύσεως Ἰερουσαλήμ ἡοὶ, τὸ πρῶχεν εἰ δόξη παραχωρήσει τοῖς τῆς ἐλδθθέρου· ἢ τις εἰς μῆτηρ ἡμῶν τῶν εἰ τῷ Χρισθῷ δε- **Γαλ. 4. 16.**

Γ δικαιομένων, καὶ εἰς ἐλδθθερὸν ἀξίωμα κεκλημένων δι' ἐλδθθέρου πνδύματος.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐ χρῆζει δέτινος ὁ Θεός, ἀλλ' ἡμεῖς Θεοῦ (1) χρῆζοντες δὲ, ὡπερ τὸ δίκαιον τῆ ἀντιτιμηθῆναι κατασκδαζόμεν διὰ τὸ τιμᾶν. τῶ δὲ ἐπιφάνειαν τῶν προσφερόντων ἐπεξεργαζόμενος ὁ Θεός εἰς τῶ ἐπίγνωσιν τῆ λαμπρὸν εἶναι τὸ τιμᾶν Θεόν, εἰ καὶ ἐκάστῳ ἡμέραν ἐκελδύσε προσάγειν τὰ δῶρα· ὡπερ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἰδίων ποιημάτων μίαν ἀπένειμεν ἡμέραν, Φωτὶ, ἄρανῶ, γῆ, ἄσροισ, ζῶοισ. καὶ ἵνα ἡδέημεν, ὡς ἐλόγιμα Θεῷ τὰ προσαγόμενα, ἀναγραφῆ τῆτων ἀκριβῆς, (2) καὶ ἐπὶ σαθμῆ. ὦν ἡ καταρῆθμῆσις καὶ τῶν προσαγόντων ἔχει τὰς ὀνομασίας, δι' ὧν καὶ μνημονδόμεθα. σκόβη δὲ προσάγοντες, ἔκαστος ταῦτα προσάγεισιν ἀνθρώπων οἱ τύποι, ἔς δὲ Θεῷ πληρεῖς προσάγει· ἔκαστος ὁφθῆση, Φησὶ, κε- **Δβτ. 16. 16.**

Ε νὸς ἔναντι Κυρίου. ζῶα δὲ σῶ τῆτοις ἐπὶ θυσία τὰ ἐκλεκτά. πολύτροπος γὰρ ἡ πρὸς Θεὸν οἰκείωσις, ἔξ ὧν ἔδωκε Θεός· ἡμεῖς ἐν τὸ τίμιον ὄντως δῶρον Θεῷ προσάγομεν, ὃ ὁ Θεός καὶ ἡμεῖς εἰ τοῖς τῆς ἀρετῆς πόνοις δρῆσομεν.

ΛΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, πῶς τὰ ἴσα πάντες ἀκροδύξως προσφέρουσιν· ἵνα μὴ τὸ ὑπερέχον τῆ εἰός, ὑβρίση τὰς τῶν λοιπῶν φιλοτιμίας. ὡς δὲ ἦσαν τεταγμένοι, ἔτω προσφέρουσιν.

πδ. Οὗτος ὁ ἐγκαινισμὸς τῆ θυσιασηρῆς ἢ ἡμέρα ἔχρισεν αὐτὸ, παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ· τρυβλία ἀργυρεῖα δώδεκα, Φιάλαι ἀργυρεῖαι δώδεκα, θυσικῶι χρυσῶι δώδεκα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Δῶρα προσφέρουσιν οἱ φύλαρχοι εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆ θυ- **σιασηρῆς**

(1) Θεοῦ. οἱ καὶ διὰ τῆ τιμᾶν τὸ τιμᾶσαι πραγματεύονται. τῶ δὲ ἐπιφ. κτ. εἰ τῷ τῆς Λύγ. κώδ.
 (2) Ἀκριβῆς, καὶ τῶν προσαγόντων ὀνομασία. ὡς δὲ ὦν τιμᾶμεν, καὶ μνημονδόμεθα. δηλῆται τοίνω, ὅτι Θεῷ τὰς ἡμετέρας καθιερεῖν προσήκει ψυχᾶς. ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐπομένων εἰ τῷ εἰρημ. κώδ.

σιασηρίσ. ἐπιφανῶν γὰρ τὸ δωροφορεῖν Θεῷ, καὶ δυναμῶν τὰς παρὰ Θεῶ λαβῆν ἀντιδόσεις.

πε. Τριάκοντα καὶ ἑκατὸν σίκλων τὸ τρυβλίον τὸ ἐν, καὶ ἑβδομήκοντα σίκλων ἢ Φιάλη ἢ μία. πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν σικλῶν, διχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι, ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἀγίῳ. [Θύσκειαι χρυσῆ δώδεκα πλήρεις θυμιάματος.] πᾶν τὸ χρυσίον τῶν θυσιῶν, ἑκοσι καὶ ἑκατὸν χρυσῶσι. Πᾶσαι αἱ βόες εἰς ὄλοκαύτωσιν, μόχοι δώδεκα, κριοὶ δώδεκα, ἄμνοι ἐνιαύσιοι δώδεκα, καὶ αἱ θυσία αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν καὶ χίμαροι ἐξ αἰγῶν δώδεκα περὶ ἁμαρτίας.

πη. Πᾶσαι αἱ βόες εἰς θυσίαν σωτηρίας, δαμάλαις ἑκοσιτέσσαρες, κριοὶ ἐξήκοντα, τράγοι ἐξήκοντα, ἄμνάδες ἐξήκοντα ἐνιαύσια ἄμωμοι. αὕτη ἢ ἐγκαίνησις τῆς θυσιασηρίσ, μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτόν, δῆλον ὅτι τὸν Ἀαρών. περὶ αὐτῆς γὰρ μέλει διαλέγεσθαι τῷ Μωϋσῆ ὁ Θεός. κατὰ δὲ τῆς ἄλλης ἐρμηνεύσας, αὐτὸ ἐκδόντας, τὸ θυσιασηρίον φησι. προει-

Α, πᾶν γὰρ αὕτη ἢ ἐγκαίνησις τῆς θυσιασηρίσ, ἐπήγαγε, μετὰ τὸ χρίσαι αὐτό. ὠβέλεια γὰρ τὰ ἐν μέσῳ.

πθ. Ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι Μωϋσῆ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας λαλήσαι αὐτῷ, καὶ ἤκουσε τὴν Φωνὴν Κυρίου λαλῆντος πρὸς αὐτὸν ἀνωθεν τῆς ἰλασηρίσ, ὅς ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτῆς τῆς μαρτυρίας, ἀναμέσον τῶν δύο Χερσβίμ· καὶ ἐλάλει πρὸς αὐτόν.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ταῦτα περὶ τῆς ὁλογίας διδάχθεις ὁ Προφήτης, καὶ διηγησάμενος ὅπως καὶ τὴν σκηνὴν ἔχρησε, καὶ τίνα οἱ Φύλαρχοι προσεκόμισαν, ἐδίδαξεν ὅπως θείαν Φωνὴν τοῖς ὡσὶν εἰσεδέξατο, ἐκ τῆς ἰλασηρίσ Φερομένην. ὁ ἐπέκειτο μὲν τῇ κιβωτῇ, ταῖς δὲ τῶν Χερσβίμ συνεκαλύπτετο πλεονεξί. ταῦτα δὲ ἢ Φιλοτιμίας γέγραφε, ἀλλὰ διδάσκων ὡς ἐκείθεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀπαξ τῆς αἰωνιῆς εἰσεῖσαι τὴν οἰκίαν ἐπιδείξει δόξαν ὁ δεσπότης Θεός, ὅπως ἴδωμεν οἶα τε τῶν ἀνθρώπων ἢ Φύσις.

Γ ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τετελειωμένης ὡπερ τῆς σκηνῆς, ἦτοι τῆς ἐκκλησίας, τότε δὴ Φωνὴ γέγονε πρὸς ἡμᾶς τῆς Θεῶ καὶ πατρός. ἐλάλησε γὰρ ἡμῖν ἐν ἡμῶ. ἀνωθεν δὲ τῶν Χερσβίμ ἢ Φωνῆ. ἐπέκεινα γὰρ πάντων ὁ Θεός, ἐσιώδη καὶ ἐνυπάρχουσαν τὴν κατὰ πάντων ἔχων ὑπεροχὴν.

Εβρ. ι. ι.

Κ Ε Φ Η

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τῷ Ἀαρών, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, ὅταν ἐπιτιθῆς τὰς λύχνους ἐκ μέρης, κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας Φωτισθῶσι οἱ ἐπὶ τὰ λύχνοι.

β. **Κ**ΥΡΙΛΛΟΥ. [Κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας οἱ ἐπὶ τὰ τετραμμένοι λύχνοι τὸ Φῶς τοῖς ὁρῶσιν ἀνέσαν.] ἢ γὰρ τοῖς κατόπιν καὶ οἰονεῖπως ἐν ἀποσοφῇ κειμένοις τῇ παρὰ Θεῷ τὸ θεῖον τε καὶ νοητὸν ἐπιλάμπει Φῶς, ἀλλὰ τοῖς εἰς ὄψιν ἡγμένοις δι' ἀγνισμῶ, καὶ ἀντιπροσώποις ἤδη γενοῦσι διὰ τῆς ἐν πίσει παρρησίας, καὶ τῆς ἐν τῷ βίβν σεμνότητος. τῆς δὲ λυχνίας ταύτης μέμνηται Ζαχαρίας ὁ προφήτης. (1)

γ. Καὶ ἐποίησεν ἔτι Ἀαρών. ἐν τῆ ἐνὸς μέρης κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας ἐξῆψε τὰς λύχνους αὐτῆς, κατὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

δ. Καὶ αὕτη ἢ κατασιδὴ τῆς λυχνίας· σερεὰ, χρυσῆ, ὁ καυλὸς

αὐτῆς, καὶ τὰ κρῖνα αὐτῆς σερεὰ ὅλη· κατὰ τὸ εἶδος ὃ εἰδείξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἔτι ἔποίησε τὴν λυχνίαν.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ σερεὰν αὐτῷ γεγονῆσαι, τὸ μὴ διάκνον (2) εἶναι δηλοῖ, ὡς Ὀργάνης (3) φησὶν. (4) ἀλλὰ καὶ χρυσῆ· ὃ ἐστὶ νοερά ὅλη. ὁ καυλὸς μὲν αὐτῆς, τῆς νῆς Φύσις τετελειωμένη· τὰ κρῖνα δὲ, οἰονεῖ τὰ ἀνθῆ τῆς νῆς.

ε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάβε τὰς Λυχνίας ἐκ μέσῳ τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀφάγνιαις αὐτὰς.

ζ. Καὶ ἔτι ποιήσεις αὐτοῖς τὸν ἀγνισμὸν αὐτῶν· περιέραναις αὐτὰς ὕδωρ ἀγνισμῶ καὶ ἐπελθίσεται ξυρὸν ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα αὐτῶν, καὶ πλυθῶσι τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ καθαροὶ ἔσονται.

Η ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Μυστικὸς μὲν ὁ τῆς ἀγνισμῶ τρόπος τοῖς Λυχνίαις ἐπεκλυεγμέναις, ἐν Χριστῷ

(1) Ἐν κρ. 4.

(2) Οὐδὲν τοῖστον ἐν τοῖς τῆς Ὀργάνης ἐκδοθῶ. ὄρεῖν ἐδωθήθημεν.

(3) Τὰ ἐπόμενα τὰ αὐτὰ τοῖς τῆς Προκοπίου τοῖς ἐν τῷ τῆς Λύχ. κώδ.

(4) Τὸ διάκνον. ὁ Ἀλεξάνδρ. κώδ.

Χριστῷ δέ. αὐτὸς γὰρ ἡμῶν ἡ ἀποκάθαρσις, καὶ ὁ ἀγνισμὸς, καὶ ῥύτις παντὸς ἀπονήψις. ὕδωρ δὲ ἀγνισμὸς τὸ ἀναμίξ τῆ ποδῶ τῆς δαμάλεως, τῆς λεγομένης νεκρώσεως τῆ Χριστῷ σύμβολον ἐναργὲς ἰδῶ, ὡς εἶπε τῷ ἀγίῳ βαπτίσματι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ πληρῶν ὑπόχρεμεθα διὰ πίσεως.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ ἡ τῶν τριχῶν ἀφαίρεσις τῶν τῆ νε κάθαρσιν ὑπανίττεται, ἰδῶ εἰ ἡμῖν ὁ θεῖός τε καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίσομον τῆ Θεῷ λόγος ἐργάσατο, (1) ἔ πρόρριζον ὡπερ τῶ εἰς ἐμφύτης ἐπιθυμίας ἀναβοθρῶν κίνησιν· τετήρηται γὰρ τὸ τελείως ἅγιον εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα· κατανεκροῖ δὲ μᾶλλον ἀναφουομίῳ, ἢ ἀνίσχυσαν εἰ ἡμῖν.

* **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀπόπλυσις δὲ ἱματίων, λαμπρᾶν καὶ ἀκίβδηλον πολιτείαν ἡμῖν ὑπεμφαίνει.

* **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἶναι δὲ ἔν ἀναγκᾶν τῆς ἀληθῶς ἀγίας καὶ ἱερᾶς ἔσωθῆτε καὶ ἔξωθεν καθαρῶς τῶ νεκρῶσιν τῆ Χριστῷ περιφέρειας εἰ τῷ ἰδίῳ σώματι, καὶ σιντεδαμμένους αὐτῷ τρόπον τινὰ διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῆς Λοβίτας ἀγιασθῆναι κελεύσας, ἅπαν τὸ σῶμα τῶν τριχῶν γυμνωθῆναι προσέταξεν; Αἱ τρίχες, τῆς νεκρώσεως σύμβολον. νεκρᾶ γὰρ αὐτὰ, καὶ οὐκ αἰσθῆσιν ἔ δεχόμενα. τῶ ἀληθῆ τοίνυν ζωὴ ἔχειν κελεύει τῆς τῷ Θεῷ λειτουργῆσας, καὶ μηδὲν νεκρὸν ἔχειν, μηδὲ δυσῶδες. τῆτο γὰρ καὶ ὁ θεωπέσιος ἡμᾶς διδάσκει Παῦλος· Χριστῷ γὰρ φησὶ σινεσαύρωμα· ζῶ δὲ ἔκ ἐτι ἐγὼ, ζῆ δὲ εἰ ἐμοὶ Χριστός. ταῖς γὰρ θείαις φησὶν ἐνεργείαις ἐμαυτὸν ἀφιερωσα.

Γαλ. 2. 20.,
»

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Περιξυράσθαι κελεύων τῆς Λοβίτας, τὸ ὑλῶδες ἀφαιρέμενον δαίκνυσιν. ὅπερ ἔκ ἰδῶ κατὰ τῶ λαϊότητα, ἀλλ' ἐν Ἡσαῦ κατὰ τῶ δασύτητα.

η. Καὶ λήφοντα μόχον ἕνα ἐκ βοῶν, καὶ τέττε θυσίαν σεμιδάλιν ἀναπεποιημένῳ ἐν ἐλαίῳ· καὶ μόχον ἐνιαύσιον ἐκ βοῶν λήψη περὶ ἀμαρτίας.

* * **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Προσκομίζεσθαι δαῖν τῶ ὑπὲρ αὐτῶν ἔφη θυσίαν εἰ μόχοις δυσὶ, τελείω τε καὶ ἐνιαυσίῳ, τετέτιν ἀπαλῶτε καὶ νέφ. καὶ τέλειος μὲν ὁ εἰς ὀλοκαύτωμα, σινδυμιωμένης αὐτῷ σεμιδάλεως ἐλαίῳ δεδωμένης· ὅγε μὴ ἕτερος ὑπὲρ ἀμαρτίας ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἐπιπράται. τελαῖται γὰρ ἔτω τα ὑπὲρ ἀμαρτίας θυμάτα. καὶ ἐσι δὴ πάλιν ἐν ἀμφοῖν ὁ Χριστός, ἐν μόχῳ μὲν τῶ εἰς ὀλο-

Α καύτωσιν, ὀλος ἅγιος καὶ εἰς ὀσμῶ δωδίας ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, τῆς ἐν ἐλπίδι ζωῆς τὸ εὐχαρί τε καὶ ἰλαρὸν τοῖς ἀγίοις φέρων. σεμιδάλις γὰρ ἐλαϊόδοτος σινεκομίζετο τῷ μόχῳ. ἔψεται δὲ πᾶ πάντως τοῖς τῶ ἐν Χριστῷ τετιμηκόσι ζωῶ· καὶ μὴ καὶ ὡς μοχάριον πυρὶ δαπανώμενον. τῷ γὰρ μῶλωπι αὐτῆ ἰαθῆμεν, κατὰ τὰς Γραφᾶς.

He. 5. 5.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Πολλάκις ἠρμῶδεται ἡ κατὰ τὸν μόχον θεωρία. (2)

θ. Καὶ προσάξαι τῆς Λοβίτας ἐναντι τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ σινάξαι πᾶσαν σινεαγωγῶ ἡμῶν Ἰσραήλ.

ι. Καὶ προσάξαι τῆς Λοβίτας ἐναντι Κυρίας, καὶ ἐπιθήσασιν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τῆς Λοβίτας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡπερ δὲ Λοβίται ταῖς τῶν θυμάτων κεφαλαῖς τὰς χεῖρας ἐπήγον καὶ τοῖς σφραζομένοις ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τύπον Χριστῷ· ἔδρων δὲ τῆτο, ἔκ ὀλογῆντες ποδῆν, πολλῆγε καὶ δαῖ, ἀλλ' οἰονείπως τῆ τῶν χερῶν ἐπίθεσι παραδεικνύεται τὸν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αἴροντα Χριστῶν, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἱερουργέμενον, [ἵνα προσηλώσῃ τῷ ἰδίῳ σαυρῶ τὸ κατ' ἡμῶν χειρογράφον· ἔτω πεπεράχθαι νοήσεις τῶ τοῖς Λοβίταις χειροτονίαν τῶν λαῶν. οἰονεί γὰρ πως ἀνθ' ἑαυτῶν τῷ Θεῷ πρὸς ἱερουργίαν προκαθίσαντες αὐτῆς, ὡς ἐξελεγεμένους, τὰς χεῖρας ἐπήγον.]

* * **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐπράττετο μὲν ἡ τῶν χερῶν ἐπίθεσις τότε· μετερέυηκότων δὲ τῶν πραγμάτων νυὶ εἰς τὸ ἀμεινον ἄσυγκρίτως, τοῖς ἐπὶ ἱερουργίαν διὰ Χριστῷ καλεσμένοις ἐπιψηφίζοντα λαοί, τὸ, ὡς εἶν ἄξιοι παραφωνῆντες εὐ μάλα· καὶ τῆτο ἐν ἐκκλησίαις, καθάπερ ἀμελει καὶ οἱ πάλαι παρὰ τῆ ἱερᾶτε καὶ θεία σκηνῆ τὰς ἐπὶ τοῖς Λοβίταις χειροθεσίας ἔδρων.

ια. Καὶ ἀφοριῖ Ἀαρὼν τῆς Λοβίτας ἀπόδομα ἐναντι Κυρίας παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἔσοντα ὡσε ἔργάζεσθαι τὰ ἔργα Κυρίας.

* * **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τετελειωμένοι οἱ Λοβίται τῶν εἰς ἱερουργίαν ἀπλονται πάντων. ἔκῃν ὡς μὴ ἅγιος ἐν Χριστῷ, καὶ εἰ μὴ προαγγίζοιτο, κατ' ὅν ἂν πρέποι τρόπον, ἀποχωρεῖτω μακρᾶν.

ιβ. Οἱ δὲ Λοβίται ἐπιθήσασιν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν μόχων· ἢ ποιήσας τὸν ἕνα περὶ ἀμαρτίας,

lii 2

(1) Ὡπερ δὲ τὸ ζυρὸν ἔκ ἐξ αὐτῆς τῆς εἰσάπαν ἀναβοθρῶς εἰς τῶ εἰ ἡμῖν τρίχα, τέμνει δὲ ἀναφουομίῳ ὀδέως· ἔτω καὶ εἰ ἡμῖν ὁ τῆ Θεῷ λόγος πρὸρριζον ὡπερ τῶ ὡς ἐμφυτον ἐπιθυμίας ἔκ ἀναβοθρῶς κίνησιν. τετηρ. κτ. εἰ τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 408.

(2) Ἐν τε τῷ 29. κηφ. τῆς Ἐξῆδ. καὶ εἰ τῷ 4 καὶ 16. τῆ Λοβίτ.

τίας, καὶ τὸν ἕνα εἰς ὄλοκαύτωμα Κυρίῳ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡσπερ δὲ οἱ Λεῖται προσαχθέντες ὑπὸ τῆ λαῶ ἀντὶ τῶν πρωτοτόκων, τῶν προσαγόντων ἐπιθεμάτων ἐπ' αὐτὰς τὰς χεῖρας, ἵνα τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν βασιάσωσιν, αὐτοὶ προσάγῃσι τὰς μόχως, ἐπιθεμάτων τέτοις τὰς χεῖρας· καὶ ἔτω γίνονται λειτουργοὶ Θεῷ ἀντὶ πρωτοτόκων, ὅς ἀπαρχῆν ὁ Θεὸς εἴλετο, προσιόντας ὑπὲρ τῆ λαῶ, ἧ εἰσὶν ἀπαρχαὶ οἱ πρωτότοκοι, ἀνθ' ὧν ἔτοι. ἡ δὲ ἀληθῆς ἀπαρχὴ Χριστός, ὁ πρωτότοκος τῆ Θεῶ, καὶ πρωτότοκος τῆς Παρθένου, ἀντὶ τῆ πρωτοπλάσε βασιάσε τὰς ἀμαρτίας τῆ κόσμου.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐπιτήρει ὅτι τέλειος μὲν ὄλοκαύτῃ μοχός, ἐνιαύσιος δὲ ὑπὲρ ἀμαρτίας σφάζεται. ἵνα αὐ ταύτῃ νοῆς διὰ δυοῖν τὸν ἕνα ὡς εἰ τελειότητι μὲν ἀρετῶν, τὸν ἄλλο μόνον νοητῶς, ὡς εἰ ἀπλότητι δὲ καὶ ἀκακίᾳ σφάζομενον.

ιγ. Καὶ εἴσεις τὰς Λεῖτας ἐναντι Κυρίῳ, καὶ ἐναντι Ἀαρῶν, καὶ ἐναντι τῶν υἱῶν αὐτῶν, καὶ ἀποδώσεις αὐτὰς ἀπόδομα Κυρίῳ. Καὶ διασελεῖς τὰς Λεῖτας ἐκ μέσσω τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἔσονται ἐμοί. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ Λεῖται ἐργάζεσθαι (1) τὰ ἔργα τῆς σιλωῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ καθαρῆς αὐτὰς, καὶ ἀποδώσεις αὐτὰς ἐναντὶ Κυρίῳ. Ὅτι ἀπόδομα ἀποδομένοι ἔστοιμοι εἰσὶν ἐκ μέσσω υἱῶν Ἰσραὴλ· ἀντὶ τῶν διανοιγόντων πᾶσαν μήτραν πρωτοτόκων πάντων ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἴληφα αὐτὰς ἐμοί. Ὅτι ἐμοί πᾶν πρωτότοκον ἐξ υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρῶν παρ' ἕως ἡλιθίας. ἡ ἡμέρα ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ ἡγιασά αὐτὰς ἐμοί, Καὶ ἔλαβον τὰς Λεῖτας ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ. Καὶ ἀπέδωκα τὰς Λεῖτας ἀπόδομα δεδομένους Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν ἐκ μέσσω υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ ἔσονται ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσεγγίζων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὰ ἅγια. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ

τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τοῖς Λεῖταις καθὰ ἐνετάλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ περὶ τῶν Λεῖτῶν, ἕτως ἐποίησαν αὐτοῖς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Καὶ ἠγνίσαντο οἱ Λεῖται, καὶ ἐπλῶσαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς ἀπόδομα ἐναντι Κυρίῳ Ἀαρῶν, καὶ ἐξιλάσασθαι Ἀαρῶν περὶ αὐτῶν ἀφαιγνίσασθαι αὐτὰς. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσήλθον οἱ Λεῖται λειτουργεῖν τῷ λειτουργίαν αὐτῶν ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας ἐναντι Ἀαρῶν, καὶ ἐναντι τῶν υἱῶν αὐτῶν· καθὰ σωvéταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ περὶ τῶν Λεῖτῶν, ἕτως ἐποίησαν αὐτοῖς.

ιγ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Τῆτό ἐσι τὸ περὶ τῶν Λεῖτῶν· ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, εἰσελεύσονται λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας. Καὶ ἀπὸ πενητηκονταέτης ἀποσησεται ἀπὸ τῆς λειτουργίας, καὶ ἔχι ἔργατα ἔτι. Καὶ λειτουργήσει ὁ ἀδελφὸς αὐτῶν ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας φυλάσσει φυλακὰς, ἔργα δὲ ἔχι ἔργατα· ἔτω ποιήσεις τοῖς Λεῖταις ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ μετὰ πέμπτον καὶ εἰκοσὸν ἔτος μέχρι τῆ πενητηκοστῆς λειτουργεῖν τὰς Λεῖτας κελεύει; Ἐπειδὴ ἡ μὲν πρώτη ἡλικία τελείαν ἔχει τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν τῷ διάκρισιν· ἡ τελειοταία δὲ ἀδενέερον ἔχει τὸ σῶμα. ἀποκρίνει τοίνυν καὶ τῷ νεότητα, καὶ τὸ γῆρας· τῷ μὲν, διὰ τὸ ἀτελὲς τῆς ψυχῆς· τὸ δὲ, διὰ τὸ τῆ σώματος ἀδενές.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω εἰσελεύσονται. Ἐργάζεται δὲ ὁ Λεῖτης ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης ἕως πενητηκονταέτης ἀπὸ τὸ ἰχυρὸν (2) τῆς ἡλικίας· εἶτα φυλάσσει φυλακὰς ἀγίας μετὰ τῶν ἀγίων ἀδελφῶν, ὑπερβαῖνον (3) τὸν ὄρον τῆς ἐργασίας· ἐπεὶ καὶ ἔργα διωάμεως ἐσι τὰ αἰτεταλμεῖα τοῖς Λεῖταις.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ὁ πανόμοιος ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας μετὰ πενητηκοντα ἔτη συνήρχετο τῆς φυλακῆς. συνάψον δὲ ὅλλω τῷ φράσιν, καὶ δηλὸς ἔσται ὁ νῆς τῆ ῥητῆ. διὰ μέσσω γὰρ ἐσι τὸ, καὶ λειτουργήσει ὁ ἀδελφὸς αὐτῶν ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας.

ΚΕΦ.

(1) Ἐργάζεσθαι. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.
(2) Ἀπὸ τῆ ἰχυρῆ, ἀνάγν.
(3) Ὑπερβαίνων. ὁρθέστερ. ἵνα ὁ Λεῖτης ἰννοῆται.

Κ Ε Φ Θ

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ, ἐξελεθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, β. ἐν τῷ μῦθῳ τῷ πρώτῳ, λέγων, Εἰπον, καὶ ποιήτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ γ. πάχα καθ' ὡραν αὐτῆ, Τῇ τετάρτῃ δεκάτῃ τῆ μῶδος τῆ πρώτῃ πρὸς ἑσπέραν, ποιήσετε αὐτὸ κατὰ καιρὸς αὐτῆ· κατὰ νόμον αὐτῆ, καὶ κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῆ ποιήσεις αὐτό.

ΛΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος τὸ πάχα, Φασέκ ἐκδέδωκεν· ὁ δὲ Φίλων, (1) διαβατήριον· τὸ δὲ, (2) ἐκ τῆ αὐτοῖς ἐκ τῶν Αἰγυπτίων ὠθευμένων μεγάλα εἶναι τὰ διαβήματα, κατὰ πάντα τὸν νόμον αὐτῆ τῆ Φασέκ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ πάχα, τὴν ὑπέρβασιν ἀναμνηστικῶς τελεῖν. διότι αὐτῆς ὁ παῖων Ἄγγελος ὑπερβέβηκεν. ὅταν τὸ νόμα, καὶ τὸ κατ' ἔτος ἐπιτελεῖν εἰς ὑπερβασίαν ὑπόμνησιν, καὶ εἰς δῆλωσιν τῆ τὸν θάνατον μηκέτι θάνατον εἶναι ποιήσαντος διὰ τῆς ἀναστάσεως. ἀμνημονες δὲ τῆς ὑπερβασίαν οἱ τὰ σαρκὸς προτιμῶντες, ὡς ἀποτρέπων Τιμόθεον ὁ Παῦλος· 2. Τιμ. 2. 8. Φησὶ· μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἐγηγεμένον· ἐκ ἀνάμνησιν, ὡς ἐπιλελησμένῳ κινῶν, ἀλλὰ μνήμῳ ὡς μεμνημένῳ. ποιήσεις δὲ αὐτὸ Φησὶ, κατὰ καιρὸν αὐτῆ. ἔτε γὰρ ἐκλῶς καιρὸς τὸ πρᾶγμα γέγονεν, ἀλλ' ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τῆ χρόνος.

δ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ποιήσατε τὸ πάχα Ἐναρχομένῃ τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ τῆ μῶδος ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆ Σινᾶ. καθὰ σωεταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

ε. Καὶ παρεγένοντο οἱ ἄνδρες οἱ ἦσαν ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, καὶ ἐκ ἠδυνῶντο ποιήσατε τὸ πάχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ προσῆλθον ἐναντίον Μωϋσῆ καὶ Ἀαρὼν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες ἐκείνοι πρὸς αὐτῆς, ἡμεῖς ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου· μὴ ἐν ὑπερῆσωμεν ὡς προσενέγκω τὸ δῶρον Κυρίῳ κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆ ἐν μέσῳ ὑμῶν Ἰσραὴλ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῆς Μωϋσῆς, σῆτε αὐτῆ, καὶ ἀκέσομαι ὅ, τι ἐντελεῖται Κύριος περὶ ὑμῶν.

ΛΗΛΟΥ. Ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ, ἀντι τῆ οἱ μεμιασμένοι ἐπὶ νεκρῶ. ἔτω γὰρ

αὐτὸ ὀνομάζει ἐπὶ τῆ τὴν μεγάλῃ δὲ χλὴ ὠθευμένων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν ἐκ ἠδυνῶντο ἐπιτελεῖσαι τὸ πάχα οἱ ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ; Σωτήριον ἢ αἰτία τῆ παρατήρησαι. ὡς γὰρ ἀπὸ κήδους ὄντες, καί τινος τῶν οἰκείων ταφῇ παραδεδωκότες, ἀκάθαρτοι κατὰ τὴν τῆ νόμος διαγόρῳσιν ἦσαν. δεδιότες τοίνυν, μὴ τῆ πάχα πληρῶντες τὴν ἀπολλῶν, παραβῶσι τὴν περὶ τῶν ἀκαθάρτων κεκρίτω, καὶ ἀντινομίαν περιπέσωσι, τὴν αἰτίαν τὸν νομοθέτην ἐδόξαζαν· ἀλλ' ἐδὲ ἔτος ἐτόλμησεν ἀποκρίνασθαι, ἕως τὸν δεαστικὴν ἠρώτησε. ταύτη γὰρ τῇ πλημμελείᾳ Ἰησοῦς ὁ τῆ Ναυῆ περιπέπλωκε, πρὸ τῆς ἐρωτήσεως τῆς Γαβαωνίτας δεξάμενος. προσέταξε τοίνυν ὁ δεαστικὸς Θεός, τῆ τῷ μισμῶ τῆ τῶ περιπίπλωντας, ἢ πόρρωθεν οἰκέντας, καὶ τῆ τῆ χάριν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ τῆ πρώτῃ μῶδος ἐπιτελεῖσαι τὸ πάχα μὴ διωκόμενος, τῇ τεσσαρεσκαδεκάτῃ τῆ δευτέρῃ μῶδος ἐπιτελεῖσαι τὸ πάχα.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Ἀκάθαρτον ἐπ' ἀνθρώπου ψυχῇ τὸ γράμμα λέγει τὸ ἱερὸν, τὸν ἐπὶ νεκρῶ μεμολυσμένον. ἀπείρηται γὰρ καὶ ἀψύχῃ σώματος ἀποδίγειν, καὶ τοῖς περὶ τῆς αἵματός τῶν ἀγγῆ καὶ ἐξ αἵματος τῆς ἀκαθαρσίας τὴν γραφῶν τὸ ἀρχαῖον ἐπετίθει θῆσισμα. τοιγαρτοὶ καὶ ἐξεπέμποντο τῆς παρεμβολῆς. ὑπετύπη δὲ αὐτὸν διὰ τῆ τῶν νόμος, ὡς ἀνίερὸς ἔσαι τις, καὶ νοητῆς ἀκαθαρσίας ἐμπλεως, τῆς ἐτέρῃς νεκρότητος μετεσχηκῶς, ὡς ἐν ἡδίετε καὶ τρόποις. νεκροὶ γὰρ τῆς τρόπος οἱ περὶ ὧν ἂν λέγοιτο παρὰ Χριστῆ, ἀφῆς Ματθ. 3. 22. τῆς νεκρῆς θάπτειν τῆς ἐαυτῶν νεκρῆς.]

ἔξω δὲ ἐν τῆς θείας αὐλῆς, καὶ τῆς τῶν πρωτοτόκων ἐκκλησίας ἀπόπεμπτος ὁ τοῖς τὰ νεκρῶ φρονεῖν τε καὶ δρᾶν εἰωθῶσι κεκοινωνηκῶς, κατὰ γε τὸ ἐλέσθαι φημι τὰ ἴσα φρονεῖν τε καὶ δρᾶν.

ζ. Καὶ ἐλάλησε [Κύριος] πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, ἄνθρωπος ἀνθρώπος, ὃς ἐὰν γένηται ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, ἢ ἐν ὁδῷ μακρᾶν ἢ ἐν ὑμῖν, ἢ ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν, καὶ ποιήσῃ τὸ πάχα Κυρίῳ. Ἐν τῷ μῦθῳ τῷ δευτέρῳ ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ ἡμέρᾳ· πρὸς ἑσπέραν ποιήσῃ αὐτὸ, ἐπ' ἀζύμων καὶ πικρίδων φάγονται αὐτό.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅς ἂν ἦ, Φησὶν, ἐν ἀποδημίᾳ τὸν πρῶτον μῦθον, μὴ ποιῆτω τῆς πόλεως ἔξω τὸ πάχα, ἀλλ' ἐν τῷ δευτέρῳ μῦθῳ ἵνα φθάσῃ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα·

(1) Ὅρα τὴν σημείωσιν. τὴν ἐν σελ. 682. καὶ τὸ ὑπόμν. τὸ ἐν τῷ 2. ἐδ. τῆ 22. κεφ. τῆ Δευτ. κ.

(2) Τὸ δὲ, διαβατήριον, ἴσ. ἐννοητέον.

λυμα· καὶ παραβαινέτω τὸν καιρὸν, ἵνα μὴ τῆς πόλεως ἐκπέσῃ· [δεικνύς, ὅτι ἡ τῆ τόπῃ παρατήρησις, τῆς τῆ καιρῶ παρατηρήσεως ἐστὶν ἀναγκαιότερα. τί τοίνυν ἔχοισιν ἂν εἰπεῖν, οἱ τῆς πόλεως ἔξω ποιῶντες; ὅταν γὰρ τὸ ἀναγκαιότερον παραβῶσιν, εἰδὲ ἢ ἐν τῷ μικροτέρῳ παρατήρησις ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογήσασθαι δύναται.] ὡσε καὶ μυριάκις δοκῶσι φυλάττειν τὸν καιρὸν, ἐσχάτῳ ποιῶσι παρανομίαν, ἔξω τῆ τόπῃ ποιῶντες.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκαθάartos ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, ταύτητοι καὶ ἐν μὴ τῷ δούτέρῳ τελέντας τῷ ἑορτῷ, σφάζοντάς τε τὸ ἱερεῖον εἰς τύπον Χριστοῦ κατὰ τὸν τῆ πάχα νόμον, ἐχ' ἑτέρος εἶναι νομιῶμον, ἢ ὅτι τῆς Ἰουδαίας ἐπὶ τῇ κατὰ Χριστὸν μυστηρια μεμολυσμένους, καὶ γραφῶν ἔχοντάς εἰς ἀκαθαρσίαν τὸ ἔμπροσθεν εἰς τὸν Ἐμμανηὴλ. οἱ γὰρ τοιοῦδε τῆς ἀγίας ἡμῶν ἑορτῆς ἀπόλιον ἀναγκαιῶς ὑπερίξιναι δὲ καὶ διημαρτήκασιν τῆ καιρῶ κατ' ὄν ὁ τῆς ἀπάντων ζωῆς ἀρχηγὸς τετελείωται διὰ παθημάτων. ἔλεος γε μὴ τῆ πάντα σώζειν ἐθέλοντος, ἐν τοῖς μετὰ τῆτο καιροῖς, ὡς ἐν μὴ δούτέρῳ, μεδέξασιν καὶ αὐτοὶ τῆ Χριστοῦ, καὶ σιωποῦντάς τε τοῖς ἀγίοις, τοῖς ἐν καιρῷ κεκλημένοις, δῆλον δὲ ὅτι τοῖς ἐξ ἔθνῶν. ἄθροι γὰρ ὅπως οἱ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ τὸν τῆς εἰδωλολατρίας οὐδὲς ἀποτριψάμενοι ὄντο, σφάζον τὸν ἄμνον ἐν πρώτῳ μὴ, καὶ εἰς τὰς τῆ πιστεύειν ἀρχὰς ἀναθρόσκασιν, οἱ δὲ κεχρισμένοι τῷ αἵματι τῆ Κυρίου παρ' ἑδὲν ἠγῆσονται τὸν ὀλοθροῦτῳ, καὶ αἰμύνας ἔσονται τῆς Φθορᾶς· οἱ δὲ, ὡς ἐν ἔτειτε καὶ ἐν μὴ δούτέρῳ, προσίασιν μόλις καὶ ὁμολογήσιν τὸν μόλυσμον, καὶ ὅτι γεγονῶσιν ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου διεβεβαῶντο σαφῶς, καὶ τῆς ὀβλογίας ἀξίῶσιν τυχαῖν, ὑπερον δὲ καὶ μετὰ τῆς πρώτης πληρῶσιν τῷ ἑορτῷ. ὅταν γὰρ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ, τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται.

Ρωμ. 11. 25, 26. ἢ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ, τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ ὁ Κυριοκλόνος Ἰουδαῖος. ἐν ὀδῷ δὲ μακρῶ καὶ ἔξω τῆς Ἰερουσαλήμ, ἢ τοῖς τῆς ἀγίας τῆ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἐκκλησίας ὁ τῆ κλίσαι λατρεῶν παρὰ τὸν κλίσαντα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κακῆνο οἶμα προσενεγκῆν [ἀναγκαῖον.] ὅτι κεκράτηκιν ἔθος ἐν ἐκκλησίαις ἀπό γε οἶμα τῆτος τῆ νόμου, ὡς εἰ ἐκπίπτοι τῆ πρώτῃ μὴδὲ ἢ κατὰ σελῶν τεσσαρεσκαίδεκάτη, τὸν δούτερον ἀγῆ περιεργάζεσθαι μὴα, καὶ ἐν αὐτῷ ζητεῖν τῷ ὀρισμένῳ ἡμέραν, ἵνα μὴ ἐξοίχοιτο τῆς ἀληθῆς ἑορτῆς ὁ καιρὸς.

ιβ. Οὐ καταλέψασιν ἀπ' αὐτῆ εἰς τὸ πρώτῳ, καὶ ὅσῃν ἔ σωτρίψασιν ἀπ' αὐτῆ· κατὰ τὸν νόμον τῆ πάχα ποιήσασιν αὐτό.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆ μὴ καδικῆσαι τῆς Χριστοῦ ὑποσάσεως τὸν θάνατον. εἰσὶς γὰρ καὶ ὑπόσασιν τὸ ὅσῃν κατὰ τὸ ὄνομα.

ιγ. Καὶ ἀνθρώπος ἀνθρώπος ἐστὶν ἀκαθαρὸς ἢ, καὶ ἐν ὀδῷ μακρῶν ἐστὶ, καὶ ὑπερήσῃ ποιῆσαι τὸ πάχα. ἔξολοθροῦθήσεται ἡ ψυχῇ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς, ὅτι τὸ δῶρον Κυρίου προσώεγκε κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆ ἀμαρτίαν αὐτῆ λήψεται ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ μὴτε ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου κατὰ τῆς Ἰουδαίας, μὴτε ἐν ὀδῷ μακρῶν ὄντες κατ' Ἑλλῶνας, ἢ αἰρετικῆς, σαρδαῖως προσοίσωμεν τῷ θυσίαν, καὶ τὰς ἑορτάς Κυρίου τιμήσωμεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὗτός ἐστιν ὁ καλῆμενος καὶ μὴ ὑπακῶν. ὁ γὰρ ἀπειθῶν, φησὶ, τῷ ἡῶ, ἐκ ὀψεται τῷ ζωῷ.

ιδ. Ἐὰν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ ποιῆσῃ τὸ πάχα Κυρίου, κατὰ τὸν νόμον τῆ πάχα, καὶ κατὰ τῷ σωταξίν αὐτῆ ἔτω ποιῆσῃ αὐτό· νόμος εἰς ἔσα ὑμῖν, καὶ τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ αὐτόχθονι τῆς γῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς γάρτοι κατὰ καιρῶ τῆς ἐν Χριστῷ πίσεως προσιεμένους τὰ ἀρχήματα ποιῶμεθα κοινωνῆς τῆς ἀναμάρτης θυσίας. ἐκ ἐν γὰρ φησὶν ἐν Χριστῷ Ἰουδαῖος καὶ Ἑλλῶ, ἀλλ' ἡ κλήσις μία.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐκέλευσε δὲ καὶ τῆς προσηλύτους τῶν ἰσῶν μεταλαχεῖν. νόμος γὰρ φησὶν εἰς ἔσα ὑμῖν, καὶ τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ αὐτόχθονι τῆς γῆς. διὰ δὲ τῆτων, τῶν ἔθνῶν προμύθει τῷ κλήσιν.

ιε. Καὶ τῇ ἡμέρῃ ἢ ἐσάθη ἢ σικηνῆ, ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τῷ σικιλιῷ, τὸν οἶκον τῆ μαρτυρίῃ· καὶ τὸ ἐσπῆρας ἡ ἐπὶ τῆς σικιλιῆς ὡς εἶδος πυρὸς εἰς πρώτῳ. Οὕτως ἐγένετο διαπαντός· ἡ νεφέλη ἐκάλυπτεν αὐτῷ ἡμέρας, καὶ εἶδος πυρὸς τῷ νύκτῃ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς γὰρ ἐκκλησίας, ἢ τοῖς τῆς ἀληθῆς σικιλιῆς ἀνεγεροῦσεως, ἢ δόξα τῆ Χριστοῦ πεπληρωκῆν αὐτῷ. καὶ τοῖς μὲν ἐν πλάνῃ ἀγνοίας ὡς ἐν νύκτῃ διατρίβουσι, πυρὸς ἀναλάμπει δίκλῳ τὸν φωτισμὸν αἰεὶς ὁ Χριστός, τοῖς γε μὴ πεφωτισμένοις τῷ παρ' αὐτῆ σικιαν καὶ σικιλιῶ δωρῆμενος, [καὶ ὀροῖσις αὐτῆς καταπαινῶν πνευματικοῖς, τῆτεςί ταῖς ἀνωθεν τε καὶ διὰ τῆ πνεύματος παρακλήσεσι. τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ, ὡς ἐν εἶδει μὲν πυρὸς ὀραῖσθαι τῷ νύκτῃ, ἐν δὲ εἶδει νεφέλης τῷ ἡμέραν. ἔδα γὰρ ἔδα τοῖς μὲν ἐτι νηπίοις φωτισμῆ καὶ ἐλάμψεως, τῆς ἀποφερέσεως εἰς θεογνωσίαν· τοῖς δὲ τῆτων ἀνωτέρῳ καὶ λελαμπρυσμένοις διὰ τῆς πίσεως, σικιλιῆ καὶ ἐπικυρίας· ὡς ἂν δῶναιτο διενεγκῆν τῆ παρόντος βίῃ τὸν καύσωνα, καὶ τῆς ἡμέρας τὸ βάρος.]

ιζ. Καὶ

ιζ. Καὶ ἰωίκα ἀνάβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκλιῆς, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆρον [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἔσῃ ἡ νεφέλη, ἐκεῖ παρεμβάλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀπαιρέσης τῆς νεφέλης, σωμαπαίρει καὶ ἡ σκλιῆ καὶ καταλυσεως, συγκαθίσταται. καὶ σὺ αὐτῇ τῆτο ἔδρων οἱ ἐξ Ἰσραὴλ. ἔπειτα γὰρ ἡ ἐκκλησία πανταχῇ τῷ Χριστῷ, καὶ ἡ τῶν πισθόντων ἀγία πληθὺς τῆ καλῆτος εἰς σωτηρίαν ἐκ ἀπονοσφίζεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ γὰρ σιωεῖναι τῷ ποδηγῶντι, σωτήριον. καὶ τότε μὲν τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ ἡμῖν δὲ νυκτὶ τὸ μὴ χωρίζεσθαι Χριστῷ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Πρώτη μὲν ἀπαρσις ἡ ἐξ ἀπιστίας εἰς πίσιν, καὶ ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν, καὶ ἐκ τῆ μὴ εἰδῆναι τίς ὁ Φύσατε καὶ ἀληθῶς Θεός ἐπὶ τὸ εἰδῆναι σαφῶς τὸν τῶν ὄλων δεσπότη καὶ ποιητῷ. ἀπαρσις δὲ ὡπερ μετ' ἐκείνῳ δούτερα καὶ ἐπωφελῆς, ἡ ἐκ φαυλότητός τε καὶ ἀσελγείας ἐπὶ τὸ θέλειν ἡδὴ πως τὰ ἀμείνω δρᾶν τε καὶ φρονεῖν· τρίτη δὲ, ταύτης προφερεςέρα καὶ ἐν δουλείᾳ μέζονι, ἡ ἐκ τῆ ἀνδῆς ἐπὶ τὸ ἀρτίως ἔχον πρακτικῶς τε ἅμα καὶ δογματικῶς. καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ σιωεῖναι τε τῷ Θεῷ καὶ σὺ αὐτῷ πάντα δρᾶν ὑποφώγειν ἂν ἀνιγματοδῶς τό, τε σωμαπαίρειν ἀπαιρέση τῇ νεφέλῃ καὶ ἡρεμύση σωηρημῆν.

ιη. Διὰ προσάγματος Κυρίε παρεμβάλῃσιν [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ διὰ προσάγματος Κυρίε ἀπαρῆσιν. πάσας τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιαζέει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκλιῆς, παρεμβάλῃσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Διὰ προσάγματος Κυρίε, φησὶν, ἀπαρῆσιν. καὶ τῆτο οἶμα δηλοῖ τὸ καὶ λόγῃ δειδῶναι τῆ παροτρυνόντος εἰς ἀλλήλῳ, καὶ εἰς τῷ τοῖς ἀγίοις πρέπσαν ὀκοσμίαν τὰς ἔπεδα δεῖν οἰομένους Χριστῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὕτω καὶ τὰς ὁδοιπορίας ἀκόσμον τὰς τῶν Ἀποσόλων ἐπιτελε-

μάσας· καὶ διὰ προσάγματος τῆ ἀγίε πνοῆματος χωρας καὶ τόπῃ διαμείβοντας. (1)

ιθ. Καὶ ὅταν ἐφέληται ἡ νεφέλη ἡμέρας πλείους, καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ φυλακῷ τῆ Θεῷ, καὶ ἔ μὴ ἐξάρῃσιν. καὶ ἔσῃ ὅταν σιεπάσῃ ἡ νεφέλη ἡμέρας ἀριθμῷ ἐπὶ τῆς σκλιῆς, διὰ φωνῆς Κυρίε παρεμβάλῃσιν, καὶ διὰ προσάγματος Κυρίε ἐξαρῆσιν.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἐφ' ὅσω μὲν ὑπὲρ τῷ σκλιῷ σιωέβαινον ἐσῆναι τῷ νεφέλῳ, μένειν αὐτοῖς ὡς ἐπιδημῆντος ἐδόκει τῆ Θεῷ· τρεπομῆς δὲ ταύτης, μελανίσταται.

κα. Καὶ ἔσῃ ὅταν γένηται ἡ νεφέλη ἀφ' ἐσπέρας ἕως πρωῆ, καὶ ἀναβῆ ἡ νεφέλη τὸ πρωῆ, καὶ ἀπαρῆσιν ἡμέρας ἡ νυκτός. καὶ ἐὰν ἀναβῆ ἡ νεφέλη, (2) ἀπαρῆσιν ἡμέρας, ἡ μηνὸς ἡμέρας πλεοναζέσης τῆς νεφέλης σκιαζέσης ἐπ' αὐτῆς, παρεμβάλῃσιν. (3) Ὅτι διὰ προσάγματος Κυρίε ἀπαρῆσιν. τῷ φυλακῷ Κυρίε ἐφύλαξαν διὰ προσάγματος Κυρίε ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ὁ λέγει τοιῦτόν ἐσῖν· ἔτε ἀπὸ ἐσπέρας ἀναβῆ ἡ νεφέλη, ἔτε πρωῆ, ἔτε ἐν νυκτὶ, ἡμέρας ἀπαρῆσιν, καὶ (4) ἐν νυκτὶ ἀνάρονται τῆς πορείας. καὶ μῶσα δὲ ἡμερῶν σκιαζέσης τῆς νεφέλης, καὶ ἐν τόπῳ ἰσαμῆς, καὶ μὴ παραποροδομῆς, ὑπομῆσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ παροκῷ, καὶ ἐκ ἐξαρῆσιν. ἀνάβασιν δὲ τῆς νεφέλης, τῷ πορείαν καλεῖ, καὶ τῷ ἐπὶ τὰ πρόσω πρόοδον. δοκεῖ μοι δὲ ἐμφαίνειν, ὅτι ἰωίκα ἐβῆλετο ὁ Θεός αὐτῆς ἀπαίρειν. ἀπὸ ἐσπέρας ἡ καὶ νυκτὶ διεδέχετο ἡ νεφέλη τὸν σύλον τῆ πυρός, προδοποιῆσα ὡπερ τῷ Ἰσραὴλ· καὶ ἐκ τῆς δηλῆντος, ὅτι ἐν ἡμέρα δὲ αὐτῆς ἀπάρχεσθαι τῆς πορείας. αἰτεῦσιν ἡδὴ προανακρομῆς τῆ Θεῷ, ὅτι χρονοτριβεῖν αὐτῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ βῆλεται, διὰ τῷ μέλλεσαν ἔσεσθαι κατ' αὐτῶν ἀπειλῷ ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ἐξδονωσάντων αὐτῶν τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας, καὶ σραφόντων εἰς Αἴγυπτον.

ΚΕΦ.

(1) Ἡ, διαμείβοντων ἀναγωγῆ. ἡ προοτεῖον τὸ, αὐτῆς.

(2) Τὸ, καὶ ἐὰν ἀναβῆ ἡ νεφέλη, παρὰ μὲν τῷ ἀγίῳ Κυρίῳ. (ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 163.) κῆτομ· παρὰ δὲ ταῖς εἰρημῶν. ἐκδόσ. ἔ.

(3) Παρεμβάλῃσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔ μὴ ἀπαρῆσιν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Παρεμβάλῃσιν εἰ εἰς Ἰσραὴλ καὶ ἔ μὴ ἀπαρῆσιν. ὁ ἐν ἀγίοις Κυρίῳ. αὐτ.

(4) Οὕτω μὲν ἐκάττερος τῶν κωδικ. παρὰ δὲ Προκοπίῳ (ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.) ἐκ ἐν νυκτὶ, ὁρῶσ.

Κ Ε Φ. Ι.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ποίησον σεαυτῷ δύο σάλπιγγας ἀργυρᾶς· ἐλατὰς ποιήσεις αὐτάς· καὶ ἔσονται σοι ἀνακαλῆν τῷ σωμαγωγῷ, καὶ ἐξάξεν τὰς παρεμβολάς.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ποίησον σεαυτῷ δύο σάλπιγγας ἀργυρᾶς· ἐλατὰς ποιήσεις αὐτάς· καὶ ἔσονται σοι ἀνακαλῆν τῷ σωμαγωγῷ, καὶ ἐξάξεν τὰς παρεμβολάς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Εὗρε καὶ βυκάνης τρόπον ἐξ ἀργυρίας ποιησάμενος. ἔσι δὲ τοιαύτη· μήκος μὲν ἔχει πηχυαῖον ὀλίγω λεῖπον· σενή δ' ἐσι σύριγγε αὐτῆ βραχὺ παχύτερα· παρέχουσα δὲ εὖρος ἀρκῆν ἐπὶ τῷ σώματι, πρὸς ὑποδοχὴν πνύματος, εἰς κώδωνα ταῖς σάλπιγγι παραπλησίως τελευτῶσα καλεῖται κατὰ τῶν Ἑβραίων γλώσσαν. γίνονται δὲ δύο. καὶ τῇ μὲν ἑτέρᾳ, πρὸς παρακέλευσιν καὶ συλλογῇ ἐχρῶντο τῆ πληθὺς πρὸς τὰς ἐκκλησίας. καὶ μίαν μὲν ἀποσημάναντος, ἔδει τὰς ἀρχὰς σωελεθεῖν, σκεψομένης περὶ τῶν οἰκείων· ἀμφοτέραις δὲ σωῆγε τὸ πληθὺς. τῆς δὲ σκλιῆς μετακινεμένης, ταῦτα ἐγένετο.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Δύο αἱ σάλπιγγες διπλῆν γὰρ εἰς ἐκκλησίας τὸ τῆς παρακλήσεως κήρυγμα. εἰ μὲν γὰρ εἰς ὀρθότητα τῷ δογματικῷ ἀποφέρει τὰς πεπισθόκτας, καὶ τὸν τῶν διεσραμμένων κατακιβδηλοῦει λόγον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐτερον δὲ, πρὸς ἠθικῶς ἐπανόρθωσιν ξαναγαῖ, καὶ τῆς εἰς Χριστῷ πολιτείας καταλοβαίνει τῷ ὁδόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σάλπιγγε δὴ ἐν ὁ νόμος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα. μεγάλη γὰρ ἡ διά γε τῶν ἀγίων Ἀποστόλων ἀναφώνουσα σάλπιγγε, ἐκ ἀθετήσα τῷ πρώτῳ, σιωπευδικομένη δὲ καὶ αὐτῷ. διὰ γὰρ νόμου καὶ Προφητῶν ἀναφώνουσι τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον. ἀργυρᾶ δὲ καὶ ἐλατὰ· τῆ μὲν ἀργύρα, σημαίνοντος τῷ Φαιδρότητα· λαμπρὸς γὰρ ὁ περὶ Θεοῦ λόγος, τῆς εἰς κόσμῳ σοφίας τὸ σκοτεινὸν ἐκ ἔχων· τῆ γὰρ μὲν ἐλάσματος προφαίνοντος, ὅτι προσβήσονται καὶ προκοψῶσιν αἱ ἱεραὶ καὶ δεῖαι σάλπιγγες, ἦγυν τὸ ἀρχαῖον τε καὶ νοερὸν κήρυγμα. (1)

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐν ταῖς σάλπιγγιν ἀνακαλείδω, φησὶν, ἐπὶ τῷ σκλιῶν ὁ λαός. κηρύγμασι γὰρ τὰς εἰς σκλιῶν ὡσπερ ἰδίαις σωμαγείρομεν εἰς ἐκκλησίας· σιωπευδικομένης δὲ, καὶ ἀπαίρειν ἀναπέειδομεν ἐκ τῶν αἰχλίων ἐπὶ τὰ πρέποντα τοῖς ἡγιασμένοις, καὶ οἰονεὶ μεθορμίζεσθαι πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἐκ φαυλοτητος εὐμάλα μεταπαιδύομεν.

(1) Λέπει ὡς εἶπε τοῖς ἐκδομένοις τὸ ὑπόμνημα τῆτο. προκεταί γὰρ αὐτοῖς (αὐτῶν. 1. μέρ. 2. σελ. 166.) τὸ δὲ τὸ ζήτημα· Τὶ δὴ ἐν αἰρα φαινοῦ τῶν τῶν σαλπιδίων εἶναι δυάδα, καὶ τὰς τῶν σημασιῶν διαφορὰς; ἐλατὰς δὲ ἀνθ' ὅτε καὶ ἐξ ἀργύρα δὲν παιδῶν προέταχε; καὶ τῆ μὲν πρώτε μέρει ἡ λύσις αἰεσι· τῆ δὲ δευτέρῃ, αὐ μέρει. περὶ γὰρ τῆ, ἐλατὰς ἀνθ' ὅτε, ἔδει κεῖται· περὶ τῆ ἐξ ἀργύρα δὲ, τὰ δὲ ἀργυρᾶ δὲ αἱ σάλπιγγες, τῷ ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν λόγοι λαμπρότητα, καὶ τὸ ἀγαθὸν εὐκρινές, ὡς αὐτῶν ἰδία φύσει τῆς ὑλῆς ἡμῶν ὑποφανέτης ἀξείως.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐλατὰ δὲ αἱ σάλπιγγες· ἐλαύνονται δὲ διὰ σφύρας. περὶ ἧς Ἱερεμίας φησὶ, καὶ σωελεθεῖ ἡ σφύρα πάσης τῆς γῆς· εἰ μὴ γὰρ ἦν διάβολος ἡ σφύρα, σάλπιγγε ἐκ τῆ ἐλατῆ; ἡ διεγείρουσα ἐπὶ τὰς ἐορτὰς τῆ Θεοῦ· καὶ ἄς τὰ σώματα θυσίαν προσάγομεν, λόγω τῷ ἰδίαν ἀπολιπόντα ζωῷ, τὰς ψυχὰς φαιδρωόμενοι· καὶ τὰς ἀκρόντας κινῶσα πρὸς πόλεμον. πολλὰ ἡ σφύρα Παύλῳ σωῆρατο τῇ σάλπιγγι τῇ ἐλατῇ, διὰ τῶν ποικίλων αὐτὸν ἐλαύνουσα περασμῶν· δηλῶσα, ὡς ἐλαύνεσθαι ἠδυνάτο, μηδὲν βλαπτόμενος· καὶ αἴμα λαβεῖν σάλπιγγος μεγαλοφώνη μὴ ἀδηλον δηλῶσης φωνῆ εἰς τὰς ἀκρόντας, εἰς τὸν κατὰ τῆς κακίας κατασκοπάζεσθαι πόλεμον.

Γ γ. Καὶ σαλπιδίαι ἐν αὐταῖς, καὶ σωμαχθήσεται πάσα ἡ σωμαγωγῆ ἐπὶ τῷ θύραν τῆς σκλιῆς τῆ μαρτυρίας. Ἐάν δὲ ἐν μιᾷ σαλπιδίῳ, προσελθόντων πρὸς σὲ πάντες οἱ ἀρχόντες χιλίαρχοὶ Ἰσραὴλ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Δύο μὲν αἱ σάλπιγγες αἱ συλλέγουσαι τὸν λαὸν ἐπὶ τῷ σκλιῶν. εἰ μὲν δὲ μιᾷ σαλπιδίῳ, φησὶ, προσελθόντων πρὸς σὲ πάντες οἱ ἀρχόντες ἀρχιεροὶ ἡμῶν Ἰσραὴλ. δὲν μὲν γὰρ ὑπολαμβάνω παρακλήσεως τε καὶ προτροπῆς καὶ τοῖς τῷ ἔξιν τελειότεροις, πλὴν ἔτασάυτης ὁσῆς περὶ ἂν δέοιτο καὶ ἡ τῶν ἑτέρων πληθὺς. διὰ τῆτο τὰς μὲν ἄλλας ἀπαντὰς δύο μόλις ἀνακαλῶσι σάλπιγγες, μία δὲ τὰς ἐξελεγεμένης. ἀρκῆ γὰρ ὀλίγον τῷ σοφῷ, καὶ ἀφορμῇ εἰ λάβοι, προδήσει τὸ λείπον, κατὰ τὸ, δίδω σοφῷ Παροιμ. 9. 9. ἀφορμῇ, καὶ σοφώτερος ἔσαι.

Ε. Καὶ σαλπιδίαι σημασίαν, καὶ ἐξαρῶσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι ἀνατολὰς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἀποσημάναντος τὸ πρῶτον, οἱ παρὰ ταῖς ἀνατολαῖς ἐσκλιώκοτες ἀνίσταντο· καὶ πρὸς τῷ δευτέρῳ, οἱ πρὸς τὸν νότον αὐτῆς καθεστῶτες· εἰδ' ἡ σκλιῆ λυομένη μέση τῶν προέστων ἐξφυλῶν ἐκομίζετο καὶ τῶν ἐπομείων ἐξελθόντων δὲ περὶ τῷ σκλιῶν πάντες ἦσαν. τρίτον δὲ σημάναντος τὸ μετὰ λίβα τετραμμένον τῶν ἐσκλιώκων μέρος ἐκινεῖτο, καὶ τέταστον τὸ κατὰ βορρᾶν. ταῖς δὲ βυκάναις ἐχρῶντο καὶ ἐπὶ ταῖς ἱερουργίαις, πρὸς αἰς προσάγοντες ἦσαν τὰς θυσίας, καὶ τοῖς σαββατοῖς καὶ ταῖς λοιπαῖς ἡμέραις.

ΚΥΡΙΑ-

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Προσέταχε τέσσαρας ποιήσασθαι σημασιών διαφοράς, ὡς ἐδὲ αὐτῶν ἀναξοβγνῶναι τε καὶ ἀπαίρειν τὰς τε πρὸς ἡῶ καὶ λίβα, βορρᾶ καὶ νότον. οἶμα ἐν τὰς τέσσαρας ἡμῖν τῶν Εὐαγγελίων συγγραφαίς διὰ τῆς σημαίνεσθαι, δι' ὧν ὁ σύμπαρ παιδαγωγεῖται κόσμος πρὸς δογματικῶν τε ἅμα καὶ ἡθικῶν ἐπιστήμῳ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Λόγος τῆ παρ' ἡμῖν τέσσαρας ὑβρήσομεν τὰς διαφοράς, δι' ὧν ἡ σύμπαρ σα γῆ τὸν ἀριστὸν τε καὶ ὑπόκριτον ἀληθῶς κατορθώσασθαι βίον. μίαν μὲν ἐν ἐσὶ καὶ πρώτῃ, δι' ἧς πρὸς ἐπίγνωσιν ἀληθείας καὶ εἰς ἀνάληψιν θείας φωτὸς καλῶν εἰδίσαμεθα τὰς τῆ κλίσει παρὰ τὸν κλίσει λελατρωκότας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τοῖς γε μὴν ἤδη πεπισυκόσιν αἱ τρεῖς ἕτεροι τῆ λόγος διαφορᾷ πρέποισιν ἂν εἰκότως ἐπέειποι καὶ τρεῖς εἶναι βίαν καὶ πολιτείας διαφορὰς ἐδίδασκεν ὁ Σωτὴρ. ἔφη γὰρ ὅτι τὰ καταβληθέντα τῶν σπερμάτων ἐπὶ τῷ καλλῷ γῆ ἐποίησε καρπὸν, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. ἐκὼν ἐσὶ τις ἐκάστω τῶν τοιούτων ὁ αὐτῷ μάλιστα πρέπων λόγος.

Ματθ. 13. 23.

5. Καὶ σαλπιατε σημασίαν δούτεραν, καὶ ἐξαρῶσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλασθαι πρὸς νότον· καὶ σαλπιατε σημασίαν τρίτῳ, καὶ ἐξαρῶσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλασθαι εἰς θάλασσαν· καὶ σαλπιατε σημασίαν τετάρτῳ, καὶ ἐξαρῶσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλασθαι πρὸς βορρᾶν. σημασία σαλπιασιν ἐν τῇ ἐξάρσει αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ λέγει τῆτό ἐστιν ἡ δούτερον ἐσάλπιζον. καὶ ἐσιώπων, καὶ πάλιν ἄλλο ἅπαξ, καὶ ἐσιώπων, ὅ ἐστι τρίτον· ἡ φανερά τινα εἶχον μέλη, δι' ὧν οἱ ἀκόντες ἠδῆσαν ποίω τάγματι τῆς σιναγωγῆς ἐσάλπιζον, ὡς ἄλλο ὄντος ἡχῆ τῆ σιναγοντος τὰς κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἄλλο τὰς κατὰ βορρᾶν, ἢ νότον, ἢ δυσμᾶς. διὸ ὅτε σιμήγοντο πάντες ἅμα, μονοειδῆς τὸ μέλος τῆς σαλπίζου, καὶ μὴ ἔχον τινα κατακλασμόν.

6. Καὶ ὅταν σιναγάγητε τῷ σιναγωγῷ, σαλπιατε, καὶ ἔ σημασία.

1. Κορ. 14. 8.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, σημασία σαλπιατε ἐν τῇ ἐξάρσει ὑμῶν· καὶ ὅταν σιναγάγητε τῷ σιναγωγῷ, σαλπιατε, καὶ ἔ σημασία; Ὁ πάνσοφος λέγει Παῦλος· ἐὰν μὴ εὐσημον σάλπιγξ φωνῆ δῶ, τίς παρασκυβάσεται εἰς πόλεμον; διαφορᾷ τοίνυν ἦσαν ἡχῆς, καὶ ἡ μὲν τῷ ἀνάπαυλαν, ἡ δὲ τῷ ὀδοιπορίαν ἐδήλωσεν. καὶ μίαν μὲν ἡχῆσαν σάλπιγξ ἐκάλεσε τὰς ἀρχοντας, αἱ δὲ δύο τὸν λαὸν καὶ τὰς ἀρχοντας. τὸ μάλιστα σαλπίζειν μόνους

A ἀπνευμήθη τοῖς ἱερεῦσιν, ἐπειδὴ τῆ Θεῷ τῷ κλήσιν ἢ σάλπιγξ ἐμήνυε. τῆτο γὰρ ἔπηγαγεν· ἐὰν ἐξέλθητε εἰς πόλεμον ἐν τῇ γῆ ὑμῶν πρὸς τὰς ὑπεναντίας τὰς ἀνθεσηκότας ὑμῖν, καὶ σημανεῖτε ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἀναμνηθήσεσθε ἐναντι Κυρίου, καὶ διασωθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ὑβροσύνης ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς νεομυῖαις ὑμῶν σαλπιατε ταῖς σάλπιγξιν ἐπὶ τοῖς ὀλοκαυτώμασι, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ὑμῶν· καὶ ἔσοι ὑμῖν ἀνάμνησις ἐναντίον τῆ Θεῷ ὑμῶν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. ἐπειδὴ γὰρ νομοθετῶν ὁ Θεὸς ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μεγίστη σαλπίζων ἡχῆ τὰς ἀκοὰς αὐτῶν κατεκλύπησε, τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἐκείνης ἀναμνήσκει διὰ τῆς τῶν σαλπίζων ἡχῆς. ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ μελωδῶν, ἔφη· σαλπιατε ἐν νεομυῖαις σάλπιγγι, ἐν ὑβροσῷ ἡμέρα ἐορτῆς ὑμῶν. διὰ δὲ τῆτων καὶ ἡμεῖς διδασκόμεθα πᾶσαν ἀθροίζοντες τῆ λαῶ τῷ σιναγωγῷ σαλπίζειν, καὶ ἔ σημασίας. ἀσήμως γὰρ διὰ τὰς ἀμνήτας περὶ τῶν θείων διαλεγόμεθα μυστηρίων· τῆτων δὲ χωριζομένων, τὰς μεμνημένους διδάσκουσι.

Ψαλ. 80. 3.

η. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς σαλπιασιν ταῖς σάλπιγξι. καὶ ἔσοι ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐπιτήρει, ὅτι μόνους ἀπονέμει τοῖς ἱερεῦσιν λαχῆσι τὸ κεχρησθῆσαι ταῖς σάλπιγξιν, ἀνατιθεῖς, οἶμα πρὸς τοῖς κατὰ τὸν λαὸν παιδούταις καὶ ἡγιασμένοις εἰς ἱερωσύνην τὸν μυσταγωγῶντα καὶ μὴ καὶ εἰς ἔφῃσι ἀρετῆς ἐπαλείφοντα λόγον. διὰ τῆτο γὰρ, οἶμα, πρὸς μὲν Μωσέα φησὶ· ποιήσον σεαυτῷ δύο σάλπιγγας· νόμῳ δὲ ὡσπερ κατασφραγίζων τὸ χρῆμα, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν, φησὶν, οἱ ἱερεῖς σαλπιασιν ταῖς σάλπιγξι. καὶ ἔσοι ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

θ. Ἐὰν δὲ εἰσέλθητε (1) εἰς πόλεμον ἐν τῇ γῆ ὑμῶν πρὸς τὰς ὑπεναντίας τὰς ἀνθεσηκότας ὑμῖν, καὶ σαλπιατε ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἀναμνηθήσεσθε ἐναντίον Κυρίου, καὶ διασωθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

ι. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ὑβροσύνης ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς νεομυῖαις ὑμῶν, σαλπιατε ταῖς σάλπιγξιν ἐπὶ τοῖς ὀλοκαυτώμασι, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ὑμῶν· καὶ ἔσοι ὑμῖν ἀνάμνησις ἐναντίον τῆ Θεῷ ὑμῶν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς περιττὴ νῦν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν σαλπίζων ἢ χρησις, τῶν ὀλοκαυτω-

(1) Ἐξέλθητε. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. καὶ ὁ Θεοδώριτ. ἀνωτέρ.

kkkk

καυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν περιηρημέ-
νων, διὰ τὸ μὴ σωίσαθαι αὐτῶν τὴν μη-
τρόπολιν, εἴθε τὰ τοιαῦτα ἐπιτελεῖν αὐ-
τοῖς ἐδίδοξ ὁ νόμος.

- ια. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνκαυτῷ τῷ
δελτέρῳ ἐν τῷ μίῳ τῷ δελτέρῳ ἐνά-
δι τῆς μίως, ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ
ιβ. τῆς σκλιῆς τῆς μαρτυρίας. Καὶ ἐξῆ-
ραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν ἀπαρτίαις
αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ. καὶ ἔση ἡ
ιγ. νεφέλη ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Φαράν. Καὶ
ἐξῆραν πρῶτοι διὰ Φωνῆς Κυρίαι ἐν
ιδ. χειρὶ Μωϋσῆ. Καὶ ἐξῆραν τάγμα
παρεμβολῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρῶτοι
σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυ-
νάμεως αὐτῶν, Ναασὼν υἱὸς Ἀμι-
ιε. ναδάβ. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυ-
λῆς υἱῶν Ἰσαάχαρ, Ναθαναὴλ υἱὸς
ι5. Σωγάρ. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως
Φυλῆς υἱῶν Ζαβεϋλῶν, Ἐλιὰβ υἱὸς
Χελῶν.

ιζ. Καὶ καθελῶσι τὴν σκλιῶν,
καὶ ἐξαρῶσι οἱ υἱοὶ Γεδσῶν, καὶ οἱ υἱοὶ
Μεραρί ἀφροντες τὴν σκλιῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μετὰ δὲ τῶν Λοβί-
τῶν καὶ τῶν στρατοπέδων ἡ σκλιῶν καὶ τὰ
σκυβῆ, προτρεχόντων, κυκλόντων, ἐπο-
μένων. μέγας γὰρ ὁ Κύριος καὶ φοβερός.
Ψαλ. 83. 7., ἐπὶ πάντας τὰς περικύκλω αὐτῆ.

ΑΛΛΟΣ. Τὴν αἰτίαν εἶπε, δι' ἧν προσ-
λαμβάνουσιν (1) οἱ υἱοὶ Γεδσῶν καὶ Μεραρί,
ἵνα προετοιμάσωσι τοῖς ἀγίοις.

- ιη. Καὶ ἐξῆραν τάγμα παρεμβο-
λῆς Ῥεβὶμ σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ
ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, Ἐλισῆρ
ιδ. υἱὸς Σεδιέρ. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως
Φυλῆς υἱῶν Συμεὼν, Σαδαμιήλ υἱὸς
ιε. Σερῖσαδαί. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως
Φυλῆς υἱῶν Γὰδ, Ἐλισάφ ὁ τῆς
Ραγκήλ.

ια. Καὶ ἐξαρῶσι υἱοὶ Καὰθ ἀφ-
ροντες τὰ ἅγια· καὶ σήσασι τὴν σκλι-
νὴν ἕως παραγένωνται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ πρῶτοι ἔλυσαν τὴν
σκλιῶν οἱ υἱοὶ Γεδσῶν καὶ οἱ υἱοὶ Μεραρί,
βασάσαντες προεπορεύθησαν· οἱ δὲ υἱοὶ
Καὰθ ὑπέστησαν ἐν τῇ πορείᾳ, ἀναμείναν-
τες ἕως ἢ τὰ ἱερά συσείλωσι σκυβῆ· ἐση-
σαν τὰς προοδύσαντας, ἵνα ἅμα πάντες
ζούξαντες, ἅμα καὶ τὴν πορείαν ποιή-
σωνται.

- ιβ. Καὶ ἐξαρῶσι τάγμα παρεμ-
βολῆς Ἐφραὶμ, σὺν δυνάμει αὐ-
τῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν,
ιγ. Ἐλισαμᾶ υἱὸς Ἐμιδῶ. Καὶ ἐπὶ τῆς
δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Μανασσῆ, Γα-

ιδ. μαλιήλ ὁ τῆς Φαδασέρ. Καὶ ἐπὶ
τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Βενιαμὴν,
ιε. Ἀβιδὰν υἱὸς Γεδεωνί. Καὶ ἐξαρῶσι
τάγμα παρεμβολῆς υἱῶν Δάν, ἑχα-
τοι πασῶν τῶν παρεμβολῶν, σὺν
δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνά-
μεως αὐτῶν, Ἀχιέζερ ὁ τῆς Μισαδαί.
ι5. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν
ι6. Ἀσηρ, Φαγαήλ υἱὸς Ἐχεράν. Καὶ
ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Νεφ-
ι7. θαλεὶμ, Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν. Αὐτοὶ
αἱ στρατιαὶ υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἐξῆραν
σὺν δυνάμει αὐτῶν.

ι8. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς τῷ Ὀβαβ
υἱῷ Ραγκήλ τῷ Μαδιανίτῃ γαμβρῷ
Μωϋσῆ, ἐξαίρομεν ἡμεῖς εἰς τὸν τό-
πον ὃν εἶπε Κύριος, τέτον δάσω ὑμῖν.
Γ δεῦρο μεθ' ἡμῶν, καὶ εὖσε ποιήσομεν,
ὅτι Κύριος ἐλάλησε καλὰ περὶ Ἰσ-
λ. ραήλ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἔ πο-
ρεύσομαι, ἀλλ' εἰς τὴν γλῶσσαν, καὶ
εἰς τὴν γενεάν μου.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ τὸν κηδεστὴν ὁ
θεὸς Μωϋσῆς Ἰσραὴλ ὀνομάσας ἐν τῇ Ἐξό-
δῳ, (2) νῦν αὐτὸν ἐκάλεσε Ῥαγκήλ· Δυνά-
νυμος γὰρ, ὡς Ἰακώβ καὶ Ἰσραὴλ, ὡς Σί-
Δ μων Πέτρος, ὡς Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυ-
μος, ὡς Θαδδαῖος ὁ καὶ Λεββαῖος. τότε
υἱὸς γὰρ ὁ Ὀβαβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Δήλον ἐντεῦθεν, ὅτι τῆς
Ἰσραὴλ ὑποσρέφαντος μετὰ τῶν τέκνων καὶ
τῆς γυναικὸς τῆς Μωϋσῆ, ὡς ἐν τῇ Ἐξόδῳ (3)
ἔχει, ἔτος ὁ Ὀβαβ γυναικάδελφος Μωϋσῆ
ἔμεινε σὺν αὐτῷ μέχρι τῆς νῦν, καὶ μάλλον
σωτήρην αὐτοῖς εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ἐπαγγελ-
ίας. ἔδαμῃ γὰρ λέγει ὅτι ἀπέσρεψε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δεῖ νοεῖν, ὡς Ἰσ-
ραὴλ τῆς καὶ Ῥαγκήλ ὑποσρέφαντος, ἔτος
γυναικάδελφος ὢν αὐτῆ, μέχρι νῦν αὐτῷ
συνέμεινε. νῦν δὲ, ὡς εἶκος, τῆς πατρὸς
αὐτῷ τελευτήσαντος, ὤρμησεν ἀπελθεῖν,
τὴν ἱερωσύνην κατέχειν τὴν πατρῴαν βε-
λόμενος. ὁ δὲ καταχεῖν ἐπειράτο ἐλπίδι
τῶν αὐτοῖς ἐσομένων καλῶν.

λα. Καὶ εἶπε, μὴ ἐγκαταλείψης
Ζ ἡμᾶς, ἔ ἐνεκεν ἧδα μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ
ἐρήμῳ, καὶ ἔση ἐν ἡμῖν πρεσβύτης.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φησὶ μὴ δὲν ἀπο-
λιπεῖν αὐτὸς, ἐπεὶ κατέμαθε τὰς στρατο-
πεδοδύσεις αὐτῶν τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ
ἔσεοθαι ἐν αὐτοῖς πρὸ ὀφθαλμῶν, ὡς δυ-
νάμενον προτετάχθαι καὶ καθηγεῖσθαι διὰ
τὴν ἐμπειρίαν. καὶ ὡς εἰκεν ἐπειδὴ. ἔδα-
μῃ γὰρ λέγει ὡς ἀπέσρεψε.

ιβ. Καὶ ἔσαυ εἰς τὴν πορεύθη μεθ'
ἡμῶν, καὶ ἔσαυ τὰ ἀγαθὰ ἐκείνα
ὅσα

(1) Προλαμβάνουσιν, ἀνάγν.

(2) Ἐν κεφ. 3, 4, καὶ 18.

(3) Ἐν κεφ. 18.

ὅσα εἰάν ἀγαθοποιήσῃ Κύριος ἡμᾶς, Α καὶ εὖ σε ποιήσομεν.

λγ. Καὶ ἐξῆραν ἐκ τῆ ὄρεος Κυρίε ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν. καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίε προεπορεύετο πρότερα αὐτῶν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν κατασκέψασθαι αὐτοῖς ἀνάπαυσιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Χρησίμως μὲν καὶ τοῖς τότε, ἵν' εἰδῶν Θεὸν ἔχοντες ἠγεμονα· μουσικῶς δὲ εἰς Χριστὸν, ὅτι προαπήλθαι ἡμῶν τὰς τρεῖς ἡμέρας εἰς ἀνάπαυσιν, καθηγμένους τοῖς ἐξ ἄδης πρὸς ἑράνιον ἀνάπαυσιν ἐπομνοῖς.

λδ. (1) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξοίρειν τῷ κιβωτὸν, καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἐξεγέρθητι Κύριε, καὶ διασκορπίσθησαν οἱ ἐχθροί σου, Φυγέτωσαν πάντες οἱ μισῶντές σε. Καὶ ἐν τῇ καταπαύσει εἶπεν, ἐπίστρεφε Κύριε εἰς χιλιάδας καὶ μυριάδας ἐν τῷ Ἰσραήλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτε ἐγήγεραται πρὸς ἐπικυρίαν ἡμῶν ὁ μονογενῆς, καὶ ὁ πάλαι λέγων διὰ τῆς τῆ ψάλλοντος Φωνῆς· ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πλωχῶν, καὶ τῆ συναγμῆ τῶν πνήτων νῦν ἀναστήσομαι, λέγει Κύριος· τότε πεπλώκασι οἱ ἐχθροί, καὶ πεφύβασιν οἱ ἀνδρασηκότες, καὶ τῇ θεῖα δόξῃ μαχόμενοι. τεθριάμβουκε γὰρ ἐν τῷ σαυρῷ ἀρχάσ τε καὶ ἐξουσίας, καὶ

κατήργηκεν ἀποθανῶν τὸν ἀρχοντα τῆ αἰῶνος τέττε, κατὰ τὸ γεγραμμένον. καταπαύσας δὲ ὡσπερ καὶ εἰς τέλος ἐνεγκῶν τῷ ὄλλω οἰκονομίαν διὰ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν καὶ πορείας τῆς εἰς τὸ ἄνω πρὸς τὸν πατέρα, πᾶσαν ἐπέστρεψε τῷ γλῶ, καὶ χιλιάς μυριάδας τὰς ἰδίους ἐποίηστο προσκυητάς. ὅταν γὰρ, ἔφασκεν, Ἰωάν. 12. 32. ἡψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν.

Β ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰς τῆ λαῶ λέγων ἐχθρὸς τῆ. Θεῶ· ἐχθρὸς καὶ μισῶντας Θεὸν λέγων τὰς μισῶντας αὐτὸν τὸν λαόν. διὸ καὶ ἡμᾶς ἐχθρὸς εἶναι δεῖ τῶν ἀσεβέωντων, καὶ μισῶν αὐτὰς, καὶ ὁ εἰσιν ἀσεβεῖς. καὶ πάλιν ἐν τῷ καταπαύειν τῷ πορείαν, τῷ παρεσίαν αὐτῆ τῆ Κυρίε· ἀνάστρεψον Κύριε εἰς χιλιάδας· ὡς ἐπαυκίσης τῆς κιβωτῆ πρὸς τὸ ἰδρωθίλωι τὸν λαόν· ἐναργῆ ποιῶν τῷ λαῷ τῷ τῆ Θεῶ σιωκσίαν, καὶ οἰονεῖ σιωδοιπόρον αὐτοῖς διδῶς τὸν Θεόν.

λδ. Καὶ ἡ νεφέλη ἐγένετο σκιαζοσα ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας, ἐν τῷ ἐξοίρειν αὐτὰς ἐκ τῆς παρεμβολῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ Μωσέως ὄχη, τύπος ἂν εἴη τῆς μεσιτείας Χριστοῦ, κατὰ γε τὸ ἄλλο τὸ ἀνθρώπινον, ὄχυρομένε τε καὶ ἐξαιτέντος ἡμῖν τὰ κάλλια παρὰ τῆ Θεῶ καὶ πατρός. Καὶ μετ' ἄλλα. Αὐτὸν ἔχομεν σκεπασλῷ, ὡς ἐν τῇ νεφέλῃ τῇ κατασκιαζοση νοῶμενον.

Κ Ε Φ. ΙΑ.

α. **Κ**αὶ ἡ λαὸς γογγύζων πονηρὰ ἐναντι Κυρίε. καὶ ἤκουσε Κύριος, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ. καὶ ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ Κυρίε, καὶ κατέφαγε μέρος τὴ τῆς παρεμβολῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίς ἡ τῆ λαῶ γογγυσμός; Τὸν τῆς ὁδοιπορίας ἐδυχεράναν πόνον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίνος ἐνεκεν ἀμαρτάνουσιν ὄδους ἐπάγει τὰς τιμωρίας; Ἀρχὴν εἶχαν ὁ νόμος. ἔδει τοίνυν τῇ τῶν παραβαινόντων τιμωρία σωφρονίζεσθαι τὰς λοιπὰς. ἀρμόδιος γὰρ τοῖς ἀρχομένοις ὁ φόβος. σωζέσθαι μὲν τῇ τιμωρία Φιλανθρωπία. μεταμελόμενοι γὰρ, ὀμεινείας ἀπήλαυον. αὐτίκα γὰρ τῆ θελάττε πυρὸς μέρος τὴ τῆς παρεμβολῆς ἀναλώσαντος, εἶτα πάντων σιωδεραμηκῶτων εἰς δέησιν, ἤτησε μὲν μόνον ὁ νομοθέτης τῷ ἄφρασιν, παρέχε δὲ ταύτῃ ὁ Φιλανθρωπος Κύριος. ὅτι δὲ αὐτοῖς ἀναγκαίως αἱ τιμωρία προσήγοντο, τὰ ἐξῆς μαρτυρεῖ. ὄδους γὰρ μετὰ τῷ παύλαι τῆς τι-

μωρίας, τῆς Αἰγύπτου τῷ μνήμῳ ἀνευεῶσαντο, καὶ τῶν κρομμύων, καὶ τῶν σκοροδῶν, [καὶ τῶν ἄλλων,] ὡν τῷ ἐπιθυμίαν τῆς γαστριμαργίας τὸ πάθος ἐπύρσθε. μάλα τοίνυν εἰκότως τῇ ἐκείνων ἀχαρισία τῷ θεῖαν σιωῆψε Φιλοτιμίαν ὁ συλγραφὸς, τὰ περὶ τῆ μάννα διηγησάμενος, καὶ ὅτι ἔ μόνον ἄρτε χρειαν, ἀλλὰ καὶ ὄψα ἐπλήρη. ἤλεθον γὰρ αὐτὸ, Φησίν, ἐν τῷ μύλω, καὶ ἔτριβον ἐν τῇ θύτῃ, καὶ ἤψεν ἐν τῇ χύτρῃ, καὶ ἐποίησαν ἐγκρυφίας. ἐκείνων δὲ ὄλοφυρομένων, χαλεπαίνει μὲν ὁ δεσπότης Θεός. δυσχεραίνει δὲ ὁ Προφήτης, καὶ βοᾷ λέγων· διατὶ ἐκάκωσας τὸν θεράποντά σου, καὶ διατὶ ἔχ εὐρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐπιθεῖνά μοι τῷ ὄρμῳ τῆ λαῶ τῆττε ἐπ' ἐμέ; μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τῆτον, ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτόν; ὅτι λέγεις μοι, ὅτι λάβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου, ὡσεὶ λάβοι τιθῶος τὸν θελάζοντα, εἰς τῷ γλῶ ἡ ὄμωσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν;

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐδὲ γὰρ ἐπίλελοι πάχεσιν, ἀλλὰ μέρος τὴ τῆς παρεμβολῆς· ἔ κρίσει διαιρέση, ἀλλὰ τῇ τῆ συμφέροντος

(1) Τὸ μετὰ τὸ 33 ἐδ. ἐπεγράφη 35. διὰ τὸ ἔτω τετάχθαι ἐν τῇ ἐν Φραν. ἐκδόσ. καὶ ἐν αὐτῇ δὲ ἔτω τετάχθαι, διὰ τὸ ἐν τισιν ἐκδόσ. τὸ ἔχατον μετὰ τὸ 33. κείσθαι.

τος οικονομία, μικρᾶς ζημίας μείζον κέρδος ποιήσης. ὀλίγος γὰρ ἔδει παθεῖν ὑπὲρ τῶν πολλῶν.

β. Καὶ ἔκραξεν ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῶν. καὶ ἠύξατο Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, καὶ ἐνόησε τὸ πῦρ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐχῆ παύεται τὸ πῦρ ἵνα γνῶσιν, ὅτι χάρις αὐτοῖς, ἔκαστ' ἀξίαν ἢ σωτηρίαν.

γ. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῶ τῶν ἐκείνους, Ἐμπυρισμός· ὅτι ἐξεκλήθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ Κυρίου.

δ. Καὶ ὁ ἐπίμικλος ὁ ἐν αὐτοῖς ἐπεθύμησεν ἐπιθυμίαν· καὶ καθίσαντες ἔκλαιον καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ

ε. εἶπαν, τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέας; Ἐμνήστημεν τὰς ἰχθύδας, ἕως ἡδίομεν ἐν Αἰγύπτῳ δωρεάν, καὶ τὰς σικύδας, καὶ τὰς πέποννας, καὶ τὰ πράσα, καὶ τὰ κρόμμυα, καὶ τὰ σκόροδα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῷ Μωϋσῆ διπλῶν εἰ ἅπασιν τῷ ἀθυμίαν εἶναι σιωπεύουσαν, τῷ τε ἐκείνους ἀπόλλυσθαι, καὶ τῷ τὰς ὑπολειπομένους ἀδιορθώτους μένειν, καὶ μηδὲν ἐκ τῆς ἐκείνων κερδαίνειν συμφερούσας. ἔπω γὰρ τέλος εἶχεν ἐκείνος ὁ θάνατος, καὶ οἱ περιλειφθέντες τῶν κρομμύων ἐμέμνητο, καὶ τοῖς παρῶσιν ἐδυχεύουσαν.

ς. Νυνὶ δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν κατάξηρος. ἔδεν πλῶν εἰς τὸ μάννα οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μὰν ὀνομάδῃ ἀπὸ τῶ τὰς Ἑβραίων πρώτης θείαμα ξένον ὀρωντας εἰπεῖν πρὸς ἀλλήλους τῆ παλαιοῦ γλώττη, μὰν, τὰ τέσι τί τῆτο; ὅπερ ἐκ ἂν εἶπον, εἰ ἔθος ἴω, ὡς τινες τῶν ἐθνικῶν Φασί, τῷ φύσει τῶν τόπων ἀπ' αἰῶνος [τὰ τοιαῦτα φέρειν.] καὶ νυνὶ δὲ εἰ καταβαίνει μνήμης ἕνεκα μικρόν τι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Αἰτιῶνται τῷ μονοειδῆ τροφῶν τῶ μάννα, κατάξηρον ἔχειν λέγοντες τῷ ψυχῶν, καίτοι καὶ τὸ πολυειδὲς ἔχοντες εἰ τῷ ἐνί· ὁπότε καὶ ὡς σίτος ἠλείτο, καὶ ὡς ὑπότριμμα ἐτρίβετο, καὶ ὡς ἐψῆμα ἠψετο, ἄρτος ἅμα καὶ ὄψον γινόμενον· εἰ εἰκόνι τῶ νοεῶν βρώματος ἐνὸς ὄντος, καὶ τῆ διδάμει πολυειδὲς· ὅτι καὶ πολλῶν διαιρέσεις χαρισμάτων εἰ τῷ πνεύματι· καὶ εἰ ὅν τὸ πνεῦμα, πολλὰ πνεύματα λέγεται.

ζ. Τὸ δὲ μάννα ὡσεὶ σπέρμα κορίθου ἐστὶ, καὶ τὸ εἶδος αὐτῶ ὡσεὶ εἶδος κρυσαλλῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ ὡσεὶ σπέρμα κορίθου, οἱ λοιποὶ, βδελλίς γεγράφασιν.

η. Καὶ διεπορεύετο ὁ λαὸς, καὶ συμέλεγον, καὶ ἠλυθον αὐτὸ ἐν τῷ

Α μύλῳ, καὶ ἔτριβον ἐν τῇ θύρᾳ, καὶ ἠψεν αὐτὸ ἐν τῇ χύτρᾳ, καὶ ἐποίησαν αὐτὸ ἐγκρυφίας. καὶ ἴω ἢ ἡδονὴ αὐτῶ ὡσεὶ γεῦμα ἐγκρυφίς ἐξ ἐλαίου.

Ἐξ ἐλαίου. Ἄλλος φησὶν, ἐκ μέλιτος. Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, μασῶ ἐλαιον, μασῶ εἰς λίπος.

θ. Καὶ ὅταν κατέβῃ δρόσος ἐπὶ τῷ παρεμβολῶν νυκτός, κατέβαινε τὸ μάννα ἐπ' αὐτῆς.

ι. Καὶ ἤκουσε Μωϋσῆς κλαιόντων αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν, ἕκαστος ἐπὶ τῆς θύρας αὐτῶ. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος· σφόδρα· καὶ ἐναντι Μωϋσῆ ἴω πονηρόν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ πάθος τὸ, ἐθυμώθη· εἰ γὰρ ἂν μετὰ τῷ δόσιν, ἅμα δὲ τῆ αἰτήσῃ τὸν θυμὸν ἐπεδείξατο. τὸ δὲ τῆς κολάσεως δίκαιον ἔστω ἐκάλεσε· μήτε τῷ βελῶ ἀναμεινάντων Θεῶ, τοσαύτω τε δειξάντων ἀσθῶν, ὡς καὶ ταριχεύουσαι, καίτοι κελδοσθέντας μηδὲ τὸ μάννα θησαυρίζειν. ἀλλὰ τῆτο μὲν ὄντο δίωκες, ἐκείνο δὲ πρόσκαιρον, μὴ ἀκολοθῆντες Θεῷ, καὶ εἰ χρόνῳ τινὶ τῷ δόσιν ἐπιμετρήσειε.

Δ. ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Καὶ ἐναντι Μωϋσῆ ἴω πονηρόν.] ἔπετα γὰρ ταῖς τῶ Θεῶ ψήφους τῶν ἀγίων ὁ νῆς.

ια. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, ἵνα τί ἐνίκωσας τὸν θεράποντά σου, καὶ διατὶ ἔχ εὐρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐπιθῆναι τῷ ὀργῶν τῶ λαῶ τῶ τῶ ἐπ' ἐμέ;

ιβ. Μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον τὸν πάντα λαὸν τῶτον, ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτῶς; ὅτι λέγεις μοι, λάβε αὐτῶς εἰς τὸν κάλπον σου, ὡσεὶ ἄρα τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα, εἰς τῷ γλῶ ἴω ὄμοσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Δεδήλωκε δὲ διὰ τῶ τῶν τὸ ἀτελὲς αὐτῶν καὶ νηπιῶδες. θηλάζοντι γὰρ αὐτῶς ἀπέκασιν, ἄλλο μὲν ἔδον ἐργάσασθαι διωμένῳ, ἐκμυζᾶν δὲ μόνον βελομένῳ τὸ γάλα. ἐπειδὴ δὲ σφόδρα ἴω τὰ ῥήματα δυοχεραίνοντος· καὶ τὰ ἐξῆς γὰρ τῶτον ἔχει τὸν νῆν· διδάσκεται παρὰ τῶ δεσπότη Θεῶ, ὡς ἐκ ἀνθρώπινῃ διδάμει, θεία δὲ χάριτι τὸν λαὸν κυβερνᾷ. ἔφη γὰρ πρὸς αὐτὸν· σιωπάγαγέ μοι ἐβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, ἕως αὐτὸς οἶδας, ὅτι ἔστίεσι πρεσβύτεροι τῶ λαῶ καὶ γραμματεῖς αὐτῶν· καὶ ἄξις αὐτῶς εἰς τῷ σκλιῶν τῶ μαρτυρίᾳ, καὶ σήσονται ἐκεῖ μετὰ σῶ. καὶ καταβήσομαι, καὶ λαλήσω ἐκεῖ μετὰ σῶ. καὶ ἀφελῶ ἀπὸ τῶ πνεύματος τῶ ἐπὶ σοὶ, καὶ ἐπιθήσω ἐπ' αὐτῶς· καὶ σιωπηλῶνται

» λήφοντα μετὰ σὲ τὴν ὀρμὴν τῆ λαῶ τῆ-
» τῆ, καὶ ἐκ οἷσιν αὐτὲς σὺ μόνος.

ιγ. Πόθεν μοι κρέας δένοι παντὶ
τῷ λαῷ τῆτω; ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἐμὲ,
λέγοντες, δὸς ἡμῖν κρέας, ἵνα φά-
ιδ. γωμεν. Οὐ διωήσομαι ἐγὼ μόνος φέ-
ρειν τὸν λαὸν τῆτον, ὅτι βαρὺ μοι ἐστὶ
τὸ ῥῆμα τῆτο.

ιε. Εἰ δ' ἔτω σὺ ποιῆς μοι, ἀπόκλει-
νόν με ἀναρέσει, εἰ εὐρηκα ἔλεος πα-
ρὰ σοί, ἵνα μὴ ἴδω τὴν κἀκωσίν μου.

Εξιδ. 31. 32. * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα ἐκέλευς
ἐφθέγγαστο ὁ αἰπὼν· καὶ νῦν εἰ μὴ ἀφεί-
» αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν, ἀφες· εἰ δὲ μὴ,
» ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλου, ἧς ἔγραψας.
ἔτως αὐτὸν ἡ ἀθυμία περιέτρεψεν. ὅπερ
πάχυσσι καὶ γονεῖς πολλαίσι, δυσαναχε-
τῆντες τοῖς γινόμενοις ὑπὸ τῶν παιδιῶν.
ὅτι γὰρ καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐκ
ἐπαύσατο τῆς συμπαθείας τῆς πρὸς αὐ-
τὰς, ἐξ ἧν μετὰ ταῦτα ἐποίησε, δῆλον ἡμῖν.

ις. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν,
σωάγαγέ μοι ἑβδομήκοντα ἄνδρας
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, ἧς σὺ
αὐτὸς οἶδας, ὅτι αὐτοὶ εἰσι πρεσβύ-
τεροι τῆ λαῶ καὶ γραμματεῖς αὐτῶν·
καὶ ἄξις αὐτὲς εἰς τὴν σκηνὴν τῆ
μαρτυρίας, καὶ στήσονται ἐκεί μετὰ σὲ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐντεῦθεν ἡ τῶν ἑβδο-
μήκοντα πρεσβυτέρων ἐκλογή κατ' ἐμπε-
ρίαν (1) τὴν Μωσέως. ἵνα μὴ ἴτω αὐ-
τῷ τὴν κατάστασιν ἔχουσιν ὑπὸ Θεοῦ αἰρε-
ταῖτες, ἀλλ' ὑπ' ἐκείνου, τῆ περὶ αὐτὰς
ὑπολήψει ὡς τιμιωτέρους ἐλομένους τῆτας,
ὡς (2) καὶ τῷ Ἀδάμ τὸ ἡγεμονικὸν σώζων
ἐπὶ τοῖς ἀλόγοις ἔδωκε τὴν τῶν ὀνομά-
των θέσιν.

ις. Καὶ καταβήσομαι, καὶ λαλή-
σω ἐκεί μετὰ σὲ. καὶ ἀφελῶ ἀπὸ τῆ
πνεύματος τῆ ἐν σοί, καὶ ἐπιθήσω
ἐπ' αὐτὰς· καὶ σταντιλήφοντα με-
τὰ σὲ τὴν ὀρμὴν τῆ λαῶ, καὶ ἐκ
οἷσιν αὐτὲς σὺ μόνος.

ΑΔΗΛΟΥ. Πνεύματος ἀφαίρεσις, ἐδε-
μίαν ἐλάττωσιν ποιῆ. ἔμνε γὰρ ἐν ταυ-
τότητι Μωσῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀφελῶν δὲ λέγεται ἀπὸ
τῆ πνεύματος τῆ ὄντος ἐπὶ Μωσέως, καὶ
ἐκείνου τοῖς ἐξαλεγμένοις, ἐκ ἑτέρου χα-
ριν, ἢ ἵνα πισθώμεν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ καὶ
ἀγίῳ πνεύματι τῆς τε πρὸ ἡμῶν ἀγίας καὶ
ἡμᾶς αὐτὰς ἀγιάζει Θεός. ὡς γὰρ εἰς ἐστὶν
ὁ πατήρ, εἰς ὁ υἱός, ἔτω καὶ ἐν τῷ πνεύματι
τὸ ἅγιον, τὸ, τε ἐν Προφήταις καὶ ἐν ἡμῖν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Μεμάθηκε δὲ διὰ τῆ-
τωνὶ τῶν λόγων ὁ νομοθέτης, ὡς ἀποχωρῶ-
σαν ἔλαβε τῆ οἰκονομία τὴν χάριν. διὰ

(1) Διὰ Μωσέως. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

Α, τῆτο εἶπεν· ἀφελῶ ἀπὸ τῆ πνεύματος τῆ
ἐπὶ σοί. ἔ γὰρ στανίζων ἑτέρας δυνάμεις
ἢ χάριτος τῆτο εἶπεν, ἀλλ' ἐκείνον διδάσκων
ὡς εἰλήφει δυνάμιν ἀρκῶσαν τῆ χρείᾳ. ὅτι
δὲ καὶ τοῖς ἑβδομήκοντα δὲς, ἐκ ἐμάωσε
τῆτα τὴν χάριν, τὰ πράγματα μαρτυρεῖ.
τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ οἰκονομῶν, καὶ θαυμα-
τηργῶν διετέλει, ἢ καὶ πρότερον ἀπετέλει.
ὡπερ γὰρ ἐκ μιᾶς θρυαλλίδος μυρίας ἐξά-
πλων τις, ἔτε ταύτῳ μειοῖ, καὶ κείνους με-
ταδίδωσι τῆ φωτός· ἔτως ὁ τῶν ὄλων Θεός
τῆς τῆτα χάριτος τοῖς ἑβδομήκοντα με-
ταδὲς, τὴν τῆτω δοθεῖσαν ἐκ ἡλάττωσε
χάριν. τῆτο καὶ νῦν ὀρῶμεν γινόμενον.
πολλὰ γὰρ ἀνθρώπων μυριάδες ὑπὸ τῆ
αἰῶς ἱερέως βαπτίζονται, καὶ τὴν θείαν
δεχόμενοι δωρεάν, ἔ σμικρύνουσι τῆ ἱερέως
τὴν χάριν· καὶ πάνπολλοι παρὰ τῶν ἀρ-
χιερέων χειροτονέμενοι, καὶ τὴν ἱερατι-
κῶν ἀξίαν δεχόμενοι, τῆ χειροτονήσας ἐκ
ἐλάττωσι τὴν δωρεάν. μεμαρτύρηκε μόντοι
ὁ δεσπότης τῆ τῆ θεράποντος ψήφω. εἶπεν
τὴ γὰρ αὐτῷ, ἐκλεξαί ἧς αὐτὸς οἶδας.

Β ταδίδωσι τῆ φωτός· ἔτως ὁ τῶν ὄλων Θεός
τῆς τῆτα χάριτος τοῖς ἑβδομήκοντα με-
ταδὲς, τὴν τῆτω δοθεῖσαν ἐκ ἡλάττωσε
χάριν. τῆτο καὶ νῦν ὀρῶμεν γινόμενον.
πολλὰ γὰρ ἀνθρώπων μυριάδες ὑπὸ τῆ
αἰῶς ἱερέως βαπτίζονται, καὶ τὴν θείαν
δεχόμενοι δωρεάν, ἔ σμικρύνουσι τῆ ἱερέως
τὴν χάριν· καὶ πάνπολλοι παρὰ τῶν ἀρ-
χιερέων χειροτονέμενοι, καὶ τὴν ἱερατι-
κῶν ἀξίαν δεχόμενοι, τῆ χειροτονήσας ἐκ
ἐλάττωσι τὴν δωρεάν. μεμαρτύρηκε μόντοι
ὁ δεσπότης τῆ τῆ θεράποντος ψήφω. εἶπεν
τὴ γὰρ αὐτῷ, ἐκλεξαί ἧς αὐτὸς οἶδας.

Γ ἔλαττωσι τὴν δωρεάν. μεμαρτύρηκε μόντοι
ὁ δεσπότης τῆ τῆ θεράποντος ψήφω. εἶπεν
τὴ γὰρ αὐτῷ, ἐκλεξαί ἧς αὐτὸς οἶδας.
ιη. Καὶ τῷ λαῷ ἐρεῖς, ἀγνίσασθε
εἰς αὐριον, καὶ φάγεσθε κρέας· ὅτι
ἐκλαύσατε ἐναντίον Κυρίου, λέγον-
τες, τίς ἡμᾶς ψωμίει κρέας; ὅτι κα-
λὸν ἡμῖν ἐστὶν ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ δώσα
Κύριος ὑμῖν κρέας φαγαῖν, καὶ φά-
ιδ. γεσθε κρέας.

Δ γεσθε κρέας.
» ΑΔΗΛΟΥ. Καθὰ φησὶν Ἰερεμίας, ἀγνί-
» σον αὐτὰς εἰς ἡμέραν σφαγῆς αὐτῶν. Ἰερ. 12. 21

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἠγνίζοντο δὲ πρὶν
φάγωσιν. ἱερά γὰρ παρὰ Θεοῦ καὶ ἡ κρεο-
δοσία, καὶ καθαρῶν δεῖται τῶν ἐσθίωντων.
ὅτι δὲ ἐκ ἀναγκαιᾶ ἢ βρωσις, ἐπάγει· ὅτι
» ἐκλαύσατε ἐναντίον Κυρίου. διὰ γὰρ τὸ κλαῦ-
σαι τὰ κρέα δίδωσιν, ἔ διὰ χρείαν.

Ε ιθ. Οὐχ ἡμέραν μίαν φάγεσθε,
ἔδὲ δύο, ἔδὲ πέντε ἡμέρας, ἔδὲ δε-
» κα ἡμέρας, ἔδὲ ἑκοσι ἡμέρας, ἔως
μὴνὸς ἡμερῶν φάγεσθε, ἔως ἂν ἐξέλ-
θη ἐκ τῶν μυκλήρων ὑμῶν· καὶ ἔσω
ὑμῖν εἰς χολέραν, ὅτι ἠπειθήσατε Κυ-
ρίῳ, ὅς ἐστιν ἐν ὑμῖν, καὶ ἐκλαύσατε
ἐναντίον αὐτῆ, λέγοντες, ἵνα τί ἡμῖν
Ζ ἐξελθῆν ἐξ Αἰγύπτου;

* * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ Φιλάνθρωπος
καὶ ἀγαθὸς Θεός διδὲς αὐτοῖς τὸ ἐπιθυ-
μῆμενον, ἐκ, ἔτως ἐβέλετο δίδοναι, ὡσε
καταλιπέσθαι ἐν αὐτοῖς ἐπιθυμίαν. διόπερ
» φησι, μὴ μίαν ἡμέραν φάγεσθαι αὐτὰς
κρέα· ἔμνε γὰρ ἐν τῷ πάθος αὐτῶν ἐν
τῆ ψυχῇ πεπορωμένη καὶ φλεγομένη ὑπ'
αὐτῆ, εἰ ἐπ' ὀλίγον τῶν κρεῶν μεταλήφε-
σαν· ἀλλ' ἐδὲ ἐπὶ δύο δίδωσιν αὐτοῖς τὸ
ἐπιθυμῆμενον ἡμέρας. βελόμενος δὲ αὐτὸ
προσκόρες αὐτοῖς ποιῆσαι, οἶονεῖ ἐκ ἐπαγ-
γέλλεσθαι, ἀλλὰ τῷ στωικῶν δυνάμειν ἀπει-
λῆ

(2) Οὕτω καὶ τῷ Ἀδάμ. ὁ αὐτ.

λαῖ δι' ὧν χαρίζεσθαι αὐτοῖς ἐδόκει, λέγων· ἔδδ' ἐπιτε μόνας ποιήσετε ἡμέρας ἐδδ' ἰοντες τὰ κρέα, ἔδδ' τὰς τέτων διπλασίως, ἔδδ' ἐπι τὰς ἐκείνων διπλασίως· ἀλλ' ἐπι τοσῶτον Φάγεσθε, ἐφ' ὅλον κρεωφαγῶντες μίωα, ἔως ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκλήρων μετὰ χολερικῆ πάθης τὸ νενομισμένον ὑμῖν κἀλον, καὶ ἡ περι αὐτὸ ψεκλή καὶ αἰχρα ἐπιθυμία· ἴν' ὑμᾶς ἀπαλλάξω τῆ βίβ μηκέτι ἐπιθυμῶντας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδίδας καὶ τότε τὸ σαρκοφαγεῖν ἔκ εἰς μίαν, ἔδδ' εἰς δέκα τυχόν, ἀλλ' εἰς ἡμέρας τριάκοντα, δι' ἧ σημαίνεται τῆς ἐπ' αὐτὴς ὀργῆς ἡ παρατάσις. ἐφίησι δὲ καὶ νῦν τοῖς ἀχέτως ἀπονευκόσιν εἰς κοσμικὰς ἡδονὰς τὸ καὶ μεταχεῖν, εἰ ἔλοιτό, τῶν σαρκικῶν, καὶ εἰς χρόνους ἐδδ' ὅτε μακρὸς. ἔτω γὰρ λέγεται παραδῶναί τινας εἰς ἀδόκιμον νῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. ἀλλ' ἐκείνοις γέγονεν εἰς χολέραν ἢ βρωσίς, καὶ τοῖς ἀγαπῶσι τὰ σαρκικά καὶ προτιμῶσι τῆ μάννα τῆ νοητῆ, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεῶ, τὰ Φάρμακα καὶ ἐπίγεια, καταλήξει πρὸς θάνατον τὸ ἐγχείρημα.

Ῥωμ. 1. 28.

Ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. ἀλλ' ἐκείνοις γέγονεν εἰς χολέραν ἢ βρωσίς, καὶ τοῖς ἀγαπῶσι τὰ σαρκικά καὶ προτιμῶσι τῆ μάννα τῆ νοητῆ, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεῶ, τὰ Φάρμακα καὶ ἐπίγεια, καταλήξει πρὸς θάνατον τὸ ἐγχείρημα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προσκορὸς αὐτοῖς ποιῶ τὸ ἔδεσμα τῷ πλήθει, καὶ τῷ διωκεῖ. τὸ δὲ, εἰς χολέραν, ἀπεισίαν, ὡς ἕτερος ἐρμηνεύει, ἀποσρέφει τῆς ἡδονῆς τὸ πολὺ τῶν κρεῶν· ἔτω καὶ τὸ ἐπὶ πλείον κακῆ προελθεῖν, βδελυγμὸν τῆς κακίας παιεῖ.

κα. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἑξακόσια χιλιάδες πεζῶν ὁ λαὸς, ἐν οἷς ἐμὶ ἐν αὐτοῖς· καὶ σὺ εἶπας, κρέας δώσω αὐτοῖς φαγεῖν, καὶ Φάγονται μίωα ἡμερῶν. Μὴ πρόβατα καὶ βόες σφαγήσονται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς; ἢ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης σωμαθήσεται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς;

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ ἑξακόσια χιλιάδες ὁ λαὸς, καὶ μὴ πρόβατα καὶ βόες, καὶ πᾶν τὸ τῆς θαλάσσης ὄψον, εὐκόλος ἡ ὑπορία Θεῶ, τὰ μὴ ὀρώμενα παριστῶντι, καὶ τὰ μὴ ὄντα ποιῶντι. εἴτε γὰρ σωμαγαγεῖν ἔδει, εἴτε ποιεῖν, ἑκάτερον εὐκόλον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τῆ Θεῶ ὑποχομένους δώσειν κρέας, ὁ Προφήτης ἀμφεβάλλει; Ἐπειδὴ δὲ μόνον Προφήτης, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος κω. ἐδιδάχθη δὲ παρὰ τῆ δεσπότη Θεῶ μὴ εὐδοιάζειν ὑπὸ χυμῶν Θεῶ. Ἐφη γὰρ πρὸς αὐτόν· μὴ ἡ χεῖρ Κυρίου ἐκ ἐξαρκέσει; ἢ ἡ γνώση εἰ ἐπικαταλήψεται σε ὁ λόγος μου, ἢ ἔ. ὑπὸ χυμῶν μοῖτοι δώσειν, τῇ φιλοτιμίᾳ τιμωρίαν συνήψεν. εἰπὼν γὰρ, ὅτι ἔως μίωος Φάγεσθε κρέας, ἔως ἀν' ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκλήρων ὑμῶν, ἐπήγαγε· καὶ ἔσα ὑμῖν εἰς χολέραν, ἢ ὡς ὁ σύμμαχος, εἰς ἀπεισίαν. ἢ γὰρ ἀδηφαγία τῷ νόσον ἐπήγαγε, καὶ πολλοὺς τὸν θάνατον ἢ θεήλατος ὀργῆ. διὸ καὶ ὁ

A, θεῶς ἔφη Δαβίδ· ἐτι τῆς βρώσεως ἔσης Ψαλ. 77. 30, ἢ ἐν τῷ σῶματι αὐτῶν, καὶ ὀργῆ τῆ Θεῶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸς, καὶ ἀπέκλεισεν ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν. εἰκότως τοίνυν ὁ πάνσοφος παραινῆ Παῦλος· μὴ ποιείσθε τῆς σαρκὸς Ῥωμ. 13. 14· ἢ πρόνοιαν εἰς ἐπιθυμίαν.

ηγ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆ, μὴ ἡ χεῖρ τῆ Κυρίου ἐκ ἐξαρκέσει; ἢ ἡ γνώση εἰ ἐπικαταλήψεται σε ὁ λόγος μου ἢ ἔ.

B. ταῦ σε ὁ λόγος μου ἢ ἔ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ Μωϋσῆς ἀπίστω, τὸ πρᾶγμα μόνον ὀρῶν, ἔ τῆ Θεῶ τῷ δυνάμιν. διὸ φησὶν αὐτῷ, μὴ χεῖρ Κυρίου ἐκ ἐξαρκέσει; μείζω Μωϋσῆ τῷ ὑεργεσίαν διδὸς γνώσιν, ὡς πάντα δυνάμεις Θεῶ. ὁ καὶ ὁ Χριστὸς ὁ τῷ αὐτῷ ἔχων τῷ πατρὶ δυνάμιν ἐπὶ τῶν τραφέντων ἐν ἐρημῷ πεποίηκε. καὶ μέμφεται τῆς ἐπὶ τροφῷ, ἀλλ' ἐκ ἐπίγνωσιν ἐλθόντας Θεῶ.

Γ. τῆτο καὶ νῦν, καὶ Μωϋσῆς καὶ οἱ φαγόντες παιδύονται. πλὴν ἐνταῦθα μὲν διὰ τῷ ἐπιθυμίαν, ἐλεγκτικῶς· ἐκεί δὲ διὰ τῷ παραμονῷ, ἵνα μὴ ἐκλυθῶσι νηστεύοντες. τὰ αὐτὰ δὲ τῷ Μωϋσῆ καὶ Φίλιππος ἔλεγον εἰς εἰδείξιν τῆς θεῶς δυνάμεως τε καὶ ὑπορίας ἐν ἀνθρωπίνῃ ἐρωτήσῃ. πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φαγῶσιν ἔτοι πάντες; δι' ὧν δὲ ἐπεθύμην ἔδεσμάτων οἱ πάλαι, δηλῶται τῆς αὐτῶν ἐπιθυμίας τὸ γεῶδες, καὶ κάκοσμον, καὶ δριμύ, καὶ ὑδαρῶς ἐκλελυμένον.

Ἰωάν. 6. 5.

κδ. Καὶ ἐξῆλθε Μωϋσῆς, καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν λαὸν τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ συνηγάγεν ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῆ λαῶ, καὶ ἔστησεν αὐτὸς κύκλῳ τῆς σιλήης.

κε. Καὶ κατέβη Κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτόν. καὶ παρέλατο ἀπὸ τῆ πνύματος τῆ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς ἑβδομήκοντα ἄνδρας τῆς πρεσβυτέρους.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅπερ ἐκ κω Μωσῆως. ἀεργήματος γὰρ ἰδὶς μελαδιδόαμεν· τῆ δὲ εἰς ἡμᾶς ἀεργῆτος ἔ δυνάμεθα μεταδιδόαμεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μόνος γὰρ ἡμᾶς ὁ νόμος, ἔ εἰς τύπον νοοῖτ' ἀν Μωσῆς, παιδαγωγεῖν ἐκ οἷος τε. ταύτη καὶ ἕτεροι χειροτονῶνται, τὸ ἐλλείπον πληρῶσόντες· καὶ ὡς ἐντελειῶ πεφύλασιν ἀριθμῷ, τῆ δὲ εἴη σημαντικὸν ὁ ἑβδομηκοντῶ ἀριθμῶς. νοοῖντο δὲ καὶ οἱ μετὰ (1) Μωσῆα διὰ Χριστῆ πρὸς τὸ καθηγεῖσθαι λαῶν παρρηνευγμένοι ὧν καὶ ἀπαρχαὶ καὶ πατέρες οἱ θεασέσιοι μαθηταί.

Ὡς δὲ ἀνεπαύσατο ἐπ' αὐτὸς τὸ πνεῦμα, καὶ ἐπροφήτευσαν, καὶ ἐκῆτι προσέθεντο.

ΚΥΡΙΑ

(1) Καὶ ἕτεροι, καὶ οἱ μετὰ Μωσῆα. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ. Καὶ τίνες δὲ ἔτοι πάλιν; οἱ μετὰ Μωσῆα. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1, σελ. 294.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σαφῆ τὴν μετσίαν τῆ πνύματος ποιῆ δια τῆς δόξης προφητείας.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἐκ ἔτι προσέθεντο. Λέπει τῆ προφητείας. ἐκ ἔτι, Φησὶ, προεφήτευσαν. εἰσάπαξ γὰρ προφητεύσαν, ἵνα μὴ ἐξίσω Μωϋσῆ· ἀλλ' ὅσον γνωθῶμαι, ὅτι μετελήθασιν, καὶ πάντες ἅμα προφητεύσαν. ἐν γὰρ Χριστῷ (1) τὸ πνεῦμα, καὶ μία δια πάντων ἡ ἐνέργεια.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος χάριν δόξης μὴ προβληθείτες οἱ ἐβδομήκοντα προεφήτευσαν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ ἔτι; Ὅτι ἐκ προφητείας χάριν, ἀλλ' οἰκονομίας αὐτὰς πρόβαλετο· τῶν δὲ τῆ πνύματος χαρισμάτων καὶ τῆτο. ὅταν ὁ μακάριος Παῦλος τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ Προφήταις, καὶ τοῖς διδασκάλοις, καὶ τοῖς χαρίσμασι τῶν ἱερέων, τὰς ἀντιλήψεις καὶ κυβερνήσεις σωτέταξε. τέττα οἱ ἐβδομήκοντα τῆ χάρισματος ἠξιώθησαν. ἵνα δὲ δηλοῖ γινώσκται τῷ λαῷ, ὅτι τῆς θείας ἀπήλαυσαν δωρεᾶς, δόξης τινὰ προηγόρευσαν.

1. Κορ. 12. 28.

κς. Καὶ κατελείφθησαν δύο ἄνδρες ἐν τῇ παρεμβολῇ, ὄνομα τῷ ἐνὶ Ἑλλάδι, καὶ ὄνομα τῷ ἑσπέρῳ Μωδάδ· καὶ ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτὰς τὸ πνεῦμα· καὶ αὐτοὶ ἦσαν τῶν καταγεγραμμένων, [καὶ ἐκ ἡλθον πρὸς τὴν σιλωῶν] καὶ ἐπροφήτευσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιτηρητέον, ὅτι τὸν ἀριθμὸν ἐβδομήκοντα τὰς ἐξελεγεμένους σιναγείρην ἐκέλευσαν ὁ Θεός. ἀριθμίζεται δὲ ἐκ εἰς πληρῆς ὁ ἀριθμὸς. λελοίπασιν δὲ δύο, Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ. ὑπερίζοντας δὲ καὶ τέττας ἐπιπλήρη Θεὸς τῆ πνύματος προεφήτευσαν γὰρ ἐν τῇ παρεμβολῇ.

ΑΛΛΟΣ. Φασὶ τέττα κατα ταπεινοφροσύνῳ ἀπομέναι, κρίναντας ἑαυτὰς ἀναξίους εἶναι τῆς τοιαύτης ἐπιλογῆς. διὸ καὶ ὁ Θεὸς ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτὰς. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ οἱ μὴ παρόντες προφητεύσαν, καταγραφάσιντες ὑπὸ Μωσέως, παντὸς τόπου τῷ πνύματι ἐόντος, ὡς παντὸς ἀνθρώπου. ἔτως ὑπὲρ τὴν φύσιν τὴν ὑποκαμίνῳ ἡ θεία.

ΑΛΛΟΣ Φησὶ, τινὲς λέγουσιν ὑπὲρ τῆ Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ, ὅτι ταπεινοφροσύνῳτες ἔμειναν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀναξίους ἑαυτὰς τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς κρίναντες. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἐμαρτύρησε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ τίποτε προεφήτευσαν, μὴ σιναριθμηθέντες τοῖς ἐβδομήκοντα; Εἰκὸς αὐτὰς ἴσως εἶναι τὴν ἀξίαν τοῖς ἐβδομήκοντα, καὶ τέττα χάριν ἀπολαῦσαι τῆς δωρεᾶς. αἰνίττεται δὲ ὁ λόγος, ὅτι πολλάκις τὰς ἀδοκίμους παρ' ἀνθρώποις λογιζομένους, δοκίμους οἶδεν ὁ τὰ κεκρυμμένα γινώσκων. ἔτως ἐπὶ τῆ

A Κορηλικὴ πρόλαβε τὴν τῶν ἀνθρώπων διακονίαν ἢ θεία φιλοτιμία. πρὸ γὰρ τῆ βαπτίσματος ἔδωκεν αὐτοῖς (3) τὴν χάριν τῆ πνύματος.

κς. Καὶ προσδραμὸν ὁ νεανίσκος, ἀπήγγειλε τῷ Μωσῆ καὶ εἶπε, λέγων, Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ προφητεύσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς ὁ τῆ Ναυῆ ὁ παρεσηκῶς Μωσῆ ὁ ἐκλεκτὸς αὐτῆ, εἶπε, κύριέ μου Μωσῆ κώλυσον αὐτὰς.

B ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰησοῦς ὁ καλέμενος τῆ Ναυῆ, Μωσῆ προσεδρόμων αἰ, καὶ τὴν τῆ μυστηρίων δυνάμιν ἀγνοήσας παραχρημα· οἰηθεὶς δὲ, ὅτι κατὰ μίμησιν Δαδαντε καὶ Ἀβειρῶν ἀντιπροφητεύσαν καὶ ἔτοι τοῖς σωσνεχθεῖσι διὰ Μωσέως, ἔφη πρὸς αὐτόν· Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ προφητεύσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ, κύριέ μου Μωσῆ κώλυσον αὐτὰς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐχ ὑπὲρ ἑαυτῆ φθονεῶς, ἀλλ' ὑπὲρ τῆ ἡγεμόνος τιμητικῶς, ἐξείρετον εἶναι τὴν προφητεῖαν αὐτῷ βεβλόμενος.

κς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Μωσῆς, μὴ ζηλοῖς σύ μοι; ἢ τίς δώοι πάντα τὸν λαὸν Κυρίῳ Προφήτῳ, ὅταν δῶ Κύριος τὸ πνεῦμα αὐτῆ ἐπ' αὐτὰς;

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Μὴ ἀντὶ ἐμῆ σὺ ζηλοτυποῖς τέττα, καὶ δάκνη ὑπὲρ ἔ ἐτοι, ὡς καγῶ, προφητεύσαν;

ΑΔΗΛΟΥ. Μόνον Φησὶ, ἵνα διὰ τῆ Κυρίῳ προφητεύωσι, καὶ μὴ ἐκ πλάνης δαιμονικῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐδείχθη δὲ κἀνταῦθα τῆ νομοθέτε τὸ ἄφθονον. τῆ γὰρ Ἰησοῦς εἰρηκότος, κύριε Μωσῆ κώλυσον αὐτὰς, ὑπολαβὼν ἔφη, μὴ ζηλοῖς σύ μοι; καὶ τίς ἀν δῶ πάντα τὸν λαὸν Κυρίῳ Προφήτῳ, ὅταν δῶ Κύριος τὸ πνεῦμα αὐτῆ ἐπ' αὐτὰς; καὶ ὁ πανδύφημος δὲ Ἰησοῦς ἔ τῆ φθόνος τὸ πάθος ἐδέξατο, ἀλλ' αὐθάδειαν καὶ τυραννίδα τὸ πρῶγμα νομίσας, τοῖς δε τοῖς λόγοις ἐχρήσατο. ὅτι γὰρ τέττα τῆ πάθος ἐλόβηρος ἴω, ὁ ἔπαινος μαρτυρεῖ. ἔτω γὰρ ἔφη καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς ὁ τῆ Ναυῆ ὁ παρεσηκῶς Μωσῆ ὁ ἐκλεκτὸς αὐτῆ, εἶπε, κύριέ μου Μωσῆ κώλυσον αὐτὰς.

H ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρας ὅπως ἐπιλαμβάνεται τῶν Ἰησοῦ ῥημάτων ἐκ εἰδότης τὸ τετελεσμένον; εἶθε γὰρ, εἶθε, Φησὶν, ἐδόθη τὸ πνεῦμα παντὶ τῷ λαῷ· ἀλλ' ἔστω κατὰ καιρὸς, ὅταν αὐτοῖς ὁ πάντων δεσπότης, τέττα Χριστὸς, τὸ ἴδιον αὐτοῖς χαρίσεται πνεῦμα, καθάπερ ἐν ἀπαρχῇ τῶν ὀφειλόντων λαβεῖν τοῖς ἁγίοις Ἀποστόλοις ἐμφυσήσας, καὶ λέγων, λάβετε τὸ πνεῦμα ἅγιον.

λ. Καὶ

(1) Ἐν γὰρ ἐν Χριστῷ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 270. τῆς τῆ ῤ. ἐκδόσ.

(2) Ὅμοια τέτοις τὰ τῆ Προκοπ. τὰ ἐν τῷ τῆς Ἀγγ. κώδ.

(3) Αὐτῷ. ἢ ἐν Χάλ. ἐκδ.

λ. Καὶ ἀπῆλθε Μωϋσῆς εἰς τὴν παρεμβολὴν αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ.

λα. Καὶ πνεῦμα ἐξῆλθε παρὰ Κυρίου, καὶ ἐξεπέρασεν ὀρτυγομήτραν ἀπὸ τῆς θαλάσσης· καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν ὁδὸν ἡμέρας ἑντεῦθεν, καὶ ὁδὸν ἡμέρας ἑντεῦθεν, κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, ὡσὲν δίπληχρον ἀπὸ τῆς γῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὴν ἐπιθυμίαν τῶ λαῷ ἔχων ὡς ἀναγκαίαν πληροῖ, ἀλλ' εἰς ἐνδειξὴν μὲν τῆς θείας δυνάμεως, ἔλεγχον δὲ τῆς ἐκείνων ἀκολασίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο (1) μὲν τὴν αὐτὴν διώκωμεν ἐγνωρίσκει ὁ Κύριος, τὴν δὲ ἀκρᾶσιαν κολάζει μετὰ ταῦτα, ἵνα μὴ ἀποδεχθῶν τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν νοήσωσι. (2)

λβ. Καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς ὅλῳ τὴν ἡμέραν, καὶ ὅλῳ τὴν νύκτα, καὶ ὅλῳ τὴν ἡμέραν τὴν ἐπαύριον, καὶ συνήγαγον τὴν ὀρτυγομήτραν· ὁ δὲ ὀλίγον, συνήγαγε δέκα κόρους· καὶ ἔψυξαν ἑαυτοῖς ψυγμῶδες κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς. Τὰ κρέα ἔτι ἐν τοῖς ὁδοῖσιν αὐτῶν πρὶν ἢ ἐκλιπεῖν· καὶ Κύριος ἐθυμώθη εἰς τὸν λαὸν, καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸν λαὸν πληγῶν μεγάλων σφόδρα.

** ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἡ ὀκκολλία τῆς ἀγρίας, εἰς κόρον τὴν τῶν κρεῶν ἐπιθυ-

μῆσαν προήγαγον· ἢ δὲ ἀμετρία τῆς βρώσεως, ἀδρόως αὐτοῖς τὰς τῶν σωμάτων κράσεις εἰς φθοροποιὸς χυμῶδες μελεσκόβασε· καὶ ἢ πλησμονὴ αὐτοῖς, εἰς νόσον καὶ θάνατον ἔληξεν. ὡν τὸ ὑπόδειγμα αὐτοῖς τε ἐκείνοις, καὶ τοῖς πρὸς ἐκείνας ὁρῶσιν, ἱκανὸν πρὸς σωφροσύνην ἐγένετο.

λδ. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῆς τοῦ ἐκείνου, μνήματα τῆς ἐπιθυμίας· ὅτι ἐκεῖ ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπιθυμητῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶπερ ἐβλήθησαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ ἀποχρῶσαν ἠγεῖσθαι τροφῶν (3) τὴν τῆς μάνας χορηγίαν, ὅτι ἐστὶν ἄρτος Ἀγγέλων νοητῶν, καὶ τύπος γλυκύτητος τῆς διὰ τῆς πνεύματος, ἔκ ἂν ἐτέλεσαν ἐπιθυμίαν σαρκὸς, [ἔδ' ἂν ἐξ αὐτῆς ἐθέρισαν τὴν φθορὰν.]

Γ ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπισημότερα τῆ λαὸν τὰ μνήματα· ἐκεῖ γὰρ φησὶν ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπιθυμητῶν. κατὰ τὸ, ἔσον· Ησ. 66. 24. τὰ εἰς ὅρασιν πάση σαρκί. καὶ λαὸς ἐπιθυμητῆς ὁ ἐκείνα παθῶν ὠνόμασαι, κατ' ἐκείνο οἰμαίπερ τὸ περὶ τινῶν εἰρημνίων· ὡν ἢ ὁδοῖα ἐν τῇ αἰσχρῶν αὐτῶν. ἀπὸ γὰρ Φιλπ. 3. 19. τῆς ἀμαρτίας ἢ κλησίς, καὶ ἀτελεστέτης ἐπεγράφετο τοῖς τεθνεῶσιν οἰκλήως ὁ ἐπὶ ταῖς ἀναυδραῖς ὀνειδισμῶς, καὶ ἐξ ὧν κατεγινώσκετο τὸ ἐπίσημον.

λε. Ἀπὸ μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας ἐξῆρην ὁ λαὸς εἰς Ἀσηρώθ· καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς ἐν Ἀσηρώθ.

Κ Ε Φ. Ι Β.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Μαριάμ καὶ Ἀαρὼν κατὰ Μωϋσῆν, ἐνεκὴν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης ἣν ἔλαβε Μωϋσῆς, ὅτι γυναῖκα Αἰθιοπίσαν ἔλαβε.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰώσηπος φησὶν, (4) ὅτι ὡς ἐν τοῖς βασιλείοις ἐτρέφετο Μωσῆς, στρατηγὸς χειροτονηθεὶς κατὰ τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ νικήσας, ἠγάγετο τὴν τῆς βασιλέως ἐκείνης θυγατέρα. ἐπὶ γὰρ πόδι τῷ πρὸς αὐτὸν προδίδωσιν αὐτῷ τὴν πόλιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Γελοιοῖσιν οἱ τὴν Μαδιανίτην, τὴν τῆς Ἰοθὼρ θυγατέρα φάσκοντες εἶναι τὴν Αἰθιοπιάδα· εἰ μετὰ ἔτη τῆς γάμου τεσσαράκοντα νομίζουσι τὴν αἰτίαν ἐπάγεσθαι Μωϋσῆν, καὶ πρὶν δοθῆναι τὸν γάμον γήμαντι, καὶ πρὶν ἀφοριθῆναι τῶν ἔθνων τὸν Ἰσραὴλ· ὅποτε καὶ τὰς Αἰγυπτίας ἐλάμβανον ἐν Αἰγύπτῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνα χρὴ νοῆσαι τὴν Αἰθιοπίσαν γυναῖκα, ἣν ἔλαβε Μωϋσῆς;

Ἰώσηπος μὲν εἶπεν, ὡς ὡς ἐν τοῖς βασιλείοις ἐτρέφετο, στρατηγὸς εἰς τὸν κατὰ τῶν Αἰθιοπῶν χειροτονηθεὶς πόλεμον, εἶτα νικήσας, ἠγάγετο τῆς βασιλέως ἐκείνης τὴν θυγατέρα. Ἀπολινάριος δὲ (5) μῦθον ἀνέπλασε πολλῶν μυθωδέερον τῆτος. ἔφη γὰρ μετὰ τὴν Σεπφώραν ἄλλῳ αὐτὸν Αἰθιοπίσαν γῆμας· ἵνα, φησὶ, γένηται τύπος τῆς δεσπότης Χριστῆ, ὃς μετὰ τὴν Ἰσραηλίτην, τὴν ἐξ ἔθνων ἐκκλησίαν ἐμνήσθουσαν. ἀλλὰ καὶ ἢ Σεπφώρα ἀλλόφυλος ἦν τὸ τοίνυ πλάττειν μῦθους, ἔτῃ θείας πνεύματος, ἀλλὰ τῆς ἀναντίως. τοσαύτης γὰρ ἀγνείας μετὰ τὴν κλησίαν ὁ νομοθέτης ἐφρόντισεν, ὅτι καὶ τὴν Σεπφώραν κατέλιπον εἰς τὴν Αἰγύπτου εἰσὶν. μετὰ δὲ τὴν ἐκείνην ἔξοδον, ἀφίκετο πρὸς αὐτὸν ὁ κηδεὶς ἄγων ἐκείνῳ μετὰ τῶν παιδίων, καὶ προσέδεικνεν ὅτι μετὰ τὴν ἀφῆσιν ἠγάγετο αὐτῷ. τὴν Σεπφώραν τοίνυ ὠνόμασαν Αἰθιοπίσαν. τὸ γὰρ Σαβὰ ἔθνος Αἰθιοπικόν ἐστιν. ὁ γὰρ Εὐαγγελιστῆς φησὶ· βασι-

(1) Ἰσ. διὰ τῆτος.

(3) Τρυφῶν, ὡς Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 162.

(5) Καὶ ὁ ὡς ἀγνοεῖ Κύριον. τῆτος φησὶν, ὡς ἐν τῆς ἐπομένῃ ὑπομνήμῃ. δῆλον.

(2) Νομίζουσι. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(4) Ἐν κεφ. 5. τῆς περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ. 2. βιβλ.

Λκκ. ιι. 31. Βασίλισσα Αιθιοπίων ἀνάσῃσεται, καὶ κα-
 » τακρινεῖ τὴν γενεάν ταύτην. ἀλλ' ἢ τῶν
 8. Βασ. ιο. 1. Βασιλειῶν ἰσορία, βασίλισσαν Σαβὰ προ-
 » σηγοῦσθε ταύτην. Σαβὰ δὲ καλεῖται τῶν
 » Ομηριτῶν τὸ ἔθνος. τέτοις οἱ Μαδιλωαῖοι
 » πελάσθουσιν. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Ἀαρὼν Ἰσ-
 » ραηλίτην ἠγάγετο, ἀλλόφυλον δὲ ὁ Μωϋ-
 » σης, μικροψυχίας γενόμενης, ταύτην αὐ-
 » τῷ τὴν λοιδορίαν προσώεγκαν. μαρτυρεῖ
 » δὲ τῇ τελειοτάτῃ ἀρετῇ τῆ νομοθέτη τῶν
 » ἀδελφῶν ἢ παροινία. ἀπορήσαντες γὰρ
 » δηλονότι κατηγορίας ἐτέρας, τῆς γυναι-
 » κὸς αὐτῷ τὸν ψόγον ἐπίωεγκαν. μαρτυ-
 » ρεῖ δὲ μετ' αὐτῷ λόγῳ καὶ ἡ ψήφος τῆ δικαιο-
 » τᾶτος κριτῆ. Ἔφη γὰρ, εἰάν γένηται Προ-
 » φήτης ὑμῖν, εἰ ὄραματι αὐτῷ γνωσθῆσο-
 » μαί, καὶ εἰ ὑπὸν λαλήσω. εἴχ' ἔτιως ὡς ὁ
 » θεράπων μου Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ μου
 » πίσος ἐστίν. ζῶμα κατὰ ζῶμα λαλήσω αὐτῷ
 » εἰ εἶδει, καὶ εἰ δι' αἰνιγματῶν, καὶ τὴν δόξαν
 » Κυρίου εἶδε· καὶ διατι ἐκ ἐφοβήθητε κατα-
 » λαλήσαι κατὰ τῆ θεράποντός μου Μωϋσῆ;
 » ἀληθῆς ἄρα ὁ λόγος ἐκεῖνος ὁ Φάσκων,
 » ἔμοι ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
 » Κύριος. διδασκόμεθα γὰρ καὶ διὰ τῶν, καὶ
 » δι' ἐκεῖνῶν, μὴ ἀμυνέσθαι τὰς ἀδικήσοντας,
 » ἀλλὰ τὴν θεῖαν ψήφον προσμαίνειν, ὡς
 » μάλα τῶν ἀδικημένων προμηθευμένῳ, ὡ-
 » ππερ ἀμέλει καὶ τότε Μωϋσῆ σιγῶντος, τῇ
 » Μαριάμ τὴν λέπραν ἐπίωεγκε.
 » ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύο ταῦτα τῆς κατὰ
 » Μωσέως Ὀλυαρίας τὰ ἐγκλήματα. πρῶ-
 » τον μὲν, ὅτι γυναικα, φησί, τὴν Αἰθιο-
 » πισσαν ἔλαβε· δούτερον δὲ, τὸ εἰπεῖν· μὴ
 » Μωϋσῆ μόνῳ ἐλάλησεν ὁ Θεός, εἴ καὶ καὶ
 » ἡμῖν ἐλάλησεν; εἰ μὴ γὰρ τῷ πρώτῳ,
 » παρανομίας ὑπομένει γραφίῳ· εἰ δὲ τῷ
 » δούτέρῳ, τὸ μὴ εἰ μεγάλοις σφόδρα τε-
 » θεῖσθαι λέγεται; εἰ καὶ ἐτέροις λαλήσας
 » φαίνεται ὁ Θεός. ἐρῶμεν δὲ κατὰ τάξιν,
 » τῷ πρώτῳ κατηγορηματι τὸν πρῶτον ἀπο-
 » νέμοντες λόγον· ἔτιω τε τὰ ἐκ τῶν τύπων
 » εἰς αὐτὸν μεταληψόμεθα τὸν Χριστόν. γυ-
 » ναῖκα τοίνυν ἠγάγετο καὶ πάλαι Μωσῆς
 » τὴν Μαδιανίτην, τὴν θυγατέρα Ἰσθωρ.
 » χρόνος δὲ ἤδη παρῆλθοντος ἔμικρον,
 » τὴν Αἰθιοπίσσαν ἐπεγάμει, καὶ εἰλογαῖν
 » καὶ μέλαιναν· καίτοι τῆ νόμος διαλεγέλον-
 » τος μὴ χρῆσθαι τοῖς ἀλλοφύλοις ἐπιμίγνυ-
 » σθαι. ἐπὶ τέτοις ἀνομήσας (1) ὁ μέγας
 » ἐκρίνετο Μωϋσῆς ὑπὸτε Ἀαρὼν καὶ Μα-
 » ριάμ, ἔ νενοηκότων κατὰ τὸ εἶκος τὸ δι'
 » αὐτῆ, ὡς εἰ τύπῳ, καλῶς οἰκονομηθῆν
 » μυσήριον. ὅπερ ἤδη σαφές ὡς ἐνὶ καταση-
 » σομέν, τῷ Χριστῷ καὶ νῦν τὸ Μωσέως πε-
 » ριτεθέντες πρόσωπον. νομοθέτης γὰρ ὁ
 » Χριστός, καὶ μεσίτης Θεὸς καὶ ἀνθρώπων,
 » ὡπερ ἐν τῷ ἀμέλει καὶ κείνος. εἰς δὲ γε τὸ
 » ἄξιμα τῆς Ἰσραηλίων ἱερωσύνης Ἀαρὼν ληφ-
 » θῆσεται, καὶ ἀναπληρώσει τῆς σωμαγω-
 » γῆς τὸ πρόσωπον [ἢ] Μαριάμ. κατηγό-
 » ρησαν τοίνυν τῆ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 » καὶ οἱ τῶν Ἰσραηλίων πρεσβύτεροι, καὶ μετ'

A ἐκεῖνων αὐτῇ ἢ σωμαγωγῇ, τὴν τῶν θεῶν
 » ἐνταλμάτων παράβασιν, λέγοντες· εἰ Ἰωάν. 9. 15.
 » ἢ ἔτος παρὰ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, εἴκ' ἂν
 » ἔλυε τὸ σάββατον. διεπρόσαντο δὲ καὶ
 » κατ' ἕτερον τρόπον, ὅτι τὴν μὴ μέλαιναν
 » καὶ καλῶν, τῆς τῆς τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλη-
 » σίαν ἐμνησθῆτο καὶ ἐπεγάμει τρόπον τινὰ
 » τῇ πρώτῃ, τῆς τῆς Ἰσραηλίτιδι, ἣτις
 » ἢ πάλιν ἢ σωμαγωγῇ.

B ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΛΟΥΓΔΟΥΤΩΝ. Διὰ
 » τῆ γάμῳ Μωϋσέως ὁ τῆ Χριστοῦ νοητὸς γά-
 » μος ἐδείκνυτο, καὶ διὰ τῆς αἰθιοπικῆς
 » νύμφης ἢ ἐξ ἔθνων ἐκκλησία ἐδήλωτο. ἢ
 » οἱ καταλαλῶντες καὶ ἐνδιαβάλλοντες καὶ
 » διαμωκώμενοι, εἴκ' ἔσονται καθαροί. λε-
 » πρήσασι γὰρ, καὶ ἐξαφορισθήσονται τῆς
 » τῶν δικαίων παρεμβολῆς.

β. Καὶ εἶπαν, μὴ Μωϋσῆ μόνῳ
 » ἐλάλησε Κύριος; εἴ καὶ ἡμῖν ἐλά-
 » λησε; καὶ ἤκουσε Κύριος.

Γ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξ ἀλαζονείας ὁ λόγος,
 » καὶ διακένε Φυσήματος.

Δ ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐννοεῖ πάλιν τὸν
 » μὴ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, Φανερόν
 » τοῖς Ἰσραηλίοις καθιστῶντα τῆ Θεοῦ καὶ πα-
 » τρός τὸν αὐτῷ καὶ μόνῳ Φυσικῶς ἐγνωσ-
 » μένον σκοπὸν, καὶ λέγοντα· ἀπ' ἐμαυτῆ Ἰωάν. 12. 49.
 » εἰ λαλῶ, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός-
 » μοι ἐντολὴν δέδωκε, τί εἶπω καὶ τί λαλή-
 » σω. καὶ πάλιν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ, Ἰωάν. 14. 10.
 » εἴκ' ἐστίν ἐμεῖ, ἀλλὰ τῆ πέμψαντός με. εἴτα
 » πρὸς τῆ πάλιν ἀποθρασυέσθαι μελε-
 » τῶντας τῆς ἀνόμῳς Γραμματέως καὶ
 » Φαρισαίως, καὶ ἐπὶ τῷ λαλήσαι πρὸς
 » τῆς πατέρας αὐτῶν τὸν Θεόν, ἔ μετρίως
 » ἀπαυθαδαιαζομένως, ταύτης ἔνεκα τῆς
 » αἰτίας ἀπειθεῖν ἠρημένως. λέγεται γὰρ,
 » ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσῆ λελάληκεν ὁ Θεός Ἰωάν. 9. 29.
 » τῆτον δὲ εἴκ' οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ὄρας ἔν,
 » ὅπως διὰ τῆ λέγειν ἐξεπίσταται λαλήσαι
 » τὸν Θεόν Μωσῆ· μονοεχὶ γὰρ τὸ ἀρχαῖον
 » ἐκάνθ' φασί, καὶ σκληροτέροις ῥήμασι
 » μὴ Χριστῷ μόνῳ λελάληκεν ὁ Θεός καὶ πα-
 » τῆρ, καὶ εἴ καὶ τοῖς ἡμετέροις πατράσιν;

Ε ΔΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἐκ τῆς ἀκοῆς ἢ
 » γνῶσις, ἀλλὰ πρὸ ταύτης. ἔδει δὲ ἀνθρω-
 » πινῷ ἢ λέξις, ὡσεὶ ἄνθρωπος ἀκῆσας
 » χαλεπώσασε.

Ζ γ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωϋσῆς πρᾶυς
 » σφόδρα παρὰ πάντας τῆς ἀνθρώπων
 » τῆς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος
 » Μωϋσῆς πρᾶυς σφόδρα. σιωπῇ γὰρ ἔφερε
 » τὴν αἰτίαν ἀπὸ πρᾶοτητος. καὶ ἀναγρά-
 » φει τὸ ἐγκώμιον ἑαυτῆ, ὡπερ καὶ τὸ
 » αἰμαρτήμα. Φιλαλήθης ὢν, καὶ μηδὲν ἀπο-
 » κρυπτόμενος, ὡπερ Δαβὶδ, καὶ πάντες οἱ
 » ἄλλοι.

Η ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλαζονείας, ὡς εἴοι-
 » κεν, ἀφορμῶν τὴν Μωσέως ἐποιοῦντα πρᾶο-
 » τῆτα Μαριάμ τε καὶ Ἀαρὼν.

δ. Καὶ

(1) Ὡς παρανομίας. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. Ὡς παρανομίας. α' τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 38c.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος παραχρῆμα πρὸς Μωϋσῶν καὶ Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ, ἐξέλθετε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Χαλεπαίνει Θεὸς, καὶ αὐτόκλητος ἐπὶ τὸ δικαίως ἀγανακτεῖν κατὰ τῶν ἐξυβρίσασα τετολημηκότων ἔρχεται, τὴν ἐπὶ τῷ γνησίῳ λειτουργῶ καταφρόνησιν, εἰς αὐτὸν οἰκειόμενος.

ε. Καὶ ἐξῆλθον οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας. καὶ κατέβη Κύριος ἐν σύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ ἐκλήθησαν Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ, καὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Χωρὶς Μωϋσέως καλῶνται ἐπιτιμητικῆ κλήσει, ἐπειδὴ καὶ λεπρωθεῖα ἢ Μαριάμ ἔμελλε. τῷ δὲ Ἀαρὼν καὶ ἢ διὰ λόγον μέμψις ἤρκεσε, καὶ ἢ περὶ τῆς ἀδελφῆς λύπη. ἢ δὲ συγγνώμη καὶ ὡς ἀνδρὶ, μᾶλλον εὐάγειν παρρησίαν ὀφείλοντι παρά τῷ ἀδελφῷ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὑπερφάινει πάλιν ὁ λόγος, ὅτι περὶ ἕσασα κριτῆς ὁ Θεὸς τῶν καταλαλέων τῆς σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κατελοῦσεται πάντως ἐκ δίκης εἰς ὄργην τοῖς διαλοιδορεῖσασα τετολημηκοσι καὶ φιλονεικῆσασα πρὸς ἰσοτιμίαν αὐτῶ.

ς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς, ἀκούσατε τῶν λόγων μου. εἴαν γένηται προφήτης Κυρίου, ἐν ὄραματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, καὶ ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ.

ζ. Οὐχ ἔτι ὡς ὁ θεράπων μου Μωϋσῆς, ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ μου πισός ἐστι. Στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν ἴδα, καὶ ἐν αἰνιγματῶν, καὶ τὴν δόξαν Κυρίου εἶδε. καὶ διατὶ ἐκ ἐφοβήθητε καταλαλέσασα κατὰ τῆς θεράποντός μου Μωϋσῆ;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μωϋσῆ τὸ ἐξαιρετὸν εὐθεοπλάσις παρά τῆς ἄλλης διὰ τὴν τετήρησιν, καὶ τὸ ἐξηλασμένως διώσασα τῶν τοιούτων ἐπακροῶσασα λόγων ἐπεμαρτυρήθη καλῶς.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰσφέρει γε μὴν καὶ πολλῶν ὁ λόγος τὴν ἐπὶ Χριστῷ διαφορὰν, ὡς πρὸς ἅπαντας τῆς ἐτέρας. εὐ ὄλῳ γὰρ τῷ οἴκῳ μου πισός ἐστιν. ἢ ἔχει διὰ τῆς μερικῶν μὲν τινὰ καὶ συμμεμελημένῳ τὴν οἰκονομίαν ἐπιδεικνύει τὴν διὰ νόμον καὶ προφητῶν, γυνικῶν δὲ καὶ κατὰ δόξαν τὴν διὰ Χριστοῦ;

ζ. Καὶ ὄργην θυμῷ Κυρίου ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἀπῆλθε.

η. Καὶ ἡ νεφέλη ἀπέστη ἀπὸ τῆς σκηνῆς. καὶ ἰδὲ Μαριάμ λεπρωθεῖσα

ὡσεὶ χιών. καὶ ἐπέβλεψεν Ἀαρὼν πρὸς Μαριάμ, καὶ ἰδὲ λεπρωθεῖσα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λοιδορήσασα Μαριάμ τὸν Μωσέα, ἐλεπρωθεῖσα, ἔξω τῆς παρεμβολῆς γενομένη, ἐπὶ ἡμέρας καθίσασα. τῆτο δὲ γέγονε πρὸς τιμῷ Μωσέως, καὶ φόβον τῆς λαοῦ. εἰ γὰρ τῆς ἀδελφῆς ἐκ ἐφείδετο, εὐδὲ ἐτέρῃ. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Συγκατηγορήσασα τῇ Μαριάμ ἐλεπρωθεῖσα χρησίμως ὁ Ἀαρὼν, καίτοι τὴν ἴσῳ ἐποφλήσασα δίκῳ. ἐπειδὴ γὰρ τιμῇ παρά Θεῷ, καὶ μέγα τῆς ἱερωσύνης τὸ χρῆμα, ταύτητοι τὸ εὐ λέπρωθαι φαίνεσασα διαφυγῶν, λύπη μᾶλλον τῇ ὑπὲρ τῆς τῆτο παιδείας ἐκολάζετο.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καταβεβηκὼς ὁ Κύριος εὐ σύλῳ νεφέλης, ὡς νεφέλη πάλιν ἀποφοιτῶν, κατὰ τὸν εὐ γραμμασι τύπον. ἐπειδὴ δὲ τῆς Ἰσραηλίων σιναγωγῆς εἰκότως ἀπειροσφίζετο, ἀκάθαρτος ἀνεδαίχθη παραχρῆμα. καὶ ἀκάθαρτος ἐκ ἀπλῶς, ἀλλ' εἰς ἀκρότητα δραμεῖσα τῆς πάθους. τὸ γὰρ σφόδρα καταλοῦκαίνεσασα τὸν λεπρωθεῖντα λέγειν, τῆς νόσου τὴν ἐπίτασιν ἔχει. τί δ' εὐ γαίετο χιόνος τὸ λυθκότερον;

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Διατὶ κοινῇ μὲν κατελάλησαν Μωσέως Μαριάμ καὶ Ἀαρὼν, μόνῃ δὲ ἐκείνη τιμωρεῖται; Μὴ ποτε εὐ ἢ Μαριάμ καταρξαμένη τῆς καταλαλείας, καὶ τὸν Ἀαρὼν σιναφελκυσάτο; διόπερ δίδωσι δίκῳ, ἢ τις ἤρκει τῷ Ἀαρὼν εἰς σωφρονισμόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποτε τῶν δύο λοιδορησάντων, ἐκείνη δίκας ἔτισε μόνῃ; Πρῶτον ἐπειδὴ μείζον. ἢ τῆς γυναικὸς τὸ πλημμέλημα. τῷ ἄρρενι γὰρ καὶ ἡ φύσις καὶ ὁ νόμος ὑποτάττει τὸ θῆλυ. ἔπειτα εἰχέτινα μετρίαν συγγνώμῳ ὁ Ἀαρὼν, ὡς τῷ χρόνῳ πρεσβύτερος, καὶ ὡς ἀρχιερωσύνης ἡξιομύχιος. πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὴ ἀκάθαρτος ὁ λεπρός ἐδόκει εἶναι κατὰ τὸν νόμον, ὅτι καὶ κρητὶς τῶν ἱερέων ἢ ὁ Ἀαρὼν, ἵνα μὴ εἰς ἅπαν διαβῆ τὸ γένος, τὸ ὄνειδος, τὴν ἴσῳ ἐκ ἐπήγαγεν αὐτῷ τιμωρίαν. ἀλλὰ διὰ τῆς ἀδελφῆς ἐφόβησεν ὁμῶς καὶ ἐπαίδευσεν. ἔτω γὰρ αὐτὸν τὸ πάθος λύσασα, ὅτι πρὸ τῆς τῆτο δεξαμενῆς αὐτὸς τὸν ἡδικημένον ἰκέτωσε λύσασα τῇ πρεσβείᾳ τὴν συμφορὰν. ὁ δὲ ἐκ ἡμέλησεν, ἀλλ' αὐτίκα τὴν ἰκετηρίαν προσέλωεγκεν.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Διατὶ Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ κατηγορησάντων Μωσέως, ἢ Μαριάμ μόνῃ ἐπετιμῆθη; Γράφω μὲν καὶ ὁ ἤρκεσα παρά τινος σοφῆ, ὑποτάξω δὲ καὶ τὸ ἐμαυτῷ γενομένον, ἵν' αὐτὸς δοκιμασίας τὸ ἀληθέστερον. ἔφη μὲν εὐ ἐκείνος, ὅτι ἐπειδὴ ἀρχὴ ἱερωσύνης ἢ, ἐκ ἡδέλησον ὁ Θεὸς ὑβρίσασα τὸ προσίμιον, ἵνα μὴ καὶ τὸ τέλος γένηται ἐπονείδισον. ἐγὼ δὲ εὐ ἀνατρέψαν τῆτο, εὐ ἐγκρίαν ἔχω.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοτοῖς. ἐκ εὐρητῶν.

ἐκ ἀνατρέπω μὲν, ἐπειδὴ ἐδὸν ἔτε τὴν ἀρετῶν, ἔτε τὴν ὑπέβειαν παραβλάπτει ἐκ ἐγκρίνω δὲ, ἐπειδὴ πρὸ τῶν Ἀαρῶν ἱερωσύῃ ἢ θειοτέρα καὶ ἀνάμακλος, ἢ τῶν Μελχισεδέκ· καὶ ὅτι ἐ κατὰ ἀδέκασον κριτῶν, διὰ τὸ ἀξίωμα τῶν πλάσαντος, τὸ δικαίον παριδεῖν, ἀλλ' ἐκείνο μᾶλλον Φημι ὅτι ἐπειδὴ ἡ Γραφὴ ἐν τῇ κατηγορίᾳ, τὴν Μαριάμ προέταξε τ' ἀνδρὸς καὶ ἀρχιερέως, οἶμαι, τὸ σπέρμα αὐτῶν δέδωκεναι, καὶ κείνον ἐπηκολοθήσει. ὁ δὲ τὸ σπέρμα παραχῶν, τῶν Φυτῶν δηλονότι αἴτιος. διὸ καὶ πάντων χροδὸν μοχοποιησάντων ἐν τῇ ἐρήμῳ, τινὲς μὲν ἔδοσαν δίκην, οἱ κατὰρξάντες ἴσως τῶν πλάσματος· τινὲς δὲ σιωπῶν ἠκούσαν, οἱ κατὰ παραλογισμὸν καὶ ἀπάτῃ ἀκολοθήσαντες ἐκείνοις. ἔ γὰρ τὸ γεγεννημένον τούτου, ὅσον ἢ γνώμη μὲν ἢ γένηται, βασανίζεται. χωρεῖ γὰρ ὁ κριτῆς καὶ μέχρις ἐνοίων. οἶμαι ἔν, ὅτι τὸ προτετάχθαι μὲν τὴν Μαριάμ, ὑποτετάχθαι δὲ τὸν ἀρχιερέα, ἐν τοῖς ἄλλοις προταγέντος μὲν τ' ἀνδρὸς, ὑποτεταγμένης δὲ τῆς γυναικὸς, ἐ κατὰ παρὰ ὑψηλῶν γέγονεν, ἀλλὰ κατ' αἰτιολογίαν. λάλον γὰρ ὡς τὰ πολλὰ τὸ γυναικείον γένος καὶ περιεργον. διὸ καὶ δίκας ἀπητήθη. ἐπεὶ ἐκ ἂν ἐν τοῖς ἄλλοις ἀπασὶ προτάξας τὸν Ἀαρῶν, ἐνταῦθα αὐτὸν ὑπέταξεν, ἐ μὴ αἰτιολογήσαι ἠθέλησεν.

*** ΕΦΡΑΙΜ. Δι' ἓνα λόγον, ὃν εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἐλεπρώθη σύμπασα. εἰ δὲ ἀνθρώπων ἅγιον τούτου ἐκδίκησις, πόση τις ἐρόβνα γένηται διὰ Θεὸν αἰώνιον;

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ ἡ Μαριάμ προφήτις ἔσα, δίκην δέδωκε τῆς γλωσσαλγίας, τί; ἢ λίκον ἄρα τὸ εἶδος τῆς τιμωρίας τοῖς ἀδιαφόρως κεχρημένοις τῇ βλασφημίᾳ; καὶ τὸ ὃν λαλησάσης τῆς Μαρίας, ἀπεδοκιμάθη ἢ ἀλήθεια, διότι μετὰ κατηγορίας ἔφρασεν. ὡσαύτως ἐὰν χρησιμαί τις δίκαιος τῇ κατηγορίᾳ, ἢ δικαιοσύνη αὐτῆ ἀνομίας μεσῆ. ἢ γὰρ ἔλεγον δικαίως, ἢ μὴ λάθρα κατηγορήσης. ἢ ἐπιτίμησον μετὰ παρρησίας, ἢ μὴ συσκοπᾷς ἐν τῷ λανθάνοντι. ἐξεδενεῖται γὰρ ἢ δικαιοσύνη, ὅταν συγκεκέρασαι αὐτῇ ἢ τῆς δολιότητος φαυλότης.

ια. Καὶ εἶπεν Ἀαρῶν πρὸς Μωϋσῶν, δέομαι κύριε· μὴ σιωπήσῃς ἡμῖν ἁμαρτία, (1) διότι ἠγνοήσαμεν καθεὶς ἡμάρτομεν.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ γὰρ μὲν ὄντες ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ τῇ κατὰ σάρκα χέσει τῆς Ἰσραὴλ σιναγωγῆς ἐκ ὄντες ἀλλότριον, μυσηρίων δὲ τῶν τῶν Σωτήρος ἡμῶν ἀποδεδειγμένοι ταμίαι, τὰς ὑπὲρ τῶν ἐξ ἀγνοίας ἡμαρτηκῶτων ἀναφέρειν ἐμελλον προσδοχᾶς, καί τοι συμπλάσαντες ἐν ἀρχῇ. μὴ σιωπήσῃς δὲ τῇ τῶν πατρὸς ὀργῇ παρακαλῶσι Χριστόν. ὅπερ ἐποίησε λέγων ὁ Παῦ-

Α, λος· ἀδελφοί, ἢ μετ' ὑδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας; καὶ ἢ δέησις πρὸς τὸν Θεόν, ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. ἀλλ' ἢ τῶν λέγων, καὶ οἰκονόμος μυσηρίων Θεῶν, καὶ ἱερογῶς τῶν θεῶν κηρύγματος. ὅπερ ἢ τότε καὶ Ἀαρῶν.

ιβ. Μὴ γένηται ὡσεὶ ἴσον θανάτω, ὡσεὶ ἐκλωμα ἐκπορδύμενον ἐκ μητρὸς μητρὸς, καὶ κατεοδίει τὸ ἡμῖν σου τῆς σαρκὸς αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅς γὰρ ἂν ἐκ σπλάγγων τῆς αὐτῆς μητρὸς διαφθάρῃ, ἡμῖν τῆς σαρκὸς τῶν ἐτέρων ἐσὶ.

ιγ. Καὶ ἐβόησε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, λέγων, ὁ Θεὸς δέομαί σε· ἵασαι αὐτῶν.

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Θαυμάζον ἀξιὸν τῆς ἀνεξικακίας τὸν Μωϋσέα, ὅτι τῶν Θεῶν τὴν ἄλογον βασκανίαν τῶν γυναικῶν κολάζοντος, ἰχυροτέρων τὴν φύσιν τῆς ὀργῆς ποιησάμενος, τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἀδελφῆς ἰλεώσατο.

ιδ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, εἰ ὁ πατήρ αὐτῆς πλύων ἐπέπυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, ἐκ ἐντραπήσεται ἐπὶ ἡμέρας; ἀφοριδῆται ἐπὶ ἡμέρας ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα ὁ Φιλάνθρωπος Κύριος ἐδίδαξεν, ὡς ἐ δικαστικῶς αὐτῶν, ἀλλὰ πατρικῶς ἐπαίδευσεν. ἔφη γὰρ, εἰ ὁ πατήρ αὐτῆς ἐμπύων ἐπέπυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, ἐκ ἐντραπήσεται; ἐπὶ ἡμέρας ἀφοριδῆσεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται. σιώεζδολκλα δὲ καὶ τιμῇ τῇ ἀτιμῆ. ἐκ ἀπῆρε γὰρ ὁ λαὸς, ἕως ἐ ἀπηλλάγη τῶν πατέρων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ταχέια μὲν εἰς τὸ ἐλεεῖν, καὶ τρόπον τινὰ πρὸς τὸ παρακαλεῖν ἑαυτῶν ἢ θεῶν φύσις. τῶν δὲ πληθῶν παλάκας, ἢ τῶν μεγέθει τῶν ἡμετέρων πλάσματος ἀποτραχίωται, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἐνόχοις Φιλάνθρωπιαν ἀναδύεται.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημαίνει δὲ καὶ κείνο, κατὰ γὰρ τὸν ἡμέτερον νῦν, ὅτι πολλῇ μὲν ὀρίων πρεσβείᾳ ἀναβέβηκε πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῶν Ἰσραὴλ· ἐκ ἐνδεχομένων δὲ τῶν μὴ κολαθήσεται πρέπαι αὐτὸν, ἐκ ἐπὶ τοῖς τυχεῖσι κατεγνωσμένων, δούτερον ἐτίθει τῆς δίκης τὸν ἔλεον.

ιε. Καὶ ἀφοριδῆται Μαριάμ ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἐπὶ ἡμέρας, καὶ ὁ λαὸς ἐκ ἐξῆρεν ἕως ἐκαθάρισθη Μαριάμ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐμεινε δὲ ἡ σκλήρῃ ἐπὶ ἡμέρας ἐπὶ τὸν τόπον εἰς τιμῶν Μαρίας, ἵνα μὴ τοιούτη ἔσα ἀκολοθή.

LIII 2

ΚΥΡΙΑ

(1) Ἀμαρτίαν. ἀφ' εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 385.

Οὐκ ἐξῆρε, Φησὶν, ἰδοὺ Μαριάμ. περιμε-
νοὶ πισθύνοντες εἰς Χρι-
στον καθαρισμόν, δῆλον
ἔστω τε λοιπὸν τὰς
καλιπόμενες σκωιάς. ἐπὶ
ἐξοβόμεν, καὶ εἰς τὴν
ὑδραμέμεθα γλῶ.

ετὰ ταῦτα ἐξῆρεν ὁ
καὶ παρενέβαλον
Φαράν.

τε Κύριος πρὸς Μωϋ-
σῆν ἔπεμψε αὐτῶ ἀν-
θρώπων τὴν γλῶ
ἐγὼ δίδωμι τοῖς
κατάχεσιν ἄνδρα
κατὰ δῆμους πα-
τελεῖς αὐτὰς, πάν-
των.

ΤΣΣΗΣ. Τὸ σαθρὸν
ἔργον εἰς τὴν φανέρωσιν, καὶ
ἵνα γνωσθῶσιν οἱ ἀπόστο-
λοι, Φησὶν, ἐμοὶ ἀπισεῖτε,
ἀπατᾶν, ἀποδείξατε
ἐαυτοῖς. (2)

Ἀποσταλῶν κελόβει
ἰσχυροῦσιν μὲν τῇ Πα-
ρίπτε τὸ τοῖς Ἑβραίοις
ἵστας ἢ τὸ ἀπίστον ἐξε-
ν τὴν ἔρημον ἀποπέμψαι,
ἰσχυροῦσιν. Ἰσχυροῦσιν γὰρ
ἰσχυροῦσιν πλάνης αἰρέωτερος.

Τίνος χάριν κατασκο-
ποῦσιν ὁ Θεός; ἵνα
ἴδῃ τὴν ὑπερηφάνειαν, ἐπι-
θεῖν τῶν ἐπαινετικῶν
καὶ ὑπερηφάνων, μη-
τέρισιν κολαζόμενοι.

ἔπεμψε αὐτὰς Μωϋ-
σῆς Φαράν διὰ Φωνῆς
ἄνδρες ἀρχηγοὶ ἦσαν
καὶ ταῦτα τὰ ὀνόμα-
τα Φυλῆς Ραββὶμ, Σα-
μυῆ. Τῆς Φυλῆς
ἦσαν Οὐρί. Τῆς Φυ-
λῆς ἦσαν Ἰεφοννῆ. Τῆς
ἦσαν Ἠγαλ ἦσαν Ἰωσήφ.
ἦσαν Αἰμ, Αὐσῆ ἦσαν Ναυῆ.
ἦσαν Φαλτί ἦσαν Ρα-
ββαβελών, Γαλιήλ
Φυλῆς Ἰωσήφ τῶν
ἦσαν Σαδοὶ ἦσαν Σαδοὶ. Τῆς

Α Φυλῆς Δάν, Ἀμιήλ ἦσαν Γαμαλί.
ἦσαν Τῆς Φυλῆς Ἀσῆ, Σαθῆρ ἦσαν Μι-
λ. χαήλ. Τῆς Φυλῆς Νεφθαλεμ, Να-
λαβὶ ἦσαν Ἀβί. Τῆς Φυλῆς Γαδ, Γα-
διήλ ἦσαν Μαχί. (3)

λβ. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀν-
δρῶν, ἔπεμψε Μωϋσῆς κατασκο-
πεῖσθαι τὴν γλῶ. καὶ ἐπωνόμασε Μωϋ-
σῆς τὸν Αὐσῆ ἦσαν Ναυῆ, Ἰησῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τὸν Αὐσῆ,
ἠλθὼν κατασκοπεῖν ἔπεμψε, ἐκάλεσεν Ἰη-
σῆν; ὅτι τύπος ἦν τῆ ἀληθινῆς Ἰησοῦ, ὅς
τὸ τῶν κατασκοπῶν ἐμμήσατο ἄνθρωπον. τὴν
ἡμετέραν οἰκονομίαν σωτηρίαν. καθάπερ
γὰρ οἱ κατασκοποῦντες τῶν ἐθνῶν ἐκείνων,
καὶ κατασκοπεῖσιν, καὶ ἀλήθειαν κέχρηται
καὶ Φωνῆ. ἔτω καὶ ὁ Θεὸς λόγος τὴν ἀν-
θρώπων περιπέμψαι Φύσιν, καὶ τῇ ταύ-
της γλώττῃ χρησάμενος, τὴν ἡμετέραν
οἰκονομίαν σωτηρίαν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. (4) Ἰησοῦς ἦν ὁ
τῆς κρείττονος σκοπῆς καθηγούμενος. πρὸς
ὃν βλέπων Μωϋσῆς, βεβαίως εἶχε τὰς πε-
ρὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδας. (5) ἔπεμψε γὰρ ἦν
ὄνομα ἕτερον εἰς τὴν γλῶ ἐκείνῃ εἰσαγα-
γεῖν. ἦν τύπον ἐπέθηκε τῆς βασιλείας
τῶν ἔθνων.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπισημαντέον, ὅτι ὁ
τῆς Ναυῆ ἦσαν τύπος γέγονε τῆ Χριστοῦ. ὅς
τὸν οἰκιστὸν λαὸν πλανώμενον ἐλύθησεν
σας, εἰς ἔθνον εἰσήγαγεν, ἔκ εἰς γλῶ
ἐδείξαντες τὰς οἰκιστὰς.

λγ. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὰς Μωϋσῆς
κατασκοπεῖσθαι τὴν γλῶ Χαναάν, καὶ
ἔπεμψε πρὸς αὐτὰς, ἀναβῆτε ταύτη τῇ
ἐρήμῳ, καὶ ἀναβῆσατε εἰς τὸ ὄρος,

λδ. Καὶ ἴψασθε τὴν γλῶ τίς ἐστὶ, καὶ τὸν
ε λαὸν τὸν ἐγκαθήμενον ἐπ' αὐτῆς, εἰ
ἰσχυροῦσιν ἢ ἀσθενῆς, εἰ ὀλίγοι εἰσὶν
ἢ πολλοί. Καὶ τίς ἡ γῆ εἰς ἣν ἔσται

εγκαθίσταται ἐπ' αὐτῆς, εἰ καλὴ ἐστὶν
ἢ πονηρά· καὶ τίνας αἰ πόλεις εἰς αἷς
ἔσται κατοικῆσαι ἐν αὐταῖς, εἰ ἐν τει-
λε. ἢ χήρῳ ἢ ἐν ἀτειχίστοις. Καὶ τίς ἡ γῆ,
ἢ πῶν ἢ παρεμμένη· εἰ ἔσται ἐν αὐτῇ
δένδρα ἢ ἔ. καὶ προσκαρτερήσαντες

Ζ λήψασθε ἐν τῶν καρπῶν τῆς γῆς. καὶ
αἰ ἡμέρας, ἡμέρας ἔαρος, πρόσδρομοι

λζ. σαφυλῆς. Καὶ ἀναβάντες κατασκο-
πεῖσθαι τὴν γλῶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου Σινᾶ
εἰς Ρωθ, εἰσπορευομένων Αἰμάθ.

* * ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Οἱ μὲν ἔν ἀπόλεκτοι
τῶν φυλῶν ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν δυοκαί-
δεκα

ἄρχεται τὸ 13. κεφ. αὐτῇ αὐτῶν. ἐκδός. ἐκ τῆ ἐπομῆ. δὲ εἰδ. αὐτῇ αὐτῶν Κανταβε.
δὲ. ἔχ. εὐρηται.

εἰ τῶν ὀνομάτων διαφέρει τῶν αὐτῶν εἰρημ. ἐκδός.
Ἀρειανῶν, πρόσκειται τοῖς κώδ. ἐκ εἰς δὲ ἐκ τῆ κατὰ Ἀρειαν. (εἰδὲ γὰρ εὐρηται
κατὰ Ἀρειαν. λόγος) ἀλλ' ἐκ τῆς θεωρίας εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον.
αὐτῶν ἐκδός. ἔ. κώδ.

δεκά τῆς ἄλλης πληθύνος ἀπειροσφίζοντο. καὶ δὴ ἀνέεσαν εὖ μάλα κατασκευασμένοι, πότερόν ποτε πίων ἢ λεπλόγεως ἢ χώρα, εὐβοτός τε καὶ ἀγαθὴ καὶ γονιμωτάτη, ἢ γῆν ἑρηράτε καὶ ἀκαρπός ἢ ξύλων τροφὸς ἡμέρων, ἢ καρπῶν ὠραίων λαχῆσα γίνεσιν, εἰ μὴ ἀμελέτητον ἔχει τὸ λήιον διώαδαι κομᾶν. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι, τίνες ἂν εἴεν οἱ κάτοικοι, πότερόν ποτε δεινοὶ πρὸς ἀλλήλῳ, καὶ ἀκαταγώνισοι τὰ πολεμικά, καὶ ἔ τοῖς τυχεῖσιν δβάντητοι, ἢ γῆν τοῖς ἀνδρίζεσθαι μεμελετηκόσιν δβκόλως ἀλώσιμοι. ὅσα δὲ δὴ αὐ καὶ τίνες αἱ πόλεις, ἄρα ψιλαὶ καὶ ἀτείχισοι, ἢ γῆν ἀρισσα πεπυργωμένα. προσετίθει δὲ ὁ Μωϋσῆς, ὅτι καὶ αὐτῶν δεήσει τῶν καρπῶν ἀποδρεψαμείοις οἰοῦναι πρὸς ἀπόδειξιν, ἐπαυήκειν αὐτάς. ἀναβεβηκότες δὴ ἔν ἀποφαίνων ἠπέιγοντο τὸ κεκελδυσμένον.

λη. Καὶ ἀνέβησαν κατὰ τὴν ἑρημον, καὶ ἦλθον ἕως Χεβρών, καὶ ἐκεῖ Ἀχιμαὴν, καὶ ἐκεῖ Σεσεὶ, καὶ Θαλαμί, γενεαὶ Ἐνάκ. καὶ Χεβρών ἐπὶ ἔτεσιν ὠκοδομήθη πρὸ τῆς Τάνιν Αἰγύπτου.

λθ. Καὶ ἦλθον ἕως Φάραγγος βότερος, καὶ κατεσιέψαντο αὐτῷ καὶ ἐκοψαν ἐκεῖθεν κλημα, καὶ βότερω σαφυλῆς ἕνα ἐπ' αὐτῆ, καὶ ἦρον αὐτὸν ἐπ' ἀναφορεῦσι, καὶ ἀπὸ τῶν ῥοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν σύκων.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιτηδεία ὄντος καιρῆ, κατεσκεπτόντο τε τὴν γῆν, καὶ δὴ καὶ βότερω ἐπαναδέμενοι, χρημάτι παραδόξου καὶ ἀσιωήθεις, ἀληθῆς θαυμάτε, καὶ ἅμα παρήσαν ἀζήμιοι, καὶ ἐπανῆκον ἐπὶ Μωσέα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δᾶγμα τῆς ἐκεῖθεν τρυφῆς ὁ Μωϋσῆς τὸν βότερω ἐποιεῖτο, τὸν ἐπ' ἀναφορέων παρὰ τῆς Ἰησῆ κομιζόμενον. Ἰησῆν δὲ πάντως ἀκέρων [περὶ τῆς γῆς ἐκείνης μιλῶντα.] καὶ βότερω ξύλων ἀπαιωρέμενον, νοεῖς πρὸς τὴν κἀκείνος βλέπων, ἀσφαλῆς τὴν ταῖς ἐλπίσι. βότερος γὰρ ἐπὶ ξύλων κρεμάμενος, αὐτὸς ὁ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐπὶ ξύλων δι' ἡμᾶς κρεμαδαίς, καὶ τὸ αἶμα ποτὸν τοῖς πισύχοσι γίνεται. αἶμα γὰρ φησι σαφυλῆς ἐπὶ οἶνον, δι' ἃ τὸ σωτήριον πάθος καταμιλύεται.

μ. Καὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐπωνόμασαν Φάραγγα βότερος, διὰ τὸν βότερω, ὃν ἐκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἐπέστρεψαν ἐκεῖθεν κατασκευάμενοι τὴν γῆν μετὰ τεσσαμβ. ράκοντα ἡμέρας. Καὶ πορεύθεντες

Α εἰσῆλθον πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραήλ, εἰσὶν ἑρημον Φαράν Κάδης· καὶ ἀπειρίθησαν αὐτοῖς ῥῆμα καὶ πάση τῇ συναγωγῇ, καὶ ἔδειξαν τὸν μγ. καρπὸν τῆς γῆς, Καὶ διηγήσαντο αὐτῷ, καὶ εἶπαν, ἦλθομεν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν ἀπέστειλας ἡμᾶς, γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ ἔτος ὁ καρπὸς αὐτῆς.

Β μδ. Ἀλλ' ἢ ὅτι θρασὺ τὸ ἔθνος τὸ κατοικῆν τὴν γῆν, καὶ αἱ πόλεις ὀχυρὰ τεταχισμένα μεγάλα σφόδρα. καὶ τὴν γενεὰν Ἐνάκ ἐωράκαμεν ἐκεῖ.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνα λέγει γενεὰν Ἐνάκ; Ὀνομάζομενος ἔτος τὴν καὶ πολυθρύλητος, ὡς εἶκος, διὰ τὸ τῆς σώματος μέγεθος. καὶ τὸ γένος δὲ πάντως ἐώκει τῷ πρωτογόνῳ.

Δ με. Καὶ Ἀμαλῆν κατοικῆν ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον· καὶ ὁ Χετταῖος, καὶ ὁ Εὐαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ Ἀμορραῖος κατοικῆν ἐν τῇ ὄρεινῃ· καὶ ὁ Χαναναῖος κατοικῆν παρὰ θάλασσαν, καὶ παρὰ τὸν Ἰορδάνην ποταμ. μόν. Καὶ κατεσιώπησε Χάλεβ τὸν λαὸν πρὸς Μωϋσῆν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔχι, ἀλλὰ ἀναβάντες ἀναβησόμεθα, καὶ κατακληρονομήσομεν αὐτῷ, ὅτι δυνατοὶ διωησόμεθα πρὸς αὐτάς.

μς. Καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ συναβάντες μετ' αὐτῶν, εἶπαν, ὅτι καὶ μὴ διωησόμεθα ἀναβῶν πρὸς τὸ ἔθνος, ὅτι ἰχυρότερον ἡμῶν ἐστὶ μάλλον.

Ε μη. Καὶ ἐξώεγκαν ἕκασιν τῆς γῆς τὴν κατεσιέψαντο αὐτῷ πρὸς τῆς υἱῶν Ἰσραήλ, λέγοντες, τὴν γῆν τὴν παρήλθομεν αὐτῷ κατασκευάσθαι, γῆ κατέσθρα τῆς κατοικῆντας ἐπ' αὐτῆς ἐστὶ· καὶ ὁ λαὸς ὃν ἐωράκαμεν ἐπ' αὐτῷ, ἄνδρες ὑπερμήκεις.

Ζ Ἐκασιν. τὸ Σαμαρατικὸν, ὄνειδος κατὰ τῆς γῆς, κατάκρισιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ τὴν γῆν ψέγοντες, ψόβῳ τὸν Θεὸν κατ' αὐτάς ἀσεβῶς ἔδειξαν, ἐπαινῶντα τὴν Παλαιστίνην.

μθ. Καὶ ἐκεῖ ἐωράκαμεν τῆς γίγαντας, καὶ ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ αἰετίδες· ἀλλὰ καὶ ἔτις ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν.

Κ Ε Φ. Ι Γ. (1)

α. **Κ**αὶ ἀναλαβῶσα πᾶσα ἡ συναγωγὴ, ἔδωκε Φωνῶν· καὶ ἔκλαιεν ὁ λαὸς ὅλῳ τῷ β. νύκτα ἐκείνῳ. Καὶ διεγόγγυζον ἐπὶ Μωϋσῶν καὶ Ἀαρὼν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὰς πᾶσα ἡ συναγωγὴ, Ὁφελον ἀπεθάνομεν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, ἢ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, εἰ ἀπεθάνομεν. καὶ ἵνα τί Κύριος εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην πεσεῖν ἐν πολέμῳ; αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ τὰ παιδία ἡμῶν ἔσονται εἰς διαρπαγῶν. νῦν ἔν βέλτιον ἡμῖν ἐστὶν ἀποστραφῆναι εἰς Αἴγυπτον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ πολλή τε καὶ ἀγελαία πληθὺς, οὐδὲν εἰς λήθῃ ὑπενεχθεῖσα Θεῶ, καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ σημείων ἀμνημονήσασα, πολὺ τὸ δαῖμα νοσεῖ, ὀκνεῖ πρὸς τὴν μάχην, ἀπέφλυε τὴν ἀντίστασιν, ἐρᾶ δὲ ἐκ ἔτι τῶν ἐπηγελημένων. καὶ τὴν τῆς βοηθῆντος δικαιοσύνην χεῖρα τὴν παναλική τε καὶ ἀμαχον, κατοιμῶζει δὲ μερακιωδῶς, καὶ αὐτίκα δὴ μάλα γυναικίως τε ὁμῶς καὶ Φιλτάτοις τῶν πολεμίων ξίφει δαπανηθῆσεν προσδοκᾷ. καὶ δὴ καὶ Φάναυ τετολμήκασιν, ὡς ἡ ἀμείνων θητεία αὐτοῖς ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὸ τῆς δαλείας ἀχθὸς δυσφορητότερον. ὑπονοσήσαίτε ὅτι δεήσει πρὸς Αἰγυπτίους δακρυζήσαντες ἔφασκον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Οἱ ἐξ Ἰσραὴλ γυναικῶν τε πέρι καὶ τέκνων ἄνω τε καὶ κάτω λέγουσι (2) ταῖς τῶν ἀπολέκτων Φωναῖς εἰς τοσούτον δαλείας τε καὶ ἀθλιότητος κατανηνεγμένοι.] ἀννοεῖ δέ μοι καὶ τὸς ἐν καιρῷ τῆς ἐπιδημίας τῆς πάντων ἡμῶν σωτηρίας Χριστὸς ταῖς τῶν ἠγεμενῶν Φωναῖς ζημιμαίνεις τὴν πίσιν.

δ. Καὶ εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, δώμεν ἀρχηγόν, καὶ ἀποστρέψωμεν εἰς Αἴγυπτον.

ε. Καὶ ἔπεσον Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐναντίον πάσης συναγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν πεσόντες ἐπὶ τὴν γῆν, τὸν Θεὸν ἐκέλευον, ἔχ ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, ἀλλ' ὅπως τῆς ἀμαθίας παύση τὸ πλῆθος, καὶ κατασήση τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ὑπὸ τῆς ἀμηχανίας τῆς παρασάντος αὐτοῖς πάθους τεταραγμένῳ.

ζ. Ἰησοῦς δὲ ὁ τῆς Ναυῆ, καὶ Χάλεβ ὁ τῆς Ἰεφοννῆ τῶν κατασκευασμένων τὴν γῆν, διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, Καὶ εἶπαν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ἡμῶν Ἰσραὴλ, λέγοντες, ἢ

γῆν ἡμεῖς κατασκευάσαμεθα αὐτῷ, ἀγαθή ἡ γῆ ἐστὶ σφόδρα σφόδρα. εἰ αἰρετίζει ἡμᾶς Κύριος, εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ δώσει αὐτῷ ἡμῖν· γῆ ἢ τις ἐστὶ ῥέεσσα γάλα καὶ μέλι. Ἰ. Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς Κυρίας μὴ ἀποσάταί γίνεσθε. ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε τὸν λαὸν τῆς γῆς, ὅτι κατάβρωμα ὑμῖν ἐστὶν· ἀφῆσθε γὰρ ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ Κύριος ἐν ἡμῖν· μὴ φοβηθῆτε αὐτούς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χάλεβ καὶ Ἰησοῦς ἔφασκον ἀναγῶς, ὡς [ἀγαθή τε] καὶ πῖον ἢ γῆ. καὶ εἰ αἰρετίζει ἡμᾶς Κύριος, εἰσάξει ἡμᾶς ἐπ' αὐτῷ. περιέσονται δὲ ὅτι τῶν κατωκηκότων, Θεῶ προασιζόντος, διεβεβαιῶντο πάλιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τοιγάρτοι καὶ ἡ πολλὴ τῶν Ἰσραηλίων πληθὺς ἀπώλιε μὲν τῆς ἐπαγγελίας, ἀμέτοχος δὲ τῆς δια Χριστὸς χάριτος γέγονε, πλὴν σέσωσαι τὸ κατάλειμμα, καὶ ἡ δίχα Χριστὸς. τύπος δ' ἂν εἴη καὶ τῆς σαφῆς Χάλεβ [ἡ δὲ Ἰεφοννῆ,] καὶ Ἰησοῦς. διερωδύεται δὲ Χάλεβ, πᾶσα καρδιά· Ἰεφοννῆ δὲ, ἐπισροφή. ἔκην οἱ τελείαν μὲν ἔχοντες μετὰ Θεῶ τὴν καρδίαν, υἱοὶ τῆς ἐπισροφῆς, σωόντος αὐτοῖς τῆς Ἰησοῦς. εἰς δ' ἂν οἱ πεπισθυκότες, καὶ ὡς ἐν ἀπαρχῇ νοόμενοι τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις, [οἱ κεκλήκασιν τὸν Ἰσραὴλ· καὶ ἐν αὐτοῖς ἂν νοοῖτο τὸ κατάλειμμα.]

ι. Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ συναγωγὴ λιθοβολῆσαι αὐτούς ἐν λίθοις. καὶ ἡ δόξα Κυρίας ὠφθη ἐν τῇ νεφέλῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας ἐν πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παραθῆγοντας πρὸς ἀνδρείαν τὸς ἀμφὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ χεῖν καταπασομένους καταλιθῆν ἐπεχείρουν. [ἠκόντων δὲ ἤδη πρὸς τὸ λοιπὸν ἀθλιότητος τῶν πραγμάτων, ὠφθη, φησὶ, δόξα Κυρίας· ἐν νεφέλῃ ἐπὶ τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας ἐν πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.]

ια. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, ἕως τίνος παροξύνει με ὁ λαὸς ὅτος (3) ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις, οἷς ἐποίησα ἐν αὐτοῖς;

ιβ. Πατάξω αὐτούς θανάτῳ, καὶ ἀπολωῶ αὐτούς· καὶ ποιήσω σε καὶ τὸν οἶνον τῆς πατρὸς σου ἔθνος μέγα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τὸτο.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς μοχοποιίας.

ιγ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, καὶ ἀνίσταται Αἴγυπτος, ὅτι ἀνήγα-

(1) 14. ἐστὶν ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Ἀντιλέγουσιν ὁ Λατῖν. μεταφράζει. καὶ ἔτιως ἀναγνώστ.

(3) Καὶ ἕως τίνος ἐ πισθυσί μοι. αὐτ.

68. γες τὸν λαὸν τῆτον ἐν τῇ ἰχϋί σου ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατοικῶντες ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀκηκόασιν, ὅτι σὺ Κύριος ἐν τῷ λαῷ τῆτω, ὅσις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμὸς σὺ ὀπλάσῃ Κύριε, καὶ ἡ νεφέλη σου ἐφέσηκεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐν σύλῳ νεφέλης σὺ πορεύῃ πρότερος αὐτῶν τῷ ἡμέραν, καὶ ἐν σύλῳ πυρὸς τῷ νύκτα.

ΤΟΤ ΝΤΣΣΗΣ. Σοφὸς ὁ λόγος. Ἄφ' ὧν ἔδωκεν ἤδη ὁ Θεὸς, ἐπιζητεῖ τῷ πληρωσιν τῷ ἑαυτῷ πρόπρασιν, εἰ καὶ μὴ τῷ λαῷ κατ' ἀξίαν. πρόπει γὰρ τῷ Θεῷ ἐπιτελεῖν ἃ ἐπήγγελται, καὶ ὡ ἀρχὰς δέδωκεν. ἐπηγγείλατο δὲ τῷ καθέξιν τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ ταύτης ἐξήγαγε. (1)

65. 1ε. Καὶ ἐνλήψεις τὸν λαὸν τῆτον ὡσεὶ ἄνθρωπον ἓνα, καὶ ἐρᾷσι τὰ ἔθνη ὅσοι ἀκηκόασιν τὸ ὄνομά σου, λέγοντες, Παρὰ τὸ μὴ διώσασθαι Κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτὸς εἰς τῷ γῶν ἡμῶσεν αὐτοῖς, κατέστρωσεν αὐτὸς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡσανεῖ ἔλεγε τῆς σῆς, ὡ δέσποτα, δόξης μελησάτω σοι, καὶ μὴ δῶς τοῖς ἔθνεσι κατὰ σὲ βλάσφημον ἀγέρον Φωνῶν, ὡς ἀδελήσαντος τελείαν δουργείαν ποιῆσαι τοῖς τῇ σῆ λελυτρωμένοις χερσὶ.

7η. 1ζ. Καὶ νῦν ὑψωθήτω ἡ ἰχϋς σου Κύριε, ὃν τρόπον εἶπας, λέγων, Κύριος μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινός, ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀδικίας καὶ ἀμαρτίας, καὶ καθαρισμῷ ἔκκαθαριεῖ τὸν ἔνοχον, ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄπερ ἀκήκοι ἐπιφανεία Θεῶν, ἐξ αὐτῶν εἰσαγωγῶν οἰκείως τῷ δέησιν.

72. 1η. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπομιμνήσκει καὶ ὧν Θεὸς παρέδωκε περὶ ἑαυτῆς ἐν Σινᾷ, ὡς ἐλεήμων καὶ δίκαιος. εἰς μὲν τὸ ἔλεος, καὶ ἔκκαθαριεῖ τὸν ἔνοχον, καὶ τὰ ἔθνη, καὶ πάλιν εἰς τὸν ἔλεον τὸ, ἡλάσθητι δὴ τῇ ἀνομίᾳ τῆ λαῶ τῆτῃ, κατὰπερ ἡλεως αὐτοῖς ἐγένετο ἀπὸ Αἰγύπτου ἕως τῆ νῦν. καὶ λόγῳ μαθῶν ἄρα, καὶ ἔργῳ περαθείς, ὡς ἐλεήμων, δι' ἀμφοτέρων αἰτεῖται τὸν ἔλεον. τὸ δὲ περὶ τῆς κρίσεως ἐν ὑποθέσει διτλόν· ἢ ἀφῆσιν αὐτῶν, διὰ τὸ, ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀδικίας ἢ ὑπερδέσει, ὡς ἐπὶ ἐνὸς ἀνδρώπε τῆ ὄλα

4. Βασ. 20. 19. γένεος. καὶ Ἐζεκίας γὰρ ἔφη, γενέσθω δὴ εἰρήνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου. ἢ μὲν γὰρ ἐν τέλει κρίσις μετὰ τὰς πράξεις, ἀνυπερ-

Α Δετος· νῦν δὲ καὶ μετὰ τῶν πράξεων ὑπερδέσει εἰς ἐπιστροφῶν, ἢ τις εἰ μὴ γένοιτο, καὶ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν μετ' αὐτῆς ἢ τιμωρία, ὡς αὐτὸς ὄντας, εἰ μὴ ἐπιστρέφουσιν· καὶ πρὸς φόβον ἑτέρων αἰ εἰς ἑτέρας ἀπότομοι τιμωρία, ὡς καὶ ἡ Καΐν, καὶ ἐπὶ γίγαντας καὶ τῆς σὺ αὐτοῖς. ἔτοι ἐν ἐνόχοι, ἔς (2) καθαρῆς, οἱ κατάρχοντες κακῆ, οἱ ἐπὶ πληρῶσαι τῶν ἀμαρτιῶν, οἱοὶ Χαναανῶι καὶ Ἀμορρῶι.

Β ** ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Δυσωπεῖν ἔδοκει καὶ διὰ τῆτων αὐτῶν, καὶ μονονεχί πρὸς ὑπομνησιν ἀγειν ὧν αὐτὸς ἐφθέγγετο, ὅτε τῆς ἐπίσεως αὐτῷ χρηστότητος ἐποιεῖτο τῷ παρρησίαν. ὅπως γὰρ αὐτὸς ἐστὶ μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος. καὶ ὅτι πέφυκεν ἀνομίας καὶ ἀμαρτίας ἀναρῶν, ἐν τῆτοις εὐ μάλα διαγνωθήσεται, ἐν οἷς μάλις δοκεῖ τις ἐναγ πικρός. τίνα τοίνυν προσῆκε νοῆσαι τροπον τὰ εἰρημῆνα παρὰ Θεῶ, λοιπόν

Γ οἶμαγ πρόπειν εἰπεῖν. Κύριος, φησὶ, μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀμαρτίας· εἶτα τὸ τῆτων κείμενον ἐφεξῆς ὡς ἐρωτήσῃ μετ' ὑποσιγμῆς ἀναγνωσόμεθα, καὶ καθαρῆς ἔκκαθαριεῖ τὸν ἔνοχον; ἢ τὸ τοῖστον ἐννοήσῃς ὁ μακρόθυμος, φησὶ, καὶ πολυέλεος Θεός, ὁ ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀμαρτίας, ἐκ ἀν καθαρῆς καθαρῆς τὸν ἔνοχον; ἀλλ' ἔστιν ἐκ ἀμφίβολον. καθαρῆς γὰρ πάντως· ἐπεὶ πῶς ἐστὶ μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀφαιρῶν ἀμαρτίας; πῶς δὲ εἰ μὴ καθαρῆς τὸν ἔνοχον; πρὸς δὲ γε τῆτω, τῆς ἐπίσεως αὐτῷ πάλιν μακρόθυμίας τε καὶ ἀνεξικακίας εἰς ἀποδείξιν ἀποφέρει, καὶ ὅτι τὰς τῶν πατέρων ἀμαρτίας ἐπιθήσει τέκνοις ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς· ἔχ' ὑπερ πατρὸς κολάζων ἡμῶν, μὴ τῆτο νομίσῃς, ἀλλ' ἔδε ἐκγόων τῶν μακρῶν, κατὰπερ τὶ φορτίον ἐπιβρίπλων τῶν προγόνων τὰ πλάσματα, σημαίνων δέ τι τοῖστον· γέγονέ τις τυχόν ἀνὴρ παράνομος, καὶ μοχθηρίας ἀπάσης ἀνάμεσον ἔχων τῷ διάνοιαν, καὶ κολάζεται μὲν ὑπερδέσεως ἀπάσης δίχα τὸν ἔτω διαζῶν ἡρημῆνον ἐχρῶν· ἐκαρτέρησε δ' ἐν ὅμως ὁ Θεὸς ἀνεξικακῶς, ἐκ ἐπικενγκῶν αὐτῷ τῷ αὐτῷ χρεωσμενῶν ὄργῳ. εἶτα τῆτω γέγονε ὁ ἦος ταῖς τῆ πατρὸς δυοσεβείαις ἀμιλλώμενος, καὶ παρατρέχων ἐν κακίᾳ τὸν φύσαντα· καὶ ἐμακροθύμησε καὶ τῆτω Θεός· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆτῃ γέγονε τρίτος, ἢ καὶ ἐκ τῆ τρίτῃ τέταρτος, κατ' ἕδνα τροπον ὅσον εἰς κακίας ἔδος τῶν πατέρων ἡτλώμενος, ἰσόρροπον δὲ ταῖς ἐκείνων ἐπιτηδύσας τῷ δυοσεβείαν. ἐπάγει λοιπόν ὁ Θεὸς τῷ ἀνωθεν καὶ ἀπ' ἀρχῆς ὅλα τῷ γενεὶ χρεωσμενῶν ὄργῳ, ἀνεξικακῆσας διαρκῶς, μάλλον δὲ καὶ ἡπερ ἐχρῶν. τὸ γὰρ ὑπερδέσαι τῷ τιμωρίαν καὶ μέχρι τετάρτης γενεᾶς, πῶς ἐκ ἀν γαίνοιτο θεοπρεπῆς ὄντως ἡμερότητος ἐγκώμιον;

Δ

Ε

Ζ Η

ΤΟΥ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔχ' εὐρηται.

(2) Οὐ καθαρῆς, ἀνάγει.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ὅτι ἀνεξικακία ὁ Θεὸς τῶν ὀφείλων ἐπενεχθῆναι τιμωρίαν τοῖς πατράσιν ἐὰν ὅτε εἰς τὰς ἐργονίας ἐκλείνει; ὅταν καὶ αὐτοὶ ὡς τῆς τοιαύτης τοῖς πατράσι κακίας. (1)

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅταν τις, Φησὶν, ἐωρακὸς πολλὰς τιμωρμίας ἐπὶ ἀμαρτημασιν, οἷς ἐποίησαν, μὴ σωφρονισθῆ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀλῶ, χαλεπωτέραν δίδωσι τιμωρίαν, ἣς ὑπέστησαν οἱ πρὸ αὐτῶ. εἰς δὲ τὸ κατὰ Ἰωάννην Φησὶν, (2) ὅτι ἡ ἀποφασίς αὕτη πρὸς μόνους τὰς ἐξεληθόντας ἐξ Αἰγύπτου ἐστίν. ὁ γὰρ λέγει, τοῖστων ἐστίν μετὰ τὰ σημεῖα (3) καὶ τέρατα, τῶν γονέων γεγονάσι χείρας τῶν ἐδῶν τέτων θεασαμένων. διὸ ταῦτα πείσονται ἀπερ ἔπαθον ἐκεῖνοι.

ΙΘ. Ἄφες τῶν ἀμαρτιῶν τῶ λαῶ τέττω κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καθάπερ ἴλεως ἐγένεθ αὐτοῖς ἀπ' Αἰγύπτου ἕως τῆ νῦν.

Κ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἴλεως αὐτοῖς ἐμὶ κατὰ τὸ ῥῆμά σου.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τέτο εἰς τὸ τέλος τείνει μᾶλλον ἢ εἰς τὴν τότε γενεάν. ἐδῶν γὰρ μέγα τὸ μὴ οὐδὲν ἀπολεῖσθαι, ἀλλὰ τεσσαρακοσὸν ἔτος πεσεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ τὰ πλῆματα αὐτῶν· μέγα δὲ τὸ μὴ ἐξαλειφθῆναι τὸ γένος, καίτοι τῶ κατὰ Χριστὸν ἐξαναφαντός λαῶ. ἔτος ὁ μέγας ἰλασμός, κατὰ τὸ, πατερ ἄφες αὐτοῖς, ἐκ οὐδασιν ὁ ποιῶσι. τοῖστων καὶ παρὰ τῶ Προφῆτῃ μὴ ἀποκλείνης αὐτὰς.

Λεκ. 23. 34. Ψαλ. 58. 11.

ΚΑ. Ἀλλὰ ζῶ ἐγὼ καὶ ζῶν τὸ ὄνομά σου, καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν.

ΔΗΛΟΥ. Προλέγοντος ἐστὶ τῶν Ἰσραηλίων ἀποβολῆ, καὶ τῶν τῶν ἐδῶν κλησὶν καὶ σωτηρίαν. προσέθητι δὲ ὄρκον τῇ προρῆσει, πισθίμως αὐτοῖς τῶ ἐκβασιν. ταύτη τῇ ἀποφασί παρὰ Θεοῦ χροῖωσιν συμβαίνειν τῶ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις παραβολῆ τῶ Κυρίου. εἰ ἡ Φησὶν, ἀρθῆσεται ἅφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία, καὶ δοθήσεται ἔδναι ποιῶντι τὰς καρπὰς αὐτῆς. (4)

Ματθ. 21. 43.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί εἰσι, καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν; Προλέγει τῶ Ἰσραηλίων ἀποβολῆ, καὶ τῆς οἰκουμενῆς τῶ σωτηρίαν, καὶ ὄρκον τῇ προρῆσει προσέθησι. ζῶ γὰρ Φησὶν ἐγὼ καὶ ζῶν τὸ ὄνομά σου, καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν. εἶτα ἐκφέρει τῶ ψῆφον κατὰ τῶν ἀριθμηθῆντων πάντων, πλὴν

(1) Λῆμμα ἔσκε τῶν ὀπίσθων.

(2) Ὁ Θεὸς Χρυσόστομος δηλαδὴ ἐν τῇ 56. ὁμιλίᾳ τῇ εἰς τὸ 9. τῶ Ἰωάν. κφ. τὰ πρότερα γὰρ (ἀπερ ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐχ' ἐννοῶν) ἀλλοδίπε σμικρανοσάμενος ὁ τῶ βίβλον τυχόν σιωπῆσαι, τοῖς ἐξῆς σιωπῆσθαι βῆμασιν, εἰπών· εἰς δὲ τὸ κατὰ Ἰωάννην Φησὶ.

(3) Ἐπεσθὶ οἱ ἐξ Αἰγύπτου ἐξεληθόντες μετὰ τὰ σημεῖα καὶ τὰ θαύματα, τῶν προγόνων γεγονάσι χείρας τῶν ἐδῶν τέτων θεασαμένων. τὰ αὐτὰ πείσονται Φησὶ, ἀπερ ἔπαθον ἐκεῖνοι. αὐτ.

(4) Περιλήψις εἰσὶ τῶν ἐπομείων τῶ Θεοδωρίτ.

(5) Πάντες οἱ ἀνδρες. εἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

Α. Χαλεβὺς ἢ Ἰεφοννή, καὶ Ἰησοῦς τῶ Νουῆ, οἱ πρὸς τῇ ἀληθείᾳ τῶν μωυμάτων, τῶν ὀσεβῆ παραίνεσιν προσώεγκαν τῶ λαῶ. ταύτη μόντοι παραβαλεῖν προσῆκει τῇ ἀποφασί τῶ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις εἰρημῶν· ἀρθῆσεται ἅφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία, καὶ δοθήσεται ἔδναι ποιῶντι τὰς καρπὰς αὐτῆς. τύπος γὰρ τῶν μεν ἠπισθησῶν Ἰσραηλίων, οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ πεπλωκότες δὲ ἀπίσταν· τῶν δὲ πεπισθῶκῶτων ἐδῶν, οἱ ἀπερίτμητοι παῖδες, οἱ ἀντὶ ἐκείνων διὰ Ἰησοῦ τῶ γῶ ἀπῆληφότες τῶ τοῖς προγόνοις ἐπίσημενῶν.

Ματθ. 21. 43.

Β. Ὅτι πάντες, οἱ θρωῶντες τῶν δόξαν μου, καὶ τὰ σημεῖα ἀεποίησα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, καὶ ἐπεράσαν με τέτο δεκάτον, καὶ ἐν εἰσηκῶσαν τῆς Φωνῆς μου.

ΔΗΛΟΥ. Πρῶτος πειρασμός, ὅτε εἶδον τὰς Αἰγυπτίας ἐρχομένας ἐν τῇ ἐρουθῶ θαλάσῃ, καὶ ἐγόγγυσον κατὰ Μωϋσεως. β', εἰς Μερόαν, ὅπου τὸ πρῶτον ἔδναι, γ', ὅτε γογγύσασιν ἐβρέξεν αὐτοῖς τὸ μάννα. δ', ὅτε ἀκῆσαντες μὴ Φυλάξαι ἐκ τῶ μάννα εἰς τὸ πρῶν, διετήρησαν. ε', ὅτε ἀκῆσαντες μὴ συλλεγεῖν ἐν σαββάτῳ μάννα, ἐξῆλθον. σ', ὅτε ἐν Ραφιδίῳ ἐδῶθησεν ὁ λαός. ζ', ὅτε ἐμοχοποίησαν. η', ὅτε ἐγόγγυσον κατὰ Θεοῦ, καὶ ἐξεληθον πῦρ κατέφαγε μέρος τῆς παρεμβολῆς. θ', ὅτε ἐγόγγυσον, κρέας ζητῶντες, καὶ ἠλθον ἡ ὄρνυγομήτσα. ι', ὅτε ἀπεσάλησαν ἐκ κατασκοπήσαντες τῶν Παλαισῶν. (6)

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ἐπειράσαν με, Φησὶν τέτο δεκάτον· ἀ μὲν, ἰδόντες τὰς Αἰγυπτίας στρατοπεδῶσαντας ὀπίσθω αὐτῶν, εἰπόντες· τε τῶ Μωϋσῆ, παρὰ τὸ μὴ ὑπάσχειν, μνημῶσα, καὶ τὰ ἐξῆς. β' δε, ἐν τῇ Μερόα, διὰ τὸ μὴ διώκασθαι ἐκ τῶ ὕδατος πιεῖν. πλ.

Ἐξὸδ. 14. 11.

Ε. τῶν γὰρ ἡμῶν. γ', γογγύζοντες ἐπὶ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρῶν, μεμνημένοι τῶν λεβητῶν τῶν κρεῶν, καὶ τῶν ὀρνυκῶν, καὶ ὅτι οὐκ εἶδον ἐδῶθαι αὐτοῖς τὸ μάννα, καὶ ἡ προτέρω ὄρνυγομήτσα. δ', ἐκ εἰσακῆσαντες Μωϋσεὺς τῶ μὴ καταλιπεῖν ἀπὸ τῶ μάννα εἰς τὸ πρῶν.

Ἐξὸδ. 15. 23.

Ζ. διὸ καταλιπόντων τῶν ἡμῶν, ἐξέβρεσε σκῶληκας, καὶ ἐπέωξεσε τῶν παρακῆσαντες τῆς τῶ σαββάτῳ ἀντολή, ὡς ἐξεληθόντας τῶν κρεῶν ἐκ τῶ λαῶ συλλεγεῖν, μὴ ὄρειν. σ', παρ.

Ἐξὸδ. 16. 20.

Ε. ὅτι οὐκ εἶδον ἐδῶθαι αὐτοῖς τὸ μάννα, καὶ ἡ προτέρω ὄρνυγομήτσα. δ', ἐκ εἰσακῆσαντες Μωϋσεὺς τῶ μὴ καταλιπεῖν ἀπὸ τῶ μάννα εἰς τὸ πρῶν.

Ἐξὸδ. 16. 27.

Ζ. διὸ καταλιπόντων τῶν ἡμῶν, ἐξέβρεσε σκῶληκας, καὶ ἐπέωξεσε τῶν παρακῆσαντες τῆς τῶ σαββάτῳ ἀντολή, ὡς ἐξεληθόντας τῶν κρεῶν ἐκ τῶ λαῶ συλλεγεῖν, μὴ ὄρειν. σ', παρ.

Ἐξὸδ. 17. 6.

Ε. ὅτι οὐκ εἶδον ἐδῶθαι αὐτοῖς τὸ μάννα, καὶ ἡ προτέρω ὄρνυγομήτσα. δ', ἐκ εἰσακῆσαντες Μωϋσεὺς τῶ μὴ καταλιπεῖν ἀπὸ τῶ μάννα εἰς τὸ πρῶν.

Ζ. διὸ καταλιπόντων τῶν ἡμῶν, ἐξέβρεσε σκῶληκας, καὶ ἐπέωξεσε τῶν παρακῆσαντες τῆς τῶ σαββάτῳ ἀντολή, ὡς ἐξεληθόντας τῶν κρεῶν ἐκ τῶ λαῶ συλλεγεῖν, μὴ ὄρειν. σ', παρ.

ὑδωρ, καὶ ἐπιεν ὁ λαός. ζ', ποιήσαντες
 Ἐξοδ. 32. 4. μόχον χρυσὸν ἐν Χωρήβ, καὶ προσκυνή-
 σαντες αὐτῷ. ἢ, γογγύζοντες πονηρὰ
 Ἐριθ. 1. 11. 3. θείτος ὄργῃ, ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ, καὶ
 » κατέφαγε μέρος τῆς παρεμβολῆς. ὅθεν
 » ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῆ τόπῃ ἐκείνῃ, ἐμπυ-
 » ρισμός. ζ', κλαύσαντες μετὰ τῶν ἐπιμικ-
 Ἐριθ. 11. 4. 5. τῶν, καὶ εἰπόντες· τίς ψωμίει ἡμᾶς κρέας;
 » ἐμνήθημεν τῆς ἰχθύας, ἧς ἠθίομεν ἐν Αἰ-
 » γύπτῳ δωρεάν, καὶ τὰ ἐξῆς. καθ' ὃν και-
 ρὸν ἐδόθη αὐτοῖς τὸ δούτερον ἢ ὀρτυγομή-
 τρα ἐπὶ μύα ἡμερῶν. ι', πισύσαντες
 τοῖς δέκα τῶν κατασκοπῶν, ὡς φοβηθέν-
 τες μὴ θέλειν πολεμεῖν τῆς Χαναανίαις,
 ὧν καὶ τῷ γλῶ κληρονομεῖν ἔμελλον.

κγ. Ἡ μὲν ἐν ὄψονταί τῷ γλῶ,
 λῶ ὡμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν·
 ἀλλ' ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν ἄεσι μετ' ἐμῶ
 ὡδε, ὅσοι ἐν οἴδασι ἀγαθὸν ἢ κα-
 κόν, πᾶς νεώτερος ἀπειρος, τέτοις
 δώσω τῷ γλῶ. πάντες δὲ οἱ παρο-
 ξυώαντές με, ἐν ὄψονταί αὐτῷ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρατηρητέον, ὅτι τῶν
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐξεληθόντων εἰσηλθόν εἰς
 τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας τινές. εἰ δὲ γὰρ
 ὁ Θεὸς τῆτο ἀπηγέροβου, ἀλλὰ μόνος τῆς
 εἰκοσαετής καὶ ἐπάνω τῶν ἐξεληθόντων ἐκ
 γῆς Αἰγύπτου μοχλοποιήσαντας ἀνεῖλεν ἐν
 τῇ ἐρήμῳ, δηλονότι συγγενῆς (1) τῆς νεότη-
 τος αὐτοῖς, οἷς ὁ τῆς ζωῆς χρόνος ἔπω εἰκο-
 σαετής λῶ, καὶ πολλῶ μᾶλλον τοῖς βρέφεσι,
 καὶ παιδίοις, ἕως τῆς ἐφήβῃ ηλικίας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆτο τύπος τῆς ἀλη-
 Ματθ. 18. 3. θείας. εἰάν γὰρ μὴ στραφῆτε καὶ γινῆθε
 » ὡς τὰ παιδία, ἔ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τῷ
 » βασιλείαν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἐν εἰς τύπον ἂν
 εἶεν τῆ νέε λαῆ τῆ καὶ αὐτῷ τῷ Χάλεβ
 σωεισκομιζόμενα βρέφη.

κδ. Ὁ δὲ παῖς μὲ Χάλεβ, ὅτι
 ἐγενήθη πνεῦμα ἕτερον ἐπ' αὐτῷ, καὶ
 ἐπηκολύθησέ μοι, καὶ εἰσάξω αὐ-
 τὸν εἰς τῷ γλῶ ἕως λῶ εἰσηλθῆν ἐκεῖ,
 καὶ τὸ σπέρμα αὐτῆ κληρονομήσει
 αὐτῷ.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Ἄλλη γὰρ διανοία
 παρὰ τῷ ἐκείνων αὐτὸς λαλήσας, δὴ
 ρεσὸς Θεῷ γέγονε.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Χάλεβ μόνον ἀπὸ
 τῆτων εἰσάξεν λέγει ἕτερω πνεύματι κι-
 νηθέντα τῷ πισῷ καὶ ὑπηκόῳ, καὶ ἀκολο-
 θήσαντα αὐτῷ, εἰς τόπον (2) τῆ λαῆ τὸν
 Χάλεβ εἰπὼν· τὸν δὲ Ἰησοῦν, ὡς ἀρχοντα,
 χωρίσας ἐν σιωπῇ, τύπον ὄντα τῆ ἀληθῶς
 Ἰησοῦ, δι' ἧ ὁ λαὸς σώζεται. τὸ δὲ κατὰ
 τὸν Χάλεβ δείκνυσι καὶ εἰς ἀνδρωπον
 ἀπειθῆς λαῆ προτιμότερον. ὅς ἂν εἰποι
 Γ δικάως· μὴ σωμαπολέσης μετὰ ἀσεβῶν
 » τῷ ψυχῶ μὲ· καὶ, τὸ σπέρμα αὐτῆ κλη-
 » ρονομήσει γλῶ, ἐ τῷ Ἰσραὴλ μόνῳ, ἀλλὰ
 » καὶ πᾶσαν. καὶ γὰρ οἱ πρᾶεῖς κληρονο-
 » μήσασι τῷ γλῶ, κατὰ τὸν Δαβ. δ, καὶ Ματθ. 5. 5.
 τὸν τῆ Κυρίε μακαρισμόν. ἀπερ γὰρ ἐπὶ
 τῆ Ἰσραὴλ μερικῶς, ταῦτα ἐπὶ πάντων
 καθολικῶς.

κε. Ὁ δὲ Ἀμαλήκ καὶ ὁ Χανα-
 ναῖος κατοικῆσιν ἐν τῇ κοιλάδι. αὐ-
 ριον ἐπιστράφητε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς
 εἰς τῷ ἐρημον, ὁδὸν θαλάσσαν ἐρυ-
 θραν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐποροφῶ εἰς τι-
 μωρίαν ἐπιβάλλει· ὡπερ ταῖς διανοίαις
 ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' ἐκ εἰς
 ἀπόλαυσιν ὧν ἐπόθησαν, ἀλλ' εἰς τιμωρίαν
 καὶ φθοράν. ἔτω καὶ Ἀδάμ ἀποστραφῆς
 ἀπὸ τῆ βλέπειν εἰς Θεόν, εἰς γλῶ ὑπέστρε-
 Ε ψεν, ἀφ' ἧς εἰληπῶ. τὰς γὰρ ὁδὸς αὐτῶν, Ἰεζ. 22. 41.
 » φησὶν, εἰς κεφαλῶ αὐτῶν δέδωκα.

Κ Ε Φ. ΙΔ. (3)

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σῶ καὶ Ἀαρὼν, λέγων,
 β. Ἔως τίνος τῷ σωμαγω-
 γλῶ τῷ πονηρὰν ταύτῳ; ἂ αὐτοὶ
 γογγύζουσιν ἐναντίον μὲ, τῷ γόγγυ-
 σιν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, λῶ ἐγόγγυσαν
 περὶ ὑμῶν, ἀληθῶς.

γ. Εἶπον αὐτοῖς, ζῶ ἐγώ, λέγει
 Κύριος· ἢ μὲν ὃν τρόπον λελαλήμα-
 τε εἰς τὰ ὠτά μὲ, ἔτω ποιήσω ὑμῖν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύ-
 ριος, τάχα τῆ κυρίως ζῶ, μάλιστα ἐκ
 τῶν εἰρημίων περὶ τῆ ζῶ, παρὰ μόνῳ
 Η τυγχάνοντος τῷ Θεῷ, καὶ ὅρα εἰ διὰ τῆτο

διώκαται ὁ Ἀπόστολος τῷ εἰς ὑπερβολῶ
 ὑπεροχῶ νοήσας τῆς ζωῆς τῆ Θεῆ, καὶ
 » ἀξίως Θεῆ σωίαις τὸ, ζῶ ἐγώ, λέγει Κυ-
 » ριος, εἰρημίων περὶ Θεῆ, ὁ μόνος ἔχων ἰ. Τιμ. 6. 16.
 Ζ ἀθανάσιαν, εἰδὸς τῶν παρὰ τὸν Θεὸν
 ζώντων ἔχοντας τῷ ἀτρεπῶν πάντῃ καὶ
 ἀναλλοίωτον ζωῶ. καὶ τί διαζόμεν περὶ
 τῶν λοιπῶν, ὅτε εἰδὲ ὁ Χριστὸς ἔχε τῷ τῆ
 » πατρὸς ἀθανάσιαν; ἐγούσατο γὰρ ὑπὲρ Ἐβρ. 1. 9.
 » παντὸς θανάτου.

δ. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πεσεῖται
 τὰ κῶλα ὑμῶν· καὶ πᾶσα ἡ ἐπισκο-
 πῆ ὑμῶν, καὶ οἱ κατηρηθῆμενοι ὑμῶν
 ἀπὸ εἰκοσαετής καὶ ἐπάνω, ὅσοι
 ἐγόγγυσαν ἐπ' ἐμοί.

ΑΠΟ.

(1) Φαδόμενος συγγενῆς τῆς νεότη. α' τόμ. 1. σελ. 270. τῆς τῆ Ἐκδόσ. (2) Ἰσ. εἰς τύπον.
 (3) Σιωπῶμενον ἐπὶ τὸ δε τὸ κεφ. τῶ ἀνωτέρω α' ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

M m m m

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ ἤλπισαν τὸ κράτ-
τον, πάχῃσι τὸ χεῖρον ὃ προσεδόκησαν.
καὶ πᾶς ὁ μὴ πισθῶν εἰς Θεόν, ἀπο-
τυγχάνει τῶν ἐκ πίσεως ἀγαθῶν. καὶ τῷ
λογισμῶν τι κοινόν, ἐκείνῳ κοινόν, (1)
ἔχ ὄρισκοντος τὴν κάθαρσιν, ἢ ἐκ ἐπί-
σθου.

ε. Εἰ ὑμεῖς ἀσελεύσεσθε εἰς τὴν
γῆν ἐφ' ἣν ἐξέτανα τὴν χεῖρά μου
κατασκήψασα ὑμᾶς ἐπ' αὐτῆς. ἀλλ'
ἢ Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννή, καὶ Ἰησῆς
δ. ὁ τῆς Ναυῆ, Καὶ τὰ παιδία, ἃ ἐ-
πατε εἰς διαρπαγὴν ἔσεσθε, ἐσάξω
αὐτῆς εἰς τὴν γῆν· καὶ κληρονομή-
σασιν τὴν γῆν, ἢ ὑμεῖς ἀπέστητε ἀπ'
αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ μὲν, διὰ τὴν ἑαυτῶν πί-
σιν εἰσάγονται· οἱ δὲ, διὰ τὴν ἀκακίαν.

ζ. Καὶ τὰ κῶλα ὑμῶν πεσεῖται
ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τύπος τῶν ἠπισηκότων Ἰσ-
δαίων οἱ εἰς τῇ ἐρήμῳ πεσόντες· τῶν δὲ
πεπισθόκτων ἔθνων, οἱ ἀπερίτμητοι παῖ-
δες. οἱ αὐτ' ἐκείνων διὰ Ἰησῆ τὴν γῆν ἀπει-
ληφότες τὴν τοῖς προγόνοις αὐτῶν ἐπηγ-
γελμένῳ. (2)

η. Οἱ δὲ υἱοὶ ὑμῶν ἔσονται νεμό-
μενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη·
καὶ ἀνοίσχουσιν τὴν πορνείαν ὑμῶν, ἕως
ἂν ἀναλωθῇ τὰ κῶλα ὑμῶν ἐν τῇ
θ. ἐρήμῳ, Κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμέ-
ρῶν, ὅσας κατεσκήψασθε τὴν γῆν
τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν τῆς
ἐνιαυτῆς λήψετε τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν
τεσσαράκοντα ἔτη· καὶ γνώσεσθε τὸν
θυμὸν τῆς ὀργῆς μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Πορνείαν λέγει τὴν ἀπι-
σίαν, ἢ τοὺς ἀποσιῶσαι ἀπὸ τῆς Θεοῦ. (3)

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βασάζει τὴν πορ-
νείαν εἰπὼν, ἀλλ' ἐκ ἀπολείσθαι, ἔδειξε
καὶ τὸ ἐκ κοινωρίας τῆς γυναικός, καὶ τὸ ἐκ
διαφορᾶς τῶν προαιρέσεων. ἔτω καὶ ἐπὶ
τῆς εἰαντίαι, κοινωρία μὲν γυναικός τῇ πρὸς
Χριστὸν, ἢ πάντων ἀνάστασις· διαφορὰ δὲ
προαιρέσεως, ἢ ἀνταπόδοσις ἢ μετὰ τὴν
ἀνάστασιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡμέραν δὲ ἀντὶ ἐνιαυτῆς
πρὸς κόλασιν ὀρίσας κατὰ λόγον τῶν ὀβ-
τελιωθέντων ἀγαθῶν τὰς κόλασεις αὐτῶν πο-
λυπλασιασμῶ, ὅτι ἦσαν ὑπὲρ ἀγαθῶν τῆς
Ἰσραὴλ αὐτῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἃς κα-
τεσκόπησαν.

ι. Ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα, ἢ μὴ
ἔτω ποιήσω τῇ σωμαγωγῇ τῇ πονη-

Α ρᾶ ταύτῃ, τῇ ἐπισωμισαμένη ἐπ' ἐμέ.
ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσον-
ταί, καὶ ἐκεῖ ἀποθανένται. Καὶ οἱ

ια. ἄνθρωποι, ὃς ἀπέσειλε Μωϋσῆς κα-
τασκήψασα τὴν γῆν, καὶ παρα-
γεννηθέντες διεγόγγυζον κατ' αὐτῆς
πρὸς τὴν σωμαγωγίαν ἐξενέγκαι ῥή-
ματα πονηρὰ περὶ τῆς γῆς· Καὶ

ιβ. ἀπέθανον οἱ ἄνθρωποι οἱ κατειπόν-
τες πονηρὰ κατὰ τῆς γῆς ἐν τῇ πλη-
γῇ ἐναντι Κυρίου. Καὶ Ἰησῆς υἱὸς

ιγ. Ναυῆ καὶ Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννή ἐζήσαν
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν πεπο-
ρδμένων κατασκήψασα τὴν γῆν.

ιδ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τὰ ῥή-
ματα ταῦτα πρὸς πάντας τὰς γῆς
Ἰσραὴλ· καὶ ἐπένησεν ὁ λαὸς σφό-
δρα. Καὶ ὀρθρίσαντες τὸ πρῶτον ἀνέ-
βησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῆς ὄρεως, λέ-
γοντες, ἰδὲ ἴδε ἡμεῖς ἀναβησόμεθα

ιε. εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπε Κύριος, ὅτι
ἡμάρτομεν. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἵνα
τι ὑμεῖς παραβαίνετε τὸ ῥῆμα Κυ-
ρίου; ἐκ εὐδοκίας ἔσοι ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειὶ οὐκ εἰς ἀγαθὸν τὸ
πείθεσθαι, ἐπὶ γὰρ παράλυσιν τῶν ὀριζάν-
των ὀρμῶσιν· ὅπερ ἔδει ποιῆσαι πρὸς τῆς
ἀποφάσεως, μετὰ ταῦτα ποιῶντες θράσει
χρῶμενοι, ὡς τότε δαίλια· ἄπερ ἀμφω
κακὰ λέγοντες, ἰδὲ ἡμεῖς ἀναβησόμεθα
εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπε Κύριος. καὶ ταῦτα
Μωϋσῆος λέγοντος, ἵνα τι ὑμεῖς παραβαί-
νετε τὸ ῥῆμα Κυρίου; μὴ ἀναβαίνετε.] ἔτε
ἐν δέος, ἔτε τὸ δοκῆν θάρσος ἀρετῆς, χωρὶς
ὑπακοῆς Θεοῦ, ἢ τις πολὺ μᾶλλον τῆς κα-
τὰ λογισμὸν κρίσεως.

Δ ιζ. Μὴ ἀναβαίνετε, ἔ γάρ ἐσι
Κύριος μεθ' ὑμῶν· καὶ πεσεῖσθε πρὸ
προσώπων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅπερ εἶχον ἐμφανεσά-
τῳ ἀνδείξειν, ὡς φθαρτικὸν ἢ ἀμαρτία, ἢ
δὲ πίσις σωτήριον. (4)

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἐν τὸ ἰχυρὸν
ἡμῶν ἢ Θεοῦ παρσία.

Ζ ιη. Ὅτι Ἀμαλήν καὶ ὁ Χανα-
ναῖος ἐκεῖ ἐμπροσθεν ὑμῶν, καὶ πε-
σεῖσθε μαχαίρα, ἔνεκεν ἀπεστρά-
φητε ἀπειθήσαντες Κυρίῳ, καὶ ἐκ
ἔσοι Κύριος ἐν ὑμῖν.

ιθ. Καὶ διαβιασάμενοι, ἀνέβη-
σαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῆς ὄρεως. ἢ
δὲ κίβωτος τῆς διαθήκης. Κυρίου καὶ
Μωϋ-

(1) Καὶ τῷ λογισμῶν τι κοινόν ἐχ ὄρισκοντος. ὁ Ἀλαξάν. κἀδ. ὡσαύτως καὶ ὁ Περκόπ. αὐτῶν τῆς
Αὐγ. κἀδ. ὀρθότερον ὅμως, ἐχ ὄρισκοντι.

(2) Ἀπόστασμα ἐστὶ τῆς προλαβόντος ὑπομνήματ. τῆς Θεοδωρίτ.

(3) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Περκόπ. αὐτῶν τῆς Αὐγ. κἀδ. (4) Ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐχ εὐρηται.

Μωϋσῆς ἐν εἰρήνῃ θῆσαν ἐν μέσῃ τῆς παρεμβολῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁρᾶς, ὅτι Θεὸς λέγοντος, ἐκ εἰμὶ μετ' ὑμῶν, ἔσωσάναβαί- νει τοῖς ἀπειθεῖσιν ἢ κιβωτός; αὐτὸ σα- Φῶς τοῖς ὀμνηστέροις ἐπιδεικνύσασα, τὸ τάξιν ἐπέχειν τῷ καθηγεμόνος Θεοῦ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀνιάσι χωρὶς κι- βωτῆ καὶ Μωϋσέως, ὅπερ ἡ καταφρονη- τικόν, καὶ δυνάμει καὶ πλήθει θαρρόντων

ἀνδρ Θεοῦ. ἔτω καὶ τὰ πολεμίων εἰς θεο- σέβειαν σωτέινεν, ἐπιδεικνύσασα, ὅτι κα- τὰ Θεὸν ἀνιέται αὐτοῖς. καὶ ἡ τῶν τότε πεσόντων φθορὰ, τοῖς ἄλλοις παιδύσιν ἡ ἀγαθή.

Καὶ κατέβη δὲ Ἀμαλῆ καὶ ὁ Χαναναῖος ὁ ἐγκαθήμενος ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ, καὶ ἐτρέψαντο αὐτῆς, καὶ κατέκοψαν ἕως Ἐρμάν· καὶ ἀπε- τράφησαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

Κ Ε Φ Ι Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λά- λησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ὅταν εἰσέλ- θητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατοικήσεως ὑμῶν, ἡ ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, Καὶ ποιήσητε κάρπωμα τῷ Κυρίῳ, ὀλο- καύτωμα ἢ θυσίαν, μεγαλυῖα δὲ ὄσμιον, ἢ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν ποιῆ- σα ὄσμιον δωδίας Κυρίῳ, εἰ μὲν ἀπὸ τῶν βοῶν ἢ ἀπὸ τῶν προβάτων·

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατοικήσεως ὑμῶν, καίτοι ἐκ ἡμελλόν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἐν τῆτοις εἰσὶν οἱ παῖδες οἱ εἰσελθούμενοι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διάφοροι τρόποι τῆ τι- μῆν τὸν Θεόν, ἢ ἐξ ὅλων ἢ ἐκ μέρους ἀπο- νεμομαίε, κατὰ τὸ ὀλοκλήρον ἢ μερικόν τῆς ἀφιερώσεως· καὶ ἦτοι καθαρισμόν ὀ- χῆς, (1) ἢ ἐκκασίῳ προσφορᾷ. (2) τὸ γὰρ ὑπὸ ὄσμιον ἦδη, καὶ ὑπὸ ἀπαύτησιν. ὀ- δῆς δὲ πᾶσα τιμῆ. καὶ εἰ βραχύς τις ὢν τὴν οἰκείωσιν τὴν πρὸς Θεόν, προσάγεται ἀρνίον ἢ μείζον, οἶον κριός ἢ μέγισον, οἶον βῆς. καὶ ἀνθ' ἐκάσῃ προηγμενη προσφορὰ ὁ Χριστός, καὶ ὅσον ἐπιβάλλει ἐκάσῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε περὶ τῶν αὐτῶν θυσιῶν πολλάκις νομοθετήσαν; ἵνα τῇ συνεχείᾳ τῆς νομοθεσίας παγίαν τῶν νόμων τὴν μνήμην ἐργάσῃται.

δ. Καὶ προσοίσει ὁ προσφέρων τὸ δῶρον αὐτῷ Κυρίῳ, θυσίαν σεμιδά- λεως δέκατον τῆ οἴφι πεφυραμένης ἐν τετάρτῳ τῆ εἰν ἐλαίῳ. Καὶ οἶνον εἰς σπονδῶν τὸ τέταρτον τῆ εἰν ποιῆ- σετε ἐπὶ τῆς ὀλοκαυτώσεως, ἢ ἐπὶ τῆς θυσίας. τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ ποιῆ- σεις τὸσῶτον, κάρπωμα ὄσμιον δω- δίας τῷ Κυρίῳ. Καὶ τῷ κριῷ, ὅταν ποιῆτε αὐτὸν εἰς ὀλοκαύτωμα ἢ εἰς θυσίαν ποιῆσαι θυσίαν σεμιδάλεως

δύω δέκατα ἀναπεφυραμένης ἐν ἐ- λαίῳ τὸ τρίτον τῆ εἰν. Καὶ οἶνον εἰς σπονδῶν τὸ τρίτον τῆ εἰν προσοίσετε ἢ εἰς ὄσμιον δωδίας Κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ποιῆτε ἀπὸ τῶν βοῶν εἰς ὀλοκαύτω- σιν ἢ εἰς θυσίαν μεγαλυῖα δὲ ὄσμιον, ἢ εἰς σωτήριον Κυρίῳ, Καὶ προσοίσει ἐπὶ τῆ μόχῃ θυσίαν σεμιδάλεως τρία δέκατα ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ ἡμισυ τῆ εἰν. Καὶ οἶνον εἰς σπονδῶν τὸ ἡμισυ τῆ εἰν, κάρπωμα ὄσμιον δωδίας Κυρίῳ.

ΔΗΛΟΥ. Καὶ τὸ ἐλαιον ὡς ἡ σεμιδά- λης δόξαται (3) ὡσαύτως ἐπὶ τῆ μέτρῃ διαφορᾷ. τέταρτον τῆ εἰν ἐπὶ ἀρνίον· τέ- ταρτον δὲ ἐπὶ τῆτο δύνω χρωῖν ἀτλίκων· τρί- τον ἐπὶ κριῷ, ἡμισυ ἐπὶ βοί. τὸσῶτον γὰρ καὶ τὸ ἰλαρόν, ὅσον καὶ τὸ τῆς τιμῆς. καὶ ὁ οἶνος ἐξ ἴσῃ. πρὸς γὰρ τὴν ὀφροσυνῶν ἢ ἰλαρότης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σεμιδάλις τε ἐπὶ ἐκάσῳ θύματι, ὅτι τὸ μὲν θῦμα, θανάτε ση- μάειον ἢ δὲ σεμιδάλις, τροφῆς καὶ ζωῆς. ζῆ γὰρ τὰ κατὰ Θεὸν θύματα, καὶ προη- γμενῶς Χριστός. μέτρον δὲ σεμιδάλεως πρὸς τὴν τῆ θύματος ἀξίαν. κατὰ γὰρ τὴν θυσίαν, ἢ ἐκ τῆς θυσίας ζωῆ· δέκα- τον τῆ οἴφι ἐπὶ ἀρνίον, δύνω ἐπὶ κριόν, τρία ἐπὶ βοί. ἔτως ἔ πάντων ἰσότημος ἢ ζωῆ. (4)

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Εἰκὼν κἀνθάδε τῆς ὡς ἐπὶ ὀκλείᾳ ζωῆς τῶν ἀγίων ἢ τῶν θυ- μάτων διαφορὰ, τῆ τῶν ἐπομένων πο- σότητι τὸ τῆς ὀκλείας ἡμῖν καταγρά- φῃς μέτρον.

ια. Οὕτω ποιῆσαι τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, ἢ τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ, ἢ τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ ἐκ τῶν προβάτων ἢ ἐκ τῶν αἰ- γῶν. Κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν εἰν ποιῆ- σαι, ἔτω ποιῆσετε τῷ ἐνὶ, κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Πᾶς ὁ αὐτόχ- θων ποιῆσαι ἔτω τοιαῦτα προσενέγ-

M m m m 2

(1) Ἡ ὄσμιος πληρώσει. ὁ Προκόπ. ἐπὶ τῆς Ἀγγ. κἀδ. τὰ αὐτὰ διαλαμβάνων. ἂν ἐπὶ τοῖς τῆ Κυρίῳ ἐκδομαῖ. ἐκ εὐρηται. (2) Ἡ ἐκάσῃς προσφορᾷ. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ. (3) Ἐν τοῖς ἐκδομαῖ. ἐκ εὐρηται. (4)

και καρπώματα εἰς ὄσμω δωδίας
 ιδ. Κυρίω. Ἐὰν δὲ προσήλυτος ἐν ὑμῖν
 προσγένηται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, ἢ ὃς ἂν
 γένηται ἐν ὑμῖν ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν,
 και ποιήσει κάρπωμα ὄσμω δωδίας
 Κυρίω, ὃν τρόπον ποιῆτε ὑμεῖς, ἔτω
 ποιήσει ἢ σωμαγωγῇ Κυρίω.

ιε. Νόμος εἰς ἔσα ὑμῖν και τοῖς
 προσηλύτοις τοῖς προσκειμένοις ἐν
 ὑμῖν, νόμος αἰώνιος εἰς τὰς γενεὰς
 ὑμῶν. ὡς ὑμεῖς, και ὁ προσήλυτος
 ιε. ἔσα ἔναντι Κυρίω. Νόμος εἰς ἔσα και
 δικαίωμα ἐν ἔσα ὑμῖν και τῷ προση-
 λύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐθνῶν ἰσότης ἐν τέ-
 τῳ και τῷ Ἰσραὴλ προηγορῶντο, (1) [και
 δικαίωμα εἶ.] εἰς γὰρ Θεός, ὃς δικαιώσει
 περιτομῶν ἐκ πίσεως, και ἀκροβυστίαν διὰ
 τῆς πίσεως.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι ἔμελλον οἱ ἐξ
 ἔθνῶν ὁμῶ τοῖς ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ τοῖς
 τῷ Σωτῆρος ζυγοῖς ὑπενεγκέν τον αὐχέ-
 να, και διὰ τῶν αὐτῶν ἰσῆαι θυσιῶν και
 πνευματικῶν ὀδοκιμήσεων παρεδείξε προ-
 δαίς. ἐκ ἑτέροις δὲ τον προσήλυτον κε-
 χρηθαι νόμοις. μία γὰρ ἡ πάντων ὁδὸς
 εἰς οἰκειότητα τῷ ὡς πρὸς Θεὸν και πα-
 τέρα· και ἔσιν αὕτη Χριστός.

ιζ. Και ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σῶν, λέγων, Λάλησον τοῖς ἰσῆαι Ἰσ-
 ραὴλ, λέγων πρὸς αὐτῶς, ἐν τῷ εἰσο-
 ρθεσθαι ὑμῶς εἰς τῷ γῆν, εἰς τῷ
 ιθ. ἐγὼ εἰσάγω ὑμῶς ἐκεῖ, Και ἔσα ὅταν
 ἐσθῆτε ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς γῆς,
 ἀφελῆτε ἀφαίρεμα ἀφορίσμα τῷ
 Κυρίω, ἀπαρχῶν Φυράματος ὑμῶν.

κ. Ἄρτον ἀφαίρεμα ἀφοριῆτε
 αὐτό. ὡς ἀφαίρεμα ἀπὸ ἄλωνος,
 κα. ἔτως ἀφελῆτε αὐτόν. Ἄρτον ἀπαρ-
 χῶν Φυράματος ὑμῶν, και δώσετε Κυ-
 ρίω ἀφαίρεμα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περὶ μὲν ἂν τῷ ὡς ἐν
 μόχῳ νοεῖσθαι Χριστόν, ὀλοκαυτέμενον, και
 εἰς ὄσμω δωδίας ἀνατιθῆναι τῷ Θεῷ και
 πατρὶ, και ὡς ἐν εἶδει χιμάρω γεγονότα
 δι ἡμῶς ἀμαρτίαν, και ὑπὲρ ἀμαρτιῶν (2)
 θυόμενον, πολλάκις εἴρηται. νοεῖται δὲ και
 ὡς ἐν ἄρτῳ, ὡς ζωῆ και ζωοποιός. (3)
 ληίοις γε μὴν τοῖς ἐν ἀγρῷ παρεικασέον
 εὐ μάλα τῶς ἐπὶ τῆς γῆς. γέγονε δὲ κατ'
 ἡμῶς ὁ Χριστός, ἀσαχὺς δίκῳ ἀναφύς ἐκ
 τῆς ἀγίας Παρθένου. ἀσαχὺς γε μὴν νοέ-
 μενος εἰς, και δὲ και ἡμεῖς αὐτοί. ἐκ ἀσα-
 χυς δὲ εἰς, ἀλλ' ὡς δράγμα προσάγεται,

Α. τετέσιν ἐκ πολλῶν ἀσαχῶν δέσμη μία. εἰς
 γὰρ ἐσιν Ἰησὺς ὁ Χριστός, πλὴν ὡς ἐν εἶδει
 δράγματος πολλοῦ νοεῖται, και ἔσι, διὰ
 τὸ πάντας ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τῶς πισθόντας,
 κατ' αἴωσιν δὲ δηλονότι τῷ πνευματικῷ.

ιβ. Ὅταν δὲ διαμάρτηται, και
 μὴ ποιήσῃε πάσας τὰς ἐντολάς ταύ-
 τας, ἃς ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σῶν, Καθὰ σωέταξε Κύριος ὑμῖν
 Β ἐν χειρὶ Μωϋσῆ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς
 σωέταξε Κύριος πρὸς ὑμῶς και ἐπέ-
 κεινα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Και ἔσα
 κδ. εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Και ἔσα
 εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Και ἔσα
 εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Και ἔσα
 εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Και ἔσα
 εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Και ἔσα

Γ και χιμάρων ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρ-
 τίας. Και ἐξιλιάσεται ὁ ἱερὸς περὶ
 πάσης σωμαγωγῆς ὑμῶν Ἰσραὴλ, και
 ἀφεθήσεται αὐτοῖς, ὅτι ἀκασίον ἐσιν
 και αὐτοὶ ὡσῆκαν τὸ δῶρον αὐτῶν
 κάρπωμα Κυρίω περὶ τῆς ἀμαρτίας
 αὐτῶν ἐναντίον Κυρίω, περὶ τῶν ἀκασί-
 ον αὐτῶν. Και ἀφεθήσεται πάση
 Δ σωμαγωγῇ ὑμῶν Ἰσραὴλ, και τῷ προση-
 λύτῳ τῷ προσπροσδομένῳ πρὸς ὑμῶς,
 ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκασίον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει ὅπως ὁ νομο-
 θέτης τῆς ἐν νόμῳ λατρείας ὑπερκειμένῳ
 ἀσυγκρίτως τῷ διὰ Χριστὸν καθάρασιν ἐκά-
 λεσε σαφῶς. εἰ γὰρ παρέλθῃτε, Φησὶ,
 τὰ Μωσέως· και τῆς νομικῆς λατρείας ἂν
 ἀλογήσαντες ἐντολῆς κατεφορῶντότινες,
 τότε δὴ τότε τῷ δι αἱμάτων ὑμῖν ἀμνη-
 σῆσαν ἐπικυρῶσαν ὀρθῆτε, μόχῳ κατα-
 θυομῆς, και χιμάρω προσσηνεγμῆς. τῷ
 δὲ ὡς εἰς τύπον τῷ Χριστῷ. ἐκέν καθα-
 ρίζει μὲν ὁ νόμος τῶν παραβαίνόντων τῷ
 κόλασιν· ἀπαλλάττει δὲ δίκης, και τῶν
 ἐξ ἀγνοίας αἰτιαμάτων ἐλδοθεροὶ τὸ τί-
 μιον αἶμα Χριστῷ. τέθεικε γὰρ τῷ ψυχῶ
 ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα τῷ κόσμῳ καταλύσῃ τῷ
 ἀμαρτίαν.

Ζ και. Ἐὰν δὲ ψυχῆ μία ἀμαρτη ἀ-
 κασίως, προσάξει αἶγα μίαν ἐνιαυ-
 κη. σίαν περὶ ἀμαρτίας. Και ἐξιλιάσε-
 ται ὁ ἱερὸς περὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἀκασί-
 σιασθῆσης, και ἀμαρτήσης ἀκασίως
 ἐναντι Κυρίω, ἐξιλιάσασθαι περὶ αὐ-
 τῷ, και ἀφεθήσεται αὐτῷ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Περὶ τῆς κατὰ ἀγ-
 νοίαν ἀμαρτίας τὸν πάντα κελθεῖ λαὸν
 βῆν

(1) Προκηρύττεται. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἀμαρτωλῶν. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(3) Τῶν ἐπομένων ὁ κατάλληλος τόπος τὸ 10. εἰδ. τῷ 22. (ἢ 23. κατὰ τινὰς ἐκδόσ.) κεφ. τῷ Δοσί-
 τικῷ. ἔπει και τὰ μετὰ ταῦτα κῆται, ἔτταν τὸ, Δράγμα τῶν ὁ Χριστός, κτ. ὁ μὴ ἐν τοῖς ἐκδοσ. ὀρε-
 θῆται σσημείωται. εἴρηται δὲ ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 397.

βῆν ὀλοκαυτῆν καὶ χίμαρον· ἀνὴρ ἐχθρὸς γὰρ εἰς ὄσμιν ὀσφιάς Χριστός, ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἡμετέρων παθῶν· εἷα δὲ ἕκαστον, αἴγα μίαν· ἔλαττον γὰρ αἶξ βοῶς, καὶ θήλεια ἄρρῶνος· αἴος γὰρ τὸ πλήθος

Εβρ. 10. 26.

μείζον καὶ ἰσχυρότερον. ἕκαστος γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν, ἕκ ἑτι περὶ ἀμαρτίας ἀπολείπεται θυσία. τῆς παρελθόντας δὲ τὰ Μωϋσέως τῇ δι' αἵματος ἐπικερία προσάγει, τὰ Χριστῷ κρείττω τῶν ἐν νόμῳ δεικνύς.

κθ. Τῷ ἐγγχωρίῳ ἐν ἡοῖς Ἰσραὴλ, καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς νόμος εἰς ἕσασιν αὐτοῖς, ὅς ἂν ποιήσῃ ἀκασίως.

λ. Καὶ ψυχὴ ἥτις ποιήσῃ ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας ἀπὸ τῶν αὐτοχθόνων ἢ ἀπὸ τῶν προσηλύτων, τὸν Θεὸν ἔτος παροξύνει, καὶ ἐξολοθρευθήσεται ἢ λα. ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς λαῶν αὐτῆς. Ὅτι τὸ ῥῆμα Κυρίου ἐφάυλισε, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτῆς διεσκέδασεν. ἐκλείψει ἐκλείβησεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη, ἢ ἀμαρτία αὐτῆς ἐν αὐτῇ.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ τὰ ἀκασία τῶν ἀμαρτημάτων ἀπαριθμησάμενος, καὶ τὰς ἐπ' αὐτοῖς θυσίας διαλαζάμενος ὁ Θεός, ἔμελλεν ἤδη καὶ περὶ τῶν ἕκαστων νομοθετεῖν τῷ λαῷ τὰ προσήκοντα, ἔτως ἄρχεται· καὶ ψυχὴ ἥτις ποιήσῃ ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας· χείρα ὑπερηφανίας καλῶν τὴν τόλμαν τῶν ἕκαστως ἀμαρτανόντων, ὅπερ

2. Κορ. 10. 5.

ὁ Ἀπόστολος, ὑψωμα ἐπαυρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τῆς Θεῶν ὀνομάζει· ψυχὴ ἐν φησὶν ἥτις ποιήσῃ, καὶ τὰ ἐξῆς. παρατηρητέον εἰ ταῦτα ἐκείνο, ὅτι εἰάν μὴ ἐκτρέψῃ ἐκλείβῃ ἢ ψυχὴ ἐκείνη, ἢ ἀμαρτία αὐτῆς ἐκ ἐν αὐτῇ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς μὴ ἐπιδειξαμένης τὸν ἀγαθὸν ζῆλον, καθὼς πολλαχῶς γέγραπται, καὶ πολλακίς γέγονε.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τέτο νόησον περὶ τῶν εἰς αὐτὸ τὸ θεῖον σέβας τεινόντων ἀμαρτημάτων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅσις εἰάν ποιήσῃ, φησὶν, ὑπέροπλον πρᾶγμα, τὸν Θεὸν παροργίζει. διὸ καὶ ὡς πρὸς θάνατων ἀμαρτῶντι δίκην ὀλεθρον ἠπέλιψε.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς μέγα πνέοντας ἐπὶ τοῖς τῆς ἀλαζονείας, καὶ ἀθεραπύτως εἰς ἅπαν ἔχοντας, ὁ νόμος παγκάλως ἐκ ἠγαγεν εἰς κρίσιν ἀνθρωπίνῳ, ἀλλὰ μόνῳ τῷ θεῷ παρέδωκε δικασηρίῳ. φησὶ γὰρ, ὅς ἂν ἐγχειρῇ τι

Α πράττειν μεθ' ὑπερηφανίας, τὸν Θεὸν παροξύνει. διατί; ὅτι πρῶτον μὲν ἀλαζονεία, ψυχῆς ἐστὶ κακία· ψυχὴ δὲ ἀόρατος, ὅτι μὴ Θεῷ· κολασῆς δὲ, ὁ μὲν τυφλός, ἐπιμεμπτός, ἀγνοίαν κατήγορον ἔχων· ὁ δὲ βλέπων, ἐπαινετός, ἐπισήμη πάντα ὄρων. ἔπειτα δ' ὅτι φρονήματος ὑπόπλεως ἀλόγως γινόμενος πᾶς ἀλαζών, ἕτε ἀνδρα, ἕτε ἡμίθεον, μᾶλλον ἢ δαίμονα κατὰ Πίνδαρον, (1) ὑπολαμβάνει ἑαυτὸν, ὑπὲρ τῆς ὄρας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως βαίνειν ἀξίων.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶ, ψυχὴ ἥτις ποιήσῃ ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας; Περὶ τῶν ἀκασίως ἡμαρτηκῶτων νομοθεήσας, ὅποιαν χρὴ θυσίαν προσκενεῖν, καὶ περὶ τῶν ἐκόντων ἡμαρτηκῶτων νομοθετεῖ. διάφορα γὰρ τὰ ἀμαρτήματα. οἱ μὲν γὰρ ἐφέρουσι διὰ τὴν τῆς ψυχῆς ἀδείαν τὴν τῶν παθῶν ἐπανάσασιν. καὶ εἰδιδόντες ἠτλῶνται· οἱ δὲ, καὶ ἐξ ἑτέρας περιστάσεως ἀμαρτήμασι περιπίπτουσιν. εἰσὶ δὲ, οἱ καὶ καταφρονητικῶς περὶ τῆς θεῆς διάκεινται νόμους. τῆς ἐξ ὑπερηφανίας ἀμαρτάνειν ἔφη, ὡς ἐκόντας τῶν νόμων καταφρονήσας. τὸν τοιοῦτον ἐξαλαφθήσεται ἔφη, καὶ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν· ὅτι τὸ ῥῆμα Κυρίου ἐφάυλισε, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτῆς διεσκέδασεν. ἐκλείψει ἐκλείβησεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη, ἀμαρτία γὰρ αὐτῆς ἐν αὐτῇ.

Δ ὁ μὲν γὰρ δι' ἀδείαν ἠτλῶμενος τῶν παθῶν, εἴτα σνίων καὶ ὀδυρόμενος, ἔχει τινὰ γῆν σμικρὰν συγγνώμῳ· ὁ δὲ τὰ ποιηρὰ ἀπασχόμενος, καὶ τῶν θεῶν καταφρονῶν εἰτολῶν, πάσης ἀπολογίας ἀπεσέρηται.

λβ. Καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ εὗρον ἄνδρα συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τῆς σαββάτης.

λγ. Καὶ προσήγαγον αὐτὸν οἱ δυρόντες αὐτὸν συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τῆς σαββάτης πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ἡν Ἰσραὴλ.

Ζ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀλογήσας τις τῆς διατάγματος, ἔτι τῆς χρησμῶς ἀνάυλης ἔχων τῆς περὶ τῆς ἱεράς ἐβδόμης· ἕς ἐδέσπισεν ἀνδρὶ Προφήτῃ ὁ Θεός, καὶ διὰ φωνῆς, τὸ παραδοξότατον, ὀρατῆς τῶν παρατυγχανόντων ὀφθαλμῶς ὧτων ἐπήγαγε μᾶλλον· ἐπὶ φρουγανισμόν ἐξῆγε διὰ μέσας τῆς στρατοπέδου, πάντας εἰδὼς ἐν ταῖς σκηναῖς ἠρεμεύοντας· καὶ ὄρων ἔτι ταδίκημα, καταφανῆς ὑπὲρ τῆς μὴ λαθεῖν γίνεσθαι. πυλῶν γὰρ ἔξω προελθόντες τινὲς εἰς ἠρεμίαν, ἴν' ἐν τῷ καθαρῶτάτῳ καὶ ἡσυχά-

M m m m 3

(1) Μοῖρα. τὸ δ' ἐκ Διὸς ἀνθρώποισι σαφεῖς ἐχ' ἔπεται τέκμαρ. ἀλλ' ἔμπαν μεγαλαυροῦσις ἐμβαινόμεν, ἔργα τε πολλαῖ μνοιγάντες. δέδεται γὰρ ἀναιδέι ἐλπίδι γῆρα, προμαθεῖας δ' ἀπόκεινται ῥοαί. ἐν τῇ ἐπὶ τῆς 11. ὠδ. τῶν Νεμ.

ἡσυχάζοντι εὐζωνται, θεῶν ἔκνομον ἰδόντες, ξύλων ὕλῃ συγκομίζοντα, καὶ δυσαναχετήσαντες, ἐμέλησαν μὲν αὐτὸν ἀνελεῖν, λογισμῷ δὲ τὸ παρακεκινημένον τῆς ὀργῆς χόντες· ἵνα μὴ ἰδιῶται πρὸ ἀρχόντων κολάζειν τινὰ δοκῶσι, καὶ ταῦτ' ἀκρίτου, καὶ ἄλλως τὸ παρανόμημα ἢ ἐμφανές, μήτε τῆ περὶ τῷ ἡμέραν ὕαγῶς μίασμα φόνε, καὶ δικαιοτάτος ἢ, προσάψηται· συλλαβόντες δ' ἀγασιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἀρχοντα, ὃ συηδρόβον μὲν ἱερεῖς, παρεισηκει δὲ σύμπασα ἢ πληθὺς πρὸς ἀκρόασιν. ἔθος γὰρ ἢ, αἰ μὲν κατὰ τὸ παρεῖκον, προηγμεσίως δὲ ταῖς ἐβδόμαις, ὡς ἐδήλωσα καὶ πρόδεν, φιλοσοφεῖν· τῆ μὲν ἡγεμόνος ὑφηγεμενὸς καὶ διδάσκοντος ἄτε χρηὴ πράττειν καὶ λέγειν, τῶν δ' εἰς καλοκαγαθίαν ἐπιδιδόντων καὶ βελτιωμένων τὰ τε ἡθῆ καὶ τὸν βίον.

λδ. Καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακῆν, ἧ γὰρ σωέκριναν τὴ ποιήσασιν αὐτόν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τότε μὲν ἔν εἰς εἰρήνῃ ὁ τηλικῆτος ἀσέβημα δράσας ἀπαγεται· Μωϋσῆς δὲ ἀπορῶν ὅ, τι χρηὴ παθεῖν τὸν ἄνθρωπον· ἡδὲ γὰρ ἄξια θανάτου διαπεπραγμένον, ἀλλὰ τίς ἂν γένοιτο τρόπος ἀρμόζων τῆς τιμωρίας· ἀφικνεῖται πρὸς τὸ ἀόρατον ἀοράτῳ ψυχῆ δικαστήριον, καὶ πρὶν ἀκῆσαι πάντ' ἐπισαμεία δικασῆ, τὴ κέκρικε.

λε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, θανάτῳ θανατῶσθω ὁ ἄνθρωπος· λίθοβολήσατε αὐτὸν λίθοις πᾶσα ἢ σωμαγωγῆ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀποφαίνεται ὁ Θεός, ὅτι θυήσκαι ὀφείλει, καὶ ἔχ ἑτέρως ἢ καταλοδοεῖς, ἐπειδὴ περ ὁ νῆς αὐτῷ εἰς κωφῶν (1) λίθον μετέβαλεν, εἰργασμένῳ τελεωτάτον παρανόμημα· [ὡ χεδὸν πάντα τὰλλα ἐμφέρεται, ὅσα περὶ τῆ σεβασμῆ τῆς ἐβδόμης νενομοθέτηται. διατί; ὅτι ἔχ αἱ βάνουσοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι τέχναι καὶ πραγματεῖαι, καὶ μάλιστα αἱ περὶ πορισμὸν καὶ βίβη ζήτησιν, ἢ διὰ πυρός εἰσιν, ἢ ἔχ ἀνθ τῶν διὰ πυρός. ὅθεν ἀπαγορεύει πολλάκις ἐν ταῖς ἐβδόμαις πῦρ ἀναύειν, ὡς ἀρχητικώτατον αἰτιον καὶ πρεσβύτατον ἔργον, ἧ ἡσυχάσσαντος, ἀνενοητῆ καὶ τὰ κατὰ μέρος, ὡς εἰκός, σωησυχάζειν. ὕλη δὲ ξύλα πυρός. ὡσε τὸν ξυλιζόμενον, ἀδελφὸν καὶ συγγενῆς ἀμαρτήματα τῷ καίοντι δρᾶν, τὸ παρανόμημα διπλασιάζοντα· τῆ μὲν, ὅτι προσαχθεὶν ἡρεμεῖν συνεκόμιζε· τῆ δ' ὅτι καὶ τοιαῦτα συνεκόμιζεν, ἧ πυρός εἰσιν ὕλη τῆς τῶν τεχνῶν ἀρχῆς.]

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατί τὸν ἐν σαββάτῳ συλλέξαντα ξύλα καταλοδοδῶναι προσέταξεν; Ὡς πρῶτον τῆτον παραβεβη-

Α κότα τὸν νόμον, ἵνα μὴ γαίηται παρανομίας ἀρχέτυπον. ἢ γὰρ τῆτε τιμωρία θεός ἀνέδηκεν ἅπασιν.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Μωσῆς ὁ θεασέσιος τὰ τῆ νόμῃ ἐκ προοιμίῳν παραβαθῆντα θεώμενος, εἰ καὶ ἐπὶ βραχῆ ἀμαρτήματα, καταλοδοδῶναι ἐν σαββάτῳ ξυλολογεῖντο ἐκέλευσε· τῆτο Θεὸν γεγραθῶς ἀποφῆνασθαι. ἐπὶ μικρῷ γὰρ καὶ μείζονι ἢ παραβασίς κρίνεται, ὡς καὶ οἱ πρῶτοι τῆ γένεσ προπάτορες ξύλα γούσαι τὸν πολυωδιων κατεδικαῶθησαν καὶ βίον καὶ θάνατον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λιθολόβον ἐκλεθνῶναι δᾶν ἐκέλευσε Θεός τὸν ἐν σαββάτῳ συλλέγοντα ξύλα. ἢ δὲ ἐπ' ἐκείνῳ δίκῃ, νοητῆ καὶ ἀναγκαῖα πράγματος ὑποτύπωσις ἢ. τὸ γὰρ ἐκ τῆς οἰκείας εἰζῆς ἐκκεκαρμένον καὶ ἀνανθεῖν ἡθῆ ξύλον, νεκρότητος ἂν εἴη σύμβολον· εἴη δ' ἂν καὶ ἑτέρως πύρος διατροφή. τοιαῦτη ἐστὶ καὶ ἢ καμμοχθῆρος ἀμαρτία, νεκρότης ὡπερ τίς, καὶ τῆς ἀνημέρῃ Φλογὸς ἀνοσία τροφή τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτῷ.

λς. Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν πᾶσα ἢ σωμαγωγῆ ἔξω τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐλιθοβολήσαν αὐτὸν πᾶσα ἢ σωμαγωγῆ ἐν λίθοις ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καθὰ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν.

ΑΛΛΟΣ. Διὰ ξύλα ξηρὰ ἀθετήσας ἐλιθοβολεῖτο, τῆς τε ὑπερηφανίας κολαθῆς, καὶ τῷ ὑποτύπωσιν ἔχων τῶν κατὰ σάρκα ζώντων καὶ ἀπολλυμένων. ἔπω δὲ ἢ τιμωρίας ὀρισμὸς κατὰ τῆ παραβαίνοντος τὸ σαββατου. ἐπὶ γὰρ ταῖς κατὰ φύσιν (2) πράξεσιν ἐκόλαζεν ὁ Θεός, φόνοις, μοιχείαις, φαρμακείαις, καὶ τοιῶτοις, ἐφ' ὧν καὶ τὸ εὐλογον τῆς κολάσεως ἢ φύσις ἐγνωρίζεν. ἢ δὲ τῆ συμβόλῃ παραβασίς, ἧ πρόδηλον φύσει ἔχει τῷ ἀτοπίαν· ἐπὶ μὲν τῆς πράξεως ἐξεφάνη τὸ ἀτοπον, εἴα ἐκ παντός τῆ πλήθῃς ἐναντία τολμᾶν τῷ νόμῳ. καὶ ἢ τῆς κακίας περιφάνεια, τὸ τῆς δίκῃς εὐλογον ὄν, ἐπεδεικνυει, εἰ καὶ τὸ δηλῆμενον ἐξ αὐτῆς ἐληλύθει. (3)

λς. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς λη. Μωϋσῆν, λέγων, ἐλάλησον τοῖς υἱοῖς Ζ Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, καὶ ποιησάτωσαν ἑαυταῖς κρασπέδα ἐπὶ τὰ πτερύγια τῶν ἱματίων αὐτῶν· καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὰ κρασπέδα τῶν πτερυγίων κλωσμα ὑακίνθινον. Καὶ ἔσαι ὑμῖν ἐν τοῖς κρασπέδοις, καὶ ὄψεσθε αὐτά· καὶ μνησθήσεσθε πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, καὶ ποιήσετε αὐτά· καὶ ἧ διασραφήσεσθε ὀπίσω τῶν διανοιῶν ὑμῶν, καὶ ὀπίσω τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν

(1) Εἰς κωφόν. ὁ Ἀλεξάν. κῶδ.

(2) Παρὰ φύσιν ἀνάγν.

(3) Ἐλελύθει. ὀρθότ. τὰ δὲ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κῶδ.

ὕμῶν ἐν οἷς ὑμεῖς ἐκπορνύετε ὀπίσω **A**
 μ. αὐτῶν, Ὅπως ἂν μνησθῆτε καὶ ποιή-
 σητε πάσας τὰς ἐντολάς μου, καὶ
 ἔσεσθε ἅγιοι τῷ Θεῷ ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Κλῶσμα ὑακίνθινον, βίβλος
 ἢ ὑπομνήσκουσα τὸν νομοθέτην.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε προσέτα-
 ξεν ὁ Θεὸς αὐτοῖς τοῖς κρασπέδοις τῶν ἱμα-
 τίων κλῶσμα ὑακίνθινον ἐπιθέσθαι; Τὸ ὑα-
 κίνθινον κλῶσμα, τὸ ἔραν ἢ μιμῆται τῷ **B**
 χρῶμα. ἀνεμίμησεκε τὸν νομὸν αὐτῶν τῶ νο-
 μοθέτη, ὅς πληροῖ μὲν τὰ πάντα, δοκεῖ

Ψαλ. 113. 16.

Ψαλ. 2. 4.

δὲ οἰκῆν τὸν ἔρανόν. ὁ ἔρανός γάρ φησι
 τὸ ἔραν ἢ τῷ Κυρίῳ καὶ, ὁ κατοικῶν ἐν
 ἔρανοῖς ἐγγελιάσεται αὐτῶν. τὸτο δὲ καὶ ὁ
 νόμος διδάσκει ὅψεδε γάρ φησι τὰ κρά-
 σπεδα, καὶ ἀναμνήσεσθε πάσας τὰς ἐντο-
 λὰς Κυρίου, ποιῆσαί αὐτάς καὶ ἐ δια-
 σραφήσεσθε ὀπίσω τῶν διανοιῶν ὑμῶν, καὶ
 τῶν ὀφθαλμῶν ἐν οἷς ὑμεῖς ἐκπορνύετε **Γ**
 ὀπίσω αὐτῶν.

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Χαλεπὸν ἀρρώστημα νῆ-
 τῶ λήθῃ ἀδῶς, οἷά περ ἐν πίνακι, ταῖς
 Φλιαῖς ἀποσημαίνεσθαι δεῖν ἐπιτάττει τὰς
 ἐντολάς καὶ τῆς δεξιᾶς ἀφάπλειν χεῖρὸς
 δέλτια (1) τάχα περ τὸν νόμον ὠδίνοντα,
 καὶ ἐγγεγραμμένον ἔχοντα τὸ χρησμώδη-
 μα. καὶ αὐτῶν ἀπηρητῆσθαι τῶν ἐδημάτων,
 ἐκ ἀσωτελεῶς εἶναι φησὶν εἰς ὄνησιν τά τε
 κράσπεδα καὶ τὸ κλῶσμα τὸ ὑακίνθινον.
 αἰνίγμα δὲ ἐν τῷ δεῖν ἐλέσθαι, φρονεῖν τε
 καὶ δρᾶν τὰ ἐξ ἔρανον, καὶ τῶν ἀνωθεν δια-
 μεμνήσθαι νόμων, τὸ κρασπέδων τε καὶ αὐ-
 τῆς ἀφάπλαι χεῖρὸς τὸ κλῶσμα τὸ ὑακίν-
 θινον. λήθῃ γὰρ οἷμα τῆ ἰνδικῆ, τῷ ὑακίν-
 θίνῳ φημί, τὸ αἰθέριόν πως εἰκάζεται σώ-
 μα. αὐγῆ τε καὶ σκότῳ συμμιγῆς, καὶ ἐν βᾶ-
 θαι πως ἔχων τὸ ὑδαροειδές. ὑποτρέμεισαν-
 τε καὶ ὑδιδάχυτον ὑποφαῖνον τῷ ὄψιν.

μα. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὁ
 ἔξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἶναι
 ὑμῶν Θεός. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κορὲ ἕως Ἰ-
 σαακ ἕως Κααθ ἕως Λουί,
 καὶ Δαθάν καὶ Ἀβειρών
 καὶ (2) ἕως Ἐλιὰβ, καὶ Αὐνάν ἕως
 Φαλὲθ ἕως Ρεβὶμ.

* * **ΙΩΣΗΠΟΥ.** Κορῆς Ἑβραίων ἐν
 τοῖς μάλισα καὶ γίνει καὶ πλέτω διαφέ-
 ρων, ἱκανὸς δ' εἶπεν καὶ δήμοις ὁμιλεῖν
 πιθανώτατος, ὁρῶν ἐν ὑπερβαλλῆσθαι τιμῇ
 τὸν Μωϋσῆν καθεσῶτα, χαλεπῶς ἔχον
 ὑπὸ φθόνου καὶ γὰρ φυλέτης ὦν ἐτύγγα-
 ρον αὐτῷ καὶ συγγενῆς ἀχθόμενος ὅτι
 ταύτης τῆς δόξης δικαιότερον αὐτῷ πλε-
 τεῖν ἐκείνῳ μάλλον, μὴ χείρων ὦν κατὰ
 γένος αὐτὸς ὑπέλαβε. παρά τε τοῖς Λουί-
 ταις, φυλέται δ' ἦσαν, καὶ μάλισα παρὰ
 τοῖς συγγενέσι κατεβόα δεινὸν εἶναι λέ-
 γων Μωϋσῆν δόξαν αὐτῷ θηρώμενον κα-
 τασκιδάσσει, καὶ κακουργῶντα κήσασθαι
 ταύτῳ ἐπὶ προφάσει τῷ Θεῷ περιορᾶν,
 παρὰ τῶν νόμων μὲν τὰ δελφῶ τῷ ἱερω-
 σωτῶν Ἀαρῶνι δόντα, μὴ τῷ κοινῷ δόγ-
 ματι τῷ πλήθους, ἀλλ' αὐτῷ ψηφισαμένῳ.
 τυράννε δὲ τρόπῳ καταχαριζόμενον τὰς
 τιμὰς οἷς ἂν θελήσῃ. Καὶ μετ' ὀλίγου. Καὶ ὁ
 μὲν ταῦτα κακοήθως μετ' ὑπερηφάνειας πρὸς
 τῶν φυλέτας ἔλεγε προϊόντος δ' εἰς τῶν
 πλείονας κατ' ὀλίγον τῶ λόγου, καὶ τῶν
 ἀκρωμένων προσιδεμένων ταῖς κατὰ Ἀα-
 ρῶνος διαβολαῖς, ἀναπίμπλαται τῶτων
 ἅπας ὁ στρατός.

β. Καὶ ἀνέστησαν ἔναντι Μωϋσῆ,
 καὶ ἄνδρες τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πεντή-
 κοντα καὶ διακόσιοι, ἀρχηγοὶ σωμα-

γωγῆς σύγκλητοι βελῆς, καὶ ἄνδρες
 ὀνομαστοί.

Ὄνομαστοί. Ἄλλος, καλέμενοι εἰς καιρὸν.

* * **ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἦσαν οἱ σωτισταγ-
Δ μένοι τῷ Κορῆ πενήκοντα καὶ διακόσιοι
 τῶν πρώτων ἄνδρες, ἀσπύδοντες ἀφελέ-
 σθαι τῷ ἱερωσώτῳ τὸν Μωϋσέως ἀδελφόν,
 καὶ τῶτον αὐτὸν ἀτιμῶν.

* **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τὸ μὲν σασιάσσει
 τὸν Κορὲ κατὰ τῶ νομοθέτη ἔχει τινα λο-
 γον ἐκ γὰρ τῆς Λουίτικῆς ὑπῆρχε φυ-
 λῆς Δαθάν δὲ, καὶ Ἀβειρών, καὶ Ἐλιὰβ,
 ἐκ τῶ Ρεβὶμ τὸ γένος καταγόμενοι, (3)
 ποῖαν ἔχουσι τῆς σάσεως ἀφορμῆς; Πρω-
Ε τότοκος ἢ Ρεβὶμ, καὶ ᾤθησαν πρωτοτό-
 κοις τῷ ἱερωσώτῳ ἀρμόττειν καὶ ἐκ ἐσκό-
 πησαν, ὡς ὁ πρόγονος αὐτῶν, τῶν πρωτο-
 τοκίων διὰ τῷ παρανομίαν ἐξέπεσε.

γ. Σωῆσθησαν ἐπὶ Μωϋσῆ καὶ
 Ἀαρῶν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτῶν, ἐχέ-
 τω ὑμῖν ὅτι πᾶσα ἡ σωμαγωγὴ πάν-
 τες ἅγιοι, καὶ ἐν αὐτοῖς Κύριος. καὶ
Ζ διατὶ κατανίσασθε ἐπὶ τῷ σωμαγω-
 γῶ Κυρίῳ;

* * **ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἀνηρέθισο καὶ τὸ
 πλήθος, καὶ βάλλειν τὸν Μωϋσῆν ὠρη-
 κεσαν, εἰς τε ἐκκλησίαν ἀκόσμως μετὰ
 θορύβου καὶ ταραχῆς σιωλέγοντο, καὶ πρὸ
 τῆς σκλήρης τῷ Θεῷ πάντες ἐβόων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ
 τὸν Κύριον ἦλθον. οἱ μὲν ἐπιφανεῖς, φθό-
 νῳ τὰ δὲ πλήθη, τῶν ἀρχόντων τῆ ἀκο-
Η ληθῆσαι.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Εἰς τὸ 18. ἐδ. τῆ II. κεφ. τῆ Δ. ἄλλοτερον ἀφορᾶ. ἐκείνο γὰρ τοῖς προκειμένοις ἐπισυναψας, ἡμῶν ὄψεσθε.

(2) Ἀβειρών υἱὸς Ἐλιὰβ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(3) Ἐκ τῶ Ρεβὶμ τὸ γένος καταγόμενοι. ἢ ἐν Καλ. ἐκδ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Μόνον δὲ ἐχὶ κοινῶ εἶναί Φασί, καὶ ἐχὶ δήμοις τοῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν τῶ τῆ ἀρχιερέως τιμῶ, καὶ ἐδὲν ὅλως τὸ περιττόν, ἢ περιφανέστερον, καὶ εἰ ὑπερκείσθαι λέγοντο, ψήφω τὸ χρέμα λαχόντες τῆ παρὰ Θεῶ. ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς ταῖς ἀνωθεν ψήφοις ἐπιτιμᾶν, καὶ ἐδὲν εἶναι λογίζεσθαι τὸ τῶ νομοθέτῃ δοκῆν.

δ. Καὶ αἰξάσας Μωϋσῆς, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. Καὶ ἐλάλησε πρὸς Κορὲ καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτῆ τῶ συναγωγῶν, λέγων, ἐπέσειεπλω ὁ Θεὸς καὶ ἐγνω τὰς ὄντας αὐτῆ, καὶ τὰς ἀγίας προσηγάγετο πρὸς ἑαυτὸν· καὶ ἔς ἐκ ἐξελέξατο ἑαυτῶ, ἢ προσηγάγετο πρὸς ἑαυτὸν.

ε. Τῆτο ποιήσατε· λάβετε ὑμῖν ἑαυτοῖς πυρεῖα Κορὲ, καὶ πᾶσα ἢ συναγωγῶν αὐτῆ, Καὶ ἐπίθετε ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπίθετε ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα ἔναντι Κυρίου αὐρίου· καὶ ἔσται ὁ ἀνὴρ ὃν ἀν ἐκλέξεται Κύριος, ἔστος ἅγιος. ἱκανόσθω ὑμῖν υἱοὶ Λοῦι.

ἱκανόσθω. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, πολὺ ὑμῖν ἀρκείτω.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Πρωτὶ ὅσοι τῆς ἱερωσύνης ἀντιποιεῖσθε κομίζων ἕκαστος θυμιατήριον οἰκοδοῦν σὺ θυμιάμασι καὶ πῦρ, παρτίτε. Καὶ μετ' ὄλγα. Καὶ θυμιαμάτων ὑμῶν, ἔπερ ἀν τῶ θυσίαν ἠδέϊω κρινόισιν ὁ Θεὸς, ἔστος ὑμῖν ἱερῶς κεχειροτονήσεται.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀξιοὶ παρὰ Θεῶ γινέσθαι τῶ κρίσιν, μὴ δεχθείσης τῆς θυσίας αὐτῶν, ὡς ἐπὶ μίας συσάσεως τῶ θυσίαν τῶν περὶ Κορὲ λέγων εἶναι τῶν περὶ Δαθάν. Φησὶ γὰρ καὶ μετὰ ταῦτα, ῥαγεῖσα ἢ γῆ, κατέπιε πάντας τὰς μετὰ Κορὲ, λέγων τὰς μετὰ Δαθάν καὶ Ἀβερών. ἔτω μακάριον ὑπὸ Θεῶ πολιτοῦεσθαι ἐπιτρέποντας Θεῶ τὰ Θεῶ.

η. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κορὲ, θ. εἰσακῆσατέ με υἱοὶ Λοῦι. Μὴ μικρόν ἐστιν ὑμῖν τῆτο, ὅτι διέσειλεν ὑμᾶς ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐκ συναγωγῆς Ἰσραὴλ, καὶ προσηγάγετο ὑμᾶς πρὸς ἑαυτὸν λατρεῖν τὰς λατρεῖας τῆς σινηνῆς τῆ Κυρίῃ, καὶ παρίσασθαι ἔναντι τῆς συναγωγῆς λατρεῖν αὐτῶ; Καὶ προσηγάγετόσε καὶ πάντας τὰς ἀδελφῆς σε ἕως Λοῦι μετὰ σε, καὶ ζητεῖτε ἱερατοῦσιν;

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὁ μὲν Θεωπέσιος Μωϋσῆς ἠπίοτητι τῆ σωῆσαι χράμενος, ὡς ἠρώσσηκότας παρεκάλει, καὶ τῶ ὅσῳ ἔπω κατ' αὐτῶν ἐσομάλιω ὀργῶ ἀνενοηκῶς, ἐπιπλήττει, λέγων· ἱκανόσθω ὑμῖν

A, υἱοὶ Λοῦι. ἢ γὰρ μικρόν, Φησὶν, ὑμῖν, ὅτι ὑμᾶς ἐκ πάντων ἀπολέκεις ἐποίησατο πρὸς τῶ ἔτω σεπῶ καὶ ἀξιάγασον λατρεῖαν ὁ τῶν ὄλων Θεός. οἱ δὲ ἦσαν ἐτι πικροὶ καὶ ἀτεράμονες, καὶ ἀχάλινοι πρὸς ὑπεροψίαν.

ια. Οὕτω σὺ καὶ πᾶσα ἢ συναγωγῶν ἢ συναθροισμένη πρὸς τὸν Θεόν. καὶ Ἀερών τίς ἐστιν, ὅτι δια-

ιβ. γογγύζετε κατ' αὐτῆ; Καὶ ἀπέσειλε Β Μωϋσῆς καλέσασθαι Δαθάν καὶ Ἀβερών ἕως Ἐλιάβ· καὶ εἶπαν, ἐκ ἀναβαίνομεν. Μὴ μικρόν τῆτο, ὅτι ἀνήγαγες ἡμᾶς ἐκ γῆς ἕδεσης γάλα καὶ μέλι, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῆ ἐρήμῳ, ὅτι κατάρχεις ἡμῶν;

» ΑΔΗΛΟΥ. Κατάρχεις ἡμῶν. κατατυραννεῖς γὰρ ἡμῶν βιαίως.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Δυσφημία κατὰ τῆ Θεῶ, ὃς γλῶ ἐπηγγείλατο ἕδεσαν γάλα καὶ μέλι. οἱ δὲ τῆναντίον Φασίν, ὡς ἐκ τοιαύτης ἀνήχησαν γῆς εἰς ἔρημον τόπον.

ιδ. Ἀρχων εἶ· καὶ σὺ εἰς γλῶ ἕδεσαν γάλα καὶ μέλι εἰσήγαγες ἡμᾶς, καὶ ἔδωκας ἡμῖν κληρον ἀγρῶ καὶ ἀμπελώνος. τὰς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἀνέκοψας. ἐκ ἀναβαίνομεν.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπίτιψοι καλέσ ἡμᾶς; ἢ δέδωκας ἡμῖν ἢ ἐπηγγείλω, μὴ καὶ προσεκλυφῶσαι ἡμᾶς ἐπιθυμῆς;

ιε. Καὶ ἐβαρυθύμησε Μωϋσῆς σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς Κύριον, μὴ πρόχης εἰς τῶ θυσίαν αὐτῶν. ἐκ ἐπιθυμῆμα ἔδενος αὐτῶν εἴληφα, ἔδδ ἐκάκωσα ἔδενά αὐτῶν.

Ε **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Βαρυθύμησας ὁ Μωϋσῆς, μὴ πρόχης, Φησὶν, εἰς τῶ θυσίαν αὐτῶν. ἐκ ὄνον (1) αἰὸς αὐτῶν ἔλαβον, ἔδδ ἐκάκωσα ἔδενά αὐτῶν. Διαρρεῖ ἐν ὁ μὴ ἀδικήσας, ὡς Δαβὶδ, ἀνδρ ἀνο- Ψαλ. 58. 4. ἢ μίας ἔδραμον καὶ κατόβθωα· καὶ, εἰ ἔστιν Ψαλ. 7. 3. ἢ ἀδικία ἐν χερσὶ με.

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστὶ, μὴ πρόχης εἰς τῶ θυσίαν αὐτῶν; Ἀγών. περὶ τῆς ἱερωσύνης ἐγίνετο· καὶ μέλλοντες κακῆνοι καὶ ἔτοι προσφέραι θυμίαμα. κριτῆ ἐχρῶντο τῶ δεσότη Θεῶ. ἀθυμῆσας τολνῶ ὁ Προφήτης διὰ τὰς τῆς σάσεως ἀρχηγῆς, ἱκετόθει τὸν κριτῶ, μὴ δέξασθαι τὸ παρὰ νόμῳ ὑπὸ τῶν σασιασῶν προσφερόμενον. καὶ εἰς μαρτυρίαν αὐτὸν τῆς οἰκείας ἐπιεικείας καλεῖ μὴ πρόχης γὰρ Φησὶν εἰς τῶ θυσίαν αὐτῶν. ἐκ ἐπιθυμῆμα ἔδενος αὐτῶν εἴληφα, ἔδδ ἐκάκωσα ἔδενά αὐτῶν. ἔργῳ δὲ τῶ μαρτυρίαν αὐτῶν ἐβεβαίωσαν ὁ κριτῆς. ἀποκρίθητε γὰρ Φησὶ ἐκ μέσε τῆς συναγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξαναλώσω αὐτῆς εἰσάπαξ.

15. Κοῖ

(1) Σημείωσον τὸ, ὄνον, ἀντὶ τῆ, ἐπιθυμῆμα, πάνυ κατάλληλον ὄν.

15. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κορὲ, ἀγίασον τὴν σωμαγωγὴν σου, καὶ γίνεσθε ἑτοιμοὶ ἔναντι Κυρίου σὺ καὶ αὐτοὶ καὶ Ἀαρῶν αὐριον. Καὶ λάβετε ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτῶ πῦρ, καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτῶ θυμίαμα, καὶ προσάξετε ἔναντι Κυρίου αὐριον ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῆς, πενήτηκοντα καὶ διακόσια πυρεῖα, καὶ σὺ καὶ Ἀαρῶν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῆς. Καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα· καὶ ἔψησαν πα-

Α ρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν.

19. Καὶ ἐπισωῆθησαν ἐπ' αὐτῆς Κορὲ τὴν πᾶσαν σωμαγωγὴν αὐτῆς παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ ὠφθη ἡ δόξα Κυρίου παση τῇ σωμαγωγῇ.

” ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπισωῆθησε, Φησὶν, ἐπ' αὐτῆς Κορὲ τὴν πᾶσαν αὐτῆς σωμαγωγὴν. ἐπ' ἀνδράπης ἔθεντο τὰς ἐλπίδας. τί γὰρ ἔδει πλήθους, Θεὸς διακρίνοντος τὸς ἀρέσκοντας;

” ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτε λαὸς ἐπήλθεν ἀνελεῖν Μωϋσέα, καὶ ἐπεσκίασεν ἡ δόξα Κυρίου. ἡ δὲ ὄσιον, τὸς ἐπέλθοντας ἐχθρῶν δίκην, ἀναίρειται.

Κ Ε Φ. ΙΖ. (Ι)

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, Ἀποσχίσθητε ἐκ μέσσης τῆς σωμαγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξαναλώσω αὐτῆς εἰσάπαξ.

β. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θανάτῳ δέκνυσιν ὑποκειμένους. πολὺ γὰρ ἡ αὐτοῖς σιωδιεφθαρμένον, καὶ μὴδὲ σωμαγανακτῆν τοῖς ἡγεμόσι κατὰ τῶν ἐπανασάντων. ὡς καὶ μετὰ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν χαλεπαίνειν κατὰ τῶν περὶ Μωϋσέα, ὡς αὐτῶν κατεσκόδακόντων τὴν τῶν τούτων φθοράν. διὸ καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ἀπειλεῖ, ἐπιτρέπων τοῖς ἱερεῦσι καὶ παρατεῖναι ὑπὲρ αὐτῶν, δι' ὧν Φησὶν· ἀποσχίσθητε, καὶ ἐξαναλώσω αὐτῆς· ὡς δὲ αὐτῆς μὴ ἀπολεμίων. τί γὰρ ἡ τὸ κωλύον εἶπερ ἠβέλετο; δέκνυσιν ἔν μετὰ τῆ δικαίᾳ τὸ ἀγαθόν, κατ' ἰκεσίαν τῶν ἰδίων τῆ Θεῷ διδομένων. ὅθεν τὸ σωμαπολέειν τοῖς ἀσεβέσι τὸς ἄλλους ἀνίησι, γινόμενον ἐντοτε, ὡς ἐπὶ τῆ Ἀχαρ, συμφερόντως τῷ λαῷ, εἰς τὸ χαλεπαίνειν τοῖς αὐτοῖς. ὅθεν κελθεῖ τοῖς ἄλλοις ἀποσιῶν τῶν ἀσεβάντων, μήπως σωμαναίρειθωσιν αὐτοῖς. ἔτως ἐπικίνδυνον ἢ τῶν κακῶν ἐταιρεία.

γ. Καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν, Θεὸς, Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός· εἰ ἄνθρωπος εἰς ἡμαρτεν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν σωμαγωγὴν ἢ ὄργην Κυρίου;

” ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Δεδήλωκε δὲ ὁ πακόβημος Μωϋσῆς τὴν οἰκείαν πραότητα. προκυλινδόμενος γὰρ τῆ κριτῆ, ἐβόα· ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός· εἰ ἄνθρωπος εἰς ἡμαρτεν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν σωμαγωγὴν ἢ ὄργην Κυρίου; δεξάμενος δὲ ὁ Φιλάνθρωπος Κύριος τὴν τῆ θεράποντος ἰκεσίαν, τῶν μὲν σασιασῶν ἀποκριθῆναι

Γ κελθεῖ τὸς ἄλλους· χλωὴ δὲ κελθεῖσας τὴν γλῶσσαν, αὐτάνδρες τὰς σκηνῆς ὑποβρυχίως ἀπέφλωε. καὶ οἱ διὰ μέσης θαλάσσης ὁδοῦσαντες, ἐν τῇ γῇ κατεπόδησαν. ῥάδιον γὰρ τῷ ποιητῇ καὶ ξηρῶν ὁδὸν ἐν τῇ θαλάττῃ δημιοργεῖν, καὶ τῇ γῇ πάλιν εἰς τιμωρίαν ἀντὶ θαλάσσης κεχρηθῆναι. τοῖς μὲν γὰρ Αἰγυπτίοις τὸν δι' ὕδατος ἐπήγαγον ὄλεθρον· τὸν δὲ Δαθᾶν καὶ Ἀβειρῶν, καὶ τὸς ἄλλους, τοῖς τῆς γῆς σωμακάλυψεν ὕδασι. (2) τῆς μὲν ἐν ζῶντας τῷ ἄδη παρέπεμψε, τῆ δὲ Κορὲ τὴν σωμαγωγὴν πυρὶ κατὼλώσεν.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Χαρίζεται τῇ δεήσει ὁ Θεὸς τῇ διακρίσειν ἀξίωσιν, ἐπειδὴ πᾶσα ἀψυχαὶ καὶ ἀσάρκες αὐτῆ εἰσί. καὶ τὸ σωμαπολέειν τοῖς ἀσεβέσι τὸς ἄλλους ὀνίησι, γινόμενον ἐντοτε, ὡς ἐπὶ τῆ Ἀχαρ.

Ε δ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τῇ σωμαγωγῇ, λέγων, ἀναχωρήσατε κύκλῳ ἀπὸ τῆς σωμαγωγῆς Κορὲ, Δαθᾶν, καὶ Ἀβειρῶν.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Σωθήτωσαν, Φησὶ, δι' ἡμᾶς τῆτοις σωμαμμενοί, καὶ μὴ κοινωνήτωσαν τῆ πάσης οἱ κοινωνήντες τῆ γένεσ, καὶ τῆς ἄλλης κακίας· χωριζάντες μόντοι τῶν προηγεμένων, ὡς κατακρινόμενων.

5. Καὶ ἀνέστη Μωϋσῆς, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαθᾶν καὶ Ἀβειρῶν, καὶ σωμαπορεύθησαν μετ' αὐτῆ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ.

” ** ΙΩΣΗΠΟΥ. Πέμψας Μωϋσῆς πρὸς Ἀβίραμον καὶ Δαθᾶμνῳ ὑπηρέτας, ἐκέλευσεν ἡκεν κατὰ τὰ συγκείμενα, καὶ περιεμμεν τὴν ἱεραρχίαν. ὡς δ' ἔτε ὑπακχέειν τοῖς Ἀγγέλοις ἔφασαν, καὶ Μωϋσῆς ἐπερίψευσαι, κατὰ τῆ λαῶ παντὸς ἐκ

(1) Ἰσραὴλ, ὅτι τὰ 31. ἐδ. τῆ δὲ τῆ κριτῆ, ἐπισωμμεμένοι εἰσὶ τῷ προλαβόντι ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδῶ.
(2) Κύμασιν. ἢ ἢ Χάλ. ἐκδ.

κακουργίας αὐξανόμενον· ἀκῆσας τὰ παρ' αὐτῶν ὁ Μωϋσῆς, ἀκολυθῆν αὐτῷ τὰς προβόλους ἀξιώσας, ἀπῆει πρὸς τὰς περὶ Δαθάμνῳ, ἔχ' ἠγέμενος εἶναι δεινὸν βαδίζαν πρὸς τὰς ὑπερηφανήσαντας.

ζ. Καὶ ἐλάλησε πρὸς τὴν σωμαγωγὴν, λέγων, ἀποχιάσθητε ἀπὸ τῶν σκλιῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τέτων, καὶ μὴ ἀπλησθε ἀπὸ πάντων ὅσα ἐσὶν αὐτοῖς, μὴ σωμαπόλησθε ἐν πάσῃ τῇ ἀμαρτίᾳ αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰκανὸν ἢ τῶν κακῶν ἐταιρεία πρὸς τὸ σωμαπολέσθαι αὐτές.

η. Καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς σκλιῆς Κορὲ καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν κύκλω. καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν ἐξῆλθον, καὶ εἰσήκισαν παρὰ τὰς θύρας τῶν σινηνωμάτων αὐτῶν, καὶ αἱ γυναικες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἡ ἀποσιδύη αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὑπολαμβάνονται μέσοι, ἵνα ὑπὸ τοῖς πάντων ὀφθαλμοῖς ἀπόλωνται, καὶ γείνηται τὸ ἐκείνων παιδος ἀπάντων παιδοῦμα τῶν κύκλω. (1)

ΚΚ ΙΩΣΗΠΟΥ. Οἱ περὶ Δαθάμνῳ πυθόμενοι τὸν Μωϋσῆν μετὰ τῶν ἀξιολόγων τῆς πληθύος πρὸς αὐτὰς παραγινόμενον, προελθόντες γυναιξίν ἅμα καὶ τέκνοις πρὸ τῶν σκλιῶν, ἀπέβλεπον τί καὶ μέλλει ποιεῖν ὁ Μωϋσῆς· οἷτε θεράποντες ἦσαν περὶ αὐτὰς, ὡς εἰ βίαν τινα προσφέροι Μωϋσῆς, ἀμωόμενοι.

θ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἐν τέτῳ γνώσεσθε ὅτι Κύριος ἀπέστειλέ με ποιῆσαι τὰ ἔργα ταῦτα πάντα, ὅτι ἐκ ἀπ' ἐμαυτῆ.

ι. Εἰ κατὰ θάνατον πάντων τῶν ἀνθρώπων ἀποθανέντων ἔσθι, εἰ καὶ κατ' ἐπίσχεψιν πάντων ἀνθρώπων ἐπισκοπὴ ἔσθαι αὐτῶν, ἔχι Κύριος ἀπέστειλέ με. Αἶψ' ἢ ἐν χάσματι δάξαι Κύριος, καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ σῶμα αὐτῆς καταπίεσθαι αὐτὰς, καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν, καὶ τὰς σκλιῆς αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν αὐτοῖς, καὶ καταβήσονται ζῶντες εἰς ἅδου, καὶ γνώσεσθε, ὅτι παρώξισαν αἱ ἀνθρώποι ἔσθι τὸν Θεόν.

ΚΚ ΙΩΣΗΠΟΥ. Ποίησας φανερὰν τὴν ἐπ' αὐτοῖς δίκην, ἔτω μεμλωτότων κατὰ τῆς σῆς δόξης, μὴ κοινῶς ἐκ τῆ ζῆν αὐτὰς μετασήσας, μηδ' ὡς ἀποθανόντας κατ' ἀνθρώπινον ἐξεληλυθότας τῆ βίβη φανέντας νόμον. ἀλλὰ χάνοι περὶ αὐτὰς ἅμα τῇ γενεᾷ καὶ τοῖς ὑπάρχουσιν, ἢ πατῆσι γῆν.

Α τῆτο γὰρ σῆς ἐπίδαξις ἀν' ἰσχύος ἀπασί γένοιτο καὶ διδασκαλία, σωφροσύνης δὲ εἰς τὰς ταῦτα πείσεσθαι περὶ σὲ δοξάζοντας ἔχ' ὅσια.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐδαῖτο (2) καὶ λόγῃ προδηλῆντος τὸ ἔργον· ἵνα ἐμφανίσῃ Θεῷ γνῶμῳ, καὶ μὴ σιμάντημα νομίζηται.

ιβ. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν πάντας τὰς λόγους τέτους, ἐρῆγάη ἡ γῆ ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν.

ιγ. Καὶ ἠνοιχθήη ἡ γῆ, καὶ κατέπιεν αὐτὰς, καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν, καὶ πάντας τὰς ἀνθρώπους τὰς ὄντας μετὰ Κορὲ, καὶ τὰ κλιῶν αὐτῶν.

ΚΚ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰς τῆτο κακῆ τὰ τῆς ἀπονοίας εἰσβέβηκεν, ὡς διανοίξασαν τὴν γῆν τὸ σῶμα, αὐτοῖς γείσει καὶ σκλιῆς ἐλαῖν, καὶ ὀλέθρῳ ξένῳ περιβαλεῖν. κα-

Γ» τέβησαν γὰρ εἰς ἅδου ζῶντες, κατὰ τὸ γε-
γραμμῖον. ἀνόσιον ἐν ἅρα καὶ θανάτῳ
γραφῶν ἔχει παρὰ Θεῷ, τὸ κατανίστασθαι
κεφαλῆς, καὶ τὸ μὴ ὑπέκειν τοῖς προτε-
ταγμένοις, καὶ τὴν πρῆχσαν παρὰ Θεῷ
λαχῆσι τιμῶν. σιμῆσεως δὲ τῆς ἀνωτάτω
καρπός, τὸ, ἐφ' ᾧ ἂν τις ἔχοι, σιμνῶε-
σαι καὶ δὲ χαρισεῖν, καὶ μὴ τοῖς ἐπέκεινα
μέτρος ῥιψοκινδύνως ἐπιπηδᾶν, μήτε μὴ
ἐφίεσθαι τῶν ἔπω δεδωρημένων αὐτοῖς, οἰο-
μῆς εἶναι κοινὰ καὶ βᾶσιμα τοῖς πολλοῖς,
ἀ μόνοις τοῖς ἀνωθῶν διοικεῖται νόμοισι.

ΚΚ ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ταπεινὸν εἶναι κρίνοντες τὸ φυλάσσειν ἐφ' ἑαυτῶν τὴν τάξιν ἐφ' ἧς ἐτάχθησαν, εἰσωθῆσιν ἑαυτὰς εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, παρώσασθαι τὰς παρὰ τῆ Θεῷ τὴν λειτουργίαν ταύτην λαχόντας φιλονεικήσαντες. οἱ χάσματι ὑπολειφθέντες, ἐξηφανίσθησαν. τὸ δ' ὅσον ὑπὲρ γῆς ἢ τῆ τοῖσθαι σιμῶε-
ματος, κεραυνοῖς κατεπερήθη. διδάσκον-
τος, οἶμα, τῆ λόγῃ διὰ τῆς ἰσορίας, ὅτι
πέρας ἐστὶ τῆς κατ' ὑπερηφανίαν ἐπάρ-
σεως ἢ εἰς τὸ ὑπόγειον κάδοδος. καὶ τάχα
τις διὰ τέτων ὀρμώμενος, ἐκ ἀπεικότως
ἀνοδὸν ἐπὶ τὸ κάτω τὴν ὑπερηφανίαν ὀρι-
σαιτο. εἰ δὲ πρὸς τὸ ἀνάντιον τῆ τῶν πολ-
λῶν ὑπολήψαι φέρεται ἡ διάνοια, μηδὲν
θαυμάσης. τοῖς γὰρ πολλοῖς δοκεῖ τὸ ὑπὲρ
τῆς ἄλλης εἶναι. τῷ ὀνόματι τῆς ὑπερη-
φανίας σημαίνεσθαι. ἡ δὲ τῶν ἰσορηθῆ-
των ἀλήθεια βεβαιοῖ τὸν ἡμέτερον ὄρον.
εἰ γὰρ οἱ ὑπὲρ τῆς ἄλλης ἑαυτὰς ἄραντες,
κατω πῆ κατέδυσαν, χάσματι τῆς γῆς
διαχῆσης· ἐκ ἂν τις καταγνοίη τῆ ὄρα,
τῆ τὴν ὑπερηφανίαν, τὴν κατωτάτω πλῆ-
σιν εἶναι ὀριζομένῃ. πρὸς ταῦτα βλέπον-
τας, μέριάζειν παιδοῦσι ὁ Μωϋσῆς, καὶ
μὴ ἐπαίρεσθαι τοῖς κατορθώμασιν, ἀλλ'
αἰετὸ παρὸν εὖ διατίθεσθαι.

Ε κεραυνοῖς κατεπερήθη. διδάσκον-
τος, οἶμα, τῆ λόγῃ διὰ τῆς ἰσορίας, ὅτι
πέρας ἐστὶ τῆς κατ' ὑπερηφανίαν ἐπάρ-
σεως ἢ εἰς τὸ ὑπόγειον κάδοδος. καὶ τάχα
τις διὰ τέτων ὀρμώμενος, ἐκ ἀπεικότως
ἀνοδὸν ἐπὶ τὸ κάτω τὴν ὑπερηφανίαν ὀρι-
σαιτο. εἰ δὲ πρὸς τὸ ἀνάντιον τῆ τῶν πολ-
λῶν ὑπολήψαι φέρεται ἡ διάνοια, μηδὲν
θαυμάσης. τοῖς γὰρ πολλοῖς δοκεῖ τὸ ὑπὲρ
τῆς ἄλλης εἶναι. τῷ ὀνόματι τῆς ὑπερη-
φανίας σημαίνεσθαι. ἡ δὲ τῶν ἰσορηθῆ-
των ἀλήθεια βεβαιοῖ τὸν ἡμέτερον ὄρον.
εἰ γὰρ οἱ ὑπὲρ τῆς ἄλλης ἑαυτὰς ἄραντες,
κατω πῆ κατέδυσαν, χάσματι τῆς γῆς
διαχῆσης· ἐκ ἂν τις καταγνοίη τῆ ὄρα,
τῆ τὴν ὑπερηφανίαν, τὴν κατωτάτω πλῆ-
σιν εἶναι ὀριζομένῃ. πρὸς ταῦτα βλέπον-
τας, μέριάζειν παιδοῦσι ὁ Μωϋσῆς, καὶ
μὴ ἐπαίρεσθαι τοῖς κατορθώμασιν, ἀλλ'
αἰετὸ παρὸν εὖ διατίθεσθαι.

Ζ Φανίας σημαίνεσθαι. ἡ δὲ τῶν ἰσορηθῆ-
των ἀλήθεια βεβαιοῖ τὸν ἡμέτερον ὄρον.
εἰ γὰρ οἱ ὑπὲρ τῆς ἄλλης ἑαυτὰς ἄραντες,
κατω πῆ κατέδυσαν, χάσματι τῆς γῆς
διαχῆσης· ἐκ ἂν τις καταγνοίη τῆ ὄρα,
τῆ τὴν ὑπερηφανίαν, τὴν κατωτάτω πλῆ-
σιν εἶναι ὀριζομένῃ. πρὸς ταῦτα βλέπον-
τας, μέριάζειν παιδοῦσι ὁ Μωϋσῆς, καὶ
μὴ ἐπαίρεσθαι τοῖς κατορθώμασιν, ἀλλ'
αἰετὸ παρὸν εὖ διατίθεσθαι.

Η ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε μὲν τὸν Θεὸν ἐπέειρα-
σαν ἐν ἀνύδρῳ, ἔδωκεν αὐτοῖς ὡς ἀμνησί-
κακος

(1) Ὅμοια τέτοις τὰ τῆ Προκοπ. τὰ ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἐδεε γὰρ καὶ λόγῃ. ἐ τῆς Λύγ. κώδ.

κακος τὰ αἰτήματα αὐτῶν ὅτε δὲ παρώρ-
γισαν τὸν Μωϋσῶν, τλιικαῦτα ἠλοῖχθη ἡ
γῆ, καὶ κατέπιεν αὐτὰς. ἔδει γὰρ μὴ κα-
Ρωμ. 11. 22. ταφρονηθῶναι τὰς θεράποντας. ἴδε ἔν,
» Φησὶν ὁ Ἀπόστολος, χρηστότητα Θεῶ καὶ
» ἀποτομίαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπανίσταται ἡ κλι-
σις τοῖς ἐπανισαμείοις Θεῶ καὶ ὁ θάνα-
τος πικρότατος, οἷος ὁ δαίμωνων· οἱ ζῶν-
τες εἰς ἄδης καταβήσονται. τοῖς δὲ προη-
γασμένοις σωέλκεται τὰ ἀκολυθήματα, οἷ-
Ματθ. 13. 49. και καὶ κλήν. ἐξελεύσονται, Φησὶν, οἱ Ἄγ-
50. » γελοι καὶ ἀφοριῶσι τὰς ἀσεβεῖς ἐκ μέσ-
» τῶν δικαίων, καὶ ἐκβαλῶσιν αὐτὰς εἰς τὸ
» σκότος τὸ ἐξώτερον. αἰδεύμα γὰρ ταῦτα
τῆ τέλεις.

ιδ. Καὶ κατέβησαν αὐτοὶ, καὶ πάν-
τα ὅσα εἰσὶν αὐτοῖς ζῶντες εἰς ἄδης,
καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰς ἡ γῆ, καὶ ἀπώ-
λοντο ἐκ μέσ- τῆς σωμαγωγῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημαίνει σαφῶς, ὅτι πόμα
εἰς τῆ ἄδης ἡ γῆ.

ιε. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κύκλω αὐ-
τῶν ἔφυγον ἀπὸ τῆς Φωνῆς αὐτῶν,
ὅτι εἶπαν, λέγοντες, μήποτε κατα-
πίη ἡμᾶς ἡ γῆ.

ισ. Καὶ πῦρ ἐξῆλθε παρὰ Κυρί-
καὶ κατέφαγε τὰς πεντήκοντα καὶ
διακοσίους ἄνδρας τὰς προσφέροντας
τὸ θυμίαμα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ ὁ Ὄζιας τῆτο
ποιήσας, ἐλεπρώθη.

ισ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν,

ιη. Καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν Ἀαρῶν
τὸν ἱερέα, ἀνέλεθε τὰ πυρεῖα τὰ
χαλκᾶ ἐκ μέσ- τῶν κατακεκαυμέ-
νων, καὶ τὸ πῦρ τὸ ἄλλότριον τῆτο
σπεῖρον ἐκῆ, ὅτι ἠγίασαν τὰ πυρεῖα

ιθ. Τῶν ἀμαρτωλῶν τῆτων ἐν ταῖς ψυ-
χαῖς αὐτῶν, καὶ ποίησον αὐτὰ λεπί-
δας ἐλατὰς περίθεμα τῷ θυσιαση-
ρίῳ, ὅτι προσλίεχθησαν ἐναντι Κυ-
ρί- καὶ ἠγιάσθησαν. καὶ ἐγένοντο εἰς
σημεῖον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἄλλότριον πῦρ
διασπείρεται· οἱ γὰρ γῆνοι λόγοι τῶν ἐπα-
νισαμίων ἀπορρίπτονται· οἱ δὲ θεοὶ, κρα-
Λεκ. 12. 49. τῆσι. πῦρ γὰρ Φησὶν ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ
» τὴν γῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατί προσέταξεν ὁ
Θεὸς τὰ τῶν θασιασῶν πυρεῖα τῷ θυσια-
σηρίῳ ὑπενόσαι περίθεμα; Εἰς ἔλεγχον
τῶν κατὰ τῆς ἱερωσύνης θρασυομένων,
καὶ βεβαίωσιν τῶν ἱεραργῶν προσεταγμέ-
νων. τῆτο γὰρ ἐπήγαγε μνημόσιον τοῖς
» υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὅπως ἂν μὴ προσθῆ μηδεὶς
» ἀλλογενῆς, ὅς ἐκ ἐσὶν ἐκ τῆ σπέρματος
» Ἀαρῶν, ἐπιθέσθαι θυμίαμα ἐναντι Κυρί-
τῆτε χάριν καὶ τὴν βλασῆσασαν ράβδον
ἀντεθῶναι προσέταξεν εἰς τὴν κιβωτόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς περὶ ὁ χαλκῆς ὄφει
σημεῖον τῆς ἀπιστίας αὐτῶν, ἔτω καὶ τὰ
πυρεῖα τῶν περὶ Κορὲ καὶ Δαθᾶν [καὶ Ἀβει-
ρῶν,] περίθεμα ὄντα τῷ θυσιασηρίῳ.

ι. Καὶ ἔλαβεν Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀα-
ρῶν τὰ ἱερέως τὰ πυρεῖα τὰ χαλκᾶ,
ὅσα προσλίεγκαν οἱ κατακεκαυμέ-
νοι, καὶ προσέθησαν αὐτὰ περίθεμα
τῷ θυσιασηρίῳ.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θεὸς προσάξει τὰ
τῶν ἀσεβῶν θυματήρια τῷ θυσιασηρίῳ
περιβάλλεται· γέγονε γὰρ ἅγια διὰ τὸ
προσνεχθῆναι Θεῶ, καίτοι τῆς προσα-
γωγῆς αὐτῶν κατὰ Θεὸν γινόμενης. μέ-
γα ἐν τῷ προσφέρειν Θεῶ τῷ ἔτω τιμῶντι
τὰ προσφερόμενα.

ια. Μνημόσιον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
ὅπως ἂν μὴ προσέλθῃ μηδεὶς ἄλλο-
γενῆς, ὅς ἐκ ἐσὶν ἐκ τῆ σπέρματος
Γ Ἀαρῶν, ἐπιθέσθαι θυμίαμα ἐναντι
Κυρί- καὶ ἐκ ἐσὶν ὡς περὶ Κορὲ, καὶ
ἡ ἐπισύσασις αὐτῆ, καθὰ ἐλάλησε
Κύριος ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μνημόσιον τῆς τι-
μωρίας τῶν ἀθέσμως προσνεγκόντων, ὡς
ἅγια γινόμενα, διὰ τὸ προσνεχθῆναι
Θεῶ, καίτοι τῆς προσαγωγῆς αὐτῶν κα-
Δ τὰ κατὰ Θεὸν γινόμενης.

ιβ. Καὶ ἐγόγγυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
τῆ ἐπαύριον ἐπὶ Μωϋσῶν καὶ Ἀαρῶν,
λέγοντες, ὑμεῖς ἀπειλάγκατε τὸν
λαὸν Κυρί-.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐνταῦθα ἐξελέγγε-
ται τῆ λαὸ ἡ πρὸς τὰς ἐπανισαμίας ὁμό-
νοια. εἰπόντες γὰρ, οἱ περὶ τὸν Μωϋσῶν
ἀπειλάγκασι τὸν τῆ Θεῶ λαὸν, ἐπισωμά-
γονται κατ' αὐτῶν, καὶ Θεὸς τὸ ἔργον εἶναι
Ε λέγοντες, ἀλλ' ἐξ ἐπιβελῆς αὐτῶν. ὅπερ
εἰς μαγείας ὑποψία.

ικγ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπισυρρέ-
φῆσαι τὴν σωμαγωγῆν ἐπὶ Μωϋσῶν
καὶ Ἀαρῶν, καὶ ὤρμησαν ἐπὶ τὴν
σκίωλιν τῆ μαρτυρί- καὶ τὴν δε ἐκάλ-
λυψεν ἡ νεφέλη, καὶ ὠφθη ἡ δόξα
ικδ. Κυρί-. Καὶ εἰσῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἀα-
ρῶν κατὰ πρόσωπον τῆς σκίωλης τῆ
μαρτυρί-.

ικε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ικς. Μωϋσῶν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, Ἐκχω-
ρήσατε ἐκ μέσ- τῆς σωμαγωγῆς ταύ-
της, καὶ ἐξαναλώσω αὐτὰς εἰς ἅπαξ,
καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πάλιν ἡ κατὰ πάντων ἀπέ-
Η λῆ τῆς κατὰ κοινωνίαν ἀπωλείας.

ικζ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀα-
ρῶν, λάβε τὸ πυρεῖον, καὶ ἐπίθε-
επ' αὐτῷ πῦρ ἀπὸ τῆ θυσιασηρί- καὶ
ἐπί-

ἐπίβαλε ἐπ' αὐτῷ θυμίαμα, καὶ ἀπέ-
νευγε τὸ τάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν,
καὶ ἐξήλασεν περὶ αὐτῶν. ἐξῆλθε γὰρ
ὄργη ἀπὸ προσώπου Κυρίου, ἤρξατο
θραύειν τὸν λαόν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄρχοντας γὰρ τὸ
μὴ ἀποσείεσθαι (1) τὸν λαόν, μὴδ' ἂν πά-
χῃ (2) ὑπ' αὐτῆς. καὶ ὁ ἀληθὴς ἄρχων, ὁ

Λευκ. 23. 34. Κύριος ἡμῶν, πᾶτερ ἄφες αὐτοῖς.

κη. Καὶ ἔλαβεν Ἀαρὼν καθάπερ
ἐλάλησεν αὐτῷ Μωϋσῆς. (3) καὶ ἤδη
ἐνήρητο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ. καὶ
ἔλαβε, καὶ ἐπέβαλε τὸ θυμίαμα,
καὶ ἐξήλασατο περὶ τῆς λαῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτως ἀναργῶς ἐδείχθη ὁ
ἀρχιερεὺς ὁ ἐκλελεγμένος ὑπὸ Θεοῦ πρὸς
ἰλασμόν ὑπὲρ τῆς λαῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. (4) Ἐδείχθη καὶ δύ-
ναμις δυνάμεις δυνάμεις, πρὸς τὴν ἀνάλογον
ἔχει τὸ θυμίαμα ἀναχωρεῖσθαι πρὸς Θεόν.
τὸ γὰρ θυμίαμα τύπος ἐστὶ τῆς δυνάμεις καὶ
Ψαλ. 140. 2. καθαρᾶς προσευχῆς. ὡς τὸ, καθύψι-
» θήτω ἡ προσευχή μου, καὶ τὰ ἔξῃς.

κθ. Καὶ ἔση ἀναμέσον τῶν τεθ-
νηκότων καὶ τῶν ζώντων, καὶ ἐκόπα-
σεν ἡ θραῦσις.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διαλεχίζει τῷ θυ-
μιάματι μέσον ζώντων καὶ τεθνηκότων ὁ
Ἀαρὼν, καὶ δέκνυται τοῖς ἔργοις ἐξελεγ-
μένος ὑπὸ Θεοῦ πρὸς ἰλασμόν τῆς λαῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μέρος ἀπόλυται,
καὶ τὸ πλεόν μέρος παιδύεται, καὶ ἡμῖν
παράδειγμα καταλέλειπται.

λ. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν
τῇ θραύσει τέσσαρες καὶ δέκα χιλιά-
δες καὶ ἑπτακόσιοι, χωρὶς τῶν τεθνη-
λά. κώτων ἕνεκεν Κορέ. Καὶ ἐπέσειψεν
Ἀαρὼν πρὸς Μωϋσῆν ἐπὶ τῷ θυμῶν
τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας, καὶ ἐκόπα-
σεν ἡ θραῦσις.

λβ. (5) Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
λγ. Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, καὶ λάβε παρ' αὐτῶν ῥάβδον
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν παρὰ πάν-
των τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, καὶ κατ'
οἴκους πατριῶν αὐτῶν, δώδεκα ῥάβ-
δος, καὶ ἐκάστω τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐπί-
γραψον ἐπὶ τῆς ῥάβδος αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι ψήφω τῇ ἀνωθεν,
καὶ ἐχὶ θελήματι Μωσέως τὴν τῆς ἱερωσύ-
νης τάξιν Ἀαρὼν ἐκληρώσατο, [διατρανῆν
ἐθέλων ὁ νομοθέτης, εἰς τὸν πανάριστον
» ἔφη Μωσέα· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
» καὶ λάβε παρ' αὐτῶν ῥάβδον.]

(1) Τὸ μὴ προίεσθαι. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Πάχῃ κακῶς. ὁ αὐτ.

(3) Μωϋσῆς, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν συναγωγὴν. καὶ εἴρημ. ἐκδόσ.

(4) Κυρίως ψαλμῶς ἐπιγράφει ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(5) Ἐντεῦθεν ἀρχεται τὸ 17. κεφ. ἐν ταῖς εἴρημ. ἐκδόσ.

(6) Ἄλλως σωτηραγωγία εἰσὶν ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 343.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὡς δ' ἂν μᾶλλον
παιδῶν οἱ ἄνθρωποι θεοῦ παραγίνε-
σθαι τῆς ἱερωσύνης τὴν χάριν τοῖς ἀξιμέ-
νοις, ῥάβδος ἐξ ἐκάστης φυλῆς παρὰ τῶν
ἐξεχόντων κομίζεται, γραμμασίῳ ἰδίῳ ἐκά-
στω κατασημειωμένῃ τῆ δεδωκότος, ἐν αἷς
τῷ καὶ ἡ Ἀαρὼν τῆ ἱερέως. ταύτας δὲ προ-
δαῖς τῷ ναῷ, διὰ τῶν Φανεροῖ τῷ λαῷ
τῷ περὶ τῆς ἱερωσύνης τῆ Θεοῦ ψήφον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκάστη ῥάβδω κε-
λθεῖ ἐπιγραφῶν τὸ τῆ ἀρχόντος ὄνομα
ἀντὶ τῆς φυλῆς ἀπάσης, ἧς ἀρχαί, πρὸς
τὸ μηδὲν ἕτερον ἀντιποιεῖσθαι τῆς ἱερω-
σύνης, πλὴν τῆ ἐπιγεγραμμένης. τὸ δὲ
πάν τῆτο διὰ τὴν τῆ Λοῦ Φυλῶν, ὡς ἂν ὁ
ταύτης ἀρχων Ἀαρὼν ἔχη τὸ γέρας.

λδ. Καὶ τὸ ὄνομα Ἀαρὼν ἐπίγρα-
ψον ἐπὶ τῆς ῥάβδος Λοῦ. ἐστὶ γὰρ
ῥάβδος μία· κατὰ Φυλῶν οἴκους πα-
λε. τριῶν δώσασσι. Καὶ θῆσεις αὐτὰς ἐν
τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίας, κατέναντι τῆ
μαρτυρίας, ἐν οἷς γνωσθήσομαι σοὶ ἐκά.

λε. Καὶ ἔσομαι ὁ ἄνθρωπος ὃν ἂν ἐκλέξω-
μαι αὐτὸν, ἡ ῥάβδος αὐτῆ ἐκβλα-
σήσει. καὶ περιελῶ ἀπὸ σῆ τὸν γογ-
γυσμὸν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅσα αὐτοῖ γογ-
λζ. γύξασιν ἐφ' ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησε Μωϋ-
σῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. καὶ ἔδωκαν αὐ-
τῷ πάντες οἱ ἀρχόντες αὐτῶν ῥάβ-
δον· τῷ ἀρχοντι τῷ ἐνὶ ῥάβδον κατ'
ἀρχοντα, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,
δώδεκα ῥάβδος. καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν
λθ. ἀναμέσον τῶν ῥάβδων αὐτῶν. Καὶ
ἐπέθηκε Μωϋσῆς τὰς ῥάβδος ἐν τῇ
σκηνῇ τῆ μαρτυρίας.

λθ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ
εἰσῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν εἰς τὴν
σκηνὴν τῆ μαρτυρίας. καὶ ἰδὲ ἐβλάστη-
σεν ἡ ῥάβδος ἡ Ἀαρὼν εἰς οἶνον Λοῦ,
καὶ ἐξέλιξε βλαστὸν, καὶ ἐξέλιξεν
ἄνθη, καὶ ἐβλάστησε κάρυα.

οἱ ἑβδομήκοντα, κάρυα· οἱ δὲ λοιποὶ,
ἀμύγδαλα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἐξανθήσασθαι τὴν
ῥάβδον κάρυα, πρῶτον μὲν ἔδει ἀπεικὸς ἐκ
καρύας εἰληφέναι τὴν ῥάβδον· τὴν γὰρ οὐ
ἔδει τοῖς παλαιῶν τὴ καὶ τοιοῖς δέ τισιν ἀπο-
κεχρηθῆσαι σκηπτοῖς· ἔπειτα δὲ καὶ ἀγ-
ρυπνίας σύμβολον νοοῖ· ἂν ἐκότως ἡ κα-
ρυῖνη ῥάβδος· ὡς καὶ Ἰερεμία ὁρῶντι ῥάβδον
» καρυῖνι Φησὶν ὁ Θεός, ὅτι καλῶς ὄρας· Ἰερ. 1. 12.
» ἰδὲ γὰρ ἐγὼ ἐγγήγορα ἐπὶ τῆς λόγους μου.
ἐγγήγορσις δὲ ὡπερ ἐξ ὑπνε γεγονον ἡ
ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσις τῆ Χριστοῦ. (6)

ΣΕΥΤΗ.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Τῷ λόγῳ δηλῆντος, ὡς ὁ Χριστὸς ἐν ἑαυτῷ, καθάπερ κιβωτὸς, περιέχων τὸν νόμον, καὶ τῷ λυδίτικῷ ἱερωσιῶν ἐπέκρουσε· καὶ ἀτονήσαντα ταῦτα ἤδη καὶ ἀποξηρανθέντα, καρπὸς ἐνεργεῖν διὰ τῆ ἀνδρείας τῆς οὐρανοῦ πολιτείας ἐποίησε. τίνες δὲ οἱ καρποὶ; κάρυα. τῆς γὰρ νομικῆς καὶ παιδευτικῆς ῥάβδος κάρυον ὁ καρπός. τῆ δὲ καρύς, τὸ μὲν εἰς τῆ ἐπιφανείᾳ λέπος, συμπλίκον πῶς ἐστὶ καὶ δρυμύ· τὸ δὲ μετὰ τῆτο, σερόν· ἀμΦω δὲ περιέχοντα τὸ ἀπαλόν, καὶ πρὸς βρωσίν ἐπιτήδειον καὶ ἀπόλαυσιν. καὶ αὐτὴ δὲ καθ' ἑαυτῷ ἡ ῥάβδος ἀνθήσασα, διὰ τὸ πλῆσιον τῶν πνευματικῶν νοημάτων, ἐτέρως ἡμῖν προμυλῶναι Χριστὸν τὸν ἐξ Ἰεσοῦ καὶ Δαβὶδ κατὰ σάρκα βλαστήσαντα, ἐν ᾧ τὸ μαρτυρῆν ἡμῶν γένος ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἠνθῆσε καὶ ἀνήθησε.

**** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Αἱ μὲν τῶν ἄλλων ῥάβδοι, ὅπερ ἦσαν, διέμεναν· ἡ δὲ τῆ ἱερέως, αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ ῥιζωθεῖσα, ἔδιδε ἀλλοτρίας ἱμαῶδες, ἀλλὰ τῆς θεοῦ αὐτῇ ἀτεθείσης διωάμεως, κλάδους καὶ καρπὸς ἀνεβλάθησε· καὶ προῆλθεν ὁ καρπὸς εἰς τελείωσιν. κάρυον δὲ ἡ ὁ καρπός. ἔ γινόμενα, πρὸς οὐραξίαν ἐπαιδευθῆ παῖν τὸ ὑπήκουον. νοεῖν δὲ προσήκει διὰ τῆ καρπῆ, ὅν ἡ ῥάβδος ἐβλάθησε τῆ ἱερέως, οἷον χρῆ εἶναι τὸν ἐν ἱερωσιῶν βίον· ἐγκρατῆ τινα καὶ κατεσυμμένον, καὶ περιεσκληρότα τῆ Φαινομένη ζωῆ· ἐνδοθεῖν δὲ τὸ ἐδωδίμον ἐν τῷ κρυπλῷ καὶ ἀφανεί περιέχοντα. ὁ τότε ἀνακαλύπτεται, ὅταν πεπανθῆ τῷ χρόνῳ ἢ βρωσίς, καὶ περιρραγῆ τὸ σῦφον περιβόλαιον, καὶ περιτριβῆ τὸ ξυλῶδες ἐκείνο τῆ ἐδωδίμῃ προκαλύμματι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Δόξαν ἐδήλα τὸ σημεῖον ἐπὶ τῶν ἱερωσιῶν ἀξιώθεντων κατὰ χάριν Θεοῦ. καὶ τῆτο ἀναλογίαν ἔχει πρὸς νεκρῶν ἀναβίωσιν. τὸ δὲ τῆ καρύς εἶδος, εἰς ἀγαθὸν ἄνδρα· ὅτι τὸ ἐδωδίμον αὐτῆ κεκαλύπται, καθάπερ ἡ ἀρετὴ ἐν ψυχῆς ἔξει, καὶ ἐκ ἐν σώματος ὄψει. δυσθεωρητὸς δὲ ἡ καρδιά, καὶ Θεὸς τὸ γινῶναι καρδίαν· καὶ μάλιστα τῆτο ἠρμωσεν ἱερεῦσι· λαῶ δὲ σῦκα καὶ συκῆ παραβάλλεται, καθὸ ἐπιπόλαιον αὐτῶν τὸ καλόν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τελείαν ἀρετῶν ἀνιτίζεται. ὡπερ γὰρ ἐν καρύω

A ταυτόν ἐστιν ἀρχὴ καὶ τέλος, ἀρχὴ μὲν ἢ σπέρμα, τέλος δὲ ἢ καρπός· ἔτῳς ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν. ἐκάστη γὰρ συμβέβηκεν εἶναι καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος· ἀρχὴ μὲν, ὅτι ἐκ ἐξ ἐτέρας διωάμεως, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς φύεται· τέλος δὲ, ὅτι πρὸς αὐτῷ ὁ κατὰ φύσιν βίος σπύδα. μία μὲν αἰτία, ἡ δὲ λέγεται δὲ καὶ ἐτέρα τῆς προτέρας ἐμφαντικώτερα· καρύς τὸ μὲν, Φλωιδές ἐστι πικρὸν, τὸ δ' εἶσω περιέμενον ὡσανεὶ ξύλινον ἔρκος, σφυφὸν εὐμάλα καὶ κραταῖον. οἷς ἀμφοτέροις ὁ καρπὸς ἐγκατακεκλεισμένος, ἐκ ἐστὶν εὐληπτός. τῆτο ποιῶνται σύμβολον ἀσκητικῆς ψυχῆς· ἀφ' ἧ προτρέπειν αὐτῷ οἶεται δὲν ἐπ' ἀρετῶν, ἀναδιδάσκων ὅτι πόνῳ προετυχῆν ἀναγκαῖον· πικρὸν δὲ καὶ ἀντιτυπὲς καὶ σκληρὸν ὁ πόνος, ἐξ ἧ φύεται τὰγαθόν, ἔ χάριν ἔ μαλακισέον. ὁ μὲν γὰρ τὸν πόνον Φύγων, Φύγει τὰγαθόν. ὁ δ' αὐτὸν τλητικῶς καὶ ἀνδρείως ὑπομείων τὰ δυσκαρτέρητα, σπύδα πρὸς μακαριότητα.

μ. Καὶ ἐξώεγκε Μωϋσῆς πάσας τὰς ῥάβδους ἀπὸ προσώπα Κυρίῃ πρὸς πάντας υἱὸς Ἰσραήλ. καὶ εἶδον, καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τῷ ῥάβδον αὐτῆ.

μα. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσίῳ, ἀπόθεσ τῷ ῥάβδον Ἀαρῶν ἐνώπιον τῶν μαρτυριῶν εἰς διατήρησιν, εἰς σημεῖον τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνηκόων· καὶ παυσάθῳ ὁ γογγυσμὸς αὐτῶν ἀπ' ἐμῆ, καὶ μὴ ἀποθάνωσι. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν ὅσα συνετάξε Κύριος μγ. τῷ Μωϋσῆ, ἔτῳς ἐποίησε. Καὶ εἶπᾶν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ πρὸς Μωϋσίῳ, λέγοντες, ἰδὲ ἐξανηλώμεθα, ἀπολώλαμεν, παρανηλώμεθα.

μδ. Πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῆς σκλήης Κυρίῃ, ἀποθνήσκει. ἔως εἰς τέλος ἀποθάνωμεν;

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ ῥάδιον τὸ πλησιάζειν Θεῷ. διὰ τῆτο μετὰ τῷ κρίσιν ἐξωθῆνται οἱ πονηροί· πρὸ δὲ τῆς κρίσεως εἰσὶν ἐν κόσμῳ, ἐκ ὡς ἀξιοί, ἀλλ' ἀνδιδόμενα χρόνῳ πρὸς μετάνοιαν.

Κ Ε Φ . Ι Η .

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἀαρῶν, λέγων, σὺ καὶ οἱ υἱοῖς σου καὶ ὁ οἶκος τῆ πατρός σου μετὰ σῆ λήψεθε τὰς ἀμαρτίας τῶν ἁγίων, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοῖς σου λήψεθε τὰς ἀμαρτίας τῆς ἱερατείας ὑμῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Σὺ καὶ οἱ υἱοῖς σου καὶ ὁ οἶκος τῆ πατρός σου συμβασάσετε τῷ παρανομίαν τῆ ἁγιασματος. Ἀπρόσιτα,

πλῶ τῶν ἱερέων, τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τοῖς Λυδίταις δὲν εἰνάφῃσι, προαναυρῶν πάλιν τῷ ἀταξίαν, καὶ τὰς λειτουργίας κατ' ἀξίαν διαιρέμενος. τὸ μὲν γὰρ λειτουργεῖν Θεῷ, κοινὸν Λυδίτων· τὸ δὲ προσεῖναι τοῖς τῶν ἁγίων ἁγίοις, μόνον ἱερέων. **Η.** Καὶ μετ' ἐλίγη. Τὸ δὲ, λήψεθε τὰς ἀμαρτίας τῆς ἱερατείας ὑμῶν, τὰς ἐκ παραβάσεως δηλαδῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο λέγει, ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῆς ἱερατείας ὑμῖν δέδοται. καὶ εἴτι παρὰ τὸ

τὸ προσήκον γίνηται ἐν τῇ λειτουργίᾳ, ὑμεῖς τὸν ὑπὲρ τῶν ἀμελῶν, ἢ ἀπαιδούτων καὶ ἀμαθῶν ἱερέων παρέξετε λόγον.
 1. Τιμ. 5. 22. ἀνδρὶ καὶ ὁ Ἀπόστολος Φησὶ, χεῖρας ταχέως
 » μηδὲν ἐπιτίθει· ὡς τῶ χειροτονέντος ἢ καὶ
 τῶ προβαλλομένου, κοινωνέντος ταῖς ἀμαρ-
 τίας τῶ χειροτονουμένου.

β. Καὶ τῶν ἀδελφῶν σου Φυλῆς Λαβὶ δῆμον τῶ πατρός σου προσάγα-
 γε πρὸς σεαυτὸν, καὶ προσεδήτω-
 σάν σοι, καὶ λειτουργήσάν σοι· καὶ
 σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου μετὰ σοῦ ἀπέναντι
 τῆς σκιῆς τῶ μαρτυρίας.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τετέσι πάντα τὰ ἄρσενα
 ἐκ τῶν ἱερέων καταγόμενα, ὡς δηλοῖ τὸ 5'
 κεφάλαιον τῶ Λαβίτικῶ.

γ. Καὶ φυλάξονταὶ τὰς φυλα-
 κὰς σου· (1) πλὴν πρὸς τὰ σκόλη τὰ
 ἅγια, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἔπρο-
 σελύσσονται, καὶ ἐκ ἀποθανέντων καὶ
 ἔστοι καὶ ὑμεῖς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ πάλιν ἐνομοθέ-
 τησε, τῶν μὲν ἱερέων ἱεραργεῖν, τῶν δὲ
 Λαβίτικῶν ὑπεργεῖν, μήτε τῶ θυσιαστηρίῳ,
 μήτε τοῖς ἱεροῖς πελάζοντας σκόδρασι.

δ. Καὶ προσεδήσονταὶ πρὸς σε, καὶ
 φυλάξονταὶ τὰς φυλακὰς τῆς
 σκιῆς τῶ μαρτυρίας, κατὰ πάσας
 τὰς λειτουργίας τῆς σκιῆς. καὶ ὁ ἄλ-
 λογενῆς ἔπροσελύσεται πρὸς σε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Γένος δὲ νῦν τὸ θεῖον
 ἐπιζητᾶται, καθὼ εἰσὶν ἀδελφοὶ Χριστοῦ οἱ
 ἅγιοι· ὧν ὁ διεσῶς ἔπρόσσει πρὸς Χριστὸν,
 ἔδὲ τοῖς ἁγίοις κοινωνεῖ τῆς λειτουργίας.

ε. Καὶ φυλάξασθαι τὰς φυλα-
 κὰς τῶν ἁγίων, καὶ τὰς φυλακὰς
 τῶ θυσιαστηρίου, καὶ ἐκ ἔσθαι ἔτι θυ-
 5. μὸς ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Καὶ ἐγὼ
 εἴληφα τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν Λαβί-
 τῶν ἐκ μέσθαι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ δόμα
 δεδομένοι Κυρίῳ, λειτουργεῖν τὰς λει-
 τουργίας τῆς σκιῆς τῶ μαρτυρίας.

ζ. Καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου μετὰ σοῦ
 διατηρήσετε τὴν ἱερατείαν ὑμῶν, κα-
 τὰ πάντα τρόπον τῶ θυσιαστηρίου, καὶ
 τὸ ἔνδοθεν τῶ καταπετάσματος· καὶ
 λειτουργήσετε τὰς λειτουργίας δόμα
 τῆς ἱερατείας ὑμῶν. καὶ ὁ ἄλλογενῆς
 ὁ προσπορευόμενος ἀποθανεῖται.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ Σαμαρειτικὸν ἔτις ἔχει·
 » καὶ δόματι δώσω τὰς ἱερατείας ὑμῶν, ἀν-
 τί τῶ, ὁφέλετε φυλάσσειν τὰς λειτουργίας
 ὑμῶν. ἐπειδὴ ὡς κατὰ δωρεάν, καὶ κατ'
 ἑξαιρέτων ἐδόθη ὑμῖν ἡ ἱερατεία.

ΑΔΗΛΟΥ. Αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς μόνοι οἱ εἰ-
 λημμικοί καὶ κεχρισμένοι. δοκεῖ δὲ μοι ἐν-
 ταῦθα περὶ τῆς θυσίας τῆς τελειώσεως
 λέγειν, ὡς ἐν τῇ Ἐξόδῳ (2) Φησὶ. τὰ γὰρ
 κρέα τῆς θυσίας ταύτης ἡδῖον οἱ ἱερεῖς
 αὐτοὶ οἱ τελειούμενοι. τὸ γὰρ περὶ ἀμαρ-
 τίας τῶν ἱερέων ὅλον κατακαίεται ὡς τὸ
 Λαβίτικόν περιέχει. (3)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διήρηται γὰρ τὰ
 τῶν ἱερέων καὶ τὰ τῶν Λαβίτικῶν. καὶ οἱ μὲν
 ὑπεργεῖαν ἐν ταῖς λειτουργίαις, οἱ δὲ πρω-
 ταρχίαν ἰχύουσι.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ὅτι ὁ ἱερεὺς δόμα καὶ δῶ-
 ρον δοκεῖ προσφέρειν τῶ Θεῷ τὴν λειτουρ-
 γίαν τῆς ἱερωσύνης, ἢ τετίμηται παρὰ
 Θεῶ. ὡς ἐν τῶ λειτουργίας δι' οὐλάθειαν
 παραπεμπόμενος, ἀγνοεῖ μείζονι περιπί-
 πλων ἀμαρτήματι, μὴ ἀμοιβόμενος τὸν
 τιμήσαντα.

η. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σί καὶ Ἀαρὼν, καὶ ἐγὼ ἰδὼ δέδωκα
 ὑμῖν τὴν διατήρησιν τῶν ἀπαρχῶν μου
 ἀπὸ πάντων τῶν ἡγιασμένων μοι πα-
 ρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· σοὶ δέδωκα αὐ-
 τὰ εἰς γέρας, καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ
 σοῦ νόμιμον αἰώνιον.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰδὼ δέδωκα ὑμῖν
 » τὴν διατήρησιν τῶν εἰσολῶν μου. τῶ ἱερωῶ
 γίνεται πᾶν εἶδος ἀπονέμει θυσίας, τὰ ἀπὸ
 Δ πλημμελείας, τὰ ἀπὸ ἀμαρτίας. ὄνομα
 γὰρ τῇ ὑπὲρ ἀμαρτίας θυσίᾳ, ἀμαρτία.
 καὶ Παῦλος γὰρ νομικῇ χρησάμενος λέ-
 » ξει, Φησὶ· τὸν μὴ γνόντα ἀμαρτίαν, ὑπὲρ 2. Κορ. 5. 21.
 » ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίησε. τέθειται γὰρ ὑπὲρ
 τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ὡς ἀρνίον ἄκακον.
 » τοῖστων καὶ τὸ, ἀμαρτίας λαβὲ μου φάγον· Ὡς. 4. 8.
 ται, τετέσι τὰ ὑπὲρ ἀμαρτίας τῶ λαβὲ μου,
 βρωσὶς ἔσθαι τοῖς ἱερεῦσι.

θ. Καὶ τῶτο ἔσθαι ὑμῖν ἀπὸ πάν-
 των ἡγιασμένων ἁγίων τῶν καρπω-
 μάτων ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐ-
 τῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θυσιασ-
 μάτων αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πάσης τῆς
 πλημμελείας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πα-
 σῶν τῶν ἀμαρτιῶν, ὅσα ἀποδιδόασί-
 μοι ἀπὸ πάντων τῶν ἁγίων, σοὶ ἔσθαι
 1. καὶ τοῖς υἱοῖς σου. Ἐν τῶ ἁγίῳ τῶν
 ἁγίων φάγεσθε αὐτά· πᾶν ἄρσενι-
 κὸν φάγεσθε αὐτά· σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου.
 1α. ἅγια ἔσθαι. Καὶ τῶτο ἔσθαι ὑμῖν ἀπαρ-
 χῶν δομάτων αὐτῶν, ἀπὸ πάντων τῶν
 ἐπιθεμάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· σοὶ δέ-
 δωκα αὐτά καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς
 θυγατράσι σου νόμιμον αἰώνιον. πᾶς
 καθαρὸς ἐν τῶ οἴκῳ σου ἔδεσθαι αὐτά.

Η ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὰ μὲν τῶν θυσιῶν λεί-
 ψανα, μόνοις ἂν πρέποι τοῖς ἡγιασμένοις
 εἰς

(1) Τὰς φυλακὰς σου, καὶ τὰς φυλακὰς τῆς σκιῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδῶ.

(2) Ἐν κεφ. 29.

(3) Ἐν κεφ. 8.

εἰς χρεῖαν, καὶ ὡς βρωῖσις ἔσαι κοινή, καὶ τόπος ἅγιος ὁ πρέπων αὐτοῖς· τὰ δὲ ὅσα περ ἐστὶν ἐν δωροφορίας τάξει προσε-
 ἠνευγμένα παρὰ λαῶν, δούτερον πως ἐφ'
 ἑαυτοῖς ἔχει λόγον, καὶ παντὶ προσκεί-
 σεται τῷ οἰκείῳ τοῖς ἱεροῦργοις, εἰ μόνον
 εἴη καθαρὸς, τετῆσιν ἀβέβηλος· κατὰ
 μὲν τὸν νόμον, εἰ μὴ ἀπερίτμητος, εἰ μὴ
 ἀλλογενής, εἰ μὴ λεπρὸς καὶ γονορροϊκός·
 κατὰ δὲ τὸ δόγμα γέλιον καὶ τὴν κατ' ἡμᾶς
 ἐκκλησίαν, εἰ μὴ ἀνιέρως τε καὶ ἄπιστος,
 εἰ δούσεβης καὶ Φιλόθεος.

ιβ. Πᾶσα ἀπαρχὴ ἐλαίω, καὶ
 πᾶσα ἀπαρχὴ οἴνου καὶ σίτου, ἀπαρ-
 χὴ αὐτῶν ὅσα ἂν δώσι τῷ Κυρίῳ, σοὶ
 δέδωκά αὐτά.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα διδάσκει ἢ τίνα
 χρὴ τῆς ἱερέας λαμβάνειν. τὰς γὰρ αὐ-
 τῷ προσφερομένης ἀπαρχὰς οἴνου, καὶ σί-
 του, καὶ ἐλαίου, καὶ ἄρτων, αὐτὰς ἐδίειν
 ἐκέλευσε. καὶ μὲντοι καὶ τὰ ἀναθήματα
 καὶ τὰ πρωτότοκα αὐτὰς πάλιν λαμβά-
 νειν διηγόρησε. τῶν μὲν ἀκαθάρτων κλη-
 νῶν ὀρίσας τὰ λύτρα· ἢ λύτρωσις γὰρ
 αὐτῆ, Φησὶν, ἀπὸ μιλιαῖς· ἢ σωτήμησις
 πᾶντε σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.
 ἑκοσι ὀβολοί εἰσι. τῶν δὲ καθαρῶν πρω-
 τοτόκων, τὸ μὲν αἷμα ἐκχεθῆναι προ-
 σέταξε παρὰ τὴν τῆ θυσιασθηρῆς βᾶσιν,
 [τὸ δὲ σῆαρ προσνεχθῆναι.] τὰ δὲ κρέα
 αὐτὰς λαμβάνειν. ὡπερ δὴ τὸ σηθωῖον,
 καὶ τὸν βραχίονα, ἀπὸ τῶν ἄλλων θυ-
 ματων κομίζονται.

ιγ. Τὰ πρωτογενήματα πάντα
 ὅσα ἐν τῇ γῆ αὐτῶν, ὅσα ἀνεπέγκωσι
 Κυρίῳ, σοὶ ἔσαι. πᾶς καθαρὸς ἐν τῷ
 οἴκῳ σε ἔδετα αὐτά. Πᾶν ἀνατεθε-
 ματισμένον ἐν ἰσραὴλ, σοὶ ἔσαι.

ιδ. Καὶ πᾶν διανοῖγον πᾶσαν μή-
 τραν ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ὅσα προ-
 σφέρουσι Κυρίῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως
 κτηνῆς, σοὶ ἔσαι. αἶψα ἢ λύτρωσις
 λυτρωθήσεται τὰ πρωτότοκα τῶν
 ἀνθρώπων, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν
 κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων λυτρώση.

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ τῆς θυσίας τῆ σωτη-
 ρῆς Φησί.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ μὲν τῶν ἀνθρώ-
 πων, διὰ τιμῆν· ἔ γὰρ σφακλίον τὰ λο-
 γικὰ ἐν ἰσραὴλ τοῖς ἀλογοῖς· τὰ δὲ τῶν κτη-
 νῶν, δι' ἀτιμίαν, ὅτι ἀκαθάρτα, καὶ τῆς
 εἰς Θεὸν ἀνάδος τῶν καλῶς μεδισαμένων
 ψυχῶν ἔκ ἔχει σύμβολον. τὸ δὲ λύτρον (1)
 μὴ ἐπὶ φθορᾷ πάθων, ἀλλ' ἐπὶ ζωῇ κόσμῳ
 ὅτι πέπονθεν ἀντὶ δικαίων καὶ ἀδίκων, κα-
 θαρῶν καὶ μὴ καθαρῶν.

ιε. Καὶ ἡ λύτρωσις αὐτῆ, ἀπὸ
 μιλιαῖς· ἢ σωτήμησις πέντε σίκλων,

(1) Χριστὸς δὲ τὸ λύτρον. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἀλλὰ θύματα γίνεται εἰς ἀπαρχὰς. ὁ τε Ἀλεξάν. κώδ. καὶ ὁ τῆς Λύγ.

Α κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον εἰκοσι
 ὀβολοί εἰσι.

ιζ. Πλὴν πρωτότοκα μόσχων καὶ
 πρωτότοκα προβάτων καὶ πρωτότο-
 κα αἰγῶν ἔ λυτρώση· ἅγια εἰς· καὶ
 τὸ αἷμα αὐτῶν προχεεῖς πρὸς τὸ θυ-
 σιασθηρῆον, καὶ τὸ σῆαρ ἀνοίσεις κάρ-
 πωμα εἰς ὄσμω δωδίας Κυρίῳ.

Β ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπὶ τῶν καθαρῶν
 ζῶων ἔ ζητεῖται λύτρωσις, ἀλλὰ θύμα-
 τα. (2) γίνεται δὲ εἰς ἀπαρχὰς, καὶ εἰς
 δωχίαν τῶν τεθυκότων. ταῦτα δὲ αὐτῆ
 τύπον ἐπέχει τῆ ὄντος καθαρῆς πρωτοτό-
 κης, καὶ τῶν κατ' αὐτῶν ἄκρως τετυπω-
 μένων. ὅς ἔ δώσει, Φησὶν, ἐξέλασμα ἑαυ-
 τῆ, καὶ τὴν τιμῆν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυ-
 χῆς αὐτῆ. ταῦτα γὰρ καὶ ἀντὶ τῶν πρω-
 τοτόκων τῶν ἀνθρώπων ἐν τύπῳ Χριστοῦ
 προσήγετο. τῆτων τὸ αἷμα, τὴν ἄνω χύ-
 ρησιν ἐδήλωε τῶν ἁγίων ψυχῶν, προχεό-
 μενον τῷ θυσιασθηρίῳ, ἐπόμενον τῷ δωά-
 μει ἀναβάντι Χριστῷ, δεχομένῳ τὰ πνύδ-
 ματα τῶν ἐπομένων.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ, σῆαρ ἀνοίσεις, τὴν
 ποιότητα τῆς ἀρετῆς οἰκειωμένῳ Θεῷ.

ιη. Καὶ τὰ κρέα ἔσαι σοι, καθὰ
 ἢ τὸ σηθωῖον τῆ ἐπιθέματος· καὶ κα-
 τὰ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν, ἔσαι σοι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ δὲ τῶν κρεῶν
 βρωῖσις, τὸν ἁγιασμόν τὸν ἐκ τῆ ἁγίας
 θύματος.

ιθ. Πᾶν ἀφαίρεμα τῶν ἁγίων,
 ὅσα ἐὰν ἀφέλωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ Κυ-
 ρίῳ, δέδωκά σοι καὶ τοῖς υἱοῖς σε καὶ
 ταῖς θυγατράσι σε μετὰ σε, νόμι-
 μον αἰώνιον. διαθήκη ἀλὸς αἰώνιος ἐστὶν
 ἐναντι Κυρίου, σοὶ καὶ τῷ σπέρματί-
 σε μετὰ σε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διαθήκη ἀλὸς· ἐπι-
 δὴ ἐπὶ παντὸς βαλλομένη ἐν τῷ βωμῷ
 ἐπερρίπτετο ἅλας ἐπὶ τὸν βωμόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ ἅλας ἐπὶ ταῖς
 θυσίαις προσεῖναι κελύθει, ὅ ἐστι χάρις. ὁ
 λόγος γὰρ ὑμῶν, Φησὶ, πάντοτε ἐν χά-
 ριτι, ἅλατι ἠστρυμμένος. Κολασ. 4. 6.

Ζ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διαθήκῳ δὲ ἀλὸς,
 τὴν κοινωνίαν ἐκάλεσαν, ἐπειδὴ κατὰ τὸν
 θεῖον Ἀπόστολον, οἱ τῷ θυσιασθηρίῳ προ-
 σεδροῦντες, τῷ θυσιασθηρίῳ συμμερίζον-
 ται. τινὲς δὲ φασὶν, ἐπειδὴ ταῖς θυσίαις
 ἐπιβάλλεσθαι τῆς ἅλας προσέταξεν ὁ Θεός,
 διαθήκῳ ἀλὸς τὰ ἀφιερωμένα τοῖς ἱερεῦ-
 σιν ἰνόμασε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατεπάτετο γὰρ ἅλας
 ἢ θυσία, τῆ τύπε σημαίνοντος τὸ ἐμφρό-
 νως χρῆσθαι καθιερωθῆσαι Θεῷ, καὶ οἰονεῖ
 ποιῆσθαι νοσιμωτάτῳ αὐτῷ τὴν πρόσδοτον.
 ἔ γὰρ

Ἰαβ. 6. 6. ἔ γὰρ βρωθήσεται ἄρτος ἀνθρώπου· καὶ
 Ματθ. 5. 13. ὑμεῖς ἐστέ τὸ ἅλας τῆς γῆς, [τοῖς ἁγίοις
 Ἀποστόλοις προσεφώνηκεν ὁ Χριστός.]

κ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἀαρων, ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἔ κληρονομήσεις, καὶ μερίς ἐκ ἔσασοι ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ μερίς σε καὶ κληρονομία σε ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Λαβὶ ἰδὼ δέδωκα πᾶν ἐπίδεκατον ἐν Ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, ὅσα αὐτοὶ λειτουργῶσι λειτουργίαν ἐν τῇ σιλῶῃ τῆ μαρτυρίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα διδάσκει καὶ τὰς ἱερέας καὶ τὰς Λαβίτας, ὡς ἔ βέλεται αὐτὰς κληρον λαβεῖν, ὡς τὰς ἄλλας φυλάς, ἀλλὰ παρὰ παντός κομίζεσθαι τὴ λαῖ τὰς ἀπαρχάς, (1) καὶ τῶν ἀπὸ γῆς φυομένων τὰς δεκάτας, καὶ τῶν ἐκ τῶν ποιμνίων καὶ βεκόλλων προσγυνομένων κερδῶν, καὶ τῶν ἐξ ἐμπορίας, ἢ ἑτέρας τιμῆς χρείας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰκότως ἀπὸν ἐμύλιαι τοῖς ἱερεῦσιν αἱ ἀπαρχαί, ἐπεί περ ἔ κληρονομεῖ ἡ Λαβὶ φυλή, ἔδὲ κληρον λαμβάνει ὡς αἱ λοιπαί. τῆτο πρόξενον τῆς ἀκλήμοσι τῶν ἱερεῦσιν ὁ κληρὸς τῆ τῶ θυσιασθῆναι συμμερίζεσθαι. δεκάτας ἐδίδεν ὁ λαὸς τοῖς Λαβίταις, καὶ οἱ Λαβίταις τοῖς ἱερεῦσιν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ἐν ὅπως ἀσώτακτον τῷ λαῷ τὸ ἱερόν ἐστι γένος, καὶ διεχοίνισαί πως τῶν ἄλλων, καὶ ἐχὶ δὴ μόνοις τοῖς κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐπιτηδύμασιν, ἀλλὰ γὰρ ἦδη καὶ τῇ τῆς ἐλπίδος διαφορᾷ. τοῖς μὲν γὰρ τὸν χαμαιπετῆ διαζῶσι βίον, καὶ τοῖς ἐπιγείοις προσετηκόσι, καὶ δεδιψηκόσι τὰ πρόσκαιρα καὶ ἐν ἴσῳ σκιαῖς παρελάνοντα, λέγοιτ' ἂν εἰκότως· αὕτη ἢ μερίς σε. ἔτος ὁ κληρὸς σε.
 ἱερ. 13. 25. » μερίς τῆ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοί, λέγει Κύριος. τοῖς δὲ τὴν ἁγίαν καὶ ἀμώμητον ἐκτετιμηκόσι ζωῷ, καὶ ἀπολέκτοις ἦδη δι' ἀρετῶν, εὐ μάλα ῥητέον· ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἔ κληρονομήσεις, καὶ μερίς ἐκ ἔσασοι ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ μερίς σε καὶ κληρονομία σε, φησὶ Κύριος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνάγκη δὲ ἐν τὰς ἀπεριωσάσως Θεῷ λειτουργεῖν ἐθέλοντας, ἐπεσάιτε δὲν οἰομένους αὐτῷ, ἀποφοιτᾶν μὲν τῶν ἐπιγείων, κληρον δὲ αὐτῷ ποιῆσθαι μόνον, καὶ τῇ εἰς αὐτὸν ἐλπίδι καταπιαίνεσθαι, κατὰ τὸ ἐν ψαλμοῖς ἀδόμνον, Ψαλ. 36. 4, 5. κατατρυφήσον τὴ Κυρίῳ, καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτὸν, καὶ αὐτὸς ποιήσει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀφορίζει τοίνυν τὰ δέκατα τοῖς Λαβίταις εἰς ἀντίδοσιν τῆ πόνε τῆς λειτουργίας αὐτῶν. ἔ γὰρ ἀμωδὶ τοῖς ἁγίοις ὁ πόνος.

κβ. Καὶ ἔ προσελθόντων ἔτι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς τὴν σιλῶν τῆ μαρτυρίας λαβεῖν ἁμαρτίαν θανατηφόρον. καὶ Λαβὶ γῆσιν ὁ Λαβίτης αὐτὸς τὴν λειτουργίαν τῆς σιλῶν τῆ μαρτυρίας· καὶ αὐτοὶ λήφοντα τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. καὶ ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ ἔ κληρονομήσασιν κληρονομίαν.

Β. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. (2) Ἄνθ' ἑαυτῆ τὸν Λαβίτην παρίστην ὁ δημοτικὸς λειτουργῶν· ἔ γὰρ προσελθόντων, φησὶν ἐκεῖνοι· ἀλλ' ὁ Λαβίτης λατρεύσει τὰ περὶ τὴν σιλῶν λατρεύματα· καὶ ἀντὶ ταῦτ' ἁμαρτίας σῆσεται, τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας δεχόμενος. διὸ ἔ κληρονομήσει μεταξὺ τῆ λαῖ. ἔ δὴ ἀφώρισαι ταῖς δεκάταις τρεφόμενος ταῖς ἀποδεκατημίαις Θεῷ.

Γ. ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἅμαρτήματα ὀνομάζει τὰ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν σφασόμενα. τύπος δ' ἂν εἴη καὶ ταῦτα τῆ Χριστῆ, τῆ δι' ἡμᾶς τεθυμένη. ἐδεσά δὲ μόνοις τοῖς ἱερεργοῖς τὰ ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας. πρέποι γὰρ ἂν ἔ ταῖς ἀνιέροις ψυχαῖς τὸ χρωῶν μεταλαχεῖν τῆ ἀγία σώματος τῆ Χριστῆ.

κδ. Ὅτι τὰ ἐπίδεκατα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὅσα ἂν ἀφορίσωσι τῷ Κυρίῳ, ἀφαίρεμα δέδωκα τοῖς Λαβίταις ἐν κλήρῳ, διὰ τῆτο ἔργον αὐτοῖς, ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔ κληρονομήσασιν κληρον. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ τοῖς Λαβίταις λαλήσεις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὰς, εἰάν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τὸ ἐπίδεκατον, ὃ δέδωκα ὑμῖν παρ' αὐτῶν ἐν κλήρῳ, καὶ ἀφελάτε ὑμεῖς ἀπ' αὐτῆ ἀφαίρεμα τῷ Κυρίῳ ἐπίδεκατον ἀπὸ τῆ ἐπίδεκατα.
 κς. Καὶ λογιθήσεται ὑμῖν τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν ὡς σίτος ἀφ' ἄλλωνος, καὶ ὡς ἀφαίρεμα ἀπὸ λωῆ.

κη. Οὕτως ἀφελάτε καὶ ὑμεῖς ἀπὸ πάντων τῶν ἀφαιρέματων Κυρίῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐπίδεκατων ὑμῶν, ὅσα ἂν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἀφαίρεμα Κυρίῳ Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰς δὲ Λαβίτας τῶν δεκατῶν τὰς δεκάτας προσφέρειν τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ τῆτων μὲν ἐν παντὶ τόπῳ κελδοῖ μεταλαγχάνειν· τὰ δὲ γε ἐκ τῶν θυσιῶν ἀφορισμένα αὐτοῖς, ἐδὸν ἐδίειν ἐν τῷ ναῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. (3) Οἱ μὲν κατὰ νόμον Μωϋσέως ἱεράσθαι κεκλημένοι δεκάτας

(1) Τῆ λαῖ τὰς Λαβίτας. ὁ, τε Ἀλεξάν. κώδ. καὶ ἡ ἐν Καλ. ἐκδοσ. ἀπροσφωῶς.

(2) Οὕτως ἐπιγράφει ὁ Ἀλεξάν. κώδ. Κυρίλ. δὲ ὁ Αὐθῶν. ψαλμοῖς.

(3) Ὁ μὲν Ἀλεξάν. κώδ. ἔτος· ὁ δὲ Αὐθῶν. Κυρίλ. ἐν δὲ τοῖς ἐκδοσ. ἐχ εὑρηται.

τας ἐδέχοντο παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς μερίδα καὶ κληρὸν Θεοῦ. προσεπεκομίζοντο δὲ καὶ αὐτοὶ τὸ ἐπιδέκατον τῷ κατάρχοντι καὶ ἡγεμῖνῳ τῆς ἱερωσιώης, τρεῖσι τῷ Ἀαρῶν ὅς καὶ εἰς τύπον τέθειται τῷ Χριστῷ, ἕκ ἐν τῇ πρώτῃ σκλιῇ τῇ τῷ σάσιν ἐχέσῃ λειτουργῶν, ἀλλ' ἐν τῇ ἐσωτέρῃ καὶ κεκρυμμένῃ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ μὴ τῆς δεκάτης τῶν Λοβίτων ληφθῆναι ἀπαρχή, ἕχ ἀγιάζεται. ὅπερ ἔν ἐσὶ τῷ λαῷ ὁ Λοβίτης, τῆτο τῷ Λοβίτῃ ὁ ἱερός. ἔτως οἱ ἅγιοι οἱ Χριστὸν εἰδότες ἀπαρχῶν ἀγίαν, ἀντ' ἐαυτῶν ἐσῶτα, καὶ τὰς ἀμαρτίας βασάζοντα, καὶ μιμηταὶ γενόμενοι Χριστῷ, παρεπίδημοι ἀνθρώποι εἰσι καὶ ἐ συγκληρονόμοι ὅτι εἴλετο αὐτὰς ἀπαρχῶν, τῆτο ἐσομένους ἐν τῷ κόσμῳ, ὅπερ αὐτοῖς ὁ Χριστὸς. τύπος ἄρα τέτων οἱ Λοβίται, δεκάτῳ ἀπὸ τῆς δεκάτης ἀναφέροντες τοῖς ἱερεῦσιν, ἢ ἡ δεκάτη ἀγιάζεται. ἴσοι γὰρ τέτοις οἱ ἀγιάζοντες τὸν ἐαυτῶν βίον, τὸν ἐξαίρετον ἀπὸ τῆ λαῶν διὰ τῆς ἐπὶ Χριστῷ ἀναφορᾶς.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὁρᾶς τὸ Χριστῷ μυστήριον ὡς ἐν σκιαῖς ἐστὶ, καὶ προαναλαμβάνον ἐν τύποις; ὁ γάρτοι δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται, κατὰ τὴν τῆ μακαρίῃ Παύλῳ Φωνίῳ. ἀλλὰ τότε μὲν ὁ τύπος ἐν Μελχισεδέκ, ἐν δὲ γε καιροῖς κατὰ Μωσέα τετηρητῶν πάλιν ὡς ἐν Ἀαρῶν, τὸν τῶν ἱσρέων ἱερέα Χριστὸν ἐφ' ἐαυτῷ σημαίνοντι, τὸν ἡγεμῖνον καὶ προσηκότα τῆς ἀγίας σκλιῆς, τρεῖσι τῆς ἐκκλησίας, τὸν ἅγιον τῶν ἀγίων, καὶ Θεὸν τῶν Θεῶν, ὃ πᾶσα καρποφορία πρὸς ἡμῶν ὀφείλεται. γέγραπται γὰρ, ὅτι πάντες οἱ κύκλω αὐτῷ οἴσασσι δῶρα. ἀλλ' ἐν τύποις μὲν ἐστὶ τὰ

A μωσαϊκὰ, πνευματικαῖς δὲ νυνὶ καρποφορίας τὸν ἐαυτῶν κατόφραίνεσι λυβρωτῶν οἱ τῶν θυσιαστικῶν θεασισμάτων γνήσιοι Φύλακες.

υθ. Ἀπὸ πάντων τῶν δομάτων ὑμῶν ἀφελῆτε ἀφαίρεμα Κυρίῳ, ἀπὸ πάντων (1) τῶν ἀπαρχῶν τὸ ἡγιασμένον ἀπ' αὐτῷ. Καὶ ἐράτε πρὸς αὐτὰς, ὅταν ἀφαιρῆτε τῷ ἀπαρχῶν ἀπ' αὐτῷ, καὶ λογιθήσεται τοῖς Λοβίταις ὡς γέννημα ἀπὸ ἄλλωνος, καὶ ὡς γέννημα ἀπὸ λυβῶ.

λα. Καὶ ἐδεσθε αὐτὰ ἐν παντὶ τόπῳ ὑμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ οἱ οἴκοι ὑμῶν, ὅτι μισθὸς ἔστω ὑμῖν ἐστὶν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑμῶν τῶν ἐν τῇ σκλιῇ τῆ μαρτυρίῃ.

Γ **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Καλῆ δὲ καὶ τὰς δεκάτας μισθὸν εἰς τὴν τῆ λαῶν ὀφείλειαν. ὑμῶν γὰρ φησὶ ἢ γεωργόντων, ἢ ἐμποροδομῶν, ἢ οἴκοι διαγόντων, ἔτοι ἀντὶ πάντων ὑμῶν τῇ ἐμῇ προσεδρόμῃσι λειτουργία. τῆτο γὰρ ἐφ' ὅτι μισθὸς ὑμῶν ἔστω ἐστὶν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑμῶν τῶν ἐν τῇ σκλιῇ τῆ μαρτυρίῃ.

λβ. Καὶ ἐλήψεσθε δι' αὐτὸ ἀμαρτίαν, ὅτι ἀν' ἀφαιρῆτε τῷ ἀπαρχῶν ἀπ' αὐτῷ. καὶ τὰ ἅγια τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐ βεβηλώσετε, ἵνα μὴ ἀποθάληνητε. (2) Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς λδ. Μωϋσῶν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, Αὕτη ἡ διασολὴ τῆ νόμος, ὅσα σινέταξε Κύριος, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

Ἐβρ. 7.9.

Ψαλ. 75. 11.

Κ Ε Φ. Ι Θ.

α. **Κ**αὶ λαβέτωσαν πρὸς σὲ δάμαλιν πυρρᾶν καὶ ἄμωμον, ἣτις ἔν ἔχει ἐν αὐτῇ μῶμον, καὶ ἡ ἔν ἐπέβληθη ἐπ' αὐτῷ ζυγός.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὰ περὶ τῆς πυρρᾶς δαμάλεως διηγοροδομῆς; Προσνεχθῶναι μὲν ταύτῳ ὑπὲρ τῆς τῆ λαῶν ἀμαρτίας νομομοθέτηκε προτυποῖ δὲ τὸ σωτήριον πάθος, ὃ τῆ κόσμος παντὸς ἤρε τῷ ἀμαρτίαν. πυρρᾶν δὲ προσκομιθῶναι δάμαλιν κελδοῖ, ἵνα προτυπώσῃ τὸ γήινον σῶμα. καὶ γὰρ τῷ Ἀδὰμ ἡ προσηγορία τῷ ἐρυθρῶν ἀντίτρεται γλῶ, ἐξ ἧς αὐτῷ διεπλάσθη τὸ σῶμα. καὶ τὸ ἄμωμον δὲ τῆς δαμάλεως, τὸ ἀναμάρτητον προδηλοῖ τῷ δεσπότη Χριστῷ. καὶ τὸ ἄζυγα εἶναι τῷ δάμαλιν, τῷ τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἐλδοθερίαν ἀντίτρεται ὁ γὰρ ζυγός τῷ δολοφίαν δηλοῖ ὁ δὲ Κύριος τὸ δίδραχμον

υ ἀπαιτέμενος, ἐφ' ὅρα γε ἐλδοθεροῖ εἰσὶν Ματθ. 17.26. οἱ υἱοὶ ἢ δὲ ἐξωθῶν τῆς παρεμβολῆς σφάγη τῆς δαμάλεως, τὸ ἐξω τῆς πύλης γενόμενον τῷ Σωτήρος πάθος. ταῦτα δὲ σαφέστερον διδάσκει ὁ θεὸς Ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ. (3)

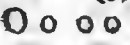
ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ποτὲ μὲν μόχος, ποτὲ δ' αὖ δάμαλις ὁ Χριστὸς παρὰ γε τοῖς ἱεροῖς ὀνόμασαι λογιόις. ἵνα διὰ μὲν τῷ ἀρρέτος, ὡς καθηγητῆς, διὰ δὲ τῷ θήλεος, ὡς ἐν μείονί τε καὶ ὑποταγῇ σημαίνεται. καθηγέμενος γὰρ τῶν ὄλων ὡς Θεός, γέγονεν ἐκὼν ὑπὸ νόμον, τετήρηκε δὲ τὰ Μωσέως, ὡς πρῶχοντος, εἰ καὶ ἡ οἰκέτης. πυρρᾶ δὲ ἡ δάμαλις. τετέλεσαι γὰρ ἐφ' αἵματι τῆς ἀνανθρωπήσεως τὸ μυστήριον, καὶ σέσωκε τῷ ὑπ' ἔρανόν τῷ ἰδίῳ αἵματι. αἵματος δὲ σημεῖον ἢ πυρρᾶς ἄμωμος δὲ, διὰ τὸ ἀναμάρτητον. [ἔργα

Η δὲ καὶ ζῶντης ἀπείρατος, διὰ τὸ ἐλδοθερον ἐν Θεότητι, καὶ τὸ ἀήδες τῆς δολοφίας,

(1) Ἀπὸ πᾶσῶν. ἢ ἐν Ὄξον. ἐκδ.

(2) Ἐντεῦθεν ἀρχεται τὸ 19. κεφ. ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδός.

(3) Ἐν κεφ. 13.

λείας, εἰ καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς καὶ ἐν δέ-
λα μορφῇ.]

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐδήλω γὰρ τὸ σῶμα τῆ
Χριστῶ. καὶ γὰρ ἡ τῆ Ἀδάμ προσηγορία,
τῷ πυρρᾶν ἀνίττεται γινῶ, ἐξ ἧς διεπλά-
θη τὸ σῶμα τῆ Ἀδάμ. (1)

β. Καὶ δώσεις αὐτῷ πρὸς Ἐλεά-
ζαρ τὸν ἱερέα· καὶ ἐξάξῃσιν αὐτῷ
ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον κα-
θαρὸν, καὶ σφάξῃσιν αὐτῷ ἐνώπιον
αὐτῶν. (2)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν εἴη τῶν
ιερωῶν καὶ ἡγιασμένων καὶ τῷ ἀγίῳ πνύ-
ματι κατακεχρισμένων ὁ ἱερεὺς· ἐπίειται
καὶ πρὸς ἡμᾶς τῆς πεπισθυκότας εἰρηταί-
πρ δια Φωνῆς ἀγίης· ὑμεῖς δὲ γινώσκοντες ἐκλε-
κτὸν, βασιλείον ἱεράτοδμα, ἔθνος ἅγιον.
ἡμῖν ἄρα τοῖς ἱεροῖς, τῷ ἀπολέκῳ γινῶ,
καὶ τῷ ἀγίῳ ἔθνη δέδοται Χριστὸς παρὰ
Θεῷ καὶ πατρὸς, ἁγιασμός καὶ ἀπολύ-
τρωσις.

1. Πέτρ. 2. 9.

Ἐβρ. 13. 12,
13.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Παῦλος φησιν, ἔξω
τῆς πύλης ἔπαθεν. ἅπαντα καὶ ἡμᾶς ἰεναί
δεῖν ἔφη, τὸν ὀνειδισμόν αὐτῆ φέροντας,
τρετέσι τὸν ἱερόν σαυρόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι καὶ τοῖς ἱεροῖς
καὶ ἡγιασμένοις προπεδώσατον τε καὶ οἰ-
κείον εἰς ὄνησιν, μονοναχί καὶ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς ἔχειν τὸν ἀποθανόντα Χριστόν, ὑπεμ-
φύκειν ἂν τὸ ὡς ἐν ὄψει ἱερέως κατασ-
φάττεσθαι δὲν νομοθετήσασιν δάμαλιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πάρεσιν ὁ ἱερεὺς τῆ
σφαγῆ, ὃν ἐκ ἔξεσι νεκρῶ θεία μολιώε-
σαι ἵνα τὸ καθαρὸν τῆτε τῆ νεκρῶ φαί-
νηται, ὃς ἡν ἐν νεκροῖς ἐλδύθερος, καὶ ἔ-
βδελυρός, ὡς οἱ δι' ἁμαρτίαν νεκροί· ἀλλὰ
τῆναντίον ἐπὶ καθάρσει ἀκαθάρτων νε-
κρέμνος, καὶ ἐλδύθερέμνος ἐπ' ἐλδύθε-
ρώσει δελων.

γ. Καὶ λήψεται Ἐλεάζαρ ἀπὸ τῆ
αἵματος αὐτῆς, καὶ ῥανθῆ ἀπέναντι τῆ
προσώπῃ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίῃ
ἀπὸ τῆ αἵματος αὐτῆς ἐπ' ἅλαις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (3) Ἀγιάζει γὰρ ὁ Χρι-
στὸς τῷ ἰδίῳ αἵματι τῷ ἀληθεσέρων σκη-
νῷ, τρετέσι τῷ ἐκκλησίαν· ἀγιάζει δὲ τε-
λείως. τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἐπ' ἅλαις [τῷ
αἵματι καθαρῶραίνεσθαι τῷ σκηνῷ.] ὁ γὰρ
ἐπ' ἅλαις τέλειος ἀριθμός ἐσι.

δ. Καὶ καθαυάσασιν αὐτῷ ἐναν-
τι αὐτῆ· καὶ τὸ δέρμα αὐτῆς καὶ τὰ
κρέα καὶ τὸ αἷμα αὐτῆς σὺ τῆ κό-
πρῳ αὐτῆς κατακαυθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πᾶσαν δὲ τῷ δάμα-
λιν σὺ τῷ δέρματι καὶ τοῖς ἄλλοις κατα-

καυθῶσαι προσέταξεν, ἐπειδὴ πάντα κα-
θαρὰ τὰ τῆ δεσπότη Χριστῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (4) Τὸ δέγε πυρὶ τῷ δά-
μαλιν καθαπίμπρασαι μετὰ τῷ σφαγῶ,
ὑπεμφαίνεῖν ἔοικε τῷ μέχρῃ θανάτῃ δοκι-
μασίαν, ἡν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέστη Χριστὸς. δο-
κιμάζεται γὰρ ἐν πυρὶ τὸ ἀργύριον· πῶ
ὅτι ἐδοκίμησεν τῆς δαμάλεως ἀπόβλητον· ὅλος
γὰρ ἅγιος ὁ Χριστὸς· καὶ τὰ κρέα καὶ τὸ
δέρμα, τρετέσι τὰ τε ἐν κατακαλύψει κε-
κρυμμένα, καὶ τὰ ἐμφανῆ καὶ πρόχειρα.
Θεὸς γὰρ ἡ φύσει, γεγονώς καθ' ἡμᾶς,
πῶ ἐκ εἰδῶς ἁμαρτίαν.

ε. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ξύλον
κέδρινον καὶ ὑσώπον καὶ κόκκινον, καὶ
ἐμβαλῶσιν εἰς μέσον τῆ κατακαύ-
ματος τῆς δαμάλεως.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ δὲ κέδρινον ξύ-
λον, τῆ σαυρῶ τὸ σύμβολον ἡν ὡσπερ γὰρ
τῆτο ἄσηπλον, ἔτως ἐκείνο ζωοποιόν· τὸ
δὲ κόκκινον, τῆ δεσποτικῆ αἵματος· τὸ δέ-
γε ὑσώπον, ὅτι ἡ ζωτικὴ θερμότης διέλ-
σε τῷ τῆ θανάτῃ ψυχρότητα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κέδρον μὲν, ὡς ἄσηπλον
καὶ ἀφθαρτόν, ὅτι καὶ τῆ σαυρῶ σύμβο-
λον ἔφερα· ὑσώπον δὲ, διὰ τῷ καθάρ-
σιν· σημηλικὴ γὰρ ἡ πῶα, καὶ τὰς ἐν
σπλάγχθοις ἀκαθαρσίας ἐκλήκασα. Φυσι-
κῶς τῆ κοκκίνα κλώσματος, τῷ πρὸς
σάρκα τῆ λόγῃ σινδρομῶ εἰ μάλα κατα-
σημαίνοντος. ἀνεπλάκη γὰρ ὡσπερ ὁ λόγος
σαρκὶ καὶ αἵματι· δεδοκίμασαι δὲ δι' ἡμᾶς
διὰ πυρός καὶ μέχρῃ θανάτῃ. ὅτι δὲ δι'
ὑπακοῆς τῆς μέχρῃ θανάτῃ δεδοκίμασαι
Χριστὸς, ἐκδέξαται ἂν τὸ διὰ Φωνῆς Ζα-
χαρίας ῥηθῆν τάχα πρὸς τῆς ἐν πίσει
δεδοκίμαμένους, ἡγῆν ὑπὲρ ὧν ἀπέθανε.

καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτῆς, εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν
ἐσὶ, ὅτε σῆσαντες τὸν μισθόν μου, ἡ ἀπεί-
παθε. καὶ ἔσησαν τὸν μισθόν μου τριάκοντα
ἀργυρίους. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, κάθες
αὐτῆς εἰς τὸ χωνοδότηριον, καὶ σκέψαι εἰ
δοκίμῶν ἐσιν, ὃν τρόπον ἐδοκίμάδῃ ὑπὲρ
αὐτῶν. (5)

Ζαχ. 11. 12.
13.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὑσώπος δὲ, ὅτι ὄβω-
δία τῷ δυσωδίαν τῆ θανάτῃ κατέπαυσε.

ς. Καὶ πλυνῆ τὰ ἱμάτια αὐτῆ ὁ
ιερεὺς, καὶ λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆ
ὁ ἱερεὺς ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰ-
σελεύσεται εἰς τῷ παρεμβολῶ, καὶ
ἀκάθαρτος ἔσασιν ὁ ἱερεὺς ἕως ἑσπέρας.

ζ. Καὶ ὁ κατακαύων αὐτῷ, πλυ-
νῆ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῶσεται τὸ
σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος
ἔσασιν ἕως ἑσπέρας.

ΘΕΟΔΩ-

(1) Ἀποσπασμά ἐστι τῆ ὀπίθεν ὑπομν. τῆ Θεοδωρίτ. ὁ καὶ ὁ Προκόπ. ἄλλως πως ἐν τῷ τῆς Λύγ.
κώδ. ἐκτίθησιν. (2) Ἐνώπιον αὐτῆ. ἀν. ἀν. ἐκδόσ. καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 402.
(3) Ἀπολιναρίῳ ψευδῶς ἐπιγράφει ἑκάτερος τῶν κώδ. ὄρα τῷ 403. σελ. τῆ 1, μέρ. τῆ 1. Τόμ.
(4) Ὁμοίως καὶ τῆτο Ἀπολιναρίῳ ἐπιγράφεται.
(5) Ἄλλως ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδοθῶ. σιωπησταγμῶνα ἐσὶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν μύθοι καλάκαίου-
τα τὴν δάμαλιν, ἀκάθαρτον μέχρις ἑσπέ-
ρας Φησὶν εἶναι, εἰς τύπον τῶν τὸν δεσπό-
τῳ ἐσαυρωκότων Χριστόν.

Ἡσ. 9. 2.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Εἰς τύπον τῶν τὸν
δεσπότην ἐσαυρωκότων. ἢ δὲ ἑσπέρα, τὸν
μέχρι τῆς τέλους τῆς νόμῳ καιρὸν δηλοῖ. ὅρ-
θρω γὰρ εἴκειν ἢ τῆς Χριστοῦ παρθεσία. τοῖς
γὰρ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθήμε-
νοῖς Φῶς ἔλαμψε, καὶ ὡς Φησὶν Ἡσαΐας.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ δὲ καταπιμπρὰς δά-
μαλιν, καὶ ἀναμίσθων τῇ ποδιᾷ τὸ κέδρι-
νον ξύλον, [τὴν τε ὑσώπον καὶ τὸ κόκκι-
νον,] καὶ μύθοι καὶ ὁ συλλέγων τὴν πο-
διάν, ἀκάθαρτοί εἰσι, Φησὶν, ἕως ἑσπέρας
καίτοι Φαιδρωόμενοι τὰ ἄμφια, καὶ ὑπάρ-
χοντες καθαρὸι καταδικαίνωτος τάχα
πρὸς τῆς νόμῳ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως
ἀδανές καὶ ὅτι περ, εἰ ἀκριβῶς διερο-
νῶτο τὰ καθ' ἡμᾶς, ἀνεπιτίμητος ἔσαι
παντελῶς ἄδεις τῶν τεταγμένων εἰς λει-
τεργίαν, δηλον δὲ ὅτι τὴν θείαν καὶ ἱεράν.
ἀλλὰ κἄν τις εἴη τυχὸν τῶν ὡς ἄριστα βίβν
εἰρημίων, καὶ εἰς ὅσον οἶόν τε καθαρὸς,
ἐκ ἀμώμητον ἔξει τὴν λειτεργίαν. ἄξιός
γὰρ ἄδεις τῶν τῆς Σωτήρος ἡμῶν μυσηρίων
ἀποδίγειν. καὶ θανμασὸν ἔδει. ἀναπέσει
γὰρ ἡμᾶς ὁ λόγος ὁ ἱερός ἔτις ἔχων ἄσρα
δὲ ἔκ καθαρά ἐνώπιον αὐτῆ. ἔκῃν εἰ συγ-
κρίνοιτο τὰ καθ' ἡμᾶς τῇ καθαρότητι τῆς
Χριστοῦ, ἀκάθαρτα καὶ μεμολυσμένα, καὶ
ὑπὸ δίκῃν ἔσαι τὴν θείαν.

Ἰωβ. 15. 15.

η. Καὶ σινάξει ἀνθρώπος καθα-
ρὸς τὴν σποδὸν τῆς δαμάλεως, καὶ
ἀποθήσει ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς
τόπον καθαρὸν καὶ ἔσαι τῇ σινα-
γωγῇ ἡμῶν Ἰσραὴλ εἰς διατήρησιν ὕ-
δαρ ῥαντισμῶ ἀγνισμά ἐσι.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐξὼ δὲ τῆς παρεμβολῆς
ἀποκεῖσθαι (1) δὲν ἔφη τὸ ὕδαρ τῆς ἀγνισ-
μῶ, καὶ ἐκὶ δὴ μᾶλλον ἐν αὐτῇ τῇ παρεμ-
βολῇ. ἔξω γὰρ ὡπερ τῆς Ἰσραὴλων σινα-
γωγῆς ἢ ἐν Χριστῷ καθαρῶσι. μετερῶνκε
δὲ ὡπερ ἐπὶ τὰ ἔθνη λοιπὸν ἢ ἀφαγνί-
ζουσα χάρις.

θ. Καὶ ὁ σινάγων τὴν σποδὸν τῆς
δαμάλεως, πλυεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ
ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. καὶ
ἔσαι τοῖς ἡοῖς Ἰσραὴλ καὶ τοῖς προ-
σηλύτοις τοῖς προσκειμένοις ἐν μέσῳ
ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ δὲ μετέχειν ἀκα-
θαρσίας τῆς περὶ τὴν καθαρῶσι τῶν ἀκα-
θάρτων λειτεργέντας ἕως τῆς ἐξέως
ἡμέρας, τὴν ἐν τῷ παρόντι βίῳ συμπλο-
κῶν δηλοῖ. καθ' ἡμῶν καὶ ἄρχοντες ὑπηκόοις
συγκακῆνται, ὡς Ἰωσὶας τῷ λαῷ, καὶ συ-

Α νεξαμαρτάνει πολλὰ καὶ ὁ Μωϋσῆς
ὑπὸ τε ἀπιστίας τῆς λαῶ πικρανθεῖς, προαχ-
θεῖς εἰς λόγον ἀπιστον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ δὲ τῆς σποδῆς καθαρ-
σις ἴση καὶ τῷ Ἑβραῖῳ καὶ τῷ προση-
λύτῳ. (2)

1. Ὁ ἀπλόμενος τῆς τεθνηκότος
πάσης ψυχῆς ἀνθρώπου, ἀκάθαρτος
ἔσαι [ἑπτὰ ἡμέρας. Οὗτος ἀγνισθή-
σεται] τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ καθαρὸς ἔσαι
ἔάν δὲ μὴ ἀφαγνισθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, ἔ
καθαρὸς ἔσαι.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὅτι δὲ πᾶν εἶδος ἀκα-
θαρσίας διασμήξειν ἐν καὶ λίαν δὲκόλως
τὸ ὕδαρ τῆς ἀγνισμῶ, διεσαφει λέγων ὡς
ἔτις ἀψαιτο νεκρῶ καταμιανθήσεται μὲν,
ἀπαλλαχθεῖ δ' ἐν ἐτέρως τῆς συμβε-
βηκότος, εἰ μὴ καταρραίνοιτο τῷ ὕδατι τῆ
ἀγνισμῶ κατὰ τε τὴν τρίτῃ καὶ ἐβδόμῃ
ἡμέραν. καὶ νεκρότης μὲν σωματικῆς. Φθο-
ρᾶς καὶ ἀκαθαρσίας σύμβολον ὁ δὲ τῆ
ὑδατος ῥαντισμῶ, ἀναμεμιγμένης αὐτῷ
τῆς σποδῆς τῆς δαμάλεως καὶ τῶν ἐτέρων,
τύπος ἐν εἴη τῆς ἀγνισμῶ βαπτίσματος. ἔκῃν
ὁ νεκρῶς ἔργοις ἀνεχόμενος, ἔργα δὲ νε-
κρότης τὰ σαρκὸς πάθη. ἔκ ἐτέρως ἐν
ἔχοι τὸ καθαρὸν, εἰ μὴ ἀφαγνίζοιτο διὰ
τῆς βαπτίσματος κατὰ τε τὴν τρίτῃ καὶ
ἐβδόμῃ ἡμέραν. καὶ σημαίνει μὲν ἢ τρίτῃ
τὸν τῆς ἀναστάσεως καιρὸν, τὸν ἔχατον
δὲ ἢ ἐβδόμῃ, καθ' ὃν γέγονεν ἀνθρώπος
ὁ μονογενῆς.

ιβ. Πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῆς τεθνη-
κότος ἀπὸ πάσης ψυχῆς ἀνθρώπου,
ἔάν ἀποθάνῃ, καὶ μὴ ἀφαγνισθῇ,
τὴν σικηνὴν τῆς Κυρίας ἐμίανεν. ἐκτρι-
βήσεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ,
ὅτι ὕδαρ ῥαντισμῶ ἔκ περιεῖρῃαντίσθ
ἐπ' αὐτόν. ἀκάθαρτός ἐστιν ὅτι (3)
ἢ ἀκαθαρσία αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ ἐσί.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ταύτη δὲ τῇ σποδῷ
μετ' ὕδατος χρωμίνης ἐκέλυσε περιεῖρῃαι-
νεδαί τῆς τῷ τεθνηκότι πελάζοντας, ἢ
ὄσων ἀπλομίνης, ἢ ἄλλῳ τινὶ τοιστῷ μολυ-
νομίνης. καὶ ἀνθρώπος, Φησὶν, ὅς ἐάν
μὴ ἀφαγνισθῇ, ἐξολοθροῦθήσεται ἢ ψυχὴ
ἐκείνη ἐκ μέσῳ τῆς σιναγωγῆς, ὅτι ὕδαρ
ῥαντισμῶ ἔκ περιεῖρῃαντίσθ ἐπ' αὐτόν. ἔτω
καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς δὲ ἀγγελίοις ἔφη
ἔάν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνέμα-
τος, ἔ μὴ εἰσελθῇ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
ἔρανῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτο ἰαχυρὸν σφό-
δρα κατὰ Σαμαρειτῶν. εἰ γὰρ μὴ ἡμῶν καὶ
μετὰ θάνατον λόγος καθαρότητος καὶ
ἀκαθαρ-

Η

Ο ο ο ο 2

(1) Ἀποκεῖσθαι, ὁρθότ. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 405.
(2) Ὅτι δικαίεται περιτομῇ καὶ ἀκροβυστία ἐκ πίστεως. καὶ τὰ δὲ πρόσκειται ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.
(3) Ἐτι. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Ἀπολιν. ὡς ἐκ τῆς προκειμ. ὑπομν. δηλον.

ἀκαθαρσίας, ἔκ ἂν ἔφησε περὶ τῆς ἡδῆ
 » τελευτήσαντος, ἀκάθαρτός ἐστιν ἔτι ἢ
 » ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐν αὐτῷ ἐστίν.

ιγ. Καὶ ἕτος ὁ νόμος· ἄνθρωπος
 εἰάν ἀποθάνῃ ἐν οἰκίᾳ, πᾶς ὁ εἰσο-
 ρθόμενος εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ὅσα ἐστὶν
 ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτα ἔσονται ἐπὶ
 ιδ. ἡμέρας. Καὶ πᾶν σκεῦος ἀνεωγμέ-
 νον ὅσα ἔχει δεσμὸν καταδέδετα ἐπὶ
 αὐτῷ, ἀκάθαρτά ἐστι.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εἰ δὲ δὴ καὶ οἶκος κατα-
 μιάνοιτο, φησὶ, τεθνεώτος τινος ἐν αὐτῷ,
 ἀκάθαρτοι μὲν οἱ εἰσβαίνοντες ἐν αὐτῷ·
 βδελυρὸν δὲ καὶ σκεῦος ἅπαν καὶ ἀγχείον ἔ-
 πεπωπασμένον. πλὴν τῷ ὕδατι τῆς ἀγνισ-
 μῆς ἢ ταῦτα διακαθαίρεται κατὰ τὸν ἴσον
 τρόπον, κατὰ τὴν τρίτῃ καὶ ἐβδόμῃ
 ἡμέραν. οἶκον δὲ τὸν μεμολυσμένον, σκυβή-
 τε τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ ἀγχείον ἔπεπωπασμέ-
 νον, ὁ νομοθέτης ἡμῖν ἐν τέτοις ὑποδηλῶν
 ἔοικε τὴν κυριοκλίονον τῶν Ἰσραηλίων συναγω-
 γῶν· συλλήβδην μὲν ἅπασαν ὡς ἐν οἴκῳ
 νομοκλίῳ, κατ' ἕκαστον δὲ διὰ τῶν σκυβῶν.
 σκεῦος γὰρ ἐπὶ γῆς ὁ ἄνθρωπος. ὅτι δὲ
 αὐτοῖς ἔκ ἀσφαλῆς ὁ νῆς, ἕτοιμος δὲ εἰς
 μολυσμῶς, καὶ πρὸς τὸ πᾶν ὅτι ἐν εἰσδέ-
 ξασθαι τῶν ἀδικῶν εἰσθότων, ὑπαινίττε-
 ται διὰ τῶν ἀγχείων τῶν ἔπεπωπασμένων,
 εἰς ἃ τοῖς θέλουσι καλολιδοῦν εὐκόλον· καὶ
 εἴτε ἀσκαλαβώτης, ἢ ἕτερόν τι τῶν ἐνο-
 κιδίων ὑπάρχη ζώων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐδὲν ἕτερον δηλοῖ
 ἢ ἄνθρωπον τὸ σκεῦος ἢ οἰκίαν (1) ἐπεὶ
 καὶ σκυβὴ καὶ οἶκος Θεοῦ οἱ ἄνθρωποι.

ιε. Καὶ πᾶς ὃς ἂν ἀψηται ἐπὶ
 προσώπῳ τῆς παιδείας (2) τραυματίς
 ἢ νεκρὸς ἢ ὅσες ἀνθρώπων ἢ μνήματος,
 ἐπὶ ἡμέρας ἀκάθαρτος ἔσται.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τραυματίαν εἰναίφαμεν
 τὸν ἔχει ὑγιῆ τὴν καρδίαν· τετραυματισ-
 μένον δὲ, (3) τὸν ταῖς ἐπιθυμίαις κεκρα-
 τημένον σαρκικαῖς. νεκρὸς δὲ ὅσων παρα-
 δεξαίμεθα ἂν εἰς ἀκαθαρσίας λείψανον·
 μνήμα δ' αὐτῶν, εἰς ἀνάμνησιν τεταμμένης
 τρόπου τινὰ ἢ ἀποθανέσης ἀκαθαρσίας.
 πλήττει γὰρ ἐὸν ὅτε [τὴν] καρδίαν ὁ Σα-
 τανᾶς. [ἠτλώμενοι δὲ ἀνά μέρος τοῖς τῆς
 σαρκὸς πάθεσι καὶ ἡμεῖς αὐτοῖς, νοσῶμεν
 ἔκ εἰς ἅπαν τὴν ἐφ' ὅτι ἐν ἀμαρτίαν, ἐν
 λειψάνοις δὲ αὐτοῖς ἔτι ζάντες διατελέμεν
 ἐν κόσμῳ. οἷον, τί φημι, κρατεῖν ἐπέγε-
 ταῖς ὀργῆς; ἢ φιλαργυρίας, διαφύλαξαι
 δὲ ἔκ εἰς ἅπαν τὴν ὑπερβολῆν. τῆτο οἰμαί-
 ἐστι τὸ ἐν λειψάνοις εἰναίτινας ἀκαθα-
 ρίας· ἔ σημεῖον ἂν γινώοιτο τῆ νεκρῶ τὸ
 ὅσων· ἀλλὰ ἢ πάθος ἡδῆ νενικημένους πρὸς
 ἀνάμνησιν καθιέντες τὸν νῆν, καὶ τεταμ-
 μμένης ἡδονῆς ἐργὺς ἰόντες ἐὸν ὅτε, πλημ-
 μελέμεν ἔ μικρῶς.]

15. Καὶ λήφοντα τῷ ἀκαθάρτῳ
 ἀπὸ τῆς σποδίας τῆς κατακεκαυμέ-
 νης τῆς ἀγνισμῆς, καὶ ἐκχεῶσιν ἐπὶ
 ιζ. αὐτῷ ὕδωρ ζῶν εἰς σκεῦος. Καὶ λή-
 φεται ὕσωπον, καὶ βάψα εἰς τὸ ὕσ-
 σωπον ἀνήρ, καθαρὸς, καὶ περιῆρα-
 νῆ ἐπὶ τὸν οἶκον, καὶ ἐπὶ τὰ σκυβή,
 καὶ ἐπὶ τὰς ψυχὰς, ὅσα εἰάν ὦσιν
 ἐκεῖ, καὶ ἐπὶ τὸν ἡμμένον τῆ ὅσες τῆ
 ἀνθρωπίνης, ἢ τῆ τραυματίς, ἢ τῆ
 Β τεθνηκότος, ἢ τῆ μνήματος. Καὶ
 ιη. περιῆρανῆ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸν ἀκά-
 θαρτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ ἀφαγνι-
 σθήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ
 πλυνῆ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ ἀκά-
 θαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

Γ * * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀπαλατόμεθα δὲ
 τῶν τοιούτων αἰτιαμάτων, διασμήχοντος
 ἡμᾶς τῆ Χριστῆς, καὶ τῷ ἰδίῳ πάθει διακα-
 θαίροντος. ἀπέθανε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ
 τῷ μῶλωπι αὐτῆς ἡμεῖς ἰάθημεν.

ιδ. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν μιανθῆ,
 καὶ μὴ ἀφαγνισθῆ, ἐξολοθρευθήσε-
 ται ἢ ψυχὴ ἐκάνη ἐκ μέσων τῆς συνα-
 γωγῆς; ὅτι τὰ ἅγια Κυρίως ἐμίανεν,
 Δ ὅτι ὕδωρ ῥαντισμῆς ἔ περιεῆραντίσθη
 ἐπ' αὐτόν· καὶ ἀκάθαρτός ἐστι.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐν γὰρ τοῖς Εὐαγ-
 » γελίοις ὁ Κύριός φησιν, εἰάν μή τις γαννη· Ἰωάν. 3. 5.
 » ἢ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, ἔ μὴ εἰσελ-
 » θῆ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἔρανῶν. (4)

κ. Καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον·
 καὶ ὁ περιῆραίνων ὕδωρ ῥαντισμῆς,
 πλυνῆ τὰ ἱμάτια αὐτῆς· καὶ ὁ ἀπλό-
 Ε μενος τῆ ὕδατος τῆ ῥαντισμῆς, ἀκά-
 θαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

Ζ * ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ἀκάθαρτον
 εἶναι λέγει μέχρις ἑσπέρας καὶ τὸν περιῆ-
 ραίνοντα, καὶ τὸν περιῆραίνοντον; Ἐπει-
 δὴ κατὰ τὸν νόμον ἀκάθαρτος ἢ ὁ ἀπλό-
 μενος ὅσες νεκρῶ. ἔκην ἢ καθαρσις τῇ
 ἀληθείᾳ συμβαίνει· διὰ Χριστῆ γὰρ ἢ κα-
 θαρσις· τὸ δὲ ἀκάθαρτον εἶναι, τῷ νόμῳ
 ὁ δὲ νόμος προετύπη τὴν χάριν. καὶ ἔτοι
 δὲ ἀκάθαρτοι ἦσαν μέχρις ἑσπέρας, τετέ-
 σι μέχρι τῆ τέλους τῆ νόμου. ὁρθρῶ γὰρ
 » εἰοικεν ἢ δεσποτικῆ παρρησία. τοῖς γὰρ ἐν Ἡσ. 9. 2.
 » σκότει καὶ σκιά θανάτου καθήμενοι φῶς
 » ἀνέτελεν, ἢ φησὶν ὁ προφήτης Ἡσαΐας.
 » καὶ ἀλλαχῆ δὲ αὐτὸς εἰρηκεν ὁ Θεός· τοῖς Μαλαχ. 4. 2.
 » δὲ φοβημένοις με ἀνατελεῖ ἡλίας δικαιο-
 » σωγῆς, καὶ ἰασίς ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτῆς.
 » καὶ πάλιν, ἰδὲ ἀνήρ ἀνατολῆ ὄνομα αὐτῷ. Ζαχ. 6. 12.

Η κα. Καὶ παντὸς ἔ εἰάν ἀψηται
 αὐτῆ ὁ ἀκάθαρτος, ἀκάθαρτον ἔσται
 καὶ

(1) Ἦτοι ἢ οἰκία, ἢ καὶ ἢ οἰκία ἀναγν.

(2) Πεδίαι. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(3) Δὲ ὡσπερ, ἢ ἐπιθυμίας κοσμικαῖς ἢ θελήμασι κοσμικοῖς ἔστιν σαρκικαῖς. νεκρῶ, κλ. ἐν Τόμ. 1.
 μέρ. 1. σελ. 406.

(4) Ἰσ. ἐκ τῶν ὑπιδων τῆ Θεοδωρίτ. εἰσί.

καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἀπλομένη ἀκάθαρτος ἄσαι ἕως ἐσπέρας.

*** ΕΦΡΑΙΜ. Ὁ ἀκάθαρτος ἐὰν ἀψή-
ται καθαρῶ, κοινοὶ αὐτό· καὶ χρῆζει κατ'
ἐκείνους καθαρισμῶ. ἡ δὲ πορνεία καὶ ὁ φθό-
νος καὶ ἡ ἀδικία ἀκάθαρτα εἰκότως εἰσίν.
ἐὰν ἔν ποιῆς τὸ κακόν, καὶ ἄλλος κοινοῖς·
ἐὰν δὲ συγκατάβῃ διὰ λογισμῶν τῇ πρά-
ξει, κοινώσῃ αὐτῇ τῇ ἀκαθαρσίᾳ. ἐπε-
σκέψω ὅτι ὁ κοινωθεὶς, ἄλλον κοινώσῃ ἐκ
εἰρηται· ὁ δὲ κοινώσας, πάντα ὅσα αὐ

ἄψηται ὑπ' αὐτῶ κοινῶνται. αὕτη ἡ δια-
φορὰ καὶ παρ' ἡμῖν ἐστίν. ἐὰν γάρ τις πρά-
ξῃ πορνείαν, ἢ σκανδαλίζων, ἢ τύπος γι-
νόμενος, πολλὰς ποιῆται κοινωνῶς· ἐὰν δὲ
αὐ μόνους ἐμπέσῃ τοῖς λογισμοῖς, ἄλλος
μὲν ἔ κοινοῖ, διότι ἐκ εἶδον· αὐτὸς κοινῶ-
ται καὶ κρίνεται. τίς ἔν ἡ τῆς κρίσεως αὐ
τοῖς δυοῖ διαφορὰ; πολλή· ὅτι ὁ πράξας,
κοινωνεῖ πᾶσι τοῖς σκανδαλιθεῖσι καὶ μι-
μησαμένοισι· ὁ δὲ λογισάμενος, περὶ ἑαυτῶ
μόνον δίδωσι τὴν ἀπολογία.

Κ Ε Φ Κ.

α. **Κ**αὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
πᾶσα ἡ σιναγωγὴ εἰς
τὴν ἔρημον Σιν, ἐν τῷ
μυῖ τῷ πρώτῳ, καὶ κατέμενον ὁ
λαὸς ἐν Κάδης. καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ
Μαριάμ, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ.

*** ΙΩΣΗΠΟΥ. Μαριάμνῳ τελευτᾷ
τῶ βίος καταλαμβάνει, τεσσαρακοσὸν ἔτος
πεπληρωκίαν, ἀφ' ἧ τὴν Αἴγυπτον κατέ-
λιπε. μὲνός δὲ ξανθικῶ νεμυλία κατὰ σε-
λίω. θάπτεσι δ' αὐτῷ δημοσίᾳ πολυ-
τελῶς, ὑπέρτινος ὄρος, ὁ καλῶσι, Σείν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ὡς ἀπροσδιωρι-
σως [Φησὶν αὐ τῷ μυῖ τῷ πρώτῳ,] καὶ ἔ
προσέδηκεν, ἐξεληλυθότων αὐτῶν ἐκ γῆς
Αἰγύπτου. ἀνὼ γὰρ Φησὶν αὐ τῷ πέντε καὶ
δεκάτῳ, καὶ αὐ τῷ εἰκοσῷ κεφαλαίῳ, (1)
ὅτι δούτερον εἰσεῖκει ἔτος. ἀλλ' αὐταῦτα
μυῖα πρώτον Φησὶ τὸν τῶν τεσσαράκοντα
ἔτων, ἢ ἠπέλησεν αὐτῶς ὁ Θεὸς ἐσεῖσαι
αὐ τῇ ἐρήμῳ, αὐ τῷ εἰκοσῷ πρώτῳ κεφα-
λαίῳ. (2) ἰδὲ γὰρ πάλιν ὑπέσρεφον εἰς
τὴν ἔρημον Σινά, ὅθεν Φησὶν ἀπηρεκίαν
αὐτῶς, αὐ τῷ εἰκοσῷ κεφαλαίῳ· (3) καὶ
πολλὰ πλανηθεῖτες, παραγίνονται αὐ Κά-
δης· ὅπερ ἦσαν οἱ καλῶσκοποι, ὑποσρέψαν-
τες πρὸς Μωϋσῆν καὶ τὴν σιναγωγῶν, αὐ
τῷ εἰκοσῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ. (4)

*** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τεθνεώσης τῆς Μα-
ριάμ μυῖ τῷ πρώτῳ, τετέστιν αὐ ἀρχῇ τῶ
ἔτους, κατὰ τῶς Ἑβραίων νόμους, ὅτε καὶ
αὐτὸ τῶ ἀγίῳ πάχα τελεῖται μυσήριον,
δεδύφηκεν ὁ λαός. αὐ γάρτοι τῷ πρώτῳ
μυῖ τῶ αὐαυτῶ, ὅς καὶ τῶν νέων ἀνόμα-
σαι, μονοναχὶ καὶ τετελευτήθη ἡ αὐ σκιαῖς
καὶ τύποις λατρείας, σιναγῶν τε τρόπον
τινα καὶ ἐκ μέσων γέγονε. πῶς ἢ τίνα τρό-
πον; ἐπέλαμψε γὰρ ἡμῖν ὁ μονογενὴς τῶ
Θεῶ λόγος αὐ εἶδει τῶ κατ' ἡμᾶς, ὡς αὐ
μυῖ τῶν νέων.

β. Καὶ ἐκ τῶ ὕδωρ τῇ σιναγωγῇ.
καὶ σινηθροισθησαν ἐπὶ Μωϋσῆν καὶ
Ἀαρών.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τότε γὰρ τότε τῆς αὐ
σκια λατρείας σιναγῶν, καὶ οἰονεῖ
τεθνεώσης τῆς Μαριάμ, δεδύφηκεν ὁ λαός,
καὶ ὕδατων αὐ σῶσαι γέγονε νοητῶν· ἀλλ'
ἐκπέπωκε πλυσίως τὸ νῆμα Χριστῶ, Φημὶ
δὲ δὴ πάλιν τὰ δι' αὐτῶ θεασίματα, καὶ
τὴν αὐ πνεύματι τε καὶ ἀληθείᾳ μυσικῶ
παιδαγωγίαν.

γ. Καὶ ἐλοιδωρεῖτο ὁ λαὸς πρὸς
Μωϋσῆν, λέγοντες, ὅφελον ἀπωλό-
μεθα ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἀδελφῶν

δ. ἡμῶν ἐναντι Κυρίου. Καὶ διατι ἀνη-
γάγετε τὴν σιναγωγῶν Κυρίου εἰς
τὴν ἔρημον ταύτῃ ἀποκλῆναι ἡμᾶς,

ε. καὶ τὰ κλήω ἡμῶν; Καὶ ἵνα τί τῶτο;
ἀνηγάγετε ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, παρα-
γενέσθαι εἰς τὸν τόπον τὸν πονηρὸν τῶ

ς. πειν. Καὶ εἰσῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἀα-
ρῶν ἀπὸ προσώπων τῆς σιναγωγῆς
ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῶ μαρ-
τυρίου, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον. καὶ

ε. ὤφθη ἡ δόξα Κυρίου πρὸς αὐτῶς.

ζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
σῆν, λέγων, Λάβε τὴν ῥάβδον, καὶ
ἐκκλησίασον τὴν σιναγωγῶν σὺ καὶ
ὁ Ἀαρών ὁ ἀδελφός σου, καὶ λαλή-
σατε πρὸς τὴν πέτραν ἐναντίον αὐ-
τῶν, καὶ δώσει τὰ ὕδατα αὐτῆς, καὶ
ἐξοίσετε αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας,

ζ. καὶ ποτιῖτε τὴν σιναγωγῶν, καὶ τὰ
κλήω αὐτῶν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐνταῦθα κατηγορεῖ αὐ-
τῶν τὴν μικροψυχίαν, καὶ ἀπιστίαν, καὶ
γαστριμαργίαν· καὶ ὡς διαπύοντας αὐτῶς
τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

θ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὴν ῥάβ-
δον τὴν ἀπέναντι Κυρίου, κατὰ συ-
νέταξε Κύριος.

οοοο 3 ι. Καὶ

(1) Οὐδὲ ταῦτα τὰ κεφάλαια, εἰδὲ τὰ ἐξῆς μνημονόμοια αὐ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. κῆται. ὅπερ δὲ
Φησὶν αὐ τῷ 1. τῶ 1, καὶ αὐ τῷ 1. εἰδ. τῶ 9. κεφ. τῶν Ἀριθ. ἐστίν.
(2) Ἐν τῷ 8. εἰδ. τῶ 14. κεφ. τῶν Ἀριθ. τῆς δε τῆς ἐκδόσ.
(3) Ἐν τῷ 13. εἰδ. τῶ 10. κεφ. τῶν Ἀριθ.
(4) Ἐν τῷ 42. εἰδ. τῶ 12. κεφ. τῶν Ἀριθ. ταύτης τῆς ἐκδόσ.

ι. Καὶ ἐξεκκλησιάσατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς τὴν συναγωγὴν ἐναντί Κυρίου ἀπέναντι τῆς πέτρας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς, ἀκούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς· μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καίτοι τῆ τῆ Θεῶ κατα-
 θαρσήσαί δέον Φωνῆ, ἠτόνησεν ὁ Μωϋσῆς.
 » ἔφη γὰρ, ἀκούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς· μὴ ἐκ
 » τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ;

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΝ. Προϊόντων διὰ τῆς ἐρήμου, πάλιν αὐτοῖς ἐπιλιπόντος τῆ ὕδατος, καὶ ἡ μνήμη τῆς τῆ Θεῶ διωμέως συναπέλειψεν. ἔ γὰρ τῷ προλαβόντι παρὰ τὴν πέτραν θαυματι, τὸ μηδὲ νῦν αὐτοῖς εἰδεῖσθαι τὴν χρεῖαν ἐπίσδουσαν· ἀλλ' ἀποσάντες τῶν χρησιωτέρων ἐλπίδων, κατ' αὐτῆ τῆ Θεῶ καὶ τῆ Μωϋσέως ταῖς λοιδορίαις ἐχώρεν· ὡς καὶ τὸν Μωϋσέα δόξα τῆ ἀπιστία τῆ λαῶ συνοκλάσασα, πλὴν πάλιν αὐτοῖς θαματοποιήσασα τὴν ἀκρότομον ἐκείνῳ πέτραν εἰς ὕδατων φύσιν μεταβαλόντα.

ια. Καὶ ἐπάρας Μωϋσῆς τὴν χάρα αὐτῆ, ἐπάταξε τὴν πέτραν τῆ ῥάβδῳ δίς· καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολὺ, καὶ ἔπιεν ἡ συναγωγὴ, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶτα πλήττει τῆ ῥάβδῳ τὴν ἀκρότομον δίς. ὡς γὰρ ἐσομένης μηδενὸς τῶν προσδοκωμένων, καὶ εἰ καταπαύοιτο τυχὸν ἡ πέτρα τῆ ῥάβδῳ, πέπληχε δίς· καίτοι τὸν ποταμὸν ἐν Αἰγύπτῳ μετασοικειώσας εἰς αἷμα, διὰ τῆ τὴν ῥάβδον ἀνατέναι προσάπαξ. πλὴν ἐδίδα τὸ νῆμα Θεοῦ, καίτοι διὰ τῆτων ἔ μετρίως παρωρογισμῶς· ἵνα μὴ δόκησις ἀδελφείας αὐτῆ καταγράφοιτο παρὰ γε ταῖς τῶν ἀσωέτων ψυχῆς.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΝ. Πάλιν διὰ τῆς ἐρήμου ὁδὸς, καὶ καταπονέται τῷ δίψει ὁ τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐπαγγελίας ἀπελπίσας λαός. ὁ δὲ Μωϋσῆς πάλιν αὐτοῖς κατακλύζει διὰ τῆς πέτρας τὴν ἔρημον. ὁ δὲ τοιαῦτος λόγος, τῆτο ἂν ἡμᾶς διὰ τῆς νοητῆς θεωρίας διδάξαι, οἷον ἐστὶ τὸ τῆς μετανοίας μυήριον. οἱ γὰρ πρὸς γαστέρα

καὶ σάρκα καὶ τὰς αἰγυπίας ἠδονὰς μετὰ τὸ ἀπαξ γούσαθαι τῆς πέτρας παρατραπύτες, τῷ λιμῷ καὶ τῶν λογισμῶν τῆς τῶν ἀγαθῶν μετνοίας καταδικάζονται· ἀλλ' ἐστὶν αὐτοῖς πάλιν ἐκ μεταμελείας τὴν πέτραν ὄρεῖν, ἢ κατέλιπον, καὶ πάλιν ἑαυτοῖς ἀνασομῶσαι τὴν φλέβα, πάλιν ἐμφορηθῆναι τῆ νάματος.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν τῆ ὕδατος ἐκ τῆς πέτρας φύσιν, οἱ μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι Φασί (1) τῆ ἐν τῆ Ἐξόδῳ· οἱ δὲ (2) ἑτέραν, εἶγε καὶ οἱ χρόνοι διάφοροι. πλὴν εἰ μὴ λέγοιεν οἱ πρῶτοι, ἐπανάληψιν εἶναι.

ιβ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, ὅτι ἐκ ἐπισδύσατε ἀγιάσαι με ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, διὰ τῆτο ἐκ εἰσάξετε ὑμῖς τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν ἣν ἐξέδωκα αὐτοῖς.

Γ ΣΕΤΗΡΙΟΥ. Οὐκ ἐδόξασάς με. (3) τί δὲ ἢ τὸ δοξάσαι; τὸ μὴ λογισμοῖς ἐξετάζειν τὰ παρ' αὐτῷ γινόμενα. ἀπολο-

» γῆται δὲ Δαβὶδ ὑπὲρ Μωϋσέως. καὶ πα-

» ρώρησαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας,

» καὶ ἐκακώθη Μωϋσῆς δι' αὐτῆς· ἔ δι' ἑαυ-

» τὸν, τρεῖς ἔ παρὰ τὴν οἰκίαν γνώμῳ

» τὴν ἀπιστίαν ἐδειξεν, ἀλλὰ θολωθεὶς ὑπὸ

» τῆς ἀντιλογίας τῆ λαῶ, ἔχ εὔρε λογισμὸν

» καθαρὸν· καὶ ὡς τῆ συγχύσει τῶν ἀν-

» τιλεγοντῶν καὶ βλασφημιῶν ὠλίδησε

» τοῖς χείλεσι, καὶ λέγει, λαὸς ἀπειθεῖς,

» καὶ τὰ ἐξῆς. λέγει ἔν Δαβὶδ, ὅτι παρε-

» πίκραναν τὸ πνεῦμα αὐτῆ, καὶ διέσειλεν

» ἐν τοῖς χείλεσι, τρεῖς μεμερισμῶν ἔχε

» τὴν γλώσσαν.

Δ ΟΥΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μωσῆς μὴ δοξάσας τὸν

» Θεὸν ἐπὶ τῆ λαῶ, ἐκωλύθη παρελθεῖν

» μετ' αὐτῶν. ἵνα μὴ ὄν ἐτίμων ζῶντα, ἐν

» Θεῶ θεραπείαις τιμῆσωσιν. ὅθεν καὶ ἐκ

» τῆ βίβ ἀπελθόντα, ἀφανῆ τὸν τόπον πε-

»ποίηκε. (4)

Ε ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὸ δῆποτε ὠργίσθη

» τῷ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρὼν ὁ δεσπότης Θεός,

» ἡλικία τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας ἐξήγαγον;

» Ἀδύμῳσιν αὐτοῖς διὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς

» τελούτῳ ἐπέκειντο, διὰ τὴν τῆ ὕδατος

» σασιάζοντες πάντιν. δυσχεραίνοντες ἔν τῷ

» πόλλῳ αὐτῶν ἀκρασίαν, ἀμφιβόλοις ἐχρή-

»σαντο

(1) Τὸν Ἀλεξάνδρ. Κύριλλον ἴσως λέγει, αὐτὸς μὲν γὰρ (ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 310.) τὰ ἐν τῷ 17. κεφ. τῆς Ἐξόδ. ἐκθεῖς, ταῦτα προσέειπεν· καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῆ Ἐξόδῳ τὸ θεῖον ἔφη χρησιμώδημα. κατακερματιστὴ δὲ ὡπερ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς βρυτέραν ἀφήγησεν, ἢ, κτ. ἐκ τῆτων ἔν καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς δῆλον, ὅτι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι βέλεται τὴν ἐκ τῆς πέτρας φύσιν. ἀλλὰ γὰρ καὶ Φίλων (ἐν τῷ 1. περὶ Μωϋσ. βιβλ. σελ. 635.) τῆς μετὰ τὴν ὀρτυγομήτραν μόνον μνημονεύοντα εἴσεως εὔρομεν· ὡσαύτως καὶ Ἰωσήπον (ἐν τῷ 1. κεφ. τῆ 3. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ. βιβλ.) τῆς ἐν Ραφιδεῖν μόνον.

(2) Ὁ Νύσσης, ἔ καὶ τὰ ῥήματα, δηλονότι τὰ προκείμενα, αὐταῖς λέξεσιν ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κωδ. ἐκλίθησι. συναδέσφω δὲ τῷ Νύσσης καὶ ὁ Ἡσύχιος, λέγων (ἐν τῆ τῶν Ψαλ. σειρά) δούτερον αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ πέτρας ὁ Μωσῆς ἐξήγαγον. ἀπαξ μὲν ἐν τῆ ἐρήμῳ Χωρήβ· τὸ δούτερον δὲ, ἐν Κάρης. ἡθα Μαριάμ ἐτάφη τελευτήσασα.

(3) Ἀντὶ τίνος ἄρα τὸ, ἐδόξασάς με, καὶ τὸ, δοξάσαι, ἀναγνώσκει ὁ Σαθηριανός, μὴ δοξάσας δὲ ὁ Ωριγόνης; μήτιγε ἀντὶ τῆ ἀγιάσαι με;

(4) Ἐν τῷ 2. τόμ. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ. σελ. 271. τῷ ὑπομνήματι τέτω τὰ δε προστέταται· μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ; ἐξ ἂν δῆλον ὅτι ἀναγαγεῖν αὐτὸ βέλεται εἰς τὸ 10. ἐδ. ὅτε ἐδόμενον ἔχεν ἔοικε χέσιν.

σαντο ῥήμασι, τὸ ὕδωρ ἐξαγαγόντες. Ἐφη
 » γὰρ ἔτις ὁ νομοθέτης· ἀκέσατέ με οἱ
 » ἀπειθεῖς· μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξά-
 » ξω ὑμῖν ὕδωρ; τέτῃ χάριν ὁ δεσπότης Θεὸς
 τῷ κατ' αὐτῶν ἐξενλώχε ψῆφον. Ἐφη δὲ
 » ἔτις· ὅτι ἐκ ἐπισθόσατέ μοι ἀγιάσαι με
 » ἐναντίον τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ, διὰ τῆτο ἐκ εἰ-
 » σάξετε ὑμεῖς τῷ σωμαγωγῶν ταύτῳ εἰς
 » τῷ γλῶ λῶ ἔδωκα αὐτοῖς. τῆτο καὶ μελω-
 » δῶν ὁ Θεὸς εἶπε Δαβὶδ· κὴ ἐκακώθη Μωϋ-
 » σῆς δι' αὐτὰς, ὅτι παρεπίκραναν τὸ πνεῦ-
 » μα αὐτῆ, καὶ διέσειλιν ἐν τοῖς χεῖλεσιν
 αὐτῆ. ὀργιζόμενος γὰρ ἐκείνοις, ἀμφιβό-
 λως τὸν λόγον προσώεγκε. καὶ λῶ ἐ τῆς
 ψυχῆς, ἀλλὰ τῆς γλώττης ἢ ἀμφιβολία.
 » τῆτο γὰρ ἔφη· διέσειλιν ἐν τοῖς χεῖλεσιν
 αὐτῆ. ἰσέον μείτοι, ὡς ἕτερον οἰκονομῶν
 ὁ Θεὸς, ταύτῳ ἐξενλώχε τῷ ἀπόφασιν·
 ὅπερ εἰς καιρὸν δηλώσομεν.

Ψαλ. 105. 32.
33.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸν μακάριον
 Μωϋσέα εἰδὼν ἕτερον ἐκάλυσε μετὰ τὰς
 πολλὰς ταλαιπωρίας ἐκείνας, καὶ τὰ μυ-
 ρία κατορθώματα, τῆς ἐπαγγελίας τυ-
 χεῖν, ἢ τὸ σκανδαλίσαι τὸς σιμώντας αὐ-
 τῷ ἐπὶ τῆ ὕδατος. καὶ τῆτο αἰνιτλούμενος
 » ὁ Θεὸς ἔλεγεν· ὅτι ἐκ ἐπισθόσατέ μοι ἀγι-
 » ἀσαι με ἐναντίον τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ, διὰ τῆ-
 » το ἐκ εἰσάξετε τῷ σωμαγωγῶν ταύτῳ εἰς
 » τῷ γλῶ λῶ ἔδωκα αὐτοῖς. καίτοι καὶ πρὸ
 τῆτο τινὰ παρήκασε. καὶ γὰρ αὐτεῖπε
 τῷ Θεῷ, καὶ ἀπαξ καὶ δις, πεμπόμενος
 εἰς Αἴγυπτον. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς ἐρή-
 » μῃ διηπόρησε, λέγων· ἐξακόσια χιλιάδες
 » εἰσὶ περὶ ἡμῶν, καὶ σὺ εἶπας κρέα δώσω αὐτοῖς,
 καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ ταῦτα δὲ πάλιν
 ἀπεδυσπέτησε, καὶ τῆ δῆμῳ τῷ προσασίαν
 παρητήσατο. ἀλλ' ὅμως εἰδὼν τῆτων ἰχυ-
 σαι αὐτὸν ἀποσερῆσαι τῶν ἄθλων τῶν
 προκειμένων, ἀλλ' ἢ τὸ ἐπὶ τῆ ὕδατος συμ-
 βάν μόνον. τῆ μὲν γὰρ φύσει, ἐκείνο ἔλαλ-
 του λῶ· τὸ δὲ μετὰ τῆς ἐτέρων γενέσθαι
 βλάβης, πολλῶ μείζον ἐγκρίετο. ἐκείνα μὲν
 γὰρ ἰδία· καὶ λανθανόντως σιωέβη· τῆτο
 δὲ φανερώς, καὶ ἐπὶ τῆ δῆμῳ παντὸς φα-
 νερώς ἡμαρτάνετο. διὰ τῆτο καὶ ἐγκαλῶν
 » ὁ Θεὸς τῆτο ἠνίξατο εἰπὼν· ὅτι ἐκ ἠγιά-
 » σατέ με ἐναντίον τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ· τῆς ἀ-
 μαρτίας τῷ φύσιν ἐγκαλύπτων αὐτῷ, καὶ
 ὅταν γέγονεν ἀσύγνωστον παραδελῶν.

Ἀρι. 11. 21.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ταῖς γὰρ τῶν δῆμων ἐ-
 πανασάσεσιν ὀλιγοψυχῆσας βραχὺ, καὶ
 αὐτὸς ἀκλάσε περὶ τῷ πίσιν. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ εἰ ὁ τῆτο ὑπάρ-
 χων ἐπετιμήθη Μωϋσῆς, τίνος ἐτι φείσε-
 ται Θεός; τίνι δὲ ἐκ ἐποίησε τὸν ἐφ' οἷς ἀν
 ἀπιστήσῃ θυμὸν, ὁ ἔτις ἀπροσωπόληπτος,
 ὡς μηδὲ αὐτὸν ἐθελῆσαι δυσωπεῖσθαι Μωϋ-
 » σῶν, πρὸς ὃν ἐρήται παρ' αὐτῆ, οἰδὰ σε
 » παρὰ πάντας, καὶ χάριν εὔρες παρ' ἐμοῖς

Ἐξὸδ. 33. 17.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅταν ἴδω Μωϋσέα
 τὸν τῆ Θεῷ θεράποντα, τὸν μέγαν ἐκεί-

νον, τὸν τῆσαύτης μὲν καὶ τηλικαύτης
 ἀξιώσαντα τιμῆς παρὰ Θεῷ, ἔτις δὲ πολ-
 λάκις ὑπ' αὐτῆ μαρτυρηθέντα, ὡς ἀκῆ-
 » σα· οἰδὰ σε παρὰ πάντας, καὶ εὔρηκας
 » χάριν ἐνώπιόν μου· τῆτον ὅταν ἴδω ἐπὶ τῆ
 ὕδατος τῆς ἀντιλογίας εἰδὼν ἐνεκα ἐτέ-
 ρου, ἢ ἵνα μόνον εἶπη τῷ λαῷ γογγύζοντι
 » δι' ἀπορίαν ὕδατος, μὴ ἐκ ταύτης τῆς πέ-
 » τρας ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ; τέτῃ μόνον ἐνε-
 κῆν ὁδὸς ἀπειλῶ δεχόμενοι, εἰς τῷ γλῶ
 τῆς ἐπαγγελίας μὴ εἰσελθῶμεθα, ἢ τις
 λῶ τότε τῶν πρὸς Ἰσραὴλ ἐπαγγελῶν τὸ
 κεφάλαιον· ὅταν ἴδω τῆτον παρακαλῶντα
 καὶ μὴ συγχωρόμενον· ὅταν ἴδω μηδεμίας
 συγγνώμης διὰ τὰ τῆσαῦτα κατορθώματα
 ἐπὶ τῷ βραχέῃ ἐκείνῳ ῥήματι καταξείμε-
 » νον, ὅντως μὲν ὀρῶ Θεῷ ἀποτομίαν κατὰ
 τὸν Ἀπόστολον, ὄντως δὲ ἐκείνο ἀληθῆς
 » εἶναι πείθομαι, τὸ, εἰ ὁ δίκαιος μόλις
 » σώζεται, ὁ ἀσεβῆς καὶ ἀμαρτωλὸς πῶ
 » Φανείται;

Ἐξὸδ. 33. 17.

Ῥωμ. 11. 22.

Παροιμ. 11. 31.

14. Τῆτο τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας,
 ὅτι ἐλοιδορήθησαν υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐναντι
 Κυρίου, καὶ ἠγιάσθη ἐν αὐτοῖς.

ιδ. Καὶ ἀπέστειλε Μωϋσῆς ἀγγέ-
 λους ἐν Κάδης πρὸς βασιλέα Ἐδῶμ,
 λέγων, τάδε λέγει ὁ ἀδελφός σου
 Ἰσραὴλ· σὺ ἐπίση πάντα τὸν μόχ-
 θον τὸν διρόντα ἡμῶν.

Δ ΔΗΛΟΥ. Ὁ ἀδελφός σου Ἰσραὴλ. καὶ
 γὰρ ἦσαν ἐξ Ἡσαῦ ἀδελφοὶ Ἰακώβ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ ἀδελφός σου Ἰσ-
 ραὴλ. ὁ γὰρ Ἐδῶμ, τέτῃσιν οἱ Ἰσραῖοι ἐξ
 Ἡσαῦ, ὅς καὶ Ἐδῶμ ὠνομάζετο. ἀδελ-
 φός δὲ ἔτος Ἰακώβ τῆ καὶ Ἰσραὴλ. οἰκεία
 δὲ καὶ συγγενική πρὸς τὸ πείθειν ἢ προσ-
 φώνησις.

Ε 15. Καὶ κατέβησαν οἱ πατέρες
 ἡμῶν εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρεκλήσα-
 μεν ἐκεῖ ἐν Αἴγύπτῳ ἡμέρας πλείους,
 καὶ ἐκάκωσαν ἡμῶν οἱ Αἰγύπτιοι καὶ
 τῆς πατέρας ἡμῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ ἐκάκωσαν ἡμῶν
 οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τῆς πατέρας ἡμῶν· ἐλεει-
 νὴ φωνή. καὶ αὐτὸ τῆτο πρὸς τὸ μὴ πο-
 λεμείσθαι.

Ζ 15. Καὶ ἀνεβοῆσαμεν πρὸς Κύριον,
 καὶ εἰσήκασε Κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν,
 καὶ ἀποσείλας Ἄγγελον ἐξῆγαγεν
 ἡμῶν ἐξ Αἴγύπτου. καὶ νυῦ ἐσμὲν ἐν
 Κάδης πόλει, ἐκ μέρης τῶν ὀρίων σου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὕτω τὸ, κατέβην, Ἐξὸδ. 3. 2
 δι' Ἄγγελου γεγονὸς, οἶδε Μωϋσῆς εἰς πρό-
 σωπον Θεῷ ἐπιφαινόμενον, τὸν Ἄγγελον
 » δηλοῖ τὸν λέγοντα, κατέβην ἐξελεῖσθαι.

Η 15. Παρελθόμεθα διὰ τῆς γῆς-
 σου· ἔ διελθόμεθα δι' ἀγρῶν, εἰδὲ
 δι'

(1) Οὐ σφόδρα τοῖς τῆ προσάτιλον ἀναπεπεισμένους λόγοις, ὀλιγοψυχῆσας δὲ πως διὰ τὸ ἀνθρώπινον,
 ἀκῆσατέ με, φησὶν οἱ ἀπειθεῖς, κλ. ταῦτα ἐν Τόμ. 4. σελ. 280. κῆτα. ὅπερ καὶ τὸ ἐξῆς τῆ Κυρίλ. ὑπόμνημα.

δι' ἀμπελώνων, ἔδδ' πιόμεθα ὕδωρ ἐν λάκκῳ σε· ὁδῶ βασιλικῇ πορευόμεθα. ἔκ ἐκκλινωμεν εἰς δεξιά ἔδδ' δύνυμα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὄριά σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπεὶ μὴ ὕδωρ εἶχον ἐκ Φρεάτων ἀνελαίπες, ἔ πιόμεθα Φησιν ἐκ λάκκου σε, προῖκα δηλονότι. τῆτο γὰρ ἐπλώεγκεν ὕσερον.

* ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτο εἶπεν, ἵνα μὴ ἔφοδον, ἀλλὰ πάροδον ἠγήσονται. ἔ γὰρ τὸ Φρέαρ ἀναλῆται. (1)

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Οὐκ ἐκκλινωμεν σιτεῦσαι. ὁδῶ βασιλικῇ βαδιῶμεν. ἐσι γὰρ ὁδὸς βασιλικῇ, ἣτις ἐστὶν ἡ τῆ Θεῶ ἐκκλησία, καὶ ὁδοποιία τῆς ἀληθείας.

ιη. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐδῶμ, ἔ διελύθη δι' ἐμῆ· εἰ δὲ μὴ, ἐν πολέμῳ ἐξελύσομαι εἰς σιπάντησί σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὔτε ὡς τυγκαῖν τιμῆ τὸν Ἰσραὴλ, ἔτε ὡς ἀβλαβῆ τῷ δίοδον ἐπιτρέπει. εἰ δὲ ἠπίσει, ὅρκος ἔδει· ἀλλ' ἠὲ πονήρος.

ιθ. Καὶ λέγασιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, παρὰ τὸ ὄρος παρελθόμεθα· εἰ δὲ τῆ ὕδατος σε πῖωμεν ἐγώ τε καὶ τὰ κλιώμη, δώσω τιμῶ σοι. ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἔδδεν ἐσι· παρὰ τὸ ὄρος παρελθόμεθα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διότι τῶν πονησάντων ἐπὶ λάκκοις ἴδιον τὸ ὕδωρ. εἰ ἔν τῆτο δέδοικας Φησιν, ἀνήσομαι καὶ τὸ ὕδωρ.

κ. Ὁ δὲ εἶπεν, ἔ διελύθη δι' ἐμῆ. καὶ ἐξῆλθεν Ἐδῶμ εἰς σιπάντησιν αὐτῷ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐν χειρὶ ἰχυρᾷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Φθόνος τὸ ἔργον, ἴσως καὶ πρὸς τῷ δόξαν Φθονόντων.

κα. Καὶ ἔκ ἠθέλησεν Ἐδῶμ δύναι τῷ Ἰσραὴλ παρελθῆν διὰ τῶν ὀρίων αὐτῆ. καὶ ἐξέκλιεν Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς κακονοίας ἀνακαλυφθείσης ἐκείνων, ἐκωλύθησαν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ὑπὸ τῆ προεσώτος, ἐπιδειξαμένε δύω τὰ κάλλισα, Φρόνησιν ἐν ταύτῳ καὶ χρησότητα. τὸ μὲν γὰρ μηδὲν μηδὲν παθεῖν Φυλάξασθαι, σωσέως· τὸ δὲ μηδ' ἀμυνάσθαι συγκατεῖς ὄντας θελήσασθαι, Φιλανθρωπίας ἔργον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ γένος τιμῆ, καὶ μὴ τιμώμενος. τῆτο γὰρ ἔδοκει Θεῷ (2) μηδ' ὅτε δοκῶσιν οἱ πρὸς γένος ἀρνείσθαι τῷ Φιλίαν τῷ ἀπὸ τῆ γένος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἔν τὸ θυμὸς ἀνακόπλιαν, καὶ ἀνασυράζεν ὀργὰς, καὶ ἐπιμε-

τρῆιν ἀναλόγως τὰς δίκας τοῖς ἐπάσθαι πλάσμασιν, ἀγάπης εἶναι λογιόμεθα τῆς εἰς ἀδελφῆς καρπὸν τε καὶ ἀποτελέσμα.

ιβ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Κάδης· καὶ παρεγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσα ἡ σιναγωγῇ εἰς Ὠρ τὸ ὄρος.

κγ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μαυσιλῶ καὶ Ἀαρὼν ἐν τῷ Ὠρ τῷ ὄρει ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς γῆς Ἐδῶμ, λέγων, καδ. Προσεδήτω Ἀαρὼν πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ, ὅτι ἔ μὴ εἰσέλθητε εἰς τῷ γλῶ ἠὲ ἔδωκα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν κατασχέσει, διότι παροξυνάτε με ἐπὶ τῆ ὕδατος τῆς λοιδορίας.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Λέγων, προσεδήτω, δείκνυσι τῷ τῶν ψυχῶν διαμονῆ. ὡσεὶ λοιπὸν εἶναι καὶ αὐτῶν καθάπερ τῶν ζώντων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπέρχονται, τὸ ἀτελὲς αὐτῶν ἐπιγνόντες οἱ Θεῷ Φίλοι. τὸ γὰρ μεγαλαυχεῖν ὡς ἐπὶ κατορθώσαι τελείας ἀρετῆς, Ἐκλιῶν σοφίας· καὶ τοι μηδὲ τελείαν ἢ ἀπλοῦσιν ἐρηγότων, ἠὲ ἔδοξαν κατορθῆν. ἔ γὰρ ἐκ φύσεως τὸ κατ' ἀρετῆν ὀφείλεται τέλειον, ἔδδ' τὸ μὴ δυχεραίνειν ἐπὶ θανάτῳ. ὅπερ αὐτῶν οἱ μαθηταὶ τοῖς διδασκάλοις χαρίζονται, μηδὲ τὸ κατὰ φύσιν πληρῆν διωμνύοις. Θεὸς δὲ βέλεται καὶ ζῶντας καὶ ἀπίοντας ἐπιγνώσασθαι τὸ ἑαυτῶν εἰδέεσθαι. αἰτεῖσθαι δὲ παρ' αὐτῆ τῷ τελείωσιν. ἀτελής γὰρ ἡ φύσις ἐν τῷ πρώτῳ ἀνθρώπῳ γεννημένη, καὶ ἀτελής ζῆ, καὶ ἀτελής καταλήγει, προσδομμένη τῆ τελειωτῆ. ὄν καὶ οἱ ἐν ἄδ' ἐπόθῃν, οἱ καὶ τῷ τελειωτῆ ἐπιγνώσει τῆς ἰδίας εἰδέας ὑπομείναντες. ἐπ' ὀφείλει ἔν τὸ ἀκῆσθαι δι' ἠὲ αἰτίαν ἐκ ἐφικνῆνται τῆ προκείμενῆ σκοπῆ. ὡς καὶ Παῦλος ἔγνω, καταπονεμένος ὑπὲρ τῆ μὴ μεγαλαυχεῖν. δηλοῖ δὲ τῶν ψυχῶν τὸ ἀθάνατον τὸ, προσεδήτω πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ. λαὸν γὰρ εἶναι καὶ αὐτῶν, ὡς τῶν ζώντων. κατ' οἰκειότητα δὲ τρόπων ἢ σιτώταξιν. καὶ Λάζαρος γὰρ ἐν κόλποις Ἀβραάμ· ὁ δὲ πλῆσιος χωρὶς, καὶ τοὶ πατέρες καλῶν τὸν Ἀβραάμ.

κε. Λάβε τὸν Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σε, καὶ Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτῆ, καὶ ἀναβίβασον αὐτῆς εἰς Ὠρ τὸ ὄρος ἐναντίον πάσης τῆς σιναγωγῆς, Καὶ ἐνδυσον Ἀαρὼν τῷ σολῶ αὐτῆ, καὶ ἐνδυσον Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτῆ. καὶ Ἀαρὼν προσεθεῖς ἀποθανέτω ἐκεῖ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καλασημῶει δὲ τὸ ὄρος, τὸ περίοπλον τε καὶ τὸ ὑψῆ, καὶ τὸ ἐν δόξῃ περιφανές τῆ τε τεθνηξομῆς τῆτε ἀνθεξομῆς. λελέχθω δὲ ἐν παντὶ τῷ τὸ λοι-

πὸν πρὸς ἱερουργίαν ἠγμεῖν· ἔ δυνάται Ματθ. 5. 14.

» πόλις κρυβίωσθαι ἐπάνω ὄρος κειμένη.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῷ β. ἐδ. τῆ 2. κεφ. τῆ Δόλιτερον. ὅθεν καὶ τῆνομα τῆ Ἀπολ. ἐλήφθη.

(2) Ἀντὶ τῶν ἐπομ. ταῦτε ἔχει ὁ τῆς Ἀλύ. κωδ. μὴ τὸ γένος ἀρνείσθαι καὶν ἀδικῆ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τῷ πρεσβυτέρῳ τῆ γένεος παρέπεμψε τὴν διαδοχίῳ. τιμιώτερον γὰρ φύσει τὸ πρεσβύτερον, εἰ μήτι τὴν ἐκ φύσεως ἐμποδίζοι τιμῶν, ὡς ἐπὶ τῆ Ἡσαῦ καὶ τῆ Μανασσῆ. ἐφ' ὧν καὶ οἱ τύποι τῶν λαῶν οἰκείως ὑποτυπῶνται. εἰ δὲ προαχθῆναι τί διὰ τὸ μέλλον ἔσεσθαι, ὡς ὁ κόσμος πρὸ ἀνθρώπων καὶ τὰ ἄλογα, εἰς προτιμότερα ταῦτα τῶν δι' αὐτὸ γέγονε. φύσει γὰρ ταῦτα τιμιώτερα, εἰ καὶ δόύτερα. Καὶ μετ' ἄλλα. Τῆς δὲ κατὰ γένος τιμῆς ἰαχυσῆς ἐπὶ τῆ σαρκικῆ νόμῳ, ἢ κατὰ πνεῦμα ἐπὶ τῆς πνευματικῆς θεοσεβείας ἰαχίαι, ὡς περὶ γένεος ὄντος τῆς ὁμοτροπίας, ὡς εἶναι τῆς τύπον ἐκείνου, καθὸ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ πίστεως ὁμοιότητι. καὶ τῆτο δικαιοτέρον τε καὶ ἰαχυρότερον, ὡς καὶ ψυχῆς ὑγίαια, σωματικῆς τιμιώτερον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἴνα δείξῃ, ὅτι χρητὸν ἀκολοθεῖντα, καὶ δόύτερον ἐπὶ τὴν ἀξίαν ἐρχόμενον, καὶ βίῳ καὶ λόγῳ τὸν προηγησαμένον αὐτὸν, ὡς περὶ ὅλον ἐδύσασθαι. καὶ τῆτο δὲ ἐπαινος ἢ ἀληθῆς τῆ προτετελεσθηκότος τὸ ζῶν ἐν τοῖς ἔργοις τῆ περιόντος, καὶ ὡς περὶ διάτινος ἐμψύχῃ καὶ λογικῆς εἰκότος ὁραῖσθαι καὶ φαίνεσθαι. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν ὄρει τελούτων καὶ τὸν Ἀαρῶν καὶ τὸν Μωϋσῆν προσάττει, καθὸ εἰς ὕψος ἦσαν ἀνιωγεμενοὶ τὰς ψυχὰς.

καὶ. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς καθὰ Δ σωμέταξε Κύριος αὐτῷ, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸς εἰς ὄρε τὸ ὄρος, ἐναντίον πάσης τῆς σωμαγωγῆς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἐλθὼν εἰς χωρίον, ὃ μητρόπολιν αὐτῶν Ἀραβες νομομήκασι, πρότερον μὲν Ἀρκίῳ λεγομένῳ, Πέτραν δὲ νῦν ὀνομαζομένῳ, ἐνταῦθα ὑψηλῆ περιέχοντος ὄρος αὐτὸ, ἀναβάς Ἀαρῶν ἐπ' αὐτὸ, Μωϋσέως αὐτῷ δεδηλωκότος ὅτι μέλλει τελούτων, ἀποδύεται τὴν ἀρχιερατικῶν σολίῳ, καὶ παραδὲς αὐτῷ Ἐλεαζάρῳ τῷ παιδί, πρὸς ὃν διὰ τὴν ἡλικίαν ἢ ἀρ-

A χιερωσύνη παραγίνεται, θνήσκει, τῆ πλήθους εἰς αὐτὸν ἀφορῶντος· τῷ μὲν αὐτῷ τελούτῃσας ἔτει. ὡ καὶ τὴν ἀδελφῶν ἀπέβαλε. βίος δὲ ἔτη τὰ πάντα τρία πρὸς τοῖς ἑκατοσὶ καὶ ἑκατόν. ἀποθνήσκει δὲ κατὰ σελῶν νημιῶν, μῶτος ὄντος παρὰ μὲν Ἀθιναίοις ἑκατομβαιῶνος καλῆμενος, Ἄως δὲ παρὰ Μακεδόσι, Σαββά δὲ παρ' Ἑβραίοις.

B καὶ. Καὶ ἐξέδυσεν τὸν Ἀαρῶν τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὰ Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτῆ· καὶ ἀπέθανεν Ἀαρῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆ ὄρος. καὶ κατέβη Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ἐκ τῆς Κορυφῆς τῆ ὄρος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Στολή πνευματικῆ, τῆς σωματικῆς ἀφρημενῆς, ἀρμόζει ψυχῆ χωριζομένη τῆ σώματος, καὶ τῶν ἀτεῦσθαι ἐλαττωμάτων. διὸ καὶ ποθεῖ τὸ οἰκητήριον ἐπιδύσασθαι τὸ ἐξ ἔρανθ, λυο-2. Κορ. 5. 2. μείνης τῆς ἐπιγείας σκλωῆς· ἔχ. ὡς γυμνῆ σώματος γενέσθαι, καθὰ τῷ Παύλῳ δοκεῖ, ἀλλὰ τῆ βαρῆντος. διὸ καὶ σναζόμεν τῷ βάρει.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Κρίσεως καὶ ὁ χρόνος, κατὰ τὴν ἀξίαν ἐπαγομένη θανάτῃ πρώτη μὲν τῇ Μαριάμ, δόύτερῳ δὲ τῷ Ἀαρῶν, τρίτῳ δὲ τῷ Μωϋσῆι. ἐπειδὴ καὶ μακροημερία μείδος ἀρετῆς ἔκειτο κατὰ τὸν νόμον. πρώτη ἐν τελούτῃ ἢ ἐπιτιμηθεῖσα μᾶλλον ἐφ' οἷς κατὰ Μωϋσέως ἐτόλμησε. γυναικί γὰρ μᾶλλον ἢ περὶ ἀνδρὶ τὸ σιωπᾶν τε καὶ μετριάσθαι προσήκει. ἐλάττων δὲ προδήλως τῆ Μωϋσέως ὁ Ἀαρῶν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐμφανῆς δὲ ἢ τελούτῃ τῆ ἱερέως, ἵνα γνῶς ὅτι Κύριος ζῶης καὶ θανάτῃ ὁ Θεός.

E καὶ. Καὶ εἶδε πᾶσα ἢ σωμαγωγῆ ὅτι ἀπελύθη Ἀαρῶν, καὶ ἐκλαυσαν τὸν Ἀαρῶν τριάκοντα ἡμέρας πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ.

Κ Ε Φ. Κ Α.

α. **Κ** αὶ ἦκεσεν ὁ Χανάνις βασιλῆος Ἀραδ ὁ κατοικῶν καθὰ τὴν ἔρημον, ὅτι ἦλθεν Ἰσραὴλ ὁδὸν Ἀθαρεῖμ, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς Ἰσραὴλ, καὶ κατεπερνόμισαν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Βασιλῆος δέτις τῆς ὁμοχώρῃ, Χανάνης ὄνομα, τῶν σκοπῶν ἀπαλγειλάντων τὸν ὁδοιπορεῖντα στρατὸν εἰ μακρὰν πᾶν ἀφρηκότα, νομίσας ἀσωτακίον τε εἶναι, καὶ ῥαδίως, εἰ προεπίθοντο, νικήσειν, ἄρας μετὰ τῆς οἰκείας νεότητος ὀσπλήσεως, ἐπέξεδει· καὶ τῆς πρώτης ὑπαντιάσαντας, ἄτε μὴ πα-

Z ρεσκόθασμῆς εἰς μάχῳ, τρέπεται· καὶ λαβὼν αἰχμαλώτῃς, ἐπὶ τῷ παρ' ἐλπίδα ὀθήμερήματι Φυσηθεῖς, προῆει. καὶ τῆς ἄλλῃς ἀπαντας χιερωσασθαι νομίζων.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ ἦκεσεν ὁ Χαναναῖος βασιλῆος Ἀραδ. Πῶς ὁ τῆ κατὰ Θεὸν ἐναντικῆμος πορεία καὶ πολεμῆ καὶ νικᾷ; Ὅτι διὰ πόνων αἰ κατορθώσεις· καὶ πρὸς Θεὸν ἐπιστρέφει τὸ πάχειν κακῶς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πολλὰς γὰρ καὶ ἐκ πόνων αἰ κατορθώσεις, καὶ ἐκ ἀνθ' ἀγῶνος.

H β. Καὶ ἠύξατο Ἰσραὴλ δὶχλῳ τῷ Κυρίῳ, καὶ εἶπεν, εἰάν μοι παραδῶς τὸν λαὸν τῆτον ὑποχέριον, ἀναθεματιῳ

(1) Καὶ φθίγγεσθαι. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ.

ματιῶ αὐτὸν καὶ τὰς πόλεις αὐτῶ. **Α**
γ. Καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς Φωνῆς Ἰσραήλ, καὶ παρέδωκε τὸν Χανάνιν ὑποχείριον αὐτῶ, καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν καὶ τὰς πόλεις αὐτῶ. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῶ τόπος ἐκείνος, ἀνάθεμα.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἦνξαντο τῆς χώρας ἀπαρχὰς ἀναθήσαν τῷ Θεῷ τὰς πόλεις τῆ βασιλείως, καὶ τὰς ἐν ἐκάστη πόλιντας· ὁ δὲ ἐπινοῦει ταῖς δόχαις, καὶ θάρσος ἐμπνύσας Ἐβραίοις, τὴν τῶν ἀντιπάλων στρατιὰν ἀλώνα παρεσκώδασεν· οἱ δ' ἀνακράτος ἐλόντες, τὰς χαρισηρίβς ὁμολογίας ἐπετέλεον, ἔδον ἐκ τῆς λείας νοσφισάμενοι· τὰς δὲ πόλεις αὐτοῖς ἀνδράσι καὶ κειμηλίοις ἀνιερώσαντες, ἀπὸ τῆ συμβεβηκότος ὄλλω τὴ βασιλείαν ἀνόμασαν Ἀνάθημα. καθάπερ γὰρ εἰς ἕκαστος τῶν ὀυσεβέντων ἀπὸ τῶν ἐτησίων ἀπάρχεται καρπῶν, ἔς ἂν ἐκ τῶν ἰδίων συγκομιζήται κλημάτων· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὄλον τὸ ἔθνος μεγάλης χώρας, εἰς τὴν μετανίστατο, μέγα τμήμα τὴν οὐδὺς αἰρεθεῖσαν βασιλείαν ἀνέθηκεν, ἀπαρχώτινα τῆς ἀποικίας. ἔ γὰρ εἰκόμισεν ὅσιον εἶναι διανείμασθαι γλῶ, ἢ πόλεις κατοικῆσαι, πρὶν καὶ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων ἀπάρεξασθαι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐξ ὧν ἔπαθεν, ἐγήγευεταί πρὸς τὴν τῶν βλαψάντων τιμωρίαν. ταυτὶ δὲ παρὰ Θεῶ ἐξαιτεῖ· ἔδον δὲ κερδαίνειν ἀπὸ τῆς νίκης βέλεται, ἀλλ' αἰφιερῶν Θεῶ τὰ ἐκ τῆ πολέμου.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνατίθενται τῇ τῆ Θεῶ κρίσει τὰ δι' ἐπικυρίας ληφθέντα· καὶ τὸ ὄν τὴν ἀφίερωσιν ἀείμνησον ποιῶ.

δ. Καὶ ἐπάραντες ἐξ ὧ τῆ ὄρεος ὄδον ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθραν, περιεκύκλωσαν τὴν γλῶ Ἐδώμ. καὶ ὠλιγοψύχησεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ὁδῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οἱ πρότερον ἐπ' ἀγαθοῖς βαδίζοντες, διὰ τὴν ἀπειθεῖαν ἐν πόνοισι αἰσίν, ἐφ' οἷς ὀλιγοψυχεῖσι.

ε. Καὶ κατελάλει ὁ λαὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ κατὰ Μωϋσῆ, λέγοντες, ἵνα τί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ; ὅτι ἐκ ἔστιν ἄρτος, ἔδὲ ὕδωρ· ἢ δὲ ψυχὴ ἡμῶν προσώχθισε τῷ ἄρτι τῆ τῆ τῶ διακένω.

Προσώχθησεν. Ἀκύλας, σιγχαίνας. (1)
 Σύμμαχος, ἀνεκάκισε.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Διάκνον καλεῖσιν ἄρτον τὸν ἐξ ἔρανῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Φιλόσαρκος ὁ τρόπος, καταπίπτων ἐπὶ τὴν τῶν σαρκῶν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν καλλίονα τροφῶν αἰτιώμενος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆτο ἐπιτείνει τὴν τιμωρίαν. ἀγαθὸν γὰρ τῷ παιδοβομῆν τὸ σιωπῆσαι παρ' ἑαυτὸν ἔσαν αἰτίαν, καὶ μὴ Θεῶ καταμέμφεσθαι, παρ' ἔ τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἔδον. (2)

β. Καὶ ἀπέσειλε Κύριος εἰς τὸν λαὸν τῆς ὄφεις τῆς θανατῆντας, καὶ ἔδαινον τὸν λαὸν, καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν ἡῶν Ἰσραήλ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τιμωρία δὲ δικαίως ἐπὶ τῆτοις ὄφεις ἐπαποσέλλονταί θανατῆντες, καὶ ἡ φθορὰ πολλή. τοῖστον καὶ τῆ Ἀδάμ ἐξ ἀρχῆς τὸ πάθος, καταπέσοντος μὲν ἐπὶ τὴν τῶν μικρῶν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν περὶ ταῦτα μέριμναν ἀπὸ τῆς πρὸς Θεὸν ὁμιλίας ἀπεριπάσθη, κατενεχθέντος δὲ εἰς θάνατον τῇ τῆ ὄφews συμβεβη. ὡσε καὶ δῆγμα τῆ ὄφews εἰκότως ἂν ὁ ἐπελθῶν θάνατος τῷ Ἀδάμ λέγοιτο.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ποικίλον ἔσα ἡδονή, ποικίλω ζῶν παρεβλήθη. διὰ τῆτο καὶ τὸ λαῶδες καὶ ὄχλον ἔχον ἐν ἡμῖν μέρος, ὅτε τῶν ἐν Αἰγύπτῳ. τῆτεςί τῷ σωματικῷ οἴκῳ, οἰκίῶν ἐφίεται, περιπίπτει θάνατον ἐπαγῆσαις, ἔ χωρισμὸν ψυχῆς ἀπὸ σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς ὑπὸ κακίας φθορῶν. φησί γὰρ, καὶ ἀπέσειλε Κύριος εἰς τὸν λαὸν τῆς ὄφεις τῆς θανατῆντας, καὶ ἔδακνον τὸν λαὸν, καὶ ἀπέθνησκε λαὸς πολὺς τῶν ἡῶν Ἰσραήλ. ὄντως γὰρ ἔδον ἔτω θάνατον ἐπάγει ψυχῆ, ὡς ἀμετρία τῶν ἡδονῶν. τὸ δὲ ἀποθνήσκον, ἔ τὸ ἄρχον ἐστὶν ἐν ἡμῖν, ἀλλὰ τὸ ἀρχόμενον, τὸ λαῶδες.

ζ. Καὶ παραγενόμενος ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆ, ἔλεγεν, ὅτι ἡμαρτήσαμεν, ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ τῆ Κυρίως, καὶ κατὰ σῶ. εὐξομαι ἔν πρὸς Κύριον, καὶ ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄφιν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οὐχ ὅτι κατελαλήσαμεν, ἡμάρτομεν· ἀλλ' ὅτι ἡμάρτομεν, κατελαλήσαμεν. ὅταν γὰρ ἀμάρτη καὶ ἀπαρτηθῆ ὁ νῆς ἀρετῆς, αἰτιῶται τὰ θεῶ, τὴν ἰδίαν τροφῶν προσάπτων Θεῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅν ἡτιῶντο, τῆτον προβάλλονταί πρεσβυτιῶ, καλλίως γινόμενοι μετὰ τὸ πάθος.

η. Καὶ ἤνυξτο Μωϋσῆς πρὸς Κύριον περὶ τῆ λαῶ. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆ, ποίησον σεαυτῷ ὄφιν, καὶ θῆς αὐτὸν ἐπὶ σημεῖα, καὶ ἔσαι εἰάν

(1) Σιγχαίνας. ὀρθῶς, καὶ ἀνεκάκισεν. ἐν ταῖς σημειῶσι. ταῖς εἰς τὴν Γραφ. τὴν ἐν Φραν. ἐκδοθ.

(2) Ἀγαθὸν καὶ κακὸν, ἔ τὸ προαιρετὸν πάντως φησί, τῆτεςί τὴν ἀρετῶν καὶ κακίαν· εἰ μὴ γὰρ ταῦτα ἔδον τῶ, ἔδὲ τῆς ἀγαθῆς ὁ Θεὸς ἐδόξαζεν ἂν, ἔδὲ τῆς κακῆς ἐδόξαζεν· ἀλλὰ τὸ κατὰ φύσιν καὶ συμβεβηκός, εἶον ζῶν καὶ θάνατον, ὑγίαν καὶ νόσον, πλῆτον καὶ πέναν, καὶ τὰ παραπλήσια. ἀπερ ἔδον εἰκότως παρὰ τῷ Θεῶ, εἰ γε δὴ καὶ ὁ Ἀπόστολος σκύβαλα τὰ πάντα ἠγάτο.

εάν δάκη ὄφεις ἄνθρωπον, πᾶς ὁ δε- A
δηγμένος ἰδὼν αὐτὸν ζήσεται.

Δδβτ. 21. 23. γάσας· ἐπικατάρατος γὰρ πᾶς ὁ κρεμά-
» μνος ἐπὶ ξύλῳ· πῶς ἢ εἰκὼν τῆ ὄφews τῆ
Γα. 3. 14. » ἐπικατάρατς, ὅς ἦκασεν, ἐπικατάρατος
» σὺ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, ἠέγεκε τῷ
λαῷ ἐν συμφορᾷ κειμῖω τῷ σωτηρίαν;
ἄρα ἐκ τῷ ἀξιοπιστότερον εἰπεῖν, ἐάντις
ἡμῶν δηχθῆ, ἀναβλέψη εἰς τὸν ἔρανὸν
ἄνω ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ σωθῆσεται; ἵνα δὲ
καὶ τὸ προσέχειν ἔρανῷ παραλείπη, ἐκ
ἡδυνάτο εἰπεῖν, ἐάντις δηχθῆ, ἀποβλέψη
εἰς τῷ λυχνίαν τῆ φωτός, καὶ σωθῆσεται;
ἢ ἀποβλέψη εἰς τῷ τράπεζαν τῆς προ-
θέσεως τῶν ἀγίων ἄρτων, καὶ σωθῆσεται;
ἢ εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἢ εἰς τὸ καταπέτασ-
μα, ἢ εἰς τῷ κιβωτὸν, ἢ εἰς τῷ εἰκόνα
τῶν Χερσβιμ, ἢ εἰς τὸ ἱλαστήριον; ἀλλ' εἰδὲν
τέτων εἰσήγαγεν ὁ νομοθέτης ὁ μέγας,
ἀλλὰ μόνῳ ἐπηξε τῆ σαυρῆ τῷ εἰκόνα,
καὶ ταύτῳ διὰ τῆ ἐπικατάρατς ὄφews.

» * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πῶς γίνε-
ται ἴασις τῆ πάθης; Ὅταν ἕτερος ὄφεις
κατασκυδαθῆ, τῷ τῆς Εὐας ἐναντίος, ὁ
σωφροσύνης λόγος· ἡδονὴ γὰρ ἐναντίον
σωφροσύνης· ποικίλῳ πάθει, ποικίλῳ ἀρε-
τῇ καὶ ἀμυνομένη πολεμίαν ἡδονῷ. τὸν
κατὰ σωφροσύνην ἔν ὄφιν κελόβα ὁ Θεὸς
Μωσῆ κατασκυδάσασαυ. καὶ φησὶ· ποιή-
» σον σεαυτῷ ὄφιν. καὶ θῆς αὐτὸν ἐπὶ ση-
μαίς. ὁρᾷς, ὅτι ἐκ ἄλλῳ τινὶ κατασκυδα-
ζεται τῆτον ὁ Μωϋσῆς τὸν ὄφιν, ἢ ἐαυτῷ.
» προσάττει γὰρ ὁ Θεός, ποιήσον σεαυτῷ
ἵνα γνῶς, ὅτι ἔ παντός ἐστὶ κλήμα σωφρο-
σύνη, ἀλλὰ μόνῳ τῆ θεοφιλῆς.

θ. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς ὄφιν χαλ-
κῆν, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐπὶ σημαίς. καὶ
ἐγένετο ὅταν ἔδακεν ὄφεις ἄνθρωπον,
καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλ-
κῆν, καὶ ἔζη.

» * * ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ὡς πισότατε τῆ
Θεῶ θεράπων, ὁ ἀπαγορεύεις ποιείς; ὁ
ἀνατρέπεις. παρασκυδάσας; ὁ λέγων, ἔ
Λδβτ. 26. 1. ποιήσεις γλυπτόν, εἰδὲ χωνυτόν, σὺ χων-
υόεις καὶ γλύφεις ὄφιν; ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν
ἐνομοθέτησα, φησὶν, ἵνα τὰς ὕλας ἐκ-
κόψω τῆς ἀσεβείας, καὶ τὸν λαὸν τῆτον
ἀπαγάγω πάσης εἰδωλολατρείας· νυὶ δὲ
χωνυδῶ τὸν ὄφιν, ἵνα προσηπύσω τῷ εἰκό-
να τῆς τῆ σαυρῆ οἰκονομίας. προμαλίζω
τὸν δρόμον τοῖς Ἀποσόλοις, προγυμνάζω
τὸ μέγα καὶ ἕκρον ἐκεῖνο, τὸ τῆ σαυρῆ
σύμβολον.

» * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰκὼν τῷ τῆς τῆ
σαυρῆ οἰκονομίας ὁ τύπος. κατὰ δὲ τὸν
τρόπον, ὡπερ ἐκεῖνος ὁ τύπος εἰκόνα μὲν
καὶ ὄφιν εἶχεν ὄφews, ἰὸν δὲ καὶ πονηρίαν
ἐκ εἶχεν ὄφews· ἔτω καὶ ὁ Σωτῆρ, κατὰ
Ρωμ. 8. 3. » τὸν Θεὸν Ἀπόστολον, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς
ἀμαρτίας ἐπιφανείς, ἔξω γέγονε πάσης
ἀμαρτίας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄλλοι οἱ δάκνοντες

ὄφεις, καὶ ἄλλος ὑπὲρ αὐτῶν σαυρῆμνος. τί
βέλεται τὸ αἰνίγμα; τί ἐπαγγέλλεται ἢ
σκιά τῆ μυσηρίε; Ὡπερ ἐκεῖ, φησὶν, ὁ τύ-
πος, ἄλλων δακνόντων ὄφews, ὁ μὴ δάκνων
μηδὲ πλήξας προσήλωται τῷ ξύλῳ· ἔτω καὶ
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀμαρτανόντων, ὑπὲρ
πάντων μέλλει πάχειν ὁ Ἰησῆς ὁ ἀναμάρ-
τητος, ὑπὲρ τῶν δακνόντων ὄφews, ὄφεις
ἀναμάρτητος σαυρῆται· ὑπὲρ ἡμῶν τῶν
ὑποκειμένων θανάτῳ, ὁ ἀμαρτία μὴ ὑπο-
B κείμνος προσηλῆται. Καὶ μετ' ὀλίγα. Διὰ τί
σαυρῆται χαλκῆς ὄφεις; ἵνα καταργηθῆ
τὰ δῆγματα τῶν ὄφews. ἄλλο ἔν τὸ σαυ-
ρῆμνος, καὶ ἄλλα τὰ καταργέμνα. ἐκ
ὁρᾷς τῷ ἐμφασιν τῆς ἀληθείας; ἔ βλέ-
πεις ὡς ἐν κρυπλῷ γραμματι τῷ δυνάμιν
τῆς οἰκονομίας; ἐσαυρώθη φησὶν ὄφεις, ἵνα
καταργηθῆ τῶν δρακόντων τὰ δῆγματα·
ἐσαυρώθη Χριστός, ἵνα καταργηθῆσι τῶν
δακμόνων αἱ ἐνέργειαι. ἄλλος ὁ ὄφεις ὁ πη-
Γ γνύμνος, καὶ ἄλλοι οἱ καταργέμνοι δρά-
κοντες· ἄλλος ὁ ἐπὶ σαυρῆ Χριστός, καὶ
ἄλλοι οἱ καταργέμνοι δαίμονες. καὶ ὡπερ
ἐκεῖ ἢ εἰκὼν τῆ ὄφews τῆ φαινομένης κα-
τήργησε τὰ δῆγματα τῶν ὄφews· ἔτω καὶ
εἰταῦτα ἢ τῆ Χριστῆ νέκρωσις. τῆ θανάτῃ
γέγονε νέκρωσις, καὶ τῶν δακμόνων κα-
θαίρεισις. εἰκότως ἔν ὁ Χριστός τῷ εἰκόνα
» πρὸς ἑαυτὸν ἀρμόζων ἔλεγε· καὶ καθῶς Ἰωάν. 3. 14,
» Μωϋσῆς ὑψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτω
15.
Δ» δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπου· ἵνα
» πᾶς ὁ πισθῶν εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται,
» ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ὁ
χαλκῆς ὄφεις κρεμάται [μεν] κατὰ τῶν
δακνόντων ὄφews, [ἐκ ὡς τύπος δὲ τῆ
ὑπὲρ ἡμῶν παθόντος, ἀλλ' ὡς ἀντίτυπος·
καὶ σωζει τῆς εἰς αὐτὸν ὁρῶντας. ἐκ ὅτι
ζῆ πισθόμενος, ἀλλ' ὅτι νεκρῶται, καὶ
σωνεκροῖ τὰς ὑπ' αὐτῷ ὀνώμεις, κατα-
E λυθῆς ὡπερ τῷ ἄξιός.]

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δῆποτε διὰ τῆ χαλ-
κῆ ὄφews θεραπύεσθαι προσέταξεν ὁ Θεός
τὰ τῶν ὄφews δῆγματα; Προτυποῖ καὶ τῆ-
το τὸ σωτήριον πάθος. διὰ γὰρ τῆ ὄφews
ἢ ἀμαρτία ἐβλάσησεν. ὅθεν καὶ τῷ κα-
τάραν παρὰ τῆ Θεῶ τῶν ὄλων ἐδέξατο.
τύπος τοίνυ καὶ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς
κατάρας ὁ ὄφεις. ἐπειδὴ τοίνυ ὁ δεασότης
» Χριστός, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας, Ρωμ. 8. 3.
Z ἢ φησὶν ὁ Θεὸς Ἀπόστολος, ἐπεφάνη· σῶ-
μα μὲν γὰρ ἀληθῶς ἔλαβεν. ἀμαρτίαν δὲ ἔ-
» ἐκ ἐποίησεν, εἰδὲ δὲ δόλος ἐν τῷ σώμα-
τι αὐτῆ· προτυπῆται τὸ σωτήριον πάθος
ἐν τῷ ὄφει τῷ χαλκῷ. ὡπερ γὰρ ὁ χαλ-
κῆς ὄφεις ἵνδαλμα μὲν τῶν ὄφews τῷ, ἐκ
εἶχε δὲ τῶν ὄφews τὸν ἰόν· ἔτως ὁ μονογε-
νῆς υἱός, σῶμα μὲν εἶχεν ἀνθρώπειον, κηλί-
δα δὲ ἀμαρτημάτων ἐκ εἶχε. καὶ καθῶπερ
οἱ ὑπὸ τῶν ὄφews δακνόμενοι, τὸν χαλκῆν
H ἀποβλέποντες ὄφιν σωτηρίας ἀπῆλθον·
ἔτως οἱ ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας πληττόμενοι,
τῷ πάθει τῆ Σωτῆρος ἡμῶν ἀνευδοιάσας
πισθόντες, κρείττες ἀποφάνονται τῆ θ-
νάτῃ, καὶ τῆς αἰώνις ζωῆς ἀπολαύσει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁφιν ἀργάζετο χαλκῶν ἢ Μωϋσῆς, ὑψῆτε ἐτίθει, καὶ τοῖς πληττομένοις ἐκέλευσεν ἀταίριζαν εἰς αὐτόν. ὁ δὲ καὶ δρώντες ἐσώζοντο. ἔκῃν Φέρε λέγωμεν, ὡς ἐκ τύπῃ πάλιν ἐπὶ τὸ καθόλου μεταπλάττοντες τὸ διήγημα. προσκεκράκαμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τῷ ἡμιουργῷ. ταῦτητοι πεπλώκαμεν ὑπὸ τὰ τῶν ὄφρων διήγηματα τῶν νοητῶν. οἱ διὰ πάσης ἡμᾶς πληττόντες ἀμαρτίας, τοῖς τῆ θανάτῃ δεσμοῖς ὑποφέρουσιν. ἐξάρχει δὲ ὡπερ τῆς τῶν ἰσβολῶν θηρίων πληθύος ὁ δράκων ὁ ἀποσάτης, τῆ τῆς Σατανᾶς ἢ τοῖς διήγησι διόλωλιν ὁ Ἀδάμ· ἔρπει δὲ λοιπὸν καὶ εἰς ἡμᾶς καθάπερ ἐκ ῥίζης τὸ κακόν. σεσώμεθα δὲ τινα τρόπον. τεθεάμεθα γὰρ καὶ ἡμεῖς τὸν ὄφιν, τῆ τῆς Χριστόν. πῶς ἔν ὄφιν, ὁ ἀγαθὸς κατὰ φύσιν ὡς Θεός; ὅτι γέγονε κατ' ἡμᾶς ὁ ἀγαθός, τῆς ἐκ προαιρέσεως πονηρῆς, γέγονεν ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας· καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογιάθη. ὅτι δὲ ἡμεῖς πονηροὶ γεγονότες μὲν ἔχ' ἔτω παρὰ Θεῶν, κατεργύηκαί τε εἰς τῆτο διὰ τῆς ἀμαρτίας. διατρανῆ λέγων αὐτὸς ὁ Χριστός· εἰ ἔν ἡμῖς πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν. ὄφιν δὲ ἔν πονηρός, (1) ὡς ἐν ὁμοιώματι πονηρίας, ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁφιν δὲ ἔν ὁ Χριστός, ὅτι γέγονε κατ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς, πλὴν ἀμαρτίας· ἀλλ' εἰ τις αὐτὸν θεάσασθαι νοητῶς. ἀμείνων ἔσται φθορᾶς, καὶ ὑπεραλεῖται θανάτῃ, καὶ ἀλογήσει διηγημάτων.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπὶ σημείῃ γε μὴν ὄφιν. ὑψώθη γὰρ ὁ Χριστός ἐπὶ τῆ τιμῆ σαυρῆ. καὶ τῆτο αὐτὸς Ἰσραηλῆος προσεφώρει λέγων· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τῆς ἀνθρώπων, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι. ὅτι δὲ ὁ τύπος εἰς τὸ αὐτῆ βλέπει μυστήριον. ἀναμάρτοις, αὐτῆ λέγοντος ἀναργῶς· ὡπερ γὰρ ὁ Μωσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῆ ἔρημῳ, ἔτως ὑψώθη καὶ τὸν υἱὸν τῆς ἀνθρώπων. χαλκῶς δὲ ὁ ὄφιν ἰδὲ, διὰ τὸ εὐημερῆς τε καὶ ὠφυνότατον τῆ θείῃ τε καὶ ὑπαγγελικῆ κηρύγματος.

** ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Θεία συμβεβηλὴ σαρορμηθεῖς ὁ νομοθέτης, χαλκῶν ἐν ὁμοιώματι ὄφρων χέας, ὑπερφαίνεσθαι τῆ φρατοπέδῃ παντός, ἐπίτινος ὑψῆς, ἐποίησε. καὶ ἔτως ἔσῃσεν ἐν τῷ λαῷ τῷ ἐκ τῶν θηρίων φθορᾶν. ὁ γὰρ πρὸς τῷ εἰκόνα ἔν ὄφρων τῷ ἐν τῷ χαλκῷ βλέπων, ἔδεν δεδοίκαί τε ὄντως ὄφρων τῆ ἀληθινῆ τὸ διήγημα, ἐξ ἀντιπαθείας τινὸς ἀπορρήτης, τῆς ὄφρων τὸν ἰὸν ἀμβλωσῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ὁ μέγας νομοθέτης ὄφρων εἶδει τῷ δυνάμιν τῶν κατ' ἀλήθειαν

θηρίων ἠχρεῖωσεν. καιρὸς δ' ἂν εἴη, σαφέστερον ἐκκαλύψαι τὸ αἰνίγμα. εἴ τι τῶν πονηρῶν τῆτων παθημάτων ἐστὶν ἀλεξητήριο ἢ διὰ τῆ μυστηρίῃ τῆς ὠσεβείας γινωσκῆ τῶν ψυχῶν ἡμῶν καθαρῆς.] κεφάλαιον δὲ τῶν ἐν τῷ μυστηρίῳ πεπιστωμένων. ἢ εἰς τὸ πάθος πῆσις (2) ἐστὶ τῆ ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδεξαμένη τὸ πάθος. σαυρὸς δὲ τὸ πάθος ἐστὶν. ὡς τὸν πρὸς αὐτὸν βλέποντα, καθῶς ὑφηγεῖται ὁ λόγος, ὑπὸ τῆ ἰδὲ τῆς ἐπιθυμίας μὴ βλάπτεσθαι. τὸ δὲ πρὸς τὸν σαυρὸν βλέπειν, ἐστὶ τὸ πάντα τὸν ἑαυτῆ βίον ὡς νεκρὸν τῷ κόσμῳ καὶ ἐσαυρωμένον ποιῆσαι, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀμαρτίαν ἀκίνητον. (3)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἐπὶ ξύλῳ φαίνόμενον ὁμοίωμα μὲν ὄφρων, καὶ ἐκ ὄφιν ἐστὶν· ὁ δὲ ἀληθινὸς ὄφιν, ἢ ἀμαρτία ἐστὶ· καὶ ὁ πρὸς τῷ ἀμαρτίᾳ ἀντομολήσας, τῷ τῆ ὄφρων ὑποδύεται φύσιν. ἐλθὼν δὲ ἐστὶ ἐν τῆς ἀμαρτίας ὁ ἄνθρωπος, διὰ τῆ ὑπελθόντος τὸ τῆς ἀμαρτίας εἶδος, καὶ γινωσκῆ κατ' ἡμᾶς τῆς πρὸς τὸ εἶδος μεταστροφῆς τῆ ὄφρων· δι' ἢ ὁ μὲν θάνατος ὁ ἐκ τῶν διηγημάτων κωλύεται· τὰ δὲ θηρία, ἢτοι αἱ ἐπιθυμίαι, ἐκ ἀφανίζονται. τῶν γὰρ εἰς τὸν σαυρὸν βλέπόντων, ὁ μὲν πονηρὸς τῶν ἀμαρτωλῶν θάνατος ἐκ ἀεργεῖται· ἢ δὲ ἐγκειμένη τῆς σαρκὸς ἐπιθυμία κατὰ τῆ πνύματος, εἰς τὸ παντελὲς ἐκ ἀπόλωλε. καὶ γὰρ (4) ὁ κατ' ἡμᾶς πιστὸς τὸν ἐπὶ ξύλῳ ὑψώθησθαι βλέπων, ἀπωθεῖται τὸ τῆς ἐπιθυμίας πάθος, οἷόν τινα φαρμάκῳ τῷ τῆς ἐπιτολῆς φόβῳ τὸν ἰὸν διαχέων.

ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ. (5) Ὁ γὰρ ἐπιστροφῆς, ἢ διὰ τὸ θεωρούμενον ἐσώζετο, ἀλλὰ διὰ σὲ τῶν πάντων Σωτῆρα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ παιδούτικῶς ἔπαχον, ἀννομῆς τῆς παιδούσεως, ἢ ἐπικερῆ ταχεῖα.

Ε. ι. Καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ παρηνέβαλον ἐν Ὠβῶθ. Καὶ ἐξάραντες ἐξ Ὠβῶθ, παρηνέβαλον ἐν Ἀχαλχαῖ τῷ πέραν ἐν τῆ ἔρημῳ, ἢ ἐστὶ κατὰ πρόσωπον Μωᾶβ, κατὰ ἰβ. ἀνατολὰς ἡλῆς. Καὶ ἐκῆθεν ἀπῆραν, καὶ παρηνέβαλον εἰς Φάραγα Ζαρέδ. ιγ. Καὶ ἐκῆθεν παρηνέβαλον εἰς τὸ πέραν Ἀρνῶν ἐν τῆ ἔρημῳ, τὸ ἐξέχον Ζ ἀπὸ τῶν ὄρειων τῶν Ἀμορρῶν· ἐστὶ γὰρ Ἀρνῶν ὄρια Μωᾶβ, ἀπὸ ἀναμέσον Μωᾶβ καὶ ἀναμέσον Ἀμορρῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τέτοις ἐπάγει τῷ πορείαν ἀχρὶ τῆς Ἀμορρῶν γῆς. ἔδεν γὰρ τῶν κατὰ Θεὸν γινωσκῶν ἀμελῶς ἰσορεῖσθαι (6) δεῖ. κατὰ Θεὸν δὲ ἰδὲ ἢ πορεία, ὡπερ καὶ ἢ τῶν Ἀποσόλων.

ιδ. Διὰ

(1) Ὁφιν δὲ ἔν ὁ Χριστός. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 409.

(2) ἢ εἰς τὸ πάθος ἀπόβλεψις. ἐν τῆ θεωρ. εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον.

(3) Ἀκίνητον. αὐτ.

(4) Καὶ γὰρ καὶ ἐν τοῖς πιστοῖς ἀεργεῖται πολλὰκις τῆς ἐπιθυμίας τὰ διήγημα· ἀλλ' ὁ πρὸς τὸν ἐπὶ ξύλῳ, κτ. αὐτ.

(5) Ὁρα τὰ περὶ τῶν ὑπομνηματιστῶν τὰ ἐν τῆ ἀρχῇ τῆς δε τῆς βίβλε.

(6) Ὑπερεῖσθαι. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

ιδ. Διὰ τῆτο λέγεται ἐν βιβλίῳ, πόλεμος τῆ Κυρίας τῷ Ζωὸβ ἐφλόγισε, καὶ τὲς χαμαρῆς Ἀρνῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι καὶ ἐν τοῖς χρόνοις Μωϋσέως ἦσαν καὶ ἄλλαι βίβλοι, αἱ νῦν εἰσὶν ἀπόκρυφοι, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ τῆ Ἰδοῦ ἐπιστολή ὅπως διδάσκει καὶ περὶ τῆ Μωϋσέως σώματος, καὶ ἅπαντα μνησθῆναι ὡς ἐκ παλαιᾶς Γραφῆς, ἰδὲ Κύριος ἦξει, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἰδ. 14. »

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημαίνει καὶ ἀπογραφῶν τῶν πολέμων ἐν βιβλίῳις τότε γινόμενῳ ἀκριβῆ. Κυρία δὲ οἱ πόλεμοι λέγονται, δι' ὧν ἐξαιρέται τὰ ἀσεβῆ γένη, ὅτι Θεὸς κρίσεως τῆτο.

ιε. Καὶ τὲς χαμαρῆς κατέστησε κατοικῆσαι Ἡρ' καὶ πρόσκειται τοῖς ὄρεισις Μωάβ.

ις. Καὶ ἐκείθεν τὸ Φρέαρ' τῆτο ἐστὶ τὸ Φρέαρ, ὃ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, σιμάγαγε τὸν λαὸν, καὶ δώσω αὐτοῖς ὕδωρ πηιῖν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐντεῦθεν ὡς ἀπήρην ἐπὶ τὸ Φρέαρ, ἔ τὸ ὕδωρ ἐβλυσσε κατ' ἐπαγγελίαν Θεῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετράκις φαίνονται γογγύσαντες ἐν ὕδατι. ἅπαξ, ἐλθόντες εἰς Μερρῶν δούτερον ἐν Ραφιδίν' ἀμφοτέρα ἐν τῇ Ἐξόδῳ (1) τρίτον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σιναι' ἐν Κάδης (2) τέταρτον ἐπὶ τῆ παρόντος Φρέατος. κέτω ἀμφοτέρα ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅτε ἐγόγγυσαν ἀπάραντες ἐξ ὧν τῆ ὄρεσις περικυκλώσαντες τῷ γλῶ Ἐδῶν ἐν τῷ πρὸ τῆτε κεφαλαίῳ. (3) ὡς τετράκις (4) φαίνονται γογγύσαντες ἐφ' ὕδατι ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ἅπαξ, εἰς Μερρῶν, ὡς ἐν τῷ εἰκοσῷ ἐβδόμῳ κεφαλαίῳ τῆς Ἐξόδου (5) δούτερον, ἐν Ραφιδίν, ὡς ἐν τῷ τριακοσῷ δούτέρῳ (6) τρίτον, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Κάδης, ὡς ἐν τῷ τριακοσῷ δούτέρῳ τῶν Ἀριθμῶν (7) ὅπερ ἐστὶν ὕδωρ ἀντιλογίας' τέταρτον ἐπὶ τῆ παρόντος Φρέατος.

» * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σιμάγαγε, Φησὶ, τὸν λαὸν, καὶ δώσω αὐτοῖς ὕδωρ πηιῖν. βέλεται γὰρ Θεὸς τὰς θαυμασίαις ἐργείας αὐτῆ μνημονόεσθαι ὡς ὠφελείδαι μὴ μόνον τὲς παρόντας τῇ θεᾷ, ἀλλὰ καὶ τὲς ὑπερόν ἀκοῆ' ὡς καὶ Ἰωάννης, ταῦτα, Φησὶ, γέγραπται, ἵνα πισθῶσητε, ὅτι Ἰησῆς ἐστὶν ὁ Χριστός. ἔ γὰρ κατῆς ἰσορίας μνήμῳ ὁ Θεός, ἀλλὰ τῷ ἐξ αὐτῆς ὠφελίαν χαρίζεται. διὸ καὶ μάταιον τὸ σημεῖα ζητεῖν αἰ, καὶ παρὰ γνώμῳ τῆτο

Ἰωάν. 20. 31. »

(1) Ἐν κεφ. 13. ἐδ. 14, καὶ 16. 3.

(3) Ἄλλῃ ὡς εἶκε κατ' αὐτὸν ἡ τῶν κεφαλαίων διαίρεσις.

(5) Ἐν τῷ 15. ὃ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. ὡς ἐν τῇ Ἐξόδῳ.

(6) Ἐν τῷ 17. ὃ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. ὡς ἐκεῖ πάλιν.

(7) Ἐν τῷ 20. ὃ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. ὡς ἐν Ἀριθμοῖς.

(9) Τὸ πᾶν ἔργον ἀνύστα. ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐπομ. ὃ αὐτ.

A Θεῶ. ὃς βέλεται τῇ μνήμῃ τῶν εἰς ἅπαξ γεγονότων ὠφελείδαι.

ιζ. Τότε ἦσεν Ἰσραὴλ τὸ ἄσμα τῆτο ἐπὶ τῆ Φρέατος, ἐξάρχετε αὐτῷ Φρέαρ,

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πηγῶν ἐνυδρον ἀνυδρόντες, ἢ παντὶ τῷ πλήθει ποτὸν ἐχορηγήσασιν ἐν Φρέατι δ' ἢ πηγῆ, καὶ ἐπὶ τῶν τῆς χώρας ὄρων ὡπερ ἐχ' ὕδατος, ἀλλ' ἀκράτῃ σπᾶσαντες, τὰς ψυχὰς ἀνεχύθησαν, ὑπὸ τε δούφροσύνης καὶ χαρᾶς ἄσμα καινὸν οἱ θεοφιλεῖς, χορῆς ἐπὶ τὸ Φρέαρ ἐν κύκλῳ σῆσαντες. ἦδον εἰς τὸν κληροῦχον Θεὸν, καὶ τὸν ἀληθῶς ἡγεμόνα τῆς ἀποικίας ὅτι πρῶτον ἐπιβάντες ἐξ ἐρημίας μακρᾶς τῆς οἰκισμῆς, καὶ ἢ ἐμελλον κατέξειν, ποτὸν ἀφθονον ἀνεῦρον, ἀρμότιον ἡγησάμενοι, μὴ ἀσημείωτον τῷ πηγῶν παρελθεῖν.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ἄσματος ἀπομνημονόεθαι, ὅπερ ἐπ' δούφροσύνῃ τῆς τότε δοθείσης δούργεσίας ἦδετο.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄσματος μεμνημένος τῆ ἐπὶ τῆ ὕδατος, δείκνυσιν, ὅτι δεῖ Φαυδρᾶς δούχαρισίας ἐπὶ ταῖς δούργεσίαις ἀνάγεσθαι.

ιη. Ὄρουξαν αὐτὸ ἀρχόντες, ἐξελατόμησαν αὐτὸ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ἐν τῷ κυριεῦσαι αὐτῶν. καὶ ἀπὸ Φρέατος εἰς Μανθανέν, καὶ ἀπὸ Μανθανέν εἰς Νααλιήλ, καὶ ἀπὸ Νααλιήλ εἰς Βαμῶθ, καὶ ἐν Βαμῶθ εἰς Νάπῳ, ἢ ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ ἀπὸ κορυφῆς τῆ λελαξθῶμεν, τὸ βλέπον κατὰ πρῶσωπον τῆς ἐρήμῃ.

Δ * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀντὶ τῆ, ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ὃ μὲν Ἀκύλας Φησὶν. ἐν τῇ βακλήριᾳ ὃ δὲ Θεοδοσίῳ, ἐν ταῖς ῥάβδοις αὐτῶν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πολὺς μὲν ὁ πόνος ἐπὶ ταῖς φρεωρυχίαις, Θεὸς δὲ βελήσει καὶ λατομίας ἐπιπόνου (8) διωκτώτερον περιχάραξις ἐν βακλήριαις ὑπὸ τῶν ἀγίων γινομένη, (9) λατομίας καὶ ὠρύξεως διώμιν ἐκπληρῶσα.

Z * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐτυχεν ἔ χερσὶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ βασιλέων, ἀνατετμήσθαι φιλοτιμηθέντων, ὡς λόγος, ἔ μόνον περὶ τῷ εὔρεσιν τῆ ὕδατος. ἀλλὰ καὶ περὶ τῷ τῆ Φρέατος κατασκόβῳ ἵν' ἐκ τῆς πολυτελείας βασιλικὸν φαίνηται τὸ ἔργον, καὶ ἢ τῶν κατασκόβασάντων ἀρχῆσθαι μεγαλόνοια.

P P P P 3

κ. Καὶ

(2) Ἀριθ. 20. 3.

(4) Τετράκις δὲ. ὃ τῆς Αὐγ. κώδ.

(8) Τῶν ἐν λατομίαις πόνων. ὃ αὐτ.

Καὶ ἀπέστειλε Μωϋσῆς πρέσ-
πρὸς Σιών, (1) βασιλέα Ἀμορ-
ραίων, λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων,
ἐλθούμεθα διὰ τῆς γῆς σου, τῆ
πορεύσομεθα ἐκ ἐκκλινημένων ἔτε
μπελώνων·

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰς τῶν
Ἀμορραίων χώραν ἐμβαλὼν, πρέσβεις ἐξέ-
τε πρὸς τὸν βασιλέα Σιών δὲ ἄνο-
το· προτρέπων ἐφ' αὐτὸν καὶ τὸν συγγε-
ρότερον.

β. Οὐ πίομεθα ὕδωρ ἐκ Φρέα-
τος· ὁδῶ βασιλικῆν πορεύσομεθα,
ἂν παρέλθωμεν τὰ ὄρηά σου.

* ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἐπισφαλῆς ἡ
τὰ πλάγια παρατροπῆ τῶ ὁδούοντι.
εὐλίγα. Δόγμα δὲ ἐστὶν ἔτος ὁ λόγος,
εσοτήτι θεωρεῖσθαι τὰς ἀρετὰς ὀριζό-
ς. διότι πέφυκε πᾶσα κακία ἢ κατ'
ψιν, ἢ κατ' ὑπέρπλωσιν ἀρετῆς ἀρε-
αι.

γ. Καὶ ἐκ ἔδωκε Σιών τῶ Ἰσ-
ραὴλ παρελθῆν διὰ τῶν ὀρίων αὐτῶ·
σωθήγαγε Σιών πάντα τὸν λαὸν
αὐτῶ, καὶ ἐξῆλθε παρατάξασθαι
Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον· καὶ ἦλ-
εἰς Ἰαωὰ, καὶ παρετάξατο τῶ
αὐτῶ.

δ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰσραὴλ
μαχαίρας, καὶ κατεκυρίδυσαν
τῆς αὐτῶ, ἀπὸ Ἀρνῶν ἕως Ἰα-
ωὰ, ἕως ἡμῶν Ἀμμάν, ὅτι Ἰαζήρ
ἡμῶν Ἀμμάν ἐστὶ.

ε. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πρὸς μὲν τὰς συγ-
γῆς ἐκ ἠβελήθη ὁ Θεὸς πόλεμον ἀνε-
τε Σιών μὴ δεξαμένη τὴν εἰρη-
νὴν πρεσβείαν, ἀντικαθίστανται, καὶ
εμῶσι, καὶ κρατῶσι ῥαδίως. (2)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν Ἰαβὼκ τῶ
μὲν ἔσαν, ἐξαίρει. ἡ γὰρ τῶν ἐκ τῶ
γεγονότων. πανταχῶ γὰρ τὰς πολέ-
τὰς συγγενικὰς περιέστανται. αὕτη δὲ
τῶ τῶν Ἀμορραίων τῶν ἠλωκότων.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰαζήρ ἐτύγχανε μὲν
τῆς Μωαβιτῶν ἔσα γῆς ἐξ ἀρχῆς, ἡ τῶ
γεννομένη ὕπερον. ἀφαιρῶνται δὲ αὐ-
τῶν ἀδικησάντων οἱ Ἰσραηλίται, τῶν
λομύων τὰς πρότερον ἀνοικῶντας.

κε. Καὶ ἔλαβεν Ἰσραὴλ πάσας
τὰς πόλεις ταύτας, καὶ κατώκησεν
αὐτῶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν
Ἀμορραίων, ἐν Ἐσεβῶν, καὶ ἐν πά-
σαις ταῖς συγγενέσσι αὐταῖς. Ἐστὶ
Ἐσεβῶν, πόλις Σιών τῶ βασι-
λεως Ἀμορραίων. καὶ ἔτος ἐπολέ-

Α μνησε βασιλέα Μωάβ τὸ πρότερον·
καὶ ἔλαβε πᾶσαν τὴν ἑαυτῶ, (3) ἀπὸ
Ἀροῆρ ἕως Ἀρνῶν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐστὶν Ἐσεβῶν πό-
λις Σιών, τετῆσι μητρόπολις.

κζ. Διὰ τῶτο ἔρῃσιν οἱ ἀνιγμα-
τισαὶ, ἔλθετε εἰς Ἐσεβῶν, ἵνα οἰ-
κοδομηθῆ καὶ κατασιδιασθῆ πόλις
καὶ ἡμῶν, (4) Ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐξ
Ἐσεβῶν, φλόξ ἐν πόλει Σιών, καὶ
κατέφαγεν ἕως Μωάβ, καὶ κατέπιε
σῆλας Ἀρνῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Δυσχερὲς τὸ χωρίον· ὁ δὲ
νῆς, ὡς οἶμαι, ἔτος· ὁ Σιών βασιλεὺς ἐπο-
λέμησε τὸν Μωάβ. καὶ λαβὼν τὴν γλῶ αὐ-
τῶ, κατέχει αὐτῶ. οἱ δὲ ἀνιγματοῶς
λέγοντες, τῶτο λαλῶσιν· ἐπειδὴ ἐπορθῆ-
θη ὑπὸ Σιών ἢ Ἐσεβῶν, ἔλθετε ὑμεῖς οἱ
τῶ Σιών, οἰκήσατε αὐτῶ, ἵνα οἰκοδομηθῆ·
ὅτι ἔ μόνον αὐτῆ ἐπορθῆθη ὑπὸ τῶ Σιών,
ἀλλὰ καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ τῶ Μωάβ, ἕως
τῶ τόπων τῶν σῆλων Ἀρνῶν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διὰ τῶτο ἔλεγον
οἱ παροικιαζόμενοι· δικαιοσύνη σωίσαται
Θεὸς κατὰ διαδοχὴν γενεῶν ὕπερον ἀντα-
ποδοθεῖσα εἰς ἀφαιρέσιν τῆς γῆς, ἡ δὲ
δικαίως Ἀμορραῖοι κατέλαβον, οἰκήσαν
ἐργασάμενοι τὴν Μωαβιτῶν πόρθησιν· ὡς
καὶ εἰ παροικίαις ἀνθρώπων ἀδεῖσαι τὴν

Δ κατὰ καυσιν τῶν προνοικησάντων. καὶ
» γὰρ καὶ ὄδυρόν ἐπάγει· εἰσὶ Μωάβ,
ἀπώλε, καὶ τὰ ἐξῆς. ἀνασάτης γὰρ δη-
λοῖ γεγονῆσθαι τῆς Μωαβίτας καὶ διασκε-
δαθείτας νέες τε καὶ νέας. ἔς νῦν Θεὸς
ἐξεδίκησεν· ἐπειδὴ ὅλως ἀσεβείας καὶ ἀκα-
θαρσίας ἀνεκα τὰ ἔθνη τὰ ἀνοικῆσαντα
δέδωκεν ἐξελεῖν τοῖς Ἰσραηλίταις.

ε. Οὐαί σοι Μωάβ, ἀπώλε
λαὸς Χαμῶς, ἀπεδόθησαν οἱ υἱοὶ
αὐτῶν διασώζεσθαι, καὶ αἱ θυγατέ-
ρες αὐτῶν ἀρχμάλωτοι τῶ βασιλεῖ
λ. τῶν Ἀμορραίων Σιών, Καὶ τὸ σπέρ-
μα αὐτῶν ἀπολέται, Ἐσεβῶν ἕως
Δαυβῶν· καὶ αἱ γυναικες αὐτῶν ἔτι
προσεξέκαυσαν πῦρ ἐπὶ Μωάβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνασάτης δηλοῖ γενέσθαι
τῆς Μωαβίτας ὁ θρῆνος, καὶ διασκεδα-
θείτας. διόπερ τὴν ἀδικον νίκη καὶ κλη-
σιν ἀφαιρέται τῶν ἔτω κακῶς ἠτήσα-
μένων.

λα. Κατώκησεν δὲ Ἰσραὴλ ἐν πά-
σαις ταῖς πόλεσι τῶν Ἀμορραίων.

λβ. Καὶ ἀπέστειλε Μωϋσῆς κατασκεύα-
σαι τὴν Ἰαζήρ, καὶ κατελάβοντο
αὐτῶ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐξέ-
ηβαλον τὸν Ἀμορραῖον τὸν ἄντα ἐκεῖ.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Σπὼν γράφουσιν αἱ εἰρημονία ἐκδόσ. ὠδὲ τε καὶ αὐ τῶ 11. ἐδ. τῶ 134. Ψαλ.

(2) Μέρος τῶ αὐ τῶ 26. ἐδ. τῶ 2. κεφ. τῶ Δεύτερον. ἐξ ἔ καὶ τῆνομα ἐλήφθη.

(3) Τὴν γλῶ αὐτῶ αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(4) Πόλις Σιών. αἱ αὐτ.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ κατώκησεν Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν Ἀμορραίων. διόπερ ὁ Δαβὶδ ἐν ἕμνοις, κατεσκύωσεν, Φησὶν, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν τὰς φυλαῖς τῆς Ἰσραὴλ, ἐπὶ δυνάμει καὶ δικαιοσυνῇ τὸν Θεὸν ἀνυμνῶν. λέγων γὰρ περὶ τῆς ἐσχάτης πόλεως τῆς Ἰαζήρ, κατέλαβοντο, Φησὶν, αὐτῶν, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐξέβαλον τὸν Ἀμορραῖον τὸν κατοικῆντα ἐκεῖ. τῆτο ἐφ' οὗτος ἔθνεος καὶ δούτερος γενόμενον ὑπὸ Μωϋσέως, τῶν κατ' ὅλης γῆς γενησομένων πόρθησιν ἀσεβῶν, καὶ κατοίκησιν ὑπὸ δικαίων, προφητῶν. χρηστοὶ γὰρ Φησὶν ἔσονται οἰκήτορες γῆς, καὶ ὅσοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ. οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσονται ἐξ αὐτῆς.

λγ. Καὶ ἐπιστρέψαντες, ἀνέβησαν ὁδὸν τῶν εἰς Βασσάν. καὶ ἐξῆλθεν Ὠγ βασιλεὺς τῆς Βασσάν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν εἰς πόλεμον εἰς Ἐδραεῖν.

ΛΑΗΛΟΥ. Οὗτος ἔτε πρεσβείαν ἀνέμεινε παρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἀλλ' ἐπήγαγε τὸν πόλεμον.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δεύτερος Ὠγ ὁ τῆς Βασσάν. ὃς δεδιὼς ὅμοια παθεῖν, εἰς πρεσβείαν ἀνέμεινε. θάρρει μὲν ἐν δυνάμει. Θεὸς δὲ καὶ τὴν ἰσχυρὰς ὑποτάσσει

Α τοῖς ἀδελφεοῖς, ὡς ἐν Δευτερονομίᾳ Φησὶν· ὅτι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα ἑαυτῶν ἔλαβον παρὰ Θεοῦ. καὶ εἶγε τὸν νόμον, ἐφ' ᾧ κατωκίδησαν, ἐφύλαξαν, ἐμφανῆς τὸ τῆς ἀγαθῆς προνοίας ἐγίνετο ἂν, αἰχμῶν τὰς ἐπὶ τοῖς πολέμοις τὸν δημικρογὸν διαβάλλοντας. Θεὸς γὰρ ἄξιον τὸ πολιτεῖαν ἀγαθῶν ἀντὶ πονηρῶν εἰσάγειν ζωῆς. ὁ καὶ δι' οὐχί τοῖς ἀγίοις, λέγεται, ἐκλίποιν ἀμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἄνομοι, ὡς μὴ ὑπάρχειν αὐτοῖς. πῶς δὲ καὶ ἐσωτήριον τῷ κόσμῳ τὸ γινώσκεισθαι Θεόν; ὁ πρόδηλον ἐκ τῆς τῶν πονηρῶν ἐξαίρεσως γίνεται.

λδ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, μὴ φοβηθῆς αὐτὸν, ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτὸν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τῶν γλῶσσῶν αὐτῶν, καὶ ποιήσεις αὐτῷ καθὼς ἐποίησας τῷ Σιών βασιλεῖ τῶν Ἀμορραίων, ὃς κατώκει ἐν Ἐσεβῶν. λε. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ τὴν ἕβαν αὐτῶν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῶν, ἕως τῆς μη καταλιπεῖν αὐτῶν ζωγρείαν, καὶ ἐκληρονόμησεν τῶν γλῶσσῶν αὐτῶν.

* ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Παραδίδοται διὰ τῆς ἰδίας θρασυτήτος καὶ ἔτος, αὐτὸς ἑαυτῷ γενόμενος αἴτιος ἀπωλείας. (1)

Κ Ε Φ. Κ Β.

α. **Κ**αὶ ἀπάραντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, παρενέβαλον ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ Ἰεριχώ.

β. Καὶ ἰδὼν Βαλαὰμ υἱὸς Σεπφὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰσραὴλ τῷ Ἀμορραίῳ, καὶ ἐφοβήθη Μωάβ τὸν λαὸν σφόδρα ὅτι πολλοὶ ἦσαν· καὶ προσώχθησε Βαλαὰμ (2) ἀπὸ προσώπων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰς τῶν ἀσυγγειτόνων βασιλέων ὀνόματι Βαλαάκης, μεγάλῳ καὶ πολυάνθρωπον τῆς ἐώας μοῖραν ὑπηγμείος, πρὶν εἰς χεῖρας εἰσελθεῖν ἀπειπῶν, ἀντικρὺς μὲν ὑπαντῶν ἐκ ἐδοκίμασε, τὸν ἐκ πορθησέως δι' ὄπλων ἐλοθῆρον πόλεμον διαδιδράσκων.

Εξὸδ. 15. 14, 15. ΛΑΗΛΟΥ. Ἦκσαν ἔθνη καὶ ὠργισθήσαν· ἐν οἷς καὶ τὸ, ἄρχοντες Μωαβιτῶν· ἔλαβον αὐτοὺς τρέμος.

δ. Καὶ εἶπε Μωάβ πρὸς τῶν γερεσιῶν Μαδιάμ, νῦν ἐκλείξει ἡ σωμαγωγὴ αὐτῆς πάντα τὴν κύκλῳ ἡμῶν, ὡς ἐκλείξει ὁ μόχθος τὰ χλωρὰ ἐν τῆ πεδίᾳ. καὶ Βαλαὰμ υἱὸς Σεπφὼρ

βασιλεὺς Μωάβ ἦν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διττὸν ἔθνος ταράττεται, τότε Μωαβιτικὸν καὶ τὸ Μαδιαντικόν. καὶ ἀπειπῶντες τὸν πόλεμον, ἐπὶ τῶν μαγείαν ἐτρέποντο.

Ε ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τῆτο παράδειγμα ἔλαβεν. ὡς περὶ ὁ μόχθος ἐν τῷ σώματι ἔχει τὰ ὄπλα εἰς τὸ ἐκλείπειν τὰ χλωρὰ, ἔτω καὶ ὁ ἅγιος λαὸς τοῖς χεῖλεσι στρατοδόμενος, ἐν τοῖς σώμασιν ἔχει τὰ ὄπλα διὰ τῶν οὐχῶν. καὶ τῆτο εἶδος ὁ Βαλαὰμ ἐν τοῖς προτέροις πολέμοις ἐναργῶς γενόμενον, βέλεται καὶ αὐτὸς τοῖς διὰ χεῖλων ὄπλοις στρατοδεσθῆναι· καὶ καλεῖ τὸν Βαλαὰμ τὸν ἔχοντα ὄπλα τῆς ἐναντίας δυνάμεως ἐν τοῖς χεῖλεσι, τὰς ἀράς. οἱ γὰρ ἅγιοι ἄγγελοι συμπράττεισι τοῖς δικαίοις εἰς τὰ σωτήρια καὶ ἀγαθὰ ἔργα, καὶ οἱ πονηροὶ δαίμονες τοῖς ἀσεβέσι καὶ ἀμαρτωλοῖς ἀνθρώποις εἰς τὰ πονηρὰ καὶ βλαβερὰ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἔργα. οἱ μὲν γὰρ ἅγιοι στρατοῦνται λόγοις οὐχῶν, οἱ δὲ ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς λόγοις μαγείων.

Η ε. Καὶ ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς Βαλαὰμ υἱὸν Βεὼρ Φαθρα, ὃ ἐστὶν ἐπὶ

(1) Μέρος τῆς ὑπομνήματ. τῆ εἰς τὸ 3. ἐδ. τῆ 3. κεφ. τῆ Δευτερον.
(2) Καὶ προσώχθησε Μωάβ. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

ἐπὶ τῷ ποταμῷ γῆς ἡνὼν λαῶν αὐτῶν, καλέσασα αὐτὸν, λέγων, ἰδὲ λαὸς ἐξελέλυθεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἰδὲ κατεκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἔστος ἐγκάθηται ἐχόμενός με.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄνθρωπος ἦν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐπὶ μαντεία περιβόητος, Μεσοποταμίαν οἰκῶν, ὃς ἅπαντα μὲν ἐμεμύητο τὰ μαντικῆς εἶδη ὠνοσοκοπίαν δὲ ἐν τοῖς μάλισσιν συγκεκροτηκώς, ἐθαυμάζετο, πολλοῖς καὶ πολλάκις ἐπιδειξάμενος ἄπιστα καὶ μεγάλα. Καὶ μετ' ἐλίγη. Ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐξέπεμπε τῶν ἐταίρων τινῶν, παρακαλῶν ἡκεῖν καὶ δωρεὰς τὰς μὲν ἡδὴ παρεῖχε, τὰς δὲ δώσειν ὠμολογεῖν, τὴν χρῆσιν ἧς εἴνεκα μεταπέμποιτο δηλῶν.

5. Καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι τὸν λαὸν τῶτον, ὅτι ἰχυρότερός με ἐστίν· ἐὰν δὲ δινώμεθα πατάξω ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκβαλῶ αὐτὰς ἐκ τῆς γῆς· ὅτι οἶδα ὅτι ἐὰν βύλογησῃς, βύλογησται, καὶ ὅτι ἐὰν καταράσῃ σὺ, καταθήρανται.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἔτε Μωϋσῆς εἶπεν ἐξ οἰκείων προσώπων τὴν μαρτυρίαν ταύτην, ἔτε μὲν τὸν Θεὸν ἔφησε μαρτυρηκῆσαι τὴν τοῦ Βαλαάμ· ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς Βαλαάμ τῆς φωνῆς, ὑπελάμβανε γὰρ τὸν Βαλαάμ ἀδιαπλάως διῶναι, καὶ ἀρᾶσαι καὶ βύλογεῖν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἡ κατ' αἰδίησιν τῶν πραγμάτων ἰσορία μεγάλης ὠφελείας πεπληρωται. ἐκ δὲ τῆς προκαμίνης ἰσορίας μανθάνομεν πολλὰ, καὶ ὅτι ἐστὶν ἐρατοῦ βεβαίως λόγους, καὶ μεγάλα πράγματα οἰκονομεῖσθαι, καὶ κατορθῶσθαι διὰ λόγων. καὶ οἱ μὲν ἅγιοι ἐρατοῦ βεβαίως λόγους ὀρχῶν, οἱ δὲ ἀσεβεῖς καὶ ἀμαρτωλοὶ λόγους μαγεῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ ἐναντία δυνάμις ἐδέποτε ποιεῖ ἔργον καλόν, ἀλλὰ πάντα χεῖρισα ἐνεργεῖ. καὶ ὅπερ ἐνεργῆσαι κακόν, ἐδύναται ἀποκαταστῆσαι εἰς τὸ βέλτιον. ἐ γὰρ ἔχει τάξιν τῆς κρείττονος. τῆ δὲ κρείττονος δυνάμει πάντα διωκτά. ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν ἀλγεῖν ποιεῖ, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν· ἐνεργῆσαι δὲ κακόν ἐκ ἔχει. ἐ γὰρ κατ' ἕξιν μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐσίαν ἀγαθός ἐστι.

ζ. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γερασία Μωάβ, καὶ ἡ γερασία Μαδιάμ, καὶ τὰ μαντεῖα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ ἦλθον πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπον αὐτῷ τὰ ῥήματα Βαλαάμ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν τοῖς Ἀρμανίταις ἦν τινὰ μαντεῖα (1) τετελεσμένα, καὶ θυσιάαι, καὶ τινὰ δῶρα προσφερόμενα τοῖς δαίμοσιν· ὡς διὰ τῶν προσφερομένων μαντοῦ βεβαίως. μαντεῖα δὲ

ἔσιν ἕκαστον πρᾶγμα. ἐ γὰρ ἀληθῆς ἡ πρόρρησις. (2)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι ὡς μαντεῖον (3) τὸν μισθὸν ταύτης ἔφερον, προσαγαγεῖν αὐτόν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀποθέμενοι τὰ ὅπλα, τῆ μαγείᾳ προσφύβησι. καὶ εἰς τῶτον συμφωνῶσι Μωαβίται καὶ Ἀρμανίται. (4)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ τῶν Δαιμόνων ἰσχύς κατὰ τῶν ὑποκαμίνων αὐτῆ· κατὰ δὲ τῶν τῷ Θεῷ οἰκειμένων, ἐδεμῖα δυνάμις αὐτῶν ἰχυρά.

η. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς, καταλύσατε αὐτῶν τὴν νύκτα, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν πρᾶγματα ἃ ἂν λαλήσῃ Κύριος πρὸς με. καὶ κατέμειναν οἱ ἄρχοντες Μωάβ παρὰ Βαλαάμ.

* * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οὐρανόθεν ψυχρὰ δαιμωνιώδη ζητῶν, καὶ ἐξ ἐπώδης τάχα περὶ μαγανείας αὐτῷ συμβαίνοντα προσδοκῶν, Κύριον ἔφη λαλήσειν αὐτῷ. Θεοκλήτεον γὰρ ἐσκηπτετο. ἀλλ' εἰ καὶ ταῖς σωθήσεται τῶν γοήτων φωνῶν τὸ γράμμα χρησθῆται τὸ ἱερόν, ἐκ ἂν οἰηθεῖται ὁρῶν φρονεῖντες, Θεὸν τὸν Φύσει καὶ ἀληθῶς ταῖς βεβήλων αἰκίαι ψυχραῖς, ὡς ἐξ ἀγάπης, τὸ ἀληθές· καὶ ἀνδρὶ μισαρῶ καὶ γοῆτι καὶ εἰδωλολάτρῃ προσλαλεῖν.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ μαντεῖον ἦν ὁ Βαλαάμ. τί δήποτε τὸν Κύριον ἠρώτα; Ἐκεῖνος μὲν ἐτὸν ἀληθινὸν ἠρώτα Θεὸν· ἀπεκρίνατο δὲ αὐτῷ, ἐκ ὅτι παρ' αὐτῶν καλέμενος. ἀλλ' ὁ παρ' αὐτῶν ἀγνοούμενος. ἦλθε γὰρ φησὶν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί οἱ ἄνθρωποι ἔτοι παρὰ σοί; ἐκ ἐπειδὴ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκείνων παρεστίας ἠγνόει, ἀλλ' ἵνα παρὰ τῆς μαντεως λαβῶν ἀφορμῶν, τὸ πρακτικόν κελύβῃ.

Ε. ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπερωτήσω γὰρ φησὶ τὸν Θεὸν, ἐτὸν ὄντα μαντεῖα γὰρ ἦν· ἀλλὰ τὸν ἐξ ἔθους αὐτῷ φαινόμενον δαίμονα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ παρὰ τῆς ἀληθῆς Θεῶν ταύτῃ ζητῶν, εἰ καὶ Κύριον ὀνομάζει, ἀλλὰ παρὰ τῶν ψευδωνύμων Θεῶν. οἱ ποτὲ μὲν δι' ὀνείρων, ποτὲ δὲ δι' ὀρνίθων, ποτὲ δὲ ἐτέροις τρόποις ἐκφέρουσιν εἰς ἀνθρώπους τὰ παρ' ἑαυτῶν. λέγει ἔνδεκα μετὰ ταῦτα, ὅτι ἐκ ἐπορεύθη Βαλαάμ, κατὰ τὸ εἰρηθῶς, εἰς σωάντησιν τοῖς οἰωνοῖς· ὅτι οἶδεν ἀπρακτὸν αὐτῷ τὴν ἐπιβεβηκτικῶν γνώμων ἔσαν, καὶ τὴν γλώσσαν ἐμποδίζομεν ὡς ἐβλήτο φθέρεισθαι.

θ. Καὶ ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί οἱ ἄνθρωποι ἔτοι παρὰ σοί;

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ λέγειν, ὅτι ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί

(1) Ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶν τινὰ καὶ μαντεῖα τετελεσ. κτ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 272. τῆς τῆς Ἰ. ἐκδῆς.

(2) Περὶ ῥημάτων, ἀνδρῶν ἄρθεα. αὐτ.

(3) Ἰσ. μάντις, ἢ εἰς μαντεῖον. ἐν τοῖς ἐκδομ. δὲ ἐκ εὐρημάτων.

(4) Ἰσ. Μαδιανίται.

» τί οἱ ἄνθρωποι ἔτοι παρὰ σοί; καὶ τὸ προ-
 ζήτησάν τὸν λαὸν μὴ ἀράσασθαι· ἔσι γὰρ
 ὄβλογημένος· Ἄγγελος ἐπιφάνειαν δηλοῖ,
 καθάπερ εἶπεν ὀνόματι Θεῶ τῶν Ἄγγε-
 λων ἡ Γραφή δηλῶν. ἐπεὶ καὶ τῷ Λάβαν
 ὁμοίως ὠφθη, εἰς κώλυσιν τῆς πρὸς τὸν
 Ἰακώβ μάχης.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπιφάνεται δὲ ὁ Θεὸς
 αὐτῷ, ἔχων ὡς δικαίω, εἰδὼς ἅξιον· ἀλλὰ
 διὰ τὸ οἰκτεῖον εἶναι. καὶ γὰρ ἔτος δη-
 μιόργημα Θεῶ, εἰ καὶ ἄλλοτριος διὰ τῷ
 προαίρεσιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κατὰ ἀλήθειαν θεία
 δυνάμις παρεγένετο πρὸς Βαλαάμ, ἡ κλη-
 θεῖσα ὑπ' αὐτῶ. παρεγένετο ἔν, ἵνα ἀπο-
 τροπιασμὸν ποιῆσῃ τῶν καλεσμένων ὑπὸ
 τῶ Βαλαάμ Δαιμονῶν, καὶ τὰς θείας προφ-
 ρήσεις οἰκονομήσῃ.

1. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς τὸν
 Θεὸν, Βαλαάμ υἱὸς Σεπφὼρ βασι-
 λῆος Μωάβ, ἀπέστειλεν αὐτὸς πρὸς-
 με, λέγων, Ἴδὲ λαὸς ἐξελέλυθεν
 ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκάλυψε τῷ ὄφιν
 τῆς γῆς, καὶ ἔτος ἐγγιάθηται ἐχόμε-
 νός μου, καὶ νῦν δεῦρο ἀρσάσει μοι αὐ-
 τὸν, εἰ ἄρα διωήσομαι πατάξαι αὐ-
 τὸν, καὶ ἐμβαλῶ αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς.

1β. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Βα-
 λαάμ, ἡ πορεύσῃ μετ' αὐτῶν, εἰδὼς
 καταράσῃ τὸν λαόν· ἔσι γὰρ ὄβλο-
 γημένος.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐχ ὅτι φοβόμενος ὁ
 Θεὸς, μὴ ἢ κατὰρα τέττα ἀνατρέψῃ αὐ-
 τῶ τῷ ὄβλογίαν· ἀλλ' ἦδει ὁ Θεὸς, ὅτι
 βάνουτος ἡ ὁ λαὸς καὶ ἀδελφῆς, καὶ ὅτι
 εἰάν ἀκέρση, ὅτι κατηράσατο αὐτὸς αὐτῷ,
 καταφρονήσῃ τῆς ὄβλογίας τῶ Θεῶ. τέττα
 δὲ γενομένης, καὶ πισθομένῃς τῶ μάντεως
 μάλλον ἢ τῶ Θεῶ, ἀσέβεια ἐγένετο. καὶ
 σιμῆβαινε κυρωθῆναι τῷ κατάραν, ἡ διὰ
 τῷ ἰσχυρῷ αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ τῷ ἀπισίαν
 τῶν ἀπισησάντων μετ' Θεῶ, φοβηθέντων
 δὲ ἄνθρωπον. ἡ μόνον δὲ τέττο, ἀλλὰ καὶ
 οἱ μετασειλάμενοι πισθόσαντες τῷ ἐλθόν-
 τι, θάρσος ἐλάμβανον. ὁ δὲ λαὸς ἀπιστῶν
 τῷ Θεῶ, ὑπονοῶν τῷ κατάραν, δειλότε-
 ρος ἑαυτῶ ἐγένετο.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Ἴδὲ δὴ σαφῶς ἐκ
 προσώπων τῶ Θεῶ ὁ μακάριος Ἄγγελος τὸν
 ἀπαταῖωνα καὶ ἐκαϊόμυθον ἀποτρέπει γόη-
 τα, τὸν ὄβλογημένον παρὰ Θεῶ μὴ ἐπα-
 ράσθαι ζητεῖν, μηδὲ ταῖς ἀνωθεν ἀντεξά-
 γεν ψήφοις τὰ ἐξ ἀνθρώπων δυσβελίας
 ὄβρέματα· ἔχων ὡς τῆς ἀράς ἰσχυρῆς ἀδι-
 κείν, ἀλλ' ἵνα σαφῶς τε καὶ εὐαργῶς ὁ τῷ
 τοιαύτῳ ἐλπίδα· παραλόγως εἰσδεδεγμέ-
 νος, πληροφοροῖτο καὶ δι' αὐτῶ, ὡς ἐκ
 ἀν γένοιτό ποτε Μωαβίταις ἢ Μαδιυαίοις
 ἀλώσιμος ὁ Ἰσραήλ, προασιζόντος τε καὶ
 ὑπεραθλῆντος Θεῶ, καὶ ταῖς ὀμνείαις
 ἀναταχίζοντος τὸν αὐτῷ προσκείμενον καὶ
 ὄβλογηθέντα λαόν.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Οὐ περὶ τῶ λαῶ ἀντί-
 τεταί· πάντες γὰρ κατεσφάθησαν· ἀλλὰ
 διὰ τὸ προδηλόμενον τῶ Χριστῶ μυστήριον.
 ἐπειδὴ γὰρ ἐμελλεν ἐκ τῶν πατέρων κατὰ
 σάρκα γεννάσθαι, προδιδάσκει τὸ πνεῦμα
 τὸν ἄνδρα, μήποτε κατὰ ἀγνοίαν πορεύ-
 θῆις, καταράσῃται τὸν λαόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐχ ὡς τῆς ἀράς ἰσχυρῆς
 παρὰ τῷ τῶ Θεῶ βελῶ, ἀλλ' εἰς εὐδειξὴν
 τῆς τῶ Θεῶ προνοίας, ἡ ἔχε διὰ τῆς
 προπάτορας εἰς αὐτῶ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διαλύει ταῖς αὐτῶν
 ἐλπίδας Θεὸς, μηδ' ὅσον φθέγγασθαι συγ-
 χωρήσας τῷ Βαλαάμ. ἔχων ὅτι κατὰρα μὴ
 δικαία λυμάνεται· κατὰ γὰρ τὸν Σολο-
 μῶντα, ἀρὰ ματαία ἐκ ἐπελῶσεται ἑδονί· Παροιμ. 26. 2.
 τῷ δὲ ἰδίαν ἐπικερσίαν ἐμφανῆ τῷ λαῷ
 καταστῆσαι βελομένους, ὡς ἂν μὴ τῆς ὀυσε-
 βείας σαλεύωνται, καὶ ἵνα καὶ τὰ λοιπὰ
 ἔθνη ἐπιγνώσι τὸν Θεόν, καθάφησι καὶ
 διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ
 τὰ σημεῖα γὰρ ἐποίησεν καὶ διὰ τὸν Ἰσραήλ,
 καὶ διὰ τὰ ἔθνη, ὡς ἂν ἐπιστραφῆ. πολ-
 λά γὰρ Θεῶ κατορθῶσιν οἰκονομία, δοκῶ-
 σαι μόνον αἰὸς ἔχεσθαι πράγματος.

1γ. Καὶ ἀναστὰς Βαλαάμ τὸ πρῶτῷ,
 εἶπε τοῖς ἀρχεσσι Βαλαάμ, ἀποτρέχε-
 τε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν, ἡ ἀφίησί-
 με ὁ Θεὸς πορεύεσθαι μετ' ὑμῶν. Καὶ
 ἀναστάντες οἱ ἀρχοντες Μωάβ, ἦλ-
 θον πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπον αὐτῷ,
 ἡ θέλει Βαλαάμ πορεύθῃ μετ'
 ἡμῶν. Καὶ προσέθετο ἔτι Βαλαάμ
 ἀποσῆλαι ἀρχοντας πλείους, καὶ ἐν-
 15. τιμότερους τέττων. Καὶ ἦλθον πρὸς
 Βαλαάμ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, τὰ δε
 λέγει Βαλαάμ υἱὸς Σεπφὼρ· ἀξιῶ σε
 16. μὴ ὀκνήσῃς ἐλθεῖν πρὸς με. Ἐντίμως
 17. γὰρ τιμήσω σε, καὶ πάντα ἡ εἶπης-
 μοι ποιήσω σοι· καὶ δεῦρο ἐπικατά-
 18. ρασάσει μοι τὸν λαόν τέττον. Καὶ ἀπε-
 κείθη Βαλαάμ, καὶ εἶπε τοῖς ἀρχεσσι
 Βαλαάμ, εἰάν δῶ μοι Βαλαάμ πλήρη
 τὸν οἶκον αὐτῶ ἀργυρίῃ καὶ χρυσίῃ,
 ἡ διωήσομαι παραβῆναι τὸ ἔθνη Κυ-
 ρίῃ τῶ Θεῶ, ποιῆσαι αὐτὸ μικρὸν ἢ
 Ζ μέγα ἐν τῇ διανοίᾳ μου.

19. Καὶ νῦν ὑπομείνατε αὐτῶ καὶ
 ὑμεῖς τῷ νύκτα ταύτῃ, καὶ γνώ-
 σομαι τί προθήσει Κύριος λαλήσω
 πρὸς με.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Σχηματισάμενος τῷ
 πνεῦσιν διὰ τῷ γενομένῳ ὀπλασίαν, ἐφο-
 βήθη ἀπελθεῖν.

20. Καὶ ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βα-
 λαάμ νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ καλέ-
 σομαι σε πάρεσιν οἱ ἄνθρωποι ἔτοι, ἀνα-
 στὰς ἀκολούθησον αὐτοῖς· ἀλλὰ τὸ ἔθ-
 μα ὁ λαλήσω πρὸς σε, τέττο ποιήσεις.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Συγχωρεῖ δὲ αὐτῷ ἀπελθεῖν, ἵνα μὴ νομισθῇ ὁ Βαλαάμ, ὅτι εἴ ἤλθε καὶ κατηράσατο, ἴχουε· καὶ ὅτι ὄν μετεπέμψατο, ὡς διωάμενον βλάψαι τὸν λαὸν τῶ Θεῷ, αὐτὸς ὄβλογεῖ τὸν Ἰσραήλ· μᾶλλον δὲ ὅτι ὄβλογημένος ἐστὶ παρὰ Θεῷ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν κελύσας αὐτῷ μὴ ἀπελθεῖν, πάλιν ἐκέλευσε ἀπελθεῖν; Ἐπειδὴ τῶν ἐπαγγελσιῶν χρημάτων ὁ Βαλαάμ ἐραδίς, ἤρετο πάλιν, εἰ χρὴ τοῖς ἀποσαλεῖσι σιωπελθεῖν, νομισσας μεταμελεία κεχρηῆσθαι τὸν δεσπότην Θεόν, ἐπέτρεψε ἀπελθεῖν, μονονεχὶ λέγων· ἀπελθε μὲν ἐπειδὴ πράξαί τῆτο ποθεῖς, ἴδι μὲντοι, ὡς ἄπερ ἂν ἐδελήσω λαλήσεις.

ΛΗΛΟΥ. Δείκνυσι διὰ τῆτος ὁ Θεός, ὡς καὶ προνοῶν εἶργει τῶν βλαπτόντων ἡμᾶς, καὶ τῶν ἀπαρεσκόντων αὐτῷ· Φιλονείκως δὲ ἐγκειμένως ἐκ ἐκβιάζεται. βέλεται γὰρ εἶναι τὸ αὐτεξέσιον ἡμῶν ἀτυράννητον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπιθυμῶν ἰὼ ἀπελθεῖν διὰ τὸν ἔρωτα τῶν χρημάτων. διὸ καὶ προσέθετο πάλιν ἐρωτήσαι τὸν Θεόν, καίτοι γε ἄπαξ λαβὼν ἀπόκρισιν· ἔπορβύση μετ' αὐτῶν. ἐπεὶ ἔν ἐπέερασε τὸν Θεόν, ἔξαπέειλεν ὁ Θεός κατὰ τὸ θελήμα αὐτῷ. βέλεται γὰρ εἶναι τὸ αὐτεξέσιον ἡμῶν ἀτυράννητον, καὶ ἔπρος ἀναγκῆς ἀγόμενον· ἵνα καὶ τὰ αὐτῷ φίλα πράττοντες μισθῶν τύχωμεν, καὶ τὰ λυπῆντα αὐτὸν ἀνδαιρέμενοι κολαδείημεν. καὶ πορδομένων δὲ ἡμῶν τῷ ἐπὶ τῷ κακίαν ὁδῶν, ἔμποδον γίνεται πολλακίς· ἵνα καὶ ἔτως ἐπιγνοίημεν τὸ ἀσύμφορον, καὶ ἀνακόψωμεν ἡμᾶς αὐτῶς, καὶ ἐπὶ τὸ τέλος ἐλθεῖν (1) τῶν παροξυνόντων αὐτόν.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Διωάμενος ὁ Θεός ἄκυρον ποιῆσαι καὶ ψυδῆ τῷ ἀρὰν τῶ μάντεως, τῆτο μὲν ἔποιε· βελομένος, μὴ διὰ τῆς ἐν πολέμῳ νίκης μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῶν εἰδῶν τῷ περισσίαν ἀδειξάσθαι τῆς οἰκείας διωάμεως. παρασκυβάσει μὲν αὐτόν ὡς ἀρασόμενον ἐλθεῖν· διὰ δὲ θειοτέρας (2) ὄβλογῆσαι μᾶλλον ἢ ἀράσασθαι. ἵνα τὸ σῶμα τῶ ψυδῆς διάκονον ὑπὸ τῶν σιωήθων καὶ σιωπεθραμμείων τῆ πλάνῃ πισυῆται.

κα. Καὶ ἀνασῆς Βαλαάμ τὸ πρῶτῷ, ἐπέσαξε τῷ ὄνον αὐτῷ, καὶ ἐπορβύθη μετὰ τῶν ἀρχόντων Μωάβ.

κβ. Καὶ ὠργιάθη θυμῷ ὁ Θεός ὅτι ἐπορβύετο αὐτός· καὶ ἀνέστη ὁ Ἄγγελος τῶ Θεῷ ἐνδιαβάλλειν αὐτόν ἐπὶ τῆς ὁδῆ· καὶ ἔτος ἐπιβεβήκει ἐπὶ τῆς ὄνῃ αὐτῷ, καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτῷ μετ' αὐτῷ.

A * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν Ἄγγελον, Φασί, Μιχαήλ εἶναι τὸν ἐγκεχειρισμένον τὸν Ἰσραήλ. τὸ δὲ διαβαλεῖν, τὸ μὲν ἐβραϊκὸν καὶ Ἀκύλας, Σατὰν ἔχει· ὁ δὲ Θεοδοτίων, ἀντικεῖσθαι.

B **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Διατὶ κελύσας ἀπελθεῖν, διὰ τῶ Ἄγγελο τῷ πορείαν κωλύει; Δεδίττεται αὐτόν καὶ τῆ τῆς ὄνῃ Φωνῆ τῆ παρὰ Φύσιν γεγεννημένη, καὶ τῆ τῶ Ἄγγελο θεωρεῖ· ἵνα γνῶ πόσω ὁ Θεός τῶ λαῷ ποιῆται κηδεμονίαν. Φασί δέτινες τὸν Ἄγγελον τὸν Μιχαήλ εἶναι, τὸν τῶ λαῷ προσατόδοντα.

Π **ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ.** Ἀναγκαῖον ἔν τὸ εἰς φόβον καταβαλεῖν τὸν μάγον· ἀπέργοντα μὲν ἀπάσης ἐνείας μαγικῆς, ὄτρεπίζοντα δὲ πρὸς ὑπεργίαν προφητείας θεϊκῆς. Φοβεῖ ἔν ἡ τῶ Ἄγγελο ἐπιφάνεια. εἶδα καὶ δῆλον, ὅτι Θεὸν ἀντὶ Ἄγγελο λέγει, καὶ δι' Ἄγγελο τῶς χρηματισμῶς γυνομένως ἰσορεῖ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ ἀδιαβάλλων ἐν τῆ ὁδῷ Ἄγγελος τὸν Βαλαάμ, ἀρα μὴ ἔτος-εἶσι, περὶ ἔ εἶπα ὁ Θεός πρὸς τὸν Μωυσίλ, ὅτι ὁ Ἄγγελός μῆ προπορβύσεται ἔμπροσθεν ὑμῶν διαφυλάσων ὑμᾶς ἐν τῆ ὁδῷ; Ἐξὸδ. 23. 23.

Δ **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐνανδρωπήσας ἔν ὁ Σωτήρ, ἀπέσειλε τῶς μαθητῶς αὐτῷ, ἵνα λύσωσι τῷ ὄνον, τῆτεςιν ἐκ τῶν δεσμῶν ὡν ἔδυσεν ἡ ἀντικειμένη διώαμις, ὁ νοητός Ματθ. 21. 7.
Βαλαάμ· καὶ λύσαντες ἤγαγον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιθῶντες τῆ ὄνω τὰ ἱμάτια, τῆτεςι τῶς ἀρετῶς τῶ Εὐαγγελίῃ. καὶ ἐπικαθήσας αὐτῆ ὁ Σωτήρ, εἰσήλθεν εἰς τῷ ἀγίαν πόλιν.

Ε **ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ.** Ἡ μὲν ὄνος, τύπον περιεῖχε τῶ σώματος τῶ Χριστῷ, ἐφ' ὃν πάντες οἱ ἀνδρωποι εἰς καμάτων ἀναπανόμενοι, ὡς ὑπὸ ὀχήματος βασιάζονται· τὸ γὰρ φορτίον τῶν ἡμετέρων ἀμαρτημάτων ἐν τῷ ἰδίῳ σώματι ὁ Σωτήρ ἀνεδέξατο· ὁ δὲ Ἄγγελος ὁ ὀφθαλμῶ τῷ Βαλαάμ, αὐτὸς ὁ λόγος ἰὼ· ἰὼ δὲ εἶχεν ἐν τῆ χειρὶ μάχαιραν, ἰὼ εἶχεν ἀνωθεν ἐξέσιαν.

Z καὶ ἰδῶσα ἡ ὄνος τὸν Ἄγγελον τῶ Θεῷ ἀνθεσηκότα ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ τῷ ῥομφαίαν ἐσπασμένῃ ἐν τῆ χειρὶ αὐτῷ, καὶ ἐξέκλινεν ἡ ὄνος ἐκ τῆς ὁδῆ, καὶ ἐπορβύετο εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἐπάταξε τῷ ὄνον ἐν τῆ ῥάβδῳ. (3)

H * * **ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Ἐπειδὴ ταῖς τῶν δῶρων ὑποχέσεις ἐπὶ τῷ χρωῶν βαδίζαν ὁ μάντις ἐδελεάζετο, τάχα περὶ καὶ αἰληθῶς ἰχύσαν ὑπεληθῶς, ἰσῆαι μὲν ἐφίησιν ὁ μακάριος Ἄγγελος, κατὰ μέσῃ δὲ ὀφθη τῷ ὁδῶν σῷ ἀσραπλίσῃ ῥομφαίᾳ, διδάσκων ἐναργῶς, ὡς ὁ πόλεμος αὐτῷ πρὸς τε Θεὸν καὶ Ἄγγελο, εἰ ἐπαράσθαι βέλοιο τῶς ὄβλογημένως.

ΦΙΛΩ;

(1) Ἐλθομεν, ἢ ἐλθωμεν, ἢ ἐλθεῖν ἀσῶσωμεν.

(2) Λέπει τὸ ἔσιαστικόν. ὁ τυχόν τὸ, Φωνῆς, ἢ διωάμεως, ἢ ἐπινύσεως, ἢ ἄλλο τὶ ὁμοίον ἐστὶ.

(3) Ἐν τῆ ῥάβδῳ αὐτῷ τῶ εἰθῶν αὐτῷ ἐν τῆ ὁδῷ. αἱ εἶρημ. ἐκδῶ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἦν, ὡς εἶπε, θεία τις ὄψις, ἣν τὸ μὲν ζῶον ἐπιφοιτῶσαν ἐκ πολλῆ θεασάμενον, ὑπέπληξεν· ὁ δ' ἄνθρωπος ἐκ εἶδεν, εἰς ἔλεγχον ἀναιδησίας. ὑπὸ γὰρ ἀλόγου ζῶος παρδημερεῖτο τὰς ὄψεις, ὁ μὴ μόνον τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ τὸν κοσμοποιὸν αὐχῶν ὄραν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐτύπλετο ἡ ὄνος. ἄρ' ἐκ ἠδυνάτο ὁ Ἄγγελος καὶ ὀπίσθεν ἐλθεῖν ὅτε ἔπεσον ἡ ὄνος, ἢ ὅτε ἐξέκλινε φθάσαι αὐτῆς τὸν περίπατον, ἢ ἀνωθεν ἐρχόμενος ἀπὸ ὑψὺς χρησαδαί; ἀλλ' εἰ θέλει φονεῦσαι, ἀλλὰ φοβῆσαι διὰ τὸ δὴμετάβολον τῆ ἀνδρός· ἵνα ὁ φόβος τὸ δὴμετάσατον αὐτῆ διακρατήσῃ. ὕπερον βλέπει τὸν Ἄγγελον καὶ τὸ ξίφος γυμνόν. ὡς δὲ λέγει, ὅτι ἠῆμα ἣν τὸ θεωρέμενον, ὡς πρᾶγμα. εἰδὲ γὰρ μάχαιρα, φησὶ, παρ' Ἄγγελοις, εἰδὲ σίδηρος αὐ ἐρανῶ· ἀλλ' εἰς φόβον ὁ τῆς ῥομφαίας κηματισμός, καὶ ταύτης ἐπασσμένης.

ιδ. Καὶ ἔση ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ ἐν ταῖς αὐλαξί τῶν ἀμπελώνων, φραγμὸς ἐντεῦθεν καὶ φραγμὸς ἐντεῦθεν.

κε. Καὶ ἰδῶσα ἡ ὄνος τὸν Ἄγγελον τῆ Θεῶ, προσέθλιψεν ἑαυτῷ πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ἀπέθλιψε τὸν πόδα Βαλαάμ πρὸς τὸν τοῖχον. καὶ προσέ-

κς. θετο ἔτι μασιζοῖ αὐτῷ. Καὶ προσέθετο ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ, κ' ἀπελθὼν ὑπέση ἐν τόπῳ ξενῶ, εἰς ὃν ἐκ ἣν

κς. ἐκκλίνας δεξιὰν ἢ ἀριστεράν. Καὶ ἰδῶσα ἡ ὄνος τὸν Ἄγγελον τῆ Θεῶ, συνεκιάθησεν ὑποκάτω Βαλαάμ. κ' ἐθυμώθη Βαλαάμ, καὶ ἔτυπτε τῷ ὄνον τῆ ῥάβδῳ.

κη. Καὶ ἠὶοῖξεν ὁ Θεὸς τὸ σῶμα τῆς ὄνος, καὶ εἶπε τῷ Βαλαάμ, τί πεποίηκά σοι, ὅτι πέποιμάς με τρίτον τῆτο;

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ τῆ ὄνω δοθεῖσα φωνή, τὸ ξέρον καὶ παράδοξον τῆ γεγονότος ὑπέδειξεν, εἰ μόνον αὐ τῷ φθέγγεσθαι τῷ εἰ πεφυκῆσαν, ἀλλὰ καὶ τῷ δεῖξαι διὰ τῶν ῥημάτων, ὅτι παρὰ Θεῶ τὸ καινέργημα.

ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ τῷ οἰωνοσκοπικῶ ἐπιτηδύειν μαντείαν τὸν Βαλαάμ μαρτυρεῖται παρὰ τῆς ἰσορίας, αὐ οἷς φησὶ, τὰ τε μαντεῖα διὰ χειρὸς ἔχουν αὐτὸν, καὶ παρὰ τῶν οἰωνῶν συμβεβηθεῖσθαι. καὶ πρό γε τῆτων, ὅτι διὰ τῆ ὀγκηθμῆ τῆς ὄνος τὰ περὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ σπεδῆς ἐδιδάσκετο· ἧς τὸν φθόγγον, διὰ τὸ σιωπῆσθαι αὐτὸν ταῖς τῶν ἀλόγων φωναῖς κατατινα δαιμονικῶ ἀέργεσθαι συμβεβηθεῖσθαι, ὡς εἰρηθρον ἢ Γραφῆ διηγῆσατο, ἀνδρακνυμένη τὸ τῆς προειλημμένης τῆ τοιαύτη τῶν Δαιμόνων ἀπάτη μέχρι τῆτων φθάνειν, ὡς ἀντὶ λόγου δέχεσθαι τῷ ἐκ τῆς ποιᾶς παρατηρήσεως γινομένην αὐτοῖς ἐκ τῆς φωνῆς

νῆς τῶν ἀλόγων διδασκαλίαν· ἢ προχῶν, δι' αὐτῶν ὧν ἠπατάτο, τὸ ἀμαχον τῆς καθ' ὧν ἐμιδῶθη δυνάμεως ἐξεπαιδύθη. καὶ γὰρ αὐ τῆ θβαγγελικῆ ἰσορία παρεσκύβασο μὲν εἰς ἀντίσασιν τῆς τῆ Κυρίε ἐξουσίας ἢ Λεγεῶν τῶν Δαιμόνων· πλησιάζαντος δὲ τῆ ἔχοντος κατὰ πάντων τὸ κράτος, βοᾶ τῷ ὑπερέχουσιν δυνάμιν· ὅτι ἔτος-ἔστιν ὁ αὐ τοῖς καθήκασιν χρόνοις ἐπάξων τοῖς ἡμαρτηκόσι τῷ κόλασιν· οἶδαμὲν σε Μάρ. 1. 24. γὰρ τις εἶ, ὁ ἅγιος τῆ Θεῶ· καὶ ὅτι ἦλθες Μαρθ. 8. 29. πρὸ καιρῶ βασιλεῖσαι ἡμᾶς. ὁ δὲ καὶ τότε ἐγίνετο, τῆς παρεπομένης τῷ μάντι δαιμονίας δυνάμεως, τὸ ἀνταγωνίζον τῆ λαῆ τὸν Βαλαάμ διδασκᾶσης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ ὄνος τῆ Βαλαάμ κατακρίνει αὐτὸν· ὅτι ὑπήκουσε τῷ Ἄγγελῳ, αὐτὸς δὲ ἐκ ἠῆκασεν αὐτῆ. ὅθεν καὶ διδάσκαλος αὐτῆ γίνεται ἡ ὄνος. καὶ κριθεῖσα πρὸς αὐτὸν, ἐδικαιώθη ὑπὲρ αὐτὸν. ἔχει δὲ καὶ σύμβολον· ἡ μὲν ὄνος, τῶν ἐθῶν· ὁ δὲ Βαλαάμ, τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως, ἧτις ἐπωχεῖτο τοῖς ἐθῶσι πρὸ τῆς εἰανθροπήσεως τῆ Σωτῆρος.

κθ. Καὶ εἶπε Βαλαάμ τῆ ὄνω, ὅτι ἐμπέπαιχάς μοι, καὶ εἰ ἔχον μάχαιραν ἐν τῆ χειρί μου, ἢδη ἂν ἐξεκέντησά σε.

λ. Καὶ λέγει ἡ ὄνος τῷ Βαλαάμ, ἐκ ἐγὼ ἡ ὄνος σε ἐφ' ἧς ἐπέβαινες ἀπὸ νεότητός σε, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας; μὴ ὑπεροράσει ὑπεριδῶσα ἐποίησά σοι τῆτο; ὁ δὲ εἶπεν, εἰχί.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Εἶτα σὺ μὲν ἀπαιτεῖς με φυλάξαι σοι ὑπακοῶν, αὐτὸς δὲ παρακῆσαι τῆ Θεῶ εἰ φοβῆ; καὶ σὺ μὲν ἀγανακτεῖς. ὡς ὑπερορώματος παρ' ἐμῆ. αὐτὸς δὲ ἰδῶν τῷ κέλευσιν τῆ Θεῶ ἐκ ἠυλαβήθης; διόπερ ὁ Ἀπόστολος φησὶ αὐ τῆ Καθολικῆ ὑποζύγιον ἄφωνον. ἀνθρώπων φωνῆ φθέγγεσθαι, ἢ λεγχε τῆ Προφήτη τῷ ἀφροσιῶν. 2. Πέτρ. 2. 16.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀποφαίνει διὰ τῆς ἀποκρίσεως τῷ κρείττονα αἰτίαν, ἐκ ἐξ αὐτῆς λέγεται εἶναι τῆτο.

λα. Ἀπεκάλυψε δὲ ὁ Θεὸς τῆς ὀφθαλμοῦ τῆ Βαλαάμ, καὶ ὄρα τὸν Ἄγγελον τῆ Θεῶ ἀνθεσηκότα ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ τῷ μάχαιραν ἐπασσμένῳ ἐν τῆ χειρὶ αὐτῆ, καὶ κύψας προσεκινήσῃ τῷ προσώπῳ αὐτῆ.

λβ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ, διατὶ ἐπάταξας τῷ ὄνον-σε τρίτον τῆτο; κ' ἰδῶ ἐγὼ ἐξῆλθον εἰς διαβολῶσθαι, ὅτι ἐκ ἀσεία ἢ ὁδός-σε ἐναντίον ἐμῆ, καὶ ἰδῶσά με ἡ ὄνος, ἐξέκλινεν ἀπ' ἐμῆ τρίτον τῆτο.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἴδε ἐν, ὡς δι' Ἄγγελων λαλεῖ ὁ Θεὸς τῷ Βαλαάμ, καὶ λέγεται αὐτὸς

αὐτὸς λαλεῖν· ἐπειδὴ αὐτοῖς λαλεῖ, καὶ ἅ
κατὰ τὸ θέλημα αὐτῆ ἔτις ὑπηρετεῖσι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διδάσκει διὰ τῶν λό-
γων ὁ Ἄγγελος, ὅτι εἰς ἐναντίωσιν αὐτῆ,
καὶ τῆς πορείας ἧς ἐποιεῖτο, προῆλθεν.
αὐτὸς περὶ ἑτοῦ ἄν, ὁ τὸν Ἰσραὴλ ἐγκεχει-
ρισμένος Μιχαὴλ.

λγ. Καὶ εἰ μὴ ἐξέκλινεν ἀπ' ἐμῆ
τρίτον τῆτο, νῦν ἂν σὲ μὲν ἀπέκλει-
να, ἐκείνῳ δ' ἂν περιεποισάμην.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ νῦν εἰ μὴ ἐξέ-
κλινεν ἀπ' ἐμῆ. Τὸ ὄνειδος ἐκείνης γέ-
γονέσοι σωτήριον. ἔτις ἀπόλλυσι τὸ πρὸς
Θεὸν ἐναντίωμα, καθάπερ ἀπόλλυται σκό-
τος ὑπὸ φωτός.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἐκείνῳ δ' ἂν περιεποισ-
σάμην. Οὐχὶ τὴν ὄνον κερδάναι θέλων,
ἀλλὰ φοβῶν τὸν Βαλαάμ.

λδ. Καὶ εἶπε Βαλαάμ τῷ Ἄγ-
γέλῳ τῆ Κυρίᾳ, ἡμάρτηκα. ἔ γάρ
ἠπισάμην, ὅτι σύ μοι ἀνθέστηκας εἰς
σωάντησιν ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ νῦν εἰ μή-
σοι ἀρέσκη, ἀποσραφήσομαι.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ γὰρ ἠπισάμην,
ὅτι σύ μοι ἀνθέστηκας. Εἰ μὴ ψόδεταί ὡς
ἀληθείας ἐχθρός, δῆλός ἐστιν, ὡς ἔχ ἔτις
ἀπὸ τῶν εἰρημνῶν λόγων ἐγνώκει Θεόν.
ὅθεν ἀναγκαῖον τῆ Ἄγγελοῦ τὸ θέημα.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὶ γὰρ ἔδει
πωθάνεσθαι περὶ πράγματος ἔτις ἐμφα-
νῆς, ὃ τὰς ἀποδείξεις εἶχεν ἐξ ἑαυτῆ, καὶ
μὴ δεομένη τῆς ἐκ λόγων ἀληθεύερας πί-
σεως; εἰ μὴ ἄρα ὁφθαλμῶν ὡτα πισότε-
ρα, καὶ πραγμάτων ῥήματα.

λε. Καὶ εἶπεν ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ
πρὸς Βαλαάμ, συμπορεύθητι μετὰ
τῶν ἀνθρώπων· πλὴν τὸ ῥῆμα ὃ ἂν
εἶπω πρὸς σὲ, τῆτο φυλάξῃ λαλή-
σαι. καὶ ἐπορεύθη Βαλαάμ μετὰ τῶν
ἀρχόντων Βαλαάμ.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Βάδιζε,
εἶπεν, ἐφ' ἧ ἀσπίδα ὁδόν. ὀνήσεις γὰρ
ἔδει, ἐμῆτε λεκτεῖα ὑπηχῆντος ἀνδρὸς τῆς
σῆς διανοίας, καὶ τὰ φωνῆς ὄργανα τρέ-
ποντος, ἢ δίκαιον καὶ συμφέρον. ὡιοχή-
σω γὰρ ἐγὼ τὸν λόγον, θεοῖζων ἕκαστα
διὰ τῆς σῆς γλώττης, ἔ σιωπῆτος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἐπέτρεψε τῷ Βα-
λαάμ ὁ Θεὸς ἀπελθεῖν πρὸς τὸν Βαλαάμ.
ἐπειδὴ δὲ ἀπελθεῖν ἐβέλετο, συγχωρεῖ.
παραγγέλλει δὲ αὐτῷ μόνον τὰ ἀποκαλυ-
πτόμενα εἶπεν. καὶ ὁ Ἄγγελος δὲ φανείσ
καὶ φοβήσας, τῆτο βεβαιοῖ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ἐπετρέπετο μὲν πορεύε-
σθαι, λαλήσαι δὲ ὅσα ἂν αὐτῷ δοθεῖν λα-
λεῖν, καὶ μὴ τῆς τῆ μιᾶς δόσεως ἡτήθη-
ναί, καί τι τῶν τῆς Φιλαργύρου Φλυαρή-
σαι μαντείας ἀπὸ καρδίας αὐτῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐχ ὅτι διωκτὸν ἦν
ἐκείνῳ τὴ φθέρξασθαι τῶν μὴ δοκόντων
Θεῶ· ἀλλ' ὅτι τὴν ψυχῆν αὐτῆ διαδίωκαί
τῷ φόβῳ, πρὸς ὑποδοχῆν θείας προφη-
τείας, ἐβέλετο.

ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ πρὸς
χάριν ἡμελλε λέγειν τῷ Βαλαάμ ἅπαντα.
τῆτο δὲ εἰς ἀπιστίαν καθίστησι τὸν λαόν, ἔ
βεβαιον περὶ τὴν ὁσέβειαν τυγχάνοντα.
οχηματίζει δὲ διαφόρως τὸν φόβον, ὡς
μὴ ἐναντία τῆ τῆ Θεῶ γνώμῃ φθέρξασ-
θαι τὸν μάντιν.

ΕΦΡΑΙΜ. Οὐ δεδιώς ὁ Θεὸς τὸν Βα-
λαάμ, μετέβαλε τὰς ἀράς· ἀλλ' ἵνα δείξῃ
τοῖς Ἑλλήσιν, ὅτι ἀδυνέσιν εἰδώλοισι σέ-
βονται.

λς. Καὶ ἀνέσας Βαλαάμ, ὅτι ἦκει
Βαλαάμ, ἐξῆλθεν εἰς σωάντησιν
αὐτῷ, εἰς πόλιν Μωᾶβ, ἣ ἔστιν ἐπὶ
τῶν ὄρειων Ἀρνῶν, ἣ ἔστιν ἐν μέρῳ
τῶν ὄρειων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπαντᾶ τῷ μάγῳ ὁ
βασιλεύς. ἱκανὸν τῆτο ἐπαῖραι τὸν μάγον.
ἀλλ' ἔκ ἐπιτρέπει τὰ προῦπαρξάντα.

λζ. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς Βα-
λαάμ, ἔχὶ ἀπέσειλα πρὸς σὲ καλέ-
σαι σε; διατὶ ἐκ ἤρχῃ πρὸς με; ὄν-
τως ἔ διωήσομαι τιμῆσαι σε.

λη. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς Βα-
λαάμ, ἰδὲ ἦκω πρὸς σὲ νῦν. διωκτὸς
ἔσομαι λαλήσαι τι; τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν
ἐμβάλη ὁ Θεὸς εἰς τὸ στόμα μου, τῆ-
το λαλήσω.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐμπεφραγμένῳ
ἑαυτῆ τὴν γλῶσσαν δηλοῖ, καὶ κωλυομένη
τὴν ἐπιβελῆ. ἀλλ' ὁ Βαλαάμ ἐλπίδι τῆς
ὠφελείας ἐκ ἀφίσταται τῆς ἐγχειρήσεως.

λθ. Καὶ ἐπορεύθη Βαλαάμ με-
τὰ Βαλαάμ, καὶ ἦλθον εἰς πόλεις
ἐπαύλεων.

μ. Καὶ ἔθυσεν Βαλαάμ πρόβατα
καὶ μόχθῃ, καὶ ἀπέσειλε τῷ Βαλαάμ
καὶ τοῖς ἀρχῆσι τοῖς μετ' αὐτῆ.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εὐνοχία
ἦσαν καὶ πολυτελεῖς ἐσιάζσεις, καὶ ὅσα
ἄλλα πρὸς ὑποδοχῆν ἑξίων ἔδος ὄντροπι-
ζεσθαι φιλοτιμίαις βασιλικαῖς, πάντα πρὸς
τὸν μεγαλειότερον ἐπιδιδόντα, καὶ σεμνό-
τερον ὄγκον.

μα. Καὶ ἐγενήθη πρῶτον. καὶ πα-
ραλαβὼν Βαλαάμ τὸν Βαλαάμ, ἀνε-
βίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν σῆλῳ τῆ
Βαλαάμ, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ἐκείθεν μέ-
ρος τὴ τῆ λαῶ.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆ ἕσε-
ραία ἅμα τῆ ἔω τὸν μάντιν ὁ Βαλαάμης
παραλαβὼν, ἐπὶ γεωλόφον ἀνήγαγεν,
ἀπὸ

αὐτὰ καὶ σήλω σωέβαινον ἰδρύσασθαι Δαιμονίε τινός, ἡ οἱ ἐγχώριοι προσεκυών. μέρος δ' αὐτὸνδε καθέωρατο τῆς τῶν Ἑβραίων στρατοπαιδείας, ὃ καθάπερ ἀπὸ σκοπιᾶς ἐπεδείκνυτο τῷ μάγῳ.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τῷ σήλω τῷ Βαάλ, αὐτὰ αἱ δυσ-

Α σεβεῖς θυσίας ἔκαντο· μηχανήματα τὸ κατὰ τῷ Ἰσραὴλ αὐτοῖς ὑψώμασι τῷ Βαάλ. ὡσεὶ καὶ τῷ τῶν Δαιμόνων ἰσχυρὸν ἀδελφῶσαν ἐξελεγχθῆναι. καὶ ἔτε ὁ Δαίμων ὁ Βαάλ, ἔτε τὸ πλῆθος τῶν θυσιῶν, ἔτε ἡ μαγεία τῷ Βαλαάμ ἰσχύσιν, ἔδ' ὅσον ῥήματι κατὰ τῷ λαῷ ῥηθῆναι.

Κ Ε Φ. Κ Γ.

α. **Κ**αὶ εἶπε Βαλαάμ τῷ Βαλαάν, οἰκοδόμησόν μοι ἐνταῦθα ἐπὶ τὰ βωμοὺς, καὶ ἐτοίμασόν μοι ἐνταῦθα ἐπὶ τὰ μόχθους, καὶ ἐπὶ τὰ κριεῖς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐστὶ καὶ διὰ σώματος ἑτέρων ἔργα γινόμενα καὶ αὐτοῖς κρείττοις καὶ αὐτοῖς [χειροσιν.] οἷον ὡς τὰ γινόμενα αὐτῷ Αἰγυπτίῳ ὑπὸ Μωσῆ καὶ Ἀαρῶν καὶ τῶν ἐπαοιδῶν. ἀλλὰ συγκρινομένη ἡ θεία δυνάμις πρὸς τῷ ἀντικειμένῳ κατὰ πρόσωπον τῶν ἀμφιβαλλόντων αὐτῆ ἡ θεία δυνάμις νικᾷ· ὡς ἡ ῥάβδος Μωσῆ τὰς τῶν ἐπαοιδῶν ῥάβδους κατέπιε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰώθει ὁ Βαλαάμ ταῖς τοιαύταις θυσίαις θεραπεύων προσκαλεῖσθαι τὰς Δαίμονας. τοιαῦται γὰρ αἱ θυσίας ἐτελέοντο αὐτῷ κόσμῳ τοῖς Δαίμοσι. διὰ τῆτο ἐν ὁ Θεὸς θυσίας ἀπαλεῖ τὸν πρῶτον λαόν, ἵνα διὰ τὸ προσφέρεισθαι τῷ Θεῷ, καταργηθῆ τὸ προσφέρεισθαι τοῖς Δαίμοσιν· εἰ καὶ τὰ μάλιστα σύμβολα ἦσαν.

β. Καὶ ἐποίησε Βαλαάν ὃν τρόπον εἶπεν αὐτῷ Βαλαάμ· καὶ ἀνῴεγε γ. μόχθον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς τὸν Βαλαάν, παρὰ τῆς θυσίας σε, ἐγὼ δὲ πορεύσομαι εἰς μοι Φανείται ὁ Θεὸς ἐν σιωντῆσει, καὶ ῥῆμα ὃ ἐάν μοι δείξῃ, ἀναγγελῶ σοι. καὶ παρέστη Βαλαάν ἐπὶ τῆς θυσίας αὐτῆ.

δ. Καὶ Βαλαάμ ἐπορεύθη ἐπερωτήσασθαι τὸν Θεόν. καὶ ἐπορεύθη αὐτῶν. καὶ ἐφάνη ὁ Θεὸς τῷ Βαλαάμ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βαλαάμ, τὰς ἐπὶ τὰ βωμοὺς ἡτοίμασα, καὶ ἀνεβίβασα μόχθον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ μὲν ἔς εἰώθει ποιητῆς Δαίμονας, τῆτος ἐξήτα. ἑδὲ δὲ ἐκείνων ἐπιτρέπεται Φανείται· ἀλλ' ὁ τῷ Θεῷ Ἄγγελος ἐπιφαίνεται, καὶ λέγει μὲν ἑδὲν, ἀνεργεῖ δὲ τὸν ῥηθῆσομένον λόγον.

ε. Καὶ ἐνέβαλεν ὁ Θεὸς ῥῆμα εἰς τὸ σῶμα Βαλαάμ, καὶ εἶπεν, ἐπιστραφῆς πρὸς Βαλαάν, ἔτω λαλήσεις.

Β. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ εἶπεν, ἀντὶ τῆς ἀνῴεγης. εἰ γὰρ ἐρρέθη ῥήματα, ἀλλὰ παρεσκυβάθη ἡ ψυχή. μάλλον δὲ νοητέον, ὡς ἐκ ἐχρήσατο σιωντῆτος τοῖς οἰωνοῖς, θάρσυν αὐτῷ σιωντῆτῶν τὸν εἰπόντα, ὅτι ὁ ἄν εἶπω σοι, λαλήσεις.

Γ. ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ τὸν Βαλαάμ ἠάγκασέ ποτε τὰ μέλλοντα εἶπεν, τῷ οἰκείαν δυνάμιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ δηλῶν ὅτι ἐχρὶ αὐτοῖς οἰκείοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις κρατεῖν δυνάτα.

δ. Καὶ ἀπεσφράφη πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ δὲ ἐφεσήκει ἐπὶ τῶν ὀλοκαυτωμάτων αὐτῆ, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Μωάβ μετ' αὐτῆ. καὶ ἐγενήθη πνεῦμα Θεῷ ἐπ' αὐτῷ.

Δ. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ τῷ ἐλπίδα τῆς νίκης παρήσαν πολλοί. ἅπαντα δὲ αὐτῶν τὰ τῆς ἐλπίδος ἀναντία.

Ε. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ πεφοβημένη ψυχή τῷ μάγῳ δεκτικὴ τῷ θεῷ πνύματος ἐγένετο· καὶ εἰ θαῦμα, ὅποτε καὶ ἡ ὄνος ἀεργεῖαν ἐδέξατο, ἄλογος ἔσα, βεβλήσει Θεῷ, πρὸς ἄπερ εἶπε (1) ῥήματα.

Ζ. ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐνθὺς αὐτίκα γίνεται, προφητικῆ πνύματος ἐπιφοιτήσαντος· ὃ πᾶσαν αὐτῷ τῷ αὐτεχνον μαντικῶ σοφισίαν ὑπερόριον τῆς ψυχῆς ἤλασε. θεμῖς γὰρ ἐκ τῷ ἱερωτάτῳ κατακωχλῶ σιωντῆτῶν μαγικῆ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ τὶ θαυμάζεις, εἰ ἀνδράσι πεπισυκόσι μὲν εἰς αὐτόν, βίον δὲ ἐκ ἐχρῆσι τῆ πίσει συμβαίνοντα. χαρίσματα ἔδωκεν· ὅπερ γε καὶ εἰς τὰς ἀμφοτέρων τῆτων ἐκπεπλωκότας ὀρίσκεται ἀεργῶν; καὶ γὰρ ὁ Βαλαάμ πίσεως καὶ πολιτείας ὀρθῆς ἀλλότριος ἡ· ἀλλ' ὅμως ἀνῴεγῃ εἰς αὐτόν ἡ χάρις, διὰ τῷ ἑτέρων οἰκονομίαν. καὶ Φαραῶ τοῖτος ἡ· ἀλλὰ κἀκεῖνω τὰ μέλλοντα ἔδειξε. καὶ ὁ Ναβαχοδοσόσορ παρανομώτερος. (2) καὶ τῆτω πάλιν τὰ μετὰ πολλὰς γενεὰς μέλλοντα ἀπεκάλυψε· καὶ τῷ παιδίῳ πάλιν ἐκεῖνη νικῶντι τῆ παρανομία τὸν πατέρα. [τὰ μέλλοντα ἔδειξε, θαυμασὰ καὶ μεγάλα οἰκονομῶν πράγματα.]

Η. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνάξιός μὲν ἡ, ὡς ἀλλότριος πολιτείας καὶ πίσεως ὀρθῆς, ἀλλ'

(1) Πολλὰ προῖεσα ῥήματα. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ.

(2) Παρανομώτατος. αὐτὸν Τόμ. 7. σελ. 301. τῆς τῷ Μοντφρακον. ἐκδοσ.

ἀλλ' ὅμως ἀήργησεν εἰς αὐτὸν ἡ χάρις, ἅ
διὰ τὴν ἐτέρων οἰκονομίαν. (1)

ζ. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτῆ, εἶπεν, ἐν Μεσοποταμίας μετεπέμψατό με Βαλὰν βασιλῆος Μωάβ ἐξ ὁρέων ἀπὸ ἀνατολῶν, λέγων, δεῦρο ἀρασαί μοι τὸν Ἰσραήλ.

η. Τί ἀράσωμαι ὃν μὴ ἀράται Κύριος; ἢ τί καταράσωμαι ὃν μὴ καταράται ὁ Θεός;

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Παραβολῶν, τὸν σοφὸν λόγον εἶπεν ἡ Γραφή λέγειν, [κατὰ Ψαλ. 77. 2. τὸ, ἀνοίξω ἐν παραβολῇ τὸ στόμα μου.]

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπιτρέψας, καὶ τὰς τε θυσίας ἰδὼν, καὶ τὰς βωμὸς φλέγοντας, ὡπερ ἐρμυλῶδες, ὑποβάλλοντος ἐτέρου θεασίσει τὰ δεῖ ἐκ Μεσοποταμίας μετεπέμψατό με Βαλαάμης, μακρὰν τὴν ἀπ' ἀνατολῶν σειλάμενον ἀποδημίαν, ἵνα τίσηται τὰς Ἑβραίας ἀραῖς. ἐγὼ δὲ τίνα τρόπον ἀράσωμαι τοῖς μὴ καταράτοις ὑπὸ Θεῶ;

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Καὶ ποίαν ἰσχύϊν εἶχεν ἢ τῆ μάντεως ἀρὰ, μὴ βελομένη Θεῶ; Ἰσχύϊν εἶχεν ἐδεμίαν. ψυδῆς γὰρ ἡ περὶ αὐτῆ κατέχευσα δόξα. ἐπειδὴ δὲ συνεχῶς παρανομῶν ὁ λαὸς ὑπέμεινε θεηλάτεις ὄργας, πρὸς τὴν ἐκείνων ἀδελφείαν τὰ κατὰ τὸν Βαλαάμ ὠκονόμησεν ὁ δεσπότης Θεός· ἵνα γὰρ μὴ νομίσει παρά τῆ Θεῶ παιδιδόμενοι, διὰ τὰς τῆ μάντεως ἀραῖς συμφορὰς περιπίπτειν, ἐκ ἑάσε τὸν μάντιν χρῆσασθαι ταῖς ἀραῖς, τὰς τῶν ἀνοήτων ἀφορμὰς περικόπιων. ὅτι γὰρ εἰ καὶ ἰσχυῶς εἶχον αἱ τῆ μάντεως ἀραῖς, ἔαδιδον ἡ τῶ τὰ πάντα τεκλιωαμένῳ ταυτας ἀποφιλῶν ματαίας, ὄλον τοῖς τὰ θεῖα

Ψαλ. 32. 10. πεπαιδωμένοις. Κύριος γὰρ φησὶ διασκεδάσει βελαῖς ἐθνῶν, ἀθετεῖ δὲ λογισμὸς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βελαῖς ἀρχόντων· ἢ δὲ βελη τῆ Κυρίε εἰς τὸν αἰῶνα μένει. ὁ μόντοι Βαλαάμ καὶ τῆ Θεῶ τὴν κηδεμονίαν μεμαθηκώς, ταῖς θυσίαις μεταπέσαι περῶνται, ἵνα τῶν ψυδωνύμων εἶναι τοπάζων, ἔς καὶ σρεπίλεις ὀνομάζουσιν οἱ τῆτων θεραπύονται. τὸ δὲ, ἐπορεύθη ἐπ' ὀδῆϊαν, δηλοῖ ὅτι τὸ πρακτέον ἀληθῶς ἠβελήθη μαθεῖν. τῆς χάριν τὸ ἀκάθαρτον σῶμα τῆ παναγίῃ πνύμαλιος διεδέξατο τὴν ἐργεῖαν, καὶ φθέγγεται ἢ μὴ βέλεται, καὶ βοᾷ· τί ἀράσωμαι ὃν μὴ ἀράται Κύριος; καὶ τί καταράσωμαι ὃν μὴ καταράται Θεός; καὶ προαγορεύει τὰ ἐσόμενα· ἰδὲ λαὸς μόνος κατοικήσει, καὶ ἐν ἐθνεσιν ἔσσυλλογιθήσεται. τίς ἐξηκριβώσατο σπέρμα Ἰακώβ, καὶ τίς ἐξαριθμήσεται δῆμις Ἰσραήλ; εἶτα αἰτεῖ τῆς ἐκείνων μεταοεῖν κοινωνίας· ἀποθάνοι ἢ ψυχὴ μου ἐν ψυχαῖς δικαίων, καὶ γενοῖτο τὸ σπέρμα μου ὡς τὸ σπέρμα τῆτων.

θ. Ὅτι ἀπὸ κορυφῆς ὁρέων ἄψομα αὐτὸν, καὶ ἀπὸ βενῶν προσνοήσω αὐτόν. ἰδὲ λαὸς μόνος κατοικήσει, καὶ ἐν ἐθνεσιν ἔσσυλλογιθήσεται.

B ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Θεάσομαι μὲν αὐτὰς ὀφθαλμοῖς ἀφ' ὑψηλοτάτων ὁρέων, καὶ τῆ διανοίᾳ καταλήψομαι, βλάψαι δ' ἐκ ἀνδιωαίμῳ λαὸν, ὃς μόνος κατοικήσει, μὴ στωαριθμῆμενος ἐτέροις ἐθνεσιν; ἔκατὰ τόπων ἀποκλήρωσιν καὶ χώρας λατομῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν ἐξαίρετων ἐθνῶν ιδιότητα, μὴ σταναναμιγνυμένων ἄλλοις εἰς τὴν τῶν πατρίων ἐκδιαιτήσιν.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ ἀπὸ βενῶν προσνοήσω αὐτῶν. ἐκ γὰρ τῶν ὑψηλῶν τῆ Βαλαῖ ἐθεώρει τὰ ἄκρα τῆ λαῶ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰδὲ λαὸς μόνος κατοικήσει. ἐξαίρετος γὰρ ἡ, ἐξηρημένος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ νόμων, καὶ τῶ ποδὶ ὠραίσμενος. ὅπερ ἐφ' ἡμῶν πνύματικῶς γίνεται, μικρὸν ἰσχύοντος τῆ τῶπῃ πρὸς διαίρεσιν γνώμης· τῆς δὲ γνώμης καὶ τὴν τῆ τῶπῃ στωοίησιν ἀβλαβῆ κατασκυδαζέσης, κατ' ὃν ἡμεῖς ἀγομέμεθα, σὺν ἐθνεσιν ὄντες, τὰ ἐθνῶν ἔσσηλῶντες.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι τὰ νύ πνύματι Θεῶ ἐλάλει καὶ ἠυλόγει. τὰ γὰρ ἀρεσὰ τῶ Θεῶ ἐλάλει. καὶ καθάπερ εἶπεν ὁ Ἀπόστολος, ἔδειξεν διώματα εἰπεῖν Κύριον, 1. Κορ. 12. 5. εἰ μὴ ἐν πνύματι Θεῶ. καὶ μὴ θαυμάσης. τὸ γὰρ φῶς ἐν τῆ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ ἔκατέλαβεν. εἰ γὰρ δι' ὄντ ἐκ ἀπηξίωσιν αὐτὸν λαλήσασιν, πῶσω μᾶλλον δι' ἀμαρτωλῶ ἀνθρώπων, ὡς καὶ τῆ Καϊάφα καὶ ἄλλων πολλῶν; ταῦτα εἰς ἀκοῆς τῆ Ἰσραήλ ἀναγκαίως ἐλέγετο, μέλλοντα διαδρυλλεῖσθαι, πολλῶν ἐργαζομένων (2) πρὸς Θεὸν διάθεσιν. διὸ καὶ ἀναμνήσκει τῆτων ὁ Θεός διὰ Μιχαῖς τῆ προφήτη, πολλῶν τὴν ἀγάπῳ ἐμφαίνων· λαὸς μου τί ἐποίησά σοι, ἢ τί ἐλύπησά σε; Μιχ. 6. 3.

E ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὡπερ τὴν ἄφωνον ἔσαν, πρὸ τῆς ἐποίησε λαλήσασιν· ἔτω καὶ τῆτον ἀνεργῆμενον ὑπὸ Δαιμονῶν τὸ προτερον, νύ ἐποίησε πνύματι Θεῶ τὴν ἀλήθειαν προφητεῦσαι.

Z ** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Προφήτης ἡ δῶθις, ἐκ ὁ σωήθης καὶ ψυδηγόρος, ἀλλὰ θεῖα τε καὶ ἀπορρήτῳ διώαμει παρετρέπετο παρ' ἐλπίδα πρὸς τὸ ἐναντίον. ἐπηράτο μὲν γὰρ ἔδαμῶς, ἠυλόγει δὲ μᾶλλον τὸν Ἰσραήλ, καὶ πικραῖς εἴησι λύταις τὸν Βαλαάμ.

1. Τίς ἐξιχνιάσεται τὸ σπέρμα Ἰακώβ, καὶ τίς ἐξαριθμήσεται δῆμις Ἰσραήλ; ἀποθάνοι ἢ ψυχὴ μου ἐν ψυχαῖς δικαίων, καὶ γενοῖτο τὸ σπέρμα μου ὡς τὸ σπέρμα τῆτων.

H Τὸ σπέρμα μου, ὡς τὸ σπέρμα τῆτων. Ἄλλος, τὰ ἔχατά μου ὅμοια αὐτῶν.

ΑΠΟ.

(1) Λῆμμα τῆ προλαβόντος μικρόν τι παρηλαγμένον.
(2) Ἐργαζομένης, ἢ ἐργαζόμενα· ἢ καὶ ἔτας· εἰς ἀκοῆς τῶ Ἰσραήλ, κτ.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ τίς ἐξαριθμή-
» σεται δῆμὸς Ἰσραὴλ; Ἐξ ἑκατέρων ἢ τι-
μη, καὶ τῆς κατ' ἰδίαν οἰκίσεως ἀπονε-
μηθείσης, καὶ τῆς εἰς πλῆθος αὐξήσεως
οἰκονομικῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ πρὸς ἐπιβελῶ
ἦκων, κοινωνίας εὐχεταί τῆς πρὸς τέτρε
τυχεῖν, οἷς ἦκεν ἐπιβελούσων. καὶ τοιάτ
τέλεος ἐφίεται, οἷς τῶν ἐκείνοι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀποθά-
νοι μὴ ἢ ψυχὴ τὸν σωματικὸν βίον, ἵνα
ψυχῆς δικαίων κεταριθμηθῇ, οἷας ἕνα
συμβέβηκε τὰς τέτων.

ια. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βα-
λαὰμ, τί πεποίηκας μοι; εἰς κατά-
ρασιν ἐχθρῶν μὴ κέκληκά σε, καὶ ἰδὲ
δύλογησας δύλογίαν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπὶ κα-
τάρας ἐχθρῶν μετακλήσεις, δὴ χάς τιθέ-
μενος ἐκείνοις ἐκ ἐρυθρίας. ἐλελήθην ἄρ'
ἐμαυτὸν ἀπατῶν, ὡς ἐπὶ Φίλω σοι τῷ
ὑπὲρ τῶν πολεμίων ἀφανῶς τεταγμένῳ
τάξιν, ἢ νῦν γέγονε δήλη.

ιβ. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλαὰμ,
ἐχὶ ὅσα ἂν ἐμβάλῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸ σῶ-
μα μου, τῆτο φυλάξω λαλήσω;

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Λέγω ἔδαι
ἴδιον, ἀλλ' ἄτ' ἂν ὑπηχῆσῃ τὸ θεῖον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἀδύνατός εἰμι,
Φησί, ποιῆν ὅπερ τοι σῶηδες καὶ κατὰ
τέχνῳ, ἀλλ' ἐπικρατεῖ τὸ παρά Θεῷ πρό-
σαγμα.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἔδος γὰρ τῷ Θεῷ τὰς
πεπλανημένας, ἐξ αὐτῶν τῆς πλάνης ὁδῶν
ἐπιστρέφει πρὸς τῷ ἀλήθειαν. Καὶ τέλος.
Οὐκ ἔντε Βαλαὰμ ὀσεβῆς, ἀλλὰ καὶ
θεομάχος, καὶ τοῖς ἀσεβείας βρόχοις ἀνα-
πομείνας, εἰ καὶ ὁ Θεὸς πρὸς ἀδείξειν τῆς
ἀληθείας καὶ τῷ τῶν πεπλανημένων ἐπι-
ξροφῶν τῇ αὐτῆ Φωνῇ σιωεχρήσατο.

ιγ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βαλαὰμ,
δεῦρο ἔτι μετ' ἐμῆ εἰς τόπον ἄλλον ἐξ
εἰς ὅψαι αὐτὸν ἐκείθεν, ἀλλ' εἰ μέρος
τὶ αὐτῆ ὄψαι, πάντας δὲ εἰ μὴ ἴσῃς,
καὶ κατάρασαί μοι αὐτὸν ἐκείθεν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ δυσχεράνας
ὁ Βαλαὰμ, καὶ τοπάσας ὅτι τῶν Ἑβραίων
τὸ πλῆθος ἰδῶν, τῷ δύλογίαν προσλίε-
κεν, εἰς ἕτερον αὐτὸν ἀπήγαγε τόπον, ἐξ
εἰς μέρος οἷον τε ἰδῶν τῆ λαῶ.

ιδ. Καὶ παρέλαβεν αὐτὸν εἰς ἀγρῆ
σκοπιᾶν ἐπὶ κορυφῆς λελαξομένῃς,
καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ ἐπὶ βωμῆς, καὶ
ἀνεβίβασε μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν
βωμόν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Νομίσας ὁ
βασιλεὺς ἢ τὸν μάντιν ἀπατῶν, ἢ τὸ θεῖον
τρέπεσθαι, καὶ ταῖς τῶν τόπων μεταβο-
λαῖς τὸ τῆς γνώμης ἐχυρὸν ἀλλάττειν, εἰς

ἕτερον ἀπαγαγὼν χώριον, ἐκ λόφου πάνυ
περιμήκους ἐπεδείκνυτο μέρος τὶ τῆς ἀντι-
πάλαι στρατίας.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τοιάτεις γὰρ τόπους
ἐξελέγοντο εἰς τὰς τῶν εἰδώλων ποιήσεις
καὶ θυσίας, τὸ ταπεινὸν τῆς εἰδωλολατρίας
ὑψαί τῶν τόπων ἐπαίρειν νομίζοντες.

ιε. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βα-
λαὰμ, παράστηθι ἐπὶ τῆς θυσίας σου,
ἐγὼ δὲ πορεύσομαι ἐπερωτήσω τὸν

15. Θεόν. Καὶ σωλήτησεν ὁ Θεὸς τῷ
Βαλαὰμ, καὶ ἐνέβαλε ῥῆμα εἰς τὸ
σῶμα αὐτῆ, καὶ εἶπεν, ἀποστρέφῃθι
πρὸς Βαλαὰμ, καὶ τὰ δε λαλήσεις.

16. Καὶ ἀπεστρέφῃ πρὸς αὐτὸν· καὶ ὁ δὲ
ἐφεσήκει ἐπὶ τῆς ὀλοκαυτώσεως αὐ-
τῆ, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Μωάβ
μετ' αὐτῆ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βαλαὰμ,

17. τί ἐλάλησε Κύριος; Καὶ ἀναλαβὼν
τῷ παραβολῶν αὐτῆ, εἶπεν, ἀνά-
στηθι Βαλαὰμ, καὶ ἄκουε, ἐνώτισε μά-
τυς υἱὸς Σεπφῶρ.

18. Οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς
διαρτηθῶμαι, ἐδὲ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου
ἀπειληθῶμαι. αὐτὸς εἶπας, ἐχὶ ποιή-
19. σει; λαλήσει, καὶ ἐχὶ ἐμμενεῖ; Ἰδὲ

Δ δύλογεῖν παρέλημμαι· δύλογῆσω,
καὶ εἰ μὴ ἀποστρέψω.

Διαρτηθῶμαι. Ἀκύλας, διαψύσεται.
Θεοδοτίων, ψύσεται ἵνα μετανοήσῃ.

ΛΗΛΟΥ. Διαρτηθῶμαι, τετέστιν ὑπερ-
τεθῶμαι καὶ παροφθῶμαι. βλέπεις ὅσον
ὠφέλησεν ἢ ἀπειλή τῆ Ἀγγέλου;

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐχ ὡς
ἄνθρωπος διαψύσθῶμαι δύναιται, ἐδὲ ὡς
υἱὸς ἀνθρώπου μετανοεῖ, καὶ ἀπαξ εἰπὼν,
20. ἐκ ἐμμενεῖ. Φθέγγεται τὸ παράπαν ἔδαι,
ὁ μὴ τελειωθήσεται βεβαίως. ἐπεὶ ὁ λό-
γος ἔργον ἐστὶν αὐτῆ. παρελήφθῃ δὲ ἐκ'
δύλογίαις, εἰ κατάραις ἐγώ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐχ ὡς ἄνθρωπος
» ὁ Θεὸς διαρτηθῶμαι. οἱ λοιποὶ ἐξέδωκαν,
ἵνα ψύσθῃται. τινὲς δὲ ὑπερτεθῶμαι καὶ
παροφθῶμαι ἐξηγήσαντο. ἔτως ὠφέλησεν
21. αὐτὸν ἢ ἀπειλή τῆ Ἀγγέλου. καὶ πονηροῖς
δὲ καὶ ἀπίστοις δι' οἰκονομίαν τὸ μέλλον ἀπο-
καλύπτεται, ὡς καὶ τῷ Φαραῶ, καὶ Να-
βεχοδοσόρῳ, καὶ τῷ τέτρε παιδί.

» ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐχ ὡς ἄνθρωπος,
» ὁ Θεὸς διαρτηθῶμαι, ἐδὲ ψεύδος παρά
Θεῷ· ἵνα ὅπερ εἶπε, μὴ ἐπιτελέσῃ· ἐδὲ
μετάνοια, ἵνα μὴ ἐξαλλάξῃ τὸν λόγον,
ἐναντία τῇ πράξει. ἦκω μὴ Φησιν ἐπὶ τὸ
καταράσθαι, τέταγμα δὲ δύλογεῖν, καὶ
22. ἐκ ἔσθαι μετάραις.

» ΛΗΛΟΥ. Διαρτηθῶμαι. Ἄλλος, σα-
λβθῶμαι ὡς τὰ κρεμάμενα. ἀντὶ τῆ, πά-
για ὁ Θεὸς λαλεῖ καὶ ἡδρασμαίνα. εἰ μετέω-
ρα καὶ ἄσατα καὶ ψυδῆ, ὡς τὰ μαντεῖα
καὶ

κδ. Ἰδὲ λαὸς ὡς σκύμνος ἀναστή-
σεται, καὶ ὡς λέων γαυριωθήσεται·
ὃ κοιμηθήσεται ἕως Φάγῃ θήραν, καὶ
αἷμα τραυματιῶν πίεται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁρῶ λαὸν
ὡς σκύμνον ἀνίσταμενον, καὶ ὡς λέοντα γαυ-
ριόμενον· ὄλωθρηθήσεται θήρας, καὶ ποτῶ
χρήσεται τραυματιῶν αἵματι, καὶ κορε-
δαίς ἐτρέφεται πρὸς ὕπνον, ἀλλ' ἐγρη-
γορῶς τὸν ἐπινίκιον ἄσεται ὕμνον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὴν ἰαχὴν δηλοῖ τὴν
παρὰ Θεῶν δοθησομένην τῷ Ἰσραὴλ, ὡσπερ
λέοντι κατὰ τῶν θηραδέντων· ὡς μὴ ἂν
ἀποκωλυθῶμαι διώκαδά, πρὸ τῆς κρεῶν
καὶ αἵματος ἐμπληθῶμαι.

κε. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βα-
λαάμ, ἔτε κατάραις καταράσῃ μοι
αὐτὸν, ἔτε ὄλογων μὴ ὄλογήσῃς
αὐτόν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χαλεπῶς
εἰεγκῶν ἐπὶ τῷ παρ' ἐλπίδας αὐτῷ τῆς
τῆς μαντικῆς ἀπαντᾶσαι, ἀνδρῶπε, εἶ-
πε, μὴτε ἀράς τίθῃσο, μὴτε ὄχας ποιῶ.
βελτίων γὰρ τῶν μὴ καθ' ἡδονῶν λόγων ἢ
ἀκίνδυνος ἡσυχία.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ δευτέρα τῆς Βα-
λαάμ ὄλογία καταπλήθει τὸν Βαλαὰμ,
αἰδομένον ὅτι τοσῶτον ἀπέχε τῆς προκει-
μένης τυχαῖν, ὅσον καὶ τάναντία πάσχειν
τῶν ἐλπιδέντων.

κς. Ἀποκριθεὶς δὲ Βαλαάμ, εἶπεν
ἐν Βαλαὰμ, (1) ἐν ἐλάλησά σοι, λέ-
γων, τὸ ἔῃμα ὃ εἰάν λαλήσῃ ὁ Θεός,
τῆτο ποιήσω;

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἀβέβητον αὐτῆ ὁμολο-
γεῖ, ἐκ ὄσεβεί προθέσει, ἀλλὰ τὴν κω-
λυτικῶν ἀνάγκη. (2)

κζ. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βα-
λαάμ, δεῦρο παραλάβώ σε εἰς τό-

πον ἄλλον, εἰ ἀρέσει τῷ Θεῷ, καὶ κα-
τάρασαί μοι αὐτὸν ἐκείθεν.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ ἀρέσει τῷ Θεῷ.
Οὐ Θεὸν (3) εἰδὲ ἔτως εἰδῶς· εἰ γὰρ ἂν
ἐκάλει τὸν μάγον, εἰδὲ διὰ τῆς τῶν βοή-
θειαν προσεδῶκα· (4) ἀλλ' ἐκείνης μὲν
εἰναι ἡγέμενος τῆς παρ' Ἑλλήσι νενομισ-
μένης· οἱ θυσίαις μετατίθεσθαι (5) λέ-
γονται παρ' αὐτοῖς.

Β κη. Καὶ παρέλαβε Βαλαὰμ τὸν
Βαλαάμ ἐπὶ τῷ κορυφῶ τῆς Φο-
γῶρ, τὸ παρατεῖνον εἰς τὴν ἔρημον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὑπελάμβανεν ὁ Βαλαὰμ
μεμετρημένην τὴν τέχνην τῆς Βαλαάμ ἐν
τόποις. διὸ παρελάμβανεν αὐτὸν εἰς τὴν
κορυφῶν τῆς Φογῶρ, οἰόμενος ἰαχῆν τὸν
μάγον ἐκείθεν ἀράσασθαι τὸν λαὸν τῆς Θεῶ
τὸν Βαλαάμ. Φογῶρ δὲ ἐρμηνεύεται ἡδυσ-
μὸς· ἢ φόμαλος δέρμα, τῆς ἐν ἀκρότης Φι-
ληδονίας, καὶ νεκρότης λόγος. ἐξ ὧν ἐπαρᾶ-
το ἀράσασθαι τὸν λαὸν τῆς Θεῶ ὁ Βαλαάμ.

Γ * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δύω εἰσὶ κορυφαί,
τῆς ἐν ἀκροτάτης ἀρετῆς καὶ τῆς κα-
κίας. καὶ ὁ μὲν Μωϋσῆς ἐπὶ τὸ ἀκρον
τῆς ἀρετῆς ἀναβέβηκεν, ὁ δὲ Βαλαάμ
ἐπὶ τὸ ἀκρον τῆς κακίας.

κθ. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς Βα-
λαὰμ, οἰκοδόμησόν μοι ὡδὲ ἐπὶ τὰ βω-
μῆς, καὶ ἐτοίμασόν μοι ὡδὲ ἐπὶ τὰ μύ-
λα. χυρῆς, καὶ ἐπὶ τὰ κριῆς. Καὶ ἐποίησε
Βαλαὰμ καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Βα-
λαάμ, καὶ ἀνῴεγενε μύχον καὶ κριὸν
ἐπὶ τὸν βωμόν.

Δ * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παραγε-
νόμενος εἰς ὄρος μείζον τῶν προτέρων,
ἄχρι πολλῆς κατατεῖνον, κελοῦται μὲν τὴν
αὐτῶν ἐπιτελεῖν θυσίαν, βωμῆς πάλιν
ἐπὶ τὰ κατασκευάσαντας· καὶ ἱερεῖα τεσσα-
ρεσκαίδεκα προσαγαγόντας, ἐκάσῳ βω-
μῶ δύω, μύχον τε καὶ κριόν.

Κ Ε Φ. Κ Δ.

α. **Κ**αὶ ἰδὼν Βαλαάμ ὅτι κα-
λὸν ἔστιν ἐναντι Κυρίου ὄ-
λογεῖν τὸν Ἰσραὴλ, ἐν
ἐπορεύθῃ κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ εἰς
σιωπῆσιν τοῖς οἰωνοῖς, καὶ ἀπέσχεψε
τὸ πρόσωπον αὐτῆ εἰς τὴν ἔρημον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Αὐτὸς ἐκ
ἔτι κατὰ τὸ εἶκος ἐπὶ κληδόνας καὶ οἰωνῶς

ἔτετο, πολλὰ τὴν αὐτῆ τέχνην κακίας,
ὡς χρόνῳ καθάπερ γραφῶν ἐξέτηλον γε-
νομένην, καὶ τῆς ὀδυρόλης σοφισμῶς
ἐξαμαυρωθείσαν. ἄλλως δὲ καὶ μόλις εἰε-
νόησεν, ὅτι εἰ σιωπᾶται τῷ τῆς Θεῶ βελή-
ματι ἢ τῆς μωδωσαμῆς προαίρεσις αὐτὸν
βασιλέως. τραπόμενος ἔν κατὰ τὴν ἔρη-
μον, ὅρα κατὰ Φυλάς ἐσρατοπεδούκοτας
τῆς Ἑβραίων.

ΑΠΟ-

(1) Τῶ Βαλαάμ. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Τῆ κωλυτικῆ ἀνάγκη, ἢ διὰ τὴν κωλυτικῶν ἀνάγκη. ὀρθότ.

(3) Οὐχ ὡς Θεὸν εἰδῶς ὁ Βαλαάμ· εἰ γὰρ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(4) Λέγων δὲ περὶ τῶν νενομισμάτων παρ' Ἑλλήσιν. οἱ, κτ. ὁ αὐτ.

(5) - - - Στρεπτοὶ δὲ τε καὶ Θεοὶ αὐτοῖ,

Καὶ μετ' τῆς θύσεσι καὶ ὄχλησι ἀγαθήσι,

Λοιβῆ τε, γνίσσητε, παρατρωπῶσ' ἀνθρώποι

Λισόμενοι, ὅτε καί τις ὑπερβῆη καὶ ἀμάρετη.

Ὅμηρ. ὦ σίχ. 493, 495, 496, καὶ 497. τῆς ἰ. Ἰλιάδ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἔτι ἐπὶ ἐρώτη-
σιν ὄρμα ὁ Βαλαάμ. ἐπέχε γὰρ τῷ κα-
κοτεχνίαν ἢ θεία κάλυσις.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσιν, ἐκ ἐποροβύθη
» Βαλαάμ κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰς σιωάντησιν
τοῖς οἰκνοῖς; Τῇ πείρα μαθῶν, ὡς εἰδὲν
ὀνίνησι τῇ ματαια χρωόμενος τέχνη· ἀπεί-
ρω γὰρ τῷ μέτρῳ δυνατώτερος ὁ μετα-
Φέρων αὐτῆ τῷ γλωτταν εἰς ἄπερ ἐθέλει·
ἐκ ἔτι τοῖς σιωήθεσι συμβόλοις ἐχρήσα-
το, ἀλλ' εἰς ὑπεργίαν τῆ Θεῶ τῷ γλωτ-
ταν ἀΦώρισαν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σύμβολόν ἐσιν ὁ Βα-
λαάμ ἔτος τῆ ἐκ τῶν ἐθνῶν λαῶ, ὅσις ἐπη-
κολάθει τοῖς οἰκνοῖς τὸ πρότερον· γνῶς δὲ
ὅτι ἐκ ἀρεσόν ἐσι Κυρίῳ, ἔ προσέθετο·
ἀλλὰ μὴ καὶ ἐρμιλωδεται μάταιος λαός.
ἡγὸς δὲ Βεῶρ ἐρμιλωδεται δερμάτινος. τὸ
μὲν μάταιον ἴω κατὰ τὸ πρότερον τῶν
ἐθνῶν· Βεῶρ δὲ, τῆ ἐν ματαιότητι, τῆ ἐν
νεκρότητι, κατὰ τὸ πρότερον δηλονότι.

β. Καὶ ἐξάρας Βαλαάμ τὰς ὀφ-
θαλμὰς αὐτῆ, καθορᾶ τὸν Ἰσραὴλ
ἔσρατοπεδδικότα κατὰ Φυλάς· καὶ
γ. εἰγένετο ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα Θεῶ. Καὶ
ἀναλαβὼν τῷ παραβολῶν αὐτῆ,
εἶπε, Φησὶ Βαλαάμ ἡγὸς Βεῶρ, Φη-
σὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς ὄρων,

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τό, τε
πλήθος καὶ τῷ τάξιν, ὡς πόλεως, ἀλλ'
ἔ στρατοπέδω καταπλαγαῖς, αἰθερὸς γενό-
» μινος ἀναΦθέγγεται· τάδε Φησὶν ὁ ἄν-
» θρωπος ὁ ἀληθινῶς ὄρων, ὅσις κατ' ὑπνον
ἀναργῆ Φαντασίαν εἶδε Θεῶ τοῖς τῆς ψυ-
χῆς ἀκοιμήτοις ὄμμασιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐγὼ ὁ ποτὲ Βαλαάμ,
ὁ λαὸς ὁ μάταιος, διανοίξας τὰς ἔσω με
ὀφθαλμὰς τῆ νοῦς, καὶ ἰδὼν τῷ πνεύματι
τὸν ποτὲ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ κατ' αὐτὸν οἰ-
κονομίαν, τῆς τῆ ἀγίας πνεύματος χάρι-
τος ἀξίωμα. ἐχ ἀρμόζει τῷ ποτὲ Βα-
» λαάμ τὸ, Φησὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς
ὄρων, καὶ τὰ ἐξῆς, ἀλλ' ἀρμόζει τῷ νῦν
Βαλαάμ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ θεία Γραφή ἐν τισι
τόποις προκρίνει καὶ προτίθησι τὸν συμ-
βολικὸν νῦν τῆς ἰσορικῆς διηγήσεως ἐν τῇ
αὐτῆ (1) ὑποθέσει.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. (2) Ἰσέον μόντοι, ὡς
τισὶν ἔδοξε μηδὲν αὐτὸν περὶ τῆ Σωτήρος
ἡμῶν προειρηκίαι. ἔς ἐχρῶν σιωδεῖν, ὅτι
καὶ τῷ Ναβεχοδοσόρ ἄγαν ὄντι δυσεβεῖ,
τῷ τῆ Θεῶ καὶ Σωτήρος ἡμῶν ἀπεκαλυ-
» ψε παρσαίαν. εἶδε γὰρ λίθον τμηθέντα
ἀνδρῶ χειρῶν, καὶ πατάξαντα τῷ εἰκόνα,
καὶ σιωτρίψαντα τὸν χρυσόν, τὸν ἀργυ-
ρον, τὸν χαλκόν, τὸν σίδηρον, τὸν ὄσρα-
κον, καὶ γενόμενον ὄρος μέγα, καὶ καλύ-
ψαντα πᾶσαν τῷ γλῶ. ὁ τολίω ἐκεῖνα
δι' ἐκεῖνα προσαγορεύσας, καὶ διὰ τέτε

Δαν. 2. 34, 35.

Α προείρηκε τῆς οἰκμενῆς τῷ σωτηρίαν·
ἵνα καὶ παρὰ τοῖς ἐθνεσιν αἱ τοιαῦται
προρρήσεις φυλάτλωνται. μαρτυρεῖ δὲ τῇ
τῶν πραγμάτων προρρήσει τὸ τέλος. ὁ
γὰρ ἐξ Ἰδα κατὰ σάρκα βλασήσας, ἔ
μόνον τὰς ἀρχηγὰς Μωάβ, ἀλλὰ καὶ πάν-
τας τὰς ἡγὸς Σηθ προσνόμισαν. ἡγὸς δὲ τῆ
Σηθ ἅπαντες ἄνθρωποι. ἀπόγονος γὰρ
ὁ Νῶε τῆ Σηθ· ἐκ δὲ τῆ Νῶε ἅπαντα τῶν
ἀνθρώπων ἢ φύσις. προεῖπε δὲ καὶ τῷ

Β Μακεδόνων κατὰ Περσῶν νίκῳ. ἐξελεύ-
» σεται γὰρ Φησὶν ἐκ χειρὸς Χετιάμ, καὶ
» κακώσασιν Ἀσῶρ, καὶ κακώσασιν Ἑβραῖους.
Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ τῷ Περσῶν κατέ-
λυσε βασιλείαν· Ἀντίοχος δὲ Ἰδαίοις ἐπι-
στρατούσας, καὶ τῷ μητροπόλιν αὐτῶν εἶλε,
καὶ τὸν θεῖον ναὸν ἀπέφωλιν ἔρημον. αἱ
μῆτοι προρρήσεις [αὐτῶν] ἔ τῆς ψυδὸς
εἰσι μαντείας, ἀλλὰ τῆς τῆ παναγία πνεύ-
ματος ἀεργείας. ὁ γὰρ τῷ ὄνον ἀνθρω-

Γ πεία χηρῶσασιν Φωνῆ παρὰ φύσιν κελού-
σας, ἔτος καὶ διὰ τῆς γλωττῆς τῆ μάν-
» τεως τὰ ἐσόμενα προηγορεύσασιν. ἐγείετο
» γὰρ Φησὶ πνεῦμα Θεῶ ἐν αὐτῷ. τῆτο γέ-
γονε καὶ ἐν τῷ παρανόμῳ Σαῦλ. ὅθεν διὰ
τὸ παράδοξον καὶ ἡ παροιμία ἐγείετο, εἰ
» καὶ Σαῦλ ἐν Προφήταις. τασαύτῳ μόν. 1. Βατ. 10. 12.
τοὶ πείραν λαβὼν ὁ ψυδὸμαντις παρὰ τῆ
Θεῶ, ἔτερας ἐτεκλιώατο κατὰ τῆ λαῶ (3)
μηχανάς. σιωνοήσας γὰρ ὡς ἀμαχον ἔχ-
» σι δυνάμιν ὑπὸ τῆ Θεῶ τειχιζόμενοι, τῷ
διὰ τῆς ἀκολασίας αὐτοῖς ἀσέβειαν ἐπε-
νόησαν· ἵνα διὰ τῷ ἀσέβειαν τῆς θείας
γυμνάμενοι συμμαχίας δυνάτωι γένων-
ται. καὶ τοῖς Μαδιανίταις ὑπέθετο, μὴ
τὰς ἄνδρας κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ τὰς γυναι-
κας ὀπλίσει, καὶ γενέσασιν αὐτοῖς ὀπλον·
τῷ τῆ σώματος ὄραν, καὶ τῶν λόγων τὸ
δέλεαρ· ἵνα δελεασθέντες ὑπὸ τῆ κάλλεος,
καὶ τοῖς λόγοις καταθελεχθῶσι, τοῖς ἐκέ-
» νων αἰδώλοισι λατρεύσασιν. καὶ τῆτο ἡμᾶς
ὁ μακάριος ἐδίδαξε Μωϋσῆς, μετὰ τῷ κα-
τὰ τῶν Μαδιανιτῶν νίκῳ ἐπιμεμψάμενος
τοῖς τὰς γυναικας ζωγρήσασιν. ἔφη γὰρ

Δ ἔτῳ· ἵνα τὶ ἐζωγρήσατε πᾶν θῆλυ; αὐ-
» ται γὰρ ἦσαν τοῖς ἡγὸς Ἰσραὴλ, κατὰ τὸ
» ῥῆμα Βαλαάμ, τῆ ἀποσιῶα καὶ ὑπεριδεῖν
» τὸ ῥῆμα Κυρίε ἐνεκον Φογῶρ. καὶ ἐγείετο
» πληγῆ ἐν τῇ σιωαγωγῇ Κυρίε. Φογῶρ δὲ
τῆ αἰδῶλε τὸ ὄνομα. ταύτης τῆς ἀσεβείας

Ε καὶ ὁ θεῖος ἐμνήθη Δαβίδ· καὶ ἐτελέσθη-
» σαν τῷ Βεελφεγῶρ, καὶ ἔφαγον θυσίας
νεκρῶν. τέτε χάριν καὶ ἐχθραίνειν τοῖς
» Μαδιλωαίοις προσέταξεν ὁ Θεός, ὅτι ἐχ-
» θραίνεσι, Φησὶν, αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι
διὰ Φογῶρ. τῆ μῆτοι λαῶ ἡμαρτηκότος,
οἱ ἀρχοντες ἐκρεμάσασιν, ὡς ὁ Σύμμα-
» χος ἔφη, ὡς μὴ ἐξάσαντες τὸν πονηρὸν
» ἐξ' αὐτῶν. τὸ δὲ, ὑψωθήσεται ἡ Γῶν βα-
» σιλεία αὐτῆ, ὁ Σύμμαχος ἔτῳ ἡρμιλωδῶσε·
» καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ ὄγ βασιλεύσασα (4)
αὐτῆ. δηλοῖ δὲ ὁ λόγος, ὅτι καὶ τῆ ὄγ ἐπι-
» στρατού-

Ψαλ. 105. 28.
» σαν τῷ Βεελφεγῶρ, καὶ ἔφαγον θυσίας
νεκρῶν. τέτε χάριν καὶ ἐχθραίνειν τοῖς
» Μαδιλωαίοις προσέταξεν ὁ Θεός, ὅτι ἐχ-
» θραίνεσι, Φησὶν, αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι
διὰ Φογῶρ. τῆ μῆτοι λαῶ ἡμαρτηκότος,
οἱ ἀρχοντες ἐκρεμάσασιν, ὡς ὁ Σύμμα-
» χος ἔφη, ὡς μὴ ἐξάσαντες τὸν πονηρὸν
» ἐξ' αὐτῶν. τὸ δὲ, ὑψωθήσεται ἡ Γῶν βα-
» σιλεία αὐτῆ, ὁ Σύμμαχος ἔτῳ ἡρμιλωδῶσε·
» καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ ὄγ βασιλεύσασα (4)
αὐτῆ. δηλοῖ δὲ ὁ λόγος, ὅτι καὶ τῆ ὄγ ἐπι-
» στρατού-

Η αὐτῆ. δηλοῖ δὲ ὁ λόγος, ὅτι καὶ τῆ ὄγ ἐπι-
» στρατού-

(1) Ἰσ. αὐτῆς. ἐν δὲ τοῖς ἐκδοθεῖ. ἐχ εὐρηται.
(3) Κατὰ τῆ Θεῶ. ἢ ἐν Χαλ. ἐκδ.

(2) Διοδώρε. ὁ Ἀλεξάν. κιά.
(4) Βασιλεύσασα. ἢ αὐτ.

στρατεύσαντος περιέσονται διὰ τὸν ἐξ αὐ-
τῶν κατὰ σάρκα βλασήσοντα βασιλέα.

δ. Φησὶν ἀκῶν λόγια ἰχυρῶ,
ὅσις ὄρασιν Θεῶ εἶδεν ἐν ὕπνῳ ἀπο-
κεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀποκεκαλυμμένοι
» οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶ. οἱ λοιποὶ ἐξέδωκαν,
ἐμπεφραγμένοι ὡς ἐν ὕπνῳ, δηλονότι κε-
κλεισμένοι ὅπερ ἐκ αἰδητῶ, προφητι-
κῶ δὲ σημαίνει τῶ ὄρασιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῶ προφητικῶ ὄρα-
σιν δηλοῖ, τῶ εἰ δὲ ὀφθαλμῶν (1) ἀλλ'
ἐν ψυχῇ, τῶν ὀφθαλμῶν μόντων, τῆς
δὲ ψυχῆς ἀποκαλυπτομένης εἰς τῶ τῶν
μελλόντων πρόρρησιν.

ε. Ὡς καλοὶ οἱ οἰκοὶ σκ' Ἰακώβ,
αἱ σκλιωαῖ σκ' Ἰσραήλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὡς καλοί-
σθ οἱ οἰκοὶ στρατιᾶ Ἐβραίων, αἱ σκλιωαῖ σκ
ὡς νάπαυ συσκιάζουσα, ὡς παράδεισος ἐπὶ
ποταμῶ, ὡς κέδρος παρ' ὕδατα.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἶκος νοητὸς τῶ αἰδητῶ
Ἰακώβ ἐστὶν ὁ νόμος· σκλιῶ δὲ νοητῆ τῶ
αἰδητῶ Ἰσραήλ ἐστὶν ἡ προφητεία, ἡ γεν-
λόγος πραγμάτων, ἐκ αὐτὰ τὰ πράγ-
ματα.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ ὄνομα τῶ Ἰακώβ,
εἰ τῶ εἰκοθεντὸς ἐστὶν, ἀλλὰ τῶ οἶκος· τὸ δὲ
τῶ Ἰσραήλ ὄνομα, τῶ εἰκοθεντὸς ἐστὶ. τῶ
» γὰρ σωματικῶ ὀνόματός (2) ἐστὶ τὸ, Ἰακώβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅταν ἐν τῆ σκλιῶ καὶ κα-
λύμματι οἰκῆ ὁ Θεὸς, ἐτι τὰ λογικὰ ἐν
ταῖς αἰδητοῖς ἐστὶν.

ς. Ὡσεὶ νάπαυ σκιάζουσα, καὶ
ὡσεὶ παράδεισοι ἐπὶ ποταμὸν, καὶ
ὡσεὶ σκηνῶ, ὡς ἐπήξεν ὁ Κύριος, ὡσεὶ
κέδροι παρ' ὕδατα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νάπαυ νοητῶ εἰσι σκιά-
ζουσα τὸ ἐν ὧ λογικὰ ἐγκαρπυα καὶ κατὰ-
κομα τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παράδεισοι ἐπὶ ποτα-
μῶν εἰσι νοητοὶ, τόπος ἐν ὧ λογικὰ πεφύ-
τῶται ἀρδόμενα ἢτοι τῆ θεωρίᾳ τῶν γεγο-
νότων, ἢ τῆ θεωρίᾳ τῆς ἀγίας Τριάδος.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ἐν σκλιωαῖς παροι-
κῆντες, (3) τῶν ὀδοδόντων εἰσί. καὶ ἐστὶν
ἐξω τῶ κόσμῳ τέττε ὁδὸς μεγάλη καὶ πολ-
λαὶ σκλιωαῖ. οἱ εἰκοθήσοντες (4) ἐκ εἰσι
τῶν ὀδοδόντων, ἀλλὰ τῶν ἰσαμενῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κέδροι εἰσι νοητῶ παρ'
ὕδατα φυεῖσθαι ψυχῶν λογικῶν, ἀρδόμενα
τῆ γνώσει τῆς ἀληθείας.

ζ. Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τῶ
σπέρματος αὐτῶ, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν
πολλῶν· καὶ ὑψωθήσεται ἡ Γῶν βα-

σιλέα αὐτῶ, καὶ ἀυξηθήσεται ἡ βα-
σιλέα αὐτῶ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐξελεύσε-
ταίποτε ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν, καὶ ἐπικρα-
τήσει πολλῶν ἐθνῶν, καὶ ἐπιβαίνουσα ἡ τῶ-
δε βασιλεία κατ' ἐκάστω ἡμέραν πρὸς ὕ-
ψος ἀυθήσεται.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Παρέοικεν αὐτῆ τῆ
» τῶ Ἰακώβ προφητεία. τῶ μὲν, ἐκ βλα- Γεν. 49. 9,
» σῶμα ἢ ἐμὲ ἀνέβη, τὸ, ἐξελεύσεται ἐκ 10, 8.
» τῶ σπέρματος αὐτῶ, δηλονότι ὅτι τῶ Ἰα-
» κώβ· τῶ δὲ, αὐτὸς ἔσθαι προσδοκία ἐθνῶν,
» τὸ, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν· καὶ τῶ,
» αἱ χεῖρές σου ἐπάνω τῶν ἐχθρῶν σου, τὸ,
» καὶ ἔδεται ἐθνη ἐχθρῶν αὐτῶ, καὶ ταῖς
» βολίσιν αὐτῶ κατατοξούσει ἐχθρῶν· καὶ
» τῶ, σκύμνος λέοντος Ἰῶδα, καὶ τὰ ἐξῆς,
» τὰ παρόντα πάλιν, ὡς περὶ λέοντος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κύριός ἐστιν ὁ ἐξουσιασι-
κῶς προσάσων, δῆλος δὲ ὁ δελικῶς ὑπα-
κῶν. κύριός ἐστιν ὁ τοῖς ἰδίῳις πόνοις ὀνέ-
μενος, καὶ τῆ κυριότητι πεπονημένος ἐλδύ-
θερος πάθης. δῆλος ἐστὶν ὁ ἐμπαθῆς καὶ
ἐπίδειξ τῶ κρείττονος, καὶ χρηζῶν τῆς
ἐπιστάσις τῶ ἰδῆ κυρίῳ. εἰσι δὲ κύριοι πολ-
λοὶ. μακάριοι δὲ οἱ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰη-
σοῦν Χριστὸν ἔχοντες κύριον. κυριεύουσι
γὰρ κυρίας πολλὰς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βασιλεία Γῶν ἐρμη-
νοῦεται δόματα. κατὰ μίαν μὲν ἐκδοχῆ
δόματὰ ἐστὶν αἱ δωρεαὶ τῶ ἀγίῳ πνδύματος·
» κατὰ δὲ ἄλλω, ὁ ἐπὶ τῶ δώματος, μὴ κα- Matθ. 24. 17.
» ταβήτω εἰς τῶ οἰκίαν αὐτῶ. ἐστὶν ἐν βα-
σιλείᾳ τῆς τοιαύτης ἔξεως.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀυξηθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτῶ, τῆς Χριστῶ διωάμεως σιωαυξέσης.
τῶτον δὲ φησὶν εἰταῦθα ἀνίτλεσθαι κατ'
Ἐβραῖως τρόπον τῶ τῶν Ῥωμαίων βασι-
λείαν, ἢ σιωήκμασθαι ἢ τῶ Χριστῶ διδα-
Ε σκαλία.

η. Ὁ Θεὸς ὠδήγησεν αὐτὸν ἐξ
Αἰγύπτῳ, ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐ-
τῶ. ἔδεται ἐθνη ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐ-
τῶ, καὶ τὰ πάχη αὐτῶν ἐκμυελίῳ,
καὶ ταῖς βολίσιν αὐτῶ κατατοξούσει
ἐχθρῶν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ λαὸς
ἔτος ἡγεμόνι τῆς ἀπ' Αἰγύπτῳ πάσης ὁδῶ
κέχρηται Θεῶ, κατ' ἐν κέρασ ἀγοντι τῶ
πληθῶ. τοιγαρῶν ἔδεται ἐθνη πολλὰ ἐχ-
θρῶν, καὶ ὅσον ἐν αὐτοῖς πῖον. ἀχρημυε-
λῶ λήψεται, καὶ ταῖς ἐκηβολίαις ἀπολεῖ
τῶς δυσμενεῖς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ τὸν Σωτῆρα κατὰ
» τὸ, ἐξ Αἰγύπτῳ ἐκάλεσα τὸν ἰόν μὲ, καὶ Ὡσ. 11. 1.
τὸν Ἰσραήλ. τὸν μὲν ἐκβάλλει, τὸν δὲ Matθ. 2. 15.
καλεῖ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ χρηματισμὸς τὸν
H Κύριον ἦξεν εἰς Αἰγυπτον ἐδήλῳ τῶ τῶ
R Γ Γ Γ 2 Σωτῆ-

(1) Τῶ εἰ δὲ ὀφθαλμῶν μόντων, τῆς δὲ ψυχῆς ἀποκαλ. κλ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.
(2) Τῶ σωματικῶ πράγματος. ἐν τόμ. 2. σελ. 273. τῆς τῶ Ῥε. ἐκδόσ.
(3) Οἱ οἰκῆντες. αὐτ.
(4) Ἐνοικῆντες. αὐτ.

ζωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διακομιδῶν, τὴν ἕνα τοῖς γονεῦσιν αὐτῶ γεννησομένῳ. Αἰνυτῶ δὲ καὶ ὁ κόσμος ἕτος παραβάλλεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μονόκερως ἐστὶ νοητός ὁ Χριστός κατὰ τὸ συμβεβηκός. ἐξ ἑκτονόκεροι πολλοί. ἀπὸ γὰρ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ, πολλοὶ μετέχον ἕνα χριστοί. τινὲς δὲ Φασι καὶ τὴν ἑλάφον μονόκερον εἶναι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Περὶ τῆς Χριστοῦ. ἔδνη ἐχθρῶν αὐτῆ ἡμῶν ποτε ἡμεῖς. ἔδετα ἔν ἡμᾶς ὁ Χριστός, ἡ ἐσιώδης ἀρετὴ νεμομένη ἡμᾶς, καθὰ λέγει· ἐμὸν βρῶμά ἐστὶ τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα τῆ πέμψαντός με.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ τὰ πάχη αὐτῆ ἐκμυελιῆ. Τότε Φησὶν, ὅτε τὴν σαρκικῶν κατὰσασιν εἰς πνευματικῶν διὰ τῆς πραγματικῆς μεταποιῆ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Τὰ πάχη, δῆλον ὡς ἀνεδέξατο οἰκονομίαν, καθὰ ὡς ἄνω τὴν βασιλικῶν καὶ θαρσαλέως ἐποίησατο θῆραν, καὶ ἀρχὴν αὐτῆ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν βασιλείαν μετασησεδαμ δωμαμέν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰ πάχη καὶ τὸ τῆς σαρκὸς φρόνημα λεπτιῶν τῶν ἐθνῶν, ἐπὶ τὴν σενὴν ὁδὸν τῆς αἰωνίης ζωῆς ἐπιτηδείας κατασκυάζει.

Ζ. Κατακλιθεὶς ἀνεπαύσατο ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἀναστήσει αὐτόν; οἱ δὴ λογῶντες σε, δὴ λογῶνται· καὶ οἱ καταρῶμενοί σε, κεκατήρανται.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἀναπαύσεται κατακλιθεὶς, ὡς λέων, ἢ σκύμνος λέοντος, μάλα καταφρονητικῶς δεδιώς ἕδεια, φόβον τοῖς ἄλλοις ἐναργασμείος. ἄλλιος δ' ὅς ἂν αὐτὸν παρακινήσας ἐγείρη. οἱ μὲν δὴ λογῶντες σε, δὴ Φημίας ἄξιοι· κατάρως δ' οἱ καταρῶμενοι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἐπεὶ διὰ μὲν τῆς λέοντος, τὸ βασιλικὸν ὁ λόγος ἐνδείκνυται· διὰ δὲ τῆς κατακλίσεως, τὸ πάθος· διὰ δὲ τῆς τῆ δὴ λογῶν δυνάμεως, τὴν Θεότητα· ἀκολοῦθῶντες τῇ προφητεία οἱ μάγοι, ὡς μὲν βασιλεῖ τὸν χρυσόν, ὡς δὲ τεθνησομένῳ τὴν σμύρναν προσώλεγκαν, ὡς δὲ Θεῷ τὸν λίβανον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ δὴ λογῶντες σε ἠλόγῳνται. Δύο πρόσωπα σημαίνει ἐπὶ τῆς εἰσὶ δὲ τῶν πισῶν καὶ τῶν ἀπίστων ἐπὶ τῆς Χριστοῦ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν τέτοις μὲν ἀνατέτραπται καὶ ἡ τῶν ἐναντιομένων τῆ Ἰσραὴλ ἐγκλήσεις, καὶ ἡ τῆς μαγείας μαχοτεχνία.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Πάντες οἱ τὸν Χριστὸν δὴ λογῶντες, καὶ βίω σεμνῶντες τὴν ἀρετῶν τῆ διδασκαλίαν, τῆς ἐκ Θεοῦ μετελήφατιν δὴ λογίας.

ι. Καὶ ἐθυμώθη Βαλαὰμ, καὶ συμεκρότησε ταῖς χερσὶν αὐτῆ. καὶ εἶπε

Α Βαλαὰμ πρὸς Βαλαὰμ, καταράσασθαι τὸν ἐχθρόν μου κέκληκά σε, καὶ ἰδοὺ δὴ λογῶν δὴ λογῶντας αὐτὸν τρίτον **ια.** τῆτο. Νῦν ἐν Φεῦγε εἰς τὸν τόπον σου. εἶπα, τιμήσω σε, καὶ νῦν ἐξέρησέ σε Κύριος τῆς δόξης.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Σφόδρα ἐπὶ τέτοις ἀγανακλήσας ὁ βασιλεύς, ἐπ' ἀραῖς, εἶπεν, ἐχθρῶν μετακλήθεις, δὴ καὶ ἡδὴ τρεῖς τὰς ὑπὲρ ἐκείνων πεποίησα. Φεῦγε δὴ θάττον, ὅξυ πάθος ἐστὶ θυμὸς, μή τι καὶ νεώτερον ἐργάσασθαι βιασθῶ. πόσον πλήθος χρημάτων, ἀνοητότατε, καὶ δωρεῶν, πόσω δ' ὀφημίαν καὶ δόξαν ἀφῆρησαι σεαυτὸν, φρονοβλαβῆς ὢν.

ιβ. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλαὰμ, ἐχὶ καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου ἕς **Γ** ἀπέσειλας πρὸς με ἐλάλησα, λέγων, **ιγ.** Ἐάν μοι δὴ Βαλαὰμ πλήρη τὸν οἶκον αὐτῆ ἀργυρίων καὶ χρυσίων, ἐδυήσομαι παραβλώσας τὸ ῥῆμα Κυρίου ποιῆσαι καλὸν αὐτῶ ἢ πονηρὸν παρ' ἐμαυτῆ· ὅσα ἂν εἶποι μοι ὁ Θεός, ταῦτα ἐρῶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Σώηθες τοῖς ψυδομάντεσι, καὶ ταῖς ἕτως ἀπατηλαῖς κεχρηθῶν Φωναῖς, σκεπτομένοις ὅτι πάντη τε καὶ πάντως τοῖς φιλοπόδων ἐθέλουσιν, ἐρῶσι τὸ ἀληθές.

ιδ. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀποτρέχω εἰς τὸν τόπον μου. δεῦρο, συμβεβλήσω σοι, τί ποιήσει ὁ λαὸς ἕτος τὸν λαόν σου ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἄ ποιήσει ὁ λαὸς ἕτος τῶ λαῶ σου, ἐπ' ἐσχάτα τῶν ἡμερῶν. **Ε** Ἄλλ' ἐ μόνον τὰ περὶ Μωαβιτῶν λέγει, ἀλλὰ τὰ περὶ πάντων ἀνθρώπων, πρόσωπον μὲν λαβῶν τὸ προκείμενον, ἐν αὐτῶ δὲ τὸ κατὸς προδηλῶν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐνταῦθα ἐπιτεκαλυμμένως λέγει περὶ τῆς Βαλαὰμ. ἐπειδὴ γὰρ εἶδε τὸν Θεὸν ὑπερασίζοντα τῆ Ἰσραὴλ, ἔλεγεν ὠργισμένῳ τῶ Βαλαὰμ· ἀήθητος ὁ Ἰσραὴλ, ἔχει Θεὸν ὑπερασιστῶν. πῶς ἐν ἡτήθησεται, εἰ μὴ εἰς τὸν ὑπερασίζοντα Θεὸν ἀμαρτήσῃ; κόσμησον Μωαβιτίδας γυναικάς, καὶ πρόσησον ὡς πόρνας, καὶ ὅταν παραγίνωνται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μιγνῶνται ταῖς γυναιξίν, ἐρῶσιν αἱ Μωαβιτίδες· εἰ μὴ τῶ Θεῷ ἡμῶν προσκινήσῃτε τῶ Βεελφεγῶρ. (1) καὶ ἕτω, Φησὶν, ἀποσάντες Θεοῦ, καὶ μὴ ἔχοντες τὴν ἐκείθεν βοήθειαν, ἡτήθησοντα. καὶ ἐποίησεν ἕτως ὁ Βαλαὰμ.

ιε. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτῆ, εἶπε, Φησὶ Βαλαὰμ υἱὸς Βεῶρ, Φησὶν ὁ ἀνθρώπος ὁ ἀληθινῶς

(1) Ἐλεψίς. ἀνητέον δὲ τὸ, ἐ μὲν γινόμεθα.

15. νῶς ὄρων, Ἀκίων λόγια Θεῶ, ἐπι-
ζάμενος ἐπισήμω ὑψίς, καὶ ὄρασιν
Θεῶ ἰδῶν ἐν ὑπνῷ· ἀποκεκαλυμμέ-
νοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ.

16. Δείξω αὐτῷ, καὶ ἐχὶ νυῦ· μα-
καρίζω, καὶ ἐκ ἐγγίξει. ἀνατελεῖ
ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἀναστήσεται ἄν-
θρωπος ἐξ Ἰσραήλ· καὶ θραύσει τὰς
ἀρχηγὰς Μωάβ, καὶ προνομεύσει πάν-
τας τὰς ἕξ Σηθ.

17. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δείξω αὐτῷ, καὶ
ἐχὶ νυῦ, ὁ μὲν Ἀκύλας, ὀψομαι, Φησί·
ὁ δὲ Σύμμαχος, ὄρων, ὡς ἂν μακροῖς ὑπε-
ρον χρόνοις μελλόντων τῶν ἐπιτελεῖσθαι.
μετὰ γὰρ διὰ χίλια τῆς προρρήσεως ἀπλώ-
τηκεν ἔτη.

18. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄλλ' ἐπὶ τῇ τῆ ἄ-
στρο ἐπιτολῇ θραύσει ἔσεσθαι, Φησί, τῆ
Μωάβ· ἕξ κατ' ἰδίαν ἀνόμασεν, ὡς ἀντι-
καθεστῶτας τότε τῷ Ἰσραήλ, καὶ ὅτι τοῖς
εἰδώλοις αὐτῶν ἀκολούθησας ὁ λαὸς, ἐτε-
λέθη τῷ Βεελφεγὼρ Θεῷ τῆ Μωάβ. διὸ
καὶ ἀρχηγὰς αὐτῆ τὰς παρ' αὐτῆ τιμωμέ-
νης ἐδήλωσε Δαίμονας, ὅτε καὶ ἐξεπόρ-
νῶσαν εἰς τὰς Μωαβίτιδας. διὸ προφη-
τοῦσι τῷ εἰς τὸναντίον τῶν πραγμάτων
μεταβολῶν, δεικνύς τὰς μεγαλαυχήσαν-
τάς ποτε κατὰ τῆ Ἰσραήλ Δαίμονας τῶν
Μωαβιτῶν ἐπὶ τῆ μέλλοντος ἄστρο θραύσει
παῖδιν. ὧν πεσόντας τὰς ἕξ Σηθ καὶ
Ἐδὼμ καὶ Ἡσαῦ, καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ
τῶν δηλέμενα, μᾶλλον δὲ πάντα μὲν
ἀνθρώπους διὰ τῶν ἕξ Σηθ ἐδήλωσεν, ἰδίαν
δὲ τὰς Ἰδαμαίους, ἐπὶ τὸν αὐτὸν τρόπον
προσλήχθησαν τῷ Ἰσραήλ. πάντας ἔν
Φησί τῆς ἰδίας παύσεσθαι δαισιδαμονίας.

19. ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Σαφὲς ἂν γαίνοιτο, ὅτι τὸ
ὄρων τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἐκ τῆ Ἰακώβ ἀνα-
τέλλαν, τετέστιν ἀπὸ τῆ ἐκ περιτομῆς λαῶ,
πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐπεφάνη.

20. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ θραύσει τὰς ἀρ-
χηγὰς Μωάβ. Ὡσαί σαφέερον ἔλεγε,
τὰς μεγαλαυχήσαντας κατὰ τῆ Ἰσραήλ
Δαίμονας τῶν Μωαβιτῶν. προσεκυρήθη-
σαν γὰρ ὑπὸ τῆ Ἰσραήλ.

21. ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὅτι ὃν καλεῖ
ἄστρον, τῆτον καὶ ἄνθρωπον.

22. ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οἱ ἔν μάγοι
οἱ ἐπὶ τῆ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλθόν-
τες, καὶ τὰ δῶρα κομίσαντες, ἐκ τῆ γέ-
νης τῆ Βαλαάμ ὀρμώμενοι, καὶ κατακο-
λούθησαν αὐτῆ ταῖς βίβλοις, καὶ ταῖς
προφητείαις, καὶ νοήσαντες ὅτι, ὅτε ἀνα-
τελεῖ τὸ ἄστρον, τότε ἀναστήσεται ἄνθρω-
πος, δῆλον ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
ὅστις ἔ μόνον τὰς ἀρχηγὰς Μωάβ σωτρί-
ψαι, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆ

23. Δανιὴλ, παρετήρησεν τὸν καιρὸν, καὶ θεω-

24. ῥήσαντες τὸν ἀέρα ξάνον παρὰ τὰς ἄλλας
ἀνατέλλαντα. ἔγνωσαν αὐτὸν ἄναι τὸν πάλαι
προφητοῦ δύντα· καὶ κατακούθησαν-
τες καὶ δρόντες τὸν τεχναίτα, ἐχά-
ρησαν. (1)

25. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἄνθρωπον, διὰ τὸ
συμβάν περὶ αὐτὸν πάθος, ὡς ἂν πεπλω-
κότα ἀναστήσεσθαι θεασίζεσθαι.

26. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ
Ἰδαμαῖοι προσλήχθησαν τοῖς Ἰσραηλι-
ταῖς, ὃν περ καὶ Μωαβίται, τὰ αὐτὰ προε-
λόμνοι, καὶ εἰπόντες καὶ πράξαντες. διὸ-
περ αὐτὰς ἀκολούθως παραζούγνυς τοῖς
Μωαβίταις, καὶ περὶ αὐτῶν διαγορεύει.
ἰχυρότερον δὲ ἐπ' ἐσχάτων τὸν Ἰσραήλ
ἀποφάνων, εἰδὲ λείψανον τὸν ἐχθρὸν ἀπο-
φαίνοντα.

27. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡς ὑπὸ τῆ ἐρχομίας
βασιλέως κρατηθησομίας. οἱ τινες εἰσὶ
πάντες ἄνθρωποι. πάντες γὰρ ἀπὸ τῆ
Σηθ τῷ καθόλου διωασείαν τῆ Σωτήρος
προηγόρευσαν.

28. ΟΡΙΓΕΝΟΥΣ. Φασὶ τὸν Βαλαάμ ἔχειν
Φοιτητὰς τῆ τέχνη μαθητοῦσαντας αὐτῷ
τῆ μαγικῆ, καὶ δόξαν περὶ αὐτῆ ἔχοντας,
ἀναγράφουσά τὰς προφητείας αὐτῆ, καὶ
καταλιπεῖν. ἐν αἷς καὶ τὸ ἀνατελεῖ ἄστρον·
ἢ (2) καὶ ἐκ πατρικῆς παραδόσεως τῆτο
καὶ διαδοχῆς παραλαβόντες οἱ μάγοι, ἐπὶ
τῷ Βηθλεὲμ παρεγίνοντο.

29. ΑΔΗΛΟΥ. Τὰς ἀρχηγὰς Μωάβ. ἔτοι-
δὲ ἦσαν Ἐδὼμ καὶ Ἡσαῦ. τί δὲ ἠνέξατο
διὰ τῶν; ἢ διὰ μὲν τῶν ἀρχηγῶν Μωάβ,
τῷ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν καθάρσει, αὐ-
τῶν δὲ τῶν πάλαι περὶ τοῖς Μωαβίταις (3)
θεολογεμίων Δαιμόνων.

30. Καὶ ἔσα Ἐδὼμ κληρονομία,
καὶ ἔσα κληρονομία Ἡσαῦ ὁ ἐχθρὸς
αὐτῆ. καὶ Ἰσραήλ ἐποίησεν ἰχυῖ.

31. ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οἱ γὰρ πάλαι ἐχθροὶ τῆ
Θεῶ καὶ Ἰσραήλ, γενήσονται Φησι κλη-
ρονομία τῆ προφητοδομίας. αὐτὸς ὡς ἔρη-
το πρὸς τῆ Θεῶ καὶ πατρός, αἰτήσαι παρ'
ἔμῃ, καὶ δώσω σοι ἔθνη. Ψαλ. 2. 8.

32. Καὶ ἐξεγερθήσεται ἐξ Ἰακώβ,
καὶ ἀπωλεῖ σωζόμενον ἐκ πόλεως.

33. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐξεγερθήσεται
ἐξ Ἰακώβ. Τίς ἔστος; ὁ προφητοδόμος
τῆ Θεῶ λόγος. [ὅς καὶ ἀπώλεσε σωζόμε-
νον ἐκ πόλεως.] οἶμα δὲ τῷ Ἰερουσαλήμ
ἀντίτρεσθαι (4) ἐξ ἧς ἄλετο πᾶς σωζόμενος,
ἢ καὶ τὸ πᾶν τῆ ἔθνης αὐτῶν πολιτόμα.

34. Καὶ ἰδῶν τὸν Ἀμαλήν, καὶ
ἀναλαβὼν τῷ παραβολῶ αὐτῆ,
εἶπεν, ἀρχὴ ἔθνων Ἀμαλήν, καὶ τὸ
σπέρμα αὐτῶν ἀπολείται.

35. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μέμνηται καὶ τῆ
Ἀμαλήν, ὡς ἐλθόντος τῷ Ἰσραήλ πρότε-
ρον

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομαῖς ἐχ εὑρηται.

(2) Ὁ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 321. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.

(3) Ἰσ. παρὰ τοῖς Μωαβ. ἢ παρὰ τὰς Μωαβ.

(4) Αἰνιτόμενος. ὁ τῆς Αὐγ. κούδ.

ρον, καὶ νικηθέντος ἐκλάσει τῶν Μωυ-
σέως χειρῶν.

κα. Καὶ ἰδὼν τὸν Κεναῖον, (1) καὶ
ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτῆ,
εἶπεν, ἰχυρὰ ἡ κατοικία σου. καὶ εἰάν
ιβ. θῆς ἐν πέτρᾳ τὴν νοσσιάν σου, Καὶ
εἰάν γένηται τῷ Βεὼρ νοσσιὰ πανουργίας,
Ἄσσυριοὶ αἰχμαλωτῶσσί σε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τελούταϊον καὶ περὶ
τῆ Κεναίς προφητεύει πολέμῃ, τέττε (2)
καὶ τῆ Ἰσραὴλ γενουσίᾳ. οἱ καὶ τῷ γενεὶ
προσήκουτες ἐτύγχανον τῷ Μωϋσῆϊ ὡς
λέγεται περὶ τῆ Χαβέρ τῆ Κεναίς ἐν τοῖς
Κριτ. 4.11. Κριταῖς, ὅτι ἰὼ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰωβαβ πανθε-
ρεῖ Μωϋσῆϊ. (3)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προφητεύεται καὶ ἔτος
ἐκπεσόμενος τῆς ἀδίκως ὑπ' αὐτῆ καταχε-
θείσης γῆς, καὶ εἰς Ἀσσυρίαν ἐξοικισθη-
σόμενος.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐξέτεινε τὴν σκη-
νὴν αὐτῆ ἕως Βασωνί τῆς παρὰ τὴν Κεδές.
κατέχε γὰρ μέρος τῆς ἀγίας γῆς, καὶ
ἐπὶ πολὺ παρέτεινε. διὸ λέγει περὶ αὐτῆ,
ἰχυρὰ ἡ κατοικία σου.

ιγ. Καὶ ἰδὼν τὸν Ὠγ, καὶ ἀνα-
λαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτῆ, εἶπεν,
ὦ ὦ, τίς ζήσεται, ὅταν θῆ ταῦτα
ὁ Θεός;

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Ταῦτα πάλα διαὶ πα-
ραβολῶν λαλῶν ὁ Βαλαάμ, ἐκ ἐγινώσκε-
το καὶ νῦν ὁ Χριστὸς παρῶν, καὶ ταῦτα
πληρῶν, ἐκ ἐπιστόετο. ὅθεν καὶ προβλέ-
πων καὶ θαυμάζων, λέγει ὦ ὦ τίς ζήσε-
ται, ὅταν θῆ ὁ Θεὸς ταῦτα;

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅταν ἐκεῖνα δηλα-
δὴ πληρωθῆ τῆ Ζαχαρίας διὰ τῆτο εἰ Φεί-
σομαι ἐπὶ τῆς κατοικῆντας τὴν γῆν. καὶ
ἰδὲ ἐγὼ παραδίδωμι ἕκασον εἰς τὰς χεῖρας
τῆ πλησίον αὐτῆ, καὶ κατακόψωσι τὴν γῆν,
καὶ ἐ μὴ ἐξέλωμαι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆ.

ιδ. Καὶ ἐξελεύσεται ἐκ χειρῶν
Κιτιαίων, καὶ κακώσασιν Ἀσσυρίαν, καὶ
κακώσασιν Ἑβραίους, καὶ αὐτοὶ ὁμο-
θυμαδὸν ἀπολύνται.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆς ἐχθρῆς τῆ Ἰσ-
ραὴλ ἀπολεμείας δηλοῖ, ὅπερ ἐπ' ἐσχάτῃ
ἔσαι τῆ αἰῶνος.

Γ κε. Καὶ ἀναστὰς Βαλαάμ ἀπῆλ-
θεν ἀποσραφεὶς εἰς τὸν τόπον αὐτῆ.
καὶ Βαλαὰμ ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Οὐκ εἰς τὴν χώραν, ἔτε
εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆ, Φησὶν, ἀπῆλθεν,
ἀλλ' εἰς τὸ κατάλυμα, ἐν ᾧ ἔμεινον ἐλθὼν
πρὸς Βαλαὰμ, εἰς πόλιν Ἐπαύλεων, ὡς
ἀνωτέρω Φησὶν. ἐπεὶ πῶς ἀναιρεῖται μετὰ
Βαλαὰμ ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὡς κατωτέρω
ἐν τῷ δε τῷ σωτάγματι (4) ἰσόρηται;

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. **Κ**αὶ κατέλυσεν Ἰσραὴλ εἰς
Ἄτλειν, (5) καὶ ἐβεβη-
λώθη ὁ λαὸς ἐκπορνεῦ-
σαι εἰς τὰς θυγατέρας Μωάβ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἡ δὲ γνώμη τῆ πορ-
νεῦσαι τῆς Ἑβραίας, καὶ προσκωῆσαι τῷ
Βεελφεγῶρ, τῆ μάντεως ἰω. διὸ Φησὶ Μωϋ-
σῆς αὐταὶ δὲ ἦσαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, κα-
τὰ τὸ ῥῆμα Βαλαὰμ τῆ ἀποσιῶν καὶ ὑπε-
ριδᾶν τὸ ῥῆμα Κυρίου, ἐνεκεν Βεελφεγῶρ.

* * ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δοκεῖ δέ μοι συμ-
βηλυτίνα ψυχωφελῆ κατατίθεσθαι τοῖς
ἀνθρώποις ἡ ἰσορία, δι' ἧς διδασκόμεθα,
ὅτι πολλῶν ὄντων παθῶν, ἀ τῆς λογισμῆς
τῶν ἀνθρώπων καταγωνίζεται, κδεμίαν
καθ' ἡμῶν ἰχυρὸν ἕτερον πάθος ἔχειν το-
σαύτῳ, ὡς πρὸς τὴν νόσον τῆς ἡδονῆς
ἐξισάζεσθαι. τὸ γὰρ ἀθρόως τῆς Ἰσραη-
λίτας ἐκείνης, τῆς καὶ τῆς αἰγυπτίας ἵππε
κρείττους ἐπιδειχθέντας, καὶ τῶν Ἀμαλη-
κιτῶν ὑπερχόντας, καὶ τῷ μετ' αὐτῆς
ἔδνει φοβερῆς φανέντας, καὶ μετὰ ταῦτα

τῆς τῶν Μαδιανιτῶν ὑπεριχύσαντας Φά-
λαθγος, τέττε ὁμῆ τῆ θῆα τῶν ἀλλοφύ-
λων γυναικῶν καταδελωθῆναι τῆ νόσω ἕ-
δον ἕτερον, καθὼς εἴρηται, δέκνυσιν, ἡ
τὸ δύσμαχόν τε εἶναι καὶ δυσκαταγώνισον
πολέμιον ἡμῶν τὴν ἡδονὴν. ἡ τῶν ἀητή-
των τοῖς ὅπλοις ὁμῆ τῷ Φανλῶν καλακρα-
τήσασα, τὸ τῆς ἀτιμίας ἠγερε κατ' αὐ-
τῶν τρόπαιον, ὑπὸ μάρτυρι τῷ Φωτὶ τὴν
αἰχμῶν αὐτῶν σηλιτόσασα. βοσκήματα
γὰρ δι' ἑαυτῆς τῆς ἀνθρώπου ἀπέδειξεν,
ἕς ἡ κλιώδης καὶ ἄλογος πρὸς τὴν ἀκο-
λασίαν ὁρμὴ ἐκλαδέσθαι τῆς ἀνθρωπίνης
ἀνέπεισε φύσεως μηδ' ἐπικρυπτομείας τὸ
ἄγος, ἀλλ' ἐμπομπύοντας τῆ ἀτιμία τῆ
πάθους, καὶ ἐγκαλλωπιζομείας τῷ τῆς αἰ-
χμῶν μιάσματι, συῶν δίκλῳ ἀναφανδὸν
ἐν ταῖς ἀλλήλων ὄψεσι τῷ τῆς ἀκαθαρ-
σίας βορβόρῳ ἐγκαλιנדουμείας. τί ἐν τῷ
διηγῆματι παιδοδόμεθα; τὸ μαδόντας ἡ-
μᾶς ὁσίῳ ἰχυρὸν πρὸς τὸ κακὸν ἡ τῆς ἡδο-
νῆς ἔχει νοσος, ὡς ὅτι μάλιστα πόρρω τῆ
τοιῆτε γειτονήματος, τὸν ἑαυτῶν ἀποικί-
ζεν

(1) Κεναῖον. αἰ εἰρημ. ἐκδός. Κεναῖον. ἡ τῆ Ἄλδ. (2) Καὶ τέττε τῆ Ἰσραὴλ. ὁ Ἄλεξάν κἀδ.
(3) Ταῦτα ὀρθότερ. καὶ σαφέτερ. σωτητάγματᾳ ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κἀδ. κῆται. Μέννηται καὶ τῆ
Κεναίς δυσμενῆς τῷ λαῷ γεγονότος ὅς καὶ κατὰ γενεὴν προσῆκε τῷ Μωϋσῆϊ, ὡς ἐν Κριταῖς περὶ Χαβέρ τῆ
Κεναίς Φησὶν, ὡς ἰὼ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰωβαβ τῆ πανθερεῖ Μωϋσέως. (4) Ἐν κεφ. 31.
(5) Σατλειν. αἰ εἰρημ. ἐκδός. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 492. Σατγείμ. ἡ τῆ Ἄλδ.
Σαβετείμ. ἡ ἐν Ὄξον.

ζεν βιον· ὡς ἂν μήτινα πάροδον καθ' Α,,
 ἡμῶν λάβη ἢ νόσος, οἷόν τι πῦρ διὰ τῆ
 προσεγγισμῆ τῷ πονηρᾷ Φλόγα κατερ-
 γαζόμενον.

β. Καὶ ἐκάλεσαν αὐτὰς εἰς τὰς
 θυσιάς τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἔφα-
 γεν ὁ λαὸς τῶν θυσιῶν αὐτῶν, καὶ προ-
 γ. σεκιδώθησαν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, Καὶ
 ἐτελέσθη Ἰσραὴλ τῷ ΒεελΦεγῶρ. καὶ
 ὠργιάθη θυμῷ Κύριος τῷ Ἰσραὴλ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρατήρει, ὅτι ἐκ
 ἄρηται· καὶ ἐλάτρωσαν τοῖς εἰδώλοις αὐ-
 τῶν. ἐδὲ γὰρ οἷόν τε ἰὼ μετὰ τοσαῦτα ση-
 μεῖα καὶ τέρατα ὑπὸ μίαν καιρῶ ῥοπλῷ
 παιδιῶν ὑπὸ τῶν γυναικῶν μετ' ὧν ἐξε-
 πόρνοσον, πρὸς τὸ νομισαί Θεὸς τὰ εἰδώ-
 λα. τάχα δὲ ἔτω καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἐξό-
 δω μοχοποιίαν προσεκιδώθησαν, ἢ λατρεύ-
 σαντες τῷ μόχῳ, ὃν γινόμενον ἐθεάσαντο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μαθόντες δὲ Μωα-
 βίται, ὡς ἀνάλωτος ὑπὸ πάσης ἐπιβε-
 λῆς Ἰσραὴλ, πλὴν εἰ μὴ προσκροσῆ Θεῷ,
 τὴν τῶν γυναικῶν παγίδα σινέστησαν. κα-
 τὰ γνώμην, ὡς Φησι, (1) Βαλαάμ. αἱ γὰρ
 γυναικες τοῖς πρὸς αὐτὰς εἰσίστην, ἔλε-
 γον· ἐὰν μὴ τῷ Θεῷ ἡμῶν προσκιδώθητε·
 ὃν καλεῖ ΒεελΦογῶρ καὶ Φογῶρ.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐδὲν ἔξωθεν ἰχῦει
 κατὰ τῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ παρ' αὐτῶν
 μορφωθεῖν τὸ βλάβος, ἐκκρίσις ὑπαχ-
 θείτων εἰς τὸ κακόν, καὶ διὰ ἡδονῆς ἐλκυ-
 θείτων· ὡπερ ἢ παρὰ τὰς γυναικας ἡδο-
 νῆ τότε λήθην ἀέβαλε τῶν παρὰ τῆ ζῶν-
 τος Θεῷ ὑβεργείων, καὶ μυηθῶναι πε-
 ποίηκεν ἐπ' ὀνόματι τῆ νεκρῆ Φογῶρ, ὃν
 καὶ ΒεελΦεγῶρ καλεῖ. ἔφαγον γὰρ Φησι
 θυσιάς νεκρῶν. καὶ παρώξωσαν αὐτὸν ἐν
 τοῖς ἐπιτηδύμασι αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος λέ-
 γει, (2) ὅτι τῷ τοῖστῷ τρόπῳ ἐξεπόρνο-
 σαν ὁ λαὸς ἀνεκκν τῆ σὺναι γυναικα ἐξω-
 ραῖσμένα πρὸς ὀμιλίαν αὐτῶν. ἐκ ἐπιλέ-
 γει (3) δὲ ὅτι κατὰ συμβεβηλὸν τῆ Βαλαάμ
 γέγονεν, ὡς οἱ λοιποὶ ἐρμηνεύονται ἐν τῷ
 προσηρημένῳ πρὸ μικρῆ ὁμοίῳ ῥητῷ.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Μωϋσῆ,
 λάβε τὰς ἀρχηγὰς τῆ λαῶ, καὶ πα-
 ραδειγματίσον αὐτὰς τῷ Κυρίῳ κα-
 τέναντι τῆ ἡλίας, καὶ ἀποσραφήσεται
 ὀργῇ θυμῷ Κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ.

Παραδειγματίσον. Ἀκύλας, ἀνάπλυ-
 ξον. (4) Σύμμαχος, κρέμασον.

(1) Φίλων ὁ Ἑβρ. ἐν σελ. 647. καὶ ὁ Ἰωσήφ. ἐν κεφ. 6. τῆ 4. περὶ Ἰεδ. ἀρχ. βιβλ. καὶ ὁ Θεοδώριτ.
 ἐν τῷ 3. καὶ ὁ Εὐσέβ. ἐν τῷ 14. ἐδ. τῆ προλαβόν. κεφ. καὶ ὁ Ὠρεγ. ἐν τῷ περὶ. ὑπομνήμ.

(2) Ἐν σελ. 493. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

(3) Οὐδὲ ὁ Νύσσης ἐπιλέγει ἢ προλέγει τῆτο, ἐδὲ ἐν τῷ περὶ τῆ βίβ. Μωϋσ. λόγ. ἐδὲ ἐν τῇ θεωρίᾳ
 εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον. ἀλλὰ τί ἐκ τῆτο; ἢ παρασιώπησις ἐκ ἐξιν ἀρητις. ἢ γὰρ ἐπειδὴ ἐκ ἔπον, διὰ
 τῆτο ἠνήσαντο. πῶς γὰρ; ὅπερ γε αὐτὸς ὁ προφήτης καὶ θεόπλης Μωϋσῆς προφανῶς λέγει· αὐταὶ γὰρ
 ἦσαν (ἐν κεφ. 31. ἐδ. 16. τῶν Ἀριθ.) τοῖς ἡοῖς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα Βαλαάμ τῆ ἀποσῆσθαι καὶ ὑπεριδέειν
 τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὡς ἐκκεν Φογῶρ· καὶ ἐγνώετο ἢ πληγῇ ἐν τῇ σωμαγωγῇ Κυρίου.

(4) Ἀνάπληξον. ἐν ταῖς σημειώσ. εἰς τὴν Γραφ. τὴν ἐν Φραν. ἐκδοθεῖσ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Παραδειγματίσον,
 ἐπὶ ξύλῳ ὑψηλῆ βαλῶν, Φόνδουσον, καὶ ποιή-
 σον αὐτῶν τὰ σώματα πᾶσιν ὀραθῆναι.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Παραδειγματίζονται τῷ
 Κυρίῳ ἀπέναντι τῆ ἡλίας.] τετέστιν ὀρθῶν
 ἀπῆρτῶν ξύλων, τετραμμοῖοι πρὸς ἀνα-
 τολάς. καὶ ἰὼ ἔτος αὐτοῖς ὁ τῆς κολάσεως
 τρόπος, [μονονεχὶ διακεκραγῶτος ἀναρ-
 γῶς τῆ τύπε, καὶ Φωνῶ ἀνιέντος, ὅτι
 τὸν πανδερεκῆ καὶ ἀπαρραλόγισον ὀφθαλ-
 μὸν τῆ κρινόντος, ἐκ ἂν διαδράσειέ τις,
 τοιοῖς δε πλάσμασι ἀναλῆς, ἐδὲ ἂν οἴχοι-
 το νηποινί· προσκείσεται δὲ κατὰ τὴν τῆ
 Προφήτη Φωνῶ, εἰς ὄρασιν πάσῃ σαρκί, Ἦσ. 66. 24.
 πικρὰς τῶν αὐτῶ πεπλημμελημένων ὑπέ-
 χων τὰς δίκας.]

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἐμφανὲς ἐν
 ἄρα κολάζεσθαι, καὶ τὸ οἰονεῖ πως εἰ ὀφ-
 θαλμοῖς τῆ Θεῷ, παραδειγματιδιῶναι Φη-
 σιν ἀπέναντι τῆ ἡλίας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τοῖς ἀρχαῖσι, οἷς
 καὶ ῥάδιον τὰς ἡμαρτηκότας ὑβρεῖν, τὴν
 τιμωρίαν ἐπέτρεψε, καὶ τὴν ἀνακρέμασιν
 αὐτῶν πρὸς τὰς τῆ ἡλίας ἀγῶας, ὡς ἂν
 φοβοῖσιν ὀρώμενοι. ὅπερ μυσαρὸν νομίζε-
 σιν Ἑλλῆνες ἡλίῳ δακνῶναι σῶμα νεκρὸν,
 ἀγνοῶντες ὡς ἀδίκια μόνῃ μολῶναι ἐπίσα-
 ται, ἢ πρᾶγμα παιδούτικόν καὶ ὀφέλιμον.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Φαδομῆς καὶ τῆτο
 τῆ Θεῷ· ἐλάτῳν τιμωρία πρὸς τὴν τῆς
 μέζονος ἀποφυγῶν, κατὰ τὸ, παιδούτων
 ἐπαίδουσέ με ὁ Κύριος, τῷ δὲ θανάτῳ ἢ
 παρέδωκέ με. μέρος τῆ λαῶ κολάζει ἐπὶ
 σωφρονισμῷ τῆ παντός.

ε. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς ταῖς Φυλαῖς
 Ἰσραὴλ, ἀποκλείνατε ἕκαστος τὸν οἰ-
 κῆον αὐτῆ τὸν τετελεσμένον τῷ Βεελ-
 Φεγῶρ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ Μωϋσῆς τὴν
 τοσαύτῳ ὀρῶν ἀίχμῳ καὶ τὸν γέλωτα,
 πάλιν αὐτὰς ἀλλήλῃς κατακόπτεν ἐκέλο-
 σε, λέγων· ἀποκλείνατε ἕκαστος τὸν πλη-
 σίον αὐτῆ τὸν τετελεσμένον τῷ ΒεελΦε-
 γῶρ. καθάπερ ἐπίτινος τραύματος πολ-
 λὰς μὲν λαβόντος τομὰς καὶ καύσεις, ἐδὲ
 δὲ ἄμεινον ταύτη διατεθέντος, κελούει τις
 πάλιν τέμνειν καὶ καίειν τὸ περιλειφθεῖν.

ς. Καὶ ἰδὲ ἄνθρωπος τῶν ἡῶν Ἰσ-
 ραὴλ ἐλθὼν προσήγαγε τὸν ἀδελ-
 Φὸν αὐτῆ πρὸς τὴν Μαδιανίτιν ἐναν-
 τίον Μωϋσῆ καὶ πάσης σωμαγωγῆς
 ἡῶν Ἰσραὴλ, αὐτοὶ δὲ ἐκλαμον παρὰ
 τὴν θύραν τῆς σιλωῆς τῆ μαρτυρίσ.

ΠΡΟΚΟ-

” ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προσήγαγε τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ πρὸς τὴν Μαδιανίτιν. ἄδηλον εἰ προσήγγειλε κατηγορῶν, ἢ εἰ προεξέκησε τῷ ἀδελφῷ τὴν γυναικᾶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ πολὺ τῆς ἀναιδείας προσκαλεῖται τὴν δικαίαν ὀργὴν. εἰ δὲ ἐπικρύπτεται πρὸς τὴν Μαδιανίτιν βαδίζων, εἰδὲ Μωϋσῶν αἰδεῖται, εἰδὲ τὰ δάκρυα τῶν ἀρχόντων. ἐπιτρέπεται γὰρ τοῖς ἀρχαῖσι τέτο ποιεῖν, ὡς ῥάδιον ἐπ’ αὐτῶν γινώσκειν τὰς ὑφ’ ἑαυτῶν ἀσεβῆντας. (1)

ζ. Καὶ ἰδὼν Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱῶν Ἀαρὼν τῆ ἱερέως, ἐξάνεση ἐν μέσῃ τῆς σωμαγωγῆς, καὶ λαβὼν στρομάσιον (2) ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ, ἤλθεν ὀπίσω τῶ ἀνθρώπῳ τῶ Ἰσραηλίτῃ εἰς τὴν κάμινον, (3) καὶ ἀπεικέντησεν ἀμφοτέρους, τὸν τε ἀνθρώπον τὸν Ἰσραηλίτην, καὶ τὴν γυναικᾶ διὰ τῆς μήτρας αὐτῆς. καὶ ἐπαύσατο ἡ πληγὴ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φινεὲς ἐπὶ τοῖς γινωμῆσι σφόδρα χαλεπώνας· δεινότατον γὰρ αὐτῷ κατεφαίνετο, εἰ ὑφ’ αὐτῆ καὶ καιρῶν ἀμφο τὰτε σώματα καὶ τὰς ψυχὰς ἐπιδεδώκασιν, τὰς μὲν ἡδοναῖς, τὰ δὲ τὸ παρανομεῖν καὶ ἀνοσιβργεῖν· εἰσενιθῆσατο νεανείαν ἀνδρὶ καλῷ καὶ ἀγαθῷ προσήκσαν. ἰδὼν γὰρ τινα τῶν ἀπὸ τῆς γένεως θύοντα καὶ εἰσιόντα πρὸς πόρνῳ, μήτε κεκυφῶτα εἰς τὸ δάφος, μήτε λυθάνειν τὰς πολλὰς περὶ ὧμον, μηδ’ οἷα Φιλῆ, κλέποντα τὴν εἰσοδον, ἀλλὰ μετ’ ἀναισχῆτος θράσους τὴν ἀκοσμίαν ἐπίδεικνύμενον, καὶ φρουατλόμενον ὡς ἐπὶ σεμνῷ πράγματι τῷ καταγελάσω, πάνυ πικρανθεῖς, καὶ πληρωθεῖς ὀργῆς δικαίας, ἐπεισδραμῶν, ἔτι καὶ κατ’ ὄβνῳ κειμένους ἀμφοτέρους τὸν τε ἑρασιῶν καὶ τὴν ἐταίραν ἀναρῆ, προσανατεμῶν καὶ τὰ γυννητικὰ, διότι ἀποραῖς ὑπηρετήσαν ἐκθέσμοις.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁξὺς ὁ θυμὸς ὁ ὑπὲρ ὕσεβείας γινόμενος· ἐκ ἠρώτησε τὸν ἀρχόντα, ἐκ ἀνέμεινε συμβεβηλῶ, ἐκ ἠδέθη· θεῶν πράγματος αἰαχρῆ· εἰδὲ τὸ ὕσεβημα, ἐκεῖ καὶ ἡ κόλασις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὑπεργὸς τῆς προνοίας ὁ Φινεὲς τὸ μερικὸν ἐργασάμενος, ἵνα μὴ τὸ καθόλου γινῆται. ἔτω μὲν γὰρ τὸ μὲν δίκαιον εἰ τῷ φόβῳ γεγνήηται, τὸ δὲ ἀγαθὸν ἐπὶ τὸ ἔργον πεπλήρωται· φοβήσαντος μὲν τῆ Θεῆ τῆ τῶν εἰκοσιτεσσάρων χιλιάδων φθορᾶ, μετνεγκόντος δὲ τῆ Φινεὲς εἰς τὸ μέρος τὴν κόλασιν. καὶ γέγονε μετὰ θεσις τῆς δικαίας διωάμεως ἐπὶ τὴν Φιλάνθρωπον παίδουσιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐχ ὡς θυμῶ τινὸς ἀποσβεσθέντος, οἷος εἰ ἀνθρώποις γίνε-

ται, κατὰ δοκῆ ταῦτα ἐμφαίνειν, ἀλλ’ ὡς εἰ καιρῷ τῆς μερικῆς τιμωρίας προχωρησάσης εἰς ἀποχλῆ τῆς καθολικῆς.

θ. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ, τέσσαρες καὶ ἑκοσι χιλιάδες.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τέτο θεασάμενοι τινες τὸ παράδειγμα τῶν τὴν ἐγκράτειαν καὶ θεοσέβειαν ἐξηλωκότων, προσάξαντος Μωϋσέως, ἐμιμήσαντο· καὶ πάντας τὰς τελεσθῆσας τοῖς χειροποιήτοις συγγενεῖς καὶ φίλους ἠβηδὸν ἀνελόντες, τὸ μὲν μῖασμα τῆ ἔθνης ἐκκαθαίρουσι διὰ τῆς τῶν προηδικηκότων ἀπαραίτητος τιμωρίας· τὰς δὲ ἄλλας παρασχόντας ἀπολογίαν εἰσαργεσάτω ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ὕσεβείας, περιεποίησαντο, μηδένα τῶν ἀφ’ αἵματος κατακρίτων οἰκιστάμενοι, μητ’ ἐλαίω τὰ ἀδικήματ’ αὐτῶν παρελθόντες, ἀλλὰ καὶ καθαρῶ νομίσαντες τὰς αὐτοχαιρας. ὅθεν εἰς παρεχώρησαν τὴν ἐπ’ ἐξοδον φέρουσαν τοῖς ὄρωσιν ἀψυδῆσατον ἔπαινον.

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱῶν Ἀαρὼν τῆ ἱερέως κατέπαυσε τὸν θυμὸν μου ἀπὸ τῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ζήλωσά μου τὸν ζῆλον ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκ ἐξάνηλωσα τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζήλω μου. Οὕτως εἶπον, ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ τὴν διαθήκην μου, διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἔσται ἔτω (4) καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆ μετ’ αὐτὸν διαθήκη ἱερατείας αἰωνία, ἀνθ’ ὧν ἐξήλωσε τὴν Θεῶν αὐτῆ, καὶ ἐξήλασατο περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φθάνει ἐχρησμοῖς δωρησάμενος ὁ Θεὸς Φινεῆ τὸ μέγιστον ἀγαθόν, εἰρήνῳ· ὃ μηδεὶς ἰκανὸς ἀνθρώπων παρασχέν· πρὸς δὲ τῇ εἰρήνῳ, καὶ παγκρατησίαν ἱερωτικῆς αὐτῷ, καὶ γένει κληρονομίαν ἀναφαίρετον.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ οἶδα πόθεν κινῆμενοι οἱ Ἑβραῖοι παραδιδόασιν, Φινεὲς τὸν Ἐλεάζαρον υἱὸν ὁμολογημένως παρατέινοντα τὴν ζωὴν ἕως πολλῶν Κριτῶν, ὡς εἰ τοῖς Κριταῖς ἀνέγνωμεν, αὐτὸν εἶνα Ἡλίαν, καὶ τὸ ἀθάνατον εἰ τοῖς Ἀριθμοῖς διὰ τῆς ὀνομαζομένης εἰρήνης ἐπηγγέλθη, ἀνθ’ ὧν ζήλωσας θεῶν ζῆλῳ κεινημένους, ἐξεκέντησε τὴν Μαδιανίτιν καὶ τὸν Ἰσραηλίτην, καὶ κατέπαυσε τὸν λεγόμενον θυμὸν τῆ Θεῆ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱῶν Ἀαρὼν κατέπαυσε τὸν θυμὸν μου, ἀνθ’ ὧν ἐξήλωσε τὸν ζῆλόν μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰερωσιῶ σφαγῆς ἀμοιβή· εἰ γὰρ ἡ τῆ αἵματος χύσις μουσαρόν. τὸ δὲ δίκαιον ἐπάξιον τιμῆς.

ιδ. Τὸ

(1) Τέτω τε καὶ τοῖς ἐπομ. τέσσαρσι τῆ Ἀδῆλ. ὑπομν. ὁμοια τὰ τῆ Προκοπ. τὰ εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κωδ.
 (2) Ἀκύλας, κόντον. Σύμμαχος, ὄρω. ὡ τὰς εἰρημ. σημειώσ.
 (3) Ἀκύλας, τὸ τέγος. Σύμμαχος, τὸ πυρίνιον. αὐτ.
 (4) Ἐσται αὐτῷ. καὶ εἰρημ. ἐκδόσ.

ιδ. Τὸ δὲ ὄνομα τῶ ἀνθρώπου τῷ Ἰσραηλίτῃ τῷ πεπληγότῳ, ὃς ἐπλήγη μετὰ τῆς Μαδιανίτιδος, Ζαμβρί, υἱὸς Ἀλῶν, (1) ἀρχὸν οἴκου πατριᾶς Συμεῶν. Καὶ ὄνομα τῆς γυναικὸς τῆς Μαδιανίτιδος τῆς πεπληγῆς, Χασβὶ, θυγατὴρ Σερ, ἀρχόντος ἔθνους Σομῶθ, οἴκου πατριᾶς ἐστὶ τῶν Μαδιάμ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπιφανῆς δὲ οἱ ἀνηρημένοι. καὶ αἱ τῶν περιφανῶν τιμωρία περιφανέστεροι.

ισ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιναίοις, (2) καὶ πατάξατε αὐτούς, ιη. Ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι, ὅσα δολιῶσιν ὑμᾶς διὰ Φογῶρ, καὶ διὰ Χασβὶ θυγατέρα ἀρ-

χόντος Μαδιάμ ἀδελφῶν αὐτῶν, τῶν πεπληγῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ Φογῶρ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἔστι κατὰ Μαδιανιτῶν ὠρισμῶς, (3) ὡς κατὰ Χαναναίων καὶ Ἀμορραίων. αὐτοὶ δὲ ἑαυτοῖς ἐπήγαγον τὴν Φθορὰν, ἐξ ἧν ἐγνωθήσαν δολιῶντες τὸν Ἰσραὴλ. ἔστι γὰρ διελάνθανε Θεὸν ἢ βελή· ἔστι καὶ δηλώσας, ἡγεῖται ἐπὶ τὸν πόλεμον τῶν Ἰσραηλιτῶν, δύν τὰς αἰτίας λέγων, διὰ τὸς χαλεπαίνουσι, τῶν τε τῶν εἰδῶλε Φογῶρ καὶ τῆς ἀνηρημένης γυναικὸς. ὁργὴ γὰρ ὑπὲρ τῶν σεβασμάτων μεγάλη παρίσταται, ἐπειδὴν ταῦτα καταλύονται, καὶ δίκαιος δίδωσιν οἱ προσήκοντες αὐτοῖς.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Πρὸς γὰρ πορνείαν καὶ εἰδωλολατρείαν διὰ τῆς δοκῆσης Φιλίας ἦσαν αὐτοὶ ὑποκλέψαντες.

Γ. ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὸ, ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιναίοις, διδάσκοντός ἐστι κεχρηθῆαι τῷ Συμῶ ὡς περὶ ὄπλων.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. **Κ**αὶ ἐγένετο μετὰ τῶν πληγῶν, καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν καὶ Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, λέγων, Λάβε τῶν ἀρχῶν τὴν πάσης σωμαγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰκοσαέτης ἕως ἐπάνω κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος αἴτιον πάλιν ἀριθμηθῆναι προσέταξεν ὁ Θεὸς τὸν λαόν; Ἐπειδὴ κατὰ τῶν ἀριθμηθῆσάντων ἤδη τῶν ψήφων ἐξέμειναν, ἡμελλε δὲ τῶν ἐκείνων παῖδας εἰς τῶν ἐπισημεσίων εἰσαγαγεῖν γλῶ, περὶ ἧν εἶπον ἐκεῖνοι ὅτι αἰχμάλωτοι ἔσονται· ἐκέλευσεν ἀριθμηθῆναι καὶ τέτταρας, ἵνα δείξῃ τῆς οἰκείας δολογίας τῶν δυνάμιν, ὅτι καὶ τῶν πατέρων ἀναίρεσάντων, ὁ αὐτὸς διέμενεν ἀριθμῶς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἴρηται πολλάκις περὶ τέτων, ὅτι διὰ τὸ δόξαν καὶ ἀνδρείον κατὰ τῶν πατέρων τῶν ἀπὸ τοῖσδε χρόνων ἡλικίαν ἀριθμεῖν εἴωθε, καὶ δι' ἄλλας δέτινας αἰτίας κατὰ προεγραφήν. (4)

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἡβηκὸς δὴ πάλιν, καὶ τῶν ἐμπειροπόλεμον ἡλικίαν ἀπαριθμεῖσθαι δὲν προσάττει Θεός. ὡς γὰρ ἤδη φθάσαντες εἶπομεν, εἰ γνώσειτε καὶ ἀπογραφήν τῆς παρα Θεῶ, καὶ εἰ βίβλων ζώντων, ἔστι τὸ ἀναλκὶ καὶ ἀδρανῆς, ἔστι μὲν τὸ ἐτι νηπιάζον κατὰ τῶν φρονήσιν, ἀλλὰ πᾶν ὅσον ἐστὶν δόξαν τε ἤδη καὶ ἔτοιμον εἰς παρατάξιν. τῶν κατὰ πατέρων τε καὶ ἀμαρτίας, καὶ βεβηκὸς εἰς σιώσειν,

ὄπρ' ἐπὶ τῆς ἡδὴ πρὸς τὸ χρωσθῆαι δρᾶν, καὶ δυνάσθαι κατορθῶν ἂν βέλοιο Θεός.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῶν στρατοδύσμιον ἡλικίαν ἐκλέγεσθαι κελεύει, ὡς περὶ καὶ τὸ πρότερον, καὶ τὸν ταύτης ἀριθμὸν ἀναζητεῖν. ἐξαριθμεῖντα δὲ κατὰ φυλάς. ἡ δὲ ἐξαριθμησὶς ἔστι κατὰ τῶν προτέρων τάξιν. οὐ γὰρ ἀναμίγνυσσι τὰς τε τῶν δυνάμιν φυλάς καὶ τὰς ἐκ τῶν δέλων. καὶ εἴη ἂν σύμβολον τῆτος τῆς ἀναμίξεως τῆς Ἰσραὴλ τῆς πρὸς ἡμᾶς, κατὰ τὸν λόγον τῆς Κυρίου· ἔσονται μία ποιμνὴ, εἰς ποιμνίον. καὶ ὄφρα ἴδῃτε, Μωσῆς φησὶν, ἔθνη μετὰ τῶν λαῶν αὐτῶν.

Ε. γ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς αὐτοῖς ἐν Ἀραβῶθ Μωᾶβ ἐπὶ τῆς Ἰορδάνης κατὰ Ἰεριχώ, δ. λέγων, Ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, ὃν τρόπον σωέταξε Κύριος τῶ Μωϋσῆ. καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐξελεθόντες ε. ἐξ Αἰγύπτου, Ραβὶμ πρῶτότοκος Ἰσραὴλ. υἱοὶ δὲ Ραβὶμ, Ἐνώχ, καὶ δήμος τῶ Ἐνώχ· τῶ Φαλλῆ, δήμος τῶ Φαλλῆ. τῶ Ἀσρωμ, δήμος τῶ Ἀσρωνί· τῶ Χαρμί, δήμος τῶ Χαρμί. ζ. Οὗτοι δὲ δήμοι Ραβὶμ. καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσνεψις αὐτῶν, τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἐπτακῆσιοι καὶ η. πεντήκοντα. Καὶ οἱ υἱοὶ Φαλλῆ, Ἐφραΐμ. καὶ οἱ υἱοὶ Ἐλιαβ, Ναμυήλ, καὶ Δαδάν, καὶ Ἀβειρών· ἔσονται ἐπί- Η κλητοὶ τῆς σωμαγωγῆς· ἔσονται οἱ ἐπι-

(1) Σαλμών. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Σαλώ. ἢ τῶ Ἀλδ. Σαλώμ. ἢ αἱ Ὁξον. (2) Μαδιναίοις. αὐτ. (3) Ἐλεῖπει τί. Ἰσ. δὲ ἐνοητέον τὸ φθαρῆναι. ἐπάγει γὰρ, αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐπήγαγον τὴν Φθορὰν. (4) Ἐν τοῖς ἐκδοσ. ἐχ. εὑρηται.

- ἐπισυάντες ἐπὶ Μωϋσῶ καὶ Ἀαρὼν ἐν τῇ σωμαγωγῇ Κορὲ, ἐν τῇ ἐπισυ-
 ι. σάσει Κυρίσ. Καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ
 σόμα αὐτῆς, κατέπιεν αὐτὸς καὶ Κο-
 ρὲ, ἐν τῷ θανάτῳ τῆς σωμαγωγῆς
 αὐτῆς, ὅτε κατέφαγε τὸ πῦρ τὸς
 πεντήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐγε-
 ια. νήθησαν ἐν σημείῳ. Οἱ δὲ υἱοὶ Κορὲ
 ιβ. ἐκ ἀπέθανον. Καὶ οἱ υἱοὶ Συμεὼν,
 ὁ δῆμος τῶν υἱῶν Συμεὼν· τῷ Να-
 ιγ. μμηλ, δῆμος Ἀναμμηλεί· (1) τῷ Ἰα-
 μείν, δῆμος ὁ Ἰαμεινί· τῷ Ἰαχέμ,
 δῆμος ὁ Ἰαχινεί· τῷ Ζωρά, (2) δῆ-
 ιδ. μος ὁ Ζωραί· τῷ Σαχλ, δῆμος ὁ
 Σαχλί. Οὗτοι δῆμοι Συμεὼν ἐκ τῆς
 ιθ. ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ ἑκοσι χι-
 λιάδες καὶ διακόσιοι. Υἱοὶ δὲ Ἰῶδα,
 Ἡρ, καὶ Αἰνάν, καὶ Σηλὼν, καὶ Φα-
 ρῆς, καὶ Ζαρά. καὶ ἀπέθανεν Ἡρ καὶ
 ιι. Αἰνάν ἐν γῇ Χαναάν. Καὶ ἐγένοντο
 οἱ υἱοὶ Ἰῶδα κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ
 Σηλῶμ, δῆμος ὁ Σηλωνί· τῷ Φα-
 ρῆς, δῆμος ὁ Φαρῆς· (3) τῷ Ζαρά,
 ια. δῆμος ὁ Ζαραί. Καὶ ἐγένοντο υἱοὶ
 Φαρῆς, τῷ Ἀζρὼν, δῆμος ὁ Ἀζρωνί·
 ιβ. τῷ Ἰαμμηλ, δῆμος ὁ Ἰαμμηλεί. Οὗ-
 τοι δῆμοι τῆς Ἰῶδα κατὰ τὴν ἐπίσκε-
 ψιν αὐτῶν, ἕξ καὶ ἐβδομήκοντα χι-
 ιγ. λιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ υἱοὶ
 Ἰσαάχαρ κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Θω-
 λα, δῆμος ὁ Θωλαί· τῷ Φα, δῆ-
 ιδ. μος ὁ Φαί. Τῷ Ἰασβ, δῆμος ὁ
 Ἰασβί· τῷ Ἀμβραμ, δῆμος ὁ Ἀμ-
 ιε. βραμί. Οὗτοι δῆμοι Ἰσαάχαρ ἕξ ἐπι-
 σκέψεως αὐτῶν, τέσσαρες καὶ ἑξή-
 ις. κοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Υἱοὶ
 Ζαβουλὼν κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ
 Σαραϊδ, (4) δῆμος ὁ Σαραϊδί· τῷ
 Ζαμβρεί, δῆμος ὁ Ζαμβρεί· τῷ Ἀλ-
 λῶν, δῆμος ὁ Ἀλλωνί· τῷ Ἀλλήδ, (5)
 ιζ. δῆμος ὁ Ἀλληδί. Οὗτοι δῆμοι Ζα-
 βουλὼν ἕξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, ἑξή-
 ιε. κοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Υἱοὶ
 Γαδ κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Σαφὼν,
 δῆμος ὁ Σαφωνί· τῷ Ἀγγεί, δῆμος ὁ
 ις. Ἀγγεί· τῷ Σενεί, δῆμος ὁ Σενεί· τῷ
 Ἀζανεί, δῆμος ὁ Ἀζανεί· τῷ Ἀδδαί,
 ιζ. δῆμος ὁ Ἀδδαί· τῷ Ἀροαδεί, δῆμος ὁ
 Ἀροαδεί· τῷ Ἀριήλ, δῆμος ὁ Ἀριλί.
 ιθ. Οὗτοι δῆμοι τῆς Γαδ ἕξ ἐπισκέψεως
 αὐτῶν, τέσσαράκοντα χιλιάδες καὶ
 μδ. τετρακίχλιοι καὶ πεντακόσιοι. Υἱοὶ
 Ἀσῆρ κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Ἰαμείν,
 δῆμος ὁ Ἰαμεινί· τῷ Ἰεσθεῖ, δῆμος ὁ
 Ἰεσθεῖ· τῷ Βαρεία, δῆμος ὁ Βαρείαί.
 με. Τῷ Χοβερ, δῆμος ὁ Χοβερί· τῷ Μελ-
 μς. χιήλ, δῆμος ὁ Μελχιήλι. Καὶ τὸ
 ὄνομα τῆς θυγατρὸς Ἀσῆρ, Σάρα.
 μς. Οὗτοι δῆμοι Ἀσῆρ ἕξ ἐπισκέψεως αὐ-
 τῶν, τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα χιλιά-
 ιθ. δες καὶ ἑξακόσιοι. Υἱοὶ Ἰωσήφ κατὰ
 δῆμους αὐτῶν, Μανασῆ καὶ Ἐφραΐμ.
 ιθ. Υἱοὶ Μανασῆ, τῷ Μαχέρ, δῆμος ὁ
 Μαχερί. καὶ Μαχέρ ἐγέννησε τὸν
 Γαλααδ· τῷ Γαλααδ, δῆμος ὁ Γα-
 λ. λααδί. Καὶ ἔσται υἱοὶ Γαλααδ, τῷ
 Ἀχιέζερ, δῆμος ὁ Ἀχιεζερί. τῷ Χε-
 λαλέν, δῆμος ὁ Χελεκί· τῷ Ἐσρεήλ,
 Γ δῆμος ὁ Ἐσρεηλεί· τῷ Συχέμ, δῆμος
 ιθ. ὁ Συχεμί. Τῷ Συμέρ, δῆμος ὁ Συ-
 μερί· καὶ τῷ Ὀφέρ, δῆμος ὁ Ὀφερί.
 λγ. Καὶ τῷ Σαλπααδ ἡ Ὀφέρ ἐκ ἐγέν-
 οντο αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλὰ θυγατέρες.
 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν θυγα-
 τέρων Σαλπααδ· Μααλά, καὶ Νεά,
 καὶ Ἐγλά, καὶ Μελχά, καὶ Θεραά.
 λδ. Οὗτοι δῆμοι Μανασῆ ἕξ ἐπισκέψεως
 Δ αὐτῶν, δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες
 λε. καὶ ἑπτακόσιοι. Καὶ ἔσται οἱ υἱοὶ Ἐφ-
 ραΐμ· τῷ Σαθαλα, δῆμος ὁ Σαθα-
 λαί· τῷ Βαχάρ, δῆμος ὁ Βαχαραιί·
 λς. τῷ Ταναχ, δῆμος ὁ Ταναχί. Οὗτοι
 υἱοὶ Σαθαλά. τῷ Ἐδίν, δῆμος ὁ Ἐδινί.
 λς. Οὗτοι δῆμοι Ἐφραΐμ ἕξ ἐπισκέψεως
 αὐτῶν, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες
 Ε καὶ πεντακόσιοι. ἔσται δῆμοι υἱῶν Ἰω-
 λη. σήφ κατὰ δῆμους αὐτῶν. Οἱ υἱοὶ Βε-
 νιαμὴν κατὰ γένος (6) αὐτῶν· τῷ Βα-
 λῆ, δῆμος ὁ Βαλεί· τῷ Ἀσυβήρ,
 δῆμος ὁ Ἀσυβηρί· τῷ Ἀχειρὰν, δῆ-
 λθ. μος ὁ Ἀχειρανί. Τῷ Σοφάν, δῆμος
 μ. ὁ Σοφανί. Καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ Βα-
 λῆ, Ἀδερ, καὶ Νοεμάν. τῷ Νοεμάν,
 Ζ δῆμος ὁ Νοεμανί· τῷ Ἀδερ, δῆμος
 μα. ὁ Ἀδερί. Οὗτοι οἱ υἱοὶ Βενιαμὴν κα-
 τὰ δῆμους αὐτῶν ἕξ ἐπισκέψεως αὐ-
 τῶν, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες
 μβ. καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ υἱοὶ Δάν κα-
 τὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Σαμεῖ, δῆμος
 ὁ Σαμεί. ἔσται δῆμοι Δάν κατὰ δῆ-
 μους αὐτῶν. Πάντες οἱ δῆμοι Σαμεί
 κατὰ ἐπισκοπῶν αὐτῶν, τέσσαρες καὶ
 ἑξή-

(1) Ὁ Ναμμηλί. αἱ ἐρημ. ἐκδοσ.

(2) Ζαρά, δῆμος ὁ Ζαραί. αἱ αὐτ. Σαάρ, - - Σαάρ. ἡ αὐτ. Ὀζον.

(3) Ὁ Φαρεσί. αἱ αὐτ.

(4) Σαρεδ, δῆμος ὁ Σαρεδί. αἱ αὐτ.

(5) Ἀλλήλ, δῆμος ὁ Ἀλληλί. αἱ αὐτ. Ἐήλ, δῆμος ὁ Ἐήλ. ἡ αὐτ. Ὀζον.

(6) Υἱοὶ Βενιαμὴν κατὰ δῆμους. αἱ αὐτ.

μη. Ἐξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. Υἱοὶ Νεφθαλαὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Ἀσιήλ, δῆμος ὁ Ἀσιηλί· τῷ Γωῦνι, μθ. δῆμος ὁ Γωῦνι. Τῷ Ἰεσέρ, δῆμος ὁ Ἰεσεραί· τῷ Σελλείμ, δῆμος ὁ Σελλη- ν. μεί. Οὗτοι δῆμοι Νεφθαλαὶμ ἐξ ἐπι- σκέψεως αὐτῶν, πέντε καὶ τεσσαρά- κοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι.

να. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις ἡν Ἰσ- ραήλ, ἑξακόσιοι χιλιάδες καὶ χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ τῶν φυλῶν ἀριθ- μὸς ἠλάττωται παρὰ τὸν πρότερον. τότε μὲν γὰρ ἦσαν χιλιάδες ἑξακόσια καὶ ἑξα- κισχίλια καὶ πεντακόσια καὶ πενήκοντα· νῦν δὲ χιλιάδες ἑξακόσια καὶ χίλιοι πεν- τακόσιοι (1) τριάκοντα. τὸ δὲ Λεβιτικὸν πεπλέοντακε μᾶλλον παρὰ τὸν πρῶτον. τό- τε μὲν γὰρ ἦν χιλιάδων ἑκοσι καὶ δύο· μετὰ ταῦτα δὲ, ἑκοσι καὶ τριῶν. τὸ μὲν γὰρ ἐκλεχθεὶς γένος εἰκότως ἐκ ἐλαττώ- ται, ἀλλὰ καὶ ἐπαύξεται· τὸ ἐπιτιμηθεὶς δὲ, εἰς ἔλαττον ἔρχεται. γενεὰ δὲ ἕτερα πα- ρὰ τὴν τότε, (2) ὡς ἡ Γραφή σημαίνει.

Ψαλ. 77. 6.

νβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς νγ. Μωϋσῶν, λέγων, Τέτοις μεριθῆσε- ται ἡ γῆ, κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμῶ ὀνο- νδ. μάτων. Τοῖς πλείοσι πλεονάσεις τὴν κληρονομίαν, καὶ τοῖς ἐλάττωσιν ἐλατ- τώσεις τὴν κληρονομίαν αὐτῶν· ἐκά- στω καθὼς ἐπεσκέπησαν, δοθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τὸ γὰρ ὡς ἐν ἀριθμῶ τῶν ὀνομάτων πλεῖον, καὶ τύπος ἂν γέ- νοιτο σαφῆς τῆς ὑπερκειμένης καὶ πλεονά- ζοντος ὡς ἐν ἀρετῇ.

νε. Διὰ κλήρων μεριθῆσεται ἡ γῆ τοῖς ὀνόμασι· κατὰ φυλὰς πα- τριῶν αὐτῶν κληρονομήσασιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὴν δὴποτε κλήρω με- ριδιῶναι τὴν γῆν προσέταξεν ὁ Θεός· Ὡς πᾶσαν ἔριν καὶ φιλονεικίαν σβέσαι, ὡς τῆ Θεῶν διὰ τῆ κλήρω τὴν γῆν νέμοντος. ἔτε γὰρ τύχη τινὶ τὸ πρᾶγμα πιεῦσαι προ- σέταξε. τῆτο πεποιήκασιν καὶ οἱ θεοὶ Ἀπό- στολοι πρὶν ἐπιφοιτήσασιν τὸ πανάγιον πνεῦ- μα. κλήρω γὰρ βαλόντες, ἐκέλευσαν τὸν ἅπαντα σαφῶς ἐπιστάμενον, δάξασιν τὸν ἀξιώτερον. ἔτω καὶ ὁ θεὸς Παῦλος περὶ ἡμῶν ἔφη· ἐν ᾧ ἐκκληρώθημεν προοριθεῖ- ντες κατὰ πρόθεσιν τῆ πάντα ἐνεργήσαντος κατὰ τὴν βελῶν τῆ θελήματος αὐτοῦ.

Ἐφισ. 1. 11.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ γὰρ τύχη τὰ πρᾶγματα ἐπιτρέπεται παρὰ τοῖς θεο- σεβέσιν· ἀλλ' ὁ μὲν κλήρος, εἰς δὴλωσιν·

(1) Καὶ ἑπτακόσιοι τριάκοντα. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. (3) Ὁ Μωσὶς· αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. (5) Καὶ ἐν κακίᾳ νηπιάζον. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 136.

Α τὸ δὲ αἴτιον, ἡ τῆ Θεῶν βέλησις. κλήρω δὲ καὶ οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἀντικατάστασιν τὴν ἀντὶ τῆ Ἰσραὴλ ἐποίησαντο· ἐ τῆ συμβάσει τῆ κλήρω τὴν αἴρεσιν τῆ ζητημένης πι- στεύοντες· ἀλλὰ τῆ βελήσει τῆ Θεῶν, ἡ καὶ ἠτήσαντο λέγοντες· σὺ Κύριε καρδιογνώ- Πραξ. 1. 24. σα. ἐκ ἄρα κατὰ τὸ συμβᾶν ὁ κλήρος, ἀλλὰ κατὰ τῶ Θεῶν δοκῶν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Κληρωτῆ δὲ ἡ γῆ, κατ' ἡ ἐκεῖνὸ πρὸ τῶν τάχα τὸ, ἐν ταῖς χερσὶν οἱ Ψαλ. 30. 15. κληροὶ μὲν, πρὸς Θεὸν εἰρημαίον. [θεῖα γὰρ ψήφω γινώσκεται τῶν ἐσομένων ἀγα- θῶν ἢ ἀπλανῆς διανεμήσεις, ἐκάστῳ τὸ πρέ- πον εἰς ἀποκλήρωσιν ὀρίζοντος τότε τῆ πάντα εἰδότης τὰ κατ' ἡμᾶς.]

νς. Ἐκ τῆ κλήρω μεριεῖς τὴν κλη- ρονομίαν αὐτῶν ἀναμέσον πολλῶν καὶ νζ. ὀλίγων. Καὶ οἱ υἱοὶ Λαὶὶ κατὰ δή- μους αὐτῶν· τῷ Γεδσῶν, δῆμος ὁ Γεδ- Γ σωνί· τῷ Κααθ, δῆμος ὁ Κααθί· νη. τῷ Μεραρί, δῆμος ὁ Μεραρί. Οὗτοι δῆμοι ἡν Λαὶ· δῆμος ὁ Λοβενί, δῆ- μος ὁ Χεβρωνί, δῆμος ὁ Κορὲ, καὶ δῆμος ὁ Ὀμσεί. (3) καὶ Κααθ ἐγέν- νησε τὸν Ἀμβραν. (4)

νθ. Τὸ δὲ ὄνομα τῆς γυναικὸς Ἀμβραν Ἰωχαβέθ, θυγάτηρ Λαὶ, ἡ ἔτεκε τέτταρ τῷ Λαὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἀμβραν τὸν Ἀαρὼν καὶ Μωϋσῶν, καὶ Μαριάμ τὴν ἀδελ- Φὴν αὐτῶν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἡ καὶ συγγενὴς ὡς ὀμόφυλος, ἡ καὶ ὀμώνυμος ἡ τῆ φυλάρχ- χος Λαὶ ὁ πατὴρ τῆς Ἰωχαβέθ.

ξ. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Ἀαρὼν, ὁ, τε Ναδάβ, καὶ Ἀβιθδ, καὶ Ἐλεά- ξα. ζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Καὶ ἀπέθανε Να- δάβ καὶ Ἀβιθδ ἐν τῷ προσφέρειν αὐ- τὰς πῦρ ἀλλότριον ἐναντι Κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ.

ξβ. Καὶ ἐγενήθησαν ἐξ ἐπισκέ- ψεως αὐτῶν, τρεῖς καὶ ἑκοσι χιλιά- δες, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μωιαίας καὶ ἐπάνω. ἔ γὰρ σιωπεπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, ὅτι ἔ δίδοται αὐ- τοῖς κλήρος ἐν μέσῳ ἡν Ἰσραήλ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀπὸ μωιαίας τε τῶν ἱε- ρωτέρων ἡ ἀπογραφή. ἔ γὰρ δὴ μόνον τὸ ἐν ἰσχυρῇ πνευματικῇ καὶ ἐν σοφίᾳ περι- Φανέσερον, ἀλλὰ καὶ ὅσον ἐσὶν ἐν ἀπλό- τητι τῆ κατὰ Χριστὸν, καὶ ὡς ἐν ἀκακίᾳ νήπιον. (5)

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀγιώτερον αἰεὶ πρὸς τὸ ἱερώτερον γένος. διὸ καὶ ἐξηρημαίῃ τῶν ἄλλων

Ss ss 2

(2) Παρὰ τὴν πρῶτῳ. ὁ αὐτ. (4) Τὸν Ἀμράμ. αἱ αὐτ. τὸν Ἀμβράμ. ἡ ἐν Ὄζον. (5) Καὶ ἐν κακίᾳ νηπιάζον. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 136.

ἄλλων ἢ ἀπογραφῆ περὶ αὐτῶ. καὶ κλη-
ρος αὐτοῖς ἔ μετα τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ
ἐπίσκεψις ἰδική. μερὶς δὲ αὐτοῖς καὶ κλη-
ρος, αὐτὸς ὁ τῶν ὅλων Θεός.

Ξγ. Καὶ αὕτη ἡ ἐπίσκεψις Μωϋ-
σῆ καὶ Ἐλεάζαρ τῶ ἱερέως, οἱ ἐπε-
σκέψαντο τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἐν Ἀρα-
βωθ Μωάβ, ἐπὶ τῶ Ἰορδάνη κατὰ
Ἰεριχώ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιτήρη πανταχῆ
τῶ τῶν ἀγίων ἀπογραφῶ καὶ κληροδο-
σίαν. πρᾶτλεται γὰρ διά τε Μωσῆως, καὶ
τῶ πρῶχοντος αὐ ἱερωσιῶν, ἵνα τὸν εἶνα δι-
ἀμοφοῖν νοήσης Χριστὸν, ὡς ἀρχιερέα καὶ
νομοθέτη, δι ἧ πᾶσα χάρις καὶ τὸ αὐ
ταῖς ἀνω Φέρεται βίβλοις.

Ξδ. Καὶ ἐν τέτοις ἐν τῶ ἀνθρω-
πος τῶν ἐπεσιεμμένων ὑπὸ Μωϋσῆ καὶ
Ἰααρὼν, ἕξ ἐπεσκέψατο τὰς ἕξ Ἰσ-
ραὴλ ἐν τῆ ἐρήμῳ Σινᾶ. Ὅτι εἶπε
Κύριος αὐτοῖς, θανάτῳ ἀποθανέν-
ται ἐν τῆ ἐρήμῳ· καὶ ἔ κατελέφθη
ἕξ αὐτῶν ἕδὲ εἷς, πλὴν Χάλεβ ἕξ
Ἰεφοννὶ, καὶ Ἰησῆς ἕξ Ναυῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δείκνυσιν ἀναργῶς, ὅτι
μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν ἡ κληρονομία, καὶ τὸ
αὐ βίβλῳ γεγράφθαι Θεῶ. πρέποι δ' αὐ
μᾶλλον τοῖς τῶ πῖσιν εἰσδεδεγμένοις. (1)
τοῖς δὲ ἀπειθήσασιν δηλεται πεπληρωμέ-
νον τὸ ἐπιτίμιον, τὸ πεσῆσαι τὰ πλάματα
αὐτῶν αὐ τῆ ἐρήμῳ, ὡς καὶ Δαβὶδ Φησιν·
» εἰ εἰσελεύσονται εἰς τῶ κατάπαυσίν μῃ, ψα
» καὶ τῶ αὐτίαν δηλῶν, ὅτι ἐξεδάωσαν γλῶ ψα
» ἐπιθυμητῶ, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Περὶ μὲν τῶν ἠπειθη-
» κόντων, τὸ, ἐξάλειφθήτωσαν ἐκ βίβλῳ ψα
» ζώντων, [καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτω-
σαν, ὁ θεασῆσιος εἶφη Δαβὶδ. ὑπεμφαίνει
δὲ ἡμῖν καὶ τὸ θεῖον αὐ τέτοις λόγιον,]
ὅτι τοῖς πισύσασιν ἡ χάρις. διὰ γὰρ τῶ-
το καὶ πρὸς τῶ Ἰορδάνη μουικωτέρῳ λόγῳ
ἡ ἀπογραφῆ γίνεται. ἀνάγραφῆς γὰρ ὁ
βεβαπισμένος, πλὴν ἕξ ὀλοκλήρως ἀπο-
πέπλωκε τῆς ἐλπίδος ὁ Ἰσραὴλ. σέσωσα ψα
» γὰρ τὸ κατάλειμμα, [κατὰ τῶ τῶ Προ-
φήτη Φωνῶ· ἔ τύπος] αὐ εἶν [οἱ ἐκ
πάντων καταλελειμμένοι μόνου,] Χάλεβ
καὶ Ἰησῆς, συγκληρονομῶντές τε καὶ ἀπο-
γραφόμενοι, ὡς τοῖς τῆς ἀπιστίας ἐγκλή-
μασιν ἐκ ἀεχόμενοι.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

α. **Κ**αὶ προσελθῶσαι αὐ θυγα-
τέρες Σαλπαὰδ ἕξ Ὀ-
Φέρ, ἕξ Γαλαὰδ, ἕξ Μα-
χαὶρ, τῶ δῆμα Μανασῆ, τῶν ἕξ Ἰω-
σῆφ, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν,
Μααλὰ, καὶ Ναὰ, καὶ Ἐγλὰ, καὶ
β. Μελλὰ, καὶ Θερσὰ, Καὶ σᾶσαι ἐναν-
τίον Μωϋσῆ, καὶ ἐναντίον Ἐλεάζαρ
τῶ ἱερέως, καὶ ἐναντίον τῶν ἀρχόν-
των, καὶ ἐναντι πάσης τῆς συναγω-
γῆς ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ
μαρτυρίας, λέγεσιν,

γ. Ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπέθανεν ἐν
τῆ ἐρήμῳ, καὶ αὐτὸς ἐν τῶ ἐν μέσῳ
τῆς συναγωγῆς τῆς ἐπισυσᾶσης ἐναν-
τι Κυρίῳ ἐν τῆ συναγωγῆ Κορὲ, ὅτι
δι ἁμαρτίαν αὐτῶ ἀπέθανε, καὶ ἕξ
ἐγένοντο αὐτῶ. μὴ ἐξάλειφθήτω
τὸ ὄνομα τῶ πατρὸς ἡμῶν ἐκ μέσῳ τῶ
δῆμα αὐτῶ, ὅτι ἐκ ἔσιν αὐτῶ ἕξ·
δοτε ἡμῖν κατάχεσιν ἐν μέσῳ ἀδελ-
φῶν πατρὸς ἡμῶν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὡς ἔ φησὶ
ναὶ πλῆτον προσῆλθον τῶ ἠγεμόνι μετὰ
τῆς ἀρμοτλέσης κόραις αὐδῆς, ἀλλὰ τῶνο-
μα καὶ ἀξίωμα γλιχόμενα διασῶσαι τῶ
πατρὸς, καὶ Φασιν· ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐτε-
λῶτησεν, [ἐτελεθῆσεν δὲ] αὐ ἕξ δέμα ἕξ
γνώμενος, ὑφ ὧν σινέβη διαφθαρῶα

Δ μωρῆς, ἀλλ' ἐξήλωσε βίον ἀπράγμονα.
εἰ μὴ ἄρα [αὐ ἁμαρτία θετέον] τὸ γενεᾶς
ἄρρενος ἀμοιρῆσαι, πάρεσμεν δὲ ἡμεῖς τὸ
μᾶ δοκεῖν ὀρφαναί, τὸ δὲ ἀληθῆς σοὶ χρη-
σόμενα πατρί. [τῶ γὰρ γοννήσαντος ὁ
νόμιμος ἀρχων οἰκαότερος ὑπηκόου.] ὁ
δὲ θανατῶσας τῶ φρόνησιν τῶν παρθέ-
νων, καὶ τῶ πρὸς τὸν γενάμενον εὐνοίαν,
ἐπέχεον, ὑφ ἑκατέρας ἐλκόμενος φαντα-
σίας· καὶ τῶ τῶ κληροχλίας ἀνδρες ὠφει-
Ε λον διανέμεσθαι, γέρας ληψόμενοι στρα-
τείας καὶ πολέμων· γυναικὶ δὲ ἡ φύσις
ἀστυλιαν τῶν τοιῶτων ἀγωνισμάτων παρέ-
χεσθαι, δῆλον ὅτι καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῖς θεμῶν
ἀδλων ἔ μεταδίδωσιν. ὅταν εἰκότως τῆς
διανοίας ἀμφοκλιῶς ἐχέσης καὶ ἀντισω-
μῆς, ἀναφέρει Θεῶ [τῶ διαπόρησιν.]

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπειδὴ τῶ νόμῳ μα-
κροημερία προσέκετο κατ' ἐπαγγελίαν τῶ
Θεῶ· εἰ δὲ καὶ ἁμαρτία, φησὶ, περιπέ-
Ζ πλωκεν, ὡσε θᾶτον ἀποθανεῖν· ἀλλ' ἔ
τοιαύτη ἁμαρτία, οἷα καὶ ἀνώνημον αὐτὸν
ἐξάλειφθῶα. δεινὸν δὲ ἐδόκει τὸ ἀμνη-
μόνητον. διὸ καὶ τῶ προδότῃ τῶτο ἐπη-
» ρᾶσατο ἡ προφητεία· ἐξάλειφθή ἐκ γῆς ψ
» τὸ μνημόσυνον αὐτῶ.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ἔτω διεσῶδασο
τοῖς τότε ἀνθρώποις ἡ τῶν ἀρρένων παι-
δοποιία, ὡς τῶ ἀπαιδίαν, ἁμαρτίαν προσ-
Η λογιζέσθαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τινὲς νομίζοντες ἀναντίωσιν
εἶναί τῶ σκοπῶ τῶ ῥητῶ, προσιδέασιν τῶ
ἀρνη-

(1) Τὰ ἐπόμενα αὐ τοῖς ἐκδοθῶ. ἔ κατᾶ.

ν ἄρνησιν ὅτι ἐ δι ἁμαρτίαν αὐτῆ ἀπέθανε· νοθεύοντες τὴν ἀληθῆ γραφίῳ· ὁ γὰρ λέγουσιν αἱ θυγατέρες τῆ Σαλπαὰδ, τῆτο-
 ἐσιν ὅτι μετὰ τῆς Κορὲ μὲν θεομάχε συ-
 ναγωγῆς ἐκ ἀπέθανε τὸν ἐκ τῆς θείας
 ὀργῆς θάνατον ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἀλλὰ δι
 ἁμαρτίαν ἰδίαν ἕως μὴ ἔχων, ἀπέθανεν.
 ἔτω γὰρ διεσάδαο τοῖς τε (1) ἀνθρώποις
 ἢ τῶν ἀρρένων παιδοποιία ὡς τὴν ἀπαι-
 διάν, ἁμαρτίαν προσλογίζεσθαι.

δ. Καὶ προσίωεγκε Μωϋσῆς τὴν κρίσιν αὐτῶν ἔναντι Κυρίου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἐπιτρέπει δὲ τὴν κρίσιν ἐαυτῷ Μωϋσῆς. τὸ γὰρ πρᾶγμα καθολικόν, ἐπὶ πάντας διαβαῖνον τὰς ἀ-
 παιδας. διὸ ἐπαναφέρει Θεῷ.

ε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σίῳ, λέγων, Ὁρθῶς θυγατέρες Σαλπαὰδ λελαλήηασι. δόμα δώ-
 σεις αὐταῖς κατὰ χεσιν κληρονομίας ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς αὐτῶν, καὶ περιθήσεις τὸν κληρὸν τῆ πατρὸς αὐ-
 τῶν αὐταῖς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ δὲ ποιητῆς τῶν ὄλων ὁ τῆ κόσμος Σωτήρ, (2) καὶ τὰ πάντα σωέχων, ἐκ ἀπηξίωσε χρημα-
 τίσαι κόραις ὀρφαναῖς. ἐπαινον γὰρ διε-
 ξῆλθε τῶν παρθεῶν. [ὀρθῶς. Φησὶν,
 ἐλάλησαν αἱ θυγατέρες Σαλπαὰδ. ἐπαι-
 νέσας δὲ Μωσῆς τὴν ἐντολῆν τῶν παρθε-
 νῶν,] ἐκ ἀγεράσεως ταύτας κατέλιπεν,
 [ἔτε εἰς τὴν ἰσὺ τιμὴν τοῖς ἀγωνισαῖς ἀν-
 δρασί περιήγαγεν.] ἀλλὰ τοῖς μὲν, ὡς ἀθ-
 λα οἰκεία ἀπνευμε τὰς κληρονομίας, [ἀνθ'
 ὦν ἠνδραγαθήσαντο] τὰς δὲ, χάριτος καὶ
 Φιλανθρωπίας, [ἐ γέρας] ἠξίωσεν. ὁ καὶ
 εὐαργῶς παρίστησι, [διὰ τῶν ὀνομά-
 των] δόμα λέγων δώσεις, ἀλλ' ἐκ ἀπόδομα,
 ἐδὲ ἀποδώσεις. ταῦτα μὲν γὰρ ἴδια τῶν
 λαμβανόντων, ἐκεῖνα δὲ τῶν χαριζομένων.

ζ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλή-
 σεις, λέγων, Ἄνθρωπος εἰάν ἀπο-
 θάνῃ, καὶ ἕως μὴ ἦ αὐτῷ, καὶ περι-
 θήσεται τὴν κληρονομίαν αὐτῆ τῆ
 θυγατρὶ αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Θεώσας περὶ ὧν εὐετύχανον αἱ ὀρφαναὶ παρθε-
 νοι, καὶ καθολικώτερον τίθησι νόμον πε-
 ρὶ κληρῶν διαδοχῆς, πρῶτον μὲν ἕως ἐπὶ
 μετῴσιαν καλῶν τῶν πατρῶων· εἰ δὲ μὴ
 εἶεν υἱοὶ, δευτέρας θυγατέρας. αἷς Φησὶ
 δὲ περὶ τῆς αὐτῆς κληρῶν, ὡσανεὶ κόσ-
 μον ἔξωθεν, ἀλλ' ἐκ ὡς ἰδίου καὶ συγγε-
 νῆς κλήμα. τὸ γὰρ παρατιθέμενον ἕδεμίαν
 οἰκείωσιν ἔχει πρὸς τὸ διακοσμέμενον, ἀρ-
 μονίας καὶ ἀνώσεως ἀλλοτριέμενον.

Α θ. Ἐάν δὲ μὴ ἦ θυγάτηρ αὐτῷ, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτῆ τῷ
 1. ἀδελφῷ αὐτῆ. Ἄν δὲ μὴ ὦσιν αὐτῷ
 ἀδελφοὶ, δώσετε τὴν κληρονομίαν
 τῷ ἀδελφῷ τῆ πατρὸς αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ δὲ
 θυγατέρας, τρίτες, ἀδελφὸς καλεῖ· καὶ
 τετάρτῳ δὲ, θεοῖς πρὸς πατρὸς ἀπονέ-
 μει τάξιν, ἀνιτιτόμενος ὅτι καὶ πατέρες
 γίνονται ἂν ἕων κληρονόμοι. πάνυ γὰρ
 εὐηθῆς ὑπολαβεῖν, ὅτι πατρὸς ἀδελφῷ
 νέμων κληρὸν ἀδελφιδῆ, διὰ τὴν πρὸς
 τὸν πατέρα συγγένειαν, αὐτὸν ἀφείλετο
 τὸν πατέρα τῆς διαδοχῆς. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ
 νόμος φύσεως ἐστὶ, κληρονομεῖσθαι τὰς γο-
 ναῖς ὑπὸ παίδων, ἀλλὰ μὴ τέτρε κληρονο-
 μῆν· τὸ μὲν ἀπόκλιᾶον καὶ παλίμνημον
 ἠσύχασεν· ἵνα μὴ πατὴρ καὶ μήτηρ προ-
 σοδύεσθαι δοκῶσι τὰ ἐπὶ ὠκυμόροις τέ-
 κνοις ἀπαρηγόρητα πένθη· πλαγίως δ'
 1. αὐτῆς ἐκάλεσε, τοῖς θεοῖς ἐφίει, ἵνα
 καὶ ἀμφοτέρων σοχάσθαι, καὶ τῆ πρέ-
 ποντος, καὶ τῆ μὴ τὴν ἑσῖαν ἀλλοτριω-
 θῶσιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ πατέρων ποιῆ-
 ται τὰς διαδοχὰς, ἐ διὰ μητέρων, ἐδὲ
 λέγων ἀδελφὸν μητρός, ἀλλὰ πατρός. τὸ
 γὰρ ἡγεμονικὸν τιμάται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὸ καὶ τὸ ἅγιον δῶρον,
 τὸ σωτήριον γέννημα, τὸν Κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστὸν τῆ τῆ Ἰωσήφ γενεαλογίας
 προσεκλήρωσεν, ἐπὶ τῆτον προελθῆσα,
 καὶ ἐ τὸ τῆς Μαρίας ἰδίου γένος διεξελ-
 θῆσα. (3)

ια. Ἐάν δὲ μὴ ὦσιν ἀδελφοὶ τῆ
 πατρὸς αὐτῆ, δώσετε τὴν κληρονο-
 μίαν τῷ οἰκείῳ τῷ ἔγγιστῳ αὐτῆ ἐκ
 τῆς φυλῆς αὐτῆ, κληρονομήσει τὰ
 αὐτῆ. καὶ ἔσται τῆτο τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραὴλ δικαίωμα κρίσεως, καθὰ συ-
 νέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ δὲ
 θείας πέμπτη τάξις ἐστὶν οἱ ἔγγιστῳ γένος.
 ὦν αἱ τοῖς πρώτοις δίδωσι τὰς κληρῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μετὰ δὲ γοναῖς καὶ
 θυγατέρας καὶ ἀδελφὸς καὶ θείας πέμπτη
 τάξις οἱ συγγενῆς.

Ζ ιβ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σίῳ, ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος ἐν τῷ πέ-
 ραν τῆ Ἰορδάνη, τῆτο τὸ ὄρος Να-
 δάβ, καὶ ἴδε τὴν γλῶ Χαναάν, ἣν
 ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν κα-
 1. ιγ. ταχέσει. Καὶ ὄψη αὐτῷ, καὶ προ-
 σεθήσεται πρὸς τὸν λαόν σου, (4) κα-
 θὰ προσετέθη Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου

S s s s 3 ἐν

(1) Τοῖς τότε ὀρθότερ. ὡς αὐ τῷ προλαβόντι ὁ Σωτήρ. μήτι γε δὲ καὶ τῆτο τῆ αὐτῆ ἐστὶ. μέρος
 γὰρ τῆτε τὸ προλαβόν.

(2) Πατῆρ. αὐ τῷ 3. περὶ βίβλ. Μωϋσ. λόγ. σελ. 688.

(3) Ἐνοητέον ἴσ. τὸ, ἢ Γραφή.

(4) Λαόν σου καὶ σύ, καθάπερ. αἱ εἰρημ. ἐκδῶ.

ιδ. ἐν ὧ τῷ ὄρει. Διότι παρέβητε τὸ ῥήμά μου ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν, ἐν τῷ ἀντιπίπῃ τῷ σιναγωγῷ τῆ ἀγιασάσαι με, ἔχ ἡγιασάτέ με ἐπὶ τῷ ὕδατι ἐν μέσῳ (1) αὐτῶν· τῆτό ἐστὶ τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας Κάδδης ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν.

* ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πλέον τὶ τῷ Μωϋσῇ παρὰ τῷ Ἀαρῶν ἀποδίδωσι, τὸ θεάσασθαι τὴν γῆν ἐξ ἀπόπτε. τὴν δὲ εἰσοδὸν εἰ δίδωσι, τῇ τῆς πίσεως ἐνδεία ταύτῃ δικίῳ ἐπιτεθεῖς. (2)

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κρείττων ὁ Μωϋσῆς Ἀαρῶν. διὸ καὶ βλέπει τὴν γῆν, καὶ τὴν αἰτίαν μανθάνει, δι' ἣν εἰσελθεῖν ἐκ ἡζιώται. καὶ τὴν ἰδίαν τελειότην προακήκοε, μᾶλλον δὲ καὶ τὴν Ἀαρῶν, ἐκείνη μὴδενὸς τῶν εἰρημίων ἀξιώσεντος. ἔτω καὶ Παῦλος μανθάνει τὴν αἰτίαν, τῆς χάριτος εἰς ἴασι μὴ τυχῶν. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν αἰτίαν τὸ συμφέρον. ἡ γὰρ δυνάμις μου ἐν ἀδενεία τελειῖται. ἐπὶ δὲ Μωϋσεως τὸ δίκαιον, ὅτι παρέβητε τὸ ῥήμά μου. ὁ δὲ καὶ σύμβολον εἰς τὸν νόμον τελειῖ μὴ δυναμικόν, ἐδὲ τὴν ἐπαγγελίαν ἀποκαταστήσας ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίσεως ζήσεται. τιμὴ δὲ ἢ αὐτῇ τὸ προγνώσκει τὰ εἰρημίων.

2. Κορ. 12. 9.

Ῥωμ. 1. 17.

ιε. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, 15. Ἐπισκεψάσθω Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνυμάτων καὶ πάσης σαρκὸς ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς σιναγωγῆς ταύτης, 16. Ὅσιν ἐξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὅσιν εἰσελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὅσιν ἐξάξει αὐτούς, καὶ ὅσιν εἰσάξει αὐτούς, καὶ ἐν ἑσῶ ἡ σιναγωγῆ Κυρίου ὡσεὶ πρόβατα οἷς ἐκ ἔστι ποιμῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μωσῆς αἰτεῖ παρὰ Θεῷ τὸν μετ' αὐτὸν ἡγεμονόβουοντα, καὶ λαμβάνει τὸν Ἰησοῦν. Χριστὸς δὲ αὐτὸς τὸν ἡγεμόνα καθίστησι, τῷ Πέτρῳ λέγων, βόσκει τὰ πρόβατά μου. (3)

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν συμπαιδεία τελειῶν φερέται τῆ λαῷ, καὶ ἀξιοὶ κατασῶναι διάδοχον. καὶ ὄντως, θελήμα τῶν φοβημένων αὐτῶν ποιῆσαι, κατὰ τὸ, αἰτεῖτε, καὶ λήψετε. ἐπινύσας γὰρ Θεὸς αὐτῷ, προάγει τὸν Ἰησοῦν ἤδη μὲν ἡγιασμένον ἐκ τῆς παραμονῆς Μωσέως, τὸ ἀρχικὸν δὲ παρ' αὐτῆ μέλλοντος πνεῦμα λαβεῖν πρὸς τὸ οἰκείως ἀντ' αὐτῆ καταστήσει. ὡς Ἰωάννης ἐν πνυμάτι παρῶ Ἡλιῆ πράξων ἴσα, καὶ προδραμεῖν μέλλον Κυρίου, καὶ ὑτρέπισαι τὸν λαόν. ἐν γὰρ

Α τῷ αὐτῷ πνυμάτι τὰ αὐτὰ κατεργάζεσθαι δεῖ. τὸ κηδεμονικὸν δὲ τῆ ἀρχοντος ὡς ἐπὶ προβάτων δηλοῖ. διὸ καὶ ὁ Χριστὸς τῷ Πέτρῳ Φησὶ, βόσκει τὰ πρόβατά μου. Ἰωάν. 21. 17.

ιη. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, λάβε πρὸς ἑαυτὸν τὸν Ἰησοῦν υἱὸν Ναυῆ, ἀνθρώπον ὃς ἔχει πνεῦμα ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς χεῖράς σου ἐπ' αὐτόν.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε μαρτυρήσας ὁ δεσπότης Θεὸς τῷ Ἰησοῦ, ὅτι ἔχει πνεῦμα Θεῷ ἐν αὐτῷ, προσέταξε τῷ Μωϋσῇ ἐπιθεῖναι αὐτῷ τὰς χεῖρας; Τῆτο καὶ ἐπὶ τῆ Κορηλίᾳ ἐγένετο. μετὰ γὰρ τὸ λαβεῖν τὴν χάριν τῆ πνυμάτος, τότε τῆ βαπτίσματος ἡζιώθησαν. καὶ μῖτοι καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς πάντα τῆ πνυμάτος τὰ χαρίσματα κατὰ τὸ ἀνθρώπειον πρὸ ὀδίνων δεξάμενος, τῷ Ἰωάννῃ βαπτίσματι προσεληλυθε, καὶ ἐπιθεῖναι αὐτῷ τῇ κεφαλῇ τὴν τῆ θεράποντος προσέταξε χεῖρα καὶ ἔδειξε τὸ πανάγιον πνεῦμα ἐν εἶδει περιεργῶς ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν. καὶ οἱ Ἀπόστολοι πνεῦμα ἅγιον διὰ τῆ δεσποτικῆ λαβόντες ἐμφυσήματος, ἐδέξαντο τὴν ἐρανόθεν ἐπιφοιτήσασαν χάριν. τῆτο καὶ ἐπὶ Ἰησοῦ τῆ Ναυῆ γεγνήται, εἶχε μὲν γὰρ τὴν χάριν τῆ πνυμάτος, ἵνα δὲ καὶ ὁ λαὸς πισύση θεόθεν αὐτόν τῆς ἡγεμονίας τὴν χάριν (4) δεδέχθαι, ἐπετέθησαν αὐτῷ τῆ νομοθέτῃ αἱ χεῖρες. καὶ τῆτο δὲδρακεν ὁ θεὸς Μωϋσῆς ὑπὸ τῆ Θεῷ προσαχθεῖς. ἐπιθήσεις γὰρ Φησὶ τὰς χεῖρας σου ἐπ' αὐτόν. ἢ σήσεις ἐναντίον Ἐλεάζαρ τῆ ἱερέως, καὶ ἐτελή αὐτῷ ἐναντίον πάσης τῆς σιναγωγῆς. καὶ δώσεις τῆς δόξης σου ἐπ' αὐτόν, ὅπως εἰσακῶσιν αὐτῶ τῆ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

Γ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προάγει τὸν Ἰησοῦν ὁ Θεὸς καὶ ἤδη προηγιασμένον ἐκ τῆς ἀκολουθήσεως Μωϋσεως· τὸ δὲ ἀρχικὸν πνεῦμα διὰ Μωϋσεως μέλλοντα κομίζεσθαι πρὸς τὸ καὶ οἰκείως ἀντ' αὐτῆ κατασῶναι. ἔτω καὶ οἱ Ἀπόστολοι πνεῦμα ζωοποιὸν ἔχοντες ἀπὸ τῆς ἐμφυσήσεως τῆ Κυρίου, πνεῦμα κομίζονται τὸ ἀρχικὸν, τὸ ἐξ ἐρανῆ καταπεμπόμενον· ἔ πνεῦμα ἐπὶ πνυμάτι ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ, ἀλλ' ἐνεργεῖαν ἕτεραν ἐν τῷ αὐτῷ πνυμάτι, ὡς ὁ Ἀπόστολος διδάσκει. (5)

Δ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Ἐδει γὰρ ἐξ Αἰγύπτου Μωϋσῶν τὸν λαὸν ἐξαγαγεῖν, τὸν δὲ Ἰησοῦν εἰς τὴν κληροδοσίαν εἰσαγαγεῖν. καὶ τὸν μὲν Μωϋσῶν, ὡς νόμον, ἀνάπαυλαν λαμβάνειν· Ἰησοῦν δὲ, ὡς λόγον, καὶ τῆ ἐνυποσάτε λόγῃ τύπον ἀψυδοῦ, τῷ λαῷ δημηγο-

Ἰωάν. 21. 17.

Ψαλ. 144. 19.

Ματθ. 7. 7.

1. Κορ. 12. 9.

(1) Ἐναντι αὐτῶν. αἱ αὐτ. (2) Μέρος ἐστὶ τῆ ἐν τῷ 27. ἐδ. τῆ 3. κεφ. τῆ Δεύτερον.

(3) Σημείωσον, ὅτι τὸ, τῷ Πέτρῳ, μὴ συντακτικὸν ἐν τῆ, καθίστησιν, ἀλλὰ τῆ, λέγων, ἐκ ἐμφαίνει τὸν Πέτρον μόνον ἡγεμόνα. ἔ γὰρ Φησὶ καθίστησιν ἡγεμόνα τὸν Πέτρον, ἀλλὰ καθίστησιν τὸν ἡγεμόνα, λέγων τῷ Πέτρῳ, ἡγεμὸν ἄρα πᾶς ὁ βόσκων τὰ πρόβατα, καὶ ἔ μόνος ὁ Πέτρος.

(4) Τὴν χειροτονίαν τῆς ἡγεμονίας. ἢ ἐν Χαλ. ἐκδ.

(5) Ἀπόσπασμα τῆ ἐν τῷ 18. ἐδ. τῆ 3. κεφ. τῆ Δεύτερον.

δημηγορεῖν· καὶ τὸν μὲν Μωϋσῶν τὸ μάννα τοῖς πατράσι τροφῶν διδόναι, τὸν δὲ Ἰησοῦν τὸν νέον (1) ἄρτι ἀπαρχῶν τῆς ζωῆς, τύπον τῆς σώματος τῆς Χρ. 58, καθάφησι καὶ ἡ Γραφή, ὅτι τότε ἐπαύσατο τὸ μάννα Κυρίως μετὰ τὸ φαγεῖν σῖτον τὸν λαὸν ἀπὸ τῆς γῆς.

1ης. 5. 12.

ιδ. Καὶ εἴσεις αὐτὸν ἔναντι Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως, καὶ ἐντελῆ αὐτῷ ἔναντι πάσης σωμαγωγῆς, καὶ ἔνταίλαοι περὶ αὐτῶ ἔναντίον αὐτῶν.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Στήσεις δὲ αὐτὸν, καὶ φησὶν, εἰς αὐτὸν Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως. διὰ τῆς ἱερέως Θεῶ προσάγεται ὁ ἄρχων· καὶ ὅσω μᾶλλον ἐγγίζει Θεῶ, μᾶλλον χρίεται παρά Θεῶ. Καὶ ἔμπροσθεν πάσης σωμαγωγῆς. Μέσος ἱερέως καὶ λαῶ ὁ ἄρχων ἴσεται, τῆτε πλησιέστερος Θεῶ καὶ τῆ διεσῶτος· ἵνα δι' αὐτῶ τῶ λαῶ χορηγηῖται ἅπερ ὁ ἱερεὺς κομίζει παρά Θεῶ.

κ. Καὶ δώσεις τῆς δόξης σε ἐπ' αὐτὸν, ὅπως ἂν εἰσακίσωσιν αὐτῶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν Μωϋσεως ἐδοξάσθη τὸ πρόσωπον Ἰησοῦ· ἔχ' ἔως δέ, διὰ καὶ μερικῶς τυχόντι τῆς χάριτος, εἶπε· καὶ δώσεις τῆς δόξης σε ἐπ' αὐτὸν. ἔ γὰρ ἀφίσταται τῆ διδόντος τὸ δίδομενον. (2)

» ΑΔΗΛΟΥ. Δίδωσι δὲ ἐκ ἐμφυσήσεως, καθάπερ ὁ Χριστός· ὅτι μή ἐστι πηγὴ τῆς πνεύματος. (3)

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μανθάνομεν δὲ εἰ τεύθειν, ὅπως οἱ παρά τῶν ἀρχιερέων τῶν χειροτονιῶν δεχόμενοι, τῆς πνευματικῆς μεταλαγχάνουσι χάριτος. καὶ γὰρ εἰ ταῦτα ὁ δεσπότης εἶπεν Θεός· δώσεις τῆς δόξης σε ἐπ' αὐτὸν. θαυμάσαι δὲ ἄξιον τὸν Προφήτην, ὅτι καὶ παῖδας ἔχων καὶ ἀδελφῶν, (4) καὶ ἀδελφῶν, ἔδρα τῶν ἡγεμόνα πρόβαλλετο, ἀλλὰ τὸν Θεὸν ἤρετο,

(1) Τὸν σῖτον. ἢ αὐ' Ἐνετ. ἐκδ. ἐν σελ. 345. ἢ καὶ ὀρθότερ.

(2) Τῆ τότε καὶ τὸ ἐπόμενον ὑπόμν. τῶ Εἰρηνικῶ ἐπιγέγραπται παρά τισι χειρογράφοις, ὡς ἰδὲν ἐστὶν ἐν σελ. 346. τῶν τῆ Εἰρηνικῶ ἐκδομ. Ἐνετίησι ποιημάτων. τὰ αὐτὰ δὲ τῶ ἐπομένῳ καὶ ὁ Προκόπιος ἐν τῶ τῆς Αὐγ. κωδ. διαλαμβάνει. ἐπεὶ δ' αὐτὸ σωματικῶν τῶ προλαβόντι τῆ Ἀπολιναρίου ἔχει, καὶ ἀνεπιγράφον ἐστὶν ἐν ἐκαστέρῳ τῶν ἡμετέρ. κωδικ. τῶ Ἀθήλῳ ἐπιγέγραπται.

(3) Πηγῶν τῆ πνεύματος τὸν Χριστὸν φησὶν, ὡς παρ' ἑαυτῶ τὸ πνεῦμα δίδοντα, καὶ ἐκ ἐξ ἄλλῳ καθάπερ ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ ἄλλοι τῶν πνευματοφόρων ἅπαντες, πρὸς τὸ δίδοναι λαμβάνοντα. ἐν αὐτῶ γὰρ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς. (Κολασ. 2. 9.) παραπαίων δ' ἐν ἐν ὅ τὸν ὑπόμνηματιζῶν οἴομαι πηγῶν τῆ πνεύματος τὸν Χριστὸν εἰρηκεῖν, ὡς τῆς ἀρετῆς καὶ αἰδῆς ἐκπορεύσεως αἰτίου. ἔ γὰρ αὐτῶ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως, ἀλλὰ περὶ τῆς δόξης ὁ λόγος. εἶτα, εἰ διὰ τῆτο ὁ Χριστὸς πηγὴ τῆ πνεύματος λέγεται, διὰ τὸ παρ' αὐτῶ τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεται· καὶ ἡ ζωὴ ἅρα πάντων τῶν ζώντων τῆ αὐτῆ παρὰ τῆς Θεότητος ἐκπορεύεται ἐκπορεύεται, καθότι πηγὴ ζωῆς ἡ Θεότης λέγεται. ὅτι παρὰ σοί, γὰρ φησὶ, πηγὴ ζωῆς· (Ψαλ. 35. 9.) καὶ, ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγῶν ὕδατος ζωῆς. (Ἰερ. 2. 13.) ἄλλως τε, διαρρήδιωτε καὶ ἀεργῶς τῆ ἱερῶ Εὐαγγελίῳ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παρὰ τῆ πατρὸς ἐκπορεύεται κηρύττοντος, καὶ τῆ ἐν Νικαίᾳ συμβόλῃ, καὶ τῶν λογαίων τῶν θείων πατέρων τὰ αὐτὰ αὐταῖς λέξεσι θεσιζόντων, ἐπιπαλέστατον ἐν τοιαύτῃ ὑψηλῇ καὶ ἀκατανοήτῳ ὑπόθεσι, οἷα ἡ τῆ πνεύματος ἐκπορεύσεως, μὴ αὐταῖς λέξεσι καὶ ἐνοίαις ταῖς θεολογικαῖς καὶ πατρικαῖς ἐμμένειν, ἀλλὰ ταῖς εἰρηκεῖς ἐκβιάζοντας καὶ ταῖς ἐνοίας κατατρέφοντας, ἔ τὰ ἀσαφῆ διὰ τῶν σαφῶν ἀναπύσσειν, ἀλλὰ τῆμπαλιν διὰ τῶν ἀσαφῶν καὶ τὰ σαφῆ καταμαυρῆν, καὶ ἀλόκοτα καὶ τερατώδη προτείνειν ἐν ἀναίρεσιν τῆς προφανῆς ἀληθείας, καὶ δογμάτων καινῶν καὶ τύχη παρεπιδύτων σύστασιν, ὧν καὶ ὁ πατήρ ἀφανῆς καὶ ἀδῆλος.

(4) Καὶ ἀδελφῶν καὶ ἀδελφίδων. ἢ αὐ' χαλ. ἐκδ.

(5) Φωτισμῶς. ἐν ταῖς σημειώσ. ἐν τῶ ἐν Φραν. ἐκδοθεῖσ. Γραφίῳ.

(6) Ὅρα τὰ ἐν τῆ 875, καὶ 876. σελ. καὶ ταῖς ἐν αὐταῖς σημειώσ.

Α καὶ τὸν ὑπ' αὐτῶ ψηφιδάτα κεχειροτονήκε.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅπως εἰσακίσωσιν αὐτῶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Ὁ γὰρ μὴ τῆ φύσει ἄρχοντος μεταχῶν, τῆτεσι τῆ ἀγῆ πνεύματος, ἔ διώταται ἄρχεν. χωρὶς ἐμὲ φησὶν, ἔ διώτατε ποιῶν ἔδρα. καὶ ὁ Ἀπόστολος, δι' ἔ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολῶν εἰς ὑπακομῶ πίσεως. διὸ σοφοὶ καὶ διωτατοὶ βασιλεῖς ἄρχεν ἐκ ἡδωμένησαν ἀληθῶς· οἱ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων ἐσεσημασμένοι ἤρξαν καὶ κεκρατήκασι κόσμου πάντος, οἱ Ἀπόστολοι.

Β κα. Καὶ ἔναντίον Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως εἴσεται, καὶ ἐπερωτήσεται αὐτὸν τῶ κρίσιν τῶν δήλων ἔναντι Κυρίως. ἐπὶ τῶ σώματι αὐτῶ ἐξελεῖσονται, καὶ ἐπὶ τῶ σώματι αὐτῶ εἰσελεύσονται καὶ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὁμοθυμαδόν, καὶ πᾶσα ἡ σωμαγωγῆ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ εἰς αὐτὸν Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως εἴσεται. ἀντὶ τῆ τῶ ἰσῶ ἐκένω χήσει τιμῶ. καὶ διὰ τῆ λογίε τῆς κρίσεως, ὁ τοῖς ἐκένω εἴρησις ἐπέκειντο, τὸ πρακτικὸν μαθήσεται.

» ΑΔΗΛΟΥ. Δοκεῖ πως ἀσαφῆς εἶναι τῆ ἔρητον, πλὴν ἔτω νοητέον· ὅτι ὁ μὲν Ἰησοῦς ἴσεται ἀντὶ τῆ ἱερέως Ἐλεάζαρ· καὶ λοιπὸν ἐρωτήσεται τὸν ἱερέα διὰ τῶν δήλων εἰ ἄρα ὑδοκεῖ ἐν αὐτῶ ὁ Θεός. καὶ ὅτι ὁ ἱερεὺς χρηματικῶς περὶ τῆτε, διαμαρτύρηται τῶ λαῶ, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἡγέμενος, καὶ τῆτον προχειρίζεται ὁ Θεός εἰς ἄρχηγόν, τότε ὁ προβληθεῖς ἄρχων, αὐτὸς προηγῆται τῆ λαῶ ἐν πᾶσι. τὸ δὲ τῶν δήλων οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύεται. Φωτισμὸν (5) ἐκδοδάσεται. καὶ λέγεται τινες, ὅτι ἐν τῶ εἴσεται τῆ ἱερέως ἡ λῆψις. δι' ἔ ἡδωτατο νοήσεται περὶ ἔ ἐχρηματίζετο. εἰ δὲ καὶ διὰ τῆς νεφέλης ἐφωτίζετο, ἢ δι' ἑτέρῳ τινὸς εἴδους.

είδεις, τὸ τί δεῖ εἰπεῖν, σαφές μὲν ἐκ τῶ, πλὴν ἐγίνωσκον. ὁ δὲ λίθος ἔκειτο ἐπάνω τῆ λογίᾳ, ὃς ἐκαλεῖτο δῆλωσις καὶ ἀλήθεια· ὅπερ οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύουσι, Φωτισμὸς καὶ τελειότητος λέγουσιν· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸ δῆλα ἐγίνετο τῷ ἱερεῖ τὰ περὶ ὧν ἠρώτα, ἦτοι διὰ τῶν δῆλων ἐγνώριζεν ὁ Θεὸς τῷ ἱερεῖ τὸ ζητούμενον. ἐπεὶ ἔν ἐν τῷ σῆμα ἔσωθεν ἔχοντες οἱ μαθηταὶ τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἐγίνωσκον

2. Κορ. 5. 7. τί δεῖ ποιεῖν, καθάφησιν ὁ Παῦλος. ἡμεῖς
» ἔ δια εἶδες περιπατεῖμεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐρωτᾷ μὲν Θεὸν διὰ τῆ ἱερέως, καὶ δηλῶται αὐτῷ τὰ συμφέροντα. κατὰ καιρὸν γὰρ φησι ῥηθήσεται

» τῷ Ἰσραὴλ ὁ ποιήσει Κύριος. αὐτὸς δὲ ἐπιτάξει τῷ λαῷ, καὶ τῷ λόγῳ αὐτῆ πᾶς ὁ λαὸς ἀκολουθήσει, καὶ διαβήσεται εἰς

Α τὸν λαὸν ἢ ἐκ τῆ ἱερέως ὠφέλεια διὰ τῆ ἀρχοντος.

ιβ. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς, καθὰ ἐνετάλατο αὐτῷ Κύριος· καὶ λαβὼν τὸν Ἰησοῦν ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον Ἐλεάζαρ τῆ ἱερέως, καὶ ἐναντίον πάγκοισης σωμαγωγῆς, Καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπ' αὐτὸν, καὶ σωῆσεν αὐτὸν καθάπερ σωέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώπος παρ' ἑαυτῆ, εἰ μὴ παρὰ Θεῆ Φωτίζοιτο καὶ διδάσκοιτο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡσε μὴ ἐπιλείπειν ἀρχοντα τῷ λαῷ. ὡπερ γὰρ ἀκέφαλον σῶμα, θεάμα ἐλεεινὸν καὶ αἰσχρὸν, ἔτω λαὸς, ἀνδρ ἡγεμονύοντος.

Κ Ε Φ. Κ Η.

α. **Κ**αὶ ἐλάληλε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Ἐντείλαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, λέγων, τὰ δῶρά μου δόματα μου καρπώματα μου εἰς ὄσμω δωδίας διατηρήσετε προσφέρειν μοι ἐν ταῖς ἐορταῖς μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξῆς ἀναλαμβάνει τὴν περὶ τῶν θυσιῶν διάταξιν, τῶν τε καθ' ἡμέραν καὶ τῶν κατὰ τὰς ἐορτάς· διδάσκει (1) γινώσκων σαθῆς ἀξίᾳ τὰ προσάγματα τῆς λατρείας· ἐγχειρίζων δὲ καὶ Ἰησοῦ τῷ νέῳ ἀρχοντι τῆς διαδοχῆς τὴν κατάστασιν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Περὶ τῶν θυσιῶν τῶν καθ' ἡμέραν, καὶ σάββατον, καὶ νεμυλίαν ἐπανέλαβεν αὐτῆς, καὶ πολλάκις τῆτο ποιεῖ, τὸ τῆς νομοθεσίας σαθδαῖον δαικνὺς καὶ νῦν ὡπερ τὴν διαδοχὴν τῆς λατρείας ἐγχειρίζων τῷ νεοκαταστάτῳ ἀρχοντι.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τῶν θυσιῶν τὴν ἀναφορὰν ταῖς ἐορταῖς ὅτι μάλιςα πρέπειν, τῆτοις ἡμῖν ὁ θεὸς διᾶχυρίζεται νόμος. καὶ γὰρ οἴμαί πάντη τε καὶ πάντως δωδιάζειν ἡμᾶς ἐν αὐταῖς τῷ Θεῷ τῆς ἐν Χριστῷ πολιτείας τῆς τρόπης, οἰονεῖ πως ἐν τάξει ποικίμενης θυμιαμάτων, καὶ δῶσμότατον ὀλοκαύτωμα προσφέροντα. ἐαυτῆς τῷ Θεῷ. παρασήσατε γὰρ φησι τὰ σῶματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ὄσμερον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.

γ. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ταῦτα τὰ καρπώματα ὅσα προσάξετε Κυρίῳ, ἀμνὸς ἐνιαυσίος ἀμώμης δύο τὴν ἡμέραν εἰς ὀλοκαύτωσιν ἐνδελεχῶς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ τῆς λατρείας ἐνδελεχῆς ἐκ ἐξ τὴν θεοσέβειαν ἀποψυ-

Γ γλιῶν. διὸ καὶ Παῦλος φησι· τῷ πνῦματι ῥωμ. 12. 11. ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλῶντες.

δ. Τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιήσετε τὸ πρῶτῳ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον

ε. ποιήσετε τὸ ἐσπέρας. Καὶ ποιήσεις τὸ δέκατον τῆ οἴφι σεμίδαλιν εἰς θυσίαν ἀναπεποιημένῳ ἐν ἐλαίῳ ἐν τε-

ς. τάρτῳ τῆ ἴν. Ὀλοκαύτωμα ἐνδελεχισμῆ, ἢ γενομένη ἐν τῷ ὄρει Σιζ.

ζ. νᾶ εἰς ὄσμω δωδίας Κυρίῳ. Καὶ σπονδῶ αὐτῆ τὸ τέταρτον τῆ ἴν τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνί. ἐν τῷ ἀγίῳ ποιήσεις

η. σπονδῶ σίκερα Κυρίῳ. Καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ πρὸς ἐσπέραν· κατὰ τὴν θυσίαν αὐτῆ [καὶ κατὰ τὴν σπονδῶ αὐτῆ] ποιήσετε εἰς ὄσμω δωδίας τῷ Κυρίῳ.

Ε

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τὴν τῆ ἐνδελεχισμῆ θυσίαν ἀποπεραίνεσθαι δὲν εἶ μάλα φησίν, ἀνὸς μὲν ἀμνῆ σφαζομένης τὸ πρῶτῳ, ἀνὸς δὲ αὐτὸ πρὸς ἐσπέραν, σωθυμωμικής αὐτοῖς σεμιδάλεως, ἐλαίω τε καὶ οἶνε προσεπενωεγμένῳν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δῆλον ἀντεῦθεν, ὡς διὰ πάσης τῆς ἡμέρας ἀδιαλείπτως ἡμᾶς προσφέρειν τὰς ἀνέσεις καὶ τῷ Θεῷ. (2) τὸ γὰρ πρῶτῳ τε καὶ πρὸς ἐσπέραν καπνίζεσθαι τῆς ἀμνῆς, ὑποτύπωσις ἀν' εἶη τῆ δι' ἡμᾶς ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὄσμω δωδίας ἀναθρῶσκοντος τῷ πατρὶ, [σωσανακομίζοντος δ' ὡπερ αὐτῷ καὶ τὴν τῶν εἰς αὐτὸν πισθόσαντων ζωὴν, τὸ ἱλαρὸν ἔχουσιν ὡς ἐν ἐλπίδι βεβαίας δόξης τε καὶ βασιλείας· καὶ πρὸς γε δὴ τῆτω, τὸ κατῶφραίνεσθαι δὲν ταῖς εἰς αἰῶνά τρυφαῖς. σημεῖον δ' ἀν' γνῶιτο τῆς τοιαῆς δε ζωῆς, σεμιδάλις ἐλαιόδοτος καὶ οἶνοβραχῆς. θυσία δὴ ἐν σωτηρίᾳ

ῥωμ. 12. 1.,
»
»

(1) Ἰσ. ἀναγνωστ. διδάσκων.
(2) Τὰ ἀχρὶ τῆδε ἄλλως ἔχουσιν ἢ τὰ ἐν τῆ 623. σελ. τῆ 2. μὲς τῆ 1. Τόμ.

σωτηρίας τὸ χρῆμα, καθὰ καὶ ἡ τετελεσ-
μένη διὰ Μωϋσέως ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.] νομί-
το δ' ἂν καὶ ὁ τῆς ἀνθρωπότητος χρόνος
εἶναι μὲν δυνάμει πρὸ τῆς παραβάσεως τῆς
ἐν Ἀδάμ τοῦτον δὲ γενέσθαι πάλιν τὸν
ἐπ' ἐσχάτοις καὶ ἐν Χριστῷ.

θ. Καὶ τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων
προσάξετε δύο ἀμνὸς ἐνιαυσίους ἀμώ-
μους, καὶ δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀνα-
πεποιημένης εἰς θυσίαν ἐν ἐλαίῳ. (1)

ι. Καὶ σπονδιῶν ὀλοκαυτώματος σαβ-
βάτου ἐν τοῖς σαββάτοις, ἐπὶ τῆς
ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, καὶ
τῶν σπονδιῶν αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ μὲν τῶ ἀνδραγαθίᾳ
θυσία διωκεῖται τῶν ἱερουργιῶν ἔχει, καὶ ἐν
ἡμέρᾳ πάση τελεῖται κατὰ τὸν νόμον· ἡ
δὲ τῶν σαββάτων, ἐν αὐτοῖς τοῖς σάββα-
σιν. ἵνα μὴ τοῖν τε ἀρκῶσαν νομίσωσι τῶν
τῶ ἀνδραγαθίᾳ θυσίαν, καὶ ῥαθυμώτε-
ροι πῶς περὶ τὸ προσάγειν ἐν σαββάτῳ
„ γένονται, προσέειπεν· ἔσω, Φησὶν, ὀλο-
„ καυτώματα σαββάτου ἐν τοῖς σάββασι.

ια. Καὶ ἐν ταῖς νεμηνίαις προσά-
ξετε ὀλοκαυτώματα Κυρίῳ, μόχθους
ἐκ βοῶν δύο, καὶ κριὸν ἓνα, ἀμνὸς
ἐνιαυσίους ἐπὶ ἀμώμους.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀληθῆς νεμηνία νοοῖτ'
ἂν ὁ νέος αἰὼν ὁ ἐν Χριστῷ, παρωχηκότος
τῶ πρώτου [τῶ] κατὰ τὸν νόμον. εἴη δ'
ἂν καὶ τῶ μετὰ τὸν δε μέλλοντος αἰῶνος,
καὶ ὅσον ἐδέπω παρεσομένους, πλὴν ἀρχὴν
ἔχοντος τῶ ἀνάστασιν τῶ Χριστῷ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίς ἐν ἡ πρόβλεψα
ταῖς νεμηνίαις θυσία, τέττις τῆ ἐν Χρι-
στῷ τε καὶ νοητῆ, καὶ μὴ καὶ ζωῆ τῆ κατ'
αἰῶνα τὸν μέλλοντα; Τὸ ἀπονδύησκειν Θεῷ,
καὶ ζῶν μὲν ἐκ ἐτι ταῖς ἀμαρτίαις ἐνεχό-
μένους, πολιτείας δὲ τῆς γεωδεδεραῖς ἀπο-
φοιτῶντας εἰς ἅπαν, ἵνα Χριστῷ συζήσωμεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ τέτων ἀπάντων
ἡμῖν ἡ τῶν ἀγίων πληθὺς καταγράφεται,
ὡς ἐν ἀρετῇ μὲν τῆ ὑπερτάτῃ διαπρέψα-
σα, διὰ γε τῶν μόχθων, (2) καὶ τοῖς ἄλλοις
ζώδεις ἀναλόγως. δύο γε μὴ οἱ μόχοι·
δύο γὰρ οἱ λαοί· καὶ εἰς διὰ μέσους κριός,
διὰ τῶ εἰς ἐνότητα τοῖν δυοῖν ἔνωσιν ἐν
Χριστῷ. ἐπὶ δὲ ἀμνοί. ἐν πληρώματι γὰρ
τελειοτάτῳ τῶν ἀγίων ὁ δῆμος.

ιβ. Τρία δέκατα σεμιδάλεως ἀ-
ναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῶ μόχθῳ τῶ
ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀνα-
πεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῶ κριῷ τῶ

ιγ. ἐνὶ. Δέκατον σεμιδάλεως ἀναπε-
ποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῶ ἀμνῷ τῶ ἐνὶ,
θυσίαν ὀσμὴν δυνάμει κάρπωμα Κυ-
ρίῳ. Ἡ σπονδὴ αὐτῶν τὸ ἡμισυ τῶ
ἐν ἔσῳ τῶ μόχθῳ τῶ ἐνὶ· καὶ τὸ τρί-
τον τῶ ἐν ἔσῳ τῶ κριῷ τῶ ἐνὶ· καὶ
τὸ τέταρτον τῶ ἐν ἔσῳ τῶ ἀμνῷ τῶ
ἐνὶ οἴνῳ. τῶτο ὀλοκαύτωμα μὴ εἰς
μὴ μὴ εἰς τῶς μὴ τῶ ἐνιαυτῶ.

ιδ. ρίῳ. Ἡ σπονδὴ αὐτῶν τὸ ἡμισυ τῶ
ἐν ἔσῳ τῶ μόχθῳ τῶ ἐνὶ· καὶ τὸ τρί-
τον τῶ ἐν ἔσῳ τῶ κριῷ τῶ ἐνὶ· καὶ
τὸ τέταρτον τῶ ἐν ἔσῳ τῶ ἀμνῷ τῶ
ἐνὶ οἴνῳ. τῶτο ὀλοκαύτωμα μὴ εἰς
μὴ μὴ εἰς τῶς μὴ τῶ ἐνιαυτῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἐκαστῶ τῶν ἀμνῶν ἐν
μὲν δέκατον σεμιδάλεως ἡ θυσία. καὶ ἐν
τετάρτῳ τῶ ἐν ἡ σπονδῇ, τέττις ἐλαιόντε
καὶ οἶνος.] ἰσοσάθμως γὰρ τοῖς ἐκάστω
πόντοις καὶ μὴ καὶ δυνάμει ταῖς κατ' ἀρε-
τῶν τὸ τῆς ζωῆς μέτρον, τῆς ὡς ἐν δὴ-
κλείᾳ καὶ μακαριότητι Φημί, καὶ μὴ καὶ
ἐνότητι παρὰ Θεῷ, καὶ πνευματικῆς δὴ-
φρασίας, ἀπονδύησεται παρὰ τῶ τὰ
δικαία κρίνοντος.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσον, ὅτι τὸ ἡμισυ
τῶ ἐν, ἔξ λέγει ξεσῶν εἶναι ὁ ἅγιος Κύ-
ριλλος. (3)

ιε. Καὶ χίμαρον ἓνα ἐξ αἰγῶν πέ-
ρὶ ἀμαρτίας Κυρίῳ, ἐπὶ τῆς ὀλοκαυ-
τώσεως τῆς διαπαντός ποιηθήσεται,
καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χίμαρος δὲ πάλιν
προσεπάγεται ταῖς θυσίαις, ὑπὲρ ἀμαρ-
τιῶν σφάζομενος, εἰς τύπον Χριστῷ. δεκτὴ
γὰρ ἡμῶν ἡ θυσία καὶ ἀνδάνεσσα τῶ Θεῷ,
διὰ τὸ πάθος τῶ Χριστῷ τὸ σωτήριον.

ις. Καὶ ἐν τῶ μὴ τῶ πρώτῳ τεσ-
σαρεσκαιδεκάτῃ (4) τῶ μὴ τῶ τέττις

ιζ. πάχα Κυρίῳ. Καὶ τῆ πεντεκαιδε-
κάτῃ ἡμέρᾳ τῶ μὴ τῶ τέττις ἑορτῆ.

ιη. ἐπὶ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα. Καὶ ἡ
ἐν ἡμέρᾳ ἡ πρώτη ἐπίκλητος ἀγία ἔσῳ
ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρεύτων ἐ ποιήσε-

ιθ. τε. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα
κάρπωμα Κυρίῳ, μόχθους ἐκ βοῶν
δύο, κριὸν ἓνα, ἐπὶ ἀμνὸς ἐνιαυ-

κ. σίους· ἀμνοί ἔσονται ὑμῖν. Καὶ ἡ
θυσία αὐτῶν σεμιδάλις ἀναπεποιη-
μένη ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῶ μόχθῳ

κα. ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα τῶ κριῷ τῶ
ἐνὶ ποιήσετε. Δέκατον δέκατον ποιή-
σεις τῶ ἀμνῷ τῶ ἐνὶ, τοῖς ἐπὶ ἀμ-

κβ. νοῖς. Καὶ χίμαρον ἓξ αἰγῶν ἓνα περὶ
ἀμαρτίας, ἐξιλιάσασθαι περὶ ὑμῶν.

κγ. Πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς δια-
παντός τῆς πρωϊνῆς, ὁ ἐστὶν ὀλοκαύ-
τωμα

(1) Ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν καὶ σπονδιῶν. ἀφ' εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ ἐν ἀγ. Κύριλλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 623.
(2) Διὰ γε τῶν μόχθων· ἐνυφιστάμενος δὲ ὡσπερ καὶ ἐν δούλοισι, ὡς ἐν τῶ κριῷ· ἐν δὲ γε τῆ μέσῃ καὶ
χθαρμαλωτέρα πάλιν ἐν τοῖς ἀμνοῖς. δύο γε, κλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 625.
(3) Ἐν τῶ ἀρετῇ εἰρημ. τόπ. μετὰ τῶτο δὲ καὶ τὰ δε ἐν τῶν κωδίκων κῆται· Περὶ τῶ χίμαρος πολλαίς
εἰρηται, καὶ διὰ τῶτο παρεάθη νῶ.
(4) Τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ. ἀφ' εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ ἐν ἀγ. Κύριλλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 606.

τωμα ἐνδελεχισμῶ. Ταῦτα κατὰ Α ταῦτα ποιήσετε τῷ ἡμέραν εἰς τὰς ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας, δῶρον κάρπωμα εἰς ὄσμῳ δῶδίας Κυρίῳ, ἐπὶ τῷ ὀλοκαυτώματος τῷ διαπαντός ποιήσεις τῷ σπονδῳ αὐτῷ. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἐβδόμη κλητὴ ἀγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε ἐν αὐτῇ.

κς. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν νέων, ὅταν προσφέρετε θυσίαν νέαν Κυρίῳ τῶν ἐβδομάδων, ἐπίκλητος ἀγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε ἐν αὐτῇ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἡ τῶν ἐβδομάδων ἑορτὴ ἐστὶν ἡ πεντηκοστή. ἐπεὶ μετὰ τὸ πάχος ἀριθμῶντες ἐπὶ ἑβδόμαδας, ἕως ἑορτάζουσι καὶ ἄλλως, τῶν ἐπὶ ἑπτὰ, αὐτὴν ψη-

φίζονται ἀπὸ τῆς ἡμέρας κατ' ἡμῶν ἀν προσκινῶν τὸ δράγμα, μᾶλλον δὲ ἀπὸ τῆς αὐρίου, μετὰ τὸ προσκινῶν.

κς. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα εἰς ὄσμῳ δῶδίας Κυρίῳ, μόχως ἐκ βοῶν δύο, κριὸν ἓνα, ἀμνὸς ἓν. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ, τοῖς ἐπὶ ἑπτὰ ἀμνοῖς. καὶ χίμαρον ἕξ λίτρων ἓνα. Περὶ ἀμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν· πλὴν τῷ ὀλοκαυτώματος τῷ διαπαντός. καὶ τῷ λαθυσίαν αὐτῶν ποιήσετέ μοι, Ἄμωμοι ἔσονται ἡμῖν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

Κ Ε Φ. Κ Θ.

α. **Κ**αὶ τῷ μῶν τῷ ἐβδόμῳ, μιᾷ τῷ μῶν, ἐπίκλητος ἀγία ἔσται ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε· ἡμέρα σημασίας ἔσται ὑμῖν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡμέρα σημασίας. τὸ Σαμαρειτικόν, ἡμέρα ἀκροῦ. σημασίαν δὲ εἰ πολλοῖς τὸν σαλπισμὸν ὑβρίσκομεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίς δ' ἂν νοοῖτο τῆς ἑορτῆς ἡ δῶαμις, ὑπέφωσκον, εἰπὼν· ἡμέρα σημασίας ἔσται ὑμῖν. σημαίνει [γὰρ] ἡμῖν τῷ ἐκάτῳ σάλπιγγα, τῷ διὰ τῷ Ἀγγέλου εἰ τῇ κοινῇ ἀνασάσει γενησομεῖν.

β. Καὶ ποιήσετε ὀλοκαυτώματα εἰς ὄσμῳ δῶδίας Κυρίῳ, μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸς ἓν. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ, τοῖς ἐπὶ ἑπτὰ ἀμνοῖς. Καὶ χίμαρον ἕξ λίτρων ἓνα περὶ ἀμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν.

γ. Πλὴν τῶν ὀλοκαυτωμάτων τῆς νεμλίας· καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα τὸ διαπαντός. καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν κατὰ τῷ σύγκρισιν αὐτῶν εἰς ὄσμῳ δῶδίας Κυρίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καλῶς τῷτο εἰ ταύτη τῇ ἑορτῇ μόνον ἐπεσημῶατο. ἐπεὶ κατ' αὐτῷ τῷ νεομῶατι ἡ ἑορτὴ τῶν σαλπίγγων τελεῖται· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων, περιττὸν ἡμῶν τῷτο προτιθέναι, μὴ εἰ νεομῶατι γυνομεῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ γὰρ τῆς τῷ ἐνδελεχισμῷ ὀλοκαυτώσεως κατ' ἑκάστῳ ἑορτῷ εἰκότως ἐπισημαίνεται, ὅσημέραι γυνομεῖν.

ζ. Καὶ τῇ δεκάτῃ τῷ μῶν τῷ τέτῳ ἐπίκλητος ἀγία ἔσται ὑμῖν. καὶ καθώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσέταχε δὲ καὶ ἐν τῇ δεκάτῃ τῷ αὐτῷ μῶν, κατ' ἡμῶν ἡ νηστεία, τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν τῷ νέκρωσιν, καὶ τῷ ἐκ τῶν ἐπιγειῶν παθῶν ἀποφοίτησιν ἐφ' ἑαυτῇ καταγράφουσα, τῷ αὐτῷ θυσίαν ἀποπεραίνεσθαι δεῖν, κατὰ τὸν ἴσον τῇ πρώτῃ τρόπον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ κακῶσαι τὰς ψυχὰς ἐστὶ τὸ νηστεῖν, καὶ ἀσκήσασθαι, καὶ εἰ τι τέτοις ὅμοιον.

η. Καὶ προσοίσετε ὀλοκαυτώματα εἰς ὄσμῳ δῶδίας Κυρίῳ, κάρπωματα Κυρίῳ, μόχον ἐκ βοῶν ἓνα, κριὸν ἓνα, ἀμνὸς ἓν. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ, εἰς τὰς ἐπὶ ἑπτὰ ἀμνὸς.

ια. Καὶ χίμαρον ἕξ λίτρων ἓνα περὶ ἀμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν, πλὴν τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας τῆς ἐξιλάσεως, καὶ ἡ ὀλοκαύτωσις ἡ διαπαντός. ἡ θυσία αὐτῆς, καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῆς κατὰ τῷ σύγκρισιν εἰς ὄσμῳ δῶδίας κάρπωμα Κυρίῳ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Περὶ ἧς ἐκλήθηται εἰ τῷ ἱερέω κεφαλαίῳ τῷ Λευϊτικῷ· ὅπως καὶ τοῖς δύο τράγοις

τράγοις επιτιθείαι κλήρος κελύβει, κλη-
ρον εἷα τῷ κυρίῳ, καὶ κληρον εἷα τῷ ἀπο-
πομπαίῳ.

ιβ. Καὶ τῇ πεντεκαδεκάτῃ ἡμέ-
ρα τῆ μωὸς τῆ ἑβδόμῃ τέττα ἐπί-
κλητος ἀγία ἐσὶν ὑμῖν· πᾶν ἔργον
λατρευτὸν ἔποιήσετε, καὶ ἑορτάσετε
αὐτῷ ἑορτῶ Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῇ πεντεκαδεκάτῃ
ἡμέρᾳ, τεττέσιν εἰ τῇ σκλωπηγία. τῇ μὲν
γὰρ πρώτη ἡμέρᾳ, δεκατρεῖς τάττα μό-
χος εἰς θυσίαν· τῇ δὲ δευτέρα, δώδεκα.
καὶ ἔτως ὑφειμένως μόχον εἷα περὶ (1)
τῆς ὀγδοῆς, ἡ ἐπίχεσιν ὀνομάζει, μὴ ἔχε-
σαν ἐξόδιον, ἀλλὰ [ἀνάπαυσιν] παντελῆ,
σημαῖον τῆς τελείας καὶ μονίμῃ μελλούσης
ιδρύσεως παρὰ Θεῷ.

ιγ. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώμα-
τα κάρπωμα εἰς ὄσμω δωδίας Κυ-
ρίῳ, τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ μόχος ἐκ
βοῶν τρεῖς καὶ δέκα, κριὸς δύο, ἀμ-
νὸς ἐνιαυσίος δεκατέσσαρας· ἀμῶμοι

ιδ. ἔσονταί. Αἱ θυσίαι αὐτῶν σεμίδα-
λις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία
δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, τοῖς τρισ-
καίδεκα μόχοις· καὶ δύο δέκατα τῷ

ιε. κριῷ τῷ ἐνὶ, ἐπὶ τῆς δύο κριῶ. Δέ-
κατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ, ἐπὶ

ιϛ. τῆς τέσσαρας καὶ δέκα ἀμνῶ. Καὶ
χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρ-
τίας· πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς
διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ
σπονδαὶ αὐτῶν.

ιζ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρα μό-
χος δώδεκα, κριὸς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυ-
σιος τεσσαρεσκαίδεκα ἀμῶμος.

ιη. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς
μόχοις καὶ τοῖς κριῶσι καὶ τοῖς ἀμνοῖς
κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγ-
κρισιν αὐτῶν.

ιβ. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν
ἕνα περὶ ἀμαρτίας· πλὴν τῆς ὀλο-
καυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι
αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄνθ' ὅτι δὲ δὴ μό-
χοι μὲν εἰ ἀρχαῖς τρισκαίδεκα, εἰ ὑφέσει
δὲ κατ' ἡμέραν, εἰς ὑποκλεπτομίας, κριοὶ
δὲ δὴ πάλιν δύο, καὶ ἀμνοὶ δεκατέσσαρες,
χίμαρον τοῖς θυμασιν ἐπικλυεγμένους· Ἔσι-
κε τὸ θεῖον ἡμῖν χρησιμώδημα τῷ τε τῶν
ἐξ Ἰσραὴλ εἰ νόμῳ παιδαγωγίαν, καὶ τῶν
διὰ πίσεως εἰσκεκομισμένων εἰς ἀγιασμὸν
ἀνατυπῆν τῷ κλησιν. δηλοῖ δὲ, οἰμαί περ,
τῆς θυσίας τὸ ἀνιγμα, ὅτι δύο μὲν ἦσαν
καιροὶ, κατ' ἑς ἅν νοοῖντο πεπαιδαγωγῆ-
σαι πρὸς θεογνωσίαν καὶ εἰς νομικῶν πο-
λιτείαν αἱ τῶν Ἰσραὴλ ἀγέλαι. τίνες δ'

Α ἅν εἰεν οἱ τοιοῖδε καιροὶ, ἢ ἐκεῖνοί περ πάν-
τως, κατ' ὃν ἡ ἐπιπερ Μωϋσῆς, Ἰησῆς τε
καὶ Κριτῆ, καὶ κατ' ὃν οἱ Προφῆται μέ-
χος Ἰωάννης τῆ βαπτισῆ, τῆ καὶ περισ-
σοτερον ἔχοντος κατὰ τὴν τῆ Σωτήρος
Φωνῶν, ἀποστολῆς δηλονότι καὶ λειτουργίας
προφητικῆς. ἀλλ' εἰ καιροῖς τοῖς εὐσὶν
ὑπεμφάνει τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν γεγενῆ-
δαίτινας βίβ μετ' τρίβον ἰόντας τῷ ἐπαι-
νεμῆν εἰ νόμῳ, πλὴν ἔκ εἰ ἴσω μέτρῳ,
καὶ εἰς ἅπαν ἐμφανεσάτω διυάμειτε καὶ
Β ὑβεξία πνευματικῆ. οἱ μὲν γὰρ ἦσαν τῆς
ἀνωτάτω τυχόν, ἦς ἅν τύπος ὁ μόχος·
ἕτεροι δὲ αὐ, τῆς ὡς εἰ μεσοτήτι νοσημέ-
νης· σημαῖον δ' ἅν γένοιτό περ καὶ τῆ δε,
κριός· καὶ τρίτοι πρὸς τέτοις, τῆς ἐπὶ
βραχὺ μειονεκτικῆς καὶ εἰ ὑφίστανοντι
μέτρῳ, κατὰπερ ἀμέλει παρέσαι νοεῖν,
ὡς εἰ μεγέθει σωματικῶ τοῖς ἀμνοῖς. ἢ
Γ γὰρ ἔκ μείων μὲν μόχος κριός, ὑποκάθη-
ται δὲ τῆ κριῶ μέγεθος, ὁ ἀμνός; ἔκ εἰν
τῆς ἐκάστῃ ποσότητος, δηλονότι ὅτι τῆς ἐν
ἐπιεικείᾳ, τύπος ἅν εἴη καὶ μάλα σαφῆς
τὰ ὀνομασμένα τῶν ζώων. ἐπειδὴ δὲ τὸ
πρῶτον αἰ καὶ ἀπόλεκτον, μεῖον πως ἐν
ἀριθμῷ τῆ δευτέρῃ τε καὶ τρίτῃ· σπάνιον
γὰρ· ταύτητοι τρισκαίδεκα μόχοι. δέκα
δὲ οἱ κριοὶ, καὶ δεκατέσσαρες οἱ ἀμνοὶ. ἐπει-
δὴ δύο τῆς κριῶ εἰναίφασιν, ἐν διπλῶ
τῶν θυμάτων ὁ ἀριθμός. ἀντὶ γὰρ ἀμνῶν
Δ ἐπὶ δέκα, δεκατέσσαρες οἱ μόχοι, δύο γε μὴν
οἱ κριοὶ. ἢ ἔκ εἰκος σελίς τε καὶ ἱερὸς γε-
νέσαι πολλὰς, καὶ κατὰ γε τῷ ἐν νόμῳ
δικαιοσύνῳ ἀρχῆντας τὸ ἀμεμπτον;

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἦν ἄρα δικαιοσύνη
κατὰ τὸν νόμον, κατ' ἡν καὶ εἰκος γενέσθαι
δοκιμωτάτης ἐν ὑπακοῇ Θεῷ, καὶ ἔκ δὴ
πάντως τελειῶντος εἰς ἀγιασμὸν τῆ νόμῳ.
ἔκ εἰν τῷ τῆ Ἰσραὴλ κλησιν ὑποσημαίνον-
τες, ὡς ἐν ὑπερτάτοις τε καὶ μέσοις καὶ
Ε τοῖς ἐτι μείοσι μόχοιτε καὶ κριοὶ καὶ μὴ
καὶ αὐτοὶ οἱ ἀμνοὶ κατεδύοντο τῷ Θεῷ.
καὶ ἐν ἐλάττωσιν αἰ τῶν μόχων ὁ ἀριθμός,
ὡς ἐκλεπόντων αἰ τῶν ἐξελεγεμένων, καὶ
τῶν ἐν ὑπεροχαῖς δοκιμωτάτων, τῷ σπα-
νιν αἰ νοσῆντος τῆ κοῦρῆ, καὶ μέχρι τῆς
ἑβδόμης, τεττέσι τῆς τῆ Σωτήρος ἡμῶν
ἐπιδημίας, κατ' ὃν ὁ σαββατισμός ἡμῶν
ἐν πνεύματι.

Ζ ι. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ μόχος ἐν-
δεκα, κριὸς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίος
κα. τεσσαρεσκαίδεκα ἀμῶμος. Ἡ θυ-
σία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς
μόχοις καὶ τοῖς κριῶσι καὶ τοῖς ἀμνοῖς
κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγ-
κρισιν αὐτῶν. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν
ἕνα περὶ ἀμαρτίας· πλὴν τῆς ὀλο-
καυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυ-
σιαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. Τῇ
ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ μόχος δέκα, κριὸς
Tt tt 2 δύο,

(1) Μέχρι τῆς ὀγδοῆς. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

- δύω, ἀμνὸς ἐνιαυσίος τεσσαρεσκαίδε-
 κδ. κα ἀμώμης. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ
 αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις ἢ τοῖς
 κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν
 αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν.
 κε. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρ-
 τίας· πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς
 διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ
 κς. σπονδαὶ αὐτῶν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ
 μόχως ἑνέα, κριοῦς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυ-
 κζ. σίος τεσσαρεσκαίδεκα ἀμώμης. Αἱ
 θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν
 τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς
 ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ
 κη. τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. Καὶ χίμαρον
 ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας· πλὴν
 τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός·
 αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐ-
 κθ. τῶν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ μόχως ὀκτώ,
 κριοῦς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίος τεσσα-
 λ. ρεσκαίδεκα ἀμώμης. Αἱ θυσίαι αὐ-
 τῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις
 καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ
 ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρι-
 λα. σιν αὐτῶν. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν
 ἓνα περὶ ἀμαρτίας· πλὴν τῆς ὀλο-
 καυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυ-
 σίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.
 λβ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ μόχως ἑπτὰ,
 κριοῦς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίος τεσσα-
 λγ. ρεσκαίδεκα ἀμώμης. Αἱ θυσίαι αὐ-
 τῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις
 καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ
 ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν
 λδ. αὐτῶν. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα
 περὶ ἀμαρτίας· πλὴν τῆς ὀλοκαυ-
 τώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐ-
 τῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

λε. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξο-
 διον ἕσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν
 ἔ ποιηθήσεται ἐν αὐτῇ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ Σαμαρειτικὸν ἀντὶ τῆ
 " εἰπεῖν ἐξόδιον, Φησὶ. τελείωσις ἐπιχέσεως.
 ὁ δὲ νῦν τῆτο δοκεῖ πως· ὅτι τέλος καὶ
 κατάπαυσις πασῶν τῶν ἐνιαυσιαίων ἐορ-
 τῶν ἐστὶν αὕτη ἡ ἡμέρα. διὸ καὶ ἐξόδιος
 γίνεταί ἐορτῇ, ὡσανεὶ ἐξελεῖθσῶν τῶν ἐτη-
 σίων πανηγύρεων, ἔ τῶν κατ' οἶκον. ἐν δὲ

Α ταῖς Βασιλείαις πάλιν κείται, ὅτι ἐποίη-
 " σαν ἐορτῶν ἐξοδικ. (1)

2. Παρ. 7. 9.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἀκείεις τῆ νόμος λέ-
 " γος ἀναργῶς, ἐξοδικόν ἐστιν.] ἐκβέβηκε
 γὰρ ἢ ὡς ἐν σκιαῖς λατρεία, καὶ ἢ ἐν τύ-
 πῳ παιδούσις, κατὰ τὴν ὀγδόω, καὶ ἢ
 ἀνεβίω Χριστὸς, καὶ τῆς ἐν πνεύματι περι-
 τμήτης εἰσπέπαικον (2) ὁ καιρὸς.

λς. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώμα-
 Β τα εἰς ὀσμὴν θυωδίας κάρπωμα τῷ
 Κυρίῳ μόχον ἓνα, κριὸν ἓνα, ἀμνὸς
 ἐνιαυσίος ἑπτὰ ἀμώμης.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξεκλείδη μὲν ἡ ἀρ-
 χαία τῶν κεκλημενῶν πληθῶς, ἐγκλημα
 νοσῶσα τὴν ἀπισίαν, ἀντανέφου δὲ ὡπερ
 λαὸς ὁ νέος, καὶ διαπρέπων μὲν ἰσχυρὴ πνεύ-
 ματικῇ· τῆτο γὰρ ὁ μόχος· ὀδοκιμῶν δὲ
 τελείως, ὡς ἐν ἡλικίας πληρώματι· τῆτο
 γὰρ ὁ κριός· τῆς δὲ ἐν Χριστῷ νηπιότητος
 καὶ ἀκακίας τὸ ἐξαίρετον κάλλος· τῆτο
 γὰρ ὁ ἀμνός, εἰ καὶ ἐν πληθύνει νοοῖτο τῇ
 τελειοτάτῃ. τὸ γὰρ εἶναί λέγειν ἑπτὰ τῶς
 ἀμνός, τῆτό πε πάντως ὑποδηλοῖ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Εἰς μὲν ἓν ὁ μόχος
 ἀντὶ πολλῶν. καὶ κριός εἰς ἀντὶ τῶν δύο,
 τὴν εἴωσιν διώταται προσημαίνειν ἑκατέρω
 λαῶ, ἐπ' ἐσχάτων γεννησομένῳ, ὡς ὁ Κύ-
 ριος βέλεται.

Δ ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐπὶ ἀντὶ δεκαῖς
 σάρων ἀμνοὶ τὴν ἄφωσιν ἀν σημαίνοισιν τὴν
 ἐν ἑβδόμῳ κατὰ νόμον γεννομένῳ ἔτα, ὅτε
 καὶ τελείως προσαχθήσεται Θεῷ τὰ δε-
 λούσαντα τοῖς ἀγίοις ἔθνη, διὰ τῆς τῶν
 ἀμαρτιῶν ἀφέσεως οἰκειόμενα, καὶ ἐκ τῆς
 δαλείας εἰς ἐλευθερίαν ἀγόμενα, ὅτε καὶ
 ὁ δῆλος ἐβδόμῳ ἔτα τὴν ἐλευθερίαν κο-
 μίζεται. (3)

Ε λς. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπον-
 δαὶ αὐτῶν τῷ μόχῳ καὶ τῷ κριῷ καὶ
 τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν,
 λη. κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. Καὶ χί-
 μαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας·
 πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς δια-
 παντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ
 λθ. σπονδαὶ αὐτῶν. Ταῦτα ποιήσετε τῷ
 Κυρίῳ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν, πλὴν
 Ζ τῶν θυγῶν ὑμῶν, ἢ τὰ ἐκείσια ὑμῶν,
 καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν, ἢ τὰς
 θυσίας ὑμῶν, καὶ τὰς σπονδὰς ὑμῶν,
 καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν.

ΚΕΦ.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοκ. ἔχ εὐρηται.

(2) Οὕτω μὲν ἐν ἑκατέρω τῶν κωδικ. καὶ ἐν σελ. 629. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ. προσφύετες. δὲ,
 εἰσπέπαικον.

(3) Τὰ αὐτὰ ἀπαραλλάκτως καὶ ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Λύγ. κωδ.

Κ Ε Φ. Λ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετάλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς τὰς ἀρχοντας τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, τῆτο τὸ ῥῆμα ὃ σκέταξε Κύριος.

γ. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς ἂν εὐξήται εὐχλῶ Κυρίῳ, ἢ ὁμῶς ὄρκιον, ἢ ὀρίσηται ὀρισμῶ περὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆ, ἢ βεβηλώσῃ τὸ ῥῆμα αὐτῆ· πάντα ὅσα ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῆς σῶματος αὐτῆ, ποιήσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ ταῦτα τῶν ἐορτῶν καὶ τῶν θυσιῶν ἀναμνήσας, νομοθετεῖ περὶ τῶν ὑπιοχνημῶν τι προσφέρειν τῷ δεωότη Θεῷ. καὶ πρῶτον μὲν διηγόρδουσε πάντα ὑπιοχνημῶν ἐργῶ τῷ ὑπόχεσιν ἐμπεδῶν· τῆς δὲ ὑπὸ τῷ τῆ πατρὸς τελῆσης ἐξέσταν ὑπιοχνημῆς, τὸν πατέρα βεβαῖν τῷ ὑπόχεσιν. καὶ ἐκείνος, ταύτης ὑπιοχνημῆς, ἀνανδύσῃ, μὴ ὑποκάθῃ τῷ ὑποχομῆν ἐγκληματι· ἐὰν δὲ ταύτης ἐπαγγελιομῆς, ἢ συγκατάθηται ὁ πατήρ, ἢ σιγήσῃ, τὰ ἐπηγγελμῆα πληρῶσαι. τῆτο δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀνδρὶ σωτημῆς νομοθετήθηκε, καὶ τῷ τῆ ἀνδρὸς συγκατάθεσιν βεβαῖν ἐκέλευσε τῷ ὑπόχεσιν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ περὶ τῆς ἑαυτῆ ψυχῆς, τῆς ἐστὶν ἢ τροφῶν ἀποχλῶ εὐξαιτο, ἢ ἀπόκαρσιν, ἢ πρόβατον, ἢ μόχον.

Ψαλ. 88. 34. ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ἔχει Θεὸς μίμησιν, τῆ λέγοντος· ἢ μὴ βεβηλώσω τῷ διαθήκῳ. ἀψυδαῖν ἐν κελδοῖς πρὸς Θεόν, εἴτε λόγος τις ἐπηγάλατο, εἴτε ὄρκιοις τῷ ἐπαγγελίαν δεσμῶσαι περὶ τῆς ἑαυτῆ ψυχῆς.

δ. Ἐὰν δὲ γυνὴ εὐξήται δὺχλῶ Κυρίῳ, ἢ ὀρίσηται ὀρισμὸν ἐν τῷ οἴκῳ τῆ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς, καὶ ἀκῆσῃ ὁ πατήρ τὰς δὺχὰς αὐτῆς, καὶ τὰς ὀρισμῶς αὐτῆς, ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῆς ὁ πατήρ, καὶ σήσονται πᾶσαι αἱ δὺχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ ὀρισμοὶ ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μενῶσιν αὐτῇ· Ἐὰν δὲ ἀνανδύων ἀνανδύσῃ ὁ πατήρ αὐτῆς, ἢ ἂν ἡμέρα ἀκῆσῃ πᾶσας τὰς δὺχὰς αὐτῆς καὶ τὰς ὀρισμῶς, ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ἢ σήσονται· καὶ Κύριος καθαρῆ αὐτῷ, ὅτι ἀνένδυσεν ὁ πατήρ αὐτῆς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παρθεῖων καὶ γυναικῶν τὸ περὶ τὰς δὺχὰς αὐτοκρατῆς ἀφείλετο, τῶν μὲν τὰς πατέρας κυ-

ρίσας, τῶν δὲ γυναικῶν τὰς ἀνδρας ἀποφύσας, εἰς βεβαίωσιν ὄρκων καὶ λύσιν, τῆς μὲν πατρὸς, τῆς δὲ ἀνδρὸς εἶνα· καὶ μὴ εἰκότως. αἱ μὲν γὰρ διὰ νεότητα, δὺχαμιν ὄρκων ἐκ ἴσασιν, ὡς χρῆζεν τῶν ἐπιπρινῶν· αἱ δὲ πολλάκις ὑπὲρ δύχερίας ὀμνύσιν ἢ μὴ τοῖς ἀνδράσι σιωοίσει. διὰ περ αὐτοῖς ἀνέθηκε τῷ ἐξέσταν τῆ τὰ νομοθετήτα διαφυλάττειν, ἢ τῆναντίον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Γυναικὸς δὺχλῶ ἐν οἴκῳ πατρὸς γενομένη ἐν νεότητι. συχωρηθεῖσαν μὲν ὑπὸ τῆ πατρὸς παρασιωπήσαντος, ἴσαθα κελδοῖ· μὴ βεβαῖωθεῖσαν δὲ ὑπὸ τῆ πατρὸς, ἐκ ἐπιζητῆ Θεὸς, ὡς διαμῆναι καὶ πληρῶσαι ὀφείλσασιν πάντως.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐχλῶ ἢ δὲ λαβῆν τῷ ἐπ' ἀτιμία γονέων ὑπὸ παίδων γενομένη, κατὰ τὰς πονηρὰς διδασκάλους λέγειν παρασκυβάζοντας, Κορβὰν ἂν ἐξ ἐμῆ Μαρκ. 7. 11. ὠφελῆθῆς, Θεὸς καθόλου τιμῶν πατέρα καὶ μητέρα προσάξαντος. ὃς καὶ ἀκυροὶ γυναικὸς νέας δὺχλῶ, μὴ σιωανέσαντος τῆ πατρὸς· καὶ πάλιν ὑπ' ἀνδρῶν, μὴ τῆ ἀνδρὸς ἐπινδύσαντος. τὸ γὰρ ψυδαῖν ὑπ' ἐξέσταν ἀνέγκλητον. καὶ μετὰ ταῦτα χηρῶσῃ, Φησὶν, ἢ καὶ χωρισθῆ τῆ ἀνδρὸς. βεβαῖωται δὲ διὰ τῆτων τὸ ἐξ ἀρχῆς· ὅτι διὰ τὸν ἀνδρα γέγοναι ἢ γυνή, καὶ προσήκόν ἐσιν ὑποτάττεισθαι, καὶ κατὰ Παῦλον λέγονται, ἢ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἀνδρα. Ἐφεσ. 5. 53.

ζ. Ἐὰν δὲ γενομένη γένηται ἀνδρὶ, καὶ δὺχαὶ αὐτῆς ἐπ' αὐτῷ κατὰ τῷ διασολῶ τῶν χελῶν αὐτῆς, ὅσα ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ ἀκῆσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῇ ἢ ἂν ἡμέρα ἀκῆσῃ, καὶ ἔτω σήσονται πᾶσαι αἱ δὺχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ ὀρισμοὶ ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, σήσονται. Ἐὰν δὲ ἀνανδύων ἀνανδύσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἢ ἂν ἡμέρα ἀκῆσῃ, πᾶσαι αἱ δὺχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ ὀρισμοὶ αὐτῆς ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ἢ μενῶσιν, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἀνένδυσεν ἀπ' αὐτῆς, καὶ Κύριος καθαρῆ αὐτῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀνδρῶν. ἐν γὰρ τῇ βελῆσει τῆ ἀνδρὸς τίθεται τῷ πληρῶσιν τῆς δὺχῆς, εἰ παρασιωπήσειε κατ' ἰὼ ἡμέραν ἢ κῆσε τῶν τῆς γυναικὸς δὺχῶν· καὶ τὸ ἀκυρον τῆς ἐπαγγελίας, εἰ ἀνανδύσειε. καὶ Κύριος γὰρ Φησὶ καθαρῆ αὐτῷ. ὁ γὰρ ὑπὸ ἐξέστας μείζονος κωλυόμενος, ἀνέγκλητον ἔχει τῷ ἔλαψιν.

ι. Καὶ δὺχὴ χήρας καὶ ἐμβεβλημένης ὅσα ἂν εὐξήται κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μενῶσιν αὐτῇ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χίρα μὴ ῥαδίως ὀμνύτωσαν· ἔ γὰρ ἔχουσι τὰς παραιτητάς, ἔτ' ἄνδρας ὧν διεζούχθησαν, ἔτε πατέρας ἀφ' ὧν μετανέστησαν, ὅτε τὴν πρὸς γάμον ἀποικίαν ἐσέβοντο· ἐπειδὴ μένειν τὰς τέτων ὄρκους ἀναγκαῖον, ἐρημιά τῶν κηδομένων βεβαιούσκει.

- ια. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἢ δούλη αὐτῆς, ἢ ὁ ὄρισμός κα-
 ιβ. τὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μεθ' ὄρκου, καὶ ἀκίσθη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῷ, (1) καὶ μὴ ἀνανδύσῃ αὐτῆ, καὶ εἴσονται πᾶσαι αἱ δούλαι αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ὄρισμοὶ εἰς ὠρίσαστο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ (2)
 ιγ. εἴσονται κατ' αὐτῆς. Ἐὰν δὲ περιελῶν περιέλῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἢ ἂν ἡμέρα ἀκίσθη, πάντα ὅσα ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς κατὰ τὰς δούλας αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς ὄρισμους τὰς κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ἔ μενεῖ αὐτῆ· ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περιεῖλε, καὶ Κύριος καθαρῶ αὐτῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Κατὰ τὴν γνώμην τῆ ἀνδρὸς, ἢ συγχωρεῖται, ἢ ἀπαιτεῖται. εἰ μὴ παρασιωπήσῃ καὶ μὴ ἀνανδύσει, ἰσαμείνης τῆς δούλης καὶ ἀπαιτεμείνης· εἰ δὲ διαλύσει ὁ ἀνὴρ τὸ παρέγκλημα κατ' αὐτῆ ἡμέραν ἢ κατ' αὐτῆ, ἀνανδύσει τῆς γυναικὸς γνομένης καὶ μετὰ τὸν χωρισμόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βεβαίω τὸ τῆς φύσεως ὁ νόμος, ἐφ' οἷς ἐξ ἀρχῆς ἢ γυνὴ δεδημιούργηται. διὸ καὶ ὑποτάσσεται ἀπαιτεῖ.

ιδ. Πᾶσα δούλη, καὶ πᾶς ὄρκος δεσμὸς κακῶσαι ψυχῷ, ὁ ἀνὴρ αὐ-

Α τῆς εἴσει αὐτῷ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περιελεῖ.

» *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ κακῶσαι ψυχῷ, τὸ νησεῦσαι, ἢ ἄλλως ἀσκήσαι. ὅθεν καὶ περὶ τῆ μωδὸς τῆς νησεῖας φησὶν, εἰ αὐτῷ κακώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ἀριθ. 29. 7.

Β ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι εἰ ἂν γυνὴ ἢ θυγάτηρ ὑπόχηται ποιῆν ἀόρκως, ἢ ἀνδρὸ ὄρκου, ὃ δοκεῖ εἶναι λατρείας ἔργον· οἷον τὸ ἀπελθεῖν εἰ τῷ δε τῷ ἀγίῳ τόπῳ, ἢ δέναι εἰς ὀποιάν τόδε, ἢ νησεῦσαι· διώκται ὁ ἀνὴρ λύσαι τὰ ἀμαρτήματα αὐτῆ, ὁμοίως καὶ πατὴρ, εἰ μὴ συγχωρήσωσιν αὐτῆ ποιῆσαι ὃ ὑπέχετο.

Γ ιε. Ἐὰν δὲ παρασιωπῶν παρασιωπήσῃ αὐτῆ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ εἴσει αὐτῆ πᾶσας τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ τὰς ὄρισμους τὰς ἐπ' αὐτῆς εἴσει αὐτῆ, ὅτι ἐσιώπησεν αὐτῆ τῆ ἡμέρα
 Δ ις. ἢ ἤκασεν. Ἐὰν δὲ περιελῶν περιέλῃ αὐτῆ μετὰ τὴν ἡμέραν ἢ ἤκασε, καὶ λήφεται τὴν ἀμαρτίαν αὐτῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπίκειται δὲ καὶ τῷ ἀνδρὶ νόμος, ὁμοίως ἀπαιτῶν καὶ τέτον τὴν πρὸς Θεὸν βεβαιότητα. εἰ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐπιτρέψας, ὑσερον μεταδοῖτο, καὶ ἕτος τρόπον τινὰ παρέβη τὴν πρὸς Θεὸν ἐπαγγελίαν· βεβαιώσας μὴ τὴν δούλην τῆ σιωπῆ, ἀνατρέπων δὲ τῆ παραβάσει τὴν μετάνοιαν, ἢτοι τῆ ἀνανδύσει.

ιζ. Ταῦτα τὰ δικαιώματα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ ἀναμέσον γυναικὸς αὐτῆ, καὶ ἀναμέσον πατρὸς καὶ θυγατρὸς ἐν νεότητι ἐν οἴκῳ πατρὸς.

Κ Ε Φ. Λ Α.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐκδίκει τὴν ἐκδίκησιν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῶν Μαδιανιτῶν, καὶ ἔχατον προσεδήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τελουταίαν ταύτην πρᾶξιν ἐπιτάττει Θεὸς τῷ Μωϋσεῖ. ὄργην γὰρ ἑαυτῆς ἐδησαύρισαν οἱ ἐκ Μαδιάμ. καλὸν δὲ παράγγελμα, μέγα τὶ πρᾶτταν πρὸ τελουτῆς, ὡπερ ἐφῶδιον πρὸς τὴν ἔξοδον. ἀρέσκειν δὲ τῷ Θεῷ ταύτῳ παρῖσησι τὸ παρατάξασθαι λέγειν ἐναντι Κυρίου ἐπὶ Μαδιάμ. κατὰ Θεὸν γὰρ οἱ πρὸς ἐκκοπὴν ἀσεβῶν γινόμενοι πόλεμοι, τῆς γῆς ὄντες καθαρτικοί· καὶ βλασφημῶσιν οἱ τὴν κακίαν ἐνυπόστατον λέγοντες.

γ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν, λέγων, Ἐξοπλίσατε ἑξ

ὑμῶν ἀνδρας, καὶ παρατάξαθε ἐναντι Κυρίου ἐπὶ Μαδιάμ, ἀποδῶναι ἐκδίκησιν Κυρίου τῆ Μαδιάμ.

δ. Χιλίους ἐκ φυλῆς, καὶ χιλίους ἐκ φυλῆς, ἐκ πασῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἀποσείλατε παρατάξασθαι.

ε. Καὶ ἐξηρέθμισαν ἐκ τῶν χιλιάδων Ἰσραὴλ χιλίους ἐκ φυλῆς, δώδεκα χιλιάδες ἐνωπλισμένοι εἰς παρατάξιν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παντὶ μὴ τῷ στρατῷ πολεμεῖν ἐκ ἐδοκίμαζεν, εἰδὼς τὰ ὑπερόρια πλήθη (3) πλείοντα περὶ αὐτοῖς, καὶ ἅμα λυσιτελεῖς ἠγόμενος ἐφεδρείας εἶναι συμμαχῶν, (4) τοῖς προκαμῆσι βοηθός. ἀρῖσίνδω δὲ τὰς ἠβώνοντας ἐπιλέξας χιλίους ἐκ φυλῆς ἐκάστης, δώδεκα χιλιάδας. τοσαῦτα γὰρ ἦσαν αἱ φυλαί.

ΚΤΡΙΑ.

(1) Αὐτῆ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Τὸ, καὶ, λείπει. αὐτ.

(3) Πλείοντα ὄντα παρ' αὐτῆς. εἰ ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰ σελ. 129. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ. μήτι γε δὲ τὸ περὶ αὐταῖς ποιητικόν, ἀντὶ τῆ περὶ αὐτά.

(4) Συμμαχῶν. αὐτ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκ πάσης Φυλῆς τὸ ὅτι Α μάλισα ἐπίλεκτον καὶ μαχιμώτατον προσάσσει, ἵνα τὸ ἀφ' ἐκάστης δοδοκιμῶν, αὐχρημα γνήσται τῶ παντός, [καὶ ἢ τῶ μέρεος λαμπρότης εἰς ὅλον ἴοι τὸ πλήρωμα.]

5. Καὶ ἀπέσειλεν αὐτὸς Μωϋσῆς χιλίους ἐκ Φυλῆς (1) σὺ δυνάμει αὐτῶν, καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρὼν τῶ ἱερέως· καὶ τὰ σιδύη τὰ ἅγια, καὶ αἱ σάλπιγγες τῶν σημασιῶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.

11 ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ σκόβη τὰ ἅγια, τὸ Ἐφθ λέγει μᾶλλον καὶ τὰ ἱερατικά ἀνδύματα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Στρατηγὸν ἐλόμανος τῶ πολέμω Φινεὲς, πείραν ἤδη δεδωκότα στρατηγικῆς ἐπιτολμίας, ἐπὶ καλοῖς ἱεραίοις ἐξέπεμπε τῶς ὀπλίτας.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡσε μηδὲν ἀπειοικέ- ναι πράξεως ἱερατικῆς τὴν πολεμίαν ταύ- τῴ. καθαρὸν γὰρ τὸ δίκαιον παρὰ Θεῶ. καὶ δὴ καὶ ἅγιον τὸ ὑπὲρ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας γινόμενον.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὑποτύπωσης Χριστῶ μὲν, ὁ ἱερεὺς, τετέστιν ὁ Φινεὲς· Ἀγγέ- λων δὲ, σκόβη τὰ ἅγια, τῶν δὲ τὸν Θεῶν ἡμῶν διακεκραγόντων λόγον, αἱ σάλπιγγες τῶν σημασιῶν. ἔτω γὰρ ἀμογητὶ περιε- σόμεθα τῶν ἀνδραγαθῶν ἐν Χριστῶ, λέ- γοντες τὸ ἐν ψαλμοῖς ἀδόμνον· ἐν σοὶ

Ψαλ. 43. 5. τῶς ἐχθρῶς ἡμῶν χερσὶν ἰδόμεν, καὶ ἐν τῶ ὀνόματί σου ἐξεδυνώσομεν τῶς ἐπανισταμέ- νους ἡμῶν.

ζ. Καὶ παρετάξαντο ἐπὶ Μαδιάμ, καθὰ ἐνετέλατο Κύριος Μωϋσῆ· καὶ ἀπέκλειαν πᾶν ἀρσενικόν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ δὲ τοσαύτῳ ἐρ- γάσασθαι φθορὰν ἐκ Θεῶν προσάγματος, εἰκότως εἰς ὄργῳ Θεῶ ἀναφέρουσιν αἱ Θεῶν Τραφαῖ, πρὸς ἔμφασιν τῆς ὀλοθροδτικῆς τῶ κακῶ δικαιοσύνης, οἰκείως ἀπεικαζόμε- νης ὄργῃ. ὄργῃ γὰρ τὸ ἀφειδὲς ἐμφανί- ζει· ὅπερ ἐστὶ παρὰ τῶ Θεῶ κατὰ τῆς κα- κίας ἐ παθητικόν, ὡς ἐπ' ἀνθρώπων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκ τέττε σιωπίας προ- σήκει, μηδὲν πλήθος ἀνθρώπων παρὰ Θεῶ λελογισμένον, εἰ κακία παρείη.

η. Καὶ τῶς βασιλεῖς Μαδιάμ ἀ- πέκλειαν ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐ- τῶν· καὶ τὸν Εὐεῖν, καὶ τὸν Ροβὸμ, καὶ τὸν Σῆρ, καὶ τὸν Οὐρ, καὶ Ρο- βὸκ, πέντε βασιλεῖς Μαδιάμ. καὶ τὸν Βαλαάμ υἱὸν Βεῶρ ἀπέκλειαν ἐν ῥομ- Φαία σὺν τοῖς τραυματίαις αὐτῶν.

11 ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Καὶ τὸν Βαλαάμ υἱὸν Βεῶρ ἀπέκλειαν ἐν ῥομΦαία. Ὁ γὰρ μη- κέτι ἐν πνύματι Θεῶ λαλῶν, ἀλλὰ κατέ-

ναντι νόμω Θεῶ ἕτερον πορνείας νόμον ἰσά- νων, ἔτος ἐκ ἑτιώως Προφήτης, ἀλλ' ὡς μάντις λογιώθησεται. μὴ ἐμμένειν γὰρ τῇ τῶ Θεῶ ἐπιτολῇ, ἄξιον τῆς αὐτῶ κακο- μηχανίας ἀντελάβετο μισθόν.

θ. Καὶ προενόμισαν τὰς γυναῖ- κας Μαδιάμ, καὶ τὴν ἀποσιδῶν αὐτῶν, καὶ τὰ κλιῶν αὐτῶν, καὶ τὴν δυνάμειν αὐτῶν ἐπρονόμισαν,

11. Καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν, καὶ τὰς ἐπαύ- λεις αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρὶ. Καὶ ἔλαβον πᾶσαν τὴν προνομίαν, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν ἀπὸ ἀνθρώ- πω ἕως κλιῶς.

ιβ. Καὶ ἤγαγον πρὸς Μωϋσῆ καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ πρὸς πάντας τῶς υἱῶς Ἰσραὴλ τὴν αἰχμα- λωσίαν, καὶ τὰ σκῦλα, καὶ τὴν προνομίαν εἰς τὴν παρεμβολῆν εἰς Ἀ- ραβῶθ Μωάβ, ἢ ἐστὶν ἐπὶ Ἰορδάνη κατὰ Ἰεριχώ.

11. Καὶ ἤγαγον πρὸς Μωϋσῆ καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν σωμαγωγίαν υἱῶν Ἰσραὴλ τὴν αἰχμαλωσίαν. ἱερεῖ γὰρ ὡσεὶ ἀναθήματα τῶ Χριστῶ τῶ πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ ἐκ ἀσυμφανῆ τοῖς λαοῖς τὰ τῶν ἀγίων κατορθώματα.

11. Καὶ ἐξῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεά- ζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἀρχοντες τῆς σωμαγωγῆς εἰς σωάντησιν αὐ- τοῖς ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προηπλώτα τοῖς ἀριεῦσιν ὁ Μωϋσῆς· καὶ τῶτο μὲν τιμῆς· ἐπετίμα δὲ περὶ τῶν ζωγραφεύτων. εἰδὲς Ἰωβ. 14. 4. γὰρ καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου.

ιδ. Καὶ ὠργίσθη Μωϋσῆς ἐπὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, χιλιάρ- χους καὶ ἑκατοντάρχους τοῖς ἐρχομέ- νοις ἐκ τῆς παρατάξεως τῶ πολέμω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἡ μέμψις ἢ παρὰ Μω- σῆος ἐ πρὸς ἅπαντας ἀπλῶς, ἀλλὰ πρὸς μόνους ἐπράττετο τῶς τῆς δυνάμεως ἐπι- σκόπους, καὶ πρὸς χιλιάρχους καὶ ἑκατον- τάρχους.] διωλοῖ γὰρ διωκῶς ἐταδῆσονται. Σοφ. 6. α. διὸ καὶ κατ' αὐτῶν μάλισα τὸ ἀκριβὲς τῶ νόμω. ὦ γὰρ πολὺ παρέθεντο, Φησί, πολὺ

11. Ζητήσασιν ἀπ' αὐτῶ. Φέρειται τοίνυν ἐπὶ τῶς ἐπισκόπους καὶ τῶν ταγματῶν προεσηκό- τας ἢ κατὰ πάντων αἰτίας. αἶ γὰρ ταῖς νῆψει τῶν καθηγεμεῖων δοδοκιμῆ τὸ ὑπῆ- κοον. τοιγάρτοι καὶ γέγραπται τοῖς ὑπὸ

11. χεῖρα λαοῖς· πείθεθε τοῖς ἡγεμεῖοις. Ἐβρ. 13. 17.

11. Η. Οὐκ ἀκαταίτιατοι μεμενήκασιν οἱ ἀπόλεκτοι τῶν Φυλῶν, καί- τοι

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἀκαταίτιατοι μεμενήκασιν οἱ ἀπόλεκτοι τῶν Φυλῶν, καί- τοι

(1) Χιλίους ἐκ Φυλῆς, χιλίους ἐκ Φυλῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. χιλίους ἐξ ἐκάστης Φυλῆς. ἢ ἐν Ὄξον. χί- λους ἐκ Φυλῆς, καὶ χιλίους ἐκ Φυλῆς. ὁ ἐν ἀγ. Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 130.

τοι τὴν νίκην ἀράμενοι. δι' ἧς σημαίνεται καὶ μάλα σαφῶς, ὡς τὸ εἰσάπαν ἀνώμητον, εἰδ' ἂν αὐτοῖς τοῖς ἀνδριζομένοις ὑπάρξει ποτέ.

ιε. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωϋσῆς, ἵνα τὶ ἐζωγρήσατε πᾶν θῆλυ;

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ἐπετίμα Μωϋσῆς τοῖς νεοκνηκόσιν, ὡς ἔκατά λόγον τὸν ἀκριβῆ καὶ ἀδιάβλητον παντελῶς τὸ πρᾶγμα σωτηρευτικόσιν. ἔλαρ ἔδει, Φησί, ζωγρησαί τὸ ἄρσεν, εἰδ' ἂν αὐτὸ θῆλυ τὸ ἐμπειρογάμον. ἔδει γὰρ τῆς ὅσον εἰδέπω μελλούσης ὑπ' αὐτοῖς εἰσελαί γῆς ἀποκείρεσθαι τὸ ἄρσεν, ὡς ἦξον μετὰ βραχὺ πρὸς ἡβλυτε καὶ ἀλκίω, καὶ πολέμιον ἐσόμενον τῷ λαῷ, σταναιρεῖσθαι δὲ καὶ τὸ θῆλυ, σκανδάλα παραίτιον γεγονός.

ις. Αὐτοὶ γὰρ ἦσαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα Βαλαὰμ τῷ ἀποσῆσαι καὶ ὑπεριδεῖν τὸ ῥῆμα Κυρίε ἐνεκεν Φογῶρ· καὶ ἐγένετο ἡ πληγὴ ἐν τῇ σωμαγωγῇ Κυρίε.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐ μόνον ὁ Βαλαὰμ γέγονεν αἴτιος ἐκπορευῆσαι τὸν Ἰσραὴλ· διὸ καὶ ἀπέκλειναν αὐτὸν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· ἀλλὰ καὶ ὁ Φογῶρ. ὁ μὲν γὰρ σιβεβλάθουσαν, ὁ δὲ καὶ σιωήρησε τῇ πράξει τῇ ἀτόπῳ, προτρεπόμενος τὰς γυναῖκας Μαδιαμ ἀσελγήσαι μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. διὸ καὶ τὸν Σαρ ἀπέκλειναν, ὅς μὲν ἄρχων Μαδιαμ· ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς σιπέπραξε τῷ ἔργῳ τῷ ἀθέσμῳ, προσησάμενος τῷ ἑαυτῷ θυγατέρα. καὶ γὰρ καταγελαῖν τῶν ἐν ἀξίαις θέλουσι μᾶλλον οἱ ἀσελγεῖς. καὶ ἠρήσατο βασιλεύς ὢν, προσῆσαι τῷ ἑαυτῷ θυγατέρα, ἵνα παρολιθίσαντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, προσκρῶσσι Θεῷ. τὸ δὲ Σαμαρειτικόν, σαφέσερον Φησι, λέγον· διὰ λόγῳ Φογῶρ.

ιζ. Καὶ νῦν ἀποκλείνατε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν πάσῃ τῇ ἀπαρτίᾳ, καὶ πᾶσαν γυναῖκα, ἣτις ἐπέγνω κοίτῃ τῷ ἀρσενος ἀποκλείνατε. Καὶ πᾶσαν τῷ ἀπαρτίαν τῶν γυναικῶν, ἣτις ἐκ οἶδε κοίτῃ ἀρσενος, ζωγρήσατε αὐτάς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπετίμα δὲ περὶ τῶν ζωγρηθειῶν γυναικῶν· τὰς πολλῶν αἰτίας κακῶν, καὶ τὰς ἐπὶ τιμωρίᾳ κωλύει σῶζεσθαι· ἐξαλείφει δὲ καὶ ὅσον νῆπιον ἄρσεν, ὡς πολέμιον ἐσόμενον ὑπὲρ τῆς τῶν γονέων ἀναιρέσεως. ἐξαλείφει δὲ καὶ τὰς γυναῖκας, διὰ τὴν ἀσεβῆ πορνείαν· τὰς δὲ ἀπίερας ἔσας, ἀπολείπεσθαι κελύβει, ὡς ἀναιτίες τῷ κακῷ ταύτας περιποιῶν, δελεῖας ἔργον πληρῶν διωαμείας, ὡς εἶναι τῷ κέρδους τοῖς πολεμισαῖς, καὶ τῇ λοιπῇ σωμαγωγῇ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῶν Μαδιανιτῶν τὰς ἀνδρὶ σιωημμείας ὁ νομοθέτης

A, ἀναιρεθῆναι προσέταξεν; Ὡς πεπαιδευμένης τῆς ἀσεβείας τὰ δόγματα, καὶ διαφείρειν τὴν ἐξανδραποδίσαντας διωαμείας.

ιδ. Καὶ ὑμεῖς παρεμβαλάτε ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἐπὶ ἡμέρας. πᾶς ὁ ἀνελὼν καὶ ὁ ἀπλόμενος τῷ τετραμένῳ ἀγνισθῆσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ὑμεῖς καὶ ἡ αἰχμαλωσία ὑμῶν.

B **** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Προσάττει τὴν μὲν ἔξω τῷ στρατοπέδῳ καταμένειν τινὰς ἡμέρας· τῷ δὲ μεγάλῳ ἱερεῖ καθάραι τῷ Φόνῳ τὴν ἀπὸ τῆς παρατάξεως ἦκοντας τῶν συμμάχων. καὶ γὰρ εἰ νόμιμοι αἱ κατ' ἐχθρῶν σφαγαί, ἀλλ' ὅγε κλείνων ἀνδρῶν, εἰ καὶ δικαίως, καὶ ἀμωόμενος, καὶ βιαδαῖς, ὑπαίτιος εἶναι δοκεῖ, διὰ τὴν ἀνωτάτω καὶ κοινῶν συγγένειαν. ἔλαριν καθαρῶν ἐδέησε τοῖς κλιώσιν πρὸς ἀπαλλαγῇ τῷ νομιόδατος ἄγας γενήσθαι.

Δ **** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Τῆς μὲν ἡμέρας τῆς τρίτης, ἢ τὸν τρίτον ἡμῖν σημαίνουσης καιρὸν, κατ' ὃν ἡ διὰ Χριστὸν γέγονε καθαρῶν μετὰ χρόνον τὸν μετὰ Μωσῆα, καὶ κατ' ὃν ὁ τῶν ἀγίων Προφητῶν ἀνεδείχθη χορός· ἦτοι τὸν τῆς ἀναστάσεως, κατ' ὃν ἀνεβίω Χριστὸς, προσηλώσας τῷ τιμῷ σαυρῷ τὸ κατ' ἡμῶν χειρόγραφον, καὶ λυτικὸν ἀμαρτίας τὸ δι' ἡμᾶς ὑπομείνας πάθος. τῆς γε μὲν ἐβδόμης τὸν ἐπὶ τῇ σωματελείᾳ τῷ παρόντος αἰῶνος καιρὸν ἀναπειθέσης νοεῖν, κατ' ὃν ὀλοτρόπως τὸ τῆς ἀμαρτίας ἄχθος ἀποσεισάμενοι, καὶ εἰς λῆξιν ἰόντες ἀγιασμῷ, σιωεσόμεθα τῷ Χριστῷ, καθάρῳ καὶ ἡγνισμῶν, καὶ ἐν μακαριότητι τῇ κατὰ Χριστὸν τρίβοντες ζῶν.

E **ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ.** Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, διὰ Χριστὸν τὸν τριήμερον ἀναστάντα· τῇ ἐβδόμῃ, διὰ τὸ τέλος τῷ κόσμῳ, ἐβδομαία χιλιάδι συμπληρωμένον· ἐν ἣ καθαρότης εἰσάγεται διὰ Χριστὸν, ἀνατελέσεως δικαιοσύνης ἐν ἡμέραις αὐτῷ.

ιη. Καὶ πᾶν περίβλημα καὶ πᾶν σκεῦος δερμάτινον, καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγίας, καὶ πᾶν σκεῦος ξύλινον ἀφαινεῖτε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐκ περισίας τὸ καθαρὸν εἰσάγων, ὡς μηδαμῶς ἐν μολυσμῶς ἐν ἀνθρώποις.

ια. Καὶ εἶπεν Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὴν ἀνδρᾶς τῆς διωαμείας τὴν ἀρχομένης ἐν τῆς παρατάξεως τῷ πολέμῳ, τῷ τὸ δικαίωμα τῷ νόμῳ ὁ σιωέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ.

H **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Σκεδῶν ἐκ περισίας εἰσήγαγε καθάραιν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος. τῷ γὰρ τῷ λόγῳ Μωϋσεῶς Ἐλεάζαρ προσέδηκε κατὰ τὸ σιωπῶμενον μαθῶν

μαθῶν ἐκ Θεῶ. ὡς καὶ Μωϋσῆς τοῖς περὶ τῆ πᾶσα προσέειπε τὸ τῆ ὑσώπῃ, καὶ τὸ μὴ ἐξικίναί τινι ὕδραν ἕως πρῶτῃ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιλήρησον, ὅτι Μωσῆς μὲν πρότερος τοῖς νενικηκόσι τὸν τῆ διασμήχεσθαι κατεδήλα καιρὸν, ἐκ ἔτι δὲ καὶ τὸν τρόπον· προανακηρύττει γὰρ ὁ νόμος τῆς διὰ Χριστὸν καθάρσεως τὸν καιρὸν· δεύτερος δὲ καὶ μετὰ Μωσέα προσεφώνηκεν ὁ ἱερεὺς, τρεῖςιν ὁ Ἐλεάζαρ. διατάττει μὲν γὰρ μετὰ Μωσέα Χριστός, καὶ τὸν καιρὸν μὲν ἐκ ἔτι τῆ καθαρισμῆ τοῖς ἀνδριζομένοις καταδηλοῖ· αὐτὸς γὰρ ἡ ὁ καιρὸς· τὸν δὲ τρόπον εἰσηγεῖται. καὶ αὐτὸς πῶς ἤδη λοιπὸν ἐν ὄψει τίθησι τὸ μυσῆριον, τὸν ἀκριβῆ τῆ νόμος διερωμυθῶν σκοπὸν.

κβ. Πλῶ τῆ χρυσοῖς καὶ τῆ ἀργυροῖς καὶ χαλκῆ καὶ σιδήρεσ καὶ μογγ. λίθοσ καὶ κασιτέρεσ· Πᾶν πρᾶγμα ὃ διελύσεται ἐν πυρὶ, καὶ καθαρὸν θήσεται, ἀλλ' ἢ τῷ ὕδατι τῆ ἀγνισμῆ ἀγνισθῆσεται· καὶ πάντα ὅσα μὴ διαπορεύεται διὰ πυρὸς, διελύσεται δι' ὕδατος.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Προσέταχεν ὅσα μὲν ἡ ἐν τοῖς σκῦβῃσι τινι πυρὸς ἀκμῶ δῆκειν οἶά τε, παρενεχθῶναι διὰ πυρὸς, τὰ δὲ ὅσα μὲν ὑδάθεναι ἐκ ἔχοντα φυσικῶ, σαθρὰ δὲ καὶ ἐτοιμότερα πῶς εἰς τὸ παθεῖν διώκαται τὸν εἰς ἅπαν ἀφανισμόν, ἐδήτῃ δὲ λέγων καὶ τὸ ἐκ δερμάτων καὶ ξύλων, δι' ὕδατος φέρεσθαι· ὡς ἐν σκῦβῃσιν ἡμᾶς χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς καὶ ἐν τοῖς ἑτέροις αἰνιγματωδῶς ὑποφαίνων, οἷς ἢ διὰ Χριστὸν γέγονε καθαρσις ὡς ἐν πυρὶ τε καὶ ὕδατι. βεβαπισμεθα γὰρ ἐν πνύδῃ ματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ. ἐκέν τὸ δοκιμάζεσθαι διὰ πυρὸς τε καὶ ὕδατος τὰ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας σωηλεγεμένα, τινι ἡμῶν ἀρτίως ὑποδηλοῖ καθαρσιν, ἕς ὄντας ποτὲ πλετον ἄσπερ τινὰ διαβολικὸν, ἑαυτῷ περιεποιήσατο Χριστὸς, εἰσελθὼν εἰς τινι οἰκίαν τῆ ἰχυρῆ, καὶ τὰ σκῦβῃ αὐτῆ διαρπάσας, καὶ δῆσας τὸν ἰχυρόν.

Ματθ. 3. 11.

Ματθ. 22. 29.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Τὸ ἐκάσθ τῶν νενικηκότων σκεῦος, εἴτε χρυσῆν εἴη τυχόν, εἴτε ἀργυρῆν, εἴτε καὶ ἐκ χαλκῆ, καὶ ἐξ ἑτέρας ὕλης πεποημένον, διὰ πυρὸς ἰέναι προσέταχεν.] ὡς γὰρ ὁ μακάριος [γράφει] Παῦλος, ἐκάσθ τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει.

1. Κορ. 3. 13.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Προσέταχε δὲ καὶ δι' ὕδατος ἔρχεσθαι τινὰ. δοκιμάζεσθαι γὰρ ἐκ ἑτέρας ὁ τῆς ψαλμωδίας ἡμῶν ὑπαντίτεται λόγος τῆς τῶν ἀγίων ψυχῆς, πλῶ ὅτι κατὰ τοῖς δέτινας τρόπος. καὶ γέν ὁ Δαβὶδ ἔψαλλον· ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυρῆται τὸ ἀρ-

Ψαλ. 65. 10. 12.

Α,, γύριον. δῆλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχῶ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τρεῖςιν τὰ διαπορεύόμενα διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος ἀγνισθῆσεται. ἂ δὲ τῷ πυρὶ προσομιλῆντα φθίρεται, ἀρκεθῆσεται τῷ τῆ ὕδατος ἀγνισμῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σύμβολον τῶν διὰ πυρὸς διερχομένων, ὡς ὁ Παῦλος ἔφη· σωθῆσεται, ὡς διὰ πυρὸς δέ. 1. Κορ. 3. 15.

Β καδ. Καὶ πλῶσθε τὰ ἱμάτια τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, καὶ καθαρὸν θήσθε· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεσθε εἰς τινι παρεμβολῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρῶτον περὶ τῆ καθαρισμῆ διατάττει, καὶ τότε περὶ τῆ μερισμῆ. εἰ γὰρ καὶ δικαίας εἰργάσαντο σφαγᾶς. αὐτῆ γε ἢ τῶν ὁμογενῶν ἀναίρεσις δάται καθαρισμῆ, ὅτι μὴ ἐκ Θεῶ τὸ φθίρεσθαι τῆς ἀνθρώπος ἤρξατο, ἕς ἐπὶ ζωῆ ἐπλασε. (1)

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Εἰσελεύσεσθαι τότε μόλις εἰς τινι παρεμβολῶ τῆς νενικηκότας ὁ Ἐλεάζαρ φησιν, ὅταν ἀποπλῶειαν τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη τὰ ἱμάτια, καὶ ἔτως ἔσεσθαι καθαρῆς. ἢ γὰρ τελεία καθαρσις, καὶ ῥύπῃ παντὸς ἀπόθεσις ἐκ ἑκάστοις ἔσθαι τῆς σωτελείας καιροῖς, ἀνασθεμῆς εἰς ἅπαν τῆς ἀμαρτίας, καὶ εἰς τὸ ἀνωθείτε καὶ πρεσβύτατον κάλλος τῆς ἀνθρώπος φύσεως ἀναφερομῆς.

κε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς κς. Μωϋσῶν, λέγων, Λάβε τὸ κεφάλαιον τῶν σκῦλων τῆς αἰχμαλωσίας ἀπὸ ἀνθρώπος ἕως κλιώης σὺ καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῆς σιναγωγῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Λάβε τὸ κεφάλαιον. τὸ Σαμαρειτικὸν, λάβε τὸ τέλος, ἔχει.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τύπος ἂν εἶεν Μωσῆς τε καὶ Ἐλεάζαρ τῆ μόνῃ ἀρχιερέως καὶ νομοθέτῃ Χριστῆ, διανέμοντος τῷ λαῶ τὰ σκῦλα, συμπαρεσηκότων ἀγίων Ἀγγέλων, ὧν καὶ τύπος οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῆς σιναγωγῆς.

κς. Καὶ διελῆτε τὰ σκῦλα ἀναμέσον τῶν πολεμιστῶν τῶν ἐκπεπορευμένων εἰς παράταξιν, καὶ ἀναμέσον κη. πάσης σιναγωγῆς. Καὶ ἀφελῆτε τὸ τέλος Κυρίῳ παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῶν πολεμιστῶν τῶν ἐκπεπορευμένων εἰς τινι παράταξιν, μίαν ψυχῶν ἀπὸ πεντακοσίων, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν κλιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων. καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσεως αὐ-

κδ. τῶν λήψεσθε. Καὶ δώσεις Ἐλεάζαρ τῆ

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πῶς καὶ ὁ Προκόπιος ἐ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. V V V V

λ. τῷ ἱερεὶ τὰς ἀπαρχὰς Κυρίῃ. Καὶ ἀπὸ τῶν (1) ἡμίσεως τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ λήψη ἕνα ἀπὸ τῶν πεντήκοντα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν· καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς Λεβίταις τοῖς Φυλάεσσι τὰς Φυλακὰς ἐν τῇ σινη- νῇ Κυρίῃ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὴν λείαν διένειμε, τοῖς μὲν στρατοδυσταμίνοις· ὀλίγος δ' ἀριθμὸς ἦσαν παρὰ τὴν ἡσυχάσαντας· διδῶν ἡμισυ μέρος· ἴσχυρον δὲ τοῖς καταμείνανσιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. δίκαιον γὰρ ὑπέλαβεν εἶναι καὶ τῶν μεταδέναι τῆς ἀφελείας, εἰ καὶ μὴ τοῖς σώμασι, ταῖς γὰρ ψυχαῖς διαγωνισαμένοις. οἱ γὰρ ἔφεδροι τῶν ἀγωνιστῶν ἐκ ἐλαττέμενοι ταῖς προθυμίαις, χρόνῳ καὶ τῷ φθαδιδῶν μόνον ὑπερίσταν. λαβόντων δὲ τῶν μὲν ὀλίγων πλείω, διὰ τὸ προκινδυνεύσαι, τῶν δὲ πλείων ἐλάττω, διὰ τὴν αἴδον καταμονῆν, ἔδοξεν ἀναγκαῖον εἶναι πάσης τῆς λείας τὰς ἀπαρχὰς καθιερώσαι. τὸ μὲν ἔν πεντηκοντῶν, οἱ ἐφεδρῶσαντες· πεντακοσιῶν δὲ μοῖραν οἱ προπολεμήσαντες εἰσώλεγκαν. τῶν δ' ἀπαρχῶν τὰς μὲν παρὰ τῶν στρατοδυσταμίων, τῷ μεγάλῳ ἀρχιερεὶ προσάττει δοδιδῶν· τὰς δὲ παρὰ τῶν καταμεινάντων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τοῖς νεωκόροις, οἷς ὄνομα Λεβίται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀσαφὲς τὸ ῥητόν· ὁ δὲ νῆς τοιαύτος ἐστίν· ἐάν μέρος τῆς σωμαγωγῆς ἐξέλθῃ εἰς πόλεμον, καὶ λάβῃ σκύλα, μερίζονται εἰς δύο, καὶ λαμβάνουσιν ἐν μέρος οἱ πολεμήσαντες, καὶ ὀλίγοι ὡσιν, ὡς αὐτοὶ τὸ πᾶν κατορθώκοτες, καὶ τὸ ἄλλο ἡμισυ, τὸ λοιπὸν σύστημα τῆς σωμαγωγῆς. πλὴν διδῶσι τέλος ἐκ τῶν σκύλων πρῶτον τῷ Κυρίῳ, ἕτως· ἐάν λάβωσιν αἰχμαλώτους ἀνδρας κατὰ πεντακοσίους, ἕνα διδῶσι τῷ Κυρίῳ, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων. τὰ δὲ λοιπὰ ἀπὸ τῆς τῆς ἡμίσεως μέρος δὲ τὰς ἀπαρχὰς προσαγαγεῖν τῷ Θεῷ. ἢ ἔτω· πρὸς ἡμισυ μὲν μέρος λαμβάνουσιν οἱ πολεμισαὶ καὶ οἱ λοιποὶ. οἱ δὲ πολεμισαὶ, ἐκ τῆς ἡμίσεως αὐτῶν μέρος, ἀπὸ τῶν πεντακοσίων, διδῶσι μίαν ψυχὴν τῷ Κυρίῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κλίνας, διδῶσι δὲ καὶ ἀπαρχὰς· οἱ δὲ λοιποὶ οἱ μὴ πολεμισαὶ διδῶσι τέλος τῷ Κυρίῳ πεντηκοντῶν, ἀπὸ τῶν πεντήκοντα μίαν.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐξαριθμημένους τῆς λαῆς, γίνεται καὶ τῶν σκύλων ἐξαριθμησις ἀνθρώπων τε καὶ κτηνῶν, καὶ διαίρεσις τῶν εἰς τε τὴν πολεμήσαντας, καὶ τὴν οἴκοι μένοντας. ἑκατέροις γὰρ μερίζει, διότι ἀλλήλων προσδεῖ τὰ μέρη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπαρχὴ δὲ ἀπὸ τῶν σκύλων λαμβάνεται, ἢ μὲν τῷ ἱερεὶ, ἢ δὲ

Α. τοῖς Λεβίταις. ἀπὸ μὲν τῆς ἡμίσεως τῶν λαφύρων, τὸ πεντακοσιῶν τῷ ἱερεὶ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κλίνας· τὸ δὲ πεντηκοντῶν ἀπὸ τῆς ἡμίσεως τῆς ὑπολοίπου τοῖς Λεβίταις. ἔλαττον γὰρ ἢ μέρος ἐνὶ ὄντι τῷ ἀρχιερεὶ, πλεον δὲ πολλοῖς ἔσι τοῖς Λεβίταις.

Β. *** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διενέμαντο τὰ ἐκ τῆς πολέμου σωμαλεγεμένα πρὸς πᾶσαν δύσιν τὴν σωμαγωγῆν, καὶ τοῖς τῶν ἀνδριζομένων κατορθώμασιν ἢ ἑτέρα πληθὺς κατεσεμνύετο. ὅτι γὰρ σωδοκιμήσει τοῖς ἄγαν ἐξελεγεμένοις καὶ περιφανεζέροις τὸ βραχύτι καταδεῆς καὶ κατόπιν ἰὸν τῆς ἐκείνων μεγαλοφύϊας, ὑπεσημαίνεται ὡς καὶ ὁ θεασέσιος Παῦλος. ἀπαριθμησάμενος γὰρ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀγίων τὴν διὰ πίσεως ὑδοκιμήσαντας, καὶ οἷς ἡ δόξα περιφανῆς ἀπόγε τῆς εἰς Θεὸν ἀκριβῆς ὕσεβείας, κατὰ πίσιν, φησὶν, ἀπέθανον ἔτοι πάντες, καὶ ἐκ ἐκομίσαντο τὰς ἐπάγγελίας· τῆς Θεῆ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένους, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν. ἐπισέλλει δὲ καὶ ἑτέροις· ἡδη τετελειωμένοι ἐστέ. χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε, καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. ὅπως ὅπως σωτελειωθήσονται τοῖς ἐν τέλει καὶ οἱ τάξιν ἔχοντες τὴν καταδεῆ, καὶ σωδοκιογῶνται τοῖς ἐξελεγεμένοις οἱ μὴ κατ' αὐτὰς ὑδοκιοί.

Δ. *** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰς μὲν δυοκαίδεκα χιλιάδας τῶν πολεμιστῶν, ἀπὸ τῆς τῆς παντός ἡμισείας τῆς ἐκνεμηθείσης αὐτοῖς, προσκομίζεν προσέταχε τῷ ἀρχιερεὶ μίαν κεφαλῶν ἀπὸ πεντακοσίων, ἐν τε τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς κλίνας. καὶ τῆτο τῷ αὐτοῖς τῷ Κυρίῳ τὸ τέλος. πληθὺν γε μὴ τὴν ἑτέραν, μίαν ψυχὴν ἀπὸ πενήκοντα τῆ ἱερᾶ Φυλῆ καταθέσαι δεῖν ἐδικαίωσε Κύριος. ἀνατυπῆντος δὲ πάλιν ἡμῖν τῆ Ἐλεάζαρ ἐφ' ἐαυτῷ τὸν ἕνα τε καὶ μόνον ἀληθῶς ἀρχιερέα, τῆς Χριστῶν, ἑξαίρετως καὶ ἀληθῶς καὶ οἰονείπως αὐτῷ κατὰ πρόσωπον ἰδικῶς ἀνακείσεται τῶν ἐξελεγεμένων ἢ δωροφορία. αὐτῷ γὰρ προσαγῶσι, μεσολαβῆντος ἑδῶτος. ὁ δὲ καὶ ἑδῶτος οἱ μακάριοι μαθηταί, δῶσι δὲ ἐτι καὶ νῦν οἱ λαῶν ἡγεμῶν, τῆς ἐπὶ τῷ θεῷ κηρύγματι πόνους ἰδικῶν ἀνάστημα ποιούμενοι τῷ Χριστῷ. ἢ δὲ ἑτέρα τῶν ὑδοκιμῶντων πληθὺς, ποιῆται μὲν τὰς δωροφορίας εἰς δόξαν Χριστῶν, πλὴν διὰ μέσους κειμένων ἀγίων, ὡς ἐν γε τῇ ἱερᾶ Φυλῆ νοσημένων.

Ε. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἐν διὰ μέσους τῶν ἀγίων ἢ εἰς Θεὸν αὐδῶς καὶ τὸ σέβας τῶν καρποφορῶντων.

Ζ. *** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ οἱ μὲν ἀπὸ πεντακοσίων μίαν προσαγῶσι ψυχὴν, οἱ δὲ ἀπὸ πενήκοντα. ἐν ἐλάττωσι γὰρ ὀφλήμασι τὸ ὑδοκιμῶν, διὸ καὶ μείων ἢ προσφορᾶ· ἐν πολλῷ δὲ πλείοσι τὸ ὑποδεῆς, διὸ καὶ

(1) Τῆ ἡμίσεως τῆ τῶν. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ.

καὶ οἱ ἀριθμῶ πλείονι τὰ προσκομιζόμενα ὑπὲρ αὐτῶν, ἀναλόγως τοῖς ἐκάσθ' πλάσμασι τὰ ὑπὲρ αὐτῶν προσφέρεται.

λα. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καθὰ συνέταξε

λβ. Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἐγενήθη τὸ πλεόνασμα τῆς προνομῆς ὃ ἐπρονόμισαν οἱ ἄνδρες οἱ πολεμιστὰ ἀπὸ τῶν προβάτων, ἑξακόσια χιλιάδες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακίχλιοι. Καὶ βοῶν, δύο καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες. Καὶ ὄνων, μία καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες.

λε. Καὶ ψυχὰν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν γυναικῶν αἱ ἔτι ἐγνώσαν κοίτῳ ἀνδρῶς, πᾶσαν ψυχὰν, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀνθρώπος νῦν, τὰς γυναικῶν λέγει. ἔδεν γὰρ ἀρσενικὸν ὑπελείφθη.

λς. Καὶ ἐγενήθη τὸ ἡμισόμα ἡ μερὶς τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὸν πόλεμον ἐκ τῶ ἀριθμοῦ τῶν προβάτων, τριακόσια χιλιάδες (1) καὶ ἐπτάκισ

λζ. χίλια καὶ πεντακόσια. (2) Καὶ ἐγενήθη τὸ τέλος Κυρίε ἀπὸ τῶν προβάτων, ἑξακόσια ἑβδομήκοντα πέντε. Καὶ βοῶν, ἑξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες, καὶ τὸ τέλος Κυρίω, δύο καὶ ἑβδομήκοντα. Καὶ ὄνοι, τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι, καὶ τὸ τέλος Κυρίω, μία (3) καὶ ἑξήκοντα.

μ. Καὶ ψυχὰν ἀνθρώπων, ἑκαταίδεκα χιλιάδες, καὶ τὸ τέλος αὐτῶν Κυρίω, δύο καὶ τριάκοντα ψυχὰν. Καὶ ἔδωκε Μωϋσῆς τὸ τέλος Κυρίω τὸ ἀφαίρεμα τῶ Θεῷ Ἐλεάζαρ τῷ ἱερεῖ, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

μβ. Ἀπὸ τῶ ἡμισόματος τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ἔς διέλε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τελείων ἑξ αὐτῶ τῶ ἡμισόματος τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, ἔς διέλε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ λοιπῶ Ἰσραὴλ ὡς ἂν ἐποιεῖς ἀπὸ τῶ ἡμισόματος, ὃ συνέσθησε Μωϋσῆς ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, διελὼν αὐτῶ τῶν ἄλλων τῶν μὴ ἐκπορευομένων εἰς τὸν πόλεμον.

μγ. Καὶ ἐγένετο τὸ ἡμισόμα τὸ τῆς σιναγωγῆς ἀπὸ τῶν προβάτων,

Α τριακόσια χιλιάδες (4) καὶ ἐπτάκισ χίλια καὶ πεντακόσια. Καὶ βοῶν, ἑξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες. Ὀνοι, τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ ψυχὰν ἀνθρώπων, ἑξ καὶ δεκά χιλιάδες.

μδ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ ἡμισόματος τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ ἐν ἀπὸ τῶν πενήκοντα, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν ἡλιωῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς Λεβίταις τοῖς φυλάσσοι τὰς φυλακὰς τῆς σιλῶης Κυρίε, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ αὐτὰ ἄλλιν τὸ ἐν ἀπὸ τῶν πενήκοντα, καθὰ τὸν τύπον, ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν νοητέον. ὡπερ γὰρ ἐκεῖ ἔπε, μίαν ψυχὴν ἀπὸ πεντακόσιων, καὶ ἀπὸ ἐκάστης χιλιάδος ἔλαβε μίαν ψυχὴν ἐκ πάσης τῆς προνομῆς, ὡς δηλοῖ σαφῶς ὃ τῆς ψήφου συλλογισμός. ἔτω καὶ αὐτὰ ἄλλιν, εἰπὼν ἕνα ἀπὸ τῶν πενήκοντα, ἑξ ἐκάστης ἑκατοντάδος ὡ βέλεται λαμβάνεσθαι, τῆς πάσης προνομῆς ἀμὰ σκοπεμένης.

μη. Καὶ προσῆλθον πρὸς Μωϋσῆ πάντες οἱ καθεσσεμένοι εἰς τὰς χιλιαρχίας τῆς δωιάμεως, χιλιαρχοὶ καὶ ἑκατόνταρχοὶ, καὶ ἔπαν πρὸς Μωϋσῆ, Οἱ παῖδες σε εἰλήφασι τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν παρ' ἡμῶν, καὶ εἰ διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν ἔδε εἰς.

ν. Καὶ προσεννώχαμεν τὸ δῆρον Κυρίω, ἀνὴρ ὃ εὖρε σκεῦος χρυσοῦν καὶ χλιδῶνα καὶ ψέλλιον καὶ δακτύλιον καὶ περιδέξιον καὶ ἐμπλοκίον, ἑξίλασασθαι περὶ ἡμῶν ἐναντι Κυρίε.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χιλιαρχοὶ δὲ καὶ ἑκατόνταρχοὶ καὶ ὁ ἄλλος ὁμιλος λοχαγῶν καὶ ταξιαρχῶν, ὑπὲρ τε τῆς αὐτῶν σωτηρίας καὶ τῶν στρατόδουσαμένων, καὶ τῆς παντὸς λόγου κρείττους νίκης, ἔδελοντὰ κομίζεσθαι ἐξαιρέτως ἀπαρχὰς κόσμον τε χρυσοῦν ὅσον ἕκαστος ἐκ τῆς λείας ἀνεῦρε, καὶ σκόνη πολυτελέστατα, ὡν πάλιν ὑλὴ χρυσοῦς ἔστω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐθελόσιον ποιῶνται προσκομιδῶν τὰ οἱ καμιλλοῖς ἐξαιρέτως, καὶ νικῶσι ταῖς φιλοτιμίαις τῶ νόμου τὸν ὅρον οἱ τῶν ἀπολέκτων ἡγεμόνοι.

να. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρ' αὐτῶν πᾶν σκεῦος ἐργασμένον.

V V V V 2

ΠΡΟΚΟ-

(1) Τριακόσια καὶ τριάκοντα χιλιάδες. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. τριακόσια χιλιάδες καὶ τριάκοντα χιλιάδες. ἢ τῶ Ἄλλ.

(2) Καὶ ἐπτάκισ. ὃ Ἀλεξάν. καθ.

(3) Εἰς καὶ ἑξήκοντα. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.

(4) Τριακόσια καὶ τριάκοντα. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. τριακόσια χιλιάδες καὶ τριάκοντα χιλιάδες. ἢ τῶ Ἄλλ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τῶ χρυσῷ, ἢ μὲν ὑλὴ κοσμικῆ, ἢ δὲ χρῆσις πνευματικῆ κα-
τάπερ καὶ τῶν δώρων, ὑλικὸς μὲν ὁ χρυ-
σός, τὸ δὲ ἐν αὐτοῖς εἶδος ἀπὸ τῆς τέχνης
ἔχ ὑλικόν, ἀλλὰ νῦν καρπός.

νβ. Καὶ ἐγένετο πᾶν τὸ χρυσίον
τὸ ἀφαίρεμα ὃ ἀφῆλον Κυρίῳ, ἔξ
καὶ δέκα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ
πεντήκοντα σίκλοι παρὰ τῶν χιλιάρ-
χων καὶ παρὰ ἑκατοντάρχων.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀπογράφεται τὰ
δῶρα. δι' ὧν γὰρ καρποφορεῖται εἰς ἀρε-
τῶν, διὰ τῶν μνημονοδόμεθα παρὰ Θεῷ.
ἔδὲ γὰρ ἄλλως τίμιον τὸ Φυτόν, εἰ μὴ διὰ
τῶ καρπῶ. τοιοῦτος ὁ τῶν Ἀποστόλων καρ-
πός, ὡς πρὸς Φησί· ἵνα γένηται ἡ προσφο-
ρά τῶν ἔδνῶν ὑπὸ πρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
πνεύματι ἀγίῳ.

νγ. Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ πολεμιστοὶ
ἐπρονόμισαν ἕκαστος ἑαυτῶ.

ΛΗΛΟΥ. Ἐπρονόμισαν, ἀντὶ τῶ,
ἕκαστος ὃ ἤρπασεν, ἐκλήσατο, ἔκ. ἐκοινο-
ποίησε.

νδ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεά-
ζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρὰ τῶν
χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρ-

A χων, καὶ εἰσώλεγε αὐτὰ εἰς τὴν σκη-
νὴν τῶ μαρτυρίας, μνημόσμων τῶν
ὑῶν Ἰσραὴλ ἐναντι Κυρίου.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Μωσῆς λα-
βὼν, καὶ τὴν ὑπέβειαν τῶν Φερόντων ἀγά-
μενος, ἀνατίθησιν ἐν τῇ καθιερωμένῃ σκη-
νῇ, τῆς δωχαρισίας τῶν ἀνδρῶν ὑπόμνημα.
παγκάλῃ δὲ ἡ διανομὴ τῶν ἀπαρχῶν. τὰς
μὲν τῶν μὴ πεπολεμηκότων, ἡμίσειαν ἀρε-
τῆς τὴν χωρὶς ἔργων προθυμίαν αὐτὸ μόνον
ἐπιδειξάμενων, τοῖς νεωκόροις ἀπείει-
με· τὰς δὲ τῶν ἀγωνισαμένων, οἱ σώμασι
καὶ ψυχαῖς ἐκινδύνωσαν, ὀλοκλήρον ἀν-
δραγαδίαν παραχόμενοι, τῷ προεσηκότι
τῶν νεωκόρων ἱερεὶ τῷ μεγάλῳ· τὰς δὲ
τῶν ταξιαρχῶν, ἀτέληγεμονικῶς, τῷ συμ-
πάντων μεγάλῳ ἡγεμόνι Θεῷ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Λαβόντες Μωσῆς τε
καὶ Ἀαρὼν, εἰσκεκομίσασιν μὲν εἰς τὴν ἀγίαν
σκηνὴν, ἀπόδετα δὲ ποιῶντες, μνημόσυ-
νον ἐναντι Κυρίου. οἱ γὰρ τοὶ λαῶν ἡγέ-
μοιοι, καὶ εἰς ἀρχοντας τετάγμενοι, λαμ-
προὶ καὶ ὑπρεπετέροις ἀναθήμασι τιμῶσι
Θεόν, κόσμον ὡς περ τινὰ προσάγοντες καὶ
ἀνατιθέοντες Θεῷ τὸ πολυαίδες ἐν ἀρετῇ,
καὶ οἰοῦντι καὶ αὐτὸ τῶ νόμος τὸ μέτρον ὑπερ-
θεόντες, ὑδοκιμῶσι λαμπρότερον.

Κ Ε Φ. Λ Β.

α. **Κ**αὶ ἠλὴν ἡ πλῆθος τοῖς
ὑῶις Ρεβὶμ καὶ τοῖς ὑῶις
Γὰδ, πλῆθος πολὺ σφό-
δρα. καὶ εἶδον τὴν χώραν Ἰαζήρ, καὶ
τὴν χώραν Γαλαὰδ· καὶ ἡ ὁ τόπος,
τόπος ἠλῶσι.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὴν αἴτιαν προ-
λέγει, δι' ἣν τῆς ἔξω τῶ Ἰορδάνου γῆς ἐπε-
θύμησαν· ἔχ ὡς ἀπολιπεῖν προηρημένοι
τὰς ἄλλας φυλάς. ὁ δὲ Μωϋσῆς ἀνθρω-
πίνως αὐτῶν ἠγνόησε τὴν διάνοιαν. ἔ γὰρ
πάντα Προφῆταις ἀποκαλύπτεται· ἀλλ'
ἀγνοοῦσιν ἐὰν ὅτε πρὸς τὸ συμφέρον. ὅθεν
αὐτοῖς ἐπετίμησεν ἀρχικῶς, καὶ τῶν περὶ
ἀπειθήσαντων πρὸς τὸ μὴ εἰσελθεῖν εἰς
τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὑπέμνησεν, οἷα
πεπόνθασιν. τὸ δὲ ἀκριβὲς μαθῶν, σιω-
χώρησεν ἐπὶ σωθήκαις τῶ συμμαχῆσαι
τοῖς ἄλλοις. ὃ καὶ δαίκνυσιν, ὡς πρὸς τὸ
συμφέρον ἠγνόησε.

β. Καὶ προσελθόντες οἱ υῶι Ρε-
βὶμ καὶ οἱ υῶι Γὰδ εἶπον πρὸς Μωϋ-
σῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ
πρὸς τῶ ἀρχοντας τῆς σωμαγωγῆς,

γ. λέγοντες, Ἀταρῶν, καὶ Δουβῶν,
καὶ Ἰαζήρ, καὶ Ναμβρᾶν, καὶ Ἐσε-
βων, καὶ Ἐλεαλή, καὶ Σεβαμά, καὶ

δ. Ναβὰβ, καὶ Βαϊὰν, Τὴν γῆν ἡ
παρέδωκε Κύριος ἐνώπιον τῶν ὑῶν Ἰσ-

ραὴλ, γῆ ἠλωτροφῶς ἐσὶ, καὶ τοῖς
παισίσσιν ἠλῶν ὑπάξει.

ε. Καὶ ἐλέγσαν, εἰ εὖρομεν χά-
ριν ἐναντίον σου, δοθήτω ἡ γῆ αὐτῇ
τοῖς παισίσσιν ἐν καταχέσει, καὶ μὴ
διαβιβάσης ἡμᾶς τὸν Ἰορδάνην.

E **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κτλωτροφίας ἐνεκα
καὶ ἐπαύλεων καὶ τῆς εἰς γυναικας τε καὶ
παῖδας ἀγάπης, ἐδ' ἂν ὅλως παρηλθον
οἱ τοιοῖδε τὸν Ἰορδάνην, ἀλλ' ἐδ' ἂν ὅσον
ὅλως ἀποθήγειν ἠέχοντο πολέμου καὶ μά-
χης, ἐδ' ἂν ὑκλείας τοῖς ἄλλοις συμμα-
ταχῆν ἠθέλησαν, καὶ τῶν ἐπ' ἐλπίσιν
ἀγαθῶν· ἄριστον δὲ καὶ πολυούκλον ἐδόκει
τὸ μέγαν αὐτῶν, μηδ' ὅσον εἰπεῖν τοῖς Ἰορ-
δάνου νάμασιν ἐνδύστες τὸν πόδα. κατω-
νειδίζοντος δὲ τῶ Μωσέως καὶ ὀργωδῆν ἀνα-
πέθοντος ὑποβλέπεδαίτε τὴν θείαν ὀρ-
γῆν, ὑπὸ γῆρας μόνις συμπαρελθῶσεδα
μὲν τοῖς ἄλλοις τὸν Ἰορδάνην, καὶ συμμα-
ταχῆν ἰδρωτῶν αὐτοῖς τῶν ἐν πολέμῳ καὶ
μαχῆς· ἔ μὲν ὅτι καὶ συμμαριθῆνται Φασι
διὰ τὸ ἀπέχειν ἢ ἀποχεῖν τὸν κληρον ἐν
τῷ πέραν τῶ Ἰορδάνου. τοιοῦτοι τινες τὸν
τρόπον εἰσὶν οἱ ταῖς τῶ παρόντος βίβ' με-
ρίμνας κατεσφιγμένοι, καὶ ὄλλω μὲν ὡς περ
ἀπονέμοντες τὴν καρδίαν τῷ Φρονεῖν ἐλέ-
δαί τα ἐπὶ τῆς γῆς· ὀλίγα δὲ μόνις τῶν
ἀναγκαίων Φροντίζοντες, καὶ ἔκ ἐν σπαθῇ
ποικνέμενοι τὰ Θεῷ. πολλοὶ γὰρ Φησι κλη- Ματθ. 20. 16.
ταί,

• τοι, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. οἱ τοίνυν τελέν-
τες μὲν αὖ τοῖς κεκλημένοις διάγε τὴν πί-
σιν, ἔ μὴ ἐτι τοῖς ἐξαιλεγμένοις ἀναρίθ-
μοι, διὰ τὸ ἀνεῖδαι πρὸς τὸ ἡδὺ, βραδεῖς
ἔδ' ὅτε καὶ ὀκνηροὶ λίαν εἰσι καὶ περὶ αὐ-
τὴν τάχα πρὸ τὴν τῆ ἀγίε βαπτίσματος
χάριν καταπεφρίκασι δὲ τὸ ὑπὲρ ὀβ-
κλείας Θεῆ καὶ ὠφελείας τῆς σφῶν αὐτῶν
τῆς ἀγίοις πρέποντας ἀνατλιῶσαι πόνας,
καὶ σιωδιώκεσαι τοῖς γνησίοις, εἰ καὶ πρὸς
τῆτο ἀγοι καιρός. κατονειδίζοντος δὲ αὐ-
τῆς νόμου τῆ θείας, καὶ καταπλοῦσης ἔδ'
ὅτε τῆς θείας ὀργῆς, ἵκανται μὲν ὀκνηρῶς
ἐπὶ τὸ θείον βάπτισμα, καὶ συμμετέχουσι
πόνων τοῖς ἐξαιλεγμένοις, ἢ μετρωότερον
σωνησδύοντες, ἢ καὶ συζητῶντες ἔδ' ὅτε
τῶν πολεμμεῖων ἐκκλησιῶν, ἔ μὴ ἐτι
καὶ καταφρονεῖν τῶν ἐν κόσμῳ παιδόμενοι,
ἀλλ' ὡσπερ ἴδιον καὶ ἐκνεμηθῆναι αὐτοῖς
ὑπονοσδύτες κληρον τὰς ἐπὶ τοῖς ἐπιγείοις
ἡδονὰς τε καὶ τέρψας.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ Κτιωτροφίας
εἴνεκα παίδων τε καὶ γυναικῶν ἐπαύλεῶν τε
καὶ οἰκοδομημάτων τὸν ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις
ὄκνον εἰσδεδεγμένοι, Ρεβαῖμέσι καὶ Γὰδ.
καὶ τὶ δὴ τῆτό ἐστιν; Ὁ μὲν γὰρ ἡ πρω-
τότοκος ἐξ Ἰακώβ, ὁ δὲ θεραπαίνης ἐξέφυ-
τῆς Ζελφᾶς. εἰκὲν πρωτότοκοι μὲν διὰ
τὴν πίσιν οἱ κεκλημένοι, καὶ κληρον λα-
χόντες παρὰ Θεῶ τὸν ἐξαιρέτον, ὅσον
ἦκεν εἰς τὴν χάριν ἔ Φιλελῶθεροι δὲ,
διὰ γε τὴν εἰς τὰ αἰχλῶ ῥοπλῶ. ἐκκλη-
σίαν δὲ πρωτότοκων ἀπογεγραμμένων ἐν
ἐρανοῖς, τῆς ἐν πίσει δεδικαιωμένους δια-
κεκληθῆναι Φαμεν ἄλλ' ἔ Φιλελῶθερος ὁ
πρωτότοκος, κοινωνὸς δὲ μᾶλλον καὶ σιμε-
ρατῆς τοῖς τὸ τῆς ὀβλείας αἰχος ἔ πε-
φροῦσοι.

ς. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Γὰδ
καὶ τοῖς υἱοῖς Ρεβιμ, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν
πορεύονται εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὑμεῖς
ζ. καθίσεσθε αὐτῆ; Καὶ ἵνα τί διασρέ-
φετε τὰς καρδίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
μὴ διαβλιῶσαι εἰς τὴν γλῶ, ἡ ἔδωκε
η. Κύριος αὐτοῖς; Οὐχ ἔτως ἐποίησαν
οἱ πατέρες ὑμῶν, ὅτε ἀπέσειλαν (1)
αὐτῆς ἐκ Κάδδης Βαρνῆ κατανοῆσαι
θ. τὴν γλῶ. Καὶ ἀνέβησαν Φάραγγα
βότρυος, καὶ κατενόησαν τὴν γλῶ,
καὶ ἀπέσεισαν τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
ι. γλῶ, ἡ ἔδωκε Κύριος αὐτοῖς; Καὶ
ὠργιάθη θυμῶ Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ια. ἐκάνη, καὶ ὠμοσε, λέγων, Εἰ ἄφον-
ταται οἱ ἄνθρωποι ἔτοι οἱ ἀναβάντες
ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπά-
νω, οἱ ἐπιστάμενοι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ
κακὸν, τὴν γλῶ ἡ ὠμοσα τῶ Α-

A βραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ἔ γὰρ
σιμεπηκολέθησαν ὀπίσω μῆ,

ιβ. Πλὴν Χάλεβ υἱὸς Ἰεφωνὶ ὁ
διακεχωρισμένος, καὶ Ἰησῆς ὁ τῆ Ναυῆ,
ὅτι σιμεπηκολέθησαν ὀπίσω Κυρίου.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ διακεχωρισμένος. τὸ
Σαμαρείτικὸν ὁ Κονεζαῖος, ἦτοι ὁ ἀποχω-
ρήσας ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς βελῆς τῆ Ἰσραὴλ,
B λέγοντος, (2) ἔ πορεύσόμεθα εἰς τὴν γλῶ
τῆς ἐπαγγελίας.

ιγ. Καὶ ὠργιάθη θυμῶ Κύριος ἐπὶ
τὸν Ἰσραὴλ καὶ κατερόμβδυσεν αὐ-
τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη,
ἕως ἂν ἐξαναλώθη πᾶσα ἡ γενεὰ, οἱ
ποιῶντες τὰ πονηρὰ ἐναντὶ Κυρίου.

ιδ. Ἴδὲ ἀνέστητε ἀντὶ τῶν πατέρων ὑμῶν,
σύστημα ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν,
Γ προδῆναι ἔτι ἐπὶ τὸν θυμὸν τῆς ὀρ-
γῆς Κυρίου ἐπὶ Ἰσραὴλ.

ιε. Ὅτι ἀποσραφήσεσθε ἀπ' αὐ-
τῆ προδῆναι ἔτι καταλιπεῖν αὐτὸν
ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἀνομήσετε εἰς ὄλλω
τὴν συναγωγὴν ταύτην.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀπέλθετε, ἀναχω-
ρήσατε ἀπὸ τῆ λαῶ ἵνα μὴ πάλιν ὀργι-
θῆ Κύριος, καὶ κατάσχη ἡμᾶς ἔτι ἐν τῇ
ἐρήμῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Δίκαια μὲν ἐν τὰ ἐγκαλέ-
μενα πρὸς τὴν ὑπόνοιαν ἐκ ἀληθείας δὲ ἡ
ὑπόνοια, ὅτι μὴ πάντα τοῖς Προφήταις
κατάδηλα. εἰδὲ γὰρ ἅπαντα γινώσκων
συμφέροι.

ις. Καὶ προσῆλθον αὐτῶ, καὶ ἔλε-
γον, ἐπαύλαις προβάτων οἰκοδομή-
σομεν ὡδε τοῖς κλιώεσιν ἡμῶν, καὶ πό-
λαις ταῖς ἀποσιδουαῖς ἡμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπολογῶνται γὰρ πρὸς
τὴν ὑπόνοιαν, καὶ σιγαῖ Μωϋσῆς διδάσκει
τὸ νόημα.

ιζ. Καὶ ἡμεῖς ἐνοπλισάμενοι προ-
φυλακίῳ πρότεροι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
ἕως ἂν ἀγάγωμεν αὐτῆς εἰς τὸν ἑαυ-
τῶν τόπον. καὶ κατοικήσει ἡ ἀποσιδουή
Z ἡμῶν ἐν πόλεσι τεταχισμένοις διὰ
ιη. τῆς κατοικῶντας τὴν γλῶ. Οὐ μὴ
ἀποσραφῶμεν εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν
ἕως ἂν καταμεριώσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ, ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν
ιθ. αὐτῆ. Καὶ ἐκ ἔτι κληρονομήσομεν
ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τῆ πέραν τῆ Ἰορδάνης
καὶ ἐπέκεινα, ὅτι ἀπέχομεν τῆς κλη-
ρης ἡμῶν ἐν τῷ πέραν τῆ Ἰορδάνης ἐν
H κ. ἀνατολαῖς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῆς
V V V V 3 Μωϋ-

(1) Ἀπέσειλα. αἰ εἰρημ. ἐκδῶ.

(2) Λέγοντες. ὁ Ἀλεξάν. κωδ.

Μωϋσῆς, εἰς ποίησθε κατὰ τὸ ῥῆμα. **Α**
 τῆτο, εἰς ἐξοπλίσητε ἔναντι Κυρίε
 κα. εἰς πόλεμον, Καὶ παρελδύσεταί ὑμῶν
 πᾶς ὀπλίτης τὸν Ἰορδάνω ἐναντι Κυ-
 ρίε, ἕως ἂν ἐκτριβῆ ὁ ἐχθρὸς αὐτῆ
 ἀπὸ προσώπα αὐτῆ,

κα. Καὶ κατακυριεύθη ἡ γῆ ἔναν-
 τι Κυρίε, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστρά-
 φήσεσθε, καὶ ἔσεσθε ἀθῶοι ἔναντι Κυ-
 ρίε, καὶ ἀπὸ Ἰσραήλ· καὶ ἔσοι ἡ γῆ
 αὕτη ὑμῖν ἐν καταχέσει ἔναντι Κυρίε.
 κα. Ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε ἔτιωσ, ἀμαρτή-
 σεσθε ἔναντι Κυρίε· καὶ γνώσεσθε τὴν
 ἀμαρτίαν ὑμῶν, ὅταν ὑμᾶς κατα-
 λάβῃ τὰ κακά.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πάντα γὰρ εἰς Θεὸν
 ἀναρτᾶ, τὴν τε ἀπόσασιν, ἀμαρτίαν λέ-
 γων, ἔναντι Κυρίε, καὶ τὴν δοθησομένην
 κατὰ χεσιν, ἔναντι Κυρίε.

κα. Καὶ οἰκοδομήσετε ὑμῖν ἑαν-
 τοῖς πόλεις τῆ ἀποσιδῆ ὑμῶν, καὶ
 ἐπαύλεις τοῖς κλιώεσιν ὑμῶν· καὶ τὸ
 ἐκπορδύμενον ἐκ τῆ σῶματος ὑμῶν
 ποιήσετε.

κα. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ρεβίμ καὶ
 οἱ υἱοὶ Γὰδ πρὸς Μωϋσῆ, λέγοντες,
 οἱ παῖδες σε ποιήσεσσι καθὸ ὁ κύριος
 ἡμῶν ἐντέταλτα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐμφρών καὶ ἡ τέτων ἀπό-
 κρισίς. διὰ τῆτο καὶ Μωσῆς δίδωσι τὸ βέ-
 λημα χρυσᾶ ἐπαγγελομένοις.

κα. Ἡ ἀποσιδῆ ἡμῶν, καὶ αἱ γυ-
 ναῖκες ἡμῶν, καὶ πάντα τὰ κλιώη ἡμῶν
 κα. ἔσονταί ἐν ταῖς πόλεσι Γαλαὰδ. Οἱ
 δὲ παῖδες σε παρελδύσονταί πάντες
 ἐνωπλισμένοι καὶ ἐντεταγμένοι ἔναντι
 Κυρίε εἰς τὸν πόλεμον, ὃν τρόπον ὁ
 Κύριος λέγει.

κα. Καὶ σιωῆσεν αὐτοῖς Μωϋ-
 σῆς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ Ἰησῆν
 τὸν υἱὸν Ναυῆ, καὶ τὲς ἄρχοντας πα-
 τριῶν ὑῶν Ἰσραήλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῷ Ἰησῆ καὶ τῷ ἀρ-
 χιερεῖ περὶ αὐτῶν ἀνετέλατο, ὡς ἀρχῶν
 ἀγαθῶς, καὶ μὴ τῆ χρόνε μόνε τῆ καθ'
 ἑαυτὸν προνοόμενος.

(1) Τό, κατὰ σῶματι μνήμω, ψυχρὸν, ἀήθεσ, καὶ ἀσιώτακτον. μήτι γε δὲ ἀναγνώσ. κατὰ σῶματι,
 ἀντὶ τῆ κατὰ τι πράγμα. ὡσανεὶ λέγοι, τὸν ἀρχοντα τὴν ἐπὶ πράγματι τινὶ μνήμω ἐπιζητεῖν δεῖ.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπιος (ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.) ἔτα· Καὶ τῷ ἡμίσει Φυλῆς Μανασῆ. τέτων
 νῦν ἐμνήθη, μὴ προδηλώσας. ἐν δὲ τῷ Σαμαρειτικῷ κῆταμ κᾶν τοῖς προσηρημένοις. τινὲς δὲ φασί, Ρεβίμ
 καὶ Γὰδ εἰκὸς εἶναι τῆς διαλεχθέντας περὶ τῆ πράγματος ἐξ ἀρχῆς· ἐν δὲ τῇ κληροδοσίᾳ καὶ τὸ ἡμισὶ
 τῆς Φυλῆς Μανασῆ προσεληλύθε. διὸ ἐπὶ τῇ δόσει, καὶ ἔ· πρότερον συγκατηρηθῆναι τὸ ἡμισὶ τῆς Φυ-
 λῆς Μανασῆ.

(3) Ἀταρώθ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Ἀσαρώθ, ἡ τῆ Ἄλδ.

(4) Ναμεράμ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Ἀμεράν. ἡ τῆ Ἄλδ. Βηθναμεράμ. ἡ ἐν Κομπλετ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ἀρχοντος ἀγαθῆ, μὴ
 τὴν ἐν τῷ ἀρχῶν δόξαν, ἀλλὰ τὴν ἐν τῷ
 κατὰ σῶματι μνήμω (1) ἐπιζητεῖν.

κα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῆς Μωϋ-
 σῆς, εἰς διαβῶσιν οἱ υἱοὶ Ρεβίμ καὶ
 οἱ υἱοὶ Γὰδ μετ' ὑμῶν τὸν Ἰορδάνω,
 πᾶς ἐνωπλισμένος εἰς πόλεμον ἔναν-
 τι Κυρίε, καὶ κατακυριεύσητε τῆς
 γῆς ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ δώσετε αὐ-
 τοῖς τὴν γῆν Γαλαὰδ ἐν καταχέσει.

Β. Ἐὰν δὲ μὴ διαβῶσιν ἐνωπλισμένοι
 μετ' ὑμῶν εἰς πόλεμον ἔναντι Κυρίε,
 καὶ διαβιβάσετε τὴν ἀποσιδῆ αὐ-
 τῶν, καὶ τὰς γυνοῖκας αὐτῶν, καὶ τὰ
 κλιώη αὐτῶν πρότερα ὑμῶν εἰς γῆν
 Χαναάν, καὶ συγκατακληρονομηθή-
 λα. σονταί ἐν ὑμῖν ἐν γῆ Χαναάν. Καὶ
 ἀπειρήθησαν οἱ υἱοὶ Ρεβίμ καὶ οἱ υἱοὶ
 Γὰδ, λέγοντες, ὅσα ὁ κύριος λέγει
 τοῖς θεράπεσιν αὐτῆ, ἔτω ποιήσο-
 μεν ἡμεῖς. Διαβησόμεθα ἐνωπλισ-
 μένοι ἔναντι Κυρίε εἰς γῆν Χαναάν,
 καὶ δώσετε τὴν κατὰ χεσιν ἡμῖν ἐν
 τῷ πέραν τῆ Ἰορδάνε.

κα. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Μωϋσῆς
 τοῖς υἱοῖς Ρεβίμ, καὶ τοῖς υἱοῖς Γὰδ,
 καὶ τῷ ἡμίσει Φυλῆς Μανασῆ ὑῶν Ἰω-
 σῆφ, τὴν βασιλείαν Σιών βασιλέως
 Ἀμορραίων, καὶ τὴν βασιλείαν Ὠγ
 βασιλέως τῆς Βασάν, τὴν γῆν καὶ
 τὰς πόλεις σὺν τοῖς ὄρειοις αὐτῆς,
 πόλεις τῆς γῆς κύκλω.

ΑΔΗΛΟΥ. Νῦν ἐμνήθη τῆ ἡμίσεως
 τῆς Φυλῆς Μανασῆ, ἐν τοῖς προσηρημέ-
 νοις ἔ· μνημονόσας· ἐν δὲ τῷ Σαμαρει-
 τικῷ μνημονόβεται.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡς εἰκὸς τέτρεσ εἶ-
 ναι τῆς ἐξ ἀρχῆς διαλεχθέντας περὶ τῶν
 πραγμάτων· ἐν δὲ τῇ κληροδοσίᾳ καὶ ἔτοι
 προσεληλύθασιν. καὶ διὰ τῆτο ἐπὶ τῇ δόσει,
 καὶ ἔ· πρότερον συγκατηρηθῆναι τῶν.

κα. Καὶ ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ Γὰδ
 τὴν Δαιβῶθ, καὶ τὴν Ταρώθ, (3)
 καὶ τὴν Ἀροῆρ, καὶ τὴν Σοφάν, καὶ
 τὴν Ἰαζῆρ, καὶ ὑψωσαν αὐτὰς, καὶ
 τὴν Ἀμβραμ (4) καὶ τὴν Βουθαράν,
 πόλεις ὀχυρὰς, καὶ ἐπαύλεις προβά-
 των.

λζ. των. Καὶ οἱ υἱοὶ Ῥαβὶμ ὠκοδόμησαν τὴν Ἐσεβῶν, καὶ Ἐλεαλή, καὶ Καριαθαὶμ, καὶ τὴν Ναβῶ, καὶ τὴν Βεελμεῶν, περιέκαλυμμένας, (1) καὶ τὴν Σεβαμά· καὶ ἐπωνόμασαν κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ἃς ὠκοδόμησαν.

Ψαλ. 4. 8. ,
Σοφ. 3. 3. »

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰς οἰκοδομηθείσας πόλεις ἐπὶ τέτοις ἀπαριθμεῖ. ἀλλά τταται γὰρ γένος οἰκητόρων ὕσεβῶν, ἀντὶ τῶν ἀσεβῶν. ὡσεὶ κατὰ μόναν αὐ εἰρήνην τῆς δικαίας οἰκῆν κατὰ Δαβὶδ καὶ τὸν Σολομῶνα. ἐπὶ δὲ τέλος καὶ ὁ τῆς κακίας ἀρχηγὸς διάβολος ἐκβάλλεται, λυεταί τε ἡ τῆ κακῆ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἀντίσας, καὶ ἄλυτον εἶναι φαντάζονται Ἐλλῶες οἱ μάττω φιλοσοφῶντες.

λθ. Καὶ ἐπορεύθη υἱὸς Μαχαίρ υἱὸς Μανασῆ εἰς Γαλαὰδ, καὶ ἔλαβεν

Α αὐτῷ, καὶ ἀπώλεσε τὸν Ἀμορρῶϊον τὸν κατοικῆντα ἐν αὐτῇ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπώλεσε τὸν Ἀμορρῶϊον. Ἐπὶ πάσης δαίν. (2) γενέσθαι τῆς γῆς. τῆς γὰρ κακίας ἐξαιρημένης, οἱ ἀνίατοι σωεξαίρενται.

μ. Καὶ ἔδωκε Μωϋσῆς τὴν Γαλαὰδ τῷ Μαχαίρ υἱῷ Μανασῆ, καὶ κατώκησεν ἐκεῖ.

Β » ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῷ Μαχαίρ υἱῷ Μανασῆ, τρεῖσι τῷ ἐκ τῆ Μαχαίρ.

μα. Καὶ Ἰαῆρ ὁ τῆ Μανασῆ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπαύλεις αὐτῶν, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτάς, ἐπαύλεις Ἰαῆρ. Καὶ Ναβαῦ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβε τὴν Καναὰθ (3) καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτάς Γ. Ναβῶθ ἐκ τῆ ὀνόματος αὐτῆ.

Κ Ε Φ. Λ Γ.

α. **Κ**αὶ ἔτοι οἱ σαθμοὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς ἐξῆλθον ἐν γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν ἐν χειρὶ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρῶν.

β. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς τὰς ἀπάρσεις αὐτῶν, καὶ τὰς σαθμὰς αὐτῶν, διὰ ῥήματος Κυρίου. καὶ ἔτοι οἱ σαθμοὶ τῆς πορείας αὐτῶν.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὰς σαθμὰς ἀναγράφει ὁ νομοθέτης πεποίηκεν; Ὡσε τὰς εἰς ὑπερον ἐσομένους γινῶναι τὴν τῆ Θεῶ κηδεμονίαν. δι' ἀβάτων γὰρ αὐτὰς καὶ ἀνύδρων ὁδηγήσας χωρίων, ἀφθόνως αὐτοῖς τὴν τῶν ἀναγκαίων χρείαν ἐχορήγησεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πάρεργον εἶδαν, εἰδὲ ἀμνημόνυτον τῶν κατὰ Θεὸν οἰκονομημένων, ἔτε Θεὸς βέλεται εἶναι, ἔτε οἱ ἅγιοι ποιῶσιν.

γ. Ἀπῆραν ἐν Ῥαμεσῆ τῷ μίλι τῷ πρώτῳ δεκάτῃ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆ μίλιος τῆ πρώτῃ. τῇ ἐπαύριον τῆ πάχα ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ὑψηλῆ ἐναντίον πάντων τῶν Αἰγυπτίων.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπῆραν, ἐκ ἐπικρυπτόμενοι τὴν ἔξοδον, εἰδὲ οἷον ἀποδιδράσκοντες. νικητῶν γὰρ ἐξουσία. ἡ δὲ τῶν ἀγίων νίκη περιφανής.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μίλιος δὲ καὶ ἡμέρας ἀναγράφουσιν οἱ Προφῆται, ἰλίκα τῶν

προφητειῶν (4) ἤκον παρὰ τῆ Θεῶ. εἰ γὰρ μὴ τὰς λόγους ἐπίσταται ῥῶδιον τῶν οἰκονομημένων (5) πραγμάτων· ἀλλ' ὅμως ὅπως γε οἰκονομεῖται καὶ γινώσκειν καὶ μεμνηῖσθαι δεῖ.

Δ » ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ, ἀναντι πάντων τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι μὴ δραπετῶνες. ἐξεπέμποντο γὰρ, καὶ κατείχοντο, διὰ τὴν χεῖρα τὴν ὑψηλῆ. ἔτω καὶ ὁ Κύριος, εἰ καὶ ὑποχωρήσεις ἐποιεῖτο, τύπον ἐπιεικείας διδῶς, ἀλλ' ἐμφανῆς τὰς δυνάμεις ἐποίησε, δεικνύς τὸ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ἀφοβόν· ὡπερ τὸν Λάζαρον ἐπὶ πλήθους ἀνίστη μετὰ τὴν ὑποχώρησιν.

Ε δ. Καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἔθαπτον ἐξ αὐτῶν τὰς τεθνηκότας πάντας, ὥσπερ ἐπάταξε Κύριος, πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν τοῖς Θεοῖς αὐτῶν ἐποίησε τὴν ἐκδίησιν Κύριος.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἔθαπτον τὰς τεθνηκότας αὐτῶν. Παρῆσα γὰρ ἡ πληγὴ, τὴν τόλμαν ἐκάλυψε, καὶ ἀσμανίζαν ἐποίησε τὴν ἔξοδον, μὴ καὶ πάντες ἀπόλοιτο. ἔτω καὶ ἡ νίκη τῶν ἀγίων ἐμφανῆς, ἐπειδὴν τὰ τῶν γυμνασίων ἰκανῶς οἰκονομηθῆ. Θεὸς ἐκδικήσων. Φησὶ, Ψαλ. 93. 1. » Κύριος ἐπαρῶσησάσατο. Θεὸς ἐν ἀποκρύπτεται πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ὠφέλειαν. ὡς Ψαλ. 30. 19. » πολὺ γὰρ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου » Κύριε, ἧς ἐκρυψας τοῖς φοβημένοις σε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰ δὲ πρωτότοκα τῶν θρεμμάτων, ἅπερ ἔσεβον ὡς Θεὸς Αἰγύ-

(1) Περιεκυκλωμείας. αὐ εἰρημ. ἐκδοσ. περικυκλωμείας. ἢ αὐ Κομπλετ.

(2) Δεῖ, ἴσ. ἐρῶτερε.

(3) Τὴν Κανάθ. αὐ εἰρημ. ἐκδοσ. τὴν Κανάθ. ἢ τῆ Ἄλλ.

(4) Τῶν ἐκ Θεῶ λεγομένων αὐτοῖς. εἰ γὰρ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κῶδ.

(5) Καθ' ἃς οἰκονομεῖ Θεὸς ἕκαστον τῶν πραγμ. ὁ αὐτ.

Αιγύπτιοι, ἐπὶ τῶν ἄλλων πρωτοτόκων ἐφείροτο, πρὸς δήλωσιν τῆς τῶν εἰδώλων μελέσεως καὶ καταρτίσεως.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὅτι ἔ μόνον τὴν Αἰγυπτίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ σεβάσματα αὐτῶν ἀπέκλειον, ἦτοι τὰ παρ' αὐτῶν σεβόμενα κλήρη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐν γὰρ τῇ κατὰ τῶν ἀσεβῶν νίκη ἐξολοθροβήσονται πάντες οἱ Θεοὶ τῶν ἐθνῶν. (1).

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἔσεβον οἱ Αἰγύπτιοι τὸν βῆν, καὶ ἄλλα τινὰ ζῶα, καὶ τὸν τράγον τινὲς αὐτῶν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἴδωρα, λάττον καὶ ἀλαμῆτιω, τῆτό φησιν ὁ λόγος· ὅτι ἔ μόνον τὴν Αἰγυπτίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ σεβάσματα αὐτῶν. (2)

ε. Ἀπάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Βαμπεσῆ, παρενέβαλον εἰς Οὐχὼθ. (3)

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ μὴ ἀνω εἰ τῷ λέ καὶ λς κεφαλαίω (4) μετὰ τῷ πληγῶ τῶν ὄφρων, μετ' ὃ (5) ἦλθον ἐπὶ τὸ φρέαρ καὶ ἐπιον, καὶ ἐτέρων τόπων ὀνόματα καταλέγει. καὶ λέγομεν, ὅτι εἰ ταῦτα μόνων τῶν τόπων μέμνηται, εἰ οἷς παρενέβαλον, καὶ ἐξ ὧν ἐποιῶντο τὰς ἐπάσεις· ἐκεῖ δὲ καὶ τῶν, καὶ ἔς διὰ τῆς πορείας παρεμείβον. (6)

ς. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Οὐχὼθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Βαθάν, ὃ ἐστὶ μέρος τῆς ἐρήμου.

ζ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βαθάν, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ σόμα Εἰρώθ, ὃ ἐστὶ ἀπέναντι Βεελσεπφῶν, καὶ παρενέβαλον ἀπέναντι Μαγδῶλ. Καὶ ἀπῆραν ἀπέναντι Εἰρώθ, καὶ διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης εἰς τῷ ἐρημον· καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν διὰ τῆς ἐρήμου αὐτοὶ, καὶ παρενέβαλον ἐν Πικρίαις.

ΑΔΗΛΟΥ. Τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔτως ἔχει· καὶ ἀπῆραν ἀπὸ σόματος ἐπὶ (7) Εἰρώθ, καὶ παρενέβαλον ἀπέναντι Μαγδῶλ. (8) καὶ ἀπῆραν ἐκ Μαγδῶλ, καὶ διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης.

θ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Πικριῶν, καὶ ἦλθον εἰς Αἰλείμ. καὶ ἐν Αἰλείμ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ ἐβδομήμοντα σελέχη Φοινίκων, καὶ παρενέβαλον ἐκεῖ παρὰ τὸ ὕδωρ. Καὶ ἀπῆ-

ραν ἐξ Αἰλείμ, καὶ παρενέβαλον εἰς θαλάσσαν ἐρυθρῆν. Καὶ ἀπῆραν ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρῆς, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου Σίν, καὶ παρενέβαλον εἰς Ραφακά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ραφακά, καὶ παρενέβαλον ἐν Αἰλῆς. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Αἰλῆς, καὶ παρενέβαλον ἐν Ραφιδίῳ· καὶ ἐκ τῷ ἐκεῖ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ραφιδίῳ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου Σινᾶ, καὶ παρενέβαλον ἐν μνημασι τῆς ἐπιθυμίας. Καὶ ἀπῆραν ἐκ μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀσηρώθ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἀσηρώθ, καὶ παρενέβαλον ἐν Ραθαμά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ραθαμά, καὶ παρενέβαλον ἐν Ρεμμῶν Φαρές. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ρεμμῶν Φαρές, καὶ παρενέβαλον ἐν Λεβόνα. (9) καὶ ἀπῆραν ἐκ Λεβόνα, καὶ παρενέβαλον εἰς Ρεοσά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ρεοσά, καὶ παρενέβαλον εἰς Μακελλάθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μακελλάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἀρσαφάρθ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἀρσαφάρθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Χαραδάθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Χαραδάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Μακκλώθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μακκλώθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Καταάθ. καὶ ἀπῆραν ἐκ Καταάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Θαράθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Θαράθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Μαθκεικάθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μαθκεικάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἀλσελμῶνα. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἀλσεμῶνα, καὶ παρενέβαλον εἰς Μασχερέθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μασχερέθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Βανιακάν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βανιακάν, καὶ παρενέβαλον εἰς τὸ ὄρος Γαδγὰδ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῷ ὄρους Γαδγὰδ, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἰεταβαθάν. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἰεταβαθάν, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἐβρωνᾶ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἐβρωνᾶ, καὶ παρενέβαλον εἰς Γεσιῶν Γάβερ. καὶ ἀπῆραν ἐκ Γεσιῶν Γάβερ, καὶ παρενέβα-

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπ. εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κῶδ.

(2) Πρόδοτες τὸ, ἐπάταξεν, ἢ ἀπέκλειον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον.

(3) Σουχὼθ. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

(4) Ἐν τῷ 21.

(5) Μετ' ἡμῶν, ἐρῳότερ.

(6) Ταῦτα ὁ Προκόπιος (εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κῶδ.) ἐκλήθησεν ἔτως· Ἄνω μᾶται ἐτέρων τόπων ὀνόματα καταλέγει ἀναγραφόμενος τὴν σαθμῆς. ἀλλ' εἰ ταῦτα μόνων τῶν τόπων μέμνηται, εἰ οἷς παρενέβαλον, καὶ ἐξ ὧν ἐποιῶντο τὰς ἐπάσεις· ἐκεῖ δὲ, καὶ ἔς διὰ τῆς πορείας παρεμείβοντο.

(7) Ἀπὸ σόματος Εἰρώθ. εἰ ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τῷ Γραφ. τῷ εἰ Φρανκε. ἐκδοθεῖς.

(8) Μαγδῶλε. καὶ ἀπῆραν ἐκ Μαγδῶλε. αὐτ.

(9) Εἰς Λεβωνᾶ. αἰ εἰρημ. ἐκδός. Λεμβωνᾶ. ἢ τῷ Ἄλλ.

ρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν. καὶ ἀπῆ-
 ραν ἐν τῆς ἐρήμου Σίν, καὶ παρενέβα-
 λον εἰς τὴν ἐρημον Φαράν· αὕτη ἐστὶ
 λζ. Κάδδης. Καὶ ἀπῆραν ἐν Κάδδης, καὶ
 παρενέβαλον εἰς ὄρε τὸ ὄρος πλησίον
 λη. γῆς Ἐδώμ. Καὶ ἀνέβη Ἀαρὼν ὁ ἱε-
 ρεὺς διὰ προσάγματος Κυρίε, καὶ
 ἀπέθανεν ἐκεῖ ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ
 ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν
 γῆς Αἰγύπτου τῷ μὲν τῷ πέμπτῳ
 λθ. μῆτι τῆς μωσῆ. Καὶ Ἀαρὼν τῶν τριῶν
 καὶ ἑκοσὶ καὶ ἑκατὸν ἔτων, ὅτε ἀπέ-
 μ. θνησκεν ἐν ὄρει τῷ ὄρει. Καὶ ἀνέ-
 σασ ὁ Χανάνις βασιλεὺς Ἀραβ, καὶ
 ἔστος κατώκει ἐν γῆ Χαναάν, ὅτε εἰσε-
 μα. πορεύοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Καὶ ἀπῆ-
 ραν ἐξ ὄρει τῆς ὄρει, καὶ παρενέβα-
 μβ. λον εἰς Σελμωνάν. Καὶ ἀπῆραν ἐν

Α Σελμωνάν, καὶ παρενέβαλον εἰς Φε-
 μυων. Καὶ ἀπῆραν ἐν Φεινῶν, καὶ πα-
 μδ. ρενέβαλον ἐν Ὠβώθ. Καὶ ἀπῆραν
 ἐξ Ὠβώθ, καὶ παρενέβαλον ἐν Γαῖ,
 ἐν τῷ πέραν ἐπὶ τῶν ὄρειων Μωάβ.
 με. Καὶ ἀπῆραν ἐν Γαῖ, καὶ παρενέβα-
 μς. λον εἰς Δαιβὼν Γαδ. Καὶ ἀπῆραν
 ἐν Δαιβὼν Γαδ, καὶ παρενέβαλον
 μζ. εἰς Γελμὼν Δαιβλαθαίμ. Καὶ ἀπῆ-
 Β ραν ἐν Γελμὼν Δαιβλαθαίμ, καὶ
 παρενέβαλον ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀβα-
 μηρεῖμ, ἀπέναντι Ναβαῦ. Καὶ ἀπῆ-
 ραν ἀπὸ ὄρειων Ἀβαρεῖμ, καὶ παρενέ-
 βαλον ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ, ἐπὶ τῆ
 μθ. Ἰορδάνε κατὰ Ἰεριχώ. Καὶ παρενέ-
 βαλον παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἀναμέσον
 Ἀσιμώθ, ἕως Βελσατλαίμ κατὰ δυσ-
 Γ μῶν Μωάβ.

Κ Ε Φ. Λ Δ.

α. (1) **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 Μωϋσῆν ἐπὶ δυσμῶν
 Μωάβ ἐπὶ τὸν Ἰορδά-
 β. νην κατὰ Ἰεριχώ, λέγων, Λάλη-
 σον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
 αὐτούς, ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδά-
 νην εἰς γῆν Χαναάν.

γ. Καὶ ἀπολεῖτε πάντας τὰς κα-
 τοικῆντας ἐν τῇ γῇ πρὸ προσώπου
 ὑμῶν, καὶ ἐξαρεῖτε τὰς σιοπίας αὐ-
 τῶν, καὶ πάντα τὰ εἰδωλά τὰ χω-
 νούτῃ αὐτῶν ἀπολεῖτε αὐτὰ, καὶ
 πάσας τὰς σήλας αὐτῶν ἐξαρεῖτε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἦνίκα τὰς ἀναγε-
 γραμμένους σαθεὺς διήλθον, καὶ παρενέ-
 βαλον εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἐπίταγμα δίδο-
 ται Θεῷ, πάντας ἀνελεῖν τὰς ἐνοικῆντας
 τῷ γῆν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄμα μὲν γὰρ καὶ κα-
 θάραι τῷ γῆν, ἄμα δὲ καὶ φυλάττειν τὸν
 λαόν, μὴ τοῖς εἰδώλοις αὐτὸν περιπεσεῖν,
 διὰ τὸ τῆς διανοίας ἀβέβαιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σινεῖς ὅπως τὰς παρελ-
 θόντας τὸν Ἰορδάνην ἐκ μέσου ποιῆσαι
 χρηθωμὸς καὶ τεμαίη, καὶ αὐτοῖς εἰδώ-
 λοῖς καὶ σήλαις ἀναμοχλῶσαι ἀμελητῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἔ-
 θουσιν τόποις, παρακελεύεται ὁ Θεὸς τὰς
 βωμῆς, ἡτοὶ τὰ ἱερά, ἃ εἶχον ἐν τοῖς ὄρε-
 σιν, ἐξολοθρευθῆναι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸτο μὲν τὸ, ἔπαροι-
 Ψαλ. 5. 4. κῆσει σοὶ πονηροῦμένος.

δ. Καὶ ἀπολεῖτε πάντας τὰς κα-
 τοικῆντας τῷ γῆν, καὶ κατοικήσετε
 ἐν αὐτῇ, ὑμῖν γὰρ ἔδωκα τῷ γῆν
 αὐτῶν ἐν κληρῷ.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἴσον φυλάσων, καὶ τῷ
 ἀταξίαν ἀναίρων.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φησὶ γὰρ τῷ Ἀ-
 βραάμ, σοὶ δώσω αὐτῷ, καὶ τῷ ἀσέρ- Γα. 12. 7.
 ματί σου.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὕτως ἐκ ἀνάξιον
 Θεῷ γίνεται διὰ τὸν προπάτορα, καὶ τοῖς
 ἐκ ἀγαθοῖς προεγνωσμένοις ἀπονείμαί τῷ
 γῆν, εἰς ἀναργίαν προτύπωσιν τῆς ὑπὸ τῶν
 αἰώνων μελλούσης κατοικεῖσαι γῆς.

ε. Καὶ κατακληρονομήσετε τῷ
 γῆν κληρωτῆ κατὰ φυλὰς ὑμῖν (2)
 τοῖς πλείοσι πληθυνῆτε τῷ κατὰ-
 χεσιν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐλάττωσιν ἐ-
 λατρώσετε τῷ κατὰ χεσιν αὐτῶν. εἰς
 ὃν (3) ἂν ἐξέλθῃ τὸ ὄνομα αὐτῶν, ἐκεῖ
 αὐτῶν ἔσται, κατὰ φυλὰς πατρίδος
 ὑμῶν κληρονομήσετε.

Ζ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡσε πολλῶν εἰναί τῷ
 δύκοσμῶν, καὶ γινώσκουσαι τὰς φυλὰς,
 ἔκαστη τέτακται καὶ οἰκεῖ.

ς. Ἐὰν δὲ μὴ ἀπολέσητε τὰς κα-
 τοικῆντας ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ προσώπου
 ὑμῶν, καὶ ἔσται ὅσους ἂν καταλίπητε
 ἐξ αὐτῶν, σκόλοπες ἐν τοῖς ὄφθαλ-
 μοῖς ὑμῶν, καὶ βολίδες ἐν ταῖς πλου-
 ραῖς

(1) Ἐν μὲν τῇ τῆ Ἀλδ. ἐκδόσ. ἀπεῖθαι ἀρχεται τὸ 34. κεφ. καθάπερ καὶ ἐν ἑκατέρῳ τῶν ἡμετέρων
 κωδίκ. ἃ δὲ ταῖς εἰρημῆ. ἐκδόσ. ἀπὸ τῆ 8. ἐδ. ἐν αὐταῖς γὰρ τὰ 7. ἐδ. συνῆπται τῷ προλαβόντι κεφ.

(2) Ἰμῶν. αὐτ. (3) Εἰς ὃ ἂν. αὐτ.

X x x x

αἷς ὑμῶν, καὶ ἐχθρεύσασιν ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐφ' ᾧ ὑμεῖς κατοικήσετε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προσιδῶς ὁ Θεὸς τὴν λαὸν ἀνηκούσαν, ἀνεβάλετο, πρὸς τὸ μὴ φέρον ὄρων, ἔργω τὴν ὑπόχρῃσιν πληροῦσαι. ἐντελάμενος γὰρ αὐτῷ ἐξαλείψαι τὴν ἐθνη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ περὶ διωάμενος ἐποίησε. καὶ τῆτο δάκνυσι, τὸν μὲν ἐόν, παρέχοντα ἄπερ ὑπέχετο· τὸν δὲ, καταλιμπάνοντα ἑαυτῷ σκόλοπα τὸν γετῶντα ἐχθρόν. ὁ καὶ μάλις τὸν Θεὸν ἐκασε παραδῶναι αὐτοῖς, ὡς ἐπηγγείλατο, ὡ γλῶ ἕως τῆ παταμῆ τῆ Εὐφράτη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀσυνάρμοσον δάκνυσι ὡ ἀγίῳ τὸν ἀγαθῷ, πολέμιον μᾶλλον ἢ φίλον, λυπηρόν, ἐπιβλαστικόν.

ζ. Καὶ ἔσται καθότι διεγνώκειν ποιῆσαι αὐτοῖς, ποιήσω ὑμῖν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀπειλεῖ αὐτοῖς, εἴτε πρὸς τὸ δίκαιον τῆ Θεῷ, ἀλλὰ πρὸς Φικανθρωπίαν τινὰς ἀπολείπωσιν. ἀσυνάρμοσον γὰρ τῷ ἀγίῳ τὸ μὴ ἀγιον. οἷς δέτις ἐρέσκειται παρὰ γνώμῳ Θεῷ, τέτοις ἐκδοται. καθάπερ Ἰδοαῖοι τῷ Καίσαρι, τῶν ἐλόμενοι μᾶλλον βασιλέα, ἢ τὸν σωτήρα Χριστόν. ὑπὸ γὰρ τῶν Ῥωμαίων ἀπώλοντο.

η. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐντείλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, ὑμεῖς πορεύεσθε εἰς τὴν γλῶ Χαναάν, αὐτῆ ἔσται ὑμῖν εἰς κληρονομίαν, γῆ Χαναάν σὺ τοῖς ὀρεῖοις αὐτῆς.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Προφητικῶς Μωϋσῆς τὰ ὄρια προλέγει τῆς γῆς. εἰδὲ γὰρ ὅτι ἐπιμιξία πρὸς ἀπασφαλίαν ἢ γνώσιν. καὶ μέμνηται τῶν δύο ἡμίσεος Φυλῶν, καὶ μὴ ὑπερον ἀντιποιοῖντο τῆς ἕστω γῆς, ἢ φυτεῖαι δένδρων, καὶ ἢ κατὰ νόμον κτρεῖα.

ι. Καὶ ἔσται ὑμῖν τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ ἐρήμου Σιν εἰς ἐχθρὸν Ἐδῶμ, καὶ ἔσται ὑμῖν τὰ ὄρια πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους τῆς θαλάσσης ἢς ἀλυκῆς ἀπὸ ἀνατολῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπὸ τῆ ποταμῆ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆ ποταμῆ Εὐφράτη ἐπηγγείλατο τῷ Ἀβραάμ. διατὶ ἐν ἐκ ἑδῶκων αὐτοῖς; οἱ γὰρ Ἀριθμοὶ ἐλαττοτέρων διδομένῳ σημαίνουσι. Οἶμα γὰρ ὅτι δέδωκεν αὐν, κατὰ τὸν λαβόντα τὰς ἐπαγγελίας πισοῖσαν. καὶ τῆτο εἰκότως. πολλὰκις γὰρ ἀκὰ ἀπειλήσας, ἐκ ἐπήγαγε. [μετνοήκων γὰρ, ὡς ἐπὶ τῶν Νινωβιτῶν.]

(1) Ἐνναί. ἀφ' ἐρημ. ἐκδῶ. Σενάχ. ἢ ἐν Ὄζον.

(2) Σαρεδάκ. ἀφ' ἐρημ. ἐκδῶ. Σαδαδά. ἢ τῆ Ἄλδ.

(3) Ἐπὶ νότῃ. αὐτ.

Α **ια.** Καὶ κυκλώσει ὑμᾶς τὰ ὄρια ἀπὸ Λιβῶς πρὸς ἀνάβασιν Ἀραβῶν, καὶ παρελθύσεται Σενναῖ, (1) καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῆ πρὸς λίβα Καδδης τῆ Βαρνὶ, καὶ ἐξελεύσεται εἰς ἔπαυλιν Ἀράδ, καὶ παρελθύσεται

ιβ. Ἀσελμονά. [Καὶ κυκλώσει τὰ ὄρια ἀπὸ Ἀσελμονά] χεμαρῶν Αἰγύπτου,

ιγ. καὶ ἔσται ἡ διέξοδος ἡ θάλασσα. Καὶ

Β τὰ ὄρια τῆς θαλάσσης ἔσται ὑμῖν, ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὀρειῖ, τῆτο ἔσται **ιδ.** ὑμῖν τὰ ὄρια τῆς θαλάσσης. Καὶ τῆτο ἔσται ὑμῖν τὰ ὄρια πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης καταμετρήσετε ὑμῖν αὐτοῖς παρὰ τὸ

ιε. ὄρος. Καὶ ἀπὸ τῆ ὄρους τὸ ὄρος ὑμῖν καταμετρήσετε ἑαυτοῖς, εἰσπορεύο-

Γ μενον εἰς Ἐμάθ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος **ισ.** αὐτῆ τὰ ὄρια Σαδάκ. (2) Καὶ ἐξε-

λεύσεται τὰ ὄρια Ζεφρωνά, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῆ τὰ ὄρια Ἀρσεναῖν.

ιζ. τῆτο ἔσται ὑμῖν ὄρια ἀπὸ βορρᾶ. Καὶ καταμετρήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς τὰ ὄρια ἀνατολῶν ἀπὸ Ἀρσεναῖν ΣεπΦαμάρ.

ιη. Καὶ καταβήσεται τὰ ὄρια ΣεπΦαμάρ Βηλά ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ πη-

Δ γᾶς, καὶ καταβήσεται τὰ ὄρια Βηλά ἐπὶ νότῃ (3) θαλάσσης Χενερεθ

ιδ. ἀπὸ ἀνατολῶν. Καὶ καταβήσεται τὰ ὄρια ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος θάλασσα ἡ ἀλυκῆ. αὐτῆ ἔσται ὑμῖν ἡ γῆ καὶ τὰ ὄρια αὐτῆς κύ-

κ. κλῶ. Καὶ ἐνετέλατο Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, αὐτῆ ἡ γῆ ὑμῶν

Ε κατακληρονομήσετε αὐτῷ μετὰ τῆ κλήρης, ὃν τρόπον συνετάξε Κύριος

δῶναι αὐτῷ ταῖς ἐννεα Φυλαῖς καὶ κατὰ τῶ ἡμίσει τῆς Φυλῆς Μανασσῆ. Ὅτι

ἔλαβε Φυλὴ ὑμῶν Ῥαβὶμ, καὶ Φυλὴ ὑμῶν Γὰδ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν·

καὶ τὸ ἡμισυ Φυλῆς Μανασσῆ ἀπέλα-

ιβ. βον τῆς κλήρης αὐτῶν. Δύο Φυλαὶ καὶ ἡμισυ Φυλῆς ἀπέλαβον τῆς κλή-

Ζ ρους αὐτῶν πέραν τῆ Ἰορδάνης κατὰ Ἰεριχώ ἀπὸ νότῃ πρὸς ἀνατολᾶς.

ιγ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς

ιδ. Μωϋσῆν, λέγων, Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, οἱ κληρονομήσασιν ὑμῖν τὴν γλῶ. Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ Ἰησῆς ὁ τῆ Ναυῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Πρότερον τὸν ἱερέα ὀνομά-

Η σασ, καὶ δῶτερον τὸν Ἰησῆν· ὅτι προηγείται

γαίται τῶ ἀρχοντος ὁ ἱερός, διὰ τὸ μάλ-
λον πλησιάσειν Θεῷ. (1)

κε. Καὶ ἀρχοντα ἓνα ἐκ τῆς Φυ-
λῆς λήψατε κατὰ κληρονομίαν ὑμῖν
τῷ γλῶ.

ΛΑΗΛΟΥ. Ἄρχοντα δὲ κατὰ Φυλῶν
ἓνα τάττει, τὰς ὀνομαζομένας τῶν ἐδέπω
κληρονομησάντων Φυλῶν τάξας, καὶ τὰ
ὀνόματα.

κς. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα· (2)

της Φυλῆς Ἰσάα, Χάλεβ υἱὸς Ἰε-
κς. Φωννή. Τῆς Φυλῆς Συμεὼν, Σαλα-
κη. μὴλ υἱὸς Ἐμιάδ. Τῆς Φυλῆς Βενια-
κθ. μὴν, Ἐλδάδ υἱὸς Χασλῶν. Τῆς

Α Φυλῆς Δάν, ἀρχων Βοκκὶ υἱὸς Ἰελλί.
λ. Τῶν υἱῶν Ἰωσήφ Φυλῆς υἱῶν Μανασ-
λα.σῆ, ἀρχων Ἀνιήλ υἱὸς Σαφιδ.

Τῆς Φυλῆς υἱῶν Ἐφραΐμ, ἀρχων Κα-
λβ.μὴλ υἱὸς Σαφιδάν. Τῆς Φυλῆς
Ζαβουλὼν, ἀρχων Ἐλισαφάν υἱὸς

λγ. Χαρνάχ. Τῆς Φυλῆς υἱῶν Ἰσαάχαρ,
λδ. ἀρχων Φαλτιήλ υἱὸς Ὀζά. Τῆς
Φυλῆς υἱῶν Ἀσῆρ, ἀρχων Ἀχιάρ υἱὸς

λε. Σελεμεΐ. Τῆς Φυλῆς υἱῶν Νεφθα-
λάμ, ἀρχων Φαδαήλ υἱὸς Ἰαμιάδ.

λς. Οὗτοι ἔς ἐνετείλατο Κύριος κατα-
κληρονομησάτω (3) τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν
γῇ Χαναάν.

Κ Ε Φ Λ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Γ
Μωϋσῆν ἐπὶ δυσμῶν Μωαβ
παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ

β. Ἰεριχώ, λέγων, Σιώταξον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, καὶ δώσασι τοῖς Λοβίταις
ἀπὸ τῶν κληρῶν καταχέσεως αὐτῶν
πόλεις κατοικεῖν· καὶ τὰ προάστια
τῶν πόλεων κύκλῳ αὐτῶν δώσασι
τοῖς Λοβίταις.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφῆται τοῖς ἀγίοις
καὶ ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ κεκλήθηται τὰ ζωάρ-
κῆ, καὶ ὅσα περ ἂν αὐτοῖς, ὡς πρὸς γε
τῷ ἀναγκαίαν τῆ σώματος χρεῖαν, ἀρ-
κείσασιν ἂν. ἔχοντες γὰρ Φησι διατροφῆς
καὶ σκεπάσματα, τῆτοις ἀρκεαθησόμεθα.
καὶ τὸ ἔτι περιττὸν ἐκ ἀζημίον.

ε. Τιμ. 6. 8.

γ. Καὶ ἔσοντα αἱ πόλεις αὐτοῖς
κατοικεῖν, καὶ τὰ ἀφορίσματα αὐ-

δ. τῶν ἔσαι τοῖς τετράποσιν αὐτῶν. Καὶ
τὰ συγκυρῆντα τῶν πόλεων, ἃς δώ-
σατε τοῖς Λοβίταις, ἀπὸ τέχης τῆς
πόλεως καὶ ἔξω διχιλίεσ πήχεσ κύ-
ελ. κλω. Καὶ μετρήσεις ἔξω τῆς πόλεως
τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς διχι-
λίεσ πήχεσ, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς
λίβα διχιλίεσ πήχεσ, καὶ τὸ κλίτος
τὸ πρὸς θάλασσαν διχιλίεσ πήχεσ,
καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν διχι-
λίεσ πήχεσ. καὶ πόλις μέσον τετρα-
ἔσαι ὑμῖν, καὶ τὰ ὄμορα τῶν πόλεων.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πολίχνα καὶ δωμά-
τια περισπύρατε, καὶ τῆτο μεμετρομηνα
τοῖς ἀγίοις ἐκνεκέμλωται λειτουργοῖς. ἐδι-
καίε γὰρ ὡδε Θεός, ἔτε τοῖς ὑπὲρ τῷ
χρεῖαν ἢ εἰς τρυφῶ ἀνιείε, ἔτε μὴ τῷ
λίαν καλεσΦιγμῶν καταθλίβων ἀμέτρως·

αὐφισὰς δὲ χρησίμως, καὶ τὸ πολὺ λίαν
ἐνδεές, καὶ τὸ λυπῆν ἀφανίζων. σωμαμέ-
τρε γὰρ τῇ χρεῖα τῷ αὐτάρκειαν.

ς. Καὶ τὰς πόλεις ἃς δώσετε τοῖς
Λοβίταις, τὰς ἔξ πόλεις τῶν Φυγα-
δόλυθρηίων ἃς δώσετε Φυγεῖν ἐκῆ τῷ
Φονδύοντι, (4) καὶ πρὸς ταύταις τεσ-
σαράκοντα καὶ δύο πόλεις.

Δ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄξιον μὴ
παρέργως σκέψασθαι, τί δήποτε τὰς πό-
λεις τῶν Λοβίτων ἀνήκε τοῖς Φυγάσι. τοῖς
ιερωτάτοις τῆς ἀνιέρεσ ἄναξ δοκῶντασ συ-
νοικεῖν ἀξιώσασ· ἔτοι δ' εἰσιν οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες. λεκλίον ἐν πρῶτον
μὴν ὅτι ἀπαδαῖος τῆ Φαύλε λύτρον· ὡσε
εἰκότως πρὸς τῆς ἱερωμείεσ οἱ διαμαρτόν-
τεσ ἀφίξοντασ, τῆ καθαρθῶναι χάριν·
ἐπειδ' ὅτι Φυγάδασ οἱ Λοβίταισ προσέκοντασ,
καὶ αὐτοῖ δυνάμει Φυγάδεσ ὄντεσ. ὡσ γὰρ
ἐκείνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνοντασ. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖε. ἀδελ-
Φῆε, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρον εὐρωντασ. διαφέ-
ρεσι δὲ, ὅτι ἐκείνοιε μὴ ἀββλητοσ ἢ Φυγή
δι ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοιε δ' ὁ δραμοὺε ἐκῆ-
σιεσ δι ἔρωτα τῶν ἀρίων· καὶ ὅτι τοῖε μὴ
Λοβίταισ καταφυγή, τοῖε δὲ Λοβίταιε ὁ
πάντων ἡγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὴ ἀτελεῖε,
νόμον ἔχωσι τὸν ἱερόν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ῶ ἱερέντασ Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντεσ, τὰε αὐτάε τοῖε
Λοβίταιε πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίαε ἠξιώθησαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἐπιβρέπεσθαι τοῖε Λοβί-
ταιε τὰε τῶν Φυγαδόλυθρηίων ἐντέλλε-
ται πόλεις, γένεσ τὸ μάλισα πεπονθόε,
πλείεηε δὲ ὄσηε ἐπικυρίαε δεόμενον. τῇ τῶν
ἱερωγῶν Φροντίδι παρατιθέμενοε.] τύποε
οἰμασ ταῖε ἐκκλησίαε ἐντεῦθεν, τὸ ἐπι-
μελεῖσθαι

X x x x 2

(1) Τὰ αὐτὰ σωτομώτερε. καὶ ὁ Προκόπ. ὡ τῷ τῆε Λύγ. κῶδ.

(2) Τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδῶε.

(4) Τῷ Φονδύοντι αἱ αὐτ.

(3) Καταμερίσασ. αἱ αὐτ.

ἰδαὶ δεσμίων. μνημονύετε γὰρ Φησι A,, δεσμίων, ὡς σιωδεδεμένοι· τῶν κακισ-
αίων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

Πάσας τὰς πόλεις αἷς δώσετε
Λαίταις τεσσαράκοντα καὶ ὀλίω
αἷς· ταύτας, καὶ τὰ προάσια
αἷων. Καὶ τὰς πόλεις αἷς δώσετε

τῆς καταχέσεως ἡμῶν Ἰσραὴλ,
τῶν τὰ ποίλια, ποίλια· καὶ ἀπὸ
ἐλατλόνων, ἐλάτλω· ἕκαστος κα-

τῶν κληρονομίαν αὐτῶν κατὰ
κληρονομίᾳσιν, δώσασιν ἀπὸ τῶν
κλεινῶν τοῖς Λαίταις. Καὶ ἐλάλη-

Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Λά-
στον τοῖς ἡγίοις Ἰσραὴλ, καὶ ἔρεῖς
αὐτῶν, ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν

δάνω εἰς γῆν Χαναάν. Καὶ δια-
εῖτε ὑμῖν αὐτοῖς πόλεις· Φυγα-
τήρια ἕσασιν ὑμῖν Φυγεῖν ἐκεῖ τὸν

δάνω, πᾶς ὁ πατάξας ψυχῶν
αἷος. Καὶ ἔσονται αἱ πόλεις ὑμῶν
γαδδτήρια ἀπ' ἀγγισθύντος τὸ

α, καὶ μὴ ἀποθάνῃ ὁ Φονδύων ἕως
τῆς ἐναντι τῆς σιωνῶν εἰς κρι-
αἷος. Καὶ αἱ πόλεις αἷς δώσετε τὰς ἕξ

αἷος, Φυγαδδτήρια ἔσονται ὑμῖν.

αἷος. Τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε πέ-
τῶν Ἰορδάνη, καὶ τὰς τρεῖς πόλεις
αἷος ἐν γῆ Χαναάν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τρεῖς καὶ τρεῖς ἀφορίζαι
αἷος εἰς καταφυγῶν, ἡ πόρρω τῆς ἀγίας
αἷος τὸν ἀριθμὸν τῆς καταφυγῆς ποιη-
αἷος. αὐτὴ γὰρ ἀποπίπτει καταφυ-
αἷος πρὸς ἐπάνοδον σωτηρίας ἐλπίς.

αἷος. Φυγάδιον ἕσασιν τοῖς ἡγίοις Ἰσ-
αἷος, καὶ τῶν προσηλύτων καὶ τῶν πα-
αἷος τῶν ἐν ὑμῖν· ἔσονται αἱ πόλεις
αἷος εἰς Φυγαδδτήριον, Φυγεῖν ἐκεῖ

αἷος πατάξασιν ψυχῶν ἀκισίως.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἰσῶν τῶν Φιλαν-
αἷος νέμων ὄντων καὶ ἐξῶν, προσι-
αἷος ἡδὴ τῶν τῶν ἐδῶν πρὸς τὸν
αἷος ἰσοτιμίαν. πολλὰς δὲ τὰς κατα-

αἷος δίδωσιν, ἵνα μὴ μηκισομῆς τῆς
αἷος, καθάπερ ἐν τῶν Δόκτερονομίῳ (1)
αἷος, ἐκκαλυφθῆναι πρὸς τῶν συγγενῶν ὁ

αἷος, ἕως ἡ διακρίσις γενήσασιν.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τίνος ἕνεκα, Φυγῶν
αἷος κατεψηφίσασιν; Οὐ διὰ τὸ γεννη-
αἷος ἢ γὰρ ἀν' ἕξω τῆς γῆς τῆς ἐπαγ-
αἷος πάντη αὐτὸν ἀφώρισαν, ἀλλὰ διὰ
αἷος ὑπὸ τῶν συγγενῶν τῶν ἀναιρεθέντος

αἷος ἀναιρεθῆναι, νικῶντος τῶν θυμῶν
αἷος λογισμὸν, καὶ τῆς ὀργῆς τὸ ἀκριβῆς
αἷος φησὶν. ἀλλ' ἕδ' ἕτως αὐτὸν

αἷος τέλος ἀφῆκεν. ὅρον γὰρ αὐτῶν τῆς

Φυγῆς ὀρίζει τὸν τῶν ἀρχιερέων βίον· καὶ
αἷος μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνη, καθόσον αὐ-
αἷος χαρίζεται, καὶ ἀποδίδωσιν αὐτὸν τῆ
αἷος πατρὶδι.

15. Ἐὰν δὲ σκεύει σιδήρεα πατάξῃ
αὐτὸν, καὶ τελευτήσῃ, Φονδότης-
αἷος, θανάτῳ θανατῶσασιν ὁ Φονδότης-

16. Ἐάντε ἐν λίθῳ ἐκ χειρὸς ἐν ᾧ ἀπο-
αἷος θανῆται ἐν αὐτῶν, πατάξῃ αὐτὸν,
αἷος καὶ ἀποθάνῃ, Φονδότης ἐστίν, θανάτῳ

17. θανατῶσασιν ὁ Φονδότης. Ἐὰν δὲ ἐν
αἷος ξυλίῳ ἐκ χειρὸς ἐξ ἡ ἀποθα-
αἷος νῆται, πατάξῃ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ,
αἷος Φονδότης ἐστίν, θανάτῳ ἀποθανῆται

18. ὁ Φονδότης. Ὁ ἀγγισθύν τὸ αἷμα,
αἷος ἀποκλεινῆ τὸν Φονδύσαντα· ὅταν
αἷος σιωντῆσασιν αὐτῶν ἕτος, ἀποκλεινῆ

αὐτὸν.

Γ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σαφῶς
αἷος, ὅτι περιττὸν ὄνομα ἕδ' ἀπέσειν ὑπὸ
αἷος τῶν πραγματολογεῖν ἀμυδῆτα Φορῶν,
αἷος ἠπόρην κατ' ἑμαυτὸν, διὰ τὸν ἀκισίως

αἷος κλεινῶντα, ἕκ' εἶπε θανατῶσασιν μόνον,
αἷος ἀλλὰ θανάτῳ θανατῶσασιν. τίνι γὰρ ἄλλῳ
αἷος ἀποθνήσκων ἢ θανάτῳ τελευτῶν; Φοιτῆ-

αἷος ἐν παρὰ γυναικῶν σοφῶν, ἢ σκέψις
αἷος ὄνομα, τῶν ζητῶν ἀπηλλάγῳ. ἐδίδαξε
αἷος γὰρ με, ὅτι καὶ ζῶντες ἐνιοὶ τεθνήσκασιν,
αἷος καὶ τεθνήκότες ζῶσιν. τὰς μὲν γὰρ Φαύλας

αἷος ἀκρι γῆρας ὑσάτε παρατένοντα, νε-
αἷος κρῶν ἕλεγει εἶναι, τὸν μετ' ἀρετῆς βίον
αἷος ἀφῆρημαίως· τὰς δὲ ἀσείως, καὶ τῆς πρὸς

αἷος σῶμα κοινωρίας διαζούχῶσιν, ζῶν εἰς αἷος
αἷος ἀθανάτα μοίρας ἐπιλαχόντα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐν τῶν τοῖς τὸ ἐκέ-
αἷος σιον ἀνασῆλλον καὶ θυμῶν ἀνθρώπων καὶ
αἷος ἐπιβλητῶν ἐμφανῶν, ἢ τοῖς τεκμηρίοις

αἷος ἐλεγχόμενος, ὡς μὴ ἐξῆναι λέγειν, ὅτι
αἷος ἀκων ἐποίησε, τὸν ἡξοντα θυμῶν πρὸς Φό-
αἷος ρον, ἢ κατασκόβασαντα δι' ἐπιβλητῶν. εἰ

αἷος γὰρ τὰ ἐπιβλητῶν ἰκανὰ πρὸς τὸ ἀπο-
αἷος κλεινῶν φαίνοντο, εἴτε σιδήρεος, εἴτε λίθου,
αἷος εἴτε ξύλου, ὡρισαν τὸ ἐκέσασιν, καὶ ἀντιλέ-

αἷος γαν ἕκ' ἕνεσιν· ἕδ' ἐπὶ τῶν κριτῶν καταλέ-
αἷος λειπῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν νόμων διήρηται. καὶ
αἷος δίδωσιν γὰρ τῶν κόλασιν τῶν Φονδύσαντος τῶν

αἷος συγγενῶν τῶν πεΦονδύμαίως.

Ζ α. Ἐὰν δὲ δι' ἕχθραν ὡσῃ αὐτὸν,
αἷος καὶ ἐπιβλήσῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκευὸς ἐξ

αἷος ἐνέδρου, καὶ ἀποθάνῃ, ἢ διὰ μύλων
αἷος ἐπάταξεν αὐτὸν τῆ χειρὶ, καὶ ἀπο-
αἷος θάνῃ, θανάτῳ θανατῶσασιν ὁ πατά-

αἷος ξας, Φονδότης ἐστίν, θανάτῳ θανα-
αἷος τῶσασιν ὁ Φονδύων. ὁ ἀγγισθύν τὸ
αἷος αἷμα ἀποκλεινῆ τὸν Φονδύσαντα ἐν τῶν
αἷος σιωντῆσασιν αὐτῶν.

Η ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῶν συγγενῶν τῶν τε-
αἷος μωρίαν ἐφῆσιν, Φαινομῆς τῆς ἕχθρας
αἷος ὡσε καὶ ἐξεπίτηδες γεγονεῖν τὸν Φόνον.
αἷος κβ. Ἐὰν

(1) Ἐν κρφ. 19.

κβ. Ἐὰν δὲ ἐξαπίνης, ἢ δι' ἐχθραν ὡση αὐτὸν, ἢ ἐπιρρίψῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκεῦος, ἢ ἐξ ἐνέδρου, ἢ παντὶ λίθῳ, ἐν ᾧ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, ἢ εἰδώς, καὶ ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, αὐτὸς δὲ ἐκ ἐχθρὸς αὐτῷ, ἢ δὲ ζήτων κακῶσαι αὐτόν·

κδ. Καὶ κρινεῖ ἡ σωμαγωγὴ ἀναμέσον τῶ πατάξαντος καὶ ἀναμέσον τῶ ἀγχισθύνοντος τὸ αἷμα, κατὰ τὰ κρίματα ταῦτα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτο δὴ μόνον καταλέλειπται τῷ κριτῇ, τὸ διὰ μαρτύρων ἀναζητήσαι ἢ τις ἐχθρα προῦπέκειτο, ἢ ἄκων καὶ ἐκ ἐνιδῶν ἐπάταξεν. ὅπερ Φαίνοι τὸ, κωλυθήσεται, ὅτι ἀκρίσιον, ἢ τιμωρία.

κε. Καὶ ἐξελεῖται ἡ σωμαγωγὴ τὸν Φονδύσαντα ἀπὸ τῶ ἀγχισθύνοντος τὸ αἷμα, καὶ ἀποκαταστήσει αὐτὸν ἢ σωμαγωγὴ εἰς τὴν πόλιν τῶ Φυγαδδληθρῆς αὐτῷ, ἢ κατέφυγε, καὶ κατοικήσει ἐκεῖ ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερθεὺς ὁ μέγας, ὃν ἐχρῖσεν αὐτὸν τῷ ἐλαίῳ τῷ ἀγίῳ.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διατὶ τῷ ἀκρίσιως Φονδύσαντι ὅρος Φυγῆς ἢ τῶ ἀρχιερέως ὑπάρχει ζώῃ; Διὰ τῆτ' οἶμαι τῶ ἀρχιερέως τὸν βίον ὅρον τῆς Φυγῆς τῶ ἀκρίσιως Φονδύσαντος ἐδέασσαν εἶναι, μιλῶν ἀναργαῖ τεκμηριῶ, ὅτι εἰ ἀκρίσιος τῶ ἀρχιερέως θάνατος τῶ ἀκρίσιως Φονδύσαντος τῆ πατρῴδι ἀποδίδωσι, καὶ καθόδον αὐτοῖς χαρίζεται τῶ μεγάλῃ ἀρχιερέως ὁ ἐκρίσιος θάνατος, ὁ ὑπὸ τῆς ἀναστάσεως σβεδαίς, καὶ τὰ ἀκρίσια πλημμελήματα ἀφανιεῖ, καὶ ἀποδώσει πάντας τῶ πισθύνοντας αὐτῷ τῆ ἄνω Ἱερουσαλήμ. ἢ γὰρ ἄνω Ἱερουσαλήμ, Φησὶν ὁ θεασέσιος Παῦλος, ἐλθῶν θέρρα ἐσὶν, ἢ τις ἐσὶ μήτηρ ἡμῶν.

Καλ. 4. 26.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σχήμα μὲν τῆτο τοῖς τύποις. ὠδίνεσι δὲ τὸ Χριστῷ μυστήριον τρόπον τινὰ ἀσκησίῃ, καὶ ἐκ ἀπίθανον τό γε οἶεσθαι τυχόν τῶ ταῖς ἀμαρτίαις ἐγκατελημμένῃς, Φονδύτας ὡπερ τινὰς τῆς ἰδίας ὑπάρχον ψυχῆς, καὶ κατολιθαίνου εἰς τῆτο ταλαιπωρίας ἐκ ἐθελουσίας, ἐκβεβιασμένως δὲ ὡπερ εἰς παράβασιν, καὶ εἰς τὸ προσκρῆσαι Θεῷ, διὰ τὸ ἐγκεισθαι τῷ διάνοιαν τῶ ἀνθρώπῳ ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος, καὶ διὰ τὸν εἰ τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς τῆς ἀτιθάσεως Φίληδονίας τυραννήσαντα νόμον. Φυγῆ τοιγαρῶν τῆ ἀπὸ τῶ κόσμου καὶ σώματος ἢ ἀθλία ψυχῆ τῶ ἀνθρώπῳ ζημιεῖται, καὶ ὡπερ εἰς πόλιν τινὰ τῶ Φυγαδδληθρῆς τοῖς τῶ θανάτῳ μυχκοῖς ἀνιζήσασα, μακρὸς διετέλει χρόνος. ἢ ἀνείθη δὲ μόλις ἀποθανόντος Χριστῷ τῶ

A μεγάλα ἱερέως, (1) ὃς τὸν ὑπὲρ πάντων θάνατον ἀνατλάς, καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ἄδῃ πύλας, (2) ἀνήκε δὲ τοῖς κάτω, καὶ ὡ δεισμῶν ἢ Φίαι, λέγων, ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἢ τῷ σκότει ἀνακαλύπτεσθε. Ἡσ. 49. 9.

κς. Ἐὰν δὲ ἐξόδῳ ἐξέλθῃ ὁ Φονδύσας τὰ ὄρια τῆς πόλεως εἰς τὴν κατέφυγεν ἐκεῖ, Καὶ εὔρη αὐτὸν ὁ ἀγχισθύνων τὸ αἷμα ἔξω τῶν ὄριων τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐτῷ, καὶ Φονδύσῃ ὁ ἀγχισθύνων τὸ αἷμα τὸν Φονδύσαντα, ἢ ἐνοχὸς ἐσὶν.

κη. Ἐν γὰρ τῆ πόλει τῆς καταφυγῆς αὐτῷ κατοικεῖτω ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερθεὺς ὁ μέγας, καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, ἐπαναστραφήσεται ὁ Φονδύσας εἰς τὴν γῆν τῆς καταχέσεως αὐτῷ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χρόνον ὠρισε τῆς καθόδῃ τῷ μεγάλῃ ἱερέως τελούτῳ, αἰτίας ἀνεκα τοιαύτῃ δὲ ὡπερ εἰδὸς ἐκρίσι τῶν δολοφονηθέντων συγγενῆς εἰσὶν ἐφεδροὶ τῆς κατὰ τῶν δολοφονηθέντων δίκης καὶ τιμωρίας· ἔτω τῶ σύμπαντος ἔθνος συγγενῆς καὶ ἀγχισθύνων κοινὸς ὁ ἀρχιερέως ἐσὶ. τῆτον ἢ ἐν δὲλαβείδῳ πᾶς ὁ ἀκρίσιως ἀνελῶν, ὡς ὑπέρμαχον καὶ προαγωνιστῶ τῶ ἀναρεθέντων, καὶ εἰσω τῆς πόλεως εἰς τὴν κατέφυγε κατακεκλεισθῶ, μηκέτι θάρρῶν ἔξω προέρχεσθαι. εἰ δὲ τινα ποιεῖται λόγον ἀσφαλείας καὶ τῶ ζῶν ἀκινδυνῶς. ὅταν ἢν λέγῃ, μὴ ἐπανίτω ὁ Φυγῆς ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερθεὺς ὁ μέγας, ἢ ἴσόν τι τῆτω Φησὶν, ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερθεὺς ὁ μέγας, ὁ πάντων κοινὸς ἀγχισθύνων, ὡ μόνῳ καὶ τῶ τῶν ζώντων καὶ τῶ τῶν τετελούτηκῶν ἐφεῖται βραβούειν. Καὶ μετ' ἐλίγα. Τῶν μὲν ἐκρίσιων ἀδικημάτων αὐτὸ μόνον ἰδιώτας καθαρῶν ἐφεῖδῳ· λεγέτω δ' εἰ βέλοῖτό τις καὶ τῶ ἄλλῃς ἱερεῖς· ἀμφοτέρων δ' ἐκρίσιων τε καὶ ἀκρίσιων κατὰ τὸν ἐξαίρετον λόγον τὸν ἀρχιερέα. προσάπτεσθαι γὰρ αὐτῷ μιάσματος σιωλῶς ἢ θεμιτόν, ἔτ' ἐκ προνοίας, ἔτε κατὰ τρόπον τῆς ψυχῆς ἀβέλητον· ἢ ἱεροφάντης ὡν κοσμηται καθ' ἐκάτερον, διανοίᾳ τε χρώματος ἀνεπιλήπῳ, καὶ ὡπραγία βίῃ, ὡ μηδὲν ὄνειδος πρόσσει. τῷ δὲ τοιαῦτω γίνοιτ' ἀκόλῃστον ὑποβλέπεσθαι καὶ τῶ ἀκρίσιως ἀπεκλονότας, ἔχῳ ὡς ἀναγῆς, ἀλλ' ὡς καθαρῆς καὶ πάντως ἀμετόχῃς ἀμαρτήματος.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δὴποτε τῷ ἀκρίσιως πεφονδύκῳ μετὰ τῷ τῶ ἀρχιερέως τελούτῳ ὀρίζε τῷ καθόδον; Ὅτι τῶ κατὰ τῷ τάξιν Μελχισεδεκ ἀρχιερέως ὁ θάνατος, λύσις τῆς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων ἐγίνετο. ἔτος εἰς τὸν παράδεισον ἐπα-

(1) Ἀρχιερέως. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. (2) Πύλας δὲ λῶοιξε τοῖς κάτω. ἐν Τόμ. 1. μέτ. 2. σελ. 282.

ἐπανήγαγε τὸν ἐκεῖθεν ἐξοριθεῖντα. καὶ κατ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐμάλατται ἡ Φυγὴ τῆ πεφονδύκότητος τὸν τῶν ἀγχισυόντων θυμὸν, καὶ τὴν Φοινικὴν ὄρμιν αὐτῶν ἐχαλίνε. τὸ δὲ μετὰ τὴν τελευτὴν τῆ ἀρχιερέως λυθῆναι τοῖς Φόβγχοι τὴν τιμωρίαν, ἰκανὸν ἴω πᾶσαι τὰς ἀγχισυόντας σβέσαι λοιπὸν τὴν ὄργην, ὡς τῆ ἀρχιερέως τετελευτηκότος, ἐφ' ἧ τὸ πλημμέλημα γέγονε· καὶ τῆ νομοθέτου ταύτης ὀρίσαντος, καὶ τῆ πλημμελείᾳ, καὶ τῆ τιμωρίᾳ τὴν λύσιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁρος τῆς Φυγῆς τῶ πεφονδύκότη θανάτου ἀρχιερέως, δηλαδὴ τὸν τῆ Σωτήρος θάνατον ἀνιτιόμνος, τῆ ὄντος ἱερέως (1) μεγάλα. εἰδὲ γὰρ ἄλλως ἔχει τινὰ λόγον, ἀποθανόντος τῆ πρεσβύειν διωμείε, τὸν ὑπόθτυον ἀπολύει· ὁ μᾶλλον εἰκὸς ἴω, ζῶντος καὶ πρεσβύοντος. εἰδὲ μὴ ἐξ ἴσας τὸ τῆς ἀνέσεως ἐπὶ τῆ πάλαι, καὶ πρὸ ὀλίγου Φυγόντος. ὑποδηλῆται δὲ καὶ κατὰ τῆτο παλαιότε χρόνος καὶ νέος τῶν ἐν αὐτῇ καταχεθεῖτων, ἐφ' ὃν ἅπαντα ἡ Χριστὸς ἦκει διώμεις, τὰς κατόχους ἀνιείσα. πρεσβεία γὰρ μεγίστη πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐξωρίσων ἐν παραδείσῳ, Χριστὸς, ὁ τὸν ἐκβλητὸν ἐπανάγων ἐκ θανάτου.

κθ. Καὶ ἔσαυ ταῦτα ὑμῖν εἰς δικαίωμα κρίσεως εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
λ. ἐν πάσαις ταῖς κατοικίαις ὑμῶν. Πᾶς πατάξας ψυχῶν, διὰ μαρτύρων φονύσει τὸν φονύσαντα, καὶ μαρτυρῶν εἰς ἧ μαρτυρήσει ἐπὶ ψυχῶν ἀποθανεῖν.

λα. Καὶ ἧ λήψεθε λύτρα περὶ ψυχῆς παρὰ τῆ φονύσαντος τῆ ἐνόχου ὄντος ἀναρεθῆναι, θανάτῳ γὰρ θανατωθήσεται.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μήτε εἰς ἄφροσιν, φησὶ, παντελῆ τῆ ἐνόχου δῶρα δέχεσθαι, μήτε εἰς ἀποφυγὴν, τὴν τῶ ἀκροσῶν φονύσαντι δίδομίνω. διάφορον γὰρ τῆτο ἐκείνου. καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν τὰ πράγματα κρίνεσθαι δεῖ, ἐτέρας ἔσης τῆς πράξεως, ὅταν καθ' ἐτέραν προαίρεσιν γνήηται.

λβ. Οὐ λήψεθε λύτρα τῆ μὴ φυγεῖν (2) εἰς πόλιν τῶν φυγαδύτη-

Α ρίων, τῆ πάλιν κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Γράφεται τῶν ἀντιγράφων ἐν αἰτοῖς, μὴ φυγεῖν. ἵνα ἧ μὴ δεῖν λαβεῖν δῶρα ἐπὶ τῶ συγχωρηθῆναι τὴν οἰκείαν οἰκήσασιν γῆν, καὶ μὴ φυγεῖν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἐκ ἔχει τὸ, μὴ. κατ' ἐκείνου ἐν νοητέον, ἵνα ἧ ἔτῳ· ἧ λήψεθε λύτρα τῆ διασῶσαι αὐτὸν, διὰ τῆ παραχεῖν ἄδειαν φυγεῖν εἰς πόλιν τῶν φυγαδύτηριων· ὡς καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν τῆ ἱερέως ἀποκατασταθεῖντα πάλιν κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς τῆς καταχεσεως αὐτῆ. προσκειμένε δὲ τῆ, μὴ, ἐκλήψομεθα αὐτὸ ἐπὶ τῆ ἀκροσῶν φονύσαντος, ἵνα ἧ ἔτῳ· ἧ λήψεθε δῶρα συγχωρησασιν αὐτῶ τὸν περιορισμὸν, τὸν ἐν ταῖς πόλεσι τῶν φυγαδύτηριων, τῆ ἐφᾶναυ αὐτὸν κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆ, καὶ τὸν ἕως τῆς τελευτῆς τῆ ἱερέως χρόνον.

λγ. Καὶ ἧ μὴ φονοκλονήσητε τὴν γῆν ἐφ' ἧς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς· τὸ γὰρ αἷμα τῆτο φονοκλονεῖ τὴν γῆν, καὶ ἐκ ἐξίλασθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ ἐκχυθέντος ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῆ αἵματος τῆ ἐκχεόντος.

Δ λδ. Καὶ ἧ μιανεῖτε τὴν γῆν ἐφ' ἧς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' ἧς ἐγὼ κατασκλωσῶ ὑμῖν· ἐγὼ γὰρ εἰμι Κύριος κατασκλωσῶν ἐν μέσῳ τῶν ἡμῶν Ἰσραήλ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ λέγειν ἄοχον εἶναι τὴν γῆν ἐπὶ τοῖς ἀδίκους αἵμασι, καὶ ἵλασμε χρῆζειν διὰ τῆς δικαίας κολάσεως, ὡς μαινομένω λέγει, καὶ ἔχ, ὡς αἰτίαν. **Ε**, ἧ μιανεῖτε γὰρ φησὶ τὴν γῆν ἐφ' ἧς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς. τίμιος δὲ ἡ γῆ, διὰ τῆ, ἐφ' ἧς ἐγὼ κατασκλωσῶ ἐν ὑμῖν. γῆ γὰρ γῆς ἀδιάφορος περὶ καθαρότητά. Θεὸς δὲ παρθεσίαν ὑποδεξαμένη, καθαρὰ τῆ ἀγία.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆς γῆς μαισμός, ἀδικία· ὡπερ καθαρῶν, δικαιοσύνη.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο καὶ καθαρὰν δεῖ αὐτὴν φυλάττεσθαι, διὰ τὸν παρ' αὐτῆ ἐκόντα Θεόν.

(1) Ἀρχιερέως. ὁ Ἀλεξάν. κωδ.

(2) Τῆ φυγεῖν. ὁ Ἀλεξάν. κωδ. ὡσαύτως καὶ αἱ εἰρημ. ἐκδοε.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Διὰ τῆτον τὸν νόμον καὶ ὁ Ἰωσήφ, φύλαξ τῶν τῶ Θεῶ προσαγμα-
των ὑπάρχων· τῆτο γὰρ ἐπεσημείωτο ἡ
Ματθ. 1. 19. ὁ Εὐαγγελιστὴς, εἰπὼν, ὡς ἀνὴρ δίκαιος
Λυκ. 2. 4. ὢν· καὶ ἐκ τῆς Ἰσδα φυλῆς, καὶ ἐξ οἴκου
» καὶ πατριάς Δαβὶδ, ὡς γέγραπται, κα-
ταγόμενος, ἐκ τῆς φυλῆς καὶ συγγενείας
ἐμνησθῆσατο τῷ Παρθένον. ὡς τῷ γε-
νεαλογίαν αὐτῆ, τῆς Μαρίας ἕνα γενεα-
λογίαν· ἐξ ἧς ἀπόρως ἐτέχθη Χριστὸς ὁ
σωτὴρ ἡμῶν. καὶ ἔτω καὶ τὸ τῆς Γραφῆς
ἔθος ἐφυλάχθη, μὴ γενεαλογῆσαι γυναι-
κας· καὶ ἐκ τέττα παραβεβλάφθαι μηδὲν
τῷ ἀλήθειαν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀπὸ ἀνδρῶν ἤρξα-
το· προηγόμενον γὰρ τῆτο· ἐπάγει δὲ καὶ
τὸ προκειμενον, τὸ τῶν γυναικῶν.

η. Καὶ πᾶσα θυγάτηρ ἀγχιστεύ-
σα κληρονομίαν φυλῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ,
ἐνὶ τῶν ἐν τῷ δήμῳ τῶ πατρὸς αὐτῆς
ἔσοντα γυναικῆς, ἵνα ἀγχιστεύσωσιν
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος τῷ κληρονο-
μίαν τῷ πατρικῷ αὐτῆ.

θ. Καὶ ἔ περιγραφῆσεται ὁ κλη-
ρος ἐκ τῆς φυλῆς ἐπὶ φυλῷ ἑτέραν,
ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτῆ
προσκολληθήσονται αἱ φυλαὶ τῶν
ἡμῶν Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν τὰς φυ-
λάς διακεκρίθαι προσέταξεν; ἵνα ἀκέ-
ραιον διαφυλάχθῃ τῆ Ἰσδα τὸ σπέρμα; δι-
ὅ τῷ δόλοισιν τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς ἐπιγ-
γείλατο. ἐκοινώνησαν μόντοι ἀλλήλοις ἡ
βασιλικὴ καὶ ἡ ἱερατικὴ φυλή· ἐπειδὴ καὶ
ἀρχιερεὺς κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, καὶ βα-
σιλεὺς ὁ δεσπότης Χριστὸς.

ΑΔΗΛΟΥ. Δεῖ γὰρ τὰ τεχθεῖα μέ-
νειν ἀκίνητα. μὴ συγχύθαι δὴ κελθεῖ
τὰς τῶν φυλῶν διαιρέσεις.

Α. 1. Ὁν τρόπον σωτέταξεν Κύριος
πρὸς Μωϋσῶν, ἕτως ἐποίησαν θυ-
ια. γατέρες Σαλπαὰδ. Καὶ ἐγένοντο
Μααλὰ καὶ Θερσὰ καὶ Αἰγλὰ καὶ
Μεχλὰ καὶ Νεὰ θυγατέρες Σαλ-
ιβ. παὰδ τοῖς ἀνεψιοῖς αὐτῶν, Ἐκ τῶ
δήμῳ Μανασσῆ ἡμῶν Ἰωσήφ ἐγενήθη-
σαν γυναικῆς. καὶ ἐγενήθη ἡ κλη-
ρονομία αὐτῶν ἐπὶ τῷ φυλῷ δήμῳ
B τῶ πατρὸς αὐτῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἰσορῆται δὲ αὐτῶ-
δα, ὅτι πεφύλακται τὸ πρόσαγμα, καὶ
τοῖς ἀνεψιοῖς αἱ γυναικῆς ἐγαμήθησαν. καὶ
» ἐγενήθη. Φησὶν, ἡ κληρονομία αὐτῶν ἐπὶ
» τῷ φυλῷ τῶ δήμῳ τῶ πατρὸς αὐτῶν.

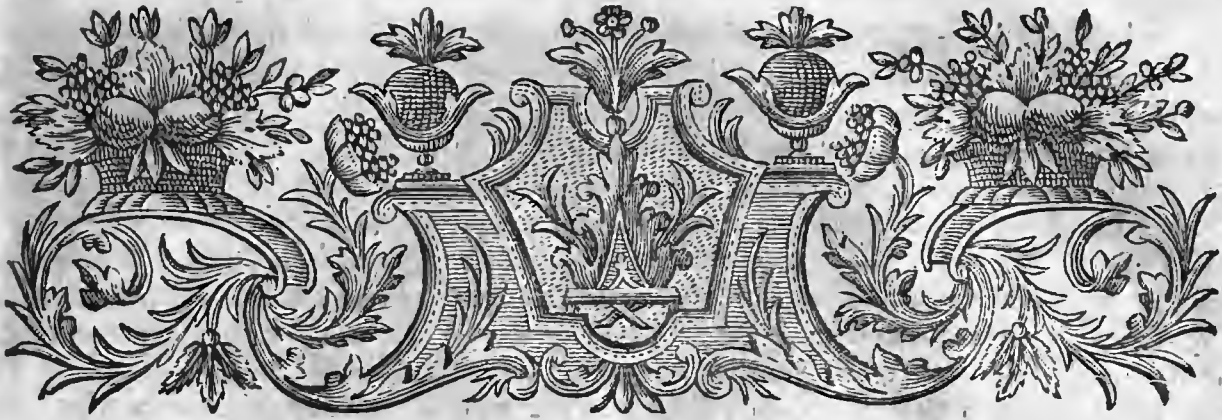
ιγ. Αὐταὶ αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δι-
καιώματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνε-
Γ τέλατο Κύριος ἐν χειρὶ Μωϋσῆ ἐπὶ
δυσμῶν Μωάβ ἐπὶ τῶ Ἰορδάνῳ κατὰ
Ἱεριχώ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἰσραὴλ ταῦτα
διὰ τῶ θεασεῖς Μωϋσέως δεξάμενος παρὰ
τῶ Φιλανθρώπου Θεῶ, ἐκ ἐφύλαξεν, ἀλλὰ
παραβάτης γέγονε τῶν θείων ἐντολῶν·
ἡμεῖς δὲ τὰς παρὰ τῶ Κυρίου καὶ Θεῶ καὶ
σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶ τῆς πα-
Δ λαιῆς καὶ καινῆς διαθήκης σὺν τῷ πατρὶ
νομοθέτῃ, ἐντολὰς καὶ δικαιώματα φυ-
λάξωμεν, καὶ ἀξίως αὐτῆς ἀπεργασώμε-
θα πρὸς τῷ τῶν μελλόντων αἰώνων καὶ
ἀπεράντων ἀγαθῶν ὑποδοχῶν. χάριτι καὶ
Φιλανθρωπίᾳ τῶ Κυρίου καὶ Θεῶ, βασι-
λέως πάντων ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετ' ἑ τῶ
πατρὶ πρέπει δόξα, τιμὴ, κράτος, μεγα-
λοπρέπεια ἅμα τῷ ἀγίῳ καὶ ζωοποιῷ
πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς
τῶς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμὴν.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ.

ΔΕΥ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ

ΜΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΘΕΟΠΤΟΥ

ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸ πέμπτον βιβλίον τῆ νομοθέτη Δευτερονόμιον ἐκλήθη· Ἐξαγαγὼν ἐξ Αἰγύπτου τὸν λαὸν ὁ δεσπότης Θεὸς, ἔδωκεν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει τὸν νόμον, κατ' ὃν ἐχρῆτο αὐτὰς πολιτεύεσθαι. εἶτα τῷ δευτέρῳ ἔτι προσέταξε παραλαβεῖν τὴν γῆν, ἣν τοῖς προγόνοις αὐτῶν ἐπηγγέλατο δώσειν. ἐκείνων δὲ ἀνταρρηκῶτων, καὶ τῆτο δράσαι μὴ βεληθύντων, ὤμοσε μηδὲν τῶν ἀριθμηθέντων δώσειν ἐκείνῳ τῷ γῆν, ἀλλὰ τῆτας ἀπαντας ἐν τῇ ἐρήμῳ καταναλώσειν. τεσσαράκοντα τοῖσι διεληλυθότων ἐτῶν, ἐκέλευσε τὰς ἐκείνων ἀριθμηθῆναι παῖδας, τῷ αὐτῷ ἄγοντας ἡλικίαν, ἣν περ ἦγον ἐκείνοι κατ' ὃν ἀριθμήθησαν χρόνον. τῆτας μέλλων εἰσαγαγεῖν ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἐπηγγέλατο γῆν, διδάσκει αὐτὰς διὰ τῆ Προφήτη τὸν νόμον, ὃν τοῖς παρὰ νόμοις αὐτῶν ἐδεδώκει πατράσι. τὸ τοῖσι Δευτερονόμιον ἀνακεφαλαιώσιν ἔχει τῶν ἐν τῇ Ἐξόδῳ, καὶ τῷ Λευιτικῷ, καὶ τοῖς Ἀριθμοῖς νομοθετημάτων τε καὶ πεπραγμένων. λέγει δὲ καὶ τὸν χρόνον, καὶ τὸν τόπον, κατ' ὃν καὶ ἐν τῇ νεολαίᾳ ταύτῃ τῷ διδασκαλίᾳ προσώλεγκε. πέραν γὰρ Φησι τῆ Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς, ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ ἔτι ἐν τῷ ἀνδεκάτῳ Δεβτ. 1. 1, 3, 4. μιλίᾳ μιᾷ τῆ μιλίᾳ, μετὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν τὸν Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμορραίων, καὶ τὸν Ὠγ βασιλέα τῆς Βασάν. καὶ ὅτι ὁ δευτερονόμος δέδωκεν, ἀλλὰ τῆς προτέρας ἀναμνηστικῆς νομοθεσίας, αὐτὸ διδάσκει τὸ τῆ βιβλίου προοίμιον. ἦρξατο γὰρ Φησι Μωυ- Δεβτ. 1. 5, 6. σῆς διασαφῆσαι τὸν νόμον τῆτον, λέγων, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Χωρήβ. εἶτα εἰρηκῶς, καὶ ὡς προσέταξεν αὐτὰς κληρονομήσαι τὴν γῆν, ἐπήγαγεν ὡς κατ' ἐκείνον εἰρηκε τὸν καιρὸν, ὅτι μόνος ἐγὼ τούτων προσάτοβαν ἢ δυνάμει μυριάδων· καὶ Δεβτ. 1. 15. διὰ τῆτο κατέστησά Φησι χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους, ὡς ἔχειν αὐτὰς τῆς ἀρχῆς κοινωνῆς. τῆτων δὲ τῶν λόγων ἀνέμνησεν, ἐπειδὴ περ Ἰησοῦν τὸν τῆ Ναυῆ κατέστησε τῆς ἡγεμονίας διάδοχον· διδάσκων, ὡς καὶ ἐτι περιῶν, ἑτέροις τῷ προσάσαν ἐπίσδουσε, καὶ ὅτι χρῆ καὶ τῆτω προθύμως ὑπακῆειν, καὶ τὰ κελεύουσα δοῦν. ἀναμνηστικῆ δὲ αὐτὰς, ὅπως μὲν ὁ Θεὸς προσέταξε παραλαβεῖν αὐτὰς τὴν ἐπηγγέλατο γῆν· ὅπως δὲ κατασκόπευσε αὐτοὶ πεμφθῆναι προτέρας ἡξίωσαν· καὶ ὅτι ἐκείνων ἐπανελθόντων, καὶ τὰ περὶ τῆς γῆς μεμνηκῶτων, ἠπίσησαν μὲν τῷ σεσωκῶτι Θεῷ, ἀπολαβεῖν δὲ τὴν γῆν ἐκ ἡθέλησαν· ὡς χαλεπῶς μὲν τὸν δεσπότην Θεόν, ἀποφύλασαι δὲ κατὰ πασῶν ἐκείνων τῶν μυριάδων, ὡς μηδὲν ἐκείνων εἰς ἐκείνῳ τῷ γῆν εἰσελθεῖν, πλὴν Χάλεβ Δεβτ. 1. 36, 37. ἢ Ἰεφοννη. ἔτος, Φησιν, ὄψεται αὐτῷ, καὶ τῆτω δώσω τῷ γῆν ἐφ' ἣν ἐπέβη, καὶ τοῖς ἰσοῖς αὐτῆ, διὰ τὸ προσκῆσαι αὐτὸν τὰ πρὸς τὸν Κύριον. τῆτας μὲν τοῖς ἐμνημόνευσε μόνος, καὶ τὸν Ἰησοῦν ἢ σωέταξεν, (1) ὡς ἀρχοντα, καὶ στρατηγόν, καὶ προφήτην, τῆτο γὰρ δηλοῖ τὰ ἐξῆς. εἰπὼν γὰρ, ὅτι καμοὶ ὠργισθὲ δι' ἡμᾶς ὁ δεσπότης Θεὸς ἡμῶν· ὑμῶν γὰρ με θρουβησαντων, ἢ κατὰ λόγον τῷ θεῷ προσάγματι διηκόνησα, καὶ τῆτας χάριν εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ἐκείνῳ κενώλυμα. ἀνέμνησε δὲ τῶν παρὰ Θεῷ πρὸς αὐτὸν εἰρημένων· Ἰησοῦς ἰσοῦς Ναυῆ ὁ παρεσηκῶς σοι, ἔτος εἰσελεύσεται ἐκεῖ. αὐτὸν κατέχουσον, Δεβτ. 1. 38. ὅτι αὐτὸς κατακληρονομήσει αὐτῷ τῷ Ἰσραὴλ. ταῦτα δὲ λέγει διδάσκων αὐτὰς, ὡς θεόθεν ὁ στρατηγὸς τῷ χαροτονίαν ἐδέξατο, ἵνα μὴ πάλιν περὶ τῆς ἀρχῆς σασιάσῃ. διηγῆται δὲ αὐτοῖς, ὅπως μὲν ὑπερον μεταμεληθέντες, ἐβληθῆσαν πολεμῆσαι τοῖς Χαναναίοις· ὅπως δὲ αὐτὰς ὁ Θεὸς διεκώλυσε. καὶ ὅτι θρασυώμενοι, καὶ παρὰ τῷ θεῷ ἐπιτόλλῳ ἀνάβαντες καὶ ἠτήθῆσαν ἐπανῆλθον. καὶ ὅσον ἐν τῇ ἐρήμῳ κατηνάλωσαν χρόνον, τῷ ἄβατον ἐκείνῳ γῆν καὶ ἀνύδρον περιῶντες. τίνα τε Ἰδαμαίοις καὶ Μωαβίταις δεδηλώκότες, Φιλικῶν ἐκ ἔτυχον ἀποκρίσεων. καὶ ὅπως τὸν Σηὼν καὶ τὸν

(1) Καὶ τὸν Ἰησοῦν ἔταξεν ὡς ἀρχοντα. ἢ ὡς Χάλ. ἔκδοσ.

Ὡς, τὰς βασιλέας τῶν Ἀμορραίων πανσρατιᾶ μετὰ τῶν τὰς πόλεις καὶ κώμας οἰκόντων
 τῶν πανωλεθρία παρέδωσαν. εἶπε δὲ αὐτῶν καὶ τὸ τῆς σώματος μέγεθος. ἡ γὰρ κλίνη,
 Φησὶν, Ὡς σιδηρᾶ. εἰνέα πηχῶν τὸ μήκος αὐτῆς, καὶ τεσσάρων πηχῶν τὸ εὖρος αὐτῆς.
 ἔπειτα παρῴωσε καὶ σιβεβλόωσε φυλάττειν ἐπιμελῶς τῆς δεωότες τὰς ἀντολάς. ἄκκε
 γὰρ Φησὶν Ἰσραὴλ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον
 ποιεῖν, ἵνα ζήτε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων
 ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. εἶτα ἀναγκαιῶς τῆς Βεελφεγῶρ εἰς μέσον φέροι τὴν μνήμην,
 καὶ τῶν δι' ἐκείνῳ τὴν ἀσέβειαν ἐν τῇ ἐρήμῳ διολωλῶτων. ἔπειτα ἐκ παραλλήλου δείκνυσι
 τὰς θείας οὐρογενείας. ποῖον γὰρ Φησὶν ἔθνος μέγα, ὃ ἐστὶν αὐτῷ Θεῷ ἐγγίζων αὐτοῖς,
 ὡς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν ἅπασιν οἷς ἐάν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα; κελθεῖ δὲ μὴ μόνον
 αὐτὸς φυλάττειν τῆς Θεῆς τὰς νόμους, ἀλλὰ καὶ τὰς παῖδας καὶ τὰς ἐκγόνους ἐν οὐσεβείᾳ
 ἀνατρέφειν, καὶ παιδοῦσαι τὰς θείας ἀντολάς ἐκπαιδεύειν. εἶτα ἐπάγει, ὡς ὁ τῶν ὄλων
 αὐτοῖς ἐπέφανε Θεός, λόγους μὲν διὰ πυρὸς ἀφίεις, ἕδον δὲ εἶδος ἐπιδεικνύς. τῆτο γὰρ
 ἔφη ἐκ μέσων τῆς πυρὸς φωνῶν ῥημάτων ὑμεῖς ἠκέσατε καὶ ὁμοίωμα ἐκ ἴδετε, ἀλλ' ἡ
 φωνὴ. ταῦτα δὲ λέγει παιδοῦσαν αὐτὰς μηδὲν ἰνδαλμα τεκλίνουσα, μηδὲ πειραδιωαί-
 ποτε θείαν εἰκόνα κατασκυβάσαι, ἐπειδὴ τῆς ἀρχετύπου τὸ εἶδος ἔχῃ ἐωράκασιν. ὅθεν
 πάλιν ἐπήγαγε· μὴ ἀνομήσητε, μηδὲ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπλὸν ὁμοίωμα, πᾶσαν
 εἰκόνα, ὁμοίωμα ἀρσενικῆ ἢ θηλυκῆ. ὁμοίωμα παντὸς κλίως τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς·
 ὁμοίωμα παντὸς ὄρνέου πετομαῖος, ὃ πέταται ὑπὸ τὸν ἔρανον· ὁμοίωμα παντὸς ἐρπετῆ,
 ὃ ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς· ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος, ὅσα ἐστὶν ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς.
 ταῦτα πάντα Φησὶν εἰς χρεῖαν ἡμετέραν πεποίηκεν ὁ Θεός. ἀνοίας τοίνυν ἐχάτης τὸ
 τὰς εἰκόνας τῶν ὑπηκόων θεοποιεῖν. προσέθεκε δὲ καὶ ταῦτα· μὴ ἀναβλέψας εἰς τὸν
 ἔρανον, καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελλίω, καὶ πάντα τὸν κόσμον τῆς ἔρανος, πλανηθεῖς
 προσκωήσης αὐτοῖς, ἃ ἀπείριμε Κύριος ὁ Θεός σε ταῦτα (1) πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑπο-
 κάτω τῆς ἔρανος. ταῦτα [γὰρ] Φησὶν εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων κατεσκυβάσε χρεῖαν ὁ ποιη-
 τῆς. μὴ τοίνυν ὑπολάβης Θεὸς τὰς ὑπὸ τῆς Θεῆς τῶν ὄλων ἀφοριδίτης, ὡσεὶ ταῖς
 χρεῖαις τῶν ἀνθρώπων διακονεῖν. ἔτω γὰρ καὶ οἱ λοιποὶ ἠρμυλῶσαν ἅτινα διεκόμησαν
 ὁ Θεός εἰς τὰς λαὸς ὑφ' ὅλον τὸν ἔρανον. εἶτα δεδίττεται αὐτὰς ταῖς ἀπειλαῖς, ὡς εἰ
 τολμήσασιν τὸν θεῖον παραβιῶναι νόμον, καί τινος τῶν ὄντων ὁμοίωμα κατασκυβάσαι καὶ
 θεοποιῆσαι, εἰς πᾶσαν αὐτὰς διαπερεῖ τὴν γῆν, καὶ ὡς δεδύοντες τοῖς ψυδωνύμοις
 Θεοῖς προσκωήσασιν. ἔπειτα πάλιν ἀπὸ συγκρίσεως δείκνυσι τὸ παντοδύναμον τῆς Θεῆς.
 ἐπερωτήσατε γὰρ Φησὶν ἡμέρας ἀρχαίας, τὰς γνωμείας προτέρας σε ἀπὸ τῆς ἡμέρας
 ἧς ἐκλίσει ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ἔρανος ἕως ἄκρου τῆς ἔρανος,
 εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τῆτο, εἰ ἠκέσατε τοῖς τῶν. εἰ ἀκήκουσιν ἔθνος φωνῶν Θεῆς ζῶντος
 λαλῶντος ἐκ μέσων τῆς πυρὸς, ὃν τρόπον ἀκήκουσιν σὺ καὶ ἐζησας. ἔφη δὲ καὶ ὅπως αὐτὰς
 ἠλυθέρωσε τῆς πικρᾶς τῶν Αἰγυπτίων δελείας. συνεχῶς μῆντοι διδάσκει αὐτὰς, καὶ
 ὡς ἔρανοῦσαι αὐτοῖς ὁ τῶν ὄλων διηλέχθη Θεός, ἐκ μέσων τῆς πυρὸς φωνῆς κεχρημένος
 νομοθετήκεν, ἵνα μηδεμίαν εἰκόνα κατασκυβάσῃ τῆς ἀοράτης Θεῆς. διδάσκει δὲ καὶ ὡς
 πᾶμπαν ἀμήχανον θείαν εἰκόνα κατασκυβάσαι. ἔ γὰρ μόνον ἀόρατον ἔχει τὴν φύσιν,
 ἀλλὰ καὶ πᾶμπαν ἀπερίγραπτον. Κύριος γὰρ Φησὶν ὁ Θεός σε, ἔτος Θεός ἐν τῷ ἔρανω
 ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, καὶ ἐκ ἑσὶ πλῆν αὐτῆς. ἰσέον μῆντοι, ὡς ἐκ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ
 ταῦτα πάντα ὁ Προφήτης τῷ λαῷ διηλέχθη, ἀλλ' ἐν πολλαῖς αὐτοῖς ἡμέραις τὴν δι-
 δασκαλίαν προσλίεγκεν. ὅθεν πολλάκις τὰς αὐτὰς λόγους ἀνακυκλοῖ, ἵνα τῇ συνεχείᾳ
 παγίαν τὴν μνήμην ἐργάσηται. αὐτίκα γὰρ μετὰ τὴν διάλεξιν ταύτην, τὰ περὶ τῶν
 πόλεων ἰσόρηκεν, εἰς ἃς καταφύγουσιν τὰς ἀκείαις περιπεπλωκότας φόνοις ἐκέλευσεν.
 εἶτα ἐδίδαξεν ὅτι πάλιν συνήθροισε τὸν λαόν, καὶ τῶν θεοσδότην ἀνέμνησε νόμων. καὶ
 ὅτι ἔχῃ ἕτερον δέδωκε νόμον, ἀλλὰ τὸν πρότερον ἐκπαιδεύει τὰς τῆς νομοθεσίας ἐκείνης
 διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελεῖς ἐπακῆσαι μὴ δυναθῆναι, αὐτὰ διδάξει τῆς Προφήτης τὰ ῥῆ-
 ματα. Κύριος γὰρ Φησὶν ὁ Θεός ἡμῶν διέθετο πρὸς ὑμᾶς διαθήκην ἐν Χωρῆβ. ἐκὶ τοῖς
 πατράσιν ὑμῶν διέθετο Κύριος τὴν διαθήκην ταύτην, ἀλλὰ πρὸς ὑμᾶς. ἐπειδὴ γὰρ
 ἐκείνοι παραβάντες διάλοντο, τῆτοις δὲ τὴν τοῖς πατράσιν ἐπισηγελμύλῳ ἐδίδε γῆν,
 τῆτοις ἔφη τὸν νόμον δεδόσθαι. εἶτα λέγει τὰς ἀντολάς, ὡν τὸν νῦν ἀνεπλύσαμεν, τὴν
 Ἐξοδὸν ἐρμυλῶντες. ἔδειξε δὲ κἀνταῦθα τὸν τῆς ἀργίας τῆς σαββάτου σκοπόν. ἔφη
 γὰρ, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη σε, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σε. κατὰπερ,
 Φησὶ, σὺ τῆς ἀπολαύεις διαπαντός, ἔτως ἅπαξ γὰρ ἀπολαυσάτωσαν ἐν ταῖς ἐπὶ τῆς
 ἑβδομάδος ἡμέραις οἱ θεράποντες, καὶ αἱ θεραπαιναι, καὶ τὰ ὑποζύγια. ἔπειτα
 τῇ μνήμῃ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ δελείας τὴν συμπάθειαν πραγματεύεται. ὅτι οἰκέτης, Φησὶν,
 ἦθα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγέ σε Κύριος ἐκείθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι
 ὑψηλῷ. διὰ τῆτο σωετάξε Κύριος ὁ Θεός σε ὡσεὶ φυλάττεσθαι σε τὴν ἡμέραν τῶν σαβ-
 βάτων καὶ ἀγιάζειν αὐτὴν. τῇ πείρᾳ μεμάθηκας τὸ τῆς δελείας πικρὸν ἐκείνων ἀνα-
 μιμνησκόμενος, ἡμερὸς γὰρ τοῖς ὑπηκόοις καὶ πρῶτος, καὶ ἧς ἀπολαύεις ἀναπαύλης
 διωλεκῶς, μετὰδος τῆτοις ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῆς ἑβδομάδος ἡμέρᾳ. ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα
 τὸ πνευματικὸν ἐκ ἀπηγόρευσεν ἔργον. ἔφη γὰρ, πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε,
 πλὴν

(1) Αὐτά. ἢ ἐν Χάλ. καὶ ἐν εἰρημ. ἐκδοσ.

πλὴν ὅσα ποιηθήσεται ἐπὶ τῇ ψυχῇ, οἷον ἀναγνώσεις, θείων λόγων ἀκροάσεις, μωδίας, ἱερουργίας, καὶ τὰ τέτοις ὅμοια.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ Δεύτερονόμιον πέμπτον μὲν ἐστὶ βιβλίον τῆς μωσαϊκῆς ἀναγωγῆς ἀνόμασται δὲ Δεύτερονόμιον. ἔκ ἐπειδὴ Μωϋσῆς δευτεροῖ τὰ τῷ Θεῷ, αἱ καὶ δευτεροῖ ἐπειδὴ τῇ δευτέρᾳ γενεᾷ τῇ μετὰ τῆς ἀνηρημένους Ἰσραηλίτας ἔρηται, τῆς Δεύτερονόμιον λέγεται. τὰ πολλὰ δὲ τῶν προειρημένων ἀναλαμβάνει, καὶ ἕτερα τοῖς ἀναγκαίως προσίθῃσιν, ὡς καιρὸς ἰὼ πρὸς ἀσφάλειαν τῶν νομοθετημένων παρῖσιναι μελλόντων τὸν Ἰορδάνω. ἐδόθη δὲ τὸ Δεύτερονόμιον πέραν τῆς Ἰορδάνου ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, μετὰ τῷ ἀναίρεισιν τῶν διαισιν, τῆς Σηὼν καὶ τῆς Ὠγ. χρόνος δὲ ἰὼ ὁ τεσσαρακοσὸς, ἀφ' ἧς ἐξῆλθον Αἰγύπτῳ καὶ τῆτο δέκατος πρῶτος μῶ, ὅτε Μωϋσῆς ἐλάλησε πρὸς τῆς ἡγῆς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος πρὸς αὐτῆς εἰπῶν. αὐτὸ μὲν ἐλάλησεν Χωρήβ ἐκ μέσων τῆς πυρὸς, αὐτὸ ἀρχῇ τῆς τεσσαρακοσῆς ἔτεος ἐφθέγγετο. πάντι δὲ σέχειν δεῖ, ὅτι ἔκ ἐπειδὴ τὰ τῷ Θεῷ ἐλάλησε Μωϋσῆς, Δεύτερονόμιον λέγεται. τῆτο ἰὼ, ἔδον ἐκώλυε καὶ τὰ ἄλλα βιβλία ταύτῳ ἔχειν τῷ ἐπιγραφῶν. Θεῷ γὰρ καλύψεις μικρῶ πάντα τὰ Μωσαϊκά.

* * ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Καὶ τῆτο τὸ βιβλίον Μωϋσῆς ἐλάλησε καὶ ἔγραψε ἕτως, ἐπειδὴ μετὰ τὰ γεγραμμένα ἐν ταῖς πλαξί, δευτερον ὡπερ νόμον τῆς λόγῳ βιβλίῳ τῆς ἐλάλησε Μωϋσῆς τῷ Ἰσραὴλ ἐκ προσάγματος Κυρίου. μετὰ γὰρ τὸ λῶ Μωϋσῆ τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆτω, γέγραπται ἕτως ἐν αὐτῷ τῆτω τῷ Δεύτερονομίῳ λόγοι τῆς διαθήκης, ὅσα ἐνετείλατο Κύριος Μωϋσῆ σῆσαι τοῖς ἡγῆς Ἰσραὴλ ἐν γῆ πλὴν τῆς διαθήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν Χωρήβ. διὰ τῆτο γὰρ αἱ μὲν πλάκες, ἐν ἔρημῳ, καὶ ἐν μέσῳ τῆς κιβωτῆς ἐτέθησαν· τὸ δὲ βιβλίον τῆτο ἐνετείλατο τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἰρεσι τῷ κιβωτὸν θῆναι ἐκ πλαγίων τῆς κιβωτῆς, εἰς μαρτύριον καὶ κατὰ ἐπὶ ἔτη ἐνετείλατο ἀναγινώσκεσθαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀφύσεως. ὅτε καὶ ἡ ποίᾳ ἐγένετο. αὕτη μὲν πρώτη αἰτία τῆς ὀνομασίας τῆς βιβλίῳ. δευτέρᾳ δὲ πάλιν ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ δευτεροῖ, καὶ διεσάφησε πάντα τὰ προειρημένα ἐν τῷ ἔξοδῳ καὶ τῆτικῷ καὶ τοῖς Ἀριθμοῖς, νόμιμά τε καὶ δικαιώματα καὶ προσάγματα καὶ ὑπομνήματα, πάλιν τὸν λαόν, ἵνα φυλάξῃ αὐτά. καὶ ἐπαναλαμβάνει δὲ ἐν αὐτῷ τῶν τε ἀπ' ἧς ἔξοδον, καὶ πάσας τὰς γεγεννημένας αὐτοῖς ὑβεργείας, καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέθηνα ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῆ ποιήσαντος αὐτῆς Θεῆ. ὀρίζει δὲ ἐν αὐτῷ περὶ τε τῆς δευτεροῖς φυλάσκει τὸν νόμον, καὶ τῆς κατάρρας τοῖς παραβαίνουσιν αὐτόν· ἵνα ἡ μὲν λέγηται ἐν τῷ ὄρει τῷ Γαριζὼν διὰ τῆτων, διὰ Συμεὼν, Λοῦ, Ἰδα, Ἰσαχαρ, καὶ Βενιαμίν· ἡ δὲ κατάρρα, ἐν τῷ ὄρει Γαβαὺ, ἀπὸ Ῥαβὶμ, Γὰδ, Ἀσηρ, Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλαίμ. πρὸς ὑπόμνησιν δὲ καὶ τῷ διὰ παντὸς μελέτῳ ἔγραψεν ἐκ προσάγματος Κυρίου τῷ μεγάλῳ ἁδῶ. ἵνα ταύτῳ ἐκμαθόντες αἰετὲ μελετῶντες αὐτῶ ἐπιλάθωνται τῆ Θεῆ. ὕλογησας τε ἐκάστω φυλῶν, καὶ γράψας τῷ ὕλογίαν, καὶ θῆς τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὸν Ἰησὲν τῆ Ναυῆ, εἰς τὸ δεῖσθαι αὐτόν κατὰ πρός Θεῆ, ἀνέβη λοιπὸν εἰς τὸ ὄρος τὸ Ἀβαρεῖμ, τῆτέσιν Ἀβαῦ, καὶ ἐτελεσθήσεν ἐκ τῆ ῥήματος Κυρίου. ἐτῶν ῥκ', μὴ ἀμυρωθέντων αὐτῆ τῶν ὀφθαλμῶν, ἢ τῆ προσώπου ὀφθαλμῶν. καὶ ἐκ οἴδον ἔδεις τῷ ταφῶν αὐτῆ ἕως ἡμέρας ταύτης.

Κ Ε Φ Α.

α. ὅτοι οἱ λόγοι ἔς ἐλάλησε Μωϋσῆς παντὶ Ἰσραὴλ πέραν τῆς Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς (1) ἀναμέσον Φαράν Τοφὸλ, καὶ Λοβῶν, καὶ Αὐλῶν, καὶ καταχρῦσεα.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Ἄνωθεν τὸν νόμον τῆ μετὰ τῆς ἀνηρημένους ἐν τῇ ἐρήμῳ γενεᾷ ἐπεξηγῆμενος, ἐκδιδάσκει τὸ Δεύτερονόμιον· ἔκ ὡς ἕτερον νόμον διδῆς παρὰ τὸν πάλαι τοῖς πατράσιν αὐτῶν ὀρισμῶν, ἀλλ' αὐτόν τῆτον ἀνακεφαλαίμενος· ἵνα ἀκῆσαντες τὰ συμβάντα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐξ ὀλης τῆς καρδίας φοβηθῶσι τὸν Θεόν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸ προοίμιον δὲ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐλέχθη· πέραν γὰρ τῆς Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δεξιὰν τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης· Ἰσραὴλ δὲ καὶ Σύμμαχος, ἐν τῇ ὀμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ἔτω γὰρ καλεῖται ταῦ πεδία τῶν τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς ὀρέων· ἐπισημαίνεται δὲ καὶ τὸν Χωρήβ.

β. Ἐνδεκα ἡμερῶν ἐν Χωρήβ ὁδὸς ἐπ' ὄρους Σηεῖρ ἕως Κάδδης Βεθλὴμ.

γ. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοσῶ ἔτει ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ μιλῶν τῆ μιλῶν, ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς πάντας ἡγῆς Ἰσραὴλ, κατὰ τὸ ὅσα ἐνετείλατο Κύριος αὐτῷ πρὸς τὸν λαόν.

δ. αὐτῆς, Μετὰ τὸ παλάξαι αὐτῶν τὸν λαόν, καὶ τὸν Χωρήβ.

Υ y y y 2

(1) Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. αἱ εἰρημ. ἐκδῆς.

(2) Ἐκ Χωρήβ. αἱ αὐτ.

Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμορραίων τὸν
κατοικήσαντα ἐν Ἑσεβῶν, καὶ τὸν
Ἐργ βασιλέα τῆς Βασάν τὸν κατοί-
κησαντα ἐν Ἀσαρῶθ καὶ ἐν Ἐδραϊν,

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς
» πάντας ἕως Ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα εἶ-
» ταίλατο Κύριος αὐτῷ. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Θεὸς
τῷ δυνάμει ἀπεκάλυπται, ὁ δὲ Προφήτης
τῇ ἑαυτῆ γλώτῃ ἐκέχρητο πρὸς παράστα-
σιν τῶν δεδηλωμένων, κίνησιν λέγει. (1)
τῷ προφητικῷ Φωνῷ οἷα παρισῶσαν τὰ
ὑπὸ τῆ Θεῶ εἰρημνία.

ε. Ἐν τῷ πέραν τῆ Ἰορδάνη ἐν γῆ
Μωάβ, ἤρξατο Μωϋσῆς διασαφῆσαι
τὸν νόμον τέτον, λέγων,

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Θεὸς τῷ
δυνάμει ἀπεκάλυπται, ὁ δὲ Προφήτης τῇ
ἑαυτῆ γλώτῃ ἐκέχρητο πρὸς παράστασιν
τῶν δεδηλωμένων, διασαφῆσιν λέγει τῷ
προφητικῷ Φωνῷ, οἷα παρισῶσαν τὰ ὑπὸ
τῆ Θεῶ εἰρημνία. (2)

ς. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν
ἡμῖν ἐν Χωρηβ, λέγων, ἱκανόσω ὑμῖν
κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τέτῳ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅρος τὸ Χωρηβ εἶη ἂν
ἡ νομικὴ λατρεία κατὰ τὸν τῆς πρωτολο-
γίας λόγον· ἐκεῖ γὰρ αὐτοῖς διέδετο δι-
καιώματα καὶ κρίματα· ἐξ ἧς ἀπαίρειν
αὐτῆς βέλεται ὁ νομοθέτης, καὶ μηκέτι
καλοικεῖν αὐτῇ· ἀλλ' ἐπιστρέφειν καὶ ἀπαί-
ρειν ἀπὸ τῆς σκιάς ἐπὶ τῷ ἀλήθειαν, ἀπὸ
τῶν τύπων ἐπὶ τὰ πράγματα.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰκανόσω ὑμῖν κα-
» τοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τέτῳ. ἔδαμῃ προείρη-
ται τέτο σαφῶς, εἰ μὴ κατὰ τὸ σαμα-
ρειτικὸν μόνον ἀντίγραφον αὐτοῖς Ἀριθ-
μοῖς μετὰ τὸν περὶ τῶν δύο σαλπύγγων
νόμον· αὐτῶν γὰρ εἶπεν μετὰ τὰς σάλπιγ-
» γας, καὶ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, δηλοῖ ὡς
» τῆ Θεῶ κωλύσαντος ἐπὶ πλέον ἐνδιατρί-
ψαι τῷ τόπῳ.

Ἀρι. 9. 10. 12.

ζ. Ἐπιστρέψατε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς
καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὸ ὄρος Ἀμορραίων,
καὶ πρὸς πάντας τὰς περιοικῆς Ἀρα-
βα, καὶ εἰς ὄρος καὶ πεδίον, καὶ πρὸς
Λίβα, καὶ παραλίαν γῆν Χαναάν,
καὶ ἀντιλίβανον ἕως τῆ ποταμῆ τῆ
μεγάλῃ Εὐφράτῃ.

η. Ἴδετε παραδεδωκα ἐνώπιον ὑμῶν
τῷ γῆν, εἰσελθόντες κληρονομήσα-
τε τῷ γῆν, ὡς ὅσα τοῖς πατρά-
σιν ὑμῶν τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ Ἰσαὰκ,
καὶ τῷ Ἰακώβ, δένα αὐτοῖς καὶ τῷ
σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτῆς.

Α ΔΗΛΟΥ. Εἰ ἔγω κληρονομήσαν, πε-
» ριτὸν τὸ, ἴδετε παραδεδωκα· ἀλλ' ἀπὸ
μέρους τῆ παραδόξως γεγονότος, καὶ τῆς
καλῆς ἀρχῆς πέραν τῆ Ἰορδάνη γενηθη-
μνίας, καὶ τὸ ἐξῆς ὡς ἤδη γεγονός, τὸ
πάντως γενησόμενον, παραδεδωκῆναι λέ-
γει αὐτῷ αὐτοῖς.

θ. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ και-
ρῷ ἐκείνῳ, λέγων, εἰ διωθήσομαι μόνος
Φέρεν ὑμᾶς.

Β ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς ἐν
» τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Οὐχ ἀπλῶς ὁ Μωϋσῆς
Φησὶν, εἶπον ὑμῖν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐμελλεν αὐ-
τῆ ἀναχωρήσαντος, διαδέχεσθαι αὐτὸν Ἰη-
σῆς ὁ τῆ Ναυῆ, ἐκ ἀτοπὸν Φησι τὸ πράγ-
μα, ἀλλὰ καὶ ἐπόμενον. προλαβὼν γὰρ,
Φησὶ, παρεκάλεσα, καὶ ὡς ἐπειθύνετε,
ἐπέστησα κριτᾶς· ὥστε καὶ τῷ κατὰ προφη-
τικῷ χάριν καὶ ὁδηγητικῷ διαδεχομένῳ
» με Ἰησοῦ τῷ τῆ Ναυῆ πάθειδε.

Γ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ διωθήσομαι μόνος
» Φέρεν ὑμᾶς. Ταῦτα αὐτῷ τῇ Ἐξόδῳ
πρόσκειται τοῖς σαμαρειτικοῖς ἀντιγρα-
φοῖς, ὅτε καὶ ὁ πενήτερος αὐτῷ σιωπεῖ-
λόβσε μερικωτέρως ἀρχοντας καταστῆται.
καὶ καθόλα, τὰ λεγόμενα μὲν εἰρηθῆναι,
μὴ εἰρημνία δὲ φαερῶς, ἐν τοῖς σαμα-
ρειτικοῖς ἀντιγραφοῖς ὁρίζεται· καὶ τὸ
περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς αὐτῶν εἰρηκό-
» των τῷ Μωϋσῆ περι τῶν κατασκοπίων.
εἰκὸς γὰρ ὡς ἀποσατέντας αὐτῆς τῷ Θεῷ,
τῷ γῆν ἐδελήσασθαι μαθεῖν. διὸ καὶ ἐρωτή-
σαντος Μωϋσεὺς τὸν Θεὸν, μετ' ἐμβριμῆ-
» σεως Φησιν, ἀπόσειλον σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ ἄρ
» κατασκευάσωσαν τῷ γῆν, ὡς δὴ ἀπι-
στέμενος.

ι. Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐπλήθυνεν
ὑμᾶς, καὶ ἰδὲ ἔσε σήμερον ὡς εἰ τὰ ἄσρα
ια. τῆ ἔραν τῷ πλήθει. Κύριος ὁ Θεὸς
τῶν πατέρων ἡμῶν (3) προσείη ὑμῖν
ὡς ἐσὲ χιλιοπλασίως, καὶ διλογῆσαι
ὑμᾶς καθότι ἐλάλησεν ὑμῖν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Εἰς πλήθος μέγα καὶ
ἀναρίθμητον τὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξεταίνε-
το γένος. καὶ δὴ καὶ τέτο δικαίως ὑπερ-
θαυμάσας ὁ ἱεροφάντης Μωϋσῆς ἐπέθυχε-
» ται, λέγων αὐτοῖς· καὶ ἰδὲ ἔσε σήμερον ὡς
» τὰ ἄσρα τῆ ἔραν τῷ πλήθει. Κύριος ὁ
» Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν προσείη ὑμῖν, ὡς
» ἦτε χιλιοπλασίως.

ιβ. Πῶς διωθήσομαι μόνος Φέρεν
τὸν κόπον ὑμῶν καὶ τῷ ὑπόστασιν ὑμῶν
καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν;

ιγ. Δότε αὐτοῖς (4) ἄνδρας σο-
φῆς καὶ ἐπισήμονας καὶ σωετῆς εἰς
τὰς φυλὰς ὑμῶν, καὶ καταστήσω αὐ-
» τῆς ἐφ' ὑμῶν ἠγχεμένους ὑμῶν.

ΔΗΛΟΥ.

(1) Κίνησις· ἐν λέγεται ἡ προφητικὴ Φωνὴ οἷα παρισῶσα. αὐτὸν τὸν 2. σελ. 387. τῆς τῆ Ἐκδόσ.

(2) Οὐδὲν τῶν ἀνωτέρω τῆ Ἐργῶν διαφέρεισιν, εἰ μὴ κατὰ τὰ διασαφῆσιν. ὁ καὶ προσφύεσθαι.

(3) Ὑμῶν. αὐτῆ εἰρημ. ἐκδόσ.

(4) Ἐαυτοῖς. αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Διδασκάλως, ἤτοι ἀπογραφομένους τὰ συμβαίνοντα, ἢ τὰ δοκῶντα ἐν ταῖς δίκαις. ὁ δὲ Κύριος ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, Γραμματεῖς καλεῖ τὸς διδασκάλως. (1)

ιδ. Καὶ ἀπεκρίθητέ μοι, καὶ εἶπατε, καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ποιῆσαι. Καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν ἄνδρας σοφῆς καὶ ἐπισήμονας καὶ σωτηρῆς, καὶ κατέστησα αὐτοὺς ἡγεῖσθαι ἐφ' ὑμῶν χιλιάρχως, καὶ ἑκατοντάρχως, καὶ πεντηκοντάρχως, καὶ δεκάρχως, καὶ γραμματοεισαγωγῆς τοῖς κριταῖς ὑμῶν. Καὶ ἐνετείλαμιν τοῖς κριταῖς ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, διακρίσατε ἀναμέσον τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, καὶ κρίνατε δικαίως ἀναμέσον ἀνδρῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν προσηλύτων αὐτῶν. Οὐκ ἐπιγνώσῃ πρόσωπον ἐν κρίσει, κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν κρινεῖς, ἢ μὴ ὑποσέλη πρόσωπον ἀνθρώπου, ὅτι ἡ κρίσις τῶν Θεῶν ἐστίν. καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν σιληρὸν ἢ ἀφ' ὑμῶν, ἀνοίσετε αὐτὸ ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἀκρίσομαι αὐτῶν.

ιη. Καὶ ἐνετείλαμιν ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πάντας τῶν λόγων, ἃς ποιήσετε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ τῶν προτέρων μνημονεύσας, ἐκ ἀπ' Αἰγύπτου ἀρχεται, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἔδωκεν αὐτοῖς δικαστὰς σοφῆς, καὶ παιδουτῆας.

ιθ. Καὶ ἐπάραντες ἐν Χωρῆβ ἐπορεύθημεν πᾶσαν τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβεράν ἐκείνην, ἵνα ἴδωμεν, ὁδὸν ὄρους τῶν Ἀμορραίων, καθότι ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμῖν, καὶ ἦλθομεν ἕως Κάρδης Βαρνή.

κα. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, ἦλθατε ἕως ὄρους τῶν Ἀμορραίων, ὃ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν. Ἴδετε, παραδέδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν γῆν, ἀναβάντες κληρονομήσατε ὃν τρόπον εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμῖν. μὴ φοβησθε, μηδὲ δαλιάσητε.

ιβ. Καὶ προσήλθατέ μοι πάντες, καὶ εἶπατε, ἀποσέλατε (2) ἄνδρας προτέρους ἡμῶν, καὶ ἐφοδισάτωσαν ἡμῖν τὴν γῆν, καὶ ἀναγγελάτωσαν ἡμῖν ἀποκρίσιν τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἀναβησόμεθα ἐν αὐτῇ, καὶ τὰς πόλεις εἰς ἃς ἐσπορευσόμεθα εἰς αὐτάς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἴσως γὰρ αὐτοὶ μὴ προήρξαντο, ὡς ἀπισθῆντες τὴν ὑπόθεσιν τῶν Θεῶν

τὴν περὶ τῆς γῆς, καὶ ὡς μὴ ἔχοντες ἐν ἡμέρᾳ μὲν ὀδηγῶσαν τὴν νεφέλῃ, ἐν νυκτὶ δὲ τὸν σὺλον τῶν πυρῶν αὐτοὺς καταυγάζοντα, καὶ ἐν ἅπασιν τὸν Θεὸν πρὸς τὸ πρᾶκτεον αὐτοὺς κυβερνῶντα· Μωϋσῆς δὲ τὸν Θεὸν ἐπερώτησε, καὶ ἔτω μετ' ἐμβριμήσεως ἐδέξατο τὴν ἀπόκρισιν.

ιγ. Καὶ ἤρρεσεν ἐνώπιόν μου τὸ ῥῆμα. καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν δώδεκα ἄνδρας, ἄνδρα ἓνα κατὰ φυλῆν. Καὶ ἐπιστραφέντες ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἦλθον ἕως Φάραγος βότρυος, καὶ κατεσκόπισαν αὐτῇ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἐμοί, Φησὶν, ἀπιστεῖτε, καὶ νομίζετε ὑμᾶς ἀπατᾶν, καὶ ὡς ἀέχουρα καὶ ἀποδείξεις μὴ ἔχοντες τῆς ἐμῆς παρουσίας τε καὶ ἐπικουρίας. ἐμοὶ ἐπιτρέπειν ἢ βέλεσθε τὰ προκείμενα, ἀποσείλατε καὶ κατασκέψασθε ἑαυτοῖς.

ιδ. Καὶ ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, καὶ κατώλεγον πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔλεγον, ἀγαθὴ ἡ γῆ, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν. Καὶ ἐν ἡδελήσατε ἀναβῶμαι, ἀλλ' ἠπειθήσατε τῷ ῥήματι Κυρίου τῶν Θεῶν ἡμῶν. Καὶ διεγογγύσατε ἐν ταῖς σιλωαῖς ὑμῶν, καὶ εἶπατε, διὰ τὸ μισεῖν Κύριον ἡμᾶς, ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐν γῆς Αἰγύπτου παραδόναι ἡμᾶς εἰς χεῖρας Ἀμορραίων, ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς. Πῶς ἡμᾶς ἀναβαίνομεν; οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν ἀπέστησαν ὑμῶν τὴν καρδίαν, λέγοντες, ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ δυνατώτερον ἡμῶν, καὶ πόλεις μεγάλαι καὶ τεταχισμέναι ἕως τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς γιγάντων ἐωράκαμεν ἐκεῖ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Πλὴν ἐμερίζοντο ταῖς γνώμας. ἐπαινεῖν μὲν γὰρ ἤξιον, καὶ ἀπήγγελλον ἅπαντες, ὡς ἀγαθὴ καὶ πῶρον ἡ γῆ, καὶ τέττα μάρτυρα παρεκόμιζον τὸν ἕξ αὐτῆς ληφθεῖν καρπὸν· ἀλλ' οἱ μὲν θρασυ τὸ ἔθνος τὸ ἐπ' αὐτῆς ὠνόμαζον, δουδαίνεσ τε καὶ μαχιμώτατον, καὶ ταῖς τῶν πάντων ὑπεροψίαις ὀλίγα παραχωρῶν. ἡμεῖς γὰρ φασὶ γιγάντων ἐωράκαμεν ἐκεῖ. ὑψηλὸς δὲ ἔτω καὶ ὑμεγέθεις, ὡς ἀκρίδων οἰμαίπῃ διανεγκέν ἔδον τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ, εἰ ταῖς ἐκείνων ὑπεροχαῖς συγκρίνοιτο.

ιθ. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, μὴ πλησθητε, μηδὲ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν. Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου ὑμῶν, αὐτὸς σωσει πόλιν αὐτῶν μετ' ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν ἐν γῆ Αἰγύπτῳ.

Υ γ υ γ 3

λα. Καὶ

(1) Ματθ. 7. 29.

(2) Ἀποσείλωμεν. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ.

λα. Καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, ἡ ἴδετε ὡς ἐτροφοφόρησε (1) Κύριος ὁ Θεός σου, ὡς ἐτροφοφόρήσῃ (2) ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἣν ἐπορεύθητε ἕως ἤλθατε εἰς τὸν τόπον τῆτον.

ΑΔΗΛΟΤ. Ὡσεὶ τροφοφόρήσῃ. Ἀκύλας, ὡσεὶ ἄρα· Σύμμαχος, ἐβάσασεν, (3) ἠρμωύθησαν. Ὡριγάνης δὲ ἐν ταῖς εἰς τὸν Ἱερουσαλὴμ ὁμιλίαις (4) φησὶ· συμπεριονέχθη, καὶ συγκατέβη ἡμῖν, τὴν ἡμετέραν ἀδελφείαν οἰκειόμενος, ὡς διδάσκαλος συμψελίζων παιδίοις, ὡς πατὴρ ἰδίως τιθλυόμενος παῖδας, καὶ τὰς τρόπους αὐτῶν ὑποδύμενος, καὶ κατὰ μικρὸν ἄγων αὐτὰς ἐπὶ τὰ τελεώτερα καὶ ὑψηλότερα.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅταν ἐπιπλέκηται ἄνθρωποις πράγμασιν ἢ θεία οἰκονομία, φέρει τὸν ἀνθρώπινον νόον, καὶ τρόπον, καὶ λέξιν. καὶ ὡς περὶ ἡμεῖς ἐὰν διηγεῖται παιδίῳ διαλεγόμεθα, ψελίζομεν διὰ τὸ παιδίον· ἔτι γὰρ οἶόν τε ἐστὶ τῆροντας ἡμᾶς τὸ ἀξιωματικὸν τῆς τελείας ἀνδρῶς ἡλικίας, καὶ λαλῶντας τοῖς παιδίοις, μὴ συγκαταβαίνοντας αὐτῶν τῇ διαλέκτῳ, νοῆσαι τὰ παιδία· τοιοῦτόν τί μοι νοεῖ καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, καὶ μάλιστα τῶν ἔτι νηπίων οἰκονομῇ. ὅρα πῶς καὶ μεταποιῶμεν τὰ ὀνόματα οἱ τέλειοι ἄνδρες πρὸς τὰ βρέφη, καὶ τὸν μὲν ἄρτον ἰδίως (5) ὀνομάζομεν αὐτοῖς, τὸ δὲ πλεονεξία λέξι ὀνομάζομεν, τελείων ἔχοντων διαλέκτῳ, ἢ χρωόμεθα πρὸς τὰς τελείας ὁμιλικίας, ἀλλὰ λέξει τινὶ παιδικῇ καὶ βρεφώδει. καὶ τὰ ἀνδύματα ἐὰν ὀνομάζωμεν τοῖς παιδίοις, ἀλλὰ ὀνόματα ἐπιτιθέαμεν αὐτοῖς, οἰονεῖ ὄνομα παιδικὸν πλάσαντες. ἄρ' ἐν τότε ἀτελεῖς ἐσμὲν καὶ εἴτις ἡμῶν ἀκέη παιδίοις διαλεγόμενων, εἰρήνη ὅτι ἀνόητος γέγονεν ὁ γέροντος ἔτος, ὁ ἀνὴρ ἔτος ἐπιτέλειται τῆ γενεῇ αὐτοῦ, τῆς ἡλικίας τῆ ἀνδρῶς; ἢ δέδοται κατὰ συμπεριφοράν παιδίῳ ὁμιλῶντα μὴ λαλῆσαι διαλέκτῳ πρεσβυτικῇ, μηδὲ αἰτελεῖ; ἀλλὰ παιδικῇ καὶ ὁ Θεὸς δὴ

Ἡ. 8. 18. λαλεῖ παιδίοις· ἰδὲ, φησὶ καὶ ὁ Σωτὴρ, ἔγω καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. λέγοιτο ἂν τῷ γέροντι τῷ λαλῶντι πρὸς τὸ παιδίον παιδικῶς, ἢ ἵνα ἐμφαντικώτερον εἴπω βρεφωδῶς· ἔτι ἐτροφοφόρησας τὸν υἱόν σου, καὶ τρόπον ἐφόρησας τῆ βρέφους, καὶ τὴν κατάστασιν αὐτοῦ ἀνείληφας. ἔτις ἐν νοεῖ μοι καὶ τὴν Γραφὴν λέγεται· ἐτροφοφόρησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου, ὡς εἴτις τροφοφόρήσει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ εἰκόασιν οἱ ἀπὸ ἐβραϊσμῶν ἠρμωύθησαντες, μὴ ὑβρίζοντες τὴν λέξιν κειμένην παρ' Ἑλλήσιν ἀναπεπλακῆσαι, ὡς ἐπ' ἄλλων πολλῶν, καὶ ταύτῃ, καὶ πεποιηκῆσαι τὴν,

A, ἐτροφοφόρησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου, τρεῖς τὰς τρόπους σου ἐφόρησεν ὡς εἴτις τροφοφόρήσει ἄνθρωπος, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆτο ὁ ἔρηκα, τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

λβ. Καὶ ἐν τῷ λόγῳ τῆτω ἐκ λγ. ἐπιβύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὅς πορεύεται πρότερος ἐν τῇ ὁδῷ ὑμῶν ἐκ λέγεσθαι ὑμῖν τόπον, ὁδηγῶν ὑμᾶς ἐν πυρὶ νυκτὸς, δεικνύων ὑμῖν τὴν ὁδὸν κατὰ ἣν πορεύεσθε ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐν νεφέλῃ ἡμέρας.

λδ. Καὶ ἤκουσε Κύριος τῆς φωνῆς τῶν λόγων ὑμῶν, καὶ παροξυνθεὶς λέ. ὤμοσε, λέγων, εἰ ὄψεται τις τῶν ἀνδρῶν τῆτων τὴν γλῶσσαν ὑμῶν, Πλὴν λς. ἡ ὤμοσα τοῖς πατέρασιν ὑμῶν, Πλὴν Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννῆ, ἔτος ὄψεται αὐτῷ, καὶ τῆτω δώσω τὴν γλῶσσαν ἐφ' ἣν ἐπέβη, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ τὸ προσκεῖσθαι αὐτὸν τὰ πρὸς τὸν Κύριον.

ΑΔΗΛΟΤ. Δείκνυσι ταῦτα τὸν Χάλεβ καὶ Ἰησοῦν ἕνα ἄνθρωπον ἢ δύο, ἀπειθεῖς λαῷ προτιμότερον, καὶ μὴ σωμαπολύμενον, ὅτι ἡ δικαιοσύνη κρίνει. ὁ καὶ ζητῶν ὁ δίκαιος εὐχεται μὴ σωμαπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου. (6)

λς. Καὶ ἐμοὶ ἐθυμώθη Κύριος δι' ὑμᾶς, λέγων, ἔδὲ σὺ ἔμῃ ἐσέλθης ἐκεῖ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐγὼ γὰρ φησὶν ἐκ ἠπειθήσῃ τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τὴν ἡμετέραν ἀντιλογίαν μὴ φέρων καὶ ἀπειθεῖαν, ὀλιγώρως περὶ ὑμᾶς διηγεῖται, καὶ ῥήματα ἐφ' ἃ ἐξάμω τὴν ἀπόφασιν ταύτῃ κινήσαντα κατ' ἐμῆ.

λη. Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ ὁ παρεσηκῶς σοι, ἔτος ἐσελεύσεται ἐκεῖ. αὐτὸν κατίχυσον, ὅτι αὐτὸς κατακληροδοτήσῃ αὐτῷ τῷ Ἰσραήλ.

λθ. Καὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ἃ ἐπάταε εἰς διαρπαγῶν ἔσεσθαι, καὶ πᾶν παιδίον νέον ὅστις ἐκ οἴδε σήμερον ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἔτοι ἐσελεύσονται ἐκεῖ, καὶ τῆτοις δώσω αὐτῷ, καὶ αὐτοὶ κληρονομήσῃ αὐτῷ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Τύπος τῶν ἠπισηκῶτων Ἰουδαίων οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ πεπλωκότες δι' ἀπιστίαν τῶν δὲ πεπισθόκωτων ἐθνῶν οἱ ἀπερίτμητοι παῖδες, οἱ ἀντ' ἐκείνων διὰ Ἰησοῦ τὴν γλῶσσαν ἀπειληφότες τὴν τοῖς προγούνοις αὐτῶν ἐπηγγελμένῃ. (7)

ΑΛΛΟΣ.

(1) Ἐτροφοφόρησέ σε. ἢ ἐν Ὄξον. ἐκδοσ.

(2) Τροφοφόρήσῃ. ἢ αὐτ.

(3) Βασάσασιν. ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς Γραφ. τῆς ἐν Φραν. ἐκδοθείσ. ὅπερ ἐστὶν ἀντὶ τῆ, τροφοφόρήσῃ· τὸ δὲ, ἐβάσασεν, ἀντὶ τῆ, ἐτροφοφόρησε.

(4) Ἐν τῇ 18. ὁμιλ. Αὐτὰ δὲ τῆ Ὡριγάν. τὰ ῥήματα εἰσι τὰ ἐν τῷ ἐξῆς ὑπομνήμ.

(5) Ἰσ. ἐκ ἰδίως. αὐτ. ἐν ταῖς σημ. ὁ καὶ κατάλληλ.

(6) Ἐκ τῶν τῆ Προκοπ. εἴκει τῶν ἐν τῇ 1258. σελ.

(7) Ταῦτα ὁ Θεοδώριτος ἐν σελ. 1256.

ΑΛΛΟΣ Οἱ μὲν διὰ τῶν ἐαυτῶν πίσιν εἰσάγονται, οἱ δὲ διὰ τῶν ἀκακίαν.

μα. Καὶ ὑμεῖς ἀποσραφέντες ἐστρατοπεδύσατε εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν τῆς ἐπι τῆς ἐρυθραῆς θαλάσσης. Καὶ ἀπεκρίθητε, καὶ εἶπατέ μοι, ἡμέρομεν ἐναντίον Κυρίου τῷ Θεῷ ἡμῶν. ἡμεῖς ἀναβάντες πολεμήσομεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμῖν. καὶ ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σιδῆρα τὰ πολεμικὰ αὐτῶν, καὶ σωμαθροισθέντες ἀνεβαίνετε εἰς τὸ ὄρος. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, εἶπον αὐτοῖς, ἐκ ἀναβήσεσθε εἰς τὸ πολεμήσετε, ἔ γάρ ἐμι μεθ' ὑμῶν, καὶ ἔ μὴ σωτρηθῆτε ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησα ὑμῖν, καὶ ἐκ εἰσηκίσατέ με· καὶ παρέβητε τὸ

ῥῆμα Κυρίου· καὶ παραβιάσαμενοι, ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος.

μδ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἀμορραῖος ὁ κατοικῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ εἰς σωάντησιν ὑμῖν, καὶ κατεδίωξεν ὑμᾶς ὡσεὶ ποιήσαισαν ὁδὸν (1) μέλισσαι, καὶ ἐτίτρωσκον ὑμᾶς ἀπὸ Σηεὶ ἕως Ἐρμαῖ.

Β ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ταῦτα εἰς τοῖς Ἀριθμοῖς (2) κεῖται· ὡς καὶ κατεδίωξεν αὐτῶν ὁ Ἀμορραῖος, ἦγεν ὁ Ἀμαλήκ καὶ ὁ Χαναναῖος.

με. Καὶ καθίσαντες ἐκλοίετε ἐναντίον Κυρίου τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκ εἰσηκίσσε Κύριος τῆς Φωνῆς ὑμῶν εἰς τὸ προσέχεν ὑμῖν. Καὶ ἐνεκάθητε ἐν Κάδδης ἡμέρας πολλὰς, ὅσας ποτὲ ἡμέρας ἐνεκάθητε.

Κ Ε Φ Β.

α. Καὶ ἐπισραφέντες ἀπήραμεν εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν θαλάσσαν ἐρυθράν, ὃν τρόπον ἐλάλησε Κύριος πρὸς με, καὶ ἐκυκλώσαμεν τὸ ὄρος τὸ Σηεὶ ἡμέρας πολλὰς. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, Ἰκανόσω ὑμῖν κυκλῆν τὸ ὄρος τῷτο· ἐπισράφητε ἐν πρὸς βορρῆαν. β. Καὶ τῷ λαῷ ἔντειλε, λέγων, ὑμεῖς παραπορεύεσθε διὰ τῶν ὄρειων τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ἡσᾶν Ἡσαῦ, οἱ κατοικῶσιν ἐν Σηεὶ, καὶ φοβηθήσονται ὑμᾶς, καὶ δὺλαβηθήσονται ὑμᾶς σφόδρα. Μὴ σωμαθήσεται πρὸς αὐτῶν πόλεμον, ἔ γάρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν εἰς βῆμα ποδῶν, ὅτι ἐν κληρῶ δέδωκα τοῖς υἱοῖς Ἡσαῦ τὸ ὄρος Σηεὶ.

γ. Ἀργυρεῖς βρώματα ἀγοράσατε παρ' αὐτῶν καὶ φάγεσθε, καὶ ὕδωρ μέτρῳ λήψεσθε παρ' αὐτῶν ἀργυρεῖς καὶ πίεσθε.

δ. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὑδωρ μέτρῳ λήψετε. ἐπεὶ μὴ τὸ εἰς φρέασι ἀναλῆται. (3) ἀναγκαίως δὲ ταῦτα, ἵνα μὴ ἔφοδον, ἀλλὰ πάροδον ἠγήσωνται.

ε. Ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δὺλόγησέ σε ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου. διὰ γὰρ πῶς διήλθες τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβε-

ράν ἐκείνην. ἰδὲ τεσσαράκοντα ἔτη Κύριος ὁ Θεὸς σου μετὰ σοῦ· ἐκ ἐδεήθη. ζ. τῆς ῥήματος. Καὶ παρέλθομεν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἡσᾶν Ἡσαῦ τῶν κατοικῶντας ἐν Σηεὶ, παρὰ τὴν ὁδὸν Ἄραβα ἀπὸ Αἰλῶν καὶ ἀπὸ Γησῶν (4) Γάβερ· καὶ ἐπιστρέψαντες παρέλθομεν ὁδὸν ἔρημον Μωάβ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, μὴ ἐχθραίνετε τοῖς Μωαβίταις, καὶ μὴ σωμαθήσεται πρὸς αὐτῶν πόλεμον, ἔ γάρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κληρῶ, τοῖς γὰρ υἱοῖς Λῶτ δέδωκα τὴν Ἄραβην κληρονομίαν. Οἱ Ὀμμείν πρότερον ἐνεκάθλωτο ἐπ' αὐτῆς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ ἰχυρόν, ὡς περ οἱ Ἐνακέμ.

ια. Ῥαφαὲν λογιθήσονται καὶ ἔτσι, ὡς περ οἱ Ἐνακέμ· καὶ οἱ Μωαβίταις ἐπονομάζουσιν αὐτῶν Ὀμμείν.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Ῥαφαὲν ἐρμηνεύεται γίγαντες. καὶ ἔτσι ἐν Φησί, γίγαντες καλεῖνται, ὡς οἱ Ἐνακέμ οἱ ἀπόγονοι τῶν γιγάντων.

ιβ. Καὶ ἐν Σηεὶ ἐνεκάθητο ὁ Χορραῖος τὸ πρότερον, καὶ οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ ἀπώλεσαν αὐτῶν, καὶ ἐξέτριψαν αὐτῶν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ κατωκίαθησαν ἀντ' αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐποίησεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν τῆς κληρονομίας αὐτῶν, ἣν ἔδωκε Κύριος αὐτοῖς.

ιγ. Νυῦ

(1) Αἰ μέλισσαι. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Ἐν κεφ. 14.

(3) Μήτιγε ἀναγνωτέον ἔτσι· Ὑδωρ μέτρῳ λήψετε, ἐστὶ, μὴ τὸ εἰς φρέασι ἀναλῆτε. ὡς τὸ, ἀναλῆτε, προσεκτικὸν εἶναι, καὶ τὸ, ἐστὶ μὴ τὸ εἰς φρέασι ἀναλῆτε, ἐπεξηγηματικὸν τῶν, ὕδωρ μέτρῳ λήψετε. ἄλλως γὰρ, ἀνανταπόδοτον τὸ, ἐπεὶ. σαφέστερον δὲ τὰ αὐτὰ εἰς σελ. 1303. κεῖται.

(4) Γεοσιάν. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

- ιγ. Νῦν ἔν ἀνάστητε καὶ ἀπάρατε ὑμᾶς, καὶ παραπορεύεσθε τῷ Φάραγμα
 ιδ. Ζαδέρ. (1) Καὶ αἱ ἡμέραι αἷς παρεπορεύθημεν ἀπὸ Κάδδης Βαρνή ἕως ἔπαρθητομεν τῷ Φάραγμα Ζαδέρ, τριάκοντα καὶ ὀκτώ ἔτη, ἕως ἔδιεπεσε πᾶσα γενεὰ ἀνδρῶν πολεμιστῶν ἀποθνήσκοντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ἵνα ἴδῃτε ὅτι ὁμοσε Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῖς.
 ιε. Καὶ ἡ χεὶρ τῆς Θεῶν ἔπ' αὐτοῖς ἐξαναλώσασα αὐτὰς ἐκ μέσσω τῆς παρεμβολῆς, ἕως ἔδιεπεσον. Καὶ ἐγενήθη ἐπειδὴ ἔπεσον πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμιστῶν ἀποθνήσκοντες ἐκ μέσσω
 ις. τῆς λαῶ, Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με, λέγων, Σὺ παραπορεύσῃ σήμερον τὰ ὄρια Μωὰβ τῷ Ἀροήρ,

ιδ. Καὶ προσάξατε ἐγγὺς ὑμῶν Ἀμμων. (2) μὴ ἐχθραίνετε αὐτοῖς, μηδὲ σιμάψητε αὐτοῖς εἰς πόλεμον, ἔτι γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν Ἀμμων σοὶ ἐν κλήρῳ, ὅτι τοῖς υἱοῖς Λὼτ δέδωκα αὐτῷ ἐν κλήρῳ.

Τὸ, προσάξατε ἐγγὺς, Ἄλλος, ἐγγίσεις ἐναντίον.

κ. Γῆ Ῥαφαὴν λογιώθησεται, καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς οἱ Ῥαφαὴν κατώκην τὸ πρότερον. καὶ οἱ Ἀμμωνῖται ἐπονομάζουσιν αὐτὰς, Ζομζομμέιμ.

ΛΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς οἱ Ῥαφαὴν κατώκην, ἀντὶ τῆς ἀπασαν (3) ἔλαβον τῷ γλῶ τῶν ὑμῶν Λὼτ· ἐπειδὴ ἐκ ἔστι τῆς γῆς, ἧς ἐπηγγειλάμην δέναμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. τῷ γὰρ τῶν Ῥαφαὴν ἐκαθυπεχώμην αὐτοῖς.

κα. Ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ δυνατώτερον ὑμῶν, ὡς περ καὶ οἱ Ἐνακέιμ. καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰς Κύριος πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν, καὶ κατωκίωθησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ὡς περ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν Σηεὶρ, ὃν τρόπον ἐξέτριψαν τὸν Χορράϊον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν, καὶ κατωκίωθησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ιγ. Καὶ οἱ Εὐαῖοι οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀσηρῶθ ἕως Γάζης, καὶ οἱ Καππαδοκίαι οἱ ἐξελθόντες ἐκ Καππαδοκίας, ἐξέτριψαν αὐτὰς, καὶ κατωκίωθησαν ἀντ' αὐτῶν.

Α ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆς Καππαδοκίας λέγει οἰκηκίαι ἀπὸ Ἀροήρ ἕως Γάζης, ἐκβαλόντας ποτὲ τῆς Ἐβαίας.

ιδ. Νῦν ἔν ἀνάστητε καὶ ἀπάρατε, καὶ παρέλθετε ὑμᾶς τῷ Φάραγμα Ἀρνῶν. Ἰδὲ παρέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν Σηὼν βασιλεῖα Ἐσεβῶν τὸν Ἀμορρῶϊον, καὶ τῷ γλῶ αὐτῆ. ἐνάρχος κληρονομεῖν· σιμάπτε πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
 κε. Ἐνάρχος δέναμι τὸν φόβον σου καὶ τὸν τρόμον σου ἐπὶ πρόσωπον τῶν ἔθνων πάντων τῶν ὑποκάτω τῆς ἔρανθ, οἵτινες ἀκύνονται τὸ ὄνομά σου, καὶ ταραχθήσονται, καὶ ὠδύνας ἔξουσιν ἀπὸ προσώπου σου.

κς. Καὶ ἀπέστειλα πρέσβεις ἐκ τῆς ἐρήμου Κεδμῶθ πρὸς Σηὼν βασιλεῖα Ἐσεβῶν λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων, κς. Παρελύσομαι διὰ τῆς γῆς σου· ἐν τῇ ὁδῷ παρελύσομαι, ἐκ ἐκκλινω ἀριστερὰ ἐδὲ δεξιὰ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ταῦτα δὲ ἡ αὐτῆ καὶ πρὸς Ἰδαμαίους διεπρεσβόσαντο. ἀλλ' ἐκείνων μὴ ἐδόντων τῷ δίοδον, ἀλλὰ πρὸς τὰς εἰρηνικὰς παρακλήσεις ἀπειλῶ ἀντιθρόντων πόλεμος, καὶ παραταξαμείων, ὁδὸς παρελήθη εἰς ὄρος, ἐκ ἐδελέσαντος τῆς Θεῶν συγγενικὸν γενέσθαι πόλεμον αὐτοῖς πρὸς τῆς ἐξ Ἡσαῦ γεγονότας. τῆ δὲ Σηὼν μὴ δεξαμεία τῷ εἰρηνικῷ πρεσβείαν, ἀλλὰ καὶ στρατεία ἀφροίσαντος καὶ παραταξαμεία πρὸς αὐτὰς, ἀντικαθίσαντα, καὶ πολεμισί, καὶ κρατῶσι ῥαδίως, καὶ τῷ γλῶ κατέχουσιν ἀπὸ τῆς Ἀρνῶν μέχρι τῆς Ἰαβὸκ ἕως ὑμῶν Ἀμμων· ἡ αὐτῆ καὶ αὐτῷ πάλιν ὑπεξάγει διὰ τῷ συγγενείαν, ἐκ ἐδελέσας ἀλῶναι πολέμῳ πρὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν τῷ χώρῳ, ἐκ τῆς Λὼτ γεγονότων.

κη. Βρώματα ἀργυρεῖς ἀποδώσημοι, καὶ Φάγομαι· καὶ ὕδωρ ἀργυρεῖς ἀποδώσημοι, καὶ πίομαι· πλὴν ὅτι παρελύσομαι τοῖς ποσὶ· Καθὼς ἐποίησάν μοι οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ οἱ κατοικοῦντες ἐν Σηεὶρ, καὶ οἱ Μωαβῖται οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀροήρ· ἕως ἂν παρέλθω τὸν Ἰορδάνην εἰς τῷ γλῶ, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσιν ἡμῖν.

λ. Καὶ ἐκ ἠθέλησε Σηὼν βασιλεῖς Ἐσεβῶν παρελθεῖν ἡμᾶς δι' αὐτῆ, ὅτι ἐσιλήρωσε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τὸ πνεῦμα αὐτῆ, καὶ κατίχυσε τῷ καρδίαν αὐτῆ, ἵνα παραδοθῆ εἰς τὰς χεῖράς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

ΑΠΟ-

(1) Ζαρέτ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Ζαρέθ. ἡ ἐν Κομ. καὶ Ὀζον. Ζαρέθ. ἡ τῆ Ἄλθ.

(2) Καὶ προσάξατε ἐγγὺς ὑμῶν Ἀμμων. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. (3) Οὐ πᾶσαν. ὁ Ἀλεξάν. κῶδ.

Ἐξοδ. 7. 3. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁμοιον τὸ εἰρημικόν
 » τὴν καρδίαν Φαραώ. ἐπειδὴ δέ τινες ἐκ
 τῆς θέλειαν αἰτίον τῶν κακῶν λέγουσιν τὸν
 Θεόν· ἰδὲ γὰρ φησὶν αὐτὸς σκληρῶς τὰς
 ἀνθρώπους ἐπὶ τὸ πλημμελεῖν· πρὸς εἰς
 σωτομώτατα δὲ εἰπὲν, ὅτι ἐκείνης ὁ Θεὸς
 δοκεῖ σκληρῶς τὰς εἰς τὸ τέρας τῆς κα-
 κίας φθάσαντας· ἵνα ἐπικαταλάβῃ αὐ-
 τὰς ὁ θάνατος, καὶ παύσωνται λοιπὸν τὰ
 ἀμαρτάνειν. ἰδὲ γὰρ καὶ νῦν μετὰ τὸ δη-
 μοσιεύθῃαι αὐτῆ τὴν κακίαν, μετὰ τὴν τῆ
 εἶναι εἰδωλολάτριν, ἐλέχθη τῆτο.

λα. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, ἰδὲ
 ἔργον παραδόναι πρὸ προσώπου σου
 τὸν Σιών (1) βασιλέα Ἐσεβῶν τὸν
 λβ. Ἀμορραῖον, καὶ τὴν γλῶσσο αὐτῆ. Καὶ
 ἐξῆλθε Σιών βασιλεὺς Ἐσεβῶν εἰς
 σιμάντησιν ἡμῖν, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ
 λαὸς αὐτῆ εἰς πόλεμον εἰς Ἰαωᾶ.
 λγ. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς
 ἡμῶν πρὸ προσώπου ἡμῶν. καὶ ἐπα-

Α τάξ
 πάντ
 λδ. ἐκείν
 πόλε
 ἐξωλ
 ἧς κε
 τέκν
 λε. γράφ
 σαμ
 λς. ἐλάτ
 τὸ χ
 πόλε
 ἔως
 ἧτις
 ρέδω
 λζ. χεῖρα
 μῶν
 Γ κυρῆ
 πόλε
 το ἡ

Κ Ε Φ.

α. **Κ**αὶ ἐπιρραφέντες, ἀνέβη-
 μεν ὁδὸν τὴν εἰς Βασάν·
 καὶ ἐξῆλθεν Ὁυ βασι-
 λεὺς τῆς Βασάν εἰς σιμάντησιν ἡμῖν,
 αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆ εἰς πό-
 λημον εἰς Ἐδραῖν. Καὶ εἶπε Κύριος
 πρὸς με, μὴ φοβηθῆς αὐτὸν, ὅτι εἰς
 τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτὸν,
 καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῆ, καὶ πᾶ-
 σαν τὴν γλῶσσο αὐτῆ. καὶ ποιήσεις αὐ-
 τῷ, ὡσπερ ἐποίησας Σιών τῷ βασι-
 λεῖ τῶν Ἀμορραίων, ὃς κατῶκει ἐν
 Ἐσεβῶν.
 γ. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ
 Θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν, καὶ
 τὸν Ὁυ βασιλέα τῆς Βασάν, καὶ
 πάντα τὸν λαὸν αὐτῆ· καὶ ἐπατά-
 ξαμεν αὐτὸν, ἕως τῆ μὴ καταλιπεῖν
 αὐτῆ σπέρμα.

Ἐπατάξαμεν. Ἀκύλας, ἀνεθεματί-
 σαμεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Παραδίδεται διὰ τῆς
 οἰκείας θρασυτήτος καὶ ἔτος, αὐτὸς ἐαυ-
 τῷ γινόμενος αἰτίος, ὡσπερ καὶ ὁ Σιών.
 καὶ ὑπολείπεται τῆς τῆς βασιλείας ἐδῆς,
 καθαιρομένης τῆς γῆς ἀπὸ ἀσεβῶν οἰκητό-
 ρων, εἰς ἐνοίκησιν τῷ νομοθετημένῳ λαῷ.

δ. Καὶ ἐκρατήσαμεν πασῶν τῶν
 πόλεων αὐτῆ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· ἐκ
 τῆ πόλις, τῷ ἐκ ἐλάβομεν παρ' αὐ-

τῶν
 περι
 ε. τῆ Β
 τέχε
 πλω
 ς. πολλ
 αὐτῆ
 βασι
 σαμε
 γνω
 ζ. τῶν,
 Ε τα τ
 η. μέσ
 ἐν τῶ
 ρῶν α
 οἱ ἡσ
 θ. χειμα
 Φοίνι
 Σανι
 ι. σεν α
 Ζ Μισά
 σα Β
 πόλε
 ια. σάν.
 σάν
 ἰδὲ ἡ
 αὐτῆ
 ἐννεα
 Η τεοσά
 πήχε

(1) Ἄποτε μὲν Σιών, ἄποτε δὲ Σιών γράφει ἑκάτερο
 τὸ αὐτὸ ἄλλως. (2) Ἐπ

εἰνὼ ἐκλήρο-
 ῶ ἐκείνῳ ἀπὸ
 εἰλὸς χειμάρ-
 τῆ ὄρουσ Γα-
 αὐτῆ ἔδωκα

ὅς πόλεις αὐτῆ
 Γαδ. Οἱ ὑπο-
 ἀγγελία γίνον-
 βράδιον ἀπο-
 τὸ Μωσέως, (2)
 νομομίαν· οἱ δὲ
 ἡμὲν περὶ πάντων
 τυχόντων· ὡς
 οἱ πάντες μαρ-
 ρς ἐκ ἐκομίσαν-
 Θεῷ κρείττον τι
 ἵνα μὴ χωρὶς

οἰπον τῆ Γα-
 Βασάν βασι-
 ἡμίσει Φυλῆς
 ἡμὲν περιχώρον
 αὐτῆν ἐκείνῳ.
 α. Καὶ Ἰαῆρ
 ταν τῷ περι-
 ὄρειον Γαργα-
 σεν αὐτὸ ἐπὶ
 Βασάν Αὐαθ
 αὐτῆς. Καὶ
 τῷ γλῶ Γα-
 καὶ τῷ Γαδ-
 Γαλαὰδ ἕως
 μέσον τῆ χει-
 αβάν· ὁ χει-
 Αμμάν. Καὶ
 ορδάνης ὄριον
 ος θαλάσσης
 κῆς ὑπὸ Ἀση-
 νατολῶν.

ὡς ὑμῖν ἐν τῷ
 Κύριος ὁ Θεὸς
 γλῶ ταύτῳ
 ἡμῶν, προπορεύ-
 δελφῶν ὑμῶν
 ἡμῶν. Πλὴν
 ἀ τέκνα ὑμῶν
 ἡμῶν ὅτι ποῖλα
 ἡμῶν ἐν πά-
 ἡμῶν, αἷς δέδω-
 ἀπαύση Κύ-
 δελφῶς ὑμῶν,
 ληρονομήσασι
 Κύριος ὁ Θεὸς

A ἡμῶν δίδωσι αὐτοῖς ἐν τῷ πέραν τῆ
 Ἰορδάνη. καὶ ἐπαναστραφῆσεθε ἕκα-
 στος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτῆ, ἡ δὲ
 δωκα ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα λέγει τῇ Φυλῇ Ῥα-
 βὶμ, καὶ τῇ Φυλῇ Γαδ, καὶ τῷ ἡμίσει Φυ-
 λῆς Μανασσῆ.

κα. Καὶ τῷ Ἰησοῦ ἐνετείλαμην ἐν
 τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, οἱ ὀφθαλ-
 μοὶ ὑμῶν ἐώρακασι πάντα ὅσα ἐποίη-
 σε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τοῖς δυοῖν βα-
 σιλεῦσι τῆτοις. ἔτω ποιήσῃ Κύριος
 ὁ Θεὸς ἡμῶν πάσας τὰς βασιλείας
 κδ. ἔφ' αἷς σὺ διαβαίνεις ἐκῆ. Οὐ φο-
 βηθήσεθε ἀπ' αὐτῶν, ὅτι Κύριος ὁ
 Θεὸς ὑμῶν ἔστος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν.

κγ. Καὶ ἐδεήθην Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἐν τῷ και-
 κδ. ρῷ ἐκείνῳ, λέγων, Κύριε Κύριε, σὺ
 ἤρξω δάξω τῷ [σῷ] θεράποντι τῷ
 ἰχθύσῃ, καὶ τῷ δυνάμιν σῃ, καὶ τῷ
 χεῖρα τῷ κραταιᾷ καὶ τὸν βραχίον-
 α τὸν ὑψηλόν. τίς γάρ ἐστι Θεὸς ἐν
 τῷ ἔρανῳ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ποιήσῃ
 κατὰ ἐποίησας σὺ, καὶ κατὰ τῷ
 κε. ἰχθύσῃ; Διαβὰς ἐν ὄψομα τῷ
 γλῶ τῷ ἀγαθῷ ταύτῳ τῷ ἔσαν
 Δ πέραν τῆ Ἰορδάνη, τὸ ὄρος τῆτο τὸ
 ἀγαθόν, καὶ τὸν Ἀντιλίβανον.

κς. Καὶ ὑπερέειπε Κύριος ἐμὲ ἔνε-
 κεν ὑμῶν, καὶ ἐκ ἐσῆκασέ με. καὶ εἶπε
 Κύριος πρὸς με, ἵκανάσω σοι, μὴ προ-
 ἄτης ἔτι λαλήσω τὸν λόγον τῆτον.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ Μωϋσεὺς
 δικιωτέρον; ἀλλ' ἔδὲ ἐκείνος ἠκέετο, λέ-
 γοντος τῷ Θεῷ ἵκανάσω σοι. ἐπειδὴ γὰρ
 ἦτε εἰς τὴν γλῶ τῆς ἐπαγγελίας εἰσελ-
 θῆν, ἀσύμφορον δὲ τῆτο ἡμῶν, ἐκ ἐπέτρε-
 ψαν ὁ Θεός.

κζ. Ἀνάβηθι ἐπὶ κορυφῷ λε-
 λαξέμενα, καὶ ἀνάβλεψον τοῖς ὀφ-
 θαλμοῖς σῃ κατὰ θαλάσσαν καὶ βορῆ-
 ἔαν καὶ νότον καὶ ἀνατολὰς, καὶ ἴδε
 τοῖς ὀφθαλμοῖς σῃ, ὅτι ἐ διαβήσῃ
 Z τὸν Ἰορδάνῳ τῆτον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πλέον τῷ Μωϋσῆ
 παρὰ τῷ Ἀαρὼν δίδωσι τὸ θεόσάδα τῷ
 γλῶ ἐξ ἀπόπῃ· τῷ δὲ ἔξοδον ἐ δίδωσι,
 τῇ τῆς πίσεως οἰδέα ταύτῳ δίκῳ ἐπι-
 τιθεῖς, κατ' ἡμῶν ἀμφοτέρως ἐκλὸς τῆς γῆς
 τῆς ἐπηγγελμένης μεδίσησιν ἀπὸ τῆ βίβ,
 ὡς διωαμείως ἀφικέσθαι τῆ τέλας, ἅτε
 διὰ πίσεως διδομείως. ὁ δὲ καὶ σύμβολον
 εἰς τὸν νόμον, ἐ διωάμεινον τελειῶσαι, ἔδὲ

H, τῷ ἐπαγγελίαν ἀποκαταστήσῃ· ὅτι ὁ δι-
 καιός

Ρωμ. ι. ιγ.

2. σελ. 387. τῆς τῆ Ρα. ἐκδόσ.
 ἡμῶν, πρῶτοι, κτ. ὁ Προκόπ. αὐ τῷ τῆς Αὐγ. κἀδ. τὰ αὐτὰ ἐκθέμενος.
 (4) Ἡ Ἀραβία. αὐ αὐτ. (5) Φασγία. αὐ αὐτ.

» καιος εκ πίσεως ζήσεται. τιμή δὲ καὶ αὐτὴ τὸ γυνῶνα κρίσιν Θεῶ, καὶ προγυνῶνα τῷ ἰδίαν τελούτῳ.

κη. Καὶ ἔνταλα Ἰησοῦ καὶ παραβάλεσον αὐτὸν καὶ κατίχυσον αὐτὸν, ὅτι ἔτος διαβήσεαι πρὸ προσώπου τῆ λαῶ τῆτε, καὶ ἔτος κατακληρονομήσει αὐτοῖς πᾶσαν τῷ γλῶ τῷ εἰράνας.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Προάγει τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤδη μὲν ἡγιασμένον ἐκ τῆς ἀκολουθήσεως καὶ παραμονῆς, τῆς Μαυσέως· τὸ δ' ἀρχικὸν πνεῦμα διὰ Μαυσέως μέλλοντα κομίζεσθαι πρὸς τὸ καὶ οἰκείως ἀντ' αὐτῆ κατασῶμα, ὡπερ καὶ Ἐλισαῖος ἐν πνύ-

A ματι Ἠλιῶ παρῶ, τῷ Ἠλιῶ πράξων ἔργον. ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ πνύματι τὰ αὐτὰ κατεργαζέσθαι δεῖ. λάβε πρὸς ἑαυτὸν, ὡς Ἀριθ. 27. 18. » Φησὶν ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς, τὸν Ἰησοῦν ὡς ἄνθρωπον ὃς ἔχει πνεῦμα Θεῶ ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς χεῖράς σου ἐπ' αὐτῷ. ἔτω καὶ οἱ Ἀπόστολοι πνεῦμα ζωοποιὸν ἔχοντες ἀπὸ τῆς ἐμφυσήσεως τῆ Κυρίῃ, πνεῦμα κομίζονται τὸ ἀρχικὸν ἐξ ἑραυτῆ καταπεμπόμενον· ἔ πνεῦμα ἐν πνύματι, ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ, ἀλλ' ἀέργειαν ἐτέραν ἐν τῷ αὐτῷ πνύματι, καθάπερ ὁ Παῦ- 1. Κορ. 12. 9. λος διδάσκει.

κθ. Καὶ ἐνεκαθήμεθα ἐν νάπη σῶεγγυς οἴκῃ Φογῶρ.

Κ Ε Φ. Δ.

α. **Κ**αὶ νῦν Ἰσραὴλ ἄκουε τῶν δικαιοματῶν καὶ τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον ποιῆν, ἵνα ζήτε καὶ πολλαπλασιασθῆτε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τῷ γλῶ, τῷ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν.

β. Οὐ προδῆσετε πρὸς τὸ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καὶ ἐκ ἀφελῆτε ἀπ' αὐτῆ. φυλάσσεσθε πᾶσας τὰς ἐντολάς Κυρίῃ τῆ Θεῶ ἡμῶν, ὅσα ὑμῖν ἐγὼ ἐντέλλομαι σήμερον.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ προδῆσετε πρὸς τὸ ῥῆμα. καὶ μετ' ὀλίγον ἔρει, ἐκ Δευτ. 5. 32. ἐκκλινεῖς δεξιὰ ἢ δεξιὰ ὀνόμα. καὶ ἐν Πα- Παροιμ. 30. 6. ροιμίαις Φησὶ, μὴ προδῆς τοῖς λόγοις τῆ Θεῶ, ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε, καὶ ψυδῆς γαίῃ. ἔ δέχονται γὰρ προδῆκῳ οἱ λόγοι Κυρίῃ, πληρεῖς ὑπάρχοντες. εἴρηται γὰρ περὶ τῆ Χριστῆ, ἐπειδὴ ἐπλήρωσε τὰ ῥήματα αὐτῆ εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτῶν.

» * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ τῶν ἐν ἡμῖν σρεφομεῖων πραγμάτων ἢ ῥημάτων τὰ μὲν ἐσιν ὑπὸ τῆς ἐντολῆς τῆ Θεῶ ἐν τῇ ἀγία Γραφῇ διεσαλμῆα, τὰ δὲ σεσιωπημῆα· περὶ μὲν τῶν γεγραμμεῖων, ἔδεμῆα ἐξέσῆα δέδοται καθόλου ἐδῆν, ἔτε ποιῆσά τι τῶν κεκωλυμῆων, ἔτε παραλείψαί τι τῶν προσεταγμεῖων· τῆ Κυρίῃ ἀπαξ παραγγείλαντος, καὶ εἰπόντος· καὶ φυλάξῃ τὸ ῥῆμα ὃ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἔ προδῆσεις ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐκ ἀφελῆς ἀπ' αὐτῆ. φοβερά γὰρ τις ἐκδοχῆ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζήλος ἐδῆν μέλλοντος τῆς τοῖς τόντι τολμῶντας· περὶ δὲ τῶν σεσιωπημῆων κανόνα ἡμῖν ἐξέδετο ὁ Ἀπόστολος 1. Κορ. 10. 23. Παῦλος εἰπών· πάντα μοι ἔξέσιν, ἀλλ' ἔ 24. » πάντα συμφέρεῖ· πάντα μοι ἔξέσιν, ἀλλ' ἔ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτῆ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τῆ ἑτέρῃ ἕκαστος.

γ. Οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἐωράνασι πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς

Γ ἡμῶν τῷ Βεελφεγῶρ, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὅστις ἐπορεύθη ὀπίσω Βεελφεγῶρ, ἐξέτριψεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐξ ὑμῶν. Ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, δ. ζήτε πάντες ἐν τῇ σήμερον. Ἴδετε, δέδειχα ὑμῖν δικαίωμα καὶ κρίσεις καθά ἐνετέλατό μοι Κύριος, ποιῆσαι ἔτως ἐν τῇ γῆ εἰς τῷ εἰσαπορβύεσθε ἐκεῖ κληρονομεῖν αὐτῷ.

ε. Καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσετε· ὅτι αὐτὴ ἡ σοφία ὑμῶν καὶ ἡ σῶεσις ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἂν ἀκῆσωσι πάντα τὰ δικαίωμα ταῦτα· καὶ ἔρῃσιν, ἰδὲ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα τῆτο.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σοφῶν γὰρ καὶ συνετῶν ἢ φυλακῆ τῶν ἀτολῶν Κυρίῃ. τὸ Ε » δὲ εἰρημῆον, ἐναντίον τῶν ἐθνῶν, συμφωνεῖ τῷ, λαμψάτω τὸ Φῶς ὑμῶν ἐμπροσθεν Ματθ. 5. 16. » τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἂν ἴδωσι, καὶ τὰ λοιπά.

» ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἡ γὰρ σοφία καὶ ἡ σῶεσις τῶν φοβεμῆων τὸν Κύριον, τὸ φυλάττειν καὶ ποιῆν τὰς ἐντολάς Κυρίῃ, ἔ τὸ ἀκῆεν καὶ λαλεῖν μόνον. ὅμοιον τῷ ὄναγ- » γελικῷ ῥητῷ, ἔτω λαμψάτω τὸ Φῶς ὑμῶν Ματθ. 5. 16. Ζ » ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ ἐξῆς.

ζ. Ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα, ὃ ἐσιν αὐτῷ Θεὸς ἐγγίζων αὐτοῖς, ὡς ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐάν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα; Καὶ ποῖον ἔθνος μέγα, ὃ ἐσιν αὐτῷ δικαίωμα καὶ κρίματα δίκαια κατὰ πάντα τὸν νόμον τῆτον, ὃν ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον;

η. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ φύλαξον τῷ ψυχῶ σε σφόδρα. μὴ ἐπιλάθῃ πάντας τῆς λόγῃς, ἔς ἐωράνασιν οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ μὴ ἀποσή-

τωσαν ἀπὸ τῆς καρδίας σε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σε. καὶ συμβιβάσεις τὰς ἕξ σε καὶ τὰς ἕξ τῶν ἕων σε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐχ ὅτι ὁρατὴ ἡ Φωνή, ἐδ' ὅτι φύσει Φωνὴ ἔχει ὁ Θεός· τὸ γὰρ καὶ σιωπῆτος φύσεως ἀν' εἴη· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αἱ σάλπιγγες, καὶ αἱ Φωναί, ὡς αὐτὸς οἶδεν ὁ Θεός, ἐπετελέοντο ἐκ τῆς τῶν ὁρωμένων σιωχείας δημικρογέμεται σοικείων, τὴ πυρὸς λέγω καὶ τὴ γνόφου. ὡσε καὶ ἀκέεται Φωνή, καὶ ἔχ ὁράται· ἀλλ' ἐν ἐπὶ τῶν τῶ Θεῷ θαυμάτων, καὶ ἡ Φωνὴ ὁράται.

ΑΛΛΟΣ Φησὶ, δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς θεωρεῖ τις καὶ ἀκεία τὰ νοήματα.

ι. Ἡμέραν ἡμεῖς ἐστήτε ἐνώπιον Κυρίου τῶ Θεῷ ἡμῶν ἐν Χωρῆβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας· ὅτε εἶπε Κύριος πρὸς με, ἐκκλησίασον πρὸς με τὸν λαόν, καὶ ἀκυσάτωσαν τὰ ῥήματά μου, ὅπως μάθωσι φοβεῖσθαι με πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὰς ἕξ αὐτῶν διδάξωσι. Καὶ προσήλθετε καὶ ἐστήτε ὑπὸ τὸ ὄρος. καὶ τὸ ὄρος ἐκοίετο πυρὶ ἕως τῶ ἔραν· σκότος, γνόφος, θύελλα, Φωνὴ μεγάλη.

ιβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεός ἐν τῷ ὄρει πρὸς ὑμᾶς ἐκ μέσσω τῶ πυρὸς Φωνῶν ῥημάτων, ἡμεῖς ἠκέσατε· καὶ ὁμοίωμα ἐκ ἴδετε, ἀλλ' ἡ Φωνὴ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐνταῦθα τὸ κατὰ φύσιν ἔρηκεν· ὅτι ἀκοὴ δέχεται τὴν Φωνὴν. ὅσον γὰρ ἀπὸ τῆς ἀκριβείας τῶ γραμματος, μόνῃ ἢ δεκάλογος ἡ αὐτῆς πλαξὶ γεγραμμένη· τὰ δὲ λοιπὰ διὰ προσάγαματος Θεῷ ὁ Μωϋσῆς ἐδίδαξε. (1)

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Θεῷ τῷ παντοκράτορι, καὶ μηδενὸς ὄντος ὑποκειμένης, Φωνῆ καὶ φαντασίαν ἐγγενῆσαι ἀκοῇ δυνατὸν, ἀδεικνυμένῳ τῷ ἑαυτῶ μεγαλειότητα παρὰ τὰ εἰωθότα φυσικῶν ἔχειν τὴν ἀποκοσμίαν, εἰς ἐπιστροφῆν τῆς μηδέπω πιστεύσεως ψυχῆς, καὶ παραδοχῆν τῆς διδομένης ἀποτολῆς. νεφέλης δ' ἔσης καὶ ὄρος ὑψηλῆ, πῶς ἔ δυνατὸν διάφορον ἡχὸν ἐξακέσθαι, πνέματος κινεμένης διὰ τῆς ἀνεργείας αἰτίας; διὸ καὶ Φησὶν ὁ Προφήτης· Φωνῶν ῥημάτων ἡμεῖς ἠκέσατε, καὶ ὁμοίωμα ἐκ ἴδετε. ὄρας ὅπως ἡ κυριακὴ Φωνή, λόγος ἀχηματίστος, ἢ τῶ λόγος δυναμὶς, ῥῆμα Κυρίου Φωτεινόν, ἀλήθεια ἔρανόν· ἀνωθεν ἐπὶ τῷ σωμαγωγῆ τῆς

ἐκκλησίας ἀφίγησιν, διὰ Φωτεινῆς τῆς προσεχῆς διακονίας αἰήρηται.

ιγ. Καὶ ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν διαθήκην αὐτῆς, ἡ ἐνετείλατο ὑμῖν ποιῆν, τὰ δέκα ῥήματα, καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας. Καὶ ἐμοὶ ἐνετείλατο Κύριος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, διδάξαι ὑμᾶς δικαιώματα καὶ κρίσεις, ποιῆν ὑμᾶς αὐτὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἡμεῖς ἐασορβύεσθε ἐκείνη κληρονομίαν αὐτῆς. Καὶ φυλάξατε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι ὁμοίωμα ἐκ ἴδετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἡ ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν Χωρῆβ ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσσω τῶ πυρὸς.

ιδ. Μὴ ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς ὁμοίωμα γλυπτόν, πασαν εἰκόνα ὁμοίωμα ἀρσενικῆς ἢ θηλυτικῆς. Ὅμοίωμα παντὸς κλιώσεως τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς· ὁμοίωμα παντὸς ὄρνέου πτερωτῆ, ὃ πέταται ὑπὸ τὸν ἔρανόν· Ὅμοίωμα παντὸς ἔρπετῆ, ὃ ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς· ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος, ὅσα ἐσὶν ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐβέλετό γε ὁ νόμος τῆ περι ἐκάστου ἀληθείᾳ ὁμιλῆντας αὐτῶς, μὴ ἀναπλάσσειν ἕτερα παρὰ τῷ ἀληθείαν, ψευδόμενα τὸ ἀληθῶς ἀρσενικόν, ἢ τὸ ὄντως θηλυκόν, ἢ τῷ κτιωῶν φύσιν, ἢ τὸ ὄρνέων, ἢ τὸ ἔρπετων γένος, ἢ τὸ ἰχθύων.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐλλίπες δὲ πλανώμενοι, τὰ ὁμοιώματα Θεῷ δοξάζουσιν, οἷς καὶ θύεσι. (2)

ιθ. Καὶ μὴ ἀναβλέψας εἰς τὸν ἔρανόν, καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον, (3) σελιώσω, καὶ τὰς ἀστέρας, καὶ πάντα τὸν κόσμον τῶ ἔρανῶ, πλανηθεὶς προσκυνήσης αὐτοῖς, καὶ λατρεύσης αὐτοῖς, ἀπέπειμε Κύριος ὁ Θεός σε πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τῶ ἔρανῶ.

Πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τῶ ἔρανῶ. Ἀκύλας, πᾶσι τοῖς λαοῖς ὑποκάτω παντὸς τῶ ἔρανῶ.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐδωκε τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελιώσω καὶ τὰ ἀστέρα εἰς θρησκείαν, ἀ ἐποίησεν ὁ Θεός, τοῖς ἔθνεσι. Φησὶν ὁ νόμος· ἵνα μὴ τέλειον ἄθεοι γινόμενοι, τέλειως καὶ διαφθαρεύσιν. οἱ δὲ καὶ ταύτην γινόμενοι τῇ ἀποτολῇ ἀγνώμονες, γλυπτοῖς προσερχηκοῦτες ἀγαλμασι, καὶ μὴ μετανοήσωσι, κρινόντων· οἱ μὲν, ὅτι δυνατῶς, ἐκ ἠθέλησαν πειθεῖσθαι τῷ Θεῷ· οἱ δὲ, ὅτι

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔχ εὐρηται.

(2) Ὁρα τὰ εἰς τὸ 4. ἐδ. τῶ 20. κεφ. τῆς Ἐξῆς. ὑπομνήματα, τὰ αὐτῶ σελ. 768. ἔτεν τὸ τῶ Ἀθήλα καὶ τὸ τῶ Κυρίλας. αὐτῶ γὰρ τοῖς κώδ. καὶ ὡδε τὰ αὐτὰ πάλιν κείται· τὸ μὲν, τῶ Ἄλλα· τὸ δὲ, τῶ Ἀνεπιγράφο ἐπιγεγραμμένα· τὸ προσκείμενον μόνον πλεῖον ἔχοντα προσκείμενον τῶ τέλει τῶ ὑπομνήμα, τῶ ἐπισφαλῶς ἐπιγεγραμμένου Κυρίλας.

(3) Καὶ τῷ σελ. αἱ εἰρημ. ἐκδοδομ.

ὅτι καὶ θελήσαντες, ἔκ ἐξεπόνησαν περιγε-
νέσθαι (1)· πῶς· ναὶ μὴ καὶ κείνοι οἱ ἀπὸ
τῆς τῶν ἄσρων σεβήσεως μὴ ἐπαναδραμόν-
τες ἐπὶ τὸν τέτων ποιητῶν· ὁδὸς γὰρ ἡ
αὕτη δοθεῖσα τοῖς ἔθνεσιν, ἀνακύψαι πρὸς
Θεὸν διὰ τῆς τῶν ἄσρων θρησκείας· οἱ δὲ
μὴ ἐπὶ τέτοις θελήσαντες ἐπιμέναι τοῖς
δοθεῖσιν αὐτοῖς ἄσρασι, ἀλλὰ καὶ τῶ-

Ἡσ. 40. 15. τῶν ἀποπεσόντες, εἰς λίθους καὶ ξύλα, ὡς
» χυρῆς, Φησὶν, εἰλογίσθησαν, καὶ ὡς σαγῶν
» ἀπὸ κάδου.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πῶς ἀπείμαμε πᾶ-
σι τοῖς ἔθνεσιν ἡλίον καὶ σελλῶν καὶ πάν-
τα τὸν κόσμον τῶ ἔθραν ὁ Θεὸς, ἔκ ἔτω
δεδωκώς αὐτὰ τῶ Ἰσραήλ; Τῶ τὸς μὴ δυ-
ναμένους ἐπὶ τῶ νοητῶ ἀναδραμεῖν φύσιν,
δι' αἰδητῶν θεῶν κινημένους περὶ Θεότητος,
ἀγαπητῶς καὶ ἐν τέτοις Ἰσαάκ, καὶ μὴ
πίπτειν ἐπὶ εἰδωλα καὶ δαιμόνια.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δύο τὰ αὐτῶντα
» λεγόμενα· ἄλλο τὸ προσκινήσεις αὐτοῖς,
» καὶ ἄλλο τὸ, λατρεύσεις. ὁ μὲν γὰρ ἐξ
» ὅλης ψυχῆς δαδύων τέτοις, ἔ μόνον
» προσκινεῖ, ἀλλὰ καὶ λατρεύει· ὁ δὲ καθυ-
» ποκρινόμενος, καὶ διὰ τὰ ἔθνη ποιῶν, ἔ
» λατρεύει μὲν, προσκινεῖ δέ. τοῖσδε δὲ θρη-
» σαις τὸς ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς εἰδωλολατρή-
» σαντας, καταχαρισσομένους ταῖς γυναιξίν,
» ὑφ' ὧν ἐπέσθησαν. (2)

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐκ ἔδωκε δὲ λέγει, ἀλλ'
» ἔκ ἐκάλυψεν, ἀλλὰ σιωπῶν ἔσεν. ἔ γὰρ
» μακροθυμία μὴ κολύων, αἰτίας· καὶ ἐπέ-
» δῆ τὸν Ἰσραήλ ἐξελέξατο, ἔχε χώρον τῶ
» εἰπεῖν, ἀπείμαμεν. καὶ Ἄλλος Φησὶ, τῶ
» συγχώρησιν τῶ Θεῷ σημαίνει διὰ τῶ αὐ-
» τεξασιότητά, κατὰ τὸ ἀρημείον· ἔδωκεν
» αὐτοῖς πνεῦμα κατανύξεως, ὁφθαλμοῖς
» τῶ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τῶ μὴ ἀκείν, ἔως
» τῆς ἡμέρας ταύτης· καίτοι γε προειπῶν,
» ὑμεῖς ἐώρακατε ὅσα ἐποίησε Κύριος ἐν γῆ
» Αἰγύπτῳ Φαράω καὶ πᾶσι τοῖς θεράπυσιν
» αὐτῶ καὶ πάσῃ τῇ γῆ αὐτῶ. διὸ καὶ θαν-
» μάξεν χρὴ τὸ ἐν τῶ Ἰωβ σαφῶς εἰρημείον·
» ἀσεβῆς δὲ ἔ σώζει, παρὰ τὸ μὴ βέλεσθαι
» αὐτῶς, καὶ ὅτι νεθεταιμοῖ, ἀνήκοοι ἐγέν-
» νοντο. ἐπεὶ πῶς προσέταξε τῶς προσηλυ-
» τῶς ἀπὸ τῶν ἔθνων δέχεσθαι, εἰ τὸ, ἀπέ-
» νειμε, κατὰ κληροδοσίαν Θεῷ νοήσωμεν
» ἀσεβῶς; ὃς θέλει πάντας ἀνθρώπους σω-
» θῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

Ρωμ. 11. 3.

Εξῆδ. 19. 4.

Ἰωβ. 36. 12.

1. Τιμ. 2. 4.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΠΗΛΟΥΣΙΩΤΟΥ. Τί-
» ἐσιν, ἔφησ, τὸ περὶ τῶν ἔθρων Φωσῆ-
» ρων εἰρημείον, ἂ ἀπείμαμε Κύριος ὁ Θεός·
» σε πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; Ἄκκε τοίνυν, ἀπέ-
» νειμε πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς παιδύσιν,
» πρὸς γνῶσιν, ἴν' ἐκ τῶ μεγέθους καὶ τῆς
» καλλονῆς τῶν κλισμάτων ὁ γενεσιουργὸς ἀό-
» ρατος ὦν, καθοράται. τέτο δὲ ἔφη, ἐπα-
» δῆ τοῖς Ἑβραίοις μετὰ τῆς κλίσεως καὶ ἢ
» τῶ νόμου διδασκαλία ἐδόθη, ἀνακηρύττεται

Α τὸν δημιουργὸν καὶ τεχνίτην. εἰ δέ τινες
οἴονται ἀπονέμεσθαι πρὸς τὸ προσκινή-
σαι αὐτοῖς, τῶ οἰκείαν ἀπαιδύσιν ζηλι-
τόβουσι, πάσης τῆς Γραφῆς αἰτιωμένης,
καὶ κατηγορήσης (3) τῶν τέτο ποιῶν
τολμησάντων.

υ. Ὑμᾶς δὲ ἔλαβεν ὁ Θεός, καὶ
ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνης τῆς
σιδηρᾶς, ἐξ Αἰγύπτου, εἶνα αὐτῶ
Β λαὸν ἐγγίληρον, ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
κα.τη. Καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἐθυμώθη μοι
περὶ τῶν λεγομένων ὑφ' ὑμῶν· καὶ
ἔωμοσεν ἴνα μὴ διαβῶ τὸν Ἰσραήλ
τέτον, καὶ ἴνα μὴ εἰσέλθω εἰς τῶ
γῆν, ἡ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι
ἐν κλήρῳ.

κβ. Ἐγὼ γὰρ ἀποθνήσκω ἐν τῇ
γῆ ταύτῃ, καὶ ἔ διαβαίνω τὸν Ἰσρα-
Γ δάνην τέτον. ὑμεῖς δὲ διαβαίνετε,
καὶ κληρονομήσετε τῶ γῆν τῶ ἀγα-
θῶ ταύτῃ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μωϋσῆς μὴ δοξάσας τὸν
Θεὸν ἐπὶ τῶ λαῷ, ἐκωλύθη παρελθεῖν μετ'
αὐτῶν· ἴνα μὴ ὄν ἐτίμων ζῶντα ἐν Θεῷ
θεραπείαις, τιμήσωσιν ἀπελθόντα. διὸ
δὴ καὶ ἀποθανόντος, ἀφανῆ τὸν τάφον
ἐποίησε. (4)

Δ κγ. Προσέχετε ὑμεῖς, μὴ ἐπιλά-
θηθε τῆς διαθήκης Κυρίου τῶ Θεῷ
ἡμῶν, ἡ δὲ διέθετο πρὸς ὑμᾶς, καὶ
ἀνομήσητε, καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυ-
τοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πάντων ὧν
σωθέταξέ σοι Κύριος ὁ Θεός σε.

κδ. Ὅτι Κύριος ὁ Θεός σε πῦρ
καταναλίσκων ἐσὶ, Θεὸς ζηλωτής.
Ε ** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὅταν ὁ Θεὸς λέ-
γηται πῦρ καταναλίσκων, ἔ κακίας, ἀλλὰ
δυνάμεως ὄνομα καὶ σύμβολον ἐκλεκτόν. (5)
ὡς γὰρ τὸ πῦρ ἰχυρότατον πάντων τῶν
σοικείων, καὶ πάντων κρατῶν· ἔτω καὶ ὁ
Θεὸς παντοδύναμος καὶ παντοκράτωρ, ὁ
δυνάμενος κρατῆσαι, κλίσαι, ποιῆσαι, τρέ-
Φαν, αὔξαι, σώζειν, σώματος καὶ ψυχῆς
ἐξουσίαν ἔχων. ὡς ἐν τῶν σοικείων ὑπερέ-
χει τὸ πῦρ, ἔτω Θεῶν τε καὶ δυνάμεων
καὶ ἀρχῶν ὁ παντοκράτωρ. διπλήτε ἢ
δύναμις τῶ πυρὸς, ἢ μὲν πρὸς δημιουργίαν
καὶ πέπανσιν καρπῶν, καὶ ζῶων γαστρῶν
καὶ τροφῶν ἐπιτηθείος· ἢ εἰκῶν ὁ ἥλιος·
ἢ δὲ πρὸς ἀνάλωσιν καὶ φθοράν, ὡς τὸ
πῦρ τὸ ἐπίγειον. πῦρ ἐν ὅταν λέγηται ὁ
Θεὸς καταναλίσκων, δύναμις ἰχυρὰ καὶ
ἀπροσάντητος, ἢ μηδὲν ἀδύνατον· ἀλλὰ
καὶ τὸ ἀπολέσαι δυνατόν. περὶ τοιαύτης
» δυνάμεως καὶ ὁ Σωτὴρ λέγει, πῦρ ἦλθον
» βαλεῖν ἐπὶ τῶ γῆν, δηλονότι δύναμιν, τῶν
» μὲν

Ε

Ζ

Ζ ζ ζ ζ 3

Λεκ. 12. 49.

(1) Ἰσ. περὶ τὸ γενέσθαι. (2) Μικρόν τι διαφέρει τῶ ἐν σελ. 769.
(3) Καὶ καταφορικῶς κατηγορήσης. ἐν τῇ 391. ἐπισ. τῶ 3. βιβλ.
(4) Μικρόν τι διαφέρει τῶ ἐν σελ. 1300. (5) Ἐκκλησίαν. ἀνάγν.

μὲν ἀγίων καθαρτικῶ, τῶν δὲ ὑλικῶν, ὡς μὲν ἐκείνοι Φατίν, ἀΦανισικῶ ὡς δὲ ἡμεῖς ἀν Φαίημεν, παιδοδοτικῶ. ἔχει δὲ καὶ Φόβον τὸ πῦρ, καὶ διάχυσιν τὸ Φῶς.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπεὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον ἐστὶ, καταναλίσκει δηλονότι τὴν ὕλην, καὶ τὰ ἀπὸ ὕλης ἐλθόντα πάθη, τῆ μὴ ἐν πνύματι, ἀλλ' ἐν σαρκὶ διατριβέσθαι ψυχῆ.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον ἐστὶ, διδῶς ἐκδίκησιν ἐν πυρὶ Φλογὸς τοῖς μὴ εἰδῶσιν αὐτὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακῆσαι τῷ Εὐαγγελίῳ αὐτῷ.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον καταναλίσκον δὲ δηλονότι τὰ κακίαν ὑποσάντα,

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον, ἐπεὶ περ ὅσον μὲν ἐστὶ τὰ τῷ καταναλίσκεσθαι [ἄξια,] (1) ἐπὶ τοῦτον ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ ἐστὶ καταναλίσκον ἐκείνα ἐπὶ δὲ ἀναλωθῆν ὑπὸ τῷ καταναλίσκοντος πυρὸς τὰ πεφυκότα ὑπ' ἐκείνου ἀναλίσκεσθαι, τότε ἐκ ἐτι μὲν ἔσται ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον, μόνον δὲ ὡς εἶπεν

Ἰωάν. 1. 1. 5. Ἰωάννης Φῶς, λέγων ὁ Θεὸς Φῶς ἐστὶ.

κε. Ἐὰν δὲ γεννήσῃς ἡδὲ καὶ ἡδὲ τῶν ἡμῶν σα, καὶ χρονίσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀνομήσῃτε, καὶ ποιήσῃτε γλυπτὸν ὁμοίωμα παντός, καὶ ποιήσῃτε τὸ πονηρὸν ἐναντὶ Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν παροργίσασα αὐτὸν, Διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε ἔρανον καὶ τὴν γλῶσσαν, ὅτι ἀπωλεία ἀπολείθε ἐκ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰσραὴλ ἐκείνη κληρονομήσασα αὐτῶν ἔχι πολυχρονιάτε ἡμέρας ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἢ ἐκλεῖβῃ ἐκτριβήσεσθε.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ Θεὸς τὴν αὐτὸν προσκυῶντας ἐ συγχωρῶν δαίμοσι σινάπιδαι, ἀλλὰ τὴν ἀπαξ αὐτὸν ἐπεγνωκότας ἐκλὸς εἶναι κελδῶν τῆς πρὸς ἐκείνας διαδέσεως, καὶ παραζηλῶν ἐν τῇ ἀποστασία τὸν λαόν, (2) τὰς μελλέσας αὐτοῖς προλέγει τιμωρίας διὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδωμάτων αὐτῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προλέγει τὰ ἐκ παραβάσεως αὐτοῖς ἐσόμνα δεινὰ, καὶ ὡς ἔσται διὰ μετανοίας σωθῶσιν, καὶ τῶν σημείων ὑπομιμνήσκει, καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ἐν Σινᾷ, καὶ ὅτι τοιαῦτα ἐκ ἐποίησεν παντὶ ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτῶν ἐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς, κατὰ τὸν Δαβίδ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Κἂν μηδὲν ὠφελῶμεν, λέγειν δεῖ. τὸ γὰρ διαμαρτύροσθαι τῷτό ἐστίν, ὅταν πρὸς τὴν μὴ προσέχοντα λέγωμεν. τὸ γὰρ διαμαρτύροσθαι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῷτό ἐστίν. διαμαρτύρομαι, φησὶν, ὁ Μωϋσῆς τὸν ἔρανον καὶ τὴν γλῶσσαν.

Α καὶ. Καὶ διασπερῆ Κύριος ὑμᾶς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, [καὶ καταλειφθήσεσθε ὀλίγοι ἀριθμῶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν,] εἰς ἧς εἰσάξει Κύριος ὑμᾶς καὶ ἐκεῖ. Καὶ λατρεύσετε ἐκεῖ Θεοῖς

ἑτέροις, ἔργοις χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλοις καὶ λίθοις, οἳ ἐκ ὄψοντα, ἐδὲ μὴ ἀκίσωσιν, ἐδὲ μὴ Φάγωσιν, ἐδὲ μὴ ὄσφρανθῶσι. Καὶ ἐκζητήσετε

ἐκεῖ Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, καὶ διρήσετε αὐτὸν ὅταν ἐκζητήσῃτε αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σα, καὶ ἐξ ὅλης τῆς

λ. ψυχῆς σα ἐν τῇ θλίψει σα. Καὶ διρήσασί σε πάντες οἱ λόγοι ἔσται ἐπ' ἑκάστη τῶν ἡμερῶν, καὶ ἐπισραφήσῃ πρὸς

Κύριον τὸν Θεόν σα, καὶ εἰσακῆσῃ λατῆς Φωνῆς αὐτῷ. Ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς

Γ οὐκίμενων Κύριος ὁ Θεός σα ἐκ ἐγκαταλείψει σε, ἐδὲ μὴ ἐκλεῖψει σε. ἐκ ἐπιλήσεται τῆς διαθήκης τῶν πατέρων σα, ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς Κύριος.

λβ. Ἐπερωτήσατε ἡμέρας τὰς γενομένας προτέρας σα ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐκλήσεν ὁ Θεὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῷ ἔρανον ἕως ἄκρον τῷ ἔρανον, εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα

λγ. τὸ μέγα τῷτο, εἰ ἤκησται τοῦτον. Εἰ ἀκήκοεν ἔθνος Φωνῶν Θεῷ ζῶντος λαλῶντος ἐκ μέσων τῷ πυρὸς, ὃν τρό-

λδ. πον ἀκήκοας σὺ καὶ ἔζησας. Εἰ ἐπέρασεν ὁ Θεὸς εἰσελθεῖν λαβεῖν ἐαυτῷ ἔθνος ἐκ μέσων ἔθνων ἐν παρασμῶ, καὶ ἐν σημείοις, καὶ ἐν τέρασι, καὶ ἐν πολέμῳ, καὶ ἐν χειρὶ κρᾶταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῶ, καὶ ἐν ὄραμασι

Ε μεγάλοις, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ

λε. ἐνώπιόν σα βλέποντος. Ὡσε εἰδέναι σε ὅτι Κύριος ὁ Θεός σα ἔτος Θεός

λς. ἐστὶ, καὶ ἐκ ἐστὶν ἐτι πλῶ αὐτῷ. Εἰ τῷ ἔρανον ἀκῆσῶ σοι ἐποίησεν τὴν Φωνῶν αὐτῷ παιδεῦσαί σε, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἔδειξέ σοι τὸ πῦρ αὐτῷ τὸ μέγα,

Ζ καὶ τὰ ῥήματα αὐτῷ ἤκησας ἐκ μέσων λς. τῷ πυρὸς. Διὰ τὸ ἀγαπήσασα αὐτὸν τῷ πατέρας σα, καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτῷ ὑμᾶς, καὶ ἐξήγαγέ σε αὐτὸς ἐν τῇ ἰαυῖ αὐτῷ

λη. τῷ μεγάλῃ ἐξ Αἰγύπτου, Ἐξολοθρεύσασα ἔθνη μεγάλα καὶ ἰχυρότερα σα πρὸ προσώπου σα, εἰσαγαγῆν σε δεναί σοι τὴν γλῶσσαν αὐτῶν κληρονο-

λθ. μῆν, καθὼς ἔχεις σήμερον. Καὶ γνῶσῃ

(1) Τὰ ξία προσεθέμην πρὸς τῷ κελυμῶτος ἀναπλήρωσιν.

(2) Τῶν λαῶν. ἐν Τόμ. 2. σελ. 385. τῆς τῷ Γα. ἐκδόσ.

γνώση σήμερον καὶ ἐπιστραφήσῃ τῇ
 διανοίᾳ, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ἔτος
 Θεός ἐν τῷ ἔρανω ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς
 γῆς κάτω, καὶ ἐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐ-
 μ. τῶ. Καὶ φυλάξῃ τὰ δικαιώματα
 αὐτῶ, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτῶ, ἃς
 ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, ἵνα εὖ-
 σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ,
 ὅπως μακροήμεροι γενήσεσθε ἐπὶ τῆς
 γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι
 πάσας τὰς ἡμέρας.

μα. Τότε ἀφώρισε Μωϋσῆς τρεῖς
 πόλεις πέραν τῆς Ἰορδάνης ἀπὸ ἀνα-
 μβ. τολῶν ἡλίας, Φυγαῖν ἐκεῖ τὸν Φο-
 νολιτῶ, ὃς ἂν Φύγη ἐκεῖ ζήσεται,
 ὃς ἂν Φοιδύσῃ τὸν πλησίον ἐκ ἐ-
 δῶς, καὶ ἔτος ἐμισῶν αὐτὸν πρὸ
 τῆς χθῆς καὶ τῆς τρίτης, καὶ κα-
 ταφύξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τῶ-
 μγ. των, καὶ ζήσεται. Τῷ Βοσορ ἐν
 τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ τῷ
 Ῥαβίμ, καὶ τῷ Ραμὼθ ἐν Γαλαὰδ
 τῷ Γαδδί, καὶ τῷ Γαυλιῶν ἐν Βα-
 σάν τῷ Μανασσῆ.

A ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τρεῖς ἀφωρίζει πόλεις
 κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἁγίας Τριάδος, ἐκ εἰς
 ἐρημίαν τε ἐξοικίζων τὸν μεθιστάμενον, ἵνα
 ἐκ τῆς τῶν Λοβιτῶν μετέχῃ ἐπικερίας.

μδ. Οὗτος ὁ νόμος, ὃν παρέθετο
 με. Μωϋσῆς ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραὴλ. Ταῦ-
 τα τὰ μαρτύρια, καὶ τὰ δικαιώμα-
 τα, (1) ὅσα ἐνετάλατο Μωϋσῆς τοῖς
 υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἐξελεθόντων αὐτῶν ἐκ
 μς. γῆς Αἰγύπτου, Ἐν τῷ πέραν τῆς Ἰορ-
 Β δάνης, ἐν Φάραγι, ἐγγὺς οἴκῳ Φο-
 γῶρ, ἐν γῇ Σικὼν βασιλέως τῶν Ἀ-
 μορραίων, ὃς κατόκει ἐν Ἐσεβῶν, ὃν
 ἐπάταξε Μωϋσῆς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ,
 ἐξελεθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

μς. Καὶ ἐκληρονόμησαν τῷ γλῶ αὐτῶ,
 καὶ τῷ γλῶ Ἐγγ. βασιλέως τῆς Βα-
 σάν, δύο βασιλέων τῶν Ἀμορραίων,
 Γ οἱ ἦσαν πέραν τῆς Ἰορδάνης κατὰ ἀνα-
 μη. τολάς ἡλίας, Ἀπὸ Ἀροῆρ, ἧ ἔστιν ἐπὶ
 τῆς χείρας χειμάρρος Ἀρῶν, καὶ ἐπὶ
 μδ. τῆς ὄρας Σηὼν, ὅεςιν Ἀερμῶν. Πᾶ-
 σαν τῷ Ἀραβα πέραν τῆς Ἰορδάνης
 κατὰ ἀνατολάς ἡλίας ὑπὸ Ἀσηδῶθ
 τῷ λαξυτῷ.

Κ Ε Φ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς πάν-
 τα Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς
 αὐτούς, ἄκουε Ἰσραὴλ πάν-
 τα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα
 ἐγὼ λαλῶ ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ μαθήσεσθε αὐτά,
 β. καὶ φυλάξεσθε ποιῆν αὐτά. Κύριος
 ὁ Θεός ὑμῶν διέθετο πρὸς ὑμᾶς δια-
 θήκην ἐν Χωρήβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅλον τὸ κεφάλαιον ἀνά-
 γει αὐτῶν τῷ διάνοιαν πρὸς τὸ μεμνηθῆναι
 τῶ ὕπερθε καὶ ἐλευθερωτῶ Θεῶ καὶ
 πάσας τὰς ὑπερβασίας καὶ τὰ θαυμάσια
 τὰ δι' αὐτῶ ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενα, καὶ δι-
 δάσκων τὴν ἐξ αὐτῶν.

γ. Οὐχὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν διέ-
 θετο Κύριος τῷ διαθήκην ταύτην,
 ἀλλ' ἢ πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ζῶντες (2)
 πάντες σήμερον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐχὶ τοῖς πατράσιν
 ὑμῶν. Οὐ τοῖς περὶ τὸν Ἀβραάμ διέθετο
 τῷ πρὸς Μωϋσέα διαθήκην ὁ Θεός, ἐπεὶ
 1. Τιμ. 1. 9. μηδὲ ἐδέοντο αὐτῆς. δικαίω γὰρ νόμος
 2. καίτοι.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἄρα τὰ ἐν τῷ
 νόμῳ Μωϋσέως οἱ πρὸ Μωϋσέως ἐφύλατ-
 τον δίκαιοι.

δ. Πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐ-
 λάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει

ε. ἐκ μέσων τῶ πυρός. Καὶ ἐγὼ εἰσήκου
 ἀναμέσον Κυρίῳ καὶ ἀναμέσον ὑμῶν
 ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναγγέλλω ὑμῖν
 τὰ ῥήματα Κυρίῳ, ὅτι ἐφοβήθητε

Ε ἀπὸ προσώπου τῶ πυρός, καὶ ἐκ ἀνέ-
 5. βητε εἰς τὸ ὄρος, λέγων, Ἐγὼ εἰμι
 Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις ἐξήγαγέ σε
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαδίας.

ζ. Οὐκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἕτεροι πλὴν
 η. ἐμῶ. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ γλυπτῶν,
 ἕτε παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ ἔρα-
 νῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν γῇ κάτω, καὶ
 ὅσα ἐν τῷ ὕδατι ὑποκάτω τῆς γῆς.

Ζ θ. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, ἔδὲ
 μὴ λατρεύσης αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ εἰμι
 Κύριος ὁ Θεός σου, Θεός ζηλωτῆς,
 ἀποδίδὼς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέ-
 κνα ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεᾶν

ι. τοῖς μισοῦσί με, Καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς
 χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς
 Φυλάσσοσι τὰ προσάγματα μς.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ δὲ λέγοι τις,
 Η, πῶς ἐν ἄρηται, ἀποδίδὼς ἀμαρτίας πατέ-
 ρων ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεᾶν, ἐκείνο
 [ἀν]

(1) Τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα. αἱ εἰρημ. ἐκείνα.

(2) Ὑμεῖς ὡς πάντες ζῶντες. αἱ αὐτ.

[ἀν] ἔποιμεν· ὅτι ἐκ ἐστὶ καθολικὴ [ἡ] ἀπόφασις, ἀλλὰ ἐπὶ τινῶν εἴρηται τῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐξεληθόντων. ὁ δὲ λέγει τοῖσ' ἐστίν. [ἐπειδὴ οἱ ἐξ Αἰγύπτου ἐξεληθόντες,] μετὰ τὰ σημεῖα καὶ θαύματα τῶν προγόνων γεγόνασι χεῖρας τῶν ἑδὲ τῶν θεασαμένων, τὰ αὐτὰ φησι πέσοντα ἄπερ ἔπαθον ἐκεῖνοι, ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ τετολμηκασι. (1)

» ** ΜΑΞΙΜΟΥ. Τί ἐστὶ τὸ ἀποδίδας ἀμαρτίας γονέων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς τοῖς μισοῖς με; Πρῶτῳ γενεᾶν ὑπελήφασιν εἶναι τῷ σποράν τῆ κακῆ, τρεῖσι τῷ προσβολῷ· δευτέρων δὲ, τῷ ἐπιθυμίαν· τρίτῳ δὲ, τῷ ἔξιν τῆ κακῆ γενεᾶς, τρεῖσι τῷ συγκατάθεσιν· τετάρτῳ δὲ, τῷ αἰέργειαν, τρεῖσι τῷ πρᾶξιν. ἀποδίδεται ἔν ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς, τρεῖσιν ὑπὲρ τῆς συγκαταθέσεως καὶ τῆς πράξεως. ἡ γὰρ προσβολὴ καὶ ἡ ἐπιθυμία, ἀνθρώπων ἐστίν, ὡς μὴ εἰς πέρας τῆ κακῆ προελθόντος.

» ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Πρόσεχε ἀκριβῶς. τῷ τιμωρίαν ἠπλώσεν ἐπὶ τέσσαρας γενεᾶς, τῷ δὲ Φιλανθρωπίαν ἕως τίνος; καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλίας γενεᾶς. (2)

ια. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τῆ Θεῶσ σου ἐπὶ ματαίῳ, ἔ γὰρ μὴ καθάρισις Κύριος ὁ Θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐπὶ ματαίῳ.
 ιβ. Καὶ Φύλαξαι τῷ ἡμέραν τῶν σαββάτων ἁγιάζειν αὐτῷ, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου. Ἐξ ἡμέρας ἔργα καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. ἔ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, (3) καὶ τὸ ὑποζυγίόν σου, καὶ πᾶν κτηνῶός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοὶ, ἵνα ἀναπαύσῃται ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ τὸ ὑποζυγίόν σου, ὡπερ καὶ σὺ. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐκ ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. διὰ τῆτο σωέταξέ Κύριος ὁ Θεός σου ὡσε φυλάσσειδά σε τῷ ἡμέραν τῶν σαββάτων, καὶ ἁγιάζειν αὐτῷ.

15. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τῷ μητέρα σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

» ** ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τῷ μητέρα σου, ἧτις ἐστὶν ἀνὴρ τὴ πρώτη, ἵνα εὖ σοι γένηται, ἐπὶ ἐπαγγελίας κειμένη· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάται. ὁμοίως καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐτίμησε, καὶ τὸ κακὸν ἐκόλασε. καὶ, ὁλόγια πατρὸς ζηρίζει οἴκους τέκνων. κατὰρα δὲ μητρὸς ἐκρίζει θεμέλια. ὁράτε τὸ ἴσον τῆς νομοθεσίας· εἰς ποιητῆς ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, εἰς χεῖρας ἀμφοτέροι, εἰκὼν μία, νόμος εἰς, θάνατος εἰς, ἀνάστασις μία. ὁμοίως ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς γεγόναμεν. ἐν χρέος παρὰ τῶν τέκνων τοῖς γονεῦσιν ὀφείλεται.

ιζ. Οὐ φονύσεις. ιη. Οὐ μοιχούσεις.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εἶκεν εἰπὼν, ἔ φονύσεις, ἔ προσέθηκεν ὅτι κακὸν ὁ φόνος; Ἐπειδὴ προλαβὸν τὸ σωματὸς ἡμᾶς ἐπαίδευσεν τῆτο, καὶ ὡς εἰδοῖσι καὶ ἐπισαμένοις τῆτο διαλέγεται. ὅταν γένῃ περὶ ἑτέρας ἀντολῆς λέγη τῆς ἔ γνωρίμης ἡμῖν ἀπὸ τῆ σωματὸς γονομένης, ἐκ ἀπαγορεύει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ αἰτίαν προσείθησι. περὶ σαββάτου γένῃ νομοθετῶν καὶ λέγων, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἔ ποιήσεις ἔργον, καὶ τῷ αἰτίαν ἐπήγαγε τῆς ἀργίας. ποῖαν δὴ ταύτῃ; ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ κατέπαυσεν ὁ Θεός ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτῆ ὡν ἤρξατο ποιῆσαι. καὶ πάλιν, ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. τίνος ἔν ἕνεκεν, εἰπέ μοι, ἐπὶ μὲν τῶν σαββάτων τῷ αἰτίαν προσέθηκεν, ἐπὶ δὲ τῆ φόνος ἑδὲ τοῖσ' ἐποίησεν; ἐπειδὴ αὐτῇ μὲν ἡ ἀντολή ἔ τῶν προηγμενῶν ἡμῶν, ἑδὲ τῶν ἐκ τῆ σωματὸς ἡμῖν ἠκριβωμένων, ἀλλὰ μερικῆτις καὶ πρόσκαιρος, διὰ τῆτο καὶ κατελύθη μετὰ ταῦτα· ἀνὴρ ἀναγκάσι καὶ συνέχεσται τῷ ζῶν τῷ ἡμετέρων, ἐκεῖναί εἰσιν, ἔ φονύσεις, ἔ μοιχούσεις, ἔ κλέψεις. διόπερ ἑδάμῃ αἰτίαν ἀνταῦθα τίθησιν, ἑδὲ διδασκαλίαν εἰσάγει, ἀλλ' ἀρκέται ψιλῇ τῇ ἀπαγορεύσει.

» Ζ ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τῆς Μωσέως γραφείσης νομοθεσίας, ἔ φονύσεις, λεγῆσης, Χριστὸς ὁ τῆ νόμος νῆς, καὶ τῆ ἐν αὐτῷ πνεύματος χορηγὸς τὸ, ἐκ ὀργισθῆσῃ τῷ ἀδελφῶσ σου εἰκῆ, διετάξατο. ταύτῃ γὰρ μάλλον

(1) Ὅρα τῷ 1255. σελ. ἐν ἧ τὰ αὐτὰ ἄλλως σιωπηραγμεία δρῆσεις. ὅρα δὲ καὶ τὰ ὑπομνήματα τῆ Κυρίλ. καὶ τῆ Σολῆρ. τὰ ἐ σελ. 771, καὶ 772. τὰ αὐτὰ γὰρ αὐταῖς λέξεσι καὶ ἐν τῷ δε τῷ τόπω πάλιν κείται παρὰ τοῖς κώδ. πλὴν ὅτι τὸ μὲν τῆ Κυρίλ. ἐχ' ὄλον, ἀλλ' ἄχει τῆ, ὀφειλομῶν ὀργίω· τὸ δὲ τῆ Σολῆρ, Σοληριανῶ ὡδὲ ἐπγγεραπία. ἐξ ἧ δὴ ὄλον, ὅτι ὁ αὐτὸς καὶ Σολῆρος καὶ Σοληριανὸς λέγεται.

(2) Μικρὸν τέτα διαφέρει τὸ ἐν τῇ 777. σελ. εἰς δὲ τὸ ἐξῆς ἐδ. ὅρα τὸ τῆ Κυρίλ. ὑπόμν. τὸ ἐν τῇ αὐτῇ σελ. καὶ πάλιν εἰς τὸ 15. ἐδ. ὅρα τὸ ὑπόμν. τῆ αὐτῆ τὸ ἐ σελ. 779. ἔ ἡ ἀρχὴ· τὸ σάββατον. εἰς δὲ τὸ 16. πάλιν τὸ τῆ αὐτῆ τὸ ἐ σελ. 781. ἔ ἡ ἀρχὴ· χεῖμα. τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ εἰς τῆς δε τῆς τόπου παρὰ τοῖς κώδ. πάλιν κείται.

(3) Ἡ παιδίσκη σου, ὁ βῆς σου καὶ τὸ ὑπόζ. ἀν εἰρημ. ἐκδοσ.

μᾶλλον πληρῶν τῶ νόμου τὸ βῆλημα· τὴν γὰρ ὀργὴν, ἐξ ἧς ὁ Φόνος φύεται, προανελεῶν, καὶ τὸ ἐκείνῳ σπαραζόμενον ἐπραξε· καὶ περιτλὸν τὸ, ἃ Φονόσεις, ἀπέδειξεν, ἀμαυρώσας αὐτὸ διὰ τῆς μείζονος ἐπιτάσεως. ὁρῶν γὰρ ἂν ἔλθῃ πρὸς Φόνον ὁ μηδὲ ὀργισθῆναι συγχωρηθεῖς. ἔτω καὶ τὸ πρὸς ἐπιθυμίαν ἀκόλασον βλέμμα καταδικάσας, τὸ, ἃ μοιχόσεις, καὶ πεπλήρωκε, καὶ ἠφάνισε. πνευματικὸν γὰρ ὄντα τὸν νόμον ὁ Κύριος πεπλήρωκεν ἐν καινότητι πνεύματος· λέλυκε δὲ τῇ τῶ γραμματος παλαιότητι. τὸ δὲ παλαιόμενον καὶ γηράσκον ἐγγύς ὑπάρχον ἀφανισμῶ, καὶ Παύλῳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ δοκεῖ. καλῶς δὲ σφόδρα εἶπεν, ἐγγύς ἀφανισμῶ γεννηθεῖσαι, καὶ ἃ τελείως ἠφανίθαι. τὸ γὰρ πληροῦσαι τὸν νόμον, δοκεῖ μένειν ὁ νόμος· ἠφανίθαι δὲ, τὸ περιτλὴν δειχθῆναι τὴν τῶ γραμματος ἀιτολίαν. καθάπερ ἄντις καὶ τὸν ἐκ σκιογραφίας ἐπὶ σκηνίδος ἐσημαυθῆναι κύκλον ἠφανίθαι εἶποι, διὰ τῆς τῶν χρωμάτων ἐπιβολῆς. ἠφάνισαι μὲν γὰρ, τὸ μὴ διὰ τῶ προτέρου χήματος δεικνυθῆναι· μένει δὲ ὅμως, τὸ λαμπρότερον διὰ τῆς ἐπικαλυψάσης ὀχροίας ἐκφαίνεσθαι.

Ἐβρ. 8. 13.

ιθ. Οὐ κλέψαις. κ. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τῶ πλησίον σα μαρτυρίαν ψευδῆ. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναικῆ τῶ πλησίον σα· ἐκ ἐπιθυμῆσεις τὴν οἰκίαν τῶ πλησίον σα, ἔδδ τὸν ἀγρὸν αὐτῶ, ἔδδ τὸν παῖδα αὐτῶ, ἔδδ τὴν παιδίον αὐτῶ, ἔτε τῶ βοὸς αὐτῶ, ἔτε τῶ ὑποζυγίαι αὐτῶ, ἔτε παντὸς κτηνῶς αὐτῶ, ἔτε πάντα ὅσα τῶ πλησίον σα ἐσὶ. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησε Κύριος πρὸς πᾶσαν σιναγωγὴν ὑμῶν ἐν τῶ ὄρει ἐν μέσσω τῶ πυρός· σιότος, γνώφος, θυεῖλλα, φωνὴ μεγάλη, καὶ ἃ προσέθηκε. καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας, καὶ ἔδωκέ μοι Κύριος. Καὶ ἐγένετο ὡς ἠκούσατε τὴν φωνὴν Κυρίου ἐν μέσσω τῶ πυρός, καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ, καὶ προσῆλθον πάντες πρὸς με οἱ ἠγόμενοι τῶν φυλῶν ὑμῶν, καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν, (1) καδ. Καὶ ἐλέγετε, ἰδὲ ἔδειξεν ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν δόξαν αὐτῶ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτῶ ἠκούσαμεν ἐν μέσσω τῶ πυρός· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἴδομεν (2) ὅτι λαλήσει ὁ Θεὸς πρὸς ἄνθρωπον, καε. καὶ ζήσεται. Καὶ νῦν μὴ ἀποθάνωμεν, ὅτι ἔξαναλώσει ἡμᾶς τὸ πῦρ τὸ

A μέγα τῆτο, εἰάν προσθῶμεν ἡμεῖς ἀκούσασαι τὴν φωνὴν Κυρίου τῶ Θεῶ ἡμῶν καε. ἔτι, καὶ ἀποθάνεμεθα. Τίς γὰρ σὰρξ ἥτις ἠκούσε φωνὴν Θεῶ ζώντος, λαλήντος ἐκ μέσσω τῶ πυρός, ὡς ἡμεῖς, καε. καὶ ζήσεται; Πρόσελθε σὺ καὶ ἀκούσον πάντα ὅσα ἂν εἴποι Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα εἰάν λαλήσῃ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ, καὶ ἀκούσεμεθα καὶ ποιήσομεν. Καὶ ἠκούσε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λαλήντων πρὸς με, καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, ἠκούσα τὴν φωνὴν τῶν λόγων τῶ λαῶ τῶτα ὅσα ἐλάλησαν πρὸς σέ. ὀρθῶς καδ. πάντα ὅσα ἐλάλησαν. Τίς δώσει ἔτις εἶναι τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ὡσε φοβεῖσθαι με καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς μου πάσας τὰς ἡμέρας, ἵνα εὐ ἦ αὐτοῖς, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν δι' αἰῶνος; Βάδισον, καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἀποσράφητε ὑμεῖς εἰς τὰς οἰκὰς ὑμῶν·

λα. Σὺ δὲ αὐτῶ εἶπεν μετ' ἐμοῦ, καὶ λαλήσω πρὸς σέ τὰς ἐντολάς καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα διδάξεις αὐτῶς, καὶ ποιήτωσαν ἔτις ἐν τῇ γῆ, ὡ ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς ἐν κλήρῳ.

Δ ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐ φησὶ τις ἡμῶν, ὅτι μετέχει χήματος ὁ Θεός, ἢ χρώματος· ἀλλ' ἔδδ κινήσεως μετέχει ὁ, διὰ τὸ ἐσημαῖαι καὶ βεβαίαιον εἶναι τὴν φύσιν αὐτῶ, προσκαλέμενος καὶ τὸν δίκαιον ἐπὶ τὰ παραπλήσια, καὶ λέγων, σὺ δὲ αὐτῶ εἶπεν μετ' ἐμοῦ. εἰ δέ τινες λέξεις οἰοῦναι κινήσιν τινα παρισῶσιν αὐτῶ, ὡς καὶ ἡ λέγουσα, ἠκούσαν Κυρίου τῶ Θεῶ περιπατῆντος ἐν τῶ παραδείσῳ τὸ δαιμόνιον· ἔτις ἀκούσει τῶν τοιῶτων, ὡς κινεμεῖς νομαίαι τῶ Θεῶ τοῖς ἡμαρτηκόσιν· ἢ ἔτις ἀκούσει τῶν τοιῶτων, ὡς καὶ ὕπνου Θεῶ τροπικῶς λεγομεῖς, ἢ ὀργῆς, ἢ τινος τῶν παραπλησίων.

Γα. 3. 10.

Z λβ. Καὶ φυλάξατε ποιῆν ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός· ἐκ ἐκκλινεῖτε δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ, Κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ὡ ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σα, πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, ὅπως καταπαύσῃ σε, καὶ εὐ σοι ἦ· καὶ μακροήμερόσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς, ὡ κληρονομήσῃτε. (3)

ΚΕΦ.

(1) Ὅρα τὸ αὐ τῇ 782. σελ. τῶ Κυρίλ. ὑπόμνημα. ὅπερ καὶ ὡδε παρα τοῖς κώδ. κείται.
 (2) Εἶδομεν. αἰ εἰρημ. ἐκδῶς.
 (3) Κληρονομήσῃτε. αἰ αὐτ.
 Ααα αα

Κ Ε Φ. Ξ. (1)

α. **Κ**αὶ αὐτὰ αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα ἐνετέλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν διδάξαι ὑμᾶς ποιῆν ἕτως ἐν τῇ γῆ, εἰς ἧν ὑμεῖς ἐσπορεύσατε ἐκεῖ κληρονομήσατε.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐν τῇ γῆ προσάττει ποιῆν, ἀλλ' ἐκ ἔξω τῆς γῆς· ἐπεὶ μὴ δυνατὸν ἰσχυροῦς ἐξω τῆς γῆς οἰκῆσαι φυλάττειν τὰ ἐν τῷ νόμῳ. μόνοις ἄρα Ἰσραηλίοις τοῖς τὴν γῆν οἰκῆσιν, ἀλλ' ἐκὼς πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἤρμοσε τὰ ἀναγεγραμμένα. (2)

β. Ἴνα φοβῆσθε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, φυλάσσετε πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῆ, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτῆ, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σε, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σε, ἵνα μακροημερεύσητε. Καὶ ἀκούσον Ἰσραὴλ, καὶ φυλάξον ποιῆν, ὅπως εὖ ἦ σοι, καὶ ἵνα πληθωθῆτε σφόδρα, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σε δευῶν σοι γῆν ῥέξαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετέλατο Κύριος ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελεῖσθαι αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

δ. Ἀκούε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστίν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ἀκούε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεός, Κύριος εἷς ἐστίν; Πολλὰκις εἰρήκαμεν, ὅτι τὸ Θεὸς ὄνομα καὶ τὸ Κύριος, τῆς θείας ἐστὶ φύσεως, ἔστι τῶν προσώπων διαίρεσις δηλωτικὰ· τὸ δὲ, πατήρ, καὶ υἱός, καὶ ἅγιον πνεῦμα, τῶν ιδιοτήτων σημαντικὰ. ἀλλὰ τοῖς ἀτελέσις Ἰσραηλίοις τὴν ἀκριβῆ θεολογίαν προσνεχθῆναι ἐχούσαν τε ἰσχύ. ταῦτ' ἄρα ἀν πολυθείας ἀφορμῶν ἐποίησαντο. ἔστι δὲ χάριν μοναδικῶς τὸ θεῖον ἐν τῇ παλαιᾷ προφέρεται ὄνομα. ἔχει δὲ ὅμως τὰ τῆς τριάδος αἰνίγματα. τὸ γὰρ, Κύριος ὁ Θεός, Κύριος εἷς ἐστίν, καὶ τὸ τῆς ἐσίας διδάσκει μοναδικόν, καὶ παραδηλοῖ τῶν προσώπων τὸν ἀριθμὸν. ἀπαξ γὰρ τὸ Θεός, δις δὲ τὸ Κύριος τέθεικε.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἀποτρέπων εἰδωλολατρίας ἀπάσης ὁ θεαέσιος παγκάως ἀνακέκραγε Μωϋσῆς· ἀκούε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεός σε, Κύριος εἷς ἐστίν· καὶ, Κύ-

ριον τὸν Θεόν σε προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

ΜΑΞΙΜΟΥ. Καὶ ἡ παλαιὰ διαθήκη οἶδε τὰς τρεῖς ὑποστάσεις· καὶ ἐκ ἐπιλανθανομένη τῶν προερρημένων, λέγει, Κύριος ὁ Θεός σε; Κύριος εἷς ἐστίν, ἀλλ' ἀνάστα τὴν Θεότητα.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πρὸς ἀντιδιαβολῶν τῶν ἐκ ὄντων Θεῶν τὸ, εἷς, ἔδηκται, ἔτι πρὸς ἀθέτησιν τῆ μονογενῆς. ἐπεὶ τίνος ἐνεκεν ἐν προομιόις εἴρηται ὁ θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ κατ' ὁμοίωσιν ἡμετέραν; καὶ πάλιν, δεῦτε καὶ καταβάντες συγγέμεν τὰς γλώσσας αὐτῶν· καὶ πάλιν ὁ Δαβὶδ, διὰ τὸ ἐχρησέ-
σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σε ἔλαμον ἀγαλλιάσεως παρὰ τὴν μετόχην σε.

ε. Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σε.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Ὁ γὰρ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ἀγαπῶν τὸν Θεόν, πλήρης θεοσεβῆς γνώμης ὑπάρχων, ἐδύναται ἄλλον τιμήσει Θεόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ, ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε, καὶ τὰ ἐξῆς, πῶς νοητέον; Σαφῶς ἡμᾶς ὁ Κύριος ἐδίδαξεν, ὅτι ἐδύναται δυοὶ κύριοις δελοῦναι. καὶ ἀνταῦθα τοίνυν διδασκόμεθα, μὴ μερίζειν τὴν ἀγάπην εἰς Θεὸν καὶ χρυσοῦν, εἰς Θεὸν καὶ γυναικα, εἰς Θεὸν καὶ παῖδας, εἰς Θεὸν καὶ φίλους, ἀλλὰ πᾶσαν τῆς ἀγάπης τὴν δυνάμιν ἀφιερῶν τῷ πεποιητοῦ Θεῷ. μετὰ δὲ γε τὸν ποιητὴν ἀπονέμειν ἐκάσῳ τὰ προσφωρα, καὶ γονεῦσι, καὶ γυναικί, καὶ παισὶ, καὶ ἀδελφοῖς, καὶ φίλοις. τῆς γὰρ τῆς Θεῆς ἀγάπης καὶ τὰ ταῦτα πληρῶν. ὁ ἀγαπῶν με γάρ-
φῃσι, τὰς ἐντολάς μου τηρήσει· αἱ δὲ τῆς Θεῆς ἐντολαὶ καὶ περὶ τέτων διαγορεύουσι.

ζ. Καὶ ἔσαι τὰ ῥήματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ σε καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σε.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Ἔσαι γὰρ οἶμαι καὶ μάλα σαφῶς, ὡς ὅτε περὶ (3) ἂν ὁ θεός εἷς ἕν ὑπάρχει νόμος, προσέσαι περὶ πάντως [καὶ] τὸ ἐρηρεῖσθαι καλῶς, καὶ τὸ ἐν βεβαίῳ (4) κείσθαι τῆς ἀρετῆς. ἡ γὰρ μακρὰ καὶ διωκεῖς τῆ νόμος μελέτησις, ἀποκομίζει πρὸς τὸ εὐδύ· τὸ δ' ἂν εἴη τὸ τῷ Θεῷ δοκῆν· θόλον ὡπερ τινὰ καὶ ὁμίχλην τῆς ἀνθρώπου διανοίας, τὴν λήθην ἐκπέμπουσα.

ζ. Καὶ

(1) Ἰστέον, ὅτι αἱ τῶν ἐξῆς κεφαλαίων διαίρεσις γεγονόσιν κατὰ τὴν ἀφ' ἧς τῆς Γραφῆς ἐκδοσιν, διὰ τὸ ἀδιαίρετον εἶναι τὸ ἐξῆς κείμενον τῆς Γραφῆς παρ' ἑκατέρω τῶν κωδ.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κωδ.

(3) Ἐστὶ γὰρ οἶμαι καὶ μάλα σαφῶς, ὡς ἔγωγε περὶ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 220.

(4) Ἐν βίῳ. αὐτ. ἀπερσοφῶς.

ζ. Καὶ προβιβάσεις αὐτὰ τοῖς υἱοῖς σε, καὶ λαλήσεις αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ, ἢ πορεύομενος ἐν ὁδῷ, κοιταζόμενος, καὶ διανιστάμενος.

Ψαλ. 36. 31. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βέβηλαι αὐτὸς μελετᾷν αἰετὸν νόμον, καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν διδάσκειν. περὶ παντὸς γὰρ δικαίου Φησὶν ὁ Δαβὶδ, ὁ νόμος τῷ Θεῷ αὐτῷ ἐν καρδίᾳ αὐτῷ, ἔχ' ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐτῷ.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Κοιταζόμενοι καὶ διανιστάμενοι μνημονόβετε Κυρίως τῷ Θεῷ ὑμῶν. Εἶδες πῶς εἰδέποτε ἡμᾶς προσήκει τὴν μνήμην ταύτην ἐκβαλεῖν τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐγκεκολλημένῳ ἔχειν τῷ σωματικῷ, καὶ διωκεῖν ἐναγωνίως ἕνα, καὶ μηδέποτε ἀναχωρῶν ἑαυτοῖς παρέχειν, ἀλλὰ τὴν μανίαν εἰδότες τῷ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν ἀραμίς, νήφειν καὶ ἐργηγορεύειν, καὶ ἀποτειχίζαν αὐτῷ τὰς ἐφόδους, καὶ μηδέποτε ἀμελεῖν τροφῆς πνευματικῆς.

η. Καὶ ἀφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σε, καὶ ἔσαι ἀσάλβυτα θ. πρὸ ὀφθαλμῶν σε. Καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς Φλιας τῶν οἰκιῶν ὑμῶν,

ι. καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν. Καὶ ἔσαι ὅταν εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι σε τῷ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, δευαῖ σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλὰς ια. ἃς ἐκ ὑποδόμησας, Οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν ἃς ἐκ ἐνέπλησας, λάκκους λελατομημένους ἃς ἐκ ἐξελατόμησας, καὶ ἀμπελώνας καὶ ἐλαιῶνας ἃς ἐκ ἐφύτθυσας, καὶ Φαγῶν καὶ ἐμπληθεῖς,

ιβ. Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάθῃ Κυρίως τῷ Θεῷ σε τῷ ἔξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δευαίας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ γὰρ ἀληθῶς τὰ σωματικὰ πράγματα καὶ ὑλικά, οἴκος ἐστὶ δευαίας, ὡσπερ ἐκ τῶν ἐναντίων οἴκος ἐστὶν ἐλευθερίας.

ιγ. Κύριον τὸν Θεόν σε φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῷ ὁμῆ.

ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ἄλλ' ἐρεῖ πρὸς ταῦτα ὁ ἀκροώμενος· δοκεῖ μοι μὴ ἔξω τῷ εἰκότως τὸν περὶ τῆς Θεότητος λόγον διεξιέναι· ταραττομαὶ δὲ τὴν θείαν ἀναγινώσκων Γραφῶν, καὶ μηδαμῶς τῆς παλαιᾶς διαθήκης δὲρισκων τὴν Τριάδα παραδηλεμένῳ, ἀλλ' ἐν πρόσωπον, καὶ εἷνα Θεόν, καὶ ἀμφίβολός ἐμι λοιπὸν ὁμολογεῖν εἷνα, τὸν ἐν νόμῳ καὶ Προφήταις καὶ Εὐαγγελίοις λαλήσαντα. Ἀλλὰ μάλισα μετ' ἀσπιδῶν εἶχε διὰ Μωυσέως λαλῶν ὁ τῶν ὄλων Θεός, τῇ αἰγυπιακῇ δεσπομονίᾳ σωτρα-

Α Φαίτα τὸν Ἰσραὴλ, τῆς πολυθείας ἀπαγαγεῖν, καὶ παρασκύβασα βλέπειν πρὸς εἷνα Θεόν· καὶ ἐκ εὐκαιρον ἔκρινε, νηπιάζεσι καὶ χωρήσασα μὴ διωκαμένοις διαρρήσασα λαμπρῶς τὴν ὁμίλιαν τὴν ἐν μιᾷ Θεότητι καὶ ἐν τρισὶν ὑποστάσειν, ἵνα μὴ πάλιν πρὸς τὸ πολλὰς νομίζαν Θεὸς ἀποκλίνωσιν· ἀλλ' ἐξ ἡμισείας τὴν διδασκαλίαν αὐτοῖς προσέθηκε, τὸ μὲν εἷνα δὲν προσκυνεῖν Θεόν, ὡς ἀντίπαλον ὄν τῇ πολυθείᾳ,

Β εἰπὼν διαρρήδῳ τὴν δὲ τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἐν ἀρχῇ δήλωσιν σαφῶς, ἐπικρύψασα ταμιδύσασαμος. ἀμέλει τὴν τῷ δε τῷ κόσμῳ παραδιδὸς ποιήσιν, ἣν Μωυσῆς συνεγράψατο, τὴν τῶν Ἀγγέλων κλίσειν καὶ δημιουργίαν ἀπεσιώπησε, διὰ τὸ πρὸς τὴν πολυθείαν ὀλισηρόν, καὶ τὴν τῶν κλισμάτων προσκυῖσιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐπειτα δὲ καὶ ἀναντίρρητά τινά καὶ τοῖς Μωσέως ἐμφέρεται γραμμασι, τὸν Ἰσραὴλον ἐντρέποντα· καὶ πῆ μὲν ὑποφαίνοντα τὸν ὕον καὶ λόγον, πῆ δὲ συμπαραδηλῶντα καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ πληθυστικῶ σημασίαν ἐμφαίνοντα τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἐν ἰσότητι καὶ δόξῃ μοναδικῇ· καὶ τέως

Γ ἔκείνο· καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ κατ' ὁμοίωσιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τῷ λόγῳ Κυρίως οἱ ἔθνη ἐσερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι τῷ σώματος αὐτῷ πᾶσα ἡ δυνάμις αὐτῶν. Γεν. 1. 26. Ψαλ. 52. 6.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε κατὰ τῷ Θεῷ ὁμνῶν διαγορῶν οὐ νόμος; ἵνα μὴ κατὰ τῶν ψυδωνύμων ὁμνῶσι Θεῶν. τῷ το γὰρ καὶ διὰ τῷ Προφήτῃ ἔφη· εἰάν ἐξάρθῃς τὰ [ὀνόματα τῶν] Βααλαῖμ ἐκ τῷ σωματός σε, καὶ ὁμόσης, ζῆ Κύριος. μετὰ ἁληθείας. καὶ αὐτὰυτὰ δὲ εἰρηκῶς. Κύριον τὸν Θεόν σε φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ τῷ ὀνόματι αὐτῷ ὁμῆ. ἐπήγαγεν· ἔπειτα ῥύσεδε ὀπίσω Θεῶν ἀλλοτρῶν ἀπὸ τῶν Θεῶν τῶν ἔθνῶν τῶν περικύκλω ὑμῶν. Ὡσ. 2. 17.

ιδ. Οὐ πορεύσεσθε ὀπίσω Θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν Θεῶν τῶν ἔθνῶν τῶν περικύκλω ὑμῶν. Ὅτι Θεός ζηλωτής Κύριος ὁ Θεός σε ἐν σοί· μὴ ὀργισθεῖς θυμῷ Κύριος ὁ Θεός σε ἐν σοί, ἐξολοθρεύσῃ σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Ζ

ιε. Οὐκ ἐκπεράσεις Κύριον τὸν Θεόν σε, ὄν τρόπον ἐξεπεράσατε αὐτὸν περασμῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ τοῖς περάζεσι χαρίζεται ὁ Θεός τὰς ἐπικερίας, ἀλλὰ τοῖς πισύεσιν εἰς αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ἐκ ἐκπεράσεις Κύριον τὸν Θεόν σε; Ὁ Κύριος αὐτὸ ἐν τοῖς ἱεροῖς δὲ ἀγγελίοις ἠρμήνευσε. τῷ γὰρ Διαβόλῃ εἰρηκότος, βάλε Ματθ. 4. 6. σεαυτὸν ἄνωθεν κάτω, εἶπεν· ἐκ ἐκπεράσεις Κύριον τὸν Θεόν σε. πειράζει δὲ Θεὸν ὁ δίχα λογισμῷ ῥιψοκινδύως τὶ πράττων.

ιζ. Φυλάσων Φυλάξῃ τὰς ἐντο-
λάς Κυρίε τῷ Θεῷ σε, καὶ τὰ μαρ-
τύρια αὐτῷ, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ
τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατό σοι.

Τὰ δικαιώματα, Ἀκύλας, ἀκριβάσματα.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον τί ἐσι μαρτύ-
ρια, καὶ δικαιώματα, καὶ κρίματα. (1)

ιη. Καὶ ποιήσεις τὸ καλὸν καὶ τὸ
ἀρετὸν ἐνώπιον Κυρίε τῷ Θεῷ σε, ἵνα
εὖ σοι γένηται, καὶ ἀσέλθῃς καὶ κλη-
ρονομήσῃς τῷ γλῶ τῷ ἀγαθῷ, ὡς
ιδ. ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσι σε, Ἐκ-
διώξαι πάντας τὰς ἐχθράς σε πρὸ
προσώπου σε, καθὰ ἐλάλησε Κύριος.
κ. Καὶ ἔσοι ὅταν ἐρωτήσῃ σε ὁ ὕψος
αὐρίου, λέγων, τίνος τὰ μαρτύρια
καὶ τὰ δικαιώματα, (2) ὅσα ἐνετεί-
λατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμῖν; Καὶ

Α. ἔρῃς τῷ ὕψος, οἰκείται ἡμεν τῷ Φα-
ραῶ ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγεν
ἡμᾶς Κύριος ἐκᾶθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ,
κβ. καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. Καὶ ἔδωκε
Κύριος σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα
καὶ πονηρὰ ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραῶ. καὶ
κγ. ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῷ ἐνώπιον ἡμῶν, Καὶ
ἡμᾶς ἐξήγαγεν ἐκᾶθεν, ἵνα εἰσαγάγῃ
Β. ἡμᾶς ὄσωνα ἡμῖν τῷ γλῶ ταύτῳ, ὡς
κδ. ὡμοσε τοῖς πατράσι ἡμῶν. Καὶ ἐνε-
τείλατο ἡμῖν Κύριος ποιῆν πάσας τὰς
ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα. Φοβεῖσθαι
Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, ἵνα εὖ ἡμῖν ᾖ
πάσας τὰς ἡμέρας, ἵνα ζῶμεν ὡς περ
κε. καὶ σήμερον. Καὶ ἐλεημοσύνη ἔσται
ἡμῖν εἰάν Φυλασώμεθα ποιῆν πάσας
τὰς ἐντολάς ταύτας ἐναντίον Κυρίε
Γ. τῷ Θεῷ ἡμῶν, καθὰ ἐνετείλατο ἡμῖν
Κύριος.

Κ Ε Φ Ζ.

α. **Κ**αὶ ἔσοι ἐν τῷ εἰσαγαγαῖν-
σε Κύριον τὸν Θεόν σε εἰς
τῷ γλῶ, εἰς ὡς εἰσπορεύῃ
ἐκᾶ κληρονομήσῃς, καὶ ἐξαεῖς ἔθνη
μεγάλα καὶ ποικίλα ἀπὸ προσώπου σε,
τὸν Χετταῖον καὶ τὸν Γεργεσαῖον καὶ
τὸν Ἀμορραῖον καὶ τὸν Χαναταῖον καὶ
τὸν Φερεζαῖον καὶ τὸν Ἐβαῖον καὶ
τὸν Ἰεβουσαῖον, ἐπὶ ἅ ἔθνη μεγάλα
καὶ ἰσχυρότερα ὑμῶν. Καὶ παραδώσει
β. αὐτὰς Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τὰς χε-
ραῖς σε, καὶ πατάξεις αὐτάς. καὶ ἀφα-
νισμῶ ἀφανίῃς αὐτάς. καὶ διαθήσεις
πρὸς αὐτάς διαθήκην, καὶ μὴ ἐλεή-
σῃς αὐτάς,

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀσύμβατον γὰρ καὶ ἀσυ-
ναφές τῷ ἡγιασμένῳ τὸ βέβηλον ἔτι, τῷ
πεφωτισμένῳ τὸ σὺ ὁμίχλη καὶ σκότω, τῷ
εἰσδεδεγμένῳ τὸ ἀπαράδεκτον, τῷ πρὸς
ιεράν τε καὶ θείαν ἐπιφοιτῶντι σκλήρῳ τὸ
ταύτης ἐξωθήμενον. πολὺ γὰρ δὴ λίαν
τὸ δέος, μὴ ἄρα πως καὶ τό γε ὁρθῶς ἐσά-
ναι δοκῶν, τὸν ἐφ' ᾧ μὴ προσήκει εἰσδέξε-
ται κλόνον, καὶ παροκχευεῖ τῷ πρέπον-
τος ὑπὸ τῷ τυχόν ἐκβεβιασμένῳ, ἢ ἐρε-
δίζεσθαι τῆς ἡδονῆς, ἢ κατωθέσθαι εἰς τὸ
πλημμελές τῆς ἀνάσσης τῆ φύσει πρὸς τῷ
το ροπῆς. ἀπονείδωκε γὰρ αἰεί πως ἐπὶ τὸ
Φαῦλον. καὶ θείος ἡμῖν ἐπιμαρτυρεῖ λό-
γος. ἐπιμελῶς γὰρ ἔγκαιται, φησὶν, ἢ
διάνοια τῷ ἀνθρώπῳ ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ
νεότητος.

Γεν. 8. 21.

» γος. ἐπιμελῶς γὰρ ἔγκαιται, φησὶν, ἢ
» διάνοια τῷ ἀνθρώπῳ ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ
» νεότητος.

γ. Οὐδὲ μὴ γαμβρεύσητε πρὸς
αὐτάς. τῷ θυγατέρα σε καὶ δώσεις
τῷ ὕψος αὐτῷ, καὶ τῷ θυγατέρα αὐ-
δ. τῷ καὶ λήψῃ τῷ ὕψος. Ἀποσήσῃ γὰρ
τὸν ὕψος ἀπ' ἐμῶν, καὶ λατρεύσει
Θεοῖς ἑτέροις. καὶ ὀργισθήσεται θυ-
μῷ Κύριος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐξολοθρεύ-
σει σε τὸ τάχος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε ἀπαγο-
ρεῖται ὁ νόμος τὰς πρὸς τὰς ὁμόρους ἀλλο-
φύλους ἐπιγαμβρίας; Οὐ δέεται σαφην-
εῖαι ὁ νόμος. εἰ αὐτὸν γὰρ ἐρμηνεύει. ἔφη
Ε» γὰρ, ὅτι ἀποσήσῃ τὸν ὕψος ἀπ' ἐμῶν,
» καὶ λατρεύσει Θεοῖς ἑτέροις.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προειδὼς ὁ Θεὸς τὸ
πρόχειρον εἰς ἀπάτην τῷ ἰσδαὶκ λαῷ, τῶν
ἀλλοφύλων αὐτῶν ἐχώρισε γυναικῶν.

ε. Ἀλλ' ἔτω ποιήσετε αὐτοῖς. τὰς
βωμὰς αὐτῶν καθελεῖτε, καὶ τὰς
σηλας αὐτῶν συντρίψετε, καὶ τὰ ἀλ-
ση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ
Ζ. αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ.

» ** ΝΕΙΛΟΥ. Τὰ ἀλση αὐτῶν ἐκκό-
ψεις, τετέσι τὰ τῶν παθῶν καὶ τῶν ἡδο-
νῶν σίφη δι' ἐγκρατείας καὶ προσδοχῆς
ὀλέθρου παραδώσεις.

ς. Ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ Κύριῳ τῷ
Θεῷ σε. καὶ σὲ προείλατο Κύριος ὁ
Θεός σε εἶναι αὐτῷ λαὸν περιέσιον
παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ προ-
Η. σῶμα πάσης τῆς γῆς.

ζ. Οὐχ

(1) Τμήμα ἴσ. ἐπὶ τῷ σελ. 787. τῷ Ὀργισθῆναι. ὑπομνήμ. ὅπερ ἔρα.

(2) Καὶ τὰ κρίματα. αἱ εἰρημ. ἐκδῶ.

ζ. Οὐχ ὅτι πολυπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη προέλατο Κύριος ὑμᾶς, καὶ ἐξελέξατο ὑμᾶς· ὑμεῖς γὰρ ἔσε ὀλιγοσὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. Ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν Κύριον ὑμᾶς, καὶ διατηρῶν τὸν ὄρκον ὃν ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐξηγαγεν ὑμᾶς Κύριος ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐλυτρώσατό σε Κύριος ἐξ οἴκου δευλίας, ἐν χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καλῶς τοῖς ἀπὸ τῆς μερίδος εἶρηται· ὀλιγοσὶ ἔσε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη· συληγνῶστε τὸ, ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι, καὶ τὸ, ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς σενῆς πύλης.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Αναγκαίως μέντοι καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῆς τῆς θείας διδάσκει κηδεμονίας. ἔ γὰρ διὰ τὸ πλείους ἄναγ, Φησί, τῶν ἔθνων προέκρινεν ὑμᾶς ὁ Θεός, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν προγόνων δυσέβειαν, καὶ τὴν γεγεννημένῳ πρὸς ἐκείνης ὑπόχρεσιν.

θ. Καὶ γνώση, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σε, ἔτος Θεός· Θεός πιστός, ὁ φυλάσων τὴν διαθήκην αὐτῆ καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσασιν τὰς ἐντολὰς αὐτῆ εἰς χιλίας γενεάς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα τὸ ἀληθές αὐτῶν τῶν δεικνύς, ἐπήγαγεν· ὅτι Θεός πιστός, φυλάσων διαθήκην καὶ ἔλεον τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσασιν τὰς ἐντολὰς αὐτῆ εἰς χιλίας γενεάς.

ια. Καὶ ἀποδίδῃς τοῖς μισῶσι κατὰ πρόσωπον ἐξολοθρεῦσαι αὐτῆς. καὶ ἔχι βραδυεῖ τοῖς μισῶσι· κατὰ πρόσωπον ἀποδώσει αὐτοῖς. Καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κριματά ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον ποιᾶν. ιβ. Καὶ ἔσαι ἰσχυρὸν ἂν ἀκέρητε τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ φυλάξῃτε καὶ ποιήσητε αὐτὰ, καὶ διαφυλάξῃ Κύριος ὁ Θεός σε τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος, καὶ ὁ ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν.

ιγ. Καὶ ἀγαπήσει σε, καὶ δὴλογήσει σε, καὶ πληθυσίσει, καὶ δὴλογήσει τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σε, καὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς σε, τὸν σῖτόν σε, καὶ τὸν οἶνόν σε, καὶ τὸ ἔλαιόν σε, καὶ τὰ βελόλια τῶν βοῶν σε, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν σε δεῖναί σοι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ ἐπειδὴ ἀτελεῖς ἦσαν, καὶ τροφῆς γαλακτώδους ἐδέοντο, καὶ

Α ἀκέρην περὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐκ ἡδύναντο, ὑπὸ χνεῖται αὐτοῖς πολυγονίαν, καὶ γῆς ὄκαρπταν, καὶ ποιμνίων καὶ βελόλιων ὄβεξίαν, καὶ σώματος ὑγίειαν, καὶ τὴν εἰς πολέμοις νίκην, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

ιδ. Εὐλογητὸς ἔση παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἔχι ἔσαι ἐν ὑμῖν ἄγονος, ἐδὲ σῆρα, καὶ ἐν τοῖς κλιώσεσί σε.

ιβ. Καὶ περιελᾷ Κύριος ὁ Θεός σε ἀπὸ σε πᾶσαν μαλακίαν, καὶ πάσας νόσους Αἰγύπτου, τὰς πονηρὰς ἃς ἐώρακας, καὶ ὅσα ἐγνως, ἐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ, καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπὶ πάντας τὰς μισῶντάς σε.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Μυσικὸς ὁ λόγος καὶ βαθύς. τοῖς γέν Θεῷ γνησίοις πρὸς δὴλογίας ἔσαι πνευματικᾶς τῶν τῶ Χριστῆ μυστηρίων ἢ μέθεξις, καὶ ἡ διὰ τῶ ἀγίῃ πνεύματος χάρις· τοῖς γε μὴ δὴψυχῶσιν, ἔτι κεκνημένοις εἰς ἀπόσασιν, ὄρη καὶ κατάκριμα. καὶ τί γὰρ ἔχι τῶν δεινῶν; ἀπαλλαχθῆσονται δὲ καὶ μαλακισμῶ, τῆς τῶ νοσῶν ἐτοίμως τὸ ἀδικεῖν πεφυκός, κατακομίζον εἰς ἀνανδρίαν. ἀλλ' ἐδὲ ἄγονος ἔσαι, Φησὶν, εἰ αὐτοῖς, ἐδὲ σῆρα. γονιμωτάτη γὰρ πᾶσα θεοφιλῆς καὶ ὅσα ψυχῆ, καὶ καρποῖς ἀγίοις κατάκομος, Φησὶ πάλιν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀνχήμασιν. ἐγκατάσειον δὲ τὴν καρδίαν ἔχειν ἐκ ἔων, δὴμηχάνως περιτρέπει πρὸς τὸ δεῖν ἐλέειν τὸ βεβηκός εἰς πίσιν, καὶ δυσέβειαν ἀσφαλές· ποτε μὲν τὸν λογισμὸν τοῖς καθήκασιν μεταπαιδῶσιν, ἐπὶ τὸ ἀμεινον ἀποσπάζειν κελύβει, μᾶλλον δὲ δυσεβείας τῆς ἀνωτάτω δεικνύς ἀνάπλεων τὴν τοιάνδε νόσον· ποτε δὲ καὶ φόβον τῶ κολάζεσθαι, λέγω παιδαγωγὸν ὡπερ τινὰ καὶ γυναικίον ἡμῖν σήτας φύλακα, περιτρέπει πανταχοῦ ἐπὶ τὸ ἀρέσκον αὐτῶ.

ιγ. Καὶ φαγῆ πάντα τὰ σκυῖλα τῶν ἔθνων, ἃ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι· ἔ φέσεται ὁ ὀφθαλμός σε ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἔ μὴ λατρεύσης τοῖς Θεοῖς αὐτῶν· ὅτι σκυῖλον τῆτό ἐσί σοι. Ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ διανοίᾳ σε, ὅτι πολὺ τὸ ἔθνος τῆτο ἢ ἐγὼ, πῶς δὴνήσομαι ἐξολοθρεῦσαι αὐτῆς; Οὐ φοβηθήσῃ αὐτῆς· μνεία μνησθήσῃ ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός σε τῶ Φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις.

ιδ. Τὰς περασμῆς τὰς μεγάλας, ἔς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σε, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκείνα, τὴν χῆρα τὴν κραταιάν, καὶ τὸν

Ααα αα 3 βρα-

Εξόδ. 14. 14. ἔφασκε· Κύριος πολεῖ μῆσαι ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσεσθε. ἐνταῦθα δὲ τῶν ἡδὴ διδάμει Θεῷ κατήγωνισμένων ὑπέμνησε.

Η ιθ. Τὰς περασμῆς τὰς μεγάλας, ἔς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σε, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκείνα, τὴν χῆρα τὴν κραταιάν, καὶ τὸν

βραχίονα τὸν ὑψηλόν. ὡς ἐξήγαγέ-
σε Κύριος ὁ Θεός σε, ἔτω ποιήσει
Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν πᾶσι τοῖς ἔθ-
νεσιν, ἕς σὺ φοβῆ ἀπὸ προσώπου
αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πειρασμὸς λέγει τὰ συμ-
βάντα τοῖς Αἰγυπτίοις, δι' ὧν ἐπέειραξεν ὁ
μόνον τῶν πάχοντα ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ
τῶν ὀρώντα Ἰσδαίους· ἵνα καὶ ἔτως ἐπι-
γνώσι τὸν δημιουργὸν καὶ Κύριον.

κ. (1) Καὶ τὰς σφηκίας ἀποσελεῖ
Κύριος ὁ Θεός σε εἰς αὐτὰς, ἕως ἂν
ἐκλειβῶσιν οἱ καταλελειμμένοι, καὶ
κα. οἱ κερκρυμένοι ἀπὸ σε. Οὐ τρωθή-
σῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι Κύριος
ὁ Θεός σε ἐν σοὶ, Θεός μέγας καὶ
κβ. κραταῖός. Καὶ καταναλώσει Κύριος
ὁ Θεός σε τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προ-
σώπου σε κατὰ μικρόν. ἔδυνήσῃ ἐξα-
ναλώσασα αὐτὰς τὸ τάχος, ἵνα μὴ

Α γένηται ἡ γῆ ἔρημος, καὶ πληθυσθῆ
κγ. ἐπὶ σε τὰ θηρία τὰ ἄγρια. Καὶ
παραδώσει αὐτὰς Κύριος ὁ Θεός σε
εἰς τὰς χεῖράς σε, καὶ ἀπολεῖς αὐτὰς
ἀπωλεία μεγάλη, ἕως ἂν ἐξολοθρευ-
κδ. σῆτε αὐτὰς. Καὶ παραδώσει τὰς

βασιλεῖς αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν,
καὶ ἀπολεῖ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐν τῷ τό-
πῳ ἐκείνῳ, ἕκ ἀντισησεται ἕδεις κατὰ

Β πρόσωπόν σε, ἕως ἂν ἐξολοθρευθῆς
κε. αὐτὰς. Τὰ γλυπτὰ τῶν Θεῶν αὐ-
τῶν καταναύσετετε πυρὶ. ἕκ ἐπιθυ-
μήσεις ἀργύριον, ἢ χρυσίον ἀπ' αὐ-
τῶν λαβεῖν σεαυτῶ, μὴ πλάσης δι'
αὐτὸ, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ

κς. σε ἐστίν. Καὶ ἕκ εἰσοίσεις βδέλυγμα
εἰς τὸν οἶκόν σε, καὶ ἔσῃ ἀνάθεμα

Γ ὡσπερ τῆτο· προσοχθίσματι προ-
σοχθίεις, καὶ βδελύγματι βδελύ-
ξῃ, ὅτι ἀνάθεμά ἐστι.

Καὶ ἕκ εἰσοίσεις βδέλυγμα
εἰς τὸν οἶκόν σε, καὶ ἔσῃ ἀνάθεμα

ὡσπερ τῆτο· προσοχθίσματι προ-
σοχθίεις, καὶ βδελύγματι βδελύ-
ξῃ, ὅτι ἀνάθεμά ἐστι.

Κ Ε Φ Η.

α. άσας τὰς ἐντολάς ταύ-
τας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλο-
μα ὑμῖν σήμερον, Φυ-
λάξαθε ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ πολλα-
πλασιασθῆτε, καὶ εἰσελθόντες κληρο-
νομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν
ὠμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐκ ἄλλαι αὐταὶ
παρὰ τὰς προτέρας αἱ ἐντολαί, ἀλλ' αὐ-
ταὶ μετὰ πλείονος σαφηνείας λεγόμεναι.
ὡς ἀδελφεὶς δὲ καὶ πρὸς θεοσεβείαν εἰσα-
γομείας, καὶ βασιλείας ἑρανῶν καὶ μελ-
λόντων ἀγαθῶν ὡς αἰδίων ὑποχέσεις μή-
πω ἀκείναι δωμαμείας, ἀπὸ τῶν αἰδητῶν
καὶ προσκαίρων προτρέπεται. (2)

β. Καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδὸν,
ἣν ἔγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν τῇ
ἐρήμῳ, ὅπως ἂν κακώσῃ σε καὶ ἐκ-
πειράσῃ σε, καὶ διαγνωσθῆ τὰ ἐν τῇ
καρδίᾳ σε, εἰ φυλάξῃ τὰς ἐντολάς
αὐτῆ ἢ ἔ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Μέννησο τέττα δια-
παντός, καὶ ἐν τοῖς ἐπισυμβαίνουσι πειρασ-
μοῖς ἔραδίως ὀκλάσεις. ἐπεὶ καὶ ὁ Θεός
Δαβὶδ τῇ πρὸς Θεὸν ἀγάπῃ ἐρηρυσμίνος
Ψαλ. 138. 23. ἔψαλλε, λέγων· δοκίμασον με Κύριε, καὶ
» γνῶθι τὴν καρδίαν μου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ γὰρ πειρασμοὶ γί-
νονται πρὸς δοκιμασίαν τῶν ἐν ἡμῖν λό-
γισμῶν.

(1) Ὅρα τὸ τῆ Φίλων. καὶ τὸ τῆ Εὐσεβ. καὶ τὸ τῆ Ἀλεξ. ὑπόμν. τὰ α' σελ. 423. τὰ αὐτὰ γὰρ
καὶ ἄλλοι παρὰ τοῖς κώδ. κεῖται. πλὴν ὅτι ἀνταῦθα τὸ τῆ Εὐσεβίου σιωπηρῶς ἐστὶ τῶ τῆ Ἀλεξ.

(2) Τὰ αὐτὰ σωτομάτερ. ὁ Περκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Κυρίλλ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Διὰ γὰρ τὴν ἡμῶν ὠφέ-
λειαν συμβαίνει τὰ παιδύτικα πρὸς νεθε-
σίαν ἡμῶν καὶ δοκιμασίαν.

Δ γ. Καὶ ἐκάκωσέ σε, καὶ ἐλιμαγ-
χόνησέ σε, καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα ἐν
τῇ ἐρήμῳ, ὃ ἐκ ἠδαισαν οἱ πατέρες σε·
ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, ὅτι ἕκ ἐπ' ἄρτω
μόνῳ ζῆσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν
παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ σώ-
ματος Θεῷ ζῆσεται ὁ ἄνθρωπος.

Ε * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὴν προσαγομείαν
ἐκάκωσιν τοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐπὶ διορθώσει
τῶν πλημμελημάτων ὁ λόγος ἀνίσταται.
» ἐκάκωσα γὰρ σε, Φησὶ, καὶ ἐλιμαγχόνη-
σα, ἵνα εὖ σε ποιήσω· πρὶν εἰς ἀμετρον ἐκ-
χυθῆναι τὴν ἀδικίαν ἰσῶν, ὡσπερ ῥεῦμα
ἔρκα τινὶ κρατερῷ καὶ διαφράγματι κα-
τεχόμενον.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐπειτα πάλιν αὐτὰς
ἀνέμνησε τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ διαγωγῆς, καὶ
» τὰς ταύτης αἰτίας ἐδίδαξεν. ἐκάκωσέ σε
Ζ, γὰρ Φησὶ, καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε, καὶ ἐψώ-
» μισέσε τὸ μάννα· ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, ὅτι
» ἕκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζῆσεται ἄνθρωπος, ἀλλ'
» ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ σώμα-
τος Θεῷ. διὰ μὲντοι τῶν καὶ ἡμεῖς παι-
δύομεθα, μὴ δυσχεραίνεν δυσκολίας τισὶ
περιπεσόντες, ἀλλὰ ἔργον τὰς θείας οἰ-
κονομίας, καὶ προσμύειν τὴν λύσιν τῶν
πειρασμῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (3) Πάλιν τε αὐτὸ ὅτι τὸ
Η μάννα λόγος ἴσῳ, εἰ καὶ ἄρτος δηλῆται ἐν
τῇ

Ἐξδδ. 16. 15, τῇ Ἐξόδῳ. (1) ἄρτος γάρ φησιν ὁ ἄρτος ὄν
 16. ἔδωκε Κύριος ὑμῖν φαγεῖν. τῆτο τὸ ῥῆμα
 ὁ σωεταξε Κύριος. διὰ τῆτο δὲ τὸ μάννα
 λεπτὸν ὡς κόνιον, λευκὸν ὡς πάγος
 ἐπὶ τῆς γῆς· ἐπειδήπερ ὁ λόγος, ἔ· σύμ-
 βολον ὡς τὸ μάννα ἐκείνο, λεπτόν ἐστι τῇ
 αὐτῆ φύσει, καὶ διήκον διὰ πάντων, πνεύ-
 μάτων νοερῶν, καθαρῶν, λεπιοτάτων.

Σοφ. 7. 22. ἐστὶ καὶ ἡ σοφία πνεῦμα νοερὸν, ἅγιον, μο-
 νογενές, πολυμερές, λεπτόν, καὶ τὰ ἐξῆς.
 ὡς δὲ καὶ ὡς κόνιον πρὸς τὸ εἶναι λεπτόν·
 Φασὶ δὲ τὴν τῆ κορία φύσιν ὄλλω δι' ὄλων
 λόγον ἔχαιν ἀέριματος, καὶ (2) μηδὲ ἐν
 τῷ κατακόπτεσθαι τὸ τῆ κορία ἀέριμα, ἐξα-
 φανίζεσθαι αὐτῆ τὴν δυνάμιν, ὡς ἐκ ἐτι
 ὀνωμαίνεσθαι ἀέριμα. τοῖστος δὲ δι' ὄλλω ὁ
 λόγος· καὶ πᾶν μέρος αὐτῆ γεωργεῖσθαι
 πέφυκεν ἐν καλῇ καὶ ἀγαθῇ γῇ, τρεῖσι
 ψυχῇ. ἐστὶ δὲ τὸ μάννα λευκὸν· Φῶς γάρ
 ὁ λόγος· καὶ λαμπρόν, καὶ κατὰ τῆτο
 λευκὸν τῷ αὐτὸν σωικίτι καὶ τρεφομένῳ
 ἀπ' αὐτῆ. (3) ἐστὶ δὲ καὶ ὡς πάγος. σωε-
 στραμμικός γάρ, καὶ ἔδαμῆ πλάδων, ἐδὲ
 διερέθηκως, ἀλλὰ πάγιος, ἃ δὴ ἔρανῆ
 λόγος, καὶ ἀπαγγέλλων ἡμῖν τὰ ἔρανια.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ εἶπε δὲ, ἀλλὰ
 καὶ ἐπὶ παντὶ ῥήματι, ἀλλ' ἀνθ' τῆ, καί
 ὡς ἔλεγει, ἐκ ἐπὶ τῷ δε, ὡ οἶεθε μόνω,
 ἀλλ' ἐπὶ τῷ δε. καὶ δῆλον, ὅτι τὸ μάννα
 τὸ ἐκποροδόμενον ἐκ τῆ σώματος ῥῆμα ὡ.
 ἐπεὶ τί κοινὸν ἔχει τὸ μάννα ἐξ ἔ διδασκό-
 μεθα, ἐκ ἐπ' ἄρτω μόνω ζῶν τὸν ἀνθρω-
 πον, πρὸς τὸ τῆ Θεῶ ῥῆμα, ἐφ' ὡ ζῶμεν;

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Οὐ γὰρ ἐπ' ἄρτω
 μόνω ζήσεται ὁ δίκαιος, ἀλλ' ἐν τῷ ῥήματι
 Κυρίῳ· ὅς ἐστιν ἄρτος ἀληθινός, ἄρτος
 ἔρανῶν. ἐκ ἄρα ποτὲ ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ
 ἄπορος, ἕως ἀν' ἔχη σῶαν τὴν πρὸς Θεὸν
 ὁμολογίαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ
 τῆ σώματος ἢ τροφῆ, τῆτο ἐπὶ τῆς ψυχῆς
 ἢ τῶν θείων λογίων διδασκαλία. ἔ· γὰρ
 ἐπ' ἄρτω μόνω ζήσεται ἄνθρωπος, φησὶν,
 ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκποροδομένῳ ἐκ
 σώματος Θεῶ.

δ. Τὰ ἱμάτιά σου ἔ κατερίβησαν
 ἀπὸ σῆ· οἱ πόδες σου ἔ ἐτυλώθησαν,
 ε. ἰδὲ τεσσαράκοντα ἔτη. Καὶ γνώση
 τῆ καρδιά σου, ὅτι ὡς εἶ τις ἄνθρωπος
 παιδύσει τὸν υἱὸν αὐτῆ, ἔτω Κύριος
 ς. ὁ Θεὸς σου παιδύσει σε. Καὶ φυλά-
 ξη τὰς ἐντολάς Κυρίῳ τῆ Θεῶ σου
 πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ, καὶ
 φοβεῖσθαι αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐπιδείκνυσι δὲ καὶ τὰς
 ἄλλας δουρασίας. τὰ ἱμάτιά σου ἐκ ἀπε-
 τρίβη ἀπὸ σῆ· οἱ πόδες σου ἐκ ἐτυλώθησαν,
 ἰδὲ τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ γνώση τῆ καρ-

Α,, διὰ σε, ὅτι ὡς εἶ τις παιδύσει ἄνθρωπος
 τὸν υἱὸν αὐτῆ, ἔτω Κύριος ὁ Θεὸς σου παι-
 δύσει σε. καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολάς Κυρίῳ
 τῆ Θεῶ σου πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ,
 καὶ φοβεῖσθαι αὐτόν. μετὰ τὸν πειρασμὸν
 ἢ παρακλήσις· μετὰ τῆς παιδείας ἢ ψυ-
 χαγωγία· λιμὸς καὶ τροφή, ὀδοπορίας
 πόνος καὶ σώματος ὑπάθεια, σπάνις ἀναγ-
 καίων καὶ τῶν ἀφθάρτων ἱματίων καὶ ὑπο-
 δημάτων τὸ διαρκές. εἶτα παρανεῖ νικῶν-
 τας μὴ τῇ οἰκείᾳ ῥώμῃ τὴν νίκῃ ἐπιγρά-
 φῆν, ἀλλὰ τῷ ἐπικέρῳ ἢ προμάχῳ Θεῷ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰκανὴ μαρτυρία
 τοῖς βελομένοις ζῶ ἀπερισπᾶσως. ἢ περ ὁ
 Σωτῆρ ἐν Εὐαγγελίοις ἔ κέχρηται πρὸς
 ἀνδρας τὸν νόμον μελετῶντας διακονῆς.
 ἢ γὰρ ἐπισύβετε, φησὶ, Μωϋσεῖ, ἐπισύβε-
 τε ἂν καὶ ἐμοί. ὅταν ἐκ τῶν πᾶσι προδή-
 λῶν αὐτῆς ἐκρέπει, τὰ πετεινά καὶ τῆ
 ἀγρῆ τὰ κρῖνα προαίεις. ἐκ ἐδεήθησαν δὲ
 ὑποδημάτων οἱ πάλα, μηδεμίᾳ λύμης
 ἐκ τῆς ὁδῆ πρὸς ριβομένης αὐτῶν τοῖς πο-
 σίν· εἶχον δὲ καὶ ἀτριβεῖς ἐδίητας, καὶ
 τὸ μάννα, καὶ τῆς ἀκροτόμῃ τὸ ὕδωρ, πᾶν-
 τα πρὸς ζῶν ἀντάρκῃ. περιτῆ δὲ καὶ
 ἀνόνητος ἐπιθυμία τὸν ὄλεθρον αὐτοῖς
 προεξέκρησεν, ὡς καὶ ἡμῖν τὰ σαρκικὰ πε-
 ριέπασιν. ἔ· δυνάδε γὰρ φησὶ δυσὶ κυρίοις
 δελθῶν: εἰ δὲ καὶ πρὸς βραχὺ παιδύτι-
 κῶς τῶν ἐπιτηδείων ὑσερηθῶμεν, δῆλον ὡς
 ἵνα περιεχωμέθα ἐν ἅπασιν τῆ Θεῶ. κόρος
 γὰρ πατήρ ὕβρεως· ὕβρις δὲ, ὑπερηφα-
 νίας· ἢ δὲ, πλώτεις.

Ζ. Ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς σου ἐσα-
 γάγει σε εἰς γλῶ ἀγαθῶ καὶ πολ-
 λῶ, ἔ χεῖμαρροὶ ὑδάτων, καὶ πηγῶν
 ἀβύσσων ἐκποροδόμενα διὰ τῶν πε-
 η. δίων καὶ διὰ τῶν ὀρέων. Γῆ πυρῆ καὶ
 κριθῆς, ἄμπελος, καὶ συκῆ, καὶ
 ῥοαί· γῆ ἐλαίας ἐλαίῳ καὶ μέλιτος.

Δ
 Ε
 Ζ
 ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰς γλῶ ἀγαθῶ
 καὶ πολλῶ. τὸ μῆν, τὸ γόνιμον δηλοῖ·
 τὸ δὲ, μῆκος καὶ πλάτος τῆς χώρας. ἔ το-
 σαύτη γὰρ ἡ Αἴγυπλος πρὸς... (4) πᾶ-
 λιν διασέλλων, φησὶν, ὕδωρ ἔχειν ἐξ ἔρανῆ
 καὶ πηγῶν. τὸ γὰρ ἐκείνης ἐπέισακλον.
 εἶτα πεδίων μνηδαῖς, ἐπειδὴ τῆτο κοινὸν
 πρὸς τὴν Αἴγυπλον, τὸ τῶν ὀρέων προσέ-
 δηκε. πάλιν εἰπὼν κοινὰ, πυρῆς καὶ κρι-
 θῆς, τῆς ἰδιάζοντα ἐπιφέρει καρπῆς,
 δάξῃ βελόμενος, τὰ μῆν ἐκείνης παρὰ
 ταύτη, ἀλλ' ἐκ ἀνάπαλιν. ὀλίγη δὲ τῆς
 Αἴγυπλι καὶ ἐλαία, ἢ τις ἐδὲ πρὸς ἔλαιον
 ἐπιτηδείος, καὶ ἄμπελος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (5) Ἡμῖν ὁ Χριστὸς ἔ
 ταῦτα δώσειν ὑπέχετο, ἀλλ' ἔρανῶν βασι-
 λαίαν, καὶ γλῶ ἀγαθῶ καὶ αἰδίων, ἢς χεῖ-
 μαρρός ὁ Χριστὸς, ποτίζων τοῖς τῆς σοφίας
 νάμασιν

(1) Τὰ ἐπόμενα κείται καὶ ἐν σελ. 733. τῷ ὑπομνήμ. τῆ Κυρίλ. σωλωμαία. ἢ ἐν τοῖς τῆ Κυρίλ.
 ἐκδεδομ. μὴ ὀρεθιδῶναι οἰσημαίωται. (2) Ὡς μηδὲ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 388. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.
 (3) Ὑπ' αὐτῆ. αὐτῆ. (4) Ἰσ. πρὸς αὐτίλ. (5) Κυρίλλ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

νάμασιν. ἐκπορεύονται δὲ οἱ χείμαρροι διὰ τῶν πεδίων καὶ ταπεινῶν καὶ γονίμων ἀνθρώπων, καὶ διὰ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, τῶν ἀκατεινομένων διὰ τὸ ὕψος τῆς θεωρίας εἰς ἔρανος. ἐκεῖ ὁ σίτος ὁ σπρίζων καρδίαν ἀνθρώπου, καὶ κριθὴ τὰς ὑποδεεσέρας τρέφουσα. ἐκεῖ ἡ ἀληθινὴ ἀμπέλος ὁ Χριστός. ἐκεῖ τὸ ἔλαιον τὸ λιπαῖνον τῶν ὀσίων τὰς κεφαλὰς. ὁμοίως καὶ ῥοαί, τὸ γλυκὺ μὲν εὐδοσίαν φέρουσαι, τῆς πολιτείας δὲ τὸ αὐσηρὸν ἐξώθειν εὐδυσάμεναι. ἐκεῖ ἡ συκὴ, ἢ ἡ ἀκαρπος καὶ Φύλλοις κομῶσα, ἀλλ' ἡ πλετῆσα τῆς πνεύματος τὴν γλυκύτητα. ἐκεῖ ὁ γλυκασμός τῆς φάρυγγος τῆς Σωτηρίου ὁ ἐπιθυμητός, καὶ τὰ χεῖλη τῆς αὐτῶν ἄσματινύμφης κηρίον ἀποσάζοντα, καὶ οἱ λίθοι οἱ ἅγιοι, οἱ ἐπὶ γῆς κυλιζόμενοι πρὸς περασμὸς ἀνένδοτοι, καὶ φύσιν σιδήρου ἀπομιμήμενοι. ἐκεῖ τὰ μέταλλα τῆς χαλκῆ, ἐξ ἧς τὴν νοητὴν πανοπλίαν κατεσκεύασαν. καὶ τὸ τρίτων κεφάλαιον ἀπαύτως δὐλογεῖν τὸν Θεόν.

Ζ. Γῆ ἐφ' ἧς ἔ μετα πτωχίας φαγῆ τὸν ἄρτον σε, καὶ ἐν ἐνδεηθῆσῃ εἶδεν ἐπ' αὐτῆς· γῆ ἧς οἱ λίθοι σιδήρος, καὶ ἐν τῶν ὀρέων αὐτῆς μεταλλεύσεις χαλκόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (1) Οὐκ ἔστι, Φησὶ, πηλῶ καὶ πλινθία μοχθεῖν ἢ ταλαιπωρεῖν· ἀλλὰ λίθος ἔχει, (2) καὶ τρίτος ἰταμωτάτης καὶ μὴ ῥαδίως διαλυομένης, ὡς καὶ οἰκοδομίαις ἐξαρκεῖν, καὶ ἐπὶ πολὺ διαμενεῖν. ταῦτα δὲ λέγει, τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἀποσησά τῆς Αἰγύπτου βελομένης. διὰ γὰρ τῆς εἰπεῖν, ἀγαθῶν, τὸ γόνιμον εἶδει· διὰ δὲ τῆς πολλῶν, τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλάτος. ἔχει χείμαρροι ὑδάτων· τῆτο ἔκ αὐτῆς Αἰγύπτου· καὶ πηγαὶ ἀβύσσων· ὅπερ ἐξαίρετον τῆ γῆ τῆς ἐπαγγελίας. προσέδηκε δὲ, καὶ διὰ τῶν ὀρέων· ὅπερ τῆ Αἰγύπτου ἔ πρόσσειν· ἀλλ' εἰδὲ ἀμπέλοις κομῶν, εἰδὲ ἀφθονίαν ἔχει ἐλαίω. ἡ δὲ τῆς ἐπαγγελίας γῆ πάντα πλεσιώσ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐχει Φησὶ καὶ μέταλλα χαλκῆ. πάλα γὰρ εἶπε. δηλοῖ δὲ ἢ μέχρι καὶ νῦν αὐτῆς Παλαιστίνης τῶν χαλκικῶν ἰσβων ἀτέλει· ἐστὶ δὲ μέτρον γῆς ἴσως τοῖς πάλα μεταλλοταῖς χορηγέμενον.

ι. Καὶ φαγῆ καὶ ἐμπληθῆσῃ, καὶ δὐλογῆσαι Κύριον τὸν Θεόν σε ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκέ σοι Κύριος ὁ Θεός.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁρᾷς πῶς καὶ τότε μάλιστα προσήκει μετὰ τὴν τῆς τροφῆς ἀπόλαυσιν, τὴν πνευματικῶν ἐστιασιν ἑαυτοῖς παρατιθέσθαι· ἵνα μηδὲ μετὰ τὴν πλησμονὴν τῆς σωματικῆς τροφῆς ῥαθυμύσασα ἢ ψυχῆ, εἰς ὄλεθρον τινα ἐκπέσῃ,

Α καὶ χώραν δῶ ταῖς τῆς Διαβόλου μηχαναῖς, πάντα καιρὸν ἐπιτηρῆντος, καὶ βελομένης καιρίαν ἡμῖν δῆναί τὴν πληγῶν;

ια. Πρόσεχε σεαυτῶ μὴ ἐπιλάθῃ Κυρίω τῆ Θεῶ σε, τῆ μὴ φυλάξαι τὰς ἐντολὰς αὐτῆ, καὶ τὰ κρίματα καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον.

Β ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (3) Μετὰ τὴν τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελίαν εἰς νῆψιν αὐτῆς διανίησι, τῆ δειρογέτης μεμνηθῆσαι, καὶ μὴ ἐξυβρίζειν τῶ κόσμῳ, μηδὲ περιφρονεῖν τῆ ταῦτα δωρησαμένης, καὶ ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆ Αἰγύπτου δολείας εἰς ἐλδοθερίαν αὐτῆς μετεκόμισε.

ιβ. Μὴ φαγῶν καὶ ἐμπληθῆσῃς ἢ οἰκίας καλὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας ἐν αὐταῖς, Καὶ τῶν βοῶν σε καὶ τῶν προβάτων σε πληθύνθῃν τῶν σοι, ἀργυρίω καὶ χρυσίω πληθύνθῃν σοι, Ὑψωθῆσῃ τῆ καρδίω, καὶ ἐπιλάθῃ Κυρίω τῆ Θεῶ σε, τῆ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δολείας.

ιγ. Τῆ ἀγαγόντος σε διὰ τῆς ἐρήμου τῆς μεγάλης καὶ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης, ἢ ὄφεις δάκνων, καὶ σκορπίος, καὶ δίψα, ἢ ἐκ τῆς ὕδατος· τῆ ἐξαγαγόντος σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγῶν ὕδατος.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡστερ εἶποι μετὰ τὸ διελθεῖν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, καὶ ἢ Φησὶν ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸν Μωϋσῶ βα- 1. Κορ. 10. 2. πηλοδῶναι, διήλθον τὴν ἐρημον τὴν φοβεράν, ἢ ὄφεις δάκνων καὶ σκορπίος, τύπος ὄντες τῆ νοητῆ ὄφews, ἐφ' ὃν καὶ πατεῖν ὁ Κύριος ἡμῶν ἐδωρήσατο· ἔτω καὶ μετὰ τὸ ἀληθινὸν βάπτισμα διὰ περασμῶν ἐξαγόντων εἰς τὴν ἐρημον οἱ πιστοὶ, περαδῶναι ὑπὸ τῆς Διαβόλου, ὡν τύπος Χριστός· μεθ' ἢ λέγασσι τῶν περάζοντι, ἔκ ἐπ' ἄρτω μόνω Ματθ. 4. 4. ἢ ζῆσεται ἀνθρώπος.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Κατὰ τὸν τύπον τῆ νοητῆ ὄφews. ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνομίαν τῶν ἐθνῶν Κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτῆς. (4)

Ζ ις. Τῆ ψωμίσαντός σε τὸ μάννα ἐν τῆ ἐρήμῳ, ὃ ἐκ ἡδεις σὺ, καὶ ἐκ ἡδειςαν οἱ πατέρες σε, ἵνα κακώσῃ σε, καὶ ἐκπειράσῃ σε, καὶ εὖ σε ποιήσῃ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν σε. Μὴ εἴπῃς ἐν τῆ καρδίω σε, ἢ ἰχύς μου, καὶ τὸ κράτος τῆς χειρός μου ἐποίησέ μοι τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην.

ιζ. Καὶ

(1) Κυρίως. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(2) Ἐχεν. αὐτῶν Τόμ. 2. σελ. 388. τῆς τῆ Ῥο. ἐκδόσε.

(3) Κυρίως. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(4) Ὁρα καὶ τὸ αὐτῶ σελ. 774. τῆ Κυρίως. ὑπόμν. καὶ ὡδε γὰρ πάλιν τὸ αὐτὸ παρὰ τοῖς κώδ. κείτοι.

ιη. Καὶ μνησθήσῃ Κύρις τῷ Θεῷ· **A**
 σα, ὅτι αὐτός σοι δίδωσιν ἰσχύ τῷ
 ποιῆσαι δυνάμιν, καὶ ἵνα ζήσῃ τῷ
 διαθήκῃ αὐτῷ, ὡς ἔμοσθε Κύριος τοῖς
 πατράσι σα ὡς σήμερον.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Οὗτος δίδωσιν
 » ἰσχύ ποιῆσαι δυνάμιν. Ἐάν δὲ Φωτισθῇ-
 » σοι τὰ πράγματα, λαβὼν καὶ κησάμενος
 » ἰσχύ, εὖ γνώσει ποῖα δυνάμιν. ἐμφαίνει
 » γὰρ διὰ τῶν τῶν ἀγαθῶν, τὰς τε δω-
 » ρεῖας παρὰ τῷ Θεῷ χορηγείσθαι. καὶ δὲν
 » ἡμᾶς διακόνους γενόμενους τῆς θείας χάρι-
 » τος, σπείρειν τὰς τῷ Θεῷ ὑποποιίας, καὶ τὰς
 » πλησιάζοντας κατασκοπεύειν καλῶς τε καὶ
 » ἀγαθῶς· ἵνα ὡς ὅτι μάλιστα ὁ μὴ σὺφρων
 » τὰς ἐγκρατεῖς, ὁ δὲ ἀνδρείος τὰς γενναίους,
 » σωετὲς τε ὁ Φρόνιμος, καὶ δίκαιος τὰς
 » δικάους ἐκλελῆ.

ιθ. Καὶ ἔσαυ ἔάν λήθῃ ἐπιλάθῃ
 Κύρις τῷ Θεῷ σα, καὶ πορβύθῃς ὀπί-
 σω Θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύσῃς αὐ-
 τοῖς, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν
 ἔβρανὸν καὶ τῷ γλῶ, ὅτι ἀπωλεία
 ἀπολείσθαι.

» **ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΤ.** Εἰ γὰρ ταῦτα, Φη-
 » σιν, ἐπιλάθῃσθε, καὶ τοῖς ἐκ ἑσσι Θεοῖς λα-
 » τρεύσῃτε, μάρτυρας τὰς εἰ ἐβρανῶ ποιῶ-
 » μαί διωάμεις, καὶ τὰς ἐπὶ τῆς γῆς ἀπαν-
 » τας, ἢ καὶ αὐτὰ τὰ σοιχεῖα τὰ σινεκπο-
 » λεμήσαντα ὑμῖν τῷ Αἴγυπτον, ὡς ἀπώ-
 » λεια ὑμᾶς καταλήψεται. (1)

κ. Καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη ὅσα
 Κύριος ὁ Θεὸς ἀπολλύει πρὸ προσώπῃ
 ὑμῶν, ἔτως ἀπολείσθαι, ἀνθ' ὧν ἐκ ἡμέ-
 σατε τῆς Φωνῆς Κύρις τῷ Θεῷ ὑμῶν.

Κ Ε Φ Θ.

α. **Α**νεπιγράφοι. Ἰσραὴλ· σὺ διαβαί-
 νεις σήμερον τὸν Ἰορδά-
 νῳ εἰσελθεῖν κληρονομή-
 σαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα σα,
 πόλεις μεγάλας καὶ ταχίρεις ἕως τῷ
 β. ἔβρανῷ, Λαὸν μέγαν καὶ πολὺν καὶ
 δὴμῆκον, ἕως Ἐνάκ, ἕως σὺ οἶδα, καὶ
 σὺ ἀκήκοας, τίς ἀντισησεται κατὰ
 γ. πρόσωπον ὑμῶν Ἐνάκ; Καὶ γνώσῃ σῆ-
 μερον, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς σα ἔτος
 προπορβύσεται πρὸ προσώπῃ σα· πῦρ
 καταναλίσκειν ἐσίν· ἔτος ἐξολοθρεύ-
 σει αὐτὰς πρὸ προσώπῃ σα, καὶ ἀπο-
 λεί αὐτὰς ἐν τάχει, καθάπερ εἶπε
 δ. Κύριος. Μὴ εἶπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σα
 ἐν τῷ ἐξαναλῶσαι αὐτὰς (2) Κύριον
 τὸν Θεόν σα πρὸ προσώπῃ σα, λέγων,
 διὰ τὰς δικαιοσύνας μου εἰσήγαγέ με
 Κύριος κληρονομήσαι τῷ γλῶ τῷ
 ἀγαθῷ ταύτῳ. ἀλλὰ διὰ τῷ ἀσε-
 βειαν τῶν ἔθνων τῶν Κύριος ἐξο-
 λοθρεύσει αὐτὰς πρὸ προσώπῃ σα.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τίνας λέγει ἕως Ἐ-
 » νάκ; Ἀπόγονοι Γιγάντων ἦσαν, ὡς ἡ ἰσο-
 » ρία διδάσκει. τῆτο γὰρ ἔφη· λαὸν πολὺν
 » καὶ δὴμῆκον, ἕως Ἐνάκ, ἕως σὺ οἶδα, καὶ
 » σὺ ἀκήκοας, τίς ἀντισησεται κατὰ προ-
 » σωπον ὑμῶν Ἐνάκ; τὸ δὲ, σὺ οἶδα καὶ ἀκή-
 » κοας τέθεικε, τῶν λόγων ἀναμνηστικῶν
 » τῶν ἐκείνων κατασκοπησάντων τῷ γλῶ.

» **Ἀριθ. 12. 49.** ἐκένοι γὰρ ἔλεγον, ὅτι ἡμεῖς εἰσὶν αὐ-
 » τῶν ὡσεὶ ἀκρίδες. ἔτω τὸν ἐπὶ τῇ ῥάμῃ
 » κατασεύλας τύφον, διδάσκει αὐτὰς, μηδέ
 » ἐπὶ τοῖς τῆς ψυχῆς κατορθώμασι μέγα

» Φρονεῖν. μὴ εἶπῃς γὰρ Φησιν εἰ τῇ καρ-
 » διά σα, ὅτι διὰ τὰς δικαιοσύνας μου εἰσή-
 » γαγέ με Κύριος κληρονομήσαι τῷ γλῶ τῷ
 » ἀγαθῷ ταύτῳ. διὰ γὰρ τῷ ἀσέβειαν
 » τῶν ἔθνων τῶν Κύριος ἐξολοθρεύσει αὐ-
 » τὰς ἀπὸ προσώπῃ σα. ἐχὶ διὰ τῷ δικαιο-
 » σύλω σα, εἰ δὲ διὰ τῷ ὀσιότητα τῆς καρ-
 » διά σα σὺ εἰσπορβύη κληρονομήσαι τῷ γλῶ.
 » ταῦτα δὲ ἔφη, δύω κατὰ ταῦτον πραγμα-
 » τούμενος, καὶ μετριάξεν διδάσκων αὐτὰς,
 » καὶ τῇ τῷ Θεῷ βοηθείᾳ τὸ πᾶν ἐπιγρά-
 » φαν· καὶ προλέγων, ὡς τὰ παραπλήσια
 » πείσονται τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις, εἰ τὰ ὅμοια
 » δράσαιεν.

» ε. Οὐχὶ διὰ τῷ δικαιοσύλω σα,
 » εἰ δὲ διὰ τῷ ὀσιότητα τῆς καρδίας σα
 » σὺ εἰσπορβύη κληρονομήσαι τῷ γλῶ
 » αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τῷ ἀνομίαν αὐτῶν
 » Κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτὰς ἀπὸ προ-
 » σώπῃ σα, καὶ ἵνα ζήσῃ τῷ διαθήκῃ
 » αὐτῷ, ὡς ἔμοσθε Κύριος τοῖς πατρά-
 » σιν ὑμῶν Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ
 » Ἰακώβ.

» * * **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐ γὰρ διὰ τῷ δι-
 » καιοσύλω σα. Χαυνῆσαι διὰ τῶν ἀπο-
 » τρέπει· καὶ δαίκνυσιν ἐκβάν τὸ προσηρη-
 » μένον πρὸς Ἀβραάμ. ἀναπεπλήρωνται **Γα. 15. 16.**
 » γὰρ λοιπὸν τῶν Ἀμορρῶν ἀἰ ἀμαρτία.
 » ὅτι δὲ εἰ διὰ τῷ δικαιοσύλω αὐτῷ ταῦτα,
 » ἀναμνησκει πάντων ὧν ἡμαρτήκασιν,
 » ἀφ' ἧ ἐξῆλθον ἐξ Αἰγύπτου, εἰ κατὰ τάξιν,
 » ἀλλ' ὡς εἰ κεφαλαίω πρὸς τὸ χερίσιμον,
 » χειραγωγῶν αὐτὰς πρὸς ὀσέβειαν ἀπει-
 » λαῖς καὶ ἀγαθῶν ὑποχέειν.

» **ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΤ.** Πεπλήρωνται γὰρ **Γα. 15. 16.**
 » λοιπὸν ἀἰ ἀμαρτία τῶν Ἀμορρῶν· καὶ
 » τὸ

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπιος ὡ τῷ τῆς Αἰγ. κἀδ. πλατύτερον, προαίει καὶ τὰ δε. ὁ γέγονε διὰ
 τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων πολυτοκίας, ἀφρημαῖων τῆς γῆς διὰ τῷ ἀσέβειαν.

(2) Ἐν τῷ ἐξαναλῶσαι Κύριον τὸν Θεόν σα τὰ ἔθνη ταῦτα πρὸ, κτ. ἀἰ εἰρημ. ἐκδός.
 Bbb bb

τὸ εἰρημῖον ἐν τῇ Γενέσει τὴν ἔκβασιν εἴληφε.

5. Καὶ γνώση σήμερον, ὅτι ἐχὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην σου Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην κληρονομήσαι, ὅτι λαὸς σκληροτραχὴλος εἶ. Μνήσθητι, μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρωξίας Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήλθετε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἕως ἡλθετε εἰς τὸν τόπον τῆτον, ἀπειθῆντες διατελεῖτε τὰ πρὸς Κύριον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰς καιρὸν δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ παρανομησάντων ἀνέμνησε, τὸν λόγον ἐκεῖνον κρατῶν, ὡς δὲ διὰ τὰς δικαιοσύνας αὐτῶν κληρονομήσασιν τὴν γῆν. μνήσθητι γὰρ ἔφη, καὶ μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρωξίας Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6. Καὶ ἐν Χωρήβ παρωξιάσατε τὸν Κύριον, καὶ ἐθυμώθη Κύριος ἐφ' ὑμῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς, ἀναβῶντος μου εἰς τὸ ὄρος λαβῆν τὰς πλάκας τὰς λιθίνας, πλάκας διαθήκης, ἃς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς, καὶ κατεγινόμενῳ ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ἄρτον ἐκ ἔφαγον καὶ ὕδωρ ἐκ ἔπιον.

7. Καὶ ἔδωκε Κύριος ἐμοὶ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας γεγραμμένας ἐν τῷ δακτύλῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπ' αὐταῖς ἐγγέγραπτο πάντες οἱ λόγοι ἃς ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει. ἐκ μέσσω τῶν πυρῶν ἡμέρα ἐκκλησίας.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καὶ πλαξὶ λιθίνας ἀεγγραφον, ἐπειδὴ γενομένοις ἀναιδήτοις, καὶ λίθοις εἶναι ὡσπερ, αὐτοῖς διελέγετο· μάλλον δὲ ἵνα καὶ λίθοις θεοχαράκτοις, καὶ δακτύλῳ Θεοῦ γεγραμμένοις, ὡς φησὶν ἡ θεία Γραφή, τῶν λιθίνων καὶ ἀναιδήτων ἀπόσῃση Θεῶν.

8. Καὶ ἐγένετο διὰ τεσσαράκοντα ἡμερῶν καὶ διὰ τεσσαράκοντα νυκτῶν ἔδωκε Κύριος ἐμοὶ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας, πλάκας διαθήκης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπὶ μὲν τῆς γλώττης τὸν Θεὸν εἶχον οἱ Ἰσραηλίται, ἐπὶ δὲ τῆς γνώμης τὰς Αἰγυπτίων Θεοῦ, ὡς ἔδειξε τὸ τέλος. ταῦτα Μωϋσῆς μὲν ἠγνόει, ὁ Θεὸς δὲ προεώρα· ὅτι γε εἰ μὴ θύειν αὐτοῖς συγχωρήσειε, προσοίσασιν ὄψιν τῇ τῶν Αἰγυπτίων πολυθείᾳ. τί ἐν ὁ πάνσοφος ποιεῖ Θεός; (1) κατέχει τὸν Μωϋσῆν ἐν τῷ ὄρει ἡμέρας τεσσαράκοντα, καίτοι γε

Α διωκτῶς ἔχων ἐν τρισὶν ἡμέραις δεῦνα τὸν νόμον· ἵνα τὸ κεκρυμμένον ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας τῶν Ἰσραηλίων, λέγω δὲ τὸ τῆς ἀσεβείας, ὁ χρόνος τῆς ἀπιστίας ἐλέγξῃ, ὃ δὲ καὶ γέγονε.

9. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, ἀνάστηθι, καὶ κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεύθει, ὅτι ἠνόμησεν ὁ λαός σου, ἃς ἐξηγάγεσθε ἐκ γῆς Αἰγύπτου· καὶ παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλατο αὐτοῖς, ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνδραμα.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὅδον λέγει τὴν διδασκαλίαν, ἣν ἐμάθομεν παρ' αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, λέγων, λελάληκα πρὸς σὲ ἅπαξ καὶ δις, λέγων, ἐώρακα τὸν λαόν σου, καὶ ἰδὼν λαὸν σκληροτραχὴλὸς ἐστίν.

11. Ἐασόν με ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτωθεν τῶν ἔθρων, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα, καὶ ὑψηλόν, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῆτο.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὡς ὀψιλαγχινίας ὑπερβολῆς. εἰδὼς ὁ Θεός, ὅτι ὄρων Μωϋσῆς, ὡς συγγνώμης μείζονα τοῖς Ἰσραηλίταις ἡμάρτηται, καὶ ἐκ ἀντολήσεως παρακαλέσαι τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν, αὐτὸς αὐτὸν εἰς τῆτο προσκαλεῖται, δι' ὧν ἀπειλεῖ λέγων· ἔασόν με καὶ θυμώθεισθε ὀργῇ, Ἐξὸδ. 32. 10. ἔξαλείψω αὐτούς· μονοῦ καὶ λέγων, μὴ ἐντραπίης παρακαλέσαι με. (2)

12. Καὶ ἐπιστρέψας, κατέβην ἐκ τῶν ὄρων· καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ. καὶ αἱ δύο πλάκες τῶν μαρτυριῶν ἐπὶ ταῖς δυοὶ χερσὶ μου. Καὶ ἰδὼν ὅτι ἡμάρτετε ἐναντὶ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐποίησατε ὑμῖν ἑαυτοῖς χώνδρατον, καὶ παρέβητε ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλατο Κύριος ὑμῖν· (3) Ἐπιλαβόμενος τῶν δύο πλακῶν, ἔρριψα αὐτὰς ἀπὸ τῶν δύο χειρῶν μου. (4)

13. Καὶ ἐδεήθην ἐναντὶ Κυρίου δευτέρου, καθάπερ καὶ πρότερον τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ἄρτον ἐκ ἔφαγον καὶ ὕδωρ ἐκ ἔπιον, περὶ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν ὑμῶν ὧν ἡμάρτετε ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντὶ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν παρωξιάσατε αὐτόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τεσσαράκοντα ἡμέρας ἄρτον ἐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ ἐκ ἔπιεν, ἀντὶ τῶν ἔτε ξηρῶν, ἔτε ὑγρῶν μετέληφε τροφῆς.

14. Καὶ

(1) Τὰ ἐπόμενα κεῖται καὶ ἐν σελ. 911. τῷ Ὁριγένη ἐπιγεγραμ.

(2) Μικρὸν τι τῶν διαφέρει τὰ ἐν σελ. 912.

(3) Ὅρα τὸ τῆ Προκοπ. ὑπόμν. τὸ ἐν σελ. 913. ὃ καὶ ἄλλοι παρὰ τοῖς κώδ. κεῖται.

(4) Τῶν χειρῶν μου, καὶ σιμῆτερον ἀναντίον ὑμῶν. αἱ εἰρημ. ἐνδύσ.

ιθ. Καὶ ἐκφοβός εἰμι διὰ τὸν θυμὸν καὶ τὴν ὀργὴν, ὅτι παρωξύνθη Κύριος ἐφ' ὑμῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ εἰσήκασε Κύριος ἐμὲ ἐν (1) καιρῷ τῷ τῷ. Καὶ ἐπὶ Ἀαρῶν ἐθυμώθη Κύριος σφόδρα ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἠυξάμην καὶ περὶ Ἀαρῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

ΔΗΛΟΥ. Ἐν πολλοῖς τόποις τῆς Γραφῆς ὑβρήσεις τὰ τοιοῦτότροπα αἰήματα. ἔστι γὰρ ὡς παραβαίνων τὸν λόγον, ἔπειθ' ὁ λέγει, ἀλλ' ὡς πολυέλεος συγχωρεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἦγαγε δὲ εἰς μέσον καὶ νῦν τὴν τῆς μόχθου λατρείαν· καὶ ὅτι διὰ τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν τὰς Θεοδότους συνέτριψε πλάκας· καὶ ὡς ἀσπιδάως ἰκεταίαν προσαγαγῶν, ἰλεώσατο τὸν Θεὸν μάλα καὶ αὐτοῖς καὶ τῷ Ἀαρῶν ὀργισθῆναι. καὶ ἐπὶ Ἀαρῶν γὰρ Φησὶν ἐθυμώθη Κύριος σφόδρα ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἠυξάμην περὶ Ἀαρῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

κα. Καὶ τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν, ἧς ἐποίησατε, τὸν μόχθον ἔλαβον αὐτὸν, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἃ ἐγένετο λεπτὸν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἐξέριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρην τὸν καταβαίνοντα ἐκ τῆς ὄρεως.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ταῦτα μάλιστα καὶ περὶ τῶν νῦν ἐν τῷ καιρῷ ἡμῶν χρόνῳ γεγονημενίων τότε ἡ ἰσορροπία προφητικῶς ἀνεφώνησε. πᾶσα γὰρ ἡ περὶ τὰ εἰδωλα πλάνη τέλειον ἐξηφανίσθη τῆς βίης, καταποθεῖσα διὰ τῶν ὑσεβῶν σωματων, τῶν διὰ τῆς ἀγαθῆς ὁμολογίας τὸν ἀφανισμὸν τῆς ἀσεβῆς ὕλης ἐν αὐτοῖς ποιησαμένων. (2)

ιβ. Καὶ ἐν τῷ ἔμπυρισμῷ, καὶ ἐν τῷ πειρασμῷ, καὶ ἐν τοῖς μνήμασι τῆς ἐπιθυμίας καὶ (3) παροξυναντες ἤτε Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν. Καὶ ἀπέσειλεν ἐκ Κανάδης Βαρνή, λέγων, ἀνάβητε καὶ κληρονομήσατε τὴν γῆν, ἧς δίδωμι ὑμῖν, καὶ ἠπειθήσατε πρὸς ἐξήματι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκ

ἐπιστάσατε αὐτῷ, καὶ ἐκ εἰσηκασάτε τῆς Φωνῆς αὐτῆς. Ἀλλ' ἀπειθήντες ἤτε τὰ πρὸς Κύριον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγνώσθη ὑμῖν. Καὶ ἐδεήθην ἐγὼ ἐναντίον Κυρίῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ὅσας ἐδεήθην. εἶπε γὰρ Κύριος ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. Καὶ ἠυξάμην πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπα, Κύριε Κύριε βασιλεῦ τῶν Θεῶν, μὴ ἐξολοθρεῦσῃς τὸν λαόν σου καὶ τὴν κληρονομίαν σου, ἧς ἐλυτρώσω ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ σου τῇ κραταίᾳ, καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ.

Μνήθητι τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν θεραπόντων σου, οἷς ὤμοσας κατὰ σεαυτῆ. μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν σκληρότητα τῆς λαῶν τῆς τῆς, καὶ ἐπὶ τὰ ἀσεβήματα, καὶ ἐπὶ τὰ ἀμαρτήματα αὐτῶν. Μὴ εἴπωσιν οἱ κατοικῶντες τὴν γῆν ὅθεν ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐκεῖθεν, λέγοντες, παρὰ τὸ μὴ διώξαι Κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτὰς εἰς τὴν γῆν ἧς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ παρὰ τὸ μισῆσαι αὐτὰς, ἐξήγαγεν αὐτὰς ἀποκτείνου ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἔτος λαός σου καὶ κληρὸς σου, ὅς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ.

Καὶ ἐπὶ τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν, ἧς ἐποίησατε, τὸν μόχθον ἔλαβον αὐτὸν, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἃ ἐγένετο λεπτὸν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἐξέριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρην τὸν καταβαίνοντα ἐκ τῆς ὄρεως.

Καὶ ἐπὶ τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν, ἧς ἐποίησατε, τὸν μόχθον ἔλαβον αὐτὸν, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἃ ἐγένετο λεπτὸν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἐξέριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρην τὸν καταβαίνοντα ἐκ τῆς ὄρεως.

Καὶ ἐπὶ τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν, ἧς ἐποίησατε, τὸν μόχθον ἔλαβον αὐτὸν, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἃ ἐγένετο λεπτὸν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἐξέριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρην τὸν καταβαίνοντα ἐκ τῆς ὄρεως.

Κ Ε Φ Ι

α. **Ε**ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ εἶπε Κύριος πρὸς με, λάξθουσιν σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας ὡσπερ τὰς πρώτας, καὶ ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ποιήσεις σεαυτῷ κιβωτὸν ξυλίνην. Καὶ γράψω ἐπὶ τὰς πλάκας τὰ ῥήματα, ὅσα ἔειπα ἐν ταῖς πλάξιν ταῖς πρώταις ὡσπερ ἡ πρώτη, καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰς εἰς τὴν κιβωτὸν. Καὶ ἐποίησα κιβωτὸν ἐκ ξύλων ἀσήπλων, καὶ ἐλάξθουσα τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας ὡσπερ αἱ πρώται, καὶ ἀνέβην εἰς τὸ ὄρος, καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ ταῖς χερ-

σίμας. Καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὰς πλάκας κατὰ τὴν γραφὴν τὴν πρώτην τὰς δέκα λόγους, ὅς ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσσης τῆς πυρῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς Κύριος ἐμοί. Καὶ ἐπιστρέψας κατέβην ἐκ τῆς ὄρεως, καὶ ἐπέβαλον τὰς πλάκας εἰς τὴν κιβωτὸν ἧς ἐποίησα· καὶ ἦσαν ἐκεῖ, καθὰ ἐνετέλατό μοι Κύριος.

Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπῆραν ἐκ Βηρῶθ υἱὸν Ἰακὼβ Μισαδαί. ἐκεῖ ἀπέθανεν Ἀαρῶν, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ, καὶ ἱεράτωσεν Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτῆς ἀντὶ αὐτῆς. Ἐκεῖθεν ἀπῆραν εἰς Γαδγαδ.

(1) Καὶ ἐν τῷ καιρῷ. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.
 (2) Τὸ, καὶ, ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδοσ. ἐκ ἐστ.

Bbb bb 2 καὶ
 (2) Ὅμοια τέτοις τὰ ἐν σελ. 915.

καὶ ἀπὸ Γαδγαδ εἰς Ἰετεβαθά, γῆ χειμάρρων ὑδάτων. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ διέειλε Κύριος τῷ Φυλλῷ τῷ Λαβί, αἶρειν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, παρασιῶν (1) ἐναντι Κυρίου, λατρεῖν καὶ ἐπιδύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῆ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βηρώθ. Ἄνω εἰ τοῖς Ἀριθμοῖς καταλέγων τὰς σαθμὰς καὶ τὰς ἐπάσεις τῶν ἡμῶν Ἰσραήλ, ἐκ ἐμνήθη τὸ τόπος τῆς ἀλλ' εἶπε Ἀριθ. 20. 27. τὸν Ἀαρῶν εἰ Ὡρ τῷ ὄρει τετελεσθηκαίμαι. εἰ ταῦτα γὰρ εἰ ἐπιτομῇ ἀνακεφαλαίμενος, ἔ μνήμηται κατὰ τάξιν τῶν τόπων, ἢ τῶν καιρῶν. καὶ γὰρ πρὶν εἰσεῖν εἰ Ὡρ τῷ ὄρει καὶ τελεσθῆσαι τὸν Ἀαρῶν, ἦλθον εἰς Γαδγαδ καὶ εἰς Ἰετεβαθά. εἰ ταῦτα δὲ εἰ ἀλλὰ εἰ Φησί, καὶ πάλιν ἐπανατρέχει ἐπὶ τὰ πρῶτερα, λέγων· εἰ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ διέειλε Κύριος τῷ Φυλλῷ Λαβί. τῆτο δὲ ἐποίησαν εἰ τῷ ὄρει Σινᾶ. ὅπως καὶ εἰ μὴ ἡμέραις καὶ νυκτὶν ὑπερηύξατο τῆ λαῶ πλάσαντος.

θ. Διὰ τῆτο ἐκ ἕσασιν τοῖς Λαβίταις μερίς εἰδὲ κληρὸς ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν· Κύριος ὁ Θεὸς κληρὸς αὐτῷ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ.

ι. Καὶ γὰρ ἕστω ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, καὶ εἰσήκουσε Κύριος ἐν (2) τῷ καιρῷ τῆτω, καὶ ἐκ ἠθέλησε Κύριος ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἦσαν τινες ἐσῶτες ὅπως ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐρημισμίας ἔχοντες τὰς τῆς ψυχῆς βάσεις παρὰ τῷ Ἰησοῦ. καὶ ὡς αὐτῶν ἢ τῶν ποδῶν σάσις συλγανῆς τῆ περι ἧς εἶπε Μωσῆς σάσει εἰ τῷ, καὶ γὰρ ἐστω εἰ τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ἀξιοῦσιντι δὲ καὶ τῆ, Δδτ. 5. 31. σὺ δὲ αὐτῆ σῆθι μετ' ἐμῆ, λεγομένης.

ια. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, βάδισον, ἀπαρον ἐναντίον τῆ λαῶ τῆτω, καὶ εἰσπορεύεσθωσαν καὶ κληρονομήτωσαν τῷ γλῶ, ὡς ἄμωσε τοῖς πατράσιν αὐτῶν δένον αὐτοῖς.

ιβ. Καὶ νῦν Ἰσραήλ, τί Κύριος ὁ Θεὸς σε ζητεῖ παρὰ σε, ἀλλ' ἢ φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν σε, παρεῖσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ, καὶ ἀγαπᾶν αὐτὸν, καὶ λατρεῖν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε, Φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολάς Κυρίου τῆ Θεῶ σε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἵνα εὐσοῖ ἢ; Ἰδὲ Κυρίῳ τῆ Θεῶ σε ὁ ἔρανος καὶ ὁ ἔρανος τῆ ἔρανος, καὶ (3) ἢ γῆ

ιε. καὶ πάντα ὅσα ἐσιν ἐν αὐτοῖς. Πλῶ τὰς πατέρας ὑμῶν προείλετο Κύριος ἀγαπᾶν αὐτὰς, καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν ὑμᾶς παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο καὶ ὁ Σωτῆρ Φησιν· ὁ γὰρ ζυγὸς με χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον με Μαρτ. 11. 30. ἔλαφρόν ἐστι.

» Β. ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Οὕτω καὶ τὰ ἄλλα γεννημένα διεξελθῶν, Φησί· καὶ νῦν Ἰσραήλ, τί Κύριος ὁ Θεὸς αἰτεῖ παρὰ σε, ἀλλ' ἢ φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν σε, καὶ παρεῖσθαι εἰ πάσαις ταῖς ἐντολαῖς αὐτῆ, τῆ λατρεῖν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε; καὶ ἵνα μὴ τοπάσσωσι τὸν Θεόν ταῦτα νομοθετεῖν, ὡς θυμάτων δεόμενον, ἐπήγαγεν· ἰδὲ Κυρίῳ τῆ Θεῶ σε ὁ ἔρανος τῆ ἔρανος, ἢ γῆ καὶ πάντα ὅσα ἐσιν εἰ αὐτοῖς. πλῶ τὰς πατέρας ὑμῶν προείλετο Κύριος ἀγαπᾶν αὐτὰς, καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτὰς, ὑμᾶς παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. διδασκόμεθα δὲ διὰ τῆτων, ὡς ἀπολαύσει παῖδες ἀγαθῶν διὰ τὴν τῶν προγόνων εὐσέβειαν.

ις. Καὶ περιτεμεῖσθε τὴν σιληροκαρδίαν ὑμῶν, καὶ τὸν τράχηλον ὑμῶν ἔ σιληρωεῖτε ἔτι.

» Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐδίδαξε δὲ καὶ ποῖα περιτομῇ τῷ Θεῷ προσφιλής. περιτεμεῖσθε γὰρ ἔφη τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, καὶ τὸν τράχηλον ὑμῶν ἔ σιληρωεῖτε ἔτι. καὶ ταῦτα ἐλέγετο τοῖς μηδέπω τὴν ἀκροβυσίαν περιτμηθεῖσιν. Ἰησοῦς γὰρ ὁ τῆ Ναυῆ μετὰ τὸ διαβλῶσαι τὸν Ἰορδάνην εἰ Γαλγᾶλοις αὐτὰς περιέτεμεν. ἀλλ' ὅμως καὶ ἀπεριτμήτοις ἔσιν. ἐκ ἐκέλευσε τὴν ἀκροβυσίαν παριτμηθῆναι, ἀλλὰ τὴν σκληροκαρδίαν καὶ τὸν τράχηλον τὸν σκληρον. τοῖ γάρτοι τιμιωτέρα ἢ τῆς καρδίας περιτομῆ ταύτην δὲ αὐτῶν τὴν κατηγορίαν καὶ διὰ τῆ προφήτη Ἰερεμῆς ὁ δεσπότης Θεὸς ἐποίησατο. πάντα γὰρ ἔφη τὰ ἔθνη ἀπερίτμητα σαρκί, ὁ δὲ οἶκος Ἰσραήλ ἀπερίτμητος καρδία αὐτῶν. Ἰερ. 9. 26.

» Ε. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σιωπᾶ νῦν τὴν αἰδητὴν περιτομῆ, ἐπεὶ ἀκρόβυσοι ἦσαν· Ἰησοῦς γὰρ αὐτὰς εἰ Γαλγᾶλοις περιέτεμεν· τὴν δὲ τῆς καρδίας, ὡς τιμιωτέραν ὑπέβαλεν.

» Ζ. ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι καὶ ὁ Μωϋσῆς εἰ κρυπλῶ θέλει γενέσθαι περιτομῆ εἰ καρδία.

ιζ. Ὁ γὰρ Κύριος καὶ Θεὸς ὑμῶν, ἔτος Θεὸς τῶν Θεῶν, καὶ Κύριος τῶν κυρίων, ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ φοβερός, καὶ ἰσχυρὸς, ὅσις ἔ θαυμάζει πρόσωπον ἀνθρώπων, εἰδ' ἔ μὴ λάβῃ δῶρον.

» Η. ** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Οὐ γὰρ ὡς ὄντων Θεῶν ταῦτα λέγεται, ἀλλ' ὡς τῆ λόγος διδάσκοντος ἡμᾶς, ὅτι τῶν νομιζομένων Θεῶν καὶ

(1) Παρεσάναι. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ. (2) Καὶ εἰ. αἰ αὐτ. (3) Τὸ, καὶ, λάπει. αὐτ.

ἢ κυρίων ὁ τῶ ὄντι Θεὸς ὁ τὰ πάντα ποιή-
σας, Κύριος μόνος ἐστίν. ἵνα γὰρ καὶ τῆτο
ἐλέγξῃ τὸ ἅγιον πνεῦμα, διὰ τῆς ἁγίας Δα-
Ψαλ. 134. 15. βιδ εἶπεν· οἱ Θεοὶ τῶν ἐθνῶν, νομιζόμενοι.

» Θεοὶ, εἰδῶλα Δαιμονίων εἰσὶν, ἀλλ' ὁ Θεοὶ
καὶ ἐπάγει κατάραν τοῖς ποιῶσιν αὐτὰ καὶ
προσκυῶσι.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πῶς νοητέον, ὁ γὰρ
» Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἕτος Θεὸς τῶν Θεῶν,
» καὶ Κύριος τῶν κυρίων; Θεὸς τῆς κριτικῆς.

» **Ἐξοδ. 22. 28.** ὀνομάσαι. Θεὸς γὰρ Φησὶν ὁ κακολογή-
» σεις, καὶ ἄρχοντα τῆ λαῶν ἐκ ἐρεῖς κα-
» κῶς. καὶ ἄνδρα δὲ εἶπον οἱ Ἑβδομήκοντα,

» **Ἐξοδ. 21. 6.** ἄξις αὐτὸν εἰς κριτήριον, οἱ περὶ τὸν Ἀ-
» κύλαν καὶ τὸν Σύμμαχον, ἄξις αὐτῆς (1)
» πρὸς τῆς Θεῶς, ἡρμιωδύσαν, Θεὸς τῆς κρι-
» τικῆς ὀνομάσαντες. τῆτων αὐτὸν εἶπε Θεὸν
» τῶν Θεῶν. ὁ γὰρ τοῖ τῶν ψευδωνύμων. ἢ
» ἤδη δὲ διὰ πλείονων ἡρμιωδύσαμεν ταῦτα.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Περὶ τῶν κριτῶν λέγει, ὅτι
» Θεὸς Θεῶν ἐστίν. εἰσὶ δὲ (2) οἱ τὸ τῆ Ἀπο-
» σόλις προκομίζοντα; καὶ αὐτῆς λεγομένης
» παρὰ τῶν προσκυῶντων αὐτῆς, ἐκ ὄντας
» δὲ Θεῶς.

» **1η.** Ποιῶν κρίσιν προσηλύτῳ καὶ ὄρ-
» Φανῶ καὶ χήρα, καὶ ἀγαπᾷ τὸν προσή-
» λυτον ὄνομα αὐτῶ ἄρτον καὶ ἱμάτιον.

» **** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Πατὴρ τῶν ὄρφανῶν,
» καὶ κριτῆς τῶν χηρῶν καλεῖσθαι χαίρει.
» ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ὑψηλῶν, τὸ τῆς δεσπο-
» τείας ὄνομα τάττει· ἐπὶ δὲ τῶν ταπεινῶν,
» τὸ τῆς κηδεμονίας. ἐκείνων μὲν δεσότης
» εἶναι διαβεβαιῶται, τῆτων δὲ πατὴρ. μη-
» δὲίς τοιγαρὲν ὄρφανὸν ἀδικεῖτω, τὸν πα-

» **Α** τέρα εἰνοῶν· μηδὲ χήραν καταπονεῖτω,
» τὸν κριτικῶ Φανταζόμενος· μηδὲ ἄλλον τινα
» πλεονεκτεῖτω, τὸν ἀδέκασον κριτικῶ ὄνει-
» ροπολῶν.

» **Ιθ.** Καὶ ἀγαπήσετε τὸν προσή-
» λυτον, προσήλυτοι γὰρ ἦτε ἐν γῆ

» **κ.** Αἰγύπτῳ. Κύριον τὸν Θεὸν σε φο-
» βηθήσῃ, καὶ αὐτῶ μόνῳ λατρεύσεις,
» καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ
» **κα.** τῶ ὀνόματι αὐτῆ ὀμῆ. Οὗτος καύ-
» χημά σε, καὶ αὐτὸς Θεὸς σε, ὅσις
» ἐποίησέ σοι τὰ μεγάλα καὶ ἔνδοξα
» ταῦτα, ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σε.

» **ιβ.** Ἐν ἑβδομήκοντα ψυχαῖς κα-
» τέβησαν οἱ πατέρες σε εἰς Αἰγύπτον,
» νωὶ δὲ ἐποίησέ σε Κύριος ὁ Θεός σε
» ὡσεὶ τὰ ἄστρα τῆ ἔραντ τῶ πλήθει.

» **Γ** **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** (3) Καὶ Ἀκύλας καὶ τὸ
» Σαμαρατικὸν ἑβδομήκοντα μόνος λέγει.
» εἰδὲ γὰρ ἀριθμῆ τῆς ἡς Ἰωσήφ, Μανασ-
» σῆ καὶ Ἐφραῖμ, ὡς μὴ κατελθόντας εἰς
» Αἰγύπτον ὡς εἰν ὑβρεῖν ἀπὸ τῆς αἰ Γενέ-
» σει γενεαλογίας. οἱ δὲ ἑβδομήκοντα ἐρ-
» μιωδύται κακείνης ἡρμιωδύσαν. τὸ γὰρ ἐξ
» Ἰακώβ γένος κατέλεξαν, ὁ τῆς σιωελθόν-
» τας αἰ Αἰγύπτῳ. ἀμέλει γέν καὶ οἱ δύο
» ἡοὶ Ἰεδα ἡρμιωδύθησαν εἰσελθόντες αἰ Αἰ-
» γύπτῳ ὅπως καὶ πρὸ τῆς εἰς Αἰγύπτον κα-
» τῆδος ἀπέθανον αἰ γῆ Χαναάν.

» **Δ** **ΣΕΥΤΗΡΟΥ.** Ἀπὸ μόνης τῆς ψυχῆς
» ὠδε ὀνόμασε τὸν ἄνθρωπον. εἰ δὲ ὅπως
» ἡ Γραφή (4) καὶ ἀπὸ μόνος τῆ σώματος
» σημαίνει τὸν ὅλον ἄνθρωπον.

Κ Ε Φ Ι Α.

» **α.** **Κ** αὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν
» Θεὸν σε, καὶ φυλάξῃ
» τὰ φυλάγματα αὐτῆ,
» καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆ, καὶ τὰς
» ἐντολάς αὐτῆ, καὶ τὰς κρίσεις αὐτῆ

» **β.** πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ γνώσεθε
» σήμερον, ὅτι ἐχὶ τὰ παιδία ὑμῶν,
» ὅσοι ἐκ οἴδασι, εἰδὲ εἶδον τῶ παιδείαν
» Κυρίως τῆ Θεῶς, καὶ τὰ μεγαλεῖα
» αὐτῆ, καὶ τῶ χεῖρα τῶ κραταιᾶν,
» καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν,

» **γ.** Καὶ τὰ σημεῖα αὐτῆ, καὶ τὰ
» τέρατα αὐτῆ, ἃ ἐποίησεν ἐν μέσῳ
» Αἰγύπτῳ Φαραὼ βασιλεῖ Αἰγύπτῳ,

» **δ.** καὶ πάση τῇ γῆ αὐτῆ, Καὶ ὅσα ἐποίη-
» σε τῶ δυνάμει τῶν Αἰγυπτίων, τὰ

» **Ε** ἄρματα αὐτῶν, καὶ τῶ ἵππον αὐ-
» τῶν, ὡς ἐπέκλυσε τὸ ὕδωρ τῆς θα-
» λαύσης (5) ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, κα-
» ταδιωκόντων αὐτῶν ἐκ τῶν ὀπίσω ὑ-
» μῶν, καὶ ἀπώλεσεν αὐτῆς Κύριος ἕως

» **ε.** τῆς σήμερον ἡμέρας, Καὶ ὅσα ἐποίη-
» σεν ὑμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως ἤλθετε εἰς
» τὸν τόπον τῆτον,

» **Ζ** **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πάλιν ὑπέμνησε
» τῶν αἰ Αἰγύπτῳ καὶ τῇ ἐρήμῳ, μνήμῳ ἄ-
» λησον αὐτοῖς ἐμποῖσσαι σπιδάζων κατὰ τὸν
» λέγοντα Παῦλον· ἀδελφοὶ τὸ τὰ αὐτὰ **Φιλιπ. 3. 1.**
» λέγειν, ἐμοὶ μὲν ἐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσ-
» φαλές.

» **ς.** Καὶ ὅσα ἐποίησε τῶ Δαθάν
» καὶ Ἀβαρὼν ἡοῖς Ἐλιὰβ ἡοῖς Ραβὰμ,
» εἰς ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ εἶμα αὐτῆς κα-
» **Bbb bb 3** **τέπιεν**

(1) Αὐτόν. ἢ αὐ Χάιλ. ἔκδ.

(2) Ἐπεὶ καὶ ὁ Ἀπόστολος λεγομένης αὐτῆς, ἐκ ὄντας Φησὶν εἶτε αἰ ἔραντ, εἶτε ἐπὶ γῆς. ὁ Προκόπ.
αὐ τῶ τῆς Αὐγ. κώδ. τὰ αὐτὰ πλατύτερ. διαλαμβάνων.

(3) Ἄνδρ ὀνόματος κῆται παρὰ τῶ Ἀλεξάν. κώδ. καὶ ἰσ. εἰκότως, ὡς εἰδήλας ὄντας τῆ συγγραφῆας,
ὁ γὰρ εἰσι τῆ Κυρίλ.

(4) Γεν. 34, 29. καὶ 36, 6. καὶ 47, 12.

(5) Τῆς θαλάσσης τῆς ἐρυθρᾶς. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

τέπιεν αὐτὰς, καὶ τὰς οἴκας αὐτῶν, καὶ τὰς σιλῶας αὐτῶν, καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν ὑπόστασιν τὴν μετ' αὐτῶν ἐν μέσῳ παντὸς Ἰσραὴλ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπανίσταται γὰρ ἡ κλίσις τοῖς ἐπανισταμένοις Θεῷ, καὶ μαρτυρία γίνεται Μωϋσῆ, ὅτι ἐκ ἐξ ἐπιδρομῆς τὴν ἱερῶσύνῳ περιέσπασεν εἰς τὸν ἀδελφόν, ἀλλὰ Θεὸς ἡ δωρεά. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄμα λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐρμηνεύει ὁ λόγος, καὶ ἡ μαρτυρία τὸ ἔργον· καὶ ὁ θάνατος πικρότατος, οἷος ὁ δαιμονίωντων, οἱ ζῶντες εἰς ἄδ' καταβήσονται. (1) καὶ προείπεν αὐτοῖς ἄνα κατὰ Θεὸν Μωσῆς, ὡσεὶ τὸ δαιμονίωντων κατὰ Χριστὸν πάθος ἐν αὐτοῖς ὑποτυπῆται. τοῖς δὲ προηγουμένοις συνεφέλκεται τὰ ἀκολυθήματα, οἴκοι καὶ κλήνη καὶ τὸ πέρασ, ἐκάλυψεν αὐτὰς ἡ γῆ.
Ματθ. 9. 13. 49, ἐξελεύσονται γὰρ Φησὶν οἱ Ἄγγελοι, καὶ 50. ἄφοριῶσι τὰς ἀσεβεῖς ἐκ μέσθ τῶν δικαίων, καὶ ἐκβαλῶσιν αὐτὰς εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. ἀδειγμα ἐν ταῦτα τὰ τέλας. (2)

ζ. Οἱ ὀφθαλμοὶ (3) ὑμῶν ἐώρων πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὰ μεγάλα, ἡ. ἃ ἐποίησεν ἡμῖν σήμερον. Καὶ φυλάξαθε πάσας τὰς ἐντολάς αὐτῆς, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἵνα ζῆτε, καὶ πολυπλασιασθῆτε, καὶ κληρονομήσητε τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσατε αὐτήν. Ἴνα μακροήμεροῦσθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖναι αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτὰς, γῆν ἡ. ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι. Ἔσι γὰρ γῆ εἰς ἣν σὺ ἐσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσῃ αὐτήν, ἔχ' ὡσπερ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐστίν, ὅθεν ἐκπορεύεσθε ἐκεῖθεν, ὅταν σπέρωσι τὸν σπόρον, καὶ ποτίζωσι τοῖς ποσὶν αὐτῶν, ὡσεὶ κῆπον λαχανίας. Ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν σὺ ἐσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσῃ αὐτήν, γῆ ὄρενή

A καὶ πεδινή, ἐκ τῆς ὑετῆς τῆς ἔρανης πίεται ὕδωρ.

ιβ. Ἦ, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς ἐπισκοπεῖται αὐτῷ διαπαντός, οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου τῆς Θεῆς ἐπ' αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐνιαυτῆς ἕως σιωτελείας τῆς ἐνιαυτῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. [Ἐπισκοπεῖται τῆς ἐπαγγελίας τὴν γῆν διαπαντός, ἦγεν ἐκζητεῖ αὐτῷ, κατὰ τὰς ἄλλας ἐρμηνεύσας.] ταῦτα δὲ λεγόμενα, τὸν μὲν μερακιώδη προτρέπεται Ἰσραὴλ, ἡμῖν δὲ νοητῶς ἐπιβάλλειν δίδωσι (4) τοῖς λεγομένοις. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ πάσης τῆς κλίσεως ποιητῆς, καὶ τῆς ἐλέως αὐτῆς πληρῆς ἡ γῆ· καὶ ἔμᾳλλον (5) ταύτῳ ἐφορεῖ ἢ ἐκείνῳ, εἰ μή τι διὰ τὴν τῶν οἰκητόρων βουβείαν. ὅπερ δὲ εἶπον, δίδωσιν εἰνοεῖν, ὡς ἔπερὶ γῆς αἰδητῆς αὐτοῖς διελέγετο, ἀλλὰ περὶ νοητῆς καὶ τοῖς ἐξ ἔρανης ὄμβροισ πιαυομένης, καὶ μηδὲν ἐκ τῆς τῆς κόσμου σοφίας καὶ γῆινης μεταλαμβάνουσης, τῆς ὑπὸ πόδας κειμένης, διὰ τὸ ταπεινὸν καὶ χαμαιζήλον. ταύτῳ τὴν γῆν, εἶπεν τὴν Ἐκκλησίαν ἡ. διαπαντὸς ἐφορεῖ ὁ Θεὸς, ἀπ' ἀρχῆς τε τῆς ἐνιαυτῆς (6) καὶ ἕως τῆς σιωτελείας τῆς ἐνιαυτῆς. τῆτον γὰρ καὶ ἐκάλεσεν Ἡσαΐας ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτὸν, κατ' ὃν ἐπέλαμψεν ὁ Ἠσ. 61. 1. μονογενῆς τῆς Θεῆς λόγος, καὶ ὡς ὑετὸς κατέβη ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐπιβλέπει ἐπὶ πάντα τὰς κατοικῆντας τὴν οἰκουμένην, ἡ. τρετέσι τὴν αὐτῆς Ἐκκλησίαν. οἱ ὀφθαλμοὶ
Ψαλ. 33. 15. ἡ. γὰρ αὐτῆς, Φησὶν, ἐπὶ δικαίους, καὶ ὡτα αὐτῆς εἰς δέησιν αὐτῶν.

ιγ. Ἐὰν δὲ ἀκοῆ ἀκούσητε πάσας τὰς ἐντολάς αὐτῆς, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου.

ιδ. Καὶ δώσει τὸν ὑετὸν τῇ γῆ σου κατ' ὄραν ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς πρῶτον καὶ ὄψιμον, καὶ εἰσοίσεις τὸν σιτόν σου, καὶ τὸν οἶνον σου, καὶ τὸ ἔλαιόν σου.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Περὶ τῶν δαιμονίωντων τὰ δε λέγει ὁ Θεὸς Χρυσόστομ. (ἐν τῇ 477. σελ. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆς Μοντφ. ἐκδόσ. ἐν τῷ 4. περὶ Ἀκαταλήπ. λόγ.) Καὶ τί δῆποτε τὰς δαιμονίωντας, καὶ τῇ μανίᾳ πονηρᾷ κατεχομένης εἰσαγάδει κελδοῖε τότε ὁ διάκονος, καὶ κλίνει τὰς κεφαλὰς; τίος ἐνεκεν τῆτο ποιῆ; ἄλλοις πονηρᾷ καὶ χαλεπῇ τῶν δαιμόνων ἐστὶν ἡ ἀνέργεια, ἄλλοις παντὸς σιδήρε δικατωτέρω. κατὰπερ ἐν δικαστῆ προόδοι ἔχοντες, καὶ ἐφ' ὑψηλῆ τῆ βήματος καθεζέσθαι μέλλοντος, οἱ δεσμοφύλακες τὰς τὸ δεσποτήριον εἰκέντας ἀπαντας ἐξαγαγόντες τῆ οἰκῆματος, πρὸ τῶν κινηλίδων καὶ τῶν τῆ δικαστῆρε παράπετασματῶν καθίζωσιν αὐχμῶντας, ῥυπῶντας, κομῶντας, βράκια περιβεβλημένους· ἔτω δὴ καὶ οἱ πατέρες εἰνομαθῆσαν, τῆ Χριστῆ μέλλοντος ὡσπερ ἐφ' ὑψηλῆ προκαθεζέσθαι βήματος, καὶ ἐπ' αὐτῶν φαίνεσθαι τῶν μυσηρίων, τὰς δαιμονίωντας κατὰπερ δεσποτῆτας τινὰς εἰσαγάδει, ἔχ' ἵνα βουβείας ὑπέχωσι τῶν πεπλημμελημένων, κατὰπερ ἐκεῖνοι οἱ δεδεμένοι, ἐδ' ἵνα κόλασιν ὑπομένωσι καὶ τιμωρίαν, ἀλλ' ἵνα τῆ δῆμε καὶ τῆς πόλεως ἀπάσης ὄδον παρέσθης, κοιναὶ περὶ αὐτῶν ἱετηρία γίνωνται, πάντων ὁμοθυμαδὸν τὸν κοινὸν δεσποτῆτι ὑπὲρ αὐτῶν ἐξαιτημένων, καὶ ἐλεῆσαι παρακαλῆνταν μετὰ σφοδρᾶς τῆς βοῆς. ἐκ τέτων ἐν δῆλον, ὅτι ἔζωντες εἰς ἄδ' καταβάνωσιν οἱ δαιμονίωντες, ὡς Φησὶν ὁ Ἀπολίναρ.

(2) Τὰ αὐτὰ ἐν ἐπιτομῇ καὶ ὁ Προκόπ. ἐν σελ. 1277.
(3) Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ. ἀ. εἰρημ. ἐκδόσ.
(4) Ἡμᾶς δὲ νοητῶς ἐπιβάλλειν ποιῆ. αὐτὸς γὰρ, κλ. ὁ τῆς Λύγ. κῶδ.
(5) Πλέον δὲ γῆν ἐφορεῖ διὰ τὴν τῶν οἰκητόρων βουβείαν. ἡ νοητῆ δὲ γῆ ἔρανοις ὄμβροισ πιαίνεται, μηδὲν ἐκ τῆς, κλ. ὁ αὐτ.
(6) Τῆ ἐκλεκτῆ, κατὰ τὸν Ἡσαΐαν, ἐνιαυτῆς, ἕως τῆς σιωτελείας, κατ' ὃν, κλ. ὁ αὐτ.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρώϊμον κ' ὄψιμον ἡμῖν δὲ τοῖς τελειότεροις τὸν διὰ τῶν Προφητῶν πρώϊμον ὄντα, καὶ τὸν ἐπὶ τῆς αὐτῆς εἰσαρχῆς παρουσίας ὄψιμον ἐκπεμφθέντα ἐπ' ἑσχάτῃ τῶν ἡμερῶν. ἔτω γὰρ καὶ τῶν πνευματικῶν ἀπολαύσομεν χαρισμάτων.

15. ιε. Καὶ δώσε χορητάσματα ἐν τοῖς ἀγροῖς σε τοῖς κλιώσεσί σε. καὶ Φαγῶν, κ' ἐμπληθεῖς, Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ πλατωθῆ ἡ καρδιά σε, καὶ παραβῆτε, καὶ λατρεύσητε Θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

ιζ. Καὶ θυμωθεῖς ὀργισθῆ Κύριος ἐφ' ὑμῖν, καὶ συχῆ τὸν ἔβρανόν, καὶ ἐκ ἔσαι ὑετός, καὶ ἡ γῆ εἰδώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ ἀπολείψῃ ἐν τάχει ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ὑμῖν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐὰν δὲ παραβῆτε, Φησί, χήσει τὸν ὑετὸν, κατὰ τὸν Ἠσαΐαν, εἰτελεῖται ταῖς νεφέλαις τῆ μη δῆνα ὑετόν. ἰδὲ γὰρ νῦν παρ' αὐτοῖς, εἰ προφητεῖαι, εἰ πνευματικὰ χαρίσματα, λιμὸς δὲ ἀγαθῶν καὶ ἐκ τῆς γῆς ἀπόλωντο, πάλαι μὲν ἐξ εἰδωλολατρείας παραδοθέντες Βαβυλωνίοις, νῦν δὲ διὰ τὸ σαυρῶ παραδῆνα Χριστόν.

ιη. Καὶ ἐμβαλεῖτε τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν, καὶ ἀφάψετε αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἔσαι ἀσάλατα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἔργα σύμβολον ἢ χάρι. τὰ δὲ συννόμως δρώμενα πρὸς ἡμῶν, πάντως περὶ ἀνεπίπληκτα, καὶ τὸ εἰ Φαυ-
 Ματθ. 23. 5. λότητι σκαῖον ἐκ ἔχα.] Ἐμεγάλωσον [ἐν]
 » οἱ Φαρισαῖοι τὰ κρασπεδα αὐτῶν, κ' ἐπλά-
 » τῶσαν τὰ Φυλακήρια, τρεῖσι τὰ τῆς δε-
 » ξιάς ἀπηρητημένα δέλτια· πλὴν ἐγγελῶντο
 » παρὰ Χριστῆ, [εἰς] Φιλοδοξίας ἀφορμῶν,
 » καὶ ἐκ εἰς ἀνάμνησιν τῆ νόμου τὸ χρεῖμα
 » πεποιημένοι. ἐσιν ἐν ἄρα καὶ ἐνόμως ἀνο-
 » μείν, εἰ μήτις ὀρθῶς χρωτὸ τῷ νόμῳ. κ' ἔ-
 » κλη. 7. 16. τῆτό ἐσιν οἶμαι ὅπερ ἔφη Σολομών· ἐσι δὲ-
 » καιος ἀπολλύμενος εἰ δικαίω αὐτῆ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ἔσαι ἀσάλατον πρὸ
 » ὀφθαλμῶν ὑμῶν. Μακάριος γέν ὁ μελε-
 » Ψαλ. 1. 2. τῶν τὸν νόμον Κυρίου ἡμέρας καὶ νυκτός·
 » Ψαλ. 36. 31. καὶ πάλιν περὶ παντός δικαίος, ὁ νόμος τῆ
 » Θεοῦ αὐτῆ εἰς καρδίαν αὐτῆ, καὶ τὰ ἐξῆς·
 » Ψαλ. 50. 13. καὶ, διδάξω ἀνόμως τὰς ὁδοὺς σε, καὶ ἀσε-
 » βείς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι. τὸ γὰρ ἔτω τὸν
 » Θεὸν ἀγαπᾶν, ἐκ εἰ τῷ μόνον τὸν νόμον
 » αὐτῆ μελετᾶν, ἀλλὰ καὶ εἰ τῷ πορεύεσθαι
 » εἰ πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ. ἐκβαλεῖ πάντα
 » τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, τῆς τε αἰδή-

» Α τῆς καὶ τῷ λαῷ τῆ Θεοῦ ἀντικειμένης, καὶ
 » τῆς νοητῆς, πρὸς εἰς ἡ πάλῃ εἰ πρὸς αἴμα· Εφ. 6. 12
 » καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς
 » τὰς ἐξουσίας, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς
 » πονηρίας, καὶ τὸν ὄχλον ἡμῖν τῶν παθῶν
 » ἐμποιῶντα διὰ τὴν ἡμετέραν ἀπροσεξίαν.
 » ἀνδρὸς γὰρ αὐτῆ ἡμεῖς εἰδὸν διωάμεθα ποιῶν, Ἰωάν. 15. 5.
 » κατὰ τὴν τῆ Σωτῆρος Φωνίῳ. καὶ γάρ-
 » εἰσιν ἔθνη μεγάλα καὶ ἰχυρότερα ἢ μάλ-
 » λον ἡμεῖς. (1)

» Β ιθ. Καὶ διδάξετε αὐτὰ τὰ τέκνα ὑμῶν λαλεῖν αὐτὰ καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορεύομενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένους, καὶ διανισταμένους.
 » ΑΔΗΛΟΥ. Λαλεῖν αὐτὰ, ὅμοιον τῷ, 1. Θεο. 5. 17,
 » ἀδιαλείπτως προσβύχεσθε, καὶ εἰ παντὶ 18.
 » ὀυχαρισεῖτε.

» κ. Καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς
 » Γ Φλιας τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ τῶν πυ-
 » καλῶν ὑμῶν, ἵνα πολυημερεύσητε, κ' ἂν ἡμέρας τῶν ἡῶν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δῆνα αὐτοῖς, καθὼς ἂν ἡμέρας τῆ κβ. ἔβρανῶ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἔσαι εἰάν ἀκοῆ εἰσακήσθητε πάσας τὰς ἐντολάς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον ποιῆν, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν
 » Δ Θεὸν ἡμῶν, καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ, καὶ προσκολλησθαι κγ. αὐτῷ, Καὶ ἐκβαλεῖ Κύριος πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ κληρονομήσετε ἔθνη μεγάλα καὶ ἰχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς.

» κδ. Πάντα τὸν τόπον ὃν ἂν πατήση τὸ ἴχνος τῆ ποδὸς ὑμῶν, ὑμῖν ἔσαι ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ Ἀντιλιβάνου, καὶ ἀπὸ τῆ ποταμῆ τῆ μεγάλης ποταμῆ Εὐφράτης, καὶ ἔως τῆς θαλάσσης τῆς ἐπὶ δυσμῶν ἔσαι τὰ ὄρια ὑμῶν.

» Ε τῆς ἐρήμου ἔως τῆ Ἀντιλιβάνου καὶ τῆ Εὐφράτης. εἰ ψυχαῖς νοσούντων ἀγνωστίαν Θεοῦ, καὶ προσκειμένων εἰδώλοις.
 » Ζ κε. Οὐκ ἀντισησεται ἔδαις κατὰ πρόσωπον ὑμῶν· καὶ τὸν φόβον ὑμῶν καὶ τὸν τρόμον ὑμῶν ἐπιθήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, ἐφ' ἧς ἂν ἐπιβῆτε ἐπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὶ γὰρ δικαίως φοβηρώτερον ἀνθρώποις ἢ Δαίμοσιν; ὦ καὶ θῆρες ἀγριοί, Φησὶν, εἰρωδύουσι, τὸν Ἰωβ. 5. 23. κατ' εἰκόνα τῆ Θεοῦ ἐπιγιγνώσκοντες χα-
 » ρακλήρα.

κς. Ἰδὲ

(1) Τὰ αὐτὰ συντόμως καὶ ὁ Προκόπ. εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ

κς. Ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν
 κς. σήμερον δὺλογίας ἢ κατάρας. Τὰς
 δὺλογίας, εἰὰ ἀκῆσητε τὰς ἐντολάς
 Κυρίου τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὡς ἐγὼ ἐντέλλομαι
 ὑμῖν σήμερον. Καὶ τὰς κατάρ-
 ρας, εἰὰ μὴ εἰσακῆσητε τὰς ἐντο-
 λάς Κυρίου τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ
 ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καὶ πλα-
 νηθῆτε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλαμι
 ὑμῖν, πορευθέντες λατρεύειν Θεοῖς
 ἑτέροις, ὅσους οἴδατε.

Δδβτ. 30. 15. ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ἐτέρωθι Φησι, τὴν ζωὴν
 καὶ τὸν θάνατον. ἕκαστος γὰρ Φησι διὰ τῶν
 αὐτῶν ἔργων ἐπιλαμβάνεται, καὶ περι-
 δράττεται ἕπερ καὶ βέλεται.

Δδβτ. 30. 15. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν δὺλογίαν καὶ
 τὴν κατάραν, καὶ ἀλλαχῶς, τὴν ζωὴν καὶ
 τὸν θάνατον· ἐπεὶ καὶ διὰ πυρὸς αὐτοῖς
 ἐχρημάτισε, δηλῶν, εἰὰ μὴ ὑπακῆση,
 τὸ Φῶς· εἰὰ δὲ παρακῆση, τὸ πῦρ.

κθ. Καὶ ἔσα ὅταν εἰσαγάγῃ σε
 Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τὴν γῆν ἣν δια-
 βαίνεις ἐκεῖ κληρονομήσῃ αὐτῷ, καὶ
 δώσεις τὴν δὺλογίαν ἐπ' ὄρους Γαρι-
 ζίν, ἢ τὴν κατάραν ἐπ' ὄρους Γαιβάλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐρμηνεύεται τὸ
 μὴ Γαριζίν, ὄρος λευκωμένων, ἢ δια-
 τομῆ παροικίας αὐτῶν· τὸ δὲ Γαιβάλ, ὄρος
 μεματαιωμένων, ἢ ὠδίνων αὐτῶν. εἰκότως
 ἄρα ἐφ' ἧς μὴ αἰ δὺλογίαν, ἐφ' ἧς δὲ αἰ κα-
 τάραν. καίτοι δὲ ταῦτα κατὰ τὸ ἀνατο-
 λικὸν μέρος Ἰεριχῆς ἐπέκεινα τῶν Γαλαλ
 τόπων. οἱ δὲ Σαμαρεῖται νομίζουσιν αὐτὰ
 παρακῆσαι Σικίμοις πόλει τῇ καὶ Συχέμ,
 εἰσα παρὰ τῷ Φρέατι διελέχθη Κύριος
 τῇ Σαμαρείτιδι. ἢ νῦν καλεῖται Νεάπο-
 λις, καλεῖται δὲ καὶ Σαμάρεια· (1) ἐπεὶ τὸ
 ὄρος, ὃ Φασὶ Γαριζίν ἢ τῷ Σωμῆρ, ὃς ἦν
 ἔχει τὸν Σομορῶν. ἐβεβαιώθη δὲ τὸ νομα
 μετὰ τῆς ἀποσταλείας ἐκ τῆ βασιλείας τῶν
 Ἀσσυρίων ἐγκαθίσταται τῇ γῇ. τὰ δὲ τῶν πα-
 ροικόντων (2) ἔθνη, οἱ ἀπέσρεψαν τὴν καρ-
 δίαν τῶν Σαμαρειτῶν, ὡς ἀποσρεφομένης

Α εἰ ταῖς δὺχαῖς ὄραν πρὸς τὸ ὄρος, ὡς ἂν
 ἔχοι τῶν δὺχομένων ἢ γῆ κλίμακός τε καὶ
 θέσεως. οἱ γὰρ ἱερεῖς τῶν ἔθνων τῶν ὀ-
 γνόντες, ὡς ἀνεδήμησαν Ἐσδρας βδελυτῆ-
 ρος τὰ εἰδῶλα, νόμον ἔχων Θεῷ τὸν κε-
 λούοντα τὸν εἰδωλολατρῆντα λιθοβολῆ-
 σαι, σπύσαντες ἐπῆραν ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν
 οἰκῶν τὰ εἰδῶλα, καὶ ἐν μυκῶ τινὶ τῷ Γα-
 ριζίν κατέκρυψαν ὄρος, ὡς ἢ παραδόσις
 ἔχει. καὶ κειμένων κάτω τῶν εἰδῶλων, οἱ
 Β Σαμαρεῖται προσδύχοντα, καὶ ἠγνοήκα-
 σι τῆτο. ἀδύνατον γὰρ ψόσσασαι τὴν Γρα-
 φῶν λέγυσαν, ἔμειναν ποιῆντες τὸν νόμον·
 τῷ Θεῷ, καὶ προσκινῶντες τὰ αὐτῶν εἰδῶ-
 λα. ἐπὶ δὲ τῷ ὄρει, ὅπερ ἀνόμισαν Γαρι-
 ζίν, καὶ κατασκυβάσαντες ἦρχοντο· καί-
 τοι εἰ μὴ Γαριζίν καὶ Γαιβάλ ὄρη τὰ πα-
 ρακείμενα Νεάπολι, ἄπερ εἰσὶν ὑψηλό-
 τατα, πῶς ἂν κάτωθεν ἢ τῆς δὺλογίας ἢ
 τῆς κατάρας ἦκον, ἕκατέρας ἀνω λεγο-
 μείης, καὶ πλείεσ τῷ ὕψει, ὡς νῦν ὄρα-
 ται, τυγχάνοντος; εἰς γὰρ τὸ παρ' αὐτῶν
 λεγόμενον Γαριζίν, ἢ καὶ Φ, ὡς Φασὶ,
 βαθμίσι ἀνέρχονται. ἔχει δὲ καὶ ἢ ἀκο-
 ληθία τῆς βίβλου τῷ Ἰησῶ, ὡς κατὰ ἀνα-
 τολῶν Ἰεριχῆς τὰ δύο καθέστηκαν ὄρη, εἰ-
 σα καὶ τόπος τὰ Γαλαλα δύο σημείοις
 ἀπέχοντα τῆς πόλεως. ἢ δὲ Σικίμα τῆς
 Ἰεριχῆς βορειότερα τε καὶ δυτικότερα ση-
 μείοις αὐτῆς ἀπέχουσα νβ.

Δ λ. Οὐκ ἰδὲ ταῦτα πέραν τῷ Ἰορ-
 δάνῃ, ὀπίσω ὁδὸν δυσμῶν ἢ λίξ ἐν γῇ
 Χαναάν, τὸ κατοικῆν ἐπὶ δυσμῶν
 ἐχόμενον Γολγολ πλησίον τῆς δευτέ-
 ρης ὑψηλῆς; Ὑμεῖς γὰρ διαβαίνε-
 τε τὸν Ἰορδάνην, εἰσελθόντες κλη-
 ρονομήσαί τὴν γῆν, ἢ Κύριος ὁ Θεός
 ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας
 Ε τὰς ἡμέρας, κληρονομήσετε αὐτῷ,
 καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ. Καὶ φυ-
 λάξαθε τῷ ποιῆν πάντα τὰ προ-
 ςάγματα αὐτῷ, καὶ τὰς κρίσεις αὐ-
 τῷ, ὡς ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σῆ-
 μερον.

Κ Ε Φ. Ι Β.

α. **Κ**αὶ ταῦτα τὰ προσάγματα
 καὶ τὰ κρίματα, ἢ φυ-
 λάξαθε ποιῆσαι ἐπὶ τῆς
 γῆς, ἢ Κύριος ὁ Θεός τῶν πατέ-
 ρων ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ, πά-
 σας τὰς ἡμέρας, ὡς ὑμεῖς ζήσετε ἐπὶ
 τῆς γῆς. Ἀπωλεία ἀπολεῖτε πάν-
 τας τῆς τόπων ἐν οἷς ἐλάτρευσαν
 ἐκεῖ τὰ ἔθνη τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ὅσους
 ὑμεῖς κληρονομεῖτε αὐτῶν, ἐπὶ τῶν

ὄρεων τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν θι-
 νῶν, καὶ ὑποκάτω δένδρων δασέως.
 γ. Καὶ κατασκάψετε τῆς βωμῆς αὐ-
 τῶν, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε,
 καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν Θεῶν αὐτῶν κα-
 τακαύσετε πυρὶ, καὶ ἀπολεῖτε τὸ
 δ. ὄνομα αὐτῶν ἐκ τῆς τόπων ἐκείνης. Οὐ
 ποιήσετε ἔτι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν.
 Η ε. Ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν
 ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν ἐν μιᾷ
 τῶν

(1) Ἐπὶ τῷ Γαριζίν ὄρει τῷ κατὰ τὴν Σαμάρειαν, ὃ τῶν ἄλλων ὄρων ἐστὶν ὑψηλότατον. Ἰωσήφ. α
 β. κεφ. τῷ 11. βιβλ. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ.
 (2) Ἰσ. ἀναγνωστ. ἔτω· τῇ γῇ τὰ τῶν παροικόντων ἔθνη, ἢ ἀπίστ.

τῶν Φυλῶν ὑμῶν ἐπονομάσαυ τὸ ὄνομα αὐτῶ ἐκεῖ ἐπικληθῆναι, καὶ ἐκζητήσετε καὶ ἐλδύσεσθε ἐκεῖ. Καὶ οἴσετε ἐκεῖ τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν, καὶ τὰς δύχας ὑμῶν, καὶ τὰ ἐκείσια ὑμῶν, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν ὑμῶν, καὶ τὰ πρόβατα ὑμῶν. (1)

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Κατὰ βραχὺ χειραγωγεῖ αὐτὰς πρὸς ὀσέβειαν. θύειν γὰρ ὄντας σιωνισμῶν ἐξ Αἰγύπτου, ἐπιτρέπει μὲν θύειν, ἀλλ' ἐν τόπῳ ἐν ἴνα ὕψερὸν ἀφαιρημῶν τῶ τόπῳ, παύσωνται καὶ τῶ προσάγειν θυσίας. ἔδὲ γὰρ βέλεται ὁ Θεὸς τὰς σωζομῶν βιάζεσθαι, ἀλλὰ παιδοῖ προσέρχεται αὐτὰς βέλεται.

ζ. Καὶ φάγεσθε ἐκεῖ ἐναντι Κυρίως τῶ Θεῶ ὑμῶν, καὶ ἀφρανθήσεσθε ἐπὶ πᾶσιν, ἔ ἐὰν ἐπιβάλητε τὰς χεῖρας ὑμῶν ὑμῶν, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καθότι δὴλόγησέ σε Κύριος ὁ Θεὸς σε.

η. Οὐ ποιήσετε πάντα ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε ὡδε, ἕκαστος τὸ ἀρετὸν ἐναντίον αὐτῶ. Οὐ γὰρ ἤκατε ἕως τῶ νῦν εἰς τὴν κατάπαυσιν, καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσιν ὑμῖν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ζῶντος ἄρα Μωϋσέως παρέβαινον, καὶ ὁμως σιωνισμῶν νάσκοντο. ἔ γὰρ ἤκατε, Φησὶν, ἕως τῶ νῦν εἰς τὴν κατάπαυσιν. ὅθεν ἐπ' ἀκριβείας ἐκ ἀπητῶντο φυλάττειν τὸν νόμον, ἔδὲ θυσίας προσφέρειν ἐξίω. νῦν δὲ, κατὰ τὸν Προφήτῳ, ἐν παντὶ τόπῳ θυμιάματα προσφέρεται τῷ ὀνόματι αὐτῶ, καὶ θυσία καθαρὰ.

Μαλαχ. 1. 11.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐδειξεν ὡς ἔδὲ αὐτῶ περιόντος, φυλακῆ ἀκριβῆς ὑπῆρχε τῶ νόμῳ, ἀλλ' ἐν πολλοῖς αὐτὸν παρέβαινον, καὶ ὁμως σιωνισμῶν νάσκοντο. ἔ γὰρ ἀπητῶντο ἐν τῇ ἐρήμῳ κατὰ ἀκριβείαν φυλάττειν τὸν νόμον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον, ἔ ποιήσετε πάντα ἃ ἡμεῖς ποιῶμεν ὡδε σήμερον, ἕκαστος τὸ ἀρετὸν ἐνώπιον αὐτῶ; Ἐν ἀπασι οἷς κατεσκύωσαν τόποις θυσίας προσκλήσκον τῷ δεσπότη Θεῷ, πρὶν μὲν τὴν σκηνὴν κατασκευάσαι, ἐκ λίθων αὐτοφυῶν οἰκοδομῶντες θυσιαστήρια, μετὰ δὲ τὴν ταύτης κατασκευῆν, ἐν ταύτῃ τὰς θείας λειτουργίας ἐπιτελῶντες, ἐκ ἐν ἐν μῦθοι τόπῳ ταύτας ἐπετέλεον, ἀλλ' ἐν ἐκάσῳ σαθρῶ. σιωνισμῶν γὰρ μετέβαινον, ἄτε δὴ τεσσαράκοντα χρόνους (2) ἐν τῇ ἐρήμῳ καταναλώσαντες. ἀπαγορεύει τοίνυν ἐν τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας τὰ παραπλήσια δρᾶν, ἴνα

μη πρόφασιν λάβωσι τοῖς ψυδωνύμοις θύειν Θεοῖς. παρεγγυᾷ δὲ ἐν ἐκείνῳ μόνῳ τῷ τόπῳ τὰς θείας ἐπιτελεῖν λειτουργίας, ὃν τόπον ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός, ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ καὶ θύειν καὶ ὀσχεῖσθαι παρακελεύεται. ἔσα γὰρ Φησὶν [ὁ τόπος,] ὃν ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐπικληθῆναι ἐκεῖ τὸ ὄνομα αὐτῶ, ἐκεῖ οἴσετε πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ι. Καὶ διαβήσεσθε τὸν Ἰορδάνην, καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν κατακληρονομήσει ὑμῖν, καὶ καταπαύσει ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ, καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας.

ια. Καὶ ἔσα ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῶ ἐκεῖ, ἐκεῖ οἴσετε πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν, καὶ τὰ δόματα ὑμῶν, καὶ πᾶν ἐκλεκτὸν τῶν δώρων ὑμῶν, ὅσα ἂν εὕξησθε τῷ Θεῷ ὑμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰ δὲ δόματα, οἱ λοιποὶ, τὰ ἐκείσια ἠρμύωσαν, τὰς ἐν ὅσα ἂν ἐκόντες προσκινεῖν ἐθέλησητε.

ιβ. Καὶ ἀφρανθήσεσθε ἐναντι Κυρίως τῶ Θεῶ ὑμῶν ὑμεῖς, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, οἱ παῖδες ὑμῶν, καὶ αἱ παιδίσκια ὑμῶν, καὶ ὁ Λοιτῆς ὁ ἐπὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν, ὅτι ἐκ ἔσιν αὐτῷ μερὶς ἡ κληρὸς μεθ' ὑμῶν.

ιγ. Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ἀνευέγκης τὰ ὀλοκαυτώματά σε ἐν παντὶ τόπῳ ἔ ἐὰν ἴδης.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπιλέγει σιωνισμῶν τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ. ὅπερ οἱ τῆς ἔξω φιλοσοφίας μεταβαλόντες εἰς τὸ, γνωθὶ σεαυτὸν, πολυθρύλητον, ὡς ἴδιον ἀπόφθεγμα πεποιήκασιν. [καὶ ἐπ' αὐτῆς δέφησιν αὐτὸ τῆς λέξεως ἡ Γραφή. οἱ δὲ Παροιμ. 13. 10. ἑαυτῶν ἐπιγνωμονες σοφοί. καὶ πάλιν, ἐὰν ἄσμ. 1. 8. μὴ ἐπιγνωθῆς σεαυτῷ ἡ καλὴ ἐν γυναιξί. τῆτο δὲ Θεὸς παρακελεύεται σιωνισμῶν, εἰδὼς τῆς ἀμαρτίας τὸ πλῆθος ἐν τῇ ὁρμῇ πληροῦσθαι τῇ κατὰ πρόθεσιν. ἐπὶ νῦν γὰρ ὁ λόγος πρὸς ἑαυτὸν ἐπισρέφοντος. ὅπερ ὀφθαλμῶ τῶ ἔξωθεν ὁρῶντος ἀλλότριον.]

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὡς εὐδηλον, ὅτι μὴ εἰσιν ἀφορίσματα ἢ θυσιάσματα.

ιδ. Ἄλλ'

(1) Καὶ τῶν προβάτων ὑμῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.
(2) Τεσσαράκονταετῆ χρόνον. ἡ ὡ Χαλ. ἐκδ. ὀρθότερ.

ιδ. Ἄλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὸν, ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ἐκεῖ ἀνοίσεις τὰ ὀλοκαυτώματά σου, καὶ ἐκεῖ ποιήσεις πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Πρόσεχε Φησί, μὴ ἀνεγέγκῃς τὸ ὀλοκαυτώματά σου ἐν παντὶ τόπῳ· ἀλλ' ἐν τῷ τόπῳ, ὃν ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου. Ποῖον ἔν ἐσὶν ὀλοκαυτώματι πνευματικόν; Ἡ θυσία τῆς αἰνέσεως. ἐν ποίῳ δὲ τόπῳ ταύτῃ προσφέρομεν, ἢ ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ; πᾶς τῆτο μεμαθήκαμεν; παρ' αὐτῆ τῆ Κυρίας λέγοντος· Ἰωάν. 4. 23. ὅτι οἱ ἀληθινοὶ προσκυνῶνται ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ. τῆ Γεν. 28. 16. ὅτι οἱ ἀληθῶς τῶν ἀγίων. καὶ ὁ ἅγιος τόπος οἰκίος τῷ πνεύματι, ἐμπαρέχων ἑαυτὸν πρὸς οἰκίησιν τῷ μετὰ Θεῶ, καὶ ναὸς αὐτῆ χρηματίζων.

ιε. Ἄλλ' ἢ ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ σου θύσεις, καὶ φαγῆ κρέα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς σου, κατὰ τὴν βυλογίαν Κυρίας τῆ Θεῶ σου, ἧ ἔδωκέ σοι ἐν πάσῃ πόλει. ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ φάγονται αὐτὸ, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄλλ' ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ ψυχῆς σου θύσεις, καὶ φαγῆ κρέα, ὅσα δηλοῦσι μὴ εἶναι ἀφωρίσματα, ἢ θυσιάσματα Κυρίῳ τῷ Θεῷ. ὡς ἐπιθυμῆς δέ φησιν ἐψήσεις καὶ φαγῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα ἀπαγορεύσας τὸ ἐν παντὶ τόπῳ τὰς θυσίας προσφέρειν, κρεῶν μεταλαβεῖν, εἰ ἐπιθυμήσαιεν, σιωπῶνται ἐν αἷσι κατοικῆσι πόλεσι· τῆ μὲν ἱερέως θύοντος, τῆ δὲ αἵματος εἰς τὴν γλῶττιν ἐκχεομένη. ἐκέλευσε δὲ καὶ τὸν ἀκάθαρτον σὺ τῷ καθαρῷ τῶν τοιούτων ἀδιαφόρως ἀπολαῦσαι κρεῶν. διδάσκων ὡς τὰ τοιαῦτα θύματα κοινά εἰσι. καὶ ἔθει. τῶν γὰρ δὴ θυσίων ἐκ ἐξόν ἡ τῶν τοῖς ἀκαθάρτοις μεταλαμβάνειν. ὅθεν εἰκότως ἐπήγαγε· Φάγετε αὐτὸ ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον. ταῦτα μὲν καθαρὰ ἡ, εἰς δὲ θυσίαν ἔπροσεφέρετο.

» ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον προφητεύει περὶ τῶν ἀληθῶς Ἰσραηλιτῶν, λέγων δὴ περὶ τῶν Χριστῶ δούλων, τῶν καὶ κρέα ἕτερα ἐδιόντων παρὰ τὰ εἰρημικά καθαρά. διό φησιν ὁ λόγος, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον φάγεται αὐτὸ· πρῶτον ἀκέσαντος τῆ Πέτρῳ,

A, ἀνασῶς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε· καὶ, ἃ ὁ Πραξ. 11. 7, ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνῃς.

» ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Εὐσέβιος ὁ Ἐμέσης Φησί· τινὲς τὴν δορκάδα καὶ τὴν ἔλαφον, τῶν λοιπῶν εἶναι καθαρώτερα ὑπελήφασιν. τὸ δὲ αἴτιον λέγει· καὶ γὰρ καθαρώτερον ζῶντες, τότε ταῦτα ἐκ ἡδίων. πρόβατον ἢ βῆν προσέφερον ἐμπροσθεν τῆ θυσιαστηρίου, ἵνα ἀγιαθῆ, καὶ ἔτωσ ἡδίων. δορκάδα δὲ, λέγει, ἢ ἔλαφον ἐκ ἡδίων προσεγεγκέν. διό φησιν, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον αὐτὸ φάγεσθε. ταῦτα γὰρ ἔπροσφέρετε. (1)

ις. Πλὴν τὸ αἷμα ἔφαγεσθε, ἐπὶ τῷ γλῶττιν ἐκχεῖτε αὐτὸ, ὡς ὕδωρ.

» ** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ δὲ ὡν ἢ σὰρξ, διὰ τῆτων καὶ τὸ αἷμα σωρίζεται, διατὶ τὴν μὲν βρώσιν τῆς τῶν ζώων σαρκὸς ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει, τὴν δὲ ἐν τῷ αἵματι ἀπαγορεύει μετὰληψιν, πλὴν κρέας, λέγων, ἐν αἵματι ἔφαγεσθε; ἵνα καὶ ἐν τῆτω χωρίσῃ ἡμᾶς ὁ Θεὸς τῆς τῶν θηρίων ὁμοιότητος. τῶν σὺ τῆ βρώσει τῆς σαρκὸς λαπλόντων καὶ τὸ αἷμα, ὡν τὰς σάρκας ἐδίδοσι.

ις. Οὐ διώσῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσί σου τὸ ἐπιδέκατον τῆ σίτου, καὶ τῆ οἴνου, καὶ τῆ ἐλαίου σου, τὰ πρωτότοκα τῶν βουῶν σου, καὶ τῶν προβάτων σου, καὶ πάσας τὰς βουχάσσας, ὅσας ἂν εὐξήσῃ, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰς δεκάτας τοῖς ἱερεῦσι προσφέρειν νομοθετήσας, πῶς ἔφη, ἢ διώσῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσί σου τὰ ἐπιδέκατα τῆ σίτου, καὶ τῆ οἴνου, καὶ τῆ ἐλαίου, καὶ τὰ ἐξῆς; Δύο δεκάτας ἀφιερῶσαι τῶν ὄντων προσέταξε· καὶ τὴν μὲν τοῖς Λυβίταις προσφέρεισαι, τὴν δὲ ἄλλῃ διαπιπράσκεσαι, καὶ τὴν ταύτης τιμὴν εἰς τὴν αὐτῶν δόχαιαν, καὶ τὴν τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν ὄσφραντων, καὶ τῶν προσηλύτων ἀναλίσκεσαι θεραπεῖαν.

ιη. Ἄλλ' ἢ ἐναντι Κυρίας τῆ Θεῶ σου φαγῆ αὐτὰ ἐν τόπῳ, ὃ εἰ ἐὰν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτῷ, σὺ καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου. καὶ ἀφρανθήσῃ ἐναντι Κυρίας τῆ Θεῶ σου ἐπὶ πάντα, ἢ ἐὰν ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου.

ΘΕΟΔΩ.

(1) Ταῦτα ὁ Πρεκόπιος (ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.) ἔτω· Τινὲς τὴν δορκάδα καὶ τὴν ἔλαφον τῶν λοιπῶν εἶναι καθαρώτερα ὑπελήφασιν. τὴναντίον δὲ φησιν. καὶ γὰρ καθαρώτερον ζῶντες, τότε ταῦτα ἐκ ἡδίων. τί ἐν λέγειν ἐθέλει; οἱ πρόβατον ἢ βῆν ἐδίοντες ἢ τί τοιούτων, προσέφερον ἐμπροσθεν τῆ θυσιαστηρίου, ἵνα ἀγιαθῆ, καὶ ἔτωσ ἡδίων. δορκάδα δὲ, λέγει, ἢ ἔλαφον ἐκ ἡδίων ἔτε θύσαι ἔτε προσεγεγκέν. προσέφερον γὰρ οἱ ἐν τῆ πόλει ὅπερ ἡ ναὸς, ἢ γὰρ ἢ κισσῶν. ἐπ' ἐλάφῳ δὲ καὶ δορκάδος καὶ ψιλῶς ἀγιαθῆσαι μόνον ἀπέεργετο, πόσα μᾶλλον τὸ θύειν; ὅσα ἐν, φησὶ, μὴ παρὰ τὴν σκυλιῶν ἢ τὸν ναὸν θύειτο, βρώσιμα μὲν, ἀλλ' ἐδὲ τῶν ἀνιέρων ζώων διέφερον, εἰ καὶ τύχοι ὄντα τῶν ἱερῶν. ταῦτα μὲν ἐν ἐν παντὶ τόπῳ τρώγειν ἐξῆν· τὰ δὲ ἅγια ἐν μίῳ τῷ ἐπιλεγέντι τόπῳ ὑπὸ Θεῶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εὐωχεῖσθαι δὲ αὐτὰς ἐκέλευσε παρὰ τὸν θεῖον νεών. ταῦτα δὲ ὁ πάνσοφος νομοθέτης Κύριος τῆς τῶν ψυδωνύμων αὐτὰς Θεῶν πλάνης ἐλάβθε-
ρων. ἐπειδὴ γὰρ ὁ τῆς ἀσεβείας διδάσκα-
λος διὰ γαστριμαργίας ἢ φιληδονίας ἔξαν-
δραποδίζων τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, ταῖς
τῶν Δαιμόνων ἐορταῖς πολλὰς ἀνέμιξε παι-
γνίας, ἐκείνης τὸν Ἰσραὴλ ἀπαλλάττων τῆς
πλάνης ὁ δὲ μήχανος Κύριος, καὶ τὰ περὶ
τῶν ἐορτῶν νόμοθέτησε, καὶ τὰς θυσίας
συνεχώρησε, καὶ τῶν μουσικῶν ὀργάνων
ἠνέχετο, καὶ δὴ ὡχεῖσθαι προσέταξε, ταῖς
τοιαύταις ψυχαγωγίαις τῶν τῶν αἰδῶλων
ἐκκόπῳ ἀσέβειαν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐκείνα, Φησὶ, τὰ
μὴ ἀφοριδίστα εἰς θυσίαν Κυρίῳ τῷ Θεῷ
συγκεχώρηταί σοι ἐδίειν· τὰ δὲ ἅγια ἐν
μόνῳ τόπῳ αἰ τῷ ἐκλεγομένῳ ὑπὸ τῆς Θεῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ γὰρ ἅγια καὶ ἀνωτέρω
Φησὶν, ὁ καθαρὸς μόνος ἐδίει. τῶν δὲ αἰ-
τίαν τῆς κωλύειν αὐτὰς αἵματος ἐδίειν πα-
ρεδίκαμεν ἐν τοῖς εἰς τὸ Λαβιτικόν. (1)

ιβ. Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐγνατα-
λίπης τὸν Λαβιτικὸν πάντα τὸν χρόνον
κα. ὅσον ζῆς ἐπὶ τῆς γῆς σε. Ἐὰν δὲ ἐμ-
πλατύνῃ Κύριος ὁ Θεός σε τὰ ὄριά-
σε, καθάπερ ἐλάλησεν ἐν σοὶ, καὶ
ἐρεῖς, Φάγομαι κρέα, εἴαν ἐπιθυμή-
σῃ ἢ ψυχὴ σε ὡς φαγεῖν κρέα, ἐν
πάσῃ ἐπιθυμίᾳ τῆς ψυχῆς σε φαγεῖν
κα. κρέα. Ἐὰν δὲ μακρότερον ἀπέχη σε
ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ
Θεός σε ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ
ἐκεῖ, καὶ θύσεις ἀπὸ τῶν βοῶν σε, ἢ
ἀπὸ τῶν προβάτων σε, ὧν ἂν δῶῃ σοι
Κύριος ὁ Θεός σε, ὃν τρόπον ἐνετει-
λάμην σοι, καὶ φαγεῖν ἐν ταῖς πό-
λεσί σε κατὰ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς
καβ. ψυχῆς σε. Ὡς ἔδεται ἡ δορκὰς καὶ
ἡ ἔλαφος, ἔτω φαγεῖν αὐτό· ὁ ἀκά-
θαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύ-
τως ἔδεται αὐτό.

κγ. Πρόσεχε σεαυτῷ ἰσχυρῶς τῆ
Φαγεῖν (2) αἷμα, τὸ γὰρ αἷμα αὐτῆ
καδ. ψυχῆ· ἔβρωθήσεται ἡ ψυχὴ μετὰ
καε. τῶν κρεῶν. Οὐ φαγεῖτε, ἐπὶ τῶν
καε. γλῶττι ἐκχεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ. Οὐ φα-
γεῖτε αὐτό, ἵνα εὐσοὶ γένηται καὶ τοῖς
ἰσίοις σε μετὰ σὲ εἰς τὸν αἰῶνα, εἴαν
ποιήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρετὸν ἐναν-
τι Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε συνεχώρη-
σεν ἀπαγορῆ τῶν τῆς αἵματος βρωσίν; Ἐφη
» μὴ καὶ αὐτὸς ὁ νομοθέτης, ὅτι τὸ αἷμα
» αὐτῆ ψυχῆ αὐτῆ ἐστὶ. πλὴν οἶμα τὸν νό-

Α μὴ καὶ ἕτερον πραγματεύεσθαι. τῶν μαι-
φόνων γὰρ αὐτῶν ἰατρὸν γινώσκω. εἰ γὰρ
τὸ τῶν ἀλόγων αἷμα φαγεῖν, ψυχῶν ἐστὶ
φαγεῖν, πολλῶ μᾶλλον ἀνόσιον τὸ τῶν λο-
γικῶν ψυχῶν χωρῖσαι τῆ σώματος.

κδ. Πλὴν τὰ ἅγια σε, ἃ ἄν σοι
γένηται, καὶ τὰς δούλας σε λαβῶν
ἔξεις εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃται
Κύριος ὁ Θεός σε αὐτῷ ἐπικληθῆναι
Β τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ.

κε. Καὶ ποιήσεις τὰ ὀλοκαυτώ-
ματά σε, τὰ δὲ κρέα ἀνοίσας ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε, τὸ
δὲ αἷμα τῶν θυσιῶν σε προχεεῖς πρὸς
τῶν βάσιν τῆς θυσιαστηρίῳ Κυρίῳ τῷ
Θεῷ σε, τὰ δὲ κρέα φαγεῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Διατέλλει δὲ καὶ τῶν θυσιῶν
τῆς ὀλοκαυτώσεως καὶ τῆς σωτηρίῳ. ἐπὶ
Γ μὴ ἐκείνης, ἀνάγεσθαι τὰ κρέα βεβόμε-
νος ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ἐπὶ δὲ ταύτης, τὸ
μὴ αἷμα προχεῖν ἐπὶ τῶν βάσιν τῆς θυ-
σιαστηρίῳ, τὰ δὲ κρέα ἐδίεισθαι.

*** * ΜΑΞΙΜΟΥ.** Τὶ ἐστὶ τῶν ἀλόγων
ζῶων σώματα ἢ αἷματα, δι' ὧν λατρεύον-
τες οἱ Ἰσραηλίται, τὰ μὴ σώματα ἡδίων,
τὰ δὲ αἷματα ἐκ ἔτι, πρὸς δὲ τῶν βάσιν
κύκλῳ τῆς θυσιαστηρίῳ προσέχεον; τῶν
Δ εἰσαγομένων πρὸς ὀσέβειαν τύπον ἔφε-
ρον οἱ πάλα τῷ Θεῷ κατὰ νόμον ἐν σκιά
λατρεύοντες, μόλις καὶ αὐτὰ τὰ φαινό-
μενα τῶν τυπικῶν συμβόλων διατάγματα
νοῆσαι διδάσκοντες. ἐπειδὴ ἔν ἐκ ἐκείνοις
προηγμενίως, ἀλλ' ἡμῖν ὁ νόμος ἐδόθη,
κατὰ Χριστὸν πνευματικῶς δι' ἡμῶν τελει-
μενος, σκοπήσωμεν τῶν τότε θυμάτων
μετ' ὀσεβείας τὸν λόγον. Ὁ πρὸς ὀσε-
βειαν εἰσαγόμενος, περὶ τῶν ἔργων διδασ-

Ε κόμος τῆς δικαιοσύνης, τῶν πράξιν μό-
νῳ ἐπιτελεῖ μετὰ πάσης ὑπακοῆς καὶ πί-
σεως, καθάπερ σάρκα ἐδίει τῶν ἀρε-
τῶν τὰ φαινόμενα· τῆς δὲ τῶν αἰτολῶν
λόγος, αἰ οἷς ἢ τῶν τελείων ὑπάρχει γινώ-
σις, τῷ Θεῷ παραχωρεῖ διὰ τῆς πίσεως,
μὴ διδάσκοντες τῶν συνεπεκλανθῆναι τῶ
μῆκει τῆς γνώσεως. Θεῷ γὰρ σύμβολόν-
ἐστι τὸ θυσιαστήριον, ὃ πάντες πνευματι-
κῶς θυόμεθα, καὶ τῶν ὑπὲρ διώκων πα-
Ζ ραχωρεῖμεν τῶν εἰδήσιν, ἵνα ζήσωμεν. τῆς
δὲ κατ' αὐτὸν πίσεως τόπος ἐστὶν ἢ τῆς θυ-
σιαστηρίῳ βάσις. θεμελίον γὰρ ἢ πίσις
ὑπάρχει, πᾶσαν τῶν οἰκοδομιῶν τῶν θεῶν
ἔργων καὶ νοημάτων βασιλεύσα· πρὸς τῶν
πᾶς μὴ διδάσκοντες τῆς ἐκ τῆς θεῶν τῆς σο-
φίας κρατήρος κατὰ τῶν γινώσιν σωφρό-
νως ἀπολαῦσαι μέθης τῶν ἐκ ἐφικλῶν αὐ-
τῶν γνώσεων, καλῶς ποιῶν προχεεῖ τῆς λό-
γος, ταχέσι τῶν ὑπὲρ διώκων λόγων τῶν
γινώσιν τῆς πίσει παραχωρεῖ. ὡς ἐν τύπον
τῶν κατ' ὀσεβειαν εἰσαγομένων ὁ παλαιὸς

CCC CC 2

λαὸς

(1) Ἐν κεφ. 7. σελ. 997. καὶ 17. σελ. 1075, καὶ 1076. ὅρα δὲ καὶ τὰ ἐν σελ. 156.

(2) Τῆ μὴ φαγεῖν. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

λαὸς φέρων, ἐδίδοντες τῶν θυομείων τὰς σάρκας, τὸ αἷμα πρὸς τὴν βασίαν τῆς θυσιᾶς προσέχεον, ἔδιδάσκοντες διὰ τὸν νηπιάζοντα λογισμὸν, τῆς τῆς θυομείας μουσικῆς ἐφικέσθαι γνώσεως. Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, τὴν ἀπόρρητον θύων θύσαν, ἑαυτὸν, μετὰ τῆς σαρκὸς καὶ τὸ αἷμα δίδωσι τοῖς τὰ αἰδητήρια τῆς ψυχῆς διὰ τὴν τελειότητα γεγυμνασμένα ἔχοντες πρὸς διάκρισιν καλῆ τε καὶ κακῆ. ὁ γὰρ τέλειος ἔστι μόνον τὴν τῶν εἰσαγομείων τάξιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν προκοπιόντων διαδραμῶν, ἐκ ἀγνοῦν τῶν ὑπ' αὐτῆ κατ' ἐντολὴν γενομένων τῆς λόγος· ἀλλ' ἐκείνους πνευματικῶν διαπιῶν, πᾶσαν ἐδίδει διὰ τῶν ἔργων τὴν σάρκα τῶν ἀρετῶν, πρὸς τὴν κατὰ τὴν γνώσιν ἀναβιβάζων τὴν τῶν θυομείων κατ' αἰδησιν νόσιν.

κη. Φυλάσσε καὶ ἄκε καὶ ποιήσεις πάντα τῆς λόγος, ἔσ' ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου δι' αἰῶνος, εἰὰ ποιήσης τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρετὸν ἐνώπιον Κυρίου τῆ Θεοῦ σου. Ἐὰν δὲ ἐξολοθρεύσῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὰ ἔθνη, εἰς ἃς σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσῃ τὴν γῆν αὐτῶν, ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτῆς, καὶ κατοικήσῃς ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐκζητήσῃς ἐπακολοθεῖν αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξολοθρευθῆναι αὐτῆς ἀπὸ προσώπου σου, λέγων, πῶς ποιῶσι τὰ ἔθνη ταῦτα τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ποιήσω καὶ γὰρ.

λα. Οὐ ποιήσεις ἔτω Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. τὰ γὰρ βδελύγματα ἃ Κύριος ἐμίσησεν, ἐποίησαν τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ὅτι τῆς ἕως αὐτῶν, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν κατακαύσιν ἐν πυρὶ τοῖς Θεοῖς αὐτῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἰτιάται τὸ θύειν τὰ ἑαυτῶν τέκνα τῆς ἀνθρώπου τοῖς Θεοῖς τῶν ἔθνων, ὡς ὠμὸν καὶ ἀπάνθρωπον, ὡς βδελυκτόν. καὶ τῆς λέγοντας θύσαι Θεοῖς τῶν ἔθνων ἔστι μόνον ἀποσρέφουσα δεῖ. ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκούω τοῖς λόγοις αὐτῶν μὴ ὑπέχειν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Εὖ γε ὁ νομοθέτης ἀποφάσκει παντελῶς τῶν πλανωμένων τὴν μίμησιν, καὶ ἀποφοιτῶν εὖ μάλα κελούβει τῆς ἀνηλεῆς τῶν τέκνων σφαγῆς. Φθο-

ρὰς δὲ καὶ λυμαιῶνας τῆς ἀνθρωπότητος τῆς Φιλαιμάτης τε καὶ ψυδωνύμης ἐλέγχει Θεός, καὶ αὐτῆς ἀγρίως τῆς τῆς ἀναγκαιᾶς Φιλοσοφίας ἀτιμάζοντας νόμους διὰ τό γε σφίσι δοκῶν. (1) ἐκλίσε γὰρ εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα, καὶ σωτήριοι αἱ γενέσεις τῆς κόσμου, καὶ ἐκ εἶναι ἄδὲ βασιλεῖον ἐπὶ γῆς. Φθόνῳ δὲ διαβόλῃ θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. καὶ ἡ μὲν θεία θέλησις ἀνατρέπει θάνατον, καὶ καταλύει Φθορὰν, καὶ τὸ ἐκ εἶναι τὰ ὄντα μισέοι δὲ ταῖς τῶν Δαιμόνων πλεονεξίαις σεσαγλωδωμένοι πρὸς πλάνησιν, καθάπερ ἡδύσματα καὶ τῶν ὅτι μάλιστα χρησῶν καὶ δόξασμάτων προσκομίζεσι τῷ Σατανᾷ τῶν ἐπὶ ζωῇ γεγονότων τὸν ὄλεθρον, καὶ τῶν ἐκλισμένων εἰς τὸ εἶναι τὸν θάνατον. δόξασματα τοῖσι τῆς ἐσχάτης ἐδαίξε διαβολῆς τὰ παρ' ἐκείνης ἐμπλεω, καὶ φύσιν ἀδικημένῳ, καὶ τῆς τῆς πολυδουκῆς πολυπαιδίας πεπατημένης θεομῆς· μετασβῶν εὖ μάλα τὸν ὄλεθρον καὶ μισόκακον ὡς τῶν ἀκρωμείων ἐπὶ τὸ χρυῶν τιμῶν καὶ ἀνδραγαθῶν γοργῶς ἀπερᾶσιν αὐτὸς βέλτοτε καὶ λέγοι. ἔτω δὲ πάλα μὴ τὸ ἔθος καὶ ἀσεβές, ὅτι ἐξ ἐκείνου μεχρὶ τῆς τῆς Χριστοῦ ἐπιδημίας ἔδιελιπε.

λβ. Πᾶν ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, τῆτο φυλάξῃ ποιῆν. ἔσ' ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτῆ, ἔσ' ἀφελῆς ἀπ' αὐτῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ ἀνθρώποι ἀμαρτάνοντες γενικῶς λόγω διχῶς ἀμαρτάνουσιν, ἢ ὑπερβαίνοντες τὰς ἐντολάς, ἢ ὑποβαίνοντες. ὅταν γὰρ μὴ ἀπὸ ἐπισημῆς πολιτοδωμέδα, μηδὲ γνώσκοντες τὰ μέτρα τῆς δικαιοσύνης, σφαλλόμεθα· καὶ ἐδὲ ὅτε ὑπερβαίνοντες τὸν κανόνα, φαντασίᾳ τῆ ποιῶν τὴν κρείττον, ἐκπίπλομεν τῆ προκαιμείας.

Ε ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ἔν μὴ ποιῶντες πάντα, ἢ οἱ πλείοντι ποιῶντες, παράνομοι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διτλὸν τὸ ἀμαρτάνειν· ἢ τὸ ὑποβαίνειν, ἢ τὸ ὑπερβαίνειν τὰς ἐντολάς. οἱ μὲν γὰρ ἐγκρατεῖς, τῷ ποιῶναι σάθμιον μέγα, ἀφωρίκασιν ἑαυτῆς τῆς Ἐκκλησίας· οἱ δὲ ὑδαρέτερον τὰ περὶ τῆς γάμης καὶ τῆς τροφῆς οἰκονομήσαντες, τῷ σάθμιον ἑαυτοῖς πεποικηκίαι μικρὸν, ἔτι τῶν τῆς βασιλείας τῆ Θεοῦ. δέδεσαι μετὰ γυναικός; εἰὰ σάθμιον σεαυτῷ μέγα ποιήσης, ἔσ' φροντίσεις τῆς γυναικός· ἀλλ' ὅρα μὴ τῆ σῆ ἀπόληται σωφροσύνη, δι' ἣν Χριστὸς ἀπέθανε. τῶν δὲ τῆς δικαιοσύνης μέτρων ἐκπίψις τέτων ἑκάτερον.

ΚΕΦ.

(1) Τὰ ἀπὸ τῆς ἐκλίσεως, ἀχρι τῆς εἰσῆλθαι εἰς τὸν κόσμον, κεταμὲν τῆ 554. σελ. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τέμ. τὰ δ' ἄλλα ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὐρηται.

πορεύσῃμεν καὶ λατρεύσωμεν Θεοῖς
 ἄλλοις, ὡς ἐκ ἡδῆς σὺ καὶ οἱ πατέ-
 ρες σου, Ἀπὸ τῶν ἔθνων τῶν περικύ-
 λω ὑμῶν, τῶν ἐγγιζόντων σοὶ ἢ τῶν
 μακρὰν ἀπὸ σοῦ, ἀπ' ἀκρῆς τῆς γῆς
 ἀκρῆς τῆς γῆς, Οὐ σωθελήσεις
 αὐτῶ, καὶ ἐκ εἰσακίσῃ αὐτῶ, καὶ ἔ-
 λείπεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῶ,
 καὶ ἐπιποθήσεις ἐπ' αὐτῶ, ἔδὲ μὴ
 κενεπάσης αὐτόν. Ἀναγγέλλων ἀναγ-
 γελῆς περὶ αὐτῶ, καὶ ἡ χεὶρ σου ἔσται
 ἐπ' αὐτῶ ἐν πρώτοις ἀποκτεῖναι αὐ-
 τὸν, καὶ ἡ χεὶρ παντὸς τῶ λαοῦ ἐπ'
 αὐτῶν. Καὶ λιθοβολήσασιν αὐτόν
 οἱ λίθοι, καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι ἐξή-
 ρσεν ἀποσησαί σε ἀπὸ Κυρίου τῶ
 Θεοῦ σου τῶ ἔξαγαγόντος σε ἐκ γῆς
 Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαυλαίας. Καὶ πᾶς
 ἄνθρωπος ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ
 προσθήσασιν ἐτι ποιῆσαι κατὰ τὸ
 ῥηθὲν τὸ πονηρὸν τῶτο ἐν ὑμῖν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ σωθέβαινον,
 ἀδελφόν, ἢ φίλον, ἢ συγγενὴ πλάνη δε-
 λουκότα, πειραδιῶμαι φενακίσαι καὶ
 ἄλλας, ἀναγκάως καὶ περὶ τῶτο νενομο-
 τήκε, καὶ προσέταξε δῆλον ἀποφαν-
 ῶμαι τὸν τῆς ἀσεβείας διδάσκαλον, καὶ
 ῥῶτον ἀφείναι λίθον τῶν τοιούτων ὑπα-
 ρκῶν λόγων· εἶθ' ἔτω πάντα τὸν λαὸν
 καταλεῦσαι τὸν ἀλιτήριον, καὶ τῇ τῶτο
 μωρίᾳ σωφροσιδιῶμαι τῶ ἄλλας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. (1) Ταῦτά ἐστι τὰ μέλη,
 καὶ ἐκλεμῖν προσέταξεν ὁ Σωτήρ, λέγων,
 δὲ ὁ ὀφθαλμός σου, ἢ ἡ χεὶρ σου, ἢ ὁ πῶς-
 σκανδαλίζε σε, ἐκκοψον αὐτά. καὶ τῶτο
 περὶ τῶν φιλήτων ἐν τάξει χεῖρος καὶ
 ὀφθαλμῶν τεταγμένων. Ἐγὰρ ῥημάς κατὰ
 τὸν οἰκίαν ὀπλίζει μελῶν.

* **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** [Πίσεως ἀδικημάτων,
 ῥῶτω φύσις καὶ γένος, οἷον τὸ τῶ Σωτή-
 ρος, ὁ φίλων πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ
 ἐστι μὴ ἄξιος.] καλὸν δὲ ἀρμόσαι τῶτοις
 (2) τὰ εἰρημικά τῶ μακαρίῳ Ἰερεμίᾳ,
 ῥῶντα ἔτως· ἕκαστος ἀπὸ τῶ πλησίον αὐ-
 τοῦ φυλάξαδε, καὶ ἐπ' ἀδελφοῖς αὐτῶν
 ἐπειθῆτε, ὅτι πᾶς ἀδελφὸς πλέρην
 ἐργασίαν, καὶ πᾶς φίλος δολίως πορεύεται.
 (3) ἕκαστος κατὰ τῶ φίλον αὐτῶ πορεύεται κα-
 τὰ τῶ πειρατόν, ἀλήθειαν ἢ μὴ λαλήσῃσι.

Α. ἰβ. Ἐὰν δὲ ἀκούσῃ ἐν μιᾷ τῶν
 πόλεών σου, ὡν Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί-
 σοι κατοικεῖν σε ἐκεῖ, λεγόντων, Ἐξῆλ-
 θον ἄνδρες παράνομοι ἐξ ὑμῶν, καὶ
 ἀπέστησαν πάντας τῶς κατοικεῖντας
 τῶ πόλιν αὐτῶν, λέγοντες, πορεύ-
 σῃμεν καὶ λατρεύσωμεν Θεοῖς ἑτέ-
 ροις, ὡς ἐκ ἡδῆς, Καὶ ἐτάσεις καὶ
 ἐρωτήσεις, καὶ ἐρδυνήσεις καὶ ἐξερδυν-
 ῆσεις σφόδρα, καὶ ἰδὲ ἀληθείης σα-
 φῶς ὁ λόγος, γεγένηται τὸ βδέλυγ-
 μα τῶτο ἐν ὑμῖν·

Β. ἰε. Ἀνελὼν ἀνελεῖς πάντας τῶς
 κατοικεῖντας ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἐν
 φόνῳ μαχαίρας, ἀναθέματι ἀναθε-
 ματιῶται αὐτῶ, καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν
 ἐν αὐτῇ.

Γ. **ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ.** Εἰ γὰρ ἀδελφῶ, καὶ
 τῶν λοιπῶν μηδεμίαν ποιῶσαι παρακε-
 λυεταί φειδῶ, μήτι γε ἄλλοτριῶν; τῶτων-
 γε τῶν ἀπειλῶν καὶ τιμωριῶν ἔχρησον οἱ
 πάλα, ἀδενεῖς οὔτε καὶ ὀβλιῶδοι, καὶ
 ἐκ τῆς μακρᾶς σωτηρίας ῥαδίως ἐκτρέπο-
 μενοι πρὸς εἶδωλα.

Δ. ἰς. Καὶ πάντα τὰ σκυλα αὐτῆς
 σωάξῃς ἐπὶ τὰς διόδους αὐτῆς, καὶ
 ἐμπρήσεις τῶ πόλιν ἐν πυρὶ, καὶ πάν-
 τα τὰ σκυλα αὐτῆς πανόημει ἐναντι
 Κυρίου τῶ Θεοῦ σου· καὶ ἔσται ἀοίκητος
 εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἀνοικοδομηθήσε-
 ται ἐτι.

Ε. ἰζ. Οὐ προσκολληθήσεται ἐν τῇ
 χερί σου ἔδὲν ἀπὸ τῶ ἀναθέματος,
 ἵνα ἀποσραφῇ Κύριος ἀπὸ τῶ θυμῶ
 καὶ τῆς ὀργῆς αὐτῆς, καὶ δώσει σοὶ ἔλεος,
 καὶ ἐλεήσει σε, καὶ πληθυνεῖ σε, κα-
 θὼς ἐλάλησε Κύριος τοῖς πατρά-
 ρισ σου, Ἐὰν δὲ εἰσακίσῃτε τῆς Φω-
 νῆς Κυρίου τῶ Θεοῦ σου, φυλάσσειν
 πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτῶ, ὡς ἐγὼ
 ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, ποιῆν τὸ κα-
 λὸν καὶ τὸ ἀρετὸν ἐναντι Κυρίου τῶ
 Θεοῦ σου.

Ζ. **ΑΔΗΛΟΥ.** Σημειωτέον, ὅτι ἀπείρη-
 ται πλησιάσαι ἢ ἀψαδαί τῶ ἀναθεμα-
 τισμῶν.

Κ Ε Φ Ι Δ.

Α. ἰοί. Ἐσε Κυρίῳ τῶ Θεῷ ὑμῶν.
 καὶ φοιθήσετε, καὶ ἐπιθή-
 σετε φαλάκρωμα ἀνα-
 θέσον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῶ.

Β. **ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ἐλλῶν οἱ λογάδες, Ἄ-
 πόλωνά τινα μυθολογῶσι Θεὸν, ὃν καὶ
 Φοῖβον ὀνομάζουσι, τῶτεσι καθαρὸν καὶ
 ἀμίαντον. τὸν αὐτὸν δὲ τὸν ἥλιον εἰνά-
 φασι. (3) Φοῖβον ἔν ἔφασκον, καὶ Φοι-
 βῶσαι

(1) Σολῆς. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(2) Ἰσ. καὶ. ὁ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. τοῖστον καὶ τὸ Ἰερεμίᾳ. ἕκαστος, κλ.

(3) Τὸν αὐτὸν δὲ εἶναι τῶ ἥλιῳ Φασί. Φοιβάζειν ἔν ἔφασκον, κλ. σὺ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 196.

βαδάει πάλιν κατὰ σωήθειαν τὴν ἐλλω-
κίω, τὸ καθαίρειν τε καὶ καθαίρεσθαι κα-
τάγε τὸ αὐτοῖς δοκῆν, καὶ τὰς παρ' αὐτοῖς
σφίσι νόμους. ἀπέρχεται δὲ ἐν ἡμᾶς τὸ θεῖον
χρησμάδιον τῶν ἔως αἰχρῶν καὶ ἀκαλ-
λεσάτων ἐπιτηδευμάτων. ἔ γάρτοι προ-
σῆκει μολυσμὸν ἡγεῖσθαι ψυχῆς τὸν σω-
ματικὸν θάνατον, ἔτε μὲν οἶεσθαι ταῖς
τῶν ὀρώτων καρδίας ἀναπομάττεσθαι ῥύ-
πον, τὴν ἐπὶ νεκρῶ θεῖον· ἐδ' αὖ ἐπὶ τῆ-
τω προσῆκει τὴν τρίχα ψιλῆν. κομιδῆ
γὰρ ἔωλον, καὶ τῆς χαμαιζήλης δόξης τὸ
χρήμα μεσόν. εὐγε δὲ ἐν ὁ νόμος τὸ, ἔ
» Φοιβήσετε, Φησὶν. ἔ γὰρ ἡ τοιαύδε κά-
θαρσις ὀνήσει ψυχῆν.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τίςιν, ἔ Φοιβήσετε,
» καὶ ἐκ ἐπιθήσετε Φαλάκρωμα ἀναμέσον
» τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῶ; Τῶν δυσ-
σεβῶν ἐθνῶν ἀπαγορεύει τὰ ἔθνη· καὶ διὰ
» μὲν τῆ, ἔ Φοιβήσετε, τὰς μαντείας ἐξέ-
» βαλε· Φοῖβον γὰρ τὸν ψυδδόμεντον ἐκά-
» λην τὸν Πύθιον· διὰ δὲ τῆ, ἔ ποιήσετε
» Φαλάκρωμα ἀνάπιον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν
» ἐπὶ νεκρῶ, τὴν τῆ πένθης ἀπηγορεύσει
» ἀμετρίαν. τινὲς μὲν γὰρ τῶν ἀλοφύλων
» ἐθνῶν τὰς τῆς κεφαλῆς ἀπέκειρον τρίχας,
» καὶ ταύτας προσέφερον τοῖς νεκροῖς· τινὲς
» δὲ τὰς τῶν γενεῶν, ἄλλοι τὰς τῶν ὀφρῶν.
» ταῦτα γίνεσθαι ὁ θεῖος ἀπηγορεύσει νόμος.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐ Φοιβήσετε. Ἐξ
» ἐλλωκίης σωήθειας ἡ λέξις παρῆσασα.
» Ἀπόλλωνα γὰρ τινὰ μυθολογῶσι Θεόν, τὸν
» αὐτὸν εἶναι λέγοντες τῷ ἡλίῳ, ὃν περ ὀνο-
» μάζουσι Φοῖβον, τὸν καθάρων δητῶν ση-
» μαίνοντες. δηλοῖ ἐν ἡ λέξις τὸ μὴ περι-
» καθαίρεσθαι. ἔ γὰρ οἶδε σώματος καθάρ-
» μὸς μολυσμὸς ἀπονήσαι ψυχῆς. τὴν ἀρ-
» χὴν δὲ μολῶειν ἐκ οἶδε νεκρὸς, ἡ λεχῶ,
» καὶ τὰ τοιαῦτα. Θεῶ δὲ μόνε περικαθά-
» ραι ψυχῆν, ἀφῆσιν τε δῆναί πλημμελημά-
» των. ὁ πεποληκεν ὁ Χριστὸς, τὸ θεῖον ἡμῖν
» δωρησάμενος βᾶπτισμα. ὡπερ γὰρ νόμον
» τὴν παραβάς κοσμικόν, ἐκ ἀν Φύγοι τὴν
» δίκην, μὴ βασιλέως ἡμέρε χαρισματῆς
» τὴν ἀφῆσιν· ἔτω τὴν προσίω τῷ φύσει

» **Ησ. 43. 25.** Θεῶ, ἀκῆσεται λέγοντος, ἐγώ εἰμι ὁ ἐξα-
» λείφω τὰς ἀνομίας σου, καὶ ἔ μὴ μνησθή-
» σομαι. τί ἐν ἐρεῖμον περὶ τῶν κατὰ νόμον
» καθάρσεων; πρῶτον μὲν, τύπον εἶναι κα-
» θάρσεως κρείττονος· ἔτι δὲ διαφέρει τῶν
» ἐλλωκίω, αἵτινες μετ' ἐπωδῶν ἐγίνοντο
» ἀλῶν τε καὶ δάφνης, κριθῆς τε καὶ θα-
» λάσσης, καὶ παρόδε διὰ πυρός. ἐφ' ὧν κυ-
» ρίως τὸ, Φοιβήσετε. τῆς γὰρ εἰδωλολα-
» τρείας τὸ χρήμα.

» **** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Τάχα τῆ ἐπὶ τοῖς
» ἀμαρτήμασι πένθης σύμβολον ἡ τοιαύτη
» λέξις. ὡπερ γὰρ εἰσιν οἱ ποῖσι Φαλά-
» κρωμα ἐπὶ νεκρῶ, ἔτωσ οἱ αἰχμώμενοι ἐπὶ

» τοῖς ἰδίοις πλάσμασιν, ἀποθέμενοι τὸν
» κόσμον τῆς νοητῆς αὐτῶν κεφαλῆς καὶ
» ξυράμενοι, Φορῶσιν ἐπ' αὐτῆς τὸ σημεῖον
» τῆ πένθης. τοῖς δὲ ἀγίοις ἐδὲν οἰκείον πρὸς
» ἐχθρῶς ἔχουσι ἐνομοθέτησιν ὁ νόμος μὴ
» ποιῆν Φαλάκρωμα ἐπὶ νεκρῶ, ὅτι, Φησὶν,
» ἄγιος ἔ Κυρίῳ τῷ Θεῶ σου.

» **β.** Ὅτι λαὸς ἄγιος ἔ Κυρίῳ τῷ
» Θεῶ σου, καὶ σε ἐξελέξατο Κύριος ὁ
» **Β** Θεός σου γενέσθαι αὐτῷ λαὸν περι-
» σιον ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπὶ
» προσώπῃ τῆς γῆς.

» **γ.** Οὐ φάγεσθε πᾶν βδέλυγμα.
» **δ.** Ταῦτα τὰ κλιῶν ἄ φάγεσθε· μόχον
» ἐκ βοῶν, καὶ ἀμνὸν ἐκ προβάτων,
» καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν.

» **ΕΥΣΕΒΙΟΥ.** Ὑπαγορεύει (1) τὰ μὲν
» ἐδῆν, τὰ δὲ μὴ ἐδῆν· ἐχ' ὅτι κοινόν τι,
» ἀλλὰ διὰ δύο προφάσεις. μίαν μὲν, ὅσα
» ἐν Αἰγύπτῳ προσεκυῶν ἐδῆσθαι προσάττει,
» ἵνα διὰ τῆς καταφρονῶσιν αὐτῶν, καὶ μὴ
» Θεῶ νομίζωσιν, ἐν οἷς ἐσὶν ὁ βῆς, καὶ τὸ
» πρόσβατον, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ὅσα δὲ ἐν
» Αἰγύπτῳ ἡδῆν ἀτάκτως καὶ λαίμαργως,
» ἀπαγορεύει· οἶον, τὸ ὕιον, (2) ὁ καὶ ἡτη-
» σαν ἐν τῇ ἐρήμῳ. δι' ἐτέραν δὲ προφάσιν
» τοιαύτῳ· ἡ κοινὴ φύσις πολλάκις προλα-
» βῆσα ἐβδελύξατο, τὰ μὲν, διὰ τὸ μέγε-
» θος· τὰ δὲ, διὰ τὸ δυσειδές· τὰ δὲ, διὰ
» τὸ νεκρῶν ἀπογοῦεσθαι· τὰ δὲ, κατὰ πρό-
» ληψιν μίσους. ὅσα ἐν προέλαβεν ἡ σωή-
» θεια, ἐκ ἀνέτρεψεν ὁ νόμος. ἐκείνα δὲ
» μόνε ἠάγκασεν, ὧν τὰ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ
» προσεκυῶν, τὰ δὲ λαίμαργως ἡδῆν. πᾶν
» δὲ νεκρομαῖον ἀπαγορεύει ἐδῆν, ὅτι καὶ
» πρὸ νόμος ἡ σωήθεια.

» **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐσὶ δὲ ἐν ἐκ ἀσυμφα-
» νῆς, ὅτι βεβηλοῖ μὲν τι τῶν ὄντων ἡκῆσα
» ὁ νόμος· πάντα δὲ καθάρὰ τοῖς καθάροις·
» ἀλλ' εἰς ἡθῶν ποιότητος ἀνθρωπίνων τὸ
» ἐκάστῃ τῶν ζώων φυσικὸν εὐ μάλα παρα-
» λαβῶν ὀνήσειν ἔ μετρίως. (3)

» **ε.** Ἐλαφον, καὶ δορκάδα, καὶ
» βῆβαλον, καὶ τραγέλαφον, καὶ πύ-
» γαργον, καὶ ὄρυγα, καὶ καμηλο-
» πάρδαλιν.

» **ζ.** Πᾶν κλιῶν διχληλῆν ὀπλιῶν,
» καὶ ὀνυχισηρᾶς ὀνυχίζον δύο χηλῶν,
» καὶ ἀνάγον μηρυκισμὸν ἐν τοῖς κλιῶ-
» σι, ταῦτα φάγεσθε.

» **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** (4) Τὸ μὲν διχληλῆν ἐπὶ
» τῆς ὀπλῆς, τὴν πορείαν, κατ' ἰὼ πρὸς
» πᾶν ὅτι ἐν ἐρχόμεθα τῶν ἀγαθῶν σπασμα-
» μάτων ἐμφανῆ ἄν· ὁ δὲ μηρυκισμὸς, τὸ
» ἄνω τε καὶ κάτω ποιῆν τῆς θεοπυδῆς
» Γραφῆς τῆς λόγους, καὶ οἶον ἀναμασάσθαι
» καὶ

(1) Ἀπαγορεύει. ἐν σελ. 1013. ὅπερ τὸ αὐτὸ περιληπτικότερ. κῆται, καὶ ἐλλειπέτερ.

(2) Ὡς τὸν ὕν αὐτ. ὁρθότερ. εἰ γὰρ ὕιον ἀναναγνωσέον, προθετέον τὸ, κρέας.

(3) Μικρὸν διαφέρει τῆς τῆς αὐ σελ. 1017.

(4) Τῆ Ὁριγένους ἐστὶ, κείμενον ἐν Τόμ. 2. σελ. 589. τῆς τῆ Ρα. ἐκδότ.

καὶ καταλεπθῶναι ἐρδύνας τὰ κεκρυμμένα τῶν θεωρημάτων.

ζ. Καὶ ταῦτα ἔφαγεθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν διχηλόντων τὰς ὀπλάς, καὶ ὄνυχισόντων ὄνυχισῆρας· τὸν κάμηλον, καὶ δασύποδα, καὶ χοιρογρύλιον· ὅτι ἀνάγκησι μηρυκισμῶν ταῦτα, καὶ ὀπλῶν ἔδιχηλῶσιν, ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἐσὶ.

* * ΝΕΙΛΟΥ. Χοιρογρύλιοι εἰσιν ἔθνη ἀκάθαρτα, τὰς σίτολας δεξάμενα τῆ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ.

η. Καὶ τὸν ὄνυχον, ὅτι διχηλεῖ ὀπλῶν τῆτο, καὶ ὄνυχίζει ὄνυχας ὀπλῆς, καὶ τῆτο μηρυκισμῶν ἔμηνυαται, ἀκάθαρτον τῆτο ὑμῖν ἐσὶν. ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν ἔφαγεθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἔχ' ἄψαθε.

θ. Καὶ ταῦτα φάγεθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι, πάντα ὅσα ἐσὶν ἐν αὐτοῖς πτερυγία καὶ λεπίδες φάγεθε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (1) Τῶν πτερωτῶν, οἷμα, ὅσα μὲν σκόλοπας ἔχει κατωτέρω τῶν γονάτων ὑπὲρ τὰς βάσεις, καθαρὰ εἶναι βέλεται· ὅσα δὲ μὴ, ἀκάθαρτα.

- ι. Καὶ πάντα ὅσα ἔστιν ἐν αὐτοῖς πτερυγία ἔδὲ λεπίδες, ἔφαγεθε ἀκάθαρτα ταῦτα ἔσται ὑμῖν. Πᾶν ἰβ. ὄρνεον καθαρὸν φάγεθε. Καὶ ταῦτα ἔφαγεθε ἀπ' αὐτῶν· τὸν ἀετὸν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἀλκίον, καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἰλιόνα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, (2) Καὶ σαρδόν, καὶ γλαῦνα, καὶ λάρων.

- ιγ. Καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἰλιόνα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, (2) Καὶ σαρδόν, καὶ γλαῦνα, καὶ λάρων.
- ιδ. (3) Καὶ ἰέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, καὶ ἐρωδιόν, καὶ κύκνον, καὶ ἰβιν, καὶ καταράκλιον, καὶ ἔποπα, καὶ πορφυρίωνα, καὶ νυκτιμόρακα, καὶ πελεκάνα, καὶ χαράδριον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, (4) καὶ νυκτιγρίδα.

Λόγι. 11. 17.

18.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. (5) Εἶτα φησὶν, ὅτι καὶ ἰέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, καὶ νυκτιγόρακα, καὶ καταράκλιον, καὶ ἰβιν, καὶ πορφυρίωνα, καὶ πελεκάνα, καὶ κύκνον. καταγράφει δ' ἂν ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ τόδε τῆς ὁμῶς καὶ ἀγρίως ἑτέροις ἐπιβεβλῶντας,

(1) Κυρίλλου. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. ἐπιστολῶν.

(2) Καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. ταῦτα ἀντὶ τῆ 14. ἐδ. καὶται ἐν ταῖς σημειῶσ. τῆς πολλακίς ῥηθείσ. ἐκδόσ.

(3) 16. Καὶ ἐρωδιόν, καὶ κύκνον, καὶ ἰβιν, καὶ ἔποπα, καὶ νυκτιμόρακα· αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(4) Καὶ πορφυρίωνα, καὶ νυκτιγρίδα· αἱ αὐτ.

(5) Ταῦτὰ πρὸ τῆτων ὄρα ἐν σελ. 1020. ὅπερ παρ' ἡμῶν ἐτέθησαν, διὰ τὸ ἐκεῖ ἀνήκειν, ὡς ἐκ τῶν ἐκδομ. τῆ ἐν ἀγίαις Κυρίλλ. δῆλον.

(6) Ταῦτὰ ἐπόμενα καὶται ἐν σελ. 1021. πλὴν τῆ ἐχάτε κόμματος.

(7) Ὅρα τὸ τῆ Εὐσεβίε ὑπόμν. τὸ ἐν σελ. 817. ὅπερ καὶ ὡδε πάλιν παρὰ τοῖς κώδ. καὶται.

καὶ ἀχέτως ἐπιφουμισίς οἷς ἂν διώκωντο τυχόν, ὡς καὶ αὐτὸν ἐπιφέρειν ἔπραται· αἰτίσι τὸν ἐπὶ ζωῇ κινδυνῶν τε καὶ φόβον. (6) ὁ μὲν γὰρ ἰέραξ καταδρώσκει τε δεινῶς παντὸς ἀδενεσέρων πλῶξ, καὶ κατὰ σαρδίων ἔεται, καὶ διόλλυσι λαβῶν. καταράκλιος γε μὴν, καὶ ἰβίς, καὶ πορφυρίων, προδείξω δ' ἂν ὅτι καὶ πελεκάν ἐπιμαίνονται τοῖς ἰχθύσι, καὶ τροφῶν ποιῶνται τὸν ἐκείνων ὄλεθρον. τοῖστοι δὲ πάντες, ὅσον ἦκεν εἰς τρόπας καὶ ἡθῶν ἀγριότητα. οἱ παρ' ἑδὲ ἡγέμενοι τὸ διολυταίνας, διάγε τὸ σφίσι αὐτοῖς ἡδὲ, οἱ τὸν τῆς φιλαλληλίας παρωσάμενοι νόμον, καὶ τοῖς τῆς ἀγάπης προσκεκρηκότες θεσμοῖς.

ιθ. Πάντα τὰ ἐρπετὰ τῶν πετεινῶν, ἀκάθαρτα ἔσται ὑμῖν· ἔφαγεθε ἀπ' αὐτῶν. Πᾶν πετεινὸν καθαρὸν φάγεθε. (7) Καὶ πᾶν θνησιμαίων ἔφαγεθε· τῶ παροίω τῶ ἐν ταῖς πόλεσιν δοθήσεται καὶ φάγεταί, ἢ ἀποδώσει τῶ ἀλλοτρίω, ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ Κυρίω τῶ Θεῶσ. ἔχ' ἐψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτῆ. ὅς γὰρ ποιεῖ τῆτο, ὡσεὶ ἀπάλλακα φύσει, ὅτι μίασμά ἐστι τῶ Θεῶ Τακῶβ.

κβ. Δεκάτῳ ἀποδεκατώσεις παντὸς γεννήματος τῆ ἀπέρματός σε, καὶ τὸ γέννημα τῆ ἀγρῶσ ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν. Καὶ φαγῆ αὐτὸ ἐναντι Κυρίε τῆ Θεῶσ ἐν τῶ τόπῳ, ᾧ ἐὰν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός σε ἐπικληθῶσαι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ. οἴσετε τὰ ἐπιδέκατα τῆ σίτῶσ, καὶ τῆ οἴνῶσ, καὶ τῆ ἐλαίῶσ, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σ, καὶ τῶν προβάτων σ, ἵνα μάθῆς φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν· σ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἐὰν δὲ μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σ, καὶ μὴ δύῃ ἀναφέρειν αὐτὰ, ὅτι μακρὰν ἀπὸ σ ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός σε, ἐπικληθῶσαι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ, ὅτι δὴλόγησέ σε Κύριος ὁ Θεός σε, καὶ ἀποδώσει αὐτὰ ἀργυρίε, καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσίσε, καὶ πορεύσει εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός σε αὐτὸν, ἐπικληθῶσαι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ. Καὶ δώσει τὸ ἀργύριον ἐπὶ

ἐπὶ παντός ἔάν ἡ ψυχὴ σε ἐπιθυ-
 μῆ, ἐπὶ βυσσίν, ἢ ἐπὶ προβάτοις, ἢ
 ἐπὶ οἴνῳ, ἢ ἐπὶ σίκερα, ἢ ἐπὶ παντός
 ἔάν ἐπιθυμῆ ἡ ψυχὴ σε, καὶ Φαγῆ
 ἐκεῖ ἔναντι Κυρίου τῷ Θεῷ σου, καὶ ὁ-
 κζ. Φρανθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, Καὶ ὁ
 Λδοίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου, ὅτι ἐκ
 ἔσιν αὐτῷ μερίς ἕδὲ κληρὸς μετὰ σοῦ.
 κη. Μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπι-
 δεκάτον τῶν γεννημάτων σου, ἐν τῷ
 ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς
 κθ. πόλεσί σου. Καὶ ἐλδύσεται ὁ Λδοί-
 τής, ὅτι ἐκ ἔσιν αὐτῷ μερίς ἕδὲ κλη-
 ρὸς μετὰ σοῦ, καὶ ὁ προσήλυτος καὶ
 ὁ ὄρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἢ ἐν ταῖς πό-
 λεσί σου, καὶ Φάγονται καὶ ἐμπλη-
 ρήσονται, ἵνα ὀλογήσῃ σε Κύριος
 ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις οἷς
 ἔάν ποιῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὅτι δὲ δύο δεκάτας
 προσάγειν νομοθετήκε τῷ λαῷ, σαφῶς
 » ἐνταῦθα δεδήλωκε. δεκάτῳ γὰρ Φησὶν ἅ-
 » ποδεκατάσεις παντὸς γεννημάτων τῶ ἀέρ-
 » ματός σου, τὸ γέννημα τῶ ἀγροῦ σου ἐνιαυτὸν
 » κατ' ἐνιαυτόν. καὶ Φαγῆ αὐτὸ ἐναντίον Κυ-
 » ρίου τῷ Θεῷ σου ἐν τῷ τόπῳ, ὃ ἔάν ἐκλέ-
 » ξηται Κύριος ὁ Θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ
 » ὄνομα αὐτῶ ἐκεῖ. εἰ δὲ μία δεκάτη ἴῳ, πῶς
 οἶον τε ἴῳ καὶ τῶ Λδοίταις λαμβάνειν, καὶ

τῶ προσκομίζοντας ὀλωχῆσαι; ἀλλὰ δη-
 λον, ὡς τοῖς μὲν Λδοίταις μίαν δεκάτῳ
 ἀπώειμε, ταῖς δὲ τῶν προσφερόντων ὀλω-
 χίαις ἐτέραν. τῆτο δὲ δηλοῖ καὶ τὰ ἐπα-
 γόμενα. ἐάν γὰρ Φησὶν ἢ ἡ ὁδὸς μακρὰν
 ἀπὸ σοῦ, διαπώλησον, καὶ λαβὼν τῷ τι-
 μῳ, εἰς ἐκείνον ἴθι τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκ-
 » λέξηται Κύριος ὁ Θεός σου. καὶ δὸς τὸ ἀρ-
 » γύριον εἰς πᾶν ὃ ἐπιθυμῆ ἡ ψυχὴ σε, ἐπὶ
 » βυσσίν, ἢ ἐπὶ προβάτοις, ἢ ἐπὶ οἴνῳ, ἢ
 Β » ἐπὶ σίκερα, ἢ ἐπὶ παντὶ ὃ ἐπιθυμῆ ἡ ψυ-
 » χή σε, καὶ Φαγῆ ἐκεῖ ἔναντι Κυρίου τῷ
 » Θεῷ σου, σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ ὁ Λδοίτης
 » ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου, ὅτι ἐκ ἔσιν αὐτῷ με-
 » ρὶς ἕδὲ κληρὸς μετὰ σοῦ. εἶτα περὶ τῶν
 ὀφειλόντων δοθῆναι τοῖς Λδοίταις νομοθε-
 » τῆ. μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπι-
 » δεκάτον τῶν γεννημάτων σου ἐν τῷ ἐνιαυ-
 » τῷ ἐκείνῳ, καὶ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πό-
 » λεσί σου. καὶ ἐλδύσεται ὁ Λδοίτης, ὅτι ἐκ
 Γ » ἔσιν αὐτῷ μερίς ἕδὲ κληρὸς μετὰ σοῦ. καὶ
 » ὁ προσήλυτος καὶ ὁ ὄρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἢ
 » ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ Φάγονται καὶ ἐμ-
 » πληρῆσονται, ἵνα ὀλογήσῃ σε Κύριος ὁ
 » Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου οἷς ἂν
 ποιῆς. ἰσέον δὲ, ὡς Ἰωσήπος ἀτεῦθαι λα-
 βὼν ἀφορμῶν, μᾶλλον δὲ καὶ τὸ Ἰσραὴλ
 ἐπιστάμενος ἔθος ὡς Ἰσραὴλ. τρεῖς ἔφη (1)
 δεκάτας προσεταχῆναι τὸν νόμον προσφέ-
 ρεσαι, τῷ μὲν τοῖς Λδοίταις, τῷ δὲ τοῖς
 Δ ὄρφανοῖς καὶ ταῖς χήραις, τῷ δὲ ἄλλῳ
 ταῖς τῶν προσφερόντων ὀλωχίαις.

Κ Ε Φ. Ι Ε.

α. ἰ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτων ποιήσεις ἀφε-
 β. σιν. Καὶ ἔτω τὸ πρόσαγ-
 μα τῆς ἀφέσεως. ἀφή-
 σεις πᾶν χρέος ἰδίων, ὃ ὀφείλει σοὶ ὁ
 πλησίον, καὶ τὸν ἀδελφόν σου ἐκ ἀπαι-
 τήσεις· ὅτι ἐπικέκληται ἀφεςὶς Κυ-
 γ. ρίῳ τῷ Θεῷ σου. Τὸν ἀλλότριον ἀπαι-
 τήσεις ὅσα ἔάν ἦ σοὶ παρ' αὐτῷ, τῷ
 δὲ ἀδελφῷ σου ἀφεςὶν ποιήσεις τῶ
 χρέος σου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρας ἀναπασράπισαν
 ταῖς σκιαῖς τῷ ἀλήθειαν; ἀναργέστατα
 γὰρ τῶ Σωτήρος ἡμῶν τῷ οικονομίαν πα-
 ραδείξειν ἂν καὶ τὸδε. τῶ μὲν γὰρ ἀγχε
 γεγονότας αὐτῷ διὰ τῆς πίσεως, οἰκείσ-
 τε ἦδη καὶ ἀδελφῶς ἀναδεδειγμένους διὰ τῶ
 μεταχῆν ἀγίῳ πνύματος, θείας τε φύ-
 σεως γενέσθαι [κοινωνῶς,] ὀφλημάτων
 ἀνῆκον, ἐκλεκτικότητας ἕδον. ἔ γὰρ ἐξήτησε
 παρ' αὐτῶν τὰς τῶν παραβάσεων δίκας,
 καίτοι τῶ λόγος τῶν σφίσι βεβιωμένων
 ἐπωφληκότας αὐτῷ. τῶ δὲ ἀλλοτρίους ἔτι,
 μονονεχὶ δὲ καὶ ἀλλογενεῖς διὰ τῷ ὀλέ-
 θριον αὐτῶν ἀπισίαν, καὶ ὡς ἀπωτάτω

γεγονότας τῆς εἰς αὐτὸν οἰκειότητος, ἐνό-
 χος κατέστησε τοῖς ὀφλήμασι, καὶ ὡς ἀνα-
 πόνητον ἔχοντας τῷ ἀμαρτίαν, ἔτι ὑπο-
 χρέος τῆτε δίκη καὶ τῷ κολάζεσθαι δεῖν
 εἰκότως εἰργάσατο.

δ. Ὅτι ἐκ ἔσιν ἐν σοὶ ἐνδεής, ὅτι
 διὰ τὸ ῥῆμα τῆτο ὀλογῶν ὀλογή-
 σαι σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν τῆ γῆ, ἢ
 Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κληρῷ
 κατακληρονομήσαι αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆτο καὶ ἐν ταῖς Πρά-
 Ξεσι Φησὶν ὁ Λεκάς περὶ τῶ πλήθους τῶν
 Ζ » πεπισθόκωτων Χριστῷ· χάρις τε ἴῳ ἐπὶ Πράξ. 4. 33,
 » πάντας αὐτῶ. ἕδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἴῳ ἐν
 » αὐτοῖς. (2)

ε. Ἐάν δὲ ἀκοῆ εἰσακῆσητε Κυ-
 ρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν φυλάσσειν καὶ ποιῆν
 πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ
 ς. ἐντέλλομαί σοι σήμερον, Ὅτι Κύριος
 ὁ Θεός σου ὀλόγησέ σε ὃν τρόπον ἐλά-
 λησέ σοι, καὶ δανειῶς ἔθνεσι πολλοῖς,
 Η σὺ δὲ ἔ δανειῆ, καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν
 ζ. πολλῶν, σὺ δὲ ἐκ ἄρξεσιν. Ἐάν δὲ
 γένηται

(1) Ἐν κεφ. 8. τῶ 4. βιβλ. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ.
 (2) Τὰ αὐτὰ μὲν καὶ ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Λύγ. κεί. ἐν δὲ ταῖς τῶ Κυρίλ. ἐκδοθῶ. ἐκ εὐρηται.

Ddd dd

γένηται ἐν σοὶ ἐνδεὴς ἐν τῶν ἀδελ-
Φῶν σὺ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σὺ ἐν τῇ
γῆ, ἢ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι,
ἐν ἀποσρέψεις τῷ καρδίαν σου, ἔδὲ
μὴ συσφίγξης τῷ χεῖρά σου ἀπὸ τῶ
7. ἀδελφῶ τῶ ἐπιδεομένῃ. Ἀνοίγων ἀ-
νοίξεις τὰς χεῖράς σου αὐτῷ, καὶ δάνειον
δανιῆς αὐτῷ ὅσον ἂν ἐπιδέηται, καὶ
καθ' ὅσον ὑπερέται.

9. Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ γένηται
ῥῆμα κρυπτόν ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνό-
μημα, λέγων, ἐγγίξει τὸ ἔτος τὸ
ἑβδομον, ἔτος τῆς ἀφέσεως, καὶ πο-
νηρεύσεται ὁ ὀφθαλμός σου τῶ ἀδελ-
Φῶ σου τῶ ἐπιδεομένῃ, καὶ ὡς αὐτῷ,
καὶ βοήσεται κατὰ σὺ πρὸς Κύριον,
καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἁμαρτία μεγάλη.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εὐκολοί-
εσμεν πρὸς τὰς κατὰ διάνοιαν ἁμαρτίας
οἱ ἄνθρωποι. διόπερ ὁ πλάσας κατὰ μό-
νας τὰς καρδίας εἰδὼς, ὅτι τὸ πλεῖστον
τῆς ἁμαρτίας ἐν τῇ ὁρμῇ πληρᾷται τῇ κα-
τὰ πρόθεσιν, τῷ ἐν τῷ ἡγεμονικῷ καθαρ-
ρότητα πρώτῳ ἡμῖν διετάξατο. ὧ γὰρ
μάλις προθύμως (1) ἔξαμαρτάνομεν, τῶ-
το πλείονος ἐπιμελείας ἠξίωσε.

1. Μεταδιδὼς δώσεις αὐτῷ, καὶ δά-
νειον δανιῆς αὐτῷ ὅσον ἂν ἐπιδέηται,
καὶ ἐλυπηθήσῃ τῇ καρδίᾳ σου διδόν-
τος σου αὐτῷ, ὅτι διὰ τὸ ῥῆμα τῶτο
ὀλογήσει σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις σου, καὶ ἐν πᾶσιν οἷς
ἐὰν ἐπιβάλῃς τῷ χεῖρά σου.

Ματθ. 5. 42. ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι Φησὶν ὁ Κύριος παντὶ
τῷ αἰτηντί σοι δίδε, καὶ τῷ θέλοντι ἀπὸ
2. Κορ. 9. 7. σὺ δανείσασθαι, μὴ ἀποσραφῆς. ἰλαρὸν
γὰρ δότω ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

1α. Οὐ γὰρ μὴ ἐκλίπη ἐνδεὴς ἀπὸ
τῆς γῆς σου. διὰ τῶτο ἐγώ σοι ἐντέλ-
λομαι ποιῆν τὸ ῥῆμα τῶτο, λέγων,
ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου τῷ
ἀδελφῶ σου τῷ πένητι τῷ ἐνδεομένῃ
τῷ ἐπὶ τῆς γῆς σου.

1β. Ἐὰν δὲ πρᾶθῃ σοι ὁ ἀδελφός-
σου ὁ Ἑβραῖος ἢ Ἑβραία, δαλύσει-
σοι ἔξ ἔτη, καὶ τῷ ἑβδόμῃ ἔξαποσε-
λαῖς αὐτὸν ἐλθόντα ἀπὸ σὺ.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οἱ πάλα τῇ ἁμαρ-
τία δαλύσαντες, καὶ ἠδονῇ τῇ πρὸς τὸ
Φαῦλον ἑαυτὰς τρόπον τινὰ τῷ Διαβόλῳ
καταπώλησαντες, δικαιωθεῖτες ἐν Χριστῷ
διὰ τῆς πίσεως, εἰς τὸν ἀληθῆ καὶ ἅγιον
ἀναβησόμεθα σαββατισμὸν, τῷ διὰ τῆς
χάριτος ἐλθόντα ἡμφιεσμένοι, καὶ ἀγα-
θοῖς τοῖς θεοῖς λελαμπρυσμένοι.

(1) Προχέρως. ὡ τῇ ἀρχῇ τῆς εἰς τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ, ὁμίλ.

(2) Οὐκ ἔστι τῶ Κυρίλ. ἀλλ' ἄλλε τινός, ἴσ. τῶ τῷ σεραῖν σωτῆζαντος.

A ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ δὲ κατὰ νόμον
τὸν σωματικόν, ἀδελφὸν προσῆκεν ἐλθόν-
τα, πόσω γε τὸν κατὰ πνεῦμα μάλλον
ἡμῖν; καὶ δὲ τοῖς τοῖστοις ὡς ἐλθόντα
σωεῖται, καὶ κἀκεῖνος ὡς ἀγαπητοῖς ὄντα
τοῖς δεσπότησι, μὴ τὸ ὄλλον αἰχμησάμενος,
ἀρετῶ δὲ διώκοντας ἐν ὡπερ ἔτυχον ἀχί-
ματι. ἔς οἱ τελείως ἐλθόντα ἄντας, ἀμεί-
2. νους, κατὰ τὸ, ἔξαποσελαῖς αὐτὸν ἐλθόν-
τα ἀπὸ σὺ, ἐκ ἐν ὠρισμένῳ τινὶ χρόνῳ.
B χρόνος γὰρ κρείττον τὸ πνευματικόν, καὶ
ἀεὶ τέτοις ἑβδόμη πάρεσιν ἢ τῶ κόσμῳ
σωτέλεια.

1γ. Ὅταν δὲ ἔξαποσέλλῃς αὐτὸν
ἐλθόντα ἀπὸ σὺ, ἐκ ἔξαποσελαῖς
1δ. αὐτὸν κενόν. Ἐφῶδιον ἐφῶδιάσεις αὐ-
τὸν ἀπὸ τῶν προβάτων σου, καὶ ἀπὸ
τῶ σίτε σου, καὶ ἀπὸ τῆς λῶνῃ σου,
καθὰ ὀλογήσει σε Κύριος ὁ Θεός σου,
δώσεις αὐτῷ.

G ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὅπως ἐναργῶς τῶ κατὰ
Χριστὸν μυσηρὶς τῷ διώκῃ ἐν γε τέτοις
διαλάμπσαν; λευτρώμεθα γὰρ, καὶ ἀνή-
2. κεν ἡμᾶς ἐλθόντα ὁ πάντων ἡμῶν Σω-
τήρ, δωρεάν. ἐκ ἐξ ἔργων δικαιοσύνης ἀ-
3. ἐποίησαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ πολὺ αὐ-
τῶ ἔλεος, κατὰ τὸ γεγραμμένον. τῆς γῆν
ἔτως ὑπερφυῖς ἡμερότητας μετεχρήκαμεν.
Δ ἀνιῆς δὲ ἡμᾶς ἐλθόντα, τῶτες ἐν ἀπαλ-
λάξας ἁμαρτιῶν, καὶ τῇ τῆς ἰσοθεσίας κα-
τακαλλῶν χάριτι, καλὸν ἡμῖν ἐφῶδιον
ἑαυτὸν προσέδεικνεν ὡς ἁμωμον ἱερεῖον, καὶ
ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῶν δι' ἡμᾶς ἡγμεῖος,
καὶ χαρισάμενος τὸ μετασχῆν ὀλογίας τῆς
ζωοποιῆ, τῶτες τῆς ἀγίας αὐτῶ σαρκος-
[τε καὶ αἵματος. τῶτο οἰμαῖ ἐστὶ τὸ ἐφῶδιζε-
3. δαι δὲν ἀπὸ τῶν προβάτων, ἀπὸ τε σίτε
καὶ οἶνε τῶ ἐβδόμῃ καιρῷ, τῶτες ἐν
E τῷ νοητῷ σαββάτῳ κεκλημένους εἰς ἐλθόν-
τα ἀπὸ σὺ ἡμερότητας τῆς δεσποτικῆς.]

1ε. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα
ἐν γῆ Αἰγύπτου, καὶ ἐλυτρώσατό σε Κύ-
ριος ὁ Θεός σου ἐκᾶθεν. διὰ τῶτο ἐγώ-
σοι ἐντέλλομαι ποιῆν τὸ ῥῆμα τῶτο.

15. Ἐὰν δὲ λέγῃ πρὸς σὺ, ἐκ ἐξε-
λύσομαι ἀπὸ σὺ, ὅτι ἠγάπησά σε
Z καὶ τῷ οἰκίαν σου, ὅτι εὐ ἐστὶν αὐτῷ
15. παρὰ σοί. Λήψῃ τὸ ὀπήτιον, καὶ
τρυπήσεις τὸ ἔς αὐτῶ ἐπὶ τῷ θυραν
ἐπὶ τῶν σαδμῶν, καὶ ἔσαι σοι οἰκέτης
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ τῷ παιδίσκῳ σου
ὡσαύτως ποιήσεις.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. (2) Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
σῆς Χριστὸς ἀφῆσιν παρεργησας γενέσθαι
τοῖς ὑποδουλοῖς. αὐτὸς πρώτος ἡμῖν τοῖς
ὑποδουλοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν αὐτῶ τῷ ἀλη-
3. θεῖαν ἐδωρήσατο ἰσοθεσίας ἀξίωμα. ὅσοι
τοῖνω

τοίνω μετὰ τὴν τῶν ἀμαρτιῶν ἀφεσιν, καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἀφέσεως εἰς ἐλευθερίαν φθάσαι μὴ διωθῶσιν· ἀγάπη δὲ τῇ πρὸς αὐτὸν τὸν καλέσαντα δελοῦν ἐθέλῃσι, καὶ ἐν μέσσοις ἐξετάζεσθαι, ἢ τελεία κρατήσῃτες ἀγάπη, πρὸς τὴν θύραν ἐπὶ τῶν σαρκῶν, ἐπειδήπερ εἰς τέλος ἐκβῶμαι μὴ ἠδωθήσασιν τῆς δελείας τὸ πνεῦμα· ὀπητίω τρυπῶνται τὸ ἔσ. δι' ἧς ὀπῆς κατηχήμενοι καὶ ὑπακόντες, δελοῦν διώσονται ἕως ἂν τὸν τῆς δελείας αἰῶνα διαδραμόντες, καὶ εἰς μισθὸν καταγραφείητε, ἐπιδώσασιν εἰς τὸ τῆς ὑποθεσίας ἀξίωμα. τοῖς γὰρ δελοῦσασιν ἐξ ἔτη, μισθὸς μισθῶν ἢ δελεία κατελογιάθη. ἔτοι καὶ εἰς ἐλευθερίαν ἀχθῶμαι διώσονται. τρεῖς γὰρ οἶδα, Φησί, τάξεις τῶν σωζομένων, ὁ μακάριος Γρηγόριος, (1) δελείαν, μισθονίαν, ὑπότητα. εἰ δὲ ἄλλος εἶ, τὰς πληγὰς φοβήσῃτι· εἰ δὲ μισθῶν, πρὸς τὸ λαβεῖν βλέπε μόνον· εἰ δὲ ὑπὲρ τῆς εἰ, καὶ ὑπὸς, τὸν πατέρα αἰδέσῃτι, τὸ καλὸν ἐργασαί· ὅτι καλὸν τῷ πατρὶ κείσθαι, καὶ εἰ σοὶ μηδὲν ἔσθαι μέλλοι, τῆτο αὐτὸ μισθὸς τὸ τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι.

ΝΕΙΛΟΥ. [Καλῶς ὁ παρ' Ἑβραίοις νόμος συμβολικῶς τῆ δέλεα τῆ τὴν ἐλευθερίαν μισήσαντος] μετατρυπῶσαι τῷ ὀπητίω κελδοῦν τὸ ἔσ· ἵνα μὴ τῇ φυσικῇ τῆς ἀκοῆς ὀπῆ δέξῃται ποτε λόγον ἐλευθερίας, (2) ἀλλὰ δέλεος μείνη διλυεκῶς, τὰ παρόντα ἠγαπηκῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημείωσαι δὲ, ὡς αἰῶνα οἶδε πολλάκις καλεῖν ἢ Γραφή ὅλον τῆς εἰς ἂνθρώπων τὸν βίον. καὶ ἔσαι σοι, Φησὶν, οἰκέτης εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ πάλιν ὁ Ἀπόστολος, εἰ διὰ κρέας σκανδαλίζεται ὁ ἀδελ-

A,, Φός με, ἢ μὴ Φάγ...
...τέσειν ὅλον τὸν τ

ιη. Οὐ σιλ...
...ἐξαποσελλομένω
...ἀπὸ σῶ, ὅτι ἐπ
...ἐδδλοσέσοι ἐξ
...σε Κύριος ὁ Θεός

ιδ. ποιῆς. Πᾶν π...
...ἐν τοῖς βεσί σ...
B τοῖς σ... τὰ ἀ...
...ρίω τῷ Θεῷ σ...
...τοτόνω μόχω σ...

ι. πρῶτότοκον τῶν...
...τι Κυρίε τῶ...
...ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνια...
...εἰάν ἐκλέξῃται Κ...
...ὁ οἰκός σ...

Γ κα. Ἐὰν δὲ...
...χολὸν ἢ τυφλὸν...
...πονηρὸς, ἢ θυ...
...Θεῷ σ...

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ...
...νον πρῶτότοκον ἂ...
...Διὰ τῶν ἀλόγων...
...ἄρτιον ἔχαι τὸ Φ...
...γον ἀγαθὸν ἐξηρ...

Δ κβ. Ἐν τῷ...
...αὐτὸ ὁ ἀκάθαρ...
...θαρὸς ὡσαύτως...
...ηγ.δα ἢ ἔλαφον...
...ἢ φαγῆ, ἐπὶ τῷ...
...ὡς ὕδωρ.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Δ**ύλαξαί τὸν μῶα τὸν νέον, καὶ ποιήσεις τὸ πάχα Κυρίω τῷ Θεῷ σ, ὅτι ἐν μῶα τῶν νέων ἐξήλθε ἐξ Αἰγύπτου νυκτός.

β. Καὶ θύσεις τὸ πάχα Κυρίω τῷ Θεῷ σ πρόβατα καὶ βόας ἐν τῷ τόπῳ, ὃν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σ αὐτὸν, ἐπικληθῶμαι τὸ ὄνομα αὐτῶ ἐκεῖ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν μὲν ἐν Αἰγύπτῳ θύειν αὐτοῖς μόνον προσέτακται τὸν ἀμνόν· ἐν Ἀριθμοῖς δὲ καὶ ἐνταῦθα προσέθηκε βόας καὶ πρόβατα.

γ. Οὐ φαγῆ ἐπ' αὐτῶ ζύμῳ. ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας φαγῆ ἐπ' αὐτῶ ἄζυμα, ἄρτον κικώσεως, ὅτι ἐν σκεδῇ ἐξήλθε-

τε ἐκ γῆς Αἰγύπτου...
...θῆτε τὴν ἡμέραν...
...ἐκ γῆς Αἰγύπτου...
...τῆς ζωῆς ὑμῶν.

δ. σοὶ ζύμη ἐν πάσῃς ἡμέραις, καὶ ἢ καὶ κρεῦν ὧν ἂν θύσῃς ἑρῆ τῇ πρώτῃ ἑω...

Z ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ...
...γος; Ὁ νόμος ἡμ...
...ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας φαγ...
...ἐν σκεδῇ ἐξήλθετε...
...τως δὲ περὶ τῆς ε...
...δον ἐρμωσόντες.

ε. Οὐ διωθήσονται ἄδερμιᾶ τῶν πόδων...
Ddd dd 2

(1) Ὁ Ναζιανζ. ὡ τῷ εἰς τὸ ἅγιον βαπτισμα λέγω.
(2) Ὅπερ βλέπομεν γινόμενον ὑπὸ σῶ. δέλεος γὰρ τῆ Σατανᾶ αἰώνιος πένθος καὶ τὸν παρόντα βίον, μηδὲ ποτε δὲ βελόμενος, καὶ ἄπαξ θείας Γραφῆς αὐτῶ τῶ μέλλοντος αἰῶνος. ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐπομ. ὡ τῇ 236. ἐπισ. τῆ 2. βιβλ. τῆς...
(3) Ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ἔχ. εὔρηται.

5. Θεός σε δίδωσί σοι. Ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σε ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεί. ἐκεῖ θύσεις τὸ πάχα ἐσπέρας πρὸς δυσμὰς ἡλίου, ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐξήληθες ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁρᾷς πῶς εἰς μίαν πόλιν συγκλείσας τὴν εορτήν, ὕπερον καὶ τὴν πόλιν καθῆλκε αὐτῷ, ἵνα καὶ ἀκούσας αὐτῆς ἀπαγάγῃ τῆς πολιτείας ἐκείνης; ὅτι γὰρ προεῖδε τὸ ἐσόμνον ὁ Θεός, παντί περ δῆλόν ἐστι. τίνας ἐν αἰεκεν ἐκεῖ σωθήλασιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς οἰκουμενῆς ἀπάσης, προειδὼς ὅτι ἀπολείται ἡ πόλις; ἐκ εὐδελόν, ὅτι καταλυθῆναι βεβλόμενος τὴν εορτήν;

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰς γὰρ τόπος, καὶ μία πόλις, ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, ἡ καὶ νομίμως ἔχουσα τὰς ἱεραρχίας, ἀλλ' ἐκ αὐτοῖς ἀρπάζοντα τὴν τιμὴν κατὰ τὰς ἀποσταθῆντας τῆς Ἐκκλησίας. οἱ περ ὡς ταυροίτινες ὑβριστὰ πρὸς τὸ σφίσι δοκῆν ἴκνται. αὕτη τοίνυν ἡ πόλις ἐπιτηδεῖα μόνη πρὸς τὴν τῆ πάχα θυσίαν. αἱ γὰρ τῶν αἰρέσεων μάνδρα κατὰ νόμον ἀποβλητοί.

ζ. Ἐψήσεις καὶ ὀπλήσεις καὶ Φαγῆ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σε αὐτόν. καὶ ἀποσραφήσῃ τὸ πρῶν, καὶ ἀπελθῆσῃ εἰς τὰς οἰκίας σε.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἐψήσεις καὶ ὀπλήσεις ἐ πρὸς τὸν ἀμνὸν ἀποδεδόται. ὀπλὰ γὰρ μόνον ἔφη δῆν ἐδίειν ἐκείνης τὰ κρέα. πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ τὰ μετὰ τὸν ἀμνόν, καὶ τὰς ὑπολοίπας θυσίας τὰς τλικαῦτα προσαγομείας, εἰς ἰδικῶν βρωσιν θύομενα.

η. Ἐξ ἡμέρας Φαγῆ ἄζυμα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἐξόδιον, εορτὴ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε. καὶ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται πάση ψυχῇ.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τετῆςιν ὡς ἐν ἐκάτῃ ἡμέρᾳ ὄντας, ἀπεγνωσκῆσαι τὸν βίον. (1)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διὰ τῆτο καὶ τὸ ἐμπεπλωκὸς βόθρω πρόβατον ἢ ὑποζύγιον ἐξῆν αὐ σαββάτῳ διανιστῆν. τῆτω τῷ τρόπῳ καὶ ἡ περιτομὴ πρὸς ψυχῆς ἀφέλειαν ὀρῶσα, καὶ πνευματικῆτις ἔσα πράξις ἀρηγῆτο, καὶ μάλα δικαίως. ὁ γὰρ περιτεμνόμενος τὸν ἐξ ἡδονῆς καὶ ὕπνου, τὸν φθαρόμενον ἀνθρώπον, ἀποτίθει τῇ τῆς ἀκροβυστίας ἀποβολῇ, τύπον ἐπεχέσθη τῆ ἀγίας βαπτίσματος, ἐν ᾧ τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον ἀποτιθέμενοι καὶ ἀποδύμενοι, τὸν πνευ-

ματικὸν καὶ νέον ἀμφιεννύμεθα, Χριστὸν ἀνδυσάμενοι. (2)

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἀντὶ τῆ, εἰ μὴ ὅσα εἰς ψυχῶν συμβάλλεται. ὅσα ἐν ἐσὶ ψυχῶφελῇ γίνεται αὐ σαββάτῳ, καὶ ὅσα εἰς τὸ ζῶν σωτελεῖ. διὰ τῆτο καὶ τὸν παράλυτον αὐ σαββάτῳ ἐθεράπευσε, καὶ τὸ ἐμπεπλωκὸς πρόβατον ἢ ὑποζύγιον ἐξῆν αὐ σαββάτῳ ἀνιστῆν.

θ. Ἐπτά ἐβδομάδας ὁλοκληρῆς ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ. ἀρξαμένους σε δρέπανον ἐπ' ἀμῆτον, ἀρξῆ ἐξαριθμῆσαι ἐπτά ἐβδομάδας.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐν τῷ Δεύτερονόμιῳ ὡς ἀνακεφαλαίμενος τὰ ἐν πλάτει ἡδὴ ἐκλεθῆναι, παραγγέλλει (3) ἐντίσι τῆς ἀκριβέσεως ἀφηγήσεως. καὶ γὰρ ἀφ' ἐ ἐπιβάλλη τὸ δρέπανον τῇ τομῇ τῆ δράγματος ὁ τὸν θερῆσμον θερῶν, ἀριθμῆνται αἱ ἐπτά ἐβδομάδες, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαύσιον μετὰ τὸ λαβεῖν τῇ χθῆς ἡμέρα τὸν ἱερέα τὸ δράγμα, καὶ τῇ ἐξῆς ἀγαγεῖν αὐτὸ τῷ Κυρίῳ. ἔτω γὰρ ἐν τῷ Λυβίτικῷ (4) διηγοῦσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ εορτῇ τῆς σκλωπηγίας, ἐκ ἐπτά μόνον εἰσιν αἱ ἡμέραι, ὡς αἰταῦθ' ἀφῆσιν ἐν ἐπιδρομῇ. ἀλλ' οὐκ ἔτι, κατὰ ἐν τῷ Λυβίτικῷ, (5) καὶ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς (6) γέγραπται, διὰ τὸ ἐξόδιον αὐτῶν εἶναι, καὶ ὅπως λελέχθαι, πασῶν τελευταῖαν ἔσαν τῶν εορτῶν. τύπος γὰρ ἡ ὀγδόη τῆ μέλλοντος αἰῶνος, ὅ ἐστιν ὀγδόη ἡμέρα, κατὰ τὴν σκλωπηγίαν, καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν ἡμετέρων σωμάτων, καὶ ἀληθῆς καὶ τελευταῖα εορτὴ, καὶ Φαιδρότης ἀδιάδοχος. (7)

ι. Καὶ ποιήσεις εορτῶν ἐβδομάδων Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε, κατ' ὅτι ἰχῦει ἡ χεὶρ σε, ὅσα ἂν δῶ σοι, κατ' ὅτι ἡλύθη γησέ σε Κύριος ὁ Θεός σε. Καὶ δὲ φρανθήσῃ ἐναντι Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε σὺ, καὶ ὁ υἱός σε, καὶ ἡ θυγάτηρ σε, ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη σε, καὶ ὁ Λαίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σε, καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ ὀρφανός, καὶ ἡ χήρα ἢ ἐν ὑμῖν ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σε αὐτόν, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεί. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ φυλάξαι καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολάς ταύτας.

ιγ. Εορτῶν σκλωπῶν ποιήσεις σεαυτῷ ἐπτά ἡμέρας ἐν τῷ σωμαγαγεῖν σε ἐκ τῆς ἀλωνός σε καὶ ἀπὸ τῆς λωῆς σε.

ΣΕΤΗ.

(1) Οὐδὲ τῆτο, ἐδὲ τὰ ἐπόμε. τά τε τῆ Βασιλ. τρία, καὶ τὸ τῆ Χρυσος. ἐν τοῖς ἐκδομο. εὐρηται.

(2) Τὰ αὐτὰ περιληπτικώτερ. κῆται καὶ ἐν σελ. 685. τῷ Σόφρω ἐπιγεγραμμένα. ἔτινος τυχόν ἐσσι.

(3) Ἰσ. παρεκβαίνεις.

(4) Ἐν κεφ. 23. ἐδ. 17.

(5) Ἐν κεφ. 22. ἐδ. 36.

(6) Ἐν κεφ. 29. ἐδ. 12, 35.

(7) Ἀνεπιγράψ. Τὰ περὶ τῆς εορτῆς ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ ἐξήτασαι. καὶ ταῦτα πρὸ τῆ δε τῆ ὑπομνήμ. παρὰ τῶν κωδίκ. κῆται.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τῆτο τοίνυν ἐστὶν ἑορτῆ, καὶ θάρσις διανοίας, καὶ σιωπῆς ἀνεπιληπτον. (1)

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡ ἀληθὴς ἑορτῆ, ἢ τῶν ψυχῶν σωτηρία, εἴθ' α βιωτικὴ πᾶσα φαντασία ἀπελήλαται. αἱ ἐπὶ αἱμέραι τόπον ἐπέχουσι τῆς σωτελείας τῆ αἰῶνος.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Οὐχὶ τακτῶν ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον τῆς παροικίας ἡμῶν, ἀναμερόντες τὴν ἀληθινὴν πατρίδα, ἣς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.

ιδ. Καὶ δὲ φρανθήσῃ ἐναντι Κυρίῃ τῆ Θεῶς σου, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ ὁ ἀδελφός σου, καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ ὀρφανός, καὶ ἡ χήρα ἢ ἡ ἔσσα ἐν ταῖς πόλεσί σου. Ἐπὶ αἱμέρας ἑορτάσας Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὸν, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ, εἰάν δὲ ὀβλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς γεννήμασί σου, καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου, καὶ ἔσῃ δὲ φρανόμενος.

ιε. Τρεῖς καιρὸς τῆ ἐνιαυτῆ ὀφθῆσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐναντι Κυρίῃ τῆ Θεῶς σου ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἐβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς σκωποηγίας. ἐν ὀφθῆσῃ ἐνώπιον Κυρίῃ τῆ Θεῶς σου κενός.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὸ δὲ τρεῖς τὴν περὶ Θεῶ θεωρίαν ἐκλείνεσθαι, δηλοῖ τὴν εὐ Τριάδι τῆς θεολογίας ἐπίγνωσιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εὐρίσκομεν εὐ ταῖς Γραφαῖς τὸ ὄνομα τῆς ἑορτῆς καὶ τῆς πανηγύρεως, ὡπερ παρὰ τῷ Προφήτῃ λέγοντι, τί ποιήσετε εὐ ἡμέρα πανηγύρεως, καὶ εὐ ἡμέρα ἑορτῆς Κυρίῃ; ζητητέον τὴν διαφορὰν ἑορτῆς καὶ πανηγύρεως. πᾶσα μὲν ἐν, ἢ ἔως ἐπὶ, ἰλαρὰ ἡμέρα, εὐ ἢ προτέτακται ὡς εὐ ἀγία τὰ δέτινα παρὰ τὰς λοιπὰς ποιεῖν ἐξαίρετα, ἑορτῆ καλεῖται. εὐ πᾶσα δὲ ἐστὶ πανηγύρις, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὄνομα, ὅτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ σιωθροῖζονται οἱ πανταχόθεν Ἑβραῖοι. ὡσε κατὰ τῆτο, τὴν μὲν πανηγύριν εἶναι καὶ ἑορτῆ, εὐ ἔτι δὲ πάντως τὴν ἑορτῆ, πανηγύριν οἶον, σάββατα καὶ νεομωλία, ἑορταί εἰσιν. ἀζύμα δὲ καὶ αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων (2) καὶ σκωποηγία, εὐ μόνον ἑορταί, ἀλλὰ καὶ πανηγύρις, ὅτε προσέτακται πᾶν ἀρ-

A, σενικὸν φαίνεσθαι ἐνώπιον Κυρίῃ τῆ Θεῶ εὐ εὐ τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τρεῖς ἐν καιρὸς, ὡ ψυχῆ, τρεῖς τὸν τριμερῆ χρόνον, σύμπασα ἐμφανῆς αἰεὶ γίνεσ Θεῷ, μὴ τὸ θεῖον αὐδῆτὸν πάθος ἐφελκομῆ, ἀλλὰ τὸν ἀνδρείον καὶ καρτερίαν ἀσκητῶ λογισμὸν ἐκδυμῶσα. τρεῖς γὰρ καιροῖς τῆ ἐνιαυτῆ ὀφθῆσθαι πᾶν ἀρσενικόν ἐναντίον Κυρίῃ τῆ Θεῶ Ἰσραὴλ ὁ ἱερός λόγος προσάττει.

B ιζ. Ἐκαστος κατὰ τὴν δυνάμιν τῶν χειρῶν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὴν δόλογιαν Κυρίῃ τῆ Θεῶ σε ἡ ἐδωκέ σοι.

ιη. Κριτὰς καὶ γραμματοεισαγωγῆς καταστήσεις σεαυτῷ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου, αἷς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι κατὰ φυλάς; καὶ κρινῶσι τὸν λαὸν κρίσιν δικαίαν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡσε μὴ χαρίζεσθαι τι, φησὶν, ἀλλ' ἀδεκάσως τὸ δίκαιον διακρίνειν ἐκάσῳ.

ιθ. Οὐκ ἐκκλινῶσι κρίσιν, εὐδὲ ἐπιγνώσονται πρόσωπον, εὐδὲ λήψονται δῶρα. τὰ γὰρ δῶρα ἐκλυφλοῖ ὀφθαλμὸς σοφῶν, καὶ ἐξαίρει λόγους δικαίων.

Δ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰ δῶρα, φησὶν ὁ νόμος, πηροῖ μὲν ὀφθαλμὸς κλέποντας, τὰ δὲ δίκαια λυμάνεται, τὴν δὲ διάνοιαν ἐκ εἰς διὰ λεωφῶρα βαίνειν ἐπὶ ὀβδείας. καὶ τὸ μὲν δωροδοκεῖν ἐπὶ ἀδίκους, παμπονήρων ἐστὶν ἀνθρώπων ἔργον. τὸ δ' ἐπὶ δίκαιους, ἐφ' ἡμισία πονηροδομῶν. εἰσὶ γὰρ ὀβπάρουφοίτινες, ἡμιμόχθηροι, δικαιοδικοί, τὴν περὶ τῶν πεπλημμελημένων τεταγμένοι τάξιν κατὰ τῶν πλημμελησάντων, προῖκα δ' ἐκ ἀξιδυτες νικῶντας γράφειν, εὐ νικῶν ἀναγκαῖον, ἀλλὰ τὴν γνώσιν ὄνιον καὶ ἐμμυδον ἀποφαίνοντες. εἰτ' ἐπειδάν τις αἰτιάται, φασὶ μὴ παρατρέψασθαι τὸ δίκαιον. ἡτληθῶν μὲν γὰρ εὐ ἀρμόττον ἡτληθῶν, νενικηκῆσαι δὲ εὐ ἐχρητῶ περιγενέσθαι. κακῶς ἀπολογῆμενοι. δύω γὰρ δὲ προσφῆρεσθαι τὸν ἀγαθὸν δικαστῶ, νομικωτάτῳ γνώσιν, καὶ τὸ ἀδέκασον. ὁ δ' ἐπὶ δῶροις βραβυότης τῆ δικάει, καλὸν φύσει πράγμα λέληθεν αἰχμῶν. ἐπεξαμαρτάνει δὲ καὶ δὴ ἕτερα. τὸ μὲν, ἐθίζων ἑαυτὸν εἶναι φιλοχρημάτων, ὅπερ ὀρμητήριον τῶν μεγίστων παρανομημάτων ἐστὶ τὸ δὲ, βλάπλων ὃν ἀξιον ἡ ὀφελῶν, τιμῶ τῆ δικάει κατατιθῆτα.

E ** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὡστο δὲν ὁ νόμος, καὶ μάλα εἰκότως, τῆς οἵπερ ἂν εἶναι εἰς τὸ δικάζειν ἡγμῆοι, καὶ τῆ χρηματίζεσθαι

Z Ddd dd 3 Φιλῆν

Ωσ. 9. 5., "

(1) Μικρὸν διαφέρει τῆ εὐ σελ. 812.
(2) Τῶν ἐβδομάδων εὐ σελ. 390. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Ρε ἐκδόσ. καὶ εὐ σελ. 1128. τῆς δὲ τῆς βίβλ. ὅσπ μέρους τῆς κατῆ. ὁ εὐ αὐτῆ τῆ 390. σελ. τῆ εἰρημ. Τόμ. τῆς εὐρηται, καίτοι μὴ εὐ τοῖς ἐκδόδομ. ὀβρεθῆσθαι ἐκεῖ, ἦτοι εὐ τῆ εἰρημ. 1128. σελ. σεσημαῖωται.

Φιλεῖν ὁραῖσαι βελτίους, καὶ τῇ πρὸς τινὰς αἰδοῖ μὴ χαριζομένους τῶ καλῶς καὶ ἀδιαβλήτως ἔχοντος τὴν παράβασιν, καὶ μὴ καὶ τὸ ἑτεροκλινές, ὡς ἀνόσιον ἀποσειομένους, ταλαντοῦντάς τε συννόμως ἕκαστα τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν τῶν ὄλων ἀπομιμῆσαι κριτῶν, τρεῖσι Χριστὸν ὃν καὶ αὐτὸς ὁ νόμος προαναπεφώνηκεν ἐναργῶς καὶ κριτῶν ὄντα εἰδώς, ὡς Θεόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδὲ ἐπιγνώσονται πρόσωπον. τὸν γὰρ κριτῶν προσήκει τυποῦν σώζειν Χριστῶ.

ν. Δικαίως τὸ δίκαιον διώξει, (1) ἵνα ζητε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γλῶσσαν, ἧ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σφόδρα παιδούτικῶς Μωϋσῆς, δικαίως τὸ δίκαιον προσάττει μεταδιώκειν· ἀνιττόμενος ὅτι καὶ ἀδίκως ἐνεσι, διὰ τὴν ἐπὶ δώροις τῶ δικαίως βραβούτως, ἢ μόνον ἐν δικαστηρίοις, ἀλλὰ καὶ πανταχῶς κατά τε γλῶσσαν καὶ θάλατταν, καὶ ἐν ἀπασιν, ὀλίγη δέω φάνα, τοῖς τῶ βίβ πράγμασιν. ἤδη γὰρ ὀλιγοχρημάτων τις παρακαταθήκην λαβὼν, ἀπέδωκεν, ἐπὶ ἐνέδρῳ μᾶλλον τῶ λαμβανόντος, ἢ ὠφελείᾳ, ἵνα τὴν ἐν ὀλίγοις πῖσιν δέλεαρ καθίς, ἀγκιστρούσῃται τὴν ἐν μείζονσι ἀπισίαν, ὅπερ ἔδεν ἡ ἕτερον, ἢ τὸ δίκαιον μὴ δικαίως ἐπιτελεῖν. δίκαιον μὲν γὰρ, ἢ τῶν ἀλλοτρίων ἀπόδοσις, ἢ δικαίως δὲ γίνεται, παρ' ὅσον ἐπὶ θήρῳ πλειόνων.

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστι, δικαίως τὸ δίκαιον διώξει; (2) Κατὰ τὸν τῶ δικαίως, φησὶ, σκοπὸν, μὴ διὰ δόξαν κενῶν, μὴ διὰ θεραπεῖαν ἀνθρώπινον, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, μετέρχῃ τὸ ἀγαθόν. εἰσι γάρ τινες, γνῶμη μὲν ἢ τιμῶντες τὸ δίκαιον, διὰ δὲ τὴν ἀληθῶς τιμῶντας τὸ δίκαιον, ὑποκρινόμενοι τιμᾶν τὸ δίκαιον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἀντὶ τῶ, γὰρ δικαίως δι' αὐτὸ τὸ καλόν· μὴ μὴ διὰ τὸ ἀφοσιῶσαι τὸν νόμον, τὸ δίκαιον φυλάσσειν τοῖς ἀδικημένοις.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δικαίως τὸ δίκαιον διώξει, τρεῖσι μετὰ τῶ λόγῳ τῆς δικαιοσύνης ἐπιτελεῖν τὴν πράξιν. οἷον, ποιῶ μὲν γάρ τι ἰατρικὸν πρὸς ὠφελείαν φέρων τῶν ἀδανέντων ὁ ἰδιώτης, ἀλλ' ἔχει καὶ ἰατρικῶς ἐποίησεν ὁ τοιοῦτος, τῶ μὴ ἔχειν τὴ τῆς τέχνης τῇ ἐνεργείᾳ σιωπεόμενον.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δικαίως, φησὶ, τὸ δίκαιον διώξει, τρεῖσι μετὰ τῶν περὶ δικαιοσύνης λόγων τὴν δικαίαν πράξιν ἐπιτελέσει. ὡς γὰρ ἐστὶ ποιῆσαι ἰατρικόν, ἀλλ' ἔκ ἰατρικῶς ἔτῳ ἐστὶ ποιῆσαι δίκαιον, καὶ μὴ δικαίως. οἷον, ἰατρικὸν μὲν

A αὐτὴ ἢ τῆς βοτάνης χρῆσις· ἰατρικῶς δὲ ὁ λόγος, καὶ τὴν διῶμιν τῆς βοτάνης, καὶ τῶ πάθῃ τὴν ἰδιότητα, καὶ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ μέτρον, καὶ τὸν τρόπον τῆς χρήσεως ἐπεσκεμμένος. διαφέρει δὲ τὸ κατ' ἐπισήμῳ τῶ αὐτομάτῃ. ὁ μὲν γὰρ κατὰ τὴν τέχνῳ ποιῶν, ἀεὶ τὰ αὐτὰ ποιῆσει, ἕως ἂν ἔχη τὸν λόγον· ὁ δὲ αὐτομάτως, ἔκ ἀεὶ σιωτρέχοντα ἔξει τὰ ὠφελῆντα, ἀλλ' εἰ σήμερον ἔσωσε, τοῖς αὐτοῖς ποτε καὶ διέφθειρον· ἔτῳ καὶ ἢ τῶ καλῶς πραγματεία κατ' ἐπισήμῳ ἐνεργεμένη ὁμαλῶς ἀποδίδοται, ἕως ἂν ἀνοικῶν ὁ λόγος ἔτος ἕκαστῳ τῶν γιγνομένων ἐπιστατῇ.

B ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τίς γὰρ τὸ δίκαιον ἢ δικαίως διώκει; Διαλαβόντες δὲ ἐκείνο, ὁυχερῶς καὶ ἐπὶ τῶ μετελθούσμεθα, ὅτι ἐστὶ δικαίως τὸ ἀδικὸν διώκειν. ἐξηγήσεις μὲν τῶ, δικαίως τὸ δίκαιον διώκειν αὐτῇ· ἐπὶ καὶ τὸ πραττόμενον καθήκον ἢ. καὶ ὑγιᾶ διαφέρει ἐνεργεῖται· ὡς εἰ τις σωφροσύνῳ δι' ἑδὲν ἄλλο ἢ δι' ἑαυτῶν κατορθώσει, καθάπερ Ἰωσήφ ἀναγέγραπται πεποιηκῆσαι. τῶ δὲ ἀδίκως τὸ δίκαιον διώκειν, ἢ σαφυνείᾳ ἐστὶ τοιαύτη· ἐπὶ τὸ καθήκον μὲν τις ἐπιτελεῖ, προθέσει δὲ μοχθηρῶ· ὡς εἰ τις δόξαν τὴν παρ' ἀνθρώποις θηρώμενος κοινωνήσει τῶν ὑπαρχόντων πένησι· ὅπερ ἀπαγορεύον ὁ Σωτῆρ φησὶ· ἐὰν Ματθ. 6. 2.

» ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίζῃς ἔμπροσθεν σου, ὡπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξαζῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. τὸ δὲ δικαίως τὸ ἀδικὸν ποιῆν, νοηθεῖν ἂν, ὅταν προθέσει τὰ κρείττονα ποιῆν τις προελομένος, παρ' ἀγνοίαν τῶ καλῶ πράττει τὰ χείρονα. ὁποῖος ποτε γέγονε Παῦλος, προδίδῃς τὰς ἐκκλησίας κατὰ ζήλον ὕσεβείας. ἀδίκως δὲ τὸ ἀδικὸν, ὅταν καὶ τὸ πραττόμενον ἀδικὸν ἢ, καὶ ἢ προαίρεσις κακοποιητικῇ.

E ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (3) Τρεῖσι μετὰ τὸ γινώσκῃ καὶ πεπαιδευθῆναι τὴν τῆς δικαιοσύνης λόγῳ, διώξει καὶ ἐπιζητήσει τὸ δίκαιον καθαρῶν πάσης προσαθείας. καὶ ταύτη τῶ δικαίως δικαίως ὡν ζητητής, καὶ πανταχόθεν περιπεφραγμένος, καὶ ἔσω τῶ ὄρων τῆς δικαιοσύνης ἰσάμενος. πολλοὶ γὰρ αὐτὸ τὸ ἐθέλειν δίκαιο εἶναι μεθυοθέντες τὸν νῦν διὰ τῆς δοκῆσης ἀκριβῆς αὐτῶν δικαιοσύνης, τὴν δικαιοσύνην ἠδίκησαν. ὅταν καὶ ὁ σωετός Ἐκκλησιαστής, μᾶλλον δὲ ὁ τῆς σιωέσεως παιδούτης· Χριστὸς γὰρ ἐστὶ ὁ ἀληθῆς Ἐκκλησιαστής, τῆς Ἐκκλησίας ἢ κεφαλῇ, καὶ τῶ Θεῶ πατρός ἢ ἀνωτάτω καὶ ἀνυπόστατος σοφία καὶ λόγος· ἀγῶν τὸ πέραν μέτρον, καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέρηται, παραινέ· μὴ γίνῃ Ἐκκλ. 7. 17.

Z δίκαιος πολὺ, καὶ μὴ σοφίς περιούσιος. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ μὲν τίς ἐστὶ δίκαιος, τὸ δίκαιον διώκει· ἢ μὴ εἰ τις τὸ δίκαιον

(1) Διώξει. αἱ εἰρημ. ἐκδός.

(2) Διώξετε; ἢ ἐν Χάλ. ἐκδ.

(3) Ἐκ τῆς πρὸς Φάτιον καὶ Ἀνδρέαν πρεσβυτέρους ἐπιστολῆς. καὶ ταῦτα προσκεται παρὰ τῶν κωδ. δίκ. ἰσόν δὲ, ὅτι ὁ Μοντφρακόνιος (παρὰ Ἐ. ἐν σελ. 2. τῶ 1. Τόμ. τῶν Ὀριγ. συγγραμ.) τῶ Σβδῆς ἐν αἰ Φησι τὴν ἐπιστολῆν.

δικαιον διώκει, δίκαιός ἐστιν. ἐκείνο (1) ἢ περ σιωήσεως ἐπισήσας τῷ· δικάως τὸ
 » δίκαιον διώξει, ἔπερ μὴ μάτλω, τὸ, δι-
 » καίως, προτέτακται τῷ, τὸ δίκαιον διώξει.
 διωκτὸν γὰρ οἶμαι τὸ δίκαιον διώκειν, ἀλλ'
 ἔ δικάως. καὶ γὰρ οἱ ποιῶντες πρὸς τὸ
 δοξαδιῶν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἔργον καθ'
 αὐτὸ καθήκον, φέρε εἰπεῖν, εἰς πείητας,
 δίκαιον μέτοι πεποιήκασιν. ἔ μὲν ἀπὸ
 ἔξεως δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀπὸ κενοδοξίας.
 » οἶμαι δ' ὅτι ἀνάλογον τῷ, δικάως τὸ δι-
 » καιον διώξει, λέγοιτ' ἂν, σωφρόνως τὸ σω-
 φρον διώξει, καὶ ἀνδρείως τὸ ἀνδρείον διώξει,
 καὶ σοφῶς τὸ σοφὸν διώξει, καὶ τὰ ἀνά-
 λογον ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν.

κα. Οὐ φυτῶσεσ σεαυτῷ ἄλλος.
 πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστήριον Κυ-
 ρίε τῷ Θεῷ σε καὶ ποιήσεσ σεαυτῷ.

** ΩΡΙΠΕΝΟΤΣ. Ἐξ ἀκάρπων τὰ
 ἄλση δένδρων, τέρψεως χάριν φυτβομέ-
 νων, οἷς εἰκόασι τῶν ἑτεροδόξων οἱ λόγοι,
 κάλλος ἔχοντες πιθανότητος, ἔ τῶν ἀκρόν-

Α των ἐπισροφλί· οἷς ὁ ἐπίδὸς ἑαυτὸν ὑπο-
 κάτω πορῶεται παντὸς ξύλου ἄλλωδὸς,
 » δι' ἔ δῆλον ὅ φησιν ὁ νομοθέτης· ἔ φυτῶ-
 » σεσ πᾶν ξύλον ὑπὸ τὸ θυσιαστήριον Κυρίε
 » τῷ Θεῷ σε, καὶ ἔ ποιήσεσ ἄλλος.

ιβ. Οὐ σήσεσ σεαυτῷ σήλλω, ἂ
 ἐμίσησε Κύριος ὁ Θεός σε.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μάταιος
 ὄσις μὴ Θεῷ σήλλω ἀνατίθησιν, ἀλλ' ἑαυ-
 Β τῷ τὰ γενέσεως ἰσᾶς τῆς πάντη σαλδο-
 μείης, καὶ ἐπιγραμμάτων καὶ ἐπαίνων
 ἀξίων, ἂ ψόγῃ καὶ κατηγορίας μετὰ ὄντα,
 καλὸν ἢ ἢ μὴ γραφίωαι τὸ παράπαν, ἢ
 γραφόντα οὐδὲς ἀπαλαφθίωαι. διὸ καί-
 » φησιν ἀντικρὺς ὁ ἱερός λόγος, ἔ σήσεσ
 » σεαυτῷ σήλλω. ἔσηκε γὰρ τῶν ἀνθρώ-
 » πων (2) πρὸς ἀλήθειαν ἔδν. καὶ διαφρα-
 γῶσίτινες ψυδόμενοι. ἀλλὰ γὰρ ἐκ οἶον-
 Γ τιστῶν ἀξιοὶ καὶ ἐπιγραμμάτων εἶναι, τῷ
 μόνε τιμῆς ἀξίε καὶ ἐσῶτος ὄντος ἐπιλε-
 λησμενοί.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. ὁ προσοίσεσ Κυρίῳ τῷ
 Θεῷ σε μόχον ἢ πρόδα-
 τον, ἐν ᾧ ἐσὶν ἐν αὐτῷ
 μῶμος, πᾶν βρώμα (3) πονηρὸν, ὅτι
 βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε ἐσὶν.
 β. Ἐὰν δὲ εὐρεθῇ ἐν σοὶ ἐν μιᾷ τῶν πό-
 λεῶν σε, ᾧν Κύριος ὁ Θεός δίδωσί-
 σοι, ἀνῆρ ἢ γυνῆ, ὅσις ποιήσε τὸ
 πονηρὸν ἐναντι Κυρίε τῷ Θεῷ σε, πα-
 γ. ρελθῆν τῷ διαθήκῳ αὐτῷ, Καὶ ἐλ-
 θόντες λατρεύσωσι Θεοῖς ἑτέροις,
 καὶ προσκυνήσωσιν αὐτοῖς, τῷ ἡλίῳ,
 ἢ τῇ σελῳῆ, ἢ παντὶ τῷ ἐκ τῷ κόσ-
 δ. μη τῷ ἔρανῷ, ἂ ἔ προσέταξε, Καὶ
 ἀναγγελεῖσιν σοὶ, καὶ ἐκζητήσεσ σφό-
 δρα, καὶ ἰδῷ ἀληθῶς γέγονε τὸ ῥῆ-
 μα, γεγένηται τὸ βδέλυγμα αὐ-
 τῷ (4) ἐν Ἰσραῆλ.

ε. Καὶ ἐξάξιεσ τὸν ἀνθρωπον ἐκεῖ-
 νον, ἢ τῷ γυναικα ἐκένῳ, οἱ τινεσ
 ἐποίησαν τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρὸν τῷ
 το ἐπὶ τῷ πύλλῳ, καὶ λιθοβολήσε-
 τε αὐτῷ ἐν λίθοις, καὶ τελωτή-
 σεσιν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ λιθοβολήσεσιν
 αὐτῷ. ἀσεβείας γὰρ προκειμένης, καὶ δι'
 ὀυσεβῆσ σκληρότητος θεραπυείω Θεός.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ. Ἐπ'
 ἐκείνοις μὲν, ἔπερ τίς ἀσεβῆσ περὶ Θεῷ
 ἐφθέγγετο, λιθοβολείωαι τὸν τοῖστον ὁ

νόμος ἐκέλευσεν ἡμεῖσ δὲ τοῖς σερόροις τῆσ
 πίσεως ἡμῶν λόγοις αὐτὸν καταλοῦσομεν.

Δ. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (5) Τῷτό ἐσὶν ὅπερ εἶ-
 » πον ὁ Χριστός· ὁ Φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα Ματθ. 10. 37
 » ὑπὲρ ἐμέ, ἐκ ἐσὶ με ἀξιος.

ε. Ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν ἢ ἐπὶ τρισὶ
 μάρτυσιν ἀποθανῆται. ὁ ἀποθνή-
 σκων ἐκ ἀποθανῆται ἐφ' ἐνὶ μάρ-
 ς. τυρι. Καὶ ἢ χεῖρ τῶν μαρτύρων ἔσται
 ἐπ' αὐτῷ ἐν πρώτοις θανατώσασ αὐ-
 τὸν, καὶ ἢ χεῖρ παντὸς τῷ λαῷ ἐπ'
 Ε ἐχάτων. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ
 ὑμῶν αὐτῶν.

η. Ἐὰν δὲ ἀδωατήση ἀπὸ σε ῥῆ-
 μα ἐν κρίσει ἀναμέσον αἵματος αἵμα,
 καὶ ἀναμέσον κρίσις κρίσεως, καὶ ἀνα-
 μέσον ἀφῆ ἀφῆσ, καὶ ἀναμέσον ἀν-
 τιλογία ἀντιλογίας, ῥήματα κρί-
 σεως ἐν ταῖς πόλεσί σε, καὶ ἀνασᾶς
 ἀναβήση ἐς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐγλέ-
 Ζ ξηται Κύριος ὁ Θεός σε, ἐπικληθίωαι
 τὸ ὄνομα αὐτῷ ἐκᾶ,

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐὰν δὲ ἀδωατήση
 » ἀπὸ σε ῥῆμα ἐν κρίσει. Ταῦτα τοῖς κατὰ
 » πόλιν κριταῖς. τὸ δὲ, ἀναμέσον αἵματος
 » αἵμα, περὶ μάχης ἀκρῶν προελθῶσης
 » εἰς αἵμα, ἢ τραύματος καὶ φονῆ, παρὰ
 » τοῖς κριταῖς διαφῶρως κρινομένα. ὅπερ
 » σαφίωζει τὸ, ἀναμέσον κρίσεως κρίσις·
 » ἢ γιν ἰδικόντι λέξασ, εἶτα πρὸς τὸ γένος
 ἀναδραμῶν, αὐτίς ἰδικώτερον διατάττεται,
 εἰπῶν,

(1) Τὸ, ἐκείνο, περιττόν. (2) Τῶν ἀνθρώπων, ἀνάγν. (3) Πᾶν ῥῆμα. ἀφ' εἰρημ. ἐκδῶσ.
 (4) Τὸ βδέλυγμα, τῷτο. καὶ αὐτ. (5) Διονυσίε, ἢ Κυρίε. ὁ Διῶων. κῶδ.

» εἰπὼν, ἀναμέσον ἀφῆς ἀφῆ· οἶόντις εἰ μάχη πληγῶν πρῶτος ἐπλώεγκε, τῆ πλησίον ἀψάμενος. καὶ ἀναμέσον ἀντιλογίας ἀντιλογία. οἶον, εἰ μάχη γίνοιτο λογικῆ εἰς ζήτησιν τυχὸν νομικῶν ἢ καὶ ὕβριν τείνῃσα.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Τῆτέσι τῆς μέχρις αἵματος προελθῆσης μάχης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ ὅταν ἐξετάζηται, τίς ἦψατο πρῶτος, τίς ἐπέβαλε χεῖρα.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τί ἐσιν, ἐὰν ἀδυνατήσῃ ἀπὸ σῆ ῥήματι εἰ κρίσει ἀναμέσον αἵμα αἵματος, καὶ τὰ ἐξῆς; Ἐὰν, Φησί, μὴ διωθῆσθαι ὄρεῖν τὸ ἀληθῆς δικάζων, ἢ τὸ σῶμα τὸ λεπρὸν δοκιμάζων· τῆτο γὰρ ἀφῶν καλεῖ· μηδὲ διαγνώσῃ εἴτε ἀλφός ἐσιν, εἴτε λέπρα· μήτε κρίνης, μήτε δικάσης ἐξ ὑποψίας, ἀλλ' εἰς τὸν θεῖον νεὼν ἀπιθῆ, καὶ διδάξον ταῦτα τὸν ἱερέα, ἢ τὸν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν τῶν δημαγωγίαν πεπισυμένον, καὶ τὸ κελεύμενον πλήρωσον.

θ. Καὶ ἐλδύση πρὸς τῆς ἱερεῖς τῆς Λωδίτας, καὶ πρὸς τὸν κριτῶν, ὅς ἂν γένηται ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, καὶ ἐκζητήσαντες ἀναγγελοῦσίν σοι τῶν κριτῶν.

» **** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ὅρας ἐπισκήπτοντα σαφῶς τὸν νόμον τοῖς κατὰ πᾶσαν αἰτίαν ἐγκαλεῖν ἡρημένους, κριτῶν τε καὶ διαγνώμονα ποιῶντα τὸν ἱερουργόν.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐλδύση, Φησί, πρὸς τῆς ἱερεῖς τῆς Λωδίτας, καὶ τὸν κριτῶν. τύπον γὰρ εἶχεν, ὁ μὲν κριτῆς Μωυσέως, οἱ δὲ ἱερεῖς οἱ Λωδίται τῶν ὀπρεσβυτέρων, ἐφ' ὅς τὰ βαρύτερα τῶν κριμάτων ἀνέφερον. σύμφωνον δὲ τῶ παρόντι τὸ, ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τῆς πρεσβυτέρου σου καὶ ἐρῶσίν σοι.

» **1.** Καὶ ποιήσεις κατὰ τὸ ῥήμα ὃ ἂν ἀναγγελοῦσίν σοι οἱ ἐκ τῆς τόπης, ἃ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ, καὶ φυλάξῃ σφόδρα ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἂν νομοθετηθῆσιν σοι.

» **** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Νομοθετεῖ μὲν γὰρ ἡκιστα μὲν αὐτός, ἀποκομίζει δὲ μάλλον εἰς τὸ ὄντι τὸ τῶ νομοθέτη δοκῶν ἀδεκάσως ἀφηγόμενος· καὶ δικαιοσύνης ὑπάρχων ἄριστος βραβυδτής, τῶ ἐφ' ἐκάσῳ κρίσιν ταλαντῶν λεπλῶς.

» **ια.** Κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τῶν κριτῶν ὡς ἂν εἰπωσίν σοι ποιήσεις. καὶ ἐκκλινεῖς ἀπὸ τῆ ῥήματος ἃ ἂν ἀναγγελοῦσίν σοι δεξιά σου ἀριστερά.

(1) Οὐκ ἐκκλινεῖς, ἀνάγν.

(2) Σωωνύμων. ὁρθῶς. ἢ ταῖς σημείωσ. ταῖς ἐν σελ. 244. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ.

(3) Περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ αὐτὸν ὁρίζομεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τῆς εἰς τὸν θεὸν τὸν νόμον αἰδέσ. προσεφάνει γὰρ ὡς τοῖς Ἰουδαίων λαοῖς· ἐπὶ τῆς Μωσέως, κλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 476.

(4) Πάχει. αὐτ. ἐν σελ. 477.

Α **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πᾶς γὰρ κρίνει τὸν λαὸν ἐγκεχειρισμένος, τάξιν ἔχει τῆ πάντων νομοθέτη τε καὶ κριτῆ. διόπερ ἢ τῆς ἀπειθείας ὕβρις εἰς Θεὸν ἀναφέρεται.

Β **** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τῶ βασιλικῶ ὁδῶν, ὡς ἀληθῆ καὶ γνήσιον ἔφαμεν εἶναι φιλοσοφίαν, ὁ νόμος καλεῖ ῥήμα Θεῶ καὶ λόγον. γέγραπται γὰρ, καὶ ἐκκλινης (1) ἀπὸ τῆ ῥήματος, ἃ ἐγὼ ἀντέλλομαι σοὶ σήμερον, δεξιά σου ἀριστερά. ὡς ἐμφανῶς ἐπιδεδείχθη, ὅτι ταυτὸν ἐστὶ τῆ βασιλικῆ ὁδῶ τὸ Θεῶ ῥήμα, εἰ γε προτρέπει, μὴτ' ἀπὸ τῆς βασιλικῆς ὁδῶ, μὴτ' ἀπὸ τῆ ῥήματος, ὡς σωωμένων (2) ὄντων ἀποκλίνοντας, ὁρθῆ διανοίᾳ τῶ ἐπ' ὀρθῆ ἄγασαν ἀτραπὸν μέσῳ τε καὶ λεωφόρον βαδίζειν.

Γ **** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Δεῖ τὸν διὰ τῆς σευῆς καὶ τεθλιμμένης εἰσελθεῖν εἰς τῶ ζωῶ προδόμενον. φυλάσσειν ἑαυτὸν ἀπὸ πάσης παρεκβάσεως καὶ παρεκτροπῆς τῶν ἐπιτολῶν τῆ Κυρίου, πληρῶντα τὸ γεγραμμένον, καὶ μὴ ἐκκλινης εἰς δεξιά σου μηδὲ ἀριστερά.

ιβ. Καὶ ἄνθρωπος ὅς ἂν ποιήσῃ ἐν ὑμῖν ἐν ὑπερηφανία, τῆ μὴ ὑπακούσῃ τῆ ἱερέως τῆ παρεσηκότος λειτουργῶν ἐπὶ τῶ ὀνόματι Κυρίου τῆ Θεῶ σου, ἢ τῆ κριτῆ ὅς ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀποθανῆται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ ἐξαίρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ Ἰσραὴλ. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ καὶ ἀσεβήσῃ ἐτι.

Δ **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Εἰ δέ τις τύφῳ χρώμενος, τοῖς ὑπὸ τῆ ἀρχιερέως ἢ τῆ κριτῆ λεγομένοις ἀντίποι, θανάτῳ ζημιώσῃ, καὶ γινέσῃ τοῖς ἄλλοις ὀφείλει ἀρχέτυπον.

Ε **ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ὁ γὰρ τὸν τῆ Θεῶ λειτουργῶν ἀτιμάσας, ὑπὸ δίκῳ ἔσῃ καὶ κόλασιν. καὶ ὁ τὸ θεῖον ἀξίωμα περιπύων, πικρῶς τῆς ὑπεροψίας ἀποτίσει λόγους. καὶ ἔτω (3) καὶ ὁ Κύριος Φησιν, ὅτι ἐπὶ τῆς Μωσέως καθεδρῶς ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. διό Φησι, πάντα ὅσα λέγασιν ὑμῖν ποιεῖν ποιεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε.

Ζ **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Μηδεὶς ἐν κρινέτω τὸν ἱερουργόν, καὶ εἰ παρειμένος ὁρῶτό πως, καὶ εἰ τὸ ὄντιμον ἔχει πρὸς γε τὸ βίβν ἐλέσθαι σὺ νόμῳ. διερωτῶνται δὲ τὸν νόμον, προσκομιζέτω τῶ ὀπίθειαν. πρᾶται (4) μὲν γὰρ τὰ ἀπὸ γνώμης οἰκείας, ἐξηγᾶται δὲ τὰ τῆ Θεῶ. καὶ ἀτιμασέον δὲ τὰ τῆ Θεῶ διὰ τὰ ἀνθρώπινα.

ιδ. Ἐὰν

ιδ. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἡ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτῷ, καὶ κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἶπῃς, καταστήσω ἐπ' ἑμαυτὸν ἄρχοντα, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔδνη τὰ κύκλωμα.

ιε. Καθιστῶν καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ὃν εἰς ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτόν. ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα· ἔδωξεν καταστήσει ἐπὶ σεαυτὸν ἄνθρωπον ἄλλότριον, ὅτι ἐκ ἀδελφός σου ἐστίν.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φησὶ, καὶ τασήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ἐκ ἄλλοτριον, ἀλλ' ἐκ τῶν σῶν ἀδελφῶν· δηλῶν ἐδελύσθαι ἀρεσιν, καὶ δοκιμασίαν ἀνεπίληπτον ἄρχοντος, ὃν σύμπασα ἡ πληθὺς ὁμογνωμονοῦσα ποιήσεται. προσεπιψηφίζεται δὲ τῷ ἀίρεσιν ἐπισφραγιζόμενος καὶ ὁ τῶν κοινωφελῶν ἀπάντων βεβαιωτῆς Θεός, ἐκλογίῳ τινι τῷ γένει ὑπολαβῶν εἶναι τὸν ἄνθρωπον, ὡς ὄψιν ἐν σώματι. τὰς δὲ αἰτίας τῆς μὴ δῆν ἄλλότριον αἰρεῖσθαι πρὸς ἀρχὴν, διττὰς ἐπιγράφει· τὴν μὲν, ἵνα μὴ πληθὺς ἀργυρίῃ καὶ χρυσίῃ καὶ θρημμάτων συναγαγῆ, πολὺ πλεονεξία παντάδικον ἐκ τῆς πείρας τῶν ὑπηκόων θησαυρισάμενος· τὴν δ', ἵνα μὴ τὸ ἔθνος ἐκ τῆς οἰκείας χώρας ἀναστῆσας, ἀνεκα τῶν ἰδίων πλεονεξιών, ἀναγκάζῃ μετακίνασθαι, πλάνον ἀνύπυτον ὡς ἐκείσε φερόμενον, ὑποβαλὼν ἀτελεῖς ἐλπίδας μαιζόνων ἀγαθῶν κήσεως, εἰς ἀφαιρέσιν ὧν ἤδη βεβαίως ἐκαρπύετο. προπέλαβε γὰρ, ὡς εἰκός, τὸν ὁμόφυλον καὶ συγγενῆ, μετέχοντα τῆς πρὸς τὴν ἀνωτάτω συγγενεῖαν οἰκειότητος· ἡ δ' ἀνωτάτω συγγενεῖα ἐστὶ πολιτεία μία, καὶ νόμος ὁ αὐτός, καὶ εἰς Θεός, ὃ πάντες οἱ ἀπὸ τῆς ἑθνεῖς προσκεκλησῶνται· μηδέποτε τὰ παραπλήσια τοῖς λεχθεῖσι διαμαρτεῖν, ἀλλ' ἐμπαλιν, ἀντὶ μὲν τῆς μεθομιζέμενης οἰκίτηρας, καὶ τοῖς ἐν τῇ ξείνῃ ἀσφαλίῃ κάθοδον παρεῖξαι· ἀντὶ δὲ τῆς τῶν ἄλλων ἀφαιρέσθαι χρήματα, προσεπιδώσειν τοῖς δεομένοις, τὴν ἰδίαν ἐστὶν ἀποφύωντα κοινῶν.

» ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ δὲ γὰρ ἡμᾶς τῆς κλίσει λατρεύειν παρὰ τὸν κλίσαντα Θεόν, ἰσότητος ὡς ἐσώλατω τοῖς τῆς ἀληθείας προσκλίνεσθαι λόγοις, καὶ εἰτὶ καλέσαι μὴ ὡς περ εἰς γῆν τὴν ἀγίαν, τρεῖς τὴν ἐπαγγελίαν τῆς Θεῷ τὴν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ· καταστήσει δὲ ἕτως ἐφ' ἑαυτοῖς ἄρχοντα καὶ κριτῶν τὸν ἐκ Θεοῦ πεφυκότα υἱόν, καὶ ἐν αὐτοῖς μετὰ σαρκός· λέγει τε περὶ ἡμῶν

Ψαλ. 2. 6, 7. ἐγὼ δὲ κατεσάθην βασιλεὺς ὑπὸ αὐτῆς ἐπὶ Σιών ὄρος τὸ ἅγιον αὐτῆς, διαγγέλλων τὸ

A, πρόσαγμα Κυρίου. ἕτερόν γε μὴ ἐπ' αὐτῷ τὸ σύμπαν ἔδωκε παραδεξόμεθα, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ζυγοῖς ἔχ' ὑποίσομεν τὸν αὐχένα. ὡς γὰρ ἡμῖν ἐστὶ καθηγητῆς ὁ Χριστός. Ματθ. 23. 8.

ις. Πλὴν ἔ πληθύνεις (1) ἑαυτῷ ἵππον, ἔδὲ μὴ ἀποσρέψῃς (2) τὸν λαὸν εἰς Αἴγυπτον, ὅπως μὴ πληθύνῃ ἑαυτῷ ἵππον· ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, ἔ προσθήσεσθε ἀποσρέψου ταύτη τῇ ὁδῷ ἔτι.

B ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Βάλεται γὰρ αὐτὸς ὁ Θεός τῆς παρ' αὐτῆς βοηθείας ἐξηρητῆσαι, καὶ μὴ ταῖς οἰκείαις παρασκυδαῖς ἐλπίζεν ἐν τοῖς πολέμοις. (3)

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴν δὴ ποτε κελδοῖα τὸν ἄρχοντα ἵππος μὴ πληθύνειν; Βάλεται αὐτὸς τῷ Θεῷ θαρρῆν μόνω. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Δαβὶδ ὁ μακάριος βοᾷ· ἔ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλῶν δυνάμιν, καὶ γίνεσθαι σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτῆς. ψαλ. 17. ὁ δὲ πληθεῖ δυνάμει αὐτῆς ἔ σωθήσεται.

Δ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἴσως ἐπειδὴ, ἵππον καὶ ἀναβάτῳ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν. ἄτινα ἐστὶ τῆς ἀτιμίας τὰ πάθη. διὰ τοῦτο, ἐκ ἀλλογενῆ καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, πληθύνοντα ἑαυτῷ ἵππον, καὶ πρὸς τὴν νοητὴν Αἴγυπτον καὶ τὸν ταύτης βασιλεύοντα Φαραῶν, τρεῖς τὸν Σατανᾶν, ἡμᾶς ἀποσρέφοντα.

Ε ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ γὰρ ἀπολυτρωθεὶς ἐκ τῆς τῶν Αἰγυπτίων δουλείας, καὶ τῆς καταδυναστεύοντος Φαραῶν διὰ τῆς ἀγίας βαπτίσματος, ἔ δυνάται διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ αὐτομολῆσαι πάλιν εἰς Αἴγυπτον. ἀδύνατον γὰρ τὸς ἀπαξ φωτισθέντας, γούσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπερανίας, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἀγίου, καὶ καλὸν γούσαμένους Θεῷ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζεν εἰς μετάνοιαν, ἀνασῶντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τῆς Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. Εβρ. 6. 4, 5, 6.

Ζ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Διότι ἔ πληθύνει ἑαυτῷ ἵππον, ἔδ' ἔ μὴ ἀποσρέψῃ τὸν λαὸν εἰς Αἴγυπτον. Οὐκ ἐν τῶν ἵπποτρόφων πρὸς ἀρχὴν πέφυκεν ἔδεις κατὰ τὸν ἱερώτατον Μωϋσῆν· καὶ τοι Φαίη τις ἂν ἴσως, ὅτι μεγάλη χεὶρ ἐστὶ βασιλέως ἱππικῆς δυνάμεις. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἀλλὰ γὰρ ἐκ' ἐστὶ νῦν ὁ λόγος αὐτῷ περὶ δυνάμει ἱππικῆς, ἡ συγκροτεῖσθαι πρὸς ἄρχοντος ἐπ' ἀναίρεσιν δυσμενῶν καὶ σωτηρίαν φίλων ἀναγκαῖον, ἀλλὰ περὶ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀλόγῃ καὶ ἀμέτρῃ καὶ ἀπειθῆς φροῦδος· ἡ ἐπισημίζεν λυσιτελεῖν· μήποτε τὸν λαὸν αὐτῆς ἀπαντα εἰς Αἴγυπτον, τὴν τῆς σώματος χώραν, ἀποσρέψῃ, καὶ Φιλιθόνον καὶ Φιλοπαδίην μᾶλλον ἢ Φιλάρετον καὶ Φιλοθέον ἀνακράτος ἐργάσεται.

ιζ. Καὶ

(1) Διότι ἔ πληθύνει. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ. (2) Ἀποσρέψῃ. αἰ αὐτ. (3) Οὐδὲ τοῦτο, ἔδὲ τὰ ἐξῆς 3. τῆς Κυρίλ. ἐν τοῖς ἐκδοσ. εὐρηται.

Εεεεε

ιζ. Καὶ ἔ πληθυσθεῖ ἑαυτῶ γυναικας, ἵνα μὴ μεταστῇ αὐτῆ καρδία. καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον ἔ πληθυσθεῖ ἑαυτῶ σφόδρα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Αἱ γὰρ περὶ πολλὰς γυναικας ὁμιλία παντός ἐπέκεινα μολυσμῶ, ὡς (1) τῆ Σολομώντος τέλους ἐστὶν ἰδεῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀλλὰ τὸν ἔτω ὀκλειᾶ καὶ αἰδιμον καὶ σοφίας εἰς τῆτο διεληλακότα λοιπὸν, ὡς ἀμετρήτω γενέσθαι θαύματι καὶ παρὰ τοῖς ἄλλαν διωκισμένοις, ἠδονὴ γυναικῶν ἐξεμὸχλῶσε πονηρῶν, καὶ οἰονεπως ἐξελεῖσα τῆς θείας σκληρῆς, τοῖς τῆς εἰδωλολατρείας ἀήκε βόθροις, ὡς γέγραπται ἐν τῇ γ' τῶν Βασιλειῶν. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Δῆλον, ὅτι ἀπὸ πλεονεξίας καὶ ἀδίκων πόρων.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὗτος γὰρ Φησὶν ἐστὶ κατὰ Ψαλ. 51. 7. τὸν Δαβὶδ, ὃς ἐκ ἔθετο τὸν Θεὸν βοηθὸν, καὶ τὰ ἐξῆς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀλλ' ἐδὲ ἀργύριον, ἢ χρυσίον πληθυσθεῖ ἑαυτῶ σφόδρα, μετρίως δὲ δηλονότι διὰ τὰς ἀπαραιτήτας δαπάνας. τὸ δὲ παρὰ τῆτο, πλεονεξία, ἐξ ἀδίκων πόρων, ἢ ἀπανθρώπων γνῶμης, μὴ διορθωμένης τοῖς ἐν χρεῖαι τῶ ἀνδριαν, μηδὲ τιθεμένης ἐπὶ Θεὸν τῶ ἐλπίδα, κατὰ Ψαλ. 51. 7. τὰ τὸ, ἰδὲ ἀνδραπος, ὃς ἐκ ἔθετο τὸν Θεὸν βοηθὸν αὐτῆ, ἀλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ πλῆθει τῆ πλῆττα αὐτῆ.

ιη. Καὶ ἔστω ὅταν καθίσῃ ἐπὶ τῆ δίφρου τῆς ἀρχῆς αὐτῆ, καὶ γράψαι ἑαυτῶ τὸ Δευτερονόμιον τῆτο εἰς βιβλίον παρὰ τῶν ἱερέων τῶν Λευιτῶν,

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀφ' ἧς δ' ἂν ἡμέρας παρέλθοι τις ἐπὶ τῶ ἀρχῶ, κελῶσαι τῶ ἐπινομιδα γράψαι αὐτοχειρία, κεφαλαίωδη τύπον περιέχσαν ἀπάντων τῶν νόμων· βεβλόμενος ἐγκολλᾶ τῇ ψυχῇ τὰ διατεταγμένα γενέσθαι. τῆ μὲν γὰρ ἀναγιγνώσκοντος ὑπορρεῖ τὰ νοήματα τῇ φρονῆ παρασυρόμενα, τῶ δὲ γράφοντι κατὰ σχολῶ ἀσφραγίζεται καὶ ἀνδρῦεται, τῆς διανοίας ἀσφραγίσσης ἐκάστω, καὶ ἐπεριδύσης ἑαυτῶ, καὶ μὴ μελίσης ἐφ' ἕτερον, πρὶν ἢ περιδράξασθαι τῆ προτέρω βεβαίως.

A, * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Γράψαι (3) ἑαυτῶ τὸ Δευτερονόμιον. Τῆτο (4) ἔδον ἄλλω μεμαρτύρηται ἢ Γραφῇ, πλὴν Ἰωσία τῶ βασιλεῖ, [μόλις ὑρεθέντος ἐν οἴκῳ Θεῶ τῆ βιβλίῃ· καὶ ἀναγνῶς διέρρηξε τῶ ἐδῆτα δι' ἃ παρηνόμησαν, καὶ ἀνέγνω τὸ βιβλίον ἐν τοῖς ὡσὶ παντός τῆ λαῶ.]

Β τῆς ζωῆς αὐτῆ, ἵνα μάθῃ φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῆ, καὶ φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆ (4) ποιῆν.

Γ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὅταν μὲντοι γράψῃ, παρὰ τῶ κατ' ἐκάστω ἡμέραν ἀνυγχανεῖν καὶ ἀναγιγνώσκων, ὑπὲρ τε συνεχῆς καὶ ἀδιαστάτῃ μνήμης καλῶν καὶ συμφερόντων ἅπασι διαταγμάτων, καὶ ὑπὲρ τῆ βέβαιον ἔρωτα καὶ πόσον αὐτῶν αὐτῶ ἐγγενέσθαι, τῆς ψυχῆς αἰεὶ διδασκομένης καὶ ἐξετιζομένης ἀνομίαιν νόμοις ἱεροῖς.

Δ ἢ. ἵνα μὴ ὑψωθῇ ἡ καρδία αὐτῆ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ, ἵνα μὴ παραβῇ ἀπὸ τῶν ἐντολῶν δεξιά ἢ ἀριστερά, ὅπως ἂν μακροχρόνιος ἢ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ μετ' αὐτῆ ἐν τοῖς ἡσὶ Ἰσραὴλ.

Ε ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Βασιλικῶ ἔωθεν ὀνομάζειν Μωσῆς ὁδὸν, τῶ μέσῳ, ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως ἔσαν μεθόριον καὶ ἄλλως, ἐπειδὴ τὸ μέσον ἐν τριάδι τῶ ἡγεμονίδα τάξιν εἴληφεν, ἀρμοζόμενον τὰ παρ' ἐκάτερα εἰς ἀνωσιν ἀδιαλύτω δεσμῶ, ὑφ' ὧν καὶ ὄρου φερεῖται τρόπον βασιλείως. νομίμω δ' ἀρχοντος ἰσότητα τιμῶντος ἀδέκασον, τὰ δίκαια κρίνοντος δικαίως, ἐμμελετῶντος αἰεὶ τοῖς νόμοις, ἀθλον εἰναί· Φησι τῶ μακροχρόνιον ἡγεμονίδα· ἐχ' ἵνα πολυετῆ ζωῶ αὐτῶ χαρίσθαι μετὰ τῆ τὰ κοινὰ πρυτανθεῖν, ἀλλ' ἵνα ἀναδιδάξῃ τῆς ἀγνοῦντας, ὅτι νόμιμος ἀρχων καὶ ἀντελευτήσῃ, βίον ζῆ μακραίωνα διὰ τῶν πράξεων, ὡς ἀθανάτῃς καταλέλοιπε, μνημεῖα καλοκάγαθίας ἀκαθαίρετα.

Κ Ε Φ. Ι Η.

α. ἵνα ἔστω τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις ὅλη φυλῇ Λευι μερὶς ἐδὲ κληρος μετὰ Ἰσραὴλ· καρπώματα Κυρίῃ ὁ κληρος αὐτῶν, φάγονται αὐτά. Κληρος δὲ ἐκ ἔστω αὐτοῖς ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν· Κύριος αὐτὸς κληρος αὐτῆ, καθότι ἔπεν αὐτῶ.

γ. Καὶ αὐτῆ ἡ κρίσις τῶν ἱερέων παρὰ τῆ λαῶ παρὰ τῶν θυόντων τὰς θυσίας, εἴαντε μόνον, εἴαντε πρόβατον· καὶ δώσεις τῶ ἱερεῖ τὸν βραχίονα, καὶ τὰ σιαγόνια, καὶ τὸ ἔνυδρον,

Η ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξήρλωται τοῖς εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐπιτεταγμένοις ὁ, τε βραχίων καὶ τὰ σιαγόνια καὶ μὴ τὸ ἔνυδρον. ἐνείναι

(1) Ἐκ τῆ, ἀνάγν.

(2) Σιωπῶμενον εἶναι δεῖν ἔοικε τῶ προτέρω, ἀλλὰ κεχωρισμένον κείται παρὰ τοῖς κώδ.

(3) Μελετήσῃ, ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(4) Ὅπερ, ὁ αὐτ.

(5) Τὰ δικαιώματα ταῦτα. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

ειέναι γὰρ δεῖ τῷ ἀπολέκῳ γίνεαι τὸ πρακτικὸν καὶ δραστήριον· καὶ τῆτό ἐστιν ὁ βραχίων· καὶ μόντοι καὶ λόγον, δῆλον δὲ ὅτι τὸν διδασκλικόν, ἔ τύπος τὰ σιαγόνια· προσέτι δὲ καὶ τὸ αἷμα, δι' ἃ τὸ καρπογόνον εὐ μάλα σημαίνεται.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ἀπὸ τῶν ἕξω τῆ βωμῆ θυομένων εἵνεκα κρεωφαγίας, τρία προσέτακται τῷ ἱερεῖ δίδουσαι, βραχίονα, καὶ σιαγόνας, καὶ τὸ καλέμενον ἰώμαρον· (1) τὸν μὲν βραχίονα, διὰ τὴν ὀλίγην πρότερον εἰρημνίαν αἰτίαν· (2) τὰς δὲ σιαγόνας, τῆ τε κυριωτάτης τῶν μελῶν, κεφαλῆς καὶ λόγος τῆ κατὰ προφορᾶν, ἀπαρχίω. καὶ γὰρ τῆς τὸ νᾶμα ῥεῖ ἕξω, καὶ δίχα τῆς κινήσεως τῆτων ἐκ αὐτῶν διώεται. σειομένων γὰρ, ἀφ' ἃ τῆ προσηνομάθησαν ἐτύμως, ὅταν πληχθῶσιν ὑπὸ γλώττης, ἀπασα ἡ τῆς φωνῆς ὄργανοποιία σωηχῆι. τὸ δὲ ἰώμαρον, ἐκφυσις κοιλίας ἐστὶ· κοιλίαν δὲ φάτνῳ ἀλόγος θρέμματος, ἐπιθυμίας, εἶναι συμβέβηκεν· ἥτις ὑπὸ οἴνοφλυγίας ἢ ὀψοφαγίας ἀρδομένη, τροφαῖς ἐπαλλήλοισι σιτίων ὁμῆ καὶ ποτῶν, αἰεὶ κατακλύζεται, καὶ συὸς τρόπον ἐν βορβόρῳ διατωμένη χαίρει. παρ' ὃ καὶ τόπος ἐπισημῆθη σφόδρα οικειότατος, ὁ τῶν περιττωμάτων, ἀκολάσῳ καὶ ἀπρεπεσάτω θρέμματι. ἀντίπαλον δὲ ἐπιθυμίας ἐγκράτεια, ἡ ἀσκητέον καὶ διαπονητέον καὶ σπασάσειον πάση μηχανῇ περιποιεῖσθαι, ὡς μέγιστον ἀγαθόν καὶ τελειότατον, ἰδίαν τε καὶ κοινῇ συμφέρον. ἐπιθυμία μὲν ἐν βέβηλος καὶ ἀκαθάρατος καὶ ἀνίερος ἦσα, πέραν τῶν ἀρετῆς ὄρων ἐλήλαται καὶ πεφυγάδδεται δεόντως· ἐγκράτεια δὲ, καθαρά καὶ ἀκηλιδωτος ἀρετῇ, πάντων ὅσα πρὸς βρωσίν καὶ πόσιν ἀλογῆσα, καὶ ἐπάνω τῶν γαστρὸς ἡδονῶν ἀυχῆσα ἴσαδαι, βωμῶν ἱερῶν ψαυέτω, καὶ τὴν πρόσφυσιν (3) ἐπιφερομένη τῆς κοιλίας, ὑπόμνημα τῆ καταφρονητικῶς ἔχειν ἀπλησίας καὶ λαυμαργίας, καὶ πάντων ὅσα τὰς εἰς τῆ ἐπιθυμίας ἀναφλέγει.

δ. Καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῆ σίτης σε, καὶ τῆ οἴνου σε, καὶ τῆ ἐλαίας σε· καὶ τὴν ἀπαρχίω τῶν κερῶν τῶν προβάτων σε δώσεις αὐτῷ. Ὅτι αὐτὸν ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεὸς σε ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν σε, παρεσάνα ἐναντι Κυρίου τῆ Θεῶ σε, λειτουργεῖν καὶ βλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου, αὐτοὶ (4) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας.

ε. Ἐὰν δὲ παραγένηται ὁ Λαίτης ἐκ μιᾶς τῶν πόλεων ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν ἱσραήλ, ἔ αὐτὸς παροι-

A καὶ, καθότι ἐπιθυμῆ ἡ ψυχὴ αὐτῆ, εἰς τὸν τόπον ὃν αὐτὸν ἐκλέξεται Κύριος
 Z ὁ Θεός, λειτουργήσῃ τῷ ὀνόματι Κυρίου τῆ Θεῶ αὐτῆ, ὡσεὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ οἱ Λαῖται οἱ παρεσηκότες ἐκεῖ ἐναντι Κυρίου τῆ Θεῶ σε.
 η. Μερίδα μεμερισμένῳ φαγεῖται, πλὴν τῆς πράξεως τῆς κατὰ πατριάν.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥΤ. Ἐνὸς γὰρ ὄντος Θεῶ πανταχῇ τῶν ἱερῶν ἀπλεῖσαι χρῆ τῆς εἰσγε τῆτι παρηνελεγμίας, καὶ ψήφῳ τῆ ἀνωθεν ἀπολελεγμίας. τῆτότοι καὶ νῦν ἐκκλησιαῖς τετήρηται, καὶ τετίμηται καὶ πρὸς ἡμῶν ὁ νόμος. πόλις μὲν γὰρ ἐκάσω καὶ κληρὸς ἴδιος τῶν ἐξειλεγμίων εἰς ἱερωσίω, συμπαραλαμβάνεται δὲ πρὸς ἱερουργίαν, καὶ εἰ ἐξ ἐτέρας εἰς ἐτέραν ἴοι τυχόν ἢ πόλιν ἢ χώραν, καὶ σκεδίει μετὰ τῶν ἱερῶν, καὶ τοῖς τῆς ἀγάπης τιμάται νόμοις. εἶοικε δέ τι καὶ μυσικόν, καθάπερ ἐγῶμαι πάλιν ὁ νόμος ὑποδῆλῆν. μυρία μὲν γὰρ ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμενίω χωραῖ τε καὶ πόλεις, ἐν αἷς ἀγιάιτε καὶ θεοφιλεῖς ἀνθρώπων ψυχὰς λειτουργῶσι Θεῷ, διὰ γε τῆ ζῶν ἐννόμως· καὶ πολιτεύεσθαι μὲν δαδγελικῶς, καταθύειν δὲ ὡσεὶ αὐτῷ τὰ εἰς ὁσμὴν βωδίας, δῆλον δὲ ὅτι τῆς πνευματικῆς, πῖσιν, ἐλπῖδα, ἀγάπῳ, ὑπομονῆ, πραότητα. Φι-

λοπρωχέαν. τοιαύταις γὰρ θυσιῖς δαδ-
 Δ » ρεεῖται Θεός, κατὰ τὰς Γραφὰς. ἀλλ' οἱ δὲ δὴ πάντες καθάπερ εἰς μίαν καὶ κοινὴν μητέρα σωθῆσιν τὴν ἐπερᾶνιον ἱερουσαλήμ, τὴν τῶν πρωτοτόκων ἐκκλησίαν, τὴν ἀνω καλλίπολιν, τὴν σκλιω τὴν ἀληθινῶν, ἡ ἐπηξεν ὁ Κύριος, καὶ ἐκ ἀνθρωπος. ἐκεῖ καθαρώτερον λειτουργήσομεν, ἐξαιρεθείσης μὲν ἡμῶν τῆς ἀμαρτίας εἰς ἅπαν, πεπαυμῖς δὲ λέοντος καὶ δράκοντος, βασιλίσκος καὶ ἀσπίδος. ἔσαι γὰρ-
 E » Φησιν ἐκεῖ ὁδὸς καθαρὰ, καὶ ὁδὸς ἀγία καὶ κληθήσεται. καὶ ἔ μὴ δῦρεθῆ ἐκεῖ λέων, καὶ εἰ τῶν θηρίων τῶν πονηρῶν εἰδὲ ἔ μὴ ἀναβῆ ἐκεῖ. μεμερισμένῳ ἐκεῖ μερίδα φαγόμεθα. γέγραπται γὰρ, τῆς καρπῆς τῶν πόνων σε φαγεσῶ. ἢ ἐκ ἀνάλογος τοῖς ἐκάσε πόνους ἢ τῶν ἀγαθῶν ἀντέκλεις, εἰ καὶ ἐν μέτρῳ πλείονι διὰ τὴν τῆ δεσπότη Φιλοτιμίαν;

Z θ. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γλῶσσαν, ἡ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι, ἔ μαθήσῃ ποιεῖν κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ἐκείνων.

ι. Οὐχ δῦρεθῆσεται ἐν σοὶ περικαθαίρων τὸν ἱόν αὐτῆ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆ ἐν πυρὶ, μαντεύμενος
 Ecce ee 2 μαν-

(1) Σιαγόνας καὶ αἷμα καλέμενον· ἰώμαρον, τὸ ἀντερον λέγει. αἱ τῆς σημ. τῆς αὐτῆ σελ. 235. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Μαργ. ἐκδόσ.
 (2) Βραχίονα μὲν ἀπὸ χειρὸς δεξιᾶς, ἀπὸ δὲ τῆ σῆθῆς ὅσον πῖον· τὸ μὲν, ἰχῦος καὶ ἀνδρείας, καὶ πάσης νομίμα πράξεως, ὡς τε τῷ δίδουσαι καὶ λαμβάνειν καὶ ἀνεργεῖν σύμβολον· τὸ δὲ, τῆς περὶ τὸν θυμὸν ἴλεω πραότητος. ταυτὰ εἰσιν ἢ πρότερον εἰρημνῆ αἰτία.
 (3) Ἰσ. ἐκφυσις, ὡς καὶ ἀνωτέρω.
 (4) Αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

μαντείαν, κληρονομούμενος, καὶ οἰωνιζόμενος μαντείαν, Φαρμακὸς ἐπάδων ἐπασιδῶ, ἔργαστριμυθος καὶ τερατοσκοπός, ἐπερωτῶν τὰς νεκρῶς.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εὐγε, ὦ Φιλότης, ἐφόμεθα ἐχθὴ τερατοσκοποῖς τε καὶ νεκρομαντεσιν, ἀλλ' ἐδὲ πῆσεις τὰς οἰωνῶν ὡς ἀληθές τι χρῆμα παραδεξόμεθα, καὶ εἰ φέροντο πρὸς δεξιόν, εἴτε ἐν πρὸς ὑβώνιμον, καὶ εἰ πρὸς ἐσπέραν τε καὶ πρὸς ἡῶμωρίας γὰρ οἶμαι ταῦτα ἐχάτης ἡγεμόνα δὲ τὰ παντός ποιῆμενοι Χριστὸν τὸν δι' ἡμᾶς καθ' ἡμᾶς Προφήτῳ, παρ' αὐτῆ ληψόμεθα τῶν ἀναγκαίων τῶν γινώσκων, [καὶ] αὐτῶ προσεδρόσομεν, οἰμῶζεν μακρὰ ταῖς τῶν Δαιμόνων ψυδοεπέαις, καὶ τὸ ἐρῶσθαι, λέγοντες. μόνω γὰρ ὡπερ τὸ χριῶν ζωοποιεῖν, καὶ καταρχειν τῶν ὄλων φυσικῶς τε καὶ ἰδικῶς ἀνακείσεται τῷ Θεῷ, τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον καὶ τὸ πάντων ἔχειν τῶν γινώσκων. ἴδιον δὲ τῆς φύσεως τῆς αὐτῆ εἰδέναι σαφῶς τὰ ἐσόμενα, καὶ σιωλεγεμένῳ ὡπερ ἐν ἑαυτῷ τῶν ὄλων εἶδησιν ἔχειν. εἰς αὐτὸν ἄρα πλημμελήσομεν, καὶ εἰς τῶ ἀνωτάτω δόξαν ἡ γραφῆ, εἰ βεβήλοισ τε καὶ ἀκαθάρτοις πνεύμασιν εἶναι πισυόσομεν τὰ δι' αὐτὸς κατακαλιώοιτό τε καὶ ὑπάρχοι λίαν ὑπρεπῆς. (1) ὡρα γὰρ ἤδη διακειμένως ὡδὶ Φλιβάφως ὑπονοεῖν, καὶ ζωοποιεῖν δυναθαι, καὶ μὴ καὶ δημιουργὸν τὸν Σατανῶν ὑπάρχειν, εἰ τὰ πάντων ἐξαίρετα καὶ ἰδικῶς ἀνακείμενα τῇ τῆ Θεῶ φύσει χαρισμεθ' αὐτῷ καὶ προσπεφυκέναι Φαμί.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἄτοπον γὰρ τὸν ἔχοντα τῶ ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῆ Θεῶ συμβελίαν πρὸς τὰ ὑπὲρ τῶν πρακτέων σκέψιν, συμβέλλει ἑαυτῷ παραλαμβάνειν τὰ ἄλογα· μάλλον δὲ ἐδὲ συμβέλλει, ἀλλὰ διδασκαλοῖς χρῆσθαι καὶ νομοθέταις. καὶ τὸν μὲν ἑαυτῆ κίνδυνον παρακείμενος, καὶ εἰ ὀφθαλμοῖς ὄντα ἐκ οἴδων ὁ ὄρνις, σοὶ δὲ τὸ μέλλον προσαγορεύει. καὶ τῆς μὲν καλιᾶς ἀποπλῆς, τροφῶν πορίσαι τοῖς νεοσοῖς, ἀπρακτοῖς ἐπανῆλθε πολλαῖς, σοὶ δὲ μαντεῖον γέγονεν ἀψυδὲς, καὶ τῆ μέλλοντος ἀποκάλυψις ἡ ματαία τῆ ὄρνιθος κίνησις. εἰ δὲ ἀπὸ Δαιμόνων ἐνεργείας ἀπατηλὰ περιπέτονται, μή μοι καθέξω Δαιμόνων ἀπάταις προσκεχλωῶς, μηδὲ γίνω διαβολικῆς ἐκδοτος ἐνεργείας. ὅς ἐπειδὴν λάβη ψυχῶν διάγωγον εἰς ἀπώλειαν, πάντα τρόπον αὐτῆ παραχρῶμενος ἐκ ἀνίησιν. ἀλλὰ καὶ κράζοντες κόρακες, καὶ ἀλύοντες ἀετοὶ δι' ἀπορίαν θήρας τῶ δεισιδαίμονα καρδίαν πλῆσσοσι. (2)

ιβ. Ἔστι γὰρ βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ παῖς ποιῶν ταῦτα· ἔνεκεν γὰρ τῶν βδελυγμάτων τῶν Κυ-

ριος ὁ Θεός σε ἐξολοθρεύσει αὐτὰς ἀπὸ προσώπου σε.

ιγ. Τέλειος ἔσθι ἐναντι Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τελειότης πνευματικῆ, τὸ ἰδρυμένον ἐν πίσει, καὶ ἀμώμητον εἰς λατρείαν, καὶ τῆς εἰς Θεὸν ἀγάπης τὸ ἀδιάβλητον κάλλος.

ιδ. Τὰ γὰρ ἔθνη ταῦτα, ἔς σὺ κατὰ κληρονομῆσεις αὐτὰς, αὐτοὶ κληρονομιῶν καὶ μαντεῶν ἀκύνονται· σοὶ δὲ ἐχ' ἔτως ἔδωκε Κύριος ὁ Θεός σε.

ιε. Προφήτῳ ἐν τῶν ἀδελφῶν σε, ὡς ἐμὲ, ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεός σε. αὐτῆ ἀκύνεσθε.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Προφήτῳ ὑμῖν ἀναστήσει, φησὶν, ὁ Θεός ὡς ἐμὲ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, τὸν Ἰησοῦν τὸν τῆ Ναυῆ ἀνιττόμενος, διὰ τὸν Ἰησοῦν τὸν τῆ Θεῶ ἰόν. σκιαγραφία γὰρ ἡ τῆ Κυρίῳ τὸ ὄνομα τῆ Ἰησοῦ προκηρυσσομένου ἐν νόμῳ. ἐπιφέρει γέν, τὸ λυσιτελεῖ τῷ λαῷ συμβολῶν· αὐτῆ ἀκύνεσθε, λέγων.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ. Μωσῆς λέγει ὁ προφήτης, Προφήτῳ ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεός ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμὲ. τετηρηθῶ δὲ τέως τὸ, ὡς ἐμὲ, ἐν οἰκείοις δὲ τόποις ἐξεταζόμενος. ἀλλὰ πότε ὁ Προφήτης ἔτος ἔρχεται ὁ προσδοκώμενος; ἀνάδραμε, φησὶν, ἐπὶ τὰ ὑπ' ἐμὲ γεγραμμένα· πολυπραγμότησον τῶ τῆ Ἰακώβ τῷ Ἰσάα ρηθῆσαν προφητείας. Ἰσάα σε αἰνέσειαν οἱ ἀδελφοὶ σε, καὶ τὰ ἐξῆς, ἵνα μὴ ἅπαντα λέγωμεν· ἐκ ἐκλείψει ἀρχῶν ἐξ Ἰσάα, ἐδὲ ἡγέμενος ἐκ τῶν μνηρῶν αὐτῆ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ ὡ ἀποκείται· καὶ αὐτὸς προσδοκία, ἐκ Ἰσδαίων, ἀλλὰ ἐθῶν. σημείον ἐν ἔδωκε τῆς Χριστῆ παρσσίας, τὸ παύσασθαι τῶ ἀρχῶ τῶν Ἰσδαίων. εἰ μὴ νῦν ὑπὸ Ῥωμαῖς εἰσιν, ἔπω ἡλθῆν ὁ Χριστός· εἰ ἔχρησι τὸν ἐκ γένους Ἰσάα καὶ τῆ Δαβὶδ, ἔπω ἡλθῆν ὁ προσδοκώμενος.

ΝΕΙΛΟΥ. Λέγεις τὸν Μωσέα εἰρηκαίᾳ ἐν Δουτερονομίῳ, ὅτι Προφήτῳ ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμὲ. Προφήτῳ ἔπει, ἐχθὴ Θεόν. πῶς ἐν Θεὸν εἶναι τὸν Ἰησοῦν λέγετε; Ὡς νηπίω σοι, ὦ Ἰσδαῖε, συμψελίζει ὁ πάνσοφος Μωσῆς, ἔπω τρανώτατα τολμῶν σοι δεῖξαι τῆ Χριστῆ τῶ Θεότηα. ὅταν τοίνω δεῖξαι αὐτὸν ὡς Προφήτῳ, κατὰ τὸν Μωσέα, καὶ βασιλέα, καὶ ποιμένα πραῦν, καὶ ἀκλήμονα, τότε αὐτὸς ὁ μέγιστος Προφήτης καὶ ἔγκριτος ἀποκαλύψει σοὶ αὐτὸν Θεὸν ὑπάρχειν ἀληθινόν, ἀσωμάτως καὶ ἀχρόνως πρὸ πάντων τῶν αἰῶνων γεννηθέντα ἐκ Θεῶ ἀληθινῆ. ἔχρησι δὲ μαρτυρῶντας τῇ Θεότητι τῆ

(1) Ἐκπεπῆς. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 184.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἐχ' εὐρηται.

τῆ Χριστῆ καὶ τῆ οἰκονομία πάντας τὰς αἰοδίμους Προφήτας, οἵτινες ἐξηγηταὶ τῆ νόμου τυγχάνουσι.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὡσπερ ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν Μωϋσέα παραπέμπει, ἵνα δι' ἐκείνου πρὸς ἑαυτὸν ἐπιπαύσηται, ἕτως ὁ Μωϋσῆς τῷ διδασκάλῳ παραδίδωσι τὰς μαθητάς, κελθῶν αὐτῷ κατὰ πάντα πείθεσθαι.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Εἶπε τῷ πρὸς σέ διε-
νεχθέντι Ἰσδαίῳ, καὶ μηδὲν μὲν γενναῖον
μηδὲ νεανικὸν φράσαντι, ἀγρυπτικὰς δὲ
λογοποιίας ἐμέσαντι καὶ φήσαντι περὶ τῆ
" παιδὸς Ναυῆ εἰρηθῆαι τὸ, Προφήτῳ ὑμῶν
" ἀναστήσει ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς
ἐμέ· ὅτι κατὰ πολλὰ πλημμελεῖς, καὶ
νοῶν ἔχ ὑγιῶς, καὶ φεύγων τὸ μαθεῖν, καὶ
κρύπτων τὰ μείζονα ἢ κατὰ Μωσέα. εἰρη-
" ται γὰρ, αὐτῆ ἀκῆσεσθε κατὰ πάντα, ὅσα
" ἂν ἀντέλθῃται. ἔσαι δὲ ψυχῆ, ἥτις ἂν μὴ
" ἀκῆσῃ τῆ Προφήτε ἐκείνου, ἐξολοθρευ-
" θήσεται ἀπὸ τῆ λαῶ αὐτῆς. πρῶτον μὲν
γὰρ, μετὰ τῷ χειροτονίᾳ ἐκείνου, ταυθ'
ὁ Μωϋσῆς ἀνδρὸς γενόμενος ἐθέσπισε. δού-
τερον, ὅτι εἰ μὲν ὁ τῆ Ναυῆ παῖς ὑπερέβη
τὸν Μωσέα, πιθανὸν ἔστω τὸ λεγόμενον. ἐκ
ἀληθῆς δὲ· εἰ δὲ πολλῶ αὐτῆ καταδεέστερος
ἔστω, ἀδρανῆς αὐτῆ ἢ εἰνοία φαίνεται. τρί-
τον, ὅτι εἰδὲ προσέθηκέτι τῷ νόμῳ, ἀλλὰ
τοῖς ἐκείνου ἐπολιτεύετο θεσμοῖς. τέταρ-
τον, ἐχρῆν εἶγε περὶ αὐτῆ ἢ ὁ λόγος, εἰ-
πῆν, ἐκ ἀναστήσει. ἀλλ' ἀνέστησε. πέμπτον,
ὅτι εἶδε φράσαι· ἔσαι δὲ πᾶσα ψυχῆ. ἥτις
ἂν μὴ ἀκῆσῃ τῆ Προφήτε τέτε· τῷ δ' εἰ-
πῆν ἐκείνου, τέτον παρεγράψατο. ἔκλον,
πῶς πρὸς τὸν Ἰωάννῳ μετὰ πολλὰς γε-
νεὰς τεχθεῖτα ἀπέσειλαν. πύσόμενοι, εἰ
αὐτὸς εἴη ὁ Προφήτης· καὶ ἐκείνου ἔφη, ἐκ

Ἰωάν. 1. 21.

Ἰωάν. 6. 14.

εἰμί. Προφήτης μὲν γὰρ ἔστω ὁ Προφήτης
δὲ ἐκ τῶ. ἔβδομον, πῶς τῆ Σωτῆρος δεῦρο
Φοιτήσαντος, οἱ τὰ θαύματα θεώμενοι
ἔλεγον· ἔτος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ Προφήτης.
σωροράτω ἔν ποσα αὐτῷ εἰαντιστάται, καὶ
τὸν ἀληθῆ προγνώσιω τε καὶ βασιλέα προ-
σκυεῖτω.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ὅπερ ἔ διωατὸν ἐπὶ τὸν
Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ λαβεῖν διὰ πολλὰς αἰτίας,
καὶ μάλιστα ὅτι ἤδη ἔστω ἀναστήσας αὐτὸν,
καὶ συστήσας εἰαντίον πάσης τῆς συναγω-
γῆς, ὡς αὐ τοῖς Ἀριθμοῖς περὶ τὰ τελού-
ταῖα. (1) ἔπειτα, ὅτι ἔτε νομοθέτης ἐγέν-
ετο κατὰ Μωϋσέα, ἔτε τῆς τοιαυτοτρόπε
χάριτος τυχῶν· ἀλλὰ μόνον τῷ ἡγεμονίαν
παραλαβῶν, καὶ εἰσαγαγῶν τὸν λαὸν εἰς
τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας. καὶ γὰρ καὶ κα-
τὰ τὸ αὐ αὐτῷ τῷ τέλει τῆ Δούτερονομίας
Δούτ. 34. 10. διαρρήθῃ τῆτο κατὰ καὶ ἐκ ἀνέστη Προ-
φήτης ἐν Ἰσραὴλ, ὡς Μωσῆς. διὰ τῆτο
Ἰωάν. 14. 10. καὶ ὁ Σωτῆρ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ φησὶν, ὅτι
" ἐγὼ ἀπ ἑμαυτῆ λαλῶ εἰδὲν.

15. Κατὰ πάντα ὅσα ἠτήσω πα-
ρὰ Κυρίε τῆ Θεῆ σε ἐν Χωρηθ τῆ

A ἡμέρα τῆς ἐκκλησίας, λέγοντες, ἔ
προσθήσομεν ἀκῆσαι τῆς Φωνῆς Κυ-
ρίε τῆ Θεῆ ἡμῶν, καὶ τὸ πῦρ τὸ μέ-
γα τῆτο ἐκ ἀφόμεθα ἔτι, εἰδὲ μὴ
15. ἀποθάνωμεν. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς-
με, ὄρθως πάντα ὅσα ἐλάλησαν
17. πρὸς σέ. Προφήτῳ ἀναστήσω αὐτοῖς
ἐκ μέσε τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὡσπερ
σέ· καὶ δώσω τὸ ῥῆμά μου ἐν τῷ στό-
B ματι αὐτῆ, καὶ λαλήσει αὐτοῖς κα-
θότι ἂν ἐντέλωμαι αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ μὲν προφητεία κῆται
ἀνταυθῆ· ἐλέχθη δὲ ἔ καθ' ὃν ἀνεγράφη
χρόνον, ἀλλὰ καθ' ὃν αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς δια-
σαφεῖ. ὡς γὰρ φησὶν ἀγνοῦσαντες ἐκ-
κλησίαν ἐποιήσαμεθα, ἐπὶ τὸ ἀκῆσαι τῆς
Φωνῆς τῆ Θεῆ, τῷ δεκάλογον τῆ Θεῆ εἰς
ἐπήκοον πᾶσιν ἡμῖν νομοθετήντος, ὡς καὶ
ἐν Ἐξόδῳ ἀναγράφεται, μὴ φέροντες
τῷ δυνάμει τῶν ὀρωμαίων ὑμεῖς, προσελ-
θόντες ἠξιώτέ με λέγοντες, ἔ προσθήσο-
μεν ἀκῆσαι τῆς Φωνῆς Κυρίε τῆ Θεῆ ἡμῶν.
κατ' ἐκείνο τοίνω καιρῶ τῆς τοιαύτης ὑμῶν
ἐνεκεν παρατήσεως, ἀνδρωπον ὑμῖν ἀνα-
στήσει, Προφήτῳ ἑτερον, ἐμοὶ τῷ Φύσιν
παραπλήσιον, ὁ χρηματίζων ἐπιγείλα-
το. τίνα δὲ ἄλλον ἔχει τις ἐκ τῆ Ἰσραὴλ
Μωϋσῆ παραπλήσιον Προφήτῳ, τῆτε
τῆ τῶν ἀνθρώπων γένε ἀναδεδαγμένον,
ἐπιδείξαι, ἢ μόνον Ἰησοῦν τὸν σωτῆρα καὶ
Κύριον ἡμῶν, ὅσις καινῆς διαθήκης, τῆ
κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον βίε, νομοθέτης πᾶ-
σιν ἀναπέφῃωε τοῖς ἔθνεσι τοῖς εἰς αὐτὸν
πεπισθούχοις;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προανεφώνει γὰρ τῆ ἰδίε
γεννήματος τῷ εἰανθρώπησιν ὁ Θεὸς καὶ
πατήρ, ὅτι δούτερον (2) ἐφ' ἡμᾶς νομοθέ-
της ἀναδειχθήσεται.

E **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** [Καὶ θήσω τὰ ῥήματά-
" μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ λαλήσει αὐτῷ κατὰ πάν-
" τα, ὅσα ἂν ἀντέλωμαι αὐτῷ. Φέρει γὰρ] Ἐβρ. 1. 9.
" ἅπαντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως ὁ ἦος,
ὡς ὁ Παῦλος φησὶ, καὶ τὰς τῆ πατρός
[ἡμῶν] ἀναγγέλλει Φωνῆς, ἄτε δὴ μεσί-
της παρ' αὐτῆ κεχειροτονημῆος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὅτι δὲ εἰδὲ ἄλλον
τινὰ δηλοῖ τῶν Προφητῶν, δηλὸν ἐκ τῆ
πολλὰς γεγονέναι Προφήτας, ὡς περὶ εἰδὲ
δὲ κατ' ἐξαιρετον λέγεσθαι. ὃν δὴ καὶ κατ'
αὐτὸν γενήσεσθαι φησὶ Μωϋσῆς. ὃν περ καὶ
προσδοκῶντες Ἰσδαῖοι μετὰ τούτερος γεγο-
νότας Προφήτας ἠρώτων τὸν Ἰωάννῳ, σὺ
" εἰ ὁ Προφήτης; ὁ δὲ φησὶν ἐκ εἰμί. καί-
τοι Προφήτης ἔστω. πῶς ἔν κατὰ τὸν Μωϋ-
σέα Χριστὸς, καὶ μείζων ἐκείνου; Ὁ μὲν γὰρ
ἠλδοθέρωσαν ἐξ Αἰγυπτίων λαὸν ἕνα· Χρι-
στὸς δὲ τῆς τῆ Διαβόλε διωασείας πᾶσαν
τῷ γλῶ. ὅς ὑποχειρίε πάντας ἔχων ἀν-
θρώπων, νεανιούμενος ἔλεγε· τῷ οἴκῳ-
" μῆν ὅλιω καταλήψομαι τῆ χειρὶ μου ὡς
Ἐεε εε 3

Ἰωάν. 1. 21.

Ἠσ. 10. 14.

105-

(1) Ἐν κεφ. 27.

(2) Ἰσ. δούτερος.

- „ νοσίων, καὶ ὡς καταλελειμμένα ὡὰ ἀργῶ·
 „ καὶ ἔκ ἔστιν ὅς διαφύξεται με, ἢ ἀντίπαι-
 „ μοι. αὐτίς ὁ μὲν τὸν λαὸν διὰ θαλάσσης
 διεβίβασεν ἐρυθρᾶς καταποντίσας τὰς Αἰ-
 „ γυπλίας· ὁ δὲ τὰ ἔθνη πάντα διὰ βαπίσ-
 „ μαλος, καταποντίσας μετὰ τῷ Διαβόλῳ τὰς
 „ Δαίμονας· ὅπερ ἔτι δηλοῖ καὶ ἡ διὰ τῷ Ισρ-
 „ δάνθ διαβάσις, σώσασα μὲν ὕσεβεις, ἀσε-
 „ βεῖς δὲ διώκοντας φθείρασα. ὁ μὲν μάννα
 „ δέδωκεν αἰδητόν· ὁ δὲ Χριστὸς ἑαυτὸν, ἄρ-
 „ τον ἐξ ἔρανθ καταβάντα. μεσίτης ἡ ὁ
 „ Μωϋσῆς Ἰσραὴλ καὶ Θεῶ· ἔθνων δὲ πάν-
 „ των καὶ τῷ πατρὸς ὁ Χριστὸς. νομοθέτης
 „ ἐκεῖνος ὑπηρετῆμος τῷ Θεῷ· ὁ δὲ κατ'
 „ αὐθεντῆσαν ὡς Θεὸς εἰκότως νομοθετεῖ, λέ-
 „ γων· ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις,
 „ 22. „ ἔφονόσεσθε· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μηδὲ ὀρ-
 „ „ γίζεσθε αἰκῆ, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐφ' οἷς ἐπιλέ-
 „ „ γεται, ὅτι ἐξεπλήτηντο πάντες ἐπὶ τῇ
 „ „ διδαχῇ αὐτῶ. ἡ γὰρ διδάσκων αὐτῶς, ὡς
 „ „ ἐξέσταν ἔχων· ἔ τῷ νομοθεσίαν οἱ ἔθνηκοὶ
 „ „ παρεδέξαντο. διὸ προλέγει Δαβὶδ, κα-
 „ „ τάσησον Κύριε νομοθέτῳ ἐπ' αὐτῶς. γνώ-
 „ „ τωσαν ἔθνη ὅτι ἀνθρωποὶ εἰσιν. ὅπερ ὁ
 „ „ Μωϋσῆς ἔκ ἠγγνόκεν, ὡς Θεὸς καὶ νομο-
 „ „ θέτης ἐστὶν ὁ Χριστὸς. καίτοι γὰρ περὶ τῶν
 „ „ ἰδίων νόμων εἰπὼν, ἔκ ἔστι προδῆμι, καὶ
 „ „ ἀπ' αὐτῶν ἔκ ἔστι ἀφελῆν, ἐννοήσας τῷ
 „ „ τῶν θεσποτικῶν ἀξιομάτων ὑπεροχῇ πα-
 „ „ ρεῖγυα, λέγων, αὐτῶ ἀκούσατε κατὰ πάν-
 „ „ τα ὅσα ἐὰν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς, τρεῖσι
 „ „ κᾶν τὸν δι' ἐμῶ νόμον ἐθέλη μεταποιεῖν.
 „ „ ἵνα δὲ μὴ μόνον Μωϋσεὺς ὁ λόγος ὑπάρχη,
 „ „ βεβαιοῖ τῶτον ὁ πατήρ, λέγων, ὁρῶς
 „ „ πάντα ὅσα ἐλάλησας, Προφήτῳ ἀναστή-
 „ „ σω αὐτοῖς ὡπερ σὲ, καὶ ὄσω τὸ ῥῆμά μου
 „ „ ἐν τῷ σώματι αὐτῶ. ἀλλ' ἐρεῖ τις, ὡς καὶ
 „ „ τοῖς ἄλλοις Προφήταις ῥῆμα παρέχεν αὐ-
 „ „ τός. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν δελοπρεπῆ τῷ δια-
 „ „ κονίαν ποιῆμενοι, τὰ δὲ λέγει Κύριος ἔλε-
 „ „ γον· ὁ δὲ, ὡς ἂν φύσει Θεὸς, τῷ μὲν λε-
 „ „ γῶ φησι, θέλω καθαρῶδητι· τῷ δὲ
 „ „ νεανίσκῳ νεκρῷ, σοὶ λέγω ἐγέρθητι· καὶ
 „ „ Ἰωάν. 11. 43. Λαζάρω, δεῦρο ἔξω. ὡς δὲ δημικργὸς ἐπε-
 „ „ Μάρκ. 4. 39. τίμα θαλάσση, καὶ πνύμασι, σιώπα λέ-
 „ „ γων πεφίμωσο. ὁρᾶς πῆ μὲν ἐσιῶδες ῥῆ-
 „ „ μα, πῆ δὲ κατ' ἔλλαμψιν μερικῶ. διό-
 „ „ Ἐβρ. 1. 3. φησιν ὁ Παῦλος, φέρων τε τὰ πάντα τῷ
 „ „ ῥῆματι τῆς διωάμεως τῷ πατρός. ἐπίπλεγε
 „ „ δὲ καὶ τῆς ἐνσάρκα παρσσίας τῷ αἰτίαν
 „ „ ὁ Μωϋσῆς, αὐτῶς δαίξας τὰς ἐξ Ἰσραὴλ
 „ „ παρρησιαμίας τῷ ἐν Σινᾶ τῷ Θεῷ διὰ
 „ „ Ἐξῆδ. 20. 19. πυρός ἐπιφάνειαν, λέγοντας Μωϋσεῖ, λά-
 „ „ λαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς
 „ „ ὁ Θεὸς, μὴ ποτε ἀποθάνωμεν. διὸ τῆς
 „ „ ὕλαβείας Θεὸς αὐτῶς ἀποδεξάμενος, Προ-
 „ „ φῆτῳ φησὶν αὐτοῖς ἀναστήσω. ὡς γὰρ
 „ „ ἀδνεεῖροις τῆς κρείττονος θεωρίας τῷ
 „ „ ἀνθρωπίνῳ αὐτοῖς ἐπιφάνειαν ἐπηγγέλα-
 „ „ το. ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐκ περιτομῆς ὁ Προφή-
 „ „ τῆς ἀναστήσεσθαι προθεσπίζεσθαι, εἰκότως
 „ „ Ματθ. 15. 24. φησὶν ὁ Σωτήρ, ἔκ ἡλθον εἰ μὴ εἰς τὰ
 „ „ ἀπολωλὸτα πρόβατα οἴκα Ἰσραὴλ. διὸ
 „ „ Ἰατθ. 10. 5, 6. καὶ τοῖς Ἀποσόλοις παρήγγελλαν· εἰς ὁδὸν
 „ „ ἔθνων μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σα-
- Α,, μαριτῶν μὴ εἰσέλθῃτε. πορῶεθε δὲ μᾶλ-
 „ „ λον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλὸτα
 „ „ οἴκα Ἰσραὴλ· δηλῶν, ὡς αὐτοῖς προηγ-
 „ „ μύως κατὰ τῷ προφητείαν ἀπέσαλτο.
 „ „ τοιγαρῶν μὴ δεξαμύων ἀπελέγχει μὲν
 „ „ αὐτῶς ἐν ἑτέροις, λέγων, διότι ἡλθον· Ἦσ. 50. 2.
 „ „ καὶ ἔκ ἀνθρωπος, ἐκάλεσα καὶ ἔκ ἡ
 „ „ ὁ ὑπακῶν, καὶ φησι πρὸς αὐτῶς, ἀρθῆ-
 „ „ σεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τῷ Θεῷ, καὶ
 „ „ δοθήσεται ἔθνη ποιῶντι τὰς καρπῶς αὐ-
 „ „ Β,, τῆς, πορῶθέντες μαθητῶσατε πάντα Ματθ. 28. 19.
 „ „ τὰ ἔθνη.
- ιθ. Καὶ ἀνθρωπος ὅς ἂν μὴ ἀκῆ-
 „ „ ση τῶν λόγων αὐτῶ, ὅσα ἂν λαλή-
 „ „ ση ὁ Προφήτης ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου,
 „ „ ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτῶ.
- * * ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Ἦτις ψυχῆ ἔκ ἀ-
 „ „ κῆσεται τῷ Προφήτῳ ἐκεῖνος, ἐξολοθρῶ-
 „ „ θήσεται ἀπὸ τῆς φυλῆς αὐτῆς, καὶ ἐξ
 „ „ Ἰσραὴλ, καὶ ὑποκατῶσαι τῷ ἔρανθ· ὡς
 „ „ τῷ Κυρίῳ μέλλοντος τὰ διὰ τῷ νόμου μουσι-
 „ „ κῶς παραδοθέντα, τελείως καὶ σωτηριω-
 „ „ δῶς ἐπασφαλίξεσθαι. τὸν δὲ μὴ ἀκούοντα
 „ „ αὐτῶ, μηδὲ ἀνεχόμενον, μὴ ἔχειν σωτη-
 „ „ ρίαν, κᾶν τε τὸν νόμον ποιήσῃ, τῷ νόμου
 „ „ μὴ διωαμύων τελειῶν τὸν ἀνθρωπον, διὰ
 „ „ τὸ σωματικῶς τὰ ἐν αὐτῷ δικαίωματα γε-
 „ „ γραφῶσαι, καὶ ἐν Κυρίῳ Χριστῷ ἀληθινῶς
 „ „ πληρῶσαι.
- Δ ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐκδεδίχεται ἐν τῷ
 „ „ λαθ ἐκεῖνος πᾶν αἶμα ἐκχυθῆν ἀπὸ τῷ αἰ-
 „ „ ματος Ἄβελ, ἔως τῷ αἵματος Ζαχαρίας, Λευκ. 11. 51.
 „ „ καὶ αὐτῶ ἐπὶ πᾶσι τῷ Χριστῶ. ἔ τὸ αἶμα
 „ „ κατ' ἑαυτῶν ἐξαίτησάμενοι, καὶ ἀπὸ τῶν
 „ „ ἰδίων παιδίων, εἰσέτι καὶ νῦν τῆς τολμη-
 „ „ θείσης αὐτοῖς ἀσεβείας τῷ τιμωρίαν ἐπέ-
 „ „ χασιν. αὐτὸς γὰρ ἡ ὁ Θεὸς λόγος. διὰ
 „ „ τῶτον ὁ Κύριος πανταχῶ τῷ πατρὶ τὰς οἰ-
 „ „ Ε,, κάς λόγους ἀνατίθησι, λέγων, ἀπ' ἐμαυ-
 „ „ τῷ λαλῶ ἔδει· αἰτολῶ ἔλαβον παρὰ τῷ Ἰωάν. 14. 10, 18.
 „ „ πατρός μου. ἐκδεδίχεται τὸ αἶμα ἀπὸ τῆς
 „ „ γενεᾶς τῆς κατὰ τῷ Σωτήρος ἐπισυστάσης,
 „ „ ἢ μάλισα τῶν τολμησάντων ἀφείναι τῷ
 „ „ κατ' αὐτῶ φωνῶ, τῷ, σαύρε σαύρε αὐ-
 „ „ τόν· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοῖστον· τὸ Ματθ. 27. 23,
 „ „ αἶμα αὐτῶ ἐφ' ἡμᾶς ἢ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν· 25.
 „ „ ἄμα τε μετελθῆσης αὐτῶ τῆς δίκης, ὡς
 „ „ ἐκεῖνος εἰς δεῦρο μηδὲλως ἄρα κεφαλῶ
 „ „ Ζ τὸ πᾶν ἔθνος διωηθῶσαι, πληρωθείσης
 „ „ καὶ τῆς τῷ Ὡσηῆ προφητείας τῆς φασκε-
 „ „ σης, ὁ οἶκος τῷ Ἰσραὴλ πέπλωκεν, ἔκ ἔτι-
 „ „ μοι προδῆσει τῷ ἀνασῶσαι. Ὡσ. 1. 4.
- ι. Πλῶ ὁ προφήτης ὅς ἂν ἀσε-
 „ „ βήσῃ λαλήσῃ ῥῆμα ἐπὶ τῷ ὀνόματι-
 „ „ μου, ὅ ἔ προσέταξα λαλήσῃ, καὶ ὅς
 „ „ ἂν λαλήσῃ ἐπ' ὀνόματι Θεῶν ἑτέρων,
 „ „ ἀποθάνεται ὁ προφήτης ἐκεῖνος.
- Η * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ὅς ἐὰν λαλήσῃ
 „ „ ἐπ' ὀνόματι Θεῶν ἑτέρων, ἀποθάνεται ὁ
 „ „ προφήτης ἐκεῖνος. διὸπερ ὁ Κύριος παν-
 „ „ ταχῶ τῷ πατρὶ τὰς οἰκέας ἀνατίθησι λό-
 „ „ γους,

Ἰωάν. 14. 10, γὰρ, ἀπ' ἐμαυτῶ, λέγων, λαλῶ ἑδού· αὐ-
18. » τοῦ ἔλαβον παρὰ τῶ πατρός μου. (1)

κα. Ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ καρδίᾳ-
σας, πῶς γνωσόμεθα τὸ ῥῆμα, ὃ ἐκ
ἐλάλησε Κύριος;

κβ. Ὅσα εἰὼν λαλήσῃ ὁ προφή-
της ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου, καὶ μὴ
γένηται τὸ ῥῆμα, καὶ μὴ συμβῆ, τῶ-
το τὸ ῥῆμα ὃ ἐκ ἐλάλησε Κύριος ὁ
Θεός. ἐν ἀσεβείᾳ ἐλάλησεν ὁ προ-
φήτης ἐκείνος· ἐκ ἀφέξεσθε ἀπ'
αὐτῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκούεις, ὅτι τὰς αὐ τοῖς
προηγοροῦσιν ἀποδόσεις, ἀπόδειξιν ἔσε-
δαί φησιν ἀναργῆ τῶ μὴ ἐκ Θεοῦ κεχρη-
σμοῦ δειδῆται. Φιλεῖ γὰρ ἀλήθειαν ἢ ἀλή-
θεια. τοιοῦτόν τι φησὶ καὶ διὰ τῆς Ἱερε-

Ἱερ. 23. 23, μὴ φωνῆς· Θεὸς ἐγγίζων ἐγὼ εἰμι, λέγει
25, 28. , Κύριος. ἤκουσα ἃ λαλῶσιν οἱ Προφῆται, ἃ
» προφητεύουσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου ψευδῆ.
εἶτα διὰ μέσσω τῶν θείων νόμων κατα-
φρονητὰς ἐπαυσιάζουσιν ἢ μικρῶς, ἀναρ-

A γῆ τὴν ἀπόδειξιν τῶν τε ἐκ Θεοῦ καὶ μὴ δι-
δῶσι τὴν ἀλήθειαν. ἔφη γὰρ πάλιν, ὁ
» Προφήτης αὐτῷ τὸ ἀνύπνιον αὐτῶ, καὶ αὐτῷ
» ὁ λόγος μου πρὸς αὐτὸν, διηγησάσω τὸν
» λόγον μου ἐπ' ἀληθείας. ὡς εἶπερ τι φαί-
νοιο τῆς ἀληθείας ἡμαρτητῶς, ἐκδείξαι
αὐτῶν ὁδοὺς ψυδοεπῆ τὸν γεννήτορα, καὶ
ἀπὸ τῆς ἐαυτῶ λαλῶντα καρδίας, ἐκ ἀπὸ Ἱερ. 23. 16.
» σώματος Κυρίου, καθὰ γέγραπται. (2) τί
» ἐν ἔρεμν ἐπὶ τῶ Ἰωάν προειπόντος ὁ μὴ
B γέγονε, καὶ ἐπὶ τῶ Ἡσαΐα προειπόντος
Ἐζεκία τελευτῶν παρῶσαν, εἰ (3) μὴ γέ-
γονε; καὶ τοιαῦτα δ' αὐτῶ εὐροῖς ἕτερα. ἀλλ'
ἐξ ὁ λόγος ψευδῆς· τὰ δὲ πράγματα. πε-
ρὶ ὧν ὁ λόγος, μεταβολῶν ὑπεδέξαντο. καὶ
Νινωῖται γὰρ καὶ Ἐζεκίας μετανοῶντες,
ἐδάκρυσαν. καὶ ἰατροὺς γὰρ φησὶν, ὡς ὁ
νοσῶν φθαρῆναι, μὴ τμηθείσης αὐτῷ τῆς
φλεβός· ἐσώθη δὲ πολλάκις, αὐτομάτῃ
γεννομένης κενώσεως. ἢ τῆς ἐν τέχνῃ τὸ
Γ ψεῦδος, ἢ δὲ τροπῆ παρὰ τὸ ὑποκείμενον.
κακείνους ἔδει παθεῖν διὰ τὴν πρόρρησιν,
εἶπερ δὴ μὴ μετέγνωσαν. μᾶλλον δὲ διὰ
τὴν μετάνοιαν ἢ πρόρρησις γέγονεν.

Κ Ε Φ Ι Θ.

α. ἂν δὲ ἀφανίσῃ Κύριος ὁ
Θεός σας τὰ ἔθνη, ἃ ὁ
Θεός σας δίδωσί σοι τὴν
γλῶσσάν σου, καὶ κατακληρονομήσετε
αὐτῶς, καὶ κατοικήσετε ἐν ταῖς πό-
λεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς οἴκοις αὐ-
β. τῶν, Τρεῖς πόλεις διασελεύσονται σεαυτῶ
ἐν μέσσω τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός-
γ. σας δίδωσί σοι. Στόχασαί σοι τὴν
ὁδὸν, καὶ τριμεριεῖς τὰ ὄρια τῆς γῆς-
σας, ὡς καταμερίζουσι Κύριος ὁ Θεός-
σας, καὶ ἔσται καταφυγὴ ἐκεί παντὶ
δ. φονεῦ. Τῶτο δὲ ἔσται τὸ πρόσαγ-
μα τῶ φονεῦ, ὃς ἀν φύγῃ ἐκεῖ, καὶ
ζήσεται, ὃς ἀν πατάξῃ τὸν πλησίον
ἀκροῖως, καὶ ἔτος ἢ μισῶν αὐτὸν
πρὸ τῆς χθῆς καὶ πρὸ τῆς τρίτης.
ε. Καὶ ὃς ἀν ἐσέλθῃ μετὰ τῶ πλησίον
εἰς τὸν δρυμὸν σωμαγαγεῖν ξύλα, καὶ
ἐκκεραθῆ ἢ χεῖρ αὐτῶ τῇ ἀξίνῃ κό-
πλοντος τὸ ξύλον, καὶ ἐκπεσὼν τὸ
σιδήριον ἀπὸ τῶ ξύλου τύχη τῶ πλη-
σίον, καὶ ἀποθάνῃ, ἔτος καταφύ-
ξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τέτων, καὶ
5. ζήσεται. Ἴνα μὴ διώξῃς ὁ ἀγγι-
σθῶν τῶ σώματος ὀπίσω τῶ φονεῦ-
σαντος, ὅτι παρατεθέρμανται τῇ

καρδίᾳ, καὶ καταλάβῃ αὐτὸν, εἰὼν
μακροτέρα ἢ ἡ ὁδὸς, καὶ πατάξῃ αὐ-
Δ τῶ ψυχῶ. καὶ τῶ τῶ ἐκ ἐστὶ κρίσις
θανάτου, ὅτι ἢ μισῶν ἡ. αὐτὸν πρὸ
Ζ τῆς χθῆς, καὶ πρὸ τῆς τρίτης. Διὰ
τῶτο ἐγὼ σοι ἐντέλλομαι τὸ ῥῆμα τῶ-
το, λέγων, τρεῖς πόλεις διασελεύ-
η. σεαυτῶ. Ἐὰν δὲ ἐμπλατῶν Κύριος
ὁ Θεός σας τὰ ὄριά σας, ὃν τρόπον ὤμο-
σε Κύριος ὁ Θεός τοῖς πατράσι σας,
καὶ δῶῃ σοι Κύριος πᾶσαν τὴν γλῶσ-
θ. ῶν εἶπε δὲναί τοῖς πατράσι σας, Ἐὰν
ἀκροῖως ποιῆν πάσας τὰς ἐντολὰς
ταύτας, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι
σήμερον, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν-
σας, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶ πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ προ-
δῆσεις σεαυτῶ ἔτι τρεῖς πόλεις πρὸς
ι. τὰς τρεῖς ταύτας. Καὶ ἐκ ἐκχυθή-
Ζ σεται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ γῆ σας, ὡς
Κύριος ὁ Θεός σας δίδωσί σοι ἐν κλήρω,
ια. καὶ ἐκ ἔσται ἐν σοὶ αἵματι ἐνοχός. Ἐὰν
δὲ γένηται ἄνθρωπος μισῶν τὸν πλη-
σίον, καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτὸν, (4) καὶ
πατάξῃ αὐτῶ ψυχῶ, καὶ ἀποθάνῃ,
καὶ φύγῃ εἰς μίαν τῶν πόλεων τέτων,
ιβ. Καὶ ἀποσελεύσῃ ἢ γερασία τῆς πό-
λεως

(1) Μέρος τῶ προλαβόντος, αὐτῶ ὡς ἔτυχε παρεξήγηται, ἑδμῖαν χερὸν τοῖς προλαβῶσιν ἔχων
σωσάφειαν.
(2) Τὰ ἐπόμενα αὐ τοῖς ἐκδοδομ. ἢ κείτω. εἰ μὴ ἐξ ἄλλῃ τινὸς τόπου ἐλήφθη, ἢ ὅπερ τὰ πρότερα τὰ
αὐ σελ. 186. τῶ 2. μερ. τῶ 1. Τόμ. ἀλλ' ἐκ τοῖς τῶ Κυρίλ. εἶναι
(3) Ἰσ. ἦ.
(4) Καὶ ἐπαναστῆ ἐπ' αὐτὸν, καὶ πατ. αὐ εἰρημ. ἐκδόσ.

λεως αὐτῆ, καὶ λήψοντα αὐτὸν ἐκεί-
θεν, καὶ παραδώσῃ αὐτὸν εἰς χεῖ-
ρας τῷ ἀγγιζδύοντι τῆ αἵματος, καὶ
17. ἀποθανεῖται. Οὐ φείσεταί ὁ ὀφθαλ-
μὸς σε ἐπ' αὐτῷ, καὶ καθαρῆς τὸ
αἷμα τὸ ἀνάτιον ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ
εὖ σοι ἔσαι.

ιδ. Οὐ μετακινήσεις ὄρια τῆ πλη-
σίον σε, ἃ ἔσησαν οἱ πατέρες σε ἐν τῇ
κληρονομίᾳ σε, ἢ κατεκλήρονομήθης
ἐν τῇ γῆ, ἧ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί-
σοι ἐν κλήρῳ κληρονομῆσαι αὐτῷ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πλησίον ὁ πᾶς ἀνθρω-
πος εἶρηται.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. (1) Οὔτε γὰρ δεῖ τῆς
πέλας πλεονεκτεῖν, ἔδὲ τῆς τῶν πατέρων
ὄρους ὡς καλῶς παγκύτως παρασαλοῦεν.
τῆτο γὰρ αἴτιον πάσης συγχύσεως ἔσαι,
τῶν μὲν ὁμορῶντων ὡς ἀδικεμένων, περι-
φρονεμένων δὲ τῶν ὀρισάντων. πλησίον
δέτινες πάντα ἀνθρώπον λέγῃσι.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐτι δὲ τῆ-
το προσδιατέτακται κοινωφελὲς παράγ-
γελμα, μὴ μετακινεῖν ὄρια τῆ πλησίον,
ἃ ἔσησαν οἱ πρότεροί σε. τῆτο δὲ ὡς εἰσικεν
ἔ περὶ κλήρων αὐτὸ μόνον καὶ γῆς ὄρος νο-
μοθετεῖται, πρὸς πλεονεξίας ἀποκοπῆ,
ἀλλὰ καὶ πρὸς φυλακῆν ἀρχαίων ἡθῶν.
ἔδη γὰρ ἀγραφα νόμοι, δόγματα παλαιῶν
ἀνδρῶν ἔ σήλαις ἐγκεχαραγμένα καὶ χαρ-
τιδίοις ὑπὸ σπητῶν ἀναλισκομένοις, ἀλλὰ
ψυχᾶς μετεληφόντων τῆς αὐτῆς πολι-
τείας. ὀφείλῃσι γὰρ παῖδες παραγονέων
τῶν ἐσιῶν (2) κληρονομεῖν ἔδη πάτρια,
οἷς ἐνετρέφθησαν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπαργά-
νων σινεβίωσαν, καὶ μὴ καταφρονεῖν παρ'
ὅσον ἀγραφος αὐτῶν ἢ παραδόσις. ὁ μὲν
γὰρ τοῖς ἀναγραφεῖσι νόμοις πειθαρχῶν
ἐκ ἀν' δεόντως ἐπαινοῖτο, νεθετέμειος ἀ-
νάγκη καὶ φόβῳ κολάσεως ὁ δὲ τοῖς ἀγρά-
φοις ἐμμένων, ἐκυσίαν ἐπιδεικνύμενος τῷ
ἀρετῷ, ἐγκωμίων ἀξιος.

ιε. Οὐκ ἐμμενᾶ μάρτυς εἰς μαρ-
τυρησῃ κατὰ ἀνθρώπων κατὰ πᾶ-
σαν ἀδικίαν, καὶ κατὰ πᾶσαν ἀμαρ-
τημα, καὶ κατὰ πᾶσαν ἀμαρτίαν,
ἧ ἀν' ἀμαρτή. ἐπὶ σώματος δύο
μαρτύρων, καὶ ἐπὶ σώματος τριῶν μαρ-
τύρων, σαθρήσεται πᾶν ῥῆμα.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ἐπὶ τῶν ὀρωμένων, ἐπὶ δὲ τῶν λανθανόν-
των μάρτυς Θεός καὶ τὸ σινειδὸς, δύο
ταῦτα καὶ τρεῖς δὲ μάρτυρες ἢ ἀγία Τριάς.
ἧς ὀρώσεως καὶ ἀκυσέσης, ὁ Ἄβελ καὶ ἀπο-
17. θανῶν, ἐτι λαλεῖ. μάρτυς γὰρ πιστὸς ὁ
» Θεός, λέγων, μὴ ἀπ' ἐμῆ κρυβήσεται τι;

Ἰερ. 32. 27.

A πάντα γὰρ γυμνά καὶ τετραχηλισμένα
» εἰώπιον τῆ Θεῶ, τῶν λογισμῶν κατηγο- Ῥωμ. 2. 15.
» ρῶντων, ἢ καὶ ἀπολογεμένων, καὶ ἐκ ἔσι 11.
» προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ, ἔδὲ τέρεπε- Σοφ. 1. 13.
» ται ἐπ' ἀπώλειαν ζώντων.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ταῦτα μὲν ἐπὶ αἰδητῆ
καὶ τῶν κατὰ κόσμον, ἐπὶ δὲ τῶν ἡμαρτη-
μένων ἡμῖν, ἔδανὸς δαῖται Θεός. αὐτὸς
γὰρ ἐποπλῆς ἀπάντων καὶ κριτῆς.

B 15. Ἐὰν δὲ κατασῆ μάρτυς ἀδι-
κος κατὰ ἀνθρώπων, καταλέγων αὐ-
17. τῆ ἀσέβειαν, Καὶ σῆσοντα οἱ δύο
ἀνθρώποι, οἷς ἐσὶν αὐτοῖς ἢ αντιλο-
γία, ἔναντι Κυρίου, καὶ ἔναντι τῶν
κριτῶν, οἱ ἀν' ὡσιν ἐν ταῖς ἡμέραις
17. ἐκείναις. Καὶ ἐξετάσῃ οἱ κριταὶ
ἀκριβῶς, καὶ ἰδὲ μάρτυς ἀδικος ἐμαρ-
τύρησεν ἀδικα, ἀντέση κατὰ τῆ ἀ-
17. δελφῆ αὐτῆ.

ιδ. Καὶ ποιήσετε αὐτῷ ὄν τρόπον
ἐπονηρῶσατο ποιῆσαι τῷ ἀδελφῷ
αὐτῆ, καὶ ἐξαρῆτε τὸν πονηρὸν ἐξ
ὑμῶν αὐτῶν.

» *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μάρτυς δὲ πιστὸς ἔ Παροιμ. 14. 7.
» ψῦδεται, ὡς ἢ σοφία φησὶν, οἱ δὲ ψῦδ- Παροιμ. 21.
» δεῖς ἀπολῶνται, κατὰ τῆς ἀδικίας ἐπὶ Σα- 28.
» σάνη δικασίας τε καὶ μάρτυρας. μάρτυς Παροιμ. 19. 9.
» γὰρ ψῦδῆς ἐκ ἀτιμώρητος ἔσαι, κατὰ
» τῷ παροιμίαν. λάκκον γὰρ ὠρυξε καὶ Ψαλ. 7. 15
» ἀνέσκαψεν αὐτὸν, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βό-
» θρον ὄν εἰργάσατο.

ι. Καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκύναντες
Φοβηθήσονται, καὶ ἔ προθήσῃ
ἐτι ποιεῖν κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν
τῆτο ἐν ὑμῖν.

E ια. Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς σε
ἐπ' αὐτῷ, ψυχῷ ἀντὶ ψυχῆς, ὀφ-
θαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀν-
τὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρὸς, πόδα
ἀντὶ ποδός· καθότι ἀν' δῶ μῶμον τῷ
πλησίον, ἔτω δώσετε αὐτῷ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ταῦτα μὲν ὀνόμος πρὸς
ἀδικαῖς τῆς Ἰσραηλίτας ὁ δὲ Κύριος ὁ
Z ταῦτα νομοθετήσας ταῖς ἑαυτῆ μαθηταῖς,
» φησὶν ἢ κῆσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν Ματθ. 5. 38.
» ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, [καὶ τὰ ἔξῃς] ἐγὼ [δὲ]
» λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντισιῶαι τῷ πονηρῷ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν τῆς νομοθεσίας
σκοπὸν καὶ Ἰερεμίας ἐδήλωσέ, λέγων,
» ἀγαθὸν ἀνδρὶ ὅταν ἀρη ζυγὸν ἐν νεότητι, Θρη. 3. 27.
» ὅτι ἦρον ἐφ' ἑαυτῷ. δώσει ἐν χώματι σῶμα 30.
» αὐτῆ. εἰ ἄρα ἐσὶν ἐλπίς δώσει τῷ παιόντι
» αὐτὸν σιαγόνα, χορταθήσεται ὀνειδισμῆ
H, ὅτι ἐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται Κύριος.
τοῖστων

(1) Ὀριγῶν. ἠ Τόμ. 2. σελ. 390. τῆς τῆ Ῥε. ἐκδόσ.
(2) Ἰσ. πρὸ τῶν ἐσιῶν. (ἐν ταῖς σημειῶσ. ταῖς ἐν σελ. 361. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ.).
» καὶ ἡμῖν ἀρέσκει.

Ματθ. 5. 43. τοῖστων καὶ τὸ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε
 » καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σε. ὁ γὰρ καταρ-
 γήσας τὰ τῆ νηπίδ Δαβίδ, καὶ εἶτις τέτω
 παραπλήσιος ἴω, ἐχθρόν ἔχων τὸν Σαβλ,

A ἔκ ἐμίσει αὐτόν. διὸ καὶ δὴ ἀγγελικῶς ἄγαν
 » Φησὶν, εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδέσι- Ψαλ 7. 4.
 » μοι κακὰ, ἀποπέσοιμι ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχ-
 » θρῶν με κενός.

Κ Ε Φ. Κ.

α. **Ε**ὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλε-
 μον ἐπὶ τὰς ἐχθρὰς σε,
 καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀνα-
 βάτιον καὶ λαὸν πλείονά σε, ἔ φοβη-
 θήσῃ ἀπ' αὐτῶν, ὅτι Κύριος ὁ Θεός-
 σε μετὰ σε, ὁ ἀναβιβάσας σε ἐν
 γῆς Αἰγύπτου.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐμὲ γὰρ
 καὶ ἐπιθυμίας καὶ σιωλῶς ἀπάντων πα-
 θῶν, ἢ καὶ τῶν ὄλων (1) ἐποχρυσίων,
 ὡσπερ ἵπποις ἐκάσοις λογισμῶν, καὶ ἀμά-
 χω ῥώμη κεχρησθῆαι νομίζωσιν, ἀλογητέον,
 τὰς ἔχοντας τὴν τῆ μεγάλῃ βασιλείῃ Θεῷ
 δυνάμειν ὑπερασπίδισαν καὶ προαγωνισομέ-
 νῳ αἰεὶ καὶ πανταχῶ.

β. Καὶ ἔσται ὅταν ἐγγίξῃς (2) τῷ
 πολέμῳ, καὶ προσεγγίσας ὁ ἱερδύς,
 λαλήσει τῷ λαῷ, καὶ ἐρεῖ πρὸς αὐ-

γ. τὰς, Ἄκουε Ἰσραὴλ· ὑμεῖς πορδύεσθε
 σήμερον εἰς πόλεμον ἐπὶ τὰς ἐχθρὰς
 ὑμῶν· μὴ ἐκλυέσθω ἡ καρδία ὑμῶν,
 μὴ φοβεῖσθε μηδὲ θραύεσθε μηδὲ ἐκ-

δ. κλίνετε ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Ὅτι
 Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν ὁ προπορδύόμενος
 ὑμῶν εἰσπολεμησάτω ὑμῖν τὰς ἐχθρὰς
 ὑμῶν, καὶ διασῶσάτω ὑμᾶς.

ε. Καὶ λαλήσασιν οἱ Γραμματεῖς
 πρὸς τὸν λαόν, λέγοντες, τίς ὁ ἄν-
 θρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν κωνίῳ,
 καὶ ἔκ ἀνεκοίνισεν αὐτῷ; πορδύεσθω
 καὶ ἐπισραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆ,
 μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄν-

5. θρωπος ἕτερος ἐγκωνίει αὐτῷ. Καὶ
 τίς ἄνθρωπος ὅστις ἐφύτλισεν ἀμπε-
 λῶνα, καὶ ἔκ διφρανθῆ ἐξ αὐτῆ;
 πορδύεσθω καὶ ἐπισραφήτω εἰς τὴν
 οἰκίαν αὐτῆ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πό-
 λέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος διφραν-
 7. θήσεται ἐξ αὐτῆ. Καὶ τίς ἄνθρω-
 πος ὅστις μεμνήσθηται γυναικα, καὶ
 ἔκ ἔλαβεν αὐτῷ; πορδύεσθω καὶ ἐπι-
 σραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆ, μὴ
 ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρω-
 πος ἕτερος λήψεται αὐτῷ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰ γὰρ τις,
 νεωστὶ δειμάμενος οἰκίαν, ἔκ ἐφθῆ

εἰσοικίσασθαι· ἢ ἀμπελῶνα φυτῶσας νεὸ
 φυτον, αὐτὸς εἰς γλῶ τὰ κλήματα καθῆς,
 μήπω τῆς ἐπικαρπίας καιρὸν ἔχεν· ἢ παρ-
 θείον (3) ἐργησάμενος, ἔκ ἐργησεν, ἀφιέ-
 δω πάσης στρατείας· Φιλανθρωπίας ὁμῆ
 τῷ ἀδειαν ἀνδρυσκόμενος, ἐνεκα δυοῖν
 εἰδὸς μὲν, ἢ ἐπειδὴ τὰ κατὰ πολέμου ἀδη-
 λα, μὴ τὰ τῶν πονησάντων, ἀταλαιπώ-
 ρως ἄλλοι λαμβάνωσι. χαλεπὸν γὰρ ἔδο-
 ξεν εἶναι τῶν ἰδίων τινα μὴ ἀπόνασθαι δυ-
 νηθῆναι, ἀλλ' οἰκοδομεῖν μὲν ἕτερον, εἰσι-
 κεῖν δ' ἄλλον· καὶ φυτῶσαι μὲν τινα, τὸν
 δὲ μὴ φυτῶσαντα καρπῶσθαι· καὶ μὴ ἀ-
 δαι μὲν ἄλλον, γαμεῖν δὲ τὸν μὴ μνώμενον.

Γ ὡς ἔ δειν (4) ἀτελεῖς τὰς ἐλπίδας κατα-
 σκιδάξεν τοῖς χρῆσά τῶν κατὰ τὸν βίον
 προσδοκῆσασιν. ἕτερος δὲ, ἵνα μὴ σώμα-
 τι στρατῶόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ὑπερῖζωσιν.
 ἀνάγκη γὰρ αὐτῶν τῷ διάνοιαν ἐκεῖ τε-
 τάσθαι, πόθῳ τῆς ἀπολαύσεως ὧν ἀφελ-
 κύθησαν. ὡς γὰρ οἱ πεινῶντες ἢ διψῶν-
 τες, ὅταν σιτίον ἢ ποτόν πε παραφανῆ,
 διώκωσι καὶ ἐπιτρέχωσιν ἀμετασρεπῆ, γλι-
 χόμενοι μεταλαβεῖν· ἔτωσ οἱ περὶ νομίμῃ
 γυναικὸς, ἢ οἰκίας, ἢ χωρὶς κλήσεως πο-
 νηθῆσῆτες, καὶ ὅσον ἔπω τῆ ἐλπίδι νομί-
 ζοντες εἰς τὸν ἐκάσθ τῆς χρῆσεως ἀφίχ-
 θαι καιρὸν, ὅταν ἀφαιρεθῶσι τῷ ἀπό-
 λαυσιν, σφιδάξωσιν, ὡς παρόντας μὴ πα-
 ρεῖναι τῷ κρείττονι μέρει ψυχῆς, δι' ἔ συμ-
 βαίνει κατορθῶν, ἢ τέναντίον.

Ε ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος ἔν ἄρα τῆ παροι-
 κίαν ἠγείσθαι μὴ ἀνεχομένης τῷ παρῆσαν
 ζωῷ, ὁ οἰκίαν οἰκοδομῶν, καὶ ταῖς περὶ
 ταύτῃ φιλεργασίαις σπιδάως ἐγκείμε-
 νος· τῆ δὲ φιλοκλήμονος καὶ φιλοκερδῆς, ὁ
 ἀμπελῶνα φυτῶων· τὸν δὲ γυναικομανῆ
 καὶ ἐκλεθρυμμένον, καὶ ταῖς τῆς σαρκὸς
 ἐπιθυμίας ἐπιδιδόντα τὸν νῦν κατασημη-
 νειν ἄν γυναικὸς μνησῆα ὁ προσίῳν. τοι-
 γάρτοι τῆ τῆ στρατοκῆρυκος Φωνῆ τῆς ἱε-
 ρᾶς καὶ μαχμωτάτης ἀποχωρῶσι πλη-
 θύος. ἃ δὲ ἴω εἰκὸς τὰς τοιοῖς δε [πάθει] σ-
 σινειλημμένους εἰνοεῖν τε καὶ λέγειν. ταῦτα
 δὴ φθᾶσας ὁ κῆρυξ ἀναφωεῖ. ἢ ἔκ ἀλη-
 θῆς, ὡς τοῖς τὰ τοιαῦτα νομίζεν (5) εἰω-
 θῶσι φίλον πως εἰ διωγμοῖς τὸ ἀφερέπονον
 ἀγαπᾶν, καὶ ταῖς ὑπὲρ τῆς εἰς Θεὸν ἀγά-
 πης [μὴ] κατακολεθῆναι σπιδάως; εἰνοεῖν-
 τας, ὅτι εἶτι γνίσιτο παρῆν ἀγωνισομέ-
 νος, οἰκωντε καὶ κλήσεων καὶ τῶν παρὰ
 σφίσι τετιμημένων ἐκπίπρωσιν ἐπιθυμιῶν.
 [εἰτεῦ-

(1) Τὸ ὄλον. ἐν ταῖς σημ. ταῖς ἐν σελ. 312. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ.
 (2) Ἐγγίσις. ἐν εἰρημ. ἐκδόσ. (3) Οὐ παρθεῖον φησὶν ὁ νόμος, ἀλλὰ γυναικα.
 (4) Οὐ δειν. ἐν ταῖς εἰρημ. σημ. ὁ καὶ καταλληλότερ.
 (5) Νοσεῖν, ὀρδότερ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 149.

[αἰτεῦσθαι γὰρ αὐτοῖς συμβαίνει τὸ ἀπολ-
μοτάτες ὄρασθαι καὶ ἀγνοεῖς. ἅπερ ἐν
εἰκὸς φροῦντε καὶ λέγειν ἐκείνους, ταῦ-
τα διακέκραγεν ὁ γραμματεὺς, πλαγίως
ὡπερ ἐλέγχους καὶ ἀσεβοῖς ἀνειδισμοῖς κα-
ταπλήττων τὸν ἀγνοῦν, καὶ προφασίζο-
μενον πρόφασιν ἐν ἀδελφείαις, καὶ τρωθῶν
ὡπερ τινὰ τῇ δαίλει, κοσμικῆς ἡδονᾶς
συλλέγοντα.]

η. Καὶ προσηύχουν οἱ Γραμμα-
τεῖς λαλήσαντες πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἔρε-
σι, τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ φοβόμενος καὶ
δειλὸς τῇ καρδίᾳ; πορεύεσθω καὶ ἐπι-
σραφήτω εἰς τὴν αἰκίαν αὐτῆς, ἵνα μὴ
δαλιάνῃ τὴν καρδίαν τῶ ἀδελφῶ αὐ-
τῆς, ὡπερ ἡ αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (1) Ὁ τοῖς γήϊνοις ἐγ-
κείμενος, καὶ οἰκίας οἰκοδομῶν, καὶ φυ-
τούων ἀμπέλωνας, [καὶ] ταῖς τῆς φιλο-
σαρκίας ἡδοναῖς ἠτιώμενος, ἕσται πρὸ πάν-
τως δειλὸς τε καὶ ἀναλκίς. [ἀδόκιμος δὲ
παντελῶς ὁ τοιοῦτος, καὶ πρὸς ζημίαν ἕσται
τοῖς ἄλλοις.]

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημειωτέον δὲ ὅτι
καὶ τῶν κεκλημενῶν εἰς τὸν γάμον παραί-
τησις ἢ τὸ, ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ γυναι-
κα ἐγήμα.
Λεκ. 14. 18, 20

** ΝΕΙΛΟΥ. Διώματα γάρ τις δειλὸς
ὑπάρχων πρὸς πειρασμοὺς καὶ πόλεμον
Δαιμόνων παραλύσῃ τὴν προθυμίαν τῶ
εὐζώνος πρὸς ἀριστείαν.

θ. Καὶ ἕσται ὅταν παύσωνται οἱ
Γραμματεῖς λαλήσαντες πρὸς τὸν λαόν,
καὶ καταστήσωσιν (2) ἀρχοντας τῆς
στρατιᾶς προηγεμένους τῶ λαῶ.

ι. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς πρὸς πόλιν
ἐμπολεμησῶ αὐτῇ, καὶ ἐγκαλέσῃ
αὐτῆς μετ' εἰρήνης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅμοιον τῶ, εἰς τὴν πόλιν
εἰσέλθετε, ἐξετάσατε τίς ἐξ αὐτῶν ἀξίος-
ἐστὶ τὸ δὲ, μετ' εἰρήνης, ὅμοιον τῶ ἀποσο-
2. Τιμ. 2. 24. λικῶ, ὅτι ὄσλον Κυρίως ἐ δὲ μάχεσθαι. (3)

ια. Καὶ ἕσται εἰάν μὲν εἰρηνικὰ ἀπο-
κριθῶσί σοι, καὶ ἀνοίξωσί σοι, ἕσται
πᾶς ὁ λαὸς οἱ ὄρεθόντες ἐν αὐτῇ
ἕσονται σοι φορολόγηται καὶ ὑπήκοοί-
ισ. σα. Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσῃ σοι, καὶ
ποιήσῃ πρὸς σὲ πόλεμον, καὶ περι-
καδιεῖς αὐτῇ,

ιγ. Καὶ παραδώσει (4) αὐτῇ Κύ-
ριος ὁ Θεὸς σε εἰς τὰς χεῖρας σε, καὶ
πατάξῃς πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν Φό-
ιδ. νῶ μαχαίρας, Πλὴν τῶν γυναικῶν
καὶ τῆς ἀποσιδῆς· καὶ πάντα τὰ

Α κτιῶν, ὅσα (5) ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ
πόλει, καὶ πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν προ-
νομιούσῃς σεαυτῷ, καὶ φαγῇ πᾶσαν
τὴν προνομίαν τῶν ἐχθρῶν σε, ὧν Κύ-
ριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ γὰρ
κατὰ πάντων καὶ τῶν ἐλάχισα ἢ μηδὲν
ἡμαρτηκότων φροῦν, εἶποιμι ἂν ἀνημέροισ
καὶ ἀτιθάσεσ ψυχῆς, καὶ τὸ προσηύκων
Β ἀνδρῶν πόλεμον κατασκώσασάντων ποιῶ-
σαι γυναικῆς, ὧν ὁ βίος εἰρηνικός. Φύσει
καὶ κατοικίδιος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μαχαίρα δὲ τῆ πνύμα-
τος εἶη ἂν ὁ λόγος τῆ Θεῶ. καὶ τὴν μά-
χαιραν τῆ πνύματος, ὅ ἐστι ρῆμα Θεῶ. ὡ-
τινι οἱ θεασέσιοι μαθηταὶ ἀπέκλεινον ἅπαν
ἀρσενικὸν τῆς ἀντικειμένης διωάμεως, ὡς
Σίμων καὶ Ἐλύμαν τὰς μάγας, καὶ τὰ
Γ ἰσχυρὰ δὲ αὐτῶν κατέλυον δόγματα· πε-
ριποιῶντο δὲ τὰς γυναικῆς, καὶ ὠδύνας
ψυχᾶς. διὰ τὸν φόβον σε Κυρίε ἐν γαστρὶ
Ἡσ. 26. 18.

ἠλάβομεν, [καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτη-
ρίας σε, ὃ ἐποίησαμεν] ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
τὰ νῆπια δὲ ὡσαύτως, οἷς καὶ Παῦλος
ἠγάθει· παιδία μὴ ταῖς φροσὶ νῆπιοι γί-
νεσθε· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε. καὶ κλιῶν
ἠ. Κορ. 14. 20.
δὲ φησι περιποιήσατε· δίκαιος γὰρ οἰκεί-
ρει ψυχᾶς κτιῶν αὐτῆς· τὰς ἀλογωτέρας
Παροιμ. 12. 10.
διὰ τῶν κλιῶν ἀντιτόμος. κλιῶς ἢ ἡ
Δ ὁ Κορνήλιος κατὰ τὴν ὀπλισίαν τὴν περι-
τῶν τετραπόδων φανῆσαν τῷ Πέτρῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει πάντα
προνομιούσῃς· ἀιχμαλωτίζοντες γὰρ φησι
πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τῆ Χριστῶ. τύ-
πος γὰρ ἡ παλαιὰ νομοθεσία τῆς καινῆς.
2. Κορ. 10. 5.

Ε. Οὕτω ποιήσεις πάσας τὰς πό-
λεις τὰς μακρὰν ἕσας ἀπὸ σε σφό-
δρα, αἷ ἐχθὶ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν πό-
λεων τέτων. ἰδὲ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων
τῶν ἐθνῶν τέτων, ὧν Κύριος ὁ Θεός-
σε δίδωσί σοι κληρονομησῶ τὴν γῆν
15. αὐτῶν· οὐ ζωγήσεται πᾶν ἔμπνεον.

ΑΔΗΛΟΥ. Μακρὰν δὲ εἶσι καὶ πόρρω
αἱ τῶν αἰρέσεων πόλεις τε καὶ τὰ συσημα-
τα· ὡς τινὰς καὶ ἀπ' αὐτῶν ζωγήσῃ πᾶν
ἔμπνεον ἀπείργει ὁ νόμος.

Ζ. Ἰδὲ ἀναθέματι ἀναθεμα-
τιᾶτε αὐτῆς, τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν
Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χαναταῖον, (6) καὶ
τὸν Ἐβραταῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, ὃν
τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός,
ἵνα μὴ διδάξῃς ὑμᾶς ποιῆν πάντα
τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὅσα ἐποίη-
σαν τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἀμαρτή-
σεσθε ἔναντι Κυρίως τῆ Θεῶ ὑμῶν.

Ιθ. Ἐὰν

(1) Ὁριγάνες, ψυδῶς. ἐν Τόμ. 2. σελ. 390. τῆς τῆ Ρε. ἐκδοσ.
(2) Καταστήσῃ. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. (3) Οὐδὲ τῆτο, εἰδὲ τὸ ἐξῆς τῆ Κυρίως. ἐν τοῖς ἐκδοσ. εὐρηται.
(4) Ἔως ἂν παραδῶ σοι. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. (5) Καὶ πάντα ὅσα. αἱ αὐτ.
(6) Καὶ Φερεζαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβραταῖον. αἱ αὐτ.

δάμαλις δὲ ἀνδρὸς κὶ ζυγῆ ἀπείρατος, (1) ὅτι καὶ ὑπὸ ζυγὸν ὡς ἀνθρώπος, καὶ μὴ καὶ ἔξω ζυγῆ. διάτοι τὸ εἶναι κατὰ Φύσιν Θεός. ἐλύθηρον γὰρ τὸ θῆον, καὶ ἔδει τῶν ὄντων ὑπερβυγμείον· κατακρατῆν δὲ μᾶλλον τῶν ὄλων, καὶ ὑπὸ χεῖρας ἔχον τὴν σύμπασαν κλίσιν. ἀλλ' ἐλύθηρος ὢν κατὰ Φύσιν ὁ υἱὸς ὡς Θεός, γέγονε μετ' ἡμῶν ὡς ἀνθρώπος καὶ ὑπὸ ζυγόν. τοιγαρτοί μετ' ἡμῶν Θεὸν ἐπεγράφετο τὸν πατέρα. ὑπερβυγμεία δὲ ἡμεῖς τῇ τῆς Θεότητος ἐξουσία. ἔκην δάμαλις μὴ ἢ ὑπὸ ζυγόν ὅσον ἦκεν εἰς τὴν Φύσιν, ἔξω δὲ ζυγῆ διὰ τὴν τῆς Θεότητος δόξαν, καὶ τὸ εἰς ἅπαν ἐλύθηρον. ἀλλ' ὅρα τὴν δάμαλιν εἰς τραχεῖαν καὶ ἀνήροτον ἀποφερομένῳ Φάραγγα. μετὰ γάρ τοι τὸν τίμιον σαυρὸν, ὅτε καὶ τραυματίας εἴρηται Χριστός, τῆς Ἰσραήλων ἀποπεφοίτηκε γῆς, μετακεχώρηκέ τε λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῶν ἐθνῶν χώραν, ἥτις ἐκ ἐργασίας εἰς ἔσπευται. πρὸ γάρ τοι τῆ καὶ αὐτοῖς ἐθνεσιν ἐπιλάμψαι Χριστὸν, διετέλουν ἐν κόσμῳ, γῆτις ὡπερ ξηρὰ καὶ ἀνήροτος, καὶ τῆς κατὰ Θεὸν ὀκαρπίας ἐρημῆ. καὶ γὰρ ὁ προφήτης Ἡσαΐας περὶ αὐτῆς, ὄφραν θῆτι ἐρημος, Φησί, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. ἀγαλλιάδω ἐρημος, κὶ ἀνθείτω ὡς κρίνον. ἔκην τραχεῖα τινὶ καὶ ἐκ ἐργασματῆ καὶ ἀκάρπῳ παντελῶς τὴν τῶν ἐθνῶν χώραν, ἥτοι πληθῶν, εὐ μάλα παρειασέον. ἐκά διὰ τῶν θείων ἱερουργῶν νύδροκοπέειται δαῖν ἔφη τὴν δάμαλιν. τελεῖται γὰρ, ὡς ἔφω, παρ' ἡμῖν τοῖς ἐξ ἐθνῶν τὸ μέγα Χριστὸν μυστήριον· καὶ ὁμολογῶντες αὐτῆ τὸ πάθος, κὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, ταῖς μυστικαῖς προσίεμεν ὀλογίαις. τῆτο οἰμαί ἐσι τὸ νύδροκοπέειται τὴν δάμαλιν. καταγγέλλοντες γὰρ, ὡς ἔφω, τὸν θάνατον αὐτῆ, καὶ μόντοι κὶ τὴν ἀνάστασιν, τὸ σεπλὸν τελεῖμεν μυστήριον. ἀλλ' ὅσον τῆς Ἰσραήλων ἀνοσιότητος ἀποφοιτῶσι μακρὰν, ἀφείτε τὴν πόλιν, ἐν ἣ ττραυματισαίτε καὶ ἡυρηται πεπονθῶς, ἐπὶ τὴν τραχεῖαν καὶ ἀνήροτον ἦκοντες Φάραγγα· ἐκά νίψοντα τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτῷ τῷ Χριστῷ. ἀπολῶσονται γὰρ εἰς τὸν αὐτῆ θάνατον βαπτίζόμενοι. τῆτι γὰρ οἰμαί ἐσι τὸ ἐπ' αὐτῷ νίψαδαί τὰς χεῖρας. ὁμολογῶντες δὲ, ὅτι τῆς Ἰσραήλων ἀνοσιότητος ἐ γεγονάσι (2) κοινωνοὶ, κομιῶνται τὴν ἀφείσιν. Ἰσραῆλοι μὴ γὰρ ἐμπαροινῆσαντες τῷ Χριστῷ, τῆς ἐαυτῶν κεφαλῆς καταγράψουσι τὸ δυσέβημα, λέγοντες· τὸ αἷμα αὐτῆ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. οἱ δὲ τῆς παρ' αὐτῆ χάριτος ληψόμενοι, (3) καὶ τὴν διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος ζητῶντες κάθαρσιν, δι' ὧν ἐγνώκασι τιμᾶν, μονουαχί καὶ ἀνακεκράγασι λέγοντες· αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐκ ἐξέχεαν τὸ αἷμα τῆτο. ἐν Χριστῷ δὲ ἐν ἣ κάθαρσις· κἂν εἴ τις ἐξ Ἰσραήλων ἔλοιτο

Ἡσ. 35. 1.

Ματθ. 27. 25.

Α Φρονεῖν ὀρδα. [ὁ δὲ καὶ δεδράκασι καὶ πρό γε τῶν ἄλλων οἱ θεωέσιοι μαθηταί, καὶ οἱ δι' αὐτῶν πισυόσαντες. οἷς ἂν τις εἰκότως κὶ τὸ τῆς γερασίας περιδείη προσωπον. τίμιοι γὰρ καὶ ἀπόλεκτοι, τὴν τῆ Ἰσραήλ ἀνοσιότητα παραιτέμενοι διὰ πίσεως τῆς ἐν Χριστῷ.]

η. Ἰλεως γενῆ τῷ λαῷ σε Ἰσραήλ, ἐς ἐλυτρώσω Κύριε ἐν γῆς Β Αἰγύπτῃ, ἵνα μὴ γένηται αἷμα ἀνοάτιον ἐν τῷ λαῷ τῆ Ἰσραήλ. καὶ ἐξί-
θ. λαθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα. Σὺ δὲ ἐξαρεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀνοάτιον ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, κὶ εὐσοι ἔσαι, (4) ἐὰν ποιήσῃτε τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρετὸν ἐναντι Κυρίε τῆ Θεῶ σε.

ι. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τῆς ἐχθρῆς σε, καὶ παραδῶ σοι αὐτῆς Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τὰς χεῖρας σε, καὶ προνομύσης τὴν προνομῶν αὐτῶν, Καὶ ἴδῃς ἐν τῇ προνομῆ γυωαῖκα καλῶ τῷ εἶδα, κὶ ἐνθυμηθῆς αὐτῆς, καὶ λάβῃς αὐτῷ σεαυ-
ιβ. τῷ εἰς γυωαῖκα, Καὶ εἰσάξῃς αὐτῷ ἐνδον ἐν τῇ οἰκίᾳ σε, κὶ ξυρήσεις τὴν κεφαλῶν αὐτῆς, καὶ περιουχιῆς αὐ-
ιγ. τὴν, Καὶ περιελῆς τὰ ἱμάτια τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῆς, καὶ καθιῖται ἐν τῇ οἰκίᾳ σε, καὶ κλαύσεται τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μὴδὸς ἡμέρας· καὶ μετὰ ταῦτα ἐσελεύσῃ εἰς αὐτῷ καὶ σωοικιοθήσῃ αὐτῇ, καὶ ἔσαι σε γυωή.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἦν ἐκ προνομῆς ὀμόρφῃς γυωαῖκος εἰς ἐπιθυμίαν ἔλθῃς, μὴ ὡς αἰχμαλωτῶ, Φησίν, ἐπαπερυγῆς τὸ πάθος, ἀλλ' ἡμερώτερον, οἰκλισμακτος τῆς μεταβολῆς, ἐπικῆφίσει τὴν συμφορὰν, μεδαρμοσαμκνος πάντα πρὸς τὸ βέλτιον. ἐπικῆφίσεις δὲ, τὰς μὴ τῆς κεφαλῆς χαίτας ἀποκείρας, περιελῶν δὲ ὀνυχας, ἀπαμφίεσας δὲ τὴν ἐδῆτα, λῶ ἔχουσα ἐζωγρηθή. τριάκοντα δ' ἡμέρας ἀνείς, καὶ ἐπιτρέψας αὐτῇ πενθῆσαι καὶ δακρύσαι μετ' ἀδείας πατέρα καὶ μητέρα κὶ τῆς ἄλλῃς οἰκείας, ὧν ἀπεζυόχθη τεθνεάτων, ἢ θανάτῃ χείρας ὑπομκνόντων τὰς ἐν δελία συμφορας, μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς γαμετῇ νομίμῳ σωέρχῃ. τὴν γὰρ μέλλουσαν ὀνυῆς ἀνδρὸς ἐπιβησεδαί, μὴ κατὰ μωδαρνίαν, ὡς ἐταύραν τὸ τῆς ὄρας ἀνδρος καπηλοῦσαν, ἀλλ' ἢ δι' ἐρωτα τῆ συμβάντος, ἢ διὰ τέκνων γάρεσιν, ὀσιον θεσμῶν τῶν ἐπὶ τελείοις γάμοις ἀξίεδαί. πᾶνυ καλῶς ἔκασα διαταξάμενος. πρῶτον μὴ γὰρ ἐκ εἰασου ἀχάλιον φέρεδαί τὴν ἐπιθυ-

(1) Ἰσ. ἀπείρατος; ἐρωτημ. καταλληλότερ. ἐν δὲ τῇ 414. σελ. τῆ 1. Τόμ. 870· δάμαλις μὴ, ἀνδρὸς καὶ ζυγῆ ἀπείρατος, καὶ ὑπὸ ζυγόν, κτ.

(2) Ἀνοσιότητος γεγονάσιν. αὐτ. ἐν σελ. 415. κατάλληλον δὲ τὸ, ἐ γεγονάσιν, ὡς ἐν τῶν ἐπαμκνῶν δῆλον.

(3) Γλυχόμενοι. αὐτ.

(4) Τὸ, εὐσοι ἔσαι, λείπει τὰς εἰρημ. ἐκδῶ.

ἐπιθυμίαν ἀπαυχνίζουσαν, ἀλλ' ἀνέσπελε τὸ σφοδρὸν αὐτῆς, ἡμέρας τριάκοντα ἐάσας. δούτερον δὲ, τὸν ἔρωτα βασανίζει, πότερον ἐπιμανῆς καὶ ἀψίκορος καὶ ὅλως τῆ πάθους ἐστίν, ἢ μετέχει τῆς καθαρωτάτης ιδέας, ἀνακεκραμένε λογισμῶ. λογισμὸς γὰρ πεδήσει τὴν ἐπιθυμίαν, εἰδὲν ὑβριστὸν ἐάσας αὐτὴν ἐργάσασθαι, ἀλλὰ τὴν μύθωσαν προθεσμίαν ἐπιχρῶν. τρίτον δὲ ἐλεᾷ τὴν αἰχμαλωτὸν, εἰ μὲν παρθένος ἐστίν, ὅτι γονεῖς ἔκ ἐγγυῶσι, τὴν δὲ κλειστοτάτῳ σωζομένην ἀρμοζόμενοι· εἰ δὲ χήρα, διότι τῆ κεριδίε σερραμένη, κῆραν ἐτέρω λαβεῖν μελήσει, καὶ ταῦτα ἐπανατειναμένε ἐτι δεσποτικὸν φόβον, κῆν ἰσότητα ἐπιτηδῶν. τὸ γὰρ ὑπακῶν, αἰετὴν τῆ κρατῆντος, κῆν ἡμερώτερος ἢ, δέδοικεν ἰχθῶ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Διὰ τῆτο κελῶει αὐτὴν ὁ νόμος ἔγραψαι κεφαλῶν καὶ ὄφρα, καὶ πενήτησαι τριάκοντα ἡμέρας τῆς ἐαυτῆς· ἵνα ἢ μὲν ἔξρησις, ἀηδεσάτῳ αὐτὴν ἀποδείξῃ, παύσῃ δὲ τὸν πόθον· ὁ δὲ τῆ πένθους χρόνος παύσῃ τὸ φίλτρον, ἢ δὲ κειμένη ζημία ἢ πρὸ τῆ χρόνε ταπεινώσῃ αὐτὴν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὴν αἰχμάλωτον θρῶεῖν τῆς οἰκείε κελῶει ῥήτον ἀριθμῶν ἡμερῶν, εἰδ' ἔτω σωμαφθῶσαι τῷ ταύτῳ ἀνδραποδίσαντι; Οὐ βέλεται ἀναμιγλῶν θρῶων δὲ φροσῶν, εἰδὲ μειδιάματι δάκρυον. τῆτε χάριν προσέταξε κειρὸν αὐτὴν τῆ πένθους λαβεῖν, (1) καὶ ἀπαλλαγῆσαν, τότε μεταλαχεῖν τῆς γαμικῆς ὀμιλίας. πρὸς δὲ τῆτω καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ἐκείνε κολάζων, ἐκέλευσε (2) μὴ τῆς ἡδονῆς τὸ πάθος, ἀλλὰ τὸν λογισμὸν τῆς κοινωνίας ἡγήσασθαι.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Οὐκῆν, καθάπερ ἦδη προεῖπον, οἷα τις αἰχμάλωτος ἐδήτῶσεν Αἴγυπτοῖς ἢ τῶν Ἰσραηλίων σωμαγωγῆ. [καθῆκοντο μὲν γὰρ οἱ πατέρες εἰς Αἴγυπτον, λιμῆ κατωδήσαντος αὐτῶ ἀρχαῖς.] ἐπειδὴ δὲ μακρὸς διήρθε χρόνος, ἀδρῆς καὶ ἀτολμοτάτες καὶ ἀριθμῶν κρείττονας ἀπέτελει λοιπὸν. εἶτα ἀδικεμένε ἠλέε Θεός. πεπολέμηκε γὰρ, ὡς ἔφω, πλεονεκῆσιν εἰς φορητῶς τοῖς Ἰσραηλίων δήμοις, (3) ἐξείλετο καὶ νεκρῆσαι. εἶδεν αὐτῆ προνομή τὴν δορυκλήτον Ἰερουσαλήμ, ἦτοι τὴν τῶν Ἰσραηλίων πληθῶ τῆς συγγενίας (4) διασῆλθασαν κάλλει· καλῆ γὰρ καὶ ἀξιάγασος πρὸς (5) τῆς πατέρας· ἐπειδὴ δὲ τεθέατο καὶ ἀνεθυμήθη αὐτῆς, τῆτέσιν ἀξίερασον ἐποίησατο, μονονεχὶ δὲ καὶ σιωπῆσαι θελήσας, καὶ ἀγαθῶν σπασμαμάτων αὐτὴν ἀποδείξαι μητέρα, εἰσηγαγεν εἰς τὸν ἴδιον οἶκον. καὶ τί δὴ τῆτο ἐστίν; ἐπηξεν αὐτῆ ἐρήμῳ τὴν ἀγίαν σκῆλω, ἵνα

A ταῖς κατὰ νόμον θυσίαις, καὶ ταῖς αὐτῆ τύπῳ λατρείαις παιδαγωγικῆν, μανθάνῃ κατὰ βραχυτὸν τῆ Χριστῆ μυστηρίον. παιδα- Γαλ. 9. 24.

» γωγὸς γὰρ ὁ νόμος ἐπὶ Χριστῶν. εἰσοικισάμενος δὲ, καὶ ἐξῆρθε, καὶ ὀνύχων ἀπήλλαξε, καὶ τῶν τῆς αἰχμαλωσίας ἀμφίων. κεφαλῶν μὲν ἐν τῷ γράμματι τὸ ἱερὸν κατέειπαι πως εἰς νε ποιῆσαι δήλωσιν· τριχῶν δὲ δὴ τῆς αὐτῆ τοῖς εἰς νε παρκαζῆν νοήμασιν. ἔκῆν ἢ ἔξρησις τῶν τριχῶν τὴν ἐννοίαν ἀπόθεσιν [εἰ] μάλα παραδηλοῖ. ὁ δὴ καὶ λελυτρωμένος ὁ ἀρχαῖος Ἰσραηλ πληρῶν ἐπετάττετο, Θεὸς λέγοντος ἀαργῶς, ἔκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἔτεροι, Ἐξῆδ. 20. 5.

» πλὴν ἐμῆ, καὶ τὰ ἐξῆς. τὸ μὲν ἐν ψιλῶν τὴν κεφαλῶν ταῦτα δὴ πάντως ὑπεμφῶσαι ἄν· τὸ δὲ δὴ καὶ ὀνύχων ἀπαλλάττεσθαι μακρῶν, ῥῦπε καὶ ἀκαθαρσίας ἀποβολῶν ὑπαινίττεται· ὅτι δὲ τῆς ἀρχαῖας ἀκαθαρσίας ἀποφοιτῶν εἶδει τὸν

Γ Ἰσραηλ, τῆς πρὸς Θεὸν οἰκειότητος ἡξιωμένον, ἔκ ἄν ἐνδοιασεί τις· τὰ δὲ τῆς αἰχμαλωσίας ἰμάτια, φαίλω ἄν ἔγω γε τῆς δελείας τὸ χῆμα, καὶ τῆς αὐτῆ φαυλότητι πολιτείας ἀναγράφαι τῆς τύπῆς· ὑπανηνεγκῆν γὰρ τοῖς τῆ Διαβόλου θελήμασι, ταῖς ἐκείνε πλεονεξίας ὑποφέρουσα τὸν ἀνυμία, ἀμφίον ὡπερ τὶ διεβρωγὸς καὶ ῥῦπε τὴν φιλοσαρκίαν ἐδέχετο· ἐπειδὴ δὲ λελυτρωτο νόμος, καὶ δὴ τὰ ἀμείνω κατεπαυδῶτο φρονεῖντε καὶ δρῶν, τῆς ἀρχαῖας φαυλότητος ἀπεδύσατο τὰ ἐγκλήματα, καὶ οἷατινα χιτῶνα λαμπρὸν τὴν διὰ νόμος παίδῶσιν αὐτῶ περιθεῖς διέτελει λοιπὸν. ἀποδυόμεθα δὲ καὶ αὐτῶ τῶ ἀγίῳ βαπτίσματι, μονονεχὶ παραρῶντες τῶ Σατανᾶ τῆς αἰχμαλωσίας ἰμάτια· ἔτωτε αὐτὸν ἀνδυσάμενοι τὸν Ἐμμανηλ, ἀνατίθεμεν τῶ Θεῷ τὰ χαριστήρια, λέγοντες·

» ἀγαλλιάσω ἢ ψυχῆ μου ἐπὶ τῶ Κυρίῳ· Ἡσ. 61. 10.

Ε» ἀνέδουσε γὰρ με ἰμάτιον σωτηρίας, καὶ τὰ ἐξῆς. κατεψιλωμένη δὴ ἐν τὴν τριχῶν, καὶ περιηρημένη, φησὶν, ὀνυχῆς τε τῆς μακρῆς καὶ ῥῦπεντας, καὶ τὰ τῆς αἰχμαλωσίας ἐδήματα, τότε δὴ τότε τὸ σὸν οἰκήσει δωμάτιον, καὶ εἰσοικιδήσεται μὲν ὡς ἔντάξει τῆς γεγαμημένης· πλὴν κλαύσειαι τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μῶς ἡμέρας, τῆτέσιν τῶν οἶκοι διαμενήσεται. καὶ μετὰ τῆτο εἰσελῶσῃ πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐσαι σὺ

Ζ γυνή. εἶν γὰρ οἶμα τῆς εἰς οἰκειότητα κεκλημένε τὴν ὡς πρὸς Θεὸν, ἐκλόπων μὲν ἐννοίῳν καὶ ἐνθυμημάτων εἰκαίων. τῶν ἐπὶ γε τῶ πεπλανηθῶν (6) φημι, καὶ ῥῦπε παντὸς τὸν νε ἀπαλλάττοντας, προσεδρῶεν ἀπεριωσῶς τῶ τῆτιμηκῶτι, καὶ εἰς οἰκειότητα πνευματικῶν παραδεξαμένῳ Θεῷ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὶ τοίνυν φησὶν ὁ νόμος; ἢ κλαύσεται τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μῶς ἡμέρας, τῆτέσιν ἔκ ὀνύχους ἀπασῶν ποιήσε-

Fff ff 3

ποιήσε-

(1) Λαβεῖν τριάκοντα ἡμέρας, εἰδ' ἔτω τῆ πένθους ἀπαλλαγῆ. ἢ ὡς Χάλ. ἐκδ.

(2) Κολάζει, κελῶει. ἢ αὐτ.

(4) Τῶ τῆς πατρῶας συγγενίας. αὐτ.

(6) Τῶ πλημμελεῖσθαι. αὐτ.

(3) Τοῖς Αἴγυπτιῶν δεσμοῖς. αὐτ. Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 417.

(5) Διὰ. αὐτ. ὁρθότερ.

ποιήσεται τὸ τὴν σὺν ἐσίαν οἰκίαν· διαμε-
 μνησεται δὲ τῶν οἴκοι βραχύ. συμβαίνει
 δὲ τὸτο τοῖς ἐμπίπλοισιν εἰς αἰχμαλωσίαν,
 καὶ μείζονων τύχῳσι τιμῶν. τὸτο σιωβῆ
 παθεῖν ταῖς Ἰσραηλίων ἀγέλαις. λελύτρων-
 ται μὲν γὰρ ἐξ Αἰγύπτου καὶ πικρᾶς δουλείας
 ἐξηρημασίον, κέκληνται δὲ παρὰ Θεοῦ πρὸς
 τὴν ἀνοθεῖν αὐτοῖς καὶ ἐκ πατέρων ἐλυ-
 θερίαν, ἀλλ' ἦσαν καὶ ἔτι τῶν ἐν Αἰγύπτῳ
 Ἐξοδ. 16. 3. μνήμονες, καὶ ἔκλαιον, λέγοντες, ὄφε-
 λον ἀπεθάνομεν πληγῶν ὑπὸ Κυρίου ἐν
 Αἰγύπτῳ. κατεμέμφομεντο δὲ καὶ Μωϋσέως,
 λέγοντες, ἵνα τί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐκ τῆ
 ἐρήμῳ ταύτῃ; ὅτι τοίνυν ἀνάγκη τῆς ἐπα-
 ρατῆς Φιλοσαρκίας, καὶ τῆς εἰς κόσμον ζωῆς
 ἀπαλλαττομίας, δυσάποπασως ἔχειν ἐν
 ἀρχαῖς, καὶ ζητεῖν ἐὰν ὅτε τὰ ἐν αὐτῷ,
 πλαγίως ἡμῖν ὑπεμφάνει, λέγων ὁ νομο-
 δότης· ὅτι κλαύσεται τὸν πατέρα καὶ τὴν
 μητέρα μιλῶς ἡμέρας. καὶ ἐδήπευ Φαμεν,
 ὅτι κλαίειν αὐτὸς προσέταχε· συγχωρεῖ
 δὲ μάλλον, καὶ ἀδελφόντων ἀνέχεται.

ιδ. Καὶ ἔσαμ ἐὰν μὴ θέλῃς αὐτῷ,
 ἐξαποσελεῖς αὐτῷ ἐλυθέρην, καὶ
 πράσει ἐπραθήσεται ἀργυρίῳ· (1)
 ἐκ ἀφειθήσεως αὐτῷ, διότι ἔταπένω-
 σας αὐτῷ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐὰν δέ τις
 τῆς ἐπιθυμίας πληρωθεῖς, καὶ διακορῆς
 γνόμοσος, μηκέτι κοινωνεῖν ὁμιλίας ἀξιοῖ
 τῆς πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐζημιῶ μά-
 λον αὐτόν, ἢ νουθετεῖ καὶ σωφρονίζει πρὸς
 βελτίωσιν ἡδῶν. κελύθει γὰρ μήτε πι-
 πράσκειν, μήτ' ἔτι δόλῳ ἔχειν, ἀλλὰ
 χαρίζεσθαι μὲν ἐλυθέρην αὐτῇ, χαρίζε-
 σθαι δὲ καὶ τῷ ἐκ τῆς οἰκίας ἀπαλλαγῆ
 ἀδεᾶ, ὡς μὴ γυναικὸς ἐτέρας ἐπεισελεθ-
 σης, ἐξ ἐριδος, οἷα Φιλῆ κατὰ ζηλοτυ-
 πίαν, πᾶσιν τι τῶν ἀνηκέσων· ἅμα καὶ τῷ
 δεσπότη καὶ νεωτέροις φίλοις ὑπηγμείας,
 καὶ καταφρονῶντος τῶν παλαιτέρων.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐὰν δὲ μετὰ τὴν
 κοινωνίαν παρατήρηται τὸν γάμον, ἀπο-
 λυθῶσαι προσέταξε, μισθὸν τῆς κοινωνίας
 τῷ ἐλυθέρην λαβῆσαν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀλλ' ἔσαμ, φησὶν, ἐὰν
 μὴ θέλῃς αὐτῷ, ἐξαποσελεῖς αὐτῷ ἐλυ-
 θέρην, καὶ πράσει ἐπραθήσεται ἀργυρίῳ.
 ὅτε γὰρ δεδουσέβηκεν ἡ τῶν Ἰσραηλίων σινα-
 γωγῇ, καὶ αὐτῷ τὰς χεῖρας ἐπαθεῖσα
 Χριστῷ, ὅτε πεπαρώνηκεν εἰς τὸν ἑαυτῆς
 δεσπότην, τότε μεμίσηται, καὶ γέγονεν
 ἀνεθέλητος, μονονοχὶ καὶ τῆς θείας τε
 καὶ ἱερᾶς ἐσίας ἀπεπέμπετο· πλὴν εἰς δε-
 λείαν ἐ παραδέδοται, ἐδὲ οἶον καταπε-
 πραμένη τῷ Σατανᾷ τοῖς ἐκείνης θελήμασι
 παντελῶς ὑπακώειν. [ἐ γὰρ λελάτρω-
 κεν εἰδώλοισι, καίτοι τῆς εἰς Χριστὸν οἰκει-
 οτήτος ἀπολιθῆσας ὁ Ἰσραηλ.] προσμε-
 μνήθηκε δὲ τὸν ἕνα καὶ φύσει Θεὸν ὁμολο-

Α γῶν ὁ Ἰσραηλ καὶ προσκυῶν, καὶ ἀγάπῳ
 τῷ πρὸς Μωσέα τετήρηκε καὶ νόμον. ἐ
 γὰρ ἠθέτησεν αὐτῷ εἰς ἅπαν ὁ τῶν ὄλων
 Θεός, ὅτι τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος ἠ-
 ξιώθη ποτέ. [τὸτο γὰρ ἡμᾶς διδάσκει
 λέγων, ἐκ ἀφειθήσεως αὐτῷ, ὅτι ἔταπέ-
 νωσας αὐτῷ. ταπένωσιν γὰρ εἰταυθᾶ-
 φησι τὴν διαπαρθένουσιν, ἡτοι τῆς πνυ-
 ματικῆς σιναφίας τὸν τρόπον, δῆλον δὲ
 ὅτι τῆς ἐν Χριστῷ.]

Β ιε. Ἐὰν δὲ γένωνται ἀνδρῶν δύο
 γυναικῆς, μία αὐτῶν ἡγαπημένη,
 καὶ μία αὐτῶν μισαμένη, καὶ τέκω-
 σιν αὐτῷ ἡ ἡγαπημένη καὶ ἡ μισαμέ-
 νη, καὶ γένηται ἕως πρωτότοκος τῆ
 15. μισαμένη, Καὶ ἔσαμ ἡ ἡμέρα κληρο-
 δοτῆ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ τοῖς υἱοῖς
 αὐτῷ, ἐ διωθήσεται πρωτοτοκεῦσα
 Γ τὸν υἱὸν τῆς ἡγαπημένης τὸν πρωτό-
 τοκον,

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τῆς ῥητῆς διανοίας τὸ
 δίκαιον ἐμφανέσης τῷ νόμῳ, τὸν κεκοι-
 μῆτον σκοπήσωμεν νῦν. δύο γυναικῆς ἐχρη-
 μάτισαν τῷ τῶν ὄλων σωτήρι Χριστῷ· ἡ τε
 σιναγωγῇ τῶν Ἰσραηλίων, καὶ ἡ ἐξ ἐθνῶν
 Ἐκκλησίᾳ. ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη μισηθεῖσα
 διὰ τὴν ἀποστασίαν αὐτῆς, ἐξαπεσάλη.
 ταύτη δὲ υἱὸν γεγονόσιν οἱ ἀμφὶ τὸν δεσπ-
 σιν Ἀβραάμ, ἐ καὶ πατέρες αὐτῆς πά-
 λιν ἐχρημάτισον, καὶ ὅσοι μετ' ἐκείνης
 τῷ πολιτείαν ἐφάμιλλοι πρὸ τῆς χάριτος,
 οὐδ' ἀγγελικῶς βιώσαντες, καὶ ἄπρωτον τὸ
 κατ' εἰκόνα τηρήσαντες. περὶ τῆς ἐξ ἐθ-
 νῶν ἐκκλησίας ὁ Δαβὶδ· ἄκροσιν ἴσχυατερ, καὶ
 καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ὁ μακάριος δὲ Παῦλος,
 ἡ ἡμοσάμῳ γὰρ ὑμᾶς ἐν ἀνδρὶ παρθεῖον
 ἀγνῶν παρασησῆσαι τῷ Χριστῷ. (2)

Ε *** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δύο ἐκά-
 σω σιωοικῆσι γυναικῆς, ἐχθραὶ καὶ δυσ-
 μενεῖς ἀλλήλαις, τῶν ζηλοτυπίας τὸν ψυχι-
 κὸν οἶκον ἀναπιμπλάσασα Φιλονεικίων. τῷ
 τῶν τῷ μὲν ἐτέραν ἀγαπῶμεν, χειροφθῆ
 καὶ τιθασὸν καὶ φιλάτῳ καὶ οἰκειοτάτῳ
 αὐτοῖς νομίζοντες, καλεῖται δὲ ἡδονῆ· τῷ
 δὲ ἐτέραν ἐχθραῖνομεν, ἀτίθασον, ἀνή-
 μερον, ἐξηγρωμασίῳ, πολεμιωτάτῳ ἡγῆ-
 μοιοι· ὄνομα δὲ καὶ ταύτης ἐστίν, ἀρετῆ.

Ζ *** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρώτιστα γὰρ ἐστὶ
 καὶ τελειότατα τὰ τῆς μισαμένης ἀρετῆς
 γυνήματα, τὰ δὲ τῆς ἀγαπωμένης ἡδονῆς,
 ἔφατα.

ιζ. Ἀλλὰ τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς
 μισαμένης ἐπιγνώσεται δένον αὐτῷ
 διπλᾶ ἀπὸ πάντων ὧν ἀνδρῶν αὐ-
 τῷ, ὅτι ἔτος ἐστὶν ἀρχὴ τῶν τέκνων αὐ-
 τῷ, καὶ τῷ καθήκει τὰ πρωτοτόκια.

Η * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅτε ἀποδώσει δηλο-
 νότι ἐκάσῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῷ, ἐκ ὑπε-
 ρόψεται

(1) Ἀργυρίῳ. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.

(2) Οὐδὲ τὸτο, ἐδὲ τὸ ἐξῆς εὐρηται ἐν τοῖς ἐκδομο.

» ρόψεται τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς μισαμένης, ἀλλ' ἐπιγνώσεται δέονα αὐτῷ διπλᾶ ὅτι τε πρὸ τῆς χάριτος γεγονάσι, καὶ πολιτείαν εὐαγγελικῶς ἐπεδείξαντο, καὶ διὰ πίσεως ἐμαρτυρήθησαν. ὡσεὶ (1) καὶ Ματθ. 8. 11. εἰς κόλπους αὐτῶν, Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τὰς σωζομένους ἀπαντας ἀναπάνεσθαι, κατὰ τὴν τῆς Σωτῆρος Φωνίαν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Φησὶ δὲ καὶ Παῦλος, Ρωμ. 4. 11. ἔλαβε δὲ Ἀβραάμ περιτομῶν σφραγίδα 12. » τῆς δικαιοσύνης τῆς πίσεως τῆς ἐν ἀκροβυσσίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πισθόντων δι' ἀκροβυστίας· εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην καὶ πατέρα περιτομῆς, ἔτι τοῖς ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σοιχοῦσι τοῖς Ἰουδαίοις τῆς ἐν ἀκροβυσσίᾳ πίσεως τῆς πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. ὁρᾷς ὡς διπλῆν παρὰ τῆς πατρὸς ἔχει τὸν κληρὸν, καὶ περὶ ὧν τῆς μισαμένης, πατὴρ χρηματίζων ἐθνῶν καὶ τῶν ἐκ περιτομῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ πάλιν τοῖς εἰς τὸν Ματθ. 20. 2. ἀμπελῶνα κληθεῖσιν ἐργάταις ἀνά διώριον δεδωκέναι ἢ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις διδάσκει παραβολῇ, τοῖς τε περὶ τὴν πρώτην καὶ τοῖς περὶ τὴν δεκάτην πρώτῳ ὁμοίως, διὰ τὸ τῆς θείας χάριτος ἴσον τε καὶ ὁμοῖον ἀλλ' ἴσμεν αὐτὸν πάλιν ἑτέρα παραβολῇ,

Λευκ. 19. 17. τῷ μὲν λέγοντι, ἴδι ἐπάνω δέκα πόλεων, 19. » ἑτέρῳ δὲ, ἐπάνω πεντήκοντα πόλεων. ἐκάστῳ γὰρ διανέμει τὰ κατ' ἀξίαν, ἀντιταλαντούων τῆς ποιότητι καὶ ἰσότητι τῶν πραττομένων, καὶ τῷ καιρῷ ἀπλῶς εἰπεῖν, πᾶσι τὸ δίκαιον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῶν γυναικῶν τὴν μὲν σεργομένῳ ἡδονῆς, τὴν δὲ συνημένῳ φρονήσεως εἶναι φασὶν σύμβολον. Καὶ μετ' ἄλλα. Τίτλις δ' ἀμφοτέρων, ἢ μὲν τὸν Φιλήδονον, ἢ δ' αὖτὸν Φιλάρετον ἐν ψυχῇ· ἀλλ' ὁ μὲν Φιλήδονος ἀτελής καὶ ὄντως αἰεὶ παῖς, καὶ εἰς πολυετίας αἰῶνα μήκισον ἀφίκοιτο· ὁ δ' αὖτὸν Φιλάρετος ἐν γερασίᾳ τῆς φρονήσεως ἔξ' ἑτι σπαργάνων, τὸ τῆς λογικῆς δὴ τῆς ἀγῆρωσ ὡν τάττεται. παρ' ὃ καὶ λίαν ἐμφαντικῶς εἶρηκεν ἐπὶ τῆς μισαμένης ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀρετῆς γεγονότος, ὅτι ἕτος ἐστὶν ἀρχὴ τέκνων, καὶ τάξει καὶ ἡγεμονίᾳ δῆπερ πρώτος ὢν, καὶ τῆτι κατὰ τὴν πρώτην πρωτοκίαν νόμου φύσεως, ἐκ ἀνομίας τῆ παρ' ἀνδράποισ.

ιη. Ἐὰν δέ τινα υἱὸς ἀπειθῆς ἦ καὶ ἐρεθιστῆς, ἔχ' ὑπανέει τῆς Φωνίαν πατρὸς καὶ Φωνίαν μητρός, καὶ παιδεύσωσιν αὐτὸν, καὶ μὴ εἰσακίσῃ αὐτῶν, Καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς, ἄξουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γερασίαν τῆς πόλεως αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὴν πύλῳ τῆς πόλεως αὐτῆς· Καὶ ἐρᾷσι τοῖς ἀνδράσι τῆς πόλεως αὐτῆς, λέγον-

Α τες, ὁ υἱὸς ἡμῶν ἕτος ἀπειθεῖ καὶ ἐρεθίζεται, καὶ ἔχ' ὑπανέει τῆς Φωνίαν ἡμῶν, καὶ συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγεί. Καὶ λιθοβολήσωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανέται. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκίβαντες φοβηθήσονται.

Β ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐχ ἀπλῶς βέλεται ἀναιρεῖσθαι τὰς παραπικραίνοντας τὰς γονεῖς· ἀλλ' ὅταν ἀμφοτέροι συμφωνήσωσιν οἱ γονεῖς κατὰ τῆς παιδός. ἐπειδὴ γὰρ ἀντε ὁ πατὴρ ὀργισθῆ, καὶ ἀνελεῖν ὀρμήσῃ τὸν υἱόν, ἢ μήτηρ ἐπέχει· ἀντε αὐτῆ παροξυνθῆ, ὁ πατὴρ ἐκ ἑα· καὶ ἀπαιεῖν ἐσι συμφωνήσῃ τὰς γονεῖς κατὰ τῆς ἰδίᾳ αὐτῶν τέκνης, προσάττει ὁ Θεός, ὅταν ἀμφοτέροι, συμφωνήσωσι κατὰ τῆς παιδός, τότε καταλάβειν αὐτὸν, ἔτι τὰς γεννήσαντας, ἀλλὰ τὰς λοιπὰς.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διαλί κοινῶς εἶναι βέλεται τὴν τῶν γονέων κατηγορίαν κατὰ παιδὸς γεννομένην; Ἐπειδὴ μαρτυρεῖ τῆς κατηγορίας ἀληθείαν τῶν κατηγορουμένων ἢ συμφωνία. συμβαίνει γὰρ πολλάκις μάτῳ τῆς πατρὸς κατηγορουμένης, ἀνταπεῖν τὴν μητέρα· ἢ τῆς μητρός αἰτιωμαμένης, ἀνταπεῖν τὸν πατέρα. ταῦτα μάλιστα ἀμφοτέρων κατηγορουμένων, δῆλον ἐστὶ τῆς κατηγορίας τὸ ἀληθές. ἔτι δὴ χάριν ἀναιρεῖσθαι κελεύει τὸν ἕτω κατηγορημένον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφη πρὸς πάλιν, ὅς τύπται Ἐξὸδ. 21. 15. 16. » πατέρα αὐτῆ ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα αὐτῆ ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. ἀφραὶ δὴ ἐν, ὅτι πάντα μὲν τρόπον τῆς εἰς αὐτὰς ἀμαρτίας ἐν ἴσῳ κολάζει μέτρον· ἀγῆρ δὲ δὴ πάλιν τοῖς περὶ Θεῶν τὰ γονέων δίκαια τιθεῖς, ὁρᾷται σαφῶς. ὡπερ γὰρ τὸ περὶ Θεῶν γλώσσης πλημμέλημα τιμάται θανάτῳ, καὶ ταῖς εἰς ἄκρον ὀργαῖς, ἕτω καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν γεγονυνηκότων. καὶ τὴν θείαν μόντις ἀδελφῆσας ἀπολλίω, καὶ ταῖς παραβάσεσι καταλυπεῖν ἡρημένους τὸν παιδαγωγόν, χωρὶς οἰκτιρῶν ἀποδύνησκει· πατρὸς δὲ τυχόν ἢ μητρός ὑποθηκῶν ἀλογήσας, λιθοβόλος τελευτάτω, [νόμος τῆς θείας καὶ τὸ δε προσεταχότος.] ἀράσοι λοιπὸν υἰδοιάζειν ἔτι καὶ μετὰ τῆτος, ὡς ἐστὶ (2) κατ' ἴχνοσ τῆς τῆς Θεῶν τιμῆς ἢ εἰς πατέρα καὶ μητέρα τιμῆ; ἐκδυσωπεῖ γὰρ ἡμᾶς εἰς γε τὸ χροῖωαι τιμᾶν, καὶ τὸ ὑπὸ τῆ

Ε [Θεῶν] σοφῶς εἰρημεῖον· μνησῆτι. ὅτι δι' Σερ. 7. 28. » αὐτῶν ἐγεννήθησ· καὶ μὴ καὶ ὁ πατριάρχης Ἰακώβ ἐπικέσατα λέγων, εἰ μὴ ὁ Γεν. 31 42. » φόβος Ἰσαὰκ τῆ πατρὸς με λῶ μοι. ἀρ' ἐν εἰπέμοι. τὸ δι' αὐτῶν γεγονυνησθαι λέγειν, ἔτι κατ' εἰκόνα (3) τῆς δημιουργῆσ. καὶ τῆ πρὸς τὸ εἶναι καλεῖτοσ τὰ ἐκ ὄντα, δαίξειν

(1) Ὡσ εἰς κόλπους αὐτῶν ἀπαντας ἀναπ. ὁ τῆς Αὐγ. κἀδ
 (2) Εἶσι. ὀρθότερ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 236.
 (3) Οὐκ εἰκόνα. αὐτ.

δείξειν ἂν ἐναργῶς ὄντας αὐτὰς; τῷ δὲ δὴ καὶ φόβῳ τῷ πρὸς ἡμῶν τετιμῆσθαι πρέπεν, μόνονεχί (1) καὶ ἐν αὐτῷ τῷ δεσποτικῷ τέθεικεν ἀξιώματι.

ιβ. Ἐὰν δὲ γένηται ἐν τινὶ ἁμαρτία, κρέμα θανάτου, καὶ ἀποθάνη, καὶ κρεμάσῃτε αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ ἐπικιομηθήσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ἐπὶ τῆς ξύλου, ἀλλὰ ταφῇ θάψετε αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κατηραμένος (2) ὑπὸ Θεῆ παῖς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. καὶ ἔ μὴ μιανείτε τὴν γλῶσσαν, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι ἐν κληρῷ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τιμωρίαν ἄλλω προσδιατάττεται, κελδῶν τὰς ἀνελόντας ἀνασκοποῦσθαι. καὶ τὸτο προσάξας, ἀνατρέχει πάλιν πρὸς τὴν ἑαυτῆς Φιλανθρωπίαν, ἡμερέμενος πρὸς τὰς ἀνήμερα εἰργασίας, καί φησι, μὴ ἐπιδύετω ὁ ἥλιος ἀνεσκοποῦσθαι, ἀλλ' ἐπικρουπέδωσαν γῆν, πρὸ δύσεως καθαιρεθέντες. ἡ γὰρ ἀναγκαῖον τὰς ἅπασιν τοῖς μέρεσι τὴν κόσμον πολεμίας μετεωρίσαντες εἰς τὴν φανέρωσιν, ἐπιδείξασθαι μὲν αὐτὰς ἡλίῳ καὶ ἕρανῳ καὶ ἀέρι καὶ ὕδατι καὶ γῆν κολαδίτας· πάλιν δὲ εἰς τὸν νεκρῶν χῶρον ὑποσύραιτε καὶ καταχῶσασθαι, ὅπως μὴ τὰ ὑπὲρ γῆς μιανῶσι.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρῶτον ὑπερόνεσι τὸ, καὶ ἀποθάνη, καὶ κρεμάσῃτε αὐτὸν ἐπὶ ξύλου. ἔ γὰρ μετὰ τελευτῆς τῆς σαυρῆται, διὰ δὲ τῆς σαυρῆς τελευτῆς.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ Θεῆ παῖς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων ἐξέδωκαν, κατὰρα Θεῆ κρεμάμενος. ὁ δὲ Θεὸς Ἀπόστολος, ἔτε ὑπὸ Θεῆ, ἔτε Θεῆ φησὶ, μνηθεῖς τῆς ῥητῆς πρὸς Γαλάτας, (3) ἔς ἀνοήτους καλεῖ. καὶ ἴσως διὰ τὸτο παρέλειπον, ὡς ἔσαν ὑπὲρ αὐτὰς τὴν προδηλίω. ἡ τάχα τις, ὡς βλάσφημον, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐξείλε βιβλίων. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλὰ πῶς

κατάρατον τὸν διὰ σαυρῆ μόνον ἐκάλεισε θάνατον, καὶ ἐκ παροράματος γείνηται δικασῶν; ἐφ' ὁμοίῳ ἢ καὶ χείροσιν ἁμαρτήμασιν ἄλλων ἐπαγομένων ἐὰν ὅτε τιμωρίων δικαίως. πῶς δὲ ἔ δόξει τὸ τῆς αἰτίας ἀλλόκοτον, τὸ διὰ τὸτο καθελείν αὐτὸν τῆς σαυρῆ καὶ θάψαι, ἐπειδὴ κατάρατος ἐσιν ὑπὸ Θεῆ; ὡς δέον ἐπιμείναι, εἰ μὴ κατάρατος ἡ καίτοι τὴνναντίον ἐχρῶν. πῶς δὲ ἔδεμιᾶς ἁμαρτίας ἢ ἀσεβείας σαυρὸν εἰπὼν δεῖν εἶναι τὴν δίκην, νῦν τὸτο παρῥέριψαι; ἔκην πανταχόθεν σωάγεται τὸ διὰ τὸν Χριστὸν μόνον εἰρηθεῖν τὸν λόγον. ὅστις ἡμελλεν ὑπὲρ ἡμῶν κατὰρα γενέσθαι. καὶ ἐπεὶ Θεὸς ἡ, εἰκότως εἴρηται, κατὰρα Θεῆ. Θεὸς γὰρ ὑπάρχων, ἔχον ὑπὲρ ἡμῶν τὴν κατάραν. ὅτι γὰρ ἔχ ἑτέρως κατὰρα σαυρὸς ὀνομάζεται, δηλοῖ τὸ περὶ Πέτρον εἰρηθεῖν· τὸτο δὲ εἶπε σημαίνων. ἰωάν. 21. 19. ἡ γὰρ φύσει κατάραν, διὰ τὸ δοξάσει τὸν Θεὸν ἔφη, καὶ μὴ ἀπλῶς τελευτήσῃ; ἔ γὰρ δόξα Θεῆ τὸ φύσει δεινὸν ὄν, καὶ κατὰρα Θεῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἐφ' ὃ περ ἔμελλε σαυρῆσθαι ξύλον ἐπωμάδιον ἔχων, πρόσσει (4) λοιπὸν κατακεκριμένος ἦδη, καὶ τὴν ἐφ' αἵματι ψῆφον ἐπ' ἔδειν παντελῶς ὑπομείνας κακῶ, καὶ τὸτο δι' ἡμᾶς. τὰς γὰρ τοῖς ἡμαρτηκόσιν ἐπληρηθείας δίκας ἐκ τῆς νόμου εἰς αὐτὸν ἐκομίζετο. γέγονε

ἡ γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν, κατὰ τὸ γεγραμμένον, κατὰρα. Γαλ. 3. 13.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Χριστὸς τοίνυν ταπεινώσας ἑαυτὸν διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, ἅπαντα τὰ ἡμέτερα ὠκειώσατο. καὶ ἡμῶν ὑπὸ κακίαν γεννομένων, τὴν ἄραν εἰς αὐτὸν ἔλκυσαν, ἐπὶ τῷ λύσαι ταύτην. λέγει δὲ Παῦλος, Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τῆς νόμου. τῆτω τῷ λόγῳ καὶ ἁμαρτίαν αὐτὸν ὀνομάσθαι φησιν. τὸν γὰρ

μὴ γνόντα, φησὶν, ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησαν, ἵνα ἡμεῖς γνωσθῶμεθα Θεῆ δικαιοσύνη. 2. Κορ. 5. 21. Γαλ. 3. 13.

Κ Ε Φ. Κ Β.

α. **Μ** ἡ ἰδῶν τὸν μόχον τῆς ἀδελφῆς σου, ἢ τὸ πρόβατον αὐτῆς πλανώμενον ἐν τῇ ὁδοῦ, ὑπερίδης αὐτὰ. ἀποσροφῆ ἀποσρέψαις αὐτὰ τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ ἀποδώσεις αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σιωπῆς ἐν, ὅπως ἡμᾶς ἀσειότατα παιδαγωγῆ πρὸς τὸ ἄγαν ἠδῆπως καὶ τελείως ἀγαθόν, μελέτησιν ὡσπερ ἀμνησικακίας ποιείσθαι προσάτων τὴν εἰς

τὰ κλιῶν φειδῶ τῆς λελυπηκότος, ὃν καὶ ἄνω καὶ κάτω τῷ τῆς ἀδελφότητος ὀνόματι σεφαναῖ, κατακωλύων οἰμαίπτα τὸ ἐντονον εἰς ὄργας, καὶ τὸ περιττὸν εἰς μικροψυχίας, καὶ τὸν τῆς φύσεως νόμον, βραβδῶτῳ ὡσπερ τινὰ τῆς ἀγάπης εἰσφέρων. εἰ γὰρ εὐρησ, φησὶ, πλανώμενον κλιῶν, ἢ ἀπολωλὸς ἱμάτιον, περισώσεις τῷ ἀδελφῷ. (5)

β. Ἐὰν δὲ μὴ ἐγγίξῃ ὁ ἀδελφός σου πρὸς σέ, μηδὲ ἐπίσῃ αὐτὸν, σωάξῃς

(1) Οὐ μονονεχί... ἀξιώματι; αὐτ.

(3) Ἐν κεφ. 3. ἐδ. 13.

(5) Τὸ αὐτὸ παρὰ τῷ Ἀνθων. κώδ. κεῖται καὶ εἰς τὸ 4. ἐδ. τῆς 33. κεφ. τῆς Ἐξῆδ. ἔ τέθειται δὲ ἐκεῖ ἐν τοῖς ἐκδεδομ. διὰ τὸ ἀκατάλληλον.

(2) Κεκατηραμένος. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

(4) Πρόσεισιν. ἐν Τόμ. 4. σελ. 1057.

Ξεις αὐτὰ ἔνδον ἐν τῇ οἰκίᾳ σκ, καὶ ἔσαι μετὰ σδ ἕως ἀν ζήτηση αὐτὰ ὁ ἀδελφός σκ, καὶ ἀποδώσεις αὐτὰ γ. αὐτῷ. Οὕτω ποιήσεις τὸν ὄνον αὐτῆ, καὶ ἔτω ποιήσεις τὸ ἱμάτιον αὐτῆ, καὶ ἔτω ποιήσεις κατὰ πᾶσαν ἀπώλειαν τῆ ἀδελφῆ σκ ὅσα ἀν ἀπόληται παρ' αὐτῆ καὶ εὐρης, ἔδωκ' ἡ σὺ ὑπερίδεν.

δ. Οὐχ ὑπερόψη τὸν ὄνον τῆ ἀδελφῆ σκ ἢ τὸν μόχον αὐτῆ πεπλωκότα ἐν τῇ ὁδῷ, μὴ ὑπερίδης αὐτὰ, ἀνισῶν ἀνασήσεις αὐτῆς μετ' αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ εἰ γινώσκῃς τῶν ἀχθοφορέων εἰσόδων καλολιθῆσαν [εἰς γλῶ.] ὡσεὶ ὑπ' αὐτῷ σωτηρίβειαν τῷ φορτίῳ, συνεργάση καὶ σιωγερεῖς. ἕτερον δὲ τῆτό-εσιν ἔδον, ἢ τὸν κεκλημμένον ὠφελῆν, [καὶ] μελέτη πρὸς ἔλεον, καὶ παιδαγωγία πρὸς φιλοικειότητα, καὶ τὸ λυπεῖσθαι ζητεῖν μακρὰ παρωδεῖσθαι, καὶ παραιτεῖσθαι διαφορὰς ὑπὲρ γε τῆ μη δοκεῖν προσκρῆν ἀγάπη καὶ νόμοις τοῖς εἰς φιλαδελφίαν· εἰκὸς δὲ καὶ ἕτερον ὑπαινίττεσθαι [τὸ] χρησιμώδημα. (1) εἰ γὰρ τοσαύτη γέγονε τῷ νομοθέτῃ φροντίς, ὡς εἰ καί τι τῶν ἀλόγων εἴη πεπονθὸς, ὀρέγεται ἡμᾶς τὴν ἐπικερσίαν, πῶς ἔκ ἀν μειζόνως αὐτῷ ἀρέσειν ἢ εἰς ἀνθρώπους φειδῶ, καὶ [ἢ] τοῖς ὁμογενέσιν ὀφειλομένη φιλαλληλία; ἔκ' εἰ ἐχθρὸς πλανῶτο τυχόν, μανθανέτω τὴν ἐπ' ὀδῶν, καὶ δι' ἡμῶν νυδέτω πρὸς τὸ συμφέρον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ εἰ ἐν πόνῳ τις καὶ περιπασμοῖς (2) ἐνθλίβηται τῶν προσκεκρηκότων, καὶ οἰονείπως εἰς γλῶ ἐρριμέντος ἀφύκτοις ἀνάγκαις καταπιέζοιτο, φησὶν, ἐπικερσίᾳ πρὸς ἡμῶν, καὶ ἔσω λυπῆς ἀμείνων ὁ διάφορος. (3) ἢ ἐχθὶ τῆτό-εσιν τὸ, εὐ ποιῆτε τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν, καὶ προσδύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπιηραζόντων ὑμᾶς; ἀγιοπρεπὲς ἐν ἄρα τοῖς κάμνῃσι σιωαλγεῖν, καὶ ἐχθὶ δὴ μᾶλλον τὰ ἐφ' οἷς ἡ ἀμεινον' ἐποικλιερεσθαι δεῖν, πλεονεξίας τῆς κατ' αὐτῶν ποιῆσθαι πρόφασιν, ἐπιθρόσκοντάς τε καὶ ἐπιμλιωῶντας ἔτι τοῖς ἡδικομηνοῖς.

ε. Οὐκ ἔσαι σκεδὴ ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί, ἔδὲ μὴ ἐνδύσηται ἀνὴρ σολῶν γυναικίαν, ὅτι βδέλυγμα Κυρίου τῷ Θεῷ σκ ἐστὶ πᾶς ποιῶν ταῦτα.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοσαύτη δὴ τις ἐστὶ τῷ νόμῳ σκεδὴ καὶ φιλοτιμία περὶ τῆ γυμνάσαι καὶ συγκροτῆσαι ψυχῶν πρὸς ἀνδρίαν, ὡσεὶ καὶ περὶ ἐσθιμάτων,

ἃ ὅποια ἐχρῶ ἀμπεχεσθαι, διετάξατο· ἀπειπὼν ἀνα κράτος ἀνδρὶ γυναικὸς ἀμπεχόνῳ ἀναλαμβάνειν, ἀνεκα τῆ μηδὲν ἰχθὺς ἢ σκιάν αὐτὸ μόνον τῆ θήλειος ἐπὶ λύμη τῆς ἀρσενος γενεᾶς προσάψασθαι. βέλεται γὰρ αἰεὶ ἐπόμενος τῇ φύσει, τὰ οἰκεία καὶ σιωπὰ ἀλλήλοις ἀχρὶ τῶν ἐχθρῶν, καὶ δι' ὀφελειαν ἀφανεσέων εἶναι δοκῶντων, νομοθετεῖν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἡρόνῳ δὲ γὰρ τὸν γε πρὸς ἀλήθειαν ἀνδρὰ καὶ τῆ τοῖς ἡξίωσε, καὶ μάλιστα ἐν ἐσθίσειν, ἃς ἐπιφερόμενος μετ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ, ὀφείλει μηδὲν ἔχειν ἀνανδρίας ὑπόμνημα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆτέσιν ἔθη καὶ γυναικὸς τρόπος μὴ, ὡς ἱμάτιον, ἀνὴρ ἀνδυσάδω· μηδ' αὐ γυνὴ τὴν τεία (4) τῆς προσέσης αὐτῇ φύσεως ἐπιτηδύετω. τὰ τῶν ἀνδρῶν ἢ θη ἀπομιμείσθαι. (5) βδέλυγμα γὰρ ἐν ἴσῳ παρὰ Θεῷ καὶ ἀκαλλέστατον θέσμα, γυναικίαν ὑπόληψις ἐπὶ μαλακισμοῖς. τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ εἶναι σκεδὴ ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί, καὶ τὸ νοσεῖν ἐν ἀνδράσι (6) τὸν μαλακισμὸν. τῆτο γὰρ ὁμοίως τὸ ἐνδύσασθαι τὸν ἀνδρὰ σολῶ γυναικίαν.

ζ. Ἐὰν δὲ σιωαντήσης νοσιᾶ ὀρνεῶν πρὸ προσώπου σκ ἐν τῇ ὁδῷ, ἢ ἐπὶ παντὶ δένδρῳ, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, νοσοῖς ἢ ὤοις, καὶ ἢ μήτηρ θάλπη ἐπὶ τῶν νοσῶν ἢ ἐπὶ τῶν ὤων, ἔ λήψη τὴν μητέρα μετὰ τῶν τέκνων. Ἀποσολῆ ἀποσελεῖς τὴν μητέρα, τὰ δὲ παιδιὰ λήψη σεαυτῷ, ἵνα εὐ σοι γένηται καὶ πολυήμερος ἔσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δὴποτε τὸν νεοτῆς ὀρνίθων ὀρνηκότα, τῆτες μὲν κελδοβαλαβεῖν, τῆς δὲ γεγεννηκότας ἀφῆσαι; Φιλανθρωπίαν παιδοῦ. εἰ γὰρ τις τῆς τεκόντας λάβοι, καὶ καταλίποι τῆς νεοτῆς, ἀπολῶνται πάντως, ἔκ ὄντος τῆ τρέφοντος· ἀ δὲ καὶ τῆτες κακίους θηροῦσοι, διαφθαρήσεται δηλονότι τὸ γένος, εἰ πάντες τὰ ὅμοια δράσαιεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ ἔκ ἀναργῶς ἐπαίεις; ὡς ἔπερ τις ἔλοιτο νεοτοκομῆσαν (7) ἔτι τὴν ὀρνίθον, ἢ γυνὴ ἐπαύξασαν, ποιῆσθαι μὲν ὀνησιν καὶ εὐρημα τὰ ἐξ αὐτῆς· ἀποπεμπέτω γε μὴ ἔδον ποιήσας βλάβος. ἔκ' εἰ ἀθροῖ τὸ κεκρυμμένον, καὶ οἰονεί διάπλυσαι τὴν σκιάν, καὶ κατασκέπτε νοητῶς τὴν ἀλήθειαν. ἐκᾶση μὲν γὰρ ἀρετῆ μήτηρ οἷά τις ἐστὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀγαθῶν καὶ γενεσις· οἷον, εἰ τις λέγοι τὴν χρησιμότητα, τὴν φιλοπρωχίαν, τὴν πραύτητα, τὴν μακροθυμίαν. χρησιβεται γὰρ τις ἐκ ἑαυτῷ ἢ ἑτέρῳ

(1) Τὰ ἐπὶ. κῆται παρὰ τῷ Ἀδθεντ. κῶδ. καὶ ἐν τῷ προσηρημ. τόπῳ.

(2) Περιπασμοῖς. ὀρθότερ. ἐν σελ. 270. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

(3) Τὰ μὲν ἀχρὶ τῆ δὲ εἰ μόνῳ τῷ εἰρημ. τόπῳ παρὰ τῷ κῶδ. κῆται, τὰ δὲ ἀχρὶ τῆ, ὑμᾶς, ὡδε κακίους· τὰ δὲ μετὰ τὸ, ὑμᾶς, ὡδε μόνον.

(4) Ἰσ. τειαν, ἢ τανίαν. ἐστὶ δὲ παρὰ Βαρίαν τεία ζῶνα.

(5) Ἰσ. θέλωσα, ἢ σπαδάξωσα, ἢ ἄλλο τί ὅμοιον. ἰσέον δὲ, ὅτι τὰ ἀχρὶ τῆ δὲ ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἔ κῆται.

(6) Ἐν ἀνδράσι. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 147.

(7) Νεοτῆσταν. αὐτ. ἐν σελ. 268.

ἐτέρω μᾶλλον· μετὰ καὶ πραότητος χοῖον δ' ἂν τῆς φιλοπλοχίας οἱ ταύτης δεδεημένοι, ὁμοίως καὶ μακροθυμίας. ἐκὲν ἀρετῇ μὲν ἐκάστη μῆτηρ ἂν νοοῖτο, καὶ οἰονείτις ἀρχὴ τῶν ἐν αὐτῇ τε καὶ ἐξ αὐτῆς ἀγαθῶν· νοσοῖα δὲ ὡπερ ἀρετῶν αἱ ταύτας ἀδίνουσαι, [καὶ] ἐν σφίσι αὐταῖς ἐλθεῖν ψυχῆς. χροῖωα δὲ ἐν [ἄρα φησὶν ὁ νόμος, τῆς] ἀνδράσι περιτυγχάνοντας, ἐν οἷς ἂν εἴεν ἀρεταί, καθάπερ εἰς νοσοῖαν συγκεκομισμένα, ποιῶναι μὲν κέρδη τὰ ἐξ αὐτῶν, μὴ μὲν ἔτι κατασίεεσθαι φιλεῖν ἀρετῶν τῶν ἀρίστων κατορθωμάτων μητέρα. ἀδικεῖται δὲ ἀρετῇ κατασινομένη (1) πρὸς τίνος, κατὰ γε τῆς ἡδὴ προσημασίας τρόπου. ἵνα δὴτι φῶμεν (2) ταῖς τῆ μακαρίας Παύλου φωναῖς συμβαῖνον, μὴ τῶν σφραδίων μέλει τῷ Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; τύπος γὰρ ἡμῖν πραγμάτων σαφῶς ἐξηγεῖται τῆς διὰ Μωσέως ἐπιτολῆς ὁ λόγος.

1. Κορ. 9. 9.

” ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ λήψη μητέρα, ἐπειδὴ μὴ διώταται ἑαυτὰ τὰ τέκνα θρέψαι, τῆς μητρὸς ληφθείσης. (3)

η. Ἐὰν δὲ οἰκοδομήσης οἰκίαν καινὴν, ποιήσεις σεφάνῳ τῷ δώματί σε, καὶ ἐ ποιήσεις φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σε, εἰάν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ' αὐτῆ.

” * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ποιήσεις σεφάνῳ τῷ δώματί σε. Τρίγων δὲ γενέσθαι, φησὶν, ὑπερανεσηκότα τῆ καταστροφῆς· ὡς αὐτῆς τύπον ἔχον τὸ δῶμα, βραχυτέροις τοίχοις περιφραττόμενον. δὲ δὲ καὶ τὰς εἰς ὕψος ἀγνάσας ἀρετὰς ταπεινοφροσύνη τειχίζεσθαι. ψυχῆς γὰρ πλώσις ἀλαζονεία.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν σεφάνῳ τῷ δώματι γενέσθαι παρεκελεύσατο; Ἐδίδαξε τὰ ἐξῆς. ἔφη γὰρ, καὶ ἐ ποιήσεις φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σε, εἰάν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ' αὐτῆ. λόγῳ γὰρ ἡμᾶς τιμήσας, βέλεται τῆτιν εἰς δέον κεχρησθαι, καὶ πάντων προμηθεύσθαι, καὶ μὴ ἀνοήτως πάντων παραχωρεῖν τῷ Θεῷ· ἀλλὰ τὰ παρ' ἑαυτῶν σωσεφύροντας, ἀναμείναι τῷ ἐκείθιν βοήθειαν. ἔτω σπείροντες, ἐ θάρσυνον τῇ γῇ, ἀλλὰ τῷ θεῷ φιλανθρωπίαν προσμένον· καὶ χρώμενοι ἰατροῖς, ἴσμεν ὅτι τῆ Θεῷ τὸ διὰ τῆτων ἰᾶσθαι. τοσαῦτα γὰρ ἢ τέχνη διώταται, ὅσα περὶ οὐ ταύτῳ δεδωκὼς βέλεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡπερ γὰρ ἐσὶν ἀκαλλῆς οἰκία, [ταῖνας ἐρήμη, καὶ] τῶν ὑπεροδρομίων ἐκ ἐπιπλεωγμένων αὐτῇ, ἔτως (4) ἀπειθείας πᾶν ἔργον ἡμῶν ἀγαθόν, εἰ μὴ πρὸς πέρας ἀγοῖτο τὸ πρέπον αὐτῷ. [καὶ ἐ μέχρι τῆτων, ἀλλ' ἔψεται τοῖς ῥαθυμοῖς καὶ κίνδυνος. τῆτο γὰρ οἰμαί ἐσὶ τὸ κατολισθεῖν ἐκ τῆς οἰκίας τινά.]

ΑΛΛΟΣ δὲ φησὶν, ὅτι σεφάνῳ ἐσὶν ἢ ταπεινοφροσύνη ἐκάστης ἀγαθῆς πράξεως.

(1) Κατασινομένη. ἐ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 268.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐ κῆται.

(4) Τὸν αὐτὸν οἰμαί τρόπον ἀπίθανον κομιδῇ πᾶν, κτ. αὐτ. ἐν σελ. 285.

A ὁ μὴ ταύτῃ ἐπιβάλλων τῷ ὕψει τῶν ἀρετῶν, ῥαδίως ἀποθανεῖται τὸν τῆς ἀμαρτίας θάνατον.

ΔΗΛΟΥ. Καὶ τίς ἢ οἰκία ἢ καινὴ; Πάντως ἢ τῆς φιλοσοφίας ἀγωγή, καὶ ἢ διὰ τῶν καινῶν ἔργων τῆς δικαιοσύνης οἰκοδομή. τίς δὲ ἢ ἐπὶ τῆ δώματος σεφάνῳ; ἢ ἐπ' ἀλλοδαπῆς δηλονότι διατριβῆ. ὡς διὰ τῷ εὐσεβείαν ὑπομείνει τινες, μὴ βελομένοι κλῖναι γόνυ τῇ Βάαλ, καὶ ἀποθανεῖν τὸν τῆς ψυχῆς θάνατον, καὶ φόνον ποιῆσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ. φόνος γὰρ ἐσὶν ὁ πάντων ἐλεεινότατος, καὶ οἰκίας πλώσις, τὸ μετὰ τῆς τῆς φιλοσοφίας πόνου καὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἰδρωτῆς ὑποκλῖναι τοῖς διώκσει, καὶ τῷ τοσαύτῳ οἰκοδομίαν τῆ πύργου τῶν ἀρετῶν, προτιμῆσαι βραχείας ἡδονῆς, καὶ τῆς ἐλπίδος τῆς μακαρίας ζωῆς.

θ. Οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σε διάφορον, ἵνα μὴ ἀγιασθῇ τὸ γέννημα, καὶ τὸ σπέρμα ὃ ἐὰν σπείρης μετὰ τῆ γεννήματος τῆ ἀμπελωνός σε.

” ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσὶν, ἐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σε διάφορον, ἵνα μὴ ἀγιασθῇ τὸ γέννημα, καὶ τὸ σπέρμα ὃ ἐὰν σπείρης μετὰ τῆ γεννήματος τῆ ἀμπελωνός σε; Καὶ τῷ ἀπλησίαν ἐκκόπει, καὶ αὐτῶν προμηθεύεται τῶν γεωργῶντων. πλείονα γὰρ ἢ γῆ σπέρματα δεχομένη, ἐξῆτης δίδωσι τῆς καρπῆς. κελδοῖ τοίνυν, μήτε ἀναμειγμένα σπέρματα καταβάλλειν, μήτε μὲν τὰς ἀμπελῆς σπείρειν. εἴτα τῷ παραβαίνοντι δίδωσι ἐπιτίμιον, τῷ τῆ κέρδου κολάζων ἐπιθυμίαν. ἐκέλδοσε γὰρ αὐτῷ τὰ τοιαῦτα προσφύρεσθαι. τῆτο γὰρ εἶπεν, ἵνα μὴ ἀγιασθῇ τὸ γέννημα.

” ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σε διάφορον· ἵνα μὴ ἀτρωτέρα γενήται ἢ γῆ, ὡς μήτε τὸ σπέρμα πλήρες ἀποδιδόναι, μήτε τῆς ἀμπελῆς τὸν καρπὸν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτῆ ἕκαστον.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡπερ ἀνάθημα λέγεται πᾶν ἀνατιθέμενον τῷ Θεῷ· λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῆ Φούκῆ καὶ κεκατηραμῆς, διὰ τὸ κατάρατον εἶναι τὸν ἀνάθημάτων ἀπλόμενον· καὶ ὅτι τὸ μὲν ὡς ἅγιον ἀφορίζεται, μὴ ἀπλόμενος τίνος· τὸ δὲ, ὡς ἀναγῆς· ἔτω τὸ ἅγιον κατὰ διτλὸν λέγεται τρόπον. καὶ τὸ μὲν ἐπὶ καλῆ, περιτλὸν ἀποδεικνύει· ὅτι δὲ καὶ ἀσεβεῖς ὡσίτινες, ἀφοριδῶσι δὲ πρὸς τινὰ διακομίαν, ἅγιοι λέγονται, δηλοῖ Σοφονίας, λέγων· ὕλαβείθε ἀπὸ προσώπου Κυρίου τῆ Σοφον. 1. 7.

” Θεῷ. διότι ἐγγύς ἢ ἡμέρα τῆ Κυρίῃ. ὅτι ἠτοίμασε Κύριος τῷ θυσίαν αὐτῆ, ἠγίακε τῆς κλητῆς αὐτῆ, τῆς Βαβυλωνίῃς ἔτω καλῶν. καὶ Μιχαίας δὲ φησὶν· ἠγίασεν ἐπ' αὐτὸν πόλεμον. καὶ τὸ, ἐγὼ δὲ σιωτάσσω, Ἡσ. 13. 5. καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτῆς. ἠγιασμένοι εἰσὶ, καὶ ἐγὼ

” καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτῆς. ἠγιασμένοι εἰσὶ, καὶ ἐγὼ

(2) Ἄλλ' ἵνα τὶ φῶμεν. αὐτ.

» ἐγὼ ἄγω αὐτὰς. γίγαντες ἔρχονται πλη-
» ρῶσαι τὸν θυμὸν μου, περὶ τῶν μετὰ Κύριον
κατὰ Βαβυλῶνος στρατοδομείων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀμπελώνων ὁ μελεδω-
νός, ἔπερ εἶη ννερχῆς καὶ γηπονέν ἄρισα
μεμελετηκώς, ἐκ ἀναρχοιτό ποτε τὰ ξηρὰ
τῶν σπερμάτων ὑπ' αὐταῖς Φύεδαί ταῖς
ἀμπέλοις, ἵνα μὴ δαπανώμεν αὐταῖς τῆς
ικμάδος εἰς τὸ ἀλλότριον, ὑπερίξοιεν αὐταί
περὶ τὸ οἰκείον. Ἰδι δὴ ἐν ὧς ἐξ εἰκόνοσ ἠδη-
πως ἐπὶ τὸ πνευματικόν. (1) ἀμπελώνασ
ὄντας ἡμᾶς, καὶ εἰ ὀρχάτων τάξει κειμεῖας,
μονοείδει τρόπον τινα προσήκει σεΦανῆσαι
καρπῶ, καὶ τὸν διΦυᾶ παραιτεῖσαι τρόπον.
λόγοσ γὰρ εἰδῆς εἰς ὁμοιότητα Φυσικῶ σί-
τῳτε καὶ βότρυσιν. ἀλλοτριῶν δὴ ἐν σπερ-
μάτων μηδαῖς εἰ ἡμῖν ἔσω τόποσ.

ι. Οὐκ ἀροτριάσεις ἐν μόχῳ καὶ
ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀπαγο-
ρῆει εἰ ταῦτῳ ζῶγγυῶσι πρὸς ἄρσραν βῆν
καὶ ὄνοσ· εἰ μόνον τῆ περὶ τὰ ζῳα ἀνοικεῖσ
σοχασάμενοσ· διότι τὸ μὲν εἰσ καθαρόν,
ὄνοσ δὲ τῶν εἰ καθαρῶν, τὰ δὲ ἔτωσ ἠλ-
λοτριωμεῖα σιῳάγειν ἐκ ὀπρέπεσ· ἀλλ'
ἐπειδὴ καὶ ἰχῳ εἰσ ἀνισα, προμηθεῖται
τῶν ἀδινεσέρων, ὧσ μὴ πρὸσ διῳατωτέ-
ρασ βῆσ θλίβηται καὶ πιέζηται. καίτοι
τὸ μὲν ἀδινεσέρον, ὄνοσ, ἔξω περιόρραν-
τηρίων ἐλαύνεται· τὸ δὲ ἐρῳμενεσέρον,
βῆσ, εἰ ταῖσ τελειοτάταισ θυσῆασ ἱεραρ-
γεῖται. ἀλλ' ὁμωσ ἔτε τῆσ τῶν ἀκαθάρ-
των ἀσφαλείασ ὀλιγῳρησεν, ἔτε τοῖσ κα-
θαρῶσ ἐΦῆκεν ἰχῳ πρὸ δίκησ χρῆσαι·
μονοεκ ἀντικρυσ βοῶν καὶ κεκραγῳσ τοῖσ
ὤτα ἔχουσιν εἰ ψυχῆ, μηδαῖα τῶν ἐτεροεθ-
νῶν ἀδικεῖν, εἰδὲν ἔχοντασ αἰτιάσασαι, ὅτι
μὴ τὸ ἀλλογενέσ, ὅπερ εἰσ ἀνάιτιον. ὅσα
γὰρ μήτε κακῆα, μήτε ἀπὸ κακιῶν, ἔξω
παντόσ ἐγκλήματοσ ἴσεται.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. (2) Τετέσι, τὸ γαῦ-
ρον τῆσ ψυχῆσ καὶ Φιλόπονον τῳ Φιληδόνῳ
καὶ παιθητικῳ μὴ συζῶξησ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Μόχοσ εἰσ ὁ κατὰ
νόμον καθαρόσ, καὶ εἰσ θυσιασῆριον ἀνα-
Φερόμενοσ· ὄνοσ δὲ, ὁ κατὰ νόμον ἀκά-
θαρτοσ. παρεγῳαί τοίνῳ τοῖσ τῳ ψυχῳ
ὀτρεπισμένοισ εἰσ ὑποδοχῳ θείσ ἀορα
τῳ τῶν ἀκαθάρτων μὴ δέχεσθαι διδασκα-
λίαν, οἶα εἰσ ἠ τῶν Ἐλλῳων, καὶ ἠ τῶν
Ψαλ. 118. 85. ἀθέων αἰρετικῶν, κατὰ τὸν Δαβίδ· διη-
» γῆσαντό μοι παράνομοι ἀδολεσχῆασ, ἀλλ'
» ἔχ ὧσ ὁ νόμοσ σε Κύριε. (3)

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἡσαῖασ δὲ πάλιν γρά-
» Ησ. 32. 20. Φει, μακάριοι οἱ ἀσείροντεσ ἐπὶ πᾶν ὕδωρ.

Α ποῖον ὕδωρ, ἐΦ' ὧ δὲ ἀσείρειν τὸ καλὸν
σπέρμα; εἶη δὲ σε (4) τὸ βάπτισμα τῆσ
σωτηρίασ, τὸ λυτρὸν τῆσ παλιγγενεῖασ.
σπείρει ἐπὶ τὸ μυσῆριον τῆ λυτρῆ, καὶ γίνη
μακάριοσ. ἐκαὶ βῆσ καὶ ὄνοσ πατεῖ· βῆσ
ὁ καθαρόσ [ὁ] Ἰσραηλίτησ, καὶ ὄνοσ ἀκα-
θάρτοσ ἐκ γένεσ ὁ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν· ἵνα
σύμβολον ἠ ἀμφότερα τὰ ζῳα τῆ λόγῳ τῆ
τοῖσ ἔθνεσι κεκηρυγμεῖασ. πατεῖ ἐν βῆσ
καὶ ὄνοσ. Φησί, τέτο τὸ ὕδωρ ὅπῳ ἀσεί-
B ρειν θέλομεν.

ια. Οὐκ ἐνδύση κίβδηλον, ἔρια
καὶ λίνον ἐπὶ τὸ αὐτό.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀκύλασ τὸ κίβδη-
λον παρέδωκεν, ἀντικείμενον· ὁ δὲ Σύμ-
μαχοσ, ἐτερογενέσ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐδὲ γὰρ προσήκει
τῆσ Χριστὸν ἐνδυομεῖασ καὶ τὸν τῆ ἀληθινῆ
προβάτε καρπὸν τὸ ἔριον, τὸ λίνον καὶ
γεῳδες καὶ εἰ ταῖσ ψεκλαῖσ γεωργῆμενον
Γ χώραισ σιῳενδύεσθαι. τοῖσ τοῖ εἰσιν οἱ πε-
ριεχόμενοι εἰ ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν
δὲ ὄντεσ λύκοι ἀρπαγεσ, καὶ τῳ μὲν πλη-
σίον λαλῆντεσ εἰρηλικῶ, ἔχοντεσ δὲ τῳ
ἐχθῆραν εἰ εαυτοῖσ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀμφίον γε μὴ ἔχειν
ἡμᾶσ ἐκ εἶ τὸ ἐκ δυοῖν ὑΦασμένον, ἀνιγ-
μά πῳ τὸ χρῆμα τιθεῖσ τῆ μὴ ἀνέχεσθαι,
διπλόῳ ὡπερ εἰσ νῆν ἔχειν. διπλόῳ δὲ
Δ εἶναι Φημι τῳ ἔσω καὶ νοητῳ ἐπάρτατον
ἀνδρωπαρέσκεαν, ἠ ἐκ δυοῖν ὡπερ ἀπο-
πλέκεται σπασασμάτοι, τῳ εἰσ ἀλληλα
διαφορᾶν εἰ μερίαν ἠρῳσηκότοι. τῆ γὰρ
ἠ ποῖοσ τῶν ὑποκριτῶν ὁ βίοσ; ἀρ' ἐχῆ τὸ
εἰ ὄψαι μὲν ἀνδρῳπῳ ὀραῶσαι χρῆσεσ, καὶ
δοκέειν μὲν εἶναι, μὴ μὴ ἔτι κατὰ ἀλη-
θειαν ἀγαθῆσ; διπλοσ ἐν ὁ τρόποσ ἔξ ἀνο-
μοῖων ἡμῖν θελημάτων ἐξυΦασμένοσ. ἀλλ'
ὁ γε θεῖοσ Δαβίδ ἀποδέχεται τὸν μονό-
Ε τροπον, καὶ Φειδῆσ ἠξῳῳδαί Φησι τῆσ ἀνω-

» θεν. Κύριοσ [γὰρ] κατοικῆζει μονοτρόπεσ, Ψαλ. 67. 6.
» [Φησιν,] εἰ οἰκῳ· διασκορπῆζειν δὲ καὶ Θεοσ Ψαλ. 52. 5.
» λέγεται ὅσα ἀνδρωπαρέσκων.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. (5) Ἐπειδὴ γέγραΦασ τὶ
βελόμενοσ ὁ Μωῦσῆσ εἰμοθεῖτησε, λίνον
μὲν καὶ ἔριον μὴ σιῳΦαίνεσθαι· εἰ δὲ τοῖσ
λῳοῖσ ἱματίοισ πορΦύραν μὴ σιῳΦαίνειν,
λέπραν τε ἱματίων καὶ λίθων πολυπραγ-
μονεῖν, εἶχον μὲν καὶ τῆσ θεωρίασ αὐ-
Z τῶν μῳῦσασ. ἔχουσιν γὰρ ἀρίσασ ἀλλη-
γορίασ. (6) ἀλλ' ἐπειδὴ οἶδα πολλῆσ χαί-
ροντασ μόνῃ τῆ ἐρμῳεῖα τῶν ΓραΦῶν,
ὀθεῖαν τῳ ἀπόκρισιν ποιῆσομαι. οἶμαῖ
τοίνῳ, [ὅτι] εἰσ ΦιλοσοΦίαν τῆσ ὑπηκόασ
εἰάγων, καὶ τῆσ χρείασ μόνῆσ γενέσθαι
βελόμενοσ, πᾶσαν βλακείαν ἐξωσράκῆτε·
Ggg gg 2

(1) Τῶν ἐπομῆ. τὸ πλεῖστον μέρ. κῆται καὶ εἰ σελ. 1089. ὅπερ ὁ προσΦεῖτερ. τῆ ὄλα τόποσ.
(2) Ὀρειγένεσ. ψαδῆσ. εἰ σελ. 390. τῆ 2. Τόμ. τῆσ τῆ Ρα. ἐκδόσ.
(3) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπιοσ εἰ τῳ τῆσ Λύγ. κώδ. (4) Δὲ τέτο. εἰ τῳ ἠδὴ εἰρημ. τόπο.
(5) Ἐπισολῆ πῳ. καὶ ταῦτα πρόσκειται παρὰ τοῖσ κώδ. ἐπὶ δὲ ἀληθῶσ ἠ ἐπισολῆ αὐτῆ ἠ 84. τῆ 3. Βιβλ.
(6) ὈΦελῆσαι διῳαμείασ τῆσ μὴ ἀγῳμασεν ἔχοντασ πρὸσ θεωρίαν τὸν νῆν· ἀλλ' ἐπειδὴ οἶδα πολλῆ
μὲν νομίζοντασ, τῆσ τῳ τοιαῦτα λέγοντασ, ἀμαθῆα τῆσ ἀγῳμασ ἐκλύειν· σὲ δὲ τοῖσ πράγμασι, καὶ μόνῃ τῆ
ἐρμῳεῖα τῶν ΓραΦῶν χαίροντα, ὀθεῖαν τῳ ἀπόκρισιν ποιῆσομαι, κύκλων ἀπηλαγμῳίω. οἶμαῖ, κῆ. αὐτ.

ἀ μὲν τῆ μη σιωπαίνεν λίνον καὶ ἔριον, ὡ ποικιλίαν ἐξορίζων· δια δὲ τῆ πορφύ-
 ρην μὴ σιωπαίνεν τοῖς λινόις ἱματίοις, ὡ πολυτέλειαν καὶ τὸν καλλωπισμὸν· δια
 τῆ λέπραν ἱματίων καὶ λίθων περιερ-
 ζέσθαι, τὸ πλεόν τῆς χρείας κήσασθαι, ἀποδέσθαι, ἀπαγορεύων. τοῖς γὰρ χρο-
 οῖς ἱματίοις καὶ οἰκίαις τῆτο συμβαίνειν
 ὡδε· τῆς γὰρ χρείας ἔσο, Φησί, μηδὲν
 εριττῶν μῆτε κλώμενος· μῆτε ἀποκλώμε-
 ρς, (1) μῆτε καλλωπιζόμενος, ἀλλὰ πᾶ-
 ρην τῷ Φροντίδα εἰς τῷ τῆς ψυχῆς ἐπι-
 ἔλαιαν μετάσθαι. εἰ δὲ βάλῃ καὶ παρὰ
 ὡν ἔξωθεν ὠφελήσῃ· Φασὶ γὰρ τὰς
 ὡν κερπῶν ἀποφρέσας ἡμέρας συκᾶς,
 ἀ τῶν ὀλυθῶν τῶν ἀγρίων συσφίγγε-
 σαι· Φαίλω, ὅτι καὶ Ἰσωκράτης ὅτε Δη-
 ονικῶ τῆς παρανετικῆς ἐπεμπε λόγους,
 αριῶναι, ἔσο περὶ τῷ ἐδῆτα Φιλόκαλος,
 ἀ μὴ καλλωπισίης. Φιλοκάλε μὲν γὰρ
 ὁ μεγαλοπρεπὲς, καλλωπισθὲ δὲ τὸ πε-
 ἔργον. (2) ἀλλὰ καὶ Διογάνης Θεασάμε-
 ρς τινα μερακίσκον ἀσελγέσερον ἢ κατ'
 ὄρα κεκοσμημένον, ἔφη αὐτῷ· εἰ μὲν
 ὁρὸς ἄνδρες, ἀτυχῆς· εἰ δὲ πρὸς γυναι-
 ρς, ἀδικῆς. εἰ τοῖσι οἱ ἔξωθεν τῆ πρέ-
 οντος ἐπεμελήθησαν, πῶς ἐκ ἑμελλεν ὁ
 ὁρὸς ἐκείνος καὶ Θεοφίλης ἀνὴρ εἰς Φιλο-
 Φίαν ἀνάγων, πᾶσαν μὲν ποικιλίαν καὶ
 λακείαν καὶ καλλωπισμὸν ἐκ τῶν ὑπη-
 ὡν ἐξορίζεν, κοσμιότητα δὲ καὶ σεμνό-
 ῃτα νομοθετῶν, εἰ ὡν ὁ ἀριστος κατοσ-
 ῃται βίος;

ιβ. Στρεπλὰ ποιήσεις σεαυτῷ ἐπὶ
 ἑν τεσσάρων κραπέδων τῶν περιβο-
 αίων σα, ἀ ἂν περιβαάλη ἐν αὐτοῖς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Στρεπλὰ ποιήσεις
 σεαυτῷ ἐπὶ τῶν δ' κραπέδων. πρὸς διωκεῖν
 νήμιω τῆ νόμος, πῆ μὲν, ἀφάψαις αὐτὰ,
 ῆσιν, ἐπὶ τῶν χειρῶν σα· πῆ δὲ, καὶ
 ῆσιν σεαυτῷ κραπέδα ἐπὶ τῶν πλευ-
 ῶν ἐξ ὑκίνθου κεκλωσμένης· ὡς ἂν ἢ
 ἑὰ τῷ μνήμιω ἐργάζοιτο.

ιγ. Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναικα καὶ
 ῆσιν αὐτῇ, καὶ μισήσῃ αὐτῷ,
 αὐτῇ ἐπιθήσῃ αὐτῇ προφασιστικῆς λό-
 ρς, καὶ κατενέγκῃ αὐτῆς ὄνομα πα-
 ῆρον, καὶ λέγῃ, τῷ γυναικα ταύ-
 ῶν εἴληφα, καὶ προσελθῶν αὐτῇ
 ῆ εὔρηκα αὐτῆς παρθενίαν· Καὶ
 ῆ πατῆρ τῆς παιδὸς καὶ ἢ μῆ-
 ῆ ἐξοίσχῃ τὰ παρθενία τῆς παι-
 ῆς πρὸς τῷ γερασίαν ἐπὶ τῷ πύ-
 ῶν. Καὶ ἐρεῖ ὁ πατῆρ τῆς παιδὸς
 ῆ γερασία, τῷ θυγατέρα με ταύ-
 ῶν δέδωκα τῷ ἀνθρώπῳ τῆτω γυ-
 ῶναι, καὶ μισήσας αὐτῷ Νῦν αὐ-
 ῆς, ἐπιτίθησιν αὐτῇ προφασιστικῆς

Α λόγους, λέγων, ῆ εὔρηκα τῇ θυ-
 γατρί σα τὰ παρθενία· καὶ ταῦτα
 τὰ παρθενία τῆς θυγατρός με. καὶ
 ἀναπτύξῃ τὸ ἱμάτιον ἐναντίον τῆς
 ιη. γερασίας τῆς πόλεως ἐκείνης. Καὶ
 λήψεται ἢ γερασία τῆς πόλεως ἐκεί-
 νης τὸν ἄνθρωπον ἐκείνου, καὶ παιδύ-
 ιθ. σῶσιν αὐτὸν, Καὶ ζημιώσῃ αὐτὸν
 ἑκατὸν σίλλας, καὶ δώσῃ τῷ πα-
 Β τρι τῆς νεάνιδος, ὅτι ἐξώλεγεν ὄνο-
 μα πονηρὸν ἐπὶ παρθενίον Ἰσραηλι-
 τῷ, καὶ αὐτῆ ἔσα γυνή· ῆ διωθή-
 σεται ἕξαποσῆλον αὐτῷ τὸν ἀπαν-
 τα χρόνον.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κόρας οἱ
 ἀγόμενοι νόμῳ, καὶ γάμος δύσαντες καὶ
 ἔσιασάτες, μηδὲν οἰκείον ἐπὶ ταῖς γάμο-
 ταῖς πάθος σώζοντες, ἀλλ' ὑβρίσαντες,
 Γ καὶ ὡς ἐταίραις ταῖς ἀσάις προσερχόμε-
 νές· ἐὰν διάζώξιν τεχνάζωσι, μηδεμίαν
 ἀπαλλαγῆς πρόφασιν ἀνυβρίσκοιτες, εἴ-
 ἐπὶ τὸ συκοφαντῶν τραπόμενοι· σπάνει
 τῶν φανερῶν ἐγκλημάτων, πρὸς τὰ φανῆ
 τρέπωσι τὰς αἰτίας, καὶ παρελθόντες κα-
 τηγορῶσιν, ὅτι ὡς παρθενοῖς δόξαντες συ-
 νεληλυθῆσαι, γυναικας εἰ ταῖς πρώταις
 ὀμίλαις ἐφώρεσαν· ἀθροίζεδω μὲν ἢ γε-
 ρασία πᾶσα πρὸς τῷ κρίσιν, παρήτωσαν
 Δ δὲ οἱ τῶν κατηγορουμένων γονεῖς, ἀπολο-
 γησόμενοι περὶ κοινῆ κινδύου. κινδύου γὰρ
 ῆ ταῖς θυγατράσι μόνον περὶ τῆς τῶν σω-
 μάτων ἀγνείας εἰσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιμε-
 ληταῖς· ῆ μόνον ὅτι εἰς τὸν ἀναγκαιοτά-
 του τῆς ἀκμῆς καιρὸν ῆ παρεθύλαξαν,
 ἀλλ' ὅτι τὰς παρθενοῖς τὰς ὑφ' ἑτέρων
 ἐφθαρμένας εἰεργύησαν, ἀπατῶντες καὶ
 Φ σεναιζόντες τῆς λαμβάνοντας. εἴτ' ἐὰν
 περιγινώσκται τοῖς δικαίοις, τιμάτωσαν οἱ
 δικασαὶ κατὰ τῶν τὰς ψυδῆς αἰτίας πλασ-
 σομαίων, χρημάτων ζημίας, καὶ τὰς διὰ
 πληγῶν εἰς τὰ σώματα ὑβρεις, καὶ τὸ πᾶν-
 των ἐκείνοις ἀηδέσατον, τῷ τῶν γάμων
 βεβαίωσιν, ἐὰν ὑπομείωσιν αἱ γυναικες
 αὐτοῖς ἔτι σωρικεῖν. ταῖς μὲν γὰρ ἐφίη-
 σιν ὁ νόμος θελῆσαις καὶ μένειν καὶ ἀπαλ-
 λάτθῃσαι, τῆς δ' ἕτερες κυρίως ἀπέφη-
 ραι, ἀνθ' ὡν ἐσυκοφάντησαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἐπὶ τῆ προ-
 σώπῃ τῆ διαβάλλοντος τῷ ἑαυτῆ γυναικα,
 ὡς μὴ ὑρεθῆσαν παρθενοῖν, ἐκ ἰχθῆς βι-
 βλίον ἀποσασθε.
 ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὡς ἐκ ἀζήμιον
 παντελῶς ἀφίησι τὸν ἀδίκως ὀλιγορῆσαν-
 τα τῆς ἔπω κατεγνωσμοῖης.
 ι. Ἐὰν δὲ ἐπ' ἀληθείας γένηται
 ὁ λόγος ἔτος, καὶ μὴ ὑρεθῆ παρ-
 κα. θενία τῇ νεάνιδι, Καὶ ἕξαρῃσι τῷ
 νεάνιν ἐπὶ τὰς θύρας οἴκου πατρῶος
 αὐτῆς,

(1) Μῆτε ἀποτιθέμενος, ἀλλὰ μὴδὲ καλλωπιζ. αὐτ.
 (2) Καὶ ὅτι τῆτο ἀληθές ἐστι, εἰ ὡν Διογάνης εἶπε, σαφῶς δέκνεται. Θεασάμενος γὰρ τινα, κτ. αὐτ.

αὐτῆς, καὶ λιθοβολήσασιν αὐτῷ ἐν A
λίθοις οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ταύτης,
καὶ ἀποθανείτω, ὅτι ἐποίησεν ἀφρο-
συλίω ἐν ἡοῖς Ἰσραὴλ ἐμπορευθεὶς
τὸν οἶκον τῆ πατρὸς αὐτῆς. καὶ ἐξα-
ρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ιβ. Ἐὰν δὲ εὐρεθῇ ἄνθρωπος με-
τὰ γυναικὸς (1) σωμισμένης ἄν-
δρῖ, ἀποκλείνατε ἀμφοτέρους, τὸν B
ἄνδρα τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυ-
ναικὸς, καὶ τὴν γυναῖκα. καὶ ἐξα-
ρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡς περὶ τοῖς εἰς γυ-
ναῖκα πλημμελήμασι τὸ πάντων ἄν. εἴη
παγχάλεπον, ἢ μοιχεία, τὸν ἕτερον τινὸς
παραλύσσα γάμον, καὶ τῶν ἤδη σωμισμέ-
νων ποιῶσα διάζωξιν, κατὰ τὸν αὐτὸν οἰ-
ματι τετονὶ τρόπον, τῶν εἰς ἀνθρωπίνης
ψυχᾶς αἰτιαμάτων τὸ πάντων μάλιστα ἐσι
δοσεβεβέροντε καὶ ἀφορητότερον τὸ ἐπι-
τηδεύσαι τὴν παραφθοράν, ἢ εἰς τὴν τυ-
χῆσαν ἀπλῶς, ἀλλ' εἰς τὴν ἤδη τρόπον
τινὰ σωμισμένην καὶ ἐνωθεῖσαν Χριστῷ
τῷ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἑρανοῦ νυμφίω. ἐν-
μεθα γὰρ αὐτῷ διάτε τῆς πίσεως, καὶ
προσέτι τῆ μεταλαχρεῖν ἀγία πνύματος.
5. Κορ. 6. 17. ὁ γὰρ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνευμά-
εσι, κατὰ τὰς Γραφάς. θανάτω δὲ ἐν ὁ
νόμος τιμαται δικαίως ὁμῆ τῷ μοιχούσαντι
τὴν πεπορνυμένην ἢ τὸν μετ' αὐτῆς ἐνιέντα
τῆς ἀέσεως αὐτῷ δυσεβείας τὰ σπέρματα,
τὴν δὲ ὅτι τὸν τῆς γνησιότητος ἀτιμίζουσα
νόμον, ἕτερον γέγονε, καὶ ταῖς ἐκείνης πα-
ραφθοραῖς ἀπλῶς τὸν νῦν, τὸν ἐξ ἀνθρω-
πίνων ὄρημάτων εἰσεδέξατο μολυσμῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Γυναικὶ μὲν ἐν κατὰ
νόμον σωμισμένην παρεκασέον εὖ μάλα
τὴν διὰ πίσεως καὶ πνύματος Χριστῷ συ-
νημνίω καὶ ἐνωθεῖσαν ψυχῷ. E

κγ. Ἐὰν δὲ γένηται παῖς παρ-
θένης μεμνησθμένη ἄνδρῖ, καὶ δῶρον
αὐτῷ ἄνθρωπος ἐν πόλει κοιμηθῇ
κδ. μετ' αὐτῆς, Ἐξάξετε ἀμφοτέρους
ἐπὶ τὴν πύλιν τῆς πόλεως αὐτῶν,
καὶ λιθοβοληθήσονται ἐν λίθοις, καὶ
ἀποθανέντω τὴν νεάνιν, ὅτι ἐν ἐβόη-
σεν ἐν τῇ πόλει· καὶ τὸν ἄνθρωπον,
ὅτι ἐταπείνωσε τὴν γυναῖκα τῆ πλη-
σίον. ἢ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν
αὐτῶν. (2)

(1) Κοιμώμενος μετὰ γυναικός. εἴ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Ἰσέον, ὅτι τὸν τόπον τῆτον, ὁ, τε Ὀριγένης (ἐν τῷ κατὰ Κέλσε βιβλ. 1. σελ. 352. τῆ. 1. Τόμ.
τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.) καὶ ὁ μέγας Βασίλειος (ἐν τῷ εἰς τὸ 7. τῆ Ἡσ. κεφ. ὑπομνήμ. σελ. 529. τῆ 1. Τόμ
καὶ ἐν τῇ εἰς τὴν Χριστ. γὰ. ὁμιλ. σελ. 599. τῆ 2. Τόμ. τῆς ἐν Παρισ. ἐκδόσ.) πάντω ὄφωως ἐσημείωσαν,
δέξα βελόμενοι, ὅτι ταυτὸν παρὰ τῆ Γραφῆ τὸ, νεάνιν καὶ παρθένης, κατὰ τῶν λεγόντων, τὸν Ἡσαίαν
μὴ εἰρηκῶσαι ἰδὲ ἢ παρθένης, ἀλλ' ἰδὲ ἢ νεάνιν.

(3) Σημείωτον τὸ, Θεοτόκε, καὶ παρ' Ὀριγένης κείμενον. εἴ γε δὴ ἀναμφιλέκτως τῆ Ὀριγένης ἐστὶ τ
ὑπόμν. ἔτω δὲ ἐπιγράψασιν ἐκάτερος τῶν ἡμετέρων κωδικ. ἐστὶ δὲ καὶ ὁ 2. Τόμ. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.

(4) Ἐχσ. ἐν Τόμ. 1. μερ. 2. σελ. 258.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μεθ' ὅριον
ὑπολαμβάνουσι τινες ἀδίκημ' εἶναι φθορᾶς
καὶ μοιχείας, ὑπογάμιον ὅταν ὁμολογία
μὲν ὑπερεγνήσασιν, μήπω δὲ γάμων ἐπι-
τελεσθέντων, ἕτερος ἀπατήσας ἢ καὶ βια-
σάμενος εἰς ὁμιλίαν ἔλθῃ. παρ' ἐμοὶ κρι-
τῆ, μοιχείας καὶ τῆτ' εἰς εἶδος. εἴ γὰρ
ὁμολογία γάμοις ἰσοδυναμῶσιν, αἷς ἄνδρος
ὄνομα καὶ γυναικὸς καὶ τὰλλα τὰ ἐπὶ συ-
νόδοις ἐγράφεται. ὦν χάριν καταλύειν
ὁ νόμος ἀμφοτέρους προσέταξεν, ἐὰν ἀπὸ
μίας ἢ τῆς αὐτῆς γνώμης ἐπιθῶνται τοῖς
ἀδικήμασι συμφρονήσαντες. ἔχ. οἶόν τε
γὰρ ἀπὸ μὴ τῶν αὐτῶν ὁρηθέντας βελοδ-
μάτων, νομίζεσθαι συναδικεῖντας.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ μοιχῷ παραπλησίως
κολάζεσθαι κελεύει τὸν φθείροντα τὴν ἄλ-
λω μεμνησθμένην· ἐπειδὴ τὰ τῆς μνη-
σείας αὐτῆς σωήροσε συμβολα. ὅθεν
καὶ γυναικα αὐτῷ προσηγόρευσεν. ἐτα-
πάνωσε γὰρ τὴν γυναῖκα τῆ πλησίον. ἔτω
καὶ ἡ ἀγία Παρθένος γυνὴ τῆ Ἰωσήφ ἐχρη-
μάτισε. μὴ φοβηθεῖς γὰρ φησι παραλα-
Ματθ. 1. 20.
βεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου.

ΣΙΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὴν ἤδη μεμνησθμένην
γυναῖκα καλεῖ· ἔτω καὶ ἐπὶ τῆ Ἰωσήφ καὶ
τῆς Θεοτόκε ἐλέχθη. (3)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παρθένον δὲ εἶναι μεμνη-
σθμένην λογίζεσθαι τὴν κεκλημένην εἰς
ἀρχαῖς γνώσεως ἀληθῆς, ἔπω δὲ ὀλοτε-
λῶς ἐνωθεῖσαν Θεῷ· περιμνήσαν δὲ ἐτι
καθάπερ τινὰ γάμον καὶ σωφείας τρό-
πον τὸν ἀληθέστερον, τὴν διὰ τῆ ἀγίας βα-
πίσματος χάριν, καὶ τὴν τῆ ἀγίας πνύ-
ματος μέθεξιν, ἀρραβωνά γε μὴ καὶ ὁμι-
λίας ὡπερ ἀρχίω τὸν τῆς κατηχήσεως
λόγον εἰσδεδεγμένην. ἔτω τὴν ἐξ ἐθνῶν
Ἐκκλησίαν ὁ θεὸς ἡμῖν μυσταγωγὸς παρε-
κόμισε τῷ Χριστῷ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ τοίνυν
γίνοιτο, φησι, τῆς παραφθορᾶς τὰ ἐγ-
κλήματα καὶ ἐπὶ τινὶ τοιαῦτα ψυχῆ, μοι-
χεία γεγραφθῶ τὸ χρεῖμα. ὑποχρεως
γὰρ ἢ μεμνησθμένη, καὶ ὑπὸ χεῖρα λοι-
πὸν τῆ μετὰ βραχὺ νυμφίω. ἀλλ' εἰ μὲν
[ἐν πόλει] γίνοιτο τὸ ἀδίκημα, φησι, τῆ-
τέσιν ἐν Ἐκκλησίᾳ Χριστῷ, καὶ ἐν πόλει Θεῷ
ζῶντος, ἢ κατοικῆσιν Ἄγγελοι καὶ ἄνδρες
ἄγιοι, καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι, τοῖς
κινδυνώουσι καὶ ἀπατωμασίω ἐπαμυνεῖν
οἶοίτε, συναποτεθνάτω τῷ φάνακι καὶ ἢ
παθῆσα παρθένης. ἔξον γὰρ ἐτοιμῶς δια-
δράναί τὴν παραφθοράν, εἰ τοῖς διασώζαν
εἰδοσί καταμεμλῶκε διδασκάλους, ἐθελῶ-
σιον ἠρρώσθησε τὸ παθεῖν, καὶ ἐκ ἐξ ἀνάγκ-
κης ἔξει (4) τὴν εἰς τὸ φαῦλον ἀπαγωγίω.

Ggg gε 3 με. Ἐὰν

κε. Ἐάν δὲ ἐν πεδίῳ εὖρη ἄνθρωπος τὴν παῖδα τὴν μεμνησθεμένην, καὶ βιασάμενος κοιμηθῆ μετ' αὐτῆς, ἀποκλενεῖτε τὸν κοιμώμενον μετ' αὐτῆς μόνον. Τῇ δὲ νεάνιδι ἔκ' ἔσιν ἀμάρτημα θανάτου. ὡς ἦτις ἐπανασῆ ἄνθρωπος ἐπὶ τὸν πλησίον, καὶ φονεύσῃ αὐτῆ ψυχῇ, ἔτω τὸ ῥῆμα τῆτο,

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς αὐξεσθαι συμβέβηκε καὶ μαιεσθαι τὰ δίκαια. κείρον μὲν γὰρ, οἷα εἰκός, ἐσίν, εἰ πραχθεῖη κατὰ πόλιν, ἔλαττον δὲ τειχέων ἔξω κατ' ἐρημίαν. αἰταῦτα μὲν γὰρ βοηθὸς ἐδείξεν ἐστὶ τῇ παιδί, πάνθ' ὅσα περὶ τῆ διατηρήσασθαι τὴν παρθενίαν ἀψαυσον καὶ ἀνεπιβλήτου λεγέσθαι καὶ δρώσῃ· αἰ ἄσαι δὲ βελουτήρια, καὶ δικαστήρια στρατηγῶν, ἀγορανόμων, ἀσυνόμων, ἄλλων ἀρχόντων ὅμιλοι μεγάλοι, καὶ σὺν τῆτοις ὁ δῆμος. Καὶ μετ' ὅλην. Τῷ μὲν ἔν διαπραξαμένῳ τὴν βίαν ἐπειτα δίκη πανταχοῦ, μηδὲ ἐκτῆς τῶν χωρίων διαφορὰς οὐρισκομείω πρὸς ἐπανόρθωσιν ὧν ὑβρίστε καὶ παρωλώμισε· τῇ δὲ παιδί, καθάπερ ἔφην, τότε μὲν ἔλεος καὶ συγγνώμη, τότε δ' ἀπαραιτήτος τιμωρία παρακολυθήσει.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἐάν τις βιάσῃται παρθενίαν αἰ ἐρήμῳ, τὸν μὲν ἀποκλείνατε, τὴν δὲ περιποιήσαδε. ἐβόησε γὰρ ἡ νεάνις, καὶ ἔκ' ἡ βοηθῶν· τῇ δὲ αἰ πόλει τῆτο παῖδα, καὶ μὴ βοηθῶσα ἀπαραιτήτος ἢ τιμωρία, καὶ μάλα αἰκότως. αἰ μὲν γὰρ ἐρημία ὁ βοηθῶσιν ἔκ' ἡ. καὶ διὰ τῆτο ἢ παρορηθῆσα συγγνώμης ἀξία εἶναι κέκριται· ἢ δὲ αἰ πόλει τῆτο παῖδα, καὶ τῇ σιγῇ συγκαταθεμένη, καὶ μὴ βοηθῶσα, μηδὲ καλέσασα τῆς ἀνασείλαι τὴν βίαν διωαμένης, θανάτῳ αἰκότως κατακέκριται. ἔκ' ἡ παντὶ σθένει χρεὶ τὴν γνώμην καθάσαι διατηρῆν καὶ ἀμόλωτον, μηδεμιᾶ ὀρμη, μηδὲ συγκαταθεσθαι τοιαύτη μεμιασμένη. ἴνα καὶ, ὁ μὴ γείνοιτο, γείνοιτο τι οὐκ ἄκέραιον ἔχουσι τὴν ἀπολογίαν παρὰ τῷ ἀδεκάσῳ κριτῇ, τῷ καὶ τὰς καρδίας ἐμβρατόουσι, καὶ μαρτύρων μὴ δεομένων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ μὴ γείνοιτο, Φησὶν, ἐν Ἐκκλησίᾳ, μηδὲ ἐν πόλει Θεῶ ζῶντος, ἀλλ' ὡπερ ἐν πεδίῳ καὶ ἀγρῷ, ἔ' μυσωγωγὸς ἐπαμύνων ἔκ' ἡ, καὶ τῶν μεταπίδεν ἐπὶ τὸ ἀμεινον ἐπιχειρόντων ἐρημία πολλή, καὶ ὡς ἐν πάντι παιδαγωγῶν ὁ φανακισμός, κινδιδουσάτω μόνον ὁ βιασάμενος. πλεονεξία γὰρ ἦδη τὸ δρώμενον, καὶ πάθος ἀνεπικέρητον. καὶ ἀνάγκη τις δυσδιάφυκλος παρακρῆσθαι τὴν γραφίῳ· ἢ τοῖς ἀβδελήτως ἐπενώεωμενοις, ὡς ἐκαστοῖς (1) ἐπιτιμῶν, ἔ' περιτλὸν ἀναγ Φήσομεν;

καὶ. Ὅτι ἐν τῷ ἀγρῷ εὖρεν αὐτῷ ἐβόησεν ἡ νεάνις ἢ μεμνησθεμένη, καὶ βοηθῶν ἔκ' ἡ αὐτῇ.

Α ΔΗΛΟΥ. Καὶ ἀντὶ τῆ, παρθένο νεάνις Φησὶ, καθὼς καὶ Ἀκύλας ἐκδέδωκε. δῆλον γὰρ, ὡς ἰώκα ἐβόα, ἔκ' ἡ φθαρῆσα.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Πολυπραγμονητέον τῷ δικασῇ, μὴ πάντ' ἐπὶ τῆς τόπης ἀναφέροντι. δύνανται γὰρ κατὰ μέσῳ τὴν πόλιν, ἄκιστα βεβιάσασθαι, καὶ ἔξω πόλεως ἐκῆσα πρὸς ὁμιλίαν ἐκθεσμον ἐκδῆσαι. διὸ παρατετηρημένως καὶ σφόδρα καλῶς ἀπολογέμενος ὑπὲρ τῆς ἐν ἐρημίᾳ φθειρομένης, Φησὶν ὁ νόμος· ἐβόησεν ἡ νεάνις, καὶ βοηθὸς ἔκ' ἡ αὐτῇ. ὡς εἰ μὴτ' ἐβόησε, μὴτ' ἠναντιώθη, βελουμένη δὲ στωπήρη. γένοιτ' ἂν ἔνοχος, σοφισμα τῆ βεβιάσασθαι δοκεῖν προσησαμένη τὸν τόπον. καὶ μὴ ἐν πόλει τί γένοιτ' ἂν ὄφελος τῇ πάντ' ἐθελῶσῃ ποιῆν ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐπιτιμίας, ἀδωατῆσθαι δ' ἔνεκα τῆς περὶ τὸν ὑβριστῆ ἰχθύος; τί γὰρ εἰ μετὰ τῶν κάλων ἀποθήσειν, ἢ τὸ σῶμα ἀποφράξειν, ὡς μὴδὲ Φωνῶν ῥῆξαι δύνανται, γένοιτ' ἂν ὄφελος ἐκ τῶν σωοικάντων; τρόπον γάρ τινα ἢ δε καὶ περ ἐν πόλει διατρέβασα κατ' ἐρημίαν ἐσίν, ἄτε βοηθῶν ἐρημος ἢ δὲ, καὶ μὴδὲ παρατυγχάνη, τῷ δ' ἐκῆσα στωπαῦραι, λέγοιτ' ἂν ἔδεν διαφῆρῆν τῆς ἐν ἄσαι.

καὶ. Ἐάν δέ τις εὖρη τὴν παρθένον τὴν παῖδα, ἢ τις ἐμνησθεσθαι, καὶ βιασάμενος κοιμηθῆ μετ' αὐτῆς, καὶ φθαρῆσθαι, Δώσει ὁ ἄνθρωπος ὁ κοιμηθεὶς μετ' αὐτῆς τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίων, καὶ αὐτῆ ἔσαι γυνή, ἀνδ' ὧν ἔταπένωσεν αὐτῷ· ἔ' διωθήσεται ἔξαποσῆσαι αὐτῷ τὸν ἅπαντα χρόνον.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἰχυοτέραν τῶν δρωμένων ποιῆται τὴν βίασανον. καὶ ἐπιμετρεῖ τὸν τρόπον τινὰ τοῖς πλημμελήμασι τὰς ὀργὰς, ἔτε τὸ κολάζεσθαι δεῖν ἀπαλλάττων εἰς ἅπαν τὸ ἐπὶ τοῖς μέεσι πλημμελῆς, ἔτε μὴ αἰ ἴσω τοῖς ὑπὲρ τῆτο τιθείς, ἴσομεγέθη δὲ ὡπερ τοῖς αἰτιάμασι ἀποτοροῦσιν τὴν κίνησιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δὲ δὴ φαίνοιτο καὶ ἀστωφῆς ἔτι, κατεβουηθῆσα δὲ ἔπω τῷ Χριστῷ διὰ τῆς πίσεως, ὡς αἰ εἶδει παρθένο ψυχῇ, εἴτα τις αὐτῷ τοῖς ἐκ δυσεβείας νόμοις (2) καταμίνας ἀλῶ, καὶ παρνεγκῶν ἐκ πλάνης [αἰς πλάνησιν,] ὁποῖόν τι δρώσιν αἰρετικοί. τῆς ἐξ ἔδνων ἐδ' ὅτε καὶ Ἰουδαίων ἀρπάζοντες, ἐπεδαί τε σφίσι αὐτοῖς ἀναπίδοντες, ἔκ' ἀζήμιον ὀρήσει τὸ ἐγγχέρημα. ἀποτίσαι γὰρ τῷ πατρὶ τῶν πνυμάτων. τῆσι τῷ Θεῷ, τῆς πλημμελείας τῆς λόγης, ὡς αἰ ζημίαις χρημάτων ὑποτυκμαίης εὐ μάλα. αὐτῆ δὲ ἔσαι γυνή, (3) μέχρι νήψασα μεταχωρήσῃ πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

ΤΟΥ

(1) Ἀνεπίστ. αἰ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 258. ἀκαταλλήλ.

(2) Λόγοις. αὐτ. αἰ σελ. 259.

(3) Τὸ δὲ, αὐτῆ ἔσαι γυνή, τῇ ἰσογίᾳ χρεῖσιν αὐτ.

Μάρκ. 10. 9. ναϊκός. ὁ ἐν Θεῷ συνέζοβεν, ἄνθρωπος
 » μὴ χωριζέτω. αὐτὸς γὰρ ἔσω γυνῆ, Φησὶν,
 » ἀνδρῶν ἐταπείνωσεν αὐτῷ· ἐ διωθήσεται
 » ἕξαποσίλαι αὐτῷ τὸν ἅπαντα χρόνον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημειώλεον, ὅσον (1)
 τῆς πανάγνης παρθενίας τὸ ἐν αὐχῆμασιν

ἕψος. ταπένωσιν γὰρ ὀνομάζει (2) τὴν
 διαπαρθενίαν, καὶ οἰονεὶ τῆς σεμνότητος
 τὴν ἀπόδασιν.

λ. Οὐ λήψεται ἄνθρωπος τὴν
 γυναικα τῶ πατρὸς αὐτῆ, καὶ ἐν
 ἀποκαλύψει συγκαλυμμα τῶ πα-
 τρὸς αὐτῆ.

Κ Ε Φ. Κ Γ.

α. ὐκ εἰσελεύσεται θλαδίας
 καὶ ἀποκεκομμένος εἰς ἐκ-
 κλησίαν Κυρίῃ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπισάμε-
 νος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐκ ὀλίγης τῶν μοχ-
 θηρῶν ἐπεισεύοντα, καὶ διὰ τὸ σωμαλεγ-
 μείον πληθὸς λανθάνοντα, ἵνα μὴ τῆτο
 γνήτητα, προανείργει πάντας τῆς ἀναξίτης
 ἱερῶ συλλογῆ, τὴν ἀρχὴν ποιέμενος ἀπὸ
 τῶν νοσούντων τὴν ἀληθῆ νόσον ἀνδρογύ-
 νων. οἱ τὸ φύσεως νόμισμα παρακόπτον-
 τε, εἰς ἀκολάσων γυναικῶν πάθος, καὶ
 μορφῆς εἰσβιάζονται. θλαδίας γὰρ καὶ
 ἀποκεκομμένος τὰ γεννητικὰ ἐλαύνει, τό-
 τε τῆς ὥρας ταμιδούντας ἀνδρῶς, ἵνα μὴ
 ῥαδίως μαραινῶτο, καὶ τὸν ἀρρετικὸν τύπον
 μεταχαράττοντας εἰς θηλύμορφον ἰδέαν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ τῆς τῶν δυνάμεων
 ποιήσεως τρόπος, ἐχ εἰς, διπλὸς δέ τις
 εἶναι λέγεται. οἱ μὲν γὰρ εἰσι τομίαι καὶ
 ἕξεασασμῖνοι τὰ ἀρρετικὰ· οἱ δὲ τεθλασ-
 μῖνα καὶ ἀχρεῖα παντελῶς φέρουσιν ἐτι-
 ῶμῶς δὲ καὶ ἀνοσίως τέμνονταί [τινες ἐδ'
 ὅτε τὸ παιδοποιῶν τῶ σώματος μόριον, καὶ
 εἰσιν ἀπρακτοὶ πρὸς τὰ ἀνδρῶς, καίτοι τε-
 λούντες ἐν ἀνδράσι φύσει τε καὶ ἡλικίᾳ·
 ἀνδρείας δὲ σύμβολον τὰ ἀρρετικὰ.] τὸν
 τοίνυν θλαδίαν ὑποτοπήλεον, τὸν οἰονεὶ πως
 ἐκ ἕξεασασμένον εἰς ἅπαν ψυχλῶ τε καὶ
 νῆν, σιωτεθραυσμῖνῶ δὲ μάλλον σώζον-
 τὰ πως ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐπ' ἀγαθοῖς ἀνδρείαν·
 ἀποκεκομμένον γε μὴ τὸν ὀλοκλήρωσιν αὐ-
 τῷ ἀποβεβληκότα, καὶ τῶν ἀνδράσι πρε-
 πωδεςάτων ἐσερημῖνον. ἐν ἴσω δ' ἐγκλή-
 ματι τὸ μηδ' ὅλας ἀνδρίζεσθαι θέλειν τῷ
 μὴ ὑγιῶς ἀνδρίζεσθαι φιλεῖν, οἷον τί Φημι.
 ἀποπεπλάκασι τινες εἰς ἐπιθυμίας σαρκι-
 κάς, ὅλας ὡπερ λώϊας ἀνάγτες τῷ παθεῖ,
 σαθρόν τε καὶ ἀνανδρον ταῖς εἰς ἀσέλγειαν
 ἡδοναῖς παραρρίπτοντες τὸν νῆν. ἕτεροι
 δ' αὐθαρμῆσαι μὲν τὴν ἐγκράτειαν, ἐκ-
 δεδίασι δὲ τὴν ἀντίτασιν, καὶ τὴν τῆς ἡδο-
 νῆς προσβολῶν ἐ φέροντες, κατανοῦσσι
 πρὸς τὸ ἀναλακῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν θλαδίαν
 καὶ τὸν ἐκκομίαν εἰσελθεῖν εἰς ἐκκλησίαν

ἀπαγορεύει; Τὸ ἄγονον τῆς ψυχῆς ἀντί-
 τεταὶ διὰ τέτων. ἄλλοτρια γὰρ Θεῷ καὶ
 τῶν ἀρετῶν, ἀκαρπία. ἄλλως τε δὲ, ἐ
 μόνον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
 τῶν κτηνῶν ἀπαγορεύει τὰ τοιαῦτα ποιῆν.
 εἰς γὰρ τὴν τῶ γενεῆς αὐξῆσιν τὰ γεννητι-
 κά δεδημιόργηται μόρια.

β. Οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ πόρνης
 εἰς ἐκκλησίαν Κυρίῃ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐλαύνει
 ἐ μόνον πόρνας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκ τῆς πόρ-
 νῆς, ἐπιφερομένης μητρῶν αἵμας, διὰ
 τὸ τὴν πρώτῳ σποράν καὶ γενεσιν αὐτοῖς
 κεκιβδηλεῦσαι. τόπος γὰρ ἔτος, εἰ καί-
 τις ἄλλος ἐπιδέχεται ἀλληγορίαν, φιλο-
 σόφῃ θεωρίας ὡν ἀνάπλεως.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὡπερ δὲ τὴν ἀκαρ-
 πῖαν ἀπαγορεύει, ἔτω καὶ τὸν πονηρὸν
 » ἐκβάλλει καρπὸν. ἐκ εἰσελεύσεται γὰρ-
 » Φησὶν ὁ ἐκ πόρνης εἰς ἐκκλησίαν Κυρίῃ.

γ. Οὐκ εἰσελεύσεται Ἀρμανίτης
 καὶ Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν Κυρίῃ,
 ἕως δεκάτης γενεᾶς ἐν εἰσελεύσεται
 εἰς ἐκκλησίαν Κυρίῃ, καὶ ἕως εἰς τὸν

δ. αἰῶνα, Παρὰ τὸ μὴ σιμαντήσασθαι
 εἰς τῆς ὑμῖν μετὰ ἄρτων καὶ ὕδατος ἐν
 τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ Αἰ-
 γύπτῃ, καὶ ὅτι ἐμιώσαντο ἐπὶ σὲ

ε. τὸν Βαλαάμ υἱὸν Βεῶρ ἐκ τῆς Μεσο-
 ποταμίας καταράσασθαι σε. Καὶ
 ἐν ἠθέλησε Κύριος ὁ Θεός σε εἰσα-
 κῆσαι τῶ Βαλαάμ· καὶ μετέσρεψε
 Κύριος ὁ Θεός σε τὰς κατάρας εἰς
 ζ. ὀυλογίαν, διότι ἠγάπησέ σε Κύριος
 5. ὁ Θεός σε. Οὐ προσαγορεύσεις εἰρη-
 νικὰ αὐτοῖς ἐδὲ (3) συμφέροντα αὐ-
 τοῖς πάσας τὰς ἡμέρας σε εἰς τὸν
 αἰῶνα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ ἔτως
 » εὔρομον· ἐκ εἰσελεύσεται Ἀρμανίτης καὶ
 » Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν Θεῆ, καὶ ἕως εἰς
 » τὸν αἰῶνα, καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς ἐκ εἰ-
 » σελεύσονται. (4) ὡς κατ' αὐτῷ τὴν γρα-
 φῶν

(1) Διανοῆ τῆς πανάγνης παρθενίας ὁπόσον ἐπὶ τὸ ἐν αὐχ. αὐτ. ἐν Τόμ. 1. μερ. 2. σελ. 259.
 (2) Οἰδέτε καὶ ὀνομάζειν εἰς τὴν Θεοπνεύστη Γραφῆς ὁ λόγος, τὴν διαπαρ. αὐτ.
 (3) Καὶ συμφ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.
 (4) Τὰ ἄχρη τῶ δὲ κείται καὶ ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τὴν Γραφ. τὴν ἐν Φραν. ἐκδοθ. τῷ Θεοδω-
 ρίτῳ ἐπιγεγραμ.

Φῶ δοκεῖν κείσθαι τῶ προσηγορίαν τῆ
 αἰῶνος ἐπὶ χρόνῳ πεπερασμένῳ. πῶ τῆ-
 » τόφαρκεν, ὅτι εἰπὼν, ἕως εἰς τὸν αἰῶνα,
 συνεκέραιον δὲ τῆ ἀποτομία τὸν ἔλεον,
 » ἐπικνεγκῶν τὸ, καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς.
 ἀμέλει Ῥεθ ἢ Μωαβίτης εἰσηλθῆναι εἰς ἐκ-
 κλησίαν, ὡς ἐξ αὐτῆς κατάγεσθαι πρῶτον
 μὲν τὸν Δαβὶδ, ἔπειτα δὲ τὸν Χριστόν. Πέ-
 τρος δὲ ἐν ταῖς Πράξεσι γενικώτερον Φη-
 σιν· ἐν παντὶ ἔδει οὐ φοβέμενος αὐτόν,
 » καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐ-
 » τῶ ἐσίν.

Πράξ. 10. 35.

• ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπειδὴ καὶ ἔτοι ἐκ πορ-
 νείας εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῆ Λωτ·
 ἔ μοιον δὲ ἕως γενεᾶς δεκάτης ἀδελφοὶ τῆ
 συναγωγῆ τῆ Ἰσραηλίστιν, ἀλλὰ καὶ εἰς
 τὸν αἰῶνα. ἔτω βέλεται αὐτοῖς τῶ ἔχ-
 θραν αἰδίων εἶναι· κατὰ μὲν τὸ νόημα καὶ
 τῶ ἀληθῆ αἰτίαν τῆς θείας Γραφῆς, ἐπει-
 δὴ τὸν Βαλαὰμ ἐμιδώσαντο, ἐφ' ὧτε κα-
 ταράσασθαι τοῖς Ἑβραίοις, ἀλλὰ καὶ τὰς
 αὐτῶν γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας, ὅσαι
 ἦσαν ὠραῖαι τῆ ὄψει καὶ καλαὶ τῶ εἶδει,
 προέστησαν τῆ γὰρ ὡς, ὡς αὐτὰς δεῖναι πρὸς
 πορνείαν τοῖς Ἰσραηλίταις, καὶ πορνείαν
 διὰ τῆς χαλεπωτάτῳ προσηγήσασθαι τοῖς
 Ἑβραίοις· αὐτὴ δὲ ἡ τὸ ἀποσιῶσαι μὲν τῆ
 Θεῶ, τελεωθῆναι δὲ τῶ Βεελφεγῶρ· ὅπερ
 καὶ γέγονε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί δήποτε τῶ πρὸς
 Μωαβίτας καὶ Ἀμμωνίτας ἐπιμιξίαν κω-
 λυεῖ, ἔ κατὰ ῥητόν τινα χρόνον, ἀλλ' ἕως
 εἰς τὸν αἰῶνα; Πρῶτον διὰ τῶ παράνομον
 αὐτῶν ῥίζαν· ἐκ παρανόμου γὰρ γενεῶν ἰσ-
 ται σωσείας· ἔπειτα διὰ τῶ ἀσέβειαν,
 ἧς καὶ τῆς Ἰσραηλίτας μεταλαχῆν παρε-
 σκόβασαν, ὠραῖσαντες τὰς γυναῖκας, καὶ
 διὰ τῆτων αὐτῆς εἰς τῶ τῶν εἰδώλων λα-
 τρείαν ἀγρῶσαντες.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σωεῖργεται (1) δὲ τῆ-
 τοῖς Ἀμμωνίτης τε καὶ Μωαβίτης, ὡς ἀνό-
 σοιότε καὶ βδελυρώτατοι, καὶ λεόντων δί-
 κῳ τοῖς ἀγίοις ἐπιφύομενοι, καὶ τοῖς εἰω-
 θῶσιν ὑδοκιμεῖν τὰ ἐκ Φθόνου καὶ βασκα-
 νίας ἐπιχέοντες βέλη. τύπος δ' ἂν εἶναι,
 Ἀμμωνίται μὲν, τῶν ἀφιλοκλειρομένων
 αἰρετικῶν· Μωαβίται δ' αὐ, τῶν ἐν πλά-
 ναις ἐπι ταῖς εἰδωλικαῖς, καὶ ταῖς τῶν Δαι-
 μόνων μοχθηραῖς ὑπερωμεῖων· θεοσυ-
 γεῖς γὰρ ἀμφῶ, καὶ ἀδελφὰ ὡπερ κατὰ
 τῶν ἀγίων νοσῶντες τὸ θράτος. Καὶ μεθ' ἕτερα.
 Ἀλλ' ὁ μὲν Ἀμμωνίτης ἕως τρίτης ἐργε-
 ται γενεᾶς· Μωαβίτης δὲ καὶ μέχρι δεκά-
 της, ἀπό γε τῆ χρόνῳ, καθάπερ ἐγῶμαι
 τῆς ἐπ' ἀμφοῖν ἀνακαλήσεως τὸ μέγεθος
 ὑπεμφαίνοντος τῆ Θεῶ. μένων γὰρ κατὰ
 τὸ εἶκος ἢ αἰρετικῶν δίκη. Φαίτοι γὰρ ἄν-
 τις [καὶ ἐπ' αὐτοῖς,] καθάπερ ἀμέλει καὶ
 ἐπὶ τοῖς Ἰδαίοις· ὅτι ζῆλον Θεῶ ἔχουσιν,
 ἀλλ' ἔ κατ' ἐπίγνωσιν. οἴομενοι γὰρ ὁρῶσε-
 ρεῖς εἶναι καὶ σοφοὶ, λεληθάσι σφῶς αὐ-

Ρωμ. 10. 2.

τῆς τοῖς τῆς ἀληθείας μαχόμενοι δόγμασι,
 καὶ τοῖς ὁρθοποδοῦσιν ἀντιταττόμενοι. Μωα-
 βίται δὲ γε, τῆς τὰ Ἑλλήνων εἰσηλθῆναι,
 γυμνῶς καὶ ἀναφανδόν, ὑποσολῆς ἀπάσης
 δίχα τῆ θείας μάχονται δόξῃ. τοιγάρτοι
 καὶ Φορτικώτεραν ἐπήρησέ πως αὐτοῖς
 τῶ δίκῳ ὁ νόμος· πῶ ἀμφῶ τῶν ἱερῶν
 ἀποπέμπονται τόπων, ὡς βέβηλοι καὶ
 θεομισεῖς.

Ζ. Οὐ βδελύξῃ Ἰδαμαῖον, ὅτι ἀ-
 δελφός σε ἐσίν· ἔ βδελύξῃ Αἰγύ-
 πλιον, ὅτι πάροικος ἐγένεθ ἐν τῆ γῆ
 η. αὐτῆ. Ὑιοὶ ἐὰν γεννηθῶσιν αὐτοῖς,
 γενεὰ τρίτη (2) εἰσελεύσοντα εἰς ἐκ-
 κλησίαν Κυρίου.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν μάλιστα Ἰδαμαῖον
 καὶ τὸν Αἰγύπλιον μετὰ τρίτῳ κελθεῖ προ-
 σείδαι γενεάν· τὸν μὲν ὡς ἀδελφόν, τὸν
 δὲ ὡς ὑβεργέτῳ ἐν καιρῶ γεννημένον.
 Γ. λιμὲ γὰρ προσεσόντος, εἰς Αἰγύπτιον εἰ-
 σελθόντες οἱ πατέρες αὐτῶν διετράφησαν.
 διδάσκει τοίνυν ἡμᾶς ὁ νόμος, μηδὲ πα-
 λαιᾶς ὑβεργείας ἀμνημονεῖν.

Ζ. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον
 παρεμβαλεῖν ἐπὶ τῆς ἐχθρῆς σε, καὶ
 φυλάξῃ ἀπὸ παντὸς πονηρῆ ῥήματος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκείεις ὅτι τῆς κατανεα-
 νισθεῖσαι τῶν ἐχθρῶν καὶ ὑδοκιμεῖν ἐδέ-
 λοντας, ἀπαλλάτθεσθαι χρῆ παντὸς μο-
 » λυσμῆ. ἢ πάλῃ γὰρ ἡμῖν ἔ πρὸς αἶμα καὶ
 » σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς
 ἐξουσίας, καὶ τὰ ἐξῆς. δεῖ δὴ ἐν ἀμώμη-
 τόν τε καὶ ἀνεπίληπτον ἡμᾶς ποιεῖσθαι τῶ
 πολιτείαν, ἵνα μὴ τοῖς παρ' ἐκείνων ἐγκλή-
 μασι ὑποφέρηται. καὶ γὰρ ἐχθρὸς καὶ
 ἐκδικητῆς ἐσίν ὁ τῆς ἀμαρτίας πατήρ. οἱ
 μὲν ἐν ἐν τῶ δε τῶ κόσμῳ νόμῳ πολέμῳ καὶ

Ε. μάχῃς ἀντεγειρόμενοι τοῖς ἐχθροῖς, τὰς
 εἰς σῶμα πληγὰς ἢ αὐτοὶ δέχονται τυχόν,
 ἢ γὰρ ἐτέροις ἐπάγασιν· ἡμεῖς δὲ ἐχ' ἔτω.
 » τὰ γὰρ ὅπλα ἡμῶν ἔ σαρκικά, κατὰ τὸ
 γεγραμμένον. ἐκέν ἔδὲ εἰς σάρκα πλητ-
 τόμεθα, ἀλλ' εἰς νῆν καὶ καρδίαν δεχόμε-
 νοὶ τὰς ἐπιθυμίας, καὶ εἰς τὰ τῆς Φιλο-
 σαρκίας διαπίπτοντες πάθη. χρῆ τοίνυν
 ἡμᾶς παντοχραῖς εἰρημῶσαι ταῖς πνοῶ-
 ματικαῖς, καὶ τῆ ἀνωθεν χάριτι περιφρατ-
 τεσθαι, καὶ εἰς ὅσον οἶον τε τὸν νῆν ἔξω
 βέλῃς νοητῆ ποιεῖσθαι παντός. περιεσό-
 μεθα γὰρ ὡδὶ τῶν ἀνδρσηκότων, καὶ πέρα
 παντός ἴοντες πάθῃς, ἀδιαλύβητον τῶ
 Θεῶ τὸ τῆς ἐαυτῶν ψυχῆς τηρησομεν κάλ-

Ζ. λος. [ταύτητοι Φησὶν ὁ νόμος· ἐὰν δὲ ἐξέλ-
 » θῃς παρεμβαλεῖν εἰς πόλεμον ἐπὶ τῆς ἐχ-
 » θρῆς σε, καὶ φυλάξῃ ἀπὸ παντὸς ῥήμα-
 » τος πονηρῆ, τῆς εἰς αἰτίας ἀπάσης ἀπω-
 τάτω ποῖα σαυτὸν, μηδαῖς ἔσαι κατὰ σῆ

Η. λόγος ἀληθῆς ἐπ' αἰχίῳ τε καὶ διαβεβλη-
 μίνῳ πράγματι, παρατῆ τῶ κατὰ ῥῆσιν
 τῶ

(1) Σωεξείργετο, ἐμφαντικώτερον. ἐν Τόμ. 1. μερ. 2. σελ. 484.

(2) Γενεὰ τρίτη. καὶ εἰρημ. ἐκδόσ.

τὴν ἐφοτῶν, καὶ ἀργίτω κατὰ σὲ πᾶν ῥήμα πονηρόν.]

ι. Ἐὰν ἢ ἐν σοὶ ἄνθρωπος ὃς ἐν ἕσση καθαρός ἐν ῥύσεως αὐτῆς νυκλός, ἐξελεύσεται (1) ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐν εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολῆν. Καὶ ἕσση τὸ πρὸς ἐσπέραν λῄσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι, καὶ δεδουκότος ἡλίξ εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολῆν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ ἡμᾶς καὶ τῆς σαρκικῆς ἀκαθαρσίας ἀποφορτίζεσθαι δεῖ τὰ ἐγκλήματα, παρέδειξεν ἀνιγματοῦδως, τὸν ἐκ ῥύσεως αὐτῆς μεμολυσμένον ἔξω μὲν ἵεναι τῆς παρεμβολῆς ἐπιτάτων, ἀπολύεσθαι δὲ δεῖν ὕδατι πρὸς ἐσπέραν, ὑπονοσῆν τε ἕτως οἴκοιτε λοιπὸν καὶ εἰς αὐτῶν, εἰ βέλοιο, τὴν παρεμβολῆν. εἶτα τὸ χρημα, καὶ τίς ἂν γείνοιτο τῶν τοιούτων ὁ νῆς, διαπῆν παράσομαι. εἰ γὰρ γείνοιτό τις ἀνθρώπινος μολυσμὸς, βραχὺ πρὸς τὸ ἀναλκεσ τῆ νῆ διανενδοκότος, καὶ ἀνείτος εἰσβολῆν ταῖς εἰς τὸ Φαῦλον ἐπιθυμίαις, ὅσον μὲν ἦκεν εἰς τῆτο τῆς τῶν ἀγίων πληθύνος ἀπονοσφίζεσθαι δεῖν, δεδουκῶκεν ὁ δεσπότης, καὶ τοῖς ἀκαθάρτοις τὸν καθαρὸν ἐκ ἐᾶ σωμαλιζεσθαι. ἀφίησι γὰρ ἑδαιμῶς ἀνεπίπληκτον εἰ ἡμῖν τὴν καταφθείρεσαν ἀμαρτίαν. ἀλλ' ὀρήσομεν. ἐν Χριστῷ τὴν καθαρῶν ὕδατι τε διαγιγνώσκοντες, κατὰ γε

Ἦσ. 1. 16.

ιβ. Καὶ τόπος ἔσω σοὶ (2) ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐξελεύσεται ἐκεῖ ἔξω. ιγ. Καὶ πάσαλος ἔσω σοὶ ἐπὶ τῆς ζώνης· καὶ ἕσση ὅταν διακαθίζάνης ἔξω, καὶ ὀρύξεις ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπαγαγὼν καλύψεις τὴν ἀχρημοσιώην σου ἐν αὐτῷ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τόπος ἔσω σοὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, παρεμβολῆν καλῶν τὴν ἀρετῶν, ἐν ἣ ἐσράτοπέδοσκεν ἡ

ψυχὴ. ἔ γὰρ δυνάται τὸν αὐτὸν κρατεῖν χωρὸν φρονήσις, καὶ σωματικῆς ἀνάγκης ἀπόλαυσις. εἶτα, ἐξελεύσεται, φησὶν, ἐκεῖ ἔξω. διὰ τί; ὅτι ἔ δυνάται ἡ ψυχὴ καταμύσσα μετὰ φρονήσεως, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ διατρέβεται τῆς σοφίας, χρησάτιν τῶν φίλων σώματος. Καὶ μετ' ἐλίγα. Πάσαλος ἔσω σοὶ, φησὶν, ἐπὶ τῆς ζώνης σου, καὶ ὀρύξεις ἐν αὐτῷ· τῆτες λόγος ἐπὶ τῆ πάσης ἐξορύτων καὶ ἀνασέλλων, καὶ ἀπαμφιαννύς αὐτό. ἀνεξῶσθαι γὰρ βέλεται ἡμᾶς τὰ πάθη, ἀλλὰ μὴ ἀναιμῶν καὶ κεχαλασμέναι φορεῖν. διὸ καὶ ἐπὶ τῆς διαβάσεως αὐτῶν, ὁ καλεῖται Πάσαλος, προσάττει τὰς ὁσφύς περιεξῶσθαι, ἢτοι σιωεσάλλθαι τὰς ἐπιθυμίας. Πάσαλος ἔν, τῆτες λόγος, ἐπέδω τῷ πάθει, κωλύων αὐτὸν χρησάτιν. ἔτω γὰρ αὐτοῖς μόνοις χρησόμεθα τοῖς ἀναγκαίοις, τῶν δὲ περιττῶν ἀφεξόμεθα. Καὶ μετ' ἐλίγα. Ὀρύξεις, φησὶ, γὰρ τῷ πασάλῳ, τῆτες ἰνὼ ἕκασον ἔχει φύσιν, τὸ φαγεῖν, τὸ πιεῖν, τὸ τοῖς μετὰ γαστέρα χρησάτιν, τῷ λόγῳ γυμνώσεις, καὶ διασειήεις, ἵνα διακρίνας γνῶς τ' ἀληθῆς. τότε γὰρ εἴση, ὅτι ἐν ἑδαι τῆτων ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ ἀναγκαῖον μόνον καὶ χρησίμον. Καὶ ἐπαγαγὼν καλύψεις τὴν ἀχρησιώην σου, πάνυ καλῶς. ἀγαγε γὰρ, ὡ ψυχῆ, τὸν λόγον ἐπὶ πάντα, ὡ καλύπτεται καὶ συσκιάζεται καὶ συγκρύπτεται πᾶσα ἀχρημοσιώη σαρκὸς καὶ πάθους. τὰ γὰρ μὴ σὺ λόγῳ, πάντα ἀχρησιώη ὡπερ τὰ σὺ λόγῳ, κόσμια.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παρατεῖσθαι μετ' ἑσθὸς ἀκαθαρσίας πρέπει τῆς κατανοήσεσθαι τῶν νοητῶν ἐπιθυμιῶν ἐκ τῶν ἐπειδὴ δὲ πολλὰ πλάιομεν ἅπαντες, καὶ νοσεῖ μὲν ἡ ἀνθρώπη φύσις τὸ ὑβόλιθον εἰς τὸ πλημμελές, σιωῖσι δὲ ἐδεῖς παραπλώματα, κατὰ τὴν τῆ ψάλλοντος φωνῆ· εἰ δὲ γείνοιτο, φησὶ, μὲ τῶν ἐμφύτων καὶ ἐν ἡμῖν ἀκαθαρσιῶν περιθραύεσθαι μονονεχί, καὶ ἀλίσκεσθαι τὴν νεροσηκότας τῶν ἔξω νόμου καὶ ζωῆς ἀγιοπρεπῆς· εἰοικεῖ γὰρ τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς τῆς ἀμαρτίας ὁ νόμος· πρῶτον μὲν μὴ ἀναργῶς καὶ ἀκρύπτως, μήτε μὲν εἰ ὄψει πολλῶν τὰ ἐκ τῆς ἀρρώστιας πρατλέσθω (3) πλάισματα, ἀλλ' οἷον ἔξω, καὶ λεληθότως, καὶ ὡς ἀπώτατῳ τῆς παρεμβολῆς. εἶτα ταῖς ἐπανορθώσεσι κατακαλύπτέσθω φησὶ. σοφοὶ γὰρ κρύψουσι τὰς ἐαυτῶν ἀχρησιώεις, κατὰ τὸ γεγραμμένον. καταλήγοντες γὰρ (4) τῶν πλημμελημάτων, καὶ ταῖς εἰς τὸ ἀμεινον ῥοπαῖς ἀνασοιχῶντες τρόπον τινὰ τὸν νῆν εἰς τὸ δεῖν ἐλέσθαι τὸ ὠφελῆν, ἐκ μέσεσ ποιόμεθα τὰ προεπλαισμένα, (5) καὶ τὴν κάκοσμον ἀμαρτίαν ταῖς τῶν ἐφεξῆς ὀσφύς νικήσαντες, εἰσελεύσομεθα πάλιν εἰς τὴν τῶν ἀγίων παρεμβολῆν, τῆτες εἰς τὴν τῶν πρωτοτόκων Ἐκκλησίαν. ἐν Χριστῷ δὲ καὶ τῆτο πληρεσθαι, εἰ λάβοιμεν τὸν ἐαυ-

Ψαλ. 18. 12.

Παροιμ. 10. 14.

(1) Καὶ ἐξελεύσ. ἀφ' εἰρημ. ἐκδός. (2) Ἐσαι σοὶ. ἀφ' αὐτ. καὶ ὁ Κύριος. αὐτὸν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 423. (3) Παρακαλέσθω. αὐτὸν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 424. (4) Δέ. αὐτ.

Hhh hh

τῶν σαυρὸν, γοργῶ καὶ ὑβριζονοτάτῳ Φρο-
νήματι κεχρημένοι. τὸ γὰρ ἔχεν ἡμῶς
ἐπὶ τῆ ζωῆρος πάσαλον, ἦγαν τὸ ξύλον,
τῆτο πλαγίως ὑπαινίττεται. πνύματικὸς
ἔν ὁ νόμος, τῶν νοητῶν ὑποτύπωσιν ποιή-
ματος τὰ σωματικά. ἔ γὰρ ἐσμεν ἐν ἀκα-
θαρσίαις, ἐν ὀφθαλμοῖς τῆ πεποικηκός
Θεῶ, εἰς ἀφεδρώνας ἰόντες, καὶ περιτλω-
μάτων τῶν ἀπὸ γασρὸς ἐαυτῶς ἀπαλλάτ-
τοντες· ἀλλ' ὡς ἔφω ἀρτίως, τύποι καὶ
εἰκόνες τῶν νοητῶν εἰν ἂν τὰ ἐν αἰδήσει
κείμενα. δεῖ δὴ ἐν ἡμῶς κἀλαχωννύειν ἀκα-
θαρσίας, (1) ὑβριζονοτάτῳ κεχρημένους Φρο-
νήματι, καὶ τῆ τῆ ζωοποιῆ ξύλα ἐνεργεία.
τῆτο γὰρ ὁ πάσαλος, τὰ ἀχρήμονα τῶν
παθῶν ἐξωθεῖσθαι καὶ συμπνίγειν· ὅτι Κύ-
ριος περιπατεῖ ἐν τῆ παρεμβολῇ. εὐοικεῖ
γὰρ ἐν ἡμῖν καὶ ἐμπεριπατεῖ Χριστός.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν τῆς περὶ γα-
σέρα πρὸς αὐτάρκειαν χρείας ἀνορευκτικὸν
πάσαλον δεῖν τῆς ζωῆς ἠρηθῆσθαι Φησι, δι-
ὲ γινώσκωμεν, ὡς πάσης ἡδονῆς βρωμά-
των πέρας ἐστὶν ὁ λαιμός. τὰ τυχόντα γὰρ
πληρῆντα τῷ χρείαν πάσης ἀκαίρως ἐπι-
θυμίας ἐπικἀμπτε ἀχρημοσύλῳ. παντα-
χόθεν δὲ δῆλον, ὡς Φυσικῶν περιτλωμά-
των ἐκ ἂν ἐμέλησε τῷ Θεῷ.

ιδ. Ὅτι Κύριος ὁ Θεός σε ἐμπε-
ριπατεῖ ἐν τῆ παρεμβολῇ σε ἐξελέ-
σθαι σε καὶ παραδῆναι τὸν ἐχθρόν σε
εἰς τὰς χεῖράς σε. καὶ ἔσαι ἡ παρεμ-
βολή σε ἀγία, καὶ ἐν ὀφθῆσεται ἐν
σοὶ ἀχρημοσύνη πράγματος, καὶ ἀπο-
σρέψει ἀπὸ σε.

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστὶν, ὅτι Κύριος ὁ
» Θεός σε ἐμπεριπατεῖ ἐν τῆ παρεμβολῇ σε;
» Οἶδε πολλάκις δυσσομίας ὁ ἀῆρ ἐμπιπλά-
» μνος, λοιμὸν ἐμποιεῖν. ἐκέλευσε τοίνυ
» αὐτοῖς στρατοπεδοδομένοις τῷ ἐκκρινόμε-
» νῳ κἀλαχωννύειν κόπρον. ἵνα δὲ μὴ ἀπει-
» θῆσαντες βλάβῳ εἰσδέξωνται, ἀναγκαίως
» ἐπήγαγον· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σε ἐμπερι-
» πατεῖ ἐν τῆ παρεμβολῇ σε. καὶ τῷ αἰτίαν
» διδάσκει· ἐξελέσθαι σε καὶ παραδῆναι τὸν
» ἐχθρόν σε πρὸ προσώπου σε. διὰ δὲ τῆς
» παιδῶν μὴδὲν πράττειν παρὰ νόμον. τῆτο
» γὰρ ἐπάγει· ἔσαι ἡ παρεμβολή σε ἀγία,
» καὶ ἐκ ὑβριζήσεται ἐν σοὶ ἀχρημοσύνη
» πράγματος.

ιε. Οὐ παραδώσεις παιδα τῷ κυ-
ρίῳ αὐτῷ, ὃς προσέθεταί σοι παρὰ
τῆ κυρία αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐὰν ἡ δεασότης ἀπλῆς,
τῆτω μὴ παραδῶς οἰκέτῳ, καὶ μέλιστα
τῆς ἀπὸ τῶν προσοικάντων ἐδνῶν δραπε-
τόντας δέλης, καὶ τοῖς ὑοῖς Ἰσραὴλ προ-
σφύγοντας. τῆτες, Φησὶν, ἐ παραδώσεις
τοῖς κυρίοις αὐτῶν, παρανόμοις καὶ εἰδω-
λάτραις ὑπάρχουσιν. ἔ γὰρ περὶ τῶν

Α παιδῶν ὑῶν Ἰσραὴλ λέγει. εἰ γὰρ περὶ
τῶν κλιῶν πλανωμένων ἐπιστρέφειν κε-
λεύει, πόσω γε μάλλον καὶ παιδα διαλλάτ-
τειν ἐχρῶν δεασότη, καὶ ἡμερον ποιεῖν τὸν
δεασότη τῆς παρακλήσεσι περὶ τὸν οἰκέ-
τῳ; εἶρηται δὲ καὶ τῆτο καὶ περὶ τῶν ἐκ
τῆς πλάνης τῆ Διαβόλης ἐπὶ Κύριον ἐπι-
σφρόντων· ἔς ἐχρῶν προσλαμβάνεσθαι
ὡς ἐκ τινος δεασοτῆς πικρῆ τῆ μετανοία
προσφύγοντας.

Β ις. Μετὰ σε κατοικήσει, ἐν ὑμῖν
κατοικήσει, ἐν παντὶ τόπῳ ἔ ἐκλέ-
ξεται ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σε, ἔ ἐὰν
ἀρέσῃ αὐτῷ· ἔ θλίψεις αὐτόν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τόποι τῆ Ἰσραὴλ
γνώστως ὑσεβείας, καὶ ἀρετῶν ἐπιτηδῶσις.
» οἱ δὲ λοιποὶ, ἐν μιᾷ τῶν πυλῶν σε, ἐξέ-
» δωκαν, οἰκειότερον. οἱ γὰρ νεωσὶ προσερ-
» χόμενοι ἐκ ἐν τόποις οἰκεῖν, ἀλλ' ἐν πύ-
» λαις κυρίως λεχθήσονται. τὸ δὲ, ἔ θλί-
» ψεις αὐτόν, πρὸς τὸ μὴ ἐπιθεῖναι Φορ-
» τίον ὑπὲρ αὐτόν· οἷον περιτέμνων μὴ βα-
» λόμενον, ἀναγκάζων τῆ νόμῳ τηρεῖν τὰ
» λοιπά. ἔδοξε γὰρ Φασιν οἱ Ἀπόστολοι τῷ
» ἀγίῳ πνύματι καὶ ἡμῖν μὴδὲν πλέον ἐπι-
» τίθεσθαι βάρος ὑμῖν, ἀπέχεσθαι δὲ μόνον
» εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῆ καὶ
» πορνείας.

Δ ις. Οὐκ ἔσαι πόρνη ἀπὸ θυγατέ-
ρων Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἔσαι πορνῶν ἀπὸ
ὑῶν Ἰσραὴλ.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ τῷ μοιχείαν
μόνῳ ἐνόμισας αὐτόν (2) ἀπηγορεύσθαι,
δοκεῖ μοι ἢ μὴ ἀνεγνωσκῆναι τὸ Δύτερο-
νόμιον, ἢ μὴ νενοηκῆναι, καὶ τοι σαφῶς
» κείμενον· ἐκ ἔσαι γὰρ, ἔφη, πόρνος ἀπὸ
» ὑῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἔσαι πόρνη ἀπὸ θυ-
» γατέρων Ἰσραὴλ. εἰ γὰρ καὶ χαλεπωτέρα
» πολλῶ ἢ μοιχεία τῆς πορνείας, καὶ συγ-
» γνώμης μείζων, ἀλλὰ καὶ ἡ πορνεία τιμω-
» ριῶν ἀξία· εἰ καὶ τῆτο τοῖς ἔξωθεν νομο-
» θέταις ἐκ οἷδ' ὅπως παραλέλειπται. τοῖς
» γὰρ ὀρθῶς βίβσι καθαρῶτερον καὶ ἀπὸ
» ταύτης. πορνεία γὰρ Φησι καὶ ἀκαθαρσία
» μὴδὲ ὀνομαζέσθαι ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει
» ἀγίοις. καὶ πάλιν Φησὶ περὶ τῆς ἀγνείας,
» ὅτι μεγίστων ἀγαθῶν πρόξενος γίνεται·
» εἰρῶν διώκετε καὶ τὸν ἀγιασμόν, ἔ χω-
» ρίς ὑδὲς ὄψεται τὸν Κύριον.

ιη. Οὐκ ἔσαι τελεσφόρος ἀπὸ θυ-
γατέρων Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἔσαι τελισ-
κόμενος πρὸς πᾶσαν δούλῳ ἀπὸ ὑῶν
Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστὶ, τελεσφόρος,
καὶ τελισκόμενος, καὶ τελισκομένη; Ὡσαυ-
τῆς πιστῆς ὀνομαζόμεν τῆς τῶν θείων μυ-
σηρίων μετέχοντας, ἔτω τετελεσμένους
» ἐκάλει τὰ ἐδνη τῆς Δαιμόνων τινῶν δι-
» δασκομένης μυσηρία. τελεσφόρον τοίνυ
καλεῖ

(1) Τὰ ἀπὸ τῆ, ὑβριζονοτάτῳ, ἀχρη τῆ, συμπνίγειν ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔ κείται.

(2) Τὸ νομοθέτῳ δηλονότι Μωυσίῳ, ὡς ἐκ τῶν προτέρων τῆς ἐπιστολῆς δῆλον.

καλεῖ τὸν μυσαγωγῆντα, τελισκόμενον δὲ τὸν μυσαγωγῆμενον.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἔσσι τελεσφό-
 » ρος ἀπὸ θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἔσσι
 » τελισκόμενος ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ. σημαίνει
 γὰρ εἶνα πορνοβοσκῆς, φόρος ὡπερ ἀπὸ
 τοισῶν μισθωμάτων συλλέγοντας. διὸ καὶ
 προανέειπε τέτθ τῶ πρόφασιν, τῶ πορ-
 νείαν ἀποκηρύξας ἐξ Ἰσραὴλ. καὶ τὸ, κυ-
 » νὸς δὲ ἀλλαγμα, τῶ ἀνέδλω πορνείαν δη-
 λοῖ. τελεσφόρον γὰρ ἔ συγχωρεῖ νοεῖν τὸν
 τελῆντα Δαίμοσιν, ὡπερ εἶδὲ τὸν τελισκό-
 μενον, τῶν ἐκατέρωθεν παρακειμένων ἀπα-
 γορεύσεων τὸ ἀνοίκειον. τί γὰρ. . . εἶδὲ
 τὸ ἐπὶ μὲν θυγατέρων εἰπεῖν τελεσφόρον,
 » ἐπὶ δὲ μερικίων τὸ, τελισκόμενον. ἀλλ'
 ἔτρος μὲν ὁ λόγος καὶ τὸ περὶ πορνείας νοη-
 θῆν ἀνοίκειον δεικνυσι. τί γὰρ ἐκώλυε καὶ
 ἐπὶ ἀρρέων ἐταυρέντων τὸ τελεσφόρον
 εἰπεῖν; μήποτε ἐν ἐκ ἀτοπον τῆ πορνεία
 τὸν περὶ τελῆντων καὶ τελικμίων προτερ-
 ρίφθαι λόγον; ἐκπορνύεσσι γὰρ ἐκ Θεῶ.
 καὶ τῆς ἐθνικῆς ἢ Γραφῆ κινῶσ Φησίν.
 Ματθ. 15. 26. ὡπερ τὸ, ἔ καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
 » τέκνων, καὶ δῆναί τοῖς κωαρίοις. τῶ γὰρ
 ΣυροΦοίνιασαν ἐθνικῶ ἔσαν ἔτως ἐκαλε-
 σεν. εἶδαν ἐν ἐκκλησιασικὸν εἰς ἐθνικὸν ἀλ-
 λακλίον δόγμα. ἐπὶ θηλειῶν δὲ τὸ τελεσ-
 φόρον Φησίν. ὡς τὰ πολλὰ γὰρ γυνῆαι
 ταῖς τοιαύταις μαγανείαις προσέκειτο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὶ δὲ, ἐκ αἰσχροῦν λημ-
 μάτων ἠτῶνταίτινες, καὶ προδέντες τοῖς
 ἐθέλκοι τὰς σφῶν Ἰεραπαίνας, ἢ γῆν τῶν
 ἀρρέων ἔς ἂν ἐκπρίαντο τυχόν, ἀργυ-
 ρολογῆσιν οἱ δέλαιοι; [περὶ ὧν καὶ ὁ Προ-
 » φῆτης Φησὶ, καὶ τὰ κοράσια ἐπώλην ἀντὶ
 » οἴνου, καὶ ἔπινον.] ἀληθῆς γὰρ, ὅτι πρὸς
 τῆτο φαυλότητος καὶ ἀκαθαρσίας μέτρον
 καδικνῆνταίτινες, ὡς ἀνοσίως ἀποτολμᾶν
 δασμολογῆν εἶδ' ὅτε καὶ τὰ τοιάδε τῶν
 αἰσχροῦν.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τελεσφόροι γε μὴν
 εἶν ἂν οἱ φόρος τελῆντες ὡς ἐξ ἀνάγκης
 ἑτέροις, καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀσελγείας μισθώ-
 ματα τοῖς πριαμείοις συλλέγοντες. ἀπο-
 φάσκει δὴ ἐν ὁ νόμος τὸ χρῆμα πανταχῆ,
 καὶ ἀνόσιον ποιῆται τὸν εἰαλόντα γραφῆ,
 ἔξω τε εἶργει σκλήης ἱεράς, καὶ ἀπροσι-
 τον αὐτῶ τὸ θεῖον ἀποφαίνει θυσιασηριον,
 ἀπαραδέκλον ἔσεσθαι τὸ θυμα λέγων, καὶ
 ἀπρόσδεκλον τῶ δόχλῳ. ἀληθῆς γὰρ, ὅτι
 ἐκ ἀγνῆς δόχαι ἀπὸ μισθώματος πόρνης.

ιθ. Οὐ προσοίσεις μίσθωμα πόρ-
 νης, εἶδὲ ἀλλαγμα κινῶς εἰς τὸν οἶκον
 Κυρίε τῆ Θεῶ σε πρὸς πᾶσαν δόχλῳ,
 ἄτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῶ Θεῶ σε ἐσὶ
 καὶ ἀμφότερα.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πάνυ κα-
 λῶς εἰ ταῖς ἱεραῖς τῆ νόμῳ σήλαις κἀκῆνο
 ἀναγέγραπται, μίσθωμα πόρνης εἰς τὸ ἱε-
 ρὸν μὴ προσδέχεσθαι, πεπρακῆας τῶ ἰδίαν

ἄραν, ἐλομείης εἴεκα λημμάτων αἰσχροῦν
 ἐπονείδισον βίον. εἰ δὲ τὰ παρά γυναικὸς
 ἠταιρηκῆας δῶρα ἀνίερα, πῶς ἐχὶ μᾶλ-
 λον τὰ παρά ψυχῆς πεπορνυμένης; ἢ
 παρῥέριψεν ἑαυτῶ ἐπ' αἰσχύῃ καὶ ὕβρεσι
 ταῖς ἐσχάταις, οἰνοΦλυγίας, οἰνοΦαγίας,
 Φιλαργυρίας, Φιλοδοξίας, Φιληδονίας,
 ἀλλαις μυρίαις παιδῶν τε καὶ νοσημάτων
 καὶ κακιῶν ἰδέαις.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παγκάλως διήρη-
 ται, μηδὲν μίσθωμα πόρνης κομίζειν εἰς τὸ
 ἱερόν· καίτοιγε τὸ νόμισμα κατ' αὐτὸ ἐκ
 εἰσοχον, ἀλλὰ διὰ τῶ λαβῆσαν, καὶ τῶ
 πράξιν ἐφ' ἢ δέδοται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν ἴσῳ δὲ τρόπῳ συνη-
 τὸν ποιῆται καὶ βδελυρώτατον τὸ ἀλλαγμα
 τῆ κινῶς. κινῶ [δὲ] οἰμαί Φησι τὸν εἰς
 ἀκαθαρσίαν εὐκόλον, καὶ τοῖς προσίεσιν
 ἀπλῶς ἐγκείμενον. ἀλλαγμα δὲ κινῶς τὸ
 [αὐτῶ] τυχόν ὑπὲρ αὐτῆ προσαγόμενον.

κ. Οὐκ ἐλτοικίαις τῶ ἀδελφῶ σε
 τόκον ἀργυρίε, καὶ τόκον βρωμάτων,
 καὶ τόκον παντὸς πράγματος ἔ εἰαν
 κα. ἐκδανέσης. Τῶ ἀλλοτρίῳ ἐλτοικίαις,
 τῶ ἀδελφῶ σε ἐκ ἐλτοικίαις, ἵνα εὐ-
 λογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν πᾶσι
 τοῖς ἔργοις σε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἡ ἐκ-
 παρθεύση ἐκῆ κληρονομήσαι αὐτῶ.

Δ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πάλιν (1) εἰς τῶ τῆ
 νομοθέτε κίνησιν πρῆκειτο ἂν ἀφθόνως
 ὀδυνῆτε καὶ ἀδελφοῖς ὁμῶ τὸ τῶν εἰ πλά-
 τει περισσίας δεξιὸν καὶ φιλότιμον. παντὶ
 » γὰρ τῶ αὐτῆντίσε διδῆ, Φησίν ὁ Χριστός.
 ἐπειδὴ δὲ ἐκ ἄγαν ὀδυνηῆς τῶν εἰ ἀρχαῖς
 ἐπὶ δικαιοσύῃ ὁ νῆς εἰς γε τὸ παρανεῖν
 ἀμωμητῶς δῶκαθαι τὸ ἀγαθόν, κατὰ βρα-
 χύ προεἰσιν ἐπ' αὐτὸ παιδαγωγῶν ὁ νόμος,
 καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης τρόπον ἐπιμετρέι-
 » ται ὡς εἰς ἀδελφὸν καὶ γάιτονα, τῆς δὲ-
 σπλαγγχίας τὸ ἀκριβῆς, καὶ τὸ εἰς ὀδυνηῆς
 ἀφθονον, καὶ τὸ εἰς ἀπαντας κοινωνικὸν
 παιδαγωγία τηρῶν τῆ τελεωτέρα. μέχρη
 γὰρ καιρῶ διορθώσεως αἰ σκια. καιρὸς δὲ
 ἡ ἔτος ὁ τῆς Χριστῆ παρθεσίας.

κβ. Ἐὰν δὲ εὐξῆ δόχλῳ Κυρίῳ τῶ
 Θεῶ σε, ἔ χρονίαις ἀποδῆναι αὐτῶ,
 » ὅτι ἐκζητῶν ἐκζητήσῃ Κύριος ὁ Θεός-
 σε παρὰ σε, καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἀμαρτία.

» * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐὰν εὐξῆ
 δόχλῳ, ἔ χρονίαις ἀποδῆναι αὐτῶ. Εὐχῆ
 μὲν ἐν εἰσιν αἰτησίς ἀγαθῶν παρὰ τῆ Θεῶ
 ἢ δὲ πρόσαξις, ἐπιτυχόντα τῶν ἐλπιωδέ-
 των σεΦανῶσαι Θεόν, μὴ ἑαυτὸν, καὶ εἰ
 οἶόντε, ἀχρόνως καὶ ἀμελλητῆ σεΦανῶσαι.
 τῶν δὲ μὴ κατορθῶντων εἰ τῆτω, εἰ μὲν
 δια λήθῳ ἂν εὐ πεπόνθασι, μεγάλα καὶ
 » καλῆ κλήματος, δόχαριστίας, ἐσΦάλησαν.
 οἱ δὲ ὑπὸ σφοδρῆς οἰήσεως ἑαυτῆς τῶν σι-
 βεβηκότων ἀγαθῶν αἰτίαις ἐνόμισαν, ἀλλ'
 Hhh hh 2

(1) Ὅσον μὲν γὰρ ἦκεν εἰς τῶ τῆ νομοθέτε βέλησιν, πρῆκ. εἰ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 273. ὀρθῶς.

τὸ ὄντως αἴτιον. τρίτοι δέ εἰσιν, οἱ τέτων
 μὲν κενώτερον ἀμάρτημα, τῶν δὲ προτέρων
 βαρύτερον ὁρῶσιν. ἀναγράφοντες γὰρ αἴ-
 τιον τῶν καλῶν τὸν ἡγεμόνα, φασὶν εἰκότως
 τυχεῖν αὐτῶν. εἶναι γὰρ Φρόνιμοι καὶ ἀν-
 δρείοι καὶ σώφρονες καὶ δίκαιοι, ὥστε ἄξιοι διὰ
 ταῦτα καὶ παρὰ Θεῷ χαρίτων νομιθῶναι.

κγ. Ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς εὐξασθαι,
 ἐκ ἔσιν ἐν σοὶ ἁμαρτία.

κδ. Τὰ ἐκπορεύόμενα διὰ τῶν χει-
 λέων σε φυλάξῃ, καὶ ποιήσεις ὃν τρό-
 πον ἠύξω Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε δόμα, ὃ
 ἐλάλησας τῷ σώματί σε.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι, τὰ ἐκπορεύο-
 » μена διὰ τῶν χειλέων σε φυλάξῃ; Ἐπαγ-
 » γελλόμενος τῷ Θεῷ, χρέος νόμιζε τὴν ὑπό-
 » χεσιν. σπῆδασον τοίνυν ταύτῃ ἀποδῶναι
 » σωτόμως. τῆτο γὰρ ἔφη, ἐχρονιείς ἀπο-
 » δῶναι τὴν ὑπόχλω σε, ὅτι ἐκζητῶν ἐκζητήσῃ
 » Κύριος ὁ Θεός σε παρὰ σε, καὶ ἔσῃ ἐν σοὶ
 » ἁμαρτία. εἶτα διδάσκων, ὅτι τῆς ἐξουσίας
 » ἐστὶ τῆς γνώμης τὸ ὑποχεῖσθαι ἢ μὴ, ἐπή-
 » γαγεν· εἰ δὲ μὴ θέλησῃς εὐξασθαι, ἐκ
 » ἔσῃ ἁμαρτία. ὅθεν καὶ ὁ μακάριος βοᾷ
 Ψαλ. 65. 13. Δαβὶδ· ἀποδώσω σοὶ τὰς ὑσχάς μου, ἃς
 » διέσειλε τὰ χεῖρά μου, καὶ ἐλάλησε τὸ σώμα-
 » μου ἐν τῇ θλίψει μου.

Α κε. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμη-
 τὸν τῆ πλησίον σε, καὶ συλλέξῃς ἐν
 ταῖς χερσί σε σάχυν, καὶ δρέπανον ἐ-
 μὴ ἐκβάλλῃς (1) ἐπ' ἀμητὸν τῆ πλη-
 κς. σίον σε. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμη-
 πελῶνα τῆ πλησίον σε, καὶ φαυλῇ
 σαφυλῶ, ὅσον ψυχλῶ σε ἐμπλησθῆ-
 ναί, ἃς δὲ ἄγγος ἐκ ἐμβάλλῃς.

Β ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπόδειγμα τῆτο σαφές
 τῆ μὴ κατακεχρηθῆναι δεῖν ταῖς τῶν ἀδελ-
 φῶν ἀγαπήσῃσι, τιμᾶν δὲ ταῖς αὐταρ-
 κείαις καὶ τὸ φιλάλληλον.

» * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ τὰς ἐν ταῖς
 Ἐκκλησίαις τῶν διδασκόντων φωνάς, αἰ-
 περ ἂν ἐκ τῆ παραχρησῆναι καὶ προχέειν
 γαίνοντο, καθάπερ τινὰ τροφῶν δρεπόμε-
 νοι νοητῶν, ἐ μέχρη τῆτο μείναι ἀνέχον-
 ται, πέρα δὲ ὡπερ ἰόντες τῆ μέτρον, καὶ
 Γ οἷά περ εἰς ἄγγος ἐμβάλλοντες, καὶ δέλ-
 τοις ἀναποτίθενται, χρησιμομαθεῖς μὲν ὄν-
 τες λίαν, ἀδικῶντες δὲ πῶς εἰς ὑπόληψιν
 ἀδελφῶν, ὅτι τὸ ἐχεδιασμένον ὄντως, ὡ-
 περ τὶ τῶν ἄγαν κατεσκευασμένων. ἀνα-
 ποτίθενται γραφῇ. ἀλλ' ὁ γε νόμος, ὡ
 βέλτιστοι, φαίλω ἂν αὐτοῖς, τὸ μηδὲν εἰς
 ἄγγος ἐμβάλλειν προσέταχεν ἀναργῶς.

Κ Ε Φ. Κ Δ.

α. ἂν δέ τις λάβῃ γυναικα,
 καὶ σιωπήσῃ αὐτῇ, καὶ
 ἔσῃ εἰ μὴ εὖρη χάριν
 ἐναντίον αὐτῆ, ὅτι εὖρηκεν ἐν αὐτῇ
 ἄχρημον πρᾶγμα, καὶ γράψῃ αὐτῇ
 βιβλίον ἀποσασίς, καὶ δώσει εἰς τὰς
 χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποσελεῖ αὐτῷ
 ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆ,

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ πάσῃ αἰτίᾳ
 ἀπολύεσθαι τὴν γυναικα κελούει, τῶν Ἰσ-
 δαίων τὸ μανικὸν ἐπιστάμενος, καὶ προορῶν
 μὴ ἀποκλείνας αὐτῷ προσαπόληται. ἄλ-
 λως γὰρ ἐ βέλεται τῆτο Θεός ὁ ἐξ ἀρχῆς
 » ἄρρεν καὶ θῆλυ ποιήσας αὐτῆς, κατα τὴν
 τῆ Σωτῆρος φωνῶν καὶ τὸ παρ' Ἱερεμίου
 » δὲ κατὰ τὸν νόμον ἐστὶ, τὸ, εἰ μὴ ἐξαποσε-
 » λη ἀνὴρ τὴν γυναικα αὐτῆ, καὶ ἀπέλθῃ
 » ἀπ' αὐτῆ, καὶ γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, μὴ
 » ἀνακάμψῃ ἀνακάμψῃ πρὸς αὐτὸν ἔτι;
 καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Πολλοὶ νομίζουσιν, ὅτι ὁ νέος
 νόμος ὁ κωλύων λύεσθαι τὸν γάμον, ἀναν-
 τιεῖται τῷ παλαιῷ. ἐκ ἔστι δὲ ἔτως· ἀλλ' εἰς
 ἐστὶν ἀμφοτέρων ὁ νέος. καὶ γὰρ ὁ Κύριος τὴν
 μοιχαλίδά ἐκωλύει ἐκβάλλειν, ὁμοίως καὶ
 ὁ μωσαϊκὸς νόμος. ὅρα γὰρ πῶς ὁ παλαιὸς
 νόμος, κἂν μισήτις τὴν ἑαυτῆ γυναικα, ἐ-
 λυθῆται αὐτῷ ἀπολύσας, εἰ μὴ πρὸς ὄρεθῆ
 αὐτῇ ἄχρημον πρᾶγμα, ἢ γὰρ πορνεία.

» * * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰ περ ἢ κατὰ νό-
 μον μοιχωμένη λιθοβοληθήσεται, δηλονό-
 » τι ἐ κατὰ τῆτο νοεῖται τὸ ἄχρημον πρᾶγ-
 μα. ἐ γὰρ ἐπὶ μοιχείᾳ δὲ γράφειν βιβλίον
 ἀποσασίς, καὶ δίδοναι εἰς τὰς χεῖρας τῆς
 γυναικός, ἢ τινι τηλικαύτῃ ἀχρημοσύνῃ.
 ἀλλὰ γὰρ τάχα Μωϋσῆς πᾶν ἀμάρτημα,
 » ἄχρημον εἶπε πρᾶγμα, ὅπερ εἰ μὴ ὄρεθῆ
 ὑπὸ τῆ ἀνδρὸς ἐν γυναικὶ μὴ ὄρεθῆ
 χάριν ἀνώπιον τῆ ἀνδρὸς, γράφεται τὸ τῆ
 ἀποσασίς βιβλίον, καὶ ἐξαποσελέεται ἐκ
 τῆς οἰκίας τῆ ἀνδρὸς ἢ γυνῆ.

β. Καὶ ἀπελθῆσα γένηται ἀνδρὶ
 γ. ἑτέρῳ, Καὶ μισήσῃ αὐτῷ ὁ ἀνὴρ ὁ
 ἑχάτος, καὶ γράψῃ αὐτῇ βιβλίον
 ἀποσασίς, καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας
 αὐτῆς, καὶ ἀποσελεῖ αὐτῷ ἐκ τῆς
 οἰκίας αὐτῆ, καὶ ἀποδάνῃ ὁ ἀνὴρ αὐ-
 τῆς ὁ ἑχάτος, ὅς ἐλαβεν αὐτῷ ἑαυ-
 τῷ γυναικα,

δ. Οὐ διωθήσεται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὁ
 πρότερος ὁ ἐξαποσείλας αὐτῷ ἐπα-
 νασρέψας λαβεῖν αὐτῷ ἑαυτῷ γυ-
 ναῖκα, μετὰ τὸ μιανθῆναι αὐτῷ,
 ὅτι βδέλυγμα ἐστὶν ἐναντίον Κυρίου τῆ
 Θεῶ σε, καὶ ἐ μιανῆτε τὴν γυνῶν, ἢ Κύ-
 ριος ὁ Θεός δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ.

ΚΤΡΙΑ-

(1) Ἐπιβάλλῃς. αἰ. εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Κύριος. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 267.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὴν γὰρ ἐπ' αἰτίας δὲ λόγους ἀνδρὸς διεχρονισμῶν, καὶ ἀνατλάσαν ὑβρίν τὴν ἐφ' ἑτέρῳ ποιῆσαι σύνοικον ἐκ ἀσφαλῆς, μᾶλλον δὲ καὶ εἰς ἅπαν ἀμαθῆς. ὁ γὰρ κατέχων, Φησί, μοιχαλίδα ἀφρον καὶ ἀσεβῆς. ὡσαυτὸν δὲ ἀποφάσκει τοῖς ἐμφανῶς αἰχροῖς καὶ ἀναμφιβόλως κατεγνωσμένοις τὸ ἐφήδεσθαι δεῖν, ἔτω δὴ πάλιν ἐκ ἐξ τὰ σεμνὰ διαβάλλειν ὡς ἀσεμνα.

Παροιμ. 18. 22. „

ε. Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα προσφάτως, ἐκ ἐξελεύσεται εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐκ ἐπιβληθῆσεται αὐτῷ ἔδεν πρᾶγμα. ἀθῶος ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆ, ἐν αὐτὸν ἕνα δὲ φρανεῖ τὴν γυναῖκα αὐτῆ ἡ ἔλαβεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προοράται μὴ καὶ πέση μαχόμενος, μηδὲ σπέρμα καταλιπὼν ἑλεῖ δὲ καὶ τὴν αἷμα νύμφῳ καὶ χήρῳ. ἔτως ὁ κατορθῶν ἀρετῶν ἀρετῶν, ἔπω πρὸς τὴν ὑπὲρ αὐτῆς μάχῳ εἰς ἱκανός. ἔπω κατ' ἀκράτῳ σοφίαν τὰ ψυδῶν διελέγξαι διδάσκοντες δόγματα, ἔτε τῷ μὴ λίαν εἶναι πρᾶος ἀνδρισάμενος πρὸς ὀργῶν, καὶ πὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

Πράξ. 15. 28. „

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν γὰρ ἀρτιπαγῆ. Φησί, πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν πίσι, ἔ δὲ καταφορτίζεσθαι πόνοις τε καὶ διωγμοῖς. [τοιῦτον τι πεπραχότας ὀρησόμεν τὰς ἀγίας Ἀποστόλους, οἱ τοῖς ἐξ ἔθνων ἐπιστρέφουσι, καὶ νεωστὶ κεκλημένους εἰς ἐπίγνωσιν Θεῶ, σοφῶς ἐπισέλλουσιν] ἔδοξε, Φησί, τῷ ἀγίῳ „ πνύματι καὶ ἡμῖν, μηδεὶν πλέον ἐπιτιθεῖσθαι „ ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπάναγκες, καὶ τὰ ἐξῆς.

ς. Οὐκ ἐνεχυράσεις μύλον, ἔδὲ ἐπιμύλιον, ὅτι ψυχλῶ ἔτος ἐνεχυράζει.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παρὰ χρεωσῶν ἀπαγορεύει μύλον ἢ ἐπιμύλιον ῥύσιον αἰτεῖν, ἐπειπὼν ὅτι ὁ τῆτο δρῶν ψυχλῶ εἰνεχυράζει. ὁ γὰρ τὰ τῆ ζῶ ὄργανα ἀφαιρέμενος, ἐπ' ἀνδροφονίαν ἵεται, μέχρη καὶ ψυχῆς ἐπιβεβῶεν διανοηθείς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτι μονόλιθον, Φησὶν, ἀδύνατον σωτρίψαι τὸν σῖτον. δίδυμος δὲ ἀρρόνθῆλος κατασκοδάζεται μύλος. ἐπεὶ ἂν καὶ οἱ Ἰσδαῖοι μίαν διαθήκῳ ἔχουσι, ὁμοίως δὲ καὶ πᾶσαι αἱ αἰρέσεις δοκῶσαι ταύτῳ μόνῳ τὴν καινῶν ἔχειν, ἐκ ἀλήθειας ἐν τῷ μύλῳ τῆτω, ἵνα γῶδσωται τῆ ἐπεφρανῆς ἄρτε. ἐὰν γὰρ Φησί μὴ σωτρίβῃ καὶ ἀληθῆ ὁ σῖτος, ἄσιτοι μανθῶσι. ἐκ τῆτω ἂν καὶ αὐτὸς ὀρμώμενος τὸν „ προκείμενον σαφῶν ἡ νόμον ἔκ εἰνεχυ- „ ράσεις, Φησί μύλον, τῆτες ἢ μὴ βεβηλώσεις τὴν παλαιάν, καὶ ἔξω ποιήσεις αὐ- „ τὴν τῆς σῆς οἰκῆσεως ἔδὲ ἐπιμύλιον, ἀντὶ „ τῆ, [τὴν] καινῶν ὅτι ψυχλῶ ἔτος εἰνε-

A χυράζει, ἐξ ὧν (1) ἀποτρέφεται ἡ ψυχὴ ἀπολαύσασα νοητῶν ἔδεσμάτων.

ΑΛΛΟΣ. Οὐκ ἐστὶ μύλος, ἔδὲ ἐπιμύλιον ψυχῆ, ἀλλὰ πρὸς ἐργασίαν σωτελεῖ ἄρτε, δι' ἣ μάλιστα ζῶσιν οἱ ἀνδρωποισματωτέον διὰ (2) τὸ αἷμα. καὶ γὰρ καὶ περὶ αὐτῆ ἐλέχθη, ὅτι τῆ σώματος (3) αἷμα ψυχῆ ἐστὶ. καταχρηστικῶς ἐν ταῦτα νοητέον. ἔτε γὰρ τὸ αἷμα, ἔτε ὁ μύλος ψυχῆ, ἀλλὰ πρὸς τὸ ζῶ συμβαλλόμενα.

B ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀμφότερα δὲ παραδέχεται εἰς τὴν τῆ νοητῆ ἄρτε κατασκοδῶν, ἡτοι θεωρίαν. διὰ τῆτο καὶ ὁ Κύριος Φησί „ δὴ εἰσονται ἀλήθειας, καὶ τὰ ἐξῆς μία Ματθ. 24. 41. „ παραλαμβάνεται ἡ πισθῶσασα εἰς Χριστὸν, „ καὶ μία ἀφίεται τῆ νομικῆ παρατηρήσει.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μύλον μὲν εἰσκει τὴν παλαιάν διαθήκῳ καλεῖν, ἐπιμύλιον δὲ τὴν νέαν. ἐξ ὧν ἀμφοτέρων τὸν ἀληθινὸν κόκκον τῆ σῖτε πρὸς ἀρτοποιίαν ἀλήθειας οἱ πίσι. ἔ γὰρ ἀλέσει χωρὶς θᾶτερος τὸ ἕτερον. ἔτ' ἐν Ἰσδαῖοι τὴν παλαιάν μόνον δεχόμενοι, ἔτε παῖδες αἰρετικῶν μόνῳ τὴν νέαν, ἀλήθειας, ἵνα γῶδσωται τῆ ἐπεφρανῆς ἄρτε. διόπερ ὁ Κύριος ἐν τοῖς περὶ σωτελείας λόγοις περὶ τῶν καλῶς ἢ κακῶς ἀλήθειας Φησὶν ἔ- „ σονται δὴ ἀλήθειας ἐν τῷ μύλῳ, μία Ματθ. 24. 41. „ παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. ἔδε- „ τέραν ἐν εἰνεχυράσει, ἔδὲ ἐκπονητέον. ψυχλῶ γὰρ ἀμφῶ τρέφουσι βρώμασι νοητοῖς.

ζ. Ἐὰν δὲ ἀλῶ ἀνδρωπος κλέπτῳ ψυχλῶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ καταδυνασθῶσας αὐτὸν ἀποδῶται, ἀποθανεῖται ὁ κλέπτῆς ἐκείνος καὶ ἔξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

E * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ γὰρ τοι θέμις τὸ ἱερόν ἐν Χριστῶ καταδησῶσαι γένος, [καὶ εἰς δελείαν ἐκ ἐντριβῆ κατακομίζεσθαι ποι παρά γε τῶν τῆτο δρᾶν εἰωθῶτων. ὡσαυτὸν γὰρ οἱ τὰ μεράκια φενακίζοντες, πόλεως τε καὶ οἰκιῶν ἀπονοσφίζουσι, καὶ αὐχημάτων αὐτὰ τῶν ἐλεύθῆρων ἐκπέμποντες, τοῖς τῆς ἀναγκαίας δελείας ὑποφέρουσι ζυγοῖς τὸν αὐτὸν οἶμα τῆτον, οἱ τῆς ὀρθᾶ φρονεῖν ἐλομείας, καὶ τὸν ἐλεύθῆροις πρέποντα βίον ἐπιτηδῶντας, ἐπὶ τὸ σφῖσι αὐτοῖς ἀνοητότατα δοκῶν πολυπλόκοις ἐννοιῶν ἀπάταις ἀποκομίζοντες,] ληθείας τῆς ἐπὶ ψυχῆς ἀνδρωπῶν ὑπομενεῖσι τὴν γραφῶν. ποιη δὲ αὐτοῖς ὁ θᾶνατος, ἵνα μὴ καθάπερ ἐκ πατρώας ἐσίας, τῆς Ἐκκλησίας τῆ Θεῶ, καθαρπάζοντες, ἢ εἰς Ἐκκλησίαν ἀποφέρουτο πονηρομείων. φθέρουσι γὰρ ἡθῆ χρηστὰ 1. Κορ. 15. 53. „ ὁμιλία κακαῖ.

H η. Πρόσεχε σεαυτῶ ἐν τῆ ἀφ τῆς λέπρας. Φυλάξῃ σφόδρα ποι

Hhh hh 3 κατα

(1) Τῆτες τῆτοις τρέφεται ἡ ψυχῆ, κλ. ὦ Τόμ. 2. σελ. 391. τῆς τῆ ῥε. ἐκδῶ. (2) Ἰσ. δῆ. (3) Πᾶσης σαρκός. Λεβίτ. 17. 11.

κατὰ πάντα τὸν νόμον, ὃν ἂν ἀναγ-
γάλωσιν ὑμῖν οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, ὃν
τρόπον ἐνετείλαμιν ὑμῖν, Φυλά-
ξατε ποιεῖν.

Ζ. Μνησθητι ὅσα ἐποίησε Κύριος
ὁ Θεός σε τῇ Μαριάμ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκ-
πορευομένων ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ γὰρ ἐκείνη κατα-
λαλήσασά μιν αἰ ὄψεσι πάντων ἐσηλιτοῦθη
τῷ παθεῖ, καὶ τῆς παρεμβολῆς ἔξω γε-
γνήσθαι, πῶσω μᾶλλον ὑμῖν ὀλιγοῦντες
τῆ νομοθέτῃ καὶ μετὰ τὸ παράδειγμα;

ΑΔΗΛΟΥ. Ἴνα μᾶλλον ὀβλαβόμενοι τὸ
παράδειγμα, Φύλακες τῆ νόμου γίνωσθαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πάλαι μόντοι τὸν πε-
ρι τῆς λέπρας τεθεικὸς νόμον, τῆς Μα-
ρίας ἀνεμνήσθη, λέγων μνησθητι ὅσα ἐποίη-
σε Κύριος ὁ Θεός σε τῇ Μαριάμ αἰ τῇ ὁδῷ
διδάσκων, ὡς θεήλατος ἢ πληγή, καὶ ταύ-
την αὐτοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐπέφερεν ὁ Θεός
καὶ αὐ πάλιν μεταβαλλομένων, ἔπαυσεν.

1. Ἐὰν δὲ ὀφείλημα ἦ ἐν τῷ πλη-
σίον σε, ὀφείλημα ὅτις, καὶ εἰσελεύ-
σῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆ ἐνεχυράσῃ τὸ
1α. ἐνεχυρον. Ἐξω σήσῃ, καὶ ὁ ἀνδρω-
πὸς ἔ τὸ δάνειον (1) ἐστὶν ἑαυτῷ, ἐξοί-
σαι τὸ ἐνεχυρον ἔξω.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δανεισθῆς
μὴ αἰσῖτω χρεωσῶν οἰκίας, ἐνεχυρόν τι
καὶ ῥύσιον ἐπὶ τῷ δανείῳ μετὰ βίας ληψό-
μενος, ἀλλ' αἰ προθύροις ἔξω παρεσῶς ἀνα-
μενέτω, κελύων ἡσυχῇ προφέρειν. οἱ δ'
ἂν ἔχῃσι, μὴ ἀναδύετωσαν ἐγ' ἀρμόττει
τὸν μὲν μὴ τῷ διώκαδι καταχρησάδι πρὸς
τὸ αὐθαδέερον, ἐφ' ὕβρει τῶν δανεισαμέ-
νων τῆς δὲ πρὸς ὑπόμνησιν τῆς τῶν ἄλλο-
τρίων ἀποδόσεως ἄξια παρασχῆν ἐνεχυρα.

ΑΔΗΛΟΥ. Παρελθὺν μὴ ὡμῶς καὶ θη-
ριωδῶς ἐπιπηδᾶν τοῖς οἰκοῖς τῶν πονήτων.

1β. Ἐὰν δὲ ὁ ἀνδρωπὸς πένηται,
1γ. ἔ κοιμηθήσῃ ἐν τῷ ἱματίῳ. (2) Ἀπο-
δόσει ἀποδώσει τὸ ἱμάτιον αὐτῆ περὶ
δυσμᾶς ἡλίου, καὶ κοιμηθήσεται ἐν
τῷ ἱματίῳ αὐτῆ, καὶ ὀλογήσῃ σε,
καὶ ἔσαι σοι ἐλεημοσιῶν ἐνώπιον Κυ-
ρίου τῆ Θεῶ σε.

1δ. Οὐκ ἀποσερήσεις μισθὸν πένη-
τος καὶ ἐνδεῆς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σε, ἢ
ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν ἐν ταῖς πό-
λεσί σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φιλάνθρωπον μὲν
Λεκ. 12. 33. καὶ τῆτο ἢ δὲ νεα, τελειότερον πωλήσατε
τὰ ὑπάρχοντα, Φησί, καὶ δότε ἐλεημο-
σίαν, καὶ ἰδὲ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἔσαι.
Λεκ. 12. 34. καὶ πολλοὶ ποιήσαντες παρὰ τῆς πόδας

Α τῶν Ἀποστόλων ἐτίθεντο τὰς τιμὰς, καὶ
διεδίδοτο ἐκάσῳ, καὶ ὅτις χρεῖαν εἶχεν.

1ε. Αὐθήμερον ἀποδώσει τὸν μι-
σθὸν αὐτῆ, καὶ ἐπιδύσεται ὁ ἥλιος ἐπ'
αὐτῷ, ὅτι πένης ἐστὶ, καὶ ἐπ' αὐτῷ
ἔχει τὴν ἐλπίδα, καὶ ἔ καταβεθήσε-
ται (3) κατὰ σε πρὸς Κύριον, καὶ
ἔσαι σοι ἀμαρτία.

Β ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπεὶ Φι-
λεργίας ἀδελφὰ μισοὶ πρόκεινται τοῖς δι-
μιουργοῖς, δημιουργοῖς δ' οἱ αἰ αἰδέσθαι, ἀλλ'
ἔχουσιν ἀφ' ὧν περιεσῖα κελύει μὴ ὑ-
περτίθεσθαι τὰς δόσεις. ἀλλ' αὐτῇ παρέ-
χειν ἡμέρα τὸν διομολογηθέντα μισθόν.
ἄτοπον γὰρ τὰ μὲν ἐκ τῆς τῶν πονήτων
ὑπηρεσίας ἀπειληθεῖν τῆς ὀφείρας, τὰς
δ' ἀντὶ τῆτων ἀμοιβὰς μὴ ἀντιπαρασχῆν
ἀπόροις ὀφείρας περιεσῖα ζῶντας. ἄρ' ἐκ
ἐναργῆ δείγματα ταῦτ' ἐστὶ προφυλακῆς
Γ μείζονων ἀδικημάτων; ὁ γὰρ μὴδὲ μισθὸν
τὸν πάντως ἀποδοθησομένου ἐὼν ἐκπρο-
θεσμον γινέσθαι, προθεσμίαν ὀρίσας ἐπέ-
ραν, αἰ ἢ δεήσει τὸν δημιουργὸν ἀπαλατ-
τόμενον οἰκαδε κομίσασθαι τὴν ἀμοιβὴν,
ἔτος ἔ πολὺ πρότερον ἀρπαγῶν ἀπαγο-
ρεῖται καὶ κλοπῆ καὶ χρεωκοπίαν, καὶ ὅσα
τῆτοις ὁμοιότροπα διαπλάτων καὶ δια-
μορφῶν τὴν ψυχῆν πρὸς δοκιμασίαν κα-
λοκαγαθίας αὐτῆς;

Δ ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Παραιτητέον ἄρα τῆ πέν-
νητος τὴν κατάρρησιν, προσήκει γὰρ κοι-
νωνικῶς εἶναι, καὶ τὴν φιλοπλοχίαν ἀσπα-
ζεσθαι.

1ς. Οὐκ ἀποθανένται πατέρες
ὑπὲρ τέκνων, καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἀποθα-
νένται ὑπὲρ πατέρων. ἕκαστος τῆ ἑαυ-
τῆ ἀμαρτία ἀποθανεῖται.

Ε ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παγκάλως
καὶ κἄν διατέτακται, πατέρας ὑπὲρ ἡῶν
μὴ ἀποδνήσκαι, μὴδ' ἡῶς ὑπὲρ γονέων,
ἀλλ' ἕκαστος τῶν ἄξια θανάτε δεδρακότων,
αὐτὸν ἰδίᾳ μόνον ἀναιρεῖσθαι, διὰ τῆς ἢ
βίαν τῆ δικαίᾳ προτιμώντας, ἢ πάνυ Φι-
λοσόφως. ἔτοι μὲν γὰρ διὰ περιττῶν καὶ
ὑπερβάλλουσιν εὐνοίαν ἐδελήσθη πολλῶν
ἄσμενοι προσαποδνήσκαι, αὐτῆς ἐπιδι-
δόντες ὑπὲρ τῶν ἐνόχων οἱ ἀνυπαίτιοι μέ-
γα κέρδος νομίζοντες τὸ μὴ ἰδᾶν κολαζο-
μῆς ἢ τῆς γεννήσαντας υἱοὶ, ἢ καὶ τῆς
Ζ παίδας γονεῖς, ὡς ἀβίωτον καὶ παντὸς
ἀργαλεώτερον θανάτε τὸν αὐτῆς χρόνον
βιωσόμενοι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ μόντοι καὶ περὶ
τῆς τῶν παίδων ἀπειλῆς τὸ ἀμφίβολον
ἔλυσεν. ἔφη γὰρ, καὶ ἀποθανένται πα-
τέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ οἱ παῖδες ὑπὲρ πα-
τέρων. ἕκαστος τῆ ἑαυτῆ ἀμαρτία ἀποθα-
νεῖται. εἰκὸς γὰρ καὶ πατέρας συμβλεῦ-
σαι μὲν παισὶ τὰ συμφέροντα, μὴδὲ δὲ
διὰ

(1) Τὸ δάνειόν σε ἐστὶν αἰ αὐτῷ ἐξοίσει σοι τὸ, κλ. αἰ εἴρημ. ἐκδός.

(2) Ἐν τῷ ἐνεχυρῷ αὐτῆ. αἰ αὐτ.

(3) Καὶ καταβεθήσεται. αἰ αὐτ.

διὰ τῶν ἐκείνων ἀπέδειξαν ὀνήσαι, καὶ παῖ-
δας κρείττους τῶν πατέρων γενέσθαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Αὐτὸς ἐν ὀ Μωϋσῆς τὸ ἐν
τῇ Ἐξόδῳ παρ' αὐτῆ εἰρημίων ἀνατρέπει.
Ἐξόδ. 20. 5. μὴ νοήσαντες γάρτινες αὐτὸ, τὸ, ἀμαρ-
» τίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, κατηγοροῦν τῆ
Τεζ. 18. 3, 4. Θεῶ. περὶ δὲ τῆς Φησὶν Ἰεζεκιήλ· ζῶ
» ἐγὼ λέγει Κύριος, ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ
» ἐμαί εἰσι, καὶ ὄν τρόπον ἡ ψυχὴ τῆ πατρὸς,
» ἔτω καὶ ἡ ψυχὴ τῆ υἱῆ ἐμαί εἰσιν. ἡ ψυχὴ
» ἡ ἀμαρτάνουσα, αὕτη ἀποθανεῖται. πολλὴ
ἐν ἐν ἀπασὶ τῆς θείας Γραφῆς ἡ συμφωνία.

ιζ. Οὐκ ἐκκλινῆς κρίσιν προση-
λύτη καὶ ὀρφανῶ καὶ χήρας. καὶ ἐνε-
χυράσεις (1) ἱμάτιον χήρας.

ιη. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦ-
δα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐλυτρώσα-
τό σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐκείθεν· διὰ
τῆτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι τῆτο τὸ ἐν-
μα ποιῆν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καλὸν γὰρ τὸ ἐν ὀ ὀφθυ-
μίας διαμενησθαι πόνων, καὶ θλίψεως
τῆς ἀρχαιοτέρας. καλεῖ γὰρ τὸ χρῆμα
πρὸς Φιλοπλῶχειαν, καὶ τῆς ὀυμερίας
τὸ πλάτος ἀμνημονεῖν ἐκ ἐὰ τῶν ἐν ἀνδία
κακῶν. θέα δὲ ἡμᾶς ὀπως ὀυτεχνέστατα
ἀπεδίξει μὲν τῶν χειρόνων, καὶ ἀποσπ-
δάξεν ἀναπέδει τὸ ἀσυμπαθές, προάγει
δὲ τοῖς ἀμείνοσι, καὶ τῆς τῆς Φιλαλληλίας
ἐμβιβάζει τρόπος.

ιθ. Ἐὰν δὲ ἀμῆσης ἀμῆτον ἐν τῶ
ἀγρῶ σε, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν
τῶ ἀγρῶ σε, ἐκ ἀνασραφῆσῃ λαβεῖν
αὐτό· τῶ πλωχῶ καὶ τῶ προσηλύτῳ
καὶ τῶ ὀρφανῶ καὶ τῆ χήρᾳ ἔσαι, ἵνα
ὀλλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σε. Ἐὰν
δὲ ἐλαιολογήσῃ, ἐκ ἐπανασραφῆσῃ
καλαμῆσαθαι τὰ ὀπίσω σε· τῶ
προσηλύτῳ καὶ τῶ ὀρφανῶ καὶ τῆ
χήρᾳ ἔσαι, καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης

Α ἦδα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ· διὰ τῆτο ἐγώ-
σοι ἐντέλλομαι ποιῆν τὸ ἐνμα τῆτο.

ΦΙΛΩΝΟΣ ἘΒΡΑΙΟΥ. Τὶς ἐκ ἀν
ἀγάσαιο τῆ περὶ τῆς θερσίας καὶ τρυγη-
τάς κηρύγματος ἡ διατάγματος; κελούει
γὰρ ἐ μὲν ἀμῆτῳ, μήτε τὰ ἀποπίπλοντα
τῶν δραγμάτων ἀνασραφῆσαι, μήτε πάντα
τὸν ἀπόρον κείραι, ἀλλ' ὀπολιπέσαι τὸ τῆ
κλήρα μέρος ἀτμητον· ἀμα μὲν τῆς ὀπό-
ρος μεγαλόφρονος καὶ κοινωνικῆς κατα-
σκυβάξων, ἐκ τῆ τὶ περιεῖλαι τῶν ἰδίων,
καὶ μὴ πᾶσι προσκεχλωσῆσαι, μηδὲ πᾶν
συμφορεῖν ἡ συγκομίζεῖν οἰκαδε θησαυρο-
φυλακήσοντας· ἀμα δὲ καὶ τῆς πείρητας
ὀφθυμοτέρως ἀπεργαζόμενος. ἐπειδὴ γὰρ
κλήματων ἰδίων ἀπορῶσιν, ἐφῆσιν αὐτοῖς
εἰς τὰ τῶν ὀμοφύλων εἰσιεῖλαι, καὶ τῶν
ὀπολοιφθῆσῆτων, ὡς ἰδίων ἀμᾶν. ἐν δὲ τῶ
καιρῶ τῆς ὀπώρας, πάλιν ὀρεπομοίσι τοῖς
κλήρῶσι προσάτλει, μήτε ῥάγας ἀπο-
πιπῆσας συλλέγειν, μήτε ἀνατρυγᾶν ἀμ-
πελῶνας. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς ἐλαιολογῆ-
σι διατάττεται, καθάπερ Φιλοσοφῶτα-
τος πατήρ, ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπραγίας
κεχρημῶν τῶν παίδων, ἀλλὰ τῶν μὲν ἐν
περισία ζῶντων, τῶν δ' εἰς ἀπορίαν ἐσχά-
τῳ περιηκόντων· ἔς ἐλεῶν καὶ οἰκείρων,
ἐπὶ τὰ κλήματα τῶν ἀδελφῶν καλεῖ, μεθέ-
ξοντας ὡς ἰδίων τῶν ἀλλοτρίων, ἐκ εἰς
ἀνασραφῆσαι, ἀλλ' εἰς ἐπανόρθωσιν ἀνδίας,
καὶ ἔ μόνον καρπῶν μετῶσας, ἀλλὰ καὶ
κλήματων ὀσα τῶ δοκεῖν.

Β καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦ-
δα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ· διὰ τῆτο ἐγώ σοι ἐν-
τέλλομαι ποιῆν τὸ ἐνμα τῆτο.

Γ Ἐὰν δὲ ἀμῆσης ἀμῆτον ἐν τῶ
ἀγρῶ σε, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν
τῶ ἀγρῶ σε, ἐκ ἀνασραφῆσῃ λαβεῖν
αὐτό· τῶ πλωχῶ καὶ τῶ προσηλύτῳ
καὶ τῶ ὀρφανῶ καὶ τῆ χήρᾳ ἔσαι, ἵνα
ὀλλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σε. Ἐὰν
δὲ ἐλαιολογήσῃ, ἐκ ἐπανασραφῆσῃ
καλαμῆσαθαι τὰ ὀπίσω σε· τῶ
προσηλύτῳ καὶ τῶ ὀρφανῶ καὶ τῆ
χήρᾳ ἔσαι, καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης

Δ Ἐὰν δὲ ἀμῆσης ἀμῆτον ἐν τῶ
ἀγρῶ σε, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν
τῶ ἀγρῶ σε, ἐκ ἀνασραφῆσῃ λαβεῖν
αὐτό· τῶ πλωχῶ καὶ τῶ προσηλύτῳ
καὶ τῶ ὀρφανῶ καὶ τῆ χήρᾳ ἔσαι, ἵνα
ὀλλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σε. Ἐὰν
δὲ ἐλαιολογήσῃ, ἐκ ἐπανασραφῆσῃ
καλαμῆσαθαι τὰ ὀπίσω σε· τῶ
προσηλύτῳ καὶ τῶ ὀρφανῶ καὶ τῆ
χήρᾳ ἔσαι, καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης

κα. Ἐὰν δὲ τρυγήσῃ τὸν ἀμπε-
λῶνά σε, ἐκ ἐπανατρυγήσῃ αὐτὸν
τὰ ὀπίσω σε· τῶ προσηλύτῳ καὶ τῶ
ὀρφανῶ καὶ τῆ χήρᾳ ἔσαι,

Λ ΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐπανατρυγήσεις. Ἀκύ-
λας Φησὶν, ἐκ ἐπιφυλλίσεις. ἐπιφυλλίς γὰρ
ὁ μικρὸς βότρυς, ἡ οἱ ἀποπίπλοντες ῥῶγες,
καὶ ὀπὸ τὰ φύλλα ὀρισκόμενοι.

κβ. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦ-
δα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ· διὰ τῆτο ἐγώ σοι ἐν-
τέλλομαι ποιῆν τὸ ἐνμα τῆτο.

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. ἂν δὲ· γένηται ἀντιλογία
ἀναμέσον ἀνθρώπων, καὶ
προσέλθωσιν εἰς κρίσιν,
καὶ κρίνωσι, καὶ δικαιοῶσιν τὸ δί-
καιον, καὶ καταγνώσιν τῆ ἀσεβῆς.

β. Καὶ ἔσαι, ἐὰν ἄξιος ἦ πληγῶν ὁ ἀσε-
βῶν, καὶ καθίῃς αὐτὸν ἐναντι αὐ-
τῶν, (2) καὶ μασιγῶσῃ αὐτὸν ἐναν-
τίον αὐτῶν κατὰ τῶν ἀσέβηαν αὐτῆ.

γ. Καὶ ἀριθμῶ τεσσαράκοντα μα-
σιγῶσῃ αὐτὸν· ἔ προσθήσῃ· ἐὰν

Ζ δὲ προσῶσι μασιγῶσαι αὐτὸν ὀπὲρ
ταύτας τὰς πληγὰς πλείους, ἀχη-
μονήσει ὁ ἀδελφός σε ἐναντίον σε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τῆ Θεῶ κε-
λούσαντος τεσσαράκοντα λαμβάνειν τὸν
πλημμελήσαντα μάστιγας, παρὰ μίαν πλη-
γῶν ἐπιφέρεισιν οἱ Ἰσραῖλοι; Ἐπειδὴ ὁ πλείων
ἀριθμὸς τὸν ἀικίζομενον ἀτιμοῖ· ἐὰν γὰρ
» προσῶσι μασιγῶσαι αὐτὸν, ἀχημονήσει
» ὁ ἀδελφός σε ἐναντίον σε· παρὰ μίαν δι-
» δόασιν, ἵνα μὴ τὸν ἀκριβῆ φυλάττον
» ἀριθμὸν, καὶ ἄκοντες τὸν τυπτόμενον
μάσῃσι, τὸ περιττὸν ἐπιφέροντες.

ΚΤΡΙΛ-

(1) Καὶ ἐκ ἀνεχυράσεις. αἱ εἰρημ. ἐκδός.

(2) Ἐναντι τῶν κριτῶν. αἱ αὐτ.

ΚΤΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν τεσσαράκοντα ἀριθμὸν εἰς τὸ παντάκτις ὀκλίω κατατεμῶν, χρησιμον ὀρήσεις τῇ τῆ καιρῶ σημασία τὸν πέντε καὶ τὸν ὀκλίω. ἐπιδοδήμηκε γὰρ ὁ μονογενὴς εἰ πέμπτω καιρῶ, κατὰ γε τὴν ὀραγγελικῶ παραβολῶ. ἐμιδῆτο γάρ τις εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῆ ἐργάτας, ἐξελεῖθων περὶ ὄραν πρῶτῳ καὶ τρίτῳ καὶ ἕκτῳ καὶ ἐνάτῳ καὶ δέκατῳ. ἐγήγερα δὲ κατὰ τὴν ὀγδόῳ, καταλύσας τῆ θανάτω τὸ κράτος, καὶ τῆς ἐπεισάκτις Φθορῆς τὴν μητέρα σιωδιολλῶ αὐτῶ, τῆ τῆ τὴν ἀμαρτίαν ἢ ἀνηρημαίης, ἀργεῖν ἀνάγκη καὶ μάστιγας, καὶ τὰς δι' αὐτῶ ποινὰς καὶ κολάσεις. ἐκ ἑᾶ τοιγαρῶν ὁ νόμος ἐπιτρέχειν (1) ἐπὶ τὰς μάστιγας τὸν τεσσαράκοντα ἀριθμὸν, μέχρι τῆς Χριστῆ παρουσίας οἰκονείπως ἰσᾶς τὰ κολασήρια, καὶ τὸν τῆς ἀφέσεως κατασημαίνων καιρὸν. τῆς γὰρ ἀληθείας οἱ τύποι τὸ κάλλος ὀδίνουσι. ἰσῆον δὲ ὅτι προσκρῶσας ὁ Ἰσραὴλ, τεσσαρακοσὸν ἔτος ἐπλανᾶτο τὴν ἔρημον. [ὄρω γὰρ ὄμοσαν ὁ Θεὸς, μὴ εἰσάξεν αὐτῆς εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. καὶ ἡ ὄρος ἔτος αὐτοῖς τῆς ὄργης. παρωχηκότος δὲ τῆ καιρῶ, λέλυται μὲν ἡ ὄργη, διέβησαν δὲ τὸν Ἰορδάνῳ οἱ ἕξ αὐτῶν, καὶ εἰσέφρησαν εἰς τὴν γῆν, ἐκ ὑποδραμῆς τῆς ἀγανακλήσεως τὸ τεσσαρακοσὸν ἔτος.] τύπος ἄρα καὶ τῆ δε [σαφῆς] τὸ μέχρι πληγῶν τεσσαράκοντα καταπαύσαι τῆς. ἀφέσεως γὰρ ὁ μετὰ τῆτο καιρὸς, διάβασιν εἰσφέρων ἡμῖν τὴν [τῆ] Ἰορδάνῳ τὴν μουσικῶ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀεὶ γε τετηρήκαμεν κακωτικὸν ὄντα τὸν [μ'] ἀριθμὸν. ὅθεν Μωσῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀνήσδυσε, καὶ μετὰ τῆτον Ἠλίας. ἀλλὰ καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν περαζόμενος ὑπὸ τῆ Διαβόλῳ ἐκ ἔφαγε τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. καὶ ὁ μέγας δὲ κατακλυσμὸς ἐπὶ τῆς γῆς γίνεται, ὄντος τῆ Θεῶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

167. 29. 13.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐν Ἰεζεκιήλ Φησι, μετὰ μ' ἔτη σπᾶξω Αἰγυπτίους ἀπὸ τῶν ἔθνων ἃ διεσκορπίθησαν ἐκεῖ. ὁ μὲν γὰρ εἰς τὸν Θεὸν τῆς ἐβδομάδος ἀμαρτήσας λαός, καὶ εἰς τὸ τῆ σαββάτω μουσῆριον, τῶ ἐπὶ τῶν δεκάδων ἀριθμῶ κολάζεται· ὁ δὲ Αἰγύπτιος καὶ κοσμικὸς μηδὲν πλέον σωμάτων καὶ τῶν σοικείων ἐπισάμενος· ἄπερ ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν δ' ἑσσαρσι δεκάσιν ἔτων ἀπολαμβάνει τὰ ἀμαρτήματα. καὶ ἐπὶ ὁ μ' ἀριθμὸς Αἰγυπτίων ἐστὶ κολάσεις, διὰ τῆτο οἶμα τὸν Ἰσραὴλ, ἢ τὸν ἀμαρτῶντα λαμβάνειν μ' παρὰ μίαν. καὶ ἐπιφέρει γε ὁ νόμος· ἃ προδήσεις πληγὰς πλείους, ἵνα μὴ ἀχρημονῆ ὁ ἀδελφός σε. ἀχρημοσύνη γὰρ ἡ Ἰσραηλίτη κατοικῶντι τὴν ἀγίαν ἀριθμῶ κολάζεσθαι Αἰγυπτίων. ἐπλανῶν δὲ καὶ μ' ἔτη κατὰ τὴν ἔρημον ὁ λαός.

(1) Ὑπερέτρεχεν ἐπὶ τὴν μάστιγα τὸν τεσσαρακοσὸν ἀριθμ. ὠ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 277. συμφῶνως τῶ τῆς Γραφ. ἔφη.

(2) Ἰσ. ἡμῖν, ὀρθότες.

Α ἐχρῶν γὰρ αὐτὸν ἐξελεῖθοντα ἐκ τῆς Αἰγυπτίς, τῶ μ' ἀριθμῶ ἀποδέσθαι τὸν ὀνειδισμὸν Αἰγυπτίς. μ' γὰρ ἔτων πεπληρωμένων, ἢ ἔπε Κύριος πρὸς Ἰησὺν, καθίσας περιτέτε- Ἰησ. 5. 2, 9. ἢ με τῆς ἕως Ἰσραὴλ. καὶ μετὰ τὴν περιτομῶν Φησι πρὸς αὐτὸν, νῦν ἀφείλον ἀφ' ὑμῶν τὸν ὀνειδισμὸν Αἰγυπτίς. καὶ πρὸς Ἀβραὰμ δὲ λέγεται περὶ τῶν ἐκγόνων, ὡς ὀδλώσσειν αὐτῆς, καὶ κακώσσειν αὐτῆς Γεν. 15. 13. ἢ ἔτη. ὅς ἐστιν ἀριθμὸς δ' ἑκατοντάδων, ἢ μ' δεκάδων. καὶ πανταχῆ τῆς Γραφῆς κακωτικὸς ἀριθμὸς ὁ τῶν μ'.

δ. Οὐ Φιμώσεις βῆν ἀλοῶντα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστιν, ἃ Φιμώσεις βῆν ἀλοῶντα; Τὸ μὲν τῆς ἀναγωγῆς νόημα σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν ὁ Θεὸς Ἀπόστολος, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πρόχειρον ὀσεβές. ἀδικον γὰρ τὸν ἀρόσαντα τὴν γῆν, καὶ τὰ δράγματα σὺ πόνῳ τέμνοντα μὴ μεταχεῖν τῆ καρπῆ.

ΚΤΥΡΙΑΛΟΥ. Μόχως ἡμῖν τῆς ἀλοῶντας ὁ διὰ Μωσέως νόμος τῆς ἀγίας ὀνόμασε μαθητᾶς. ἔφη γὰρ ἀνιγματοῶς, ἃ Φιμώσεις βῆν ἀλοῶντα. ὁ δὲ καὶ μάλα σαφῶς ἐννοητικῶς ὁ μακάριος Παῦλος, μὴ τῶν βοῶν μέλει τῶ Θεῶ; ἢ δι' ἡμᾶς 1. Κορ. 9. 9. πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφέλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τῆ μετέχειν. μόχοι τοιγαρῶν κατ' εἰκόνα τῆ πρώτῃ, τῆ τῆ Χριστῆ καὶ οἱ μακάριοι μαθητᾶί. μόχος δὲ καὶ ἑτέρως ἀλωητῆς ὁ Χριστός. δι' αὐτῆ γὰρ ἡ καθαρσις, καὶ ἡ τῶν περιτῶν πραγμάτων ἀπόδεσις, περιουσιῶν τε Φημι, καὶ τῶν κατὰ τὸν κόσμον Φρονημάτων σαρκικῶν, ἃ καὶ Φλογός ἐστὶ τροφή, καθάπερ καὶ τὸ ἀχυρον.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ὁ μακάριος Παῦλος ἡρμιώδουσαν, ὡς δοκεῖν ἡμᾶς (2) βῆν ἀλοῶντα τὸν διδάσκαλον, καὶ ἀποτρέφεσθαι ὀφέλλοντα ἐξ αὐτῆ τῆ διδασκαλικῆ ἔργῃ, καὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων μαθητῶν.

ε. Ἐὰν δὲ κατοικῶσιν ἀδελφοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἀποθάνῃ εἰς ἕξ αὐτῶν, σπέρμα δὲ μὴ ἢ αὐτῶ, ἐκ ἔσται ἢ γυνὴ τῆ τεθνηκότος ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐγγίζοντι· ὁ ἀδελφὸς τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰσελεύσεται πρὸς αὐτῶ, καὶ λήψεται αὐτῶ ἑαυτῶ εἰς γυναικα, καὶ σπυοικήσει αὐτῆ. Καὶ ἔσται τὸ παιδίον ὃ ἂν τεχθῆ, κατασαθήσεται ἐκ τῆ ὀνόματος τῆ τετελευτηκότος, καὶ ἐκ ἔξαιφθῆσεται τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐξ Ἰσραὴλ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μήπω Φανερωθείσης τῆς ἀναστάσεως, ἢ τῶν παιδῶν διαδοχῆ, καὶ διὰ ταύτης ἢ μνήμη, παραμυθία τοῖς πρὶν ἀνθρώποις ἐτύγχανεν, ἀμα δὲ καὶ

καὶ τύπον ἐπαίχε τῆς ἀναστάσεως. ὃν ὁ Α παραβάς Εὐνάν, (1) καὶ τῆ Θάμαρ συγκαθιδέειν μὴ βεληθείς, εἰκότως ἀπόλλυται, τὸ σπέρμα χέας ἄνα μὴ νόμος· ὁ δὲ Βοός τηρήσας, καὶ τὴν Ῥαδ ἀγαγόμενος, τέρας εἴληφε τὸ πρόγονος εἶναι Χριστῶ, γεννήσας Ἰεσαὶ τῷ Δαβὶδ τὸν πατέρα, τὴν μέλλουσαν ἐπαγγελίαν ἀναστήσει θνητῆ μιμησάμενος. ἔδει γὰρ τὸν δωρησάμενον ἡμῖν τὴν ἀνάστασιν διὰ τῶν φυλαξάντων αὐτῆς τὸν τύπον κατὰ σάρκα κατάγειται, καὶ παύσαντα τῆς τύπης, αὐτὴν ἡμῖν χαρίσαται τὴν ἀλήθειαν.

ζ. Ἐὰν δὲ μὴ βέληται λαβεῖν ὁ ἄνθρωπος τὴν γυναικα τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, καὶ ἀναβήσεται ἢ γυνὴ ἐπὶ τὴν πύλιν ἐπὶ τὴν γεργσίαν, καὶ ἔρεϊ, καὶ θέλει ὁ ἀδελφὸς τῷ ἀνδρὸς με ἀναστήσας τὸ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἠθέλησεν ὁ ἀδελφὸς τῷ ἀνδρὸς με.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν τῇ πύλιν Φησίν. ἀταῦθα γὰρ οἱ παλαιοὶ τὰς διατριβὰς ἐποιῶντο, καὶ ἕξιν ἴσως πρὸς ὑποδοχὴν θηραμάτων βελόμενοι, καθάπερ ὁ Λωτ, ὃς καὶ παρσσίας Ἀγγέλων ἠξίωται. ἠρμολε δὲ καὶ ἄλλως τῷ Ἰσραὴλ διὰ σκιῶν εἰσαγομῆν πρὸς θεοσέβειαν, ἐν πύλαις, ἀλλ' ἐκ ἐν μέσῳ καθήσασαι τῆς πόλεως.

η. Καὶ καλέσασιν αὐτὸν ἢ γεργσία τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ ἔρξωσιν αὐτῷ· καὶ εἰς εἶπη, καὶ βέλομαι λαβεῖν αὐτῷ.

θ. Καὶ προσελθῶσα ἢ γυνὴ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ ἐναντίον τῆς γεργσίας, ὑπολύσει τὸ ὑπόδημα αὐτῷ τὸ ἐν ἀπὸ τῷ ποδὸς αὐτῷ, καὶ ἐμπύσει εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῷ, καὶ ἀποκριθεῖσα ἔρεϊ, ἔτω ποιήσασιν τῷ ἀνθρώπῳ, ὃς ἐκ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν μὴ βελόμενον, ἐχρῶ εἰς τὴν πύλιν ἀχθείτα, παρὰ τῆς γυναικὸς ἐμπύσειτα, τῶν ὑποδημάτων θάτερον ὑπολύσειτα· ὡς χωλαίνοντα περιτε νόμον καὶ σοργίῳ ἀδελφῷ, καὶ τὴν ἐκείνῳ νέκρωσιν ἐκβεβηκότα τῆς διανοίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί δήποτε ἐμπύσειτα κελδοῖ τὸν τῷ ἀπαίδος ἀδελφῷ τὴν γυναικα μὴ βελόμενον γῆμα; Ἀνάγκη αὐτοῖς διὰ τῆς ἀτιμίας Φιλαδελφίας ἐπιτιθείς. ἄμεινον μὲν γὰρ ἴδιον διὰ τὴν φύσιν προμηθεῖσασαι τῷ τεθνηκότος. ἐπειδὴ δὲ ἐκ ἀπαντες αἰδένται τὸν τῆς φύσεως νόμον, τὴν τῆς ἀτιμίας αὐτοῖς ἀνάγκη ἐπέστηκεν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὕτω ποιήσασιν, τῶν ἄλλοτριωθῶσιν ἐξ αὐτῷ, καὶ ἐμπύσει αὐτὸν πάντες οἱ ἄνθρωποι· ἢ, μὴ θελήσασιν οἰκωθῶσιν αὐτῷ.

ι. Καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, οἶκος τῷ ὑπολυθέντος τὸ ὑπόδημα.

ια. Ἐὰν δὲ μάχωνται ἄνθρωποι δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἄνθρωπος μετὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, καὶ προσέλθῃ ἢ γυνὴ ἐνὸς αὐτῶν ἐξελέσασαι τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐκ τῆς χειρὸς τῷ τύπλοντος αὐτὸν, καὶ ἐκλείνασα τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπιλάβηται τῶν διδύμων αὐτῷ, β. Ἀποκόψει τὴν χεῖρα αὐτῆς· καὶ φέσεται ὁ ὀφθαλμὸς σε ἐπ' αὐτῆς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ λοιδορμενίων ἢ συμπλεκομένων ἀνδρῶν ἐπελθεῖν τολμᾶν κατὰ πρόφασιν συμμαχίας ἢ βοηθείας γυναικας, ἐπιληπτον καὶ ἐμετρίως ἀναίχωντον· ὡς ἐδ' ἐν πολέμοις καὶ στρατείαις καὶ τοῖς ὑπὲρ πάσης τῆς πατρίδος κινδύοις, ἐδικαίωσεν ὁ νόμος ἐξετάζειν, τὸ πρέπον ἰδῶν, ὅπερ ἀκίνητον αἰεὶ καὶ πανταχῶς φυλάττειν διανοήθη· νομίσας αὐτὸ τῷ εἶναι κατὰ αὐτὸ νίκης καὶ ἐλευθερίας καὶ πάσης ἀμεινον οὐτυχίας. ἐὰν μὲν τις καὶ πυθομένη ἐξυβρίζεσασαι τὸν ἄνδρα, πόθῳ τῷ πρὸς ἐκείνον, ἠτήθεισασαι Φιλανδρίας, ὑπὸ τῷ παρασάντος πάθους ἐξορμησασαι βιασθῆ, μὴ πλέον τῆς φύσεως ἀρρενέδῳ θρασυνομίῃ, μενέτω δὲ καὶ ἐν οἷς βοηθεῖ γυνὴ. πάνδεινον γὰρ εἰ βελομένη τις ὑπεξελέσασαι τὸν ἄνδρα ὑβρεων, ὑβριδῆσεται παρ' αὐτῆς, κατὰ πλεων ἀποφάινεσασαι τὸν ἴδιον βίον αἰχμῆς, καὶ μεγάλων ὀνειδῶν τῶν ἐπ' ἀνιάτῳ θρασυτητι. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα οἷσα καὶ φέρειν ἄν τις διώαιτο· χαλεπὸν δ' ἐκείνο, εἰ τις γυνὴ τοσῶτον καταθρασιώετο, ὡς διαδράξασασαι τῶν τῷ διαφορομένων γεννητικῶν. μὴ γὰρ παρ' ὅσον ἀνδρὶ βοηθεῖσασαι δοκεῖ τῷ πράττειν, ἀφίεδῳ τῆς δὲ ἀγαν θρασυτητος ἐπεχέδῳ τίνεσασαι δίκην. ὕφ' ἧς αὐτῆ μὲν τὰ ὅμοια ἐξαμαρτάνειν ἐθέλεισασαι αὐτῆς, ἐκ ἄν διώαιτο, τῶν δ' ἄλλων ὅσαι προπετέσερα φόβῳ μετρίωσασιν. ἔσωδ' ἢ δίκη, χειρὸς ἀποκοπή τῆς ἀψαμῆς ὡν ἐθέμις.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀξία γὰρ κολάσεως διὰ τὸ Φονικόν τε καὶ ἀναιδές. ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ἐδὲν πλέον ἢ τὸ ἀναίχωντον τῆς γυναικὸς κολάζει. Ζ. ΝΕΙΛΟΥ. [Τὴν χεῖρα τῆς ἐπιλαβομένης τῶν διδύμων γυναικὸς, ἐν τῷ μάχεσασαι τῶν δύο ἀνδρας, ἀποκόπειν ὁ νόμος ἐκέλευσεν,] ὅτι μάχης ἔσης τῶν λογισμῶν περὶ τῆς αἰρέσεως τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν θρανίων [ἀγαθῶν, τῶν ἀφῆσασαι τὴν αἰρεσιν, τῶν τῆς] γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐπεδράξασαι. διὰ γὰρ τῶν γεννητικῶν τὰ γενέσεως ἐδήλωσε πράγματα.

ΑΞΙΑ γὰρ κολάσεως διὰ τὸ Φονικόν τε καὶ ἀναιδές.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ἐδὲν πλέον ἢ τὸ ἀναίχωντον τῆς γυναικὸς κολάζει.

ΝΕΙΛΟΥ. [Τὴν χεῖρα τῆς ἐπιλαβομένης τῶν διδύμων γυναικὸς, ἐν τῷ μάχεσασαι τῶν δύο ἀνδρας, ἀποκόπειν ὁ νόμος ἐκέλευσεν,] ὅτι μάχης ἔσης τῶν λογισμῶν περὶ τῆς αἰρέσεως τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν θρανίων [ἀγαθῶν, τῶν ἀφῆσασαι τὴν αἰρεσιν, τῶν τῆς] γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐπεδράξασαι. διὰ γὰρ τῶν γεννητικῶν τὰ γενέσεως ἐδήλωσε πράγματα.

ιγ. Οὐκ ἔσαι ἐν τῷ μαρσίππῳ σάθμιον καὶ σάθμιον, μέγα καὶ μικρόν.

ιδ. Οὐκ ἔσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ σε μέτρον καὶ μέτρον,

(1) Ἀνάν. ἐν τῷ 38. κεφ. τῆς Γφ.

ιε. μέτρον, μέγα ἢ μικρόν. Στάθμιον ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι, καὶ μέτρον ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι, ἵνα πολυήμερος γένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μωσῆς σάθμιον καὶ μέτρον καὶ ἀριθμὸν τῶν ὅλων ὑπέλαβεν εἶναι τὸν Θεόν, ἀλλ' ἔ τὸν ἀνθρώπινον νῦν. δηλοῖ δὲ διὰ τέτων Φάσκων·
 » ἐκ ἔσαι εὐ μαρσίππω σε σάθμιον καὶ σάθμιον, μέγα ἢ μικρόν. ἐκ ἔσαι εὐ τῆ οἰκίαν σε μέτρον καὶ μέτρον, μέγα ἢ μικρόν.
 » σάθμιον ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι. ἀληθὲς δὲ δίκαιον μέτρον, τὸ τὸν μόνον δίκαιον Θεὸν ὑπολαβεῖν πάντα μετρεῖν καὶ σαθμάδα, καὶ ἀριθμοῖς καὶ πέρασι καὶ ὄροις τῶ τῶν ὅλων περιγράψαι φύσιν· ἀδίκον δὲ ψεῦδος τὸ νομίσαι κατὰ τὸν ἀνθρώπινον νῦν ταῦτα συμβαίνειν.

*** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ ἱερός ὄντως Μωσῆς, ἐκ ἔσαι, Φησὶν, εὐ τῶ μαρσίππω σε σάθμιον καὶ σάθμιον, μέγα ἢ μικρόν, ἀλλ' ἢ σάθμιον ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι, σάθμιον καὶ μέτρον καὶ ἀριθμὸν τῶν ὅλων, ὑπολαμβάνων τὸν Θεόν. τὰ μὲν γὰρ ἀδίκαια καὶ ἀνίστα εἶδωλα οἴκοι, εὐ τῶ μαρσίππω σε, καὶ εὐ τῆ, ὡς ἔπος εἶπεν, ῥυπάση ψυχῇ κατακέκρυπται· τὸ δὲ μόνον δίκαιον μέτρον, ὁ μόνος ὄντως Θεός, ἴσος αἰ, κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχων, μετρεῖται πάντα καὶ σαθμάτα οἰονεῖ τρυτάνη καὶ δικαιοσύνη, τῶ τῶν ὅλων ἀρρεπῶς περιλαμβάνων καὶ ἀνέχων φύσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν τέτρω τὸ δίκαιον ἐξυφαίνει τῆς πρὸς ἀλλήλους κρίσεως.

ιε. Ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῶ Θεῷ σε πᾶς ποιῶν ταῦτα, πᾶς ποιῶν ἀδίκαια.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐκ ἔν ὁ Φιλοδίκαιος Θεός ἀδικίαν μεμίσηκε καὶ βδέλυται, σάσεως καὶ κακῶν ἀρχῶν.

ιζ. Μνήσθητι ὅσα ἐποίησέ σοι Ἀμαλήκ ἐν τῇ ὁδοῦ, ἐκπορευομένους σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, Πῶς ἀντέστη σοι ἐν τῇ ὁδοῦ, καὶ ἔκοψε τῶ βραχίον σε τῆς κοπιῶντας ὀπίσω σε, σὺ δὲ ἐπάνας καὶ ἐκοπίας· καὶ ἐκ ἐφοβήθη τὸν Θεόν.

ιθ. Καὶ ἔσαι ἰωῖκα ἀν καταπαύσησε Κύριος ὁ Θεός σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σε τῶν κύκλω σε ἐν τῇ γῆ, ἢ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κληρονομήσασα αὐτῶ, ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα Ἀμαλήκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν ἔρανόν, καὶ ἔ μὴ ἐπιλάθη.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα Ἀμαλήκ. τέτο ποιῆσαι διὰ Σαμυῆλ ὁ Σαδλ προσετέτακτο, καὶ μὴ τελείως ποιήσας, τῆς βασιλείας ἐξέπεσε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ πανωλεθρία κελδοὶ παραδέναι τὸν Ἀμαλήκ; Καὶ δυσσεβᾶς ἦσαν, καὶ μισαδέλφοι. καὶ γὰρ ἐκ τῆ Ἡσαῦ τὸ γένος κατάγοντες, πρῶτοι τὸν κατὰ τῆ Ἰσραὴλ ἀνεδέξαντο πόλεμον, καὶ ταῦτα πόρρωθεν ὄντος, καὶ τοῖς ὄροις αὐτῶν μήπω πελάσαντος.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. **Κ**αὶ ἔσαι εἰάν εἰσέλθης εἰς τῶ γῶ, ἡ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομήσασα αὐτῶ, καὶ κατοικήσεις ἐπ' αὐτῶ, Καὶ λήψῃ ἀπὸ τῆς ἀπαρχῆς τῶν καρπῶν τῆς γῆς σε, ἧς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι, καὶ ἐμβαλεῖς εἰς κάρταλλον, καὶ πορεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἀν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σε ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ. Καὶ ἐλθῶς πρὸς τὸν ἱερέα ὃς ἀν ἦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, ἀναγγελῶ σήμερον Κυρίῳ τῶ Θεῷ με, ὅτι εἰσελήλυθα εἰς τῶ γῶ, ἡ ὡμοσε Κύριος ὁ Θεός τοῖς πατέρασιν ἡμῶν. (1)
 β. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν κάρταλλον τῶν χειρῶν σε, καὶ θῆσει αὐτὸν ἐναντι τῆ θυσιαστηρίου Κυρίῳ τῶ Θεῷ. Καὶ ἀποκριθήσῃ καὶ ἐρεῖς

Ε ἔναντι Κυρίῳ τῶ Θεῷ σε, Συρίαν ἀπέλιπεν ὁ πατήρ με, καὶ κατέβη εἰς Αἰγύπτου, καὶ παρώκησεν ἐκεῖ ἐν ἀριθμῶ βραχεῖ, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πλῆθος πολὺ καὶ μέγα.
 ς. Καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐταπείνωσαν ἡμᾶς, καὶ ἐπέθησαν ἡμῶν ἔργα σιληρά. Καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ εἶδε τῶ ταπείνωσιν ἡμῶν, καὶ τὸν μόχθον ἡμῶν, καὶ τὸν θλιμμὸν ἡμῶν. Καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς ἐν ἰχθὺι μεγάλῃ, καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῶ αὐτῆ, καὶ ἐν ὄραμασι μεγάλοις, καὶ ἐν σημείοις, καὶ ἐν τέρασι. Καὶ εἰσήγαγεν ἡμᾶς εἰς τὸν τόπον τῆτον, καὶ ἔδωκεν ἡμῶν τῶ γῶ ταύτῃ, γῶ ῥέεσαν γάλα καὶ

(1) Ἡμῶν δέναι ἡμῶν. καὶ εἰρημ. ἐκδοσ.

6. καὶ μέλι. Καὶ νῦν ἰδὲ ἐνλώοχα τῶν Α
 ἀπαρχῶν τῶν γεννημάτων τῆς γῆς,
 ἧς ἔδωκεν (1) ἡμῖν Κύριος, γλῶ ῥέξ-
 σαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ἀφήσεις αὐ-
 τὰ ἀπέναντι Κυρίου τῷ Θεῷ σου, καὶ
 προσκυμήσεις ἐκείνῳ ἐναντι Κυρίου τῷ
 1α. Θεῷ σου, Καὶ ὀφρανθήσῃ ἐκείνῳ ἐν
 πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἔδωκέ σοι
 Κύριος ὁ Θεός σου, καὶ ἡ οἰκία σου, καὶ ὁ
 Λαός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν σοί.

1β. Ἐὰν δὲ σωτελέσης ἀποδε-
 κατῶσαι πᾶν τὸ ἐπιδέκατον τῶν γεν-
 νημάτων τῆς γῆς ἐν τῷ ἔτει τῷ τρί-
 τῳ, τὸ δεύτερον ἐπιδέκατον δώσει τῷ
 Λαῷ σου καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ
 ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ, καὶ Φάγονται
 αὐτὰ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ ὀφραν-
 θήσονται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐδίδαξε δὲ πάλιν σα-
 φέστερον, ὡς δὴ ἀφορίζεται δεκάτας προ-
 σέταξεν. ἔφη δὲ ἔτι ἔτι ἔτι ἔτι ἔτι ἔτι ἔτι
 σης ἀποδεκατῶσαι πᾶν τὸ ἐπιδέκατον τῶν
 γεννημάτων τῆς γῆς σου ἐν τῷ ἔτει τῷ τρί-
 τῳ, τὸ δεύτερον ἐπιδέκατον δώσει τῷ
 Λαῷ σου καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ
 καὶ τῇ χήρᾳ, καὶ Φάγονται ἐν ταῖς πό-
 λεσί σου, καὶ ἐμπληθήσονται. ὅτι μέντοι
 ἐκ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ταύτῃ τῷ λαῷ τῶν δι-
 δασκαλιῶν ὁ Προφήτης προσλέγει, καὶ
 ταῦτα δηλοῖ. προσέταξε γὰρ Φησι Μωϋ-
 σῆς καὶ ἡ γενεὰ Ἰσραὴλ, λέγοντες, Φυ-
 λάσοσθε ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς ταύ-
 τας, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον.

Δεστ. 27. 1.

1γ. Καὶ ἐρεῖς ἐναντίον Κυρίου τῷ
 Θεῷ σου, ἔξεκάθηρα τὰ ἅγια ἐν τῆς
 οἰκίας μου, καὶ ἔδωκα αὐτὰ τῷ Λαῷ
 σου καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ
 καὶ τῇ χήρᾳ, κατὰ πάσας τὰς ἐν-
 τολάς αἷς ἐνετείλω μοι, καὶ ἐκ ἐπε-
 λαθόμην.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἁγία λέγει ὡς τὰς
 προσφορὰς, τὰ δὴ ἐπιδέκατα. τῆτο ἐν
 Φησὶν, ὅτι τὰς προσφορὰς ἐξαγαγὼν ἐκ
 τῆς οἰκίας μου, ἠγίασα αὐτῷ.

ΛΑΗΛΟΥ. Ὅσα Φησὶν εἶχον τὸ ὄφλη-
 μα, ἢ ἐπαγγελίας Θεὸν ἐπλήρωσα, καὶ
 εἰς κατέλιπον ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, εἰς ἐκοίνω-
 σάτι τῶν ἁγίων καὶ ἀφιερωμένων τῷ Θεῷ.

1δ. Καὶ ἐκ ἐφαγον ἐν ὀδύμῃ μου
 ἀπ' αὐτῶν, ἐκ ἐκάρπωσα ἀπ' αὐτῶν
 εἰς ἀνάθετον, εἰς ἔδωκα ἀπ' αὐ-
 τῶν τῷ τεθνηκότι, ὑπήκουσα τῆς Φω-
 νῆς Κυρίου τῷ Θεῷ μου, ἐποίησα κα-
 θὰ ἐνετείλω μοι.

ΛΑΗΛΟΥ. Οὐ παρέχον εἰς χρῆσιν
 ἀκαθάρτων ἀπ' αὐτῶν, εἰς τελευτῶντι τὰ

νομομισμῆα ποιῶν· εἰ παρήλθον ἀτολῶ
 τῷ δεδωκότος; εἰ τοῖς οἰκείοις τῷ τεθνηκό-
 τος ὑτρέπιζω ἐπὶ δαῖπνον εἰς παράκλη-
 σιν, ἀλλ' ἔτε ἐφαγον, Φησὶ, σκεῆμενος καὶ
 ὀδυώμενος, ἀπ' αὐτῶν, ἠγην λυπέμενος
 καὶ πένθων.

1ε. Κάτιδε ἐκ τῶν οἴκων τῶν ἁγίων σου
 ἐκ τῶν ἔρανον, καὶ δολόγησον τὸν λαόν-
 σου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τῷ γλῶ ἔδω-
 κας αὐτοῖς, κατὰ ὁμῶσας τοῖς πα-
 τράσιν ἡμῶν, δένα ἡμῖν γλῶ ῥέξσαν

B

15. γάλα καὶ μέλι. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
 τη Κύριος ὁ Θεός σου ἐνετείλατό σοι
 ποιῆσαι πάντα τὰ δικαιώματα ταύ-
 τα καὶ τὰ κρίματα. καὶ φυλά-
 ξεσθε καὶ ποιήσετε ταῦτα ἐξ ὅλης
 τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
 ψυχῆς ὑμῶν.

Γ

1ζ. Τὸν Θεὸν εἶλα σήμερον εἰναί-
 σε Θεόν, καὶ πορεύσασθε ἐν ταῖς ὁδοῖς
 αὐτῆ, καὶ φυλάσοσθε τὰ δικαιώ-
 ματα καὶ τὰ κρίματα καὶ τὰς ἐν-
 τολάς αὐτῆ, καὶ ὑπακούει τῆς Φω-
 νῆς αὐτῆ.

ΛΑΗΛΟΥ. Τητέσιν ἐξελέξω αὐτῷ λα-
 τρεῖν, καὶ αὐτῆ ἀκούει τῆς Φωνῆς.

Δ

1η. Καὶ Κύριος εἶλατό σε σήμερον
 γενέσασθε αὐτῷ λαὸν περιέσειον, κα-
 θὰ ἔπερ εἶπέ σοι, φυλάσοσθε πάσας
 τὰς ἐντολάς αὐτῆ,

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸν Κύ-
 ριον ἀντηλάξω σήμερον εἰναί σε εἰς Θεόν,
 καὶ Κύριος ἀντηλάξασθε σήμερον γενέ-
 σασθε λαὸν αὐτῷ. παγκάλῃ γε τῆς αἰρέ-
 σεως ἢ ἀντίδοσις, ἀπόδοτος ἀνδρωπε μὲν
 θεραπόθειν Θεόν, Θεὸν δὲ ἀνυπερδέτως
 ἐξοικειῖται τὸν δικέτιν, καὶ προαπαντᾶν
 τῷ βελημάτι τῷ γνησίως καὶ ἀνόδως ἰόν-
 τος ἐπὶ τῷ θεραπέειν αὐτῆ. ὁ δ' ἀληθῆς
 θεραπόθεις τε καὶ ἰκέτης, καὶ εἰς ὧν ἀνὴρ
 ἀριθμῷ τυγχάνει, διώμα, κατὰ ἔπερ αὐ-
 τὸς αἰρεῖται, σύμπαρ εἰς ὁ λαὸς ἰσότη-
 μος ὅλω ἔθνε γεγονώς. ὡς γὰρ ἐν νῆ
 μὲν κυβερνήτης πᾶσι τοῖς ναύταις ἀντίρ-
 ροπος, ἐν δὲ στρατοπέδῳ στρατηγὸς ἅπασι
 τοῖς στρατιώταις· διαφθαρέτος γὰρ ἡτῆ-
 ρα συμβαίνει, κατὰ ἔπερ ἂν εἰ καὶ πάση
 διώμα ἠβηδὸν ἐάλω· τὸν αὐτὸν τρόπον
 καὶ ὁ σοφὸς ὅλε ἔθνε ἀξιώματι ἀμιλλᾶ-
 ται, τείχει πεφραγμένος ἀκαθαρτέτω,
 θεοσεβεία.

E

Z

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τὸν Θεὸν εἶλα σῆ-
 μερον εἰναί σε Θεόν. καὶ Κύριος εἶλετό σε
 σήμερον γενέσασθε λαὸν αὐτῷ. τὸν γὰρ
 ἀπόδοτος θεραπόθειν τὸ ὄν, οἰκέτιν ὄν
 ἐξοικειῖται ὁ Θεός. καὶ εἰς ἡ τὸν ὄν
 μόν, ἐπ' ἰσης τῷ λαῷ τετίμηται.
 γὰρ ὧν τῷ λαῷ, συμπληρωτικός αὐτῆ
 ται,

H

(1) Ἐδωκός μοι Κύριε. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

ται, ἀποκατασταθῆς ἐξ ἑ λῶ. καλεῖται Ἀ
δὲ καὶ ἐκ μέρας τὸ πᾶν. αὕτη δὲ ἡ σύγ-
νευα εἰ τῷ ἐλέσθαι καὶ σιωασκῆσαι τὰ κάλ-
λισα διαδέκνυται.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ αὐτὸς Φησιν ἐξελέξα-
το ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἔθνων.

19. Καὶ εἶναί σε ὑπεράνω πάντων
τῶν ἔθνων, ὡς ἐποίησέ σε ὀνομασθὸν
καὶ καύχημα καὶ δόξασθον, εἶναί σε
λαὸν ἅγιον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε, κα-
θὼς ἐλάλησε.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

α. **Κ**αὶ προσέταξε Μωϋσῆς καὶ
ἡ γερουσία τῶ λαῷ Ἰσ-
ραήλ, λέγοντες, Φυλάσ-
σατε πάσας τὰς ἐντολάς, ἃς ἐγὼ
ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον.

β. Καὶ ἔσαμ ἢ ἂν ἡμέρα διαβῆτε
τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν, ἣν Κύριος
ὁ Θεὸς δίδωσί σοι, καὶ σῆσεις σεαυ-
τῷ λίθου μεγάλης καὶ κωνιάσεις αὐ-
τῆς κωνία.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα ἐκέλευσεν ὁ δε-
σπότης Θεὸς μετὰ τὸ διαβῆναι τὸν Ἰορδά-
νην, δύο σῆσαι λίθου μεγάλης, καὶ κω-
νιάσαι αὐτῆς, καὶ αὐτοῖς ἐπιγράψαι τὰς
ἐντολάς. ἔπειτα ἐκ λίθων αὐτοφωτῶν οἰκο-
δομήσαι θυσιαστήριον εἰς τῷ ὄρει Γεβὰλ, καὶ
τὰς νεομισμίας ἐπιτελέσαι θυσίας. καὶ
πρὸς ταῖς ἄλλαις, οἷον τινα χαριστήριον τῷ
τῶ σωτηρίᾳ καὶ μετὰ ταῦτα ὑποκηθῆναι
καὶ ὑφρανεθῆναι, τὸν ὑπεργέτω ἀνυμνεύ-
τας Θεόν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Λίθοι μὲν ἔν οἱ μεγάλοι
καὶ ὑψὲς τεθεμελίω, τῶν ἁγίων ἡμῶν Ἀπο-
στόλων σημαίνουσι τὸν χορὸν. οἱ μεγάλοι
καὶ ὑψηλοὶ καὶ περιστοίλοι κατὰ τὸ ἀλη-
θές εἰσιν. ὅσον γὰρ ἦκεν εἰς ἀρετῶν, καὶ
εἰς ἀνχήματα πολιτείας τῆς εἰς Χριστῷ,
τὸ ἴσος αὐτὸν ἐκείνοις (1) ἔδει. ὑβρήσομεν
γὰρ ἀσυγκρίτοις ταῖς ὑπεροχαῖς ἀνεση-
κότας τὰ κατ' ἡμᾶς, (2) καὶ πολὺ δὴ
λίαν ὑπερκειμένους.

γ. Καὶ γράψαις ἐπὶ τῶν λίθων
πάντας τὰς λόγους τῶ νόμου τῆς
ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην, ἡνίκα
ἂν ἐσέλθῃτε εἰς τὴν γῆν, ἣν Κύ-
ριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σε δίδωσί-
σοι, γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι, ὃν
τρόπον εἶπέ σοι Κύριος ὁ Θεὸς τῶν
πατέρων σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἔδει γὰρ πλησιάσαντα τὸν
νόμον τῷ Ἰορδάνη φωτίζεσθαι, καὶ πνεύ-
ματικὸν ἀποφαίνεσθαι.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Κεκονιαμένοι δὲ οἱ λίθοι
γραφῶν ἔχουσι τὸν νόμον σαφῶς σφόδρα.
εἰ γὰρ τοῖς ἁγίοις Ἀποστόλοις λυθικῶς καὶ
αφανδὸν τὰς εἰς νόμῳ θεωρίας ὑβρήσο-

β. μιν, ἐκ ἐπὶ τῷ γράμματι κατεσκευασμέ-
νας, ἔδδ' ἀμυδρὸν ἐχέσας ἐπιβλημα τῷ
σκιαν, λαμπρὰς δὲ καὶ καθαρὰς. πνεύ-
ματικὴ γὰρ τῶν ἁγίων ἡ παιδύσις.

δ. Καὶ ἔσαμ, ὡς ἂν διαβῆτε τὸν
Ἰορδάνην, σῆσετε τῆς λίθου τῆς
ἔς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐν ὄρει
Γεβὰλ, καὶ κωνιάσεις αὐτῆς κωνία.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Τὸ σῆσαι τῆς ὄρους, (3)
ἐκ εἰ ὄρει Γεβὰλ ἔχει τὸ Σαμαρειτικόν,
ἀλλ' εἰ τῷ Γαριζίν, (4) εἴδα καὶ τὰς ὑ-
λογίας ἐκέλευσε λεχθῆναι, τὰς δὲ κατά-
ρας εἰ Γεβὰλ. εἰ δὲ αἰ κατάρας εἰ Γεβὰλ
ἐλέγοντο, πῶς εἰκὸς εἰ αὐτῷ τὸ θυσιαστή-
ριον ἀναστήσαι προσάτθεσθαι; εἰ [δὲ] τῇ
βίβλῳ τῶν Κριτῶν, (5) Γαριζίν ὀνομάζει
τὸ περὶ Νεάπολιν ὄρος, ὃ σέβασιν οἱ Σα-
μαρείται, ἐφ' ᾧ σὰς ὁ Ἰωάσαμ, υἱὸς Γε-
δεων, κατηράσατο τὸν λαὸν τὸν βασιλεύ-
σαντα ἐφ' ἑαυτὸν Ἀβιμέλεχ τὸν ἀπὸ δα-
λης υἱὸν Γεδεων τὸν ἀδελφοκτόνον. εἰ μῆ-
τις εἶποι, ὅτι νεώτερος ὢν ὁ συλλέξας τὰς
ἀγίας Γραφὰς Ἐσδρας ὁ προφήτης, ἢ
ἕτερός τις, ἀπὸ τῶν ἐπὶ αὐτῆς πολιτῶ-
μῶν ὀνομάζει τῆς τόπους ὡσαυτὸν καὶ
Ἰερουσαλήμ καλεῖ τὴν Ἰεβὴν καλεσμένην
ἐπὶ τῶν ἀρχαίων, καὶ Βηθλεὲμ τὴν Εὐ-
φραθὰ. Γαριζίν ἐρμηνεύεται διατομή, ἢ
διαίρεσις, ἢ περιτομή. οἱ ἄξιοι ὑλογιῶν
εἰ τῆ τῷ τόπῳ εἰσί. Γεβὰλ δὲ ἐρμη-
νύεται χάσμα παλαιόν, ἢ Φάραγξ πα-
λαιά. οἱ ἄξιοι ἀρῶν εἰ τῆ τῷ τόπῳ εἰσί.
καὶ δηλοῖ τῆτο ὁ πλάσιος καὶ ὁ Πάσσαρος.
εἰς χάσμα ἐν παλαιότητος ἀπελεύσονται
οἱ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον μὴ ἀποδυσάμε-
νοι σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτῶ. οἱ δὲ περι-
τομῶν καρδίας λαβόντες, καὶ διαρεθίντες
τῶν σωματικῶν, καὶ διακοπέντες ἐκ τῆς
κακίας, ἀπελεύσονται εἰς ὄρος Γαριζίν.

ε. Καὶ οἰκοδομήσεις ἐκεῖ θυσιαστή-
ριον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε, θυσιαστήριον
ἐκ λίθων. καὶ ἐπιβαλεῖς ἐπ' αὐτοῖς
σίδηρον.

Ζ. Ζητητέον διατὶ σίδηρον
ἐκ ἐπὶ τῶν λίθων ἀψαδαίων εἰς τὴν οἰκο-
δομῶν τῶ θυσιαστήριου χρησιμούντων. ἀλ-
λά καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν οἰκοδομῶν τῶ
ναῶ λίθου ἀπελεκήτης προσάττει σινα-
γαγεῖν,

ΑΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ζητητέον διατὶ σίδηρον
ἐκ ἐπὶ τῶν λίθων ἀψαδαίων εἰς τὴν οἰκο-
δομῶν τῶ θυσιαστήριου χρησιμούντων. ἀλ-
λά καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν οἰκοδομῶν τῶ
ναῶ λίθου ἀπελεκήτης προσάττει σινα-
γαγεῖν,

(1) Ἐν τῆτοις εἰ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 426.

(2) Τῆς κατ' ἡμᾶς. αὐτ.

(3) Τῆς λίθου ὁ Προκόπ. εἰ τῷ τῆς Λυγ. κώδ. τὰ αὐτὰ εἰ ἐπιτομή ἄχρι τῆ, τὴν Εὐφραθὰ,
διαλαμβάνων.

(4) Ἐν κεφ. 9.

γαγειν, και οικοδομησαι. ει γαρ αποτον το σιδηρον απλεοται τε λιθω τε προς οικοδομω αρμοτλοντος, πως εν αρα οι κιονες, πως εν αι σανιδες, και αι τετων κεφαλιδες εργοαδησαν; η πως οσα εκ χαλκω γεγονεν η χρυσω η αργυρω κατεσκευααθη; αρα ανθω σιδηρω; και πως ολον τε; δια τετων Φανερον μιν, οτι εκ απλωσ απαγορβει το σιδηρον απσαοται των λιθων. τις εν η αιτια; λεγομεν ε διαχυριζομενοι. ταυτα δη τοινω, σκληρον σκληρω επιβαλλαν και συγκρεειν, κωλυει. μεγαλα γαρ Φιλει τικλεοται κακα εκ της των σκληρων συμμιξεως και συγκρεσεως. η τον Φονον ως πορρωτατω της καρδιας των ανθρωπων εκβαλλει και μαλα δικαίως. ει γαρ ε χρη λιθω τω οικοδομικω εις τλω τε δυσιασηριε κατασκευω, η τε ναε; σιδηριον επιβαλλαν, πως ε μαλλον απαγορβυτεον το σιδηρον αρπαζεν, και κατα τε πλησιον Φωναν;

5. Λιθωσ ολοκληρωσ οικοδομησαι το δυσιασηριον Κυριω τω Θεω σα, και ανοισαισ επ αυτω ολοκαυτωμα Κυριω τω Θεω σα.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Λιθοι δη εν η ημεις αυτοι, πλω ολόκληροι η απληγεις. οι γαρ αυτον, ως εφλω, δωδιαζοντες τον Χρισον, ολοτελη ποιουντα της εαυτων διανοιας τλω καθιερωσιν, ε μεμερισμω προς τα αν κοσμω; δε μλω τα εκ της βεβηλεσ η βδελυρασ αμαρτιασ ετι Φορυντες τραυματα. αλλ ωπερ εν αν αμερισωσ ο Χρισωσ, ετω και ετοι μονοτροποι τε και αληθεισ. (1)

ζ. (2) Καυ Φαγη, και εμπληοθησ εν αι, και διφρανθησ εναντι Κυριεσ τε Θεω σα.

* * ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τοις γαρ εις τετο λοιπον αφιγμωσισ οκλειαισ, ως δωδιαζεν δωιαοται τον Χρισον, αρμοσειε η σφοδρα εικοτωσ και το της ιερωσ και θειασ αναπιμπλαοται τροφησ, και μλω και δωφρανεοται νοητωσ αν οφθαλμοισ τε Θεω. διαπεραίνεται δε και τετο ταίσ μυσικαισ οβλογλαισ κεχηρημωων αν Εκκλησιαίσ των πεπισοκοτων εις τον Κυριον ημων Ιησυν τον Χρισον.

η. Καυ γραφεισ επι των λιθων τετων παντα τον νομον τετον σαφωσ σφοδρα.

θ. Καυ ελαλησε Μωυσησ και οι ιερεισ οι Λωιται παντι τω λαω, (3) λεγοντες, σιωπα και ακε Ισραηλ εν τη ημερα ταυτη γεγονασ εις λαον Κυριω τω Θεω σα, Καυ εισακησ

Α της Φωνησ Κυριεσ τε Θεω σα, και ποιησαισ πασασ τασ εντολασ αυτε, και τα δικαιωματα αυτε, α εγω εντελλομαι σοι σημερον.

** ΦΙΛΩΝΟσ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εισι μιν εν, οισ ακειν, αλλ ε λεγειν δωπρεπεσ; εφ ων λεγεται, σιωπα η ακε; παγκαλον παραγγελμα. κακισον γαρ και θρασυτατον αμαθια, ησ πρωτον μιν εν αν ακοησ (4) ησυχια; δωυτερον δε προσοχη των αξιον τι ακοησ προφερομεων. μηδεις μιντοι νομισατω τετο αυτο μονον εμφαινεοται δια τε, σιωπα και ακε; αλλα η προτρεψαοται δωατωτερον ετερον. ε γαρ παραινε γλωσση μονον σιωπαν, η ωσιν ακειν, αλλα και ψυχη ταυτα παθειν αμφοτερα. πολλοι γαρ επ ακροασιν ηκοντες τιωσ. εκ ελληλυδασι ταίσ διανοιαίσ, αλλ εξω πλανωνται, και μυρια περι μυριων εαυτοισ διεξερχοντα. Καυ μετ ολιγα. Εαν εν μηδενι των εξωθεν επιφοιτωνων, η ανδον ταμιδομεων πραγματοων, ο νεσ αξιωθη προσομιλειν, αλλ ηρεμιαν αγαγων και ησυχιασ, εαυτον αποτεινη προς τον λεγοντα, σιωπησασ κατα το Μωυσεωσ παραγγελμα, δωησεται μετα της πασησ προσοχησ ακροασαοται, ετέρωσ δε εκ αν ισυση. τοις μιν εν αμαθεισ συμφορον ησυχια. τοις δ επισημησ εφιεμωιοισ, και αμα Φιλοδεαποτοισ, αναγκαιοτατον η παρησηια κλημα.

Γ Δ λεγεται γεν εν Εξωδω, Κυριωσ πολεμησει Εξωδ. 14. 14, 15. υπερ ημων, η ημεις σιγησεται. και χρησμοσ δωδυσ υποκειται τοιωσ δε, και ειπε Κυριωσ προς Μωυσιω, τι βοωσ προς με; ως δεον και σιωπαν τεσ μηδεν αξιον ακοησ ερυντασ, η λεγειν τεσ ερωτι σοφιασ Θεω πεπισοκοτωσ, και μη μονον λεγειν σιω ηρεμια, αλλα και μετα κραυγησ μειζονωσ εκβοαν, ε σωματι και γλωτλη, δι ων αερα

Ε λογωσ εχει σφαιρωμενον αιδητον ακοη γλυεοται, αλλα τω παμμεσω και μεγαλοφωνοτατω Φωνησ οργανω, ε θυητοσ μιν ακροατησ εδεις, ο δε αγκνητοσ η αφθαρτοσ μωωσ.

ια. Καυ ενετειλατο Μωυσησ τω λαω εν τη ημερα εκεινη, λεγων,

ιβ. Ουτοι εησοντα οβλογειν τον λαον εν ορει Γαριζειν διαβαντες τον Ιορδανω, Συμεων, Λωι, Ιδαω, Ισραηλ, και Βενιαμιν. Καυ ετοι εησοντα επι της καταρας εν ορει Γεβαλ, Ρεβαμ, Γαδ, και Ασηρ, Ζαβελων, Δαν, και Νεφθαλειμ.

Ζ ιγ. σαχαρ, και Βενιαμιν. Καυ ετοι εησοντα επι της καταρας εν ορει Γεβαλ, Ρεβαμ, Γαδ, και Ασηρ, Ζαβελων, Δαν, και Νεφθαλειμ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τι δηποτε καταραισ αυτεσ η οβλογλαισ υπεβαλεν; Ο δεαποτησ Χρισωσ τα τελεια μαθηματα τοις τελειοισ

(1) Μετα τετο παρα τοις κωδ. και τα δε κωτα. Τιω αρμοτλισαν εχεν ερμωειαν τετι το κωλαιον αν τοις εις τλω Εξωδω ειρημωιοισ. δωησεται δε ταυτα αν σελ. 784, και 785. της δε της βιβλ. (2) Καυ θυσεισ εκω θυσιαν σωτηριεσ και φαγη. αν ειρημ. εκδωσ. και ο Κυριω. αν Τομ. 1. μερ. 1. σελ. 42 (3) Παντι Ισραηλ. αν ειρημ. εκδωσ. (4) Ακωσ, ορθωσ. αν ταίσ σημειωσ. ταίε αν σελ. 474. τε 1. Τομ. της τε Μαγγ. εκδωσ.

ἐπαγγελῶν, βασιλείαν μὲν ἑρανῶν τοῖς ταῦτα πληροῦσιν ὑπέχετο, ἠπέλησε δὲ τοῖς παραβαίνουσι γένουσαν. Ἰσραηλῶσι δὲ χαμαιπετέες ἔχουσι καὶ χαμαίζηλον φρόνημα, τὰς τῆ γῆ προσηκείας ἀράς καὶ ὄβλογίας ἀπένειμν. οἱ γὰρ μηδὲ τοῖς ὀραμένοις πισθόσαντες θαύμασι, πῶς ἂν ἐδέξαντο τὰ τῶ μέλλοντι βίῳ προσήκοντα; ἐπισημιώσασθαι δὲ χρὴ, ὡς τὰς μὲν ὄβλογίας τὰς ἐκ τῶν ἐλθούδερων βεβλασηκείαις φυλαῖς ἀπείναιμε, καὶ τὴν ἱερατικῶν ἀταῦθα τῶ λαῷ σωτηρίδμησε, καὶ τὴν τῆ Ἰωσήφ διπλῶ ἔσαν, ὡς μίαν προσέταξεν ὄβλογεῖν. τὰς δὲ κατάρας τοῖς ἡμιδέλοις ἐκλήρωσε, σωματάξας αὐτοῖς διὰ τὸν τῶν φυλῶν ἀριθμὸν, τὸν Ῥεβίμ καὶ τὸν Ζαβελών· τὸν μὲν ὡς ἀμαρτία περιπεπλωκότα, τὸν δὲ ὡς ἔλατον τῶν τῆς Λείας ἡν. ἐπαρῶσθαι δὲ πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐκέλευσε τοῖς εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖσι, καὶ τὰ χειροποίητα προσκωῖσιν ἀγάλματα. εἶτα τοῖς εἰς πατέρας παρανομοῖσι. μετὰ γὰρ τὰ θεῖα δίκαιον θεραπύειν τέτρεσ δι' ὧν εἰς τὸ εἶναι παρήχθημεν. εἶτα τοῖς ἐπικερτομοῖσι τοῖς τὸ βλέπειν ἀφρημένοις, καὶ τῆς ὀβείας αὐτὸς ἐκλέπειν ὁδὸν πειρωμένοις· καὶ ἀπαξάπλωσ τοῖς τὰς προειρημένας παραβαίνουσιν ἀτολάς. ταῦτα δὲ τῶν ἱερέων λεγόντων, ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἐπιλέγειν, γένοιτο οἶον ὑπογραφή τινὰ γραμματεῖς ταύτην παρ' αὐτῶν κομιζόμενος τῶ φωνῶ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὅσα φυλαί, ἀφ' ἧ ἐξήλθον ἐξ Αἰγύπτου ἠδοκίμησαν παρὰ Θεῶν, ἐπὶ τὸ ὄβλογεῖν τάττονται. ὅσα δὲ ἐπλασαν, ἐπὶ τὸ καταράσασθαι.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΛΟΥΓΔΟΥΤΩΝ. Ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς προετυπώθη, καὶ ἐπεγνώθη, καὶ ἐγεννήθη. ἐν μὲν γὰρ τῷ Ἰωσήφ, προετυπώθη· ἐκ δὲ τῆ Λουῖ καὶ τῆ Ἰσάα, τὸ κατὰ σάρκα, ὡς βασιλὸς καὶ ἱερεὺς, ἐγεννήθη· διὰ δὲ τῆ Συμεῶν, ἐν τῷ ναῷ ἐπεγνώθη· διὰ δὲ τῆ Ζαβελών, ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐπισθῶθη, ὡς φησὶν ὁ Προφήτης· γῆ Ζαβελών· διὰ δὲ τῆ Βεριαμίν, τῆ Παύλα, εἰς πάντα τὸν κόσμον κηρυχθεῖς, ἐδοξάσθη.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρατηρητέον, ὅτι οἱ ὄβλογεῖν προσηκείαι ἀπὸ τῶν ἐλθούδερων γυναικῶν καὶ συγγενῶν τῆ Ἰακώβ ἐγεννήθησαν αὐτῶ· οἱ δὲ καταράσασθαι ἀφορισθέντες ἀπὸ τῆ ὄρας Γεβαλ, ἀπὸ τῶν παιδικῶν ἦσαν, πλὴν τῆ Ῥεβίμ καὶ τῆ Ζαβελών. τέτακται δὲ ὁ Ῥεβίμ μετὰ τῶν καταρωμένων, ὡς κεκατηραμένος ὑπὸ τῆ πατρός. εἰ δὲ καὶ τὸν Λουῖ κατηράσασθαι, ἀλλὰ λελύτρωται αὐτὸς τῆ ἱερατικῆ ἀξία, μάλιστα γὰρ ἱερέως ἐστὶ τὸν λαὸν ὄβλογεῖν. ἀλλὰ καὶ ὁ Συμεῶν, ὡς ἐν μέσῳ τῆς αὐτῆς φυλῆς οἰκήσας, καὶ ὡς μελὸς αὐτοῦ γεγονώς, διὰ τῆ ὄρας Ἰσάα, ἐκείνῳ αὐτὸς ἀριθμεῖται.

Α. ἰδ. Καὶ ἀποκριθέντες οἱ Λουῖται ἔρῃσι παντὶ Ἰσραὴλ φωνῆ μεγάλη,

ΙΕ. Ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὅσις ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνδρὸν, βδέλυγμα Κυρίῳ, ἔργον χειρῶν τεχνίτης, καὶ θῆσαι αὐτὸ ἐν ἀποκρύφῳ. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, ἔρεϊ, γένοιτο.

Β. ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. [Ἐπικατάρατος πᾶς ὅσις ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνδρὸν ἔργον χειρῶν τεχνίτης, καὶ θῆσαι αὐτὸ ἐν ἀποκρύφῳ,] ὅτι κακὸν ἑαυτῷ θησαύρισμα διὰ τῆ γλυπτῆ τὸν ἐπακολούθουντα αὐτῷ Δαίμονα ἐπηγάγετο, καὶ κατ' αὐτῆ (1) κακὸν σῴοικον διὰ τῆ Δαίμονος ἐπεσάσατο.

Γ. * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ψυδῆεις περὶ Θεῶν ὑπολήψεις ἔχοντες, τινὰ νοητικῶν εἰδωλολατρείαν εἰδωλοποιούντες ἐν ἑαυτοῖς, τὰ μὴ ὄντα ἔχουσι· καὶ ὑπόδοκοι ἔτοι γίνονται τῆ καλάρῃ τῆ λεγασῆ· ἐπικατάρατος πᾶς ἄνθρωπος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Δ. ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ εἰκὸς ἴω τινὰς φόβῳ τῆς τιμωρίας ἀσπάζειν λαοθάνατον, καὶ ἐν παραβύσῳ καὶ λαοθάνατῶν τὴν ἀσέβειαν ἐπιτηδύειν, πρὸς μείζονα φόβον καὶ ἀπειλῶν τῶν ταῦτα ποιόντων, καὶ ἀράς ὑποβάλλει τὸς ἀμαρτυρῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐργαζομένων. τοιαῦτοί εἰσι καὶ οἱ ὀβείαν ἐπιπλασον ὑποκρινόμενοι, ἄνδρον δὲ τὰ πάθη κατορύττοντες, καὶ ἐν τῷ τῆς διανοίας κινήματι πρὸς πᾶν εἶδος ἀτοπίας ἐκβακχουόμενοι· ἔτοι εἰσιν οἱ ἐν ἀποκρύφῳ τιθεῖτες τὰ εἰδωλα.

Ε. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰδωλα, πᾶσα πεπλασμένη θεολογία. ἀλλ' αἱ μὲν νοερὰ πιδανότητες, καὶ ὀξυτέρως ἀπατήσαι δυναίμεναι, λέγοντο ἂν ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου χωνδύματα· τὰ δ' ἀπιδανῶς ἠλίθια δόγματα, γλυπτά. πλὴν καὶ ταῦτα ἔργα χειρῶν τεχνίτη τροπικῶς λέγεται, τινεῖς μὲν ἐν ἀποκρύφῳ, ὡς ἐν μυστηρίῳ παραδιδόμενα.

Ζ. * * ΝΕΙΛΟΥ. Δοκεῖ δὲ πως ἐναντίον φαίνεσθαι τὸ κατακρύπτειν ἐν Σικημοῖς τὰς Θεῶς, καὶ τὸ τιθεῖν εἰδωλὸν ἐν ἀποκρύφῳ. τὸ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐπαινετὸν, τὸ ἐν Σικημοῖς κατακρύπτειν· τὸ δὲ ψεῦδον, τὸ τιθεῖν εἰδωλὸν ἐν ἀποκρύφῳ. ἔτω γὰρ καὶ μετὰ κατάρας ἔθηκε τῆτο, εἰπὼν· ἐπικατάρατος ὁ τιθεὶς εἰδωλὸν ἐν ἀποκρύφῳ. ἐταῦτον γὰρ ἐστὶν ἐν γῆ πρὸς τὸ παντέλες κατακρύπτειν, καὶ τὸ θῆναι ἐν ἀποκρύφῳ. τὸ μὲν γὰρ ἐν γῆ κατακρυφθῆν, καὶ μηκέτι τῆ αἰδήσει φαινόμενον, τῷ χρόνῳ καὶ τῆς μνήμης ἀπαλείφεται· τὸ δὲ ἐν ἀποκρύφῳ τεθῆν, τὰς μὲν ἔξωθεν ἴσως λαοθάνατι, παρ' αὐτῆ δὲ τῆ τεδεικόςτος ὀρώμενον σιωπῶς, τὴν μνήμην ἀνάκαινίζει, ἀγαλματοφορέμενον λαοθάνατος. πᾶς γὰρ λογισμὸς αἰσχροῦ μορφοῦμενος ἐν τῇ διανοίᾳ, γλυπτὸν ἐστὶν ἀποκρύφον. ἔτω γὰρ αἰσχυνῆ

(1) Καὶ κατάραν σῴοικον. ἐν Τόμ. Ι. σελ. 559. τῆς ἐν Παρισ. ἐκδόσεως.

αἰχωρή ἐσὶν εἰς μέσον προδῆναι τὰς τοιαύ-
 τας ἐννοίας. ἐπισφαλές γένεσθαι τὸ ἐν ἀπο-
 κρύφῳ θῆναι γλυπτόν, ἐπισφαλέςερον
 δὲ τὸ ἐπακολοθεῖν καὶ ἐκζητεῖν τὰς ἤδη
 ἐξαφανισθείσας μορφάς, διχερῶς τῆς δια-
 νοίας πάλιν ῥεπέσας ἐπὶ τὸ ἐκβληθὲν πά-
 ρος, καὶ τῶν τῶν εἰδώλων πλάσιγχα ἐπι-
 ἐπιβριθῆσας ἕως ἔδαφος. τοιαύτη γὰρ ἡ
 ἔξις ὀξυρρέπης τίς ἐστὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ
 ἄγαν ὀκώλως, εἰ ἀμελοῖτο, ἐπὶ τάναν-
 τία ταλαντοῦσα.

15. Ἐπιπατάρατος ὁ ἀτιμάζων
 πατέρα αὐτῆ ἢ μητέρα αὐτῆ. καὶ
 ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.

16. Ἐπιπατάρατος ὁ μετατιθεῖς
 ὄρια τῆ πλησίον. καὶ ἐρῶσι πᾶς ὁ
 λαός, γένοιτο.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπιπατά-
 » ρατος ὁ μετατιθεῖς ὄρια τῆ πλησίον. κα-
 » λεί δὲ πλησίον καὶ ἐγγύς τὸ ἀγαθόν. ἔ γὰρ
 ἀπεινά, Φησὶν, εἰς ἕρανὸν εὐδὲ πέραν θα-
 λάττης ἀφικέσθαι δεῖ, κατὰ ζήτησιν τῆ
 καλῆ ἐγγύς γὰρ καὶ πλησίον ἴσασθαι ἐκάσῳ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὅρια τῆ πλησίον
 μετατίθει καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ἀληθείας θεογνω-
 σίας καὶ τῆς ἀνθρώπου πολιτείας παρασαλῶν
 τὸν ἐντὸς ὀριζόμενον. καὶ δηλοῖ τὰ ἐπα-
 γόμενα.

17. Ἐπιπατάρατος ὁ πλανῶν τυ-
 φλὸν ἐν ὁδῷ. καὶ ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός,
 γένοιτο.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Τοῖστοί εἰσι καὶ οἱ
 τῆς ἀπὸ εἰδωλολατρίας καὶ τῆς ἐκ περι-
 τομῆς ἐπὶ μυσαρὰς αἰρέσεις ἐφελκόμενοι.
 τυφλὸς γὰρ ὄντας αὐτῆς, καὶ μήπω τὸ
 φῶς τῆς ἀληθείας ἐχρηκότας καὶ τῆς θεο-
 γνωσίας, ἀπατῶσίν τε καὶ πλανῶσιν, ἐτέραν
 ἀντὶ τῆς ἀποσολικῆς ὑποδεικνύτες ὁδόν.

18. Ἐπιπατάρατος ὁς ἀν ἐκκλίνῃ
 κρίσιν προσηλύτῃ καὶ ὀρφανῆ καὶ χή-
 ρας. καὶ ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἀρὰν τίθει-
 σι καὶ τῆς ὡσαύτως ἐκκλίνοντα κρίσιν
 προσηλύτῃ καὶ ὀρφανῆ καὶ χήρας, ἄλλως-
 πως πάλιν τὸ αὐτὸ εἰπών. εἰ γὰρ τὸ ῥη-
 τὸν ἔχει τὸ ὀφέλιμον, ἀλλὰ καὶ ἡ θεωρία
 τὸ ὑψηλότερον. προσήλυτοι γὰρ εἰσιν οἱ
 ἐξ ἐθνῶν εἰσιόντες τῇ ἀγίᾳ τῆ Θεῆ Ἐκκλη-
 σία. ἔτοι καὶ ὀρφανοὶ κυρίως εἰσὶν, ἀπο-
 ταξάμενοι μὲν τῷ ἑαυτῶν πατρὶ τῷ Σατα-

» νᾶ, μηδέπω δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐνδυσάμενοι, ἀλλ'
 ἔτι κατηχεμένοις ἐναρίθμιοι. ὁμοίως δὲ
 καὶ ἔτοι χήραί εἰσιν, ἀποσραφείσαι μὲν τὸν
 ἐγκαταπεύροντα αὐτοῖς τὰ τῆς ἀπωλείας
 σπέρματα, ἔπω δὲ τῷ Χριστῷ ἀρμοσθέντες,
 » ὡς ἀγνή παρθένος, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπό- » Κορ. 11. 2.
 » σολον. οἱ ἐν ἐκκλίνοντες τῷ κρίσιν τῆτων,
 καὶ μὴ παραδιδόντες αὐτοῖς ἀνόρθον τὸ
 τῆς ὀυσεβείας μυστήριον ὑπὸ κατάραν εἰσί.
 καὶ τὰ ἄλλα δέ τις φιλοπόνως ἐπεξιῶν, δυ-
 νῆσεται πνευματικῶς θεωρεῖν, σωζομένης
 τῆς ἀρμονίας. (1)

κ. Ἐπιπατάρατος ὁ κοιμώμενος
 μετὰ γυναικὸς τῆ πατρὸς αὐτῆ, ὅτι
 ἀπεκάλυψε συγκαλύμμα τῆ πα-
 τρὸς αὐτῆ. καὶ ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός,
 καὶ γένοιτο. Ἐπιπατάρατος ὁ κοιμώμε-
 νος μετὰ παντὸς κλιώσ. καὶ ἐρῶσι
 κβ. πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. Ἐπιπατάρα-
 τος ὁ κοιμώμενος μετὰ ἀδελφῆς ἐκ
 πατρὸς ἢ μητρὸς αὐτῆ. καὶ ἐρῶσι πᾶς
 κγ. ὁ λαός, γένοιτο. Ἐπιπατάρατος ὁ
 κοιμώμενος μετὰ πενθερᾶς (2) αὐτῆ.
 κδ. καὶ ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. Ἐπι-
 πατάρατος ὁ τύπλων τὸν πλησίον ὀ-
 λῳ. καὶ ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.
 κε. Ἐπιπατάρατος ὁς ἀν λάβῃ δῶρα πα-
 Δ τάξαι ψυχῷ αἵματος ἀθώσ. καὶ
 ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.

κς. Ἐπιπατάρατος πᾶς ἀνθρώ-
 πος ὁς ἐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις
 τῆ νόμῳ τῆ τῆ ποιῆσαι αὐτῆς. καὶ
 ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἐν πᾶσι, κείμε-
 νον παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα, κυρῆται ἀπὸ
 τῆ σαμαρειτικῆ ἀντιγράφου. ἐν ᾧ τὸ χολ'
 ὅπερ ἐστὶ, πᾶσιν, ἢ πάντα φερόμενον
 εὔρομεν. οἷς σινάδει καὶ ὁ Ἀπόστολος, λέ-
 » γων. ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμῳ εἰσὶν, ὑπὸ Γαλ. 3. 10.
 κατάραν εἰσὶν. ὅθεν οἱ ἐκ περιτομῆς ἐλέγ-
 χονταὶ ὑπὸ κατάραν ὄντες, τὸ μὴ πάντα
 ποιῆν.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Διὰ Μωσέως πολλὰ
 τῶν ἐν τῷ νόμῳ γράψαντος, ἀνθὲ τῆ προ-
 δῆναι τῷ ἀπειλῷ κατὰ τῆ παραβαίνον-
 τος ἢ ἀμελῆντος, γενικῶ κατὰ πάντων
 Ζ ἐπήγαγε τῷ κατάραν, ἥτις ἐστὶ τῆς δαινο-
 τᾶτης τιμωρίας προκαταρκτικῆ, εἰπών
 » ἐπιπατάρατος πᾶς ὁς ἐκ ἐμμένει πᾶσι τοῖς
 » γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τῆ νόμῳ τῆ.

(1) Τα αὐτὰ σιωπομότες, καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Δύγ. κώδ.
 (2) Μετὰ νύμφης αὐτῆ: καὶ ἐρῶσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. ἐπιπατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ τῆς ἀδελ-
 φῆς τῆς γυναικὸς αὐτῆ. καὶ ἐρῶσι, κλ. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

Κ Ε Φ. Κ Η.

α. **Κ**αὶ ἔσοι ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν τὴν ἡμετέραν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, εἰὰν ἀκοῇ ἀκέρσητε τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆ Θεοῦ ὑμῶν, φυλάσσει καὶ ποιῆν πάσας τὰς ἐντολάς αὐτῆ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, καὶ δώσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ ἔξουσιν ἐπὶ σὲ πάσαι αἱ δὺλογίαι αὐτῶν, καὶ δρῆσασί σε. εἰὰν ἀκοῇ εἰσακήσῃ τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆ Θεοῦ σου,

γ. Εὐλογημένος σὺ ἐν πόλει, καὶ δὺλογημένος σὺ ἐν ἀγρῶ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Πόλις καὶ ἀγρὸς εἴη ἂν ἡ Ἐκκλησία τῆ Θεοῦ, ἐν ἣ καὶ κατὰ Θεόν τις ἀνασρέφεται, καὶ πολιτεύεται, καὶ σπείρει, καὶ θερίζει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον. (1)

δ. Εὐλογημένα τὰ ἔγγραμμα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σου, καὶ τὰ βεκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὰ ἔγγραμμα τῆς κοιλίας σου, ἐκ ἄλλο τι νομίζομεν εἶναι, ἢ τὰς καρπὸς τῆς ψυχῆς, ἢ τοὺς θεοσεβεῖς λογισμῶν. ἀπὸ γὰρ τῆ φόβου σου, Κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν, καὶ ὠδινήσαμεν, καὶ ἐτέκομεν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τὰ βεκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου. Ταῦτα ὡς καθαρὰ καὶ εἰς θυσίαν δεκτὰ δὺλογεῖ. (2)

ε. Εὐλογημένοι αἱ ἀποθήκαι σου, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματα σου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀποθήκαι Φησὶν, Ματθ. 6. 20. ἐκ ἐνθά σῆς ἀφανίζεις, ἐδ' αἷς κλέπτει διορύττεις, ἀλλὰ τὰς ἀπαγύσας ἡμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐγκαταλείμματα δὲ, τὰ μέλλοντα καὶ τὰ ἔσχατα. ἔτω γὰρ ἐξέδωκαν οἱ λοιποὶ, ἐν τῷ, τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθροῦθησόνται, ἐν ἧ ψαλμῶ λεγόμενον.

ς. Εὐλογημένος εἶ (3) ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι σε, καὶ δὺλογημένος εἶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε.

Β. ΑΔΗΛΟΥ. Τοῖτόν ἐστι καὶ τὸ ὑπὸ τῆ Δαβὶδ, Κύριος φυλάξει τὴν εἰσοδὸν σου, καὶ τὴν ἐξοδὸν σου. εἰσοδος δ' ἂν εἴη καὶ ἡ εἰς τὴν αἰληθῆς δόσεβείας ἀποφυγή, καὶ ὁ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆ Θεοῦ γινόμενος πόλεμος· καὶ πάλιν ἡ ἀπαρασάλατος τῆς γνώσεως τῆ Θεοῦ φυλακῆ, καὶ ἡ πρὸς τῆς ἀδονεζέρεσ συγκατάβασις, χεραγωγῆσα τῆς πρὸς τὰ τελεώτερα. ὅταν καὶ ἐπάγει· παραδώσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου. (4)

ζ. Καὶ παραδώσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου τῆς ἐχθρῶν σου τῆς ἀνθεστηκότας σοι σωτηρημένους πρὸ προσώπου σου· ὁδὴ μίᾳ ἐξελεύσεται πρὸς σὲ, καὶ ἐν ἐπτά ὁδοῖς φέρεται ἀπὸ προσώπου σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθὰ Φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, Κύριος σωτηρίσει τὸν Σατανᾶν Ῥωμ. 16. 20. ὑπὸ τῆς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

Δ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν γὰρ κατὰ σὲ γινομένην αὐτῶν κακὴν συμφωνίαν, καὶ τὴν διαθήκην αὐτῶν, ἡ κατὰ σὲ ἐν ὁμοιοῖα διέδαντο, διασκεδάσει Κύριος, καθὰ Φησὶν ὁ Δαβὶδ, διασκόρπισον ἐθνη τὰ τῆς πολέμου θέλοντα.

η. Ἀποσελεῖ Κύριος ἐπὶ σὲ τὴν δὺλογίαν ἐν τοῖς ταμίαις σου, καὶ ἐν πάσῃ εἰὰν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἡς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν χεῖρα ἡ θεῖα Γραφὴ παραλαμβάνει ἐπὶ πράξεως. σὲ τοίνυν φυλάττοντος τὰς ἐντολάς τῆ Θεοῦ, ἔξεις αὐτὸν σύμμαχον καὶ ἐν τοῖς κατὰ διάνοιαν λογισμοῖς. τὰ γὰρ φανερὰ σὲ ποιῶντος, αὐτὸς τὰ κρυπτὰ καθαρίζει. ἔτω καὶ Δαβὶδ Φησὶν, ἐκ τῶν κρυφίων με καθάρισόν με. (5)

θ. Ἀναστήσαι σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐαυτῷ εἰς λαὸν ἅγιον, ὃν τρόπον ὠμοσε τοῖς πατέρας σου. εἰὰν εἰσακήσῃ τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆ Θεοῦ σου, καὶ πορεύθῃς ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩ.

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (2) Ὅμοιος τοῖς τῆ Προκόπ. τοῖς ἐν τῷ αὐτ. κώδ.
 (3) Εὐλογημένος σὺ. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. ὁμοίως καὶ κατωτέρ.
 (4) Ταῦτά τε καὶ τὰ ἐπόμε. ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. ἔτω· Σωωδαὶ καὶ Δάβιδ, Κύριος φυλάξει τὴν εἰσοδὸν σου, καὶ τὴν ἐξοδὸν σου. δεῖ γὰρ ἀναχωρῆντα τῆς ἀσεβείας, χεραγωγῆσαι πρὸς τὴν εἰρήνην. ἐξίτητον δὲ καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆ Θεοῦ πρὸς πόλεμον. εἰποις δ' ἂν καὶ εἰσοδὸν μου, τὴν ἀκριβοῦς γνώσεως φυλακῆν· ἐξοδὸν δὲ, τὴν πρὸς τῆς ἀδονεζέρεσ συγκατάβασις, ἐξίτητον ὡπερ τῆς ἀκριβοῦς. ὅταν ἐπάγει· παραδώσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου τῆς ἐχθρῶν σου τῆς ἀνθεστηκότας σοι σωτηρημένους πρὸ προσώπου σου, κατὰ τὸ ἀποστολικόν, Κύριος σωτηρίσει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τῆς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.
 (5) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ αὐτ. κώδ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τοῖς δὲ τὰς θείας ἐπιτολάς φυλάττει, τὰς παντοδαπὰς δέδωκεν ὀβλογίας. καὶ τοῖς τὰς πόλεις καὶ τοῖς τὰς κώμας οἰκῶσιν ὀβπαϊδίαν καὶ πολυπαϊδίαν, ποιμνίων καὶ βουκολίων πολυγονίαν, τὴν ἀπὸ γῆς ὀβκαρπίαν, τὴν ἐν εἰρήμῃ διαγωγῆν, τὴν ἐν πολέμοις νίκην, καὶ τὰ τῶν προσόμοια. ταῖς δὲ σωματικαῖς καὶ πνευματικῶν ὀβλογίαν προσέθεικεν· ἀναστήσαι σε Κύριος ἐαυτῷ λαὸν ἅγιον, ὃν τρέπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σε. καὶ τῶν δὲ προσέθεικε τὸν διορισμόν· ἐὰν εἰσακέρης τῆς Φωνῆς Κυρίᾳ τῷ Θεῷ σε, καὶ πορεύθῃς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ. ταῦτα γὰρ οἱ μὲν ὀρῶντες, οἱ δὲ ἀκέρητες φοβηθήσονται, λογιζόμενοι τὴν θείαν κηδεμονίαν, ἧς ἀπολαύετε.

Ρωμ. 9. 4, 5. **ΑΔΗΛΟΥ.** Αὐτοῖς γὰρ ἐδόθη ἡ ἰουδαία, καὶ ἡ διαθήκη, καὶ ἡ λατρεία· ἐξ ἧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς ὀβλογητὸς εἰς τὰς αἰῶνας. Ἰσέον ὡς τὴν αὐτὴν διαθήκην ἀπῆται ὁ Ἰσδρας τὸν Ἰσραὴλ διαθέσθαι πρὸς Κύριον μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς αἰχμαλωσίας μετ' ὑπογραφῶν καὶ σφραγίδων ἱερέων τε καὶ Λαβιτῶν. (1)

ι. Καὶ ὀφρονταί σε πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι τὸ ὄνομα Κυρίᾳ ἐπικέκληταί σοι, καὶ φοβηθήσονται σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡστε γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι λαὸς τῷ Φαραῶ, καὶ ἄλλα ἔθνη βασιλέων ἐτέρων· ἔτω καὶ ὁ λαὸς τῷ Ἰσραὴλ, τῷ Κυρίᾳ ἐχρημάτισεν. Ἰσραὴλ γὰρ ἐστὶ νῦν ὀρῶν Θεόν.

ια. Καὶ πληθύνῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε εἰς ἀγαθὰ ἐπὶ τοῖς ἐργασίαις τῆς κοιλίας σε, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐργασίαις τῶν ἰλιῶν σε, καὶ ἐπὶ τοῖς γεννήμασι τῆς γῆς σε, ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσι σε δέναί σοι.

ιβ. Ἀνοίξαι σοι Κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτῆ τὸν ἀγαθόν, τὸν ἔρῶν, δένασ τὸν ὑετὸν τῆ γῆ σε ἐπὶ καιρόν. ὀβλογῆσαι πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σε. καὶ δανιῆς ἔθνεσι ποίλοις σὺ δὲ ἐ δανιῆ, καὶ ἄρξῃς σὺ ἔθνων ποίλων, σὲ δὲ ἐν ἄρξῃσι.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ τίς ἐστὶν ἔτος [ὁ ἀγαθὸς θησαυρός;] Ἡ παρ' ὧ ἐστὶν οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀποκρυφοί. αὐτὸς γὰρ καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελεῖται, ἦγεν τοῖς Προφήταις δένασ τὸν ὑετὸν τὸν ἔρῶνιον. αὐτὸς γὰρ δώσει χρησότητα. καὶ ἡ γῆ ἡμῶν δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς. Δανιῆς πολλοῖς ἔθνεσι τὸ δεδοκι-

Αμασμένον ἀργύριον, σὺ δὲ ἐ δανιῆ. ἐ γὰρ παρ' αὐτοῖς ἐπισήμη καὶ σῴσεις.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἴρηται μὲν πρὸς τὰς ἡγῆς Ἰσραὴλ, ἀρμόττει δὲ κυρίως τοῖς Χριστῶ μαθηταῖς· ὡς (2) λέγαν αὐτὰς, διὰ τὸ τῆτο ὑπέταξε λαὸς ἡμῖν, καὶ ἔθνη ὑπὸ **Ψαλ. 46. 9.** τὰς πόδας ἡμῶν.

ιγ. Καταστήσαι σε Κύριος ὁ Θεός σε εἰς κεφαλῶν καὶ μὴ εἰς ἔρῶν, καὶ ἔσῃ τότε ἐπάνω καὶ ἐν ἔσῃ ὑποκάτω. ἐὰν εἰσακέρης τῶν ἐντολῶν Κυρίᾳ τῷ Θεῷ σε, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον φυλάσσειν καὶ ποιῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ μὲντοι γενέσθαι εἰς κεφαλῶν καὶ μὴ εἰς ἔρῶν, ἀρχόντα λέγει καὶ μὴ δευδόντα. τῆτο γὰρ ἐπήγαγε· καὶ ἔσῃ τότε ἐπάνω, καὶ ἐν ὑποκάτω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ζητήσῃ ἀξιον, τὶ δήποτε ἐπὶ μὲν τῶν ἀρῶν τὸ, γαίοντο γαίοντο. ἐπεφύετο· ἐπὶ δὲ τῆς ὀβλογίας· ἔδαμῶς; Ἄλλ' ὁ Ἀπόστολος ἡμῖν τὸ ζητέμενον λυε λέγων· ὅτι ὁ τῷ Θεῷ ἡγῆς ἐκ ἐγενετο καὶ καὶ ἐ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ὅσα γὰρ ἐπαγγελία Θεῷ, ἐν αὐτῷ τῷ καὶ ἐ. διὰ τῆτο ἀμῶν. αὐτὸς ἐν ἐστὶν ὁ ὀβλογῆσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ ὀβλογία πνευματικῆ. (3)

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἀναξίως ἐαυτὰς ἐποίησαν τῶν ἐπαγγελιῶν, ἦλθον ἐπὶ τὰς μακαρίους Ἀποστόλους, δι' ἐκείνων δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς τὰς ἐχρηκότας τὸν Χριστὸν κεφαλῶν· τὰς δὲ μὴ πισύσαντας, κατέστησεν εἰς ἔρῶν. ἔθῃκε γὰρ αὐτὰς νῶτον, ὡς φησὶν **Ψαλ. 20. 12.** ὁ μακάριος Δαβίδ.

ιδ. Οὐ παραβήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν λόγων, ὧν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον δεξιά ἢ ἀριστερά, πορεύεσθαι ὀπίσω Θεῶν ἐτέρων λατρεύειν αὐτοῖς.

15. Καὶ ἔσομαι ἐὰν μὴ εἰσακέρης τῆς Φωνῆς Κυρίᾳ τῷ Θεῷ σε, φυλάσσειν καὶ ποιῆν πάσας τὰς ἐντολάς αὐτῆ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ ἐλδύσονται πρὸς σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὐτῆ, καὶ καταλήφονται σε. Ἐπικατάρατος σὺ ἐν πόλει, καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν ἀγρῷ. Ἐπικατάρατοι αἱ ἀποθῆκαί σε, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματα ἡ σῆ. Ἐπικατάρατα τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας σε, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σε, καὶ τὰ βουκόλια τῶν βουῶν σε, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σε.

16. Ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι σε, καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε.

17. Ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι σε, καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε.

κ. Ἐξ

(1) Λαβιτῶν καὶ ἀρχόντων ἐ τῷ β' βιβλίῳ. ἔθῃ δὲ δοκεῖ νῦν ἀντέχειν τῷ νόμῳ διὰ τὸν φόβον παραβάσεως· ἀγνοῦντες ὅτι Χριστὸς ἡμᾶς ἠλυθέρωσεν ἐκ τῆς κατάραι τῷ νόμῳ, γαίοντος ὑπὲρ κατάραι. καὶ ταῦτα κατὰ τὴν τῆς Αὐγ. κῶδ τῶ καὶ τὰ πρότερα πλατύτερ. περιέχοντι.
 (2) Αὐτὸς γὰρ κατέστησεν ἀρχόντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. οἱ καὶ φασιν, ὑπέταξε, κτ. ὁ αὐτ. κῶδ.
 (3) Τὰ αὐτὰ ἐ ἐπιτομῆ καὶ ὁ Προκόπ. ἐ τῶ αὐτῶ κῶδ.

Kkk kK

κ. Ἐξαποσείλω Κύριός σοι τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν καὶ τὴν ἀνάλωσιν ἐπὶ πάντα ἃ ἔάν ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου, ὅσα ἔάν ποιῆς, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ἐν τάχει διὰ τὰ πονηρά σου ἐπιτηδύματα, διότι ἐγνατέλειπας με.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τέτο νῦν ἐξαιρέτως Ἄρως 8. 12, τως (1) νοσῶσι. περιδραμῆνται γὰρ Φησι 11. » ζητῶντες τὸν λόγον τῶ Θεῶ, καὶ ἔ μὴ εὐρωσιν. ἔ γὰρ λιμὸν ἄρως αὐτοῖς ἀπειλεῖ, εἰ καὶ τέτο σωέβη ποτέ, ἔδὲ δίψαν ὑδατος, ἀλλὰ λιμὸν τῶ ἀκῆσαι λόγον Κυρία. ἀντὶ δὲ τῶ, ἐκλιμίαν, ὁ Σύμμαχος, ἀχορτασίαν ἐξέδωκε. μελετῶσι γὰρ κενά, μηδενὸς ἀπολαύοντες τῶν λεγομένων.

κα. Προσκοπήσω Κύριος εἰς σὲ τὸν θάνατον, ἕως ἂν ἐξαναλώσῃ σε ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς ἣν σὺ ἐπαπορεύῃ ἐκῆ κβ. κληρονομήσω αὐτὴν. Πατάξαι σε Κύριος ἀπορία, καὶ πυρετῶ, καὶ εἴγῃ, καὶ ἐρεθισμῶ, καὶ φόνῳ, καὶ ἀνεμοφορία, καὶ τῆ ὄχρᾳ, καὶ καταδιώξονται σε ἕως ἂν ἀπολέσωσί σε.

κγ. Καὶ ἔσαι σοι ὁ ἔρανος ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκῆς, καὶ ἡ γῆ ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα πάλιν ἐπιφέρει τὰς ἀράς, τὰναντία τῶν προρρήθαισῶν ἐχῆσας ὄβλογιῶν, ἀγονίαν, δυσκληρίαν, ἐνδειαν, νόσους, τάλαιπωρίαν, λιμὸν, λοιμὸν, πόλεμον, ἥτταν, ἀνομβρίαν, γῆς ἀκαρπύϊαν. τέτο γὰρ ἡ σιδηρᾶ γῆ δηλοῖ, καὶ ὁ χαλκῆς ἔρανος.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἔσαι σοι, Φησὶν; ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς ἔρανος χαλκῆς. τί τέτο λέγων; Τὴν παντελῆ ξηρασίαν καὶ ἐπιλειψιν τῶν ἀερίων ὑδάτων, δι ὧν τῆ γῆ τὸ γόνιμον τῶν καρπῶν εἰσπάρχει.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Θῆσω, Φησὶ, τὸν ἔρανον ὑμῖν χαλκῶν, καὶ τὴν γῆν σιδηρᾶν ἀνιττόμενος τὸ μὴ ἕτερον αὐτῶν τὰ οἰκεία καὶ πρὸς ἄ γέγονεν ἐπιτελέσειν ἔργα. πῶ γὰρ ἡ σιδηρὸς ἐσαχυφύρησεν, ἡ χαλκὸς ὑετὸν ἰώεγκεν, ἂν χρῆια τὰ ζῶα, καὶ μάλιστα τὸ ἐπίκτηρον καὶ πολλῶν ἐπιδέες, ἀνθρώπος. μιλῶει δὲ ἔ μόνον ἀφορίαν καὶ τῶν ἐτησίων ὠρῶν φθορᾶν, ἀλλὰ καὶ πολέμων γενέσεις, καὶ τῶν εἰς τέτοις ἀφορήτων καὶ ἀμυδῆτων κακῶν. χαλκὸς γὰρ καὶ σιδηρὸς πολεμιστηρίων ὄπλων ἔλα.

κδ. Δώη Κύριος τὸν ὑετὸν τῆς γῆς σου κονιορτὸν, καὶ χῆς ἐν τῶ ἔρανε καταβήσεται ἐπὶ σὲ, ἕως ἂν ἐκτριπτε, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε.

» * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Καὶ γῆ τοι κονιορτὸν οἶσαι, καὶ χῆς ἀνωθεν ἐξ

Α ἔρανε καταχθήσεται, βαρύτατον ἐπιφέρων καρπὸν εἰς τὴν διὰ πύγης ἀπώλειαν, ἵνα μὴδὲν παραλειφθῆ τῶν ἐκ ὀλέθρου.

κε. Δώη σε Κύριος ἐπικοπὴν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου· ἐν ὁδῶ μιᾷ ἐξελεύσῃ πρὸς αὐτὰς, καὶ ἐν ἑπτά ὁδοῖς φύξῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἔσῃ ἐν διαπορᾶ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς.

Β * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπικοπὴν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου, τετῆσι θραυόμενον καὶ προσκοπύοντα, [ὡς ἐξέδωκαν οἱ Λοιποί.]

κς. Καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ ὑμῶν κατὰ βρωμα τοῖς πετεινοῖς τῶ ἔρανε, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ἐν ἔσαι κζ. ὁ ἀποσοβῶν. Πατάξαι σε Κύριος ἐν ἔλκει αἰγυπλίῳ ἐν ταῖς ἔδραις, καὶ ψώρα ἀγρία, καὶ κνήφῃ, ὡσε μὴ δύνασθαι σε ἰαθῆναι. Πατάξαι σε Κύριος παραπληξία, καὶ ἀορασία, καὶ ἐκσάσει διανοίας.

κθ. Καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημβρίας, ὡσε ψηλαφῆσαι ὁ τυφλὸς ἐν τῶ σκοτει, καὶ ἐν δροδώσει τὰς ὁδὸς σου. καὶ ἔσῃ τότε ἀδικέμενος, καὶ Δ διαρπαζόμενος πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἐν ἔσαι σοι ὁ βοηθῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τέτο εἰς ἔργον ἐξέβη ἐπὶ τῆς Χρισῶ παρσῆας, πάντων τῶν ἐθνῶν εἰ μεσημβρία φωτὸς διαγόντων, ὁ Ἰσραὴλ εἰ σκοτία τυγχάνει, διὰ τὸ μὴ βελεῖσθαι αὐτὰς καταυγάζεσθαι τῶ φωτὶ τῆς γνώσεως τῶ Χρισῶ. περὶ τῶτων Φησὶν· ὅτι προσήλυτος ὅσις ἐστὶν εἰ σοι, ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἀνω ἀνω, σὺ δὲ καταβήσῃ Ε κατὰ κατὰ· περὶ τῶν ἐξ ἔθνῶν πισυδύσαντων εἰσαργῶς προφητεύων. (2)

λ. Γνωαῖκα λήψῃ, καὶ ἀνῆρ ἕτερος ἔξει αὐτῷ· οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ ἐν οἰκήσεις ἐν αὐτῇ· ἀμπελῶνα φυτεύσεις, καὶ ἔ τρυγήσεις αὐτόν. λα. Ὁ μόχος σου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου, καὶ ἔ μὴ φάγῃ ἐξ αὐτῶ· ὁ ὄνος σου ἤρπασμένος ἀπὸ σῶ, καὶ ἐν ἀποδοθήσεται σοι· τὰ πρόβατά σου δεδαμένα τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἐν ἔσαι σοι ὁ βοηθῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπάλα τὰ εἰς πολιορκία γνώμενα· γνωαῖκα λήψῃ, καὶ ἀνῆρ ἕτερος ἔξει αὐτῷ· οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ ἐν οἰκήσεις εἰ αὐτῇ· ἀμπελῶνα φυτεύσεις, καὶ ἔ τρυγήσεις αὐτόν. ὁ μόχος σου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου, καὶ ἔ μὴ φάγῃ ἐξ αὐτῶ. καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τὴν αὐτῷ τετοις ἔχει διανοίαν.

λβ. Οἱ

(1) Διαφερόντως. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως ὁ Προκόπ. εἰ τῶ αὐτ. κώδ.

λβ. Οἱ υἱοὶ σὲ καὶ αἱ θυγατέρες-
 σε δεδομένοι ἔθνη ἑτέρω, καὶ οἱ ὀφ-
 θαλμοὶ σὲ ἐκ ὄψοντα (1) σφαιε-
 λίζοντες εἰς αὐτὰ, καὶ ἐκ ἰχύσει ἡ
 λγ. χεὶρ σὲ. Τὰ ἐκ Φόρτιά τῆς γῆς σὲ,
 καὶ πάντας τὰς πόλεις σὲ Φάγεται
 ἔθνος, ὃ ἐκ ἐπίσασα· καὶ ἔσῃ ἀδι-
 κήμενος ἢ τεθραυσμένος πάσας τὰς
 λδ. ἡμέρας. Καὶ ἔσῃ παράπληκτος διὰ
 τὰ ὄραματα τῶν ὀφθαλμῶν σὲ ἅ
 λε. βλέψη. Παλάξαι σε Κύριος ἐν ἔλκει
 πονηρῶ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰς
 κνήμας, ὥσε μὴ διώσασθαι ἰαθῶμαι
 ἀπὸ ἰχθύος τῶν ποδῶν σὲ ἕως τῆς κο-
 λς. ρυφῆς σὲ. Ἀπαγάγοι Κύριός σε καὶ
 τὰς ἀρχοντας σὲ, ἅς εἰν καταθήσῃς
 ἐπὶ σεαυτὸν, εἰς ἔθνος ὃ ἐκ ἐπίσασα
 σὺ καὶ οἱ πατέρες σὲ, καὶ λατρύσεις
 ἐκῆ Θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις ἢ λίθοις.
 λζ. Καὶ ἔσῃ ἐκῆ ἐν ἀνίγματι καὶ ἐν πα-
 ραβολῇ ἢ ἐν διήγηματι ἐν πᾶσι τοῖς
 ἔθνεσιν, εἰς ἅς ἂν ἀπαγάγῃ σε Κύ-
 λη. ριος ἐκῆ. Σπέρμα πολὺ ἐξοίσεις εἰς
 τὸ πεδῖον, καὶ ὀλίγα ἐσοίσεις, ὅτι
 λθ. κατέδετα αὐτὰ ἡ ἀκρίς. Ἀμπελῶ-
 να φυτεύσεις καὶ κατεργᾶ, καὶ οἶνον
 ἔπιεσας, ὅτι καταθάγεται αὐτὰ ὁ
 μ. σκώληξ. Ἐλαῖα ἐσονταί σοι ἐν πᾶ-
 σι τοῖς ὄρεσι σὲ, καὶ ἔλαιον ἔχρησῃ,
 μα. ὅτι ἐκρηῖσεται ἡ ἐλαία σὲ. Ὑἱοὶ ἢ
 θυγατέρας γεννήσεις, ἢ ἐκ ἔσονταί-
 σοι, ἀπελεύσονται γὰρ ἐν αἰχμα-
 μβ. λωσίᾳ. Πάντα τὰ ξυλινά σὲ, καὶ
 τὰ γεννήματα τῆς γῆς σὲ ἐξαναλώ-
 σει ἡ ἐρυσίβη.

μγ. Ὁ προσήλυτος ὃς ἐστὶν ἐν σοὶ
 ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω ἄνω, σὺ δὲ
 καταβήσῃ κάτω κάτω.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ μὲν ἔπη-
 λυς ἄνω ταῖς δόρυχαις μετέωρος ἀρθεῖς
 περίβλεπλος ἔσῃ, θαυμαζόμενος καὶ μα-
 καρῖζόμενος ἐπὶ δυσὶ τοῖς καλλίστοις, τῷ τε
 αὐτομολῆσαι πρὸς Θεὸν, καὶ τῷ γέρας
 λαβεῖν οικειότατον, τὴν ἐν ἔρανῳ τάξιν
 βεβαίαν; ἢ ἢ δέμεις εἰπᾶν· ὁ δ' ὀπατρι-
 δης παρακόψας τὸ νόμισμα τῆς δόρυχαις,
 ὑποσυρήσεται κατωτάτω, πρὸς αὐτὸν τάρ-
 ταρον ἢ βαδὺ σκότος ἀνεχθεῖς· ἵνα ταῦ-
 τα ὄρωντες τὰ παραδείγματα πάντες ἄν-
 θρωποι, σωφρονίζωνται· μανθάνοντες ὅτι
 τὴν ἐκ δυσγενείας ἀρετῶν Φυομελίω Θεὸς
 ἀπαύξεται, τὰς μὲν ῥίζας ἐὼν χαίρειν, τὸ

Α δὲ σελεχῶθεν ἔρνος, ὅτι μετέβαλον ἡμε-
 ρῶθεν πρὸς ὑκαρπίαν, ἀποδεχόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προσίθησι δὲ καὶ ἐλ-
 κῶν ἀπειλὰς, ἢ παθημάτων διαφορὰς, ἢ
 ἀνδραποδισμὸς, καὶ τὸ πάντων χαλεπώ-
 » τaton, ὁ προσήλυτος, φησὶν, ὅσις ἐσί σοι
 » ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω, σὺ δὲ καταβήσῃ
 » κάτω. ἀντίκειται δὲ διὰ τῶν τῶν ἔθνων
 τὴν ὑσέβειαν, καὶ τὴν αὐτῶν ἀπιστίαν.

Β * * ΝΕΙΛΟΥ. Βλέπε μοι τὰς ἐξ Ἐ-
 βραίων πισθόντας, πῶς προσέρχονται τῷ
 κηρύγματι τῶν Ἀποστόλων, ἢ νοήσεις πῶς
 οἱ πρῶτοι δούτεροι ἀποδείκνυλαι ἵνα πλη-
 ρωθῇ ὁ λόγος τῆ Μαυσέως προφητείας
 » τος τοῖς ἀπογόνοις τῆ Ἀβραάμ, καὶ λέ-
 » γοντος· ὅτι ἔσαι ὁ προσήλυτος ὁ ἐν σοὶ
 » ἄνω ἄνω, σὺ δὲ κάτω κάτω. ἐκεῖνος ἀρ-
 » ξῆσῃ, σὺ δὲ ἀρχθήσῃ. ἐκεῖνος γενήσε-
 » ται εἰς κεφαλὴν, σὺ δὲ εἰς ἔραν. προσή-
 Γ λυτον δὲ φησι τὸν ἐξ ἔθνων τῷ Χριστῷ πε-
 πισθόκοτα λαόν.

μδ. Αὐτὸς δανιῖ σοι, σὺ δὲ τῆτω
 ἔ δανιῖς· ἔτος ἔσαι κεφαλῇ, σὺ δὲ
 με. ἔσαι ἔρα. Καὶ ἐλεύσονται ἐπὶ σὲ
 πᾶσαι αἱ κατὰρ αὐτὰ, καὶ κατα-
 διώξονται σε, καὶ καταλήψονται σε,
 ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν
 ἀπολέσῃ σε, ὅτι ἐκ ἐσθήσῃς τῆς
 Δ Φωνῆς Κυρία τῆ Θεῶ σὲ, τῆ Φυ-
 λάσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτῆ, ἢ τὰ
 δικαιώματα αὐτῆ, ὅσα ἐνετείλατό-
 μς. σοι. Καὶ ἔσαι ἐν σοὶ σημεῖα, καὶ τέ-
 ρατα ἐν τῷ σπέρματί σὲ ἕως τῆ αἰῶ-
 μς. νος, Ἄνθ' ὧν ἐκ ἐλάτρεσας Κυρίῳ
 τῷ Θεῷ σὲ ἐν διφροσυῖ καὶ ἐν ἀγα-
 θῇ καρδίᾳ διὰ τὸ πλῆθος πάντων.

Ε μη. Καὶ λατρύσεις ἐκῆ τοῖς ἐχ-
 θροῖς σὲ, οἷς ἀποσελεῖ Κύριος ὁ Θεός-
 σὲ ἐπὶ σὲ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν δίψει, καὶ
 ἐν γυμνότητι, καὶ ἐν θλίψει (2) πάν-
 των· καὶ ἐπιθήσει κλοῖον σιδηρῶν ἐπὶ
 τὸν τραχηλόν σὲ, ἕως ἂν ἐξολοθρεύ-
 μθ. σῃ σε. Ἐπάξει Κύριος ἐπὶ σὲ ἔθνος
 μακρόθεν ἀπ' ἐγκατῆ τῆς γῆς ὡσεὶ
 Ζ ὄρημα ἀετῆ, ἔθνος ὃ ἐκ ἀκῆσῃ τῆς
 ν. Φωνῆς αὐτῆ, ἔθνος ἀναιδῆς προσώ-
 πω, ὅσις ἔ θαυμάσει πρόσωπον πρεσ-
 βυτέρῃ, καὶ νέον ἐκ ἐλεήσει.

ΑΔΗΛΟΥ. Κλοῖος σιδηρῆς ἡ ἐπίμοχ-
 θος δαλῆα, ἢ ἀντὶ ξυλίνων κλοίων καὶ
 ὁ μακάριος Ἰερεμίας ἐαυτῷ ἐπιθεῖναι κε-
 λύεται, τὴν βαρυτάτῃ αὐτοῖς αἰχμαλω-
 σίαν δηλῶν. (3) καὶ οἱ λοιποὶ δὲ Προφῆται
 Kkk kk 2

(1) Βλέπονται. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. ὄψοντα. ἢ τῆ Ἄλλ. (2) Ἐν ἐκλείψει. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.
 (3) Ἀντὶ τῶν ἐπομένων ταῦτα αἰ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. κεῖται· Ἦν καὶ προαναφώνων φησὶ, ἐπάξει Κ
 ἐπὶ σὲ ἔθνος μακρόθεν. ἔτως Ἰερεμίας καὶ οἱ λοιποὶ Προφῆται τὰς Ἀσσυρίους καὶ Βαβυλωνίους ἐδήλουν
 διακόντων τὸ κῆρον δηλῶν καὶ τὸ διωκτὸν ἐπιπέμπει Μαυσῆς, ὡς ὄρημα ἀετῆ. ἀναιδῆς δὲ πρόσωπα δηλοῖ
 τὸ πρὸς μηδεμίαν ἔχειν ἡλικίαν φειδῶ.

τὴν τλιωκαῦτα συμβᾶσαν αἰχμαλωσίαν δη-
 Θρήν. 4. 19. λέντες, ὡσεὶ ὄρμημα ἀετῆ· κῆφοι γὰρ
 » ἐγκύνοντο οἱ διώκοντες· ἔθνος ἀναιδὲς προ-
 σῶπῳ, πᾶσαν ἡλικίαν ἐπίσης ληϊζόμενον,
 καὶ μηδενὸς ποιέμενον Φειδῶ.

να. Καὶ κατέδετα τὰ ἐκγονα τῶν
 κλιωῶν, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς-
 σα, ὡσεὶ μὴ καταλιπεῖνοι σῖτον, οἴ-
 νον, ἔλαιον, βελόλια βοῶν σα, καὶ
 ποιμνία προβάτων σα, ἕως ἂν ἀπο-
 νβ. λήσῃ σε, Καὶ ἕως ἂν ἐκλείψῃ σε ἐν
 πάσαις ταῖς πόλεσί σου· ἕως ἂν κα-
 θαρεθῶσι τὰ τέχη σα τὰ ὑψηλὰ
 καὶ τὰ ὀχυρὰ, ἐφ' οἷς σὺ πέποιθας
 ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῆ σα. καὶ
 θλίψῃ σε ἐν ταῖς πόλεσί σου, αἷς ἔδω-
 κέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου.

νγ. Καὶ φαγῆ τὰ ἐκγονα τῆς κοι-
 λίας σα, κρέα ἡῶν σα καὶ θυγατέ-
 ρων σα, ὅσα ἔδωκε Κύριος ὁ Θεός σου,
 ἐν τῇ σενόχωρίᾳ σα καὶ ἐν τῇ θλίψει
 σα, ἢ θλίψῃ σε ὁ ἐχθρός σου ὁ ἐν ταῖς
 πόλεσί σου.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοσαύτη
 ἐφέξει σπάνις τῶν ἀναγκαίων, ὡσεὶ ἄλλο-
 τρωθεῖτες τῶν, τρέψονται ἐπ' ἀλλη-
 λοφαγίας, ἔ μόνον ἔθνων (1) καὶ μηδὲν
 προσηκόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκειοτάτων
 καὶ φιλάτων. ἄψεται γὰρ καὶ πατὴρ ἢ
 σαρκῶν, καὶ μήτηρ σπλάγχχνων θυγατρὸς,
 καὶ ἀδελφῶν ἀδελφοί, καὶ γονέων παῖδες·
 αἶε δὲ οἱ ἀδυνάεστοι τῶν ὀψωατέρων κα-
 καὶ καὶ ἐπάρατοι τροφῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο καὶ ἐν θρώοις (2) ὁ
 συμπαθέστος ὀδύρεται Προφήτης, καὶ
 εἰς ὑπερον Ἰώσηπος ἰσορεῖ, (3) τὰ τλιωκαῦ-
 τα ὑπὸ Ῥωμαίων συμβάντα τῷ ἔθνῳ ἐκ-
 τραγωδῶν. (4)

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Προεῖπεν αὐτοῖς καὶ
 τὴν ὑπ' Ἀσσυρίων, καὶ Βαβυλωνίων, καὶ
 Μακεδόνων, καὶ τὸ τελευταῖον τὴν ὑπὸ
 Ῥωμαίων γεγεννημένῳ πολυορκίαν, καὶ
 » τῆς πολυορκίας τὰς συμφοράς. φαγῆ γὰρ
 » ἔφη τὰ ἐκγονα τῆς κοιλίας σα, κρέα ἡῶν
 » σα καὶ θυγατέρων σα, καὶ ἐν τῇ θλίψει σα,
 » ἢ θλίψῃ σε ὁ ἐχθρός σου· καὶ τὰλλα ὅσα
 μετὰ τὴν πῆραν ὁ προφήτης Ἰερεμίας
 ἔφη, τὰς θρώους συγγράφων. ἠπέλησε
 δὲ ἔ μόνον ταύτας, ἀλλὰ καὶ ἑτέρας πολ-
 λαπλασίας ἐποίησαν αὐτοῖς τιμωρίας, τὰς
 θείας παραβαίνουσι ἐντολάς.

νδ. Ὁ ἀπαλὸς ἐν σοὶ καὶ ὁ τρυ-
 Φερός σφόδρα, βασιανεῖ τῷ ὀφθαλ-
 μῷ αὐτῆ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ, καὶ τὴν

Α γιωῶνα τὴν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆ, καὶ
 τὰ καταλελειμμένα τέκνα, ἃ ἂν
 νε. καταλειφθῆ αὐτῷ· Ὡσε δὲνα ἐνὶ
 αὐτῶν ἀπὸ τῶν σαρκῶν τῶν τέκνων
 αὐτῆ, ὧν ἂν κατεδίη διὰ τὸ μὴ κα-
 ταλειφθῶαι αὐτῷ μηδὲν ἐν τῇ σενό-
 χωρίᾳ, καὶ ἐν τῇ θλίψει, ἢ ἂν θλί-
 ψώσῃ σε οἱ ἐχθροί σου ἐν πάσαις ταῖς
 νς. πόλεσί σου. Καὶ ἡ ἀπαλή ἐν ὑμῖν καὶ
 Β ἡ τρυφερὰ σφόδρα, ἣς ἔχει πῆραν
 ἔλαβεν ὁ πῆρ αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς
 γῆς διὰ τὴν ἀπαλότητα καὶ διὰ τὴν
 τρυφερότητα, βασιανεῖ τῷ ὀφθαλ-
 μῷ τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν ἐν τῷ κόλπῳ
 αὐτῆς, καὶ τὸν ἡὸν καὶ τὴν θυγατέ-
 νς. ρα αὐτῆς, Καὶ τὸ κόριον αὐτῆς τὸ
 ἐξελεθὸν διὰ τῶν μηρῶν αὐτῆς, καὶ
 Γ τὸ τέκνον αὐτῆς ὁ ἂν τέκη· καταφά-
 γεται γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν ἔνδειαν πάν-
 των κρυφῆ ἐν τῇ σενόχωρίᾳ, καὶ ἐν
 τῇ θλίψει, ἢ ἂν θλίψῃ σε ὁ ἐχθρός-
 νη. σα ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου, Ἐὰν
 μὴ εἰσακῆσθε ποιεῖν πάντα τὰ ῥή-
 ματα τῆ νόμου τῆτος, τὰ γεγραμμέ-
 να ἐν τῷ βιβλίῳ τῆτω, φοβεῖσθαι
 τὸ ὄνομα τὸ ἐντιμον καὶ τὸ θαυμαστὸν
 Δ τῆτο, Κύριον τὸν Θεόν σου.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Βλέπεται εἰπεῖν, ὡς
 ὁ ἐν σπατάλαις καὶ τρυφῆς ἐντετραμμέ-
 νος πονηροῦσεται, καὶ βάσκανον ἔξει ὀφ-
 θαλμῶν, τὰς οἰκείας ὀρῶν κατεδιόντας
 σάρκα τῶν διασωθέντων αὐτοῖς (5) τέ-
 κνων, διὰ τὸ μὴ καταλελειφθῆαι αὐτῶν
 μηδὲν, τὴν εἰδειαν παρακαλέσαι διωάμε-
 νον· καὶ λιμὲ παρανάλωμα γενέσθαι διὰ
 τὴν ἐπικειμένῳ ἀνάγκῃ. ὁμοίως δὲ καὶ
 Ε γιῶν ἐκ τῆς φύσεως ἐπικλινομένη πρὸς
 οἴκλον, γενήσεται τῆς φύσεως ἐπιλήσιμων
 καὶ ἀσυμπαθῆς ἐπὶ τέκνα, καὶ τροφῶν
 ποιήσεται τὸ τικτόμενον.

νθ. Καὶ παραδοξάσαι Κύριος τὰς
 πληγὰς σου, καὶ τὰς πληγὰς τῆ
 σπέρματός σου, πληγὰς μεγάλας
 καὶ θαυμασὰς, καὶ νόσους πονηρὰς
 Ζ καὶ πιάσας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡτὰς σωθήεις, [τε-
 τέει πληγὰς,] ἐπιτείνων, ἢ καινοτέρως
 ἐπινοῶν.

ξ. Καὶ ἐπισρέψαι ἐπὶ σὲ πᾶσαν
 τὴν ὀδύνην Αἰγύπτου τὴν πονηρὰν, καὶ
 διδουλαβῆ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ
 ξα. κολληθήσονται ἐν σοὶ. Καὶ πᾶσαν
 μαλα-

(1) Ὀθνηίων. (ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς ἐν τῇ 430. σελ. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ.) καταλι-
 ἄλλα καὶ τὸ, ἔθνων, ἔ πάντη ἀνοίκισον.

(2) Θρήν. 4. 10.

(3) Ἐν κεφ. 21. τῆ περὶ ἀλώσ. γ. λόγ.

(4) Τὰ αὐτὰ σιωτομῶτερ. καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

(5) Ἰσ. αὐτῶ. σιωτομῶτερ. δὲ ταῦτα ὁ Προκόπ. ἐν τῷ αὐτ. κώδ.

μαλακίαν, καὶ πᾶσαν πληγὴν τῶν
 μὴ γεγραμμένων, καὶ πᾶσαν τῶν γε-
 γραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς νόμου
 τῆς, ἐπάξει Κύριος ἐπὶ σέ, ἕως ἂν
 ξβ. ἐξολοθρεύσῃ σε. Καὶ καταλείψει-
 σε ἐν ἀριθμῷ βραχέων, ἀνθ' ὧν ὅτι
 ἦτε ὡσεὶ τὰ ἄστρα τῆς οὐρανοῦ εἰς πλη-
 θος, ὅτι ἐκείνη ἔσονται τῆς Φωνῆς
 ξγ. Κυρίου τῆς Θεοῦ ὑμῶν. Καὶ ἔσονται ἂν τρέ-
 πον ἠυφρανθῆ Κυρίου ἐφ' ὑμῖν εὖ
 ποιῆσαι ὑμᾶς, καὶ πληθύωσιν ὑμᾶς,
 ἕως ἂν φρανθῆσεται Κύριος ἐφ' ὑμῖν
 ἐξολοθρεύσῃ ὑμᾶς· καὶ ἐξαρθῆσε-
 δε ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς τὴν ἡμέραν ἐπιπορεύ-
 ξδ. δε ἐκεῖ κληρονομήσῃ αὐτῶν. Καὶ
 διασπερῆσεν Κύριος ὁ Θεὸς σε εἰς πᾶν-
 τα τὰ ἔθνη, ἀπ' ἀκριβῶν τῆς γῆς ἕως
 ἀκριβῶν τῆς γῆς, καὶ δαλύσει ἐκεῖ Θεοῖς
 ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις, οἷς ἐκείνη ἠπί-
 σω σὺ καὶ οἱ πατέρες σε.

ξε. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκεῖ-
 νοις ἐκείνη ἀναπαύσει σε, ἕδ' ἕ μὴ γένη-
 ται σάσις τῶ ἴχνει τῆς ποδός σε. καὶ
 δώσει σοι Κύριος ἐκεῖ καρδίαν ἄθυμῶ-
 σαν, (1) καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμούς,
 καὶ τηνομένῳ ψυχῶν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ μὲν προ-
 σιῶν Θεῶν, σάσεως ἐφίεται· ὁ δὲ ἀπαλατ-
 τόμοσος, ἄτε γινέσει τῆς τρεπομένη προ-
 σιῶν, κατὰ τὸ εἶδος φέρεται. διὰ τῆτο
 ,, ἐν ταῖς ἀραιῖς γεγραπταί· ὅτι ἐκ ἀναπαύ-
 ,, σεις, ἕδ' ἕ μὴ γένηται σάσις τῶ ἴχνει τῆ
 ,, ποδός σε· καὶ μικρὸν ὕπερον· ὅτι ἔσται ἡ
 ,, ζωὴ σε κρεμαμένη ἀπέναντι τῶν ὀφθαλ-
 μῶν σε. πέφυκε γὰρ ὁ ἄφρων αἰεὶ περὶ τὸν
 ὀρθὸν λόγον κινέμενος· ἡρεμία καὶ ἀνα-
 παύσει δυσμενῆς εἶναι, καὶ ἐπὶ μηδενὸς ἐσά-
 ,, ναί παγίως καὶ ἐρηρεῖα δόγματος· ἀλλ'
 ὅτι (2) γέν ἀλλοῖα δοξάζει, καὶ περὶ τῶν
 ἀσῶν ἔσιν ὅτε μηδὲν ὡς περὶ αὐτὰς συμβε-
 βηκότος καινοτέρω· τάναντία μέγας καὶ
 μικρός, καὶ ἐχθρός καὶ φίλος, καὶ πάνθ',
 ὡς ἔπος εἶπεν, τὰ μαχόμενα ἐν ἀκαρεῖ
 χρόνῳ γινόμενα, καὶ ἔσιν αὐτῶ ὅπερ ἔφη
 ὁ νομοθέτης, πᾶσα ἡ ζωὴ κρεμαμένη, βᾶ-
 σιν ἐκ ἔχουσα ἀκράδαντον, ἀλλὰ πρὸς τῶν
 ἀντισπώντων μετελκόντων αἰεὶ φορβμένη
 πραγμάτων.

ξς. Καὶ ἔσται ἡ ζωὴ σε κρεμαμένη
 ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σε· καὶ φο-
 βηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ ἕ πι-
 σῶσεις τῆς ζωῆς σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο κατὰ τὸ αἰδηλὸν εἰρη-
 ται μὲν περὶ τῆς ἀπειλαμένης αὐτοῖς συμ-

Α Φορᾶς, καὶ ὡς ἐφ' ἐκάστης ἔξει τὸν θάνα-
 τον παρὰ πόδας τιθέμενον, καὶ μηδεμίαν
 ἐλπίδα σωτηρίας παρεγγυῶντα. τῆτο γὰρ-
 ἐσι τὸ μὴ πισεῦσαι τῆ ζωῆ αὐτῆ. κατὰ
 δὲ τὸ ἀληθῆς νοηθήσεται καὶ περὶ τῆς τῆ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆ εἰπόντος, ἐγώ-
 ,, εἰμι ἡ ζωὴ. κρεμαμένοι γὰρ αὐτὸν ἐπὶ ξύ-
 λῳ θρωῶντες πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐκ ἐπίσθ-
 σαν τῆ ζωῆ. (3)

Β, ** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Μωϋσῆς προαναΦω-
 νῶν, ἔλεγεν· ὄψεσθε τὴν ζωὴν ὑμῶν κρε-
 ,, μαμένην ἀπέναντι ὑμῶν ἐπὶ ξύλῳ. ζωὴ δὲ
 ἡμῶν ὁ ὑπερ ἡμῶν πεπονθῶς, ἵνα τὰ ἡμέ-
 ,, τερα πάθη διαλύσῃ· καὶ θανάτων σαρκί,
 θάνατος θανάτω γένηται, ἵνα τὸ κέντρον
 τῆ θανάτου κλάσῃ, καταβάς εἰς τὰ κα-
 ταχθόνια, ἵνα τῆς ἀδαμαντίνης μοχλῆς
 σωτηρίῃ. ὅπερ ποιῆσας, ἀνήγαγε τῶν
 ψυχῶν τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐκνωσέτε τὸν
 ἄδῳ.

Γ ** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Ὁ σημαίνόμενος ἐκ
 τῶν Γραφῶν ὑπερ πάντων πάσαι, ἐκ
 ἀπλῶς ἀνθρώπος, ἀλλὰ ζωὴ πάντων λέ-
 γεται, καὶ ὁμοίως κατὰ τὴν φύσιν τοῖς
 ,, ἀθρώποις ἐτυγχάνει. ὄψεσθε γὰρ φησι
 ,, τὴν ζωὴν ὑμῶν κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν
 ,, ὀφθαλμῶν ὑμῶν.

ξζ. Τὸ πρῶτ' ἐρεῖς, πῶς ἂν γένοι-
 το ἑστέρας, καὶ τὸ ἑστέρας ἐρεῖς, πῶς
 Δ ἂν γένοιτο πρῶτ'· ἀπὸ τῆς φόβῃ τῆς
 καρδίας σε ἀφοβηθήσῃ, καὶ ἀπὸ τῶν
 δραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν σε ὧν ὄψῃ.

ξη. Καὶ ἀποσρέψει σε Κύριος εἰς
 Αἴγυπτον ἐν πλοίοις, καὶ ἐν τῆ ὁδῶ
 ἡ εἶπα, ἕ προδήσεσθε ἐπὶ ἰδεῖν αὐ-
 τῶν. προδήσεσθε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς
 ὑμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ
 ἐκ ἔσται ὁ κλώμενος.

Ε. ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐχ ὁ Θεὸς τῆτο
 πεποίηκεν, ἀλλ' αὐτοῖ, πῆ μὲν αὐτόματοι
 πρὸς ἐκείνης τὴν συμμαχίαν αὐτῶν αὐτῶν-
 τες κατὰ τῶν Ἀσσυρίων, πῆ δὲ καὶ ὑπὸ
 Νεχαῶ, Φαραῶ, καὶ ἑτέρων βασιλέων
 Αἰγύπτῃ ἀλόντες ὑδραποδίασαν, τῆ Θεοῦ
 μὴ τῆτο θελήσαντος, ἀλλ' ἐκείνων ἐπιπα-
 σαμένων τὰς συμφορὰς. ἐπεὶ καὶ διὰ τῆ
 Προφήτη αἰτιαται αὐτῆς, λέγων· οἱ κα-
 ,, ταβαίνοντες ἐν πλοίοις εἰς Αἴγυπτον τῆ
 ,, βοηθηθῶσιν ὑπὸ Φαραῶ βασιλέως Αἰγύ-
 ,, πτῆ, ἐμὲ δὲ ἐκ ἐπηρώτησαν· καὶ πάλιν, ἱερ. 2. 18.
 ,, τί σοι καὶ τῆ γῆ Αἰγύπτῃ πῆσιν ὕδωρ Γηῶν;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἠπέλησεν αὐτοῖς καὶ
 τὴν Αἰγύπτῃ δαλίαν, ἧς πῆσαν λαβόν-
 τες, ἐναυλον εἶχον τὴν μνήμη. οἱ γὰρ
 ἐξανδραποδίζοντες σε, φησὶν, ἐκεῖνοί σε
 ἀποδώσουσιν.

(1) Καρδίαν ἑτέραν ἀπειθῶσαν. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.
 (2) Ἄλλοτε γέν ἀλλοῖα δοξάζει καὶ περὶ τῶν αὐτῶν ἔσιν ὅτε, μηδενὸς περὶ αὐτὰ συμβεβ. αἰ
 σημαῖσ. ταῖς ἐν σελ. 230. τῆ 1. Τομ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ. αἰ καὶ κατὰ ἀλλῃ.
 (3) Ταῖς αὐτὰ σωτηριώτερον. ὁ Προφῆτ. αἰ τῶ τῆς Αὐγ. κωδ.

Κ Ε Φ. Κ Θ.

α. **Ο**ὗτοι οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο Κύριος Μωϋσῆ σῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν γῆ Μωὰβ, πλὴν τῆς διαθήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν χωρήβ.

* **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** (1) Ταύτας τὰς ἀράς καὶ τὰς δόλοιας τοῖς τέτων ἐκ ἔδωκε πατράσιν. ἔχει τοίνυν ἡ βίβλος αὐτῆ καινύτινα παρὰ τὰς ἄλλας διδασκαλίαν. Ἐπεσημύατο τῆτο καὶ ὁ Προφήτης. πεπληρωκὼς γὰρ τὸν περὶ τῶν ἀρῶν καὶ τῶν δόλογιῶν λόγον, ἐπήγαγεν ἔτσι οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, ὅσα (2) ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ σῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν γῆ Μωὰβ, πλὴν τῆς διαθήκης ἧς ἔθετο (3) αὐτοῖς ἐν Χωρήβ. ἐπειδὴ γὰρ ἤμελλον αὐτὸς εἰσάγειν εἰς τὴν ἐπισημύατο γῆν, ἀναγκαίως καὶ ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελίας προτρέπει, καὶ ταῖς τῶν τιμωριῶν ἀπειλαῖς καταπλήττει, καὶ πάντα κινεῖ πόρον εἰς τὴν τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἰατροείαν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δῆποτε πλείους τῶν δόλογιῶν αἱ ἀράς; Τὴς πονηρὰς οἰκέτας ἔτοσῆτον ὠφελῶσαι αἱ τῆς ἐλευθερίας ἐπαγγελία, ὅσον τῶν μασιγῶν αἱ ἀπειλαί.

β. Καὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς πάντας τὴς υἱὸς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς, ὑμεῖς ἐωράκατε πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, πάντα τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐνώπιον ὑμῶν, Φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς θεράπυσιν αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ γῆ αὐτοῦ, Τὴς πειρασμὸς τὴς μεγάλης ἔς ἴδον οἱ ὀφθαλμοί-σθ, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκείνα, τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν.

γ. **δ.** Καὶ ἐκ ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν (4) καρδίαν εἰδέναι, καὶ ὀφθαλμὸς βλέπειν, καὶ ὠτα ἀκθεῖν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ἐκ ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν (5) καρδίαν εἰδέναι, καὶ ὀφθαλμὸς βλέπειν, καὶ ὠτα ἀκθεῖν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; Ὡς τὸ, **Ρωμ. 1. 28,** παρέδωκεν αὐτὸς εἰς ἀδόκιμον νῦν καὶ, **26.** παρέδωκεν αὐτὸς εἰς πάθη ἀτιμίας καὶ, **Ἐξὸδ. 10. 22.** ἐσκλήρωσε τὴν καρδίαν Φαραὼ. ἀγαθῶν γὰρ αἰτίος ὁ Θεὸς, κακῶν δὲ ἀναίτιος. ἐπιδαίνυσσι γὰρ τὸ πρακτέον, ἀποτρέπει (6) τῶν ἐναντιῶν, ἔβιάζεται δὲ τῶν ἀνθρώπων τὴν γνώμην, ἀλλὰ τῷ αὐτεξέσῳ πα-

ραχωρεῖ. ἐπεὶ ἐν συγχωρεῖ γενέσθαι τὰναντία κωλύσαι δυνάμενος, ἐκ ἀνέχεται δὲ κωλύειν, ἵνα μὴ βία καὶ ἀνάγκη γαίηται τὸ πρακτέον τὸ γὰρ ἐδελῆσιον τῆς ἀρετῆς ἀξιεπαῖνον τὴν συγχώρησιν αἰτίαν ἐκάλεσε. τῆτω ἔοικε τὸ ἐν τοῖς θεοῖς εἰρη-

Β μόνον Εὐαγγελίοις τετύφλωκεν αὐτῶν τὴς **Ἰωάν. 12. 40.**

» ὀφθαλμὸς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν. καὶ μὴ πάντα πόρον ἐκίνησεν, ὥσε αὐτὸς ἀπολαῦσαι τῆς σωτηρίας. **Σαυματρῶν,** τὰ πεπρωμένα μέλη θεραπείων, ἐν ἐρήμῳ τρέφω, τοῖς σοικείοις κελύων. ἔ τοίνυν αὐτὸς τῆς ἐκείνων αἰτίος ἀπιστίας. τὶ δῆποτε τοίνυν ὁ Εὐαγγελιστὴς τὴν προφητικῶν τέθεικε μαρτυρίαν; ἵνα δείξῃ, ὡς ἔδεν τέτων ἠγνοῆσεν ὁ δεσπότης Θεὸς, ἀλλὰ

Γ πόρρωθεν αὐτὰ προηγόρυσεν. ἀκοῆ γάρ- **Ἡσ. 6. 9.**

» Φησιν ἀκθετε, καὶ ἔ μὴ σιωπῆτε, καὶ βλέποντες βλέψητε καὶ ἔ μὴ ἴδητε. ἔτω νοητέον καὶ τὸ ἐνταῦθα κείμενον ἐκ ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν καρδίαν εἰδέναι, καὶ ὀφθαλμὸς βλέπειν, καὶ ὠτα ἀκθεῖν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. εἰ δὲ αὐτοῖς ἐκ ἔδωκε τὸ βλέπειν, καὶ τὸ ἀκθεῖν, καὶ τὸ λογίζεσθαι, τὶ δῆποτε καὶ ἐπαράται καὶ τιμωρεῖται τὴς ἐκ ἐκόντας παρανομῆσαντας; **Δ** ἀλλὰ περιττὸν οἶμαι περὶ τέτων μηκύνειν.

δηλον γὰρ καὶ τοῖς ἄγαν ἀνοήτοις, ὡς ὁ τοσαύτῳ διδασκαλίαν προσενεγκῶν, ἐκ ἀφαιρεῖται τὸ βλέπειν, ἀλλὰ ποδηγεῖ, καὶ φωτίζει, καὶ τὴν οὐσίαν οὐδὸν ἐπιδαίνυσσι. διδάσκει δὲ τῆτο καὶ τὰ ἐξῆς. ἐκ ὑμῶν γάρ- **Φησι** μόνοις ἐγὼ διατίθημι τὴν διαθήκην καὶ τὴν ἀρὰν ταύτην, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὡδε ἔσι μετ' ὑμῶν σήμερον ἐναντι Κυρίου τῆ Θεὸς ὑμῶν, καὶ τοῖς μὴ ἔσιν ὡδε μετ' ὑμῶν σήμερον. ὁ δὲ καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι προμηθεύμενος, πῶς ἂν τῶν παρόντων καὶ δεχομένων τὸν νόμον ἠμέλησε; τὶ δῆποτε δὲ καὶ ἀνομοθέτει τοῖς σιωπῆσαι μὴ ἀνωμενοῖς; ἰσέον δὲ καὶ τῆτο, ὡς καὶ τοῖς ἀνθρώπινους πολλάκις οἱ Προφῆται κέχρηται λόγοις, ὡς μᾶλλον γνωριμωτέροις. εἰώθασι δὲ τινες καὶ οἰκέταις ἐγκαλῶντες καὶ μαθηταῖς, λέγειν ἐτύφλωσεν ὁ Θεὸς τὴν καρδίαν σθ, ἐκώφωσε τὰ ὠτά σθ. τοῖσ- **Ζ** τόν τι ἐνταῦθα καὶ ὁ Προφήτης πεποίηκε, καὶ διὰ τῶν σιωπῆτων λόγων τῆς ἀνοίας αὐτῶν κατηγόρησεν.

ΑΔΗΛΟΤ. Ὡσπερ γὰρ Φησιν ὁ μακάριος Ἰωάννης, (7) ἐάν τις στρατοπέδῃ προηγμενος, τῆ πολέμου βαρύναντος, ἀναχωρήσας ἀπέλθῃ, παραδίδωσι τοῖς πολεμίοις τὴς στρατιῶτας, ἐκ αὐτοῦ ὡδῶν, ἀλλὰ γυμνώσας τῆς ἐαυτοῦ βοηθείας. ἔτω καὶ **Η** Θεὸς, τὴς μὴ βεληθείας δέξασθαι τὰ παρ'

(1) Διατὶ ταύτας τὰς ἀράς. ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν Χάλ. ἐκδόσ. ὁ τὸ τῆ Θεοδωρίτ. ἔθει κατὰλληλ. (2) Ἡσ. ἡ αὐτ. τῷ κειμῶ. σιωπῆσασα. (3) Διέθετο. ἡ αὐτ. (4) Ὑμῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. (5) Ὑμῶν. Ἡ ἐν Χάλ. ἐκδ. (6) Καὶ ἀποτρέπει μὴ. ἡ αὐτ. ὀρθότερ. (7) Ἰσ. ὁ Χρυσός. ἀλλ' ἐν τοῖς τέτων ἐκδόσ. ἔδεν τοῖσῳν ὄρεσιν ἐδωκῆθημεν.

παρ' αὐτῆ, ἀλλὰ πρῶτες ἀποπήδησαντας, ἀφῆκεν αὐτῆς, τὰ παρ' αὐτῆ πληρώσας. τοῖς ἔν αἰδητοῖς ὀφθαλμοῖς τὰ γινόμενα θεωρῶντες, τοῖς τῆς διανοίας ἐκ ἀνητήζον τῷ ταῦτα ποιῶντι. ἔτα τὰ συμβάντα αὐτοῖς ἐν μέσῳ προδείς, ἐπαγγέλλεται ἄλλο μὲν τοῖς κατορθῶσι, τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν· τιμωρίαν δὲ καὶ ἄραν τοῖς ἀπειθεῖσιν. ἕκαστος γὰρ ὡν πράττει κομίζεται τὰ ἐπιχειρα. (1)

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἔθος γὰρ τῷ Θεῷ τυφλῶν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων. ἢ ἔν ἀπιστία συγκλείει τὰς ψυχικὰς αἰδησεις. ἢ δὲ εἰς Θεὸν πίσις καὶ ἀνοίγει, καὶ φωτίζει αὐτάς. ἢ τέττα ἔν αἰτίος αὐτὸς ὁ Θεός, ἀλλ' ἢ τῶν ἀνθρώπων σκληροκαρδία.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Δοκεῖ ἐναντίον πως εἶναι τὸ λεγόμενον. εἰ γὰρ αὐτοὶ ἐδεάσαντο πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ πάσας τὰς παραδόξους θεοσημείας, πῶς ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἐκ ἔδωκε καρδίαν εἰδέσθαι; εἰ δὲ ὁ Θεὸς ἐκ ἔδωκεν, οἱ μὴ δεξάμενοι ἐκ ὑπαίτιοι. ἀλλὰ δῆλον, ὅτι πᾶσι δίδωσι Φωτισμὸν τοῖς δεξασθαι βελομένοις. ἀλλ' ἔτις ἐκὼν μύσειε τῆς ὀφθαλμῆς, καὶ ἀνάξιον ἑαυτὸν τῆς δωρεᾶς κατασήσειεν, ἐκ ὁ Θεὸς αἰτίος, ἀλλ' ὁ μὴ δεξασθαι βεληθείς. τέτοις λέγεται μὴ δίδοναι, ἐπειδὴ περ μὴ ἔλαβον ἐκόντες. ἢ γὰρ βιάζεται ὁ Θεὸς τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ἕκαστον τὸ ἀγαθὸν βέλεται.

ε. Καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐκ ἐπαλαιώθη τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐκατετριβή ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρὸς τὸ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐδημάτων ἐντρέπεσθαι τὴν καρδίαν αὐτῶν τὴν ἐπιλήσιμονα τῶν σημείων.

Γαλ. 9. 27. * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐδεύσαθε. τέττα τῆ ἱμαλισμῆ σύμβολα ἢ τὰ ἱμάτια τῆ Ἰσραὴλ τὰ μὴ κατατριβόντα· ὅτι τὰ ἱμάτια ὑμῶν ἐκατετριβή, καὶ τὰ ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν ἐκ ἐπαλαιώθη· ἐπεὶ καὶ τὰ ὑποδήματα σύμβολα ἢ τῆς ἐτοιμασίας τῆ εὐαγγελίας τῆς εἰρήνης. ἢ γὰρ δέδωκε διαθήκῃ καὶ τὴν Χριστὸς Ἰησοῦς, μὴ κενὴν μηδέποτε παλαισμαίνῃ. ὅσον γὰρ χρωμεῖα τέττω καὶ τοῖς ὑποδήμασι, τοσῶτω καινότερα γίνεται, αἰεὶ προσφάτα καὶ νέας ἐπιγνομείης ἡμῖν τῆς ἐτοιμασίας τῆ εὐαγγελίας ἐν τῇ προκοπῇ τῆς εἰς Χριστὸν πίσεως.

5. Ἄρτον ἐκ ἐφάγετε, καὶ οἶνον καὶ σίκερα ἐκ ἐπίετε, ἵνα γνῶτε ὅτι ἔστος Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Καὶ ἤλθετε ἕως τῆ τῶν τῶν καὶ ἐξῆλθε

Α Σηὼν βασιλῆος Ἐσεβῶν, καὶ Ὠγ βασιλῆος τῆς Βασάν εἰς σιωνήσιν ἢ ὑμῖν ἐν πολέμῳ. Καὶ ἐπατάξαμεν αὐτῆς, καὶ ἐλάβομεν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ἐν κλήρῳ τῷ Ρεβίμ, καὶ τῷ Γαδδί, καὶ τῷ ἡμίσα

Φ. Φυλῆς Μανασῆ. Καὶ φυλάξεσθε ποιῆν πάντα τὰς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, ἵνα σωῆτε πάντα ὅσα

1. ποιήσετε. Ὑμεῖς ἐσήκατε ὡδε σήμε-

Β ρον πάντες ἐναντίον Κυρίου τῆ Θεῶ ὑμῶν, οἱ ἀρχίφυλοι ὑμῶν, καὶ ἡ γενεσσία ὑμῶν, καὶ οἱ κριταὶ ὑμῶν, καὶ οἱ γραμματοσάσωγῆς ὑμῶν, πᾶς

ια. ἀνὴρ Ἰσραὴλ. Αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν, ἀπὸ ξυλοκόπῃ ὑμῶν ἕως ὑδροφόρῃ

ιβ. ὑμῶν, Παρελθεῖν ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίου τῆ Θεῶ ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς ἀραῖς αὐτῆ, ὅσα Κύριος ὁ Θεὸς σῆ διατίθε-

ιγ. ται πρὸς σῆ σήμερον. ἵνα σῆσῃ σε αὐτῷ εἰς λαὸν, καὶ αὐτὸς ἔσαι σῆ Θεός, ὃν τρόπον εἶπε σοι, καὶ ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατέράσι σῆ τῷ Ἀ-

ιδ. βραᾶμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Καὶ ἔκ ὑμῖν μόνοις ἐγὼ διατίθημι τὴν διαθήκῃ ταύτῃ καὶ τὴν ἄραν ταύ-

ιε. τῃ, Ἄλλὰ καὶ τοῖς ὡδε ἔσι μεθ' ὑμῶν σήμερον ἐναντι Κυρίου τῆ Θεῶ ἡμῶν, καὶ τοῖς μὴ ἔσιν ὡδε μεθ' ὑμῶν

ισ. σήμερον. Ὅτι ὑμεῖς οἴδατε ὡς κατεκλήσαμεν ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ὡς παρήλθομεν ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν, ἐς

ιζ. παρήλθετε. Καὶ ἴδετε τὰ βδελύγματα αὐτῶν, καὶ τὰ εἶδωλα αὐτῶν, ξύλον καὶ λίθον, ἀργύριον καὶ χρυ-

ιη. σίον, ἃ ἔσι παρ' αὐτοῖς. Μὴ τίσειςιν (2) ἀνὴρ ἢ γυνὴ ἢ πατριὰ ἢ φυλῆ, τίνος (3) ἢ διάνοια ἐξέκλινεν ἀπὸ

Κυρίου τῆ Θεῶ ὑμῶν, πορεύεσθαι λατρεύειν τοῖς Θεοῖς τῶν ἐθνῶν ἐκείνων· μὴ τίς ἐσιν ἐν ὑμῖν ῥίζα ἄνω φύσσα

Ζ ἐν χολῇ καὶ πικρίᾳ·

ιθ. Καὶ ἔσαι εἰάν ἀκῆσῃτε (4) τὰ ῥήματα τῆς ἀρᾶς ταύτης, καὶ ἐπιφημίσητε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆ, λέγων, ὅσιά μοι ἐγένετο, (5) ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσῃ τῆς καρδίας με πορεύσομαι, ἵνα μὴ σωμαπολέσῃ ὁ ἁμαρτω-

κ. λὸς τὸν ἀναμάρτητον· Οὐ μὴ φελλήσῃ ὁ Θεὸς εὐίλατῶν αὐτῷ, ἀπὸ

Η σῆ ὁ Θεὸς εὐίλατῶν αὐτῷ, ἀπὸ

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. τὸ δὲ ὁ μακάριος Ἰωάννης παρ τῷ ἔ καίται.

(2) Ἐσιν ὡ ὑμῖν. αἰ εἰρημ. ἐκδῶς.

(3) Τίνος. αἰ αὐτ.

(4) Ἀκῆσῃ... καὶ ἐπιφημίσηται. αἰ αὐτ.

(5) Γώστο. αἰ αὐτ.

τότε ἐκκαυθήσεται ἡ ὄργη Κυρίου καὶ ὁ ζῆλος αὐτῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, καὶ κολληθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἀραὶ τῆς διαθήκης ταύτης, αἱ γεγραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς τέτης· καὶ ἐξαλείψει Κύριος τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Καὶ διασελεῖ Κύριος αὐτὸν εἰς κανά ἐν πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, κατὰ πάσας τὰς ἀράς τῆς διαθήκης τῆς γεγραμμένης ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς νόμου τέτης.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πῶς νοητέον, εἴαν τις ἀκῆσῃ τὰ ῥήματα τῆς ἀράς ταύτης, καὶ ἐπισημωσῆται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, λέγων, ὅσαί μοι γένοιτο, ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσει τῆς καρδίας μου πορεύσομαι; Τὸν κατὰ τῶν θείων θρασυώμενον αἰτολῶν ὁ λόγος διέγραψε. πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ φαντασίαν τὸν θεῖον παραβαίνουσι νόμον· πολλοὶ δὲ δι' αὐθάδειαν καὶ τύφον καταφρονεῖσι τῶν αἰτολῶν. τῆτον αὐταῦθα δεδήλωκεν, ὡς τῷ ἀναντίαν ὁδὸν προαυρέμενον, καὶ τῷ πλανῶσαν τῆς οὐθείας προκρίνοντα. τέτῳ τὸν ἕχατον ἠπέλησεν ὄλεθρον· ὥσε καὶ τοῖς ὁρώσι καὶ τοῖς ἀκῆσιν, ὀσεβείας (1) γενέσθαι παράδειγμα.

κβ. Καὶ ἐρῶσιν ἡ γενεὰ ἡ ἐτέρα οἱ υἱοὶ ὑμῶν, οἱ ἀναστήσονται μεθ' ὑμᾶς, καὶ ὁ ἀλλότριος ὃς ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ ὄψονται τὰς πληγὰς τῆς γῆς ἐκείνης καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, αἷς ἀπέσειλε Κύριος ἐπ' αὐτῷ,

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Γενεὰν ἐτέραν φησὶ, περὶ ἧς καὶ ὁ ψαλμωδός· διηγῆσαοδε εἰς γενεὰν ἐτέραν. λέγει δὲ ταύτῳ εἶναι τῷ ἐξ ἔθνων Ἐκκλησίαν. αὕτη γὰρ ἐτέρα ἐστὶ παρά (2) τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. ἥτις καὶ μετ' ἐκείνης ἀνέστη, ἀλλότριοι ὄντες Θεῶν, καὶ εἰς γῆν πορευθέντες μακρὰν κατὰ τὸν ἄσωτον ἵόν· ἀλλ' ἐπιστρέψαντες πρὸς Κύριον ἐκ γῆς μακρόθεν, ὄψονται τὰς πληγὰς τῆς Ἰσραὴλ γῆς καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, αἷς ἀπέσειλε Κύριος ἐπ' αὐτῷ. (3)

κγ. Θεῶν καὶ ἄλλα κατακεκαυμένον· πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς ἔσπαρῆσεται, ἔδὲ ἀνατελεῖ, ἔδὲ μὴ ἀναβῆ ἐπ' αὐτῷ πᾶν χλωρόν· ὡσερ κατεσράφη Σόδομα καὶ Γόμορρα, Ἀδαμὰ καὶ Σεβωῖμ, αἷς κατέσρεψε Κύριος ἐν θυμῷ καὶ ὄργῃ.

» * **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τῷ ἔ τῷ αἰδητῷ· [ἐτέρα γὰρ ἔχ' ἰσόρηται γῆ, πλὴν Σοδόμων καὶ Γομορράς τὰ τῆ πυρὸς καὶ τῶν ἁλῶν ὑπομείνασα πάθη] ἀλλὰ τῷ τροπικῷ λεγομένῳ γῆ· ἥτις καὶ πάλα κάρτος ὑπάρχουσα, μετεσράφη εἰς ἄλ-

A, μὴ ἀπὸ κακίας τῶν οὐοικόντων ἐν αὐτῇ, » [καὶ γέγονε κατακεκαυμένη, ἐπειδὴ ταῖς Ἡσ. 5. 6. » νεφέλαις ἐπέειλατο Κύριος τῆ μὴ βρέχειν » ἕτερον ἐπ' αὐτῷ. καὶ διαπορεύεται τὸ ἀκά- Mat. 9. 12. 43. » θαρτον πνεῦμα γῆν ὑπάρχουσαν ἀνυδρον » καὶ ἔρημον Θεῶν. ἥτις ἔσπαρῆσεται ἔδὲ ἀνατελεῖ, καὶ σπαρῆ πᾶν χλωρόν ἐν αὐτῇ,] » τὸ νέον βλάστημα τῆς εὐαγγελικῆς πολι- » τείας, διὰ τῷ κακίαν αὐτῆς δηλονότι, τῶν » πετεινῶν ἀρπαζόντων τὸν σπόρον.

B κδ. Καὶ ἐρῶσι πάντα τὰ ἔθνη, διατὶ ἐποίησε Κύριος ἔτῳ τῇ γῆ ταύτῃ; τίς ὁ θυμὸς τῆς ὄργῆς ὁ μέγας ἔτος; Καὶ ἐρῶσιν, ὅτι κατέλειπον τῷ διαθήκῳ Κυρίου τῆ Θεῶ τῶν πατέρων αὐτῶν, ἃ διέθετο τοῖς πατέραςιν αὐτῶν, ὅτε ἐξήγαγεν αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,

Γ * * **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐσαμ δὲ ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, μᾶλλον δὲ ἀνελετότερον ἔσαμ ταύταις, ἢ τῇ γῆ ἐκείνῃ, ἡ ὁρῶντες ἐκ γῆς μακρόθεν, τρεῖσιν οἱ ποτε μακρὰν ἐθνικοὶ τῆ Θεῶ, ἐρῶσι τοῖς εἰδωλολάτραις, ὁρῶσί τε καὶ πωθανομίσις, ὅτι κατέλειπον τῷ διαθήκῳ Κυρίου.

κε. Καὶ πορευθέντες ἐλάτρευσαν Θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσεκωλύσαν οἷς ἐκ ἡπίσαντο, ἔδὲ διένειμεν αὐτοῖς·

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Τὸ, ἔδὲ διένειμεν αὐτοῖς, ἡρμύωσεν ὁ Σύμμαχος, ἔδὲ προσῆκον αὐτοῖς. ἔδὲ γὰρ δεῖν προσῆκει τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καταλιμπάνειν, καὶ προσκυνεῖν εἰδώλοις.

κς. Καὶ ὠργίσθη Κύριος θυμῷ ἐπὶ τῷ γῆ ἐκείνῳ ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτῷ κατὰ πάσας τὰς ἀράς τῆς διαθήκης τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τῆ νόμου τέτης.

κη. Καὶ ἐξῆρεν αὐτὰς Κύριος ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν θυμῷ καὶ ὄργῃ καὶ παροξυσμῷ μεγάλῳ σφόδρα, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὰς εἰς γῆν ἐτέραν ὡσεὶ νῦν.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Τῆτο γέγονε πάλας μὲν ἐπὶ τῆ Ναβυχοδονόσορ πρὸς βραχὺ, νῦν δὲ διωκεῖ καὶ εἰς ἅπαν.

κθ. Τὰ κρυπτά Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, τὰ δὲ φανερά ὑμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιῆν πάντα τὰ ῥήματα τῆ νόμου τέτης.

» **ΕΥΣΕΒΙΟΥ.** Τὰ κρυπτά εἰσιν ὅσα μὴ τοῖς ἀνθρώποις ἐφανερώσε. μετὰ ταῦτα προτρέπεται πάλιν αὐτὰς, καὶ δίδωσιν ἀγαθῶν ἐπαγγελίας, εἰς ἀπόγνωσιν τὰς ἀμαρτάνοντας μὴ συγχωρῶν καταπίπτειν.

» **ΘΕΟΔΩ.**

(1) Ἀσεβείας. ἢ ὡς Χάλ. ἐκδ. (2) Παρὰ τῷ τῶν. ἐξότιον. (3) Τὰ αὐτὰ ὁ Προκόπ. πλατύτερον. ἐν τῷ τῆς Αἰγ. κῶδ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διδάσκων δὲ αὐτὰς, ὡς ἔδει ἀγνοεῖ τῶν λάθρα γινομένων, ἐπήγαγε τὰ κρυπτά Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, τὰ δὲ φανερά ὑμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν. ὡσαυτὸν φησὶν, ὑμεῖς γινώσκετε τὰ προφανῶς γιγνόμενα, ἕτως ἔμοι δὴλα καὶ αὐτὰ τῶν λογισμῶν τὰ κινήματα.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ δὲ βαρέα τὰ ἐπιτάγματα ταῦτα· τὸ μὴ ἀντιβίβωαι τῷ πονηρῷ, τὸ δδῆναι τῷ ἄλλῳ σιαγόνα, τὸ προσάφειναι τὸ ἱμάτιον, τὸ ἀγαπᾶν τὰς ἐχθρὰς· εἰδέξασθε, ὅτι διὰ τῆτο παρεγένετο ὁ Χριστὸς, ἵνα ταῦτα ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἐμφυτόβῃ διανοίῃ· ἵνα (1) ἐχθρὰς ὄντας, φίλους χρησίμους καταστήσῃ, καὶ διὰ τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς λοιπῆς ἀρετῆς, Ἀγγέλους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀπαδείας ἐν παθητῷ σώματι. ταῦτα, φησὶν, ἐστὶ τὰ κρυπτά τῶ νόμου.

ΑΛΛΩΣ. Τὰ κρυπτά τὰ πνευματικά· φησὶ τῷ ἐν Χριστῷ πολιτείαν, τῷ ἐν πνεύ-

ματι ἀγίῳ λατρείαν. τῆτο ἐν κατὰ προφητείαν, ὡς ἐν ἀπειλῇ κεῖται. ὅτι ἄλλοτριοὶ ἔσονται διὰ τῷ σφῶν ἀπειθείαν τῆς νοερᾶς καὶ θειοτέρας τῆ νόμου παιδείας, περὶ τὸ γράμμα μόνον, καὶ τὰς σωματικὰς παρατηρήσεις εἰλόμενοι, καὶ τῷ ἐξ ἐπιπολῆς ἀνάγνωσιν τῆ νόμου. καὶ τῆτο σαφηνίζων ὁ Παῦλος ἐν τῇ δευτέρῃ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ, φησὶ καὶ ἕκαστῶν 2. Κορ. 3. 13. Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆ, πρὸς τὸ μὴ ἀσπίσαι τὰς ὕψους Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τῆ καταργημένων, καὶ τὰ λοιπὰ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ κρυπτά Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ἃ Χριστὸς ἐλθὼν εἰς ἀναπλήρωσιν τῆ νόμου παρέδωκε, τὸ ἀγαπᾶν τὰς ἐχθρὰς, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἄπερ ἰὼ πάλαι τοῖς Ἰσραηλίταις ἀπόρητα. δι' ἃ καὶ τὸ κάλυμμα τῷ προσώπῳ Μωϋσῆς 2. Κορ. 3. 13. ἐπετίθετο, ὡς καὶ Παῦλος ἐν τῇ δευτέρῃ πρὸς Κορινθίους φησὶ.

Κ Ε Φ Λ

- α. **Κ**αὶ ἔσαι ὡς ἂν ἐλθῶσιν ἐπὶ σὲ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἡ δὺλογία καὶ ἡ κατάρτα, ἡ δέδωκα πρὸ προσώπου σου, καὶ δέξῃ εἰς τῷ καρδίαν σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ἕ εἰάν σε διασκηροπίσῃ
- β. Κύριος ὁ Θεός σου ἐκεῖ, Καὶ ἐπιστραφήσῃ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ ὑπακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτῆ κατὰ πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, Καὶ ἰάσεται Κύριος τὰς ἀμαρτίας σου, καὶ ἐλεήσει σε, καὶ πάλιν σωθήσῃ σε ἐκ πάντων ἐθνῶν, εἰς ἃς διεσκηροπίσῃ σε Κύριος ἐκεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰσάγει καὶ τὸν περὶ μετανοίας λόγον. εἰάν γάρ φησὶ τὰς θείας παραβεβηκῶς ὀυτολάς, ταύταις ταῖς ἀραῖς περιπέσης, καὶ δορυάλωτος γενόμενος, τὸν τῆς δελείας δέξῃ ζυγόν· εἴτα σώφρονα χρησάμενος λογισμῷ, τὰς τῆς δελείας αἰτίας ἐπιζητήσῃ, καὶ ἐξιλεώσῃ τὸν νομοθέτῳ, οἰκτῶ χρωόμενος ἐπαναθήσει σε, καὶ τῷ πατρῷαν ἀποδώσει σοι γλῶ. καὶ τῆτο πολλὰ κίς γεγαθήται. καὶ διδάσκει σαφῶς καὶ τῶν Κριτῶν ἢ βίβλος, καὶ τῶν Βασιλειῶν καὶ τῶν Παραλειπομένων ἢ ἰσορία. ὕσερον μεντοι κατὰ τῆ Σωτήρος λυτήσαντες, εἰς ἀπασαν μὲν γλῶ καὶ θάλατταν διεσπάρησαν· τετρακοσίων δὲ διεληλυθότων ἐτῶν, ἐκ ἔτυχον ἀνακλήσεως.

- α. ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ πάλιν σωθήσει σε ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν. Ταῦτα γέγονεν ἐπὶ Κύριε τῆ Καμβύσε, ὅτε καὶ τῷ ἀπὸ Βαβυλῶνος αὐτοῖς ἐπανήκεν ἐπάνοδον νοητῶς δὲ τοῖς πισύσασιν γέγονεν ἀληθῶς. αὐτὸς γὰρ ἰάσατο τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ ἠλέησεν ἡμᾶς, καὶ σωθήσῃ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἰς ἃς ἐσκηροπίσῃ ἡμᾶς· ἐκ αὐτῆ τῆτο θελήσαντος, ἀλλ' ἡμῶν τῆτο προειλομένων, αὐτὸς συνεχώρησε· καὶ συναγαγὼν δέδωκεν ἡμῖν τῷ γλῶ, ἡ ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καθαρίας ἡμᾶς τῷ λειτῶ τῆς παλιγενεσίας. (2)

- δ. Ἐάν ἡ ἢ διασπορά σου ἀπ' ἀκρῆ τῆ ἔρανῆ ἕως ἀκρῆ τῆ ἔρανῆ, ἐκεῖθεν σωθήσει σε Κύριος ὁ Θεός σου, καὶ ἐκεῖθεν λήψεται σε Κύριος ὁ Θεός σου.
- ε. Καὶ εἰσάξῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τῷ γλῶ, ἡ ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες σου· καὶ κληρονομήσεις αὐτῷ, καὶ εὖ σε ποιήσει, καὶ πλεονασόν σε ποιήσει ὑπὲρ τῆς πατέρας σου.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Μᾶλλον ἐκ τῆτος τῆ ῥητῆ ἀπαλόμενοι ἐλπίζουσιν οἱ Ἰουδαῖοι κρατῆν τῆς γῆς αὐτῶν, πάντα πρὸς τὸ γράμμα νοῦντες.

ζ. Καὶ περικαθαριεῖ Κύριος τῷ καρδίαν σου, καὶ τῷ καρδίαν τῆ σπέρματός σου, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ἵνα ζήσης σὺ

(1) Ἴνα καὶ ἐχθροῖς καὶ φίλοις χρησίμους κατασκηροπίσῃ. ὡ τῇ 18. Ὁμιλ. τῇ εἰς τὸ 5. καὶ Ματθ. ὅπε τά τε ἀπὸ τῆ, τὸ μὴ ἀντιβίβωαι, ἄχρι τῆ, τῆς ἐχθρὰς, καὶ τὰ ἀπὸ τῆ, δια ἀνεξικακίας, ἄχρι τέλους, μόνον κεῖται.

(2) Τὰ αὐτὰ κατ' ἐπιτομίῳ καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

ζ. τὸ σπέρμα σε. Καὶ δώσει Κύριος ὁ Θεός σε τὰς ἀράς ταύτας ἐπὶ τὰς ἐχθράς σε, καὶ ἐπὶ τὰς μισῶντάς σε, οἱ ἐδίωξαν σε.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἄγει ἐπὶ μετάνοιαν, σωτηρίας χάριν τῆς ἡμῶν. διὰ τῆς τὸ Φησὶν· εἰς μετάνοιαν, περικαθαριῖ Κύριος τὴν καρδίαν σε, καὶ τὴν καρδίαν τῆς σπέρματός σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἴνα ζῆς σὺ. Ζωὴ γὰρ αἰδίου τὸ εἶναι καθαρὴς τῆς καρδίας, καὶ ἀγαπᾶν τὸν Θεὸν ἀδυσκάλως. ὅτε καὶ δίδωσι τὰς ἀράς ἐπὶ τὰς ἐχθράς ἡμῶν, *Ψαλ. 53. 7.* ἵνα ψάλλωμεν· ἐξομολογήσομαι σοὶ Κύριε, ὅτι ἐκ πάσης θλίψεως ἐρύσω με, καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπαίδει ὁ ὀφθαλμὸς μου· καὶ αὐτὸς ἀποσρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου, δηλαδὴ τοῖς νοητοῖς.

η. Καὶ σὺ ἐπιστραφήσῃ καὶ ἑσακίσῃ τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆς Θεῆς σε, καὶ ποιήσῃς τὰς ἐντολὰς αὐτῆς, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον. Καὶ πολυορίσει σε (1) Κύριος ὁ Θεός σε ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σε, καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλίας σε, καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτιλιῶν σε, καὶ ἐν τοῖς γεννήμασι τῆς γῆς σε, ὅτι ἐπιστρέψῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἀφραδυνῶν ἐπὶ σὲ εἰς ἀγαθὰ, καθότι ἀφρανῖ. *θ.* Ἐπὶ τοῖς πατράσι σε· Ἐάν ἑσακίσῃ τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆς Θεῆς σε, φυλάσσεσθαι καὶ ποιῆν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτῆς, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆς, καὶ τὰς κρίσεις αὐτῆς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς νόμου τῆς· εἰς ἐπιστραφῆς ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε.

ια. Ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη, ἧ ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, ἔχ ὑπέρογκος ἐσίν, ἔδὲ μακρὰν ἀπὸ σὲ ἐσίν.

ιβ. Οὐκ ἐν τῷ ἔρανω ἄνω ἐσίν, λέγων, τίς ἀναβήσεται ἡμῶν εἰς τὸν ἔρανον, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτῷ, καὶ ἀκίσαντες αὐτῷ ποιήσομεν;

ιγ. σάντες αὐτῷ ποιήσομεν; Οὐδὲ πέραν τῆς θαλάσσης ἐσίν, λέγων, τίς διαπεράσει ἡμῖν εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτῷ, καὶ ἀκίσαντες αὐτῷ ποιήσομεν;

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Φησὶν ὁ Ἰωάννης ὁ τῆς βροντῆς· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτῆς Ματθ. 11, 30. βαρεῖαι ἐκ ἐσίν· καὶ ὁ Χριστὸς, ὁ ζυγὸς μου ἥπιός ἐσίν, καὶ τὰ ἑξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπέδαξε δὲ καὶ τῆς ἁγίων Φυλακῆς τὴν ὀχολίαν· ἡ ἀντιφάσις γὰρ Φησὶν αὕτη, ἧ ἐγὼ ἐντέλλομαι·

Α. σοὶ σήμερον, ἔχ ὑπέρογκος, ἔδὲ μακρὰν· ἐσίν ἀπὸ σὲ. ἐκ ἐν τῷ ἔρανω ἐσίν, λέγων, τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν ἔρανον, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτῷ, καὶ ἀκίσαντες αὐτῷ ποιήσομεν; ἔδὲ πέραν τῆς θαλάσσης, λέγων, τίς διαπεράσει εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτῷ, καὶ ποιήσομεν; ἔτε πλεῶν σοὶ, Φησὶ, χρεῖα εἰς πλῆσιν, ἔτε πλοίων εἰς ἀποδημίαν, ἵνα διδάχθῃς τὸ πρακτέον.

Β. ἰδ. Ἐγγύς σε ἐσίν τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ σωματί σε, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, καὶ ἐν ταῖς χερσί σε αὐτὸ ποιῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἄλλ' ἐγγύς σε τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ σωματί σε, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, καὶ ἐν ταῖς χερσί σε ποιῆν αὐτό. Δηλοῖ δὲ διὰ μὲν τὸ σῶμα, τὴν τῶν θείων λόγων μελέτην· διὰ δὲ τῆς καρδίας, τὴν τῆς ψυχῆς προθυμίαν· διὰ δὲ τῶν χειρῶν, τὴν πρᾶξιν τῶν ἐπιτολῶν. ταύτη τῇ μαρτυρίᾳ καὶ ὁ θεὸς ἐχρησάτο. Παῦλος· εἰς γὰρ Φησὶν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ σωματί σε Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πισθῆσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σε, ὅτι ὁ θεὸς ἠγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδία γὰρ πισθῆσεται εἰς δικαιοσύνην, σῶμα δὲ ὁμολογῆσεται εἰς σωτηρίαν. τέθεικε δὲ καὶ τῆς τῶν νόμων φυλακῆς, καὶ τῆς παραβάσεως τὰ ἄλλα, καὶ τὴν ζωὴν, καὶ τὸν θάνατον.

Δ. ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐγγύς σε ἐσίν τὸ ῥῆμα ἐν τῷ σωματί σε, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε. καὶ ὁ Κύριος δὲ ἡμῶν, ἡ βασιλεία τῆς Θεῆς, *Λευκ. 17. 21.* Φησὶν, ἐν τῷ ἡμῶν ἐσίν. τὰ μὲν ἐν κρείττονα, καὶ δι' ὧν ἡ σωτηρία, ἐγγύς ἡμῶν ἐσίν καὶ ἐν τῷ σῶμα· τὰ δὲ ἐναντία, ἡμῖν πόρρωθεν ἔρχεται, ἐκ τῶν ἡμῶν τυγχάνοντα. ἔ γὰρ τῇ κατασκευῇ ἡμῶν ἐνπάρχει ἡ ἀμαρτία, ἀλλ' ὑπερον ἐπιγεγνήσεται.

Ε. ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παγκάλως καὶ τὰς εἰς μετάνοιαν ὑψηλῆς ποιῆται, αἷς διδασκόμεθα μετὰ μετὰ τὸν βίον ἐξ ἀναρμοσίας εἰς τὴν ἀμείνω μεταβολῆν. Φησὶ γὰρ, ὅτι τῆς τὸ πρᾶγμα ἔχ ὑπέρογκος ἐσίν, ἔτε κατὰ τὸν αἰθέρα ἀνωτάτω, καὶ ἐχατῆς τῆς μεγάλης θαλάσσης, ὡς ἀδιωκῆσαι λαβεῖν· ἀλλ' ἐσίν ἐγγυτάτω, τρισὶ μέρεσι τῶν κατ' ἡμᾶς ἐνδιδαιτώμενον, σῶματι, καὶ καρδίᾳ, καὶ χερσί· διὰ συμβόλων, λόγοις καὶ βελῆς καὶ πράξεσι. λόγος μὲν σῶμα σύμβολον, καρδία δὲ βελῆς, πρᾶξεων δὲ χεῖρες. ἐν οἷς τὸ ὑδαμονεῖν ἐσίν. ὅταν μὲν γὰρ οἶος ὁ λόγος, τοιαύτη ἡ γνώμη, καὶ οἶον τὸ βέλῆμα, τοιαύτη ἡ πρᾶξις, ἐπαινετὸς καὶ τέλειος ὁ βίος· ὅταν δὲ σασιάζῃ ταῦτα ἐν ἀλλήλοις, ἀτελής τε καὶ ψεκτός. εἰ μή τις τῆς ἀρμονίας ταύτης ἐπιλάθοιτο, ὑβρίζῃσι Θεῷ, γενόμενος ὁμῆ καὶ θεοφιλῆς καὶ φιλόθεος.

Η. ἰε. Ἴδὲ δέδωκα πρὸ προσώπου σε σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν.

ΩΡΙΓΕ-

(1) Πολυορίσει σε. ἡ τῆς ἁγίων ἐκδ. ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν Φραν.

Ιωάν. 11. 25. **** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἐπὶ λέγεται ἐν τῷ νόμῳ δέδωκα πρὸ προσώπῃ σε τὴν ζωὴν, περὶ τῆς ἀπόντος, ἐγὼ εἶμι ἡ ζωὴ, ταῦτά φησιν ἡ Γραφή, καὶ περὶ τῆς ἐχθρῆς αὐτῆς θανάτου. ὡν τὸ ἕτερον ἕκαστος ἡμῶν δι' ὧν πράττει αἰεὶ ἐκλέγεται.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οὐκ ἐν τὸ μὲν ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀρετὴ ἐστὶν ἡ ζωὴ, τὸ δὲ κακὸν καὶ ἡ κακία ὁ θάνατος.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ἰδὲ τέθεικα πρὸ προσώπῃ ὑμῶν, φησὶ, τὸν θάνατον καὶ τὴν ζωὴν. Πειράζει σε ὁ Κύριος ἐκλέξασθαι τὴν ζωὴν συμβιβασθεὶς σοὶ ὡς πατήρ παιδεύει τὸν Θεῶ.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἐδηκὰ πρὸ προσώπῃ σε τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· ὅτι φύσεις ἀντικειμέναι ἀλλήλαις· ἀντιπαραστήσαντες αὐτὰς ἐπὶ τῆς οἰκείας σεαυτῆς κριτηρίῃς· ζυγασάτησον ἀκριβῶς τί σοὶ λυσιτελέσῃ, τὴν προσκαιρον ἐλέσθαι ἢ τὴν αἰώνιον, καὶ δι' αὐτῆς τὸν αἰώνιον λαβεῖν θάνατον, ἢ τὴν ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ζωῆς ἐλόμενον κακοπάθειαν, ταύτην προξενῶ χρήσασθαι τῆς αἰώνιας τρυφῆς.

15. Ἐάν δὲ εἰσακήσῃτε τὰς ἐντολάς Κυρίου τῆς Θεῆς ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σας, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς, καὶ φυλάσσειν τὰ δικαιώματα αὐτῆς, καὶ τὰς κρίσεις αὐτῆς, καὶ ζήσεσθε, καὶ πολλοὶ ἔσεσθε, καὶ βλοσυρῶσαι σε Κύριος ὁ Θεός σας ἐν πάσῃ τῇ γῆ, εἰς τὴν ποίησιν.

16. Ἐάν μεταστῇ ἡ καρδία σας, καὶ μὴ εἰσακήσῃτε, καὶ πλανηθεὶς προσκυνήσῃτε Θεοῖς ἑτέροις καὶ λατρεύσῃτε αὐτοῖς,

17. Ἀναγγελεῖ σοὶ σήμερον, ὅτι ἀπωλεία ἀπολεῖσθε, καὶ ἔσθε μὴ πολυήμεροὶ γεννηθεὶς ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός δίδωσί σοι, εἰς τὴν ὑμῖν διαβαίνειτε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσατε αὐτήν.

18. Διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε θρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπῃ ὑμῶν, τὴν βλοσυρίαν καὶ τὴν κατάρταν. ἐκλεξάμενος τὴν ζωὴν, ἵνα ζήσῃς σὺ καὶ τὸ σπέρμα σας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν θρανὸν καὶ τὴν γῆν διαμαρτύρομαι προσετάχθη; Οὐκ ἐπειδὴ ἐμψυχα ταῦτα καὶ λογικά, ἀλλ' ὅτι πάντων ἐστὶ τῶν κλισῶν περιεκτικά. τῆτο καὶ Ἡσαΐας ὁ προφήτης πεποίηκεν. ἄκουε Ἡσ. 1. 2.

» γὰρ φησὶν θρανὸν, καὶ σὴν τὴν γῆν, ὅτι Κύριος ἐλάλησε. τῆτο καὶ ὁ Θεός Ἰερεμίας· ἐξέστη γὰρ φησὶν ὁ θρανὸς ἐπὶ τῆτω, καὶ ἔφριξεν ἐπὶ πλείον ἢ γῆν, λέγει Κύριος. ἐπειδὴ γὰρ εἰς μαρτυρίαν αὐτὰ τῆς ἀπει-

B λῆς ὁ νομοθέτης ἐκάλεσεν, εἰκότως μετὰ τὴν τῶν νόμων παράβασιν, καὶ φρίξαι λέγεται καὶ ἐκλιῶναι. ἔτω καὶ ὁ Ἰακώβ καὶ ὁ Λάβαν τὸν βενὸν ὠνόμασαν, βενὸν τῆς μαρτυρίας· καὶ Ἀβραάμ ὁ πατριάρχης, καὶ Ἀβιμέλεχ τῶν Γεράρων ὁ βασιλεὺς,

» φρέαρ τῆς ὄρκου, ὡς ἐκεῖ μετ' ὄρκου ποιησάμενοι τὰς σὴνθήκας. Γεν. 31. 47. Γεν. 21. 31.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀμέλει διὰ τῆτο, παραβάντων αὐτῶν καὶ εἰδωλολατρείαν, ἢ τῶν Κριταῖς (1) ὀυκάρως ὁ συγγραφεὺς ἐπιμέμνηται. λέγων· καὶ χεῖρ Κυρίου εἰς κακὰ ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὰ ἐξῆς. Κριτ. 2. 15.

Δ 11. Ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σας, εἰσακήσῃτε τῆς φωνῆς αὐτῆς, καὶ ἔχεσθαι αὐτῆς, ὅτι τῆτο ἡ ζωὴ σας καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν σας, κατοικεῖν σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατεράσι σας Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ δένασι αὐτοῖς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ὁρος ἀθανάτου βίβη κάλλιστος ἔτος, ἔρωτι καὶ Φιλίᾳ Θεῆς ἀσάρκῃ καὶ ἀσωμάτῳ κατεχηθῆται.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τῆτο ἐν ἐστὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἡ ἀγάπη τῆς Θεῆς· ὡπερ ἐν τὸ ξύλον τῆς θανάτου ἡ παρακοή.

Ε **ΑΔΗΛΟΥ.** Οὐ γὰρ ὁ ἐπικυλισμὸς τῶν τῶν ἡμερῶν μακρότητα ζωῆς τῷ σοφῷ ἀπαρτίζει. ἀλλὰ γὰρ καὶ ταύτας ἐκδιώκει ἀσώδων, τρόπον τινὰ δυσχεραίνει, λέγων· οἱμοὶ ὅτι ἡ παροιμία με ἐμακρύνει. ἔσθε (2) τὸ ἀγαθὸν τῆς ζωῆς, καὶ μακρὸν τῶν ἡμερῶν τῆς δικαίας κατὰ χρόνον προσήκει νοεῖν. ἔ πάντες οἱ πολυχρόνιοι μακρύνουσιν ἡμέραν, ἀλλ' οἱ μεγαλυῶντες αὐτὰς τῷ μεγέθει τῆς καλῆς πράξεως. διὸ καὶ ὁ Ἰακώβ ὡπερ ἐξομολογῆμενος, φησὶν· αἱ ἡμέραι με μικραὶ καὶ πονηραί. Ψαλ. 119. 5. Γεν. 47. 9.

Ζ καὶ πονηραί.

Κ Ε Φ Λ Α.

α. **Κ**αὶ συνετέλεσε Μωϋσῆς λαλῶν πάντα τὰς λόγους τῆς τῆς πρὸς πάντας ὑμῶν Ἰσραὴλ.

β. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῆς, ἐκατὸν καὶ ἑξήκοντα ἔτων ἐγὼ εἶμι σήμερον· ἔ

διωθήσομαι ἔτι εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι. Κύριος δὲ εἶπε πρὸς με, ἔ διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τῆτον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ὅτε παρέστη τῷ Ἰακώβ ὀγδοήκοντα ἔτων ἰσῶν, τεσσαρὰ δὲ ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐποίησε. τὰ γὰρ LII II 2

(1) Ἐν τοῖς Κριταῖς λέγεται, καὶ χεῖρ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
(2) Οὐκ ἐν. κατάλληλ. ἄλλως γὰρ προσηγορεύεται τὴν ἀρετήν· ἔ κατὰ χρεῖνον.

Αιγύπτω σημεῖα, ἦγγεν ἀφ' ἧς ἡμέρας συνέτυχον οἱ περὶ Μωϋσῶν τῷ Φαραῶ, ἕως τῆς τῶν πρωτοτόκων τελευτῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας διήλθον. ὅτε ἐν ὁ ἀμνὸς ἐσφάζετο, καὶ ἐξήλθον ἐξ Αἰγύπτου, τότε καὶ τῆ ἐξῆς ἔφαγον τὰ ἄζυμα. ἔσι δὲ ἔτι μία ἡμέρα, ἐν ἣ σιωέτυχον Φαραῶ οἱ περὶ Μωϋσῶν· δούτερα δὲ θύς τῆ ἐξῆς διεσάρη ὁ λαὸς συλλέξαι ἄχυρα· τρίτῃ τῆ ἐξῆς ἦλθον καταβοῶντες πρὸς Φαραῶ, διὰ τὸ ἀπαιτεῖσθαι ἄχυρον· τετάρτῃ τῆ ἐξῆς, δὲξάμενος Μωϋσῆς ἐκ προσώματος τῆ Θεῶ, εἶπε τῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐξάξει ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἐξ Αἰγύπτου· πέμπτῃ δὲ θύς οἱ περὶ Μωϋσῶν εἰσῆλθον πρὸς Φαραῶ, ὅτε ἐποίησε τῷ ῥάβδον ὄφιν· ἔκλῃ τῆ ἐξῆς, τὸ ὕδωρ εἰς αἶμα· εἶτα ἀνεβάλλοντο τὰς μέσας ἡμέρας, ὅ ἐσι δωδεκάτῃ καὶ δεκάτῃ τρίτῃ· τότε ἀνέβη ὁ βάτραχος· δεκάτῃ τετάρτῃ ἀπέθανον οἱ βάτραχοι· δεκάτῃ πέμπτῃ, σκνίπες· δεκάτῃ ἔκλῃ σιωέτυχον οἱ περὶ Μωϋσῶν Φαραῶ· δεκάτῃ ἑβδόμῃ ἡ κνώμα ἦλθε· δεκάτῃ ὄγδοῃ ἀπέση ἡ κνώμα· δεκάτῃ ἐνάτῃ ἐθανατώθη τὰ κλίω· εἰκοστῇ ἀναζέουσι Φλυκίδες· εἰκοστῇ πρώτη ἀπειλαί τῆς ἐπομενῆς χαλάσης αὐρίον· εἰκοστῇ δούτερα ἡ χάλασα· εἰκοστῇ τρίτῃ ἡ ἀκρίς· εἰκοστῇ τετάρτῃ ἕως τῆς εἰκοστῆς ἑβδόμης τὸ τριήμερον σκότος. λοιπὸν ὁ πρῶτος μῶ, ὡς ὁ Κύριός Φησιν ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἀριθμῷ τῆς Ἐξόδου, ὁ μῶ ἕτος

Ἐξόδ. 12. 2, 3.
 » ἀρχὴ μῶων.
 » λέγων, τῆ δεκάτῃ τῆ μῶος τέττα λαβέ-
 » τωσαν ἕκαστος πρόβατον· ὅ ἐσι τριακοστῇ ἔκλῃ ἡμέρα. εἶτα μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἐσφάζαν τὸ πρόβατον, καὶ ἔφαγον ὡς εἶναι τῆ τεσσαρακοστῇ καθ' ἡμέραν τὰ πρωτότοκα Αἰγύπτου περὶ μέσας νύκτας. τότε ἐξήλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

γ. Κύριος ὁ Θεὸς ὁ προπορεύομενος πρὸ προσώπου σου, αὐτὸς ἐξολοθρεύσει τὰ ἔθνη ταῦτα πρὸ (1) προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσεις αὐτῆς· καὶ Ἰησοῦς ὁ προπορεύομενος πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε Κύριος.
 δ. Καὶ ποιήσει Κύριος αὐτοῖς, καθὼς ἐποίησε Σηὼν καὶ Ὠρ, τοῖς δυοῖ βασιλεῦσι τῶν Ἀμορραίων, οἵ ἦσαν πέραν τῆ Ἰορδάνου, καὶ τῆ γῆ αὐτῶν, κα-
 ε. ὅτι ἐξολοθρεύσει αὐτῆς, Καὶ παρέδωκεν αὐτῆς Κύριος ἐνώπιον ὑμῶν· καὶ ποιήσετε αὐτοῖς, καθὰ ἐνετείλας.
 ς. μῶ ὑμῖν. Ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, μὴ φοβῆ, μηδὲ δειλία, μηδὲ πλοηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ὁ προπορεύομενος μετ' ὑμῶν ἐν ὑμῖν, καὶ ἐάνη, ἐδ' ἐ μῆσε ἐγκαταλίπη.

Καὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐναντίον παντὸς Ἰσ-

Α ραὴλ, ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τῆ λαῶ τέττα εἰς τῶ γῆ, ὡς ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτῆς.

Β ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπειδὴ ἄριστος ἂν ὁ Φοιτητῆς αὐτῆ καὶ μαθητῆς τῶν ἀξιερέων ἡδῶν Ἰησοῦς, ἀρχῶν ἐδοκιμάθη κριτηρίοις θεοῖς, ἔχ ὡπερ ἂν υἱοὶ ἐπὶ τῷ μὴ τῆς ἡδῆς ἢ τῆς ἀδελφῆς αἰρεθῶν κατήφησε Μωϋσῆς, ἀλλ' ὑποπληθεῖς ἀλέκτε χαράς, ὅτι μελλήσει τὸ ἔθνος ἐπιτροπῶ χρηθῶν τὰ πάντα ἀρίστω· καλὸν γὰρ καὶ ἀγαθὸν ἐξ ἀνάγκης ἦδει τὸν ὑπαρῆσον Θεῷ· λαβόμενος τῆς τέττα δεξιᾶς, παράγει μὲν αὐτὸν εἰς ἡθροισμένον τὸ πλῆθος, μηδὲν περὶ τῆς αὐτῆ τελευτῆς ὑλαβηθεῖς, ἀλλὰ ταῖς ἀρχαίαις ὑφροσώμας νέας ἐτέρας προσειληφώς, ἐκ τῆς κατὰ ψυχῆ δὲ θυμίας Φαιδρός καὶ γεγηθῶς, Φησὶν· ἐμοὶ μὲν ἀπαλλάττεσθαι καιρὸς ἦδη τῆς ἐν σώματι ζωῆς· ὁ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐπιτροπῆς διάδοχος ἕτος ἐσιν αἰρεθεῖς ὑπὸ Θεῶ. καὶ τὰ χρηθῶντα λόγια τῆς δοκιμασίας δὲ θύς ἐξείπεν, οἷς ἐπίσθουσαν. καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀποβλέψας, ἀνδραγαθίζεσθαι παραινῆ καὶ σφῶδρα ἰχῦεν ἐν ταῖς ὑβελίαις, ἀγαθῆς μὲν γυνώμας εἰσηγέμενον, ἀνανδότης δὲ καὶ ἐρῶμενοις

Δ λογισμοῖς τὰ γυνωθῶντα καλῶς τελειῶντα. καὶ ταῦτ' ἔλεγεν ἴσως ἐ δεομῶν παραινέσεως, ἀλλὰ τὸ φιλάλληλον καὶ φιλοεθνῆς πάθος ἐ σέγων· ὑφ' ἐ τρόπον τινὰ κεντριζόμενος, ἀ σιωοῖσιν ἐνόμιζεν ἀπεγύμνω. ὡ δὲ καὶ χρησμός αὐτῷ παρακαλέσαι τὸν διάδοχον, καὶ ὑπαρῆσεσθαι ἀπεργάσασθαι πρὸς τῶ τῆ ἔθνης ἐπιμελεῖαν, τὸ βάρος μὴ καταδείσαντα τῆς ἀρχῆς, ἵνα τοῖς ἐπειτα γνήηται κανὼν καὶ νομος ἀπασιν ἡγεμόσι, πρὸς παράδειγμα Μωϋσῶν ἀποβλέψουσι· καὶ μηθεὶς Φθονῆ βελουμάτων ἀγαθῶν τοῖς διαδόχοις, ἀλλ' ὑποθήκας καὶ παραινέσεσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀλείφουσι καὶ συγκροτῶσι.

Ζ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σιωεσαλμῶν δὲ ὡπερ Μωϋσεῶς, καὶ ἐκ μέσθ λοιπὸν γεγονότος, ἀνέφυ τρόπον τινὰ, καὶ καθηγητῆς ἐφ' ἡμᾶς ἀνεδέχθη Χριστός· δι' ἐ καὶ ἐν ὧ εἰς τῶ τῶν θρανῶν βασιλείαν εἰσκεκομισμένοι, τῶ τοῖς ἀπεράντοις αἰῶσι σωτρέχουσαν ὑήμερίαν ἀποληψόμεθα, τῶ ὑθαγῆ καὶ ὅσταν καὶ ἀπάσης κακίας ἀπηλλαγμένῳ διαβιῶντες ζῶμ.

η. Καὶ Κύριος ὁ συμπορεύομενός σοι μετὰ σου, ἐν ἀνήσει σε, ἐδ' ἐ μὴ ἐγκαταλίπη σε. μὴ φοβῆ, μηδὲ δειλία.

Η ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ σιωαθλήσεται καὶ σιωεργάσεται πρὸς πᾶν ὅτιον ὁ Θεός καὶ πατήρ καθ' ἡμᾶς γεγονότι τῷ ὑφῶ, καθίστησιν ἐναργῆς, προσεδείκως Μωϋσῆς·

(1) Ἀπό. αἰ εἰσημ. ἐκδόσ.

11 και Κύριος ὁ συμπορεύομενος μετὰ σὲ ἐκ
12 ἀνήσει σε, ἐδ' ἔ μὴ ἐγκαταλίπη σε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παναλκῆς μὲν ἔν ὁ ἦος,
καὶ ἀμαχον ἔχει τὴν ἐξουσίαν· ἐπέπερ ἐς
κατὰ Φύσιν Θεός· ἐπικρατοῦσα δὲ λέγεται
παρὰ τὴν πατρός διὰ τὸ ἀνθρώπινον· πρέ-
ποντος τῆς λόγος, καὶ αὐτὴ δὲ τῆς πράγμα-
τος τῷ τῆς δευτείας χήματι, καὶ τῷ τρό-
πῳ τῆς μετὰ σαρκος οἰκονομίας.

9. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς πάντα
τὰ ῥήματα τῆς νόμος τέττα εἰς βιβλίον,
καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ἱερεῦσιν υἱοῖς
Λαὶ τοῖς αἰρασι τὴν κιβωτὸν τῆς
διαθήκης Κυρίου, καὶ τοῖς πρεσβυτέ-
ροις υἱῶν Ἰσραὴλ.

10. Καὶ ἐνετάλατο Μωϋσῆς αὐτοῖς
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, μετὰ
ἐπὶ ἅ ἔτη ἐν καιρῷ ἐνιαυτῆ ἀφέσεως
11. ἐν ἑορτῇ σκιωποηγίας, Ἐν τῷ συμ-
πορεύεσθαι πάντα Ἰσραὴλ ὁφθῶσα
ἐνώπιον Κυρίου τῆ Θεός σου, ἐν τῷ τό-
πῳ ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος, ἀναγνώ-
σεσθε τὸν νόμον τῆτον ἐναντίον παντός
Ἰσραὴλ εἰς τὰ ὄτα αὐτῶν,

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε μετὰ ἐπὶ ἅ
ἔτη προσέταξεν ὁ νομοθέτης ταύτῳ αὐ-
τοῖς ἀναγνωθῆναι τὴν βιβλίον; Οὐκ ἦγον
χολῶν πολεμῶντες, καὶ τὰς πόλεις πο-
λιορκῶντες· καὶ μὲντοι καὶ μετὰ τὴν νίκην,
κατὰ Φυλας τὴν γλῶν μεριζόμενοι, καὶ κα-
τὰ πατριάς, καὶ κατ' ἕνα· εἴτα οἰκοδομῶν-
τες, καὶ γεωργῶντες, καὶ τ' ἄλλα ποιῶν-
τες, ὅσα πράττειν ἀνάγκη τῆς ἑσῆς γῆς
τὴν δεσποσίαν παρεληφότας. τέττα χάριν
τῷ ἐβδόμῳ ἔτει, μετὰ τὴν τέττων ἀπαλλα-
γῶν, προσέταξε γινέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι γὰρ ἔμελλον πολλοὶ
καὶ ἐκ θρασίθητοι παριπτόσθαι χρόνοι,
ἀχρὶς ἂν ἐπιλάμψῃ Χριστός, καὶ ὁ τῆς
ἐνανθρωπήσεως ἀναδειχθεῖν καιρός, ἀνα-
μάθοι τις ἂν διὰ γε τῆ δαῖν δι' ἐπὶ ἅ ἔτων
ποιεῖν τὴν ἀνάγνωσιν. ὁ γὰρ ἐπὶ ἅ ἀριθ-
μὸς, πληθύνος ἂν εἴη σημαντικὸς παρὰ τῆ
θεοπνύσῳ Γραφῇ, [κατ' ἐκείνο δὲ οἰμαι-
16. 11. 9., 12. 11. 9., 13. 11. 9., 14. 11. 9., 15. 11. 9.,
16. 11. 9., 17. 11. 9., 18. 11. 9., 19. 11. 9., 20. 11. 9.,
21. 11. 9., 22. 11. 9., 23. 11. 9., 24. 11. 9., 25. 11. 9.,
26. 11. 9., 27. 11. 9., 28. 11. 9., 29. 11. 9., 30. 11. 9.,
31. 11. 9., 32. 11. 9., 33. 11. 9., 34. 11. 9., 35. 11. 9.,
36. 11. 9., 37. 11. 9., 38. 11. 9., 39. 11. 9., 40. 11. 9.,
41. 11. 9., 42. 11. 9., 43. 11. 9., 44. 11. 9., 45. 11. 9.,
46. 11. 9., 47. 11. 9., 48. 11. 9., 49. 11. 9., 50. 11. 9.,
51. 11. 9., 52. 11. 9., 53. 11. 9., 54. 11. 9., 55. 11. 9.,
56. 11. 9., 57. 11. 9., 58. 11. 9., 59. 11. 9., 60. 11. 9.,
61. 11. 9., 62. 11. 9., 63. 11. 9., 64. 11. 9., 65. 11. 9.,
66. 11. 9., 67. 11. 9., 68. 11. 9., 69. 11. 9., 70. 11. 9.,
71. 11. 9., 72. 11. 9., 73. 11. 9., 74. 11. 9., 75. 11. 9.,
76. 11. 9., 77. 11. 9., 78. 11. 9., 79. 11. 9., 80. 11. 9.,
81. 11. 9., 82. 11. 9., 83. 11. 9., 84. 11. 9., 85. 11. 9.,
86. 11. 9., 87. 11. 9., 88. 11. 9., 89. 11. 9., 90. 11. 9.,
91. 11. 9., 92. 11. 9., 93. 11. 9., 94. 11. 9., 95. 11. 9.,
96. 11. 9., 97. 11. 9., 98. 11. 9., 99. 11. 9., 100. 11. 9.,
101. 11. 9., 102. 11. 9., 103. 11. 9., 104. 11. 9., 105. 11. 9.,
106. 11. 9., 107. 11. 9., 108. 11. 9., 109. 11. 9., 110. 11. 9.,
111. 11. 9., 112. 11. 9., 113. 11. 9., 114. 11. 9., 115. 11. 9.,
116. 11. 9., 117. 11. 9., 118. 11. 9., 119. 11. 9., 120. 11. 9.,
121. 11. 9., 122. 11. 9., 123. 11. 9., 124. 11. 9., 125. 11. 9.,
126. 11. 9., 127. 11. 9., 128. 11. 9., 129. 11. 9., 130. 11. 9.,
131. 11. 9., 132. 11. 9., 133. 11. 9., 134. 11. 9., 135. 11. 9.,
136. 11. 9., 137. 11. 9., 138. 11. 9., 139. 11. 9., 140. 11. 9.,
141. 11. 9., 142. 11. 9., 143. 11. 9., 144. 11. 9., 145. 11. 9.,
146. 11. 9., 147. 11. 9., 148. 11. 9., 149. 11. 9., 150. 11. 9.,
151. 11. 9., 152. 11. 9., 153. 11. 9., 154. 11. 9., 155. 11. 9.,
156. 11. 9., 157. 11. 9., 158. 11. 9., 159. 11. 9., 160. 11. 9.,
161. 11. 9., 162. 11. 9., 163. 11. 9., 164. 11. 9., 165. 11. 9.,
166. 11. 9., 167. 11. 9., 168. 11. 9., 169. 11. 9., 170. 11. 9.,
171. 11. 9., 172. 11. 9., 173. 11. 9., 174. 11. 9., 175. 11. 9.,
176. 11. 9., 177. 11. 9., 178. 11. 9., 179. 11. 9., 180. 11. 9.,
181. 11. 9., 182. 11. 9., 183. 11. 9., 184. 11. 9., 185. 11. 9.,
186. 11. 9., 187. 11. 9., 188. 11. 9., 189. 11. 9., 190. 11. 9.,
191. 11. 9., 192. 11. 9., 193. 11. 9., 194. 11. 9., 195. 11. 9.,
196. 11. 9., 197. 11. 9., 198. 11. 9., 199. 11. 9., 200. 11. 9.,
201. 11. 9., 202. 11. 9., 203. 11. 9., 204. 11. 9., 205. 11. 9.,
206. 11. 9., 207. 11. 9., 208. 11. 9., 209. 11. 9., 210. 11. 9.,
211. 11. 9., 212. 11. 9., 213. 11. 9., 214. 11. 9., 215. 11. 9.,
216. 11. 9., 217. 11. 9., 218. 11. 9., 219. 11. 9., 220. 11. 9.,
221. 11. 9., 222. 11. 9., 223. 11. 9., 224. 11. 9., 225. 11. 9.,
226. 11. 9., 227. 11. 9., 228. 11. 9., 229. 11. 9., 230. 11. 9.,
231. 11. 9., 232. 11. 9., 233. 11. 9., 234. 11. 9., 235. 11. 9.,
236. 11. 9., 237. 11. 9., 238. 11. 9., 239. 11. 9., 240. 11. 9.,
241. 11. 9., 242. 11. 9., 243. 11. 9., 244. 11. 9., 245. 11. 9.,
246. 11. 9., 247. 11. 9., 248. 11. 9., 249. 11. 9., 250. 11. 9.,
251. 11. 9., 252. 11. 9., 253. 11. 9., 254. 11. 9., 255. 11. 9.,
256. 11. 9., 257. 11. 9., 258. 11. 9., 259. 11. 9., 260. 11. 9.,
261. 11. 9., 262. 11. 9., 263. 11. 9., 264. 11. 9., 265. 11. 9.,
266. 11. 9., 267. 11. 9., 268. 11. 9., 269. 11. 9., 270. 11. 9.,
271. 11. 9., 272. 11. 9., 273. 11. 9., 274. 11. 9., 275. 11. 9.,
276. 11. 9., 277. 11. 9., 278. 11. 9., 279. 11. 9., 280. 11. 9.,
281. 11. 9., 282. 11. 9., 283. 11. 9., 284. 11. 9., 285. 11. 9.,
286. 11. 9., 287. 11. 9., 288. 11. 9., 289. 11. 9., 290. 11. 9.,
291. 11. 9., 292. 11. 9., 293. 11. 9., 294. 11. 9., 295. 11. 9.,
296. 11. 9., 297. 11. 9., 298. 11. 9., 299. 11. 9., 300. 11. 9.,
301. 11. 9., 302. 11. 9., 303. 11. 9., 304. 11. 9., 305. 11. 9.,
306. 11. 9., 307. 11. 9., 308. 11. 9., 309. 11. 9., 310. 11. 9.,
311. 11. 9., 312. 11. 9., 313. 11. 9., 314. 11. 9., 315. 11. 9.,
316. 11. 9., 317. 11. 9., 318. 11. 9., 319. 11. 9., 320. 11. 9.,
321. 11. 9., 322. 11. 9., 323. 11. 9., 324. 11. 9., 325. 11. 9.,
326. 11. 9., 327. 11. 9., 328. 11. 9., 329. 11. 9., 330. 11. 9.,
331. 11. 9., 332. 11. 9., 333. 11. 9., 334. 11. 9., 335. 11. 9.,
336. 11. 9., 337. 11. 9., 338. 11. 9., 339. 11. 9., 340. 11. 9.,
341. 11. 9., 342. 11. 9., 343. 11. 9., 344. 11. 9., 345. 11. 9.,
346. 11. 9., 347. 11. 9., 348. 11. 9., 349. 11. 9., 350. 11. 9.,
351. 11. 9., 352. 11. 9., 353. 11. 9., 354. 11. 9., 355. 11. 9.,
356. 11. 9., 357. 11. 9., 358. 11. 9., 359. 11. 9., 360. 11. 9.,
361. 11. 9., 362. 11. 9., 363. 11. 9., 364. 11. 9., 365. 11. 9.,
366. 11. 9., 367. 11. 9., 368. 11. 9., 369. 11. 9., 370. 11. 9.,
371. 11. 9., 372. 11. 9., 373. 11. 9., 374. 11. 9., 375. 11. 9.,
376. 11. 9., 377. 11. 9., 378. 11. 9., 379. 11. 9., 380. 11. 9.,
381. 11. 9., 382. 11. 9., 383. 11. 9., 384. 11. 9., 385. 11. 9.,
386. 11. 9., 387. 11. 9., 388. 11. 9., 389. 11. 9., 390. 11. 9.,
391. 11. 9., 392. 11. 9., 393. 11. 9., 394. 11. 9., 395. 11. 9.,
396. 11. 9., 397. 11. 9., 398. 11. 9., 399. 11. 9., 400. 11. 9.,
401. 11. 9., 402. 11. 9., 403. 11. 9., 404. 11. 9., 405. 11. 9.,
406. 11. 9., 407. 11. 9., 408. 11. 9., 409. 11. 9., 410. 11. 9.,
411. 11. 9., 412. 11. 9., 413. 11. 9., 414. 11. 9., 415. 11. 9.,
416. 11. 9., 417. 11. 9., 418. 11. 9., 419. 11. 9., 420. 11. 9.,
421. 11. 9., 422. 11. 9., 423. 11. 9., 424. 11. 9., 425. 11. 9.,
426. 11. 9., 427. 11. 9., 428. 11. 9., 429. 11. 9., 430. 11. 9.,
431. 11. 9., 432. 11. 9., 433. 11. 9., 434. 11. 9., 435. 11. 9.,
436. 11. 9., 437. 11. 9., 438. 11. 9., 439. 11. 9., 440. 11. 9.,
441. 11. 9., 442. 11. 9., 443. 11. 9., 444. 11. 9., 445. 11. 9.,
446. 11. 9., 447. 11. 9., 448. 11. 9., 449. 11. 9., 450. 11. 9.,
451. 11. 9., 452. 11. 9., 453. 11. 9., 454. 11. 9., 455. 11. 9.,
456. 11. 9., 457. 11. 9., 458. 11. 9., 459. 11. 9., 460. 11. 9.,
461. 11. 9., 462. 11. 9., 463. 11. 9., 464. 11. 9., 465. 11. 9.,
466. 11. 9., 467. 11. 9., 468. 11. 9., 469. 11. 9., 470. 11. 9.,
471. 11. 9., 472. 11. 9., 473. 11. 9., 474. 11. 9., 475. 11. 9.,
476. 11. 9., 477. 11. 9., 478. 11. 9., 479. 11. 9., 480. 11. 9.,
481. 11. 9., 482. 11. 9., 483. 11. 9., 484. 11. 9., 485. 11. 9.,
486. 11. 9., 487. 11. 9., 488. 11. 9., 489. 11. 9., 490. 11. 9.,
491. 11. 9., 492. 11. 9., 493. 11. 9., 494. 11. 9., 495. 11. 9.,
496. 11. 9., 497. 11. 9., 498. 11. 9., 499. 11. 9., 500. 11. 9.,
501. 11. 9., 502. 11. 9., 503. 11. 9., 504. 11. 9., 505. 11. 9.,
506. 11. 9., 507. 11. 9., 508. 11. 9., 509. 11. 9., 510. 11. 9.,
511. 11. 9., 512. 11. 9., 513. 11. 9., 514. 11. 9., 515. 11. 9.,
516. 11. 9., 517. 11. 9., 518. 11. 9., 519. 11. 9., 520. 11. 9.,
521. 11. 9., 522. 11. 9., 523. 11. 9., 524. 11. 9., 525. 11. 9.,
526. 11. 9., 527. 11. 9., 528. 11. 9., 529. 11. 9., 530. 11. 9.,
531. 11. 9., 532. 11. 9., 533. 11. 9., 534. 11. 9., 535. 11. 9.,
536. 11. 9., 537. 11. 9., 538. 11. 9., 539. 11. 9., 540. 11. 9.,
541. 11. 9., 542. 11. 9., 543. 11. 9., 544. 11. 9., 545. 11. 9.,
546. 11. 9., 547. 11. 9., 548. 11. 9., 549. 11. 9., 550. 11. 9.,
551. 11. 9., 552. 11. 9., 553. 11. 9., 554. 11. 9., 555. 11. 9.,
556. 11. 9., 557. 11. 9., 558. 11. 9., 559. 11. 9., 560. 11. 9.,
561. 11. 9., 562. 11. 9., 563. 11. 9., 564. 11. 9., 565. 11. 9.,
566. 11. 9., 567. 11. 9., 568. 11. 9., 569. 11. 9., 570. 11. 9.,
571. 11. 9., 572. 11. 9., 573. 11. 9., 574. 11. 9., 575. 11. 9.,
576. 11. 9., 577. 11. 9., 578. 11. 9., 579. 11. 9., 580. 11. 9.,
581. 11. 9., 582. 11. 9., 583. 11. 9., 584. 11. 9., 585. 11. 9.,
586. 11. 9., 587. 11. 9., 588. 11. 9., 589. 11. 9., 590. 11. 9.,
591. 11. 9., 592. 11. 9., 593. 11. 9., 594. 11. 9., 595. 11. 9.,
596. 11. 9., 597. 11. 9., 598. 11. 9., 599. 11. 9., 600. 11. 9.,
601. 11. 9., 602. 11. 9., 603. 11. 9., 604. 11. 9., 605. 11. 9.,
606. 11. 9., 607. 11. 9., 608. 11. 9., 609. 11. 9., 610. 11. 9.,
611. 11. 9., 612. 11. 9., 613. 11. 9., 614. 11. 9., 615. 11. 9.,
616. 11. 9., 617. 11. 9., 618. 11. 9., 619. 11. 9., 620. 11. 9.,
621. 11. 9., 622. 11. 9., 623. 11. 9., 624. 11. 9., 625. 11. 9.,
626. 11. 9., 627. 11. 9., 628. 11. 9., 629. 11. 9., 630. 11. 9.,
631. 11. 9., 632. 11. 9., 633. 11. 9., 634. 11. 9., 635. 11. 9.,
636. 11. 9., 637. 11. 9., 638. 11. 9., 639. 11. 9., 640. 11. 9.,
641. 11. 9., 642. 11. 9., 643. 11. 9., 644. 11. 9., 645. 11. 9.,
646. 11. 9., 647. 11. 9., 648. 11. 9., 649. 11. 9., 650. 11. 9.,
651. 11. 9., 652. 11. 9., 653. 11. 9., 654. 11. 9., 655. 11. 9.,
656. 11. 9., 657. 11. 9., 658. 11. 9., 659. 11. 9., 660. 11. 9.,
661. 11. 9., 662. 11. 9., 663. 11. 9., 664. 11. 9., 665. 11. 9.,
666. 11. 9., 667. 11. 9., 668. 11. 9., 669. 11. 9., 670. 11. 9.,
671. 11. 9., 672. 11. 9., 673. 11. 9., 674. 11. 9., 675. 11. 9.,
676. 11. 9., 677. 11. 9., 678. 11. 9., 679. 11. 9., 680. 11. 9.,
681. 11. 9., 682. 11. 9., 683. 11. 9., 684. 11. 9., 685. 11. 9.,
686. 11. 9., 687. 11. 9., 688. 11. 9., 689. 11. 9., 690. 11. 9.,
691. 11. 9., 692. 11. 9., 693. 11. 9., 694. 11. 9., 695. 11. 9.,
696. 11. 9., 697. 11. 9., 698. 11. 9., 699. 11. 9., 700. 11. 9.,
701. 11. 9., 702. 11. 9., 703. 11. 9., 704. 11. 9., 705. 11. 9.,
706. 11. 9., 707. 11. 9., 708. 11. 9., 709. 11. 9., 710. 11. 9.,
711. 11. 9., 712. 11. 9., 713. 11. 9., 714. 11. 9., 715. 11. 9.,
716. 11. 9., 717. 11. 9., 718. 11. 9., 719. 11. 9., 720. 11. 9.,
721. 11. 9., 722. 11. 9., 723. 11. 9., 724. 11. 9., 725. 11. 9.,
726. 11. 9., 727. 11. 9., 728. 11. 9., 729. 11. 9., 730. 11. 9.,
731. 11. 9., 732. 11. 9., 733. 11. 9., 734. 11. 9., 735. 11. 9.,
736. 11. 9., 737. 11. 9., 738. 11. 9., 739. 11. 9., 740. 11. 9.,
741. 11. 9., 742. 11. 9., 743. 11. 9., 744. 11. 9., 745. 11. 9.,
746. 11. 9., 747. 11. 9., 748. 11. 9., 749. 11. 9., 750. 11. 9.,
751. 11. 9., 752. 11. 9., 753. 11. 9., 754. 11. 9., 755. 11. 9.,
756. 11. 9., 757. 11. 9., 758. 11. 9., 759. 11. 9., 760. 11. 9.,
761. 11. 9., 762. 11. 9., 763. 11. 9., 764. 11. 9., 765. 11. 9.,
766. 11. 9., 767. 11. 9., 768. 11. 9., 769. 11. 9., 770. 11. 9.,
771. 11. 9., 772. 11. 9., 773. 11. 9., 774. 11. 9., 775. 11. 9.,
776. 11. 9., 777. 11. 9., 778. 11. 9., 779. 11. 9., 780. 11. 9.,
781. 11. 9., 782. 11. 9., 783. 11. 9., 784. 11. 9., 785. 11. 9.,
786. 11. 9., 787. 11. 9., 788. 11. 9., 789. 11. 9., 790. 11. 9.,
791. 11. 9., 792. 11. 9., 793. 11. 9., 794. 11. 9., 795. 11. 9.,
796. 11. 9., 797. 11. 9., 798. 11. 9., 799. 11. 9., 800. 11. 9.,
801. 11. 9., 802. 11. 9., 803. 11. 9., 804. 11. 9., 805. 11. 9.,
806. 11. 9., 807. 11. 9., 808. 11. 9., 809. 11. 9., 810. 11. 9.,
811. 11. 9., 812. 11. 9., 813. 11. 9., 814. 11. 9., 815. 11. 9.,
816. 11. 9., 817. 11. 9., 818. 11. 9., 819. 11. 9., 820. 11. 9.,
821. 11. 9., 822. 11. 9., 823. 11. 9., 824. 11. 9., 825. 11. 9.,
826. 11. 9., 827. 11. 9., 828. 11. 9., 829. 11. 9., 830. 11. 9.,
831. 11. 9., 832. 11. 9., 833. 11. 9., 834. 11. 9., 835. 11. 9.,
836. 11. 9., 837. 11. 9., 838. 11. 9., 839. 11. 9., 840. 11. 9.,
841. 11. 9., 842. 11. 9., 843. 11. 9., 844. 11. 9., 845. 11. 9.,
846. 11. 9., 847. 11. 9., 848. 11. 9., 849. 11. 9., 850. 11. 9.,
851. 11. 9., 852. 11. 9., 853. 11. 9., 854. 11. 9., 855. 11. 9.,
856. 11. 9., 857. 11. 9., 858. 11. 9., 859. 11. 9., 860. 11. 9.,
861. 11. 9., 862. 11. 9., 863. 11. 9., 864. 11. 9., 865. 11. 9.,
866. 11. 9., 867. 11. 9., 868. 11. 9., 869. 11. 9., 870. 11. 9.,
871. 11. 9., 872. 11. 9., 873. 11. 9., 874. 11. 9., 875. 11. 9.,
876. 11. 9., 877. 11. 9., 878. 11. 9., 879. 11. 9., 880. 11. 9.,
881. 11. 9., 882. 11. 9., 883. 11. 9., 884. 11. 9., 885. 11. 9.,
886. 1

γένηταί μοι ἢ ὡδὴ αὐτὴ εἰς μαρτύριον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Τὸ γράψατε, καὶ τὰ ἐξῆς ἀναφέρειται κατὰ τὸ δεικτικὸν ἐπὶ τῷ μέλλουσιν λέγεσθαι. (1)

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Γράψατε τὰ ῥήματα τῆς ὡδῆς ταύτης. Τὸ δεικτικὸν αἰταῦθα περὶ τῶ μέλλοντος, ὡς εἰ Εὐαγγελίῳ ὅς Ματθ. 5. 19. ἂν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν τέτων.

κ. Εἰσάξω γὰρ αὐτὰς εἰς τὴν γλῶτταν ἀγαθῶν καὶ ὡμοσά τοῖς πατέρας αὐτῶν, δέξασθαι αὐτοῖς γλῶτταν ῥέξασθαι γάλα καὶ μέλι· καὶ Φάγονται, καὶ ἐμπληθέντες κορήσασθαι, καὶ ἐπιστραφήσονται ἐπὶ Θεῶν ἀλλοτρίων, καὶ λατρεύσασθαι αὐτοῖς, καὶ παροξυνήσασθαι με, καὶ διασκεδάσασθαι τὴν διαθήκην μου, καὶ διεθέμην αὐτοῖς.

» ** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Διὰ Μωσέως προὔπιχναίται δωρεάν, διὰ τὴν ὑπάρχουσαν Φιλανθρωπίαν, τοῖς ἀποδόξασθαι εἰς πωτηρίαν. Φησὶ γὰρ, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γλῶτταν ἀγαθῶν, καὶ ὡμοσε Κύριος τοῖς πατέρας ὑμῶν.

κα. Καὶ ἔσα ὅταν εὕρωσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ, καὶ θλίψεις, καὶ ἀντιπαλαστήσεια ἢ ὡδὴ αὐτὴ κατὰ πρόσωπον αὐτῶν μαρτυρήσασθαι· ἔ γὰρ μὴ ἐπιληθῆσεται ἀπὸ σώματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ σώματος τῶ ἀσέματος αὐτῶν. ἔγω γὰρ οἶδα τὴν πονηρίαν αὐτῶν, ὅσα ποιῶσιν ὡδε σήμερον, πρὸ τῶ εἰσαγαγεῖν με αὐτὰς εἰς τὴν γλῶτταν ἀγαθῶν, καὶ ὡμοσά τοῖς πατέρας αὐτῶν. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς τῷ ὡδῶν ταύτῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ κβ. ἐδίδαξεν αὐτῷ τὰς ὑπὸς Ἰσραὴλ. Καὶ ἐνετείλατο Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ καὶ Ναυῆ, καὶ ἔπεν αὐτῷ, ἀνδρίζε καὶ ἴχουε, σὺ γὰρ εἰσάξας τὰς ὑπὸς Ἰσραὴλ εἰς τὴν γλῶτταν, καὶ κγ. Κύριος ὡμοσεν αὐτοῖς, καὶ κδ. αὐτὸς ἔσα μετὰ σὺ. Ἦνίκα δὲ συνετέλεσε Μωϋσῆς γράφων πάντας τὰς λόγους τῶ νόμου τέττα εἰς βιβλίον κε. ἕως εἰς τέλος, Καὶ ἐνετείλατο τοῖς Λαίταις τοῖς ἀρχαῖς τῷ κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, λέγων,

κς. Λαβόντες τὸ βιβλίον τῶ νόμου τέττα, θήσετε αὐτὸ ἐν πλαγίῳ τῆς κιβωτῆς τῆς διαθήκης Κυρίου τῶ ὑμῶν· καὶ ἔσα ἐκεί σοι εἰς μαρτύριον,

» **ΓΡΙΑΛΟΥ.** Σιώεσθαι ἔν, ὅπως εἰς αἰτίαν τῆς κιβωτῆς, καὶ ἔκ αὐτῷ τῷ μέ-

(1) Ἐννοητέον πάντως τὸ, ὡδῶν.

» **Α** ὡς προσέταχεν ἀποκαῖσαι τὸν νόμον ὡς ὅσον ἐδέπω παρεσομείων τῶν νέων καὶ διὰ Χριστὸν Θεωσιμάτων, οἷς καὶ ἀνάγκη παραχωρεῖν τῷ ἀρχαιοτέρῳ ἐντολῶν, μόνον δὲ ἔχει καὶ δίδοναι τόπον, ἢ ἐκ μέσων χωρεῖν, ἵνα τὸ ἀμεινον ἐπεισφέρηται. ἔκ ἀποβάλλεται μὲν γὰρ τῆς ἀγίας κιβωτῆς δεκλὸς γὰρ εἰ ἐκκλησιαστικῶν ὁ διὰ Μωσέως νόμος· πλὴν ἔκ αὐτῶν πρώτῳ τέθειται τόπος, σιωεσάλη δὲ ὡσπερ καὶ μεμνήσκει ἐκ πλαγίων παρ' αὐτοῖς, (2) ὡς ἐφ' ἡμῶν, τοῖς ἀσυγκρίτως ὑπερκειμένοις. τέττα τοῖς θεοῖς τε καὶ οὐραγγελικοῖς Θεωσιμασι· δι' ὧν ἡμᾶς εἰς Θεογνωσίαν, καὶ εἰς πᾶσαν εἰδῆσιν ἀρετῆς πεπαιδαγωγῶν ὁ Χριστός.

» **κζ.** Ὅτι ἐγὼ ἐπίσαμῶν τὸν ἐρεθισμὸν σὺ, καὶ τὸν τράχηλόν σου τὸν σιληρόν. ἔτι γὰρ ἐμὲ ζῶντος μετ' ὑμῶν σήμερον, παραπικροῦντες ἦτε τὰ πρὸς τὸν Θεόν· πῶς ἔχει καὶ ἔχατον τῶ θανάτῳ με;

» **κη.** Ἐκκλησιάσατε πρὸς με τὰς φυλάρχους ὑμῶν, καὶ τὰς πρεσβυτέρους ὑμῶν, καὶ τὰς κριτὰς ὑμῶν, καὶ τὰς γραμματοῦσιν ὑμῶν, ἵνα λαλήσω εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν πάντα τὰς λόγους τέττα· καὶ διαμαρτύρομαι αὐτοῖς τὸν τε ἔρανόν καὶ τὴν γλῶτταν.

» **Δ** **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἐπειδὴ τοῖς τῶν ἡγεμονίων νόμοισιν ὡς ἐπίπαν παιδαρχεῖ τὸ ὑπήκοον, βέλεται προηγεμονίως ὡς πρὸς αὐτὰς εἰπεῖν τῆς ὡδῆς τὰ ῥήματα.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐνωτικὴ γὰρ ἡ Θεῶ Φωνὴ τῶν ὅσοι παιδόμενοι ταῖς αὐταῖς ἀρεταῖς καὶ δόγμασιν ὑποβάλλονταί. πρώτῃ δὲ καὶ κατ' ἐξαιρέτον τὰς πρῶτοντας ἀξιοῖ συλλεγῶναι, προσεκλικῶς αὐτὰς τῶν λεγομένων ἀποτελῶν. τοῖς γὰρ τέτων νόμοισιν ἐχρῶ ἀκολοθεῖν τὸ ὑπήκοον.

» **κθ.** Οἶδα γὰρ ὅτι ἔχατον τῆς τελότητος σου ἀνομία ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλινῶτε ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλαμην ὑμῖν, καὶ σιωανθήσεται ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπ' ἐχάτῃ τῶν ἡμερῶν, ὅτι ποιήσετε τὸ πονηρὸν ἐναντὶ Κυρίου τῶ Θεῶ ὑμῶν, παροργίσασθαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἀποθνήσκει Μωϋσῆς, ὡς ἀπέθανε, καὶ διὰ τῆτο ἀνομήσασθαι μετὰ τῷ Μωσέως τελότητῳ, καὶ ἐκκλινῶσιν ἐκ τῆς ὡδῆς, ἧς ἐνόμωσ αὐτοῖς ἐνετείλατο. τότε καὶ σιωανθήσεται αὐτοῖς τὰ κακὰ γενόμενα ἐπ' ἐχάτων ἡμερῶν. ταῦτα δὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν πρώτῃ τῶ Χριστὸν παρὰσίαν προφητῶν. τότε γὰρ μάλιστα ἐποίησαν τὸ πονηρὸν, καὶ ἀφῆκαν τολμήσαντες » τῷ κατ' αὐτῶ Φωνῶν, τῷ, σαῦρα σαῦρα » αὐτὸν αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοῖστον.

» **λ.** Καὶ

(2) Παραχωρῶν. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 433.

λ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς εἰς τὰ ὄτα πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα τῆς ὠδῆς ταύτης ἕως εἰς τέλος.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὡδή ἐστὶν ὅσα θεωρίας ἔχεται ὑψηλῆς καὶ θεολο-

γίας. καὶ πάλιν, ὠδή ἐστὶ [Φωνή] ἔμμελος ἀποδομένη ἐναρμονίως χωρὶς τῆς ἐνηχη-
σεως τῶ ὄργανου. (1) ἔ γὰρ ἐπιληθῆσεται
ἀπὸ σώματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶ σώματος
τῶ σπέρματος αὐτῶν. καὶ τῆτο θαυμαστῶς
προφητεύεται. εἰσέτι γὰρ σήμερον διὰ
σώματος αὐτὰ φέρουσιν οἱ Ἰσραῖτοι.

Κ Ε Φ. Λ Β.

α. ρόσεχε ἔρανε, καὶ λαλή-
σω, καὶ ἀικέτω γῆ ῥή-
ματα ἐκ τῶ σώματος μου.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ τοῖς σοιχείοις ἔ
πρόσεσιν αἰδήσις, διατὶ Μωϋσῆς μὲν ἔρανον
καὶ γλῶ τῷ λαῷ διαμαρτύρεται, Ἡσαίας
δὲ κατηγορῶν τῶ αὐτῶ λαῷ, τῆτοις ἀκείν
ἐγκελεύεται; (2) Τὰ λεγόμενα πρὸς τὸν
ἔρανον καὶ τῷ γλῶ, πρὸς τῆς ἐν αὐτοῖς
λέγεται λογικῆς, ὡς τὰ λεγόμενα πρὸς
τῷ πόλιν, πρὸς τῆς πολίτας λέγεται.
Ματθ. 23. 37. ὡς τὸ, Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ ἡ ἀποκλεί-
νυσα τῆς Προφῆτας, καὶ λιθοβολῆσα τῆς
ἀπεσαλμένους πρὸς αὐτῷ. ἔ γὰρ ἡ πό-
λις ἀπέκλεινε καὶ ἐλιθοβολῆσεν, ἀλλὰ οἱ
πολίται.

ΑΔΗΛΟΥ. (3) Σωεκάλει ἐπὶ μάθησιν
τῶν ὑπὸ Κυρίῃ λεγομένων τὰ σωεκλικὰ
μέρη τῶ παντὸς κόσμου, ἔρανον αὐτὸν, τὸν
τῆς θείας δυνάμεις ἀπειληφότα, καὶ γλῶ,
τὸ τῶν θνητῶν οἰκητήριον. καὶ ἔρανον μὲν
προσέχειν, γῆ δὲ ἀκείν παρακελεύεται.
ἐπειδὴ περ καὶ ἀκοῆς ὀφθαλμοὶ τιμιώτεροι,
καὶ ὡς εἰς ὀφθαλμὸς αἱ νοεραὶ πᾶσαι τυγ-
χάνουσι δυνάμεις, διορατικαὶ ἔσται, καὶ
ἀκριβέστερον ἢ περ ἡμεῖς ἀντιλαμβάνομε-
να τῶν νοητῶν τε καὶ ὁρωμένων ἢ ἐπειδὴ
τὰ θεασιζόμενα μακροῖς ὕσερον χρόνοις δι-
ἔργων ἡμελλε χωρεῖν, τῆς θνητῆς φύσεως
ὀλιγοχρονίῃς τυγχάνουσι, τῆς θείας καὶ
ἀθανάτης δυνάμεις, ἢ (4) καὶ τὰ διαιωνί-
ζοντα τῶ κόσμου μέρη, ὡπερ εἰς μαρτυρίαν
τῶν ὑπ' αὐτῶ λεγομένων, καὶ ἀποβησομέ-
νων μακροῖς ὕσερον χρόνοις πραγμάτων
ἀνακαλείται, τῷ μηδενὸς ἀνθρώπων διαρ-
κεῖν τῷ ζῶν ἐπὶ τῷ τῶν θεασιζομένων
ἐκβασιν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θεὸς διὰ Μωϋσέως
λαλῆντος καὶ τῶν πάντων ἐπικαλεσμένους
τὸν ποιητῶν, τῷ κλίσειν ἐχρῶν εἰς ὑπήκοον
ἀγεδαί. μήποτε δὲ καὶ ὡς τῶν τοιαύτων

Φωνῶν κατ' Ἰσραῖτων προφερομένων, ἔρα-
νος εἰκότως ἀνακαλεῖται καὶ γῆ, τὰ κα-
θόλου τῆς οἰκουμένης ἔθνη δηλῶντα, καὶ
τῆς ἐν ἔρανοις διατριβῆς ἀξία;

β. Προσδοκάτω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπό-
φθεγμα μου, καὶ καταβήτω ὡς δρό-
σος τὰ ῥήματά μου.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἡρεμαῖον καὶ μὴ
κατασύρων τῶν ῥημάτων δηλῶν κατὰ βρα-
χὺ διωόντων, καὶ τῷ καρδίαν ἀπαλωτέ-
ραν πρὸς καρποφορίαν ἐργαζομένων, δρό-
σον ταῦτα καλεῖ. ὅποια καὶ ἡ καταβαίνου-
σα κατὰ Δαβὶδ ἐπὶ τὰ ἔρη Σιών, ὅτι ἐκεῖ
ἐνετείλατο Κύριος τῷ δούλοῦ αὐτοῦ, ζῶν ἕως
τῶ αἰῶνος. καὶ αὐτοὶ τοῖνυν ὡς δρόσον δε-
χόμενοι τῆς λόγους δόλογηθήσονται.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νεφέλας (5) πολλα-
κίς τῆς ἀγίας ἀπεικάζεν οὐρανὸν ἢ θεῖα Γρα-
φή. τὸ γὰρ ἡ ἀλήθεια σε ἕως τῶν νεφελῶν
καὶ δυνάται ἐπὶ αἰψύχων νοεῖσιν. ἀλλὰ
ἡ ἀλήθεια τῶ Θεῷ ἕως τῶν νεφελῶν ἐστὶν,
αἱ τινες ἀκείν ἐντολῆς Θεῷ, καὶ οὐδᾶσι
πῶ ἐκπέμψουσιν ὑετὸν, καὶ ἀπὸ τίνων κω-
λύσωσιν. (6) ὡς [ἔσων γὰρ νεφελῶν αἰς
αἰτέλλεται ὁ Θεὸς μὴ βρέχειν. ἢ βρέχειν.]
γέγραπται τῆς νεφέλαις ἐντελέμαί τῶ
μὴ βρέξαι ὑετὸν ἐπ' αὐτὸν. ἔκῃν ἕκαστος
τῶν ἀγίων νεφέλη ἐστὶ. (7) Βέλεται δὲ εἰ-
πεῖν διὰ τῶ, προσδοκάτω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπό-
φθεγμα μου, ποιήσατε δοχεῖα ἐν αὐτοῖς
πρὸς τῷ τῶν λεγομένων ὑποδοχῶν.

Ὡς ὄμβρος ἐπ' ἀγρωσιν,

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ ἀγρωσις πᾶσα
τίς ἐστὶν ἐπινεμομένη τῇ γῇ καὶ βαθείαις
ρίζαις λεπταῖς τε καὶ πολλαῖς καὶ πυκναῖς,
οἷον τισὶ ζῶναις τῷ γλῶ περισφίγῃσθα ὡς
ἀντέχουσιν ταῖς ἐπομβρίαις, μὴ παρασύ-
ρεσθαι, πλέον αἰεὶ ριζομένω. ἔτως ἐν ἀξιοῖ
τὸν λογικὸν ὄμβρον τῷ τῆς διανοίας πα-
ραπέμ-

(1) Τὰ ἀχρεὶ τῶ δε κέται καὶ ὡ σελ. 715. (ὡ ἢ ὄρα καὶ τὸ τῶ Σδῆρε, ὃ παρὰ τοῖς κώδ. καὶ ὡδὲ
πάλιν αὐτολεξέσ κέται) τὰ δὲ ἐπόμ. ὡ τοῖς ἐκδόσμ. ἔχ εὔρηται. (2) Ἡσ. 1. 2.

(3) Ἀνωνύμ. ὡ σελ. 864. τῶ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σερ. παραπλήσια δὲ τῆτοις καὶ τὰ τῶ
Προκοπ. τὰ ὡ τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

(4) Καὶ τὰ, ἀνθ' τῶ, ἢ. αὐτ.

(5) Λέγομεν δὲ τῆς ἀγίας εἶναι νεφέλας. τὸ γὰρ ἡ ἀλήθεια σε ἕως τῶν νεφελῶν ἢ δυνάται ἀνα-
ρεδαί ἐπὶ τῆς αἰψύχης νεφέλας, ἀλλὰ κλ. ὡ τῆ 8. εἰς τὸν Ἱερ. ὄμιλ. τῆ ὡ σελ. 173. τῶ 3. Τόμ.
τῶ Ρε. ἐκδόσ.

(6) Κομίωσιν αὐτ.

(7) Τὰ ἐπόμ. αὐτῶ ἢ κέται. ὡ δὲ τῆ 865. σελ. τῶ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σερ. Κυρίως
ἐπιγεγράφαι. οἷς καὶ τὰ δε πρόσκειται ὑποδοχῶν. ἔτω γὰρ οἱ ἔμπειροι τῶν γηποίων, μελλόντ
καταβῆν, ἀρῆσι τῷ γλῶ, καὶ φιαλῶσιν ἐπιμελῶς τὰ ἐπίδουρα, πρὸς τὸ μηδὲν δραπετεῦσαι
ἔτω καὶ ἡμᾶς βέλεμαί, φησί, μηδὲν τῶν λεγομένων διαλαθεῖν. ἔπερ δὲ ἡ δρόσος καταπιάνει
ἔτω καὶ ὁ θεὸς λόγος καταφραίνει καρδίαν.

Νσ. 9. 18. ραπέμπεδα βαβα, μήποτε και ξηραν-
 θωσι, μη δεχόμενοι, και ως άγρωσις ξηρα
 » βρωθωσιν υπό πυρός, κατά τλω τῆ Ησαίᾳ
 Φωνίω.

ΑΔΗΛΟΥ. Διά τῶν ακάρπων τέτων
 βοτανῶν τλω τῶν ακρωμένων ακαρπίαν
 και άνηκοίαν ο Μωυσης υπεμφαίνει.

Ματθ. 6. 90. * * ΑΝΩΝΤΜΟΥ. Η άγρωσις και ο
 χορτος βοτάναι εἰσιν ακαρποι, και ως Φη-
 σιν ο Σωτήρ εἰς κλίβανον βαλλόμενα, ανε-
 σι δε μάλισα εἰς κεχερωμένα και άγεώρ-
 γητα χωρια. εἰδώς εν ο Μωυσης τῶν ακρω-
 μένων το ακαρπον και άγεώργητον, Φησίν
 » ως ομβρος επ άγρωσιν; και ως εἰ νιφετός
 » ἐπι χορτον, αντι τῆ; εἰς ωτα μη ακού-
 των, και μηδένα εκ τῆς ακροάσεως ποιέν-
 των καρπον.

Και ως εἰ νιφετός ἐπι χορτον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ο χορτος επιπόλαιον μὲν
 ἔχει τλω ρίζαν, θαλλει δε και εἰς βλάστω
 ετοίμως επιδίδωσιν υπό τῶν νιφετῶν πια-
 νόμοτος. εκ ἔσοντα τοίνυ δύσαυξαις εν
 ὑμῖν οἱ ημέτεροι λόγοι, ἀλλ' ως χορτος μὲν
 ραδίως αυξήσασιν εν ὑμῖν, ως η άγρωσις
 δε ριζώσασιν.

γ. Ὅτι ὄνομα Κυρίε ἐκάλεσα.
 ὁτε μεγαλωσίλω τῷ Θεῷ ημῶν.

Νσ. 40. 26. ΑΔΗΛΟΥ. Δότε μεγαλωσίλω τῷ Θεῷ
 ὑμῶν. Μηδεν ταπεινον περι αυτῆ εννοήση-
 τε, Φησίν, ἀλλὰ μεγαλιώατε τον Κύριον
 σὺ εμοί. (1)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ γάρ εμεγαλιώ-
 ση τα ἔργα αυτῆ, πόσω μάλλον αυτός ο
 τέτων δημιουργός; εκ μεγέθεις γάρ και
 καλλονῆς κλισμάτων αναλόγως ο γνεσιουργός
 αυτῶν θεωρεῖται. και Ησαίᾳς δε Φη-
 σιν, ἐπάρατε τῆς οφθαλμῆς ὑμῶν, και
 » ἴδετε τίς κατέδαξε ταῦτα; μέγεθος δε
 αυτῷ ε σωματικόν, κατά δε τῆς απείρου-
 τε ενεργείας και διωάμεις. ἐπει και μικρός
 ανήρ τῷ σώματι, μέγας κατά σοφίαν ἐπο-
 νομάζεται.

δ. Θεός ἀληθινά τα ἔργα αυτῆ,
 και πασαι αἱ ὁδοι αυτῆ κρίσεις.

ΑΔΗΛΟΥ. Αντι τῆ, ἀμωμοι η ἀμεμ-
 πλοι και ανεπιληπτοι [τῆς αυτῆ προνοίας
 οἱ λόγοι, εἰ και τον ημέτερον διαφύβγ-
 σι νεν.]

Ρωμ. 11. 33. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Και πασαι αἱ ὁδοι
 αυτῆ κρίσεις, τετέσι σοφίας και κρίσεως
 οἱ περι προνοίας γέμει λόγοι, καν το τε-
 των ημῖν μη φαίνηται δίκαιον, δι' ὧν τλω
 » πασαν ὡσερ διαπορεύεται κλίσιν, βάθος
 » πλέτος και σοφίας ἔχων, και κρίματα, κα-
 » τά τον Παῦλον, ανεξεροβνητα.

Θεός πισός, και εν ἔσιν ἀδικία
 τῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετέσιν ε διαφύβεται ο (2)
 τας κρίσεις ποιόμενος. εδὲ γάρ εἰσι προ-
 σωποληψία εν αυτῷ, εδὲ ἀδίκως ποιεται,
 τας ψήφους. εἰσι γάρ ἀδέκασος, και κατ'
 αξίαν εκάσω διδῆς. (3)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εν τῷ δικαίῳ πι-
 σός, μη τλω ὀρθίω κρίσιν ψυδόμοτος, η
 ἀληθῆς επαγγελόμετος, εκ ἀδικῶν τλω
 ὑπόχεσιν. το δε πισόν διπλόν κατά τλω
 Β θείαν Γραφίω, η το αξιόπισον, ὡπερ κυ-
 » ρίως ἐπι μόνε Θεῷ, ως το, πισός γάρ ο Εβρ. 10. 23.
 » επαγγελόμετος, ὡσον και το παρα Πέτρῳ
 » ὡσε και οἱ πάχοντες κατά το δέλημα τῆ 1. Πέτρ 4. 19.
 » Θεῷ, πισῷ κλίση παρατιθέδωσαν τας εαυ-
 » τῶν ψυχῆς, πισός δε και ο πισῶν, ως
 » Ἀβραάμ πισός, ὅτι τῷ λαλῶντι πεπίσθ-
 » κε, και ο και ημῆς πισοι λεγόμεδα. Θεός
 » δε ψυδώνυμος απίσος και τῷ εἶναι και τῷ
 » επαγγέλλεδα. περι ὧν εἰρηται, πῆσις εκ Ίερ. 15. 18.
 Γ ἰχυσαι εν αυτοῖς; και ὑδωρ ψυδῆς εἰσι.

Δίκαιος και ὁσιος ο Κύριος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ου κατά μετοχίω, ως τα
 κλισματα, ως εἶναι παρ αυτῷ το μάλλον
 και το ἡτλον, ἀλλ' αυτός εἰσι ο τῆς δικαιο-
 σωῆς ὄρος τε και νόμος, και τῶν ἀρετῶν
 το ακρότατον.

ε. Ημάρτωσαν εν αυτῷ τέκνα
 μωμητά.

Δ * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ημάρτωσαν εκ αυ-
 » τῷ τέκνα μωμητά. Ακίλας εἰξέδωκε, διέΦ-
 » θησαν αυτῷ εκ ὑοι αυτῆ. Σύμμαχος δε,
 » διέΦθησαν προς αυτον εκ ὑοι αυτῆ το
 » σῶλον.

ΑΔΗΛΟΥ. Πᾶς γάρ ἀμαρτάνων, Φησίν 1. Ιωάν. 3. 2.
 » ο Σωτήρ, εκ τῆ διαβόλης γεγενήται. κατά
 πάντα εν τῷ ὑοθεσίαν ἠρησαντο, και
 » ὅτι εκ τῆ μη ὄντος εἰς το εἶναι ἀχθῆντες,
 και κατ' εἰκονα Θεῷ γνεόμενοι, ετε ως ποιη-
 Ε τῷ εσεβάσθησαν, ἀλλ' ἐλάτρωσαν τῇ κλι-
 » σει παρα τον κλίσαντα, ἀλλ' εδὲ δια τῆς
 πνυδματικῆς οἰκειώσεως εαυτῆς ὡμοίωσαν
 τῷ πατρι, ἀλλὰ δια τῆς ἐπι το χείρον ερο-
 Φῆς ἠδέτησαν μεν τον Θεόν, πατέρα δε
 εαυτῶν ἐποίησαντο τον Διάβολον. ως μη
 ὄντες εν ὑοι Θεῷ ημάρτωσαν αυτῷ, και
 διέΦθησαν. (4)

Γενεά σκολια και διεσραμμένη,

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι οἱ τῆ Διαβόλης ὑοι και
 οἱ τῆ νοητῆ ὀφews, ετε δη ὑπ αυτῆ γνη-
 θῆντες, τῇ προς αυτον ὁμοιώσει σκολιοῖ-
 εἰσι και διεσραμμένοι, τλω ὀβθεῖαν ὁδόν μη
 βαδίζοντες, ἀλλὰ ἰλαγίως περιερεφόμοτοι.

ς. Ταῦτα Κυρίῳ ανταποδίδοτε;

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ εκ τῆ μη ὄντος εἰς το
 εἶναι ὑμᾶς ἀγαγόντι, [τῷ εκλεξαμένῳ
 ὑμᾶς παρα πάντας εἰς λαόν παρισσιον,
 Η τῷ λυτρωσαμένῳ ὑμᾶς εκ τῆς καταδωα-
 5είας

Ὁμοια ταῦτά τε και τα ἐπόμ. τῶν Ἀδῆλ. τοῖς τῆ Προκοπ. τοῖς α τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

Ὁ, ο, ε καται α τῆ 866. σελ. τῆ εἰρημ. 3. Τόμ. τῆς σερ. (3) Αποδιδῆς. αυτ.

σίας τῶ Φαραῶν, τῷ δια θαλάσσης ὑμᾶς ἀγαγόντι, καὶ ἔξιπῶ ὑμῖν ὁδὸν καὶ ἄβατον δεδωκότι, καὶ μετ' ὑμᾶς τὸς διώκοντας Αἰγυπτίους ὑποβρυχίους ποιήσαντι, καὶ τὰ ἐξῆς θαύματα εὐδειξαμένῳ.]

Οὗτος λαὸς μωρὸς καὶ ἐχθρὸς σοφός;

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐδαὶ ὑμᾶς εἰς σωαίδησιν τῶ ὑπεργέτα ἡγαγεν, (1) ἀλλὰ πάσης ἀλογίας γεγόνατε χείρας· καὶ ἔτε παιδοῦθι-τες ἐπετρέψατε πρὸς Κύριον, [τὸν] ὡς ἕως μασιγῶσαντα, ἔτε τῷ πλήθει τῶν ὑπεργεσιῶν ἐπεγνώκατε τὸν δεσπότην· καί τοι ἔγνω βῆς τὸν κησάμενον, καὶ ὄνος τῷ Φάτνῳ τῶ Κυρίου αὐτῶ· Ἰσραὴλ δὲ με ἐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαὸς με ἐσωήκε.

Ἡσ. 1. 3.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ. Μωῦσῆς κατηγορῶν τῶν Ἰσραηλῶν, μακρὰν ὁδὸν τὰ ἐγκλήματα πεποίηκε, λέγων· ταῦτα τῷ Κυρίῳ ἀνταποδίδοτε; ἔτος ὁ λαὸς μωρὸς καὶ ἐχθρὸς σοφός· καὶ πολλὰς σωθεῖς κατηγορίας, ἄδοντας αὐτὰς ταῦτα λέγαν ἰσομοῦθετε· καὶ ἔτι καὶ νῦν ἄδοντας ταῦτα λέγομεν καὶ ἡμεῖς. τίνας ἐν εἴκειν τὰς κατηγορίας ὡδὸν ποιεῖς; Σοφία κεχηρμένῳι πνοματικῇ, καὶ πολὺ τὸ κέρδος εὐθύναι τὰς τῶν ἀκρόντων βελομένοι ψυχῆς. ἐπειδὴ γὰρ εἶδεν ἔτω χρησίμων, ὡς τὸ πλημμελημάτων μεμνηθῆναι διωκεῖς, μνήμῃ δὲ εἶδεν ἔτω μόνιμον ὡς μελωδία ποιῶ· ἵνα μὴ διὰ τῷ ὑπερβολῶ τῶν κατηγοριῶν ἀκρόντες ἀναδύομενοι Φθόγῳσι τὸ σιωπῶς μεμνηθῆναι τῶν οἰκείων ἀμαρτημάτων, τῷ μέλει τῆς ὡδῆς ὑποκλέπῳιν τῷ ἀπὸ τῆς μνήμης ἀκρόντων, καὶ τῷ ἀφῶρητον ἀδύμιαν παραμυθῆμενος, ἄσματα αὐτὰ πεποίηκεν, ἵνα τῷ πόθῳ μελωδίας ἀναγκαζόμενοι σιωπῶς αὐτὰ Φθῆγεσθαι, σιωπῶς αὐτῶν ὡς μεμνημένῳι, καὶ διωκεῖς ἔχῳσι τινα διδασκαλίαν ἀρετῆς τῷ διωκεῖ τῶν ἀμαρτημάτων μνήμῃ. ἴσε γῆν, ὅτι καὶ νῦν τὰ μὲν ἀλλὰ εἶδεν ἐξ ὀνόματος τοῖς πολλοῖς ἐπὶ ββλία γνώριμα· τῷ δὲ τῶν ψαλμῶν πραγματέαν ἐπὶ νόματος ἀπαντες φέρουσι, καὶ αὐτὰς ταύτας τὰς ὡδᾶς· ἔτω δὲ αὐτῶν τῶν πραγμάτων δάκρυτα, πόσον ἀπὸ τῆς μελωδίας τὸ κέρδος ἐπὶ.

Οὐκ αὐτὸς ἔτος σε πατὴρ ἐκλήσατό σε καὶ ἐποίησέ σε καὶ ἐπλάσέ σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Τηλέσι κησάμενός σε δῆλον, ἄτε δὴ τὸς ἐχθρὸς ὑμῶν καταπολεμήσας καὶ τροπώσαντος, ἐχθρὸς ὡς δῆλον ἐκλήσατο, ἀλλ' ὑπότητα ἐχαρῆσατο, καὶ πατὴρ ἐχρημάτισε, μεταποιήσας σε καὶ ἀνακαινίσας εἰς ὑπόθεσιαν, ὡς καὶ πρωτότοκον ἀποκαλεῖν.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ. Σαφῶς εἰταῦθα μετὰ τῷ ποιῆσιν ἡ κλίσις ταχθεῖσα, διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τέτακται, ὡς τὰ πολλὰ, τὸ τῆς κλίσεως ὄνομα.

Α ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δὲ μείζον ἐπήνεγκε τὸ, ἐποίησέ σε καὶ ἐκλίσε σε. ὁ καὶ τῷ αὐτῶ δημουργίαν δηλοῖ, κατ' ὡ πάλιν ἀξιοὶ καλεῖσθαι πατὴρ, ὁμῶ καὶ διασέλλει τῶ φύσει ἕξ τὸ, ἐποίησέ σε καὶ ἐκλίσε σε, προδῆς· ὡς ἂν κατὰ χάριν, ἀλλὰ μὴ φύσει νοεῖται πατὴρ. προῖων δὲ τὸ, ἐγέννησαν, εἰπῶν, ἐ τὸ πατὴρ, ἀλλὰ τὸ Θεός, πρῆταξεν ὄνομα, λέγων· Θεὸν τὸν γεννησάντα σε ἐγκατέλειπε· ἵνα μὴ δηλώσῃ φυσικῶ ἡ γεννήσις τῷ ὑπότητα. καὶ Ἰωάννης δὲ, ἐ πρότερον τὸ, ἐγεννήθησαν, Φησί, Ἰωάν. 1. 13. πρὶν τὸ κατὰ χάριν προεταξεν, εἰπῶν· ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεῶ γενέσθαι. οἱ ἐκ ἐξ αἱμάτων, εἶδεν ἐκ θελήματος ἀδρός, ἀλλ' ἐκ τῶ Θεῶ ἐγεννήθησαν. ὡς μὴ σοφιστέσθωσαν αἰρετικοὶ πρὸς ἴσον ἄγοντες τῆ ποιῆσει καὶ κλίσει τῷ γεννήσιν. τὸν ἕπον τὸν φύσει κλίσιμα δοξάζοντες. ποιῆσις δὲ κλίσις καὶ ἐπὶ μεταποιήσεως λέγεται χωρὶς τῆς ἐξ ἀρχῆς ἐσιώσεως, κατὰ τὸ ἐν ψαλμοῖς· καὶ λαὸς ὁ κλιζόμενος αἰνέσει τὸν Κύριον· καὶ πάλιν, καρδίαν καθάραν κλίσει ἐν ἐμοὶ ὁ Θεός. καὶ πάλιν ὁ Παῦλος πρὸς Ἐφεσίους Φησί· τὸν νόμον τῶν αἰτωλῶν ἐν δόγμασι καταργήσας· ἵνα τὸς δύνα κλίσει ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν κλιθεῖται ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. καὶ Ἰσαὰκ δὲ Φησι τῷ Ἡσαῦ· ἰδὲ κύριον αὐτὸν ἐποίησά σε. τῷ Ἡσαῦ δὲ ἄξιον τὸ μεταποιηθῆναι, καὶ κλίσιμα χρηματίσαι Θεῶ. κατὰ τὸ παρ' Ἡσαῖα, Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν κλίσει ἡμᾶς.

Ψαλ. 101. 18.

Ψαλ. 50. 10.

Ἐφεσ. 2. 15.

Γεν. 27. 37.

Ἡσ. 26. 12.

Ζ. Μνήθητι ἡμέρας αἰῶνος, σύννετε δὴ ἔτη γενεᾶς γενεῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀναδράμετε, Φησί, τῆ μνήμη ἐπὶ τὰς ἐξ αἰῶνος ἡμέρας, σκοπήσατε κατ' ἑαυτὰς λαβόντες εἰς ἔννοιαν πάσας τὰς γενεὰς ἀφ' ἧς γεγονόσιν οἱ ἄνθρωποι, εἰ γέγονεν ἔτω παντὶ ἔσθαι, καὶ τιμῆς ἡξιώθη τοιαύτης. καὶ ὑὸς Θεῶ ἐχρημάτισε, καὶ λαὸς αὐτῶ, καὶ πρόβατα νομῆς αὐτῶ.

Ἐπερώτησον τὸν πατέρα σε καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τὸς πρεσβυτέρους σε καὶ ἐρεῖ σοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ νέοι ἐσὲ χριζοῖ τε καὶ πρωῖσοι, [καὶ] ἀγνοεῖν ὑποπλάττεσθε· ἐπερώτησον τὸν πατέρα σε καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τὸς πρεσβυτέρους σε καὶ ἐρεῖ σοι. πατὴρ δὲ ὑμῶν ἐγὼ Μωϋσῆς, ὡς ἀρχῶν, νομίζομαι, καὶ δύναμαι ὑμῖν τὰ ἀληθῆ ἀναγγελεῖν· προφητείας ἡξιώθῳ. μεσίτης ὑμῶν γέγονα καὶ Θεῶ, εἶπον ὅπως συνέση τὸδε τὸ πᾶν ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἄτι γέγονε φθᾶσας διηγησάμεν.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ. Τοῖς χριζοῖ καὶ πρωῖσοι ἐκ τῶν θείων διδασκάλων οἰκοδομῶν Μωσῆως παραινῆ λέγων· ἐπερώτησον τὸν πατέρα σε καὶ ἀναγγελεῖ σοι τὰς

Ἡσ. 26. 12.

» σῆτε εἰς τῶν μικρῶν τέτων. οἱ γὰρ Ἄγ-
» γελοι αὐτῶν διαπαντός βλέπεσαι τὸ πρό-
» σωπον τῆ πατρός μου, τῆ ἐν τοῖς ἔρανοῖς.

Ζ. Καὶ ἐγενήθη μερίς Κυρίου λαὸς αὐτῆ Ἰακώβ.

** ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. (1) Οὐ τῆτό φησιν, ὅτι οἱ μὲν Ἰσραῆλοι αὐτῆ, οἱ δὲ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐκ ἐτι, ἀλλ' ἔρημοι τῆς προνοίας εἰσιν αὐτῆ, καὶ τῆς δημιουργίας ἀπεσέρωται· ἀλλὰ κοινὸς ἀπάντων ἐστὶ, κέχρηται δὲ τῷ λόγῳ τέτῳ, δεικνύς τὸν πόσον τὸν περὶ αὐτῆς· ἐπειδὴ ὅπως ἐν τῶν ἄλλων ἐδόκεν εἶναι ἀμείνας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀλλὰ πῶς Ἰσραὴλ-γένονεν ἐκλογή; Ἀπὸ Ἀδάμ εἰς Νῶε τὸν ἀπ' αὐτῆ δέκατον, ἐτῶν ὄντων ἀμφὶ τὰ βιβ, ἑδὰς πρὸς πολυθεὸν πλάνῳ ἀποκλίνας ἰσότηται· ἀλλ' ἐφ' ἐτέροις ἀπώλοντο πλημμελήμασιν, ἐπνεχθῆντος κατακλυσμῆ. τῶν δὲ ἀπὸ τῆ Νῶε πανταχῆ σκεδασθέντων εἰς τὰ πρὸς ἡῶ μέρη, ἐνακοσίῳ τεσσαρακονταδύῳ παρωχηκότων ἐνιαυτῶν, πρῶτος τῆς Ἀσσυρίῳν βεβασί-λδοκε γῆς Ἀρβηλος, ἀνὴρ ἀλαζῶν, καὶ Θεῆ πρῶτος ὄνομα παρὰ τῶν ὑπὸ χεῖρα λαβάν. ὧ καὶ προσκυῶντες, θυσίας προσέφερον. ἐξ ἧ Νίνος ἔ Νινύας. ὧ Νινυβὴ πόλις ἐπωνόμασα. ἡ ἀρράγαε περιβόλω τετείχιζε Σεμίραμις ἡ τέτρα γυνή. ἐπὶ δὲ Νίνος γέγονεν Ἀβραάμ, ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ τῶν Ἀσσυρίῳν τῷ κοινῷ ἀσέβειαν βδελυτῶμος. ὅθεν ἐκ μέσση τέτων ἡσπάζετο, Θεῆ πρὸς ἑαυτὸν ὀδηγήσαντος, καὶ ἐκλεξαμένης τῆς ἐξ αὐτῆ μετ' αὐτόν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μερὶς γίνεται τῆς Θεῆ, τῆς ἐκλογῆς αὐτὸν ἀξιὸν ἐργαζόμενος, καὶ μετὰ Δαβὶδ διὰ τέτο βοῶν, μέ-
Ψαλ. 118. 57. ρίς μου ὁ Κύριος. κατὰ γὰρ τῷ ἐκλογῷ ἀγαπήσοι διὰ τῆς πατέρας ἐγένοντο. φησὶ
Ὡς. 9. 10. γὰρ δι' αἰὸς τῶν Προφητῶν ὁ Θεός· ὡς
» σαφυλλῷ ἐν ἐρήμῳ εὔρον τὸν Ἰσραὴλ, καὶ
» ὡς σκοπὸν ἐν συκῇ πρῶϊμον εἶδον πατέρας
αὐτῶν, τὸ παρ' ἐλπίδα δεικνύς, καὶ τὸ τῶν
ὄβρεθῆντων τριπόθητον, πάντων εἰδωλο-
λατρῆντων ἐν Ἀσσυρία. οἱ δὲ τοῖς Δαί-
Ψαλ. 62. 10. μοσιν οἰκεῖοι, μερίδες ἀλωπέκων εἰρωται
ἐν ψαλμοῖς.

Σχοίνισμα κληρονομίας αὐτῆ Ἰσραήλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σχοίνῳ γὰρ ἐποίησεν τὰς διαμετρήσεις τῆς γῆς. ἔτω διεμετρήθη καὶ διεμερίσθη ἡ γῆ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. ἀπὸ τῆς σωτηρίας ἐν εἰρήτῃ τὸ σχοίνισμα.

1. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν δίψει καύματος, ἐν ἀνύδρῳ.

Α. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αὐτάρκησεν αὐτὸν· ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, εὔρον αὐτόν, ἐκδεδώκασιν, κατὰ τὸ, ὡς 5α-
» Φυλλῷ ἐν ἐρήμῳ εὔρον τὸν Ἰσραὴλ. Ὡς. 9. 10

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐν δίψει καύματος ἐν ἀνύδρῳ. ἔ γὰρ εἶχε ποταμὸν τὸν ὀφραίνοντα τῷ πόλιν τῆ Θεῆ, ἔδὲ τῷ πηγῷ τῆς ζωῆς, ἔδὲ τὸν χειμάρρην τῆς τρυφῆς. (2) ὅθεν ἐν δίψει ἡ συγκαιομένη ὑπὸ τῆ Διαβόλου.

Β. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Σύμμαχος ἐξέδωκεν ἐτι σαφέστερον· καὶ ἐν ἀτάκῳ καὶ ἀοικῆτῳ ἡ φανισμένη. ποία γὰρ τάξις παρὰ τοῖς τῇ κλίσει παρὰ τὸν κλίσιω λατρῶν; ἡ τις ἀοικητος τῆς ἀγίας Τριάδος. ἔ γὰρ κατοικεῖ ἐν σώματι καταχρέω ἀμαρτίας, ἐν ἀνθρώποις ποιεῖσι παρανομίαν. ἡ δὲ ἔρημος ἔ φύσει τοιαύτη, ἀλλ' ἡφάνισται ὑπὸ τῆς ἀντικειμένης διωάμεως.
Γ. νοοῖτο δ' ἐν καὶ ἔτω τὸ, αὐτάρκησεν· αὐτάρκεις γὰρ αὐτῆς πεποίηκε, μηδενὸς ὑπερεῖδαι παρασκόβασας ἐν ἐρήμῳ πάντων νοσῆση τῷ οὐδειαν.

Ἐκύκλωσεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτόν,

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐδοκίμασε γὰρ τῆς πατέρας αὐτῶν, (3) καὶ διὰ πολλῶν ἐπίρρωσε θλίψεων. πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσσυρίας (4) εἰς γῆν Χαναάν μετασήσας, καὶ πάλιν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἴγυπτος πάλιν εἰς Χαναάν, καὶ μυρίοις πειρασμοῖς περιέβαλε, παιδεῦσαι αὐτῆς βελόμενος. τὸν Ἰακώβ δὲ καὶ εἰς Μεσοποταμίαν ἀπήγαγε, καὶ δαλεῦσαι πεποίηκεν· ὅπως διὰ τῆς ὑπόμονῆς καὶ τῆς εἰς Θεὸν ἐλπίδος κατεργάσωνται τῷ ἑαυτῶν σωτηρίαν.

Ε. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀλλὰ καὶ τῆς νῦν ἀκόντας ἐκύκλωσε μ' ἔτη τῷ ἐρημον, ὡς λέγειν Μωσέα· καὶ μνησθήσῃ πάσαν τῷ ὁδόν, ἡ ἡγαγέσε Κύριος ὁ Θεός σου τέτο ὁδόν, ἡ ἡγαγέσε Κύριος ὁ Θεός σου τέτο
» τεσσαρακοσὸν ἔτος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ὅπως ἀν
» κακώσῃ σε, καὶ ἐκπειράσῃ σε, καὶ διαγνω-
» σῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, εἰ φυλάξῃ τὰς
» ἀτολάς αὐτῆ, ἡ ἔ· καὶ πάλιν, ὡς εἶτις
» παιδῶσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτῆ, ἔτω
» Κύριος ὁ Θεός σου παιδῶσαι σε.

Καὶ διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρῳ ὀφθαλμοῦ.

Ζ. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς λέγειν τὸν Ἰακώβ, ὁ Ἄγγελος ὁ ἐνόμενός μου ἐκ πάντων
» τῶν κακῶν μου· καὶ πάλιν, εἰ μὴ ὁ Θεός τῆ
» πατρός μου Ἀβραάμ ἡ μοι, καὶ ὁ φόβος
» Ἰσαὰκ, νῦν ἂν κενόν με ἐξαπέσειλας. Γα. 48. 15. Γεν. 31. 42.

1α. Ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοοσιὰν αὐτῆ, καὶ ἐπὶ τοῖς νεοσοῖς αὐτῆ ἐπε-

M m m m m 2 πόθη-

(1) Ἐκ τῆ εἰρημ. 3. Τόμ. τῆς εἰς τὰς ψαλ. σειρ. ἐλήφθη. ἐν δὲ τοῖς ἐκδομ. τῆ ἀγία συγ-
ἐκ εὔρηται.

(2) Εὔρον ἔν αὐτόν, ἡ κέθη αὐτῶ. ἔ γὰρ ἡ ἔττος ἰκανὸς εἰς αὐτάρκειαν, καὶ εἰς πίστι-
τισμένος. ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐξῆς ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Ἰακώβ καὶ διὰ πτωχὸς καὶ διὰ πολλῶν ἐπείρασας θλίψι. ἐν σελ. 260. τῆ 2. τῆς εἰς τὰς ἰστο-

πόθησε· διὰς τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἔδεξατο αὐτὴς, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴς ἐπὶ τῶν μεταφρένων αὐτῆς.

ΛΑΗΛΟΥ. Δάκνυσι διὰ τέτων τὴν πολλὴν περὶ αὐτὴς γουνομένη κηδεμονίαν, καὶ ὡς ἀναγαγεῖν αὐτὴς εἰς ὕψος ἠβελήθη πνευματικῆς θεωρίας, καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἀκρότατον τῶν ἀρετῶν. Φασὶ γὰρ τὴς αἰετὸς πολλὴν ἔχειν περὶ τὰ ἴδια τέκνα φιλοσοφίαν, καὶ ἀναλαμβάνειν αὐτὰ ταῖς πτέρυξι, καὶ κατὰ βραχὺ εἰς ὕψος ἀναγεῖν. εἰκότως ἐν Μωϋσῆος ἐχρήσατο τῇ αἰετῇ παραβολῇ, ἀρρηκῶς τὸν Θεὸν ὡς αἰτὸν τὰ ἴδια τέκνα τὴς Ἰσραηλίτιδος ἀρεῖν ἐπ' ὤμων, καὶ εἰς ὕψος μετεωρίζειν, καὶ ἔρανοπολίτας ποιεῖν, σκέπλω τε αὐτοῖς καὶ ἀντίληψιν παρεχόμενος.

ιβ. Κύριος μόνος ἤγεν αὐτὴς, ἐκ τῶν μετ' αὐτῶν Θεὸς ἄλλοτριος.

ΛΑΗΛΟΥ. Καθὼς Φησὶν ὁ Θεωπέσιος 2. Κορ. 6. 14, Παῦλος· ποία κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15. ἢ τις συμφωνήσις Χριστῷ πρὸς Βελίαν.

ιγ. Ἀνεβίβασεν αὐτὴς ἐπὶ τὴν ἰσχυρὰν τῆς γῆς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατὰ τὴν ἰσορίαν, τὴν γλῶσσαν Φησὶ τῆς ἐπαγγελίας, ὡς γεγονότα λαμβάνων τὰ μέλλοντα, εἰ καὶ τὰ μέγιστα ἐπέβησαν ἤδη μέρες αὐτῆς. συμφωναί δὲ τὸ ἐπαγόμενον· ἐψώμισεν αὐτὴς γεννήματα ἀγρῶν. ἔπω γὰρ ἔφαγον τῶν γεννημάτων τῆς γῆς· τῷ δὲ μάννα πρὶν διαπεραιωθῆναι τὸν Ἰορδάνην ἐτρέφοντο. ἀλλ' ἔδεν μέλι ὄρειον ἔπω ἦσαν δρεψάμενοι, ἔδεν τῶν ἐλαίων· αἱ Φιληδέσι πέτρας καὶ ὄρεσιν.

ΛΑΗΛΟΥ. Ἀνεβίβασε, τρεῖς ὑψηλοτέρως αὐτὴς τῶν γηίνων πεποίηκεν. ὡς γὰρ Ἀκύλας Φησὶν, ἐπὶ τὸ ὕψωμα τῆς γῆς αὐτὴς ἀνεβίβασε, μηδὲν ταπεινὸν ἢ χαμαίσηλον αὐτὴς ἀνθυμείσθαι βεβλόμενος.

Ἐψώμισεν αὐτὴς γεννήματα ἀγρῶν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἴποις δ' ἂν ἀλληγορῶν, ἀγρῶν αὐτὴς ἐψωμικαίαι γεννήματα τῶν πεπληρωμένων ὕδατος πνευματικῆς, ἃς ἠύλογησε Κύριος.

Ἐθῆλασαν μέλι ἐκ πέτρας,

ΛΑΗΛΟΥ. Ἐν μὲν τῇ ἐρήμῳ τὸ ἥδιστον αὐτοῖς ἐκ τῆς πέτρας ἐξήγαγον ὕδωρ· ὃ διψῶσιν αὐτοῖς μελιτος ἀνομίωδη γλυκύτητα μιμῶσθαι· ἐπειδὴ πολλῶν ἦσαν καταργασμένοι καμάτω καὶ τῇ ὁδοπορίᾳ, καὶ σφόδρα κατεχόμενοι τῇ δίψῃ, ψυχροῖς τοῖς νάμασι προσέπιπτον. τὴν ἐν ἡδονῇ τῶν νάματων ἐκείνων παραστήσασθαι βεβλόμενον μέλι τὸ ὕδωρ ἐκάλεσαν· ἔχ ὡς τῆς ἡδονῆς μεταβληθείσης, ἀλλ' ὡς τῆς ἡδονῆς νάματος ἀμιλλωμένης ἐκείνῳ τῇ γλυ-

κότητι. εἰ δὲ τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας τὴς ἀπὸ τῆς γῆς ἀφθόνως ἐδωρήσατο καρπὸς· ἀπὸ γὰρ τῆς μέρας τὸ πᾶν παρεδήλωσε.

Καὶ ἔλαιον ἐκ σερεῶς πέτρας.

ΛΑΗΛΟΥ. Φωτιζόμενοι τὰς ψυχὰς, ἐλεόμενοι [τε δωρεάν] τῇ αὐτῇ χάριτι, καὶ [τῇ] δαδαρχίᾳ τῆς πνεύματος λαμπρότεροι γινόμενοι καὶ ἐπίδοχοι, καὶ ὁδηγούμενοι πρὸς ὁσέβειαν, κατὰ τὸ εἰρημένον, τῆς ἰλαρυῶν Ψαλ. 103. 15.

Β. πρόσωπον εἰ ἐλαίω.

ιδ. Βῆτυρον βοῶν, καὶ γάλα προβάτων,

ΛΑΗΛΟΥ. Βῆτυρον, νηπίοις πρόβρα καὶ αὐτῇ ἢ τροφῇ, καθὰ Φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ὡς νηπίοις εἰς Χριστῷ γάλα ὑμᾶς ἐπότισα. 1. Κορ. 3. 1, 2. βόας δὲ Φησὶ, περὶ ὧν [ὁ] αὐτὸς Παῦλος· μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει, καὶ τὰ ἐξῆς. 1. Κορ. 9. 9. πρόβατα δὲ καλεῖ τῆς Κυρίου εἰς Εὐαγγελίοις· ἰδὲ ἐγὼ ἀποσέλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα Ματθ. 10. 16. τα εἰς μέσῳ λύκων· τέτων ἐθῆλασον τὸ γάλα οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. ἢ ἐκ τῶν Μωϋσῆος βῆς ἀλοῶν καὶ ἀροτριῶν τὰς ψυχὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, Ααρῶν τε, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Φινεῆς, καὶ Ἰησοῦς ὁ τῆς Ναυῆ, καὶ τῶν πρεσβυτέρων οἱ ἐβδομήκοντα; καὶ πρόβατον δὲ τῷ Μωϋσῆος, πρᾶυς ὑπάρχων παρὰ πάντας τὴς ἀνθρώπων.

Δ. Μετὰ σέατος ἀρνῶν καὶ κριῶν, ὑῶν ταύρων καὶ τράγων,

ΛΑΗΛΟΥ. Τῆς νόμῳ διαγορβόδοτος εἰ τῷ Λυβιτικῷ, μὴ δεῖν ἐδίειν σέαρ, ἀλλ' εἰς ὄσμιν ὕδατος ἀναφέρεσθαι αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, πῶς εἰταῦθ' αὐτῶν ἐμπειπλήσασθαι τῶν σέατων αὐτῆς, εἰπάτωσαν ἡμῖν οἱ τῷ ῥητῷ παριστάμενοι; Πρόδηλον ἐν, ὅτι τῆς τῶν ἀγίων ὑβείας ἐνεπλήθησαν, ἀπολαύσαντες πνευματικῶς τῆς αὐτῶν εἰδέων διδασκαλίας. οἱ γὰρ αὐτοὶ ἦσαν καὶ ἄρνες διὰ τὴν εἰς Χριστῷ νηπιότητα, καὶ κριοὶ, καὶ ταῦροι (1) τῆς ποιμνῆς ἡγέμενοι, καὶ υἱοὶ ταύρων, δαμάλεις ὄντες, καὶ Θεῷ ὑπέχοντες τὸν αὐχένα.

Μετὰ σέατος νεφρῶν πυρῆ, καὶ αἷμα σαφυλῆς ἔπιον οἶνον.

ΛΑΗΛΟΥ. Οὐ μόνον Φησὶ τῆς πνευματικῆς τῆς Χριστῷ διδασκαλίας ἀπήλανον, καὶ πνευματικῆς πέτρας, καὶ τῶν ὁδηγῶν αὐτὴς διδασκάλων, ἀλλὰ καὶ τῆς μουσικῆς ἠξιώθησαν ὁμολογίας, ὡς εἰ τύπῳ μεταλαμβάνοντες. σῶς (2) γὰρ νεφρῶν πυρῆ, ἄρτος ἐστὶν ὁ πνευματικὸς, ὁ σφριζῶν καρδίαν ἀνθρώπου· καὶ αἷμα σαφυλῆς, ὁ οἶνος ὁ ὑψοσώης ποιητικὸς, ὁ ἐκ τῆς ἀληθινῆς ἀμπέλου γινόμενος. (3)

Η. Καὶ ἔφαγεν Ἰακώβ καὶ ἐνεπλήθη, καὶ ἀπελάλησεν ὁ ἡγαπημένος.

ΛΑΗΛΟΥ.

καὶ τράγοι. εἰ σελ. 871. τῆ 3. Τόμ. τῆς εἰς τὴς ψαλ. σέρ.

ταρ. αὐτ.

(3) Γενόμενος. αὐτ.

ΛΔΗΛΟΥ. Εἴρηται τῷ σοφῷ Σολομῶν-
 Παροιμ. 27. 7. τι, ψυχὴ ἐμπεπλησμένη, κηλοῖς ἐμπαίξει.
 Παροιμ. 25. καὶ πάλιν παρεγγυᾷ· μέλι δούρων, Φάγες
 16. τὸ ἱκανόν, μηποτε πληθεῖς ἐξεμέσης.

Ἐλιπάνθη, ἐπαχυώθη, ἐπλα-
 τυώθη, καὶ ἐγκατέλειπε Θεὸν τὸν
 ποιήσαντα αὐτὸν, καὶ ἀπέστη ἀπὸ
 Θεῶ σωτήρος αὐτῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐδὲ γὰρ ἤκασαν, ὡσε κα-
 ταχεῖν καὶ πέψαι τὰ εἰρημεῖα, ἵνα καὶ
 καρποφορήσῃ διωηθῶσιν· ἀλλ' ἐπαχυώθη
 αὐτῶν ἡ καρδιά καὶ ἐλιπάνθη, δὲκλῆντος
 τῆ σώματος, ἢ πολυσαρκία βαρυνομένη·
 καὶ ἀπελάκτισαν ὡς χοῖροι, τῆς καλῆς κα-
 ταπατήσαντες μαργαρίτας, καὶ ὡς ἵπποι
 τὰ χαλινὰ ἀπορρίψαντες, ἢ τῆς ἐπιχεῖν
 βελομένης ἀποσρέφοντες, τοῖς ποσί. μα-
 κρωῖαντες γὰρ ἑαυτῆς ἀπ' αὐτῆ, παρεδό-
 θησαν τῇ ἀπωλείᾳ, μήτε ὡς ποιητῶ ἐπι-
 γνόντες, μήτε ὡς σωτήρα καὶ λυτρωτῶ
 αἰδεσθέντες.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ὡσε εἰ ἢ
 ἐπὶ πλέον ἀνεσις τὸ μέγιστον κακόν, ἀσε-
 βειαν, ὠδίνεα, τῆναντιον ἢ μετὰ νόμῃ κά-
 κωσις, ἀγαθὸν τέλειον ἀποτίκλει, τῶ αἰο-
 δίμον νῆθεσίαν.

15. Παρωξυῶν με ἐπ' ἄλλοτριόις,
 ἐν βδελύγμασι αὐτῶν ἐξεπίκρανάν-
 16. με. Ἐθύσαν Δαιμονίοις, ἢ Ἐθεῶ.
 Θεοῖς, οἷς ἐκ ἤδαισαν. καινοὶ ἢ πρό-
 σφατοι ἤκασιν, ἢ ἐκ ἤδαισαν οἱ πα-
 τέρες αὐτῶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Πάντα κατὰ ποιήματα δὲ-
 λα καὶ οἰκεία Θεῶ· κατὰ δὲ χειρίζω προαί-
 ρεσι καὶ πονηρίαν ἐπιτηδουμάτων ἄλλο-
 τριῶντα Θεῶ οἱ ὡς κλισματὰ μὴ ὑποκεί-
 μνοι. ἔτως ὁ Διάβολος ἢ τῶν Δαιμόνων
 τὸ ἀκάθαρτον σῖφος ἠλλοτριώθη Θεῶ, καὶ
 ἀνδρωποι δὲ οἱ τέτοις ἐπόμενοι. ἐγκατα-
 λιπόντες τὸν τῶ πηγῶ τῆς ζωῆς, καὶ
 τὸν τῆ παντός δεσπότη, καὶ τῶν ἀγαθῶν
 τὸν χορηγόν, καὶ προσεδάτες τοῖς ἑαυ-
 τῆς ἀπαλλοτριώσασιν ἀπὸ Θεῶ, παρωξυ-
 ναν αὐτὸν εἰς δικαίαν ὀργῶ. ἢ ἐκ ἀκῆ-
 σέον παθητικῶς· ἀπαθῆς γὰρ τὸ θεῖον·
 ἀλλὰ κατ' οἰκονομίαν ἀνδρωπίνως λεγο-
 μένῳ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀμαρτημάτων.
 βδελύγματα δὲ καλεῖ τὰ τῶν εἰδώλων σε-
 βάσματα. καὶ διδάσκων τίνες οἱ ἄλλοτριόι,
 17. ἐπάγει· Ἐθύσαν Δαιμονίοις, καὶ Ἐθεῶ
 ἀντὶ τῆ ποιητῆ τοῖς κλισμασι προσεκκῶν,

A καὶ ἀντὶ τῆ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν δο-
 τήρος, τῆς πονηρῆς, καὶ τῶν ψυχῶν λυ-
 μεῶνας ἢ φθορέας τῆς ψυδωνύμης [αἰρε-
 τησάμενοι.] καὶ τὸ τῆ Θεῶ σέβας εἰς ἑαυ-
 τῆς μεταδύτας, [τῆς χθῆς καὶ πρώτῳ
 σχεδιασάτας Θεῶς, καὶ] τοῖς πατράσιν
 αὐτῶν ἀγνώστῃς. εἴα γὰρ μόνον ἐγίνωσκον
 [Κύριον.] καὶ Θεὸν τὸν ὑψιστον, ὃς ἐκλίσε
 τὸν ἔρανόν καὶ τῶ γῶ.

B 17. Θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγ-
 κατέλειπες, καὶ ἐπελάθῃ Θεῶ τῆ
 τρέφοντός σε.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐλεγκτικὸς ὁ λόγος, ἐκ
 προσώπῃ Μωϋσέως λεγόμενος, ονειδίζον-
 τος αὐτοῖς τῶ ἀποσασίαν, καὶ ὅτι ἔτε ὡς
 ποιητῶ ἐτίμησαν, ἔτε ὡς ὑβεργέτῳ καὶ
 τροφέᾳ ἠμείψαντο. ἢ μόνον γὰρ σε εἰς τὸ
 εἶναι παρήγαγον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ εἶναι
 αὐτός σοι δώσει τὰς τῆς ζωῆς ἀφορμῆς,
 18. τὰ ζωαρχῆ χορηγῶν.

Γ 18. Καὶ εἶδε Κύριος, ἢ ἐξήλωσε·

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. [Καὶ γὰρ ὁ
 Θεὸς λέγεται ζήλων.] ἔχ ἵνα πάθος ὑπο-
 πλοῖση τίς· [καὶ γὰρ ἀπαθῆς τὸ θεῖον.]
 ἀλλ' ἵνα δηλωθῇ τὸ σφοδρὸν τῆς ἀγάπης.
 ζήλοῖ δὲ ὁ Θεὸς, ἔχ ἵνα αὐτός τι κερδάνη,
 ἀλλ' ἵνα τῆς ζήλοτυπικῆς διασώσῃ. (1)

Δ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ζηλωτῶ Θεὸν εἰ λέγοι
 τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν, σκανδαλιζέσθω μη-
 δαῖς. ἢ γάρτοι κατ' ἡμῆς ἢ θεῖα τε ἐστὶ καὶ
 ἀπόρρητος φύσις· ἀνώκισαι δὲ τοσῶτον καὶ
 ὑφαιρέται (2) νοητῶς, ὡς καὶ ἀσυγκρί-
 τῃς εἶναι τὰς διαφορῆς. (3) αἰ μὲν γὰρ
 ἐφ' ἑκάσῳ τῶν πραγμάτων διαθέσεις ἐμ-
 παθῶς εἰ ἡμῖν· νοσεῖ γὰρ ἢ φύσις τὸ
 ἀνάγκη, καὶ τὸ λίαν ἔτοιμον εἰς τὸ πλημ-
 μελές· εἰ δὲ τῶ πάντων ἡμῶν Θεῶ σημαί-
 νοντα [μὲν] τὰ τοιαῦτα φωνῆς ἢ λόγοις
 19. τοῖς κατ' ἡμῆς, νοῦνταί γε μὴ ἔχ ἔτω
 ποθῶ. ἀπαθῆς γὰρ τὸ θεῖον. ζήλῶν δὲ
 λέγεται, διὰ τὸ θέλειν ἐδείνα τῶν ἀπαξ
 ἐπεγνωκότων τῶ δόξαν αὐτῆ ταῖς εἰς τὰ
 αἰχίῳ κατασείεσθαι ῥοπαῖς.

Καὶ παρωξυώθη δι' ὀργῶν ἡμῶν αὐ-
 τῶν καὶ θυγατέρων,

ΛΔΗΛΟΥ. Θεασάμενος ἢ σωματικοῖς
 ὀφθαλμοῖς· ἀσώματον γὰρ τὸ θεῖον καὶ
 20. ἀχηματίσιν· καὶ εἰδὼς τὰ πάντα πρὶν
 γενέσεως αὐτῶν τὰ πραττόμενα παρ' αὐ-
 τῶ, (4) ἐξήλωσε καὶ διανέση πρὸς τιμω-
 ρίαν τῶν ἡμῶν αὐτῆ καὶ θυγατέρων. ὀργῶ
 M m m m m 3 γὰρ

(1) Ἀντὶ τῆτων ταῦτα εἰ τοῖς ἐκδοδοῖ. (εἰ σελ. 258. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆ Μοντφ. ἐκδόσ.) εἴρηται·
 εἰδὲ γὰρ πάθος ἐστὶν ὁ ζήλος ἐπὶ Θεῶ· ἀλλὰ τῶ ἀφατον αὐτῆ φιλοσοφίαν ἐρμηνεύσαι βελόματος, τῆτων
 πολλαῖς ἀποκέρχεται τῶ ὀνόματι. ἐπὶ δὲ καὶ τὰδε· (εἰ σελ. 469. τῆ 11. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδόσ.) Θεὸς γὰρ
 ἐστὶ ζηλωτῆς, καὶ πάντων μάλιστ' ἀβέλεται παρ' ἡμῶν φιλεῖσθαι· καὶ τῆτων ἐπεσθῆ σφοδρῆ ἡμῆς φι-
 λῆς γὰρ ὅτι τῆτων τῶν μακρῶς φιλέντων τὸ ἔθος. σφοδρῆ εἰσὶ ζηλότυποι, καὶ αἰροῖντο ἀν τῶ ψυ-
 πρεσῆσαι, ἢ παρεδδοκμηθῆσαι ἀπό τῶν ἀντερεσῶν. ἴσ. ἐν ἐκ τῆτων τὸ προκείμενον ἐλήφθη
 παραλόγως εἰ τῆ 873. σελ. τῆ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σερ. τῶ ἐξῆς σωήνεται· καὶ γὰρ α
 Κυρίλλῃ ἐστὶ, κείμενον καὶ εἰ σελ. 112. τῆ 7. Τόμ.

(2) Καὶ ὑψῆ φέρεται. αὐτ.
 (3) Τῆς διαφορῆς τῆς λόγῃς. αὐτ.
 (4) ἴσ. αὐτῶν. τῆτων δὲ τὸ, τὰ πραττόμενα παρ' αὐτῶ. ἢ κῆται εἰ τῶ εἴρημ.
 τῆς ψαλ. Τόμ.

γὰρ τὴν εἰς τιμωρίαν κίνησιν νοητέον. ὡσαυτὸν ἐν καὶ τὸ, παρωξύνθη, τὴν εἰς τὸτο σημαίνει ὀρμῆν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ παρωξύνθη δι' ὀργὴν ἡμῶν αὐτῆ καὶ θυγατέρων. Κατ' ἀμφω γὰρ ἡοὶ καὶ θυγατέρες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, κατὰ δὴμιουργίαν τε καὶ κατ' οἰκείωσιν τὴν παρὰ τὰ λοιπὰ ἔθνη. γράφεται δὲ καὶ ἔτις ἡμῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων ὅτι καὶ τέτοις πρὸς τὴν ὁμοίαν καθηγήσαντο πλάνην ἢ γὰρ προαναφώνη τὸς ὑπερον ἐσαυρωκότας Χριστὸν, περὶ ὧν ὁ Προφήτης Φησὶν ἂν χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις ὡ καὶ τῶν πατέρων γεγονάσι πονηρότεροι, καὶ δίκην ἔτισαν τὴν προσήκσαν.

Ἦσ. 1. 15.

κ. Καὶ ἔπεν, ἀποσρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ δείξω τὴν ἔσση αὐτοῖς ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν. ὅτι γενεὰ ἐξετραμμένη ἐστίν ἡοὶ οἷς ἐν ἐστὶ πίστις ἐν αὐτοῖς.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἀποσρέψω, Φησὶ, τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ δείξω τὴν ἔσση αὐτοῖς. ἔ γὰρ τὸ πρόσωπον Κυρίου ἐπιβλέπει, εἰρήνη καὶ ἀγαλλίασις ἔ δὲ ἀπέσραπται, παρείσδυσσις γίνεται, πονηρίας. ἔ βέβηλα ἐν ἐφορᾷ τὰ κακά. ἀγαθὸς γὰρ ἐστὶ. παρορώντος δὲ αὐτῆ ἐκοντί, διὰ τὴν ἀπιστίαν τὴν ἀνδρωπίνην, γένεσιν ἴχει κακία.

» ΑΔΗΛΟΥ. Νοητέον καὶ ἔτις πονηροὶ μὲν γὰρ καὶ διετραμμένοι οἱ μέχρι τῆς νῦν, (1) τὰ τοιαῦτα διαπραξάμενοι. πονηρότεροι δὲ καὶ οἱ κατὰ τὴν Κυρίαν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸ ἀχέτως λυτήσαντες, οἷς καὶ ἐρεῖ ὅταν τὰς χεῖρας ἐκλείνητε πρὸς με ἀποσρέψω τὸς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν. ἂν γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἱμάτων πλήρεις.

Ἦσ. 1. 15.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ταύταις ταῖς λέξεσι καὶ ὁ Σωτῆρ ἀνὲν Εὐαγγελίοις ἐχρήσατο, εἰπὼν πρὸς αὐτῆς ὡ γενεὰ ἀπίστος καὶ διετραμμένη ἔως ποτε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς; ἔως ποτε ἀνέξομαι ὑμῶν; ἔ δὲ γὰρ ἕτερον ἐστὶ τὸ λεγόμενον, ἢ ὅτι ἀποσρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν. γενεὰ γὰρ ἀπίστος ἐστὶ, μὴ ἔχουσα πίστιν, καὶ ἐξετραμμένη ἀπὸ τῆς ἀληθείας. ἡμεῖς δὲ σὺν τῷ ψαλμῶδῳ βοήσωμεν μὴ ἀποσρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμῶν.

Ματθ. 17. 17.

Ψαλ. 142. 7.

κα. Αὐτοὶ παρεξήλωσαν με ἐπ' ἔ Θεῷ, παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἡ γὰρ παρεξήλωσω αὐτῆς ἐπ' ἐκ ἔθνη, ἐπὶ ἔθνη ἀσωέτω παροργιστὴν αὐτῆς.

» * * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Προφητικῶς δηλῆται ἢ διὰ τὰ ἀμαρτήματα τῆ προτέρη λακμική τῶν ἀσωέτων ἔθνων ἐκλογῆ, ἔ ἢ τινός ἢ τῆ Ἰησοῦ γεγονημένη. αὐτοὶ ἡσοὶ παρεξήλωσαν με ἐπ' ἔ Θεῷ, παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἡ γὰρ

Α » παρεξήλωσω αὐτῆς ἐπ' ἐκ ἔθνη, καὶ ἐπὶ ἔθνη ἀσωέτω παροργιστὴν αὐτῆς. καὶ ἐστὶ σφόδρα τρανῶς καταλαβεῖν διωκτὸν, τίνα τρόπον οἱ λεγόμενοι παρεξήλωσαν τὸν Θεὸν Ἐβραῖοι ἐπὶ τῷ ἔ Θεῷ, καὶ παρωργιστὴν αὐτὸν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. παρωξύνθησαν εἰς ζήλοστυλίαν ἐπὶ τῷ ἐκ ἔθνη τῷ ἀσωέτω ὅπερ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο διὰ τῆς ἐπιδημίας Χριστὸ Ἰησοῦ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῆ. βλέπομεν γὰρ τὴν κλήσιν 1. Κορ. 1. 26,

Β » ἡμῶν; ὅτι ἔ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, ἔ πολλοὶ δυνατοὶ, ἔ πολλοὶ ὀυγκνεῖς ἄλλὰ τὰ μωρὰ τῆ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταιωχῶ τὸς σοφῆς. καὶ τὰ ἀγνωτὴ καὶ ἐξεδνημμένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα ἐκείνα τὰ πρότερον ὄντα καταργῆσῃ καὶ μὴ καυχῆσῃται ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ, καλέμενος ὑπὸ τῆ Ἀποστόλου σαρκὸς, ἐνώπιον Θεῶ.

27, 28, 29.

Γ * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὴν προτέρην ὀυτέλειαν τῆ λακμ λέγων, διὰ τῆ, ἐπ' ἔθνη, εἰπεῖν. ἔ δὲ γὰρ ἔθνος ἀναμ ἐνομιζέτο διὰ τὴν πολλὴν ὀυτέλειαν, διὰ τὴν μωρίαν, διὰ τὴν ἀνοίαν ἄλλ' ἀπὸ τῆς πίσεως τοσαύτη γέγονεν ἢ μετὰβολῆ, ὡς ἐκείνων τῶν τιμωμένων πολλῶ τιμωτέρως φανῆσαι. ὅτι ἐμελλε δάκνειν Ἰουδαίους τὸτο αὐτὸ, καὶ ἐκ τῆς βελτίως γίνεσθαι, καὶ τὸτο αἰτεῦθον δηλῆται. ἔ γὰρ ἀπλῶς εἶπε, προτιμήσω, ἄλλ' ὁμῆ καὶ τὸτο δηλῶν, καὶ τὴν ἐκ παρεξήλωσεως γενησομῆν αὐτοῖς ὅπως δῆποτε διόρθωσιν, παρεξήλωσω ὑμᾶς, Φησὶν, ἐπ' ἐκ ἔθνη ὡσεὶ ἔλεγε, τοσαῦτα δώσω αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὡς ὑμᾶς δηχθῆωμαι. τὸτο γὰρ αὐτῆς καὶ βελτίως ἐποίησε.

Δ » ὅτι ἐμελλε δάκνειν Ἰουδαίους τὸτο αὐτὸ, καὶ ἐκ τῆς βελτίως γίνεσθαι, καὶ τὸτο αἰτεῦθον δηλῆται. ἔ γὰρ ἀπλῶς εἶπε, προτιμήσω, ἄλλ' ὁμῆ καὶ τὸτο δηλῶν, καὶ τὴν ἐκ παρεξήλωσεως γενησομῆν αὐτοῖς ὅπως δῆποτε διόρθωσιν, παρεξήλωσω ὑμᾶς, Φησὶν, ἐπ' ἐκ ἔθνη ὡσεὶ ἔλεγε, τοσαῦτα δώσω αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὡς ὑμᾶς δηχθῆωμαι. τὸτο γὰρ αὐτῆς καὶ βελτίως ἐποίησε.

Ε » ὅτι ἐμελλε δάκνειν Ἰουδαίους τὸτο αὐτὸ, καὶ ἐκ τῆς βελτίως γίνεσθαι, καὶ τὸτο αἰτεῦθον δηλῆται. ἔ γὰρ ἀπλῶς εἶπε, προτιμήσω, ἄλλ' ὁμῆ καὶ τὸτο δηλῶν, καὶ τὴν ἐκ παρεξήλωσεως γενησομῆν αὐτοῖς ὅπως δῆποτε διόρθωσιν, παρεξήλωσω ὑμᾶς, Φησὶν, ἐπ' ἐκ ἔθνη ὡσεὶ ἔλεγε, τοσαῦτα δώσω αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὡς ὑμᾶς δηχθῆωμαι. τὸτο γὰρ αὐτῆς καὶ βελτίως ἐποίησε.

Ε » ὅτι ἐμελλε δάκνειν Ἰουδαίους τὸτο αὐτὸ, καὶ ἐκ τῆς βελτίως γίνεσθαι, καὶ τὸτο αἰτεῦθον δηλῆται. ἔ γὰρ ἀπλῶς εἶπε, προτιμήσω, ἄλλ' ὁμῆ καὶ τὸτο δηλῶν, καὶ τὴν ἐκ παρεξήλωσεως γενησομῆν αὐτοῖς ὅπως δῆποτε διόρθωσιν, παρεξήλωσω ὑμᾶς, Φησὶν, ἐπ' ἐκ ἔθνη ὡσεὶ ἔλεγε, τοσαῦτα δώσω αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὡς ὑμᾶς δηχθῆωμαι. τὸτο γὰρ αὐτῆς καὶ βελτίως ἐποίησε.

Ζ » ὅτι ἐμελλε δάκνειν Ἰουδαίους τὸτο αὐτὸ, καὶ ἐκ τῆς βελτίως γίνεσθαι, καὶ τὸτο αἰτεῦθον δηλῆται. ἔ γὰρ ἀπλῶς εἶπε, προτιμήσω, ἄλλ' ὁμῆ καὶ τὸτο δηλῶν, καὶ τὴν ἐκ παρεξήλωσεως γενησομῆν αὐτοῖς ὅπως δῆποτε διόρθωσιν, παρεξήλωσω ὑμᾶς, Φησὶν, ἐπ' ἐκ ἔθνη ὡσεὶ ἔλεγε, τοσαῦτα δώσω αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὡς ὑμᾶς δηχθῆωμαι. τὸτο γὰρ αὐτῆς καὶ βελτίως ἐποίησε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταύτη τῆ ῥῆσει ἐχρήσατο Ῥωμαίοις ἐπισέλλων ὁ μακάριος Παῦλος. ἀσωέτης δὲ ἡμᾶς προσηγόρευσε, τὴν πρὸ τῆς πίσεως ἡμῶν ἀφροσύνην ἐπιδεικνύς. τὸτο γὰρ ἢ αὐτὸς ὁ Θεὸς Ἀπόστολος ἔφη ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ποτε ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δαλδόντες ἐπιθυμίας, καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἀ κακία καὶ φθόνῳ διάγοντες, συνητοὶ, μισῶντες ἀλλήλους. ταῦτα

Τίτ. 3. 3.

Τίτ. 3. 3.

ἔχει τοῖς νῦν. ἐν τῷ εἰρημ. 3. Τόμ. προσφύεσ δὲ τὸ, οἱ μέχρι τῆς νῦν, ἀνοσμέτῆ τῆ, γενεᾶς. ἤ ἢ Χάλ. ἐκδ.

ταῦτα (1) διαφερόντως ὠίασον ὁ Θεὸς Ἀ
 Ἰσδαίως. εἰδὲ γὰρ ἔτως αὐτὸς ἀλγύνει ἢ
 δαλεία καὶ ἢ διασπορά, ὡς ἢ τῆ νὰ εἰρη-
 μία, ὡς ἢ τῶν ἐθνῶν οὐσέβειά τε καὶ περι-
 Φάνεια. παρακνίξει γὰρ αὐτὸς, καὶ εἰς
 ζῆλον ἄγει.

ιβ. Ὅτι πῦρ ἐνκέκασται ἐν τῷ
 θυμῷ μου, καυθήσεται ἕως ἄδης κα-
 τωτάτης· καταφάγεται γλῶσση καὶ τὰ
 γεννήματα αὐτῆς· φλέξει θεμέλια Β
 ὄρεων.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν δικαίαν κατὰ τῶν ἀ-
 μαρτανόντων ἐμφαίνει κίνησιν, ἢ μέχρι
 παιδείας ὑπερον ἐπαγομύλω, ἀλλ' ἕως τῶν
 τῷ ἄδης πυλῶν ἀπάγασαν εἰς ἀπώλειαν·
 [καθάπερ ἤδη προεῖπεν, ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ
 καταναλίσκον τῆς ἀσεβείας, τιμωρόμενος
 τῆς ἀνδισαμείας, ὅταν ἐκ τῆς ἀνοχῆς καὶ
 τῆς μακροθυμίας ἐπιστρέψω μὴ βεληθῶσι.
 τὴν ἐν Ἰσδαίων τελοδοταίαν ἀταῦθα προ-
 θεωρίζει ἀπώλειαν, ἢ καὶ ὑπέστησαν ὑπὸ
 Ῥωμαίων μετὰ τὴν εἰς Χριστὸν παρουσίαν,
 καὶ τὴν τῶν ἐθνῶν κλῆσιν.]

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀλλὰ καὶ τροπικῶς λεγό-
 μινον πῦρ ἅπαν τὸ γεῶδες γίνεται φρόνη-
 μα, καὶ κατεδίει τῆς προσετηκότας τῆ
 γῆς, καὶ τὰ γεννήματα δὲ τῆς γῆς, πορ-
 νειαν, μοιχείαν, εἰδωλολατρείαν, καὶ τὰ
 ἐξῆς. ταῦτα γὰρ τῆς ἐν ἡμῖν γῆς τὰ γεν-
 νήματα. [ἔσι καὶ τὸ πῦρ τὸ αἰδητὸν λα-
 βεῖν. καὶ γὰρ] τὴν αἰδητὴν γλῶσση τῶν Ἰσ-
 δαίων διώσασιν οἱ πολέμιοι, καὶ πυρκαυ-
 στον ἀποτελέσασιν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ.
 » Καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὄρεων, τροπικῶς λε-
 γομύλων ὄρεων τῶν καὶ ἐπαγομύλων κατὰ
 τῆς γνώσεως τῷ Θεῷ, φλέξει τῆς θεμελίως,
 [καὶ] καταργήσει τὸν ἄρχοντα τῷ αἰῶνος
 τέττε, καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν πονηρὰς δυνά-
 μεις. καὶ [ἀπλῶς] τῶν αἰδητῶν ὄρεων
 [τῆς θεμελίως] καταφλέξει ἢ ὄρη τῷ
 Θεῷ, ὡς διὰ τὴν ἐκ τῷ πολέμου ἀνάγκη
 εἰς φέρια καταφύγασιν οἱ Ἰσδαῖοι ὑψηλό-
 τατά τε καὶ ὀχυρώτατα· ἀλλ' ὅμως καὶ
 ταῦτα κατήγαγον οἱ πολέμιοι, ὡς Φησὶν
 Ἰώσηπος, τὴν ἐσχάτῳ αὐτῶν διηγέμενος
 ἐρημίαν.

ιγ. Σιωάξω εἰς αὐτὸς κακὰ, καὶ
 τὰ βέλη μου σιωτελέσω εἰς αὐτὸς.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ μακροθυμῶν,
 σιωάγειν λέγεται κατὰ τῶν ἀπειθόντων
 κακὰ. ἢ κυρίως κατ' ἑαυτῶν οἱ μὴ παι-
 δάστες σιωάγασιν, ὅλον ἐπὶ τέλει κατ'
 ἑαυτῶν ἐκκινῶντες τὸ τῷ ἀκράτῃ πολήριον,
 πάσης ἐπ' αὐτὸς τιμωρίας σιωτελεμύτης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅπερ αὐτοὶ ποιεῖσιν ἀνιάτ-
 ροῦτοι διαμύοντες, τῆς ἀνοχῆς τῷ Θεῷ
 » καὶ μακροθυμίας καταφρονῶντες, καὶ θη- Ῥωμ. 9. 5.
 » σαυρίζοντες ἑαυτοῖς ὀργῶν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς.
 Βέλη δὲ Κυρίου [τὰ] πρὸς ἐπιστροφῶν καὶ
 παιδείαν ἐπαγομύνα, κατῶς καὶ ὁ Ἰωβ
 » λέγει· βέλη Κυρίου ἐν τῷ σώματί μου εἰσίν· Ἰωβ. 6. 4.
 » ὡν ὁ θυμὸς ἐκπίνει με τὸ αἷμα. αἷμα γὰρ 1. Κορ. 15. 50.
 » καὶ σὰρξ βασιλείαν Θεῷ ἐκκληρονομήσασιν.

κδ. Τηκόμενοι λιμῶ καὶ βρώσει
 ὄρεων,

ΑΔΗΛΟΥ. Λιμῶ ἐτάκησαν αἰδητῶ
 πολιορκέμενοι· καὶ προηγησαμύνης τῷ πο-
 λέμου ἀδείας, ἐπὶ τε τῷ Ναββαχοδονόσορ,
 καὶ ἐπὶ τῆς τελοδοταίας πολιορκίας, ἢ
 ὑπέμειναν μετὰ τὴν τῷ Σωτήρος ἡμῶν καὶ
 Θεῷ Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίαν, ἐτάκησαν τῷ
 λιμῶ. ἀλλὰ καὶ τῷ νοητῷ λιμῶ παρεδῶ-
 θησαν. ἐκ ἐτι γὰρ παρ' αὐτοῖς λόγος Θεῷ
 καὶ Προφήτης αὐτοῖς λέγων, τὰ δὲ λέγει
 Κύριος. βρώσει δὲ ὄρεων ἐξετάκησαν. ἐν
 γὰρ τοῖς τοιαύτοις εἰκὸς ἀγροδονίας ὄρεοις,
 μόλις ἐπανέχων τὰς τέτων τροφῶν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἶποι δ' ἄντις καὶ
 κατὰ ἀναφορὰν τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ εἰρηθῶν
 » τὸ, βρώσει ὄρεων· ὅτε περ εἰς χολέραν
 αὐτοῖς μετεβλήθη φαγῶσι.

Καὶ ὀπισθότονος ἀνιάτος.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ ὀπισθότονος ἀσασμὸς
 τῶν ἐν ῥάχει (2) μυῶν, ὅλον εἰς τῷ πίσω
 ἔλκων τὸ σῶμα, καὶ ὡς ἀντεταμύνον τόξον
 ἀπεργαζόμενος. εἰσὶ δὲ ταῦτα καὶ πάθη
 ψυχῆς, τὴν ἀπὸ τῷ Θεῷ ἀποστροφῶν ἐπι-
 δεικνύμενα, μηδεμίαν εἰς αὐτὸς ὑποφαί-
 νοντα σωτηρίας ἐλπίδα. λιμὸν μὲν γὰρ
 νοήσομεν, κατ' ὃν ἐκ ἐτι παρ' αὐτοῖς λό-
 γος Θεῷ· βρώσει δὲ ὄρεων, τῆς κενῆς λό-
 γος καὶ μάτῳ εἰς ἀέρα διπλάμύνης. ἢ
 παύσονται γὰρ ἐν τέτοις μελετῶντες μα-
 » ταιῶς, ὡς Φησὶν ὁ Δαβὶδ· ἐμελέτησαν Ψαλ. 1. 1.
 κενὰ, εἰς τῷ πίσω χωρῶντες ἀμετασρεπί.

Ὀδόντας θηρίων ἐπαποσελῶ εἰς
 αὐτὸς, μετὰ θυμῷ συρόντων ἐπὶ γῆς.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ, ἀποσελῶ, ἀντὶ τῷ,
 ἀπέσειλα· ὡς ἔφει αὐτοῖς ἀπέσειλε
 θανατῶντας ἐν τῇ ἐρήμῳ. θηρία, τῆς πο-
 λέμου νοητέον, δίκῳ θηρίων αὐτὸς κατε-
 θιόντας, καὶ μονονυχὶ τοῖς ὄδοις κατανα-
 λίσκοντας, πονηρῶς τε ὄντας ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 καὶ μηδὲν εἰς αὐτὸς ἡμερον ἐπιδεικνύμενης·
 οἱ τὴν τῷ Θεῷ παρισῶσιν ἐγκατάλειψιν. (3)
 τοῖς ἑαυτῶν δὲ παραδιδόμενοι πάθεισιν ὑπὸ
 τῶν θηρίων τῶν νοητῶν κατηθιόντο.

ιε. Ἐξω-

Δ66τ. 9. 3.

(1) Ἦτοι τέτοις ἀναγνώσ. ἢ ἀφαιρετέον τὸ, Θεός. ὅπερ εἰδὲ ἐν τῷ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σειρ. κέται.
 (2) Βραχῆ. οἱ ἡμέτεροι κώδ. βραχῆ. ἐν σελ. 876. τῷ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σειρ. ἐπιστ.
 πάντες. ἀντὶ τῷ ῥάχει· ὅπερ καὶ ἐτέθη.
 (3) Ἐν μὲν τῷ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σειρ. (σελ. 876, 877.) ὅτι τὴν τῷ Θεῷ παρεσίαν
 λειψαν. τοῖς ἑαυτῶν γὰρ παραδιδόμενοι, κτ. ὁ δὲ Προκόπιος (ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.) ἔτως· ὀδόν-
 ἀποσελῶ εἰς αὐτὸς. ἢ ἀντὶ τῷ ἀπέσειλα· ἵνα πάλιν τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ δηλώσῃ, ἐν ἢ πολεμίας
 θηρίων αὐτοῖς ἐπιτρέχοντας· ἢ τὴν τῷ Θεῷ παρισῶσιν ἐγκατάλειψιν, δι' ἢ τοῖς ἑαυτῶν, κτ.

κε. Ἐξώθεν ἀτεινώσει αὐτὰς μά-
χαιρα, καὶ ἐκ τῶν ταμιείων φόβος

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ ἐν τῇ πόλιορκίᾳ συμ-
βάντα κατὰ μέρος ἐκτραγωδεῖ. ἄπερ καὶ
διὰ Ἱερεμίᾳ καὶ Ἰεζεκιήλ ὁ θεὸς διηγῆσα-
το λόγος. οἱ μὲν γὰρ ἐξώθεν ὑπὸ πολε-
μίων βαλλόμενοι, οἱ δὲ εὐδὸν φόβῳ καὶ νόσῳ
καὶ λιμῷ διεφθάροντο. Θεὸς δὲ μάχαιρα
τὰς πονηρὰς πράξεις τιμωραμένη, τῷ φό-
βῳ συσέλλει, καὶ τὰς τίκλοντας αὐτὰς λο-
γισμῶν, ὥστε μηκέτι τοιαῦτα τεκείν. το-
ῦτ' 4. 12. μώτερος γὰρ ὁ τῷ Θεῷ λόγος, καὶ κριτι-
κὸς ἐνδυσμῆσεων.

Νεανίσκος σὺν παρθένω, θηλά-
ζων μετὰ καθεστηότος πρεσβύτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄρδῳ αὐτοῖς ἐγένετο ἡ
ἀπώλεια, ἐπειδὴ περ καὶ ὁμοθυμαδὸν τὴν
ἁμαρτίαν εἰργάζοντο. ἡ ἐχθὴ ὄρας, Φησὶν
ἵ 7. 17. ὁ τῶν ὄλων Θεὸς τῷ προφήτῃ Ἱερεμίᾳ, τί
ἔτοι ποιῶσιν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰσραὴλ καὶ ἐν
ταῖς αὐλαῖς Ἱερουσαλήμ; καὶ ψυχὰς δὲ τὰς
διαφόρους ἡλικίας νοητέον.

κε. Εἶπον, διασπερῶ αὐτὰς, παύ-
σω δὲ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυον
κε. αὐτῶν. Εἰ μὴ δι' ὀργῶν ἐχθρῶν, ἵνα
μὴ μακροχρονήσωσι, καὶ ἵνα μὴ συ-
νεπιθῶνται οἱ ὑπεναντίοι· μὴ εἴπω-
σιν, ἡ χεὶρ ἡμῶν ἡ ὑψηλὴ, καὶ ἐχθὴ
Κύριος ἐποίησε ταῦτα πάντα.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶπα, διασπερῶ αὐτὰς. δια-
σπαρούτες γὰρ ἀπ' ἀκροῦ τῆς ἕρανῆ καὶ ἕως
ἀκροῦν αὐτῆ, καὶ ἐκ βίβλου ζώντων ἐξη-
λείφθησαν, μηκέτι λαὸς Θεῷ χρηματί-
ζοντες. ἐκ ἀπώλοντο δὲ παντελῶς, (1)
διὰ τῆς ἐξ ἔθνων. ἐπέμεινον γὰρ τῇ δυσ-
σεβείᾳ, (2) τὴν ἐκείνων ἀπώλειαν τοῖς
ἑαυτῶν Θεοῖς ἐπιγράφοντες, ἢ ταῖς τῶν
ἀπολωλότων ἀμαρτίαις.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα λεγόντων
τῶν Βαβυλωνίων, ἀκρόντες οἱ ἐπὶ τῷ Ἱε-
ρεμίᾳ, Φασὶν, ἠχμῶθημεν, ὅτι ἠκῆσαμεν
ἵ 51. 51, 52. ὀνειδισμόν ἡμῶν. κατεκάλυψεν ἀτιμία τὰ
πρόσωπα ἡμῶν, εἰσῆλθον ἀλλογενεῖς εἰς
τὰ ἅγια Κυρίου. πρὸς ἕς ἀποκρίνεται, λέ-
γων· διὰ τὸ τοῦτο ἰδὲ ἡμέρας ἔρχονται λέγει
Κύριος, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ αὐ-
τῆς. διὰ ταῦτα τοίνυν, καὶ διὰ τὴν πρὸς
τῆς πατέρας αὐτῶν διαθήκην ἢ πάντες
ἀπώλοντο. καὶ Γολιάθ δὲ παρεμβολῆ
ὀνειδίσας ζώντος Θεῷ, δίκην κινῶς ὑπὸ μα-
ρακίς διεφθάρτα. εὐηγγελίζοντο δὲ καὶ
ἀλλόφυλοι τὸν θάνατον τῆ Σαβλ τοῖς εἰδώ-
λοις αὐτῶν.

κη. Ὅτι ἔθνος ἀπωλολενὸς βε-
βήσει, καὶ ἐκ ἔσιν ἐν αὐτοῖς ἐπισήμη.

ΑΔΗΛΟΥ. Μετὰ βελῆς δεῖ πάντα
ἡ γὰρ βελὴ θεία τις δυνάμις ἐπε-

Α. ῥαίνιός ἐστιν. ἐκράτησας γὰρ τῆς χειρὸς
τῆς δεξιᾶς με, καὶ ἐν τῇ βελῆσιν ὠδήγη-
σας με, καὶ μετὰ δόξης προσελάβε με,
Φησὶν ὁ Προφήτης.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θεῖαν γὰρ ἔσαν
ἀπώλεσαν τὴν βελῆν. περὶ ἧς Δαβὶδ ἐν
ὀβ' ψαλμῷ Φησὶν· ἐκράτησας τῆς χειρὸς
τῆς δεξιᾶς με, καὶ ἐν τῇ βελῆσιν ὠδήγη-
σας με. περὶ ταύτης Ἡσαΐας Φησὶ· καὶ
καλεῖται μεγάλης βελῆς Ἄγγελος. ἐπ'
αὐτῷ γὰρ τὸ πνεῦμα βελῆς καὶ ἰσχύος. ἡ
ἀπώλεσαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ὡς καὶ τὴν ἐπι-
σήμην. περὶ ἧς Φησὶ Σολομῶν, μύσις γάρ-
ἔστι τῆς τῆ Θεῷ ἐπισήμης. μύσιν δὲ Φησι
τὴν σοφίαν. καὶ Ἰωβ δὲ ταύτῃ ἀποθαι-
μάσας, Φησὶ· ποῖος δὲ τόπος ἐστὶ τῆς ἐπι-
σήμης; εἰ δὲ ταύτῃ εἶχον οἱ ἐξ Ἰσραὴλ,
μὴ παραδεξάμενοι Χριστὸν, Θεὸς σοφίαν, καὶ
τὴν βελῆν τῆ ὑψίστης, παρ' ἧς τῆς γνώσεως
οἱ θησαυροὶ, καὶ τῶν ὄντων ἡ ἐπισήμη.

Γ. Οὐκ ἐφρόνησαν σωλιέναι ταῦ-
τα καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπίοντα
χρόνον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀκύλας ἔως ἐξέ-
δωκεν· ἐκ ἔσιν ἐν αὐτοῖς φρόνησις· ὄφε-
λον ἐσοφίσθησαν ἐπίσταται αὐτῷ. σιωπι-
θήτωσαν εἰς ἐσχάτῃ αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ
ἐκ ἔγνωσαν τὰ εἰρημικά, ἐν ἐσχάταις ἡμέ-
ραις γνώσκονται, κατὰ τὴν τῶν ἔθνων κλη-
σίαν ἀποβαλλόμενοι, μὴ πιστεύσαντες Χριστῷ,
τῇ τῆ πατρὸς ἐπισήμη τε καὶ βελῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ περ, Φησὶν, ἐκ ἔγ-
νωσαν εἰδὲ σιωπήσαν τὰ εἰρημικά, ἐν ταῖς
ἐσχάταις ἡμέραις γνώσκονται αὐτὰ, ὡς κατὰ
τῆς ἐνσάρκου παρουσίας τῆ μονογονεῖς ἐλύ-
σεται ὁ καιρὸς, καὶ τῶν ἔθνων ἡ κλήσις γε-
νήσεται, αὐτῶν δὲ ἡ ἀποβολὴ, διὰ τὸ μὴ
βελήθῃ αὐτὰς δεξάσθαι τῆ πατρὸς τὴν
βελῆν, μηδὲ σιωπῆσαι τὴν ἐπισήμην αὐτῆ.

λ. Πῶς διώξεται εἰς χιλίους, καὶ
δύω μετακινήσει μυριάδας, εἰ μὴ ὁ
Θεὸς ἀπέδοτο αὐτὰς, καὶ ὁ Κύριος
λα. παρέδωκεν αὐτὰς; Οὐ γὰρ εἰσιν οἱ
Θεοὶ αὐτῶν, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν. οἱ δὲ
ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τητέσιν, ἐκ ἂν δυνάτωι
ἐγίνοντο τοῖς ἐχθροῖς, καὶ ὑπὸ τῆ τυχόν-
τος πλοῦμενοι, ὡς εἴα τῶν πολεμίων διώ-
κειν χιλίους, καὶ δύω ἀριθμῶν (3) πλη-
θος, εἰ μὴ εἰς τὸναντίον αὐτοῖς ἐσράφη
τὰ πράγματα· καὶ ὅπερ αὐτοὶ πάλας διε-
πράττοντο, ῥαδίως καταγωνιζόμενοι τῆς
ἐχθρῶς, τὸν Θεὸν ὀμνηνῆ κεκλημένοι, ταῦ-
τα ἐκ ἂν ὑπέμεινον, εἰ μὴ γυμνοὶ τῆς αὐ-
τῆ ἐπιχειρίας ἐτύγχανον, πραδαίτες ταῖς
ἀμαρτίαις.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆς τῆ Θεῷ γὰρ
σκέπης γυμνωθέντες, ὑφ' εἰδός, ὡς ὑπὸ πλη-
θῆς, ἐδιώκοντο. ὡν περ ἡ τῆναντίον ἰσχύος
τῆ

...ντελῶς. ἐκάτερ. τῶν ἡμετέρ. κωδ. κ. ὁ Προκόπ. αὐ τῷ τῆς Λύγ. κωδ. ὁ δὲ εἰρημ. 3. Τόμ. ῥαδίως.
...ον γὰρ δυσσεβεία μεγαλαυχῆν, τὴν, κτ. αὐτ. (3) Ἀναριθμὸν πληθ. αὐτ.

τῆ ὕσεβεία προσέκειντο. ἔ γὰρ ἔσιν εἰπεῖν, ἄ ὡς οἱ ἀλόφουλοι διὰ τὴν ἰσχύ τῶν εἰδώλων αὐτῶν τῆς ἐδίωκον. ἔδεμια γὰρ ὁμοιότης πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ ἄφρονες οἱ τῆς λατρεύοντες, λέγοντες τῷ

Ἰερ. 2. 27. » Ζύλω, πατήρ μου εἰ σύ, καὶ τῷ λίθῳ, σύ με ἐγέννησας. διωκτὸν δὲ καὶ περὶ νίκης τῶν ἐξ Ἰσραὴλ ὕσεβέντων προλέγεσθαι ὅτε καὶ τῷ νικῶν ἀκοντὶ πολλακίς ἐλάμβανον.

λβ. Ἐκ γὰρ ἀμπέλων Σοδομῶν ἢ ἀμπελος αὐτῶν, καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομόρρας ἢ σαφυλῆ αὐτῶν σαφυλῆ χολῆς, βότερος πικρίας αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφη πῶς καὶ ὁ μακάριος Ἰερεμίας πρὸς τὴν τῶν Ἰουδαίων συναγωγὴν, ὡς ἐκ προσώπου τῶ Θεοῦ ἔγω ἐφύτυσά σε ἀμπελον καρποφόρον πῶς ἐσράφης εἰς πικρίαν ἢ ἀμπελος ἢ ἀλλοτρία; ζηλώσαντες γὰρ Σοδομιτῶν τὰ ἔργα, καὶ τὰ ἐπιτηδύματα τῶν Γομόρρας πολιτῶν ἀπαζόμενοι, τὸ γένος ἐκείνῳ λέγονται κατέγειν. ὡπερ γὰρ οἱ τὰ ἔργα ζηλῶντες τῷ Ἀβραάμ καὶ μεταδιώκοντες, υἱοὶ Ἀβραάμ ἐκ ἀπεικότως ἀναγορεύονται ἄτω καὶ οἱ τὰ Σοδομιτῶν ἐπιτηδύμαλα φιλοτιμύμενοι πάνδεινα, ἀπόγονοι τῶ ἀποστάτη γίνονται (1) Διαβόλου.

λγ. Θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν, καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν ζέσιν τῶν σαρκικῶν ἠδονῶν οἶνον δρακόντων φήσας, καὶ τῆς παρακοῆς τὴν τυραννικὴν καὶ ὑπερηφανικὴν καταφρόνησιν καλέσας οἶνον ἀσπίδων. τῆτο γὰρ, ὡς Φασί, τὸ θηρίον παρὰ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς ἐμφράττει τὰ ὦτα πρὸς ἐπάσματα, ὑπερηφανία τυραννῶν τῆς ἐπάδοντας.

λδ. Οὐκ ἰδὲ ταῦτα πάντα συνηκίαι παρ' ἐμοὶ, καὶ ἐσφράγισαι ἐν τοῖς θησαυροῖς μου;

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος σαφέστερον ἐρμηνεύων ἐξέδωκε μὴ ἔχι τῆτο ἀπόκειται παρ' ἐμοὶ; τῆτεςι τὸ θηριώδες αὐτῶν καὶ μισθόνον; καὶ ἂ (2) μέλλουσιν ἐγχεῖν λυτῶντες κατὰ τῆ Σωτῆρος αὐτῶν ἀλλ' ὅμως ἀναβάλλομαι, καὶ δίδωμι χώραν τῷ αὐτεξούτῳ, ἀναμνήνων τὴν πράξιν.

λε. Ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω, ὅταν σφαλῆ ὁ πῆρ αὐτῶν,

ΑΔΗΛΟΥ. Τότε γὰρ φησὶν εἰσπράξομαι δίκην, ὅταν ὀρθῶς μὴ θέλῃσι βάλειν, ἀλλὰ τῆς οὐθείας παρατραπῶσιν ὁδῶ, καὶ ἐγγυὺς γίνωνται τῶ ἐκχέαι αἷμα.

Ὅτι ἐγγυὺς ἡμέρᾳ ἀπωλείας αὐτῶν, καὶ πάρεσιν ἔτοιμα ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ προφητικῷ πνεύματι τὰ πολλοῖς ὑπερον ἐσόμενα χρόνοις, ὡς παρόντα καὶ ἐγγίζοντα θεωρεῖται, (3) ἐγγυὺς λέγων τῆς ἀπωλείας αὐτῶν τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν κλήσιν τῶν ἐθνῶν ἔτοιμοτάτῳ ἐσεῖναι.

λς. Ὅτι κρινεῖ Κύριος τὸν λαὸν αὐτῶ, καὶ ἐπὶ τοῖς δέλοισ αὐτῶ παρακληθήσεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Καταψηφιεῖται γὰρ τῆ ἰδίᾳ λαῶ, φησὶ, καὶ ἐγκρινεῖ αὐτῶ, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐξ ἐθνῶν πισθῶσιν παρακληθήσεται. δέλος γὰρ αὐτῶ ἐκείνους φησὶν ἢ καὶ τῆς Ἰσραηλίτας ἐλεήσει, καὶ ἐκ εἰς τέλος ἀπωσεται τὸν λαὸν αὐτῶ.

Εἶδε γὰρ αὐτῶ παραλελυμένους, καὶ ἐκλελοιπότες ἐν ἐπαγωγῇ, καὶ παρεμμένους.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπαγωγὴ ἐστὶ τῆς ἐκδικήσεως ὁ καιρὸς, κατὰ φησὶ δι' αἰὸς τῶν Προφητῶν (4) τί ποιήσεις ἐν ἡμέρᾳ ἐπαγωγῆς; ἐθεάσατο τοίνυν αὐτῶ κατ' ἐκείνο [τῆ] καιρῶ δίκας αὐτῶ εἰσπραττομένης, καὶ μηδεμίαν ἔχοντας ἰσχύ. ἔ γὰρ ἐδίωκοντο λέγειν, πάντα ἰσχύ ἐν τῷ σὺδωαμῆντι με Φιλ. 4. 13. Χριστῷ καὶ, ἐν τῷ Θεῷ μου ποιήσομαι δύ- Φιλ. 59. 12. ναμιν. ἐπηκολέθησε δὲ τῇ τῆς ψυχῆς παρέσει ἢ τῆς δυνάμεως νέκρωσις.

λς. Καὶ εἶπε Κύριος, πῶ εἰσὶν οἱ Θεοὶ αὐτῶν, ἐφ' οἷς ἐπεποιθήσαν ἐπ' αὐτοῖς,

ΑΔΗΛΟΥ. Μήποτε δὲ ἔτι περὶ τῶν πρὸ τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος, ὅτε περ αὐτῶ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀνεκαλέσατο; καὶ δῆλον ἐκ τῶ ὄνειδίζεν αὐτοῖς τὴν πρὸ ταύτης εἰδωλολατρείαν, λέγων πῶ εἰσὶν οἱ Θεοὶ αὐτῶν; μετὰ γὰρ ἐκείνῳ ἔ φαίνονται λοιπὸν εἰδωλολατρήσαντες.

λη. Ὡν τὸ ζέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἠαδίετε, καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν; ἀνασήτωσαν καὶ βοηθησάτωσαν ὑμῖν, καὶ γενηθήτωσαν ὑμῶν σκεπασαί.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα καὶ οἱ λοιποὶ Προφῆται, καὶ μάλιστα Ἰερεμίας εἰς ἔλεγχον τῆς ἀσεβείας [αὐτῶν,] ὄνειδίζων προέ- Φερ. (5) φησὶ γὰρ, διὰ τῆτο τὰ δε λέ- γει Κύριος ἰδὲ ἐγὼ ἐπ' αὐτῶ ἐπάγω κα- κα, ἐξ ὧν ἔ διωθήσονται ἐξελεῖν ἐξ αὐ- τῶν καὶ κεκράξονται πρὸς με, καὶ ἐκ εἰσακῆσομαι αὐτῶν. καὶ πορεύσονται πρὸς πόλιν Ἰδα καὶ οἱ κατοικῶντες Ἰερουσαλήμ, καὶ κεκράξονται πρὸς τῆς Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔ μὴ σώσασιν αὐτῶ ἐν καιρῷ κακῶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

λθ. Ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι ἐκ ἐστὶ Θεὸς πλὴν ἐμῶ.

(1) Δέκνυται. ὠ σελ. 879. τῶ εἰρημ. Τόμ.

(2) Οἷς. αὐτ.

(3) Θ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετέσι, παιδιδάσει σε ἢ ἀπο-
 ρία σε, καὶ ἡ κακία σε ἐλέγξει σε. καὶ
 ἀδὴ περ [εὐ πράτων] ἐκ ἔγνωσ τὸν
 οργέτιω, καὶ τῶν ἀγαθῶν τὸν χορη-
 , τιμωρέμενος μάνθανε τὸν ἀπάραι-
 ρες ὑμῖν ἐπάγοντα τὰς πληγὰς, ἐξ ὧν
 αὐς ἔδειξ ἐρρύσατο τῶν δοξάντων ὑμῖν
 μ Θεῶν.

Ἐγὼ ἀποκλιεῶ, καὶ ζῶ ποιήσω.
 τάξω, καὶ γὰρ ἰάσομαι.

* ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Πάντα γὰρ Φησὶν εἰς
 ἡριάν ὑμῶν πραγματοῦμαι. [καὶ] διὰ
 ο [εἰσπραττομαι δικας αἰταῦτα τῆς ἀ-
 τάνοντας, ἵνα διὰ τῆς μετανοίας αὐ-
] χαρίσωμαι τῷ ζῶντι, ἥτις ἐστὶ τῆς
 εβρίας ἢ γνώσις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τοῖστος γὰρ ὁ ἀγαθὸς
 ρ, ἀποκλείνυσιν, (1) ἵνα ζωοποιήσῃ, καὶ
 αἰόση, ἵνα ἰάσηται τὰς τεθνατωμένους
 ἀσεβεία, τῷ μηκέτι τὸ κακὸν ποιεῖν.
 αὐτὸς λέγομαι ζωοποιεῖσθαι διὰ [τῆς
 ἡς] πίστεως καὶ ἀγαθοεργίας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν
 ἔ, καὶ πάλιν ἐγκαθίστησι, (2) τὰς ἐπε-
 δείσας ἐπανορθέμενος συμφορὰς, καὶ
 ψυχῆς τὰς νόσους ἰάμενος, μηδενὸς
 ἀπάπαν διωαμεία, τὰς ὑπ' ἐμὲ τιμω-
 εἰσπραττομείας ἐξελέδαυ αὐτὰς.

* * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Σωήθηες τῇ Γραφῇ
 ττάσεν τὰ σκυθρωπά τῶν χρηστοτέ-
 διότι ἡδίων ἐστὶν ἢ ἀπόλαυσις, προκα-
 ἡσαμείων αὐτῆς τῶν λυπέντων. ἐγὼ
 ἀποκλιεῶ, Φησὶ, καὶ ζῶ ποιήσω. δόξ-
 ἡ ὕβεργεία μετὰ τῷ κόλασιν. πα-
 ω καὶ γὰρ ἰάσομαι. αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν
 ἔ, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησι. ἐπαίσει,
 αὐ χεῖρες αὐτῆ ἰάσαντο. παραλαμ-
 ἡ τὰ κακῆντα, ἵνα μονιμάτερας ἡμῖν
 ἀριτες γένωνται, σφοδρῶς ἀντιποη-
 γων ἡμῶν τῆς φυλακῆς τῶν δοξείτων.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀποκλιεῖ γὰρ τὸν
 ὡς ζῶντα, ἵνα μετὰ τῷ κἀθαρσιν
 χείρονος ζωῆς, τῷ καινῷ αὐτῷ χα-
 ται.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐγὼ ἀποκλιεῶ, καὶ
 ποιήσω. ἀποδάνωμι ἔν, ἵνα ζήσω.
 ἀποκλείνωμι τὸ φρόνημα τῆς σαρ-
 τὸ μὴ διωάμενον ὑποταγῶμαι τῷ νό-
 τῆ Θεῶ, ἵνα τὸ φρόνημα τῆ πνδύματος
 ρὸν ἡμῖν ἐγγεῖνηται, δι' ἧ ζωῆ καὶ εἰρῆνῆ
 γίνεσθαι πέφυκε.

Καὶ ἐκ ἔστιν ὅς ἐξελεῖται ἐκ τῶν
 ὧν με.

* ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τὶς γὰρ ἂν ἰαύσειεν,
 τος αὐτῆ, τῶν αὐτῆ χειρῶν (3) ῥύσα-
 τὸν ἀπαξ παραπεπλωκότα βιαίως;

Α μ. Ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν ἕρανὸν τῷ
 χεῖρά μου, καὶ ὄμμα καὶ τῇ δεξιᾷ μου.
 καὶ ἔρῳ, ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα.

ΑΔΗΛΟΥ. (4) Δεξιὰ καὶ χεῖρ τῆ πα-
 » τρός ὁ ὕος, ὡς Φησὶ καὶ Δαβὶδ· δεξιὰ Ψαλ. 117. 16.
 » Κυρίως ἐποίησε διώαμιν· καὶ πάλιν, ἐμὲ Ψαλ. 62. 8.
 » δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σε. τὸ δὲ, ἀρῶ εἰς
 » τὸν ἕρανὸν τῷ χεῖρά μου, ὅμοιον ἐστὶ τῷ
 » λεγομείῳ ὑπὸ τῆ μακαρίας Δαβὶδ· ὑψώ- Ψαλ. 88. 13.

Β ἴτη ἡ δεξιὰ σε. ἔδει γὰρ κατὰ τὸ ἀν-
 θρώπινον τὸν ὕον τῆ ἀνθρώπου ὑψώθῆαι,
 δεξιὰν ὄντα τῆ πατρός. δείκνυσι δὲ αὐτὸν
 κατὸ τῷ ἢ δεξιᾷ Θεὸν ἐκ Θεῶ μόνον, καὶ
 ὁμοῖον καὶ μίαν διωάμεως καὶ ἐξουσίας
 » καὶ κυριότητος. τὸ γὰρ, ὄμμα καὶ τῇ δεξιᾷ-
 » μου, τῆτο ἐμφαίνει. ἐπεὶ γὰρ ἐκ εἰχε κα- Ἐβρ. 6. 13.
 » τὰ μείζονος ὁμοῖα, ἔφη (5) ὁ Ἀπόστολος,
 » ὡμοσε κατ' ἑαυτῆ. χαρὰ καὶ γὰρ ἐστὶ τῆς Ἐβρ. 1. 3.
 » τῆ πατρός ὑποστάσεως ὁ ὕος, καὶ εἰκὼν

Γ ἀπαραλλάκτος, ὅλον ἐν ἑαυτῷ δείκνυς τὸν
 πατέρα. ἀποδείκνυσι δὲ αὐτὸν καὶ σιωαί-
 διον, καὶ ζῶντα εἰς τὸν αἰῶνα μετ' ἡς ὑψοῖ
 δεξιᾷς. ταῦτα δὲ γανῆσεται Φησὶ, ὅταν
 ὑμᾶς τιμωρήσωμαι, τῷ ἐμῷ προσωηλα-
 κίσαντας δεξιᾷν. ἵνα γνῶτε, ὡς ἐκασίως
 βεβλήσει ἐμῇ ἐταπείνωσα αὐτῷ (6) δι'
 ὑμᾶς τῆς ἀποσραφείας αὐτῷ, καὶ μὴ
 δεξαμείας αὐτῷ.

Δ μα. Ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀσραπῶ
 τῷ μάχαιρά μου, καὶ ἀνδέξεται κρί-
 ματος ἢ χεῖρ μου, καὶ ἀνταποδώσω
 δύνω τοῖς ἐχθροῖς, καὶ τοῖς μισέσι-
 με ἀνταποδώσω.

ΑΔΗΛΟΥ. Μάχαιραν Φησὶ τῷ τιμω-
 ριάν. (7) πολεμικὸν γὰρ καὶ ἐκδικητικὸν
 σκεῦος ἡ μάχαιρα ἐπὶ τῆς ἐχθρός. ἡ δὲ
 τῆ Θεῶ μάχαιρα ἀόρατος ἐστὶ καὶ πνδυμα-
 » τική. Φησὶ γὰρ ὁ Προφήτης· ἐμεθύθη ἡ Ἡσ. 34. 5.

Ε μάχαιρα Κυρίως ἐν τῷ ἕρανῷ. ταῦτῳ Φη-
 σὶ παροξυνεῖ ὡς ἀσραπῶ, τὸ λαμπρὸν
 αὐτῆς καὶ ἐπιφανές ἐπιδεικνύμενος, καὶ
 » πᾶσι καταδήλον. τότε ἀνδέξεται κρίμα- Ἰωάν. 5. 22,
 » τος ἢ χεῖρ. ἀπασαν γὰρ τῷ κρίσιν δέδω- 23, 27.
 » κε τῷ ὕῳ. ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν ὕον, κα-
 » θῶς τιμῶσι τὸν πατέρα. καὶ ἐξουσίαν δέ-
 » δωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν. ποῖς δὲ κρί- Ἰωάν. 16. 11.
 » ματος, αὐτὸς αἰ Εὐαγγελίοις Φησὶ· περὶ
 » δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἀρχὼν τῆ κόσμος τῆτα
 κέκριται. καταγωνίσας δὲ (8) τὰς ἀορά-
 τας διωάμεις, καὶ τὸν τῆτον πρωτοσάτῳ
 Διάβολον, ἀνῆκεν ἡμᾶς ἐλδοθέρης.

Ζ μα. Μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ'
 αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου Φάγε-
 ται κρέα ἀφ' αἵματος τραυματιῶν
 καὶ αἰχμαλωσίας ἀπὸ κεφαλῆς ἀρ-
 χόντων ἐθνῶν.

ΑΔΗΛΟΥ.
 Αὐτοῖς. (2) Ἀποκαθίστησιν. αὐτ.
 (3) Ἡ Φησὶν. αὐτ.
 (4) Ἡ Φησὶν. αὐτ.
 (5) Ἡ Φησὶν. αὐτ.
 (6) Ἡ Φησὶν. αὐτ.
 (7) Τῷ τιμωρητικῷ διώαμιν. αὐτ.
 (8) Γὰρ. αὐτ.

Ἀποκλιεῖς. αὐ σελ. 881. τῆ εἰρημ. Τόμ.
 χειρῶν τὸν ἀπαξ παραπεπλωκότα ἀπαγαγεῖν. αὐτ.
 εἰρήμ. αὐτ. αὐ δὲ τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὔρηται.
 ἐταπείνωσιν ἑαυτῶν. ἐκάτερ. τῶν κωδ. ἐπισφαλ. τὸ δὲ ἐταπείνωσα αὐτῷ, ἐλήφθη ἐκ τῆ
 (7) Τῷ τιμωρητικῷ διώαμιν. αὐτ. (8) Γὰρ. αὐτ.

ΑΔΗΛΟΤ. Τιμωρέμενος γὰρ τὸς Ἰσ-
δαίους ἐμπαρονήσαντας αὐτῷ, καὶ ἐκδὸς
αὐτὸς Καίσαρι, ὃν ἐπεγράψαντο βασιλέα,
ἐπέπλησεν αὐτὸς τὰ βέλη αἵματος, τὴν
ἐσχάτην ὑπομεινάντων ἄλωσιν. καὶ εἶη ἂν
αἰδητὴ μάχαιρα τῶν Ῥωμαίων τὰ ξίφη,
ἅπερ καὶ ὡς ἐμψυχα τὰ κρέα κατήδιον,
δαπανῶντα τὸς προσυγκανοντας. νοητὴ
δὲ μάχαιρα ὁ λόγος τῆς Θεῆς. ἔφη γὰρ ὁ
Εφ. 6. 17. Ἀπόστολος· καὶ τὴν μάχαιραν τῆς πνύ-
» ματος ὅ ἐστι ῥῆμα Θεῆς. αὐτὴ τὰ ἐν ἡμῖν
πάσῃ κατὼ ἀλώσει, καὶ κατέφαγεν, ἔργα
Γα. 6. 3. » σαρκὸς ὄντα. ἔ μὴ γὰρ καταμείνη τὸ πνεύ-
» μὰ μὲ ἐν αὐτοῖς, ἔφη ὁ Θεὸς, διὰ τὸ εἶναι
» αὐτὸς σάρκα, τὰ ἐστὶ σαρκικὸν φρόνημα
ἔχειν· καὶ ἔδεν ἕτερον εἶναι ἢ κρέα, ἅπερ
ἐπιδημήσας ὁ λόγος ἔδαπανησε, πνύμα-
τικὸς ἡμᾶς ἀπεργασάμενος.

ΑΔΗΛΟΤ. Δείκνυσι (1) τὴν τε νοητὴν
καὶ τὴν αἰδητὴν μάχαιραν· τὴν μὲν Φάσ-
κων ἀπὸ τῆς αἵματος πεπληρωθῆσαν πε-
σόντων ἐν πολέμῳ, καὶ παραδοθέντων αἰχ-
μαλωσίᾳ· τὴν δὲ, νοητὴν φημι, μεμεθύ-
σασαν ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐθνῶν. κε-
φαλή δὲ ἀρχόντων ἐστὶν ὁ Διάβολος· ἀρ-
χόντες δὲ ἐθνῶν, αἱ ὑπὲρ αὐτῶν πονηραὶ
ἠδυνάμεις. διὰ τὸτο ἔφασκεν Ἡσαΐας· ἐν
τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ ἐπάξει ὁ Θεὸς τὴν μά-
χαιραν τὴν ἀγίαν, τὴν μεγάλην καὶ ἰχυ-
ρὰν ἐπὶ τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν. διὸ πα-
ραγομένους ὁ τῆς Θεῆς ζῶν λόγος, τομώ-
τερος ὢν ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίσομον,
τὰς ἀοράτους κατεπολέμησε διανάμεις, ἐν
Κολ. 2. 14, 15. τῷ σαυρῷ τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον ἀφα-
» νίσας, καὶ καθελὼν πᾶσαν ἀρχὴν καὶ ἐξου-
» σίαν, καὶ θριαμβύσας ἐν παρρησίᾳ, καὶ
Ψαλ. 67. 18. λαβὼν αἰχμαλωτὸς ἡμᾶς, ἔδωκε καὶ δό-
» ματα ἐν ἀνθρώποις.

μγ. Εὐφράνθητε ἔρανοὶ ἅμα αὐ-
τῷ, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάν-
τες Ἄγγελοι Θεῆς.

ΑΔΗΛΟΤ. Εὐφροσύνης γὰρ ἀληθῶς
ὑπόθεσις καὶ θυμηδίας πάσης τὸ ἐκ ποδῶν
γενέσθαι τὰς ἀποστατικὰς δινάμεις, καὶ τὸν
μισόκαλον καλαρογηθῆναι Διάβολον, καὶ τὸς
ἀνθρώπους ἐλευθέρους γενέσθαι τῆς πάλαι
κρατείας κατ' αὐτῶν τυραννίδος, καὶ ὁδὸν
γενέσθαι καθαρὰν, πάσης ἀμαρτίας ἀνη-
ρημένης, τοῖς προσεῖσιν αὐτῷ διὰ τῆς Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐπὶ τούτοις χαίρουσιν οἱ
Ἄγγελοι, καὶ πᾶσαι αἱ τῶν ἔρανον δινά-
μεις, ὁρῶσαι τὴν παλαιὰν ἐχθρὰν διαλυ-
θεῖσαν, καὶ εἰρῶν τῶν ἐπὶ γῆς βραβού-
θεισαν, καὶ τὸς ἐπὶ γῆς ἀνθρώπους πο-
λίτας ἔρανον γανομίνας, καὶ τὴν γλῶσσιν

Αναφθῆσαν τῷ ἔρανον. καὶ προσκυῶσιν
ἅπαντες τὴν ἀήτητον δυνάμιν, ὅσοι κατε-
λογίσθησαν ἐν τέχνῳ Θεῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. (2)
Εἰ γὰρ κατὰ τὴν τῆς Σωτῆρος Φωνὴν, χα-
» ρὰ ἐν ἔρανον γίνεται ἐπὶ αἰὶ ἀμαρτωλῶ
» μετανοῦντι, πόσω μᾶλλον ἐπὶ τοσαύτῃ καὶ
τηλικαύτῃ τῶν ἀνθρώπων διεργασία τε
καὶ σωτηρίᾳ.

Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τῆς λαῶ
αὐτῆς, καὶ ἐνιχυσάτωσαν αὐτῷ πάν-
τες υἱοὶ Θεῆς,

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εἰ γὰρ καὶ διὰ τὰ
πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκῃ Ἰσραὴλ πα-
ραγενοῦνθαι φησὶν, (3) ἀλλ' ὁ αὐτὸς πᾶ-
» λιν ἐν Εὐαγγελίοις ἔρει· ἄλλα πρόβατα Ἰωάν. 10. 16.
» ἔχω, ἃ ἐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, καὶ
» κενά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς Φωνῆς μὲ
» ἀκέσσοι, καὶ γαρήσεται μία ποιμνὴ, εἰς
» ποιμνίῳ. ἔφη δὲ καὶ ὁ Θεὸς Ἀπόστολος· ἵνα Ἐφ. 2. 15.
Γ τὸς δύο κλίση λαὸς εἰς εἷνα καινὸν ἀνθρω-
» πον, ποιῶν εἰρῶν, καὶ ἀποκαταλλάσσων
» τὸς ἀμφοτέρους ἐν αἰὶ πνύματι πρὸς τὸν
» πατέρα. Ἀκύλας δὲ ἀντὶ τῆς, εὐφράνθη-
» τε, φησὶν, εἰσπονήσατε ἔθνη λαὸς αὐτῆς.

ΑΛΛΟΣ. (4) Εἰρηταί πρὸς Ἑβραίους
» γράφοντος τῆς δευτείας Παύλος· ἐχὶ πάν- Ἐβρ. 1. 14.
» τες ἀσὶ λειτουργικὰ πνύματα, πρὸς δια-
» κούσαν ἀποσελλόμενα διὰ τὸς μέλλοντας
Δ κληρονομεῖν σωτηρίαν; ἔφη δὲ καὶ ὁ Θεὸς
» Δαβὶδ· παρεμβαλεῖ Ἄγγελος Κυρίου κύ- Ψαλ. 33. 7.
» κλω τῶν φοβημένων αὐτῶν, καὶ ῥύσεται
αὐτὸς. εἰχυσάτε τὸν τῶν προσεῖσιν
τῷ ἑαυτῶν ποιητῇ, καὶ ὡς ὁμοδόξως τιμή-
σατε, χαίροντες καὶ ἐπὶ αἰὶ ἀμαρτωλῶ
μετανοῦντι, μή τι γε δὴ ἐπὶ τοσούτοις ἀγα-
θοῖς καὶ τοιαύτοις. καὶ ἕτερα δὲ γραφὴ ἔχει·
» εἰχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ Θεῆς. ἡμεῖς
δὲ Θεῆς τὸς ἀγίους νοήσεις Ἀποστόλους, καὶ
Ε τὸς μετ' ἐκείνας τῆς Ἐκκλησίας διδασκα-
» λους, οἵτινες παρακελεύονται εἰχυρεῖν τὸν
λαὸν ταῖς παρανέσεσι, καὶ ταῖς τῆς θείας
Γραφῆς ἐρμηνείαις.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, εὐ-
» φράνθητε ἔθνη μετὰ τῆς λαῶ αὐτῆς. καὶ
» εἰχυσάτωσαν αὐτῶν (5) πάντες οἱ υἱοὶ (6)
Θεῆς; Καὶ ἐξ Ἰσραὴλ πολλὰ μυριάδες ἐπι-
σῶσαν τῷ δεσπότη Χριστῷ, καὶ τὸ πλεῖστον
τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν· ἀλλὰ τοῖς

Ζ ἔθνεσι τὴν διδασκαλίαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ πα-
ρέδωκαν. ἐξ Ἰσραὴλ γὰρ οἱ Θεοὶ Ἀπόστο-
λοι. ταῦτα τὸν τῶν προδεσπίζων ὁ Προφή-
» τῆς ἔφη· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τῆς λαῶ
αὐτῆς, τὰ ἐστὶ τῶν ἐξ Ἰσραὴλ πεπισθόκω-
» των· καὶ εἰχυσάτωσαν αὐτῶν πάντες οἱ
» Ἄγγελοι (7) Θεῆς, τὸς εἰς αὐτὸν πεπισθό-
» κώτας.

Νηη ηη 2

(1) Μιγνυσιν. αὐτ. (2) Τὰ, καὶ μετ' ὀλίγα, ἐν τῷ εἰρημ. Τόμ. ἔ κεῖται.
(3) Παραγενοῦνθαι φησὶν, ἀλλ' ἐν αὐτὸς ἔλεγε, καὶ ἄλλας, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.
(4) Τῆ ἀλλ. ἐν σελ. 383. τῆ εἰρημ. Τόμ. (5) Αὐτῶν. κατωτέρω· καὶ ἢ ἐν Χάλ.
(6) Κατὰ παραδρομὴν πάντως τὸ, υἱοὶ, ἀντὶ τῆς, Ἄγγελοι, ὡς δῆλον ἐκ τῆς κατωτέρω
αὐτῆς τῆς τῆς ὑπομνήμ. ἀνοίας, καὶ τῆς ἐν Χάλ. ἐκδόσ. καὶ παρὰ Ἰσραὴλ. δὲ τῷ μάρτ. ἐν τῷ π.
διαλ. καὶ εἰχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες Ἄγγελοι Θεῆς, καὶ παρ' ἄλλ. περὶ ὧν ὅρα τὰς σημειώσ.
αὐφραν. ἐκδοθῆσ. Γραφ. ὅτι δὲ αἱ περὶ τῆς δε τῆς ἔρητῆ γραφ. διαφοραὶ, μαρτυρεῖ καὶ ὁ Δ.
(7) Ἄγγελοι, χωρὶς ἀρθε. ἢ ἐν Χάλ. ἐκδ.

κότας. καὶ γὰρ τῷ Σωτήριος ἡμῶν γεννη-
 θέντος, χορὸς Ἀγγέλων ἤμει τῷ θεῷ
 Δεκ. 2. 14., Φιλανθρωπίαν, βοῶν· δόξα αὐτῷ ὑψίστοις
 Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη αὐτῷ ἀνθρώποις εὐ-
 δοκία. καὶ τὰς ἀσάφους δὲ καὶ ἀλογό-
 τας ἐκείνας ἰδὼν Γαβριὴλ προείρηκεν ὁ
 Ἀρχάγγελος· καὶ τῷ πρὸς τὸν Διάβολον
 ἀγωνίᾳ παρήσαν τῶν Ἀγγέλων οἱ δῆμοι.
 Μαρθ. 4. 11. προσελθόντες γὰρ φησὶ αὐτῷ· Ἄγγελοι διη-
 κόνων αὐτῷ. καὶ τῷ πάθει δὲ παρήσαν,
 καὶ μετὰ τῷ ἀνάσσειν τῷ τάφῳ προσή-
 Δεκ. 24. 5., ὄρθον, καὶ ταῖς γυναιξὶν ἔλεγον, τί ζη-
 τεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; καὶ
 μετὰ τῷ εἰς ἔρανος ἀνοδὸν τοῖς ἱεροῖς
 Πράξ. 1. 11. ἔφασαν Ἀποστόλοις, τί ἐσήκατε βλέπον-
 τες εἰς τὸν ἔρανον; ἔτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀνα-
 ληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν ἔρανον, ἔτος
 ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσαθε νῦν αὐ-
 τὸν πορεύμενον εἰς τὸν ἔρανον· καὶ τῷ
 Κορινθίῳ Ἀγγελος τὰ κατὰ τὸν μέγαν
 Πέτρον ἐμίλησε. καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος αὐ-
 τῷ πλοίῳ τοῖς συμπλέουσιν ἔφη· ἄφθνη-
 μοι Ἀγγελος τῷ Θεῷ εἰμί. καὶ πολλὰ δὲ
 τοιαῦτα εὔροι τις ἄν, εἴπερ ἐθέλοι.

Ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἡμῶν αὐτῷ ἐκδι-
 κῆται· καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει
 δίκην τοῖς ἐχθροῖς, καὶ τοῖς μισῶσιν
 αὐτὸν ἀνταποδώσει.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφη αὐτῷ Ἐὐαγγελίῳ ὁ Κύ-
 Μαρθ. 23. 32., ριος τοῖς Ἰουδαίοις διαλεγόμενος· καὶ ὑμῖς
 33. . . 36., ἐπληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγετε
 ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενέσεως; διὰ τῆτο,
 ἰδὲ, ἐγὼ ἀποσέλω εἰς ὑμᾶς Προφήτας,
 καὶ σοφῆς, καὶ Γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐ-
 τῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σαυρώσετε, καὶ ἐξ αὐ-
 τῶν μασιγῶσατε αὐτῶν σιμαγωγαῖς ὑμῶν,
 καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως
 ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυ-
 μένον ἐπὶ τῷ γῆ, ἀπὸ τῶν αἱμάτων Ἀβελ
 τῶν δικαίων, ἕως αἱματος Ζαχαρίας ἡσ Βα-
 ραχίς, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τῶν ναῶν καὶ
 τῶν θυσιῶν. ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν,
 ἡξεῖ ταῦτα πάντα ἐπὶ τῷ γενεῶν ταύτῃ.
 ἐκδεδίκηται τὸν αἷμα. καὶ αὐτῇ μὲν
 ἡ μητρόπολις αὐτῶν ἀνάστατος γέγονε, κα-
 θήσεται δὲ καὶ ὁ ναὸς, καὶ αὐτοὶ αἰχμά-
 λωτοι καὶ ἀληταὶ γεγόνασιν. καὶ ἀνταπέδω-
 κεν αὐτοῖς τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν, εἰσπρα-
 ξάμενος αὐτοῖς δίκας ὡς ἐπλημμέλησαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ταῦτα μάλιστα περὶ
 τῶν πεπισθόκωτων αἰπῶν ὁ Προφήτης, προ-
 λέγει καὶ τῶν ἀπίστων τὰς τιμωρίας, καὶ
 δήλας τῶτων τὰς αἰτίας ποιᾷ. ἔφη γὰρ
 ἔτος· ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἡμῶν αὐτῷ ἐκδικῆ-
 ται· καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην
 ἐχθροῖς αὐτῷ, καὶ τοῖς μισῶσιν αὐ-
 τὸν ἀνταποδώσει. καὶ ἐκκαθαριεὶ Κύριος
 τῷ λαῷ αὐτῷ. ἡσ δὲ τῷ Θεῷ κέ-
 ραις ἀγίαις, ἡσ ἀνεῖλον οἱ μισοφύλοι.
 τῶν Προφητῶν τὰς σφαγὰς κα-

Α ταλαίῳ, καὶ τῷ δεσπότη τὸ σωτήριον πά-
 θος, τὸν μὲν καλλίνικον κατέλοβον Στέ-
 Φανον, ἔλῳ δὲ τὸν μέγαν ἀνεῖλον Ἰακώ-
 βον· εἰς θεραπίαν δὲ αὐτῶν καὶ [τὸν]
 ἕτερον Ἰακώβον Ἡρώδης ἀπετυμκάνισε.
 καὶ πολλὰς δὲ ἄλλας μισοφύλιας ἐτόλμη-
 σαν, καὶ τῶν τῷ Κυρίῳ πεπισθόκωτων τὰς
 οἰκίας ἐξεπόρθησαν. καὶ τῆτο δὲ δεδήλω-
 κεν ὁ θεὸς Ἀπόστολος αὐτῷ τῷ πρὸς Ἑβραίους
 ἐπιστολῇ· καὶ τῷ ἀρκαλίῳ γὰρ φησὶ τῶν
 Β ὑπαρχόντων ὑμῶν μετ' ἡδονῆς (1) προσε-
 δέξαδε. καὶ Θεσσαλονικεῦσι δὲ ἐπισέλλων
 ἔτος ἔφη· μιμηταὶ γὰρ ἐγενέσθε τῶν ἀγίων
 τῶν αὐτῷ τῷ Ἰουδαίᾳ. τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ ὑμῖς
 ἐπάθετε ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, κα-
 θάπερ ἐκείνοι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων· τῶν καὶ
 τὸν Κύριον ἀποκλειάντων Ἰησοῦν, καὶ τῶν
 ἰδίαις Προφήταις, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων,
 καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσάντων, (2) καὶ πᾶσιν ἀν-
 θρώποις ἀναντίων. ταῦτα καὶ ὁ Κύριος αὐ-
 τῶν κατηγορήσεται αὐτῷ τῷ ἀμπελῶνος πα-
 Γ ραβολῇ· ὅτι τῶν δέλων, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν
 δὲ ἀπέκλειαν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. τῆ-
 τα χάριν αὐτῶν εἰς πᾶσαν τῷ οἰκουμενῷ
 διέσπειρε.

Καὶ ἐκκαθαριεὶ Κύριος τῷ γῆ
 τῷ λαῷ αὐτῷ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκδεδίκηται δὲ καὶ
 ἀπὸ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν, καὶ ὡς τὸ θάρ-
 Δ σος αἰλήφασεν, τῷ θεῷ καθαρῶν αἰ-
 ματι καὶ λατρῶν· ὡς ἂν γῆ γενόμενοι κα-
 θαρὰ, καρποφορῶμεν ἀνα λ καὶ ε καὶ ρ,
 ἐκ ἀκάνθας καὶ τριβόλης ἐπι βλασάνοντες,
 γεγονότες ἀρεῶς τῆς ἀρχαίας ἐλευθεροί.

μδ. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς τῷ ὄδῳ
 ταύτῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐδί-
 δαξεν αὐτῷ τῶν ἡσ Ἰσραὴλ· καὶ
 προσῆλθε Μωϋσῆς, καὶ ἐλάλησε πάν-
 Ε τας τῶν λόγων τῶν νόμων τῶν εἰς τὰ
 ὄτα τῶν λαῶν, αὐτῶν καὶ Ἰησοῦς ὁ τῷ
 Ναυῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰπὼν ἰδίαις τοῖς Φυλάρχοις,
 καὶ πρεσβυτέροις, καὶ κριταῖς. καὶ Γραμ-
 ματοεισαγωγέσι τῷ λαῷ, αἰσῆλθε καὶ εἰς
 αὐτῷ τῷ παρεμβολῆ, καὶ παντὶ τῷ λαῷ
 τὰ αὐτὰ διηγήσατο. σιωπῶ δὲ αὐτῷ καὶ
 Ἰησοῦς ὁ τῷ Ναυῆ, τύπος ὡς τῷ ἀληθινῷ
 σωτήριος Ἰησοῦς, τῷ πληρώσαντος τὸν νό-
 μον καὶ τῶν Προφητῶν, καὶ εἰς πέρας ἀγα-
 γόντος τὰ ὑπὸ Μωϋσεως, καὶ τῶν λοιπῶν
 Ζ Προφητῶν αἰρημεῖα. καὶ αὐτῶν γὰρ φησὶ
 Ἰησοῦς ὁ τῷ Ναυῆ μετὰ Μωϋσεως ἐλάλη-
 σεν εἰς τὰ ὄτα τῶν λαῶν πάντας τῶν λόγων
 τῶν νόμων τῶν.

με. Καὶ σιωπέτεσε Μωϋσῆς λα-
 λῶν παντὶ Ἰσραὴλ.

μς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῶν, προσέ-
 χετε τῷ καρδίᾳ ὑμῶν ἐπὶ πάντας τῶν
 λόγων τῶν, ἡσ ἐγὼ διαμαρτύρομαι
 ὑμῖν

ὑμῖν σήμερον· ἃ ἐντελεῖσθε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντα τὰς λόγους τῆ νόμου τῆς τῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Βέλεται δὲ τὸν λαὸν προσέχειν τοῖς ἐρημίαις, καὶ σωσίαι, καὶ φυλάττειν, καὶ ποιεῖν τὰ λεγόμενα, καὶ τοῖς ἑαυτῶν παραδίδοναι παισὶ, κατὰ τὸ

Ματθ. 5. 19. ἐρημίον· ὅς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ μίαν τῶν ἐπιτολῶν τῶν ἐλαχίστων, αὐτὸς μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἔθρων.

μζ. Ὅτι ἐστὶ λόγος κενὸς ἔτος ὑμῖν· ὅτι αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν, καὶ ἔνεκεν τῆς (1) μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἧ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνῳ ἐκεῖ κληρονομήσαυ αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὔτε ἐν ἀλόγως εἰρηται, Φησὶν, ὁ λόγος ἔτος; ἢ ψευδοῦς καὶ μάταιός ἐστιν, ἀληθείας ὑπερημῖνος· ἀλλὰ ζωὴ ἐστίν, ἢ Φησὶν ὁ Σωτὴρ· αὕτη δὲ ἐστίν ἡ ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ὅταν ἐπισωπάται, ὅτι ἐνεκεν τῆ λόγου τῆς μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἧ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνῳ ἐκεῖ κληρονομήσαυ αὐτῷ. ἀμέλει μὴ φυλάξαντες, μηδὲ θελήσαντες τῷ ζωῷ, καὶ τῆς ἐπηγγελμαίης ἐξέπεσον γῆς τῆς τε αἰδιότητος καὶ τῆς πατρῴσι ἐπηγγελμαίης, μηδὲ τὸν νοητὸν Ἰορδάνῳ διαπεράσαντες.

Ἰωάν. 17. 3. ἡ ζωὴ ἐστίν, ἢ Φησὶν ὁ Σωτὴρ· αὕτη δὲ ἐστίν ἡ ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ὅταν ἐπισωπάται, ὅτι ἐνεκεν τῆ λόγου τῆς μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἧ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνῳ ἐκεῖ κληρονομήσαυ αὐτῷ. ἀμέλει μὴ φυλάξαντες, μηδὲ θελήσαντες τῷ ζωῷ, καὶ τῆς ἐπηγγελμαίης ἐξέπεσον γῆς τῆς τε αἰδιότητος καὶ τῆς πατρῴσι ἐπηγγελμαίης, μηδὲ τὸν νοητὸν Ἰορδάνῳ διαπεράσαντες.

μη. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, (2) λέγων,

μθ. Ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ Ἀμαραῖμ, (3) τῆτο ὄρος Ναβαβ, ὃ ἐστίν ἐν γῇ Μωάβ, κατὰ πρόσωπον Ἰεριχῶ, καὶ ἴδε τῷ γλῶ Χαναάν, ἧ ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς κατάχεσιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε διὰ σμικρὰν πλημμέλειαν πόρρωθεν ἰδεῖν ὁ Μωϋσῆς προσετάχθη τῷ γλῶ, εἰσαγαγεῖν δὲ τὸν λαὸν ἐκωλύθη; Διδάσκει ἡμᾶς ὁ Θεσπότης διὰ τῆτων, ὡς τὰς ἐν ἀρετῇ τελείας τῷ ἄκραν ἀκριβειαν ἀπαιτεῖ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις μεγάλα παρανομήσι μακροθυμῶν, τοῖς ἀγλοῖς ἔ μεταδίδωσι ταύτης τῆς συγγνώμης. τῆτο καὶ σοφός τις ἔφη· ὁ μὲν γὰρ ἐλάχιστος συγνωσός ἐστίν ἐλέος, διωατοὶ δὲ διωατῶς ἐταδῆσονται. καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις, ὧ μὲν γὰρ ὀλίγον δοθήσεται, καὶ ὀλίγον ἀπαιτήσασι παρ' αὐτῆ, ὧ δὲ πολὺ δοθήσεται, πολὺ ἀπαιτήσασι παρ' αὐτῆ.

Σοφ. 6. 6. ὁ μὲν γὰρ ἐλάχιστος συγνωσός ἐστίν ἐλέος, διωατοὶ δὲ διωατῶς ἐταδῆσονται. καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις, ὧ μὲν γὰρ ὀλίγον δοθήσεται, καὶ ὀλίγον ἀπαιτήσασι παρ' αὐτῆ, ὧ δὲ πολὺ δοθήσεται, πολὺ ἀπαιτήσασι παρ' αὐτῆ.

Α ἰεὸν μῆτοι καὶ τῆτο, ὡς ἕτερα δι' ἐτέρων ὁ Θεσπότης οἰκονομεῖ. ὡπερ ἀμέλει καὶ τῆτον τὸν μέγαν Προφήτῳ ἐκ εἰασεν εἰς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν, ἵνα μὴ ὡς Θεὸν αὐτὸν σέβωσιν οἱ Ἰσραηλίται. οἱ γὰρ τὰ ἀψυχα θεοποιήσαντες, καὶ μόχα εἰκόνα Θεὸν ὀνομάσαντες, δῆλον ὅτι πολλῷ μᾶλλον ὡς Θεὸν ἐσεβάθησαν τὸν τσῆτων αὐτοῖς ἀγαθῶν γεγενημῖον διάκονον. τῆτα χάριν αὐτῆ καὶ τὸν τάφον ἀδελον πεποιήκειν ὁ σοφῶς τὰ κατ' ἡμᾶς πρυτανδῶν Θεός. εἰδειαι δὲ καὶ τῆτο προσήκει, ὡς Μωϋσῆς τύπον ἐπέχει τῆ νόμου. διὸ καὶ Μωϋσῆς τῷ προσηγορίαν ὁ νόμος ἔχει. ἔχασι γὰρ Φησι Μωϋσεῖα καὶ ὁ νόμος ἔχει. ἔχασι γὰρ Φησι Μωϋσεῖα καὶ τὰς Προφήτας· καὶ, ἕως σήμερον λῶικα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τῷ καρδίαν αὐτῶν κείται· καὶ, ἐβασίλδου ὅταν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσεῶς. ὡπερ γὰρ Ἡσαίαν καλεῖμεν, ἔ τὸν προφήτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείνσ βιβλίον· καὶ Ἰερεμῖαν, καὶ Ἰεζεκιήλ, ἔ τὰς ἀνδρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκείνων βιβλία· καὶ τὸν Ἀπόστολον, ἔ μόνον αὐτὸν τῆς ἀληθείας τὸν κήρυκα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείνσ βιβλίον· ἔτω καὶ Μωϋσῆς ὁ νόμος ὀνομάσασαι, Ἰησῆς δὲ ὁ τῆ Ναυῆ, τύπος τῆ Σωτῆρος τῆς οἰκσμείης. ὡπερ τοῖντω Μωϋσῆς μὲν ἐξήγαγε τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου, Ἰησῆς δὲ αὐτὸν εἰς τῷ ἐπηγγελμαίῳ εἰσήγαγε γλῶ ἔτως ὁ νόμος μὲν, τῆς ἀσεβείας ἀπαλλάττει τὰς παιδομαίης· ἢ δὲ τῶν Εὐαγγελίων χάρις, εἰς τῷ βασιλείαν εἰσάγει τῶν ἔθρων.

Β τὸν τάφον ἀδελον πεποιήκειν ὁ σοφῶς τὰ κατ' ἡμᾶς πρυτανδῶν Θεός. εἰδειαι δὲ καὶ τῆτο προσήκει, ὡς Μωϋσῆς τύπον ἐπέχει τῆ νόμου. διὸ καὶ Μωϋσῆς τῷ προσηγορίαν ὁ νόμος ἔχει. ἔχασι γὰρ Φησι Μωϋσεῖα καὶ τὰς Προφήτας· καὶ, ἕως σήμερον λῶικα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τῷ καρδίαν αὐτῶν κείται· καὶ, ἐβασίλδου ὅταν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσεῶς. ὡπερ γὰρ Ἡσαίαν καλεῖμεν, ἔ τὸν προφήτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείνσ βιβλίον· καὶ Ἰερεμῖαν, καὶ Ἰεζεκιήλ, ἔ τὰς ἀνδρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκείνων βιβλία· καὶ τὸν Ἀπόστολον, ἔ μόνον αὐτὸν τῆς ἀληθείας τὸν κήρυκα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείνσ βιβλίον· ἔτω καὶ Μωϋσῆς ὁ νόμος ὀνομάσασαι, Ἰησῆς δὲ ὁ τῆ Ναυῆ, τύπος τῆ Σωτῆρος τῆς οἰκσμείης. ὡπερ τοῖντω Μωϋσῆς μὲν ἐξήγαγε τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου, Ἰησῆς δὲ αὐτὸν εἰς τῷ ἐπηγγελμαίῳ εἰσήγαγε γλῶ ἔτως ὁ νόμος μὲν, τῆς ἀσεβείας ἀπαλλάττει τὰς παιδομαίης· ἢ δὲ τῶν Εὐαγγελίων χάρις, εἰς τῷ βασιλείαν εἰσάγει τῶν ἔθρων.

Γ τὸν τάφον ἀδελον πεποιήκειν ὁ σοφῶς τὰ κατ' ἡμᾶς πρυτανδῶν Θεός. εἰδειαι δὲ καὶ τῆτο προσήκει, ὡς Μωϋσῆς τύπον ἐπέχει τῆ νόμου. διὸ καὶ Μωϋσῆς τῷ προσηγορίαν ὁ νόμος ἔχει. ἔχασι γὰρ Φησι Μωϋσεῖα καὶ τὰς Προφήτας· καὶ, ἕως σήμερον λῶικα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τῷ καρδίαν αὐτῶν κείται· καὶ, ἐβασίλδου ὅταν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσεῶς. ὡπερ γὰρ Ἡσαίαν καλεῖμεν, ἔ τὸν προφήτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείνσ βιβλίον· καὶ Ἰερεμῖαν, καὶ Ἰεζεκιήλ, ἔ τὰς ἀνδρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκείνων βιβλία· καὶ τὸν Ἀπόστολον, ἔ μόνον αὐτὸν τῆς ἀληθείας τὸν κήρυκα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείνσ βιβλίον· ἔτω καὶ Μωϋσῆς ὁ νόμος ὀνομάσασαι, Ἰησῆς δὲ ὁ τῆ Ναυῆ, τύπος τῆ Σωτῆρος τῆς οἰκσμείης. ὡπερ τοῖντω Μωϋσῆς μὲν ἐξήγαγε τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου, Ἰησῆς δὲ αὐτὸν εἰς τῷ ἐπηγγελμαίῳ εἰσήγαγε γλῶ ἔτως ὁ νόμος μὲν, τῆς ἀσεβείας ἀπαλλάττει τὰς παιδομαίης· ἢ δὲ τῶν Εὐαγγελίων χάρις, εἰς τῷ βασιλείαν εἰσάγει τῶν ἔθρων.

Δ Καὶ τελῶτα ἐν τῷ ὄρει εἰς ὁ ἀναβαίνεις ἐκεῖ, καὶ προσέθητι πρὸς τὸν λαὸν σα, ὃν τρόπον ἀπέθανεν Ἀαρῶν ὁ ἀδελφός σα ἐν ὄρει τῷ ὄρει, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ.

Ε * * ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος, καὶ κεί τελοῦτα. τὸ μὴ γινώσκων ἀνθρώπων τῷ αὐτῆ ταφῷ· σημαίνοντος τῆ θείκ γραμματος, ὡς ὑπὸ ἀνθρώπων τὸ σῶμα Μωϋσεῶς μὴ κεκηδεῦσασ· ἀλλὰ κατῶς ὑποτίθεται ἢ διάνοια ὑπὸ ἀγίων Ἀγγέλων.

Ζ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆ γὰρ λαῆ μέλουτος διαπερᾶν τὸν Ἰορδάνῳ, τέλος ἐπιτίθησι τῷ νόμῳ Θεός.

να. Διότι ἠπειθήσατε τῷ ἐρήματί μου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆ ὕδατος τῆς ἀντιλογίας Κάδδης ἐν τῇ ἐρήμῳ Σιν, διότι ἐχ ἠγιάσατέ με ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ἀπέναντι ὄψαι τῷ γλῶ, καὶ ἐκεῖ ἐκ εἰσελεύσει.

» σὺ μυριάσι Κάδης, ἐκ δεξιῶν αὐτῆ Ἄγ-
 γελοι μετ' αὐτῆ. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Φα-
 ραὺν, καὶ ἐν τῷ Σηείρ τῆς θείας κηδεμο-
 νίας ἀπήλαυσαν. Κάδης δὲ ἀνταῦθα ἐ τὴν
 ἔρημον λέγει, ἀλλὰ τὴν τῆ ὀνόματος ἐρ-
 μιλώσαν. τὸ γὰρ Κάδης τῇ Ἑβραίων Φωνῇ
 τὸν (1) ἅγιον δηλοῖ. ἔφη τοίνυν, ὅτι πολ-
 λαὶ μυριάδες Ἀγγέλων τῷ ἁγίῳ δεωότη
 σωήσαν, τῆς οἰκείας αὐτῆς ἀξίῃντι κη-
 δεμονίας.

ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ. Οὐκ
 » εἶπεν ἀνταῦθα εἰς Σινᾶ ἦλθεν, ἀλλ' ἐκ Σι-
 » νᾶ ἦκει, ἐπέφανεν ἐκ Σηείρ, ἀνιγματο-
 » δῶς ὑποφαίνων τὴν κατὰ σάρκα αὐτῆ γέν-
 » νησιν· τρεῖςιν ὁ πρῶτῳ ὀφθαλμοῖς ἐν Σινᾶ
 » ἡμῖν ἐν εἶδει πυρός, αὐτὸς ὁ λαλήσας τὸν
 » νόμον ἦξει, καὶ μετὰ σαρκὸς ὀφθῆσεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (2) Τρεῖςιν τῷ μηκέτι
 τῷ Ἰσραὴλ χρηματίζεν, ἀλλὰ τοῖς ἐξ ἔθ-
 » νῶν. καὶ τὸν νόμον ἔσησε. τῆτο γὰρ κα-
 » τέπαυσεν. (3) ἐξ ὄρους Φαράν, ἦγεν κατέ-
 » σπύσεν. ὅπερ ἑτέρα περιέχει γραφή· ἀν-
 » τὶ τῆ, σπυδαῖως τὴν σκιαν καταλείψει, καὶ
 » τὴν ἀλήθειαν ἡμῖν φανερώσει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀντὶ τῆ, ὑπὸ νοερῶν
 καὶ ἁγίων δυνάμεων κυκλάμενος παρεγέ-
 » νετο. καὶ Ἀκύλας φησὶν, ἀπὸ μυριάδων
 » ἁγιασμῶ, ἀπὸ δεξιᾶς αὐτῆ. τὰς γὰρ ἁγ-
 » γελικὰς καὶ ἀρχικὰς δυνάμεις καταλιπὼν,
 » ἐκείνωσεν ἑαυτὸν μορφῶν δόξας λαβὼν, καὶ
 » ἐπέφάνη ἡμῖν, μηδὲ ἐκείνων χωρισθεῖς, ὡς
 » πάντα πληρῶν.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Κύριος ἐκ Σινᾶ ἦκει,
 » καὶ ἐπέφανεν ἐκ Σηείρ, καὶ τὰ ἐξῆς. Ἐπι-
 » φάνειαν Κυρίως λέγει γεγονῆσθαι τὴν ἐπὶ
 » τῆς νομοθεσίας ἐν τῷ Σινᾶ μετὰ στρατιᾶς
 » Ἀγγέλων· δι' ὧν καὶ τὸν νόμον ἐκπεφω-
 » νηκεῖναι δίδοντα τῷ Μωϋσῇ τὸν κληρον τῷ
 » Ἰσραὴλ ἐξαίρετον, κατὰ τὸ, ἐκ ἐποίησεν
 » ἔτω παντὶ ἔθνη, καὶ τὰ κρίματα αὐτῆ ἐκ
 » ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τρεῖςιν ἐκ τῆς γῆς.
 Ἐδῶμ γὰρ ὁ γῆνιος, ὅς καὶ καλεῖται ἐκ
 Σηείρ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σὺ μυριάσι Κάδης.
 » Νῦν Κάδης ἐ τὸν τόπον λέγει, ἀλλὰ τὰς
 » ἁγίους. Κάδης γὰρ τὸ ἅγιον λέγεται τῇ
 » Ἑβραϊδί γλώττῃ.

ΜΑΞΙΜΟΥ. Διὰ τῆς ὑπομονῆς
 τῶν πειρασμῶν δοκιμαζόμενος ὁ ἀσκητῆς,
 καὶ διὰ τῆς σωματικῆς παιδαγωγίας κα-
 » θαιρούμενος, καὶ διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν
 » ὑψηλῶν θεωρημάτων τελειόμενος, ἀξίεται
 » τῆς θείας παρακλήσεως. Κύριος γὰρ φη-
 » σιν ὁ Μωϋσῆς, ἐκ Σινᾶ ἦκει, τρεῖςιν ἐκ τῶν
 » πειρασμῶν· καὶ ἐπέφάνη ἡμῖν ἐκ Σηείρ,

Α τρεῖςιν ἐκ τῶν σωματικῶν πόνων· καὶ κα-
 » τέπαυσεν ἐξ ὄρους Φαράν σὺ μυριάσι Κά-
 » δης, τρεῖςιν ἐξ ὄρους τῆς πίσεως, (4) σὺ
 » μυριάσιν ἁγίων γνώσεων.

γ. Καὶ ἐφείσατο τῆ λαῶ αὐτῆ,
 καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς
 χεῖράς σε· καὶ ἔτοι ὑπὸ σὲ εἰσί. καὶ
 ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτῆ.

Β **ΒΙΚΤΟΡΟΣ.** (5) Καὶ ἐφείσατο τῆ λαῶ
 αὐτῆ. Τρεῖςιν ἔσωσε γενόμενος ἀνδρω-
 » πος τῆς ἐ λαὸς ποτὲ, νῦν δὲ λαὸς Θεῶ, 1. Πέτρ. 2. 10,
 » τὰς ἐκ ἡλεημονίας, νῦν δὲ ἐλεηθῆντας. ἐν
 » τῆτω γὰρ φησὶν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (6)
 » ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τῆ Θεῶ ἐν ἡμῖν. καὶ 1. Ἰωάν. 4. 9.
 » ὁ ἅγιος Ἰωάννης λέγει ἐν τῇ Καθολικῇ,
 » ὅτι τὸν ἵον αὐτῆ τὸν μονογενῆ ἀπέστειλεν ὁ
 » Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτῆ.
 » καὶ ὁ μακάριος Παῦλος φησὶν· ὅς γε τῆ ἰδίᾳ Ρωμ. 8. 32.
 » ἦν ἐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων
 » παρέδωκεν αὐτόν. ἐφείσατο ἐν τῆ λαῶ.

Γ **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** (7) Καὶ πάντες οἱ
 » ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖράς σε. Πάντων
 » γὰρ κρατεῖ, ὡς βασιλεὺς ἐβρανῆ καὶ γῆς.
 » ὡς βασιλεὺς παριστάμενος, ὡς Θεῶ λατρυ-
 » γῆντες, ὡς ποιητῇ προσκωῆντες. καὶ ὑπ'
 » αὐτόν εἰσιν. αὐτὸς γὰρ καὶ τὰ πάντα ὑπέ- 1. Κορ. 15. 27.
 » ταξεν ὑπὸ τῆς πόδας αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀναγκαίως δὲ προ-
 Δ, σέθεικε· καὶ πάντες ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς
 » χεῖρας αὐτῆ, καὶ ἔτοι ὑπὸ σὲ εἰσίν. εἰ
 » γὰρ καὶ ἀόρατον ἔχουσι φύσιν, ἀλλ' ὑπὸ
 » τῷ σὺ δεωοτεῖαν τελῶσι. σὲ γὰρ ἔχουσι
 » ποιητῶ.

δ. Νόμον, ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν Μωϋ-
 σῆς, κληρονομίαν συναγωγῶς Ἰακώβ.

ΒΙΚΤΟΡΟΣ. Αὐτοῖς γὰρ ἐξαιρέτως ὁ
 διὰ Μωϋσέως ἐδόθη νόμος, τρεῖςιν αὐτὸς
 ὁ ἐπιφάνεις ἡμῖν καὶ νομοθέτης ἐστὶ· Μωϋ-
 » σῆς δὲ μεσίτης καὶ διάκονος, καὶ τὰς αὐτῆ
 » διαπορθμόσας λόγους.

ε. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ ἡγαπημένῳ ἄρ-
 χων, συναχθέντες ἄρχοντες (8) λαῶν
 ἅμα φυλαῖς Ἰακώβ. (9)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προλέγει δὲ, ὅτι ὁ
 νῦν τὸν Ἰσραὴλ ἐκλεξάμενος, μικρὸν ὕσε-
 ρον καὶ πάντα καλέσει τὰ ἔθνη, καὶ τῆ-
 » των κακείνων αὐτὸς ἐστὶν (10) ἄρχων καὶ
 » βασιλεὺς. ἔσαι γὰρ φησὶν ἐν τῷ ἡγαπη-
 » μῶν ἄρχων, συναχθέντων λαῶν ἅμα φυ-
 » λαῖς Ἰσραὴλ.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Εἶτα ἡ περὶ τῆ Σω-
 τῆρος προφητεῖα δακνύσασα, ὅτι Χριστὸς-
 ἐστὶν αὐτὸς Κύριος, ἔσεσθαι αὐτὸν βασιλεῶ

(1) Τό. ἢ ὁ Κάλ. ἐκδ.
 (2) Ὁριγῶνος. ὡ σελ. 392. τῆ 3. Τόμ. τῆς τῆ Ἰε. ἐκδ.
 (3) Κατέσπύσεν. ἐξ ὄρους Φαράν, εἶπεν κατέπαυσεν. αὐτ.
 (4) Τῆς πίσεως. ὡ ταῖς σημειώσ. ταῖς ἐν τῇ 471. σελ. τῆ 1. Τόμ. καὶ πλήσεως. αὐτ.
 (5) Ὁριγῶνος. ἐν τῷ προειρημ. τόπω.
 (6) Κακῶς σωτήταίλα. τὸ γὰρ, ἐ λαὸς, φησὶν ὁ Πέτρ. τὸ δὲ ἐξῆς, ὁ Ἰωάν.
 (7) Ὁριγῶνος αὐτῆ. ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν ἔλε τῆτω. ἔλε τὰ πρότερα. ἢ δὲ τὸ ἐστὶν.

τῆ ἡγαπημείᾳ λαῶ· ὅτε ἐκ εἰς τέτον μόνον, ἀλλ' εἰς πάντας λαῶς ἢ δόλοισι ἤξει, ἀγαθότητι σιναπλομείας τῷ Ἰσραήλ. ἄρχοντας γὰρ λαῶν εἰπών, τὰς λαῶς δεδήλωκεν, ἕς καὶ Δαβὶδ, ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τῆ Θεῆ Ἀβραάμ.

ΒΙΚΤΟΡΟΣ. (1) Ἄρχοντες δὲ λαῶν οἱ Θεασέσιοι μαθηταί, ἢ Φησί καὶ ὁ Δαβὶδ ἐκ προσώπων αὐτῶν· ὑπέταξεν ἡμῖν λαῶς, καὶ ἔθνη ὑπὸ τὰς πόδας ἡμῶν. καὶ πάλιν, ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τῆ Θεῆ Ἀβραάμ. τὴν κλήσιν ἐν δηλοῖ τῶν ἐθνῶν, ὡς τῆ Θεῆ μέλλοντος ἄρξεν ἐν ταύτῳ καὶ τῆ Ἰσραήλ καὶ τῶν ἐθνῶν. ἡγαπημείος Ματθ. 3. 17. [δὲ] λέγεται ὁ υἱός. ἕτος γὰρ ἐστὶ Φησιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, καὶ δι' αὐτὸν (2) ἄρχει ἡμῶν ὁ πατήρ καὶ βασιλεύει.

5. Ζήτω Ραβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω, καὶ ἔσω πολὺς ἐν ἀριθμῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. (3) Τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἕτως ἔχει· Ζήτω Ραβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω· Συμεῶν πολὺς ἔσω ἐν ἀριθμῷ. τὰ δὲ ἀκριβῆ ἀντίγραφα ἐκ ἔχει μνήμῳ τῆ Συμεῶν. διὸ καὶ ἐν ζητημαίοις ἐτάγη τὸ κεφάλαιον τῆτο. εἰ δὲ καὶ παρέλειψεν αὐτὸν, ὡς ἀποβλήθητ' ἀπὸ Ἰακώβ, ἀκολυθῆσας τῷ πατριάρχῃ, ἐδὲ τῆτο ἀνδρόλογον. εἰ δὲ καὶ τὸν Λοβὶ καὶ τὸν Ραβὶμ ἐπαρεῖδεν, ὡς καὶ αὐτὰς ἐκ Φαυλιδαίτας ὑπὸ Ἰακώβ, μὴ εἰς τέλος ἰχύσαι κατ' αὐτῆ, τί δὲ εἶπεν; ὁ μὲν Ἰακώβ κατηράσατο τὸν Ραβὶμ, διότι ἐμίγη Βάλλα τῇ παλλακῇ αὐτῆ· ὁ δὲ Μωϋσῆς ἐκ δόλοισι σεν αὐτὸν, ἀλλ' ἠύξατο μὴ εἰς τέλος ἰχύσαι κατ' αὐτῆ τὴν ἀρὰν τῆ πατρὸς, ἵνα μὴ ὀλορῆσιν ἀπόληται, λέγων· Ζήτω Ραβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω· ἅμα τε καὶ τὸ Φιλοσοφον αὐτῆ πάλιν ἐπιδεικνύμενος. αἰ γὰρ ἕτος τῷ Μωϋσῆ εὐχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἐν προσκρῆσει γεγονότων. ἔπειτα ἕτε τῷ Ἰακώβ μάχεται. καὶ γὰρ κακάινος ἐκ ἠύξατο ὀλοτελῶς αὐτὸν ἀπολέσθαι· ἀλλὰ ζῶ μὲν, ψυχρῶς δὲ καὶ ταπεινῶς, λέγων· μὴ ἐκζέσης ὡς ὕδωρ· ἀνιπτόμενος, ὅτι ὁ πρωτότοκος λαὸς ἐδεμίαν μέλαι ζέσιν ἔχεν ἀγία πνεύματος, ἐκπορνύσας μετὰ τῶν ἐθνικῶν, καὶ σὺν τῆτοις γεγονῶς, καὶ ἀδελφῆσας τὴν γνησίαν πίσιν τῆ Θεῆ καὶ πατρὸς, καὶ ἀποκλείνας τὸν υἱόν. εὐχεται ἐν ὁ Μωϋσῆς ζῶ αὐτὰς, ἵνα πῆ μὲν μερικῶς ἐν τῷ μεταξὺ σωθῶσι τινες μετανοήσαντες, πῆ δὲ καὶ ἐν ταῖς ἐχάταις ἡμέραις γνόντες τὴν τῆ ἀντιγράψα πλάνῳ.

Γου. 49 4. ,,

Α. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ τῆτο Φησι, Ζήτω Ραβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω, καὶ ἔσαι πολὺς ἐν ἀριθμῷ, ἐπειδὴ ὁ Ἰακώβ εἶπεν αὐτῷ· ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης, τῆτοι μὴ θερμανθῆς εἰς πολυγονίαν. ἐπηύξατο τοίνυν αὐτῷ ὡς ἀρχιεροῦς εἰκότως τὴν πολυγονίαν ἀφορμῶν δὲ ἔχον ἕτος τῆς πολυγονίας (4) τῆς πρὸς τὸν Ἰωσήφ Φιλαδελφίας.

Β. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὴν ἐπαχθεῖσαν κατὰ τῆ Ραβὶμ κόλασιν ὑπὸ τῆ Ἰακώβ παραμυθεται διὰ τῆς δόλοισι προφητῶν ὁ Μωϋσῆς. Καὶ πάλιν. Ἐπερζέσας ὡσπερ ὕδωρ ἐκ ἔση περιωότερος, ἐδήλα μὴ βασιλεύειν τὴν Φυλῶν, μηδὲ ἔχεν περιωόν ὑπὲρ τὰς ἄλλας φυλάς.

Γ. ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ταῦτα εἰπών, πρῶτον δόλοισι τὸν Ραβὶμ, καὶ λυεῖ τὴν πατριῶν ἀρὰν, ἀντιτάξας τὴν Φιλαδελφίαν τῇ περὶ τὸν πατέρα παρανομία. ἐξὼ δὲ ὡς νομοδέτη εἰς δόλοισι τὴν ἀρὰν μεταθῆναι. Ζήτω Ραβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω, καὶ ἔσαι πολὺς ἐν ἀριθμῷ. ἐπειδὴ γὰρ ὁ πατήρ εἶπεν· ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης, τῆτοι μὴ θερμανθῆς εἰς πολυγονίαν, εἰκότως αὐτῷ τῶν ἀπογόνων τὸ πλῆθος ἐπηύξατο.

Δ. ΔΙΟΔΩΡΟΥ. (5) Ζήτω Ραβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω. ἐπειδὴ Ἰακώβ ἀποθνήσκων, κατηράσατο τῷ Ραβὶμ, λέγων· ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης, ζήσεις· ὁ Μωϋσῆς δόλοισι γων, Φησί· Ζήτω Ραβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω. ἀμφοτέρω δὲ καλῶς. ὁ, τε γὰρ πατήρ καταράται (6) αὐτῷ ὡς τῇ παλλακῇ σιωελθόντι, τὰς ἐξῆς παιδοῦν καὶ Φοβῶν καὶ Μωϋσῆς δικαίως δόλοισι μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ μόνος ἐφείσατο τῆ Ἰωσήφ, ὅτε ἀνελεῖν αὐτὸν ἐβέλοντο οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ αὐτῆ. ἀτοπον δὲ (7) λῶ, κατάραν μὲν προχωρησά κατὰ ἡμαρτηκότος, δόλοισι δὲ μὴ δοθῆναι κατορθώσαντι.

Ε. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν Ἰακώβ ἐν μέρει κατάραν ἐκ τῆς Φυλῆς ἀπατρίβεται τὸ μὲν αὐτῆς ἀναλύων, τὸ δὲ καταλιπὼν ἐπὶ οὐχίματος. ἔφη γὰρ, μὴ ἐκζέσης, τῆτοι μὴ ἐκθερμανθῆς εἰς πολυγονίαν. ὅπερ ἔλυσεν εἰκότως, διὰ τὴν πρὸς Ἰωσήφ Φιλαδελφίαν. τὸ δὲ μὴ βασιλεύσαι τὴν Φυλῶν, ἐκ ἀνελευσεν. εἶρητο γὰρ κατὰ μὲν τὰς ὁ, σκληρὸς φέρεσθαι, σκληρὸς καὶ αὐθάδης, καὶ τὰ ἐξῆς· κατὰ δὲ τὸν Ἀκύλαν, περιωσὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περιωσῆ κρατῆσαι. ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, ἐκ ἔση περιωότερος, τὸ περιτὸν καὶ ὑπερέχον τῆς βασιλείας δηλῶν, ὡς καὶ ὁ Σωτήρ, ἐγὼ ἠλθὼν; Φησὶν, ἵνα ζῶ μὴ ἔχωσι, καὶ περιωσὸν ἔχωσι. τὸ δὲ περιωσὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περιωσῆ κρατῆσαι,

(1) Ὁριγῶες. ἐ τῷ εἰρημ. τόπα.

(2) Καὶ διὰ τῆτο. αὐτ. ἐ σελ. 393.

(3) Ἰσ. τῆ Ἀπολιναρίου ἐστὶ. καὶ γὰρ ἐ ταῖς σημειῶς. ταῖς εἰς τὴν Γραφ. τὴν ἐ Φραν. ἐκδοθ. τὰ δὲ Ἀπολιναρίου· τὰ δὲ ἀκριβῆ ἀντίγραφα ἐκ ἔχει μνήμῳ τῆ Συμεῶν. παρὰ δὲ τοῖς ἡμετ. κώδ. ἐ ὀνόματ. μετὰ τὸ ἐξῆς τὸ τῷ Ἀπολιν. ἐπιγεγραμμένον.

Τῆς οὐχίης τῆς πολυγονίας τὴν πρὸς τὸν Ἰωσήφ Φιλαδελφίαν. ἕτω τυχὸν ὀρθότερ.

παρὰ πάλιν τῶν δὲ τῶ ὑπομνήματι δὴν ἔτι παρὰ τοῖς κώδ. κῆται· τὸ μὲν, Ἀπολιναρίου· τὸ δὲ ἐπιγεγραμμένον.

αὐτ. ἐ τῷ ἐπιγεγραμ. τῷ Ὁριγῶ.

(7) Μοί. αὐτ.

1. Βαβ. 12. 13. τῆσαι, αἰτίαν παρέχει δι' ἡν ἀράται, πα-
ρασατικῶ τῆς περιτῆς ἡδονῆς, δι' ἡν ἐπὶ
τῷ κοίτῳ ἐπαναβέβηκε τῆ πατρός. ἔτω
ὁ Νάθαν Φησι, τὸν ἐκ τῆ νόμου θάνατον
ἀφαιρῶν· τῷ δὲ τῶν αἱμάτων καταλιπὼν
ἀπειλιῶ· καὶ τοι καὶ περὶ ταύτης οὕσα-
Ψαλ. 50. 14. μὲν Δαβὶδ· ῥύσαι με ἐξ αἱμάτων ὁ Θεός,
» ὁ Θεός τῆς σωτηρίας μου. ἔ γὰρ ἴσον ἐπὶ
πάντων τῆς τιμωρίας τὸ μέτρον.

ζ. Καὶ αὕτη Ἰδα· εἰσάκυσσον Κύ-
ριε Φωνῆς Ἰδα, καὶ εἰς τὸν λαὸν αὐ-
τῆ εἰσέλθοισαν· αἱ χεῖρες αὐτῆ δια-
κρινοῦσιν αὐτῷ, καὶ βοηθός ἐκ τῶν
ἐχθρῶν αὐτῆ ἔσῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀκύλας, (1) ἀνδράσι τι-
νὲς εἰς τὸν λαὸν Ἰδα εἰσέλθοισαν ἐκ νό-
μασε. μήποτε ἐν ἐμφάνει τῆς ἀπὸ τῶν
ἔθνων πισύοντα εἰς τὸν πνευματικὸν Ἰ-
δαν εἰσέρχεσθαι, διὰ τῷ εἰς Χριστὸν ὁμο-
» λογίαν; ἔτω γὰρ αἱ χεῖρες αὐτῆ διακρι-
» νῶσι· καὶ τέτω βοηθός ἐκ τῶν χειρῶν (2)
αὐτῆ γέγονεν ὁ Θεός.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Βασιλικὰ δὴ ταῦτα
προφητεύεται, μήπω βασιλείας Φανείσης
ἐν Ἰσραὴλ, ὡς δηλοῖ τὰ ἐπαγόμενα. εἴρη-
ται δὲ περὶ τῆ καὶ ἐν τῇ Γενέσει.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα τῷ τάξιν ὑπερ-
βάς, τῷ Ἰδα τῷ δόλογιαν προσφέρει, διὰ
τὸν ἐκείθεν κατὰ σάρκα βεβλασηκοτα Δε-
» σπότην. πρόδηλον γὰρ Φησι ὁ Θεός Ἀπό-
» σολος, ὅτι ἐξ Ἰδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος
» ἡμῶν. προλέγει δὲ καὶ τῷ δαβιτικῶ βα-
» σιλίαν. εἰσάκυσσον γὰρ Φησι Κύριε Φωνῆς
» Ἰδα, καὶ εἰς τὸν λαὸν αὐτῆ ἔλθοισαν· αἱ
» χεῖρες αὐτῆ διακρινοῦσιν αὐτῷ, καὶ βοη-
» θός ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆ ἔσῃ. ἔτω τῷ
βασιλικῶ δόλογιαν Φυλῶν, εἰς τῷ ἱερα-
τικῶ μεταβαίνει.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Παρέλειπε τὸν Συ-
μεῶνα τὸν ἄμα Λοῦι τῷ κατάραν δέξάμε-
νον διὰ τῷ πόρθησιν Σικίμων. ὅταν ἔλε-
» γεν Ἰακώβ, διαμεριῶ αὐτῆς ἐν Ἰακώβ, καὶ
» διασκορπίσω αὐτῆς ἐν Ἰερουσαλήμ. ἀλλ' ὁ
» μὲν Λοῦι τῆς ἀράς διὰ τῆς ἱερουσιμῆς ἐπαύ-
» σατο, καὶ τῷ διασπορᾶν αὐτῷ τῷ ἐν ταῖς
» Φυλαῖς δόλογιαν ποιῶν. ὡς γὰρ ξένος
» ἐν ταῖς ἐκ τῶν Φυλῶν ἀπαρχαῖς κατακί-
» ζεται, κατὰ τῆς ἐν Χριστῷ τελειωθῆναι,
» ξένος ἢ παρεπίδημος ὢν. ἡ γὰρ καὶ κα-
» θωμολογημῆος Θεῷ πρὸ γενέσεως, εἰπόν-
» τος Ἰακώβ, καὶ πάντων ὧν ἂν δῶς μοι δε-
» κάτῳ ἀποδεκατώσω. δέκατος δὲ ἀπὸ τῆ
» τελουταῖς παιδὸς ὁ Λοῦι, τῆ τέλους εἰς ἀρ-
» χικῶ κατασάντος διὰ Χριστὸν. ὅς ἀρχικῶ τὸ
» τέλος ἀπέφλωεν, ἐπ' ἐσχάτῃ τῆ αἰῶνος ἐλ-
» θῶν, καὶ τῷ δόλογιαν ἀπὸ τῆ τέλους εἰσα-
» γαγῶν. ὁ δὲ Συμεῶν τῷ Κυρίῳ καταλέ-
» λειπται, καὶ ἡ τέτω διορθώσις. ὅς ἅπαν

Α τὸ ἐλαφροῦ τῷ νόμῳ διὰ τῆς χάριτος
ἀναπληροῖ. ὡπερ καὶ τὰς δέκα Φυλαῖς,
Ἐφραὶμ ὀνομαζομένης ἐκ ἀναγαγῶν ὁ Θεός
ἐν ἀφέσει τῇ παρὰ Κυρίῳ, ἐπαγγέλλεται
διὰ τῆ Ἱερεμῆ ταύτας ἀνάξαι, διὰ Χρι-
» σῆ δηλαδὴ τῆς δβεργεσίας ἐφ' ἅπαντας
» ἀπλαμῆς. ἡ προεδὴλα, λέγων· ἐκλῖσε Ἰερ. 31. 22.
» Κύριος καινὸν ἐν τῇ γῆ. θῆλαα περικυ-
» κλώσει ἄνδρα. καινὸν γὰρ τὸ κυνηθῶα
» ἄνδρα χωρὶς πατρός, δι' ἔ πάντες ἀνεκαι-
» νίδημεν. εἰς ὁ καὶ Συμεῶν σιωπηθεῖς με-
» τὰ τῶν ἄλλων παρεπέμθη Φυλῶν. κοινῆ
» γὰρ περὶ τῆ ἔθνης ἐπαγγελία τὸ μὴ παύ-
» σεσθαι τὸν Ἰσραὴλ, ἔθνος ὄντα αἰώπιον
» τῆ Θεῆ. τινὲς δὲ Φασιν, ὡς Μωϋσῆς τὰς
» δόλογιαν δίδος, τῷ ἰδίαν Φυλῶν ἐκ ἂν κχ-
» τέλειπον ἀνδρόλογοτον. δι' αὐτὸν δὲ Θεός
» δόλογοσε τῷ Φυλῶν, ὡς καὶ διὰ τῷ Φι-
» λαδελφίαν τῷ τῆ ῤαβίμ. ὁ δὲ Συμεῶν ἐκ
» ἔχε πρόΦασιν τῆς δόλογιαν τυχεῖν. 50-
» χάζονται δὲ αὐτὸν καὶ ἀρχηγέτω τῆς κα-
» τὰ τῆ Ἰωσήφ ἐπιβεληῆς γεγενῆσθαι. καὶ ἐκ
» τῆ τὸν Ἰωσήφ τῆς μὲν ἄλλης ἀπολύσαι,
» αὐτὸν δὲ καθεῖρξαι. τινὲς δὲ καὶ ἐν τῇ
» τῶν ἀλλοφύλων πορνεία Φασιν ἀρχηγὸν
» γεγενῆσθαι τὸν Συμεῶνα, ὅτε διὰ ζήλον ὁ
» Φινεῆς δεδικαίωται. τινὲς δὲ Φασιν, ὡς τῇ
» Φυλῆ Λοῦι σωδρόλογοται. ὡς γὰρ τὰ τῆς
» ἀράς, ἔτω καὶ τὰ τῆς δόλογιαν κοινά. τὸν
» δ' ἐν Συμεῶνα παρασιωπήσας ὁ Μωϋσῆς,
» ἐκ ἐπὶ τὸν Λοῦι κατὰ τάξιν ἔρχεται, ἀλλ'
» ἐπὶ τὸν Ἰδαν, ὅτι μὴ ἀπὸ κατάραν εἰς
» δόλογιαν ταῦτω ἄγει τῷ Φυλῶν, ὡς τῷ
» Λοῦιτικῶ καὶ ὅτι ἐκ ἐξ ἱερέων, ἀλλ' ἐκ
» βασιλέων ἡμελε βλασησαν τὸ σῶμα τὸ
» δεσποτικόν. καὶ δῶν ἔσῶν ἐν τῷ νόμῳ τι-
» μῶν, τῆς ἱερατικῆς ἢ βασιλικῆς δι' αὐτὸ
» προτετίμηται. διεσάρη δὲ κατὰ τῷ Ἰα-
» κώβ προφητεῖαν ὡς ὁ Λοῦι καὶ ὁ Συμεῶν,
» πλάγιον τόπον λαβῶν, διὰ πασῶν τῶν
» Φυλῶν ἐφεξῆς διατρέχοντα. τὰ δὲ νῦν
» περὶ Ἰδα παρὰ Μωϋσῆως λεγόμενα, σύμ-
» Φωνα τοῖς παρ' Ἰακώβ πρότερον εἰρημέ-
» νοις. ὡς γὰρ βασιλεῖ δίδωσι τῷ ἐν πο-
» λέμοις βοήθειαν, κατὰ Φησι ὁ Δαβὶδ ὁ
» τῷ βασιλείαν κληρωσάμενος· ὁ ὑποτάσ-
» σων τὸν λαὸν μου ὑπ' ἐμέ. ὅμοιον δὲ τῷ,
» Ἰδα σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σε, τὸ, ἐπὶ
» τὸν λαὸν αὐτῆ ἐξάξαι αὐτὸν, κατὰ τὸν
» Σύμμαχον· ἢ τῷ, αἱ χεῖρές σε ἐπὶ νῶτα
» τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
» μαχησῶσιν αὐτῆ. τῷ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
» λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
» Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
» νης αὐτῷ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
» νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
» ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν. Λευ. 1. 71.

Β Κῦριος καινὸν ἐν τῇ γῆ. θῆλαα περικυ-
κλώσει ἄνδρα. καινὸν γὰρ τὸ κυνηθῶα
ἄνδρα χωρὶς πατρός, δι' ἔ πάντες ἀνεκαι-
νίδημεν. εἰς ὁ καὶ Συμεῶν σιωπηθεῖς με-
τὰ τῶν ἄλλων παρεπέμθη Φυλῶν. κοινῆ
γὰρ περὶ τῆ ἔθνης ἐπαγγελία τὸ μὴ παύ-
σεσθαι τὸν Ἰσραὴλ, ἔθνος ὄντα αἰώπιον
τῆ Θεῆ. τινὲς δὲ Φασιν, ὡς Μωϋσῆς τὰς
δόλογιαν δίδος, τῷ ἰδίαν Φυλῶν ἐκ ἂν κχ-
τέλειπον ἀνδρόλογοτον. δι' αὐτὸν δὲ Θεός
δόλογοσε τῷ Φυλῶν, ὡς καὶ διὰ τῷ Φι-
λαδελφίαν τῷ τῆ ῤαβίμ. ὁ δὲ Συμεῶν ἐκ
ἔχε πρόΦασιν τῆς δόλογιαν τυχεῖν. 50-
χάζονται δὲ αὐτὸν καὶ ἀρχηγέτω τῆς κα-
τὰ τῆ Ἰωσήφ ἐπιβεληῆς γεγενῆσθαι. καὶ ἐκ
τῆ τὸν Ἰωσήφ τῆς μὲν ἄλλης ἀπολύσαι,
αὐτὸν δὲ καθεῖρξαι. τινὲς δὲ καὶ ἐν τῇ
τῶν ἀλλοφύλων πορνεία Φασιν ἀρχηγὸν
γεγενῆσθαι τὸν Συμεῶνα, ὅτε διὰ ζήλον ὁ
Φινεῆς δεδικαίωται. τινὲς δὲ Φασιν, ὡς τῇ
Φυλῆ Λοῦι σωδρόλογοται. ὡς γὰρ τὰ τῆς
ἀράς, ἔτω καὶ τὰ τῆς δόλογιαν κοινά. τὸν
δ' ἐν Συμεῶνα παρασιωπήσας ὁ Μωϋσῆς,
ἐκ ἐπὶ τὸν Λοῦι κατὰ τάξιν ἔρχεται, ἀλλ'
ἐπὶ τὸν Ἰδαν, ὅτι μὴ ἀπὸ κατάραν εἰς
δόλογιαν ταῦτω ἄγει τῷ Φυλῶν, ὡς τῷ
Λοῦιτικῶ καὶ ὅτι ἐκ ἐξ ἱερέων, ἀλλ' ἐκ
βασιλέων ἡμελε βλασησαν τὸ σῶμα τὸ
δεσποτικόν. καὶ δῶν ἔσῶν ἐν τῷ νόμῳ τι-
μῶν, τῆς ἱερατικῆς ἢ βασιλικῆς δι' αὐτὸ
προτετίμηται. διεσάρη δὲ κατὰ τῷ Ἰα-
κώβ προφητεῖαν ὡς ὁ Λοῦι καὶ ὁ Συμεῶν,
πλάγιον τόπον λαβῶν, διὰ πασῶν τῶν
Φυλῶν ἐφεξῆς διατρέχοντα. τὰ δὲ νῦν
περὶ Ἰδα παρὰ Μωϋσῆως λεγόμενα, σύμ-
Φωνα τοῖς παρ' Ἰακώβ πρότερον εἰρημέ-
νοις. ὡς γὰρ βασιλεῖ δίδωσι τῷ ἐν πο-
λέμοις βοήθειαν, κατὰ Φησι ὁ Δαβὶδ ὁ
τῷ βασιλείαν κληρωσάμενος· ὁ ὑποτάσ-
σων τὸν λαὸν μου ὑπ' ἐμέ. ὅμοιον δὲ τῷ,
Ἰδα σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σε, τὸ, ἐπὶ
τὸν λαὸν αὐτῆ ἐξάξαι αὐτὸν, κατὰ τὸν
Σύμμαχον· ἢ τῷ, αἱ χεῖρές σε ἐπὶ νῶτα
τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
μαχησῶσιν αὐτῆ. τῷ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
νης αὐτῷ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν.

Γ Ἰωσήφ ἐπιβεληῆς γεγενῆσθαι. καὶ ἐκ
τῆ τὸν Ἰωσήφ τῆς μὲν ἄλλης ἀπολύσαι,
αὐτὸν δὲ καθεῖρξαι. τινὲς δὲ καὶ ἐν τῇ
τῶν ἀλλοφύλων πορνεία Φασιν ἀρχηγὸν
γεγενῆσθαι τὸν Συμεῶνα, ὅτε διὰ ζήλον ὁ
Φινεῆς δεδικαίωται. τινὲς δὲ Φασιν, ὡς τῇ
Φυλῆ Λοῦι σωδρόλογοται. ὡς γὰρ τὰ τῆς
ἀράς, ἔτω καὶ τὰ τῆς δόλογιαν κοινά. τὸν
δ' ἐν Συμεῶνα παρασιωπήσας ὁ Μωϋσῆς,
ἐκ ἐπὶ τὸν Λοῦι κατὰ τάξιν ἔρχεται, ἀλλ'
ἐπὶ τὸν Ἰδαν, ὅτι μὴ ἀπὸ κατάραν εἰς
δόλογιαν ταῦτω ἄγει τῷ Φυλῶν, ὡς τῷ
Λοῦιτικῶ καὶ ὅτι ἐκ ἐξ ἱερέων, ἀλλ' ἐκ
βασιλέων ἡμελε βλασησαν τὸ σῶμα τὸ
δεσποτικόν. καὶ δῶν ἔσῶν ἐν τῷ νόμῳ τι-
μῶν, τῆς ἱερατικῆς ἢ βασιλικῆς δι' αὐτὸ
προτετίμηται. διεσάρη δὲ κατὰ τῷ Ἰα-
κώβ προφητεῖαν ὡς ὁ Λοῦι καὶ ὁ Συμεῶν,
πλάγιον τόπον λαβῶν, διὰ πασῶν τῶν
Φυλῶν ἐφεξῆς διατρέχοντα. τὰ δὲ νῦν
περὶ Ἰδα παρὰ Μωϋσῆως λεγόμενα, σύμ-
Φωνα τοῖς παρ' Ἰακώβ πρότερον εἰρημέ-
νοις. ὡς γὰρ βασιλεῖ δίδωσι τῷ ἐν πο-
λέμοις βοήθειαν, κατὰ Φησι ὁ Δαβὶδ ὁ
τῷ βασιλείαν κληρωσάμενος· ὁ ὑποτάσ-
σων τὸν λαὸν μου ὑπ' ἐμέ. ὅμοιον δὲ τῷ,
Ἰδα σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σε, τὸ, ἐπὶ
τὸν λαὸν αὐτῆ ἐξάξαι αὐτὸν, κατὰ τὸν
Σύμμαχον· ἢ τῷ, αἱ χεῖρές σε ἐπὶ νῶτα
τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
μαχησῶσιν αὐτῆ. τῷ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
νης αὐτῷ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν.

Δ ἐκ ἐπὶ τὸν Λοῦι κατὰ τάξιν ἔρχεται, ἀλλ'
ἐπὶ τὸν Ἰδαν, ὅτι μὴ ἀπὸ κατάραν εἰς
δόλογιαν ταῦτω ἄγει τῷ Φυλῶν, ὡς τῷ
Λοῦιτικῶ καὶ ὅτι ἐκ ἐξ ἱερέων, ἀλλ' ἐκ
βασιλέων ἡμελε βλασησαν τὸ σῶμα τὸ
δεσποτικόν. καὶ δῶν ἔσῶν ἐν τῷ νόμῳ τι-
μῶν, τῆς ἱερατικῆς ἢ βασιλικῆς δι' αὐτὸ
προτετίμηται. διεσάρη δὲ κατὰ τῷ Ἰα-
κώβ προφητεῖαν ὡς ὁ Λοῦι καὶ ὁ Συμεῶν,
πλάγιον τόπον λαβῶν, διὰ πασῶν τῶν
Φυλῶν ἐφεξῆς διατρέχοντα. τὰ δὲ νῦν
περὶ Ἰδα παρὰ Μωϋσῆως λεγόμενα, σύμ-
Φωνα τοῖς παρ' Ἰακώβ πρότερον εἰρημέ-
νοις. ὡς γὰρ βασιλεῖ δίδωσι τῷ ἐν πο-
λέμοις βοήθειαν, κατὰ Φησι ὁ Δαβὶδ ὁ
τῷ βασιλείαν κληρωσάμενος· ὁ ὑποτάσ-
σων τὸν λαὸν μου ὑπ' ἐμέ. ὅμοιον δὲ τῷ,
Ἰδα σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σε, τὸ, ἐπὶ
τὸν λαὸν αὐτῆ ἐξάξαι αὐτὸν, κατὰ τὸν
Σύμμαχον· ἢ τῷ, αἱ χεῖρές σε ἐπὶ νῶτα
τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
μαχησῶσιν αὐτῆ. τῷ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
νης αὐτῷ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν.

Ε Φυλῶν ἐφεξῆς διατρέχοντα. τὰ δὲ νῦν
περὶ Ἰδα παρὰ Μωϋσῆως λεγόμενα, σύμ-
Φωνα τοῖς παρ' Ἰακώβ πρότερον εἰρημέ-
νοις. ὡς γὰρ βασιλεῖ δίδωσι τῷ ἐν πο-
λέμοις βοήθειαν, κατὰ Φησι ὁ Δαβὶδ ὁ
τῷ βασιλείαν κληρωσάμενος· ὁ ὑποτάσ-
σων τὸν λαὸν μου ὑπ' ἐμέ. ὅμοιον δὲ τῷ,
Ἰδα σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σε, τὸ, ἐπὶ
τὸν λαὸν αὐτῆ ἐξάξαι αὐτὸν, κατὰ τὸν
Σύμμαχον· ἢ τῷ, αἱ χεῖρές σε ἐπὶ νῶτα
τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
μαχησῶσιν αὐτῆ. τῷ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
νης αὐτῷ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν.

Ζ τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
μαχησῶσιν αὐτῆ. τῷ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
νης αὐτῷ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν.

Η. Καὶ τῷ Λοῦι εἶπε, ὅτε Λ
δῆλας αὐτῆ, καὶ ἀλήθειαν αὐτῆ
Η ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ, ὃν ἐπέρασαν

(1) Τὶ βέλεται τὸ, Ἀκύλας; μήτι γε παρέλειπται τὰ τῆ Ἀκύλα ῥήματα; ἀλλὰ καὶ
τινὲς ἀσιώτακτον. ἀναγνώσειον δὲ, ἀνδρῶν τινεσ. ἔτω μὲν γὰρ καὶ ἡ σιώταξις καὶ ἡ ῥή-
ματις ἀναγνώσειον δὲ, ἀνδρῶν τινεσ. ἔτω μὲν γὰρ καὶ ἡ σιώταξις καὶ ἡ ῥή-
ματις ἀναγνώσειον δὲ, ἀνδρῶν τινεσ. ἔτω μὲν γὰρ καὶ ἡ σιώταξις καὶ ἡ ῥή-
ματις ἀναγνώσειον δὲ, ἀνδρῶν τινεσ.

ἐν πείρᾳ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Δότε Λοβὶ δῆλος αὐ-
» τῆ καὶ ἀλήθειαν αὐτῆ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ.
» Τῷ σέρνῳ τῆ ἱερέως τὸ λόγιον ἐπέκειτο·
» εἶχε δὲ τῆτο τῷ δῆλωσιν καὶ τῷ ἀλήθειαν.
» πολλὰ γὰρ ἐκάειεν παρεδήλατο. σιωπήλαι
» δὲ τοῖς δήλοις ἢ ἀλήθεια, διὰ τὸ ἀψύδους
» τῶν δηλαμένων. Ὁν ἐπείρασαν αὐτὸν ἐν
» πείρᾳ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀν-
» τιλογίας· τῶν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν
» γεγεννημένων ἀνέμνησαν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἀρᾶς ἐπιτεθείσης ἀμφο-
τέροις διὰ τῷ πόρθησιν τῶν Σικιμιτῶν,
τὸν μὲν Λοβὶ τῆς κατάρρας ὑπεξάγει Μωϋ-
σῆς διὰ τῆς ἱερατείας· τὸν δὲ Συμεῶν πα-
ρασιωπήσας, ἀπολέλοιπε τῷ Θεῷ τῷ ὑπὲρ
αὐτῆ ἐπανόρθωσιν. ὅς ἅπαν τὸ ἐλλείπον
τῷ νόμῳ, διὰ τῆς χάριτος ἀναπληροῖ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀνακαλεῖται Μωϋσῆς τῷ
κατάρραν ἀπὸ τῆ Λοβὶ, ὑπομιμνήσκων ὅταν
εἰ Ῥαφιδεῖν ἐλοιδορήθη ὑπὸ τῆ λαῶ ἐπὶ
τῆς τῆ ὕδατος ἀντιλογίας, καὶ ἐπὶ τῆς
μοχοποιίας· ὅτε ἕκαστος λαβῶν μάχαι-
ραν, ἐκ ἐφείσατο ἕτε ἀδελφῶν ἕτε ἡῶν,
ὡς ἐπισημαίνεται ὑβλογῶν αὐτῆς. ἐνεκεν
τῆς μετέσχευε τῷ κατάρραν τῆς διασπο-
ρᾶς εἰς ὑβλογίαν. διεσπάρησαν γὰρ ἐν πά-
σαις ταῖς φυλαῖς. μεταβαλλομένης δὲ τῆ
Λοβὶ τῆς κατάρρας, ἀναντιρρήτως καὶ τῆ
Συμεῶν. κοινῇ γὰρ καὶ τῆς Σικιμιτάς ἀπέ-
σφαξαν, καὶ κοινῇ τῷ κατάρραν ἔλαβον.
ἔδει ἐν καὶ τῆς ὑβλογίας κοινωνήσαι. διὸ καὶ
ὁ Μωϋσῆς ἔ λέγει περὶ τῆ Συμεῶν ἔδου.

* ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τοῖς πτωχνομένοις τι
δήποτε τὸν Συμεῶν ἐκ ὑβλόγησιν ὁ Μωϋ-
σῆς, λεκλέον· ὅτι ὁ Ῥεβὶμ ἔχει ἀφορμῶ
ὑβλογίας τῷ φιλαδελφίαν. διὰ γὰρ ἐκά-
νω (1) τῆς ἀρᾶς ἀπηλλάγη. καὶ ὁ Λοβὶ
δὲ διὰ Μωϋσιῶ τὸν μέγαν τῆς ὑβλογίας
τετύχηκεν. ὁ γὰρ τοῖς ἄλλοις λῶν τὰς
ἀρᾶς, πολλῶ μᾶλλον ἔλυε τῷ οἰκίαν. ὁ δὲ
Συμεῶν ἔδεμιαν ἔχε πρόφασιν, ὡσε τῆς
ὑβλογίας τυχεῖν. (2) οἶμαι δὲ αὐτὸν καὶ
ἀρχηγέτῳ τῆς κατὰ τῆ Ἰωσήφ ἐπιβ-
λῆς γεγεννηθῆαι. καὶ τῆτο τεκμήριον, τὸ
τὸν Ἰωσήφ τῆς μὲν ἄλλης ἀπολύσαι, αὐ-
τὸν δὲ κατὰρξαι.

» ΛΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆ, δότε Λοβὶ τῷ δῆ-
» λωσιν καὶ τῷ ἀλήθειαν, ἅπερ ἐσὶν αὐτῆ
» ἴδια σκώη. τοῖς γὰρ ἱερεῦσι μόνοις ἐπε-
» τράπη φορεῖν ἐπὶ τῆ λογίᾳ τῷ δῆλωσιν
» καὶ τῷ ἀλήθειαν.

ΛΔΗΛΟΥ. Τῆτο λέγει διὰ Μωϋσιῶ καὶ
Ἄαρων τῆς ἱερέας, οἷς ἐπανέστη ὁ λαὸς ἐν
Κάδης, καὶ ἐλοιδορῶντο αὐτῆς, μὴ ἔχον-
τες ὕδωρ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μέσων τῶν ἱβ λῶ-
ν ἐπὶ τῆ λογίᾳ δῆλωσις ἡ καὶ ἀλή-

» θεια, δι' ἐτέρων δύο λίθων δακνύμεται.
» δηλοῖ δ' ἐν προφητείας τὰς διὰ τῆς Φυλῆς
» γινομένης κατὰ ἀπακάλυψιν καὶ . . . λῶ (3)
» ἱεράν διαπαντὸς ἀπονεμηθεῖσαν αὐτῆ. κα-
» ταλιμπανύση τὸ γένος καὶ Θεὸν αἰσχυρῆ,
» καὶ τῷ τῶν νόμων ἀκρίβειαν. ἡ ἀγνοοῦσιν
» εἰδ' ὅτε τοῖς δικασταῖς παρεδίδοσαν, πρὸς
» ἔς ἄρηται· φυλάξεις σφάδρα ποιεῖν κατὰ
» πάντα τὸν νόμον, ὃν ἀναγγάλωσιν ὑμῖν
» οἱ ἱερεῖς οἱ Λοβίται. διὰ δὲ τῆς θείας ἱε-
» ρουργίας καὶ τῷ λαῷ τιμωρίαν ἐπαγομένην
» ἀπέσχερον. διὸ καὶ, ὑβλόγησά Φησι Κύ-
» ριε τῷ ἰαχῷ αὐτῆ. δέονται γὰρ αἱ θυσιᾶι
» θυάμεως, δι' ὧν καὶ ἡ τῶν ἐχθρῶν ἰαχὺς
» κατεβάλλετο. τὰ γὰρ συμπύπλοντα τῷ
» λαῷ πρὸς τὸ ἡγεμονικὸν ἀνάγεται γένος
» κατὰ καὶ τῷ Μωϋσῆ τῶν Λοβιτῶν ἀρχοντι
» λέγεται τὸ, ἔ μὴ σταναναβῶ μετὰ σῆ, διὰ
» τὸ λαὸν σκληροτάχην σε εἶναι. καὶ ἀνά-
» παλιν τῆ Φυλῆ προσηύχε τὰ τοῖς ἡγεμόσι
» γινόμενα. τῆτο γὰρ σαφῶς ἐξέδωκε Σύμ-
» μαχος, αἰπὼν· τελειότης σε καὶ διδασχὸς
» τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ, ὃν ἐπείρασας ἐν δοκι-
» μασίᾳ. ἐδοκίμασας αὐτὸν ἐπὶ τῆ ὕδατος
» τῆς ἀντιλογίας. ἐκ ὠκνήσε γὰρ αὐτὸς
» Μωϋσῆς περὶ ἑαυτῆ καὶ τῆ ἀδελφῆ λέγειν·
» ὅτι ἐδοκιμάσθη ἐπὶ τῆ ὕδατος τῆς ἀντιλο-
» γίας, καὶ κατεδικάσθησαν μὴ εἰσελθεῖν εἰς
» τῷ γῶ τῆς ἐπαγγελίας. νοηθεῖ δ' ἐν
» κατὰ τῆς ὁ καὶ ἐπὶ Χριστῷ τὸ λεγόμενον.

» περὶ ἔ Φησὶν ὁ Παῦλος, τοῖστος γὰρ ἐπρε-
» πον ἡμῖν ἀρχιεροῦς, ὀσιος, ἀκακος, καὶ τὰ
» ἐξῆς. καὶ πάλιν, κατανοήσατε τὸν Ἀπό-
» σολὸν καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν.
» πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν. χρημα-
» τίζει γὰρ ἔτω διὰ τὸ ἀνθρώπινον. αὐτῷ
» ἐν Φησὶ δότε τῷ δῆλωσιν καὶ τῷ ἀλή-
» θειαν. διὸ καὶ τῆτον τοῖς ἐξῆς ἐσαφώμισε,
» τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ αἰπὼν. ἔ γὰρ ἐπόρησιν
» ἀμαρτίαν, ὡς καὶ τῆ Ἀποσολῆ δεδήλωκε
» τὰ ρητά. καὶ ὃν εἶπεν ἄνδρα, Θεὸν ἀπο-
» δέκνυσιν αἰπὼν, ὡς ἐξεπείρασαν αὐτὸν,
» κατὰ Φησι καὶ Δαβὶδ μετὰ τῷ χορηγίαν
» τῶν ὑδάτων. καὶ ἐξεπείρασαν αὐτὸν ἐν τῆ
» καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ κατελάλησαν τῆ Θεῆ,
» καὶ τὰ ἐξῆς. ὁ δὴ καὶ νοήσας ὁ Παῦλος-
» Φησιν· ἐπινον καὶ ἐκ πηδωματικῆς ἀκο-
» λουσίας πέτρας· ἢ δὲ πέτρα ἡ ὁ Χρι-
» στός· ὁ αὐτὸς γὰρ πρὸ σαρκός τε καὶ μετὰ
» ταύτης ἐτύχχανε.

» Δ. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ
» τῆ μητρὶ αὐτῆ, ἔχ ἑώρακά σε, καὶ
» τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ
» τῆς ἡῆς αὐτῆ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ
» λογία σε, καὶ τῷ διαθήκῳ σε διε-
» τήρησε.

» Ζ. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ
» τῆ μητρὶ αὐτῆ, ἔχ ἑώρακά σε, καὶ
» τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ
» τῆς ἡῆς αὐτῆ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ
» λογία σε, καὶ τῷ διαθήκῳ σε διε-
» τήρησε.

» Ζ. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ
» τῆ μητρὶ αὐτῆ, ἔχ ἑώρακά σε, καὶ
» τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ
» τῆς ἡῆς αὐτῆ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ
» λογία σε, καὶ τῷ διαθήκῳ σε διε-
» τήρησε.

» Ζ. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ
» τῆ μητρὶ αὐτῆ, ἔχ ἑώρακά σε, καὶ
» τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ
» τῆς ἡῆς αὐτῆ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ
» λογία σε, καὶ τῷ διαθήκῳ σε διε-
» τήρησε.

» Ζ. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ
» τῆ μητρὶ αὐτῆ, ἔχ ἑώρακά σε, καὶ
» τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ
» τῆς ἡῆς αὐτῆ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ
» λογία σε, καὶ τῷ διαθήκῳ σε διε-
» τήρησε.

Εκείνης τῆς ἀρᾶς πολλῶ μᾶλλον ἔλυσε τῷ οἰκίαν. ὁ δὲ Συμεῶν, κτ. (ὡ τὰς σημειώσ. ταῖς εἰς
αὐ Φραν. ἐκδοθ. ὅθεν καὶ τῆνομα τῆ Θεοδώρα ἐλήφθη.) ἔδεικτες. πάντως τῆ προκειμ.
τῆ δὲ ὁμοῦ καὶ ἕτος τῆς ὑβλογίας. ἔ γὰρ μόνον ἴδια ἐκάστη φυλῆ δέδωκεν ὑβλογίαν, ἀλλὰ
ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐξῆς. αὐτ.
καὶ ἔτε λέγουσιν βυβλί.

πρωτότοκος ἂν· ἀλλ' ὁ μὲν Λαβὶ τρίτος ἂν, ἔ μόνον διὰ τὸ ἐπαγγεῖλαιαυ τὸν πατέρα δεκάτῳ ἀφιερῶσαι· κάτωθεν γὰρ ἀριθμύμενος δέκατος ἦν, ἄνωθεν δὲ εἰ ἠριθμύθη, εἰς τῶν παιδιασκῶν ἠυρίσκετο· ἀλλὰ καὶ δι' ὁσιότητα, καὶ τὸ συγγενικῶν αἰμάτων διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον τιμὴν τὰς χάρας ἐμπλήσαι, ἱερωσιῶς ἠξιῶθη. ὃν περ καὶ θαυμάζων ὁ Μωϋσῆς, εἰ ταῖς ὕλογοιαις ἔλεγον· ὁ λέγων τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, ἔχ' ἐώρακά σε, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω. ἐφύλαξε τὰ λόγια Κυρίου. ὁ δὲ Ἰάδας τέταρτος ἂν, διὰ τὴν ἀδέκασον κρίσιν, καὶ τὴν ὀρθὴν ψήφον, βασιλείας ἠξιῶθη. ἐπειδὴ γὰρ πολλοὶ τὰ οἰκεία κρύπτοντες πλημμελήματα ἑτέρας καταδικάζουσιν, ἕτος δὲ ἑαυτῆ μὲν κατεψηφίσατο, τὴν δὲ πεπορνεύσασιν νομιθεῖσαν ἀπήλλαξε τῆς τιμωρίας, διὰ τὸ εἰκότως τῆς βασιλείας ἠξίστο. ἱερῶντο γὰρ οἱ ἐκ Λαβὶ, ἐβασιλεύον δὲ οἱ ἐξ Ἰάδα, ἔ κατὰ ἀποκλήρωσιν, ἀλλ' ἀρετῆς γέρας εἰληφότες.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἦρησαντο γὰρ αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς τὰς ὁμοφύλας, καὶ ἀφωρίθησαν ἐκ μέσων αὐτῶν, μήτε κληρον ἔχοντες, μήτε μερίδα, μήτε τινα σωματικῶν ὁμοιοτροπον αὐτοῖς· ἀλλὰ μόνῳ Θεῷ χολάζουσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν Χριστὸν Λαβὶ πρόσαγορθεῖα διὰ τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα. καὶ γὰρ καὶ ἐκ τῆς αὐτῆ φυλῆς κατάγεται ὁ Χριστός, ὡς ἢ τῆ Λεκαῖ γενεαλογία. Φησί, (1) παρίσησι. καὶ ἐξ ἀρχῆς δὲ ἢ τῆ Ἰάδα καὶ ἢ τῆ Λαβὶ φυλῆ ἐπεμεικτο. καὶ γὰρ Ἀαρῶν τὴν θυγατέρα Ἀμιναδάβ, ὡς ἢ τῆς φυλῆς Ἰάδα, ἠγάγετο. καὶ τὸ εἰταῦθα
 » δὲ εἰρημαῖον, ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ
 » τῇ μητρὶ αὐτῆ ἐχ' ἐώρακά σε, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ τὰς ἡς αὐτῆ ἀπέγνω, ὁ Χριστὸς πεπλήρωκε. Φήσας μὲν
 » εἰ τῷ Εὐαγγελίῳ, τίς ἐστὶν ἢ ἡ μήτηρ μου,
 » καὶ τίνας οἱ ἀδελφοί μου; ἀπογυῖς δὲ τῶν ἡῶν αὐτῆ, οἱ τινὲς εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. κατὰ τὸ εἰρημαῖον εἰ τῇ Ἐξόδῳ· ἡὸς πρωτότοκος μου Ἰσραὴλ.

Ματθ. 12. 48.

Ἐξὸδ. 4. 22.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆ ἐχ' ἐώρακά σε, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ τὰς ἡς αὐτῆ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ λόγια σε, καὶ τὴν διαθήκην σε διετήρησε. Τὸ τέλειον τῶν ἱερέων ὁ λόγος διδάσκει. πάντων γὰρ τῶν κατὰ τὸν βίον καταφρονεῖν προσήκει τὸν ἱερέα, καὶ τῇ θεῖα προσεδροῦειν ἱεραργία. τὰτε χάριν εἰδὲ κληρον αὐτοῖς ἀπένειμεν, εἰδὲ κλήσιν ἔχον εἰνομοθέτησαν, ἀλλὰ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας παρὰ πάντος κομίζεσθαι τῆ λαῶ, ἵνα τῶν βιωτικῶν ἀπηλλαγμένοι φροντίδων, ἀγίως τὴν ἐγκρατισμῶν ἀγισίαν ἐπιτελῶσιν. αὐτίκα γὰρ Ἀαρῶν ὁ πρῶτος ἀρχιερεὺς, εἰδὲ κηδεύσασιν τὰς τεθυηκότας σιωεχωρήθη παιδας.

(1) Τὸ, Φησί, περιτόν.
 (2) Τὸν ἱερόν. ἢ εἰ Χάλλ. ἔκδ.

Α ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπήγαγε Μωϋσῆς, ὁ λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ ἐχ' ἐώρακά σε, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, προφητῶν τὰ εἰ Εὐαγγελίοις· ὅτε τινὲς τῶν μαθητῶν εἰπόντες Χριστῷ, ἰδὲ ἢ μήτηρ σε καὶ οἱ ἀδελφοί σε ἐσήκασιν ἔξω, ἢ ἰδαίνε σε θελοντες. ἔφησαν· ἢ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου εἰσὶν οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τῆ Θεῆ, καὶ ποιῶντες.

Λυκ. 8. 20, 21.

Β. Δηλώσασιν τὰ δικαιώματά σε Ἰακώβ, (2) καὶ τὸν νόμον σε τῷ Ἰσραὴλ· ἐπιθήσασιν θυμίαμα ἐν ὀργῆσε διαπαντὸς ἐπὶ τῆ θυσιασῆρίσε σε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Οὕτω δὲ φησιν αὐτὰς τελειώσαντες, δηλώσασιν τὰ δικαιώματά σε τῷ Ἰακώβ, καὶ τὸν νόμον σε τῷ Ἰσραὴλ· ἐπιθήσασιν θυμίαμα εἰ ὀργῆσε διαπαντὸς ἐπὶ τὸ θυσιασῆρίον σε. Τῆτο καὶ τῆ λαῶ τιμωρημαῖε γενεήσασιν. ὁ γὰρ Ἀαρῶν προσσευγῶν τὸ θυμίαμα, τὸν θεῖλον ἐκώλυσε θάνατον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τύπος οἱ πάλα Λαβὶται, χολάζοντες τῷ Θεῷ, τῶν ἱερέων Ἀποστόλων Πέτρον λέγοντος, ἡμεῖς δὲ τῇ προσδοκῆ καὶ τῇ διακονίᾳ τῆ λόγος προσκαρτερήσωμεν, ἐπὶ τὸ πνευματικώτερον μεταίτεγμῶν τῶν κατὰ τὸν νόμον. ἕτε γὰρ ὁ λόγος αὐτοῖς περὶ κρίσεως καὶ δίκας πραγμάτων, περὶ δὲ μυστηρίων ἐξηγήσεις τῶν ἀποκεκρυμμένων ἐξ αἰῶνος παρὰ Θεῷ.

Πράξ. 6. 4.

Β. Εὐλόγησον, Κύριε, τὴν ἰχθυὴν αὐτῆ, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῆ δέξασιν, κατὰ τὸν ὅσφω ἔπανεσηκότων ἐχθρῶν αὐτῆ, καὶ οἱ μισῶντες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εὐλόγησον, Κύριε, τὴν ἰχθυὴν αὐτῆ, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῆ δέξασιν. χρῆία γὰρ καὶ σωματικῆς δυνάμεως τοῖς λειτεργῆσιν, ἵνα μηδὲ ἐμποδῶν γίνηται τῇ προθυμίᾳ. Κατὰ τὸν ὅσφω ἔπανεσηκότων ἐχθρῶν αὐτῆ, καὶ οἱ μισῶντες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν. Δια δὲ τῆτων χαλινοῖ τῶν τυραννῆων τὸ θράσος. ἀναμιμήσκει δὲ καὶ ὡν ἔπαθε Κορῆ, καὶ Δαθάν, καὶ Ἀβερῶν, τὴν εἰσιν κατὰ τῶν ἱερέων κινήσαντες.

Β. Καὶ τῷ Βενιαμὶν εἶπεν, ἠγαπημένος ὑπὸ Κυρίου καλασιλωῶσει πεποιδῶς, καὶ ὁ Θεὸς σκιαῶσει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀναμέσον τῶν ὡμων αὐτῆ κετεπαυσε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν ἔχατον ὄντα, τέταρτον ἔταξε τὸν Βενιαμίν; Ταύτης ἢ τῆς φυλῆς ἢ ἡ μητρόπολις· εἰ ἐκείνη δὲ ὁ ναὸς ἔδομήθη. τοιγάρτοι εἰκότως ἱερατικῆ φυλῆ τὸν ἱερατικὸν (3) σφ

Η. ἠγαπημένος γὰρ φησιν ὑπὲρ τῶν ἠγαπημένων ὡν ἔπαθε Κορῆ, καὶ Δαθάν, καὶ Ἀβερῶν, τὴν εἰσιν κατὰ τῶν ἱερέων κινήσαντες.

Οοοοο 2

(2) Τῷ Ἰακώβ. αἰ

σκιώσει πεποιθώς. ἔδειξε δὲ καὶ τὴν αἰ-
 τίαν τῆς πεποιθήσεως· καὶ ὁ Θεὸς σκιάσει
 ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀνα-
 μέσον τῶν ὤμων αὐτῆ κατέπαυσε. πελά-
 ζων γὰρ τῷ θεῷ ναῶ, διωκεῖς κηδεμο-
 νίας ἀπήλαυσε. τὸ δὲ, ἐν μέσῳ τῶν ὤμων
 αὐτῆ κατέπαυσε, περὶ τῆ Θεῶ ἔφη, ὅς
 ἐν Ἱερουσαλήμ τὸν ναὸν οἰκοδομηθῆναι κε-
 λύσας, ἐν ἐκείνῳ τῷ οἰκίαν ἐπιφάνειαν
 ἐποιᾶτο.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προφητεύεται περὶ
 τῆς Ἱερουσαλήμ (1) ἢ τὴν τῆ Βενιαμίν. ἐν
 δὲ τῇ Ἱερουσαλήμ ὁ ναὸς καὶ ἡ τῆ Θεῶ κα-
 τάπαυσις, καθὰ καὶ (2) Δαβὶδ, ἐξελέξα-
 το, Φησὶ, Κύριος τῷ Σιών, [ἤρετίσατο
 αὐτῷ εἰς κατοικίαν ἐαυτῷ. καὶ ἄλλα καὶ,
 ὁ Θεὸς ἐδεμελίωσεν αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα.
 οἶον ἀταῦθα τὸ, σκιάσει ἐπ' αὐτῷ πάσας
 τὰς ἡμέρας. ἀλλὰ καὶ, ἀνάστηθι Κύριε εἰς
 τῷ ἀναπαυσίῳ σου καὶ ἡ κιβωτὸς τῆ
 ἀγιάσματος σου. συγκεκλήρωται δὲ τῇ Ἱε-
 ρουσαλήμ ἢ βασιλεία ἢ ἐν Κυρίῳ κυραμένη·
 περὶ ἔφησιν ἐξῆς ὁ ψαλμὸς· ἐκεῖ ἐξανα-
 τελεῶ κέρας τῷ Δαβὶδ, ἠτοιμάσα λύχνον
 τῷ Χριστῷ μὲ. καὶ ὡς ἀπαυσις ἢ βασιλεία,
 τὸ σπέρμα αὐτῆ εἰς τὸν αἰῶνα μνηεῖ, καὶ ὁ
 θρόνος αὐτῆ ὡς ἥλιος ἀναντίαν μὲ, καὶ ὡς
 ἡ σελήνη κατηρητισμένη εἰς τὸν αἰῶνα. συ-
 νῆπται δὲ διὰ τῆτο τῇ βασιλείᾳ καὶ τῇ ἱερω-
 σῶν ὁ τόπος τῆς Ἱερουσαλήμ. ἢ μὲν γὰρ
 βασιλεία, τῇ τῆ Ἰσδα Φυλῆ ἢ δὲ ἱερωσύ-
 νη. τῇ Λοῦθὶ δέδοται. ὡν ἀμφοτέρων ἅμα
 κατὰ τὸ ἐξῆς ἐμνημόνευσε. μετὰ δὲ ταύ-
 τας ἀμφοτέρας τὰς Φυλὰς ὁ Βενιαμίν ὀ-
 λογοῖται, καὶ τοὶ τῆ Ἰακώβ τελευταῖον,
 κατὰ τῷ τάξιν, Βενιαμίν προφητεύσαν-
 τος· Βενιαμίν λυκὸς ἄρκαξ, καὶ τὰ ἐξῆς.
 ἀλλ' ὁ μὲν Ἰακώβ εἰς τὰς οἰκήτορας προ-
 φητεύει, ὁ δὲ Μωϋσῆς εἰς τὸν τόπον, ὡς
 ἐν τῆτω καταπαύσαντος Θεῶ, καθὰ ἐπὶ
 τῶν ἑρανῶν Χερυβὶμ ἐπεζδουγμένῳν αὐτῷ.
 τοῖτον γὰρ καὶ τὸ, ἀνὰ μέσον τῶν ὤμων
 αὐτῆ κατέπαυσε. ὅμοιον τῷ παρὰ τῷ
 Ὄση. Ἐφραὶμ δάμαλις δεδιδαγμένη ἄ-
 λοῦν· ἐγὼ δὲ ἐπιβήσομαι ἐπὶ τὸ κάλλισον
 τῆ τραχήλῃ αὐτῆς. ὁ δὲ Κύριος ἐπὶ ὄντα
 καθήμενος εἰς τῷ Ἱερουσαλήμ εἰσηεῖ, τῷ
 τῶν ἐθνῶν ἀκαθάρτων ὄντων δεικνύων προ-
 τήμῃσιν.]

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο ἐν ταῖς πράξεσιν
 εἶρηται. αὐτὸς γὰρ βασάσει τὸ ὄνομά μὲ
 ἐν τοῖς ἔθνεσι, περὶ τῆ ποία Φυλακῆ,
 λέγων. (3)

1γ. Καὶ τῷ Ἰωσήφ εἶπεν, ἀπ' Ἀ-
 λογίας Κυρίε ἢ γῆ αὐτῆ, ἀπὸ ὄρων
 ἑρανε καὶ ὄροσα, καὶ ἀπὸ ἀβύσσων

1δ. πηγῶν κάτωθεν, Καὶ καθ' ὥραν γεν-
 νημάτων ἡλίε τροπῶν, καὶ ἀπὸ συ-
 1ε. νόδε μιλῶν, Ἀπὸ κορυφῆς ὄρων ἀρ-
 χῆς, καὶ ἀπὸ κορυφῆς βενῶν ἀεννάων,
 1ς. Καὶ καθ' ὥραν γῆς πληρώσεως. καὶ
 τὰ δεκτὰ τῷ ὀφθέντι ἐν τῇ βάρῳ
 ἔλθοισαν ἐπὶ κεφαλῷ Ἰωσήφ, καὶ
 ἐπὶ κορυφῆς δοξασιῆς ἐν ἀδελφοῖς.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ ταύτας τὰς Φυ-
 λὰς τὸν Ἰωσήφ ὀβλόγησε, καὶ ταῖς δύν-
 Φυλαῖς κατὰ ταῦτο τῷ ὀβλογίαν προσή-
 » νεγκεν. ἀπ' ὀβλογίας Κυρίε ἢ γῆ αὐτῆ,
 » καὶ ἀπὸ ὄρων ἑρανε καὶ ὄροσα, καὶ ἀπὸ
 » ἀβύσσων πηγῶν κάτωθεν, καὶ καθ' ὥραν
 » γεννημάτων ἡλίε τροπῶν, καὶ ἀπὸ σιωδέε
 » μιλῶν, καὶ ἀπὸ κορυφῆς βενῶν ἀεννάων.
 ἤτησεν αὐτῷ τὰ ἑρανόθεν δωρέματα ἀγα-
 θὰ. τὰς ἀπὸ τῆς γῆς παρεχομένης καρ-
 πῆς· ἑς ἄροσα μὲν ἕτοι, τρέφουσι δὲ ὄρο-
 1 σοι, πεπαιναι δὲ ἥλιος κατὰ τὰς τῶν ὄρων
 καὶ μιλῶν περιόδους· Φέρει δὲ τέτρως ἑ μὲ-
 1 νον ἢ ὑπὲρ γῆ, ἀλλὰ καὶ ἡ ὄροια. εἰς βε-
 βαιώσιν δὲ τῆς ὀβλογίας ἀνέμνησε τῆ ὀφ-
 1 θείτου ἐν τῇ βάρῳ Θεῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν Ἰωσήφ τῆ Βε-
 νιαμίν προέταξεν Ἰακώβ, τῆ χρόνε Φυ-
 λᾶτων τῷ τάξιν· ὁ δὲ Μωϋσῆς μετέτα-
 1 ξεν, ἵνα σιωάψῃ τῇ βασιλείᾳ καὶ τῇ ἱερω-
 1 σῶν τὸν τόπον. καὶ ὁ μὲν προέταξε τῷ
 ἐπιβελῶ τῷ κατὰ τῆ Ἰωσήφ, καὶ τῷ
 1 ἐκ Θεῶ βοήθειαν, καὶ ἔτος ἐπάγει τῷ ὀ-
 1 λογίαν, μισθὸν τῆς περὶ τὰς ἀδελφῆς ἀνε-
 1 ξικακίας· ὁ δὲ προτάττει τῷ ὀβλογίαν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Γλῶ τὸννω εὐφορον
 αὐτῷ προφητεύει, διὰ τε τῶν ἀνωθεν ὄρο-
 1 σων, καὶ τῶν κάτωθεν πηγῶν, τῆ τε τῆ
 ἡλίε θέρμη καὶ τῆ τῆς σελήνης ὑγρότητι
 1 τρεφομαῖων τῶν καρπῶν, καὶ τῶν ὄρων
 1 καρποφορούντων, καὶ τῶν πεδίων, κατ'
 1 ὀδοκίαν Θεῶ τῆ θεωρηθείτου ἐν τῇ βάρῳ
 1 διὰ τῆς ἀγγελικῆς ὀπασίας· (4) ἀποδε-
 1 ξάμενος (5) τῷ πρὸς τὰς ἐπιβελούσαν-
 1 τας ἀνεξικακίαν, καθ' ἡν ἐκ ἡμῶνλο πρα-
 1 θεῖς, ἀλλὰ τῆς τὰ ἐχθρῶν πράξαντας πε-
 1 ριεποιήσατο ὡς ἀδελφῆς.

1ς. Πρωτότοκος ταύρε τὸ κάλλος
 αὐτῆ· κέρατα μονοκέρωτος τὰ κέ-
 1 ρατα αὐτῆ· ἐν αὐτοῖς ἔθνη κερατιῆ
 1 ἅμα, ἕως ἀπ' ἀκρε γῆς. αὐτὰ μυ-
 1 ριάδες Ἐφραὶμ, καὶ αὐτὰ χιλιάδες
 1 Μανασῆ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τῆ Ἐρυβὶμ γὰρ ἀφείλετο
 τὰ πρωτότοκία ὁ Ἰακώβ μετὰ τὸ κοιμη-
 1 θῆναι

(1) Τῆς Ἱερουσαλήμ ἢ τὴν. τῆ κλήρε γὰρ αὕτη τῆ Βεν. κτ. ὁ τῆς Δύγ. κἀδ.
 (2) Περὶ ἧς καὶ. ὁ αὐτ.
 (3) Ἀνῆγμα τῆτο καὶ εἰς τὸν Παῦλον ἐκ τῆς Βενιαμινίδος ὄντα Φυλῆς. Καὶ μὲν ὀβλογ. Νοοῖτο δ' ἂν
 ἵνα μέσον τῶν ὤμων αὐτῆ κατέπαυσε, διὰ τὸ εἰρημῶν ὁ ταῖς Πράξεσιν. αὐτὸς γὰρ βασάσει
 ἐν τοῖς ἔθνεσι. ταῦτα ἀντὶ τῶν προκειμ. ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Δύγ. κἀδ.
 (4) τῆς ἀγγελικῆς ὀπασίας ἀποδεξάμενος. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ. ἐκ ἑρθῶς. Διὰ τῆς ἀγγελικῆς
 ὀπασίας ἐκ ἡμῶνλο, μᾶλλον δὲ καὶ τῆς πωλήσαντας θεωρηθήσεται. ὁ τῆς Δύγ. κἀδ.
 (5) ἑρθότερ. ἵνα ἦ, αὐτῷ ἀποδεξάμενος.

θλώσῃ αὐτὸν μετὰ Βάλλας, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὰ τῷ Ἰωσήφ, ὡς φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν
Παραλειπομένων. (1)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Λέγει δὲ αὐτὸν ἐν τῶν
πρωτοτοκίων τετυχηκέναι, καὶ τέτρα χά-
ριν διχῆ τῷ Φυλλῷ μεριδιῶσι, καὶ οὕτω
τῷ μιᾷ γενέσθαι ἐπειδὴ διπλῶ μοῖραν
ἐλάμβανον οἱ πρωτότοκοι καὶ τὸ διω-
τὸν δὲ τῶν Φυλλῶν διδάσκων, μονοκέρωτι
καὶ ταύρῳ ἀπέκασε, καὶ προτέταχε τῷ
Μανασσῇ τὸν Ἐφραὶμ κατὰ τὴν τῆ προ-
πάτρος ὀβλογίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Δύαμι δὲ αὐτῷ τῷ ἐν
» πολέμοις ὑπαρξίῳ Φησί. κέρατα μονοκέ-
» ρωτος τὰ κέρατα αὐτῶ, κατωκισμένα καὶ
» εἶπω Ἰορδάνη, καὶ ἐκλὸς ἕως τῶν ἀκρῶν
» τῆς Ἰσραήλ. ἐκλὸς (2) μὲν γὰρ ὁ Ἐφραὶμ
» καὶ τὸ ἡμισυ τῆς Φυλλῆς Μανασσῆ, ἐν τῷ-
» δε λοιπὸν τὸ ἡμισυ. εἰπὼν δὲ, αὐτὰς αἱ
» μυριάδες Ἐφραὶμ, καὶ αὐτὰς αἱ χιλιάδες
» Μανασσῆ, ἐφύλαξε τὴν μετὰθεσιν τῆς τά-
» ξεως, τῷ ὑπὸ Ἰακώβ ὅς ἐπέδηκε τὸν
» Ἐφραὶμ ἐμπροσθεν Μανασσῆ, λέγων· ἐν
Γεν. 48. 20, ὑμῖν ὀβλογηθήσεται Ἰσραὴλ, λέγοντες,
19. » ποιήσαι σε ὁ Θεὸς ὡς Ἐφραὶμ καὶ Μα-
» νασσῆ. τῶν τύπων δὲ τῶν τῶν αἰς τῆς
» δύω λαῶν ὧν ὁ νεώτερος, τιμιώτερος, μεί-
» ζων τε καὶ πλείων, ὡς ὁ μακάριος ἔλεγεν
» Ἰακώβ ὅτι ἔσαι μείζων ὁ νεώτερος, καὶ
» τὸ σπέρμα αὐτῶ ἔσαι πλῆθος ἐθνῶν. συμ-
» φώνως δὲ καὶ ἡ τάξις ἢ αἰς τῆς λαῶν ἀπο-
» Φανθῆσα πεφύλακται καὶ παρὰ τῷ Μωϋ-
» σῆ. βασιλείαν μὲν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἱε-
» ρωσιῶν ἐν τῷ Λοδί, καὶ βασιλείας ὑπο-
» δοχῶν ἐν τῷ Βασιμὶν ἐδόξως ἔτας προεί-
» ρηκε, καὶ τὸ τῷ Ἰωσήφ ἐγκώμιον ἐκ τῶν
» προειρημένων ἀνεκέρυξεν. ἀπονείμας αὐτῷ
» γλῶ ἀγαθῶ, καὶ τῷ αἰς πόλεμον δύαμι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οἱ ἐκ τῆ Θεῆ χριό-
μενοι πρὸς ἱερατείαν καὶ προφητείαν ὀφεί-
λονται πίσει καὶ βίῳ διαπρέπειν, καὶ ὡς ἐν
κέραις οὐκ ἔχον αὐτὰ, καὶ μὴ διατέμνε-
σαι ἐν τῷ ποίῳ ἀγαθὸν καὶ Φαῦλον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ταῦτα δὲ ἱστορικῶς μὲν
καὶ τυπικῶς αἰς τὸν Ἰωσήφ εἰρηται· προ-
φητικῶς δὲ καὶ προηγόρευται, καὶ ἐκβέ-
βηκεν αἰς Χριστὸν, ὁ τύπος ἢ Ἰωσήφ, ὁ
πραθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, ὡς ὑπὸ τῆ
Ἰσραὴλ ὁ Χριστὸς ὁ βληθεὶς ἐν λάκκῳ καὶ
ἀναχθεὶς, ὡπερ Ἰησὺς ἐν τῷ τάφῳ καὶ
ἀναστὰς ὁ τὸν ποικίλον ἐκδυθεὶς χιτῶνα,
κατὰ καὶ ὁ Σωτὴρ τὸν ἄρραφόν τὸν ἐκ
τῶν ἀνωθεν ὑφαντόν· ὁ αἰς Αἴγυπτον κα-
ταβάς, ὡς ὁ Ἐμμανὴλ αἰς τὸν δε τὸν κόσ-
μον· ὁ δεσμωτηρίῳ παραδοθεὶς, καὶ τὸν
καθειργημένον ἐξαγαγὼν ἀρχιεπινοχόον καὶ
δῆλον τῷ Φαραὼ, καὶ βασιλεύσας Αἴγυπτον,
καὶ πρὸς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας ἐπαυελ-
θῶν, καὶ πάλιν αἰς Αἴγυπτον καταβάς, ὡς
ὁ Κύριος τοῖς ἐν ἄλλοις χωρίοις ἐπιφανείς,

A καὶ πύλας χαλκᾶς σωτηρίας, καὶ μοχλὸς
σιδηρῆς σωθλάσας, καὶ τοῖς ἐν δεσμοῖς
ἔστι καὶ βασιλοδομοῖς ὑπὸ τῆ θανάτου βοή-
» τας. ἐξέλτετε καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει ἀνα-
» καλύψετε.

17. Καὶ τῷ Ζαβελῶν εἶπεν, ὁ-
Φρανθῆτι Ζαβελῶν ἐν ἐξοδία σε, καὶ
Ἰσάχαρ ἐν τοῖς σιλωάμασιν αὐτῶ.
18. Ἐθνη ἐξολοθρεύσασιν· καὶ ἐπικαλέ-
B σαθε ἐκεῖ, καὶ θύσατε θυσίαν δικαιο-
σιῆς, ὅτι πλεῖτος θαλάσσης θηλά-
σασε, καὶ ἐμπορία παραλίαν κα-
τοικέντων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῷ δὲ Ζαβελῶν, καὶ
τῷ Ἰσάχαρ, τῷ μὲν ὡς τῷ παραλίαν οἰ-
κῆντι, τῷ δὲ ὡς γειτονόοντι, καὶ τῷ ἐν
πολέμοις ἐπηύξατο νίκῳ, καὶ τῷ θάλασσαν
ἐπικρατίαν, καὶ τὰ ἀπὸ θαλάσσης ἀγαθὰ.
Γ Ἐθνη γὰρ φησὶν ἐξολοθρεύσασιν, καὶ ἐπι-
» καλέσονται ἐκεῖ, καὶ θύσασιν θυσίαν δικαιο-
» σιῆς, καὶ πλεῖτον θαλάσσης θηλάσασιν,
» καὶ ἐμπορίαν παραλίαν κατοικέντων. οἱ
» γὰρ τῇ θαλάτῃ πελάζοντες, ἐ μόνον τῶν
» οἰκείων καρπῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πάντοθεν
» φερομένων ἀγαθῶν ἀπολαύσασιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Δηλῶται ἐν ταῖς τῆ Ἰακώβ
» ὀβλογίαις, ὅτι Ζαβελῶν παρὰ αἰγιαλὸς θα-
» λασσῶν σιλωάται· ὁ δὲ αὐτὸς παρὰ λιμέσι
» πλοίων. ὁ Φρανθῆσειδαι ἐν τῇ λήξει
Δ τῆς γῆς ὁ Μωϋσῆς προφητεύει. οἰοῦναι προ-
κλήθειν καὶ προσεληλυθότα αἰς τὸ θα-
λάσσης μέρος τῆς γῆς· καὶ τῷ ἐκατέρω-
θεν χορηγίαν τῶν τε ἐκ γῆς καὶ τῶν ἐκ
θαλάτῃς προδηλοῖ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εὐφρανθῆτι Ζα-
» βελῶν ἐν τῇ προελούσει τῆς αἰχμῆς, ὡς
» καρπῶν μέλων γλῶ τε καὶ θαλάτταν·
» μέχρι γὰρ ταύτης προῆλθε παρὰ αἰγιαλὸς
E θαλασσῶν, ὡς Ἰακώβ προεφήτευσεν· ταῦ-
τα δὲ αὐτῷ ἔσαι λατρεύοντι Θεῷ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ τῶν ὀφραῖ-
νεσθαι βέλεται, μέσον ἔχοντα κληρῶν τῶν
παραλίαν, Ζαβελῶν τε καὶ Νεφθαλεμ δυ-
τικωτέρων ὄντων, καὶ τῆ κατ' ἠπειρον καὶ
πρὸς ἀνατολαῖς Ἰωσήφ, ὅθεν ἀμφοτέρων
ἀπέλαυσε, γλῶ ἔχων πῖνον, καὶ γεωργίαν
προσκέμενος, κατὰ πρῆλεγεν Ἰακώβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τῷ Ἰσάχαρ, καὶ τῷ
Γαδ, καὶ τῷ Δάν, ὡς πολεμικωτάτες, κλη-
ρονομήσαι τῷ γλῶ λέγει.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεῷ λατρεύοντας, καὶ θυ-
σίας ἐπιτελόντας Φησὶν, ὁπορήσασιν καὶ
ταῖς ἀπὸ θαλάσσης χορηγίαις, διὰ τὸ προ-
σοικον εἶναι τοῖς τῷ παράλιον εἰληχόσι.
τῆς γὰρ δὴ Γαλιλαίας τὰ μὲν πρὸς θα-
λάσσην καὶ δύσει Ζαβελῶν ἐκληρώσασιν
Νεφθαλεμ· τὰ δὲ ἀνατολικωτέρω
H ὁ Ἰσάχαρ, ἀδελφοὶ μεταξὺ τῶν

Γεν. 48. 20,
19.

Ἡσ. 49. 9.

Γεν. 49. 13.

Γεν. 49. 13.

(1) Ἐν κεφ. 5. ἐδ. 1.

(2) Ἐντὸς μὲν γὰρ ὁ Ἐφραὶμ καὶ τὸ ἡμισυ Φυλλῆς Μανασσῆ, ἐκλὸς δὲ τὸ λ

ἀναπαύσεσθαι καὶ ὁ Ἰακώβ ἔλεγον αὐτῷ. ἄλλος γὰρ τῆς Ἰωσήφ καὶ τῆς Ζαβουλῶν μεκληροδότηται. γεοπονία δὲ προσανέχων αὐτὸν ἢ τῆς Ἰακώβ ἔλεγε προφητεία. ἰδὼν γὰρ Φησι τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλή, καὶ τὴν γῆν ὅτι πῖον, ὑπέδηκε τὸν ὤμον αὐτῶς εἰς τὸ πονεῖν καὶ ἐργασθῆ ἀνὴρ γεωργός.

κ. Καὶ τῷ Γαδ εἶπεν, ἀλογημέ-
 ρος ἐμπλατυῶν Γαδ. ὡς λέων ἀνε-
 παύσατο, σωτρίψας βραχίονα καὶ
 ἄρχοντα. Καὶ εἶδεν ἀπαρχῶν αὐτῶς,
 ὅτι ἐκεῖ ἐμερίσθη γῆ ἀρχόντων σωτη-
 γμένων ἅμα ἀρχηγοῖς λαῶν. δικαιο-
 σωῶν Κύριος ἐποίησε, καὶ κρίσιν αὐ-
 τῶ μετὰ Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ Γαδ ἀπέκασε
 λέοντι. ἔτω γὰρ καὶ ὁ πατριάρχης Ἰα-
 κώβ ἔφη· Γαδ, πειρατήριον πειρατόβου
 αὐτὸν καὶ αὐτὸς δὲ πειρατόβου αὐτὸν
 κατὰ πόδας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πολεμικῶ τὴν Φυ-
 λῶν καὶ ὁ Ἰακώβ ἐδήλα, καὶ κρατήσασαν τῶν
 προσπολεμησόντων αὐτῶν, λέγων· Γαδ,
 πειρατήριον πειρατόβου αὐτὸν· αὐτὸς δὲ
 πειρατόβου κατὰ πόδας. ὁ δὲ Μωϋσῆς καὶ
 ἀρχοντας ἐξ αὐτῶ γενέσθαι προείρηκε. δι-
 καιοσωῶν δὲ προσάτης ὁ ἀρχων, ἧς ἐστὶν
 ἀρχηγός καὶ προσάτης ὁ Θεός. διὸ καὶ
 ἐπήγαγεν, ὅτι δικαιοσωῶν ὁ Κύριος ἐποίη-
 σε, καὶ κρίσιν μετὰ Ἰσραὴλ.

κβ. Καὶ τῷ Δάν εἶπε, σκύμνος
 λέωνος, καὶ ἐκπηδήσεται ἐκ τῆς Βασάν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Σκύμνον δὲ τὸν Δάν
 ὠνόμασε ἐκπηδῶντα ἐκ τῆς Βασάν· ἐπει-
 δὴ ἐξαπίνης τῇ Λαῖσά προσβαλόντες πό-
 λει, καὶ αὐτῶ εἶλον, καὶ τῆς οἰκιστάς
 ἀνείλον, καὶ οἰκεῖον ἀπέφλωσαν οἰκητήριον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ περὶ τῶν Κριτῶν ἰστορία
 δηλοῖ (1) τὸ τὴν Δάν Φυλῶν διὰ πόλεμον
 κλησαμένῳ τὸν παράλιον κληρὸν· ὅτε δὴ
 καὶ τὸ Ἐφθδ καὶ τὸ γλυπλὸν ἐπεκομίζον-
 το, λαβόντες ἐξ οἴκου Μιχαῆ.

κγ. Καὶ τῷ Νεφθαλεὶμ εἶπε,
 Νεφθαλεὶμ πλησμονὴ δειλῶν. (2) καὶ
 ἐμπλησθήτω ἀλογίας παρὰ Κυρίσ.
 θάλαοσαν καὶ Λίβα κληρονομῆσαι·

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ τῷ Νεφθαλεὶμ
 δὲ τὴν ἀπὸ γῆς καὶ θαλάσσης ὑπορίαν
 ἐπήγγειλε. πρόσσοικος γὰρ καὶ ἔτος τῆς
 θαλάσσης, ἔχων ἀπὸ νότου τὴν Γαλιλαίαν.
 τῆτο δὲ καὶ ὁ Προφήτης, καὶ ὁ Εὐαγγε-
 λιστὴς ἔφη, γῆ Ζαβουλῶν, καὶ γῆ Νεφθα-
 λεὶμ, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τὴν παραλίαν κα-
 τῶντες, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν. ὁ λαὸς
 ἡμιγενὴς ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα. τὸ
 πλησμονὴ δειλῶν, πλησμονὴ ὑπό-
 κείσθαι καὶ ἐργασθῆ ἀνὴρ γεωργός.

κίας ὁ Σύμμαχος ἠρμίνωσσε. τὴν δὲ αὐτῶ
 ἔχει διάνοιαν. δεκτὰ γὰρ τὰ ὑδοκίμενα.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τῆτο τὴν ἑκατέρων ὑ-
 πορίαν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ θαλάσσης προ-
 δηλοῖ· διὰ τὸ πρόσσοικον εἶναι θαλάσσης,
 ὑποκείσθαι δὲ αὐτῶ καὶ τὴν Γαλιλαίαν κα-
 τὰ τὸν νότον. (3)

κδ. Καὶ τῷ Ἀσήρ εἶπεν, ἀλο-
 γημένος ἀπὸ τέκνων Ἀσήρ· καὶ ἔσται
 δεκτὸς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶ· βάψαι
 ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτῶ. Σιδήρος
 καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα αὐτῶ. ὡς αἱ
 ἡμέραι σου, ἢ ἰσχὺς σου.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ μεῖτοι καὶ τῷ
 Ἀσήρ καὶ τῆς γῆς τὴν ὑπορίαν, καὶ τὴν
 ἀπὸ θαλάσσης ὑπορίαν αἰτῶ. τὸ γὰρ βά-
 ψαι ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτῶ, καὶ σιδήρος
 καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα αὐτῶ, τὴν ἀφθο-
 ρίαν τῶν ἀναγκαίων δηλοῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πάλιν τῷ παρὰ θαλάσσαν
 κληρωθέντι λαμπρῶν ὑπαρξῶν, τὴν ὑπο-
 ρίαν προφητεύει, καὶ διὰ τῆς τῶν πραγμά-
 των ἀφθορίας δεκτὸν τοῖς ἀδελφοῖς ὑπαρ-
 χαν· σιδήρωτε καὶ χαλκῶ πρὸς ὑπηρε-
 σίαν, ὡς ὑπόδηματι χρῆσασθαι, εἰσαγω-
 γίμων τῶτων διὰ θαλάσσης γινομένων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν αἰπαλότητα καὶ
 τὴν τῶν πραγμάτων τρυφῶν ἀπέκασαν
 ἐλαίῳ· σιδήρωτε καὶ χαλκῶ, Φησί, πρὸς
 ὑπηρεσίαν αὐτὸν, ὡς ὑπόδηματι χρῆσα-
 σθαι, διὰ θαλάσσης εἰσαγομένοις, παρα-
 μένεν τε αὐτῶ μέχρι παντός τὴν ἰχμῶ.
 χρῆ δὲ εἰδεῖναι, ὡς οἱ ἄγιοι πατέρες προη-
 γασμένως τὰς πνευματικὰς παρέχονταί δω-
 ρεάς. τῶν γὰρ διαφόρων ἐν ἔρανῶ πρὸς
 τὰς καταστάσεις μόνων οἱ ἐπὶ γῆς τῶν Φυ-
 λῶν γεγονῶσι κληροῖ, τὴν ἄνω τυπείσης.
 Εἰ περὶ ἧς εἴρηται· μακάριοι οἱ πραεῖς ὅτι Ματθ. 5. 5.
 » αὐτοὶ κληρονομήσου τὴν γῆν καὶ ταῦτα
 » Παῦλος δηλῶν, ἐπλετίθητε, Φησὶν, ἐν 1. Κορ. 1. 5.
 » αὐτῶ ἐν παντὶ λόγῳ καὶ γνώσει· καὶ, πολ-
 » λὰ μοναὶ παρὰ τῷ πατρὶ, Φησὶν ὁ Χρι-
 » στός· πλὴν καὶ τὰ ἐν γῆ δωρῶνται καλά
 ἡμιουργήσαντος τῶ Θεῶ.

κς. Οὐκ ἔστιν ὡς περὶ ὁ Θεὸς τῶ ἡγα-
 πημένῳ, ὁ ἐπιβαίνων ἐπὶ τὸν ἔρανὸν
 Ζ βοηθός σου, καὶ ὁ μεγαλοπρεπῆς τῶ
 κς. σερειώματος. Καὶ σιεπάσαι σε Θεῶ
 ἀρχῆ, καὶ ὑπὸ ἰχμῶ βραχιόνων ἀεν-
 νάων. καὶ ἐνβαλεῖ ἀπὸ προσώπου σου
 ἐχθρὸν, λέγων, ἀπόλοιο.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτω μὲν ὄντως τῶ ῥητῶ,
 ὑνόητον τὸ κῶλον. ἄλλα δὲ ἀντίγραφα
 ἔσως ἔχει· καὶ σκέπασις Θεῶ ἀρχῆς. ἐάν
 » δὲ ἢ ἔτω, πρὸς τὸ ἄνω συντάττεται. ὁ ἐπι-
 » βαίνων ἐπὶ τὸν ἔρανὸν βοηθός, καὶ ὁ μεγα-
 λοπρεπῆς

κεφ. 18. (2) Δειλῶν. αἱ εἴρημ. ἐκδοσ. καὶ ὁ Θεοδώριτ. κατὰ τὴν ἐν Χάλ. ἐκδ.
 ἡμιγενὴς ὡς πῶς ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ. καὶ τοῖς ἀνωτέρω δὲ τῶ Ἀθήλει ὁμοίως

λοπρεπής τῆ σερείματος, καὶ ἡ σκέπαις τῆς τῆ Θεῆ ἀρχῆς ἀντὶ τῆς, ἡ σκέπη τῆς Θεῆς πνεύματος. ἵνα διὰ τῶν τριῶν σημαύη τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, τὸ ἐκ τῆς πρώτης τῆ Θεῆ καὶ πατρός ἀρχῆς καὶ μόνης ἐξιών προερχόμενον (1) μὲν ἐκ πατρός, διδόμενον δὲ δι' υἱὸς καὶ χορηγούμενον. ἐκ ἀπεικότως δὲ τὸ πνεῦμα ἐκ τῆς τῆ Θεῆ ἀρχῆς καλεῖται τίς. πνεῦμα γὰρ ὁ Θεὸς ἐν τρισὶν ὑποστάσει γνωρίζομενος, ὁ πατήρ, ὁ υἱός, τὸ πνεῦμα. εἰ γὰρ καὶ πρωτοτύπως τὸν Θεὸν καὶ πατέρα ὁμολογῶμεν, ἀλλ' ἐν αἰῶ ἐστὶν αὐτὸς υἱός καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ αἰῶ ἐξ αὐτῶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον χορηγῆται τοῖς ἀγίοις. ὁ ἐστὶ Τριάς ἀγία ἐκ μίας ἑσίας. τρεῖς γὰρ ὑποστάσεις ἰσοῦσποι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. [Ἐμνησίς αὐτῆ Θεῆ, εἰς τὴν παρ' αὐτῆ δύναμιν Φέρουσα] τὰ προειρημῆα [τῷ Ἰσραὴλ ἀγαθὰ. ἔ καὶ οἴκησιν τὸν αἰθέρα λέγει, διὰ τὴν καθαρότητα,] ὑπεράνω διωάμεων ἀπασῶν, ὡς λέγει βραχίονας αἰώνις ὑποκειμένης Θεῶ. ἀ δηλοῖ τὸν Ἰσραὴλ, ἔχ ὑπὸ λειτουργικαῖς διωάμεσι κείμενον, ὡπερ τὰ ἄλλα ἔθνη. [ἀλλ' εἰς τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν ἀνήκοντα. ὡπερ τῆ Ἐκκλησίᾳ Χριστὸς πρόσθεν.] ἀληθέστερον δὲ καὶ οἰκειότερον κατὰ τὸ, αὐτὸν ἔδωκα κεφαλῶν ὑπὲρ πάντα τῆ Ἐκκλησίᾳ. ὡς ἐστὶν ἀρχὴ πάσης διωάμεως, καὶ πάσης ἀρχῆς.

** ΤΟΥ ΑΙΤΟΥ. Ὅμοιον δὲ τὸ, ἐκ ἔστιν ὡπερ ὁ Θεὸς τῆ ἡγαπημῆς, τῷ ἐν τῷ προοιμῶ, καὶ ἔσα ἐν τῷ ἡγαπημῆν βασιλεύς. καὶ ὡς αἰταῦθα, ὑποκάτωθεν αὐτῆ βραχίονες αἰώνιοι ἔτως ἐκεῖ ἡ σαφέστερον, πάντες ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χάριτάς σε, καὶ ἔτοι ὑπὸ σέ εἰσι. Χριστὸς δὲ προδηλεῖται, βασιλεύς ὢν τῆ λαῶ, ὡπερ εἴρηται παρὰ τὴν γένεσιν τῆ Σωτῆρος ὑπὸ τῶν ἐλθόντων Μαγῶν, πῶ ἐστὶν ὁ τεχνεὶς βασιλεύς τῶν Ἰσραηλίων; καὶ διὰ τῆ Μιχαὶς λέγεται, ἐκ σῶ μοι ἐξελεύσεται ἡγεμνός τῆ ἕνα ἐς ἀρχόντα τῷ Ἰσραὴλ. δηλον γὰρ, ὅτι τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ Θεῆ, τὴν ἐν ἡμῶ Φανέρωσιν ἔχει, τῆ πατρός ἐν αὐτῶ θεωρημῆς τε καὶ δοξαζομῆς.

κη. Καὶ κατασκλιώσει Ἰσραὴλ πεποιθὼς μόνος ἐπὶ γῆς Ἰακώβ, ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ· καὶ ὁ θρανὸς σιωνεφῆς δρόσω.

ΛΔΗΛΟΥ. Καὶ κατασκλιώσει Ἰσραὴλ ἀφόβως κατὰ μόνος. Τὴν ἔξαρσιν λέγει κατοίκησιν, ἐκβαλλομῆων τῶν ἐθνῶν προκατεχρηκῶν τὴν Ἰσραὴλ, περὶ ἧς καὶ ὁ ψαλμωδὸς τὸ, ἐξέβαλεν ἔθνη ἀπὸ προσώπων αὐτῶν, καὶ ἐκληροδότησεν αὐτῆς ἐν χροινῶ κληροδοσίας, καὶ κατεσκλιώσεν ἐν

Α, τοῖς σκλιώμασιν αὐτῶν τὰς φυλάς τῆ Ἰσραὴλ. ἡ δὲ τῶν ἐθνῶν ἔξαρσις, ἀφ' ἧς τὴν κατοίκησιν ἐποίησεν τῷ λαῷ μὴ συνοικῆντι τοῖς πολεμῆσιν, ἀλλὰ κατὰ μόνος οἰκῆντι. (2)

ΛΔΗΛΟΥ. Τοῖστον ἡ καὶ τὸ λεγόμενον πρὸς τὸν Ἰσραὴλ, διαπαντός ἕνα Δδδτ. 11. 12. τῆς ὀφθαλμῆς Κυρίᾳ ἐπὶ τὴν Ἰσραὴλ γῆν, τῆς ἕτερας ἀποσέλλοντος. παραπλήσιον γὰρ καὶ τὸ τῶν δρόσων ἰκανῶς ὑγρανεστῶν τὰ ἐν τῆ γῆ.

κθ. Μακάριος σὺ Ἰσραὴλ. τίς ὁμοίος σοι λαὸς σωζόμενος ὑπὸ Κυρίᾳ; ὑπερασιεὶ ὁ βοηθός σε, καὶ ἡ μάχαιρά σε καύχημά σε. καὶ ψόσονταί σε οἱ ἐχθροί σε, καὶ σὺ ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτῶν ἐπιβήσῃ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δῆλος δὲ ὁ μακαρισμός κατὰ τὸ ἐξαιρετὸν τῆς παρὰ Θεῆ τιμῆς καὶ διωάμεως, ἡ εἶχαν ὁ Ἰσραὴλ τότε. λέγει δὲ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν ἐν τῆ προφητῶν ὁ Ἀββακῆμ ἐπὶ τῆς ἐχθρῆς μῆ (3) ἐπιβιβῆ με. ἡ μὲν γὰρ τὸ ἀγωνιστικὸν τοῖς δικαίοις ὄρσις Θεῆς, ἐπιβιβάζει ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἵνα (4) τὰ προσήκοντα δικαίοις πάσχοντες, τῆς δὲ δικαιοσύνης μὴ ἐκστάντες διὰ τὰ πάθη, δικαίαν τὴν ἐπὶ δικαιοσύνη κομισῶνται τιμῆν.

ΛΔΗΛΟΥ. Μάχαιραν καυχῆσεως καλεῖ τὸν Θεὸν, ἐφ' ᾧ ἐκαυχῶντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. αὐτὸς γὰρ ἐπολέμει ὑπὲρ αὐτῶν τῆς ἐχθρῆς.

** ΝΕΙΛΟΥ. Τὴν τῆς ὀσεβείας κλητέον μάχαιραν, χρησιμῶ ἐσομῆν πρὸς φυλακῆν τῶν ὑπαρχόντων ἢ ἀσφάλειαν. αὐτῆ καύχημα γίνεται ἡ μάχαιρα, καύχημα ἐκ ἀλαζονικῆς ἀπονοίας ὀλέθριον φρούαγμα, βοηθείας δὲ Θεῆ ὀχάρσις διάθεσις, ὡς εἴρηται πρὸς τινὰ ὑπερασιεὶ ὁ βοηθός σε, καὶ ἡ μάχαιρα καύχημά σε. καὶ ψόσονταί σε οἱ ἐχθροί σε, καὶ σὺ ἐπὶ τῆς τραχήλης αὐτῶν ἐπιβήσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὴ δῆποτε τὸν Συμεὼν ἐκ ἠυλόγησεν; Ὁ Ῥεβῆμ ἔχε τὴν Φιλαδελφίαν ἀφορμῶν ὀβλογίας. διὰ γὰρ ἐκείνης τῆς ἀρῆς ἀπηλλάγη. καὶ ὁ Λούδιὰ διὰ Μαυσιῶ τὸν μέγαν τῆς ὀβλογίας τετύχηκεν. εἰ γὰρ τοῖς ἄλλοις ἔλυσε τὰς ἀρῆς, πολλῶ μᾶλλον ἔλυσε τὴν οἰκίαν. ὁ δὲ Συμεὼν ἐδεμίαν ἔχε πρόφασιν, ὡσε τῆς ὀβλογίας τυχεῖν. οἶμα δὲ αὐτὸν, (5) ἀρχηγὸν τῆς κατὰ τῆ Ἰωσήφ ἐπιβελῆς γεννηθῆσαι. ἢ τῆς τεκμήριον. τὸ τὸν ἀξίαγασον ἀνδρα ἐκείνον. τῆς μὲν ἄλλης ἀπαντας ἀπολύσασ. τῆστον δὲ μόνον καὶ συλληφθῆναι, καὶ δεθῆναι, ἢ καὶ ἀποκτελεῖσασ. μετέχε δὲ ὁμοῦ καὶ ἐπὶ

(1) Προερχόμενον. ὁ Ἀλεξάν. κωδ. Σημείωσ. δὲ τὸ, καὶ μόνης, ἐναντίαν ἐν τῆ ἐν τῆ Θεῆ προοιμῆ συμβόλω. (2) Ταῦτα καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῆ τῆς Α' γ. κωδ. σ.

(3) Ἐπὶ τῆς τραχήλης τῶν ἐχθρῶν με. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.

ὄβλογίας. εἰς γὰρ μόνον ἰδίαν ἐκάστη Φυ-
 λῆ δέδωκεν ὄβλογίαν, ἀλλὰ καὶ κοινῶ παν-
 » τὶ τῷ λαῷ. κατασκλιώσει γὰρ Φησὶν Ἰσ-
 » ραὴλ πεποιθὼς μόνος ἐπὶ γῆς Ἰακώβ, ἐπὶ
 » γῆς σίτου καὶ οἴνου, καὶ ἔρανος σοι συννεφέης
 » δρόσω. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῇ κοινῇ ὄβλο-
 » γίᾳ προσέειπε. μετὰ μάλιστα τὰς ὄβλογίας

Α ἔδειξεν ὁ δεσπότης Θεὸς τῷ Προφῆτῃ τῷ
 γλῶσσοις ἀπάσαν· εἰσελθῶν δὲ αὐτὸν ἐκεί δι-
 κώλυσε. προτυποὶ δὲ τῆτο τὸ παρὰ τῆ
 » Σωτῆρος ἡμῶν εἰρημαῖον. πολλοὶ Προφῆ-
 » ται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέ-
 » πετε, καὶ ἐκ εἶδον, καὶ ἀκῆσαι ἃ ἀκῆτε,
 » καὶ ἐκ ἤκουσαν.

Κ Ε Φ Λ Δ.

α. **Κ**αὶ ἀνέβη Μωϋσῆς ἀπὸ Ἀ-
 ραβῶθ Μαὰθ ἐπὶ ὄρος
 Ναβαῦ, ἐπὶ καρυφίῳ
 Φάσγα, ἧ ἐστὶ κατὰ πρόσωπον Ἰερι-
 χῶ. καὶ εἶδειξεν αὐτῷ Κύριος πᾶσαν
 τὴν γλῶσσαν Γαλααδ ἕως Δάν,

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπὸ Ἀραβῶθ
 » Μαὰθ Ἀκύλας, τὸ Ἀραβῶθ, ἀπὸ ὀμα-
 » λαῶν, ἐξέδωκεν, ὃ ἐστὶν ἀπὸ τῆς πεδιάδος.
 » καὶ εἶδειξεν αὐτῷ Κύριος πᾶσαν τὴν γλῶ-
 » Γαλααδ. καλῶς τὸ, Κύριος, προτέτακται.
 » σωματικοῖς γὰρ ὀφθαλμοῖς τὰ τοσαῦτον
 » διεσῶτα ὁμῆ βλέπειν ἀδύνατον.

ΔΗΛΟΥ. Σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ταύ-
 τῳ ἀπάσαν τὴν χώραν ἀπὸ τόπου εἰς εἰς
 » μιᾶ καιρῆ εἶπεν Ἰερωρεὺν, ὑπερβαίνει. προ-
 » σκεμνὸν δὲ τῆ, εἶδειξεν αὐτῷ Κύριος, παυ-
 » σάδῳ μὲν πᾶσα περιέργος ζήτησις. ὅπως
 » γὰρ βέβηται Θεός, νικᾷται φύσεως τάξις.

ΔΗΛΟΥ. Ὅπερ εἶπεν Ἑβραίοις ἐπι-
 » Ἑβρ. 11. 13. ζέλλων ὁ Θεὸς Ἀπόστολος· κατὰ πίσιν ἀπέ-
 » θανον ἔτοι πάντες, μὴ κομιτάμενοι τὰς
 » ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόν-
 » τες, καὶ ἀπασάμενοι. ὅπερ καὶ ὁ μακά-
 » ριος πέπονθε Μωϋσῆς.

β. Καὶ πᾶσαν τὴν γλῶσσαν Νεφθα-
 λέμ, καὶ πᾶσαν τὴν γλῶσσαν Ἐφροαίμ,
 καὶ Μανασσῆ, καὶ πᾶσαν τὴν γλῶσσαν Ἰσ-
 » δα ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης,

γ. Καὶ τὴν ἔρημον, καὶ τὰ περίχωρα
 Ἰεριχῶ, πόλιν Φοινίκων ἕως Σηγώρ.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, αὕτη
 ἡ γῆ ἡ ὅμοσα Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
 καὶ Ἰακώβ, λέγων, τῷ σπέρματι ὑμῶν

ε. δώσω αὐτήν. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ
 Μωϋσῆς οἰκίτης Κυρίᾳ ἐν γῆ Μαὰθ
 δια ῥήματος Κυρίᾳ.

ς. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Γαὺ ἐγγύς
 οἴκου Φογώρ. καὶ ἐκ εἶδον εἰς
 τὴν ταφὴν αὐτῆ ἕως τῆς ἡμέρας
 ταύτης.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Θαυμα-
 » ρον καὶ τὸ τέλος τῶν ἱερῶν γραμμά-
 » τω καθάπερ αἰ τῷ ζώῳ κεφαλῇ τῆς
 » ἀποθέσεως ἐστὶ. ἤδη γὰρ ἀναλαμ-
 » νῶν καὶ ἐπὶ αὐτῆς βαλλίδος ἐσῶς,
 » ἔρανον δρόμον διανύη διπλά-
 » τως καὶ ἐπιθείασας ζῶν
 » ὄντι ἐαυτῷ προσηπύει

δεξιῶς, ὡς ἐτελεύτησε, μήπω τελευτή-
 » σας, ὡς ἐτάθη. μηδὲν παρόντος, δη-
 » λουσι χερσὶν ἐκείνου, ἀλλ' ἀδύνατοις
 » διωκῆσαι, ὡς εἰς αὐτῶν προπατόρων
 » ἐκείνου. τυχῶν ἐξαιρέτα μνημῆτος. ὁ
 » μηδὲν εἶδεν ἀνθρώπων· ὡς σύμπαν τὸ ἔθ-
 » νος αὐτὸν ὅλον μῦθα δακρυόροον ἐκείνου
 » σεν, ἴδιον καὶ κοινὸν πάντος ἐπιδειξάμενον,
 » ἕνεκα τῆς ἀλέκτι καὶ πρὸς αἶα ἕκαστον,
 » καὶ πρὸς ἀπαντας ὑνοίας καὶ κηδεμονίας.
 » τοῖστος μὲν ὁ βίος, τοιαύτη δὲ καὶ ἡ τε-
 » λούτη τῆ βασιλείας καὶ νομοθέτης καὶ ἀρ-
 » χιερέως καὶ προφήτης Μωϋσέως διὰ τῶν
 » ἱερῶν γραμμάτων μνημονόεται.

* * ΙΩΣΗΠΟΥ. Ὡς δὲ ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ
 Ἀβαρεὶ καλεσμένῳ ἐγένετο, τῆτο ὁ ὑψη-
 » λὸν Ἰεριχῆντος ἀντικρυς καίται, γλῶσσαν
 » σίω τῶν Χανααίων καὶ πλείω παρέχων
 » τοῖς ἐπὶ αὐτῆ κατοπίθων, ἀπέπεμπε τὴν
 » γερεσίαν, ἀπαζομένῃ δὲ καὶ τὸν Ἐλεάζα-
 » ρον αὐτῆ καὶ Ἰησὲν, καὶ προσομιλῶντος
 » αὐτοῖς ἐτι, νέφεος αἰφνίδιον ὑπὲρ αὐτῆ
 » σάντος, ἀφανίζεται κατὰ τινος Φάραγ-
 » γος. γέγραφε δ' αὐτὸν αἰ ταῖς ἱεραῖς βί-
 » βλοῖς τελευτῶτα, δέσας μὴ δι ὑπερβολῶ
 » τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς, πρὸς τὸ θεῖον αὐ-
 » τὸν ἀναχωρήσαι τολμησῶσιν εἰπῶν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
 » ἐγγύς οἴκου Φογώρ· ὡς ἀν ἐγγίζων κατα-
 » λύση τὴν τῆ Δαίμονος πλάτῃ. καὶ οἱ προ-
 » σαικῆντες δὲ τῆ Ἰσραὴλ εἰς τὸν νομοθέτην
 » ὄρωντες, ἀπεσκιδνάζοντο τὴν ἀσέβειαν.

» * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ ἐκ εἶδον εἰς
 » τὴν ταφὴν αὐτῆ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
 » Οἰκονομίας καὶ τῆτο Θεὸς, μήπως αὐτὸν
 » ὑπερθαυμάζοντες, προσκωήσωσιν· ἀλλ'
 » εἰς τῶν ἀγίων ὁ θάνατος τοῖς ἀνθρώποις
 » καταλαμβάνεται, τίμιος ὢν ἐναντι Κυρίᾳ.
 » τῷ δὲ Φασίτινες καὶ μετασκυβαθεὶ τὸ σῶ-
 » μα Μωϋσέως ὑπὸ τῆ πνοῦματος. πῶς γὰρ
 » ἀνέση, ἐφ' ἡμέρας μὴ μὴ Φαγῶν, μὴ πῶν,
 » μὴ καθοδδῆσας, εἶπερ εἰμῆναι ἀνθρώπος;
 » καὶ ἐπὶ τοῖστος τῷ αὐτῆ τὸ σῶμα, εἰς
 » εἰς τὴν αὐτῆ ταφὴν ἔγνω.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ τῆς ψυχῆς
 » χωριζομένης ἀπὸ τῆ σώματος μετὰ τὴν
 » αἰδέου ἀπαλλαγῶν, προσπαυτῶσιν αὐ-
 » τῇ καὶ ἀγγελικῇ διωκῆσαι ἀγαθῶν, καὶ
 » Δαιμόνων σίφος πονηρότατον, ὅπως τὴν
 » ποιότητα τῶν ἔργων, ὢν ἔπραξε, πονη-
 » ρῶν τε καὶ ἀγαθῶν, ἐπὶ τὰς προσφῶρας
 » τόπας, ἢ ἔτοι, ἢ ἐκείνοι ταύτῳ ἀποκομι-
 » σωσιν. Φυλακιστοῦ μὲν αἰ τῆς τελευ-
 » τῆς

ταίας ἡμέρας, καὶ ἡ εἰς κρίσιν πάντες παρασησόμεθα, καὶ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, ἢ εἰς τὴν ἀπέραντον Φλόγα τῆς πυρὸς ἀπαχθισόμενοι (1) βελλόμενος ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ τὸτο ὑποδάξαι, διὰ σωματικῆς τινὸς παρεσκώσασιν ἐν τῇ τῆς Μωϋσέως ταφῇ Φανίωσι εἰς τὰς ὀφθαλμῶν αὐτῶν πρὸς τὴν περιβολὴν τῆς σώματος, καὶ τὴν ἐν τῇ γῆ νεομισμῶν ἀπόδασιν· ἀνδισάμενος ὡπερ τὸν πονηρὸν Δαίμονα, καὶ ἀντιπράττοντα· καὶ τὴν τὸν Μιχαὴλ ἀγαθὸν Ἄγγελον ὄντα προσυπαντήσασιν, καὶ ἀποσοβῆσασιν, καὶ μὴ ἐξεσσιασικῶς ἐπιτιμῆσασιν, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ τῶν ὅλων παραχωρήσασιν τῆς κατ' ἐκείνους κρίσεως, καὶ εἰπέν· ἐπιτιμῆσαι σοὶ Κύριος· ἵνα διὰ τῶν μάρτυρων οἱ παιδαγωγούμενοι, ὡς ἔστι τις ταῖς ψυχαῖς ἀγωνία μετὰ τὴν ἀντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι καὶ ὅτι χρὴ διὰ τῶν ἀγαθῶν ἔργων παρασκώσασιν πρὸς τὸ τῆς ἀγγελικῆς ἡμᾶς συμμαχίας μεταλαχῆναι, τῶν Δαιμόνων καὶ ἡμῶν ἐπιτριζόντων Φθονερὸν καὶ πικρὸν. καὶ ταύτης ὑπὸ ὀφθαλμῶν Φανείσης τῆς θείας εἰκόνος, καίτινα νεφέλλῳ, ἢ φωτὸς ἔλαμψιν γεγενῆσθαι κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀμαυρῆσαν καὶ ἀποταχίζσαν τῶν περιεσηκῶτων τὴν θείαν, ἵνα μὴ γινώσκουσιν αὐτῆς τὴν ταφῆν. διὸ καὶ φησὶν ἡ Γραφή· καὶ ἐκ εἰδῶν ἐδείξεν τὴν τελευτῆν, ἢ τὴν ταφῆν αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ταῦτα δὲ ἐν ἀποκρύφῳ βιβλίῳ λέγεται καὶ ὁσῶν, λεπιοτέραν ἔχοντι τῆς Γενέσεως, ἢτοι τῆς κλίσεως, τὴν ἀφήγησιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (2) Λέγεται δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Μιχαὴλ τὴν τῆς Μωϋσέως σῶματος διηκονησασιν ταφῆν, τῆς Διαβόλου πρὸς τὸτο ἀνδισάμενος, συγχωρῆντος τῆς Θεῆς, καὶ βελλόμενος δεῖξαι διὰ τῆς Φαινομένης τοῖς τότε μικρὰ βλέπεις, καὶ παχύτερον διακειμένους τὸ ἀφανές· ὅτι μετὰ τὴν ἀντιδεδεῖσθαι ταῖς ἡμετέρας ψυχῶν ἀνδισάντα πορδομενίας ἐπὶ τὴν ἀνω πορείαν ὅ, τε Διάβολος καὶ αἱ σὺ αὐτῷ πονηρὰ δυνάμεις, ἐγκόψασιν τὸν δρόμον βελλόμενα· καὶ τῶν μὲν Φαῦλα ἐργασαμένων κατιχύσει, τῶν δὲ δικαίων ἠτῶνται διὰ τῆς ἀγγελικῆς συμμαχίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (3) Γέγραπται ἐν μιᾷ τῶν καθολικῶν ἐπιστολῶν ἔτσι· ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ὅτε τῷ Διαβόλῳ διελέγετο διακρινόμενος περὶ τῆς Μωϋσέως ἐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν, ἐπιτιμῆσαι σε Κύριος. βελλόμενος γὰρ ὁ Θεὸς παρασησασιν τὴν ἐν τῷ ἀφανεί τῆς Διαβόλου κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν τυραννίδα, ἡ ἔχεν, ὡς ἔφω, ἐκ τῆς παραβάσεως τῆς Ἀδάμ, σιωχῶ-

ρησεν αὐτῷ περὶ τὴν ταφῆν τῆς σώματος Μωϋσέως ἀντιβῶν. ἵνα οἱ κατὰ τὴν παλαιὰν διαθήκην ἀτελέερον διακείμενοι, καὶ πάντα τὰ νοητὰ διὰ σωματικῶν τύπων παιδοδύμενοι, μάθωσιν ὡς καὶ πρὸς τὰς τῆς ἀναπαύσεως τόπῳ ὁ Διάβολος μετὰ τῶν σὺ αὐτῷ πονηρῶν καὶ ἀποστατικῶν δυνάμεων ἐργαί πορδοῦσαι τὰς ψυχὰς. διὸ καὶ Ἄγγελοι παραλαμβάνουσιν αὐτὰς ἐξίσσας ἀπὸ τῆς σώματος, ἵνα τῷ προσεγγισμῷ καταλύσωσι τὴν τῆς Δαίμονος πλάνην· καὶ ἵνα οἱ προσοικέντες υἱοὶ Ἰσραὴλ μηδεμίαν ἔχωσιν ἄνοιαν τῆς ἐκείσε γενομένης ἀπάτης, πρὸς τὸν νομοθέτην ἀποσκοπῆντες.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Δικαίως, ἵνα μὴ πάλιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πέρα φύσεως ἀνθρωπίνης φανταζόμενοι τῶν ἀπαρεσκόντων Θεῶ ἐπιδάξωσιν (4) τὸν τόπον σεβόμενοι. ἀλλ' ἐδὲ τῶν ἀγίων ὁ θάνατος τοῖς ἀνθρώποις καταλαμβάνεται, τίμιος ὡν ἐναντι Κυρίου. διὰ τὸτο γὰρ ὁ Ἐνώχ μετετέθη, καὶ ἐκ δὲρίσκειτο.

3. Μωϋσῆς δὲ ἡ ἐκατὸν καὶ εἴκοσι ἔτων ἐν τῷ τελευτῶν αὐτόν. ἐκ ἡμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς, ἐδὲ ἐφθάρησαν τὰ χελῶνια αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ πεντάβιβλος Μωϋσέως ἰσορῶν πράξεις ἔτων, κατὰ τὴν τῶν Ἑβδομήκοντα ἐρμηνείαν, ἀπὸ μὲν Ἀδάμ μέχρι Νῶε, ἔτη διὰ τὴν διακόσια τεσσαράκοντα καὶ δύο· ἀπὸ δὲ τῆς κατακλυσμῆς ἕως τῆς πυργοποιίας, ἔτη πεντακόσια πενήκοντα καὶ ὀκτώ· καὶ ἀπὸ τῆς πυργοποιίας ἕως ἔργονησεν Ἀβραάμ τὸν Ἰσαάκ, ἔτη ἑξακόσια δεκαεννέα· καὶ ἀπὸ Ἰσαάκ ἕως Ἐξόδου τῶν Ἰσραὴλ διὰ Μωϋσέως, ἔτη τετρακόσια τρία. γίνονται δὲ ἕως εἰκοσὲ ἔτη Μωϋσέως ἔτη τετρακόσια τρία. γίνονται δὲ ἀπὸ Ἀδάμ ἕως τῆς Ἐξόδου τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ὄγδοικοσὲ ἔτη Μωϋσέως, ἔτη τριῶντα ὀκτακόσια εἴκοσι δύο. ἐποίησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. ὅμῃ γίνονται τὰ πάντα ἀπὸ Ἀδάμ ἕως τῆς τελευτῆς Μωϋσέως, ἔτη τριῶντα ὀκτακόσια ἑξήκοντα δύο.

4. Καὶ ἐκλαυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ Μωϋσῶν ἐν Ἀραβῶν Μωὰβ ἐπὶ τῆς Ἰορδάνης κατὰ Ἰεριχὼν τριάκοντα ἡμέρας. καὶ σιωπητέλεθσαν αἱ ἡμέραι πένθους κλαυθμῶν Μωϋσῆ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Οὕτω καὶ τὸν Ἀαρῶν ἐν Ὄρ τῷ ὄρει, ὡς ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς. (5) τὸν μάντιν Ἰακώβ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπιδάξασιν, ὡς κείται ἐν τῷ Αριθμοῖς. (6) λοιπὸν τῆς Γενέσεως. (6)

(1) Ἦτοι ἀπαχθισόμεθα, ἀναγνώστ. ἢ τὸ ἀνώτερον. καὶ, περιττόν.

(2) Ἀπελογία εἰβ. καὶ τὸτο παρὰ τοῖς κώδ. προσκεῖται.

(3) Ἐκ τῶν κατὰ κωδικῶν Ἀλεξάνδρου σιωτάγματος. καὶ ταῦτα παρὰ τοῖς κώδ.

(4) Ἰσ. γραπτόν ἔτω· φανταζόμενοι, τῶν ἀπαρεσκόντων Θεῶ ἐπιδάξωσιν.

(5) Ἀριθ. 20. 29.

(6) Γεν. 50. 3.

Καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ ἐνεπλή-
 ρυματος σωέσεως, ἐπέθηκε
 Μωϋσῆς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἐπ'
 καὶ ἤκισαν αὐτῷ [οἱ] υἱοὶ Ἰσ-
 καὶ ἐποίησαν καθότι ἐνετεί-
 ληκε Κύριος τῷ Μωϋσῇ.

ΠΡΟΤΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Ἡ ἐννομος
 νία δίδωσι πνεύματος σοφίαν τοῖς
 ἰσομοίσις, καὶ θείων αὐτῶν ἐμπι-
 ρισμάτων, βεβαιήντος τῷ Θεῷ
 αὐτῶν χειροθεσίας.

ΑΥΤΟΥ. Πάντες γὰρ ἀδισάκλως
 λονταί τέτοις, τῷ Θεῷ σιωδδοκῶν
 κατὰ τὸν θεῖον μελωδὸν ὑποτάσ-
 αὐτοῖς τὸν λαόν.

ΑΛΗΛΟΥ. Νόμος ἐστὶ λόγος προσακλι-
 ῶν ποιητέον, ἀπαγορευτικὸς δὲ
 ποιητέον. καὶ προσακλικὸς μὲν ἐστὶ
 ἀκλήσεις Κύριον τὸν Θεόν σε· καὶ
 ὄν πατέρα σε καὶ τῷ μητέρα σε·
 ὀδτικὸς δὲ τὸ, εἰ μοιχθῶσεις. καὶ
 νόμος ἐστὶ λόγος προσακλικὸς καὶ
 ὀδτικὸς περὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ γε-
 πάντων ὁποῖοι, καὶ πότε, καὶ
 ῥάτλοντες ἔξισιν εὖ καὶ συμφερόν-
 ῳ ὁποῖοι, καὶ πότε, καὶ πᾶς πρά-
 κκῶς καὶ ἀνωφελῶς. ἀρμόζει δὲ
 τῷ καὶ περὶ τῷ βίῳ τῶν δικαίων
 εἰλία ὡς δῆλον ἐκ τῷ, μὴ οἱ τὸν νό-
 χρινώσκοντες, τῶν νόμων ἐκ ἀκῆτε;
 ἴλα γὰρ ὅτι, Ἀβραὰμ δύνῃ υἱὸς
 ἴα ἐκ τῆς παιδείκης καὶ εἴα ἐκ τῆς
 ρας.

A. Καὶ ἐκ ἀνέση ἐτι προφήτης ἐν
 Ἰσραὴλ ὡς Μωϋσῆς, ὃν ἔγνω Κύ-
 ριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσω-
 παν, Ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις καὶ τέ-
 ρασιν, ὃν ἀπέσειλε Κύριος ποιῆσαι
 αὐτὰ ἐν Αἰγύπτῳ Φαραῶ, καὶ πᾶσι
 τοῖς θεράπρασιν αὐτῷ, καὶ πᾶσιν τῇ
 γῇ αὐτῷ, Καὶ τὰ θαυμάσια τὰ
 μεγάλα, καὶ τῷ χεῖρα τῷ κρα-
 ταιαν, ἃ ἐποίησε Μωϋσῆς ἐναντι παν-
 τὸς Ἰσραὴλ.

B. ΑΛΗΛΟΥ. Τῷ κληρωτῷ ἔχειν τῷ
 ἀρχῶν, μήτε ἐκ πατρῶας διαδοχῆς, μήτε
 ἐκ ψήφου τῶν ἀρχομενῶν, ἀλλ' ἐκ τῷ ἀνω-
 θεῖν πνεύματος, ὡς ἀχθῶναι πρὸς τῷ φθῶ-
 γοντας, καὶ ἀποπηδῶντας, καὶ τρέμον-
 τας τὸ τῷ πράγματος μέγεθος. ἐπιγνώ-
 μων γὰρ τῶν ἐαυτῷ ὁ εὐάρετος, καὶ πρὸς
 τὸ ἥττον συσελλόμενος.

Γ. ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐμφρατῆδω λοι-
 πὸν Μαρκίωνος, καὶ Μανιχαίων, καὶ τῶν
 ὁμοίων αὐτοῖς αἰρετικῶν τὸ σῶμα, βλασ-
 φημῶντων Μωϋσεῖα, καὶ τὸν τῆς παλαιᾶς
 διαθήκης Θεόν. Θεὸς γὰρ ὁ δικαίων, τίς
 ὁ κατακρίνων; ἡμεῖς δὲ τὸν τῆς παλαιᾶς
 διαθήκης ἢ νέας εἴα εἰδότες τὸν τῶν ἀγα-
 θῶν δοτῆρα Θεόν, δοξάζωμεν αὐτὸν τε καὶ
 τὸν μονογενῆ τε αὐτῷ υἱὸν τὸν Κύριον ἡμῶν

Δ. Ἰησοῦν Χριστὸν σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωο-
 ποιῷ καὶ ὁμοσίῳ αὐτῷ πνεύματι.
 νῦν, καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τὰς
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
 Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ ΣΤΗΝ ΘΕΩΝ ΜΩΥΣΕΩΣ ΣΤΙΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΔΕ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΜΗ ΚΑΘ' ΑΥΤΟ ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΩΝ.

Γ Ε Ν Ε Σ Ε Ω Σ.

Κεφ. 1. ἐδ. 11. Βλασησάτω ἡ γῆ. σελ. 949	Κεφ. 21. ἐδ. 19. Διμίωζαν ὁ Θεὸς τὰς ὀφθαλμὰς τῆς σελ. 86
22. Αὐξάνεθε καὶ πληθύνεθε. 1018	31. Φέταρ τῶ ὄρεα. 1614
26. Ποίσωμιν ἀνθρώπων. 1452, καὶ 1454	Κεφ. 22. ἐδ. 5. Μείνατε αὐτῶ. 260
28. Αὐξάνεθε καὶ πληθύνεθε. 289, καὶ 907	17. Πληθύνων πληθύνω. 1161
32. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα. 1018	18. Ἐν τῷ σπέρματι σε ἀβλογηθήσονται. 338
Κεφ. 2. ἐδ. 17. Τὸ ξύλον τῶ γινώσκεν. 389	Κεφ. 23. ἐδ. 6. Βασιλεὺς εἶ σὺ παρὰ Θεῶ. 204
24. Ἀντὶ τῆτε κάλαίφει ἀνθρώπος. 1057	Κεφ. 24. ἐδ. 62. Ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο. 270
Κεφ. 3. ἐδ. 1. Ὁ ὄφις ἰὼ φρονιμώτατος. 53	Κεφ. 25. ἐδ. 23. Καὶ ὁ μείζων δελύσει τῷ ἐλάσσονι. 332, καὶ 690
10. Περιπατήντος ἐν τῷ παραδείσῳ. 1450	27. Ἰακώβ ἀπλαστος. 558
14. Ἐπικατάρατος σὺ. 1309	28. Ἡ γὰρ θῆρα αὐτῶ. 330
15. Ἐχθραν θῆσω. 534, καὶ 592	Κεφ. 27. ἐδ. 2. Ἴδὲ ἐγὼ γεγήρακα. 1651
16. Πρὸς τὸν ἀνδρα σε ἡ ἀποστροφή σε. 53, καὶ 269	37. Κύριον αὐτὸν ἐποίησά σε. 1626
Κεφ. 4. ἐδ. 4. Καὶ ἐπειδὴν ὁ Θεὸς ἐπὶ Ἄβελ. 956	Κεφ. 28. ἐδ. 3. Ἐση εἰς σιωαγωγὰς ἐθῶν. 338
5. Ἐπὶ δὲ Καὶν. αὐτ.	4. Καὶ δώσει σοι Κύριος. αὐτ.
7. Οὐκ ἀν δρθῶς προσενέγκης. 967	13. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς τῶ πατέρες σε. 381
16. Καὶ ἐξῆλθε Καὶν. 66	16. Ὁ Κύριος ἐν τῷ τόπῳ τῆτε. 1483
26. Ἡρξάντο ἐπικαλεῖσθαι. 806	17. Ὡς φοβερὸς ὁ τόπος ἔτος. 926
Κεφ. 6. ἐδ. 3. Διὰ τὸ εἶναι αὐτὲς σάρκα. 496, καὶ 1645	22. Καὶ πάντων ἀν ἀν δῶς μοι. 1657
6. Καὶ ἀεθυμήθην. 41	Κεφ. 30. ἐδ. 2. Μὴ ἀντὶ Θεῶ σοι ἐγώ εἰμι; 383
7. Ἀπαλείψω τὸν ἀνθρώπων. αὐτ.	11. Εὐτύχηκα. 447
13. Καίρος παντὸς ἀνθρώπου. αὐτ.	22-24. Ἐμνήθη ὁ Θεὸς Ῥαχὴλ. 383
Κεφ. 8. ἐδ. 21. Καὶ ὡσφράνθη Κύριος. 42, 49, καὶ 1455	27. Οἰωνισάμην ἀν. 1091
Κεφ. 9. ἐδ. 3. Ὡς λάχανα χόρτε. 56, καὶ 1032	Κεφ. 31. ἐδ. 8. Ἐὰν ἔτος εἶπη. 376
6. Ἐν εἰκόνι Θεῶ ἐποίησα. 49	11. Βασιλεὺς ἐκ τῆς ἐσφύος σε. 520
Κεφ. 10. ἐδ. 21. Ἀδελφῶ Ἰάφεθ. 504	12. Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σε. 376
Κεφ. 11. ἐδ. 7. Δεῦτε καταβάντες. 1452	13. Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς σε. αὐτ.
Κεφ. 12. ἐδ. 7. Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σε. 776	42. Εἰ μὴ ὁ φόβος Ἰσαὰκ. 1542, καὶ 1630
7. Σοὶ δώσω αὐτίκ. 1402	47. Βένον τῆς μαρτυρίας. 1614
11. Γυνὴ ἠραία. 260	Κεφ. 32. ἐδ. 26. Οὐ μή σε ἀποσείλω. 505, καὶ 912
Κεφ. 13. ἐδ. 6. Βασιλεὺς εἶ σὺ. 204	30. Εἶδος Κυρίου. 69, καὶ 505
10. Ὡς ὁ παραδείσος. 64	Κεφ. 35. ἐδ. 21. Πονηρὸν ἐφάνη. 511
16. Ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος. 366	Κεφ. 36. ἐδ. 12. Ἀπὸ Θαύνας. 745
Κεφ. 14. ἐδ. 13. Ἀπήγγειλὼν Ἀβραμ τῷ περσῶτι. 174	Κεφ. 37. ἐδ. 7. Ὡμίλῳ ὑμῶς. 455
Κεφ. 15. ἐδ. 2. Ὁ δὲ υἱὸς Μωσέκ. 291	9. Ὡσπερ ὁ ἥλιος. αὐτ.
5. Ἀνάβλεψον εἰς τὸν ἕρανόν. 366	20. Ἄρα γε ἐλδύσόμεθα; 486
13. Δελώσθιν αὐτὲς καὶ κακάσθιν. 1576	29. Ἀπέστρεψεν ὁ Ῥεβίμ. 469
14. Μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται. 590	30. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῶ. αὐτ.
15. Σὺ δὲ ἀπελεύσῃ. 548, καὶ 776	35. Οὐκ ἠθέλησε παρακληθῆναι. 486
16. Τετάρτη γενεῶ. 137, 626, 693, 701, 774, 819, καὶ 1456	Κεφ. 39. ἐδ. 9. Καὶ ποιήσω τὸ ἔθμα. 459
Κεφ. 16. ἐδ. 2. Εἰσελθε εἰς τὴν παιδικίω μου. 1014	14. Εἰσηγάγεν ἡμῖν παῖδας Ἑβραίων. 174
Κεφ. 17. ἐδ. 11. Καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον. 906	Κεφ. 40. ἐδ. 8. Οὐχὶ διὰ τῶ Θεῶ. 459
14. Πᾶς ἀπερίτμητος ἄριστω. 95, 769, καὶ 1059	9. Ἐν τῷ ὑπνω με. 455
17. Καὶ ἔπεσαν Ἀβραμ. 183	16. Ὡμίλῳ τρεῖς κανά. αὐτ.
Κεφ. 18. ἐδ. 19. Ἦδεν ὅτι σιωτάζει Ἀβραμ. 282, καὶ 436	Κεφ. 42. ἐδ. 21. Ναὶ ἐν ἀμαρτίας ἐσμὲν. 486
21. Καταβάς ὄψομαι. 176, καὶ 282	22. Καὶ ἐπιπᾶς Ῥεβίμ. αὐτ.
27. Ἐγώ εἰμι γῆ καὶ ἀποδός. 287	Κεφ. 45. ἐδ. 5. Μὴ λυπᾶσθε. αὐτ.
Κεφ. 19. ἐδ. 23. Ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν. 22	Κεφ. 46. ἐδ. 4. Ἐπιβαλᾶ τὰς χεῖρας αὐτῶ. αὐτ.
Κεφ. 20. ἐδ. 4-7. Κύριε ἔθνος αἰγνοῦν. 190	Κεφ. 47. ἐδ. 9. Αἱ ἡμέραι με μικραί. αὐτ.
	Κεφ. 48. ἐδ. 5. Ἐμεῖ εἰσιν Ἐφραὶμ καὶ Μ. αὐτ.
	16. Ὁ Ἄγγελος ὁ ἑσταμένος. αὐτ.
	19. Ποίσει σε ὁ Θεὸς ὡς αὐτ.
	20. Εὐλογηθήσεται Ἰσρα. αὐτ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 49. εδ. 4.	Μη ἐκζέσης.	1655, καὶ 1656	Κεφ. 19. εδ. 4.	Ἦμεῖς ἐώρακατε.	1441
7.	Διασκαρπιῶ αὐτὸς ἐν Ἰακώβ.	166, καὶ 1657	8.	Πάντα ὅσα εἶπε Κύριος.	333
8.	Αἱ χεῖρές σε.	1342, 1520, καὶ 1558	9.	Ἴνα ἀκούσῃ ὁ λαός.	710, καὶ 920
9.	Ἐκ βλαστῆ ἡμέμ.	1342	10.	Καταβάς διαμάρτυρα.	787
10.	Προσδοκία ἐθνῶν.	1342, καὶ 1520	16.	Φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἤχη.	1123
13.	Ἐπὶ θαλασσῶν σκλιώσεις.	1666	19.	Ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίνατο.	641
14.	Μεταξὺ κληρῶν.	αὐτ.	Κεφ. 20. εδ. 2.	Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός.	827
15.	ὑπέθηκε τὸν ὄμω αὐτῆ.	868, καὶ 1667	3.	Οὐκ ἔσονται σοι Θεοὶ ἕτεροι.	41, 787, 908, 1066, καὶ 1538
19.	Γαδ, πειρατήριον.	1667	4.	Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλόν.	908, καὶ 1066
27.	Βενιαμὴν λύκος.	1663	5.	Οὐ προσκυνήσεις εἰδὼ λατρεύσεις.	1066, 1538, καὶ 1578
Κεφ. 50. εδ. 24.	Ἐγὼ ἀποθνήσκω.	498	9.	Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ.	11
25.	Καὶ ὤρισεν Ἰωσήφ τὰς ἡμέρας Ἰσραὴλ.	αὐτ.	10.	Τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη.	αὐτ.

ΕΞΟΔΟΥ.

Κεφ. 3. εδ. 6.	Ἐκάλεσεν αὐτὸν Ἄγγελος Κυρίου.	219	Κεφ. 21. εδ. 6.	Ἄξεις αὐτὸν εἰς κριτήριον.	1473
8.	Κατέβην ἐξ ἐλεῶδα.	1302	15.	Ὅς τύπεις πατέρας.	1542
11.	Τίς εἰμι ἐγώ.	612	16.	Ὁ κακολογῶν πατέρα.	αὐτ.
12.	Καὶ τῆτό σοι τὸ σημεῖον ἔσται.	160	Κεφ. 22. εδ. 28.	Θεὸς ἐ κακολογήσεις.	128, καὶ 1473
14.	Οὕτως ἔρεῖς, ὁ ὄν ἀπέσαλκέ με.	1, 160, 598, καὶ 622	Κεφ. 23. εδ. 23.	Ὁ Ἄγγελός με.	1324
19.	Ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι ἐ προήσεται.	603	33.	Ἐάν γὰρ δελοῦσης.	828
Κεφ. 3. εδ. 20.	Καὶ ἐλέγξας τὴν χεῖρά με.	αὐτ.	Κεφ. 24. εδ. 7.	Πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεός.	909
22.	Ἦτησε γυνή.	937	10.	Ἐἶδον τὸν τόπον.	926
Κεφ. 4. εδ. 22.	Τίος πρωτότοκός με.	690, 806, 918, καὶ 1661	11.	Ὁφθαλμοὶ ἐν τῷ τόπῳ τῆ Θεῆ.	927
Κεφ. 5. εδ. 1.	Ἀπόλυσον τὸν λαόν με.	603, καὶ 604	Κεφ. 26. εδ. 31.	Ἐπίσσωσον.	1173
2.	Οὐκ οἶδα τὸν Κύριον.	368, 604, καὶ 653	Κεφ. 28. εδ. 38.	Ἴνα καλύψῃ.	786
Κεφ. 7. εδ. 3.	Ἐγὼ δὲ σκληρωθῶ.	1433	Κεφ. 30. εδ. 26.	Τῆ μαρτυρίε.	905
11.	Καὶ ἐποίησαν οἱ ἔπαισοι.	181, καὶ 882	Κεφ. 32. εδ. 1.	Ποίησον ἡμῖν Θεός.	835
13.	Καὶ κατήχυσεν ἡ καρδία Φαραῶ.	604	4.	Οὗτοι οἱ Θεοὶ σε.	835, καὶ 1257
14.	Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν.	αὐτ.	10.	Ἐασάν με.	134, 398, καὶ 1468
Κεφ. 8. εδ. 2.	Εἰ δὲ μὴ βάλῃ.	610	18.	Φωνὴ ἐξ οἴκ.	929
8.	Προσβύξαθε περὶ ἐμῆ.	604	32.	Καὶ νῦν εἰ μὴ ἀφείε.	1233
19.	Δάκρυλος Θεῆ.	134, καὶ 908	33.	Ἐξαλείψω αὐτῆς.	1013
32.	Ἐβάρισε τὴν καρδίαν αὐτῆ.	605	34.	Ἦ δ' ἂν ἡμέρα ἐπισκέψωμαι.	899
Κεφ. 9. εδ. 7.	Καὶ εἶδε Φαραῶ ὅτι ἐκ ἐτελοῦτησε.	605	Κεφ. 33. εδ. 3.	Οὐ μὴ σιωναβῶ μετὰ σε.	1660
12.	Ἐσκληρωσε Κύριος.	αὐτ.	11.	Ὁ φίλος φίλου.	641
16.	Ἐιεκεν τέτρα διτηρηθήης.	605, 607, καὶ 1322	17.	Οἶδά σε παρὰ πάντα.	1301, καὶ 1302
27.	Ὁ Κύριος δίκαιος.	604	20.	Τὸ πρόσωπόν με.	400
34.	Ἰδὼν Φαραῶ ὅτι πέπειται.	605	21.	Σὺ ἔ αὐτῆ εἴηθι.	234
35.	Καὶ ἐσκληρωσε ἡ καρδία Φαραῶ.	αὐτ.	Κεφ. 34. εδ. 1.	Λάξουσιν σεαυτῶ.	831
Κεφ. 10. εδ. 3.	Ἔως τίνος ἐ βέλει.	610, καὶ 1603	Κεφ. 36. εδ. 8.	Καὶ ἐποίησε τὸ λόγιον.	877
20.	Καὶ ἐσκληρωσε Κύριος.	1603			
29.	Οὐκ ἔτι ὀφθήσομαί σοι.	691			
Κεφ. 12. εδ. 2.	Ὁ μὴ ἔτος ἀρχὴ μινῶν.	1615			
3.	Λάλησον τοῖς ἡμέροις Ἰσραὴλ.	αὐτ.			
16.	Πᾶν ἔργον ἐ ποιήσετε.	780			
36.	Καὶ ἐσκύλευσαν τὰς Αἴγυπτιους.	937			
38.	Ἐπίμικτος λαός.	607			
41.	Μετὰ ὑ τριάκοντα ἔτη.	209			
Κεφ. 13. εδ. 18.	Πέμπτη γενεᾶ.	210, 626, 693, καὶ 770			
Κεφ. 14. εδ. 11.	Παρὰ τὸ μὴ ὑπάσχειν μνήματα.	1256			
14.	Κύριος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν.	1458, καὶ 1586			
15.	Τὶ βοᾶς πρὸς με;	1586			
21.	Ἐπήγαγε Κύριος τὴν θάλασσαν.	719			
Κεφ. 15. εδ. 1.	Ἴππον καὶ ἀναβάτιον.	1514			
5.	Κατέδυσαν εἰς βυθόν.	604, καὶ 641			
6.	Ἦ δεξιὰ σε Κύριε.	641			
10.	Ἐδυσαν ὡσεὶ μόλυβδος.	604, καὶ 641			
14.	Ἦκασαν ἐθνη.	1317			
15.	Ἐλαβεν αὐτῆς τρόμος.	αὐτ.			
23.	Πικρὸν γὰρ ἦν.	1256			
25. εδ. 3.	Τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν.	1256, καὶ 1539			
15.	Οὗτος ὁ ἄρτος.	1461			
26. εδ. 6.	Τῆτο τὸ ἔσμα.	αὐτ.			
Καὶ ἔξεζεσε σκάληκας.	1256				
Ἐξελεθόντες τινὲς ἐκ τῆ λαῶ.	αὐτ.				
Ἦ ἡμέρα τῆ σαββάτου.	926				
Ἦ ἡμέρα τῆ σαββάτου.	1256				
Ἦ ἡμέρα τῆ σαββάτου.	566, καὶ 885				
Ἦ ἡμέρα τῆ σαββάτου.	612				

ΛΕΥΙΤΙΚΟΥ.

Κεφ. 1. εδ. 2.	Ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν.	965
11.	Κύριος ὁ Θεὸς προεθέη ὑμῖν.	63
Κεφ. 2. εδ. 1.	Ἐάν ψυχῆ.	957
Κεφ. 3. εδ. 1.	Θυσία σωτηρίας.	955
Κεφ. 4. εδ. 24.	Ὁ Θεὸς πῦρ.	1200
Κεφ. 7. εδ. 23.	Στέαρ.	1632
Κεφ. 8. εδ. 6.	Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς.	877
7.	Οὐκ ἀποκαλύψεις ἀχρημοσύνην.	257
8.	Καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λόγιον.	877
Κεφ. 11. εδ. 17.	Καὶ ἱέρακα.	1495
18.	Καὶ νυκτιμόρακα.	αὐτ.
21-23.	Ταῦτα Φάγεθε.	53
Κεφ. 14. εδ. 34.	Ὡς ἂν ἐπέλεθητε.	1042
Κεφ. 16. εδ. 4.	Λινὴ κίδαριν.	1000
8.	Κληρὸν ἐν τῷ Κυρίῳ.	1373
Κεφ. 17. εδ. 6.	Εἰς ὁσμὴν βωθίας τῷ Κυρίῳ.	1632
11.	Παντὸς ζῶος ἡ ψυχῆ.	39, καὶ 156
Κεφ. 18. εδ. 5.	Ὁ παίητας αὐτῶ ζήσεται.	136
18.	Οὐ λήψῃ γυναικὰ ἐπὶ ἀδελφῆ.	363
Κεφ. 20. εδ. 18.	Μετὰ γυναικὸς ἀποκάθαρσής.	1058
Κεφ. 22. εδ. 29.	Ἐάν θύσης θυσίαν.	1085
30.	Οὐ καταλέψετε.	αὐτ.
Κεφ. 23. εδ. 36.	Πᾶν ἔργον λατρευτὸν.	1420
Κεφ. 24. εδ. 16.	Ὀνομάζων τὸ ὄνομα Κυρίου.	792
Κεφ. 25. εδ. 40.	Οὐ καταταγῆς αὐτῶν.	1152
Κεφ. 26. εδ. 1.	Οὐ ποιήσεις γλυπτόν.	1309
12.	Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς.	813, καὶ 834

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Α Ρ Ι Θ Μ Ω Ν.

Κεφ. 1. ἐδ. 1.	Ἐν μιᾷ τῷ μίωδ τῷ δουτέρω.	945
Κεφ. 6. ἐδ. 25.	Ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτῷ.	925
	26. Ἐπάραμ τὸ πρόσωπον αὐτῷ.	αὐτ.
Κεφ. 7. ἐδ. 19.	Τρυβλίον ἀργυρῶν.	860
	20. Καὶ θυίακλω μίαν.	843
Κεφ. 10. ἐδ. 12.	Καὶ ἐξῆραν αἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.	1423
Κεφ. 11. ἐδ. 1.	Ἐξεκαύθη αὐτοῖς πῦρ.	1257
	3-5. Ἐκλήθη τὸ ὄνομα.	αὐτ.
	16. Σιωπάγαμὶ οἱ ἀνδρας.	307
	21. Ἐξακόσια χιλιάδες.	1301
Κεφ. 12. ἐδ. 18.	Ἀπόσειλον σεαυτῶ ἀνδρας.	1424
Κεφ. 13. ἐδ. 16.	Καὶ μετανόμασεν αὐτόν.	745
	34. Ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν.	132, καὶ 1465
Κεφ. 15. ἐδ. 38.	Ποίσεις σεαυτῶ κρέαπεδα.	1551
Κεφ. 16. ἐδ. 46.	Λάβε τὸ θυμιατήριον.	134
	48. Ἐν μέσῳ τῶν τεθνηκότων.	αὐτ.
Κεφ. 20. ἐδ. 5.	Οὐδὲ σῦκα, ἐδὲ ἀμπελοι.	744
	10. Μὴ ἐκ ταύτης τῆς πέτρας;	745
	13. Ὑδωρ ἀντιλογίας.	69
	27. Ἐν Ὄρ τῶ ὄρει.	1471
Κεφ. 22. ἐδ. 23.	Εἰ μὴ ἐξέκλινεν ἡ ὄνος.	612
	39. Πόλεις Ἐπαύλεων.	1348
Κεφ. 23. ἐδ. 23.	Κατὰ καιρὸν φηθήσεται.	1367
	24. Οὐ κοιμηθήσεται ἕως φάγῃ.	542
Κεφ. 25. ἐδ. 18.	Ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοί.	1340
Κεφ. 27. ἐδ. 18.	Λάβε πρὸς ἑαυτόν.	1438
Κεφ. 29. ἐδ. 7.	Κακώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.	1380
Κεφ. 31. ἐδ. 15.	Ἴνα τὶ ἐζωγήσατε;	1340
	16. Αὐταὶ δὲ ἦσαν.	1340, καὶ 1347
Κεφ. 33. ἐδ. 5.	Εἰς Σοκχῶδ.	698
	7. Ἀπὸ Βεθᾶ.	703

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΥ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1.	Πέραν τῆ Ἰερδάν.	1418, καὶ 1422
	3. Ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ ἔτει.	1418
	5-6. Μετὰ τὸ πατάξαι.	αὐτ.
	11. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν προδεῖ.	63
	15. Καὶ κατέστησα αὐτὰς.	1418
	17. Ὅτι ἡ κρίσις τῷ Θεῷ ἐστὶ.	808
	36-38. Πλὴν χάλεβ.	1418
Κεφ. 2. ἐδ. 9.	Μὴ ἐχθραίνετε.	1335
Κεφ. 3. ἐδ. 11.	Ἡ κλίνη αὐτῷ σιδηρᾶ.	1420
Κεφ. 4. ἐδ. 1.	Ἄκουε Ἰσραήλ.	1420
	7. Ποῖον ἔθνος;	αὐτ.
	9. Πρέσεχε σεαυτῶ.	782
	12. Ἐκ μέσῳ τῷ πυρός.	1420
	16-19. Μὴ ἀνομήσητε.	αὐτ.
	24. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.	575, 762, καὶ 769
	32. Ἐπερωτήσατε ἡμέρας.	1420
	33. Εἰ ἀκήκων ἔθνος.	αὐτ.
	35. Κύριος ὁ Θεὸς σε.	αὐτ.
	38. Ἐθνη μεγάλα.	1318
Κεφ. 5. ἐδ. 2.	Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.	1420
	3. Οὐχὶ τοῖς πατέρασιν ὑμῶν.	αὐτ.
	9. Ἀμαρτίαν γονέων.	1099
	14. Ἴνα ἀναπαύσῃται.	906, καὶ 1420
	15. Ὅτι οἰκέτης ἦθα.	1420
	16. Τίμα τὸν πατέρα σε.	1675
	18. Οὐ μοιχῶσαι.	αὐτ.
	31. Σὺ δὲ αὐτῷ σῆθι.	1471
	32. Οὐκ ἐκκλινῆς δεξιὰ ἐδὲ ἄνωμα.	1437
Κεφ. 6. ἐδ. 4.	Ἄκουε Ἰσραήλ.	707, καὶ 908
	5. Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σε.	αὐτ.
	7. Καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς.	826
	8. Ἀφάψεις αὐτά.	1551
Κεφ. 8. ἐδ. 2.	Καὶ μνηθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδόν.	606, καὶ 1630
	3. Καὶ ἐκάκωτέ σε καὶ ἐλιμαγρόνησέ σε.	606
Κεφ. 8. ἐδ. 5.	Ὡς εἶτις παιδύσασθαι ἀνδρωπος.	1630

Κεφ. 9. ἐδ. 3.	Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.	1637
	14. Ἐασόν με καὶ ἐξαλείψω αὐτὰς.	359
	20. Ἐδεήθην περὶ Ἀαρῶν.	909, καὶ 910
Κεφ. 10. ἐδ. 22.	Ἐν ἐβδομήκοντα ψυχαῖς.	1627
Κεφ. 11. ἐδ. 12.	Τὰς ὀφθαλμοὺς Κυρίου.	1670
Κεφ. 12. ἐδ. 32.	Οὐκ ἐστὶ προδεῖναι.	1523
Κεφ. 16. ἐδ. 6.	Θύσεις τὸ πάχα.	689
	16. Οὐκ ὀφθήσῃ κενός.	1210
Κεφ. 18. ἐδ. 18.	Προφήτῳ ἀναστήσω.	601, καὶ 1210
Κεφ. 20. ἐδ. 1.	Ἐὰν ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον.	716
Κεφ. 21. ἐδ. 23.	Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος.	1309
Κεφ. 22. ἐδ. 9.	Τὸν ἀμπελῶνά σε ἐ κατασπερεῖς.	1035
Κεφ. 23. ἐδ. 3.	Οὐκ εἰσελεύσονται εἰς Ἐκκλησίαν.	255, καὶ 256
Κεφ. 24. ἐδ. 8.	Φυλάξεις σφόδρα.	1660
	16. Οὐκ ἀποθανῆνται παῖδες.	770-774
Κεφ. 25. ἐδ. 5.	Ἐὰν κατοικῶσιν ἀδελφοί.	1098
Κεφ. 27. ἐδ. 1.	Φυλάσσεθε ποιεῖν.	1581
Κεφ. 28. ἐδ. 44.	Ἐσαὶ ὁ προσήλυτος.	1076, καὶ 1077
Κεφ. 29. ἐδ. 1.	Οὗτοι οἱ λόγοι.	1422
Κεφ. 30. ἐδ. 15.	Τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον.	1479
	19. Διαμαρτύρομαι ὑμῖν.	787
Κεφ. 32. ἐδ. 7.	Ἐπερωτήσον τὸν πατέρα σε.	1511
	8. Ὅτε διεμέριζον ἔθνη ὁ ὕψιστος.	3, καὶ 1163
	14. Λίμα σαφυλῆς.	1249
	26. Εἶπον, διασπερῶ αὐτὰς.	915
	32. Ἐκ γὰρ ἀμπέλῃς Σοδάμων.	252, καὶ 523
	35. Ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως.	918
	43. Εὐφρανθήτε ἔθνη.	1354
Κεφ. 33. ἐδ. 6.	Ζήτην Ῥεβίμ.	509
	18. Εὐφρανθήσεται Ζαβελών.	528
	22. Σκύμνος λέοντος Δάν.	533, καὶ 535
Κεφ. 34. ἐδ. 10.	Καὶ ἐκ ἀνέστη προφήτης.	1521

Ι Η Σ Ο Υ.

Κεφ. 2. ἐδ. 9.	Ὅτι ὁ φόβος ὑμῶν.	607
	10. Ἠκέσαμεν γὰρ ὅπως κατεξήραμεν.	αὐτ.
Κεφ. 5. ἐδ. 2.	Κατίσας περιτέμε.	1576
	9. Νιῶ ἀφῆλον.	1576
	12. Ἐξέλεπε τὸ μάννα.	1365
	16. Λύσαν τὸ ὑπόδημα.	581
Κεφ. 10. ἐδ. 12.	Στήτω ὁ ἥλιος.	35
Κεφ. 13. ἐδ. 12.	Ἡ κλίνη αὐτῷ σιδηρᾶ.	132
Κεφ. 18. ἐδ. 28.	Καὶ Ἰεβῆς.	745

Κ Ρ Ι Τ Ω Ν.

Κεφ. 2. ἐδ. 15.	Καὶ χεῖρ Κυρίου.	1614
Κεφ. 4. ἐδ. 11.	Ἐκ τῶν ἡῶν Ἰωθάβ.	1347
Κεφ. 5. ἐδ. 13.	Τὸ κατάλειμμα.	506
Κεφ. 6. ἐδ. 21.	Κρέας καὶ ἀζύμης.	234
Κεφ. 13. ἐδ. 15.	Παραβιασώμεθα σε.	234
	16. Οὐ φάγω ἀπὸ τῶν ἄρτων σε.	αὐτ.
Κεφ. 14. ἐδ. 6.	Κατῶθρων ἐπ' αὐτόν.	447

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α.

Κεφ. 2. ἐδ. 5.	Στείρα ἔτεκεν ἐπίᾳ.	421
Κεφ. 4. ἐδ. 8.	Οὐαὶ ἡμῖν ἀλόφουλοι.	607, καὶ 721
Κεφ. 8. ἐδ. 5.	Κατάσῃσον ἐφ' ἡμᾶς βασιλέα.	819
	7. Οὐ σὲ ἐξεδνώκασι.	αὐτ.
Κεφ. 9. ἐδ. 2.	Σαβλ ἀγαθός.	79
Κεφ. 10. ἐδ. 12.	Καὶ Σαβλ ἐν προφήταις.	1340
Κεφ. 12. ἐδ. 13.	Οὐ μὴ ἀποθάνῃς.	
Κεφ. 14. ἐδ. 18.	Προσάγαγε τὸ Ἐφῶδ.	
	19. Σιωπάγαγε τὸ Ἐφῶδ.	
	27. Καὶ ἀπέσπερε τὴν χεῖρά.	
	29. Ἀπήλασεν ὁ πατήρ με.	
Κεφ. 15. ἐδ. 35.	Μεταμεμέλημα.	
Κεφ. 17. ἐδ. 4.	Τεσσαρῶν πηδῶν.	
Κεφ. 26. ἐδ. 10.	Ἐὰν μὴ ἔλ.	

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β.

4. Παῖξάτωσαν τὰ παῖδια. 267
 1. Ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον. 12

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ.

7. Καὶ προσεκύωσεν ὁ βασιλεὺς. 499
 1. Βασίλισσα Σαβὰ. 1241
 5. Ζῆ Κύριος. 920, καὶ 921
 3. Θεὸς ὀρέων. 651

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ.

1. Μονόζανοι. 680
 32. Ἐμειναν ποιῆντες. 1480
 6. Ἄνοιξον πρὸς ὀφθαλμούς σε. 42
 5. Χιλιάδες ῥπέ. 690
 1. Ἄνεστρεψε. 35
 9. Γενέσθω δὴ εἰρήμη. 1253

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α.

- Τὰ πρωτότοια ῤεβίμ. 509

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β.

1. Ἐορτίω ἐξοδίε. 1376
 20. Ἐμπισθύσατε τῷ Θεῷ. 1336

Ι Ω Β.

- Ἄνθρωπος ἰὼ εἰς χώραν τῆς Αἰθιοπίας. 420
 1. Θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσίς. 126, καὶ 689
 1. Νεσοῦν ἰσχύος. 762, καὶ 1020
 1. Ὁ δραστόματος τὸς σοφές. 535
 1. Ὅθρες ἀγριοὶ εἰρήδωσαν. 1478
 1. Βέλη Κυρίου εἰς τὰ σώματά μου. 1638
 1. Οὐ γὰρ βρωθήσεται ἄρτος. 1287
 1. Ἀληθινὸν δὲ νόμα. 265
 3. Αἱ χεῖρές σε ἐποίησάν με. 41
 1. Οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ βύπτου. 891, 1187, καὶ 1382
 1. Οὐδ' ἂν μία ἡμέρα. 1187
 5. Ἄσρα εἰ καθαρὰ. 1293
 7. Ἴνα τί δι' ἀσεβείας ζῶσι; 774
 5. Γῆ ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος. 828
 2. Ποῖος τόπος ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης; 1640
 12. Ἀσεβείας δὲ εἰ σώζει. 1441
 2. Τίς ἔστος ὁ κρύπτων με βελίω; 275
 3. Περίλωσαι τὴν ὀσφύ σου. 679, καὶ 680
 7. Ὅτε ἐποίκον ἄσρα. 4, καὶ 7
 9. Βαλήσεται δέ σοι. 1336
 5. Καρδία αὐτῆς πέπηγε. 655
 6. Εἶδε ὑὸς ἕως τετάρτης γενεᾶς. 773

Ψ Α Λ Μ Ο Ι.

1. Μακάριος ἀνὴρ. 1477
 2. Ἡμέρας καὶ νυκτός. αὐτ.
 3. Οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς εἰ κρίσει. 91
 1. Ἐμελέτησαν κενὰ. 1638
 2. Ἀρχοντες σωήχθησαν. 512
 4. Ὁ κατοικῶν εἰς ἔρανος. 1269
 1. Ἐγὼ δὲ κατεσάθην βασιλεὺς. 1313
 1. Διαγγέλων τὸ πρόσταγμα Κυρίου. αὐτ.
 3. Αἴτησαι παρ' ἐμὲ. 529, καὶ 1346
 5. Ἐγὼ ἐκνομήθην καὶ ὑπνώσα. 51
 4. Ἄ λέγετε εἰ ταῖς καρδίαις ὑμῶν. 19
 3. Κατὰ μόνους. 1397
 4. Οὐ παροικήσει σὺ πονηροδόμος. 1401
 1. Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με. 776
 4. Εἰ ἐστὶν ἀδικία εἰς χεῖράς μου. 1272
 1. Εἰ ἀνταπέδωκα. 1530
 1. Καὶ ὁ τῆξον αὐτῆς ἀπέτενε. 885
 1. Καὶ ἠτάμισεν αὐτό. αὐτ.
 1. Ἐκνον ὠρυξέ. 1528
 1. Ἐκνον ὠρυξέ ἡμῶν. 399
 1. Ἐκνον ὠρυξέ. 515

- Ψαλ. 8. ἐδ. 6. Πάντα ὑπέταξας. 53
 7. Πρόβατα καὶ βόας. αὐτ.
 8. Τὰ πετεινὰ τῆς ἔρανῆς. αὐτ.
 Ψαλ. 9. ἐδ. 15. Σωτήρησον τὸν βραχίονα τῆς ἀμαρτωλῆς. 192
 20. Κατάστησον Κύριε νομοθέτην. 1523
 37. Τίω ἐτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν. 302
 Ψαλ. 11. ἐδ. 5. Ἀπὸ τῆς ταλαπωρίας τῶν πτωχῶν. 1229
 Ψαλ. 13. ἐδ. 3. Πάντες ἐξέκλιπον. 430, 559, καὶ 1110
 Ψαλ. 16. ἐδ. 18. Ἐν σπέτη τῶν πτερυγῶν σου. 839
 Ψαλ. 17. ἐδ. 10. Ἐπέβη ἐπὶ Χερουβίμ. 106
 11. Ἐθετο σκότος ἀποκρυφίω αὐτῆς. 761, καὶ 784
 12. Ἀπὸ τῆς τηλαυγίσσεως. 761
 17. Ἀνατελεῖ εἰς ταῖς ἡμέρας αὐτῆς. 671
 32. Ὁ περιζωνίσθη με διῶμα. 680
 43. Λαὸς ὃν ἐν ἔργον. 318
 44. Εἰς ἀκλῶν ὡς ὑπέκασέ με. αὐτ.
 47. Ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου. 1658
 Ψαλ. 18. ἐδ. 4. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν. 764
 6. Ἀπ' ἀκρῶν τῆς ἔρανῆς. 20, καὶ 23
 9. Τὰ κρίματα Κυρίου ἀληθινὰ. 529
 12. Παραπτώματα τίς σωήσει; 1562, καὶ 1592
 Ψαλ. 20. ἐδ. 12. Ἐθήκων αὐτὸς νότον. 1594
 Ψαλ. 21. ἐδ. 16. Ὄρουσαν χεῖράς μου. 518, καὶ 561
 22. Δηγήσομαι τὸ ὄνομά σου. 514
 Ψαλ. 22. ἐδ. 4. Ἡ εἰσβολὴ σου καὶ ἡ βασιλεία σου. 591
 5. Ἐλίπαιτες εἰς ἐλαίω. 968
 Ψαλ. 23. ἐδ. 6. Αὐτὴ ἡ γενεὰ ζήτηντων τὸν Κύριον. 136
 Ψαλ. 24. ἐδ. 13. Τὸ σπέρμα αὐτῆς. 1258
 Ψαλ. 25. ἐδ. 9. Μὴ σιωπολήσῃς. 688, 1258, καὶ 1428
 10. Ὡς εἰς χερσὶν αἰ ἀνομία. 688
 Ψαλ. 26. ἐδ. 2. Ἐν τῷ ἐγγίσειν ἐπ' ἐμὲ κινῶντας. 1014
 4. Μίαν ἠτησάμην παρὰ Κυρίου. 406
 5. Ἐν πέτρᾳ ὑψώσας με. 926
 Ψαλ. 29. ἐδ. 9. Τίς ἀφέλεια εἰς τὰ ἁμαρτήματα μου; 997
 Ψαλ. 30. ἐδ. 15. Ἐν ταῖς χερσὶ σου εἰ κλήροί μου. 529, καὶ 1358
 19. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος. 1398
 Ψαλ. 31. ἐδ. 5. Εἶπα, ἐξαγορεύσω. 903, καὶ 982
 10. Πολλὰ αἰ μάστιγες. 608
 Ψαλ. 32. ἐδ. 5. Τὸ ἐλεῖς Κυρίου πλήρης ἡ γῆ. 924
 6. Τῷ λόγῳ Κυρίου εἰς ἔρανοί. 591, καὶ 1454
 10. Κύριος διασκεδάσει βελίας. 1331
 15. Ὁ πλάσων κατὰ μόνους. 599
 16. Οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλῶν διῶμα. 152, καὶ 1514
 17. Ψαλμὸς ἵππος εἰς σωτηρίαν. 1514
 Ψαλ. 33. ἐδ. 7. Παρεμβάλῃ Ἄγγελος Κυρίου. 391, 1163, καὶ 1646
 15. Ὁφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους. 49, 117, 398, 1131, καὶ 1476
 21. Θάνατος ἀμαρτωλῶν πονηρῶν. 774
 Ψαλ. 34. ἐδ. 23. Ἐξεγέσθητι, καὶ πρόχες. 367
 Ψαλ. 35. ἐδ. 5. Ἡ ἀλήθεια σου ἕως τῶν νεφελῶν. 1622
 6. Ἄνθρωπος καὶ κτήνη. 148, 774, καὶ 981
 7. Ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἐλεῖς σου. 148
 9. Παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς. 418, καὶ 927
 10. Παράτενον τὸ ἐλεῖς σου. 924
 Ψαλ. 36. ἐδ. 4. Κατατρέψῃσιν τῆς Κυρίου. 1287
 5. Ἐλπίσον ἐπ' αὐτόν. αὐτ.
 7. Ὑποτάγηθι τῷ Κυρίῳ. 604
 9. Οἱ δὲ ὑποκύνοντες τὸν Κύριον. 583
 11. Οἱ δὲ πραεῖς. 583, καὶ 1258
 17. Ὑποσηρῖζει τὸς δικαίους. 591
 19. Οὐ κατακλιθήσονται. 322
 22. Οἱ δολοφόντες αὐτόν. 583
 29. Οἱ δικαιοὶ κληρονομήσου γῆν. αὐτ.
 31. Ὁ νόμος τῆς Θεῆς αὐτῆς. 1453, καὶ 1477
 34. Ὑπόκεινον τὸν Κύριον. 583
 38. Οἱ δὲ παράνομος. 1317, καὶ 1591
 Ψαλ. 37. ἐδ. 4. Αἰ ἀνομίαί μου ὑπερέβαν. 604, 641, καὶ 738

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Ψαλ. 38. ἐδ. 3. Καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου.	674	Ψαλ. 72. ἐδ. 10. Διὰ τὸτο ὁ λαὸς μου ἐπιτρέψαι.	488
11. Ἐξέτηξάς αὖς ἀράχην.	880	23. Ἐκράτησας τῆς χειρός.	248, καὶ 1640
12. Πάροικός εἰμι ἐν τῇ γῆ.	116	24. Καὶ ἐν τῇ βελῆσιν ὠδήγησάς με.	1640
13. Ἄνε μοι ἡνὰ ἀναψύξω.	αὐτ.	Ψαλ. 74. ἐδ. 8. Ποτήριον ἐν χειρὶ Κυρίου.	524
Ψαλ. 39. ἐδ. 2. Ἐσησας ἐπὶ πέτραιν τὰς πόδας μου.	926	Ψαλ. 75. ἐδ. 2. Ἐν εἰρήνῃ ἀγία.	583, καὶ 926
6. Θυσίαν καὶ προσφορὰν.	284, καὶ 1085	11. Πάντες οἱ κύκλω αὐτῆ.	1289
11. Σὺ δὲ Κύριε μὴ μακρυνῆς.	924	Ψαλ. 76. ἐδ. 18. Φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ.	20
Ψαλ. 40. ἐδ. 1. Μακάριος ὁ σιωπῶν ἐπὶ πλῶχόν.	51	Ψαλ. 77. ἐδ. 2. Ἄνοιξω ἐν παραβολῇ.	1331
Ψαλ. 41. ἐδ. 4. Ὅτι διεδύσομαι.	186, καὶ 920	6. Γενεὰ ἑτέρα.	1357
Ψαλ. 43. ἐδ. 5. Ἐν σοὶ τὰς ἐχθρὰς ἡμῶν.	1336, καὶ 1387	18. Ἐξεπέρασαν αὐτόν.	1660
19. Ἐταπεινώσας ἡμᾶς.	465	19. Καὶ κατελάλησαν.	438, καὶ 1660
25. Ἐταπεινώθη εἰς χθὲν ἡ ζωὴ ἡμῶν.	αὐτ.	24. Ἄρτον ἕραν ἔδωκαν αὐτοῖς.	729, καὶ 734
Ψαλ. 44. ἐδ. 2. Ὁραῖος κάλλει.	559, 844, 896, καὶ 901	25. Ἄρτον Ἀγγέλων.	αὐτ.
7. Ἐχρησέσῃ ὁ Θεὸς ὁ Θεός σου.	351, 414, 1205, καὶ 1452	30. Ἐπι τῆς βρώσεως ἕσης.	1236
9. Παρέστη ἡ βασιλεία σου.	847	31. Καὶ ἀργὴ τῆ Θεῶ.	αὐτ.
10. Ἄκυσσον θυγάτηρ.	306, 382, 776, καὶ 1540	49. Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτὰς ἀργίω.	246, καὶ 719
11. Ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς σου.	306, 359, καὶ 537	55. Καὶ κατεσκιύωσεν αὐτόν.	1317, καὶ 1669
13. Ἐν κροσσωτοῖς.	874	67. Ἀπάσαστο τὸ σκιδώμα Ἰωσήφ.	507
16. Ἄντι τῶν πατέρων σου.	533	68. Καὶ ἐξελέξατο τὴν Φυλὴν Ἰσραὴλ.	αὐτ.
Ψαλ. 45. ἐδ. 10. Σχολάσατε καὶ γινώτε.	619	Ψαλ. 78. ἐδ. 8. Ταχύ προκαταλαβέτωσαν.	924
Ψαλ. 46. ἐδ. 3. Ἰπέταξε λαὸς ἡμῖν.	1594, καὶ 1655	Ψαλ. 79. ἐδ. 1. Ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ.	587, καὶ 840
9. Ἀρχοντες λαῶν.	704, 825, καὶ 1655	8. Ἄμπελον ἐξ Αἰγύπτου.	522
Ψαλ. 47. ἐδ. 1. Μέγας Κύριος.	583	10. Καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς.	446
2. Εὐρίξω ἀγαλλιάματι.	583, καὶ 961	Ψαλ. 80. ἐδ. 3. Σαλπίζατε ἐν νεομηνίᾳ.	1226
8. Ὁ Θεὸς ἐδεμελίωσεν αὐτήν.	1663	5. Γλώσσαν ἡν ἐκ ἔγνω.	173
13. Δηγήσασθε εἰς γενεὰν ἑτέραν.	1607	13. Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη.	823
Ψαλ. 48. ἐδ. 7. Ἀδελφός ἐλυτρώται.	1144, καὶ 1286	14. Ἐν τῷ μηδνὶ ἂν τὰς ἐχθρὰς.	αὐτ.
8. Καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως.	1286	Ψαλ. 81. ἐδ. 1-7. Ὁ Θεὸς ἔστη ἐν σιναγωγῇ.	128, καὶ 806
11. Ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα.	116	5. Οὐκ ἔγνωσαν, ἔδὲ σιωπήσαν.	
Ψαλ. 49. ἐδ. 1. Θεὸς Θεῶν Κύριος.	128	6. Ἐγὼ εἶπα Θεοὶ ἔστε.	806
14. Θυσία ἀνέσεως.	1483	Ψαλ. 82. ἐδ. 18. Ὅτι ὄνομά σου Κύριος.	578
Ψαλ. 50. ἐδ. 1. Ἐλέησόν με ὁ Θεός.	924	Ψαλ. 83. ἐδ. 4. Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες.	186
5. Ἰδὲ γὰρ ἐν ἀνομίαις.	1027	10. Ἐξελεξάμην παραρρηπίεσθαι.	190
10. Καρδίαν καθαρὰν.	1626	Ψαλ. 84. ἐδ. 8. Ἀκούστω τὴν λαλήσει.	921
13. Διδάξω ἀνέμους.	1477	12. Αὐτὸς δώσει χρηστότητα.	1593
14. Ῥύσαι με ἐξ αἱμάτων.	1657	Ψαλ. 87. ἐδ. 5. Ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος.	1187
Ψαλ. 51. ἐδ. 7. Ὅς ἐκ ἔθετο τὸν Θεὸν βοηθόν.	1515	Ψαλ. 88. ἐδ. 7. Μέγας καὶ φοβερός.	1327
Ψαλ. 52. ἐδ. 5. Διασκορπίζει ὄσα.	1550	13. Ἰψωθήτω ἡ δεξιὰ σου.	1644
Ψαλ. 53. ἐδ. 5. Ἀποτρέψει τὰ κακά.	1611	19. Τότε ἐλάλησας.	782
7. Ἐξομολογήσομαι σοὶ Κύριε.	αὐτ.	30-33. Ἐὰν ἐγκαταλείπωσιν.	608
Ψαλ. 54. ἐδ. 15. Εἰς ἅδῃ ζῶντες.	1276	32. Ἐπισκέψομαι ἐν βιβλῷ σου.	776
Ψαλ. 56. ἐδ. 1. Ἐλέησόν με ὁ Θεός.	924	33. Τὸ δὲ ἔλεός μου.	αὐτ.
4. Τίσι ἀνθρώπων οἱ ὀδόντες αὐτῶν.	527	34. Οὐ μὴ βεβηλώσω.	1377
Ψαλ. 58. ἐδ. 4. Ἄνθ' ἀνομίας ἔδραμον.	1272	36. Τὸ σπέρμα αὐτῆ.	1663
11. Μὴ ἀποκλείνης αὐτὰς.	1255	37. Καὶ ὡς ἡ σελήνη.	αὐτ.
Ψαλ. 59. ἐδ. 6. Ἰψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ.	506	Ψαλ. 89. ἐδ. 4. Ὅτι χίλια ἔτη.	74
12. Ἐν τῷ Θεῷ μου ποιήσομαι δυνάμειν.	1642	8. Ὁ αἰὼν ἡμῶν.	130, καὶ 788
Ψαλ. 62. ἐδ. 1. Ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου πρὸς σὲ ἀρξήξω.	398	10. Αἱ ἡμέραι τῶν ἔτων ἡμῶν.	821
8. Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου.	929, 1490, καὶ 1644	17. Ἡ λαμπρότης Κυρίου.	862
10. Μέρειδες ἀλωπέκων.	1629	Ψαλ. 90. ἐδ. 1. Ὁ κατοικῶν ἐν βεθθούλα.	822
Ψαλ. 64. ἐδ. 9. Ἐπλήθυνας τὴν πλετίσασ.	536, καὶ 541	4. Ἰπὸ τὰς πλέουγας αὐτῆ.	50
Ψαλ. 65. ἐδ. 10. Ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ Θεός.	1385	7. Πεσεῖται ἐκ τῆ κλίτης σου.	822
12. Δηλόθησαν διὰ πυρός καὶ ὕδατος.	αὐτ.	11. Ὅτι τοῖς Ἀγγέλοις αὐτῆ.	396
13. Ἀποδώσω σοὶ τὰς ὀχλας μου.	1567	Ψαλ. 91. ἐδ. 12. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ.	726
Ψαλ. 67. ἐδ. 6. Κύριος κατοικίζει μονοτρόπους.	314, καὶ 1550	Ψαλ. 92. ἐδ. 1. Δυνάμειν καὶ περιεζώσατο.	680
7. Ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε.	1066	Ψαλ. 93. ἐδ. 1. Θεὸς ἐκδικήσεων.	1398
8. Γῆ ἐσεῖδῃ.	αὐτ.	9. Ὁ φυτεύσας τὸ ἔσ.	60
11. Δώσει βῆμα τοῖς βασιλευσμένοις.	863	Ψαλ. 94. ἐδ. 4. Ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ.	42, καὶ 157
13. Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνά μέσον τῶν κλήρων.	515, καὶ 516	7. Ἰμεῖς δὲ λαὸς νομῆς αὐτῆ.	378
18. Δόματα ἐν ἀνθρώποις.	1645	11. Εἰ εἰσελεύσονται.	1360
27. Ἐκεῖ Βνιαμὴν.	544	Ψαλ. 96. ἐδ. 4. Ἐφάναν αἱ ἀστραπαὶ σου.	761
30. Διασκορπίσεν ἔθνη.	1592	Ψαλ. 98. ἐδ. 1. Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ.	126
Ψαλ. 68. ἐδ. 26. Ἐν Ἐκκλησίᾳς ἀλογεῖτε τὸν Θεόν.	728	Ψαλ. 101. ἐδ. 18. Λαὸς ὁ κλιζόμενος.	511, 613,
28. Ἐξάλειψθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων.	1360	23. Τὴν ἐλιγύτητα τῶν ἡμερῶν.	
Ψαλ. 70. ἐδ. 24. Ἡ γλώσσά μου μελετήσας.	962	24. Μὴ ἀναγάγῃς με.	
Ψαλ. 71. ἐδ. 6. Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον.	338	Ψαλ. 102. ἐδ. 14. Ὅτι αὐτὸς ἔγνω.	
10. Βασιλεὺς Θαρσεῖς καὶ νῆσοι.	αὐτ.	15. Ἀνθρώπος ὡσεὶ ἄστρον.	
11. Πάντα τὰ ἔθνη δεδύσασιν αὐτῷ.	αὐτ.	Ψαλ. 103. ἐδ. 4. Ὅποιον τὰς Ἀγγέλων.	
		14. Καὶ χλόην.	
		15. Τῆ ἰλαρίαν.	
		20-24.	
		32. Ὁ	

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

35. Ἐκλίποιον ἀμαρτωλοί. 1318
 04. ἐδ. 15. Μὴ ἀπλῆσθε. 445
 16. Καὶ ἐκάλεσε λιμὸν. 466
 17. Ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. αὐτ.
 23. Καὶ εἰσήλθεν Ἰσραὴλ. 165
 05. ἐδ. 3. Μακάριτοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν. 871
 9. Καὶ ᾠδήγησαν αὐτὲς ἐν ἀβύσσῳ. 711
 24. Ἐξεδάωσαν γλῶ. 1360
 28. Καὶ ἐτετέλεθον. 1340, καὶ 1349
 29. Καὶ παρώξυνον αὐτόν. 1349
 30. Ἔση Φινεές. 334, καὶ 565
 32. Καὶ παρώξυνον αὐτόν. 1300, καὶ 1301
 33. Ὅτι παρεπίκραναν. αὐτ.
 31. Καὶ ἐμίγησαν τοῖς ἔθνεσι. 128
 37. Ἔθυσαν τὰς ἡδὲ αὐτῶν. 275
 38. Καὶ ἐξέχεαν αἷμα. αὐτ.
 40. Ἐβδελύξατο. 1084
 06. ἐδ. 34. Ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούντων. 1607
 08. ἐδ. 13. Ἐξάλειψέ τὴν ἐκ γῆς. 1360
 18. Ἐνεδύτατο κατάραν. 915
 09. ἐδ. 1. Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου. 251, 515, καὶ 539
 4. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. 199
 12. ἐδ. 9. Ὁ κατοικῶν σέθεν. 370
 13. ἐδ. 5. Ὁφθαλμοὶ ἔχουσι. 336
 15. Εὐλογημένοι ἡμεῖς. 528
 3. ἐδ. 10. Ὁ ἕρανός τῃ ἕρανῳ. 8, 21, 855, καὶ 1269
 17. Οὐχ οἱ νεκροὶ ἀλέουσι. 1009
 5. ἐδ. 13. Ποτήριον σωτηρίας. 993
 7. ἐδ. 15. Δεξιά Κυρίου ἐποίησε δυνάμιν. 593
 16. Δεξιά Κυρίου ὑψώσέ με. αὐτ. καὶ 1644
 18. Παιδοῦν ἐπαίδουσέ με ὁ Κύριος. 1350
 23. Λίθον ὃν ἀπέδοξίμασαν. 351, καὶ 414
 24. Αὕτη ἡ ἡμέρα. 760
 27. Θεὸς Κύριος. 834, καὶ 852
 8. ἐδ. 11. Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρηξα. 826, καὶ 839
 18. Ἀποκάλυψόν τὰς ὀφθαλμούς μου. 954
 32. Ὅδον ἀτολῶν σε ἔδραμον. 367
 57. Μερὶς μου εἰ Κύριε. 1629
 73. Αἱ χεῖρές σε ἐποίησάν με. 41
 85. Δηγήσαντό μοι παρανόμοι. 1549
 97. Ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σε. 1015
 105. Λύχνος τοῖς ποσὶ μου ὁ νόμος σε. 644
 135. Ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σε. 1628
 9. ἐδ. 5. Οἱ μοι ὅτι ἡ παροικία μου. 1614
 10. ἐδ. 8. Κύριος φυλάξει τὴν ἐσοδόν σε. 1592
 12. ἐδ. 2. Ὡς ὀφθαλμοὶ δέλων. 921
 16. ἐδ. 3. Ἰδὲ ἡ κληρονομία Κυρίου. 529
 7. ἐδ. 2. Τὰς πόδας τῶν καρπῶν σε. 1518
 1. ἐδ. 8. Ἀνάστηθι Κύριε. 1663
 13. Ἐξελέξατο Κύριος τὴν Σιών. 1663
 16. Τὰς ἱερεῖς αὐτῆς. 880
 17. Ἐκεῖ ἔξανατελῶ. 1663
 2. ἐδ. 3. Ὅτι ἐκεῖ ἀπέστειλατο Κύριος. 1622
 4. ἐδ. 6. Πάντα ὅσα ἠθέλησεν. 18
 15. Οἱ Θεοὶ τῶν ἔθνων. 1473
 19. Οἶκος Ἰσραὴλ. 4, καὶ 558
 5. ἐδ. 1. Εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτῆς. 924
 6. Τῷ σερεάσαντι τὴν γλῶ. 19
 8. Τὸν ἥλιον εἰς ἔξοσίαν. 49
 13. Τῷ καταδιελόντι. 711, καὶ 712
 6. ἐδ. 9. Τὰ νηπιά σε. 691
 8. ἐδ. 7. Πᾶ περιβύθῳ; 42
 13. Ἀντελάββε με ἐκ γαστρὸς. 362
 23. Δοκίμασόν με Κύριε. 1459
 7. Υἱὸς ἀσπίδων. 173
 Κατὰ θωπήτω ἡ προσοχή μου. 1279
 Μὴ ἀσέλγης εἰς κρίσιν. 1187
 ἀπέστρέψης τὸ πρόσωπόν σε. 1635
 τῶν φεβερμίων. 1363
 Θεὸς Ἰακώβ. 11
 ἐν ἕρανόν. αὐτ.

Ψαλ. 147. ἐδ. 9. Οὐκ ἐποίησεν ἔγω. 1443, καὶ 1653
 18. Πνεῦμα αὐτῆς. 16, καὶ 17
 Ψαλ. 148. ἐδ. 2. Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι. 2
 4. Οἱ ἕρανοὶ τῶν ἕρανῶν. 21, καὶ 24
 5. Αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγένηθησαν. 2, καὶ 57
 Ψαλ. 148. ἐδ. 12. Νεανίσκοι καὶ παρθένοι. 655

ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ.

Κεφ. 3. ἐδ. 9. Τίμα τὸν Κύριον. 966
 11. Παιδείας Κυρίου ἢ μὴ ἐλιγύρει. 216
 12. Ὅν γὰρ ἀγαπᾷ. 216, 608, καὶ 776
 Κεφ. 4. ἐδ. 18. Ὁμοίως φωτὶ λάμπει. 242
 Κεφ. 5. ἐδ. 2. Μὴ πρόσχε φαύλη γυναικί. 967
 3. Μέλι γὰρ ἀποσάζει. αὐτ.
 Κεφ. 8. ἐδ. 18. Πλῆτος καὶ δόξα ἐμοὶ ὑπάρχει. 536
 22. Κύριος ἐκίσω με ἀρχὴν ὁδὸν αὐτῆς. 7
 Κεφ. 9. ἐδ. 2. Ἐκέραιον εἰς κρατῆρα. 927
 5. Ἐλθετε φάγετε τὸν ἐμὸν ἄρτον. 796
 9. Δίδω σοφῶ ἀφορμῶν. 1224
 Κεφ. 10. ἐδ. 14. Σοφοὶ κρύψουσι. 1019, καὶ 1562
 31. Στόμα δικαίου. 903
 Κεφ. 11. ἐδ. 29. Δελοῦσαι γὰρ ἀφρων φρονίμου. 312
 31. Εἰ ὁ δικαίος μόλις σάζεται. 1302
 Κεφ. 12. ἐδ. 5. Λογισμοὶ δικαίων. 963
 10. Δικαίος οἰκίσεις. 1532
 Κεφ. 13. ἐδ. 9. Φῶς δικαίοις διαπαντός. 15
 10. Οἱ δὲ ἑαυτῶν ἐπιγνώμονες σοφοί. 1482
 Κεφ. 14. ἐδ. 5. Μάρτυς πιστὸς ἐ ψεύδεται. 1528
 Κεφ. 15. ἐδ. 1. Ἀποκρίσεις ὑποπίπτεσα. 392, καὶ 395
 13. Καρδίας ἀφρανομένης. 94, καὶ 96
 Κεφ. 16. ἐδ. 31. Στέφανος καυχήσεως γῆρας. 210
 Κεφ. 18. ἐδ. 22. Ὁ κατέχων μογχαλίδα. 1569
 Κεφ. 19. ἐδ. 9. Μάρτυς ψεύδης ἐκ ἀτιμώρητος. 1528
 Κεφ. 20. ἐδ. 6. Ἄνδρα πιστὸν, ἔργον δόξην. 248
 29. Δόξα πρεσβυτέρων πολιῶν. 1093
 Κεφ. 21. ἐδ. 28. Οἱ δὲ ψεύδεις ἀπολλύονται. 1528
 Κεφ. 24. ἐδ. 13. Φάγε μέλι ἢ. 967
 16. Ἐπίκαις πεσέται ὁ δικαίος. 1617
 37. Οἱ διώσαντες οἶνον μὴ πινέτωσαν. 1194
 Κεφ. 25. ἐδ. 10. Χάρις καὶ φιλία. 923
 16. Μέλι θύρων φάγε τὸ ἱκανόν. 1633
 Κεφ. 26. ἐδ. 2. Ἄρα ματαία. 1322
 27. Ἐπὶ πονηρίᾳ. 1617
 Κεφ. 27. ἐδ. 7. Ψυχὴ ἐμπεπλησμένη. 1633
 Κεφ. 30. ἐδ. 6. Μὴ προδῆς τοῖς λόγοις τῆς Θεῆς. 1437

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΟΥ.

Κεφ. 1. ἐδ. 5. Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύει ὁ ἥλιος. 33
 Κεφ. 3. ἐδ. 5. Καίρὸς βαλεῖν λίθου. 388
 Κεφ. 5. ἐδ. 4. Ἀγαθὸν τὸ μὴ εὐξάσθαι. 1159
 Κεφ. 7. ἐδ. 3. Ἀγαθὸν πορεύεσθαι εἰς οἶκον πατρός. 1104
 16. Ἔστι δικαίος ἀποθνήσκων. 808, καὶ 1477
 17. Μὴ γίνῃ δικαίος πλού. 1508
 Κεφ. 12. ἐδ. 5. Λογισμοὶ δικαίων κρίματα. 963

ΑΙΣΜΑΤΟΣ.

Κεφ. 1. ἐδ. 8. Ἐὰν μὴ ἐπιγνῶς σεαυτῶν. 1482
 15. Οἱ ὀφθαλμοὶ σε περιτερεῖ. 359
 Κεφ. 2. ἐδ. 12. Φωνὴ τρυγόνος. 962
 14. Δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σε. 359
 16. Ἀδελφίδες μοι ἐμοί. 511
 Κεφ. 5. ἐδ. 13. Φύσσαι μυρεψικά. 902
 14. Κοιλία αὐτῆς πυξίον. 829
 Κεφ. 7. ἐδ. 8. Ἀναβήσομαι ἐπὶ τῷ φοίνικι. 726

ΗΣΑΙΟΥ.

Κεφ. 1. ἐδ. 2. Υἱὸς ἐγέννησα. 129, 515, καὶ 1614
 3. Ἔγνω βῆς τὸν κησάμενον. 1625
 12. Τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα; 1195
 15. Ὅταν τὰς χεῖρας ἐκλείνητε. 1635

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 1. εδ. 16. Λήσασθε. 272, 597, καὶ 1561
 20. Τὸ εἶμα Κυρία. 42, καὶ 49
 21. Πῶς ἐγχεῖτο πόρην πέλαι. 365, καὶ 1102
 22. Τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδοκίμων. 290, καὶ 674
 Κεφ. 5. εδ. 1. Ἀμπελων ἐγενήθη. 523
 2. Φρεγγὸν παρενέβαλε. 819
 5. Νῦν δὲ ἀναγγελά. αὐτ.
 6. Ταῖς νεφέλαις ὠτελέμα. 1477, 1608, καὶ 1622
 7. Ὁ γὰρ ἀμπελων Κυρία. 523, καὶ 1088
 Κεφ. 6. εδ. 9. Ἀκοῦ ἀκούσατε. 1604
 Κεφ. 7. εδ. 13. Ἀκούσατε δὴ οἶκος Δαβίδ. 558
 Κεφ. 8. εδ. 3. Ὁξέως. 582, καὶ 669
 13. Κύριον αὐτὸν ἀγιάσατε. 390
 18. Ἴδὲ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία. 503, καὶ 1427
 20. Νόμον εἰς βοήθειαν. 597
 Κεφ. 9. εδ. 1. Γῆ Ζαβουλών. 1587, καὶ 1667
 2. Τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιά. 1293, καὶ 1296
 6. Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη. 44, 281, 505, 578, 709, καὶ 1640
 18. Ὡς ἀγροῦσι. 1623
 Κεφ. 10. εδ. 14. Τίω οἰκεμίνω ὄλλω. 1522
 22. Τὸ κατάλειμμα σωθήσεται. 1360
 Κεφ. 11. εδ. 1. Ράβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί. 517, 591, καὶ 856
 9. Ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτόν. 845, 856, καὶ 1640
 5. Καὶ ἔσαι δικαιοσύνη ἐξωσμένος. 679
 8. Παιδίον νήπιον. 981
 Κεφ. 12. εδ. 3. Ἀντήσατε ὕδωρ. 295, καὶ 726
 Κεφ. 13. εδ. 3-5. Ἐγὼ ἄγω αὐτῆς. 58, 131, 133, 1548, καὶ 1626
 4. Κύριος Σαββαΐθ. 20
 5. Ἐρχεσθαι ἐκ γῆς. αὐτ.
 Κεφ. 26. εδ. 16. Κύριε ὦ θλίψει ἐμνήθημόν σε. 723
 18. Διὰ τὸν φόβον σε Κύριε. 442, 794, 1532, καὶ 1591
 Κεφ. 27. εδ. 1. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 80, καὶ 1645
 Κεφ. 28. εδ. 16. Λίθος ἐκλεΐβει. 347, 388, καὶ 748
 Κεφ. 30. εδ. 2. Οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον. 1602
 15. Ἀποστραφεῖς σανάξαι. 94
 22. Καὶ ἔξαρες τὰ εἶδωλα. 386
 Κεφ. 32. εδ. 20. Μακάριοι οἱ ἀπείροντες. 1549
 Κεφ. 33. εδ. 2. Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε. 924
 Κεφ. 34. εδ. 5. Ἐμεθύθη ἡ μάχαιρα. 1644
 Κεφ. 35. εδ. 1. Εὐφραίνθητι ἐρημός. 579, καὶ 1535
 8. Ἐσαι ἐκεῖ ὁδὸς καθαρά. 1518
 9. Καὶ ἐ μὴ δῖρεθῆ ἐκεῖ λέων. αὐτ.
 10. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν. 464
 Κεφ. 37. εδ. 10. Μήσε ἀπατάτω ὁ Θεός σε. 368
 Κεφ. 39. εδ. 7. Λήψονται ἀπὸ σῆ. 446
 Κεφ. 40. εδ. 15. Ὡς χνῆς ἐλογίδησαν. 1441
 22. Ὁ σῆσας τὸν ἕρανὸν ὡσεὶ καμάραν. 5, 20, καὶ 22
 26. Ἐπάρατε τὰς ὀφθαλμούς. 1623
 Κεφ. 41. εδ. 18. Καὶ ἀνοίξω ἐπὶ τῶν ὀρέων πηγάς. 41
 23. Ἀναγγελάτε ὑμῖν. 84, καὶ 88
 Κεφ. 42. εδ. 2. Οὐδὲ ἀκωδήσεται. 524
 3. Κάλαιμον σιωτετριμμύον. αὐτ.
 5. Κύριος ὁ ποιήσας τὸν ἕρανόν. 19, καὶ 62
 7. Τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιά. 1165
 Κεφ. 43. εδ. 10. Γίναδέ μοι μάστρες. 149
 19. Ἴδὲ ἐγὼ ποῖα καινά. 41
 25. Ἐγὼ εἶμι ὁ ἐξαλείφω. 1493
 26. Λέγε σύ ταῖς ἀμαρτίας σε. 118, καὶ 982
 Κεφ. 45. εδ. 1. Τῷ χριστῷ με τῷ Κύριω. 446
 7. Ὁ ποιήσας Φῶς. 14
 Κεφ. 47. εδ. 13. Στήτωσαν, καὶ σωσάτωσάν σε. 31
 Κεφ. 48. εδ. 4. Γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ. 313
 14. Σπέρμα Χαλδαιῶν. 691
 Κεφ. 49. εδ. 9. Ἐξέλθετε. 1410, καὶ 1666
 12. Ἴδὲ πῶρῶθεν ἔρχονται. 370
 18. Ἄρον κύκλω τὰς ὀφθαλμούς σε. 370

Κεφ. 50. εδ. 1. Ποῖον τὸ βιβλίον τῆ ἀποσαίε. 769, καὶ 1140
 2. Ἦλθον καὶ ἐκ τῷ ἄνθρωπος. 1524
 11. Πορεύεθε τῷ φωτὶ τῆ πυρὸς ὑμῶν. 14
 Κεφ. 51. εδ. 3. Βλέψατε εἰς Ἀβραάμ. 1162
 6. Ὁ φρεῶσας τὸν ἕρανὸν ὡσεὶ καπνόν. 5
 Κεφ. 53. εδ. 2. Οὐδὲ γὰρ ἔχεν εἶδος. 168
 4. Οὗτος ταῖς ἀμαρτίας. 595, 974, 1068, καὶ 1187
 5. Ἐτραυματίδη. 1068, 1214, καὶ 1533
 7. Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγίω. 280, καὶ 281
 9. Ὅς ἀμαρτίαν ἐκ ἐποίησεν. 784, 887, καὶ 1316
 12. Ἀμαρτίας πολλῶν. 1068, καὶ 1316
 Κεφ. 54. εδ. 1. Εὐφραίνθητι σῆρα. 370, 383, καὶ 733
 2. Πλάτωσον τὸν τόπον. 863
 3. Ἐτι εἰς τὰ δεξιά. αὐτ.
 8. Ἐλαίω αἰωνίω ἐλεήσω σε. 924
 Κεφ. 57. εδ. 16. Πνεῦμα γὰρ παρ' ἐμὲ ἐξελεύσεται. 62
 Κεφ. 58. εδ. 9. Ἐτι σῆ λαλῆντος. 296
 Κεφ. 59. εδ. 2. Ταῖς ἀμαρτήματα ὑμῶν. 878
 Κεφ. 61. εδ. 2. Ἐνιαυτὸν Κυρία δεξιόν. 1476
 10. Ἀγαλλιάσω ἡ ψυχὴ με. 866, 880, καὶ 1538
 Κεφ. 62. εδ. 5. Καὶ ἔσαι ὄν τρόπον. 306
 Κεφ. 63. εδ. 9. Οὐ πρόβους ἐκ Ἄγγελος. 584, καὶ 783
 Κεφ. 64. εδ. 6. Πᾶσα ἡ δικαιοσύνη. 595
 8. Ὅτι ἡμεῖς πηλός. 41
 Κεφ. 65. εδ. 16. Ἐπιληθήσονται τὴν θλίψιν αὐτῶν. 464
 Κεφ. 66. εδ. 24. Ἔσονται εἰς ὄρασιν. 1240, καὶ 1350

Ι Ε Ρ Ε Μ Ι Ο Τ.

Κεφ. 1. εδ. 11. Τὶ σύ ὄρας Ἰερεμία; 375
 12. Ἴδὲ ἐγὼ ἐγήγγυρα. 375, καὶ 1280
 14. Ἀπὸ προσώπου Βορῆα. 1165
 17. Καὶ σύ περιζώσασθαι. 679
 Κεφ. 2. εδ. 12. Ἐξέστη ὁ ἕρανός. 1614
 13. Ἐμε ἐγκατέλειπον. 68, 294, καὶ 799
 18. Τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ Αἴγυπτι; 71, καὶ 1602
 21. Ἐγὼ δὲ ἐφύτλισα ἀμπελον. 523, καὶ 1641
 27. Λέγοντες τῷ ζύλω. 1641
 30. Μάττω ἐπάταξα. 773
 Κεφ. 3. εδ. 1. Ἐάν ἐξαποστείλῃ ἀνὴρ. 769, 1102, καὶ 1567
 20. Καθὼς ἀθετεῖ γυνή. 769
 Κεφ. 4. εδ. 5. Ἀναγγελάτε ἐν τῷ Ἰσραή. 679
 6. Ἀναλαβόντες φύγετε. αὐτ.
 22. Σοφοί εἰσι τῆ κακοποιήσασθαι. 79
 Κεφ. 5. εδ. 1. Περιδράμετε ἐν ταῖς ὁδοῖς. 242
 8. Ἰπποὶ θηλυμανεῖς. 680, καὶ 1016
 14. Ἴδὲ δέδωκα. 676
 21. Ὀφθαλμοὶ γὰρ αὐτοῖς. 359
 Κεφ. 7. εδ. 17. Οὐχ ὄρας τί ἔτοι παιῶσι; 1639
 Κεφ. 8. εδ. 16. Ἐκ Δάν ἀκροόμεθα. 533
 Κεφ. 9. εδ. 4. Ἐκαστος ἀπὸ τῆ πλησίον αὐτῆ. 1491
 5. Ἐκαστος κατὰ τῆ φίλῃ αὐτῆ. αὐτ.
 25. Ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας. 562
 26. Ἐπ' Αἴγυπτον. 562, καὶ 1472
 Κεφ. 11. εδ. 11. Ἴδὲ ἐγὼ ἐπ' αὐτῆς ἐπάγω κακά. 1642
 12. Καὶ κενεράζονται πρὸς με. αὐτ.
 15. Τὶ ἡ ἠγαπημένη; 645
 Κεφ. 12. εδ. 3. Ἀγνιστον αὐτῆς. 1234
 7. Ἐγκατέλειπον τὸν οἶκόν με. 345
 8. Ἐγενήθη ἡ κληρονομία με. αὐτ.
 Κεφ. 13. εδ. 25. Αὐτὴ ἡ μερίς σε.
 Κεφ. 15. εδ. 9. Στεῖρα ἔτεκεν ἐπ' αὐτά.
 18. Πίσις ἐκ ἰχθυε.
 Κεφ. 18. εδ. 6. Ὅτι ἡμεῖς πηλός.
 9. Πέρασ λαλήσω.
 Κεφ. 19. εδ. 13. Καὶ αἰελεύετε τὴν σκία
 Κεφ. 22. εδ. 17. Ἴδὲ ἐκ εἰσὶν εἰς ὀφθα
 Κεφ. 23. εδ. 16. Οὐκ ἀπὸ σῆ
 23. Θεὸς ἐγγ
 25. Ἦκασ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 23. ἐδ. 28. Ὁ προφήτης ἐν ᾧ τὸ εὐπνιον. 1526
 Κεφ. 31. ἐδ. 21. Δὸς καρδίαν σε εἰς τὰς ἄμους σε. 430
 22. Ἐκτίσε Κύριος κανόν. 1658
 33. Διδὸς νόμους με εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν. 372
 Κεφ. 32. ἐδ. 18. Ἀποδίδὸς ἀμαρτίας πατέρων. 773, καὶ 924
 27. Μὴ ἀπ' ἐμὲ κρυβήσεται τι. 1527
 Κεφ. 50. ἐδ. 23. Καὶ σωτηρίῃ ἡ σφύρα. 1224
 Κεφ. 51. ἐδ. 51. Ἠχιώθημεν. 1639
 52. Διὰ τῆτο ἰδὲ ἡμέρας. αὐτ.

Θ Ρ Η Ν Ω Ν.

Κεφ. 3. ἐδ. 27. Ἀγαθὸν ἀνδρὶ. 1528
 30. Δώσει τῷ παῖοντι. αὐτ.
 Κεφ. 4. ἐδ. 19. Κεῖνοι ἐγγύοντο οἱ διάκοντες. 1599

Ι Ε Ζ Ε Κ Ι Η Λ.

Κεφ. 1. ἐδ. 10. Πρόσωπον λέοντος. 840
 Κεφ. 3. ἐδ. 2. Κεφαλίδα βιβλίου. 336
 20. Τῇ ἰδίᾳ ἀμαρτίας ἀποθανεῖται. 931
 Κεφ. 4. ἐδ. 6. Ἡμέραν εἰς αὐτὸν. 1053
 Κεφ. 9. ἐδ. 6. Ἐφ' ἃ δὲ τὸ σημεῖόν ἐστι. 684
 Κεφ. 11. ἐδ. 19. Καὶ ἐκατάσω τὴν καρδίαν. 604, καὶ 641
 Κεφ. 16. ἐδ. 6. Εἶδόν σε πεφουρμάλω. 954
 20. Καὶ ἔλαβες τὰς ἕβς σε. 275
 22. Τῆτο παρὰ πᾶσαν τὴν πορνείαν σε. αὐτ.
 42. Καὶ ἐξαρθήσεται ὁ ζῆλός με. 769
 Κεφ. 18. ἐδ. 2-4. Οἱ πατέρες ἔφαγον. 770, 771, 773, 964, καὶ 1573
 4. Ψυχὴ ἡ ἀμαρτάνεσα. 664, 964, 982, 1104, καὶ 1573
 7. Γυναικὶ ἐν ἀφῆδρω. 1058
 Κεφ. 20. ἐδ. 25. Ἐδῶκα αὐτοῖς προσάγματα ἔ καλὰ. 973
 32. Πατρῶσιν ξύλοις καὶ λίθοις. 840
 37. Διάξω αὐτὰς. 591
 Κεφ. 22. ἐδ. 30. Ἐζήτην ἐξ αὐτῶν ἀνδρα. 242
 31. Τὰς ὁδὸς αὐτῶν. 1258
 Κεφ. 29. ἐδ. 13. Μετὰ μ' ἔτη. 1575
 Κεφ. 33. ἐδ. 12. Δικαιοσύνη δικαίε. 1198
 Κεφ. 34. ἐδ. 3. Ἰδὲ τὸ γάλα κατέδρατε. 423
 Κεφ. 47. ἐδ. 4. Ὑδωρ ἀφέσεως. 283

Δ Α Ν Ι Η Λ.

Κεφ. 2. ἐδ. 34. Ἐξ ὄρεος ἀνὰ χειρῶν. 354, καὶ 1339
 Κεφ. 2. ἐδ. 35. Τὸν χρυσὸν τὸν ἀργυρον. αὐτ.
 44. Λεπίωε καὶ λικμήσει. 1345
 Κεφ. 7. ἐδ. 10. Χίλια χιλιάδες. 3
 13. Ἐθεώρων ἐν ὄραματι τῆς νυκτός. 14
 Κεφ. 10. ἐδ. 13. Ἄρχων Περσῶν. 3, καὶ 49
 21. Μιχαὴλ ὁ ἀρχων ὑμῶν. 391, καὶ 1628

Ω Σ Η Ε.

Κεφ. 2. ἐδ. 2. Αὐτὴ ἔ γυνή με. 1105
 17. Ἐὰν ἐξάρης τὰ Βασιλέμ. 1454
 19. Καὶ μνησθώσομαι σε. 361
 20. Καὶ μνησθώσομαι σε ἑμαυτῷ. αὐτ.
 Κεφ. 3. ἐδ. 4. Ἡμέρας πολλὰς καθήσονται. 876
 Κεφ. 4. ἐδ. 8. Ἀμαρτίας λαῖ με. 966, 980, 1014, καὶ 1284
 14. Οὐκ ἐπισκέψομαι τὰς θυγατέρας σε. 769, καὶ 776
 Κεφ. 9. ἐδ. 5. Τὶ ποιήσετε ἐν ἡμέρα πανηγύρεως; 1505
 10. Ὡς σαφυλλῶ ἐν ἐρήμῳ. 1629, καὶ 1630
 Κεφ. 10. ἐδ. 11. Ἐφραὴμ δάμαλις. 1663
 12. Φωτίσατε ἑαυτοῖς Φῶς. 878
 11. ἐδ. 1. Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν ἰόν με. 1342
 ἐδ. 3. Λάβετε μεθ' ἑαυτῶν λόγους. 389

Ι Ω Η Λ.

Εἰσελεύσονται κλέπται. 688
 καὶ τὰ κοράσια ἐπώλην. 1565

Μ Ω Σ.

782

Κεφ. 2. ἐδ. 9. Οὐ τὸ ὕψος ἰῶ ὡς κέδρε. 132
 12. Ἐποτίζετε τὰς ἡγιασμένους οἶνον. 1159
 Κεφ. 4. ἐδ. 13. Ὁ σερεῶν βροντῶν. 21
 Κεφ. 5. ἐδ. 1-2. Ὁ οἶκος τῆ Ἰσραὴλ πέπλωκε. 1524
 8. Ὁ ποιῶν πάντα καὶ μετασκαβάζων. 26
 25. Μὴ σφάγια καὶ θυσίας; 1082
 26. Καὶ ἀνελάβετε. 917
 Κεφ. 7. ἐδ. 3, καὶ 6. Μετανόησον Κύριε. 135
 Κεφ. 8. ἐδ. 11. Οὐ λυμὸν ἄρτε. 1595
 12. Περιδραμύνται ζητῶντες. αὐτ.

Α Β Δ Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1. Ὅρασις Ἀδιᾶ. 782

Ι Ω Ν Α.

Κεφ. 1. ἐδ. 4. Καὶ ἐξήγαγε Κύριος πνεῦμα. 149
 Κεφ. 3. ἐδ. 4. Ἐτι τρεῖς ἡμέρας. 509

Μ Ι Χ Α Ι Ο Υ.

Κεφ. 3. ἐδ. 5. Ἠγίασον ἐπ' αὐτὸν πόλεμον. 1548
 Κεφ. 5. ἐδ. 2. Ἐκ σῆ μοι ἐξελεύσεται. 1669
 Κεφ. 6. ἐδ. 3. Λαός με τί ἐποίησά σοι; 1332
 8. Τί καλόν; 68

Α Β Β Α Κ Ο Υ Μ.

Κεφ. 1. ἐδ. 16. Καὶ τὰ βρώματα αὐτῆ ἐν κελιά. 717
 Κεφ. 2. ἐδ. 1. Ἀποσκοπῶσα τί λαλήσει. 921
 Κεφ. 3. ἐδ. 19. Ἐπὶ τὰς ἐχθρὰς με ἐπιβιβᾶ με. 1670

Σ Ο Φ Ο Ν Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 2. Ἐκλείψει ἐκλεπέτω. 531
 7. Εὐλαβείθε ἀπὸ προσώπου Κυρίου. 1548
 Κεφ. 3. ἐδ. 9. Ὑπὸ ζυγὸν αἶα. 355

Α Γ Γ Α Ι Ο Υ.

Κεφ. 2. ἐδ. 8. Ἐμὸν ἐστὶ τὸ χρυσίον. 663
 14. Ὅς ἂν ἀψηται, μιανθήσεται. 989

Ζ Α Χ Α Ρ Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 8. Ἐώρακα τὴν νύκτα. 14
 Κεφ. 2. ἐδ. 5. Καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῇ. 1140
 8. Ὁ ἀπίθμενος ὑμῶν. 1089
 Κεφ. 4. ἐδ. 10. Ὅτι ἐπὶ ἅ ὀφθαλμοὶ Κυρίου. 50
 Κεφ. 5. ἐδ. 7. Εἶδον γυνᾶκα μολίβδα τάλαντος. 604, καὶ 641
 8. Ἐν τῷ σώματι. αὐτ.
 Κεφ. 6. ἐδ. 12. Ἰδὲ ἀνὴρ ἀνατολὴ ὄνομα αὐτῷ. 1165, καὶ 1296
 Κεφ. 9. ἐδ. 9. Μὴ φοβῆ θυγατερ Σιών. 522
 16. Λίθοι ἄγιοι κυλιόνται ἐπὶ τῆς γῆς. 938
 Κεφ. 11. ἐδ. 6. Διὰ τῆτο ἔ φέσομαι. 1348
 9. Οὐ ποιμανῶ ὑμᾶς. 359
 12. Εἰ καλὸν εὐπνιον ὑμῶν ἐστὶ. 1292
 13. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με. αὐτ.
 Κεφ. 12. ἐδ. 1. Ὁ πλάσας πνεῦμα ἀνθρώπου. 10, καὶ 599

Μ Α Λ Α Χ Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 11. Ἐν παντὶ τόπω θυμίαμα. 1481
 Κεφ. 2. ἐδ. 15. Γυνᾶκα νεότητός σε. 1032
 10. Εἰς γὰρ ὑμᾶς ἐήλθε Θεός. 798
 16. Ἐὰν δὲ μισήσας. 1032
 Κεφ. 3. ἐδ. 2. Ὡς πῦρ χωνώθητε. 763
 Κεφ. 4. ἐδ. 2. Ἀνατελεῖ ἥλιος. 1165, καὶ 1296

Σ Ο Φ Ι Α Σ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1. Ἀγαπήσατε δικαιοσύνην. 695
 13. Οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπώλεια. 700, καὶ 1528
 Κεφ. 3. ἐδ. 3. Ἐν εἰρήνῃ. 1397
 Κεφ. 4. ἐδ. 9. Πολιὰ ἐστὶ φρόνησις. 210, καὶ 1093
 Κεφ. 6. ἐδ. 6. Διωατοὶ διωατῶς ἐταθήσονται. 1382, καὶ 1649
 Κεφ. 7. ἐδ. 22. Πνεῦμα νοερόν. 732, καὶ 1461

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Σ Ε Ι Ρ Α Χ.

Κεφ. 3. ἐδ. 9.	Εὐλογία πατρὸς ζηρῖζει οἴκους.	1448
21.	Ἰχυροτέρα ἔσθε μὴ ἐρῶνα.	678
22.	Οὐ γὰρ ἔστι σοι χρεῖα τῶν κρυπλῶν.	αὐτ.
Κεφ. 7. ἐδ. 6.	Μὴ ζήτετε γενέσθαι κριτῆς.	600
28.	Μνήσθητι ὅτι δι' αὐτὰ ἐγεννήθης.	1542
Κεφ. 9. ἐδ. 8.	Μὴ καταμαίνθητε κάλλος.	129
Κεφ. 12. ἐδ. 10.	Μὴ πιεθῆσθε τῶ ἐχθρῶ σε.	824
Κεφ. 13. ἐδ. 15.	Πᾶν ζῶον ἀγαπᾶ τὸ ὅμοιον αὐτῶ.	1013
16.	Καὶ τῶ ὁμοίῳ.	αὐτ.

Β Α Ρ Ο Υ Χ.

Κεφ. 4. ἐδ. 4.	Μακάριοι ἐσμεν Ἰσραήλ.	1140
----------------	------------------------	------

Μ Α Τ Θ Α Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1.	Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.	292
19.	Ἀνὴρ δίκαιος ὢν.	1415
20.	Μὴ φοβηθῆτε παραλαβεῖν Μαριάμ.	1554
Κεφ. 2. ἐδ. 2.	Πῶ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεύς;	1669
15.	Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.	1342
Κεφ. 3. ἐδ. 2.	Μετανοεῖτε.	1091, 1125, καὶ 1127
9.	Ὅτι ἐκ τῶν λίθων τέτων.	373, καὶ 377
11.	Ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ.	1385
17.	Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός.	1655
Κεφ. 4. ἐδ. 4.	Οὐκ ἐπ' ἄρτου.	1464
6.	Βάλε σεαυτὸν ἀνωθεν κάτω.	1454
11.	Προσελθόντες οἱ Ἄγγελοι.	1647
15.	Γῆ Ζαβελῶν.	528, 537, καὶ 1667
16.	Καὶ τοῖς καθημένοις ὡ σκότει.	αὐτ.
Κεφ. 5. ἐδ. 4.	Μακάριοι οἱ πενθῆντες.	455
5.	Μακάριοι οἱ πραεῖς.	337, 1258, καὶ 1668
7.	Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες.	924
8.	Μακάριοι οἱ καθαροί.	742, 925, 935, καὶ 1179
13.	Ἔμεῖς ἐσὲ τὸ ἄλας.	252, 967, 1144, καὶ 1287
14.	Οὐ διώεται πόλις κρυβιῶσα.	1304
16.	Λαμφάτω τὸ φῶς ὑμῶν.	203, καὶ 1438
17.	Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον.	335, καὶ 530
18.	Ἰῶτα αὐτῆς ἢ μία κεραία.	748
19.	Ὅς ἂν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν.	1619, καὶ 1649
20.	Ἐὰν μὴ περιορίσῃ ἡ δικαιοσύνη.	136
21.	Ἠκείσατε ὅτι ἐβρέθη.	1523
22.	Μὴ ὀργισθῆσθε.	781, καὶ 1448
28.	Ἐμοίχασον.	742
38.	Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ.	1528
39.	Εἰς τὴν δεξιάν.	793
42.	Παντὶ τῶ αἰτιῶντί σοι δίδε.	1499
43.	Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε.	1529
44.	Εὖ ποιεῖτε τοῖς ἐχθροῖς.	1545
45.	Ἀνατέλλον τὸν ἥλιον.	924
48.	Ὡσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν.	50, καὶ 51
Κεφ. 6. ἐδ. 2.	Ἐὰν ποιῆς ἐλεημοσύνην.	1508
11.	Τὸν ἄρτον ἡμῶν.	728
19.	Μὴ θησαυρίζετε.	1124
20.	Θησαυρίζετε δὲ μαῦλον.	1124, καὶ 1591
24.	Οὐδεὶς διώεται.	69, 645, 1452, καὶ 1462
26.	Τὰ πετεινὰ τῆς ἐρανεῦ.	1462
28.	Τὰ κρῖνα τῆς ἀγρῆς.	αὐτ.
30.	Εἰς κλίβανον βαλλόμενον.	1623
Κεφ. 7. ἐδ. 6.	Μὴ δάτε τὰ ἅγια.	81, καὶ 903
7.	Αἰτέετε, καὶ λήψετε.	1363
11.	Εἰ ἐν ὑμῖν πονηροί.	592, καὶ 1311
12.	Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν.	1087
15.	Πολλοὶ ἐλεύσονται.	1015
16.	Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν.	815
23.	Οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς.	817
Κεφ. 8. ἐδ. 3.	Θέλω καθαρίσθητι.	1523
11.	Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ.	1541

Κεφ. 8. ἐδ. 29.	Τὶ ἡμῖν καὶ σοί.	721, καὶ 1326
Κεφ. 9. ἐδ. 2.	Τέκνον, ἀφαιρούνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σε.	776
22.	Θύγατερ ἢ πῖσις σε σέσωκέ σε.	αὐτ.
Κεφ. 10. ἐδ. 5.	Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε.	1523
6.	Πορεύεθε δὲ μαῦλον.	1524
8.	Δωρεῶν ἐλάβετε.	735
11.	Εἰς τὴν πόλιν εἰσέλθετε.	1531
16.	Ἴδὲ ἐγὼ ἀποπέλα ὑμᾶς.	1632
23.	Ὅταν δὲ διώκωσιν.	323, 324, καὶ 343
28.	Καὶ ψυχῶν καὶ σώμα.	982
37.	Ὁ φιλῶν πατέρα.	182, 1491, καὶ 1510
40.	Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς.	1651
Κεφ. 11. ἐδ. 12.	Ἡ βασιλεία τῶν ἐρανεῶν βιάζεται.	395
28.	Δεῦτε πρὸς με πάντες.	530
29.	Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ.	962
30.	Ὁ γὰρ ζυγός μου χρεστός.	673, 1472, καὶ 1611
Κεφ. 12. ἐδ. 6.	Μεῖζον τῆς ἱερῆς ὁδοῦ.	1109
24.	Οὗτος ἐκβαλεῖ τὰ δαιμόνια.	567
28.	Ἐν πνεύματι Θεοῦ.	643, καὶ 908
29.	Εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἰχυρῆς.	1385
39.	Γενεὰ πονηρά.	597
40.	Ὡσπερ γὰρ ἰὼ Ἰωνᾶς.	αὐτ.
43.	Τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα.	1608
48.	Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου.	1661
50.	Ὅστις γὰρ ἂν ποιῆσῃ.	1106
Κεφ. 13. ἐδ. 11.	Τμῖν δέδοται.	762
16.	Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί.	358
17.	Πολλοὶ Περσῆται.	1672
23.	Ὁ μὲν ἑκατόν.	1225
33.	Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία.	1122
37.	Ὁ σπέρων τὸ καλὸν σπέρμα.	337
38.	Ἄγρος ἐστὶν ὁ κόσμος.	αὐτ.
47.	Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία.	378, καὶ 1016
49.	Ἐξελεύσονται οἱ Ἄγγελοι.	1277, καὶ 1475
50.	Καὶ ἐκβαλεῖσιν αὐτούς.	αὐτ.
Κεφ. 15. ἐδ. 4.	Ὁ κακολογῶν πατέρα.	1448
11.	Οὐ τὰ εἰσπορευόμενα.	69, 742, καὶ 1032
14.	Ἄφετε αὐτούς τυφλοὺς εἶσι.	358, καὶ 732
24.	Οὐκ ἀπεσάλλω.	505, 563, καὶ 1523
26.	Οὐ καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον.	1565
Κεφ. 16. ἐδ. 6.	Προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης.	674, καὶ 816
26.	Τὶ γὰρ ὠφελήθησεται ἄνθρωπος.	248
Κεφ. 17. ἐδ. 1.	Παραλαβὴν ὁ Ἰησοῦς.	930
2.	Μετεμορφώθη.	αὐτ.
17.	Ὡ γενεὰ ἀπίστος.	1635
24.	Τὰ δίδραχμα.	1176
26.	Ἄρα γε ἐλεύθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί.	1290
Κεφ. 18. ἐδ. 3.	Ἐὰν γὰρ μὴ στραφῆτε.	1257
8.	Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου.	1491
10.	Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε.	3, 42, 1627, καὶ 1628
Κεφ. 19. ἐδ. 4.	Ἄβρον καὶ θῆλυ.	1567
5.	Ἔπονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.	77
11.	Οὐ πάντες χωρῆσι.	1155
Κεφ. 20. ἐδ. 1-7.	Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία.	667, καὶ 701
2.	Ἀνά δινάριον.	1541
16.	Πολλοὶ εἶτι κλητοί.	645, καὶ 825
18.	Ἴδὲ ἀναβαίνομεν.	445
22.	Διώαθε πιεῖν;	527
Κεφ. 21. ἐδ. 7.	Καὶ ἐπιθόντες τῇ ὄνῳ τὰ ἱμάτια.	1324
31.	Τὸ θέλημα τῆς πατρὸς.	538, καὶ 1324
35.	Ὅν μὲν ἔδεξαν.	αὐτ.
38.	Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος.	αὐτ.
43.	Ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βα	αὐτ.
Κεφ. 22. ἐδ. 4.	Ἴδὲ τὸ ἀριστόν μου.	αὐτ.
13.	Ἐμβάλετε αὐτὸν.	αὐτ.
16.	Διδάσκαλε σὺ δὲ ἰσραήλ.	αὐτ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Οὐκ ἀνέγνωτε. 548
 Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ. αὐτ.
 Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας. 1512
 Πάντα ὅσα λέγουσιν ὑμῖν. αὐτ.
 Ἐμεγάλωσον οἱ Φαρισαῖοι. 1477
 Εἰς γὰρ ὑμῶν ὁ καθηγητής. 1514
 Καὶ ὑμεῖς ἐπληρώσατε. 774, καὶ 1647
 Γονήματα ἐχιδνῶν. 1016
 Ἦξει ταῦτα πάντα. 774
 Ὅν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις. 1030, καὶ 1621
 Καὶ κηρυχθήσεται. 761
 Ὁ ἐπὶ τῆ δόματος. 1342
 Ὅπως γὰρ ἂν ἦ τὸ πλῆμα. 1016
 Ἀπ' ἀκρων ἔρανε. 20, καὶ 22
 Δύο ἔσονται ἀληθῆσαι. 1570
 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν. 116
 Καὶ σῆσει τὰ μὲν πρόβατα. 1066
 Δεῦτε εἰ βιλογημένοι. 64, καὶ 534
 Ἐφ' ὅσον ἐποίησατε. 45
 Καὶ ἐφ' ὅσον ἐκ ἐποίησατε. αὐτ.
 Πάτερ εἰ δυνατὸν. 527
 Ἐγείρεθε, ἄγωμεν. 382
 Τὸ αἷμα αὐτῆ. 513, 1524, καὶ 1535
 Πορεύσασθε μαθητεύσατε. 523, καὶ 1524
 Ἴδὲ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν. 350, καὶ 876

Μ Α Ρ Κ Ο Υ.

Καὶ ἐξεπλήτηντο πάντες. 1523
 Ζὺ τις εἶ ὁ ἄγιος τῆ Θεῆ; 1326
 Αφαινοταῖσοι αἱ ἀμαρτίας. 931
 Λίπα, πεφίμωσο. 1523
 Ἰουδαίαν. 1378
 Ὁ δὲ Θεὸς σιωπέσει. 766, 1414, καὶ 1557
 Καταάντι καμίμω. 522, καὶ 523

Λ Ο Υ Κ Α.

Καίρε κευκαριτωμένη. 94
 Πνεῦμα ἅγιον. 929
 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν. 1658
 Ἔως ἡμέρας ἀναδείξεως. 1125
 Εξ οἴκου καὶ πατρίας Δαβὶδ. 1415
 Δόξα αὐτῶν ὑψίστοις Θεῶν. 1647
 Ἴδὲ ἔτος κείται. 532, καὶ 606
 Γε Σήθ, τῆ Ἀδάμ. 117
 Εκλείδῃ ὁ ἔρανος. 146
 Μακάριοι οἱ κλαίοντες. 265
 Οὐαὶ τοῖς ἐμπεπισθημένοις. 455
 Παντὶ τῶ αἰτηντίσοι διδῶ. 1566
 Γίνεθε οἰκλήμονες. 44, 50, καὶ 1490
 Σοὶ λέγω ἐγείρεθι. 1523
 Ἴνα βλέποντες μὴ ἴδωσι. 599
 Ἴδὲ ἡ μήτηρ σε καὶ οἱ ἀδελφοί σε. 1662
 Μήτηρ με καὶ ἀδελφοί με. αὐτ.
 Παρακάλεν αὐτόν. 566
 Ἀνέδειξε καὶ ἑτέρας οἰ. 764
 Ἐθεώρην τὸν Σατανᾶν. 79
 Ἴδὲ δέδωκα ὑμῖν ἔξουσίαν. 79, 80, καὶ 93
 Τίω καλλιῶ μερίδα ἐξελέξατο. 1141
 Ἐγένετο αὐτῶ ἔσθαι αὐτόν. 926
 Εἰ δὲ ἐγὼ αὐτῶ δαυλίλω Θεῶν. 643, καὶ 908
 Βασιλοῦσα Διθιόπων. 1241
 Ἴδὲ πάντα καθαρά. 1571
 Ἀπὸ τῆ αἵματος Ἀβελ. 1524
 Καὶ αἱ τρίχες ἡρῆμιλωται. 117
 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα. 1571
 Ὡ πολὺ τερῆθωτο. 801, 1382, καὶ 1649
 Ἦξοι ἡλθοι δαλεῖν. 763, 1277, καὶ 1442
 αἱ σωζόμενοι; 1457
 αἱ τελευτῶν. αὐτ.
 147
 240

Κεφ. 14. ἐδ. 18. Ἀγρόν ἠγόρασα. 317, καὶ 1531
 20. Γνωσκὰ ἔγνημα. αὐτ.
 Κεφ. 15. ἐδ. 7. Χαρεὶ αὐτῶν ἔρανε. 1646
 24. Ὁ ἦος με ἔτος νεκρὸς ἴω. 74
 Κεφ. 16. ἐδ. 9. Κτησάμεθα αὐτοῖς φίλους. 663, καὶ 1155
 14. Ἦσον δὲ ταῦτα οἱ Γραμματεῖς. 367
 26. Χάσμα μέγα. 210
 29. Ἐχθεὶ Μωσέα καὶ τῆς Προφήτας. 1650
 Κεφ. 17. ἐδ. 21. Ἴδὲ γὰρ ἡ βασιλεία τῆ Θεῆ. 878, καὶ 1612
 Κεφ. 18. ἐδ. 14. Ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 287
 Κεφ. 19. ἐδ. 17. Ἴδι ἐπάνω δεκα πόλεων. 1541
 19. Ἐπάνω πάντε πόλεων. αὐτ.
 Κεφ. 20. ἐδ. 9. Ἀνθρωπὸς τις ἐφύτρωσεν ἀμπελῶνα. 523
 Κεφ. 21. ἐδ. 34. Προσέχετε μήποτε βαρυνθῶσιν. 1011
 Κεφ. 23. ἐδ. 18. Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς. 1524, 1533, καὶ 1620
 34. Πάτερ ἄφες αὐτοῖς. 1255, καὶ 1279
 43. Ἀμὲν λέγω σοι. 593
 Κεφ. 24. ἐδ. 5. Τὶ ζητεῖτε τὸν ζῶντα; 1647
 32. Ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη. 676

Ι Ω Α Ν Ν Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1. Ἐν ἀρχῇ ἴω. 7, 422, καὶ 927
 5. Τὸ Φῶς αὐτῆ σκοτία. 1332
 13. Ἐδωκεν αὐτοῖς ἔξουσίαν. 1626
 14. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. 895
 16. Καὶ ἐκ τῆ πληρώματος αὐτῆ. 307, 542, καὶ 923
 18. Θεὸν ἐδεῖς ἑώρακε πῶποτε. 914
 21. Οὐκ εἰμί. 1521, καὶ 1522
 29. Ἴδε ὁ ἄμνος τῆ Θεῆ. 359, 1066, καὶ 1187
 51. Ὁψεθε τὸν ἔρανον ἀνεωρότα. 548
 Κεφ. 2. ἐδ. 19. Λύτατε τὸν ναὸν τῆτον. 351, καὶ 517
 Κεφ. 3. ἐδ. 5. Ἐάν μή τις γεννηθῆ. 1294, καὶ 1296
 14. Ὡστερ Μωυσῆς ὑψωσε. 594, 1067, 1310, καὶ 1311
 15. Ἴνα πᾶς ὁ πισθῶν. 1067, καὶ 1310
 16. Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον. 276, καὶ 284
 20. Πᾶς ὁ τὰ Φαῦλα πείσων. 693, καὶ 1021
 29. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην. 361
 30. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν. αὐτ.
 34. Ὅν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός. 382
 36. Ὁ ἀπειθῶν τῶ ἴω. 1220
 Κεφ. 4. ἐδ. 22. Ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων. 1652
 23. Οἱ ἀληθῖνοι προσκυνηταί. 1483
 24. Πνεῦμα ὁ Θεός. 42, 231, καὶ 588
 32. Ἐγὼ βρωσῶ ἔχω. 333
 34. Ἐμὸν βρωμά ἐστιν. 1131, καὶ 1543
 35. Ἐπάρατε τῆς ὀφθαλμῆς. 814, 815, καὶ 1119
 36. Καὶ ὁ θρηζῶν μισθὸν λαμβάνει. αὐτ.
 Κεφ. 5. ἐδ. 22. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ. 232, 240, καὶ 1644
 23. Ἴνα πάντες τιμῶσι τὸν ἦον. 1644
 27. Καὶ ἔξουσίαν ἔδωκεν αὐτῶ. αὐτ.
 37. Οὔτε Φωτῶ αὐτῆ ἀκηκόατε. 783
 38. Καὶ τὸν λόγον αὐτῆ. 783
 46. Εἰ ἐπισθῆτε Μωσῆ. 685, 1462, καὶ 1652
 Κεφ. 6. ἐδ. 5. Πόθεν ἀγαράσομεν; 1236
 14. Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. 1521
 35. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρετος. 536
 50. Ὁ ἄρετος ὁ ἐξ ἔρανε καταβάς. 968
 Κεφ. 7. ἐδ. 37. Εἴ τις διψᾷ ἐρχέσθω. 569
 Κεφ. 8. ἐδ. 12. Ἐγὼ εἰμι τὸ Φῶς τῆ κόσμου. 667, καὶ 732
 24. Ἐάν μὴ πισθῆτε. 747
 28. Ὅταν ὑψώσθε. 1311
 34. Πᾶς ὁ ἀμαρτιῶν. 168, καὶ 168
 35. Ὁ δὲ δῆλος. 168
 36. Ἐάν ἂν ὁ ἦος ὑμῶν ἐλαθέρωσθ. αὐτ. καὶ 665
 34. Ἦμεῖς ἐκ τῆ πατρὸς ὑμῶν. 80, 648, καὶ 775
 56. Ἀβραάμ ἐπεθύμησεν. 260
 Κεφ. 9. ἐδ. 4. Ὅτε δεῖς δυνάται. 676

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 9. ἐδ. 16. Οὗτος ὁ ἄνθρωπος. 1242
 29. Ἡμεῖς οἴδαμεν. 1242
 39. Εἰς κρίμα εἰς τὸν κόσμον. 605, καὶ 609
 Κεφ. 10. ἐδ. 9. Ἐγὼ εἶμι ἡ θύρα. 352, καὶ 688
 11. Ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴ ἔχωσι. 1656
 15. Τὴν ψυχὴν μου τίθημι. 423
 16. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω. 356, 370, 1354, καὶ 1646
 27. Τὰ πρόβατα τὰ ἐμέ. 359
 30. Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ. 400, καὶ 841
 36. Ὁν ὁ πατήρ ἠγάπησε. 883
 Κεφ. 11. ἐδ. 25. Ἐγὼ εἶμι ἡ ζωὴ. 1602, καὶ 1613
 43. Δάξασθε δευρὸν ἔξω. 1523
 Κεφ. 12. ἐδ. 24. Ἐάν μὴ ὁ κόκκος τῆ σίτη. 121
 28. Πάτερ δόξασόν σε τὸν υἱόν. 764
 30. Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὐτῆ. αὐτ.
 31. Νῦν κρίσις. 367, καὶ 746
 32. Ὅταν ὑψωθῶ. 367, 1202, καὶ 1230
 40. Τετύφλωκεν αὐτῶν. 1604
 42. Καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων. 431
 46. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον. 731
 49. Ἀπ' ἐμαυτῆ εἰ λαλῶ. 1242
 Κεφ. 13. ἐδ. 27. Μετὰ τὸ ψωμίον. 775
 33. Τεκνία ἐτι μικρόν. 776, καὶ 1012
 34. Ἐντολὴν καινὴν. 1087
 53. Πᾶς Γραμματέως. 739
 Κεφ. 14. ἐδ. 2. Πολλὰ μοι αἶ. 845, καὶ 1668
 6. Ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδός. 391, 422, 878, 879, καὶ 926
 9. Ὁ ἑσρακὼς ἐμέ. 400, 841, 925, καὶ 927
 10. Τὰ ῥήματα αἰ ἐγώ. 1242, 1521, 1524, καὶ 1525
 11. Ἐγὼ αὐ τῷ πατρί. 400
 18. Ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τῆ πατρὸς μου. 1525
 23. Ἐλθούμεθα. 744, καὶ 1452
 27. Ἐρῶν τὴν ἐμὴν. 566, καὶ 1202
 Κεφ. 15. ἐδ. 1. Ἐγὼ εἶμι ἡ ἀμπελος. 522
 5. Χωρὶς ἐμῆ εἰ δυνάσθε. 1366, καὶ 1478
 14. Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ. 877
 15. Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δέλεος. 381, καὶ 877
 Κεφ. 16. ἐδ. 11. Ὁ ἀρχὼν τῆ κόσμου τέτρε. 1644
 Κεφ. 17. ἐδ. 3. Αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἡ ζωὴ. 1649
 5. Πάτερ δόξασόν με. 538
 6. Οὐς δέδοκός μοι. 529
 Κεφ. 18. ἐδ. 36. Ἡ βασιλεῖα ἡ ἐμὴ. 883
 Κεφ. 19. ἐδ. 6. Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. 1533, καὶ 1620
 26. Γινώσκω ἰδὲ ὁ υἱός σε. 781, καὶ αὐτ.
 27. Ἰδὲ ἡ μήτηρ σε. αὐτ.
 34. Ἐξήλθον αἶμα. 525
 Κεφ. 20. ἐδ. 22. Ἐνεφύσησε λέγων. 228, 860, καὶ 1238
 31. Ταῦτα γέγραπται. 1313
 Κεφ. 21. ἐδ. 17. Σίμων Ἰωάννη φίλος μου; 1088, 1363, καὶ 1364
 19. Τέτο δὲ εἶπε σημαίνων. 1544

Π Ρ Α Ξ Ε Ω Ν.

Κεφ. 1. ἐδ. 11. Τὶ ἐσηκάτε βλέποντες. 1647
 24. Σὺ Κύριε καρδιογνώστης. 926, καὶ 1358
 25. Λαβὴν τὸν κληρὸν. 926
 Κεφ. 4. ἐδ. 32. Ἦν πάντων τῶν πισθόντων. 177, καὶ 1139
 33. Χάρις τε ἰω ἐπὶ πάντας. 1498
 34. Οὐδὲ γὰρ αὐδὴς τις ὑπῆρχεν. αὐτ.
 Κεφ. 5. ἐδ. 28. Οὐ παραγγέλια παρεγγείλαμεν. 215, καὶ 405
 Κεφ. 6. ἐδ. 4. Ἡμεῖς δὲ τῇ προσόχῃ. 1662
 Κεφ. 7. ἐδ. 2. Ὁ Θεὸς ᾤφθη τῷ πατρί ἡμῶν. 180, καὶ 181
 5. Καὶ ἐκ ἑδῶκεν αὐτῷ ἐδὲ βῆμα ποδός. 193
 6. Τετρακόσια ἔτη. 693
 22. Πᾶσι σοφία Αἰγυπτίων. 564
 42. Ἐσπεψε δὲ αὐτὸς ὁ Θεός. 917
 43. Καὶ ἀνελάβετε. αὐτ.
 51. Σκληροτραχηλοί. 509
 Κεφ. 8. ἐδ. 34. Δεσμάι σε περὶ τίνος. 668
 Κεφ. 9. ἐδ. 15. Βασιλεῖς τὸ ὄνομά μου. 1663

Κεφ. 10. ἐδ. 11-13. Τέτρασιν ἀρχαῖς. 1015
 35. Ἐν παντὶ ἔθνεσιν. 1559
 38. Ἰησὺν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 950
 Κεφ. 11. ἐδ. 7. Ἀνασῶς Πέτρος. 1484
 9. Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν. αὐτ.
 Κεφ. 15. ἐδ. 28. Ἐδοξε τῷ ἀγίῳ πνεύματι. 1564, καὶ 1569
 29. Ἀπέχεσθαι δὲ μόνον. 1564
 Κεφ. 16. ἐδ. 17. Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι. 1490
 Κεφ. 17. ἐδ. 21. Οὐδὲν ἠυκαίρεν. 1534
 22. Κατὰ πάντα. αὐτ.
 Κεφ. 20. ἐδ. 29. Οἶδα ὅτι μετὰ τὴν ἀφίξίν μου. 1016
 Κεφ. 21. ἐδ. 24. Εἰσὶ τινες διχλῶ ἔχοντες. 1193
 Κεφ. 27. ἐδ. 23. Ὡφθη μοι Ἄγγελος. 1647
 Κεφ. 28. ἐδ. 4. Ἰδόντες δὲ οἱ βάρβαροι. 53

Π Ρ Ο Σ Ρ Ω Μ Α Ι Ο Υ Σ.

Κεφ. 1. ἐδ. 5. Δι' εἰς ἔλαβον χάριν. 1366
 17. Ὅτι ὁ δίκαιος. 1363, καὶ 1436
 26. Παρέδωκεν αὐτὸς εἰς πᾶσιν. 1603
 28. Παρέδωκεν αὐτὸς εἰς ἀδόκιμον νῆν. 1235, καὶ 1603
 Κεφ. 2. ἐδ. 4. Ἄγνωσθαι, ὅτι τὸ χρηστὸν. 604, 608, 627, καὶ 914
 5. Θεσσαυρίζοντες ἑαυτοῖς. 604, 608, 641, καὶ 1638
 6. Ὅς ἀποδώσει ἑκάστῳ. 604, 608, καὶ 914
 11. Οὐκ ἐστὶ προσωποληψία. 1528
 14. Ἐθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα. 319
 15. Τῶν λογισμῶν κατηγορούντων. 1528
 28. Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰσραήλ. 405
 29. Ἀλλ' ὁ ἐν κρυπτῷ Ἰσραήλ. αὐτ.
 Κεφ. 3. ἐδ. 25. Ὁν προέθετο ὁ Θεός. 838, καὶ 839
 30. Εἰς γὰρ Θεός, ἐς δικαιοσύνην. 1263
 Κεφ. 4. ἐδ. 11. Καὶ σημείον ἔλαβε περιτομῆς. 358, καὶ 1541
 12. Καὶ πατέρα περιτομῆς. 1541
 15. Ὁ γὰρ νόμος. 437, καὶ 438
 Κεφ. 5. ἐδ. 2. Τὴν προσαγωγὴν ἐχρήκαμεν. 503, καὶ 888
 14. Ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος. 1650
 20. Νόμος δὲ παρεισηλάθη. 445, 1047, καὶ 1056
 Κεφ. 6. ἐδ. 7. Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεικνύεται. 103
 13. Τὰ μέλη ὑμῶν δευλα. 819
 16. Ὡ παριστάνετε ἑαυτοῖς. 1142
 Κεφ. 7. ἐδ. 1-4. Ὅτι ὁ νόμος κυριεύει. 769
 14. Οἴδαμεν ὅτι ὁ νόμος. 830, καὶ 954
 Κεφ. 8. ἐδ. 3. Ἐν ὁμοιώματι σαρκός. 594, 1309, 1310, καὶ 1311
 9. Ὑμεῖς δὲ ἐκ ἐστὲ ἐν σαρκί. 130
 13. Εἰ κατὰ σάρκα ζῆτε. 1095
 Κεφ. 8. ἐδ. 15. Ἀββὰ ὁ πατήρ. 576, καὶ 860
 24. Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. 99
 32. Τῆ ἰδίᾳ ὑἱὸς ἐκ ἐφείσατο. 276, 284, καὶ 1654
 35. Τὶς ἡμᾶς χωρίσει; 187
 Κεφ. 9. ἐδ. 2-4. Ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη. 269, καὶ 1593
 5. Ὡν οἱ πατέρες. 445, καὶ 1593
 16. Οὐ γὰρ τῆ θέλοντος. 924
 18. Ἄρα ἐν ὧν θέλει ἐλεεῖ. 641
 20. Μενῶν γε, ὡ ἄνθρωπε. αὐτ.
 22. Σκόνη ὀργῆς. 606, καὶ 609
 23. Σκόνη ἐλέους. 606
 Κεφ. 10. ἐδ. 1. Ἀδελφοί ἡ μὲν Ἰσραήλ. 1246
 2. Ζῆλον Θεὸς ἔχουσι. 1559
 8. Ἐγγύς σε τὸ ῥῆμα. 777
 9. Ἐάν ὁμολογήσης. αὐτ.
 10. Καρδία γὰρ πισθίεται εἰς δικαιοσύνην. αὐτ.
 Κεφ. 11. ἐδ. 1. Φυλῆς Βενιαμίν. αὐτ.
 5. Κατ' ἐκλογίᾳ χάριτος. αὐτ.
 8. Ἐδωκεν αὐτοῖς πνεῦμα. αὐτ.
 22. Χρηστότητα Θεῶν. αὐτ.
 25. Ὅταν γὰρ τὸ πλήρωμα. αὐτ.
 26. Πᾶς Ἰσραήλ. αὐτ.
 33. Βάθος γλῶσσης. αὐτ.
 Κεφ. 12. ἐδ. 1. Παραστῆ. αὐτ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 12. εδ. 2. Τὸ θέλημα αὐτῆ. 877
 11. Τῷ πνύματι ζέοντες. 674, 675, καὶ 1368
 12. Τῇ ἐλπίδι χαίροντες. 1205
 14. Εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταραῖθε. 806
 15. Χαίρειν μετὰ χαϊρόντων. 800
 18. Εἰ διωκτὸν τὸ ἐξ ὑμῶν. 395
 19. Δότε τόπον τῇ ὀργῇ. 323, 927, καὶ 1241
 Κεφ. 13. εδ. 12. Ἡ νυξ προέκοψε. 672
 14. Ἐνδύσαθε τὸν Κύριον. 758, 866, 880, καὶ 887
 Κεφ. 14. εδ. 2. Ὁ δὲ ἄδικων. 740
 9. Εἰς τῆτο Χριστὸς ἀπέθανε. 593
 13. Μὴ τιθῆναι πρόσκομμα. 798
 Κεφ. 15. εδ. 16. Ἴνα γνήταῃ ἡ προσφορὰ. 1391
 Κεφ. 16. εδ. 20. Κύριος σωτρίψει τὸν Σατανᾶν. 1592

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

Κεφ. 1. εδ. 5. Ἐπλετίθητε ἐν αὐτῷ ἐν παντὶ λόγῳ. 1668
 20. Πῆ σοφός; 79
 23. Ἰδαίαις μὲν σκάνδαλον. 748
 24. Χριστὸς Θεὸς διώμας. 718
 26-29. Βλέπετε τίω κλησιν ὑμῶν. 373, καὶ 1636
 27. Ἐξελέξατο ὁ Θεὸς τὰ μωρά. 79
 Κεφ. 2. εδ. 9. Ἄ ὀφθαλμὸς ἐκ εἶδε. 1072
 10. Τὸ γὰρ πνεῦμα. 678
 Κεφ. 3. εδ. 1. Ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 740, καὶ 1632
 2. Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα. 1154, καὶ 1632
 6. Θεὸς ἠύξανε. 221
 9. Θεὸς ἐσμὲν σιωεργοί. 865
 13. Ἐκάθε τὸ ἔργον. 1385
 15. Σωθήσεται ἅς διὰ πυρός. 1386
 Κεφ. 4. εδ. 8. Χωρὶς ἡμῶν ἐβασίλευσατε. 1388
 9. Ὅτι θεάτρον ἔγνωθημεν. 4, καὶ 84
 15. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ. 345
 Κεφ. 5. εδ. 7. Ἐκκαθάρατε. 685, 813, 839, καὶ 1199
 8. Ὡστε ἐορτάζομεν μὴ ἐν ζύμῃ. 674, 685, καὶ 813
 9. Ἐγραψα ὑμῖν. 1035
 10. Καὶ ἐ πάντως τοῖς πόροισ. αὐτ.
 11. Ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος. 1034, καὶ 1041
 Κεφ. 6. εδ. 7. Διατὶ ἐχὶ μάλλον ἀδικεῖθε; 1086
 10. Λοῖδοροι βασιλείαν Θεῶ. 806
 17. Ὁ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ. 1553
 Κεφ. 7. εδ. 1. Καλὸν ἀνθρώπων. 259
 5. Μὴ ἀποσερεῖτε ἀλλήλων. 967
 6. Ταῦτα δὲ λέγω. αὐτ.
 7. Ἐκατος ἰδιὸν ἔχει χάρισμα. 801
 15. Ἐν εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς. 846
 33. Μεμέρισται. 964
 34. Ἴνα ἡ ἀγία. 296
 40. Μακαριωτέρα ἐστὶ. 967
 Κεφ. 8. εδ. 5. Λεγόμενοι Θεοί. 1473
 13. Οὐ μὴ Φάγω κρέας. 1502
 Κεφ. 9. εδ. 9. Μὴ τῶν βοῶν; 956, 1547, 1576, καὶ 1632
 10. Ἡ δὲ ἡμᾶς πάντως λέγει; 956, καὶ 1576
 13. Οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ. 971, καὶ 1286
 16. Οὐαὶ δὲ μοι. 882
 Κεφ. 10. εδ. 2. Ἐν τῇ νεφέλῃ. 708, 744, καὶ 1464
 4. Ἡ δὲ πέτρα. 613, 744, 923, 926, 927, καὶ 1660
 18. Κοινωνοὶ τῆ θυσιαστηρίε. 1113
 21. Οὐ διώαθε ποτήριον. 69, καὶ 1091
 23. Πάντα μοι ἔξεσι. 1437
 1. Μηδεὶς τὸ ἐαυτῆ ζητέτω. αὐτ.
 Ἐάν τις καλῆ ὑμᾶς. 1034
 Ἀνὴρ μὲν γὰρ. 43, 47, 49, καὶ 51
 πάντες γὰρ ἐδίετε. 672
 τῆτο ἐν ὑμῖν. 821
 εἰπεῖν ἀνάθεμα. 808, καὶ 1332
 845

Κεφ. 12. εδ. 10. Διακρίσεις πνύματων. 844
 11. Πάντα γὰρ ὠεργεῖ. 44
 28. Ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις. 1237
 Κεφ. 13. εδ. 12. Βλέπομεν νυῦ. 278, 673, καὶ 678
 Κεφ. 14. εδ. 8. Ἐάν μὴ εὐσημον. 1223
 20. Μὴ παιδία γίνεθε. 1199, καὶ 1532
 Κεφ. 15. εδ. 9. Τίω ἐκκλησίαν τῆ Θεῶ. 802
 27. Τα πάντα ὑπέταξε. 1654
 33. Φθέραιον ἦδη χρεσά. 83, καὶ 1579
 47. Ὁ δούτερος ἀνθρώπος. 538
 49. Καθὼς ἐφορέσαμεν. 59
 50. Αἴμα καὶ σάρξ. 1638

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

Κεφ. 1. εδ. 19. Οὐκ ἐγνώετο καὶ, ἡ ἔ. 1594
 20. Ὅσα γὰρ ἐπαγγελία. αὐτ.
 Κεφ. 2. εδ. 14. Χάρις τῷ Θεῷ. 337, καὶ 904
 15. Χριστῷ δώδια ἐσμεν. 186, 336, 337, καὶ 904
 Κεφ. 3. εδ. 6. Τὸ γράμμα ἀποκρίσεις. 675
 13. Καὶ ἐ καθάπερ Μωϋσῆς. 1610
 14. Ἄχρι τῆς σήμερον. 601, καὶ 934
 15. Κάλυμμα ἐπὶ τίω καρδίαν. 732, 934-936, καὶ 1050
 16. Ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψη. 934, καὶ 936
 18. Ἀνακακαλυμμένα προσώπων. 582, καὶ 934
 Κεφ. 4. εδ. 10. Πάντοτε τίω νέκρωσιν. 225
 Κεφ. 5. εδ. 1. Οἰκίαν ἀχεροποίητον. 928
 2. Τὸ οἰκητήριον. 880, καὶ 1306
 7. Ἡμεῖς ἐ διὰ εἶδος. 1367
 13. Εἴτε ἐξέσημεν. 544
 17. Ὡστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κλίσις. 686, καὶ 1005
 21. Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἀμαρτίαν. 1284, καὶ 1544
 Κεφ. 6. εδ. 7. Διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης. 871
 11. Ἡ καρδία ὑμῶν πεπλάτυται. 367
 13. Πλατυώεθε καὶ ὑμεῖς. αὐτ.
 14. Τίς κοινωνία; 245, 367, 808, 812, 1088, καὶ 1631
 15. Τίς συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν; 1631
 Κεφ. 7. εδ. 10. Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη. 94
 Κεφ. 8. εδ. 9. Πλύσιος ἂν ἐπιώχλυσε. 536, καὶ 851
 13. Τὸ ὑμῶν περιούσια. 956
 Κεφ. 9. εδ. 7. Ἰλαρὸν γὰρ δότιω ἀγαπαῖ. 1499
 Κεφ. 10. εδ. 4. Τα ὄπλα ἡμῶν ἐ σαρκικά. 1560
 5. Πᾶν ὑψώμα ἐπαιρόμενον. 885, 1265, καὶ 1532
 Κεφ. 11. εδ. 2. Ἡμεσοάμιω γὰρ ὑμᾶς. 306, 356, 1105, καὶ 1590
 26. Κινδύοις ἐν ψαυδαδέλφοις. 560
 27. Ἐν κόπῳ καὶ μοχθῳ. 674
 28. Χωρὶς τῶν παρεπίδοις. αὐτ.
 Κεφ. 12. εδ. 9. Ἡ γὰρ διώμας με. 1363
 Κεφ. 13. εδ. 4. Εἰ καὶ ἐσαυρώθη ἐξ ἀδικείας. 534

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

Κεφ. 1. εδ. 15. Ὅτε ἠδούκησαν. 927
 16. Ἀποκαλύψαι τὸν ἦον αὐτῆ. αὐτ.
 Κεφ. 2. εδ. 16. Ἐξ ἔργων νόμου. 787, καὶ 1067
 20. Χριστῷ σιωεσάρωμα. 1213
 Κεφ. 3. εδ. 10. Ὅσοι ἐξ ἔργων νόμου εἰσι. 1590
 13. Χριστὸς ἐξηγόρασαν ἡμᾶς. 755, 1112, καὶ 1544
 17. Ἐτη τετρακόσια τριακόντα. 209, καὶ 223
 19. Διαταγεῖς δι' Ἀγγέλων. 2
 24. Ὁ νόμος παιδαγωγός. 739, καὶ 1538
 27. Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε. 523, 816, καὶ 1605
 28. Οὐκ ἐνὶ δόλος. 54, 546, 798, 1169, καὶ 1220
 Κεφ. 4. εδ. 4. Ὅτε ἦλθε τὸ πλῆρωμα τῆ χροῖε. 563, καὶ 1217
 9. Νυῦ δὲ γνόντες. 502
 16. Ἐπιδοῦναι ἡμῖν. 1592

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 4. ἐδ.	19. Τεκνία μου, ἔς πάλιν.	795, 1044, καὶ 1201
	21. Τὸν νόμον ἀναγινώσκοντες.	1675
	22. Ἀβραάμ δύο υἱὸς ἔχων.	αὐτ.
	25. Τὸ γὰρ Ἄγαθ Σινᾶ ὄρος ἐστίν.	2
	26. Ἦτις ἐστὶ μήτηρ ἡμῶν.	1209, καὶ 1409
	29. Ἀλλ' ὡσαυτὸς τότε.	267, καὶ 268
Κεφ. 5. ἐδ.	6. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ.	227, καὶ 1032
	22. Ὁ καρπὸς τῆς πνεύματος.	815, καὶ 982
	24. Οἱ δὲ τῆς Χριστοῦ τὴν σάρκα.	732
Κεφ. 6. ἐδ.	7. Ὁ εἰς ἀπειρήν ἄνθρωπος.	814
	8. Ὁ ἀπειρῶν εἰς τὸ πνεῦμα.	738, καὶ 814
	14. Κόσμον ἐσαύρωμα.	1007
	17. Ταῖς σιγματάς τῆς Κυρίου.	452

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

Κεφ. 1. ἐδ.	2. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.	505
	11. Ἐν ᾧ ἐκληρώθημεν.	1357
	22. Αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλῶν.	1669
Κεφ. 2. ἐδ.	3. Ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκός.	1033
	5. Οἱ γὰρ νεκροὶ τοῖς παραπτώμασι.	1078
	13. Νυνὶ δὲ οἱ ποτὲ ὄντες μακράν.	502
	14. Αὐτὸς ἐστὶν ἡ εἰρήνη.	875, καὶ 1202
	15. Τὸν νόμον τῶν ἀποστόλων.	1620, καὶ 1646
Κεφ. 3. ἐδ.	10. Ἴνα γνωστῆ νῦν.	49, καὶ 840
Κεφ. 4. ἐδ.	5. Εἰς Κύριον, μία πίστις.	846
	26. Μὴ ἐπιδυέτω ὁ ἥλιος.	926
	27. Μὴδὲ δώτε τόπον.	αὐτ.
	31. Πᾶσα κραυγὴ.	238
Κεφ. 5. ἐδ.	3. Πορνεία καὶ ἀκαθαρσία.	1504
	8. Ἦτε γὰρ ποτε σκότος.	802
	27. Παρθένον ἀγνίω.	356
	32. Τὸ μυστήριον τῆτο μέγα.	257
	33. Ἡ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.	1378
Κεφ. 6. ἐδ.	11. Πρὸς τὰς μεθοδίας.	630
	13. Οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ πάλιν.	49, 1478, καὶ 1560
	14. Στῆτε ἐν περιζωσμένοι.	680
	15. Ὑποδησάμενοι τὰς πόδας.	681, καὶ 1605
	16. Τὴν πανοπλίαν τῆς Θεῆς.	775
	17. Καὶ τὴν μάχαιράν.	1532, καὶ 1645

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

Κεφ. 1. ἐδ.	6. Ὁ ἀρξάμενος ἔργων ἀγαθῶν.	892
	21. Ἐμοὶ τὸ ζῆλον Χριστός.	827
Κεφ. 2. ἐδ.	7. Ἐκένωσεν ἑαυτὸν.	1653
	8. Ὑπήκοος μέχρι θανάτου.	891
	9. Ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα.	538
	10. Πᾶν γόνυ κάμψαι.	338, καὶ 537
	15. Ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες.	203
Κεφ. 3. ἐδ.	1. Τὸ τὰ αὐτὰ λέγειν.	1474
	2. Βλέπετε τὰς κιώδας.	1016
	8. Διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως.	754, καὶ 1085
	14. Τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκλεινόμενος.	537
	19. Ὡς ἡ δόξα αὐτῆς αἰχμῆς.	1240
	21. Τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως.	465
Κεφ. 4. ἐδ.	1. Χαρὰ καὶ ἐφάνος μου.	358
	7. Ἡ εἰρήνη τῆς Χριστοῦ.	1145
	13. Πάντα ἰχύω αὐτῶν ἀδυναμῆντί με Χριστῷ.	1642

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

Κεφ. 1. ἐδ.	12. Εὐχαριστῶντες τῷ πατρὶ.	15
	16. Ὅτι αὐτῷ ἐκτίθη τὰ πάντα.	49, καὶ 838
Κεφ. 2. ἐδ.	3. Ἐν ᾧ πάντες εἰσὶν οἱ θεσμοὶ.	536, 762, 928, 1593, καὶ 1640
	9. Πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος.	55, καὶ 836
	14. Τὸ καθ' ἡμῶν χειρογράφων.	645
	15. Τὰς ἀρχαίς καὶ ταῖς ἐξουσίαις.	1229, καὶ 1645
	17. Σκιάν εἶχε τῶν μελλόντων.	955
Κεφ. 3. ἐδ.	3. Ἀπεθάτετε γὰρ.	415
	4. Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ.	415, καὶ 1205
	5. Πορνείαν ἀκαθαρσίαν.	732
	9. Ἀποδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον.	813
	10. Καὶ ἐδυσάμενοι τὸν νέον.	44, 50, καὶ 813
Κεφ. 4. ἐδ.	6. Ὁ λόγος ὑμῶν.	967, 1130, καὶ 1286

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

Κεφ. 2. ἐδ.	14. Μιμηταὶ γὰρ ἐγενέσθε τῶν ἀγίων.	1648
	15. Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκλεινάντων.	αὐτ.
Κεφ. 4. ἐδ.	16. Αὐτὸς ὁ Κύριος αὐτὸν κελύσματι.	1125
Κεφ. 5. ἐδ.	5. Ἀλλ' υἱὸς φωτός καὶ ἡμέρας.	952
	17. Ἀδιαλείπτως προσέχετε.	1478
	18. Ἐν παντὶ δὲ χαρίζεσθε.	αὐτ.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

Κεφ. 2. ἐδ.	4. Κατ' ἐκεῖνο γὰρ ἔστα καιρῶ.	414
Κεφ. 3. ἐδ.	6. Στέλλεσθε ὑμᾶς.	1035, καὶ 1041

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

Κεφ. 1. ἐδ.	3. Παράγγελλε τισί.	3
	9. Δικαίω νόμος ἐ κείται.	1445
	13. Διὰ τῆτο πλεθθίου.	544, καὶ 924
	19. Ἐχων πίσιν.	881
Κεφ. 2. ἐδ.	4. Ὁ θάλων πάντας ἀνθρώπους.	606, καὶ 1441
	8. Ἐπαίροντας ὅσας χεῖρας.	194
	12. Γνωσκὶ διδάσκων ἐκ ἐπιτρέπω.	95
	14. Ἀδάμ ἐκ ἠπατήθη.	83
Κεφ. 3. ἐδ.	2. Νηφάλιον.	1011
	7. Ἴνα μὴ εἰς ὀνειδισμόν.	1105
	8. Μὴ οἶνω πολλῷ προσέχοντας.	1011
	13. Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες.	926
	15. Ἐδραῖωμα.	851
	16. Ἐφανερώθη αὐτῶν σαρκί.	338
Κεφ. 5. ἐδ.	22. Μὴ κοινῶν ἀμαρτίας.	248, καὶ 1283
	23. Οἷον ὀλίγα.	1011
Κεφ. 6. ἐδ.	8. Ἐχόντες τρεφάς.	1405
	16. Ὁ Φῶς οἰκῶν ἀπερσίτον.	573, καὶ 1258

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

Κεφ. 2. ἐδ.	8. Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστόν.	1217
	14. Λογομαχεῖν.	4
	19. Ἐγὼ Κύριος τὰς ὄντας αὐτῶ.	923
	24. Δέλον Κυρίου.	394, καὶ 1531
Κεφ. 3. ἐδ.	8. Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς.	181
	12. Πάντες οἱ θέλοντες ζῆλον ὀσεβῶς.	673
Κεφ. 4. ἐδ.	7. Τὸν δρόμον.	928
	10. Δημῶς με ἐγκατέλειπον.	1095

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

Κεφ. 3. ἐδ.	1. Ἀρχαίς καὶ ἐξουσίαις.	691
	3. Ἦμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς.	1636
	5. Οὐκ ἐξ ἔργων δικαιοσύνης.	1500

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

Κεφ. 1. ἐδ.	1. Ἐλάλησεν ἡμῖν αὐτῶν υἱῶ.	359, καὶ 1212
	3. Ταῖς ῥήματι τῆς διωξέσεως.	1522, 1523, καὶ 1644
	14. Οὐχὶ πάντες εἰσὶ; 4, 42, 47, 48, 348,	838, 1627, καὶ 1646
Κεφ. 2. ἐδ.	2. Εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλων λαλήσεις λόγος.	2
	9. Ἐγούσατο ὑπὲρ πάντας.	1258
	11. Ὁ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι.	950
Κεφ. 3. ἐδ.	1. Κατανοήσατε τὸν Ἀπόστολον.	1660
	2. Πισὸν ὄντα.	αὐτ.
	17. Ταῖς κῶλα αὐτῆς ἐρήμα.	438
Κεφ. 4. ἐδ.	9. Ἀπολείπεται σαββατισμός.	738
	12. Τομώτερος τῆς Θεῆς λόγος.	
Κεφ. 5. ἐδ.	1. Δωράτε καὶ θυσίας.	108
	4. Οὐχ ἑαυτῶν τὶς λαμβάνει.	
	12. Καὶ γὰρ ὀφείλοντες.	
Κεφ. 6. ἐδ.	4-6. Ἀδιώτον γὰρ τὰς ἀπαιτήσεις.	
	13. Ἐπὶ γὰρ ἐκ εἶχε.	
	19. Ἦν ὡς ἀγνισμῶν, ἔχων.	
	20. Ὅπερ πρόδομα.	
Κεφ. 7. ἐδ.	3. Ἀποδοξάμενοι τὸν νόμον.	
	7. Τὸ δὲ.	

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 7. ἐδ. 9. Ὁ δεκάτος λαμβάνων. 1289
 14. Ὅτι ἐξ Ἰδα ἀνατέταλκα. 446, 1652, καὶ 1657
 19. Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος. 762
 26. Τοῦτος ἡμῖν ἔπρεπε Ἀρχιερέως. 1660
 Κεφ. 8. ἐδ. 2. Ἦν ἔπηξεν ὁ Κύριος. 1518
 5. Ὑποδείγματι καὶ σκιά. 955
 13. Τὸ δὲ παλαιόμενον. 1449
 Κεφ. 9. ἐδ. 3-5. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα. 857
 12. Αἰώνιον λύτρωσιν βραβεύμενος. 1074
 15. Ἡ πρὸς Ἀβραάμ διαθήκη. 223
 24. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια. 855
 26. Ἐπὶ σωτελείᾳ τῶν αἰώνων. 108
 28. Εἰς τὸ πολλῶν ἀνευεγκέν. 839
 Κεφ. 10. ἐδ. 1. Σκιὰν γὰρ ἔσχεν ὁ νόμος. 973
 4. Ἀδιώατον γὰρ αἷμα ταύρων. 865
 12. Ἐκάθισεν αὐτὸς δεξιὰ τῆ Θεῆ. 839, καὶ 865
 14. Τετελείωκεν εἰς τὸ διλυκεῖς. 865
 20. Ἦν ἀεκαίνισε. 854
 23. Πίσος γὰρ ὁ ἐπαγγελῆμενος. 1624
 26. Ἐκείνης γὰρ ἀμαρτανόντων. 1265
 28. Ἀθετήσας τίς νόμον. 723
 34. Καὶ τὴν ἀρπαγίω. 1648
 Κεφ. 11. ἐδ. 1. Ἔστι γὰρ πίστις. 601
 9. Πίσει παράκησεν Ἀβραάμ. 287
 13. Κατὰ πίσιν ἀπέθανον. 1671
 21. Ἰακώβ ἔκασον. 500
 37. Ἐλιθάθησαν. 774
 39. Οὐκ ἐκομίσαντο. 494, 1388, καὶ 1435
 40. Τῆ Θεῆ κρεῖττόν τι. 494, καὶ 1388
 Κεφ. 12. ἐδ. 4. Οὐ πω μέχρως αἵματος. 851
 11. Πᾶτα παιδεία. 881
 14. Εἰσιώλω διώκετε. 1564
 17. Μετανοίας γὰρ τόπον. 927
 21. Φοβερὸν ὑπῆρχε. 761
 22. Ἀλλὰ προσεληλύθατε. 582
 23. Ἐκκλησίαν πρωτοτόκων. 918
 24. Τὸς αὐτὸς πίσει δικαιομενίας. 111
 29. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ. 675
 Κεφ. 13. ἐδ. 3. Μνημονόετε τῶν δεσμίων. 1407
 4. Τίμιος ὁ γάμος. 1058
 12. Ἐξω τῆς πύλης ἔπαθε. 888, 889, καὶ 1291
 13. Τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῆ. 976, καὶ 1291
 14. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὄδον. 116, 182, καὶ 572
 16. Τοιαύταις γὰρ θυσίαις. 1518
 17. Πείθεσθε τοῖς ἡγεμενοῖς. 714, καὶ 1382

ΠΕΤΡΟΥ Α.

Κεφ. 2. ἐδ. 2. Ὡς ἀργυροῦντα βρέφη. 740
 9. Ἔθνος ἅγιον. 503, 746, 755, καὶ 1291
 10. Τὸς ἐλαὸς ποτὲ, νῦν δὲ λαὸς. 1654
 22. Ὅς ἀμαρτιῶν ἐκ ἐποίησε. 1660
 Κεφ. 4. ἐδ. 19. Ὡσε καὶ οἱ πάχοντες. 1624

ΠΕΤΡΟΥ Β.

Κεφ. 1. ἐδ. 19. Ἡμέρα διαγύαση. 734
 Κεφ. 2. ἐδ. 5. Θυσίας πνευματικῆς. 180
 16. Ὑποζύγιον ἁφωτων. 1320

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

Κεφ. 1. ἐδ. 5. Ὁ Θεὸς φῶς ἐστίν. 1443
 Κεφ. 2. ἐδ. 13. Γράψω ὑμῖν νεανίσκοι. 740
 18. Ἐχάτη ἄρα ἐστίν. 1124
 Κεφ. 3. ἐδ. 8. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτιάν. 262, καὶ 1624
 21. Ἐάν γὰρ ἡ σωσέθησι ὑμῶν. 88
 22. Καὶ ὁ αὐτὸς αἰτώμεθα. αὐτῶν
 Κεφ. 4. ἐδ. 9. Ὅτι τὸν ἦν αὐτῆ τὸν μονογενῆ. 1654
 10. Ἰλασμόν περὶ τῶν ἀμαρτιῶν. 839
 12. Θεὸν εἶδεις, ἔώρακε πάποτε. 783
 Κεφ. 5. ἐδ. 3. Καὶ αὐτὸς ἀπολαύ αὐτῆ βαρεῖαι ἐκ εἰσι. 1611
 17. Οὐ πᾶσα ἀμαρτία. 1033

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

Ἔδ. 10. Καὶ χαίρειν αὐτῶ μὴ λέγετε. 792, καὶ 1059

ΙΑΚΩΒΟΥ.

Κεφ. 2. ἐδ. 13. Κατακαυχᾶται ἔλεος. 791
 Κεφ. 3. ἐδ. 2. Πολλὰ πλαιοῦμεν. 891, καὶ 1011
 Κεφ. 4. ἐδ. 7. Ἀντίστητε τῷ Διαβόλῳ. 651
 Κεφ. 5. ἐδ. 4. Ἰδὲ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν. 111

ΙΟΥΔΑ.

Ἔδ. 6. Τὴν ἰδίαν ἀρχίω. 1291
 9. Διελέγετο περὶ τῆ Μωσέως σάματος. 1671
 14. Ἰδὲ Κύριος ἦξει. 1311
 23. Μεμολυσμαῖον χιτῶνα. 1051

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ.

Κεφ. 1. ἐδ. 8. Ὁ ὢν, ὁ ἰὼν, ὁ ἐρχόμενος. 671
 Κεφ. 5. ἐδ. 6. Ἐπὶ αὐτῶ πνεύματα. 851

Τ Ε Λ Ο Σ.

Ο Τ Ω Ν

ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

αρώων τύπος Χριστῆ. σελ. 825. δ, 865. δ, καὶ 1289. β, δ. πρῶτον τὸ χῆμα αὐτῆ. 885. β. οἰκονομικῶς ἐξήγησε τὰ εὐαγγ. 908. ζ. ἢ παντάπασιν συγγνώμης ἐφεσημαίος. 909. δ. διατὶ ἐκ ἐπιφορηθῆ. αὐτ. η, καὶ 915. δ. διατὶ ἐτηρηθῆ ἐν τῇ ἱερωσιῇ. 910. γ. εἰκὼν τῆς τῆ Χριστῆ ἱερωσιῆς. 1063. η. ἀναγκασίαι ἢ ὑπὲρ ἑαυτῆ θυσιῶν. 1064. ζ. τὶ ἐν ἐτύπῳ ὁ εὐλισμὸς αὐτῆ. 1065. β. οἱ αὐτῶ σιωπερατῶντες τίνος τύπος. 1172. η. τῶν ἱερῶν κρηπίς. 1244. ε. ἱερωσιῆς ἀρχή. αὐτ. η. τῇ ἀνωθεν ψήφῳ τὴν ἱερωσιῶν ἐκκλησιάσατο. 1279. ζ. ἀρχῶν τῆς Φυλῆς Λαί. 1280. β. πῶσα ἔτη βεβίακε, καὶ ἐν ποίῳ μίῳ ἐτελεύτησε. 1306. α. βῆς. 1632. γ. ἢ σιωπερῶν κηδεύσασα τὴν παῖδα. 1661. η. τὸν θεήλατον ἐκάλυψε θάνατον. 1662. γ.

Ἄβελ πόθῳ ἐπὶ τῇ ποιμαντικῇ ἐπετρέπετο. 106. ζ.
 Ἄβιμέλεχ κρείττων τῆ Φαραώ. 190. δ. διατὶ ἐξήγησε τὴν Σάρραν. 259. β. διατὶ φόβον αὐτῶ ὁ Θεὸς ἐπιτίθει. αὐτ. ε. κατὰ τὴ ψεκίος. 260. β. οἱ περὶ αὐτὸν ἐκ εἰδωλολάτραι. 261. ζ. ἠδίκησε τὸν Ἄβραάμ. 264. ε. ταῖς δούλαις τῆ Ἄβραάμ σώζεται. 244. δ.
 Ἄβιμέλεχ ὁ ἐπὶ Ἰσαάκ ἕτερος παρὰ τὸν ἐπὶ τῆ Ἄβραάμ. 321. δ. οἱ παρ' αὐτῆ πρὸς Ἰσαάκ σαλῶτες, κατασκοποῖ. 325. ε.
 Ἄβελήτοις περιττὸν ἐπιτιμῶν. 1555. ζ.
 Ἄβραάμ τίνος θυγατέρα ἔχε γυναικα. 180. β. μετὰ τῆ πατρὸς κατοικεῖ. αὐτ. ε. πότε δούτερας ἀξίεται κλησῶν. 181. γ. καὶ 182. α. ἢ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτῆ ἐξοδος τὴ δηλοῖ. 181. η. δὴ πατρίδος. 182. δ. πλῆσιος. αὐτ. ζ. πῶς οὐ ἐτῶν ἴσῳ ὅτε ἐκ Χαβρῶν ἐξῆλθε. 183. δ. τελευτήτατος ἦος. 184. α. τὰ οὐ τῆς ἡλικίας αὐτῆ ἔτη τὴ ἐδήλυν. αὐτ. γ. ὡς ξένος περιήει. αὐτ. ζ. πότε τῇ τῶν ἀστῶν προσέειχε πορείαν. 185. β. διατὶ θεοπίλλας ἀξίεται. αὐτ. η. φιλόθεος τὴν γνῶμῳ. 186. δ. παρῶκε ἐν Αἰγύπτῳ. 187. δ. σιωπετὸς καὶ ἀνδρείος. αὐτ. η. τὸ μὴ διαφρασίῳ αὐτῶ τὸν γάμον, γέρας. 188. ε. πλῆσιος τῶ πνύματι. 189. ζ. ἡσυχίας ἐρασιῆς καὶ Θεῶ θεράπων. αὐτ. η. μεγάλη ἢ αὐτῆ φιλοσοφία. 191. ε. ἀποστολικὸν πληροῖ νόμον. 194. γ. διατὶ περῶτης ἀνομάθη. 195. η, καὶ 196. α, β. Ἀστρονομίας καὶ Ἀριθμητικῆς ὑπόδειγμα. 196. γ. διατὶ ἐπολέμησαν. αὐτ. η. Θεὸν ἔχε σύμμαχον. 197. γ. διατὶ συνώτησαν αὐτῶ ὁ βασιλεὺς Σοδόμων. αὐτ. ε. διατὶ ὤμοσε τῶ βασιλεῖ Σοδόμων, καὶ ἐδὴ παρ' αὐτῆ ἔλαβε. 200. β, δ. διατὶ τὴν νύκτα φῆμα Κυρίε πρὸς αὐτὸν, καὶ διατὶ Φωνὴ Θεῶ πρὸς αὐτὸν. 199. η, καὶ 202. η. πῶς ἀνομάζεται πιστός. 204. β. ἀνδραπνίως μετ' αὐτῆ ὁ Θεὸς σιωδήκας ἐποίησε. 205. β. θύειν ἐκ ὠμοθετήθη. 203. ε. ἢ τιμὴ αὐτῆ τῆς Αἰγυπτίας ἐκόλασε. 206. ζ. διατὶ ἐξέει. 208. δ. ὁ πατὴρ αὐτῆ ἀπίστος. 209. ζ. πατέρες αὐτῆ οἱ δικαιοί. 210. α. κρείττων ἀιχρῶς ἠδοίης. 214. β. ἢ πίστις δικαιοί, καὶ ἢ ἀρετὴ λαμπρῶν αὐτὸν κατεσκόλασε. 214. η. ἐξατόγηρος ἴσχυε τὴν τῆς περιτομῆς ὁδῶν. 230. ε. ἢ φιλοξενία ἔργον αὐτῆ. 231. γ. ἢ αὐτῆ σκλιῆ αὐτῆ ἐπιφάνεια, τῆς Τριάδος τύπος. 231. δ, καὶ 233. α. ὅτε εἶδε τῆς Ἀγγέλως ἐμερίθη τὴν διάνοιαν. 232. ε. ἐκ ἔγνω τίνος ἦσαν οἱ ὀφ-

θάντες Ἄγγελοι. 233. δ. πάντα σιωτῶμα ἐν τῶ οἴκῳ αὐτῆ. αὐτ. ζ. ἢ συγχωρεῖ οἰκέταις τὴν λειτουργίαν. 234. ε. διατὶ ἢ σιωφάγει τοῖς Ἀγγέλοις. αὐτ. ζ. ἢ δει Θεὸν δεξάμενος. αὐτ. αὐτὸς τε καὶ ἢ Σάρρα πρῶτοι ἀνομάθησαν πρῶβύτεροι. 235. ζ. διατὶ εἰρηται πρῶβύτερος. 236. δ. τιμὴ τὸ πῶδα Θεῶ αὐτὸν ἀνομαδίῳ. 237. ε. τίς ἢ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆ αἰτία. 238. β. καὶ ἄλλες δικαιοίς ἔσῳ ἀόμισε. 239. ζ. λῖαν τετίμηται. 240. ε. πολλὴ ἢ αὐτῆ ὕψονία. 241. β. διατὶ ὑπὲρ τῆ συγγενῆς ἐκ ἐδῆθη. 242. γ. ἢ μεμπῆτες ἐκ τὸν θάνατον ἐδῆθη. 258. ζ. τῇ Σάρρα σύμφωνος. 259. η. πῆ φαίνεται προφήτης. 260. ε. ἐκ εἰκ' τὰς μεταναστάσεις ἐποίητο. 261. β. δούτῶσαν ἐδίδαξε καὶ χερσοῦσαν. αὐτ. η. τὰς ὁμομητρίδας μὴ δεῖν πρὸς γάμον ἀγεῖσθαι διδάσκει. 262. γ. Θεῶ πιστός, τὸν Ἰσμαὴλ ἀπέλυσε. 270. δ. τοῖς τόποις ὀνόματα ἐπιτέθεικε. 274. ε. ἔδωκε τῇ πίστι τὰ νικητήρια. 275. δ. τίνος τύπος οἱ αὐτῶ ἀκλεθῶντες οἰκέται. 277. ζ. καὶ 279. α. ἀστῆρα εἶδον. 278. α. ἀγνοῶν ἐπροφήτευσαν. αὐτ. ζ. μὴ εἶδῶς τὸ μέλλον προεμίλυνε. 280. ε. ὁ ἦος τῆ Θεῶ αὐτῶ κερσημάτικα. 281. ζ. ἱερῶς καὶ προφήτης καὶ εἶδῶς τὴν τῆ Κυρίε σιωφρονησῶν. 283. ε. προφήτης. 284. γ. καὶ 292. γ. ἡμαξῆ τὴν διξίαν. 284. ε. ἐκ ἐκόψατο ἐπὶ τῶ τῆς Σάρρας θανάτῳ. 285. ζ. ἐκ ἔχον ὅπως καταθῆ τὸ τῆς Σάρρας λείψανον. 287. β. ἠγάθη αὐτῆ ὁ Ἐφρών. 288. δ. πρῶτεθε τὸν Χριστὸν. 291. ε. διατὶ ἐκ ἠξίωσαν ἐκ τῶν Καριανῶν τὸν Ἰσαάκ λαβεῖν γυναικα. 292. δ. διατὶ τῶ παιδὶ παραγγέλλει. αὐτ. ε. περὶ γάμου νόμον ἐκ ἐλαβε. 293. γ. κλέος αὐτῆ τὸ τοῖστον ἔχον παιδα. αὐτ. ε. ὀλιγοχρονιατάτος τῶν ἑαυτῆ προγόνων. 307. γ. μετὰ τὸν γάμον Ἰσαάκ ἐξῆσαν ἔτη λέ. 309. δ. τὴν ἀδελφιδίῳ λέγει ἀδελφῶν. 357. γ. ῥίξης γέγονεν ἐκκλησιῆς. 358. ε. ἴσως αὐτῶ δῶδοται ὁ τῆς ἐπιγαμβροῦσεως νόμος. 436. ζ. τὸ γένος αὐτῆ περιφανές. 439. γ. αὐ τοῖς αὐτῆ χρόνοις ἐφάνη ἢ ἐκκλησιαστικῆ πολιτεία. 446. β. ἀπὸ τῶν γνησιῶν πλείονα ἢ ἀπὸ τῶν νόθων αὐτῆ παίδων δῶρα τῶ Ἰωσήφ φέρεται. 473. ζ. διατὶ τὸ σπέρμα αὐτῆ ἐξῆλεκται. 755. γ. εἶδῶ ἀγιοί, εἶδῶ πῖσοι οἱ πατέρες αὐτῆ. 776. β. τὸν τῆς περιτομῆς νόμον ἐλαβε. 907. δ. πατὴρ Ἰσμαηλιτῶν καὶ τῶν ἀπὸ Χετῆρας. 1151. ε. πατὴρ ἡμῶν πίστεως ὁμοιότητι. 1305. β. ἐκ ἐδῆτο τῆς πρὸς Μωυσῆα διαθήκης. 1445. ζ. διπλῆν ἔχε τὸν κληρον. 1541. γ. ἐπὶ Νίνῳ γέγονε. 1629. γ. υἱὸς αὐτῆ οἱ τὰ ἔργα αὐτῆ μεταδιῶκοντες. 1641. γ.
 Ἄβραμ καὶ Ἄβραάμ τί δηλοῖ. 221. η.
 Ἄβυσος τί. 15. γ.
 Ἄγαθὸν ἀτεχνίας δῆται. 858. ε. ἀκαλλῆς ὁποῖον.
 Ἄγαθὸς ἐκ ἀπορος. 1461. δ.
 Ἄγαθῶν τῶν μελλόντων ἢ διανέμησις καὶ Φον. 1358. β.
 Ἀγάματα ἐπὶ σεβασμῶ ποιεῖν ἀπτη.
 Ἀγαπάκησιν θεῖαν πῶς χερῶ ἰεῖν.
 Ἀγάπη τί. 1614. δ. ἢ τῆς ἀγάπης.
 τί τὸ αὐτῆς ἀπτελέσθαι.
 ῥίξεν. 1452. δ. γ. ε. &

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Ἀγάπη ὁ τρωθεὶς πάντα κέφως φέρεται. 360. β. τῆ ἀδελφικῇ ἢ καταχρηστέον. 1568. β.
 Ἀγάπης διαφορὰ. 1087. ζ. η.
 Ἀγαρ διατὶ ἐξ ὀνόματος ἐκλήθη. 217. γ. τί σημαίνει. αὐτ. ε. σαρδάρια. 219. β. διατὶ προνοίας ἀξιῖται. 271. β.
 Ἀγγαλὶ τί σημαίνει. 187. α.
 Ἄγγελοι κτιστὴ ἔχουσι φύσιν. 2. γ. περιγεγραμμένοι τῶ ὑπόστασιν καὶ ἑστίαν. 3. β. τόπος δέοντα. αὐτ. ε. ἢ προϋπάραχον ἕρανῖ καὶ γῆς. αὐτ. ὑπεργῆσι Θεῶ. 4. α. σὺ ἕρανῶ καὶ γῆ ἐδημιουργήθησαν. αὐτ. γ. τὸ πρὸ ἕρανῖ αὐτῆς γεγενῆσθαι λέγειν ἢ λυμάνεται τῶ ὀσέβειαν. αὐτ. ε. πρὸ τῆ ἕρανῖ ἐγίνοντο. 6. η. καὶ 8. ζ. οἱ ἐν Σοδόμοις θουμασὸν ἔχον εἶδος. 243. ζ. θέλωσι σώζεσθαι τὸς μὴ θέλοντας. 246. β. τίνοι λόγῳ πονηροὶ λέγονται. αὐτ. ζ. οἱ ἐν Σοδόμοις τί ἐσημαίνον. 249. ζ. τί δηλοῦσι. 348. δ. ὡ τίνοι ἐπὶ χώρῳ. αὐτ. η. τίνοι λευτεργῆσι. 391. ε. τίνοι σωαντῶσιν. αὐτ. ζ. τιμωροὶ τῶν ἀμαρτανέντων. 922. ζ. τίσιν ἐφεσήκασιν. 1163. β. τίσι συμπράττεισι. 1318. ζ. ὀνόματι Θεῶ δηλῆνται. 1321. α. τύπος αὐτῶν οἱ ἄρχοντες. 1386. ε. οἱ τῶ Ἀβραάμ ὀφθαῖτες ἐκ ἔφαγον. 234. β. δ. ἔφαγον. αὐτ. ε. τινὲς ἔλων ἐπιῶν προεσῶτες. 1628. ε. πρῶτον ἦσαν κατὰ ἀριθμὸν ἐθνῶν, νῦν δὲ κατὰ ἀριθμὸν πιστῶν. αὐτ. ζ. χαίρεισιν ἐπὶ τῆ τῶν αἰθεράπων σωτηρίᾳ. 1646. α.
 Ἄγγελος ὁ τῆ Ἄγκρῃ καλήσας τίς. 216. ε. καὶ 218. η. συμμαχῆ τῆ ἐκάστῃ ζῳῆ. 614. ζ. ὁ ἐνδιαβάλλων τὸν Βαλαάμ τίς. 1324. α, β, κτ. εἰς ἐκάστῳ ἔδνεσ ἀποκεκλήρωται. 1627. ε. εἰς ἐκάστῳ φύλαξ. αὐτ. ζ.
 Ἄγγελα μνεῖα πρῶτον ἐπὶ τῆς Ἄγαρ. 2. α.
 Ἄγγελων διμμεργίας διατὶ ἐκ ἐμνήθη Μωϋσῆς. 1. ε, 6. β, ε, καὶ 1454. β. περὶ τῶν τῶ Ἀβραάμ ὀφθαῖτων δόξα διάφοροι. 232. β, γ, δ. κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιστάντων διανεμήθησαν τὰ τῶν ἐθνῶν ὄρια. 1628. β. ὑπεργῆσι διάφοροι. 1647. α, β, κτ.
 Ἄγια αἱ προσφραγῆ. 1581. ε.
 Ἄγιασμός ὁ ὡ τῶ μέλλοντι αἰῶνι ἕτερος τῆ ὡ τῶ παρῶντι. 894. γ.
 Ἄγιοι εἰς νῦν καὶ καρδίαν Χριστῆ κείμενοι. 874. δ. σύμμορφοι Χριστῆ. 958. γ. τρυγόνες καὶ περιστεραί. 962. ε, ζ. μετὰ θάνατον πῆ καταλύσει. 1048. γ. ἢ λαμβάνουσι παρατυκία τὰ γέρα αὐτ. ἀδελφοὶ Χριστῆ. 1283. δ. ὡ τῶς σῶμασι τὰ ὄπλα ἔχουσι. 1318. ε, ζ. ἐδὲν πάρεργον, ἐδ' ἀμνημόνιστον ποιῶσι. 1397. ε. ἀσωάμερσοι τοῖς ὡγαίοι. 1403. β. καὶ 1455. ε. ἐφῆται αὐτοῖς κεκλήσθαι τὰ ζωαρκῆ. 1405. δ. νεφέλαις ἀπεικάζονται. 1622. δ. ἄρνες, κριοί, ταῦροι, δαμάλεις. 1632. ε.
 Ἄγιον διτλῶς λεγόμενον. 1548. ζ.
 Ἄγιος τί ποιήσει ὡ τῶ μεταξὺ τῆς ἔω καὶ ἐσπέρας. 895. β. τόπος τῆ πνύματος. 1483. γ.
 Ἄγις πατῆρ τίς. 775. η. καὶ 776. α.
 Ἄγις ὁποῖος δὲ ἔνα. 1213. γ. τὸ πλημμελεῖν εἰς αὐτῆς καὶ εἰς ἀμαρτωλῆς ἢ ταυτόν. 798. δ. καὶ 1089. ζ.
 Ἄγιότης ἢ τελεία ὡ τῶ μέλλοντι αἰῶνι. 1213. β.
 Ἄγίων ἔδος ὁποῖον. 253. δ. ἢ πρεσβεῖα ὀνήσιν. αὐτ. ζ. ἢ διάνοια βοᾷ πρὸς Θεόν. 708. γ. ὁ νῦς ὑψηλός. 825. γ. καὶ ἄγιος. 963. β. καὶ ἱερός. 964. ε. καὶ ὁμόσηφος Θεῶ. 1232. δ. ὁ χορὸς τίς. 829. α. τὰ ἀνδραγαθήματα ἀναριθμητά. 874. ζ. καὶ χερίσμα. 899. ε. πάντα σεμνά. 886. β. ὁ βίος εὐώσμος. 988. ε. ὁ διεσῶς, ἢ πρόσσει Χριστῶ. 1283. δ. ὁ πόνος ἐκ ἀμίδος. 1287. η. τῆς πληθῦτος σύμβολα τίνα. 1369. ε. τὰ κατορθώματα ἐκ ἀσυμφάνῃ. 1382. δ. αἱ ψυχαὶ ὁποῖοις δοκίμαται τρέποισ. 1385. ζ. δι' αὐτῶν αἱ διαφοροῖται. 1392. η. ἢ νίκη πότε ἐμφανῆς. 1398. ζ. ὁ θάνατος βάνεται. 1672. ε.
 Ἄγιος ὁποῖος. 574. γ.
 Ἄγιος. 1128. β.

Ἄγκισθῶν τίς. 118. ε. καὶ 1139. α.
 Ἀδὰμ Θεῶ σύμφωνος. 75. ζ. ἢ γυνὴ χρεωδεστέρα αὐτῶ τῶν ἄλλων. 76. γ. διατὶ ἐξίσταται τῆς Εὐας πλατῆ μνήσ. αὐτ. ζ. πλήρης χάριτος. 78. α. προφητῶν αὐτ. β. καὶ 78. ζ. ἢ κατ' αὐτῆ ἀπόφασιν ἐκ ἀπληνῆς 97. ζ. ἢ σμικρὰ ἢ αὐτῆ παράβασιν. 98. β. διατὶ κατανατικρὺ τῆ παραδείσῃ διαγῆ. 104. ε. ἢ διὰ τῆ γυναικὶ μινύωαι, τῆ παραδείσῃ ἐξεβλήθη. 105. δ. μετὰ τῆ παρακαλῶ τῆ γυναικὶ ἐμίγη. 105. ε. ἀπ' αὐτῆ ἄχει Χριστῆ ὡς διαδοχαί. 118. γ. τί τὸ ὄνομα αὐτῆ δηλοῖ. 120. η. 1289. ζ. καὶ 1291. α. διατὶ ὀνόματα ἐπιτίθησι. 1233. δ. διατὶ εἰς γλῶ ἀπεσφάθη 1258. ε. ὁποῖον τὸ πάθος αὐτῆ. 1308. β. ἀπ' αὐτῆ ἄχει τῆ Νῶε ἔδεις πρὸς πολυθείαν ἀπέκλινε. 1629. β.
 Ἀδελφογαμία διατὶ ὡ ἀρχῇ σιωχωρήθη, ἔτα ἀπηγεράθη. 115. ε. καὶ 122. ε.
 Ἀδελφοκλόνος πρῶτερον τῆ φονεῦθῶτος θήσκει. 344. β.
 Ἀδικία τί. 1580. α.
 Ἀδικον πῶς δικαίως, καὶ πῶς ἀδικῶς διώκεται. 1508. δ.
 Ἀδικέμενοι πότε τῆς ἀνωθῶ ἀξίῖται συμμαχίας. 381. α.
 Ἀδικῶντας ἢ δὲ ἀμύεσθαι. 1241. γ.
 Ἀδολεσχῶ τὸ ὀμιλῶ περὶ τῶν θείων. 304. β.
 Ἄετοι περὶ τὰ τέκνα φιλόσοφοι. 1631. α.
 Ἀζύμων ὁ λόγος τίς. 1502. ζ.
 Ἄηρ ὁ περίγειος ἕρανός. 146. ε. ἢ φυσικῇ αὐτῆ ιδιότητι ὁποῖα. 16. α. λοιμὸν ἐμποῖε. 1563. δ. Ἐβραῖοις καταλαμπόμενος, Αἰγυπτοῖς μελανόμενος. 658. ε, ζ, κτ.
 Ἀθλωαῖοι δένδρα ἀκαρπα. 1534. γ.
 Ἄγες αἱ μέλανες ἐν Παλαιστίνῃ ζητῶνται. 376. η.
 Αἰγυπτοὶ θεοποιεῖν τῶ κῆσιν. 1. δ. καὶ ζῶε. 955. α. διατὶ ἐβδελύττοντο τὸς ποιμένας. 492. γ. διατὶ ὑπολεῖσθαι ἔφασαν τὸ ἴδιον σῶμα. 496. β. ἀντίον Φαραῶ θέλωσι ζῆν. αὐτ. γ. ὁ λιμὸς αὐτῶν, καὶ ἢ τῆ Ἰσραὴλ κρατῆ. αὐτ. ε. ἡμέρας ὁ καὶ μ' πενθῶσι. 547. ε. σαρδῶν δέκνυται διὰ τῶ εἰς Ἰωσήφ τιμῶ. 548. ε. νόμον περιτομῆς ποιῶντες. 562. β. τίνα τὰ ἐν τῶς σηκοῖς αὐτῶν ἰδρυμένα. 617. γ. ὁποῖον τὸ περὶ τὸς νεκρῆς αὐτῶν ἔθος. αὐτ. η. διατὶ πληγῶν ἐσμῆ ἔδθησαν. 630. ζ. τιμῶσι τὸ ὕδωρ. 631. ε. διατὶ πρῶτη πληγῆ ἐπ' αὐτοῖς ἢ τῆ αἵματος; 632. ε. σάρεξ εἰσι καὶ αἵμα. 640. ε. τίνα τὰ αὐτῶν σεβάσματα. 645. α, γ, 683. η, 909. δ. καὶ 1399. β. τριτίες Θεῶς ἔσαι νομίζουσι. 652. β. χυδαῖα παρ' αὐτοῖς μαθήματα καὶ τίμα τίνα. 663. ε. ἐδ' ἴχγος τῆς αὐτῶν πολιτείας δὲ φέρεται. 674. δ. διατὶ οἱ ἄρβενες αὐτῶν ἀπεπνίγησαν; 713. ζ. ὁποῖα ἐπέκειν ἄρματα. 718. β. ἢ γῆ αὐτῆς κατέπιε. 720. γ. ἀναπλάττεισι τὰς ἐχ ὑφῆσῶτας μορφώσεσ. 768. γ. αἱ ἱερομύσιδες αὐτῶν τοῖς ἱεροῖς πῶς εἰσφοιτῶν εἰσάδασι. 946. γ.
 Αἰγυπτοὶ γῆ ταπεινώσεως. 465. γ. σκατισμός. 617. δ. θερμοτάτη. 636. β. τίνας οἱ ὡ αὐτῆ θύοντες. 645. ζ. τίνας οἱ ἐξ αὐτῆς ἐκβεβηκότες. 646. β. πότε ψεκᾶσι λιπαίνεται. 652. γ. πῆ κῆται. 657. β. ἀμαρτία. 693. η. ὁποῖα τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξερχομένων τὰ ἀγαθά. 704. ζ, η, κτ. ὡ αὐτῆ πάντα τὰ ζῶα πλῶ τῆ χοίρε θεοποιῶντο. 1018. δ. τίνας σύμβολον. 1077. ε.
 Αἰγυπτοὶ καὶ Παλαιστίνης παράθεσις. 1462. ε, ζ. καὶ 1463. δ, ε.
 Αἶμα τὸ παγῶ εἰς ἀνάδουσι βαρύτατον. 157. α. ψυχῆς τύπος. 970. α. καὶ 1076. ε. ζωῆς αἴτιον. 972. ζ. ἀντὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς προσάγεται. 1075. ζ, η, καὶ 1076. γ. λογικῆς ψυχῆς πληροὶ τάξιν. αὐτ. ζ.
 Αἵματος ἢ μετάληψιν διατὶ ἀπηγορεύεται; 156. ε. τὸ ἀπέχειν τί ἐμφάνει. 1486. α. ἢ βρῶσις κελώλυται. 1484. γ.
 Αἰνέσις παρ' ἡμῶν πῆ καὶ πότε προσάγεται. 993. ζ. η. πῆδῶ ἔλαχε τῆνομα; 995. γ. ἢ τῆ Θεῆ τί. 1117. α. ἀδαλοῖπῶς δὲ αὐτῆ τῶ Θεῶ προσφέρεται. 1368. ζ.
 Αἶνος ὁ τῆ Κυρίε τίνας ἔργον. 1009. δ.
 Αἰρέσις τῆ κακῆ διαθήκῃ μόνῃ ἀπέκλινε. 1562. ε.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Αἰρετικοὶ τὰ τῆ λόγος ὅσα σωτηρίζοντες. 678. α. τὸν τῆ νόμος Θεὸν ἐδὲ δικαίον, ἐδ' ἀγαθὸν λέγοντες. 775. β. μύθους τοῖς θεοῖς προσιδόντες λογίοις. 1009. α. ἀνόμημα τὸ αὐτοῖς συναυλιζέσθαι. 1074. ζ. τὲς ἐξ ἔθνων καὶ Ἰεδαίων ἀρπάζοντες. 1556. ζ.

Αἰρετικῶν μαθηταῖς ζημίαι ὅποια. 803. γ. τὰ μυθάρια, σκοτία. 864. ε.

Αἰδοῦνεσθαι ἐν ὧ ταῖς αἰδήσεσι. 327. ζ.

Αἰδήσεις πλεῖς δούτερος. 347. γ. θύρα. 687. η. δουρεσθαι θεῶν. 1160. β. ὑπὸ τίνων καθαιρένται. 1177. γ.

Αἰδησις σώοικος. 760. δ.

Αἰσχμὴ διατὶ ἐντέθη ἀνθρώποις. 86. ε. καὶ 87. ε.

Αἰχμαλώτων συμβάντα τίνα. 1539. α.

Αἰών τί. 130. δ. καὶ 1501. δ. ὁ καθ' ἡμᾶς πενταχῶς διηρημένος. 666. ζ. ὁ ἀεὶς καὶ μέλλων τίνι παρενάξεται. 688. η. ἐ πανταχῶ τῆ ἀπέρις δηλωτικός. 788. ε.

Αἰώνια καθ' ἡμᾶς πρόσκαιρα γίνεται. 222. δ.

Αἰώνιον ἐ τὸ αἰδιον σημαίνει. 500. ζ.

Ἀκαθαρσίας λείψανα τίνα. 1295. ζ.

Ἀκάθαρτοι τίνες. 1110. β.

Ἀκάθαρτον φύσει ἐδὲν. 1024. α. καὶ 1100. β. ὁ περὶ αὐτῆ νόμος τί βέλεται. 1032. α.

Ἀκαρπία Θεῶ ἀποτρία. 1558. α.

Ἀκοή ἢ θεία ἐ δέεται Φωνῆς. 707. 8.

Ἀκοή μαρτυρεῖν ἀπέρηται. 807. δ.

Ἀλαζῶν τίνι ὅμοιος. 1020. γ. τίνα ἑαυτὸν ὑπολαμβάνει. 1266. β.

Ἀλαζωνεία τί. 1266. α. καὶ 1547. δ.

Ἀλέξανδρος κατέλυσε τὲς Πέρσας. 1340. β.

Ἄλεις κρεῶν φυλακτικοὶ καὶ ἀρτυτικοὶ. 1131. α. χάριτος συμβολον. 1286. ε.

Ἀλήθεια καὶ δήλωσις τί. 875. δ.

Ἀλήθεια πότε ἡμῖν ἐπιλάμψει. 570. β. ὁ λόγος αὐτῆς συμμεταβάλλεται. 633. β. ἢ τῶν ὄντων τίς. 855. ζ. περιέχει τῆ πνύματος τὰ χαρίσματα. 878. ζ. πέτρα. 926. α. φιλεῖ τὴν ἀλήθειαν. 1515. β.

Ἄλογα ὄρον οἶδν. 682. γ.

Ἄλφός τί. 1040. β.

Ἀμαλῆη τίς. 745. β. διατὶ ἀπώλετο. 749. δ.

Ἀμαλῆκῆται ὅποιοι. 1580. δ.

Ἀμαρτάνειν συμφυές. 1002. μετὰ τὴν κάθαρσιν περὶ ὑπόδικον. 1044. α. β. ἄλογον. 1198. γ. διχῶς ἀεσι. 1488. δ. ε.

Ἀμαρτάνομεν ἀκροῖως πότε. 973. γ.

Ἀμαρτανόντων τίνες ἔχουσι παραίτησιν, καὶ τίνες ἔ. 135. η. ὁ μὴ μασιγμένος ἀδιέσθωτος. 608. γ. τίνες συγγνώμης τυγχάνουσι. 1053. δ. τίνες πολὺ τίνες ὀλίγον πληροῦνται. 1148. α.

Ἀμαρτήματα πόθεν κρῖνεται. 88. γ. ὅποια Θεὸς ἐ λογιζέται. 702. ε. τὸ μέτρον αὐτῶν πᾶς πληρέται. 774. ζ. τὰ λαθραῖα τῶν ἐτέρων, ἐχ ἡμέτερα. 797. γ. ὁ μὴ τὰ τῶν ἐτέρων κωλύων ὑπόδικος. αὐτ. ε. καὶ τὰ κατ' ἀγνοίαν ἀπαραιτήτα. 986. ε. διάφορὰ ἐστὶ. 1031. ζ. ἢ δὲ αὐτὰ συνκρούειν. 1041. δ. τίνα ἀνθρώπινα.

βδελυρόν. 1036. γ. ἢ ἔμμοнос περὶ κολάζεται. 1043. γ. ἢ μὴ πρὸς θάνατον θραπέυεται. 1090. β. ἢ ἐξ ἀγνοίας ἐκ ἐλαθέρα γραφῆς. 1113. ζ. ἢ ἀκρίσις τί. 1197. γ. πότε τολμάται. 1199. α. νεκρότης. 1218. γ. φθαρτικός. 1260. ε. πᾶς αὐτῆς ἐλαθέρεμέθα. 1312. γ. τὸ πλῆθος αὐτῆς κατὰ πρόθεσιν. 1482. ζ. καὶ 1499. γ. ἢ κατὰ διάνοιαν εὐκόλες. 1499. γ. ὕπερον ἐπιγεγραμμένη. 1612. δ.

Ἀμαρτίας αἴτιον τί. 129. γ.

Ἀμαρτωλοὶ ἀχανεῖς μετὰ τὴν ἀμαρτίαν. 89. ε. ἐ δὲ ἐξ ἀκοῆς αὐτῆς καταδικάζειν. 239. δ. ὅποίων ἀγαθῶν ἐξέλιπται. 955. ε. στρατεύονται μαγείαις. 1318. ζ. πρὸς τὲς ἱερωμάς ἀφίξονται. 1406. δ. τῆς ἰδίας ψυχῆς φοβέται. 1409. ε.

Ἀμαρτωλὸς πρῶτος τίς. 775. ε. ὄχιθω αὐθαδέ κολαδίωται. 776. ζ. ἐκ ἔχει παρρησίαν αἰοῖσαι τὸ ἐσθία. 1041. δ. ἐκ ἔχει ἀπολογία. αὐτ. ε. πότε ἀνέγκλητος. 1036. β.

Ἀμαρτωλῶ πατέρες μύριαι. 776. α.

Ἀμαρτωλῶ ἐδὲν τὸ, ἠνξήθη, εἰρηται. 266. η. ἢ θεοσέβεια βδελυγμα. 476. ε.

Ἀμαρτωλῶν καὶ πονηρῶν διαφορὰ ὅποια. 192. ζ. ἕως πότε Θεὸς ἀνέχεται. 931. γ.

Ἀμβλωμα ἐξεκονιζόμενον ἐμψυχόν ἐστι. 794. α.

Ἀμμανῆται τίνος γῆς οἰκήτορες. 1258. δ.

Ἀμνημόνυτον δεινόν. 1360. ζ.

Ἀμπελος ἐξ ἀρχῆς δεδημιεργηται. 162. ζ. τίνος ἀνεκὸς εἰς τὸν βίον εἰσιτέχθη. 163. γ.

Ἀμπελῶνες ἡμεῖς. 1549. β.

Ἀμπωτισμὸς ἐ τέμνει μέσον θαλάσσης καὶ κόλπον. 711. ζ.

Ἀμώμητοι ἐδ' οἱ ἀνδρίζουνοι. 1383. α.

Ἀμωμον ἐν ἐκάστη πολιτεία ἀναγκαῖον. 971. γ. δ.

Ἀναβολὴ ἐκ ἐπαινετή. 676. ζ. ἢ τῆ βαπτισματος ἐπιβλαψῆς. 677. β.

Ἀναγινώσκοντος καὶ γραφοντος παραίτησις. 1515. ε.

Ἀναθεματισμὸς ἐδ' ἀψαθαί ἐξίτω. 1492. ζ.

Ἀνάθημα ἢ ἄγιον τί ἀλλήλων διαφέρεισι. 1158. δ. ε. κη.

Ἀνανδρία ἴση τῶ μὴ ὑγειῶς ἀνδρίζεσθαι. 1557. ε.

Ἀνάσασις ἢ τῶν θρανῶν βασιλεία. 757. δ. ἢ τῆ Χριστῆ ὑπὸ τῆ νόμος πρετυπεμένη. 1119. γ. ἢ τῶν σωμάτων τὸν Χριστὸν ἀπαρχίω ἔχει. 1127. ε.

Ἀνατολῆς ἄνδρες τίνες. 353. δ.

Ἀνεσις ἀσέβειαν ὠδίνει. 1633. γ.

Ἀνηρ ὅποια τῶν τῆς γυναικὸς αὐτῆ ἀμαρτημάτων λύει. 1380. β.

Ἄνθρωποι πάντες ψύδονται. 1335. β. ἐδὲν κατ' αὐτῶν ἔχουσι ἰσχύς. 1349. δ.

Ἄνθρωπος βασιλεὺς τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. 53. δ. τὸ κατ' εἰκόνα φύσει, τὸ καθ' ἐμβύσιον προαιρέσει ἔχει. αὐτ. ζ. τῶν δύο διενηκότων μίσις. 54. δ. ζῶν ἀφῶς καὶ θεοειδέσασιν. 61. ζ. πᾶς Φαγῆν ἐπιτέτραπται. 7. β. ὡ καὶ ὡ ἀρισμῶν βιβρωσκει. 81. γ. τῶ θνητῶ ἠγρέπται βίω. 98. ε. πῦρ λέγεται. 119. η. εἶσμα ἀνθρώπου ἰδιαιτάτον. 429. α. βασιλεὺς, δικαστῆς, καὶ πᾶσι τῶν ἐπιπέσειν αὐτῶν ἰσχύς τοῖς ἐν τῆ ἀναστάσει.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

- Ἀντίοχος τὸν θεῖον κατὰ ἡρήματε. 1340. β.
 Ἀντίχριστος προφητεύμενος. 532. δ. ἐκ τίνος φυλῆς
 γανηθήσεται. 533. α, καὶ 1165. β.
 Ἀπαιδία, ἀμαρτία τοῖς πάλαι ἐλογίζετο. 1361. α.
 Ἀπαρχὴ πόσα παρὶςησι. 1118. ζ, η.
 Ἀπάρσεις αἱ ἐν ἡμῖν τρεῖς. 1221. β.
 Ἀπάτης διώμις. 634. δ.
 Ἀπειθεῖς παιδιδόμενοι ὅποιοι γίνονται. 603. ε.
 Ἀπειλαὶ αἱ τῷ Θεῷ τῶν κολάσεων μείζεις. 769. η.
 τίνες ὠφελῶσι. 1603. δ.
 Ἀπειλῆς μύθος λέγων τὰ τῆς Γραφῆς. 139. γ.
 Ἀπίσιος τὰ κεκερμμένα προσάγειν κηδυνώδες. 903. α.
 σιωναμίγνυθαί ἔξеси. 1034. ζ, η, κτ. καὶ αὐτοῖς τὸ
 μέλλον ἀποκαλύπτεται. 1338. ζ.
 Ἀπίστων μαρτυρία ἀξιόπιστοι. 385. β.
 Ἀπλότης ἡ τῆς ἀληθείας ἀγαπητέα. 1035. γ. ἡ σω
 σωῖσαι δεκτὴ. 1173. ζ. περιφανής. 1358. ζ.
 Ἀπογραφή διατὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ γίνεται. 1360. β. αἱ
 τῇ παρὰ Θεῷ τίνες. 1353. ζ.
 Ἀποκαλύπτεται τὸ μέλλον καὶ πονηροῖς. 1338. ζ.
 Ἀποκαλύψεων πρέζανον τί. 879. β.
 Ἀπολιναριος μυθοπλάτης. 1240. ε.
 Ἀπόλλωνα ὅποῖον ἠγῶνται Ἑλλῶες. 1492. η, δ.
 Ἀποσολῆς καιροὶ τρεῖς. 1090. η.
 Ἀπόσολοι τὲς διώκοντας ὑπέτρεχον. 346. β. ποιμαίνες.
 355. α. ὁ πόνος αὐτῶν ἐκ ἀμύθου. 358. γ. τὸν ἐν
 κρουπῶ περιφέροντες Ἰσδαῖον. 405. ε. ἔμποροι. 433. α.
 ἐξ Ἰσδαίων. 533. δ. γεωργοί. 530. δ. καθηγηταί.
 533. ε. ὑπὸ τῶν ἰβ' πηγῶν καταγραφόμενοι. 726. β,
 καὶ 727. α. ἀναριθμητῶν ἔμμελον περᾶσαι κακῶν.
 αὐτ. ζ. δεῖλοι. 746. β. ὄργανα. 764. α. τῷ Εὐαγγ-
 γελίῳ ἱερουργοί. 827. α. τὲς κειμένους αἰρέσεις. 837. ε.
 τίνες. 838. α. φῶς. 863. η. σιωεργοὶ πρὸς ἱερουργίαν.
 865. γ. ὑπὸ τίνων δηλῶνται. 897. α. Χριστὸν περιέ-
 φερειν. αὐτ. γ. Θεῷ σιωεργοί. 905. β. ἔλαστον χρίσεως
 καὶ σωθῆσαι θυμιάματος. 938. ζ. αὐτῶν τύπος οἱ
 ἰβ' ἄρτοι τῆς προτίσεως. 1130. δ. τροφή τῶν πιστῶν
 τὰ αὐτῶν συγγράμματα. 1131. δ. ἐν πνεύματι ὁδοι-
 ποροῦντες. 1222. α. τίνων ἀπαρχαὶ καὶ πατέρες. 1236. ζ.
 ἄρχοντες Ἰσραὴλ. 1335. ζ. τίνι τῷ τῷ ζητημένῳ ἐπι-
 στάσαν αἰρεσιν. 1358. α. ὅποῖον διὰ τῷ ἐμφυσήματος
 ἔλαστον πνεῦμα. 1364. ε, καὶ 1438. α. κερκατήκασι
 τῷ κόσμῳ. 1366. β. τὸ τῆς γεργασίας φέρειν προ-
 σωπον. 1536. α. μόχοι. 1576. γ. λίθοι περισπῶσι.
 1583. δ. ὑπέρεκονται τὲς κατ' ἡμᾶς. αὐτ. ε. ἐν αὐ-
 τοῖς αἱ ἐν νόμῳ θεωροῦνται. αὐτ. καὶ Θεῷ. 1646. ε. ἄρ-
 χοντες λαῶν. 1655. α. ὁ λόγος αὐτῶν περὶ μυση-
 ρίων. 1662. δ.
 Ἄρα ἡ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν γεγονότα κατάραν σημαίνουσα
 τίς. 1192. ε.
 Ἄραβες λησδόντες. 342. α.
 Ἀρβηλος πρῶτος βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ πρῶτος Θεῷ
 ὄνομα λαβῶν. 1629. γ.
 Ἀργία ἡ Θεῷ θυμηρεσάτη τίς. 1126. η.
 Ἀρεῖα βλασφημία. 588. δ. οἱ τῷ λάβλιω αὐτῷ περι-
 κείμενοι τὸν νόμον παραβαίνουσι. 767. ζ.
 Ἀρετὰς ταπεινοφροσύνῃ δὲς ταχίζεν. 1547. δ.
 Ἀρετὴ ἡ ἀληθὴς τί. 143. γ. μέση τῶν ἐδωτῶν. 212. ε.
 πότε πέφυκεν ἀτιμάζεσθαι. 215. ε. ἰχυρὰ καὶ ἀμα-
 ρτῶν. 549. ζ. οἶκος. 688. ζ. διχῆ κατορθῆται. 871. α.
 σιωαγέρεται. 881. δ. πολυειδής. 993. β. ἐν
 τῷ. 1281. ε. πᾶσα καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος.
 μεσότητι θεωρεῖται. 1315. γ. ἰσῶσαθ-
 ῶν. 1370. β. πᾶσα μήτηρ. 1546. ζ.
 γαί. Θεῷ ὁπρὸς δειλός. 1597. ζ.
 α. 14. β.
 19. γ. τῇ ἐπιτολῇ δὲς
 Ἀρετῆς ἡ ἐπίτασις πολλή. 238. γ. τὸ ἀμελῶν ἀναστο-
 λόγητος. 463. ε. ὁ ἐν τοῖς προγυμνάσμοις καὶ πῆλαι
 ἐλεεῖται. 724. α. ἡ ἀκροῖσις διδάσκαλος. 756. γ.
 τὸν πόνον Θεῷ δὲ ἀνεργεῖν. 999. β. κατορθῆμέ-
 νης, φιλοσαρκία ἐββέτω. 1196. γ. τὸ τέλειον ἐκ ἐ-
 φύσεως. 1304. γ. ὁ μισθὸς τίς. 1306. δ. τὰ γανη-
 ματα τῶν τῆς κακίας πρότερα. 1540. ζ. ὁ ἀρξά-
 μενος ὁποῖος. 1569. γ.
 Ἀρμενιοὶ ἀργυρίῳ σιβαλάττοντες. 288. ζ.
 Ἀρξονομίξια τί. 1097. α.
 Ἀρξῶν παιδευοῖα τοῖς πάλαι περιωδέατος. 1360. η.
 Ἀριθμῶν τίς τέλειος. 113. β. τίνες σημεῖα τελειό-
 τητος. 421. ζ.
 Ἄρσεν ἔσω μ' ἡμερῶν μορφῆται. 129. γ.
 Ἄρτοι διατὶ δύο ἐξυμωμάσι προσεφῆροντο. 1121. ε. τίνος
 ἔτοι ἀδείξισ. αὐτ. ζ, καὶ 122. α.
 Ἄρτος ἀγιάζει. 103. η. ὁ ἐξ ἑρανῶ τὸ κατὰ τῷ Παρ-
 θεῖον προπαυδῶει μυστήριον. 729. β. καὶ γίνεται ὁ, τι
 περ ἂν ἡ καταθύμιον. αὐτ. γ. ὁ ἐν ταῖς ἱεραῖς τραπέ-
 ζαῖς ὑπὸ τίνος ἐδηλῆτο. 843. ζ. τύπος ζωῆς. 984. β.
 Ἄρτος καὶ ὕδωρ ἐ κατ' ἑαυτὰ τρέφουσι. 820. ε.
 Ἄρτης μετὰ τῷ Χριστῷ ἔλδοτιν ἐξυμωμάς προσφῆ-
 ρουσι. 1122. γ.
 Ἄρτων τῶν ἑρανίων τίνες ἐκ ἂν μεταίχοιν. 1111. ε.
 Ἄρχειν τέχνη ἀπασῶν ἀνωτέρα. 567. β. τίς ἐ δὲ
 γαται. 1366. α.
 Ἄρχὴ πσοαχῶς λέγεται. 7. δ.
 Ἄρχιερεῖα ὅποῖον εἶναι προσήκει. 875. β. 1103. ε, καὶ
 1129. ε. τὸν χειροτονήμενον τὶ ποιῆν εἰδίται. 886. α.
 Ἄρχιερεῖ ὁ λαὸς ὅμοιος. 977. ζ.
 Ἄρχιερός ἀρχοντας καὶ λαῷ μείζων. 977. γ, ζ. τῶν
 ἱεραῶν τελειότερος. 1071. ε, η. ἐκ τίνος ἠεῖτο φυλῆς
 1072. β. πότε ἐστὶν εἰς τὰ ἅγια. 1074. α. καὶ τὶ
 αὐτῷ ἐτέλδοσις προετύπε. αὐτ. β. ταξίαρχος. 1103. δ.
 συγγαῖης καὶ ἀγγιχδὸς παντὸς τῷ ἔθνεσ. 1410. γ.
 Ἄρχοντας ἐλάτεις εἶναι δὲ τῶν ἀρχομαίων. 1175. ζ.
 Ἄρχοντες τοῖς ὑπηκόοις συγκακῆνται. 1293. η. δὶδο
 κίμῃσι λαμπρότερον. 1392. γ.
 Ἄρχοντας ἴδιον τί. 1279. α. τῷ αἰρεσιν αὐτῷ Θεῷ
 προσεπληφίζεται. 1513. γ. τῷ νομίμῳ ὅποῖον τ
 ἄθλον. 1516. ε.
 Ἄρχουσι τοῖς κατ' ἐπιστήμῳ δελδοῖν, δὶεργεσία 342. α.
 Ἄρχων ὑπηκόοις οἰκειότερος τῷ γανήσαντος. 1360. δ.
 διὰ τῷ ἱερέως Θεῷ προσάγεται. 1365. β. μέσος ἱερέως
 καὶ λαῷ. αὐτ. ὁ ἀγαθὸς τὶ ἂν ἐπιζητήσῃ. 1396. α.
 ὁ νόμιμος καὶ τελδοτήση, ζῆ. 1516. ε. δικαιοσύνη
 προσάτης. 1667. γ.
 Ἄρώματα διατὶ περὶ τὰ Ἰνδικὰ μέρη. 66. β.
 Ἄσεβῆς ἐν τῇ κρίσει ἐκ ἐξετάζονται. 91. δ.
 Ἄσεβῆς ἦται ἐκ αὐζεις, ἡ ἐκ ἀπὸ Θεῷ. 500. ε. διατ
 ἔ πρὸ ἄρας ἀπόδύται. 650. δ.
 Ἄσεβῶν ἐχθρὸς δὲ εἶναι. 1230. β.
 Ἄσηρ τί σημαίνει. 367. γ, καὶ 536. γ. τίνες ἐκκληρο-
 νόμησε τόπῃς. 556. α. τίνος τύπος. αὐτ. β.
 Ἄσκητῆς διὰ τίνων τῆς δέας ἀξιάται παρακλήσεως.
 1653. ζ.
 Ἄσις ἐμφράτεις τὰ ὄτα. 1641. δ.
 Ἄσσυρία πᾶν ἔχει λίθων. 175. γ. πάντες ἐν αὐτῇ
 εἰδολολατρῶντες. 1629. ε.
 Ἄσεικοὶ ἐν εἰδήσει νόμων ζῶσι. 1140. δ. αὐτῶν τε καὶ
 τῶν ἐν ἀγροῖς παραδίτοις. αὐτ.
 Ἄσειοι αἱ ζῶσι. 1408. δ.
 Ἄσρα εἰς θρησκείαν ἐδδοθη. 1440. ζ. ἔδες πρὸς Θεόν.
 1441. α. ἐξ αὐτῶν ὁ γενεσιεργὸς ὄραται. αὐτ. ζ. ἔ
 πρὸς τὸ προσκωῖσθαι ἐδδοθη. 1442. α.
 Ἄσρολογίας τίς ὁ δρετῆς. 171. α. τίς ἡ ἐποχή. 172. α.
 Ἄσφαλτος ἐκ πηγῶν ἀναβλύζει. 175. β. εἰς οἰκοδο-

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Αύναν τι σημαίνει. 435. ε. τις ὅμοιος αὐτῷ. 437. β.
ἐκ τῷ τῷ Ἰακώβ ἀπέρμα. 488. δ. εἰκότως ἀπόλ-
λυται. 1577. α.
Αὐτεξέσιον ἀτυράνητον. 1323. γ, δ.
Αὐτός τις ἑαυτῷ κλημάτων μέγιστον. 1195. δ.
"Αφροίς μετὰ τῷ ἐπίγνωσιν. 978. ζ.
"Αφρων ὁποῖος. 1601. δ, ε.
"Αψοῦδεῖν δεῖ. 1377. ε.

B.

Βασιλῆλ διατὶ λέγεται Σύρος. 345. ζ.
Βασιλῆλ τι σημαίνει. 186. ζ, 352. ε, 411. γ, καὶ 412. β.
Βαλαάμ ἐπὶ τὸ ἀκρον τῆς κακίας ἀναβεβηκώς. 1338. γ.
τίνος σύμβολον. 1326. γ, καὶ 1339. β. τι σημαίνει.
αὐτ. ἢ τῆς οἰκονομίας σωτηρία δι' αὐτῆ προσείρηται.
1340. ε. τις ἢ συμβολὴ αὐτῆ. αὐτ. δ, ε, καὶ 1344. ζ.
πότε ἢ πρέβησις αὐτῆ τέλος εἶληφε. 1345. β. οἱ
Φοιτηταὶ αὐτῆ ἐπὶ τῷ Βηθλεὲμ παρεγγύοντο. 1346. δ.
ἀξιον ἔλαβε τῆς αὐτῆ κακομηχανίας μισθόν. 1382. α.
Βαλαάκ πρῶτος βασιλεύς. 410. ζ.
Βάλλα τι σημαίνει. 414. β. οἱ υἱοὶ αὐτῆς τῆς Ἐκκλη-
σίας τρόφιμοι. 366. ζ. εἰκὼν τῆς Ἰεραίων σωμαγω-
γῆς. 416. β.
Βάπτισμα διατὶ ὕδαρ ζῶν λέγεται. 68. γ. οἱ ἀναβάλ-
λοντες αὐτὸ, καὶ ἐπιτιθέζονται ἐκ ἀσφαλῆ ἔχουσι τῷ
ἐλπίδα. 677. γ. τὸ εἰς μετάνοιαν, εἰσαγωγικόν. 864. β.
τίνος ἀγιάζει. 903. β. ὁ νόμος αὐτὸ προαναφώνε.
1034. α. τὸ Ἰεραϊκὸν τίνων ἀπῆλλαττε βύπων. 1059. ε.
λατῶν τῶν νεκρῶν ἔργων. 1078. γ. διὰ τῆ λατῆρος
ἐμφαίνεται. 1181. ε. αὐ αὐτῷ τῷ τῆ Χριστῆ πληρῆν
δύχόμεθα νέκρωσιν. 1213. α. οἱ περὶ αὐτὸ βραβεῖς
ὁποῖοι. 1393. α, β, κτ. μετ' αὐτὸ οἱ πιτοὶ περᾶζον-
ται. 1464. ε. καθαρτήριο. 1493. ε. διατὶ αὐτῷ
ἀποδοῦμεθα. 1538. δ. ὁ ἐπ' αὐτὸ ἀπέρων μακά-
ριος. 1550. α.
Βαπτισματος καρῶ τι δεῖ ποιῆν. 411. ζ. τις ὁ τύπος
αὐτῆ. 704. γ, καὶ 1294. γ. ἀδωνεῖς χωρὶς τῆς αὐτῆ
χάριτος. 709. γ. πρὸ τῆς ἀδωνεῖς, μετὰ τῆτο
δωδωνεῖς ἢ ψυχῆ. αὐτ. ζ. τίνες δι' αὐτῆ, τῆ μυ-
σικῆ ἢ θίγῃσιν ὕδατος. 714. β. ἢ τῆς αὐτῆ καθάρ-
σεως καταγραφῆ. 757. ζ. δι' αὐτῆ τῷ ἀνωθεν πλε-
τῆσιν χάριν. 887. δ. διὰ τίνος σαφῶς δηλῆται. 900. γ.
τὶ τὸ τῆ ἐξ αὐτῆ καθαρισμῆ σύμβολον. 1022. ε, καὶ
1025. ε. δι' αὐτῆ ἀγιάζομεθα. 1047. ε. δι' αὐτῆ
πάντα ἀποτιθέμεθα τὰ πλάσματα. 1408. α. τὶ τὸ
βοῶν αὐτῆ τῷ δώαμιν. 1050. α. τῆς μὴ δι' αὐτῆ
προκαταγγινόμεναι, εἰς τῷ ἀληθινῷ σκλιῶν εἰσελθεῖν
ἀδωάτων. 1065. γ. ἐγγύς δι' αὐτῆ οἱ μακρῶν. 1561. ε.
Βαπτιστῆς λύχνος καίόμενος. 863. η, καὶ λύχνος νοη-
τός. 864. γ.
Βάρβαροι κατατεμνόμενοι ἐπὶ τοῖς τελευτάσιν. 1092. ζ.
ἀντιταλαντῶντες ἀργύριον τοῖς βρέφει, τῷ Θεῷ
προσάγουσι. 1153. β.
Βασιλεία ἐπὶ τίνος πρῶτος ἀνομάσθη. 170. ε. ἢ τῆ
Θεῆ τί. 722. δ.
Βασιλείας Χριστῆ τὸ ἀνίγμα τί. 1180. δ.
Βασιλεῖς οἱ Γεράρων Ἀβιμέλεχ καλέμενοι, καὶ οἱ Αἰ-
γύπτιοι Φαραῶ. 321. δ. οἱ Ἐδῶμ ἀποπότε ἐβασίλευ-
σαν. 410. δ. ἀξιώματα ἱερέων περιετίθεντο. 977. ζ.
ἐχρίοντο. 1003. ε, καὶ 1072. β.
Βασιλεύς εἰς ἐκ τῆς Ἰερα Φυλῆς ἐβασίλευσε. 1164. ζ.
ἐκ ἱεράται. 1168. α.
Βασιλεῖος καλῶς τὸν Αἰγύπτιον ἐμπορεῖσάμενος πλε-
τον. 662. δ.
Βασκανίας τίνα τὰ ἰδιώματα. 322. ε.
Βδελυγμα τί. 645. β, καὶ 1083. δ.
Βέβηλον τῶν ἔστων ἔδῶν. 1017. β.
Βενιαμὴν τίνων τύπος. 414. ζ, η, 543. α, β, κτ. καὶ
545. γ, ε. διατὶ ἐδὲ τῷ Ἡσαῦ, ἐδὲ τῷ Ἰωσήφ προσε-
κώησε. 465. η. πότε ἐγγύς τῆ Ἰωσήφ ὄρεθῃ. 476. ζ.

διατὶ ἐμεγαλιώθη ἢ μερὶς αὐτῆ; 478. γ. πολεμικὴ
ἢ φυλὴ αὐτῆ. 542. η. ἰστορία τις τῆς Φυλῆς αὐτῆ.
544. γ, δ, κτ. ἢ φυλὴ αὐτῆ τῆ τῆ Ἰερα συγκεκλήρα-
ται. 545. α. τῆς Φυλῆς αὐτῆ ἢ μητρόπολις. 1662. ζ.
Βεσελεὶλ τύπος Χριστῆ. 903. η.
Βηθαγα ἢ Βηθαγαλὰ πῆ κῆται. 548. ζ.
Βηροαβεὲ τὰ ἀτιμώτατα τῆ λαῶ ὄρια. 285. δ.
Βιβλία τὰ μωσαικὰ τί. 1421. ζ, χ. 15. τοῖς τῶν συγ-
γραφέων ἐνόμασι καλέμεν. 1650. β, γ.
Βιβλίον τὸ τῆ ἀποστασίας κατὰ τίνος ἐκ ἰχθύος. 1532. ζ.
ἐπὶ τὸ ἀπόκρυφον τῆς Γενέσεως. 1673. δ.
Βίβλοι ἀπόκρυφοὶ καὶ αὐ τοῖς χρόνοις Μωυσεῶς. 1313. α.
Βίβλω τῆ τῆ Θεῆ τί τὸ τίμιον. 1164. α.
Βίοι τῶν ἑαυτῆς τῷ Θεῷ προσφερόντων διάφοροι. 956.
α, β, κτ.
Βίος ὁ παρὰν εἰδῶν. 606. γ. ὁ μέλλων ἐ δεῖται συμ-
βόλων. 676. ζ. ὁ γὰρ ἀρετικῷ τίνι δὴρληπῆς καὶ ἀνάν-
της, καὶ τίνι γλυκύς. 725. α, β. ὁ κοσμικὸν καὶ ἐπιει-
κῆς τίνι ὅμοιος. 1022. β. ὁ τῶν ἀγίων τίς. 1200. α.
ὁ τῶν ἀπερισπᾶτων ἔχει Θεὸν ἀντιλήπτορα. 1462. β, γ.
Βίος ὁ περιπασημὸς ἐπίπνοος. 556. δ. τὶ τὸ ἐξείδον. 560. ε.
τῆ νοσηρῆ καὶ τῆ κακῆ ἰδιώμα. 1035. η, καὶ 1036. α.
ὁ τῆ ἀθανάτη ὄρος τίς. 1614. δ.
Βίω τῷ νομίμῳ ἐπεία Θεὸς ἐπαγγέλλεται. 1145. ζ.
Βλασφημίας τῆς τῶν ψευδωνύμων Θεῶν διατὶ ἀπί-
χεν δεῖ; 1132. ε.
Βλασφημῶς ἐκ τίνος ἀπέρματος. 1132. α. διατὶ κατ'
αὐτῆ ἐκ ἕκαστο νόμος; αὐτ.
Βοὸς Χριστῆ πρόγονος. 1557. α.
Βοσκόντων καὶ ποιμαίνοντων παράθεσις. 429. ε, ζ.
Βοτάναι αἱ ἐκ ἐδῶδοι διατὶ βλασάνουσι. 28. γ.
Βελλῆ τί. 1639. η.
Βῆς ἡ δασμῆς φέρεται. 801. β. τίνος σύμβολον. 1550. α.
ὁ τέλειος τίς. 1612. ζ.
Βέτυρον τροφὴ νηπίων. 1632. β.
Βρέφη οἱ πεντηκαίδεκαετῆς αὐ τοῖς Ἀβραάμ χρόνοις.
270. α. τύπος τῆ νέε λαῶ. 1257. ε.
Βρόντης ψόφος πέθου σιωπῆται. 22. α.
Βρῶμα τὸ νεκρὸν αὐ καὶ πολυμεδῆς. 1231. ζ.
Βύσος ἐκ γῆς φύεται. 854. ε.

Γ.

Γὰδ τι σημαίνει. 367. δ, καὶ 535. ζ. πολεμικὴ ἢ φυλὴ
αὐτῆ. 535. γ.
Γάλακτος ἐπιβροχὴ τὸν ἀπέδαζις. 266. ζ.
Γαμετῆς καὶ παλλακίδος διαφορὰ. 215. η.
Γάμος εἰς αὐ σιωπῆται τὰ γάμ. 77. ε. σεμνῶς ὑπὸ τῶν
παλαιῶν τελέμενος. 360. δ. παιδοποιίας ἀνεκα. 1029. γ.
διατὶ κωλύεται ὁ ἐκ συγγενείας. 1080. γ, δ, κτ. καὶ ὁ
ἀδελφῆς καὶ θυγατρὸς σιωπῆται. 1098. β. τῆ μνη-
σεῖα ἴσος. 1554. α.
Γάμος σκοπὸν ὁποῖον εἶναι δεῖ. 1058. γ, καὶ 1536. ζ.
Γαριζεῖν καὶ Γεβαλ τι σημαίνει. 1479. δ, καὶ 1584. δ, ε.
πῆ κῆται. αὐτ. καὶ 1480. γ. ὄρη ὑψηλότατα. 1480. ε.
πόσον τὸ τῆ Γαριζεῖν ὕψος. αὐτ.
Γασηρ τὰ ἴδια ἐ διαβαίνει μέτρα. 736. β.
Γασηρμαχρῆς κακὰ. 911. β. οἱ αὐτῆς δῆλοι τίνι
ὅμοιοι. 1031. δ.
Γέλως ἀντὶ χαρῆς ἐλαμβανόμενος. 265. ε, ζ, η.
Γενεὰ ἐξ ἐτῶν ἐ σιωπῆται. 210. γ. πᾶσα τῶν
τῆς. 775. α.
Γενέθλιον πᾶσιν οἱ Φαῦλοι, ἀπογαλακτῆ
267. β.
Γαίνησις διαφέρει ποιήσεως καὶ ἴσεως
Γαίνητορες διατὶ τὸ τελευτάσιν
423. ζ.
Γαίνητος ἐκ ἐκφάγει
Γάτος τῆ ἀπεδαίς νος
136. δ. τὸ αἶγυ
R 11 3

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

σφώτατον. 223. γ. ἱερὸν καὶ ἀνέρον ποῖον. 799. δ. τιμητέον αὐτό. 1303. ζ.
 Γένος τάξις τίς. 1187. ε. τῆ ἱερωτέρη τὰ ἰδικά. 1359. α.
 Γῆ ἐπ' αἰδίου. 11. α. τρεφός, μήτηρ, πατερίς, τάφος. 12. γ. διατὶ ἀνομάδι ξηρά; 27. γ. διατὶ ψυχλὸν ἐξάγει; 39. ε. πολλὴ ἄχει τῆ κω ἀόικητος. 55. β. πῶς μιάινεται. 1084. δ. δέχεται κολάσεις. 1179. ε. στόμα τῆ ἀδ. 1277. γ. περὶ καθαρότητα ἀδιάφορος. 1412. ε. πῶς ἀγιάζεται. αὐτ. διατὶ αὐτὴ μᾶλλον ἢ ἐκείνη παρὰ Θεῷ ἐφορεῖται; 1476. β. χονίω τὸ πάλαι διεμετρεῖτο. 1629. ζ.
 Γλυ διατὶ καθαράν δεῖ φυλάττεσθαι. 1422. ζ. τίνα ὁ Χριστὸς ἡμῖν ὑπέχετο. 1462. η.
 Γηροσάμ τι σημαίνει. 572. α.
 Γῆς κατασκόλη τελεία τίς. 12. η. πάντα τὰ μέρη τῆς κατάρτας μετέχει. 582. ε. μισμός καὶ κάθαρσις τί. 1412. ε. ἢ τῆς ἀγίας περιγραφή. 1463. α, β, κτ. τὰ γυνήματα αὐτῆς τίνα. 1037. γ.
 Γηῶν ὁ Νεῖλος. 71. β.
 Γίγαντες οἱ ἰχυροί. 131. ζ. οἱ παμμεγέθεις. 132. β. οἱ ἀσεβεῖς καὶ ὑπερήφανοι. αὐτ. δ. οἱ μακρόβιοι καὶ θνητόφρονες. αὐτ. η. οἱ βρώστατοι. 135. β. οἱ τερατώδεις. αὐτ. γ.
 Γλυπτὸν τί. 1588. ε.
 Γλώσσα ποία ἀρχαιοτέρα. 173. γ. ἢ ἑβραϊά ἐδὲ θρανόν, ἐδὲ ὕδωρ ἀνωκῶς ὀνομάζει. 21. γ. ὁμοίως καὶ ἡ Σύρων. 25. α. ἢ ἑβραϊά πέθον. 173. ε. καὶ 178. δ.
 Γλώσσα εἰς ὅβ' διανεμήθησαν. 171. γ.
 Γλώσσας διατὶ ὁ Θεὸς συγχέει. 176. γ. ἢ σύγχυσις αὐτῶν κακίας γνώρισμα. 177. α.
 Γνώθι σαυτὸν ἐκ τῆς Γραφῆς ἐλήφθη. 1482. ζ.
 Γνώμη μᾶλλον τῆ γεγονημάς βασιανίζεται. 1245. β. καθαράν αὐτῷ τηρητέον. 1555. γ.
 Γνώσει τῆ θεία πότε ἀξίως τίς προσεγγίζει. 908. β.
 Γνώσις αὐ τῷ σιωιδότι. 107. α. ἢ θεία ἀνεφίλος. 783. ζ. ἢ αὐ τῷ τῆς βίχαριστίας μυστηρίῳ ἐξέδωκε. 1180. γ. ἢ παρὰ τῷ Θεῷ ἐκ ἐκ τῆς ἀκοῆς. 1242. ε.
 Γογγυσμός λυπεῖ τὸν Θεόν. 328. γ.
 Γολιάθ ὑπὸ μερακίῃ διέφθαρεται. 1639. ζ.
 Γονεῖς οἱ τῆ Κυρία πτωχοί. 1030. β. τὸ εἰς αὐτὲς ἀμαρτην ἴσον τῷ εἰς Θεόν. 792. ζ. ἢ εἰς αὐτὲς τιμὴ γείτων τῆ εἰς Θεόν. 781. α. καὶ ἴση. 1542. ζ. ἢ εἰς αὐτὲς τιμὴ εἰς τίνα ἐπαναστρέφει. 781. α. τὸ ἐπ' αὐτῶν πλημμέλημα θανάτῳ τιμᾶται. 792. ε. μετὰ τὰ θεία αὐτὲς δικαίον θεραπεύειν. 1587. γ.
 Γονεῦσιν αὐ χρέος ἀμφοτέροις ὀφείλεται. 1448. γ.
 Γονέων τὰ δίκαια ἴσα τοῖς τῆ Θεῷ. 1542. ε. τὸ ὑπ' αὐτῶν γεγονηῖσαι τι δείκνυσι. αὐτ. η.
 Γονόρροια τί. 1109. ζ.
 Γονορρύης τίνα σημαίνει. 1185. ζ.
 Γράμματα τῆ τετραγράμμου ὀνόματος τίνα. 622. δ. καὶ 623. α.
 Γραμμάτων τινὲς χαρακτῆρες ἴδιοι αὐ τοῖς ἐλλωκοῖς ναοῖς. 173. δ.
 Γραφαὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ διαφορῶν δηλῶσαι παραδειγματῶν. 454. ε. τῶν θείων λόγων αἱ σάρκες. 675. δ. διατὶ ἐ πᾶσαι διημελωδμῶσαι παρεδόθησαν; 702. ε. αἱ αὐ ταῖς πλαξί τί. 828. α. ἢτε παλαιά καὶ ἡ νέα ἀναγκάσαι. 1570. γ.
 Γραφή τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ ἐπὶ ἐπαίνῳ, καὶ ἐπὶ ψέγῳ λαμβάνει. 14. ζ. αὐτὴ ἑαυτῷ ἐρμηνεύει. 65. γ. μαρτυρεῖται λέγειν ἢ ποιῆν, καὶ ἄλλα ὀνομασῆ. πάλιν τῆς ἀμαρτίας ἐδὴν ἡγεῖται Φαῦλον. τῆς διαδείσεως εἰς λόγους χρηματίζει. 343. α. μαρτυρεῖται. 368. α. αὐ ἐκ ἐξηγήσατο διά- ἠλῶσε. 380. α. ἀνέχει καλεῖ καὶ β. ε. μὴ δεικνύει τίς βιάζεται αὐ- τῷ ἐπὶ λόγων λαμβάνουσα. αἱ αὐτῶν αἰτίαν προίχεται. κτ. ὡς. 678. ζ. ἀδια-

φορεῖ περὶ τὲς χρόνους. 721. γ. τὰ ἀποτελέσματα καλεῖ αἰτία. 741. α. ἀδιαφύρωσ τάττει τὰς αἰδέσεις. 782. δ. κωῖα τὸν ἀναιδῆ ὀνομάζει. 808. α. πολλὰ τῶν γεγονημάτων ἐκ ἀφηνεῖται σαφῶς. 946. α. εἰ τρεῖς ἢ δύο κατατέμνει τὸν χρόνον. 1085. α. τίσι παρὰ δὲ τῶν κατὰ τὴν ἰστορίαν. 1339. ε. ἢ γενεολογῆ γυναικῶν. 1415. β. αὐ πολλοῖς τόποις ἔχει χήματα. 1469. β. καὶ ἀπὸ μόνου τῆ σώματος σημαίνει τὸν ἀνδραπον. 1474. δ.
 Γραφῆ μὴ πιστεύειν κινδυνώδες. 65. δ. εἰ αὐ αὐτῇ ἀντι- χρονοισμοῖ τῆς ἀσαφείας τὸ αἴτιον. 266. γ. τῆ παλαιᾶ καὶ νέα οἱ πιστοὶ ἀλήθεσι. 1570. γ.
 Γραφῆς ἔδος ὅποιον. 1. α. καὶ 129. β. καὶ 495. β. σκοπὸς τίς. 6. α. τῆ γραμματος ἐ δεῖ περιέχεσθαι. 60. η. ἰδίωμα τί. 150. β. τῆς κατὰ τὸ γράμμα καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα ἐρμηνείας τίνα τὰ ἀποτελέσματα. 596. β. ἢ μόνου τῷ γράμματι προσβλέπομαι. 674. ε. τῆ βυβλίματος τίς ὁ ἀκῶν. 696. ζ. γυνῶ τῷ γράμματι προσέχεν δυοσεβῆς. 770. β. ἢ δεῖ γυνῶν προσέχεν τῷ γράμματι. 893. α.
 Γραφῶν αἱ λέξεις τί. 675. ζ. οἱ τῆς λέξεως δέλοι ἀλόγως ὁμοιοί. 676. β.
 Γνωαῖκα ἀπαγορεύει, καὶ ἀφίησιν ἀπολύειν ὁ πάλα νόμος. 1032. γ. τῷ ἀνδρὶ δεῖ ὑποτάσσασθαι. 1379. δ. διατὶ ἐπὶ πᾶσιν αἰτία κελύει ὁ νόμος ἀπολύεσθαι. 1567. ε. ἐδὲ ὁ πάλα νόμος ἀπολύεσθαι ἀφίησιν, εἰ μὴ ἐπὶ πορνεύει. αὐτ. η. ἐπὶ πᾶν ἀμαρτήματα ὁ νόμος συγχωρεῖ ἐξαπεσέλλεσθαι. 1568. ε.
 Γνωαῖκας ἐ πολὺ αὐτῶν νεωτέρας οἱ ἄνδρες τὸ πάλα ἐλάμβανον. 183. ε. ἐθνηκῶς ἐ δεῖ λαμβάνειν. 344. ζ.
 Γνωαῖκες αὐ ἀνάγκη τῶν ἀνδρῶν σπαρταίστερα. 610. ε. Φιλόκοσμοι. 910. α. θῆλα τίθησθαι πλείονα ὑπομένει πόνον. 1029. β. δ. λάλοι καὶ περιεργαί. 1245. γ. ὡς τὰ πολλὰ ταῖς μαγγανείαις πρόσκεινται. 1565. γ.
 Γνωαῖκὴ τῆ ἰδία πλησιάζειν ἐ σφώδρα καθαρόν. 1061. ε.
 Γνωαῖκομανθῆς τύπος τίς. 1530. ε.
 Γνωαῖκός μὴ φροντίζειν ἐπικίνδυνον. 1487. ζ. ἢ συμφορῶν πολλή. 1573. β.
 Γνωαῖκῶν βίος ὁπίστος. 1532. β.
 Γνωῖ ἔχει τὸ κατ' εἰκόνα. 54. γ. ἐκπίπτει τῆς ἀρχῆς. 95. β. τῷ Ἀδάμ ὑποτασσομένη. 888. ε. ἢ αὐ εἴτε συλλαβῆσα, ἀδανῆ καὶ τῆ λέπρα ὑποκείμενα τίθηται. 1032. ε. ἢ πῆρα ἀνδρὸς λαβῆσα, ἀπειθεῖρα πρὸς μάθησιν. 1105. β. διὰ τὸν ἄνδρα. 1378. δ. ἐδὲ αὐ πολέμου, ἐδὲ αὐ στρατείαις κατὰ νόμον ἐξετάζεται. 1578. γ.
 Δ.
 Δαβὶδ τὸ γένος ἐκ γνωαῖκῶν ἀλλοφύλων. 446. β. διατὶ καλύεται ναὸν οἰκοδομῆσαι. 786. α. τὸ πάθος, τὴν ἀνάστασιν, καὶ τὴν ἀνάληψιν προδεσπίζει τῆ Σωτῆρος. 1066. ε. ὁ μὲν θάνατος ἀφηνεῖται ἀπ' αὐτῆ, ἢ δὲ τῶν αἱμάτων ἀπειλή καταλέλοιπται. 1657. α.
 Δαίμονες διατὶ πάθει τὸν νῦν καταφορτίζεσι. 555. β. τριπλῶ τῆς ἀνδριζομένων πολεμῶσι τρόπον. 559. β. πᾶς ἢ πότε κατεδικάζοντο, ἀδελφον. 566. β. λυμάνου ψυχῶν καὶ σώματος. 1092. ζ. συμπράττεισι τοῖς ἀμαρτητοῖς καὶ ἀσεβεῖσι. 1318. ε. ἀρχηγοὶ Μωαῖβ. 1345. γ. εἰ ἀπατάσι τῆς ἀκῶντας. 1480. η. διατὶ ὁ Παῦλος αὐ τῆς ἀπεστόμισε, καὶ ὁ Κύριος ἐπετίμησε. 1490. β. καὶ ἀληθῆς τι φθέρωνται, ἀποστρέφεται δεῖ αὐτῆς. αὐτῆ Θεῷ ἠλοστρεψάθησαν. 1633. ε.
 Δαιμόνων δόξα καὶ πλῆτος τίς. 555. β. κατὰ τινῶν ἢ ἰχῦς. 1320. β.
 Δαιμονῶντες εἰς ἄδου καταβήσονται. 1475. β. αἱ περὶ αὐτῶν ἰκασίαι ὅποιαι. αὐτ. (1)
 Δάκρυον ἀσφαλῆς φύλαξ. 562. α.
 Δαν τί σημαίνει. 366. ζ. καὶ 531. γ. ἢ Φυλὴ αὐτῆ τὴν Λαίαν ἀνδρῶν ἐδὲ τε καὶ εἰλε. 531. γ. η. τύπος τῆ πονηρῆ. 534. ε. καὶ τῆ Σαμφών. αὐτ. ζ.
 Δασμολόγοι τινὲς καὶ τῶν αἰχρῶν. 1565. ε.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Δειλὸς τίς. 1531. γ. παραλύει τὰς δυνάμεις. αὐτ. δ.
 Δεῖνα τύπος τῶν ἐκ περιτομῆς. 405. α. εἰκὼν ψυχῆς.
 αὐτ. ζ. πρὸς τῷ ἦν καὶ ὁ πατήρ αὐτῷ ἐμίανεν. 406. δ.
 διατὶ ὁ Θεὸς αὐτῆς ἐπροέση. αὐτ. ζ.
 Δεικάλωγος μὴν ἐν ταῖς πλαξὶ γεγραμμένη. 1439. ε.
 διαμέσεις αὐτῆς διαφόρων. 777. (1)
 Δεκάς ἀριθμὸς πληρέστατος. 666. ε. ἢ τὸν ἄνθρωπον
 σιωχέσσα τίς. 742. ε. οἰκεία Θεῷ. 1160. β.
 Δεκάτας δύο τὸ πάλαι προσέφερον. 1484. ε. ἢ 1497. γ.
 τρεῖς προσέφερον. 1498. δ.
 Δένδρα ἦτοι ἀέρματα ἢ τὰ ἰσοδιωμῆντα τοῖς ἀέρ-
 μασι ἔχει. 29. β.
 Δέρματα καὶ τὰ ἐκ τῶν δένδρων λέγεται. 102. β.
 Δεσπότην νέοι τισὶν ἔπονται. 292. ζ.
 Δεσπότης ἴδιον τί. 75. ε.
 Δεύτερονόμιον ἔχει κανὼν τινα διδασκαλίαν. 1603. β.
 Δημιουργία διατὶ προτέτακται θεολογίας. 1. α. καὶ
 νομοθεσίας. 6. δ. καὶ 7. β. ἐχ' ἅμα τῷ δημιουργῷ. 4. ζ.
 πρὸς ἐργαίτερον τῆς ὑπερείας. 1098. β.
 Διάβολος πρῶτος Θεὸν ὀνομάζει. 79. ζ. οἷος ἐστὶ ταῖς
 ἀνθρωπίναις εἰδέαι Φανάς. 81. α. τὸν τοῖς πρωτο-
 πλαστοῖς δοθέντα νόμον ἐκ ἐγνώσκων. αὐτ. β. λαλεῖ
 διὰ τῆ ἔφωτος. αὐτ. ε. ἐκ ἔχει τὴν τῶν μελλόντων
 γνώσιν. 84. β. ἐκ μικρῶν μεγάλα σιωιδεῖν δεινός. αὐτ. γ.
 πόθεν ἔγνω τὴν πρὸς τὴν Εὐάν συμβεβηκυῖαν. αὐτ. η. ὁρε-
 γέτης κατά τινος. 85. γ. ὀξυτέραν ἔχει τῶν θνητῶν
 τὴν διάνοιαν. αὐτ. η. διατὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ἐποίησε. 90. η.
 διατὶ αὐτῆ ἀπατήσαντος, ὁ ἔφως κολάζεται. 91. ε.
 τίνος σκοπὸν ἔχει. 572. ε. τίνος καταπολεμῆ. 619. ε. ζ.
 τίς ἢ ἀσπὴ αὐτῆ. 620. α. τίνος κατάγει. 622. β.
 σοφιστικῶν οἶδον. 630. γ. ἐδοξάζετο. 770. ζ. διατὶ
 τῶν ἀπὸ Θεῆ κολάσεων ἀνάξιος. 776. ε. σφύρα. 1224. β.
 πότε ἐμβάλλεται. 1397. β. πάντα καιρὸν ἐπιτηρεῖ.
 1464. α. διὰ γαστριμαργίας ἐξανδροποδίζει. 1485. α.
 Θεῆ ἠλοιοτέρωθη. 1633. ε. τὸ αὐτόν τε καὶ τὰς ὑπ' αὐ-
 τὸν καταργηθῆναι διδάμεις ὁφροσυνῆ. 1645. ε. διατὶ
 τῆ Μωϋσεως ταφῆ ἀντίση. 1673. ζ.
 Διάδοχον ἀξίας ὁποῖον δεῖ εἶναι. 1305. γ.
 Διαθήκη τῆ Θεῆ τί. 225. γ. ἀντὶ ὄρκου. 326. γ. ὁποῖοις
 σωίσεται ἡμάσι. 827. η. ἢ καινὴ μένει καινή. 1605. ζ.
 Διαζυγίς νόμος ὁ παλαιὸς σύμφωνος τῷ βιαγγελικῷ.
 1557. α.
 Διαλέκτω ποία ὁ Θεὸς ἐλάλησε ζητεῖν μάταιον. 921. β.
 Διαμαρτύρομαι τί σημαίνει. 1443. ζ.
 Διδασκαλία ἢ τῶν θεῶν λογίων τί. 1461. ε.
 Διδασκαλίαν Ἐκκλησιῶν ἢ αἱρετικῶν ἐπροσεκίλειον. 1549. ζ.
 Διδάσκαλοι οἱ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ὑπὸ τῶν σημαίνον-
 ται. 864. γ. ἢ 905. β. οἱ Γραμματεῖς καλέμενοι. 1425. α.
 Διδάσκειν λαὸν τίνος καὶ πότε χρεῖ. 616. β. γ.
 Δίδραχμον καὶ σίκλος τὸ αὐτό. 1177. α.
 Δίδυμα συμβαίνει ἀπαραλλάκτως ὅμοια εἶναι. 443. ε.
 Δικάζοντας ὁποῖος δεῖ εἶναι. 90. β.
 Δικαιώτικοι τίνος. 1506. δ.
 Δίκαιοι καὶ ἀσεβεῖς πρὸ Χριστοῦ εἰς ἓνα τόπον μετὰ θά-
 νατον. 209. ζ. ὁ εἰς αὐτὸς ἀμαρτάνων, εἰς Θεὸν ἀμαρ-
 τάνει. 260. δ. οἱ πάλαι ὠρεῖοι καὶ ἑραμαλαῖοι. 356. ε.
 διατὶ ὡδε τιμωρῆνται; 1009. ζ. καὶ τὸ ἀγωνιστικὸν
 αὐτοῖς ὠρεῖται. 1670. γ.
 Δίκαιον τίνος ὄρθον φαίνεται. 810. β. πόθεν γνωσκέται
 καὶ φυλάττεται. 1087. α. πρὸς πάντας δεῖ τῆτο φυ-
 λάττεται αὐτ. β. γ. τῆς μὴ δικαιοσύνης ἄνθρωποι αὐτῶ τὰ

Δικαίος ἔδωκ μέλος ἀρχημον. 290. ε. ἔδωκ Φοβερὰτε-
 ρον. 1478. η.
 Δικαιοσύνη τί. 203. ζ. καὶ 720. δ. Θεὸν καὶ ἀδελφά-
 στον. 808. δ. τιμὴ Θεῆ. 1094. δ. ὄρος τῶν ἐν νόμῳ.
 αὐτ. ε. πότε ἐξεδναῖται. 1245. ε. ἢ δοκῆσα τίς.
 1508. ζ. ὑπὸ τίνων ἀδικεῖται. αὐτ.
 Δικαιοσύνης ἕρπαιος Θεὸς πλημμελεῖν ἐκ ἑῶ. 190. γ.
 οἱ ἐπιμεληταὶ ὀλίγοι. 248. α. ἀρχὴ ἢ ἰσότης. 1127. ζ.
 Δικαιώματα τί. 787. β.
 Δικαίων διδάμεις μεγάλη. 241. δ. ἢ διαγωγή αὐτῶν
 ἀπέριττος. 257. ζ.
 Διογενὲς ἀπόφθεγμα. 1551. γ.
 Διόδωρος τὸ ἱστορικὸν τῆ ἀληγορικῆ προσιμῶν. 524. γ.
 Διπλοῖ τί. 1550. δ.
 Διόκωσιν ὑποκλῖναι ἔλεεινότερον. 1548. β.
 Δόγματα πρὸς τὰ ἔξω ὁ βλέπων μέσος δύο πολεμίων.
 563. ζ. τὰ τῶν αἱρέσεων πόθεν. 566. η. πόθεν τὰ
 τῆς ὕσεβείας μακρῶν. 1490. β.
 Δόλος ἐπᾶς ὑπαίτιος. 340. α. ἰσοδιωμῆ τῆ τέχνη.
 αὐτ. β.
 Δόξα ἢ τῆ Θεῆ διτλή. 832. γ. ἢ τῆ βασιλείας τίς. αὐτ.
 Φυσικῶς μὲν τῷ Σωτῆρι, διαβαίνει δὲ καὶ ἐπὶ τῆς
 ἀγίας. 542. δ.
 Δόξης ἐσφαλμένης περὶ ἡῆ καὶ πνύματος παραι-
 τιον τί. 10. δ.
 Δοξολογίας τρόποι. 994. ζ.
 Δελεία τί. 796. β. ὁ δεσμός αὐτῆς τίνος λόγῳ λυέ-
 ται. αὐτ. ε.
 Δῆλοι δεσποτῶν εἰκότως μὴ ἀνεχόμενοι. 796. ζ. ἐλδ-
 θεράζειν αὐτὰς δεῖ. 1095. ζ. τισὶ χρεῖσθαι πρέπον.
 1098. α. εἰς αὐτοῖς πέρους. 1112. α. τὴν ὕχρησαν
 αὐτῶν ἐπιτομίζεσθαι ὁ δεσποτικὸς φόβος. αὐτ. γ.
 Δῆλον καὶ ἐλδθερον ἐκ πλεονεξίας. 798. β.
 Δῆλος κῆμα ἀναγκαιότατον. 1143. β. τίς. 1342. γ.
 πᾶς δεῖ σωεῖναι αὐτῶ, ὅπως τε αὐτὸς τοῖς δεσπό-
 ταις. 1500. α.
 Διδάμεις τίνος προσκυῖσθαι εἰδῶλων ἀνδρ. 767. (1) αἱ
 ἐρανιαὶ ἐν Ἐκκλησίᾳ προσκυῖσθαι καὶ ἡμῖν σωδ-
 χόμεναι. 895. ζ.
 Διδάμειων ἐρανίων τίς ἢ τροφή. 724. δ.
 Διδάμεις ἢ ἀναντία χεῖρις ἀεργεῖ. 1319. ε. ἢ θεῖα
 νικᾷ. 1329. γ.
 Δυσκολίας περιπεσόντας δυσχεραίνειν ἐ δεῖ. 1460. ζ.
 Δωθαίμ τί δηλοῖ. 429. ζ. η.
 Δωροφορία ἀναξίων τίς. 1190. α.
 Δώρων πονηρὰ ἀποτελέσματα. 1506. δ.

Ε.

Ἐβδόμη ἱερά. 1134. ζ.
 Ἐβερ τί σημαίνει. 172. γ. πολλὰ ἔθνη ἐξ αὐτῆ. 174. β.
 αὐτῶ μόνον ἢ γλώσσα ἐφυλάχθη. 177. α.
 Ἐβραῖοι πόθεν κατάγονται. 172. β. πόθεν ὀνομάθη-
 σαν. 173. η. διατὶ τῆς Αἰγυπτίας συσκόλαζοντο. 485. α.
 διατὶ τὸ τί δεῖ εὐχάσθαι ἐπελάθοντο. 660. δ. διατὶ
 διὰ μακροτέρας ὁδὸς ἀποκομίζονται. 701. α. ἔχον ὄπλα
 ἐξελθόντες τῆς Αἰγύπτου. αὐτ. ε. ποιμένες θρεμμά-
 των ὑπὸ τῶν ἐβρέθησαν. 711. β. ἐν Αἰγύπτῳ ἐπε-
 ριετέμνωτο. 810. δ. Φιλέροτοι. 814. δ. πότε καὶ τῆς
 λατρείας ἐκπεσῆν ἐκινδύωσαν. 819. ε. Κρονικῶν
 τῶν ἐθνικῶν ὀνομαζόμενοι. 906. ζ. εἰδῶλα π...

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Ἐπιθυμία ἐκ ἀφανίζονται. 1312. γ.
 Ἐπικατάρατος πῶς βυλογίαν πηγάζει. 1563. α.
 Ἐπιτορκία ὑπὸ τῆ νόμου ἀπηγορεύεται. 1086. β.
 Ἐπίσσιον ἢ λέξις παρὰ τίνων πεποιήται. 754. ε.
 Ἐπισκοπή ἢ τῆ Θεῷ Φοβερωτάτη. 1052. α.
 Ἐπίσκοπος τί. 1182. δ.
 Ἐπισκόπων σύνοδοι ὅποια. 355. ε.
 Ἐπισήμης ἐδεμίας θρίσκειται τέλος. 327. ε.
 Ἐπιστρέφοντας ἐκ πλάνης προσλαμβάνειν δεῖ. 1563. α.
 Ἐπιφυλλίς τί. 1514. ε.
 Ἐπὶ ἀριθμὸς μουσικώτατος. 685. α. τελειότητος σύμ-
 βολον. 975. β. τῶν σαξομάν τύπος. αὐτ. πληθύνος
 σημαντικός. 1617. ε.
 Ἐπίλαξις διλοὶ τὸ τελείως. 1291. ζ.
 Ἐργα τὰ δίχα ὀσεβείας ἀχρησα. 1018. α.
 Ἐργον ἀτολῆς ἀπρόσδεκον ποῖον. 109. γ. τὸ κατὰ τὸ
 ἴδιον θέλημα τῆς Θεοσεβείας ἀλλότριον. αὐτ. δ.
 Ἐρμηνεύται εἰ τῆς Γραφῆς λέξεως ἀναπεπλάνασι.
 1427. ζ.
 Ἐσθρας τὰς Γραφὰς συλλέξας. 1584. δ. διαδήκω ἀπῆ-
 τει παρὰ τῆ Ἰσραήλ. 1593. γ.
 Ἐσιάτωρ τί. 995. η.
 Ἐτεροδόξοι τῶν ἐκκλησιῶν ἀποσοβῶνται. 735. ε.
 Ἐτεροεθνεῖς ἀδικεῖν εἰ δεῖ. 1549. δ.
 Ἐτεροφρόνων ἀγγέλαις προσβάλλειν παραφυλακίον.
 406. α.
 Ἐτὸς ἀχρι τῆ ξ' ὀδωνὲς τὸ σῶμα, καὶ ἐξρωμικός ὁ νῆς.
 1153. ζ. η. ἀπὸ τῆ εἰ ἀναμύεν ὁ νῆς ἀρχεται. 1154. γ.
 Εὐα Χριστὸς εἰκὼν. 76. η. διωατή καὶ τῆ ὄλε ἀδωνεζέρα.
 77. β. διατὶ ἀπὸ τῆς πλυσῆς διεπλάθη; αὐτ. δ.
 καὶ 78. γ. ἢ ἀνθρωπος καὶ εἰ γυνὴ ἀνομάθη. 78. δ.
 ἀπατάται, ἀλλ' ἐκ ἀπατῆ. 83. γ. μετὰ προσθήκης
 τὰ τῆ Διαβόλης τῶ Ἀδάμ εἶπε. αὐτ. δ. δύο μετα-
 νοίας ἐφόδια ἔλαβε. 94. δ. ἢ λύπη αὐτῆς διὰ τῆ πρὸς
 τὴν Παρθένον χεῖρε, ἐλύθη. αὐτ. η.
 Εὐαγγέλια πρὸς δογματικῶν καὶ ἠθικῶν παιδαγωγῶσιν
 ἐπισημίω. 1225. α.
 Εὐαγγέλιον νομικῶν διατάξεων ἐκ ἐργωδέσεων. 673. η.
 Εὐεργεσίας ἀμνημονεῖν εἰ δεῖ. 1560. γ.
 Εὐλογία τί. 541. α, β. ὑπὸ τῆ Θεῷ ὀνόματος χρεση-
 γεται. 1201. ζ. παραλύει τὴν ἀρὰν καὶ ἀναπλάττει
 τὸ ἡμαρτηκός. 1202. β. καὶ ὑπὸ ἀμαρτωλῶ ἀνεργεῖ-
 ται. αὐτ. ζ. κατάρτας λυτική. 1651. ζ.
 Εὐλογίας τῆς τῆ Χριστὸ ἐκ ἐπίσης πάντες μεταλαμ-
 βάνουσι. 1108. ε.
 Εὐλογεῖντα ὅποιον εἶναι δεῖ. 1007. δ.
 Εὐνομιανοὶ τὸν νόμον παραβαίνοντες. 767. ζ.
 Εὐνὸχιαδὸν πολλοῖς ὑπὸ τῆ νόμου καλεῖται ὀνόμασι.
 1115. δ.
 Εὐνὸχοι τὰ τιμιώτερα πισθόμενοι. 445. η. ἔχουσι ἐν
 γαμετῆς τάξει γυναικα. 446. ε.
 Εὐνὸχῶν τρόπος διπλός. 1557. δ.
 Εὐσεβεία καλεῖται φόβος. 390. γ.
 Εὐσεβείας ἐπικρατήσις ἐδωλολατρείας θανάτου. 566. γ.
 Εὐσεβεῖς Ἐμέσης μαρτυρία. 1484. α.
 Εὐχαρισεῖν δεῖ ἐπὶ ταῖς Δεργεσίαις. 1314. γ.
 Εὐχὴ ἢ τῆ παιδὸς τῆ Ἀβραάμ εἰ συμβολική. 294. ε.
 ἢ συμβολική τί διαφέρει τῆς ἀπλῆς. 295. δ, ε. ἢ κατὰ
 διάνοιαν δραστήσιος. 296. β. πάντων τῶν ἐργων προση-
 γητέα. 487. β. τὸ θυμίαμο τύπος αὐτῆς. 1279. γ.
 ὄπλον. 1318. ε.
 Εὐχὴ τί. 1566. ζ.
 Εὐχὴ ἢ μεγάλη τίς. 1193. ζ.
 Εὐχὴν τὴν ἐπ' ἀτιμία γονέων εἰ δεῖ λαμβάνειν. 1378. γ.
 Ἐφεδροι τί τῶν ἀγανισομένων ὑπερίζουσι. 1387. β.
 Ἐφραῖμ τί σημαίνει. 464. γ. καὶ 465. β.
 Ἐχέων δῆγματα δυσδιάφοκία. 534. α.
 Ἐχθρῶν πῶς δεῖ περιγινεσθαι. 395. β.

Z.

Ζαββλὼν τί σημαίνει. 370. β. καὶ 528. ε. τὰ πρὸς
 θαλάσση καὶ δύσει ἐκκληρώσατο. 529. β.
 Ζακχαῖος τὸν νόμον πληρώσας. 985. ε.
 Ζαχαρίας κατὰ τίνα καιρὸν εἰς τὰ ἄγια εἰσελήλυθε.
 1069. ε.
 Ζελφᾶς ἦρι, Ἐκκλησίας ἐχθροί. 366. ζ.
 Ζῆλον εἰ μὴ ἐπιδεικνύμενοι ἀμαρτάνουσι. 1265. ε.
 Ζηλοτυπία πόθεν ἐγείρονται. 1082. α.
 Ζιὼ ἀναντίον Κυρία μακάριον. 229. γ.
 Ζύμη τί. 816. β.
 Ζῶα διατὶ μετὰ τῆς Φωτῆρας ἐδημιεργήθησαν; 36. δ.
 εἰ τὴν αὐτὴν ἀπαντα παρέχει χρεῖαν. 40. β. μετὰ
 τὴν κατακλυσμὸν ἔλαβε τὴν τῆ σαρκοφαγεῖν ἀδειαν.
 56. γ. πόθεν αὐτοῖς τὸ ζιὼ ἐδόθη. 63. γ. διὰ τὴν
 τῶν ἀνθρώπων χρεῖαν δεδημιεργηται. 136. β. καὶ 141. γ.
 τίνος χρεῖαν ἐν τῇ κιβωτῶ σώζεται. 142. γ. καὶ τί ἐν
 αὐτῇ ἦδον. αὐτ. ε. διατὶ ἀκάθαρτα προσηγόρευται.
 955. β. εἰ ἐαυτὰ γεγόνασι. 964. β. φύσει καθάρα.
 1018. β. διατὶ καθάρα καὶ ἀκάθαρτα λέγονται.
 αὐτ. δ. ἀντὶ ψυχῆς ἔχουσι τὸ αἷμα. 1075. ε. διατὶ
 ἀπηγορεύεται ἐδίειν τὰ τεθνεῶτα. αὐτ. ζ. τίνος ἕνεκα
 ἢ περὶ τῆς μώμης αὐτῶν ἀκριβῆς ἐξέτασις. 1114. γ.
 διατὶ τινὰ μὴ ἐδίειν, τινὰ δ' εἰ ὁ νόμος διδάσκει.
 1494. γ. διατὶ ἢ φύσις ἐβδελύξατό τινος. αὐτ. δ.
 Ζωδιακὸς ὑπὸ ἑκατέρη τῶν ἡμισφαιρίων δίχα τέμνεται.
 87. β. τὰς ἐτησίους ὥρας ἀποτελεῖ. 873. ε.
 Ζωὴ τί. 1615. α.
 Ζωὴ ἢ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Πεντατάδωχῳ εἰσηγυμνή.
 487. η. ἢ ἐν σώματι λέγεται παροικία. 494. β. ἢ
 κατὰ νόμον μεμερισμένη. 602. ζ. ἢ ἐν Χριστῶ εἰ δίχα
 πικρίας. 673. ε. ἢ τῶν ἀνθρώπων ἀγαθοῖς κατακοσ-
 μεῖται ὑποδέγμασι. 870. ε. καὶ ἢ ἐν μέρει Θεῷ κα-
 θιερωμένη βιώσις. 989. α. ἢ βλαγγελική εἰς ὀσμὴν
 βωδίας. 1122. η. εἰ πάντων ἰσότιμος. 1262. ε. ἢ
 ἀναλλοίωτος παρ' ἐδνί. 1258. ζ. ἢ αἰδίοσ τί. 1611. β.
 Ζωὴ ἐν τῇ μελλέσῃ ἐδνί τῶν νῶν συγκεχωρημένων ἐπιτε-
 λείται. 738. α.
 Ζωὴν ἕκαστος ὡς ἂν ἔχει, τῷ Θεῷ δῶρον ἀνατίθεται.
 958. α.
 Ζωῆς τῆς αἰωνίης τὸν ἐπιθυμῶντα, φαγεῖν δεῖ τὸ σῶμα
 καὶ πιεῖν τὸ τῆ Χριστὸ αἷμα. 681. ζ. ὄρος, ποσότης,
 χρόνος ἐχ ὄρισται. 821. γ, δ, κτ. ἢ μακρότης ἐν τίνι.
 1614. ε.
 Ζῶς ἀρχὴ ἢ κεφαλή. 593. δ.

H.

Ἠγεμονία ἢ τῶν ἀνθρώπων χαλεπωτέρα τῶν ἄλλων.
 574. ε.
 Ἠγεμονικὸν ὁ καθάρας ἀποκαλύψεων ἀξιεῖται. 878. β.
 καὶ τῶ τῆς ἀληθείας Φωτὶ καταστράπτεται. 879. γ.
 Ἠδονὴ ποικίλην. 1308. γ. ἢ ἀμετρία αὐτῆς θάνατον
 ἐπάγει. αὐτ. δ. ἰχυροτέρα πάντων τῶν παθῶν. 1347. ζ.
 τίνα καὶ ὅποια τίθει. 1541. δ.
 Ἠθῆ τὰ ποικίλα ἐπίσημα. 378. β. τὰ τῆς ψυχῆς
 διὰ συμβόλων διερωδύμενα. 1021. ε, ζ.
 Ἠλὶ ἦρι ἀμαρτήματα ὅποια. 1113. δ. - διατὶ περιωόμεν.
 1188. ε.
 Ἠλίας διατὶ ἐπ' αὐτοφωῶν λίθων τὴν θυσίαν προσή-
 γεγκν. 785. γ.
 Ἠλικία ἢ πρώτη διακρίσεως τῶν ἀγαθῶν
 ἀμέτοχος. 1216. δ.
 Ἠλιος ἐκ τῆ καθαρωτέρη Φωτὸς σύγκει-
 μα τῆ πρωτογόνου Φωτὸς. αὐτ. γ.
 αὐτ. ε. ἐχ ὑπὸ τὴν γλῶσσῃ διωεῖ
 τὰ ἀναντία ποιεῖ. 605. ζ.
 Ἠλιος καὶ σελῶν τίνα ἐ-
 σιν ἐν ἑρανῶ. αὐτ. δ. καὶ
 34. ε. διατὶ τῆ πρώτῃ
 588 58

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

ἔχ ὑπὸ τῆ ἑρανῆ κινεῖται. 35. α. τίνι λόγῳ ἡμέ-
ρας τε καὶ νυκτὸς ἀρχεσι. αὐτ. ε. εἰς θρησκείαν ἐδό-
θησαν. 1440. ζ.
 Ἡμέρα μία διατὶ ἐβρέθη. 19. γ. πῶς ἐγένετο πρὸ τῆ
γενεθαι ἡλιον. 25. ζ. τί ἐστὶ. 32. β. ἡ ἐβδόμη διατὶ
καταπαύσιμος. 57. γ. καὶ διατὶ ἠυλόγηται. αὐτ. η, καὶ
58. δ, καὶ διατὶ ἠγίασα. 58. γ. καὶ τί σημαίνει. 730. β.
ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἀρχεται. 686. δ. ἀντὶ αὐταυτῆ ἐκ-
λαμβάνεται. 1053. α.
 Ἡμέρα τῆ πρώτῃ ἢ ἐκ μὴ ὄντων ἡμιεργία. 19. δ.
 Ἡμέρας ἀρχὴ καὶ τέλος ὁποῖον. 25. ε.
 Ἡπερ ἐπιθυμίας πηγὴ. 971. α.
 Ἡρὶ τί σημαίνει. 435. ε. ἐκ τῶ τῆ Ἰακώβ σπέρμα.
488. ζ.
 Ἡράκλειτος τίνα παιδείαν λέγει παίζειν τὸν Δία. 320. γ.
 Ἡρώδης πότε τετραέρχης ὠνόμασα. 519. γ.
 Ἡσαῦ τί σημαίνει. 312. η, καὶ 313. β. τὸ εἶδος αὐτῆ
τίνι ὅμοιον. 313. α. διατὶ ὑπὸ τῆ πατρὸς ἠγαπάτο.
315. α, β, κτ. διατὶ Ἐδώμ ἐκλήθη. 315. η. ὅποια
ἔχει πρωτοτοκία. 316. δ. καὶ διατὶ τῶ αὐτῶν ἀνάξιος.
αὐτ. ε. τί ἐδήλω ἢ τῶν πρωτοτοκίων αὐτῆ παραχώ-
ρησις. 317. α. εἰς ὄνειδος πρόκειται τοῖς μὴ ἐγκρα-
τομοῖσι. 318. γ. γυναικας λαμβάνει ἀπὸ τῆς τῆ
πατρὸς συμβλήης. 329. α. διατὶ ὁ τῶν ἐτῶν αὐτῆ
ἀριθμὸς σημαίνεται. αὐτ. ζ. ὁ λόγος αὐτῆ θρασύτε-
ρος. 339. γ. βάσκανος τῶ. αὐτ. ζ. οἱ υἱοὶ αὐτῆ τῶ
Ἰσραὴλ ἀντέστησαν. 342. γ. αἱ γυναῖκες αὐτῆ τοῖς
γονεῦσιν ἀηδίας ὑπόθεσις. 344. δ. τίος ὕκεν προ-
δοεῖς, ἔλαβε γυναῖκα. 346. ζ. εἶδεν βραβύειν τοῖς
τῆς φύσεως νόμοις. 401. ζ. πῶς αἱ ἔρει Σηεῖρ ἀναχω-
ρεῖ. 417. γ. διατὶ ἔχ εὔρε μετανοίας τόπον. 927. γ.
 Ἡσυχία βελτίων τῶν κατ' ἡδονῶν λόγων. 1337. γ.

Θ.

Θάλασσα ἡ ἐρυθρὰ ἀμπωτίζειν εἰώθε. 710. ζ. εἰς β'
διαρρέσεισ διηρέθη. 711. γ. διχῆ μόνον διήρηται. αὐτ.
εἰς ἐτι καὶ νῦν ἀμπωτίζει. αὐτ. ε. ἐκ ἀμπωτις ἐν
αὐτῇ ἐγένετο. 715. γ.
 Θάμαρ διατὶ τὸν κηδεστὴν ἐξηπάτησε. 439. γ. ψόγῃ
ἀπηλαγμάνη. αὐτ. η. ἔχ ὑπέμεινε μέμψιν. 440. α.
τῆς τῶν Ἰουδαίων σωμαγωγῆς τύπος. 442. β.
 Θάνατος τί. 99. ε, καὶ 1615. β. ἰατρία ἢ τιμαρτία.
103. ε. σαθρὸν ἔχει θεμέλιον. 110. ζ. κέρδος τοῖς
κολαζομένοις 113. β. πότε κατέληξε. 415. γ. τοῖς
μὲν ἀνθρώποις ἀπόθεσις ζωῆς, τῶ δὲ Κυρίῳ μεταστάσις.
524. η. ὕπνος. 549. α. νεκίηται τῶ τῆ Χριστῆ αἵματι.
613. δ. ἀπέθερα τῶ αἱ Χριστῶ τετιμηκὼς περιτομῶν.
614. γ. ἀφέλιμος καὶ μή. 997. ε. ἢ κατὰ ἡμιεργίαν
Θεῶ. 1101. α. ὁ τῶν ἀσεβῶν ζωῆς αἰρετώτερος. 1247. δ.
ὁ σωματικὸς ἐκ ἐστὶ ψυχῆς μολυσμὸς. 1493. α. κοίμησις.
1618. ε. ὁ τῶν ἀγίων ἢ καταλαμβάνεται. 1674. γ.
 Θανάτῃς τρόποι δύο. 104. α. καταγελοῖσι νῦν καὶ κό-
ρα. 258. η. ὁ χρόνος κατὰ τῶν ἐκάστῃ ἀξίαν ἀπά-
γεται. 1306. ε. αὐτῆ καὶ τῆς ζωῆς κύριος ὁ Θεός.
αὐτ. δ. πρὸ αὐτῆ δὲ μέγα τί πράττειν. 1379. ζ.
 Θάυματα τὰ ὑπὸ Μωϋσεως κατὰ μεταβολῶν φύσεως
γεγώνηται. 634. β.
 Θάυματοποιίας ἀποδοῖ τίς. 633. α.
 Θεαμάτων ἀρχῶν ἀφελείον. 163. η.
 Θεῶ θεωρῶντα καθαρὸν εἶναι δεῖ. 579. ζ. η.
 Ψυδάνυμοι πῶς τὰ παρ' αὐτῶν ἐκφέρουσι. 1320. ε.
 Φιλίων θυσίας μετατίθενται. 1338. α.
 Φιλή. 925. α.
 Φοβέσθαι. 251. ε. πότε τίς δέρισκε. 249. η.
 Φοβέσθαι. 260. β. τίς πρώτος Θεὸν Ἰσραὴλ
 Φοβέσθαι. 411. δ. τὸ
 Φοβέσθαι. 574. γ. καὶ σωτήριον.
 Φοβέσθαι ἀγαπαίη περιτάσει.
 Φοβέσθαι ἐπὶ. 783. ζ. ἐπ' αὐ-
 Φοβέσθαι. 904. δ. διχῶς

τὸ αὐτὸν εἶδοναι. 923. γ. δ. ὑδεῖς αὐτὸν καταλαβέ-
σαι δύνάται. 925. δ. τὸ ἰδῆν τί. 929. β. τίς ἐκ
αὐτὸν μεταδέσειν πῶς χρῆ νοῆν. 957. γ. πῶς δὲ αὐ-
τὸν δὺχαρισεῖν. 959. β, γ, κτ. ὁ καταράμενος τίνα
κελεύει εἰς τῶ τῆς ἀρεῆς βεβαίωσιν. 1131. η. ἡ πρὸς
αὐτὸν οἰκείωσις πολύτροπος. 1210. ε. τιμῶμεν τὸ ἀν-
τιτιμηθῆναι κατασκοιάζοντες. αὐτ. γ. διάφοροι τῆ
τιμῶν οἱ τρόποι. 1261. δ. ὅσα προσκωῖ ὁ δὺσεβῆς
λαός. 1336. β. ὁ ἀγαπῶν εἰδὼν ἀλλοτιμῆσαι Θεὸν.
1452. γ. τὸ ἀγαπῶν ἐν τίνι. 1477. η.
 Θεὸν τὸν ψυδάνυμον τίς λοιδορέμενος ἀμαρτάνει. 1113. α.
 Θεὸς ἐκ αἰεὶ ἡμιεργός, εἰ μὴ διωάμεν. 7. ε, καὶ 8. β.
καὶ πρὶν ἢ ἡμιεργήσῃ, ἠπίσατο τῆ ἡμιεργεμῶν τε
καίλας. 25. δ. καὶ ἐκ μὴ ὄντων καὶ ἐξ ὄντων ἡμιεργ-
γεῖ. 29. ζ. εἰδὼν τῆς λόγῃς ἐκάστῃ τῶν ποιηθῶντων
36. ζ. πλείονα λόγον ποιῆται τῶν αἰδονομένων ἢ τῶν
αἰδοθῶν. 37. γ. οὐκὼς τὰ πλείονα λέγει. 41. α.
ἀπλῆς καὶ ἀσώφροτος. 42. δ. ὅφ' ἐν τὰ πάντα ἐδη-
μιεργήσε. 56. η. ἐδὼν ὡ μεταμελεία ποιῶ. 96. ζ. ἀτρε-
πίος τῶ φύσιν. 97. α. τῶν τιμαρῶν μείζονα ἀπει-
λεῖν εἰώθε. 99. ε. ἐκ ὀργῆ ἢ μεταμελεία τὸν κατα-
κλυσμὸν ἐπήγαγε. 135. ε. τὰ ἐσόμνα ὀρεῖ ὡς ἡδὼ
γεγεννημένα. αὐτ. ζ. δι' ἡμᾶς ἐπιμελεῖται καὶ τῶν ἡμε-
τέρων. 148. ζ. ἐκ ἔχει σωματικὰ μόρια. 153. ζ. ὄλο-
γόμενος ὄλογοῖ. 167. β. τῶ τῆς ψυχῆς ὀρεῖ διάθε-
σιν. 217. α. ἐκ ἐστὶ πάντων. 220. ζ. κατὰ τὶ Θεὸς
τῶν ἀγίων. αὐτ. ἐκ ἔχει ἀνδρείκλον εἶδος. 231. ε. συγ-
καταβατικῶς περὶ τῶν ἀμφιβόλων διαλέγεται. 240. γ.
ὄλογοῖ σὺ ἡδονῆ, τιμωρεῖ δια τῶ ἀνάγκην. 242. ε.
ἐκ ἐδέλεε τῶ ἀτελεῖ πολιτείαν. 250. ζ. ἢ παρορῶ
τῆς κατ' ἀγνοίαν πλάσαντας. 259. γ. ὄλογοῖ αὐ-
τοῖς λυπηροῖς παρέχει. 262. η. κατηγορεῖ τὰς ἀνθρώ-
πινας θυσίας. 275. ε. εἰδὼν αὐτὸν λανθάνει. αὐτ. η.
ἡμέλει τῆς σατρὶ προέστης φιλοσοφίας. 276. ε. εἰδὼ
τιτῶν ἀβυλίτων ὑπομένειν. αὐτ. ζ. διατὶ τῶ Ἄβραάμ
ἄμωσε. 284. ε. αἶος ἀνθρώπου Θεὸς λέγεται δια Φι-
λανθρωπίαν. 325. β. ἀπέθει τὰς ἀντιλήψεις. 327. η.
ἐρχεται πρὸς τὰς αὐτὸν ποθέσας ψυχὰς. 347. ε.
ἀνοίγει μήτραν. 362. δ. διατὶ πρὸς τῆς χείρας ἐρχε-
ται. 384. ε. ἐκ αὐτόπω περιέκλειται. 413. ζ. πα-
ρακαλεῖ πρὸς τὸ ἐλέειν τὸ ἀγαθόν. 426. γ. ἀπαρά-
κλητος δια τῶ εἰς τὸν ἦν παροίαν. 435. β. βε-
λῶεται τῶ σωτηρίαν. 483. δ. διατὶ τῆς Ἰσραηλίταις
πάθειν στωχώρει. 555. ε, ζ. τῶν ὄντων ἐστὶ 581. δ. διατὶ
Θεὸς Ἄβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ λέγεται. αὐτ. ε.
ἀκατονόματος. 584. ζ. ἢ παρ' ἄλλῃς τὸ εἶναι ἔχει
585. α. Θεὸς Ἄβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ θεολο-
γία ἀκριβεστάτη. 587. γ. ἰνόματος ἢ δεῖται. 588. ε.
ἢ κολάζει ἐκ μόνῃς προγνώσεως. 589. δ. πάθος ἐκ
ἐποίησε. 599. α. δίδωσι τὰς ψυχὰς. αὐτ. ε. πότε
τῶ τιμαρῶν ἐπάγει. 603. δ. διατὶ ἐν τῶ δὲ τὰ βία
τινάς μὲν παιδῶν, τινὰς δ' ἀεργετῆ. 606. δ. διατὶ
σωτηρώρησε τοῖς φαρμακοῖς τὰ αὐτὰ δρᾶσαι τῶ Μωϋ-
σῆ. 629. β. τοῖς ἀτελεῖσι καὶ μικροῖς ἀμύεται. 642. γ.
τίνι πρὸς τῶ ἡμῶν κέχρηται ἐπανόρθωσιν. 646. ζ. η.
ἢ γίνεται τῶ τῶν κακῶν αἴτιος. 649. δ. πῶς τῶ ἑαυ-
τῆ γνωρίζει διώαμν. 650. γ. εἰλαῖο τὰς τιμαρῶν κέ-
ραίνουσι. 651. α. ὡς κλισμάτων τῶν Αἰγυπτίων φείδε-
ται. αὐτ. δ. εἶκει τῆ αὐτῆ κελύσει ἢ φύσει. 653. β.
ἐκ ἀναρεῖ τὸ αὐτεξέσιον. αὐτ. η. ἢ ποιῶ τὰ λυπηρὰ
659. β. κολάζει τῆς μὴ Χριστῆ μετέχοντας. 684. β.
πρὸς μεμῶνυκε τῶ τῶν ἐθνῶν σωτηρίαν. 687. α. τῶ
ἀνδραλοῖαν παραπέται. 700. β. πότε καὶ πῶς δοκι-
μάζει. 706. γ. ἀκείε δικαίαις αἵματος. 708. α. κελύσει
τῆ κλίσει. 715. ζ. ἀπαθή. 719. α, 779. α, καὶ
1634. ε. πάντων ὑπερανέστηκε. 720. α, καὶ 1212. δ.
ἐπ' ὠφελεία περᾶζει. 725. γ. τίσι διανοίας ἐπιφοι-
τῶν φιλεῖ. 762. δ. δυσπρόσιτος. 765. δ. ἐτέραις, καὶ
ἔχ' αὐτῶ νομοθετεῖ. 774. β. τοῖς ἐπλοῖς τῆς ψυχῆς
κινήμασιν ἐπιτέρπεται. 785. ζ. ἐκ ἀξίῳ τὰ σωματικὰ
βλέπειν. 815. ε. τῶν χάρι τιμαρῶν. 822. δ. ἀχώ-
ρητος καὶ ἀχρημάτιστος. 840. δ. σεβασμὸς διατὶ. αὐτ. ζ.
φύσις ὄλογοῖ ἐστὶ καὶ περικαλλεστάτη. 842. α. αἱ εἰδὲ

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

πυρός νοεῖται. 890. α. τίσι νομοθετεῖ. 913. η. ἐκ ἄλλων ἀντ' ἄλλων τιμωρεῖται. 918. β. τίσι λαλεῖ. 920. η. εἰδὲ διδάκλος, εἰδὲ ζήτηός. 922. δ. κατοικεῖ ἢ ἀταράχῃ ψυχῆ. 926. δ. ἀνενδείς. 954. ζ, καὶ 1210. γ. δι' ἀγαθότητα ἢ τιμωρεῖ. 981. α. διὰ τῶν μικρῶν τὰ μεγάλα θεραπεύει. 997. β. ἐν τῷ ἰλασηρίῳ ἐφαίνεται. 1063. ζ. Φεῖδεται τῶν ἀνθρώπων. 1076. α. μόνος ἀμαρτίας ἀφίησι. 1068. δ. Θεὸς ἀνάστασις. 1092. ζ. ὑπὲρ σωματικῶν εἶδος καὶ νῦν. 1083. δ. διατὶ ἢ μαινεταί. 1084. α. τὸ πρεσβύτατον. 1093. ε. διατὶ τὴν πολεμικὴν φέρει ἐπέταττε. 1095. δ. ἢ ψέγει τὰ ἀνεθέλητα. 1106. γ. ὅπερ αἰεὶ ἐστὶ τοῖς θεομύοις γίνεταί. 1146. ε. κατὰ βραχὺ κολάζει. 1147. ε. τίνους ἐπισκοπεῖ. 1173. ζ. ποτε ἀνθρώποις θεατός. 1179. α. τοῖς τὰς σαρκικὰς ἐλομύοις ἐπιθυμίας ἐφίησι. 1235. β. δοκίμους οἶδε τὴν ἀδοκίμους. 1237. η. κατὰ τίνων αὐτόκλητος ἐρεχεται. 1243. α. κριτὴς τῶν Χριστῶ καταλαλέωντων. αὐτ. γ. ἐπὶ τίσι τὸ πάλακ πράξσει ἐκόλαζε. 1268. δ. τὴν ἰδίαν μάλλον, ἢ τὴν τῶν θεραπεύωντων αὐτῆ φέρει καταφρόνησιν. 1277. α. τιμᾷ τὰ αὐτῶ προσφερόμενα. 1278. β. ἀπροσωπόληπιος. 1301. ζ. βέλεται μνείαν ποιῆσαι τῶν θαυμάτων. 1313. ζ. τὴν ἰσχυρὴν τοῖς ἀδυνάτοις ὑποτάττει. 1317. δ. πάντα δύναται. 1319. ε. διατὶ δι' Ἀγγέλων λαλῶν αὐτὸς λαλεῖν λέγεται. 1327. α. ἀπόλλυσι τὸ πρὸς αὐτὸν ἐναντιώμα. αὐτ. β. καὶ ἐν τοῖς ἀποτρίοις κρατεῖν δύνάται. 1330. γ. ἐπιτρέφει τὴν ἐκ πλάνης. 1333. δ. πάγκυ λαλεῖ. 1334. η. αἰεὶ ἀληθής. 1335. β. ὡ αὐτὸς πάρεστιν, εἰδὲς τὴν καταχύσει. αὐτ. ε. διατὶ ἀνεβάλλεται τὴν ὑπόχρῃ τῶ Ἰσραὴλ πληρῶσαι. 1403. α. τὶ περιέμνε πρὸς τὸ τίνα νομοθετεῖται. 1413. δ, καὶ 1414. δ. ποτε καὶ νῦν, καὶ λέξιν, καὶ τρόπον ἀνθρώπων φέρει. 1427. γ. τίνους δοκεῖ σκληρῶσαι. 1433. α. ἐκ ἔχει φωνίῳ. 1439. α. φωνίῳ ἐγγυνησάει δύνάται. αὐτ. ε. τὴν αὐτῶ προσκινῶντας, Δαίμοσι σιωπῆσαι εἰ συγχωρεῖ. 1443. ε. εἰδὲ χήματος, εἰδὲ χρώματος, εἰδὲ κινήσεως μετέχει. 1450. δ. τίσι ἐπικρεῖ. 1454. ζ. πατήρ ὁρφάνων καὶ κριτὴς χηρῶν χαίρει καλεῖται. 1473. δ. εἰς τὸ παρακληθῆναι προσκαλεῖται. 1468. δ. διατὶ διὰ πυρὸς τῶ Ἰσραὴλ ἐχρημάτισε. 1479. γ. ἢ βέλεται τὴν σωζομένους βιάζεσθαι. 1481. β. τὸ τὰ τέκνα θύειν, αἰτιάται. 1487. ε, ζ. ἀνατρέπει θάνατον. 1488. α. καὶ δι' ὀφθαλμοῦ σκληρότητος θεραπεύεται. 1509. ζ. μόνος τὴν πάντων ἔχει γνῶσιν καὶ τὸ ζωοποιεῖν. 1519. γ. ἐπὶ τῆς ἀπάντων καὶ κριτὴς. 1528. α. κατακρατεῖ τῶν ὄλων. 1535. α. ἀντιπάλαντες πᾶσι τὸ δικαίον. 1541. δ. εἰς τὴν καὶ μέτρον. 1579. α, γ. τὴν τῶν ὄλων περιλαμβάνει φύσιν. αὐτ. δ. ἀγαθῶν αἴτιος, κακῶν ἀναίτιος. 1603. ζ. ἢ βιάζεται τὴν γνώμῃ. αὐτ. η, καὶ 1605. δ. τυφλοῖ τὰ τῶν ἀπίστων νόηματα. 1605. β. εἰδὲ ἀγνοεῖ. 1609. α. ὡς πατήρ συμβεβηκεῖ. 1613. β. σιωπήρασάτο τῶ ἡμῶ καθ' ἡμᾶς γεγονότι. 1616. η. πῶθεν θεωρεῖται. 1623. δ. ἐκ ἔχει σωματικὸν μέγεθος. αὐτ. ε. ἀδέκαστος. 1624. α. δικαιοσύνης ὄρος καὶ τῶν ἀρετῶν τὸ ἀειρότατον. αὐτ. γ. κοινὸς ἀπάντων. 1629. β. διατὶ ζηλωτὴς καὶ ζηλῶν. 1634. γ, δ, κτ. ἀσάματος, ἀχημαίτιστος, καὶ εἰδὲς τὰ πάντα. αὐτ. ζ. τὰ κακὰ διατὶ ἐφορεῖν ἢ βέλεται. 1635. γ. ποτε τιμωρεῖ. 1637. β. πάντων κρατεῖ. 1654. γ. ἐν τῶ ναῶ ἐπεφάνετο. 1663. εἰς. 9. δικαιοσύνης ἀρχηγός. 1667. γ. πνεῦμα ἐν τρισὶν ὑποστάσει. 1669. α. ὅπερ βέλεται νικάται φύσεως τάξις. 1671. δ.

- Θεὸς καὶ Κύριος τίνος δηλωτικά. 1451. ε.
- Θεὸς ὁ Σατήρ κατὰ τὴν Γραφίῳ. 158. ζ.
- Θεὸς ὁ ψευδάνυμος ἀπίστος. 1624. β.
- Θεότης ἐν Τριῳδί πῶθεν ἐγνωσάει. 1121. ζ. τίσι θεωρητὴ, καὶ τίσι ἀθεώρητος. 1179. β.
- Θεοτόκος τῆ ἡμετέρας γῆρας ἐγκαλλώπισμα. 763. γ. τίνι λόγῳ γινῆ τῆ Ἰωσήφ. 1554. γ.
- Θεὸς πᾶν ἔργον ὄσιον, δικαίον, ἀγαθόν, Φιλάνθρωπον. 95. ε. ὁ χωρισμός τί. 112. ε, καὶ 1093. γ. χεῖρ, δακτύλος, πόδες, τόμα τί σημαίνει. 134. ε, ζ. ὄργη

καὶ μεταμέλεια τί δηλοῖ. 135. α, β. ἡ ἀγαθότης πάντα λόγον ὑπερβαίνει. 245. β. ἡ κηδεμονία ἐν ταῖς δυσπραγίαις δηλεῖται. 348. γ. πρόσωπον ὁ λόγος. 400. δ. τί τὸ ἔργον αὐτῆ. 430. γ. τῶν ἐχθρῶν αὐτῆ μηδεὶς ἔσω φίλος. 568. δ. τῆς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον φέρμασι ἀνάστασις ἀπόδειξις καὶ τύπος. 576. ζ, καὶ 577. γ, δ. τὰ παιδευτήρια ἢ κατὰ τῶν παχόντων αἰδὲ ὑπὲρ αὐτῶν. 608. δ. τίς αὐτῆ δεικτικός. 744. β. ἡ περὶ αὐτῆ γινώσις τίσι ἀλώσιμος. 762. δ. αὐτῆ καλεῖντος, ἀνεμῶν εἰς τὴν περὶ αὐτῆ γνῶσιν. 765. β. τίς ὁ τόπος. 829. γ. πῶς οἶόν τε ἐν περινοῖα γενέσθαι; 846. ε. πῶς ἀντὶ τῆ αὐτῆ ὡμῶν μνήμη. 875. α. μόνος τὸ ἀγιάζειν. 902. η. τῆς ἀπ' αὐτῆ ἀποστάσεως ὅποια τὰ ἐπέμνε. 911. α. τίς ὁ τὸ ἀπαθὲς καὶ Φιλάνθρωπον δηλῶν λόγος. 912. γ. τὰ εἰς δόξαν αὐτῆ πῶς δεῖ γίνεσθαι. 989. β. τὰ ἀπόβητα τίσι καθορεῖν ἐπιτρεπτόν. 1010. γ. ἐπίστασις τῆ προσώπῃ αὐτῆ τί. 1095. ζ. τῶ ἀκαίρως φεγγομῶν τῆνομα θάνατος ἢ δίκη. 1132. ζ. οἱ ἐξάρετοι τίνες. 1158. ζ. πάντα γυμναῖ ἀνώπιον αὐτῆ. 1190. δ. ἡ ἀσάρκος οἰκονομία μετῆ ἐλέες. 1202. γ. ἡ ἐπιφάνεια τῆ προσώπῃ ἐλέες προέξενος. αὐτ. ε. ἡ παρεσία τί. 1260. ζ. αὐτῆ τὸ γνῶσιν καρδίαν. 1281. ε. ἡ τῆς ἀποτομίας ἀδείξις. 1302. β. ὁ λόγος ἔργον. 1334. ε. τὸν ὀφθαλμὸν εἰδὲς ἀντὶ διαδράσει. 1350. β. εἰδὲμία τῶν οἰκονομῶν πάρεργος. 1397. ε. τὰ παρ' αὐτῆ ἢ πρὸς ἐπίδειξιν. 1413. ε. τὸ ὅπισθον αὐτῆ πορεύεσθαι τὶ ἐμφάνει. 1490. δ. οἱ ψευδῆς περὶ αὐτῆ ὑπολήψεις ἔχοντες εἰδωλοποιεῖσι. 1588. β.

- Θεὸς καὶ ἀνθρώπου παρὰθετός. 43. β.
- Θεοφιλής καὶ φιλόθεος τίς. 1612. ζ.
- Θεραπεία καὶ τὴν ὁμοτάτες ἐκμελλίσει. 330. δ.
- Θεὸς ὁ προσεγγίζων ὁρᾷ τὴν αὐτῆ ἀδυνατεῖν. 240. ε. ἢ πρόσκειται ἰδικὸν ὄνομα. 400. ε. τὸ ἀνέβη καὶ κατέβη ἐπὶ αὐτῶ λεγόμενον τί δηλοῖ. 413. ζ. τὸ πάντως μέλλον, γεγενῆται παρ' αὐτῶ. 518. γ. ὁ ἀναγνος ἐκ ἀν ἐγγύση. 579. δ. τὴν λατρεύοντας ὅποιος δεῖ εἶναι. 615. ζ, η. καὶ ἐπάγειν καὶ ἀπάγειν πληγῶ ὁμοίως ὄχερες. 640. α. ἀντὶ διψυχίας λατρευτέον. 644. η. πῶς ἀντὶς ἀναδείη τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Φαραῶ. 660. α. καὶ τὸ ἀτελεῖς ἐκ ἀπόβλητον. 829. γ. τί τὸ τίμιον. 898. γ. τὴν μὴ κεκαθαμένους ἐγγίξεν ἐπισφαλές. 900. ε. ὅποιος δεῖ εἶναι τὴν καθιερωμένους. 958. γ, δ, καὶ 1200. ε. τῶν αὐτῶ προσόντων ἢ ἐπαρτίθμισις. 959. α. διὰ τίνος αὐτῶ προσερχόμεθα. 965. δ. ἐμφρόνως χερὶ καθιερεῖσθαι. 967. ζ, καὶ 1286. η. εἰδὲν κεκρυμμένον. 1039. ε. τὸ προσερχθῆναι ἄγιον. 1068. δ. ὅτε παρ' αὐτῶ κρίσις, ἐκ ἔτι ἔλεος. 1087. α. τίνες οἱ δι' ἐτέρων οἰκειμένοι. 1155. ζ. τίς ἴδιος καὶ οἰκεῖος. 1176. ζ. τίνες οἱ λειτεργῶντες. 1177. ζ. περὶ τῶν ἐν πάθει καὶ σωματικῶν ἢ πολὺς αὐτῶ ὁ λόγος. 1185. ζ. τὰ ἀνδάνοντα πῶς κατορθῶται. 1201. δ. τίνων τὸ αὐτῶ δωροφορεῖν. 1211. α. ἐν αὐτῶ τὸ κυρίως ζῆν. 1257. η. ὁ μὴ πισθῶν τῶν ἀγαθῶν ἀποτυγχάνει. 1259. α. τὸ ἐν αὐτῶ πολιτεύεσθαι μακάριον. 1271. ε. ἐξάδιον τῆ θαλάττῃ ὡς γῆ, καὶ τῆμπαλιν χερῆσαι. 1274. γ. τὸ πλησιάζειν ἢ ἐξάδιον. 1282. ε. τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν εἰδὲν παρ' αὐτῶ. 1308. α. εἰδὲ ψεύδος παρ' αὐτῶ, εἰδὲ μετάνοια. 1334. ζ. πληθεὺς ἀνθρώπων παρ' αὐτῶ ἢ λογιζεται. 1381. ε. ὅποιος δεῖ εἶναι τὴν οἰκεῖος. 1538. ζ. ὁ προσίων, εἰσσεως ἐφίεται, ἢ δ' ἀπαλαττόμενος φέρεται. 1601. δ.
- Θεωρία μεγίστη τίς. 1078. ζ.
- Θῆλυ τίνος τύπος. 698. β, καὶ 1199. γ. ἐν τάξεται. 957. ζ. εἰσὶν ἡμερῶν μορφῶν καὶ φύσις καὶ νόμος τῶ ἀρῆσαι ὑποτάττει.
- Θηρία διατὶ πεποίηται. 38. α. ὑπὸ αὐτῶ. αὐτ. γ. τὴν ἐρημοτέρας ἐκκληρώσασθαι αὐτῶν φάρμακα κατασκευάζοντες ὁ ἀνθρώπος δέδοικε. 52. γ.
- Θηρίον τὸ ἀδικησάν ἀντὶ.
- Θλίψεων τὸ κέρδος πῶθεν αὐτῶν ἀδυνατεῖς μεμνησθαι.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Ἱερέα νεκρῶν ἔργων ἀποφοιτῶν ἀναγκάσιον. 886. γ. καὶ βεβήλων. 1012. α. διατὶ φορῶντα ἱερεργεῖν χρη. 886. ε. αὐτόν τε καὶ λαϊκὸν ἀμαρτάνειν ἔταυτόν. 974. δ. τέλειον εἶναι χρη. 990. η. καὶ 1011. δ. ἀπέχεον δὲ ἀπὸ μέθης ἑσπερινῆς. 1011. α. τύπον εἶναι δὲ σωφροσιώης. 1105. ε. καὶ σιωπικῆσαν χρη ὁμότροπον ἔχων. 1106. β. γόνιμον χρεῶν εἶναι. 1108. β. ὁ ἀτιμάζων αὐτόν ὑπὸ δίκλῳ. 1512. ε. μηδεὶς αὐτόν κρινέτω. αὐτ. ζ. πάντων τῶν βιωτικῶν καταφρονεῖν δεῖ. 1661. δ.

Ἱερεῖ πότε ἐκ ἀνάγκῃ δῶναί. 1188. ε. τὰ περὶ μέθῳ ἀπέρισταί. 1194. δ. ἢ αὐτῷ χάρις ἔσμικρωτέται. 1234. β. λόγον καὶ πράξιν ἐνεῖναι προσήκει. 1517. α.

Ἱερεῖς εἰδώλων τιμώμενοι. 497. ζ.

Ἱερεῖς καὶ ἐκ τῆς Ἰδδα φυλῆς καταγόμαιοι. 625. β. ὑπερέτερος εἶναι αὐτὸς δὲ τῶν γηήων. 757. γ. καὶ ἁγίος. 766. α. ταῖς μαχαίραις ἱερατῶν. 784. η. διατὶ τοῖς ἱερεῖσι τὰς χεῖρας ἐπιτιθῶντες ἱερόν. 888. γ. τίνας αὐτὸς εἶναι προσήκει. 893. α. ἐδὲ ἐπίγειον κέκλιτωται. 998. ε. τὸς ἀρετὴ χριστιάντας ἔδὲ πειθεῖν. 1010. ε. οἱ πάλαι κατὰ διαδοχὰς ἐλετῆργον. 1011. γ. ἀπονιζεσθαι αὐτὸς χρη. 1101. β. τίνων δὲ αὐτὸς ἀπέχεσθαι. 1102. γ. ἀντὶ Θεοῦ εἰσί. 1131. δ. τὰ μὴ ἱεραργέμνω ἐπώλιν. 1156. γ. κριτὰς αὐτὸς ὁ νόμος καθίστησι. 1511. δ. πίσει καὶ βίῳ διαπρέπειν ὀφείλοισι. 1665. ε.

Ἱεροῦς δέεσθαι ὑπὲρ τῶν ὕφ' ἑαυτὸν ὀφείλει. 879. ε. μείζων τῷ ἀρχοντος. 977. ζ. αὐτὰ ὁ νόμιμος ἱερατῶν, ὁ τόπος ἁγίος. 991. ζ. δι' αὐτῆ ἀγ' χάριτες. 994. γ. πρότερον περὶ αὐτῆ δὲ ἐξιλιάτασθαι. 1014. δ. κριτὴς ἀμαρτημάτων. 1031. ζ. ἐπίτροπος, πατήρ, διδάσκαλος. 1052. δ. δεσπότης τῶν ἀνατιθεμένων Θεῷ. 1153. α. ὡς πρεσβύτων τὰς χορηγίας λαμβάνει. 1188. γ. δόμα προσφέρει τὴν τῆς ἱεροσιώης λειτουργίαν. 1284. β. ἀσιώτακτος τῷ λαῷ. 1287. δ. τίνος τύπος. 1291. β. καὶ 1381. γ. διατὶ τῷ ἀρχοντος προσηγῆται. 1405. α.

Ἱερεῦσι τίνες πείθονται. 714. ζ. ἐπιψηφίζονται λαοὶ, τὸ, ἄξιος, ἐπιφωνήτες. 1214. ε.

Ἱερέων τῶν ἐν νόμῳ ὅποιον τὸ ἀξίωμα. 311. α. ἢ τάξις ἁγιάζει. 786. γ. αὐτῶν μένον τὸ τοῖς ἁγίων ἁγίοις προσίωαι. 1282. η. τῶν ἐκ πόλεως εἰς πόλιν μεταβαυόντων νόμος. 1518. β, γ, κτ.

Ἱερέως τῷ νομικῷ τὰ ἀμφια τὶ σημαίνουσι. 867. ε, 868. α, καὶ 869. β, γ.

Ἱεροβοάμ τίνι σκοπῷ ἐποίησε τὰς χρυσᾶς δαμάλας. 909. γ.

Ἱερογλυφικὴ σοφία κατὰ τὶ σιωπασται. 929. δ.

Ἱερὸν γένος μάχιμον. 885. ε. ὑπὲρ ἀνθρώπων. 902. ε. ἀκίβδηλον. 1106. ε.

Ἱεραργίας ὁ μὴ ἁγίος ἀποχωρεῖτω. 1214. ζ. ὁ παραπεμπόμενος αὐτῷ δι' ὀλίβειαν ἀμαρτάνει. 1284. β. ἐδὲ τῶν εἰς αὐτῷ τεταγμῶν ἀνεπιτήμητος. 1293. γ.

Ἱεραργῶντες ἔσρωτοτύπως Χριστὸν θύομεν. 839. α.

Ἱερασαλήμ ἢ ἐτυμολογία. 198. β.

Ἱερασαλήμ σκια τῆς ἐν ἑβραῶ γῆς. 582. ζ. ἀντίκειται αὐτῇ ὁ βορρᾶς. 961. ε. νοτιωτέρα ἐστίν. αὐτ. ζ. ἐκ ὀλίριος ὀλοθροθῆσεται. 1116. δ. μετωνομάσθη. 1584. δ. αὐτῇ ὁ καὶ. 1663. β. συγκεκλήρωται αὐτῇ ἢ βασιλεία. αὐτ. γ.

Ἱερωμόνον ὅποιον εἶναι προσήκει. 786. ζ. καὶ λόγον δὲ ἔχειν καὶ ἔργα. 874. γ.

Ἱερωσιώη εἰς ὕψος τὰς διανοίας ἀνάγει. 748. δ. ἢ κατὰ ἄλλο ἀτελής τὴν ἁγιότητα. 765. ε. καὶ ἔστι τιμητῆς, τῆς διὰ Χριστὸν ἀναδεχθείσης. αὐτ. ζ. ἢ λυβιτικὴ ἔχωρεῖ τὸ τῷ νόμῳ κάλλος. 831. η. μέγα χρημα. 1244. β. ἢ τῷ Δελχισεδεὶ ἀνάμακτος καὶ τῆς τῷ Ἀαρῶν θεοτέρας. 1245. α. θεῶν παρκαίνεται. 1280. α. οἶος ὁ ἐν αὐτῇ βίος. 1281. δ. σφαγῆς ἀμοιβή. 1352. ζ.

Ἱερωσιώης γέρας ἠλίκον. 974. γ. τῆς τῷ Χριστῷ τίς ὁ χρόνος. 1005. β. τίς ὁ εἰς αὐτῷ ἀνεπιτήθειος. 1107. β.

Ἱεφοννή τὶ σημαίνει. 1252. γ.

Ἱησῆς ὁ τῷ Ναυῆ τύπος τῷ ἀληθινῷ Ἰησῷ. 745. ε, 830. ε, 831. ε, 1248. β, καὶ 1648. ζ. πλημμελεῖα περιπέπλωκε. 1218. β. ἐξαίρετον εἶναι ἐβέλετο τὴν προφητεῖαν Μωϋσῆ. 1238. γ. ἐλοθῆρος φθόρι. αὐτ. ε. τὸ ὄνομα αὐτῆ εἰς τὴν τῆς ἐπαγγελίας γινῶ εἰσαγαγεῖν ἠδύματο. 1248. γ. διατὶ ὁ Μωϋσῆς ἐπέθηκεν αὐτῷ τὰς χεῖρας. 1364. β, γ, κτ. τὸ ἀρχικὸν πνεῦμα ἔλαβεν. αὐτ. ε. ἐδοξάσθη. 1365. γ. τὸ ὄνομα αὐτῆ σκιαγραφία τῷ Κυρίῳ. 1520. γ. ἔδαν τῷ νόμῳ προσέθηκε. 1521. γ. ἐδὲ νομοθέτης, ἐδὲ τῆς αὐτῆς τῷ Μωϋσῆ ἔτυχε χάριτος. αὐτ. ζ. βῆς. 1632. γ.

Ἱλασηριον τί. 858. α.

Ἱμάτιον τί. 352. η. ὁ βύπος αὐτῆ ἐκ ἐμπέδιον τῆς πρὸς Θεὸν ἀνόδου. 758. γ. ἐπὶ νεκροῖς κατ' ἔθος διεβήγνυτο. 1103. α.

Ἱουδᾶ θεοσεβῆς καὶ Ἀβραάμ ἀπόγονος. 569. α. ἢ Θεῷ ἐλάτρευον. αὐτ. β. τὶ σημαίνει. αὐτ. γ. ἀγ' θυγατέρες αὐτῆ τίνος τύπος. αὐτ. δ. τὸ κληθῆναι αὐτὸν Ἰασηλ τὶ σημαίνει. 570. δ. εἰδωλολάτρης. 571. γ. ἱερεργὸς ἰεροθρησκείας. 751. β. πρόσωπον τῶν ἐξ ἔθνων. 754. δ. δυνάμιος. 1228. δ.

Ἰβῶν χαλκικῶν ἀτέλεια. 1463. ε.

Ἰδδα ἢ δυσφορία ἐπὶ τοῖς κατὰ τῷ Ἰωσήφ τομῆμασι τὶ ἐσήμανε. 433. ε. παράθεσις αὐτῆ τε καὶ τῷ Χριστῷ. 435. ζ, η. καὶ τῶν ἡῶν αὐτῆ καὶ τῶν τριῶν λαῶν. 436. δ. ἢ τῶν ἡῶν γέννησις τὶ ἐμφαίνει. 437. η. ὁ θάνατος τῶν δύο ἡῶν αὐτῆ τὶ δηλοῖ. 438. α, β, κτ. διατὶ ἢ ἰσορία αὐτῆ μεταξὺ τῆς περὶ τῷ Ἰωσήφ παρενεβλήθη. 444. γ. ἢ φυλὴ ἀπασῶν προτιμοτέρα. αὐτ. ζ. διὰ τῆς ἀπολογίας αὐτῆ πάντα μανθάνει ὁ Ἰωσήφ. 482. α. ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῆ ἐδὲς ἤρξε μετὰ τὸν Ζοροβάβελ. 519. α. ἢ φυλὴ αὐτῆ ἀπὸ τίνος χρόνου τῶν ἄλλων ἠγεῖσθαι ἤρξατο. 520. ε. καὶ μέχρι τίνος ἠγεῖτο. 521. α. καὶ πᾶν τὸ κράτος ἔχων. αὐτ. δ. ἐξ αὐτῆ πᾶν τὸ ἔθνος προσηγορεύεται. αὐτ. α.

Ἰδαῖοι διατὶ τοῖς πατέσιν ἢ συλλέονται. 163. δ. ἐκ τίνος τὴν κατὰ τὴν ὀφθαλμὸν περιτομῆν παρέλαβον. 265. β. ἀπεσκρητήσθων ἐλθόντος τῷ ἀντιχρίστῳ. 342. β. πρὸ τῶν ἔθνων μεμυταγώγλυται. 369. γ. διατὶ τῆς ἰδῆς βρώσεως ἀπέχεσι. 401. β. Χαναναῖοι ἐξ ἡμισείας. 444. δ. ὅσον εἰς αὐτὸς ἦκον ἐσέρηται τῷ ἡῷ ὁ πατήρ. 502. ζ. ἀπειθεῖς καὶ βραδέες. 596. ζ. μεγάλῳ περὶ τῶν Δαιμόνων ἔχοντες δόξαν. 720. α. ἐκ ἀπηλαγμένιοι σαρκικῆς ἐπιθυμίας. 731. ζ. ἐδὲ ἀμαθίας καὶ παρώσεως. 732. β. σκληρὸν τὸν Θεὸν νομίζουσι. 771. ε. ἔχαιρον ταῖς θυσίαις. 959. δ. λαγνίστατι καὶ κακίμαχλοι. 1062. δ. ὡς ἀσεβεῖς τῆς ἰδίας γῆς ἐξεβλήθησαν. 1083. β. κεκλήσανται διὰ πίσεως. 1113. β. ὀλοθροθῆσανται ὡς Κυριοκίνοι. 1116. δ. ἀντικρὺ τῷ νόμῳ μάχονται. 1124. γ. ἐμιάθησαν ἐπὶ νεκρῷ. 1197. α. μεμολυσμῶσι ἐπὶ τῇ κατὰ Χριστὸν μαιφονία. 1219. β. ἀμέτοχοι τῆς χάριτος. 1252. γ. πότε Χριστῷ μεθέξουσι. αὐτ. γ, δ. τετράκις ἐν ὕδατι ἐγούγυσαν. 1313. δ. ἐκδεδόνται τῷ Καίσαρι. 1403. γ. ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπάλλοντο. αὐτ. δ. τὴν ἀκριβῆ θεολογίαν ἀνεγκέν ἐκ ἠδύνατο. 1451. ε. διατὶ χαρισμάτων ἐξέρχεται καὶ τῆς γῆς ἀπώλοντο. 1477. γ. πότε μεμίσωται. 1539. ζ. μετὰ Χριστὸν εἰδώλοισι ἔλεταρῶσαν. αὐτ. η. διατὶ μ' παρὰ μίαν ἐπιφέρεισι πληγᾶς. 1574. ζ. χαμαιπετεῖς ἔχουσι φρόνημα. 1587. α. τὴν τῶν Αἰγυπτίων συμμαχίαν ἀπῆταν. 1602. ε. εἰς ἀπασαν διεσπάρησαν γινῶ καὶ θάλασσαν. 1609. ζ. περὶ τὸ τῷ νόμῳ γράμμα εἰλένται. 1610. α. πῶθεν ἐλπίζεσθαι αὐτῶν κρατήσαι. αὐτ. ζ. τῶν ἄλλων ἀμεμολυσμῶσιν. 1629. β. τυπικῶς τῆς μουσικῆς ἀπῆταν. 1652. ζ. διτλῶ ἐτάκησαν λιμῶσιν.

Ἰδαίως ἀχει τίνος ἔδει τὰ τῷ τὶ τὸ ἀλγύμιον πλεῖον τῶν ἀ...

Ἰδαίων...

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

σύσασιν λέλυται. 1054. ε. τίς ὁ τῆς ἀκαθαρσίας αὐ-
των μέτοχος. αὐτ. ζ. ὁ ἱερεὺς θύει τὰ ἐδιόμνα.
1074. ε. τὸ κατώλειμμα σέσασαι. 1252. γ. ἡ ἀπο-
βολὴ μεθ' ὅρκου προλεγομένη. 1255. ε, ζ. τίς ὁ τῶν
ἠπισηκότων τύπος. 1256. α. οἱ πατέρες διατὶ ἐπα-
δόθησαν. 1630. δ. ἀπώλεα ἢ μετὰ Χριστὸν προφη-
τοσομένη. 1637. γ. πολλαὶ μυριάδες τῶ Χριστῷ ἐπίστυ-
σαν. 1646. ε. ἡ κατ' αὐτῶν ἐπιδίκησις ὅποια. 1647. ε.
οἱ ὑπ' αὐτῶν ἀνααιρεθέντες τίνες. αὐτ. η, κ, 1648. α, β, κλ.
Ἰδὸς ψόγος ἀπηλλαγμένος. 439. η. ἀνόθως. 440. α.
ὁ ἀβραάμ ὃν τῆ Θάμαρ δέδωκε τὴ ἐμφάνει. 440. η.
διὰ τῶν πραγμάτων ἔγνω τὸ τῆς Θάμαρ ἀναίτιον.
442. ε. τὸ ἴδιον ἀμάρτημα ἐξομολογήσατο. αὐτ. ἐπὶ
πολύ τιμῶ ἀνομίαν ἐπέδησε. 443. α. προφητοῦσε.
473. α, β. ὡς δεσπέτη τῶ Ἰωσήφ διαλέγεται. 480. ζ.
διατὶ ἀνόπιον τῆ Ἰωσήφ ψεύδεται. 481. α. σιωπῆσε
τὸν Ἰωσήφ τὰ ὑπ' αὐτῆ λεχθέντα. 482. ε. διατὶ ὑπὸ
τῆ Ἰωσήφ ἠγαπάτο. 491. α. πρῶτος ἐν τοῖς βίβλων
μύθοις ἐτάγη. 514. ε. διατὶ βασιλείας ἠζήσθη. 1661. β.
Ἰδὸς ὁ Ἰσκαριώτης ἐκ τῆς φυλῆς Δάν. 534. ε.
Ἰππος καὶ ἀναβάτης παιδῶν σύμβολα. 1514. γ. ζ.
Ἰπποτρόφος ἐπὶ ἀρχὴν πέφυκε. 1514. ζ.
Ἰρις θερμαντική. 901. ε.
Ἰσαὰκ τί σημαίνει. 229. ε, καὶ 264. η. πῶς ἐξ αὐτῆ
ἐθνῶν βασιλεῖς. 228. ζ. πρῶτος θεῖα προζάξαι λαμ-
βάνει ὄνομα. 229. ε. πρῶτος ἐν τῇ οἰκῇ περιτέμνεται.
265. β. αὐτῆ τε καὶ τῆς Ἄγαρ παρὰθεσις. 270. ζ.
καὶ αὐτῆ τε καὶ τῆ Χριστῆ. 280. α, 281. β, δ, καὶ
283. γ. διατὶ εἰς τὸν τῆς μητρὸς οἶκον ἐπὶ γάμῳ εἰσέρ-
χεται. 305. β. ὡς αὐτὸς τιμῶ Ῥεβέκκαν, ἔτις ὁ Χρι-
στὸς τιμῶ Ἐκκλησίαν ἠγάπησε. αὐτ. γ. ἡ ἐπὶ τῇ Σάρρα
λύπη, καὶ ἡ ἐπὶ τῇ Ῥεβέκκα παράκλησις αὐτῆ τὴ ση-
μαίνει. 306. β. ὑπομονῆς καὶ πρὸς Θεὸν ἰκεσίας πα-
ράδεγμα. 309. ε. διατὶ κωλύεται ἀποδημῆσαι εἰς Αἴ-
γυπτον. 318. ε. τὸ μετὰ Ῥεβέκκας παιζειν τὴ δηλοῖ.
320. β, γ, κτ. δηλοῦσθ' ἐπὶ διατὶ ἀδελφίῳ τιμῶ Ῥεβέ-
κκαν ἐκάλεσε. 311. β. λυτρεῖται τῆ Φόβη τῆ θανάτου.
αὐτ. ε. ἑκατονταπλάσια θείξει. αὐτ. η. μέγας μαρ-
τυρεῖται. 322. β. πολλὴ ἢ αὐτῆ ἐπιείκεια. αὐτ. η, καὶ
324. α. θαυμάσιον καὶ ἀποστολικὸν ἐπλήρη λόγιον.
323. β. φύσει φιλόφρωνος. αὐτ. δ. διατὶ τοῖς φρεσὶ
σιν ὀνόματα ἐπέδηκε. 324. β, γ, κλ. ἀληθῶς ἀπλαστος.
αὐτ. ζ. πολὺς τιμῶ πραότητα. 325. ζ. τῆς ἀνωθεν
δοξῆς ἀπελάμβανε. 326. γ. διατὶ ἐφροσύνθησαν αὐτὸν
εἰ περὶ τὸν Ἀβιμέλεχ. αὐτ. ζ. τίνες αἱ μεταξὺ αὐτῆ-
τε καὶ τῆ Ἀβιμέλεχ σιωπῆται. 327. α. εἰσήγαγε τῆ
Ἡσαῦ λαβόντος γυναικάς. 329. β. διατὶ τὸν Ἡσαῦ
βίβλων ἐβέλετο. 330. δ, ε, κτ. καὶ 331. δ. μέγας
καὶ δεικνὸν τῶ σώματι. 331. β. διατὶ ἐκ ἀπεκάλυ-
ψεν αὐτῶ ὁ Θεὸς τὸ οἰκεῖον βέλημα. 334. ζ. ἔγνω
τιμῶ βίβλων τῆ Ἰακώβ φωνῆ. 335. β. οἰκονομία Θεῶ
τὸ μὴ ἐπιγνώσκειν τὸν Ἰακώβ. αὐτ. ζ. διατὶ πρὸ τῆς
βίβλων ἐφίλησε τὸν Ἰακώβ. 336. β. διατὶ ἐκ ἡυλο-
γήθη ὑπὸ τῆ Ἀβραάμ. αὐτ. δ. τίνι λόγῳ ὡσφραίνθη
τῆς ὁσμῆς τῶν ἱματίων τῆ Ἰακώβ. αὐτ. ζ. ἡ βίβλων
αὐτῆ ἐπὶ τὸν Χριστὸν ἀναφέρεται. 338. ζ. τίνος ἀνεκ-
τιβεβαίωσι τιμῶ δοθῆσαν τῶ Ἰακώβ βίβλων. 339. δ.
ραθίγει τὸν ἦν κατ' ἴχνος τῆς πατρῴας ἰαίαι ἀρε-
245. β. πατὴρ Ἰδεμαίων. 1151. ε.
ε καὶ σελῶν αὐγάξουσιν. 1127. δ.
σημαίνει. 218. α, 220. γ, καὶ 308. ε. τίνες
αὐτῆ παῖδες. 230. α. πότε ἐγεννήθη καὶ πε-
θήθη. 231. α. ἡ μετὰ Ἰσαὰκ αὐτῆ παιδιὰ τὴ
268. β. κρίσει Θεῶ ἀποβίβληται. 268. δ.
τῆ πλήρης ἢ ἔρημος. 269. ε. ἐρμῶεια τῶν
ἡμῶν αὐτῆ. 308. ε. οἱ ἦοι αὐτῆ φύλαξ-
ῆσαντα αἰῶνα. αὐτ. γ.
καὶ κρημνισθῶν. 309. β. ἀκρίτες τὸν Ἰωσήφ
ἐν οἴκῳ τῶ
372. γ. ἐν μίῳ
διατὶ ἐπαίμανε τὰ
ἐν ἐπιστήμῳ αἰ
γενεῖν

οἶκος νοητός. 372. γ. τί σημαίνει. 390. α, β, κτ. καὶ
1593. δ. πολλὰ κατὰ τῶν Προφητῶν δέδρακε. 435. α.
διατὶ πρῶτότοκος ἐκλήθη. 609. δ. τῆ μὴ ἀποπεπλή-
κότος τίς ὁ τύπος. 1360. γ. αὐτῆ τε καὶ ἐθνῶν τίνων
τῆς ἰσοτιμίας τὰ προδύμα. 1407. ε. τῶν ἀτολῶν πα-
ραβάτης. 1416. γ. ἔθνος ἀνόπιον τῆ Θεῶ. 1658. β.
Ἰσραηλιταὶ διατὶ ἐδὲ τὰ ἡμίση τῶν ὠρισμάτων ἐτῶν εἰς
Αἴγυπτον πεποιθήσασιν. 209. γ, δ. ἔτε ἐν ἀρεταῖς, ἔτε
ἐν νόμῳ βυδοκίμουντες. 430. α. διατὶ τῆ ἰ τῆ ζ μὴδὲ
ἑαυτῆς κακῆσι. 434. δ. πενθῆσιν ἡμέρας λ'. 547. α.
διατὶ ἐπάθησαν. 549. α. ὅποια ἐν Αἴγυπτῳ ἐπραξί-
ῆρα. 556. β. σημεῖον αὐτοῖς δέδοται τῆ Σωτῆρος
θανάτου. 597. α. διατὶ τοσαῦτα ὑπὸ Αἴγυπτίων πε-
πόνθησαν. 620. ζ. ποῖοις ἐπολέμουν ὅπλοις. 748. γ.
Θεὸν τὸν ἔρανον ἐκάλεν. 828. ζ. τίνες αὐτῶν ὑπὸ
Ἄσσυρ. καὶ Βαβυλων. καὶ Μακεδόν. ἐξηρέθησαν. 1042. γ.
διατὶ τῶν ἀλαφύλων ἐχωρίζοντο. 1132. α. οἱ ἐπιστρέ-
φοντες ἀγαπητοί. 1170. δ. ἡ πληγὴ αὐτῶν σωφρα-
σίως ὑπόδεγμα. 1240. α. ἀφθόνως τῶν ἀναγκασί-
μετῆρον. 1397. ε. διατὶ ἐκ ἔλαβον αὐτὸς Θεὸς αὐτοῖς
ἐπηγγέλατο. 1403. ζ. ἐσφάλησαν. 1414. γ. εἰς ἀνα-
βίβλητον ἐξετείνοντο πλῆθος. 1424. ζ. ποῖα τὰ αὐ-
τοῖς ἀπόρητα. 1610. β. ἐδὲ βελῶν, ἐδὲ ἐπιστήμῳ
ἔχον. 1640. β. πότε τιμῶ ἐνταρκον παρῆσαν γνο-
σονται. αὐτ. γ, δ, κτ. διατὶ ἠζήτατο αὐτοῖς ὁ Μωυσῆς
1655. ζ.
Ἰσαάχως τί σημαίνει. 370. β, καὶ 529. γ. τὰ ἀνατο-
λικώτερα ἐκλήρωσατο. 529. β. τῶν ἀ τάξει μὴδ
τύπος. αὐτ.
Ἰσορίας τὸ εἰκαῖον ἀποτμητέον. 1091. β.
Ἰσωκράτης παραίσεις. 1551. β.
Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἐν μεταωχμῶ Ἀποστόλων καὶ Προ-
φητῶν 600. γ. λητῆρ. 900. β. τέλος τῆς παλαιᾶς
καὶ ἀρχὴ τῆς καινῆς. 1125. β.
Ἰωβ διατὶ βίβλων. 172. δ. πόθεν κατὰγει τὸ γάος
420. α.
Ἰωβηλακίος τί σημαίνει. 1135. γ, καὶ 1137. β.
Ἰωσήπος τὸ Ἰεδαίων ἔθνος ἐπιστάμενος. 1498. γ. τιμῶ
ἐχάτιμ τῶν Ἰεδαίων ἐρημίαν δηγέμενος. 1637. δ.
Ἰωσήφ τί σημαίνει. 370. δ. νέως ὢν, ὡς πρεσβύτη
ἐπολιτεύετο. 421. β. ὁ τῶν ἐτῶν αὐτῆ ἀριθμὸς τῶ
διαγράφει. αὐτ. δ, καὶ 422. β. τὸ συμπιμαίνειν τῶ
πρόβατα τοῖς ἀδελφοῖς τὴ ἐδήλη. 422. ε, καὶ 423. α.
διέβαλε τῆς ἀδελφῆς τῶ πατρὶ. 423. δ. εἰλοδορεῖται
ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. αὐτ. ε. διατὶ ἠγαπάτο ὑπὸ τῶ
πατρὸς. 424. β, γ, κτ. ὁ ποικίλος αὐτῆ χιτῶν τὴ δη-
λοῖ. 425. β, γ. διατὶ ἐφθονήθη ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν
αὐτ. δ. διατὶ ἐδήλη τὰ ἐνύπνια. αὐτ. ζ. τὰ ἐνύπνια
αὐτῆ προκλήσιν. 426. β. ἡ τῶν δραγμάτων πρεσχύ-
νησις τὴ ἐδήλη αὐτῶ. αὐτ. δ, ε. τίνες αἱ τῆ ἀδελφικῆς
πρὸς αὐτὸν μίσους αἰτίαι. αὐτ. η. ἡ πρὸς τῆς ἀδελφῆς
ἀποστολὴ αὐτῆ τὴ ἐδήλη. 428. ζ. διατὶ ἀπέλειν αὐτοῖς
ἐπεχέρεν εἰ ἀδελφεί. 430. δ. τίνες τῶν ἀδελφῶν ἀρι-
στα, καὶ τίνες κἀκίσι περὶ αὐτῆ ἐβυλάσαντο. αὐτ. ε.
εἰκῶν Χριστῆ. 431. β. διατὶ κενὸς ὁ λακκος, ἐν ᾧ ἐτέ-
θη. αὐτ. καὶ διατὶ ἐν αὐτῶ τέθειται. αὐτ. γ, δ.
πολλὴ ἢ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ ἀμότης. αὐτ. ζ. διὰ τῆ
Ἰεδα ἐπράθη. 432. γ. τὸ ἀναβίβλαδιῶν ἐκ τῆ λακ-
κῆ, πρᾶθιῶν τε καὶ ἀπελθῆν εἰς Αἴγυπτον τὴ ἐση-
μαίνει. αὐτ. ε, ζ, καὶ 433. γ. αὐτῆ τε καὶ τῆ ἡβ τῆ
Θεῶ παραθέσις. 434. γ, ε, 451. α, β, 452. β, δ, καὶ
461. ζ. ἡ εἰς τιμῶ Αἴγυπτον αὐτῆ κἀσδοδος τὴ ἐμφάνει.
445. δ. ὡς σοφὸς τοῖς ἀνίγμασιν ἐπίβαλε. 447. β.
οἰεῖ ἐπετύχχανεν. αὐτ. δ. αὐτὸν ὁ οἶκος τῆ Αἴγυπτιᾶς
βίβλωνετα. αὐτ. η. ἦλγει ὑπὲρ τῆς Αἴγυπτιᾶς. 448. η.
πολλὰ κατ' αὐτῆς ἠγαπίσατο. 449. β. ἡ ἔτος ἦγεν,
λυῖνα ὑπ' αὐτῆς πρὸς τὸ ἀσελγῆς ἐξεκαλέτο. αὐτ. ε.
πρὸ τῆ νόμῳ, νόμον ἐτήρει. αὐτ. ζ. θαύματος ἀξίος.
αὐτ. η. μιμεῖται τὸ Χριστῆ σῶμα. αὐτ. ὁ κύριος αὐτῆ
ἐν ἐσφάλετο εἰς δεσμοτήριον ἐμβαλάν. 450. ζ. ἐδὲ
μετὰ τὰ δεσμά τιμῶ ἐπιβηλίῳ ἠλεγχε. αὐτ. η. καὶ ἐν
τῶ δεσμοτηρίῳ ἀρχίῳ ἐπεδείκνυν. 452. η. θαυμαστός,
σιωετός,

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

σιωπῆς, πίσις, ταπεινότητων. 453. β. ἐκ ἐπὶ τῷ οἴσυχῳ ἤλπισαν. αὐτ. προλέγει τὸ μέλλον. 454. α. ἔδωκε τῶν Αἰγυπτίων ἐποίησαν. αὐτ. ἔδωκε μέχρι ἐφημέριον τῷ Αἰγυπτίῳ ἐξεπομπῶσαν. αὐτ. β. βαθείας εἶχε χαίτας. 458. γ. εὐλογος. 459. α. παιδοῦς τὸν Φαρυά. αὐτ. εἰ κατεπλάγη τῷ λέγοντος τὸ ἀξίωμα. αὐτ. ζ. αὐτῆτε ἢ τῶν Ἀποστόλων παράθεσις. 461. β. ἀντὶ δέλεθρου δεσπότης. 462. β. τίνα λαμβάνει γυναικα. 463. α. πῶς εἰ παρὰ τὸν σκοπὸν τῶν προγόνων διέπραξεν, Αἰγυπτίαν λαβὼν γυναικα. αὐτ. γ. διατὶ ἐκ ἐπάλλει τοῖς ἀδελφοῖς σίτον. 465. ζ. διατὶ ἐκ ἐγνωσθῆ ἢ δαλεία αὐτῆ τῷ Ἰακώβ. αὐτ. η. οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἤμαρτεν. 466. η. διατὶ τὸς ἀδελφὸς ἐπείραζε. 467. γ, δ. διατὶ τὸν δευτέρου ἀδελφὸν καθειρῆχθῆαι προσέταξε. 469. δ, η, καὶ 470. γ. ἄκοντας τὸς ἀδελφὸς διεργετῆ. 470. δ. ἢ πρὸς αὐτὸς ὑποδοχὴ αὐτῆ τὶ ἐδήλε. 474. ε. ὁ δέλεος αὐτῆ ἀφελήθη εἰς Θεοσέβειαν. 475. δ. καρτεριαν ἐπιδείκνυται. 476. β. πῶς τῷ κόνδῳ ἐχρήσατο. 477. α. διατὶ τὸ κατὰ τὸ κόνδῳ δρεῖμα κατεσκύασε. αὐτ. ζ, η. διατὶ κατὰ τῷ αὐτῶν ἀδελφῶν ἀναγνώρησιν ἐδύνατο παρεῖναι ἐδικαίωσε. 481. η. εἰκότως οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἐταρῆχθησαν. 482. η. ὡσπερ αὐτὸς τοῖς ἀδελφοῖς, ἔτως ὁ Κύριος τοῖς φανερῶταῖς ἐγνωσθῆ. 483. α. παραμυθεῖ τὸς ἀδελφὸς πολλὰκις. αὐτ. ε. θουμασὸν τὸ μὴ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων βλαβῆται. 491. ε. διατὶ ποιμένας τὸς οἰκέτας ἐλεγε. 492. α. τὸ μὴ δεῖναι τοῖς ἀδελφοῖς κληῖρον πρὶν ἐλθεῖν τὸν πατέρα τὶ ἐσήμανε. 494. ε. διατὶ τὰ τῶν Αἰγυπτίων κτλήνῃ προσεκήσατο. 495. ε. καὶ διατὶ καὶ τῷ γλιῷ καὶ τὰ κτλήνῃ αὐτῶν τῷ Φαρυά προσεπόρισε. 496. ε. καλῶς δὲ ὑποτελεῖς αὐτὸς ποιεῖ. 497. β. διατὶ ἀτελεῖ τῷ ἱερατικῷ καταλέλοιπε γλιῷ. αὐτ. ἐξ ἀρχῆς τὰς ἡμέρας αὐτῆ ἐπαίδευε. 503. β. ἢ δολογία αὐτῆ ἐπὶ τίνας ἀναφέρεται. 505. γ. γηροκόμος. 540. ε. τύπος Κυρίου σαφέςατος. 542. β. φιλόσοφος. 547. γ. καὶ ἐν συμφοραῖς καὶ ἐν ὑπηρεσίαις τῷ Θεῷ μνημονεύων. 550. β. διατὶ ἄρκεισε τὰ ὅσα αὐτῆ μετακομιδῆται. αὐτ. ζ, η. μερισμὸς τῶν ἐτῶν αὐτῆ εἰς διαφορὰς καταστάσεις. 551, καὶ 552. φίλος Θεῷ ἐκ παραγάνων. 587. α. διατὶ μετέταξεν αὐτὸν ὁ Μωϋσῆς. 1664. δ. ἐκ ἡμύνατο. αὐτ. ε. αὐτῆτε καὶ τῷ Χριστῷ ἀκριβῆς παράθεσις. 1665. ζ, η.

Ἰωσήφ ὁ μνήσας διατὶ τῷ Παρθαῖον ἐμνησθῆσατο. 1415. α. ἢ γενεαλογία αὐτῆ ἢ αὐτῆ τῆς Παρθαίας. αὐτ.

Ἰωσὶς δικαιοσύνη ὑπὲρ τῷ Ἰσραὴλ μὴ ἀρεκέασα. 1144. ε. αὐτὸς τὸ δευτερονόμιον γραψάει μεμαρτύρηται. 1516. α.

Κ.

Κάδης τὸ ἄγιον. 1653. α, ε.

Καθάρσις τίνες. 1015. δ.

Καθάρσις κατὰ τὸ νόμον καὶ διαγγέλιον τίς. 1285. α.

Καθρότητι τῆ τῷ Χριστῷ τὰ καθ' ἡμᾶς συγκρινόμενα ἀκαθάρατα. 1293. δ.

Καθρότητος λόγος καὶ μετὰ θάνατον αἰτέμνος. 1294. η.

Καθάρσις καὶ ἀκαθάρτε περὶ διατὶ πολὺς ὁ λόγος. 1027. α.

Καθάρσις ἀνάλογος τοῖς πλάσμασι. 977. δ. ἢ τῆς ψυχῆς διὰ τίνων ὑπὸ τῷ νόμῳ ἐμφάνεται. 1043. ζ. καὶ προκοπῆς ἐν αὐτῇ. 1047. ε. ἢ τελεία τότε. 1386. δ. ἢ τῷ σώματος τῷ ψυχικῷ ἐκ ἀπονίπτε. 1493. δ. ἢ τῶν ἐθνῶν πῶς ἐπετελεῖτο, καὶ τὶ τῆς νομικῆς διέφερον. αὐτ. ζ.

Καὶν τῷ Ἀδὰμ ἀμαρτωλότερος. 88. η. αὐτὸς τε καὶ ὁ Ἄβελ διδυμοί. 105. η. πόθῳ εἰς γεωργίαν ἀρημῆται. 106. ε. ἐπὶ τὰ παρ' αὐτῆ ἀμαρτημένα. 113. δ. καὶ τὰ εἰς κέλασιν αὐτῶν ἐπαγόμενα. αὐτ. ε. πῶς δὲ ταῦτα. αὐτ. η. πῶς τὸ ἐπ' αὐτὸ σημεῖον. 114. η. τῷ ἀδελφῷ ἔχε γυναικα. 115. γ, καὶ η. ἀπ' αὐτῆ ἄχρη τῷ κατακλυσμῷ γενεαὶ ἐπὶ αὐτῆ. 118. γ. τίνος προσώπου ἔξω γέγονε. 925. β. ἢ θυσία αὐτῆ διακριτικῆ ἐτέρητο. 976. ε.

Καιρὸν εἰδὲς γινώσκει, καθ' ὃν ἄξια πεποίηκε. 137. ε.

Καιροὶ πρῶτοι τρεῖς. 1091. γ. οἱ τῷ παιδαγωγίαν τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ τῶν πισθόντων κλήσιν σημαίνοντες τίνες. 1378. ζ.

Καιρὸς τῷ ἐπὶ τῆς σιωπῆς τὶ τὸ αἴνγμα. 1124. δ, η.

Κακία εαυτῷ ἀφανίζει. 908. δ. ἀρξάμην τρέχει. 1093. α.

Κακίας τὶ τὸ βδελυγμὸν ποιῆν. 1235. δ. πράξεως καὶ συγκαταθέσεως διαφορά. 1298. α.

Κακὸν τὸ ἔλαττον τῷ μείζονος ἀρετώτερον. 702. δ.

Κακῆ ἢ ἀντίστασις λύεται. 1397. β.

Κακῆργοι τότε ἀποθνήσκουσι. 74. δ.

Κακῶν ἐτερεῖα ἐπικίνδυνος. 1273. ε. ἀπωλείας αἰτίον. 1275. β.

Κάκωσις τέλειον ἀγαθὸν ἀποτίθει. 1633. γ.

Κάλλος ἐκ ἀμαρτίας αἰτίον. 129. γ. ἐκ ἀσελγῆς. 196. ζ.

Καλὸν τί. 25. γ. καλὸν καὶ ποιητὸν τί. 68. ζ. κατ' ἐπιτήμιον ἀρεγῆσαι χεῖ. 1508. β.

Κάλων χρῆσις τίς. 1184. δ.

Κάμνησι σωματικῶν ἀγιοπρεπές. 1545. ε.

Κανόνες γυνικοὶ ἀμαρτημάτων τίνες. 782. α.

Καππαδοκῶν τίς ἢ οἰκισίς. 1432. α.

Καρδία ἢ ἀσβεστῆς ὑποτάσσεται, ἢ ἀντίτυπος σκληρῶνται. 604. δ.

Καρδία καὶ ἐγκέφαλος διατὶ εἰ προσεφέροντο τῷ Θεῷ. 970. γ, δ.

Καρπὸν πνευματικὸν πρῶτον τε καὶ ὄψιμον τίνες οἱ ἀπολαμβάνοντες. 1477. α.

Καρύς περιγραφῆ. 1281. α, καὶ 1282. β.

Κασιανὸς τοῖς πεπλανημένοις σιωτασόμενος. 101. β.

Κατακλυσμὸς εἰ κατὰ φύσιν. 146. γ. κατὰ τὴν ἰσημερίας καρὸν ἐπισκήπτε. 149. δ. εἰαυτὸν ἐπεκράτησε. 151. ζ. συνέχευε τῷ φυσικῷ διάταξιν. 154. ζ.

Καταλαμβάνειν ἐκ ἐν τῷ νῷ. 327. ζ.

Κατάρσις μὴ δικαία εἰ λυμάνεται. 1322. β. ἢ γενικῆ τίς. 1590. ζ.

Κατασκύβησις διαφορὰ καὶ τὸ φρονεῖν διάφορον παρεχῆ. 85. ε.

Κατηγορία καὶ ἀληθῆς ὑπὸ δίκην. 1245. ε.

Κατόρθωσις διὰ πένων. 1306. ζ.

Κέδροι νοσητῆ τίνες. 1341. ζ.

Κενοῖοι προσθήκοντες τῷ γένει Μωϋσῆ. 1347. β.

Κήρυγμα τὸ διαγγελικὸν σάλπιγγ. 764. α. τέττε Χριστός ἀρχεται. αὐτ. γ.

Κήτη τίνα. 36. ε.

Κιβωτὸς τίς. 839. β, καὶ 902. γ. τίνος τεκμήριον. 839. ζ. τὰ ἐν αὐτῇ τὶ ἐσήμανον. 857. β, γ, κτ. τάξιν Θεῷ ἐπέχεσα. 1261. α.

Κιβωτῆ χημά ποταπὸν. 138. γ. ἢ κατασκύβη ὅποια. αὐτ. ε. τῶν διαμετρήσεων τὸ πρῶτον. 139. γ. καὶ τὸ αὐτῆ ἐμφάνει. 140. β. τίνος σύμβολον. αὐτ. α. τὰ λείψανα τῷ σώζεται. 149. ε. οἱ ἐν αὐτῇ ἀνδρωπος σωσεῖας ἀπέχον. 152. α, γ.

Κίνησιν ἐπὶ Θεῷ πῶς ἀκρῆσεν. 1450. ε.

Κίνησις καὶ στάσις πῶς τὸ αὐτῆ. 925. ζ.

Κλέπτειν τίνι ἔμοιοι. 1023. δ. ἐπίσης κλέπτειν καὶ οἱ μικρὰ κλέπτοντες. αὐτ. ε.

Κλήμης ἀδελφῶν τῷ περὶ τῷ προεῖναι τὰς ψυχὰς δὲ. 101. γ.

Κληρονομία ἀνδράσιν ἐφέρονται. 1360. ε.

Κληρὸν διατὶ μερίζεται ἢ γῆ. 1357. ζ.

Κλίμαξ ἢ τῷ Ἰακώβ τὶ ἐδήλε. 34. ε. φανερῶ προσέκει. 351. α.

Κοινωνίαν ἀπονηροῦ. 101. γ.

Κόκκον. 101. γ.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Κόρακες κρίζοντες τίνες πήσοσσι. 1519. ζ.
 Κόραξ διατί ἐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ κιβωτῶ. 150. β, γ.
 αὐτός τε καὶ ἡ περιστερά τίνων σύμβολα. αὐτ. ζ.
 Κορῆς πότε τῷ Μωϋσῆ ἐπανάστη. 945. ε. ὁποῖος. 1269.
 δ. ε. ἐκ Λαίτικῆς φυλῆς. 1270. δ.
 Κορινθίω πρὸ τῆ βασιλισμαίος ἡ χάρις δέδοται. 1238. α.
 κατὰ τὴ αὐτὸς κτίως. 1532. δ.
 Κορτίνη τί. 847. ε.
 Κόχλος ὑπὸ τίνος τρέφεται. 854. ε.
 Κοσμικὰ ἀπὸ χρηστοτέρων ἀρχόμενα, εἰς πικρότερα κα-
 ταλήγει. 455. ε.
 Κόσμος Χριστῶ ἐπεμιώσει. 384. δ. πότε φίλος Χριστῶ
 γέγονε. 388. γ. διδάσκαλος τῆ εἶναι Θεόν. 922. α.
 Σάλασσα. 1019. δ. τῆ ἀνω τόπος τίς. 1056. η. πῶς
 μιλίνεται. 1084. δ.
 Κόσμος γενέσεως τὶς πρεσβυτέρη κατὰστασις. 4. η. ἔξω
 εἶδος μεγάλη. 1341. ζ.
 Κρέα εἰ τῆ Χριστῶ δῶλοι τίνια ἐπίστασι. 1483. ζ.
 Κρεοδοσία ἡ παρὰ Θεῶ ἱερά, ἀλλ' ἐκ ἀναγκαία. 1234. δ.
 Κρεοφαγία ἐκ τῶ ἀπ' ἀρχῆς ἐπιτετραμμένη. 102. α.
 ἀπέχον αὐτῆς εἰ ἀνθρώποι καὶ τὰ ζῶα. 142. ζ. διατί
 νομοθετήται. 155. ζ. χρῆσιμος. 156. β. τῷ Ἀδάμ
 ἐκ τῶ ἀναγκαία. αὐτ. δ. σωλιώχθη αὐτῆ ἡ οἰνοπο-
 σία. 162. η.
 Κριθὴ τὸ τῆς ἀπαρχῆς δράγμα διατί. 1118. η.
 Κρίμα τί. 787. β, καὶ 1152. δ.
 Κρίσις παρὰ τῆ Γραφῆ τί. 871. ζ. ἡ μὲν αὐ τέλει
 ἀνυπέρθετος, ἡ δὲ μετὰ τῶν πράξεων μετὰ ὑπερ-
 θέσεως. 1253. η.
 Κριτικὴ Θεοῖ ὀνομάζονται. 788. γ.
 Κριτικῶ εἰ δὲ χαρίζεται τίσι. 1506. γ. τὸν ἀγαθὸν
 τῆα δὲ προσφέρειται. αὐτ. ε. ὁποῖον δὲ εἶναι. αὐτ. ζ.
 τύπον δὲ σώζειν Χριστῶ. 1507. β.
 Κριτήρια τὰ αὐ ἡμῖν τρία. 742. γ.
 Κριτῆς ὁ ἐπὶ δόξοις βραβυατῆς διτλῶς ἐξαμαρτάνει.
 1506. β. τύπος Μωϋσεως. 1511. δ. τάξιν ἔχει τῆ
 πάντων κριτῶ. 1512. α.
 Κρόνος ἐκλήμων τὰ γεννητικὰ καὶ εἰς ἀρξονομίξιας ἄγων.
 907. γ. αὐ Περίδι ἐδεμία αὐτῆ μνήμη. αὐτ. δ.
 Κρωσωτὸν τί. 811. γ.
 Κτήματα Θεῶ τῆα. 755. ε, καὶ 818. η.
 Κτίσεως μέρος αὐτὸ καὶ αὐτὸ ἐξετάζειν εἰ χρεῖ. 39. β.
 Κτίσις καὶ παρὰ φύσιν ἐκπληροῖ τῆ δημιουργῆ τὸ θε-
 λημα. 716. β. μεθελικῶς ὅσα καὶ ὁ Χριστῶ. 877. β.
 τῶν ἐπανίσταται. 1277. α, καὶ 1475. α. ἐπὶ βελ-
 τιώσεως τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκλαμβάνεται. 1625. η, καὶ
 1626. β. αὐ ἔαρι ἐκλήθη καὶ ἀνεκαινίσθη. 949. γ, δ.
 ἐπὶ τοῖς Θεοσεβέσιν ἐφραίνεται. 1150. α.
 Κτίσματα ὀπίδια Θεῶ λεγόμενα. 928. ζ.
 Κύαθος τί. 843. γ.
 Κύκλος χημάτων τελειότατον. 959. β.
 Κνωμῆας ἐτυμολογία καὶ ἰδιώματα. 644. α.
 Κύριος τί σημαίνει. 73. ε. ὄνομα μόνω Θεῶ ἀρξοτῆ.
 578. ε. τίς. 1342. γ.
 Κύρος λέγεται χριστῶ. 446. δ.
 Κύρος περὶ προφητεία. 1549. α. ἡ ἐπ' αὐτῆ τῶν Ἰε-
 ρουσαίων ἐπανάστασις προσφιλῆται. 1610. α.

Λάμεχ δύο Φόνος ἐτόλμητε. 117. δ, ζ, κτ. ε δ
 ἀλλ' αὐα αὐτ. ε. τὸ ἀμαρτήμα αὐτῆ τίνος δέται π
 Θεραπείαν. 118. γ. διατί ἐκ ἐκολάθη. αὐτ. δ.
 τῆ τῆ Νῶε γενήσεται προσφιλῆται. 125. ε. πόθεν αὐ
 ἡ πρόβησις. 126. β.
 Λάκκω τί παρενάξει ἡ θεία Γραφή. 568. ζ.
 Λαλεῖν τίσι προσήκει. 1586. δ.
 Λαοὶ δύο πανταχῶ ἐκτεταμένοι. 312. γ.
 Λαὸς αὐ τίνος χήματα. 977. ζ. ὁ ἕρανῆ τίς. 978
 διατί σύκοις καὶ συκῆ παραβάλλεται. 1281. ε. ὁ αὐ
 ἡγεμόνος τίνι ὁμοιος. 1368. β. ὁ παλαιὸς τίνος τύπ
 1487. α. τίς ὁ ἐπ' ἴσης αὐτῶ τιμώμενος. 1580. η.
 πρωτόκοκος ἐδεμίαν ἔχει ζῆσιν πνύματος. 1655. ε.
 Λαῖ ἡγήσαται εἰ ῥάδιον. 927. ε.
 Λατρεία τί. 1118. δ. ἡ αὐ τύποις πότε τετελεύτη
 1297. ζ.
 Λατρείας ἔργα τῆα. 1382. β.
 Λατρευτὸν τί. 685. ζ, καὶ 686. α.
 Λαῶν τῶν δύο τύπος. 440. α, 1206. α, καὶ 1305.
 τῆς ἀώσεως αὐτῶν τὸ σύμβολον. 1376. γ.
 Λεῖα τί σημαίνει. 358. ε. εἰ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς τί ο
 λῆσι. αὐτ. ζ. διατί λυώγη ἡ μήτρα αὐτῆς. 362.
 αὐμίξε μισείσαι ὑπὸ τῆ Ἰακώβ. 363. β. ἐγέννησε τ
 τῆς βύλογίας κληρονόμον. 364. δ. ἀκείωτατο τῆς
 τῆς παιδίσκης παῖδας. 368. δ. τίνος αἶνα εἰσηκῆ
 369. ζ. οἱ μετὰ τῆς μανδραγόρας ἐξ αὐτῆς τεχθ
 τες τί δηλῆσι. 370. γ. τῆς Ἰεδαίων σωμαγωγῆς τ
 πος. 405. α.
 Λειτρογυγντας Θεῶ ὁποῖος δὲ εἶναι. 1213. δ, καὶ 1287.
 καὶ σωματικῆς διαύμεως αὐτοὶ χρῆξοσι. 1662. ε.
 Λεκτικία ὑπὸ ζύλων βασαζόμενα. 943. ζ.
 Λέξει ὁ δελδύων αὐ ταῖς μεταφράσεσι, τῆς διανοίας ἀπ
 σφαλῆσεται. 16. ζ.
 Λέπρα πάθος πάγχάλεπον. 1029. η. τίνος καρπ
 1032. δ. πόθεν γεννάται. 1062. γ. τῶν ἱματί
 καὶ οἰκίας συμβαίνει. 1551. α.
 Λέπρας περὶ διατί πολὺς ὁ λόγος. 1032. ζ. ἔρισμ
 1037. α. ἀποτελέσματα. 1109. ζ.
 Λεπρὸς ἡμῖν εἰ βδελυρός. 1101. α. τῆα σημαίνει. 1185. ζ.
 Λεπρῶν εἶδη ἔξ. 1031. β.
 Λοβὶ τί σημαίνει. 405. γ. εἰς βύλογίαν αὐτῶ συμβαίν
 ἡ τῆ πατρὸς πρόβησις. 166. δ. καθωμολογημέν
 Θεῶ πρὸ γενέσεως. 1675. ζ. πῶς δέκατος. 1661.
 διατί ἱερωτικῆς ἡξιώθη. αὐτ.
 Λοβίται τί. 1171. ζ. ἀντικατηλλάχθησαν τοῖς πρωτ
 τόκοις. 1173. δ. ὑπερηκοί. 1178. ζ. ἀπαρχαί τ
 λαῖ. 1215. α. ὅπερ αὐτοῖς ὁ λαὸς, τῆτο αὐτοὶ το
 ἱερεῦσι. 1289. β. τύπος τῶν ἀγίων. αὐτ. καὶ τῶν
 πρεσβυτέρων. 1511. δ. καὶ τῶν Ἀποστόλων. 1662. γ.
 Λοβίταις διατί γῆς ἀποτομή ἐκ ἀπνεμῆθη. 1141. β.
 Λοβίτα διατί ἐδὲ δέλαισι, ἐδὲ λύτρωσις λέγεται. 1144.
 Λοβιτῶν τὰ ἔργα τῆα. 1112. δ. ὁ ἀριθμὸς διατί ἐλάσ
 σων. 1175. ζ. ἡ Φυλὴ ταῖς θεαῖς ἀφίερωται λετε
 γίαις. 1176. β. αὐτῶν τε καὶ τῶν Φυγάδων παρο
 θεσις. 1406. ε, ζ.
 Λούκη τί. 1030. η.
 Λέων καὶ καθόδων φοβερός. 517. γ.
 Λύγαι τῶν ἐκ Χριστῶ ἀποκαθάρσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Λογισμὸς τὴν θεωρίαν διατίθεισιν. 86. δ.
 Λογίς μέσον δύο λίθοι δήλωσις καὶ ἀλήθεια. 1660. α.
 Λόγοι τῆς λίθοι. 759. ε. οἱ τῶν ἑτεροπίτων ἐπιπλα-
 βεῖς. 1089. α.
 Λόγοις τοῖς ἔξωθεν ὀμιλεῖντες τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐ δὲ
 χωρίζεσθαι. 563. α. αὐτοῖς ἐπὶ στρατεύεσθαι. 1319. δ.
 τὰς ἀσεβεῖς καταλύουσιν. 1510. δ.
 Λόγον ἐκκλησιαστικὸν ἐ δὲ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἐκφέρειν.
 695. δ. τὸν θεὸν πᾶς δὲ ποιῶσθαι. 799. γ. τὸν ἐξε-
 διαστικὸν εὐθὺς ἐ δὲ δέλοισι ἀναποτίθεσθαι. 1568. γ.
 Λόγος Θεὸς τῷ πατρὶ σωμαίδιος. 422. ε.
 Λόγος ὁ θεὸς ἐν βάθει πολλῶν κέμενος. 353. η. ὁ ἀβρω-
 τος τί. 677. ζ. ὁ τῶν δογμάτων τίς. 863. ε. ὁ ἐκ-
 Φωνητικὸς ἐπὶ Θεῷ τίς. 920. ε. ὁ τῶν ἀγίων ἀλατι-
 ἡτυμῆτος. 1130. ζ. ὁ παρ' ἡμῶν δ' ἔχει διαφορὰς.
 1225. α. ὁ τῆ Κυρίας ἐ δέχεται προσηλικῶν. 1437. ε.
 παθῶν θεραπευτήριον. 1562. α, β, κτ.
 Λόγος τῆ θεῖς ὁποῖον μέρος βρωτέον. 675. γ. ὅσον ἀβρω-
 τον πυρὶ παραδοτέον. 677. ε.
 Λόγος μὴ παρόντος ἀνυπαίτια πάντα τὰ ἔργα. 1052. δ.
 Λόγος τῆ προφορικῆ καὶ ἀδιαθέτως ἀρετῆς δύο. 879. γ.
 Λόγος τὴν διακονίαν τὰς πεπιτωμένους προδύμους εἶναι
 δεῖ. 1627. α.
 Λόγος δὲ χρῆσθαι. 1547. ε. τὰ σὺ αὐτῶ κόσμια, τὰ
 μὴ σὺ αὐτῶ ἀίχρα. 1562. δ.
 Λόγων θεῶν καὶ γηίνων διαφορὰ. 1277. ε.
 Λοιμικῆς προαγῶν ἢ τῶν ζῶων φθορὰ. 648. γ.
 Λῶος ὁ ἐκασταμβαιῶν. 1306. α.
 Λῶτ πόθεν ἔχει τὴν περισσίαν. 190. η. τί σημαίνει.
 191. ζ. Φιλόξενος. 242. η. κατηρεθίζετο πρὸς τὸ
 φιλοξενεῖν. 243. γ. ἐκ τῶ οἶος ὁ Ἀβραάμ. αὐτ. δ, ε.
 μακρόθυμος καὶ ταπεινόφρων. 244. γ. πᾶσαν φιλο-
 ξενίας ἀρετὴν ἀίκησε. αὐτ. ζ. διατὶ παρῶκει τὰ Σόδο-
 μα. 245. γ. μισθὸν τὰς ἰδίας ἐδέξατο. 246. γ. ὡσπερ
 ὁ Ἀδάμ, ἔτω καὶ αὐτὸς ἀντολίῳ ἔλαβε. 247. ε. τύ-
 πος τῶν ἐπ' ἀρετῇ προβαλλόντων. 350. γ. ὅση ἢ πρὸς
 αὐτὸν τιμῆ. αὐτ. η. ἢ γυνὴ αὐτῆ τί σημαίνει. 252. ζ.
 253. α, καὶ 254. γ. ἐν πλείοσι ἄκει πόλεσι. 254. α.
 πόθεν ἔχει τὸν οἶνον. αὐτ. ζ. αἱ θυγατέρες αὐτῆ εὐσύγ-
 γνωστοί. 255. β. καὶ ἀδελφοί. 256. γ. μόνος οἶνος πο-
 τιθεῖς ἔσπειρον. 255. δ. ἢ μέθη αὐτῆ ἔχει τινὰ μέμ-
 ψην. 256. β. διατὶ ἐ κεκώλυται ἢ παρῶνος αὐτῆ
 μίξις. αὐτ. ε. αὐτὴ τίνος τύπος. 257. β.

M.

Μάγοι πᾶς ἠύχοντο. 882. δ. τίνι ἀκολοθεῖντες τὰ δῶρα
 τῶ Χριστῶ προσέφερον. 1343. ε. οἱ τὰ δῶρα τῶ Χριστῶ
 προσεγαγόντες ἐκ τῆ Βαλαάμ ὤρμητο. 1345. ζ. πό-
 θον τὸν Χριστὸν ἔγνωσαν. 1346. α.
 Μάγων σημεῖον φαντασία. 628. δ.
 Μαδαῖ ὁ καὶ Μῆδος τὴν Μηδίαν κατέχε. 167. δ.
 Μαδιάμ πῆ κέται, καὶ τίνες οἱ ἐπώνυμοι. 568. ε.
 Μαδιλωαίοις διατὶ ἐχθραίνεν προσέταλαι. 1340. ζ.
 Μαθησάλας δύο. 116. ε.
 Μαῖα αἱ τῶν Ἑβραίων ἀνδρικώτεροι τῶν τὰ διαδήματα
 φορέντων. 763. γ.
 Μακροθυμεῖν τί. 1637. ζ.
 Μακροθυμία οἱ μὲν ὠφελῆνται, οἱ δὲ βλάπτονται. 605. ζ.
 Μαμβρη τὴν δηλοῖ. 194. β.
 Μάν πόθεν ἀνομάθη. 1231. δ. καὶ νῦν μικρὸν κατα-
 βάνει. αὐτ. ε. ἀρετος ἄμα καὶ ὄψιν. αὐτ. ζ. τί ἐστὶ.
 1240. β. αὐτῆ τε καὶ τῆ λόγος παραθέσις. 1461.
 α, β, κτ.
 Μανασῆς τί σημαίνει. 464. γ. αὐτὸς τε καὶ ὁ Ἐφραῖμ
 ἀντὶ τῆ Λαῖ καταλέγονται. 1167. γ.
 Μανδραγόρας ὑπνηλὸν χρῆμα ὡ ἀγροῖς φυόμενον. 368. ζ.
 τῆ μυστηρίων τῆ Χριστῆ ἐμφαντικῶν. 369. β.
 Μανεδωνᾶς μέμνηται Ἡρώων πόλεως. 491. γ.
 Μανθάνοντι ἐκ ἀθροῦν εἰσοικεῖται τὴν ἐπιστήμην. 823. ζ.

Μάννα ἐκίσω κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἀεγίνετο. 728. ε,
 καὶ 740. ε. τί ἐστὶ. 732. ε. τίνι ὅμοιον καὶ πόσον τὸ
 μέγεθος. αὐτ. ε. ψυχροτάτη ἢ αὐτῆ ἀεργεῖα. 733. γ.
 τίνος σύμβολον. αὐτ. δ. τίνος τύπος. αὐτ. ζ. συριακῆ
 ἢ λέξις. 734. γ. διατὶ ἀρετος Ἀγγέλων ἐκλήθη. αὐτ. ε.
 διατὶ ἐφθάρετο. 737. β. διατὶ ἐν τοῖς σάββασις ἐ
 παρείχτο. 739. ε. ἐτι ἕτα. 740. γ. διατὶ ἔτω προ-
 σηγόρεται. αὐτ. τότε οἱ Ἰεδαῖοι αὐτῶ ἐτρέφοντο.
 1631. δ.
 Μανιχαῖοι τὸν Θεὸν ὕλης χρῆζεν λέγουσι. 763. γ.
 Μαντήλι ἐκ εἰς τὸ χρῆσιμον. 1336. δ, ε.
 Μαντεῖον τί. 1319. η.
 Μάνταις πᾶς ἀντὶ λόγος τὴν τῶν ζῶων φωνῶν δέχονται.
 1325. ε.
 Μαρία πρώτη τὸν Μαυσεῖα ὕβρισε. 1245. α.
 Μαριάμ καὶ Ἰωσήφ προφητεύοντες. 427. ζ.
 Μάρτυρες οἱ ἄγιοι εἰς τὸν τῆ κόσμος ἰόμεν ἀμαρτάνειν
 δακρύσι. 451. ε. τὰς σεβόμενους αὐτῶ οἱ ἐγκαλῶντες
 ἀίχραῖσθαι. 703. α. οἱ τῶν κρυπλῶν τρεῖς. 1527. ζ.
 Μαρτύρια τί. 787. β.
 Μάχαρος τί. 1644. δ. ἢ αἰδητῆ καὶ νοητῆ τίς. 1645.
 α, β, κτ.
 Μεθύσκοντα τίνα. 1194. ε.
 Μελαγχολικῶν λόγοι καὶ πράξεις ἐκ ἀμαρτήμα.
 1036. β.
 Μελεδωνὸς νενεχῆς τίς. 1549. α.
 Μελίτων τὸν Θεὸν ἀσώματον δογματίζων. 49. ζ.
 Μελχισεδέκ τίνας ἔχει πατέρας. 197. η. τί σημαίνει.
 198. γ. διατὶ ἐ γενεαλογεῖται. αὐτ. πόθεν κατήγε
 τὸ γένος ἀδελφοί. αὐτ. δ. ἀρετος ἐν εἰσὼς Θεῶ προσ-
 φέρειν. αὐτ. ε. ἱερεῖς ἀυτοχειροτόμητος. αὐτ. ζ. τύ-
 πος τῆς ἐν Χριστῶ λατρείας. αὐτ. η. διατὶ δεκάτας
 ἔλαβε. 199. β, ε. ἕως πότε τὸν βίον παρέτενε. 311. δ.
 ὅποῖος τὴν θερησκείαν. 751. β.
 Μελωδία μέμνηται ποιῆ μνήμην. 1625. δ.
 Μέμνηται πάντα ἐν πᾶσι. 5. β.
 Μεμολυσμῆτος τὸν κολλῶμενον αὐτῶ μιάνει. 1025. ε.
 Μερῖμναις τῆ παρόντος βίος οἱ κατεσφραγισμένοι ὅποῖοι.
 1392. ζ, η, καὶ 1393. α.
 Μέρωπες τίνες ἐκλήθησαν. 177. γ.
 Μερρόν τί σημαίνει, καὶ τίνος τύπος. 723. δ.
 Μεταδιδόναι τῆος διδάμεθα. 1236. ε.
 Μεταμελεία ἴδιον τρεπλῆς φύσεως. 96. η.
 Μεταμελείας Θεῶ καὶ ἀνθρώπων διαφορὰ. 134. γ.
 Μεταμορφώσεως Χριστῆ τύπος τίς. 756. ζ.
 Μετανοίας διδάμεις. 831. γ. οἱ πόνοι καθαίρεσι. 1043. α.
 τὸ μέγεθος μέγα. 1053. ε. ὁ καιρὸς ὅθεν ἤρξατο ποῖος.
 1135. ζ. τὸ μυστήριον οἶον. 1299. ε.
 Μετανοῶντες τῶν ἀγίων ἐκ ἀλλοτρίοι. 991. β.
 Μετανοῶν τις σώζεται. 1198. η.
 Μετεμψυχώσεως κατά. 1534. α.
 Μετοίκων ἔθος ὅποῖον. 253. η.
 Μέτρον ἀληθινὸν καὶ δικαίον τί. 742. δ.
 Μῶ ὁ ἔβδος καὶ πρῶτος λέγεται. 149. δ.
 Μῶ ὁ πρῶτος τίς. 665. δ. ἄλλος ἄλλοις. αὐτ. ζ. ἀνό-
 ματα αὐτῆ διάφορα. 670. β.
 Μηρὸς παρὰ τῆ Γραφῆς τί σημαίνει. 397. γ.
 Μητροῦς καὶ μητρὸς εἶσμα συγκριτῆ. 1068. α.
 Μιαινότων πάντων μακρῶν οἰχραδῶν δεῖ. 1196. γ.
 Μισεῖν ἐδ' ἐξ ὑποψίας, ἐδὲ τῆ διανοῖα δεῖ.
 Μισωτὸς τίς. 694. η.
 Μισῶν εἰρωικῶ ἐ λαλεῖ. 425. ε.
 Μίτρα τίνος σύμβολον. 1103. α.
 Μιχαὴλ ὁ ἄγιος ἐγγεχ...

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Μησιείας ἔθος παλιόν. 247. γ.
 Μησιῆρες οἱ ἄνδρες λέγονται. 247. β.
 Μοιχαλῖς ἐδὲν θηρίων διαφέρει. 1189. ε.
 Μοιχεία καὶ παρὰ βασιβάρους πονηρόν. 190. α. διὰ τῆς
 γοιθῶν κατηγορημένη. 1185. ε. ἢ καθ' ὑπένοιαν τίνι
 κριτηρίῳ ἀνακλίεα. 1189. γ. τὸ πάντων παγγάλεπον.
 1553. β. ἴση τῇ τῆς μεμηνησμένης φθορᾶ. 1554. α.
 χαλεπωτέρας πορνείας, καὶ συγγνώμης μείζων. 1564. ε.
 Μοιχὸς εἰς Θεὸν ἀμαρτάνει. 260. γ.
 Μολόχ τι. 917. ε.
 Μοναδικὸν βίον τίς πρῶτος ὑπέδω. 1125. β. τίς ὁ τύ-
 πος αὐτῆ. αὐτ.
 Μονόκερος ζῶον ἀκράτητον. 1336. α. ἀπακάζεται
 τῷ Χριστῷ. αὐτ. β.
 Μόνωσις Θεῷ Φίλη. 187. γ.
 Μοχοποιησάντων τίνες δίκλι ἐδοσαν. 1245. β.
 Μουσική πρὸς τὰ τῆ Κυρία ἔργα ἐμπόδιον. 385. ε.
 Μύθος πλάττειν τίνος πνύματος. 1240. ζ.
 Μύροις ἐπιτέρεται ἡ ψυχή. 337. β.
 Μύρα τῆ πιόματικῆ τι τὸ σύμβολον. 1050. α.
 Μυσαγωγεῖν διώσθαι τίνος. 827. β.
 Μυσηρία ἐκκαλύπτειν κακόν. 82. β. πῶς ἀμύητες καὶ
 μεμηνημένους διδάσκον. 1226. γ.
 Μυσηρίον τὸ τῆ Χριστῆ δυσκράτητον. 761. β.
 Μυσηρίων τίνες ὡς προβάτα, καὶ τίνες ὡς ἐρίφθ με-
 ταλαμβάνουσι. 669. α. πῆ μεταλαμβάνον. 695. ε.
 ἀποθίγειν ἕδεις ἄξιους. 1293. γ.
 Μωαβίται οἰκίτορες τῆς κοίτης Συρίας. 158. δ. πόθεν
 κατάγονται. 721. β. τίνος τύπος. 1559. ε.
 Μωυσέως ὁ πατήρ Ἄβραμ. 210. γ. ὁ πατήρ διατὶ σε-
 σίγηται. 559. δ. ὁ φόνος τι ἐδήλε. 566. ζ. ἡ φυγή,
 τῆς καινῆς διαθήκης ἀνίγημα. 567. β, γ. ἡ ζωὴ εἰς
 τρεῖς ἴσες ἀριθμῶς μεμέριται. 573. ζ. ἡ τῆς χειρὸς
 λέπτωσις διατὶ ἐθεραπέδθη. 595. γ. ἡ παραίτησις
 τίνος τύπος. 600. β. μέχρις αὐτῆ ἔχυσαν ὁ θάνατος.
 613. α. ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἡ τῆς σωτηρίας γνώσις.
 731. β. ἡ τῶν χειρῶν ἐκλάσις τι σημαίνει. 747. δ, ε, κτ.
 καὶ 748. β. ἡ τελειότης μεγάλη. 917. ζ. τὰ συγγράμ-
 ματα ἢ κατὰ χρόνον ἀκελευθίαν σιωπεράσθη. 957. γ.
 ἢ δι' αὐτῆ δοθεῖσα χάρις ἀφανιστή. 1141. δ. ἡ δικαιο-
 συνὴ διατὶ ἔχυσαν ὑπὲρ τῆ λαῶ. 1144. ε. ἡ βίχη τῆς
 τῆ Χριστῆ μεσιτείας τύπος. 1230. γ. ὁ γάμος τὸν τῆ
 Χριστῆ ἐσημαίνει. 1242. β. ὁ τάφος διατὶ ἀφανίης.
 1300. ε, καὶ 1650. β. ἐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἠμαυρώθη-
 σαν, ἐδὲ τὸ πρόσωπον ἐφθάρη. 1421. σίχ. 40. ἡ δεπ-
 σις διατὶ ἐκ εἰσηκῆθη. 1436. ε. τὸ σῶμα ὑπ' Ἀγγέ-
 λων κενήδωται. 1650. ε. αἱ προερήσεις ὁποῖαι. 1651. β.
 τὸ σῶμα μετασινδασθῶν ἰω. 1672. ζ.
 Μωυσῆ ἀφθῆ ὁ Θεὸς ἢ ὁ Κύριος ἐδ' ἀπαξ ἐν τῇ Γραφῇ
 εὔρεσι. 575. η. πλέον τι ἢ τῶ Ἁαράων δέδοται. 1363. β.
 καὶ 1436. ε. ἢ δίδεται ἢ εἰς τὴν γλῶσσιν εἰσόδος ἀδεία
 τῆς πίστεως. 1363. β. παραπλήσιος προφήτης πλὴν
 Χριστῆ ἕδεις. 1522. δ. ἔθος ὑπὲρ τῶν προσκευασάντων
 εὐχεσθαι. 1655. ε.
 Μωυσίῳ τεθεῖσθαι ἐν θύβη τίνος τύπος. 360. δ. τὸ ἐν
 ψάμμω τὸν Αἰγύπτιον κρύψαι τι σημαίνει. 365. διατὶ
 ὁ Ἄγγελος ἀνελεῖν ἐβελήθη; 612. γ. τὸ γεγονῶσα
 Θεὸν Φαραὼν τι ἐμφαίνει. 625. ε, ζ, καὶ 628. α. ἡ
 ἀθυμία περιέτρεψε. 1233. β. Μαδιανίτιν γυναικᾶ
 μόνον λαβεῖν, γελῶσι οἱ λέγοντες. 1239. ζ. τὸ μετὰ
 τῆ Σεπφώραν ἄλλω λαβεῖν μύθος. 1240. ε. τι τὸ κω-
 τυχεῖν τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. 1301. γ, δ, κτ.
 ὁμομετρικᾶ ἐν ὀνομασίν. 139. δ. ἀδὲ μέλλοντα
 ἢ. διατὶ καταλέγει τὲς εἰς Αἰγύπτιον και-
 β. πρῶτος τῆ λαῶ ἠγήσατο. 520. α. τὸν ἀρξάν. αὐτ. διατὶ ἀριθμῶ τὲς
 ἡδὲ τῆς κληρῶν σο-

μαγωγίης. 567. α. ἄνθρωπος καὶ Αἰγύπτιος ἐπ' αὐτῶ
 ἐηθάτα τι σημαίνει. 570. ζ. διατὶ ἀλόφουλον ἐγημη-
 571. β. Χριστῆ τύπος. αὐτ. γ, 602. γ, καὶ 929. ε, καὶ
 τῆ νόμω. 1236. β, καὶ 1650. α. ἐθνικῶ πωθερῶ σιω-
 ζη. 572. α. ἄχρι τίνος ἐποίμην. 574. ζ. τὰς αἰτίας
 ἐξήτει, αἷς τὰναγκαιότατα ἐπιτελεῖται. 578. γ. ἐδ'
 ἀρχιερέως, ἐδὲ προφήτης ἰω ὅτε τὴν καιρομῶν βράτο
 ἕωρα. 581. β. διατὶ παρετήτο. 583. ε, ζ, κτ. καὶ
 584. β. ἠθέλον ἐλοθερῶσαι τὸν Ἰσραήλ. αὐτ. η. διατὶ
 ἐδεδίει. 589. η. διατὶ ἰχνοφάνες ἰω καὶ βραδύγλωσσος
 598. γ. πότε τὴν αὐτῆ ἀδύνασαν εἶδεν. αὐτ. δ. ἐχ-
 οῖς τὰ τῆς Τριάδος μυσαγωγεῖν. αὐτ. ζ. ἤδει τὸν μέλ-
 λοντα πέμπεσαι Ἰησῶν. 600. α. τῇ παρατήσει ἐδείκνυ
 ἄξιός ἐναί τῆ προσεάνα. αὐτ. ε. ἢ προσεχέσερος Θεῷ
 τῆ Ἐμμανηήλ. 601. ε. διατὶ κρύπτεται ἀπὸ τῆ πωθερῆ
 τὴν ἀποστολίω. 602. β. παρέβανε τὸν νόμον. 610. δ.
 ἀπέπεμψε πρὸς τὸν πωθερῆ τὴν γυναικᾶ καὶ τὰ
 τέκνα. 611. α, δ, καὶ 612. δ. ἐδεδίει τὸν Φαραὼν
 612. ε, ζ. ἢ μαγγανεία τεθαυματέρηγη. 629. ε.
 πρὸς βερεγγεσίαν ἐτοιμότητα. 640. β. διατὶ πρὸ τῆ
 χαλάζης παρεγγυᾶ. 650. η. διατὶ τὸ ἐσόμενον προ-
 λέγει. 651. ε. ἢ πάντα τῇ ῥάβδῳ τερατεργεῖ. 653. β.
 διατὶ ὑπὸ τῆς Γραφῆς θαυμαζέται. 663. δ. τίνα τῶν
 μαθημάτων μετήλθε. αὐτ. η. ἕδυνα μισμὸν ἠγάτα
 τὸ ἐπιφέρειν τῆ Ἰωσήφ τὰ ὄσα. 702. β. ἔλυσε τὸν
 νόμον, ἵνα φυλάξῃ τὸν ὄρκον. αὐτ. δ. προέκρησε τῶν
 θησαυρῶν τὰ τῆ δικαίε λειψανα. αὐτ. η. ἀφ' ἢ προ-
 φητεῖαν ἤρξατο τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ ἐκ ἐμίγη. 749. ε. πρὸ
 σωπον τῶν κατὰ νόμον. 754. δ. ἐξηρημάτος τὴν δόξαν.
 765. δ. διατὶ μ' ἡμέρας ἐησῶσε. 794. ε. διατὶ κατα-
 τὴν ἐβδόμην ἀνακαλεῖται. 832. δ. ἐ τῇ νεφέλῃ εἰσελ-
 θῶν τι εἶδεν ἠζιώθη. 833. β. πότε ὑπὲρ τῆ γῆς ἰκέ-
 τῶε. 834. β. πάσαις ταῖς τῶν ἐθνικῶν δόξαις ἐναν-
 τιεῖται. 908. β. τὰς τῶν πατριαρχῶν προσηγορίας
 προσλίεγκαν ἰκετηρίας. 912. δ. ἤδει βιβλίον ζώντων.
 918. α. ἔχε τὴν ἐκ προαιρέσεως; ἔτυχε καὶ τῆς ἀνα-
 χάρτες. 923. γ. ἐπιτεκαλυμμένως εἰδίδασκε τὸ περι-
 πατρὲς καὶ ἡ δόγμα. 924. α. ἀπολογία ὑπὲρ ἢ τὰ
 ὄσα τῆ Ἰωσήφ μετεκόμισε. 1104. δ, ε, κτ. ἐκ ἐπαύ-
 σατο τῆς συμπαθείας. 1233. γ. ἀποχρῶσαν τῇ οικο-
 νομία ἔλαβε τὴν χάρη. αὐτ. η. διατὶ ἀμφέβαλλε
 Θεῷ ὑποχρῶν. 1235. ζ. ἀπιστῆ. 1236. β. τὴν τῆ
 βασιλείας τῶν Αἰθίοπων θυγατέρα ἠγάγετο γυναικᾶ.
 1239. ε. ἰχυροτέραν τῆς ὄρης τὴν φύσιν ἐποίησε.
 1246. γ. δύο γυναικᾶς ἔλαβε. 1241. ε, ζ, κτ. Φιλα-
 λήθης. 1242. ζ. ἐφιλοσόφει ταῖς ἐβδόμαις. 1267. β.
 πρὸς τὲς ὑπερηφάνες ἐλθεῖν ἐ δεινὸν ἠγήσατο. 1275. α.
 ἠτάνητον. 1299. β. ὠκλασεν. αὐτ. γ, καὶ 1301. ζ. ἢ
 παρὰ γνώμῳ τὴν ἀπιστίαν ἔδειξε. 1300. γ. πότε φρο-
 νησιν καὶ χρηστότητα ἐπέδειξε. 1303. ζ. τὲς συγγενι-
 κῆς πολέμους περιύσταται. 1315. ε. ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς
 ἀρετῆς ἀναβέβηκε. 1338. γ. κρείττων Ἀαράων. 1363. β.
 προσέδηκε τοῖς περὶ τῆ πάχα. 1385. α. πάντα εἰς
 Θεὸν ἀναρτᾶ. 1395. γ. ἀρχῶν ἀγαθός. αὐτ. ε. προ-
 λέγει τῆς γῆς τὰ ὄρα. 1403. ε. καὶ αὐτὲς τὴν τῆς
 κερδίας περιτομῶν θέλει. 1472. ζ. διατὶ μ' ἡμέρας ἐν
 τῶ ὄρει κατεγέθη. 1468. α. διατὶ ἢ διετράνωσε τῆ
 Ἰησῆ τὴν Θεότητα. 1520. ζ. εἰς φιλοσοφίαν τὲς ὑπη-
 κῶς ἀνάγει. 1550. η. περὶ τῆς πρώτης τῆ Χριστῆ
 παρεσίας προφητεῖαι. 1620. ζ. βῆς καὶ πρόβατον.
 1632. γ. διατὶ ἐκωλύθη εἰς τὴν γλῶσσιν τὸν λαὸν εἰσα-
 γαγεῖν. 1649. ε. 1650. α. κατὰ τὴν τῶ Χριστῆ ὁμοίω.
 1651. ε. τὴν τῆ Ἰακώβ καταῖραν εἰς βίβλογίαν μετέ-
 σταν. αὐτ. ζ. μεσίτης καὶ διάκονος. 1654. ε. τὰ ἐν
 διαγγελίαις προφητεῖαι. 1662. α. ζῶν τὰ ὡς ἐπὶ θα-
 νέντι ἑαυτῶ προφητεῖαι. 1671. η. γέγραφα ἑαυτὸν
 τεθνεῶτα. 1762. δ. διατὶ εἰγὺς Φογῶρ ἐτάφη. αὐτ. ε.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Νεβρώδ ἐκ τῆ κατῆραμίνε γένε. 170. γ. ἰχυρός. αὐτ. δ.
Νεκρά τῆ φρενέντος ἀποφαιτῶν σωτήριον. 1110. ζ.
Νεκρός ἢ βδελυρός. 1101. α. τὸ ἀρχιμονεῖν ἐπ' αὐτῶ
 ἀπόπληκτον. αὐτ. δ. ἢ μιάνει. 1104. γ. καὶ 1493. δ.
 ὁ τῆ Ἐλισαίε νεκρὸν ἀνέστησε. 1104. ζ.
Νεκρότης καθαρὰ καὶ μὴ, τίς. 1035. ζ. ἡ σωματικὴ
 τίνος τύπος. 1100. ε. τὶ τὸ σύμβολον αὐτῆς. 1109. ζ.
Νεότης δόλιος. 154. δ.
Νεφέλη σωματικὸν τῆ Κυρίε ὄργανον. 709. η. ὄνομα
 τῆ ὀδηγῆντος. 710. β.
Νεφθαλεῖμ τὶ δηλοῖ. 366. ζ. τὰ πρὸς θαλάσση καὶ
 δύσει ἐκλήρωσατο. 529. β. τύπος ἔθνων. 537. α.
Νηκία τῆς τῶν ἐρησιτικῶν ἐστὶ φύσεως. 36. β. τίς ἡ αὐ-
 τῶν συγγνώμη πρὸς τὰ πετενά. αὐτ. γ.
Νηπιότης ἡ αὐτῆ Χριστῶ δι' ἀμνῆ σημανομένη. 1199. β.
Νησιεία νομοθεσίας πρόξενος. 911. β. κάκωσις ὀνομάζε-
 ται. 1083. α. διατὶ ἐορτὴ λέγεται. 1126. γ.
Νίκη ἐκ αὐτῆ πολυχειρία, ἀλλ' αὐτῆ προθυμία. 197. β. πότε
 λαμπροτέρα. 629. α.
Νικῶντας Θεῶ δὲ τὴν νίκην ἐπιγράφειν. 1462. β.
Νινυβὶ καὶ αὐτῆ Ἀραβία ἐστὶ. 171. β. πόθεν ὀνομάσθη.
 1629. γ.
Νόμιμα τί. 1152. ε.
Νόμιμον καὶ παράνομον τί. 1011. ε.
Νομοθεσία ἡ αὐτῆ ἐρήμω δι' Ἀγγέλων παραδεδόται. 575. β.
Νομοθέτης εἰς παλαιὰς καὶ καινῆς διαθήκης. 808. α.
Νόμοι παλαιῶς καὶ νέας διαθήκης οὗς Θεὸς 96. β. οἱ πρῶ-
 τοὶ αὐτῶν παραβάται ἀσύγνωστα τιμωρῶνται. αὐτ. γ.
 τοῖς ὑπέκκοιν αὐτοῖς γνώσιν τῆς ἰδίας δόξης ὁ Θεὸς
 αἰήσει. 186. α. οἱ τῆ Θεῶ ἢ χροικῶς ἤξισαντο. 319. ε.
 ἀνέντων καὶ πιπρασόντων. 1137. η. καὶ 1138. α.
Νόμον τὸν τῆ Θεῶ εἰς νῆν καὶ καρδίαν ἐγκεχαραγμένον
 δεῖ εἶναι. 826. γ. τὸν τῆ Μαυσίως ἐκ ἐφύλαττον αἱ
 πρὸ νόμου. 1445. η. διαπαντὸς μελετᾶν ὁ Θεὸς βλάεται.
 1453. α. τὸν πάλα τῶ νέω παραχωρεῖν ἔδει. 1620. α.
Νόμος, πάθος, κλίσις ἀπὸ ἕαρος ἀρχονται. 9 β. πᾶς
 τὴν ἴσιν ἔχει δῶαμιν. 95. ε. τί ἐστὶ. 730. α. 779. δ.
 καὶ 1675. γ. δ. τίς ὁ πρόσκαιρος. αὐτ. ὁ αὐτῶ φίλος
 καὶ Θεῶ φίλος. 916. β. τίς ὁ πρῶτος. 1057. ζ. ὁ τῆ
 Θεῶ πρὸς τὸ ἀγαθὸν προτρέπει. 623. σ'χ. 37. ὁ τῆς
 φύσεως καὶ ὁ τῆ Εὐαγγελίε ἐπὶ τῆ καρδίᾳ ἐγράφει. 831. γ.
 ὁ τῆς φύσεως, βαβελίτης τῆς ἀγάπης. 1544. ζ.
Νόμος ὁ παλαιὸς τὰ ἀνάστα ἐκ ἀποφαίνει ἄσχα. 225. ε.
 ἀργότερος εἰς σωτήριον. 503. β. ἀδρανής. 581. η. ἐκ
 δωδεκῆς. 598. δ. σκοτεινός. 601. γ. παιδαγωγός. 701. δ.
 πικρὸς καὶ κλασῆς. 723. δ. καὶ 762. ε. ἀναβιβάζει
 πρὸς τὸ καθορᾶν τὰ Χριστῆ σρατηγήματα. 746. ζ.
 εἰσαγωγικός. 752. α. σχειωτής. αὐτ. γ. προδύτρε-
 πισῆς. 758. β. ἢ διδάσκει τὸ τελείως ἀγαθόν. αὐτ. ζ.
 τῆμος αὐτῆ Χριστῶ. 766. δ. αὐτῆ ἀγῶνι. 774. ζ. εἰσηγῆται
 τὸ φιλάλληλον. 800. γ. ἀτιμίαν τῶν ἀμετανοήτων
 καταγράφει. 802. ε. ἡμερότης γέμει. 811. β. ἀτε-
 λῆς εἰς ἀγιασμόν. 827. ε. διπλῆς. 830. β. πνύμα-
 τος ἀγίε ἤκισα πρόξενος. 860. β. ἀδανής καὶ ἀτε-
 λῆς. 865. ε. διατέχισμα. 889. β. διατὶ αὐτῆ ἡμέ-
 ραις δίδεται. 911. δ. κατασκίασμα ἔχει τὸ γράμμα.
 935. β. ἅγιος κατὰ τί. 950. γ. δ. καὶ τὸν τόπον
 τῆ πάθους παρέδειξε. 976. β. πρσαναπεφώηκε τῆς
 σωτηρίε ἐπιδημίας τὸν χρόνον. 1006. α. πνύματικὸς-
 ἐστὶ. 1012. γ. ἐκ ἔχει τὸ τέλος. 1067. ε. ἐξεπαί-
 δωσε τὸ Χριστῆ μυστήριον. 1068. γ. τὴν ἐκκλησιαστικὴν
 πρσαναφώνε τᾶξιν. 1173. β. παιδαγωγῆν ἐχ' οἶος τε.
 1236. ζ. καθαρίζει. 1264. ε. οἶκος νοητός. 1341. γ.
 ἢ διώταται τελειῶν. 1363. γ. προκηρῆται τῆς διὰ Χριστῆ
 καθάρσεως τὸν καιρὸν. 1385. α. πᾶς καὶ ἠφάνισαι
 καὶ πεπλήρωται. 1449. γ. τοῖς ἔθνεσιν ἐχ' ἡρμοτῆν.
 1451. β. αὐτῆ ἐρήμω ἐκ ἐφύλαττετο. 1481. δ. ε. ἡμῖν
 πρσαναγεμῶς ἐδόθη. 1486. δ. ἐδὸν βεβηλοῖ. 1494. ε.
 διατὶ ἢ τελειοῖ τὸν ἀνθρώπον. 1524. γ. αὐτῆ Χριστῶ πλη-
 ρῆται. αὐτ. δ. τῆ καινῆ τύπος. 1532. δ. πρσανα-
 ἀνδρείας τὰς ψυχὰς καταστήσαι. 1545. ζ. κατὰ βε-

χὺ τὴν παιδαγωγίαν προέτεινε. 1566. δ. τὸ πρέπον
 φυλάττει. 1578. γ. δεκτὸς αὐτῆ Ἐκκλησίας. 1620. α.
 ἀπαλλάττει ἀσεβείας. 1650. δ. πότε τέλος εἰληφει.
 αὐτ. ζ.
Νόμος παλαιῶ οἱ τύποι πότε κατηργήθησαν. 729. ζ.
 ἐκ ἐστὶ δι' αὐτῆ ἰσῶν τοῖς ὑψηλοῖς περὶ Χριστῆ δόγμασι.
 766. ζ. καὶ τὰ δοκῶντα ἀπάνθρωπα ἡμερα. 795. ε.
 ἡ παιδείσις δεκτὴ αὐτῆ Ἐκκλησίας. 847. ε. ἡ λατρεία ἐκ
 ἀπόχρη πρὸς κάθαρσιν. 900. δ. τὸ φῶς Ἰβδαίοις ἀπα-
 ράδεικτον. 954. β. καὶ 936. β. τῶ γράμματι οἱ προ-
 σέχοντες ἐχ' ὁρῶσι τὴν δόξαν. 936. β. τὸ αἴτιον τῆς
 ἀσαφείας ποῖον. 935. γ. δ. τὸ αἰδητὸν καὶ πνύμα-
 τικὸν τίσι καταάληλον. 956. ε. ἡ παιδείσις ἢ σεσίγηκεν.
 1005. γ. ἴδιον αὐτῆ τί. 1011. α. ὁ φύλαξ εἶχε ζωῆς
 ἐλπίδα. 1078. ζ. τὸ τῆς ἐπικαλύψεως ἀνίγμα τί.
 1179. β. τῆς θεραπεύτας τῶν δει' ἀπέχεσθαι. 1194. ζ.
 ἡ μελέτησις δίδωται. 1452. ζ.
Νόμος τῆ παλαιῶ τε καὶ νέε εἰς ὁ νέε. 1567. ζ.
Νόμος τὸν σκοπὸν δεῖ ἐξετάζειν. 1029. α.
Νυμνία ἀληθείς τίς. 1369. δ. τίς ἡ αὐτῆ πρέπεια
 θυσία. αὐτ. ε.
Νῆς ἀκατάληπτος. 328. γ. ὁ τῶν πεποκότων ἰλαρός.
 526. ζ. διαγεσάτη θυσία. 958. α. πᾶς καταφθεί-
 ρεται. 1057. δ. ὁ νεκρὸς τίς. 1186. ε.
Νύξ καιρὸς ἐραμάτων θεῶν. 14. ε. ἐπιτηδεία ἀνθρώ-
 ποις τε καὶ ζώοις. 19. α. διατὶ ἔται καλεῖται. αὐτ. β.
 ὁ πρὸ τῆς Χριστῆ ἐπιδημίας καιρὸς. 704. α. ἡ αὐτῆ τὸ
 πάχος θύεται τίνος τύπος. 1085. δ.
Νῶε τί σημαίνει. 125. ε. διατὶ γὰρ ἐτη αὐτῆ δηλοποιεῖ-
 ται. αὐτ. η. πᾶς διανέπαυσε τὸν Λάμεχ. 126. α. οἱ
 πῶ αὐτῶ δυοῖν ἀνεκα σώζονται. 141. ζ. ἐγκωμιάζεται.
 143. α. πᾶς τὰ καθαρὰ τῶν ἀκαθάρτων διέκρινε.
 144. δ. τίνι λόγῳ ἐκ τῶ ἐπὶ τῆς γῆς. 145. ε. ὑπὸ
 Θεῶ ἐσοφίθη. 147. α. τὴν πρὸ τῆς παραβάσεως τῆ
 Ἀδάμ ὄλογίαν ἐδέξατο. 152. ε. πρῶτος οἰκοδομῆς θυ-
 σιαστήριον. 153. α. ἢ προσετάγει προσαγαγῶν θυσίαν.
 αὐτ. δ. διατὶ ἔλαβε τῆ Ἀδάμ τὴν ὄλογίαν. 155. β.
 πᾶν ἐμφυχον αὐτῶ συγκεχώρητο. 150. ε. μεθῆ περι-
 πεσὼν διατὶ ἐκ ἐμέμφθη. 163. β. πόθεν ἐγνω ὅσα
 ἐποίησαν αὐτῶ ὁ Χαναάν. 164. β. ἡ περὶ τῆς ἡῆς
 προφητεία αὐτῆ πότε τέλος ἔχε. 165. δ. προφητεύει.
 166. ε. αἱ πρὸς τῆς ἡῆς ὄλογίαι αὐτῆ τί σημαί. εσι.
 167. η. οἱ τρεῖς ἡοὶ αὐτῆ τῆς τρεῖς λαὸς δηλῆσι.
 168. α. μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς κίβωτῆ ἐξοδῶ. παιδοποιίας
 ἐκ τῶ ἔχετο. αὐτ. η. τῆς τρεῖς ἡῆς ἴσως τριδύμεις ἐγῶ-
 νησε. 179. γ. τῆς τρεῖσιν ἡῆσι τὸν κόσμον διέτλε. 211. α.
 μετεῖχε τῶν ἀκαθάρτων ἕως ἢ ἀφωρεθῆσαν. 1100. β.
 οἱ ἡοὶ αὐτῆ εἰς ἰβ' διμερῆθησαν ἔθνη. 1627. γ. ἡοὶ
 αὐτῆ καὶ ἐγγονοί, σ'. αὐτ. δ.

Ξ.

Ξενίζοντα ἐποῖον δεῖ εἶναι. 233. β.
Ξενοί τίνες. 810. ζ. τῶν αὐτῶ ἀνθρώποις οἱ τῆ Θεῶ ἴδιοι.
 1077. ζ. ἐλάττονας τῶν ἄλλων παρ' Ἀθλιωαίοις καὶ
 Πέρσαις, ὑπὸ δὲ Λακεδαιμονίων ἐλαυνόμενοι. 1094. α.
 ἀτιμάζονται παρὰ τοῖς ἔθνεσιν. αὐτ. γ.
Ξεῖνος φύσει ἕλες. 286. ζ.
Ξεῖνος προπέμπειν ἀγαθόν. 237. γ.
Ξηρότης πρσαναυτέρα τῆς τῆ ἡλίου γανέσεως. 27. β.
Ξοάνων μετῆ ἡ οἰκμῆ. 1132. ε.
Ξύλα πᾶς τὰ δύο αὐτῶ μέσω τῆ παραδείσε. 70. α.
Ξύλον ζωῆς καὶ γνώσεως ἐμοφυῆ τοῖς ἄλλοις
 διατὶ ἔσως ὀνομάθη. 68. α. καὶ 69. ε. γ.
 γορδύμινον ἐκ τῶ συκῆ, ἢ ἄλλο τί τ.
 69. ζ. τὸ τῆς γνώσεως θεωρία. 73. δ.
 μινὸν διατὶ ἀρεῶν. 82. η. καὶ διατὶ
 συμβεληῆς αἰότης αὐτῆ ἀδελ-
 καν.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Ο.

- 'Οβολός τί. 899. β.
- 'Ογδόη ή αναστάσιμος. 1116. β. τίνος τύπος. 1504. δ.
- 'Οδόν τόν τλώ ενίω βαδίζοντα όποιον δεϊ είναι. 1512. γ.
- 'Οδός βασιλική τίς. 1303. β, καί 1516. δ. ταυτόν τώ τῷ Θεῷ ήμάτι. 1512. β.
- 'Οδῶ τῆς πρὸς ήδονῶ καί τῆς πρὸς εγκράτειαν παρὰ-θεσις. 1019. γ.
- Οικετών ήθος όποιον. 214. ε.
- Οικίαν ό οικοδομῶν τῆος τύπος. 1530. ε.
- Οικονομία ή τῷ Θεῷ πολλά κατορθῶσι. 1322. γ. τῶς λέγεις αὐτῶν εἰς βῆδιον επίσταθαι. 1398. δ. δεϊ γινώσκεν τὸ ὅπως γίνονται. αὐτ.
- Οίκος ό τῷ Θεῷ ήμῆς. 1172. ζ.
- Οίκω τῷ τῷ Θεῷ πῶς δεϊ προσίαι. 411. ζ. αἱ γυναῖ-κες εἰτερχόμεναι τὰς τρίχας ἀπολύσει. 412. δ.
- Οἶνος μοιῶει τὰ ἱμάτια. 524. δ. αὐτῷ παρεκάζεται ή τιμωρία. αὐτ. ε. τῷ αἵματος τῷ Χριστῷ σύμβολον. 525. β. ό μυτικός αἶμα κέκληται. αὐτ. δ.
- Οἶφι τί. 990. γ.
- 'Ολυρα τί. 654. β.
- 'Ομηρος τὰ περὶ τῆς κινήσεως τῷ ήλιῷ περιγραφῶν. 34. ζ.
- 'Ομιλία τί. 809. ε.
- 'Ομογενεσί ή όμοτρόποις πότε σιωρηγοῖς χρηστέον. 668. δ.
- 'Ομοίωμα τί. 768. β, γ.
- 'Ομοιώσεις σφραγίσματος καί ἱματίου. 20. α. σώματος λα-λῆντος περὶ εἰδώλων καί σώματος ὄψεως. 82. ε. αἴρος νοσερεῖ καί σωηθείας Φαύλης. 92. η. Θεῷ καί ἱατρῷ. 606. ε, ζ, κτ. καί 607. γ, δ, κτ. φλογός καί οὐσίας Θεῷ. 832. ζ. θείας Φαιδρότητος καί φωτός. 842. α. χαλκῶ καί λόγῳ διαγγελικῶ. 862. ε, ζ. σμαραγδῆ καί ἔρανῶ. 869. δ, ε. βίβη Φιλοσόφῃ καί βίβησ καρπῶ. 881. ε. πόλεως καί βίβησ. 882. α, β. σφραγίδων ποιήσεως καί ἐξαίρετων πολιτείας Ἑβραίων. 906. β. κα-τόπλων καί ψυχῶν. 934. η. Ἰῆδα καί τῷ προσιόντος τῷ χάριτι. 905. α. αὐτῶν καθεζομένων καί Θεῷ προ-σεδεύοντος. αὐτ. β. ζῶων καί ἀνθρώπων. 1015. β, γ, κτ. καί 1016. δ, ε. ἰκτινος καί ἀρπακτικῶ. 1020. ε. σφραγίδων καί ἀνθρώπων ἀγγείων. 1021. α. ληστῶν καί θρησίων. 1023. γ. πάρεων αἰγῶν καί προβαίων, ἀμπε-λῶνος καί τῶν ὑπὸ χεῖρα. 1088. ε, ζ. φυτῶν καί ἀν-θρώπων. 1154. ζ. θρυαλλίδος καί χάριτος. 1234. β. τῶν κατηγέρων Μωυσέως καί τῶν τῷ Χριστῷ. 1242. γ, δ, κτ. ὑακίθε καί αἰθερίας σώματος. 1270. β. καρῶς καί ἀρετῆς. 1282. α. ὄψεως καί Χριστῷ. 1309. η, καί 1310. α, β, κτ. τῆς βίβησ τῷ Ἰακώβ καί τῆς τῷ Βαλαάμ. 1342. β. Παύλῃ καί Μωυσέως. 1363. γ. Χριστῷ καί Μωυσέως. αὐτ. ε. Θεῷ καί πυρός. 1442. ε, ζ. λόγων ἐτεροδέξων καί δαύδων αὐτῶν αἰσῶσι. 1509. γ. δύο γυναικῶν καί σιωρηγωγῆς τε καί Ἐκκλησίας. 1540. γ. δύο γυναικῶν καί ήδονῆς τε καί ἀρετῆς. αὐτ. ε. πεινω-τῶν τε καί διψῶντων καί τῶν περὶ τίνος τῷ κῆσι πονη-σάντων. 1530. γ. σιωρηγωγῆς Ἰεδαίων καί αἰχμαλιάτε γυναικῶς. 1537. ε, ζ. μοιχαλίδος καί ψυχῆς. 1556. γ, δ, κτ. τῶν κοσμικῶν καί τῶν πνευματικῶν πολέμων. 1560. ε, ζ, κτ. τῶν πλανῶντων τυφλόν καί ἀπό αἰρέ-σεως εἰς αἰρεσιν ἐφελκομένων. 1589. δ. Θεῷ καί τῷ ποδηγεμένῃ σφρατῷ. 1604. ζ.
- 'Ομόνοια ἐξελεγχομένη. 1637. δ.
- 'Ομόφρονες τίνες. 73. ζ.
- Ὀνόμων σημασία. 267. ζ.
- Ὀν τί. 585. γ. τὸ ὄντως ὄν ποῖον. αὐτ. ε, ζ.
- Ὀν πῶς αἰκῆται. 273. γ.
- Ὀν τῷ τῷ τῷ τῷ. 400. β. τὸ ἀφρασον τὸ τῷ Κυρίῃ τίς ἐκ ἀξίος ὀνομάσαι. αὐτὸ ἐξῆτι προφέρεται. 778. α. καί

- 'Ονος ή τῷ Βαλαάμ τύπος τῷ σώματος τῷ Χριστῷ. 1324. δ. ή αὐτῆ τίνος σύμβολον. 1326. γ, καί 1550. α. ζῶον ἀκαθάρατον. 1549. γ.
- 'Οντα οἰχῆσεται εἰς τὸ μηδαῦν. 1116. ε.
- 'Ονω διατι ό Κύριος ἐπέβη. 1663. ε.
- 'Οπίδια Θεῷ τί. 914. δ, 929. α, καί 930. β.
- 'Οπιότονος τί. 1637. δ.
- 'Ορᾶν δεϊ καί ἔτω πισθεύειν. 239. β.
- 'Οργῆ πάθῃ ἐτυμολογεῖται. 515. η. ή τῷ Θεῷ τίς 719. α. ή δικαία ὑπὸ τίνος προσκαλεῖται. 1351. α. ἐπὶ Θεῷ λεγομένη τί ἐμφαίνει. 1381. ε.
- 'Ορθῶς μη δεῖν τῷ μη δεῖν ἴσον. 1107. δ.
- 'Ορκος τί. 319. β, γ. ἵνα μη λυθῆ, ἐλύθη νόμος 702. δ. ἀπαγορεύεται ὑπὸ τῆς χάριτος. 1086. β.
- 'Ορώμενον πιστέρον. 756. ε.
- 'Ορνεως ἀγνοια. 1519. ε.
- 'Οσῶν πάθῃ. 1219. η.
- Ὀυλαί τί. 1101. η. μάστιγιν αὐτῶν μετανοῶσι. 1102. α.
- Ὀυρανοί δύο. 21. β. πλείονες ή δύο. αὐτ. ε. εἰ πολ-λοι. 25. β.
- Ὀυρανός διατι πρότερον τῆς γῆς πεποίηται. 5. ε. ήμῶν σφαιρῶν εἰκότως. 20. β. ἐξ ὑδάτων. 22. γ. ὡσεὶ κα-μάρα. αὐτ. δ. ἐδῆ δονεῖται, ἐδῆ σφαιροειδῆς ἐστῶν. αὐτ. ζ. τὸ ἀνογιῶν αὐτὸν καί κλειδιῶν τί σημαίνει. 146. α. ἐκ αἰτίος τῶν καρπῶν. 252. α. ἀκατάληπτον ἔχει τῶν φύσιν. 328. β. τίνι εἰκει. 828. δ.
- Ὀυρανός καί γῆ πάντων περιεκτικῶ. 1614. α, καί 1621. α. μέρη τῷ κόσμῳ διακονίζοντα. αὐτ. ε. τὰ ἔστη δηλοῦ. 1622. α.
- Ὀυρανῶ χῆμα καί φύσιν ἱκανῶς περιγράφει ό Ἡσαίας 5. δ. ή ποιήσεως ἀναγκαία. 23. β.
- Ὀυσία πάθῃ προσηγέρθηται. 586. δ. τῷ τῷ Θεῷ ἰδῶν ἀδύατον. 914. δ.
- 'Ουθαλμοί τῶν ἐξοιωμένων όποιοι. 526. β.
- 'Ουφίς φίλος. 79. α. ό Σατανᾶς ἐστῶν. αὐτ. β. διατι φρόνιμος. αὐτ. γ, καί ε. εἰ μετεῖχε λόγῳ. αὐτ. η. ὅρ-γανον τῷ ἔχθρῷ. 80. β. διατι δεδημιεργηται. 90. α. ἐρώμενος ἀφελῆ. 91. ζ. ἐκ ἔχθρῳ φωνῶν ἀναθρον. 92. β. ὁρθῶς τῷ Εὐᾶ διελέγετο. αὐτ. γ. τίς ή αὐτῷ τρωφῶν αὐτ. ε. τῆς πρὸς αὐτὸν ἔχθρας τίς ό λόγος. 93. β. πᾶν ἀνθρώπινον μέλος βλάπτει. 94. β. τῆς διαβολ-κῆς ἐπιβελῆς ὑπεργός. 1025. γ. ό ἐναντίος τῆς Εὐᾶ τίς. 1309. γ. ό ἀληθῆς ή ἀμαρτία. 1312. β.
- 'Ουφίς ό χαλκῶς σημεῖον ἀπιστίας. 1278. α. ἀντίτι-πος τῷ ὑπὲρ ἡμῶν παθόντος. 1310. δ, καί τύπος τῷ πάθῃ, καί τῆς ἀμαρτίας, καί τῆς κατάρας. αὐτ. διατι χαλκῶς ό ὑψωθεῖς. 1311. ε. ἐξ ἀντιπαθείας τὸν ἰὸν ἡμβλωσκ. αὐτ. ζ.

Π.

- Πάθη κλιμακῆδες καλέμενα. 350. η. τῶν αὐτῶν ήδονῆ τέ-σσαρα. 1026. γ. τὰ μὲν ἐκ λογισμῶν ἀνεπιτήμητα, τὰ δὲ ἐξ ἐπιθυμίας εἰ. 1037. ε, ζ. τὰ μικρὰ μη ἀνο-κοπήμενα μεγάλα καθίσταται. 1041. β. τὰ ἀκέραια ἀτιμώρητα. 1043. ζ. τὰ τῶν ψυχῶν όποια. 1115. α. παμποικιλια. αὐτ. δ.
- Πάθος τὸ σωτήριον τῆς οἰκουμένης βίφροσιώη. 527. γ. εἰς ἀπεικάθαρον ἀμαρτίας. 890. β. ἡρε-τιῶ ἀμαρτίας 1289. ζ. τὸ κεφάλαιον τῶν πεπιστωμένων. 1312. α.
- Πάθος τῷ σωτηρίῳ τύπος. 277. β, 279. ζ, 1003. γ, καί 1045. δ, ε, κτ. σύμβολα. 850. ζ. διὰ τίνων δι-λάται. 1046. η.
- Παθῶν χολή, θεραπείας ἀρχή. 573. β. οι δᾶλοι τίς ὁμοιοι. 1021. δ. ό αὐτῶν ἀρχαῖς ἐτι ἐκ ἀπότρη-σι Θεῷ. 1039. γ. καί τῶν αὐτῶν ψιλῶς ἐπιθυμίας ἀποδύ-θεῖ. 1033. ζ. ἀπηλλάχθαι εἰς ἀπαν τίνος καρῶν 1040. ε. τίνας δεϊ ἀλογεῖν. 1529. β.
- Παῖδες οι ἀπερίτμητοι τίνος τύπος. 1256. β. ἀπολαύ-σειν ἀγαθῶν διὰ τῶν προγόνων βίβησθαι. 1472. γ.
- Παιδεία τῷ ἔξῳ ό τῷ μυστηρίῳ καὸς καλλωπίζεται. 662. β.

Παιδεία

Λιοθήκη Βερούιας

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

- Παιδείας καὶ ἀπαιδεύσις ἴδιον τί. 1011. η.
- Παιδία ἐκ ἐρυθριά τῆς ἐδῆτος γυμνάματα. 83. ζ. προσ-
συχόμενα εἰσακέεται. 271. ε.
- Παιδία τῆ μάχη ἐμώνυμος. 267. ε.
- Παιδίοις λαλῆντες ὅποιοι γινόμεθα. 1427. γ.
- Παιδὶς τῆ αὐ Χριστῷ βραχὺς ὁ καρπός. 1154. ε.
- Παίξω παρὰ τῆ Γραφῆ τὸ μάχουμα. 268. β.
- Παῖς ὁ τῆ Ἀβραάμ ἐγγηγορῶς καὶ Θαυμαστός. 300. β.
τύπος τῶν Ἀποστόλων. αὐτ. ε. σπεδαῖος ὑπηρέτης. 302. ε.
διατὶ τῷ Ἰσαὰκ ἀποπερσεβόει. 304. η.
- Παλαιὰ τύπος τῶν νέων. 744. γ. παλαιὰ παλαιῶν
τίνα. 1146. β.
- Παλαμοὶ διατὶ πολὺ ἔζων χρένον. 131. ε.
- Παλαισίνη ὑπὸ τῶν ἐκ τῆ Χαναὰν πάλαμ οἰκιστή.
165. β. πόθεν ἔτος ἐκλήθη. 211. β. πρώτους φέρει
καρπός. 1120. β.
- Πανεὰς ἢ πρότερον Λαῖσα. 532. β.
- Πανήγυρις τί. 1128. δ.
- Πάπποι τὰς ἐγγένες ἕως λέγουσι. 161. ζ.
- Παράβασις πῶς κρινεται. 1268. α.
- Παραβολή τί. 1331. β.
- Παραγγελημάτων θείων τίνα μετρίαι προσήκει, καὶ τίνων
τῶ ἀγίῳ πνεύματι συγχωρεῖν τίω γνώσιν. 678. δ, ε.
- Παραδόσεις νοητοὶ τί. 1341. ε.
- Παραδόσιμος διατὶ ἐφουδῶθη. 64. α. ἐκ αὐ τῶ ἐρανῶ
ἐσίν. αὐτ. γ, καὶ 65. ζ. πᾶ ἐφουδῶθη αὐτ. δ. αἰδη-
τός ἐσιν. αὐτ. ε, 72. γ, καὶ 192. α. αὐ γῆ ἐσίν. 65. α.
διατὶ κατὰ ἀνατολὰς ἐφουδῶθη. αὐτ. ε. ἐκ αὐ Ἰερου-
σαλήμ ἐσίν. αὐτ. ζ. τόπος ἐκ πάσης τῆς γῆς ἔξοχος.
66. ε. πότε ἐφουδῶθη. 67. α. μέσος ἐσὶ τῆ κόσμῳ.
αὐτ. β. ὑπὸ τὸν ἐρανόν ἐσίν. αὐτ. γ. κατὰ τί μέσος
ἐρανῶ καὶ κόσμῳ. αὐτ. δ. τὰ αὐ αὐτῶ φυτὰ ὑπερον
πεφιλοτέχνηται. αὐτ. ε.
- Παραδόσεις ἀγράφες φυλακίον. 1527. δ, ε.
- Παραθέσει τῶν χειρῶν θαυμαζέται τὰ κρείττονα. 12. α.
- Παραίνεσις ἀνδρῶν βιάθυμον ἔχοντος γωαῖκα. 769. ε.
- Παράνομοι τίνες. 1488. ε.
- Παραπέμπειν ἀμεινον τῆ πέμπειν. 237. γ.
- Παραπλώματα ἐκ εἰς θάνατον τίνα. 1040. γ.
- Παρασκευὴ ἢ κυρίως τίς. 738. γ.
- Παρέθηκε τραπέζης ἐμφασιν ἔχει. 755. η.
- Παρθερία ὑποπιέζει τίω σάρκα. 849. β. τὸ ὕψος αὐ-
τῆς ὅποσον. 1558. α.
- Παρθεῖος ἢ ἀγία προσεφητῶθη σαφῶς. 1027. γ, δ.
διέδρα τίω ἐκ τῆ νόμος καταβολῆ. αὐτ. τίνοι λόγῳ
γωῆ τῆ Ἰωσήφ. 1554. γ.
- Παρθεῖος καὶ νεάνις ταυτὸν παρὰ τῆ Γραφῆ. 1553. (2)
- Παρθεῖος τῆς ἀγίας ὁ τοκετός διὰ τῆ κρεῖ ἀποδεικνύ-
μενος. 283. ζ. τὸ μυθήριον ἢ βάτος διδάσκει. 576. δ,
καὶ 577. β, ε, κτ. τὸ ἀγιον σῶμα ὑπὸ τίνος δηλῆται.
828. η.
- Παρθεῖων διάνοιαι πρὸς ἀρετῶν δάγωγοι. 1105. β.
- Πάρροιχοι τίνες. 572. α, καὶ 694. ζ.
- Παρθήσια τίσιν ἀρμόδιος. 707. ε.
- Παρεὰ τί σημαίνει. 682. δ, 683. α, ε, καὶ 1217. β, γ.
τρεις οἱ περὶ αὐτῆ νόμοι. 687. β, 694. δ. Θυσία ἐσίν.
689. ε. διατὶ ὁ τρίτος περὶ αὐτῆ νόμος ἐκ εἰρητῆ αὐ
ἀρχῆ. 694. δ. τῆς μεταλαμβάνοντας ὅποιος δεῖ εἶναι.
696. γ. ἢ πλήρωσις πότε. 1117. ε. διατὶ καλεῖται
ἐορτῆ τῶν ἀζύμων. 1118. γ. οἱ ἔξω τῆς Ἰερουσαλήμ
ποιῶντες παρανομῶσι. 1219. β. πόθεν αὐ Ἐκκλησίας
τὸ ἔθος ἐκ τῆ πρώτα μιλῶς εἰς τὸν δεύτερον αὐτὸ ἐπι-
τελεῖν. αὐτ. ζ. καταλυθῆναι ὁ Θεὸς ἐβέλετο. 1503. β.
πῶς καλεῖται. 1562. β.
- Πατέρας τῆς ἕως κληρονομῆν διατὶ ὁ νόμος σεσίγηκε.
1362. β, γ.
- Πατέρες παισὶ τὸν ἴδιον παραπέμπουσι κληρον. 507. γ.
τῆ βίαι μεθιστάμενοι βίλογουσι τὰς παῖδας. 1651. β.
- ἄγιοι τὰς πνευματικὰς παρέχουσι δωρεὰς, καὶ τὰ αὐ
γῆ καλά. 1068. δ, ε.
- Πατέρων δίχα ἐν ἀποδοθήσεται ἡμῖν ἡ ἐλπίζόμενος
κλήρος. 494. ζ. δι' αὐτῶν καὶ ἐ διατὶ μητέρων αὐ δια-
δοχαί. 1362. γ.
- Πατήρ καὶ Θεὸς τί ἐξαιρετον ἔχει καὶ ἀμιγές. 587. δ.
- Πατήρ ἕως καὶ πνεῦμα τίνων σημαντικὰ. 1451. ε.
- Πατήρ τῆς θυγατρὸς λύει τὰ ἀμαρτήματα. 1380. β.
- Πατρῶσι τιμωρία ὁ τῶν παιδίων ὀλεθρος. 216. α, καὶ
1059. α.
- Πατριὰ ὄνομα τῆ δῆμῳ περιεκτικώτερον. 1174. δ.
- Πατριαρχῶν ζωὴ εἰς τὸν ε' κατετάθη χρόνον. 130. ε.
ἔθος ὅποιον. 311. γ.
- Παῦλος ὁ Ἀπόστολος βίολογίαι ἀμείβων. 330. ε. πῶς
πικρίδας ἤθιε. 671. β. ὅποιον ἰὼ θυμίαμα. 904. ε.
ὁ πατήρ τὸν υἱὸν αὐτῶ ἀπεκάλυψε. 927. ε. διὰ πει-
ρασμῶν ἔλαυνόμενος. 1224. β. τῶ Ἀαρῶν παραβαλ-
λόμενος. 1246. α. διατὶ αὐ τῆ πρὸς Γαλάτ. κατέλειπε
τὸ, κατὰρα Θεῶ. 1543. ε.
- Πειράζει Θεὸν τίς. 1454. η.
- Πειρασμοὶ οἱ δέκα τίνες. 1256. γ, δ, κτ. τίνος ἀνεκα
γίνονται. 1459. η, καὶ 1460. δ. ὁ αὐ αὐτοῖς δειλιά-
σας ἀνωθεν ἐδηγεῖται. 710. β.
- Πειρασμῶν Θεῶ καὶ Διαβόλου διαφορὰ. 725. γ, δ. αὐ
προσβελαῖ τίσιν ἐπακροθεῖσι. 707. α.
- Πελαγῶν διαιρέσεις καὶ ὀνόματα. 26. ζ, καὶ 27. ε.
- Πενθερός καλεῖται καὶ γαμβρός. 573. ε.
- Περίηταις κοινῶς βίωχίας εἶναι δεῖ. 996. ε.
- Περίαι πότε ἐκ ἀν εἶη δικαία ἐλεείδαι. 809. α. ἀτίθασ-
σον καὶ δυσθετήτων θηριον. αὐτ. β. καὶ αὐ πλέτω
μεμνηθῆναι αὐτῆς χρεῖ. 1127. γ.
- Πεντηκοστὴ ἀπὸ τίνος ἀριθμεῖται ἡμέρας. 1120. ε, ζ,
καὶ 1121. δ. τί ἐσίν. 1121. α. προανατύπωση αὐτῆς
αὐ νόμῳ. αὐτ. γ.
- Περισσίαις πλήθος διαστάσεως αἴτιον. 191. α.
- Περιτεμνομένοι ἐλέγχονται. 1590. ε.
- Περιτομή παρ' ἑτέροις ἔθνεσι σπεδαζομένη. 223. γ. τέτ-
ταρα τὰ τίω αὐτῆς προτρέπονται διατήρησιν. αὐτ. δ.
τίαν σύμβολον. 224. α. σημείον. αὐτ. δ, καὶ 225. α.
ε δεῖ ἐπὶ αὐτῆ μεγαλοφρονεῖν τῆς Ἰουδαίως. αὐτ. ε.
σφραγίς. 225. α, καὶ 291. β. ἐκ ἀναγκαία. αὐτ. ζ,
καὶ 226. γ. Ἰουδαίων γνώρισμα. 226. ε. τῆς πραι-
ερέσεως κατηγορία. αὐτ. ζ. δούτερα τῆς πίστεως. αὐτ.
ἐνβάλλεται, τῆς πνευματικῆς φανείσης, αὐτ. ἢ ὄντως
τίς. 227. α. ἢ ὁμοίω αὐτῆς ἡμέρα τίνος σύμβολον. αὐτ.
διατὶ ἐπὶ τῆς γυνήσεως Ἰσαὰκ δέδοται. αὐτ. γ. ἐν
ἀρετῆς διδασκαλία. αὐτ. δ. σημείον μέιον. αὐτ. διατὶ
ἐπὶ τῆ παιδογόνῳ μορῆ. αὐτ. ε. τύπος τῆς αὐ πνεύ-
ματι. αὐτ. ζ. τίνοι λόγῳ παρὰ τῶν Ἀποστόλων τετί-
μητο. 405. δ. διατὶ τῆς Σικιμίτας ἐκ οἰφίλησιν. 409. β.
Ἐβραίως καὶ αἰλοφύλης διακρίνει. 610. δ. αἰών τῆ
βαπτίσματος. 696. β. καὶ τύπος. 780. ε, καὶ 1503. ζ.
ἢ τῆ λόγῳ τίς. 696. δ. ἢ τῶ Θεῶ προσφιλεῖς ποία.
1472. δ, ε.
- Πέρσαι ἀργυρίῳ σιωαλλάττοντες. 288. ζ. ἀδελφαῖς καὶ
μητρῶσι καὶ θυγατρῶσι μίγνυται. 1079. γ. τῆς ἐκ
τῶν μητέρων φωτῆς ἀγνωσῆτες νομίζουσι. αὐτ. ε.
- Πέτρος ὁ Ἀπόστολος λητήρ. 900. β. ἡ ὁμολογία αὐ-
τῆ, θεολογία. 926. β. ὁ πατήρ τὸν υἱὸν αὐτῶ ἀπε-
κάλυψε. 927. ε.
- Πηγή τί. 60. γ. ταυτὸν τῶ φρέατι παρὰ τῶ
298. α.
- Πηλός τί. 620. α.
- Πισθύντες βίολογημένοι. 888. ζ. ἀνο-
λεσῆτα. 1122. ε.
- Πισθύνουσι τῶν κεν

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

τί ἐστιν. αὐτ. ζ. αὐτῆς ἀδικημάτων, ἐξέβητο φύσις. 1491. ε.
 δι' αὐτῆς Χριστῶ ἀνέμεθα. 1553. γ. τὸν πρὸς αὐτῶ
 ἀρετιπαγῆ πόνους ἐ δὲ καταφορτίζεσθαι. 1569. ε. τὸς
 ἐν αὐτῇ νεωστὶ προσηχομένους πῶς δὲ προσδέχεσθαι.
 1564. γ. Φωτίζει. 1605. β.
 Πισοὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων καθαρισμὸν περιμένουσι. 1247. α.
 Πισοῖς ἀμαρτάνουσι σιωναμίγνυσθαι ἐκ ἕξεσι. 1034.
 ζ, η, κτ.
 Πισὸν διτλόν. 1624. β.
 Πλαξί λιθῆαις διατὶ ὁ Θεὸς ἔγραψε. 1467. ε.
 Πλάσις ἐπ' ὀπρεπείας λέγεται. 60. ε.
 Πλάτων παρὰ Μωϋσέως παραλαβάν. 278. γ, δ. τίνες
 τῶν μύθων αὐτῆ ὀπαδοί. 9. γ. δόγμα αὐτῆ περὶ νοητῶν
 καὶ ψυχῆς, ἐνστάσεις τε καὶ λύσεις. αὐτ. καὶ 10. α, γ.
 Πληθύνειν διτλόν. 221. γ.
 Πλημμελημάτων μεμνησθαι χρήσιμον. 1625. γ.
 Πλησίον τίς. 1527. β, καὶ 1589. β.
 Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τῆ πατρὸς ἐκπερφέρεται. 44. β,
 587. ε, καὶ 588. α. τῆς αὐτῆς ἰσῆας καὶ φύσεως τῆ
 πατρὸς. 587. ζ. τί τὸ τιῶ κατάβασιν αὐτῆ σημαί-
 νον. 1007. γ. ἐν, πολλά λέγεται. 1231. ζ. ἡ ἀφαι-
 ρεσις αὐτῆ ἐδεμίαν ποιῆ ἐλάττωσιν. 1233. ζ. ἐν τό, τε
 ἐν Προφήταις καὶ ἐν ἡμῖν. αὐτ. ζ. ἐν Χριστῶ. 1237. α.
 ἐν ἡ οἰκονομία τῶν αὐτῆ χαρισμάτων. αὐτ. β. πᾶς
 τόπος καὶ ἀνδρῶπος αὐτῶ ἀνέσι. αὐτ. ε. δέδοται τοῖς
 Ἀποστόλοις. 1238. ζ. τόπος τῆ ἀγίης. 1483. γ. ἐκ
 τῆς πρώτης καὶ μόνης ἀρχῆς τῆ Θεῆ καὶ πατρὸς ἐξῆν.
 1669. α. ἐκ πατρὸς προχοόμενον καὶ δι' ἡῶ χορηγέ-
 μενον. αὐτ.
 Πνεῦμα Θεῆ ζωογονεῖ. 17. ζ.
 Πνεῦμα λέγεται ὁ ἄνεμος. 12. β, 17. α, καὶ 149. α.
 καὶ ἡ χύσις τῆ ἀέρος. 16. γ. καὶ ἡ ἀνεργῆς δυνάμις.
 αὐτ. ε. καὶ ἡ ζωτικὴ ἀνεργεία. αὐτ. ζ. καὶ ὁ παρὰ-
 κλητος. 17. β.
 Πνεῦμα καὶ πνεῖ ἀλλήλων διαφέρει. 62. ζ.
 Πνεῦμα θυμῆ τί. 719. γ, ζ.
 Ποιημάτων ἐκάστῳ ἰδίᾳ ἀπονειμήται ἡμέρα. 1210. δ.
 Ποικίλον Θεοσυγές. 1035. ε.
 Ποιμείος καλῆ Φωναί. 387. δ. ἀρετῆ τίς. 1088. ζ.
 Πολεμίων ἀεράτων πῶς παρεσόμεθα. 1560. ζ.
 Πόλεμοι διατὶ λέγονται Κυρία. 1313. β. ἀκριβῆς αὐ-
 τῶν ἀπογραφή ἐγνώετο. αὐτ. οἱ κατὰ Θεὸν τίνες.
 1379. ζ.
 Πόλις τί. 116. α.
 Πολυγαμία τὸ πάλας ἐκ ἀπηγόρευτο. 366. δ.
 Πολυπαιδία ὁ τῶν πάλας σκοπός. 362. α.
 Πονηρία τί. 1077. ζ.
 Πονηροὶ διατὶ ἐν κόσμῳ. 1282. ε.
 Πόνοι πρὸς Θεὸν συλλέγουσι. 723. γ, ε. τὰ δι' αὐτῶν κλη-
 θάτα τίμια. 823. ζ. ἡ ἀντέκλισις αὐτῶν τίς. 1179. ζ.
 ὁ φάτων αὐτῆς, φάγει τὰγαθά. 1282. γ.
 Πορνεία ἐ κατὰ φύσιν. 1093. α. τιμωριῶν ἀξία. 1564. ε.
 παραλέλειπται τοῖς ἕξωθεν νομοδέταις. αὐτ.
 Πορνύειν χήραν ἀσύγνωστον. 441. ζ. ἀμάρτημα μέ-
 γα. αὐτ.
 Πορνύσσα ἀκάθαρτος. 1067. ε.
 Πορφύρα τίνες δηλωτικῆ. 1179. ζ.
 Πορφυρία μαθητῶν ἀπορία καὶ λύσις. 69. α.
 Ποταμῶν τῶν τῆ παραδείσου μερισμός. 71. γ. διατὶ
 δι' ὑπὸνόμε μερίζονται. αὐτ. δ. διατὶ ὁ πόρος
 ἀλλήλος. αὐτ. ζ. τὰ ἑβραϊκά καὶ ἑλληνικά αὐ-
 τῶν. 72. β.
 Προσηγορία. 394. α.
 Προσέτιον ὑπὲρ τῆ Ἰσραήλ. 1246. ζ.
 Προσέτιον ἰχθῦς. 1273. ε.

Προσβύτερος τίς. 307. γ, ε.
 Προσβυτικὸν ἢ φωνήσει τίμιον. 1093. ε.
 Προαίρεσις τιμωρεῖται. 792. β. τὰ πράγματα καὶ
 1411. ε.
 Πρόβατον δατὶ ὑπὲρ ὄνθ προσάγεται. 700. α. δατὶ
 δ' ἔρεα. 801. β.
 Προβατῶν τὰ μονοειδῆ αἰρετώτερα. 373. α. τὰ
 λαυὰ καὶ λυκά καὶ Φαία τί δηλῶσι αὐτ. γ. τὰ λυ-
 κὰ ἐν Μεσοποταμίᾳ ζητεῖται. 376. η. τὸ ἐκ λυκῶν
 λαυὰ τίλεισθαι ζῖνον. 377. β.
 Πρόγνωσις ἐκ ἔσιν ὄρεσ. 822. β.
 Προσηγορία διατὶ φέρεται ἢ κατὰ πάντων αἰτίας
 1382. ζ. τὸ μὴ αὐτοῖς ὑπέκειν θάνατος. 1276. γ.
 Πρόναος τί. 859. γ.
 Προναός οἱ λόγοι ἀνεπίληπτοι. 1623. ε.
 Προσδύχας μὴ ποιῆντες ὑπὲρ τῆ προσφύροντος
 δικοί. 1014. β.
 Προσδύχῃ ὁ τιμώτερος ἔμπροσθεν ἵσταται. 506. β.
 Προσήλυτοι τίνες. 810. δ, ε, 1589. ζ, καὶ 1593. γ.
 Προσκιώσις διαφέρει λατρείας. 769. α, καὶ 1349.
 Προσκιώσῃ τινες, ἀπ' ἐ λατρεύουσι. 768. δ.
 Πρόσαγμα τί. 787. β.
 Προσάγματα ἐ καλὰ τίνα. 973. ε, ζ.
 Πρόσφορα πᾶσιν ἀπονεμητέον. 1452. ε.
 Πρόσωπον Θεῆ τί. 924. η, καὶ 928. ζ. διατὶ λέγει
 ἐπὶ Θεότητος. 586. ε. τὸ τῆ Κυρία ἐ ἀν' ἡ ἐρίων
 δὲ μὴ, ποιηρία. 1635. γ.
 Προφήται ἐλάλησαν ἀ ἐκ ἠπίσαντο. 279. ε. τὰ
 λοντα ὡς γεγνωμένα προλέγουσι. 518. β. ὄρεσ
 764. α. ἐξηγγέλλον τῶν Ἰουδαίων τὰ πάθη. 1051.
 οἱ ἐκκλησίᾳ ἐχρίοντο. 1072. β. διατὶ μίνας καὶ ἡμέ-
 ἀναγράφουσι. 1397. ζ. ἐξηγητῆ τῆ νόμου. 1521.
 ἀνδρωπῆνοις κέχρηται λόγοις. 1604. ε.
 Προφήταις ἐ πάντα ἀποκαλύπτεται. 1391. ε. ἐ π
 τα αὐτοῖς κατάδηλα. 1394. δ.
 Προφήταις τινες διατὶ ἐκ ἔλαβον ἔκβασι. 1526.
 Προφήτειας εἶδος δι' ἔργων. 724. ε.
 Προφήτης τί. 818. ε.
 Προφήτης προσδύχῃς ἰχθῦς. 260. η.
 Πρωτόπλαστοι ἔχον τῶ τῆ ἀγαθῆ καὶ κακῆ γνῶ-
 68. ε. τῶ τῆ ἀγαθῆ ἔχον. 69. γ. τῶ τῆ κα-
 καὶ πονηρῆ γνῶσιν μετὰ τῶ τῆ ζύλη γνῶσιν ἔμα-
 72. ε. πρὸ τῶν ἀ ἐτῶν ἐτεθνήκεισαν. 74. ζ. δ
 γυμνοὶ ἐκ ἠχύνοντο. 78. η. ἐκ ἐβεβρώκεισαν πρὸ
 παρακοῆς. 80. ε.
 Πρωτότοκα διατὶ Θεῶ ἀφιερῶνται. 697. β, γ, κτ. δ
 ὑπὸ τῆ Θεῆ ἀγαπῶνται. αὐτ. ζ. διατὶ καὶ τὰ
 ζῶων προσφύρεται. 699. δ. τὰ τῶν ἀνθρώπων δ
 λυτεῖται. 700. β. τὰ τῶν θερημάτων διατὶ ἐν
 γύπῳ ἐφθέρετο. 1399. α.
 Πρωτότοκοι οἱ τῆ Ἰσραήλ πάντες ἡγιασθήσαν. 117
 διατὶ ἠερίσθηται. 1176. β. τύπον ἐπέχουσι τῆ π
 τοπλάτῃ. 1177. β. ἐ φιλελεύθεροι. 1393. δ. διπ
 μοῖραν ἐλάμβανον. 1665. α.
 Πρωτότοκος τί. 690. δ.
 Πρωτοτόκος ἀξιώματα τίνα. 316. ζ.
 Πρωτοτόκων οἱ μετ' αὐτῆς προτιμῶνται. 504. β.
 Πύλαις οἱ πάλας τὰς διατριβὰς ἐποιῶντο. 1577. γ.
 Πῦρ κολάσεως σημεῖον. 704. γ. μυρίας ἀναμεμῶσαι
 ρας. 1008. δ. τί ἐστι. 1267. ε, ζ. ὑπερέχει τῶν
 χείων. 1442. ζ. ὅποια τὰ αὐτῆ ἰδιώματα. αὐτ.
 Πύργος τῆ ἐν Βαβυλωνίαι ἀν διαμετρήσεις. 175. ε.
 Πυλῶν ἐπαινεῖ τὸ πωλέμενον. 430. γ.

P.

Ράβδος ἡ τῆ Μωϋσέως πληροφωρία ἀναστάσεως. 59
 τύπος τῆ ἡῶ καὶ λόγος. αὐτ. ζ, καὶ 592. α, β. δ
 ἢ αὐτῆς τὸ πρῶτον ἐγνώετο σημεῖον. 592. ε. διατὶ
 ἢ ἐγνώετο ζύλον. 593. α. σύμβολον τῆς πίστεως. 60

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

ὡς φαυρὲ τύπος. 628. β. διήλεγξε τὸ ὑπόπλον. 630. α, β. πάντα δι' αὐτῆς τὰ σημεῖα. 632. ζ.
 Ῥάβδος ἢ καρυὴ τίνος σύμβολον. 1280. ζ. ἢ ἀνθή-
 σασα τὸν Χριστὸν προμύσει. 1381. β.
 Ῥαβὼν ἢ Ἰαβὼν πῶς κέεται, πῶς καλεῖται καὶ τίνος
 τύπος. 395. δ.
 Ῥαχὴλ τι σημαίνει. 355. η, καὶ 370. ε. τύπος τῆς ἐξ
 ἔθνων Ἐκκλησίας. αὐτ. καὶ 386. β, 405. α, καὶ 415. δ.
 τὸ κάλλος αὐτῆς τι δηλοῖ. 358. ζ. ἢ καθαρότης τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτῆς τι ἐμφαίνει. 359. β. ἢ πείλει ἐαυτὴν
 ἀναρῆσεν. 363. η. ἀπερίσκεπτος ἢ αὐτῆς αἰτήσεις.
 364. β. πῶς οἱ υἱοὶ Βάλλας αὐτῆς ἐπεγράφοντο. 365. δ.
 γυναικα, ἢ παλλακίῳ παρέχετο τὴν Βάλλαν. αὐτ. γ. τὸ
 τεκεῖν τὸν Ἰωσήφ μετὰ τὴν τῶν μανδραγορῶν ἐδωδὴν
 τὴν αἰνίττειται. 370. γ. διατὶ ἐκλεψε τὰ τῶν πατρῶς
 εἶδωλα. 382. η. Ὀσεβὴς ἰω. 383. α. τῆ τῶν πατρῶς
 αὐτῆς δόξῃ μεμάνηκεν. αὐτ. ε. ἐθεράπευε τὰ εἶδωλα.
 αὐτ. η. κέκλωκεν αὐτὰ, τῶν Ἰακώβ μὴ εἰδότες. 384. α.
 προσεβῆθη, ὅτι μέλλει θνήσκειν. 386. β. ὁ θάνατος
 αὐτῆς τι σημαίνει. 415. α. ὁ αὐτῶν τάφω αὐτῆς λί-
 θος τίνος ἀνιγμῶν. αὐτ. γ.
 Ῥαφαὴν τι σημαίνει. 1430. ζ.
 Ῥεβέκκα τῆ Ἐκκλησία παραβαλλομένη. 294. α, 295. η,
 καὶ 302. η. τι δηλοῖ. 296. γ, ε. μιμητὴς τῆ Ἀβραάμ.
 αὐτ. γ. παρθένος κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ σῶμα. αὐτ. δ, ζ.
 φιλόζωος καὶ σόφρων. 297. β. ὁ παρ' αὐτῆς ποτιζο-
 μενος οἰκίτης ἢ αἰ κάμηλοι τίνος τύπος. αὐτ. ε. Ὀγνώ-
 μων. 298. ζ. οἱ συγγενεὶς προμύσει τὰ περὶ αὐτῶν.
 303. γ. ἀνδρεία. αὐτ. ε, καὶ 304. ε. αἰχωτηλή. αὐτ. ζ.
 διατὶ σῆρα. 310. β, καὶ 312. ε. οἱ ἐξ αὐτῆς τεχθεῖ-
 τες τίνος εἰκονίζουσι. αὐτ. δ. καὶ τὴν αὐτῶν σκιρτή-
 ματα. αὐτ. ε. πῶς ἐπορεύθη πυθέσθαι. 311. α, β, κτ.
 ἐπ' αὐτῆς ἔρηται τὸ ἐπὶ ἀγίων μόνον λεγόμενον. 312. ζ.
 ἀποσελικίῳ ἔχε μεγαλοφυχίαν. 332. β. πόθεν τε-
 θάρβηκεν ὅτι τὸ βῆμα τῆς δόξας ὁ Ἰακώβ. αὐτ. δ.
 ἐθαύρα καὶ ἐφοβετο. αὐτ. ε. δι' ὀνειράτων ἢ ἀποκα-
 λύψεως ἀπηγγέλη αὐτῆς ὅτι Ὁσαῦ αὐτῆς τῆς διανοίας ἔχον.
 342. δ, ε. ἀσφαλίζεται τὸν Ἰακώβ. αὐτ. η. τύπος
 Ἐκκλησίας. 343. δ. ἐκ ἀπεσφύρετο τὸν Ἁσαῦ. 344. β.
 ἔμισε τὰς θυγατέρας Χέτ. αὐτ. δ. ἀτέχνως ἀνέπεισε
 τὸν Ἰσαάκ. αὐτ. ζ.
 Ῥεβὴμ τι σημαίνει. 363. γ, καὶ 416. β. διατὶ τὸν Ἰω-
 σήφ τῶ θανάτου ἀπῆλαξε. 430. ζ. διατὶ ἐκ ἐθαύρα-
 σεν αὐτῶν ὁ πατὴρ τὸν Βενιαμίν. 472. δ. διατὶ τῶν
 πρωτοτοκίων ἐξέπεσον. 1270. ε. ὁ μὲν Ἰακώβ κατηρά-
 σατο, ὁ δὲ Μαυσιῆς ἠύξατο. 1655. δ. ὄχιλῳ ἔχε πο-
 λυγονίας. 1656. α, γ, ε. διατὶ ἐδὲ βασιλείας, ἐδὲ
 ἐρωσιώης ἠξιώθη. 1660. ζ. ὁ Ἰακώβ ἀφείλετο ἀπ'
 αὐτῆς τὰ πρωτοτόκια. 1664. ζ.
 Ῥεθ διατὶ ἐτιμάτο ὑπὸ τῶν Βοός. 1061. α. Δαβὶδ καὶ
 Χριστὸν πρόγονος. 1559. α.
 Ῥύσεως σώματος ἀποτελέσματα. 1057. γ. τὰ σύμ-
 βολα αὐτῆς τι σημαίνουσι. 1063. α, β.
 Ῥύσις θελητὴ καὶ ἀνεθέλητος τίς. 1061. α.
 Ῥωμαῖοι ἐκ τῶν Ῥώ. 490. δ. νόμος αὐτῶν περὶ ἀθεμι-
 τογαμίας. 1099. β.

Σ.

Σάλπιγγος ἱερῆς μέγεθος, χῆμα, ὄνομα καὶ χρῆσις.
 1223. β, γ. πότε αὐτῆ ἐχρῶντο. 1224. ζ. αἱ δια-
 φοραὶ τῆς ἡχῆς ὅποιαι. 1225. ζ. τι δι' αὐτῆς μιλύεται.
 1226. β. ἢ χρῆσις περὶ τῆ Ἰσραήλ. αὐτ. η. μετ' αὐ-
 τῆς ὁ ἐράνιος παρέσται βασιλεύς. 1335. δ. τῆς ἐχά-
 τῆς σύμβολον τί. 1371. δ.
 Σάλπιγγε τί. 1123. δ. ἢ τῆς σημασίας τίνος τύπος.
 1381. γ.
 Σαλπίζειν διατὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀπνευμήθη. 1226. α, δ.
 Σαμαρείται διατὶ πρὸς τὸ ἕρος Γαριζὴν ὄρωντες εὐχον-
 ται. 1480. α.
 Σαμαρειτικά ἀντίγραφα περιέχουσι τινὰ μὴ αὐτοῖς Ἰε-
 ραίκοις κείμενα. 1424. γ.
 Σαμαρέων δόξα περὶ Θεῶ. 775. β.
 Σάπφειρος τίνι ἐμφερής. 829. β.
 Σαῦλ ἢ παρετάξατο ἕως ἢ εἶδε τὰ τῆς νίκης μιλύματα.
 876. α. πόθεν ἢ παροίμια. 1340. γ. διατὶ τῆς βα-
 σιλείας ἐξέπεσον. 1580. γ. ὁ θάνατος αὐτῆς διαγγε-
 λιζόμενος. 1639. ζ.
 Σαρακίνοι ποιῶσι κρόβυλον. 1092. β.
 Σαρκοῦς μέλη διὰ λόγων νεκρέμενα. 901. β. ἤμισυ τίς.
 1246. β.
 Σαρκικῶν ἀκαθαρσίαν ἀποφορτίζεσθαι δεῖ. 1561. β.
 Σάρξ καὶ πνεῦμα ἢ πεφύκασι ἀμαρτάνειν. 982. γ.
 Σάρρα διατὶ σῆρα. 213. β. πολλὴ ἢ αὐτῆς φιλοσοφία.
 213. δ. ἐτῶν οὗ ὄντι τῶ Ἀβραάμ σιωπήσασα. 220. ε.
 Σάρα καὶ Σάρρα τι δηλοῖ. 228. γ. πρώτη αὐ γυναι-
 ξὴν ὀλογημένη. αὐτ. ε. ἀτελεστέρα τῶ Ἀβραάμ. 275. α.
 ὑπογραμμὸς τῶν ἐθελουσῶν Ὀσεβῶν. αὐτ. δ. ὁ γέλωσ
 αὐτῆς αἰδώς. 236. β. διὰ τῶ ἐλέγχου εἰς πῆσαν σωε-
 λαίνεται. αὐτ. ε. ὁ φόβος τὴν διάνοιαν αὐτῆς κατέ-
 σεσε. 237. α. πολλὴ αὐτῆς ἢ ἄρα. 258. ζ. διατὶ τὸν
 Ἰσαάκ ἐξέβαλεν. 268. ε. ἢ ἀρχὴ αὐτῆς τὴν τάξιν
 ἀνέστρεψε 269. δ. τὴν περὶ τῆς Ἰσαάκ θυσίας πρό-
 σαξὴν ἠγνόηκε. 277. δ.
 Σεμίδαλις διατὶ ἐφ' ἐκάστῳ θυμάτι. 1262. δ.
 Σεμίραμις τὴν Νινωὶ τετέλιχε. 1629. γ.
 Σενναρ πῶς κέεται. 174. ε. τι σημαίνει. αὐτ. η.
 Σεπφώρα τι σημαίνει. 556. ε, καὶ 571. ε. ἐφύλαττε
 τὰ πατέρα. 613. γ. τύπος τῶ πνεύματος. αὐτ. πρό-
 σωπον τῆς ἐξ ἔθνων Ἐκκλησίας. αὐτ. η.
 Σεραφὶμ τί. 841. η.
 Σηγῶρ τι δηλοῖ. 251. α. οἱ αὐτῆ κατεπόθησαν.
 254. ε.
 Σηθ υἱοῦ, Θεῶ υἱοῦ ὀνομάζονται. 129. α, β, κτ. τίνες οἱ
 υἱοὶ αὐτῶ. 1340. α.
 Σηλῶμ τι σημαίνει. 435. ε. τὸ ἀσωματῆ αὐτὸν εἶναι
 τῆ Θάμαρ τι δηλοῖ. 438. ε.
 Σημ τι ἐμφαίνει. 127. β. τὸ σπέρμα αὐτῶ ἅγιον. 166. η.
 τίνες οἱ ἐξ αὐτῶ καταγόμενοι. 169. ε. πότε οἱ υἱοὶ αὐτῶ
 τὴν ἰδίαν γλῶσσαν ἔλαβον. 211. ε.
 Σημεῖα ζητεῖν μάταιον. 1313. ζ. διὰ τὸν Ἰσραὴλ καὶ
 τὰ ἔθνη ἐγένοντο. 1322. γ. πότε ἢ δὲ αὐτοῖς προ-
 σέχων. 1489. ε. τὰ ὡς ἡμεῖς αὐτῶν ἡμέρας μὴ γέγονε.
 1615. α, β, κτ.
 Σιαγὼν πόθεν ὀνομάσθη. 1517. β.
 Σίκερα τί. 1011. α.
 Σίκιμα τίνος τύπος. 508. α. πόσον τῆς ἱερῆς ἀπέχει.
 1480. γ.
 Σικιμιτῶν κόλασις εἰς σατηρίαν παιδαγωγῶσα
 ὁ Ἰακώβ Ὀσεβῶν αὐτῶ ἀόμιστον. 410. γ.
 Ἰακώβ σωφροσύνης ἀεκα αὐτῶ ἡμῶν.
 Σίκλος τί. 901. ε.
 Σίτος καὶ οἶνος μυστηρίων ἀνιγμῶν.
 Σιωπῶν τί. 707.
 Σι...

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Σκοβή θεα διατι τιμαται. 1179. β. τύποι Χριστ. αυτ. δ. τα αγια τινα. 1381. β. Αγγελων τυπος. αυτ. γ. τα καθαιρέμενα τι σημαίνει. 1385. ε, και 1386. α.
 Σκλωή τυπος της κλισεως. 835. α. ο Χριστος. αυτ. η. το τε Χριστ σημαίνει σωμα. 949. β. τε κοσμε εκλυπωμα. αυτ. δ. η νοητη τι. 1341. γ.
 Σκλωής διατύπωσις τι. 828. α. τα ανδον τινων συμβολα. 855. γ, δ.
 Σκήπτροις καρυνοις οι παλαι εχρωντο. 1280. ζ.
 Σκιαν τρια σιωπωσι. 15. γ.
 Σκληρός τις. 626. ζ. η συμμιξις αυτε κακων ποιητικη. 1585. β.
 Σκοπος κρινει τα διαπραττόμενα. 213. ζ. πανταχθ ζητητος. 334. γ. α εκασω εξεταστος. 366. β.
 Σκότος συμβεβηκος. 13. δ, και 14. β. σκια. 13. ζ. χρησις αναγκαία. 14. α. προτερον τε φωτός. αυτ. γ. αναπαυσις. αυτ. δ. παθος περι τον αερα. 15. α. φωτος απεσία. αυτ. δ. ε νοητον τι. αυτ. ε.
 Σκύνδα ποθεν ανομαδισαν. 174. ε.
 Σκυθροπα των χρηστοτερων διατι προτετακται παρα τη Γραφη. 1643. δ.
 Σοδομα και Γομορρα τι σημαίνει. 194. β. διατι ερθε κατακαυθη. 151. γ, δ.
 Σοδομιται εκ τινων και διατι ηχμαλωτιδισαν. 194. η. μετα της αφατε παρανομιας και ετερας ειργαζοντο. 238. ε. οποια τα αυτων αμαρτηματα. αυτ. η, και 241. ζ. διατι αποτετυφλωνται. 245. ε.
 Σοδομιτων η υπερβολη της κακιας ηρται. 245. α. οι τα εργα αυτων επιτηδοντες διαβολα απογονοι. 1641. γ.
 Σοδομων χωρα καρπεσ σαπρεσ αποδιδουσα. 192. β.
 Σολοικισμος α τη Γραφη υποδιαβολη επιδιορθωμενος. 28. ζ.
 Σολομων γλυπια α τω ναω ποιησας εκ εμεμφθη. 1145. β. η ηδονη των γυναικων αυτον εξεμιχλωσε. 1515. β.
 Σοφια και σωσεις τι. 1438. ε.
 Σοφιας εργον, προσηγοριας επιθεται. 76. β.
 Σοφος ελω τω ενει αμιθωμενος. 1582. ζ.
 Σοφω τα παντα εσι. 403. α.
 Σπαθαριος τις. 446. ζ.
 Σπονδειον τι. 843. γ.
 Στινειν δικαίως ποτε αρχόμεθα. 574. α.
 Στατηρ τι. 289. α.
 Σταυρον οι φοροντες τω διαβελω ανάλωτοι. 747. α. τι το προς αυτον βλέπειν. 1306. β.
 Σταυρος ε φύσει καταρα. 1544. γ.
 Σταυρω τυπος τις. 723. ε, 724. δ, 898. ε, και 1311. ε. το χημα τις διεγραφε. 747. β, και 748. ε. η σφραγις επι τε μετωπε τρεπει τες Δάμονας. 748. α. το μυσηριον α τω νόμω ορωμενον. αυτ. δ. το ανιγμα η λυχνία. 856. ε. τι το προσαναπλάττον το χημα 896. ε. το σύμβολον τι. 1292. γ. η εικων τι. 1309. γ, ζ.
 Σταυρωσαι τιω σαρκα τί εσι. 332. α.
 Στειρα διατι των πατριαρχων α γυναικες. 362. γ.
 Στερέωμα και η γη λέγεται. 19. ζ. εδε πεπηγοτι υδατι, εδε κρυάλλα, εδε απεκλω εμφερες. 22. β. διατι ετως ανομαδη. 23. ζ, και 24. δ.
 Ι. Στήλαι τι. 820. α.

Συμεων τι σημαίνει. 363. δ, και 405. γ. διατι αυτος εκει και ο Ιδασ. 1587. η. διατι υπο Μα εκ ηυλόγηται. 1657. ε, ζ, η, 1658. α, β, κτ. β, δ, κτ. και 1670. ε. και ετος της δολογιας χηκε. 1671. α.
 Σωιάφεια η βεβιασμένη λυεται. 1414. δ.
 Σωείδησις δικασης αδεκατος. 468. η.
 Σωήθεια η πονηρα βλαβερον. 244. β.
 Σωήθειαν προλαβουσαν εκ ανετρεψαν ο νόμος. 10 και 1494. δ.
 Σωθήκας οι παλαιωι πως εποίη. 205. γ.
 Σωτριβής σημεια τινα. 966. α.
 Συρία σωζει μνημεια τε α αυτη αλέκτε παθος. 259.
 Συρων φωνης ιδιώματα. 16. δ, η.
 Συχημι τι σημαίνει. 404. δ, και 429. η.
 Σφήκες τινος σύμβολον. 823. β.
 Σωμα το ανθρωπινον δια τινων σιωσηκε. 39. α. ψυχεται. 794. α, δ. το εκ ευκρατον παθεν γται. 1058. ε.
 Σώματα τα απο των θηριων καταναλωθαιτα ανις 157. δ. εξορωκλια εις τα των αιδησεων ερε 347. α.
 Σώματος μαθηματικη και σερε διαφορα. 21. ζ.
 Σωφροσυνή θεόδοτος. 259. δ. μονη τε θεοφιλεσ μα. 1309. δ.

Τ.

Τάγμα η διχη. 1153. α.
 Τάλαντον εβραϊσι πως καλεται. 846. β.
 Τάξεις σωζομένων τρεις. 1501. β.
 Τάξις η α τοις εσι τις. 157. η. αριζον. 1168. εκκλησιαστικη οποια. 1173. β. το α αυτη πε τιμωτερον. 1178. ζ. η δια Χριστε πρωτη των α 1310. β.
 Ταπεινοφροσυνή τι. 1547. η.
 Ταπεινώσεως σημαίνόμενον παρα τη Γραφη. 1540.
 Ταυρος γαυρος και αγερωχος και πάνδεινος. 797. β.
 Τέκνον εσι τε πατρος ο δεινα κατα παρομιαν. 779.
 Τέλειος τας αρετας αυτας δι εαυτας επιτηδουει. 69 και λόγω και εργα και βίω καθαροει. 1002. ζ. αγνοει τες αν ποιει λογος. 1487. ζ. τιω ακραν α τετα ακριβειαν. 1649. ε.
 Τελειότεροι παρακλήσεως ολιγωτερας των ατελεσ δονται. 1224. δ. σιωδοκιμησσειν αυτοις και οι δεετεροι. 1388. β, γ. ελάττω οφέλεισιν. αυτ. η.
 Τελειότης η α φρεσι δια κειβ σημανομένη. 119 η πνωματικη τι. 1520. α.
 Τελειότητος τροποι πολλοι. 136. ζ.
 Τεσσαράκοντα εις τον 5 η 8 τεμων, χρησιμον βρη 1575. α. κατωτικος αριθμος. αυτ. δ, και 1576.
 Τετραγγραμμιατε χημα. 882. η, και ερμυεία. 88
 Τετρας επι κακασεων κειμένη. 208. ε. αυτη τε κ εκατοντας κατωτικα. 289. α.
 Τέχνη εκάστη παρα των άλλων ερανειζεται. 43. γ.
 Τιμη περι τον ανθρωπον το, ανετέλατο. 74. α. υπανεγκεν αυτω μέγα. 214. ε. η τε γειες ιχυει τε σαρκικη νόμος. 1305. β.
 Τιμωρια αναστασσει των κακων τας επιδρομας. 77 α αποτομοι προς φόβον. 1254. α. η υπερεθεισ των ημεροτης. αυτ. η. α χαλεπάτερα ποτε. 125 α περιφανεις τινων. 1353. β.
 Τόκος τι. 1142. α. παρανομος παλαι, αποπώτω αυτ. β.
 Τόξον το α νεφέλη τι. 160. α. οποιον εσι ση αυτ. γ. οτε φαίνεται εδεποτε ολοκληρος κατακλυ γίνεται. αυτ. δ. ανεση και επιτασιν μίωυει. 161. α.
 Τόποι οι τε Ισραηλ τινες. 1564. β.
 Τόπος ο της τε Κυριε σαυρωσεως πε. 277. α, β, 281. α. καλεται ο Κυριος. 352. β. ο τε φαύλι

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

τῆ προκόπιοντος τίς. 390. ζ. διὰ τίνος ἀγιάζεται. 902. β. πολλά τὰ τέττε σημαίνοντα. 926. γ, δ, κτ. ἀνδραπον ἀνδρώπῃς ἐκ ἐλάττονα ποιῆ. 1094. β. μικρὸν ἰχθὺς πρὸς διαίρεσιν γνάμης. 1332. γ. τίς ὁ εἰς τὰς τῶν εἰδώλων δυσίας ἐκλεγόμενος. 1334. α, καὶ 1401. ζ.
Τράπεζα ἡ μουσική αὐ εἴπει Θεῶ. 752. ε.
Τριάδος τῆς παναγίας μία ἡ εἴσα. 588. γ. ἡ σκιαγραφία αὐ τῶ λογίῳ. 873. β. αὐτῆ τῶν καταπιπτότων ἡ καταφυγή. 1407. δ. κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῆς αἱ τῶν φυγαδύκτηριων πόλεις. 1446. α. διατὶ τὰ περὶ αὐτῆς ἐ σαφῶς δεδήλωται τῶ Ἰσραήλ. 1454. α. ἐμφανέται δὲ ὑπὸ τῶν Μωσείως συγγραμμάτων. αὐτ. γ. ἡ ἐπίγνωσις πόθεν. 1505. ε.
Τριτάται τίνες κατὰ τὸ γράμμα. 705. γ, καὶ 718. β. τίνες κατὰ τὸ πνεῦμα. 705. δ.
Τρίχες αἰδήσεως ἀνεπίδειχοι. 1213. δ. ἡ ἀφαίρεσις αὐτῶν τί. 1092. β.
Τροφῆς τῆς πνευματικῆς ἐδέποτε δεῖ ἀμελεῖν. 1453. γ. καὶ μετὰ τὴν σωματικῶν δεῖ αὐτῶν προτιθέναι. 1463. ζ. τῆς θείας τίσιν ἐμπίπλασθαι ἀρμέζει. 1585. ε.
Τύμπανον τί σημαίνει. 723. α.
Τύπων χρῆσις κολάζει. 736. α.

Τ.

Τάτα τὰ διμερηθέντα εἰς τρία διηρέθησαν. 24. β. πότε τὰ ἀγγεῖα, καὶ πῶς καὶ πότε οἱ ὑποδέξάμενοι αὐτὰ κόλποι κατεσκευάσθησαν. 26. β, δ. ἔ τὴν τυχεῖσαν παρέχει χρεῖαν. 27. ζ.
Τάτων διαίρεσις τίνων δηλωτική. 23. ε.
Τῶν δίδωσιν ἀμαρτιῶν ἄφεσιν. 103. η.
Τῶν ἀνέμοις ἐ μεῖσται. 148. η. τὸ ζῶν ποῖον. 323. ζ. τί τὸ ἴδιον αὐτῆ. 510. δ. ἀναγκαῖον. 597. β. ἐκ ἔχει φύσιν ζῶσαι. 712. α. τὸ ἐκ πέτρας τίνος τύπος. 744. δ. τῆ ἴδιον. 1303. δ.
Τῶν καὶ Θεὸς τί ἐξείρεται ἔχει καὶ ἀμιγῆς. 587. δ. τῆς αὐτῆς εἰσίας καὶ φύσεως τῆ πατρός. αὐτ. ζ. οἰάπερ ἐκ ποταμῆ ἐξέου τῆ πατρός. 597. β. δεξιά, βραχιῶν, χεῖρ. 718. ζ. πεφανερώκε τὸν πατέρα. 733. η. ἐβάπλισεν ἡμᾶς. 762. η. φωνὴ τῆ Θεῶ. 764. ζ. Θεὸς καθὰ καὶ ὁ πατήρ. 818. α. βεβλή, σοφία, θέλπισις τῆ πατρός. 805. δ. διατὶ τὸ τῆς ἀνδραπότητος πρῶσπον ἀνέλαβε. 925. δ. πότε θεωρητὸς γέγονε. 927. ζ. τὴν τῆς Παρθενῆς σάρκα κεφόρηκε. 1046. α. κωνωνος ὡσπερ τῆ πάθες. 1047. ζ. τὸ, Κύριος, ἴδιον αὐτῆ. 1077. δ. πρόσωπον τῆ Θεῶ καὶ πατρός. 1202. ε. κατὰ φύσιν Θεός. 1617. α. κατὰ τὴ ἐπιμυρεῖται παρὰ τῆ πατρός. αὐτ. δεξιά ἢ χεῖρ τῆ πατρός. 1644. α. Θεὸς ἐκ Θεῶ. αὐτ. β. ὁ πατήρ αὐτῶ θεωρεῖται καὶ δεξιάζεται. 1669. ε.
Τῶν ἀποκοῆ μυρίων ἀγαθῶν πρόξενος. 285. γ. πρώτη ἀτολή. 725. ζ.
Τῶν ἀρχοὶ ἢ στρατηγοὶ πληθυστικῶς λαλεῖν εἰώθασι. 40. η.
Τῶν ἀρχόντων καὶ δομάτων τίς ἡ διαφορὰ. 307. α.
Τῶν ἀρκαίων τί. 722. γ.
Τῶν ἀρκαίων καὶ χεῖρ τί. 1265. δ. τὸ πέρασ καὶ ὁ ὄρος τί. 1276. ε. αὐτῆ πλώσεως πατήρ. 1462. δ.
Τῶν ἀρκαίων ἡγεμονίας περὶ αὐτῶν. 1620. δ.
Τῶν ἀρκαίων ὁποῖοι. 1550. γ, καὶ 1588. δ. ὁποῖος ὁ αὐτῶν βίαις. 1550. δ.
Τῶν ἀρκαίων θείας καὶ ἡ παλαιὰ διαθήκη τρεῖς αἶδαν. 1452. β. ἐπὶ ἐκάστῳ αὐτῶν καὶ τὸ, ὦν, καὶ τὸ, Θεός, καὶ τὸ, Κύριος ἐκλείνεται. 588. β. τρεῖς αὐτῶ καὶ ἰσάβητοι. 1669. β.
Τῶν ἀρκαίων τί. 687. ε, 1046. β, ε, καὶ 1292. γ.

Φ.

Φαραὼ ὁ ἐπὶ Ἀβραάμ καὶ Ἰωσήφ διατὶ ἐτάζεται. 188. γ. διατὶ ὁ οἶκος αὐτῆ συμπαῖχει. αὐτ. ε. ἐκ ἐμίγη τῆ Σάρρα. 189. γ. τὴν τῆ ἐνύπνις διήγησιν εἶδαν. 457. ε. ἰωαγκάσθη αὐα Θεὸν εἶπεν. 460. ζ. ἐγνω ἔξ ἀποκαλύψεως ὁ Ἰωσήφ ἠερμύθισε τὰ ἐνύπνια. αὐτ

διατὶ ἐπὶ τῆ τῶν ἀδελφῶν τῆ Ἰωσήφ ἐλθῶσαι ἐχάρη. 484. δ. φροντίζει περὶ τῆς τῆ Ἰακώβ ἐπανόδου. αὐτ. ζ.
Φαραὼ ὁ ἐπὶ Μωυσέως διατὶ ἀποκρίνει τὸ ἄρτεν καὶ ζωογενεῖ τὸ θῆλυ. 558. ζ, η. ἡ θυγάτηρ αὐτῆ τίνος τύπος. 561. δ, καὶ 563. γ. διατὶ ἠγαπάει. 567. η. διατὶ ἐξ ἀρχῆς ἐκ ἐκολάσθη. 589. δ. ἐκ ἄλλος ὁ τελευτήσας πρὶν φανῆ ὁ Θεὸς Μωυσῆ. 602. β. οἱ διάδοχοι αὐτῆ καὶ τῆ γνώμη ἐφάμιλλοι. 603. β. ἔ φύσει ποιητές. 604. ζ, καὶ 605. ε. διατὶ θαυματουργεῖν ἐκέλευσε. 628. ζ. διατὶ ἐκ ἔλεγε τοῖς ἐπασιδοῖς εἰζαθε ὑπὲρ ἐμῆ. 639. γ. τὴν θεῶν διεργασίαν ἀπαξιοῖ. 640. β. διατὶ προλέγεται αὐτῶ ὁ ὄλεθρος. 650. α. διατὶ ἀνίσπει τὸς ἀνδρας. 656. γ. ἐκ ἔχεν εὐλογον τῆς σκληρότητος πρὸφασιν. 704. γ. διατὶ πανουργεῖ κατεποντίσθη. 711. ε. μάχεται Θεῶ καὶ θαλάσῃ. 712. δ.
Φαρές γαίος ἔχων βασιλικὸν, ἐξ ἔ ὁ Χριστός. 443. η, καὶ 445. γ. διατὶ ἐτέχθη πρὸ τῆ Ζαρά. 444. β. τύπος Χριστῆ. αὐτ. η. αὐτὸς τε καὶ ὁ Ζαράς τύπος τῶν δύο λαῶν. 445. α, β.
Φαῦλοι ἐ παροικῶσιν, ἀλλὰ κατοικῶσι τὴν γλῶ. 191. γ. τίνι ὅμοιοι. 1021. β. καὶ τῆ σωθῆναι αὐτοῖς χρεῖ ἀποφοιτῶν. 1026. α. νεκροί. 1408. δ.
Φαῦλος τίς. 454. η. ἡ ἀποδοχὴ αὐτῆ ὀλιγοχρόνιος. 315. δ.
Φαίδω ἡ εἰς ἀνδρώπῃς ἀρετῆ. 1545. γ.
Φαίτων ὁ Δανῆβις. 70. δ.
Φαίονος τί. 427. α. ἡ ἰχθὺς αὐτῆ πύση. 110. ε.
Φιλανθρωπία τί. 996. α.
Φιλαργυρία διατὶ ἐρηται εἰδωλολατρεία. 1142. β.
Φιλιθόνοσ τίνι ὅμοιος. 1026. γ.
Φιλίας προειχέθω ἡ τῶν πρεσβυτέρων κλήσις. 395. β.
Φίλιππος ὁ ἀπέστολος τὰ αὐτὰ τῶ Μωυσῆ λέγων. 1236. γ.
Φιλοκερδῆς τύπος τίς. 1530. α.
Φιλόξενοι καὶ οἱ εἰδωλολάτραι. 199. ζ.
Φιλοσοφία τὸ παλαιὸν ἐπολιτεύετο. 214. γ. τὸ σαρκῶδε. αὐτῆς περιαιρετέον. 614. α. τὸ πρακτικὸν αὐτῆς τῶ θεωρητικῶ σιωπλέον. 872. ε. ὁδὸς βασιλική. 1512. α.
Φιλοσόφων βαρβαρῶν δόξα. 8. δ.
Φίλωντος ἴδιον τί. 1489. ζ.
Φινεῆς ἐνεανιδύσατο. 1351. γ. τῆς προνοίας ὑπεργός. αὐτ. ζ. αὐτὸς ἐστὶν ὁ Ἡλίας. 1352. ζ. βῆς. 1632. γ.
Φογῶρ καὶ Σῆρ σωεργοὶ τῆς τῆ Ἰσραήλ πορνείας. 1353. γ, δ.
Φόβος ἀγάπης πρότερος. 822. δ. τὴν ἀρμείδιος. 1229. ζ.
Φοιβήσετε πόθεν παρῆσασα. 1493. δ. τί σημαίνει. αὐτ.
Φοίνικες τὸς ὁ μαθητὰς ἐμφαίνοντες. 726. γ, καὶ 728. α.
Φόνος ὁ διὰ Θεὸν ἐπέβησα. 565. γ, ε. ὁ γνώμη γινόμενος κολάσεων ἀξιος. 791. ζ. πόρρω τῆς καρδίας ἐκβάλλεται. 1585. β.
Φῶα τί σημαίνει. 556. ε.
Φρέαρ τί. 26. γ. τὸ τῆ ἔρχε τόπε ὄνομα. 328. ζ, καὶ 270. ζ. τὸ τῆς ὀράσεως πόθεν ὀνομάσθη. 303. η.
Φρέατα διατὶ ἐπιουμίας ἐτυχον. 68. α. τίνα Φιλιππητῶν ὀρύξα. 323. ζ. τίνα τῆ παντὸς τὰ μέση σημαίνουσι. 328. δ.
Φρενῶν τόπος τίς. 1201. γ.
Φρεωρυχία ἐπίπονον. 1314. ε.
Φρόνημα ὁποῖον ἔχεν δεῖ. 1502. γ.
Φρόνησις ὁποῖα τίλει. 1541. δ. αὐτῆ καὶ ἡ σωματικὴ ἀπόλαυσις ἐχ ἄμα. 1562. α.
Φυλαὶ αἱ τῆ Λοῦ καὶ Ἰῆδα διατὶ σωήθησαν αὐτῶν αἱ δέκα Ἐφραῖμ ὀνομαζόμεναι διὰ Χρῆστῆ. 1658. α. ἀπ' ἀρχῆς ἐμίγοντο. 1669. β.
Φυλαὶ Ἰσραήλ διατὶ διακεκρίσθησαν. 1415. δ.
Φυλαὶ τῆς Ἰσραήλ διατὶ διακεκρίσθησαν. 1415. δ.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Φύσις τῆς ἀναγκάως ἔχει νόμος. 164. δ. τῆς γονεῖς τιμῶν διδάσκει. αὐτ. ζ. αὐτῆς μεταβαλλομένης καὶ τὸ Φρόνημα μεταβάλλεται. 85. ε. ἡ ἀσώματος τίνος ἔχει χαρὰ κλήρας. 127. δ. οἱ ἐρδωνόντες αὐτῷ τίσιν ἔμμοι. 327. γ. αὐτῆς τῆ φυσικῆ διακόπτεται δρόμος. 599. β. μόνον τὸν ἑαυτῆς οἶδε νόμον. 686. β. μία. 716. ε. ἡ ἀσώματος ἐ δέεται τροφῆς. 733. ε. τὰ ἑαυτῆς τέλει. 785. δ. βιάζει σιτίοις χρῆσθαι. 1001. ε. διατὶ ἐβδελύξατό τινα ζῶα. 1013. η.

Φύσις ἡ θεία ἀπερίγραφος. 3. β. ἀνυδαῖς. αὐτ. η. αὐτῆς εἶδος πυρὸς διαμορφωμένη. 207. ε. μόλις νοὶ ὁραταί. 760. η. τί ἐστι. 855. γ. τίς λόγος καὶ τόπος αὐτῆς. 842. β. ἀσώματος. 893. α. ὑπερβαίνει τὴν γνῶσιν. 925. γ. τὴ ἴδιον αὐτῆς γνώρισμα. αὐτ. τίνι εἶδος ἐκάζεται. 987. γ. εἰς τὸ ἐλεῖν ταχῆα. 1246. ε. τίνι ἐπιτραχιώεται. αὐτ. ἀναλλοίωτος. 1335. β.

Φύσις ἡ ἀνθρώπινη φιλελεύθερος. 572. ζ. αὐθαίρετος. 606. α. τίς ἴδιον κατ' ἀρχάς. 929. δ. τῶν τῆς ψυχῆς ἀμαρτημάτων διδάσκαλος. 455. δ. ἠρώτησε τὸ πλημμελεῖν. 1104. α. ἀτελής. 1304. δ. ἀναλλοίωτος. 1634. δ.

Φυτὰ διατὶ ἐκ ἠυλόγηται. 37. δ. ζ. δασμοφορεῖ. 1533. γ. δικαίως καὶ ἔθνεσιν ἀπεικάζεται. 1534. β.

Φωνὴ ἐπὶ Θεῷ τί σημαίνει. 18. β. γ. διατὶ ὁ Θεὸς δημιουργῶν αὐτῇ ἐχρήσατο. αὐτ. α. ταυτοσημαντος τῷ χεῖλε. 173. β. τί ἐστι. 202. ζ. ἡ πρὸς Θεὸν ἀναβαίνουσα τίς. 708. β. τῆ δια κλύπη ἐ χρῆται Θεός. 764. ζ. ἡ ἀνωθεν τῶν Χερσβίμ τί σημαίνει. 1212. δ. ἡ προφητικὴ ὑπὸ Θεῷ κινεῖται. 1423. β. γ. σωθετον ἔχει φύσιν. 1439. β. ἐπὶ τῶν τῆ Θεῷ θεαμάτων ὁρατῆ. αὐτ. ἡ κυριακή τί. αὐτ. η. πόθεν ἔχει τὴν ὄργανοποιαν. 1517. β. ἡ τῆ Θεῷ ἀνωτικῆ. 1620. δ.

Φῶς ἀναγκάων. 13. β. φύσει τῆ σκότες ἀλλότριον. 18. ε.

Φῶς τὸ θεῖον ὅταν ἐπιλάμψη, δέεται τὰ δούτερα. 347. ε. τίς ἐπιλάμψει. 1211. ζ.

Φῶς τὸ τῆ Χριστοῦ πλεσιώτερον τοῖς αὐτῶν χάριτι ἢ τοῖς αὐτοῖς. 1129. δ.

Φωστῆρες ἐκ τῆ πρωτογόνου φωτὸς κατεσκευάθησαν. 30. α, β, γ. τίνων σημείων ἐμφαντικοί. 30. ζ. καὶ 31. ζ. η. πῶς ἀρχεσιν ἡμέρας καὶ νυκτός. 32. ε.

X.

Χαλδαῖοι φιλόσοφοι. 440. ζ. ἔθνη αὐτῶν. 207. ε. καὶ 208. β.

Χάλεβ τί σημαίνει. 1252. γ.

Χάμ τί δηλοῖ. 127. β. διατὶ ἐκ ἔχει τὴν αὐτῷ τῶ ἠὲ κατάραν. 162. α. περὶ σωσίαν ἠχολεῖτο αὐτῶ τῆ κατακλυσμῶ καιρῶ. αὐτ. β. διατὶ ὡς πατραλοίας κρινεται. 164. δ. διατὶ ὁ παῖς αὐτῆ τὴν ἀραν ἐδέξατο. αὐτ. η. καὶ 166. α. τίνες οἱ ἐξ αὐτῆ, καὶ πῶς κατάρησαν. 169. δ. ζ.

Χανναὶν ἀσειβῆς. 161. δ. πρῶτος οἶδε τὴν τῆ πάππη γύμνασιν. αὐτ. ε. διατὶ νεώτερος λέγεται. 164. γ. διατὶ λαμβάνει τὴν κατάραν. 165. ε. τὸ σπέρμα αὐτῆ δελείαν ὑπέστη. 166. γ. αὐτῆ τῆ γῆ τῆ Σημ τίνος ἕως ἐγέννησε. 211. γ.

Χάρις ἐπίσης διανέμεται. 735. β. ἔθνη. 758. α. τίς ἡ τοῖς πολλοῖς ἀνέμβωτος. 765. γ. αὐτῆ τίσιν γίνεται. 851. β. ἐπιφανῆσα, τὰ τῆ νόμο ἐπαυσε. 1009. γ. ἡ ἀμάζετα πότε βεβαῖεται. 1096. β. ἡ διλυκεῖς ὅπσιον ἔχει σημείον. 1130. α. ζῶν, διαμονῶν, αὐξησιν, ὑγείαν παρέχει. 1159. γ. ἐπὶ τὰ ἔθνη μετεβήκε. 1293. ε. τοῖς πισθῶσασιν δέδοται. 1360. β.

Χρῆματα καὶ ἀπίσους καὶ πονηροῖς δίδοται. 1330. ζ.

Χρῆμα τὸ θεῖον πῶς δεῖ διακρίνεσθαι γίνεσθαι. 1465. β.

Χρῆμα τί σημαίνει. 346. η.

Χρῆμα τὸ πῶς δεῖ διακρίνεσθαι γίνεσθαι. 348. δ.

Χρῆμα τὸ πῶς δεῖ διακρίνεσθαι γίνεσθαι. 1675. α.

Χρῆμα τὸ πῶς δεῖ διακρίνεσθαι γίνεσθαι. 1675. α.

Χερσβῶν τί σημαίνει. 194. β.

Χερσβίμ τί. 104. η. καὶ 106. α. πότε ἐχρησίμωσα 104. η. τί ἀντίτεται. 106. β. καὶ 857. α. διατὶ μόχε πρόσωπον ἔχει, καὶ τὴν κίβωτον προσκωῖ. 768. δ. ἔδον τῶν ἀοράτων ὅμοια. 840. γ. ἐδεμίαν παρέχον εἰδωλολατρείας πρόφασιν. αὐτ. γ. θρόνος καὶ ἄεματα. αὐτ. πόθεν τὸ ἔνομα αὐτῶν ἔθλεν. 841. β. τίνος σύμβολα. 858. α.

Χερσβῶν καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν τέκνων αὐτῆς ἐρμηνεία. 305. ζ. τὰ ἐκ τῶν τέκνων αὐτῆς ἔθνη πῶς κατάρησαν. αὐτ.

Χήρα καὶ ἑρφάνος ἐξακρέτε προνοίας ἀπολαύσει. 805. α.

Χίδρα τί. 968. α, β, καὶ 1120. γ.

Χιτῶν ὁ Χριστὸς διατὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν δῆρηται. 353. α. διατὶ ἀνωθεν ὕφαντός. 879. η.

Χοῖνιξ τί. 990. γ.

Χορὸς ἅγιος τίς. 579. ε.

Χορτὸς ἰδιώματα. 1623. γ.

Χρησάμνος καὶ μὴ ἀποδὲς ὁποῖος. 661. η.

Χρησίμων μηδαμῆ, γῆς ἀρχος. 1097. ε.

Χριστιανοὶ πόθεν καλέμεθα. 128. β.

Χριστιανῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν παράδεισις. 337. δ. πῶς τίς Ἀγγέλως ἔχει σιώντας. 505. γ.

Χριστὸν ἀπαίρειν σὺν ταῖς Ἐκκλησίαις τί ἐστι. 382. β. τὸ κατ' αὐτὸν ἐκ ἀν ὁ Ἰσραὴλ τῆς οἰκείας πέπλωκα δόξης. 505. η. ἐπίσης κατεπέφθησαν πάντες οἱ εἰς αὐτὸν πισθῶσαντες. 506. β. πότε παραδέχονται οἱ Ἰουδαῖοι. 562. γ. ὄλλω τὴν τῆ κατ' αὐτὸν μυστηρίων γνῶσιν οἰοκιστέον. 675. β. εἰς αὐτὸν ὄρα ἡ σάμνος. 741. β. Φρίττεσι πᾶσαι αἱ ἀρχαί. 750. δ. τί τὸ τὴν δι' αὐτὸν σημαῖνον ἐλόθεριαν. 787. γ. αὐτῆ βαθεῖ τὸ κατ' αὐτὸν μυστηρίων. 798. η. οἱ ἀμφ' αὐτὸν μέτοχοι τῆς δόξης αὐτῆ. 837. α. κατέστησαν ὁ πατὴρ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτῆ. 1172. ζ. ἔχειν πρὸ ὀφθαλμῶν προπεσθετον. 1291. γ. οἱ ἔχοντες αὐτὸν κύριον μακάριοι. 1342. γ. οἱ ὀλογοῦντες ὀλογοῦνται. 1343. ζ. μόνον δεῖ ἀρχοντα ἐφ' ἡμᾶς καταστήσασιν. 1514. α. τὸν πατάξαντα ἐκ οἰδαῖσιν οἱ Ἰουδαῖοι. 1533. ζ. μύρια τὰ ἐπ' αὐτὸν πεπισθῶκότα ἔθνη. 1636. ε.

Χριστὸς ἀγαθὸς καὶ δρόσω παρεκαζόμενος. 337. α, γ. αὐτῆ τελεταί τοῖς ἰδίοις εἰς τὰ ἔθνη ἀπικίωσι. 345. γ. δικαιοσύνη ζῶσα. 373. δ. σωμαγέρει ἐκ παντὸς γένε. 378. γ. ἐξεπρίατο τὰς Ἐκκλησίας. 382. β. τῆς ἐριλῆως σωθετος. 388. δ. τῶν πισθῶντων κεφαλή. 389. γ. αὐτῆ αὐτὸς, ἐκῆ ἀφῆσις. 415. ε. δικαίως τῆς ἐθνικῆς ἐκ ἀπεσρέφετο. 444. ζ. ἐκ τῆ Γῶμ. 489. ε. διατὶ ταύρω παρεκαζεται. 513. δ. ῥάβδος διωάμεως. 517. δ. ἐκ ἐπὶ τιμωρία τὸ πάθος δέχεται. 525. α. καρπὸς ἠιδύος. 529. ε. πῶς ἡμᾶς τρέφει. 536. ε. ἄρτος. αὐτ. καὶ 1130. ε. ῥίζα τῶν εἰς καινότητα ζωῆς ἀναγεμῶν. 537. γ. ἕως ἠυξημένος. 538. α, γ, κτ. καὶ 539. γ. καὶ νεώτατος. 538. ζ. καὶ ζηλωτός. αὐτ. η. φύσει τε καὶ ἀληθῶς ἀρῆν. 559. ε. ἐξ Ἰουδαίων. 562. γ. βραβεύτης δικαιοσύνης, φιλαλληλίας, ἐριλῆως. 566. ε. τοῖς αὐτῶ νόμω ἀπρόσιτος. 579. γ. ἐπὶ τὸ ἡμέτερον γένος ἐπεκαμφθη. 582. δ. τοῖς μὴ εἰδῶσι πονηρὸς δοκῶν, τοῖς ἐπιλαμβανομένοις ῥάβδος γινόμενος. 593. β. χεῖρ δεξιά. αὐτ. γ. τῆ ὕψις δεξιά. 594. β, καὶ 718. ζ. τῶ ὄφει ἐκ ἀπεικίτως παρεκαζεται. αὐτ. δ. χεῖρ καλῆμος. αὐτ. ε. σῶμα Μωυσέως. 598. η. ὁ ἀληθῶς διωάμενος. 600. β. Δούτης καὶ ἀρχιερέως. 601. α. ἀδελφὸς Προφητῶν καὶ Κύριος. αὐτ. διεμυλωθῆς τῶν Μωσέως. αὐτ. γ. κατὰ τὴ ἴσος καὶ ὑπερκείμενος Μωυσέως. 627. ζ. πότε τοῖς Ἰουδαίοις παρεδόθη. 666. δ. τελείως αὐτῶ ἐκῆσιν οἰοκίεταί. 667. ε. θυσίαν ἑαυτὸν προσφέρει. αὐτ. ζ. ἔ μόνον ὑπὲρ δικαίων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἀμαρτηλῶν ἐπαθε. 668. ζ. καὶ 669. ε. ἡλιος δικαιοσύνης καὶ σέφανος χρηστότητος. 669. γ. πάντα ἔχει τὰ θεοπρεπή γινώσιματα. αὐτ. ζ. καὶ ἀμνὸς καὶ ἔριφος. 670. α. καθαρτικός αἰδθήσεων. αὐτ. γ. ἐχάτη ἀρῆ εἰς τὸν κόσμον ἦλθεν. αὐτ. δ. κατέλυσε τῆ Διαβόλε τὴν δόξαν. αὐτ. η. ὄλος αὐτῶ ἡμῶν. 675. γ.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

675. γ. Θύρα τῆς αἰκίας ἡμῶν. 688. γ. ὀλοκλήρως ὁ αὐτός ἐν πᾶσι. 695. ζ. πρωτότοκος τε καὶ ἀρσίω. 698. β. Θύμα ὑπὲρ ἡμῶν. 700. β. λύτρον. αὐτ. δ. καὶ 1178. β. σύλος καὶ νεφέλη. 703. γ. μεσίτης. 708. ε. καὶ 1522. ε. τῆς ἐρυθρᾶς διαρέτης. αὐτ. ζ. ὡς ἂν Ἀγγέλω καὶ σύλω νεφέλης σημανόμενος. 709. β. τέλος νόμου. 724. δ. καὶ Προφητῶν. 733. α. καὶ 847. ζ. ζῶν ζύλον. αὐτ. ζ. μάννα καὶ ἄρτος. 729. ε. καὶ 741. γ. κατάκησεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 734. δ. διατὶ παρεκιάθη καὶ ἄνομάθη πέτρα. 744. α. ε. ὑπετάγη ταῖς Μωσέως ἐντολαῖς. 746. α. δ. λίθος τίμιος, ἐκλεκτός, ἀκρογωνιαίος. 748. η. καὶ 785. δ. κριτής καὶ ἀρχιερέως. 749. α. τῶν ἐθνῶν κατεκράτησε. 750. δ. τελειοὶ τὲς διὰ νόμου κατηχημένους. 752. γ. τελειοὶ ἄρτω ζῶντι. αὐτ. δ. ἔδθημα. 758. α. καὶ 866. β. τίω τριπέδητον ἡμέραν ἀνέδειξε. 760. ζ. σάλπιγγε μεγάλη. 761. ε. ἀρχιερέως ὅσιος ἀκακος. 766. δ. τίω εἰς τὲς φύσαντας αἰδῶ ἀναγκαίαν ἀπέφλυσε. 781. β. διατὶ κατ' ἡμᾶς γέγονε. 783. δ. ἀρχιερέως, Θύμα, θυσιάζηριον. 784. γ. εἰς ἐκ δυοῖν. αὐτ. δ. καὶ 836. ζ. διατὶ ἀνήσθυσεν ἡμέρας μ'. 794. ζ. εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τίω γλῶσση ἐπαγγελίας. 818. β. συμπροσκιωεῖ ἡμῖν τὸν Θεόν. 825. δ. μακρὰν μετ' ἡμῶν δι' ἡμᾶς. αὐτ. ζ. μόχος παρεκιάζεται. 827. γ. καὶ 1576. δ. ἐκκλησία ἐπιφαίνεται. 834. ε. εἰς τὸ ἐξαιρέτην ἔχει. 836. ε. ἰλασθήσιον. 838. ε. ζ. καὶ 841. δ. κιβωτός. 841. γ. Φῶς, ζωὴ, δυνάμις, ἀφθαρσία. 844. δ. αὐτόχρημα Θεός. 845. α. τῆς Ἐκκλησίας ἀραισμός. 847. α. καὶ σκεπασίης. 850. ε. διφωα τίω γνώσιν ἔχει. 852. δ. ὅπερ ἐστὶ φαίνεται. 863. ζ. Μαρίαν ἀντὶ τῆς ἀνεργασίας γῆς μητέρα ἔχει. 867. β. σώσει τοῖς ἀγίοις. 876. ε. καὶ 877. β. ἀλήθεια καὶ δόξα. 877. α. καὶ 879. β. ἐσιωδῶς ἔχει τὸ πνεῦμα. 879. β. Θεός κατὰ φύσιν. 880. γ. καὶ 1292. β. πεπολέμηκεν ὑπὲρ ἡμῶν. 885. β. πολυτρόπως τὰ περὶ τὸν Ἀδὰμ κόσμῳ πλάττεται. 887. ε. τίνος χάριν ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. 888. ε. κατὰ μυρίαις ἀγιάζει τρόπους. αὐτ. ζ. ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀπέθανεν. 889. α. ὑπὸ τῆς σεφάνης δηλέμενος. 897. α. αἶψα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διωδιάζει. 898. α. τὰ ἐν νόμῳ κατηγήσων. αὐτ. β. ἅγιος τῶν ἁγίων. αὐτ. ε. σιωπῆτος. 903. ε. τίω ἀνοθεῖν ὀργίω ἀπεσέβησε. 912. ζ. περιεκλικὸς παντὸς ἀγαθῆ. 928. δ. τῆς ἰδίας σαρκὸς λατόμος. 929. ε. τίνος τοῖς πνευματικαῖς φαίνει χαρίσματα. 952. ε. ἀληθῆς δῶρον. 957. β. ἀρσίω καὶ ἀμωμος. 958. γ. τρυγῶν καὶ περιπερᾶ. 962. δ. 1060. ζ. καὶ 1197. ε. ἢ ὑπὲρ ἡμῶν θυσία. 968. β. διατὶ ἀπέθανεν. αὐτ. ζ. ἐμνήθη ἡμῶν. αὐτ. η. τίω ψυχῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τέθεικε. 970. α. καθάρσιον. 974. ζ. πάντα ἔχει δῶδη. 975. ζ. προσάγεται πρὸς τίω ἀζίαν ἐκάστῃ. 977. ε. ὑπὲρ ὅλα δέδοται τῷ κόσμῳ. 978. β. διατὶ τὰς ἀκαθάρτας ἐφόρεσε. 980. α. τίνι λόγῳ ἀμαρτία καλεῖται. αὐτ. β. καὶ 1544. η. ἀγιάζει τίω Ἐκκλησίαν. 983. δ. ε. καὶ 1291. δ. ἀντάλλαγμα τῆς ἀπάντων ζωῆς. 984. α. ἱερεῖον, ἄμνος, ἀγιασμὸς χορηγός, Θεός Θεῶν. 991. γ. δ. τὸν ἐκ Μαρίας καὶ ἀνελάβετο. 999. ζ. κριὸς τελείωσε. 1002. β. βασιλεύς καὶ ἱερέως. 1003. ε. συμβιβάζει τὸν κατὰ σάρκα Ἰσραήλ. 1012. γ. ἐποπτεύει τὰ κατ' ἡμᾶς ἅπαντα. 1033. η. καὶ 1039. α. ὁδὸς σωτηρίας, ἀπαλλαγὴ κολάσεως, λυτρωτῆς καὶ σωτῆρ. 1044. ζ. οἰκειῖται τὸν θάνατον. 1046. ε. λόγος ζῶν καὶ ἀεργῆς καὶ τομώτατος. 1048. α. διὰ τίνων ὀλοκλήρως ζωγραφεῖται. 1056. γ. ὑπέδειξε τίω καθάρσιν. 1063. β. μόχος καὶ κριός. 1064. ζ. η. τέθειται ὡς μόχος, ὀλοκαυτῆται ὡς κριός, διωδιάζει ὡς θυμίαμα. 1069. ζ. ὑπὸ τραγῶν τυπόμενος. 1066. δ. καὶ 1068. α. β. κτ. πάνανγος ἱερέως. 1102. γ. ἀναπόβλητον ἔχει τίω τῆς δικαιοσύνης δόξαν. αὐτ. η. καὶ διωκεῖ τίω βασιλείαν. 1103. α. αἰεὶ ὡσαύτως ἔχει. 1104. β. πότε ἐπέφανε. 1110. δ. ζωὴ καὶ εἴσα τῶ γάβ. 1116. ζ. ἐν εἴδει δραγματός νοεῖται. 1119. β. δ. ὡς αἰ ἀπαρχὴ ζωγραφεῖται. αὐτ. ζ. νέον φύραμα. 1120. γ. καὶ 1121. η. τὸ δολογημένον δράγμα. 1121. β. σώζει. 1123. α. λυχνία. 1125. ζ. δέχεται καὶ τὲς ἐν ἐλατῶμασιν. 1155. γ. ἐξ Ἰεθὸν κατὰ σάρκα. 1165. α. καὶ 1169. γ. ἀνατολή

ταί. 1165. β. νομοθέτης καὶ ἀρχιερέως. 1163. α. καὶ 1350. β. ὡς πρωτότοκος ἀπρηγήτη το δίδραχμον. 1176. δ. καὶ 1177. δ. ὑπὲρ ἡμῶν τέθειται. 1181. γ. καὶ ὡς ἀνδραπὸς τὸ ἀμῶμον ἔχει. 1187. γ. ἐν σαρκὶ ὡς ἐν ὄσρακίω σκόλει γέγονε. 1190. η. πότε κολάζει, πότε καρποφόρος ἀποφαίνεται. 1195. α. διὰ φρεθίων καὶ ἀμῶν σημανόμενος. 1197. η. μόισ πάντη ἀμῶμτος. 1199. γ. ὁδὸς δολογίας. 1201. η. πολυτρόπως νοεῖται καὶ διαφόροις τιμᾶται ὀνόμασι. 1203. δ. καὶ 1264. α. ζωὴ καὶ ζωοποιός. 1205. γ. θυσιάζηριον. αὐτ. ε. διὰ μόχου, κριός, ἀμῶν, καὶ χιμᾶρος γραφόμενος. αὐτ. ἀγνισμός ἡμῶν. 1213. α. ἐν ὄσῳ μόχοις νοέμενος. αὐτ. ζ. ἀπαρχὴ καὶ πρωτότοκος. 1215. α. καθηγόμενος τοῖς ἐξ ἄδ. 1229. β. τίω σωτηρίαν ὠκονόμησε. 1248. γ. βότερός. 1249. β. σώζει τίω τῷ πατρὶ ἀθανάσιον. 1258. ζ. ὁδὸς πρὸς Θεόν. 1263. δ. ἄσαχος. αὐτ. ζ. ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἔπαθε. 1265. α. περιέχει τὸν νόμον καὶ τίω λουτικῶν ἱερωσιῶν. 1281. α. μόχος καὶ δάμαλις ὀνόμασται. 1290. ζ. ἀγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις. 1291. γ. καθάρος ἐν νεκροῖς. αὐτ. δ. πάντα ἔχει καθάραι. 1292. α. ὅλος ἅγιος. αὐτ. πᾶς ἐφίς λέγεται. 1311. β. ἐκ τῶν πατέρων γενεᾶδαι ἐμῆκε. 1322. α. μονόκερος. 1343. α. ἐκ τῷ Ἰακώβ ἀνέτειλε. 1345. ε. διατὶ τῇ τῷ Ἰωσήφ γενεαλογίᾳ προσκεκλήρωται. 1362. δ. πηγὴ τῆ πινδύματος. 1365. δ. ὑπὸ χιμᾶρος τυπόμενος. 1370. δ. ὁ καιρὸς τῆς καθάρσεως. 1385. β. ὑπὸ Μωσέως καὶ Ἐλεάζαρος σημανόμενος. 1386. ε. καὶ 1388. ε. διατὶ ἐμφανῆς τὰς δυνάμεις ἐποίησε. 1398. δ. εἰς ἄδ καταπεφοίτηκε. 1410. α. διατὶ ἐπρολέγει τῆς ἱαίρε θυγατρὸς τὸν θάνατον. 1413. ε. ἀρχιερέως καὶ βασιλεύς. 1415. δ. πῶς καὶ ἐπλήρωσε καὶ κατήργησε τὸν νόμον. 1449. α. β. κτ. ὁ ἀληθὴς ἐκκλησιαστής, τῆς Ἐκκλησίας κεφαλὴ, σοφία ἀνύστατος. 1508. ζ. τοῖς μὲν πιστοῖς ἀφῆκε τὰ ὀφειλήματα, τὲς δὲ ἀπίστους ἀόχους κατέσκησεν. 1497. ζ. η. ὑποθεσίας ἀξίωμα ἐδωρήσατο. 1500. η. αὐτὸς πρὸς Μωυσῆα, καὶ Μωυσῆς πρὸς αὐτὸν παραπέμπει. 1521. α. Ἰεραῖς προηγμενάως ἀποσελλόμενος. 1524. α. διατὶ τῷ πατρὶ τὲς οἰκείας ἀνατίθησι λόγους. αὐτ. ε. η. πῶ ἔπαθε. 1523. ε. δαμάλει διατὶ εἰκάζεται. 1535. α. β. κτ. μετὰ τὸν σαυρὸν τῆς Ἰεραίων γῆς ἀποπεφοίτηκεν. αὐτ. β. διατὶ κατὰρα Θεῷ ἐρηται. 1544. β. δ. ἐν τῷ εἰ καιρῷ ἐπεδήμησε. 1575. α. τέλει μαθήματα τοῖς τελείοις ἐπίωσκε. 1586. η. διὰ τίνος προσετυπώθη, ἐγνήθη, ἐπεγνώθη, ἐπισδύθη, ἐδοξάθη. 1587. ε. δολογήσων ἡμᾶς. 1594. γ. ζωὴ. 1602. β. γ. διατὶ κατέβη εἰς τὰ καταχθόνια. αὐτ. β. πάντα πόρον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἐκίνησε. 1604. β. διατὶ παρεγένετο. 1609. β. λέλυκε τίω κατάραν. 1652. β. Δού λέγεται. 1661. γ. βασιλεύς. 1669. δ. Χριστὸς Ἰῆος καὶ ἐκ ἴδιος ὁ κόσμος. 353. ε. τὸ γινῶς πέθανεν. 440. α. μεσιτέοντος οἰκείου Θεῷ καὶ ἁγίων γεγόναμεν. 501. γ. δ. κτ. καὶ δεῖλοι τῷ πατρὶ. 1199. ζ. τί τὸ τίω ἀνάληψιν ἐμφάνει. 538. β. τί τὸ τίω ἀναρχον καὶ χρονικῶν σημαῖων γάνησιν. 541. γ. δι' αὐτῆς οἰκονομῆτο τὰ ἀποβρῆτοτερα. 566. β. ἀναμόρφωσις μέχρις Ἀδάμ. 593. ε. ἀντιλήψεις αἱ τρεῖς τίνες. 597. ε. ζ. κτ. τῇ ἐπιφανείᾳ οἱ μὲν ἐτυφλώθησαν, οἱ δὲ ἀνέβλεψαν. 606. β. τῇ μετῆσιν ἢ ψυχῇ σώζεται. 665. ε. τὸ μυστήριον ἐκ τῆς τῆς κόσμου καταβολῆς προσγνωσμένον. 667. δ. τίνες μεθίξουσι τῇ τῶν ὁμοπίστων σιωπεργείᾳ. 668. β. τὸ πάθος ἐπὶ τῇ τῶν αἰώνων σωτελείᾳ. 670. ε. αἱ μέτοχοι ὅποιοι εἶναι ὀφείλουσι. 673. δ. 683. γ. καὶ 996. ζ. καὶ οἱ δι' αὐτῆς ἡγιασμένοι ὅποιοι. 685. β. μυστήριον ὅλας τῆς οἰκουμένης. αὐτ. ε. τύπος ὁ αἰώνιος. ζ. καὶ τὸ πρόβατον. 695. ζ. μὴ καθῆται εἰς τίω ἀνω ἀφῆσται πῶλον. 706. β. σοφία καὶ γνώσει τέλειον. 762. β. μεσιτέας Θεῷ ἐγγίζουσι. 845. γ. ἀνατολή

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Σύμβολα. 1046. β, γ. τὸ τὸ τιὼ ἐκ ἐπι ἔχουσαν τὰ
 φητικὰ σάρκα προσητεῦον. 1047. β. τῆς εἰς ἔρανον
 αναβάσεως τὸ τὸ σύμβολον. 1050. α. καὶ τὸ τὸ ἀνιγ-
 μα. 1084. η. τῆς φύσεως ἡμεῖς κοινωοί. 1106. ζ. δι'
 αὐτῆ μόνη προσιτὸς ὁ πατήρ. 1115. ζ. ἡ ἀνάνθρωπησις
 Φῶς. 1:29. ζ. καὶ ὑπὸ τῆ πατρὸς προαναφωτισμένη.
 1522. δ. δι' αὐτῆ ἡ πάντων ἐλοδθερία. 1141. ε. ἡ πα-
 ρετία καιρὸς ἀφέσεως. 1142. ζ. καὶ ἔρθεω ὁμοία. 1293. α.
 καὶ τὸ τὸ αὐτῆς σημεῖον. 1520. ε. οἰκέται τίνες. αὐτ.
 δι' αὐτῆ ἡ αὐ τῆς θείας βίβλοις ἀπογραφή. 1163. α.
 τῆς ὑποστάσεως ἐ καθικνεῖται ὁ θάνατος. 1219. η. τῆ
 ἐγέρσει οἱ ἐχθροὶ πεπλώκασι, καὶ ἡ οἰκεμένη ἐπέσειψε.
 1229. δ. γυνική ἡ δι' αὐτῆ οικονομία. 1243. ζ. ἡ ἀνα-
 βιώσις ὡσπερ ἐξ ὕπνου ἐγρηγορησις. 1280. ζ. ἡ διδασκα-
 λία τῆ τῶν Γωμαίων σωθήκασε Βασιλεία. 1342. ε. ὁ
 τιὼ εἰς Αἴγυπτον διακομιδῶ δηλῶν χρηματισμός τις.
 1343. α. τῶν ἐχθρῶν αὐτῆ ἔθνη πότε ἐσόμεθα. αὐτ.
 τιὼ βασιλείαν ἐδέξαι ἀν μεταστῆσειν. αὐτ. γ. τῆ ἀνα-
 στασει ἡ ἐν πνύματι περιτομή εἰσῆχθη. 1376. α. διὰ
 τὸ πάθος δεκτῆ ἡμῶν ἡ θυσία. 1370. δ. ἡ διώαμις τῆς
 αὐ ἀδῆ ἀνίστι. 1411. γ. ἡ πρεσβεία τῶν ἐξωρίτων
 σωτηρία αὐτ. παρ' αὐτῆ τῶν ἀναγκαίων ἡ γυνῶσις.
 1519. β. τῆς Θεότητος μάρτυρες οἱ Προφήται. 1520. η.
 αὐτῆ τε καὶ τῆ Μαυσέως παράθεσις. 1522. ζ. η, κτ. δι'
 αὐτῆ εἰς τιὼ τῶν ἔρατων βασιλείαν εἰσκομισόμεθα.
 1616. ζ. δι' αὐτῆ ἡ τῶν ἔθνων ἐκλογή. 1635. ζ.

Χρῖσθ ἡ σῶρξ ἔχει μέλι καὶ γάλα. 530. γ. ἀληθῆς
 βρωσις. 671. β. τῶ τῆς θείας ἐσίας πυρὶ συμπεπλεγ-
 μένη. 672. ε. δι' αὐτῆς αὐτῆ παχυτέρως μεταλαμβά-
 νουεν. αὐτ. ζ. τρεφή. 673. β. ὁποῖος δὲ εἶναι τῆς αὐ-
 τῆ μεταλαμβάνοντας. 674. ζ. ἀφθαρτος. 836. γ. καὶ
 895. ε. τῆς ἐκ τῆς ἀμαρτίας φθορᾶς ἐλοδθερία. 837. α.
 πάθος δεκτικῆ. αὐτ. β. τῆς ἐν ἀδῆ φθορᾶς ἀμέτοχος.
 αὐτ. γ. ἐδέποτε χωρὶς ἀγιότητος. 1203. β. τίσι με-
 ταληπλέον αὐτῆς. 1288. γ. μετ' αὐτῆς καὶ τὸ αἶμα
 διδοται. 1487. α. αὐτῆς τε καὶ τῆ αἵματος μεταχρῆν
 δεδωρηται. 1500. δ.

Χρῖσθ τὸ αἶμα ἰποῖα ἀποτελεῖ. 111. ε. ἀγιάζει τιὼ
 γλυτῆαν καὶ τὰ χεῖλα. 671. β. ἀσφαλίζει τὸ σῶμα.
 αὐτ. δ. σφραγίζει πρᾶξιν καὶ λόγον. αὐτ. ζ. φυλακῆ
 τῶ αὐτῶ κατασημιώαται. αὐτ. ἀπαλλάττει φθορᾶς.
 684. γ. καὶ ἀκαθαρσίας. 687. ζ. τίς ὁ τύπος αὐτῆ.
 684. γ. καὶ 1046. δ. ἀνὸς τέτρα ἐκ ἐσι σωτηρία. 684. δ.
 φυλακῆ. 688. β. πάντας ἐρβάντισε. 827. ζ. καὶ 828. γ.
 δικῆς ἀπαλλάττει. 1264. ε.

Χρῖσθ ὁ θάνατος τιὼ τῶν ἀνθρώπων ἀνέπλασε φύσιν.
 121. ε. τί σημεῖον ἔχει. 597. δ. ἱερός. 889. γ. ἔρπει
 εἰς θεοπρεπῆ δῖξαν. 890. α. ἀνδρωῖει τιὼ εἰς τὰ ἀγία
 εἰσδραμῶν. 969. ζ. ἐκ εἰς μερισμόν, ἀλλ' εἰς ἄωτον.
 983. δ. ε. ἱερός καὶ ἅγιος. 993. α. ὑπὲρ τίνος. 1060. ζ.
 θανάτου λύσις. 1100. ζ. καὶ τὰ πλημμελήματα ἀφα-
 νισ, καὶ τῆ ἀνω Ἱερουσαλήμ ἀποδάσει. 1409. δ. ε. λύ-
 σις τῆς ἀμαρτίας. 1410. η. ὑπὸ τῆ θανάτου τῆ ἀρ-
 χιερείας ἀνιτῆμονος. 1411. β.

Χρῖσθ εἰ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ἐπεφύοντο. 534. γ.
 αὐ μὴ λεπτιῶντες τὸν ἐπ' αὐτῶ λόγον τίσιν ὁμοιοί.
 674. η. ὁποῖος δὲ εἶναι τῆς ἀκαθαρσίας. 708. δ. ἐν
 αὐτῶ τὸν πατέρα τεθεάμεθα. 834. ζ. αὐ αὐτῶ πᾶσα
 δικαιοσύνη. 884. γ. καὶ 993. γ. ἐ πρόσσει τὰ ἐπόμενα
 ἀνθρώπων φύσιως. 961. α. ἐν αὐτῶ καὶ τῶν εἰς Θεὸν
 αἰτιαμάτων ἡ ἀφῆσις. 986. γ. ἐν αὐτῶ τὸ πνεῦμα τὸ
 ἅγιον μεμνήκε. 987. γ. διαφῆρας αὐτῆς προσάγεμεν.
 1000. ζ. αὐ αὐτῶ ἐν φωτί. 1169. α. διὰ τῆς ἐν
 ἡμῶν λυτῆρῆται τῆς ἀμαρτίας εἰ δέλοι. 1499. ζ.
 ἡ ἀφῆσις. 1535. η. καὶ 1561. δ.

Χρῖσθ ἡ ἀδύναμις τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀίχμαλα-
 σιῶν.

Χρῖσθ ὅλη καὶ χρῆσις τις. 1391. α.
 Χώνδωμα τί. 1588. ε, η.
 Χωρηθβ τί σημάει. 1423. γ.
 Ψ.
 Ψαλιμὸς ἐπὶ σώματος ἅπαντες φέρουσι. 1625. ε.
 Ψυδοπροφήται καὶ ψυδοδιδάσκαλοι λίθοι καλέμενοι.
 1053. δ.
 Ψυδοπροφήτης ἐκ ποίας διωάμεως θουματρεγῆ.
 1489. γ.
 Ψυδορρακία μολυσμὸς ἐξείσιος. 979. ζ.
 Ψεῦδος ὁ μὴ διελέγχων κοινῶς τῆς ἀμαρτίας. 981. α.
 Ψυδοαὶ τὸ ὑπὸ ἐξῆτιαν ἀνεγκλητον. 1318. γ.
 Ψυχᾶι αἱ θεοφιλεῖς ὁποῖαν θύεισι θυσίαν. 1518. γ. εἰς
 τιὼ ἀνω Ἱερουσαλήμ πᾶσασι σωθήκασι. αὐτ. δ. ἀντὶ ἡλι-
 κῶν ἐκλαμβανόμενα. 1639. γ. ἄγγελοι αὐτῆς πα-
 ραλαμβάνουσι ἐξίσασ τῆ σώματος. 1674. α.
 Ψυχᾶις ἱεραῖς τί πρέπει. 893. η. ἐπὶ τῆς ἀγωνίας μετὰ
 τιὼ ἀτεῦθιν ἀπαλλαγῶν. 1673. β. ἐπὶ τιὼ ἀνω πορείαν
 πορευομέναις ἀνθίστανται αἱ πονηραὶ διωάμεσι. αὐτ. ε.
 Ψυχῆ ἐκ τῶν ἀνεργῶν γνωριζομένη. 52. β. ἐκ ἐκ τῆς
 ἐσίας τῆ Θεῆ ἐσι. 61. α, καὶ 62. δ. τί ἐστιν. αὐτ. γ. καὶ
 62. β. διατὶ μετὰ τὸ σῶμα ἐπλάσθη. 61. δ, 62. δ. ἐκ
 ἐσι τῆ Θεῆ ἐμφύσημα. 62. α. ἡγεῖται πάσης τῆς τῆ
 ἀνθρώπου ὑποστάσεως. 62. ε. αὐ τῶ αἵματι ἀνεργῶν. 157. ζ.
 ἐ πᾶσα νεθεσιαν δ' ἔχειται. 216. γ. κινεῖται πολλῶν
 ἀφ' ἑαυτῆς. 347. β. ἐπεισάγεται τῶ σώματι. 599. δ.
 εἰς τίνα τριμερῶς διαρεῖται. 718. α. ἡ θεοφιλεῖς σκευὸς
 τίμιον. 741. δ. ἡ Θεῶ ἀνακειμένη ἀνεξάλειπτον ἔχει
 τὸ ἔλεος. 773. ζ. ἡ βράθυμῆτασα ὑπὸ τῶν πονηρῶν πε-
 ρισχυρίζεται πνύματων. 824. β. πότε κωλύεται τιὼ
 τῆς ὕπερβείας ὁδὸν ἀνύειν. 826. α. ἐν τοῖς κρείττοις
 διαρκῆν ἐ διώαται ἐ τῶ σώματι ἔστα. 895. α. τίς ἀν
 εἶη λυχνία. 902. γ. ἐκ τίνων σωῖση. 957. ζ. τιμία
 παρὰ τῶ Θεῶ. 964. ε. πότε σῶζεται. 999. β. ἐρχο-
 μένη εἰς γυνῶσιν μολυῖεται. 1028. γ. τίς μικρὰ τῶ νό-
 μω. 1037. δ. ἐκ ὁμοίως τῶ σώματι διαλύεται. 1076. γ.
 εἰ μὴ ἐτεθήρῃτε, τῆ σώματος ἐκ ἐχωρίζετο. αὐτ. δ.
 ἡ ἐξ ὕδατος καὶ πνύματος ἀναγεννηθεῖσα πότε τῶν
 ἀγίων μετέχει. 1112. ε. ἡ θεοφιλεῖς γονιμοτάτη.
 1457. γ. ἡ ἀνήμερος καὶ ἀτίθασος τις. 1532. β. ἡ
 κατηχημένη τίνι ὁμοία. 1554. δ, ε, κτ. φυλάττεται
 μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας. 1672. η.

Ψυχῆ τῆ τεταραγμένη τις ὁ ἀνοικῶν. 926. δ. τῆ δικαία
 ἀναποσημαίνεται σφραγὶς θεία. 933. ε, ζ. τῆ τραυμα-
 τιδέση μῦες ἐλή. 1031. γ. τῆ παρῆνω σωῖσειν ὁ
 Χρῖσθ. 1106. α. τῆ σώματος χωριζομένη ἄγγελοι
 σικαντῶσι καὶ Δαίμονες. 1672. ζ, η.

Ψυχῶ πῶς δὲ καθιερωθῶναι. 599. ε. πῶς δὲ τιμᾶν τὸ
 ὄν. αὐτ. η. λεπρῶν ἡ κακία ἀπεργάζεται. 1031. ζ.
 πρὸς ἡδονὰς διαχρῆθαι βδελυρόν. 1043. η. πεπυρω-
 μένω τίνα χρῆ ἔχειν. 1069. ζ.

Ψυχῆς διαίρεσις. 672. α. ὁ θάνατος τις. 795. δ. ἐδὴ
 ἀμεινον. 796. ε. τὰ ἐκ διαγῆ βελδύματα πότε γνω-
 ρίζεται. 1052. ε.

Ψυχῶν διαμονῆς ἀπόδειξις. 1304. β. τῆς ἀθανασίας
 δήλωσις. αὐτ. ε.

Ω.
 Ὠδῆ τί. 715. β, 1621. α, καὶ 1622. α.
 Ὠδῆνη παρὰ τῆ Γραφῆ τί. 721. α.
 Ὠμόσας τίς κακοποιήται, καὶ λαθῶν διατὶ ἀμαρτάνει.
 982. α.
 Ὠν τίνος δηλωτικόν. 1. δ, καὶ 585. α, β, κτ. διατὶ ὁ Θεὸς
 ἔταος ὠνόμασαι. 585. α. διατὶ προτέτακται τῆ, Θεῆς.
 586. γ. ἐτίας καὶ ὑπάρχειας ὄνομα. αὐτ.
 Ὠρ ἀνῆρ Μαρίας. 748. γ. κριτῆς ἀθέκατος. 749. α.
 ἐκ ποῖε γυνῆς. 831. ζ.
 Ὠρας ἔπαχεν ὁ Σωτῆρ, ὅσαι διήλθον ἀφ' ἑ ὁ Ἄδαμ
 ἔφαγον, ἕως τῆς παραβάσεως καὶ κρίσεως. 89. β.
 Ὠυ γυνῆς ἡ περὶ ψυχῶν ἡμαρτημῆ δόξα. 63. ε.
 τῆς.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ .

Τῶν ἐν τῇ δε τῇ βιβλῷ εἰς τὴν Γένεσιν ὑπομνημάτων ἕνα τῷ Προκοπίῳ ἢ τῷ Ἀθήλῳ ἐπιγραφόμενα, ἐκδοθέντα ἤδη, ταῖς ἐσχάταις τῶν τῷ Φίλωνος καὶ Ὁριγενέος συγγραμμάτων ἐκδόσεων εὑρηται. διὸ δὴ καὶ σημειώσασθαι ταῦτα ἐκ ἀπεικὸς ἡμῖν ἔδοξε.

Τὰ ἐν τῷ 2. Τόμ. τῶν τῷ Φίλωνος συγγραμμάτων, τῶν κατὰ τὸ 1742. ἔτος ἐν Λονδίῳ ἐκδοθέντων ὑρεθέντα.

Τὸ ἐν σελ. 141. τῆς δε τῆς βιβλῆ, ἢ ἡ ἀρχή· Ζητεῖται διατὶ, κλ. Καὶ τὸ ἐν σελ. 332. τὸ ἀρχόμενον· Ἐθάξεται μὲν, κλ. Καὶ τὸ ἐν σελ. 340. τῷ Ἀθήλῳ, τὸ ἀρχόμενον. Ἀλλ' εἴ γε μετὰ δόλε. Ἐτι δὲ καὶ τὰ τῷ Φίλωνος, τὰ ἐν σελ. 325, 326, 330, καὶ 331. ἃ ἐν ταῖς ἐκδοτέμοις μὴ ἀνεπισημασθῆναι ἐκείσεσημασθῆναι. ἐν τῷ τέλει δὲ τῷ ἐσχάτῳ, εἴτεν τῷ ἐν τῇ 331. σελ. ἀντὶ τῷ, ἔξω, ἄξω, γέγραπται ἐν αὐτῷ τῷ 2. Τόμ.

Τὰ ἐν τῷ 2. Τόμ. τῶν τῷ Ὁριγενέος συγγραμμάτων τῶν κατὰ τὸ 1733. ἔτος ἐν Παρισίῳ ἐκδοθέντων ὑρεθέντα.

Τὸ ἐν σελ. 28. τῷ Προκοπίῳ. Καὶ τὸ ἐν σελ. 59. τῷ Ἀθήλῳ. τὸ ἀρχόμενον. Τὸ, βίβλος, κλ. ὃ δὴ καὶ ἐπιδορθώσων, εἴτεν ἀντὶ τῷ, καθόλου κείται, γρ. καθόλου ἔ κείται. καὶ ἀντὶ τῷ, παραλελειφθῆναι, παραλελειφθῆναι. ἃ δὴ ὁρθῶς ἔχει ἐν αὐτῷ τῷ 2. Τόμ.

Τὸ δὲ ἐν τῇ 67. σελ. τῷ Ἀθήλῳ ἀπόσπασμα δοκεῖ τέτε· (κείται ἐν τῇ 28. σελ. τῷ εἰρημ. Τόμ.) Τέθειται ἐν τῇ ἐρμιωείᾳ, κῆπον ἐν Ἐδέμ, κυρίως, ἡδύ. ἐκὲν παραδεδωκασιν Ἐβραῖοι, ὅτι ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐφύττωσε τὸν παράδεισον, ἢ τὸν κῆπον, Κύριος ὁ Θεός, Ἐδέμ καλεῖται· καὶ φαίνεται αὐτὸν μέσον εἶναι τῷ κόσμῳ, ὡς κέρυθρον ὄφθαλμῶν. διὸ καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Φιστὸν ἐρμιωεύσασθαι ζῶμα κέρυθρον, ὡς ἐν τῷ Ἐδέμ ἐκπορευόμενον τῷ ποταμῷ τῷ πρώτῳ. ὃ δὲ παραδιδόσασθαι τοῖτον ἐστίν. Ἐδέμ, ὡς ἐρμιωεύσασθαι ἡδύ, ἢ πρὶν τὸν κῆπον γενέσασθαι. ἐν αὐτῷ γὰρ καὶ ὁ κῆπος ἐφύττωσθαι. Ὁμοίως καὶ τὸ ἐν σελ. 123. τῷ Προκοπίῳ. ἢ τὸ ὅλον τόδε· (ἐν σελ. 30. τῷ αὐτ. Τόμ.) Εἰ μετὰ τὸ γενέσασθαι τὸν Μαθουσαλά ἀνερέσασθαι, πρὸ τέτε κατὰ τὴν Γραφίαν ἐκ τῷ ἀνέρεσασθαι. δηλόν, ὅτι ἐκ μετανοίας ἀνερέσασθαι, ὅτε ἐγένετο τὴν τῷ θανάτῳ ἐξαποστολήν, ὃν εἶχον πρὶν γενέσασθαι αὐτόν.

Καὶ τὸ ἐν σελ. 136. τῷ Προκοπίῳ. τὸ ἀρχόμενον. Εἰ κοινότερ. ὅπερ ἀντὶ τῷ, ἐπιφέρει, ἐπιφέρεται ἔχει ὁ Τόμ. Καὶ τὸ ἐν τῇ σελ. 138. τῷ Προκοπίῳ. καὶ τὸ ἐν τῇ 147. τῷ Ἀθήλῳ. τὸ ἀρχόμενον. Θεοτέρως τινός. Καὶ τὸ ἐν τῇ 144. τῷ Προκοπίῳ. τὸ ἀρχόμενον. Ζητήσασθαι δ' ἂν τις, προσεδείσασθαι αὐτῷ καὶ τῆς ἐκεῖ σημειώσασθαι.

Τὸ δὲ ἐν τῇ 146. σελ. τῷ Ἀθήλῳ. σαφέστερον ἐν τῷ Τόμ. (ἐν σελ. 31.) ἔτω· Μήποτε πρὸς ἀντιδιαστολίῳ μέλλοντος κατακλυσθῆναι γενέσασθαι πυρὶ, πρόκειται ἐνταῦθα, τῷ ὕδατος. Τὸ δὲ ὑπὸ τῷ Ἀθήλῳ. ἐν σελ. 157. μνημονοῦσασθαι τῷ Ὁριγενέῳ. ὑπόμν. ἐστὶ τόδε· (ἐν σελ. 32. τῷ Τόμ.) Ἀπεμφανίσασθαι τῷ ἔργῳ, λεκτέον, ὅτι θηρία διωκόμενα ἀντικειμέναι εἰσι, τῷ ἀμαρτανέσασθαι τὴν ψυχὴν ἀποθνήσκουσιν, ἀφ' ὧν τῆς χειρὸς ἐκζητηθήσασθαι ὁ θάνατος τῷ ἡμαρτανέσασθαι. διωκτέον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κλητῶν αὐτὸ ἐκλαβεῖν, ἀφ' ὧν τὸν κεραιτιστὴν ταῦρον λιθοβολεῖσασθαι προσέταξεν. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῷ Ἀθήλῳ. τὸ ἐν σελ. 158. τῷ Ὁριγενέῳ. ἐστὶ. Τὸ δὲ ἐν σελ. 173. τῷ Ἀθήλῳ. μέρος τῷ δε· (ἐν σελ. 34. τῷ Τόμ.) Τοῖς μὴ νοῦσι τὸ, ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἔσμῳ, καὶ διὰ τῷτο ἀνερέσασθαι ὑπόσασθαι ἰδίαν ἡδύ, προσοίσασθαι τὸ, ἢ πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἐν, καὶ φωνὴ μία πᾶσι. ζητῶντες δὲ διαφορὰν χεῖλος, κλ. ἀντὶ δὲ τῷ, τὸ δὲ χεῖλος, τάχα δὲ τὸ χεῖλος, ὃ Τόμ. γράφει. Ὁμοίως καὶ τὸ ἐν σελ. 177. τῷ Ἀθήλῳ. μέρος τῷ δε· (ἐν τῇ αὐτ. τῷ Τόμ. σελ.) Γνώρισμα κακίας τὸ συγχυθίσασθαι τὰς γλώσσας· γνώρισμα ἀρετῆς, ὅτε ἢ πάντων τῶν πιστεύσασθαι καρδία καὶ ψυχὴ μία. καὶ ἔτω τῶν τῷ Γραφίῳ ἀνερέσασθαι, ὅτι ὅπερ πλῆθος ἀρεθμῶν, ὅπερ χίσμα, ὅπερ διαίρεσις καὶ διαφωνία, καὶ ὅσα τοιαῦτα, κακίας ἐστὶ γνώρισμα· ὅπερ δὲ ἐνότης καὶ ὁμόνοια, καὶ πολλὴ διώμας ἐν λόγοις, ἀρετῆς γνώρισμα.

Καὶ τὸ ἐν σελ. 196. τῷ Ἀθήλῳ. ἢ ἡ ἀρχή· Περαιτὶς ἐκαλεῖτο. τῷ Ὁριγενέῳ. ἐστὶ. Τὸ δὲ ἐν σελ. 205. μέρος τῷ δε· (ἐν σελ. 35. τῷ Τόμ.) Οὐκ ἢ κατὰ τὸν πιστεύσασθαι πρὶν λελογισμένῳ αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην ἀπιστεῖν, ὡς ἂν τις οἰθεῖται. ἀλλὰ μήποτε πιστεύσασθαι πρότερον, νῦν καὶ γινώσκειν αἰτεῖ πρὶν τῶν πεπιστευμένων. ἢ νομοθετεῖ δὲ τῷ Ἀβραάμ θύειν ὁ Θεός, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ παλαιότατοι τὰς ἐκνομίας διὰ τέτων ἐβεβαίωσαν. Ὁμοίως καὶ τὸ ἐν σελ. 209. τῷ Προκοπίῳ. μέρος τῷ δε· (ἐν σελ. 36. τῷ αὐτ. Τόμ.) Διὰ τί δὲ περιεσῶ ἔτη λέγει ὁ Ἀπόστολος λ', τὰ τε τῆς διαθήκης, ἢ ἐπαίσησασθαι μετὰ τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου πορείας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ τῆς τῷ νόμου δόσεως; Οὐ μάχεται τὰ ἐνταῦθα τοῖς ἐν τῇ Ἐξέδῳ γεγραμμένοις. ἐκεῖ γὰρ εἴρηται, μετὰ ὑλ' ἔτη ἐξῆλθον ἡ διώμας Κυρίου ἐκ τῆς Αἰγύπτου· ἐνταῦθα δὲ, μετὰ ὑ φησὶν. ἀλλ' ἐπιστήσασθαι δεῖ, ὅτι ἐκ ἐρρέθη, ὡς πληρωθέντων τῶν ὑ ἐτῶν ἐξῆλθον, ἀλλὰ μετὰ ὑ ἔτη, ὅπερ ἐμφαίνει καὶ τὰ λ'.

Καὶ τὸ τῷ Ἀθήλῳ. τὸ ἐν σελ. 215. τῷ Ὁριγενέῳ. ἐστὶ. Τὸ δὲ ἐν σελ. 218. τῷ Ἀθήλῳ. ἐν τῷ εἰρημ. Τόμ. σωτήρα κλῆσθαι ἔτω· Τὰς ἐρμιωείας τῶν ὀνομάτων ζητεῖ· διωκόμενα γὰρ ὀνομάσασθαι ὑπὸ τῷ ἀγίῳ πνεύματι· ἀλλὰ μὴ καὶ τῷτο χεῖρ εἰδέναι, ὅτι τὰ ὀνόματα ἔξων ἐστὶ, καὶ κατασάσασθαι, καὶ πισοτήτων δηλωθέντων ὧν ἐστὶν ἰδεῖν τὴν ἐπιτηδεύσασθαι τῷ ὀνομαζόμενον.

Καὶ τὸ ἐν σελ. 239. τῷ Ἀθήλῳ. ἢ ἡ ἀρχή· Ἐξαιρέτων. γράφει. δὲ Ἐξαιρέτων τι, ἢ ἄλλο (ἐν σελ. 36.) κατακλιπότερον γάρ. Τὸ δὲ ἐν σελ. 242. τῷ Ἀθήλῳ. μέρος ἐστὶ τῷ δε· (ἐν σελ. 36.) Οὐκ ἢ ἔνδον Σοδόμων Λῶτ, ἀλλὰ παρὰ τὴν πύλιν. εἴπαμι δ' ἂν αὐτός, ὅτι Ἀβραάμ ἐκάθητο ἐπιτηδεύσασθαι διὰ φιλοξενίαν καὶ παρὰ κεραιτιστῆν ἐκείνην συγγνήν καὶ μιμητῆς τῶν τρέπων ἐκαθέζετο παρὰ τὴν πύλιν· ἐσπέρας ἤδη καταλαβέσασθαι· εἰδὼς μάλιστ' αὐτῶν ἐν Σοδόμοις ἀνάπαυσις.

Τὸ δὲ ἐν σελ. 243. τῷ Ἀθήλῳ. ἐν τῷ Τόμ. ἢ ἡ ἀρχή· Ἐξαιρέτων. γράφει. δὲ Ἐξαιρέτων τι, ἢ ἄλλο (ἐν σελ. 36.) Οὐκ ἢ ἔνδον Σοδόμων Λῶτ, ἀλλὰ παρὰ τὴν πύλιν. εἴπαμι δ' ἂν αὐτός, ὅτι Ἀβραάμ ἐκάθητο ἐπιτηδεύσασθαι διὰ φιλοξενίαν καὶ παρὰ κεραιτιστῆν ἐκείνην συγγνήν καὶ μιμητῆς τῶν τρέπων ἐκαθέζετο παρὰ τὴν πύλιν· ἐσπέρας ἤδη καταλαβέσασθαι· εἰδὼς μάλιστ' αὐτῶν ἐν Σοδόμοις ἀνάπαυσις.

Καὶ τὸ τῆ Προκοπ. τὸ ἐν σελ. 252. τῆ Ὀργυέν. ἐστίν. ὡσαύτως καὶ τὸ ἐν σελ. 259. ἔῃ ἀρχή· Ἐμ-
Φασιν ἔχει. Καὶ τὸ τῆ Κυρίλ. τὸ ἐν σελ. 279. ἔῃ ἀρχή· ἐπαμάδιον γὰρ ἔχων. Καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ τῶ
Ἀδύλῳ ἐπιγραφεύοντα, καίπερ τῶ εἰρημένῳ Τόμ. μὴ κείμενα, τῆ Ὀργυένες εἴκει.

Διόρθωσις τῶν ἐσφαλμένων.

Σελ. 14. ΒΑΣΙΛΙΟΥΤ. γρ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥΤ. σελ. 16. β. κὰν... εὐρε. γρ. κὰν... εὐρε. σελ.
26. (1). γρ. (2). σελ. 28. ζ. ὑπολειψομένων. γρ. ὑποληφομένων. σελ. 50. δ. Σινᾶ. γρ. Σινᾶ. σελ. 56.
ε. λείπον. γρ. λείπον. σελ. 82. δ. κόμω. γρ. κόσμω. σελ. 85. ζ. κὰν. γρ. κὰν. σελ. 86. δ. ἔ. γρ. ἔ
σελ. 88. α. παρασδείσθ. γρ. παραδείσθ. σελ. 96. α. ὀργιζόμενον. γρ. ὀργιζόμενον. σελ. 116. α. σπηθερ.
γρ. σιδήρε. σελ. 118. ζ. ἐβδομικοντάκις. γρ. ἐβδομηκοντάκις. σελ. 120. β. ἐλυμήνατο γρ. ἐλυμήνατο.
σελ. 125. ε. κατησάσατο. γρ. κατηράσατο. σελ. 134. ζ. οἶόντε. γρ. οἶοντε. σελ. 149. Ἡσ. 4. 11. γρ.
43. 10. σελ. 151. ε. ἔξεισει. γρ. ἔξεισι. σελ. 153. α. προσεταχθη. γρ. προσεταχθη. αὐτ. β. δέξονται.
γρ. δέξονται. σελ. 159. α. ἐπαγγέληται τι. γρ. ἐπαγγέληται τι. αὐτ. δ. ἦς γρ. ἦς. σελ. 160. ἐπαγγέ-
λεται. γρ. ἐπαγγέλεται. σελ. 174. η. κατοικήτωσαν. γρ. κατοικέτωσαν. σελ. 176. β. (1) γρ. (2).
σελ. 177. α. γλώσας. γρ. γλώσας. αὐτ. δ. ἐξ ἔ γρ. ἐξ ἔ. σελ. 189. δ. σωφῶς. γρ. σοφῶς. σελ. 206.
β. τετραπόδια. γρ. τετράποδα. αὐτ. δ. διχῆ. γρ. διχῆ. σελ. 208. δ. ἀπαγγέλεσθαι. γρ. ἀπαγγέλεσθαι.
σελ. 216. α. τιμῶ γρ. τιμῶ. σελ. 219. ΑΛΗΔΟΥΤ. γρ. ΑΔΗΛΟΥΤ. σελ. 228. γ. ἐμίωσα. γρ. ἐμή-
τυσα. σελ. 235. γ. Ἀραάμ. γρ. Ἀβραάμ. σελ. 249. (1) ἄν. γρ. ὄν. σελ. 254. Δότ. 32. 31. γρ.
31. 32. σελ. 273. γ. ὀμῆμα. γρ. ὀμῆμα. σελ. 288. ζ. σωήλατον γρ. σωήλαττον. σελ. 290. α.
κύκλω. γρ. κύκλω. ὁμοίως καὶ ἄλλαχθὲ ὅπερ ἂν τύχη. αὐτ. ζ. θῆμα. γρ. θῆμα. ὡσαύτως καὶ σελ. 291. α.
σελ. 311. ζ. διδελύκασι. γρ. δεδελύκασι. σελ. 363. η. ἀλῆσα. γρ. ἀλῆσα. σελ. 367. μέλει γρ. μέλει.
σελ. 387. γ. γυνάτωσαν. γρ. γυνάτωσαν. σελ. 405. Πράξ. 5. 8. γρ. 5. 28. σελ. 468. η. Ρεβίμ, γρ.
Ρεβίμ. σελ. 474. β. τῶν ἕνα γρ. τὸν ἕνα. σελ. 497. α. Φαραά. γρ. Φαραά.] σελ. 504. Γεν. 10. 12.
γρ. 10. 21. σελ. 521. γ. συγηλήτε. γρ. συγκλήτε. σελ. 522. ζ. δυκνύς. γρ. δεκνύς. σελ. 535. Δότ.
32. 22. γρ. 33. 22. σελ. 564. δ. κηδεμονίας. γρ. κηδεμονίας. σελ. 565. ζ. τοίω. γρ. τοίω. σελ. 598.
γ. ἀλίας. γρ. ἀλίας. σελ. 645. ε. εὐζαδαί. γρ. εὐζαδε. αὐτ. κομιδῆ. γρ. κομιδῆ, ὁμοίως καὶ σελ. 655.
α. σελ. 656. γ. τῶν. γρ. τῶν. σελ. 663. (2). ἐκλείπωμαν. γρ. ἐκλείπωμν. σελ. 674. 2. Κορ. γρ. 1. Κορ.
σελ. 708. ε. ἀνεζδύγνυαί. γρ. ἀναζδύγνυαί. σελ. 710. α. ὄργανον. γρ. ὄργανον. σελ. 712. β. τόπος.
γρ. τόποις. σελ. 728. α. τῆς Φοίνικας. γρ. τῆς Φοίνικας.] σελ. 731. β. μασσαϊκῆς γρ. μωταϊκῆς. σελ.
732. 2. Κορ. γρ. 1. Κορ. σελ. 733. ζ. διεβρυνκῶς. γρ. διεβρυνκῶς αὐτ. ἀπαγγέλων. γρ. ἀπαγγέλλων. σελ.
734. δ. ἰέντες γρ. ἰέντες. σελ. 636. δ. κχερῆσαι. γρ. κχερῆσαι. σελ. 764. π. ἰῆσα. γρ. ἰῆσα. σελ. 816.
β. μιγνυῶν. γρ. μιγνυῶν. σελ. 871. κρέκας γρ. κρέκας. εἰάν τύχη. καὶ γὰρ ἐν 200. βιβλ. ἐπεδιωρθῆθη.
σελ. 884. β. ὁ δὲ. γρ. ὁ δὲ. σελ. 888. δ. ἰέρδον. γρ. ἰέρδον; σελ. 961. Ψαλ. 74. γρ. 47. σελ. 962. ε.
ἰῆσαι. γρ. ἰῆσαι. σελ. 963. γ. προσκῆσαι. γρ. προσκῆσαι. εἰάν τύχη. καὶ γὰρ ἐν 100. βιβλ. ἐπεδιωρθ.
σελ. 1001. ε. ἰχύει γρ. ἰχύει. σελ. 1014. γ. ἐλάσησαν. γρ. ἐλάλησαν. σελ. 1022. ε. αἶρων. γρ. αἶρων.
σελ. 1026. α. ἀπαλάτων. γρ. ἀπαλάτων. σελ. 1044. δ. ὠδίω. γρ. ὠδίω. σελ. 1066. Ψαλ. 76. γρ. 67.
σελ. 1105. γ. ταῖς ἑαυτὸν. γρ. ταῖς ἑαυτῶν. σελ. 1140. δ. ἀλῆσι. γρ. ἀλῆσι. σελ. 1225. α. ἀναζδύγνυ-
ναίτε. γρ. ἀναζδύγνυαίτε. σελ. 1227. β. Σινᾶ. γρ. Σινᾶ. σελ. 1265. ε. θάνατων. γρ. θάνατον. σελ.
1293. γ. εἰρημένων. γρ. ἡρημένων. σελ. 1324. δ. ἔδυσαν. γρ. ἔδυσαν. σελ. 1333. β. ὄσα. γρ. ὄσα. σελ.
1363. (5) ἐν τῶ 18. γρ. 28. σελ. 1365. γ. ἔτως. γρ. ἔτω. σελ. 1380. η. χίλις. γρ. χίλις. σελ. 1383.
α. ἀλκίω. γρ. ἀλκίω. σελ. 1387. δ. κατορθωκότες. γρ. κατωρθωκότες. σελ. 1411. γ. ἐξωρίσαν. γρ. ἐξο-
ρίσαν. σελ. 1443. Ἰωάν 1. 14. γρ. 1. Ἰωάν. 1. 5. σελ. 1502. (2) γρ. (3). σελ. 1519. δ. πρὸς τὰ.
γρ. πρὸς τὴν. σελ. 1524. Ὡστ. 1. 4. γρ. Ἀμ. 5. 1, 2. σελ. 1525. γ. προδῆται γρ. προδῆται. σελ.
1541. ε. ὅτι γρ. ὅτι. σελ. 1589. α. ἐπι-ἐπιβριθῆσας. γρ. ἐπιβριθῆσας.

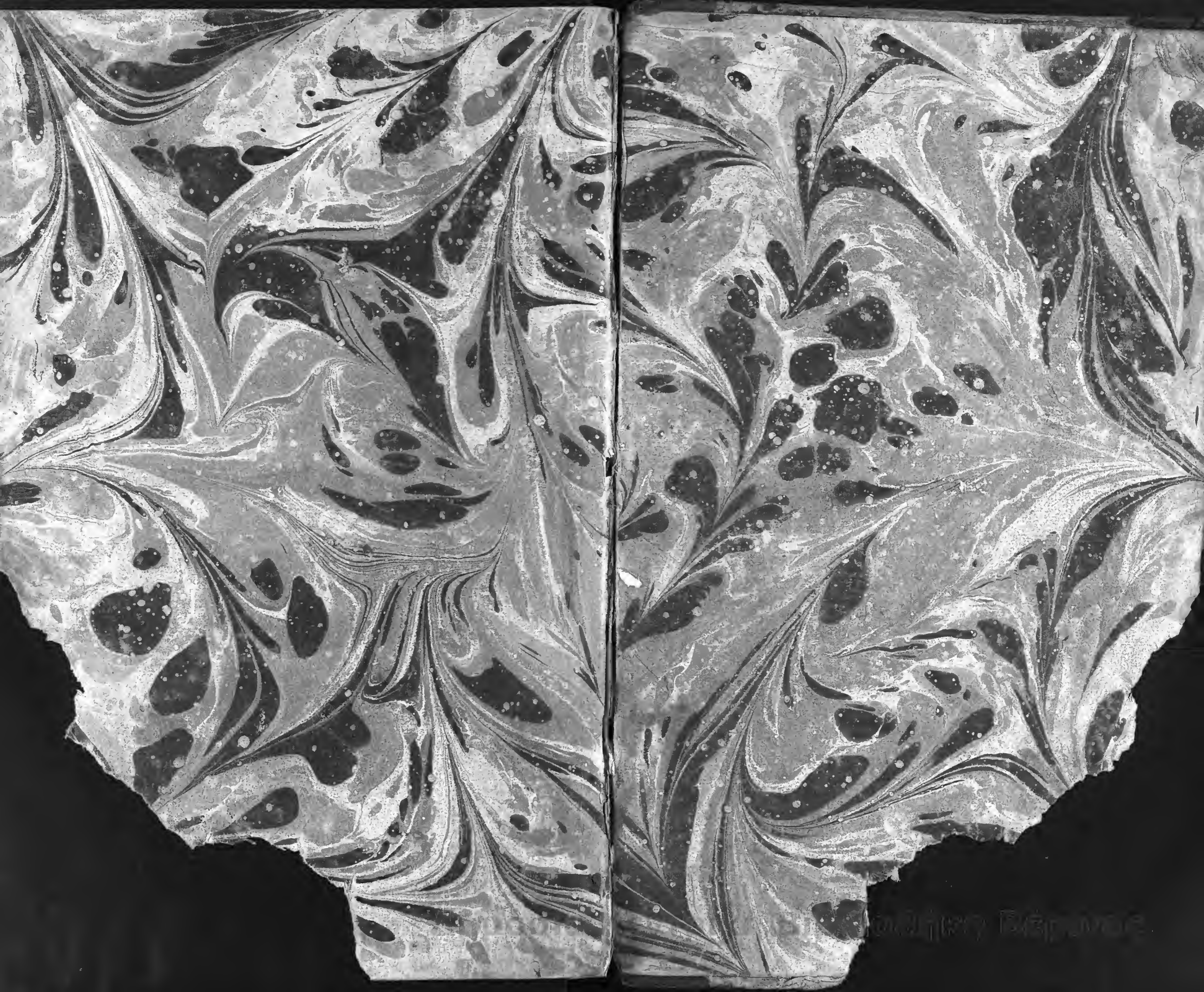
Δημόσια

Απόστολη Κωνσταντίνου Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια

Βιβλιοθήκη

Εθνικού Κέντρου

ΕΠΙ
ΚΑ
ΤΟ

378. γ. εν μια
διατι ετοιμασε τα
εν επιστημω ανηγγοται

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΣΤ